DECISIONUM NOUISSIMARUM DIUERSORUM SACRI PALATIJ APOSTOLICI...

*Chiesa *cattolica : *Tribunale della *Rota romana; *Santa...

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
14
21 G
6

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

36. I. 44.

Digitized by Google

Ex Legatis Ill.mi Cocini. B. Veneti. Coll. Rom. Soc. Jesu
14-21-G-6

DECISIONVM
NOVISSIMARVM
DIVERSORVM SACRI PALATII
APOSTOLICI AVDITORVM,

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Volumen Tertium.

OPVS SANE PER QVAM VTILE,

& in foro verſantibus ſummè neceſſarium...

His acceſſit practica quædam notabilium quorundam eiuſdem Rotæ perpetuò quidem memoriæ commendanda...

CVM SVMMARIIS ET INDICE LOCVPLETISSIMIS.

Hac poſtrema editione à multis mendis, quibus ſcatebat, accuratiſſimè repurgatum.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIIS.

BIBLIOTECA DI STATO

VENETIIS, MDCXVIII.

Apud Hæredem Damiani Zenarij.

Digitized by Google

Digitized by Google

DECISIONAM
NOVISSIMARVM
DIVERSORVM SACRI PALATII
APOSTOLICI VADITORVM.

CVM SVMMARIIS ET INDICE LOCVPLETISSIMIS.

NOMINA ILLVSTRIVM, ET CLARISSIMORVM ROTÆ ROMANÆ AVDITORVM,

Qui harum Nouiſſimarum Deciſionum, in hac Tertia Parte contentarum, ſunt Auctores,

Adiuncto cuiuslibet folij numero, vt ſtudioſus Lector facilius inuenire, & conſiderare poſſit, quid ſinguli in præclariſſima de iure reſpondendi palæſtra præſtiterint.

PEREGRINI FABII fol.1.2.
FAB. Coramboni. fol.2.
ANTON. Auguſtini. fol.2.
MOHEDANI. fol.3.4.6.7. 12. 15.19.20.22. 25.26.29.32.36.37.38.39.40.41.43.
MARISCANI. fol.4.
FABII à fol.4.5. vſque ad folium 31. & iterum à f.33. vſque ad folium 202. incluſiue.
FABII Accoramboni. fol.5.11.13.16.18.19.24.26.
PVTEI. fol.6.8.11.13.15.18. 24.25. 27. 28.29.31.34. 37.38.41.42.43
SANCTÆ CRVCII. fol.8.9.10.17.18.19.21.30.
AVGVSTINI. fol.9.23.32.35.43.44. & à fol.408. vſque ad fol.464. incluſiue.
THOLOMÆI. fol.9.10.
EPISCOPI MARSICANI. fol.10.
THOMÆ DE ZANIS. fol.13.31
HIERONYMI VERALLI. fol.17.
NEOMANI. fol.22.
IOANNIS PAVLI. fol.23.30.
THAVI. fol.27. & a fol.464. vſque ad folium 491. incluſiue.
FABII PROSPERI. fol.32.33.34.37.38.42.72.
RAVELLENSIS. fol.34.
PALÆOTTI. à folio 202. vſque ad folium 330. incluſiue.
THOLOMÆI. à folio 330. vſque ad folium 408. incluſiue.

Inſcriptiones, ſeu Tituli Deciſionum Rotæ Romanæ, quæ in hac Tertia Parte continentur, iuxta ordinem Alphabeti diſtributæ, & primo

LIBRI PRIMI.

DE abbatia, D.121.
Acquir. & repud. har. Dec.67
Actione ciuili, & quando præiud. crimi. Dec.2
Actio & oblig. Dec.68
Adoptio Dec.78.
Alimentis, Dec.1
Alternatiuis, Dec.4
Archiepiſcopatu, Dec.126
BEneficio, Dec.53.60.89 91.92.103. 107.108
CAnonicatus, Deciſ.10. 33. 55. 109.110.114
Cauſa poſ. & proprie. D.76
Citatione, Dec.19
Clauſula anteferri, Dec.5
Clericus in duello pugnantibus. Dec.63.64
Commiſſione, Dec.90
Confirmatione Vtili, vel inutili. Dec.11
Conſtitu. cuſtodiæ Dec.26
Cuſtodia, Dec.104.106
DEcanatu, Dec.47.120
Dilationibus, Dec.9
Diſpẽſatione, Dec.101.117
Erectione nouæ dignit. D.38
Expectatiua, Dec.3
FIde inſtrum. Dec.14.21. 44.48.74
Gratia ſurrept. Dec.41.115
IMpetratione, Dec.125
Indulto, Dec.39.46
Iure emphyteutico, Dec.30
Iureiurando, Dec.27
Iure patronatus, Dec.28
Literis nõ expeditis, Dec.37
MAndato de proui. D.6 7.56.57. 58.87.88
Matrimonio, Dec.62.116
NOn admiſſionis in militem, Dec.49
OFficio Vicarij, Dec.31
PActis, Dec.34
Penſione, De.118.119
Præpoſitura, Dec.102.122
Præſcriptionib. De.8.22.43
Priuilegijs, Dec.45.
Probatione, Dec.47.50.51
Procuratoribus, Dec.35
QVi filij ſint legi. Dec.65
REgula de infirmis, Dec. 100
Regula reuocatoria, D.127
Regreſſu, Dec.29
Renuncia. Dec.70.
Reſignatione, D.69.97.128
Reſt. in integ. Dec.18.42
SEnten. & re iud. Dec.17
Sequeſtr. poſſeſ. & fru. Dec.16.77
Simonia, Dec. 79.81.82.83
Solutionibus, Dec.13
Spolio, Dec.52.61.112.113
Sponſal. & matrim. Dec.66
TEſtibus, Dec.84.85.86
Titulo colorato, D.75
Vt lite pendente, Dec.110.
Verbo. ſigni. Dec.73
Vnione, Dec.40

LIBRI SECVNDI.

DE acceptatione, D.63
Aegidiana, Dec.185. 201
Alimentis, Dec.183
BEneficij. Dec.1
CAuſa poſ. & re iud. Deciſ.19.222
Ceſſione actio. De.41.50.59
Citatione. Dec.262
Conceſſio. præb. Deciſ.6.21. 38.201.252.285
Confeſſis. Dec.125
Confirmatione. Dec.215
Cõſtitutione. Dec.104.105. 191.259
COnſtituto. Dec.268
Conſuetud. Dec.216
DEcret. Dec.283
Decret. irritan. De.55
Dilation. Dec.193
Dilation. & iud. Dec.49
Dilatio. & reſtit. Dec.164
Dilation. & teſtib. Dec.141
Diſpenſation. Dec.47.70
Dolo, & contum. D.75.165. 194.260.299
ELectione, Dec.140
Emptione, Dec.273
Euictione, Dec.199
Exception. D.86.161.257
FAllentia, Dec.69
Foro compet. D.97.149
GRatia ſi neutri, Deciſ. 168.169.172.179

Digitized by Google

IVdicijs,d.8.60.71.76.95 96.106.108.121.123. 128.133.157.124.226. 264.295.296.298.299.
Iudi.& alim.dec.90
Iudi.& excep.dec.87
Iudi.& fru.dec.132
De iud.& præsump.dec.129
Iud.& rescrip.dec.192
Iure patron.dec.5.64.174. 189.214.220
Iure quæsito,Dec.190
LOcatio.dec.58
OFficio del.de.151.170
Offi.Vicarij,dec.159
PActis,dec.72.92
Pension.d.32.48.182. 246.271
Præb.& Dispen.dec.20
Præb.& rescript.dec.10.11
Præscrip.procur.dec.291
Præsump.89.91.109.114. 182
Præsump.& re iud.77
Priuileg.dec.25.27.29.46
Prioratus,dec.177.82.84. 88.116
Probat.d.83.119.124.176 180.228.263.286.289. 295
Probatione clericatus,d.26.
Prob.& conc.præbend.dec. 188.196
Procura.d.17.23.65.100. 134.135.143.145.158. 206.
Pugnan.in duello,d.94.115
QVi filij sint leg.dec.60
REg.de annali,d.14.66.
Reb.ecclesiæ.d.30.209
Regula de impetran.d.139
Reg.de infirmit.dec.138
Reg.de mensib.dec.53
Reg.de public.dec.73
Reg.de non tollen.iure quæsito.dec.117.187
Reg.de mutatio.d.175.265
Reg.quod dispensa.non suffragetur,dec.85
Reg.quod non iud.dec.147
Reg.de renunc.dec.226
Reg.protonot.dec.131
Regressu,dec.102.198
Re iud.& melioram.dec.16
Renunc.dec.57.153.243. 247.275
Remissor.d.212.219.221. 248.
Rer.permutatio.dec.195
Rescrip.dec.225.230
Rest.in int.dec.39.78.127. 150.156.229.233
SEnt.& re iud.d.186.203 234.250.253.269.280
Sent.excommu.d.167.171. 205.231.232
Sequestro,dec.148
Simonia,dec.2.13.51.55. 145.154
Solutionibus,dec.43
Spoliat.dec.292
Sponsalibus,dec.62.200
Succes.ab intesta.dec.22
TEstamen.dec.279
Testamen.prohib.d.93
Testib.d.68.106.118.136. 205.267.270.80.81
VTli.pen.dec.4.12.18. 33.34.51.74.110. 113.226.155.227

LIBRI TERTII.

DE Abbatia,dec.19.27. 33.42.48.61.65.157 178.198.218.469
Abbatis cessio,dec.1088
Abbate,dec.1933
Abbatissatu,dec.67.75.83. 91.109
Abdicatione,dec.1702
Absentia,dec.1310
Absentibus,dec.1357
Absolutione,d.1315.1616.
Absolutoria,dec.1467.
Acceptatione,d.1514.1675. 1803.1834.1862.2148.
Accessu,dec.2056.2105. 2151.2164.2177
Acolythis,dec.1903
Acqui pos.dec.758
Aditione hæred.dec.1191
Adulterio,dec.1341
Aegidiana,dec.1040.1211
Aestimatio,dec.1768
Alienatione,dec.896.1773
Alienationis prohib.d.1701
Alimentis,dec.994
Alternatiua,dec.306.1220 1859.1964
Annali,dec.765.796.815
Annexis,Dec.1991
Antiquitate,dec.1673
Annuer.dec.417.433.449
Appellatione,d.1559.1657 1695.1770.1910
Archidiacona.d.46.64.104 166.354.458.546.386. 635.688
Archipresbytera.dec.147. 158.205.249.300.308
Archi.d.1660.1687.1707
Articulis,d.757.1681
Assassinio,dec.2017
Assecuratio.aluminum,dec. 439.623
Attentatis,d.386.398.423 897.1603.1699.1769. 1804.1867.881.1155.
Audientia vltima,d.1387
Auditore,dec.1617
Augmento,dec.2118
Auocatione,dec.1827
BEneficij,decis.9.73.90. 159.232.278.293. 341.378.407.497.415. 434.531.539.651.698. 1561.1838.1887
Bonis,decis.238.571.582. 597.603.626.725.742
Bulla,dec.1948
Bulla impositionis,dec.952
CAlumnia,decis.1568. 1859.1236
Cambio,dec.430.438.499. 508.923
Cantoria,decis.16.25.403. 484.537.728
Cantoribus,dec.1611
Caducitate,dec.1632
Cappella,dec.707
Cappellania,dec.1939
Cappellanijs,dec.203.209. 266.442.517.1950
Captura,dec.926
Cardinalibus,dec.1571
Casali,dec.303
Castellania,dec.622
Castri,dec.491.674
Cautione,dec.1198.1580
Censuris,d.894.929.1684
Cessionario,dec.1212
Cessione,decis.1589.1757. 1844.1975.1385
Citatione,dec.1008.1057. 1528.1698.1733.1743
Clausula generali,dec.2107
Clausula gratificationis,dec. 2115
Clausula constituti,d.1674
Clausula insolita,dec.1937
Clausula motu prop.d.2132
Clausula quorum,dec.1345
Clausula statum,dec.1360
Cleri.non resid.dec.1170
Coadiutoria,d.10.24.1965
Coadiutore,dec.1588
Comitatu,dec.2171
Collega,dec.1593
Collationib.d.1002.1095
Collegiata ecclesia,d.1243
Collegia,dec.1286
Collusione,dec.898.1282
Commenda,d.1216.1971. 2079.2130.2156.2161 2162
Commissione,d.1207.2002
Communicatione,dec.2059
Compromisso,d.391.1371. 1881
Compensatione,dec.1180
Compulsorialibus,dec.931
Concessione,d.1854.1999
Concessione præbendæ,dec. 771.782.826
Concilio Lateran.dec.1670
Conclusione,dec.1786
Concordia,dec.1786
Concordia,dec.1058.1249 1598.2152
Condemnatione,dec.1739
Conductore,dec.1510
Cõfessione,dec.1242.1575. 1788
Confessione procu.d.1810
Confessis,dec.1166
Confiden.dec.329.331.337
Cõfini,d.214.535.576.592
Cõfirmatione,d.1667.2101
Confirm.uti vel inut.d.810
Coniecturis,dec.160.1284
Coniunctione,dec.2106
Consensu,decis.988.1101. 1330.2114.2178
Constituto,dec.1863
Constit.in carcere,d.1329
Consuetudine,d.954.1224. 1697
Contento pro continẽte,dec. 1922
Correctio signaturæ,decis. 2153
Creatio in canonicum,decis. 1962
Custodia,dec.53.71.1003
DEcanatu,dec.34.1921 Decim.285.332.414 471.665.715.950.1592
Declaratione,d.1432.1816
Declaratoria,dec.1251
Delegatione,d.1248.1265
Derogatione,dec.1543
Deserta appellatio,d.1206
Derogatione statuti,d.2136
Dignitate,dec.1473
Dilationibus,d.1150.1410. 1634.1700.1871.2113
Diligentijs,dec.1197
Diœcesi,dec.1941
Dismembratione,dec.882
Dispẽsatione,d.1050.1553 1951
Dissolu.vnionis,d.421.427.
Disunione,dec.2054
Diuisione,dec.1005.1532
Dolo,& contum.dec.1153
Dominio,dec.1780.1350
Domus & viridarij,d.580. 643
Donatio,dec.1167
Donatio.cau.mor.dec.1308
Don.inter vi.et vxo.d.1808
Dona.propter nup.dec.939.
Dotatione,dec.1558
Dote,dec.13.440.461.485 526.560.722.1759
Dub.causis,dec.1422

Ele-

Digitized by Google

Electione, dec.1246.1746. 1745
Eleemosynaria, dec.2048
Emptio. & venditio. decis. 837
Emphyteusi, dec.1717
Erectione Cappellæ, dec.530
Erectione Eremitorij, d.925
Errore calculi, dec.1319
Errore Notarij, dec.1403
Errore nominis, decis.1940. 1952
Errore temporis, dec.2029. 2035
Except. decis. 1183.1696. 2001
Except. non nu. pecu. decis. 1627
Excessu, dec.1534
Exclusione, dec.1729
Exemplatione, dec.1877
Executio, dec.1226
Executio rei ind. dec.1017
Execu. senten. dec.381
Execu. manda. dec.382
Executore, dec.1709.1749 1943
Executione, d.1587.1795. 1740.2120
Expeditio literarum, decisio 1401.886
Expeditio per obitum, decis. 2003.
Expensis, dec.1676
Expen. & fru. dec.700.792
Extẽsione, dec.1612.1726. 2020.
Extensione expectati, decis. 2013.2027
Extractione, d.1051.1192. 1201

Factis familiarib. decis. 849
Facultatibus, dec.996
Faculta. audi. Ro. dec.946
Fama publica, dec.1240
Familiari Cardina. d.2174
Familiaritate, decis. 1097. 1526.1895.1978.2065
Familiaribus, dec.1806
Ferijs, dec.759.
Feudis, dec.823.1085
Fide instrumento, d.1161. 1303
Fideicommisso, decis. 396. 400. 406. 457.467.536. 569.648.681.752.1804 1851
Fideiussoribus, dec.841
Fideiussore, dec.1335
Filiatione, dec.1331
Filijs hæreticorum, dec.999
Filijs presbyterorum, d.780
Fori declinatione, dec.1028
Foro competen. dec.870
Forma, dec.1597
Fraude, dec.384.404.426. 1551
Fraude præsumpta, decisio 917.995
Fructibus dotis, dec.1229. 1291
Fructuum expressione, dec. 2064
Fumo, dec.1764

Graduatis, dec.1934
Gratia, dec.9004
Gratia si neutri, dec.1663
Gratiæ confirmatione, decis. 1130
Gratiæ prælatione, dec.932
Gratijs, dec.1562

Hæredib. instit. d.756
Hæreditatis, decis.17. 1706
Hospitali, dec.516
Homicidio, dec.1293
Hypotheca, dec.1736

Identitate, dec.1076
Ignorãtia, d.1337.1443
Illegitimitatis, decisio 553. 604.916
Immemorabili, dec.1528
Immissione, dec.1909
Impetratiõe p obitũ, d.1920
Impedim. sequestri, d.1747
Impetratione rescripti, dec. 1279
Impetrntione, decis.2026. 2040.2081
Incola, dec.1582
Indulto, d.9.0.1381.1725 1734.1760.1953
Infectione tituli, dec.2163
Infirmis, dec.768
Inhabilitate ad benefic. dec. 82.1146
Inhibitio. dec.3.94
Inimicitijs, dec.511
Instantia, dec.1722.1911
Instrumento, dec.1797
Interdicto, dec.1796
Integra portio, dec.1193
Intimatione, d.1659.1745
Intrusis, dec.919
Intruso, dec.1879
Iudice, decis. 1463.1643. 1724.1737.1852
Iudicio, dec.1688
Iudicijs, dec.761.839.871
Iudicis decreto, dec.957
Iuramento, dec.1531.2129
Iuram. calum. dec.1637
Iureiurando, decisio 787. 1605.1635
Iure emphyteutico, dec.869
Iure patrona. dec.802.842. 1122.1152.169.243. 254.335.589.1640. 1666.954
Iure præsentandi, dec.1245
Iure primogenituræ, d.912
Iure quæsito, dec.1813
Iure Tertij, dec.1498
Iurisdictione, dec.182.432 443.559.574.606.618. 630.737.1139.1850. 1664.1682
Iurisd. om. ind. dec.847
Iure piscandi, dec.359
Iustificatione, dec.1932

Lapsu fatalium, d.1590
Laudo, dec.677
Legatis, dec.1168.1343
Legatis commutan. dec.891
Legitima, dec.1078
Legitimatione, d.967.1594
Legitimitate, dec.1320
Libris mercato. d.951.1748
Licentia, dec.2078
Liquidation. dec.973.1187. 1225
Lite, dec.1276.1752.1801 1973
Literis, dec.1833
Literis, et sigil. episc. d.1126
Literis ordinis, dec.1064
Literis remissorijs, d.1219
Literis surreptitijs, d.1259. 1918.1949
Litigiosis, dec.1140.2025
Litigios. allega. d.868.1075
Location. decis. 323.1490. 1626.1794
Loco loci, dec.1746

Mandato de manuten. dec.1565.
Manutentione, dec.1436
Materia obiectiua, d.1094
Matrimonio, dec.18.31.39 47.58.74.81.88.94.98. 120.130.184.223.234. 240.251.287.317.444. 746.1524.1692.1779
Melioramentis, dec.1453
Mensib. ordina. d.774.1322
Mercatore, dec.1223
Metu, dec.1870
Minore, d.1171.1218.1733
Moderation. inhibitio. d.412
Molestation. dec.1317
Monasterio, dec.114.479. 501.561.656
Monitione, dec.1511
Monitorio, dec.1484.1625. 1961.2082
Mora, dec.1601
Motu proprio, dec.883.927 2117
Mutatione status, d.1536.

Naufragio, dec.1123
Negligentia, d.1550
Nomination, dec.1996
Non admis. in militẽ, d.124
Nõ tollen. in. quæsito, d.262
Notario laceran. origin. decisio1456
Noualibus, dec.1732
Noua creatione, dec.1203
Noua puisio, d.1031.1277
Nullitate, d.1585.1618.701
Nullita. senten. dec.248
Nullita. venditio. dec.947
Nuncij potesta. dec.1728
Nuncio, dec.1599.1620

Obitus phatio. d.1609. 1671
Oblatione, dec.975
Obligatio. in for. Came. dec. 821.890.1159.1652
Obreptione sublata, decisio 1271.1374
Oeconomo, dec.1030
Officio, dec.554.672
Offici. extraordina. dec.614
Officio lega. dec.805
Officio vica. dec.937
Omissione, dec.1185
Onere probandi, dec.1210. 1233

Pacifica possess. d.1417
Parata, dec.428.447
Paritione, dec.1376
Parochiali, d.1.28.45.52. 57.62.77.80.84.95. 110.116.128.135.194. 241.294.338.367.387. 425.461.549.736.754. 1972.1979
Paupertate, d.1679.1689.
Pecuniaria, d.60.106.282. 292.314.363.389.401. 436.548.591.609.708.
Pensionib. d.764.788.816. 893.1059.1250.1489
Perceptor. dec.970
Permutatione, d.924.1822
Petitione, dec.1872
Plumbi abscissio, dec.1993. 2088
Pœna priuationis, d.1486.
Portion. dec.41.54.70.201 239.259.238.745
Portion. integ. dec.216
Positionibus, dec.1209
Possessione, dec.1098.1555 1704.1790.1800
Possessore Decimarum, decis.1281
Possessore bonæ fidei. decis. 1596.1836
Possessorio, dec.1581
Possesso. & petitor. d.1304
Potestate Vicelegati, decis. 985
Præceptoria, dec.2112

Prædio,

Digitized by Google

Prædio, dec. 283
Præcedētia, dec. 125. 1013
Præparator, dec. 1900
Præben. dec. 2. 3. 6. 11. 12. 15. 830. 845. 878
Prælatione, dec. 938. 1712. 1893. 1326
Præpositura, dec. 151. 164. 498. 593. 613. 632. 679. 731
Præscript. dec. 1280. 1576. 1669. 1708. 1765
Præsentatione, decis. 1683. 1735. 1779. 1783. 1842
Præstimonio, dec. 659. 675. 710. 1228
Præstimo. et vacan. d. 2176
Præsumpt. dec. 1289. 1817
Præsump. fraud. dec. 1227
Precario, dec. 1889
Precibus, dec. 991
Presbyteratu, dec. 175
Prioratus, dec 93. 100. 176 192. 216. 348. 644. 683
Privation. dec. 1099. 1787
Privileg. & indul. dec. 783. 840
Privileg. scriptorū, d. 1945
Probatione asserentis, decis. 1274
Probationib. dec. 757. 811. 892. 1333. 1703. 1714
Probation. transump. d. 981
Probatio. valoris, dec. 1089
Procur. 1564 1574. 1631. 854. 860. 867. 900. 1160
Professione, d. 1037. 1102
Prohibitio supplemen. decis. 964
Propos. literarū, dec. 2058
Prorogat. fatalium, d. 1205
Protocoll. dec. 1557
Protonotar. d. 1033. 1292
Prouisionib. d. 1018. 1791. 1902. 1929. 2006. 2049 2128. 933. 1086
Prouisione per obitum, dec. 1969
Prouisione portionis, decis. 2146
Publica fama, dec. 1026
Publicatione, d. 1546. 1672
Pupillo, dec. 847

QVartanaria, dec. 669. 678. 706
Quasi possessione, dec. 1296
Quæstione criminali, decis. 2036

RAtificatione, d. 1530
Ratione cōcursus. Decisio 1349
Reb. eccl. non alie. dec. 837
Recognitione iuriū, d. 1364
Reformatione, dec. 2015
Reductio. Laudi, dec. 86
Regressu, d. 769. 781. 812. 983. 1151. 1157. 1193. 1470. 1570. 1602. 1622 1629. 1651. 1761. 1926 2004. 2009. 2121. 2140 2169
Regula, dec. 1487
Reg. de exten. consen. d. 793
Reg. de triennali, decis. 777. 838. 1235
Reg. de viginti, dec. 1047
Reg. de publicādis, dec. 776. 1141
Reg. de præstandis consen. dec. 2046
Reiectione, dec. 2068
Reincidentia, dec. 1214
Re iudi. decis. 1630. 1642. 1686
Relatione, dec. 1638
Releuatione indēnitatis, decisio 504. 529. 544
Religione, dec. 1762
Relitigio. dec. 1092
Reprophana, dec. 1300
Remissione, dec. 1173
Remissoria, decis. 757. 873. 1254. 1390. 1429. 1600 1636. 1655. 1668. 1694 1720. 1750. 1755. 1793 1841. 1874. 1905
Renouatione, dec. 1614
Renunciatione, dec. 1815
Rescrip. dec. 803. 813. 1805
Rescrip. surreptiti. dec. 1398
Reseruatione, dec. 824. 918. 1718. 1968. 2024. 2067 2071. 2091. 2127
Reseruatione pensionis, dec. 2003
Residen. in ciuitate, d. 1908
Resignante, dec. 1907
Resignatione, d. 1239. 1283 1658. 1784. 1866. 1885 1927. 1935. 1944 2018 2041. 2085. 2143. 2168
Resignatione inualida, d. 288
Restitutione, d. 1649. 1716. 1723. 1772. 1823. 1873 1890. 1896. 1029. 1044 1168
Restitution. in integ. d. 778. 846. 1080. 1459.
Restitu. officii, dec. 465
Restitut. spolia. d. 789. 874. 1165
Retrocessione, dec. 1868
Renalidatione, dec. 2135
Renocatione, d 1143. 1662. 1685. 1715. 1766

SAcerdote, dec. 1809
Sacristia, dec. 4. 5. 6. 8. 14. 23. 30. 37. 51. 55
Scientia mensis reserua, decisio 1415
Scholastica vacan. d. 2166
Scriptorib. dec. 1967
Scriptura, dec. 1880
Senten. antiqua, decis. 1302. 1440
Senten. excommunic. decis. 850. 875
Senten. & re iudi. dec. 772. 797. 872
Senten. super spol. dec. 1082
Senten. rescissio. dec. 1913
Separatione, d. 1869. 2034
Sequestro, d. 362. 370. 454. 641. 1241. 1578. 1665. 1691 1802. 1624
Sequestratore, dec. 1217
Seruitorio, dec. 2142
Signatura, dec 1256
Simonia, decis. 291. 1262. 1744. 1770. 1807
Societa. dec. 660. 1361
Solutio. dec. 865. 1142
Spolio. decis. 121. 268. 543. 913. 1379. 1619. 1647. 1731. 1778. 1134. 1156 1508
Spol. domus. dec. 601
Spol. execrabili, dec. 866
Statuis, & imagi. dec. 822
Statut. dec. 739. 982. 1269. 1471 1566. 1633. 1901
Stylo, dec. 956. 1419. 1966
Subdito, dec. 1857. 1884
Subiectione, dec. 1829
Subrogatione, dec. 1196
Successionib. d. 1154. 1721
Successore, dec. 1248
Summa, dec. 807
Sumptibus litis, dec. 1346
Supplicatione, decisio 1928. 1938
Surrogatione, decis. 1977. 2050. 2173. 1586
Suspensione, dec. 193. 1995
Suspicion. allega. dec. 901

TErminis obser. d. 1145
Termi. præfixione, dec. 1394
Termi. substātialib. d. 1278
Terris, d. 97. 141. 257. 610. 664
Testam. d. 78. 327. 351. 801
Testam. damnati, d. 1569
Teste, dec. 1680. 1789
Testib. d. 861. 1407. 1616. 1621. 1646. 1835
Testium examine, d. 1845
Thesauraria, d. 7. 105. 145
Titulo, dec. 2076. 2112
Trāslatio. ex priuil. d. 1270
Trāslatione ossium, d. 2038
Transla. pensionis, d. 2032
Trebellianica, dec. 1653
Turpitudine, dec. 1261.
Tutore, dec. 1628

VAcatione per commēdam, d. 1127. 1606. 1650. 1677. 2149
Vaca per obitum, dec. 2045 2104
Vaca. extra curiam, decisio 2175
Vaca. intra, et extra mu. decisio. 2172
Valore, dec. 1727
Valore exprimen. dec. 806. 827
Valoris proba. dec. 1627
Variatione loci, dec. 2101
Variatione nominis, d. 1983 2058
Venditione, dec. 1751
Vicaria, dec. 102
Vicaria post mor. epis. decis. 1448
Vicino, dec. 1174
Villis, dec. 187
Vineis & palat. dec. 346
Vitio spolij, dec. 1560
Vnione, decis. 965. 1136. 1719. 1986. 2077. 399. 542. 578. 596. 642
Vt lite penden. dec. 1147

Digitized by Google

INDEX LOCVPLETISSIMVS MATERIARVM.

Digitized by Google

Digitized by Google

INDEX LOCVPLETISSIMVS MATERIARVM,

Quæ in Tertia Parte Decisionum Rotæ Romanæ continentur.

Abbas fideiubens pro Illustri persona accepta obligatione ab ea in forma Cameræ de cõseruando se indemnem cum hypotheca bonorum suorum, vtrũ coactus soluere postea petere possit executionem in bonis dicti Illustris, dec. 544. lib. 3. nu. 2

Abbas Monasterij vbi mensam non habeat separatam a mensa Capituli, & Monachorum, vbi successerit erectio commendæ ratione illius Monasterij, an & commendatarius ea cõditione viuere debeat, & ob id bona habere communia cum Monasterio, dec. 217. lib. 3. nu. 3

Abbati si lis moueatur ratione Abbatiæ, & contra eum sententia ab aduersario fuerit obtenta, & super eadem Abbatia super inductum sequestrum obtenta etiam res iudicata vna cum executorialibus, & reliquis requisitis capta iterũ possessione per Abbatem spoliatum, hæc dicuntur haud dubiè attentata, dec. 92. lib. 3. nu. 1

Abbatis aut Prioris Conuentualis maior, & potior est licentia concessa Vicario Compulsori, quàm claustralis Prioris, dec. 449. lib. 3. nu. 5

Abbatis, & Commendatarij, non ratione possessionis bonorum Monasterij, fit compararatio, sed perceptionis fructuum & in eo, quod vterque alienare non possit proprietatem, dec. 157. li. 3. nu. 3

Abbreuiatores petiti in negotijs supplices libellos cõcernentib. mãdato Rotæ ab Auditorib. sæpe consulantur, dec. 592. li. 3. n. 5

Abbreuiatura reperta in protocollo notarij, qui dicitur esse rogatus sine testibus, & sine anno, facit, vt dicatur non esse factum in forma probanti, dec. 284. lib. 2. nu. 1

Ablatum per legem contẽplatione alterius partis, eidem acquiritur, dec. 813. li. 3. n. 1

Absens non ex caussa vrgenti, & necessaria, non põt frui priuilegio eorũ, qui necessariò dicuntur abesse, ad hoc, vt familiaritas non interrumpatur, dec. 213. lib. 3. nu. 3

Absens non potest retractare, quæ gesta sunt a collegio: secus, si præsens, & in carcere detentus, dec. 1357. lib. 3. nu. 3

Absente parte si proponatur constitutũ cum iunctum dotalibus instrumẽtis, an ius acquirat eidem ac si præsens fuisset, vel requiratur subsequens ratificatio, stipulatio licet per notarium eius nomine interuenerit, dec. 320. lib. 3. nu. 2

Absenti beneficium conferri potest, & sufficiens est ipsius subsequens ratihabitio, dec. 586. lib. 3. num. 6

Absenti animo acquiri potest per amicum, subsequente acquisitionis ratificatione, dec. 463. lib. 3 nu. 6

Absentia biennij, vel triennij interpolata, cum aliquando comparuerit absens in curia ex depositione testium probata nõ præsumi facit animum non reuertendi, & sic non adimit pristinam familiaritatem, dec. 213. lib. 3. nu. 4

Absentia a curia si in dubium ponatur impetrantis beneficium, ex eo facilè dissolui potest, quod gratis facta fuerit expeditio, quę haud dubie præsentiam arguere põt, cum pro absentibus numquam detur grata pro familiari, dec. 213. lib. 3. nu. 2

Absentia aduersarij sufficit, vt probetur post actũ in absentia factũ, dec 871. li. 3. nu. 1

Absentis Cardinalis agentes si insisterint pro examinatione Cardinalis affectuarij iã ad professionem parati causa capiendi aeris salubrioris ratione valetudinis curandæ, & iurisdictio dicatur Auditoris ad tale examen non extendi, vtrũ hoc non obstante ad examẽ procedi possit, dec. 212. li. 3. n. 1

Absolutio facta in partib. non plene ipso facto narrato ex commissione Pontificis, an sit valida habenda, dec. 207. lib. 2. nu. 1

Absolutio ab excõmunicatione in qua quis stetit per triennũ, non suffragatur ad effectum casuum reguiæ, dec. 850. lib. 3. nu. 1

Absolutio a iuramento appositio in cõtractu quid operetur, dec. 800. lib. 3. nu. 5. & 6

Absolutio a suspensione non comprehendit inhabilitatem, dec. 1114. li. 3. nu. 1

Absolutio facta parti aduersæ per subreptitias litteras, vtpote in quibus narrata non fuere narranda, non citato cuius interest, est superuacua, dec. 226. lib. 2. nu. 4

Absolutio facta per modum impositionis in foro pœnitentiali prodest illi, qui fuerat censuris innodatus, dec. 773. li. 3. nu. 3

Absolutio a suspensione, an possit fieri in foro pœnitentiali, vt possit etiam in foro fori, dec. 1113. li. 3. num. 1. & dec. seq.

Absolutio a iuramento vtrum patronis a Vicario concedi possit parte aduersa non citata, dec. 547. lib. 3. num. 1. & nu. 7

Absolutio a iuramento non suffragatur illi, qui post lapsum termini illam impetrauit, dec. 786. lib. 3. nu. 2

Absolutio a iuramento non impedit exequutionem obligationis cameralis, dec. 787. li. 3. nu. 1. & dec. 799. nu. 1

Absolutio in foro pœnitẽtiali facta, res dicitur esse, quę difficillimè probari potest, dec. 573. lib. 3. num. 4

Absolutio a pœnitentiario facta, quæ apparet extensa in scriptis, non est de ijs, quæ sunt difficilis probationis, dec. 620. lib. 3. nu. 4

Absolutoria non est ei deneganda, qui eã pœtit suis expensis in iudicio præterito: secus in futuro, dec. 762. lib. 3. nu. 1

Absolutoria potest dari etiam pro minore decem annorum, dec. 1393. lib. 3. nu. 1

Absolutoria actori, & possessori potest dari a molestijs sibi de facto illatis, decis. 872. lib. 3. num. 1

Absolutoria tertia danda est parti si contra eam nil fuerit probatorie ductum, quod eidem officere possit. dec. 553. lib. 3. nu. 3

Absolutoria datur actori possessore reo nihil probante, dec. 807. lib. 3. nu. 1

Absolutoriam si petat vna partium, & altera canonizatorũ, quid sit agendum, dec. 582. lib. 3. nu. 1

Absolutum se probãs in partibus vigore Bullæ Cruciatę, vtrum præiudicare possit aliis expectantibus, cum & ipse sit expectans, dec. 573. lib. 3. num. 2

Absolutus a iuramento põt excipere de non numerata pecunia, & onus probandi numerationem in aduersarium transferre, dec. 800. li. 3. n. 1. intellige, & declara, ibi. vt n. 5

Absolutus non dicitur, qui per triennium in censuris insorduerit, ad effectum iuris sui, dec. 929. lib. 3. nu. 1

Acceptans cessionem, & reseruationi consentiẽs pẽsionis, notorio existente isto cõsensu, præsumitur pariter regressui cõsensum attribuisse, & accessui, cum videatur cessionem reliquis omnibus qualitatibus cõcurrentibus acceptasse, dec. 89. lib. 2. nu. 4

Acceptans & cedens nulla necessitate cogente, sed sua sponte, idque in fauorem nouæ possessionis sibi haud dubie præiudicium parit, dec. 252. lib. 2. nu. 2

Acceptans beneficium Ecclesiasticũ vigore expectatiuæ, quod acceptare non poterat, gratiæ consumptionem sibi parit, nec per sententiam causæ decisionem expectare tenetur, sed possessionis facere cessionem, dec. 3. lib. 1. num. 1

Acceptans beneficium vigore expectatiuæ quod non poterat acceptare, gratiam consumit, si ltatim quod scivit fuit in mora, dec. 0. lib. 2. nu. 1

Acceptans beneficium religionis vtrum omnibus legibus religionis se censeatur obligare, dec. 496. lib. 3. nu. 3

Acceptatio beneficij, an verè cadat sub expe

ctatiuam, vel non, cum non quæritur poſſeſſio, tamen non ob id impeditur, dec. 510. lib. 3. nu. 8

Acceptatio beneficij ex quibus coniecturis, & adminiculis probari poſſit, dec. 690. lib. 3. nu. 1

Acceptatio in genere, & in ſpecie ſimul, an coram eiſdem notario & teſtib. de vacantijs eodem die fieri poſſit. dec. 300. lib. 3. nu. 3

Acceptatio vigore expectatiuæ facta in manibus ordinarij, qui alteri prouidit, & per ſuum Vicarium tradidit poſſeſſionem, an tribuat titulum ſaltem coloratum in ſpolio, dec. 126. lib. 3. nu. 1

Acceptatio beneficiorum per procuratorem facta includit etiam capturam poſſeſſionis & omnium iurium, & præeminentiarum, dec. 520. lib. 3. nu. 2

Acceptatio & nominatio ſub certo die facta Diœceſeos cõprobata inſtrumento, quod authenticum præſupponitur, non ſufficiés eſt ad intentum aſſequendum, ex quo coram alio notario talia poſſint fieri inſtrumenta pro beneplacito expectãtis vacãtijs pinguib. & ſic fraus committi, in præiudi ciũ gratiarum per alios in ſimili caſu noũ tionis expediarum, dec. 249. lib. 3. nu. 4

Acceptatio etiam facta cauſſa nominationis Diœceſeos coram Archiuij notario, prout ſit de conſuetudine, non admittit fraudis, quæ nihilominus cõmitti poteſt ſuſpicionem, dec. 201 p. 3. lib. 3. num. 2

Acceptatio vbi facta fuerit alicuius beneficij, præſupponendum eſt nominationẽ Diœceſis, in qua eſt beneficium ipſum præceſſiſſe, dec. 228. lib. 2. nu. 1

Acceptatio facta in præſentia notarij Archiuiani licet fiat ex ſolita conſuetudine, non tamen tollit omnino fraudis latentis ſuſpicionem, dec. 196. lib. 1. nu. 2

Acceptatio adminiſtrationis etiam coram notario publico Archiuij facta in forma, & modo conſuetis, nõ obſtat quin fraudis ſuſpicio ſubſiſtere poſſit, dec. 126. lib. 1. n. 1

Acceptatio ſola, an ſit ſufficiens conſummare gratiam, ſi ſit facta coram amicis, dec. 813. lib. 3. nu. 1

Acceptatio beneficiorum vacantium licet fieri poſſit non tantum vacatorum, niſi limitatiuè & diſpenſatiuè. dec. 188. lib. 2. nu. 7

Acceptationes, quæ apud notarium publicũ Archiuij ſunt regiſtratæ, patent omnibus, & publicæ ſunt, earumq. copia petentibus omnibus datur modo aliquod intereſſe prætendant, dec. 228. lib. 2. nu. 3

Acceptationes beneficiorum vacantium ex conſuetudine Curiæ ſolent fieri in genere, non expreſſis nec Diœceſi, nec nominib. beneficiorum, quę poſtmodum etiam poſt decem annorũ decurſum deduci poſſunt ad ſpeciem, & notarij dant etiam inſtrumẽtum in ſpecie, dec. 19. lib. 3. nu. 6

Acceptationes in curia in genere fieri ſolent non in ſpecie, dec. 188. lib. 2. num. 6

Acceſſus, & regreſſus ſeruari, ſi fiat retrocetſio beneficij, an de ſimoniaco contractu ſuſpicio ſuboriri poſſit, dec. 289. lib. 3. nume. 1

Acceſſu toto parti adepto remedio iuris ſuccurritur facta intimatione per edictum, dec. 132. li. 2. nu. 3

Accuſatio, & inquiſitio, tum condemnatio etiam requiritur in eo, qui dicitur reconciliatus, vel hæreticus ad hoc, vt inhabilis reddatur ad beneficia Hiſpalenſis Eccleſię ſecundum formam ſui ſtatuti, & ideo non comprehendit ſponte confeſſos, neque nõ accuſatos, neque nondum inquiſitos, dec. 58. lib. 3. nu. 1

Acta continentia tractatum de regula de valore, ſi ſpoliatus valorem verum non in litteris expreſſerit, an officiant reſtitutioni in integrum per eum petitæ, dec. 610. li. 3. nu. 2. Et an huiuſmodi regulæ in ſpolij cauſu procedere poſſe dicantur, nu. ſeq.

Acta iudicis fidem faciunt etiam ſine teſtib. deſcriptis a tabellione publico, deciſ. 15. lib. 1. nu. 2

Acta etiam deperdita non præſumi poſſunt pro ſententia, a qua fuit facta appellatio, dec. 684. lib. 3. nu. 2

Actio quæſita in alienatione rei Eccleſiaſticę immobilis, an remitti poſſit ſine ſollemnitatibus aliàs a iure requiſitis, dec. 209. lib. 2. nu. 1

Actio finium regundorum vtrum ſeparata ſit ab ea, quæ eſt poſſeſſorij, an in idem concurrant in hoc caſu, de quo agitur, eoque ſtante cauſſæ appellationis cohæreat cauſſa proprietatis principalis, & ob id efficia tur appellabilis excludatq. Aegidianam, dec. 214. lib. 3. nu. 4

Actio parti quæſita, an remitti poſſit ſine ſollemnitatibus a iure requiſitis in alienatio ne rei Eccleſiaſticæ immobilis, dec. 133. li. 3. nu. 1

Actio Eccleſiæ quæſita a præceptore, an poſſit amitti in præiudicium ſucceſſorum in beneficio, dec. 284. lib. 3. nu. 1. & 6

Actio ſi contra plures inſtituta fuerit, ſed termini non ſeruati ratione omnium, aut reiterati omnium nomine, vtrũ ſententia ob id nulla reddatur, dec. 250. lib. 2. nu. 1

Actio ſpolij competit ſucceſſori, vel hæredi in his, quæ defuncto reperiebatur poſſide re tempore mortis, dec. 915. lib. 3. num. 1

Actis in partibus ventilatis diligenter inſpectis ſi teſtem plura depoſuiſſe in Curia ap pareat quoad quædam recipitur, & quoad quædam reijcitur, vt ſuſpectus, dec. 519. lib. 3. nu. 3

Actis deperditis quæri poteſt, an de nullitate ſententiæ vna partium cauſſam commiſerit, an ſpolij, dec. 662. lib 3. num. 5

Actis caſu, aut in curia deperditis vtra partiũ ea in iudicio teneatur exhibere, ibidem, num. 1

Actor vt validè agat in iudicio de legitimita te ipſius perſonæ conſtare debet, dec. 636. lib. 3. nu. 5

Actor ſi ſpoliatus fuerit etiam ſuſpenſo petitorio, venit reſtituendus ante omnia, dec. 240. lib. 3. nu. 2

Actor vel eius procurator poſt obtentam cõ miſſionem debet intra terminum de nuo dato ſine alia citatione docere de iure ſuo: aliàs reus abſoluetur ab inſtantia iudicij, dec. 1153. lib. 3. nu. 1

Actor ſuper ſpolio agens nihil ſi probet, an ſibi remiſſoria petenti ea debet ad partes concedi, dec. 392. lib. 3. num. 1

Actor fundamentum ſuum plenè, & neceſſario probare debet, dec. 498. li. 3. num. 2

Actor quis, & reus, an ſimul & ſemel idq. in eadem cauſſa eſſe poſſit, ibid. nu. 3

Actor habens gratiam cum certa data appoſita, ſi gratia aduerſæ partis habeat incertã, præſumitur actoris anterior, idq. ratione certitudinis, dec. 193. lib. 3. nu. 5

Actor ſpoliatus vbi fuerit ſuſpenſo petitorio, an de ſpolio agi poſſit, & peti in integrũ reſtitutio, dec. 286. lib. 3. nu. 1

Actor vtrum informare ſolũ ex inſpectione manualis deperditi regiſtri, aut eo non apparente poſſit, dec. 62. lib. 3. num. 1

Actor apprehendens poſſeſſionem rei etiam per ſententiam ſibi adiudicatæ, non obtentis ſuper ea executorialibus, dicitur attentare, dec. 53. lib. 3. nu. 13

Actor ſcientiam habens de rei procuratore, citare debet illum non procedere ad contradictas, quia præſumitur calumniosè agere illo non citato. & ſententiam per limites artes extorſit, vnde & ſententia, & proceſſus tamquam attentata ab eo, veniunt reijcienda, dec. 90. lib. 3. nu. 3

Actore nihil probante reus nullo modo conſtringi poteſt, vel ad minimam etiam probationem inducendam, dec. 284. li. 2. nu. 2

Actore plene probante ſuam gratiam, debet reus etiam plene probare ſuam exceptionem, dec. 748. lib. 3. nu. 1

Actore nihil probante non poteſt conſtringi ad aliqualem etiam vel minimam probationem reus, imò ex irrita iuris regula venit abſoluendus, dec. 294. lib. 3. nu. 2

Actori ſemper facti incumbit probatio, vel aſſerti, & non reo, idq. locum habet etiã in nominatione, dec. 188. lib. 2. nu. 2

Actori ſemper incumbit onus probandi nominationem Diœceſis factam poſt prouiſionem, quando illa nominatio præiudicaret prouiſo etiam Apoſtolico, deciſ. 193. lib 3. nu. 3

Actus geſti a canonicis, cum fundati ſint in iure communi, præſumuntur capitulares, niſi probatio deducatur in contrarium, dec. 533. lib. 3. nu. 7

Actus poſſeſſorios exercens poſt motam litem, & factam inhibitionem in cauſſa beneficiali ſibi præiudicium facit, dec. 374. lib. 3. nu. 4

Actus poſſeſſorij, vt ſolutio pro inciſione lignorũ facta, & paſcuis pecorum, ſi fiãt ab agentibus prælati prætendentis poſſeſſionem locorum, in quibus talis actus exerciti fuere, an probent poſſeſſionem, dec. 138. lib. 3. nu. 1

Actus poſſeſſorius, vt ſuſtineatur, qui in controuerſiam deducitur, præſumitur iuris fictione mors præceſſiſſe, dec. 377. lib. 3. nume. 1

Actus poſſeſſorij ab vtraque parte litigante de poſſeſſione fieri poſſunt, licet vna illarum tutorio ſolum nomine poſſideat, dec. 339. lib. 3. num. 4

Actus non debet reddi eluſorius contra mentem concedentis, dec. 2111. lib. 3. nu. 2

Actus tutorio nomine faciens matrona non dicitur poſſidere vi cõſtituti etiam eo per ratificationem approbato, dec. 336. lib. 3. num. 1

Actus vt valeat pro eo in dubio eſt ſemper facienda interpretatio, dec. 675. li. 3. nu. 5

Actus iuriſdictionalis non dicitur nullus, & inualidus ex inſtantia conditionali, dec. 654. li. 3. nu. 1

Actus poſſeſſorij, vt facere gratias tamquam Dominus pœnam infligere cõtumacibus, terminos finium ſtatuere, & ſimiles, cum iure familiaritatis aliquando fieri exerceri poſſint, non ſtatim de poſſeſſione habita fidem facere ſoleat, dec. 215. par. 3. lib. 3. num. 4

Actus ſi oſtendit vnum eſſe conſtitutũ procuratorem, & a reſignante, & reſignatario, vt certiores eſſent de conuentis, non caret ſuſpicione ſimoniæ, dec. 503. lib. 3. nu. 4

Actus immediatè facti propter vicinitatem cenſentur correſpectiui, & connexi, dec. 1160. li. 3. num. 5

Actus ſine forma a lege, vel a ſtatuto requiſita factus eſt ipſo iure nullus, dec. 586. lib. 3. nu. 3

Actus facti nomine alicuius in Capitulo, qui tamen non Capitulariter cœpit poſſeſſionem, an oſtendant habitum pro canonico, & ad canonicatum admiſſum, deciſ. 533. lib. 3. nu. 3

Actus facti in locis remotis ab ea parte, quæ iuſtè poſſidet per partem aduerſam prætendentem de poſſeſſione, cum præſupponatur ignorantia partis iuſtè poſſidentis, non præiudicãt, vt poſſeſſionem ſummo id amittere dicatur, dec. 210. lib. 2. nu. 9

Actus poſſeſſorij celebrati a parte, nõ præiu-

dicant

dicant parti aduerſæ, ita vt eam priuent ſua poſſeſſione, dec. 10. lib. 2. nu. 4

Ad cauſſarum deuolutionem appellationis intimatio, vt de iure requiritur, pari modo & procuratorij (quam partem appellationis dicunt Doctores) intimatio eſt neceſſaria, dec. 2. lib. 1. num. 1

A decreto executorialium aliquando ẽt licitum eſt parti appellare, dec. 101. li. 2. nu. 2

Ad deuolutionem cauſſarum in beneficialibus, vt appellationis intimatio requiritur, ita etiam procuratorij, quæ pars dicitur appellationis, dec. 24. lib. 2. num. 1

Ad excludendam malam fidem de ſcientia ſcripturæ ſit probatio ex præſumptione, dec. 293. lib. 2. nu. 2

Ad gratiam gratis expediendam quæ requirantur, & an atteſtatio Vicecancellarij ſufficiat, dec. 170. lib. 2. nu. 3

Adipiſcendæ remedij habet annexam cauſſam proprietatis, & requirit titulum, dec. 715. lib. 3. nu. 4

Aditio hæreditatis doceri non poteſt, niſi in actis producatur, dec. 655. lib. 3. nu. 2

Aditio hæreditatis ſi de iure nulla ſit in gratiæ impetratione non eſt neceſſe eius, vel vlla, vt mentio fiat, dec. 313. lib. 3. nu. 4

Adiudicatio in ſolutum obtenta per partem, quæ habet hypothecam anteriorem facit illam non tamquam hæredem poſſidere, ſed tãquam creditorem, dec. 325. li. 3. nu. 2

Adminiſtrans per eoſdem agentes, per quos prius adminiſtrauit plebaniã quam tamen reſignauit, fructuſq. in ea percipiẽs, an ob id dicatur habere ius adhuc in dicta plebania, dec. 535. lib. 3. nu. 1

Adminiſtrationis bonorũ modus, & forma facilè oſtẽdit, an tutorio nomine bona, an proprio poſſideantur, dec. 301. lib. 3. nu. 2

Admiſſus ad litem pro intereſſe, ſi producat iura, & tandem decennio ſuperſedeat, an poſt modũ ſtante illo beneficio ad ordinarium collatio deuoluatur, dec. 76. li. 2. nu. 1

Aduerſarius litis olim poſſidens caſtrum cũ nunc ab altera parte poſſideatur, teſtib. deponentibus de poſſeſſione in præſens poſſidentis, an dici ob id poſſit fuiſſe ſpoliatus, dec. 18. lib. 3. nu. 3

Aduerſarius pauper ſi expẽſæ pro litteris, vel bullis expediendis nil ipſi fuerint commodi allaturæ, non debet pro illarum expeditione moleſtari, ne in vanum laboret, & fruſtra faciat expenſas, dec. 119. lib. 3. n. 2

Aduerſæ partis de calumnia ſi conſtet, quæ litem fauoribus protelauit lõgo temporis tractu contra partem ob inopiam imbecillem, declaratoriæ relaxatio fieri poteſt, vt in hoc caſu, dec. 77. lib. 2. nu. 7

Aedificans ex priuilegio contra alios priuilegiatos, recentius priuilegium, & clauſulis validioribus magiſq. prægnantibus munitum prævalere debet, dec. 530. lib. 3. nu. 1

Aegidiana conſtitutio, quæ prohibet appellationem in poſſeſſorio, in Curia Romana in certis caſibus ſeruatur, ibid. nu. 7

Aegidiana conſtitutio, an in interlocutoria, vel diffinitiua ſententia habeat locũ, dec. 19. lib. 2. nu. 6. Et quid, ſi daretur aliquod remedium reparabilis præiudicij, ibid.

Aegidiana conſtitutio in omni poſſeſſorio vetat fieri appellationem, dec. 19. li. 2. n. 1 Limitatur niſi notorie ſententia lata fuerit iniqua, ibid.

Aegidiana conſtitutio veſtam in quolibet poſſeſſorio appellationẽ fieri vetat, dec. 112. lib. 1. nu. 4

Aegidiana non habet locum, vbi manifeſtẽ conſtat de non iure agentis, dec. 1040. lib. 3. num. 1

Aegidiana cõſtitutio vetans appellare in poſſeſſorio, cõſtituo quòd ſimus in ordinatorij, an habeat locum, dec. 185. lib. 2. nu. 1

Aegidiana conſtitutio non eſt ſtatutum vrbis Romæ, & ideo non extenditur ad loca non immediatè ſubiecta Eccleſiæ Romanæ, ibid. nu. 2

Aegidiana conſtitutio nondum promulgata in toto dominio ſtatus Eccleſiaſtici, nõ impedit appellationem, dec. 181. lib. 2. nu. 4

Aegidiana non procedit in ſecunda inſtãtia, vel in cauſſa appellationis, dec. 113. lib. 1. num. 1

Aegidiana conſtitutio vtrũ poſſit extendi ad iura ordinaria locorum, ita vt illorum vim reddat irritam, dec. 187. lib. 3. nu. 1

Aegidiana vt locum habere poſſit, & tempus cœpti iudicij, & latæ pariter ſententiæ venit conſiderandum, ipſiusq. tãdem extenſio conſtitutionis, ad loca Eccleſiæ Romanæ mediate ſubiecta, dec. 182. lib. 3. nu. 5

Aegidiana conſtitutio in poſſeſſorio prohibet appellationem, dec. 662. lib. 3. num. 3

Aequiparatio Abbatis, & Commendatarij ꝓcedit in eo, ꝙ fructus alienare poſſunt, ſed non bona monaſterij, dec. 122. li. 2. nu. 3

Aequitas non permittit, etiam inſtante parte aduerſa, vt procurator qui acceptauit per tranſmiſſum mandatum, qui præſumitur cauſæ ſecreta ſcire examini ſubijciatur in præiudicium mandatarij principalis, dec. 133. lib. 2. nu. 2

Aeſtimatio dicitur eſſe arbitraria, dec. 1231. li. 3. nu. 1

Aetas probanda eſt per eum qui allegat, dec. 198. lib. 3. nu. 1

Aetas vbi requiritur pro fundamento intentionis, eſt plenè probanda, deciſ. 1162. lib. 3. nu. 5

Aetatis defectus ex aduerſo obiectus videt ſaltem ſemiplene probandus, ibid. nu. 3

Affirmatiuam ſcilicet conformes eſſe omnino, vide nu. ſeq. ex deciſ. Rota eiusq. rationem, dec. 487. lib. 3. nu. 3

Agat pars ſine ſpolio ſimplici, ſiue nullitatis, & iniuſtitiæ actis non extantibus vtrũ in decurſas veniat expenſas condemnanda prioris iudicij, dec. 684. li. 3. num. 5

Agens inſtrumento ad mutui petitionem, ſi opponantur exceptiones, & ſi debitum nõ eſt liquidum opponi exceptio non poteſt, dec. 334. lib 3. nu. 7

Agens tamquam ceſſionarius Epiſcopi, an ſit audiendus ex quo alias agitatum inter eos iudicium coram Vicarium Vrbis extet, ex quo fatetur creditum retroceſſiſſe ipſe eſt honarius, dec. 401. lib. 3. nu. 1

Agens probare debet contra poſſeſſorẽ veram vacationem ceſſante commoda, dec. 1069. lib. 3. nu. 1

Agens & obtinens, vt procurator alicuius nõ prohibetur nomine proprio contra idem ius, & contra eamdem perſonam agere, deciſ. 519. lib. 3. nu. 5

Agens de attentatis ad probationem validitatis ſui regreſſus vtrũ teneatur ſuum terminum iuſtificare, dec. 501. lib. 3. num. 4

Agentes, ſi fiat in loco antiquo de cuius poſſeſſione, controuerſia exiſtit, vbi tamen non habent mandatum de ſequirenda poſſeſſione, cum id omnino requiratur, non arguunt de habita poſſeſſione, deciſ. 210. lib. 2. num. 3

Agentes in locis exercẽtes actus poſſeſſorios pro ſuo principali de quibus eſt cõtrouerſia, vbi non conſtiterit de eorum mandato ad poſſeſſionem acquirendam tranſmiſſo, cum id neceſſario requiratur non acquirunt poſſeſſionem illorum locorum tuo principali, dec. 238. lib. 3. nu. 4

Agere volenti via executiua remiſſoria data aduerſario retardat proceſſum, dec. 668. lib. 3. num. 2. & 4.

Agitur vbi de recognitione veruſti inſtrumẽti annorum 80. Rom non requirit cognitionem, de qua in l. comparitionem, C. de fide inſtr. dec. 683. li. 3. nu. 1

Alexander Sextus, & Leo Decimus regula promulgata annullarunt gratias eorũ, qui ſe falſo dicebant familiares prælatorum, ad hoc, vt gratias expedirent ſupplicationes, & bullas Apoſtolicas ratione beneficiorum conceſſas, dec. 162. lib. 3. num. 2

Alexan. Sextus, & Leo Decimus Pont. Max. per Extrauagantem Execrabilem quandã, annullant gratias obtentas familiarib. prælatorum Curiæ Rom. dec. 172. lib. 3. nu. 2

Alexandrinæ locus eſt, vbi probatur vulnus illatum ex cauſſa litis, dec. 868. lib. 3. nu. 1

Alienans contra pactum factum a teſtatore rem aliquam, cadit a cõmodo contractus, dec. 21. lib. 3. nu. 1

Alienans bona Eccleſiæ inconſulto ſuperiore, incidit in pœnam Paulinæ, deciſ. 896. lib. 3. nu. 1

Alienari prohibitum non venit in confiſcatione bonorum, dec. 919. lib. 3. nu. 2

Alienatio rei poſt iudicatum facta ab actore, valida eſt tamquam facta de re non litigioſa. Limita tamen, dec. 101. lib. 2. num. 10. & nu. ſeq.

Alienatio rei, quæ litigioſa prætenditur poſt rem iudicatam, tamquam facta ab actore de re non amplius litigioſa valida eſt, deciſ. 33. li. 3. nu. 12

Alienatio facta bonorum ab aliquo, qui crimen ſtatuit perpetrare ne confiſcentur, in fraudem fiſci facere dicitur, & contractus eſt omnino nullus, ſicq. ad fiſcum reuertuntur cuius in præiudicium alienata fuerant, dec. 279. lib. 2. nu. 4

Alienatione facta contra prohibitionem defuncti teſtatoris, ſtante pacto de non alienando bona mobilia, vel etiam hypothecando, vtrum id in præiudicium creditorum fieri poſſit qui crediti ſui ratione prætendunt hæreditatis excuſſionem, dec. 92. lib. 2. nu. 1

Alienatione prohibita domus per teſtatorẽ, & caſu, quo alienaretur deueniat in proximiorem ſuum concurrente graduum paritate, quis admittatur ad poſſeſſionem domus, ea contra voluntatem teſtatoris alienata, dec. 322. lib. 3. nu. 1

Alienatione facta contra voluntatem ultimã teſtantis excidunt hæredes a commodo contractus, nec poſſunt quod amiſerunt per redemptionem recuperare, ibidem, numero 3

Alieno de facto vbi agitur, non tam graues & ponderoſæ requiruntur probationes, deciſ. 671. lib. 3. nu. 2

Alimenta non debentur mulieri, vbi eſt lis ſuper matrimonio, dec. 1012. lib. 3. nu. 1

Alimentis per iudicem decretis perſonæ in religionis voto conſtitutæ, etiam earumdem ſumma venit taxanda, vt quid, & quãtum annuatim ad eam peruenire poſſit, & debeat manifeſtum reddatur, dec. 144. lib. 3. num. 1

Allegans gratiam conſumptam dicitur dare obiectum, quod debet concludenter probare, dec. 1128. lib. 3. nu. 2

Allegata derogatio iuris patronatus eſt deducenda, & probanda, alias non releuat, dec. 254. lib. 3. nu. 5

Allegatio contra perſonas iuratas, quæ teſtamento ſubſcripſerunt reddere videtur teſtamentum de falſo ſuſpectũ, & ideo multum eſt ponderanda, dec. 299. li. 3. nu. 2

Allegatio vitæ ſola vſque ad centum annos ſufficit abſque alia probatione & tranſfert onus probandi mortem in aduerſarium, dec. 862. lib. 3. nu. 1

Allegatio Lapi in materia poſſeſſionis triennalis, procedit etiam ſi poſt obitum primi beneficiũ fuit pluries reſignatũ, dec. 779.

lib.3.num.1. Et etiam quod Episcopus nõ contrauenerit visitare,nu.2.Imò etiã si de infectione tituli, & possessionis præcedentis appareat,ibi.num.4

Allegationi Lapi est locus, vbi quis post regressum possedit per triennium beneficium,dec.214.li.3.nu.1

Alternatiua concessa Ordinario per indultũ, an per statutum speciale Ecclesiæ, in qua alternatiua cõcessa est, possit eneruari per contrariam collationem,dec.12.li.3.nu.1

Alternatiua dicitur citatio,quæ enarrato mẽbro cum aliud subinfert per voculam,ve, aut sine exempli causa ad audiendum tẽtantiam,vel aut sine suspẽdi a diuinis,&c. dec.275.li.3.num.2

Alternatiua cõcessa a Sanctissimo Ordinario si fuerit,an ante litterarum expeditionem valideț,& vacantia beneficia possit conferre,dec,251.li.2.nu.1

Amissa omni possessione litigantis alicuius in causa beneficiali, non tamen parti aduersæ acquiritur animo non existente eidem acquirendi,dec.97.li.1.nu.6

Amissam possessionem alicuius beneficij vigore trium conformium sententiarũ contra beneficiatum aliquem prolaturũ,& sic rei iudicatæ, si recuperare conetur, qui eo beneficio antea fruebatur interdicto recuperandæ, nihil potest obtinere, ex quo ritè illa fuit priuatus, licet non rectè,decis. 304.li.3.num.3

Animi qualitas considerari solet in confectione inuentarij,dec.692.li.3.nu.2

Animum acquirendi non habenti nulla fit inuito acquisitio,dec.14.lib.2.nu.5

Animum mutandæ possessionis non requiri tur necessario declarare, nisi noua causa supernenerit, dec.601.lib.3,nu 3

Animus si probatus sit,& voluntas possidendi tamquam hæredes,nec constet de volũtate possessionis mutandæ ratione creditoris quid operetur,dec.254.lib.2.num.2

An in regressibus procedat Concilium Lateranense concessis Cardinalibus post Cõcilium ad beneficia minoris valoris ducatorum 200.dec, 29.lib.1 num.1

Annexa & partitæ si fuerint inseparabilia nõ possunt pro parte acceptari,& pro parte repudiari,dec.276.lib.2.nu.1

Annexa parochiali suę qua spoliatum se dicit aliquis,cum non sint notoria, non sufficit illa probare per duos testes de publica voce,& fama deponente,sed pleniori probatione veniunt deducenda,dec.57.lib.3.n.1

Annexa perpetuo veniunt ipso iure,dec.1591. lib.3.num.1

Annexio non probatur per duos testes, de fama etiam ad obtinendum super spolio nomine ecclesiæ, cui dicuntur beneficia annexa,neque confessio Decani, & duorum canonicorum præiudicat Capitulo,dec.52. lib.1.nu.1

Annexio si non cõstet in causa spolij,nisi de fama,& per duorum testũ depositionem, requirit vlteriorem probationem,dec.119. lib.2.num.1

Annorum trium cursus non facit cum longũ tempus dici nõ possit,vt causa dicatur habita pro derelicta,dec.129.lib 2.nu.2

Annum habens ad committendam causam, licet citatus non compareat,sibi in nihilo officit,cum ius suum saluũ tibi remaneat, ideo non eum arctant reuerentiales datæ, dec.134.lib.3.nu.3

Antecessor ordinarius bona Ecclesiæ alienare non potest ex motu proprio Pauli IIII. dec.622.lib.3.nu.3

Anterior Pontificis voluntas per subscriptionem videtur immutata,dec.567.li.3.nu.3

Antiqua esse instrumenta ex quibus potissimum cõmonstrati possit,dec.683.li.3.n.2

Anterioritatis suspicio,an tolli possit per acceptationes,& nominationes in specie factas quoad beneficia acceptata per alios mãdatarios,dec.300.lib.3.nu.1

Antiquior Doctor non semper præfertur ratione creationis, sed ratione loci habetur cõsideratio, vt hoc casu,de quo agitur,Salamãtini Doctores Ferrarienſib. præferuntur etiam antiquioribus,dec.125.li.3.n.1

Antiquior in die prouisus præfertur alijs,dec. 1277.lib.3.nu.1

Antiquior possessor ratione suæ possessionis tamquam meliori iure nixus est restituibilis,& spolium secundo admissum est purgandum,dec.535.lib.3.nu.3

Antiquo possessore habẽte possessionem ante litem motam,& parte aduersa possidente tempore litis pendentiæ,an possessionẽ quam pro nũc habere dicitur ille antiquus possessor,attentatam liceat appellare,dec. 178.lib.3.nu.1

Apocha vna producta in iudicio altera nõ recognita vtrum fidem faciat, vt validè per eam debitum probari possit,an vtriusque productio requiratur, dec.253.lib.2.nu.1

Apocha seu cedula sine die, mense, & anno, vtrum creditum asserum probare possit, dec.548.lib.3.nu.3

Apocha seu cedula,quæ scripta dicitur a muliere ea id negante,ſi sit satis recognita,an ex hoc sufficienter actu matrimonium probetur, posito, quod præcipuum probationis fundamentum in illa recognitione sit collocatum, dec.444.li.3. nu.1.& 3

Apocha seu cedula non potest dici facta in fraudem illius rei, quæ non existit in rerũ natura, dec.505. li.3.num.5

Apocha sacerdotis fidem faciẽs de absolutione,non est scriptura meré priuata,sed publica,vtpotè facta ab officiali ad id deputato,dec.573.li.3.nu.6

Apocha cuiusdam cõfessionis receptę seu numeratæ dotis,vnà cum testium depositione, vtrum probet cõfessionem de recepto ad præiudicium creditorum,ibid.

Apocha seu cedula cõfessoria de recepto nõ requirit necessario trium testium subscriptionem, idque eo vel maximè, vbi scriptura priuata conuenit cum instrumento publico,dec.515.lib.3.nu.1.& 2

Apostilla facta a notario,& recognita pro legitimè extensa,& quidem a rogato probat etiam non facta subscriptione ab eodẽ notario rogato,dec.38.lib.3.nu.3

Apostilla seu additio facta testamẽto,seu potius contractui,ab eo qui de tali contractu non fuit rogatus,vtrum probet in iudicio nec ne,dec.319.lib.3.nu.1

Apostolica prouisio de beneficio curam animarum habente,aliquando cum prouisione legati de latere concurrit, & vtra prævaleat non apparentibus testibus de anteriori possessione, dec.85.lib.3.nu.1

Apostolicarum executor literarum Ordinarius est Cameræ auditor,& ideo vi constitutionis Eugenianæ, quæ curiales tuetur, potest etiam sine speciali commissione litigantes corã se excommunicationis vinculo stante contumacia innodare,dec.101. lib.3.num.2

Apparẽte capeam possessionem beneficij ab aliquo non constito de anteriori possessione alterius,præsumitur continuasse,& spoliatus fuisse ab alio, dec.567.lib.3.num.3

Apparente supplicatione,quæ indicat regressum factum consentiente Summo Pontifice omnis tollitur simoniaci contractus suspicio,dec.687.li.3.nu.4

Appellans in vno non dici potest appellare in alio,ratione petitorij & possessorij,quæ re ipsa differre dignoscentur, dec.485.lib. 3.num.3

Appellans non prosequens appellationem si bi præiudicat, dec.381.lib.3.num.3

Appellans si friuole ab ea appellatio interponatur processui,non auditur,dec.43. lib.3. num.3

Appellans vehementer contumax, an priuari possit per brachium sęculare,etiam tempore vacantium,vel feriarum, dec.111.lib. 2.num.2

Appellans licet contumax, audiri tamen debet a die habitæ notitiæ,non aliter,ibi.n.3

Appellans passus labi tempus anni in nihil faciendo,nec causã appellationis cõmittendo de stylo curiæ Rotalis, & iuris etiã communis facit appellationem esse desertam,dec. 299.li.2.nu.4

Appellare parti, vbi de iniquitate sententiæ constat,an sit licitum,dec.112.lib.2.nu.2

Appellari potest a sententia Vicarij foranei, seu deputati ad certam partem Prouinciæ ad Episcopum,vel Archiepiscopum: secus in Vicario generali, quia est vnum, & idẽ consistorium,dec.1131.lib.3.num.1

Appellari põt aliquando ad cautelam, etiam si pars nondum sciat procerto, se grauatã, idque in futurũ euentum, dec.391.li.3.n.3

Appellari non potest a sententia etiam in sui fauorem lata, stante obligatione de stãdo voicæ sententiæ,dec.644.li.3.n.1. Cõtrarium tamen,& verius tenetur,ibid.num.3

Appellatio commissa ab interlocutoria, vel diffinitiua lata super aliquo incidenti, facit vt negotium principale sit omnino diuersum a causa appellationis,dec.399.lib. 3.num.3

Appellatio a decreto executorialium si non friuola,sed iusta, ex ipsa nullitate sententiæ suspendit negotium executiuum,dec. 197.lib.2. nu.1

Appellatio non habeat concomitãtem inhibitionem non est impeditoria iudicij,nec illud suspendit, dec.266.lib.3.nu.6

Appellatio a decreto executorialium,quamuis sit interlocutoria,vbi tamen vim nacta est diffinitiuæ, suspendit negotium executiuum, licet aliàs meré interlocutoria non suspendat,dec.218.lib.3.nu.5

Appellatio facta cum clausula, & alias omni meliori modo,quid operetur in casu arbitratorum,dec.656.lib.3.num.1

Appellatio a decreto executorialiũ aliquando in suspenso detinet executionẽ ipsam, dec.204.lib.3.nu.2

Appellatio a decreto executorialiũ,seu causa nullitatis commissa,an in suspenso tenere possit ipsam executionem,dec.208.lib. 3.nu.1.Iusta si fuerit appellatio a decreto executorialiũ,vtpote,facta ab eo,qui vtrè fuit grauatus, omnimodo suspendit negotium executiuum,dec.208.lib.3.num.2

Appellatio & oppositio litis introductionem præsupponit factam per procuratorem etiam prætensum in absentia principalis, dec.227.lib.2.nu.3

Appellatio vnius ex litis consortib. vt profit alijs,quid opus sit, dec.777.lib.3.nu.3

Appellatio si interponatur præsente procuratore non requiritur intimatio appellationis,dec.24.lib.2.nu.3

Appellatio si non prosecuta fuerit ab appellante facit sententiam secundam transire in rem iudicatam, dec.197.lib.2.nu.4

Appellatio ab interlocutoria non suspendit, nec impedit iudicem quo minus procedat ad vlteriora,non accedente inhibitione iudicis,ibid.nu.5

Appellatio si fiat coram notario extraneo, non autem causæ verentis habitis etiam testimonialib. literis de huiusmodi facta appellatione, præsupponitur esse clandestina,& ob id nihil releuat,dec.260.lib.2. num.1

Appellatio a decreto executorialium, & miſſio nullitatis, an in ſuſpenſo tenere poſſint ipſam executionem, dec. 197. lib. 2. nu. 4

Appellatione remota, aut non permiſſa, ſententiæ etiam iniquæ tranſeunt in rem iudicatam, dec. 37. lib. 2. nu. 4

Appellatione nõ proſecuta a parte, manet firmum, quod per ſententiam diffinitiuam fuit, dec. 208. lib. 2. num. 2

Appellatione ſubſiſtente ob ſententiã latam, an ſuperſedendum in cauſſæ expeditione veniat, poſſitq; impediri ratione tertij de intereſſe prætendentis, dec. 346. li. 3. nu. 1

Appellatione facta iuſta, & legitima, omnia poſt ipſam etiã iudicialiter acta ineaſſum geſta dignoſcuntur, dec. 197. li. 2. nu. 2

Appellationis cauſſæ cum negotio principali non rarò coincidit, ita vt vnum & idem eſſe dicantur, dec. 427. li. 3. nu. 1

Appellationis cauſſa & vtilitatis licet p Rotam ſæpe committantur in vna eademque commiſſione, pronunciatio tamen ſuper nullitate frequenter ſubticetur, nec ob id adnihilatur proceſſus, dec. 42. lib. 3. nu. 4

Appellationis cauſſa cum negotio principali non rato coincidit, ita vt vnum & idem eſſe dicantur, dec. 427. li. 3. nu. 1

Appellato tacente an actio ipſius ſaltem cõtemplatione, ad alium iudicem quàm coram quo in præſens agitur deuoluatur, dec. 22. lib. 1. nu. 2

Aqua vt citius curreret ad inferius molendinum, ſi aliquid ſit fabricatum, eſt remouendum, dec. 1545. lib. 3. nu. 1

Arbitri intra quod tempus ſint nominandi, & eligendi, & caſu quo iudex ſiniſtre de electoribus ſuſpicatur, quo caſu ipſe eligere poſſit, dec. 512. lib. 3. num. 3

Archiatri quamuis atteſtentur non ex toto conualuiſſe, ſi tamen domo egrediatur reconualeſcés, & munia publica exerceat, dicitur reconualuiſſe ex toto, & pro ſano habetur, dec. 337. lib. 3. num. 5

Archidiaconus ſenior dicens in inſtrumento reſignationis reſeruare ſibi vocé in Capitulo, & ſtallum in choro, cum conditionaliter id dici poſſit, non probat ob id vocis prærogatiuam, de qua agitur, dec. 355. lib. 3. nu. 2

Archiuij bulla inhibens notarijs non deſcriptis in matricula archiuij eiuſdẽ, confiere inſtrumẽta, ſtatuenſq; pro falſarijs habendos non archiuiſtas notarios inſtfa confieiẽter, non debet intelligi de inſtrumentis a notario nõ archiuiſta conſcriptis graſſãte contagio peſtilentiæ, dec. 67. lib. 2. nu. 1

Archiuiſtarũ relationi ſtat Rotale tribunal, vt in alijs multis, ita in ijs quæ ad acceptationes beneficiorum contingunt, iuxtis alijs tamen probationib. de iure requiſitis, dec. 318. lib. 3. nu. 1

Argumentum ſumendum eſt potius de conſenſu non caſato, quàm de caſſato, deciſ. 2127. lib. 3. nu. 1

Argumentum valet a teſtibus ad inſtrumenta, dec. 1261. lib. 3. nu. 4

Attendamenta maiorum tuentur ex ſolita conſuetudine malam expreſſionem valoris beneficij in ſupplicationibus factam, dec. 577. lib. 3. nu. 2

Articulatæ famæ & probantes, an veriſimiles dici poſſint ob partis voluntatem emanatam cõfeſſionem, dec. 329. lib. 3. nu. 1

Articuli calumnioſé dati dicuntur ſi in cauſſa ſemel producti antea, reproducuntur ad cauſſæ prouocationem eadem ſtrato, dec. 24. lib. 3. nu. 2

Articuli dati ſi pariant non modicam ſuſpicionem fraudis, nõ eliciunt remiſſoriam, dec. 340. lib. 3. nu. 5

Articuli in curia non in partibus dandi ſunt in quibus præcipua cauſſæ fundamenta conſiſtant, dec. 221. li. 2. nu. 2

Articuli altàs propoſiti calũnioſé ſuper iiſdem, habita teſtium depoſitione per examinationem iudicis, ſtante nullitate commiſſionis, an impedire poſſint ſententiæ ſubſcriptionem, dec. 95. lib. 2. nu. 2

Articuli mere obiectiui, licet probent contra illum contra quem articulantur, nullum tamen ex illis ius reſultat articulati aduerſario, dec. 176. lib 3. nu. 2

Articuli altàs in cauſſa tamquam calumnioſi reiecti, non debent iterato in cauſſæ ventilatione proponi, dec. 120. li. 3. nu. 1

Articuli licet releuẽt in cauſſa, tñ ſi ſint obiectiui, non obſunt agenti, dec. 177. li. 2. n. 1

Articuli ad probandum legitimam poſſeſſionem beneficij, an in ſpolio veniant admittendi, non purgato ante ſpolio, deciſ. 356. lib. 3. num. 3

Articuli calumnioſé dati animo differendi litem, & cauſſam protelãdi, & repetiti bis, terve, reprobatorij ſunt, & non admittuntur in cauſſa matrimoniali, de. 94. li. 2. n. 3

Aſſecutatores, vel fideiuſſores ſibi intimatione facta debẽt in primis ſoluere, & poſtea litigare contra principales, & debita repetere, dec. 923. li. 3. num. 2

Aſſerens de confidentia partem aduerſam habuiſſe beneficium, illam probare confidentiam tenetur, dec. 565. li. 3. nu. 4

Aſſerens aliquem protonotarium habitum, & reputatum pro tali, ei incumbit eius aſſerti probatio, dec. 525. li. 3. nu. 2

Aſſerens ſe bona ſtabilia tenere nomine depoſiti, non acquirit poſſeſſionem ijs, quorũ nomine depoſitum confitetur illis, non habita vmquã antea rei iſtius ſtabilis poſſeſſione, dec. 467. lib. 3. nu. 2

Aſſerens ſe familiarem Vicecancellarij, hoc fine, vt gratis gratias expediat, cum fictus non verus ſit familiaris, incidit in pœnam Extrauagantis Alexandrinæ, & Leoninæ, & eſt de facto excommunicatus, dec. 175. lib. 3. nu. 1

Aſſerẽs ſtatim depoſitum factum idq; apud acta, liberatur, ita vt parti aduerſæ oĩs contra eam actio admittatur, dec. 278. li. 2. nu. 3

Aſſertio teſtis deponentis ſe Vicarium deputatum a parte principali ſpoliata, pro qua deponit in adminiſtratione Caſtri ſuper quo eſt litigium, & ſibi in hac commiſſione adminiſtrationis factam ſubſcriptionẽ patentium literarum ab vtraque parte, & ſpoliante, & ſpoliata, probatoria eſt pro poſſeſſione confirmanda illius partis, quæ illi Vicariam commiſit, contra ſpoliantẽ, dec. 215. lib. 3. nu. 7

Aſſertus procurator, & theſaurarius, cum nõ ſint nobiles perſonæ, & egregiæ, deponentes de facto, an cauſſent nihilominus bonam fidem, dec. 191. lib. 2. nu. 3

Aſſignatio dotis Eccleſiæ in teſtamẽto facta an ſequatur naturam vltimæ voluntatis, dec. 388. li. 3. nu. 2

Aſſiſtere quis poteſt Capitulo, vt vocem det conſultiuam, nec ob id dicitur votandi habere ius, dec. 357. li. 3. nu. 4

Attentare dicitur etiam ille, qui habet cauſſam ab altero ex litigantib. etiam ex cauſſa permutationis, dec. 1147. lib. 3. nu. 1

Atteſtaſſe, an poſſit quiſpiam dici cum nulla ipſi lis cum aduerſario quopiam intercedat, cum attẽtata lites præſupponant, dec. 576. lib. 3. nu. 7

Attentaſſe partem aſſerenti, & ſuper ea cauſſam committẽti cum inhibitione, opponi poteſt commiſſio alia ad docendum de attentatis prætenſis, dec. 530. lib. 3. nu. 4

Attentata facta in partibus ob non idoneam præſtitam cautionem, an ſint nulla, & ob id cenſuræ etiam illatæ, dec. 418. li. 3. n. 1

Attentata probari poſſunt ét lite nõ exiſtẽte vigore remiſſoriæ, dec. 1150. li. 3. nu. 3

Attentata a parte quomodo poſſint conſtare in caſu iuriſdictionis, dec. 638. lib. 3. nu. 1

Attentata an dici poſſit poſſeſſio temporis litis pendentiæ capta, dec. 456. lib. 3. nu. 1

Attentata poſt appellationem in cauſſa dotis ſunt purganda, cum impoſitione perpetui ſilentij, dec. 722. lib. 3. nu. 1

Attentatis non remotis non fit progreſſus ad negotiũ principale de iure, dec. 48. li. 3. n. 1

Attentatorum iudicium ſapit naturam veræ poſſeſſionis, dec. 857. lib 3. num. 1. & 3.

Attentatorum iudicium cum agitur, non curant fatalia, ibid.

Attentatorum reuocationẽ petens poſt biennium, non auditur, dec. 758. lib. 3. num. 1. Declara tamen, vt num. ſeq.

Auditor Cameræ poteſt procedere contra quoſcumque etiam non ſubditos Eccleſiæ ratione ſui ſalarii, & expenſarum, deciſ. 897. lib. 3. nu. 1

Auditor Cameræ Apoſtolicæ iudiciariæ in cauſſa procedens, non præmiſſa partis citatione, licet declarationem det alteri parti, ea penitus eſt nulla, dec. 36. li. 2. n. 3

Auditor Cameræ Apoſtolicæ & Gubernator Vrbis, an inhibere poſſint Auditorib. Rotæ, ne pendente criminali cauſſa in ciuili procedant vlterius, dec. 59. lib. 3. nu. 1

Auditor Cameræ Apoſtolicæ, an ſine cõmiſſione ſibi ſpecialiter facta poſſit in cauſſis beneficialibus alicui prouidere, dec. 149. lib. 2. num. 1

Auditor Cameræ eſt litterarum Apoſtolicarum ordinarius executor, ibid. nu. 3

Auditor Cameræ Apoſtolicæ & Gubernator Vrbis, vtrum poſſit facere inhibitionem Auditoribus Rotæ de non procedendo in cauſſa ciuili pendente criminali, dec. 121. lib. 2. nu. 1

Auditor Cameræ dicitur habere iuriſdictionem inter præſentes in Curia, qui aliàs nõ eſſent eius iuriſdictioni ſubiecti, de. 870. lib. 3. nu. 1

Auditor Cameræ ſi damnet partem ad certã quantitatem, reddendamq; rationem adminiſtrationis, eaq; ſententia per aliam idque ſecundam fuit confirmata, an etiam tertia accedente confirmatoria priorum, cum modificatione tamen ſummæ, faciat ſententias iſtas non dici conformes, deciſ. 487. lib. 3. num. 2

Auditor Cameræ non autem iudex remiſſoriæ, debet articulos admittere in partibus, dec. 757. lib. 3. nu. 2

Auditor datus licet non ſit ſacerdos, ſi tamẽ eſt in ætate habili ad ſacerdotium, ita vt ſtatim poterit ordinari, ſufficit, dec. 269. lib. 2. num. 3

Auditor datus ſi non ſit ſacerdos, cum id videatur requiri in habili tamen ætate ad ſacerdotiũ, ita vt ſtatim promoueri poſſit, nihil obſtare videtur de non habito ſacerdotij gradu requiſito, dec. 347. li. 3. num. 3

Auditor de ſcripturis, & inſtrumẽtis, eorumque ſubrogatione proponere nõ poteſt ijs non obſtantibus, dec. 550. lib. 3. num. 2

Auditor geſtos actus in vnum colligere ex mandato Rotæ iubetur, ad faciliorem inducendam cognitionem cauſſæ, & deciſio. dec. 443. lib. 3. nu. 2

Auditor Rotæ in cauſſa appellationis poteſt procedere etiam nõ ſeruatis terminis, deciſ. 946. lib. 3. nu. 1

Auditoris Cameræ Apoſtolicæ vtrum iuriſdictio eo vſque protendatur, vt ſequeſtrare poſſit, dec. 97. lib. 2. nu. 2

Auth. res quę. C. communia de leg. an locum habeat in contractu alienationis ea cauſſa dotali, dec. 92. lib. 2. nu. 5

Auctoritate propria, an quis poſſit ingredi poſſeſſionem, dec. 1465. lib. 3. nu. 1

B

BAldi opinione lis adhuc perdurare dicitur, quoad vſque executionis decretę effectus in totum, & planè fuerit adimpletus, dec. 146. lib. 3. nu. 2

Barchinonæ existens Nuncius Sedis Apostolicæ facultatem ex speciali indulto Pont. Max. habet, & in alijs Regnis Hispaniarũ conferre cum potestate legati de latere, dec. 141. lib. 3. nu. 4

Bar. in l. item in illo, ff. de const. pec. melius loquitur, quàm in l. ſi rem, ff. de solut. decis. 820 lib. 3. nu. 2

Benè vel malè quis fuerit punctatus iudiciũ spectat ad præpositũ, dec. 432. lib. 3. nu. 7

Beneficia vacantia per obitum protonotarij qui nescit se esse protonotarium, tamen dicuntur reseruata, cum illud ius protonotariatus etiam acquiratur ignoranti, decis. 371. lib. 3. nu. . .

Beneficia protonotariorum sunt reseruata, etiam antequam assumant insignia protonotariatus, & præstetur iuramentum fidelitatis, dec. 105. lib. 1. nu. 1

Beneficia commendata dicuntur affectata taliter, quod inferior non potest se in eis intromittere, dec. 1127. lib. 3. nu. 3

Beneficia quæ & qualia complecti dicantur sub regula reuocatoria, dec. 537. li. 3. n. 13

Beneficia hæretici possunt tanquam vacantia ante sententiam declaratoriam impetrari, dec. 707. lib. 3. nu. 3

Beneficia conferendi si habet Vicarius facultatem, potest conferre etiam si suus ordinarius resignet in manus Summi Pontificis, posito, quòd ignoret factam resignationẽ, & talis collatio tenet ex sententia Felini, dec. 322. lib. 3. nu. 2

Beneficia vacantia in curia comprehenduntur sub regula de impetrandis beneficijs familiarium prælatorum, dec. 409 lib. 3. nu. 2

Beneficia aliqua electiua reperiuntur, quorũ confirmatio non ad ordinarium spectat loci, sed præpositum, vel Archiepiscopum, idq; ex consuetudine, dec. 484. li. 3. nu. 10

Beneficia litigiosa non possunt conferri, niſi a Pontifice, dec. 1898. li. 3. nu. 1

Beneficia subcollectorũ non sunt reseruata, niſi officiũ acceptauerit, dec. 101. li. 3. n. 1

Beneficia Episcopi ante promotionem Episcoparus, an dicantur reseruata, dec. 990. li. 3. num. 1

Beneficia non vacantia non conferuntur, decis. 728. li. 3. nu. 2

Beneficia coniunctim, & diuiſim spectantia ad collationẽ Ordinarij, & Capituli ad se trahunt concessionem alternatiuæ, & regulam reseruatoriã eneruãt, dec. 10. lib. 3. n. 1

Beneficiati vnius Ecclesiæ quæ vnita est cũ altera, vtrum cogi possint ad seruitia Ecclesiæ vnitæ, dec. 578. lib. 3. nu. 2

Beneficiatorum in Ecclesia admiſſio ad integras, an sit valida, vel ne, ex quib. colligatur, dec. 695. lib. 3. nu. 1

Beneficij verum valorem non exprimẽs, an veniat excusandus a regula Cancellariæ, & pœna in ea contenta de non exprimente verum valorem, &c. dec. 185. lib. 3. nu. 1

Beneficij identitas, ex quibus probari possit, dec. 1076. li. 3. nu. 1

Beneficij capiens possessionem vigore regreſſus, habita tantum supplicatione hinc literarum expeditione, an incidat in pœnam extrauagantis Iulij III. dec. 389. li. 3. nu. 1

Beneficij collatione vigore supplicis libelli obtenta, ſi ante literarũ expeditionem vita functus fuerit supplicans, beneficium habetur pro vacante, dec. 40. lib. 2. nu. 1

Beneficij valor verus in eo consistit, vt pensione detracta, quod reliquũ est, ad rationes reductum taxam legitimi valoris cõſtituat, dec. 184. lib. 2. nu. 3

Beneficio existente de iure patronatus, ſi fiat permutatio in eodem fine cõsensus interuentu patronorum, an subsistat permutatio facta, vt non infringatur, dec. 195. lib. 2. num. 1

Beneficium permutatum cum alio reseruato regreſſu existens de iure patronatus, ſi fiat illa permutatio, & reseruo regreſſus fine cõsenſu patronorum, vtrũ quod factum est, validum & ſtabile esse possit, an tanquam nullũ veniat rescindẽdũ, dec. 209. li. 3. n. 1

Beneficium potest grauari pẽſione etiam ſine consensu patroni, dec. 2044. lib. 3. nu. 1

Beneficium ſi est de iure patronatus, debetur potius proximiori agnato inſtituentis, quã extraneo ſtante paritate qualitatum, & hæreditate, idque præſumpta mente fundatoris, vel donatarij, dec. 227. lib. 2. nu. 2

Beneficium quando & ex quibus litigioſum dicatur, dec. 1092. lib. 3. nu. 1

Beneficium reſignans vtrum in illo amplius ius aliquod ei cõpetat, dec. 565. li. 3. nu. 2

Beneficium cadere ſub gratia cui incumbat onus probandi, dec. 1128. lib. 3. nu. 1

Beneficium commendatum Epiſcopo, & per eum tenendum donec dixerit illud conferre alicui alteri, ſubiacebit huic regulæ de infirmis, quia commenda est perpetua, & non temporalis, dec. 100. li. 1. nu. 1

Beneficium vacans per obitum protonotarij non participantis, non dicitur reseruatum ratione familiaritatis Papæ, dec. 1032. lib. 3. num. 1

Beneficium cap. Odoardus, refragatur ſolum quoad alimenta, dec. 998. lib. 3. nu. 1

Beneficium vacans poſt conceſſas expectatiuas non tamen adhuc publicatas, an acceptari possit vigore iſtius gratiæ expectatiuæ, dec. 510. lib. 3. nu. 1

Beneficium an dicatur liberum, vel reſeruatum tempus vacationis inſpicitur, dec. 774. lib. 3. nu. 3.

Beneficium ſpectans ad collationem Cardinalis, debet conſiderari, vt reſeruatum, quod ſolus Papa conferre possit, ibid.

Beneficium vacans, quando ob lapſum temporis deuoluti dicatur, dec. 774. li. 3. nu. 1

Beneficium commendatum prælatus concedens familiari, præſumitur commendam ſibi de eo factam ceſſiſſe, dec. 361. li. 3. n. 1

Beneficium reſeruatum ratione protonotariatus vtrum inducat notorium non iuris, partis, quę tale beneficium obtinuit, ita vt impediat executionem obtentam contra aduerſarium per iudicatum, & executoriales, dec. 441. li. 3. nu. 3

Beneficiũ cap. Odoardus, de ſolut. cum ſimilibus, non ſuffragatur dolosis, dec. 841. n. 2

Beneficium reſignatum literis non confectis vacat, vt prius, dec. 1936. lib. 3. nu. 1

Beneficium reſignatum in manibus Papæ p conſequentiam dicitur de his, quæ vocantur reſeruata, dec. 525. lib. 3. nu. 1

Beneficium litigioſum, an dicatur reſeruatũ poſito, quod Papa conferens tale beneficium tollat litigium, dec. 409. li. 3. nu. 3

Beneficium non poſſidens non potest valide conſenſum præbere ad pensionem ſuper eodem beneficio conſtituendam, dec. 367 lib. 3. nu. 2

Beneficium affectũ, & reſeruatum differunt, dec. 1127. lib. 3. nu. 2

Beneficium litigioſum, an dicatur, ſi omiſſio fiat cauſſæ cum decreto citationis, nõ executione aliqua ſecuta, dec. 12. li. 2. nu. 1

Beneficium reſeruatum quare non deuoluatur ad ordinarium, ſed ad ſolum Papam, dec. 774. lib. 3. nu. 8

Beneficium hæretici dicitur ipſo iure vacare in partibus, vbi delictũ fuit commiſſum, dec. 728. lib. 3. nu. 1

Beneficium vacans in menſe Pontificio, ſi a Legato Apoſtolico conferatur id conferre dicitur non tãquam ordinarius, ſed vt delegatus, dec. 148. li. 3. nu. 2

Beneficium curatum a minore 25. annis non potest ſine diſpenſatione Apoſtolica obtineri, dec. 1162. lib. 3. nu. 1

Beneficium vacans per reſignationem inualidam, an dici poſſit, vbi ea fuerit cõditionalis, videlicet reſeruata certa penſione ſuper eodem beneficio, dec. 567. lib. 3. nu. 1

Beneficium commẽdatum dicitur affectum, dec. 1121. lib. 3. nu. 1

Beneficium non confertur alleganti turpitudinem ſuam, dec. 1262. lib. 3. nu. 1

Beneficium an acceptari poſt factam prouiſionem poſſit, anteq; inſtrumenta, & literæ ſuper eo fuerint expoſitæ, dec. 193. li. 3. n. 1

Beneficium de iure patronatus eſſe potest vi alijs de cauſſis, vtpotè, vel ex vſurpatione, præſcriptione, aut priuilegio, dec. 519. li. 3. num. 4

Beneficium conceſſum ad vitam prælati alicui per defunctum Abbatem, nõ tenetur ratificare ſucceſſor, niſi ad beneplacitum, idque locum habet in adminiſtratore non tutelari poſſeſſore, vt hoc caſu, dec. 177. lib. 3. nu. 2

Beneficium Principis latiſſime est interpretandum, dec. 70. li. 2. nu. 1

Bimeſtre præfixũ pro termino expeditionis remiſſoriæ, ſi lapſum fuerit, ſuſpicionem ingerit, calumniæ & protelandi negotij cauſſam interponi, dec. 282. lib. 3. nu. 1

Bina inſtitutio in beneficio tãquam in vim iuris patronatus facta, an ſufficiens ſit ad probationem certam iſtius modi prætenſi iuris, dec. 519. li. 3. nu. 3

Bona alienata, & cõſumpta per hæredẽ ignorantem fideicommiſſum, non impediunt detractionem legitimæ, habito reſpectu ad bona, quæ extant, dec. 1078. li. 3. nu. 1

Bona ſubiecta fideicommiſſo ex clauſula codicillari, an irritent relicta legata per filiũ in teſtamento, dec. 674. lib. 3. nu. 2

Bona omnia relicta tam filię quàm nouercę, debent æqualiter inter eas diuidi, ſecundũ aliquos, dec. 756. lib. 3. nu. 2

Bona, quæ præſumuntur apud Eccleſiam fuiſſe ante promotionem Epiſcopi tam defuncti, non propterea affirmatiuè dicenda tũ fuiſſe cum præſumptiones tales eliduntur poſſint, nec omnis præſumptio facti veritatẽ præſupponat, dec. 582. li. 3. nu. 8

Bona omnia ante erectionem præpoſituræ ſi fuerunt monaſterij, tam quæ nunc præpoſitus poſſidet, quàm quæ monaſterium, ſe cuta poſtmodum diſmembratione a monaſterio quædam fuerint in erectione præpoſituræ illi applicita, non tamen in ſpecie conſtet, vel indiuiduo quæ ea ſint, qualiter veniat probanda poſſeſſio illorum a nouo titulari, dec. 238. li. 3. nu. 2

Bona fides maxime inter mercatores exercẽdi debet, cum ea præcipuè inter eos attendatur, dec. 508. li. 3. nu. 7

Bona petere filijs adhuc ſuperſtite patre, an liceat de iure, & honeſtate, dec. 598. li. 3. n. 3

Bona patrimonialia poſſunt in filium naturalem transferri a patre equite Hieroſolymitano ante religionis ingreſſum, dec. 436. lib. 3. nu. 6

Bona alienabilia propter debita de iure ſunt vendenda, dec. 1142. lib. 3. nu. 2

Bona reperta apud Epiſcopum mortuum extra Eccleſiam litigioſa cui veniant de iure aſſignanda, Eccleſiæ ne ſuæ, aut hæredib. dec. 582. lib. 3. nu. 11

Bona fides requiritur in eo, qui ſibi ius præſentandi adſcribit, & eam vt doceat per exhibitionem inſtrumentorum eſt neceſſe, dec. 680. li. 3. nu. 3

Bonæ fidei maximè videtur eſſe conueniẽs,

vt antequã quis diſſoluat id in quod obligatus eſt, primo præmittantur calculationes, & ſubiectiones rationum, ibid.

Bonum ius quoad merita fouentes, attentata in eorum fauorem reuocantur, decis. 574. li. 3. num. 3

Brachium ſæculare ſi imploretur non alia impetrata cõmiſſione præfixionis termini, efficit proceſsũ eſſe nullũ, dec. 108. li. 2. n. 4

Breue Apoſtolicum eximens canonicos a iuriſdictione Epiſcopi ſui, quod proſit ratione attentatorum prætenſorum, decis. 638. lib. 3. num. 3

Breue eximens canonicos ab Ordinarij iuriſdictione, an faciat eam deuolui ad ipſum Capitulum, dec. 638. lib. 3. nu. 5

Breue habetur loco ſupplicationis, dec. 2126. lib 3. num. 2

Breue reſtitutorium primæ gratiæ intelligitur & reſtituere quoad regulam reuocatoriã, & de nouo cõcedere, dec. 1129. li. 1. n. 1

Breue ſubreptitium vbi prætenditur, vtrum probet iuriſdictionem, dec. 638. li. 3. nu. 7

Bulla Papalis etiam priuilegijs conceſſis per Sedem Apoſtolicam derogare poteſt, dec. 434. lib. 3. nu. 2

Bulla Adriani Sexti reuocatoria regreſſuũ, oẽs voluit regreſſus reuocatos, præter quã eos, de quorum bono iure cõſtat, & habito conſenſu partis prouiſæ, dec. 16. li. 3. nu. 2

Bulla Adriani Sexti omnes regreſſus in beneficialibus præterquam ex cauſſa boni iuris emanatos effectualiter reuocauit, dec. 89. li. 2. nu. 2

Bulla Archiuij contra notarios non deſcriptos in Archiuio, non procedit, quando quis fuit rogatus tempore magnæ peſtis, dec. 44. li. 2. nu. 1

Bullæ Apoſtolicæ non raro derogant indultis etiam Cardinalium de collatione, licet ordinariè conceſſis, dec. 127. li. 3. nu. 1

Bulla Apoſtolica expedita ſi alicuius fauorẽ, debet intelligi de valida, non autem caſſata; quæ eſt penitus nulla, cum caſſatio actuũ annullationẽ ſ. lucar, dec. 149. li. 3. n. 4

Bullæ Apoſtolicæ licet diſcordent à ſupplici libello, non propterea remitti debent ad corrigendum cum illa correctio nihil reſeruet, dec. 285. li. 2. nu. 1

Bulla Pauli IIII. Põtificis, omnes, & quaſcunque alienationes, & conceſſiones reſcindit, dec. 622. lib. 3. nu. 4

Bulla Apoſtolica impetrata cum patenter diſcordat à ſupplici dato libello, ius canonizatum non videtur admodum bonum, nõ expreſſis omnib. in bulla requiſitis ratione contenſus partis, dec. 67. li. 3. nu. 3

Bulla Archiuij contra notarios non deſcriptos in archiuio, non procedit quãdo quis fuit rogatus tempore magnæ peſtis, deciſ. 74. li. 1. num. 1

Bulla Clementis Papæ, an habeat locum, tam in obtentis beneficijs, quam in poſterum obtinendis, dec. 496. li. 3. nu. 1

Bulla Innocentij ſeruanda eſt, vbi eſt contentio de iuriſdictione inter Capitulũ, & Epiſcopum, donec totum negotium terminetur tam in petitorio, quam poſſeſſorio, dec. 737. lib. 3. nu. 1

Bulla impoſitionis ſubſidij priuans non ſoluentes, debet intelligi ſecundum ius commune, de his qui poſſidẽt, dec. 952. li. 3. n. 1

Bulla Leonis X. quæ vult in ſupplicib. libellis in ſpecie, vel individuo, tam nominum quam cognominum ſupplicationum fieri mentionem, an derogat indulta conceſſis in quo non fuerit obſeruata Leonina hæc conſtitutio, dec. 15. li 3. nu. 1

Bulla Leonis X. bona ſtabilia clericorũ vel curialiũ cõcedit hæredibus eorum in fiſci Apoſtolici præiudiciũ, dec. 273. li. 1. nu. 2

Bulla narratiua continens contentum, & cõtractum in translatione penſionis in fauorem perſonæ alicuius inter conſentientes nominatæ vel nominandæ, debet eſſe legitima, & valida, nullamq; perpeti caſſationem, dec. 149. lib. 3. nu. 1

Bulla Pauli IIII. concernens alienationes, & conceſſiones, loquitur in rebus, quæ nũquam vacant, & quæ immobilia ſunt, vel & mobilia, & non extenditur ad prouiſiones officiorum, ſeu beneficiorum, cum ea quotidie vacent, dec. 622. li. 3. nu. 9

Bulla Pontificia exiſtente qua iubet Epiſcopum in criminibus clericorum, & canonicorum procedere debere cum cõſenſu Capituli, ſi lis ſit orta inter Epiſcopum, & Capitulum, a quo proceſſus contra crimini obnoxios canonicos inſtitui debeant, dec. 618. lib. 3. num. 1

Bulla prouiſionis ſpecialiter factæ derogare vtrum ſtatuto dicatur Eccleſiæ in qua beneficij prouiſio facta eſt, dec. 70. li. 3. nu. 1

Bulla, quæ iubet Epiſcopum in criminalibus nil fine conſenſu Capituli ſui ſtatuere in ſuos canonicos, conformis eſt iuri communi, dec. 618. lib. 3. nu. 3

Bulla ſummi Pontificis, non ſucceſſoris ſuorum in præiudicium quippiam ſtatuere poſſit, ita vt eorum facta comprehendat, dec. 88. lib. 1. nu. 2

Bulla vt probet in iudicio integra illius verba veniunt referenda, ibid. nu. 2

C

CAdauere mortui reperto, an ſufficiat probatio per publicam vocem, & famam de interfectore, dec. 49. lib. 3. nu. 4

Calculum facere differt ab eo, quod & computum facere, cũ in illo præſupponantur veræ rationes dati, & accepti, licet in computo de rationibus aliquando dubitetur, dec. 672. lib. 3. nu. 4

Calumnia, an adimatur ob id ſi de filijs extra matrimoniũ natis pars, quæ id in præiudicium famæ mulieris aſſerit, per iuramẽtum deponere velit, dec. 120. li. 3. nu. 2

Calumnia præſumpta, an poſsit petitã a parte remiſſoriam ad partes, in ſuſpenſo tenere, aut penitus impedire, dec. 294. li. 3. n. 1

Calumnia petẽtis remiſſoriã ex eo maximè patet, quòd diu agitato in partibus negotio ſuper vno articulo, ẽt in curia ſuper eodẽ cõtrouerſia mouetur, dec. 479. li. 3. n. 4

Calumniosè vbi ad partes remiſſoria petitur quib. indicijs, & argumentis conſtare poſſit, dec. 567. lib. 3. nu. 5

Cambij negotio verba ſi reperiantur ancipitis intellectus, an conſuli debeãt de ijs periti mercatores, dec. 438. lib. 3. nu. 1

Cambij nomine in dubio non præſumitur ſolutum, ſed pro credito, & ſorte principali, dec. 923. li. 3. nu. 2

Camera Apoſtolica vigore cuiuſdam extrauagantis Pauli III. in ſpolijs, habet ius ſuccedendi, dec. 380. lib. 3. nu. 2

Camera ſi rarò cõgregetur ipſius votum expectari non debet in ſententiæ prolatione, quæ inſtantia partium vrgetur, vt ad tenorem litterarũ proferatur, & hoc caſu ſufficit approbatio per Summiſtam facta, dec. 497. lib. 3. nu. 4

Cameræ Apoſtolicæ Auditor iudex in cauſſa conſtitutus non poteſt impedire ſi appellatur ad conſeſſum Rotalem, quin ad illud tribunal cauſſa decidenda deuolui poſsit, cum ſententia ab eo data poſsit à Rota reuocari ſi fuerit ſuborta ſuſpicio de attentatis, dec. 79. lib. 3. nu. 1

Cameræ Apoſtolicæ nomine fere nunquam capi poteſt poſſeſsio in beneficio ſine ſpolij vitio, dec. 356. lib. 3. nu. 6

Canones qui in terris Eccleſiæ pro lege ſeruãtur etiam appellationem in poſſeſſorio admittunt contra conſt. Ægidianam, dec. 482. libro 3. numero 7.

Canonicatum habens, ſi impetret parochialẽ exprimendo fructus non legitimè, vtrum teneatur ob non verificatos fructus regula de valore, dec. 568. lib. 3. nu. 1

Canonicatus Eccleſiæ Segobien. an includãt in alternatiua, aut ſint de reſeruatis, & cadat ſub ſtatutum, de quo in cauſſa, dec. 12. lib. 3. num. 2

Canonicatus poſſeſſio capta à Camera nõ capitulariter, an rata habẽda, dec. 646. li. 3. n. 1

Canonicatus non poteſt eſſe ſine præbenda, dec. 2040 lib. 3. nu. 1

Canonicatus per ſubſtitutum ab aſſerto procuratore vtrum acceptari poſſit, dec. 557. lib. 3. nu. 2

Canonicatus & præbenda cum dignitate poteſt capi vigore precum, dec. 991. li. 3. n. 1

Canonici ſcribẽtes nomine capituli parti ſpolium allegãti, vt conſentiat diſmembrationi annexorũ parochiali, non præiudicare poſſunt hoc facto ſuo capitulo, nec per id ſpoliũ admiſsũ probaſ. dec. 57. li. 3. n. 3

Canonicus ſi propter conceſſam facultatem reſignandi, habeat poteſtatem acceptandi reſignationes, idque per literas collationis conſtet ſatis notoria eſſe dicitur reſignatio, dec. 278. li. 3. nu. 2

Canonicus vnus pro capitulo alijs mortuis, vel abſentibus poteſt agere ſine mandato, & defendere, dec. 972. lib. 3. nu. 1

Canonicus propter crimen homicidij priuatus ipſo iure dicitur ab omni beneficio, dec. 1149. lib. 3. nu. 3

Canonizatio regreſſus ſi petatur, nec agatur de priuatione beneficij, poteſt procedi in cauſſa non citato principali, modo compareat procurator, dec. 234. lib. 2. nu. 3

Canonizatio nouæ prouiſionis, ad id, vt parti commodum afferat, expedienda eſt per literas ſuper huiuſmodi, poſtionib. de ſtylo Curiæ expedi ſolitis, dec. 99. li. 3. n. 1

Canonizatio gratiarum ſi neutri, in fauorem familiarium prælatorum emanatarũ non rato fiunt non replicatis, vel etiam penitus omiſſis omnibus ante deductis, & diſputatis, dec. 246. lib. 3. nu. 4

Canonizatio regreſſus in effectu in ſe priuationem non continet prætermiſſa numeratione penſionis, dec. 277. li. 3. nu. 5

Canonizatoria obtenta peti poteſt, & declaratoriæ conceſſio in fauorem partis actricis ob non partitionẽ monitorij partis aduerſæ, dec. 651. li. 3. nu. 1

Cantoria an ſit officium manuale, vel dignitatis, ex quib. colligitur, dec. 727. li. 3. n. 1

Capacitas cõſiderari debet tempore reſignationis, adeò, quòd licet reſignatarius poſtea efficiatur capax, reſignatio facta cum clauſula, & nõ aliàs, aliter, nec alio modo, non conualeſcit, dec. 69. li. 1. nu. 1

Capellania conceſſa per Archiepiſcopum alicui ſi ſit cum ſalario & emolumentis, vbi vergit in damnum Eccleſiæ, poteſt per ſucceſſorem Archiepiſcopum eidem adimi, dec. 170 lib. 3. nu. 1

Capellania cum ſalario, & emolumentis, an ad vitam prouiſi conceſi poſſit, dec. 570. lib. 3. num. 3

Capellanus ad celebrandum poteſt ſubſtitui prouiſio nõdum habili ob ætatis defectũ ſi ita in fundatione fuerit conſtitutum, dec. 442. lib. 3. nu. 1

Capitanei hæredes qui prætendunt cõpenſationem regere, vtrum agere poſſint contra adminiſtratorem regium et Cardinalem pro ea obtinenda, maximè cũ ea opponãt ad euitandos circuitus, dec. 591. lib. 3. n. 1

Capitulum etiam in duob. tantum canonicis poteſt conſiſtere, vnde & capitulares actus exercere poſſunt, dec 626. lib. 3. nu. 4

Capitulum auarũæ habet locum, vbi facta

electione

electione, & subsecuta confirmatione ordinarij, quæ ex defectu iurisdictionis inualida est, persona electa pertinaciter in administratione persistit, dec. 140. lib. 2. n. 3
Capitulum secundum, de clericis pugnantibus in duello, quo sit intelligẽdum, & an de mutilantib. membris, vel penitus abscissis, vel secuta occisione, de. 51. li. 3. n. 6
Capitulum Episcopo contradicente habente dimidiam, non potest alteri conferri, dec. 789. lib. 3. nu. 8
Capitulũ finale, de rest. in integ. lapsum quadriennij æquiparat alijs causis ex quibus restitutio excluditur, dec. 176. li. 3. num. 5
Cap. primum, de cle. pug. in duello, reddit inhabilem etiam laicum ad obtinenda beneficia, dec. 63. lib. 1. num. 1
Capta possessio per subrogatum post mortẽ illius qui mortuus est i possessione, & post sententiam latam ratione interesse prætendentium, & intimationem executorialiũ factarum intruso, an dici debeat attentata, dec. 472. lib. 3. nu. 1
Captura facta vigore suspicionis fugæ non inducit attentatum, dec. 926. lib. 3. nu. 1
Caput illud deductum in causa, quod sentẽtia non sit conformis libello, fragile est, & nullius momenti, dec. 520. lib. 3. num. 1
Carceratio facta cũ consensu Capituli ab Ordinario, cum litigent insimul, non præsumitur, nisi probetur, dec. 618. lib. 3. nu. 4
Carcetis effractor aufugiens, an censeatur & confiteri delictũ, vbi latè, de. 1149. li. 3. n. 2
Cardinalibus vt Ordinarijs quædam competunt iure proprio, quædã iure alieno, tamquam indulta, quæ ex liberalitate sua illis concedit Papa, qui & per regulam reuocatoriam adimit indulta relictis ijs, quæ iure proprio habent, dec. 537. lib. 3. nu. 12
Cardinalis ab attentatis nõ excusatur habere eius gratia clausulam, dummodo tempore datæ præsentium non sit alteri ius quæsitum, &c. dec. 561. lib. 3. nu. 5
Cardinalis habens monasterium in commendam ante erectionem præposituræ, & illud possidens, qui facta erectione fiat præpositus, continuans quoad bona præposituræ assignata, prius habitam possessionem, ex mutatione tituli factã, vtpotè cum ex commendatario factus fuerit præpositus, non requiritur nouæ acquisitio possessionis, dec. 238. lib. 3. nu. 7
Cardinalis acceptãs beneficium ita vt gratia familiaris non possit canonizari, cui ex fauore fuit postea beneficium collatum, nõ nocet per gesta a se ante præstitum consensum dicto familiari, dec. 538. lib. 3. nu. 3
Cardinales nõ gaudent indulto qui nunquã fuerunt in curia, dec. 1953. lib. 3. nu. 1
Cardinalis gratia obtenta ius suum a se sine consensu Papæ abdicare non potest, decis. 358. lib. 3. nu. 3
Cardinalis ordinarius post inhibitionẽ factã lite pendente de non procedendo contra canonicos suos, si carcerib. includat canonicum, & alios beneficiatos suæ Ecclesiæ, an dicatur ob id attẽtasse, dec 618. li. 3. n. 2
Cardinalium familiares descripti in matricula, si inter eos non reperiatur descriptus q se dicit familiarem, an ob id non sit habẽdus pro familiari, dec. 416. lib. 3. nu. 2
Carentia pecuniæ, iustum, imò iustissimũ est impedimentum ad supersedendum in lite iam cepta, dec. 225. li. 3. nu 5
Cassatione facta concordiæ prælatorum de transferendo pentionem in fauorem personæ nominandæ, si noua superueniat voluntas, cõsensus, aut ratificatio antiqui, an dicatur cassatio obstare placitis innouatis, dec. 144. lib. 3. nu. 5
Cassatura gratiæ, seu indulti, semper præsupponit signaturam factã a Sanctissimo prægressisse, dec. 302. lib. 3. num. 1
Castellania solita ad vitam concedi, non ob id dicitur alienatio, licet exierit de mẽsa Ecclesiæ, dec. 622. li. 3. nu. 10. & 12
Castrum tutorio nomine susceptum, vtrũ vigore instrumenti dotalis propria auctoritate possit recipi ad possessionem nomine proprio contra hæredem, decis. 254. lib. 2. num. 1
Casus mixtus sub simplici nequaquam continetur, dec. 117. lib. 1. nu. 3
Casus mixtus vtrum sub duplicib. contineatur in regulis, quæ exorbitantes sunt, & odiosæ, dec. 265. lib. 2. nu. 2
Casus mixtus vtrum sub simplici contineatur, dec. 70. lib. 1. nu. 2
Casus omissus a regula dec. 20. habetur pro omisso, & relinquitur dispositioni iuris communis, dec. 798. li. 3. nu. 1
Casus omissus in pœnalib. habetur pro omisso, dec. 698. lib. 3. nu. 3
Casus omissus remanet in dispositione iuris communis, dec. 21. lib. 2. nu. 2
Casus clarus, & qui disputatione nõ indiget, non etiam de necessitate informationem requirit, dec. 654. lib. 3. num. 3
Casus in quo iudex a quo, & iudex ad quem, pari passu ambulant, nec inter se differre dicuntur, dec. 217. lib. 2. nu. 4
Casus in quo sententia per appellationẽ non suspendatur, dec. 37. lib. 2. nu. 3
Casus vbi multum præiudicialis nõ est, imò fauorabilis, consuetudo seruari debet, licet de irrationabilitate notetur, decis. 245. lib. 3. nu. 5
Cathedralis iura Capituli non tolluntur per erectionem vnius collegiatæ, decis. 1243. lib. 3. num. 2
Cauallariatus quomodo probetur ex filij pecunijs non patris emptus fuisse, dec. 419. lib. 3. num. 9
Causa beneficialis quæ dicatur, & quæ profana ad effectum termini substantialis seruandi, dec. 766. lib. 3. nu. 1
Causa ciuilis existens præiudicialis criminali, facit negotium suspendi, ita vt debeat in ea supersederi vsque ad magis vrgẽtẽ expeditionem, dec. 207. lib. 3. nu. 2
Causa falsa expressa nõ debet vitiare nisi sit expressus ét error iuris, dec. 60. lib. 3. nu. 8
Causa tam appellationis, quàm nullitatis, aliquando æque principaliter, & non incidenter in causa commissionis consideratur, dec. 33. lib. 3. nu. 6
Causa cognita a Rota cõpetus ratione, vel cambij, æquum non videtur, vt electio fiat mercatorum ad declarationem calculationis, dec. 430. lib. 3. nu. 2
Causa subsistente propter quam debeat fieri relaxatio sequestri, cum cautione ét simpliciter, nam data cautione fieri relaxatio aliquando potest, dec. 29. lib 3. nu. 2
Causa appellationis, quando omittitur, & nullitatis, vtraque censetur æque principaliter commissa, dec. 42. lib. 3. nu. 1
Causa pecuniaria pentionis annuæ controuersa Cardinalium duorum, si ab vna parte prætendatur nullitas sententiæ, vtrum a Rota ad signaturam Cardinalium referri possit, dec. 182. lib. 2. nu. 1
Causa appellationis vbi in pendenti est non põt de iure ad vlteriora procedi, neque ad sententiæ executionem pueniri, dec. 208. lib. 2. num. 3
Causa restitutionis in integrum, an ex hoc iuste petatur, quod per absentiam procuratoris, & substitutorum negligentiã in non defendendo causam, sententia contra partem fuerit lata, dec. 67. lib. 3. nu. 2
Causa attentatorum prætenta, & principale negotium purgat, & coadiuuat priuilegij vigor, vt ius deductum optime dicatur probari, decisio. 536. lib. 3. num. 7
Causa ciuilis ex incidenti materias diffamatorias vtpote ex concubinatu matrimæ prodeuntes, an feijcere possit, dec. 81. lib. 3. num. 1
Causa de futuro si est separata ab illa quæ fuit de præterito, vtrũ statutum vtramque comprehendat, dec. 259. lib. 2. nu. 3
Causa appellationis deserta, & causæ nullitatis, & corpora cum videntur desertæ, decis. 43. lib. 3. num. 3
Causa in commissione si committatur contra Abbatissam super re concernente conuentum, vel monasterium, haud dubiè ét complectitur negotium ceterarum monialium eiusdem loci, dec. 248. li. 3. nu. 2
Causa requisita in aliquo actu, debet plenè probari, aliàs asserenti non creditur, dec. 855. lib. 3. nu. 4
Causa litigiosa iurisdictionis in qua processum fuit per contradictas, an appellabilis sit, & in ea lapsa dicantur fatalia, stante pronunciatione super spolio facta, a qua fuit appellatum, & omnibus iuridicis actibus cum inhibitione, & 14. annorum decursa intraeuentibus, dec. 112. lib. 3. nu. 1
Causa dicitur deserta, si infra annum appellans nihil aliud fecit, nisi commissionem præsentauit, & terminũ seruauit ad videndum prorogari fatalia, dec. 108. li. 1. nu. 1
Causa restitutionis in integrũ, ex lapsu tpis deserta nulliter petitur, dec. 490. li. 3. nu. 2
Causa nullitatis si deserta fuerit, prout & appellationis, an ideo lis pro finita habeatur, dec. 191. lib. 2. nu. 3
Causa est committenda de nouo, vbi primæ commissionis tẽpus lapsum est, dec. 1137. lib. 3. num. 1
Causa aliquando dicitur deuoluta inuito appellato in præiudicium appellantis, dec. 28. lib. 2. nu. 3
Causa possessionis an mutari possit ex alia ratione, quàm si dimittatur ex prima causa hæreditaria, dec. 256. lib. 2. nu. 3
Causa semel appellabilis facta, vtrũ semper appellabilis perduret, non obstante Ægidiana constitutione, quæ in possessorio appellationem non admittit, de. 201. li. 2. n. 1
Causa noua & nouus iudex, an impediantur ex præfixione terminorum antea a priori iudice, idq; in causa veteri datorum, necne, dec. 186. li. 2. nu. 3
Causa nullitatis si deserta non fuerit lis, nequaquam est extincta, dec. 101. lib. 2. nu. 1
Causa criminalis, an ciuilis præiudicet, ita vt in ea procedi vlterius per iudicem non possit, nisi prius terminata criminalia, ex quo procurator comparẽs in causa criminali non sit sufficiens, & pleno mandato munitus, dec. 133. lib. 2. nu. 1
Causa in curia vel tenta per remissoriam fieri potest, vt iuramentum calumniæ in partib. deferatur, dec. 221. lib. 2. nu. 1
Causa in laudo expressa falsa existẽte, an ob id laudum adnihiletur, dec. 603. li. 3. nu. 2
Causæ cõmissio si fiat nomine vnius, & obtineatur in fauorem alterius, vtrum per id processus in nihilum recidat, dec. 34. li. 2. num. 1
Causæ in Rota commissæ per Eugenianam constitutionem possunt ad Aud. Cameræ Apostolicæ tribunal deuolui, dec. 90. li. 3. num. 1
Causæ longa discussione indigentes ob maturiorem deliberationem a Rota in tempus opportunum magis reijci solent, dec. 453. lib. 3. num. 1
Causæ expeditio, an in fauorem vnius partis fieri possit non expeditis Bullis a parte aduersa, & an veniat expectanda ea expeditio, dec. 119. li. 3. nu. 1
Causæ maximè dotales cõmissæ in publica audien-

audientia Rotali poſſunt etiam committi, vt primatim domi ab Auditore ponderentur ſine Rotæ participatione, & cognoſcantur, dec. 461. li. 3. num. 6

Cauſſæ etiam ſine regiſtro expediri poſſunt, actis originalib. perluſtratis, præſumptione exorta non apparere regiſtrum culpa retardantis proceſſus expeditionem, dec. 21. lib. 1. nu. 1

Cauſſæ diuerſæ licet appareant criminales, tamen ciuilis præiudicare poteſt, dec. 29. lib. 2. num. 1

Cauſſæ ciuiles & criminales ſi ita ſe habeant in incompatibilitate, quod criminalis abſorbeat ciuilem, an vna alteri præiudicet ex Doctorum quorumdam opinione, dec. 25. lib. 1. num 1

Cauſſam poſſeſſionis a principio validè nemo præſumitur velle mutare ex cauſſa inualida ſuperueniente, dec. 914. lib. 3. nu. 1

Cauſſis ex quibus vnio Eccleſiarum eſt inſtituta non ceſſantib. vnio ceſſare nõ debet, dec. 578. lib. 3. nu. 3

Cauſſis inter diuerſas perſonas exiſtentibus, licet vna criminalis ſit, alia ciuilis, vna per aliam non impeditur, dec. 133. Limitatur quando incompatibiles ſunt, ita vt vna alteram abſorbere poſſit. dec. 133. lib. 2. n. 3

Cautio ſi præſtari debet, eam conditionẽ admittit, vt probet ius ſuum, qui cautionem ſibi dari petit, dec. 623. lib. 3. num. 3

Cautio ab eo qui in poſſeſſione nõ eſt, an fruſtratoria exigatur, & præſtetur, deciſ. 386. lib. 3. num. 3

Cautione præſtita a parte veniunt inhibitiones moderandæ, maximè cum illa præſtita ſit in vim commiſſionis aduerſariorum, dec. 412. lib. 3. nu. 1

Cautionem ab eo, qui non habet mãdatũ, non cogitur quis ſuſcipere, dec. 119. lib. 3. nu. 1

Cautioni locus nõ eſt, vbi eſt ab vtraque parte contentio ſuper bonis, de. 1006. li. 3. n. 2

Cedere iura hæreditaria acquiſita nemo poteſt, niſi adita prius hæreditas, dec. 30. lib. 2. num. 4

Cedens beneficio ſine reſerua penſionis, tamen ex hoc non conſtare dicitur id factũ ad conſummẽdam gratiam acceptationis, & expectatiuæ, dec. 311. lib. 1. nu. 2

Cedens beneficium litigioſum cum facultate litem proſequendi, ſi is, cui ceſſa lis fuit, neglexit litteras expedire, nec litem proſequi, idque 40. annorum ſpatio, ex tanti tẽporis lapſu lis præſumitur extincta, & habetur pro derelicta, ita vt pars aduerſa dici poſſit eſſe in pacifica poſſeſſione, neque ſucceſſores eius ad tituli probationem tenentur prædeceſſoris, dec. 44. lib. 3. nu. 1

Cedens incontinenti, nec vllos fructus percipiens ſi reſtitui petit, videtur iniquè condemnatus, dec. 208. lib. 2. nu. 4

Cedens iura acquiſita in hæreditate, idq; ſine ſollemnitatibus requiſitis per Paulinã, vtrum alicuius talis ſit ceſſio momenti, & valoris, dec. 30 lib. 2. nu. 1

Cedens beneficiũ in alium, cuius ius eſt nullum, & inefficax ex defectu incidenti in ſuam expectatiuam etiam nulliter cedit, dec. 170. lib. 3. nu 1

Cedens in ſua, quæ habere dicitur in beneficio per impetrationem non ſeruatis contentis in regula de impetranda, inhabilis redditur ad obtinendum beneficium, dec. 82. lib. 3. nu. 1

Cedenti beneficium, & ius, quod in eo habet in fauorem tertij, non debent, licet inſtet in fauorem ipſius, relaxari executoriales, cum poſt iuris ſui abdicationem ſua nihil intereſſe videatur, dec. 120. lib. 3. nu. 2

Cedula cor ſcripta ab vno prætenſorum coniugum, an probet matrimonium contractum, dec. 431. lib. 3. nu. 1

Cedula mulieris manu cõſcripta, an in matrimonio probando ſufficienter recognoſci debeat, ibid. nu. 4

Cedula accepta a iudice tempore promulgationis ſententiæ ab vna partium, nec immediate data ad regiſtrandum notario, an reddat ſententiam nullam, dec. 347. li. 3. n. 1

Cedulam appellatoriam lapſo termino præfixo exhibens, ſibi imputare debet, ſibique ob moram præiudicat, dec. 269. li. 3. nu. 2

Cenſualem domum, ſi quis fecerit, eam haud dubiè facit obligatam, dec. 92. lib. 2. nu. 4

Cenſum conſtituens ſuper domo prohibita alienari ex pacto facto per teſtatorem, an cenſeatur ob id domum alienaſſe, dec. 21. lib. 3. num. 2

Cenſuræ a iudice factæ ad præiudicium partis, etiam continentis ſunt ipſo iure nullæ ex iuriſdictionis defectu, dec. 491. li. 2. n. 1

Cenſuræ poſt interpoſitã appellationem latæ vtrum validæ dici poſſint, de. 386. li. 3. n. 2

Cenſuræ & attentata renouari poſſunt, niſi aliquid a parte aduerſa in cõtrarium adferatur, dec. 398. lib. 3. nu. 1

Cenſurarum Apoſtolicarum tenore literarũ emanatarum timore ſi reuocent antea a ſe in iudicio depoſita teſtes, de ſubornatione non dubiam injiciunt ſuſpicionem, deciſ. 251. lib. 3. num. 2

Cenſuras vt excommunicationes tenere non poteſt in cauſſis beneficialibus ſine commiſſione ſpeciali Cameræ Apoſtolicæ Auditor, & ideo monitorio facto parti de nõ moleſtando, & non parentẽ tamquã contumacem ſe flagello excommunicationis ſe fiat, cenſuræ ex defectu iuriſdictionis nullæ ſunt, nec obſunt parti cenſuris moleſtatæ, dec. 102. lib. 3. nu. 1

Cenſus ſuper domo impoſitus ſi redemptus fuerit, de eo in actis conſtare debet, & an ob id cõtra facta quid fuerit attentatum, quæ alienationem vetabant, de. 21. li. 3. n. 3

Cẽtenaria & immemorabilis poſſeſſio habere dicitur cuiuſcumque priuilegij vim ex deciſione Rotali, dec. 254. lib. 3. nu. 12

Certitudo dici in prouiſione adnotata præualere facit prærogatiuam incertitudini nominationis ſine die factæ, de. 300. li. 3. n. 4

Ceſſans in ſolutione ſemeſtre, & eo plus, vtrũ ſe excuſare poterit nomine moræ tam quam minus diuturnæ, dec. 609. lib. 3. n. 3

Ceſſat reſeruatio, & inutilis eſt per prouiſionem factam a Papa, dec. 512. lib. 1. nu. 3

Ceſſio beneficij alias facta, an poſſit extorquere relaxationem executorialium in fauorem partis cedentis, dec. 220. lib. 2. n. 2

Ceſſio ceſſionis facta ſuo creditori non eſt bona, licet aliàs conſtet alium eſſe ſuum creditorem quàm per ceſſionem cedentis, dec. 69. lib. 1. nu. 1

Ceſſio facta cum reſerua regreſſus, & acceſſus, mortuo illo, cuius ceſſio facta fuit in fauorem, an veniat cedentis regreſſus, & caſus canonizandus, ſtante prouiſione facta p Papã in alium, dec. 34. lib 3. num. 2

Ceſſio bonorum quando non admittenda, dec. 113. lib. 3. nu 1

Ceſſio ſi facta fuerit per iuris abdicationẽ ab aliquo, non tñ ob id præſupponitur ẽt ab eodem factam ceſſionem nomine expenſarum in lite factarum, dec. 203. lib. 2. n. 2

Ceſſio vbi facta fuerit a parte mandati ad litigandum dati ſit reuocatio in cauſſa beneficiali, dec. 17. lib. 2. nu. 1

Ceſſio fructus continens, facta poſt monitorij executionem obtenti procuratorio nomine ceſſionarij, an validam reddat ſentẽtiam latam condemnatoriam fructuum, dec. 296. lib. 2. n. 1

Ceſſio conditionalis, ſcilicet quoad poſſeſſionem, ſi qua eſſet, & ſi probaretur poſſidere ſpoliantem in caſu reſtitutionis nulla eſt, cum nihil profit ſpoliato, dec. 626. lib. 3. num. 4

Ceſſio etiam validatur in totum pro modico dato, dec. 50, lib. 2. nu. 3

Ceſſionarius poteſt acceptationẽ ad ſpeciem deducere, licet per cedentes fuerat ante ceſſionem ſub alia die ad ſpeciem deducta, dec. 782. lib. 3. nu. 1

Ceſſionarius non habens ius in ſpolio ſi de eo agatur, & non producens actionem ceſſionis, efficit ſententiam reddi nullam, deciſ. 280 lib. 2. nu. 2

Ceſſione notoria exiſtente inſimul, cum penſionis reſeruatione, ſit præſumptio conſenſum de regreſſu antea interueniſſe, deciſ. 16. lib. 3. nu. 3

Ceſſione prçambula, an dicatur ſemper reuocatum mandatum factorib. de fructuum perceptione factum, dec. 535. lib. 3. nu. 5

Ceſſione facta in tertium beneficij, ſi quis fuerit ſtipulatus, an acta tamquam attentata veniant purganda, dec. 460. lib. 3. nu. 1

Ceſſiones implicatæ, & multiplices factæ in beneficio, maxima ſolita eſt ſuboriri indicis ſuſpicio de colluſione, vt ſuper petitis veniat ſuperſedendum, dec. 553. lib. 3. n. 3

Ceſſum habens beneficium lite pendente ſuper eo qui literis ceſſionis nõ expeditis venit ad cauſſam vigore commiſſionis limitata ſolita clauſula quod donec expediantur literæ non cenſeatur lis, an debeat obtinere, dec. 576. lib. 3. nu. 1

Citata vniuerſitate ſi nõ adſit Maſſarius, vel Vicarius, cum plena poteſtate, citatio inualida eſt, dec. 188. lib. 3. nu. 3

Citata pars ſi fuerit ad conſtituendos procuratores pro certa hora, non amplius venit inquirendum apud acta, an ſint conſtituti necne, dec. 325. lib. 3. num. 3

Citatio nec recognitio requiritur, vbi quis eſt in locum alterius effectus, de. 906. li. 3. n. 1

Citatio vnica facta per negligentiam vnius, & non per duos pro repetitione principalis non releuat etiam ſubſecuta affixione ad valuas, dec. 258. lib. 2. nu. 4

Citatio cõtra intereſſe ſe habere in cauſſa pretendentes nõ eſt arctatoria, ſed monitoria, ita vt liceat tali modo citato in iudicio venire ſi velit, nec illo non comparente illi præiudicium infertur, dec. 545. lib. 3. n. 2

Citatio non facta ad domum habitationis citandi, an valida ſit, & obliget citatum, dec. 68. lib 3. nu. 3

Citatio facta decreto iudicis, & cum diligentia, licet non ad domum habitationis, valet, & rata habenda eſt, ibid. nu. 4

Citatio dicens ſiue principalem ſuſpẽdi a diuinis, facit ipſo facto aliquem ſuſpẽd i debere, non autem declarari ſuſpẽſum, alioquin inutilis eſt, dec. 275. lib. 3. nu. 7

Citatio per affixionem copiæ, & originalis, an ſit nulla ex defectu teſtium, dec. 1016. lib. 3. num. 1

Citatio generalis complectens omnes actus, qui in cauſſæ proſecutione de iure requiruntur etiam ſi ad omnes actus ſpecificè fiat deductio, & numeratio, valet, & rata habenda eſt, dec. 231. lib. 2. nu. 5

Citatio originalis per edictum ſufficit, quòd ſit affixa in valuis Eccleſiarum, & dimiſſa copia, dec. 773. lib. 3. num. 1

Citatio ad videndum, & audiendum ſententiam declaratoriam, ſiue principalem ſuſpendi a diuinis ob non partitionem monitorij cum incerta ſit, nulla eſſe dicitur, deciſ. 3. lib. 3. nu. 6

Citatio particularis ad videndum recitari, & declarari proceſſum nullũ, an ſit inualida, ibid. num. 7

Citatio, quæ fuit executa poſtea quàm lata fuit ſententia, an ob id dici debeat, & reuera ſit nulla, dec. 552. li. 3. n. 2. Et qd ex tali

cita-

citatione executa poſt latam ſententiam ſubſequi ſoleat inconueniens, vide ibid. num. ſeq.
Citatio ad valuas Eccleſiæ non eſt bona, niſi diceretur, vbi eſt populi multitudo, & hora diuinorum, dec. 1057. lib. 1. nu. 1
Citatio decreta contra intereſſe putantes ſe habere ſi non ſit additum in citatione nominandos, an valeat, dec. 552. li. 3. nu. 6
Citatio facta ad inſtantiam hæredis cum beneficio legis, & inuētarij oſtendit non eſſe hęredē hiscōmiſſarū, dec. 506. li. 3. n. 4
Citatio vnica ſufficit ad cauſſæ deuolutionē, eiuſque cōmiſſionem, dec. 108. lib. 3. nu. 1
Citatio ad videndum prorogari fatalia, intelligitur de iuniori, dec. 936. li. 3. nu. 1
Citatio alternatiua dicitur verbi gratia, ſi fiat ad audiendum ſententiam declaratoriam, ſiue principalem ſuum ſuſpendi a diuinis, quia non paruit monitorio tāquam incerta, dec. 132. lib. 2. nu. 2
Citatio ſi fiat Communitati cuidam, aut eius nomine Maſſario, vel Vicario, qui nō ſint tales, nec habent facultatē a Communi ad lites, aut negotia gerenda, tamquam non bene facta non obligat Communitatem, dec. 200. lib. 3. nu. 1
Citatio ſi dicat principalem ſuſpendi a diuinis debere, an ſuſpēdi de facto debeat, vel ſaltē declarari ſuſpenſus, dec. 232. li. 2. n. 5
Citatio vltra mandatum procuratoris partiū omnino requiritur, dec. 4. lib. 2. nu. 2
Citatio non omnis debet nomine citationis notari, ſed aliquando intimatio dicitur, & amittit nomen, & naturam citationis, dec. 188. lib. 3. nu. 2
Citatio partis ad Valuas Curię, vel Eccleſiarum, non facta alia intimatione, vtrum impediat validitatem proceſſus, deciſ. 258. lib. 2. nu. 1
Citatio executa numquam tamen producta vbi circumducta fuerit, pro non facta habetur, nec arctat titulum, minimeq. proſecutionem interrumpit, dec. 110. li. 2. nu. 2
Citatio vtrum valida ſit habenda, quæ non ad domum habitationis citandi facta fuerit, dec. 128. lib. 2. nu. 2
Citatio ad actum perſonaliter facta, remouet obſtaculum notitiæ dandæ, dec. 758. lib. 3. num. 1
Citatio in cauſſa priuationis ſi prima fuerit, incipere debet a principali, dec. 165. li. 3. num. 1
Citatio in partibus executa contra procuratorem facta cum oblatione copiæ, eſt bona, dec. 761. lib. 3 nu. 1
Citatio facta reo ad videndum reſponderi de Apoſtolis non comparente eodem, ſit pto grieſſus ad reuerentiales, dec. 334 li 3. n. 2
Citatio facta in cathedrali Eccleſia cum affixione copiæ, & ad domū non inuēto perſonaliter citato, ſi lecta ſit in Eccleſia non autem ante domū cum affixione copiæ, & originalis loco lectionis, quæ omnimodo requirebatur vt ſuccedat, valida de iure cēſetur, & ligat citatum, dec. 29. lib. 2. nu. 1
Citatio facta contra partem ex executione compulſorialium generalium per affixionem non dimiſſa copia, an valeat, de. 260. lib. 2. nu. 1
Citatio, quæ ſit ad cauſſam vbi facta fuerit, aliæ, quæ poſtmodum fiunt per contradictas etiam non comparente citato, potius iſtæ ſiunt citationes ex vrbanitate, quàm neceſſitate, ibid. nu. 2
Citatio de aliquo facta parochiano non perſonaliter apprehenſo etiam diligentia nō apparente inquiſitionis factæ, valida eſt, dec. 19. lib. 2. nu. 1
Citatione facta ad conſtituendum procuratores pro executione compulſorialiū, non intimato proceſſu principali, an valeat proceſſus, deciſ. 325. lib. 2. num. 1
Citationes quæ fiunt in partibus poſt primā citationem ſimiles dicuntur illis, quæ fiūt in Curia per contradictas, dec. 260. lib. 2. nume. 3
Citationibus in illis, quæ per contradictas fiunt, vt non relinquitur copia affixa in Curia, ita nec in ſecundis, quæ in partibus fiunt cum curialibus per contradictas aſſimilentur, dec. 332. lib. 3. nu. 4
Citationis ex defectu omnia acta redduntur nulla, præſertim, vbi de priuatione beneficij agitur, in quo actu neceſſario venit principalis citandus, dec. 227. li. 3 nu. 3
Citationis executio in partibus facta probata inſtrumento tabellionis habito in preſentia trium teſtium, quorum duo nomina dare recuſarunt, an fidem faciat, deciſ. 36. lib. 2. nu. 1
Citationis ex defectu haud dubiē ſententia nulla dici debet, vtpote, quæ ignorantia aduerſarij præſuppoſita elidat proceſſum, dec. 274. lib. 3. nu 10
Citationis originalis affixio ad valuas nō dimiſſa copia neque prælecta citato, an vrgeat citatum, dec. 325. lib. 3. nu. 6
Citatus ſi non perſonaliter apprehendatur ſtante commiſſione per citationem, vt id fieret, ex quo de iure ad reſidentiam citatus tenetur, valida eſt citatio etiam forma eiuſdem non obſeruata, dec. 75. lib. 2. numer. 1
Citatus habens notitiam citationis, & non comparens tāquam contumax tibi præiudicium parit, dec. 128. lib. 2. nu. 3
Citatus vt compareat intra decennium, primo die comparens ſatisfecit citationi, deciſ. 644. lib. 3. nu. 4
Citatus primo ad cauſſam ſi deinde non cōparens citetur per contradictas id vrbanitatis eſt, & voluntatis, non neceſſitatis, dec. 332. lib. 3. nu. 2
Citatus perſonaliter tantum vigore compulſorialium in iurium exactione, nec citatus ad cauſſam, vtrum procedi contra talem poſſit per contradictas, & contra eum ferri ſententia, dec. 36. lib. 3 nu. 1
Citatus per edictum poſſeſſor, vbi cōſtat de nō tuto acceſſu, an per brachium ſæculare decretum ſit relaxandum, dec. 45. lib. 3. num. 1
Citatus per edictum, vel ad domum, vel ad locum, in quo cauſſa ventilatur, ad ſententiam audiendā, & facta intimatione, incipit currere terminus appellationis a die intimationis ſententiæ, non ſcientiæ habitæ, dec. 45. li. 3. nu. 6
Citatus ad iurium exactionem tantum, nec vlteriùs citatus ad cauſſam, condēnari non poteſt de iure, preſuppoſito, quod licet habeat notitiam de iurium extractione, potuit tamen ignorare cauſſam contra ſe tractari: ideo vlterior citatio requiritur ad id, vt per ſententiam condemnari poſſit, dec. 36. lib. 3. nu. 3
Citatus ad ſententiam a Vicario Epiſcopi, numquam poteſt condemnari, niſi iterum citetur, dec. 1264. lib. 3. nu. 1
Ciuili cauſſæ vtrum per criminalem præiudicetur quo minus in ea procedi poſſit in iudicio, dec. 25. li. 1. nu. 1
Ciuilis cauſſa vtrum criminali præiudicet, ita vt vna alteram ſuſpendat, & vice verſa, dec. 228. li 2. nu. 2
Ciuilis cauſa impediri aliquando poteſt per criminalem, ita vt ea ſuſpenſa non vlteriùs, niſi illa prius expedita procedi poſſit, dec. 74. lib. 3. nu. 1
Clauſula ſine retardatione, quā vim habeat & quos producat effectus, dec. 82. li. 2. n. 3
Clauſula generalis remouet obſtācias perpetuas non tēporales, deciſ. 2136. lib. 3. nu. 1
Clauſula quatenus ſit licita, & honeſta poniturquando Papa facta non vidit, deciſio. 2152. lib. 3. nu. 1
Clauſula quouis modo vacet, vtrum capiat beneficiū vacans in curia, de quo non fuit facta mentio ſtante clauſula, quamcūque generalē reſignationē, dec. 341. li. 3. nu. 1
Clauſula vniuerſalis ipſumq. in omni iure, & ad omne ius, quod illi quomodolibet competebat, an præſupponat litē ante narratam. dec. 592. lib. 3. nu. 3
Clauſula vendidit, & ceſſit poſita a notario in inſtrumento, an præſupponat verē venditionem præceſſiſſe, dec. 289. lib. 2. nu. 2
Clauſula domū, vendidit, ceſſit, tradidit, &c. poſt multarum rerum venditionem poſita tamquam generalis ad omnia, ſcilicet res, & bona cum referatur, omnibus etiam accommodari debet, ibid. nu. 3
Clauſula ſine prejudicio aliorum, &c. parum refert ſiue in principio, ſiue in fine gratiæ ponatur cum ſatis præſupponatur de ſcientia voluntatis Sāctiſſimi, dec. 676. li. 3. n. 5
Clauſula præterquam acceſſus, & regreſſus, appoſita in reſcripto Papæ, quid operetur, dec. 799. li. 3. nu. 2
Clauſula in inſtrumentis coadiutoriam apponi ſolita, locum habet quando aduerſa pars litteras gratiæ ſuper coadiutoria impetratas dicit eſſe ſubreptitias, deciſ. 297. lib. 2. nu. 2
Clauſula in mandato poſita ſi Sāctitati ſuæ placuerit non plene narrato facto Pontifici, effici elidit intentionem partis, & per conſequens prætenſam penſionem nullā, dec. 670. li. 3. nu. 5
Clauſula in mandato poſita iuxta formam ſupplicationis ſignatę, vel ſignandæ, quos pariat effectus, dec. 586. lib. 3. nu. 7
Clauſula non aliter, nec alio modo, quid operetur, dec. 153. lib. 2. nu. 2
Clauſula ſine vitro ſpolij, in breui poſita, quid operetur, dec. 696. li. 3. nu. 2
Clauſula, perinde valere, quid operetur, dec. 965. lib. 3. nu. 1
Clauſula ſine præiudicio ſimilia mandata ſequentium, non trahitur ad confeſſiones futuras, dec. 834. lib. 3. nu. 1. contrarium tamen eſt verius, ibid. nu. 2
Clauſula, & ſine præiudicio aliorum, &c. inſerta gratiæ per ſignaturam, an totam gratiam ita reſtringat, vt non obſit gratię aduerſarij, dec. 676. lib. 3. nu. 1
Clauſula realem & actualem acceptandi poſſeſſionem accommodato procuratorio ad acceptandum beneficia poſita, quid operetur, dec. 462. lib. 3. nu. 1
Clauſula caſſationis conſenſus, apparens ex ſupplicatione nominationis alicuius perſonę, an arguat perdurationem priſtinę voluntatis, dec. 270. lib. 3. nu. 1
Clauſula appellatione remota, operatur in reſcriptis per contradictas, & ſimilibus, quæ non emanant ex certa ſcientia, dec. 71. li. 1. num. 1
Clauſula, & non aliàs, aliter, vel alio modo, quid in hmōi reſignationibus in fauorem alicuius factis operetur, dec. 146. li. 3. nu. 3
Clauſula appellatione remota, in reſcriptis commiſſionis cauſſę, licet executionē non impediat, tamen non habet locum in reſcripto emanato per viam conqueſtus, deciſ. 3. li. 2. nu. 1
Clauſula in ſubrogatione poſita, vt nomina, qualitates, &c. vti ſolent abbreuiatores in extentione bullarum ad reſeruationes, de quibus hoc caſu, dec. 583. li. 3. nu. 6
Clauſula, ſi quis, poſita in monitorio, non habet vim citationis, vel potius in eam non reſoluitur, vbi monitorium decretum fuit cum cauſſę cognitione, dec. 551. li. 3. nu. 4
Clauſula reſeruationis octo menſiū ſublata,

vt regularum expectiuarum, neutiquam dicitur interempta, niſi fulminatis proceſſibus ſuper iiſdem gratijs exſpectatiuis, de cenſ. 6. lib. 1. nu. 2

Clauſula in mandato poſita, & quaſcumque res ſuo nomine facere ſufficiens reddit mãdatum tam ad agendum, quam defendendum, dec. 324 lib. 3. nu. 2

Clauſula ad lites mãdato procuratorio inſerta ipſius perfectionem producit, ibi. nu. 3

Clauſula quacũque reſeruatione non obſtante, quid operetur in Breuibus appoſita per Pontificem, dec. 187. lib. 2 num. 2

Clauſula ex cuiuſcumque perſona in nouis prouiſionibus quando dicatur vacare, dec. 10. lib. 2. nu. 1

Clauſula ſine præiudicio expectantium præſeruat etiam gratias expectatiuas ſucceſſoris, dec. 864. lib. 3. nu. 1

Clauſula retrotractiua & annullatiua ex nũc prout ex tunc, quid operetur in decretis iritatiuis, ratione prouiſionis beneficiorũ, dec. 283. lib. 2. nu. 1

Clauſula & aliàs prout iuſtum fuerit procedatur, quam vim habeat, & an reſtringat omnia præcedentia, dec. 225. lib. 2. nu. 1

Clauſula omnibusq. melioribus modis, quã vim in translatione poſſeſſionis habere dignoſcatur, dec. 467. lib 3. nu. 7

Clauſula gratificationis poſita in gratia alicuius Cardinalis iuris fictione facit illam anteriorem alijs impetratis, dec. 422. li. 3. n. 3

Clauſula quouſque ſuperuixerint maſculi, appoſita in ſtatuto, quid operetur, dec. 960. lib. 3. nu. 1

Clauſula reuocatoria annullat totam gratiã, ne dum quoad inſolita, & exorbitantia, deciſ. 1240. lib. 3. nu. 1

Clauſula ſine præiudicio, in fine poſita, an referatur ad oĩa præcedẽtia, dec. 661. li. 3. n. 4

Clauſula gratificationis obtenta ab vna partium parit prælationem etiam illegitimo, ſtante legitimitate partis aduerſæ, dec. 38. lib. 2. nu. 1

Clauſula reuocatoria expectatiuarum de ſpolio agenti non afficit, & conſequenter tribuit vim tituli colorati, dec. 75. lib. 1. nu. 5

Clauſula obligationis in forma Cameræ ſuã ſpecialem habet renunciationem, dec. 658. lib. 3. nu. 4

Clauſula dummodo Cardinalis conſentiat, præſeruat ius Card. dec. 422. lib. 3. nu. 3

Clauſula aliàs cauſſas pias, poſita in priuilegio commutationis, quem operetur effectum, dec. 891. lib. 3. nu. 1

Clauſula ex nunc, prout ex tunc, quid operetur. dec. 932. lib 3. num. 1

Clauſula de cetero, præſupponit id quod futurum eſt cum verificatione præteritorũ, dec. 190. lib. 2. num. 3

Clauſula codicillaris quid operetur, de, 1268. lib. 3. nu. 1

Clauſula in mandato procuratorio poſita ad conſentiendũ reſeruationi penſionis, quid operetur interueniente auctoritate ſuperioris, de qua in commiſſione, deciſ. 670. lib. 3. nu. 5

Clauſula in litteris appoſita, quod poſſit propria auctoritate apprehẽdi poſſeſſio a principali alio ceſſante in ſolutione penſionis, vtrum profit principali, dec. 277. li. 3. n. 6

Clauſula poſita in regula de menſe etiam ſi quæuis alia generalis reſeruatio, &c. quid operetur, & an per eam conſtet Papam vũ luiſſe dare beneficium licet reſeruatum, dec. 1755. lib. 3. nu. 3

Clauſula in reſignando appoſita non aliàs, & non alio modo, niſi cum reſeruatalis penſionis, & nihil prodeſt reſignanti ſtante nullitate penſionis, reſignatario licet acceptante, quia talis etiam acceptatio annihilatur, dec. 112. lib. 3 nu. 1

Clauſula, omnesq. alios, in citatione poſita, an extendi poſſit ad vniuerſitatem, quæ perſonaliter citari, tamquam perſona non vera, ſed ficta, & repræſentata non poteſt, dec. 25. lib. 3. nu. 2

Clauſula litis expreſſiua poſita in inſtrumento ſupplicationis, omnia precedentia intelligitur declarare, dec. 387. lib. 3. num. 3

Clauſula appellatione remota, operatur in reſcriptis per cõtradictas, & timelib. qui non emanant ex certa ſcientia, dec. 71. li. 1. n. 1

Clauſula dico ſententiam nullã, & ſi qua eſt appello, quam vim habeat, dec. 33. li. 3. n. 7

Clauſula quam & quas, inſerta commiſſioni quid operetur hoc caſu in ſimplici ſpolio, dec. 684. lib. 3. num. 3

Clauſula quod omnes, quid operetur, de. 126. lib. 3. nu. 1

Clauſula codicillaris poſthumo inſcienter præterito, operatur fideicommiſſum, dec. 1285. lib. 3. nu. 1

Clauſula appellatione remota quid operetur dec. 1258. lib. 3. nu. 1

Clauſula ſtatũ, & merita, &c. quid operetur, dec. 1345. lib 3. num. 1

Clauſula, quacũque reſeruatione non obſtante, quid operetur in Breuibus appoſita per Pontificem. dec. 187. lib. 2. nu. 2

Clauſula quouis modo, an extendatur ad beneficia vacantia in curia per obitum, non facta mentione eiuſdem in ſpecie, contra regulam generalem reſeruationum, deciſ. 266. lib. 2. nu. 1

Clauſula reſeruatoria beneficiorum protonotariorum Sedis Apoſtolicæ, an extendatur ad protonotarios etiam familares Cardinalium, dec. 71. lib. 3. nu. 1

Clauſula dummodo talis penſio fructuũ medietatem non excedat, conditionalem diſpoſitionem inducit, dec. 1160. lib. 3. nu. 2

Clauſula codicillari, quæ fuit poſita in fine teſtamenti ſi quis renunciauit, an poſſit petere fideicommiſſum nihilominus ex codicillis, vtpote dependentibus a teſtamento, dec. 556. lib. 3. nu. 4

Clauſulæ ex cuiuſcumque perſona capit beneficium vacans ex perſona alterius, quoniã gratia non eſt ſubreptitia, vt hic, quod fuit narratum aliàs ſibi prouiſum, per obitum enim, & dubitabatur de iuribus illius penſionis, & propoſito Papa concedebat cum ita clauſula, & ſic noua prouiſio fit nulla, dec. 36. lib. 2. nu. 6

Clauſulæ, dolo facis qui petis, quod ſtatim reſtituturus es, vel compenſationis an impedire poſſint executionem rei iudicatæ, dec. 324. lib. 3. nu. 1

Clauſulæ quantumcũque inſolitæ appoſitæ a Notario minus practico in inſtrumento litterarũ prouiſionis factæ, nõ dicuntur natũ beneficij immutare, dec. 177. li. 3. n. 3

Clauſulæ regularum expectatiuarum a Paulo Tertio conceſſarum, de particularibus etiam reſeruationibus prout ſunt mandata de prouidendo, quæ pingues etiam expectatiuæ vocitantur, intelligi debent, dec. 7. lib. 1. nu. 3

Clauſulæ, non obſtantes, & quorum tenore, ita ſunt potentes, vt illorum vigore alijs conſtitutionibus derogari poſſit, deciſ. 88. lib. 3. nu. 4

Clauſulæ quouis modo, & ſimiles, apponi ſolitæ in acceptatione beneficij vacantis per obitum, tunc demum operantur in commodum acceptãtis, cum vacat beneficium non in menſibus reſeruatis, ſed ordinarij, dec. 475. lib. 3. nu. 7

Clauſulę ſiue pinguiores, ſiue minus pingues non immutant vim, & naturam gratiæ cũ intentio, & remiſſio non pariat differentiam, dec. 685. lib. 3. nu. 5

Clauſulæ amplæ in reſeruatione poſitæ mentionem reſeruationis facientes variis in locis, cum ea præcipuè clauſula, ſeu quouis alio modo, quid operẽtur, de. 583. li. 3. n. 3

Clauſulam generalẽ non obſtan. derogare regulæ habenti decretum, de. 2057. li. 3. n. 1

Clauſularum diuerſarum in ſupplicatione effectus, dec. 1388. lib. 3. nu. 1

Clementina cauſſam de electionibus, requirit omnimodo, vt parti, cuius intereſt, tenor citationis prælegatur, vel porrigatur ſcriptura authentica, vel copia eiuſdem ſi fuerit petita, dec. 194. li. 2. num. 2

Clericali charactere inſignitus ab Epiſcopo non ſuo Diœceſano, an ſibi obſit in caſu præſtimonij, ita vt rata ſit diſpenſatio, dec. 679. lib 3. num. 1

Clericatus, & aliæ inhabilitates ad obtinendũ beneficium præſumitur ex diuturnitate tẽporis, vel celebratione coram ſuo Epiſcopo. dec. 1163. lib. 3. nu. 6

Clericatus quaſi poſſeſſio ſufficit ad beneficium obtinendum: fallit tamen, vt hic, dec. 1296. lib. 3. num. 1

Clericatus non probatur ex reputatione teſtibus deponentibus non de reputatione per publicam vocem, & famã, ſed de propria reputatione, dec. 350. lib. 3. nu. 1

Clericatus illegitimi non probantur per ſolam habitus delationẽ, ſed per diſpenſationem, & per litteras, dec. 780. lib. 3. nu. 1

Clericatus ex teſtium relatione de communi fama, & reputatione probatus, an profit iſti clerico. dec. 63. lib. 3. nu. 1

Clericatus licet ex cõmuni reputatione non probetur, vbi eiuſdem probatio non requiritur, habet tamen contra ſe præſumptionem. dec. 26. lib. 2. nu. 1

Clericatus vtrum ſufficienter probari poſſit per publicam reputationem multorum, & famam, dec. 124. lib. 2. nu. 1

Clerici de bonis Eccleſiæ ſine licentia teſtari non poſſunt, dec. 380. lib. 3. num. 6

Coactio vtrum fieri aliquando poſſit parti g teſtium ad curiam productionem etiamũ longè abſint, dec. 219. lib. 2. nu. 1

Coadiutor non debet admitti ad coadiutoriã litigioſam, niſi viſis primo eius iuribus p ductis, an relevantia ſint, ſtante ſuſpicione calumniæ, dec. 241. lib. 3. nu. 1

Coadiutoria conceſſa cum ſpe futuræ ſucceſſionis, cum clauſulis ampliſſimis, an obijci poſſit quippiã de ſubreptione, dec. 652. lib. 3. num. 1

Coadiutoria effectum ſuum non nanciſcitur neque exerceri põt antequam coadiutor ingrediatur poſſeſſionẽ. dec. 285. li. 2. n. 2

Coadiutoria etiam de præſenti ſubſiſtit ante ingreſſum coadiutoris in poſſeſſionẽ cum ſpes ſuperſit eam in futuram adipiſci poſſe, ibid. nu. 3

Coadiutoria ſi concedenda alicui ſit in beneficio, quæ & qualis ætas requiratur, cuique eius probatio incumbat, dec. 297. lib. 2. nume. 1

Coadiutoria, quæ futuram ſucceſſionem cõtinet, conceſſa per indultum, an derogationem aliquando indulti admittere poſſit, dec. 6. lib. 3. nu. 1

Coadiutoria beneficiorum non poteſt propriè dici reſignatio, licet formam reſignationis repræſentet, dec. 10. lib. 3. nu. 3.

Codicilli ſeptem annis poſt teſtamentũ conditum producti ſi fuerint, vtrum locus ſit diſpoſitioni l. ſi. C. de iure codic. dec. 556. lib. 3. nu. 5

Codicilli confirmantes teſtamentũ, cui pars dicitur renunciaſſe, an illi prodeſſe poſſint, dec. 605. lib 3. nu. 4

Codicilli diuerſo tempore facti à teſtamento, faciunt vtrũ, qui petit hæreditatem iure directo, non excludatur a petitione eiuſdẽ ex nouis codicillis, dec. 556. lib. 3. nu. 3

Codi-

Codicilli vltimo facti, an robur tribuant fideicommisso, ibi. Et an ex substitutione facta in codicillis vltimis dicatur inductum fideicommissum in fauorem prętendentis in bonis de quibus agitur, dec. 627. lib. 3. nu. 1. & seq.

Codicilli noui, continentes reuocationem legati, nouamq. institutionem, & alia quædam similia, ita vt diuersi sint a primis et noua ex eis fic ordinatis oritur dispositio, dec. 556. lib. 3. nu. 7

Cogitare nemo potest aliquem post biennii moriturum, & se hæredem relicturum, cū mors certissima sit, hora autem incerta, dec. 505. lib. 3. nu. 3

Cognitio de obreptione, quando fieri possit, dec. 1171. lib. 3. nu. 1

Cognitio nullitatis aliquando non est præiudicialis ratione executiuæ, cum per eam non retardetur, dec. 226. lib. 3. nu. 3

Collatio beneficij reseruati si fiat ab Ordinario, & alteri per Vicelegatum vigore facultatum sibi cōcessarum conferatur, vtra collatio præferenda, dec. 633. lib. 3. nu. 1

Collatio beneficij, quod de iure patronatus rata validaq. est, posito, quod patronatus suum præbeat assensum, dec. 466. li. 3. n. 5

Collatio beneficij facta criminoso, non euorsmi crimine notato, valida est, & tener etiā cum non sit inhabilis ob crimen leue, dec. 30. lib. 3. nu. 5

Collatio de beneficio alterius Diœcesani, qd fuit vnitum ad aliud beneficium in ea Diœcesi. spectat ad collationem meam, neque teneor requirere consensum illius alterius Episcopi alterius Diœcesi. licet fortè secus si essent vnita inuicem, vel æquè principaliter. dec. 40. lib. 1. nu. 1

Collatio beneficij facta post priuationem intra terminum ad appellandum est nulla, etiamsi postea non fuerit appellatum, dec. 834. lib. 3. nu. 1

Collatio canonicatus & præbendæ in Ecclesia numerata nō valet, nisi sit appolita clausula non obstāte numero cōtra dec. Ægid. 13. de concess. præb. dec. 771. lib. 3. num. 1

Collatio Cardinalis facta vigore indulti de beneficio vacante apud Sedem, habet vim consentus, dec. 784. lib. 3. num 1

Collatio facta per obitum, quæ tamen fieri debebat per resignationem, non potest sustineri, licet vacatio per obitum intereuenerit, dec. 830. lib. 3. nu. 1

Collatio facta post sententiam priuatoriam ante terminum ad appellādum, an valeat, dec. 1149 lib. 3. nu. 1

Collatio ordinarij antiquior vno die collatione facta a legato, an sit præferenda, dec. 1238. lib. 3. num. 1

Collatio Papæ de beneficijs facta vacantib. per obitum familiaris Cardinalis ex communi regula inualida est, probata familiaritate, nec seruatis in prædicta regula contentis, dec. 95. lib. 3. nu. 2

Collatio Papæ infra sex menses datos Cardinalibus ad conferendum, non valet, dec. 1002. lib. 3. nu. 1

Collatio si non sit simplex, & libera, impedit quominus sententia restitutoria impetrari possit, & dubium parit de sufficienti titulo, dec 178. li. 2. nu. 1

Collatio Præpositurę, vel Abbatiæ, quæ mēbrum est, seu gratia monasterij congregationis Cassinensis, prouisio titulum administratoris potius dat, quàm titularis veri possessoris, ita vt ad nutum possit amoueri, dec. 177. lib 3. nu. 1

Collusio impedit executionē sententię eiusq. nullitatem inducit, dec. 898. lib. 3. nu. 1

Collusio fraus, & periurium, an ex hoc probentur, quòd procuratores partium simul in eadem domo cohabitent, simulq. eadem mensa communi fruantur, dec. 528. lib. 3. nu. 4

Collatione beneficij facta, & adhuc iure accepti pendente, an irrita sit pensio, ita, vt ne partium etiam consensu possit validari, dec. 366. lib. 3. num. 1

Collusio non potest probari in persona ipsius, qui tempore latæ sententiæ non erat procurator, licet postea procuratorium habuerit mandatum, dec. 528. lib. 3. nu. 3

Collusio prętēsa, & allegata in matrimonio, & famæ pariter contrariæ solum testibus possunt comprobari, dec. 24. lib. 3. nu. 2

Collusio si facta fuit de qua fama est, an validitatem sententiæ prolatæ infringat, dec. 329. lib. 3. nu. 2

Collusio qualis esse debeat procuratorū partium litigantium, vt impedire sententiam possit in vnius fauorem latam, dec. 600. lib. 2. nu. 1

Collusione probata in causa matrimoniali famæ contrariæ, an probari possint p multitudinē testiū, vel per testes saltē, qui pro verisimilibus habentur, dec. 240. li. 3. n. 1

Colonus mortuo domino transfert possessionem in alium per constitutum, dec. 436. lib. 3. nu. 7

Colonus aut inquilinus esse desinens per obitum locatoris, sed simplex detentor, non potest per actum fictum transferre in aliū possessionem, dec. 457. lib. 3. nu. 3

Coloratus titulus ab eo concedi dicitur, qui cum conferendi habeat auctoritatem, dec. 75. lib. 1. nu. 2

Comensis Cardinalis habens indultum Papæ cum clausula prætęrquam per resignationem in manibus Papæ factam, non potest conferre beneficium cessante vnione, vel comēda facta ex resignatione in manibus Papæ, dec. 39. lib. 1. nu. 1

Commenda temporalis, scilicet ad sex menses si data sit, potest ordinarius ad beneplacitum eam auferre, & alij de ea prouidere, secus in perpetua, dec. 290. lib. 3. nu. 2

Commenda parochialis obtenta per indultū ante obitum paucis diebus resignari pōt in personam benemeritam, & gratam, vt in indulto, subiacetq. regulæ de infirmis, cum non pro temporali, sed perpetua ipsa commenda habeatur, dec. 60. lib. 3. nu. 1

Commenda per indultum habita cum libera collatione cui placuerit, & dispositione de fructibus, ac si in titulum obtinuisset, subiacet regulæ de infirmis, & eius cessio, valida est incommodum cessionarij, ibid. n. 2

Commenda data ordinario vigore indulti vtrum per regulam de infirmis in benemeritam personam aut familiarem domesticum transferri possit, dec. 138. li. 2. nu. 1

Commenda alia temporalis dicitur, & alia perpetua, ibid. nu. 2

Commenda acceptata vigore gratiæ a Cardinali cum in ea ius iam habeat quæsitum perfectē, non potest a se abdicare sine consensu superioris, dec. 412. lib. 3. nu. 7

Commenda perpetua titulus Apostolicus dici potest, dec. 765. lib. 3. nu. 5

Commendatarius non capiens possessionem cōmendæ intra annum ex negligentia, nō amittit ius suum. ibi. Declara tamen, & limita nisi præcedat præfixio termini, dec. 817. lib. 3. nu. 1

Cōmendatarius si possideat omnia bona beneficij, vel monasterij cuius est commendatarius, facta dismembratione ratione præpositurę nouiter erectæ, an conseruetur possessio, prout prius, dec. 222. lib. 2. nu. 1

Commendatarius si æquiparetur Abbati, & Abbas non solus possideat, sed vna cū fratribus, vtrum, & commendatarius intimul cum fratribus dicatur possidere, ibid. n. 2

Commendatarius Abbas cuiuldam monasterij etiam est in numero prælatorum curiæ Romanæ, dec. 346. lib. 3. nu. 2

Commendatarius prælatus Illustrissima persona, vt Cardinalis, an omnia bona monasterij, quod in commendam habet possideat, dec. 257. li. 3. num. 1. & 3.

Commendatarius non possidet, nec dicitur habere titulū ad effectū regulæ de triennali, dec. 765. li. 3. nu. 21. Declara tamen, vt nu. seq.

Commendatum prælatus concedens familiari præsumitur commendam sibi de ea factam cessisse, dec. 361. lib. 3. num. 1

Commissa causa spolij, & attentatorū priusquam ad negotiū principale perueniatur, videndum est quomodo se habeat spoliū cum attentatis, dec. 641. lib. 3. nu. 2

Commissio ad aliquem doctorandum debet ad vnguem seruari, dec. 855. lib. 3. nu. 1. & 4. in fine.

Commissio appellationis, quando sit danda post tempus elapsum, dec. 1186. li. 3. nu. 1. Limita tamen, & declara, ibi. vt nu. 5

Commissio an subreptitia dici possit, & ob id annullanda, quod in ea quorumdam articulorum narratio dicatur fuisse prætermissa, dec. 173. lib. 3. nu. 5

Commissio si dicat parte legitimè citata, nec constet de vlla facta citatione parti, procurator tamen generalis multo ante commissionem constitutus compareat, an valeat, quod agitur, dec. 148. li. 3. nu. 3

Commissio noua si non fiat stante, quòd ad vlteriorem executionem procedi non possit & iudex tum ad aggrauatoria, censuras, & sæcularis brachij implorationē progrediatur, vtrum id liceat, dec. 101. lib. 2. nu. 3

Commissio si fiat Iudici, vel Auditori, vt in causse vēritatione, vel decisione procedat sine aliqua terminorum obseruatione, id ita intelligendū est, vt tamen termini substantiales obseruentur, dec. 8. lib. 2. nu. 1

Commissio specialis tribuēs iurisdictionem iudici ad procedendum in causa ad semē tiæ confirmationem, vel informationem prædecessoris iudicis, valida est, dec. 192. lib. 2. nu. 1

Commissio præfigens terminum de nullitate sententiæ, quā vim habeat illa non probata per partem, ibid. nu. 2

Commissio concessa nomine officij non autem proprio facit iuris tamen fictione substituti subsit ituti cādem esse personam cum principali, & primario substituto, ita vt causam effectualiter sibi delegatam expedire possit, dec. 106. lib. 3. nu. 2

Commissio, in qua narratur, q omnes commissiones tam partis aduersæ, quam actricis, ita fuerint productæ, vt starent, ac si essent signatæ sine præiudicio legitimæ executionis, si tamen de eo non constet Pontifici, non relenatur ab subreptione, decis. 259. lib. 3. nu. 3

Commissio impetrata litteris non expeditis, facit beneficium litigiosum quoad cōmittentem, dec. 90. lib. 1. nu. 1

Commissio in actis cum clausula sine retardatione solutionis, quid operetur, dec. 563. lib. 3. nu. 1

Commissio si habeat clausulam contra abbatissam omnesq. alias monales, an sit generalis, & nullam penitus excludat, decis. 215. li. 2. nu. 2

Commissio si fiat contra abbatissam ratione rei spectante ad monasterium, an dicatur ēt extendi ad reliquas monales, ibid. n. 3

Commissio, si contineat clausulam legitimè citata parte, & tamen non constet de facta citatione, sed de ea præsumatur tantum ex comparitione procuratoris, an validetur ex eo, ita vt rata omnia acta veniant habenda, ibid. nu. 4

Commiſſio impetrata quæ petitur de nouo admiſſio, an in integrum reſtitutionem, cũ reſeruat fructuum, & expenſarum vſque in finẽ litis, idq. ratione paupertatis, an ſit ſubreptitia & calumnioſa, dec. 272. li. 3. n. 3

Commiſſio ſuper reſtitutione impetrata alicuius præbendæ, vigore trium conformiũ ſententiarum alicui ablatæ, efficit, vt in integrum reſtitutio fieri non poſſit, niſi in conſequentiam gratia partis aduerſæ canonizata, d. 28. lib. 1. num. 2. Et quid in ſimili reſpondeatur ad doctr. Bart. in l. ab hoſtibus, §. ſed quod ſimpliciter, ff. ex quibus cauſ. man. in vlt q. dec. 18. lib. 1. num. 3

Commiſſio de ſubreptione ſubrogationis nõ facta mentione de regreſſu, an dari poſſit præſuppoſito, quòd de iure tertij non agatur, dec. 292. lib. 2. nu. 1

Commiſſio ita ordinari a parte poteſt, vt habita cautione cetera firma perſiſterent ſine præiudicio legitimæ executionis, dec. 412. lib. 3. nu. 2

Commiſſio ante litterarum expeditionẽ non facit beneficium litigioſum reſpectu illius contra quẽ committitur, d. 18. lib. 2. nu. 1

Commiſſio ſignata arbitrio intelligenda eſt, prout de iure iuxta ſtylum Rotæ, d. 641. lib. 3. nu. 1

Commiſſio ſecunda appellationis non habẽs præinſertam primam, quæ continebat clauſulam ſine retardatione penſionis, non impedit eius vigorem, ita vt ſolum de ſententiæ nullitate non penſionis veniat decernendum, dec. 183. li. 3. nu. 5

Commiſſio facta iudici in his, quæ de natura actus veniunt, vel iuris exiſtunt, certum ordinem non inducit, dec. 855. lib. 3. nu. 5

Commiſſio ſi fiat ab vno Pontifice nõ aſtringit ſucceſſorem ad eam ratam habendam, cum id, quod prædeceſſor conceſſit, ſucceſſor denegare poſſit, dec. 246. lib. 2. nu. 1

Commiſſio appellationis infra decem dies impedit ſententiam tranſire in rem iudicatam, dec. 790. lib. 3. nu. 1

Commiſſio appellationis, & nullitatis ſententiarum, an cum negotio principali aliquando concurrere poſſit, dec. 33. lib. 3. nu. 2

Commiſſio generalis eſt, quando in eam cadit clauſula, in cauſſa, & cauſis, dec. 274. lib 3. nu. 4

Commiſſio cauſſæ ſimplicis tantum ſpolij, quando commiſſa dicatur, d. 755. li. 3. n. 1

Commiſſio ſi dicat hæreditatem aditam, vt creditur, quẽ parat effectũ, d. 655. li. 3. n. 3

Commiſſio nullitatis ſententiæ ſi non præiudicet executioni, an omnia acta a ſuſpenſione retardentur, ita vt procedi ad executionem non poſſit, dec. 263. lib. 3. nu. 4

Commiſſio cauſſæ dans proceſſum ſummarum, ſi ſit principalis, ſeruit etiam in aliis inſtantijs; ſecus ſi dependens, d. 785. l. 3. n. 1

Commiſſio impugnatoria ipſius gratiæ coadiutoriæ, an dari poſſit, dec. 652. lib. 3. nu. 4

Commiſſio data in qua narratur cauſſam appellationis fuiſſe opportuno tempore commiſſam, ſi fuerit ex ſuperueniente caſu forſitan amiſſa, de ea tamen facta conſtet, audiri debet appellans, dec. 802. lib. 3. nu. 6

Commiſſio data pro facienda abſolutoria, ſi integrẽ fuerit ſatisfactum, vel ad beneplacitum auditoris, ſecuta ſolutione, non poteſt abſolutoria impediri, dec. 217. li. 3. n. 1

Commiſſio ſi fiat de viſis in ſtudinaria, aut iterata citatione, ſi pars eã non facit per negligentiã, ſibi præiudiciũ parit, d. 32. li. ... n. 6

Commiſſio ſi clauſulam contineat cũ facultate, ſi quid exequendum fuerit, Auditor exequatur, ita debet intelligi, vt non eneruet auxilium appellationis, quod omnino tenet in ſuſpenſo ipſam executionem, deciſ. 228. lib. 3. nu. 5

Commiſſio ſi dicat, ſi quid ſit exequendum, ante omnia exequatur, & attentata reuocentur ſi qua ſint, vtrum prius de executione, an attentatorum cognitione veniat inchoandum, dec. 423. lib 3. nu. 1

Cõmiſſio præſentata, vbi in ſuſpicionem venit ſubreptionis, impedit cognitionem validitatis, vel inualiditatis iam latarum antea ſententiarum, dec. 259. lib. 3. nu. 1

Cõmiſſio verba continens, procedatur, prout alias iuſtum fuerit, an ſit talis, vt per ea verba omnia præcedentia reſtringantur, dec. 262. lib. 3. nu. 1

Commiſſio, & decretum executorialium, an extinguant litem ſuper cauſſa deſertionis vel non deſertionis appellationis, d. 235. lib. 3. nu. 1

Commiſſio facta cum clauſula, dũmodo aũ aſſignationem termini ad articulandũ litteræ ſint expeditę, valet ſi ſaltẽ probetur facta fuiſſe in termino, d. 1139. lib 3. n. 1

Commiſſione duplici facta quarum vna decretum executorialium continet altera præfixionem termini parti ad docendum de proſecuta appellatione, non poteſt decerni executoriales, niſi prius de deſerta conſtiterit appellatione, d. 235. lib. 3. num. 6

Cõmiſſio ſi ſit conditionalis, dans iuriſdiõnẽ ſuper vna cauſſa, vel ſuper alia, propter illam dictionem, vel, non poteſt extendi ad vtramque, dec. 235. lib. 3. nu. 3

Commiſſio per citationis decretum impetrata ab aliquo, non præſupponit ob id in facto pacificam poſſeſſionẽ, d. 22. lib. 2. nu. 3

Commiſſio præſentata per non procuratorẽ, cum teſtium examinatione ſuper non tuto acceſſu, qui poſt modum conſtituitur procurator per principalem cum ratificatione eorum quæ geſta ſunt, idq. exiſtente principali annis 14. maiore ſine curatore, & tamen valet, ex quo tendit in fauorẽ pupilli ratificatio, & geſta per illum non ſunt nulla, dec. 181. lib. 3. nu. 1

Cõmiſſione ſubſiſtẽte, de qua in articulis, an veniant teſtes examinandi. d. 183. li. 3. n. 1

Commiſſio obtenta de nullitate ſententiæ, & reſtitutione in integrũ, an prius de nullitate ſit cognoſcendum. Limita & intellige, vt nu. ſeq. dec. 487. nu. 7

Commiſſione in alium tranſlata a priori vtrum iudicij mutationem inducat, ita vt pars aduerſa ad refuſionem expenſarum ſtatim, vſque ad mutationem teneatur, dec. 216. lib. 2. nu. 1

Commiſſione obtenta ab vna partium, vt ſine retardatione penſionis procedatur, ſi intercedat appellatio aduerſarij cauſſa nullitatis ſententiæ, & penſionis, an ſuper vtroque membro veniat pronunciandum, dec. 183. lib. 3. nu. 3

Commiſſione iudici facta de exequendo, licet dictum fuerit de nullitate, vbi tamen præfixus fuerit terminus ad illam probandam, & non probetur, procedi poteſt ad vlteriora, dec. 208. lib. 3. nu. 3

Commiſſione facta ratione cauſſæ appellationis, & nullitatis, vtraque æque cenſetur principaliter cõmiſſa, ita quidem vt lapſa appellationis inſtantia, nullitatis adhuc in ſuo robore perſiſtat, dec. 108. li. 2. nu. 1

Commiſſiones dantur aliquando in Curia, quæ mouent a quibuſcũque iudicib. cauſſam concernentes certas hypotheca, ad tribunal Auditoris Cameræ Apoſtolicæ, deciſ. 307. lib 3. nu. 1

Commiſſionis vigore ſi cõceſſis antea priuilegijs, etiam quibuſcumque in ſpecie derogetur de litium determinatione per Religionem Hieroſolymitanam faciendã, adiecta clauſula, quorum tenore, non obſtante priuilegia, quin cauſſæ ventilatio, euſdẽq. deciſio ad Curiam Romanã, & Rotale tribunal deuolui poſſit, dec. 101. lib. 3. num. 3

Commiſſionis præſentatio cum ſignatura, vbi de aſſertis conſtiterit, non antea tamen facta fide, niſi ad nullitatum probationem adiumenti adferre põt, dec. 108. lib. 2. nu 3

Commiſſionis reformationem pars poteſt petere, dum de ea conſtet in commiſſione aduerſarij, dec. 1317. lib. 3. nu. 1

Committens cauſſam, & obtinens decerni citationem etiam ante cauſſæ proſecutionẽ reſpectu ſui committentis dicitur pendere ex beneficium quoad eius præiudicium habetur pro litigioſo, de. 28. lib. 2. nu. 2

Committens cauſſam ſuper beneficio, cuius triennij curſu extitit pacificus poſſeſſor, regulæ de triennali beneficium amittit, ſtante eo quod impedire abſolutoriam conetur, dec. 280. lib. 3. num. 1

Committens cauſſam in petitorio, ſi obtinuit expenſas reſeruare in fine litis, attenta paupertate videtur admiſiſſe rem iudicatam, dec. 594. lib 3. nu. 4

Committens cauſſam contra aliquem, eoque alios intruſos, & intrudendos in executione citationis nominandos ſub iudice promoto ad Cardinalatum poſtmodum, cui alius ſucceſſit in officio iudicis, an hoc ſtante, citatio nulla ſit dicenda, tamquam ex defectu iuriſdictionis, dec. 552. lib. 3. nu. 1

Commodum ſi quis capiat ex codicillis, an præſumatur de illis habere ab hoc ſcientiam, præſertim ſi contrarium non probauerit, ſtante etiam, quòd notarij id ſoliti ſint partibus notificare, dec. 556. lib. 3. n. 9

Commodum ex ceſſione nullum reportans, ſi ceſſerit nulla neceſſitate cogente, in fauorem poſſeſſoris ſibi imputare debet, deciſ. 311. lib. 3. nu. 3

Cõis regula eſt petitorium nihil habere cõmune cum poſſeſſorio, dec. 473. lib. ... n. 5

Communis reputatio, & qualitatis quaſi poſſeſſio circa habilitatem ad beneficia obtinenda ſufficit, dec. 1163. lib. 3. nu. 5

Communitas ſciens vel veroſimiliter timens aduerſarium litem intimaturum, ſi ante intimationem illam conſtituat procurato rem ad comparendum facta intimatione, præſumitur omnia rata ab eo facta, & facienda habere, dec. 200. lib. 3. nu. 3

Communitas condemnari non poteſt ſuper geſtis per eius adminiſtratores, niſi conuocato cõſilio ratificauerint, dec. 123. li. 3. n. 1

Communitas, vt ad geſta vel actus teneatur, requiritur neceſſario, vt communicato ciuitatis Conſilio, ea, quæ facta ſunt feciſſe probetur, dec. 590. lib. 3. num. 3

Cõitas, quæ ingteſſa bona, quæ ab aduerſarijs preteadit, occupata cum petitione omnium fructuum præceptorum ante ab illis, vtrum ante purgatum ſpolium, & refectas expenſas dẽat audiri, dec. 616. li. 3 n. 1

Communitas citata ad ſuſcipiendum in ſe litem, & ad faciendum conſentire quamcũque perſonam, quæ cum ſit obligatio facti, in quo ſuccedit ad intereſſe, an poſſit in contumaciã condẽnari, dec. 188. li. 3. n. 1

Communitas vbi ex forma obligationis tenebatur litem in ſe ſuſcipere, & facere cõſentire quamcunque perſonam, & ſi de hoc fiat communitati intimatio, quæ pecet in forma, non põt ad declarationem decreti in præiudicium eius deueniri, deciſ. 210. lib. 3. nu. 2

Communiter in gratiarũ expeditione apponi ſolita clauſula, vbi fuerit appoſita, cauſſæ infectiuæ, & annullatiuæ prioris gratię habentur pro expreſſis, ita vt in litteris ex primi poſſint, dec. 166. lib. 3. nu. 4

Comparatio litterarũ, & agnitio manus ſcribentis apocham, non ſufficiunt in recognitione ſchedulæ priuatæ, dec. 527. lib. 2. n. 4

Compareus ad informandum nõ ſemper obad mandatũ de procura dicitur acceptare,

stante, quod alius tam nominatus acceptarit, & non necessario in omni informante procuratio acceptata requiritur ex quotidiano stylo Curiæ, dec. 76. lib. 3. nu. 4

Comparens in iudicio pro informationibus faciendis, non propterea dicitur mandatū de procura acceptasse, dec. 134. lib. 2. nu. 4

Comparente procuratore generali ante commissionē constituto, vtrū possit cū illo proceda, ad canonizationē regressus ob nō solutam pensionem absque aliqua citatione principalis, cui ante Bullæ intimationem fuit personaliter solutum, d. 234. li. 2. n. 1

Comparitio subsequens purgat suspicionem iudicis præcedentem, dec. 901. lib. 3. nu. 3

Comparitio procuratorum substitutorū negligēta, aut per dolum nō facta, vel fraudē post habitum monitorium de acceptando causæ tutelam, an possit causare in fauorem partis principalis restitutionem in integrum petitam, dec. 117. li. 3. nu. 4

Compatibiles inter se vbi sint causæ tam ciuiles, quàm criminales, ita vt vna alteram impediat, criminalis ciuili præiudicat, dec. 74. lib. 3. nu. 4

Compensatio post rem iudicatam aliquando non admittitur, dec. 198. lib. 3. nu. 1

Compensatio licet aliquando non admittatur, exceptio tamen solutionis venit admittenda, ibid. nu. 2

Compensatio non fit de eo, quòd cedens deberet propter condemnationem post cessionem, dec. 1180. lib. 3. num. 1

Compensatio hanc vim habet, vt res iudicata executionem habere non possit, d. 257. lib. 2. nu. 5

Compensationis exceptio potest opponi exceptioni rei iudicatæ, posito quod concurrat cum exceptione, dolo facit, ex doctr. Baldi, dec. 324. lib. 3. nu. 4

Comperto de non competentia iuris, vtrique parti de beneficio litiganti, nihilominus gratia, si neutri, canonizatur, ac possessor pro tunc restat in possessione saltem prætensa, vel attentata sine aliquo titulo.

Contrarium illius, & limitationem vide nu. immediatè subsequenti dec. 179. li. 3. nu. 4

Compositio non soluitur, etiam quod in prouisione reseruetur pensio excedens dimidiam, dec. 928. lib. 3. nu. 1

Compositio in controuersia mota fieri non pōt, vna partiū non habēte a suo principali mandatum ad id faciendū, d. 421. li. 3. n. 1

Compromissum, & laudum, an obstet spolio agenti mandato compromittendi vis iuris tantum facto, promisso autem iuris, & facti, dec. 603. lib. 3. n. 1

Compromissum factū de rebus Ecclesiæ absque Pontificis maximi consensu, & auctoritate fieri nō potest, maximè vbi timetur de futura alienatione, dec. 603. lib. 3. nu. 5

Compulsor vt quis esse possit, de substantia officij non est, vt sit in dignitate constitutus, dec. 449. lib. 3. nu. 3

Compulsor non necessario requirit dignitatem, & ideo potest tale cadere officium in monachum, non autem claustralem, dec. 433. lib. 3. nu. 2

Compulsoriales litteræ speciales vel remissoriæ ad iurium productionem faciendā, & validitatem instrumentorum confirmandam, vbi nihil releuāt in causa controuersa, nequaquam sunt concedendæ, dec. 129. lib. 3. nu. 1

Compulsoriales passim dicūtur, licet non cōstet an sint relevantes, necne, quando sunt generales, dec. 647. lib. 3. nu.

Compulsoriales generales possunt decerni tēpore feriarum, diebus tamen iuridicis, dec. 758. li. 3. nu. 5

Compulsoriales litteræ, vt ligent, quid seruandum, dec. 931. lib. 3. nu. 2

Compulsoriales cū termino dierum aliquot decernuntur ad iurium productionem in forma probanti, dec. 644. lib. 3. nu. 1

Compulsoriales vtrum dari possint ad recognitionem scripturarum productarum in actis coram alio iudice, quàm Auditore Rotali, dec. 550. lib. 3. nu. 1

Computationes reductæ in eamdem partem scripturæ, seu instrumenti, non possunt in parte acceptari, & in parte repudiari, dec. 276. lib. 2. nu. 5

Computis non bene declaratis, mercatores parti ad declaranda verba apocharum, an veniant adhibendi, dec. 430. lib. 3. nu. 1

Concedens petenti aduersario dilationes, & interim petens examinari testes, ac admitti suos articulos, non auditur ex eo, quod datis dilationibus, iudicis de necessitate officium conquieuit, dec. 141. lib. 2. nu. 1

Concessio in his, quæ non sunt solita fieri, præsumitur per importunitatem, & præoccupationem facta, dec. 1954. lib. 3. nu. 1

Concessio si facta fuerit mandati de prouidendo, beneficij acceptatio etiam litterarum expeditione nondum secuta fieri poterit, cum ex sola supplicatione sine litteris gratia dicatur adimpleta, dec. 7. lib. 1. nu. 1

Concessio administrationis castellaniæ factæ ab Ordinario, sine requisitis sollemnitatibus, vtpote sine consensu Capituli non valet, dec. 622. lib. 3. nu. 6

Concessio priuilegij de non recurrendo ad Curiam in causæ ventilationibus excludit appellationem ad eam conditionaliter tū, si & quatenus iustitia parti petenti ab habēte priuilegium decisionis causarum administretur, qua denegata restringitur vis priuilegij, & causa per appellationem ad Curiam deuoluitur, dec. 101. lib. 3. n. 5

Concessio super resignatione non potest extendi post tempus regulæ, etiā in resignatione cōditionali, & nu. 3. d. 793. lib. 3. n. 1

Concessio si facta fuerit mandati de prouidendo, beneficij acceptatio etiam litterarū expeditione non secuta fieri poterit, dec. 7. lib. 1. nu. 1

Concessio facta ad vitā concedentis, facit vt successor pro ratificatione prædecessoris, qui concessionem fecit, non teneatur, nisi de proprio consensu, dec. 178. lib. 2. nu. 3

Concessus præbendæ facta a Nuncio Apostolico extra Curiam, si concurrat cum Papali in aliā personam facta in Curia citra, fit rata habenda, dec. 123. lib. 3. nu. 1

Concessio motus proprij ad faciendam fidē familiaritatis, non semper prodest illi, qui illum motum proprium Papæ impetrauit, dec. 102. lib. 3. nu. 3

Concessio quod censuræ non fuerint attenta tæ, tamen vbi cautio nulla est, & ipsæ censuræ nullæ sunt, dec. 386. lib. 3. nu. 5

Concessis dilationibus iudicis officium necessario quieuit, dec. 10. lib. 1. nu. 2

Concilium Lateranense in 9. sessione, cauit prouisiones monasteriorum esse nullas, præter eas, quæ consistorialiter sunt factæ, dec. 577. lib. 3. num. 1

Conclusio in causa satis cēsetur reuocata ex eo, quòd iudex resoluit terminū in interlocutoria sententia cum mandato ad vlteriora procedendi, dec. 468. lib. 3. nu. 6

Conclusio commissionis, si hæc verba contineat, causam huiusmodi decidat, & terminet, an possit iudex hmōi causam terminare reijciendo nullitates, & non confirmando, vel infirmando sententiam, antea ab alio iudice latam, dec. 199. lib. 3. nu. 3

Concordata coadiutorias cōprehendunt, non autem reseruationes, dec. 10. lib. 3. nu. 3

Concordia dignam esse causam, maximè cōstare pōt ex deductis probationibus, & iuribus vtriusque partis, dec. 663. lib. 3. nu. 3

Concordia inita cum parte, & ad hoc mandatum transmissum, licet deceptio intercesserit ex parte procuratoris partis, satis iusta causa est, quod quis non dicatur paruisse indicto, ita vt non debeat audientia denegari, dec. 528. lib. 3. nu. 8

Concordia de translatione pensionum cum consensu Sedis Apostolicæ inita, legitima est, & in effectū deducenda, d. 270. li. 3. n. 2.

Concordia facta sub vmbra beneplaciti Sedis Apostolicæ, efficit vt denegata ab vno Pontifice, ab alio successore eius possint concedi, cum non possit successoris potestas ligari decretis antecessoris, dec. 249. lib. 3. nu. 2

Concordia facta inter partes, de extinctione pensionis ab vna, & resignationis in fauorem certarū personarū, sine scientia Pontificis, an sit simoniaca, dec. 282. lib. 2. nu. 2

Concordia inita inter partes, ratione resignationis, & pensionis extinguendæ, si nō expresse innuat consensum Papæ saltem tacitè illum interuenisse præsupponitur, vertēte negotio inter illustrissimas personas, ibid. num. 3

Concordia, & consensu valido existente, quorum interest ratione translationis pensionū, an sit opus derogationis regulæ de præstandis consensib, dec. 149. lib. 3. nu. 7

Concubinatus etiam ex publica voce, & fama per testem depositus, an fidem faciat iudici ita esse, vt ob id dissolui debeat matrimonium, dec. 88. lib. 3. nu. 1

Concurrentibus gratijs duabus, quę validior est, præualet extincta imbecilliori, d. 421. lib. 3. nu. 5

Concurrentibus multis in causa cambij, libro, & signorum, testimonium, & eius qui soluit prorogetæ, & confessio procuratoris partis aduersæ, satis videtur cambium probatum, dec. 499. li. 3. nu. 1

Condemnari pars in fructibus potest, & tamquam agens ratione successoris salua sibi remanente, licet dotis suæ actione, vt hoc præsenti casu, cum diuersa super bonorum hæreditariorum petitione sit actio, quæ de dote est, dec. 516. lib. 3. nu. 3

Condemnatio an fieri possit in certam quantitatem ratione administrationis non perfecte conflato de redditibus bonorum administratorum, dec. 450. lib. 3. nu. 5

Condemnari pars & quæ cessit, non potest petere restitutionem, dec. 641. lib. 3. num. 4

Condemnatio in casu de quo hic, non publicam solum pœnitentiam, sed etiam combustionem denotat, & ideo verbum, etiam condemnati, in litteris gratiæ positum, plenissimi roboris concessam indicat dispensationem, & ideo non ligatur impetrans statuto, de quo in præsenti, d. 70. lib. 3. n. 6

Condemnatio ratione expensarum per reuocatorium non semper facienda est in præiudicium eius, pro cuius partibus stant iura, dec. 9. lib. 1. nu. 3

Condemnatus per tres conformes sententias, petens se in integrum restitui, vtrū ad beneficij fruitionem possit iterum admitti, idq. fructuum & expensarū ratione, cum paruerit iudicato, quoad possessionem, & obtulerit omnium fructuū beneficiorum, & bonorum cessionem, reseruato tamen ne egeat, dec. 2. lib. 3. nu. 1

Conditio intrinseca non vitiat dispositionē, quæ aliàs vitiaretur, dec. 714. lib. 3. num. 2

Conditio formam substantialem importat, dec. 1160. lib. 3. nu. 3

Conditio impossibilis in forma mandati adiecta, ad omnia præcedentia refertur, nume. 7. ibid.

Conditio impossibilis reputatur, quādo pensio imponitur beneficio, quæ medietatem fructuum excedit, nu. 4. ibid.

Conditio appoſita contractui nullatenus venit diuidenda, dec. 167. lib. 2. nu. 2

Conditio in permutatione beneficij cum reſerua regreſſus appoſita non adimpleta, facit ius permutantis eſſe integrũ, ita vt non poſſit dici ab eo abdicatũ, de. 209. li. 3. n. 4

Conditionalis gratia ante euentum conditionis non afficit beneficiũ. de. 1311. li. 3. n. 2

Conditionis appoſitio, an reddere poſſit penſionem nullam ea non obſeruata, dec. 654. lib. 3. nu. 1

Conductor finita locatione perſeuerans tamen in caſali, tãquam conductor, ſi recognoſcat dominum proprietatis, an ex hoc actu recognitionis acquirat poſſeſſionem, dec. 463. lib. 3. nu. 1

Conductor mortuo locatore recognoſcens hæredes in dominos, cum illa recognitio proprietatem reſpiciat, non poſſeſſionem, non per illam recognitionem patet recognitio poſſeſſionis translationis, dec. 467. lib. 3. nu. 1

Conductore perſiſtente in domo locata a defuncto, ſi fiat recognitio locationis nomine hæredum, vtrum vigore iſtius recognitionis in poſſeſſionem veniant mittendi, dec. 457 lib. 3. nu. 2

Conferre velle beneficium quendam Cardinalé, vt Ordinarium loci, aliud eſt ab eo, quod velle confirmare, vt hoc caſu, d. 537. lib. 3. nu. 14

Confeſſi ſponte ſuos errores non inhabilitãtur ad beneficia, nitì ſint ex numero illorũ qui dicũtur Santbeneti, dec. 55. lib. 3. nu. 2

Confeſſio per vnius teſtis depoſitionem non põt ſufficienter probari, dec. 98. li. 2. nu. 2

Confeſſio matris habens adiunctam declarationem ſe poſſediſſe, ſ. nomine filij in totum, aut accipienda eſt, aut repudianda, dec. 384. lib. 3. nu. 4

Confeſſio prædeceſſoris non præiudicat illi, qui nõ ex ipſius iure venit ad cauſſam, ſed proprio iure nititur, cũ ipſi fuerit p obitũ de beneficio prouiſum, dec. 46. lib. 3. nu. 5

Confeſſio partis in caſu ſcientiæ cum ignorantiam prætendat, vtrum ſibi præiudicialis exiſtat, dec. 636. lib. 3. nu. 4

Confeſſio de recepto ratione dotis a marito conſtante matrimonio emanata, conſtare debet notoriè, dec. 485. lib. 3. nu. 2

Confeſſio facta intuitu perſonæ, etiam quòd effectus realis reſultet, non egreditur perſonam, dec. 777. lib. 3. nu. 2

Confeſſio beneficiati per vim iuramẽti facta de valore beneficij, vtũ vergere poſſit in aliquod præiudicium ſuccedentis in eodẽ beneficio, dec. 125. lib. 2. nu. 1

Confeſsio facta per verbum credebat, quem pariat effectũ, & an fiat ad præiudiciũ ſuæ ceſſionis aliquod, ita vt obtenta ab eo gratia ſit nulla, dec. 125. lib. 2. nu. 2

Confeſsio etiam iudicialis patris in materia hæreſis non nocet filio, dec. 1001. li. 3. n. 1

Confeſsio procuratoris nõ nocet domino ſuper iudicio ſpolij, dec. 836. lib. 3. nu. 1

Confeſsio erronea poteſt reuocari, ſi de errore conſtiterit, dec. 1166. lib. 3. nu. 2

Confeſsio numerationis pecuniæ in contractu appoſita, debet intelligi facta tempore celebrati contractus, & non ante, dec. 821. lib. 3. nu. 2

Confeſsio dotis receptæ continens anticipatam ſolutionem, quæ non præſumitur, ſuſpicionẽ fraudis parit, præſertim ſi agatur de magna quantitate, dec. 485. lib. 3. nu. 4

Confeſsio facta a procuratore nomine partis in iudicio, ſi incontinenti reuocetur, releuat, ſecus ſi per diutinum interuallum fiat reuocatio, dec. 313. lib. 3. nu. 3

Confeſsio in carceribus facta, & ita non in iudicio, releuare non videtur, vt ex ea fundamentũ ſolidũ capi poſſit, dec. 253. li. 2. n. 2

Confeſsio facta in litteris impetrationis, qũ noceat, dec. 1242. lib. 3. num. 1

Confeſsio extraiudicialis mulieris duabus teſtibus probata, an matrimonij validitatem declaret, necne, dec. 431. lib. 3. nu. 2

Confeſsio mariti defuncti, qui adhuc viuens atteſtatus fuerat ſe matrimoniũ cum muliere contraxiſſe, quæ nunc ob id in ius vocatur, ſufficit ad id probandum, dec. 291. lib. 3. num. 3

Confeſsio in carceribus coram Gubernatore facta de ſolutione pecuniarum faciendæ, aut fideiuſſorem dando, ſi nõ ſit producta in iudicio, an profit, dec. 314. lib. 3. nu. 1

Confeſsio in libello & precibus probat contra confitentem, dec. 1160. lib. 3. nu. 8

Confeſsio de non ſoluta penſione facta ab illo qui priuatus eſt beneficio ob illam ſolutionem neglectam, ſi non ſit ſimpliciter facta, ſed adiuncta excuſatione, ſ. quòd ſoluere rit quaſdam decimas, quæ debebant recõpenſari, inducit non notoriam iuris ſui ſcientiam: & ideo iudicatur reſtitui debere, dec. 167. lib. 3. nu. 3

Confidẽtia probata, aut ſaltem ſi de ea conſtiterit de reſtitutione beneficiorum in confidẽtiam reſignatorum recuperata ſanitate, ſi oppetierit mortem cõfidens, vacant per obitum eius beneficia, & non per reſignationem, & ideo valet prouiſio Papæ contra reſignatarium ex confidentia poſſidentem, dec. 337. lib. 3. nu. 3

Confidentia per exceptionem oppoſita ſufficienter eſt probanda, dec. 663. lib. 3. nu. 3

Confinium diuerſitas demonſtrat diuerſitatem rei, dec. 1167. lib. 3. nu. 1

Confirmatio tutorum a prædefuncto filiab. pupillis datorum, an impediri poſſit a parte aduerſa prætendente ſuper hæreditate matriti ipſius prædefunctæ, d. 225. li. 3. n. 2

Confirmatio ſubſequens electionem, concordi licet voto factam, inutilis eſt non ſubſiſtente legitima ætate ad talem gradum requiſita illius, quæ electa & cõfirmata fuit, dec. 140. lib. 2. nu. 1

Confirmatio obtenta, licet nulla ex defectu iuriſdictionis eius, a quo emanauit, an excuſet a pœna de qua in c. auaritiæ, de elec. in 6. Limita & intelligo, vt ibid. deciſ. 83. lib. 3. nu. 7

Confirmatio concordiæ poteſt peti per vnam partem tantum, quando fuit dictum, ſaluo Sedis Apoſtolicæ delegato, dec. 810. lib. 3. num. 1

Confirmatio quælibet habet ſubintellectam tacitè clauſulam, quatenus petita licita fuerint, & honeſta, dec. 681. lib. 3. nu. 5

Confirmatio adminiſtrationis conceſſæ ab Ordinario cum ex certa ſcientia facta dicatur, & non ſub conditione, admittit omnem iuris defectum, & facti, d. 662. li. 3. nu. 14

Confirmationis prætextu habitæ pœnæ non raro legibus irrogatæ remouentur, dec. 11. lib. 1. nu. 3

Confirmationes tres habens cum litteris executorialibus, quoad poſſeſſionem fructib. percepti ab alio, ſi non ad eũ beneficium, de quo litigatur peruenerit, ſaltem fructuũ ratione, & victus beneficiũ aduerſarij vnà cum honeſta pecunia ad eum transferri debent, dec. 172. lib. 3. nu. 1

Confitens articulando ſe fructuum perceptione vſum quidem, non tamen ante nouam prouiſionem, prouiſio non poteſt dici ſubreptitia, dec. 83. lib. 3. nu. 3

Confitens in ſui incommodum in re magni momenti, & plurimum præiudiciali non auditur, dec. 557. lib. 3. nu. 5

Confitens debitum decimarum cum qualitate, ſ. ſoluendi in pecunia, cum eadem qualitate eadem confeſſio a decimante acceptari debet, & ob id decimas fructuum de iure petere non poteſt, dec. 381. lib. 3. nu. 6

Confitẽs ſe recepiſſe ſchedulam pro quittantia quingentorum ſolutorum pro rata mille, non ſibi in reliqua ſumma præiudicat adhuc ſoluenda pro teſtanti, dec. 292. lib. 3. num. 2

Confitens in commiſſione quadam proceſſus ſpolij, & committens cauſſam contra partẽ aduerſam, & iterato in ſupplicatione nouæ prouiſionis confitens, ex quo tamen reuocatæ fuerint per procuratorem factæ cõfeſſiones etiam non habentẽ ſpeciale mandatum ad reuocandum, non præiudicat parti confitenti, dec. 155. lib. 2. nu. 5

Conflictus prouocatorius ad duellum, vt inhabilitatem pariat ad Eccleſiaſtica beneficia, debet fieri ab eo, qui eſt in ordine clericatus, dec. 30. lib. 3. nu. 1

Conformis triplex ſententia lata in ſpolio, & brachij ſecularis decreta executio, vbi fuerit contra partem numquam parere volentem, & ſummè contumacem, omnem iudici adimit benignitatem, & iuris ſuadet rigorem exercere, dec. 67. lib. 3. num. 4

Confuſio in proceſſu vbi timetur eiusq. materia, a diſtinctione eſt inchoandum, dec. 629. lib. 3. nu. 2

Congregatio Montis Caſſinenſis ordinis Sãcti Benedicti circa beneficia ad ſuam congregationem pertinentia, Cardinalibus, & alijs prælatis in commendam a Sede Apoſtolica conceſſa, eſt priuilegiata, dec. 164. lib. 3. nu. 3

Coniectura, quæ capitur ex confeſſione fructus perceptos fuiſſe in familiam alendũ conuerſos, an doceat tutorio nomine percepros, dec. 310. lib. 3. nu. 4

Coniecturæ depoſitum factum pecuniarium præſumentes etiam ex Bullis Põtificis ſubortæ, cum ſimplici copia nitantur, nec in publicam formã redactæ, aut in acta relatæ, parum aut nihil proſunt ad faciendam probationem, dec. 286. lib. 2. nu. 2

Coniecturæ admittuntur in recognitione manus alicuius ſcribẽtis, quando aliàs conſtare non poteſt, dec. 743. li. 3. nu. 1

Coniunctæ perſonæ litigantis ſi prætendant de intereſſe in cauſſæ, an debeant admitti, dec. 200. lib. 2. nu. 1

Coniunctæ perſonæ, vt fratres fatuitatem ſororis probare ſe offerentes, & hunc in finẽ remiſſoriam petentes in fauorem matrimonij, de quo quæſtio eſt poſt factum diuortium, vtrum debeant ex audiri, & remiſſoria concedi, dec. 224. lib. 3. nu. 2

Coniuncti in ſecũdo & tertio gradu poſſunt cum diſpenſatione matrimonium contrahere, dec. 604. lib. 3. num. 1

Coniunctis perſonis ad cauſſæ tutelã admiſſis ratione ſui intereſſe prætenſis pro coniuncta perſona, an debeat iuramentum calumniæ offerri, idq. in partibus extra Curiam ſtante remiſſoriæ conceſsione ad iudices partium facta, dec. 256. lib. 3. nu. 1

Coniunctus non venit admittendus pro coniuncto, licet prętendat intereſſe, quando habet procuratorem in actis conſtitutum ad cauſſæ tutelam ſuſcipiendam, deciſio. 212. lib. 1. num. 2. Limita, & contrarium ex Rotæ opinione, vide numero ſequen. ibidem.

Conquerentes per litteras, & alia indicia de aduerſariorum potentia, an veniant audiẽda, dec. 611. lib. 3. nu. 2

Conquiſita a clerico præſumptionẽ faciunt de bonis Eccleſiaſticis fuiſſe comparata, dec. 380. lib. 3. nu. 1

Conſanguinea teſtis deponens ſtatim poſt obitum mariti conſanguineæ acceſiſſe ad condolendum, alio deponente poſt tres dies, ob modicum interuallum temporis dicuntur conteſtes, dec. 344. lib. 3. nu. 2

Consanguinei etiam in arctissimo gradu cõsanguinitatis probant aliquando pro consanguineis cum sunt personæ illustres, quia habetur ratio qualitatis personarum, dec.267.lib.2.num.1
Consecratus Romæ non dicitur in aliena Ecclesia institutus,dec.1809.li.3.nu.1
Consensisse decretis, quando quis dicatur, dec.1426.lib.3.nu.1
Consequi quod quis potest directa actione, frustratorie & inutiliter quærere debet per obliquum,dec.591. lib.3.nu.3
Consensus trahitur retro semper ad diem datæ supplicationis, vel gratiæ in resignatione beneficiorum, dec.425.lib.3.nu.5
Consensus partis in resignatione inualida ratione non habiti mandati,postea præstitus non sanat subreptionem gratiæ, sub prætextu habiti mandati impetratæ, dec.586. lib 3.nu.5
Consensus quandocumque interuenit,valet, dec.127. lib.3.nu.4
Consensus præstitus ob beneficij resignationem reuocari potest cum protestatione,& sic resignatio est nulla,dec.458. lib.3.nu.2
Consensus qui ad actum nunc factum non operatur,nec etiam ad validitatem actus sequentis potest operari,nisi de nouo præstetur,dec.856. lib.3.nu.10
Consensus duo si reperiantur in eodẽ libro, secundus intelligitur referre omnia, quæ in primo,nisi aliter appareat de diuersitate,dec.788.lib.3.nu.2
Consensus præstitus per procuratorem quem operetur effectum,dec.738.lib.3.nu.2
Consensus Capituli in concessione ad vitam facta ab Ordinario,& sic diuturna maximè necessarius est ob id, quod per talem administrationis concessionem vtile dominium transferratur,dec.822.lib.3.nu.7
Consensus in litterarum expeditione, causa alternatiua,& prouisionis obtentæ quis, & qualis requiratur, dec.84.lib.3.nu.3
Consensus præstitus semel an possit reuocari, dec.458.lib.2.nu.8
Consensus in resignatione antea præstitus, & postea reuocatus coram notario,si a parte resignataria extendatur non citato resignante,an sit validus, dec.458.lib.3.nu.1
Consensus non requiritur in reseruatione regressus ex causa onerosa,dec.459.li.3.n.1
Cõsensus manifestus colligitur in actu inualide,sicut fit de valido,dec.856.li.3.nu.7
Consensus solũ resignantis,an prosit resignatario, si productus sit, & probatũ quod liberè,& purè factus fuerit,dec.1311.li.3.n.1
Cõsensus in his, in quibus quis pót contradicere, semp requiritur, dec.699.lib.3.nu.2
Consensus non requiritur in his quæ spectãt ad publicam vtilitatem,dec.1192.li.3.n.1
Consensus an post mortem mandantis præstari possit, dec.1329. lib.3.nu.1
Consensus ex quibus eliciatur, decis.1450. lib.3. nu.1
Consensus eius qui beneficium tenet, requiritur in translatione pensionis, dec.1250. li.3.nu.1
Consentiens cessioni iuris,litis & causæ,censetur etiã cõsentire reseruationi regressus in supplicatione cõtenti,dec.1150.li.3.n.1
Conseruatores dati ad tuendum, & conseruandum priuilegium a Leone X. concessum, an habeant iurisdictionem maximè in personas, quibus non fuit a Sede Apostolica prouisum, dec 164.lib.3.nu.1
Conseruatoriæ,quæ odiosæ sunt veniunt restringendæ,dec.171.lib.2.num.2
Consilium communicatum in spolio admittendo per Ciuitatem, vel communitatem aliquam,an per testes de visu, auditu,credulitate,famam publicam, fructuum perceptionem, & similia probari valeat dec. sit, decis.590.lib.3.num.5
Consilium Socini 36. primo volumine, non eludens plura copulatiua requiri debere ad probationem faciẽdam de præsumpto in causa matrimoniali, & legitimitatis a curia Rotali est improbatũ,dec.61.li.2.n.1
Concilium Doctoris quod contrariatur opinioni communi ex sententia Rotæ non est extendendum,dec.41.lib.2.nu.3
Consistorialiter solere prouideri de monasterio, vel non, vtrum ex vnico actu abunde probari possit,dec.561.lib.3.nu.1
Consistorialiter esse conferendum, vel non monasterium, quænam partium probare teneatur,dec.540 lib.3.num.5
Constare dicitur aliquid, quando veritas est in contrarium,dec.1166.lib.3.nu.3
Constare de lite dicitur ex tali quali lite saltem de facto ex ijs,quæ proposita sunt,decis.636.li.3.nu.2
Constare de iure partium non dicitur,nisi in causa sit conclusum, aut probationibus adductis renunciatum, dec.9.li.2.nu.3
Constare de non iure in petitorio non dicitur,& quousque non sit conclusum in causa, & renunciatum probationibus, decis. 1117.lib.3.nu.2
Constito ex actis de subsistentia boni iuris in beneficialibus,attentata non veniunt reuocanda,dec.34.lib.2.nu.1
Constito de bono iure, ẽt post promulgationẽ trium conformiũ, vtrum ad declarationem sit procedendum, dec.502.lib.3.n.4
Constito nondum de acceptatione principalis,mandatum tamen procuratoris ad acceptandum, licet generale sufficit, & ad capiendam possessionẽ beneficij collati principali, dec.452.lib.3.num.1
Constito de beneficij vacantia in curia,intrusus potest extraiudicialiter moneri sub pœna excommunicationis ad possessionem dimittendam,dec.261.lib.3.nu.5
Constito de promissione dotis ante matrimonium, tunc confessio dotis receptæ constante matrimonio emanata, non præsumitur fraudulenta in præiudicium creditorum,dec.485.lib.3.num.5
Constito de non bono iure, qui impetrauit sub prætextu familiaritatis Card. gratiã si neutri,si post terminum articulos defensoris proponat, non auditur, ita quidem, vt ẽt ne minori quidem ad obiectorũ dilationem restitutio cedatur,dec.176. lib.3.n.3
Constito de bono iure ex actis istius, qui rẽ iudicatam obtinuit, non veniunt considerandæ attentata, dec. 460.lib.3.nu.3
Constito de assertis, inhibitio iudici de non procedendo, neutiquam est facienda, dec. 120.lib.2.nu.2
Constito de Ecclesiæ libertate, idque vel semel,non præscribitur in ea ius patronatus cum aliquo titulo, nisi speciali indulto Pontificis,dec.220.lib.2.nu.6
Constito sententiam esse conditionalem, si non appareat conditionem esse secutam, ex ea sententia nihil potest acquiri, dec. 374.lib 3.nu.3
Cõstituens Capellanum principalis,qui suo nomine possideat, curamq. animarum exerceat,hoc actu beneficij acquirit possessionem potiorem, propter possessionis cõtinuationem,dec 374.li.3.nu.2
Constituens se nomine alterius possidere, in contractu vẽditionis agnoscit alij competere proprietatem, dec.554.lib.3.nu.6
Constituens se nomine mulieris possidere in euentum restitutionis dotis, euentiente casu mortis, tantum est, ac si euenisset post ipsum casum mortis,dec.256.li.2.n.2. Limita hoc,& intellige,vt latius, nu.seq.ibi.
Constituti procuratores ad causas, quæ pendet in curia tractationem, si non compareant post habitum monitorium etiam sub pœna censuræ Ecclesiasticæ, & excommunicationis productum, neque causam defendant, an præiudicium pariãt parti principali in restitutione in integrum petita per eam, licet non habuerit rem iudicatã, dec.117.lib.3.nu.1
Constitutio non trahitur ad futura cum præteritis connexitatem habentia, decis.818. lib.3.nu.1
Constitutio Prouinciæ non approbans statutum speciale alicuius castri, facit illud nõ potiri suum effectum, & hoc stante, non debet obseruari, dec.197.lib.3.nu.1
Constitutio Prouinciæ si velet seruari statutũ speciale castri tibi subiecti,debet intelligi de statuto, quod factum est contra libertatem Ecclesiasticam, & quietũ statũ Prouinciæ ac ciuitatũ, & ita de statutis pugnantibus cũ iure,& æquitate,ibid.num.2
Constitutio Prouinciæ si dicat, quod omnia statuta tam facta, quàm facienda non valeant,nisi sint visa cognita,& approbata p Rectorem prouinciæ,& vt instrumento publico constet de illa approbatione nullo excluso, omnia statuta comprehendit,tam iusta,quàm iniusta,dec.ibid.nu.3
Constitutio Aegidiana non est statutum verbis Romæ,nisi per extensionem, quã Rota interpretata est non extendi ad loca non immediatè subiecta Ecclesiæ Romanæ, dec.187.lib 3.nu.2
Constitutio exorbitans, & odiosa loquens de iuris acquisitione in beneficio, nequaquã venit extendenda,dec.259. lib.2.nu.5
Constitutiones Alexandrinæ, & Leoninæ nõ solum gratiam gratis datã ob causam ex falsa relatione annihilãt, sed etiam excommunicationis vinculo impetrantes innodant,ita quidem, vt non nisi facta satisfactione ab ipso Pontifice possit absolui,idque solum in articulo mortis, decis.172. lib.2.nu.4
Constitutiones fratrum non ligant moniales ad mendicitatem, quando constitutiones ipsarum sunt posteriores constitutionibus fratrum,dec.1008.lib.3.nu.2
Constitutum appositum instrumento dotali, vtrum post mortem mariti aliquid in fauorem mulieris operari possit, dec. 320. lib.3.num.1
Constitutum non probare possessionem certi iuris,dec.735. lib.3.nu.1
Constitutum vt probet primũ extremum in spolio, quot requirantur, dec.725.li 3.n.1
Consuetudinis sola probatio non sufficit, vt laicus habeat iurisdictionẽ in causis prophanis clericorum, nisi probetur etiam priuilegium,dec.1027.lib.3.nu.2
Cõsuetudo in instrumentis matrimonialib. si diuersa sit pro locorum diuersitate probãda est ab illo, qui eam allegat, dec.234. lib.3.nu.1
Consuetudo soluendi decimas,etiam de fructibus collectis in aliena parochia, & etiã de noualibus,est attendenda,decisio.954. lib.3.nu.1
Consuetudo aliquando ita valida est, vt vim legis,& statuti obtineat,dec.219. li.2.n.4
Consuetudo contra iuris ordinem introducta,instrumentorum vigore non probatur in extraiudiciali actu, dec.287.li.3.nu.3
Consuetudo si dicatur esse quod decimæ sint personales, illa per testes venit probanda, dec.285.lib.3. nu.2
Consuetudo, & solitus vsus notarij in extensionibus instrumentorũ non raro veniunt obseruanda, cum in his stylus scribentiũ, vt plurimum attendatur,dec.658. li.3.n.2
Consuetudo irrationabilis etiam in actis probata,ita se habere, qua scilicet fide instrumentis fine testib.loco,& die adhibeatur,

an ſit ſeruanda, dec. 245. lib. 3. nu. 1
Conſuetudo & ſtylus loci ſeruandus eſt, dec. 705. lib. 3. nu. 4
Conſuetudo non omnis ſeruanda eſt, & præſertim ea, quæ irrationabilis eſſe dignoſcitur, & ea eſt per quam fides inſtrumentis, ſine interuētu teſtiū datur, de. 216 li. 2. n. 1
Conſuetudo aſſerta ex temporis immemorabilitate per aſſerentem probanda eſt, dec. 492. lib. 3. nu. 7
Conſuetudine ſi inoleuerit libris ordinarij ſine ſubſcriptione teſtium credi, ea ſeruanda eſt in fauorem actus, ne annulletur, de. 103. lib. 2 nu. 4
Contenta quando plura ſunt in inſtrumento vnum propter aliud cenſetur appoſitum, dec. 1159. lib. 3. nu. 1
Contentum negatur pro contenente, deciſio. 2002. lib. 3. nu. 1
Contextu eodem ſecuta actuum vicinitas arguit partes inter ſe antea conueniſſe, & eō tractus Simoniaci inducit ſuſpicionem, de cif. 503. lib. 3. nu. 3
Contra intruſos etiam procedi ſolet litis pendentia adhuc vigente, quamuis longo tempore fuerint poſſeſſores, dec. 572. li. 3. n. 3
Contra inhibitiones, an dicatur attentaſſe, qui ſuam probet continuaſſe poſſeſſionē, dec. 574. lib. 3. nu. 1
Contra libertatem Eccleſiæ ſemel adeptam, in qua prætendebatur ius patronatus non præſcribitur, niſi ſpeciali indulto Papa alicui conferat in ea ius patronatus cum tuto, dec. 254. lib. 3. nu. 9
Contractū factum fuiſſe in fraudem, quibus ex coniecturis probetur, dec. 1158. li. 3. n. 1
Contractus locationis vbi vi fluminis duodecim culturæ deperdantur, non admittit deſalcationem in grano promiſſo per conductorem pro rata deperditarum culturarū, d. 539. li. 3. nu. 3. Et quid ſi hoc caſu fuerit contractus emphyteuticus, ibid. nu. ſeq.
Contractus compatibiles eius ſunt naturæ, vt ex ſecundo non tollatur primus, dec. 363. lib. 3. nu. 2
Contractus ſi celebretur etiam cum procuratore aſſerto, non admittit contrahentē bonā fidem, maximē ſi a fide dignis poſſit iuſtificari, dec. 291. lib. 2. num. 1
Contractus emphyteuticus a contractu locationis, qua ratione diſcerni poſſit, de. 539. lib. 3. nu. 7
Contrarietas teſtium deponentiū ex vna parte de parata facti in alueo fluminis certo loco, ex altera negantium, nec de loco paratæ conuentionis, vt conciliari debeat ad facti probationem, dec. 447. lib. 3. nu. 1
Contrarietas opinionū inter Doctores adhibita diſtinctione ſaluatur, dec. 463. lib 3. n. 8
Cōtrarij teſtes dicūtur, ſi vnus deponat ſchedulam ſcriptam in ciuitate manu certi cuiuſdam ſcribentis, aliter allatum fuiſſe folium album tantum, & ideò reprobantur, nec valent in recognitione apocharum priuatarum requiſita, dec. 587. lib. 3. nu. 6
Contrarium & qualiter limitari hoc intelligique debeat, vide nu. immediatē ſequen. dec. 275. lib. 3. nu. 4
Contrariū vide nu. ſeq. idq. ob neglectū appellationis proſequendæ, de. 419. li. 3. n. 3
Controuerſia exiſtente de poſſeſſione iura a partibus pro ſe facientia producenda ſunt, & meliora iura producenti aſſignanda eſt poſſeſſio, dec. 585. lib. 3. nu. 3
Cōtrouerſia ſuborta, vel dubio potius de Eccleſia, vtrum iuris ſit patronatus, an libera, præſumendū eſt pro libertate, niſi in contrarium patronatus probetur, non obſtante aliqua facta quondam præſentatione, de cif. 589. lib. 3. nu. 1
Controuerſia de ratione, & diœceſi ſuborta identitate, aſſerens eam probare debet, deciſ. 350. lib. 3. num. 2
Controuerſia ſi de litterarū expeditione prouiſionalium, & reſeruatorialium inter partes fuerit ſuborta, non dicitur fieri remiſſio ad earumdem expeditores, cum id periculo non vacet, ſed conſulendi peritiores, dec. 84. lib. 3. nu. 6
Contumace parte exiſtente non tamen impeditur, quin die habitæ nouitiæ appellando debeat audiri, dec. 45. lib. 3. nu. 4
Contumacia partis ſi notoria ſit, adeò vt non parito vnquam Apoſtolicis litteris, etiam tribus ſententijs de ſpolio in contrarium habitis cogatur ex mandato Principis ſæcularis, tanquam brachij executorialis parere iudicato, ſi ſententiæ executio, non diſputatio, litteræ in fauorē partis aduerſæ impetratæ ſubreptitiæ ſint, necne, dec. 110. lib. 3. nu. 3
Contumacia rei in non parendo iuſſibus iudicantis, non debet eſſe nocumento ipſi actori, dec. 101. lib. 2. nu. 9
Contumacis partis in gratiam etiam aliquādo Auditor dubiū in vltima inſtantia proponit, dec. 560. lib. 3. num. 1
Conueniſſe parte cum notario in præiudiciū aduerſariorū collitigantiū cum grane admodū ſit delictum prima fronte, nec in dubio venit præſumendū, dec. 588. lib. 3. n. 3
Conuentio ſiue concordia a partib. in cauſſa beneficiali inita roborata clauſula beneplacito Sedis Apoſtolicæ legitima eſt, nec vllo modo de ſymoniaco contractu argui poteſt, dec. 682. lib. 3. nu. 1
Conuentionalis præſcriptio, aut longi temporis decurſa contra defunctum, obeſt etiam minori, dec. 504. lib. 3. num. 8
Conuictus, & commeſtio in tinello non eſt de ſubſtantia probationis aliquem eſſe familiarem prælati, dec. 619. lib. 3. nu. 10
Copia data de teſtium publicatione ante annos 20. facta, ſi non apparet teſtium publicatio, an realiter facta præſupponatur, ad effectum, vt de nouo poſſint, vel debeant, vel non poſſint alij teſtes examinari, dec. 78. lib. 3. nu. 1
Copia citationis etiā non petita eſt offerenda. Et debet dari ſumptibus mandantis citari. Secus tamen in executorialibus, dec. 762. lib. 3. num. 1
Copia teſtium productorū in ſecunda inſtantia ſi copioſori depoſitione abunder ijs, qui in prima inſtātia de facto teſtati ſunt, dubium aliquando iudici facere poteſt, de cif. 503. lib. 3. nu. 6
Copię ſtandū eſt, qñ ipſa originalia ſunt penes aduerſarium, ſi ipſe recuſat oſtendere originalia ipſa, vel non permittit quod formiter extrahantur, dec. 49. lib. 1. nu. 1
Copiæ & inſtrumenta, & acta, an probationē inducant de non traditione rerum in controuerſia poſitarum, dec. 312. lib. 3. nu. 1
Copiæ, ſi ſit penes aduerſarium originale ipſum, ex ſententia Bartoli, & Iaſonis, fides adhiberi debet, dec. 110. lib. 2. nu. 1
Copula, &, cum æquè principaliter membra orationis copulat, quos producat effectus, dec. 33. lib. 3. nu. 8
Copula æquè principaliter copulās cauſſam appellationis, & nullitatis quid operetur, dec. 101. lib. 2. nu. 7
Correctorium vbi eſt ſtatutum iuris communis, etiam eſt odioſum, & ob id minus extendendum, dec. 660. lib. 3. nu. 3
Correctio confeſſionis admittitur, ſi ſunt indicia erroris, dec. 1253. lib. 3. nu. 1
Correſpectuitas nulla in proceſſione ſi appareat, interueniſſe actus Simoniacos dici non poteſt ſtante quod nulla etiam acceſſerit pactio, dec. 289. lib. 3. num. 4
Correſpectuitas quando, & ex quibus inducta cenſeatur, dec. 697. lib. 3. nu. 1
Correſpectiua, & connexa eiuſdem iuris, & rōnis eſſe cenſentur, dec. 1160. lib. 3. nu. 6
Corrupti teſtes vaſalliq. eius pro quo teſtificātur, nec ei exceptione maiores nō ſunt habiles ad teſtificandū, dec. 254. li. 3. nu. 8
Creditori vero ſi per debitorem ceſſio fiat, an ea ſimulata præſumatur, de. 41. lib. 2. nu. 1
Creditori ſi fiat ceſſio a debitore, ſi non liquido conſtet de debito, præſumitur ceſſionē eſſe ſimulatam, dec. 50. lib. 2. nu. 1
Creditum aſſertum mercatorū, an ex libris eorum, vel inſtrumento publico debeat probari, dec. 515. lib. 2. nu. 4
Creditum perſonale, quod nullam habet annexam hypothecam, iam ſolutum, verum repeti poſſit tamquam indebitum, de. 548. lib. 3. nu. 4
Creditum aureorum centum non eſt huiuſmodi, vt eius cauſſa poſſeſſio domus creditore debeat transferri, quæ multò maioris valoris eſt, dec. 457. lib. 3. nu. 5
Creditum antiquum eſt præferendum credito nouo, dec. 362. lib. 3. nu. 1
Creditum ſecutum ſine facto hæredis poſtea inſtituti, liberat eum ſuſpicione fraudis, dec. 505. lib. 3. nu. 4
Crimen degradatione, aut ſuſpēſione dignū non eſt pugna per duellum commiſſa, deciſ. 98. lib. 2. nu. 6
Criminoſus, vt inhabilis ad beneficia reddat, nō ſimpliciter accipi dēt, ſed pro eo, qui enormi crimine, vt homicidio, & ſimili, eſt notatus, nō pugna per duellū prouocatoriū cōmiſſa, vt hoc caſu. dec. 98. li. 2. nu. 5
Criminoſus etiam notorius non inquiſitus, nec condemnatus iudicialiter, non dicitur inhabilis ad habenda beneficia, ſecus in inquiſito, & condemnato, dec. 30. lib. 3. nu. 6
Criminoſus ad quodcumque beneficium ex notorijs criminibus inhabilis efficitur, deciſ. 3. lib. 3. nu. 3
Cupiens procedi in cauſſa, in qua vigore cōmiſſionis ad vlteriora procedi non licet, niſi effectualiter ſolutis expenſis, debet facere taxam expenſarum, & illas ſoluere, non ille cui ſunt reficiendæ expenſæ, dec. 230. lib. 3. nu. 2
Curator debet deputari etiam adulto, vt iudicium valeat, dec. 1224. lib. 3. nu. 1
Curia Romana teſtes etiam ex lōgo diſſitis prouincijs acciri Romam iubet, vbi timor ſubortus eſt ſubornationis, vel etiam ſuſpicio facta calumniæ, dec. 24. lib. 3. num. 7
Curia de ſtylo obſeruat, ſignatam gratiā ad inſtantiam procuratoris, de voluntate principalis eſſe ſignatam, licet abſentis, deciſ. 686. li. 3. num. 8
Curia Romana ex inueterato vſu conſuetudine approbata confirmato, in cauſſis quantumcumque grauibus ſolet remiſſorias cōcedere, dec. 254. li. 3. nu. 3
Curiales citationis, quæ dicuntur fieri per cōtradictas, habent ſimilitudinem cum illis, quæ in partibus fiunt poſt primam citationem factam, dec. 332. li. 3. nu. 1
Curiæ ſtylus eſt, non exequi ſententias in partibus latas, niſi cognita re iudicata, deciſ. 381. lib. 3. nu. 1
Curiæ ſtylo obſeruatur, litteras ſub die obitus qui beneficium iam impetratum obtinuerat expediri, dec. 358. lib. 3. nu. 3
Curſor præſentans commiſſionem iudici ſi pars illa non vſa fuerit ad dicendum contra, inhibendo, nec citando, nec ſuper prioris ſententiæ nullitate pronunciet iudex, quæ fiunt aut facta ſunt, inualida exiſtunt, dec. 191. lib. 3. nu. 3
Curſores Apoſtolici facta diligentia de reperiendo procuratore, eo non reperto, citationis copiam poſſunt affigere eius ædibus quam ſi non habet, fit citatio per contradictas in acie cāpi Floræ, dec. 335. li. 3. nu. 1

Cursores si referãt, vel vnica vice procuratorem reperiri nõ posse, per id absentia eius de stylo curiæ satis sufficienterq. est probata, dec. 262. lib. 2. nu. 2.

Cursus annorum 18. & sic diuturnus, articulos non raro aliàs propositos efficere dicitur reprobatorios in causa matrimoniali, nec vacare calumnia proponentes iudicantur, dec. 94. lib. 3. nu. 1

D

Danda vtrum sit remissoria parti ad iusti ficãdum pensionem validè reseruatam, dec. 669 lib. 3. nu. 3

Data litterarum si contineat mandata de prouidendo quibusdam cum clausula, quod possint acceptare litteris nõ expeditis, & in diœcesi per eos eligenda, non nominata diœcesi, an acceptatio sit valida habenda, dec. 293. li. 3. nu. 2

Data retentione pro melioramentis non potest dari possessio, nisi ipsis effectualiter solutis, dec. 111. lib 1. num. 2

Datarius iungere solet supplicationibus clausulam, præter quam per obitum id operatur, vt quouis modo capi potuisse antea & per obitum ostendat, dec. 624. lib. 3. nu. 5

Datarius gratijs cur inserat clausulam, sine præiudicio similes gratias prosequẽtium, dec. 685. lib. 3. nu. 4

Dato mandato in actis de stando vnicæ sententiæ, & testibus examinatis terminoq. etiam dato, an remissoria concedi possit, dec. 93. lib. 3. nu. 1

Debilitatio membri non inducit irregularitatem, sed mutilatio, & abscissio, dec. 115. lib. 2. nu. 2

Debita contracta pro necessitate personæ Ecclesiasticæ in dignitate cõstitutę, an reddãt obligatum successorem, dec. 43. lib. 2. n. 1

Debiti confessio non statim facit, vt procedi ad vlteriora liceat, stante eo, q̃ nulliter & malè fuerit processum, dec. 307. li. 3. n. 2

Debito liquido extante vigore apodissæ opponi potest de eodem in præiudicium debentis, dec. 314. lib. 3. nu. 2

Debitor vbi opponit contra creditorem, agẽs non tenetur ad probationes, dec. 11. 640. lib. 3. num. 3

Debitor creditori officium hypothecare põt cum pacto redimendi, dec. 465. lib. 3. nu. 2

Debitum cedentis creditori si sit liquidũ, & certum, valet cessio, aliàs est inutilis, & argui põt de simulatione, dec. 41. lib. 2. nu. 4

Debitum si contractũ fuerit causa necessarij vsus in personam collati, an per successorẽ veniat dissoluendũ, dec. 13. li. 1. nu. 1

Decanus & aliquot Canonici, licet sint domũ capitularẽ ingressi cũ in instrumento possessionis non fiat mentio capitulariter tradituę, per ingressum illum non probatur possessio, dec. 3. lib. 3. nu. 2

De cetero clausula adiecta in declaratione Papali hoc modo supplicantem fuisse, & esse familiarem, & de cetero habendum, & iudicandum pro tali, non extenditur ad futura, sed ad præterita, cũ hucusque fuerit vsque ad prouisionem talis, non quod in futurum erit, familiaris talis, stante incertitudine, & mobilitate eorum, quæ futura sunt, dec. 195. lib. 3. nu. 5

Decedens in possessione, qui dicitur cessisse in alium, an præiudicet cessionario suo, cum nulla dicatur illa cessio ex non subsecuta translatione possessionis, dec. 11. 535. lib. 3. nu. 4

Decedente aliquo, qui non expediuit litteras beneficij, dicitur vacare per obitum, dec. 37. lib. 1. nu. 1

Decendum quod de iure datur ad appellandum quãdo currere incipiat, vtrum a die intimationis sententiæ, an vero a die notitię, dec. 111. lib. 2. num. 5

Decimæ an in fructibus solui debeant, vel pecunia numerata, & vtrum de illis fiat transactio, dec. 381. lib. 3. nu. 2

Decimarum solutionem abnegans ex immemorabili consuetudine, eam probare tenetur, dec. 471. lib. 5. nu. 1

Decipitur nequaquam permutans cum altero beneficium, vbi sibi constat esse litigiosum, quod acceptat permutando, dec. 681. lib. 3. nu. 4

Decisio 311. in nouiss. quo casu intelligatur, dec. 1160. li. 3. nu. 1

Decisiones duæ Rotales in antiquis, asserentes fidem extractis supplicationibus ex registro Summi Pontificis non adhiberi, in desuetudinem abiere, quia quotidie cõtrarium in tribunali Rotæ, & tota Curia Romana obseruatur per praxim iuridicam iudicum, & cauſſidicorum, dec. 219. li. 3. n. 5

Declarandus vtrum sit aliquis ob non partitionem monitorij, aliàs per iudicem decreti, dec. 551. lib. 3. nu. 2

Declaratio Papæ super beneficio cõferendo litis pendentia perdurãte, an adimat alteri iam ius quæsitum, dec. 187. lib. 2. nu. 1

Declaratio suspensionis in diuinis ob non partitionem monitorij, habet vim executiuæ, & ideo non potest procedi huiusmodi facta declaratione tempore feriarum, decis. 232. lib. 2. nu. 3

Declaratio in his quæ pendent a futuro euentu est necessaria ad ex acceptanda, dec. 698. lib. 3. nu. 4

Declaratio voluntatis dominij requiritur, vt emphyteuta cadat in commissum post biẽnium, dec. 1377. lib. 3. nu. 1

Declaratio Papæ simplex differt a noua dispositione, quæ trãsit in vim expectatiuæ, dec. 510. lib. 3. nu. 6

Declarationi Papali de familiaritate supplicantis, vtrum regula de non tollendo iure quæsito derogare possit, & sic obesse parti aduersæ, stante, quod lite pendente fuerit facta, dec. 195. lib. 3. nu. 6

Declaratoria cum denunciatione non probat factam excommunicationẽ ad infringẽdã testium depositionem, dec. 179. li. 3. nu. 1

Declaratoria aliqũ sine vlteriori citatione lata, an sit de iure nulla, dec. 15. lib. 1. nu. 3

Declaratoria regula reseruationis officiabũ, non trahit ad præterita, de. 885. li. 3. nu. 1 Item nec ad ea, quæ certam habuerunt interpretationem, ibid. nu. 2

Declaratoria ob non partitionem executorialium, posito, quòd inhibitio facta fuerit p alium iudicem, vtrum efficaciter parti petenti dari possit, dec. 29. lib. 2. nu. 1

Declaratoria mera probãs familiaritatem, & mera gratia inter se plurimum differunt, dec. 190. lib. 2. nu. 5

Declaratoria transita in rem iudicatam, quando rescindi potest, dec. 125. li. 3. nu. 1

Declaratoria an relaxari possit aliquando ob non partitionem executorialium, dec. 77. lib. 2. nu. 1

Declaratoria Summi Põtificis facta, dum lis adhuc pendet, num dici possit adferre præiudicium alicui, cui ius fuerit tam quæsitum, dec. 190. lib. 2. nu. 1

Declaratoria mera verborum dubiorum nõ infringitur lite pendente per regulam de non tollẽdo iure quæsito, dec. 195. li. 3. n. 7

Declaratoria mera verborum in dubio positorum, omnia elidit potenter, quæ ex aduerso opponi possunt, & ita nec lis, nec regula obstare, de qua agitur ad infirmandum vlis potest, dec. 190. li. 2. nu. 4

Declaratoria ob non partitionem executorialium, vbi de nullitate sententiæ ex defectu mandati agitur, an veniat relaxanda, dec. 1. lib. 3. nu. 1

Declaratoria ferri potest cõtra partẽ, quæ sub prætextu concordiæ, quã tamen tenera recusat, differt solutionem, dec. 487. li. 3. n. 8

Declaratoria istius regulæ, quod tempus curat a die resignationis, & non consensus, non habet locum quando præstatur cõsensus post mortem, ideo hodie est fracta regula, dec. 103. lib. 1. nu. 1

Decreto irritante interposito in reuocatione facultatis acceptandi resignationes, noua prouisio non tenet, dec. 283. lib. 3. nu. 5

Decretum executorialium, an vim obtinuit diffinitiuæ, ita vt ab huiusmodi decreto interposita in suspenso ipsam tenere possit executionem, dec. 228. lib. 3. nu. 1

Decretum irritans appositũ indulto non inficit, neque titulum, neque possessionem possidentis ex collatione Episcopi, ex quo nõ contingebat certum corpus beneficij, neque erat notorium, dec. 56. lib. 2. num. 1

Decretum irritans inficit nedum titulum, sed etiam possessionem, contrarium tamen decidit Rota, dec. 112. lib. 2. nu. 1

Decretum irritans promulgatum iussu Sanctissimi, aut Superioris ad id potestatẽ habentis, non extenditur ad nouas prouisiones, cum tantum referatur ad præterita, nõ autem futura, dec. 247. lib. 2. num. 1

Decretum appositum indulto, & non super certo corpore, non inficit possessionem, neque titulum, dec. 62. lib. 1. nu. 1

Decretum regulæ octo mensium, inficit titulũ possessionis, ita vt vigore expectatiuæ gratiæ, neque per se, neque p procuratorẽ principalis acquirere possit, eo persistente, dec. 510. lib. 3. nu. 5

Decretum processus per contradictas, & citatio ad videndum prorogari fatalia, quando nulla dicantur, dec. 1034. lib. 3. nu. 1

Decretum irritans inficit titulum, & possessionem idque per se solum, dec. 75. li. 1. n. 3

Decretum Rotale volens præstari pro fructibus possessionum cautionem, non põt fieri contra nõ possidentem. de. 386. li. 3. n. 4

Decretum irritans positũ in mandato prouisionis, & factũ in notatione, vtrum promotioni Papali obstet, dec. 500. lib. 3. nu. 5

Decretum de expeditione litterarum a die acceptationis debet præcisè intelligi, non autem post pacificam possessionem, dec. 886. li 3. nu. 1

Decretum irritans in gratia positum, an & qualiter officiat beneficiato, qui non paruit conditionibus gratiæ insertis, de. 632. lib. 3. nu. 5

Decretum executorialium, an habeat vim diffinitiuæ, ita vt appellatio ab ea interposita suspendat executionem, dec. 208. li. 2. n. 1

Decretum executorialium cum per illud videatur pronunciatum super causſa appellationis, & ita negotium diffinitum, habet vim diffinitiuæ, dec. 235. lib. 3. nu. 2

Deducta in informationibus ab vna partium eo modo, vt inuoluatur materia quæ aliter se in facto habet, quid sit agendum, dec. 1517. li. 3. nu. 1

Deductæ in actis informationes facilè suspicionem de collatione iudici parere possunt, dec. 600. lib. 3. nu. 2

Defectus repudiationis beneficij potest purgari, & beneficiũ acquiri, dec 856. li. 3. n. 5

Defectus iurisdictionis iudicis, & non sufficiens mandatum procuratoris, sententias, & gesta rescindunt, & reddunt penitus nulla, dec. 566. li. 3. nu. 2

Defectus si nũquam declarauit se fuisse spoliatũ, an successor ob id videatur ius agendi de spolio amisisse, dec. 390. li. 3. num. 2

Delegatio tollitur per transactionem factam a scientibus, dec. 1265. lib. 3. nu. 17

Delegatus non obstat, non esse debitores, ad quos est delegatum, modo appareat de constitutione soluendi, dec. 1248. li. 3. n. 1

Deli-

Deliberatio rei poteſt fieri per iudicem, cum ſibi conſtat de ſolutione in partibus facta, dec. 949. li. 3. nu. 1

Deliberatus conſenſus interceſſiſſe actui arguitur ex iuramenti interpoſitione, faciq. ratificationem impugnari nullatenus poſſe, dec. 493. lib. 3. nu. 4

Delictum ſiue furandi animus non præſumitur, ſi alia coniectura capi poteſt, de. 1169. lib. 3. nu. 6

Delictum per confeſſionem extraiudicialem quoad effectum pœnæ ordinariæ nõ probatur, licet quoad alios effectus, deciſ. 4. lib. 3. nu. 4

Delictum ſi venit in actionem, quod habet tractum ſucceſſiuum, tunc communitas tenetur etiam non communicato conſilio, dec. 590. lib. 3. nu. 4

Deperditis actis, qui ſe ſuper illis fundare vult, ea vt producat, neceſſe eſt, dec. 661. lib. 3. nu. 6

Deponens pecuniam, conſtitutus in militia ordinis Hieroſolymitani apud monté, reſeruatis ſibi fructibus eo fine, vt filio naturali cedat proprietas ſe defuncto, non religionis Hieroſolymitanæ erunt pecuniæ, ſed filij naturalis, dec. 389. lib. 3. nu. 1

Depoſitarum pecuniarum ad reſtitutionem vtrum is teneatur, qui eas habuit ſibi conſignatas ſub pacto, & conditione iſtis non adimpletis, dec. 686. lib. 3. nu. 1

Depoſitio teſtis, quæ nihil quoad rem commodi adfert, inanis eſt, & illuſtratoria, dec. 594. lib. 3. nu. 3

Depoſitio per teſtẽ de litteris famæ, & non de fama mortis nihil probat, de. 679. li. 3. n. 7

Depoſitio teſtium de re ſtante mendax, & varia, reddit ſuſpectos eos, idq. in probatione lõgæ conſuetudinis, ante cuius probationẽ ætatis, vt procedat probatio eſt neceſſe, dec. 471. lib. 3. nu. 3

Depoſitio vnius nummi, an ſufficiat ad fructus non liquidatos, dec. 1187. lib. 3. nu. 1

Depoſitio teſtium inualida eſt, quæ dicit de iure lignandi, & paſcendi patris, in cuius fauorem deponit, non facta mentione ſciẽtiæ vel ignorantiæ partis aduerſæ, dec. 97. lib. 3. num. 1

Depoſitio vnius teſtis de viſu & alterius de auditu, cui iungatur aſſertio viri religioſi de contracto inter duos matrimonio, an idipſum ſit ſufficienter per talium depoſitionem comprobatum, dec. 689. lib. 3. n. 1

Depoſitio teſtium de reputatione articulantes, an probet in cauſa matrimoniali, conſanguinitatem, dec 333. lib. 3. nu. 1

Depoſitum metu excommunicationis fulminatæ, & cenſurarum factum, an veniat relaxandum, dec 257. lib. 2. nu. 2

Depoſitum factum pecuniæ de quo ſit acceptatio per notarium non facta apocha, aut ea non comparente, vtrum ſufficienter probetur, dec. 178. lib. 2. nu. 1

Depoſitum factum nomine mulieris, idq. in cauſſam dotis, non præſupponitur depoſitum pro ſoluẽdis creditis hæreditarijs mariti prædefuncti, ſed creditrix earum ipſa mulier dicenda, & habenda eſt, deciſ. 221. lib. 3. nu. 2

De prima diſpenſatione nõ eſt facienda mẽtio, quando ambo tendunt ad diuerſos effectus, dec. 120. lib. 1. nu. 1

De Principis voluntate ſatis conſtare videtur ſi in vna regula voluerit derogatum fuiſſe, & in alia eius memoriam habuiſſet, dec. 26. lib. 1. nu. 2

Deputatus pro vno officio, vel ſeruitio non præſumitur illud ſibi mutare, niſi contrarium probetur, dec. 1020. lib. 3. nu. 1

Deputatus ad negotia nomine partium, cum ſubſcriptione vtriuſque, cuius deputationis non adeſt originale, ſed extractum, aut ſolum copia, an ex ea fides fieri poſſit, aliis iunctis probationibus, dec. 301 lib. 3. nu. 4

De remiſſoria ad probandum infame genus, dec. 1368. lib. 3. nu. 1

Derogans priuilegio Pontifex non facta ſibi in ſupplicatione mentione regulæ de non tollendo iure quæſito, an valida ſit talis derogatio, dec. 492. lib. 3. nu. 3

Derogatio indulti ſi p ſubreptitias fuerit ſit teras impetrata, non valet, d. 130. li. 2. n. 2

Derogatio indulti in coadiutoria cũ ſpe ſucceſſionis, an requiratur, dec. 10. lib. 3. nu. 1

Derogatio priuilegiorũ populi Romani non ſolet dari, niſi ex certa ſciẽtia, dec. 1125. lib. 3. nu. 1

Derogatio indultum Cardinalium non requirit in coadiutoria cũ futura ſucceſſione, dec. 46. lib. 1. nu. 1

Derogatio de regula de annali, non poteſt dari poſt prouiſionem factam ab Ordinario, & ius prouiſo quæſitum, dec. 381. li. 3. n. 1

Derogatum habenti decretum, tunc intelligitur, quando Papa intelligit, & derogat, dec. 2057. lib. 3. nu. 2

Deſcriptio facta in libris mercatorum iuſſu patris pecuniarum ſub nomine filij, an eas probet ob id ad filium pertinere, dec. 436. lib. 3. nu. 1

De ſententiæ reuocatione quando agitur, pars ſi audiri velit, de iure eſt audienda, dec. 421. lib. 3. nu. 2

Deſerta appellatio dicitur ex eo, quod infra anni ſpatiũ cauſſa de qua controuerſia eſt non expeditioni mandatur, non conſtito de aliquo legitimo impedimento, dec. 161. li. 2. nu. 2

Deſertam ob appellationem lata ſentẽtia in cauſſa voionis, an ſit nulla, de. 542. li. 3. n. 1

Deſponſationem factã ante miſſam per verba de futuro deponens teſtis in vno interrogatorio in alio ante Euangelium per ea, quæ de futuro ſunt, cum parua ſit rẽporis intercapedo, an ob id contrarius ſibi dici teſtis debeat, ita vt dictis ipſius veniat derogandum, dec. 196. lib. 3. nu. 3

De ſtylo Curiæ Romanæ eſt breuia Apoſtolica non expediri in cauſſa beneficialis cõ ceſſionis, niſi regiſtrata ſupplicatione, dec. 188. lib. 1 nu. 4

Detentor ignorans vacare poſſeſſionem, non poteſt habere animum eam acquirendi, dec. 463. lib. 3. nu. 9

Detentor malus non poteſt per conſtitutionem, aut aliud factum trãsferre poſſeſſionem, dec. 463. lib 3. nu. 2

Detrimentum Eccleſiæ emergens notabile, & cultus diuini diminutio, ſunt cauſſæ vrgentes diſſoluendæ voionis inſtitutæ inter Eccleſias, dec. 578. lib. 3. num. 4

Deuolutio nouam non inducit vacationem, dec. 774. lib. 3. nu. 2

Dicens ſe alterius nomine poſſidere, aut vetius poſſeſſionem cœpiſſe, ſi de eius mandato non conſtiterit inualida eſt poſſeſſio & nullo modo propter hanc inhabilitatem probari poteſt, dec. 92. lib. 3. nu. 3

Dicens ſe ſpoliatũ antequam de ſpolio agere poſſit, debet illud p̃bationib. legitimis in iudicio clarè deducere, dec. 57. li. 3. n. 1

Dicens ſe tenere, & poſſidere nõ ob id infert ad conſtitutum dotale, nec ex hoc acquiritur poſſeſſio propria, apparente de contrario per actus ſubſecutiuos, vtpote tutoris, dec. 345. lib. 3. nu. 3

Dicens ſe credere tantum eſſe valorẽ beneficij, an verificari poſſit etiam in vno, dec. 64. lib. 3. num. 3

Dici in mora fuiſſe non debet is, qui probabiliter credit aduerſarium ſuum nihil probare, dec. 625. lib. 3. num. 5

Dicitur in poſſeſſione deceſſiſſe non obſtante reſignatione, & ceſſione facta in alium qui non reuocauit in ceſſione procuratores & factores ſuos ad fructuum perceptionem antea conſtitutos, dec. 535. lib. 3. n. 8

Dictio, poſt, tempus immediatum an ſignificet, dec. 310. lib. 3. num. 6

Dictio, forſan, quam vim habeat, & an eliſa generalitate induat quid ſpecificum magis, & expreſſum, dec 64. li. 2. nu. 2

Dictio, ſeu, vt aliquando alternatiuè in ratione ponitur, ita nec raro copulatiuè, vel augmentatiuè, vt hoc caſu, dec. 232. lib. 2. n. 4

Decus celebrationis actus eſſe poſitum in inſtrumento, aliud eſt ab eo, quòd dicti mentio facta ſit relationis de actu celebrato, dec. 245. li. 3. num. 4

Dictio, alibi, quam vim habeat, & quod determinet hoc caſu, dec. 126. lib. 1. nu. 4

Dies citationis computatur in termino ad articulandum, dec. 763. lib. 3. num. 1

Dies traditę poſſeſſionis ſi capitularis fuerit, eam capitulariter factam arguere poteſt, dec. 3. lib. 3. nu. 4

Differentia eſt inter feudum antiquum, & nouum ex paterna prouiſione acquiſitum, dec. 22. lib. 3. nu. 5

Differunt concordata ob publicam vtilitatẽ, & indulta quæ vtilitatis priuatæ eſſe dignoſcuntur, dec. 10. lib. 3. n. 4

Difficilis quæ probationis eſſe dicuntur, an per publicam famam probari poſſint, dec. 613. lib. 3. nu 1

Difficilis probationis quæ ſunt, an ex fama ſufficienter p̃bari poſſint, de. 666. li. 3. n. 2

Difficultates multiplices ſi cauſſa graui emergentes, & dubia poſſunt aliquando reſtringi, dec. 464. li. 3. nu. 4

Differunt inter ſe penſionis neceſſaria, & voluntaria translatio, dec. 118. lib. 1. nu. 2

Dilatio petita pro informatione habenda ex partibus, an concedi debeat agenti in cauſſa contra reum, dec. 193. lib. 2. nu. 1

Dilationes ad partes an ſint dandæ, & termini ſeruandus ad videndũ admitti, aduerſario inſtante de ſuorum admiſſione articulorum, dec. 10. lib. 1. nu. 1

Dilationes dantur ad partes pro inſtructione principalis, procuratore eius in curia exiſtente non habente ſpeciale mandatum ad omnia, ſed tãtũ generale, dec. 135. li. 3. n. 1

Dilationes mis infra terminum ad articulandum propoſitum petantur, amplius nõ concedantur, dec. 49. lib. 2. nu. 1

Dilationes etiam aliquãdo dantur actori inuſitato more, dec. 434. li. 3. nu. 1

Dilationes non dantur cum de ſpolio tractatur, dec. 134. li. 3. nu. 1

Dilationes non dantur procuratori, quando citatio eſt bene executa in partib. dec. 839. lib. 3. nu. 1

Dilationes ordinariæ a partibus petuntur, vt factis præparatorijs inſtructiores & promptiores ad probandum ius ſuum accedere poſſint, dec. 141. lib. 2. nu. 2

Dilationum conceſſio an aliquando denegari poſſit petenti, dec. 9. li. 1. nu. 2

Diligentia in ſuis rebus ex quibus probetur, dec. 1197. li. 3. nu. 1

Directus hæres qũo quis probari poſſit, & qũo fideicommiſſarius, dec, 306. li. 3. nu. 1

Diſcedere, an & quando quis poſſit a cõuentione, dec. 1123. lib. 3. nu. 1

Diſcordia de conferendo inter Ordinariũ, & Capitulum nondum ſopita, Ordinario habente ius prouidendi, Capitulum ſubrogandi canonizabuntur interæ non facta mentione, nec prouiſionis, nec ſubrogationis, dec. 134. lib. 3. nu. 3

Diſpenſato ad regreſſum ob impedimentũ apoſtaſiæ ſatis probata dicitur per verificationem nouæ prouiſionis de facto, deciſ. 702. lib 3. nu. 1

Diſcuſſio de bono iure dum ſit in multiplici

&in-

& intricata cessione interim sequestrũ ad beneficij reddit⁹, & fructus venit apponendum,dec.555.lib.3.nu.4

Dismembratio facta a monasterio,& præposituræ noua facta erectio in fauorem commendatarij, qui remanet præpositus, non adimit possessionis prioris confirmationẽ, nec adimit titulum prius obtentum, dec. 257.lib.1.nu.2

Dissimiles gratiæ per Papam obtentæ vtrum reddantur per clausulam anteferri,vel nõ, dec.661.lib.3.nu.5

Dispensatio obtenta vigore supplicationis valida est,& non expeditis litteris de dispensatione fidem facientib dec.11.li.3.nu 1

Dispensatio obtenta licet fuerit a parte, si tamen probatum fuerit ab aduersa parte per subreptionem impetratam,nulla est,& nihil prodest dispensato, dec.44.lib.3.nu.2

Dispẽsatio vtraque, & prima, & secũda si per subreptionem fuerint obtentæ, nullã vim habent, dec.120 lib.1.nu.2

Dispẽsatio super ꝓfessione a principio nulla, an & qñ possit reualidari, d.1038.li.3.n.1

Dispensatio, in qua narratum est, quòd erant coniuncti in secundo, & non fuit dictum, quod erat in duplici 2.est subreptitia,licet sit secus in indulto concesso ad dispensandum,dec.117.lib.1.nu.1

Dispensatio super professione per pœnitentiariam, an & quando dicatur valere, dec. 1037.li.3.nu.1

Dispensatio in causa matrimoniali, quando habeatur pro subreptitia,dec.70.li.2.nu.1

Dispensatio ipso iure venit,vbi impedimentum perpetuum est,dec.1930.lib.3.num.1

Dispensatio pinguis,quæ sit, & de eius effectu,dec.1234.lib.3.nu.1

Dispensatio in matrimonio coniunctorum, an concernat materiam profanam, vel spiritualem,dec.604.li.3.nu.5

Dispensatio non ab Ordinario obtenta, sed alio Episcopo,nõ obest si adsint clausulæ, quæ ad omnia in dispensatione posita reseruantur,dec.675.lib....nu.2

Dispensatio ad ordines facta per Vicarium Vrbis, non requirit tantam subtilitatem, dec.1096.lib.3.nu.1

Dispensatio ad diuersa non trahitur ad coniuncta,sed bene è contra,dec.1222.li.3.nu.1

Dispensatio in causa matrimoniali, quando pro subreptitia habeatur, dec.70.li.2.n.1

Dispensatione ẽt subreptitia, licet non probata, non præiudicatur parti dispensatæ, & præsumitur stante nullitate probationum bonum ius habere, dec.44.li.3.nu.4

Dispensatione obtenta vigore supplicis libelli,non necessario requiritur expeditio litterarum dispensationem comprobãtium, vbi alioquin liquet de dispensatione, dec. 85.lib.2.nu.1

Dispensatione a Principe obtenta,si de secunda agatur obtinenda, illorũ, quæ in prima concessa fuere,mẽtio vera vt fiat est necesse,aliàs non valet quod agitur,& præsumitur de subreptione,dec.47.lib.2.nu.1

Dispensationem obtentam in matrimonio inter coniunctos contracta, si negetur, an ista ex temporis diuturnitate,& scripturis probari possit,dec.604.lib.3.nu.3

Dispensationem vbi constiterit per obreptionem obtentam cum odiosa sit, nullius penitus est momenti,dec.177.lib.1.nu.2

Dispensationis instrumentum non facit fidẽ de processu, & de narratis in eo, dec.1050. lib.3.num.1

Dispensatum si resignatorem fuisse ritè adducũt parochiales, vtrum resignatarius probare teneatur,dec.669.lib.3.nu.4

Dispensatus ad duo beneficia, an possit obtinere tertium saltem per viam permutationis,dec.1095.lib.3.num.1

Dispensatus ad plura beneficia obtinenda,potest in eis ab executore inuestiri,dec.848. lib.3.nu.1

Disponentis intentio potissimũ ex causa finali manifestè apparet, dec.542.lib.3.n.3

Dispositio Auth.si quis in aliquo,C.de eden. quo casu limitetur,dec.1164.lib.3.nu.3

Dispositio c.fi. de iud.lib.6. quo casu procedat,dec.1058.lib.3.nu.1

Dispositio aliqua generalibus verbis prolata, vtrum etiam ad iurata extendi possit,dec. 8.lib.1.nu.3

Dispositio,§.ex imperfecto,l.hac consultissima,C.de testam.quo casu procedat,decis. 1063.lib.3.nu.1

Dispositio l.licet,C.de præscr.30.vel 40.an. an dicatur hodie correcta per c.vlt.de præscript.dec.535.li.3.nu.1

Dispositio l.is a quo,de re iud.quo casu limitetur,dec.1642.lib.3.nu.1.cum dec.seq.

Dispositio quando per verba præsentis temporis suum non operetur effectum, trahitur ad futurum,dec.843.lib.3.nu.4

Dispositio iuris ciuilis qua statutum est filios per subsequens matrimonium legitimari confectis dotalibus instrumentis, multis existentibus filijs legitimis,& naturalibus locum non habet,dec.60.lib.2.nu.1

Dispositio l.primæ,ff.si cui plus quã per leg. Falcid. cum concor. quo casu intelligãtur, dec.1006.lib.3.num.1

Dispositio c.si tibi absenti,de resig.quo casu loquatur,dec.770.lib.3.nu.2

Disputandum non est de mente, vbi verba sunt clara, dec.1215.lib.3.nu.3

Distinctio, quæ fit inter magnas, & modicas expensas ex Doct.eiusdem Sarnen.contra cõem seruatur a Rota, dec.7.lib.2.num.3

Distributiones quotidianæ, quæ sint, decis. 1408.lib.3.nu.1

Distributiones quotidianæ non dicuntur fructus,dec.1170. lib.3.nu.2

Diuersa sunt inter se,promittere non reuocare mandatum,& deinde reuocare,dec.557. lib.3.nu.5

Diuersitas instrumeatorum super eodem negotio productorum nequaquam consuetudinis approbationem inducere potest, decis.141.lib.2.nu.4

Diuersitas scripturarum diuersum ius non producit stante rationis,& rei identitate, dec.556.lib.3.num.6

Diues quis,& pauper diuerso respectu dici potest,dec.426.lib.3.nu.3

Diuersitate rerũ venditarũ subsistẽte, de vno ad aliam inferri potest, dec.289 lib.2.n.4

Diuisim & coniunctim tam super attentatorum cognitionem, & processum,quàm super negotij principalis determinationẽ si cõmissio detur,an per id probata sufficienter sit iurisdictio, dec.173. lib.3.nu.4

Doceus de statu aliquo possessionis suæ restituibili,ipsi possessio est restituenda, decis. 641.lib.3.nu.5

Doctor in beneficialibus præfertur alijs non graduatis,dec.855.lib.3.num.1

Doctoratus honorem adipisci non potest in famis,ob condemnationem publicæ fustigationis,insidens asino ex more Hispaniç, dec.161.li.2.num.2

Doctoratus cum rigoroso examine præfertur familiari Papæ non descripto,dec.845. lib.3.nu.1

Doctores vbi loquuntur in casu testamenti, vbi filius est præteritus, aliud est ab eo, quod est in testamento,vbi filius præterijt matrem,dec.483.lib.3.nu.3

Doctores plures si sint, quis præferatur, dec. 1326.lib.3.nu.1

Doctrina etiam approbati Doctoris repugnans regulis iuris communis, stricte venit intelligenda, dec.467.lib.3.nu.5

Doct. Ant. Butr. in c.dilectus,de off. deleg. intelligitur habere locum in magnis dominis, in quibus præsumitur patronatus ius potius vsurpatũ, quàm quod ex dotatione habeant,vel fundatione, dec.5.lib.2.nu.1

Docto facis exceptio ad idem tendit cũ compensatione,& ius cum compensatione confundit, dec.324 lib.3.nu.6

Dolosè mendacium exprimens ratione valoris beneficij,ad eiusdem prouisionem inhabilis efficitur, etiam nouiter noua prouisione obtenta: secus si non fuerit facta talis expressio cum dolo,dec.541.lib.3.nu.6

Dolosum existere spolium admissum in causa beneficiali, ex quo probari possit, dec. 260.lib.3.num.3

Dolus ex coniecturis, & circumstantijs, quæ in negotio gesto continetur, colligitur,dec. 1169.lib.3.nu.3

Domini temporales ex indulto,& priuilegio Põtificis possunt decimarum Ecclesiasticarum perceptione frui, dec.665.lib.3.nu.2.

Dominum per possessionem narratam,& cõfessatam in instrumento saltem præsumptiuè probare dicitur,dec.1167. lib.3.n.3

Dominium ex quibus probetur, dec.1368. lib.3.nu.1

Dominium domus, & proprietas,an permaneat apud eum qui eam alteri fecit censuale,dec.22.lib.3.num.4

Dominiũ domus ad se pertinere probare volens,audiendus est,eoq. non probato iudiciũ fertur pro possessore,dec.455.li.3.n.3

Dominium non probatur per instrumentum fidelitatis aduersus alium dominum, dec. 1350.lib.3.nu.1

Dominus aliquando etiam præsumitur facta a suo procuratore ignorare,nisi subsit præsumptio de quadam,vt dici solet,auisatione, dec.293.lib.2.nu.4

Dominus cedens bona alicui,retinere an possit naturalem possessionem per colonum, nisi ille eijciatur, dec.535.lib.3.nu.13

Domus concessa Ecclesiæ in emphyteusim mortuo concedente, si conductor nõ facit per Sedẽ Apostolicam locationem confirmari,successor facto mandato de euacuanda domo,ius illi videtur quæsitum, decis. 225.lib.2.nu.3

Domus Ecclesiæ concessa in emphyteusim per rectorem prædefunctum, si conductor non fecerit per Sedem Apostolicam locationem confirmari,cadit a locatione, dec. 262.lib.3.nu.2

Donare nemo potest quod suũ non est, & eo maximè religioni astrictus,d.436.li.3.n.9

Donatio facta ecclesiç nõ semper ꝓsupponit ius ob id in ea donatori ad beneficia præsentandi competere,dec.680.lib.3.nu.4

Donatio iurium, & actionum non comprehendit ius patronatus,dec.1363. lib.3.n.1

Donatum concubinæ post mortem matrimonij causſa,acquiritur filio tantum quoad alimenta,dec.1308.li.3.nu.1

Dormit præscriptio per subrogationẽ illius, quæ post 30. an. vi statuti inducta sunt in casu pupillaris ætatis,dec.504.li.3.nu.9

Dos an numerata fuerit, quomodo debeat probari,dec.440.lib.3.nu.1

Dotis causſa si dicatur alienatũ aliàs prohibẽtum per testatorem alienari, an is actus releuet a pœna in contractu apposita, cũ res sit fauorabilis ipsa dos, dec.21.lib.3.nu.6

Dotis nomine castrum si dicatur esse possessum vigore constituti, de quo per instrumentum dotale appareat,& fiant postmodum actus nomine tutorio, vtrum proprio nomine capta possessio dici possit, decis. 268.lib.2.nu.1

Dotis causſa a re iudicata etiam appellari potest, maximè si in sententia dotis mentio facta non fuerit,dec.461.lib.3.nu.1

Dotis fructus ſoluendi ſunt p hæredé,& ante interpellationē exiſtētes,de.1229.li.3.n.1
Dotis confeſſæ,& non numeratæ inſtrumentum non probat titulum ex deciſione Rotali,dec.204.lib 2.nu.2
Dotis fructus,quando non debeantur, deciſ. 1291.li.3.nu.1
Duæ præſentationes factæ in vacanti beneficio iſtis, qui prætendunt iuſpatronatus, an præſupponant beneficium eſſe de iure patronatus,dec.169.lib.3.nu.1
Dubio generali propoſito in cauſſa nūquam antea deducta in Rota,per quod partes litigantes multum inuoluuntur, tale dubiū venit reſtringendum, dec.518.lib.3.nu.1
Dubio exiſtente, an Eccleſia ſemel fuerit libera,centenaria, an allegari poſſit præſcriptio,dec.220.lib.2.nu.9
Dubio ſtante,an Archidiaconus habeat vocē in Capitulo, vtrum illud per productum mandatum, & teſtium depoſitiones probari poſſit,dec.354.lib.3.nu.2
Dubio ſuborto,an partium vna impedita fuerit facto iudicis,an aduerſarij, quid agendum,dec.615.lib.3.num.1
Dubitari de matrimonio nō debet, vbi teſtes adſunt de viſu,& auditu,& confeſſio partis accedat,ad effectum,vt proles fiat,& habeatur pro legitima, dec.291.li.3.nu.2
Dubitatio ſuborta de notitia partis, circa apocham pecuniæ numeratæ, per coniecturas adimi poteſt,dec.293.li.2.nu.1
Dubitatio ſi ingeratur de cambijs, cuius debeant eſſe quantitatis,an impediat ea nondum diſſoluta cōceſſione executorialiū a parte actoris petitorū, dec.54.lib.3.nu.1
Dubitatio in priuilegio nulla eſſe poteſt vbi ampla in ipſo poſita ſunt verba,& clara,neque clauſulæ etiam illæ ſuperuacantes, dec.380.lib.3.nu.7
Dubitationes a partibus propoſitæ, ſi ita deducantur, vt in ijs nō conueniant ipſę partes,reſolutio dubitationum nulla fieri poteſt,dec.396.lib.3.nu.1
Dubitatiua in cauſſa pro opponente iudicare potius conuenit, dec.495.lib.3.nu.5
Dubiū pendēs a facto regrit actorū inſpectionē,& examinationem, dec.617.li.3.nu.1
Dubium propoſitum complectens varia capita nūquam antea motum,reſtringitur aliquando in ſtylo Rotali,maxime vbi deducta minus ſunt prolixa,dec.486.lib.3.n.2
Dubium de matrimonio contracto ſuborti, an per ratificationem vnius partis præſentis altera abſente, & atteſtationem perſonæ religioſæ ſufficienter tolli poſsit, dec.207.lib.3.nu.1
Dubium ſolutis pecunijs cuius fuerint mercatoris,ſi vertatur,vtrum ex libris eorūdem inſpectis id diſſolui poſsit,d.616.li.3.n.1
Duelli ſola pugna non conſtituit de clericatu pugnantis, non facit ad beneficiorū adminiſtrationē inhabilem ipſum pugnantem, nec crimen adeo enorme eſt,vt inhabilitatem illā inducere poſsit, dec.51.lib.3.n.3
Duellum in laico non eſt crimen, quod inhabilitatē pariat,cū non ſit crimen graue, vt homicidium,& ſimilia,dec.30.lib.3.nu.4
Duobus tantum canonicis exiſtentibus,vtrū vni datam fuiſſe poſſeſſionem beneficij vacantis priuatā ſufficiat, dec.646.li.3.n.3
Duobus de poſſeſſione beneficij cōtendētib. & vtroque petente mandatū de manutenēdo,an probans anterioritatē in poſſeſſione veniat alteri p̄ferendus, dec.374.li.3.n.1
Duplex vel triplex pro Pontificis beneplacito Cardinalibus ratione iuris confirmandi in beneficijs indultum conceſſi ſolet, dec. 537.lib.3.num.7

E

Eccleſia dū eſt loco rei, & in poſſeſſione ſupellectilis litigioſę trāsfert onus probandi in partem ſibi aduerſantem, deciſ. 582.lib.3.nu.5
Eccleſia vnita conquerens ſibi deeſſe cōgruū miniſterium clericorum, agere debet via ordinaria, vt ſibi neceſſaria ſubminiſtrentur,nō accuſare vnionem, cuius vitio hoc nullatenus prouenire pōt, de.542.li.3.n.5
Eccleſia ſi propter vnionem patiatur damnū, an ob id vnio facta ſit reuocanda, de.542. lib.3.nu.3
Eccleſiæ erectio,ex quibus probari poſſit,deciſ.1091.lib.3.nu.1
Eccleſiam ſi vna partium dicat eſſe de iure patronatus,alia liberam,cui incumbat probatio,cum ſemper pro libertate potius veniat præſumendum, dec.519.lib 3 nu.1
Eccleſiam læſam eſſe ex cōmuni æſtimatione probandum eſt, non vnius tantum terrulæ, ſed & aliorum fundorum circumiacentium,dec.677.lib.3.nu.1
Edicto propoſito per comparitionem procuratoris, & oppoſitionem factam, lis haud dubiē dicitur incepta,& proceſſus iudicialis inchoatus, dec.227.lib.2.nu.4
Electa via ordinaria, non poteſt procedi executiua, ſed eadem ordinaria vtendum eſt, dec.552.li.3.nu.5
Electio & poſſeſſio, quæ non prætenduntur non facta capitulariter, an tamquam attentata veniant reuocanda,dec.19.lib.3.n.1
Electio Abbatiſſæ etiam concordi voluntate facta, incapacis ratione ætatis, ſecuta prouiſione noua per ſubreptionem obtenta & confirmatione,an ſit penitus nulla, de.11. lib.1.num.1
Electio illeguimè facta,& ſic mala,penitusq. de iure nulla, etiam ſi non cōpareant omnium procuratores ſubſtituti ad cauſſam defendendam, impedit in integrum reſtōnē a parte petitam, deciſio.117.lib.3.nu.5
Electio alicuius in canonicum haud dubiē dicitur eſſe ex ijs actibus, qui dicuntur capitulares,dec.545.lib.3.nu.4
Electio peritorum non eſt facienda, vbi non eſt caſus talis,in quo neceſſario requiratur artis peritia,dec.438.lib.3.nu.3
Electiones actus geſti per procuratores, an probent poſſeſſionem capitulariter fuiſſe captam a parte principali,& an ſufficienter iuſtificent dec.533.li.3.nu.10
Electione facta ad dignitatem,ac ſubſequuta confirmatione, licet nulliter facta ob defectum iuriſdictionis cōfirmantis,ſi fructus temporales percipiantur, locum habet, c. auaritiæ,de elect in 6.dec.83.lib.3.nu.6
Emens rem litigioſam ſcienter, non tenetur de euictione venditori, cū inter eos habita conuentio rata dicatur eſſe,& valida,deciſ.682.lib.3.nu.3
Emphateus vis quæ ſit in clauſula actis ſcripturis,dec.77.lib.2.nu.4
Emphyteuta poteſt propria auctoritate expelli ob canonis non factam ſolutionem per biennij,aut triennij moram,dec.30.lib.1. num.2. Limitatur idipſum in domino, vt ibid nu.ſeq.
Emphyteuta propria auctoritate an poſſit expelli ob id quod ceſſatum ſit a ſolutione canonis domino debiti biennij, aut triennij ſpolio,dec.58.lib.2.nu.1
Empţio domus facta ex pecunia clerici defuncti per quendam tāquam procuratorē, vtrum cenſeatur in fauorem Cameræ facta,an verò hæredum clerici prædicti,dec. 273.lib.2.nu.1
Epiſcopatus & Abbatiæ ratione taxationis in iure æquiparantur, dec.584.lib.3.nu.2
Epiſcopatus cum ſoleant conſiſtorialiter cōferri,quia requirunt maturam conſultationem, & æquiparatio in iure fiat Epiſcopatuū,& Abbatiarum, an ex hac collatione inferri debeat, & de Abbatijs vacantibus conſiſtorialiter prouideri, ibi.nu.5. Limitationem & contrarium a Rota deciſum, vi de ibid.nu. ſeq.
Epiſcopi ordinarij non impediuntur ab expectantibus vti iure ſuo,ideo nec Cardinalibus debet etiam eſſe prohibitum, de.537. li.3.nu.11
Epiſcopo aſſerenti in his quæ ſpectāt ad eius officium, plena adhibetur fides inter ſubditos,dec.164.lib.3.nu.4
Epiſcopum non velle quid vltra ſuum poſſe concedere in celebrationis licentia concedenda præſumitur, dec.675.lib.3.n.4
Epiſcopus vel eius Vicarius poſſunt ex cauſſa mutare voluntatem teſtatoris, de.1121. lib.3.nu.1
Epiſcopus an poſſit Vicarium ſubſtituere cū facultate alium adhuc ſubſtituendi, dec. 131.lib.2.nu.3
Epiſcopus ignoranter conferens indigno,nō dicitur priuatus facultate conferendi, dec. 1099.lib.3.nu.1
Epiſcopus deputans Vicarium cum facultate vt alium ſubroget ſi abeſſe cōtingat, & interim Epiſcoparum reſignet in manib. Papæ,ante aduentum noui Epiſcopi,non conſtito ſibi de facta reſignatione, poteſt oſſicium ſuum exercere, & alium loco ſui ſubſtituere vt prius,dec.122.lib.3.nu.1
Epiſcopus qui infra ſemeſtre nouā prouiſionē non impetrauit ratione collationis beneficiorum,an ex hoc præiudicij aliquod generetur,dec.10.lib.2.nu.3
Epiſcopus Eccleſiæ pauperis ipſe ex priuato diues patrimonio multis legationibus functus multisq. muneribus affectus, relinquens plurima potius ex ſuo quā Eccleſiæ peculio paraſſe dſ,ideoq. ad ſuos hæredes poteſt tranſmittere, nec quidquā Eccleſia ſibi de iure vendicare,d.582.lib.3.nu.10
Epiſcopus tāquam canonicus ſi eſt abſens,nō eſt vocandus in Capitulū,d.783.li.3.nu.5
Æquum eſt, vt filia habeat duas tertias, & nouerca vnā tm̄, dec.756.lib.3.nu.2.& 3
Erectio collegiatæ an præiudicet alijs, deciſ. 1192.lib.3.nu.1
Error notarij in ſcribendo non debet de iure parti præiudicare, dec.167.lib.2.n.3
Error nominis admiſſus in proceſſu talis, vt annullet proceſſum, non adimit nullitatē, ſed imputatur incuriæ partis, quæ diligentius quod in rē ſuam fore vule iudicabat, inſpicere debebat,dec.76.li.3.nu.3
Error in translatione,ſi apertè appareat,quid faciendum ratione penſionis ſoluendæ, dec.657. lib.3.nu.2
Eſſe in quaſi poſſeſſione votandi, & habere votum,non ſunt identica,ſed plurimū differant,ſicut aliud eſt eſſe patronum,& ius habere præſentandi, dec.357. lib.3.nu.3. Et an conſenſus tacitus taliter profit, vt poſſit prodeſſe reſignatario,dec.425.li.3. nu.8.& ſeq. Et quomodo vocula alios, veniat accipienda quibuſve applicanda, dec. 25.lib.3. vide nu.ſeq.
Euentualiter,& non effectiuè in ſupplici porrecto libello, vbi mētio facta fuerit de iurepatronatus, non arguit confeſſionē factā p̄ beneficium ſit tale,dec.197.lib.3.nu.3
Eugeniana conſtitutio fauorabilis eſt, & protutela curialium,dec.194.lib.2.nu.4
Euictio in venditione alicuius rei, vt fieri poſſit cum ſecuritate emptoris, neceſſum eſt vt conſenſus præbeatur a quacumque perſona in re euincenda ius aliquod prætendente,dec.199.lib.2.nu.1
Euictio ſi fiat ob contumaciam partis, quæ ob id prætendit de intereſſe ſuo, an fideiuſſori intereſſato contumaci teneatur, d. 210.lib.3.nu.1
Euidens vtilitas Eccleſiæ ſi appareat in locatione domus non requiruntur ſollemnita-

tes

tes alijs necessarię, dec. 262. lib. 3. num. 7
Exacta probatio, vbi non videtur requiri, Rota legitimis coniecturis acquiescere solet, dec. 444. lib. 3. nu. 2
Examen testium committere notario in partibus an liceat, cum plures testes præsentes sint in curia, qui examinari possint, d. 429. lib. 3. num. 1
Examen testium senum, & valetudinariorũ remissum ad partes si improbet aduersarius, potest ipsius nomine adiungi dari examini aut aduocatus, idq. ipsius sumptibus, dec. 613. lib. 3. nu. 5
Examen super nullitate pensionis, etiam non obsistente iurisdictionis defectu, aliquando ex stylo Rotali per auditorem fieri potest, dec. 212. lib. 3. nu. 2
Examinati testes in casu cambij, qui sunt mercatores callidi, periti, & magnæ experientię si nihil probarunt, frustraneum est aliquam opinionẽ inquirere, dec. 438. li. 3. n. 4
Examinati testes sine interrogatorijs partis aduersæ repeti debent expensis eorũ, qui procurant examen reiterari, d. 146. li. 3. n. 3
Examinatio testiũ sine interrogatorijs facta a parte, licet citata ad dandum interrogatoria, cum sine illis fieri examinatio non possit, fidem nullam facit, cum sit contra æquitatem, & ius, dec. 217. lib. 3. nu. 3
Examinatio testium facta in partibus de mala vita, & fama mulieris, non eliditur per deponentes mulieres de contrarijs pro muliere de qua agitur, cum facile decipi, vt fœminæ potuerint, & factum ignorare, d. 280. lib. 3. nu. 1
Examinatio coram iudice compulsore incõpetenti caussa iurisdictionis, vtpote qui nõ habeat potestatem recipiendi testes super negotio principali, sed tantum super recognitione scripturarum, non dicitur formiter examinatus, dec. 620. lib. 3. nu. 1
Examinatus etiam parte aduersa non citata, & sine articulis, frustratorie dicitur tali examini subiectus, ibid.
Examinatio testiũ facta sine interrogatorijs contra protestationem partis prætendentis de interesse suo, an sit reuelans, d. 527. lib. 3. nu. 9
Examinatio super idiomate debet fieri, dum quis vult admitti ad beneficium extra patriam, dec. 919. li. 3. nu. 1
Examinatis in concursu testibus præualet depositio illorum qui & numero, & probationibus præualent, dec. 535. lib. 3. nu. 16
Exceptio non numeratæ pecuniæ opponi nõ potest, vbi est agnitio debiti præcedentis, dec. 821. lib. 3. n. 3. Declara tamen, vt ibi.
Exceptio rei non traditæ, quãdo obijci possit, dec. 1183. lib. 3. nu. 1
Exceptio nullitatis non excusat violationem sequestri, dec. 409. lib. 3. nu. 1
Exceptio subreptionis gratiæ post rem iudicatam non admittitur ad effectum impediendi executionem, dec. 115. li. 1. nu. 1
Exceptio non numeratæ pecuniæ potest per statutum tolli, dec. 787. lib. 3. nu. 2
Exceptio compensationis, & dolo facis, cõcurrunt aliquando & mutuo se confundunt, dec. 257. lib. 2. nu 4
Exceptio de reuidendis computis, an opponi possit ante restitutionem factam ex vi pacti, dec. 672. lib. 3. nu. 1
Exceptio non admittitur in obligatione cameralis, dec. 1159. lib. 3. nu. 1
Exceptio rei iudicatæ vbi nulla est obsistere non potest, re iudicata nulla existente, d. 370. lib. 3. nu. 1
Exceptio cõpensationis non potest impedire executionẽ rei iudicatæ, nisi clarè doceat de credito cõpensando, d. 708. lib. 3. nu. 1
Exceptio iurisdictionis ab Episcopo, ex quibus probari possit, dec. 750. lib. 3. nu. 1
Exceptio dolo facis cũ petis quã statim ex vigore pacti restituturus es, vtrũ ipedimẽto sit quo minus fiat executio, dec. 157. li. 2. n. 1
Exceptio compensationis post rẽ iudicatã, & elapsum terminũ datũ opponi non põt, d. 253. li. 2. n. 3. Limitatur, & intelligitur in debito nõ liquido, secus in liquido, ibi. n. seq.
Exceptio nullitatis rõne nõ clericatus in cuẽ tũ litterarũ, an possit referri, dec. 640. li. 3. n. 2. Talisq. exceptio vbi nõ ex litteris, sed ex actis probatur, quid operetur, ibi. n. seq.
Exceptio commissi adulterij post mortem vtriusque cõiugati inualide proponitur nil obiecto in vita, cum mortui obiecta diluere non possint, viui se tueri iuribus & rationibus in contrarium allatis haud dubiè valeant, & ideo pro dote non restituenda inanis est ista exceptio, dec. 13. lib. 3. nu. 2
Exceptione sola non numeratæ pecuniæ absolutus iuramento se tueri non potest, si ipse vult probare. dec. 800. lib. 3. nu. 5
Exceptiones propositæ a testib. si eos reddãt valde suspectos, ad iteratum examen foorsum supponendi sunt, dec. 471. lib. 3. nu. 2
Exceptiones plurimas patienti testi fides nõ habetur, nec probare desiderata per depositionem in actis potest, dec. 65. lib. 3. nu. 4
Exceptiones impedientes executionem non impediunt cõmissionem, d. 1017. lib. 3. n. 1
Exceptioni non numeratæ pecuniæ ea facilitate quis renunciat, qua confitetur se recepisse, dec. 800. lib. 3. nu. 1
Excipiens de collatione pars contra aduersarium, videndum est in actis de cuius bono iure constet, dec. 663. lib. 3. nu. 1
Excludere seipsum, an quis dicatur, qui litteras cessionis sibi factæ se non expediuisse fatetur, dec. 576. lib. 3. nu. 5
Excludere volens aduersariũ, ad exclusionem necessario requiritur, vt adferat probationes ex necesse, dec. 455. lib. 3. nu. 2
Exclusio filiæ dotatæ stantibus masculis non habet locum ũ masculi nolint, vel non possint succedere, dec. 774. lib. 3. nu. 5
Exclusio & refutatio expressa, vel tacita per cursum temporis est fortior, quàm inutilis acquisitio, dec. 856. lib. 3. nu. 4
Excommunicati omnia acta in iudicio producta sunt ipso iure nulla, & in ipsius reũ dant præiudicium, dec. 172. lib. 2. nu. 6
Excommunicatio an ante concessam expectatiuam fuerit facta, an vero post, sed ante acceptationem in beneficialibus, solet Rota considerare, dec. 562. lib. 3. nu. 1
Excommunicatus ob nõ factam solutionem & ex certis caussis absolutus, an possit ad petitionem partis aduersæ denuò censuris Ecclesiasticis innodari, dec. 295. lib. 3. n. 1
Excommunicatus ob non solutionem pensionis non auditur, nisi prius effectualiter, & ad plenum decursas iam dissoluat pensiones, dec. 263. lib. 3. nu. 3
Excommunicatus ob non paritionem monitorij tãquam contumax, si compareat postea & satisfaciat expensas, absolui tur a cẽsura irrogata, stãte eo quod integre soluat, cum condicio diuisionem perpeti non possit, dec. 155. lib. 3. nu. 1
Excommunicatus per sententiam iniustè, & præter æquitatem sub prætextu non paritionis monitorij, absolui potest cũ expensæ refici possint ab eo, & ita reddit inualidam ipsam sententiam, & penitus nullã, dec. 259. lib. 3. nu. 6
Excommunicatus ob non solutionem pensionis, nõ absoluitur ad effectum agendi, nisi pareat, dec. 788. lib. 3. nu. 1
Excommunicatus in processu caussæ si censura illata sit vigore extrauagãtium Alex. & Leonis, quia falsa relatione gratias gratis expediunt, nõ auditur, omniaq. per ipsum facta sunt nulla, dec. 166. li. 3. nu. 7
Excusatio de nõ expresso legitimo beneficii valore, ex stylo Rotali trium cõcurrentiũ conditionum requirit expressionem, s. præcessorum beneficij fructibus quondam fruentium, tum arrendamenta, quibus iuncta debet esse publica vox, & fama, dec. 185. lib. 3. nu. 2
Excusatio spoliantis, quòd Ordinarij mandato ceperit possessionem, non valet, sed iuridicè ea capienda est, dec. 260. lib. 3. nu. 6
Executa ante Pontificis beneplacitũ permutatio, cum illicita sit, & præsupponatur, ostendi debet ab assertore, dec. 675. li. 3. n. 5
Executio sententiæ non debet impediri per viam restitutionis in integrũ, nec per viã appellationis, dec. 1053. lib. 3. nu. 1
Executio pro parte cãbiorũ liquidatorũ si cõcedatur, vtrum eã suscipere actor cogatur an pro tota summa quam sibi debitã prætendit expectare, dec. 54. li. 3. nu. 2
Executione sententiarum subsecuta per adeptam partis aduersæ nouã commissionẽ in possessorio opus est, dec. 595. lib. 3. nu. 3
Executor ante litterarũ cõmissorialiũ expeditionẽ hẽt iurisdictionem in habitu, non in actu, qua signata supplicatione df collata gratia informis, quæ per expeditionẽ litterarũ formã requisitã df accipere, dec. 230. lib. 2. nu. 1. Contrarium vel potius limitationem, vide late nu. immediate seq. ibid.
Executorem dicens testamenti se reliquere, cui in confidentiam beneficia resignarat, & postmodum repetierat, an ex hoc nõ sanæ mentis arguatur, dec. 337. lib. 3. nu. 7
Executoriales, quæ relaxãdæ veniũt sub certa forma, non debent facere mentionem de tertio, qui non fuit in caussa nisi in quantum de eo antea facta mentio fuit in sentẽtia, dec. 152. lib. 3. num. 1
Executoriales vigore commissionis impetratæ intuitu, dum caussa pendet appellationis, nullæ sunt, dec. 290. lib. 2. nu. 2
Executoriales eliciuntur nihil constito productum esse a reo ad sui defensionem in actis, dec. 491. lib. 3. num. 2
Executorialibus decretis, & intimatis principali ob non solutionem pensionis, ijs si ob secundatum non fuerit, poterit ad declaratoriam procedi vsque ad auxiliũ brachij sæcularis, dec. 277. lib. 3. nu. 2
Executorialium litterarũ vigore, si quis possessionem capiat tam vacuam quam plenam, nemine contradicente, si neque vllo actu violento, attentata dicitur nequaquã, sed iusta, dec. 51. lib. 2. nu. 2
Executorialium vigore facto mandato de capienda possessione beneficij, ea capi tamẽ non põt, nisi iusta fuerit, dec. 115. li. 3. n. 5
Executorialium a decreto appellatio cõmissa, an impediat negotium executiuum, d. 211. lib. 3. nu. 1
Executorialium litterarũ vigore si quis possessionem capiat, tam vacuam quã plenã, nemine contradicente sineq. vllo actu violento, attentata dicitur nequaquam, sed iusta, dec. 51. lib. 2. nu. 2
Executorialiũ intentiovtrũ legitimè facta sit quomodo constare possit, d. 384. li. 3. nu. 1
Executorialium suspensio, & excommunicationis, ne intimentur fit per sumptuũ solutionem, vel expensarum in litis processu factarum, dec. 32. li. 3. nu. 2
Exemplares vbi sunt caussæ, & matura indagentes deliberatione, nõ nisi sæpius ventilatæ a Rota deciduntur, dec 475. lib. 3. n. 1
Exemplo seu transumpto, quomodo fides adhibenda, dec. 1397. lib. 3. nu. 1
Exequutio facta i caussa appellationis, in qua pars aduersa nihil reuelans deduxit, non dicitur attentata, dec. 881. lib. 3. nu. 1
Exequutio obligationis cameralis impediri potest per depositũ, facta statim probatione non

ne non numeratæ pecuniæ, vel alterius ſimilis exceptionis, dec. 821. lib. 3. nu. 1

Executio trium conformium impediri non poteſt per reſtitutionem in integrum, dec. 884. lib. 3. nu. 5

Executio ſententiæ ſuſpendi poteſt, d. 1710. lib. 3. nu. 1. Quod limita, & declara, vt ibi.

Executores imperiales, an poſſint prouidere de per ſe ſine aliquo conſenſu Capituli, de cit. 993. lib. 3. nu. 1

Exhibens ſe nequaquam Canonicis, qui prætendu ſe Canonicum, idq. per longum tẽporis ſpatium, nec alium eligat procuratorem, qui non ſit Canonicus, an tibi in iure prætenſo præiudicet hac negligentia, dec. 533. li. 3. nu. 12

Exhibitio cauſſæ, cui incumbat in negotio reſtitutionis in integrum actori, an reo, dec. 655. lib. 3. nu. 1

Exitum ſubſecutum in perſonam prætendẽtem de beneficij poſſeſsione ob eius inuiſionem, & non factam admiſsionem, ſi de poſſeſsione habita ſit pro nunc controuerſia, & probatum per depoſitionem teſtium de publica voce, & fama, fidem facit de eadem poſſeſsione, licet violenter capta, dec. 157. lib. 3. nu. 2

Exiſtens in quaſi poſſeſsione non ſoluendi decimas, an aſtringatur ad probationẽ qualitatũ priuilegij prætenſi, d. 665. lib. 3. n. 3

Ex litis principio deducto poteſt teſtium aliquorum vera elici depoſitio, deciſ. 697. lib. 3. nu. 8

Exorbitans a iure conſtitutio loquens in acquirentibus beneficia, non debet extendi ad ius ſuum iam quæſitum continuantes, dec. 328. lib. 3. nu. 3

Exorbitans, & maxime odioſa eſt l. ſi. C. de codicillis, & ideo reſtringẽda eſt, dec. 556. lib. 3. nu. 12

Expectans non poteſt acceptare beneficium affectum per commendam, ceſſante commenda, dec. 1127. li. 3. nu. 1

Expectans poteſt capere beneficium, quod vacat ceſſante commenda, licet ſit affectum propter appoſitionem manus Papæ, deciſ. 808. lib. 3. nu. 1

Expectantes vigore ſuæ expectatiuæ nõ poſſunt capere, nec beneficiũ reſeruatũ, nec ea quæ iuris dicuntur eſſe patronatus, nec alia quę ſimilis ſunt naturæ ex vi priuilegiorum, vel indultorum, dec. 537. lib. 3. nu. 18

Expectatiua non capit beneficia affecta, vel reſeruata, dec. 1068. lib. 3. num. 1

Expectatiua generaliter loquens capit etiam beneficium vacans per reſignationem in manibus Ordinarij in menſe Apoſtolico factam, dec. 1132. lib. 3. nu. 1

Expectatiua vtrum tantum procedat in petitorio omiſſa cauſſa poſſeſſorij, dec. 286. lib. 3. nu. 2

Expectatiua gratia conceſſa alicui, qui poſtea ob fideiuſsionem ab Aud. Cam. fuit excõmunicatus, vtrum ob cenſuram illam vitietur, vbi ante acceptationem fuit cenſuratus, dec. 573. lib. 3. nu. 1

Expectatiua, quæ eſt reuocata, titulum parit non verum, ſed talem, qui dici poteſt colo ratus, dec. 137. lib. 3. nu. 2

Expectatiua ſuo in vigore perſiſtente reuocatio ſit regulæ octo menſium in cauſſa collationis præbendarum, dec. 4. lib. 1. nu. 3

Expectatiuæ ſi tuo effectu deſtituantur, ita & regulæ propter expectatiuas ſuis viribus priuantur, dec. 63. lib. 1. nu. 4

Expectatiuæ gratiæ vtram etiam ad reſeruata, & ad menſes ordinariorũ, ẽt de ordinarij conſenſu protendatur, d. 170. lib 3. n. 3

Expectatiuæ ſuccedunt loco regulæ octo mẽſium, nihilq. iuris adimunt Cardinalibus ordinarijs, ſed eos illæſos dimittunt, dec. 337. lib. 3. num. 10

Expectatiuarum vigore gratiarum, an priuilegia ſcriptorum Apoſtolicorum dicantur extendi ad acceptationem beneficiorum, tam ſæcularium quàm regularium, d. 25. lib. 2. nu. 1

Expectatiuarum vigore vtrum Eccleſiaſticũ beneficiũ acceptari poſsit litteris ſup hoc nõdũ in archiuio expeditis, d. 188. li. 2. n. 1

Expectatiuis litteris impetratis & mãdato de prouidendo pariter obtento, beneficij acceptatio an fieri poſsit litteris nõdum per archiuij ſcribas expeditis, dec. 6. lib. 1. nu. 1

Expectatiuis alicui Ordinario in ſua diœceſi cõceſsis, vtrum indulto de alternatiuis habito in reliquis menſib. beneficiorum collationem facere poſsit, dec. 21. lib. 2. nu. 4

Expectatiuis conceſsis, & mandato pariter, de prouidẽdo obtento, vtrum ante litteras poſsit beneficium acceptari, regula id vetante non obſeruata. dec. 19. lib. 2. nu. 1

Expectatiuis generaliter reuocatis etiam in generali, amiſsionem priſtini omnino vigoris perpetiuntur, dec. 6. lib. 1. num. 4

Expectatiua conceſsis ex ſtylo cancellariæ, nunquam ſit mentio de regula reſeruatoria octo menſium in Bullis Apoſtol. dec. 272. lib. 2. nu. 5

Expedientes gratis idq. ex falſo narratu in ſupplicatione, non ſolum eas efficiunt redi nullas, ſed etiam excommunicantur p Extrauagantem Alexandri VI. & Leon. X. nec abſolui poſſunt, vel ab ipſo Papa, niſi facta ſatisfactione, & in articulo mortis, dec. 166. li. 3. num. 5

Expeditio litterarum ante conſenſum præſtitum ex quibus protetur, dec. 719. lib. 3. nume. 1. & dec. 721

Expeditio ſupplicationis vltimæ facta ſub forma clauſulæ cui prius, diuerſi ratem in tempore ratione expeditionis haud dubiè demonſtrat, dec. 514. lib. 3. nu. 7

Expeditioni litterarum ſub forma breuium prolatarum conſentiens ſi eodem tenore, & in eodem pariter negotio ſub plũbo fiat expeditio, an & ipſi ſimul conſenſum præbuiſſe præſupponi poſsit, d. 84. lib. 3. nu. 4

Expeditis executorialibus litteris poſt latam ſententiam, & rem iudicatam, earumq. executorialium parti aduerſæ facta intimatione, non poteſt opponi de gratiæ tam canonicatæ obreptione, ita vt executio impediri poſsit, dec. 110. lib. 3. nu. 1

Expeditioni litterarum gratis ex regula de impetrando beneficio vacante per obitum famil. Card. ſufficit ſedes familiaritate facta per Cardinalem caſu, quo per expeditores nihil opponatur, quæ omnium ſuperiorum eſt limitatio, dec. 175. lib. 3. nu. 4

Expeditis legitimo ordine, & modo litteris, petere poteſt pars, vt ſententia iuxta earũ tenorem feratur, dec. 497. lib. 3. nu. 1

Expenſæ iurantis paupertatem, taxantur ad rigorem, ac ſi non iuraſſet: ſecus in Cardinalibus, dec. 775. lib. 3. nu. 1

Expenſæ rõne proceſſus in partibus facti ſi non ſolutæ fuerint, an ob id lis dicatur in ſuo robore permanere, ita vt alimẽta aliàs decreta lite pendente debeantur, an vero nihilominus extendat, dec. 146. li. 3. nu. 1

Expenſæ reficiendæ veniunt hinc in proceſſu vſque ad mutationem, vbi nedum eſt mutatus titulus, ſed etiam inſtantiæ per id qđ fuerit receſſum ab inſtantijs cauſſæ appellationis a ſententia, dec. 217. lib. 2. nu. 2

Expenſæ ante oia ſolui non debent deſerta appellatione poſt primam ſententiã, commiſſa cauſſa reſtitutionis: ſecus ſi latæ ſũt tres ſententiæ conformes, d. 778. li. 3. nu. 1

Expenſæ litis ſi proceſſus a parte actoris dicatur in partibus nullus, & ſententia, an illi ab altera parte veniunt reficiendæ, d. 130. lib. 3. nu. 1

Expenſæ ſi nullæ pro litterarum expeditione fuerint factæ, merum præſumitur priuilegium interueniſſe, dec. 488. lib. 3. nu. 2

Expenſarum condemnatio quoad regiſtrum intelligitur de ducatis de Cancellaria, ẽt ſi ſit dictũ auri: & quoad teſtes, & alia oſa de ducatis de carolinis, dec. 760. lib. 3. n. 1

Expenſarum ratione mora lis alia eſt ad eam, quæ eſt matrimonialis, licet ad eam tamq̃ principalẽ ſit ſubſecuta, & ideo aliã requirit diffinitiuã ſententiam, dec. 146. li. 3. n. 4

Expenſas reficere, an teneatur pars, aut in integrum reſtitutioni renunciare, antequam in negotio principali fideicommiſſi proceda tur, dec. 648. lib. 3. nu. 2

Expreſſa in gratia ea omnia cẽſentur, quæ ex verbis percipi poſſunt, dec. 2034. li. 3. n. 3

Expreſſio loci in ſcriptura priuata, quando & qualis requiratur ex doctr. Bar. in l. qui tabernam. § idem quæſijt, de pign. dec. 527. lib. 3. nu. 7

Expreſſio facta per relationem cenſetur nominatim facta, dec. 1152. lib. 3. num. 2

Expreſſio falſi in narratiua, vel ſupplicatione facta ſubreptitiam reddit ſupplicationem, dec. 195. lib. 3. nu. 2

Exprimi non poteſt, quod ineſt tacitè contra atteſtationem Papæ, dec. 2034. lib. 3. n. 2

Exprimentes collationes ante vacationẽ beneficiorũ, ſi poſt obitum exiſtentibus vacantijs in ſpecie non acceperint, an per aliũ prouiſum præueniantur, dec. 308. li. 3. n. 1

Extenſio inuſitata per decretũ Principis vim perfectam adipiſcitur, ita vt pro vſitata iampridẽ omnino habeatur, d. 19. li. 2. n. 8

Extenſio vſu non recepta per Principis placitum in vſum deduci poteſt, deciſ. 112. lib. 1. nu. 8

Extra terras Eccleſiæ non admittitur, niſi ægre, vt notarij teſtes examinent, vbi in curia copia teſtium dari poſſit, quamuis in terris vicinis aliquando id fuerit obſeruatum, dec. 329. lib. 3. nu. 3

Extracta & ſtabilimenta quędã ſimplicia producta, & copia ex libris religionis, an probent pro religione, dec. 160. lib. 2. nu. 1

Extracta & partes librorum mercatorum iuncto inſtrumento dotis, an probent ſufficiẽtem dotem numeratã, d. 544. lib. 2. num. 3

Extractæ ex regiſtro legati Apoſtolici, etiam de latere ſupplicationes, an ſint authenticæ, ita vt fidem in iudicio facere poſsint, dec. 219. lib. 3. nu. 1

Extractio iurium quomodo facienda, deciſ. 1435. lib. 3. num. 1

Extrahens iura vigore compulſorialium non tenetur ſeruare dies qui ſeruantur a Domino Rotæ, dec. 1051. lib. 3. nu. 1

Extraiudiciale examen aut teſtes ad futurã rei memoriam ſuper habilitatibus, & legitimatione, probant, ſi aliqua non vrgeat in contrarium ſuſpicio, dec. 1163. lib. 3. nu. 7

Extraneus hæres excuſatur a diſpoſitione l. ſi. C. de cod. licet non perquirat vitium teſtamenti viſibile, dec. 753. lib. 3. nu. 1

Extraneus hæres inſtitutus eligẽs ſibi vnam viam, an poſsit ad aliam redire, vide diſtinctionem. dec. 712. lib. 3. nu. 1

Ex translationis forma in penſionibus mentransferentis colligi facile poteſt ad fundandam intentionem translatarij, d. 118. lib. 3. nu. 1

Extrauagans Iulij III. de qua hic, odioſa eſt nimis, & iõ reſtringenda, d. 369. lib. 3. n. 2

Extrema habilia eſſe debent, ad quæ referẽda eſt ſubſcriptio in laudo, dec. 392. li. 3. n. 4

F

FActa diligentia de principali inueniẽdo, ſolum per vnum & non p duos, an valeat citatio, dec. 325. lib. 3. nu. 4

Facta reſignatio beneficij cum clauſula, & clauſulis, non aliter nec alio modo, vtrum, ſim-

simplex veniat dicenda, vel conditionalis, dec. 535. lib. 3. nu. 14

Facta resignatione ab aliquo in fauorem certæ personæ si prouisio non fiat in eam præ sumitur non ratificasse resignationem, nec aliter velle valere, dec. 96. lib. 3. nu 4

Factæ probationes contra interesse prætendentes, vtrum resignatario obesse possint, dec. 496 lib. 3. nu. 4

Facti narratione veraciter facta sacra pœnitentiaria petita a priuato, vel nō concedit, vel difficilius saltem, ne præiudicet societati, & pio loco. dec. 313. lib. 3. num. 2

Facto aduersarij impeditus procurator iā dominus litis effectus quominus procedi possit in causa cum passus non fuerit confirmari tutores, non tenetur comparere, & iudicium suspendi debet, cum quodlibet iustum impedimentum faciat suspendi iudicium iam cœptum, dec. 225. lib. 3. nu. 4

Factum omne post inhibitionem manantem a parte, cui ius fuit iam quæsitum, dicitur, & est omnimodo attentatū, d. 561. li. 3. n. 8

Factum iure familiaritatis non inducit obligationem: nisi consensus partis accedat, dec. 699. lib. 3. num. 1

Facultate reuocata, quæ collata prius fuerat in acceptatione resignationum, si nihilominus fiat admissio resignationis, an ob id inualida sit, dec. 288 li. 3. nu. 1

Facultatem habens a Pontifice acceptandi resignationes si illa fuerit reuocata, & tamen nihilominus acceptet, & prouideat, vtrum simoniacum sit, quod fuerit gestum, dec. 283. lib. 3. nu. 4

Facultas concessa alicui Canonico per Papā conferendi beneficia existente illo, in qua si possessione istius facultatis, an de ea facultate necessaria sit scientia, aut de ea præsumatur, quod palam, publicè, & per multos annos exercuerit hanc facultatem, dec. 320. lib. 3. nu. 4

Facultas inhibendi data in commissione, quā uis non fuerit, stante tamen possibili præiudicio in ipsum talem inhibendi dicitur tribuere facultatem, dec. 29. li. 2. num. 3

Facultas probandi, an ob præsumptam calūniam alicui partium in iudicio constitutæ denegari possit, dec. 140. lib. 3. nu. 9

Facultas vtrique competens in laudo ferendo in solidum, facit vtvnus vicem duorum supplere possit, dec. 391. lib. 3. nu. 5

Facultas concedi an possit per remissoriam examinādi mulieres, & honestas personas senes, & infirmos in partib. d. 271. li. 3. n. 1

Facultas legatorum non se extendit ad derogandū regulæ de viginti, d. 1047. li. 3. n. 1

Facultas per modum indulti concessa Cardinalibus legatis ratione derogationis regulæ de viginti, an per consuetudinem in cōtrarium decēnio obseruatam infringatur, quid si constet de placito Principis, an & huic per consuetudinem contrariā possit etiam spatio, vel decennij aut 40. annorū. dec. 29. lib. 2. nu. 2

Fallentia Soc. in regula 403. tenetur in Rota, dec. 85. lib. 1. nu. 1

Falsa demonstratio, in qua vnum pro alio demonstratur, vtrum noceat demonstranti, dec. 12. lib. 2. nu. 2

Fama collusionis, etiam per testes quam plures probata, eneruatur per famam de matrimonio, quæ pluribus multo testib. fuit asserta ad fauorem mulieris, & bonæ fidei eiusdem ac prolis etiam legitimationem, dec. 236. lib. 3. n. 2

Fama ex quibus, & quot testibus probari dicatur, dec. 731. lib. 3. nu. 1

Fama cuius dicit testis originem natam fuisse ex missoria epistola, quia inepta est talis origo, vtpote nō emanata a maiori populi parte ridicula est, dec. 679. lib. 3. nu. 5

Fama per vnum probari deponentem de ea valide non potest, etiam ad semiplenā probationem inducendam in criminalibus, & grauioribus iudicijs, d. 96. lib. 2. nu. 3

Fama publica sufficit ad probandam bonam fidem in præsentante, d. 1240. lib. 3. nu. 1

Famæ contrariæ, & inter se pugnantes ratione concubinatus, an probari sufficienter possint ex verisimilitudinibus iudiciorum iudici propositorum, dec. 229. lib. 3. nu. 1

Familiarem se fingens prælati, vt beneficij collationem per gratiam gratis expediat, facilius si subticeat veritatem, est ex Alex. & Leonina excommunicatus, & gratia est subreptitia, d. 176. lib. 2. nu. 1

Familiarem esse alicuius prælati per depositionem testium an sufficienter probetur, dec. 416. lib. 3. nu. 1

Familiares suos Papa indistinctè excipit, dec. 2071. lib. 3. nu. 1

Familiares Papæ possunt expedire litteras gratis de mandato, dec. 849. lib. 3. nu. 1

Familiares veri alij sunt ab illis, qui dicūtur per resignationem, d. 71. lib. 3. nu. 2

Familiares si dicantur Cardinalium, qui reperiuntur descripti in libris expensarū tinelli, vtrū alij in illis, non descripti, nō hoc ob stāte dici possint familares, d. 619. l. 3. n. 1

Familiari resignantis prouisum si fuerit non argunt ob id contractum Simoniacum intercessisse, stante eo maximè, quòd sit idoneus administrationi beneficij, & bene merita persona, dec. 293. lib. 3. nu. 3

Familiaritas, ex quibus probetur, dec. 1272. lib. 3. num. 1

Familiaritas vera, an ex diutino conuictu, vel quotidiana consuetudine aut sumptib. ad sustentationem necessarijs submministratis argui possit, dec. 145. lib. 2. nu. 1

Familiaritas si non constet, nisi post petitorium suspensum, possessio est restituibilis, dec. 61. lib. 2. nu. 3

Familiaritas Papæ narrata in litteris est probanda, si litteræ non fiant expedijæ gratis, sed taxatæ, dec. 811. lib. 3. nu. 1

Familiaritas Cardinalis non probatur ex eo, quod testium vnus dicat habuisse aliquam cameram in palatio Card. & expensas victus, alter fuisse præfectum stabuli, quod tēporis certitudiné affirmatorie non adducāt, cum quadrimestre ad hoc tēpus retineatur continue cohabitationis cum prælato, idq. ad minimum, dec. 378. lib. 3. nu. 1

Familiaritas Papæ ad effectū validitatis gratiæ sufficit saltē semiplenè probari: secus, si ageretur de reseruatione beneficij vacantis per obitum familiaris, dec. 832. li. 3. n. 1

Familiaritas probatur per testes dicentes, q̄ dabantur pecuniæ pro victu, prout alijs familiaribus, qui comedebant in tinello, d. 54. lib. 1. nu. 1

Familiaritas ex quibus testibus probetur, decis. 1097. lib. 3. nu. 1

Fassus in iudicio, quod sibi obsistere potest, vbi tamen veritas est in contrarium, ex eo læditur nequaquam, dec. 606. lib. 3. nu. 3

Fatalia, quando in primo anno prorogantur non datur secundus annus, & lapsus quattuor dierum sufficit, vt sententia transeat in rem iudicatā, nec est mora modici temporis, præsertim si constat de bono iure, d. 107. lib. 1. nu. 1

Fatalia vtrum lapsa dicantur post lapsum sesquianni post tactā appellationē, & cōmissionem parte etiam citata, d. 181. li. 2. nu. 1

Fatuitas partis allegata ab illis, q̄ prætendūt interesse in causa matrimoniali, an impediat remissoriam prætensam a procuratore partis quæ de fatuitate notatur, non constito notoriè de fatuitate, nec ea probata, negatiuè, dec. 224 lib. 1. num. 1

Fauore ætatis infanti inacquirēda possessionē vtilem succurri possit, cū in ea animus & consensus requiratur, qui in infante primario, & per se esse nō pōt, d. 543. li. 3. n. 7

Fauore partis appellantis introducta in eiusdem odium nequaquam sunt retorquenda, dec. 28. lib. 2. nu. 1

Fauoris publici causa Papa in beneficijs plenissimo iure vti solet, dec. 380. lib. 3. nu. 8

Felini locus in c. postulasti, de rescript. quo casu loquatur, & an huic casui accommodari possit, d. 141. lib. 2. nu. 2. Et qua ratione Lapus ad præsentem casum veniat intelligendus, ibid.

Feriarum tempore etiam parti terminus præfigi potest a iudice, quo doceat legitimam esse appellationem, quam fecit, quo non probato, procedi potest ad secularis brachij decretum, ob maximam partis contumaciam, dec. 45. lib. 3. nu. 3

Feudatarius habens vasallum alienantem ipsum feudum directo domino irrequisito, aut ignorante de consuetudine feudo eo cesso priuari potest, si domini ad id voluntas accesserit, dec. 93. lib. 2. nu. 4

Feudum cum ex diuisione vulgata Doctorū, aliud si antiquum aliud nouum, ex paterna prouisione filijs heredibus acquiri pōt, dec. 93. li. 2. n. 5. Et hæc differentia ex opinione Auditorum parum in præsenti casu releuat, ibid. nu. seq.

Fideicommissario ante restitutionē fideicōmissi non competit remed. C. de edict. diui Adr. tol. dec. 506. lib. 3. nu. 2

Fideicommissarius in dubio non intelligitur possidere bona iure fideicommissi, nisi cōstet de restitutione eidem ab hærede facta, dec. 692. lib. 3. nu 3

Fideicommissarius hæres ante restitutionem nullū ius habet in bonis, d. 506. lib. 3. nu. 3

Fideicommisso stante, legari tamen potest fideicōmissarius vxori suæ, vel ratione sug legitimæ, vel quia renunciatum fuit fideicommisso per diuisionem vel præscriptionem, seu alijs modis, d. 674. lib. 3. num. 7

Fideicommisso inter fratres per diuisionem censetur renunciatū, si de eo verisimiliter potuerint habere notitiam, d. 1005. l. 3. n. 1

Fideicommissum an inductum censeatur per clausulam codicillarem, vide per totam, dec. 1007. lib. 3. nu. 1

Fideicommissum an in dubio ex clausula codicillari probari possit, d. 674. lib. 3. nu. 1

Fideiussores, quando liberari dicantur, dec. 392. lib. 3. nu. 1

Fideiussores principales, si metu excōmunicationis, vel aliarum censurarum depositū summæ petitæ a creditore fecerunt, an repetere possint per commissionem datā de nullitate censurarū latarū, d. 334. li. 3. n. 2

Fideiussoribus agētibus tāquam principali, an possit opponi exceptio cōpensationis, q̄ eneruat rem iudicatam, d. 324. lib. 3. nu. 5

Fides facta per substitutum non probat, vbi manus principalis requiritur, decis. 993. lib. 3. nu. 1

Fides facta de familiaritate alicuius per schedulam Vicecancellarij subscriptam cum formalitate verborum gratis pro familiari expeditioni litterarum apposita, non sufficiens est ad veram familiaritatem de qua agitur, & quæ requiritur in gratia si neutri probandum, ad hoc ne incidat in censuras Extrauagantis Alex. & Leo. &c. decis. 175. lib. 3. nu. 3

Fides aliquando adhibetur instrumentis sine die, loco, & testibus celebratus, ita obtinēte consuetudine, quamuis videatur hæc consuetudo irrationabilis, vbi casus instrumēto comprehensus est fauorabilis, vt matrimonij pugnari approbatio, & filiorū pariter legitimitatis deductio, d. 145. li. 3. n. 2

Fides supplicationibus extractis ex registro

Pontificis adhibetur indubitata, vbi regiſtrum eſt in manibus curialis ſcriptoris archiui fide digni, bene noti, & honorati, alias minimè. dec. 219 li. 3. nu. 4

Fides teſtamento an adhiberi poſſit ſi ad narrata in eo accedunt aliarum apocharum, & ſcripturarum probationes, ſtante q̃ in ſuſpicionem venerit falſitatis, ratione Notariorum. dec. 309. lib. 3. num. 1

Fides maior litteris ſub plumbo emanatis alternatiuam cuidam Cardinali concedenti bus, quam ſub forma breuis prodeuntibus indultum prouiſionis beneficiorũ per omnes menſes concedentibus adhibetur, dec. 84. lib. 1. nu. 2

Fides in totum adhiberi non debet teſtib. nõ omni exceptione maioribus, & iis præſertim, qui deponere agnoſcuntur ex affectu, dec. 345 lib. 3. nu 7

Fides teſtis integerrima eſſe debet quando de probanda fraude agitur, quæ occulte cõmittitur, dec. 404. lib. 3. nu. 1

Fides teſtium licet diminuta ſit, non tamen omnino facit ob id teſtem repelli a teſtimonio, dec. 408. lib. 3. nu. 2

Filiabus excluſis propter maſculos, cenſentur & excluſæ neptes, dec. 801. lib. 3. nu. 1

Filiatio ſi per teſtium depoſitionem in mulieris fauorem optimè probetur, etiã multis per aduerſarios obiectis, quæ dubium facere poſſent, facit irritari conatus aduerſariorum pro fide teſtium ratificanda. dec. 113. lib. 3. nu. 1

Filiatio non probatur per depoſitionẽ vnius teſtis in petitorio, aſſerentis ſe vidiſſe filiũ poſſediſſe domum patris prædefuncti, d. 523. lib. 3. nu. 3

Filij, & nepotes de hæreſi damnatorum in Eccleſia Hiſpalenſi, aut etiam reconciliatorũ beneficiari non poſſunt ex ſtatuto, d. 104. lib. 2. nu. 1

Filij hæreticorum tamquam nati ex ſanguine infecto, verum ſub ſtatutum illud cadant, dec. 104. lib. 2. nu. 3. Et an nati antequam pater laberetur in hæreſes, d. 104. lib. 2. nu. 4. & nu. ſeq.

Filij, & deſcendentes tam ex linea paterna, quam materna vſque ad tertium gradum, ab hæreticis, vel reconciliatis, ſi per ſtatutum canonicatus acceptare, vel præbendas in quadam Eccleſia non poſſint, an etiam a reſerua penſionis ob id excludantur, dec. 259. lib. 2. nu. 1

Filij, vel nepotes hæreticorum, aut eorum, q̃ per reconciliationem redierẽ, per ſtatutum antea inhabilium, an contineantur ſub ſtatuto, ſi ſponte regreſſi fuerint aut recõciliati eorum parentes, deciſ 17. lib. 1. nu. 1

Filio ſpurio abſenti vtrum acquiri per patrem poſſit poſſeſſio alicuius officij eo nõ oſtente, dec. 554. lib. 3. nu. 4

Filius ejectus domo paterna, vna cum matre a fratribus primi matrimonij, vtrum inſtrumenti dotalis vigore debeat reſtitui ad ſtatum, in quo erat matre tẽpore quo fuit ejecta hærede matris exiſtente, deciſ. 601. lib. 3 nu. 1

Filius nothus, quis dicatur. d. 1168 lib. 3. nu. 2

Filius naturalis quis etiam dicatur, d. 1168. lib. 3. nu. 2

Filius ex ſecunda vxore natus in domo, quæ in quæſtionẽ incidit repetitæ a prioris matrimonij filijs, ſi ibi remanſerit poſt deceſſum patris triennio, & vltra, vtrum ex hoc ſolum decurſu aliquem dicatur ſtatum acquiſiuiſſe, ita vt ad eum venire reſtituendus, dec. 543. lib. 3. nu. 2

Huiuſmodi ſtatus a filio acquitus haud dubie venit conſiderandus, deciſ. 545. lib. 3. nu. 2. & nu. ſeq.

Filius combuſti non eſt habilis ad beneficia obtinenda ſtante ſic ſtatuto loci, in quo eſt beneficium, dec. 44. lib. 3. nu. 5

Filius natus antequã pater laberetur in hæreſin, an dicatur ex ſanguine infecto procreatus, & ideo notetur per ſtatutum Hiſpalẽſe, & inhabilis ad beneficia reddatur, dec. 38. lib. 3. num. 6

Filius matrem præteriens in teſtamento condito, in quo extraneum inſtituit hæredem, niſi ſtatim, & incontinenti impugnet teſtamentum tale, ex quorundam Doctorũ opinione ſibi officit, nec annullat teſtamentũ filij, dec. 483. lib. 3. nu. 5

Filius natus poſt teſtamentum patris, quando gratiatus fideicommiſſo dicatur, dec. 1004. & dec. 1007. lib. 3. nu. 1

Filius natus ex ſoluto, & ſoluta, etiam meretrice, eſt capax bonorum patris, etiam de iure ciuili, dec. 1168. lib. 3. nu. 2

Filius præſumitur eſſe mariti, dec. 1331. libro 3. nu. 1

Fines mandati qui exceſſit, habens pecunias a principali ſuo, vel ſocio, vtrum ad totalẽ reſtitutionem earumdem pecuniarum ſit obligatus, dec. 508. lib 3. nu. 1

Finis expectatiuæ tum præcipuus eſt, vt per eas pauperum difficultati, & bene meritorum commodo conſulatur, ibi. Et quid in ijs de ſtylo Cancellariæ Apoſtolicæ obſeruetur, dec. 127. lib. 1. nu. 4

Finis mandati ſi excedatur, fruſtratorium eſt mandatum, cum id deductum contineat, q̃d non poteſt, vel debet cadere in mandatum dec. 96. lib 3. nu. 6

Finis litiũ ex hoc apparet, quod lata ſit ſententia, quæ tranſijt in rem iudicatam, dec. 44. lib. 3. nu. 3

Fiſcus in bonis curialis nullo crimine notati ſpem probabilem non habet, ideo alienatio bonorum ab eo facta, aut donatio rata eſt habenda, dec. 273. lib. 2. nu. 5

Flumine publico exiſtente, vbi parata noua fuit ab vna partium conſtructa, non tamẽ nauigabili, non poteſt ea in præiudicium alterius partis aduerſæ veterem paratam demoliri propria authoritate, dec. 447. lib. 3. nu. 2

Fluminis publici, & non nauigabilis aliæ cõditiones ſunt a flumine nauigabili, & priuato, dec. 447. lib. 3. nu. 3

Fœminæ excluſæ ex tacita mente ſtatuentiũ, vel teſtatoris, non poſſunt petere, niſi ſupplementũ legitimæ, dec. 690. lib. 3. nu. 1

Forma iuramenti præſtiti in variatione præſentandum patronum, vt aliquando facilior em, ita non rarò difficiliorem variationẽ facit, dec. 513. lib. 3. nu. 4

Forma in citatione ſeruari ſolita, vbi obſeruata fuerit, non neceſſariò requiritur copiæ dimiſſio, præſuppoſito, quòd iure cautum non reperiatur copiam dimitti debere, dec. 260 lib. 2. nu. 5

Forma non eſt ſtatuta ordinario quomodo fiat eius prouiſio, vnde quomodocumque conſtet de eius voluntate valet, dec. 1128. lib 3. nu. 1

Forma appellationis neglecta aut non obſeruata, appellatio penitus nulla eſt, nec actionis vllam inuito appellato parit deuolutionem, dec. 2 lib. 1. nu. 4

Forma in actu ſi requiratur, non proſunt facta, per id quod formæ omninò requiſitæ videtur æ ſupplere, dec. 15. lib. 3. nu. 4

Forma appellationis nõ ſeruata, eam penitus reddit nullam, dec. 28. lib. 2. nu. 4

Forma in citatione ſeruata a iudice, in perquirendo reo principali, vel eius procuratore, etiam non dimiſſa copia valet citatio, & obeſt citatis non comparentibus, dec. 332. lib. 3. nu. 5

Forma in declaratione non ſeruata vtrum efficiat inuſtam eſſe declarationem, & ob id omnia ex eo ſecuta reuocanda tamquam nulla, dec. 386. lib. 3. nu. 7

Forma tamen, & ſtylus iſte hoc caſu, de quo agitur, non ſeruatur, poſito quod monito cui non paritum fuit, non ſit de eſſentia actus, ſed fiat ex vrbanitate potius, quàm neceſſitate, dec. 117. lib. 3. nu 3

Formalis conſenſus ſi non ſit manifeſtus ratione ipſius prouiſi, regreſſus an validetur in perſona prouidentis. dec. 16. lib. 3. nu. 2

Formalis, & expreſſus conſentus eſt in reſignatione neceſſarius principalis reſignantis, dec. 425 lib. 3. nu. 7

Formam iudex ex eo, q̃ nudus miniſter eſt, & limitatam iuriſdictionem habeat, parti immutare non poteſt, d. 644. lib. 3. nu. 2

Forum ſortitus ratione contractus, vel quaſi, poteſt a iudice loci contractus vbique conueniri, dec. 847. lib. 3. nu. 2

Frater mariti prætendens ſe eſſe hæredem, bonorumque in præſens ſi fuerit poſſeſſor, vtrum vidue relictæ alimenta denegare poſſit nondum conſtito de mala vita mulieris, eo magis, quod is ipſe hæres etiã extraneus dicatur, dec. 268. lib. 3. nu. 1

Fratres p̃dicatores cũ alimenta dẽ conſuetudine non dent ſuis cõfratribus propria negotia tractantib. an ad ſuprus litis cõferendos in particulari teneantur, tenuit Rota affirmatiuam, dec. 90. lib. 2. nu. 1. & nu ſeq.

Fratres religioſi ſuccedentes in hæreditatem qui alicuius tertij bona 15. anno. ſpacio cũ inſũgi damno principalis adminiſtrarũt, an teneantur id damnum reſarcire eo probato per præſtationem iuramenti intereſſati, dec. 384. lib. 3. nu. 1

Fraudandi expeditores occaſio daretur multis, ſi impunè ſubiceretur in porrigendis ſupplicationibus vetus beneficij valor, d. 541. lib. 3. nu. 7

Fraudis ſuſpicionem de ſe nullam reliquit is, qui poſt reſignationem beneficij a ſe factam remanet adhuc in poſſeſſione, d. 614. lib. 3. nu. 2

Fraudes ſi ſubſint in prouiſione beneficij vacantis, locum habet regula de menſe, dec. 675. lib. 3. nu. 3

Fraus ex coniecturis, quod abſit, vel non ſubſit patere ſoleat, dec. 545. lib. 3. nu. 2

Fraus in reſignatione quando committi poſſit, dec. 793. lib. 3. nu. 2

Fraus ſũpta quæ dicatur, d. 1216. li. 3. n. 1

Fraus eſt ab allegante & obijcienda probãda, dec. 1451. lib. 3. nu. 2

Fraus etiam aliqua de iure reperitur licita ſpecialiter in prouiſionibus ob cauſſam factis dec. 624. lib. 3. nu. 4

Fraus non præſumitur in reſignatione etiam intra mentem facta, niſi probetur, d. 1428. lib. 3. nu 1

Fraus in confeſſione dotis receptæ in præiudicium creditorum, ex coniecturis argui poteſt, dec. 485. lib. 3. nu. 6

Fraus præſumpta ex quibus probari poſſit, d 1158. lib. 3. nu. 1

Fructus pendentes reſtituendi ſunt non obſtante appellatione, dec. 1215. lib. 3. nu. 1

Fructus beneficiorum obtentorum etiã ſunt exprimendi ex regula Pauli IIII. cui coniuncta eſt clauſula, non obſtantibus, &c. d. 568. lib. 3. num. 2

Fructus aliud ſunt a ſorte principali, & malè percepti citra bonam fidẽ eodem habentur loco, ac ſi adhuc extarent, d. 689. li. 3. nu. 6

Fructus in interdicto Salutano non debentur niſi a tẽpore ex quo quis cœpit in mala fide verſari, dec. 689. lib. 3. num. 1

Fructus perceptos a communitate probant teſtes de viſu, & auditu publico, deciſ. 590. lib. 3. num. 7

Fructus vt plurimum dominum ſuum inſequuntur, dec. 389. lib. 3. num. 2

Fructus percipiens, ptædia eloeans, & ſimiles

actus poſſeſſorijs exercens in beneficio parochiali,non ex hoc veram probare poſſeſſionem poteſt, quæ potius ex actib.continuitatis ſolet probari,quale eſt Curiæ exercitium,dec.374.lib.3.nu.3
Fructus an ſint liquidandi in fauorem eius, qui probat ſcripturarum amiſſionem, dec. 973.lib.3.nu.1
Fructus, & crediti nomen relatum ad pecunias intelligitur pro commoditate tantum non autem pro iure formali, deciſio 739. lib.3. nu.1
Fructus ante ceſſionem currentes debentur ceſſionario,dec.1212.lib.3. nu.1
Fructus exprimi in literis valoris beneficii, qui & quales debeant,& a quo data anterioritate gratiarum, & poſterioritate cum iure priori quæſito,dec.514.lib.3. nu.2
Fructuum temporalium ratione Datario cõpoſitio ſolui ſolet, non ſpiritualium in exercitatione officij conſiſtentium,dec.83. lib.3.nu.5
Fructuum perceptorum quantitas, & qualitas in caſu ſpolij plurimum venit attendẽda, dec.589.lib.3.nu.2
Fructuum ſpiritualium perceptio conſiſtit in adminiſtratione dignitatis temporaliũ verò in reddituum annuorũ perceptione verſatur,dec.14.lib.2.nu.2
Fruſtranea eſt diſputatio de reſtitutione in integrum,vbi nõ probatur a parte de hæreditatis aditione,dec.648.lib.3.n.1. & nu.3
Fumo nullo modo pro parte quæ aſſerit obtentam pro ſe diſpenſationem duarum parochialiũ,remiſſoria nullatenus venit cõcedenda,dec.678.lib.3.nu.10
Fumus magnus,cum requiratur in probatione delicti ſimoniaci,& ſemiplena ſaltẽ probatio,non conceditur remiſſoria,dec.687. lib.3. nu.3
Fundamentũ partis,quando conſiſtit in ignorantia partis de morte matris teſtatoris,improbare debet,ſ.ſe ignoraſſe,non quod viua,vel mortua fuerit,dec.667.lib.3.nu.2
Fundamentum cauſſæ ſi pendet a fama publica,ſuper ea diligentius eſt cognoſcendum, an ſit ritè probata,dec.666.lib.3.nu.4
Futurus ſtatus alicuius nullatenus conſideratur,niſi initio cauſſa aliqua idonea ſubeſſe digneſcatur,dec.543.lib.3.nu.6

G

Generalis derogatio regularum Cancellariæ etiam regulæ octo menſium tamquam ſub generalibus contentæ dicitur haud dubiè derogare,dec.340.lib.3.nu.4
Generalibus ſæ clauſulis in ceſſione quæ nulla eſſe præſupponitur poſitis,an capi beneficium vacans per obitum poſſit non facta mentione de menſe,dec.470.lib.3.nu.3
Generi per ſpeciem nequaquam debet derogari,dec.28.lib.2.nu.2
Gerentis actum vbi ſolum de præiudicio agitur,nihil intereſſe poteſt vel referre, an præcedat conſenſus,vel ſubſequatur,deciſ. 586.lib.3.nu.5
Geſta per Vicarium qui pro Vicario agnoſcitur, an rata habeantur tamquam per principalem ſubſtituentem ſint geſta,dec.151. lib.2.nu.1
Geſta pro ſe,& nomine abſentium,quos non conſtat eſſe vocatos, ſi non ſint in arduis, ratificantur, non obſtante, quod non ſint abſentes illi vocati,dec.327.lib.3.nu.3
Geſta cum procuratore habente generale mãdatum,qui tamen cõſtitutus fuit ante cauſſæ commiſſionem,an ſint valida,dec.277. lib.3.nu.1
Geſta poſt appellationẽ iniuſtè grauati omnia reſcinduntur ex cauſſa nullitatis, cum friuola talis appellatio dici non poſſit, deciſ.208.lib.3.nu.3
Geſta per procuratorem aſſertum etiam ſub nomine principalis,non nocent ipſi principali,ex quo incontinenti a die in ius vocationis omne ius, ſi quod habebat in beneficij poſſeſſione in fauorem aduerſarij ceſſerit,tamen cum proteſtatione,d.232. lib.3.nu.4
Geſta per procuratorem aſſertũ nomine principalis,eidem nullo modo præiudiciũ generare dẽnt,vel poſſunt,dec.208. li.2.n.6
Gloſſa in l.fi.C.ſi ſæpius in integrum reſtit. poſ.indiſtinctè concludit ſæpius concedẽdam in integrum reſtitutionem, deciſio 276.lib.3.num.2
Gradus primus,& ſecundus in linea inæquali,an ſit prohibitus de iure diuino,vide pulchram cõſiderationem,dec.346. lib.3.n.1
Gratia,ſi neutri,non capit beneficium vacans tempore datæ ipſius gratiæ,d.824.li.3.n.1
Gratia,ſi neutri, ſuperueniens defectui prouenienti ex regula de annali, poteſt abſque alio nouo conſenſu canonizari, dec. 856. lib.3.nu.1.Contrariũ tñ tenetur ibi.vers.8
Gratia ſuperueniens de ſtylo Curiæ ſupplet defectũ primæ gratiæ,dec.856.lib.3.nu.2
Gratia conceſſa ſi non vacare exprimatur valor beneficij,non valet,dec.64.lib.3. nu.2
Gratia impetrata non dicitur ſubreptitia, licet illorum mentio facta nõ fuerit,de quorum præiudicio agitur, ſtante quod vocẽ non habeãt in Capitulo tamquam manſionarij,dec.44.lib.2.nu.1
Gratia an remittenda ſit ad corrigendum,an intelligenda prout in regiſtro continetur, dec.676.lib.3.nu.4
Gratia an per ſolum ſupplicem libellum Papæ oblatum perfectum vigorem adipiſcatur,libello etiam informi exiſtente, deciſ. 251.lib.2.nu.2
Gratia alicuius contra intruſum,an canonizari poſſit tertio quodam admiſſo pro intereſſe iura ſua producente,d.20.lib.1. nu.1
Gratia,ſi neutri,non eſt reſtitutio primæ gratiæ exiſtentis, ſed noua dicitur gratia, dec. 856.lib.3.nu.1
Gratia ad beneficia vacatura, intelligitur de vacatione tam in menſibus reſeruatis contingente,quàm in ſpectantibus ad ordinariorum collationem,dec.840.lib.3.nu.2
Gratia an notari poſſit tãquam ſubreptitia, vbi narratio ſit Principi de familiaritate ad facilius gratiã extorquendã,ibid.nu.3
Gratia,ſi neutri,de beneficio vacãte in curia acceptato vigore expectatiuæ, non facta mentione de fructibus perceptis,eſt nulla, dec.803.lib.3.nu.1
Gratia informis eſt ſupplicatio ſignata, quæ litterarum expeditione ſecuta formam accipit,dec.273.lib.3.nu.3
Gratia reſtitutionis in integrum plenè deduci debet,& iuſtificari a parte, cui per tres conformes ſententias fuit ablatum beneficium,antequam ad poſſeſſionem reſtituatur medio in integrum reſtitutionis,deciſ. 104.lib.3.nu.1
Gratia conceſſa de nominatione,intelligi debet de tali, quæ ſit ante factam prouiſionẽ de beneficio vacante,dec.104.li.3.n.1
Gratia,ſi neutri,habita de beneficijs,per reſignationem ratione familiaritatis Vicecãcellarij,verum valida ſit, familiaritate dicta non ſufficienter ſatis comprobata,dec. 158.lib.3.nu.1
Gratia patris,an poſſit canonizari contra intruſum tertio intercedente,qui ius melius habet,& admiſſo pro ſuo intereſſe,dec.87. lib.2.nu.1
Gratia clerici impetrantis beneficium ſolitũ regi per ſeculares, & non regulares, an ſit valida,dec.522.lib.3.nu.1
Gratia non dicitur ſubreptitia valore beneficij in corpore ſupplicationis non expreſſo dec.804.lib.3.nu.1
Gratia, ſi neutri,conceſſa per Papam Paulũ Tertiũ, quam vim habeat in ſupplicationibus,dec.279.lib.2.nu.1
Gratia,ſi neutri,ſemel conceſſa ſi eiuſdẽ ſpeciei ſuperueniat ſecunda, annihilatur per primam,ibid.nu.2
Gratia, ſi neutri, vbi canonizari non poteſt, ſed ſolũ ob id producitur,ne articuli tãquã merè obiectiui reijciantur, ſupplicatio facta ſufficit,neque neceſſaria eſt litterarum expeditio,ibid.nu.3
Gratia habens certam horam appoſitam præfertur gratiæ,cui nulla hora appoſita fuit de ſtylo Curiæ,dec.188.lib.2.nu.5
Gratia conceſſionis ſi obtinetur beneficij, debet eiuſdem valor exprimi non deducta penſione, cum Papa non prætendat dare beneficium,niſi connumerata penſione,deciſ. 184.lib.2.nu.4
Gratia non iuſtificata ad poſſeſſionis reſtitutionem non poteſt agi interdicto recuperandæ,dec.150.lib.2.nu.2
Gratia particularis non ſuſpenditur per gratiam generalem,dec.1093.lib.3.nu.1
Gratia,ſi neutri,omiſſa nullitate cauſſata ab excommunicatione per non expreſſionẽ nullitatis in reſignatione beneficij,an ſuo vigore deſtimatur,dec.168.lib.2.nu.1
Gratia ita diſtingui poteſt, vt alia dici poſſit pura,condõnalis alia,dec.635. lib.3.nu.2
Gratia Papæ,quando mandatur prælato non in ſpecie,vel in individuo, ſed vt prælato an ſit perpetua,vel extinguatur cum morte ipſius prælati,dec.563.lib.3.nu.4
Gratia quæ conditionem cõtinet,vt niſi poſt ſex menſes habitum ſuſciperet prouiſus, vacaret præpoſitura, quid operetur, deciſ. 632 lib.3.nu.1
Gratia ſubreptitia dicitur ſi ad eam concedẽdam Papa inducitur per falſas informationes,vel relationes,dec.130. libro 2.nu.6
Gratia coadiutoriæ partis, vtrum impediat remiſſoriæ conceſſionem a parte aduerſa petitam,dec.652.lib.3.nu.3
Gratia vnius partis data ad vacantia, & vacatura,prævalet gratiæ conceſſæ ad vacantia tantum,dec.661.lib.3.num.3
Gratia Papæ conſueuit eſſe perpetua, deciſ. 2161.lib.3.nu.1
Gratia conceſſa per Principem in ſpecie vim adimens ſtatuto,dubium omne adimit, qđ de ſtatuti validitate poteſt oriri,dec.70.li. 3.nu.2.Et qđ ſi derogationis gratia de obreptione notetur, ex falſa narratione, aut tacita veritate,dec.70.li.3.n.3. & nu.ſeq.
Gratia erectionis nouæ dignitatis non dicitur ſubreptitia, licet non ſit facta mentio de manſionarijs Eccleſiæ, ſed tantum de Capitulo,dec.38.lib.1.nu.1
Gratia per Papã facta vni parafrenario,an intelligatur conceſſa perſonæ tantũ,an verò corpori,dec.1036.lib.3 nu.1
Gratia ſi pura exiterit,ſub aliqua conditione non venit reſoluenda,dec.11.lib.2.nu.1
Gratia cõceſſa reg.de mot.prop.& gratis expedita cum aliqua tamen expenſa præſumitur acceptata per ipſum,d.43.lib.1.nu.1
Gratia duplex ſuper vno,& eodem beneficio eodem temporis tractu cadere, ita vt vtraque valeat,non poteſt,ſed prævalet ea,quę eſt magis valida,dec.366.lib 3.nu.1
Gratia an ſubreptitia dicatur non facta mentione in ea eorum, quæ ad id videntur requiri,dec.422.lib.3.nu.1
Gratia ſupplicationis ſignata per Papam per ſecta eſt conditionaliter accedente conſenſu in reſignatione requiſito principalis reſignantis,dec.425.lib.3.nu.4
Gratia conceſſa alicui,qui in ſpecie non narrauit defunctũ ſuum rõne excommunicationis,an ſit ſubreptitia,dec.172.lib.2.n.1
Gratia prima ratificata non cenſetur, vbi per

alium obtenta eſt gratia per ſignaturã ſtabilita,ibid.nu.3
Gratia obtenta in poſſeſſorio concomitanti bus tribus litteris executorialibus, & aliis vſque ad brachium ſeculare inclusiue, reli quas omnes gratias dicitur obfuſcare, ibi. num.4
Gratia non exprimens verum beneficij valorem in ſupplicatione oblata,facta reſignatione,an de nullitate notari poſſit. d.300. lib.2.nu.1
Gratia obtenta ſi fuerit ſecunda, nulla facta de prima mentione,an de ſubreptionẽ poſſit notari, dec.144.lib.2.nu.1
Gratiæ conceſſæ priuatum fauorem ſpectantes illi conceſſæ dicuntur qui ea vti volet, dec.366.lib.5.nu.4
Gratiæ duæ ſi in vno,& eodem ſupplici libello comprehendantur, mutationis vna,extenſionis alia,non ob id tamen dicitur mixta vtraque gratia,ſed ſimplex,& eadem eſt ratio in pluribus gratijs eadem ſupplicatione obtentis,dec.265.lib.2.nu.3
Gratiæ a Pontifice conceſſæ ex priuilegio ceteris aliorum gratijs præferuntur,dec.676. lib.3.nu.3
Gratiæ conceſſio impetrãta per ſupplicem libellum,an ex ſola ipſius exhibitione perficiatur,licet informis dicatur, deciſ.306. lib.3.nu.2
Gratiæ multum pingues veroſimiliter a Principe non præſumuntur conceſſæ, niſi per impoſitionem tacita veritate, & narratis non narrandis, & habentur pro ſubreptitijs,dec.169.lib.2.nu.1
Gratiæ licet ante ſæpius denegatæ in curia non raro concedantur ét non facta mẽtione ceſſationis,nec denegationis,dec.215.
Gratiæ duæ ſi concurrant, quarum vna pinguior eſt,alia tenuior, vtra earum debeat præcedere,dec.358.lib.3.nu.2
Gratiæ non impediuntur quo minus effectus ſuos conſequantur,etiamſi ſub falſa relatione valoris litteræ grattarum fuerint expeditæ,dec.300.lib.2.nu.2
Gratiæ duarum partium ſibi aduerſantium in expectatiua beneficiorum,an ſimiles eſſe poſſint,dec.661.lib.3.nu.1
Grattam acceptans tenetur probare, licet præſumatur in tempore acceptaſſe,deciſ.836. lib.3.nu.1
Gratiam ſuam dicens anteriorem gratia ſui aduerſarij ob ius quæſitum, an obſit parti aduerſæ,dec.541.lib.3.nu.2
Grattarum diſſimilitudo vtriuſque partis de beneficij iure ſibi competenti prætendentis,an ex clauſulis inſerti ſolutis ſufficiẽter apparere poſſit,dec.681.lib.3.nu.2
Grattas multum pingues non præſumitur Papa facere,niſi reſpectiuè conſiderata qualitate grattiam petentis, ratione familiaritatis alicuius Cardinalis,dec.160.lib.3.nu.2
Gratuoſa ſubrogatio in beneficio tribuit etiã ius quoad capiendam poſſeſſionem,d.456 lib.3.nu.2
Gratis expediens gratiam ſi neutri, ſub falſa narratione familiaritatis alicuius Cardinalis,nullam reddit grattiam,& incidit in pœnas per Alexandrinam,Leoninamque Extrauagantem irrogatas,d.166.lib.3.nu.2
Grauamus continua illatio, & petiti iuris adminiſtratio ſubtracta, cauſſa ex priuilegio indulti appeliabiles, & ad matus tribunal a priori abſtractum deducit, deciſ. 101.lib.3.nu.6
Gubernationi alicuius ordinis commiſſum, & ſecundum illius ordinem viuere, differunt,dec.1105.lib.3.nu.1
Gubernator tempore adminiſtrationis incepæ habens bona, ſi deponant teſtes de eius paupertate,an probent, deciſ.426. lib. 3.nu.2

H

HAbens gratiam ex conceſſione Sanctiſſimi expectatiuam ad tres ſpecificatas Diœceſes, & ad tres alias facultates etiam acceptandi, prior gratia an obliteretur ob incertitudinem non ſpecificatarum Diœceſium,dec.170.lib 3.nu.1
Habens procuratorem in partibus ad accepẽdum quæcunque beneficia cadẽtia ſub ſuã expectatiuam,non poteſt acceptare ea,quę ante impetrationem expectatiuæ vacantia fuere,dec.232.lib.3.nu.2
Habens gratiam acceptandi, ſi acceptatum beneficium ceſſit alteri, vtrum de nouo poſſit acceptare,aut conſumpta ſit gratia, dec. 311.lib.3.nu.1
Habens notitiam citationis,& tamen tempore aſſignato non compareus ſibi præiudicat,dec.68.lib.3.nu.5
Habens commiſſionem reſtitutoriam in qua narratum fuit de iure competenti, vt valorem beneficij exprimat eſt neceſſe,deciſio 112.lib.2.nu.2
Habilitas, & idoneitas prædeceſſoris poteſt probari in genere per publicam vocem, & famam,niſi ſuper ea eſſet lis introducta,d. 1162.lib.3.nu.4
Habilitates probatæ per teſtes de auditu,& reputatiue licet plenè non ſint,probant,tamẽ habilitate aliquando,dec.81.lib.2 nu.4
Habilitates illegitimi probantur per Diaconum etiam quod non fuerit promotus per proprium Epiſcopum,ſed per alium dicẽtem habere licentiam a proprio Epiſcopo, dec.53.lib.1.nu.1
Hæredes in teſtamento nominati aliquando ſoli filij dicuntur, aliquando & alij etiam extranei,d.400.lib.3.nu.1
Hæredes vocati in teſtamento, intelliguntur de filijs,quamuis in vniuerſum non ſuccederent,ibid.
Hæredes pacto de non alienando, nec hypothecando contrauenientes, eo amplius iuuari non poſſunt,dec.94.lib.2.nu.2
Hæredibus mariti prædefuncti pro dotis exitanda reſtitutione a relictæ viduæ hæredibus repetita,vtrum exceptio cõmiſſi adulterij competere poſſit ſtante eo, quòd maritus criminis ignarus de vxore numquam fuerit conqueſtus,dec.13.lib.3.num.1
Hæredibus mariti vtrum exceptio adulterij commiſſi ab vxore competat ad id, vt dotem non reſtituere teneantur hæredibus vxoris dotem repetentibus,dec.86.lib.2. nu.1.Et quid ſi hæredes fuerint ignorantes de commiſſo adulterio. dec.86. lib.2. nu.2.& nu.ſeq.
Hæredis appellatione non venit particulariter inſtitutus, niſi id ex præſumpta mente teſtatoris proficiſcatur,d.400.lib.3.nu.3
Hæreditas damnoſa non præſumitur adita regulariter,fallit tamen quandoque,deciſ. 1160.lib.3.nu.4
Hæreditas adita ab ea,quæ non eſt inſtituta, obtenta gratia ſubrogationis per ſacram pœnitentiariã non facta mẽtione additionis, an ſit ſubreptitia cauſſa illius taciturnitatis,dec.313.lib.3.nu.1
Hæreditas poteſt ſi dãnoſa ſit beneficio inuẽtarij ſine damno adiri, dec.1166.lib.3.n.5
Hæreditatem capiens, ſi incompetenti agat actione,& incongruis remedijs attentaſſe ius dicitur aduerſarij,quæſitum,dec. 474.lib.3.n.3
Hæreditatis aditio quibus ex coniecturis probetur,dec.1191.lib.3.nu.1
Hæres per additionem hæreditatis videtur approbaſſe non ſolum factum teſtatoris, ſed etiam eius conſcientiam exonoraſſe,deciſ. 1166.lib.3.nu.1
Hæres inſtitutus a teſtatore, qui præteriit matrem,quando incidat in pœnam l.fin.C.de codicillis,dec.688.lib.3.nu.3
Hæreſin propria voluntate,& ſic ſponte confeſſus,filios habens,beneficia ipſis conferri non impedit,ſtante ſtatuto filios hæreticorum admitti neutiquam ad beneficia debere,cum non reconciliatorum ſit in numero habendus,ſed pœnitentum,dec.105. lib.2.nu.1
Hæreſin ſponte abiurans,& confitens, non dicitur hæreticus, nec reconciliatus, & ob id non comprehenditur ſub ſtatuto vetans dari beneficia filijs reconciliatorum,aut hæreticorum Eccleſiæ Hiſpalenſis,deciſ. 38. lib.3.nu.2
Hæretici beneficia ipſo iure dicuntur vacare poſt commiſſum crimen,deciſio 707. lib. 3.nu.2.
Hieroſolymitana religio habẽs priuilegium determinandi cauſſas incidentes inter ſuos milites,litigant cum Religione ſi non ſit eius miles,vel ſubditus,tamen ſi ſe voluntariè ſubiecerit Religioni,ab eaque fuerit acceptatus, an ab ea ad Curiam appellare poſſit,deciſ.101.lib3.nu.4
Hieroſolymitana Religio bona decedentiũ militum applicat Religioni,dec.371.lib.3 num.1
Hieroſolymitani fratres tria ſubſtãtialia profitẽtur,vt ceteri religioſi, ideo pecunias (ſi quas habent) in filios naturales transferre non poſſunt,dec.436.lib.3.num.2
Hiſpalenſis Eccleſiæ ſtatutum vetans filios reconciliatorum, vel in hæreſim lapſorum in ea beneficiari, non comprehendit ſponte confitentes errorem tempore gratię,d. 55.lib.3.nu.1
Homicidium ex quibus probetur indicijs,d. 1193.lib.3.num.1
Hominis in ſpecie,vel individuo habentis indultum ex conceſſione Summi Pontif.ſi in ſupplici perfecto libello non fiat mentio,an per id ſufficienter derogetur,deciſ. 88.lib.1.nu.8
Homo centum poſſe annis viuere præſumitur vt plurimum,niſi de morte doceatur, dec.667.lib.3.nu.1
Hoſpitale in titulum, vel commendam etiam laico dari poteſt,idque ex conſuetudine curiæ memoria non extat,dec.116.lib.3.n.3
Hoſpitale prælato Eccleſiaſtico in quæſtendis æquiparatur,dec.30.lib.2.nu.3

I

IAcente hæreditate non dicitur vacans poſſeſſio,dec.468.lib.3.nu.3
Identitas corporum prætenſa in bonis Epiſcopi poſſeſſis ab Eccleſia,per hæredis aduerſarios probari debet,deciſio 582.lib.3. num.6
Identitas beneficij ex quibus probetur,deciſ. 2088.lib.3.nu.1
Identitas beneficij in controuerſiam vocata, an per teſtes de publica voce,& fama deponentes probari poſſit, dec.179.lib.3.n.3
Ignorantia alicuius de vita perſonæ, quę poſſet ſuperſtes infringere teſtamentum debet ſaltem rumore mortis,& publica fama probari,dec.671.lib.3.nu.1
Ignorantiam ad elidendã, vel potius ad ſcientiam conuincendam de morte, vel vita perſonæ,quæ præterita,infringeret teſtamentum,an ſit ſufficiens coniuncto ſanguinis, dec.667.lib.3.nu.7
Illegitimitas prætenſa ratione ſucceſſionis in Baronia,ſi per errorem procuratoris appareat cadere in aliam perſonam,quam in eam, quæ eius cauſſa inhabilis dicitur ad ſucceſſionem in Baronia officit nequaquã principali,dec.168.lib.3.nu.1
Illegitimitas eſt infamia, intereſtque parti ab illa cuiuſque iudicio liberari, deciſ.352. lib.3.nu.4
Illegitimo non ſufficit probare, quod inceſſit

in habitu, sed debet probare se dispensatũ ad clericatum per litteras, vide decisionẽ tertiam. infra incip Hippalens. canonicatus clericatus illegitimi, vel vlterioris habentis præscriptionem contra se, probatur etiam ex cõi opinione, dec. 47. lib. 1. nu. 1

Immemorabilis per quos testes probetur, & quomodo, dec. 1328 lib. 3. num. 1

Immitti in possessionem rerum stabilium nemo debet sine mandato Superiorum, & ante causæ cognitionẽ, decisio 167. libro 3. num. 9

Impediente aduersa parte, ne originalia producantur in iudicio ad partis alterius præiudicium, copiæ eo, casu ex ipsis originalibus extractæ iuuant, & loco originalium instrumentorum cum eodem effectu habẽtur, dec. 124. lib. 3. nu. 3

Impedimentum quodlibet iustum facit, vt suspendatur causæ actio, & cœptum iudiciũ, donec omnimodo auferatur, dec. 206. lib. 2. nu. 3

Impeditis & valetudinarijs ad hoc, vt iurent & de quæsitis deponant, mittitur notarius ad domum. Illustrib. verò personis examinandis mittitur ipse iudex ex decreto tribunalis Rotalis, si fuerint in loco præsentes, si verò absentes, & notarius mitti assolet, idque iuncto bono interprete, dec. 256. lib. 3. nu 4

Impensæ in expediendis litteris factæ, an præsumere faciant præcessisse mandatum ex doct. Sanct. licet alia concurrant, dec. 7. lib. 2. nu. 2

Impetrans priuilegium tenetur etiam qualitates eodem priuilegio expressas iustificare, dec. 665. lib. 3. nu. 5

Impetrans beneficium cum expressione valoris multo minoris, cuius in rei veritate est, apposita tamen clausula in supplicatione augendo, vel minuendo vsque ad verum valorem, vtrum verus valor sibi obsistat, decis. 541. lib. 3. nu. 1

Impetrari potest declaratoria contra non parentẽ executoriales, dec. 460. lib. 3. nu. 1

Impetrarit si quis beneficium, & in impetratione veram taxam subticuerit, licet in excusatione adducat, quæ dubium parere possint, an veniat post priuationem restituendus, dec. 41. lib. 2. nu. 1

Impetratio facta cum expressione, quod beneficium est de iurepatronatus forsan ex datione, vel dotatione debet iustificari, qa verbum forsan, non tollit præsumptionẽ de qua in decis. Cassad. 7. de iure patr. dec. 28. lib. 1. nu. 1

Impetratio beneficij, tamquam vacantis facta antequam ille, in cuius fauorem fuit reseruatus regressus, notitiam habuerit, an valeat, dec. 770. lib. 3. nu. 1. & num. seq. vsque in finem.

Impetrationis tempore si absens fuerit impetrans beneficium, an ipsi talis absentia obesse possit, & ob id desinat familiaritas, vel sit interrupta, quæ requirebatur continua in talis beneficij impetratione, possitque gratia illius causa tamquam subrepti tia notari, dec. 113. lib. 1. nu. 1

Impubes vtrum in præsentia sui legitimi curatoris ordinaria authoritate constituti, & cum eiusdem licentiæ, & authoritatis interuentu, procuratores ad beneficiorum acceptationes constituere possit, dec. 579. lib. 3. num. 1

Imputare debet pacificus possessor triennalis sibi ipsi, quod committendo causam effecerit beneficium litigiosum, & hoc facto beneficio regulæ de triennali semetipsum priuarit, dec. 280. lib. 3. nu. 2

In adiutoria cum spe futuræ successionis, an sit necesse indultis derogare, dec. 82. lib. 2. nu. 1

Inæqualitas magna in permutatione arguit dolum, & fraudem, dec. 995. lib. 3. nu. 1

Incapax nisi doceat de dispensatione, non restituitur, vel saltem mandatum de dispensando, decisio 1137. lib. 3. num. 1. cum numero 2

Incapax successionis alicuius intelligitur de acquirendis, non autem de iam quæsitis, dec. 911. lib. 3. nu. 1

Incapax alicuius iuris tenetur ostendere titulum ad obtinendum exequtoriales in possessorio, dec. 713. lib. 3. nu. 3

Incerta citatio non potest legitima censeri, nec arctat citatum tamquam alternatiua, neque super ea ferri potest vlla sententia, dec. 275. lib. 3. nu. 3

Incertus libellus in iudicio admittitur, vbi incertitudo non dependet ex facto, & voluntate libellum offerentis, & pars nihil in cõtrarium opponat, dec. 275. lib. 3. num. 5

Inclusio vnius non facit venire inclusionem alterius diuersis in mandatis, decis. 2121. lib. 3. nu. 1

In casibus exceptis, an stari debeat confessioni istius, qui facit cessionem, dec. 50. lib. 2. nu 2

Incedens in publica processione, vt Archipresbyter, faciens sequestrum in loco Archipresbyteratus vtrum horum actuũ medio dici debeat Archipresbyter, dec. 446. lib. 3. nu. 1

In causa, & causis, hæc clausula inserta commissioni haud dubiè iurisdictionẽ tribuit, cum directa est commissio, decis. 281. lib. 3. num. 2

In coadiutorijs, vt supra decis. 82. ratione spe futuræ successionis derogatio indulti est necessaria, dec. 84. lib. 2. nu. 1

Incola decimarum præstatione Fratrib. Cœlestinis debitarum, non liberatur ob id, quod in laudo in specie illarum mentio non sit facta, dec. 423. lib. 3. nu. 4

Incolæ ad solutionem decimarum non tenẽtur religiosis, quando in quasi possessione sint non solutionis, idque a tempore immemorabili, dec. 423. lib. 3. nu. 6

Incompatibilia plura possidens beneficia nõ familiaris, sed execrabilis dicitur, & articulatio contra talem facta tamquam indignũ ad gratiam si neutri, est releuatoria, & probat contra eumdem, dec. 176. li. 3. nu. 1

Incompatibilitas debet concludenter probari, dec. 1094. lib. 3. nu. 1

Incontinenti actus facti semper correspectiui censentur, & ob id in causa beneficiali plurimum suspecti, dec. 503. lib 3. nu. 5

In depositionibus super articulis in iure consistentibus causa, vel facta sunt assignanda, ex quibus concluſum, dec. 1163. lib. 3. n. 1

Indulta in fauorem, in odium, nequaquam de iure veniunt retorquenda, decisio 2. lib. 1. num. 1

Indulto prouisorio ad omnes menses in beneficijs consentiens, magis præsupponitur alternatiuæ consensisse, stante quod fauorabilior sit prouisionis indulto, decis. 84. lib. 3. nu. 5.

Indultum habitum per prælatum de conferendo, an præiudicet summo Pontifici si conferat beneficium etiam persistente in suo vigore adhuc ipso indulto, decis. 116. lib. 2 nu. 1

Indultum concessum Regi Scotiæ non comprehendit beneficia vacantia in octo mensibus postea reseruatis etiam stante clausula cum conditione ampliata etiam in mensibus ordinarijs concessis, decis. 795. lib. 3. num. 1.

Indultum de conferendo concessum alicui prælato in causa beneficiorum vtrum extendatur ad omnes menses, an solum ad eos, qui alternatiui dicuntur, decisio 114. libro 2. numero 1

Indultum datum Cardinali de prouidendo de beneficijs vacantibus per obitum familiaris Cardinalis, si etiam ordinarius loci fuerit, accedente, q verè, & non fictè, & omni fictione remota ponatur in indulto, quod prouidere possit, an ob id conferat, & teneat collatio. dec. 116. li. 3. nu. 1

Indultum non dat potestatem conferendi illam non habenti, sed tantum tollit impedimenta reseruationum, & conseruat quasi possessionem, in qua quis existit, dec. 783. lib. 3. nu. 3

Indultum concedens Cardinalibus ius liberè disponendi de omnibus beneficijs, quæ ad eos iure ordinario spectant in sua Diœcesi, non obstante regula octo mensium, primo num ius illi dicitur conseruare, ad regulã reuocatoriam nihil autem illi de nouo dare, dec. 537. lib. 3. nu. 8

Indultum concessum Camerario de conferẽdo beneficia in diœcesi alicuius ordinarij in omnibus mensibus, vel alternatiuũ, non bene constito de consensu vtriusque, an sit validum habendum, dec. 50. lib. 3. nu. 1

Indultum confirmationis beneficiorum Cardinalium concessum, si præsupponatur reuocatum vigore regularum reuocatoriarũ an faciat impetrantis petitionem canonizandam, dec. 484. lib. 3. nu 1

Indultum loquens de vacationibus cessante commenda, non comprehendit vacationes per resignationem, decisio 1070. libro 3. num. 1

Indultum habens collationis beneficij vacãte eo per resignationem, an prouideri alicui de illo debeat cum consensu habentis indultum, dec 52. lib. 3. nu. 3

Indultum nihil operatur vbi non præcedit iuris inferendi quasi possessio, dec. 783. lib. 3. num. 4

Indultum per resignationem factam in manibus Sanctissimi, annihilatur, & vacatio beneficij ex eo actu subsequitur, decis. 52. li. 3. num. 1

Indultum simpliciter concessum non comprehendit Prælatum habentem vnam tantum vocem in capitulo, dec. 783. lib. 3. nu. 1, & nu. 5. & 7

Infamia non infertur, vbi a iudice imponitur pœna mitior ordinaria, dec. 658. lib. 3. num. 6

Infans si paternam donationem non acceptauit, an id in sui præiudicium vergat, spoliatus a fratribus primi matrimonij, quibus non est vterinus, ibid.

Infans filius, an possit etiam dici in infanti state aliquem statum acquirere, qui possit venire in considerationẽ, cũ status eius similis sit ei, qui rem dormientis peperit, dec. 524. lib. 3. nu. 2. & 3

Inficitur tantum gratia per regulam, de valore, non autem persona, quæ ob id inhabilis redditur nequaquam, prout facit regula de annali, dec. 541. lib. 3. nu. 10

Infirmitas tempore resignationis ex quibus probari possit, decis. 955. lib. 3. nu. 1

Informatio datorum articulorum si fieri debeat in processu probationum verisimilitudinum contingentium pro remissoria, etiam parte non instante, an fieri debeat retractatio, & aliorum punctorum, & resolutorum ad examinationem procedi, dec. 111. lib. 3. nu. 1

Informationibus non datis omnibus Auditoribus sæpè supersedetur in causæ conclusione, dec. 339. lib. 3. nu. 1

Infra mensem vacationis acceptare debeas, vt in Bulla continetur, id si neglexerit, nulla est postmodum subsequens acceptatio, dec. 557. lib. 3. n. 4

Ignorantia earum, quæ antea fuere gesta, an impe-

impediat ratificationem,deciſ. 493. lib.3. num.2.& nu.3

Ignorantia iuris ſui deducendi ex abſentia vtilitate functionib. prætenſa,vtrum ſemper excuſet,dec.464.lib.3.nu.5

Ignorantia de litis ingreſſu,& prolatione ſententiarum non debet officere ignoranti parti,nec cedere in præiudicium ſui iuris,dec. 32.lib.3.nu.5

In generali liberatione,ſeu tranſactione non veniunt dolo occultata ſiue geſta,d.1169. lib.3.nu.5

Ignorantia, quæ prætenditur per tertium ratione ceſſationis Bullæ paulò ante conceſſæ,an releuet,dec.149 lib.3.nu.5

Ingerens ſe ſtatim habita noua prouiſione adminiſtrationi cum fructuum perceptione, incidit in pœnam capituli auaritiæ, & ob nimis celerem actum,& properàter geſtũ, ius,ſi quod habebat,perdit,d.83. lib 3.n.9

Ingredi poſſeſſionem beneficij qui vult per generales clauſulas,non amplius capit per reſignationem,dec.614 lib.5 nu 8

Inhabilis nemo dicitur ad beneficium propter infamiam,niſi in ſententia hoc expreſſe dicatur,dec.698 lib.5 nu.5

Inhabilitas ad beneficia obtinenda vtrum ex prouocatione ad pugnam oriri poſſit, dec. 98.lib.1.nu.1

Inhabilitas ad beneficia Eccleſiaſtica obtinẽda,an argui poſſit ex pugna in duello commiſſa,dec.45.lib.3.nu.1

Inhabilitas non poteſt aliquem grauare non inquiſitum de crimine neque condemnatum,dec.96.lib.1.nu.7

Inhibitio de non ædificando prope monaſterium ad ſpatium cannarum 300. an valida ſit contra priuilegia prægrantibus priuilegijs,& recentioribus. dec.530.lib.3.nu.2

Inhibitio de non moleſtando contraria prioris inhibitioni de non ædificando,quid operetur in fauorem recenter priuilegiatorũ contra antiquitus priuilegiatos, ibid.nu.3

Inhibitio parti agenti vtrum extra Curiam contra reum dari poſſit,idq; per vim commiſſionis,dec.264.lib 2.nu.1

Inhibitio ne procedatur in cauſſa ciuili pendente criminali, a ſuperiori iudice non debet fieri ſine præuia cauſſæ cognitione,dec. 59.lib 3.nu.3

Inhibitio petenti procuratori, an extra Curiã debeat concedi, vel denegari vigore commiſſionis cauſſæ attentationis,quæ ex ordinario Curiæ ſtylo non ſoleat denegari,deciſ.588.lib 3.nu.38

Inhibitio quando ſit deneganda,deciſ.1175. lib.3.nu.1

Inhibitione ſi aliquid in partibus machinari poſſe procuratorem ſit ſuborta ſuſpicio, quãuis ſit præter morẽ, p ſolitũ Curiæ ſtylum,denegari poteſt,dec.358.lib 3.nu.2

Inhibitione facta de iure, vtentius nihil fieri debet commiſſionis reformatione nondũ obtenta,dec.22.lib.1.nu.3

Inhuiuſmodi conceſſione ſi addatur dictio clauſularis,liberè conferre, quid operetur, dec.21.lib.2.nu.3

Inique appoſitum ſequeſtrum venit ſtatim reuocandum,præſertim vna tantum ſententia lata ſuper attentatis,quæ proprio diffinitiua dici non debet,dec.469. lib.3.nu.3

Iniquitas decreti vbi notoria eſt,licet executi, locus ſit repetitorij pecuniæ tanquam indebitæ exactæ,& ſolutæ,d.370. lib.3.nu.2

Iniuria neminẽ fit per remiſſionem, niſi in dilatione temporis,dec.2227.lib.3.nu.2

In litterarum expeditione non expreſſo beneficij legitimo valore, beneficij ſubſequitur vacatio,dec.123.lib.1.nu.2

In lite non exiſtens nec poſſeſſorem alicuius beneficij habens ab aliquo litigante, ſed poſſe,non dicitur attentaſſe,neque vitium aliquod tali poſſeſſioni ineſſe poteſt, dec.97. lib.1.nu.4

Innocentiana conſtitutione decretum fuit Auditores Rotæ procedere poſſe contra citatum,citatione etiam nulliter executa,modo conſtiterit citationis notitiam ad citatum peruenuiſſe,dec.36 lib.3.num.2

Innocentianæ conſtitutionis vigore cum in qualibet parte iudicij iuramentum perhorreſcentiæ præſtari poſſit, habet locum in eo vt procedatur in curia, non in partib.a curia longe remotis,dec 61.lib.2. nu.1

Inobedientib.iudici pœna per declaratoriam irrogari poteſt potiſſimum ſi compoſitionem a iudice propoſitam reſpuere temerario auſu perſeuerent,dec.441.lib.3.nu 6

Inofficioſum dicitur teſtamentum a matre vno filio in ſolidum inſtituto alijs in vita exiſtentib.tacitè prætermiſſis, ibi. Limita pro validitate teſtamenti talis,cum rumpi poſſit per querelam,d.279. ib. 2.n.4.& n ſeq.

In poſſeſſorio etiam ſine commiſſione ſtantibus feriis procedi poteſt.d.261.lib.2 nu.3

Inquiſitio diligens per vnum, vel alterũ diẽ, ſi fiat a curioribus pro procuratore partis reperiẽdo,& dicatur abeſſe ab vrbe,fiet citatio ad valuas domus habitationis ſi certa fuerit,ſin minus,per contradictas in Cãpo Floræ affixas erit citãdus,d.262.lib.2.nu.1

Inſerta ſi fuerit inhibitio ipſi commiſſioni in partibus factæ,an probent, ſtante eo qđ ſententia executorialibus ipſis inſerta faciat fidem,dec.35. lib 2.nu.3

Inſertum an præſumptionem aliquam iudici facere poſſit,cum ſaltem probationes ſemiplenas inducant,dec.2. lib...nu.4

Inſertum quamuis non probet plenè, inducit tamen præſumptionem probatoriam, & ſemiplenam etiam aliquando probationem inducit,dec.14.lib. 2.nu.4

Inſtantia exſpirare dicitur lata ſententia,dec. 854 lib.3.nu.1

Inſtantia in remedio reintegrandæ tranſit in ſingulare ſucceſſorem,dec.908 lib.3.nu.1

Inſtantia appellationis ex decurſu temporis lapſa,an adhuc duret inſtantia nullitatis, dec.42.lib 3.nu.2

Inſtantia reſtitutionis in integrũ inualida eſt elapſo quadriennio poſt factam cauſſæ cõmiſſionem,dec.101.lib.2.nu.21

Inſtitutio facta per ordinarium in beneficio quod eſt de iurepatronatus non citata parte,eſt nulla,dec.266.lib 3.nu.7

Inſtitutiones continuatæ ſpatio 241. ab ordinario ad præſentationem patronorum non productis licet prætentationib.an probẽt legitimè iuris patronatus poſſeſſionẽ,cõcurrente, quod in litteris ordinarius eos vocet patronos,dec.376.lib.3.num.1

Inſtitutio facta per ordinarium nõ citata parte aduerſa,vel eius procuratore,quæ ſe opponunt,eſt nulla,& venit data poſſeſſio hoc caſu ſequeſtranda,dec 227. lib 2.nu.7

Inſtitutio præſentati ab ipſa veritate, vel Communitate facta ab Ordinario, an corroboret præſentatum ius præſentandi, deciſ. 680.lib.3.nu.5

Inſtitutus in re certa etiamſi dicatur ſpoliaſſe cohæredes,dicitur ſine vitio ipſum poſſidere,dec.904.lib.3 num.1

Inſtitutus tempore quo petijt hæreditatẽ iure directo,ſi tamẽ ſciat nouos codicillos eſſe conditos,an tibi præiudicet hac ſcientia, licet non plenè probata per partem aduerſam,dec.556.lib.3.nu.8

Inſtitutus in re certa,an, & quando habeatur loco hæredis, vel legatarij, vide diſtinctionem,dec.902.lib.3.nu.1

Inſtrumenta acceptationum,& nominationũ deducta in folio non correſpondenti qualitatibus libri talibus inſtrumentis deputati ſuſpitionem fraudis parũt propter additionem, & diminutionem, quæ ad nutum nominati fieri poteſt,& irritam faciunt nominationem,dec.249 lib.3.nu.5

Inſtrumenta etiam ſecundum ius commune confecta, ſi tamen non ſint recognita non ſunt probatoria,dec.287 lib.3.nu.6

Inſtrumenta per partis confeſſionem roborata ratione matrimonij contracti, an fidem faciant etiam prætente parte aduerſa, & patiente vxorem in illis dici,quam eſſe negabat,dec.309.lib.3.num.2

Inſtrumenta noua litterarum compulſorialium an non legitimè extracta ex eo probẽtur. qp à Monachis Abbatis cuiuſdã Vicar. extiterit cõpulſus,dec.433. lib.3.nu.1

Inſtrumenta acceptationum non regiſtrata in libris,ſed foljs extenſa,facilè occultantur in prãiudiciũ partis,dec.126.lib.1.nu.3

Inſtrumenta acceptationum,& nominationũ extenſa in folio, neque libro commiſſa,ſuſpicionem fraudis faciunt,& fidei plurimũ cenſentur requiſitæ derogare,idque ob id, vel maximè, quod habilia ſint admodum ad occultandum,dec.196.lib.2.nu.4

Inſtrumenta producta in fauorem Monaſterij aſſerentia Abbatẽ eſſe dñm loci,non ob id confirmant ius patronatus beneficij in eo loco ſiti,ſtante qđ adeò antiqua ſint, vt & probationẽ dñi aſſerentis præſentationem factam a ſe a tempore immemorabili infringere non poſſint,dec.243. lib.3 n.2

Inſtrumenta regiſtro notarij inſerta ſi nõ plene probant poſſeſſionem ſpoliantis,neque teſtes,vt potè cum vnus depoſuit de viſu, alius de publica voce & fama, & tertius de ſimplici auditu,& ſic imperfecti,ita vt non cõſtet de eius poſſeſſione,reliquum eſt partem ſpoliatam iudicare continuaſſe ſuam poſſeſſionem veterem, neque vllam vnq̃ poſſeſſionis ſuæ interruptionem interceſſiſſe,dec 92.lib.3.nu.2

Inſtrumenta acceptationum nominationum Diœcetium,an ſint valida litteris nondum expeditis,dec.267.lib.3 nu.1

Inſtrumenta ad partitam ſe referentia iuxta tenorem ipſius veniunt partitæ intelligendę.dec.681.lib.3.nu.4

Inſtrumenta aliquot in actis nondum regiſtrata, vt ea quæ dubium parare poſſunt,in cauſſa ſunt,vt Rota in concludendo negotio ſuperſedeat,dec.168.lib.3 nu.8

Inſtrumenta etiam penes notarios Archiuij detenta,ſi multas habeant ſuſpiciones, an poſſint in controuerſiam vocari,dec.249. lib.3.nu.1

Inſtrumenta licet valde antiqua, non præſupponunt tamen tempus immemorabile,deciſ.214.lib.2.nu.3

Inſtrumenta duo ſi ſint, quorum alterum alterius contemplatione eſt factum, ſicque correſpectiuum,ſi ſecundum expediri non poteſt,neque primum valet, deciſio. 479. lib.3.nu.6

Inſtrumenta acceptationum debent non in folio extendi,quia facile occultari poſſunt ſed in libro in quo aliæ acceptationes deſcribi ſolent,ita vt fraus omnis, & dolus reſcindatur,dec.205.lib.3.nu.4

Inſtrumenta atteſtantia electionem non ſufficiunt,cum non clarè de vocibus datis appareat,dec.631.lib.3 nu 3

Inſtrumenta antiqua, nouiter tamen producta,an ſint in forma probanti,& vtrum tollant probationes aliàs factas,ſine inſtrumẽto,dec 214.lib.2.nu.1

Inſtrumenta temporis extenſionis non denotantia in actu controuerſo diſcutiendo parum aut nihil profunt,dec.287.lib.3.nu.2

Inſtrumenta producta ſub diuerſa data duo, confeſſione aduerſarij accedente, qua nominatur aſſiſtbarius ille recognoſcens, ni probent poſſeſſionem translatã in matro-

nas recognitas,dec.536.lib 3.nu. 3
Instrumenti vigore non canonizati,an possit inhiberi Auditori Rotali ab Auditore Cameræ Apostolicæ, vt pendente caussa criminali supersedeat i caussa ciuili vna ex altera dependente,dec.249.lib.3.nu.2
Instrumenti productio, vbi testes non sufficiẽter deponant, vel probant, coadiuuatur potest insufficientiam eorumdem ad plenam facti deductionem,dec.220 lib.2.nu.4
Instrumenti vigore facta confessio de recepto non tamen facta traditione, idque sub spe futuræ traditionis,an obsit confitenti, dec.312.lib.3.nu.2
Instrumentis si appareat nullos alios actibus electionem interuenisse,quam canonicos, probantur actus capitulariter gesti, decis. 533.lib.3.num.8
Instrumentũ in antiquis si probatũ fuerit cõtra testes deponentes de visu,& auditu,beneficium esse iurispatronatus, quod sit liberum concurrente eo,q̃ multis annis patroni, qui prætendunt iuspatronatus non præsentarunt, præsumitur pro libertate beneficij,dec.220.lib.2.nu.2
Instrumentis si probari potest super iurepatronatus confectis reseruatum patrono ius conferendi durante vita,non releuat prouisio Papalis in contrarium facta cum non præsumatur Papa patroni iuri præiudicare velle,dec.442.lib.3.nu.2
Instrumentis probationis incendio combustis difficilis redditur probatio, decis.489. lib.3.nu 3
Instrumentis stantibus pro parte,& testib.de vero titulo,& ita vsu obtenuari deponentibus vtrum probetur consuetudo,dec.241. lib.2.nu.1
Instrumento antiquo credendum exemplato coram iudice, & quinque notarijs, decis. 1303.lib.3.nu.1
Instrumento referenti creditur, licet de relato non constet, quando in referente clare apparet de eo,quod quæritur,dec.709.lib. 3.nu.1
Instrumento quando ad mutui petitionem agitur,exceptiones dantur, & sic debitum minus esse liquidum arguitur, decis. 257. lib.2.nu.6
Instrumento possessionis si fuerit probatum Decanum vna cum septem canonicis ingressum domum capitularem celebrato capitulo, tamen ob id non obtinetur de iure possessio,dec.79.li.2.nu.2. Et q̃d in huiusmodi catib. valeat longo vsu obtenuata cõsuetudo,dec.79.lib.2.nu.3
Instrumentorum multiplicis cessionis coadunatio,& productio vtrum lití vigorem restituat habitæ ex cursu ipsi pro derelicta,& eam faciat reuuiscere,dec.69. lib.3.nu.4
Instrumentorum vigore etiam maximè authenticorum consuetudo non probari potest contra ius inducta,dec.241.lib.2.nu.2 Limitatur vbi instrumenta non sola adducuntur,sed coniuncta cum legitima testiũ depositione,ibi,nu.seq.
Instrumentum vis, & robur tum probationũ fides ex diuturnitate temporis,& lapsu multorum annorum debilitatur, dec.304.lib. 3.nu.11
Instrumentum resignationis Archidiaconatus in quo sæpius mentio fit vocis, & loci in Capitulo,& stalli in Choro competenti Archidiacono,an probet priuilegium vocis,dec.355.lib 3.nu.1
Instrumentum dotis,in quo est pactum constituti,vtrum probet verum titulum legitimæ possessionis in Castro, vel hæreditate prætensa,dec.221.lib.3.nu.1
Instrumentum donationis seu diuisionis factam a patre, quo assignat filijs ex prima vxore certa bona,& nascituris ex alia secũda ômnia reliqua bona præsentia, & futura,an sit validum pro nato filio ex secundo matrimonio,ita vt erectus à fratribus e domo,in qua natus est, veniat restituendus agens de spolio,dec.524.lib.3.nu.1
Instrumentum dotale mulieris ducatorũ auri de Camera mille, an probet iustum titulum mulieris prætendentis ex eo de possessione Castri,dec.252.lib.3.num.1
Instrumentum resignationis si multorum dies stet intercapedine annorum a data litterarum collationis,prætenditur esse falsum, decis.278.lib.3. num.5
Instrumentum non continens diem, & horã quibus fuit celebratum,nõ est probatorium, posito eo quod etiam non interuenerint, nec constet qua ratione fuerit confectum, ibid.nu.2
Instrumentum originale inhibitionis vna cũ incerta commissione non probatis vltatenus insertis,nullum obtinet vigorem,dec. 14.lib.1.nu.3
Instrumentum possessionis cũ certo die præferat illi,q̃l non hẽt,dec.1204. lib.3.n.1
Instrm dotale continens in se pactum constituti,si nullum reputetur, & sit, & pactum constituti in eo contentum,etiam nullum sit, necesse est ex regula,accessoriũ sequitur naturã sui principalis.dec.215.li.3.n.5
Instrumentum non habens locum loci, fidẽ non facit,dec.115.lib.3.nu.16
Instrumentum fidem faciens de dispensatione duorum continens attestationem religiosi,& confessionem vnius partis, etiam si non sit productum, an probet, decis.40. lib.3.nu.1
Instrumentum laudi extensum a notario, ita vt mater filiarum videatur onerata, & obligata sub forma Cameræ,quam fidem faciat,dec.658.lib.3.nu.1
Instrumentum dotis arguens Castrum datũ pro dote cũ facultate ingressus propria auctoritate,appposito pacto constituti, & huius vigore si non admittat domina partẽ prætendentem de hæreditate Castri, quæ dicit se spoliatam,cum videatur continuata possessio pro Domina,vtrum confirmet legitimam possessionẽ,dec.215.lib.3.n.3
Instrumentum dotis confessatæ,& non numeratæ non probat titulum possessionis prætensæ in hac caussa,decis. 221.lib.3.nu.1. Limitationem illius collige ex nu.seq.ibi. num.3
Instrumentum venditionis, si non contineat rei venditæ traditionem vtrum per illud probari possit ex integro dicta venditio, dec.292.lib.3.nu.1
Instrumẽtum probans Archidiaconum interuenisse actui capitulari vna cum canonicis,non ob id probat vocem habere in Capitulo, cum ex eo solo actu non acquiratur quasi possessio dandi votum,dec.357. lib.3.nu.2
Instrumentum acceptationis in quo mandatarius acceptat beneficia vacantia, & vacatura in Diœcesibus nominatis, an sint authentica,ita,vt prosint acceptanti,dec.293. lib.3.nu.7
Instrumentum diuisionis celebratum,legitimum hæredem, & verum, vbi de hærede dubium subortum fuerit, facile demonstrat,dec.279.lib.1.nu.1
Instrumentum fidem faciens de duplici acceptatione in specie quoad Diœceses, an releuanter probet de facta nominatione ante promissionem,dec.196.lib.2.nu.1
Instrumentum continens tantum confessionem dotis receptæ, non officit tertio, qui prætendit in bonis ratione crediti soluti caussa fideiussionis, sed requiritur probatio actualis numerationis, ad hoc vt dos in bonis mariti deducatur ante creditoni solutionem,dec.744.lib.3.nu.3
Iuramentum vnum a notario confectum, de quo suspicio est satisfactionis, an præsupponat alia consequenter ab eo facta etiam de falso notari posse,dec.255.lib.2.nu.1
Instrumentum quibus pacta apponuntur, vt plurimum conditionalia esse dicuntur,decis.671.lib.3.nu.5
Instrumentum licet aliàs reuocatum,magnũ tamen aliquando præbet certus in casib.ad caussam adminiculum,vt hoc præsenti,decis.590 lib.3.nu.6
Instrm confessionis dotis probat,si præcedat dotis promissio,dec. 1056.lib.3.nu.1
Instrumentum, in quo est pactum constituti ratione dotis, an iustum titulum adferre possit,dec.204.lib.2.nu.1
Intelligẽ,& limita si clausula apponatur, vbi se senserit grauatũ comparens, & negans, dec.261.lib.3.nu.3.& seq.
Intelligi debet generaliter qui loquitur generaliter,dec.2156.lib.3.nu.1
Intentio partis agentis, an possit probari si testes quidem de administratione suorũ bonorum,per quendam tertium facta 15.annorum spatio, alij 20. alij vero 25. deponant,dec.450.lib.3.nu.1
Intentione partis non satis fundata ex productione registri, vtrum requirant pleniorẽ actorum coram iudice exhibitionem, dec. 607.lib.3.nu. 4
Intentionẽ suã satis probans ex parte sua contrariũ probare volentem astringit ad p̃bationem requisitam,dec.607.lib.3. nu.3
in Interdictio adipiscendæ exceptio dominĩ nõ admittitur nisi incontinenti probetur, decis.674.lib.3.nu.8
Interdictum, vnde vi,si a partib fuerit intentatum,potest appellatio procedere ex dicto Pauli Castrensis,dec.201 lib.2.nu.4. Limita hæc,& vide intellectum eius, ibid. num.seq.
Interdictum Saluianum competit contra bona testatoris caussa rei per legatum relictæ non solutæ,dec.689.lib.3.nu.4. Idque tũc res legata sit in quantitate, siue in certo corpore,siue diuisa in plures præstationes, ibi.num.seq.
Interpellatio, quæ inducì videtur per iuramentum si facta fuerit,statutum quod dicitur in casu proprio intelligi,& vero,ad illam neutiquam extendi potest,dec.8.lib. 3.nu.7
Interposita appellatio ex iusta caussa a decreto executorialium,retardat negotium executiuum,dec.178.lib.3.nu.1
Interrogatoria non dantur cum notorium est fieri examen testium ad instantiam oeconomi Ecclesiastici innodati,dec.217.lib.3. num.4
Intestatus decedete an dicatur, de cuius consensu dispositionem in fauorem filij multò ante obitum facta,dec.389.lib.3.nu.5
Intimatio executorialium, nisi hat coràm multitudine existenti in loco publico sacro, & inter celebrationem sacrorum,est nulla, dec.165.lib.2.nu.1
Intimatio executorialium facta vniuersitati sufficit,si ea quæ potuit diligẽtia fit facta, dec.615.lib.3.nu.1
Intimatio monitorij,an ex eo dicatur non esse legitime facta,quod non fuerit lectum, & affixum monitorium ad valuas Ecclesiæ,aut loci publici,neque copia ibidem dimissa.dec.202.lib.3.nu.1
Intimatione non facta caussa in præiudicio appellantis deuoluitur,appellati tamen de consensu,dec.24.lib.2.nu.6
Intimatione nullatenus facta, caussa in præiudicium appellantis ex appellati voluntate deuoluitur,dec.2.lib.2.nu.6
Intuitu lite pendente obtenta re iudicata per

partem aduerſam, & executorialis de iure cogi poſſunt, vt pareant iudicato, dec. 441. lib. 3. nu. 2.

Intrusio, vt probetur non ſufficiens atteſtatio facta per litteras ex partibus allatas, de quorum viſu deponunt teſtes, nec ſimul vi fuit inſtrumenti poſſeſſionis illius, qui dicebatur intruſus, ſed requiritur iſtius productio in actis, & eiuſdē recognitio ad hoc, vt intruſio pfectē ꝓbet, dec. 171. lib. 3. n. 1

Intruſus in beneficio reſeruato eſt condēnandus in fructibus a die intruſionis, dec. 792. lib. 3. nu. 1

Intruſus eſt malę fidei poſſeſſor, qui non ſolum ad fructus perceptos, ſed ad percipiēdos, vel qui percipi poterant, tenetur, dec. 1170. lib. 3. nu. 1

Intruſus de contumacia non paritionis monitorialium notatus, & conuictus, abſoluitur nequaquam, niſi refuſis expenſis contumacibus, deciſ. 102. lib. 3. nu. 4

Intruſus lite pendente condemnatus ad fructus perceptos non poteſt cogi ad ſoluendum, vel reſtituendum, quos non percepit ob non reſidentiam, dec. 1700. lib. 3. nu. 4

Intruſus in poſſeſſionem ante ſubrogatum a defuncto non poteſt diminuere ius quæſitum ſubrogato cum intruſio ſit contra decretum, & ideo careat omni effectu iuriſdictionis, nec ob id habeatur in conſideratione, dec. 472. li. 3. nu. 3

Intruſus poteſt moueri ſub pena excommunicationis, vt legitimum poſſeſſorem admittat ad ſibi iure debitam poſſeſſionem, dec. 224. lib. 2. nu. 4

Intruſus vtrum per declaratoriam impetri poſſit eo tpe quo lis de beneficio, in quo eſt intruſus eſt in pendenti, dec. 355. lib. 3. n. 2

Inualida vtrum dicenda veniat ſubrogatio ex eo, quod in ea nulla fuerit facta mentio ſpecialis reſeruationis iuxta modum reſeruationum Cancellariæ, dec. 583. lib. 3. n. 2

Inualida eſt reſignatio, quæ fit de beneficio, quod eſt iuriſpatronatus, cum ſubiaceat hoc Pontifici, qui præſumitur nō velle derogare iuri patronorum, dec. 205. lib. 3. n. 3

Inualida exiſtente reſignatione non abdicatur ius nec poſſeſſio a reſignante, & ab id actio ſpolij durat perpetuo, dec. 565. lib. 3. num. 13

Inualiditas regreſſus, an probetur ex verbis poſitis in regreſſu, dec. 540. lib. 3. nu. 1

Inualidum afferens regreſſum ſubrogatus, tenetur verificare ad hoc, vt eluat, quod dicitur attentaſſe, & eo maxime, quòd pars gratiæ ſit dictæ ſubrogationis, dec. 301. li. 3. num. 3

Inuentarij ob non confectionem vtrum reſtitutio in integrum peti poſſit, dec. 648. lib. 3. nu. 5

Inuentarium ſe non habere, vel non eſſe allegans, non excuſatur ab ipſius confectione, dec. 951. lib. 3. nu. 1

Inuentarium non probat hæreditatis adition em, dec. 691. lib. 3. nu. 1

Inuentus in Eccleſia, in qua eſt beneficiū, de cuius controuerſia ratione poſſeſſionis vertitur, expellere molietur aduerſarium, an p hunc actum concurrente aliqua notorietate poſſeſſionis iſtius vtentis, probetur ſufficienter poſſeſſio, dec. 109. lib. 3. nu. 2

Inuito creditore aliud pro alio ſolui non poteſt, dec. 643. lib. 3. nu. 3

Inuitus ad pecuniæ receptionem cogitur pro domo, quæ ſubiacet reſtitutioni, dec. 645. lib. 3. nu. 4

Irritans decretum ad ſpecificatas ſolum non ad generícas numerationes, ita, vt profit extenditur. dec. 300. lib. 3. nu. 6

Iſta verba forte de iure patronatus argumentatiue non reſtrictiuè hoc caſu poſita digno ſcuntur, dec. 64. lib. 2. nu. 3

Iterato admiſti in integrum reſtitutionem in cauſſa beneficiali, an poſſit in contrarium ſi reputauerit rem iudicatam, conſtito de eius bono iure, dec. 264. lib. 3. nu. 1

Iudex procedens per cenſuras Eccleſiaſticas non parito per procuratores monitorio mādato iudicis emanato, de ſtylo Curiæ debet citare procuratores iterato, ad videndū ſe ſubijci cenſuris, & excommunicari, aliàs quæ facta ſunt, omnia irritantur, dec. 117. lib 3. num. 2

Iudex decernens executoriales docto a parte de proſecutione appellationis intra terminum præfixum ſibi, tacitè videtur innuere appellationem eſſe deſertam, & ſic firma manet ſententia tamquam diffinitiua, dec. 235. lib. 3. num. 4

Iudex dans executoriales, & eadem die admittens articulos ad probandum proſecutionem appellationis, an hoc facto nullitas actorum argui poſſit, ibid. nu. 5

Iudex vtramque habens iuriſdictionem, licet ſubrogatum in loco alterius iudicis, decernendo executoriales tacitè videtur pronunciare de non perſecuta appellatione, deciſ. 228. lib. 3. nu. 2

Iudex ſi admittat tertium petentem ſe admitti ad cauſſam ratione ſui intereſſe, transfertur ad ipſam litem, dec. 71. lib. 2. nu. 4

Iudex penam poteſt parti comminari, quæ etiam ipſo facto incurretur in euentum nō probationis, dec. 212. lib. 2. nu. 5

Iudex procedens ad vlteriora etiam neq; ad ſeculare brachium non præfixo termino parti, nulliter iudicat, & facta reſcinduntur, dec. 49. lib. 3. num. 1

Iudex habens iuriſdictionem in negotio executiuo tamquam ſubrogatus, & ſimiliter in negotio appellationis in alterius locū ſubſtitutus, ſi eadem die, qua decreuit executoriales & admittat articulos ad probandū executionem appellationis, multum dicitur partem grauare, dec. 218. lib. 3. nu. 2

Iudex deponens aliquem prætendere ſe grauatū per aliquam interlocutoriā, ſi id ſimpliciter fiat, abſque eo, qd dicatur cum intimatione, an regitur intimatio, ibid. nu. 3.

Iudex in cauſſa ti pronunciauit, non tamen ſubſcripſerit ſententiam, an alius iudex ſub generali, vel ſpeciali commiſſione ſubſcribere poſſit, dec. 57. lib. 2. nu. 1

Iudex ferens ſententiam circa ea ſuper quibus non habet iuriſdictionem pronunciandi, idque ſtantibus feriis nulliter pronunciat, deciſ. 259. lib 3. nu. 5

Iudex non poteſt allegari ſuſpectus, niſi cauſſa ſuſpicionis probetur, dec. 901. li. 3. nu. 1 & nu. 46. Contrarium, ibid. nu. 2

Iudex ſupplere debet, & reformare, quod a partibus fuerit omiſſum, & malè allegatū, deciſ. 1160. lib. 3. nu. 9

Iudex ſi admittat tertium petentem ſe admitti ad cauſſam ratione ſui intereſſe transfertur ad ipſam litem, dec. 71. lib. 2. nu. 4

Iudex ſententiam quando fert ex ſecunda inſtantia, id patet ex verbis ipſius ſententiæ, dec. 399. lib. 3. nu. 5

Iudex nouus, & cauſſa noua præſumi, an poſſit, cui ante acta, & tertia vice committuntur diſcutienda, & ideo termini antea præfixi veniant conſiderandi, dec. 191. li. 3. n. 4

Iudex cui inhibitum eſt virtute commiſſionis habentis ſignaturam, conſtito de aſſertis debet ſuperſedere, dec. 22. lib. 1. nu. 1

Iudex non raro aliis rationibus quam teſtiū dictis ad litem decidendam moueri pōt, dec. 77. lib. 2. num. 8

Iudex non habita noua commiſſione, an ex allegatis, & probatis ad vlteriora progredi poſſit, & decernere executionem, deciſ. 33. lib. 3. num. 3

Iudex habens facultatem manumittendi, ſi procedat ad condemnatoriū quoad præteritorum fructuū reſtōnem, modum dicitur excedere præſcriptum, dec. 386. lib. 3. nu. 6

Iudex vnus ſaltem diœceſis nominandus eſt in litteris, dec. 1929. lib. 3. nu. 1

Iudex quærit de ſubreptione, non expeditores, dec. 2152. li. 3. nu. 2

Iudex alteri decedenti ab officio ſuffectus vigore cōmiſſionis factæ iudici, cui fuit ſubrogatus, iuriſdictioni ipſius etiam ſubrogatur, nec promotio prioris iudicis ad Cardinalatū facit iuriſdictionem expirare, dec. 552. lib. 3. nu. 4

Iudex poteſt ex officio teſtis interrogare, dec. 86. lib. 1. nu. 1

Iudex ſemel ſuo functus officio in conceſſione canonizationis vtrum ad conceſſionem declaratoriæ progredi poſſit, dec. 651. lib. 3. num. 2. Et vtrum via executiua progredi poſſit ſuper poſſeſſorio ad declaratoriam, ibid. nu. ſeq.

Iudex & notarius poſſunt accedere ad loca ex commiſſionis vi, vbi ſunt ſenes, & mulieres ad eos examinandos, & quoſcūque impeditos de iure, & facto, dec. 171. lib. 3. n. 3

Iudex an habeat iuriſdictionem de nullitate ſententiæ antea latæ cognoſcendi, ſtante commiſſione cum præinſertis, antequā reſalis fuerit facta executio, dec. 263. lib. 2. n. 1

Iudex neque exequutor non poteſt nullitatē reſultantem ex omiſſione ordinis validare dec. 1308. lib. 3. num. 1

Iudex per monitorium ſi parti intimet de excommunicatione, neque perſonaliter citet ad audiendam latam excommunicationē, præiudicat parti ob non paritionem, de ſtylo Curiæ, dec. 156 lib. 2. nu. 2

Iudex a quo, non poteſt ad vlteriorem executionem progredi ſine termini præfixione, dec. 42. lib 3. nu. 3

Iudex termino dato iuris appellanti, poteſt alium terminum etiam largiri pro Apoſtolis, dec. 134. lib. 3. nu. 1

Iudex ſi ad vlteriora progreditur non citato procuratore partis aduerſæ, poſtquam lis eſt introducta, nulliter procedit, & ideo poſſeſſio capta a parte non eſt reſtituibilis, ſed ſequeſtranda, dec. 266. lib. 3. nu. 8

Iudex a quo, & iudex ad quem, in non paucis dicuntur aliquando conuenire, dec. 246. libro 3. nu. 6

Iuder habita commiſſione de reali executione facienda, vtrum habeat iuriſdictionem de nullitate ſententiæ cognoſcendi, deciſ. 226. lib. 1. nu. 1

Iudex aliquando ad ſententiæ prolationem alijs rationibus, quam ex dictis teſtium in cauſſæ ventilatione prolatorum, moueri poteſt, dec. 1. lib. 3. nu. 7

Iudicandum in fauorem Eccleſiæ, quæ decinet bona defuncti Epiſcopi hęredibus non probantibus parta ex patrimonio defuncti dec. 582. lib. 3. nu. 4

Iudicato ſi pars non paruerit, an debeat audiri in reſtitutione in integrum petita, ſi aſſerat ſe concordiam iniuiſſe cum parte aduerſa, & quantum per ſe fieri poterat requiſita a ſe impleta, fuiſſe deceptum tamen a ſuo procuratore, qui collufit cum aduerſario, dec. 528. lib. 3. nu. 2

Iudicato quoad profeſſionem in cauſſa reſtitutionis non tenetur parere, dec. 1318. lib. 3. nu. 1

Iudicatum ſi ſit natum filium ex defuncto, & muliere petente alimenta, inſtituto alio hęrede non nominatim exhęredato, nec in ſtituto puero, ſedm regulas iuris, teſtamētum eſt nullum, nec dicitur hęres qui eſt in tali vltima voluntate inſtitutus, & licet prętendat de iure poſſe teſtamentum ſuſtineri, interim illa ſtante probatione alimenta mulieri debent præſtari, dec. 184. lib. 3. nu. 4

Iudicatum super spolio potest exequi, cuius iure in petitorio, dec. 913. lib. 3. nu. 1

Iudice reseruato ob suspicionem electis arbitris si nihilominus his non obstantibus ad vlteriora procedat, & sic appellatio fiat a lata sententia, omnia nulliter acta dignoscuntur, dec. 395. lib. 2. nu. 1

Iudici non creditur neque notario in præiudicium partis, ibi. Declara tamen vt hic, dec. 1464. li. 3. nu. 1

Iudici orta suspicione causam calumniose agi ob non apparitionem registri, & ita ob protelationem causæ potest idem index mandare, vt causa ex suspectione iurium originariorū expediatur, dec. 61. lib. 3. nu. 2

Iudici attestanti de iustitia suæ sententiæ non statur, dec. 855. lib. 3. nu. 2

Iudicialiter venit audiendus coadiutor, qui arguitur calumniari, constito de contrario, ex eo vel maximè, quòd offerat se stare velle vnicæ promulgationi sententiæ, si hoc idem se facturos polliceantur aduersarij, dec. 241. lib. 3. nu 2

Iudicibus per viam remissoriæ in partib. assignatis, an noui articuli produci possint, decis. 494. lib. 3. nu. 1

Iudicis arbitrio nominati, & deputati sequestrator potest ad instantiam, præsupposito quod ab actore essent sequestratores constituti, dec. 148 lib. 2. nu 1

Iudicis officium implorari pōt pro executione sententiæ, dec. 1170. lib 3. nu. 3

Iudicis solo nutu, & concessione obtenta licētia de capienda possessione, non transfertur possessio, dec. 569. lib. 3. nu. 1

Iudicio pendente super remissione computorum, vtrum teneatur debitor ad restitutionem officij, posito, quòd non sit debitor in tanta summa quantus est valor dationis in solutum, dec. 465. lib. 3 nu. 4

Iudicis iurisdictio, si non extendatur ad causam appellationis, an ex eo casu non attingat negotiū principale, dec. 299. lib. 3. n. 4

Iudicis mandato si fieri debeat diligentia de inquirendo principali, vel eius procuratore per citationem, ea facta, & ijs non comparentibus, assizio ad valuas Ecclesiæ cathedralis fieri debet, dec. 270. lib. 2. nu. 4

Iudicis decretum an interponi possit die feriata, vide distinctionē, dec. 957. lib. 3. nu. 1

Iudicium cum minore quando finitum dicatur, dec. 1171. lib. 3. nu 1

Iudicium retinendæ non impeditur cumulatione in petitorio, quo minus probationes fieri possint, dec. 743. lib. 3. nu. 1

Iudicium idem de actione ad rem cōpetente, qd de re ipsa habetur, dec. 233. lib. 3. nu. 5

Iudicium non valet contra minorem indefensum, dec. 1118. lib. 3. nu. 1

Iudicium extensiuum omnia alia iudicia tenet in suspenso, ita, vt nulliter in illis hoc non executio agatur, dec. 220. lib. 2. nu 2.

Iulius Tertius decreuit per signaturam, ut regula octo mensium duraret vsque ad fulminationem processuum, dec. 510. lib. 1 nu. 3

Iura si producta fuerint ex quibus probetur sententiam non ita fuisse proferendā prout fuit, ostendunt haud dubiè collusionem intercessisse, & ob id talis non mandabitur executioni sententia, dec. 600. lib. 3. nu. 3

Iura producta post rem iudicatam, & dati articuli præsupponunt rei iudicatæ renunciatum, dec. 55. lib. 2. nu. 1

Iura vltimo loco producta sæpe in processib. sunt considerauda cum illa, vt plurimum dissoluant difficultates, dec. 563. lib. 3. n. 6

Iura non recognita ante sententiam fidē facūt si pars nihil opponat, dec. 151. li 2. n. 3

Iura meliora adducens, nisi inhabilitare impediatur iura sui tamquam potioris in aduersæ partis præiudicium canonizationem meretur, dec. 14. lib. 3. num. 1

Iuramento si pœna non apponatur quo quis confirmat se velle parere conditioni, illis non impletis tempore cōstituto adhuc post sunt ab eo impleri, dec. 125. lib. 3. nu. 6

Iuramentum describentis matriculam familiarem, vel non alicuius prælati, dec. 619. lib. 3. nu. 4

Iuramentum si præstetur de implenda conditione retrotrahitur in fauorem partis in causa studiorum, dec. 153. lib. 2. nu. 4

Iuramentum perhorrescentiæ potest præstari post rem iudicatam ante exequutionem, dec. 1044. lib. 3. nu. 1

Iuramentum præstitum a Canonicis de non cassando statuto a se facto, non ligat, gratia expressa Papæ superueniente derogatoria statuti, dec. 491. lib. 3. nu. 13

Iuramentum ex quo vim litis contestationis nanciscatur, præscriptionis interruptionē indubitanter producit, dec 88. lib. 1. nu. 1

Iuramentum perhorrescentiæ, licet in vim Bullæ Innocentianæ possit præstari in qua cumque parte litis, & conualidentur acta in Curia, non tamen validantur gesta in partibus, quia talis bulla non seruit, nisi quoad gesta coram Auditoribus Rotæ, decis. 27. lib. 1. nu. 1

Iuramentum si interponatur in probatione valoris fructuum beneficij, an releuet, & robur addat probationi requisitæ, dec. 46. lib 3. nu. 4

Iuranti sibi non constitisse de factis codicillis, an ob id fides debeat adhiberi, maximè probata longa absentia illius per testium depositiones captiuitate, & vitæ cursu in militia peracto, dec. 556. lib. 3. nu. 14

Iure alteri quæsito in spiritualibus non procedit restitutio petenti, dec. 41 lib. 2. nu. 2

Iure crediti possidentem non licet spoliare, aut de tali prætendentem, nisi eo satis sufficienterque constito, dec. 320 lib. 3. nu. 4

Iure directo antequam quis patet hæreditatē si sciebat factos codicillos quos nunc produxit agens, an nunc obliquā via agere possit. dec. 594 lib. 3. nu. 1

Iure partis existente, siue bono, siue malo, regressus tamen, & reseruatio habetur in aliqua consideratione, dec. 34. lib. 3. nu. 1

Iure nouam expediendi supplicationem pendente, certum est alium in gratia præferri non posse ipsi, qui tale ius tamē sibi nō quasi quæsitum nactus vt, dec. 514. lib. 3. num. 6

Iure spoliati existente probatorio, & bono, de que eius bonitate probato, sententia in fauorem spoliati ferenda est, decisio 3. lib. 3. nu. 4

Iure non pleno existente partis accessu habito prætendentis, accessus tamen ob id non est inualidus, dec. 34. lib. 3. nu. 4

Iuripatronatus an aliquando etiam quippiam derogari possit per recentem prouisionem, dec. 9. lib. 1. nu. 1

Iuri quæsito an sufficientes dicatur derogatum facta in specie derogatione vigore motus proprij, dec. 639 lib. 3. nu. 2

Iuris boni scientia si a parte sit spoliati, etiam eo non existente capitulari, restitutionem eidem parti in integrum, dec. 89. lib. 2. n. 5

Iuris communis vigore non potest sequestrū fieri ante sententiam diffinitiuam, & adiudicantem, secus secundum stylum Rotæ, dec. 469. lib. 3. num. 5

Iuris communis vigore proposito competit facultas corrigendi seu saltem correctione subditos clericos suæ Ecclesiæ, dec. 432. li. 3. num. 1

Iuris communis vigore vtrum in causis possessorijs procedi possit tempore feriarum sine commissione, dec. 274. lib. 3. nu. 5

Iuris fictione Papa concedens priuilegiū committi præsentandi ad beneficia, tributum videtur ius patronatus, dec. 1074. lib. 3. n. 3

Iuris patronatus si sit beneficium, non potest dici reseruatum, nec per expectatiuam acceptari, dec. 441. lib. 3. num. 4

Iuris præsumptionem contra se habens, dēt ius suum clare probare quod prætendit, dec. 381. lib. 3. nu. 4

Iuris patronatus quasi possessio ex quib. actis probetur, dec. 1181. lib. 3. nu. 1

Iuris tertij deducti ad obfuscationem non facit probatio non perfecta, dec. 5. lib. 3. nu. 2

Iuris verbum cum latissimum sit, etiam comprehendit litem, ex eo, quod in lite actio præsupponatur, quæ in ius cadit, dec. 292. lib. 3. nu. 4

Iurisdictio cognoscendi de attentatis vnius partis, an parari possit si ab alia attētata nōdum fuerint purgata, dec. 173. lib. 3. nu. 1

Iurisdictio conseruatorum congregationis Montis Cassinensis non extenditur ad personas priuilegiatas, eo maximè, quia conseruationes odiosæ sunt, & ob id strictè interpretandæ, dec 165. lib. 3. nu. 4

Iurisdictio præpositi qualis sit in punctando absente Oeconomo, & an ea etiam simpliciter vti possit, dec. 606. lib. 3. nu. 1

Iurisdictio licet in totum non dicatur deuoluta ad Capitulum, si quid fiat, non debet dici attentatū, sed potius nullum, & in ipsum, dec. 638. lib. 3. nu. 6

Iurisdictione non existente valida, vtrum omnia gesta sint nulla, etiam producta pro attentatis iuerunādo, dec. 273. lib. 3. nu. 2

Iurisdictionem ordinarius, vel œconomus nō habent ante expeditionem litterarum concessionis in actu, sed solum in habitu, dec. 273. lib. 3 nu. 2

Iurisdictionem leniter corrigendi clericos sibi subiectos habet præpositus beneficio prælaturæ, dec. 432. lib. 3. nu. 5

Iurisdictionem habens cognoscendi, q̄ sententia prius lata sit nulla, non tamen eam potest exercere, nisi cum effectu prius pariū fuerit rei iud. dec. 263. lib. 3. nu. 2

Iurisdictionem concedens commissio cognitionis nullitatis sententiæ, cum duab præinserta, si earum non fiat mentio inserta, de nullitate arguitur, & est surrepticia, dec. 259. lib. 3. nu. 2

Iurisdictionis æquè ex defectu ac citationis sententia incidit in vitium nullitatis, dec. 275. lib. 3. nu. 8

Iurium recognitio vulgaris, & consueta non sufficit, vbi de præiudicio tertij agitur, sed requiritur loci appositio, & datæ, pro maiori cautela, dec. 513. lib. 3. nu. 3

Iurium prætēsa amissio, & actorum inter partes quem effectum operetur, dec. 588. lib. 3. num. 1

Ius aliquod ante præstitum consensum in beneficio refigurato, an minori cōpetere possit, dec. 579. lib. 3. nu. 14

Ius alteri quæsitum annullat penitus prætensum ius istius, qui se dicit subrogatum, & Cardinalatus honore licet fruitur ex restrictione clausulæ in gratia appositę, dummodo tempore datæ præsentium non sit alteri ius quæsitum, dec. 561. lib. 3. nu. 7

Ius acquiri dicitur per viam monitorij intimati parti prætendenti de confirmatione locationis ipsi intimanti, decis. 313. lib. 3. num. 1

Ius alteri si quæsitū fuerit in spiritualibus restitutionem annullat, dec. 125. libro 1. numero 3

Ius beneficij habens si læsus fuerit, an veniat in integrum restituendus, cum in beneficialibus ius bonum non debeat perire, decis. 229. lib. 2. num. 1

Ius confirmandi æstimari non adeo magni solet ex eo, quod ab electione ipsa præsumi dependet, dec. 484 lib 3 nu. 7

Ius commune non tollit actionem, & debi-

tum

tum pupillo, licet currere poſsit aliquando præſcriptio,dec.504.lib.3.nu.13
Ius commune in recognitione ſchedulæ,aut apochæ priuatæ requirit teſtes,qui præſentes fuerint tempore quo dicta apocha fuit conſcripta,dec.527.lib.3.nu.2
Ius bonum ſpoliati ſi apparet, reſtituendus eſt priſtinæ poſſeſsioni,etiam eo non exiſtente capitulari,dec.16.lib.3.num.4
Ius cõfirmandi competens vt Ordinario,quæ liter dicatur reuocatũ,dec.537.lib.3.nu.4
Ius extenſum difficilius tollitur, quam comprehenſum,dec 840.lib.3.nu.2
Ius inſimul cum titulo in beneficialibus dicitur penitus amitti per ceſsionem factam in alium,maximè vbi illa ceſsio fuerit ſimplex,& nõ ex cõdõne,dec 535.lib.3.nu.10
Ius eligendi ſi propter omiſſam formam ſit ad alium deuolutum,& alius eligat, tenet eius electio,dec 856.lib.3.num.4
Ius in beneficio habere ſufficit, licet non ſit in poſſeſsione ad validum efficiendum cõſenſum cauſſa penſionis dec.678 li.3.n.2
Ius omne,& integrè in beneficialib deductũ cenſetur in quibus iuxta formam commiſſionis ſemper ſummariè procedi ſolet, & ideo in huiuſmodi inconueniens non eſt, quod in fine petatur alius titulus canonizari ab eo,quam qui deductus, & diſputatus fuit,dec.217 lib.2.nu 3
Ius omne,an intelligatur deductum, vel ne in cauſſa appellationis,ex commiſsione,& articulis, & aliis actis facilè cognoſci põt dec.704.lib.3.nu.1
Iuſpatronatus an veniat in dotatione vniuerſali omnium bonorum iurium,& actionũ. Quod non,dec.1252.lib.3.nu.1.& 4
Iuſpatronatus familiæ potentis ex fundatione,vel donatione, an probetur per famam publicam,dec.1307 lib.3.nu 1
Iuspatronatus quod allegatur in prouiſione beneficij non ſufficit,quod allegetur, ſed debet etiam effectualiter probari,dec.189. lib 3.nu.1
Iuſpatronatus aliquando patronis competit, vt vniuerſitati,& collegio, aliquãdo vt particularibus,dec.451.lib 3.nu.1
Iuſpatronatus prætenſum ex diſpoſitione teſtium, de præſentatione facta à tempore immemorabili,deductum ex viſu,auditu, & relatione maiorum, vtrum ſufficienter comprobetur,dec.254.lib 3.nu.1
Iuſpatronatus quomodo, & ex quib, teſtibus probetur,dec.1014.lib.3.nu.1
Iuſpatronatus ex dotatione, vel fundatione in beneficialib. an eorum præſupponatur, dec.64.lib.2.nu.1
Iuſpatronatus in conceſsione de omnibus bonis,iurib.& actionib transfertur ex cõmuni,dec.1152.lib.3.nu.1
Iuſpatronatus præſentandi,an per tempus cuius non extat memoria in contrarium probari poſsit,dec.214.lib.2.num.2
Iuſpatronatus non probatur ex publica voce & fama,cum non ſumus in antiquis,decis. 481.lib.3.nu.1
Iuſpatronatus in dubium vocatum aſſertum a patrono a tempore immemorabili actuũ præſentandi ex noua rexdificatione, & dotatione,vt reacquiri,ita probari poteſt, dec.243.lib.3.nu.3
Iuſpatronatus prætendens debet de iure ſibi competenti doceri per inſtrumenta, vel teſtes,aut ſimiles ꝓbationes, d.621.li.3.n.3
Iuſpatronatus ex fundatione, aut dotatione productum vigore præſentationis alicuius, non habetur in conſideratione,conſtito, ꝙ non habuerit effectum,dec.174.lib.3.nu.2
Iuſpatronatus magnatum præſumitur ex vſurpatione,dec.1273.lib.3.nu.1
Iuſpatronatus ex quibus probetur,dec.1371. lib.3.nu.1
Iuſpatronatus in beneficio tũquam dominus loci prætendens ex immemorabili tempore præſentationis factæ a dominis iſtius loci, in qua eſt beneficium, an infringere poſsit ſolam latã in forma probanti iurepatronatus probato,dec.243.lib.3.nu.1
Ius plenum competere in beneficijs ſciens prælatus,an poſsit ſine ſimoniæ ſuſpicione familiaribus ſuis in huiuſmodi beneficio penſiones reſeruare,dec.361 lib.3.num.2
Iuſpatronatus aliud Eccleſiaſticum eſt,aliud ſæculare,dec.372 lib 3.nu.1
Iuſpatronatus etiam ex ſola dotis collatione acquiri poteſt,dec.388 lib.3.nu.1
Iuſpatronatus nulliter deductum fuiſſe, vbi fuerit probatum partis aduerſæ in fauorẽ decernitur expeditio,dec.532.li.3.nu.1
Iuſpatronatus transfertur in donatione vniuerſali,dec.1348 lib 3.nu.1
Ius partis quæ prætendit de reſeruatione regreſſus,ſi bonum non ſit, vtrum impediat acceſſum quo minus validetur,deciſ.102. lib.2.num.2
Ius præſentandi,quando & ex quibus probatum eſſe dicatur,dec.717.lib.3.nu.1
Ius præſentandi non probatur ex certo ſubſidio dato alicui tamquam patrono, deciſio 1245.li.3.nu.1
Ius quæſitum poteſt auferri impetranti inter prouiſionem,& reformationem,dec.1014 li.3.num.1
Ius quæſitum via iudiciaria, & de iure ciuili facilè põt a principio tolli,d.639.li.3.n.3
Ius quæſitum vbi eſt mere ſpeciale, non hẽt locum regula,de non tollẽdo,&c.dec.491. lib.3.nu.9 Quæ etiam regula,vt locum habeat neceſſarium eſt, vt ius quæſitum etiã ſit verè cum effectu,ibi.nu ſeq.
Ius ſubrogationis prætendens, debet contra poſſeſſorem nouiter prouiſum illud opponere, vt videatur ex collatione quodam melius,& præſtantius ſit ad cauſſæ executionem,dec.180.lib.2.nu.2
Ius ſuperueniens de nouo lite iam conteſtata,an elidatur per ſententiam diffinitiuam iam latam,dec.196.lib.2.nu.2
Ius ſpoliati beneficio ſi euidenter deductum in proceſſu appareat, efficit in eius fauorẽ datas antea executoriales relaxari,dec.25. lib.3.num.4
Ius remanet apud reſignantem, qui vult reſignare cum penſio eſt inualida, quod a ſe ne facto Papæ abdicare non poteſt, deciſ. 112.lib 3.nu.4
Ius quod aliquis habet in re cedi in alium poteſt,& a ſe abdicari ſine acceſſu,& ſcientia ſuperioris in profanis, ſecus in beneficialibus,ibid nu.5
Ius tertij allegatum in lite, vt iuſtam motiuã faciat, venit clarè deducendum,dec. 4. lib. 3.nu.3
Ius teſtificandi competere prætendirur aliquando, vel ex titulo patronatus fundationis,donationis,aut contractus,vel ſimiliſi, dec.611.lib.4 nu.2
Ius teſtificandi competens iure familiaritatis, & cuiuſdam facultatis,non facit ex eo eius poſſeſſionem aſſequi,ibi.nu.4
Ius tertij non perfectè probatum obfuſcatur ſi contrariæ partis ꝓbatio plena fuerit, & nõ generica,ſed ſpãlis,dec.5.lib.3.num.3
Ius tranſmittendi declarationem ſpolij aliud eſt a iure tranſmiſſionis actionis de ſpolio, dec.390.lib.3.num.3
Ius vocis in Capitulo ſi quis habere aliquem prætendat,de ipſo in ſupplicatione Pontifici mentio fieri debet neceſſario,dec.360. lib.3.nu.2
Ius vulneratum per peremptionem inſtantiæ, per eius reſtitutionem non ſanatur,deciſio 1422.lib.3.num.1
Iuſta de cauſſa petens ſe admitti ad reſtitutionem in integrum,ſi fuerit probata, admittitur per titulum ſi ſæpius in integrum reſt,poſtul.dec.264.lib.3.nu.2
Iuſta appellatio videtur ſi pars gravatam ſe oſtendit ex eo,quod iudex eadem die qua decreuit executoriales,ẽt admiſit articulos in cauſſa appellationis,dec.228. lib.3.n.3
Iuſtam cauſſam habens, & honeſtam, ſi non paruit iudicato, eo tamen nõ obſtante,audiri debet in petitis,dec.528.lib.3.nu.7
Iuſtificata ſatis gratia, & ſufficienter ex teſtibus examinãs deducta, quæ concernit coadiutoriam,remiſſoria petita ab aduerſario, nõ & relevans,ſecus ſi non fuerit iuſtificata,dec.652.lib.3.nu.5
Iuſtum impedimentũ etiã dicitur carere pecunia ad cauſſæ tutelam ſuſcipiendam, dec.204.lib.2.num.3

L

Læſio enormiſſima debet eſſe ad reſcindendã tranſactionẽ,dec.1354.lib.3.nu.1
Læſus minor in reſignatione beneficii ſine cõſenſu tutoris facta,in integrum reſtitui poteſt,dec.579 lib.2.num.9
Laici patroni in præſentatione cum iuramento facta variare poſſunt collegialiter congregati,dec.513.lib.3.n.2
Laicus an ex pugna duelli criminoſus dicatur,efficietur ob id ad beneficia inhabilis ipſo iure,dec.23.lib.3.nu.3
Laicus ex duello facto non redditur ad bũficia Eccleſiaſtica inhabilis,d.30.lib.3.nu.2
Laicus an ex pugna duelli criminoſus dicatur effici, & ob id ad beneficia inhabilis ipſo iure,dec.23 lib.3.nu.3
Laicus propter duelli certamen eum efficiatur criminoſus,ipſo iure redditur ad beneficia inhabilis,non obſtante gratia beneficia reſeruanti,dec.94.lib.2.nu.3
Lapſus 30.annorum non ſolum litem pro derelicta habitam arguit,ſed etiam omnes actiones ceſſas eneruat,ita,vt planè præſcribantur,& penitus etia m extinguantur,deciſ.69.lib.3.nu.3
Lapſus annorum quattuor, & decem,& vltra, concurrente appellationis deſertione, ex quo infra annum cauſſa non eſt expedita, non conſtito de legitimo impedimento ſupponit lapſum fataliũ,dec.182 lib.3.n.2
Lapſus ſex annorum in beneficio iuris patronatus poſt eius erectionem, ſi eo tempore nullus fiat præſentatio a patrono,an faciat vt conferendi poteſtas ad Papam deuoluatur,dec.442.lib 3.nu.1
Lata ſententia per contradictas, quæ tranſijt in iudicatum, decretis etiam executorialibus uſque intimatis,ex quo affixa fuit copia vna cum originali,nec tamen facta intimatione in loco, vbi conſluit multitudo tempore celebrationis ſacrorum, executorialium intimatio fieri non debet,dec.136. libro 3.nu.1
Lata vna ſententia pro reo ſi poſtmodum alia feratur prioris reuocatoria pro actore non ponitur ſequeſtrum,dec.112.lib.1.nu.3
Lata ſententia a qua fuit appellatum, per datam ſchedulam intra decem,& quinq; dies non poteſt ſuccurri appellanti ob lapſum decendij,dec.269 lib.3.n.1
Lata in teſtamentis facienda eſt interpretatio in fauorem hæredum inſtitutorum,deciſ. 400.lib.3.nu.2
Lata ſententia in fauorem a qua ſi eſt appellatũ,ubi tamen reperiũtur non prorogata fatalia,& lapſus ſit diuturnus multorum annorum curſus,proceditur ad executionem vigore commiſſionis,nõ docto in termino de proſecura appellatione,dec. 491. lib.3. num.1
Lata ſi fuerit ſententia contra formam reſcripti,vtrum notorie ſit dicẽda nulla,deciſio 662.lib.3.nu.4

Lata ſententia in partibus, & per Rotale tribunal confirmata, vtrum admittat reformationē, vel moderationem, dec. 587. lib. 3. nu. 1

Latę ſententiæ quę in rem iudicatam tranſierunt, vtrum profint poſſeſſori, contra quē agitur tamquam alienam domum poſſidentem, dec. 566. lib. 3. nu. 1

Latiſſimæ & pingues ſunt gratiæ, quæ clauſulas quouis modo vacet, & quamtumcumq; generalem reſignationem, in ſe continet, dec. 341. lib. 3. nu. 3

Latius in ſecundo examine quam in primo ſi teſtis deponat, vbi tamen ſecundo adducta implicite, in primo adductis continentur, non dicitur a ſeipſo teſtis diſſidere, deciſ. 196. lib. 3 nu. 2

Laudo nullo exiſtente ſpoliatus agere contra ſpoliatorem poteſt, dec. 603. lib. 3. nu. 4

Laudum non impedit ſolutionem decimarū cum quotam fructuum reſpicit, non ſpeciē eorumdem, dec. 423. lib. 3. nu. 3

Laudum latum Ordinarij authoritate, vtrum Eccleſiæ ſuæ præiudicare poſſit, ita vt cadat a ſua poſſeſſione, dec. 603. lib. 3. nu. 6

Laudum in decimarum comprobatione, an ſuffragetur, vel obſtitat, dec. 414. lib. 3. n. 1

Laudum licet validum, tamen non poteſt ferri in iudicio Eccleſiæ, dec. 628. lib. 3. nu. 1

Laudum ab arbitris duob. ferendum, an poſſit vno defuncto ab altero ferri, qui ſuperſtes eſt ex conuentione facultate attributa, dec. 391. lib. 3. nu. 1

Legatario hypothecaria cōpetit, & vtile Saluianum interdictum, dec. 674. lib. 3. nu. 4

Legatum Eccleſiæ ſuæ factum a teſtatore, poteſt prælatus repudiare, dec. 284. lib. 3. nu. 9. Limita & intellige, vt num. ſeq. ſcilicet, quando per eumdem remittitur actio, vel legatum per quem etiam fuit facta conquiſitio, dec. 284. lib. 3. nu. 9

Legatus Apoſtolicus, an in partib. ſuper duabus parrochialibus diſpenſare poſſit, deciſ. 669. lib. 3. nu. 5

Legatus vel Nuncius Apoſtolicus deſtinatus ad Principem, cui ſubſunt diuerſæ prouinciæ cum poteſtate conferendi ad quæ loca declinare contigerit, an poterit in omnib. prouincijs iſti Principi ſubiectis conferre, dec. 142. lib. 3. nu. 1

Legitima an peti poſſit per ſucceſſorem mulieris, dec. 1295. lib. 3. nu. 1

Legitima appellatio ficti contumacis ſi non ſit notoria iudici, ſufficit illud ratificare ad quod præfixus eſt terminus, & cauſſa vigore iuris ordinarię obſeruari ſolita, expedit i poteſt, dec. 45. lib. 3. nu. 7

Legitimantur filij per ſubſequens matrimonium etiam ſine inſtrumentis dotalib. non extantibus legitimis, & quamuis etiam iure canonico non requirantur dotalia etiam in terris Imperij, tamen quoad ſucceſſionē ſeruatur ius ciuile, dec. 65. lib. 1. nu. 1

Legitimatio filiorum ſi ſecundum iura canonica fiat, non requiruntur dotalia inſtrumēta, dec. 60. lib. 2. nu. 2

Legitimatio non præſumitur, neque matrimonium ad hoc, vt beneficium alicui adimatur, niſi probetur, dec. 1163 lib. 3. nu. 3

Legitimatus ſuccedit in omnibus bonis patris defuncti, etiam fideicommiſſo ſubiectis, niſi ex pacto, vel lege aliquid ſit in cōtrarium, dec. 968. lib. 3. nu. 1

Legitimē reſpondetur propoſitionibus per verbum docere legitimē, &c. dec. 509. lib. 3. nu. 1

Legitimē litterarum expeditiones factas ex Summitatum relatione iudici conſtare poteſt, dec. 488. lib. 3. num. 1

Legitimo facto modo ſubrogatio naturalem denotat continuationem non nouam acquiſitionem, dec. 472. lib. 3. num. 5

Legitimo priuatus modo pro recuperāda poſſeſſione vtrum agere poſſit interdicto recuperandæ, dec. 18. lib. 1. nu. 4

Legitimus quiſque præſumitur, niſi contrarium probetur, dec. 1065. lib. 3. nu. 1

Legitimus non poteſt admitti ad bona fidei commiſſo ſubiecta ex teſtamento aui paterni, vocantis natos ex legitimo matrimonio, dec. 967. lib. 3. nu. 1. Intellige tamen, & declara, vt inferius dicitur, ibid.

Leo Decimus item omnes voluit regreſſus reuocatos qui non ex cauſſa oneroſa originē traxiſſent, dec. 89. lib. 2. nu. 3

Leonina bulla de qua ſupra, comprehendit etiam facta Pontificum ſucceſſorum, dec. 15. lib. 3. nu. 2

Lex finalis, C. de codicillis, eiuſq; diſpoſitio procedit, vbi vitium teſtamēti viſibile eſt ex ipſius inſpectione, dec. 688. lib. 3. nu. 2

Lex finalis, C. de codicillis, quæ docet agentem ab initio modum agendi declarare debere vtrum de iure canonico procedat, d. 464. lib. 3. nu. 6

Lex finalis, C. de codicillis, exorbitans eſt, & rigoroſa, & ideo reſtringenda, præſertim, vbi agitur de priuando aliquo iure ſibi cō petenti, in quo etiam ſtrictius procedi ſolet, dec. 594. lib. 3. nu. 5

Lex conſtituens nullum eſſe teſtamentum filij, quo matrem præterit, debet intelligi petente matre, vt annulletur, aliàs valet, deciſ. 483. lib. 3. nu. 6

Lex per diuerſas, C. mandati, loquens in venditione, habere locum etiam dicitur in qualibet ceſſione facta ex cauſſa oneroſa, dec. 41. lib. 2. nu. 2

Leuioribus in poſſeſſionib. mandatum, quod fit, poteſt iuuari ex præſumptionib. ſine ad minimum teſtium, dec. 375. lib. 3. nu. 2

Libello ſupplici ſi gratia ſecundario fuerit impetrata, quæ erat canonizata, tacito de prima gratia limitata, an vitium ſubreptionis ineſſe poſſit, dec. 91. lib. 3. nu. 1

Limitata gratia dicitur ea, quæ ſub conditione conceditur cum clauſula, ſi, & quatenus cōſenſus accedat maioris partis, &c. vt hoc caſu, dec. 91. lib. 3. nu. 2

Libellus incertus admittitur in iudicio, quando nulla fit oppoſitio a parte aduerſa, ſtante eo, quod incertitudo nō procedat ex facto & voluntate libellantis, dec. 232. lib. 2. n. 3

Liber rationum non probat, vt in parte cōtra ſcribentes, & in parte illorum derogare poteſt probationi, ſed aut omnino probat, aut improbat in totum, dec. 267. lib. 2. nu. 4

Liber copiſtæ memoriæ cauſſa iuuandę conſcriptus, in iudicio fidem non facit, cui non ſit ad ſcribendum authenticè, & effectualiter deputatus, dec. 35. lib. 2. nu. 1

Liber non deputatus ad ſcribendum, ſed memoriæ cauſſa iuuandæ ſaltem comparatus in iudicio fidem nullatenus facit, deciſ. 14. lib. 1. nu. 1

Liber notarij ſcriptus a diuerſis, tamen apud eum aſſeruatus, vtrum aliquam cōtra eum ex illa diuerſitate manum pariat ſuſpicionem falſitatis, dec. 588. lib. 3. num. 2

Libera ſit Eccleſia necne, quando dubitatur, allegari poteſt centenaria præſcriptio, quæ omnem tollit dubietatem, ſi fuerit probata, dec. 254. lib. 3. nu. 11

Liberum & in mune eſſe acquiſitū a religioſis Hieroſolymitanis equitibus, an debeat intelligi a cenſu, & oneribus etiam quòd alienare poſſint inconſultis religionis ordinibus, deciſ. 436. lib. 3. nu. 5

Libri annatarum, & perceptionis fructuum beneficij controuerſi variantes in quantitate, fidem plenam non faciunt valoris beneficij ad annuſſim, ſtante quod decurſus annorum multiplex ſit, & diuturnus, cum pro temporum qualitate varietateque etiā fructuum quantitas, & redituum alteratio, vel ad minus, vel ad maius facilè poſſit, dec. 185. lib. 3. nu. 3

Libri calculatorij rationum domeſticarum cum non ſint integri, vt poté in quibus aliquorum menſium rationes, & computa deſiderantur, non obſunt aſſerenti ſe familiarem prælati alicuius ratione reſeruationis prætenſæ in beneficio iure familiaritatis, deciſ. 619. lib. 3. nu. 3

Libri annatarum ſi probent de recepto per eam ſummam ſolutam non probant beneficij valorem ob id, cum ſucceſſu temporis accretio valoris facilè fieri poſſit, dec. 184. lib. 3. nu. 2

Libri mercatorum in præiudicium tertij probant nequaquam etiam in fauorem dotis, quæ prætenditur ex ijs probari numeratā, cum talis probatio non ſit ſufficiens, dec. 544. lib. 3. n. 4

Libris mercatorum ratione partitarū, & extractorum, quod adhibeatur fides qualiter ſit intelligendum, dec. 284. lib. 3. nu. 4

Licentia celebrandi conceſſa videtur fruſtratoria, ſi ex litterarum oſtenſione ſola penderet promotionis ad ſacerdotium, deciſ. 675. lib. 3. nu. 3.

Licentiato an poſſit conditio præfigi de ſtudendo ſeſquianno adhuc, antequam doctoretur, & ſuper eo recipi ab eodem iuramenti interpoſitio, dec. 225. lib. 3. nu. 5

Licet facultates legatorum fuerint reuocatæ, & moderatæ, nihilominus ſi legati vſi ſint ſuis prioribus facultatibus, prout vtebantur ante reuocationem ſpacio decem annorum, valent geſta per eos, & etiam abſque tanto tempore, ſi aliquando reuocatio nō fuiſſet recepta, dec. 32. lib. 1. nu. 1

Licet mandatum reuocaretur per mortem naturalem, & ciuilem, videlicet per ceſſionē beneficij, ſi fiat ceſſio poſt litem conteſtatam, tenet ſententia quoad expenſas, & fructus, præſertim ſi cedens remanſit in detentione, vt hic, dec. 55. lib. 1. nu. 1

Licet ad intimandum appellationem extraiudicialem requiratur ſpeciale mandatum, tamen non requiritur individuum, & ſufficit mandatum ad acceptandum beneficia in illa diœc. & pro illis appellandum, dec. 56. lib. 1. nu. 1

Licet ſententia prima eſſet rata pro reo ſpoliato ante executionem, tamen ſecunda, quæ fuit lata per ſpoliantem, eſt exequenda propter Aegidianam, concurrentib. tamen pluribus, de quibus in hac cauſſa, dec. 212. lib. 3. nu. 1

Limitata gratia prima, & certis terminis circumſcripta, diuerſa haud dubiè ab ea eſt, quæ plenam concedit petenti adminiſtrationem, dec. 144. lib. 2. nu. 2

Limitatur idipſum numero ſequenti in curſore publico non notario intelligendum, dec. 36. lib. 2. nu. 2

Liquidatio commiſſa ſub nomine officij nō autem proprio, an faciat ſubſtitutum eſſe eamdem perſonam cum ſubſtituente, dec. 151. lib. 2. nu. 2

Liquidationis fructuum examen ſi Vicario per iudicem committatur, qui habet etiam facultatem ſibi in caſu abſentiæ ſubſtituēdi, ſi per Vicarij eiuſdem ſubſtitutum fiat, an releuet, & proceſſus validetur, dec. 106. lib. 3. nu. 1

Lis de filiatione ſuborta hominis ſtatum cōcernit, dec. 404. lib. 3. nu. 2

Lis non dicitur pendere cum reſignatario, qui non fuit ſubrogatus quoad litē, etiam quòd procurator generalis compareuerit ad cauſſam ad hoc, vt reſignatarius dicatur collitigans, dec. 88. lib. 1. nu. 1

Lis dicitur extincta ſi poſtquā quis fuit admiſſus pro intereſſe per 10. quod non fuit proſequutus litem ſi ius productum non

erat bonum, vt ordinarij continuò remaneant impediti,deciſio 110.lib.1.nu.1

Lis oborta de penſione ſi adhuc pẽdet,& idonea præſtita cautio in forma depoſiti pro quantitate arbitrio Rotę de ſoluendis attẽ tatis iam liquidatis facta fuerit,procedi ad vlteriora poteſt ſine vlla retardatione ſolutionis,dec.206.li.3.nu.1

Lis per lapſum 30. annorum non proſecuta, non etiam ſuper ea litteris expeditis, habetur pro derelicta, ita vt pars aduerſa dicatur eſſe in pacifica poſſeſſione, deciſ.110. lib.2.nu.1

Lis agitata olim ſuper fideicommiſſo,an præſupponat aduerſam partem, de ea ſcientiã habuiſſe cum ignorantiam prætendat,dec. 636.lib.3.nu.1

Lis niſi per ſententiam latam extingui poteſt dec.76.lib.2.nu.2

Lis ex lapſu longi temporis,an haberi debeat pro derelicta.dec.129. lib.2.nu.1

Lis licet nulla ſit inter ceſſionarium, & cedentis aduerſarium,durante tamen priori lite generaliter ſubſtitutus dicitur ceſſionarius ad litem captam a ſuo cedente,deciſ.576. lib.3.nu.6

Lis per quem actum dicatur, deciſio 1533. li.3.num.1

Lis non inducitur ex ſolo mandato præſentato,dec.127.lib.3.nu.1

Lis an per ſententiam finiatur, quæ tranſiuit in rem iudicatam,deciſ.110.lib.2.nu.3

Lis quando finita dicatur per miſſionem in poſſeſſionem,dec.1246.lib.3.nu.1

Lis per mortem vtriuſque collitigantis ſuper beneficio dicitur finita,dec. 1140.li.3.nu.1

Lite inter duos exiſtente in cauſſa beneficiali interueniente tertio ratione ſui intereſſe per vim commiſſionis eiuſdem citato tantum actori, vtrum lis etiam exiſtat reſpectu rei non citati.dec.71.lib.2.nu.1

Lite pendente priuilegium exemptionis qd operetur a Pontifice parti conceſſum,dec. 638.lib.3.nu.4

Lite ſuper beneficio,vel canonicatu pendẽte, vtrum ab vna parttum, cum quodam tertio fieri poſſit permutatio, ibid Et an tali caſu inſtrumentum tale ſubſiſtat de iure abſque alia ſcientia ſummi Pontificis,dec. 1273.lib.3.nu.1.& nu.ſeq.

Lite pendente ſuper beneficio Eccleſiaſtico, pars an poſſit ſuſpendere petitorium, dec. 495.lib.3.num.1

Lite ſuper matrimonio pendente decernuntur mulieri alimenta,vt cõmodius litis expenſas tolerare poſſit, dec.146.lib.3.nu.3

Lite pendente cauſſa locationis domus factæ a tam defuncto, dicitur extincta locatio, dec.457.lib.3.nu.1

Lite nulla exiſtente, & ſubrogatio ad litem vt nulla ſit neceſſe eſt,dec.576.lib.3.nu.4

Litẽ ex diuerſis cauſſis orta, cui incũbat laudi,vel contrauentionis probatio, dec. 630. lib.3.nu.2

Litem pendere ſuper reſtitutione bonorum, aliud eſt,& aliud ſuper iure directo cõtrouerſiam moueri.dec.468.lib.3.nu.1

Litem eſſe ſuper decimis aliud eſt ab eo, qđ lis ſit ſuper modo decimarum,dec.381.li. 3.num.5

Litteræ ſi reperiantur expeditæ ſub plumbo, concedentes menſes alternatos, & alias per breue,concedentes collationes in omnib. mentibus de eadem data, ſtandum eſt litteris ſub plumbo per rationes hic poſitas, dec.48.lib.2.nu.1

Litteræ de Diaconatu fidem facientes nõ probant ſufficienter,non conſtito, q ille, qui dedit ordines eſſet Epus, aut quod ſalem licentiam conferendi ab Epiſcopo habeat, dec.63.lib.3.nu.1.limita & intelligequa liter tales exceptiones, vt friuolæ ſint reiiciendæ,dec.63.lib.3.nu.3. & nu.ſeq.

Litteræ de gratia facta ab inferiori non debent dari diſpoſitiuè,ſed aſſertiuè,d.1937 lib.3.num.1

Litteræ in actis productæ, quæ non poſſunt canonizari,impediunt abſolutorias, quoad vſque per tempus congruum litteræ expediri poſſint,dec.147.lib.2.nu.1

Litteræ ſubrogati expeditæ poſt mortem ſubrogantis,non minuunt ius in beneficio iã translatum,cum illud a die datæ veniat cõſiderandum, & ſemper vigeat in perſona ſubrogati,dec.472.lib.3.nu.4

Litteræ præfecti expenſarum, aut œconomi familiarium,& domeſticarum expenſarũ, iuncta actium affirmatione, aliquem eſſe familiarem Cardinalis probare poſſunt ſufficienter,dec.619.lib.3. nu.2

Litteræ expeditæ nõ facta mentione vocis in Capitulo prætẽſæ, potius nullæ quã ſubrepticiæ ſunt dicendæ,dec.360.lib.3.num.4

Litteræ originales,vbi non habentur regiſtrãtur,& in plena audientia corriguntur, dec. 2170.lib.3.nu.1

Litteræ impetratæ in curia, ſi non contineant relationem cenſurarum in curia latarum per Rotam,non valent,& ſunt ſubrepticiæ, dec.226.lib.3.nu.3

Litteræ ſub plumbo expeditæ fidem faciẽtes de alternatiua collatione Camerarij,& ordinarij,ſtante indulto Camerarij,de collatione in omnibus menſibus facienda, ſi ea dem die emanarint,quibus ſtandum,an litteris,vel indulto,dec.50.lib.3.nu.2

Litteræ Apoſtolicæ ſub plumbo expeditæ, magis authenticæ habentur quàm indultæ, aut litteræ,quæ in forma breuium concedũtur,ibid.nu.3

Litteræ priuatæ loco remiſſoriæ pauperib.dari ſolent,dec.1219.lib.3.nu.1

Litteræ in forma poſſunt expediri ſuper quolibet verbo ſupplicationis,d.1997.li.3.nu.1

Litteræ ſubrepticiæ dicuntur, vbi in eis non probatur narratiua,dec.924. lib.3.nu.1

Litteræ procuratori miſſæ a ſuo principali, an poſſint eſſe tales, vtex illis poſſit elici mandatum ad petendam remiſſoriam, d. 247.lib.3.nu.1

Litteræ vel inſtrumẽta a publico notario ſcripta,vel ſubſcripta, & ſigillo vicarij munita,non tamen teſtibus interuenientib. nec ad actum rogato notario,an probent, & ijs potius,quàm teſtibus de reputatione deponentibus ſit fides adhibenda, deciſio 35. libro 3.num.2

Litteræ Epiſcopi ſolo ſigillo probant ordinationes etiam inter non ſubditos factas de licentia proprij Epiſcopi,d.1126. li.3.nu.2

Litteræ collationis ſigillo reſignantis ſignatę aliis cõcurrentib. ſatis fidem de facta reſignatione facere dicuntur, d.274.li.2 n.3

Litteræ ordinarij in concurſu cum Apoſtolico,non faciunt fidem,etiamſi prouiſio fiat a Capitulo, vbi plures interueniunt, deciſ. 1971 lib.3.nu.1

Litteræ per ſubreptionẽ expeditæ, vel obtẽtę, in iudicio nihil probant,d.1124.lib.2.nu.2

Litteræ poſſunt ad veritatem rei geſtæ probandam quandocumque interuenire,d.2161. lib.3.num.1

Litteræ non expediuntur poſt reuocationem expectatiuarum,dec.2135.lib.3.nu.1

Litteræ ſub plumbo dari poſſunt, & debent ſuper qualibet ſignatura Papæ,dec. 2126, lib.3.num.1

Litteratum ſubreptio ex eo vel maximè probatur,quod vel Princeps per tacitam veritatem ſit impoſitum, vel falſi narrationẽ, dec.207.lib.3.nu.2

Litterarum expeditioni fides ex præſumptione datur,niſi probatio adferatur in contrarium,dec.379.lib.3.nu.3

Litteras rectè eſſe expeditas, & ritè fidem facere iudici, ſoliti ſunt aſſerere ſummiſtę, dec.551.lib.3.nu.7

Litteras dari Cardinalibus cõſuetum eſt motu proprio,dec.1915.lib.3.nu.1

Litteris Epiſcopi non ſui, dicentis ſe promouiſſe,de licentia Epiſcopi Ordinarij creditur,& eis ſtatur,dec.1064.lib 3.num.1

Litteris executorialibus parti aduerſæ intimatis poſt ſententiam,& rem iudicatam, vtrũ opponi poſſit de ſubreptione gratię canonizatæ ad effectum impediendi executionem,dec.152.lib.2.num.1

Litteris gratiæ ſi fit ſubſcriptum gratis pro familiari,an probetur familiaritas, ita vt obtenta gratia non dicatur ſubrepticia, dec.176.lib.2.nu.3

Litteris ordinarij quando, & quare creditur cũ agitur de probatione iuris patronatus, dec.376.libro 3.num.2

Litteris ſi clauſula inſcripta ſit poſtquam clericali charactere ex nunc, prout ex tunc, quid operetur,dec.649.lib.3.nu.4

Litteris Epiſcopi de clericatu collato in non ſuum ſubditum, de licentia ſui Epiſcopi creditur,dec.1067.lib.3.nu.1

Litigio pendente de ſolutione penſionis facienda,teſtes ſuper eius nullitate examinari non poſſunt,niſi penſione diſſoluta,dec. 183.lib.3.nu.6

Litigando & non ſoluendo ſtatim,vt conuẽtum fuit,& ex vi pacti iuris vel requiritur, ſi habuit primam ſententiam in fauorem, an dicatur nihilominus fuiſſe, vel eſſe in mora,dec.613.lib.3.nu.4

Litis dominus effectus iam procurator,ſi vlterius in cauſſa procedi nolit ob allegata impedimenta defectus pecuniarum, & inſtrumentorum, quæ pro nunc haberi non poterant ob non confirmatam, vel decretam adhuc tutelam,illa impedimenta probare debet,alioquin ſit progreſſus ad vlteriora, dec.225.lib 3.nu.6

Litis verificatione non facta, ſubrogatus an ad ſpolij actionem antea intentatam a principali admitti poſſit,dec.387.lib.3.nu.1

Litis in continuatione an dicatur ſubrogatus is,qui ad beneficium illud litigioſum ſubrogatus eſt, ſtante quòd in narratiua litis mentio fit,dec.592.lib.3.nu.1

Litis expenſæ an veniãt refundẽdæ parti, an procuratori partis, qui nõ intimauit proceſſum ſi abeſſet a curia contra ſe inſtitutũ,& ob id ignoranti, an ad ſumptuũ reſuſionẽ tamquam dominus litis effectus teneatur, dec.39.lib.3.nu.1

Litis in continuatione,an dicatur ſubrogatus is,qui ad beneficium illud litigioſum ſubrogatus eſt, ſtante, quod in narratiua litis mentio fit,dec.592.libro 3.numero 1

Locantes officium, & a conductore pecunias in vicem penſionis exigentes,domini eiuſdem eſſe præſumuntur,dec.554.lib.3.n.5

Locatio domus,quæ cedit in euidentẽ vtilitatem Eccleſię,etiam ſine cõfirmatione Sedis Apoſt.de vigore iuris communis valet, & rata ſemper habenda eſt, non obſtante Paulina conſtitutione,dec.225.lib.2.nu.3

Locatio etiam ſine ſolẽnitatibus aliàs a iure, vel conſuetudine fieri ſolitis facta, valida eſt,ſi cedit in vtilitatem eius, in cuius fauorẽ ſollemnitates introductæ ſunt, ibi.

Locatio domus,quæ oſtenditur in euidentẽ cedere Eccleſiæ vtilitatem a Sede Apoſtolica facile confirmatur,non obſtante mandato facto de euacuando per ſucceſſorem prædefuncti rectoris,dec.262.lib.3.nu.4

Locatio valida eſſe debet ex qua trãſterri debet poſſeſſio,dec.569.lib.3.nu.3

Locatio facta ante erectionem præpoſituræ, vel diſmembrationem a monaſterio cretis hoſpitibus, an probet iam erecta præpoſitura,

poſſeſſoria, cui certa bona attributa fuere, poſſeſſione n pro monaſterio, deciſ. 238. [illegible] nu. 1

Locatio ſeu conceſſio terrarum a Commodatario in emphyteuſim data pro certa quantitate, vel numero ſtationum grani, an tranſeat ad ſucceſſores, dec. 539. lib. 3. nu. 1

Locatio quatuor facta ad longum tempus, ubi tamen fuerit facta pro penſione annua æquiualente fructibus, remiſſionem pro rata patiatur caſu fortuito ſuperueniente, deciſ. 139. lib. 1. num. 8

Locationi recognitionem factam fuiſſe tempore huius locationis aſſerens, eam probare tenetur, dec. 526 lib. 3. nu. 1

Loci diſtantia facilè ex ſimili habitam vacationum notitiam parere poteſt, deciſ. 400 lib. 3. num. 2

Loci ſtatuta in quo eſt controuerſia in ordinatorijs veniunt ſeruanda, dec. 182. lib. 3. num. 8

Locum tamen non habet idipſum nullitate ex defectu iuriſdictionis cauſata, dec. 11. lib. 1. nu. 4

Locus loci, an ſit de neceſſitate ponendus in inſtrumento obligationis cameralis, deciſ. 701 lib 3. nu. 1

Locus vtrum ſit regulæ, de triennali reſpectu alicuius tituli coloratj, dec. 572. lib. 3. nu. 1

Locus loci in inſtrumẽto non poſitus, & rogitu teſtium non intercedente, neque ſigillo notarij, non admunt vim probatoriam inſtrumento modo conſtet de rogitu notarij, dec. 268. lib. 2. nu. 2

Locus Loci vtrum in recognitione apochę cõfeſſoriæ de recepto in caſu dotis requiratur, vt ſit probatoria ad effectum, de quo agitur, dec. 527. libro 3. nu. 1

Loca cenſualia ſi non conſtet, an temporalia ſint, vel perpetua, vel ad quantum tempus, acceptatio eorum non debet fieri præciſè, deciſ. 281. lib. 2. nu. 1

M

Maioribus reſtitutio etiam læſis non datur, niſi de bono iure docto, deciſ. 439. lib. 3. nu. 5

Maior domus, vel œconomus, vt præpoſitum punire poſſit abſurdũ eſt, d. 630. lib. 3. nu. 2

Maioritas, & proximitas reſpectu teſtantis venit conſideranda, vbi agitur de re a teſtatore relicta contra ſuam vltimam voluntatẽ, & decretum alienata, dec. 93. lib. 2. nu. 2

Matus lumen de neceſſitate obſcurat minus, dec. 130 lib. 2. num. 3

Mala, & lubrica vita mulieris notoria, & manifeſta, tempore litis pendentiæ alimenta non dantur, dec. 163. lib. 3. nu. 2

Mala fama mulieris vtrum eam excludat ab alimentis, quæ prætendit in bonis mariti prædefuncti, dec. 183. lib. 2. num. 1

Male litigaſſe aduerſarius vſque ad ſuſpenſi petitorij diem non poteſt dici, cum tali in iudicio non conſtet eum ſuccubuiſſe, dec. 689. lib. 3. nu. 2

Male expreſſo valore beneficij in prima ſupplicatione, non poterit aduerſarius impetrare, ſi in ſecunda fuerit expreſſus bene, dec. 54. lib. 3. num. 3

Malitia petentis dilationem, vbi notoria eſt, concedenda eſt nequaquam dilatio, deciſ. 405. lib. 3. nu. 3

Mandante mortuo in beneficialibus exſpirat mandatum, dec. 1203. lib. 3. nu. 1

Mandare quis procuratori poteſt, vel negotium geſtori per Nuncium, aut litteras, vel aliter, dec. 586. lib. 3. nu. 8

Mandata correſpectiua in ſe pacta continentia in retroceſſionibus, & reſeruationibus, haud dubie ſunt ſimoniaca, deciſ. 389. lib. 3. num. 2

Mandata eodem die confecta coram notario, & teſtibus in translatione beneficiorũ nõ plenè informato Pontifice, cuius tamen beneplacito ſit reſeruatio propter correſpectiuitatẽ, inducunt ſuſpicionem ſimoniæ, ibid. Quæ tamen ſimonia propter frequentiam incidentium in eam toleranda, vel potius excuſanda venit, dec. 45. lib 2. nu. 2

Mandata duo de prouidendo inter ſe paria ſi reperiuntur, præfertur ille qui maiorẽ adhibuit diligentiam, dec. 852. lib. 3. nu. 1

Mandata de prouidendo ſi expedita fuerunt ante vacationem beneficiorum, quorum controuerſia eſt, vtrum transferant onus ꝓbandi in aduerſarium, dec. 186. lib. 3. nu. 1

Mandata vt plurimum ſtrictè ſunt accipienda, ſeruata tamen forma mãdati, dec. 670. lib. 3. nu. 2

Mandata correſpectiua, quæ inter ſe habent pacta in retroceſſione cu reſeruatione penſionis, in beneficialibus ſimoniã inducunt, dec. 243. lib. 2. nu. 2

Mandatum vbi ſit ad reſignandum libere, & ſimpliciter, & tamen actus ſublecutus oſtendat regreſſum, & penſionis reſeruationem, potius factum, quam dictum attẽdi debet, dec. 503. lib. 3. nu. 6

Mandatarius vtrum translationi penſionis conſentiens ſibi præiudicet, dec. 32. lib. 2. num. 2

Mandati procuratorij contextu docere poteſt de mente conſtituentis, & an ſint in eo poſitæ clauſulæ acceſſoriæ, vel æquè principales, dec. 462. lib. 3. num. 5

Mandato non habito a procuratore ad agendum, an quod geritur validum ſit, an vero veniat reſcindendum, dec. 325. lib. 3. nu. 5

Mandato Papæ ſi teſtes examinentur ſuper vita, & moribus ſpoliati, vel ſpoliatę in partibus per Nuncium Apoſtolicum, an per id impediatur ſententiæ per Rotam latæ executio, vel ſuum habeat effectum præuia examinatione non obſtante, dec. 114. lib. 3. nu. 1

Mandato emanante ad reſignandum in manibus Vicarij, vel alterius ad id facultatẽ habentis, tertiæ perſonæ in mandato nominatæ, talis reſignatio facta vigore talis mãdati, an tamquam ſimoniaca ſuſpecta ſit habenda, dec. 96. lib. 3. nu. 1

Mandato exiſtente doloſo, etiamſi Papa aliàs eſſet petitum conceſſurus, & narrata etiam veritate facti, tamen vitio non caret mandatum, dec. 130 lib. 2. nu. 4

Mandato procuratorio generali exiſtente ad omnia beneficia, non reſtringi poteſt ſolũ ad beneficia acceptata vigore expectatiuæ, dec. 437. lib. 3. nu. 2

Mandata ſuperſiua vbi ſunt clara, & certa, ſuper eis litteræ denegari non poſſunt, deciſ. 2173. lib. 3. nu. 2

Mandato de prouidendo conceſſo, an beneficium acceptari poſſit litteris nondum expeditis, dec. 63. lib. 2. nu. 1

Mandatum an ſufficiens dicatur ex eo, quòd ſolum ad defendendum datum ſit, non ad agendum, dec. 324. lib. 3. nu. 1

Mandatum de ſuperſedendo ſi fuerit obtentum, vtrum per id deſerta appellatio, & curſus fatalium excuſentur, d. 287. lib. 2. nu. 1

Mandatum factum parti de ſuperſedendo ꝓpter abſentiam, ea ceſſante per reditum eſt ditur, & vis mandati, ex vulgata regula, ceſſante cauſſa ceſſat effectus, ibid. nu. 2

Mandatum factum de ſuperſedendo in cauſſa non interueniente citatione partis aduerſæ ad contradicendum, vtrum curſum fatalium impedire poſſit, d. 29. lib. 2. nu. 1

Mandatum capituli ad lites ſine ſigillo, & nõ moribus valet, dec. 1324. lib. 3. nu. 1

Mandatum ſi detur procuratori ad acceptandam poſſeſſionem, non tamen datur ad deſinquendum, dec. 153. lib. 2. nu. 2

Mandatum de manutenendo quando ſit dandum, dec. 1362. lib. 3. nu. 1

Mandatum ad comparendum, & compromittendum extenditur ad ſecundos, & ad vteriores actus, dec. 867. lib 3. num. 1

Mandatum quis ad ſpoliandum non præſumitur habere, cum ſpolium delictum arguat, quod in mandatum nullo modo cadere debet, dec. 28. lib. 2. num. 5

Mandatum de prouidendo etiam cum clauſula, ex nunc, prout ex tunc, ſiue bene, ſiue male, omnino eſt exequendum. dec. 825. lib 3. nu. 1

Mandatum factum apud acta præſente iudice, & mandante ſcribi in actis, valet, & fidẽ facit ſine teſtibus, aliàs ſecus, dec. 849. lib. 3. num. 1

Mandatum ſuperioris de diſpenſando ſufficit pro calore poſſeſſionis, d. 1137. lib. 3. nu. 2

Mandatum de manutenendo debet ei dari q̃ eſt in poſſeſſione tempore motæ litis, dec. 1049. lib 3. num. 1

Mandatum cum libera factum duobus, niſi ſit in eo expreſſum in ſolidum, vel vnicuique ipſorum, non debet intelligi, dec. 860. lib 3. num. 1

Mandatum ad capiendas pecunias ad cambiũ & conſentiendum pẽſioni, intelligitur ad lites, deciſ. 1015. lib. 3. num. 1

Mandatum de manutenendo pleniorem requirit probationem, quàm vbi agitur de canonizanda gratia, dec. 665. lib. 3. nu. 4

Mandatum ex parte rectoris factum non Eccleſiæ, ipſi Eccleſiæ præiudicare nõ debet, vt nec laudum, dec. 603. lib. 3. nu. 7

Mandatum ſi præſumatur doloſum, idque in grauatorijs, reſcriptum omnino dictum euitare, dec. 130. lib. 2. nu. 3

Mandatum cum clauſula, necnon, generale eſt, & ideo intelligitur indefinitè ad omnia beneficia acceptanda, dec. 462. lib. 3. nu. 3

Mandatum procuratorium datum de reſignando portionem beneficialem reſeruato regreſſu, vtrum ſimoniacum inducat cõtractum ibid. Et penes quem hoc caſu ius beneficij reſideat, an apud reſignantem, an reſignatarij, dec. 31. lib. 2. num. 2

Mandatum de ſubrogando differt ab ipſa gratioſa ſubrogatione, cũ non poſſit adhuc dici ſubrogatio, tamq̃ non in effectum deducta, & ideo nulla, dec. 472. lib. 3. nu. 6

Mandatum de manutenendo, ſpoliatori, an etiam poſſit concedi ſi poſſidet, notorieq; hoc conſtet, idque quod cauſſa fuerit deciſa, dec. 482. lib. 3. num 2

Mandatum ſi contineat reſignationem fieri debere in manibus cuiuſcumq; ad id poteſtatem habentis, etiam in fauorem certæ perſonæ, non eſt ſimoniacum, idque ratione primi membri ad id poteſtatem habentis, dec. 96. lib. 3. nu. 5

Mandatum generale datum ad omnes, & ſingulas cauſſas, non præteritas modo, & præſentes complectitur, ſed ad futuras etiam protendi dignoſcitur, dec. 65. lib 2. nu. 1

Mandatum de prouidendo, & gratioſa prouiſio, differunt, & ita ius diuerſum producunt, dec. 140. lib. 2. num. 4

Mandatum ad lites non ſufficit ad petendam deputationem œconomi, dec. 1030. lib. 3. num. 1

Mandatum datum procuratori ad capiendam poſſeſſionem cenſetur datum, & extẽdi ad iuſtam, non autem ad eam, quæ dicitur attentata, cum mandatum ad delinquendum dari non debeat procuratori, deciſ. 115. lib. 3. nu. 3

Mandatum procuratoris ſubſtituentis in prima inſtantia generaliter in cauſſa, & cauſſis vertentibus inter talem, & talem, poſiti in locum ſubſtituentis, vt poſſit omnia facere, quæ ipſe poſſet, eſt ſufficiens ad appellan-

pellandum, & etiam ad appellationem proſequendum,dec.62.lib.1.nu.1
Mandatum procuratoris ſi ſit generale,quod habet, etiam datum antequam fuerit citatio executa,poſt cauſſæ commiſſionem,dilationes petitas concedi impedit,dec.164. lib.2.nu.2
Mandatum de prouidendo ipſis expectatiuis, præſtantius & pinguius habetur,dec.6.lib. 1.num.3
Mandatum procuratorium,licet nõ appareat in actis, ſi tamen aliunde conſtet, ſufficit ad cauſſæ tractationem, & quæ fiunt ratifi cari poſſunt,dec.200.lib.3.nu.2
Mandatum ad omnes,& ſingulas cauſſas cõprehendit etiam futuras, licet conſtituens cauſſas de præſenti habere cum diſtinctione tamen,dec.57.lib.1.nu.1
Mandatum ſi ſit expreſsè apprehendendi q̃cumque beneficia,& dicitur mãdatum apprehendendi poſſeſſionem,& beneficia itẽ acceptandi,dec.452.lib.3.nu.4
Mandatum procuratorium per ceſſionem iurium factam reuocatur,& redditæ ſententias nullas,dec.32.lib.3.nu.3
Mandatum ad colloquendum,& tractandum non intelligitur ad concludendum,d.716. lib.3.nu.1
Mandatũm procuratorium etiam litteris, & alijs modis fieri poteſt,d.416.lib.3.nu.1
Mandatum referẽs ſe ad monitorium,in quo tantum continetur cauſſa contra partẽ aduerſam non ius,vtrum ſit ſufficiens,deciſ. 566.lib.3.nu.6
Mandatum procuratoris ſi ſit generale, quod habet etiam datum antequam fuerit citatio executa,poſt cauſſæ commiſſionem dilationes concedi petitas impedit,dec. 164. lib.1.nu.2
Mandatum de prouidẽdo pinguius dicitur expectatiua,dec.59.lib.2.nu.3
Mandatum de manutenendo decretum, ſed nondum relaxatum vbi fuerit an inhibitio fieri poſſit,dec.394.
Mandatum generale de reſignatione non cõprehendit etiam facultatem conſentiendi, dec.2127.lib.3.nu.3
Mandatum procuræ exſpirat per tranſitũ ſententiæ in rem iudicatam,d.797.li.3.nu.2
Mandatum productum ad conſentiendum vtrum priorem voluntatem arguat principalis in tertij fauorem nominandi per alium prælatum concordiæ antea initæ collegam idque poſt factam ceſſationem,deciſ.244. lib.3.nu.4
Mandatũ de manutenendo nõ datur niſi conſtito de quaſi poſſeſſione,d.1193.li.3.n.4
Mandatum non eſt ſimoniacum ex quo datũ eſt ad reſignandũ in manibus cuiuſcumq; id poteſtatem habentis,d.146.li.1.nu.4
Mandatum de prouidendo comprehendit etiam collationem Epiſcopi, vt canonici, dec.783.lib.3.nu.2
Mandatum ſi fiat ſub pœna excommunicationis vtrum ſit neceſſe ſemper apponere clauſulam, ſi ſenſerit ſe grauatum,d.224. lib.1.nu.3
Mandatum capituli ad lites non valet, ſi nomina ſingulorum canonicorum expreſſa non ſint,dec.1199.li.3.num.1
Mandatum procuratori factum ad intimandum executoriales,& petendum fructus ſequeſtratos, & demum ad intrandum poſſeſſionem, præſupponunt obtentam debere eſſe ad hæc omnia exequenda licentiam, dec.155.lib.1.nu.4
Manifeſtè contumax volens numquam permittere vt apponatur ſequeſtrum, dignißimus eſt quouis rigore,d.651.lib.3.num.4
Manutenenda eſt prima quaſi poſſeſſio, dec. 1177.lib.3.nu.1
Maritus fructuum dotalium dominus, in iis tantum venit per ſententiam condemnandus,quia vxor dña eſt ipſius ꝓprietatis,ſuper quam nullo modo prætendere maritus poteſt,dec.526.lib.3.nu.4
Maritus in bonis paraphernalibus vxoris ex forma ſtatuti non poteſt habere niſi vſum fructum,dec.739.lib 3.nu.2.& 5
Maritus an compellendus ſit vxorem recipere,quæ ab ipſo diſceſſit propter eius ſæuitiam,dec.1325.lib.3.nu.1
Maſculi in conditione poſiti, an & quando cẽ ſeantur diſpoſitiuè vocati a teſtatore, vide latiſſimè per totum. Vbi poſt longam diſputationem Rota tenet affirmatiuam, d. 1154.lib.3.nu.1.3.& 4
Maſculinitatis ſola expreſſio non operatur,vt filij in conditione poſiti cenſeantur diſpoſitiuè vocati,niſi etiam adſit ad plures gradus digreſſio,dec.1154.lib.3.nu.1
Maſculus excludens feminam vigore ſtatuti,ſi non adeat hæreditatem,non trãſmittit ad hæredem beneficium excludendi feminam,dec.774.lib.3.nu. 6. Declara tamen, & diſtingue,vt ibi.nu.ſeq.
Mater cui lex defert filij tutelam ſi eam non acceptarit cum requiſitis de iure ſolſemnitatibus, non dicitur etiam ſpatio triennij tutorium miniſterium acquiſiuiſſe,ibid.
Mater reſidens in domo controuerſa non tutorio nomine,poteſt dici ibi remaniſſe ꝓ fiſco,cum alia ſubeſſe cauſſa poſſit, vt hypothecæ,vel ſimilis, & ideo habitatio illa dubia exiſtẽte filio infanti,d.543.li.3.n.5
Mater præterita a filio in teſtamento, an ob id nullum reddatur teſtamentum, attento quod numquam impugnauerit teſtamẽtũ, dec.483.lib.3.num.1. Et quod ſit nullum etiam matre non declarante ex opinione omnium paſſim Doctorum recepta, deciſ. 483.li.3.nu.2.& ſeq.
Mater examinata aliàs in cauſſa, de qua agitur,haud dubiè præſupponit ſcientiam filij de lite,quàm ſe ignorare prætendit,dec. 633.lib.3. nu.3
Mater vbi diu ſuperuixit,& non impugnauit teſtamentum filij,in quo fuit præterita, an ſibi præiudicet,ibid.nu.4
Materia turpem præ ſe faciem ferens ob turpitudinem ſæpè mandatur a Rota ad concordiam reduci,dec.566.lib.3.nu.8
Materia eſt intelligenda, prout de iure præſumitur,dec.2148.lib.3.nu.3
Matrimonij confirmandi cauſſa, quod in dubium vertitur,ſi teſtis ample deponat, & quidem de viſu, iteratoque examinatus, ſi in ſecundo examine latius depoſuit quam antea,non ob id dicitur ſecum pugnare,ita vt fides ipſius vacillare propterea dici poſſit,dec.196.lib.3.nu.1
Matrimonij validitas,vel non, cum in arduũ cadat,& maxime conſiderabile plerumq; ex teſtium depoſitione dependet,dec.413. lib.3.nu.2
Matrimonii litigio pendente,facta ſeparatione inter virum,& vxorẽ, an vxoris fratres tamquam ex hoc intereſſe prætendentes ad cauſſam debeant tuendam admitti, ſtante ſuſpicione colluſionis inter vxoratos, dec. 212.lib.3.nu.1
Matrimonium præſumptum inducit etiam ſine tractatu 10.annor. dec.66. lib.1. nu.1
Matrimonium illegitimitatis præſumptionẽ excludit,dec.1353.lib.3.nu.1
Matrimonium negatum eſſe contractum per verba de præſenti, ex parte mulieris, an poſſit per teſtium depoſitiones probari, dec.420.lib.3.nu.1
Matrimonium præſumptum inducitur 10. annor.ſpatio,dec.66.lib.1.nu.1
Matrimonũ de iure ciuili potius, quã concubinatus præſumitur,dec.1163. lib.3. nu.4
Matrona nobilis regens familiam prædefuncti mariti,adminiſtrans,& colligẽs fructus & parti aduerſæ,poſtea ſubminiſtrans ſub computo factoris, non propterea cũ actus hi poſſeſſorij videantur, dicitur poſſidere, dec.339 lib.3.nu.2
Matrona donans omnia bona ſua alicui, excluſis filiabus, eamque donationem confirmans, vtrum poſtea pœnitens coniungendo ſe filiabus ſuis, poſſit eamdem donationem reuocare,& ſimul impugnare, deciſio 571.lib.3.nu.1
Matrona poſſidere poteſt curamque rerum gerere,quamuis per alium eiuſdem bona ad miniſtrentur,dec.450.lib.3.nu.2
Mediam viam eligere in obſcuris tutius eſt, quam rem indeciſam relinquere, d. 1161. lib.3.nu.7
Medici deponentes non in totum conualuiſſe ægrum,ſed egredi domo,tractare negotia ſua,& ſimiles actus ſanorum exercere, probant reconualeſcentiam, quamuis in totum non dicatur patientem conualuiſſe, dec.263.lib.2.nu.5
Meliorameutorum ratione, quæ a conductore percipiuntur, non cenſentur inter fructus rei locatæ,dec.539.lib.3.num.6
Meliorametorum facta liquidatione a parte, incontinenti auditur,dec.111.lib.1.nu.3
Mendacium debet carere omni gratiæ commodo,quoad impetrata, non quoad impetranda,dec.541.lib 3.nu.12
Mens regulæ de triennali,eſt tueri illum,qui aliquo iuſto calore obtinuit beneficium, dec.765.lib.3.nu.3
Mens & intẽtio ſtatuti ex tenore vt plurimũ verborum percipi ſolet,d.660.lib.3. nu.2
Mens teſtatoris ex hoc ſolo non conſtat,quod hæredis facta ſit mentio in teſtamento,deciſ.400.lib.3.nu 4
Menſis exprimi non debet in beneficijs reſeruatis,dec.122.lib.1.nu.1
Menſis exprimi debet tam in vacatione iuris quàm facti. Limita & declara potius, dec. 102.lib.1.num.1.& 2
Menſura requiritur in venditione bonorum ſingulis pretio conſtituto,d.1356.l.3.n.1
Mentio iuriſpatronatus ſi non fiat a permutante beneficium, quod eſt tale, non valet talis permutatio,dec.203.lib.3.nu.2
Mentio ſi non fiat in reſcripto,quod fuerit cõcluſum in cauſſa,an officere poſſit illi, qui illud impetrauit,dec.468.lib.3.nu.5
Mentione facta filiorum in inſtitutione in ſubſtitutione verborum hæredib. de filiis venit intelligendum,dec.406.lib.3.nu.2
Mentio regreſſus,ſi non fiat in ſubrogatione opponi poteſt de nullitate,d.292.li.2.n.3
Mera declaratoria a mera gratia differt, dec. 295.lib.3.nu.8
Mercatores noſtri temporis,cum non ſint iurati,nec a publico deputati, vt olim, nõ eo priuilegio fruuntur quo veteres, vt ſuis libris contra tertium fides adhibeatur, dec. 144.lib.3. nu.5
Mercatorum huiuſmodi ſtylus, & conſuetudo,non probatur,niſi expreſſo actu,& tempore,& vnde iſte ſtylus ortus ſit,dec.508. lib.3.nu.4.& ſeq.
Mercatorũ ex cõſuetudine,qualiter vſus pecuniarũ reb.ſit applicãdus ſtãte mãdato illius tenoris clauſulã habẽte. Farete valere cõil poſſibile vantaggio,&c d.508.lib.3.nu.2
Miles religionis qui numquam fuit Hieroſolymitanæ, eius priuilegiis in ſui commodum frui non poteſt,dec.436. lib.3.nu.8
Minor etiam abſque ſui tutoris conſenſu, aut curatoris,ſuam poteſt facere conditionem meliorem,dec.576.lib.3.nu.4
Minor & priuilegiatus,an etiam poſt lapſum quadriennij reſtitui in integrum poſſint, dec.233.lib.2.nu.4
Minor non tenetur in acceptatione reſignari

beneficij ſe aſtringere illi formæ, quæ ipſi non eſt neceſſaria,dec.579.lib.3.num. 13
Minor etiam in rebus ſibi vtilibus conſentire non poteſt, vbi his aliquod fuerit onus cõiunctum.dec.579.lib.3.nu.10
Minor in actu acquirendi conſentire poteſt, dummodo omnib. computatis ipſe in nullo lædatur,deciſ.579.lib.3.num.11
Minor 20.annis, an cogi poſſit ad teſtes producendos ad curiam ob ſubortas ſuſpiciones, falſitatis & calumniæ,vel admoneri,& ei perſuaderi de eorum productione pro veritatis indagatione.dec.251.lib.3.nu.1
Minori & priuilegiatis perſonis reſtitutio in integrum etiam poſt lapſum quadrienij conceditur,dec.276.lib. 3.nu.6
Minus habilis etiam aliquando admittitur, & magis habilis præfertur,præſertim cum beneficiũ ſit ſimplex,& non curatum, dec. 435.lib.3.num 2
Minus potentia trahuntur per ea, quæ maioris ſunt potentiæ,dec.537.lib.3.nu.5
Mitioris ſententiæ ratione Rota determinat vt qui appellauit in poſſeſſorio, ſimul & in petitorio appellare poſſit poſita clauſula rebuſque aliis,&c.dec.495.lib.3.nu.4
Mobiliũ appellatione,an ẽt veniant pecuniæ. Declara tamen vt ibi,dec.1169.lib.3.nu.4
Modicum temporis interuallũ,ſeu alia noua cauſſa dependens a prima, non excuſat a pœna Alexandrinæ,dec.869.lib.3.nu.1
Modificatoria regula inſequens regulam reuocatoriam indultorum, ius confirmandi retinet illæſum ex vi iuris communis, qđ Papa nullatenus ſolet attingere, dec. 537. lib.3.nu.17
Momentanea acquiſitio iurium non eſt in cõſideratione.dec.30.lib.2.nu.5
Monachus priuatus ſub priore degẽs,cui ſub priore fuit prouiſum,an agere ſpolio poſſit, ſciens bullas ſimplicis reſignationis expeditas,dec.558.lib.3.nu.1
Monachus deponens vel mutuans pecuniam, actionem ſibi pro ijs acquirit, & monaſterio,eãque remittere poteſt,d.235.li.2.n.5
Monachus clauſtralis Vicarius Abbatis exiſtens,vtrum beneficiatus eſſe poſſit, deciſ. 449.lib.3.nu.1.Impugnati articuli,aliquãdo a parte conceduntur, vt celerior cauſſæ expeditio ſequatur,de.449.lib.3.nu.2
Monachus retrocipiendo pecunias mutuatas actionem quæſitam monaſterio remittere poteſt.dec.184.lib.3.nu.6
Monaſteriẽſis Eccleſiæ Cathed. in Weſtphalia vigore ſtatuti non admittit in canonicos,niſi nobiles, & eos quidẽ equeſtres, de.492.lib.3.nu.1
Monaſterij collatio ſi facta fuit cum derogatione conſiſtorialitatis,an probetur per id eſſe conſiſtoriale,dec.577.lib.3. nu.5
Monaſterium eſſe conſiſtoriale aliud, an ſit ab eo ſolere de conſiſtorialiter prouideri,maxime vno iſtorum ab alia pendente, dec.540.lib.3.nu.6
Monaſterium licet ſit conſiſtoriale, de eo tamen non conſiſtorialiter prouideri poteſt, dec.501.li.3. nu.5
Monaſterium quaternis vicib. prouiſum nõ conſiſtorialiter, vbi prouiſiones tales nequaquam ad effectum deductæ fuerunt,nõ arguit poſſe non conſtorialiter de eo prouideri,dec.561.lib.3.nu.4
Monaſterium ignorantiam prætendens actuũ poſſeſſoriorũ a parte aduerſa,vtpote, in locis remotis a longe a monaſterio exercitorum,ſuam poſſeſſionem amittere non poteſt.dec.238.lib 3.nũm.6
Monniales admittentes ad profeſſionem infra annum probationis, an & quando excuſet a ſuſpenſione,dec.1116.lib.3.nu.1
Moniales mendicantes non poſſunt efficere ſuis conſtitutionibus ut non ſint mendicãtes,dec.1120.lib.3.nu.1.
Moniales ſuſpenſæ & abſolutæ, ſed nondum rehabilitatæ,an poſſint admittere ad tacitã profeſſionem monialẽ,dec.1112.li.3.n.1
Monitorij reintegratio,ſi non fiat poſt quatuor terminorum obſeruationem, an ſententia ſit ob id nulla dicenda,poſito,qđ ,pceſſum fuerit a declaratoriam,d.261.li.3.n.1
Monitorij copia ſi lecta non fuerit, nec data parte relinquenda, imputare ſibi dẽt pars rea ſi non legatur, vel dimittatur apud eã, nec ſe excuſare poteſt, vbi ſpecialiter, & expreſsè monita fuerit de deſiſtendo ab occuptione,& detentione,tum fructuum perceptione beneficij litigioſi ad ſe notitiam monitorij non peruenijſſe:ideo non compares,in contumaciam excommunicari poteſt,dec.102.lib.3.nu. 2
Monitorio ſtante & ſententia, an dicatur petita adæquatio tantum,an etiam medietas bonorum,dec.610 libro 3.num. 1
Monitorio non parens, ſi excommunicetur ob contumaciam, & compareas poſtea abſoluatur, an ob id proceſſus eius nomine factus ſit validus,dec.167.lib.2.nu.1
Monitorium reintegrare, & ſuſpenſum eſſe a diuinis ob non paritionem monitorij ſibi mutuo repugnant, & ideo coincidere non poſſunt,dec.274.li.3.nu.2
Monitorium bene intimatum ſi fuerit parti, & non paruerit,habet locum declaratoria in ſui præiudicium,dec.194.lib.2. nu.1
Monitorium factum pendente cauſſæ cognitione ſub pœna excommunicatio. ſine clauſula,ſi ſenſerit ſe grauatum, non impedit progreſſum,dec.261.lib.3.nu.4
Monitorium ignorans, an habeatur pro monito,dec.1515.li.3.nu.1
Monitorium ſi fiat a parte parti de reſtitutione beneficiorum,quæ aufugit a Curia, eui denter ſatis probat antea factã reſignationem in confidentiam, dec.163.lib.2.nu.4
Monitorium ab Auditore Cameræ, impetratum contra intruſos in forma breuis Cameræ,quod habet clauſulam,& ſi quis, vim habet citationis,idque medio dictæ clauſulæ.Contrarium vide nu.4.dc.151.li.3.n.1
Mora & retardatio facta in traditione grani, efficit iuſtum eſſe debitorem,cuius cauſſa talis mora interceſſit,dc.312. lib.3.nu.3
Mores inculpati,& bona vita,tũ diligens adminiſtratio lubricam antea vitam,& iuuenilis ætatis incontinentiam ſubſequentes, reſtitutionem in integrum merentur, quia gaudent plus Angeli ſuper vno peccatore pœnitentiam agente,quam ſuper nonaginta nouem iuſtis,qui non indigent pœnitentia,dec.114.lib.3.nu.2
Mors duorum violenta per ſeditionem euenies præſuppoſit ſeniorem primo, poſt iuniorem ad ſimilitudinem in mari pereũtium obiiſſe,dec.279.lib.2.nu.2
Mortuus qui habebat beneficium nunc per eius obitum vacans, quod reſignauerat a Capitulo,cuius ſit eiuſdem collatio, deciſ. 134.lib.3. num. 2
Mortuo epiſcopo ſupellex eius an debeatur Eccleſiæ,& ſucceſſori,an vero hæredib. prę defuncti. Et quid ſi hæredes doceant bona, & ſupellectilem talem non ex redditibus Eccleſiæ,ſed bonis patrimonialib. parata, dec.538.lib.3.nu.1
Mos eſt in Germania,vt Epiſcopi ſinguli inuentarium bonorum Eccleſiæ ſuæ nomine habitorum perſcribi, & confici inſtrumentaliter curent,dec.582.lib.3.num.12
Mos antiquus,vt Rota conſuleret abbreuiatores in vſu ſtylt in clauſularum exactione obſeruare ſoliti,dec.612.lib.3.nu.1
Mota quæſtione parti ſuper intruſione,& ſpolio beneficij ſi compareat prætenſus ſpoliator,& cedat in fauorem aduerſarij poſſeſſionem,neque vlterius cõpareat, niſi eã proteſtatione aduerſarium,cui ceſſit, nihil prætendere in iſtius beneficij poſſeſſione poſſe,& ob id ſe non debere moleſtari, ſi nihilominus iudex contra ipſum procedat condemnando in fructus, & vſque ad brachium ſæculare, ſententia eſt iniqua ex eo quod vocatus in ius paruerit indicato, & incontinenti ceſſerit, neque fructus vllos perceperit,dec.232.lib.3.nu.1
Motus proprius in cauſſa ſpolij vtrum eum habere poſſit non habita copia conceſſionis factæ ipſi ſpoliato,ibid.
Motus proprius vi ſcripturæ, & eius facultatis põt aliqñ impugnari,d.563.lib.2.nu.3
Motus proprius ſi multo ante tempore prædat gratiam,de qua dubium eſt ſubortum in proceſſu,parum aut nihil dicitur releuare,dec.162.lib.3.nu.6
Motus proprius Pauli III.translationis penſionum, comprehendit etiam penſiones translatas antea,dec.923.lib.3.nu.1
Motus proprius Papæ in data, tollit ius concurrentis,dec.278.lib.3.nu.1
Motus proprius Pontificis confirmans familiaritatem alicuius, prodeſt ad gratiarum quæ in impetratione beneficiorum requiruntur confirmationem, & validitatem, dec.170.lib.2.nu.
Motus proprius non prodeſt,niſi iis,qui in eo ſunt nominati,dec.883.lib.3.num.1
Mulier in honoris ſui præiudicium non debet cogi,neque affirmatiue,neque etiam negatiue deponere per iuramentum ex alio .ſ.quam marito tempore conſtantis matrimonii prolem ſuſtuliſſe,d.120. lib.3.nu.3
Mulier ex vi ſui inſtrumenti dotalis non dẽt excludi a petitione ſua per ſententiam latã pro parte aduerſa in qua nõ fuit vlla facta mentio illius inſtrumenti,d.526. li.3.n.1
Mulier legataria fideicommiſſarii mariti ad legarũ admittitur, ſi cautionem præſtet de eiuſdem legati reſtiõe in caſu ſuccumbentiæ in cauſſa petitorij,dec.674. lib.3. nu.9
Mulier legataria an agere poſſit Saluiano in terdicto ad legata ſibi a marito relicta, de. 674.lib.3.nu.3
Mulier Vicarium conſtituẽs in Caſtro an ob id dicatur id proprio,an tutorio noie filiorũ,vel hæredum poſsidere,d.310. li.3.n.2
Mulier probans maritum poſſediſſe bona in quibus prætendit legata, & nunc poſſidere aduerſarium,haud dubie poteſt Saluianũ interdictum intentare,dec.674.lib.3. nu.2
Mulier tenetur actione furti ratione rerum poſt ſolutum matrimonium contrectatarum,dec.1169.lib.3.nu.9
Mulier adminiſtrando vt tutrix, non impeditur exigere ſuam dotem, quã non intelligitur obligare,ſecuſ viro,d.1055.l. 3.n.1
Mulier petens, & obtinens reuocare ſequeſtrum factum in bonis mariti dotis ſuæ ratione,& filiorum tamquam hæredum etiã coram iudice laico, nõ ob id dicitur quidpiam attentaſſe,pendente lite ſuper matrimonio,& hæreditate,coram iudice Eccleſiaſtico, dec.18.lib.3.nu.2
Multæ clauſulæ in corpore gratiarum reperiũtur ad ſingula membra relatæ, quæ cauſſa breuitatis ſæpe a ſignatura committuntur, dec.676.lib.3 nu.7
Multitudo errantium, an patrocinetur errori ita vt duob.contra pacta facta per contractũ alienantib.rem veritam alienati, pœnæ relaxationem mereantur,d.21.lib.3. nu.5
Multiplicitas ſupplicationum ſi dubiũ faciat in negotio controuerſo,an pariat etiã difficultatem ante dationis,ſtante diſcordia teſtium,ita vt repeti denuo debeat ad faciendam recognitionem ſupplicationum in actis productorum,dec.156.lib.3.nu 1
Multorum teſtium ſingularium depoſitiones ſepara-

ſeparatim factę non ſufficiunt ad matrimonij validitatem comprobandam,dec. 431. lib.3.nu.3

Mutatio inſtantiæ non ſemper de neceſſitate diuerſitatem cauſſæ producit,dec.246.lib. 3.nu.5

Mutatio ſi fiat ſimul,& ſemel in eadem ſupplicatione cum exteoſione, vtrum locus ſit regulæ de fraudibus obuiandis, d.265. lib.3.num.1

Mutatio membri non inducit irregularitatẽ, ſed abſeſſio totalis,ita vt reintegrari non poſſit,nec cauſſat inhabilitatem ad beneficia,dec.51.lib.3.nu.5

Mutua cauſſarum inter ſe concurrentium cõnexio actionem vnius ſuſpendit, & alterã ſuo curſu terminari efficit,d.74.lib.3.nu.3

N

NArrans in bulla gratiæ ſe eſſe familiarẽ alicuius prælati, quibus ex indulto ſit collatio beneficiorum,non ſufficit probare familiaritatem ex atteſtatione litterarũ prælati ſubſcriptarum,& ſigillatarum,ſed requiritur neceſſario, & concludenter, vt probet ſaltem ad minus quadrimeſtre comediſſe in tinello eiuſdem prælati,deciſio 147.lib.3.nu.1

Narrãs in ſupplicatione omnes defectus nullis tacitis ſi Papa diſpẽſat, etiam per verba generalia, valet diſpenſatio. Sed falſa narrãs per doloſam expreſſionem facti, vitiat gratiam,& reſcriptum nullius eſt roboris, & valoris,licet fuerit Apoſtolica benignitate obtentum,dec.87.lib.3.num.2

Narrans de bono iure ſuo in commiſſione, vt ius alterius partis excludat, illud probare debet deducto etiam valore beneficii,dec. 48.lib.3.nu.2

Narrãs in ſupplici libello ſe clericum, cum ſit laicus,an p reſignationẽ beneficium Eccleſiaſticũ habere poſſit,d.516.lib.3.nu.1

Narrans in ſupplicatione ſe laicum cum ſit clericus,hac falſitate narrationis non excluditur a beneficij impetrati confirmatione d.516.lib.3 nu.5

Narrata in noua prouiſione ſatis eſt, vt verificentur de facto ad obtinendam nouã prouiſionem,dec.691.libro 3.numerõ 1

Narrata ſi ratificata non fuerint in gratia,prout de iure requiritur,gratia nequaquam venit canonizanda,dec.197.lib.3.nu 3

Narrata omnia fuiſſe in ſupplici exhibito Põtifici libello conſtat ex clauſula,quorum tenores,&c.682.lib.3. nu.2

Narratio defectus primę gratiæ ſi in ſpecie non fiat,reddit ſecundo impetratam inualidam,cauſſa ſubreptionis,quæ in tali ſupponitur tacita veritate interueniſſe,nõ narrato de cenſura excommunicationis, qua eſt innodatus,dec.166.lib 3.nu.1

Narratiua vacationem in mente reſeruato cõtinens,illius narratiuæ vi expeditæ litteræ non parium effectum,niſi prius fuerint verificatæ,dec.193. lib.3.num.3

Narratiua gratiæ ſi per ſubreptionem habita fuerit,aut facta penſionem conſecutam,facit in nihilum redigi ob vitium illud ſubreptionis,dec.140.lib.3.nu.1

Narratiua tamquam pars gratiæ debet probari,dec.665 lib 3.nu.3

Narratiua generali exiſtente potius attendenda eſt diſpoſitiua,dec.592.li.3.nu.2

Naturalis poſſeſſio eſt de iure conſiderabilis,& venit in reſtitutionem in integrum, non tamen ſine gratiæ canonizatione ſuphoc impetratæ,dec.104.lib.3.num.4

Naturaliter quis poſſidere non poteſt,alio reperto in poſſeſſione euſdem rei,vigore decreti,ſeu alicuius tituli colorati, dec.903. lib.3.nu.1

Neceſſarium non eſt in acta nullo ex ſui natura ſemper adeſſe debere partis declarationem,quando lex vlterius procedit declarando,dec.483.lib.3.num.7

Negatiua aſſerta equitem Hieroſolymitanũ non geſtaſſe habitum,nec crucem,probari per negantem debet,dec.496.lib.3. nu.5

Negatiua a proponente comprobari debet, dec.289.lib.2.nu.5

Negocium arduum decidendum ſi offeratur iudici,& teſtium pugna intercedat,oculariis inſpectio per iudicem fieri poteſt,interimque ſuſpendi dilatorię ipſa deciſio,d. 428.lib.3.nu.3

Negocium quod in iure non verſatur, ſed in facto,an de iure communi defendi poſſit, dec.431.li 3. nu.8.Limitari vnico verbo, Bullæ iuriſdictionem propoſiti durum eſt, & contra ius commune,& naturam talis dignitatis,dec.432.lib.3.nu.9

Nemo iudex in propriæ cauſſæ determinatione eſſe debet,ex trita legum, & vulgata iuris determinatione,dec.101.lib.3.nu.7

Nemo ad ſpolium admittendum licet conſtitutus ſit procurator,præſumitur habere mãdatum, cum id delictum contineat, cuius executio nullo mandato committi poteſt, dec.132.lib.3. nu.3

Nepos poſt deceſſum aui natus, an propriè nepos dici poſſit,dec.38.li.3.nu.3

Nobilitas perſonę,& familiaritas alicuius magni prælati,vt eſt Cardinalis,quæ multum attenditur in gratiis,aliquando exprimitur in ſupplicatione,hoc fine,vt gratis expeditio fiat,dec.160.lib.1.nu.4

Nomen inſcriptum libris mercatorum ipſius filii naturalis,cuius in fauorẽ pecunia fuit depoſita,an ſufficiat, vt ius ad illas pecunias prætendere poſſit,dec.405.lib.3. nu.1

Nominatio de aliquo facta in aliquo beneficio non præſumitur mutata, niſi contrarium probetur,dec.1021.lib.3.nu.1

Nominationem primã ſortitam eſſe effectũ quis teneatur probare,deciſ.1003.li 3.n.1

Nominationis gratiam habens, ſi non faciat electionem Dioeceſis,in qua futura eſt nominatio in Camera,& Cancellaria Apoſtolica coram notario, & teſtibus, non caret fraudis ſuſpicione,dec.205.lib.3.nu.3

Nomine proprio poſſidens, vtrum cauſſam poſſeſſionis mutare poſſit,ita ut iure credi poſſidere valeat,dec.345.lib.3.nu.3

Nomine tutorio poſſidens mulier, an poſtea proprio etiam nomine vigore dotalis inſtrumenti fructus percipere,& ſtabilia poſſidere poſſit,dec.313.lib.3.nu.1

Nominis,& tituli,licet nõfiat mẽtio in indulto,ſi tamen perſona notorię ſit illuſtris, vt hoc caſu,ſufficit,dec.15.lib.3.nu.3

Nomina in ſpecie,vel in ãdiuiduo habẽtis in dubium ex conceſſione ſummi Pontificis ſi in ſupplici correcto libello non fiat mentio,an per id ſufficienter indulto derogetur,dec.88.lib.1.nu.1

Non conſtito quo tempore facta ſit diuiſio, vel quamdiu poſt diuiſionem durauerit poſſeſſio quoad titulum diuiſionis,non poteſt conſtare de ſufficienti poſſeſſione, dec. 480 lib.3.nu.2

Non excuſatur quis a mala expreſſione valoris propter ſchedulas decimarum,& arrendamentorum,niſi concurrente fama,& precedentibus prouiſionibus,deciſ.125. libro 1.num.1

Non poſſidens,& actor vbi de contrauentione non conſtat,vtrum de ea docere debeat, an pars rea,dec.640.li.3.num.1

Non poſſidens poſſeſſioni renũciare nõ põt, cũ ius nulliter interſit,dec. 48 lib. 3. nu.3

Non requiritur ſolleminitas in ſucceſſione hæreditatis nondũ aditę, neque in conceſſione inducitur aditio,d.67.lib.1.nu.1

Notarij error parti ob negligentiam propriã non paruum præiudicium parit, dec. 134. lib.2.nu.3

Notarij appellantes in inſtrumento,teſtamẽto, Apoſtolis,& ſimilibus ſcripturis pro defuncto confectis, vxorem, quæ non prætenditur eſſe vxor, an ex hoc approbetur matrimonium,dec.304.libro 3. num.1

Notarii error in ſcribendo non debet præiudicare parti, quæ ex præſumptione habetur pro obſequenti conditionibus datis,dec. 155 lib.3.nu.2

Notarij relatione ex authoritate Baldi in rubri.C.de fid.inſt.an ſemper ſit credẽdum, & id quomodo intelligatur,d.15.li.1.nu.1

Notario vtrum hæc verba, ſeruatis ſeruãdis, liceat interpretari ad proprium ſuum ſenſum,dec.646.lib.3.nu.7

Notario fides in his adhibetur,in quib,a partibus eſt rogatus,non in illis,quæ incidenter cuenerunt,dec.284.lib. 3.nu.5

Notario fidem facienti de data,ſeu expeditione,vti publicæ perſonæ credendum eſt,dec 338.lib.3.nu.4

Notarium de falſitate ſuſpectũ, aliud eſt ab eo,q̃ ſit reipſa falſarius, vtpotè inquiſitus de commiſſa falſitate,d.319. lib.3.nu.3

Notarius licet fidem non faciat de partis præſentia,ob id non eſt dicenda abſens fuiſſe, dec.309.lib.3.nu.3

Notarius non poſito die,teſtibus, & anno in protocollo, cum ea memoria tenere non poſſit,ea licitę apponit in extenſo,d. 289. lib.2.nu. 2

Notarius aut ſcribens apocham priuatam, in eius recognitione omninõ de iure communi requiritur,dec.527.lib.3.num.1

Notarius aſſerens ſe conſignaſſe pecunias,de quibus cõtrouertitur depoſitas corã ſocijs, aſſertio hæc pro publico inſtrumẽto habetur,& plene probat,d.278 lib.3.nu.1

Notarius ſubſcribens ita eſt,ego Dominicus notarius,cum non fuerit rogatus,fidem tamen facit,non vt publicum inſtrumentũ, ſed vt priuata ſcriptura,d.228. lib.2.nu. 3

Notarius rogatus de inſtrũmento ſimoniaco,nõ poteſt opponere de ſimonia,d.80 lib.1. nu.2.

Notarius ſi dixerit, qđ talis iurauit de veritate factis ſcripturis,an ſufficiat ad probationẽ facti iuramenti per teſtes,d.77.lib.2. nu.3

Notarius de inſtrumento ſimoniaco rogatus, non põt opponere contra ſimoniam vigore illius inſtrumẽti,nec cogitur turpitudinẽ propriæ eſſe detector,d.13.lib.2.nu.1

Notarius rogatus atteſtans vidiſſe mandatũ abolitum ſub certa die ſcriptum per notarium rogatum,licet ſit error ratione abolitionis,cauſſat tamen bonam fidem,deciſio 291.lib.2.nu.2

Notarius poſtquam fuit ſuſpectus, tandem ſi inquiratur officio iudicis,præiudicat parti, ſecus ſi non fuerit inquiſitus,ſed ſola ſuſpicione notatus,dec.155.lib.2.nu.3

Notarius a tergo breuis dicens poſſeſſionem captã ſeruatis ſeruandis, an ſufficiat id ad fidem faciendam eam capitulariter captã, dec.646.li.3.nu. 5. Quæ quidem verba ſ. ſeruatis ſeruandis,cũ iuris ſint verba,picta a notario,fidem non faciunt,ibi nu 1eq.

Notarius ſi non rogatus fuerit ad extentionẽ, & promulgationem ſententiæ,an reddatur ob id nulla tamquam de ex non legitime conſtituerit,dec.347.lib.3.nu. 2

Notarius rogatus non de actu,ſubſcribens tamen,& ſigillo muniens inſtrumentum nõ adductis teſtibus,aliam tũ probationẽ certã adferens, an probet,d.103.lib.2.nu.2

Notitiam habens contentorum omnium in teſtamento, & omnia approbans, non tamen tenetur eis vti, quæ ſibi præiudicium adferre poſſunt,dec.326.lib.3.nu.4

Notorię ſi non conſtet nõ de iure partis ſpoliato beneficio,& in alium collato,ob non

solutionem factam debitæ pẽsionis, si sub ductis calculis præsuppositio, quod si debitor paratus si soluere, venit restituendus in possessionẽ pristinã,dec.173. lib.2.nu.1

Notorij stylo vigore si quis pro se habeat regulam ad probandum inualiditatem tegressus,obtinere debet,nisi in contrarium allatæ exceptiones a parte aduersa probentur,dec.540.lib. 3.nu.8

Noua prouisio si impetretur, quæ nihil habet commune cum prima gratia,non inficitur ex errore primæ ob non participatũ errorem,dec.541.lib. 3.nu.9

Noua prouisio operatur in futurum,non autem in præteritum,dec.633.lib.3.nu. 7

Noua prouisio obtenta in resignatione beneficij facta,an suffragetur prouiso, vt possit obtinere possessionem,dec.235.lib.2.nu.1

Noua prouisio de quibus fructib. percipiendis,aut perceptis facta intelligi debeat,decis.11.lib.1.nu.2

Noua prouisio beneficij ẽt nouam expeditionem litterarum requirit,d.541.li.3.nu.13

Noua prouisio separata penitus a prima, & nouæ gratiæ nomine, & effectu donatur, dec.541.lib.3.nu.11

Noua prouisio, vbi gratiosa nõ fuerit,sed mãdatum solum de prouidendo non auxiliatur petenti,dec.11.lib.1.nu.5

Noua prouisio præsuppositio,quod nõ sit subreptitia,dat titulũ coloratum, & facit spoliatum restitui posse,dec.190. lib.3.nu.3

Noua capita in Rota proponi possunt ad impugnationẽ donationis facientia non reuocari in dubiũ semel firmata,d.571.l.3.n.4

Noua causa dici soleat,dum nouæ ad causam confirmandam probationes afferuntur,decis.220.lib.2.nu.2.Limita & intellige,d. 229.lib.2.nu.3.& seq.

Noua commissione concessa, vel impetrata, non potest petentibus dilationem ea denegari,dec.193 lib.2.num.2

Noua lis emergens, vel superueniens ratione illius,quæ nunc vertitur,aliam requirit, & diuersam a veteri discussionẽ,dec.630.lib. 3.num.5

Nouatio facta non præsumitur,nisi fuerit expressa,dec.363.lib.3.nu. 4

Nouercæ plus relictum, quàm filiq, debet ab ipsa amoueri, & filiæ applicari,secundum alios tamen dic.d.746.li.3. nu.1.2.& seq.

Noui codicilli si idem continent, quod primi,vbi prioribus fuit renunciatum, etiam nouis dici debet renunciatum, vtpote non re,sed temporis solum data discrepantibus dec.556.lib.3.nu.5

Nouis probationibus superuenientibus conceditur in integrum restitutio in causa beneficiali,dec.272.lib.3.nu.2

Nouum articulum de nouo matrimonio inducens post lapsum 18.anno.quod de primo matrimonio lis agitatur tamquam somnians reijcitur,& neutiquam calumnia vacare dicitur, dec.94.lib.3.nu.3

Nubiles filiæ in quarum fauore lata est sententia,protestans earum legitimationem, facilius matrimonio elocantur,decis. 330. lib.3.nu.1

Nulla vbi est resignatio in effectu,nullum etiam ius a se resignãs abdicare potest, dec. 565.lib.3. nu.3

Nullitas sententiæ, vt ex citationis defectu, ita etiam iurisdictionis dependet,dec.281. lib.3.nu.1

Nullitas actuũ ex citationis defectu ita procedit,vt in beneficialib. vbi agitur de priuatione beneficij,nullo modo sine citatione principalis ꝓcedi possit,d.234. l.2.n.4

Nullitas iurisdictionis vtrum præsupponatur ex hoc,ꝙ forsitan feriarum fuerit lata sine commissione,dec.231. lib.2.num.2

Nullitas si allegetur,ꝓbari debet habito termino,& doceri,antequam ad vlteriorẽ executionẽ in causa ꝓcedatur,d.108.li.2.n.2

Nullitas iurisdictionis ex eo argui potest, qa tempore feriarum,cum lata sit sententia sine commissione,non lædit partem, decis. 274.lib.3. nu.3

Nullitas pensionis an possit causari ex eo, quod in cõfirmatione nõ dicantur narrata, quæ veniebant narranda,d.215.lib.2.nu.1

Nullitas ex defectu iurisdictionis opponi potest excipiendo contra sententiam iudicis delegati,dec.1301.lib.3.nu.1

Nullitas ante omnia decidenda est, d. 1301. lib.3.nu.1

Nullitate resignationis non obstante si resignãs patitur frui possessione resignatarij, non põt de præsuppositio spolio agere,nec super eo venit audiendus, d. 507. li.3.n.5

Nullitate executionis in suo robore permanente,lis non potest dici finem suum adepta,dec.33.lib.3.num.4

Nullitatis causa si deserta fuerit,an & appellationis deserta dicatur, cum in eadem fuerint commissione coniunctæ,ibid. nu.5

Nullitates obiectæ contra compulsorialium processum si friuolæ sint, meritò reijciuntur vt inutiles a iudice,dec.417.lib.3.nu.1

Nullitatis causa non deserta, lis non dicitur extincta,dec.33.lib.3.nu.9

Nullitatis causam committens pars, clausula,quam & quas, sententiæque nullitatem ex registro perfecto probans in casu deperditionis actorum, an teneatur ad actorum exhibitionem,vel pars aduersa,decis.107. lib.3.nu.2

Nullitatis causa,& appellationis commissa, & vigore specialis commissionis præfixo termino ad docendum de nullitate,qua nõ docta si iudex ad vlteriora procedat, an gesta per eum valida sint habenda,dec. 204. lib. 3.nu.1

Nullitatis causa sententiæ, & pensionis cõmissa, aufertur clausula a iudice priori in commissione apposita,quod prpceadatur sine retardatione solutionis pensionis, cum alia, quæ dicebat procedendum sine præiudicio legitimæ executionis, d.183.l.3.4

Nulliter examinati testes vt pote aliàs in remissoria producti,& sibi contrarii, probationem etiam faciunt nullam, ex cõmuni, semel malus præsumitur malus, nisi aliud appareat,dec.98.lib.3.num.1

Nullo existente periurio, consequenter & nulla necessaria requiritur absolutio,decis. 547.lib.3.num. 8

Nullum quod est primario, & per se, seu de sui natura, reualidationem non admittit, cum de non ente ad ens naturaliter in iure non fiat progressus,dec.112. lib.3.nu.3

Nullum quod per se existit,reualidari nõ pót progressus,dec.153.lib.3.num.3

Nullus renunciare iuri censetur,quod sibi nescit competere,dec.323.lib.3.num.2

Numeratio dotis constare debet asserta,ne in præiudicium generetur creditoribus, dec. 505.lib.3.nu.1

Numeratio dotis non probatur per confessionem mariti de recepta, facta tẽpore matrimonij constantis, imò præsupponitur fraus,vel potius donatio,dec.485.lib.nu.1

Nuncij ad Imperatoriam Maiestatem mitti solent vltra 40.annos a sede Apostolica,d. 448.lib.3.num.3

Nuncij Vorat.facultates non se extendũt ad Germaniam,dec.966.lib.3. nu.1

Nuncii prouisio de beneficio valoris 24. ducatorum valida est,dec.745.lib.3. nu.1

Nuncius non potest conferre canonicatũ in cathedralibus vacantem per obitum, licet possit per resignationem,d.805 lib.3.nu.1

Nuncius Apostol. beneficia conferens,quorum collatio ad eum per indultũ Apostolicum spectat,ab eo facta, tamen inualida est, etiam facultate sibi concessa notoria existente,nisi producatur,& hoc nõ facto, causæ controuertentes sup tali beneficio suspenduntur,neque executioni vllatenus possunt mandari,d.73.lib.3.nu.1

Nuncius Apostolicus si prouideat alicui de beneficio contra alium, cui à Papa fuit de eodem prouisum, & litteras super hoc expediri faciat scriptas a Notario legali, & fide digno,& omnibus qualitatibus, quæ in legitimo Notario requiruntur vallato, non tamen ad negocium specialiter rogato, an per hoc priori per Papam prouiso præiudicetur,dec.163. lib.2. nu.1

O

Obiecta contra testamentum,& notarius super eos rogatus, vtrum probationem ex eo resultantem diminuere dicantur, dec. 299.lib.3.nu.1

Obiectiuæ materia si deducantur coram iudice ab aliqua partium ea debent concludenter vt prosint probari,dec.526.lib.3.nu.5

Oblatio,quando non releuet,d.1413.li.3.n.1

Oblatio non extat,quando creditor est paratus recipere ad bonam computum,d. 975. lib.3.nu.1

Oblatio schedulæ cambij pro solutione pensionum decursarum facta a reo pensionario elicere potest tertiam dilationem ad producendum mandati concurrente ratitate tabellariorum ex partibus ad Curiam recedere solitorum,dec.476.lib.3.num.4

Obligare se pro aliquo qui non est soluendo, nemo ex verosimili coniectura velle præsumitur,dec.410.lib.3.nu.2

Obligatio quæ fit in forma Cameræ propriè, si in controuersiam venit per Auditorem Cameræ,de ea iudicatur tamquam suo ordinario iudice,d.60.lib.3. num.1

Obligatio Cameralis duplex habet iramentum,dec.800.lib.3.nu.4

Obligatio fideiussoria non transit ad hæredẽ vbi de calumnia constat.dec.1236.li.3.n.1

Obligationem bene legitime existimatam ex articulis deductis vtrum apparere possit, dec.686.lib.3.nu.2

Obseruatio terminorum facta contra vnum Capellanum tãquam principalem ex multis, & procuratorem, qui tamen non erat procurator,vtrum sit releuatoria pro obseruante.dec.303.lib.3.nu.2

Obseruatio quatuor terminorum ad docendũ se paruisse executori alib.ẽt in deliberatoria est attendenda.(immo etiam in declarationis negocio.dec.1145.lib.3.nu.1

Obstaculum regulæ octo mensium per concessionem alternatiuæ remouetur,vbi ordinarius habet ius in omnibus mensib.vacantes præbendas conferẽdi ex speciali indulto,dec.251.lib.2.num.3

Obtenta testium publicatione iam 20. anno. spatio elapso,an rata haberi debeat, vt in posterum testes amplius examini subijci non debeant,dec.136.lib.2.num.1

Obtenta secunda gratia non facta mentione de prima,subreptitia est,& extenditur talis subreptio non solum ad priuilegia, sed ẽt ad quæcumque concessiones, & maximè ad gratias beneficiorum,d.91.lib.3.nu.3

Obtinens nomine proprio decretum executorialium,cum inhibitione,aliosque actus iuridicos exercens secuta cessione mandatoque de gestorum ratificatione, processus, an ex obiecto aduersarij ob factam cessionem dici possit nullus,& ob id debeat condemnatio fieri in expensas,d.76.li.3.nu.1

Obtinere volens ex capite pretensæ vacantis, valide commodum de iure suo,quod se asserit habere,debet docere,dec. 537.lib.3. num.6

Octogenarij testes,qui ad Curiam adduci nõ possunt

poſſunt ex indulto iudicis poſſunt in locis vbi ſunt examinati,dec.611. lib.3.num.3
Odioſa omnia, & contra iuris communis diſpoſitionem introducta veniunt reſtringēda,dec.103.lib.1.nu.4
Oeconomus decretus habet facultatem locā di bona,tam aliis, quam ſibi, modo dolus malus non interueniat,dec.363.li.3. nu.3
Officiales & adminiſtratores vniuerſitatis citari poſſunt tamquam perſonæ publicæ,& omnibus notæ,dec.715.lib.3. nu.2
Officialis qualitas eſt probanda eo tempore quo actus celebratus fuit,d.1161.li.3. n.1
Officij Curialis venditio ſine conſenſu ſummi Pontificis non valet, maximè ſi fuerit ſimulata,dec.614.lib.3.nu.5
Offerens fructuum perceptorum ceſſionem, & omnium ſuorum beneficiorum reſeruato tamen ne egeat, & parere iudicato, tribus ſententiis antea condemnatus,an debeat vigore capituli peruenit,in integrum reſtitui, dec.78.lib.2.num.1
Offuſcatio luminis minoris fit per lumen maius, & hoc familiares Papæ excludunt a clauſula reſeruatoria familiares Cardinalium,dec.71.lib.3.num.3
Oliuarum plantatio ſubrogata in locum vitium,& frumenti,an faciat ad priores,& ſolitas decimas Religioſis obligari incolas loci,dec.423.lib.3.nu.2
Omiſſo nominis aut error non obſtat ſi de perſona conſtet,dec.1185.lib.3.nu.1
Omiſſo poſſeſſorio in petitorio procedi poteſt per iudicem,vbi ex vi reſcripti ſoluātur expenſæ, daturque cautio pro fructib. dec.627.libro 3.num.2
Onerandus vlteriori probatione non eſt, qui regulam pro ſe habet,dec.666.lib.3.nu.3
Onus probandi,litteras fuiſſe expeditas ante conſenſum præſtitum,incumbit ei,qui dat de iure tertij,& fundat ſe in data litterarū, dec.720.lib.3.nu.1
Onus probandi fructus perceptos poſt reſignationē an ad partem percipientem ſpectet,dec.565.lib.3.nu.1
Opinio multorum eſt minorem annis quatuordecim,ſine tutoris authoritate beneficium reſignare poſſe, tamen cum cauſſæ cognitione,dec.579.lib.3.nu.8
Opponi hodie poteſt contra tres conformes latas in poſſeſſorio,dec.713.lib.3.nu.1
Oppoſitio facta contra teſtes, quòd ſint ſingulares ratione loci, & temporis, ea probata,nil releuatorie deponunt,d.343.l.3.n.1
Oppoſitio appellationis ob non conceſſum terminum facta per procuratorem, an impediat iudicem procedere ad vlteriora, dec.266.lib.3.num.5
Oppoſitio nullitatis ſententiarum antea latarum,ſi fiat a parte ſpoliante cum fuerit in prioribus proceſſib. diſcuſſa, non habetur in conſideratione,deciſ.226.lib.3. nu.5
Oppoſitum huius vide & limitationem, cū adhuc eius intereſſe poſſit ratione expenſarum in lite factarum,& reſeruatę penſionis,deciſ.210.lib.3.num.3. & ſeq.
Ordinaria via agēs,& nō executoria nō retardat proceſſum, vel ſuſpēdit,d.168.li.3.n.5
Ordinarij prouiſio quando per Papæ prouiſionem,tamquam anterior non infringatur,dec.127.lib.1.nu.5
Ordinarij mandato ſpolians ſi fuerit admiſſa ad poſſeſſionē, vtrū id mandatū ipſum a committēte ſpolio excuſet,d.223.li.2.n.4
Ordinarij litteris teſtimonialib. ſine teſtium ſubſcriptione licet non credatur, hoc tamen venit intelligendum in grauibus, cū ſecus ſit in leuioribus negotijs in quibus probant, dec.35.lib.3.nu.4
Ordinarij confirmatio non eſt ius liberū ex eo quod ab alterius electione dependet, dec.484.lib.3.nu.3
Ordinario conceſſa alternatiua a Sāctiſſimo, an tribuat poteſtatem valide conferendi beneficia,nondum litteris ſuper hac poteſtate expeditis,dec.306.lib.3.nu.1
Ordinario loci habente indultum de conferendo, Apoſtolica prouiſione an ceſſet, dec.10.lib.2.nu.2
Ordinarius conceſſa ſibi per ſummum Pontificem alternatiua,an vigore iuris communis non facta reſeruatione expreſsè,vel tacitè beneficia in reliquis menſibus poſſit conferre,dec.4.lib.1.nu.4
Ordinarius prouidere de caſtellania, an poſſit cuidam ſuo familiari ad vitam ad præiudicium ſucceſſoris, dec.662. lib.3.nu.1
Ordinarius ſucceſſor prætendēs ex conceſſione prædeceſſoris,quæ confirmata fuit a Sāctiſſimo nimis magnū fuiſſe ſalarium officiali decretum via ordinaria, & remedio congruo ad diminutionem eius non ſpolio agere,vel ab eo incipere debet, vtpotè, nimis duro,& graui ac etiam odioſo, dec.622.lib.3.nu.15
Ordinarius collator in his,quæ ſibi per indultum conceduntur, prouidere poteſt, non tam ſimpliciter, & abſolutè beneficia in ſua diœceſi vacantia etiam per obitum cō ferre,dec.116.lib.3.nu.2
Ordinarius licet poteſtatem habeat conferendi beneficium, non tamen poteſt ſpoliare poſſidentem ſine iuridico proceſſu p ſuos ſeruitores, cū fauore illius præſupponatur in præiudicium ſpoliati,d.160. lib.3.nu.7
Ordinarius ſi vtrique prouideat de parochiali vno,alteri de præſtimonio,qui dicuntur pacta ſymoniaca iniſſe, an per Ordinarij prouiſionem debeant excuſari,dec.113.li.3.num.4
Ordinarius vtrum inſtituere poſſit aliquem in beneficio iuriſpatronatus, quod vni debetur ex agnatione fundatoris proximioris in gradu,qui non ſit totaliter qualificatus,dec.266.lib.3.nu.2
Ordinarius, & Capitulum ſi diſſentiant de collatione vacantis beneficij, cuius veniat ius canonizādum, Ordinarij, an Capituli, ſtante, qā prouiſio ad ordinariū, ſurrogatio ad Capitulū ſpectet,d.134.lib.2.nu.1
Ordinarius ſi petat decimas a ſubditis ſuæ diœceſis,an teneantur ad eas perſoluendas ſtante conceſſione priuilegij Pontificij, de quo in hoc caſu, dec.665.lib.3.num.2
Ordinatio facta ab alio, quàm a ſuo proprio Epiſcopo,valet cum diſpenſatione ſaltem præſumpta,dec.710.lib.1.nu.1
Ordo primæ partis regulæ de annali quomodo ſeruandus,dec.942.lib.3.nu.1
Ordo mendicātium quid teneatur ſeruare ex diſpoſitione ſuæ regulæ,d.1106.li.3. nu.1
Originale inſtrumentum in defectum aliarū probationum eſt producendum ad probādum primum extremum in cauſſa ſpolij, dec.710.lib.3.nu.1
Originalia de teſtium publicatione habita,ſi per plures dies fuerint in manibus informantis,arguunt de attentatis. & faciunt in formantem ſuſpectum,deciſ.78.lib.3.n.3

P

PAcificus dici non poteſt, qui cōmiſit cauſſam contra vnum tamquam intruſum, q̄ non erat, licet erranerit in nominatione perſonæ,quia error non dicitur ſibi ſuffragari,ex quo habebat animum committendi quoad ipſum,dec.89.lib.1.nu.1
Pacta de computis reuidendis ſi interceſſerint & pars ſoluat non reſtituto officio, de quo agitur in æſtimatione ante remiſſionem, vtrum ratū ſit,quod agitur,d.614.li.2.n.1
Pacta inſtrumento appoſita, vtrū ſint illicita ex eo,quod clauſula interuenit, ſaluo beneplacito ſedis Apoſtolicæ,cum id non interuenerit,dec.673.lib.3.nu.1
Pactum appoſitum contractui pars ipſius nō immerito contractus dici debet,deciſ.614. lib.3.nu 4.& 7
Pactum quod ineſt inſtrumento,ſ. reuiſio cōputorum, dicitur pars eius, & ab eo diuidi non poteſt,dec.672.lib.3.nu.5
Pactum ſi fuerit factum,vt alienans rem donatam eadat a commodo rei donatę, applicanda non alienāti,cum iſta pœna conuentionalis ſit, vtrum ſufficiat vt alienans nō etiam incurrat pœnam legalem, deciſ.21 lib.3.nu.7
Pactum initum inter prælatos de mutua penſionum translatione per ipſos facienda,nō ſolum non approbatur,ſed etiam de ſuppli catione caſſatur,dec.149. lib.3.nu.3
Pactum in inſtrumento dotali appoſitum, vt virū ligat,ita & eius bſdes aliquos,& poſt mortem defertur poſſeſſio hæreditatis, deciſio 256.lib.3.num.1
Pactum factum de remiſſione rationum, & computus, appoſitum creditoribus per debitorem,an releuet in eo,vt alijs conuentis ante remiſſionem ſtare non teneatur, dec.465.lib.3.nu.2
Pactum quod de contractu fiat inſtrumentū dicitur perfectum, etiam ſi ſcriptura non fiat,& reprobatur doct. Paul. de Caſtro, deciſ.34.lib.1.nu.1
Papa incontinenti vbi fecit reſignationem factam, deque eius viribus dubitari, ſi confert beneficium,facit illud vacare,& ſic per nouam prouiſionem titulus acquiritur pro uiſo, dec.242.lib.2. nu.3
Papa ſi concedat alicui Epiſcopo collationē beneficiorum ſuæ Diœceſis in menſibus alternatiuis,vtrum ordinaria eidem remanet Epiſcopo in reliquis collatio,d.4.li.1.nu.1
Papa non poteſt auferre regulam modificatoriam indultorum in ſex menſibus, in quibus Cardinalis abſens non contulit, deciſ. 1071.lib.3.nu.1
Papa facilius, & frequenter magis clerico, quā laico beneficia concedere ſolet, licet etiam a beneficiorū collatione laicos nō penitus excludat,vt hoc caſu,d.416.li.3.n.4
Papa derogat aliquando expreſsè ſtatuto confirmato cum clauſulis derogatoriis a prædeceſſoribus ſuis,d.492.lib.3.nu.2
Papa monaſterium concedens in commendā, ea ratione,vt ibi 12. monachi alātur a commendatario ad peragendum cultum diuinū,haud dubiè omnium bonorum monaſterij liberā adminiſtrationem tribuit commendatario,dec.527.lib.3.nu.4
Papa ante factam prouiſionē ſi atteſtetur de familiaritate, & declaret eam non fictam, ſed veram,non admittitur pars contrariū aliquid adferre volens,dec.195.lib.3.nu.3
Papa per declarationem narrante aliquē fuiſſe & eſſe verum familiarem, & de cetero habendum,reputandum, & iudicandum pro tali, intelligitur velle illum fuiſſe, & eſſe talē ante tempus beneficij vacantis,de quo controuertia mouetur,ibid.nu.4
Papa ex certa ſcientia,& motu proprio ſi œconomum deputauit ad beneficiorum collationem,poteſt conferre ſine litterarum gratiæ expeditione,dec.273.lib. 3.nu.4
Papa contra collationes factas iis,qui ſpecifice non expreſſerunt Diœceſes, an poſſit alijs prouidere, etiam vacantia per obitum exiſtente,dec.308.lib.3.nu.2
Papa defraudatoribus, criminoſis, & iis, q̄ impoſturis ex falſa narratione gratias a ſe impetrant, vel etiam tacita veritate ab eo indulta conſequuntur,non præſumitur gratiam velle impertiri, nec cum talibus etiā diſpenſare,dec.166.lib. 3.nu.6
Papa egre concedit gratias vrgentes in præiudicium alicuius Cardinalis,dec.422.lib. 3.num.2

Papa ad vim narratorum in ſupplicatione veri dicitur ad concedendum, ideo ſi imponitur ei non valet conceſſio tamquã obtenta per ſubreptionem.dec.34.li.3.nu.6

Papa aliquando motus exemplo prædeceſſorũ, non ea concedit, quæ alioquin poterant impetrari, & concedi, dec.215.lib.2.nu.2

Papa ſi prouideat alicui de beneficio, quod dicitur eſſe de iurepatr.cum clauſula derogatoria, quatenus non ſit iuriſpatronatus ex fundatione, vel dotatione facta præiudicat illis, qui prętendunt ſe eſſe patronos, & hoc caſu, quaſi poſſeſſio ipſi ſuffragatur, dec.169.li.3.nu.2

Papa poteſt cogere partes ad concordiam, dec.ii.2126.lib.3.nu.1

Papa dubium declarans per clauſulam adiectionẽ, non prætenditur præiudicare velle iuri alterius iã quæſito, dec.187.lib.2.nu.3

Papa ſi facta fuerit ei libera reſignatio ab habente indultum collationis, põt prouidere non obſtante indulto, dec.52.lib.3.num.2

Papa expreſsè diſpenſans cum aliquo, qui notatur de habilitate, facit gratiam impetratam valere ad commodum ſupplicantis, dec.70 lib.3.nu.5

Papa ob nimis amplas facultates à prædeceſſoribus conceſſas Legatis, vel Nuncijs ſæpè reuocatoria vti conſueuit, dec.448.lib.3.nu.4

Papa expreſſe derogans ſtatuto per clauſulã quorum tenores, facit gratiam ſuam canonizari, dec.492.lib.3.nu.5

Papa dubium declarans per clauſulę adiectionem non prætenditur præiudicare velle iuri alterius iam quæſito, dec.187.lib.2.nu.3

Papa ſuper familiaritate atteſtans tempore litis pendentiæ, vtrum ius tertio iam quæſitum enerare poſſit, dec.195.lib.3.nu.1

Papa vult exprimi menſem eo fine, vt ſcire poſſit, an beneficium ad ſui collationem ſpectet, vel alterius cuiuſdam, deciſ.622.lib.3 nu.6

Papa non præſumitur velle gratiam concedere excommunicationi ſubiacentibus, & de famoſo crimine notatis, nec cum talibus diſpenſare, dec.172.lib.2.nu.5

Papa aliquando annullat gratias etiam per ſe factas, & in poſterum faciendas per decretum, dec.283.lib.2.nu.2. Limita & intelli ge, vt latius, dec.283.lib.3.nu.3.& ſeq.

Papa non præſumitur velle priuare Eccleſiã aliquam priuilegio vocis, cum ex tali priuatione non leue perpeti damnum eadem Eccleſia dicatur, dec.360.lib.3.nu.3

Papa gratias in beneficiorũ reſignatione concedit, non Datarius, dec.458.lib.3.nu.1

Papa non cenſetur velle derogare priuilegijs in vim contractus etiam iurati conceſſis, quantumcumque derogatio fuerit ampliſſima, dec.119.lib.1.nu.1

Papa ſi donet pecunias defuncti curialis cuipiã, an dicatur hoc facto quid fieri in fraudem Apoſtolici fiſci, dec.273.lib.2.nu.3

Papa quando prouidet, & alteri reſeruat, non eſt neceſſarius alicuius conſenſus, deciſ.217.lib.3.nu.11

Papa poſſeſſionem aliàs legitimam per ſuum decretum inficere poteſt, d.633.li.3.nu.8

Papa an præſumatur per reuocatorias regulas indultorum Cardinalibus ordinarijs velle auferre ius cõfirmandi in beneficijs, dec.484.lib.3.nu.6

Papa defectum conſenſus in reſignatione requiſiti ſupplere nõ põt, d.458.lib.3.nu.11

Papa non præſupponitur velle penſionis reſeruationem concedi non debere non clerico, dec.649.lib.3.nu.5

Papa non raro decipitur præcipuè in collatione beneficiorum reſeruatorum, quæ ſi eſſet reſeruata, & reſignationes inualidas, nõ conferret, dec.575.lib.3.nu.6

Papa poteſt comiti concedere priuilegium durante vita præſentandi ad certa beneficia, ac ſi eſſet fundator vel dotator, deciſ.407.lib.3.nu.1. Et an hoc priuilegium extendatur ad beneficia vacantia in menſib. reſeruatis ex regula reſeruatoria 8.menſiũ, ibid.num.ſeq.

Papa concedens alicui ordinario, collationẽ in menſibus alternatiuis, an videatur ſibi in reliquis collationem beneficiorum reſeruaſſe, dec.21.lib.2.nu.1

Papa tacita ipſi veritate de beneficio iuris patronatus, ſi conferat, præſumptio eſt conceſſionem ab eo factam eſſe ſubreptitiam, cũ præſumatur nihil in præiudicium patronorum concedere velle, dec.195.lib.2.nu.2

Papa cenſetur admittere reſignationem cum conditione ſi legitimè adhibeatur, deciſio 1283.lib.3.nu.1

Papa expreſsè diſpenſans cum filio aut nepote reconciliati, vel condemnati de hæreſi, efficit ipſum habilem ad habenda beneficia, etiam in præiudicium ſtatuti, & ob id gratia ſubreptitia dici non poteſt, d.130. lib.2.nu.5

Pada de conſuetudine laudabili non ſolet iuri patronatus, quod ex fundatione, vel dotatione eſt, in totum derogare, deciſ.169. lib.3.nu.5

Papæ eſt intentio, & mens, non ita coarctare poteſtatem Cardinalium illuſtriſſimorum dum legatione funguntur, vel aliorũ prælatorum extra Curiam in alias prouincias ablegatorum, dec.241.lib.3.nu.3

Papæ ſi conſtaret per narrationem ſupplicantis primam gratiam conceſſam eſſe limitatiuam, haud dubiè ſecundam ſimpliciter non fuiſſet conceſſurus, d.91.lib.3.nu.4

Papæ ſi narratum fuiſſet gratiam a ſe petitã, & obtentam ob falſam relationem, & gratis expeditam, defraudatiſque familiarib. eſſe obreptitiam, & nullam, ex veroſimili coniectura aut non conceſſiſſet, vel certè maiori, cum difficultate, ex eoq; beneficij ſequitur vacatio, dec.166.lib.3.nu.3

Papæ poſtquam innoteſcat reſignatio facta beneficij, licet inualida ſit, de illius viribus dubitabatur, & conferens beneficium facit actu vacare, & admittit reſignationem fuc ceditque prouiſio noua cuius vigore titulus confertur, dec.288.lib.3.nu.4

Papæ mens non videtur eſſe derogare priuilegio tamquam iuriſpatronatus illuſtri viro ob benemerita cõceſſo, licet alius ſuper tali beneficio litteras impetrarit, q̃ ob id non ritè dicuntur expeditæ, dec.466. lib.3.nu.1

Papæ declarationi ſtatur in approbatione familiaritatis veræ, vbi de ficta opponitur a parte aduerſa, dec.190.lib.2.nu.2

Papæ declaratio ſup Acolytatu alicuius, & familiaritate domeſtica ſuæ perſonæ, & Vicecancellarij, vtrum alterius iuri quæſito obſtere poſſit, dec.192.lib.3.nu.1

Papa non præſumitur velle anterioribus gratijs per nouas præiudicare, neque prouiſionib. per nouas gratias, & prouiſiones, dec.676.lib.3.nu.3

Papam Eccleſiæ non præſumitur tam grauiter velle præiudicare, vt ipſius bona ad extraneos hæredes per vltimas voluntates clericorũ transferri cõcederet, d.380.li.3.nu.4

Parata in flumine an noua ſit, vel antiqua reſecta, & fulcita, quomodo deducatur, deciſ.395.lib.3.nu.1

Parata conſtructa in flumine neſciente illo, vel illa, cuius eſt ius fluminis, non poteſt obeſſe neſcienti, dec.395.lib.3.nu.2

Parata extructa a parte aduerſa in fluuio, q̃ non impedit vium publicum per dominũ habẽtem iuriſdictionem ibidem, an poſſit demoliri ad ſuarum paratarum nouiter erectarum protectionem, dec.447.lib.3.nu.4

Paria ſunt ſcire, vel ſcire debere, d.1169. lib.3.num.3

Paria ſunt inſtrumentum, & ſigillum non extare, vel non poſſe recognoſci, quantum ad plenam probationem attinet, dec.1164 lib.3.nu.1

Parma, & Placentia ciuitates, immediatè ſubiectæ ſunt iuriſdictioni Eccleſiæ Romanæ, dec.181.lib.2.nu.5

Parochiali vel alterius beneficij prouiſio per Legatum fieri non poteſt, vbi eius iuriſdictio non vlterius protenditur, ſed exſpirauit, dec.148.lib.3.nu.1

Parochialis cura ſi p prouiſionẽ vnius in alium transferatur, & alter in transferẽtem eadem die viciſſim tranſtulerit præſtimonium, ita vt clarè conſtet de effectu pactorum inter ſe ante habitorum, per ipſam cõnexitatem prouiſionum realitas contractus ſimoniaci latere amplius non poteſt, dec.113.lib.3.nu.3

Pars committens cauſſam, ſi obtineat decerni citationem, quæ fuerit executioni mandata, ſed tamen numquam reproducta, cũ citatũ ducta videatur, & pro facta habeatur, non arctat vllo modo citatum, nec interrũpit præſciptionem, dec.44.lib.3. nu.2

Pars aduerſa ſi nondum informauit volens ad ſuæ cauſſæ vtilitatem aliquid afferre validum, eſt audienda, dec.481.lib.3.nu.2

Pars, quæ melioramenta facit, ſi ea liquidare ſit parata, auditur, dec.16.lib.2. nu.3

Pars vtrum ad fructuum liquidationem ſit obligata, nulla ipſius antea in ſententia facta mentione, dec.602.lib.3. nu.2

Pars appellans citata, vt docent de facta appellatione, & de legitima eius proſecutione, & terminis ſolutis ſeruatis ea non docta, ſibi ipſi venit imputandũ, dec.190.li.2.n.3.

Pars ſi arguitur de pacto inito ſimoniaco, ſi non acceptauit prouiſionem, quæ in illam dicitur facta, & habeatur pro inhabili, non poteſt dici facta ſimonia, vt nec conſentionalis, ita nec realis, dec.113.lib.3.nu.5

Pars negligens teſtium examinationem per ſpatium decem, & nouem mentium, vtrũ ſibi hac mora officiat, dec.625. lib.3.nu.1

Pars calumnioſe litem magnis fauorib. protrahens in præiudicium pauperis aduerſarij, declaratoriam elicit, non probato per procuratorem incontinenti de ſuo bono iure, dec.10.lib.3.nu.6

Pars ex quo recuſauit iudicem, & ab eo appellauit, non requiritur alia intimatio, immo magis pars grauatur quo ſæpius intimatio reperitur, ibid.nu.5

Pars tantum appellans a poſſeſſorio vtrũ ſententia in iudicatum tranſire poſſit ratione petitorij.dec.495.lib.3.nu.2

Pars petens ad probandum concludenter an tea deducta, ſpatium dierum aliquot, puta octo, vel decem, cum antea non probauit, habitis etiam aliquot ſecundo indultis diebus, ſibi imputare debet petita non ſibi cõcedi, dec.216.lib.3.nu.2

Pars principalis litigans legitimè citari dicitur, dummodo ad procuratorem ipſius cui commiſſum fuit mandatũ procuratoriũ citationẽ conſtituerit puenſſe, d.200.li.2.n.4

Pars ſi petat attentata per aduerſarium reuocari, non auditur, niſi prout a ſe attentatis planè purgatis, dec.116.li.2.nu.2. Limitationem illius ex deciſione Rotæ, vide nu. ſeq.lib.2.nu.3

Pars ſolutionem recipiens ſimpliciter ſine proteſtatione ſibi ipſi præiudicium parit, dec.167.lib.2.nu.4

Pars procuratorem ad agendum conſtituens in iudicio præſumitur geſta per procuratorem eius nomine ratificaſſe, deciſ.293. lib.2.nu.3

Pars de lucro habendo tractans, & non de damno

damno vitando tenetur, quæ facti ſui ſunt in Bullarum confirmatione, vel caſſatione perquirere,dec.149.lib.3. nu.6

Pars licet abſens etiam longinque,habens notitiam ſententiæ per intimationem executorialium contra ſe latæ, appellare coram honeſtis perſonis debet,ne ſibi ex taciturnitate præiudiciũ pariat.dec.45.lib.3,nu.5

Pars non ſeruans contenta in regula de modo etiam iura plurimũ ex ceſſione habeat, ex regula Pauli Tertij omnino redditur inhabilis ad beneficium, de quo controuerſia eſt obtinendum, deciſ.139 lib.2.nu.1

Pars ea ſcire non tenetur, quæ apud acta fiũt ne ſibi præiudicium inde aliquod generetur,dec 258.lib.2.nu.2

Pars vt conſtituat procuratores citata, non vlterius inquirere debet apud acta de illis conſtitutis,ibi.nu.3

Pars ad declarationem procedens contra aduerſarium,ſi non conſtat notoriè de ipſius iure,an releuet,dec.441.lib.3.nu.1

Pars aduerſa, contra quam inhibitio ad partes,vel extra curiam petitur, ſi præſens ſit in Curia, ibi conuenienda eſt, & inhibitio illa extra curiam decerni petita denegatur.dec.264.lib.2.nu.2

Pars ſpolians ſi pareat iudicato in hoc, quod reſtitutionem in integrum committat, an ſeruare fructuum,& expenſarum reſtitutionem vſque in finem litis poſſit, poſito, qđ prætendatur paupertas, non tamen probata,dec.26.lib.3.nu.1

Pars volens excludere aduerſarium a bonis, in quib.dotem petit,oportet vt oſtẽdat ſe, & non illam ad bona etiam dotis nomine, ius vllum habere, aliàs executio inſtrumẽto dotalis danda eſt, dec.461.lib.3.nu.3

Pars recipiens pecunias pro litis expẽſis a parte aduerſa ſoluenda, ſi non in totum dicantur ſolutæ,vbi tamen ſimpliciter recepit facta quietatione ſine proteſtatione ſibi præiudicat.dec.155.lib.3.nu.3

Pars conuicta,& condemnata ad reſtituendã poſſeſſionem,& fructus, & vt reſarciat dãna,& intereſſe,ſi hoc non faciat,ſed litem calumnioſè vlterius ſuſtinet,vt contumax puniri debet.

Pars iudicato non parens, & contumax, licet tulerit ſententiam aliàs in fauorem, tamẽ facit eam licet etiam ſuſtam,reuocari præſertim in caſu ſpolij,d.626.lib.3.n.5.& 6

Pars volens probare contrarium omnium eorum quæ ab aduerſario deducuntur obtinere debet remiſſoriæ relaxationem,maxime ſi adhuc ſit intra tempus probationis, dec.625.lib.3.nu.4

Pars quæ prætendit teſtes cõtra ſe adductos, pati exceptiones,licet ſpoliatrix ſit, tamen venit ſi petat audienda,dec.590. li.3.nu.9

Pars obitum in reſeruato menſe non probans vtrum ex aliis clauſulis capere beneficium poſſit,ita vt gratia ipſius veniat canonizanda,dec.593.lib.3.num.1

Pars ſi in ſuſpicionem venit cauſſam protelare,vt defatiget aduerſarium, in petitis non eſt audienda,dec.418.lib.3.nu.2

Pars,quæ petijt examinari teſtes vſque ad numerum 40.vtrum debeat eſſe contenta, ſi ſufficiat numerus 30. maximè ſi materia arbitraria fuerit,dec.664.lib.3.nu.4

Pars tamquam peritura,& colludens cũ procuratore aduerſarij, a iudicio eſt omnino repellenda,dec.518.li.3.nu.3

Pars habens in actis breue, ac litteras expedi tas cum derogatione priuilegij partis aduerſæ,non eſt amplius executio retardanda,dec.551.lib. 3.nu.2

Pars probare volẽs aliter ſe ſtylum habere, q̃ eſt Curiæ,et eſt cõcedẽdũ,d.583.li.3.n.5

Pars recuſans iudicem ſimulque ab eius proceſſu appellans legitima ſubſiſtẽte cauſſa, ſi vlterius index progrediatur,grauati dicitur.dec.511.lib 3. nu.1

Pars,quæ recuſauit iudicem, & poſtea cõparuit coram eodem,an videatur in eum ſaltem tacitè conſentiſſe,ibi.nu.2

Pars poteſt liberationem a iudicio petere cõditionali cum in cauſſa nolit vexari, niſi prætenſa adiũd exhibeatur,d.655.li.3 n.4

Pars etiam poſt terminum ſibi aſſignatũ,poteſt opponere.dec.644.lib.3.nu.5

Pars quæ ſe fundat in nullitate ſententiæ aut replicationis via,actis deperditis ad intenti ſui probationem,ut ea producat neceſſe eſt,dec.684.lib.3.nu.4

Pars ſi metuat terminum in cauſſa contra ſe declarari,procedere ad remedium appellationis poteſt,dec.137.lib.2.nu.2

Pars actrix ſi etiam in negotio attentauit, nõ poteſt petere à iudice, vt attentata per aduerſarium reuocentur, niſi proprijs prius attentatis ſufficienter purgatis,dec.65.lib. 3.nu.2.Limitationem huius, & contrariũ vide latius,nu.ſeq.dec.65.lib.3. nu.3

Pars,quæ in præſens vſque egit tamquam in vim fideicommiſſi ratione ſtabilium bonorum, vtrum in futurum poſſit iudicium immutare, vt id, quod prætendit, aſſequi valeat ab inteſtato,dec.681.lib.3. nu 3

Pars vtraque pro diſſolutione matrimonij laborans,& contendens, licet ſint ſibi aduerſantes paribus paſſibus ambulare debent, & pro vna reputari perſona, ideo vna non magis altera prærogatiuam in numero iudicum habere debet,dec.283.lib.3.nu.3

Pars ſi cauſſam committi faciat contra quoſdam nominatos,omneſque alios ſua communiter,vel diuiſim intereſſe putantes, accedente aliquo,& prætendente de intereſſe ſuo, & durante commiſſione ſpeciali, an poſſit pars ad partes petere iſtius intereſſati nouiter ad cauſſam peruẽti cauſſa, ſibi dari dilationes,præſuppoſito, quod p actore in negotio ſe gerat,dec.201.li.3.n.1

Pars aduerſa nolens dari dilationes actori,nõ debet dare nouam commiſſionem, cum ea data denegari dilationes non poſſint etiã ipſa aduerſa parte exiſtente actrice,ibi.n.2

Pars aduerſa ſe ſpoliatum aſſerens volẽs procedere ad teſtium examinationem, & iurium productionem, citando procuratorẽ partis contrariæ principalis iam defunctę, iam dominum litis effectum,qui diffugiat litem,adducta excuſatione de impedimentis non habitæ pecuniæ, nec copia inſtrumentorum ob nondum confirmatos tutores,non debet audiri,niſi ſublatis impedimentis,præſuppoſito, quod ipſa fuerit in cauſſa, quo minus confirmarẽtur dati tutores in teſtamento,dec.225.lib.3. nu.3

Pars vna litigantium ſi agat, vt in euentum, quo ſibi prouiſum fuerit de beneficio q̃ualis valoris cum præſimonio, de quo litigium eſt,admittat reſignationem, contrahit ſimoniace, idque conuentionaliter, & ideo ob id,tamquam ſimoniaca poteſt puniri.dec.113.lib.3.nu.1.Et huiuſmodi reſignatio realis,an verò conuentionalis, ſit habenda,nu.ſeq.ibid.

Pars habens prouiſionem beneficij parochialis per reſignationem ſibi factam, & ex cauſſa permutationis,cuius vigore poſſeſſionem pariter apprehendit iam ab annis plus minus decem, & octo, non conſtito licet de continuatione poſſeſſionis, ex quo tamen non apparet de contradictorio,nec, quod alius fuerit in poſſeſſione, ex tam lõgo temporis decurſu præſumitur bonum ius,& longa poſſeſſionis continuatio,vnde etiam bonus titulus habitus arguitur, dec. 102.ib.3.nu.5

Pars citata pro exhibitione interrogatoriorũ non comparens, habens notitiam citationis contumax eſt, & iudex bene facit eam contumacem declarando,dec 68.lib.3.n.2

Pars aſſerens ſe poſſidere, & tenere caſtrum pro dote, eũ actus exercuerit poſſeſſorios tutorio nomine,qualis hæc dicenda ſit poſſeſſio,dec.345.lib.3.nu.1

Pars,quæ prætendit ex iuribus depoſitis cauſſam ſuam poſſe defendi, tenetur ad ſuam defenſionẽ illa reperire,dec.662.lib.3.n.7

Pars præſentans iudici commiſſionẽ ad procedendum in ſententiæ confirmatione vnius iudicis,alia alterius omiſſa,an dicatur induxiſſe mutationem iudicii, ita vt teneatur ad expenſas eo vſque factas,deciſ.246. lib.3.nu.1

Pars ad duas Eccleſias curatas obtinendas q̃d debeat docere ratione diſpenſationis prætenſæ,dec.678.lib.3.nu.1

Pars nolens ſe iuuare gratia, ſi neutri, in qua non erat deducta familiaritas prælati, ſeu Vicecellarii, an ſibi præiudicet,dec.160. lib.3.nu.1

Pars ſi offerat ſe probare velle in omnibus decurſis terminis penſionem debitam parti aduerſæ depoſuiſſe,& ſtetiſſe per aduerſarium quo minus receperit, eam non fiat omnia in forma probata,non eſt immunis a decreto executoriali brachii ſecularis,d. 49.lib.3.nu.1

Pars prætendens ſe poſſe procedere executiue ex obtenta commiſſione, vtrum id poſſit quamuis pendeat iudicium poſſeſſorij, dec.668. lib.3.nu.1

Parte,quæ de nullitate prætendit, nihil aſſerente,ad vlteriora fit progreſſus, dec.490. lib.3.nu.5

Parte non informante,& graui exiſtente negocio Rota decidere non facile aſſolet,deciſ.653. lib.3.nu.1

Partes vtręque de matrimonio diſſentientes quarum vna ſuper nullitate eiuſdem remiſſoriam petit,alteri ſuper eius validitate ſimiliter remiſſoriam dari poſtulat, quæ illarum illam debeat impetrare,dec.224.li. 3.nu.3

Partes non raro informare in voce poſſunt, quamuis dubium nullum in iudicio proponatur,dec.321.lib.3. nu.1

Partes in iudicio litigantes ſuper poſſeſſione Abbatiæ,ſi vtraque attentauit, pendet ab arbitrio iudicis, cuius negotium primo veniat diſcutiendum,dec.131.lib.3.nu.1

Partes vtrum datis articulis contra ſententiã poſſint eiuſdem ſubſcriptionem impedire aſſerendo ſe vlterius velle audiri, dec.95. lib.2.nu.1

Parti ſi ſpecialis commiſſionis vigore imponatur ad docendum de nullitatib. præfixo termino illo decurſo, & non probato procedi poteſt ad confirmationem ſententiæ, & intimationem,dec.186.lib.2. nu.2

Parti litiganti ſi teſtes in longinquo poſiti fuerint, perſuaderi poteſt vt teſtes ad Curiam tranſferri patiatur, non autem ad id per vim aut iris cogi,dec.219.lib.2.nu.2

Parti vbi plenè ſatisfactum non fuit, non poteſt concedi abſolutio in foro pœnitentiali,dec.647.lib.3.nu.4

Partium concordi voto conſentientibus in ſententiæ ſubſcriptionem, non adimplera ea concordia contra pactum ſub ea factum ab vna partiũ,an debeat in fauoré alterius ſententia ſubſcribi,dec.26.lib.3.nu.1

Partibus volentibus de contractu inter ſe celebrato fieri publicum inſtrumentum, fit, vt eo modo adimpleto, aut nondum facta ſcriptura, contractus non habeatur perfectus,dec.72.lib.2.nu.1

Partibus nequaquam in informationib. conuenientibus, nihil poteſt concludi,deciſio 608.lib.3.nu.1

Particulariter inſtitutum non eſſe hæredem

ex ver-

ex verborum proprietate multi Doctores concludere,dec.490.lib.3.nu.5
Partis vnius procuratore informãte iudicem vel auditorem recusante, fieri potest propositio cum informatione partis aduersæ, dec.339.lib.3.nu 1
Partis citatio de necessitate requiritur ad id, vt quando testes deponere debent cum iuramento, videant eos iurare,dec.1.li.3.n.4
Partita in libris mercatorũ descripta plenam fidẽ facit,& valide probãt,d.235.l.2.n.4
Partitã vna ad aliam relata illa non existẽte, ea quæ supererit venit attendẽda,dec.686. lib.3. nu. 3
Partita si non faciat mentionem pecuniarũ .s.& non possint amoueri ex bancho, nisi inuestiantur in re immobili,si fuerint alio fine impensæ,repeti nõ pñt,d.284.l.3.n.3
Partitæ debiti & crediti plures si fuerint, debent in totum acceptari ad fidem faciẽdã, aliter non releuant,dec.276.lib.2.nu.2
Partitæ prædecessorum beneficii litigiosi ex patria consuetudine valorem beneficij in scriptis afferte solitorum, si fidem faciant aliqualem de valore beneficij, licet nõ totalem,fidem ẽt aliquam facere possunt de valore de quo est quæstiõ,d.128.li.3.nu.3
Partium compositio ita fieri potest, vt canonizatoria vel detur,alteri absolutio ab expensis concedatur,dec.517.lib.3. nu. 2
Partium vna varijs artibus impedire conanti quo minus altera referat,in alterius fauorem ob detectam fraudem iudicatur, dec. 551.lib.3.nu.8
Partium altera conqueretente de non plena audientia ab expeditoribus litterarum super earumdem correctione, aut approbatione, ad dies aliquot negociũ differri potest, & suspendi expeditio,dec.500.lib.3. nu.1
Partium litigantium instantiæ importunę faciunt aliquando causam remitti,dec.621. lib.3.num.1
Pater adoptiuus extraneus non habens filiũ in potestate,non succedit filio in hæreditate,dec.22.lib.2.nu 1
Pater adoptiuus extraneus, qui non habet filium adoptiuum in potestate, non succedit.dec.78.lib.1.nu.1
Patientia partis prætendentis se spoliatã iuncta cum taciturnitate,& non contradictione aduersarij, facit opinari iudicem,partẽ carere tali iure,dec.567.lib.3.nu.4
Patronatus ius si non constet competere huic qui præsentauit,vbi prouisio Pontificis cõtraria effectum sortiatur, non præiudicatur illi præsentanti in minimo,decis. 680. libro 3.numero 6
Patroni secundo in actu præsentandi iurantes se non variasse,non sunt periuri, cum præteritum respiciatur,non quod fit in præsenti,dec.547.lib.3.nu.6
Patroni accumulatè an variare possint ex forma iuramenti præstiti facilè dignosci potest,& etiam an veniant a iuramento absoluendi,dec.513.lib.3.num.5
Patroni constituto procuratore ad præsentandum cum iuramento ratos se habituros quæ per eum gesta fuerint,neque reuocaturos mandatum,an possint his non obstantibus præsentato tam aliquo a procuratore alium præsentare,dec.541.lib 3.nu.1
Patroni non reuocando mandatum factum procuratori per secundam præsentationẽ, non sunt periuri,cum non reuocẽt, vt nec mandatum,sic nec præsentationem,sed adaugent per secundam, quod non est cõtra formam iuramenti a se præstiti, dec.547. lib.3.nu.4
Patroni asserentes ius sibi competere præsentandi a tempore inimemorabili,vbi ab annis centum alios ab illis dominos ius præsentandi illud habuisse, instrumento probetur,an id illis ita probatum obesse possit.dec.243.lib.3.nu.4
Patroni non reclamantes,scientes, & patientes,imo præsentantes probitũ resignatarij, tacitè videntur mandasse,d.203.li.3.nu.4
Patroni non impugnantes reseruam regressus in beneficio de iure patron. existẽte, si tamen potuerint impugnare, in nullo sibi præiudicant,dec.109.lib.3. num.5
Patroni si per decursum annorum 40.nõ præsentarunt in benefic.quod est de iure patr. an ex hoc sibi præiudicent,d.154.li.3.n.2
Patronus existens in possessione iuris patr.licet non sit patronus,eius tamen præsentationes sunt bonæ,d.273.lib.3.nu.5
Patronus existens in possessione conferendi, & iuris patronatus,licet verè non sit,& realiter patronus tamen ab eo factæ præsentationes validę sunt,nec de iure cassari possunt,dec.230.lib.2.nu.3
Patronus an bis iuramentum præstitum variare possit,dec.451.lib.3.num.2
Patronus ignorans de reseruato regressu, & permutatione,& ob id expresse, nec tacite consensum præbens,cum de re occulta diuinare non posse dicatur, postea validare facta non potest,dec.198. lib.2.nu.2
Patronus reseruans sibi vsumfructũ omnium assignatorum beneficio durante vita, potest interim assignari ex omnib.sibi reseruatis Rectori instituto pro sustentatione, dec.442.lib.3.nu.3
Patronus an & quando præferatur nepoti in successione ex primogenitura prouentẽte, dec.912.lib.3.nu.1
Paulina constitutio an contra ius commune specialem inducat modum confirmationis locationis, etiam stante euidenti vtilitate Ecclesiæ,dec.262.lib.3.nu.6
Paulus Quartus Pont. Max. prohibuit supplicationes, regressus, & pensiones super alienis beneficijs expediri,d.479.li.3.n.3
Paupertas ecclesiæ si est notoria, & de diuitijs proprijs,& bonis Episcopi sit fama certa,facit suspicari posse bona reperta post mortem Episcopi non habentia signũ Ecclesiæ,potius præsumi quæsita ex bonis patrimonialib.quam Ecclesiæ,d.572.l.3.n.7
Paupertatem allegans pro restitutione fatalium,illam probare debet,d.1019.l.3.n.1
Paupertatem allegans eam haud dubiè probare tenetur,dec.2.lib.3.num.2
Pecuniæ si in bancho positæ sint ad rerũ immobilium emptionem, alios in vsus conuerti non possunt,dec.235.lib.2.nu. 3
Pecuniæ depositæ in bancho ad inuestiendũ in re immobili,non possunt alio fine impendi,dec.284.lib.3.nu.2
Pecunia non potest dici inuestita, si non perduret inuestitura eiusdem ex temporis, & actus modicitate,dec.284.lib.3.nu.1
Pecuniæ religionis depositæ in bancho, eo fine,vt in stabilium emptionem conuertãtur,non possunt ad alios effectus expendi, nec restitui emptori,sed illud stabile remanere dẽt emptum penes emptorem pro religione, dec.133.lib.3.nu.9
Pecuniæ registratæ in libris mercatorum cuius esse præsumantur,an patris,vel filij, q erat pupillus,& nequaquam industriosus, dec.419.lib.3.nu.1
Pecuniæ propriæ non autem alienatæ, prout sunt clericorum,transeũt ad hæredes post mortem,dec.380.lib.3.num.3
Pecuniæ numeratæ a thesaurario regis, vtrũ ob id regis esse præsumantur, vt pecuniæ thesaurario Card. numeratæ ipsius Cardi. dicãtur ex præsumptione,d.599.li 3.nu.2
Pecuniæ in dubio eius fuisse præsumuntur, qui eas soluit,dec.599.lib.3.nu.3
Pecunię positæ in bancho eo fine vt in prædiorũ emptionẽ conuertantur, & nõ aliũ, si in alium vsum conuertantur, restituendæ sunt ad primi effectus executionem, d. 209.lib.2.nu.5
Pecuniæ propositæ si sint eius, qui eas exigit actio directa ei quæsita est, nec alius pòt opponere cõpensationẽ,d.591. lib.3. nu.2
Pendente causa appellationis,an possit fieri progressus ad vlteriora absque eo quod commissionis vigore terminus præfigatur ad finiendum causam appellationis, dec. 228.lib.3.nu.4
Pensio translata prælato in familiares in articiculo mortis præsuppositio de inhabilitate prælati per obtentam dispensationem subreptitiam, vtrum confirmari possit, d. 103.lib.2.nu.1
Pensio ex facultate tranferendi reformari potest,dec.657.li.3.nu.1
Pensio statuta in beneficio sine mandato, augeri potest,dec.476 lib.3.nu.2
Pensio an,& quando reseruari possit, vt transeat ad successores,vide distinctionem, d. 706.lib.3.nu.1
Pensio per contractum matrimonij quando non dicatur extincta,dec.1079 lib.2.nu.1
Pensio etiam nulla est soluenda, si commissio fiat sine retardatione,d.816.lib. 3.nu.1
Pensio iuxta iuris communis dispositionem & stylum fructuum,medietatem excedere non debet,dec.1116.lib.3.nu.1
Pensio Cardinali reseruata, existente in possessione percipiendi viuente prædecessore istius,cui collatum est beneficium, super quo fuit facta reseru,an ob id nulla dici possit,quod Regius non interuenerit consensus, & ob id solutio possit denegari, d. 83.li.3.num.2
Pensio translata in aliquem deficiente translatore per obitum,an integra pensionario aut tantum pro rata temporis debeatur,vel ipsius diuisio inter hæredes defuncti,& aduersam partem sit faciendą,d. 48. li.2.n.1
Pensio alia necessaria est,alia voluntaria,ibi. num.2
Pensio medietatis fructuum debet dari habito respectu ad massam grossam, non autẽ ad valorem,dec.764.lib.3.nu.1
Pensio an,& quando transferri possit, decisio 1212.lib.3.nu.1
Pensionarius obtenta pensione in beneficio non ordinatus antea clericali ordine, sed post habitã pensionẽ, cuius probatio facta fuit vera,elisa reputatione de clericatu,facit vt pẽsio nõ sit rata habẽda,d.20 l.3.n.1
Pensionarius titularis,& qui solo nomine est pensionarius,nullos fructus percipiendo, annullata pensione de æquitate in nihilũ plane tenetur,dec.271.lib.2.nu.2
Pensione annullata vtrum teneatur pars quæ recipit solutionem ad eius restitutionem, dec.271.lib.2.nu.1
Pensionem pro expensis factis assignare super beneficio,res est prorsus illicita,d.670. lib.3.nu.4
Pensionem recipiens sine præuia aliqua protestatione,scientiam litis præsupponit, & ius in ea quæsitum remisisse videtur, dec. 270.lib.2.nu.1
Pensionem non soluens beneficio suo impositam,si non esse priuatus, potest de nouo priuari,& alteri conferri, & hoc ipsum, cũius nullum habeat, non est restituendus, dec.167.libro 3. num.2
Pensionẽ reseruatam super duab.parrochialibus obtentis ex indulto dispensatorio Sedis Apostolicæ asserens ad prouisionẽ talium assertorũ est obligatus.d.678.li.3.n.7
Pensionis translatio licet facta de mense Septembris tamen integra paga currens festo natiuitas debetur translatori, dec.118. lib.1.nu.1
Pensionis nullitas,an ex eo probari possit, pa

in confirmatione concordiæ talis penſionis cauſſa initæ inter partes principales, de rogationis prædeceſſoris Pontificis mētio nulla facta fuerit,dec.244.lib.3.nu.1

Penſionis translatio in eum,qui communi opinione in acceptatione penſio. reputabatur pro clerico,cum ex aduerſo probatum fuerat,longe poſt clericum ordinatum, nō valet,& de iure extinguitur,d.139.li.3.n.1 Quod limita,& intelligo, niſi eſſet detectū non eſſe clericum, quo caſu non poteſt in eum transferri penſio, clerico enim putatiuo,de cuius clericatu non conſtat, niſi p communem reputationem, poteſt penſio dari,& beneficium, & pro obtinendo beneficio ſufficit cōis reputatio,licet verē clericum non eſſe appareat,nu.ſeq.ibid.

Per ceſſionem iurium mandatum procuratorium antea factum ét ſpeciale in nihilum recedit,etiam cum ſententiarum antea latarum nullitate,dec.100.lib.2.nu.2

Per contradictas proceditur, vbi ſæpe monitus principalis, ét per litteras poſt lapſum aliquot menſium non comparet, vel non reſpondet,dec.413.lib.3.nu.1

Periurium vtrum ſi admittatur in contractibus faciat delinquentem decidere ab omni commodo contractus,d.92.lib.2.nu.7

Permutatio beneficiorū in aliud mēbrum incidit ab eo, quod concernit regreſſum, & penſionis reſeruationem,d.503.li.3. nu.7

Permutatio facta ante reſeruationem Papalem non poteſt dici facta in fraudem, dec. 917.lib.3.nu.1

Permutatio beneficij,quod iuris eſt patronatus, vbi inter duos celebretur, inualida cenſetur, non intercedente conſenſu patronorum ius præſentandi in eo habentium, dec.205.lib.3.nu.1

Permutatione facta Epiſcopatus ex indulto Sedis Apoſtolicæ,vtrum alicui prælato penſio ſtatui poſſit transferenda in tertium, tamquam perſonam aliquam bene meritam,iuxta beneplacitum,d.149.li.3. nu.2

Permutationes,& reſignationes ſine conſenſu patronorum non valere,intelligi debet illis reclamantibus,dec.203.lib.3.nu.5

Perpetua cōmēda cenſetur, quæ ita in ordinarij eſt poteſtate,vt facultatem habeat liberam eam reſignandi,vel ſibi reſeruandi, dec.138.lib.2.nu.3

Perſona etiam in Archiepiſcopali dignitate conſtituta ſpolium cōmittens in pupillum & ſub prætextu Cameræ vigore breuis fructus percipiens ad eorum totalem reſtitutionem tenetur, & ſimul pro admiſſo ſpolio puniitur,ſtante quod cauſſa pupillorum de iure ſit fauorabilis,d.121.lib.3.nu.2

Perſonalibus in actibus præſcriptio currit de iure communi ſpatio annorum triginta, vel quadragiata,dec.504.lib.3.nu.2

Petitorij cauſſa opponi non poteſt, niſi plene,& in totum ante ſpolium admiſſum ſit purgatum,dec.249.lib.2.nu.1

Petitorij ſtante ſuſpenſione, & commiſſione prælentata, an noui articuli producti veniant admittendi ratione expectatiuæ,dec. 240.lib.2. nu.1

Petitorium ſemper poteſt ſuſpendi vſque ad concluſionem in cauſſa, etiam quod ſpoliatus petiſſet diſcuti petitorium, & obtinuerit commiſſionem,quod ſuper vtroque procedatur, & licet quando conſtat de bono iure ſpoliantis, notorie non poſſit ſuſpendi,tamen non dicitur conſtare de bono iure,niſi poſt concluſionem,dec.76.li.1.num.1

Petitorium ante cauſſæ concluſionem aliquādo ſuſpenditur, & poteſt fieri eo ſuſpenſo ad poſſeſſorium regreſſus,d.9.lib.2.nu.1

Petitorium quando de bono iure ſpoliatis conſtiterit,an ſuſpendi poſſit,d.9.li.2.n.2

Petitorium quibus ex cauſſis ſuſpendi poſſit, dec.1117.lib.3.nu.1

Petitorium ſuſpendi non poteſt,cum appareat de manifeſta calumnia petentis ſuſpendi, dec.1118.lib.3.nu.2

Plene non inſtificans intentionem ſuam vtrū etiam in tertia inſtantia remiſſoriam petere poſſit,dec.652.lib.3.nu.2

Plumbatæ litteræ,vel Bullæ concernentes alternatiuam, vtrum ex forma commiſſionū correctionem admittant,d.84.lib.3.nu.1

Pluralitas inſtrumentorum, & diuerſitas notariorum vxorem prædefuncti nominantium tollit fraudis ſuſpicionem ratione p̄tenſi matrimonii,dec.30.lib.3. nu.2

Plaribus litigantibus non neceſſario in actu proceſſus haberur reſpectus nominū propriorum cum appellatiua actui ſufficienter ſubſeruire poſſint,dec.250.li.2. nu.2

Plurimi teſtes de poſſeſſione deponentes, & ſic habiti pro teſtib.ex præſumptione ſunt tales re vera,ſi omnino ſint integri,& omni exceptione maiores,d.480.lib.3. nu.6

Pœna Alexandriæ non applicatur parti in materia feudi,dec.822.lib.3.nu.1

Pœna conuentionalis non facit ceſſare pœna localem,dec.92.lib.2.nu.8

Pœna remiſſa, & non exacta inducit infamiam iuris non facti,dec.161.lib.2.nu.3

Pœna appoſita in contractu contrauenienti ſi infligetur,an ſit ſufficiens,aut præter conuentionalem etiam legalis veniat infligenda,dec.92.lib.2.nu.6

Pœnæ certę comminatio fieri p̄t parti, quæ ſe probaturam obtulit articulos,de quibus quæſtio eſt ſuborta a iudice,quæ ipſo facto incurratur in euentum non factæ probationis,dec.240.lib.3.nu.8

Pœna conuentionalis a partibus appoſita in contractu,non elidit pœnam legalem, ſed mutuo aliqñ concurrunt,d.21.lib.2.nu.8

Pœnitentiarij approbati,vt ſunt illi, qui ſunt in pœnitentiaria Apoſtolica,præſtantes iuramentum de bene exercendo ſuum officium,fidem faciunt etiam ſine præſcriptis, & teſtibus,dec.620.lib.3.nu.5

Pœnitentiarius dicens ſe abſoluiſſe a peccatis,ſed non a pœnis, & cenſuris, fidem facit aduerſus eum,qui dicit ſe plene abſolutum,dec.620.lib.3.nu.3

Pontifex ſi motus dicatur ad gratiæ conceſſionem faciendam ob familiaritatem Cardinalis etiam Vicecancellarij,multo magis dicetur, & facilius ad id perduci cum prius ſit familiaris ſuæ ſanctitatis, ſupplicans ob gratiam prædictam,ex quo conſequitur gratiam non poſſe culpari, tamquā per ſubreptionem fuerit obtenta,dec.161. lib.3.nu.4

Pontifex maximus reuocatis Nuncijs Apoſtolicis a prædeceſſoribus ablegatis cenſetur & facultates illis conceſſas reuocare,d. 448.lib.3.nu.2

Pontifex ſummus nullam reſignationem admittit,niſi conſtet de mente ipſius reſignātis,vt patet in eius ſignatura, quæ tacitam habet conditionē quatenus ſupplicātes in eadem voluntate perſiſtant,d.458.l.3.n.4

Pontifex in negotijs maximē arduis vtitur, vt plurimum conſilio Cardinalium, neq; ſine eis aliquid in huiuſmodi ſtatuit, dec. 684.lib.3.nu.9

Pontifex ſummus facilis eſſe ſolet ad gratiarum conceſſionem per reſignationem obtentarum,dec.169.lib.2.nu.2

Pontifex ex narratis aut confirmat, vel denegat,ſæpiſſime inſiſtens veſtigijs prædeceſſorum Pontificum,dec.244.lib.3. num.2

Pontifice maximo vacante Archidiaconatui canonicatum,qui primo vacarit,quique ab Archidiacono acceptatus fuerit intra menſem a vacatione, vtrū ſi alteri ſit prouiſum per talem canonicatum, præiudicium generetur Archidiacono,d.557.lib.3.nu.1

Pontifici in ſpecie narrata non poſſunt dici illicita,dec.682.lib.3.nu.6

Pontificis voluntas,& intentio, quæ & qualis ſit rōne conditionum, & decreti irritantis in gratia appoſitarum,d.632.lib.3.nu.6

Porrectio fructuum minimę quantitatis facit gratiam ſubreptitiam,ſi in eadem de illis non fiat mentio,dec.41.lib.1.nu.1

Poſitio detegens turpitudinem dicitur crimioſa,dec.749.lib.3.nu.2

Poſſediſſe ſtatim ſe atteſtans a morte mariti, an & naturaliter, & ciuiliter poſſeſſionem adepta probari poſſit,dec.345.lib.3.nu.2

Poſſeſſio legitima,an probari poſſit per ſupplicationem gratiæ, vbi de ea non effectualiter affirmatiuē,ſed euentualiter fit mentio,dec.189.lib.2.nu.2

Poſſeſſio capta per procuratorem,etiam ad id mandatum ſpeciale habentem, ſi per principalem non acceſſerit ſuper ea realis ratificatio,non eſt in conſideratione habenda, dec.115.lib.3.nu.2

Poſſeſſio capta non expulſo colono, eſt penitus nulla,dec.560.lib.3. nu.2.& 4

Poſſeſſio ſolo animo dicitur amitti,idque locum tam in naturali quam ciuili habet,d. 507.lib.3.nu.2

Poſſeſſio proprio nomine adepta non vigore inſtrumenti dotalis, vtrum partis aduerſæ reſtitui poſtulantis,& de ſpolio præteden tis petita annullet,dec.250.lib.3.nu.1

Poſſeſſio propria authoritate inita alicuius beneficii, an tamquam attentata reuocari poſſit,dec.51.lib.2.nu.1

Poſſeſſio centum annorum probabiliter deducta,priuilegii vim habet, & poteſt prætendi titulus per eum ex collatione Papæ, dec.210.lib.2.nu.8

Poſſeſſio vitioſa,& attentata ad quamcumq; tranſierit, cum vitio ipſo dicitur tranſire, dec.97.lib.1.nu.3

Poſſeſſio capta alio etiam poſſidente, tribuit ius, & electio facta per capitulum, inter quod,& alios lis erat, veniunt ad inſtantiā aduerſariorum capituli,& illius, qui apprehendit poſſeſſionem,reuocanda,qui debet ſaltem illi renunciare,dec.96.lib.1.nu.1

Poſſeſſio adepta ab aliquo quæ vitioſa eſt,eſt ſuo ſemper vitio tranſitum facit ad quemcumque peruenire contigerit,decis.14.lib. 2.nu.2.Contrarium decidit Sarnen.in 14. q.in regula de triennali,ibid.

Poſſeſſio danda eſt ex opin. & uini meliorāmentis effectualiter ſolutis,d. 16.li 2.n 2

Poſſeſſio partis,quæ auentata, dicitur,vtrum poni in ſequeſtrum poſſit,idque ad pentionem partis aduerſæ, quæ etiam attentaſſe dicebatur,dec.565.lib.3.nu.1

Poſſeſſio non capta capitulariter a parte, an reſtituibilis ſit,dec 79.lib.2.nu.1

Poſſeſſio beneficii caſſata parte manu Rotæ non tradita,cauſſa non eſt relenatoria, maxime ſi non fuerit executorialium forma obſeruata,dec.421.lib.3.nu.5

Poſſeſſio an ſtante oppoſitione appellationis procuratoris partis aduerſæ ſit attentata,& per conſequens non reſtituibilis, ſed per ſe queſtrum ſuſpendenda,dec.266.li.3.nu.1

Poſſeſſio non capitulariter capta, an ſi reſtituibilis in fauorem ſpoliati ſtante conſuetudine ſecretæ collationis,d.3.lib.3.nu.1

Poſſeſſio ex prætenſa locatione capta lite pēdente,vtrum ſit conſiderabilis,decis.585. lib.3.nu.1

Poſſeſſio attentata vtrū reſtituibilis ſit,an venire ſequeſtranda,dec.227.lib.2.nu.1

Poſſeſſio capta propria authoritate a ſpoliato reſtituibilis non eſt, quando agitur de canonicatu,cuius traditio poſſeſſionis ſpectat ad Capitulum,ſecus eſt in parochialibus,

bus,& aliis beneficijs alterius generis,dec. 117.lib.2.nu.3
Possessio subsequuta non completa conditione nihil prodest,dec.384.lib.3.nu.5
Possessio capta tempore litis pendentię si momentanea fuerit,non valet,nec habetur in vlla consideratione,dec.48.lib.3.nu.2
Possessio capta per commissarium stante citatione,& inhibitione partis,dicitur attentata,dec.997.lib.3.nu.1
Possessio vbi de spolio est manifestum, & eo quidem per violentiam in spoliatum admisso,tamen capta propria authoritate nõ petita executione,an sit restituibilis,decis. 117.lib.3 nu.1
Possessio alicuius rei,siue secularis,siue beneficialis,sine animo nequaquam acquiritur, ibi.dec.155 lib.2.nu.3
Possessio capta vigore rei iudicatæ,vel trium conformium,post intimationem executorialium,non seruatis quattuor terminis,renocatur saltem per uiam nullitatis, si non per viam attentatorum,d.758.li.3 n.2.&4
Possessio capta virtute executorialium, licet regulariter dicatur attentata, tamen quando aduersarius non contradixit,non potest dare de attentatis,dec.93.lib.1.nu.1
Possessio naturalis licet aliquando ad se transferat ciuilem,tamen in detentione, quæ est meri facti,non videtur idem posse operari, dec.463.lib.3.nu.4
Possessio capta sine alicuius præiudicio, conseruat ius aduersarij,eius præmissa protestatione,dec.1013.nu.1
Possessio capta a parte lite pendente vitiosa reputatur tamquam non ratificata, neq; per ipsam partem,neque per eius procuratorem,dec.155.lib.2. nu.1
Possessio ex decreto irritãti promanans,an restituibilis sit necne,dec.514.lib.3.nu.6
Possessio sequestranda est,vbi graue scandalum in restitutione spolij timetur, decisio 1241.lib.3.nu.1
Possessio est iudicialiter probanda ad effectũ mandati de manutenendo,d.1287,l.3.n.1
Possessiio tradita per capitulum, habet vim prouisionis,dec.987.lib 3.nu.1
Possessio attentata, an veniat per sequestrum suspendenda,dec.126.lib.2.nu.1
Possessio ciuilis non perditur per mutationẽ tituli aduersarij,dec.1052.lib.3.nu.1
Possessio quib.medijs probetur, adipiscatur & sequestretur,dec.1370.lib.2.nu.1
Possessio hæreditatis defuncti ab hærede in hæredem continuatur,dec.1309.li.3.nu.1
Possessio beneficij capta per procuratorẽ nomine principalis ex vi mandati generalis, ratificari debet per principalem, aliàs est nulla,dec.437.lib.3.nu.3
Possessio semel probata durare præsumitur, dec.1167.lib 3 n.3
Possessio restituibilis in beneficio an sit,quæ vacauit per obitum familiaris Cardinalis, ex regula de impetrando,dec.62.li.3.nu.1
Possessio infimul vna cum titulo ex decreto irritante inficiuntur,ibid.nu.2
Possessio probata per vnum testem de visu, aliquando elicit mandatum de manutenẽdo, dec.175.lib.3.nu.1
Possessio considerabilis licet sit, & veniat in restitutione in integr.aliquãdo tamen eius consideratio nulla habetur, nisi gratia canonizata,dec.18.lib.1.nu.5
Possessio licet probata sit ex actibus possessorijs,non tñ ob id sequitur quod sit probatum certaudio aliter, quo nomine capta aut habita sit possessio,d.310.lib.3.nu.3
Possessio capta vigore decreti post aditam,inficit possessionem captam hæreditate iacẽte,dec.904.lib.3.nu.1
Possessio canonicatus vltima capta capitulariter, an sit præferenda primæ traditæ ab Episcopo,& vno tantum canonico, ita qđ vltimus spoliatus veniat restituẽdus, quod fic,dec.1156.lib.3. nu.1.& 3
Possessio capta vigore breuis, vbi alius non reperitur possidere,est manutenenda,dec. 696.lib 3.nu.1
Possessio in beneficialibus non consideratur, sed legitima,& vera institutio, neque de præsenti,dec.678.lib.3.nu.3
Possessio canonicatus in spolio capta authoritate propria non est restituibilis,dec.166 lib.2.nu.1. Et quid in possessione tali in beneficio parochiali, non autem canonicatu capta,sit statuendum,ibid.nu.seq.
Possessio quando ex officio sit sequestranda, dec.1446.lib.3. nu.1
Possessio capta ex cessione intrusi alicuius in beneficio,vtique dicitur attentata,d. 456. lib.3. nu 5
Possessio prætensa,an sit restituibilis stantib. instrumentis,& scripturis de facta locatione fidem facientibus,d.210.lib.2.nu.1
Possessio vt restituibilis sit petenti, quod & quale tempus requiratur,dec.65.li.3.nu.5
Possessio reipsa quid dicitur separatum a titulo ipso,& iure beneficij,dec.512.li.3. n.4
Possessio obtenta vigore subrogationis vtiũ debeat dici attentata,dec.576.lib.3.nu.2
Possessio continuata probatur per testes deponentes percepisse vinum, & oleum,dec. 1818.lib.3.nu.2
Possessio capta vigore sententiæ latæ ante inhibitionem,& ũc lite pendente,an dicatur attentata,vide latè distinctionem,d.1155. lib 3.nu.1
Possessio eius qui fuit semper in mala fide cũ possessione bonæ fidei non coniungitur ad præscribendum,dec.1430. lib.3.nu 1
Possessio non vacans beneficij, vt a prælato attentata,non potest apprehendi,ita neque apud eumdem remanere nequit, neque tradi aduersario, ideoque bene potest sequestrari,dec.469. lib.3.nu.6
Possessio ex depósito alterius nomine acquiritur,quãdo antea ille alter possidebat, aut quando aliquis cõtractus præcesit, ex quo potest fingi facta translatio possessionis, dec.467.lib.3.num.3
Possessio vitiosa dicitur propter decretum irritans,dec.1483.lib.3.nu.1
Possessio capta lite pendente facit reuocari recepta,& attentata,stãte quod possessio fuerit solum momentanea,d.113.lib.2.nu.1
Possessio capitã ex priori titulo,quam ex supplicatione regressus aliquando potest,dec. 369.lib.3.nu.3
Possessio non quæsita,nec per apprehensionẽ partis principalis de ea prætendentis, nec procuratoris ad id negotiũ deputati, facit non interrumpi possessionem partis aduersæ verè possidentis,dec.115.lib 3.nu.6
Possessio beneficij etiam litis pendentia adhuc in vigore existente capi potest, vbi resignatio ante litem facta fuerit,decis.445. lib.3.nu.1
Possessio prouisi ab ordinario ab initio fuisse vitiosa dicitur,& infecta, quod in reseruato beneficio capta fuerit, licet capitulariter,dec.653.lib.3.nu 3
Possessio sequestratur non raro, antequam in petitorio sit progressus,d.66.lib.3.nu.2
Possessionem suam confirmaes vigore cõstituti,non dicitur aliam qui prætendit de ea spoliare,dec.345.lib.3. nu. 4
Possessione beneficij capta medio breuis Apostolici, facit articulos admitti alias ob prensũ spolium denegator,d.356.li.3. n.5
Possessionis acquisitio heri nullo modo potest,nisi accedat consensus animi,& voluntatis,& ideo,vt de animo hoc constet,ratificatio omnimoda est necessaria, dec.310, li.3.num.3.
Possessionis infectæ si fiat mẽtio in prouisione noua,purgatur vitium, & robur eidem datur,dec.633. lib.3.nu.8
Possessor non dicitur qui fundat se in iure tertij,dec.720.lib.3. nu.2
Possessor tempore rei iudicatæ excipere põt de regula de triennali,cum ipsa solum possessores tueatur,dec.564.lib.3.nu.2
Possessorium retinendæ,an prius intentari debeat,quam petitorium, & possessorium simul,dec.740.lib.3.nu.1
Possessor triennalis non dicitur,vbi aliqua supereſt citatio,etiam contra alium facta,d. 1295.lib.3.nu.1
Possessor cum aliquo titulo colorato præfertur simplici possessori,dec.1090.li.3.nu.1
Possessor ad effectum regulæ de annali,in prima eius parta non dicitur citatus, quando constituit procuratorem specialem, decis. 943.lib.3.nu.1
Possessorij actus gesti per prælatum in locis de quib. his mouetur ratione possessionis, non obstant monasterio,nec illud sua possessione priuant, non constito de scientia monasterii,eo magis si facti tales actus fuerint locis longè distitis a monasterio,& sibi tributis,ex quo non difficulter prætendi ignorantia a monasterio potest,decis. 138. lib.3.nu.5
Possessorio vbi agitur,sufficit coloratus titulus ex superioris authoritate,d.452.l.3.n.3
Possessorium an absorbeatur a petitorio, pulcherrima est distinctio,d.713.lib.3.nu.2
Possessorium iunctum proprietati facit vt Aegidiana constitutio non possit suum sortiri effectum,dec.201.lib.2.nu.3
Possidens in præsens,non propterea præsumitur ante actis temporibus possedisse,decis. 359.lib.3.nu.3
Possident non proprio nomine, sed alieno; vtpote prædecessoris, mutare sibi cãm possessionis non potest,dec.268.lib.2.nu.2
Possidẽs ex retractatione,& nõ ex retrocessione subsistente illa retractatione sibi facta, non habet locum regula de publicando,d. 87.lib.3 nu. 4
Possidens duo incõpatibilia, non dẽt spoliari,& spoliatus dẽt restitui,d.866.li.3.nu.3
Possidente nomine,& iacente hæreditate, & dum vacua est possessio,ille,qui desiit esse colonus,rei insistendo,vsurpare potest possessionem,dec.457.lib.3.nu.4
Possidere si quis se dicat, non ex hoc solo probatur possessio,stante eo,quod actib. contrarium demonstret, vt si pro tutela actus gesti in facto appareant, qui propriam infringunt possessionem,dec.268.lib.2.n 3
Possidere pro hærede differt ab illo, qđ est pro creditore possidere,quorum vnum salte a prætendente de possessione venit declarandum,dec.315.lib.3.nu.3
Possidere quis potes tamquam hæres, & successiuè etiam tamquam creditor, nec spoliari potest sine causa,dec.345. li.3.nu.6
Possidere si quis dicatur,& fructus percepisse tempore reseruationis pensionis, vtrum sufficiens id sit ad validandum possessionem,dec.563.lib.3.nu.5
Possidere ex retrocessione, & reseruatione plurimũ inter se differunt,d.142.li.2.n.4
Post causæ decisionẽ pars principalis, an ad expensarũ teneatur refusionẽ parti aduersæ,an vero procurator ad id,q causæ defensionẽ susceperat,sit obligatus,d.10 l.2.n.1
Potens habere titulum ad duas parochiales soluti tituli vigore, validè consensum præstare valet pensioni,dec.678.lib 3.nu.5
Potest tamen extraiudicialiter Auditor pro meliori informatione negocii mercatorũ peritia in huiusmodi negocio requirere, dec.438.lib.3.nu.5.& seq.
Præceptor vel prælatus in actione q̃sita Ecclesiæ

cieſſæ non poteſt præiudicare, ſecus in acquirenda.dec.184 lib.3.nu.7

Præceptoria eſt de numero beneficiorum admouti ſuperſtũ amouibilũ,d.970.li.3.nu

Prædefuncto quæ obtuere etiam impediunt ſubrogatum,cum ſubrogatus ſapere naturam debeat eius,in cuius locũ ſubrogatur, dec.64.lib.3.num.6

Prædicatorum religio,quæ non conſueuit ex particulari fratribus ſuis alimoniam præſtare,an ad ſumptus litigantis in particulari pro ſui iuris tutela ad litis impenſam obligetur,dec.17.lib.3.nu.1

Prædium habitum ex cauſſa venditionis,vel res aliqua immobilis a prælato, vel Eccleſia,ut non poteſt ſine ſollemnitatibus requiſitis alienari,ita & actio ad iſtud competens eodem mõ,ab eodem prælato prætermiſſis dictis ſollemnitatibus cedi non põt in præiudicium Eccleſiæ,d.233.lib.3. nu.4.limitationem eius vide ibid nu.9

Prædium,cum ſine ſollemnitatibus a iure requiſitis alienari non poſſit,ita nec actus eiuſdem prædij nomine competens ſine ſollemnitatibus remitti non poteſt,dec.209. lib.2. nu.2

Præferri quis debeat in beneficio inter duos ſuper eo contendentes, quorum alter veniat ex regreſſu, alter vero ex prouiſione Apoſtolica,vbi veniens ex regreſſu præfertur,dec.157.li.3.nu.1.& 2

Præfixo termini facta parti ad docendum de nullitate ſententiæ, ſi terminus ab ea non fuerit ſeruatus,nec intra illum doctum de nullitate,tibi imputet eſt neceſſe,dc.299. lib 3.nu.2

Præfixo termino de nullitate docenda, ea nõ docta non amplius pars auditur, dec.490. lib.3.nu.2

Præiudicare poteſt in rebus quærendis ipſe prælatus ſuæ Eccleſiæ,quantumcumque ipſi eſſet quæſita actio,ſecus in iam quæſitis, dec.233.lib.3.nu.6

Præiudiciali non exiſtente criminali cauſſa ipſi ciuili,poteſt moderari inhibitio facta de procedendo a maiori iudice,& nihilominus procedi in ciuili,nõ obſtante dicta inhibitione,dec.249.lib.3.nu.3

Præiudicium per nouam erectionem,quando dicatur fieri,dec.1203.lib.3.nu.1

Prælatura ſi ſit membrum alicuius monaſterij,facit, vt prouiſo potius titulus conueniat adminiſtratoris,quam titularis poſſeſſoris,dec.178.lib.2.nu.2

Prælatus non exprimens verum valorem beneficii, ſi alleget detrahendam penſionem antiquam,& ſic poſſe conſtare de vero valore,hoc dicto nil releuat, cum veniant in caſu conſideranda onera perpetua, quæ deduci poſſunt, non ad tempus appoſita, dec.185.lib.3.nu.4

Prælatus vigore ſubrogationis in locum defuncti,& medio breuis de obtinenda poſſeſſione cauſſam apprehendens,an tunc vitio ſpolij dicatur acceptare litigioſo exiſtẽte beneficio, & reſeruationem habente regreſſus,dec.500.lib.3.num.1

Prælatus in ijs quæ acquirere poteſt in rem ſuam,facere in præiudicium Eccleſiæ põt, dec.30.lib.2.nu.2

Prælatus habilis reputatus nedum ad penſionem obtinendam, ſed ad quælibet beneficia,licet ſuper obiecta inhabilitate, ſubreptitium dicatur habere diſpenſationẽ præſumitur tamen legitime alterius vigore indulti diſpenſatus,dec.109.lib.2.num.2

Prælatus vigore breuis Cameralis,& impetratæ ſubrogationis mortui,qui habebat beneficium,ſuper quo erat reſerua regreſſus,nõ facta mentione reſeruationis,nec litis motæ,vbi poſſeſſionem apprehendit,tibi prudicet,& dicitur attentare,d.469.lib.3.nu.1

Prælatus an repudiare poſſit legatũ ex teſtamento,ex quo eſſe quæſitam actionem cõſtat ex opinione Iaſonis d 109. lib.2.nu.4

Prælatus ante præſtitum conſenſum in fauorem tertij, an dicatur beneficium, ſeu commendam acceptaſſe,dec.538.lib.3.nu.1

Prælatus ex ſtatutis ſuæ religionis,ſi obligatus ſit dare in concilio computa priori,præſumptio de eo eſt,quod apud eum reperiantur ſcripturæ contractuum in cauſſis religionis factorum,dec.293.lib.2.num.5

Prælatus habens dimidiam poteſt conuocare Capitulum,& congregare ad electionem, dec.783.lib.3.nu.9

Præparatorius actus ad electionem non eſt diuerſus ab actu capitulari,d.536.li.3.nu.9

Præpoſitũ ſe in inferiores ſedes in choro velle cõiicere,veroſimile nõ eſt,d.630.l.3.n.3

Præpoſitus Eccleſiæ in oẽs clericos ius habet tamquam ſuæ iuriſdõi ſubiectos,ibi.nu.1

Præpoſitus in multis cum punctatore conuenire poteſt.ibid.nu.4.

Præpoſitus ſuccedit aliquando in locum Archidiaconi,& eius vtitur prærogatiuis,dec. 432.lib.3.nu.4

Præpoſitus litem habens cum Capitulo,& cũ aliquibus canonicis in particulari,ſi ſententia feratur in eius fauorem,an contra capitulum lata dici debeat,vel contra capitulares,dec.443.lib.3.nu.1

Præſcribere pro hærede non poteſt dici, qui eo tempore quo poſſidet matrẽ adhuc habet ſuperſtitem,dec.513.lib.3.nu.7

Præſcribi põt poſſeſſio titulo diuiſionis, vel titulo pro hærede,dec.480.li.3. nu.1

Præſcribi contra pupillum nullo modo poteſt,dec.504.lib.3.nu.1

Præſcriptio ſtatutaria non dẽ ſubrogata loco præſcriptionis 30 annor,niſi id expreſſe p ſtatutum caueatur,dec.504.lib.3.nu.5

Præſcriptio annorum quadraginta non impedit in integrum reſtitutionem,ſtante ignorantia,idque tam in rebus Eccleſiæ, quam priuatorum locum habere dignoſcitur, d. 39.lib.2.nu.1

Præſcriptio ſtatutaria ex lapſu annorum decem,& ſer,an profit præſcribenti, d.504. lib.3.nu.1

Præſcriptio interrupta interpoſita vigore iuramenti, vim ſtatutorum,an efficaciter elidat,dec.8.lib.1 nu.2

Præſcriptio decurſa contra defunctum currit etiam aduerſus minorem ſuccedentem in hæreditate,dec.504.lib.3.nu.7

Præſcriptio quod fieri debeat præſentibus illis contra quos præſcribitur communis eſt Doctorum opinio, limitatur tamen in diuerſis domicilijs diuerſarum prouinciarũ, dec.480.lib.3.nu.5

Præſcriptio ſtatutaria, quando obſtare dicatur agẽti virtute inſtrumẽti,d.726.l.3.n.1

Præſcriptio in titulo pro hærede fieri non poteſt legitime, niſi prædefuncto eo,de cuius agitur hæreditate, concurrente bona fide præſcribentis,dec.523.lib.3.num.6

Præſcriptione annorum 40. completa adhuc quadriennium datur ad petendum reſtitutionem in integrum ſubſiſtente ignorantia,dec.39.lib.2.nu.2

Præſcriptionis exceptio, vtrum litis dici poſſit ingreſſum impedire,an vt ea non diſcuſſa,in negocio principali procedi nõ poſſit, dec.648.lib.3.nu.4.& 7

Præſens in curia reſignatarius,an ex illa præſentia præſumatur acceptatio beneficij reſignati ante ſpolium in alium commiſſi, dec.555.lib.3.num.1

Præſens pars aduerſa ſi fuerit in curia, debet ibidem conueniri,eidemque fieri inhibitio per procuratorem non in partibus, prout fuerat petitum,dec.338.lib.3.num.3

Præſentandi ius competẽs aliquibus tamquã vniuerſitati, an intercedente iuramento, poſtmodum variare poſſint,d.513.l.3.n.1

Præſentatio duabus vicib. facta in beneficio vacanti,an ius patro in eo præſupponat,d. 174.lib.2.nu.1.ſi facta dicatur ab immemorabili tempore, vtrum ius patronatus præſupponat,dec.134.lib.2.num.4.clerici habent vim electionis,d.2125,lib.3.nu.2

Præſentationis probatio ad ius patron.inducẽdum dẽt eſſe concludens,d.694.li.3.nu.1

Præſentatus, tamquam patronus contra aliũ quia Papa obtinuit poſſes,vtrum ſi docerat de quaſi poſſeſſione iuris patro.præſentandi debeat obtinere,dec.680.lib.3.nu.1

Præſentia ſanctiſſimi multa ſupplet,ꝙ abbreuiatores ſupplere nõ põt,d.2.42.li3.n.1

Præſentia mulieris ſi non probetur, quæ dicitur contraxiſſe tempore atteſtationis, de qua deponitur,non ꝙ matrimonium contractum probari,dec.107 lib 3 num.2

Præſertim vbi ei talis facultas dicatur de iure communi cõpetere,d.606.li.3.n.2. & ſeq.

Præſtatio conſenſuum,quando indicare dicatur talem fraudis præſumptionem, vt reſignatio non teneat,dec.1101.lib.3. nu.1

Præſtationem annalem vxoris datam in bonis paraphernalibus,maritus ex forma ſtatuti eligere poteſt,dec.739.lib.3. num.5

Præſumi non poteſt filium matrem,ſi eam viuere ſciat,in teſtamento præteriiſſe, deciſ. 666.lib.3.nu.6

Præſumi teſtes omnes eſſe conteſtes in præſcriptione non proceditur, niſi omnino de certo tempore deponant,d.480.li.3.nu.7

Præſumpta calumnia in tertia inſtantia,an impediat dationem remiſſorię,d.248.l.2.n.1

Præſumptio eſt pro ſententia, donec contrarium probetur,dec.1289.lib.3.nu.1

Præſumptio calũnię ſi fuerit, an ob id veniat denegãda facultas ꝓbandi,d.212.li.2.n.6

Præſumptio fit in præteritum ex coniecturis in præſens,dec.1280.lib.3.nu.1

Præſumptiones & cõiecturæ quid in caſu difficilis probationis operẽtur,d.613.l.3.n.2

Præſumptioni quæ oritur ex ſententia, ſtandum eſt donec contrarium probetur, dec. 916.lib.3.nu.1

Præſumptiue,an ex ſtylo mercatorum probetur huius,vel illius eſſe pecunias per libros inſpectionẽ apparẽte ſcriptura illius in ipſis ꝓ quo præſumitur,d.616. lib.3.nu.2

Præſuppoſita in facto falſo parte aduerſa deducta,non obeſſe debent ceſſionario in iure ſuo,dec.535.li.3.nu.5

Præſuppoſito per inſtrumentum fidem de iuramento fieri nequaquam, conſequens eſt præſcriptionem ſtatuti procedere non obſtante inſtrumento iurato,d.8.lib 1 nu.5

Præſuppoſito quod hæreditas ſit iacens, ac vacans poſſeſſio, poteſt conductor qui in ea perſeuerat,eam occupare,& in alium tranſferre,dec.463.lib.3.nu.5

Præſuppoſito de nullitate teſtamenti ratione preteritionis matris,quando hæreditas peti debeat, an ex edicto diui Adriani,an verò ex clauſula codicillari,dec.464.lib.3.nu.1

Prætendens ſe ab aliquo deceptum qui nondum erat procurator alterius, cuius cauſſa dicit ſe deceptum, contra deceptorẽ agere poteſt ſine præiudicio principalis,cuius poſtea factus eſt procurator,d.528. li.3.nu.6

Prætendens gratiam anteriorẽ prouiſione ad uerſarij,cui ceſſio fuerat facta, licet nulla, vtrum debeat obtinere,d.470. lib.3.nu.9

Prætendentes ratione breuis Apoſtolici ius aliquod in re de qua controuertitur, poſſidẽte eam alio, ius illud, vt probent neceſſe eſt,dec.350.lib.3.nu.2

Prætendere non impletas conditiones, non poteſt

poteſt reſignans quas ipſe volait, vbi præſens fuit acceptante reſignatario, & ipſo pariter conſentiente, dec. 579. lib. 3. nu. 6

Prætenſi patroni, vt beneficium iuris patronatus docear, ſi producunt præſentationem ex longo decurſu annorum centum viginti octo, plus, vel minus, annorum, & inſtitutionem factam non tamen per id probant, ſi non deducta fuit præſentatio, & inſtitutio ad effectum, dec. 169. lib. 3. nu. 3

Præteniſum vbi fuerit, ſententiam in rem iudicatam tranſiſſe ex iuriſdictionis defectu an nulla dici poſſit, ita vt ſint relaxandę executoriales, dec. 191. lib. 3. nu. 1

Præter teſtes de acceptatione beneficij facta ſi appareat prouiſio, ea venit ad maiorem probationem inſpicienda, d. 383. lib. 3. nu. 2

Præterea ſolius ſupplicationis gratiæ, ſi neutri, a parte productæ, vtrum articuliter mere obiectiue veniant admittendi, ſtante eo, quod datum fuerit de regula de non iudicando, dec. 179. li. 3. nu. 1

Praxis quotidiana obſeruat concedi gratias ſæpius antea denegatas, nulla facta mentione, vel denegationis, vel caſſationis, conſtito de voluntate, & aſſenſu gratiam concedentis, dec. 144. li. 3. nu. 6

Preces primariæ inſertæ in proceſſu fulminato, an probent feudum, d. 1085. lib. 3. nu. 1

Prima ſupplicatio nulla, & inualida, vnius partis præſentatione exhibita, nō propterea prætendit ab alia iam præſentatam eſſe expeditam, dec. 156. lib. 3. nu. 6

Prima relatio curſorum de abſentia procuratoris diligenter inquiſiti, eius eſt vigoris, vt de abſentia ſatis conſtare dicatur, deciſ. 335. lib. 3. nu. 2

Primæuo iure monaſteria omnia natura ſua fuere electiua, eorumque confirmatio ſpectabat ad ſuperiorem, d. 584. lib. 3. n. 6. & 7

Princeps narrato negotio, vt ſe habet in rei veritate, facilior redditur, aut difficilior ad cōcedenda, vel negāda petita, pro rei, & perſonæ ſupplicantis qualitate, d. 70. lib. 3. nu. 4

Princeps poteſt tollere ius quæſitum per ſententiam nondum exequutioni mandatam dec. 909. lib. 3. nu. 1

Principale primum poſt acceſſorium in actionem, tanquam incidens deducendum eſt, ita quidem, vt agere volens contra filios, primo cauſſam tractet matrimonialem, & qua abſoluta, alia facilè terminari poteſt, dec. 18. lib. 3. nu. 4

Principalis dans mandatum procuratori ad poſſeſſionem capiendam beneficiorum ſibi conferendorum, dat etiam facultatem, vt collatione facta ſtatim id exequatur nomine beneficij, licet non expreſſo, d. 452. lib. 3. nu. 2

Principalis qui mandauit non eſt neceſſe formam mandati obſeruare, ſed ſubſtituti, cū ab ipſius facultate acta dicantur dependere, dec. 670. lib. 3. nu. 6

Principalis ſi perſonaliter citatus fuerit, aut eius procurator ad coparendum, ſententia ijs non comparentibus ſubſcribi poteſt dec. 143. lib. 2. nu. 3

Prior clauſtralis ſubeſt Abbati, & tantū clauſtri curam gerit, dec. 449. lib. 3. nu. 4

Priuata epiſtola miſſiua non probat ordinarię, niſi contra ſcribentem, d. 619. li. 3. n. 8

Priuatim libri cuiuſdam, an probent depoſitā pecuniam, variaſque ſummas apud alium, dec. 525. lib. 3. nu. 1

Priuatio beneficij ipſo facto contingit, & iuris vigore, vbi penſionis ſolutio vltra terminum conſtitutum fuerit prorogata, dec. 277. lib. 3. nu. 4

Priuatio beneficij poteſt reuocari per viam attentatorum, dec. 834. lib. 2. nu. 1. Fallit in priuatione, ſeu executione, quæ fit citra factū hominis, nu. 3

Priuatione antecedente ſit ex neceſſitate, vt canonizatio impediatur, eamque penitus interimit, dec. 265. lib. 3. nu. 2

Priuatum vbi fuerit flumen, videndum eſt, cuius ſit terrenum, circa quod parata eſt conſtructa, vt cōſtare poſſit, an propria poſſit authoritate demoliri talis parata, d. 447. li. 3. 5

Priuatus ab omnibus beneficijs non intelligitur priuatus a regreſſu, niſi de eo fiat expreſſa mentio, dec. 698. lib. 3. nu. 1. & 3

Priuatus beneficijs ob hæreſim, an dicatur priuatus ēt ijs, quæ alibi reperiūtur, quam vbi fuit ſententia lata, dec. 707. lib. 3. nu. 1

Priuilegia Auditoris Cameræ Apoſtolicę amplißima ſunt ratione cenſurarum, inhibitionum, correctionum, & ſimilium, & quotidiano vſu in curia per praxim exercentur dec. 102. lib. 3. nu. 3

Priuilegia ſcriptorum dum loquuntur de beneficio reſeruato, intelliguntur de regulari beneficio tantum, dec. 45. lib. 3. nu. 1

Priuilegiatus contra priuilegiatum non vtitur priuilegio de iure communi, ſecus de iure ſpeciali, dec. 938. lib. 3. nu. 1

Priuilegijs ſtantibus, & indultis de cognitione cauſſarū per ſe, an incidente litigio veniat negotium vigore priuilegiorum, & indultorum ſuper hoc habitorum remittendum, an non obſtantibus ijs in Romana curia cognoſci de eo, vel etiam determinari poſſit, dec. 101. lib. 3. num. 1

Priuilegijs a Pontifice conceſſis, ſi per derogationem etiam in forma ampliſſima productam derogetur, non tamen id extenditur ad illa priuilegia, vel indulta, quæ in contractum iuramento firmatum proceſſere, dec. 46. lib. 2. nu. 1

Priuilegium alicui conceſſum, an extendatur ad perſonas non ſub priuilegio contentas, dec. 171. lib. 2. nu. 1

Priuilegium Papæ ſi eſt verè alternatiuū ratione regulæ, ordo menſium, an profit ordinario conferenti, ut rata ſit eius prouiſio, dec. 653. lib. 3. nu. 2

Priuilegium exemptionis decimarum datū ordini ſeu alicui familiæ, non iuuat reſpectu coloni partiarij, dec. 590. lib. 3. nu. 1

Priuilegium exemptionis a quarta parte legatorum parochialis præſtanda, intelligitur ſolum de rectis ad certos vſus Eccleſiæ exemptę, dec. 887. lib. 3. nu. 1

Priuilegium conceſſum alicui, non obſtantibus ſtatutis, operatur etiam in ſtatutis, quę poſt factam conceſſionem interuenerunt, dec. 843. lib. 3. nu. 3

Probabilem cauſſam nullitatis committēdæ ſi habeat pars, & ſuccumbat, excuſat a lapſu fatalium, dec. 490. li. 3. nu. 4

Probabili eſſe in ignorantia, & ignorare reipſa, plurimum differre, dec. 605. lib. 3. nu. 3

Probans non tamen perfecte, non poteſt ius tertij alterius obfuſcare, d. 81. lib. 2. nu. 2
Et quomodo hæc procedant, nu. ſeq. ibid.

Probans ſe decennio in loco Epiſcopi habitaſſe, licet nō ſit ordinarij, præſumitur ibi habitationē ſtrictā cōtraxiſſe, d. 675. li. 3. nu. 6

Probans poſſeſſionem patris ſui ſuſpenſo petitorio, vtrum illi obſtent ſententiæ contra illum latæ in fauorem partis aduerſæ, dec. 593. lib. 3. nu. 2

Probandi onus in aduerſarium quando tranſferatur, dec. 1233. lib. 3. nu. 1

Probari conſenſus dici non poteſt ad ea, quæ ſunt denegata, cum priuationem præſupponunt, & ſunt nulla, dec. 290 lib 3. nu. 1

Probari validum eſſe ſi debeat inſtrumentū publicum, non locus tantum, ſed locus loci apponi debet, quia tali caſu appoſitio a Rota omnino requiritur, maximè vbi teſtes continuo inter ſe non conuenerūt, circa locum ipſum, de quo eſt controuerſia, dec. 527. lib. 3. nu. 8

Probata familiaritate alicuius Cardinalis ab eo qui gratiam conatur impetrare, imò ipſius Pontificis, non ob id fit, gratis Bulla rum expeditio, aut etiam dictarum gratiarum, niſi apponatur gratis, de mandato, d. 162. lib. 3. nu. 5

Probatio ex clauſula, vel priuilegio, ad quem pertineat, dec. 105. lib 3. nu. 1

Probatio hæc, an indefinita ſit, ſ. probare quēdam tertium bona ſua adminiſtraſſe, ſi nō addatur omnia, dec. 450. li. 3. nu. 3

Probatio per famam publicam, an ſufficiat ad probandum obitum in menſe reſeruato, dec. 666. lib. 3. nu. 1

Probatio calumniæ ex eo, vel maximè appareat, quod cum diu fuerit ſuper probatione articuli controuerſi litigatum, nihilq; probarum, promittat ſe adhuc pars in futurū, probare velle, dec. 128. li. 3. nu. 2

Probatio non denegatur ſæpe, ſed bene modus probandi, dec. 212. lib. 2. nu. 7

Probatio articulorum controuerſorum nullī partium vmquam denegatur a iudice, ſed modus probandi frequenter, & improbatur, & denegatur, dec. 240. lib. 3. nu 10

Probatio per inſertum de procuratorio mandato appellantis, ſi conſtiterit, an ſit legitima, dec. 2. lib. 1. nu. 3

Probatio ſuper ſtylo alicuius loci facta in alia inter diuerſas perſonas ſufficit, dec. 51. lib. 1. nu. 1

Probatio tendēs contra Papæ atteſtationē nō eſt vllo mō admittenda, d. 367. lib. 3. nu. 2

Probatio titoli pro hærede requirit etiam filiationis probationē illius, qui dicitur poſſediſſe pro hærede, iuncto quod etiam ſufficienter deducatur, dec. 521. lib. 3. nu. 2

Probatio ordinaria non ſufficit, vbi agitur de dotis numeratione, quæ in dubium venit, dec. 489. lib. 3. nu. 1

Probatio non plena in totum, tamen ſufficiēs in parte, facit deferri iuramentum in ſupplementum talis ſemiplenæ probationis, dec. 157. lib. 3. nu. 3

Probatio famæ publicæ coadiuuat teſtem vnum de viſu deponentem in facto, dec. 96. lib. 2. nu. 4

Probatio inhabilitatis, aut diſpenſationis nullæ, poſt lapſum triginta annorum, in cauſſa nil releuat, nec prędicare poteſt parti diſpenſatæ, quæ de inhabilitate notatur, d. 44 lib. 3. nu 6

Probatio etiam inter alios acta de proceſſu vna citatione perfecto, ex ſtylo conſueto partium, probatorium eſt, & effectualiter eſt validus, dec. 9. lib. 3. nu. 2

Probatio ſcientię, quæ actus eſt neceſſarius, teſtes ſingulares, alias non admitti ſolitos admittit, ita vt fidem in ea facere poſſint, dec. 270. lib. 2. num. 2

Probatio primi extremi, vbi eſt facienda in cauſſis, ſumenda ea eſt ex probatione vera non autem præſumpta, d. 547. lib. 3. nu. 3

Probatio vnius teſtis legalis ſupplet inhabilitatem alterius, dec. 1146. li. 3. num. 2

Probatio alterius cauſſæ, quā in Alexandrina præſumitur, ad euitandam eius pœnam, debet eſſe concludens, dec. 504. lib 3. nu. 1

Probationes factæ a tertio ſuper mala fama mulieris prætendentis alimenta in bonis defuncti cōtra hęredem mariti, an profint ipſi hęredi, ita vt ad petita alimenta præſtāda non obligetur, d. 184 lib. 3. num. 1

Probationes coadiutæ per teſtem de viſu, & multos alios de auditu, & fama, accedēte inſtrumento, matrimonium in fauore legitimationis filiorum probāt. d. 245. li 3. n. 3

Probationes deſumptę ex teſtibus nulliter factæ, ſecuta ſententia, an eam reddant nullam, dec. 432. lib. 3. nu. 1

Probationes factę de mala fama mulieris, non impediunt alimenta ſubminiſtrari ex bonis

horis mariti stante, quòd super ijs probationibus nondum fuerit iudicatum, d. 183 lib. 2. nu. 2

Probationes producendæ ad iuris prætēsi alicuius tertij obfuscationem plenæ esse debent ad id, vt illud eludant, dec. 8. li. 3. nu. 1

Probationes vbi de iure non veniunt admittendæ, nec eas iudex debet admittere, dec. 286. lib. 3. nu. 7

Probationes in prompta habens, rõne melioramentorum factorum in domo ante litẽ motam, an medietatem ipsius domus debeat obtinere, dec. 650. lib. 3. nume. 1

Probationes testium subsistere dicuntur, & bene procedere, quando optime deponunt, dec. 254. lib. 3. nu 4

Probatoria materia nũquam restringi debet, dec. 1150 lib. 3. nu. 2

Procedendum in caussa ante integram actorum exhibitionem a parte factam non est, præcipue fundata intẽtione partiũ in actis registratis, quæ si audiri velint, ab iis omnino exhibendæ sunt, dec. 583. ib. 3. nu. 4

Procedi non potest ad censuras ex obligatione camerali, nisi prius extenso instrumento obligationis, dec. 890. lib. 3. nu. 1

Procedi expensis non ex integro solutis nõ potest ad vltiora, stante sic commissione, & iõ eorum necessario taxa est primario facienda, nec valet depositũ de soluendo, sed effectualis solutio expensarum fieri debet anteq̃ procedatur, dec. 230. lib. 3. num. 1

Processibus nondũ fulminatis regulæ expectatiuæ locũ non habent, d. 63. lib. 2. nu. 2

Processibus nondum fulminatis regulæ de non acceptando robore solito destitutæ, faciunt beneficii possessionem acceptari nõ posse, dec. 7. lib. 1. nu. 2

Processu in partibus super caussa matrimonij habito, de cuius nullitate prætendebatur, a qua partium expensæ venient refundendæ, præsuppositio eũdem processum validum esse declaratũ, d. 162. lib. 2. nu. 1

Processu in partibus instituto ab actore, si nil opponatur, quia nemo compareat pro rei defensione, an gesta valeant, dubitatur, d. 106. li. 3. nu. 4

Processus si in eo deficiat sollemnitas citationum, an sit de iure nullus, & an vnica citatio in ipsius principio facta, sit sufficiens, quod sic, dec. 83. lib. 2. nu. 1. Idque ratione styli in loco obseruari soliti, in quo agitatus fuit processus, ibid. nu. seq.

Processus ad declarationem fieri potest, non obstantibus exceptionibus partis, si ante in variis instantijs fuerint reiectæ, dec. 525. lib. 3. nu. 1

Processus factus per iudicis Locum tenentẽ, præsumitur factus de consensu ipsius iudicis, dec. 948 lib. 3. nu. 1

Processus iudiciarius in caussa portionis in partibus habitus non stante legitima iurisdictione, est penitus nullus, ideoque registrata in eodem processu facere fidem Curiæ nullo modo possunt, d. 35. lib. 2. nu. 2

Processus ad declaratoriam vtrum fieri possit, & ad executionem sententiæ antea latis non existentibus conformibus, dec. 48. lib. 3. nu. 1

Processus si non sit in forma probanti, nec vigore compulsoralium legitimè deductus, nullus an dici possit, dec. 530. lib. 3. nu. 5

Processus in partibus habitus vnica saltẽ interueniente citatione, an validus sit habendus, an contra, dec. 9. lib. 3. nu. 1

Processus factus coram iudice compulsore, qui dicebat se non esse merũ executorẽ, sed mixtum, dicitur male extractus, decis. 1048. lib. 3. nu. 1

Processus fulminatorius aliquando permittitur antequam litteræ sint registratæ, decis. 851. lib. 3. nu. 1

Procurator ad lites non potest deputare œconomum, nisi habeat speciale mandatum, dec. 1865. lib. 3. nu. 1

Procurator ad compromittendum lapso tempore poterit iterum compromittere, decis. 1062. lib. 3. nu. 1

Procurator partis sententiam latam de nullitate taxante, vtrum executoriales veniant suspendendæ, vel non relaxandæ, dec. 25. lib. 3. nu. 1

Procurator agens per annum, & vltra fine obseruatione productionęq̃, mandati, debet condemnari suo principali ad expensas si & inquantum fuerit damnũ passus, & hoc ratione sui interesse, dec. 143. li. 3. nu. 1

Procurator substitutus de cuius mandato nõ constat, si faciat instrumentum, in cuius principio non ponat indictionem, & reliquus sollemnitates, an per id minus probatorium dicatur instrumentum, decis. 288. lib. 2. nu. 1

Procurator si ob caussam a parte, quæ cum ea constituerat, reuocatur, processus interim factus redditur nullus, d. 32. li. 3. nu. 4

Procurator sibi possessionem principalis acquirere non potest, cum animus acquirendi in possessionibus maxime soleat spectari, qui in procuratori agente, & tractante alterius negotia non præsupponitur, d. 115. lib. 3. nu. 4

Procurator habens generale mandatum solũ si diu litem sustinuit, & compulsorialibus litteris ad partes decretis comparuit, hoc actu censetur speciale mandatum habuisse, dec. 218. lib. 2. nu. 5

Procurator partis, si legitimè citetur, tantum valet, ac si principalis personaliter citetur, & rata citatio habẽda est, d. 35. lib. 3. nu. 7

Procurator comparens, & appellans vtrum in stare possit, ne sententia lata subscribatur, dec. 143. li. 2. nu. 1

Procurator constitutus ad appellandum, potest primo, & secundo appellare, dec. 867. lib. 3. nu. 3

Procurator partis, nec offerens cautionem de rato duorum millium ducatorum, petens pro nullitate matrimonij remissoriam, cũ non habeat mandatum ad illam caussam, non auditur, dec. 124. lib. 3. num. 4

Procurator generali habito mandato, quod ante executionem decretæ citationis fuit datum, post commissionem caussæ si petat dilationẽ ad partes pro informatione principalis, debet audiri, dec. 135. lib. 3. nu. 3

Procurator dominus litis effectus non potest per mortem reuocari, dec. 1046. li. 3. nu. 1

Procurator litis dominus effectus, vbi citatur allegans pro defensione caussæ sibi nõ esse pecunias in præsens, nec adhuc haberi posse ob nondum decretam tutelam, & carere etiam scripturis, an sit audiendus, quo minus comparere, & agere teneatur, decis. 206. lib 2. nu. 2

Procurator licet commissa caussa contra dominum suum in Rota, & eo monito corã Auditore Cameræ dederit mandatum coram eodem Auditore Cameræ, cum postmodũ actor citari fecisset in Rota, potuit procedi in Rota per contradictas non citato procuratore, dec. 60. lib. 1. nu. 1

Procurator qui acceptauit ad effectum substituendi tantum non potest examinari in caussa, neque debet poni ad partem, decis. 39. lib. 1. nu. 1

Procurator quando, tacite constitutus intelligatur, dec. 969. lib. 3. num. 1

Procurator alicuius quis præsumitur, penes quem caussæ instrumenta reperiuntur, & iura actoris, dec. 2. lib. 1. nu. 5

Procurator informando in caussa non videtur acceptasse mandatum, alia sunt clara, tamen scias, quòd domini in rota Liuiens. Sarzanen. coram Peregrino Fabio tenuerant, quòd quando constat procuratorẽ tale habuisse registrum a notario, tatis probatur eum acceptasse, d. 58. lib. 1. nu. 1

Procurator dicitur esse idoneus fideiussor, dec. 1153. lib. 3. nu. 1

Procurator si opponat caussa non concessionis termini pro auisatione absentis principalis, dicitur litem contestari, dec. 256. lib. 3. nu. 4

Procurator partis aduersæ non appellans infra decendium, facit locum parti colligãti ad sententiæ executionem petendam, d. 439. li. 3. nu. 1

Procurator non habens mandatum, faciens actus iudiciarios coram iudice, an præiudicet parti, cuius dicitur esse procurator, dec. 295. lib. 2. nu. 2.

Procurator resignantis inhibitione non efficit litẽ resignatorio, d. 1831. lib. 3. nu. 1

Procurator constitutus a parte ad prosecutionem caussæ, præsupponit ratificationẽ gestorum factam a constituente, decis. 295. lib. 2. num. 4

Procurator si cedat officio relictis duob. substitutis non acceptantibus, vtrum ius partis per id præiudicialiter lædatur, dec. 127. lib. 2. num. 1

Procurator acceptans ad effectum substituendi an possit in caussa examinari negatiue, dec. 155. lib. 2. num. 1

Procurator constitutus ad tertiam instãtiam, potest citari pro executorialibus decernendis, dec. 854. lib. 3. nu. 2

Procurator is ꝑsumitur, penes quẽ iura principalis reperiuntur, dec. 24. li. 1. nu. 5

Procuratore non habẽte mandatum acceptãdum, vtrum processus ob id nullus dicatur, dec. 258. lib. 2. num. 5

Procuratore alicuius nõ electo capitulariter, an requiratur alia electio a principali, dec. 526. lib. 3. nu. 11

Procuratore caussante pro taciturnitate ignorantiam litis, & sententiæ latæ principali suo absenti tenetur ad litis expensas, dec. 32. lib. 3. nu. 8

Procuratore constituto ad acceptandum beneficia vigore gratiæ expectatiuæ simulq; ad capiendam possessionem, reuocata expectatiua, an possit dici verus possessor iste principalis ob istam reuocationem, decis. 437. lib. 3. nu. 1

Procuratore domino litis effecto per obitum partis principalis, cuius nomine constitutus fuerat procurator, contra eum an in cã procedi possit, dec. 225. lib. 3. num. 1

Procuratore in actis constituto ad caussæ defensionem, coniunctus pro coniuncto non admittitur, dec. 200. lib. 2. nu. 3. Limitationem huius vide ex sententia Card. Host. in summa, dec. 200. lib. 2. num. 5. & seq.

Procuratorem constituens non suffragantem caussæ, & officium suum etiam monitum non exequentem, sibi imputare debet, nec restitutionem in integrum meretur, dec. 67. lib. 3. num. 5

Procuratorem constituens, ex verisimili præsupponitur litis notitiam habuisse, decis. 77. lib. 2. nu. 2

Procuratorem si pars ad agendum, vel defendendum constituat, de litis ingressu habere scientiam huius actus vigore argui potest dec. 206. lib. 2. nu. 5

Procuratori domino litis effecto allegãti impedimenta, quo minus agere possit, eorum probatio incumbit, vt audiatur, decis. 206. lib. 2. nu. 5

Procuratoribus constitutis non comparentibus, nec altercantis caussæ patrocinium, vel defensionem suscipientib. vtrũ si principalis pars veniat postea sit audiẽda, ita vt in integrum restitui possit ob nõ partici-

nem iudicati,dec.156 lib.2. nu.1
Producta resignatio simplex litteris expeditis absq; litteris reseruationis,an validè reddat resignationem nec ne.d.379.li.3.nu.2
Productio Bullæ Pontificiæ in qua Papa, cõferendo beneficium,quod dicitur iuris patronatus tale illud asserat, & pro ista vice deroget,cum simplex narratiua sit,& de facto alieno, nec faciat mentionem fundationis, vel dotationis, non probat ius patronatus,dec.169.lib.5.num. 4
Professione tacita, nec expressa dici potest, quæ legitimo modo non est facta, d.1121. lib.1.nu.1
Professionem certi ordinis quis probare teneatur,dec.1102.lib.3.nu.1
Professionis emissio an probari possit per testes de auditu, & de publica voce & fama, dec.1119.lib.3.nu.1
Prohibitio minori facta de venditione sine solemnitatibus,non impedit venditionẽ, d.276.lib.3.nu.8
Prohibitum si sit ordinario, ne solos delinquentes clericos corrigat,& omne illud prohibitũ censetur,per quod ad correctionem peruenitur,vt est carceratio hoc casu, dec. 618.lib.3.nu.6
Prohibitum vbi est aliquid obtinere,censetur & illud prohibitum,per quod ad id peruenire potest,dec.328.lib.3.nu.4
Prohibitum si sit obtinere beneficium,etiam censetur prohibitum ea adipisci,quæ ad id perducere dignoscuntur, & sic principali prohibito,& eius accessorium prohibitum censetur,dec.259 lib.2.nu.2
Prolata sententia aduersum aliquem multã continentem pecuniariam, & irrogantem simul infamiam,non constito de caussa latæ sententiæ,de infamia constare non potest,dec.125.lib.3.nu.3.
Promissio de standoveritæ sententiæ,quomodo intelligenda,dec 844.lib.3.nu.2
Promittens aut fideiubens pro Oeconomo, cui fructuum administratio Episcopatus commissa est in triennium,an lapso triennio teneatur,dec.363.lib.3.nu.1
Pronunciatio tacita nullitatum arguit ex eo, quod cum præfixus fuerit terminus de iis probandis,tamen in eo nulla nullitatũ est facta mentio,dec.186.lib.2.nu.4
Pronunciatum si nondum sit in fauorem partis prætendentis de nullitate alimentorum quæ petuntur,probationibus notorijs non exilientibus,interim alimenta mulieri nõ sunt deneganda,dec.184.lib.3. nu.3
Profana res quæ dicatur,d.1300. lib.3. nu.1
Properans nimium, ius quod habere prætendit,amittit,& in capitulum auaritiæ incidit,dec.140 lib.2.num.5
Properans nimium se ingerendo importune, ius,si quod habet,amittit,dec.1.lib.1,nu.6
Propositiones aliquando licet non sint omnino concludentes, vegentes tñ esse possunt, & ob id considerabiles,d.479.lib.3. nu.3
Proprie dicitur actus factus capitulariter, & esse capitularis,cum agitur de electione facienda a canonicis rectè, & rite congregatis,dec.533.lib.3.nu.5
Proprietatis exceptio,vt cum spolio est coniuncta,ita regressus nullitas cum attentatis,dec.501.lib 3.nu.5
Prorogatio in regressibus Cardinalium circa minoris valoris beneficium quam ducentorum ducatorum Concilij Later.an requiratur. Et quomodo id sit intelligendum, an præteritorum,an vero futurorum ratione,dec.20.lib.2.nu.2
Prorogatio regulæ de triennali,an prosit actori, dec.277.lib.3.nu.1
Prorogatio fatalium ex qua caussa fit facienda,dec 1205.lib.3.nu.1
Prorogatione iterato concessa quadrimestris ad productionem mandati auctę pensionis si adhuc non producatur, an possit regressus petitus canonizari,d.476.lib.3.nu.3
Prorogationem vel dispensationem habuisse quis potest conditionum, & temporis in gratia appositorum,licet pro nunc non appareat,dec.632.li.3.nu.4
Protestatio,& intimatio procuratori facta,vbi totus denegatur accessus,ac releuet, dec. 132.lib.3.num.1
Protestatio & intimatio, vbi tuta non conceditur accessio ad perceptionem portionis, faciẽda est principali, vt portionem dimittat,ibid.nu.1
Protestatio an sit contraria facto,vel ne,in iudiciis non attenditur,dec.901.lib.3.nu.5
Protestatio facta a iudice si fuerit reiecta,non est releuatoria,dec.403.lib.3.nu.2.
Protestatio in fructibus quibus casib. necessaria atque vtilis est,dec.1170.lib.3.nu.1
Protestatio in caussa iudiciaria cui,an procuratori, vel principali fieri debeat, ibi.nu.2
Tutus si non accessus detur,remedium iudicis implorandũ venit, faciendaque citatio & executorialiũ intimatio,d.72. li.1.nu.3
Protestatio facta,& intimatio procuratori speciali a postmodum condemnato portionario, an releuet eumdem in restitutione perceptorum,dec.12.lib.1.nu.1
Protestatio ab vna partium fieri potest, ne examinentur testes prius super articulis,quã super interrogatorijs, vtrum releuet, dec. 512.lib.3.num.5
Protocollum vtrum sufficiat adducere in correctione extensi instrumenti laudi, in quo clausulæ generales non probe præsupponuntur extensæ,dec.658.lib.3.nu.8
Protonotariatus est officium publicum,quod conferri põt in inuitũ.d.1053. lib.3. nu.1
Protonotariorũ beneficia per obitum vacãtia, sedi Apostolicę reseruata, ordinario vim adimunt ea conferendi,d.356. lib.3.nu.2
Prouisio Ordinarij per testium depositionẽ, vt probetur ante data,& facta pariter ante Nuncii Apostolici prouisionem,non elicit remissoriam,si ea concessa nulla releuatio fiat probandorum,ex inualiditate collationis ordinarij,dec.129.lib.3.nu. 4
Prouisio de beneficio facta alicui vacante p obitum,admittit omnem successionem stante eo,quod in beneficijs nõ detur successio, dec.125.li.2.nu.3
Prouisio de beneficio numquam recognito, inducit titulum coloratum, & impedit restitutionem in integ.dec.181.lib.3.nu.1
Prouisio ordinarij cum prior est tempore vigore expectatiuarum,& regulæ reseruatoriæ octo mentium, præualet etiam prouisioni Papali tamquam posteriori,dec.272. lib.2.nu.4
Prouisio Pontificis de beneficio aliud est a dispensatione,quæ habilitat ad habendã prouisionem in beneficio,quod est iuris patronatus,dec.254.lib.3. nu.5
Prouisio in quam subintrat simoniacus aliquis contractus,inhabilem reddit prouisũ, & est de iure nulla,dec. 105.li.3.num.1
Prouisio noua prodest,& conualidatur ex cõcessione Pontif. vbi non vergit in præiudicium alterius,dec.293.lib.3.nu.7
Prouisio Apostolica de beneficio, quod est in iis patr.non præsupponit illud non esse in iis patronatus,cum talis prouisio ad petitionem patronorum, vel præsentationem potentis a Pontifice fieri nulla iuris dictorum patronorum,cum obligatione, dec.220. lib.2.nu.3
Prouisio cum clausula generali an comprehendat protonotarios,tempore prouisionis non declaratos familiares,sed postea, dec. 1035.lib.3. nu.1
Prouisio Pontificis de beneficijs alicui facta ipsius qui antea resignauerat in consistentiam existens infirmus,sed reconualescens tamdem ex alia infirmitate decedens, an sit bona contra resignatarium,dec. 337.li. 3.nu.2
Prouisio facta absenti valet,& stat in suspenso donec ratificetur,de.933.lib.3.nu.1
Prouisio si fiat de beneficio per priuationem quem titulum producat,& an prouisio cedat in vtilitatem prouisi,d.180 lib.2.nu.8
Prouisio facta nominato vigore clausulæ generalis a Nuncio Apostolico in Portugallia,sub titulo,quod beneficium sit iuris patronatus,idque ad patroni præsentationẽ, si ostendat sibi ius competere idem nominatus,cui hæc prouisio facta est,& indebite se molestari a possessore, impeditur aduersæ parti absolutoriæ concessio, d. 197. lib.3.nu.2
Prouisio noua sufficit,etiam ad titulum colo ratum,& licet impetrata sit etiam postea, quam prouisus ab Ordinario amisit possessionem,dec.633.lib.3.nu.2
Prouisio etiam recenter facta tamquam noua emanata,cum non est gratiosa, vt pote, quod est mãdatum, si & quatenus idoneus reperiatur,qui cupit sibi prouideri,nõ subsecuto effectu non prodest prouisio, & est ipso iure nulla, cum sit planè conditionalis,dec.83.lib.3.nu.8
Prouisio noua vtrum gratiam consumat, facta antea acceptatione de beneficio cesso in alterius fauorem,dec.252.lib.1.nu.1
Prouisio nomine proprio facta obligat solutioni promittentem,alijs licet consocijs creditum dissoluere nequeuntibus,decis 636. lib.3.nu.5
Prouisio facta per executorem Papæ,retrotrahitur ad diem datæ mandati de prouidendo,dec.826.lib.3.nu.1
Prouisio Papæ capit beneficium renunciatũ in manibus nuncij non habentis facultatem,dec.1133.li.3. nu.1
Prouisio beneficiorum licet aliquando spectet ad inferiores, ius tamen confirmandi spectat ad Ordinarium, vel Archidiaconũ præpositum,aut similes prælatos,dec.537. li.3. nu.19
Prouisio facta ab Ordinario de beneficio vacante in mense Apostolico Sede vacante, valet,dec.1227.lib.3.nu.1
Prouisio noua habens datam posteriorem,nõ nocet ob id antea prouiso,d.195.li.3.nu.8
Prouisio nouiter obtenta narrato nullos fructus perceptos,subsecuta confessione,postmodum in articulis datis contraria,verum ob id sit subreptitia,dec.83.lib.3.nu.2
Prouisio beneficij vacantis per obitum non datur nisi petenti,& magnis precibus,dec. 833.lib.3.nu.1
Prouisio cũ clausula importante quãcumque generalem reseruationem,non capit parochialem vacantem per obitum familiaris Papæ,dec.1032.li.3. nu.1
Prouisione duorum de eodem beneficio facta vacante per obitum,si reus concludenter probet de anterioritate incumbit actori probatio ad sui defensionem,decis. 305. lib 3.nu.4
Prouisionem si vnus habeat ab Ordinario,& gratiam a Papa, in qua narrant beneficiũ vacasse mense reseruato, & sic actor alius per collationem a suo generali factam, & nouam prouisionem a Papa,& sic reus, & possessor,vter debeat obtinere,dec.593.li. 3.num.2
Prouisionem habens per obitum prædecessoris,non potest dici successor, cum in beneficialibus successio nullo modo detur,dec. 64.lib.3.nu.3
Prouisionibus criminosis pars aduersa non tenetur respondere,dec.749.li.3.nu.1.Item

necijs, ex quibus pars iocideret in penuriam, ibid. nu. 3

Prouisionis factæ de beneficio manifesta contestio, facit notorium titulum & restitutionem promouet, prouisione facta ex longo decursu annorum, dec. 181 lib 3. nu 4

Prouisionis litteræ productæ vbi subreptitiæ fuerint, non probant, dec 63 li. 3. num. 1

Prouisus ab ordinario, & continuans eius possessionem antecessorem præfertur ei, qui venit vigore regressus, dec. 1151. lib. 3. nu. 1

Prouisus a Papa non debet morari per longum tempus, antequa capiat, ne bona fide occupantium possessionem inficiat, decis. 512. lib. 3. nu. 8

Prouisus a Papa præferendus est in possessorio prouisus ab ordinario saluo iure in petitorio, dec. 724. li 3. nu 1

Prouisus veniens ex regressu, & prouisione ordinarij præfertur prouiso auctoritate Apostolica, dec. 711. lib. 3 nu. 1

Prout de iure, clausula in signatura apposita gratiæ, refertur ad omnia contenta in commissione, dec. 670 lib. 3. nu. 6

Proximiores ab intestato vtrum debeant mitti in possessionem, stantibus attestationibus deponentium de scripturis partis aduersæ, & qualitate proprij motus Sanctissimi, dec. 681. lib. 3. nu. 2

Proximitas hæc quomodo, & de quibus veniat intelligenda, hoc casu, an de grauati proximis, an verò testatoris, dec. 22. lib. 3. nu. 2. & seq

Publica vox & fama cum alijs indicijs probat professionē infra anni probationes, vel saltem onus probandi contrarium transfert in partem aduersam, dec. 1110 lib. 3. nu. 1

Publica voce & fama si probetur possessio per depositionem vnius testis, alio accedente de visu, & tertio pariter intercedente de auditu, stante continuatione facta per partis prætendentis procuratorem, concurrente Regio mandato facto de egressu a possessione, & alijs multis simul iunctis, non inualidè vera dicitur probari possessio. decis. 109. lib. 3. nu. 3

Publicæ sunt, omnibusq. patent acceptationes, quæ fiunt apud notarios archiuij, & prævalent illis, quæ apud alios notarios fiunt, dec. 267. lib. 1. nu. 3

Publica fama non sufficit ad condemnandū conuentum tamquam intrusum, in fructibus, dec. 1026. lib. 3. nu. 1

Publicatio testamenti, & eiusdē apertio non in idem spectant, imò inter ea non modica constituitur differentia, d. 351. li. 3. n. 2

Publicationem testium, de qua controuersia est, ob non comparationem copiæ fidem de publicatione habita facientis, ex eo potissimum argui potest, quod constet de informatione super dictis testium, quæ sine publicatione eorumdem fieri non potest, dec. 78 lib. 3. nu. 2

Publice & palam exercens facultatem conferendi beneficia, præsumitur eam legitimè adeptus, dec. 273. lib. 3. nu 6

Publiciana datur aduersus dominum, decis. 1389. lib. 3. nu. 1

Pugnans in duello etiam ad sui tutelam prouocatus, vtrum incapax sit ob id ecclesiasticorum beneficiorum, dec. 4. lib. 3. nu. 2

Pugnans in duello vtrum ad Ecclesiastica beneficia inhabilis reddatur, decidit Rota in partem affirmatiuam. Limitatur, vt intelligi debeat in clerico in sacris constituto, decis. 94. lib. 2. nu. 2

Pugnans in duello etiam debilitatus oculo, si mors non sequatur, neque mutilatio membri, non efficitur inhabilis, omissa distinctione quando prouocauerit, dec. 64. lib. 3. num. 1

Punctus iam semel deductus in causse ventilatione, & in fauorem partis resolutus, non debet iterū proponi vt super eo informatio denuo instituatur, dec. 140. lib. 3 nu. 2

Pura gratia non dicitur ea, quæ a consensu alicuius Prælati, vt Cardinalis, vel alterius dependet, dec. 422 li. 3. nu 6

Puteus auget æstimationem rei, decis. 1174. lib. 3. nu. 1

Q

Quadriennij lapsus post caussæ commissionem in integrum restitutionis instantiam impedit, ita vt non amplius peti possit, dec. 23. lib. 3. nu. 15

Quadriennij cursu lapso concesso restitui cupientibus, restitutio in vanum postulatur, licet etiam de bono iure fides fiat iudici, dec. 176. lib. 1. nu 3

Quadriennij lapsus dici non potest, nisi post habitam scientiam lætionis in casu in integrum restitutionis petitæ, dec. 648. li. 3. n. 6

Quadriennio lapso, quod de iure dari solet aduersus rem iudicatam ratione restitutionis in integrum, eam elidit omnino, etiā constito de bono iure ex probationibus de nouo repertis, dec. 253. lib. 2 nu. 2

Quæstione super bonis defuncti nondum finita inter vxorem & agnatos, sed pendente, an interim vxori vidue, & filijs eius alimenta, præsupposito, quod non constet de mala vita, dari debeant, dec. 160. li 3 nu. 1

Qualitas certo tpe requisita, postea superueniens non suffragatur, dec. 1161 lib. 3. n. 2

Quando procurator generalis attentauit lites, statim debet renunciare, dec. 91. lib. 1. nume. 1

Quando constat de bono iure attentans, non reuocantur attentata, quod tamen non procedit sine distinctione, dec. 9. lib. 3. nu. 1

Quantitas fructuum percepta tam a spoliatore, si non præsentetur, vtrum spoliato iuramentum in deferendum in litem, & supplementum plenæ probationis, dec. 597. lib. 3. nu. 1

Quasi possessio iuris præsentandi ad beneficium, quibus mediis possit dignosci, decis. 680. lib 3. nu. 2

Quibus cum clausulis instrumentum laudi inter matrem & filios celebratum, per notarium de iure extendi possit, dec. 058. li. 3 n. 3

Quintus possessor aut vltra, ex cuius cessu iure quis venit, præsumitur habilis atque idoneus, præsertim si de contraria qualitate sit illi oppositum, dec. 1102. lib. 3. nu. 2

Quittantia facta secundum consilium testis in cuius numeratæ pecuniæ caussa dotis est suspecta dec. 485. lib 3. nu. 8

Quittantia facta per notarium legalem, accedentibus testibus nobilibus, & fide dignis, stante etiam quod procurator qui fatebatur receptam a se quantitatem erat campsor, licet dicta sint adminicula, tamen non plenè probant factam numerationem, cum non sint adminicula extra rem, qualia ex Doctorum opinione requiruntur, dec. 280. lib. 2. nu. 1

Quod omnibus notissimum est, in dubium reuocari non debet, dec. 428. li. 3. nu. 2

Quotidiana quæ sunt vsu nulla videntur indigere dilucidatione, dec. 368. lib. 3. nu. 6

R

Raro aut numquam in iure accidit, vt actus respiciens commodum alicuius alium infringat, si pars id non declaret, ac eo vtatur, dec. 306. lib. 3 nu. 6

Raro euenientia eius sunt naturæ, vt sub regulas non cadant, vt hoc casu præsenti, d. 484. lib 3. num. 1

Ratificatio generalis non comprehendit sententiam nullam, dec. 1045. lib. 3. nu. 1

Ratificatio an valida sit actus, si præsentans commissionem non sit primo procurator cōstitutus, & fecerit decerni processum per contradictas, iuncta testium exam super non iuto accessu, tandemq. principalem iuniorem 24. annis procurā stituatur, & decidit in fauorem pup affirmatiue, dec 158. lib. 2 nu. 1

Ratificatio facta cum iuramento antea consensu intercedente, similiter cum iuramento, cum ignorātia prætendi nulla amplius ventilari rubrica possit, non relcuat, d. 493. lib 2. nu. 5

Ratificatio vbi ea tantum continet, quæ gesta sunt ante constitutionem procuratoris, nō est plenè perfecta, ibid. nu. 6

Ratificatio inualida est, quando non est facta iuxta tenorem earum rerum, quas ratificari principalis, dec 493. lib. 3. nu. 1

Ratificatio de qua in mandato, quomodo probetur cōprehendere omnes causas, etiam præteritas, dec. 566. lib. 3. nu. 4

Ratificatio, vtrum legitimè probetur regressus per litteras visa per testem deponentē de mandato procuratorio capiendæ possessionis partis præcedentis de ea, dec. 157. lib. 1. nu. 1

Ratificatio nullo modo potest trahi ad ea, quæ nouis ignorantur, dec 566. lib. 3. nu. 5

Ratificatio facta apud acta quæ notorū parit inter partes, errorisq. suspitionem tollit, reuocari non potest, dec 494. lib. 3. nu. 5

Ratificatio facta per minorem in quantum concernit eius fauorem, est valida etiam quoad ipsum, dec. 61. lib. 1. nu. 1

Ratificatio ante annum facta probari debet a principali possessionis acceptatæ, vt annalis dici possit possessio, dec 437. li. 3. n. 4

Ratificatio rectoris non potest fieri, aliquo etiam laudo intercedente in præiudicium successoris, dec 602. l. 3 nu. 5

Ratificatione partis non accedente in his quæ acta sunt, vtrum annihiletur processus, decis. 134 lib. 2. nu. 2

Ratihabitio satis constare dicitur ex eo, quod non obstante regressu fit resignatio in fauorem tertij, dec. 292. lib. 1. num. 4

Ratio vbi eadem militat, pluralitas & singularitas rei tractatæ non venit in consideratione, dec. 196. lib. 2. nu. 3

Ratio huius est numero sequenti ob pœnitentiam sciuit ipsius, quam potuisset fecisse in ipso negotio de quo controuersia fuit, dec. 111. li. 2. nu. 2

Ratione eadem, qua post lapsū quadriennij iterum non datur restitutio, nec aduersus rem iudicatam, dec. 170 lib. 3. nu. 4.

Rationem vltius generalitatis vide nu. 6. filius natus antequam pater, vt in d. 38. li. 3. nu. 1

Rationibus non in computum adhuc redactis, an possit pars obligata ad restitutionē cogi. dec 624 lib 3. nu 3

Re non integra existente in resignatione beneficij, an consensus retractari possit, posito, quod se alicuius præiudicio nō agatur, dec. 421. lib. 3. nu. 6

Realis simonia admissa per aliquem, parit inhabilitatem ad beneficia obtinenda, non tamen ad obtenta, in quibus non fuit admissa simonia, dec. 413. lib. 3. nu. 2

Recedente procuratore, qui caussam defendit, & relinquente duos substitutos, quorum nemo non acceptant, præiudicant partī, & impediunt in integrum petitam restitutionē, dec. 67. lib. 3. nu. 1

Reclamantibus nequaquam patronis in permutatione beneficij, quod cit iuris patronatus, imò præsentātibus beneficiandum, præsupponitur tatam habere permutationem, vel resignationem talis beneficij in quo habent iuspatronatus, ita vt nus sit abdicatum a permutatione, vel resignatario, dec. 309. lib. 2. nu. 2

Recognitio instrumenti, vel registri, an fieri debeat per testes deponentes de visu, quod

it fuerint præsentes,& viderint inscri ... extendi,dec. 277.li.2.n.1. Limita,& ... ingue locum habere ad in apocha, non in aliis instrumentis, in quibus visus non requiritur,sed notitia manus scribētis, vel comparatio scripturæ, quæ sufficienter probat, ibid num. seq.

Recognitio manus per testes approbata corū qui subscripserint,non constito, de iuramēto testium non releuat,ita,ut instrumentū ob id validum dicatur,dec. 40.lib. 3.nu.4

Recognitio facta a conducente domum, aut quid simile, an prætendat dominij translationem in mulieres,quæ prætenduntur ex assertione recognoscentis dominæ stabiliū bonorum antea locatorum,d. 536. l.3.n.2

Recognitio affictuarij prætensi qua agnoscit dominas sorores,non est sufficiens ad dominij translationem,dec. 536.lib. 3.nu.4

Recognitio dominij conditionalis est, si fiat promissio a conductore restitutionem dato sum facere ad omne iudiciū mandatum, dec. 437.lib.3.nu.8

Recognitio registri cuius non apparet manuale,potest per testium fieri depositionē ita vt vim probatoriam possit nancisci, d. 297. lib 3.nu.2

Re... aliquem in dominum, vt affi... locatione iam finita, an prosit recognitio, vt in eū transferatur possessio rerum ante locatarum,dec.467. lib.3.nu.6

Reconciliati sponte confessi hæresim vel errorem pro nulla sibi venia,non propriè dicuntur reconciliati,sed pœnitentes, quibus non pœna,sed pœnitentia imponi solet, d. 41.lib.3. nu. 1

Reconualescens non sanæ mentis habitus,ex quibus iudicij imbecillitate laborare probari indicijs possit,lib 3.nu.6

Redditus,verbum,est magis generale, quam verbum fructus.dec. 749.lib. 3.nu 4

Refici expensæ an debeant a parte producente tardius codicillos vsque ad diem productionis eorum,dec.556.lib.1.nu.2

Reformatio in casu præstimonij constare debet,antequam ad vlteriora fiat progressus, dec.659.lib.3.num 3

Refusio sumptuum in lite factorum si debeat fieri per aliquam partium, an procurator, qui litem suscepit defendendam ad eas parti cuius patrocinium suscepit teneatur, dec. 32.lib.1 nu.1.

Refusio expensarum stāte nullitate mandati, & sententiarum,ad eum pertinet qui eas obtinuit ex decisione Rotali,d. 100.li.2 n.2

Regij Concilij mandato eiectus de possessione,an teneatur eam ratificare capta in persona alterius,& prosit illi in quem nouiter fuerit translata,dec. 152.lib. 3.nu.1

Registri & acta si producantur,quæ caussæ pbationi debēt inseruire diminuta partim, & etiam dicantur ex parte cōsumpta, nihil ex illis certi probari potest,d.526.li.3.n.6

Registra non faciunt plenam finem, nisi constet de originali,dec.741. lib.3. nu.1

Registrata commissio in processu in partib. celebrato,si ex defectu iurisdictionis nullus est,ad probationem etiam dicitur insufficiens,nec vllam facere fidem in iudicio, dec.14.lib 1.nu.2

Registro non apparente, eo quòd deperditū dicatur caussatum per inspectionem actorum in manuali descriptorum expediri potest,idque eo maximè si per calumniam partis suspicio suborta sit registrum non apparere,dec.123.lib.2.nu.1

Registrum vetus productum cuius non apparet manuale, quod ex sacco Vrbis dicitur deperditum,verum probatoriē fidem facere possit stante illo fortuito casu furiæ militaris,dec.298. lib.3. nu.1

Registrum si monstret latam esse sententiam post multas cōparitiones,& habita ea fuerit a partibus pro bona, & de ea satis constet,quoad negotium principale, firma, & rata habenda est,dec.269.lib.3.nu.2

Regressu obtento ad beneficium dicitur concessum id per quod ad beneficium assequē dum peruenari solet.dec.328.lib.3. nu.3

Regressui non est locus ob non solutionem pensionis,vbi principalis, vel procurator nō reperitur in loco solutionis fiendæ,licet non sit factum depositum, aut aliqua protestatio,dec. 820.lib.3.nu.1

Regressus obtinens dicitur obtinere de petitorio,dec.698.lib.3.nu.2

Regressum habens in caussa cessionis iuris, non tenetur docere de suo titulo, sed sufficit constare, quod cessionarius notam habuerit cessionem,dec.781.lib.3.nu.1

Regressum habens, & sciens illi locum factum fuisse,& illum non petens, nō perdit ius,dec.812.lib.3 nu.1

Regressus partis,præsupposito quod non cōstet de formalitate consensus iudicialis,an validus habeatur,dec.89.lib.2.nu 2

Regressus reseruatio facta in beneficio quod iuris est patronatus,ignorantibus patronis, nec tacitè,vel expressè consentientib.cum de eo disponere patronis non licuerit, an vt valida sit habenda,dec. 209.lib.3. nu.3

Regressus locum habet tum demum vbi beneficium confertur illi in cuius fauorē fuit resignatum,dec.402.lib.3.nu.1

Regressus reseruatio facta ab eo qui nō erat competentis ætatis,ob huiusmodi defectū vtrum nulla dici debeat,d.635.lib.3. nu.1

Regressus an possit peti canonizari,si nō fuerit soluta pensio annua ab ipso pensionario principali,dec.476.lib.3. nu.1

Regressus validitas cum negotium principale respiciat,quod suspensum fuit,vtrum deduci debeat relicta probatione attentatorum,dec.501.lib.3.nu.6

Regressus reserua in permutatione beneficij, quod est iuris patr. non assentientibus patronis,siue non valeat,siue in suspenso hæreat,semper validari præsumitur ex patiētia patronorum,quasi ex tacito consensu, dec.209.lib.3.nu.6

Regressus super quo est lis,non debet extingui,vel suspendi,quādo ex eo sequi debet absurdum,dec.2175.lib.3.nu.2

Regressus sibi reseruatus in permutatione beneficij, quod de iure patronatus esse dicitur,ignorante patrono,an validus sit habē dus,dec.198.lib.2. nu.1

Regressus canonizari non debet obstante ętate minorum, clericatu non adepto debito tempore,resignatione,& violatione sequestri,dec.645.lib.3.nu.1

Regressus etiā datur respū iuris superuenientis ex psona resignātis,dec.1073.li.3.nu.1

Regressus in beneficio per Pontificis prouisionem collato,& per obitum familiaris vacāte partis sibi regressum contra vigore gratiæ reseruantis,an validus sit,d.111.l.2.n.1

Regressus non potest sustineri non dato aliquo titulo bono,vel malo,d.963.li.3.nu.1

Regressus ob non factā debitę pensionis solutioné, an parti aduersæ dari deat,constito de violatione sequestri,dec.26.lib.2.nu.1

Regressus perditur per Clem.gratiæ,de testi. dec.1193.lib.3.nu.1

Regressus non posse suspendi,ex trib.demōstratur, vt ibid.dec.2169.lib.3.nu.1

Regressus secundus est nullus, stante primò valido,propter defectum intentionis,dec. 799.lib.3.nu. 1.& 3

Regressus & reseruatio persistunt pro parte cessi,dum nondum fuit refusio facta expēsarum,dec.1203.lib.2.num.3

Regressus ab vna partium allegatus, verum inualidus dici debeat ex eo quod pars aduersa authoritate Pontificis cœperit possessionem,ita vt non possit dici quidpiam attentasse,cum Papa nunquam dicatur attētare.de.501.lib.3.nu.2

Regressus sortitus effectum ex vno capite, non potest ex alio effectum sortiri, decis. 817.lib.3.num.1

Regressus secundus post Concilium Lateranense habēs connexitatem cum primo ante præfatum Concilium, valet, & est bonus.dec.818.li.3.nu.1

Regressus vni non valet,remanet ius in resignante,super quo quis se fundat tanquam de iure tertij,tenet docere,d.858.lib.3.n.1

Regressus canonizari potest vigore commissionis super beneficio,d. 984.lib.3.nu.1

Regula reuocatoria indultorum non solum spectat ad inferiorem collationem,promotionem,præsentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem,sed ēt Cardinalium tam Ordinariorum, quam non Ordinariorum,dec.537.li.3.num. 6

Regulæ,quæ debent seruari mediantibus expectatiuis etiam habent locum in mandatis de prouidendo,dec.59.lib.2. nu.4

Regulæ,quæ in desuetudinem semel abiere, amplius reuiuiscere non possunt, ibi.nu.5

Regula 29.de litteris expediendis, quo casu non habeat locum,dec.1275.lib.3. nu.2

Regula quod non videatur iuxta formā commiss. sententia absolutoria non est danda, & quando litteræ ordinarij non possunt canonizari,sed venit canonizanda noua prouisio,si litteræ non sunt expeditæ,& sic dictum de regula prædicta, sed litteræ sunt expediendæ,& postea canonizanda, decis. 124.lib.1.nu.1

Regula,quod si dispensationes non suffragātur litteris non expeditis, quando sunt expeditæ super prouisione,censentur expeditæ super dispensatione posita in eadem supplicatione,dec. 101.lib.1.nu.1

Regula Pauli III.declaratoria regulæ de publicand. vt tempora currant a die resignationis, non autem a die præstiti consensus, nō habet locum in resignationib. in quib. præstatur consensus post obitum resignantis,dec.37.lib.2 nu.1

Rationem huius vide num.seq.eo quia nondum præstito consensu resignatio adhuc sit imperfecta,ibid.

Regula de impetrando certo modo, non comprehendit eos qui impetrauerunt prius, & an comprehendat cessionarium illius qui impetrauerat certo modo,quando cessionarius habuit ius a pluribus,d.121. li.1.nu.1

Regula de annali annulat etiam sententiam, & brachium sęculare, & possessio illius vigore capta restituitur,dec.909.lib.3.nu.1

Regula de litteris habet locum, etiam quādo proceditur executiuè,dec. 1261.lib.3.nu.1

Regula de mense fuit inuenta ad obuiandā fraudib.quæ infinitæ committerētur,dec. 700.lib.3.nu.1

Regula de annali non seruata, verum præiudicet parti in caussa beneficiali, constito quod asserta attentata fuerint calumniosa, dec.66.lib.2.nu.1

Regula auctionis ad q̄ quantitatem ipsas auctiones in beneficialibus extendatur, dec. 300.lib.2.nu.3

Regula quod ex actu nullo transferatur possessio,quomodo sit intelligenda, & qualiter procedat,d.565.lib.3.nu.7.& seq.

Regula de mente,non habet locum in beneficiis vacantibus per resignationem, dec. 624.lib.3.nu.1

Regula modificatoria indultorū, quem operetur effectum,dec.930.lib.3.nu.1

Regula reseruationum differt a statuto excludente feminas,dec.774.li 3.nu.9

Regula,dolo facta,in possessoriis nō admittitur,

tur, cum in aliis regulis ſit tutus in iure,d. 643. lib.3. nu.1

Regula de triennali non impeditur ex fructuum controuerſia,dec.1235.lib.3. nu.1

Regula de annali præcipuè in odium impetrantium eſt inducta,dec.632. lib.3.nu.3

Regula de non tollendo iure quæſito, quo caſu procedat,dec.666.lib.3.nu.1

Regula trita eſt patrono laicos non obſtante iuramento poſſe variare cumulatiuè, dec. 547.lib.3.nu.3

Regula reuocatoria indultorum Ordinarijs, & Cardinalibus conceſſorum, an perdat in dulta,quod præſeruat ius confirmandi Ordinarijs conceſſum,dec.537.lib.3.nu.2. Eadem regula quem ob finem potiſſimum fuerit edita,ibid.nu.ſeq.

Regula reuocatoria, ſi tantum de iure conferendi,& præſentandi faciat mentionem,nõ includit ius confirmandi, quod longè diuerſum eſt a iuribus præſentandi, & conferendi,dec.537.lib.3. nu.15

Regula octo menſium non obſeruata, facile quilibet compoſitis ſupplicationibus ex alicuius reſignatione,qui nullum ius habebat,& per generales clauſulas beneficia vacantia per obitum piſcaretur,non ſine fraude,qđ fieri non debet,d.475.lib.3.nu.2

Regula de annali,vel triennali,cum titulo p cedente,conſeruat poſſeſſorem, dec. 1022. lib.3.nu.1

Regula de non tollendo iure quæſito, an Papæ declarationem, & beneficij collationẽ eneruare poſſit,& an etiã ad reſeruationes, tam ſpeciales,quam generales extendatur, dec.192.lib 3.nu 3

Regula de publicandis,quæ requirat,d.1369. lib 3.nu 1

Regula reſeruatoria octo menſium, an hẽat locum contra Papale priuilegium conceſſum de præſentando in vim patroni,deciſ. 415.lib.3. nu.1

Regula præſtationis conſenſus oſtendit Papam extenſionem denegare poſt dies 15.a tpe miſſæ ſupplicationis ad regiſtrum pp fraudes,quæ admitti ſolent,ibid num.7

Regula Pauli III reſeruans beneficia Protonotarijs Apoſtolicis,an procedat in Protonotarijs etiam familiaribus Cardinalium, dec.131.lib.2.nu.2. Et in quibus id familiaribus cum alij veri,alij ficti dicantur,venit intelligendum,dec.131 lib.2.nu.2

Regula de triennali an poſſit obſiſtere ei,qui in decurſu proceſſus obtinuit rem iudicatam,dec.564.lib.3.nu.1

Regula de non tellendo iure quæſito,non procedit vbi iuris effectus ſuſpenditur, ſecus vbi ius omninò tollitur,d.492.lib.3.nu.8

Regula de annali non ſeruata, vtrum præiudicet parti in cauſſa beneficiali cõtitutæ, qđ aſſerta attentata fuerint calumnioſa,deciſ. 66.lib.2.nu.1

Regula habens decretum irritans,inficit titulum & poſſeſſionem, d.779. lib.3.nu.3

Regula de triennali habet etiam locũ in perpetua commenda,d.765.lib.3.nu.1.& 3

Regula de annali non habet locum in prouiſo ab ordinario,dec.767.lib.3.num.1

Regula qua tenetur diſpenſationes non ſuffragari litteris eiuſdem non expeditis,non ſemper locum dicitur habere, & dicit Caſſad.dec.85.lib.2.nu.2

Regula de publicandis non procedit in reſignatione facta tempore Clementis, decedente reſignante poſt Clementem, deciſ. 794.lib.3.nu.1

Regula hæc cum ſit odioſa,& contra diſpoſitionem iuris communis,ſtrictè venit intelligenda,dec.73.lib.2.nu.3

Regula de triennali ſe tueri non poteſt, qui titulum non habet,dec.819.lib.3. nu.1

Regula eſt Cancellariæ,quę prohibet reſigna tiones expediri,niſi prius expreſſus cõſenſus fuerit præſtitus in Cancellaria,d.458. lib.3.nu.3

Regula de annali non habet locum in beneficijs iuriſpatronatus, ſi accedat conſenſus patronorum,dec.776.lib.3.nu.1

Regula de publicandis, non habet locum in reſignante moriente poſt obitum Clementis,dec.776.lib.3.nu.1

Regula de triennali non põt quis ſe iuuare iure ceſſo per alium,qui habebat prorogationem regulæ.dec.798.lib.3.nu.2

Regula de annali procedit,& annullat geſta, illa non ſeruata,etiamſi non feratur ſententia,dec.835.lib.3.nu.1

Regula reſeruatoria octo menſium,vtrum locum habeat tempore expectatiuarum, vbi nulli adfuerint expectantes,ibid.

Regula octo menſium in expectatiuis, hunc in finem facta dignoſcitur,vt per eam donec generalis expeditio expectatiuarum fieri poſſit a ſanctiſſimo,pauperibus, & benemeritis prouideatur,deci.272. lib.2.nu. 1.& 2

Regula de annali beneficijs vacantibus per obitum familiarium Cardinalium nõ tollit quin poſſit agi ſuper ſpolio,dec.99. lib. 1.nu.1

Regula de menſe in vacatione beneficiorum qualiter,& quando habeat locum,dec.25. lib.2.nu.1

Regula Protonotariorum reſeruat etiam beneficia Protonotariorum, qui ſunt familiares Cardinalium,intelligiunt tamen in veris familiaribus, dec.104.lib.3. nu.1

Regula Pauli III. Põt.Max. non comprehendit Illuſt. Card. propter excellentiam perſonarum,cum de illis debeat ſpecialis fieri mentio,& in iſtis non ſit reſtrictio collationum, & poteſtatis in legatione, prout Nuncius ipſis,dec.142.lib.3. nu.2

Regula dicens diſpenſationes non ſuffragari diſpenſato, ante expeditionem litterarum diſpenſatorialium,non habet locum, vbi aliàs de ipſa diſpenſatione conſtiterit,ex dec. Caſſad. ſuper regulas Cancellariæ,deciſ.11.lib.3.nu.2

Regulæ quattuor menſium quos pariat effectus,dec.21.lib.2. nu.6

Regula de publicandis,obligat quemlibet ad ſui obſeruationem,dec.1141.lib.3.nu.1

Regula de impetrandis beneficiis familiarib, an habeat locum in beneficio litigioſo, deciſ.386.li.3.num.1

Regula declaratoria an tollat ius quæſitum parti, & præiudicet ordinario habenti indultum,dec.137.lib.2.nu.1

Regula de extendendo conſenſu, quid contineat,& operetur,dec.988.lib.3.nu.1

Regula de triennali non tuetur ſpoliantem, licet habuerit ſententiam pro ſe,quin poſſit dari de ſpolio ratione petitorii,de. 838. lib.3.nu.2

Regula octo menſium reuocatoria,an durantibus expectatiuis locum habere poſſit nulli ſi exiterint expectantes, deciſ.127.lib. 2.nu.1

Regula 26.de litteris expediendis,habet locũ etiam quando proceditur exequutiuè,dec. 1148.lib.3.nu.1

Regula reuocatoria facultatis expreſſe inſiciet factas collationes,dec.75 lib 1.nu.4

Regula de certo modo impetrando beneficia Pauli III. Pont. Max.refertur ad futuram beneficiorum collationem,cum per dictionem,de cetero, loquatur, non ad præteritum ante regulæ promulgationem, d. 81. lib.3.nu.2

Regula eſt iuris, vni teſti affirmati maiorem fidem adhiberi, quàm mille per negatiuã deponentibus,dec.285.lib.3.nu.2

Regula, quod ex actu nullo transferatur tamen poſſeſſio,procedit in profanis, vbi interuenit traditio rei,quæ eſt alienatiua poſſeſſionis, & pendet a voluntate tradentis, dec.565.lib.3.nu 11

Regula quæ vult,quod ſicut in mutationib, ita in extenſionibus in ſupplicibus libellis ſpecificè nominari debeat Diœceſis ad quam dirigitur expectatiua, an obſit habẽti expectatiuas etiam non ſpecificatas,dec. 170.li.3. nu.2

Regula eſt,vt monaſterium excedentibus valorem ducatorum ducentorum auri de Camera,prouiſio Conſiſtorialiter fiat,d.502. lib.3. nu.3

Regula de annali vtrum tueri poſſit eum, qui non ſatisfecit conditionibus in gratia ſua appoſitis,dec 632. lib.3.nu 2

Regula de impetrando certo modo, an ante factam ipſius in curia publicationẽ poſſit authorem ad obtentionem beneficij inhabilitare,dec,121.li.1 nu,2

Regula de triennali tuetur etiam malæ fidei poſſeſſorem,dec,765.li 3.nu 4

Regula de annali,ſeu tempus illius, non curſit quando quid eſt impeditus facto aduerſarij,dec.98.lib. 1.nu.1.

Regula,octo menſium, tollitur per regulas expectatiuarum ſtante priuſeo, quod fulminatus ſit proceſſus, d.63.lib.1.nu.3

Regulæ prædictæ an aliquãdo fraus fieri poſſit,dec.103.lib 1.num.3

Regulæ de menſe ſatisfactum non dicitur p nouam prouiſionem, non facta mentione menſium,quibus aliàs fuit facta prouiſio, licet inualida,dec.734.lib.3.nu.2

Regulæ quæ in deſuetudinem ſemel abiere, amplius reuiuiſcere non poſſunt,deciſ.69. lib.2.nu.1

Regulæ ſemel in deſuetudinem abeuntes,eã reuiuiſcere denuo nequeant, veteri vigore deſtituuntur,dec.6.lib.1.nu.5

Regulæ de non tollendo iure quæſito, ſi non fuit derogatum in commiſſione, an impediat Apoſtolicam confirmationem locationis factæ in præiudicium rectoris ſuccedẽtis demortuo, qui fecit locationem, deciſ. 252.lib.3.nu.1

Regulæ dẽ ſufficienter derogatũ, ſi fuit derogatum vni loquenti in illo propoſito,addita clauſula,& aliis clauſulis cõtrariis,& præſertim ſi conſtabat de mente Papæ,q̃ pariter derogaſſet,dec.27.li.1.nu.1

Regulæ Alexand. VI.& Leonis X. ſummorũ Pontificum,cumulantes gratias, & poſſeſſiones,vtrũ locum habeãt non adhuc litterис ſ Curia expeditis,vt collatio beneficiorũ ſine litteris fieri poſſit,d.168 li.2.nu.2

Regulæ Pauli III. Pontif. conceſſæ pro expectatiuis non ſolum de ipſis loquũtur expectatiuis,ſed etiam de aliis particularib. reſeruationibus, quemadmodum ſunt mãdata de prouidendo, quę etiam pingues expectatiuæ dicuntur. Et an quomodo ſit latius, & de quibus expectatiuis intelligendum,dec.63.li.2.nu.6

Regulæ quæ debent ſeruari mediantibus expectatiuis,etiam habent locum in mandatis de prouidendo.dec.69.li.2 nu.4

Regulæ de annali de citando poſſeſſore infra lex menſes,dicitur ſatisfactum,ſi procurator citetur,dec.944 lib.3.nu.1

Regulæ Cancellariæ de non iudicando iuxta formam ſupplicationis, ſed ſecũdum litterarum expeditionem,non habet locum circa probationem litterarum, ſed circa gratiæ canonizationem,dec,1161.lib 3,nu.6

Regulæ declaratoriæ quoad Protonotarios, non dicuntur tollere ius quæſitum, deciſ. 106. lib.1.nu. 1

Regulæ exorbitantes & odioſæ,non comprehendunt in ſimplicibus caſus mixtos, dec. 340.lib.3.nu.4

Regulam de pubicandis obijciens, quid probare teneatur, dec. 1301. lib. 2. num. 1

Regularis Canonicus sine licẽtia speciali sui superioris, non potest idoneus esse, vt concedat compulsoriales, dec. 417. lib. 3. nu. 3

Regulariter præsumitur ignorantia, nisi scientia fuerit probatorie deducta, ibid.

Regulariter non dandas esse compulsoriales, notum est, cum agitur ad probandum delictum, dec. 550. lib. 3. nu. 4

Regularum Cancellariæ Apostolicæ, si derogatio fiat aliqua, ea vt ad speciem, & et individua, pducatur est necesse, d. 27. l. 2. n. 1

Rei iudicatæ censetur renunciatum, patiẽdo quod post illa producantur iura, & dẽtur articuli, licet fuit dictum, generalia contra quia debuit appellare ab vlteriori processu. decis. 114. lib. 1. nu. 2

Rei iudicatæ parendo condemnatus ad aliqualem restitut. admittitur habito respectu personæ, & loci, dec. 78. lib. 2. nu. 2

Reincidentia quando dicatur commissa, dec. 1214. lib. 3. nu 1

Relatio facta actorum pro dandis punctis repeti debent puncta ante discussa, eo quod nouiter ingressi auditores, quibus de ante dictis non potest constare, possint informari, dec. 317. lib. 3. nu. 1

Relatione facti deducta ratione interesse prætendentium, ex mandato iudicum expeditio facienda est, dec. 531. lib 3. nu. 1

Relaxari remissoria sine retardatione processus debet aduersario non agente via executiua, sed secus cum retardatione, si via executiua progrediatur, dec. 635. lib. 3. nu. 5

Relictum per verbum, instituto, ẽt positũ inter legata, dr̃ institutio, dec. 963. lib. 3. nu. 1

Religio Hierosolymitana an fratris sui, qui pecunias deposuit in fauorem filij naturalis, tamquam in fraudem facto depositi tali, eas sibi vendicare possit, d. 405. l. 3. nu. 2

Religio sacra Hierosolymitanæ militiæ obtinuit priuilegium a Sede Apostolica, qd de omnibus querelis, quæstionibus, litib. & caussis, tam super beneficijs, quam aliis, debeat cognosci per magnum Religionis Magistrum, & conuentum, idque in omni instantia, dec. 101. lib. 3. nu. 2

Religio fratrum Prædicatorum præsupposito, quod in particulari fratribus suis alimẽta ex obligatione non præstet, an etiam ad sumptus litium iisdẽ in foro iudiciario agẽtibus, teneatur, ibid. Huius affirmatiua Dominorum consensu Auditorum ex sententia decisoria Bisig. fuit approbata, ibid. Et quid in simili casu aliàs a Dominis Rotæ Auditoribus fuerit decisum, dec. 1. lib. 1

Religiosa persona si affirmet vigore schedulę desponsasse quosdam sine sollemnitate deponente teste oblatum, vtrique sponso bucellas panis vino intinctas, non ob id sibi aduersantur cum sollẽnitates istæ dati panis intincti non sint in consideratione, sed intelligitur de istis sollemnitatibus, quæ sponsalia concomitari plerumque solent, s. de triplici edicto conuocatione amicorum, & consanguineorum ad nuptias, & simil. lib. dec. 296 lib. 3. nu. 4

Religiosus dicens se viuere sub certa regula, vel ordine, dẽt probare, d. 1104. lib. 3. nu. 1

Remedium cap. peruenit, de fideiuss. quo casu loquatur, & intelligi debeat, dec. 1142. lib. 3. nu. 1

Remedium l. fi. C. de edict. diui Adr. toll. cõpetit ẽt procuratori agenti ad instantiam hæredis instituti in testamento, in quo mater fuit præterita, dec. 464. lib. 3. nu. 1

Remissio caussæ ad Rotam per iudicẽ partibus præsentibus, valida est, d. 947. li. 3. nu

Remissio pœnæ non subsecuta executione, nõ reddit infamem, qui aliàs infamiæ notabatur, non constito de infamiæ caussa, decis. 125. lib. 3. nu. 4

Remissio pro infirmis, quando fit danda, dec. 1175. lib. 3. nu. 1

Remissio litterarum non constito de consensu partium, an fieri ad expeditores earumdem possit, dec. 84. lib. 3. nu. 7

Remissoria tamquam ex priuilegio sententiã ferendam retardat, dec. 634. lib. 3. num. 5

Remissoria decreta, si elapso iam triennio, & aliquot mensib. contra petentem pronuncietur, numquid illo regresso nunc docto de iusto impedimento recenter adueniẽs, idque per iudices remissoriales, per signaturam restitutionem obtinet in integrum, d. 534. lib. 3. nu. 1. Et an talis absens saltẽ ad instantiam partis aduersæ teneatur ad factarum in cursu processus deducti expẽsarum restitutionem, dec. 534. lib. 3. nu. 1. & seq. Negatiuam vide ex decisione Rotali, nu. seq. idque ratione iusti impedimẽti sufficienter per litteras iudicum remissorialium probati, ibid.

Remissoria ad probandam paupertatem petita a parte eam asserente Rotale Tribunal. facile concedere solet, posito quod restitutio possessionis fiat parti aduersæ, dec. 226. lib. 3. nu. 2

Remissoriæ an sit locus in contractu emphyteutico, canonis conditio attendenda est, dec. 730. libro 3. num. 1

Remissoria intruso non datur, nisi consentiat sequestro, dec. 919 lib. 3. nu. 1

Remissoria si calumniosè petatur ad caussę protelationem non venit concedenda, præsertim cum propè finem sit caussa, & instet tempus expeditionis, dec 322. lib. 3. nu. 1

Remissoria obtenta decerni ad Patres, citatione facta in personam procuratoris constituti, non tamen acceptantis, comparentis, licet in caussa ad informandum, processus totus est nullus, nec ratificari potest actu non gesto nomine ratificantis, dec. 76. lib. 3. nu. 2

Remissoria propter damnum irreparabile debet eo modo concedi illaque forma, ut omnem penitus nociuam diluat suspicionem, dec. 236. lib. 3. nu. 4

Remissoria an dari debeat ad probandum libertatem Ecclesiæ, posito quod probatum sit, eam esse de iure patronatus, decis. 258. lib. 3. nu. 1

Remissoria etiam in profanis non est denegãda, dec. 1279. lib. 3. nu. 1

Remissoria non datur parti petenti, quæ calũniosè litigium profert, dicens, de excessiuo valore beneficij, quam fuerat deductum probare velle, dec. 128. lib. 3. nu. 1

Remissoria an ex alio, quam prætenso fumo dari possit, non obstante suspicione partis aduersæ de non bene deductis, q̃ in probatione requirebantur, dec. 255. lib. 3. num. 1

Remissoria, an dari possit illi, qui etiam duas conformes contra se reportauit sententias, dec. 213. lib. 2. nu. 1

Remissoria non est danda ei, qui per aliquot tempus, stando in professione vult se ab ea absolui, dec. 1041. lib. 3. nu. 1

Remissoria ad probandum, an sit danda obtinenti dispensationẽ super professione religionis, d. 1139. li. 3. n. 1. Quod nõ, dec. seq.

Remissoria etiam minoribus attentantib. est deneganda, nisi prius purgata visio spolij, dec. 1081. lib. 3. nu. 1

Remissoria data vtraque pars a iudice cogi potest vnicę ut stet promulgationi sententię, dec. 27. li. 3. nu. 1

Remissoria imperrata, & per decretum concessa in caussa matrimoniali a coniunctis personis ad interesse prætendentibus si nõ fuerit per ipsas coniunctas personas expedita, an releuet, dec. 283. lib. 3. nu. 1

Remissoria non facilè concedi debet a iudice in casu quo agitur de præiudicio irreparabili incidentis in rem alicuius mulieris, vel pupilli, dec. 240. lib. 3. nu. 4

Remissoria dari potest parti, quæ duas sententias conformes reportauit, & medietatẽ fructuum percepit attestante notario, dec. 242. lib. 3. nu. 1

Remissoria numquam concedi solet, quin releuans sit, idque ne aduersarius inutilib. grauetur expensis, idque ex stylo Curiæ, a cuius non est tenore recedendum, d. 647. lib. 3. nu. 3

Remissoria pro testibus examinandis, vt plurimum datur, vel personæ examinandæ sunt illust. vel senes, & valetudinarij, dec. 611. lib. 3. nu. 1

Remissoria non conceditur, vbi de lite non constat, dec. 1150. libro 3. numero 1

Remissoria data & concessa cũ minus veniret danda in tertia instantia, nullum priuilegiũ venit concedendũ, d. 634. lib. 3. nu. 5

Remissoria in prima instantia non est danda cum retardatione expeditionis caussę, vbi summaria probatio requiritur, decis. 1211. lib. 3. nu. 1

Remissoria etiam in prima instantia dari potest sine retardatione in his q̃ riquirunt subitam expeditionem, d. 1105. lib. 3. nu. 1

Remissoria ad verificanda narrata in gratia vtrum debeat concedi, d. 678. lib. 3. nu. 9

Remissoriam petens ad probandum ius patronatus, debet ponere beneficium in sequestro, dec. 873. lib. 3. num. 1

Remissoria dari põt ad probandum iuspatronatus, dec. 1433. lib. 3. nu. 1

Remissoria sub conditione, si profutura sit ad infringendam resignationem, de qua agitur peti potest, ne sumptus superuacanei in remissoria exequenda fiant, dec. 360. li. 3. nu. 1

Remissoriam relaxatam aduersæ parti, vtrũ pars narrare teneatur in commissione, dec. 678. lib. 3. nu. 6

Remissoria ad probandum symoniam petita an veniat concedenda, dec. 687. lib. 3. nu. 2

Remissoria datur aliquando ad probationẽ clariorem productorum in iudicio faciendam, & vt iura proferantur pariter in forma probanti, dec. 58. lib. 3. nu. 1

Remissoria saltem sine retardatione caussæ dari potest, dum reperitur noua prouisio, dec. 718. lib. 3. num. 1

Remissoria interdum datur spoliatori ad excusandum spolium, dec. 1013. lib. 3. nu. 2

Renunciatio licet fiat possessionis beneficij per mandatum procuratorium, hoc tamẽ non obstante impeditur lis, nec retardatur processus, dec. 33. lib. 2. nu. 1.

Renunciatio facta in instrumento transactionis, an generaliter præiudicet, etiam vbi constet de enormissima læsione, dec. 742. lib. 3. nu. 1

Renunciatio non semper comprehendit certiorationem, nisi exprimatur, decis. 698. li b. 3. nu. 5

Renunciatio facta in instrumento transactionis quem parere effectum dicatur, d. 735. lib. 3. nu. 1

Renunciationem generalem extendens notarius in laudo, ita debet extendere, vt omnes in laudo comprehensos contingat; aliàs non valet, nec caret fraudis suspicione dec. 658. lib. 3. nu. 6

Reperitur in iure nullibi, de monasteriis prouidendum esse consistorialiter, decis. 584. lib. 3. nu. 6

Repertis bonis multis inter supellectilia defuncti Episcopi, signatis signo Ecclesiæ, alijs etiam multis non signatis, secundi generis haud dubiè non censentur ex bonis Ecclesiæ, dec. 572. lib. 3. nu. 4

Repeti testes si petat expensis suis pars, cum interro-

interrogatoriis aduerſarij, an debeat conce di,dec.282.lib.3.nu.2
Repetitio pecuniarum vtrum de iure concedatur,vbi bona fide conſumpti ſunt,maxime vbi agitur ne commercium inter hæredes dirimatur,dec.548.lib.3.nu.2
Repudiare poteſt etiam ea prælatus in præiudicium ſuæ Eccleſiæ,ad quæ illi iam actio fuit quæſita ex opinione iuſonis, dec.233. li.3.nu.7
Reputatio communis ſufficit ad probandum quem eſſe clericum,dec.1126. lib. 3.nu.5
Requiruntur multa i præſcriptione, & vſucapione pro hærede,& inter cetera,quod præſcribens non ſit ſuus hæres, & habeat teſtamenti factionem ſaltem paſſiuam, dec. 523.lib. 3.nu.4
Res inter alios acta mihi præiudicare non debet,dec.489.lib.3.nu.2
Res dubia aliquando clareſcit ex ſchedulis, & miſſiuis,abſque multis indicijs vbi coniunctæ fuerint veracium teſtium depoſitiones,dec.599.lib.3.nu..
Res Eccleſiæ vt alienari poſſit,requiritur cõmiſſio quę aliàs facta fuerit valida, & ſollemnis,dec.622.lib.3.nu.8
Res iudicata,quoad motum proprium in hoc cauſſa qualis ſit,dec.563.lib.3.nu.2
Res de cuius præſcriptione agitur debet eſſe præſcriptibilis,& reperiri in hæreditate, d. 523.lib.3.nu.5
Res ad dominum directum ſi ob retardatam canonis ſolutionem peruenisſet, non tamẽ facit, vt propria authoritate poſſeſſionem ingredi poſſit,dec.58.lib.2.nu.2
Res inter alios actæ, an & quoad condemnatum ſint probabiles,dec. 498.lib.3.nu.2
Res adhuc integra dicitur, quæ variationem patitur,& admittit voluntatis mutationẽ, dec.458.lib 3.num. 9
Res iudicata poteſt peti confirmari,non autẽ tolli,dec.1434.lib.3. num.1
Reſcriptum quando obreptitium dicatur, de. 1379.lib 3.num.1
Reſcriptum vtrum ex eo, quod non ſit ſimpliciter gratioſum,ſed ad lites,debeat dici ſubreptitium,dec.639.lib.3.nu.7
Reſcriptum habens clauſulam non obſtante regula Cancellariæ,& aliis ſimilibus,quid operetur, præſertim cum mentem concedentis oſtendat,dec.639.lib.3.num.4
Reſcriptum ex non plenaria relatione narratorum,vtrum ſubreptitiũ dici debeat, maxime nulla facta mentione ratificationis principalis,ibid.
Reſeruatio aliquando penſionis liberalior facienda eſt cedenti, perſonæ qualitate inſpecta,& loci,vbi victualia caro pretio venum proponuntur,dec.2.lib.3.nu.3
Reſeruatio penſionis, ſiue eius exactio, ſi ea condõne fuerit cõceſſa,vbi de clericatu cõſtet impetrantis,neceſſario requiritur, vt ſe clericum doceat antequam ad id, quod prętendit actionem inſtituere poſſit,dec.654. lib.3.nu.6
Reſeruatio penſionis vigore concordiæ initę vtriuſque prælati requirit præſuppoſito qđ prætendant de intereſſe conſentum, deciſ. 270.li.3. nu.3
Reſeruatio titulum inficiens,& penſionẽ,durat,donec prouiſus a Papa apprehendat proviſionẽ,aut ante poſſeſſionẽ moritur, vel alteri beneficiũ reſignet,d.512.lib.3.nu.2
Reſeruatio aufertur per nouam prouiſionem & vitium pariter expectatiuæ per eamdẽ emendatur,dec.510.lib.3.nu.7
Reſeruatio ſæpius enunciata, & repetita,non poteſt impediri per regulas reſeruatorias Cancellariæ,dec.583.lib.3.nu.4
Reſeruatio non concludenter deduci poteſt ex priuilegio,cõſuetudine,vel præſcriptione,ad effectum libertatis Eccleſiæ probandum,quæ dicitur eſſe iuſpatronatus, deciſ. 519.lib.3.nu.2
Reſeruatio beneficii eccleſiaſtici, ſi fiat pluribus reſeruationib.nõ requiritur in eius impetratione,vt fiat mentio de menſe quo beneficium cæpit vacare,d.54.lib.2.nu.1
Regula octo menſium non extenditur ad reſeruata beneficia,ſed ad eã quorum ſpectat collatio ad ordinarium,dec.54.lib.2. nu.2
Reſeruatio beneficij vacantis per ceſſum, capit etiã reſignata ex cauſſa permutationis, dec.918.lib.3.num.1
Reſeruatio pẽſionis facta cauſſa laborum impenſorũ non tranſit ad ſucceſſores,ſicut qñ fit ex cauſſa reſignationis,d.670. li.3.n.3
Reſeruatione adhuc in ſuo robore perſiſtente Ordinarius illud beneficium reſeruatum an conferre poſſit,dec.512.lib.3.num.5
Reſeruationis,& acceſſus, quæ pars prætẽdit in beneficio,cum nulla fuerit facta mẽtio, nec in prima,nec in ſecunda inſtantia agente prouiſo,ſententia ferri poteſt in fauorẽ nouiter prouiſi,dec.34.lib.3.nu.3
Reſignans licet ſit ea mente,vt velit ratam eſſe & validam a ſe factam in alium reſignationem,& ius quod habet penitus a ſe abdicare,id tamen facere ſine facto ſuperioris non poteſt,dec.153.lib.2.num.4
Reſignans habens priuilegium de non publicando,ſi illud non producat,tenetur ad publicationem,dec.305.lib.3.nu.3
Reſignans beneficia in infirmitate in confidentiam, vt reconualeſcens eadem ad ſe regrediantur, an dicatur committere actũ ſimoniacum,dec.337.lib.3.nu.1
Reſignans inualide quoad ordinarium dicitur ius, quod habet a ſe abdicare, & vacat beneficium,adeo,vt collatio eius ad ordinarium deuoluatur,dec.242.lib.2.nu.1
Reſignans an poſſit ignorãte reſignatario reſeruare regreſſum,dec.769.lib.3.nu.2
Reſignans beneficium,& non amplius ſe illud poſſidere aſſerens,litem tamen ſi ſuſtineat,condemnationis iure ſubit ſententiã, dec.376.lib.3.nu.3
Reſignans etiam porrecto ſupplici libello ſignato, an pœnitentia prioris placiti poſſit duci,vel voluntatis,fuit tẽtum,quod ſic dec.128.libro 1.num.2
Contrarium decidit Caſſad.dec.1.de re iudic.dec.128.lib.1.nu.2
Reſignans in fratrem nulliter ex defectu clericatus,ſi obtentum ſit per præſentationem patronorum etiam prætenſorum illud beneficium,& capta poſſeſſione per tertium, an is poſſit dici ſpoliator primi reſignantis licet nulliter redeuntis ad cauſſam ex nullitate reſignationis,dec.516.lib.3.nu.2
Reſignans cum clauſula,non aliter, nec alio modo,reſeruãſq; ſibi fructus regreſſus,&c. licet per triennium maneat in poſſeſſione reſignatarius,non ſibi præiudicat per regulam de triennali,dec.979.lib.3.nu.1
Reſignans vbi detentator manſit, & de intereſſe adhuc cauſſæ prætendit,non vt procuratorem reuocaſſe, vnde ſententia lata, & citatio facta ſubſiſtere pſit,d.17.lib.2,n.2
Reſignans ſi moriatur in poſſeſſione, & a die factę reſignationis,poſt annos etiam viginti fuerit in poſſeſſione, arguit factam ſibi retroceſſionem,dec.129.lib.3.nu.3
Reſignans in fauorem alterius, qui poſtmodum ẽt reſignauit nondum intercedente conſenſu prioris reſignatarii, vtrum valida ſit ſecunda reſignatio,d.415.li.3.nu.1
Reſignans cum clauſula,non aliter, nec alio modo,prætendens ſe reſignaſſe cũ conditione reſeruæ penſionis,& regreſſu, ſi notarius faciat inſtrumentum de pura reſignat. an obſit, qui dicit ſe reſignaſſe cum conditione,dec.479.lib.3.nu.1
Reſignans non ideo menſem apponit, quod præſupponatur ſemper ſcientia, in hoc caſu ipſius Pontificis,d.624.lib.3.nu.7
Reſignans ſi patiatur reſignatarium fructus percipere,& poſſidere, an poſſit prætendere de ſpolio,d.565.lib.3.num.6.Quæ qui dẽ aſſertio,ſ.q; paſſus ſit reſignans fructus percipere reſignatariũ, cum ſit firmamentum negocii,probandũ eſt, ibid.num.ſeq.
Reſignans in fauorem alicuius reſeruando ſibi fructus,& regreſſum,ſi reſignatarius capiat poſſeſſionem,ſed nõ capitulariter,an rata ſit aliter capta poſſeſſio,d.543.l.3.n.1
Reſignans in impuberem, debet exprimere in reſignatione,quod reſignet in fauorem talis,cum talis reſignatio ſit reuera fauorabilis,dec.579.lib 3.nu.5
Reſignans in fauorem alterius pure,& ſimpliciter in manus notarii,præſentib.teſtibus, non committit ſimoniam,d.503.li.3.nu.1
Reſignante bonum ius habente,non requirũ tur clauſulæ acceſſoriæ in litteris reſignationis,qualis eſt clauſula, quouis mõ, &c. dec.475.lib.3.num.3
Reſignans ſimpliciter,non poteſt dici is, cuius procurator eſt perſeuerãs ſolito more in fructuum perceptione,& priſtina ſibi commiſſa rerũ oĩum adminiſtratione,vſque ad mortẽ reſignantis,cum is ẽt dicatur in poſſeſſione perſeuerare,dec.535.lib. 3.nu.10
Reſignare ſi quis contendat præſtimonium in fauorem alterius in cauſſa beneficiali, haud dubie incidit in cõtractum ſimoniacum,& eum quidem non realem, ſed conuentionalem,dec.154.lib.3.nu.1
Reſignatarii non ſoluentes, ipſo iure incurrunt priuationem,dec.545.lib.3.nu.1
Reſignatarius defuncti capiens poſſeſſionem contra intruſum lite pendente, vtrum ſibi præiudicium pariat,d.545.li.3. nu.1
Reſignatarius eadem die qua facta ſibi fuit reſignatio eodem loco, & loco ẽt loci corã eodem Notario,& teſtib.conſtituens procuratores ad conſentiendum reſeruationi regreſſus,& penſionis,facit mandatum eſſe correſpectiuum,dec.503.lib.3.nu.2
Reſignatarius tempore reſignationis non exiſtens capax, licet poſtea capax fiat,non habebit beneficium, niſi nouus Pontificis cõſenſus accedat,dec.57.lib.2.num.1
Reſignatarius expeditis litteris, & capta poſſeſſione,an poſſit ſe tueri,ex impugnato inſtrumento contra reſignãtem,qui agit ſpolio,quod aſſerat ſe non pure, ſed ſub conditione reſignaſſe reſeruatis penſione, & regreſſu per reſignatarium denegatis, dec. 478.lib.3.nu.2
Reſignatarius factam reſignationem publicare,qñ & intra quantum tempus teneatur ante captã poſſeſſionẽ, & an menſis vnius decurſus ad id ſufficiat,d.129. lib.3.nu.2
Reſignatarius ſecundus reſignans tertio eo tempore,quo ex non præbito adhuc cõſenſu ius nondum habuit in beneficio, inualide reſignat,dec.425.lib.3.nu.2
Reſignatarius intruſus dici non poteſt,nec is qui gratioſam habet ſubrogationẽ, & ideo talib.res inter alios acta obeſſe nequit.dec. 545.lib.3.nu.4
Reſignatio Archidiaconatus vacãtis per obitum facta,an ex hoc ſubreptitia dici poſſit quod cum Archidiaconatus talis in Capitulo vocẽ habeat,nulla de hoc in reſignatione fuerit facta mentio,dec.354.lib.3.nu.1
Reſignatio facta de beneficio reſeruata ſibi valida penſione, cum clauſula,& nõ aliàs, aliter,non conualidatur, etiam ſi reſignãs acceptet poſtea penſionem,& illam extinguat,dec.70.lib.1.nu.1
Reſignatio facta ſuper reſeruato dicitur eſſe nulla,dec.2177.lib.3.num.1
Reſignatio per procuratorem facta ſine mandato,cum nulla ſit, vtrum per ſubſequens manda-

mandatum possit validari,d.586.li.3 nu.1
Resignatio liberè facta ordinario,vel eius Vicario non in fauorem certæ personæ, non potest dici simoniaca,dec.90.lib.3.nu.2
Resignatio facta in fauorem certæ personæ, non autem simpliciter,dicitur simoniaca, dec.921.lib.3 nu.1
Resignatio facta longo ante tempore,quã fiat reseruatio,non præsupponit pacta, quæ simoniam inducunt,dec.543.lib 2. nu.3
Resignatio facta a resignante nondum pleni ius adepto,an sit nulla,vel potius subreptitia,dec.425.lib.3.nu.1
Resignatio in fauorẽ absentis pronepotis minoris facta,aliter resignare non præsentis sine consensu ipsius minoris vtrum cõstitat,dec.579 lib.3 nu.7
Resignatio non est perfecta, nisi vbi resignãtis consensus fuerit a resignato obtentus, dec.103.lib.1. nu.2
Resignatio beneficij vigore mãdati facta mãdato existente ad libere resignandum, an simoniaca dici possit,dec.1.lib.2.nu.1
Resignatio vtrum nulla fuerit ex eo,quod pẽsio nõ fuerit valide reseruata,d.169.li.3.1
Resignatio facta a possessore,& in beneficio ius habentis per aliam resignationem,valida est,licet iuris adeptio in secũda resignatione non fuerit publicata,d.305.l.3.nu.2
Resignatio facta in cõfidentiam mortuo resignatario, non reuocatis in personam, in quam resignarat antea statutis, venit in cõsiderationem ista taciturnitas,& si non prosit,saltem non obesse dicitur parti cui resignatio facta fuit,dec.261.lib.2.nu.6
Resignatio inualida alias,potest per prouisionem nouam vigorẽ adipisci, vt valida red datur,dec 235.lib.2.nu 2
Resignatio si non sit notoria,ita vt de validitate eius dubium suboriri possit, nouæ promotionis committio suffragari prouiso non potest,dec. 278.lib.3. nu.1
Resignatio in confidentia facta,& cõualescẽte,cum sub specie pactorum fiat, argui potest de simonia,dec 263.lib.2 nu 2
Resignatio habens decretũ irritans inficit, & titulum,& possessionem,d.241. li 2.nu.3
Resignatio beneficij facta in præsentia Episcopi,vel ordinarii loci, an possit de simonia argui,dec.146.lib.2.nu.1
Et quid de resignatione facta in fauorem certæ personæ in manus Vicarii sit statuẽdum,dec.146.li.2.nu.2
Resignatio quæ fit in manibus habentis facultatem admittendi,limitata est,dec.565. lib.3.nu 10
Resignatio facta ab aliquo de beneficio cũ reseruatione annuæ pensionis quæ de iure est nulla,an possit subsistere,d.153.lib.2.nu.1
Resignatio,& retrocessio, cum pactis interceden tib.eodem die,& loco facta, an arguãt simoniacum contractum,d 289.li.3. nu 3
Resignatio quamuis nulla,facta per procuratorem constitutum facit tamen vt per eam dicatur abdicatio facta a possessione, ſtãte, quod passus fuerit resignatarium possidere cum fructuum perceptione,dec.507. li. 3.num.1
Resignatio facta postquam aduersarius fuit beneficij annalis possessor,an teneat, & veniat talis possessio annalis ponderanda, d. 347.lib.3. nu.4
Resignatio facta sub cõdõne vt resignatarius possit ingredi possess. sine cõsensu resignãtis, non requirit possessionem vllam resignatarius,quæ titulum coloratum tribuat, dec.279.lib.3.nu.4
Resignatio pensionis,vbi de nullitate eiusdẽ per sententiam est decretum, idque vigore iuris,si de facto acceptet is,in quẽ resignatio facta est,nullius est valoris, decis. 114. lib.3.nu.1
Resignatio facta in fauorem,nõ refert an simpliciter fiat cum clausula,nec aliter, nec alio modo,cum vtraque sit conditionalis, dec.402 lib. 3.nu.2
Resignatio vbi fit in fauorem certæ personæ, regressus propter casum numquam intrat. ibid.nu.3
Resignatione facta in manibus ipsius,qui prætenditur habere facultatem admittendi resignationes,incontinenti si prouideatur de eodẽ beneficio resignato familiari resignãtis,cum vicinitas actuum appareat, arguit pacta intercessisse,& ob id præsupponitur simoniaca hæc resignatio,d.247 li.2.nu.1
Resignatione stante, vtrũ resignatarius possit iure proprio prosequi iudicio spolij emptum per resignationem,& reportare sententiam super spolio in fauorem contra intrusum lite pendente,d.275.lib.2.nu.1
Resignatione facta in manibus habentis facultatem acceptandi resignationem, si statim prouident vni ex familiarib. resignãtis,an dicatur ob id committi simonia, d. 293 lib.3.nu.1
Resignationem particulariter deducens vitã etiam tenetur probare,d.1074.lib.3. nu.1
Resignationis factæ vigore omnis amittitur possessio,ideoque si spolium superueniat, detentatio solum dicitur amitti, decis.97. lib.1.nu.5
Resignationis medio, an oĩs possessio amittatur,dec.14 lib.3.nu.4
Resignator permittens resignatarium possidere ex eo,quod patet,valere resignationẽ, ea detecta esse nullam,eius patientia,vtpote ex falsa causſa non sibi præiudicat, dec. 507.lib.3.num.3
Restituendus venit quicumque habens titulũ coloratum ab eo,qui potest conferre, dec. 860 lib.3.nu.2
Restitui in integrum an debeat pars, si dolo substitutorum procuratorum non fuerit paritum iudicato,dec.26.lib.2. num.4
Contrarium decisum fuit per Rotam ob malam electionem factam in persona ius sibi competere prætendentis,ibid.nu.seq.
Restitui ante omnia venit spoliatus,& maxime antequam articuli ad valorem beneficii probandum admittantur,decis.286.lib. 3.num.3
Restitutio non datur sine titulo colorato,dec. 2090.lib.3.num.1
Restitutio in integrum, potest peti aduersus sententiam nulliter latam in petitorio,decis.384.lib.3.nu 1
Restitutio in integrum post iudicatum,an cõpetat non minori,neque priuilegiato,dec. 276.li.3.nu.1
Restitutio procuratori decreta ob paupertatẽ impedit executionem sententiæ,dec.439. libro 3.num.2
Restitutio an fieri debeat rerum,& conuentorum obseruatio præstari antequam debitor audiatur vlterius,in fauorem creditorum, dec.465.lib.3.nu.3
Restitutio in spolio, seu spolij purgatio fit quattuor modis quoad possessionẽ, quoad expensas, quoad fructus, & vltimo quoad damna,& interesse,dec.626.lib.3.nu 3
Restitutio in integrum ex contractu, quando competat parti eam prætendenti, vel non,dec.629.lib 3.nu.2
Restitutio beneficij per superiorem hẽt vim prouisionis,dec.1018.lib.3.nu.1
Restitutio in integrum etiam post iudicatũ fit sæpius in beneficialibus iure bono existente a parte illius,qui illam petit,dec.272 lib.3.num 1
Restitutio in spolio violento de iure numq̃ impediri potest nec dẽt,d.643.lib.3. nu.2
Restitutio ob factum alienum facilius dari solet,quam proprium,dec.639.lib.3.nu.6
Restitutio ad possessionem, quæ dat occasionem periculi de præsenti, est differenda, dec.1017.lib.3.nu.1
Restitutio ad possessionem,quæ ab initio nulla fuit,& a iure reprobata, nulla etiam dari potest & debet,dec 631. lib.3.nu.4
Restitutio in integrum etiam petita nomine Ecclesiæ non impedit executionem sententiæ,dec 1080 lib.3.nu.1
Restitutio ad possessionem,an fieri debeat,si fit vigore rei iudicatæ aliquo non iustificante suam gratiam,nec de bono iure suo docente,dec.150.lib.2.nu.1
Restitutio in integrum non petita in tempore non datur,dec.1244.lib.3.nu.1
Restitutio debet fieri ad eumdem statum, & esse,quo quis reperiebatur tempore spolii, dec.1126.lib.3.nu.1
Restitutio post quadriennium in beneficialibus an detur,dec.1359.lib.3.num.1
Restitutio in integrum datur etiam post quadriennium ex causſa, constito tñ de bono iure,ẽt in beneficialib d.855.lib.3.nu.1
Restitutio spolij debet fieri etiam si non plene constet de quasi possessione conferẽdi, dec.1134.lib.3.nu.1
Restitutio in integrum non semper datur minori,dec.177 lib.2.nu 2
Restitutio in spolio datur in priuilegiatis,d. 1084.lib.3.nu.1
Restitutio non datur regulariter post quadriẽnium,fallit,vt hic.dec.1441.lib.3.nu.1
Restitutio in integrum in spolio etiã in beneficialibus aduersus tres conformes non datur in petitorio,dec.846.lib 3.nu.2
Restitutio aduersus præscriptionem 40.annor. datur hæredi, & legata ex capite ignorantiæ,& istud procedit, ẽt si post 40.ann.esset lapsum quadriennium,d.41.lib.1.nu.1
Restitutio spolij est facienda nisi graue oriatur scandalum,dec.1131.lib 3.nu.1
Restitutio in integrum aduersus rem iudicatam,an sæpius fieri possit,d.233.li.3.nu.1
Restitutio in integrum etiã post lapsum 100. annor ignoranti datur ex senten. Bald.decis.39.lib 2.nu.3
Restitutio in integrum ablatæ possessionis vigore rei iudicatæ instituta gratia ex actis nõ apparente,an fieri possit, d.18.li.1nu.1
Restitutio vt aduersus lapsum quadriennii non datur iterato,ita nec aduersus rem iudicatam,cum æquiparatio fiat per Doctores lapsus quadriennii cum aliis causſis a quibus restitutio excluditur,ibid nu.3.
Restitutione in integrum commissa aduersus rem iudic.etiam non parito rei iudicatæ,an super hoc pars debeat audiri,præterquam ad expensas litis,dec.110.li.3. nu.4
Restitutus volens venire per viam executiuã, debet docere de iure suo principali, decis. 907.lib.3 nu.1
Restitutus plene ad beneficium in consequentiam adipiscitur & possessionem fructuũ & omnium,quæ per sententiam eidem fuerant paulo ante adempta, eo tamen posito quod prius suam gratiam iustificet,decis. 104.lib.3.nu.2
Retrocessio facta reseruato sibi accessu,& regressu, vtrum cõtractum simoniacum præsupponat,dec.243.lib.2. nu.1
Retrotractio non fit in beneficio in præiudicium iuris medio tempore alteri quæsiti, dec.633.lib. 3.nu.6
Reuerentiales dantur actori, vbi appellante reo termini ab eo a iudice proposiri ad respondendum causſa Apostolorum non fuerint obseruati,dec.261.lib.2.nu.1
Reuerentiales ex decisione Rotæ nõ arctãt ad tempus 10.dier.& ideo ipsarum causſa executoriales non veniunt decernendæ, ibid.num.2
Reuersus antea absens,si hospitetur in hospi-

tio,& non in domo Cardinalis,cuius ſe dicit familiarem, an ob id dicatur adempta familiaritas,poſito tamen,quod partem ab eo lem habet Cardinali more conſueto, deciſ 2 13 lib.3.nu.5

Reuocari ſequeſtra eo quod odioſa ſint, nec de iure in penſionib. beneficiorum apponenda,poſſunt,deciſ.16 lib.1.nu 1

Reuocari ius beneficia cõferendi aliud eſt,aliud vero eadẽ cõfirmandi,d.484.l.3.nu.8

Reuocatoria regula indultorum Ordinarijs conceſſorum triplici mẽbro diſtinguitur, & limitat,coarctatq, facultatẽ Ordinariorũ etiam Cardinalium,dec.484.lib.3 nu.5

Reuocatoria regula facultatum conceſſarum Legatis,& Nuncijs Apoſtol cis, habẽs verba gñalia, quid operetur,d.448.li.3.nu.1

Reuocatus conſeruatus non poteſt extendi, vtpote cum nullus ſit,cum ad nulla fieri non poſſit extenſio,dec.418.lib.3.num 10

Reus & poſſeſſor gratias ſuas oſtendẽdo quas tamen nondum iuſtificauit,non tenetur ad earum iuſtificationem ex eo quod reus ſit, & poſſeſſor,dec.591.lib.5 nu.4

Reus & poſſeſſor non ſæpe releuatur ab one re probandi in poſſeſſorio,d.724.li.3.n.1

Reus ſi habuerit in fauorem ſententiam,& ſequatur reuocatoria ex parte actoris, nulla ſit ſequeſtratio,d.19.lib 2.nu.3

Reus quando eſt poſſeſſor poteſt inſtare pro abſolutoria,dec.462.lib.3.nu.4

Rigor iuris omni ſubtracta benignitate ergo indignum,& preterita maxima notatum exercere merito debet,dec.16.lib.3.nu.3

Rite aliquem priuari poſſeſſione, & recte in aliqua pronunciatur differentia,deciſ.150. lib.2.nu.3

Rogitus notarij facit ſufficiens eſſe mandatũ etiamſi datum ſit ex narratiua per congregationẽ p vſu ſtylꝰ partiũ,d.327.li.3.n.2

Rogitus notarij ſi litteræ habeant teſtes legaliter deponentes de negotio litteris contento,& ſigillum Apoſtolici Nuncij,ac quam cũq; ſubſcriptionẽ notarij qui eſt habitus pro fideli, probo,& legali,aliasque qualitates requiſitas hẽt,non eſt neceſſarius, quia fides iſtis litteris adhibetur, etiã ſi rogitus nõ ſit factus recognita manu eiuſdem Notarii,dec.134.lib 3.nu.2

Rota ex obſeruatione admittit Aegidianam conſtitutionem tam in prima,quam etiam ſecunda ſententia,dec.201. lib.2 num 2

Rota appellationis cauſſas frequentiſſime cõmittit,& nullitatis,etiamſi ſuper eadẽ nullitate non pronuncietur,ſed ſimpliciter bene,vel male appellatum,d.108. lib.2.nu.3

Rota mandans deputatis executorib. vt poſſeſſionem capiat,vtrum capta firma,& rata habenda ſit, ac ſi non capitulariter capta fuerit,dec.640.lib.3.nu.2

Rota ab expeditorib.litterarũ Cameræ,quid in correctione earumdẽ de illegitimitate ſubreptione notatorum ſit faciendum,expiſcari ſolet,dec.466.l b.3.nu.2

Rota Romana per obſeruationem obtinet, vt non niſi expeditis litteris habens mandatum de prouidendo,beneficij poſſeſſionem accepeare poſſit,dec.59.li.2.nu.6

Rota differentiam ponit inter concordata emanata ad publicam vtilitatem,& indulta quæ priuatorum commodis accommodantur,dec.84.lib.2.nu.2

Rota Romana vtrum opinionum ſuarum ali quando mutationem fieri patiatur, deciſio 126.lib.1.nu.2

Rota etiam contra Cardinalem attentantem ſuper Abbatia reuocata in tertium,eũ teſerua regreſſus,ponit ſequeſtrum, d.469. lib.3.nu 2

Rota cum inter ſuos auditores contraria exiſtunt vota,ſæpe mutat opiniones,dec.674. lib.3.nu.6

Rota tamen contrarium de ſtylo Curiæ obſeruat,& concedit triennium,dec.182. lib. 2. nu 3.& ſeq

Rota nõ ſolet decernere executionẽ,niſi habita cognitione iuſtitiæ cauſſæ,d.412.li.3 3

Rota nõ ſolet per viã monitorij progredi cũ firmior ſit via ordinaria,d.551. lib.3.nu 6

Rota ſententias latas in partes non multũ tribuere ſolet,niſi in proceſſu Curiali iuſti ficentur,dec 498 lib 3.nu.4

Rotæ iudicium quid in mandatis de prouidẽdo,& beneficiorum acceptatione per vſus obſeruationem induxerit,d.6 lib.3.nu.6

Rotale tribunal hunc ſtylum habet, vt quidquid in ea per inhibitionem fiat,emendet, oſaque poſt inhibitionem promulgata geſta,pro attentatis habeãtur,d.79. li.3.nu.2

Rotale tribunal de ſtylo obſeruat contra iura vulgaria biennium concedit anteq̃ fatalia labantur,d.182.lib.3.nu.3.& ſeq.

Rubrica facile denotare dr, q̃ mẽs fuerit vel intentio ſtatuentium in ſtatuto ſeruanda ratione præſcriptionis,dec. 504. li.3.nu.6

S

SAluianum interdictum hypotheeam reſpiciens,non competit pro fructibus præteritis percepti,& conſumptis, deciſ. 689. libro 3.numero 3

Samboniti qui apud Hiſpanos Hiſpalenſes dicantur,& qua pœna plectantur auteis pœnitentia iniungatur,d.41.lib. 3. nu.2

Sanitas mentis læta vtrum ex hoc deducatur probatorie, quod pars de ea conqueratur, cui in confidentiam reſignauit beneficia, qui eadem poſtea reſtituere detrectat, dec. 342.lib.3.nu.2

Scienꝫ & tacens præſumitur actui conſentire, cum non videatur contradicere,deciſ.195. libro 2.num.3

Scientia litis motæ inter proprietarium, & eum qui conſtituerat vſumfructum,nocet vſufructuario ad effectum ſpolij,dec.1165. lib.3.nu.4

Scientia ſtante de cauſſæ ventilatione in Curia,& agitatione proceſſus,an mitti debeat pro cauſſæ defenſione procurator, & an alia citatio requiratur,dec.106.li.2.num.2

Scientia præſumpta principalis ſibi nocet in præſumendo mandato,d.900. lib.3.nu. 1

Scientia hæredum mariti adhuc viua vxore de adulterio commiſſo non oppoſita exceptione ea adhuc ſuperſtite,facit vt poſtmodum conuenti maniter illam exceptionẽ opponant,dec.13.lib.3.nu.3

Scientia requiritur illorum, quæ apud acta fiunt principali parti, ideo in extractione compulſorialium inquiſitio de procuratorũ conſtõe eſt facienda,d.325.lib.3.nu.2

Scientia factæ reſignationis præſupponitur ex vtraque parte per exhibitionem ſupplicum libellorum,qui dati non præſupponũtur,niſi de effectu eorumdem conſtare dicatur,dec.282.li 2. nu.1

Scientia teſtamenti ex quibus probetur, dec. 1414.lib.3.nu.1

Scientia de reditu partis aduerſæ ſubſiſtẽte, fatalia prorogari debent,quod ſi non fiat, ſciens ſibi imputare debet ſi ea labantur in ſui præiudicium,dec.287.lib.2.nu.3

Scientiam rei iudicatæ vbi nõ habuerit pars, ſed tantummodo litis, non põt argui etiã de ſcientia ſententiæ,d.111.lib.2.nu.4

Scripturę per notarium qui de falſitate arguitur, nõ poſſunt dici eſſe tales, niſi fuerit de falſitate aliàs commiſſa inquiſitus, conuictus,& condemnatus,d.519. lib.3. nu.2

Scriptoris Apoſtolici manus in Bullis Apoſtolicis non raro fidem facit de tempore expeditionis earumdem,d.165.lib.2.num.4

Scriptura quæ multiplici ratione habita fuit a Rota alias ſuſpecta de falſo. non indiget recognitione, vtpote fruſtratoria & inani, cum etiam recognita adhuc laboret ſuſpitione falſitatis,dec.550.lib.3.nu.3

Scripturæ ſi penes dominum reperiantur, an miſſæ per procuratorem ad eum præſumi poſſit.dec.295 lib.2 num.3

Scripturarum ſubtractio & inſtrumentorum, vtrum latas poſſit antea ſententias eludere Rotales,dec....lib.3.nu.1

Secundæ litteræ ſi dependent a primis in quibus falſus valor expreſſus eſt, gratia per ſecundas impetrata etiam nulla eſt, niſi error primarum litterarum in ea expreſſo,deciſ.341.lib.7.nu.8

Secundi beneficij impetratio elidit robur primi antea impetrati, niſi inſequatur gratia & poſſeſſio quieta.& pacifica,d.678.li. 3.4

Securitas eundi,& redeundi pro incunda pace,non intelligitur p̃ vna vice tm̃,ſed quouſque durat tractatus,dec.867.lib.3 nu.2

Secus eſt in alio caſu quodam fortiori, vt eſt ſubuerſio,incendiũ,& ſimiles, ibi.nu.ſeq.

Senes non valetudinarii nõ ſunt ex illis teſtibus,qui ſunt impediti de iure, & de facto, & ideo ad eos examinãdos non requritur acceſſus iudicis,& notarii,d.271.li 3. nu.4

Semiplena probatio requiſita ad depoſitionem teſtium ſi defuerit depoſito teſtium, vt inutilis,non eſt in conſideratione, dec. 268.lib.3.nu.2

Sententia prima lata,vbi appellatio ab ea interceſſit,quia non fuit oppoſitum de cõſtitutione Aegidiana,& feratur ſecũda,a qua etiam appellatur,& opponatur de Aegidiana,an in prima,& ſecunda inſtantia appellato ſit rata habenda, ita vt cauſſa ſemel appellabilis ſemper pro tali ſit habenda,d. 214.lib.3.nu.1

Sententia lata in fauorem partis, per contradictas pars aduerſa an dẽat per obtentionem reſtitutionis in integrum cum clauſula,prout de iure,audiri,dec.528.li 3.nu. 1

Sententia abſolutoria ſuper illegitimitate eo modo pronuncianda eſt, vt reſeruent parti aduerſæ ius agendi,dec.553.lib.3.nu.5

Sententia ex veris,& liquidis conſtare debet, non ex præſumptionibus præſertim cum agatur de renunciando iuri ſibi competenti,dec.556.lib.3.num.13

Sententia ſi prolata fuerit minus legitimis p̃ barronibus ſuffulta,de iniuſtitia,& iniquitate merito notatur, iõq; neutiquam venit executioni mandanda,d.1.lib.3.nu.5

Sententia debet exequi,inchoata ſi ſint liquida, vel incontinenti liquidari non poſſint, data tamen cautione pro illis, & aliàs vidi præticari, quod Domini voluerunt ſchedulam bancharium,dec.111.lib.1.nu.1

Sententia lata ſi oſtendatur inſtrumentum, quod ratione intereſſe partis continent additionem,ex ſtylo notariorum debet extẽdi, vbi notarius qui ad id rogatus fuit ſuperſtes eſt,dec.151.lib.3.nu.2

Sententia lata in fauorem, vtrum ſit valida non obſtante regula de non tollendo iure, quæſito,dec.639.lib.3.nu.1

Sententia quatenus reſpicit poſſeſſorium propter Aegidianam ſit inappellabilis,d.214. lib.3.nu.3

Sententia tertia abſolutoria rationum non reddendarum, & adminiſtrationis duabus præcedentibus condemnatorijs,vtrum faciat difformitatem ſententiarũ dici poſſe, dec.4.lib.4.nu.4

Sententia pro facto & fraude condemnans eadem poteſt alios abſoluere,vt in præſenti abſoluit in redditione rationum adminiſtrationis,ibid.nu.5

Sententia Cameræ Apoſtolicæ Auditoris improbata certis caſibus,nec firmari, nec infirmari poteſt,dec.384.lib.3.nu.2

Sententia cum brachij ſecularis decretione vtrum teſtium publicationem requirat, dec.254.

decis.254.lib 3.num.6

Sententia contra proprietarium non nocet vſufructuario præſertim ſi prior ſit in poſſeſſione,dec.1165. lib.3.nu.3

Sentétia lata ſine iuriſdictione eſt re ipſa nulla,dec.399.lib.3.nu.1

Sentétia antequam feratur iuxta tenorem litterarum a Summiſta approbatarum, & Camera Apoſtolica, dubium earum cauſſa in Rota venit proponendum, idq. ex opinione quorumdam Rotæ Auditorum, licet alij contrarium ſenſerint,decis.497.lib.3. nume.3

Sententia eſt nulla, ſi iudex non paruerit inhibitioni,dec.1461.lib.3.nu.1

Sententia iuſta neutra exiſtente, quæ præſupponitur eſſe iniuſta, venit omnimodo confirmanda,dec.64.lib.3.nu 4

Sententia, an & quando ex defectu citationis ſit nulla,vide diſtinctionem,dec.1144. lib. 3. num. 1

Sententia petitorium reſpiciens in fauorem lata alia eſt ab ea, quæ in contrarium lata eſt ratione attentatorum in vna eademque perſona nomine diuerſorum effectuum, dec.469.lib.3.nu.8

Sententia nulla terminis non ſeruatis, deciſ. 1431.lib.3.nu.1

Sententia Vicarij, vt valeat, ſufficit, quod ſit in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis,d.1131. lib.3.num.1

Sententia lata contra poſſeſſorē, ſi ſequeſtrū fiat ab actore, & eius nomine dati duo ſequeſtratores eadem conditio reo offerenda eſt, vt & ipſe nominet ſequeſtratores, ne cauſſæ ſuæ patrociniis defraudetur,qui iudicis arbitrio etiam inuito actore poſſunt conſtitui,dec.100.lib.3.num.1

Sententia tempore feriarum lata, quæ exceſſit negocium exequutionis nulla eſt, cum huius reſpectu feria ipſis derogatur, quod ſine ſpeciali commiſſione fieri non debet, dec.259.lib.3.nu.4

Sententia ſi per monitorium fuerit proceſſū, & compareat negans monitorium, an ſit valida, vel de iure annulletur, deciſ.224. lib.2.nu.1

Sententia lata per mortem delegantis non eſt nulla, cum per decretum citationis cōſtet manifeſte perpetuari iuriſdictionem etiā non exequata eadem citatione, deciſ.552. lib.3.num.5

Sententia ſola ſine productione proceſſus nō probat,& ita Rota obſeruat in latis extra Curiam,dec.1146.lib.3.nu.1

Sententia prætenſa,& prætenſi item actus, an obſtent quo minus ſententiæ duæ in fauorem partis latæ veniant confirmandæ,dec. 161.libe2.nu.1

Sententia in cuius promulgatione non cōſtat de ingreſſu notarij eſt ipſo iure nulla, deciſ. 269. lib.2.nu.1

Sententia ſi non valet in donatione propter nuptias, valet in dote, licet vnica actione tam donatio, quam dos petita eſſent, deciſ.939. lib.3.nu.1

Sententia in fauorem inſtituti hæredis lata cum reſtitutione legitimæ minori, & hæredibus eius,an valeat,dec.464.lib.3.nu.3

Sententia nondum ſubſcripta non intelligitur tranſiſſe in rem iudicatam, deciſ.705. lib.3.nu.1.2.& 3

Sententia in ſcriptis eſt pronuncianda, aliàs nulla dicitur, ibid.

Sententia ſcripta in ſchedula relata per iudicem,ſolet ſuſtineri. Limita tamen & declara,vt ibid.dec.705.lib.3 num.3

Sententia vigore commiſſionis lata exiſtente clauſula in commiſſione contra talem Monarchum & Abbatiſſam, omnesq. alios, an ſit nulla ex iuriſdictionis defectu, ex eo quod clauſulæ pars omnesq. alios non ſit apta comprehendere monarches, tanquam faciente conuentum, & vniuerſitatem,dec.248.lib.3.nu.1

Sententia verum in nihilum recidat ſi fuerit prolata ab eo, de cuius iuriſdictionis perfectione dubium eſt iniectum, deciſ. 218. lib.2.nu.1

Sententia lata contra partem ob non paritionem monitorij, quod ſuſpendatur ab executione diuinorum, vtrum ex defectu citationis annulletur ex eo, quod dicatur alter natiua,dec.232.lib 2.nu 1

Sententia lata contra intruſum non impedit aliam ferri in fauorem,illius,cui potentius ius patrocinatur,dec.14.lib.3.nu.2

Sententia ſuper ſpolio lata an imponat perpetuum ſilentium, vel ne, ex quibus colligatur, dec,1082.li.3.nu.2

Sententia non condemnans reſtitutionē poſſeſſionis non poteſt exequi cōtra intrusos, dec.1025.lib.3.num.1

Sententia lata ſuper legitimatione facit ius inter alios,dec.1010.lib.3.nu.1

Sententia inter alios lata alijs non præiudicat,ſpeciale tamen eſt, vt noceat intruſo etiam lite pendente,dec.345.lib.3. nu.3

Sententiæ tres conformes latæ contra aliquē parentē rei iudicatæ per dimiſſionē poſſeſſionis, an impediant in integrum reſtitutionem,deciſ.112.lib.2.nu.1

Sententia lata poſt duas conformes nulliter latas dicitur prima, non autem tertia, dec. 863.lib.3.nu.1

Sententia in partis præſentia lata ſupplet vim ipſius citationis in iudicio requiſitæ,deciſ. 294.lib.3.num.8

Sententia lata in cōtumaciam partis non præſupponit partis præſentiam, cum præſens contumax dici non poſſit,ibid.nu.9

Sententia lata ab alio iudice, quam ordinario debet ſuſtineri propter pactum cōpromiſſi dec.1028.lib.1.nu.1

Sententia nondum executioni mandata lis ad huc dicitur perdurare, & nequaquam penitus extincta,dec.33.li.3.nu.10.& inf.n.14

Sententia quæ tranſiuit in iudicatum,dicitur litem extinguere in fauorem actoris, cum rei contumacia actori præiudicium parere non poſſit,ibid.

Sententia poſt ſtatutum lata in reconciliatos,vel eorū filios, aut nepotes, debet eſſe in forma probanti, alioquin non relenat, dec.58.lib.3.nu.2

Sententia lata contra aliquem continens pœnam pecuniariā, & vltra eam ſuſtigationē publicam cum inſeſſione aſini, quæ infamiam irrogat, an reddat inhabilem ad gradum Doctoratus conſequendum, cum ſit dignitas ipſe Doctoratus, d.125. li.3.n.2

Sententia quæ tranſiuit in rem iudicatam, vtrum impediat informationem petitā de nouo ad partes per procuratorem habentē generale mandatum tranſmitti,& ob id dilationes debeant concedi, deciſ.164.lib.2. nume.1

Sententia quæ attentata eſſe preſupponitur propter factas inhibitiones,an veniat reuocanda,dec.137.lib.2.nu.1

Sententia an poſſit ferri, & procedi per contradictas contra nūquam antea citatum ad cauſſam, licet fuerit perſonaliter citatus in extractione iurium, idque vigore compulſorialium, dec.106.lib.2.nu.1

Sententia lata a iudice habet commiſſionem ſpecialē per quam ei data fuit iuriſdictio', valida eſt,non obſtante, quod de nullitate prioris non fuerit ab eo pronunciatum, deciſ.199.lib.3.num.1

Sententia quæ ob non proſecutionem fatalū tranſiuit in rem iudicatam,an liceat executoriales relaxari, dec.203. lib.2. nu.1

Sententia lata in fauorem partis,quę tranſiuit in rem iudicatam, & concellis executorialibus iſdem pro declaratoria intimatis,ob non comparitionem, ſi ſententia arguatur de notoria iniquitate, an actus iuridici præcedentes vel cum dicta ſententia annullentur,dec.75.lib 3.nu.1

Sententia redditur nulla propter defectum citationis,mandati, vel iuriſdictionis, dec. 2179 lib.3.nu.1

Sententia per contradictas promulgata, vbi de ſcientia partis condemnatæ non cōſtat, appellans etiam per procuratorem a die habitæ notitiæ admittitur ad petita, & audientia eidem conceditur, dec.28. lib.3. num.1

Sententia etiam in fauorem partis lata ex nō proſecuta appellatione tranſit in iudicatū, dec.33 lib.3.nu.1

Sententia ſi retardaretur contra vnam partiſ ferenda in cauſa crediti, & pecuniaria per decretum executorialium, an eo caſu ſint concedendæ petitæ executoriales, deciſ.107.lib. 3.nu.1

Sententia lata contra prælatum ſuper ſpolij reuocatione non tacita parte ad videndum decerni ſequeſtrum,vtrum ſit valida,deciſ. 454.lib.3.nu.1

Sententia non probat, ſi non conſtat de proceſſu, etiam quod dicatur lata in præſentiā, dec.1011.lib.3.nu.1

Sententia tertia oportet vt ſit clara,dec.1172. lib.3.num.1

Sententia ſi contineat hæc duo,partem a diuinis eſſe ſuſpenſam, & reintegrandum monitorium, vtrum contraria contineat, dec. 321 lib.1.nu.1

Sententia etiam in partibus lata poſt iudicis recuſationē,eſt ipſo iure nulla ex ipſa Rotali decitione,dec.130. li.3.nu.1. Limitatur tamen ex conſ. Alex.67. in 6.vol. ſententiam poſſe confirmari ſi fuerit iuſta etiā ſi fuerit nulliter lata ob iudicem recuſatū. dec.150. lib.3.nu.3

Sententia declaratoria non priuat, nec aliquid addit, ſed priuatum declarat, d.707. lib.3.nu.4

Sententiæ tres conformes contra partem latæ vbi fuerint, ſi pareat rei iudicatæ,dimittendo poſſeſſionem, an poſſit per viam reſtitutionis in integrū inuari, d.46.li.3.n.1

Sententia reſtitutoria lata in fauorem partis, quæ ſe prætendit ſpoliatam non obſeruata cōmiſſionis forma, idcirc non ſoluta prius fructibus & expenſis, & non plene ſpolio purgato,nulla eſt,& ob id reuocanda, dec. 680.lib.3.nu.2

Sententia quæ notorie iniuſta, eſt non poteſt tranſire in rē iudicatam, d.427.lib 3.nu.2

Sententia prolata ab vno Auditore in Rota ab alio poteſt eo vita functo ſubſcribi ex commiſſione etiam generaliter facta ſine noua interueniente commiſſione,dec.118. lib.3.nu.1

Sententia quæ ob lapſum fatalium tranſiuit in rem iudicatam, vtrum poſſit executioni mandari, dec.257. lib.2.nu.3

Sententia valet, licet eius executio ſit iniuſta vel nulla,dec.1201.lib 3. nu.2

Sententia pro Capella, & Capellanis, & nomine Capellæ licet nō facta fuerit proprio nomine,tenet,dec.303.lib 3 num.4

Sententia vna lata contra poſſeſſorem ſequeſtratur beneficium:ſecus ſi ſit in fauorem, dec.744.lib.3.nu.4

Sententia etiam in fauorem minoris lata, ob defectum legitimationis perſonæ redditur nulla,dec.729.li 3. nu.1. Idq. magis,ſi ob falſam expreſſionem ætatis, ibid.

Sententia in poſſeſſorio lata eſt præferenda litis latæ in petitorio, vbi ambo in rem iudicatā tranſiuerunt,dec.857 li.3. n.2. & 2

Sententia reſtitutionis in integrum aduerſus præſcriptionem lata cum conditione,quatenus opus ſit,an valeat, diſtingue pulchre dec.417.lib.3.num.1

Sententia obtenta in fauorem ex iure iam ex tincto, vtrum valide admittat ſequeſtrum, dec. 434. lib. 3. nu. 1

Sententia lata, quæ prætenditur nulla, an ex codicillis confirmari poterit in fauorē partis codicillis intentis, d. 005. lib. 3. num. 1

Sententia licet nulla, iuſta tamen vbi fuerit, confirmari poteſt, ibid. nu. 2

Sententia iniqua non eſt exequenda, deciſio 1378. lib. 3. nu. 1

Sententia quæ per contradictas tranſiuit in rem iudicatam in ſpolio poteſt reuocari, dec. 595. lib. 1. nu. 1

Snīa lata in poſſeſſorio q̄ tranſiuit in rē iudicatā, an ex ſubrogatione poſt ſnīam producta poſſit ſuſtineri, d. 280. lib. 2. nu. 1

Snīa aliq̄n tā ex defectu iuriſdōnis, qui citationis nulla dici pōt. d. 252 lib. 2 nu. 6

Sententia vbi in iudicatum tranſiuit ob non profecutam appellationē, vtrum parti appellanti obeſſe poſſit, d. 208. lib. 3. nu. 4

Sententia licet nulla, confirmat̄ qñ de eius iuſtitia conſtat, dec. 116. lib. 1. nu. 1

Snīa an impediri, vel ſuſpendi poſſit p partē aduerſam prætendentē alia articulare, & petentē ob id vlterius audiri, d. 34. l. 3. n. 1

Sententia ſine probationibus prolata de iure nulla cenſetur iniuſta, & neutiquam executioni mandanda, dec. 77. li. 3. num. 6

Sententia lata per vnum Auditorem poteſt p alium in vim generalis commiſſionis ſubrogatum ſubſcribi, dec. 23. lib. 1. nu. 1

Snīa executorialib. litteris inſerta fidē oſno facit: quod locum hēat in caſu, vbi de probāda commiſſione agitur, eo fine, vt beneficiū reddat̄ litigioſum, d. 14. li. 1. n. 4. & 5

Sententia quæ prætenditur tranſiſſe in rē iudicatā, an ex iuriſdictionis defectu de nullitate argui poſſit, & ob id executoriales datæ veniant relaxandæ, dec. 186. lib. 3. nu. 1

Sententia lata contra intrufum ſuperueniente iure partis tertiæ probatorio effectualiter ad fauorem illius, ét alia ſnīa ferri pōt non obſtante prima aut aliq̄ impedimēto adferente, dec. 87 lib. 2. nu 2

Sententia vbi nulla extiterit, executoriales litteræ nullatenus ſunt relaxandæ, dec. 96. lib. 2. nu. 1

Sententia inſerta executorialibus fidem faciēte ex actis de rei veritate apparente poteſt ab Auditore ſubſcribi, d. 477. li. 3. n. 2

Sententia lata poſt inhibitionem emanatam vigore commiſſionis aduocatoriæ, & ſubreptitia, neque habentis iuriſdictionem, de iure eſt attentata, & ex ſtylo Curiæ tenetur, quamuis de iure ſperni poſſit, dec. 74. lib. 2 nu. 1

Sententijs tribus latis, ſi non pareat pars tanquam contumax, quæ de commiſſo ſpolio notatur procuratoribus licet non comparentibus, benigne ad cum ea agi ob contumaciam debeat, dec. 127. lib. 2. nu. 2

Sententia lata etiam in fauorem non profecuta per appellationem, trāſit in rem iudicatam, dec. 101. lib. 2. nu. 2

Sententia poſt iudicem recuſatum, vtrum p valida debeat hēri, an penitus adhibiri, dec. 162. lib. 2. nu. 2

Sententia ex quo de eius iuſtitia nullum inijciatur dubium, licet nulla fuerit declarata, poteſt tamen confirmari, ibid. nu. 3

Sententia an ex hoc nulla prætendatur, quod neque in prima, neque in vltima commiſſione a iudice ſuper nullitatibus fuerit pronunciatum, dec. 186. lib. 2. num. 3

Sententiæ de conformiter latæ vim obtinent rei iudicatæ nec tertia ob id requiritur, nec impedimentum aliquod Aegid. conſtitutio producere poteſt. dec. 37. lib. 2. nu. 1

Sententiæ latæ cōtra procuratorem qui deſiit eſſe procurator, ſunt nullæ, d. 797. li. 3. n. 1

Sententiæ tres etiam conformes latæ in petitorio contra coadiutores non adimunt ius vni coadiutorum, qui non fuit citatus, & ob id ignoratus dici, & haberi debet, dec. 211. lib. 2. nu. 1

Sententiæ latæ in partibus in fauorem beneficiati a maiori parte Capituli reuocantur ſi non fuerit admiſſus ab Ordinario iuxta formam ſtatutorum, dec. 435 li. 3. nu. 1

Sententiæ quæ dicuntur nullæ ob defectum iuriſdictionis, & mandati, ſi poſtea ratificentur per vltimum, & ſufficienter plenum mandatum, vtrum poſſint reualidari, deci. 566. lib. 3. nu. 3

Sententiæ latæ tres etiam conformes contra primum coadiutorem, in cuius ius ſucceſſit alter, non eneruant ius ſcdi, eo nō citato & inſcio, cum potuerit primus pēnituiſſe, & colluſiſſe cū aduerſario, & iō permiſiſſe contra ſe ferri ſnīas, dec. 236. lib. 3. nu. 2

Sententiæ executio vtrum fieri debeat p poſſeſſione adipiſcenda poſt datam de reſtituendi meliorameritis cautionem, vel ſatisdationem, dec. 16. lib. 2. nu. 1

Sententiæ antiquæ, an credatur ſine proceſſu, dec. 1302. lib. 3. nu. 1

Sententiam habens in cōtrarium, omnes ſoluit expenſas, tam intra, quam extra Curiā in litigio factas, & pars actoris, quæ alimēta petit nulla amplius habere debet, ſed q̄ ſcere, dec. 146. lib. 3. nu. 5

Sententiam ſi tulit contumax fictus, auditur appellans, dec 135. lib. 3. nu. 2

Snīam iam latam vtrum quis in ſui fauorem ratificare poſſit, necne, d. 566. lib. 3. nu. 7

Snījs duabus ēt habitis fauorabilib. quando denegetur ſequeſtrum, dec. 634. li. 3. nu. 2

Sequeſtra cum odioſa ſint, frequenter venit reuocanda, de. 97. li. 2. nu. 1

Sequeſtra ſi fiant a iudice, qui non habet authoritatem ſequeſtrandi cum odioſa ſit ſequeſtratio, veniunt reuocāda, d. 29. l. 3. n. 1

Sequeſtrator deputatus, vbi de eo fuerit orta ſuſpicio ſiniſtra, remouendus eſt, dec. 494. lib. 3. nu. 3

Sequeſtrator dari poteſt in ſecunda inſtantia ad inſtantiam rei, cum eius procurator nō nominauerit in prima, ex quo perſonas notas habebat, dec. 77. lib. 1. nu. 1

Sequeſtro appoſito poſt latam ſententiam accedente conſenſu iudicis de inhibitione facienda in partibus, an poſſit peti declarari inhibitionem illam ſine præiudicio ſequeſtri aliās appoſiti, de. 546. lib. 3. nu. 1

Sequeſtro pars grauanda non eſt in prima inſtantia, cum id regulariter ſit prohibitum, dec. 634. lib. 3. nu. 4

Sequeſtrum ob cauſſam cum cautione data relaxari poteſt, dec. 16. lib. 1. nu. 2

Sequeſtrum cuius rei cauſſa potiſſimum veniat parti petenti concedendum, vel non, dec. 454. lib. 3. nu. 2

Sequeſtrum ob cōtentum iudicis nō ſolū fit, ſed ēt ob animæ periculū, & publicā Eccleſiæ vtilitatem, ideo talib. catib. nō expectatur probatio diffinitiuæ, dec. 469. li. 3. nu. 7

Sequeſtrum ante prolationem diffinitiuæ ex iudicis officio apponi poteſt, d. 466. l. 3. n. 4

Sequeſtrum commiſſiones, & inſa cōtra partem aliq̄ decreta, poſſunt verba obtinere partis aduerſæ, q̄ eidem nequaq̄ noceant vt enunciatiuē prolata, dec. 526. li. 3. nu. 2

Sequeſtrum imponendum eſt non obſtante abſolutoria ab excommunicatione, deciſio 1280. lib. 3. nu. 1

Seruitus beneficio per præſcriptionem longi temporis vtrū induci poſſit, d. 254. l. 3. n. 3

Seu, dictio, non ſemper alternatiue ſumitur, ſed aliq̄n ēt ponitur copulatiue, vel augmētatiue, vt in præſenti caſu, d. 275. li. 3. nu 6

Si quis dicat, dico ſententiam nullam, & ſi qua eſt, appello, cauſſa nullitatis eque principaliter conſideratur, dec. 101. li. 2. nu. 6

Si reſignans poſt reſignationem ſpolietur, & demum attentando ſpoliet ſuum ſpoliatorem, & demum reſignatarius intret, non dicitur attentare, ſed efficitur pacificus poſſeſſor adeo, quod poſt eius mortem erat locus alleg. Lap. dec. 97. lib. 1. nu. 1

Sigillum inſtrumenti, & notarij recognitio legalis neceſſaria eſt, ad hoc, vt inſtrm̄ authenticum dici poſſit, dec. 164. lib. 3 nu. 2

Signatura gratiæ non rato mouetur exēplo ſuperiorum, vel prædeceſſorum officialiū ad aliquid concedendum, vel denegandū, dec. 244. li. 3. nu. 3

Signatura gratiæ inumari ſolet concedendo, vel denegando, dec. 215. lib. 2. nu. 3

Signatura gratiæ lapſo tempore reſtitutionis, vel poſt iudicatum ex benignitate, aliquando concedit reſtitutionem, d. 276. li 3. n. 7

Signatura gratiæ facultatem dandi articulos in partib. in cauſſa aliās in curia agitata cōcedere poteſt, idque Auditorib. libero arbitrio etiam attribuere, d. 256. lib. 3. nu. 3

Similitudinem gratiarum ſufficit in eo probari, quæ negotium principale concernit in aliis, licet ſint diſſimiles, d 685. lib. 3. nu. 5

Simonia non inducitur licet in mandato dicatur, cum habeam intentionem reſignādi in fauorem talis, conſtituo eum procuratorem meo nomine libere reſignandi in manib. Papæ, vel Legati, dec. 79. lib. 1. nu. 1

Simonia inducitur propter mandata correſpectiua eodem die facta de retroceſſione, & regreſſu, dec 81. lib. 1. nu. 1

Simonia admiſſa ratione beneficij litigioſi ab vna partium, an ob id alia etiam ad beneficia reddatur inhabilis, d. 145. lib. 3. n. 1

Simonia realis commiſſa, & obiecta, an reſcindat ſententiam iam latam, d. 411. lib. 3. n. 1

Simoniaca fraus alicui obiecta, qui de ea ante quam obijceretur abſolutus fuit a Papa, non impedit rata eſſe, quæ ab eo geſta fuerunt, dec. 411. lib 3. nu. 3

Simoniaca dicitur reſignatio facta in vim mādatorum correſpectiuorum eodem die factorum, dec. 82. lib. 1. nu. 1

Simoniaca reſignatio, ex quibus probetur, de eiſ. 1239. lib. 3. nu. 2

Simoniacus contractus, qui realis dicitur, quo modo ſuſpicionem iudici pariat quod fuerit inductus, dec. 144. lib. 2. nu. 2

Simoniam vtrum omnis reſeruatio regreſſus præſupponere dicatur, dec. 687. lib. 3. nu. 1

Simoniam conuentualem committens, efficitur incapax ad alia beneficia obtinenda, licet Epiſcopus cum eo diſpenſare poſſit. de eiſ. 83. lib. 1. nu. 1

Simplex narratiua, & ex quidem de facto alieno, nihil releuat, dec. 174. lib. 2. nu. 3

Simplex negligentia in non appellando intra decendium ſuffragatur aliquando procuratori, nō tā dolus malus, d. 439. l. 3. n. 4

Simplex beneficiatus pœnitentiarius peccatoris abſoluti, & portionarius eiuſdem Eccleſiæ, cuius eſt pœnitens beneficiatus fidem faciens de abſolutione, ſuſpectus eſt, ſecus eſt in pœnitentiario Apoſt. quia non deliguntur, niſi perſonæ egregiæ probitatis, vt paulo ante, dec. 620. lib. 3. num. 5. & 6

Simplex ius habere in duab. parrochialib. & ex indulto Apoſtolico, ſeu per diſpenſatio nē obtinere, diuerſa ſunt, d. 678. lib. 3. nu 8

reſignatio nullam præſupponit amplius in reſignante reſeruationem fructuum, & poſſeſſionis, vtpote omnib. abſolute translatis in reſignatarium, dec. 335. lib. 3. nu. 1

Simplicib. copijs, vel extractis ext. originalia inſita, iſtis apud aduerſam partē exhibētib. vtrū fides ſit adhibenda, d. 124. li. 3. n. 1. 2

Simpliciter reſignans, & ſic non vlterius poſſidens, legitime continuans in poſſeſſione decennio, vel quadriennio retroceſſiſſe p̄ſumitur, dec. 87. lib. 3. nu. 3

Societas facilior, & frequentius in mobilibus quam in immobilibus contrahi solet,dec. 637.lib.3 num 2
Et in immobilibus, solum, quando venit intelligendum statutum, vide ibi. nu.seq.
Socius vendere volẽs ad id, vt possit effectualiter perfici vẽditio, tenetur socii volũtatẽ requirere,& consensum,d.660. lib.3.nu.4
Sola supplicatione impetrata gratia,si producta fuerit in iudicio possessorio, treiq; eius vigore habitæ conformes sententiæ,litteræq; executoriales subsecutę, vsque ad brachij executionem inclusiue fuerunt, eiusdem citra dubium omnẽ gratiæ interuenisse partis consensu ratificationem est cẽsendum,dec.91.lib.3.nu.6
Sola signatura stante vtrum œconomus impedito Episcopo Ordinario loci ratione delictorum possit beneficia collata confirmare litteris non expeditis,d.273.lib.3.nu.1
Sola mandati procuratorii productione litis contestatio non præsumitur inter partes, decis.5.lib.2.nu.1
Sola signatura supplicis libelli, gratiæ adimpletionem demonstrat,dec.69. lib.2.nu.2
Solis ex instrumentis non fit comprobatio introductæ consuetudinis,sed etiam ex testibus,dec.278.li.3. nu.5
Sollemnitas iudiciaria, an in carceratione ẽt requiri videatur, cum periculum sit in mora,& metus subsit delinquentem fugam capere posse,dec.618.lib.3.nu.5
Sollemnitas statutaria non requiritur in actu de necessitate faciendo,d.867. lib.3.nu.5
Soluens fructus in quos fuit condemnatus timore brachij secularis ex parte, exempli gratia aureos centum cum protestatione sui iuris conseruandi,illo docto ad restitutionem eorum aduersarius venit condemnandus,dec.232.lib.3.num.5
Soluens reliquum vigore pacti in venditione propositiactionem, sibi quærit,ita vt do missi translatio amplius retardari nõ possit,dec.253.lib.3.nu.3
Soluentis pecuniæ vt plurimum in casu dubio esse præsumuntur,dec.616.lib.3.nu.3
Soluentis pecuniæ vt plurimum in conuentione positum,an releuet in probatione dotis numeratæ,vel notet collusionem, dec. 440.lib.3.nu.2
Soluto aliquibus facta nomine alicuius prælati, an dicatur tamquam negotiorum gestoribus,& factoribus facta fuisse,an simpliciter,dec.141.lib.3.nu.1
Solutio decimarum an recompensari debeat cum pensionibus decursis, quarum caussa incocitata est,dec.164.lib.3.nu.2
Solutio & delegatio possunt executioni obijci,dec.1230.lib.3.nu.1
Solutio facta vnica numeratione,non differt ab ea,q̃ est facta pluribus vicibus,d.739.li.3.3
Solutionem pensionis,aut depositionẽ eiusdem,si pars in curia procuratori partis aduersæ habenti speciale ad id mandatum se facturam an offerat,debet eam facere oblationem cum protestatione damnorum, & interesse,ad effectũ, vt possit absolui, nec fiat progressus,vsque ad brachium sæculare,dec.49.lib.3.nu.2
Solutum vel cessum ex caussa societatis,quãdo præstet liberationem,vel non, d.1344. lib.3.nu.1
Sororis filius,qui non est de agnatione patroni,an possit habere collationem beneficij ex præsentatione patroni stãte cõditione, quod debeat esse de agnatione præsentandus,& habilis ætatis ad celebrandum ipso habili non existente ob minorem ætatẽ, dec.442.lib.3.nu.4
Spatium temporis in compulsorialib. ad iurium productionem appositum,non solũ concedunt partium fauore, sed etiam notariorum,dec.644.lib.3.nu.3
Speciale mandatum an requiratur ad hoc, vt procurator appellãtis per extraiudicialem appellationem possit negotium deuoluere,dec.43.lib.2.nu.1
Speciali procuratori si fiat protestatio a parte agente,& intimatio, non autem principali ipsi ad effectum,vt dimittat possessionem,an releuet actorem,dec.72.li.3.nu.1
Specialis commissionis vigore, si alteri iudici fiat caussæ controuersiæ cõmissio,& terminus præfigatur de docendo prioris iudicis sententiam esse nullam, si is terminus labatur sine eo,quod nullitas probetur,potest secundus iudex priorem sententiã, aut ratificare,aut infringere,d.191.lib.3.nu.2
Specialiter quæ articulari debent, si non eo modo,quo requiritur,fuerint deducta,non prosunt articulanti,dec.236. lib.3.nu.3
Specifica mentio fieri debet Diœcesis, in qua vacat beneficium, & ad quam expectatiua extenditur tam in mutationib.quã in extẽsionib.in supplicatione, d.175.li.2.nu.1
Spirituales fructus percipi ab aliquo dñr qui administrationẽ officij.vel dignitatis exercet,tpales vero, qui prouentus annuos in sua commoda conuertit,d.83. lib.3.nu.4
Spiritualia nõ nituntur traditione rei,& pendent a consensu Papæ,d.565.lib.3.nu.12
Spolians non auditur, nisi spolio purgato cũ restitutione possessionis,fructuum,& damnorum, vsque ad vltimum quadrantem, dec.473.libro 3.numero 1
Spoliis an audiri post tres latas debeat in petitorio reseruatis fructibus, & expensis in finem litis,dec.260 lib.3.nu.2
Spolians aliquem,& vigore breuis possessionẽ capiẽs,condẽnatur in fructus peeptos, & tenetur ad restõnem,d.358.li.2.num.2
Spolians licet sciat spoliatum nõ habere ius in beneficio,non tamen debet sibi propria authoritate ius dicere,dec.223.li.2. nu.3
Spoliantes an a dolo excusari possint, ex quo quælibet iusta caussa talem producat excusationem,dec.260.lib.3.nu.4
Spolians sciens sibi ius competere cõtra spoliatum,etiam scire debet,quod ius propria sibi authoritate dicere non debeat,nec possidentem sua priuare possessione, ibi.nu.5
Spoliari nemo debet de facto,sed procedere debet citatio,dec.1087.lib.3.nu.1
Spoliator qui in cõtrarium tulit sententiam, statim cedendo vtrum sibi reseruare possit ius in re principali,dec.602.lib.3. nu.1
Spoliator non põt agere de spolio, nisi prius eo purgato,dec.473.lib.3.nu.4
Spoliatum se prætendens a nouo possessore, de nouo spolio agere debet, non veterem actionem,quæ in ipsum translata non fuit innouare,dec.280.libro 2.num.3
Spoliatum se prætendens beneficij possessione,& fructib.ob non solutionem pẽsionis, quam multis annis non fecit,vt ex propria confessione,etiam iuramento vallata constat,an sit restituendus,posito quod sub pœna priuationis beneficij ea annuo decursu non soluta fuerit facta de eodem beneficio priuatio,dec.367.lib.3.nu.1
Spoliatum se asserens, & ideo in iudicio de spolio agens,si probare sufficienter non potest possessionem, qua se asserit spoliatũ, in vanum laborare dicitur,& a iudice non auditur,dec.9.lib.3.nu.2
Spoliatus execrabilis venit restituendus, dec. 866.lib.3.num.2
Spoliatus non probans possessionem, qua se dicit spoliatum,nihil efficere quod validũ sit potest,dec.143.lib.2.nu.2
Spoliatus anteq̃ in caussa procedatur, ad omnia venit restituendus,dec.178.lib.2.nu.4
Spoliatus confitens spolium in commissione quadam,& committens caussam cõtra aduersarium,& pariter accedentẽ alis confessione supplicationis nouæ prouisionis, tamen omnibus confessionib. reuocatis per procuratorem, etiam speciale mandatum non habentem ad reuocandum,stante generali,in possessione sibi non præiudicat, dec.115.lib.3.nu.7
Spoliatus li sub certis conditionib. conuenit cum spoliante,vtrũ ad earum obseruationem de iure teneatur,dec.473. lib.3.nu.2
Spoliatus an post tres sententias conformes latas in petitorio veniat audiendus de iure reseruatis fructib. & expensis vsque ad finem litis,dec.223.lib.2.nu.1
Spoliatus ante oĩa est restituendus ad euitandam dilationem diutine in spolio persistẽdi,dec.356.lib.1.nu.4
Spoliatus a possessione capta vigore transũptũ supplicationis tantum,est restituendus dec.789.lib.3.nu.1
Spoliatus nullum ius habens in re, non est restituendus,dec.1138.lib.3.nu.1
Spolij admissi tempus a quo die currere incipiat, dec.678.lib.3.nu.7
Spolij in causa mandatum de manutenendo spoliator an petere iure possit, interim dũ causa discutiatur,dec.482. lib.3. nu.1
Spolio vtrum agere possit resignatarius contra prouisum a Capitulo, cũ spoliatus sua resignatione,stante sibi antea facta cum regressu reseruato,& fructib.in persona tam defuncti, non ceperit possessionem Capitulariter,dec 522.lib.3.nu.2
Spolio agere potest contra intrusum,qui nulliter resignauit,maximè vbi in resignatione fuerit clausula,non aliter,nec alio modo,illis constitutionibus suo effectu priuatis,dec.516.lib.1.nu.6
Spolio probato fit condemnatio semper a die intrusionis,dec.190. li.3.nu.5
Spolio agere potest resignans contra resignatarium,qui vbi nulliter facta est resignatio non tamen restituit possessionem resignati,dec.47.lib.3.nu.4
Spolio si agatur,& petatur remissoria, suspicio est ne ad prolongationem remissoria petatur quo diutius spolium suum tueatur spoliator,dec.479.lib.3.nu.5
Spolio non purgato nõ potest in causa ipsius ad vlteriora fieri progressus, nisi liquidatis,& fructib.& expensis,d.296 li.3.nu.1
Spolio existente doloso,vbi spoliatus de iure non conuenit beneficium, additur spoliatus etiam latis tribus conformibus sententijs,dec.223.lib.3.num.2
Spolio agens recte admodum agere si probet a se captum fuisse possessionem,& in ea aliquo tpe pacifice vixisse,dec.565.li.1.nu.5
Spolio existente doloso post tres conformes latas non auditur spolians in petitione dilationis expensarum,vsque ad finem litis, dec.260.lib.3.nu.2
Spolio probato vtrum spoliator excipere possit contra spoliatum de notorio non iure petentis restitui ob non expressum verum valorem beneficij.dec.616.lib.3.nu.1
Spolio cum agitur,absurdum esset recurrere in eo pro fructuum liquidatione ad iuramentũ,cũ sit nulla per testes liquido requirere,q̃ est res mali exẽpli,d.597.l.3.n.2
Spoliũ ẽt aliqñ bona fide fieri an possit,d.190 li.3.nu.4.ii ptẽdatur ex incidẽti,acto principaliter de matrimonij inualiditate,vtrũ de spolio sit agendũ suspensa caussa matrimoniali ex eo,q̃ omnis spoliatus anteoĩa de iure veniat restituendus,d.18.li.3.n.14
Spoliũ,an possit turbationis pallio velari ex eo,q̃ spoliator dicatur antea possedisse ea,q̃ per spoliũ sibi vendicauit,d.590.l.3.n.8
Spolium admissum anteq̃a vlterior fiat in actu iudiciario progressus,olim purgandũ est per spoliatorem,d.589.lib.3.nu.1

Spolium vtrum ex relatione teſtium, qui litteras ex partib. ſe vidiſſe atteſtantur ipſius ſpolianti principalis ſatis ſufficienterq. probetur, dec. 168. lib. 3. nu. 1

Sponte hæreſim abiurans, & ita voluntarius reconciliatus, tali ſtatuto non continetur, & beneficiari poteſt, dec. 103. lib. 2. nu. 2

Spurius filios ob illegitimitatem non debet impediri, quo minus incommodum ipſius a parte ſtatuta integre conſequatur, d. 389. lib. 3. num. 4

Spurius dicitur, qui ex coitu lege non approbato natus eſt, dec. 1168. lib. 3. nu. 3

Stabile melius de iure ſuo docenti, eo licet non plene probato, motus proprij vigore adiudicatur, dec. 681. li. 3. nu. 1

Stabilimento quodam religionis Hieroſolymitanæ conceditur ſuis fratribus, vt bona per ipſos acquiſita vita durante poſſideant, dec. 436. lib. 3. nu. 3. Limita hoc, & intellige ibid. vt num. immediatè ſeq.

Stabilimentis religionis, an per breuia dicatur aliquando derogari, dec. 368. li. 3. nu. 1

Statuæ etiam non affixæ, perpetuo tamen ibi manſuræ, an veniant in venditione domus, vide diſtinctionem dec. 832. lib. 3. nu. 1

Status etiam talis, qualis in infante eſt conſiderabilis ex ſententia Afflij, deciſ. 514. lib. 3. nu. 4

Statuta non raro derogant iuri communi, deciſ. 197. lib. 2. nu. 4

Statuta vtilis in recognoſcenda manu & apochis priuatis, requirunt tres teſtes recognoſcentes, aliud eſt de ſtylo curiæ, dec. 527. lib. 3. nu. 5

Statuta quæ prohibent appellationem in ijs caſibus, in quibus de iure ciuili non eſt licitum appellare, an veniant ſeruanda in curia Romana, dec. 181. lib. 2. nu. 6

Statutaria præſcriptio ann. decem & ſex, non lædit pupillũ tantum contra eũm præſcriptionem ex iure cõmuni, dec. 504. li. 3. n. 4

Statuti derogatio nõ falſificatur tamquã ſubreptitia, ſi de expreſſa Pontificis conceſſione conſtet, dec. 142. lib. 2. nu. 1

Statuti derogatio per Pontificem facta alicuius eccleſiæ ad inſtantiam partis, quæ prætendit de ſuo intereſſe, ſi appareat expreſſe de voluntate Pontificis derogatoria, valet nec poteſt notari tamquam ſubreptionis vitio laborans, dec. 87. lib. 3. nu. 1

Statuto ſi vis probatoria inſtrumento adimatur, nullam vt fidem facere poſſit, nullius q. eſt in futurum momenti, tali inſtrumento probato nulla de interpoſitione iuramenti habita fieri poteſt, dec. 8. lib. 1. nu. 4.

Statuto ſtante, quod poſt annum non poſſit agi de nullitate, quo caſu intelligatur: & quando quis poſſit agere, & excipere, non obſtante ſtatuto, dec. 941. lib. 3. nu. 1

Statuta in forma probanti eſſe dicuntur, quando originalia ſubſcripta ſunt a notario, & habent faciem antiquitatis, licet manus notarij ob nimiam antiquitatem non recognoſcatur, dec. 382. lib. 3. nu. 1

Statuta antiqua multum ex teſtium confirmatione validantur per depoſitionem virilis obſeruantiæ, ibid. nu. 2

Statutum loquens de filijs, & nepotibus hæreticorum, an ob ſui generalitatem complectatur & filios, & nepotes poſt mortem auorum prognatos, dec. 38 lib 3. nu 4

Statutum tollens actionem quoad petitionẽ adæquationis, vtrum etiam tollat actionem principalem quoad bona, dec. 398. li. 3. n. 2

Statutum verbis loquens in generali, vtrũ et bona mobilia complectatur, dec. 637 li. 3. n. 1

Statutum verbis mentionem pacti faciens, de non diuidendo rem, niſi certo tempore decurſo, an extendatur ad caſum, in quo nullũ pactum interceſſit, dec. 660. lib. 3. nu. 1

Statutum dans formam actus gerendo, an debeat præciſè obſeruari, dec. 474. lib. 3. nu. 1

Statutum Bononiæ in materia teſtamentaria, quomodo intelligatur, dec. 1269. li. 3. nu. 1

Statutum priuans hæreticos reconciliatos, nõ extenditur ad ſuſpectos, dec. 999. li. 3. nu. 1

Statutum contrarium iuri, & ideirco nullum eſt, non debere recipi in canonicos, niſi ex ordine nobilitates equeſtri, niſi per Papam approbetur, dec. 492. lib. 3. nu. 6

Statutum vires inſtrumentorum, & fidem probationum tollere poteſt, debitum autem nequaquam, dec. 504. lib. 3. nu. 10

Statutum Parmæ & Placentiæ vetat appellari in caſibus in quib. & ius commune adimit commodum appellandi, dec. 182. li. 3. nu. 6

Statutum quæ facere poſſit, & an debitum tollere queat vi præſcriptionis, & per idipſum probatio inſtrumẽti auferatur, d. 8 li. 1. n. 6

Statutum reintegrans feminas ab inteſtato defunctis maſculis, an poſſit reintegrare ſtante teſtamento, dec. 958. li. 3. nu. 1

Statutum de annorum decem, & ſex præſcriptione, ſubrogatorium eſſe poteſt præſcriptionis vigore iuris communi approbatæ, ſcilicet 30. ann. quæ tamen non currit contra pupillum, dec. 504. lib. 3. nu. 12

Statutum vbis omnes reijcit exceptiones præter falſitatis, & ſolutionis, dec. 461. li. 3. n. 4

Statutum reintegrans feminas condito teſtamento intelligitur vſque ad legitimam tãtum, dec. 959. lib. 3. nu. 1

Statutum de appellatione mentionem faciẽs ordinem rerum & temporum reſpicere dicitur, dec. 111. lib. 1. nu. 6. Et quomodo intelligendum in ſententijs, & an in interlocutorijs, an vero diffinitiuis, ibi. nu. 7

Statutum mendicitatem inducens in fratrib. non habet locum in monialib. ibi. Diſtingue tamen, & declara, dec. 1107. li. 3. nu. 1, & dec. ſeq.

Statutum etiam in fauorem Eccleſiæ factum, ſi tamen ſit exorbitans a iure, non eſt ideũ dum, vt odioſum odio irrationabili, dec. 328. lib. 3. nu. 4

Statutum articulans de donatione non comprehendit donationẽ ob cauſſam, ibid. n. 6

Statutum comprehendens deſcendentes ex linea materna, & per quod alter alterius odio prægrauatur odioſum eſt, deciſ. 259. lib. 2. num. 4

Statutum annullans donationes, vt non comprehendit donationes ob cauſſam, ita etiã ſtatutum de reſeruationibus non extenditur ad reſeruationem factam ob cauſſam, ibid. nu. 6

Statutum dans formam citandi non ligat forenſes, dec. 982. lib 3. nu. 1

Statutum Eccleſiæ ſi non admittat reconciliatorum natos, aut hæreticorum ad beneficia, an valeat in præiudicium talium reconciliatorum, ita, vt ob id incapaces reddantur, dec. 38. lib. 3. nu. 1

Statutum de faciendo compromiſſum inter coniunctas perſonas debet intelligi etiam pro pluribus vicibus donec lis terminetur, dec. 867. li. 3. nu. 4

Statutum requirens certam ætatem ad beneficium obtinendum, extenditur etiam in permutatione, dec. 1135. li. 3. nu. 1

Statutum ſpeciale alicuius loci, an per ſuperuenientiam generalis ſtatuti totius prouinciæ infringi poſſit, ita vt in irritum decedat, dec. 191. li. 2. nu. 1

Statutum quod libris mercatorum credatur, eſt inductiuum peccati, dec. 651. li. 3. nu. 1

Statutum quod vetat acceptationem, & iuris acquiſitionẽ in beneficio fieri per filios & nepotes reconciliatorum, an licet Epiſcopum, qui obtinuit diſpenſationem licet fuerit filius combuſti, dec. 328 li. 3. num. 1

Statutum aliquando interpretationem in iudicio faciendam, & extra, legitimè licet probatam, excipere dicitur, dec. 8. li. 1. num. 8

Statutum loquens de appellatione locum habet in ordinatorijs, non dec-orijs, d. 49. lib. 2. nu. 5

Statutum inhabilitans filios, & nepotes hæreticorum, ſiue reconciliatorum, non protenditur ad filios, ſeu nepotes eorum, qui ſua ſponte omnino penitus vigente reconciliati fuere, dec. 120. lib. 2. nu. 1

Statutum aliquando vt locum non habeat neceſſario ſpecialiſſimam requirit derogationem, dec. 139. lib. 2. nu. 1

Statutum diſponens, quod ſpurij patri ex teſtamento, vel ab inteſtato ſuccedant, non valet, dec. 1168. lib. 3. num. 4

Stylus quod parte citata in termino probatorio vlterius non citetur, ad videndum iurare teſtes valet, dec. 955. lib. 3. nu. 1

Stylus loci, vbi inſtrumentum fit, ſi facit fidẽ fieri inſtrumento ſine teſtibus, die, & horæ confecto, eſt probandus, dec. 40. lib. 3. nu. 5

Stylus non dicitur eſſe in contrarium cum caſus non acciderit, dec. 151. lib. 3. nu. 1

Stylus quod teſtes iurent in termino probatorio parte non citata, eſt probatus, deciſ. 996. lib. 3. nu. 2

Stylus, vt valeat debet probari per 40. ann. & plus ita obſeruatur, dec. 1099. lib. 3. nu. 1

Stylus curiæ obſeruat, vt etiam poſt adeptam poſſeſſionẽ, & datam compoſitionem Datario, an adhuc ante extẽſum conſenſum reſignans poſſit variare, dec. 458. lib. 3. nu. 6

Stylus ſi ſit de conſuetudine examinare teſtes in partibus per vim remiſſionæ debet obſeruari, dec. 449. lib. 3. nu. 1

Stylus curiæ eſt, vt vbi ad declaratoriam eſt procedendum, ſi per viã monitorij in cauſa ſit proceſſum, eiuſdem monitorij reintegratio fiat, dec. 124. li. 2. nu. 2

Stylus mercatorum actibus Cambij intercedente mandato non neceſſario requirit teſtium depoſitionem de actibus ſingulis in ſpecie, dec. 508. lib. 3. nu. 3

Stylus curiæ obſeruans facienti aliquid infra annum concedi biennium cauſſa appellationis, obtentis tamen intra annum fatalibus, non habebat locum conceſſio biennij, dec. 1. li. 2. nu. 4

Stylus curiæ obſeruat, vt in tractatu litigioſo expenſarum depoſitio vnus Iulij fiat, dec. 468. lib. 3. nu. 4

Stylus curiæ licet ſit, vt monaſteria inſtar Epiſcopatuũ matura deliberatione præmiſſa conferantur conſiſtorialiter, tamen vide re licet aliquando extra conſiſtorium etiã concedi, dec. 184. lib. 3. nu. 8

Stylus Rotæ ſemper fuit, quod poſſit dari de Aegidiana tam in prima, quam in ſecunda inſtantia cauſſæ, dec. 214. lib. 3. nu. 2

Stylus curiæ Romanæ eſt, vt antequam procedatur ad declaratoriam monitorij fiat reintegratio, dec. 261. lib. 3. nu. 2

Stylus curiæ non obſeruat, vt quis non capiat duas aut plures datas eadem die, & deinde vnam hoc die expediat aliam alio tempore pinguiorem, dec. 514. li. 3. nu. 3

Sublata cauſſa excommunicationis, ſ. ſolutione factæ pecuniarum, pro quibus aliquis fideiuſſerat, tollitur & ipſa cenſura ex communi regula, ſublata cauſſa tollitur effectus, dec. 573. lib. 3. nu. 5

Subornatio teſtium ſi metuatur, & conſtet de metu teſti. propter potẽtiam partis, non ſatis probari poteſt verſimilitudo inductorum ad talium contrariam comprobationem ratione concubinatus ſubortarum, d. 229. lib. 3. nu. 2

Subreptitia eſt gratia, cum Papæ perſuaſum fuerit, ſupplicantem habere mandatum, cui nullum habuerit, nec habeat in præſens, dec. 568. li. 3. nu. 2

Subrogatio in ius adimit vim regulis ſupradi

ctis,æque,vt cessio,& subrogatio simplex, decis. 459.lib 3.num.2.& nu.seq.

Subrogatio si non conster,nisi in quadam narratiua in actis deducta, vtrum valida dici possit,dec.549.lib.3.nu.3

Subrogatio quæ per Papam fieri solet plerũque fit sub conditione quatenus beneficiũ non est lingiosum, ibid.

Subrogatio fructuum alterius generis,vel speciei a prioribus non præbet liberationem solutionis decimarum, dec.425.li.3.nu.5

Subrogatio licet anterior, an nulla sit subrogato posteriori ottendente beneficium dupliciter esse reseruatum,dec.588.lib.3.n.1

Subrogatio quando dicatur recte facta, decis. 1196.lib.3.nu.1

Subrogatus illi,qui de spolio agebat, an actionem tamquam transmissam de spolio continuare possit,dec.383.lib.3.nu.1

Subrogatus sapit naturam eius, in cuius locũ subrogatur,dec 125.lib.2.nu.4

Subscriptio notarij in locum alterius in dubio non intelligitur per substitutum, dec, 104.lib.3.nu.1

Subsequens actus animum possidere prætendentis facile demonstrat, an tutorio nomine,vel alio sit gestus, d.326.lib.3.nu.2

Subsistente nullitate executionis ea quamuis facta sit,lis nequaquam dicitur finita, dec. 101.lib.2.nu.4

Substitutus a Vicario Episcopi habente facultatẽ substituendi potest exequi commissa Vicario substituenti,& incepta per substitutum possunt perfici per substituentem, & postea dubitaretur de iurisdictione, & non fuisset appositum in partibus,nec in curia, quod processus saluari posset, secus si fuisset oppositum, dec.316.lib.4.nu.1

Succedens in ius alterius per vim coadiutoriæ contra quem tres conformes sententiæ antea fuerunt prolatæ, vtrum ex hoc aliquod capiat nocumentum, d.239 li.3.n.1

Succedens ab intestato,an teneatur scientiam probare vitæ, vel mortis matris præteritæ dec.666.lib.3.nu.4

Successor in iure alicuius defuncti non potest acceptationem generalem ad speciem deducere,etiamsi cõstet de noua prouisione, dec.828.lib.3.nu.1

Successor non reclamans de spolio facto per prædecessorem, intelligitur possidere, decis.1083.lib.3.nu.1

Successor possidens per octennium pacifice, & absque aliqua cõtrouersia, vtrũ se iuuare possit regula de triennali, d.97.lib.1.nu.2

Successor rectoris mortui conductori domus Ecclesiæ faciens mandatum de euacuanda, ius sibi istius vigore mandati acquirit, decis.262.li.3.nu.3

Successor possidentis pacifice per octennium, an possit iuuari regula de triennali ex allegatione Lapi,dec.14.lib.2.nu.1

Successor non potest declarare mentem sui prædecessoris mortui,dec.1161.lib.3.n.3

Successor an teneatur addecimas, & pensiones, dec.1181. lib.3.nu.1

Successor quando possit se defendere ex iure prædecessoris,dec.2076.lib.3.nu.1

Successor dicitur hfe probabilẽ ignorantiam sui prædecessoris, dec.848.lib.3.nu.1

Successori non potest præiudiciũ generari ex confessione prædecessoris etiam medio interiurando interposita valoris beneficij, d. 64 lib.3.nu.1

Sufficiens mandatum, vt habeat procurator necesse est ad apertionem testamenti præsertim vbi prouisum est per testatoris munificentiam loco pio,dec.317.lib.3.nu.1

Sufficiens mandatum si procurator agens nõ habeat impeditur processus in causa, & quod agitur nullum est, ob defectum plenioris mandati,dec.74.lib.3.nu.2

Sufficienter probata per famam requiruntur in casibus qui sunt difficilis probationis, dec.679.li.3.nu.1. Et an per testes huiusmodi fama satis dicat posse probari,ibi.n.seq.

Sufficientia instrumentorum ad probationẽ quomodo deducatur,dec.631.lib.3.nu.1

Suffragari noua prouisio non dr, quæ solũ titulũ tribuat possessionis,d.633.lib.3.nu.5

Summarie in beneficialibus cũ iuxta formas cõmissionis fit processus,semper oẽm iuris deductionẽ ad causæ tutelã facientẽ facta præsumitur,ita vt, inconueniens non sit aliũ titulũ a deducto cognizari posse sine iudicij vlla mutatione,dec.246.lib.3.nu.3

Summus Pontifex vacantis beneficij ab ordinario aliqui expiens per breue nomine Cameræ possessionem sine vitio spolij tanquã reseruati,alij conferre põt,d.356.lib.3.n.1

Summus Pontifex facta concessione vnius mensium alternatiuorum, ex coniecturata mente præsumitur sibi reliquorum collationem, ex regula octo mensium reseruasse,dec.4.lib.1.num.1

Summus Põtifex facilior multo esse solet ad gratiarum cõcessionem per resignationem factarum, quam aliarum quarumcumque, dec.160.lib.3.nu.5

Superior confirmans electionem Abbatissæ non capacis gradus, aut dignitatis ob minorem ætatem,inualidè confert confirmationem,etiam non obstante, quod a maiori parte monialium cõcorditer fuerit electio facta,dec.83.lib.3.nu.1

Supernenienti resignationi factæ etiam inualidæ noua prouisione, vtrum per illam reualidetur, dec.188.lib.3.nu.2

Supplementum legitimæ prohiberi non potest a statuto,ne petatur,dec.964.lib.3.n.1

Supplex libellus de reseruatione regressus nullam faciens penitus mentionem stante iure,siue bono,siue malo, an profit parti, vt in aliqua habeatur in consideratione ad cõsequendum intentum, dec.193.lib.2.nu.3

Supplex libellus admittens mutationẽ simul & semel cum extensione, an faciat locum regulæ octo mensium, dec.340.lib.3.nu.1

Supplex libellus duas gratias continens vnã mutationis,aliam extensionis, vtraque gratia potest esse simplex & non mixta, decis. 340.lib.3.nu.3

Supplicans si in narratiua, & supplici libello narret familiarem alicuius Cardinalis, & falso, & istius vigore prouideatur sibi per Papam,prouisio nulla est ex regulis Alex. VI. & Leonis X.Pontificum familiarium fictorum impetratas gratias annihilantib. dec.170.lib.2.nu.1

Supplicatio si non incontinenti ad registrum mittatur cum de stylo Curiæ fit breuis non conferri,nisi registrata supplicatione,incertitudinem partis ratione nominationis diœcesis,de qua in hac causa, dec.193. lib.3. nume.4

Supplicationes resignationum non faciunt aliquam mentionem de procuratore, dec. 2151.lib.3.nu.1

Supplicatio vna & eadem numero admittit diuersas litterarum expeditiones diuersis temporibus & formis conceptas, dec. 514. lib.3.nu.4

Supplicatio debet aliquid operari, dec.2165. lib.3.nu.1

Supplicatio per partem oblata continens beneficij prouisionem ad iuris sui ostensionẽ vtrum absolutoriam extorquere possit, decis.194.lib.3.nu.1

Supplicatio in qua apparet quædam abrasio litterarum, non caret suspicione fraudis ac doli,dec.541.lib.3.nu.14

Supplicatio iuris fictione sub ea data fingitur expedita,sub cuius datæ tempore reperitur fuisse concessa,dec.614.lib.3. nu.8

Supplicatio ad appellandum est admittenda, vbi ex nouiter deductis constat de non iure aduersarij, dec.1384.lib.3.nu.1

Supplicatio si continet indultum gratiosæ cõcessionis,non per id dicitur concessa subrogatio ad actionem amissæ possessionis, dec.275.lib.2.num.1

Supplicatio in qua de accessu reseruato agitur, si non contineat causam ob quam reseruatio facta fuerit, inualida est, & nihil omnino probat,dec.34.lib.3.nu.1

Supplicatio satis probata dicitur ex Bullis, in quibus de ea fit relatio,d.1161.lib.3.nu.3

Supplicatione sola obtentæ gratiæ per modicas dñr habitæ expẽsas, sed quæ p litterarũ expeditionẽ fiunt magnas requirunt expensas, & ideo de partium voluntate obtentæ præsupponuntur, cum nemo suã sine causa iactare præsumatur, dec.91.lib.3.nu.5

Supplicationes in actis productæ, de quibus dubitatur an veræ sint, ad testium præsentiam deferuntur, vt recognitio earum fiat, illæmet ne sint quæ requirebantur, an aliæ ab illis,dec.174.lib.3.nu.1

Supplicationib. extractis ex registro Papæ,vt nõ creditur, ita multo minus ijs, quæ ex registro Cardinalis & Legati Apost. extrahũtur fides adhibenda est ex decisione Rotali, dec.219. lib.3. num.2. Quod qualiter veniat intelligendũ, & latius limitandum, vide nu.immediatè seq.dec.219.lib.3.n.3

Supplicationibus extractis ex registro Papæ, vt fides nõ adhibetur: ita multo minus ijs, quæ ex registro Legati de latere emanant, dec.202.lib.2.nu.1

Supplicationis verba in eius fine posita si nõ magis de mutatione, quàm de extensione loquantur,ita vt incertitudo suspendium animorum, & voluntatis appareat, an vitient gratias expectatiuas,dec.170.lib.3.nu.4

Supplici in libello si contineantur hæc verba, nominatim scilicet facere posse nominantem in dicecesib. in litteris exprimendis, vt alibi,quomodo ista dictio alibi, venire intelligenda, dec.205.lib.3.nu.4

Subreptitia gratia vtrum dici possit ex eo, ꝙ in ea mentio facta non sit de Acolytatu eius, per cuius obitum beneficium vacauerat, stante, quod Papa lite pendente declarauit suæ intentionis fuisse conferre petenti beneficium, posito,quòd defunctus fuerit Acolytatus, dec.162.lib.3.nu.2

Subreptio litterarum Apostolicarum gratiam canonisatam confirmantium clara esse debet,si opponatur,alioquin nil prodesset earũ exceptio opponenti,dec.110. li.3.nu.2

Subreptionis vitium tollitur, quando concedens saltem in genere scire potuit, quod ea cũ ineat, dec.621.lib.3.nu.13

Subrogans alium ad litem prosequendũ, an præsupponatur ob id totaliter ei beneficiũ ipsi litigiosum cessisse, d.69.lib.3.nu.1

Subrogatio aliquando ius dat in statu, & terminis defuncti principalis,ita, vt actio ipsi competens defuncto, etiam ad subrogatum transferatur, dec.190.lib.3.nu.1

Subrogatio non debet habere plus iuris, quã habeat ille, in cuius locum subrogatur,decis.2169. lib.3 nu.2

Subrogatio spolij aliàs clausulas requirit; aliàs subrogatio ad litem, dec 387.li.3.n.2

Subrogatio alia gratiosa est, alia rigorosa, vt alia quoad litem,dec.456.lib.3.nu.3

Subrogatio tollit impedimenta ætatiationis, taliter,ac si possessio fuisset a prædecessore continuata in subrogatũ, d.472.lib.3.n.2

Subrogatio,an excuset prælatum etiam maximæ auctoritatis,vt Card. nalem,ab attentis,ideoq. sequestrum sit reuocandum non obstante partis aduersæ inhibitione,d.561. lib.3.num.2

Subrogatio ad litem,si nõ fuerit expressa, an potuerit

poterit ſuffragari ei, qui dicit ſe ſubrogatum,dec.576.lib.3.nu.3
Subrogatione, an vti poſſit ſubrogans ſi litteras non antea expediuit, ibid.nu.8
Subreptitia gratia, an dicatur quando quis aſſeruit in libello ætatem ſibi eſſe idoneam, quam non habet,dec.635.lib.3.nu.4
Subrogatus quoad ſpolium, & proſequutionem exequutorialem, poteſt illis de nouo intimatis procedere ad declarationem, & alias cenſuras,dec.772.lib.3.nu.1
Subrogatus ad ius defuncti, & ad litis proſecutionē in ipſdem ſtatu, & terminis eſt, in quib. erat cui fuit ſubrogatus, d.64.li.3.5
Subrogatus etiam gratioſo, & poſſeſſionem capiens poſt multum temporis adhuc lite pēdente,an dicatur attētare, d.456 l.3.n.4
Suſpectum eſſe aliquem in conſcriptione inſtrumenti, aut publicæ ſcripturæ,aliud eſt quam eſt falſarium, dec.285.lib.2. nu.2
Suſpendit tamen executionem rei iudicatæ, ñ excludatur præſumptio calumniæ, dec. 846.lib.3.nu.3
Suſpenſio a diuinis irrogari pōt monitorio nō parenti ēt Cardinali,d.274.lib.3.nu.1
Suſpenſionis ſchedula petitorij data ad effectum,vt ſuper attentatis procedatur,& cognoſceretur, an iuriſdictio per huiuſmodi actū cōprobari poſſit,dec.173.lib.3.nu.3
Suſpicio delicti in fructibus colligendis, ex quib.colligatur,dec.1257.lib.3.nu.1
Suſpicio ſola ſuborta, de articulis productis in gratia ſi neutri,quod non ſint meræ obiectiui,non admittitur pars aduerſa ad eorum probationem,niſi poſt factam litterarum expeditionem, dec.179.lib.3.nu.2
Suſpicio litterarum quid operetur, dec.1259. lib.3.num.1
Suſpicionis allegatio poſt ſententiam poteſt a iudice reijci tāquā friuola,dec.979.lib.3. num.1

T

TAcita ratificatio aliquando de iure pignoris,non autem de poſſeſſione reſpectu conſtituti intelligi debet, d.256.l.2.4
Taliq. extenſioni fides non eſt adhibenda, imò corrigenda eſt iuxta formam originalis ſeu protocolli,d.658.li.3.n.6.& n.ſeq.
Taxa qualis requiratur annuorū reddituum ad hoc, vt monaſterū dicatur collationis conſiſtorialis,dec.484.lib.3.nu.1
Taxa bonorum contrauerſorum in fauorem vnius partis facta a iudice, an probet poſſeſſorium intentatum,& obtentum,deciſ. 595.lib.3. nu.5
taxatio alimentorum mulieri præſtandorum in bonis mariti prædefuncti,fieri debet ſecundum liquidationem, & poſſibilitatem bonorum hæreditariorum,d.227.li.3.n.1
Taxatio alimentorum, vbi facta fuerit, ſi tñ nondum de ijs decretum fuerit promulgatum, pro nunc adhuc non dicuntur deberi,ſtante etiam reſolutione facta illas deberi, dec.231.lib.3.nu.2
Taxatio beneficii,ſi contineat gratiam ſi neutri,& poſt modum in ſupplicatione non verificetur,redditur ſubreptitia, & in conſequentiam nulla, dec.160.lib.3.nu.3
Taxatio monaſterii ad certam quantitatem factā in Camera Apoſtolica, an arguat ꝓnitionem de eo conſiſtorialiter eſſe faciendam ex Concil.Later. dec.540.lib.3.n.4
Taxatione alimentorum facta antequam ad illorum ſolutionē procedatur, citanda eſt pars, quæ ea conferre debet,ad relaxandū executoriales aliàs decretas, & ad videndum alimenta decerni, dec.231.li.3.nu.1
Tempore familiaritatis,ſi ea præſupponatur, an obtinuerit beneficium defunctus, vt veniat probandum,dec.383.lib.3.nu.1
Tempus fatalium non currit in petitorio, do nec ex facto aduerſarij non eſt partium in ſpolio, dec.857.lib.3.nu. 4
Temporis decurſus annorum plus minus in non proſecutione litis, facit rem habitam pro derelicta,dec.69.lib.3.nu.1
Temporis longinquitas ex quo procurator item ſuſtinuit, & compulſorialibus ad partes decretis comparuit, præſupponit ſatis inſtructum, & ſpeciale mandatū habuiſſe ad agendum, & ideo de nullitate geſta cū eo notari non poſſunt, dec.248.li.3.nu.4
Temporis rō hf quo quis ordinatus eſt, non autem quod poſt cuenit, d.1164.li.3.n.5
Temporis lapſus vtrum aliquē liberet a preſcriptione,dec.520.lib.3.nu.2
Temporis anterioritatem probans præferendus eſt poſteriori per regulam de non tollendo iure quæſito.dec.367.lib.3. nu.1
Tēporis diuerſitas allata perbateſtes in probatione ſchedulæ confeſſionis mariti de recepta dote,de qua agitur,reddit ſuſpectam depoſitionem, dec.485. lib.3.nu.3
Temporum diuerſitas, & rationū, diuerſam etiam producunt in effectu cauſſarum deciſionem,dec.102.lib.1.nu.5
Temporum diuerſitas parit & diuerſitatem deciſionum, dec.13. lib.1.nu.4
Tempus certum habens in data omnino præferendus eſt, ſiue ſit actor, ſiue non,deciſ. 734.lib.3.num.2
Tempus ſeptuaginta annorum,& quinque reputatur a Rota in teſtibus antiquum, & in tali temporis decurſu non mirum eſt manum non recognoſci,dec.284. li.3.nu.3
Tempus antiquum in inſtrumentis,non ſeptuaginta quinque, ſed centum & vltra annorum reputatur. ibid.nu.4
Tempus inſtantiæ,quod currit contra eam, quale intelligatur, dec.940. lib.3.nu.1
Tempus quale ſufficiat, & requiratur ad matrimonij diſpenſationem validam confirmandam, dec.604. lib.3.nu.4
Tempus quod datur ad proſequendā appellationem, debet incipere intra breue ſpatium,dec.790. lib.3. nu.2
Tempus aſſecuratori non currit ad ſolutionē vix præſtita ſibi cautione,d.623 li.3.nu.5
Tempus immemorabile non iuuat familiā potentē ad probandum iuſpatronatus ex fundatione,vel dotatione, d.842.li.2.n.1
Tempus prolationis laudi,quādo inſpiciatur, & quando ſubſcriptionis, d.391.lib.3.n.2
Tempus datæ in conditionali gratia non cōſideratur,ſed ipſius euentus, dec.635. lib. 3.num.3
Termini non poſſunt in tantum omitti etiā ſi commiſſio dicat terminis non ſeruatis, & terminus ad contraria iura producta factus ſeruit pro termino ad dicendum contra producta,d.24.lib.1.nu.1
Termini præfixo data iudice parti ad docendum de legitimitate appellationis factæ,ſi elapſa fuerit, nec de ea ſufficienter doctū fuerit, procedi citra altarum irrogationē cenſuratum ad decretum brachij ſæculatis poteſt, dec.44. lib.3.nu.2
Termini ſeruati ad docendum ſe paruiſſe litteris, impediunt excōicationem, ſed nō petitionem penſionis,dec.791. lib.3.nu.1
Termini præfixo data procuratori ad appellādum, & proſequendum appellationem, non valet, niſi quoad ipſum principalem, dec.1124.lib.3.nu.1
Termini ſolutionis ſummæ ſatis honeſtæ tripartito diuidi per decurſum triennij ſolet a Rota,dec.614.lib.3.nu. ...
Termini ſubſtantiales poſſunt minui,ſed nō omitti,dec.1278.lib.3.num.1
Termini qui dantur ad docēdum ſe paruiſſe litteris ſunt de ſtylo curiæ,d.791.li.3.n.2
Terminis in articulando ſeruatis non datur dilationis ad partes, dec.403.lib.3.nu.1
Terminis non ſeruatis contra omnes,qui prætendunt intereſſe, nec etiam eiſdem reiteratis,an ob id ſententia dicatur nulla,dec. 303.lib.3.nu.1. & 3
Termino fratrem,in reſcripto ſi iungatur vocula, & attinentem, facile docetur nō eſſe fratrem,neque vterinū, vel patruelē,cū in teſtimonium benenolentiæ, ſæpius eo termino in reſcriptis vtamur, d.468.li.3.n.3
Terminorum mala obſeruatio in beneficialibus non impedit validitatem actus, deciſ. 1054.lib.3.nu.1
Terminus negatus procuratori pro informādo principalē,ſi negetur, & procedat ad vlteriora iudex,tradendo poſſeſſionem,dicitur attentata poſſeſſio,dec.266.lib.3.nu.3
Terminus datus ad præſtanda alimenta mulieri lite pendēte poteſt præueniri a iudice propter paupertatem, & de nouo alimenta decerni, in eadē qua prius decreta fuerunt quantitate,vel ēt maiori quo ad ſumptus litis pendentis ſufficere poteſt,d.31.li.3.n.2
Terminus debet præfigi alicui ad expediendam cauſſam ad id, vt lapſus multorum menſium ſibi obeſſe poſſit, idque ex ſtylū ſoliti vſurpatione,dec.625.lib.3.nu.2
Terminus ſolutionis pecuniarum deſtinatus, an ab intimationis die ſit computandus, an a die datæ citationis,dec.623.lib.3.n.1
Terminus ad aliquid probandum parti præfixus etiam iuxta formam cōmiſſionis, ſi nimis ſit breuis, & anguſte coarctatus,ab eo poteſt appellari, & appellans debet audiri, dec.218.lib 3.num.4
Terræ mediate ſubiectæ Eccleſiæ Romanæ, prout ſunt ciuitates Parmæ & Placentiæ, non admittunt Aegidianam conſtitutionē vetantem in poſſeſſorio appellationem,deciſ.182.lib.3.nu.4
Tertij cauſſa alienius in fauorē ſi fiat reſignatio,& inſtet pro declaratoria, an debeat cōcedi,an cautio dari quadrimeſtri ſpatio fructuum futurum traditionem huic, cui ob id intereſſe poteſt, d.171.lib.3.nu.2
Tertio venīēte ad cauſſam pro intereſſe citato actore tantum, an conſentur lis quoad reum, & dicitur quod ſic, ex contingentia facti & dicit,quoad ſufficit conſtare,de intereſſe etiam quoad pars non citetur ad dicendum contra,dec. 109.lib.1.nu. 1
Tertius ad cauſſam veniens non citatus,& petem abſolutionem, reus voluntarius dicitur,dec.338.lib.3.nu.1
Tertius de intereſſe ſuo prætendens,licet nō ſit nominatus in commiſſione, dicitur tamen eſſe in lite, dec. 71.lib.2.nu.2
Tertius iſte etiam reo intruſo non citato habens ius pro ſe validū,non eſt obſtaculo, quin reus permaneat in lite mota, ibi.n.5
Teſtamentū in quo matter fuit prætenta,non ob id eſt nullum, cum id ipſa non declarauerit nullum,dec.474.lib.3.nu.2
Teſtamentu nullum propter prætēritionem filiorum,an poſſit ſuſtineri in vim codicillorū, vide diſtinctionem, dec. 1061.li.3. num.1
Teſtamentum præſumptum perfectū,& ſollemne, vtrū profit parti quæ ignorantiam præſumit de ſcientia mortis, vel vitæ matris prætēritæ,dec.666.li.3 nu.5
Teſtamentū in quo nulla fuit facta mentio vel in minimo a teſtāte matris,vtrū faciat intentum aſſequi hæredem inſtitutum in eo, vel fideicommiſſarium relictum ratione prætenſæ ignorātiæ, aut aſſertæ mortis matris ipſius teſtatoris, dec.688.li.3.nu.1
Teſtamentum aliquando etiam non obſeruatis iuris ſollemnitatibus aperiri poteſt, dec.351.lib.3.nu.1
Teſtamentum in quo teſtator vocat vxorem an iuuet teſtium depoſitiones atteſtantes de matrimonio, quod per aduerſarios negatur contractum, dec.291.li.3.nu.1

Teſtamentum in quo filius communis nõ eſt inſtitutus hæres, & nominatim exhæredatus ſine cauſſa, de iure communi non valet, dec. 183. lib. 2. nu. 3

Teſtari, an quis voluerit, vel no, ex coniecturis colligitur, dec. 1060. li. 3. n. 1. & dec. ſeq.

Teſtamentum penes ſe detinens, præſumitur omnium in teſtamento illo contentorum notitiam habere, eaque approbaſſe, deciſ. 326. lib. 3. num. 3

Teſtator, ſi decreuerit hæreditatem ſuam deferri ad agnatos ſui agnominis, & ſua arma deferentes, haud dubie cenſetur velle eſſe excluſos cognatos, vt hoc caſu, dec. 279. lib. 2. nu. 5

Teſtator qualiter diligit grauatum, eo modo & hæredes grauati cenſentur diligere, pariq. modo quo odio proſequitur alienantem, eodem & hæredes eius proſequi arguendũ eſt, dec. 22. lib. 3. nu. 4

Teſtator ſi alienationem prohibeat alicuius domus in hæreditate relictæ, ea per hæredem facta ob cauſſa eſt, vt ad proximiores ipſius teſtatoris res alienata deuoluatur, dec. 93. lib. 2. nu. 1

Teſtator pati affectu dilectionis præſupponi tur proſequi grauatum hæredem non alienantem, quo hæredis hæredẽ ſimiliq. modo pati odio alienantem, & hæredem eam ſuo etiam hærede, dec. 93. li. 2. nu. 3

Teſtatorem voluiſſe anteponere per teſtamẽtum in inſtitutione hæredes extraneos ſuis, non eſt veroſimile, dec. 406. lib. 3. nu. 3

Teſte vnico deponenti de conſuetudine dandi poſſeſſionem ſine conuocatione capituli, concurrentibus aliis probationibus, vtrũ fides adhiberi poſſit, dec. 3. lib. 3. nu. 3

Teſtes de longinquo vocati, & in Curia examinati tum criminaliter inquiſiti, cũ non modicum aggrauent ſuſpicionem, fidem facere non dicuntur, dec. 212. lib. 2. nu. 1

Teſtes ſi careant omni ſuſpicione, non eſt veriſimile famas contrarias per eos poſſe probari, ibid. nu. 2. Et quid ſi agatur de quodã præiudicio irreparabili, ibid. nu. 3

Teſtes fidem facientes a morte teſtatoris litigantes partes de hæreditate caſtri ſtetiſſe, iuiſſe, & reduiſſe inſimul ad Caſtrum, & quod pars pro qua principaliter deponunt, quæ prætendebat ſe ſpoliatam fecerit gratias, & pœnas inflixerit vaſallis, inſecuta vaſallorum obedientia, & ſimiles actus poſſeſſorios exercuerit, an ob id probent poſſeſſionem, dec. 215. lib. 3. nu. 1

Teſtes deponentes vnam partium, ſ. ſpoliantem ab omnibus communiter reputatam poſt deceſſum teſtantis vnicam dominam, & patronatus Caſtri controuerſi, & quod vicarios poſuerit in dicto loco, fructus perceperit, & quod tenuerit & poſſederit dict. Caſtrum, vtrum illis omnibus ſtantibus, & probare ſufficienter pro partis commodo poſſeſſio aſſerta fuerit deducta, ibid. nu. 2

Teſtes famarum ad probationem faciendam ex locis deducendi ſunt, vbi veriſimiliter fama, de qua agitur potuit vigere etiam lõge a curia remoti ſtante poſſibilitate, & amplis redditibus pro cuius fauore futura eſt depoſitio, præſertim cum ex veriſimilibus talis probatio fieri debeat, d. 240. li. 3. n. 11

Teſtes aſſertam familiaritatem deponentes eſſe legitimam, ſi defectum patiantur aliquem, ita, vt plene non probent, & adducantur fides duæ prælati atteſtantis de familiaritate in ſupplementum probationis, an profit producenti, dec. 162. lib. 3. nu. 1

Teſtes duo contestes deponentes de confidentia ex auditu relationis poſſidentis per teſtificationem confidentes, & alij, de publica voce, & fama, ſatis probare confidentiam dicuntur, dec. 337. lib. 3. nu 4

Teſtes ſcinci examinati pro depoſitione requiſitorum in cauſſa, vtrum inſtante aduerſa parte repeti de nouo debeant, aut alij ab ijs examinari, dec. 118. lib. 2. nu. 1

Teſtes ne examinentur propter publicationem plene conſtare debet, de didicitis teſtificatis, ibid. nu. 3

Teſtes de habilitate alicuius ad beneficia ex communi reputatione deponentes, an probent in fauorem partis, pro qua producuntur, dec. 44. li. 3. nu. 3

Teſtes non omni exceptione maiores, aut multas exceptiones perpetientes fidem nõ faciunt frequenter, dec. 126. lib. 2. nu. 4

Teſtes examinari poſſunt ſuper materijs ſup quibus iam ante alij fuerunt examinati, etiam priorum teſtium facta publicatione, reſpectu tam nouarum materiarum quam antiquarum, ſtãte eo quod nulliter fuerint priores teſtes examinati, & ob id fidem nullam fecerint, dec. 47. lib. 3. nu. 2

Teſtes in cauſa ſe habentes, vt fautores, ſunt plurimũ ſuſpecti, & ex hoc illorum teſtimonium labefactatur, dec. 409. lib. 3. nu. 2

Teſtes de antidatione deponentes, ſi non ſint vnanimes in depoſitione determinatę diei, non releuant, dec. 337. li. 3. nu. 1

Teſtes conſanguinei, & conuerſati in domib. eorum qui matrimonium contraxerunt. de quo eſt cõtrouerſia ratione conſanguinitatis, deponentes reſpectiuè de publica voce & fama, cũ aliis cõcurrẽtibus de auditu, an probent conſanguinitatem ad impediẽdum matrimonium, dec. 333. lib. 3. nu. 1

Teſtes & eorum depoſitiones pro fama probanda in matrimonio quomodo veriſimilis, vel non probent, dec. 336. lib. 3. n. 1

Teſtes ſenes, & valetudinarij deponere poſſunt, vel coram iudice domi, aut notario ad eum effectum a iudice miſſo, dec. 226. lib. 2. nu. 2. Idem in illuſtribus perſonis, ſi ſint in loco, in quo cauſſa eſt commiſſa, deciſ. 221. lib. 2. nu. 3

Teſtes deponentes de poſſeſſione aduerſæ partis, quod ſit attentata, ſi nõ probent, inualidè, & nulliter deponunt, d. 316. lib. 3. nu. 1

Teſtes, ſi tales fuerunt quibus arguitur fidem non adhibendam fore, non ſunt ad ſpoliati inſtantiam examinandi, dec. 61. lib. 3. nu. 4

Teſtes quomodo & quando non habeantur pro non publicatis, dec. 136. lib. 2. nu. 3

Teſtes conſanguinei etiam in arcto conſanguinitatis gradu, quo caſu deponant veraciter, dec. 344. lib. 3. nu. 1

Teſtes extra prouinciam etiam in magnis, & arduis cauſſis ijſq. criminalibus ſtantibus etiam ſuſpicionibus ex communi Doctorũ ſententia ad deponendũ cogi non poſſunt, ita pari ratione pars non poteſt cogi ad illos producendos, dec. 219. lib. 2. nu. 3

Teſtes deponentes de confidentia & connaleſcentia, an eam ſufficienter probent, ſi ſint ex auditu, dec. 263. lib. 2. nu. 1

Teſtes duo atteſtantes ſe ab vna partium audiſſe de confidentia, quibus duo alij accedũt, de publica voce & fama, ſatis ſufficienterq. eã probare dicũtur, d. 262. li. 2. n. 3

Teſtes vtrum ſine interrogatorijs præmiſſis examini poſſint ſubijci, dec. 282. lib. 2. n. 1

Teſtes deponentes de duello alicuius, vtrum probent quantum ad offuſcationis effectũ iuris tertij affirmatiuè, dec. 81. lib. 2. nu. 1

Teſtes in loco ſuſpecto, vbi tutus acceſſus nõ datur, an poſſint examinari in præiudicium partis, dec. 231. lib. 3. nu. 2

Teſtes ad curiam etiam ex remotis partibus adducendi ſunt aliqui, etſi non ęplures, ſaltẽ aliquot, ex quorũ depoſitione veritas elici poſſit de famis contrarijs & controuerſis, inq. eorũ depoſitione mutila ꝑ ſuppletione remiſſoria põt concedi, dec. 240. li. 3. nu. 6

Teſtes deponentes quantum fieri põt a mendacio, & contrarietate defendi debent, deciſio. 450. lib. 3. nume. 4.

Teſtes non vt iudicent deponere debent, neque reſpondere vt periti, ſed fideliter ad interrogata vt teſtes, dec. 508. lib. 3. nu. 5

Teſtes examinantur ſuper interrogatorijs partis, quando fuerunt examinati ſine illis, & dubitabatur de validitate, licet realiter domini velint, quod inducãtur per reum, dec. 84. lib. 1. nu 1

Teſtes de facto deponentes cõtrouerſo, ſi dicti ſui rationes probabiles non reddant, inutiles ſunt, & nil probant, d. 141. lib. 3. nu. 2

Teſtes corrupti prece, vel pretio, nebulones, & vaſalli illius pro quo depoſitio fit, & nõ omni exceptione maiores, an fidem faciãt iudici, dec. 220. lib. 2. nu. 5

Teſtes varias exceptiones perpetientes, vel obiectiones, nihil probatorię concludant, vt hoc caſu in fama, dec. 679. li. 3. nu. 3. Vt nec teſtes, qui deponunt per verbum credi tur, ibid. nu. ſeq.

Teſtes deponentes quod propter vnionem oriantur multa ſcandala, & grauamina, & ceſſante vigeret pax & tranquillitas, an ob id debeat reuocari vnio, dec. 596. li. 3. nu. 1

Eaque non ad vnionem reuocandã a longo tempore inſtitutam, vide ibi. nu. ſeq.

Teſtes diſformiter deponentes cum alij plus alij minus aſſerant, reprobantur vt inſufficientes, dec. 7. lib. 3. nu. 3

Teſtes vbi deponunt de viſu, idque de annis quadraginta, & ab inde ſupra de auditu ex relatione maiorum, probant efficaciter de tempore immemorabili, de quo controuertitur ad inducendum poſſeſſionem iuriſpatronatus, dec. 220. li. 2. nu. 1

Teſtes deponentes in articulis reputari talẽ, & non eſſe talẽ, an probent pro articulante in fauorem, ita vt releuent, d. 716. lib. 2. nu. 2

Teſtes ex communi reputatione deponentes de clericali ordine penſionarij tempore acceptatæ pẽſionis, ſi ex aduerſo producatur inſtrumentum authenticum oſtẽdens poſt penſionis acceptationem clericali ordine inſignitum, an probent, dec. 35. lib. 3. nu. 1

Teſtes falſarij, aut ſibi in deponendo contrarij, poſſunt excommunicari, niſi reuocent quæ falſo depoſuerunt, dec. 89. li. 3. nu. 1

Teſtes non omni exceptione maiores, ſed aliquo modo ſuſpecti, non in totum, ſed aliqualiter illis fides aliquando haberi ſolet, dec. 109. lib. 1. nu. 1

Teſtes dicentes aliter a notario ſcripti, quam ipſi depoſuerint, & omiſſa fuiſſe ſcribi, quę dicta fuerũt, an ſuſpitio ex hoc iudici ſuboriri poſſit eſſe ſubornatos, d. 103. li. 3. n. 1

Teſtes ſubornatos deponentes ob nõ modicã ijs datam pecuniam, ſi ſingulares ſint, & varient, inualidè probant, dec. 304. li. 3. nu. 5

Teſtes examinati ad probandam intentionẽ illius, qui ſententiam in ſui fauorem obtinuit, neceſſario debent eſſe iurati, & vtrum ſufficiat atteſtatio notarij de depoſitione teſtium cum iuramento, dec. 1. li. 3. nu. 3

Teſtes ſi deponant fructus perceptos a conductore, vel emphyteuta, non æquiualere penſioni impoſitæ propter melioramenta facta a conductore, remiſſio debet fieri pro rata partis terrarum vi fluminis irruentis ablatarum, dec. 539. li. 3. nu. 5

Teſtes deponentes de auditu in cõflictu duelli ex relatione partis vulneratę, an probent, dec. 51. lib. 3. nu. 1

Teſtes concludentes ſe non bene recordari eorum, de quibus eſt quæſtio, inutiles ſunt, & ſuperuacanei, dec. 341. lib. 3. nu. 4

Teſtes de poſſeſſorijs actibus multorũ de poſſeſſione contendentium deponentes, quomodo, & pro quo probent, d. 320. li. 3. nu. 1

Teſtes deponentes de inita concertatione per duellũ, an probẽt in præiudicium iuris tertij ad eius offuſcationem, dec. 5. li. 3. nu. 1

...tes si examinari debeant etiam cum interrogatorijs partis aduersæ, nulliter examinantur si fiat examinatio ad instantiam excommunicati, dec. 217. lib. 3. nu. 2

Testes super valore beneficij examinati, si sunt suspecti sententia fertur contra eum, qui tales testes produxit, dec. 128. lib. 2. n. 4

Testes alij adminiculis concurrentibus, an ꝓbent partem habuisse scientiã de factis codicillis, qđ a parte fuit aduersa negatum ob absentiam diutinã in militia, d. 594. li. 3. n. 2

Testes in partibus quamuis nulliter examinati, qui deponunt fructus perceptos a parte pro qua deponunt, an prosint, non obstante nullitate examinationis, dec. 669. li. 3. n. 2

Testes non rectè examinati, si tamen ea quæ deponunt aliter defendi possint de iure cõmuni, deposita habentur in consideratione, dec. 431. lib. 3. nu. 2

Testes qualificati, vt nobiles, & sacerdotes, nõ debent excludi, dec. 663. lib. 3. nu. 1

Testes an reputẽtur, qui antè ritè examinati fuere, sed minus rectè, dec. 663. lib. 3. nu. 2

Testes nihil concludentes, vel etiam aliquid cõcludentes, si fuerint singulares in dicto suo, probant prorsus nihil, d. 594. li. 3. nu. 4

Testes singulares deponentes, de auditu factę pugnæ, in duello a parte litigante, concurrentibus alijs testibus, de publica voce, & fama fidem facientibus in eodem facto, an sufficienter probent, dec 4. lib. 3. nu. 1

Testes deponentes in fauorem alicuius partis, vtrum etiam adiumento sint ad fundandam intentionem, licet a parte contraria producatur instrumentum pro annullatione intenti, dec. 103. lib. 2. nu. 1

Testes si de eorum subornatione timor ortus sit, an repeti debeant, aut alij ab illis examinari, dec. 56. lib. 3. nu. 1

Testes in curia examinati, si criminaliter inquisiti fuere, fidem non faciunt, cũ nõ sint omni exceptione maiores, d. 240. lib. 3. n. 3

Testes deponentes de reputatione, scilicet, quod fuerit reputata domina vnica Castri & patrona, &c. non faciunt fidem de possessione absoluti dominij, sed de quadã præeminentia, dec. 310. lib. 3. nu. 5

Testes ad curiam adduci debent, qñ timetur de subrogatione, vel calumnia, ibi. nu. 4

Testes de scientia deponentes ad probationẽ consuetudinis ex obseruatione communi, & sua item particulari, vtrum probent? dec. 287. lib. 3. nu. 1

Testes deponentes de actibus possessorijs, vt de incisione lignorum, & pascuis animalium, & similibus, tum solutione facta eorum caussa prætendenti de possessione nõ probant per hoc acquisitam possessionem, dec. 210. lib. 2. nu. 1

Testes si probent aliquem pro clerico reputatum, non est id sufficiens, cum vera probatio sit præferenda illi, quæ fit per reputationem, dec. 91. li. 2. nu. 2

Testes deponentes de confidentia, & resignatione, ex eo, quod dicunt se ab ipsomet resignatario audiuisse, licet sint de auditu, probant, dec. 342. lib. 3. nu. 1

Testes petito termino ad probandum tam de familiaritate, quàm execrabilitate, si non probent, processus fieri potest ad caussæ expeditionem, dec. 216. lib. 3. nu. 1

Testes de auditu auditus concurrente fama in antiquis probant possessorium, & sufficiũt tres, dec. 161. lib. 3. nu. 1

Testes deponentes de actib. possessorijs quales sunt scindere ligna, pascolare in terris de quibus controuertitur, soluere agentib. partis, quæ prætẽdit de possessione, de quorum tamen mandato non constat, nec minus de ratificatione prædecessoris, non probant possessionem, dec. 97. lib. 3. nu. 1

Testes deponentes qui etiam sunt contestes aliquando nihil releuant, dec. 343. li. 3. n. 2

Testibus cõtrarijs existentibus in caussa, quæ quasi tota ex testium depositione dependet, quid sit agendum, dec. 428. lib. 3. nu. 1

Testibus deponentibus de duello pugnatum ex auditu cõcurrẽte publica voce, & fama, an ex hoc resultet pugnantem ad beneficia Ecclesiastica inhabilẽ, præsupposito quod crimen non sit enorme in laico, secus in clerico, dec. 145. lib. 2. nu. 1

Testi vni deponenti super recognitione manus alicuius scribentis, an credatur, d. 703. lib. 3. num. 1

Testibus de habilitate ad beneficia, & clericatu deponentibus in casu duelli, an fides veniat adhibenda, posito, quod de reputatione deponant, & de visu litterarum clericatus ordinẽ attestantium, dec. 37. lib. 3. nu 1

Testibus simpliciter deponentibus de auditu concurrẽte voce & fama publica, habitum a parte litigante duellum, an fides sit adhibenda, dec. 80. lib. 2. nu. 1

Testibus semel examinatis non possunt iidẽ testes contra eumdem examinari super eisdem articulis, vel alijs similibus reformatis forte sic contra alium, dec. 87. li. 1. nu. 1

Testibus deponentibus se rem conduxisse, creditur, dec. 1225. lib. 3. nu. 1

Testibus negatiuam deponentibus non fiditur, vbi affirmatiuam alij testes ex aduerso examinati cõprobarunt in facto, & id quidem clare, dec. 619. lib. 3. nu. 9

Testib. cõsanguineis rõne qualitatis ꝑsonarũ fides indubia adhibetur, d. 344. lib. 3. n. 3

Testibus deponentibus de reputatione clericatus, & de inspectione litterarum probatoriarum, an parte aduersa insistente pro specificatione personarum litteras habentium incumbat probatio, & eorumdem productio, dec. 107. lib. 2. nu. 1

Testibus examini subiectis vtrum fides sine factis interrogatorijs adhibere debeat iudex, dec. 68. lib. 3. nu. 1

Testibus varijs, & mendacibus fides nulla adhiberi debet, dec. 677. lib. 3. nu. 2

Testibus caussas non sufficientes probantib. ad reuocationem vnionis dari nequaquam venit reuocanda, dec. 578. lib. 3. nu. 1

Testibus examinatis in partib. vigore remissoriæ, vtrũ fides debeat adhiberi, d. 66. l. 3. n. 1

Testis vnus de visu, & multi alii de auditu, & fama deponentes de obseruatione consuetudinis tanquã coadiuuantes probationem, legitimè attestantur, dec. 216. lib. 2. nu. 2

Testis deponens sibi videri registrum esse de manu talis notarii licet substituti, cum alio qui affirmatiue dicit esse eiusdẽ, probant pro registro, dec. 297. lib. 3. nu. 3

Testis prætensus infamis ob homicidium, de quo tamen non constat, nisi per sententiã in contumaciam latam, per quam solũ condemnatus postea absolutus si de absolutione fides facta est per auditorem Cameræ, non impeditur testari, dec. 343. li. 3. nu. 3

Testis si deponat se statim quidpiam fecisse, & pars aduersa probet post triduũ factũ, nõ ob id testis arguitur de falso, cũ modicũ distãs nihil distare videatur, d. 267. l. 2. n. 2

Testis, qui quadriennio neque confessus fuit vel communicauit, vt suspectus reiicitur, dec. 339. lib. 3. num. 2

Testis etiam non interrogatus de caussis sciẽtiæ, debet illas reddere in his, quæ sine sensu non percipiuntur, dec. 1163. lib. 3. nu. 3

Testis suspectus qñ dicatur ob cõfessionẽ peccatorũ non factã in anno, d. 1195. li. 3. n. 1

Testis patronus ipsius, pro quo deponit, non est omni exceptione maior, põt tamen in probatione dñii admitti, d. 459. li. 3. nu. 2

Testis qui associauit aliquem ad actum præiudicialem ipsi reo quẽ associauit, & vidit suitq. præsens validissimæ probat, & videtur omni exceptione maior, concurrentibus tribus potentissimis qualitatibus, decis. 108. lib. 3. nu. 2

Testis deponens de auditu in quasi possessione collationis beneficiorum nihil probat, dec. 7. lib. 3. nu. 2

Testis deponens de prouisione facta aliquoties ab Archidiacono contradicente Archiepo, ita vt pacifica quasi possessio probari sufficienter non potuerit, requisita sciẽtia, & patientia Archiepiscopi, non probat de iure quæsito Archidiaconi, d. 7. lib. 3. nu. 1

Testis semel alias in pari caussa examinatus, si nũc iterũ deponat, & aduersa pars illũ de pugnantia notet, hoc nõ obstãte, si a iudice habeatur pro teste oĩ exceptione maiore, ꝓbant ipsius depositiones, d. 189. lib. 3. nu. 2

Testis etiam religiosus sponte deponens non citata parte aduersa, non probat, posito ẽt quod non iuratus sit, & extraiudicialiter deponat, dec. 189. lib. 3. nu. 2. & 3.

Testis de auditu auditus non est releuans, d. 679. lib. 3. nu. 6

Testis alias in partibus examinatus, qui nunc etiam in curia examinatur, si nihil eorum quæ nunc deponit alias in partib. fuit testificatus, habetur ꝓ suspecto, d. 569. li. 3. n. 2

Testis vnus de fama, alter de auditu sufficit ad secũdum extremum probandum, decis. 1399. lib. 3. nu. 1

Testis pro parte pro qua deponit, an possit in caussa scientiæ contra eam deponere, idq. per verbum credere, dec. 556. lib. 3. nu. 10

Testis, qui dicit se non recordari de tempore celebratæ diuisionis, non probat possessionem ex titulo diuisionis, d. 480. li. 3. nu. 2

Testis probans de possessione illius pro quo deponit, etiam diuturna, videlicet quindecim annorum, cum sit patronus, & ideo suspectus, non probat. ibid. nu. 4

Testis deponens pro spoliato, quòd in finiũ positione concesserit quandam petiam terræ vicinis castrensibus cum lignum illud sit dominij, validè probat pro iuuanda intentione principalis de spolio conquerentis, dec. 215. lib. 3. num. 8

Testium examinatio, an committi possit per iudicem cuius tantum extenditur iurisdictio super nullitate latarum ab alijs iudicibus sententiarum, dec. 205. lib. 2. nu. 1

Limita vt numero seq. ex decisione Rotali 89. in antiquis, dec. 205. lib. 2. nu. 2

Testium examinatio facta inhibitione, an fieri possit, dec. 22. lib. 1. nu. 3

Testium aliqui reuocantes dicta sua alias prolata, alij sibi contrarij non probant cõclusionem de qua agitur, & omnes habentur pro suspectis, dec. 336. lib. 3. nu. 2

Testium depositiones foriniter Rotæ Auditoribus in caussis matrimonialibus tradi debent, dec. 420. lib. 3. nu. 2

Testium vnus de loco instrumenti confecti deponens, vt superiori, contrariatur illi, qui asserit in inferiori Camera confectum, & ideo reprobati sunt huiusmodi testes, dec. 304. lib. 3. nu. 4

Testiũ examinatio, vtrũ necessariò, & de substãtia interrogatoria requirat, d. 128. li. 2. n. 1

Testiũ qualitates ex legalitate fideque, & de notorij depositione prouenientes, faciunt eos omni exceptione maiores, d. 68. l. 2. n. 1

Testium vnus, si in articulis deponat de familiaritate in esse, & alius de reputatione familiaritatis, vt diuersi sunt, ita diuersos producunt effectus, dec. 157. lib. 3. nu. 2

Testium depositio, vti quem communi opinione reputari, & haberi pro clerico non est plena, nec validiori interueniente probatione probat, dec. 35. lib. 3. nu. 3

Testium approbatio ex bona, & legitima depositione fit, improbatio e contra ea defectuositate, dec. 85. lib. 3. nu. 2

Testium

Testium multitudo nouiter producendorum iuncta depositione testium in antiqua remissoria examinatorum, an probet verisimilitudinarie famam concubinatus subortam, dec. 136. lib. 3. nu. 1

Tituli duo cõmendæ vnus ab Ordinario collatus, & prouisio noua, non tamen faciunt titulum coloratum in casu spolij, d. 190. lib. 3. nu. 1

Titulum alium, si petat canonizari pars, & aliam instantiam, vtpotè recedens ab instantia caussa, & appellationis secundi iudicis, haud dubie expensas tamquam mutationé iudicij inducens refundere tenetur, decis. 246. lib. 3. nu. 2

Titulum habens possessionis in ea præferendus est, titulũ non habenti, ita vt actus possessorios exercẽs sine tituli adeptione, dicatur potius iure familiaritatis id facere, q̃ aduersa pars titulũ habens, d. 215. li. 3. n. 6

Titulus bonus, itemq. ius bonum præsumitur, ex decem & octo annorũ pacifica possessione, licet de titulo, & possessione resignans nihil probet, dec. 149. lib. 1. nu. 5

Titulus innumerabilis habitus ab aliquo, æquiparatur omni priuilegio etiam Papali quantumcumque amplo, d. 254. li. 3. n. 10

Titulus item quis dicatur. Titulus ad Antidora in omnibus benefactoribus dicitur habere locum, dec. 724. lib. 3. nu. 2

Titulus habitus liberat titularem a solutione, dec. 48. lib. 1. nu. 4

Titulus coloratus datur per gratiam reuocatam, dec. 75. lib. 1. nu. 1

Titulus probandus est aliunde quam per sententias in petitorio latas, si agens petitorio vult obtinere, dec. 724. lib. 3. nu. 1

Titulus pro hærede, vt probetur in testium copijs, relatio omnium fieri debet, quæ ad id de iure requiruntur, ad præscribendum hoc titulo, dec. 490. lib. 3. nu. 8

Titulus aliqualis probatur ex diuisione fratrum, an fidem faciat de dominio domus quondũ fratris prædefuncti, d. 359. li. 3. n. 1

Titulus immemorabilis possessus ab aliquo ratione iurispatr. producit vim cuiuscũque priuilegij quantumcũque ampli, etiam Papalis cum talis quemcũque ẽt voluerit titulum liberè allegare possit, d. 220. li. 2. n. 7

Titulus saltem coloratus præfigi actib. vtrũ possit, quasi paribus rationibus & iuribus tueri possint, dec. 638. lib. 3. nu. 8

Titulus pro hærede, an probetur per testes examinatos in petitorio, & productos in possessorio ad confirmandam possessionis comprobationem & successionem, d. 523. lib. 3. num. 1

Titulus coloratus sufficit ad spolij restitutionem, dec. 922. lib. 3. nu. 1

Titulus legitimus ex immemorabili possessione præsumitur, dec. 717. lib. 3. nu. 2

Tonsura clericalis primi si a pensionario in quem in articulo mortis translata fuit pensio beneficij, post acceptationẽ pensionis sumatur, idque per testium veram probationem constet, reddit pẽsionem nullam, tanquam habitam a non clerico, quod est contra canonicas constitutiones, dec. 108. lib 3. nu. 1

Tractatus permutationis cum licentia superioris, est licitus in caussa beneficiali, dec. 673. lib. 3. num. 3

Transferens si non habeat facultatem transferendi, nisi in personam Ecclesiasticam, eo non obtenato, vtrum pensio statuta ob id sit nulla, dec. 654. lib. 3. nu. 4

Translatio pensionis potest fieri per milites latis. Petri coram, Notario sine ostensione priuilegij, dec. 1320. lib. 3. nu. 1

Translatione generali veniunt etiam omnia ignorata, iuxta l. cum te. C. de transla. dec. 2167. lib. 3. nu. 1

Translationis forma mentem transferentis indicans suborta hoc casu dubia facile elidit, dec. 48. lib. 1. nu. 3

Transumptum antiquum carẽs citatione præsumitur factum cum suis sollemnitatibus, dec. 982. lib. 3. nu. 1

Triennio elapso non facta solutione pensionis, neque restituto officio ex pacto vrgeri potest executio, maximè si obligatio interuenerit in forma Cameræ, d. 672. li. 3. n. 2

Trimestre supersedetur aliquando ad partis instantiam, quæ probaturam se dicit velle obiecta aduersarij, dec. 611. lib. 3. nu. 4

Tutores dati pupillis, an impediri possint, quo minus aliquando confirmentur, dec. 206. lib. 1. nu. 1

Tutorio nomine possidens quædam bona mariti pacifice, an ex eo deduci possit, & Castrum eo nomine, de quo est controuersia possedisse, an nomine proprio pro sua dote, dec. 301. lib. 3. nu. 1

Tutorios actus faciens nomine filiorum, & sic ex officij necessitate, si-tñ præiudicare non tenetur in suo iure, d. 326. lib. 3. nu. 5

Tutus accessus si denegetur alicui, an citato possessore brachium seculare imploratũ sit relaxandum vsque ad nouam cõmissionem executorialium, dec. 111. li. 2. nu. 1

V

Vacans beneficium per obitum tempore resignationis subiacet clausulæ quouis modo vacet, cuius limitationem, & intellectum, vide latius ibid. 341. li. 3. nu. 2

Vacante præbenda quæritur ius incontinenti nobilitati sequestri in ea vigore statuti priuilegio Apostolico confirmati in hoc casu, dec. 492. lib. 3. nu. 4

Vacante beneficio etiam per resignationem inualidam, vtrum noua prouisio suffragetur, dec. 242. lib. 2. nu. 2

Vacantiæ beneficiorum incidentium in mensem Aprilis sunt Apostolicæ, & tam in Curia, quam extra eam a Sanctissimo vel eius Datario conferuntur, dec. 510. lib. 3. nu. 4

Vacare non potest dici beneficium, quod per inualidam resignationem cessum est, ideo que prouisio noua succedens non est releuatoria, dec. 288. lib. 3. nu. 3

Vacatio vbi dispositiuè narratur, regula octo mensium, vel de exprimendo mense locũ habet, dec. 471. lib. 3. nu. 6

Vacatio per obitum, & prouisio per resignationem, an comprehendãtur sub clausula, quouis modo, & cuiuscumque personæ, dec. 305. lib. 3. nu. 1.

Vacatione diuturna detur facta resignatione, vbi statim succedit prouisio, facit non præsumi de simonia cõmissa, d. 293. li. 3. n. 2

Vacationem beneficij per obitum exprimi dispositiue est impossibile, dec. 575. li. 3. n. 4

Valetudinarij testes ad deponendum requisiti, & iurandum iudicis mandato domi ad hoc missis officialibus iuris constitutioni satisfacere possunt, quod idem in illustribus personis, & alijs impeditis graui impedimento locum habet, dec. 256. li. 3. nu. 2

Valetudine graui pressus, si per mandatũ pro curatorium resignationé beneficiorum faciat in coniunctam personam, vel nepotẽ, valetudine pristina tandem recuperata, & inhibitione nouiter, aut reuocatione mandati facta, an valida persistat resignatio necne, dec. 118. lib. 1. nu. 1

Valida pensione præsuppolita quoad se, quid operetur eam exigendi opposita exceptio rõne solutionis faciendę, dec. 654. li. 3. n. 5

Valida vtrum sit resignatio cum reseruatione fructuum in pupillum, non plene constito de deputatione curatoris ad acceptandum & consentiendum, dec. 579. lib. 3. nu. 3

Valide sibi regressu reseruato, si pars resignet non aliter, nec alio modo, vbi regressus sit nullus, & inualidus, omne ius permanet penes resignantem, perinde ac si non resignasset, dec. 161. lib. 3. nu. 6

Validiorem gratiam habens, si ea vti renuat, admittitur is cui imbecillior gratia fuit cõcessa, dec. 366. lib. 3. nu. 3

Validitatis aut inualiditatis regressus probatio vtri partium possit dici incumbere, decis. 540. lib. 3. nu. 2

Validus consensus interfuisse minoris præsumitur in his, quæ commodum ipsius cõcernunt euidens, dec. 579. lib. 3. nu. 12

Valor beneficij non debet solum exprimi ratione annatæ, quia tunc pensio deducitur, sed ratione totius connumeratæ ipsa pensione, ad hoc, vt Papam qualitas beneficij, quod confert latere non possit, idq. etiam habito respectu personæ cui confertur, decis. 185. lib. 3. nu. 5

Valor verus beneficialiũ reddituum per tria probatur, primo per expressionem prædecessorum, secundo per arrendamenta, tertio per publicam vocem & famam, & dec. 284. lib. 2. nu. 1

Valor beneficij excedens quantitatem aut attingens summam quingentorum ducatorum, expectatiua excludit, d. 286. li. 3. nu. 4

Valor fructuum & taxatio beneficij, an possit probari ex cõfessione prædecessoris illud beneficium quondam possidẽtis, dec. 46. lib. 3. num. 3

Valor verus ex quibus probari debeat, decis. 806. lib. 3. nu. 1

Valor beneficij debet probari per eum, qui gratiam obtinuit, dec. 829. lib. 3. nu. 1

Valorem beneficij quis probare teneatur, d. 1089. lib 3. nu. 1

Valuas Ecclesiarum affixa citatio pro executione intimanda compulsorialium, non dimissa copia, vtrũ sit valida, d. 332. li. 3. n. 1

Variantibus votis, & dubitantibus iudicib. acta diligentius inspicienda sunt ad deductionem certiorem eorum, de quibus est controuersia, dec. 521. lib. 3. nu. 1

Vasa argentea cum figno Ecclesiæ cui sint attribuenda Episcopo mortuo, hæredibus, an Ecclesiæ, idque an ex testium depositione elici possit, dec. 572. lib. 3. nu. 4

Vbi de præiudicio alicuius agitur derogando iuri communi, strictè est facienda tali casu interpretatio, dec. 537. lib. 3. nu. 10

Vbi de principis constat voluitate ratione derogationis clausulæ alicuius, vt in vna sic, & in alia pari modo censetur derogatum, si in eis memoria Principi existat, dec. 27. lib. 1. nu. 1

Vendens domum, & promittẽs de euictione, lite mota ipsius domus caussa ad defensionem tenetur emptori, dec. 455. lib. 3. nu. 1

Vendens partem prædij, & non tradens, facta solutione ad eam tenetur, aut ad restitutionem integram pretij tempore contractus soluti, dec. 253. lib. 1. nu. 8

Venditio mobilium, & locatio immobilium facta a præcedente possessore, & alia quæuis conuentio, licet non subsequatur effectus, animi tamen sunt haud occulti indices, dec. 301. lib. 3. nu. 3

Venditio facta a minore, & locatio ab Ecclesia, sine sollemnitate ex voluntate confirmatur, dec. 162. lib. 3. nu. 9

Venditio plurium rerum cum pacto constituti, an probet census factam resignationem dec. 289. lib. 2. nu. 1

Venditio medietatis prædij, si fiat recepta solutione in parte, an pactum quod reliqua solutione nondu facta non debeat transferri dominium in emptorem, sit obligatorium, ita vt seruari debeat, dec. 233. lib. 3. nu. 2

Venditione hæreditatis transferuntur in emptorem omnes actiones, decisio 1169. lib. 3. num. 1

Veniens ex ceſſione, & petens ad partes dilationes verum eas debeat obtinere, præſertim cum ſit perſona noua in iudicio, dec. 641. lib 3. num. 1

Veniens ex cauſſa ceſſionis nouiter ad cauſſam, & concedens aduerſario dilationes cõditionaliter, ſi & quatenus ipſi liceat interim articulos ſuos proponere, teſtesq. examinare, fruſtra id & cõcedit, & petit, cum dilationum conceſſio ſecum proceſſus iudicij eijq. ſuſpenſionem de neceſſitate trahit, cũ in dilatorijs omne iudicis officium cõquieſcat, dec. 86. lib. 3. nu. 1

Veniens certo modo, vel per priuationẽ, per modum odioſum venit, dec. 2122. li. 3. n. 1

Vera facti narratio ſi fiat Principi, facit vt vel facilius, vel difficilius pro rei, & perſonæ qualitate gratiam petitam, aut concedat, aut abneget, dec 172. lib. 2. nu. 3

Vera probatio per litteras clericatus, in quib. apparet, quod quis fuit ordinatus poſt aſſignatam ſibi petitionẽ præfertur putatiuæ, quod tempore aſſignationis habeatur pro clerico, dec 50. lib 1. nu. 1

Verba in mandato inducentia diſpoſitionem alia ſunt ab illis, quæ inducunt facultatem diſponendi, dec. 393. lib. 3. nu. 1

Verba mercatorum, vbi non ſunt veriſimilia non probant contra tertium, licet in ſuis libris reperiantur conſcripta, d. 393. li. 3. n. 2

Verba regulæ de exprimendo menſem, modum vacationis reſpiciunt, non modũ narrationis, dec. 475. lib. 3. nu. 5

Verba duplicatoria obligationem non inducunt, dec. 697. lib. 3. nu. 2

Verba ſupplicationis melius eſt eſſe fruſtratoria, quam quod lædant tertium, dec. 2128. lib. 3. nu. 2

Verba per notarium in inſtrumento ex ſe prolata, parti neque nocent, neque proſunt, d. 2167. li. 3. nu. 2

Verba, prout ei placuerit, & viſum fuerit, reducuntur ad arbitrium boni viri, d. 2063. lib 3. num 2

Verba in litteris cambij contenta, con poſſibili vantaggi, qualiter ſint intelligenda, & quam vim habeant, dec. 438. lib. 3. nu. 2

Verba ſpectantia ad ius confirmandi in regula reuocatoria indultorum, qualiter veniãt accipienda, vel ſtricte, vel late, idq ex vi verbi, ſpectantia, & ex ſubiecta materia, d. 573 lib 3. nu. 16

Verba laudi an ſimoniã, & cõfidentiã declarare poſſint interceſſiſſe, d 446. lib. 3. nu. 2

Verba clauſulæ quomodolibet competentia ſunt aſſertiua dec. 357. lib. 3. nu. 1

Verba hæc, ad monitionem partis, in monitorio poſita, vt declarent, an velint acceptare necne, potius ſunt de urbanitate Rotæ, quã de neceſſitate, dec. 156. lib. 2. nu. 3

Verba ordinarij, & non ordinarijs, poſita in regula reuocatoria indultorum, quomodo ſint intelligenda, dec. 484. lib 3. nu. 4

Verba ad id expreſſo conſenſu accedente, intelliguntur quod acceſſit, dec. 73. li. 1. nu. 1

Verba beneficiorum & iurium eorumdem in mandato procuratorio poſita, præcedentia reſpiciunt, & ſic gratiam expectatiuam, ſi de illa principaliter fuerit datum mandatum, dec. 642. lib. 3. nu. 6

Verba regulæ de triennali antiquas lites penitus extinguentes, ob variam Dominorũ interpretationem ex deciſione Rotali negliguntur, dec. 573. lib. 3. nu. 4

Verbalis oblatio pecuniarum etiam non realis non releuat, vbi ipſa præſens pecunia requiritur, dec. 609. lib. 3. nu. 4

Verbum, hæres, pro filijs capitur etiam ijs nõ ſuccedentibus ex ſententia Speculatoris, dec. 400. lib. 3. nu. 6

Verbum, hæres, licet proprie non intelligatur, de fideicommiſſario, lata tamen interpretatione, & fideicommiſſarium complectitur, & maxime vbi agitur de ſuſtinenda validitate conditi teſtamenti, vel cuiuslibet alterius actus, dec. 506. lib. 3. nu. 5

Verbum obtinere, ſignificat plene, & cũ poſſeſſione, dec 180. lib. 3. nu. 1

Verbum, alioquin, quid operetur, dec. 1396. lib. 3. nu. 1

Verbum interim, in expectatiuis denotat temporalem habendam gratiam expectatuarum, dec. 127. lib. 1. nu. 2

Verbũ apprehendi in mandato procuratorio poſitum potiſſimum refertur ad poſſeſſionem beneficij capiendam, d. 452. li. 3. n. 5

Verbum hæres large accipitur aliquando pro fideicõmiſſario, non tamen ita debet accipi in conficiendo libello, & actione inſtituenda, dec. 474. lib. 3. nu. 1

Verbum videtur dicitur eſſe dubitatiuum, d. 15. lib. 2. nu. 3

Verbum conferendi in beneficialib. aliquando comprehendit & confirmandi facultatem, dec. 484. li. 3. nu. 9

Verbum quãdo poteſt referri ad plures actus debet referri ad primum, quando primus conſumit effectum, dec. 484. lib. 3. nu. 2

Verbum, reliquo, adiectum vniuerſitati bonorum alio non inſtituto, importat inſtitutionem, dec. 1060. li. 3. nu. 2

Verbum forſan, quando in ſupplicatione admittatur, dec. 1917. lib. 3. nu. 1

Veritatis verificandis ab vna partium tenetur pars aduerſa ad verificationem reſignationis in ſuorum fauorem factam, d. 678. lib. 3. num. 6

Veritatis attentatis coram iudice executore habente plenam poteſtatem quid agendũ, dec. 659. lib. 3. nu. 2

Veroſimile non eſt Italam gratis ceſſiſſe in alienigenam, dec. 2147. lib 3. nu. 1

Veritas, & æquitas debẽt ſeruari coram Principe, dec. 2126. lib. 3. nu. 1

Veroſimile non eſt ſorta 4800. & ſic ſatis magnam quantitatem fuiſſe numeratam in cauſſam dotis abſque hac de recepto, dec. 484. lib. 3. num. 7

Vero valore non expreſſo per reſignatarium in reſignatione per Papã admiſſa, eius vacat ex ipſius reſignatarij perſona, niſi in ſupplicatione eſſet expreſſus verus valor, vel talis, qui cum augmento, quod ſolet dari, aſcenderet ad verum valorem, & probaretur quod litteræ eſſent expeditæ ex interuallo, dec. 123. lib. 1. nu. 1

Vero valore non expreſſo beneficij in prima gratia ab vna partiũ, an ob id ad tale beneficiũ inhabilis dici debeat, ita, vt noua prouiſio ipſi prodeſſe non poſſit, d. 541. li. 3. n. 2

Verus familiaris quiſpiam dici poteſt prælati, licet non comedat in cinello, & non ſit deſcriptus in libro rationum domus, & expẽſarum, & ideo huiuſmodi libri nõ ſunt de ſubſtantia probationis requiſitæ familiaritatis, dec. 619. lib. 3. num. 6. & nu. 10. Idque maxime cũ error ſcribentis, & multa omittentis in huiuſmodi libris frequenter accidere ſolent, nu. ſeq.

Vi fluminis ſi aliqua pars terrarũ in emphyteuſin, vel locationem datarum, & ea quidem præſtantior demerſa fuerit, an emphyteutæ diminuatur quantitas ſoluendorum Stariorum frumenti, maxime ſi ſucceſſit in locum eius, cui primo facta eſt emphyteuſis, vel locatio, & vtrũ defalcatio pro rata culturarũ duodecim deperditarum ferri de iure debeat, dec. 539. lib. 3. nu. 2

Vi litterarum aliquando penſio dicitur poſſe annullari, idque vbi ex litterarum vigore oritur, retardaturq. ſolutio, dec. 694. li. 3. nume. 3

Vi appellationis cauſſa ad eos terminos perducitur, in quibus erat ante litem conteſtatam, deciſ. 281. lib. 3. num. 5

Via ſecura in exordijs litis deligẽda eſt a qua amplius deinceps non eſt licitũ facere diſceſſum etiam ante litem conteſtatam, dec. 506. lib. 3. nu. 6

Vicarij litteræ teſtimoniales de facto alieno, videlicet ſubſtituti ſui atteſtantes, nõ probant, dec. 35. lib. 3. num. 5. Limita niſi per cõſuetudinẽ ſit confirmatũ talibus litteris credi, qua ſtante illa conſuetudo eſt probanda, ibid nu. ſeq.

Vicarij geſta poſt reſignationem Eccleſiæ, an valeant, dec. 33. lib. 1. nu. 1

Vicarius atteſtans de facto alieno per ſubſtitutum ſuum licet expedito fidem nullatenus facit, dec. 103. li. 3. nu. 3

Vicarius deputatus ab ordinario etiam cum facultate ſubſtituendi loco ſui in caſu abſentiæ, ſi Ordinarius reſignet Epiſcopatũ libere in manus Sanctiſſimi, vtrum prius, quàm veniat ſucceſſor, & ſibi innotuerit de reſignatione facta, non ſolum ſibi deputatum poſſit officium exercere, ſed incidenter caſu ſuæ abſentiæ vigore ſibi factæ deputationis ab ordinario, qui ceſſit, aliũ etiam loco ſui ſubſtituere poſſit, dec. 159. lib. 2. num. 1

Vicarius cui facultas collationis beneficiorũ data eſt, poteſt conferre etiam poſt renunciationem factam ab Epiſcopo, ſi eã ignoret effectualiter executioni mandatam ex ſententia Felini in cap. Abbatiſſa, de reſcriptis, 1. oid. nu. 2. Contrarium ſenſit Calderinus in tit. de reſtitud. dec. 159. lib. 2. nu. 3. & num. ſeq.

Vicarius omnia poteſt, quæ Abbas, qui eum cum ſua poteſtate ſubſtituit, deciſio. 433. lib. 3. nu. 3

Vicarius, qui compulſoriales concedit legitimam debet habere poteſtatem eas concedendi, dec. 417. lib. 3. nu. 2

Vicarius Epiſcopi non poteſt deputare Vicarium perpetuum, dec. 937. lib. 3. nu. 1.

Vicarius poteſt admittere reſignationes tanquam præparatorias ad collationem, ſicut conferre poteſt, dec. 986. lib. 3. nu. 1

Vicelegatus dans facultatem cõferendi quæcumque beneficia, comprehendit etiam cathedralem, dec. 584. lib. 3. nu. 1

Victum & veſtitum ſubminiſtratum per Cardinalem alicui, ſi teſtes probent, an per hoc familiaritas ſatis ſufficienterq. probata dicatur, ſtante eo quod teſtes dicunt audiuiſſe, & ſcire, & eſſe publicam vocem, & famam talem a tali Cardinali, vt reliquos cõfiliarios pecunias annuatim pro victu & veſtitu habere, dec. 95. lib. 3. nu. 1

Vide negatiuam numero ſequenti, ſcilicet in Curia articulos deducendos eſſe, & deinde ad partes tranſmittẽdos, d. 493. li. 3. n. 2

Videndum eſt quis tempore mortis reſignantis duorum litigantium ſe mutuo ſpolio aſſicientium poſſideat, eo fine vt de legitima poſſeſſione conſtare poſſit, d. 535. li. 3. n. 7

Videndum eſt de bono iure, quãdo cognitio attentatorum omnino dependeat a negocio principali, dec. 573. lib. 3. nu. 2

Vigore mandati ad conſentiendum pẽſionis reſeruationi non poteſt præſtari conſenſus ſuper ſupplicatione, in qua fit facultas trãſferendi, licet conſentire poſſit alijs clauſulis ſupplicationis per Papam conceſsis, d. 35. lib. 1. nu. 2

Vigore inſtrumenti cuiuſdam facta electio in perſonam alienam, an dici poſſit capitulariter facta, maxime eodẽ inſtrumento non exiſtente amplius, dec. 533. lib. 3. nu. 6

Villa ſine vniuerſitate alienari non poteſt inuitis hominibus, deciſ. 837. lib. 3. nu. 1. & nu. 5. Secus tamen ſi alienetur cum vniuerſitate, nu 4. & 6. Quamuis contrarium dicatur, ibid. nu. 2

Villa cum vniuersitate potest inuitis hominibus dismembrari,& alienari, dec.88. li.3. num.1

Vis inhibitionum cum in partibus plerũque ignorari soleat, ita vt plerumque earũ prætextu ad ea progressus fiat,quæ minimè licent, nouo instrumento declaratorio ostenditur ex placito Dominorum Auditorum, dec.546.lib.3.nu.2

Vis istius clausulæ non aliter, nec alio modo, in resignatione, quæ & qualis esse dicatur, dec.98.lib.3.nu.3

Vita an sit probanda per eum,qui allegat, d. 1126.lib.3.nu.1

Vitiosa possessio aduersæ partis non interrũpit possessionem antiquam, nec eam amitti facit in præiudicium veri possessoris, d. 115.lib.3.nu.1

Vitium testamenti quoad effectum dispensationis,l. fi. C. de codic. debet considerari, an sit visibile,vel ne, dec.747.lib.3. nu.1

Vitium litigiosi tollens, operatur vt res litigiosa possit donari, dec.1073. lib.3.nu.1

Vitium litigiosi an transeat in tertium,qui habeat causam ab aliquo ex litigantibus, ita vt iuuari non possit regula de triennali,decis.512.lib.3.nu.2

Vna altera supplicatione non derogante omnibus necessarijs potest exhiberi tertia ad effectus desideratos adipiscendos,dec.514. lib.3.num.1

Vna partium informante, in cuius fauorem videtur inclinare Rota, propositio iterato fieri per Auditorem potest cum vtriusque partis informationibus,decisio 609. lib.3. nume.1

Vnica prouisio consistorialiter facta de monasterio, quæ per Bullam apparet, vtrum consistorialiter talem debere semper fieri prouisionẽ ostendatur,dec.540. lib.3.nu.7

Vnio vt plurimum censetur odiosa, iuxta communi aduersari, ideò restringenda,de cis.317.lib.3.nu.3

Vnio antiquissima Ecclesiarum,vtpote annorum ducẽtorum,& vltra, præsupponit vtilem fuisse,& esse, & propterea seruãda est, dec.578.lib.3.nu.5

Vnio vitij accusari posset in Ecclesijs vnitis, si paucitas clericorum vtrique Ecclesiæ ad diuinorum administrationem incommodum præstaret,dec.542.lib.3.nu.6

Vnio,quæ adhuc in vigore est, non potest dici dissoluta, dec.641.lib.2.nu.3

Vnio instituta iam a ducentis annis, vt amplius non ita obseruari potest, vt in ea aliquid mutationis, vel scandali oriatur, dec. 596.lib.3.nu.2

Vnio facta in augmentum cultus diuini non cõprehenditur sub regulis reuocationis vnionis, dec.1143. lib.3.nu.1

Vnio facta per resignationem in manibus Papæ,non requirit derogationem indulti Cardinalis,dec.1013.lib.3.nu.1

Vnio facta etiam per viam contractus potest reuocari,dec.1136.lib.3.nu.1

Vnio in causa beneficiali diuersarũ Diœcesium quomodo fieri debeat, & quomodo sine præiudicio aliquo suum sortiatur effectum,dec.15.lib.2.nu.1. Et quid in vnione transfusiua hoc casu statuendum,ibid.

Vnionem præcipuè, & principaliter caussa Decimarum factam verba vnionis declarare possunt, dec.462. lib.3. nu.2

Vnita Ecclesia sentiens se grauari ab ea, cui vnita est, alia via quam vnionis rescindendæ agere debet,maximè stante antiquitate vnionis ducentorum annorum, dec.578. lib.3.nu.6

Vniuersitate personaliter citata cum persona non vera, sed ficta sit, vtrum vigore commissionis contra eam possit procedi, d.96. lib.2.nu.2. Quod limitatur ex eo,quod indefinitè sint verba prolata, dec.96. lib.2. nu.3.& nu.seq.

Voces datæ in electione quomodo effectum sortiantur,dec.631.lib.3.nu.2

Vocula,alios, est similium repentiua, d.380. lib.3.nu.1

Voluntas enixa prodesse cupienti quibus fauet, quid in possessionis translatione per confessionem recognitionis in dominum operetur,dec.467.lib.3.nu.4

Voluntas ex longi temporis concursu, & consensu præsumitur, dec.51.lib.2. nu.3.

Voluntas testatoris si notoria sit proximitas in suo potius venit consideranda, quam in gradato ex communi, d.22.lib.3.nu.3

Voluntas, consensus innouati post gratiæ cassationem, si non est notorius, aut non probari possit,etiam gratia obtenta, subreptitia ea haud dubiè habenda est, dec.244. lib.3.nu.7

Votis Auditorum varijs existentibus in re exemplari litigiosa nõ ita facilis affirmatio dari ab ijsdem soleat,decis.175.lib.3.nu.2

Votis Auditorum ad æqualitatem tendentibus de concordia inter partes incunda,consultatio solet de consuetudine proponi, dec. 502.lib.3.nu.5

Votum Summistæ de litterarum legitima expeditione, an sufficiens sit ad sententiam promulgandam, an verò requiratur totius Cameræ iudicium,dec.497.lib.3.nu.2

Vsus & obseruantia obtinuit, vt fratres Hierosolymitani bona patrimonialia sua sibi reseruent, & de ijs arbitrio suo disponant, dec.436.lib.3.nu.7

Vsus interpretatiuus quid sit, dec.980. lib.3. nume.1

Vtili dominio prius existente apud aliũ,conferens Ordinarius, & Castellaniam ad vitam,non lædit hoc facto Ecclesiam nec inde damnum aliquod dicitur sentire, decis. 622.lib.3.nu.11

Vt nec etiam fraudem admittere dicitur, & procuratorem in caussa resignatarium resignans principalis constituit, dec.624.li.3. nu.1.& seq.

Vtra partium, actiue, vel rea si deperdita caussæ præsumantur, ad earum exhibitionem teneatur,dec.607.lib.3.nu.7

Vulneratus in oculo in pugna duelli, an sit inhabilis ad beneficia, & an pugna duelli crimen enorme dici debeat, d.51. lib.3.nu.2

Vulnus per pugnam illatũ oculo an præsupponat membri mutilationem, & ob id inducat inhabilitatem ad beneficia, dec.51. lib.3. nu.4

Vxor defuncto coniuge permanens in domo, non dicitur mutare caussam possessionis, dec.580.lib.3.nu.2

Vxori relictæ a marito vsufructuariæ debentur alimenta, in bonis mariti etiam post mortem filiorum,d.994.lib.2.nu.1

Index Tertiæ Partis Decisionum Rotæ Romanæ, Finis.

NOVISSIMARVM
DECISIONVM DIVERSORVM
ROTAE ROMANAE
AVDITORVM,
PARTIS TERTIAE
Tribus Libris distinctæ,
LIBER PRIMVS.

PEREGRINI FAB.
De alimentis in vna Romana de Lenis,
19. Nouembr. 1547.

SVMMARIA.

1 *Religio fratrum Prædicatorum præsupposito quòd in particulari fratribus suis alimenta ex obligatione non præstet, an etiam ad sumptus litium usdem in foro iudiciario agentibus, teneatur.*
2 *Huius affirmatiua Dominorum consensu Auditorum ex sententia decisoria Bisig. fuit approbata.*
3 *Et quid in simili casu alias a DD. Rotæ Auditoribus fuerit decisum.*

DECISIO I.

1 IN vna Romana de Lenis Dom. Fabius proponens, dubitauit † præsupposito quod religio Fratrũ Prædicatorũ non teneatur, neque consueuit dare alimenta Fratrib. eiusdem ordinis negocia propria tractantibus, *numquid deberentur Fr. Thomæ in causa, de qua agitur, sumptus litis, ac alimenta?* Et licet multa contra Fr. Thomã, & facultatẽ sibi datã à Generali opponerentur, tñ præsuppositis omnib. habilitatib.
2 & in iure solum de hoc dubitatũ fuit. Omnes Dñi † dixerunt, quòd sic, amplexi decis. Bising. 2. de iudic. quem se
3 quitur Afflict. decis. 10. Et † ita fuit dictum plures Rotam resoluisse in prima instan. non obstante dicto Paul. Castren. in l. si instituta, ff. de inoff. testamen.

FABII.
De appel. & mandatis in vna Salamantina,
10. Ianuarij 1547.

SVMMARIA.

1 *Ad causarum deuolutionẽ appellationis intimatio, vt de iure requiritur, pari modo, & procuratori (quam partẽ appellationis dicunt Doctores) intimatio est necessaria.*
2 *Contrarium huius vide ex Clementina causam, de elect. nu. seq. Quæ loquens de appellationis interpositione, idq. præsente procuratore ipsius appellati, docet appellationis intimationem nullatenus tali casu requiri.*
3 *Per insertum de procuratorio mandato appellantis si constiterit, an legitima fiat probatio.*
4 *Insertum an præsumptionem aliquam iudici facere possit, cum opinione multorum indicta pariat, & probationes saltem semiplenas inducat.*
5 *Procurator alicuius quis præsumitur, penes quem causæ instrumenta reperiuntur, & iura actoris.*
6 *Intimatione nullatenus facta, causa in præiudicium appellantis ex appellati voluntate deuoluitur.*

DECISIO II.

1 IN vna Salamantina coram D. Fabio fuit dictum, ꝙ sicut ad deuoluendum causam † requiritur intimatio appellationis, ita ẽt requiritur intimatio procuratoris, ꝙ dicitur esse pars appellationis. Ægid. dec. 58. in primo. Staphil. dub. 35. causa 15. fol. 3. c. cum cõtingat, de reser.
2 Contrarium † dicebam, quia prædicta procedunt in terminis Clemen. Causam, de elect. quæ loquitur de appellatione interposita præsente procuratore appellati, quo casu sicut non requiritur intimatio appellationis, Card. in d. Clement. causam, q. 14. Ita pari ratione non requiritur intimatio procuratoris, quia pars, quæ erat præsens, si non potest, debet sibi imputari, argum. not. per Iaſ. post alios quos allegat in l. si vniuersa, colum. 1. C. de precib. Imper. offer. Vnde in casu isto dicebam sufficere quandocumque apparuerit illum, qui appellauit esse legitimum procuratorem, prout præsupponitur in casu
3 isto constare, & post dies mandatum originale † fuisse productum. Et licet per incertum constaret de mandato procuratoris appellantis, tamen diuerunt omnes Domini sufficere, cum incertum non prohibet. In quo adhuc dicebam contrarium, quia sicut dicit Cardinalis in dicta Clementina causam, q. 26. quod non requiritur in casu huius probatio concludens, sed sufficit præsumptiua, ita debebat sufficere, ꝙ de mandato præsumptiuo constaret. Vnde † videbatur esse dubium inser-

tũ, inducere præsumptionem, cum secundum multos in authen. si quis in aliquo, inducat & faciat semplenam
5 probationem, & non poterat negari, † præsumi debere hunc esse procuratorem, cum haberet iura principalis in manibus, siue instrumentum quoddam possessionis, ad not. per Fel. in cap. coram, de offic. deleg. maximè parte nihil dicente pro prædicta appellatione. Fuit etiam tunc dubitatum, an saltem quoad appellationem causa esset deuoluta: Et fuit dictum quòd non, ad notat. per Bonifac. de Vital. in d. clem. causam, q. 6. Et licet vnus ex Dominis defenderet contrarium per dicta per eumdem Bonifac. 6. quæstio. per Ægid. de-
6 cisio. 272. & † multos alios, qui dicunt quòd non facta intimatione deuoluntur causa in præiudicium appellantis, tamen per Dominos respondebatur, id debere intelligi appellato volente, de qua voluntate non constabat in casu isto in quo versamur, immo potius de contraria.

FABII.

In eadem Salamant. portionis die 19. Ianuarij 1547.

SVMMARIA.

1 *Inducta in fauorem, in odium nequaquam de iure veniũt retorquenda.*

2 *Appellato tacente an actio ipsius saltem contemplatione ad alium iudicem, quam coram quo in præsens agitur deuoluatur.*

3 *Causa commissione facta, & habita concessione per obtentum de decernendo citationem, prius quàm causæ executio fiat, ratione committentis in pendenti esse dicitur, & beneficium in actoris præiudicium habetur pro litigioso.*

4 *Forma appellationis neglecta, aut non obseruata, appellatio penitus nulla est, nec actionis vllam multo appellato parit deuolutionem.*

IN eadem Salamantina portionis, eodem Domino Fabio proponente dubitatum fuit, vtrum non seruata forma Clement. cauſam, de electio. causa esset deuoluta, saltem quoad appellantem: & quòd de voluntate appellati non constaret, dubium erat nonnullis, q licet in extremo judicialiter appellauerat, formũq; nõ seruauerit, tamẽ si appellantis volebat prosequi causam
7 appellationis etiam multo appellante, quod † poterat, quia clementina causam, quæ fauore appellati erat inducta, non debet in eius odium retorquen. l. quòd fauore. ff. de leg. & ita ibi gloss. & Doct. omnes, & Rota 37.
2 in nouis. cum multis allegabantur. Sed † dubium erat appellato nihil dicente, an causa saltem quoad illum esset deuoluta? Et dicebam ego quòd sic, quia Ægid. decis. 273. dicit simpliciter, quòd in præiudicium appellantis causa esset deuoluta, & idem videtur velle Bonifac. in dicta clement. causam. §. si intimationi, quæst. 6. Et mouebar

3 Secundò, quia † ex eo quod dicitur, sicut quando quis committit causam, & obtinet decerni citationem, & antequam exequatur causa, quoad ipsum committentem dicitur pendere, & beneficium in eius præiudicium esse effectum litigiosum, Rota decis. sexta, vt lit. penden. in nouis, aliàs 75. in antiquis, 475. eodem modo dicitur causa deuoluta, sine voluntate appellati in præiudicium appellantis. Hanc eamdem opinionem tenebat Dominus Puteus, addens decisionem, quam sumebat ex prælallegata decisio. 38. in nouis, cum ante dispositionem dictæ clementinæ, dantis causam, sine dubio causa esset deuoluta. Ergo & post clement. quæ non venit propter aliud, nisi vt faueret appellato, causa debet dici deuoluta remoto præiudicio appellati. Prosper dubitabat & promisit votum, postquam melius cogitasset. Alij erant in contrarium, & intelligebant omnia prædicta semper intercedente voluntate appellati. Et hanc opinionem dicebãt tenere Bonifac. in loco prælallegato, in septima opinione. in secundo membr.
4 sua distinctione. Et dicebatur † quòd non obseruata forma, appellatio ex toto nulla erat nec causam deuoluebat, nisi appellato volente, cuius fauore clementina erat facta, vel si Papa voluisset contra illum causam committi, iuxta glo. in dicta clement. Sed fiat mandatum informari super isto puncto, & die 28. Ianuarij 1547. fuit conclusum, causam non esse deuolutam Domino Puteo, videlicet, & me pro Fabio in contrarium, rationibus supra deductis. Quibus bonum responsum non videtur accommodari.

FAB. CORAMBONI.

In vna Oxonien. beneficij expectatiua, 16. Nouembris 1548.

SVMMARIVM.

1 *Acceptans beneficium Ecclesiasticum vigore expectatiuæ, quod acceptare non poterat, gratiæ consumptionem sibi parit, nec per sententiam causæ decisionem expectare tenetur, sed possessionis facere cessionem.*

DECISIO III.

1 CONsilió Roman. 329. obseruatur in Rota, videlicet quòd † quotiescumque quis acceptat beneficium vigore expectatiuæ, quod non poterat acceptare, consumit gratiam, quòd scuit beneficium non cadere, quia fuit in mora admittendi illud: Vnde non debet expectare sententiam, sed sciens debet statim cedere possessionem, aliàs si insistit, adhuc consumitur grata, nec incumbit onus probandi aduersario, sed acceptandi, quòd statim dimisit possedisse. Et ita fuit conclusum in vna Oxonien. coram Domino Fabio Coram bono.

ANTON. AVGVSTINI.

De alternatiuis, in vna Corduben. die 10. Nouembris.

SVMMARIA.

1 *Papa si concedat alicui Episcopo collationem beneficiorum suæ Diœcesis in mensibus alternatiuis, vtrum ordinaria eidem remaneat Episcopo in reliquis collatio.*

2 *Summus Pontifex facta concessione talium mensium alternatiuorum, ex coniecturata mente præsumitur sibi reliquorum collationem, ex regula octo mensium reseruasse.*

3 *Expectatiua suo in vigore persistente reuocatio fit Regula octo mensium in causa collationis præbendarum.*

4 *Ordinarius concessa sibi per summum Pontificem alternatiua, an vigore iuris communis non facta reseruatione expresse vel tacitè, beneficia in reliquis mensibus possit conferre.*

DECISIO IV.

1 FVit conclusum in vna Corduben. coram Domino Antonio Augustino, † quod licet Papa, qui concesserat Episcopo Corduben. quod libere conferret in Februario, Aprili, & sic in sex mensibus alternatiuis, non reseruasset sibi collationem in alijs sex mensibus, quæ reseruatio non debet præsumi, & propterea tamquam casus omissus debeat relinqui in dispositione iuris communis, adeo, quòd in alijs sex mensibus debeat ex facultate ordinaria a iure communi sibi concessa posse conferre in illis sex mensibus nihil dabat de nouo, se l. solũ remouebantur obstacula, prout de indultis Cardinalibus concessis, dicit Cassad. 13. de priuileg. Pro quo allegabatur, q dicit Staphil. in litteris grat. & Iust. 4. & 5. proprie loquens de alternatiuis. Dixerunt Domini
2 contrarium † ex coniecturata mente Pontificis concedendo alternatiuam, qui illam concesserat sub hac præfatione, quòd dudum remanserant sibi alij sex, quia remanebant seruati per regulam octo mensium, de qua in præfatione fecerat mentionem. Et præsupponebatur, quod in isto casu, tempore quo vacabat beneficium, esset regula octo mensium, qua non obstante adhuc dubitabatur, quia hoc vacauerat in mense Martij,

qui

qui non erat de octo mensibus, tamen dixerunt contrarium, propter tacitam mentem Pontificis, qui dando sex, videbatur alios sibi reseruasse, eo maximè, quia in alternatiua huic Episcopo concessa dicebatur: Ita tamen, quòd facultate per nos concessa Prælatis, & alijs personis Ecclesiasticis, in certis tunc expressis mensibus per constitutionem nostram non vtaris. Quod intelligebatur de quatuor mensibus ordinarijs reseruatis tempore exspectatiuarum. Vnde sicut dando illi collationem in alijs sex alternatiuis mensibus, voluit, quòd vterentur facultate sibi concessa per Regulam quatuor mensium, eodem modo ne in alijs mensibus vltra illos sex, per regulam reseruatoriam octo mensium. Ex omnibus d. Proponens colligebat rationem, ad not. per Staphil. in loco
3 præallegat. † quod quia durantibus exspectatiuis, vt loquitur Staphil. reuocatur regula octo mensium, poterit † ordinarius habens alternatiuam conferre etiam in
4 alijs mensibus de iure communi, cum non esset exspectans, nec esset qui litteras expediuisset, ex quo non reperitur reseruatio facta expressè per Papam in alijs sex mensibus, neque tacitè non existente aliqua regula reseruatoria. Et idem dixit dictis reuocatis exspectatiuis, antequam fieret regula octo mensium, quia poterit ordinarius liberè conferre in sex mensibus alternatiuis, in alijs autem licet non ita liberè, poterat beneficia tamen non reseruata conferre.

MOHEDANI.

De clausula anteferri, in caussa Leodien. Decanatus, 8. Februarij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Diaconus illegitimo toro procreatus habens clausulam anteferri, prærogatiua vtrum frui debeat ratione sacerdotis presbyteri licet legitimè prognati.*

DECISIO V.

1 IN caussa Leodien. Decanatus coram Domino Mohedano fuit dictum, † quòd habens clausulam anteferri illegitimus Diaconus, deberet tamen præferri etiam non habilitatus, legitimo licet & presbytero, cum non sint qualitates consideratæ neque a iure, neque a regula Cancellariæ de concurrentibus super beneficio iuxta qualitates.

MOHEDANI.

De mandato de prouiden. Barchionen. Prioratus, 9. Maij 1547.

SVMMARIA.

1 *Exspectatiuis litteris impetratis, & mandato de prouidendo pariter obtento, beneficij acceptatio an fieri possit litteris nondum per Archinij scribas expeditis.*

2 *Clausula reseruationis octo mensium sublata vi regularum exspectatiuarum, nequaquam dicitur interempta, nisi fulminatis processibus super ijsdem gratijs exspectatiuis.*

3 *Mandatum de prouidendo ipsis exspectatiuis, præstantius & pinguius habetur.*

4 *Exspectatiuis generaliter reuocatis etiam in generali, amissionem pristini omnino vigoris perpetiuntur.*

5 *Regulæ semel in desuetudinem abeuntes, cum reuiuiscere denuò nequeant veteri vigore destituuntur.*

6 *Rotæ iudicium quid in mandatis de prouidendo, & beneficiorum acceptatione per vsus obseruationem induxerit.*

DECISIO VI.

1 IN caussa Barchionen. Prioratus coram Reuerend. P. Domino Episcopo Mohedano, fuit dictum, † quod licet de mense Aprilis, 1545. fuissent concessæ exspectatiuæ, & de mense Augusti eiusdem anni, concessum mandatum de prouidendo Hieronymo de Agata, tamen potuit acceptare etiam ante expeditionem litterarum gratiæ suæ non obstante Regula, quę habet, quod nullus vigore gratiæ exspectatiuæ, seu specialis reseruationis possit acceptare litteris non expeditis, quia regula illa eũ alijs propter exspectatiuas factis, non habet locum, neque effectum aliquem ante fulminationem processuum super gratijs exspectatiuis, quæ non fuit facta, nisi de anno sequenti, scilicet 1546. 4. Februarij. Et pro hoc adducebatur in contrarium, quod S. D. N. per Datarium
2 significauerat Rotæ, † quòd clausula reseruatoria octo mensium quæ per regulas exspectatiuas tollitur, non erat intentionis suæ, quod intelligeretur sublata, nisi fulminatis processibus super gratijs exspectatiuis, quasi illæ regulæ effectum non sortiantur, non impediunt quo minus habens mandatum de prouidendo, possit acceptare litteris non confectis, nulla alia ex lege prohibetur: imò de sola signatura supplicationis gratia dicatur perfecta. Castador. decis. 8. de restitut. spoliat. Et quia dicebatur quòd regulæ nouæ exspectatiuarum concessarum par
3 Paulum obstabant, † quia mandatum de prouidendo dicitur pinguius exspectatiuis, ideo regulæ, quæ debent reseruari durantibus exspectatiuis, habent etiam locum in mandato de prouidendo, quo statim concedio regula illa de non acceptando, nisi litteris expeditis intrat, tamen etiam fuit dictum illas non obstare, quia cum fuerint factæ pro exspectatiuis generaliter concessis, & illis durantibus debent obseruari, vt dicitur in procemio
4 dictarum regularum † statim quod exspectatiuę illæ generales fuerunt reuocatæ, illæ generaliter sum admiserunt vigorem. Et licet postmodum aliquæ speciales reseruationes, vel prorogationes exspectatiuæ concedantur,
5 tamen illæ † regulæ, quæ semel desierunt esse in obseruantia, non possunt reuiuiscere, & ex dispositione iuris communis valebit acceptatio litteris non expeditis. Et ita fuit dictum per omnes, vno excepto, licet D. Paulus diceret se semper vidisse † in Rota dictum fuisse obseruatum, quòd habens mandatum de prouidendo, non potest acceptare, nisi litteris expeditis, de qua obseruatione alij non meminerunt, & quia materia exemplaris est, iterum super hoc dubitabitur.

MOHEDANI.

In eadem Barchionen. Priorat. 9. Maij 1547.

SVMMARIA.

1 *Concessio si facta fuerit mandati de prouidendo, beneficij acceptatio, etiam litterarum expeditione nondum secum fieri poterit, cum ex sola supplicatione sine litteris gratia dicatur adimpleta.*

2 *Processibus nondum fulminatis Regulę de non acceptando robore solito destituę, faciunt exspectantes beneficij possessionem acceptare non posse.*

3 *Clausulæ regularum exspectatiuarum a Paulo III. concessarum, de particularibus etiam reseruationibus, prout sunt mandata de prouidendo, quæ pingues etiam exspectatiuę vocitantur, intelligi debent.*

DECISIO VII.

PRoponente iterum Reueren. P. Dom. Ouellen. in eadem caussa Barchionen. Prioratus Virginum super
1 eodem dubio fuit dictum, quòd Hieronymus † concesso sibi mandato de prouidendo, potuit acceptare Prioratum litteris non confectis, quia ex sola supplicatione, siue litteris gratia est perfecta. Et licet daretur Regula de non acceptando litteris non expeditis, tamen dicebatur, regulam illam non habere locum, nisi in exspectatiuis, non vltra, vt in procemio dictarum Regularum patet. Et licet diceretur, quod ante mandatum de prouidendo, exspectatiuæ erant concessæ & pu-
2 blicatæ regulæ, tamen dicebatur, & ita fuit † tentum, quòd ex quo processus nondum erant fulminati, Regulæ illæ nullius momenti erant, nec exspectantes interim possunt acceptare, & propterea ex parte Sanctissimi Domini N. venit Datarius ad nos congregatos in loco consueto, & dixit, quòd Regula, octo mensium, quæ tollitur per regulas exspectatiuas, non erat mentis Pa-

pæ, quòd tolerantur nisi fulminatis processibus quòd alia ratione non potuit esse, quam quia sicut exspectatiuæ non habent vim, ita neque Regulæ propter exspectatiuas: sed in hac causa, quòd saltè regulæ additæ anno primo Pauli Tertij, quando iterum concessit exspectatiuas obstare, † quia clausulæ illæ loquuntur, nedum de exspectatiuis, sed etiam de particularibus reseruationibus, quæ particulares reseruationes, prout sunt mandata de prouidendo, dicebãtur pingues exspectatiuæ. Sed adhuc Domini dixerunt, nec illas aliquid obstare, cum essent res ceatæ exspectatiuæ: & dum loquebantur de reseruationibus particularibus concessis, debebant intelligi de his, quæ durantibus exspectatiuis conceduntur, prout solet communiter fieri, quia post aliquot annos, quibus durarunt exspectatiuæ, solebat Summus Pontifex concedere mandata de prouidendo, prout iam nunc cœpit facere etiam durantibus exspectatiuis, & die 26. Maij fuit tertio firmata ista resolutio subtiliter informante de Castello.

MARISCANI.

De præscriptionibus,

27. April. 1541.

SVMMARIA.

1 *Iuramentum ex quo vim litis contestationis nanciscitur, præscriptionis interruptionem indubitanter producit.*

2 *Præscriptio interrupta interpositi vigore iuramenti, vim statutorum an efficaciter elidat.*

3 *Dispositio aliqua generalibus verbis prolata, vtrum etiam ad iurata extendi possit.*

4 *Statuto si vis probatoria instrumento adimatur, nullam vt fidem facere possit, nullinsque sit in futurum momenti, tali instrumento probatio nulla de interpositione iuramenti habita fieri potest.*

5 *Præsupposito per instrumentum fidem de iuramento fieri nequaquam, consequens est præscriptionem statuti procedere non obstante instrumento iurato.*

6 *Statutum quæ facere possit, & an debitum tollere queat vi præscriptionis, & per idipsum probatio instrumenti auferatur.*

7 *Interpellatio quæ induci videtur per iuramentum, si ficta fuerit statutum quod dicitur in casu proprio intelligi, & vero, ad illum neutiquam extendi potest.*

8 *Statutum aliquando interpellationem in iudicio faciendam & extra legitimè licet probatam excipere dicitur.*

DECISIO VIII.

DVbitatio ista fuit disputata inter Dominos in vna Romana domus inter Capuanos, & illos de Theobolis, coram Domino Mariscano. In qua dicebatur.

1 Primum, † quòd ex quo iuramentum habet vim litis contestationis, vt per Angel. Roman. & Iaſ. in l. nam & postea, §. si is qui in temporal. ff. de iure & litis contest. interrumpit præscriptionem, vt est text. in l. nec bona fides. C. de præscript. longi tempor. & not. in d. §. is qui.

2 & per Doctor. in l. fin. ff. de vsucap. Ergo, † cum præscriptio fuit interrupta per iuramentum, concludendum videbatur, statutum non habere locum in instrumento iurato. Item quia † dispositio generaliter loquens non extenditur ad iurat. prout notabiliter in l. constitutum, de rescript. & in Authen. Sacramenta puberum, C. si aduersus venditionem, omnes tamen Domini, vno excepto, qui fuit Domin. Rainald. Petrucius, tenuerunt contrarium, moti quia † ex quo statutum procedit vlterius auferendo vim probatoriam ab instrumento, statuendo nullam facere fidem, & esse nullius momenti, quod tale instrumentum non poterat probare iuramentum interuenisse, vt per Paul. de Castro consil. 61. incipiente notandum est primo, in 2. volum. Alexand. consil. 170. vo-

5 lum. 7. Soc. consil. 79. num. 1. in fine. Vnde † cum de iuramento non facit fidem instrumentum, sequitur præscriptionem statutorum procedere, nó obstante instrumento iurato, cui Reuerend. P. Dom. Episcopus addidit auctoritatem Socin. consil. 120. colum. 2. versic. quarto principaliter, libro 2. vbi considerat † statutum duo facere. Primo tolli debitum per præscriptionem. Secundo auferri probationem instrumenti, & tunc videtur præscripta probatio ad alias species probatorias, vt per Specul. tit. de instrum. edit. §. restat. versic. sed & si antea, & Abb. & Modern. in cap. 2. de constit. & alia allegata per Socin. in d. consil. Quo casu, cum species probationis ista per instrumentum sit sublata, præscriptio statuti iuuat, & consequenter capit etiam & instrumenta iurata. Allegabant etiam aliqui ex Dominis consil. Roman. 83. &

7 Soc. consil. 88. Et quia † interpellatio, quæ videbatur induci per iuramentum, iuxta alleg. in d. §. si is qui temporali, est ficta, statutum quod dicitur intelligi in casu proprio & vero, non extenditur ad illam, iuxt. text. in l. 3. §. hæc verba, ff. de neg. gest. Dicebatur etiam non obstare dictum fundamentum de interpellatione causa iura-

8 menti, † quia statutum excipit interpellationem iudicialem & extraiudicialem legitimè probatam: vnde videbatur se referre ad omnes alias interpellationes vltra factas, per iuramentum inductas.

MOHEDANI.

De dilationibus, in vna Barchion.

die 4. Maij 1547.

SVMMARIA.

1 *Iuri patronatus an aliquando etiam quidpiam derogari possit per recentem prouisionem.*

2 *Dilationum concessio an aliquando denegari possit petenti.*

3 *Condemnatio ratione expensarum per reuocatoriam non semper facienda est in præiudicium eius, pro cuius partibus stant iura.*

DECISIO IX.

IN vna Barchion. de priuil. coram R. P. D. Mohedano Episcopo Ravell. in qua quoddam ius fuerat per duas sententias canonizatum, & demum in tertio demonstratum, quod illud ius non erat bonum, quia fuit probatum

1 beneficium esse de iure patronatus, † & sicut fuit producta alia nona prouisio, in qua inri patronatus derogabatur, & quia procurator petebat dilationem ad consulendum principalem sinum, fuit dictum, quod ex quo erat instructa, & termini seruati, si in termino ad dicendum

2 contra ista iura producta, non fuerunt petitæ † dilationes, non debebant amplius concedi: nam alias concederentur, si infra terminum ad articulandum petuntur. Et fuit dictum, quod illud ius nouiter productum debe-

3 bat canonizari, nec † debebat condemnari in ista reuocatione in expensis ille, pro quo erant iura, si terminus ad articulandum erat per reiterationem seruatus, alias cum male esset seruatus, vt communiter fit, non præiudicat, & poterant peti dilationes, & fuit allegatus Doc. in cap. 1. in fine, de except.

FABII.

Ligurien. Canonicatus,

die 27. Aprilis.

SVMMARIA.

1 *Dilationes ad partes an sint dandæ, & terminus seruandus ad videndum admitti, aduersario instante de suorum admissione articulorum.*

2 *Concessis dilationibus iudicis officium necessario quiescit.*

DECISIO X.

DIe 27. Aprilis Peregrinus Fabius proponens in vna Ligurien. Canonicat. sine dubio dato, quæsiit à

1 Dominis, † *an essent dandæ dilationes ad partes, simul & seruandus terminus ad videndum admitti?* Ille enim qui ex cessione nouiter ad cautam venerat, concedebat aduersario dandas esse dilationes, sed simul volebat suos articulos admitti, & examinari testes. Quod dixerunt Do

2 mini non posse fieri, † quia ex quo erant dandæ dilationes, cuam officium iudicis debebat conquiescere,

qui

qui Peregrinus credebat, quod erat ratio, quod ille qui petebat dilationem, volebat informationem de partibus, vt magis instructus posset facere interrogatoria.

FABII.

De conformatione vuli vel inuth. Caligurit. Abbatiæ.

Die 27. Aprilis 1547.

SVMMARIA.

1 *Electio. Abbatissæ etiam concordi voluntate facta, incapacitas ratione ætatis, secuta prouisione nouæ per subreptionem obtenta & confirmatione, an sit penitus nulla.*

2 *Nouæ prouisio de quibus fructibus percipiendis, aut perceptis facta intelligi debeat.*

3 *Confirmationis prætextu habitæ, pœnæ non raro legibus irrogatæ remouentur.*

4 *Locum tamen non habet idipsum nullitate ex defectu iurisdictionis causata.*

5 *Noua prouisio vbi gratiosa non fuerit, sed mandatum solum de prouidendo non auxiliatur petenti.*

6 *Properans nimium se ingerendo importunè, ius si quod habet amittit.*

DECISIO XI.

IN vna Caligurit. Abbatiæ fuit dubitatum per Peregrinum Fabium proponentem, an amiserit ius propter cap. auaritiæ, vel eius † noua prouisio sit subreptitia. Ioanna enim ista fuerat electa a Monalibus concorditer, & confirmata per superiorem suum, quia tamen erat incapax propter ætatem, quia erat in 15. anno, confirmatio erat inutilis, propterea obtinuerat a Papa nouam prouisionem, quæ prætendebatur subreptitia, cum in ea narretur adeptam fuisse possessionem ante nouam prouisionem, nullos tamen fructus percepisse ante nouam prouisionem: sed postea non habuerunt Domini nouam prouisionem pro subreptitia, licet aliquo modo constaret fructus saltem spirituales percepisse administrando Abbatissatum: quia dixerunt. † quòd nouæ prouisio, seu narrata in ea, intelligantur de talibus fructibus, seu temporalibus, propter quos solui solet compositio datario. Dixerunt tamen, quòd inciderat in cap. auaritiæ, Decr. 6. quia facta electione est confirmata. Ex quo nulla erat confirmatio ex defectu iuris confirmantis, adhuc habebat locum illud cap. Et licet exemplũ allegaretur Mil. in repert. in verſic. pœna decretalis auaritiæ, dicendum, † quòd confirmatio cuã excusat a pœna d. cap. Tamen dixerunt Domini hoc non † habere locum, quando nullitas prouenit ex defectu iurisdictionis, vt distinguit glos. in verſ. quamus, in cap. fin. de elect. in 6. & in Franc. Et contrarium eius quod dicit Mil. voluit Cardinalis cons. 31. Rom. consil. 330. alias 130. Et licet diceretur, quòd ipsa vigore confirmationis non administrauerat, nec fructus percerat, sed tamen vigore nouæ prouisionis tantum, saltem de administratione Abbatiatus in spiritualibus, cõstabat nouam prouisionem, † nec noua prouisio ei suffragabatur, quia non erat gratiosa prouisio, sed mandatum de prouidendo: mandauerat enim Papa cuidam, vt si illam idoneam inueniret, prouideret illi de Abbatissatu, quod factum esse non constabat. † imò statim habita noua prouisione, se ingesserat in administrationem Abbatissatus perceptione fructuum, propterea tanquam nimis properans ius suum amiserat, & sic in c. auaritiæ, inciderat.

FABII.

Chrochien. Portionis, prima Aprilis 1544.

SVMMARIA.

1 *Protestatio facta & intimatio procuratori speciali à postmodum condemnato portionario, an releuet eundem in restitutione perceptorum.*

2 *Protestatio in causa iudiciaria cui, an procuratori vel principali fieri debeat.*

3 *Tutus si non accessus detur, remedium iudicis imploran-*

dum venit, faciendaque citatio executorialisque intimatio.

DECISIO XII.

FVit dub. Chrochien. Portionis de Belmonte, coram R.P.D. Peregrino Fabio, † vtrum sufficeret protestatum fuisse, & intimatum procuratori speciali, q̃ quis intenderat, & inferre, ad effectum, vt postmodum condemnatus portionarius, seu canonicus teneretur etiam ad id, quod ex distributionibus quotidianis percepisset, attento maximè quod ad locum, vbi erat portio non patebat tutus accessus. Et domini dixerunt, quod non, † quia debet fieri protestatio principali ad effectũ, vt admittat possessionem. † Et licet non pateret tutus accessus, erat sibi succurrendum remedio iudicis intimando per edictum prout iam fecerat, citando illum ad causam, & intimando executoriales.

FABII.

De solutionibus, Ianonen. pecuniaria,

11. Febr. 1547.

SVMMARIA.

1 *Debitum si contractum fuerit causa necessarij vsus in personam collati, an per successorem veniat dissoluendum.*

Et quid in salario aduocati pro elocutione operarum statuendum in pari negocio, nu. 2.

DECISIO XIII.

COram R.P. Dom. Iacobo Puteo Decano, in vna Ianon. pecunia. In qua quidam Doctor præstiterat patrocinium ipsi carcerato ei dando pecunias, & pro eius necessitatibus expenderat. fuit dictum successorem

1 teneri ad omnia: † quia cum ista fuerint debita contracta pro necessitate personæ Episcopi successor tenetur, vt not. Abb. in c. ex præsentium, verſic. ex hoc, de pign.

2 & in c. per tuas, 2. nota. de donat. & salarium etiam aduocati propter præsentiam, & operam præstitam ipsi Prælato, ad not. per Abb. in cap. relatum, 2. col. de testam. & Ias. consil. 222. verſic. similiter tenetur, lib. 2.

FAB. ACCORAMBONI.

De fide instrum. Salamant. portionis, die 4. Februarij 1574.

SVMMARIA.

1 *Liber non deputatus ad scribendum, sed memoriæ causa tuuandæ saltem comparatus, in iudicio fidem nullatenus facit.*

2 *Registrata commissio in processu in partibus celebrato, si ex defectu iurisdictionis nullus est, ad probationem etiam dicitur insufficiens, nec vllam facere fidem in iudicio.*

3 *Instrumentum originale inhibitionis vnà cum inserta cõmissione non probatis ullatenus insertis, nullum obtinet vigorem.*

4 *Sententia executorialibus litteris inserta fidem omnino facit: quod an locum habeat in casu, vbi de præbendæ commissione agitur eo fine, vt beneficium reddatur litigiosum, num. 5.*

DECISIO XIV.

IN causa Salamantina Portionis coram R.P. Do. Fabio Accorambono, dubitatur, *nunquid constaret de quadam commissione quæ prætendebatur præsentata dict. Simonetæ in causa appellationis exequi interpositæ in partibus, & commissio originalis erat deperdita, nec reperiebatur registrata coram dict. Simoneta in hac causa, quia registrum non erat completè confectum, sed reperiebatur in libro Bachodi adnotata commissio causæ Salaman. Portionis, de anno 1530. inter Bertrandum Robles, & Didacum Flores, inter quos erat in partibus litigatum de distributa Simonetæ.* Dixerunt Domini die 4. Februa

1 rij 1547. † librum Bachodi non facere fidem, quia non erat deputatus ad scribendum, sed pro sua memoria librum tenebat, & esset in potestate vnius Copistæ, qui scriberet super illo libro, apponere distributã esse com-

missionem, vltra id, quòd ex dicto libro non apparebat, quòd esset commissio appellationis prout requirebatur:
2 item † etiam commissio reperiebatur registrata in processu de partibus, vbi cœperat lis super ista portione in quadam inhibitione emanata a Simoneta vigore illius cómissionis, quod etiam fuit dictum non sufficere: quia processus ille de partibus erat nullus, ex defectu iurisdictionis, & ideo registrata in eo non faciebant fidem tam quam non registrata: apud acta etiam reperiebatur ista commissio in quadam causa spolij vertente inter Thomam de las casas, & Didacum præfatum inserta in quadam commissione emanata vigore istius commissionis a D. Simoneta, & Crescentio cognitoribus istius causæ,
3 & † extabat instrumentum originale istius inhibitionis, in quo erat inserta commissio, quod etiam dixerunt non sufficere, quia inserta non probat. Auth. si quis in aliquo, C. de eden. cum ibi not. per Doct. Quod mihi durũ videbatur, quia † sententia inserta in executorialibus facit fi-
4 5 dem. Ad dec. Rotæ 57. dec. 732. in antiq. non † procedere in terminis nostris, vbi tractabatur de probanda cõmissione ad effectum faciendi beneficium litigiosum, quod valde odiosum erat. Reperiebatur etiam in manuali notarij coram Domino Simoneta decretam esse citationem, & singula deberent non prodesse, nec omnia simul coadunata coadiuuabant, quod mihi durum admodum visum est.

MOHEDANI.

Cordubensis præstimonij,
4. Febr. 1547.

SVMMARIA.

1 *Notarij relationi ex auctoritate Baldi in rubr. C. de fide instrumen. an semper sit credendum, & id quomodo intelligatur.*
2 *Acta a iudicis fidem faciunt etiam sine testibus descriptis a tabellione publico.*
3 *Declaratoria aliquando sine ulteriori citatione lata, an sit de iure nulla.*

DECISIO XV.

IN vna Corduben. præstimonij coram D. Mohedano 4. Februarij 1547. fuit dictum, quod executio citationis facta in partibus de qua notarius faciebat fidem per instrumentum celebratum coram tribus testib. quorum duo voluerunt dare nomina sua, non erat legitimè facta, quia instrumentum non faciebat fidem, quia si pars
1 voluisset approbare testes, non potuisset. Et † licet dicerent credendum esse relationi notarij, ad not. per Bald. in rubr. C. de fide instru. tamen dicebatur illud esse verum in nũcio & cursore ad hoc deputato, cuius officium est talia facere, non tenetur propterea apponere testes, & alia requisita glos. in l. generaliter. C. de tabel. & Felin.
2 in c. 1. col. 3. num. 2. de fide instrum. Et † licet acta iudicis faciant fidem sine testibus descriptis a notario, ad c. quoniam contra, de probat. tamen hoc erat extraiudicialiter factum, & in eademmet causa fuerant decretæ litteræ executoriales a D. Mohedano die intimato, & post intimationem fuerunt coram A. C. seruati quatuor ter-
3 mini substantiales, ad docendum se paruisse, † post quos fuerat lata declaratoria ab Aud. C. sine alia citatione. Et fuit dictum, quòd talis declaratoria erat nulliter lata, quia licet coram eodem A. C. qui decreuerat executoriales, iam intimatas, potuisset procedere sine alia citatione, si Auditor Cameræ volebat ritè procedere & erat opus citatione, vt attestabatur D. Puteus, tempore suo Rotam ita voluisse quod seruaretur, postquam cognouit talem declaratiuam esse nullam.

FABII.

De sequestr. possess. & fruct. Tolet. pens.
7. Ianuarij 1547.

SVMMARIA.

1 *Reuocari sequestra eo quod odiosa sint, nec de iure in pensionibus beneficiorum apponenda.*
2 *Sequestrum ob causam cum cautione data relaxari potest.*

DECISIO XVI.

COram Peregrino Fabio in vna Toletana pẽsionis,
1 seu pecuniaria † instabatur pro reuocatione sequestri per Audit. Cam. apposita, ex quo sequestra sunt odiosa, nec de iure apponenda in his casibus, & quia Audit. Cam. habuerat iurisdictionem sequestrandi, citius sine commissione fecisset. Et ita fuit conclusum ex quo nullus istorum, nec creditor, nec debitor erat curialis, quod potuisset beneficia ad instantiam creditoris si esset
2 curialis; & † hoc videtur sequestrum propter causas cum cautione relaxandum, tamen simpliciter fuit dictum, quod relaxaretur.

PVTEI.

De senten. & re iudic. Hispalen. portionis,
24. Martij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Filij nel nepotes hæreticorum, aut eorum qui per reconciliationem rediere, per statutum ante inhabilium, an contineantur sub statuto si sponte regressi fuerint, aut reconciliati eorum parentes.*

DECISIO XVII.

IN vna Hispalens. portionis coram Peregrino Fabio
1 fuit per eum dubitatum, *an stante sententia de qua apponitur statutum inhabilitans filios nel nepotes hæreticorum, aut reconciliatorum, comprehenderet nepotem ex reconciliato sponte in tempus, quod comprehenditur in statuto?* Et quia ista sententia non erat in forma probanti, nec erat legitimè probatum, quòd iste, qui ius cesserat in Alphonsum Alutarum, qui defendebat causam descendere a reconciliatis, mandauit dari remissoriam ad hoc probandum, & pro adducendo iura in forma probanti.

FABII.

De restit. in integr. Calaguritana Archid.
20. Maij 1547.

SVMMARIA.

1 *Restitutio in integrum ablatæ possessionis vigore rei iudicatæ instituta gratia ex actis non apparente, an fieri possit.*
2 *Commissio super restitutione impetrata alicuius prebendæ vigore trium conformium sententiarum alicui ablatæ efficit, vt in integrum restitutio fieri non possit, nisi in consequentiam gratia partis aduersæ canonizata.*
3 *Et quid in simili respondeatur ad doctrin. Bart. in l. ab hostibus, §. sed quod simpliciter, ff. ex quib. caus. maior. in vltima quæstione.*
4 *Legitimo priuatus modo pro recuperãda possessione vtrum agere possit interdicto recuperandæ.*
5 *Possessio considerabilis licet sit, & nentat restitutio. in integr. aliquando tamen eius consideratio nulla habetur nisi gratia canonizata.*

DECISIO XVIII.

IN causa Calaguritana Archidiaconatus per Peregri-
1 num Fabium proponentem fuit dubitatum, † posito sine vero præiudicio, quòd ex actis non appareat fuisse institutam gratiam quondam Ioannis de Augustino, *An Martinus sit restituendus in possessionẽ, quæ fuit sibi ablata vigore rei iudicatæ. Et quòd ipse non instituet suam gratiam, nec doceat de bono iure suo.* Et dixerunt Domi-
2 ni non esse restituendum, † qua commissio interpretata est super restitutione beneficij sibi per tres cõformes ablati, per quas gratia aduersarij fuit canonizata: vnde non seruit pro retentione beneficij possessionis, nisi in cõsequentiam, quia de plena restitutione ad beneficium cõsequitur possessionem fructus, & ea quæ per sententiam amisit, quòd nõ obtinebat, nisi iustificata gratia sua. † Et hoc
3 modo respondebatur ad doctr. Bart. in l. ab hostib. §. sed

quod

quod ſimpliciter.ff.ex quib.cauſſa maior.in q.vlt.de qua per Iaſ.in §.rurſus,nu.26.Inſtit.de actio.& per Abb.in c. tam ex litteris,col.fi.in prin.de in integ.reſt.Et dixerunt
4 etiam,† quòd ſi ad iſtam poſſeſſionem hoc modo amiſſam ageretur interdicto recuperandæ, quod non poteſt obtinere,ex quo ritè ille priuatus fuit, licet non rectè, vt Iaſ. poſt alios declarat in l.iuſtè poſſider,ff.de acquir. poſ
5 ſeſſ. † Nam licet poſſeſſio ſit conſiderabilis, & veniat in reſtitutione in integrum,tamen non conſtituenda venit hoc caſu, niſi canonizata gratia ſita, & conſtituto quoad ius beneficij.

MOHEDANI.

De citatione Sorretran. 14. Malj 1547.

SVMMARIVM.

1 *Citatio de aliquo facta a parochiano non perſonaliter apprehenſo, etiam diligentia non apparente inquiſitionis facta,valida eſt.*

DECISIO XIX.

IN vna Sorrettã.coram D. Mohedano Epiſcopo Tranallen.fuit dictũ,quòd † citatio facta in cathedrali, &
1 in parochiali, cum ageretur de parochiali, erat bona, licet citatus non fuerit perſonaliter apprehenſus,nec conſtat de aliqua diligentia pro eo requirendo, licet ex forma citationis viderent, quòd deberet perquiri. Ex quo de iure tenetur reſidere in parochiali, præſumitur quod ſciuerit, & habuerit notitiam de citatione.

FABII.

De ſent. & res inter alios acta,Dertuſenſis Sacriſtiæ, 1547.

SVMMARIA.

1 *Gratia alicuius contra intruſum,an canonizari poſſit tertio quodam admiſſo pro intereſſe iura ſua producente.*

2 *Iure tertij iuſtificato probabiliter, gratia licet alteri ſit conceſſa contra intruſum eidem tertio in præiudicium non cedit.*

DECISIO XX.

FVit dubitatum in vna Dertuſen. Sacriſtiæ coram Pe-
1 regrino Fabio, † *vtrum gratia Gulielmi poſsit canonizari contra intruſum, qui nihil habebat, non obſtante, quòd Ioannes de Mila veniat ad cauſſam, & fuit admiſſus pro intereſſe, & ius ſuum produxit: ius enim Ioannis de Milla erat melius iure Gulielmi, & probatis habilitatibus Ioannis, ius illius veniret canonizandum*: tamen Domi-
2 ni dixerunt pro maiori parte,† quòd poterat ferri ſententia contra intruſum, & quòd poſtquam erit bene iuſtificatum ius Ioannis,quod tunc poterat etiam ferri ſententia pro Ioan. cui iſta ſententia contra intruſum lata nihil præiudicabat.

FABII.

De fide inſtrum. Annen. Abbatiæ,18. Martij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Cauſſa etiam ſine regiſtro expediri poſſunt, actis originalib. perluſtratis, præſumptione exorta non apparere regiſtrũ culpa retardantis proceſſus expeditionem.*

DECISIO XXI.

PRoponẽte Domino Peregrino Fabio in vna Annen. Abbatiæ,die 18. Martij 1547. fuit per eum dubitatũ, *an fuerit vera lis inter Cardinalem, & Alphonſum ſubrogatum, & agens pro Ioanne Solano vellet informare ſine*
1 *regiſtro deperdito*. Dixerunt Domini, quòd† expederetur cauſſa ſine regiſtro viſis actis in Manuali, attento, q eramus in tertia ex eiſdẽ,& oriebatur quædam præſumptio, regiſtrum non apparere culpa retardantis expeditionem, & cauſſa ſatis calumniosè defendebatur, prout aliàs ante feſta mandarunt, quod etiam eadem expederetur viſis originalibus.

FABII.

De præſcript. & inhibit. in cauſſa Toletana matrimonij, 14. Martij 1543.

SVMMARIA.

1 *Iudex, cui inhibitum eſt virtute commiſſionis habentis ſignaturam, conſtito de aſſertis, debet ſuperſedere.*

2 *Teſtium examinatio facta licet inhibitione, an fieri poſſit.*

3 *Inhibitione facta de iure nihil fieri vlterius debet commiſſionis reformatione nondum obtenta.*

DECISIO XXII.

1 QVia † fuerat inhibitum per Audit. Cameræ, & per Gubernatorem, quòd non procederetur in cauſſa ciuili pendente criminali, & ſignaturam dederat conſtito de aſſertis, dubitabatur propterea in cauſſa Toletana
2 matrimonij † numquid non obſtante tali inhibitione poſſent examinari teſtes,quos inſtabat Comes examinari. Et die 14. Martij 1543. proponente Reuerend. P. Domino Peregrino Fabio dixerunt Domini, quòd licet ſtante ſignatura commiſſionis conditionali, conſtito de aſſertis, non debuiſſent iudices inhibere ſine cauſ-
3 ſæ cognitione, † tamen ex quo erat inhibitum, nihil fieri debebat, maximè quia erat facilè Comiti reformare commiſſionem,& obtinere, quòd procederetur ad examen, non obſtante inhibitione, vel quòd mandaretur inhibitio.

FABII.

Legionen. parochialis, 10. Iunij 1557.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata per vnum Auditorem, poteſt per aliũ in vim generalis commiſſionis, ſubrogatum ſubſcribi.*

DECISIO XXIII.

IN vna Legionen. parochialis coram Domino Peregrino Fabio, fuerat eidem D. Fabio præſentatum regiſtrum cauſſæ, in qua bon. mem. Thomas de Fanis pro-
1 nunciauerat, † vt ſubſcriberet ſententiam,quod petitum fuerat a Dominis,an poſſet ſubſcribi ex commiſſione generali, ſiue ſpeciali. Et dixerunt,quòd ſic.

FABII.

Cæſarauguſtana parochialis, 19. Nouembr. 1548.

SVMMARIVM.

1 *Termini non poſſunt in tantum omitti etiam ſi commiſſio dicat, terminus non ſeruatis, et terminus ad contraria iura producta factus, ſeruit pro termino ad dicendum contra producta.*

DECISIO XXIV.

FVit dictum in vna Cæſaraugaſtana parochialis, de commenda coram R.P.D. Peregrino Fabio, die 19.
1 Nouembris 1548. † quòd licet commiſſiones dẽt, quòd Auditor procedat ſine aliqua obſeruatione terminorũ, tamen termini ſubſtantiales ſunt ſeruandi, qua vigore illius commiſſionis iudex tantum poteſt abbreuiare, vt in deciſ. 33. in nou. 488. in antiq. non autem ex toto omittere. Et licet Caſad. dec. 2. de iud. dicat, quòd ſi omittatur terminus ad dicendum contra producta, tamen ſuſtinetur ſententia, ſi quando iura fuerunt producta, fiat citatus ad dicendum contra: ſecus eſt in caſu huius quæſtionis, vbi omnes termini erant in totum omiſſi.

FABII.

Quando ciuilis actio criminali præiudicet Tolet. matrim. 1. Aprilis 1547.

SVMMARIA.

1 *Ciuili cauſſæ vtrum per criminalem præiudicetur, quominus in ea procedi poſſit in iudicio.*

2 *Cauſſæ ciuiles, & criminales ſi ita ſe habeant in incompatibilitate, quòd criminalis abſorbeat ciuilem, an vna alteri præiudicet ex Doctorum quorumdam opinione.*

DECISIO XXV.

PRoponente R.P.D. Peregrino Fabio in vna Toleta-
1 na matrimonij, fuit per eum dubitatũ, † *vtrum cauſſa criminalis, de qua agebatur, præiudicaret ciuili, & in ea procedi non poſſit?* Et licet multa hinc inde dicerentur, tamen procurator qui comparuerat in cauſſa criminali pro Dom. Beatrice, & eius filio, non habebat ſufficiens mandatum. Cauſſa dicebatur agi criminalis inter fiſcum & Anas Comitem, ciuilis autem inter Dom. Beatricem, & filium, & vna, & Comitem Anas ex altera. Propterea,

preterea, an essent istę caussæ inter diuisas personas, vna nõ poterat aliam impedire, l. cęcum annot. actio la 3. ff. de actio. rer. amot. Ita sumuntur secundum secundam lectu ram, & ibi per Bald. & Salic. in l. 1. col. 2. in 10. oppos. C. quando com. act. tenet Bar. in d. l. rer. amot. ver. vel alter, quæ est secunda lect. iudicatur istam opinionem limita-
2 re, quam sequitur Salicet. & alij in d. l. 1. † quando sunt inuicem incompatibiles, ita quòd criminalis absorberet ciuilem, quòd tamen iudicatum fuit non esse in huiusmodi caussa.

PVTEI.

De constit. Leod. custodiæ, 14. Ianuarij.

SVMMARIVM.

1 *Regula dicitur sufficienter derogatum, si fuit derogatum vni loquęti in illo proposito addita clausula, & aliis clausulis contrariis & præsertim si constabat de mente Papæ, quod pariter derogasset.*

2 *De Principis voluntate satis constare videtur si in vna regula voluerit derogatum similiter, & in alia si eius mentem habuisset.*

DECISIO XXVI.

1 Dictum fuit in vna Leodien. custodiæ coram D. Iacobo Puteo Decano, † quòd licet aliàs requirantur specialis derogatio Regularum Cancellariæ, imò indiuidua videlicet talis Regulæ, vt per Sarnen. q. 8. in prin. tamen ex quo in derogatione erat expresè derogatum nonnullis regulis, & vni maximè de eadem materia loquenti, de qua dubitabatur, & postmodum dictum est, & aliis constitutionib. A post. & quod aliis regulis intelligatur derogatum, quia † de voluntate Principis dicebatur satis constare, quod sicut derogauit alij ita in specie, ita & hic si de ea recordatus fuisset derogasset, qui per ea, quæ communiter dicunt Doct. in l. si quis, in prin. de leg. 3. per canon. in c. nonnulli, maximè Felin. de rescript. Et maximè, quia in casu isto erat illa quorum tenores, iuxta not. per Ant. de Butr. in vulg. cons. 4. Et maximè, quia gratia ista erat facta ad instantiam maximi Ducis de Austr. dulcissimi Principis, a quo fuisset penitum derogari huic regulæ vtique fuisset, ad gl. in l. tale pactum, C. de pactis.

PVTEI.

De iureiurando Messanensis Baroniæ, 9. Martij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum perhorrescentiæ, licet in vim Bullę Innocentianę possit præstari in quacumque parte litis, & consualiderunt acta in curia, nõ tamen validantur gesta in partibus, quia talis Bulla non seruit, nisi quo ad gesta coram Auditoribus Rotę.*

DECISIO XXVII.

IN vna Messanen. Baroniæ coram R. P. D. Iacobo Puteo Decano die 9. Martij 1547. fuit dictum, licet per
1 Innocen. iuramẽtum perhorrescentiæ possit præstari in quacumque parte iudicij, hoc tamẽ habebat locum quantum ad hoc, vt possit procedi in curia, non autem quoad hoc, vt retro acta in partibus non essent nulla præstito iuramento perhorrescentiæ.

PVTEI.

De iure patronatus Bonon. beneficij, 9. Maij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Impetratio facta cum expressione, quod beneficium est de iure patronatus forsan ex fundatione, vel dotatione, debet iustificari, quia verbum, forsan, nõ tollit præsumptionem, de qua in decis. Cassad. 7. de iure patr. Generi per speciem nequaquam debet derogari.*

DECISIO XXVIII.

1 FVit dictum † in vna Bonon. S. Thomæ de Brauia, coram R. P. D. Iacobo Puteo Decano, quòd Nicolaus Viegeus, qui dixerat beneficium esse de iure patr. laicorum forsan ex fundatione vel dotatione, dicebatur contineri beneficium esse de iure patron. ex qua confectione facta ex dispositione iuris requirebatur, quod esset ex fundatione, & dotatione, addita per Cassad. decis. 4. de præben. & 7. de iure patron. Et licet diceretur, quòd per illa verba, forsan ex fundatione, videbatur recessum ab alia cõfectione generali per magis specificam expressionem, ad not. per glo. & Bal. in l. quæsitum, §. si quis fundum, ff. de fide instrum. & instrumentum legis: tamen dixerunt Domini, quòd ista verba, forsan ex fundatione, erant posita augmentatiuè, non autem restrictiuè, & ideò genus remanebat, nec generi per speciem derogatur, per ea quæ not. Alm. in reg. generi per speciem, in 3. casu, & maximè, quia in casu isto non eramus in dubio, sed magis in claro, quòd augmentatiuè erant posita illa verba, & de intentione satis constabat, quia noluit habere beneficium a Papa, nedum si esset de iure patronatus simpliciter, sed etiam ex fundatione, & dotatione. Et verba illa ex fundatione, & dotatione, non negabant beneficium esse de iure patronatus, sed vltra, quòd esset de iure patr. dubitabat, ne forsan etiam esset ex fundatione, vel dotatione.

SANCTAE CRVCII.

De regressu in caussa Maioricensi, 22. Octobr. 1546.

SVMMARIVM.

1 *An in regressibus procedat Concilium Lateranense concessis Cardinalibus post Concilium, ad beneficia minoris valoris ducatorum 100.*

DECISIO XXIX.

1 FVit dubitatum in vna Maioricẽ. coram R. P. D. Prospero de Sancta Cruce, † *an in regressibus Cardinalitii, circa beneficia minoris valoris, quam 200. duc. requireretur derogatio Concilij Lateran.* Fuit dictum, quòd omisso hoc dubio prius videantur de origine regressus, tamen die 22. Octobris 1536. fuit dictum, quòd consilium præterũs regressus, si quis haberet, intelligitur de præsentibus, non de futuris, non obstante doctr. Bald. in l. si debitor, de contrahen. empt. quia de mente Concilij apparebat. Fuit etiam dictum, quòd Concilium vedum prohibebat ad beneficia statim admittenda, quod patet ex verbis Concilij facientis eos habiles ad beneficia familiarium, cum hoc, quòd infra sex menses dimittant, per duos tantum sint votata, alijs nihil dicentibus, ex quo causla erat per aliud dubium terminandum.

FABII.

De iure emphyt. Mediol. bonorum, 26. Maij 1547.

SVMMARIA.

1 *Emphyteuta potest propria auctoritate expelli ob canonis non factam solutionem per biennij, aut triennij moram.*

2 *Limitatur idipsum in domino, vt ibid. num. seq.*

DECISIO XXX.

1 FVit dictum in vna Mediolanen. bonorum proponẽte D. Fabio Accorambono, † dictũ emphyteutã, qui cessauerat per biennium, vel triennium a solutione canonis, ita quod cecidert, propria auctoritate posse expelli, per not. per glos. in l. 2. C. de iure emphyt. tamquam magis communiter approbatam, vt patet per latè deducta, per Ias. ibidem, & per Canon. in cap. potuit, de locat. & conduct. vbi de hoc maximè per Innocen. & per Dec. in cons. 246. colum. 3. ver. capio secundum dubium. Et quia causla hæc habebat aliquod dubium in facto, fuit dictũ d. Ponenti, quod ex se firmaret. Et licet ex capite linea finitæ, & alienationis factæ iure quæsito domino res esset deuoluta, & ipso iure, vt voluit glo. communiter approbata, in l. 3. §. fin. C. de iure emphyt. † tamen fuit dictum, quòd non sequebatur. Ergo propria auctoritate dominus potuit ingredi, ad decis. Afflict. 97. num. 2. & seq. ad de cons. vulg. 2. in fine.
2

FABII.

De offic. Vicarij Oueten, Canonic. 20. Maij 1547.

SVMMARIA.

1 *Substitutus a Vicario Episcopi habente facultatem substituendi, potest exequi commissa Vicario substituenti, & incepta per substitutum possunt perfici per substituentem, & si postea dubitaretur de iurisdictione, &*

non

non fuisset oppositum in partibus, nec in curia, quòd processus saluari posset, secus si fuisset oppositum.

DECISIO XXXI.

1 DVbitauit R. P. Do. Peregrinus Fabius in vna Oneten. canonicatus & præben. † *An gesta per Vicarium substitutũ valeant*, & quòd possunt, legitimè constitutus cum facultate constituendi, quoties ipsi abesse contigerit per Episcopum, qui postmodum loco sui substituerat alium in officio, cui litteræ Domino Romano erant præsentatæ, & operat process. & coram eo utrauerant testes, deinde supernenerat constituens, & coram eo perfectus erat processus. Fuit dictum, quòd ex quo liquidatio erat concessa sub nomine officij, non autem proprio, quod substitutus erat eadem persona in iurisdictione, & propterea potuit Camera delegatum exequi, vt per Card. in cap. quoniam Abb. extra de offic. deleg. Abb. ibidem, col. 3. nume. 10. vers. item Ecclesia prædicta. Eò maximè, quia non fuerat sufrectus in locũ motui, sed in officio viuentis absentis, per not. per Doct. in d. cap. quoniam Abb. Quia autem dubitatur aliquo modo, an fuisset Episcopus ille, qui eum Vicarium fecerat cum facultate substituendi, dubitabat Dom. Peregrinus, ex quo in partibus nihil fuit oppositum, quia nemo comparuerat pro eo, an gesta per eum valerent, & cum diceretur valere, ad decis. Dec. 47. in nou. repositum etiam in antiq. 497. Et dixerunt Domini, quòd ex quo statum transportato examine hic in curia fuit appellatum ab isto examine, & oppositum de iurisdictione iudicis, quod ista contradictio sufficiebat, & pars teneretur ostendere hunc esse Vicarium constitutum ab Episcopo. Vide q. 33.

FABII.

Bononien. parochialis, 29. Ianuar. 1547.

SVMMARIVM.

1 *Licet facultates legatorum fuerint reuocatæ, & moderatæ, nihilominus si legati vsi sunt suis prioribus facultatibus, prout vtebantur ante reuocationem spatio decem ann. valent gesta per eos, & etiam absque tanto tempore, si aliquando reuocatio non fuisset recepta.*

DECISIO XXXII.

IN vna Bononien. parochialis S. Andreæ, coram D. Peregrino Fabio dicebatur, ꝙ licet facultates Cardinalis Cibo, in quib. continebatur, quòd Legati possent derogare regulæ, de 20. diebus, essent limitatæ, & sublatæ, tamen ex quo per testes probatur, ꝙ tam ipse legatus Cardinalis Cibo, quàm alij legati post ipsum, derogauerunt huic regulæ, quod illis limitationibus non obstantibus, tãquam vsu non receptis, quia illis obseruatis per decem annos, & vltra, prouisio de ista parochiali facta
1 cum derogatione istius † regulæ, valebat, per not. per Felin. in c. 1. de treuga & pace. Nam aut prouisio facta per Principem non recipitur a sciente, & patiente Principe illi contrauenitur, & tunc per duos, vel tres casus contrarios illi censetur esse derogatũ, sine aliquo cursu temporis, aut ab omnibus fuit recepta, & sufficiunt decem anni, Fel. in loco proximè allegato.

FABII.

Cenetensis Canon. die 22. Iulij, 1547.

SVMMARIVM.

1 *Vicarij gesta post resignationem Ecclesiæ, an valeant.*

DECISIO XXXIII.

IN vna Cenecen. Canonicatus, & præbend. dubitauit R. P. D. Peregrinus Fabius proponens, *an Vicarius deputatus ab Episcopo cum facultate substituendi ad tunc loco sui in casu absentiæ, potuerit post resignationem Episcopi in manib. Papæ de dicto Episcopatu, ante aduentum successoris, & notitiam resignantis, non solum officium exercere, sed adueniente casu absentiæ, etiam alium loco sui substituere, vigore dictæ deputationis?* Et domini non resoluerunt materiam, licet inclinarent, quòd sic, per not. per Fel. in c. Abb. sanè, de reseri. qui vult, quod Vicarius habens facultatem conferendi beneficia, possit conferre etiam post renunciationem ignoratam. In contrarium tamen allegabatur cons. Cald. in tit. de nud. vbi vult, ꝙ sententia lata per Vicarium post translationem Episcopi sit nulla, qua cessat facultas, quòd ignoraret translationem, quòd consilium Domini non viderant, ideo dubium resolutum non fuit.

SANCTAE CRVCI.

De pactis in causa Placentina, 27. Maij. 1547.

SVMMARIVM.

1 *Pactum quod de contractu fiat instrumentum, dicitur perfectum, etiam si scriptura non fiat, & reprobatur doctr. Paul. de Cast.*

DECISIO XXXIV.

IN vna Placentina coram Domino Prospero de sancta Cruce, satis dixerunt domini, ꝙ non est verum dictum Paul. de Cast. in l. *aureos, C. de proba. col.* 1. volentis,
1 quòd † quando partes agunt, ꝙ de contractu fiat instrumentum, quòd contractus non dicitur perfectus, nisi facta scriptura, qui & idem dixerit, in l. contractus, col. 4. C. de fi. instru. quem multi sequuntur, de quib. per Dec. cõs. 11. col. 1. vers. 4. cõprobatur hoc efficaciter, & in cons. 159. col. pen. prope fi. vers. prædicta conclusio corroboratur. Hanc opin. dixit Iaf. in cons. 251. 1. vol. bene intelligi, & declarari ex dictis per Iaf. cons. 260. col. 3. in fine. vers. in contrariũ fortiter facit cõis practica. Et ꝙ ista sit cõis opinio attestatur Dec. cons. 140. col. 2. vers. 5. & vlt. Gram. cõs. 107. col. 2. vers. respondetur, vol. 1. & dictum Paul. de Cast. improbat Soc. cons. 22, col. 2. in fi. cum seq. vol. 3. ver. neque est curandum, & Dec. in consil. 340. Et fuit additum, ꝙ idem voluit idem Dec. in l. qui bis idẽ, vbi ẽt Aret. de verb. oblig. Et sic fuit dictum, communem opinionem esse contra Paul. de Castr. qui vt bene loquatur, debet intelligi, quando per partes fuit dictum, ꝙ non valeat consentio, nisi in scriptis diriganur, vt per Dec. in l. Penum, quod bona fide, col. 2. vers. ex hoc refert, C. de pact. Grat. cons. præalleg. 107. col. 1.

AVGVSTINI.

De procuratoribus, & clausula transferendi in Compostellana parochiali, 28. Iunij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Vigore mandati ad consentiendum pensionis reseruationi, non potest præstari consensus super supplicatione, in qua sit facultas transferendi, licet consentire possit aliis clausulis supplicationis per Papam concessis.*

DECISIO XXXV.

FVit dictum in vna Cõpostellana parochialis de Aldea, coram R. P. D. Antonio Augustino, ꝙ licet Alphonsus dedisset mandatum amplissimum ad consentiendum reseruationi pensionis 60. duc. in fauorem Petri, qui resignauerat parochialem, tamen illud mandatum non erat sufficiens, ad consentiendum facultati trãslationis pensionis, prout continebatur in supplicatione,
1 nolunt † aliter, neque alio modo resignare, cum istud trãsferre esset munus insolitum, & præiudiciale. Et fuit per vnum ex dominis, consideratum, quòd clausula mandati, quantumcumque generalis, non poterat ad hoc extẽdi, quia mandatum erat, consentiendum reseruationi pẽsionis, in fauorem Petri soluendæ eidem Petro, donec vixerit. Vnde consentire translationi pensionis non poterat, quia esset hoc consentire pensioni in fauorem alterius, quam Petri, ad quod mandatum nullo modo extendebatur, & clausulæ omnes intelligebantur respectu pensionis reseruandæ Petro.

THOLOMEI.

Clausula ex cuiuscumque persona, in vna Abulen. 20. Nouembr. 1545.

SVMMARIVM.

1 *Clausula, ex cuiuscumque persona capit beneficium vacãs ex persona alterius, quoniam gratia non est subreptitia, vt hic, quod fuit narratum aliàs sibi prouisum per*

obitum

obitum enim, & dubitabatur de iuribus illius pensionis, & præposito Papa concedebat cum ista clausula, & sic nona prouisio sit nulla.

DECISIO XXXVI.

FVit conclusum in vna Abulen. villa capo coram R. P. D. Paulo Tholomeo, q̃ clausula ex cuiuscumque
1 persona vacet, quæ solet apponi in nouis prouisionibus capit † beneficium, etiam si non vacet ex persona eius, cuius narratur vacare, & etiam si non vacaret tempore, quo prima prouisio fuit facta, prout obuenit in casu illo, in quo quis impetrauerat beneficium a Papa per obitũ accolvti, per cuius obitum fuerat prouisum alteri ab Episcopo habente indultum. Vnde stante indulto prouisio. Apostolica nõn valebat, prouisus a Papa impetrauit nouam prouisionem statim 6. mensibus, infrà quos prouisus ab ordinario tenebatur impetrare nouã prouisionem, & expedire litteras iuxta formã indulti, & sic amiserat beneficiũ, q̃ tunc temporis erat in persona eius cui ab episcopo fuerat prouisum. Nã fuit dictum, q̃ licet nõ vacaret ex persona ipsius tempore primæ pensionis, tamen ex quo Papæ omnia narrata erant, & sic gratia nõ poterat dici subreptitia, nona prouisio per illam clausulam capiebat beneficium, quia clausula loquitur per verba præsentis temporis, ex cuiuscumque persona vacet, non esset talis vacatio, quia tamen fuit dubitatum, vtrũ ex tali vacatione collatio de nouo spectaret ad Episcopum vigore indulti, propterea fuit dubitatum iterum informari in hac causa super hoc dubio.

SANCTÆCRVCII.

De litteris non expeditis, in quadam Aquensi præceptoriæ, 7. Februarij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Decedente aliquo qui non expediuit litteras beneficij, dicitur vacare per obitum.*

DECISIO XXXVII.

COram R. P. D. Prospero de S. Cruce, fuit dictum in
1 vna Aquen. Præceptoriæ, q̃ si alicui fit prouisio de beneficio per solam supplicationem, qui ante confectionem litterarum obierit, beneficium dicitur vacare per eius obitum. Cassad. dec. 8. nu. 6. de rest. spol. licet Ægid. decis. 609. & 644. dicat contrarium, sed non seruatur in Rota, vt in Cancellaria.

FABII.

De erectione nouæ dignitatis Ilacensis Cantoriæ, 11. Febr. 1554.

SVMMARIVM.

1 *Gratia erectionis nonæ dignitatis non dicitur subreptitia, licet non sit facta mentio de mansionarijs Ecclesiæ, sed tantum de Capitulo.*

DECISIO XXXVIII.

PRoponente Domino Prospero in una Ilacen. Canto
1 riæ, fuit dictum, quòd † licet in creatione ipsius dignitatis non fuit facta mentio de mansionarijs, de quorum præiudicio tractabatur, tamen gratia non erat subreptitia, quia si Papæ illud dictum fuisset, non minus cõsensisset, tamen attenta paruitate præiudicij, tum quia non solet fieri mentio, nisi de Capitulo, & cuius consensus solus sufficit, tamquam quod de alijs qui non habent vocem, non sit habenda ratio. Papa enim erigendo nouam dignitatem, quia unit de distributionibus quotidianis participare, intelligitur hoc non posse fieri sine præiudicio aliorum, ideo non est subreptitia gratia, facit quod not. Abb. Ant. & alij, in c. dudum, de priuil. & Cassad. dec. 1. eod. tit.

FABII.

De indulto, & cess. Tullens. paroch. 14. Febr. 1547.

SVMMARIVM.

1 *Comensis Cardinalis habens indultum Papæ cum clausula præterquam per resignationem in manibus Papæ factã, non potest conferre beneficium cessante unione, uel commenda facta ex resignatione in manibus Papæ.*

DECISIO XXXIX.

DVbitauit R. P. D. Peregrinus Fabius in vna Tullen.
1 parochialis S. Pauli coram eo pendẽte, † vtrum prouisio Ioannis valeat de consensu Cardinalis, aliàs enim fuerat resignata ista parochialis in manib. Papæ in fauorem Vualdini, & Papa per resignationem vniuit alteri parochiali, per D. Vualdini obtentæ ad vitam, mortuo D. Vualdino Pap. de eadem prouidit D. Ioanni, dicebatur prouisionem hanc non valere, stante indulto Cardinalis Lotharingiæ. Et cum diceretur, indultum non habere locum in beneficio vacante per resignationẽ in manibus Papæ factam, & an dissoluta vnione beneficium diceretur vacasse, vt prius, valet per resignationem. Pap. potuit prouidere nõ obstante indulto: sed replicabatur, quòd intelligebat de prima vice, quod beneficium fuerat resignatum. Vnde dissoluta vnione, licet diceretur adhuc vacasse per resignationem, tamen in hac secunda vice, saltem de consensu Cardinalis debeat fieri prouisio, aliàs non valeret, tamen Domini dixerunt contrarium, per Cassador. decis. 5. de priuil. vbi interim dicitur ista causa, & in decis. 2. de vnio.

FABII.

De vnione in causa beneficiali, 14. Maij 1546.

SVMMARIVM.

1 *Collatio de beneficio alterius Diœcesani, quod fuit vnium ad aliud beneficium in ea Diœces. spectat ad collationem meam, neque teneor requirere consensum illius alterius Episcopi alterius Diœces. licet forte secus, si essent unita inuicem, vel æquè principaliter.*

DECISIO XL.

FVit dictum, quod † quando vniuntur duo beneficia
1 in diuersis Diœcesi constitẽtia, & vnitum taliter, quod accedit alteri, & aliud, cui fit vnio, est principale, quod vacante isto beneficio, licet vnio intelligitur fieri sine præiudicio Diœcesani, c. 2. de resig. dom. tamen cum beneficium vnitum est, eo ipso dicitur fieri præiudicium quoad hoc ipsi in conferendo beneficium, consensus illius non exspectabatur. Et concluserunt Dec. Io. And. Aegid. Fab. in d. cap. & clarius alijs, vbi hoc expressè voluit, vt in casu isto, & Caccialup. in tract. in 8. artic. princ. versic. 26. quæro in contrarium solum allegabatur Perr. de Peruis. in tract. de vnio. Eccl. 10. c. in fin. Sed fuit dictum, quod poterat saluari in vnione transfusa, prout concludit Fab. in d. c. 2. licet Aegid. diceret contrarium, aliàs malè loquebatur, & nihil allegabat, & deinde loquitur dubitatiuè per verbum, videtur. Et ita fuit conclusum in prima parte, in vna Vrbinaten. & foro Sempronien. vnionis coram R. P. D. Thoma de Zanis.

EPISCOPI MARSICANI.

De gratia subreptitia Bellicen. prioratus, 29. Aprilis 1541.

SVMMARIVM.

1 *Correctio fructuum minimæ quãtitatis facit gratiam subreptitiam, si in eadem de illis non fiat mentio.*

DECISIO XLI.

BEllicen. Prioratus coram R. P. D. Episcopo Marsi-
1 can. fuit dubitatum, † *an perceptio fructuum minimæ quantitatis faciat gratiam subreptitiam, si de illis in ea non fit mentio?* Et maior pars Dominorum tenuit, videlicet septem ex eis, quod esset subreptitia, & mouebantur, quia ex quo sumus in gratiosis, in quibus subreptitia vitiat etiã in minimo, vt in cap. si proponente, de rescript. & cap. si motu proprio, de præbend. in 6. Ita etiam maximè, quia sumus in delictis, quæ etiam in minimo committuntur, §. Gallinarum. Instit. de rer. diuis. & in modica re proponit prælatus, cap. per tuas, de fim. Item propterea, quia videbatur tenuisse in fraudem Cancellariæ Apostolicæ, cum teneretur componere, vt per Felin. in capit. in nostra, de secundo corollar. & in cap. postulasti, in fine, de rescriptis. Et licet sit minimum male perceptum, datur

occa sio

occasio componendi super toto beneficio. Allegabatur stylus Datarij, & Cancellariæ, quia volunt componere, & si beneficium excedat ducatos 24. & in minima summa soluit annalia. Tres alijs ex Dominis fuerunt in contrario voto, dicendo, quòd illa tantum surreptio vitiat, quæ poterat retrahi per Papam a concedendo gratiam, vel quod saltem ea narrata difficilius concessisset, per reg. vulg. Vnde si fuisset narratum de ista minima fructuum perceptione, vtique non retraxisset, nec difficilius concessisset, cum tamen minima res non sit in consideratione apud statum Principis, quia parum, & nihil equiparantur, cap. licet causam, §. quamquam, de probat. & Instit. ad leg. Falcid. in princ. adeò quod de minimis non curatur, l. sicio, & quod ibi per Doctor. ff. de restitut. in integr. & per Iaſ. in l. sciendum, in princ. col. 3. & seq. ff. qui satisdare cogan. Et maximè, quia per illas nec minimum se retraxisset Papa, iuxta cap. dudum, in vers. considerantes, de præben. in 6. & in cap. si non pro clericis pauperibus, eod. Et hoc fortius comprobatur, quia talis expressio fructuum perceptorum non requiritur de iure communi, sed solum per obseruantiam, & pro interesse Cancellariæ Apostolicæ, iuxta not. in cap. ad omnes, per Felin. colum. 9. versic. nona collatio, de rescript. & in cap. super litteris, col. 3. eod. titul. & per Dec. ibi, col. 3. Et tanto magis hoc suadetur, quia de huiusmodi mala perceptione potest inquiri per ordinarium, vt per Cassad. decis. 6. de præben. in 6. Ex quo sequitur quod talis mentio requiritur pro interesse Cancellariæ, contra iuris dispositionem: istis tamen non obstantibus maior pars Dominorum tenuit contrarium, *vt supra dictum fuit*.

FABII ACCORAMBONI.

De restit. in integrum Bonon. hæred.
10. Febr. 1547.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio aduersus præscriptionem 40. annorum datur hæredi, & legatario ex capite ignorantiæ, & istud procedit, etiam si post 40. anni. esset lapsum quadriennium.*

DECISIO XLII.

COram Domino Ioanne Fabio Accorambono, in vna Bononien. hæreditatis de Papazonibus fuit dictum, quod † ad præscriptionem 40. annorum datur restitutio ex capite ignorantiæ, siue loquamur in Ecclesia, siue in primato, vt est magis communis conclusio, prout attestatur Bald. in tract. de præscript. in 4. par. q. 29. Et ita fuisse hanc opinionem tentam pro communi in Concilio Neapol. refert Afflict. dec. 37. incip. pro tenui, vbi tenet contrarium post antiquas allegationes. Et fuit etiam dictum constare satis de ignorantia in casu isto, ex quo contra hæredem substitutum curreret præscriptio. Et tenet idem Afflict. decis. præalleg. 329. & ibi de legatario tenet Bald. in d. quæst. Et licet post 40. annos esset lapsum quadriennium, quod datur ad petendum restitutionem, tamen ex quo concurrit contra ignorantem, non relevat, quia tempus illud est vtile ab initio, nec ignoranti concurrit, ac etiam post centum annos ignorans posset petere restitutionem in integrum vt tenet Bald. in prædicta q. 19. ante fin. Et quòd cum in hac eadem causa dubitaretur, numquid præscriptio concurrisset aduersus hospitale, ex cuius iure veniebat Papazonus, dixerunt Domini, quòd sic, per c. de quarta, & cap. illud, de præscript. Et ex quo constabat, de initio temporis successiue, dixerunt nedum tempus præsumi vt continuatio diceretur possessio 40. annor. licet allegaretur Nat. tenuisse contrarium, in not. 11. q. quem refert & sequitur Bald. in l. Celsus, nu. 30. vers. ex quo infertur, de vsucap. Et ita dixerunt alias in alijs casibus fuisse tentum. Et hoc fuit dictum incidenter, quia Papazonus dicebat, quòd quoad hospitale non erat opus restitutione.

IACOBI PVTEI.

De præscriptionibus in vna Toletana decimarum,
16. Nouembris 1545.

SVMMARIVM.

1 *Gratia concessa regul. de motu proprio & gratis expedita cum aliqua tamen expensa præsumitur acceptata per ipsum.*

DECISIO XLIII.

IN vna Toletana Decimarum coram Domino Iacobo Putheo fuit dictum, quòd licet non constaret Re-
1 gem Hispaniarum acceptasse gratiam † sibi à Pontifice motuque proprio factam, tamen ab vsu patris fam. præsumebatur, maximè per impensam factam in expeditione gratiæ, quia licet esset expedita gratis, tamen non erat ita modica, quod non præsumeretur gesta de mandato, iuxta not. per Dec. in l. cum seruus, de verborum oblig. vbi licet aliqui dicant, quòd ex impensa non præsumatur mandatum, si alia non concurrant, tamen fuit dictum, quòd illa opinio, quam attestatur Sarnen. in regul. de trienn. quæst. 32. quod scilicet distinguatur inter modicam, & magnam impensam seruabatur in no... licet communis opinio sit in cap. 1. de iudic. quod etiam ex impensa facta circa citationem, quæ modica est, præsumatur facta de scientia, & mandato principalis, quam opinionem tenet decis. Neapol. in noui. in 5. dub. tamen his non obstantibus præualiut sententia, quòd in causa esset data remissoria ad probandum, quòd reg. non fuit not. hæc gratia. Nam hæc dicebantur ad faciendam gratiam surreptiam.

FABII.

De fide instrumentorum temp. pest. in Tudertina
bonorum, 20. Maij 1574.

SVMMARIVM.

1 *Bulla Archiuij contra notarios non descriptos in Archiuio non procedit, quando quis fuit rogatus tempore magnæ pestis.*

DECISIO XLIV.

IN vna Tudertina bonorum coram Reu. P. D. Peregr. Fabio Episcopo Vestano fuit dictum, quòd Bulla Archiuij, quæ vult notarios non matriculatos in Archiuio
1 non posse conficere † instrumenta, imò pro falsarijs posse condemnari, non habet locum in notario non descripto conficiente instrumentum tempore magnæ pestis per multa, quæ tunc in informationibus fuerunt latissime allegata. Vide eadem latissime tit. de testib.

ACORAMBONI.

De priuilegijs Calagurit. Canonic.
14. Ianuar. 1547.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia scriptorum dum loquuntur de beneficio reseruato, intelliguntur de regulari beneficio tantum.*

DECISIO XLV.

DVbitatum in vna Calaguritana Canonicatus, & præbendæ de Longione coram Dom. Fabio Acoram-
1 bono, † *an priuilegiũ scriptorum Apostolicorum haberet, quod vigore gratiarum exspectatiuarum possent acceptare vnum beneficium sæculare, vel regulare etiam non reseruatum in mensibus ordinarijs collatoribus concessis?* Nam de rescriptis nullum erat dubium, & quantumcumque priuilegij verba satis clara viderentur, siue regulare, siue sæculare esset, tamen posset acceptare, & si non esset reseruatum, tamen placuit Rotæ quòd intelligerentur tantum de regulari, quia in c. quòd priuilegiorum, procedit illud, super quo cadebat dubitatio, quod incipiebat, *Ipsique scriptores*, facta fuerit mentio de regulari beneficio, & diu tamen, vt præfertur reseruatum, & qualificatum. Vnde regula, quæ subsequatur, in cap. subsequenti, incip. quodque singuli scriptores, in quo cadebat dubitatio, dicebatur vnum ex sæcularibus aut regularibus beneficijs huiusmodi, etiamsi, vt præfertur reseruatum seu affectum, & aliàs qualitercumque qualificatum, vel etiam, nec reseruatum, nec affectum. Et propterea iungendo illud, cap. cum præceden. & secundum illud intelligendo, sicut in præced. loquebatur, vt

præ-

præfertur qualificatum, & sic ad præcedentia videbatur haberi relatio.

FABII.

De indultis coadiut. Canonic. Toletan.
20. Octobr. 1547.

SVMMARIVM.

1 *Derogatio indulti Cardinalium, non requiritur in coadiutoria cum futura successione.*

DECISIO XLVI.

FVit dubitatum in causa Toletana coadiutoriæ Canonicatus, & præbendæ coram Reu. P. D. Peregrino
1 Fabio, die 20. Octob. 1547. *Vtrum in coadiutoria † cū futura successione esset necessarium derogare, indulto Cardinalis Toletani.* Et quatuor ex septem Dominis fuerunt in opinione, quod non, videlicet Roman. Prosper Pureus, & Fabius, tres autem alij, videlicet Anton. Augustinus, Mohedan. & Thom. erant in contraria opinione, quia res est exemplaris, & non caret difficultate. Fuit iterum die 25. Octobris 1547. idem dubium propositum, & fuit dictum, quòd alias coram Domino Ioanne Paulo fuerit decisum, quod sic de mense Februar. 1544. In vna Toletan. Archipresbyteratus de Madrid. ostendente decis. script. à tergo informationis, in qua fuisse ita decisum nemine discrepante dicebatur. Sed Dominus Pureus referebat se eodem anno 3. Martij annotasse Rotam inclinasse in hanc partem, pro qua est conclusum hodie coram eodem Domino Peregrino, & vltra decis. Cassador. vnic. de pactis, quæ allegabatur, & 4. de priuileg. vbi agitur de concordatis ob indulta, & ideo secuta concordia comprehendunt coadiutorias, licet nō regressus, vt in dicta decis. Ita etiam in indultis esse debebat. Fuit dictum, quòd pro ista parte faciebat, quia in indultis excipiebantur beneficia resignata, & ideo cum coadiutoria non sit propriè reseruata, & quòd sit de consensu, indultum illam capiebat, nisi illi derogaretur. Et ita fuit conclusum: tribus tamen primis auditoribus existentibus in contraria opinione, quia magna erat differentia inter concordata emanata ob publicam vtilitatē, & indulta, quæ merè vtilitatem priuatam respiciebāt.

MOHEDANI.

Leodien. Decanat. 14. Ianuarij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimo non sufficit probare, quòd incesserit in habitu, sed debet probare se dispensatum ad clericatum per litteras: vide decis. tertiam, infra incip. Hispal. canonicatus clericatus illegitimi, vel vlterioris habentis præscriptionem contra se, probatur etiam ex communi opinione.*

DECISIO XLVII.

1 FVit † conclusum, quod etiam licet aliàs ex communi reputatione non probetur clericum, quia probare debens, habet præscriptionem contra se, Besign. decis. 2. de probat. & in antiq. 84. Et maximè in illegitimo Gomesius reg. de annal. q. 58. tamen in vna Lodien. Decanatus coram R. P. D. Mohedano, die 14. Ianuarij 1547. concurrentibus alijs coniecturis fuit dictum, quod probaretur ex communi opinione.

FABII.

De fide instrum. Segobien. canon.
11. Febr. 1547.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ si reperiantur expeditæ sub plumbo, concedētes mensis alternatos, & alias per breue, concedētes collationem in omnibus mensibus de eadem data, standum est litteris sub plumbo per rationes hic positas.*

DECISIO XLVIII.

IN vna Segobien. Canonicatus, & præbendæ coram Domino Peregrino Fabio idem dubitauit, *vtrum Cardinalis Camerarius, posset vigore primi indulti conferre in omnibus mensibus, vel alternatiua, prout in alijs litteris fuerat, etiam vigore litterarum in forma breuis concessum & indultum Camerario conferendi beneficia in Diæc. Segobien. accedente consensu.* Quo accedente, etiam erat
1 concessa alternatiua, neque de consensu Camerarij † expeditorum litterarum sub plumbo dubitabatur, quæ litteræ essent attendendæ per prædicta. De rigore iuris res posset aliquo modo reuocari in dubium. Primo, quia de consensu Episcopi, & Camerarij aliquo modo constabat, & propter verisimilitudinem, & quia litteræ sub plumbo magis sunt, & ab vsu patrisfamil. Nam quotidie ista fiunt, & hoc modo conceditur alicui Cardinali indultum, conferendi beneficia in aliqua Diœcesi in omnibus mensibus & datur etiam ad reseruata: diuiditur illud indultum per alias litteras, & conceditur alternatiua Episcopo, ex qua Episcopus nedum lucratur duos menses, sed etiam quod in alternatiuis mensibus sibi concessis possit conferre reseruata, quod non habuisset ex simplici alternatiua, quæ non solet dari ad reseruata, dixerunt omnes Dominorum Camerarium solum alternatum posse conferre.

FABII.

Non admissionis in militem in causa Valentina,
28. Iunij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Copiæ standum est, quando ipsa originalia sunt penes aduersarium. si ipse recusat ostendere originalia ipsa, vel non permittit, quod formiter extrahantur.*

DECISIO XLIX.

DVbitauit Dominus Peregrinus Fabius in vna Valen
1 tin. non admissionis in militem † *vtrum iura producta sint talia, quibus in hoc casu sit adhibenda fides pro parte illius, qui in militem non fuerit admissus.* Contra religionem & magnum magistrum Hierosolymitanum fuerat producta sententia lata per magnum magistrum, quædam stabilimenta, & quædam alia iura, quæ erant simplicis copiæ extractæ ex libris Religionis, quibus non esse fidem adhibendam, dicebatur per iura vulgar. in contrarium inter alia, quæ videbantur iuuare. Allegabatur decis. Bartoli, in l. publicatu, C. de testamentis. quem sequitur Iason in Authen. si quis in aliquo, colum. 4. versic. septimo fallit, C. de edend. Dec. consil. 36. incip. pro tenui, colum. 2. vers. non obstant allegata, vbi volunt, quòd copiæ detur fides, quando originale est penes aduersarium, qui potest illud producere eo casu, quo dicat copiam ab eo discordare: tamen hoc & alijs additis non obstante, dixerunt Domini, quòd iste debet habere compulsoriam, & extrahere iura in forma probanti, quod si posset impedientibus aduersarijs, tunc dabunt fidem copijs, nisi originale per eos producantur. Et contrarium cuitarunt dicendo, quòd non obstabat, quòd originalia essent penes religionem, quantumcumque ille, qui dederat copiam, diceret illa extraxisse ex libris consiliorum religionis, & esset recognita manus illius, qui esset secretarius.

FABII.

De probat. in causa Barchionen. pensionis,
3. Decembris 1547.

SVMMARIVM.

1 *Vera probatio per litteras clericatus, in quibus apparet, quòd quis fuit ordinatus, post assignatam sibi pensionem præfertur putatiuæ, quòd tempore assignationis habeatur pro clerico.*

DECISIO L.

PRoponente Reuerend. P. Domino Peregrino Fabio, in causa Barchionen. pensionis, fuit dictum per Do-
1 minos, quòd † ex quo post obtentam pensionem apparebat, quod pensionarius faceret se clericali charactere insigniri, & per eius aduersarium erant productæ litteræ clericatus, quod per testes probaretur, quod fuerat habitus, & reputatus pro clerico, quòd istud non sufficiebat, quia vera probatio præualet illi probationi per reputationem.

FA-

FABII.

Burgen. beneficij, 25. Octobr. 1547.

SVMMARIVM.

1 *Probatio ſuper ſtylo alicuius loci facta in alia cauſſa inter diuerſas perſonas ſufficit.*

DECISIO LI.

1 IN cauſſa Burgen. beneficij de Cantorio pro paupere clerico in cauſſa erat proceſſus de partibus productus, qui dicebatur nullus eſſe ob defectum citationis. Nam non apparebat, niſi vnica citatio in principio proceſſus, & præſupponebatur illam citationē ſufficere, quia ita erat de ſtylo in Diœc. Burgen. Fuit dictum, quòd ſi producerentur teſtes in examinati in alia cauſſa, probantes talem ſtylum in eadem Diœceſ. Burgen. quod illa probatio ſufficeret, licet inter alios facta. Et proponente Domino Peregrino Fabio Domini remanſerunt firmi.

FABII.

Spolium Iacen. 14. Februarij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Annexio non probatur per duos teſtes de fama, etiam ad obtinēdum ſuper ſpolio nomine Eccleſiæ, cui dicuntur beneficia annexa, neque confeſſio Decani, & duorum canonicorum præiudicat Capitulo.*

DECISIO LII.

PRoponente Domino Peregrino Fabio in vna Iacen. de Sabinia ctergo pro Domino Thoma Fort, in qua procedebatur per contradictas, & prætendebat Dominus Thomas ſe fuiſſe ſpoliatum, ſeu Eccleſiam ſuam quibuſdam annexis huic parochiali per Capellanum Iacen. & agebatur ſpolio. Et licet extrema ſatis bene fortaſſis eſſent probata, † quia tamen de annexione non conſtabat, niſi per duos teſtes de publica voce & fama, dixerunt Domini, quòd melius deberet probare annexionē, nec curarūt, quòd Decanus nomine Capituli ſcriben. D. Thomæ videretur annexionem, & etiam ſpolium fateri, neque quòd teſtes deponerent, quòd duo Canonici nomine Capituli rogaſſent D. Thomam, quod vellet cō ſentire diſmembrationi horum annexorum, vt incorporarentur Capitulo, quia dixerunt, quòd iſti poterant præiudicare Capitulo.

FABII.

Aſtoricen. beneficij, 26. Aprilis 1547.

SVMMARIVM.

1 *Habilitati illegitimi probantur per diaconum, etiam quod non fuerit promotus per proprium Epiſcopum, ſed per alium, dicentem habere licentiam a proprio Epiſcopo.*

DECISIO LIII.

DVbitatum fuit per Reu. P. D. Peregrinum Fabium, in cauſſa Aſtoricenſ. parochialis Sancti Brixiani, *vtrum ſatis cōſtaret de clericatu Antonij, & quòd Abbas eſſet Abbatiæ, cui venit beneficium, de quo agitur.* Nam de clericatu ſtabat per teſtes examinatos deponentes de cōmuni reputatione & fama, dicebatur non ſufficere, quia erat illegitimus, vnde vltra hoc produxerat litteras Diaconatus, ſed dicebatur hoc non ſufficere, quia nō conſtabat, quòd ille, qui dederat ordinem, eſſet Epiſcopus, neque quod haberet licentiam ab Epiſcopo Burgenſ. in cuius abſentia ordinauerat: Tamen Domini habuerunt has acceptationes pro friuolis, & dixerunt

1 ſatis † eſſe probatum. Similiter ad probandum, quòd eſſet Abbas, erant productæ litteræ prouiſionis, quibus dicebatur non eſſe ſtandum, quia eſſent ſubreptitiæ, & multæ ſubreptiones dabantur. Quibus non obſtantibus Domini dixerunt ſatis ſufficere quo ad effectum, de quo agebatur, quia nunc non tractabatur, an prouiſio Abbatiæ eſſet bona, ſed an eſſet Abbas, quod etiam notorium eſt.

FABII.

Abulen. Parochialis 9. Maij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Familiaritas probatur per teſtes dicentes, quod dabantur pecuniæ pro victu, prout aliis familiaribus, qui comedebant in tinello.*

DECISIO LIV.

IN vna Abulen. parochialis de Contemeros pro Dom. Peregrino Fabio proponente fuit dubitatum, præſup-

1 poſito, † quòd teſtes dicāt Alphonſum Maldonado fuiſſe vnum ex conſiliarijs Cardinalis, ex quo ei dabantur pecuniæ annuatim pro victu, vt alijs familiaribus conſiliarijs, qui non comedebant in tinello, & cauſſa ſcientiæ, quia vidit, & ſcit, & eſt publica vox, & fama, vtrum & per hoc probetur familiaritas ad effectum, de quo agitur. Vltra id, quod continuetur in puncto. lecti fuerunt teſtes a principio, vſque ad finem, & Domini fuerunt in hac opinione, quòd teſtes optimè probarēt, & quòd melius probari non poſſit familiaritas, quam ſi quis fuerit continuo commenſalis, & ſic, quòd non tenuit collatio Papæ non ſentatis, de quibus, de reg. de impetr. benefic. vacan. per obitum famil. Card.

THOMÆ DE ZANIS.

Valentin. Canonicatus, 11. Octobr. 1546.

SVMMARIVM.

1 *Licet mandatum reuocaretur per mortem naturalem, & ciuilem, videlicet per ceſſionem beneficij ſi fiat ceſſio poſt litem conteſtatam, tenet ſententia quo ad expenſas, & fructus præſertim ſi cedens remanſit in detentione, vt hic.*

DECISIO LV.

FVit tentum in vna Valentina canonicatus & prēben

1 dæ coram R. P. D. Thoma de Zanis, quod eſt, † ſi per ceſſionem reuocetur mandatum ad litigandum de beneficio datum, ſicut per mortem. Rot. dec. 28. de proc. aliàs 386. in no. Sarnen. in reg. de annal. q. 62. in princ. tamen ex quo poſt litem motam ceſſit ſententia lata contra iſtum procuratorem, poterat ſuſtineri quo ad expenſas & fructus, maximè in cauſſa iſta, in qua ceſſione reſeruauerat ſibi fructus, & in facto dicebatur reſignantē remanſiſſe in detentione, & propter intereſſe, quod adhuc prætendebat procurator, ſi proſecutus erat litem nō erat reuocaturus: ideo ſententia eo citato lata, poterat ſuſtineri.

ACORAMBONI.

Salamantina portionis, die 10. Decembr. 1546.

SVMMARIVM.

1 *Licet ad intimandum appellationē extraiudicialem requiratur ſpeciale mandatum, tamen non requiritur indiuiduum, & ſufficit mandatum ad acceptandum beneficia in illa Diœceſ. & pro illis appellandum.*

DECISIO LVI.

IN vna Salamantina portionis coram R. P. Domino Fabio Acorambono fuit concluſium, quòd licet Clemen. Cauſam, de electio. velit, quòd ad hoc, vt procurator appellantis poſſit per extraiudicialem citationem

1 deuoluere, requirebatur ſpeciale mandatum, † tamen in hac cauſſa, in qua erat datum mandatum ad acceptandum beneficia vigore exſpectiuæ in Diœceſ. Salamantina vacantia, & pro his ad appellandum a quocumque grauamine tam illato, quam inferendo, quod iſtud erat ſpeciale mandatum, licet non erat indiuiduum ad appellandum.

IACOBI PVTEI.

Placentina bonorum, 16. Martij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ad omnes, & ſingulas cauſſas, comprehendit etiam futuras, licet cōſtituens cauſſas de præſenti hæret, cum diſtinctione tamen.*

DECISIO LVII.

COram Reu. P. D. Iacobo Decano pendebat cauſſa Placentina bonorum de Palauicinis. Fuit per Do-

1 minos conclusum, quod † mandatum generale ad omnes & singulas causas comprehendat etiam futuras, licet constituens procuratorem, & de præsenti tempore constitutionis causas haberet, per id, quod dicitur in decisio. Rotæ 413. in nouis, quæ indistinctè loquitur. Et ista est communis opinio, vt attestatur Alexander in Apostilla ad Bartol. in l. damno infecto, §. si is qui, versicul. futuras causas, de damno infecto. Et licet Alexander ibi videatur distinguere, non tamen distinguit communem opinionem, sed dicit, quòd posito, quòd opinio Bartol. quæ contrariatur communi, esset vera, ita distinguenda esset. Allegabatur etiam Mil. in reperto. in versiculo propterea generaliter constituus. Et licet Rota in decisio. 19. videatur distinguere, tamen dixerunt, illam fuisse opinionem Compilatoris in additione, quæ etiam sub dubio loquitur. Et licet Augustinus, Castren. & Imola, in dicto capit. si is, qui. videretur innuere contrarium, tamen distinxerunt Domini eorum dicta intelligenda, quantum ad hoc, vt possit procurator cogi, non autem quantum ad hoc, vt habens etiam futura possit compelli.

FABII.

Perusina ciuitatis Castelli,
1. Aprilis 1547.

SVMMARIVM.

1 *Procurator informando in causa non videtur acceptasse mandatum alia sunt clara, tamen scias, quod Domini in vna Lucen. Sarzanen. coram Peregrino Fabio tenuerunt, quod quando constat procuratorem talem habuisse registrum à Notario, satis probatur eum acceptasse.*

DECISIO LVIII.

PErusina ciuitatis Castelli, causa die prima Apr. 1547. fuit per Reuerend. Patre Dominum Peregrinum Fabium proposita. Fuit dubitatum, † vtrum processus sit
1 nullus, & deberet fieri condemnatio in expensis? Fuerat commissa causa nomine Germani de la Staffa, & Curius Bealuis obtinuerat nomine proprio decerni citationem, & inhibitionem, & multos actus fecerat, omnes nomine proprio. Quibus factis pars aduersa dederat commissionem causæ nullitatis, & dictus Curius cesserat. Post modum dederat mandatum cum ratificatione gestorum, & obtinuerat decerni remissoriam ad partes, citato Domino Fabio Murante: qui licet esset constitutus procurator, tamen non acceptauerat mandatum, licet in hac causa comparuisset informando. Dixerunt Domini totum processum esse nullum, neque ratificari posse, cum nomine ratificantis actus gesti non essent. Et licet allegaretur pro salnando processu error Notarij, tamen dixerunt imputandum parti, quæ non bene inspexerat, quid inscriberet Notarius. Et licet etiam allegaretur doctrina Bartol. in l. 1. §. nunciatio, versiculo fateor tamen, in 3. colum. de noui operis nunciatio. Et de anno 1561. coram Caputaquen. in vna Balneoregien. pro Domino Galesio contra Dominum Episcopum Balneoregiē. dixerunt, extraneum sine mandato admitti ad informandum, & instare pro subscriptione sententiæ, quia isti sunt actus iudiciales: tamen dixerunt non facere ad propositum, vt clarè patet cuilibet inuenti, nec per hoc, quòd compareat informando, videtur acceptare mandatum, cum iam alius procurator acceptasset, & videmus quotidie informantes non esse procuratores.

FABII.

Valentin. parochialis, prima die
Aprilis 1547.

SVMMARIVM.

1 *Procurator qui acceptauit ad effectum substituendi tantum, non potest examinari in causa, neque debet poni ad partem.*

DECISIO LIX.

IN vna Valentina parochialis de consentanea, coram Reuerend. P. Domino Peregrino Fabio, die 1. Aprilis
1 1547. fuit dubitatum, *vtrum † procurator, qui acceptauerat ad effectum substituendi tantum, posset examinari in causa?* Dixerunt Domini, quòd non, quia ex quo ad illum transmissum erat mandatum vltra hoc, quod censebatur acceptasse & esse procurator, vt est not. in Clem. de procur. nunc præsumebatur scire secreta causæ, & propterea æquum non erat, quod examinaretur quantumcumque pars instaret, debere examinari saluis exceptionibus, & poni ad partem.

FABII.

Corochen. beneficij 4. Maij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Procurator licet commissa causa contra dominum suum in Rota, & eo monito coram Auditore Camera dederit mandatum coram eodem Auditore Camera, cum postmodum actor citari fecisset in Rota, potuit procedi in Rota per contradictas, non citato procuratore.*

DECISIO LX.

POstquam R. P. D. Peregrinus Fabius in causa Corochen. beneficij ad Villar de Larmes fuerat pronun-
1 ciatum per contradictas, consuluit Doct. quia † post pronunciationem comparuerat procurator rei, & vltra id, ꝙ apparuit, instabat etiam ne subscriberetur sententia, attento, quòd post commissionem causæ super isto in Rota acto. vigore Eugenianæ traxerit in Curiā aduersarū coram Audit. Cameræ, coram quo procurator prædictus comparuerat, & defenderat principalem suum. Et cum actor coram Audit. Cameræ nihil posset consequi, ex eo, quod postmodum spoliatus fuerat, non poterat probare, redijt iterum ad Reueren. P. Dominum Peregrinum Fabium, & fecit citari aduersarium personaliter. Vnde dicebat procurator aduersarij, quòd iste, ex quo sciebat illum esse procuratorem, debebat illum citare, vt non procederet per contradictas, quod calumniosè erat factum. Vnde debebat Rota pati, quòd cum istis calūnijs sententiam extorsisset, & dicebat etiam sententiam, & processum coram Domino Iacobo, tamquam attentatum esse reijciendum, postquam cœperat procedi coram Audit. Cameræ. Tamen Domini dixerunt, sententiam esse subscribendam, postquam principalis fuerat personaliter citatus ad comparendum coram eodem R. P. Do. Peregrino Fabio, nec poterat dici calumnia propter hoc, nec attentatum, postquam causa eidem D. Peregrino Fabio fuerat commissa, & diuersa erat causa, & quæ coram Aud. Cameræ pependit.

FABII.

Braccharen. spolij Prioratus.
3. Iunij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Ratificatio facta per minorem in quantum concernit eius fauorem, est valida etiam quo ad spolium.*

DECISIO LXI.

CORam R. P. D. Peregrino Fabio in vna Bracchare. spolij Prioratus quidam, qui non erat procurator, præsentauerat commissionem, & fecerat decerni processum per aduersarium, qui fecerat examinari testes super non tuto accessu, deinde fuerat constitutus procurator per principalem, qui erat minor 14. annorum sine curatore cum ratificatione gestorum. Vnde videbatur, quòd ratificatio non valeret. Tamen dixerunt Domini,
1 quòd ex quo tenebat in fauorem pupilli, quòd ratificatio esset bona, & in eademmet causa, cum constaret primo Archiepiscopum spoliasse, quòd Archiepiscopus poterat condemnari in fructibus per eum perceptis, & deinde Camera in spolio, quia vltimo loco spoliauerat. Et ita fuit factum.

EABII.

Toletani matrim. 2. Octobr. 1542.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Mandatum procuratoris ſubſtituentis in prima inſtãtia generaliter in cauſſa, & cauſſis vertẽtibus inter talem, & talem, poſiti in locum ſubſtituentis, vt poſſit omnia facere, quæ ipſe poſſet, eſt ſufficiens ad appellãdum, ſed etiam ad appellationem proſequendam.*

DECISIO LXII.

1 IN cauſſa Toletana matrimonij coram me fuit concluſum, quòd † mandatum procuratoris ſubſtituti in prima inſtantia generaliter in cauſſa, & cauſſis, quæ vertebantur inter talem, & talem, & poſiti in locum ſubſtituentis, vt poſſet omnia facere, quæ poteſt ipſe ſubſtitutus vigore ſui mandati, cũ omnimoda poteſtate, & ſufficiente non ſolum ad appellandum, ſed etiam ad appellationem proſequendam, licet in tali mandato ſubſtitutionis ſic verbum huiuſmodi cauſſis, quæ dictio huiuſmodi nõ reſtrictiua ſolum eſt ad cauſſas primæ inſtantiæ, argum. l. denique, de pignor. Et ad hoc, vt mandatum extendatur ad proſequendam appellationem, debet eſſe generale ad cauſſas motas, & mouendas, Bart. Aug. Ang. Alex. & alij, in l. inuitis. C. de procur. per canon. in cap. non inuſti, eodem tit. Tamen ſecundum maiorem partem Dominorum in mandato procuratoris conſtituti, non autem in ſubſtituto hæc procedunt. Cum enim non ſit trãſfuſa poteſtas appellandi, & appellationem proſequendi in procuratore conſtituto, & ipſe ponat ſubſtitutum in locum ſuum, dans omnimodam poteſtatem vigore ſui mandati, quæ ſunt in ſuo mandato, erat hæc poteſtas proſequendi appellationem, ita videtur transfuſa in ſubſtitutum, argumento, l. aſſe toto, de hæred. inſtit. Et quia in ſubſtitutione dicebatur in cauſſa, & cauſſis huiuſmodi, vnde illud verbum, cauſſis, poſitum in plurali, potent verificari in cauſſa primæ inſtantiæ, & in cauſſa ſecundæ inſtantiæ, & verbum, huiuſmodi, poterit ſtare ſimilitudinariè & non reſtrictiuè, cap. 1. & 2. de foro competenti, in 6. & dicta l. denique. Et maximè, quia verba impropriantur vt actus ſuſtineatur, Bald. in l. tantum & poſtea, §. etiam ſi iuraueró. de iureiuran. Propterea in tali ſubſtitutione dicebatur tam coram Reuerend. Patre Domino Ioanne Paulo, quàm coram alio Auditore, ſiue Iudicibus & commiſſarijs, quæ verba non poſſunt verificari ſolum in prima inſtantia, quia diceretur, quod coram ſubrogato vel ſuffecto. Propterea etiam, quòd talia verba reſtringerentur ad cauſſam primæ inſtantiæ: tamen cum procurator ſubſtitutus in ea habuerat facultatem appellandi, & appellationem proſequendi, & ſubſtitutus cauſſam habere debet, & maximè de ſtylo notariorum, hic in curia ſubſtitutiones non ſiunt aliter: vnde multæ ſententiæ corruerent, ſi ſecus decuſum fuiſſet.

FABII I.

De clericis in duello pugn. Derruſ. Sacriſt.

10. Decembris 1547.

SVMMARIVM.

1 *Cap. primum, de cler. pugn. in duello, reddit inhabilem etiã laicum ad obtinenda beneficia.*

DECISIO LXIII.

DVbitauit R. P. D. Peregrinus Fabius in cauſſa Derruſen. Sacriſtiæ. Præſuppoſito, quòd Ioannes de Milla pugnauerit in duello, ita vt fuerit factus inhabilis ad beneficia obtinenda. Et Domini pro maiori parte dixerunt, quòd ſic, quia licet † cap. primum, de clericis pug. in duello, loquatur de clericis, & non eſſet probatum, quòd Ioannes de Milla eſſet clericus, tamen ex quo licet eſſet laicus propter pugnam, erat factus enormioſus, erat ipſo iure inhabilis ad beneficia obtinenda, vigore gratiæ ſuæ reſeruanti ſibi beneficia, per not. per Doct. quos refert & ſequitur Felin. in c. 2. col. 2. verſic. limita etiam omnia prædicta, de reſcript.

FABII I.

In eadem cauſſa Derruſen. Sacriſt.

SVMMARIVM.

1 *Pugnans in duello etiam debilitatus oculo, ſi mors non ſequatur, neque mutilatio membri, non efficitur inhabilis, omiſſa diſtinctione quando prouocauerit.*

DECISIO LXIV.

IN eadem Derruſ. fuit dubitatum, præſuppoſito, quòd aliqui teſtes deponunt, audiuiſſe a Ioanne de Milla, & aliqui de publica voce & fama deponunt in † duello Ioannem de Milla fuiſſe vulneratum in oculo. An ex hoc reſulter, quòd crimen ſit enorme, & fuerit factus inhabilis ad beneficia obtinenda? Superioribus enim conclusum fuerat ex ſolo duello facto per Ioannem de Milla, quem nunc temporis non conſtabat eſſe clericum, non eſſe factum illum inhabilem, qua hoc crimen non erat ita enorme, prout videntur requiri, & per not. per Felin. in cap. 2. de reſcript. aliàs alleg. Nunc augebat difficultatem vulnus ſibi illatum in oculo, quaſi quod ex pugna illa ſubſequuta fuiſſet mutilatio membri, ad c. 1. & 2. de cler. pug. in duel. tamen die 11. Februarij 1547. proponente eodem Peregrino Fabio, omnes Domini fuerunt in opinione, quòd hoc non argueret tale delictum, quòd eſſet factus inhabilis ad obtinendum beneficia, quia debilitatio membri non inducit irregularitatem, ſed abſciſſio, Abb. & ceteri, in c. 1. de cleric. pug. in duello, Abb. in c. 1. qui cler. vel vouen. Felin. in c. repertio, col. 1. de hom. Et licet in exemplum allegabatur, c. 1. de cler. pug. vbi eſt, pugnantes in duello, quos pugiles appellat, verè homicidæ ſunt, vt dicit text. tamen dixerunt Domini, iſtud non accipiendum ſimpliciter, ſed ſolum, quando ex duello ſequitur vel mors, vel mutilatio membri, vt per Abb. in d. cap. 1. & per Hoſt. in Sum.

PVTEI.

Qui filij ſint leg. In cauſſa Agnanina Caſtri Sentalle.

2. Maij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Legitimantur filij per ſubſequens matrimonium etiam ſine inſtrumentis dotalibus non exiſtantibus legitimis, & quamuis etiam iure Canonico non requirantur dotalia, etiam in terris Imperij, tamen quoad ſucceſſionem ſeruatur ius ciuile.*

DECISIO LXV.

1 OMnes Domini in cauſſa Agnanina Caſtri Sentallę, coram D. Iacobo Puteo Decano, tenuerunt, † quod diſpoſitio iuris ciuilis, habens quòd filij per ſubſequens matrimonium non legitimentur, niſi confectis dotalibus inſtrumentis, non habeat locum, quando nulli filij legitimi ſunt, §. ſi vero vi, Authen. quibus mod. nat. effic. leg. & Bald. per illum text. in l. cum mulier, C. de donat. ante nupt. Angel. in l. contrahitur, de pignor. Iaſ. conſil. 108. colum. 2. verſic. tertio not. 4. vol. Hipp. ſingul. 250. Panſ. conſil. 13. nu. 49. vol. 2. Firmata fuit etiam alia concluſio tamquam magis communis, quòd licet Angel. in conſ. 29. & 250. Curt. iun. conſ. 130. nu. 10. Soc. conſ. 162. nu. 1. vol. . . & Ruin. conſ. 211. 2. vol. videatur velle, quod licet quoad legitimationem filiorum ſeruetur ius Canonicum, & propterea dotalia inſtrumenta non requirantur, vt dicit Ang. in præalleg. conſil. etiam in terris Imperij, tamen quoad ſucceſſionem ſeruetur ius ciuile, per ea, quæ latius in informationibus dicuntur, & cum de nouo in ſequenti audientia fuiſſet dubitatum, ſuper veritate primæ concluſionis, omnes nemine diſcrepãte, eamdem concluſionem firmarunt.

MOHEDANI.

De ſponſ. & matr. In cauſſa Parmenſ.

9. Maij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium præſumptum inducitur etiam ſine tractu decem annorum.*

DECISIO LXVI.

PRoponente Reu. P. D. Ioanne Mohedano Epiſcopo Rauellen. cauſſa Parmen. bonorum de Caſalibus, fuit

dictum per conſ. Socin. 39. nu. 1. vol. . . concludentis, plu-
1 ra copulatiuè requiri † ad probandum matrimonium præſumptum, non erat tenendum: volebat requiri mutuum tractatum per decem annos, quia Doctr communiter in cap. illud, de præſumpt. ſi bene numerentur & ponderentur, tenebant contrarium ibi, requiſita non requiri, & maximè in caſu, de quo agebatur, vbi principaliter non requirebatur de matrimonio, ſed de legitimatione filiorum ad effectum ſucceſſionis, vt latè proſequitur Pariſ. conſ. 57. nu. 45. & 46. vol. 4. Vbi reſpondet omnibus adductis per Socin.

ACORAMBONI.

De acquiren. & repudian. hæreditate. Bonon. hæred.
24. Ianuarij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Non requiritur ſollemnitas in ſucceſſione hæreditatis nondum adita, neque in conceſſione inducitur aditio.*

DECISIO LXVII.

IN vna Bononien. hæreditatis de Papazonibus, coram
1 Domino Iacobo Acorambono dubitabatur, † ex quo hæredes hoſpitalis S. Mariæ de Monte ceſſerant iura ſua, quæ habebant in iſta hæreditate, D. Antonio Mariæ de Papazonibus ſine ſollemnitatibus requiſitis per Paulinam, *An valeret iſta ceſſio?* Et dicebatur quod ſic, quia ſicut prælatus in quærendis poteſt præiudicare Eccleſiæ, & nolle acquirere, vt per Iaſ. ppſt alios communiter, in l. legatum, de leg. 1. ita & hoſpitalarij, de quibus idem iudicatur, quod de prælatis, vt per Felin. in cap. de quarta, de præſcript. Sed replicabatur, quòd hoſpitalarij cedendo acquirebant, & adibant hæreditatem tamquam neceſſarium antecedens, non enim potuiſſent cedere, niſi prius altem ordine intellectus intelligerentur adiuiſſe, allegabat conſ. Ruin. 170. vol. 1. col. 2. Sed replicabatur, quòd licet cedendo viderentur acquirere hoſpitalarij, tamen ex quo iſta ceſſio non erat ordinata ad acquirendum & cedendum principaliter, ſed potius ed renunciandum, quod illa acquiſitio momentanea, quæ fit, non erat in conſideratione. Et allegatur ferè in terminis Socin. conſ. 53. in 4. vol. Et ita Rota amplexa eſt iſtud conſ. quod videtur procedere in terminis propriè, in quibus loquitur, quando ex actu, qui fit ad renunciandum, ſequitur acquiſitio, ſecus ſi fuiſſent facti duo actus ſeparati, licet incõtinenti vnus poſt alium, puta ſi hoſpitalarij prius adiuiſſent, quia forte ſecus eſſet, vt latè adducit Soc. conſ. 25. licet non omnino in iſtis terminis.

ACORAMBONI.

De actio. & obligat. Florentina pecuniaria,
11. Februarij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Ceſsio actionis facta a ſuo creditori non eſt bona, licet aliàs conſtet alium eſſe ſuum creditorem, quàm per ceſsionem cedentis.*

DECISIO LXVIII.

COram Domino Fabio Acorambono in vna Floren
tina pecuniaria, inter Franciſcum Soderinum & A-
1 loyſium de Rodulphis fuit dictum, quòd † quando debitor cedit creditori, niſi conſtet quòd ſit debitor, ceſſio præſumitur ſimulata, ex communi doctr. Bald. & aliorum, in l. per diuerſas, C. mandat. dum vult, legem illam loquentem in venditione, habere locum in quacumque ceſſione facta ex cauſſa onerosa. Et iſtam eſſe communem opinionem dicit, & ſequitur Rom. 177. colum. fin. verſic. ſed iſta inueſtigatio. Tamen fuit dictum, quòd illud conſil. Aret. 136. non erat tenendum, quia loquebatur alia ratione, niſi quòd eramus in caſu permiſſo, in l. per diuerſas, verſ. excepto, quia vbi dicitur, quòd debitor poteſt cedere creditori, neque præſumitur ſimulata, & propterea ſine alia probatione debet ſtari ſimplici dicto creditoris. Sed fuit dictum, ꝙ ex lege præſumebatur conſtare de debito cedentis, quo caſu ceſſio valet. Et eodem modo reſpondebatur ad l. 2. C. ſi cert. pet. qua prima facie videtur etiam probare contrarium die 14. Maij 1547. in eadem cauſſa coram Domino Fabio fuit firmata deciſio ſuperius ſcripta, quòd quando creditor cedit debitum debitori ſuo, niſi conſtet de debito ceſſo, præſumitur ſimulata ceſſio. Et fuit aliàs a Dominis additum hæc tenuiſſe Iacob. de Sancto Georg. in l. 1. exponendo textum in l. per diuerſas, C. mand. verſic. & hic. Et fuit etiam dictum, quòd licet iſte eſſet caſus excepto, non propterea ſequebatur, quòd non deberet conſtare de debito, quia exceptio non exſtat in hoc, vt in caſibus exceptis ſtetur confeſſioni cedentis, vt dicebat Aret. conſi 136. ſed ſtat in hoc. Et licet, quando per venditionem cedit actio præſumitur ſimulata, nec teneat pro concurrentu quantitate pretij ſoluti, hoc non habet locum, quando ceſſio fit in caſibus ibi enumeratis, puta quando creditor accepit in ſolidum nomine debitoris, quia etiam pro modico dato tenet ceſſio in totum. Et ita glo. ibi intelligit, & Bald. ibi in 4. col. in princ. dum vult, quòd vbicumque ſit ceſsio ex neceſsitate, habeat locum ille verſ. ex his, quia poteſt fieri ceſsio etiam modico dato. Et Bal. met poſt glo. exponens text. in d. verſic. ex his, habet caſum nuncij pro excepto caſu, & tamen vult, & expreſſe ſentit, quòd debeat conſtare de debito quod cedit. Vnde dicit, quòd ſi poneres, quòd debitum fingeretur, vbi non eſt, ꝙ tunc non ſolum non valeret, imò ius, quod habet amitteret, vt in l. ab Anaſtaſio, eod. tit. Et ex hac conſideratione corruunt omnia quæ ex aduerſo adducebantur, & firma remanet hæc deciſio, in qua opin. Rota ſemper fuit ter poſita cauſſa, licet Do. Proſper non tamen ſe reſolueret, & potios teneret contrarium, & Mohedan. & D. Fab. proponens.

FABII.

Galaſquenſ. Præceptoriæ, 23. Martij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Capacitas conſiderari debet tẽpore reſignationis, adeò quòd licet reſignatarius poſtea efficiatur capax, reſignatio facta cum clauſula, & non aliàs, aliter, nec alio modo, non conualeſcit.*

DECISIO LXIX.

IN vna Galaſquen. ſeu Glaſquen. Præceptoriæ coram
1 D. Peregrino Fabio, fuit dictum † & ſi ibi præſtat conſenſum ſupplicationi à tergo ipſius, in qua reſignauerat beneficium in fauorem certę perſonæ, & non aliàs, quòd ſi tempore reſignationis reſignatarius erat incapax, licet poſtea efficiatur capax, tamen reſignatio non tenet, nec reſignatarius debet habere beneficium, quia requirebatur nouus conſenſus, & noua Papæ prouiſio, nec prius facta tempore incapacitatis proderat.

FABII.

De renunc. Tullenſ. parochialis, 3. Iunij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio facta de beneficio reſeruata ſibi validè penſione, cum clauſula, & non aliàs, aliter, non conualidatur, etiam ſi reſignans acceptet poſtea penſionẽ & illam extinguat.*

DECISIO LXX.

IN una Tullenſ. parochialis S. Pauli, dubitauit D. Pere-
1 grinus Fabius, † *vtrum reſignatio Deſiderij in Beltramum valeret*, non obſtante, ꝙ penſio ſibi reſeruata fuerat nulla, cum de facto illam acceptauerit & extinxerit, reſignationem nullam nõ dixerit: Hic enim Deſiderius reſignauerat reſeruata ſibi ualidè penſione ſuper hac parochiali reſignata, & non aliàs, aliter, nec alio modo. Dixerunt Domini reſignationem ab initio non ualuiſſe, licet præſupponebatur penſionem fuiſſe nullam reſeruatã. Vnde licet reſignans illam acceptauerit, & extinxerit, tñ quod nullũ fuit, non poteſt cõualidari, & quia ius remanſit in reſignante, quod ab ipſo abdicari non potuit ſine facto Papæ, ad Abb. in c. cũ olim, col. 7. de re iud. & habetur in c. admonet, & in c. quod in dubijs, de renunc. Vnde eſt, quòd Deſiderius expreſsè uoluiſſet reſignationem

tenere,

tenere, & abdicare ius à se non potuisse sine facto superioris, per prædicta. Et ad ea, quæ ex aduerso allegabantur, respon. quòd loquebatur in profanis, & in casu, in quo non tractatur de transferendo iure, & de vna persona ad aliam, prout in dec. 4. de ... quæ pro exemplo allegabatur, & dicta per Sarnen. in regu. de annal. q. 49. nu. ...

SANCTÆ CRVCII.

De appel. in vna Hispalensi.

SVMMARIVM.

1 *Clausula, appellatione remota, operatur in rescriptis per contradictas, & similibus, quæ non emanant ex certa scientia.*

DECISIO LXXI.

1 Licet † clausula appellatione remota secundum omnes Doct. in c. pastoralis, & in c. vt debitus, de appel. vbi Abb. non impediat executionem, & appellatione remota, tamen ista opinio reprehenditur in scripto emanato ab officio contradictarum per viam conquestus, ex quo illa clausula passim in omnibus commissionibus per illud officium conceditur, sine aliqua causæ cognitione. Et propterea debebat seruari opinio illorum, qui dicebant de consuetudine contrarium obseruari, quòd si in signatura Papæ discusso negocio cómitteretur causa appellatione remota, tunc seruaretur communis conclusio, de qua supra. Et ita fuit tentum per omnes Dominos in vna Hispalen. Bonadij coram R.P.D. Prospero de S. Cruce.

FABII.

De Decreto irritan. Salamant. præstimonij, 13. Martij. 1547.

SVMMARIVM.

1 *Decretum appositum indulto, & non super certo corpore, non inficit possessionem, neque titulum.*

DECISIO LXXII.

IN vna Salamantina præstimonij de Legione, coram R.P.D. Peregrino Fabio, fuit dictum, quòd decre-
1 tum irritans, appositum indulto Cardinalis S. Crucis non inficiebat, neque titulum, neque possessionem pro uisi ab Ordinario, ex quo indultum nõ erat super certo corpore beneficij, neque erat notorium, ad dec. Cassad. 1. & 2. de restit. spol. cum ibi allegatis.

FABII.

De verb. signif. Maioric. Canon. 14. Martij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Verba ad id expresso consensu accedente, intelliguntur quod accessit.*

DECISIO LXXIII.

IN vna Maioricen. canonicatus & præbend. coram R.P.D. Peregrino Fabio, fuit dictum de voto abbre-
1 uiatorum, quòd † verba quæ in bullis solent apponi ad id accedente expresso consensu, stant dispositiuè non conditionaliter, hoc est, quia accessit consensus, nec bullæ cum illis verbis expedirentur, vt nisi viso consensu, illam abbreuiatores, quando consensus non interuenit, quia debet interuenire, dicunt, dummodo ad id consensus expresè accedat, licet de rigore iuris verbum illud expresè, importet specialem, & individuum consensum, tamen non ita intelligitur, sed ex stylo verbum illud semper apponatur.

FABII.

De fide instrum. temp. pestis. Tudertina bonorum, 16. Maij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Bulla archiuij contra notarios non descriptos in archiuio, non procedit, quando quis fuit rogatus tempore magnæ pestis.*

DECISIO LXXIV.

IN vna Tudertina bononum corã R. P.D. Peregrino
1 Fabio, fuit dictum, quòd † bulla archiuij, quæ vult, notarios non matriculatos in archiuio non posse conficere instrumenta, imò pro falsis posse condemnari, non habere locum in notario non archiuista conficiente instrumentum tempore magnæ pestis, per multa quæ tunc in informationibus fuerunt legitimè allegata.

HIERONYMI VERALLI.

De titulo colorato. Cartaginen. bonorum. 9. Ianuar. 1541.

SVMMARIA.

1 *Titulus coloratus datur per gratiam reuocatam.*
2 *Coloratus titulus ab eo concedi dicitur, qui eum conferendi habet auctoritatem.*
3 *Decretum irritans inficit titulum & possessionem, idque per se solum.*
4 *Regula reuocatoria facultatis expresè inficit facultates collationes.*
5 *Clausula reuocatoria expectatiuarum, de spolio agenti nõ officit, & consequenter tribuit vim tituli colorati.*

DECISIO LXXV.

FVit dubitatum coram R.P. D. Hieronymo Verallo Episcopo Britonorien. in vna Cartaginen. bonorum pro Alphonso Diez, contra Ioannem Transyluanum,
1 & Ioannem Amor in prima instantia, † vtrum gratia reuocata daret titulum coloratum in spolio? in quo factum sic se habebat, videlicet Didacus Valdez, resignauit in articulo mortis vigore facultatis in fauorem Ioannis Valdes eius fratris, & deinde obijt, per cuius obitum ordinarius contulit Ioanni Transyluano, & Ioãni Amor, qui ceperunt possessionem spoliando Ioannem Valdes. Postea Dominus Ioannes cessit Alphonso, qui habuit etiam prosecutionem quoad spolium, & agebant spolio contra prædictos Ioannem Transyluanum, & Ioannem Amor, qui contra Alphonsium spolio agentem obiecerunt, quod non habebat titulum coloratum, ex eo, quia facultas resignandi, cuius vigore Didacus cessit Ioanni Valdes eius fratri, fuerat per biennium ante resignationem prædictam reuocata, per regulam generalem Clementis Septimi, lectam in Cancellaria de anno 1536. die 22 Septembr. anno eius septimo. Ideo dubitatum, *vtrum Alphonsus haberet titulum coloratum?* Et contra Alphonsium multa dice-
2 bantur. Et primò, † quia coloratus titulus dicitur datus ab eo, qui habet auctoritatem concedendi, vel in quo... non est inducta ipso iure & facto a Ioanne, vel ab homine, ad not. per Abb. in cap. litteras, in vlt. not. & in cap. in nostris, ad fin. de concessio. præbend. & per Cap. alleg. 30. & alleg. 116. & per Fel. in cap. in nostra, & 2. & 36. corolar. de rescript. Sed hic per istam reuocationem facultatis, quę habet decretum irritans, collationes sunt nullius roboris vel momenti, & nullius effectus, ad not. in cap. ut nostrum, de appellat. & in Clement. 1. in verbo, pro infectis, vbi etiam per Cardin. & alios, de... Eccles. & per Cardin. in cap. ad petitionem, 4 col. in 5. oppos. de accus. Ergo talis titulus nullo modo potest dici coloratus. † Secundo, quia decretum irritans inficit titulum & possessionem de per se solum, ut per Rot. decis. 3. de restit. spoliat. in nou. & decis. 2. & 11. eod. tit. in antiq. Igitur hoc magis succedere debet in casu nostro,
4 vbi † regula reuocatoria facultatis inficit expresè collationes, & per alia uerba, *& inde sequuta quæcunque inficit possessionem*. Merito potest dici titulus coloratus, quod maximè procedere debet, q alias per Rotalia uerba, *inde sequuta quæcunque*, pro possessione sæpius interpretata fuit. R. refert R.P. D. Episc. Sarnen. coadiutor super reg. de annal. q. 78. & cauent expresè, in cap. si eo tẽpore, de elect. in 6. & declaratur per Soc. & Abb. Dom. & alios, contra Aret. in l. rem, quæ nobis, col. 14. & in q. 9. de acq. poss. Tertio, quia in d. regula reuocatoria fuit sublata potestas aliter iudicandi in fauorem dictarum facultatum, ex quo ex illis coloratus titulus considerari non potest, ut probatur not. per Cal. in cap. quia diligentia, in 3. q. de elect. & per Gundis. de Villadieg,

in tractat. de leg. quæst. 7. Istis tamen & multis alijs tunc latè adductis ad not. non obstantib. maior pars Dominorum consulunt pro Alphonso, & sic pro colore tituli. Et potissimum mouebantur, quia aliàs fuit tentum, & resolutum inter ipsos Doct. de Episcop. Britonorien. &
5 Abulen. quòd † clausula reuocatoria exspectatiuarum non obstabat agenti spolio, & per consequens dabat titulum coloratum, quia licet decretum irritans inficiat titulum & possessionem, vt supra dictum est, & est decis. Cassador. super regula, tamen non impedit restitutionem in spolio, nisi sit speciale positum super certo corpore beneficij, vel clausulæ votorum in corpore iuris clausum, iuxta dictã decis. 3. de restitut. spoliat. in nou. & per Cassador. decis. 2. in princip. eod. titul. Vnde quia multoties exspectatiuæ reuocantur ignorantibus & inuitis exspectantibus, conueniens fuit in alium spoliatum dari, non obstante reuocatione colorati tituli, quæst. 20. quia pariformiter militare potest reuocatoria facultatis resignandi, merito idem iudicandum. Et talis resolutio facta fuit die 19. Ianuarij 1541. vbi tantum aderant Auditores quatuor, quorum quidam fuerunt pro colore, & quidam contra colorem, videlicet Reu. P. D. Episcopus Aquen. Maceraten. Episcopus Marisc anus, Dom. Marcus Antonius Mariscottus, & Ioan. Paulus Tholomæus pro colore, & R. P. D. Episcopus Sarnen. & Iacobus Puteus, & Thomas de Zanis cõtra colorem. Et deinde fuit per eumdem Dominum Episcopum Britonorien. deuentum ad alia dubia. In causa fuerunt & alia multa considerata circa intellectum dictæ regulæ reuocatoriæ facultatis, quæ consulto omissa, qui totus erat circa prædictas considerationes.

ACORAMBONI.

De caus. poss. & propriet. in causa Bonon. Castril.

20. Nouembris 1545.

SVMMARIVM.

1 *Petitorium semper potest suspendi vsque ad conclusionem in causa, etiam quod spoliatus petiisset discuti petitorium, & obtinuerit commissionem quod super vtroque procedatur, & licet quando constet de bono iure spoliantis notoriè, non possit suspendi, tamen non dicitur constare de bono iure, nisi post conclusionem.*

DECISIO LXXVI.

FVit resolutum in vna Bononien. Castrilani coram Domino Fabio Acorambono, quòd licet pars, quæ prætendebat se spoliatam, postea fecerit discuti petito-
1 rium, necnon alijs dederit commissionem, quod super vtroque procedatur, tamen poterat opponere, quòd super spolio deberet procedi, quia potest quandocumque ante conclusionem in causa suspendi petitorium, cap. pastoralis, de causa possess. & propriet. at secus, potest suspenso petitorio reuerti ad possessionem, Rot. in nou. decis. 387. quam etiam in materia profana allegat Socin. consil. 10. col. 4. versic. octauo dat. & est text. cum glo. in capit. significauit, de testibus, & licet in contrarium allegarentur text. in cap. 1. vbi Abb. in versic. not. quod si per text. de restitut. spoliat. & Alexand. in §. nihil commune, 2. colum. 12. vers. 14. fallit, tamen fuit dictum, quòd nõ erat ad propositum, qui loquitur, quando ita fuit processum in petitorio, quòd de bono iure spoliantis constat, & tunc non suspenditur petitorium, sed non dicitur vmquam constare, nisi postquam fuit conclusum in causa, vel renunciatum probationibus, glo. in d. cap. significauit, de testibus.

FABII.

De sequest. poss. & fruct. Fulginaten. Priorat.

10. Maij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Sequestrator dari potest in secunda instantia ad instantiam rei, cum eius procurator non nominauerit in prima, ex quo personas notas habebat.*

DECISIO LXXVII.

IN vna Fulginaten. Prioratus, cum lata sententia con-
1 tra possessorem fuisset datum sequestrum, duo† sequestratores ad instantiam actoris, cum procurator rei cessserit, & datum nesciret, quem deberet nominare ex parte sua, nisi prius consulto principali, postea in secunda coram D. Peregrino Fabio proponente, fuit præsentata commissio, vt arbitrio suo deputaret sequestratorem ad instantiam rei, & cum pro parte actoris hoc negaretur debere fieri, attento quòd duo homines probi iam deputati fuerunt, quibus initia fierent dato illis consocio: dixerunt Domini non debere negari reo, cum etiam ipse nominaret, & ad eius instantiam opponeretur etiam nouus sequestrator.

SANCTÆCRVCII.

De adoptio. Bononien. adoptionis.

10. Decembr. 1546.

SVMMARIVM.

1 *Pater adoptiuus extraneus, qui nõ habet filium adoptiuum in potestate, non succedit.*

DECISIO LXXVIII.

IN vna Bononien. adoptionis coram R. P. D. Prospero de Sancta Cruce fuit conclusum, per text. in l. cum in adoptione, §. sed ne articulum, C. de adopt. & §. sed hodie, Instit. de hæred. c. absentes, de feud. in quibus taxatiue dixit tex. † adoptionem imò in hoc prodesse filio, vt
1 patri adoptiuo ab intestato succedat, è conuerso autem filius est. Nec Corrol. opponatur, cum in his terminis secus sit, cum ponamus patrem naturalem viuere, quod nõ erat in casu isto, vtique sine dubio pater adoptiuus filio non succedit, sed pater naturalis, & tamẽ filius patri adoptiuo succedit, vt notissimum est.

PVTEI.

De simonia. Corduben. Capellaniæ.

30. Octobris 1547.

SVMMARIVM.

1 *Simonia non inducitur licet in mandato dicatur, cum habeam intentionem resignandi in fauorem talis, constituo eum procuratorem meo nomine liberè resignandi in manibus Papæ, vel Legati.*

DECISIO LXXIX.

IN causa Corduben. Capellaniæ coram Reuerend. P.
1 D. Iacobo Puteo Decano † quidam resignare volens suum beneficiũ constituit procuratorem per hæc verba, *videlicet: an ex libera voluntate decreuit beneficium resignare ad fauorem dicti clerici, & ideo constituit procuratorem eius nomine resignandi liberè in manib. S. D. N. Papæ, seu alterius ad id potestatem habentis, seu Reuer. Legati, & dictam renunciationem, & resignationem fecit in fauorem Ioannis Baptistæ?* Fuit tentum per Dominos, quòd resignatio vigore dicti mandati cum his verbis facta non erat simoniaca, ex quo mandatum erat ad resignandum liberè, & potuisset ille, in cuius manibus fiebat resignatio, liberè conferre cuicumque.

SANCTÆCRVCII.

Toletana parochialis,

20. Nouemb. 1545.

SVMMARIVM.

1 *Notarius rogatus de instrumento simoniaco, non potest opponere de simonia.*

DECISIO LXXX.

CVm dubitaretur in vna Toletan. parochialis de Al-
1 pedreto per R. P. D. Prosperum de S. Cruce, † *an notarius rogatus de instrumẽto simoniaco, potuisset opponere de simonia?* Et fuit conclusum per omnes Dominos, die 20. Nouemb. 1545. quòd notarius possit contra simoniã opponere vigore illius instrumenti simoniaci per eum facti, & facere, quòd simoniacus priuaretur suo beneficio, & notarius haberet, ex quo iste notarius detegebat suam turpitudinem, nec poterat se hoc instrumento iuuare, & quòd hoc casu habebat locum text. c. ibi not. in

cap. ex

cap. ex litteris, de transact. Quòd licet loquatur in mediatore, tamen omnino habet locum etiam in notario.

FABII.

Calagurit. portionis 28. Ianuarij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Simonia inducitur propter mandata correspectiua eodem die facta de retrocessione & regressu.*

DECISIO LXXXI.

IN vna Calaguritana integræ portionis, in qua eadem die coram eisdem notario & testibus fuerat vnum datum mandatum ad consentiendum regressui, & semper ijdemmet procuratores erant constituti, fuit dictum die 28. Ianuarij 1547. proponente Reuerend. Patre Domino Peregrino Fabio, † propter correspectiuitatem istius
1 resignationis fuisse simoniacas & nullas, ad nota. per Bald. in l. penul. C. si vir. fil. soluto matrimon. & per Felin. in cap. pastoralis, colum. 4. versicu. scias etiam, quod si vnus, ex quo in supplicatione nulla facta fuerat mentio de hoc facto. Et licet aliàs Rota non soleat in similibus iudicare, quia rigor dictat, vt supra, & inultimodo talia committens excusatione digna videtur. Rota mandauit cuilam concordari: tamen quia in hoc casu pars resignans videbatur fecisse, vt concluderet vnum regressum reseruatum, & validè vni, qui cesserit hanc portionem in hunc resignantem, propterea Rota mandauit pronunciari resignationem hanc fuisse simoniacam, & ius remansisse penes resignantem, adeo quòd per eius obitum vacauerit portio, & habuerat effectum primus regressus.

SANCTÆCRVCII.

Oscen. Canonicat. simonia. 7. Februarij 1587.

SVMMARIVM.

1 *Simoniaca dicitur resignatio facta in vim mandatorum correspectiuorum eodem die factorum.*

DECISIO LXXXII.

1 FVit dictum in vna Oscen. Canonicatus proponente R. P. D. Prospero de Sancta Cruce, † quòd ex mandatis confectis eodem die coram eodem notario & testibus, quod propter correspectiuitatem sine dubio erat facta simonia, non obstante, quòd in omnibus mandatis esset dictum reseruato beneplacito Summi Pontificis, quæ resignatio nihil facit, nisi obtineatur beneplacitum, nam tenus omnibus apti Pontifici in supplicatione. Item tamen simonia, quantum potest fieri, excusanda propter multitudinem in eam incidentium. Nam ferè omnia mandata, quæ de partibus veniunt ad resignandum, simoniaca sunt. Ideo ne infinitæ lites suscitentur, excusantur, proinde statuerunt Domini & istam excusare.

Canonic. & præben. 22. Iunij 1544.

SVMMARIVM.

1 *Simoniam conuentionalem committens, efficitur incapax ad alia beneficia obtinenda, licet Episcopus cum eo dispensare possit.*

DECISIO LXXXIII.

1 IN vna Sancti Andreæ Canonicatus & præbend. fuit propositum dubium, † præsupposito quod Georgius commisisset simoniam conuentionalem, *An ex hoc esset incapax ad aliud beneficium?* Et fuit resolutum quòd sic, & illud tenet Mil. in repert. iuo, in verbo, simoniacus, in beneficio simoniaco receptus inhabilis est ad aliud, post Anton. in cap. pen. de elect. col. 1. versic. ad secundum, dum dicit, quòd Episcopus dispensabit, vt aliud obtineat, & sic sentit, quod absque dispensatione non possit tenere. Et ibi Ioan. Andr. post alios, dum dicit, quod Episcopus dispenset cum simoniaco, vt unum beneficium obtineat, & sic absque dispensatione possidere non potest, & quod illi Doctores non faciunt differentiam inter conuentionalē & realem, imuno contrarium pronuntiando, prout dando, cap. fin. de simon. Non obstat quod Cassador. decisio. 5. de constitut. facit differentiam inter simoniam conuentionalem & realē, quia illud procedit, quando ad pœnam priuationis, de qua in Extrauagan. Pauli. Et ideo nisi daretur differentia inter vtramque simoniam, in casu nostro dicebatur, quod tenenda erat decis. Doct. in d. cap. penul. col. 1. versic. ad secundum.

MOHEDANI.

Parmensis bonorum, 20. Maij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Testes examinantur super interrogatorijs partis, quando fuerunt examinati sine illis, & dubitabatur de validitate, licet realiter Domini velint quod inducatur per rem.*

DECISIO LXXXIV.

IN vna Parmen. bonorum de Casalibus coram D. Iacobo Puteo Decano, erant in vlumis audientijs examinati testes, quod examen in secunda coră D. Mohedano Episcopo Rauellen. dicebator nullum. Ex multis tamen Domini instituerunt, quod in vlumis non seruarent ordi-
2 nem. Est ordo maximè, † quia ipsi testes erant examinati super legitimatione personarum, & erant legales, fide digni, & omni exceptione maiores, & deponebant de re notoria, vel saltem verissima: quia tamen fuerunt examinati sine interrogatorijs partis aduersæ Casalium, dixerunt Domini 30. Maij 1547. quod ex quo testes erant præsentes in curia, quod liceret illi testes repetere datis suis interrogatorijs.

ACORAMBONI.

In vna Parmensi, 20. Maij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Fallentia Socin. in regula 403. tenetur in Rota.*

DECISIO LXXXV.

1 PRoponente Reuteren. Patre Domino Fabio Acorăbono in vna Parmen. Vallium, † fuit tenta fallentia Socin. in regula 403. in 3. fallen. dum limitat cap. fraternitatis, cum similibus, de testibus, quam opinionem dicit in practica seruari, decis. Neapol. 216. nu. 4. in antiq. Et retulit Dominus Iacobus Puteus ita etiam aliàs fuisse seruatum in alia causa.

FABII.

Dertusen. Sacrist. 2. Ianuarij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Iudex potest ex officio testes interrogare.*

DECISIO LXXXVI.

QVia in probatione legitimitatis Ioannes de Milla dixerunt, nedum illum reputari communiter clericum, sed etiam quod viderunt litteras clericatus, pars aduersa, quæ habebat publicationem testium, petebat, posse interrogari testes, in cuius manu viderant litteras Reuer. P. D. Fabij Peregrini in vna Dertusen. Sacristiæ, die 24. Ianuarij 1547. Dubitarunt Domini an hoc permittendum esset? Et licet non dubitauerint super hoc, tamen vtraque pars verb. informauit. Et dixe-
1 runt Domini † quòd absque eo, quod allegaretur, quod idem D. Fabius deberet ex officio illius interrogare, facit cap. cum clamor. de testibus.

FABII.

In eadem Dertusen. Sacristiæ, 14. Februarij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Testibus semel examinatis non possunt iidem testes contra eumdem examinari super eisdem articulis, vel alijs similibus reformatis forte sic contra alium.*

DECISIO LXXXVII.

IN eadem Dertusen. Sacristiæ coram eodem Domino Fabio, quia fuerunt de nouo dati articuli super duello Ioannis de Milia, quòd licet essent magis distincti, ta-
1 men † in effectu idem continebant, & volebant aduersarij examinare eosdemmet testes. & pars reclinabat, dicens esse timorem subornationis, propterea Reuerend. P. Domin. Peregrinus Fabius consulit Dominos, quid

agen-

agendum esset. Et dixerunt alios testes examinari posse, sed non eosdemmet, qui si in aliquo fuissent interrogati, poterant ex officio interrogari, sed cum prius fuissent examinati contra intrusum, si inuicem instaurarentur, & examinarētur contra Ioannem de Milla, qui ad causam pro suo interesse venerat, fortè non poterit negari cum forte examinarentur.

F A B I I.

In causa Abbatiæ Salamantinæ,
13. Nouembr. 1547.

S V M M A R I V M.

1 *Lis non dicitur pendere cum resignatario, qui non fuit subrogatus quo ad litem, etiam quòd procurator generalis comparuerit ad causam, ad hoc vt resignatarius dicatur collitigans.*

D E C I S I O LXXXVIII.

1 LIcet † inter duos fuerit lis, vnus cesserat in fauorem alterius, durante lite, eius procurator generalis resignatarij dederat mandatum in actis ad effectum substituendi tantum, & substituerat. Fuit dictum in vna Salamantina Abbatiæ, coram Reuerend. P. Domino Fabio Peregrino die 13. Nouembris 1547. quòd ex sola productione mandati, dicebatur esse lis inter cessionarium & alium, qui prius litigabat cum cedente, quia necessarium est, quòd veniens ad litem, causam prosequatur, & faciat citare, Clemen. 1. vbi Doctor. vt lite pend. Alia ratione fuit dictum in huiusmodi causa non esse litem, quia commissio causæ inter illos duos tantum erat, & non alios, nec erat clausula apponi solita, *omnesque alios, &c.* Nam vltra mandatum requiritur citatio, quæ licet in casu isto facta fuisset de primo procuratore substituto, qui fuerat citatus ad videndum inhiberi iuxta formam commissionis cum clausula, ex quo post primū substitutum sequenti die alius erat substitutus, primus intelligebatur reuocatus, l. si quis cum procuratorio. §. fin. ff. de procurator. Rot. decis. 121. in nouis, & cessionarius non erat subrogatus in omni iure, & ad omne ius cedentis, & ad litem.

F A B I I.

Cæsaraugustanæ parochialis.

S V M M A R I V M.

1 *Pacificus dici non potest, qui commisit causam contra vnum tamquam intrusum qui non erat, licet errauerit in nominatione personæ, quia error non dicitur sibi suffragari, ex quo habebat animum committendi quoad ipsum.*

D E C I S I O LXXXIX.

LIcet ex sola commissione causæ cum decreto citationis non executæ beneficium dicatur litigiosum quantum ad obtinentem, decis. vt lite penden. in nouis, aliàs 75. in antiq. decis. 4. vt lite penden. aliàs 426. Cassad. decis. 6. super reg. in princip. tamen in causa huius quæstio-
1 nis, † ex quo per errorem erat nominatus in commissione, & citatione, & citatus vnus tamquam intrusus, & non erat, & non constabat, quòd voluit committere causam contra alium, quem citare fecit, & causam contra illum prosequimus fuit, quod propter illam commissionem & decretum citationis beneficium non dicebatur litigiosum, & maximè in casu isto, de quo constabat. Quia citatio erat decreta ad partes, & nominatus erat præsens in curia, ex quo perpendebatur manifestè error, quia nominauerat vnum pro alio. Nam falsa demonstratio non debebat nocere, l. falsa demonstratio, de condit. & demonstr. Dicebatur tamen, quòd & qui talem commissionem, & citationis decretum impetrauerat, non poterat dici pacificus possessor. Et ita fuit resolutum in vna Cæsaraugustana parochialis de Toralua coram Reuer. P. D. Peregrino Fabio.

F A B I I.

In vna Hispalen. dimidiæ portionis
22. Octobris 1546.

S V M M A R I V M.

1 *Commissio impetrata litteris non expeditis, facit beneficiū litigiosum quoad committentem.*

D E C I S I O XC.

1 FVit resolutum, † quod licet commissio causæ litteris non expeditis non faciat beneficium litigiosum quoad illum, contra quem committitur: tamen contra committentem, & ita odiosum illius beneficium efficitur litigiosum, allegat. decis. Cassador. 2. super regul. Cancellariæ, & Gomes. in tract. vtriusque signaturæ, folio 84. nu. 64. & nemine discrepante fuit dictum die 22. Octobris 1546. in vna Hispalensi dimidiæ portionis coram R. P. D. Iacobo Puteo.

F A B I I.

Gerund. Cameratiæ, 31. Ianuarij 1549.

S V M M A R I V M.

1 *Quando procurator generalis attentauit sciens, statim debet renunciare.*

D E C I S I O XCI.

1 DOmini dixerunt in vna Gerunden. Cameratiæ coram R. P. D. Fabio, quòd † si procurator meus lite pendente acceperit possessionem beneficij, super qua litigabatur, si statim habita notitia ego renuncio illi possessionem, nec illam ratam habeo, quòd nō propter hoc debeat retardari processus causæ: secus si hoc cognito sustinuissem litem super attentatis, & sic ratificassem possessionem: quod tunc licet postmodum cessissem possessioni, non propter hoc super negocio principali potest procedi, nisi postquam cum effectu purgata essent attentata & restituta possessio illi, qui lite pendente spoliatus est, Dec. in term. Aegid. 551.

M O H E D A N I.

In causa beneficiali.

S V M M A R I V M.

1 *Quando constat de bono iure attentātis, non reuocantur attentata, quod tamen non procedit sine distinctione.*

D E C I S I O XCII.

1 FVit dictum eadem die coram Domino Mohedano Episcopo Rauellens. quòd † quando ex actis constat de bono iure attentantis, attentata non veniunt reuocanda in beneficialibus. Est decis. Rot. 384. & 65. in antiq. & 55. in nou. idem est etiam in profanis, Bartol. in l. 1. §. si is cui, ff. de iureiuran. Ias. in l. patre furioso, ff. de his qui sunt sui, vel alieni iuris, Abb. & Dec. in cap. cum contingat, de iureiuran.

F A B I I.

In causa Pampilonen. parochialis,
14. Martij 1547.

S V M M A R I V M.

1 *Possessio capta virtute executorialium, licet regulariter dicatur attentata, tamen quando aduersarius non contradixit, non potest dare de attentatis.*

D E C I S I O XCIII.

1 IN causa Pampilonen. parochialis de Alicenda, in qua † vigore executorialium sine vlteriori processu propria auctoritate fuit capta possessio beneficij, & post longum tempus petebat possessionem illam tamquam attentatam debere reuocari, iuxta tradita per Cassadorum decisio. 1. de causa possess. & proprietatis, ante finem. Sarnen. in regula de annali, quæst. 44. numero 7. & 8. tunc fuit dictum coram Domino Peregrino Fabio, quòd non erat attentata, quia quando vigore executorialium quis ingreditur possessionem vacuam, vel plenam sine contradictione, & violentia, tunc præsumebatur voluntas ex cursu tam longi temporis. Fluxerunt enim 20. anni. Nam sicut possessio decem annorum, ius quod Petrus & eius successores habent in hac, tamen nihil aliud erat factum, nisi quod Iordanus commiserat causam, & obtinuerat decerni citationem, quæ fuerat exequuta, sed tamen numquam reproducta, quæ citatio circumducta, & pro non facta habetur.

benit. Ideò neque præſcriptionem interrumpit, leg. & poſt edict. §. primo, de iudic. & ibi Bald. cum alijs, de quibus per Fel. in cillud, col. 4. in princ. de præſcri. quæ deciſio notanda eſt ad limitationem aliarum deciſionum, quæ quotidie allegantur, quòd lis non finitur, niſi per ſententiam, quæ in rem iudicatam tranſiuit, deciſio. 10. vt lite pend. ex not. per Doct. communiter in c. fi. & ibi per gl. in verbo, limit. & latius Franc. vt lit. pend.

FABII.

Salamant. Abbatiæ, 7. Februarij, 1547.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio capta alio etiam poſſidente tribuit ius, & electio facta per capitulum, inter quod & alios lis erat, venit ad inſtantiam aduerſariorum capituli. & illius, qui apprehendit poſſeſſionem, reuocanda, qui debet ſaltem illi renunciare.*

DECISIO XCVI.

VTrum ſit procedendum in negocio principali reiectis attentatis in cauſſa Salaman. Abbatiæ, die 7. Februarij, 1547. coram R. P. D. Fabio fuit dubitatum. Et dixerunt Domini prius eſſe reuocanda attentata, c.
1 non ſolum de appell. in 6. Rot. 56. in nou. Et † licet diceretur, non eſſe reuocanda quoad poſſeſſionem captam lite pendente per Alphonſum de Maior, quia illa poſſeſſio fuerat momentanea, & conſtat, quòd Didacus Ruga poſſidebat: qua poſſeſſione ſtante electio Abbatis, quod erat aliud attentatum, non videbatur debere reuocari, quia poſtquam ille erat in poſſeſſione ſua, nihil videbatur ſua intereſſe, neque quoad vnum, neque quo ad aliud intereſſe. Vnde non videbatur audiendus dec. 411. in nou. Tamen firmarunt omnes Domini contrarium, quia imò poterat ſua intereſſe aliquo tempore hanc poſſeſſionem captam non eſſe. Et poſtquam Alphonſus non poſſidebat, minus ſua non intererat renunciare illi poſſeſſioni, prout & electioni de eo factæ, quia licet in electione ipſe non attentauerat, ſed collegiata, quæ ipſum eligebat pendente lite inter illum & capitulum: minus tamen recuſando renunciare videbatur attentatæ, & propterea prius & ante omnia erat reuocanda.

FABII.

Salamantinæ portionis, 26. Nouembr. 1547.

SVMMARIA.

1 *Si reſignans poſt reſignationem ſpolietur, & demum attentando ſpoliet ſuum ſpoliatorem, & demum reſignatarius intret, non dicitur attentare, ſed efficitur pacificus poſſeſſor, adeo quod poſt eius mortem erat locus alleg. Lapi.*

2 *Succeſſor poſſidentis per octennium pacificè & abſque aliqua controuerſia, vtrum ſe iuuare poſſit regula de triennali.*

3 *Poſſeſſio vitioſa & attentata ad quemcumque tranſierit cum vitio ipſo dicitur tranſire.*

4 *In lite non exiſtens nec poſſeſſionem alicuius beneficij habens ab aliquo litigante, ſed per ſe, non dicitur attentaſſe, neque vitium aliquod tali poſſeſſioni meſſe poteſt.*

5 *Reſignationis factæ vigore omnis amittitur poſſeſſio, ideoque ſi ſpolium ſuperueniat, detentatio ſolum dicitur amitti.*

6 *Amiſſa omni poſſeſſione litigantis alicuius in cauſſa beneficiali, non tamen parti aduerſæ acquiritur animo non exiſtente eidem acquirendi.*

DECISIO XCVII.

1 DIdacus † reſignauerat portionem in Petrum, & poſt reſignationem apprehenſa poſſeſſione Petri, Didacus fuit ſpoliatus a Thoma, & commiſſa cauſſa pro intereſſe, admiſſus fuerat quidam Beltrandus, & decreto mandato executiuo in fauorem Didaci contra Thomam, quòd præſupponebatur male decretum ex pluribus. Et ideò cum vigore illius Didacus reſignans apprehendiſſet poſſeſſionem, quæ præſumpta fuit vitioſa attentata, & Petrus poſtea poſt paucos dies ſuæ reſignationis apprehendit poſſeſſionē a capitulo, fuit dubitatum,
2 *vtrum † ſucceſſor poſſidentis per octo annos abſque aliqua controuerſia poſſet ſe iuuare regula de triennali, & an allegationi Lapi locus eſſet?* Et fuit multum dubitatum, & ſæpiſſimè informatum per excellentiſſimos aduocatos.
3 Ideo dubitatum fuit, quia † cum poſſeſſio capta per Didacum eſſet vitioſa, & attentata, ad quemcumque tranſit cum ſuo vitio, cap. ex parte, vbi Innocent. de teſtibus, refert, & ſequitur Franc. in cap. bonæ, in uerſic. 3. concluſio, de appel. cum multis allegatis in contrarium, tamen allegabatur, quòd dicit Sarnen. in quæſt. 4. in regula de triennal. qui loquitur in fortioribus terminis. Quod dictum licet per aliquos fuerit dictum eſſe dubium, & non uerum; tamen fuit dictum ſucceſſorem Petri iuuari regula de triennali, & alleg. Lap. quia Petrus † nunquam fuit in lite, neque accepit poſſeſſionem
4 ab aliquo ex collitigantibus, ſed ex ſe vigore ſui primi tituli, ideo ipſe non poteſt dici attentaſſe, nec aliquod vitium eſt in poſſeſſione ſua: ſicut nec ille, qui poſſeſſionē vacantem, vel ab eo, qui non erat in lite, accepit. Et ſunt multæ deciſ. Rotæ clariſſimè hoc dicentes, quæ al-
5 legabantur & præſupponebantur in hac cauſſa, † quod ex quo Didacus reſignando amiſerat omnem poſſeſſionem, cum poſtmodum fuerit ſpoliatus, ſolam detentationem amiſerat, quam etiam recuperauit, & non amiſit poſſeſſionem. Vnde poſſeſſio apprehenſa per Petrum erat vacans, quia Thomas per apprehenſionem
6 Didaci omnem poſſeſſionem amiſerat: † tamen non fuit acquiſita Didaco, quia non habuit animum acquirendi, cum cœperit contra Thomam ſolum ad effectū recuperandi. Et Petrus poſſeſſionem apprehendere potuit, prout apprehendit poſt octo vel decem dies. Et ad attentata in contrarium dicebatur, quod concludebatur & Thomam & Didacum, qui fuerant in lite ſuper poſſeſſione, potuiſſe agere contra Petrum ad recuperandam poſſeſſionem. Sed alij, qui non fuerant in lite, nec ſubrogati quoad perſequutionem litis ſuper poſſeſſione, nec poterant agere nec contra Petrum, nec contra ſucceſſorem, & uenientem ex iure Petri. Fuit & per aliquos conſideratum & ponderatum, quòd Petrus antequam eſſet lis, habebat titulum in beneficio, quia reſignationem acceptauerat. Tamen per maiorem partem fuit dictum, quod iſtud non erat conſiderabile, his omnibus multum reclamante Decano Ioan. Paulo: qui tamen requieuit. Et ita fuit concluſum in rota Salamantina portionis, coram R. P. D. Fabio Accorambono die 26. Nouembr. 1547.

SANCTÆCRVCII.

Mutinen. Parochialis, 16. Maij, 1547.

SVMMARIVM.

1 *Regula de annali ſeu tempus illius non currit, quando quis eſt impeditus facto aduerſarij.*

DECISIO XCVIII.

1 FVit dictum in una Mutinen. parochialis de Salm, coram Proſpero de Sancta Cruce, quod ſi † quis non ſeruauerit regulam de annali, puta quod infra annum non fecerat illam terminari, ſi hoc fecerit culpa aduerſarij, ut fecerat in caſu illo, qui commiſerat cauſſam attentatorum, licet potuerit tali impedimento facilè prouidere faciendo prorogare terminum anni, uel obtinendo commiſſionem, quòd præfigeretur terminus aduerſario ad docendum de prætenſis attentatis: tamen ex quo hoc facto aduerſarij ueniebat, non tenebatur facere iſtas diligentias, ſed & ſolum a regula excuſabatur, & maxime in caſu illo, quo compertum fuerat aſſerta attentata fuiſſe calumnioſa.

FABII.

Parochialis Sancti Ægidij ciuit. Caſtellæ 14. Martij, 1547.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Regula de annali beneficijs vacantibus per obitum familiarium Cardinalium, non tollit quin possit agi super spolio.*

DECISIO XCIX.

DVm caussa ciuitatis Castelli parochialis S. Aegidij, coram R. P. D. Prospero Fabio pendebat, idem dubitabat, † vtrum possessio Domini Anastasij esset restituibilis? fuerat enim cõmissa caussa super ista parochiali, & demum suspensum petitorium, & procedebatur super spolio, & erant probata extrema necessaria. Sed dicebatur possessionem istam non esse restituibilem, quia vacauerat beneficium per obitum familiaris Cardinalis, & erat datum de regula habente decretum irritans, qd inficit nedum titulum, sed etiam possessionem, Rot. 16. in nou. in princ. Omnes Domini dixerunt contrarium, quia illud intelligitur de reseruatione, non autem. Item in casu isto, in quo potest esse dubium, an sit familiaris, & non constaret, vt declaratur in decisio. prælegata. Item in casu isto nõ constabat de familiaritate, nisi post suspensum petitorium. Quo casu etiam possessio est restituibilis, vt dicitur in d. decisio. 16. Imo propterea dici nullo modo constare, quia erant examinati testes saluis exceptionibus, & mandatum quod ponerentur ad partẽ, quia pars spoliata negabat posse examinari testes, cum non tales essent quibus adhiberetur fides. Vt in hac eadem die fuit pronunciatum.

1 † Beneficium commendatum Episcopo, & per eum tenendũ, donec duxerit illud cõferre alicui alteri, subiacebit huic regulæ de infirmis, quia commenda est perpetua, & non temporalis.

FABII.

Veronen. parochial. 22. Aprilis, 1547.

SVMMARIVM.

DECISIO C.

DVbitauit Do. Peregrinus Fabius proponens in caussa Veronen. parochialis de Trientiolo, vtrum com-
1 menda, † de qua agitur, subiacebat regulæ de infirmis. Hanc enim parochialem Veronen. Episcopus obtinuerat sibi commendari vigore indulti sui ab eius Vicario, quo ad ipsum alicui personæ benemeritæ, & sibi gratæ cui duxerit conferendam, & interim posset disponere de fructibus, perinde ac si in titulum obtineret. Huic commendę cesserat Episcopus per paucos dies ante mortẽ eius. Vnde dubitabatur, *an subiaceret huic regulæ tam quam commenda esset temporalis, & non perpetua, ad not. per Sarnen. in 3. quæstio. super eadem regula.* Tamen Domini habuerunt talem commendam pro perpetua, & per consequens ex dictis per eumdem Sarnen. eidem regulæ subiacebat. Ponderarunt etiam.... regulæ simpliciter loquentis, & dicentis, si quis in infirmitate constitutus resignauerit aliquod beneficium, adeò quod habuerunt pro constanti hanc cessionem subiacere huic regulæ.

FABII.

Columbrien. canonicatus, 23. Octobris, 1547.

SVMMARIVM.

1 *Regula, quòd si dispensationes, non suffragantur litteris expeditis, quando sunt expedita super prouisione, censentur expeditæ super dispensatione posita in eadem supplicatione.*

DECISIO CI.

PRoponente eodem R. P. D. Peregrino Fabio in vna Columbrien. canonicatus & præbendę, fuit dubita-
1 tum, *an † dispensatio Francisci Consta per supplicationem, sufficiat in casu, de quo agitur.* Et fuit dictum, ꝙ sufficiebat, nec tenebatur expedire litteras dispensationis. Nam ex quo in eadem supplicatione erat sibi reseruata pensio, & regressus, super quibus erant expeditæ litteræ, satis erat quod de dispensatione constaret per supplicationem. Nec habebat locum regula, quod dispensationes non suffragentur litteris non expeditis, per decisio. Cassad. super reg.

MOHEDANI.

Lucanæ Præposituræ. 13. Martij, 1547.

SVMMARIVM.

1 *Mensis exprimi debet tam in vacatione iuris, quàm facti. Limita & declara potius, vt num. 2.*

DECISIO CII.

IN caussa Lucana Præpositurę coram R. P. D. Mo-
1 hedano Episcopo Rauellen. fuit dictum, quòd † regula de mense exprimendo, habet locum quando petitur pronunciari in beneficio vacanti in mense reseruato, dico *vacante de iure, & de facto*, sed etiam de iure tantum, puta si moriatur, quando habet locum ius alio existente in possessione, cum regula loquatur simpliciter, & vera vacatio est, quæ fit per mortem illius, qui habebat ius, Mil. in ver. obtinere, & Bell. in tract. de char. subsid. quæst. 121. Nam etiam beneficia, quæ vacant de facto, comprehenduntur in regula decisio. Rot. 8. de electio. in antiq. & in alleg. tamen quatenus verum ius nõ sit apud aliquem, Bellon. in tract. q. 122. Cassad. decisio. 12. de constit.

NEOMANI.

Segobien. beneficij, 27. Maij, 1547.

SVMMARIA.

1 *Declaratoria illius regulæ, quod tempus currat a die resignationis, & non consensus, non habet locum, quando præstatur consensus post mortem. Ideo hodie est fracta regula.*

2 *Resignatio non est perfecta, nisi vbi resignantis consensus fuerit a resignato obtentus.*

3 *Regula præditæ an aliquando fraus fieri possit.*

4 *Odiosa omnia & contra iuris communis dispositionem introducta veniunt restringenda.*

DECISIO CIII.

PRoponente R. P. Domino Neomano in vna Segobien. beneficij de Villa Castri, fuit resolutum per
1 maiorem partem Dominorum, † regulam Dom. Pauli declarantem regulam de publican. resig. vt tempora currant a die resignationis, non a die præstiti cõsensus, non habere locum in resignationibus, in quibus vigore Alexandrinæ præstatur consensus post obitum resignantis, de qua per Cassad. decis. 1. de renunc. sed tantum in resignationibus, in quibus præstatur consensus viuente resignante, vt tunc tempus currat a die resignationis, non autem a die præstiti consensus. Et ratio potissima, † quia ante præstitum consensum resignatio nõ est perfecta: ideo de illa regula non debet intelligi, sed de resignatione perfecta. Et cum ex aduerso prætendentes contrarium
3 replicarent, quod † poterat fieri fraus regulæ, & declarationi, sententia voluit variare. Fuit dictum, quod hoc nõ
4 erat considerandum, quia † odiosa & contra dispositionem iuris communis, & propterea strictè debebat intelligi, & ad litteram, prout iacebat. Et ita per Dominos fuit firmata conclusio.

FABII.

In vna Paduana Custodiæ prima Aprilis, 1547.

SVMMARIVM.

1 *Regula Protonotariorum reseruat etiam beneficia Protonotariorum, qui sunt familiares Cardinalium, intelligitur tamen in veris familiaribus.*

DECISIO CIIII.

IN vna Paduana custodiæ coram Do. Peregrino Fa-
1 bio, idem Dominus dubitauit, † *an regula Pauli reseruans beneficia, illorum, qui sunt Protonotarij, & familiares Cardinalium?* Et Domini dixerunt, quod sic, per illud quod dicit Cassad. dec. 9. de prẽben. sequitur Sarn. in regula de benef. vacãt. per obitum familiaris Card. q. 15. Et licet ex aduerso diceretur, dicta eorum procedere in veris familiaribus, secus in istis, qui sunt ficti, per regulã familiares, tamen dixerũt Domini, quod & isti sint veri

familiares,

familiares, quia in regula Papæ ita dicit illos esse veros, & non fictos familiares, cum maius lumen offunderet minus, vt dicitur in locis prælegat. solùm .... familiares Papæ & non Cardinalium. Et ita non est casus nullius, vt possit dici non comprehendi sub regula loquente de simplicibus ad legem, si ita scrip. de liber. & posthum. not. in l. 2. de verb. oblig. sed simplex, quia tamen est familiaris Papæ.

IOANNIS PAVLI.
Valentina Parochialis, 20. Nouembr. 1546.
SVMMARIVM.

1 *Beneficia Protonotariorum sunt reseruata etiam antequam assumant insignia protonotariatus, & præstetur iuramentum fidelitatis.*

DECISIO CV.

IN vna Valentina Parochialis de Laren. coram R. P. Dom. Ioanne Paulo die 20. Nouembris, 1546. fuit di
1 ctum, † quòd beneficia Protonotariorum sunt reseruata, etiam antequam assumant insignia Protonotariatus, & præstetur iuramentum fidelitatis ea ratione, qua propter hoc non est, quando gratia sit pura, nec etiam resoluta sub conditione, vt per d. Aduocatum dicebatur, iuxta l. 2. de in diè adiect. Nam illud tantũ opponitur, quantum ad præstationem insignium, & quod antequam exercebat, debeat præstare iuramentum: tamen est pura & statim Protonotarius.

FABII.
In Paduana custodiæ, 4. Ianuarij 1547.
SVMMARIVM.

1 *Regula declaratoria quoad Protonotarios non dicitur tollere ius quæsitum.*

DECISIO CVI.

IN vna Paduana custodiæ coram R. P. D. Peregrino Fabio 3. Ianuarij 1547. dubitatum fuit, *an per regulam Bononiæ publicatam possit tolli ius quæsitum?* Et Domini dixerunt, quòd sic, qua regula est merè declaratoria aliarum regularum loquentium de Protonotarijs,
1 per quas fuerat per ordinarium prouisum .... Deinde post hanc prouisionem fuit facta illa regula Bononiæ, qua dubitabatur, per quam Papam declarat intellexisse tam de Protonotarijs participantibus, quàm non participantibus. Vnde cum vacasset beneficium per obitum Protonotarij Apostolici beneficium erat reseruatum, & prouisio Ordinarij, qui eam habebat indultum, nihil valuit, quantumcumque post prouisionem supereuenerit ista declaratoria, cum sit merè declaratoria regulæ, ad not. per Cassad. l. hæredes palam, §. si quis, ff. de testam. cum aliis allegat. per Sarnen. q. 13. in regula, de non tollen. iure quæsito.

FABII.
In vna Valentina beneficij. Die 20. Octobris.
SVMMARIVM.

1 *Fatalia quando in primo anno prorogantur, non datur secundus annus, & lapsus quattuor dierum sufficit, vt sententia transeat in rem iudicatam, nec est mora modici temporis, præsertim si constat de bono iure.*

DECISIO CVII.

FVit resolutum in vna Valentina beneficij sancti Michaelis, proponente R. P. Domino Peregrino Fabio, quòd licet de stylo curiæ faciendi aliquid infra annum, soleat dari biennium in causa appellationis sine
1 aliqua causa, † tamen ex hoc, quòd quis obtinuit infra annum prorogari fatalia, non propter hoc habebit biennium, quia non est actus tendens ad prosequutionem causæ, qualis esse requiritur. Et ratio est: cum in illa causa obtineret secundum prorogationem post lapsum quattuor vel quinque mensium, per quattuor dies habuerunt causam pro deserta, & mandarunt decerni executoriales, quia etiam petendo prorogationem ad 6. menses videtur nedum facere actum, vt biennium habeat, sed potius renunciare beneficio iuris sequendo aliam viam prorogationum. Et ita fuit conclusum eo maximè, quia causa ista male olebat, cum iam essent latæ duæ conformes, & numquam aliquid fuerat productum, quod releuaret, & tertia instantia iam per sex annos duraverat semper prorogando fatalia sine aliqua productione iurium. Vnde videbatur esse calumniosè factum, vt numquam beneficium desineret esse litigiosum.

FABII.
Valentina beneficij, alia
10. Octob. 1547.
SVMMARIVM.

1 *Causa dicitur deserta, si infra annum appellans nihil aliud fecit, nisi quod commissionem præsentauit, & terminũ seruauit ad videndum prorogari fatalia.*

DECISIO CVIII.

FVit decisum per maiorem partem Dominorum coram R. P. D. Peregrino Fabio in vna Valentina be-
1 neficij, quòd † si pars, quæ appellauit præsentauit commissionem, & infra annum nihil fecit, nisi seruare terminum ad videndum prorogari fatalia, quod nihil in causa fecisse diceretur, & ideo esset causa deserta, per ea quę dicit Fastol. causa 17. dubio 37. vbi vult, quòd infra annum debet aliquid in causa facere, & si non fecit in terminis & infra annum aliquid in causa, videtur potius fatalia velle prorogare.

AVGVSTINI.
Hispalen. canonicat.
10. Maij, 1647.
SVMMARIVM.

1 *Tertio veniente ad causam pro interesse citato actore tantum, an censeatur lis quo ad reum, & dicitur quòd sic ex contingentia facti licet dicit & sufficit constare de interesse, etiam & pars non citetur ad dicendum contra.*

DECISIO CIX.

COram Domino Antonio Augustino in vna Hispalen. canonicatus & præben. inter Canonicum Cau
1 rien. & Ioannem de Vrbina fuit dubitatum, † *si inter duos fuit lis super beneficio, & tertius vigore commissionis veniat ad causam pro interesse citato tantum actore, an inter istum tertium, & reum, qui non fuit per eum citatus, sit lis?* Et Domini fuerunt varij aliquibus dicentibus quod sic, per dec. 103. in nou. quæ videbatur velle, quòd tertio veniente pro interesse secus sit, quam si simpliciter sit lis inter duos reos. Nulla est lis nisi de nouo per aliam commissionem detur iurisdictio, ergo tertius veniens ad causam habet litem cum omnibus. Et sic est differentia inter istos duos casus, aliis dicentibus, quod illa decisio aliter debebat intelligi secundum responsum reuolutionis, vt licet iste tertius non esset nominatus in commissione, tamen in lite esset. Quod tamen non placuit, quia casus iste fuisset indubitatus. Et licet alium intellectum habeat illa decisio, dixerũt tamen, quòd cum iste tertius, qui venerat ad causam, & citauerat actorẽ habentem bonum ius, licet non citasset reum intrusum, tamen ex quo actor cesserat lis & ius in fauorem intrusi, remanebit lis inter istũ, & reum, vt in quem transuerat ius actoris litigiosi per citationem tertij, qui venerat ad causam. Et in eadem causa dixerunt, quod si quis petit se admitti ad causam pro suo interesse, satis est, qđ aliquid sit productum, per quod constet de interesse, licet ad dicendum contra illud pars non sit citata, quia de isto interesse non debet constare parte citata, & sic causa cognita: sed satis est, quod constet quomodocumque ex productis.

AVGVSTINI.
Hispalen. canonicat. & præbend.
16. Maij, 1547.
SVMMARIVM.

1 *Lis dicitur extincta si postquam quis fuit admissus pro interesse per decem, quòd non fuit prosequutus litem si ius*

SVMMARIVM.

1 *Ægidiana non procedit in secunda instantia, vel in causa appellationis.*

DECISIO CXIII.

IN causa Romana spolij erant latæ duæ sententiæ conformes, & cum instaretur pro tertia sententia, fuit dictum illas duas facere rem iudicatam. Tamẽ ex statutis vrbis, super quibus nihil fuit dictum ab vna parte in suis informationibus, quia dicebant aliàs fuisse resolutum, statuta Vrbis non vindicare sibi locum inter istas personas, propterea super statuto non valuit. Sed
1 quia † etiam præponebatur, standum Ægidianæ, sententiam secundam fecisse rem iudicatam, reprobatur, quod tempore, quo fuit lata sententia Ægidiana, nondum viis erat recepta, & propterea licuit appellare. Et cum replicaretur, Ægidianam respicere præterita, dum in eo dicitur, quòd habebat locum etiam in causis pendentibus, prætendebatur non procedere in causis pendentibus ante Ægidianam. Nam si nunc ferretur sententia super possessorio, vtque ab illa propter Ægidianam appellare non posset, sed postquam iam pendet per appellationem, ante illam interpositam, ad hanc causam extenditur Ægidiana. Et allegabatur gl. in Clemen. Dispendiosam in glo. fin. de iudic. & c. licet canon, in glos. de elect in 6. Abb. in cap. 1. colum. 2. de iudic. cum simil. vt trad. Felin. c. in fin. col. 10. vers. hanc fallen. limit. de constitut. Tamen ad talem causa Ægidiana non debet extendi, nisi expresè dictum fuisset, locum esse in causis pendentibus per appellationem, vt præalleg. glos. in l. sancimus, C. de sacrosanct. Eccles. quia cum semel fuit sententia finita, quo ad hoc non dicitur vlterius pendere lite pendente per appellationem. Et iste est vnus casus, in quo sententia per appellationẽ nec suspenditur, nec extinguitur, vt declarat in dicto c. fin. col. 4. ver. notandum. Et ita est, & ita pertransierunt omnes, licet D. Puteus, & Fabius dicerent superioribus diebus fuisse tentum contrarium, videlicet 22. Octobris, vt supra annotatum est, tamen ille casus est multum diuersus, & propterea, quia erat diuersitas in facto, fuit firmata alia decisio, in quantum huic videtur contraria. Hæc autem facta suadet ita debere dici. Quare si non permitteretur appellat. sententiarum, cui fiunt, in quo transitum fecisset in rem iudicatam, sed forte propter istas decisiones contrarias causa iterum ponetur, & ista videtur de iure melior, cum alia multos habuerit altercatores, hæc autem sine altercatione processerit. Et ita dictum fuit 7. Febr. 1543. proponente R. P. D. Fabio Acorambono.

MOHEDANI.

Vasionen. Canon. & præben. 23. Martij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Rei iudicata censetur renunciatum patiendo quòd post illam producuntur iura, & dentur articuli, licet fuit dictum generalia contra, quia debuit appellare ab vltimo processu.*

DECISIO CXIV.

FVit resolutum in vna Vasionen. Canonicatus, & præben. coram R. P. D. Mohedano Episcopo Ratel
1 len. die 23. Martij 1547. quòd † ex quo post rem iudicatam erant producta iura, dati articuli, & multa alia facta per istum processum censeatur renunciatum rei iudicatæ, ex quo non fuerat appellatum, sed tantum dictum generalia contra. Et hoc per Doctor. communiter & vulgariter in c. quoniam contra, de probat. & in cap. inter monasterium, de re iudic.

PVTEI.

Calagurit. Abbatissat. 20. Martij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio subreptionis gratiæ post rem iudicatam non admittitur ad effectum impediendi executionem.*

DECISIO CXV.

DVbitatum fuit per Rev. D. P. Peregrinum Fabium die 20. Martij 1547. in vna Calaguritan. Abbatissa-
1 tus de.... *An † post sententiam & rem iudicatam, & litteras executoriales parti aduersæ intimatas, possit opponi de surreptione gratiæ canonizatæ ad effectum impediendi executionem?* Et dicebatur, quòd non, ad not. per Bart. in l. 4. §. condemnatum, de re iudicata. Et licet opponeretur de not. per Felin. in cap. inter ceteros, col. 2. versic. octauo declara, & in versic. quarta declaratio, de re iudic. tamen dixerunt Domini, quòd non erat ad propositum noster casus, cum ista subreptio, de qua opponebatur, non erat clara. Et licet fuerit disputatum pro subreptione, tamen dixerunt Domini, quòd non debuit disputari, sed exequi sententia. Et summa ratio in hac resolutione fuit, ex quo ista aduersaria Leonoræ, videlicet Ioanna, contra quam erat lata sententia, quæ in rem iudicatam transiuerat, fuerat tunc contumax, nec vnquam voluerit parere litteris Apostolicis, & post tres sententias in spolio, quibus sententijs conatus fuerat renunciare, & mandato Concilij Regij, quòd pro isto sententia esset exequenda, & quia erat commissa causa est Antonius in integrum Aduocatus rem iudicatam, & dicebatur, quod super hoc.... videatur, nili quo ad expensas. Fuit dictum, quod si quis vellet super hoc mãdatum, quod dubium.

FABII.

Vicentina matrimonij, 1. Iulij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Sententia licet nulla, confirmatur tamen quando de eius iustitia constat.*

DECISIO CXVI.

PEndente causa Vicent. matrimonij in Rota coram Reuerend. Patre Domino Peregrino Fabio, fuit dubitatum 1. Iulij 1547. *vtrum expense factę in partibus veniant refundendę Domino Antonio Nicolao, vel contra Dominę Lucretię, prout in sententia Domini Fabij Acorambom prętendebatur, † expensas esse refundendas Antonio, ex quo processus de partibus prętendebatur nullus, & etiam sententia.* Sed de processu nullum erat dubium, quod erat validus, & super eius validitate satis fuerat in secundo disputatum coram Dom. Fabio Acorambono, & habitus pro bono: sed remanebat de sententia lata in partibus quia post reuocationem iudicis lata, & dicebatur aliàs in Rota fuisse resolutum pro nullitate illius per consil. Alexan. 67. in 6. volum. & secundum Alexan. in l. si finita, in principio, num. 8. in fine ff. de damno infect. Grammat. in cap. dilecta, quæst. 47. de appellat. Sed per istos Doctores aliàs Domini, & hodie dixerunt, sententiam, ex quo erat iusta, posse confirmari, etiam quòd esset nulla, & propterea eius nullitas non esset consideranda, & sic mandarunt confirmari simpliciter sententiam Domini Fabij Acoramboni.

PVTEI.

Massanens. bonorum, 20. Martij.

SVMMARIA.

1 *Dispensatio, in qua narratum est, quod erant coniuncti in secundo, & non fuit dictum, quod erat in duplici secundo est subreptitia licet sit secus in indulto concesso ad dispensandum.*

2 *Dispensationem vbi constiterit per obreptionem obtentam cum odiosa sit, nullius penitus est momenti.*

3 *Casus mixtus sub simplici nequaquam continetur.*

DECISIO CXVII.

PRoponente Do. Iacobo Puteo Decano in vna Massanens. bonorum die 20. Martij, fuit firmata conclusio, de qua per Dominos, in l. 2. in principio, de verbor. oblig. maximè per Claud. in dd. 2. colum. 2. in principio, verticulo sed circa pertinentia. per Abbat. capitulo at si

clerici. §. de adulterijs. colum. 5. versiculo, certè seruanda, & faciunt not. per Oldrad. consil. 247. † videlicet, quòd quando petitur ab aliquo dispensari secum, vt possit remanere in matrimonio coniuncto, non obstat, quòd sit in secundo gradu coniunctus: quod si reperiatur in duplici secundo, quod dispensatio est surreptitia, & non valet, quia dispensatio hæc est odiosa, nec † casus mixtus comprehenditur sub simplici: secus vero si consideratur aliqua puta Episcopo, quod possint dispensare cum coniunctis in secundo, quia tunc cum non sit beneficium Principis, latissime est interpretandum. Poterit etiam cum coniunctis duplici secundo dispensari, etiam quod esset illi concessum respectu certarum personarum, dummodo non ad petitionem illarum, cum quibus dispensatur. Et hoc est, quod voluit Calder. d. cons. 1. de consanguin. & affin.

FABII.

Pensionis Granatensis translatæ,
16. Februarij 1547.

SVMMARIA.

1 *Pensionis translatio licet facta sit de mense Septembris, tamen integra paga currens in festo natiuitatis debetur translatori.*

2 *Differunt inter se pensionis necessaria, & voluntaria translatio:*

3 *Ex translationis forma in pensionibus mens transferentis colligi facilè potest ad fundandam intentionem translatarij.*

DECISIO CXVIII.

1 PRo parte, Reuerend. P. Dom. Peregrini Fabij Episcopi Vestani de vna Granaten. † pensionis inter Reuerend. Cardinalem Polum, & hæredes Ioannis Matthæi Episcopi Veronensis, qui de mense Septembris trãstulerat pensionem in prædictum Reuerendissimum, fuit dubitatum, *numquid pensio, seu terminus soluendus in festo Natiuitatis Domini deberetur tota præfato Cardinali, an pro rata temporis deberet inter ipsum, & hæredes diuidi, sicut diuidendus fuisset, si per mortem exstinta pensio fuisset?* Quia hæredes mortui debuissent consequi pensionem pro rata cursi, sicut de vsufruct. & in pensionario voluit Caccialup. in tractat. quæst. 25. & Gag. quæst. 53. Dixerunt Domini pro maiori parte die 16. Februarij 1547. quod totus terminus Reuerendissimo Cardinali debebatur † faciendam differentiam in

2 ter necessariam translationem pensionis, & voluntariã, vt in hoc casu, quia totum debetur, per doctrinam Bart. in l. fin. de iure fisci, dum opponit de lege si defuncta, & sequitur Rom. consil. 19. & Alexan. consil. 82. volum. 2. in fine, tamen istud fundamentum a multis fuit non bene tentum, quia Bartol. postmodum opponendo contra hoc latius distinguit, ex cuius distinctione potius videtur dicendum contrarium in casu nostro. Vnde alia ra-

3 tione mouebantur, quæ magis potuit, videlicet † ex forma translationis, ex qua videbatur colligi mens transferentis, qui voluit totum illum terminum transferre in translatarium, & præiudicare hæredibus. Nam titularis liberatur a solutione transferendi facienda, vt fieret trãslatio pro dimidia in festo Natiuitatis Domini, & alia in festo Sancti Ioannis, quòd videbatur intentio transferentis, vt integra translatio solueretur. Et ita remanserunt Domini duobus dubitantibus, scilicet Reuerend. P. D. Mohedano, & Neomano.

ACORAMBONI.

Calagurr. pensionis, 14. Februarij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Papa non censetur velle derogare priuilegijs in vim contractus etiam iurati concessis, quantumcumque derogatio fuerit ampliſſima.*

DECISIO CXIX.

1 IN vna Calaguritan. pensionis coram Reuerend. Patre Domino Fabio Acorambono fuit dictum, † quòd Papa derogando indultis, & priuilegijs Cardinali Vlterano concessis, quantumcumque derogatio esset ampliſſima, non intelligebatur tamen voluisse derogare priuilegijs eidem concessis, & post in contractum iuratum deductis. Et licet informaretur super eo, quod Papa non potuisset sine causa, & stante iuramento, tamen ex hoc capite, non discussis alijs, resoluerunt difficultatem, scilicet Papam non voluisse.

MOHEDANI.

Leodien. Decanatus, 14. Febr. 1547.

SVMMARIA.

1 *De prima dispensatione non est facienda mentio, quãdo ambo tendunt ad diuersos effectus.*

2 *Dispensatio vtraque, & prima, & secunda si per subreptionem fuerint obtentæ nullam vim habent.*

DECISIO CXX.

IN vna Leod en. Decanatus coram Reuerend. P. D. Fabio Mohedano Episcopo Rauellensi, fuit dictum,

1 quòd istud, quod † dicitur in secunda dispensatione, deberet fieri de prima, aliàs secunda, non valeat tamquam subreptitia, & ideo, quòd si Papa sciuisset semel dispensasse, fortassis iterum non dispensasset, capitu. 2. de filijs presbyt. num. 6. Quod intelligitur quando ista dispensatione fuissent obtentæ, propter diuersa, secus si ad vnũ, & eumdem finem, quia tunc de prima non est necessariũ facere mentionem, cum vna sufficiat: † non autem

2 valet prima & secunda quantumcumque subreptitia, & de ea non est necesse facere mentionem. Et volunt hoc communiter, in l. 2. nu. 6. & est decisio Rotæ 280. in antiq. aliàs, & filius presbyter.

FABII.

Caurien. Abbatiæ, 27. Aprilis 1547.

SVMMARIA.

1 *Regula de impetrando certo modo non comprehendit eos qui impetrauerunt prius, & an comprehendat cessionarium illius qui impetrauerat certo modo, quando cessionarius habuit ius à pluribus.*

2 *Regula de impetrando certo modo, an ante factam ipsius in curia publicationem possit actorem ad obtentionem beneficij inhabilitare.*

DECISIO CXXI.

DVbitatum fuit per Reueren. P. Dominum Peregrinum Fabium proponentem in vna Caurien. Abba-

1 tiæ, † *vtrum Alphonsus de Fonseca sit inhabilis ad obtinendum beneficium, de quo agitur propter regulam vltimo loco pro parte aduersa productam?* Hic enim Alphonsus habuerat multa iura diuersarum personarum per illarum cessionem, inter quæ erat ius Stephani de Ramiro, qui habebat impetrationem certo modo, propter quod ex regula Paulina erat omnino inhabilis ad obtinendum istud beneficium, & nedum Stephanus, sed etiam Alphonsus eius cessionarius erat factus inhabilis, vt cantant verba regulæ Pauli editæ de anno 1540. Vnde ex hoc prætendebatur Alphonsum penitus inhabilem, quia constabat in facto renignationem factam fuisse in Alphonsum ante publicationem regulæ, & regula loquitur per verbum de cetero, & sic respicit tantum futura.

2 Dixerunt Domini † regulam non inhabilitare Alphonsum, & ita pronunciari posse.

MOHEDANI.

Lucens. Præposituræ, 23. Martij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Mensis exprimi non debet in beneficijs reseruatis.*

DECISIO CXXII.

PRoponente Reuer. P. Dom. Ioanne Mohedano Episcopo Rauellensi, in vna Lucen. præposituræ die 23.

1 Martij 1547. Fuit conclusum, quòd † ex quo erat aliàs reseruata ista præpositura pluribus reseruationibus, in eius impetratione non erat facienda mentio de mense, in quo istud beneficium vacauerat, quia regula octo mensium, in qua cauetur debere fieri mentionem de

mense,

mense, non loquitur de beneficijs aliàs reseruatis, sed de his, de quibus Ordinarij prouidere possunt, cuiusmodi non sunt reseruata.

THANI.

Conchens. parochialis, 27. Ianuar. 1547.

SVMMARIA.

1 *Vero valore non expresso per resignatarium in resignatione per Papam admissa ius vacat ex ipsius resignatarij persona nisi in supplicatione esset expressus verus valor, vel talis, qui cum augmento, quod solet dari, ascenderet ad verum valorem, & probaretur, quòd litteræ essent expeditæ ex internallo.*

2 *In litterarum expeditione, non expresso beneficij legitimo valore, beneficijs subsequitur vacatio.*

DECISIO CXXIII.

IN vna Conchen. parochialis de Azeberon coram Domino Thoma de Thanis fuit conclusum die 27. Ianuarij 1547. quòd † si resignatio fuit facta in manibus
1 Papæ in fauorem certæ personæ, & resignatarius expressisset malè valorem, quod ex quo gratia à principio est nulla propter regulam de exprimendo vero valore in litteris, & sic a principio nullum ius fuit resignatario quæsitum, per consequens non fuit a resignante abdicatum, per text. in l. neque vulem, ff. ex quibus caussis maior. ex quo erat facta in fauorem certæ personæ. Quod intelligebant Domini, nisi in supplicatione resignationis esset expressus verus valor, quia poterat expedire, secundum
2 verum valorem fuit a principio ius quæsitum, † & postea expediendo litteras non expresso vero valore ius vacaret ex persona ipsius. Et ideo fuit dictum, quòd videatur, an in supplicatione sit expressus verus valor vel talis, qui cum augmento, quod solet dari ascenderet ad verum valorem, & probaretur, quòd litteræ ex internallo essent expeditæ.

FABII.

Veron. parochial. 23. Maij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Regula quod non iudcetur iuxta formam commissionis sententia absolutoria non est danda, nec quãdo litteræ ordinarij non possunt canonizari, sed venit canonizanda nouæ prouisio si litteræ non sunt expeditæ, & sit datum de regula præditta, sed litteræ sunt expediẽdæ, & postea canonizandæ.*

DECISIO CXXIV.

FVit dictum, R. P. D. Peregrino Fabio causam Veronen. parochialis proponente, quòd † licet in actis
1 essent productæ litteræ ordinarij, ex quo tamen illæ non poterant canonizari, sed instabatur pro canonizatione nouæ prouisionis, licet litteræ super noua pensione non essent expeditæ. Et cum esset datum de regula de non iudicando, & instaretur pro absolutione, quia litteræ non erant expeditæ, fuit dictum per Dominos, quòd non pronunciaretur, sed quod daretur tempus congruum ad litteras expediendas.

PVTEI.

Promissionis impetratio prioratus Fulgin. 11. Februarij 1547.

SVMMARIA.

1 *Nõ excusatur quis a mala expressione valoris propter schedulas decimarum, & arrendamentorum, nisi concurrente fama, & præcedentibus prouisionibus.*

2 *Ius alteri si quæsitum fuerit in spiritualibus, restitutionem annullat.*

DECISIO CXXV.

1 IMpetrans † prouisionem prioratus Fulginaten. a Papa non expresserat verum valorem, & volebat se excusare propter quasdam schedulas recipiendi decimas, quibus fuit dictum proponente Domino Iacobo Puteo Decano die 11. Februarij 1547. nullam fidem esse adhibendam, quia poterat minus debitis percipere, sicut neque arrendamenta Bart. excusant, vtique verum valorem probant, nisi concurrat fama, aut præcedentes prouisiones. Alias autem si ex libris Cameræ, vel Cancellariæ valorem expressissent, potuisset excusari, Cassador. decis. 20. super regul. Sarnen. super regul. de valo. In eadem caussa, qui male valorem expresserat, peteret se restitui in integrum, quia minor. Fuit dictum, quòd non
2 debebat restitui, quoniam † in spiritualibus post ius alteri quæsitum quis non debet restitui, cap. ex parte, vbi glos. & Abb. col. 1. num. 5. & 28. vers. non concludo, & versicu lo si autem beneficium, de restitut. spoliat. vbi etiam ceteri Doctores idem tenent.

FABII.

Alborensis Archiepiscopatus.

SVMMARIA.

1 *Acceptatio administrationis etiam coram notario publico Archiuij facta in forma & modo consuetis, non obstat quin fraudis suspicio subsistere possit.*

2 *Rota Romana vtrum opinionum suarum aliquando mutationem fieri patiatur.*

3 *Instrumenta acceptationum non registrata in libris, sed solys extensa, facile occultantur in præiudicium partis.*

4 *Dictio, alibi, quam vim habeat, & quod determinet hoc casu.*

DECISIO CXXVI.

IN caussa Alboren. Archiepiscopatus dubitatui, vtrum ex instrumentis duarum acceptationum in specie quo ad Diœcesi. cum subsequentibus, prout iacent in facultate concessa in gratia, quod possent exprimere Diœcesi. in litteris, vel alibi colligenter reluatur, quod dominatio Diœcesi. fierit facta ante prouisionem singulorum saltem, vt transferatur onus probandi in actorem dicentem contrarium. Supra enim in hac caussa fuerat resolutum, non constare de tali erectione Diœcesi. quantumcumque in vno instrumento acceptationis in specie fuissent
1 nominatæ Diœcesi. quia † cum talis acceptatio fuisset facta, vt solet fieri coram vno notario Archiuij, tamen ex hoc non tollebatur suspicio fraudis, de quo aliàs supra in hac eadem caussa, quia talem acceptationem potuissent facere coram alijs pluribus Notarijs in alijs Diœcesi. & ita expedire vacationem alicuius beneficij pinguis in quacumque Diœcesi. † Vnde tunc præsupponebat, Rotam nunc mutaturam opinionem, ex quo nedum erat instrumentum, sed duo, & deinde plures acceptationes in genere, & in multis dicebatur, vt supra. Tamen Domini pro maiori parte fuerant in eadem opinione eadem ratione, quia non plus mouebatur ex illa
multitudine acceptationum, quam ex vna, quia in omnibus militabat eadem ratio, quia similiter potuissent hæ plures acceptationes fieri in diuersis Diœcesi. coram diuersis notarijs. Et ideò cum iste non elegerit Diœcesi. in Cancellaria, vel contra coram Notario & testibus, semper fraus præsumebatur. Duo tamen ex Dominis
3 dicebant, hanc sibi communem placere, si talia † instrumenta, & acceptationes factæ fuissent in folio, quòd de facili potuissent occultari, secus si in libro, in quo & aliæ essent acceptationes descriptæ. Vnde decretum, quòd in Rota videatur originale, ex quo res melius posset decidi, & considerari. Et ita fuit factum, sed fidem, quod ad hoc voluerint adhiberi, vt supra. Fiebat etiam aliud fundamentum, quia in supplicatione Diœcesi. in litteris ex
4 primendum, vel alibi ex quo prætendebatur † per dictionem alibi posse vbique acceptare: sed Domini fuerit in opinione omnes, quòd dictio, alibi, nõ determinaret verbum exprimendum, sed illud verbum, quod immediate subsequebatur, scilicet consistendi. Sed tamen hoc visum fuit modici præiudicij, quod referretur ad vnum, vel ad aliud, ex quo in supplicatione habeatur gratia, quod possent exprimere litteris non confectis. Ergo alibi quam in litteris poterant Diœcesi. exprimi. Sed, vt supra

dixerunt Domini, quòd debebat intelligi in loco conue nienti, & apto, & commodo, quo fraus cessaret, vt in sequenti audientia ostendi librum, cui quantum ad hoc noluerunt adhibere fidem aliquam, & perstiterunt in eodem voto, & concurrerunt.

FABII.

Pampilonensis Prioratus.

SVMMARIA.

1 *Regula octo mensium reuocatoria, an durātibus expectatiuis locum habere possit, nulli si extiterint expectantes.*
2 *Verbum, interim, in expectatinis denotat temporalem habendam gratiam expectatinarum.*
3 *Finis expectatiuarum præcipuus est, vt per eas pauperum difficultati, & bene meritorum commodo consulatur.*
4 *Et quid in ijs de stylo Cancellariæ Apostolicæ obseruetur.*
5 *Ordinarij prouiso, quando per Papæ prouisionem tāquam anterior non infringatur.*

DECISIO CXXVII.

1 IN causa Pampilonen. Prioratus de Villala dubitatum iterum, † vtrū regula reuocatoria octo mensiū habeat locum tempore expectatiuarum, vbi expectantes non sunt. Et dubium faciebat, quia illa regula cessat propter expectatiuas concessas fauore expectantium, vt in illis mensibus possent acceptare, postquā alijs quatuor Ordinarijs sunt reseruati. Vnde vbi non sunt expectantes, reseruatio debet durare, quia cessat dicta ratio. In contrarium tñ fuerunt omnes, quia clausula illa facta est, vt interim donec generalis expedito expectatiuarum fiat, Papa prouideret pauperibus, & alijs bene meritis, vt can-
2 tant verba regulæ, † quæ demonstrant illam esse temporalem, propter illa verba, *interim & donec concessis expectatiuis*, cessat, quia tempus ..... quo reseruatio facta fuerat. Cessat etiam ratio, quia † per expectatiuas prouidetur pauperibus, & alijs benè meritis, cum non
4 est opus reseruatione propter hoc. Et † propterea videmus etiam in stylo Cancellariæ, quòd quando expectatiuæ sunt concessæ, numquam in alijs fit mentio de tali reseruatione, prout fit, quando non sunt expectatiuæ. Et hanc opinionem allegabant tenuisse Cardin. Pariſ. consil. 10. num. 4. vol. .... Staphil. in tract. de lit. grat. & iustit. fol. 50. vers. ex prædictis infertur, & Sarnen. in tractat. expect. in 1. nume. 20. vers. ex quibus infertur. Et
5 ideò † fuit conclusum, prouisionem Ordinarij esse bonam, & prætulere prouisioni Papæ, quia anterior.

FABII.

Segobiensis de Villa Castri resignatio per procurat. mandat.

SVMMARIA.

1 *Valetudine graui pressus si per mandatum procuratorū resignationem beneficiorum faciat in coniunctam personam vel nepotem, valetudine pristina tandem recuperata, & inhibitione noniter aut reuocatione mandati facta, an valida persistat resignatio, necne.*
2 *Resignans etiam porrecto supplici libello signando, an pœnitentia prioris placiti possit duci, vel voluntatis, fuit tentum quod sic.*
6 *Contrarium decidit Cassad. decis. 1. de re iudic.*

DECISIO CXXVIII.

1 IN causa Segobien. de Villa Castri dubitatū, præsupposito, quòd probaretur, quòd † Alphonsus tempore constitutionis procuratoris ad resignandum dixerit suæ intentionis esse, quòd eius nepos post eius obitum haberet beneficia, & quòd post præsentationem mandatum, & post conualescentiam de infirmitate, qua laborabat, scripserat procuratoribus suis, quòd conualuerat, & quòd propterea in resignatione nihil facerēt, nisi de noto eius ab eo aduisare, vtrum resignatio, de qua agitur, sit valida; De prima parte nihil dubitarunt, quia licet ante mandatum illud dixerit, tamen postmodum datum liberè videtur recedere ab eo, quòd prius dixerat. Sed de secundo dubitarunt, quia licet, quòd præsupponatur, etiam quòd litteræ mandatus non per-
2 uenissent ad manus procuratoris, tamen † dicebatur, resignantem, etiam post porrectionem supplicationis signandæ posse pœnitere. Et ita dixerunt fuisse tentum
8 in multis causis, licet † contrarium videatur obseruare Cassad. dec. 1. de re iudic. Vnde dubitarunt, an ex quo scripserat dans mandatum ad resignandum, esset inducta pœnitentia ex mutatione voluntatis. Et posito, quod sic, an requiratur intimationem fieri procuratoribus ad effectum, quòd non potuerint prætitare consensum, prout in ista causa factum fuerat.

Libri Primi Tertiæ Partis Decisionum Rotæ Romanæ, Finis.

LIBER SECVNDVS.

FABII.

Palent. benefic. 20. Octobris, 1545.

SVMMARIVM.

1 *Stylus curiæ obseruans facienti aliquid infra annum conceditur biennium causa appellationis, obtentis tamen intra annum fatalibus, non habebit locum concessio biennij.*

DECISIO I.

1 IN vna Palent. beneficij S. Michaelis me proponente 26. Octobris 1545. fuit conclusum, quòd licet † de stylo curiæ faciens aliquid infra annum soleat dari biennium causa appellationis sine aliqua causa, tamen ex hoc, quòd quis obtinuit infra annum prorogari fatalia, non propter hoc habebit biennium, quia non est actus tendens ad prosecutionem causæ, qualis etiam requiritur in facto diebus tribus. Et ideò cum in causa illa obtinuisset primam protogationem post lapsum sex mensium, quatuor dies habuerat causam pro deserta, & mandatum decerni exequutoriales, quia prætendendo prærogatiuam, non videtur, nedum facere actum vt biennium habeat, sed potius renunciare beneficio iuris, sequendo aliam viam prorogationis. Conclusit Rota ita esse.

PVTEI.

Simonia Corduben. Capellaniæ.

SVMMARIVM.

1 *Resignatio beneficij vigore mandati facta, mandato existente ad liberè resignandum, an simoniaca dici possit.*

DECISIO II.

1 IN vna Cordub. Capellaniæ proponēte D. Puteo fuit ferè per omnes resolutū, quod † resignatio vigore mādati, cuius verba sequuntur, non erat simoniaca, ex quo mandatum erat ad resignandum libere, & potuisset ille in cuius fauorem fiebat resignatio conferre cuicumque voluerit, quòd N. de libera voluntate decreuit bene-

beneficium resignare in fauorem Domini Elici, & ideò constituit procuratores ad eius nomine renunciandum in manibus sanctissimi, seu alterius ad id potestatem habentis, seu Reuerend. Legati, & dictam resignationem admittu, petendo fauorem supradictorum.

FABII.

Appel. Hispalens. donat.

SVMMARIVM.

1 *Clausula appellatione remota in rescriptis cõmissionis causſæ licet executionem non impediat, tamen non habet locum in rescripto emanato per viam conquestus.*

DECISIO III.

1 IN vna Hispalen. donat. fuit me proponente resolutũ, quòd † clausula appellatione remota in rescriptis commissionis causſæ, licet secundum conclusiones, de quibus in cap. vt debitas, vbi Abbas de appellat. non impediat executionem, etiam appellatione interposita, nec talis executio post appellationem veniat per viam attentati reuocanda, tamen ista opinio non debebat recipi in rescripto emanato ab officio per viam conquestus, ex quo illa clausula passim in omnibus commissionibus per illud officium conceditur sine aliqua causſæ cognitione. Et propterea debebat seruari opinio illorum, qui dicebant de consuetudine seruari contrarium, vt si a Papa discusso negotio appellationis causſa committeretur, remota tunc seruaretur commissionis conclusio, de qua supra. Et ita conclusum fuit tribus tamen ex Dominis, qui tunc erant decem, volentibus contrarium etiam in casu isto.

EABII.

Vt lite pend. Salamantina Abbatiæ.

SVMMARIA.

1 *Sola mandati procuratorij productione litis contestatio non præsumitur inter partes.*

2 *Citatio vltra mandatum procuratoris partium omnino requiritur.*

DECISIO IV.

IN vna Salamantina Abbatiæ de Medina del Campo fuit per me datum dub. *an esset lis?* Et fuit resolutum ferè per omnes, quòd licet inter Dominos fuerat lis, quorum vnus cesserat Abbatiam in fauorem Cardinalis Toletani durante lite, vt ius Cardin. Procurat. generalis dederat in actis mandatum ad officium substituendi tantum, & substituerat, quòd † ex sola productione mandati non dicebatur esse lis inter Cardinalem Cæsarinum, & alium, qui prius litigabat cum cedente, quia necessarium est, quòd veniens admittens prosequatur, vel faciat citare, vel alias, Clem. 1. & ibi Doct. vt lite pend. Alia etiam ratione fuit dictum in causſa illa non esse litem, quia cõmissio causſæ erat inter illos Dominos tantum, & non alios, nec erat clausula solita apponi, omnesque alios.

2 Nam † vltra mandatum requiritur citatio, quæ licet in casu nostro facta fuisset de primo procuratore, substitutus primo intelligebatur reuocatus, l. si quis cum procuratore, §. fin. ff. mandat. Rota dec. 135. in nou. Et in causſa ista cessio erat simpliciter facta de Abbatia, non autem erat subrogatus in omni iure, & ad omne ius cedentis, nec ad litem, quamuis in clausulis supplicationis, quæ sola erat producta, cum litteris esse expeditas non constaret, etiam essent clausulæ, quòd litteræ possent expediri per viam subrogationis.

MOHEDANI.

Iurispatronatus in causſa Eluens.

SVMMARIVM.

3 *Doctrina Ant. Butr. in c. dilectus. de offic. deleg. intelligitur habere locum in magnis dominis, in quibus præsumitur patronatus ius potius vsurpatum, quàm quod ex dotatione habeant, vel fundatione.*

DECISIO V.

1 IN vna Elven. fuit resolutum D. Mohedano proponẽte, quòd † doctrina Ant. de Butr. in c. dilectus, col. pen. ver. quæro a ver. q. 11. de offic. delegat. habeat locum in magnis Dominis, vt præsumatur potius patronatus eorum ex vsurpatione, quam ex dotatione seu fundatione, & quòd Rota consueuit semper dicere, & limitare, quod dicit Cassador. decis. 4. de probat. & in decis. fin. de iurepatron. & quod præsumitur patronatus ex fundatione, & dotatione.

FABII.

De conces. præben. Oxonien. parochial.

SVMMARIVM.

1 *Acceptans beneficium vigore exspectatiuæ quòd non poterat acceptare, gratiã consumit si statim quòd sciuit, fuit in mora.*

DECISIO VI.

IN vna Oxonen. parochialis de cauezzo coram Domino Fabio, fuit dictum, quòd consilium Romani 320. seruabatur in Rota, videlicet, quòd quotiescumque

1 quis † acceptat beneficium vigore exspectatiuæ, quod non poterat acceptare, gratiam consumit, si statim, quod sciuit, fuit in mora dimittendo. Vnde non debet exspectare sententiam, si ante sciuit, & resignauit post sententias tres conformes, debet statim dimittere possessionem: alias si instar adhuc, consumitur gratia, nec incumbit onus probandi aduersario, sed acceptanti, qui statim dimisit possessionem, ex quo constat, etiam semel possedisse.

PVTEI.

De præsumptionibus in Toletana decimarum.

SVMMARIA.

1 *Gratia concessa a Sanctissimo, Regi Hispaniarum motu proprio, quamuis non constet eam acceptatam, ratione tamen expẽsarum in expeditione factarum acceptata præsumitur.*

2 *Impensa in expediendis litteris facta, an præsumere faciant præcessisse mandatum ex doctrina Sarnen. licet alia concurrant.*

3 *Distinctio quæ sit inter magnas, & modicas expensas ex doctr. eiusdem Sarn. contra cõmunem seruatur a Rota:*

DECISIO VII.

IN vna Toletan. decimarum pro Duce de Alua corã Puteo fuit resolutum, quòd † licet non constaret Regem Hispaniarum acceptasse gratiam sibi a Papa motu proprio factam, tamen attento vsu patrisfamilias præsumitur maximè propter impensam factam in expeditione gratiæ, quæ licet esset expedita gratis, tamen non erat immodica, quod non præsumeretur facta de mãdato, vt in lege cum seruus, ff. de verb. obliga. Vnde licet

2 aliqui † dicant, quòd ex impensa non præsumitur mandatum, si alia non concurrant, tamen fuit dictum, quod illam opinio. quam attestabatur Sarn. in reg. de annali. 3 q. 32. Quod † distinguebatur inter modicam, & magnã impensam, seruabat Rota, licet communis opinio sit in contrarium, in c. illud, quòd ex impensa facta circa citationem, quæ modica est, nõ præsumatur citatio facta de scientia, & mandato principalis, quam opinionem tenuit Lap. dec. 4. in 5. dub. Tamen his non obstantibus fuit pronunciatum, quod esset danda remissoria ad probandum, quod Rex nõ fuerit vsus hac gratia: nam hęc dicebantur ad faciendam gratiam subrepticiam.

FABII.

De iudicijs, & terminis Cæsaraugust. paroch.

SVMMARIVM.

1 *Commissio si fiat iudici, vel auditori, vt in causſa ventilatione, vel decisione procedat sine aliqua terminorum obseruatione, id ita intelligendum est, vt tamen termini substantiales obseruentur.*

DECISIO VIII.

1 IN vna Cęsaraugust. paroch. de Consuegra. fuit dictũ, q † licet commissio detur, quòd auditor procedat sine aliqua terminorum obseruatione, tamen termini substantiales sunt seruandi, quia virtute illius commissio-

nis iudex potest abbreuiare, vt in decis. 33. in nou. & 47. in antiq. in Authen. non autem in totum admittere licet Cassad. decis. 2. de iudic. dicat, quòd si commutatur terminus dicendo contra producta, tamen sustinetur sententia, si, quando iura fuerunt producta, fuit citatus ad dicendum contra: tamen secus est in causa huiusmodi, vbi nonnulli termini erant in totum omissi.

FABII.

De restit. spoliat. in causa Bononien.

SVMMARIA.

1 *Petitorium ante causæ conclusionem aliquando, suspenditur, & potest fieri eo suspenso ad possessorium regressus.*
2 *Petitorium quando de bono iure spoliantis constiterit, an suspendi possit.*
3 *Constare de iure partium non dicitur, nisi in causa sit conclusum, aut probationibus adductis renunciatum.*

DECISIO IX.

IN vna Bononiē. Castro Liuani D. Fabio proponente fuit resolutum, quòd licet pars, quæ prętendebat se spo
1 liatam, passa fuerit petitorium, † imo in actis dedit commissionem, quod super vtroque procedatur, tamen opponebat, quod super spolio deberet procedi: quia potest quandocumque ante conclusionem in causa suspendi petitorium, c. pastoralis, de causa poss. & propr. & sæpius potest suspensio petitorio reuerti ad possessorium. Rota 282. quam etiam sententiam profanam allegat Gozad. cons. 10. col. 4. ver. octauo dato. est tex. cum gl. in c. significauerunt. de test. Et licet in contrarium allegaretur tex. in c. 1. vbi Abb. in verb. quod si per testes, de restit. spolia. & Alex. in c. nihil commune, col. 17. ver. 14. fallit tamen aliquando. Fuit dictum, quòd esset ad propositum, quia
2 loquitur, † quando ita fuit processum in petitorio, quòd de bono iure spoliantis constet, & tunc non suspenditur
3 petitorium † sed non dicitur vmquam constare, nisi fuerit conclusum in causa, vel renunciatum probationibus, glo. in d. c. significarunt.

IOANNIS PAVLI.

De præbend. & rescript. Abulensis beneficij.

SVMMARIA.

1 *Clausula ex cuiuscumque persona in nouis prouisionibus quando dicatur vacare.*
2 *Ordinario loci habente indultum de conferendo, Apostolica prouisio an cesset.*
3 *Episcopus qui infra semestre nouam prouisionem non impetrauit ratione collationis beneficiorum, an ex hoc præiudicium aliquod generetur.*

DECISIO X.

IN vna Abulen. beneficij de Viglareat coram D. Ioan.
1 Paulo fuit conclusum, quòd † si clausula ex cuiuscūque persona vacet, quæ solet apponi in nouis prouisionibus capit beneficium, etiam si non vacet ex persona eius, ex quo narratur vacare, etiam si non vacaret tempore, quo prima prouisio fuit facta, prout erat in casu illo, in quo impetrauerat a Papa per obitum accolyti, per cuius obitum fuerat prouisum alteri ab Episcopo habente indul-
2 tum. Vnde † stante indulto, quòd prouisio Apostolica non valet, & prouisus a Papa impetrauit nouam prouisionem tempore, quo prouisus ab † Episcopo, qui infra
3 sex menses non impetrauit nouam prouisionem, amiserat beneficium, quod tunc temporis vacabat ex persona eius, cui ab Episcopo fuerat prouisum. Nam fuit dictum, quòd licet non vacaret ex persona ipsius tempore prędictæ prouisionis, tamen ex quo Papæ omnia narrata erant, & sic gratia non poterat dici subreptitia, & noua prouisio per illam clausulam capiebat beneficium, quia clausula loquitur per verba præsentis tēporis ex quacumque persona vacat de præsenti. Vnde sufficit, licet tempore primæ prouisionis non esset talis vacatio, qua tamen fuit dubitatum, vtrum ex tali vacatione collatio de nouo spectaret ad Episcopum vigore indulti, propterea fuit mandatum iterum informari supra hoc dubio.

PAVLI.

Præben. parochial. de torrente.

SVMMARIVM.

1 *Gratia si pura exstiterit sub aliqua conditione non venit resoluenda.*

DECISIO XI.

IN vna parochiali de torrente eodem proponente fuit
1 resolutum † beneficia Protonariorum Apostolicorū, etiam antequam assumerent insignia protonotariatus, non obstare, quando in gratia, quod antequam insignia reciperent, notarius iuramentum fidelitatis susciperet, quia Papæ hoc non est notum, cum gratia sit pura, nec est resoluenda sub conditione, & per aduocatum dicebatur iuxta l. 2. ff. de adiectio. Nam illud tantum opponitur, quantum ad præstationem insignium, & quod antequam exerceret, debebat præstare iuramentum, non est pura, & statim efficitur protonotarius Apostolicus.

FABII.

Vt lite penden. Cæsarens. parochialis.

SVMMARIA.

1 *Beneficium litigiosum an dicatur, si cōmissio fiat causæ cū decreto citationis non executione aliqua secuta.*
2 *Falsa demonstratio in qua unum pro alio demonstratur utrum noceat demonstranti.*
3 *Cōmissio per citationis decretum impetrata ab aliquo, præsupponit ob id in facto pacificam possessionem.*

DECISIO XII.

IN vna Cæsarens. parochialis de Coriana fuit dictum,
1 quod licet † ex commissione causæ cum decreto citationis non executæ beneficium dicatur litigiosum quantum ad obtinendum, decis. 12. vt lit. penden. in nou. aliàs 23. & in antiq. 4. vt lite pend. aliàs 426. Cassad. decis. 6. super regul. in primo, tamen in casu huiusmodi, vbi per errorem erat nominatus vnus ex commissione & citatione tamquam intrusus, & non erat, & constabat, quòd non fuit committere contra illum, sed contra alium, quem citari fecit, & contra illum processus fuit, quod propter illam commissionem, & decretum citationis beneficium non dicebatur litigiosum. Et maximè hic, de quo constabat, quia citatio erat decreta ad partes, & nominatus in commissione, & citatus erat præsens in Curia: ex quo perpendebatur manifestè error, quia demonstrauerat
2 vnum pro alio. Vnde † falsa demonstratio non debebat nocere, l. falsa demonstratio, de condit. & demon-
3 strat. Dicebatur, tamen † quòd ille, qui talem commissionem per citationis decretum impetrauerat, non esset possessor pacificus.

SANCTÆCRVCII.

De excep. de simonia Toletanæ Parochial.

SVMMARIVM.

1 *Notarius de instrumento simoniaco rogatus, non potest opponere contra simoniam vigore illius instrumenti, nec cogitur turpitudinis propriæ esse detector.*

DECISIO XIII.

IN vna Tolet. parochialis del Prætetta proponente D.
1 Prospero fuit resolutum, quod † notarius, qui fuerat rogatus de instrumento simoniaco, non opponere poterat contra simoniā vigore illius instrumenti, & facere, quod priuaretur suo beneficio, & notarius illud habet, ex quo ipse notarius detegebat turpitudinem suam, nec poterat se hoc instrumento iuuare, & quod hoc casu habebat locum text. cum ibi not. in cap. litteris, de transact. licet loquatur in mediatore, tamen ideo habet etiam locum in notario.

FABII.

De regula de annal. & allegatione Lapi Salaman. portionis.

SVMMARIA.

1 *Successor possidentis pacifice per octennium, an possit iuuari regula de triennali ex allegatione Lapi.*

Possef-

2 *Possessio adepta ab aliquo quæ vitiosa est, cum suo semper vitio transitum facit ad quemcumque peruenire contigerit.*
3 *Contrarium decidit Sarn. in 14. q. in regula de triennali.*
4 *Resignationis medio, an omnis possessio amittatur.*
5 *Animum acquirendi non habenti nulla fit inuito acquisitio.*

DECISIO XIV.

IN vna Salamant. portion. coram D. Fabio, in qua Didacus resignauerat portionem in Petrum, & post resignationem ante apprehensionem possessionis per prædictum Didacum erat spoliatus a Thoma, & commissa causa per Didacum contra Thomam super spolio, ad quam pro interesse admissus fuerat quidam Beltrandus, & decreto mandato exequitiuo in fauorem Didaci contra Thomam, quod præsupponebat malè esse decretum ex pluribus, & ideo cum vigore illius Didacus resignans cepisset possessionem, quæ præsuppolita fuit vitiosa, & attentata, & Petrus postea vigore suæ resignatio
1 nis cepisset possessionem a Capitulo, fuit dubitatum, † *vtrum successor Petri, cum Petrus possidebat per octo annos, absque controuersia, posset se iuuare regula de triennali, & allegatione Lapi.* Et fuit multum dubitatum, & sæpissimè informatum per excellentissimos Aduocatos.
2 Ratio dubitandi, quia † cum possessio capta per Didacum esset vitiosa, ad quemcumque transit cum suo vitio, c. ex parte, de restit. sequitur Franc. in c. bonæ, in versicu.
3 tertia conclusio, cum multis aliis alleg. In † contrarium tamen allegabatur, quod dixit Sarn. in q. 14. in regu. de triennali, quia loquitur in formoribus terminis, quod dictum, licet per alios esset dictum esse falsum, & non verum, tamen fuit dictum, successorem Petri iuuari regula, & allegatione Lapi, quia Petrus numquam fuit in lite, nec accepit possessionem ab aliquo ex collitigantibus, sed ex se, vigore siu primi tituli. Ideo non potest dici attentasse, nec sciuit ille, qui possessionem vacantem, vel ab eo, qui non erat in lite, accepit, vt fiunt multæ decisiones nostræ clarissimè hoc dicentes, quæ colligebantur. Præsupponebatur enim in hac causa, quòd ex quo Didacus re-
4 signando amiserit omnem possessionem, † & postmodum fuerit spoliatus solam detentionem amittendo, nō
5 fuit acquisita Didaco, qui † non habuit animum acquirendi, cum ageret contra Thomam solum ad effectum recuperandi, vt Petrus posset apprehendere, prout apprehēdit post octo, vel decem dies. Et articulata in contrarium dicebatur, quod concludebāt, & Thomam, & Beltrandum, & etiam Didacum, qui fuerunt in lite nec surrogari ad prosecutionem super possessione non posse nec contra Petrum, nec contra successorē... & venientē pro iure Petri. Fuit etiam per aliquos multum ponderatum, quod Petrus, antequam esset lis, habebat titulum in beneficio, quia resignationem acceptauerat, tamen per maiorem partem fuit dictum, quòd istud non erat considerabile ex omnibus multum reclamante Decano, qui tamen acquieuit.

THOMÆ.

De præben. & vnio. Vrbeuet. Forosempronien.

SVMMARIA.

1 *Vnio in causa beneficiali diuersarum Diœcesiū quomodo fieri debeat, & quomodo sine præiudicio alicuius suum sortiatur effectum.*
2 *Et quid in vnione transfusiua hoc casu statuendum.*
3 *Verbum videtur dicitur esse dubitatiuum.*

DECISIO XV.

IN vna Vrbeuetan. Forosempronien. Vnion. D. Thoma proponente fuit conclusum, quod quando vniuntur duo beneficia in diuersis Diœcesibus consistentia,
1 & † vniuntur taliter, quòd vnum accedit alteri, & illud, cui fieret vnio, est principale, quod vacante isto beneficio, vnio intelligatur fieri sine præiudicio Diœcesi. capit. primo, de relig. dom. tamen cum beneficium vnitum eo ipso dicitur fieri, quo ad hoc ipsum duorum: ideò in conferendo beneficio consensus illius non expostula-
2 tur, vt concludunt Dec. Ioan. Andr. Aegid. & Lamber. in d. c. 2. clarius alijs Zabarel. ibi † hoc expresse volens, quando vnio est trāsfusiua, vt in casu isto, & Caccialup. in tract. suo 8. art. princ. vers. 16. 420. in contrarium solū allegabat Per. de Perus. in tract. de vnio. Ecc. 10. cap. 16. Fuit dictum, quod poterat saluari in vnione non transfusiua, prout concludit Zab. in d. c. licet Æg. dicere videatur contrarium, aliàs male loquatur, & nihil allegabat,
3 & deinde loquitur dubitatiuè, per verbum, videre.

FABII.

De re iud. & melioramen. in caus. Parmens. Vallium.

SVMMARIA.

1 *Sententiæ executio vtrum fieri debeat, sine possessione adipiscenda post datam de refundendis melioramentis cautionem vel satisfactionem.*
2 *Possessio danda est ex opinione Ruini melioramentis effectualiter solutis.*
3 *Pars quæ melioramenta fecit, si ea liquidare sit parata auditur.*

DECISIO XVI.

IN vna Parmen. Vallium, inter illust. D. Corrigia, &
1 Comitem de Salta fuit dubitatum, † *vtrum deberet dari executio sententiæ, quo ad possessionem Vallium præstita cautione de soluendis melioramentis, cum essent liquidæ?* Et fuit dictum per maiorem partem, quod executio esset facienda, per not. per Doc. in l. 4. §. prætor, ff. de re iud. quibusdam tamen contradicentibus, per id quod dicit dec. Neap. in nou. 27. Quæ fuit opinio Compil. quam
2 opinionem etiam tenuit Ruin. cons. 34. vol. 1. † qui voluit, quod ex quo datur retentio pro melioramentis, nō sit danda possessio, nisi illis effectualiter solutis, quia tamen in causa ista de melioramentis constabat, & eorū quantitas, & qualitas probata erat, licet non plene, tuerunt Domini, quòd si † Comes de Sala, qui fecerat me
3 lioramenta, esset paratus ea liquidare, quod audiretur, nec exequeretur præstita cautione, prout petebat Corrigen. Et in sequenti audientia fuit iterum firmata ista de cisio, postquam fuit resolutum melioramentorum quantitatem non probari.

THOMÆ ZANI.

Procur. in Palentin. Canon. & præben.

SVMMARIA.

1 *Cessio vbi facta fuerit a parte, mandati ad litigandum dati sit reuocatio in causa beneficiali.*
2 *Resignans vbi detentator remanserit, & de interesse adhuc causæ prætendit, non videtur procuratorem reuocasse: vnde sententia lata, & citatio facta subsistere possunt.*

DECISIO XVII.

IN una Palent. Canonicatus, & præb. coram D. Tho.
1 de Zanis, fuit dictum, quod etiam † si percessionem reuocauit mādatum ad litigandum super beneficio datur per mortem. Rot. dec. 18. de proc. Sarn. in regu. de annal. 61. in prin. tamen ex quo post litem motam cessit sententia lata contra ipsum procuratorem, poterit sustineri, quo ad expensas, & fructus, maximè in causa ista, in qua ipse in cessione reseruauerat sibi fructus, & in fa-
2 cto dicebatur, † resignantem remānsisse detentatorē. Vnde & pp detentationē, & propter interesse, quod adhuc prætendebat, procurator, qui prosecutus erat litē, nō erat reuocatus. Ideo sniа, & citatio lata poterit sustineri.

PVTEI.

Vt lit. pend. Hispalen. dimidiæ portionis.

SVMMARIVM.

1 *Commissio ante litterarum expeditionem non facit beneficium litigiosum respectu illius, contra quem committitur.*

DECISIO XVIII.

IN una Hispal. dimidiæ portionis corā D. Puteo fuit
1 dictum, quod licet † commissio litteris non expeditis,

non

non faciat beneficium litigiosum quo ad illum, contra quem committitur, tamen contra committentem, & in odium illius beneficium efficitur litigiosum, additur decis. Cassad. super reg. & Gomez. in tract. vtriusque signaturæ, fol. 54. n. 64. Et ita nemine discrepante fuit dictū.

MOHEDANI.

De causis poss. de re iudic. & de Ægidiana in can. Vrbeuet. spolij.

SVMMARIA.

1 *Ægidiana constitutio in omni possessorio vetat fieri appellationem.*
2 *Limitatur nisi notoriè sententia lata fuerit iniqua.*
3 *Reus si habuerit in fauorem sententiam, & sequatur reuocatoria ex parte actoris, nulla fit sequestratio.*
4 *Temporum diuersitas parit & diuersitatem decisionum.*
5 *Statutum loquens de appellatione, locum habet in ordinatorijs, non decisorijs.*
6 *Ægidiana constitutio, an in interlocutoria, uel diffinitiua sententia habeat locum.*
7 *Et quid si daretur aliquod remedium reparabilis præiudicij.*
8 *Extensio inusitata per decretum Principis nim perfectam adipiscitur, ita ut pro usitata iampridem omnino habeatur.*

DECISIO XIX.

IN vna Vrbeuet. & Perusin. spolij castrorum, proponente D. Mohedano, dum dubitaretur, quia ante receptionem Ægidianæ erat lata sententia in fauorē rei, a quo fuerat appellatum, & factæ probationes, ex quibus constabat, quòd sententia lata erat iniqua: deinde hic Romæ, & in toto dominio Ecclesiastico erat recepta † Ægidiana prohibens appellationem in quolibet possessorio, & fuerat postea sententia lata, pro actore fuit dictum, quòd licet non posset peti primam sententiam exequutioni demandari, hoc est, vt dixi, quod non licet appellare, † quia tamen de illius iniquitate constabat, & propterea ex textu illius inest Ægidianæ poterat appellare, tamen eius erat dubium, *an a secunda liceret appellare?* Et ratio dubitationis erat, quia † sicut lata vna sententia pro reo, si deinde feratur sententia reuocatoria pro actore, non ponitur sequestrum, Clem. 1. cum ibi not. per Doct. de sequestr. possessionis, & fructuum, & Ioan. Andr. qui rationem assignat in addit. ad Spec. de transact. in tit. de sequestr. possess. in add. magna. ver. sed propter Clementinam prædictam. Item quia licet Ægidiana diceret, quòd dispositio illa traheretur etiam ad negocia pendentia, tamen non intelligebatur ad pēdentia per appellationem, in auth. vt cum de appellat. cogn. in princ. Tamen pars dominorum firmauit contrarium, quod non liceret appellare propter Aegidianam, quæ prohibet in quolibet possessorio appellationem. Nec obstat simile de sequestr. quia diuersitas temporum causat diuersam dec. Nam tempore, quo fuit lata 1. sententia, non vigebat Aegidiana. ideo licuit appellare, & appellatum est tempore, quo vigebat. ideo lex seruari debet etiam in sequestro ratione . . . quia in sequestro ab vtraque sententia appellatur. Vnde nullam habet hanc præsumptionem. ideo sequestrum non opponitur, sed in casu, ex quo a sententia secunda non est licitum appellare, resultat præsumptio, quæ ex re iudicata nascitur. Quæ ratio mihi non videbatur bona, quia hoc erat, de quo principaliter dubitabatur, *utrum liceret appellare*. Quod si diceremus, quod si quæramus in pari ratione cum sequestro: ad secundam rationem respondebatur, quod prætendebat in decisorijs: secus in ordinarijs, prout est appellatio, & statutum loquens de appellatione respicit ordinatoria, vt per Alex. in l. 1. col. fi. de leg. 2. per Fel. in c. fin. de constit. col. 5. Et licet replicaretur, † quòd prædicta loquerentur, quando appellaretur ab interloquutoria, secus si a diffinitiua, vt declarat Dec. in c. Eccl. S. Mariæ, de const. col. 28. ver. ex prædicta conclusione, tamen respōdebatur, ꝙ idem Dec. ibidem loquebatur, & volebat prædicta locum habere in interlocutoria, † quoniam remedium erat irreparabile. Vnde etiam in diffinitiua si remedium erat reparabile, prout in possessorio, ꝙ est reparabile in petitorio, videbatur prædicta habere locum. Et licet ego dicerem, quòd præiudicium esset irreparabile, in hoc iudicio, tamen fuit dictum, quòd posset reparari in petitorio via ordinaria. Respondebatur etiam alio modo, ex not. per Fel. in loco præall. in 3. limit. qui dicit, ꝙ prædicta procedere in cōstitutione noua: secus si non esset omnino noua, prout ista, quæ fuit multo ante in Marchia, tamen postea fuerat recepta, & extensa ad omne dominium Ecclesiasticum, & ante primam sententiam, † sed in illa extensione vsu recepta noua fuerat. Paulus Tertius voluit recipi, & sic recepta fuit, tamen hæc non placuit. nisi Do. Fabio dicenti vni alio, videlicet D. Thomæ, quia omnino erat noua constitutio hic Romæ, ex quo per prius recepta non fuerat, & sic ex multis varietatibus processit hæc decisa. adeo quòd dubitauit proponens, numquid deberet illam pro re soluta dare. Et Domini dixerunt quod sic, attentis quibusdam in facto.

FABII PROSPERI.

De præben. & de dispen. Maioricen. Prioratus.

SVMMARIA.

1 *Prorogatio in regressibus Cardinalium circa minoris valoris beneficium, quam ducentorum ducatorum Concilij Lateran. an requiratur.*
2 *Et quomodo id sit intelligendum, an præteritorum, an verò futurorum ratione.*
3 *Quod tempus Illust. Card. a Concil. Lateran. sit statutum in huiusmodi regressibus de futuro.*

DECISIO XX.

IN caussa Maioricen. Prioratus proponente D. Fabio Prospero, † *an in regressibus Cardinalium circa minoris valoris beneficia, quam ducentorum ducat. requireretur derogatio Concilij Lateran.* Fuit dictum, quòd omisso hoc dubio videretur de origine regressus. Tamen † fuit dictum, quòd Concilium præseruans regressus, si quos habebant, intelligebatur de præteritis, & non de futuris, non obstante doctr. Bar. in l. si debitori, de contrah. empt. quia de mente consilij apparebat. Fuit etiam dictum, quòd Concilium nedum prohibet comměd. Cardinalium, ne possent reseruare, † sed etiam eos inhabilitabat ad beneficia statim dimittenda. Quod patet ex verbis Concilij, faciens illos habiles ad beneficia familiarium, cum hoc, quod infra sex menses dimittantur. Per duos tamen fuit caussa votata, alias nihil dicentib. ex quo caussa per aliud dubium erat terminanda.

ANTONII AVGVSTINI.

Concess. præb. Cordub. pensio.

SVMMARIA.

1 *Papa concedens alicui ordinario collationem in mensibus alternatiuis, an videatur sibi in reliquis collationem beneficiorum reseruasse.*
2 *Casus omissus remanet in dispositione iuris communis.*
3 *In huiusmodi concessione si addatur dictio clausularis, liberè conferre, quid operetur.*
4 *Expectatiuis alicui ordinario in sua Diœcesi concessis, vtrum indulto de alternatiuis habitis in reliquis mensibus beneficiorum collationem facere possit.*
5 *Reseruationem per summum Pontificem concessa in alternatiuis collatione cuidam Episcopo sibi retinuisse, ex coniectura ex mente eiusdem Pontificis præsumitur.*
6 *Regula quattuor mensium quos pariat effectus.*

DECISIO XXI.

IN vna Cordub. pensio. proponente D. Anton. Aug. fuit resolutum, & conclusum, quod † licet Papa, qui concesserat Episcopo Corduben. quod posset liberè conferre in Februar. Aprili, & sic in 6. alternatiuis mensibus, non reseruasset sibi collationem in alijs sex

mensi-

mensibus quæ reseruatio debet præsumi, & propterea
1 tamquam † casus omissus debebat remanere in dispositione iuris communis, adeo, quòd in alijs sex mensibus debebat etiam ex facultate ordinaria a iure communi
3 sibi concessa posse conferre: eo maximè, † quia Papa concedendo, quòd libere posset conferre in illis sex mensibus, nihil dabat de nouo, sed solum remouebat obstacula, prout de indultis Cardinalibus concessis dicit Cassador. decis. 3. de priuileg. pro quo allegabatur, quod dicit Staphil. in tract. de litteris gratiæ, vel iustitiæ, pag. 1.
4 & 5. prope fin. loquens de exspectatiuis, vbi dixit, † quòd concessis expectatiuis in aliqua Diœcesi... Poterat Ordinarius habens alternatiuam, conferre etiam in alijs mensibus iure ordinario. Tamen Domini omnes excepto Fabio, & Mohedano, qui non dixerunt contrarium
5 ex † mente coniecturata Pontificis concedentis alternatiuam, quia illam concesserat sub hac præfatione, quod dandum reseruauerat sibi collationem in octo mẽsibus, quòd concedendo in sex alternatiuis episcopum posse conferre, reseruauerat sibi alios sex menses, qui non manebant reseruati per regulam octo mensium, de qua in præfatione fecerat mentionem. Præsupponebatur, ꝙ in casu isto, tempore quo vacabat beneficiũ, esset regula octo mensium. Quo non stante, adhuc dubitabatur, quia beneficiũ hoc vacauerat de mẽse Martij, qui nõ est de octo mensib. tñ dixerunt contrarium, propter tacitã mentem Pontificis, quia dando sex, videbatur alios sibi reseruasse eo maxime, quia in alternatiua huic Episcopo concessa dicebatur, ita tamen quod facultate per nos concessa prælatis, & alijs personis Ecclesiasticis, in certis tunc expressis mensibus per constitutionem nostrã non vtaris. Quod intelligebatur de quattuor mensibus Ordinarijs reseruatis tempore expectatiuarum. Vnde sicut dando illi collationem in 6. alternatiuis mẽsibus Ordi
6 narijs reseruatis, † voluit, quòd vteretur facultate sibi concessa per regulam quattuor mensium, eodem modo: nec in alijs mensibus vltra illos sex propter regulam reseruatoriam octo mensium, ex quibus ego colligebam responsionem, ad not. per Staphil. reuocata regula octo mensium, poterat Ordinarius habens alternatiuam conferre etiam de iure communi, quando non est inter expectantes, vel essent qui litteras expedirent. Vnde non reperitur sententia facta expressè per Papam in alijs sex, nec tacitè, non existente alia regula reseruatoria. Et idem dicerem reuocatis expectatiuis, antequam fieret regula octo mensium, quia poterit Ordinarius libere conferre in sex alternatiuis, in alijs autem idem licet non libere, quia beneficia tantum non reseruata conferat.

PROSPERI.

De succes. ab intest. & de testam. Bonon. adoptionis.

SVMMARIVM.

1 *Pater adoptiuus extraneus non habens filium in potestate, non succedit filio in hereditate.*

DECISIO XXII.

1 IN vna Bononien. adoptionis proponente D. Prospero, fuit conclusum, † quod pater adoptiuus extraneus, qui non habet filium adoptiuum in potestate, non succedebat filio ab intestato, per leg. comm. adoptionum, & §. sed hodie, Instit. de adopt. necnon in §. admonendi, Instit. de hær. quæ ab intesta. deferuntur in quibus taxarent, dicit tex. tantummodo in hoc prodesse filio, vt etiam ab intestato succedat patri, & e conuerso: secus est cum in correlatiuis hic operantur, cum in his terminis secus sit. Si enim poneremus patrem naturalem viuere, quod non erat in casu nostro, vtique sine dubio pater adoptiuus filio non succedit, sed pater naturalis, vt non filius patri adoptiuo succedat, vt notissimum est.

FABII.

De procur. Salamant. portionis.

SVMMARIVM.

1 *Speciale mandatum an requiratur ad hoc, vt procurator appellantis per extraiudicialem appellationem possit negocium deuoluere.*

DECISIO XXIII.

1 IN vna Salaman. protio. coram Fabio fuit conclusum, quòd licet Clementina caussam, de elect. velit, quòd ad † hoc, vt procurator appellantis possit per extraiudicialem appellationem deuoluere negocium, requiratur speciale mandatum, tamen in caussa, in qua erat datum mandatum ad acceptandum beneficia vigore expectatiuæ, in Diœc. Salaman. vacantia, & pro illis appellandum a quocumque grauamine, tam in lato, quam inferendo, quod istud erat speciale mandatũ, licet non erat individuum ad appellandum, in caussa Salaman. portionis, pro informationibus.

FABII.

Appellation. in eadem caussa Salamant.

SVMMARIA.

1 *Ad deuolutionem caussarum in beneficialibus, vt appellationis intimatio requiritur, ita etiam procuratory, quæ pars dicitur appellationis.*

2 *Et quomodo hæc sint intelligenda, quibusve in caussis procedant, & an parte præsente vel absente.*

3 *Appellatio si interponatur præsente procuratore, non requiritur intimatio appellationis.*

4 *Instrumentum quamuis non probet plenè, inducit tamen præsumptionem probatoriam, & semiplenam etiam aliquando probationem inducit.*

5 *Procurator is præsumitur, penes quem iura principalia reperiuntur.*

6 *Intimatione non facta, caussa in præiudicium appellantis deuoluitur, appellati tamen de consensu.*

DECISIO XXIV.

1 IN eadem caussa fuit dictum, quòd licet ad † deuoluendũ, requiratur intimatio appellationis, ita ét requiritur intimatio procuratorij, quæ dicitur esse pars appellationis, Aegid. 58. in princ. facit dubi. 35. casu 20. Fel. in c. cũ contingat, 76. in 7. conc. de reser. Ego solũ dicebam contrariũ, † quia prædicta procedũt & loquuntur in ternunis Clementinæ, caussam, de elect. quæ loquitur in appellatione interposita parte absente, † in ca
3 su autem huius quæstionis, præsupponebatur appellationem interpositã esse præsente procuratore, appellante, quo casu non requiritur intimatio appellationis, Cardinalis, in d. Clem. q. 14. In pari ratione non requiritur intimatio procuratori, quia parti, quæ erat præsens, debet imputari, si non petit, argumento not. per Iaſ. post alios quos allegat, in l. si vniuers. rescrip. col. 1. C. de precib. Imper. offer. Vnde in casu isto dicebant sufficere, quandocumque appareat illum, qui appellauit, esse vltimum procuratorem, prout præsupponebatur in casu isto, & post triginta dies mandatum originale fuisse productũ. Et licet per instrumentum constaret de mandato procuratoris appellantis, tamen dicebant omnes Domini
4 non sufficere, cum † instrumn non probet, in quo adhuc dicebatur contrarium, quia sicut dicit Card. in d. Clem. caussam, in 26. q. quòd non requiritur in casu huius Clementinæ probatio concludens, sed sufficit præsumptiua, ita debebat sufficere, si de mandato præsumptiue cõstaret. Vnde non videbatur esse dubium insertum inducere præsumptionem, cum secundum multos, in dicta Authentica, si quis in aliquo, videat & faciat semiplenam
5 probationem, & non † poterat negari præsumi debere hunc esse procuratorem, cum haberet iura principalis in manibus per instrumentum possessionis, ad not. per Felin. de off. deleg. maximè parte nihil dicente. Per prædicta fuit tunc dubitatum, *an saltem quoad appellantem caussa est deuoluta?* Et fuit dictum, quòd non, ad not. de Bonif. de Vital. in d. Clement. 2. in d. q. Et licet vnus ex Dominis acutè diceret contrarium, per eũdem

Vital.

Vital. in 3. parte, & decis. Aegid. 277. & multos alios,
6 qui dicunt, quòd † non facta intimatione deuoluitur causſa in præiudicium appellantis, quia per Dominos respondebatur, id debere intelligi appellato volente, & de voluntate non constabat in casu isto, imò potius de contraria ....

FABII.

Priul. Calagurritan. Canonicat.

SVMMARIVM.

1 *Expectatiuarum vigore gratiarum an priuilegia scriptorum Apostolicorum dicantur extendi ad acceptionem beneficiorum, tam secularium, quàm regularium.*

DECISIO XXV.

1 IN vna Calagurit. Canonicatus dello Grogno, corã Domino Fabio dubitabatur, *an † priuilegia scriptorum Apostolicorum intelligerentur, quòd vigore gratiarum expectatiuarũ possent acceptare vnum beneficium seculare, vel regulare etiã non reseruatum in mensibus ordinarijs collatoribus concessis.* Nam de reseruatis nullum erat dubiũ, & quantũcumque verba priuilegij satis clara viderentur, vt siue seculare, siue regulare esset, tamen posset acceptare, & sic non esset reseruatum. Tamen placuit Rotæ, quod intelligerentur tantum de regularibus, in c. quodam priuilegio procedente, super quo cadebat dubitatio, quod incipiebat, ipsique scriptores fecerãt mentionem de regulari beneficio, & dictum, vt præferatur reseruatum & qualificatum. Vnde clausula, quæ sequebatur, in c. subsequente, incipiente quodque singuli scriptores, &c. in quo cadebat dubitatio, dicebatur vnum ex secularibus non reguleribus beneficijs huiusmodi, etiam si vt præferatur reseruatum seu obtentum. Et propterea iungẽdo istud c. cum præcedenti, loquebatur, de regulari tantum reseruato, qualitercumque qualificato. Ita etiam subsequens de illo tantum debeat intelligi. Nam ibi dicebatur, vt præferatur qualificatum, & sic ad præcedentia videbatur habita ratio.

RAVELLENSIS.

De probatione clericatus.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus licet ex communi reputatione non probetur, vbi eiusdem probatio non requiritur, habet tamen contra se præsumptionem.*

DECISIO XXVI.

1 EAdem die coram D. Rauellen. fuit conclusum, ꝙ licet † aliàs ex comunni reputatione non probaretur clericatus, quando probari debet, habet præsumptionem contra se, Bisig. decis. 11. de probat. in antiq. 84. & maximè in illegitimo. Gome. 58. in regula de concordan. tamen in vna Leodiensi. Decanat. concurrentibus aliis coniecturis, fuit dictum, quòd ex communi reputatione probatur clericatus.

PVTEI.

De priuileg. regularium & eorum derogatione, Leodien. custodiæ.

SVMMARIA.

1 *Regularum Cancellaria Apostolicæ, si derogatio fiat aliqua, ea, vt ad speciem & etiam individua producatur est necesse.*

2 *Vbi de Principis constat voluntate ratione derogationis clausulę alicuius, vt in vna, sic & in alia pari modo censetur derogatum, si de ea memoria Principi existat.*

DECISIO XXVII.

1 IN vna Leodien. Custodiæ coram Puteo, fuit dictum, ꝙ † aliàs licet requiratur specialis derogatio regularum Cancellariæ, imò individua, videlicet talis regulæ, vt per Sarn. in 5. q. in proemio regularum, tamẽ ex quo in derogatoria erat expressa derogatio nõnullarũ clausularũ, & vnius, maximè de eadem materia loquentis. De quo dubitabatur & postmodum dictum, ex alijs constitutionibus Apostolicis, & quòd aliæ quam clausulę in
2 telligebantur derogatæ, quia † de voluntate Principis satis videbatur constare, quòd sicut alijs derogauit in specie, ita & huic, si de ea recordatus fuisset, per ea quæ communiter Doctores dicunt: in c. sicut, in prin. de test. ff. de leg. 3. per Cag. in c. nonnulli, maximè Felin. de rescrip. & maximè, quia in casu isto erat clausula, quorum tenore, iuxta not. per Ant. de But. cons. 2. Aliàs gratia erat facta ad instantiam Margaritæ de Austria dilectissimæ Principis, a qua si derogari petitum fuisset huic regulæ, vtique fuisset concessum, ad Glo. in l. tale pactum, de pact.

FABII.

De appellat. & deuolutione. Salaman. portionis 18. Ianuarij.

SVMMARIA.

1 *Fauore partis appellantis introducta in eiusdem odium nequaquam sunt retorquenda.*

2 *Committens causſam & obtinens decerni citationem, etiam ante causſa prosecutionem respectu sui committentis dicitur pendere, ac beneficium quoad eius præiudicium habetur pro litigioso.*

3 *Causſa aliquando dicitur deuoluta inuito appellato in præiudicium appellantis.*

4 *Forma appellationis non seruata eam penitus reddit nullam.*

DECISIO XXVIII.

IN causſa Salamant. portio. dubitatur, *vtrum obseruata forma Clem. causſam, de elect. esset deuoluta, saltem quoad appellantem, etiam quod de voluntate appellati constaret?* Nõnullis dubiũ erat, quòd licet extraiudicialiter appellauerit, & formam non seruauerit, tamen si appellans volebat prosequi causſam appellationis, & nullo appellãte, quòd poterat, quia clarè apparet, ꝙ illa quę † fauore appellantis erant introducta non debebãt in eius odiũ retorqueri, l. quod fauore, de leg. & ibi gl. & Doct. omnes, & dec. 38. in nou. cũ multis allegatis. Sed dubiũ erat, appellante nihil dicẽte, cum clausula saltem quoad illum esset deuoluta, & dicebã ego, qui eram quintus, ꝙ sic, qua Aegid. dec. 233. dicit simpliciter, ꝙ in præiudicium appellantis causſa est deuoluta. Et idem not. velle Nicol. in d. clemen. causſam, §. intimatio in Sexto, possess. Et mouebatur secundo ex eo, ꝙ in simili dicitur, ꝙ
2 quando † quis commisit causſam, & obtinuit decerni citationẽ, etiam antequã prosequeretur causſam, quo ad ipsum cõmittentem dicitur pẽdere, & beneficiũ in eius præiudicium dicitur effectum litigiosum. Rot. dec. 6. vt lit. pend. aliàs nu. 75. & 457. in antiq. Eodẽ modo † causſa dicitur deuoluta sine voluntate appellati in præiudicium appellantis. Hanc opinionem tenebat Puteus, addens rationem, quam sumebat ex præallegata dec. 38. in nou. Nam ante dispositionem dictæ Clem. dantis formam, sine dubio causſa fuisset deuoluta, ergo cuã post Clem. quæ non venit ob aliud, nisi vt faueret appellato, cum debeat dici deuoluta, remoto præiudicio Apostolici decreti. D. Prosper dubitabat, & promisit dare votũ, postq̃ melius cogitasset. Alij erant in contrariũ, & intelligebant oĩa prędicta intemeritẽ volũtate appellat. Et hanc opin. dicebãt tenere Vital. in loco præal. 7. oppos.
4 in 6. memb. fuæ distin. Et dicebãt, † non seruata forma appellatio in totũ nulla erat, nec causſa deuoluebatur, nisi appellato volente, cuius fauore Clem. facta erat; vel si Papa voluisset iuxta illud causſam committi, iuxta gl. in d. Clem. Sed iterum mandatum fuit comissum in formam super isto puncto, & die 28. Ianuarij huius anni fuit conclusum, causſam non esse deoluẽ. D. Puteo existente in contrarium, rationibus suprascriptis, quibus bonum responsum non videtur accommodari.

PROSPERI.

De priul. parochialis Sancti Andreæ.

SVMMARIA.

1 *Facultas per modum indulti concessa Cardinalibus Legatis ratione derogationis regulæ de viginti, an per consuetu-*

suetudinem in contrarium decennio obseruatam infringatur.

2 *Et quid si constet de Placito Principis, an & huic per consuetudinem contrairi possit, etiam spatio, vel decennij, aut 40. annorum.*

DECISIO XXIX.

1 IN vna parochiali Sancti Andreæ coram Prospero dicebatur, † quòd licet facultas Cardinalis Cibo, in qua continebatur, quod legati possent derogare regulæ de viginti, esset limitata & sublata, tamen ex quo per testes probabatur, quòd tam ipse Legatus Cardin. Cibo, quam alij Legati post ipsum derogauerant huic regulæ, quod illis limitationibus non obstantibus tamquam receptis, imò contra illas obseruatum per decem annos. Et vltra prouisio de ista parochiali facta cũ derogatione illius regulæ valebat, per not. per Felin. in
2 cap. 1. de tregua & pace. † Nam huic prouisioni per Principem factæ ex scientia & patientia Principis illi contra sit, & tunc per duos vel tres contrarios actus illi censetur esse derogatum, aliquo tempore, aut ab initio fuit recepta, & tunc ad illi derogandum requiritur, non obseruato per quadraginta annos, quòd nimquũ fuit recepta & sufficiant decem anni, Fel. in loco præallegato.

FABII.

De rebus Ecclesiæ Bonon. de Papazon.

SVMMARIA.

1 *Cedens iura acquisita in hæreditate, idque sine sollemnitatibus requisitis per Paulinam, vtrum alicuius talis sit cessio momenti, & valoris.*

2 *Prælatus in ijs quæ acquirere potest, in rem suam facere in præiudicium Ecclesiæ potest.*

3 *Hospitale prælato Ecclesiastico in quærendis æquiparatur.*

4 *Cedere iura hæreditaria acquisita nemo potest, nisi adita prius hæreditate.*

5 *Momentanea acquisitio iurium non est in consideratione.*

DECISIO XXX.

1 IN vna Bonon. de Papazonib. coram Domino Fabio limitabatur, ex quo † homines hospitalis S. Mariæ cesserant iura sua, quæ habebant in ipsa hæreditate, Domino Antonio Maria de Papazonibus, & sine sollemnitatibus requisitis per Paulinam, valeret ista cessio. Et
2 dicebatur quòd sic, quia † Prælatus in quærendis potest præiudicare Ecclesiæ, & nolle acquirere .... vt per Iaſ. post alios communiter, in l. legatos, de leg. 1. ita &
3 hospitale, † de quo idem iudicatur, quod de prælato, vt per Felin. in c. de quarta, de præscript. Sed replicaretur, quod hospitalarij asserendo acquirebant & adierant hæreditatem, tamquam necessarium antecedens:
4 non † enim potuissent cedere, nisi prius saltem ordine intellectus intelligerentur adijsse. Articulabatur Ruin. cons. 170. col. 2. vol. 1. Sed replicabatur, quòd licet cedẽ do viderentur acquirere hospitalarij, tamen ex quo illa cessio non erat ordinata ad acquirendum & adeundũ
5 principaliter, sed potius ad renunciandum, quòd † illa acquisitio momentanea, quæ fiebat, non erat in consideratione. Et articulabatur ferè in terminis cons. Soc. 53. in 4. vol. Et ita Rota amplexa est illud consilium, q̃ videtur procedere in terminis, proprijs, in quibus loquitur, q̃n ex actu, qui fit ad renunciandum, sequitur acquisitio: secus si fuissent statim duo actus separati, licet incontinenti vnus post alium, puta hospitalarij prius adiuissent hæreditatem, deinde statim etiam in eodem instrumento cessissent, quia forte secus esset, vt latè deducit Goza. cons. 25. licet non istis terminis.

FABII.

Simonia Calagurit. integræ portionis.

SVMMARIA.

1 *Mandatum procuratorium datum de resignando portionem beneficialem reseruato regressu, vtrum simoniacum inducat contractum.*

2 *Et penes quem hoc casu ius beneficij resideat, an apud resignantem, an resignatarium.*

DECISIO XXXI.

IN vna Calagurit. integræ portionis inter Petrum Remires, & Iulianum Ximenes, in qua eadem die, coram eodem notario, & testibus fuerat per vnum datum
1 mandatum † ad resignandum portionem per resignatarium similiter dato mandato ad retrocedendum, reseruato regressu, vt per primum cedentem datum eidẽ mandatum, videlicet ad consentiendum regressui, & super indemnitate procuratores erant constituti, fuit dictum propter correspectuitatem, ad no. per Bar. in l. pen. §. si vir. ff. soluto matr. per Fel. in c. pacto, col. 1. vers. secus etiam. Quòd si vnus istas resignationes esse simoniacas & nullas dicat, ex quo in supplicatione, non solum in similibus Rota iudicaret, quia rigor dictat. Vnde cum super talibus multitudo excusatione digna videatur, sed mandati materiam concordari, tamen in hoc casu videbatur pars resignans fecisse talia, vt elideret vnum regressum reseruatum, & valere vni, qui cesserat hanc portionem in hunc resignantem, propterea mandant pronunciari resignationem hanc fuisse simo
2 niacam, & † ius remansisse penes resignantem, adeò vt per eius obitum vacauerat pertio, & habuerat effectum primus regressus.

AVGVSTINI.

Pensionis Compostellanæ parochialis.

SVMMARIA.

1 *Mandatum de seruanda pensione parochialis beneficij translatione, in suum possit sortiri effectum.*

2 *Mandatarius vtrum translationi pensionis consentiens sibi præiudicet.*

DECISIO XXXII.

IN vna Compostel. Parochialis de Aldea noua, corã Dom. Antonio Augstino, inter Petro de Castiglia, & Alphõsum de Maragnon. fuit dictum, q̃ licet Alphon-
1 sus † dedisset mandatum amplissimũ ad consentiendũ reseruationi pensionis 160. ducat. in fauorem Petri, quæ resignauerat illam parochialem, tamen illud mandatũ non erat sufficiens ad consentiendum facultati translationis pensionis, prout continebatur in supplicatione, quia Petrus voluit aliter nec alio modo resignare, cum illud trãsferre esset minus solitũ & præiudiciale. Et fuit per vnum ex Dñis consideratum, quòd clausulę mandati quantumcumque prægnantes, nõ poterant hoc ostendere, quia mandatum erat ad consentiendum reseruationi pẽsionis in fauorem Petri soluentis eidem Petro
2 donec vixerit. † Vnde cõsentire translationi pensionis non poterat, quia hoc esset consentire pensioni in fauorem alterius, quàm Petri, ad quod mãdatum nullo modo ostendebatur, & clausulæ omnes intelligebantur respectu pensionis reseruatæ Petro,

FABII.

Vt lite pendente Gerundensis Cameratiæ.

SVMMARIVM.

1 *Renunciacio licet fiat possessionis beneficii per mandatum procuratorium, hoc tamen non obstante, impeditur lis, nec retardatur processus.*

DECISIO XXXIII.

IN vna Gerunden. Cameratiæ de Sarmirano, coram Dom. Fabio fuit dictum, quòd procurator pendente lite, si accepit possessionem beneficij, super quo litigabatur, si stante eo, habita notitia, † renunciato illi possessionem, nec illam talem habeo, non propter hoc debet retardari processus clausulæ: secus si hoc cognito sustinuissem litem super attentatis, & ratificassem possessionem, non propter hoc sumpto negotio principali possit procedi, nisi postquam eum effectu purgata essent attentata, & instituta, & capta possessio per illum, qui lite pendente fuerat spoliatus, est decis. in terminis Aegid. 552.

MO-

MOHEDANI.

Vt lite pendente. In eadem causa.

SVMMARIVM.

1 *Constito ex actis de substantia boni iuris in beneficialibus, attentata non veniunt reuocanda.*

DECISIO XXXIV.

EAdem die coram D. Mohedano fuit dictum, quòd
1 quando † ex actis constat de bono iure, attentata nō veniunt reuocanda in beneficialibus, ex decis. Rotæ 348. & 625. in antiq. & 55. in nouis. Et idem etiam in prædictis Bartol. in l. 1. §. si is, qui, ff. de noui. oper. nunc. & in l. si duos procuratores, §. idē Iulian. de iureiuran. Ias. in l. pro cur. famos. ff. de his qui sunt sui, vel alieni iur. Abb. & Doctor. in c. cum contingat, de iureiuran.

FABII.

De fide instrumentorum Salaman. portionis.

SVMMARIA.

1 *Liber copiæ memoriæ causa iuuandæ conscriptus, in iudicio fidem non facit, cum non sit ad scribendum authenticè & effectualiter deputatus.*

2 *Processus iudiciarius in causa portionis in partibus habitus, non stante legitima iurisdictione, est penitus nullus, ideoque registrata in eodem processu facere fidem Curiæ nullo modo possunt.*

3 *Inserta si fuerit inhibitio ipsi commissioni in partibus factæ, an probet. Stante eo, quòd sententia executorialibus ipsis inserta faciat fidem.*

DECISIO XXXV.

IN causa Salaman. portionis, coram Domino Fabio dubitabatur, numquid constaret de quadam commissione, quæ prætendebatur Simonettæ præsentata in causa appellationis extraiudicialis, interposita in partibus, & originalis commissio erat deperdita, nec reperiebatur registrata coram Simonetta in hac causa, quia registrū non erat confectum, sed reperiebatur in libro Baccodi annotata commissio in causa Salamantinæ portionis, de anno 1530. inter Beltrandum de Roules & Didacum Flores, inter quos fuerat in partibus litigatum, distributa Domino Simonettæ. Et dixerunt Domini
1 librum † Baccodi non facere fidem, quia non erat deputatus ad scribendum hoc, sed pro sua memoria librum tenebat, & in potestate vnius Copiæ, qui scriberet super illo libro, apponere distributam esse commissionem: vltra id, quòd ex illo libro non apparebat, quòd esset commissio appellationis, prout requirebatur ista commissio, & reponebatur registrata in processu de partibus, vbi cœperat lis super illa portione in quadam commissione emanata à Simonetta vigore illius commissionis: Quod fuit etiam dictum non sufficere, †
2 quia processus ille de partibus dicitur nullus ex defectu iurisdictionis: & ideo registrata in eo non faciebant fidem, tamquam registrata apud acta. Reperiebatur etiam ista commissio registrata apud acta in causa super ista portione vertente inter Thomam de las casas, & Didacum prædictum, in causa inserta, in quadam inhibitione emanata vigore istius commissionis à Simonetta Crescentio agnitore istius causæ, & stabat instrumentum originale istius inhibitionis, in quo erat inserta commissio, quod etiam dixerunt non sufficere,
3 quia † inserta non probant, Authen. si quis in aliquo, cum ibi not. per Doctor. C. de edendis. Quod mihi durum videbatur, quia inserta in executorialibus facit fidem, ad decis. 57. de rescript. aliàs 732. in antiq. tamen dixerunt istud non procedere in terminis nostris. Vnde tractabatur de probanda commissione ad effectum faciendi beneficium litigiosum; quod est valde odiosum, vt reperiebatur etiam in Manuali Notarij coram Domino Simonetta, decretam esse citationem, & cum in singula dicerentur non prodesse, nec omnia simul, & quod adunata adiuuabant, quod mihi admodum durum fuit.

MOHEDANI.

De fide instrum. Corduben. præstimonij.

SVMMARIA.

1 *Citationis executio in partibus facta probata instrumento tabellionis habito in præsentia trium testium, quorum duo nomina dare recusarunt, an fidem faciant.*

2 *Limitatur idipsum nu. sequenti in cursore publico non notario intelligendum.*

3 *Auditor Cameræ Apostolicæ iudiciariæ in causa procedens, non præmissa partis citatione, licet declaratoriam det alteri partium, ea penitus est nulla.*

DECISIO XXXVI.

IN vna Corduben. præstimonij coram Domino Mo-
1 hedano fuit dictum, quod † executio citationis factæ in partibus, de qua notarius faciebat fidem per instrumētum celebratum coram tribus testibus quorum duo noluerunt dare nomina sua, non faciat fidem, qua si præsens voluisset reprobare testes, non potuisset; & licet decretum credendum esse celeritati, ad not. per Bal. in
2 rubr. C. de fide instrum. † tamen dicebatur esse verum in nuncio & cursore ad hoc deputato, cuius officium est talia facere, non in notario, qui requiritur de illo actu, vt conficiat instrumentum, propterea debet apponere testes, & alia requisita, ad glos. in l. generaliter, C. de tabel. Fel. in cap. 1. col. 3. num. 12. de fide instrum. Et licet acta iudicis faciāt fidem sine testibus descripta à notario, ad cap. quoniam, de probat. contra tamen intimata, & post intimationem fuerunt coram Aud. Cameræ sententiati quatuor termini substantiales ad dicendum se paruisse, post quos fuerat data declaratoria ab Auditore Cameræ sine alia citatione. Et fuit dictū, quod talis declaratoria erat nulliter lata, quia licet coram eodem Auditore, qui decreuerat exequutoriales iam intimatas, potuisset procedi sine alia citatione, tamen †
3 si Auditor Cameræ volebat in re procedere, erat opus citatione, vt attestabatur Puteus, tempore suo ita voluisse, quòd obseruaretur, postquam agnouit talem declarationem esse nullam.

FABII.

De re iudicata, Romana spolij.

SVMMARIA.

1 *Sententiæ duæ conformiter latæ vim obtinent rei iudicatæ, nec tertia ob id requiritur, nec impedimentum aliquod Ægidiana constitutio producere potest.*

2 *Vigore Ægidianæ constitutionis, vtrum de possessorio fieri possit appellatio.*

3 *Casus in quo sententia per appellationem non suspendatur.*

4 *Appellatione remota, aut non permissa, sententiæ etiam iniquæ transeunt in rem iudicatam.*

DECISIO XXXVII.

1 IN causa Romana spolij † erant latæ duæ sententiæ conformes, & cum instaretur pro sententia tertia, fuit dictum illas sententias facere rem iudicatam: tamen ex statutis Vrbis, super quib. nihil fuit ex altera parte informatum, quia dicebatur iam aliàs fuisse resolutum, statuta Vrbis non habere locum inter istas personas, propterea super statutis non fuit notatum. Sed quia præsupponebatur stante Ægidiana, secundam sententiam fuisse rē iudicatam, respondebatur, ꝙ tēpore quo fuit lata sententia, Ægidiana nondum erat vsū recepta, & propterea licuit appellare. Et cum replicaretur, Ægidianam respicere prædicta, dum in ea dicitur, ꝙ habeat locum etiam in pendentibus causis, prætendebatur, in causis pendentibus per appellationem interpositam ante Ægidianam: nam si nunc non ferretur vna sententia super pos-
2 sessorio, † vtique ab ipso propter Ægidianā appellari nō posset: sed postquam iā pendet per appellationem ante illā interpositam, ad hanc causam non se extendit Aegidiana. Et allegabatur gl. in clem. Dispendiosa, de iud. & in c. licet canon. in gl. de cetero, iuxta finem, de elect.

lib. 6.

lib.6. Abb.in c.pen.col.2. de iud. in fi.col.20. vers. hanc fallentiam limit. de const. Vnde talem causam Aegid. non debet extendi, cum expressa in ea dictum fuisset, quòd haberet locum etiam in causis pendentibus per appellationem, vt per alleg. gl.& ex gl. in l.sancimus, C.de sacros.Eccle. quia cum ea & per eam sententiam fuerunt simul tradita, quod ad hoc non dicitur, licet pendeat per appellationem. Et iste est vnus casus, in
3 quo sententia per appellationem non suspenditur, vt declarat Dec.in d.c.fi.col.4. vers. notandum est. Et ita pertransierunt omnes, licet Dominus proponens, qui erat Fabius, diceret, in superioribus fuisse tentum contrarium, videlicet 22. Octobris. Annotatum est tamen, quòd ille casus est multum diuersus, propterea quia erat erratum in facto. Fuit firmata illa decis.in quantũ huic videtur contraria. Hic autem factum suadet, ita
4 debere dici, † quia si non permitteretur appellatio, sententiæ, quæ sunt iniquæ, transitum fecissent in iudicatum. Sed fortè propter istas decisiones etiam poneretur & ista, quæ videtur de iure verior, cum alia multa haberent altercationes: Hæc autem contra processit.

MOHEDANI.

De Concess. Præben. Leodien. Decanatus.

SVMMARIA.

1 *Clausula gratificationis obtenta ab vna partium parit prælationem etiam illegitimo, stante legitimitate partis aduersæ.*

DECISIO XXXVIII.

1 IN causa Lepdien. Decanatus coram Domino Mohedano † fuit dictum, quòd habens clausulam gratificationis, debebat præferri non habenti, licet ille sit legitimus, & presbyter, habens autem sit illegitimus, & Diaconus tantum, quia non sunt qualitates consideratæ à iure, nec à regula canonizatoria de concurrentibus super beneficio per istas qualitates.

FABII.

De Rest.in integ.& præb. Bonon.de Papazonib.

SVMMARIA.

1 *Præscriptio annorum 40. non impedit in integrum restitutionem stante ignorantia, idque tamen in rebus Ecclesiæ, quàm priuatorum locum habere dignoscitur.*

2 *Præscriptione annorum 40. completa, adhuc quadriennium datur ad petendam restitutionem in integrum subsistente ignorantia.*

3 *Restitutio in integrum etiam post lapsum centum annor. ignoranti datur ex sententia Bal.*

DECISIO XXXIX.

1 COram D.Fabio in vna Bonon. de Papazonib. fuit dictum, quòd † aduersus præscriptionem 40. annorum datur restitutio, de capitulo ignorãtiæ, siue loquamur in Ecclesia, siue in priuata. Et est magis communis conclusio Doctorum, prout attestatur Bald. in tract.præscrip.& in 4.parte, quæst.24. Et ita fuisse hanc opinionem tentam per communem in Consilio Neapolitano, refert Affl.decis.37. & 329. licet Dec. in cons. 29. incipiente, pro tenui, teneat contrarium post alios, quos allegat. Et fuit etiam dictum satis constare de ignorantia in casu isto, ex quo contra hæredes substituti cucurrerat præscriptio, vt tenet Afflict.præall.decis.329. & idem de legat. tenet Bal. in præalleg. q. Et
2 † licet post quadraginta annos esset lapsum quadriennium, quòd datur ad petendum restitutionem, tamen ex quo currit contra ignorantem, non relevat, quia tempus est ab initio inutile, nec ignoranti currere potest. Vnde † post centum annos ignorans potest petere
3 restitutionem in integrum, vt tenet Bal.in præalleg.q. 39. ante fi. Et cum in hac eadem causa dubitaretur, numquid præscriptio cucurrisset aduersus hospitale, ex cuius venerabat iure Papazonius, dixerunt Domini, quòd super annis de quadraginta, &c. illius, de præscript. ex quo constat de multo tempore, & sine dixerunt medium præsumendum, vt continuata præsumeretur possessio 40. annorum, licet alleg retur Afflict. tenuisse contrarium, in singulari 219. quem refert, & sequitur Bal.in l Celsus, nu.30. vers. ex quo infertur. ff. de vsur. Et ita dixerunt alias in alijs causis fuisse tentum. Et hoc fuit dictum constanter, quia Papazonio quo ad hospitale non erat opus restitutione.

PROSPERI.

Præben.Glascuen. Præceptoriæ.

SVMMARIA.

1 *Beneficij collatione vigore supplicis libelli obtenta, si ante literarum expeditionem vita functus fuerit supplicans, beneficium habetur pro vacante.*

2 *Contrarium ex aliquorum opinione dicitur in Cancellaria Apostolica teneri.*

DECISIO XL.

1 COram Prospero in vna Glascuen. præceptoriæ, ꝙ si alicui de † beneficio prouisum fuerit per solã supplicationem, qui ante cõfectionem literarum obierit, dictum fuit beneficium dici vacare per eius obitũ,
2 Cassad.decis.8. de rest. spol. † licet Aegid.in decis.609. & 644. dicat contrarium, quod non seruatur, nisi in Cancellaria.

FABII.

De Cessione actionis Florentina pecuniaria.

SVMMARIA.

1 *Creditori vero si per debitorem cessio fiat, an ea simulata præsumatur.*

2 *L.per diuersas. C.mandati. loquens in venditione, habere locum etiam dicitur in qualibet cessione facta ex causa onerosa.*

3 *Consilium Doctoris, quod contrariatur opinioni communi ex sententia Cotta non est tenendum.*

4 *Debitum cedentis creditori si sit liquidum, & certum, valet cessio, alias est inutilis, & argui potest de simulatione.*

DECISIO XLI.

COram Fabio eadem die in vna Floren. pecuniaria inter Franciscum Soderinũ, & Aloysium de Ro-
1 dulphis, fuit tentum, † quòd quando creditori cedit debitor, si non constet, quòd sit creditor, cessio præsu-
2 mitur simulata, per Bar.& alios, † in l. per diuersas. C. mandati, dum vult, quòd lex illa loquẽs in venditione, habet locum in quacunque cessione facta ex causa onerosa. Et istam communem dicit & sequitur Rota, decis. 127. col. fin. vers. deinde quæro, in nou. Et licet ex aduerso allegaretur in contrarium Aret. 136. col. 1. in
3 fin. vers. sed ista inuestigatio, † tamen fuit dictũ, quòd istud consilium Aret. non erat tenendum, quia loquebatur contra cõmunem, nec allegat aliam rationem, ꝙ eramus in casu permisso alleg. per diuers. ver. exceptio. vbi dicitur, ꝙ debitor potest cedere creditori, nec præsumitur simulata, & propterea sine alia probatione stari simplici dicto cedentis. Sed fuit dictũ, quòd tex.
4 † præsupponebat de debito cedentis constare, quo casu cessio valet, & eodem modo respondebatur ad l.2. C.si cer.pet.quæ prima facit non probari contrarium.

PVTEI.

Regula de valore Fulginatens.

SVMMARIA.

1 *Impetrarit si quis beneficium, & in impetratione veram taxam subticuerit, licet in excusationem adducat, quæ dubium parere possint, an veniat post priuationem restituendus.*

2 *Iure alteri quæsito in spiritualibus, non procedit restitutio petenti.*

DECISIO XLII.

1 COram Puteo in vna Fulginat. in qua quis in impetratione nõ † expresserat verũ valorem, & volebat se excusare, propter quasdã schedulas recipientiũ decimas, quibus fuit dictum, nullam esse adhibendam fidem, qui poterant minus debito percepisse, sicut nec

arrendamenta excusant, nec verum valorem probant, nisi concurrat fama, & præcedentes prouisiones; aliàs autem, si ex libris Cameræ, vel Cancellariæ valorem expressisset, potuisset excusari. Cassad. decis. 520. super reg. Cancellariæ, Sarn. super regula de exprimen. valore. quæst. penultima. Et cum in eadem causa, quòd malè valeret, expresserat se restitui in integrum, quia maior, fuit dictum, quod non deberet restitui, quia in spi-
2 ritualibus post ius alteri quæsitum quis non restituitur, c. ex parte. vbi glos. & Abb. col. 4. in 5. & 18. versic. vnde concludo, & versicu. si autem beneficium. de restitutio. spoliato. vbi etiam ceteri Doctores.

PVTEI.

De Solutionibus Zamorens. Pecuniaria.

SVMMARIVM.

1 *Debita contracta pro necessitate personæ Ecclesiasticæ in dignitate constitutæ, an reddant obligatum successorem.*

DECISIO XLIII.

COram eodē in vna Zamorens. pecuniaria, in qua quidam Doctor præstiterat patrocinium Episcopo carcerato, & ei numerauerat pecunias, & pro eius necessitatibus expenderat, fuit dictum successorem te-
1 neri ad omnia: † quia ista sunt debita contracta pro necessitate personæ Episcopi, & ideo successor tenetur, vt not. Abb. in c. præsentium. vers. ex hoc. de prg. & in c. per tuas. in 2. not. de don. & ad salarium etiam operam præstiterat ipsi Prælato. ad not. per Abb. in c. relatum, col. 2. de testam. per Iaf. cons. 22. vers. similiter tenetur. col. 2.

PROSPERI.

De Præben. Mutinen. Cantoriæ.

SVMMARIVM.

1 *Gratia impetrata non dicitur subreptitia, licèt illorum mentio facta non fuerit, de quorum præiudicio agitur, stante quòd vocem non habeant in Capitulo, tanquam mansionarij.*

DECISIO XLIV.

IN vna Mutinen. Cantoriæ coram Domino Prospero fuit obiectum, quòd licet in ereptione ipsius dignitatis non fuisset facta mentio de mansionarijs Ecclesiæ, de quorum præiudicio tractabatur, tamen gratia non erat subreptitia, quia si propter illud dictum fuisset, non ideo minus concessisset: tamen attenta causa iudicij, tunc quia non solet fieri mentio, nisi de cap.
1 & † eius consensu, solum sufficit, tanquam quod de alijs, qui non habeant vocem, nulla sit habenda ratio. Primò, dum augendo nouam dignitatem, quia vult distributionibus quotidianis participare, intelligit hoc posse fieri sine præiudicio aliorum, ideo non est subreptitia gratia. Facit, quod no. Abb. Arc. & alij, in c. dudum, de priuil. & Cassad. dec. 7. eod. tit.

PROSPERI.

De Simonia Oscien. Canonic.

SVMMARIA.

1 *Mandata eadem die confecta coram Notario, & testibus, in translatione beneficiorū non plenè informato Pontifice, cuius tamen beneplacito sit reseruatio, propter correspectiuitatem inducunt suspicionem simoniæ.*

2 *Quæ tamen simonia propter frequentiam incidentium in tam toleranda, vel potius excusanda venit.*

DECISIO XLV.

1 IN vna Oscien. canonicatus coram D. Prospero fuit dictum, quòd † ex mandatis confectis eodem die, corā Notario & testibus, propter illius correspectiuitatē, sine dubio erat facta simonia, non obstante, quòd in omnibus mandatis esset dictum, reseruato beneplacito Summi Pontificis, quæ reseruatio nihil facit, nisi obtineatur beneplacitum, narratis omnibus ipsi Papæ
2 in supplicationibus. † Ista tamen simonia, quantū potest, excusanda est propter multitudinem incidentiū. Nam ferè omnia mandata, quæ ex partibus veniunt ad resignandum simoniaca sunt, ideo ne infinitæ lites sustineantur excusanda est, prout studuerunt Domini ipsam excusare.

FABII.

De Priuil. Caliguritan. Pension.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegijs à Pontifice concessis, si per derogationem etiā in forma amplissima prædictam derogetur, nō tamen id extenditur ad illa priuilegia, vel indulta, quæ in contractum iuramento firmatum deducuntur.*

DECISIO XLVI.

1 IN vna Calaguritan. pensionis coram Domino Fabio fuit dictum, quòd † Papa derogans priuilegijs, vel indultis Cardinali Volterano concessis, quantumcunque derogatio esset amplissima, non intelligebatur tamen derogare voluisse priuilegijs de eodem, concessis ei post in contractum iuratum deductis, & licet, dum informaretur super eo, quòd Papa non potuisset sine causa, & stante iuramento, tamen omnes ex hoc capite non discussis alijs resoluerunt difficultatem. Vnde licet Papam censeri noluisse.

MOHEDANI.

De Dispensatione Leodiensis Decanatus.

SVMMARIVM.

1 *Dispensatione à Principe obtenta, si de secunda agatur obtinenda, illorum, quæ in prima concessa fuere, mentio vera vt fiat, est necesse, alias non valet, quod agitur, & præsumitur de subreptione.*

DECISIO XLVII.

1 IN vna Lodiensis Decanatus coram Domino Mohedano fuit dictum, quod † illud, quod dicitur in secunda dispensatione, debet fieri mentio de prima, alias secunda non valet, tanquam subreptitia, quòd si Papa interim semel dispensasset, fortasse non dispensasset. c. 2. de filijs presbyt. & cap. 2. eodem titulo. in 6. debet intelligi, quando ipsæ dispensationes fuissent obtentæ propter diuersa, secus si ad eundem finem, quia tunc de prima facere mentionem cum vna sufficiat. Nam valet prima, & secunda, quantumcunque subreptitia, & inualida, non impedit gratiam, quia prima sustinetur, quia, vt prima est inualida, & de ea non est necesse facere mentionem. Et hoc voluerunt communiter Doctores, in d. c. 2. num. 6. & est decis. 108. in antiquis.

FABII.

Pension. Granatensis.

SVMMARIA.

1 *Pensio translata in aliquem deficiente translatore per obitum, an integra pensionario, aut tantum pro rata temporis debeatur, vel ipsius diuisio inter hæredes defuncti, & aduersam partem sit facienda.*

2 *Pensio alia necessaria est, alia voluntaria.*

3 *Translationis forma mentem transferentis indicans suberta, hoc casu dubia facilè elidis.*

4 *Titulus habitus liberat titularem a solutione.*

DECISIO XLVIII.

IN vna Granatensis pensionis inter Reuerendiss. Polum Cardinalem, & hæredes Ioannis Matthæi Episcopi Veronensis, qui de mense Decembris transtulerat pensionem in prædictum Reuerendiss. fuit dubi-
1 tatum, † *nūquid pensio seu terminus pensionis soluendæ in festo Natiuitatis, deberetur tota Reuerēdissimo Cardinali, vel pro rata tēporis deberet inter ipsum, & hæredes diuidi, sic vt diuidendus sit terminus per mortem ne pēsio extincta fuisset*, quia hæredes mortui deberēt consequi pensionem pro rata temporis decursi, sicut de vsufructuario dicitur, l. si defuncto, ff. de vsufru. voluit etiam Caccialup. in suo tractatu de pensionario. q. 25.

& per Gigantē, q. 183. Et dixerunt Domini pro maiori parte, quòd totus terminus Reuerendiſſimo debe-
2 batur, † faciendo neceſſariam translationem penſionis & voluntariam, in hoc caſu, quia totum debetur, per doctrinam Bart. in l. fi. §. fi. ff. de iure fiſci, dum opponit de leg. ſi defuncto. & ſequitur Roman. conſ. 10. & Alex. conſ. 82. 2. vol. in fi. Tamen iſtud fundamentum multis non fuit viſum bene tentum, quia Bar. poſtmodum opponendo contra hoc latius diſtinguit, ex cuius diſtinctione videtur potius dicendum contrarium in caſu noſtro. Vnde alia ratione mouebātur, quæ ma-
3 gis placuit, videlicet ex † forma translationis, ex vna videbatur colligi mens transferentis, quòd voluerit totum illum terminum transferre in translatarium, &
4 prejudicare hæredibus, nam † titulus liberat à ſolutione facienda transferenti, vt fieret translatio pro dimidia in feſto Natiuitatis Domini, & pro alia in feſto Sāti Ioannis Baptiſtæ, adeò videbatur intentio transferentis, vt integrè ſolueretur translatario. Et ita remanſerūt Domini, duobus dubitantibus, ſcilicet Mohedano & Neomano.

M. OHEDANI.

De Dilatio. & iudi. in cauſa Barchinon.

SVMMARIVM.

1 *Dilationes, niſi infra terminum ad articulandum propoſitum petantur, amplius non concedantur.*

DECISIO XLIX.

COram Mohedano in vna Barchinonen. de Prao, in qua quoddam ius per ſecundas canonizatum fuit, fuerat demùm oſtenſum, in tertiam illud ius non eſſe bonum, quia fuit probatum beneficium eſſe de iure patronatus, cui derogabatur, & quia procurator petebat dilationes ad conſulendum, fuit dictum, quòd
1 † ex quo cauſa fuerat inſtructa, & termini ſeruati, ſi in termino ad dicendum contra iſta iura producta non fuerunt petitæ dilationes, non debeant amplius concedi, nam omnino conceduntur, ſi infra terminum ad articulandum petantur. Et fuit etiam dictum, quòd iſtud ius nouiter productum debebat canonizari, prout in prima, & illæ duæ ſententiæ, priùs latæ in eadem ſententia canonizatoria noui iuris, debebant reformari, non tamen inſtante illo, contra quem erant latæ, debebant reuocari, & deinde nouum ius canonizari, nec debere condemnari in iſta reuocatione in expenſis illum, pro quo erant latæ. Fuit in ſequenti audientia dictum, quòd prædicta erant vera, ſi terminus ad articulandum erat contra reiterationem non ſeruatus, aliàs ſi non eſſet malè ſeruatus, vt communiter fit, non pronunciabatur, & poterant peti dilationes. Et fuit allegata deciſ. Caſſad. in fi. de except.

F A B I I.

De Ceſſione actionis. Firmatur deciſ. 41. Florent. Pecuniaria.

SVMMARIA.

1 *Creditori ſi fiat ceſſio à debitore, niſi liquidè conſtet de debito, præſumitur ceſſionem eſſe ſimulatam.*

2 *In caſibus exceptis an ſtari debeat confeſſioni iſtius, qui facit ceſſionem.*

3 *Ceſſio etiam validatur in totum pro modico dato.*

DECISIO L.

IN vna Florentia pecuniaria fuit facta deciſio ſupra
1 dicta, quòd quando † creditor cedit debitum credi tori ſuo, niſi conſtet de debito, ceſſio præſumetur ſimulata. Et fuit aliàs præmiſſis additum, hoc tenuiſſe Iacobum de Sancto Georgio. in l. 1. C. vt lit. penden. num. 30. exponendo text. in l. per diuerſas. C. manda. verſ. ex his. Et fuit etiam dictum, quòd licèt caſus exceptus, nō propterea ſequebatur, quòd non deberet conſtare de
2 debito, quia exceptio non ſtat in hoc, † vt in caſib. exceptis ſtetur cōfeſſioni cedentis, vt dicebatur per Are. 136. 53. ſed in hoc, vt licèt per venditionem cedatur, actio præſumatur ſimulata, nec teneat, niſi pro concurrenti quantitate pretij ſoluti, tamen hoc nō habet locum, quando ceſſio fit in caſibus ibi enumeratis, puta, quando creditor accepit in ſolutum nomine debi-
3 toris, quia etiam † pro modico dato tenet ceſſio in totum. Et dicta gloſ. ibi intelligi ita debet, & Bart. ibidē, in 4. col. in princ. dum vult, quod vbicunque fit ceſſio, ex neceſſitate habet locum ille verſ. *ex his.* quia poteſt fieri ceſſio, etiam modico dato. Et ipſe Bart. poſt gloſ. exponens text. ibi, in d. verſ. *ex his.* habet caſum noſtrū pro caſu excepto, & tamen vult, & expreſsè ſentit, quod debeat conſtare de debito, quod ceditur. Vnde dicitur, quòd ſi poneres, quòd debitum fingeretur, vnde tamen eſt, quòd hic non ſolum valet ceſſio, imò cedens ius, quòd habet, amitteret, vt in l. ab Anaſtaſio. C. mandati. Et ex hac cōſideratione occurrunt omnia, quæ ex aduerſo adducebantur, & firma remanet executio, in qua opinione Rota fuit, licèt D. Proſper, non benè ſe reſolueret, & potius teneret contrarium etiam Dominus Mohedanus, ac Dominus Fabius.

F A B I I.

Vt lit. penden. Pampilonen. Parochial.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio propria auctoritate inita alicuius beneficii, an tanquam attentata reuocari poſſit.*

2 *Executorialium literarum vigore, ſi quis poſſeſſionem capiat, tam vacuam, quam plenam, nemine contradicente, ſi neque vllo alio violento, attentata dicitur nequaquam, ſed iuſta.*

3 *Voluntas ex longi temporis curſu, & conſenſu præſumitur.*

DECISIO LI.

IN vna Pampilonen. Parochialis de Alicenda, in qua
1 vigore executorialiū, ſine vlteriori † proceſſu propria auctoritate fuerat capta poſſeſſio beneficij, & poſt longum tempus petebatur poſſeſſionem iſtam, tanquā attentatam reuocari, iuxta tradita per Caſſad. deciſ. 6. de cauſ. poſſ. & proprier. Sarnen. in reg. de annali. q. 44. num. 7. & 8. Tamen fuit dictum, quòd non erat attenta-
2 tata, † quia quando quis vigore executorialium ingreditur poſſeſſionem vacuam, & plenam ſine contradictione & violentia, quod tunc poſſeſſio non eſt attentata, imò iuſta. Caſſad. dicta deciſ. 3. num. 3. Et in caſu iſto non conſtabat de aliqua violentia, nec contradi-
3 ctione, † imò præſumebatur voluntas ex curſu tanti temporis, videlicet 20. annorum, & præſumitur habita pro derelicta, l. peregre. in princip. ff. de acq. poſſeſſ. Iaſ. in l. clam poſſidere, §. qui ad nundinas, col. 3. eodem titulo. ita in caſu iſto præſumebatur capta volente, & non contradicente poſſeſſore, Sarnen. in reg. de non tollen. iure quæſito. q. 5. in fine.

F A B I I.

De Fide inſtrum. in Lucana Præpoſ.

SVMMARIVM.

1 *Regula de menſe in vacatione beneficiorum qualiter, & quando habeat locum.*

DECISIO LII.

IN vna Lucana præpoſituræ fuit dictum, quòd † re-
1 gula de menſe habeat locum non ſolum, quando petitur prouideri de beneficio vacanti, in menſe reſignato vacante de iure, & de facto, ſi beneficium vacat de iure, tamen ſi moriatur, qui habet ius bonum, alio exiſtente in poſſeſſione, dum regula loquatur ſimpliciter, & vera vacatio eſt, quæ fit per mortem illius, qui habet ius. Milleſ. in verbo obtinere. Volen. in tractat. de carita. ſubſid. q. 121. Nam beneficia quæ vacant, de facto comprehenduntur in regula. Rota deciſ. 8. de actio. in antiq. intelligendo tamen, quatenus verum ius non ſit. Volen. in dicto tractatu. q. 127. Caſſad. deciſ. 2. de conſtitutio.

MOHEDANI.
Regula de Mensibus. In eadem.
SVMMARIA.

1 *Reseruatio beneficij Ecclesiastici, si fiat pluribus reseruationibus, non requiritur in eius impetratione, vt fiat mentio de mense, quo beneficium cœpit vacare.*
2 *Regula octo mensium non extenditur ad reseruata beneficia, sed ad ea quorum collatio spectat ad ordinarium.*

DECISIO LIV.

1 IN vna Lucana præposituræ coram Mohedano, fuit resolutum, quòd ex quo erat † aliàs reseruata ista præpositura pluribus reseruationibus, in eius impetratione non erat facienda mentio de mense, de quo be-
2 neficium istud vacans erat, quia † regula octo mensiũ, in qua cauetur Mensionarijs, non loquitur de beneficijs aliàs reseruatis, sed de his, quibus ordinarius prouidere potest, cuiusmodi non sunt reseruata.

MOHEDANI.
De Re iudicata Bononiensis Canonicatus.
SVMMARIVM.

1 *Iura producta post rem iudicatam, & dati articuli præsupponuntur res iudicatæ renunciatum.*

DECISIO LV.

2 IN vna Bononiensis canonicatus, & præben. coram eodem Mohedano fuit resolutum, quòd ex † quo post rem iudicatam, erant producta iura dati articuli, & multa alia facta per ipsum processum, censeatur renunciatum rei iudicatæ, ex quo nihil fuerat appellatum, sed tantum dictum generalia contra. Et hoc per doctrinam communem, & vulgarem, in c. quoniam contra. de probat. & in c. inter monasterium. de re iud.

FABII.
De Decreto irritando, & Reseruation. Salamantin. præstimonij.
SVMMARIVM.

1 *Decretum irritans, apposito indulto, non inficit, neque titulum, neque possessionem possidentis ex collatione Episcopi, ex quo non contingebat certum corpus beneficij, neque erat notorium.*

DECISIO LVI.

1 IN vna Salamantin. præstimonij de Lagone fuit cõclusum, quòd † decretum irritans appositum in indulto Cardinalis Sanctæ Crucis, non præiudicabat nec titulum, nec possessionem prouisi ab ordinario, ex quo non erat super certo corpore beneficij, nec erat notorium, per decis. Cassad. 1. & 2. de restit. spol. cũ ibi alleg.

FABII.
Renunciat. Glascuen. Præceptoriæ.
SVMMARIVM.

1 *Resignatarius tempore resignationis, non existens capax, licèt postea capax fiat, nõ habebit beneficium, nisi nouus Pontificis consensus accedat.*

DECISIO LVII.

IN vna Glascuen. Præceptoriæ fuit dictum, quòd si aliquis præstet consensum supplicationis à tergo ipsius, in qua resignauerat beneficium in fauorem certæ
1 personæ, & non aliàs, &c. Quòd, † si tempore resignationis, resignatarius erat incapax, licèt postea efficeretur capax, tamen resignatio non tenet, nec resignatarius habere debet beneficium, quia requirebatur nouus consensus, & noua Papæ prouisio, nec tunc facta tempore incapacitatis proderat.

FABII.
Locatio Mediolan. Benefic.
SVMMARIA.

1 *Emphyteuta propria auctoritate, an possit expelli ob id, quod cessatum sit a solutione canonis domino debiti bienny, aut triennij spacio.*
2 *Res ad dominum directum, si ob retardatam canonis solutionem peruenisset, non tamen facit, vt propria auctoritate possessionem ingredi possit.*

DECISIO LVIII.

1 IN vna Mediolanensi Beneficiorum, coram D. Fabio fuit tentum, † propria auctoritate posse expelli emphyteutam, qui cessauerat à solutione canonis per triennium, vel biennium, ita vt recederet, per not. per glos. in lege 2. C. de iure emphyteut. tantam magis cõmuniter reprobatam, vt patet ex latè deductis per Iaf. & per Canonistas, in c. potuit. de loca. maximè Imo. & Dec. consil. 149. col. 3. vers. capio secundum dubium. Et quia circa hoc erat aliquod dubium in facto, fuit dictum Domino ponenti, quòd se informaret. Et licet ex capite lineæ finitæ & allegationis factæ irrequisito
2 Domino, res esset resoluta ipso iure, † vt dicit glo. cõmuniter approbata. in l. 6. §. fin. C. de noui oper. nunciat. tamen fuit dictum, quod non sequebatur. Ergo propria auctoritate potuit ingredi Dominus, per decis. Afflict. in decis. Neapolitana. q. 7. nu. 2. & seq.

MOHEDANI.
De concess. præben. Barchin. Priorat.
SVMMARIA.

1 *Expectatiuis concessis, & mandato pariter de prouidendo obtento, vtrum ante literas expeditas possit beneficium acceptare, regula id vetante non obseruata.*
2 *Sola signatura supplicis libelli gratia adimpletionem demonstrat.*
3 *Mandatum de prouidendo pinguis dicitur expectatiua.*
4 *Regula quæ debent seruari mediantibus expectatiuis, etiã habent locum in mandatis de prouidendo.*
5 *Regula quæ in desuetudinem semel abiere, amplius reuiuiscere non possunt.*
6 *Rota Romana per obseruationem obtinet, vt non nisi expeditis literis habens mandatum de prouidendo, beneficij possessionem acceptare possit.*

DECISIO LIX.

1 IN vna Barchinonen. Prioratus Virginum corã Mohedano fuit dictum, quòd licèt de mense Aprilis, 1545. fuissent concessæ expectatiuæ, & de mense Augusti eiusdem anni concessum mandatum de prouidendo D. Hieronymo de Niza, potuit acceptare euã ante expeditionem literarum gratiæ suæ, non obstante regula, quæ habet, quòd vigore gratiæ expectatiuæ, seu specialis resignationis, possit acceptare, literis non expeditis, quia regula illa cum alijs propter expectatiuas facta non habet locum, nec effectum aliquem ante fulminationem processus super gratijs expectatiuis, quæ non fuit facta, nisi anno sequenti, videlicet 1546. 4. Februarij. Et hoc adducebatur in argumentũ, quod Papa, ex quo per literas expectatiuarum tollitur, nõ erat intentionis suæ, quòd intelligeretur sublata, nisi fulminatis processibus super gratijs expectatiuis, quasi illæ clausulæ non sortiantur effectum antea. Vnde, si ante effectum non sortiantur, quin imò habens mandatum de prouidendo possit acceptare literis non confectis, cum nulla alia lege prohibeatur;
2 immo † ex sola signatura supplicationis gratia dicatur perfecta. Castel. dec. 8. de restitutio. spoliat. Et quia dicebatur, quòd regulæ nouæ expectatiuarum concessarum, de anno 1545. non obessent per rationem prædictam, tamen regulæ primarum expectatiuarum con-
3 cessarum per Paulum obstabant, quia † mandatum de
4 prouidendo dicitur pinguis expectatiua. Ideò † regulæ, quæ debent seruari mediantibus expectatiuis, habent etiam locum in mandatis de prouidendo, quo statim concesso regula illa de non acceptando, nisi expeditis literis in tractat. tamen fuit dictum, etiam illas non obstare, quia cum fuerint factæ propter expectatiuas generaliter concessas, & illis durantibus,

debet

debet obseruari, vt dicitur in illarum proœmio regulatum statim, quòd expectatiuæ generales fuerunt reuocatæ, tamen illæ regulæ amiserunt vigorem, vt licet postmodum aliquæ speciales reseruationes, vel pingues expectatiuæ concedant, tamen ex dispositione iuris communis, valet acceptatio literis non expedi-
5 tis, quia † regulæ illæ, quæ semel desierunt esse in obseruantia, non possunt reuiuiscere. Et fuit dictum per omnes, vno excepto, licèt Dominus proponens dice-
6 ret, se vidisse † in Rota, semper hoc dictum obseruatum fuisse, quòd habens mandatum de prouidendo, non posset acceptari, nisi literis expeditis, de qua obseruatione alij non meminerunt, & quia materia est exemplaris, fortassis super hoc etiam dubitabatur.

FABII.

Qui filij sint legitimi. In causa Anayna Castri.

SVMMARIA.

1 *Dispositio iuris ciuilis, qua statutum est, filios per subsequens matrimonium legitimari cõfectis dotalibus instrumentis, multis existentibus filijs legitimis, & naturalibus, locum non habet.*

2 *Legitimatio filiorum, si secundum iura Canonica fiat, non requiruntur dotalia instrumenta.*

DECISIO LX.

1 IN causa Anayna Castri Scurcale fuit dictum per omnes, & tentum, quod dispositio iuris ciuilis habens, quòd filij per subsequens matrimonium non legitimentur, nisi confectis dotalibus instrumentis, non habeat locum, quando multi filij legitimi sunt. §. si verò. Authen. quibus mo. nat. effic. legit. Bart. per illum text. in l. si mulier, C. de donat. ante nuptias, Ang. in l. contractus. ff. de pignor. Ias. cons. 168. col. 3. vers. 6. not. 4. vol.... Hippol. sing. suo 5. Paris. cons. 13. nu. 49. vol. 2. Firmata etiam fuit alia conclusio, tanquam magis cõmunis, quod licèt Angel. cons. 29. in §. sed etiam aliud. Auth. quib. mod. natu. effic. leg. quem sequitur Hippol. in cautela 250. Curt. iun. cons. 136. nu. 10. Soc. iun. cons. 52. vol. 1. Ruin. consil. 211. videatur velle, quòd
2 † in legitimatione filiorum seruatur ius canonicum, & propterea dotalia instrumenta non requiruntur, vt dicit Ang. per prælegata, contra etiam in terris Imperij, tamen quo ad successorem seruatur ius ciuile, per ea, quæ latissimè in informationibus dicuntur. Et cum de nouo in sequenti audientia dubitatum fuisset, super veritate primæ, omnes conclusiuè, nemine discrepante, contra fuerunt, & firmarunt.

PVTEI.

De Iudicijs Messanensis Baroniæ.

SVMMARIVM.

1 *Innocentiana constitutionis vigore etiam in qualibet parte iudicij iuramentum perhorrescentia præstari possit, habet locum in eo, vt procedatur in curia, non in partibus a curia longè remotis.*

DECISIO LXI.

1 COram Puteo in vna Messanen. Baronię fuit dictũ, † quòd licèt per Innocentiam iuramentum perhorrescentiæ possit præstari in quacunque parte iudicij, hoc tamen habet locum, quantum ad hoc, vt possit procedi in curia, non autem quantum ad hoc, vt retro acta in partibus essent nulla, præstito iuramento.

MOHEDANI.

De Sponsalibus Parmensis Bonorum.

SVMMARIVM.

1 *Consilium Socini 36. primo volumine, concludens plura copulatiua requiri debere ad probationem faciẽdam, de præsumpto in causa matrimoniali, & legitimitatis a Curia Rotali est improbatum.*

DECISIO LXII.

1 COram Mohedano in causa Parmen. Bonorũ Casalibus fuit dictum, quòd † consilium Soc. 36. primo vol. concludendo plura copulatiua requiri ad probandum præsumptum non esse tenendum, dum volebat requiri mutuum tractatum per decem annos, quia Doctores communiter in c. illud. de præsumpt. si benè numerentur & ponderentur, teneant contrarium, & omnia ibi requisita non requirunt, maximè in casu, de quo agebatur, vbi principaliter non quærebatur de matrimonio, sed de legitimitate filiorum, vt latè prosequitur Paris. cons. 57. nu. 45. & 46. vol. 4. ibi respondet omnibus adductis per Socin.

MOHEDANI.

De acceptatione Barchinonen. Prioratus.

SVMMARIA.

1 *Mandato de prouidendo concesso, an beneficium acceptari possit literis non expeditis.*

2 *Processibus nondum fulminatis regula expectatiua locum non habent.*

3 *Regula octo mensium tollitur per regulas expectatiuarũ, stante prius eo, quod fulminati sint processus.*

4 *Expectatiuæ si suo effectu destituantur, sic & regula propter expectatiuas suis viribus priuantur.*

5 *Regulæ Pauli Tertij Pontif. concessæ pro expectatiuis, non solùm de ipsis loquuntur expectatiuis, sed etiam de aliis particularibus reseruationibus, quemadmodũ sunt mandata de prouidendo, quæ etiam pingues expectatiuæ dicuntur.*

6 *Et id quomodo sit latius, & de quibus expectatiuis intelligendum.*

DECISIO LXIII.

1 COram eodẽ in causa Barchinonen. Prioratus virginum inter Bernardinum della Croce, & Hieronymum de Esse, fuit dictum, † quod Hieronymus cõcesso sibi mandato de prouidendo, potuit acceptare Prioratum, literis non expeditis, quia ex sola supplicatione sine literis gratia est perfecta. Et licèt daretur de non acceptando, literis non expeditis, tamen dicebatur, regulam illam non habere locum, nisi durantibus expectatiuis, cum inter literas expectatiuarum fit posita, quæ durantibus expectatiuis durat, & non vltra: ex proœmio illarum regularum patet. Et licèt diceretur, quòd ante mandatum de prouidendo expectatiuę erant concessæ, & publicatæ regulæ, tamen dicebatur,
2 & ita fuit tentum, † quòd ex quo processus non erant fulminati, regulæ illæ nullius momenti erant, cum nec expectantes illi interim possint acceptare. Et propterea ex parte Papæ venit Datarius ad nos congregatos,
3 & dixit, † quòd dum regula octo mẽsium tollitur per regulas expectatiuarum, non erat mentis Papæ, quòd tolleretur, nisi fulminatis processibus. Quod ratione
4 alia non potuit esse, † quam quia sicut expectatiuæ effectum non habebant, ita nec regulę, propter expectatiuas editæ. Sed in hoc casu dicebatur, quòd saltẽ †
5 regula edita pro anno Pauli Tertij, qui iterum concesserat expectatiuas, obstabat, quia regula illa loquitur nedũ in expectatiuis, sed etiam de particularibus reseruationib. quæ particulares reseruationes, prout sunt mandata de prouidendo, dicebantur pingues expectatiuæ. Sed adhuc Domini dixerũt, nec illas aliquid obstare, cùm essent promulgatæ reuocatis expectatiuis,
6 † & dum loquebantur de reseruationibus particularibus concessis, debebant intelligi de his, quæ durantibus expectatiuis conceduntur, prout solet fieri communiter, quia per aliquot dies, quibus durauerũt expectatiuæ, soleat summus Pontifex concedere mandata de prouidendo, prout nunc cœpit facere durantib. expectatiuis. Et ideò 20. Maij, fuit tertio firmata ista conclusio subtiliter informante Castello.

PVTEI.

De Iure patronatus Bononiensis Paroch.

SVMMARIA.

1 *Ius patronatus ex dotatione, vel fundatione in beneficialibus an ortum præsupponatur.*
2 *Dictio forsan quam vim habeat, & an eliſa generalitate inducat quid ſpecificum magis, & expreſſum.*
3 *Illa verba fortè de iure patronatus augmentatiuè, non reſtrictiuè hoc caſu poſita dignoſcuntur.*

DECISIO LXIIII.

PVteo proponente in vna Bonon. Sancti Thomæ de Brauia fuit dictum, quòd Nicolaus Vergilij, qui
1 dixerat, Papæ † beneficium eſſe de iure patronatus forſan laicorum, eo quòd confeſſione facta ex diſpoſitione iuris ſequebatur, quod eſſet ex fundatione, vel dotatione: dicebatur confiteri, eſſe de iure patronatus, eo quod ex fundatione, vel dotatione eſſet, per dicta per Caſſad. in deciſ. 4. de prob. & 7. de iure patronatus.
2 Et hoc dicebatur, quòd per illa verba, *forſan de iure patronatus*, videbatur receſſum ab illa confeſſione generali, per magis ſpecificam expreſſionem, ad no. per Iaſ. & gl. in l. quæſitum. §. ſi quis fundum. de fund. inſtruct. tamen dixerunt Domini, quòd illa verba *fortè de iure patronatus*, erant augmentatiuè, non autem reſtrictiuè intelligenda, & ideò genus derogabat ſpeciei in tertio caſu. Eò maximè, quia in caſu iſto non eramus in dubio, ſed magis in claro, quia augmentatiuè erant appoſita illa verba, & de intentione ſatis cõſtabat, quia voluit habere beneficium à Papa, nedum ſi eſſet de iure patronatus ſimpliciter, ſed etiã ex fundatione, & dotatione, etiam illa verba *forſan ex fundatione, & dotatione*, non negabant, beneficium eſſe iuris patronatus, ſed vltra dubitabatur, ne forſan ex fundatione vel dotatione eſſet.

PVTEI.

De Procuratoribus Placentina Bonorum.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum generale datum ad omnes, & ſingulas cauſas, non præteritas modo, & præſentes complectitur, ſed ad futuras etiam protendi dignoſcitur.*

DECISIO LXV.

IN cauſa Placentin. Bonorum de Pallauicinis, coram
1 Puteo fuit concluſum, † quòd mandatum generale ad omnes, & ſingulas cauſas comprehendebat etiã futuras, licèt conſtituens tunc cauſas haberet, per dec. Rotæ 418. in nouis, quæ diſtinctè loquitur. Et ita eſt communis opinio, vt atteſtabatur Alex. in additio. ad Bart. in l. damno infecto. §. ſi is qui. in verbo, futuras cauſas. ff. de damno infecto. Et licèt Alex. ibi videatur diſtinguere, non tamen diſtinguit communem opinionem, ſed dicit poſito, quod opinio Bart. quæ contrariatur communi opinioni eſſet vera, ita diſtinguenda eſſet. Artiçulabatur etiam Mil. in reper. in verbo, procurator generalis conſtitutus. Et licèt Rota, in deciſ. 19. videatur diſtinguere, tamen dixerunt Domini eorum dicta intelligenda quantum ad hoc, vt etiam futuras poſſet complecti.

PROSPERI.

Regula de Annali Murinen. Parochial.

SVMMARIVM.

1 *Regula de annali non ſeruata, vtrum præiudicet parti in cauſa beneficiali, conſulto, quod aſſerta attentata fuerint calumnioſa.*

DECISIO LXVI.

IN vna Murinen. parochia. Saluin. coram Proſpero
1 fuit dictum, quòd † ſi quis non ſeruauerit regulam de annali, puta quòd infra annum, tum ante fuerit, cauſam terminari, ſi hoc fuit culpa aduerſarij, vt puta fuerit in Caſtello, quia commiſerat cauſam attentatorum, licèt potuerit de facili prouidere, tali impedimẽto faciendo prorogari terminum anni, vel obtinendo commiſſionem, quod præfigeretur terminus aduerſario ad docendum, de prætenſis attentatis, tamen ex quo hoc facto aduerſarij veniebat, tenebatur facere iſtas diligentias. Sed eo ſolo à regula excuſabatur, eò maximè in caſu illo, quo compertum fuerat, aſſerta attentata fuiſſe calumnioſa.

FABII.

De Fide inſtrumentorum. Tudertina Bonorum.

SVMMARIVM.

1 *Archiui Bulla inhibens Notarijs non deſcriptis in matricula archiui eiuſdem, conficere inſtrumenta, ſtatuenſque pro falſarijs habendos, non archiuiſtas Notarios inſtrumenta conficientes, non debet intelligi in inſtrumentis à Notario non archiuiſta conſcriptis, graſſante contagio peſtilentiæ.*

DECISIO LXVII.

1 IN vna Tudertin. Bonorũ fuit dictum, q̃ Bulla archiui, quæ vult Notarios non matriculatos in archiuo non poſſe conficere inſtrumenta, imò pro falſarijs poſſe condemnari, non habere locum in Notario non archiuiſta, conficiente inſtrumenta tempore magnæ peſtis, per multa ab informantibus latiſſimè deducta.

PVTEI.

De Teſtibus Parmenſis Bonorum.

SVMMARIVM.

1 *Teſtium qualitates ex legalitate, fideque, & de ueteri depoſitione prouenientes, faciunt eos omni exceptione maiores.*

DECISIO LXVIII.

IN cauſa Parmen. Bonorum de Caſalibus erant, in vltimis audientijs coram Puteo examinati teſtes, q̃ examen in ſecunda coram Mohedano dicebatur nullum, ex multis tamen etiam ſuſtinuerũt illud, quia in vltimis non ſeruare ordinem, eſt ordo: maximè quia
1 illi † teſtes erant examinati, ſuper legitimatione perſonarũ, & erant legales, fide digni, & omni exceptione maiores, & deponebant de re notoria, vel ſaltem veriſſima, quia tunc fuerunt examinati, ſine interrogatorijs partis aduerſæ Caſalium. Dixerunt, quòd ex quo erant præſentes in Curia, quod liceret illos teſtes repetere datis ſuis interrogatorijs.

FABII.

Fallentia Parmenſis Vallium.

SVMMARIVM.

1 *Fallentia Socini qua limitat c. fraternitatis. de teſtibus eſt practicabilis in Curia Romana.*

DECISIO LXIX.

IN cauſa Parmen. Vallium coram Fabio fuit tenta
1 fallentia Soc. 403. alias 498. in tertia fallen. dum limitat c. fraternitatis. de teſtibus, quam opinionem dicit in practica obſeruari. deciſ. Neapol. 216. num. 4. in antiq. Et retulit Dominus Decanus ita fuiſſe aliàs ſeruatum in alia cauſa.

PVTEI.

De Diſpenſationibus Meſſanen. Baroniæ.

SVMMARIA.

1 *Diſpenſatio in cauſa matrimoniali, quãdo habeatur pro ſubreptitia.*
2 *Caſus mixtus vtrum ſub ſimplici contineatur.*
3 *Beneficium Principis latiſſimè eſt interpretandum.*

DECISIO LXX.

IN cauſa Meſſanen. Baroniæ corã Puteo fuit firmata concluſio, de qua per Doctores, in l. 2. in princip. ff. de verb. oblig. maximè per Claud. ibi, colum. 2. verſ. ſed circa quæſt. pertinentem per Abbatem, in §. de adulteris. col. 6. certe ſeruanda, & no. Oldrad. conſ. 297. videlicet, quando ab aliquo petitur diſpenſari, vt poſſit remanere in matrimonio contracto, non obſtante,
1 quòd ſit in ſecundo gradu coniunctus, † quòd ſi repetitur in duplici ſecundo, quòd diſpenſatio eſt ſubreptitia. Et valet, quia diſpenſatio eſt odioſa, nec
2 † caſus mixtus comprehenditur ſub ſimplici: ſecus ſi concedatur alicui puta Epiſcopo, quòd poſſit diſpenſare cũ coniunctis in ſecundo gradu, quia tunc † cũ ſit
3 beneſi-

beneficium Principis, latissimè est interpretandum, quòd possit dispensare cum coniunctis in duplici secundo, etiam quod hoc esset illis concessum respectu certarum personarum, dummodo nō ad petitionem illarum, cum quibus dispensatur. Et hoc est, quod voluit Cald. cons. 2. de consan. & affin.

AVGVSTINI.

De Iudicis Hispalen. Canonicat.

SVMMARIA.

1 *Lite inter duos existēte in causa beneficiali intrueniente tertio ratione sui interesse, per vim commissionis eiusdem, citato tamen actore, vtrum lis etiam existat respectu rei non citati.*

2 *Tertius de interesse suo prætendens licet non sit nominatus in commissione, dicitur tamen esse in lite.*

3 *Tertius iste etiam reo intruso non citato habens ius pro se validum, nō est obstaculo quin res permaneat in lite mota.*

4 *Iudex si admittat tertium petentē se admitti ad causam ratione sui interesse, transfertur ad ipsam litem.*

DECISIO LXXI.

IN causa Hispalen. Canonicatus inter canonicum Canarien. & Ioannem de Brauia coram Domino Antonio Augustino fuit dubitatum, quod † si inter duos sit lis super beneficio, & tertius veniat pro suo interesse vigore eiusdem commissionis, citato tantum actore, an sit lis respectu rei non citati? Et Domini fuerunt varij, dicentib. quibusdam, quod sic per dec. 103. in nou. quæ videtur velle, quod tertio veniente pro interesse suo, secus sit, tanquam si simpliciter sit. Inter actorem & duos reos nulla est lis, nisi de nouo per aliam commissionem detur iurisdictio. Ergo tertius veniens ad causam habet litem cum omnibus: quòd secus est si differentia sit inter duos istos casus: aliis dicentibus, quod illa decis. debebat intelligi videlicet respectu nominationis: Et † licet ille tertius non esset nominatus in cōmissione dicitur tamē in lite esse, quòd tamen non placuit, quod casus iste esset dubitatus, & alium intellectum haberet ista decisio: Dixerunt tamen: quòd cum isto tertio, qui venerat ad causam, & citauerat actorem habentem bonū ius, licet non citasset reum intrusum, tamen ex quo actor cesserat iuri & liti in fauorem intrusi, remanebat lis inter istum, & reum, in quem transiuerat ius actoris litigiosum per citationem tertij, qui venerat ad causam. Et in eadem causa dixerunt, quòd † si quis peteret se admitti ad causam pro suo interesse, & iudex admisit, constito de interesse, licet diceretur, quod ad illud pars non sit citata, quia de interesse non debet constare parte citata, & sic causa cognita. Sed satis est, quod constet quandocunque ex productis, & admissio ad causam facit litem.

FABII.

De Pactis in quadam Placentina.

SVMMARIVM.

3 *Partibus volentibus de contractu inter se celebrato fieri publicum instrumētum sit, vt eo modo adimplete, aut nondum facta scriptura, contractus non habeatur perfectus.*

DECISIO LXXII.

COram me in causa Placentin. satis dixerunt Domini, dictum Pau. de Cast. in l. cum res. col. pen. C. de prob. volentis, † quòd quando partes agūt, quòd de contractu fiat instrumentum, quòd contractus non dicitur perfectus, nisi facta scriptura, quia idem dicit, in l. contractus. col. 4. C. de fide instrumen. quem multi sequuntur, de quibus per Decium cons. 11. colum. 1. versic. 4. comprobatur hoc efficaciter, & in cons. 159. colum. 2. prope finem, vers. 6. præfata commissio. Cuius opinionem dicit communem Ias. in cons. 151. primo volum. §. de viro. intellige, & declara ex dictis per Aret. cons. 170. colum. 3. in fi. versic. in contrarium fortiter facit communis practica. Et quòd ita est communis opinio, vt attestatur Dec. cons. 340. col. 1. ver. & vltimo, Grat. etiam dicit communē cons. 107. col. 1. vers. respondetur. vol. 1. & dictum Castr. reprobat Socin. cons. 22. col. 2. in fi. cum seq. Idem voluit Claud. de Santillo. in l. qui bis idem. & ibi etiam Aret. ff. de verborum oblig. Et sic fuit dictum communem opinionem esse contra Paulum de Castro, qui, vt bene loquatur, debeat intelligi, quòd per partes fit istud, ℣ non valeat, nisi conuentio fiat per scripturam, & dicatur, vt declarat Dec. in l. pactum, quod bona fide, versic. ex quo. C. de pact. Grat. d. consil. 107. colum. 1. volum. 1.

FABII.

Regula de Publican. & eius declaratoria Segobiens. Beneficij.

SVMMARIA.

1 *Regula Pauli III. declaratoria regulæ de publicandis, vt tempora currant à die resignationis, non autem à die præstiti consensus, nō habet locum in resignationibus, in quibus præstatur consensus post obitum resignantis.*

2 *Rationem huius vide num. seq. eo quia nondum præstito consensu resignatio adhuc sit imperfecta.*

3 *Regula hæc cum sit odiosa, & contra dispositionem iuris communis, strictè venit intelligenda.*

DECISIO LXXIII.

IN vna Segobien. Beneficij de Villa Castin. fuit resolutum, † regulam Pauli Tertij declaratoriam regulæ de publican. vt tempora currant à die resignationis, non à die præstiti consensus, non habere locum in resignationibus, in quibus præstatur cōsensus post obitum resignantis, de qua per Cassad. dec. 1. de renunc. tantum in resignationibus, in quibus præstatur consensus viuente resignante, & tunc temporis currunt à die resignationis, non autem à die præstiti consensus. † Et ratio potissima, quia ante præstitum consensum resignatio non est perfecta. Ideo de iure illa regula non debet intelligi, sed de resignatione perfecta. Et cum ex aduerso per prætendentes cōtrarium replicaretur, quòd potuit fieri fraus regulæ, & declarationi, cui Papa in declaratione voluit obuiare, fuit dictum, quod † erat considerandum, quòd regula est odiosa, & contra dispositionem iuris communis, & propterea strictè debet intelligi, & ad literam, pro vt iacebat. Et ita fuit firmatum coram Romano.

PVTEI.

Vt Lite penden. Bononien. location.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata post inhibitionem emanatam vigore commissionis aduocatoriæ, & subreptitiæ, neque habentis iurisdictionem de iure est attentata, & ex stylo Curiæ tenetur, quamuis de iure sperni possit.*

DECISIO LXXIIII.

COram Puteo in causa Bononien. location. fuit cōclusum, ℣ † sententia lata etiam post inhibitionem emanatam vigore commissionis aduocatoriæ, & subreptitiæ, & non habētis iurisdictionem, de iure est attentata, quia de stylo Dominorum tenenda est, licet de iure possit sperni. Et dictum fuit, ℣ clausula *quam & quas* de qua in commissione appellationis, habuit iurisdictionem, etiam ℣ non constet de sententia, & appellatione, vt quotidie practicatur, & fertur sententia, vt in prima, & etiam in audientia sequenti firmata fuit eadem decisio.

MOHEDANI.

De Dolo & Contumacia Ferretin. Parochial.

SVMMARIVM.

1 *Citatus si non personaliter apprehendatur fiāt commissione per citationem, vt ita fieret, ex quo de iure ad residentiam citatus tenetur, valida est citatio etiam forma eiusdem non obseruata.*

DE-

DECISIO LXXV.

IN vna Ferretin. parochialis coram Mohedano fuit citatio facta in parochiali, & cathedrali. Cum ageretur de parochiali erat bona, licet citatus non fuerit
1 personaliter apprehensus, ne constaret † de aliqua diligentia pro eo reperiendo, licet forma citationis videretur, quod deberet perquiri, & ex quo de iure tenetur residere in parochiali, præsumitur, quòd ibi fuerit, & habuerit notitiam citationis.

AVGVSTINI.

De Iudicis Hispalen. Canonicatus.

SVMMARIA.

1 *Admissus ad litem pro suo interesse si producat iura, & tandem decennio supersedeat, an postmodum stante illo beneficio ad ordinarium collatio deuoluatur.*
2 *Lis nisi per sententiam latam extingui potest.*

DECISIO LXXVI.

IN vna Hispalen. Canonicat. & præben. coram Dom. Antonio, & Augustino inter Ioannem de Vrbino, & canonicũ Cananen. post plures informationes fuit
1 conclusum, † quòd si vnus ad litem motam admissus fuisset pro interesse, & produxisset iura sua, & deinde per decennium iam tacuisset, & non prosecutus fuisset, quod si illud ius, quod erat productum, calũniaretur, & ideo habuisset illam pro derelicta, quantum ad hoc, vt ordinarius posset postmodum vacante beneficio illud conferre..... Nec obstat, quod solet dici,
2 † quòd lis non extinguitur, nisi per sententiam, & quod ordinarius non possit conferre, nisi litigiosè. Et sic in casu isto fuit firmata dec. Cassad. 5. vt lit. pend. Sed in casu isto non solum decem anni, sed sexdecim cucurrerunt.

FABII.

De Præsump. & re iud. Bracharen. Parochial.

SVMMARIA.

1 *Declaratoria an relaxari possit aliquando ob non paritionem executorialium.*
2 *Procuratorem constituens, ex verisimili præsupponitur litis notitiam habuisse.*
3 *Notarius si dixerit, talis iurauit dextera sua tactis scripturis, an sufficiat ad probationem facti iuramenti per testes.*
4 *Emphatica vis quæ sit in clausula tactis scripturis.*
5 *Iuramentum vt vim habeat in causa per testes præstandum partis citatio necessario requiritur.*
6 *Sententia sine probationibus prolata de iure nulla censetur, iniusta, & neutiquam executioni mandanda.*
7 *Aduersa partis de calumnia si constet, qua litem fauoribus protelauit longo temporis tractu contra partem ob inopiam imbecillem declaratoria relaxatio fieri potest, vt in hoc casu.*
8 *Iudex non raro aliis rationibus, quam testium dictis ad litem decidendam moueri potest.*

DECISIO LXXVII.

IN causa Bracharen. Parochialis Sancti Saluatoris
1 de Beltrandis dubitabatur, † *vtrum declaratoria esset relaxanda?* Nam declarauerant monales ob non paritionem executorialium.... Dicebatur, quòd causa, quare erant executoriales decretæ, erat nulla, & iniusta, & ideo nullitas causabat, vt ex defectu mandati, ꝙ erat conditionale, si causa ad curiam legitimè citato eo, in casu, in quo de iure deberent citari ad effectum, vt possent procuratorem constituere, & de citatione aliqua non apparebat. Fuit tamen visum Dominis, ꝙ
2 ex quo monales constituerant † procuratorem, verisimiliter habuerant notitiam de lite, quia erant decretæ executoriales ad partes, quæ erant executæ citatis partibus & post intimationem executorialium post multos menses procurator iste venerat ad causam, ꝙ iste verisimiliter instruxerat, qui per multos annos sustinuerat causam, & adhuc sustinebat. Sententia poterat sustineri, nec esset nulla, supra ex multis deducebatur, quæ ad duo testring-bantur: Primò, quia testes examinati ad probandum intentionem illius, qui impetrauerat sententiam non iurauerant. Nam
3 de iure non apparebat, nisi per † attestationem Notarij dicentis, talis iurauit dextera sua tactis scripturis, quod videbatur maiori parte non sufficere, ad not. in l. sciendum. ff. de verb. sign. licet aliqui tenerent con-
4 trarium, † quia Notarius dicebat tactis scripturis. Itẽ
5 & fortius, quòd pars † non erat citata ad videndum iurare testes. Et licet nuncius bis fuisset admonitus, & dedisset copiam citationis protonotario, vt ostenderet abbatissæ, nec abbatissa permisisse se recitare, tamen dixerunt, quòd non sustinebatur. Vnde sententia ista
6 tanquam † sine probationibus lata esset iniusta, & propterea non exequenda. Quia tamen in Rota ista causa, quæ per 14. annos forte durauerat, apparebat
7 † de calumnia monialium, quæ per tot annos magnis fauoribus protelauerunt litem istam contra pauperẽ hominem, mandarunt mihi, quòd relaxarem declaratoriam, & si procurator monialium in cõtinenti ostẽderet de bono iure monialium, ex quo sententia transiuerat in iudicatum per multos annos antea, nec con-
8 stiterat per prædicta de iniquitate sentẽtiæ, quod † iudex potuit esse motus alijs rationibus, quàm dictis testium.

FABII.

De Restit. in integ. Hispalen. Canon.

SVMMARIA.

1 *Offerens fructuum perceptorum cessionem, & omnium suorum beneficiorum, reseruato tamen ne egeat, & parere rei iudicatæ tribus sententijs antea condemnatus, an debeat vigore c. peruenit. in integrum restitui.*
2 *Rei iudicatæ parendo condemnatus ad aliqualem restit. admittitur habito respectu personæ, & loci.*

DECISIO LXXVIII.

IN causa Hispalen. canonicatus, & Sancti Saluatoris dubitaueram, an condemnatus per tres sententias, qui peterat in integrum restitui, deberet admitti
1 ad beneficium vigore c. peruenit. propter expensas, & fructus, cum paruisset rei iudicatæ quo ad possessionem, & offerret cedere fructus omnium beneficiorum suorum, & reseruato sibi ne egeret. Pars aduersa reclamabat, & nolebat eum admitti, ex quo non erat probatum, condemnatum esse pauperem, & pro pauperibus dispensatio illius capituli videbatur facta: Ta-
2 men † dixerunt, quod deberem illum admittere, parito rei iudicatæ, quantum in eo erat, & cessis fructibus omnium bonorum, & voluerunt, quòd per dicta petendo beneficium dicti c. peruenit, reseruarentur triginta aurei, licet pars multo plus peteret propter conditionem personæ petentis, & locum, in quo erat, in qua victus erat valde carus.

FABII.

De Restit. spol. Conimbricen. Cantoriæ.

SVMMARIA.

1 *Possessio non capta Capitulariter a parte, an restituibilis sit.*
2 *Instrumento possessionis si fuerit probatum Decanũ vnà cum septem canonicis ingressum domum Capitularem celebrato Capitulo, tamen ob id non obtinetur de iure possessio.*
3 *Et quid in huiusmodi casibus valeat longo vsu obseruata consuetudo.*
4 *Iure spoliati existente legitimo, & valido, sententia in eius fauorem deciforia proferenda est contra partem spoliantem.*

DECISIO LXXIX.

IN causa Conimbricen. Cantoriæ fuit dubitatum,
1 *vtrũ possessio Francisci sit restituibilis?* Dubiũ faciebat, quia possessio nõ erat Capitulariter capta, ad dec. Cassa. 8. de can. pos. & propt. & 17. de rest. spol. in no-

licet

2 † licèt Decanus cum ſeptem canonicis ingreſſus fuiſſet in domum Capitularem, & Capitulum faciebat, vt docebat inſtrumentum poſſeſſionis, tamen dixerunt Domini, quod poſſeſſio de vigore iuris nõ erat reſtituenda, quia Capitularis non erat, quia in inſtrumento nullum verbum erat, ex quo cõſtaret, quòd Capitulariter votata fuiſſet; Quia tamen per vnum teſtem probaretur conſuetudo † in illa Eccleſia, quòd daretur poſſeſſio ſine cõuocatione Capituli, & φ illi, qui reperiebantur in loco congregati ad diuina, ingreſſi locum Capituli, dabant poſſeſſionem, & alij etiam probabant in Regno Portugalliæ, in quibus conſuetudo eadem conſeruabatur. Item quia in proceſſu multa erant per Capitulum facta, in quibus nunquã dicebatur, quòd canonici erant Capitulariter congregati, nec vocati: Itẽ quia dies qua poſſeſſio erat tradita, erat dies Capitularis, licèt hora videretur minus tempeſtiua, dixerũt,
3 quòd deberem videre, † an ius ſpoliati eſſet bonum, & ſpoliatus aliquod ius haberet, quo completo deberem dare ſententiã in ſpolio, quòd agebatur pro ſpoliato habente bonum ius.

F A B I I.

De Teſtibus, & exceptionibus Dertuſenſ. Sacriſtiæ.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtibus ſimpliciter deponentibus de auditu concurrente voce, & fama publica, habitum a parte litigante duellum, an fides ſit adhibenda.*

DECISIO LXXX.

IN vna cauſa Dertuſen. Sacriſtiæ fuit dubitatũ, præ-
1 ſuppoſito, quod † teſtes ſimpliciter deponunt audiuiſſe à Ioanne de Miglia, eundem pugnaſſe in duello, & quinque alij deponebant de publica voce, & fama ſuper eodẽ facto, *vtrum probẽt Ioannem de Miglia certaſſe in duello?* Latiſſimè fuit informatũ per Aduocatos Hieronymum Caſtello, & Alphonſum Balaſci pro negatiua Aragoniam, & Gabrielem. Et quia cauſa agebatur inter Auguſtinum Oliuier, & Guglielmum, poſſeſſor dabat de iure tertij, id eſt, prædicti Ioannis de Miglia, & opponebatur per Caſſad. φ Ioannes de Miglia erat incapax, quia pugnauerat in duello. Fuit per omnes concluſum, quòd ex quo dicebatur de iure tertij, ius illud debebat eſſe clarum, & mitidum, per not. per Bar. & alios in l. 2. ff. de excep. rei iud. per Sarnen. in regula de non iudican. iuxta formam ſupplicationis, q. 1. col. 4. poſt prin. & in regula de publican. q. 7. col. 2. Vnde probatio ſufficiens erat, quantum ad offuſcandum ius tertij, ſententijs pro maiori parte, quòd probatio ad alium effectum plena non eſſet ex adductis in informationibus. Tamen ſuper hoc non fuerat informatum pro parte D. Oliuierij, qui informauerat ſuper dubio ſimpliciter. Ideò pro audientia ſequenti dedit dubium 189. vbi per confeſſionem extraiudicialem non probatur delictum, quantum ad effectũ pœnæ ordinarium, &c. quo ad priuationem beneficij, licèt aliud ſit quo ad alios effectus.

F A B I I.

Super eadem Dertuſenſis Sacriſtiæ.

S V M M A R I A.

1 *Teſtes deponẽtes de duello alicuius, vtrum probent quantum ad offuſcationis effectum iuris tertij affirmatiuè.*
2 *Probans non tamen perfectè non poteſt ius tertij alterius obfuſcare.*
3 *Et quomodo hæc procedant, nu. ſeq.*
4 *Habilitates probata per teſtes de auditu, & reputatiuè, licèt plenè non ſint, probant tamen inhabilitate aliquando.*

DECISIO LXXXI.

IN eadem cauſa Dertuſenſ. Sacriſtiæ fuit dubitatũ,
1 † vtrũm teſtes deponentes ſuper duello Ioannis de Miglia probent, quantum ad effectum offuſcandi ius tertij, de quo dictum eſt. Et fuit per omnes dictum, φ ſic, prout in præcedenti dubio dixerunt. Nec obſtabant adducta in contrariũ, in quib. videbatur probari, φ ille, † qui non perfectè probat, non offuſcat ius alterius, Dec. conſ. 37. viſo textu. col. fin. verſ. igitur probatio partis aduerſæ in tertio volumine, cum multis alijs. Quæ tunc allegabantur, quia tunc fuit dictum,
2 φ † omnia procedant, quando probatio cõtraria fuiſ-
3 ſet plena, quod non erat in caſu, quia † probat habilitates Ioannis de Miglia ſolùm per teſtes de auditu de reputatione, quæ probationes licèt non ſint plenæ, ſolent tamen admitti in probandis habilitatib. & quia probatio ſuper habilitate Ioannis de Miglia erat generalis, hæc autem duelli erat particularis, in quib. terminis non loquebatur conſilium Soc. nec alia allegata in contrarium, ſed non erant probationes ſimiles.

F A B I I.

De Priuileg. Toletan. Canonicat. & Præben.

S V M M A R I V M.

1 *In adiutoria cum ſpe futuræ ſucceſſionis, an ſit neceſſe indultis derogare.*

DECISIO LXXXII.

IN cauſa Toletan. Canonicatus, & præben. fuit du-
1 bitatum, † *vtrum in adiutoria cum futura ſucceſſione eſſet neceſſarium derogare indultis Cardin. Toletan.* Quatuor ex ſeptem dominis fuerunt in Rota pro hac parte, alij tres erant in contraria opinione, & quia etiam eſt exemplaris, & non caret difficultate, propoſui iterum ſuper eiſdem.

F A B I I.

De Proba. Teſtib. & fide inſtrumenti Bruxen. Benefic.

S V M M A R I A.

1 *Proceſſus ſi in eo deficiat ſolemnitas citationum, an ſit de iure nullus, & an vnica citatio in ipſius principio facta ſit ſufficiens, quod ſic.*
2 *Idque ratione ſtyli in loco obſeruari ſoliti, in quo agitatus fuit proceſſus. nu. ſeq.*

DECISIO LXXXIII.

IN cauſa Bruxẽ. Beneficij de Latero pro paupere cle-
1 rico in cauſa erat † proceſſus de partibus, qui dicebatur eſſe nullus defectu citationis. Nam non apparebat, niſi vnica citatio in principio proceſſus, & præ-
2 ſupponebatur illam citationem ſufficere, quia † erat de ſtylo in Diœceſi Bruxen. Fuit dictum quòd ſi producerentur teſtes examinati in aliqua cauſa probantes talem ſtylum in eadem Diœceſi Bruxen. quòd illa probatio ſufficeret, licèt inter alios facta.

F A B I I.

De Priuileg. & Indultis.

S V M M A R I A.

1 *In coadiutorijs, vt ſupra deciſ. 81. ratione ſpei futuræ ſucceſſionis derogatio indulti eſt neceſſaria.*
2 *Rota differentiam ponit inter concordata emanata ad publicam vtilitatem, & indulta, quæ priuatorum commodis accommodantur.*

DECISIO LXXXIV.

IN cauſa Tolet. coadiutoriæ dubitatum iterum pro-
1 ut ſuperius, † *an in coadiutorijs requiretur derogatio indulti?* Et fuit dictum, quòd alias coram Domino Ioanne Paulo fuit deciſum, quòd ſic, de anno 44. menſe Februarij in vna Toletan. Archipresbyteratus de Madrid. oſtendent Domino Mohedano deciſ. ſcriptam à tergo informationis, in qua dicebatur, ita fuiſſe deciſum nemine diſcrepante. Sed Puteus referebat de eodem anno tertia Martij Rotam indicaſſe in hãc partem, pro qua etiam concluſit hodie coram me, & vltra deciſ. Caſſad. vnicam de pactis, quæ allegabatur, & quartam de priuil. vbi arguit de cõcordatis ad indulta. Et ideò ſicuti concordata comprehendunt coadiutorias, licèt non regreſſus, in dicta deciſ. vnica, ita & in indultis eſſe debebat. Fuit dictum, quòd pro parte iſta fuerebat, quod in indultis continebãtur

benefi-

beneficia resignata, & ideo cum coadiutoria non sit propria resignatio, etiam quòd sit de consensu, indultum illud capiebat, nisi illud derogaretur. Et ita fuit conclusum primis tribus existentibus in contraria opi
2 nione, † quia magna erat differentia inter concordata emanata ad publicam vtilitatem, & indulta, quæ vtilitatem priuatam respiciebant.

FABII.

Regula, quod dispensatio non suffragetur Columbrien. Canonicat. & Præben.

SVMMARIA.

1 *Dispensatione obtenta vigere supplicis libelli non necessario requiritur expeditio literarum dispensationem comprobantium, vbi alioquin liquet de dispensatione.*

2 *Regula qua tenetur, dispensationes non suffragari literis eiusdem non expeditis, non semper locum dicitur habere, & decis. Cassad.*

DECISIO LXXXV.

1 IN causa Columbrien. Canonicatus & Præben. & Cantoriæ dubitaui, *an † in dispensatione Francisci de qua constat per supplicationem, sufficiat de casu, de quo agitur?* Et fuit dictum, quòd sufficiebat, nec tenebatur expedire literas dispensationis. Nam ex quo in eadem supplicatione erat sibi reseruata pensio, & regressus, super quibus erant expeditæ literæ, satis erat, quòd de dispensatione constaret per supplicationem, nec ha-
2 bebat locum † regula, quia dispensationes non suffragantur literis non expeditis, & decisio Cassad. 35. super regulis Cancellariæ.

FABII.

De Exception. in vna Mantuana Dotis, & Legatorum.

SVMMARIA.

1 *Hæredibus mariti vtrum exceptio adulterij commissi ab vxore competat ad id, vt dotem non restituere teneantur hæredibus vxoris dotem repetentibus.*

2 *Et quid si hæredes fuerint ignorantes de commisso adulterio, num. seq.*

DECISIO LXXXVI.

1 IN causa Mantuana dotis, & legatorum, fuit dubitatum, *vtrum hæredibus † mariti competat exceptio adulterij ad eutandum restitutionem dotis contra hæredes vxoris repetentibus dotem?* Præsupposito, quòd contra vxorem nihil dictum fuerit: nam hic maritus, qui præmortuus erat vxori, quem ignarum adulterij præsupponebamus, nihil dixerat cõtra vxorẽ, & hæredes eius. Mortua autem vxore hæredes eius ab hæredibus mariti, imò ab hæredibus hæredum dotem repetebãt, qui opponebant de adulterio. Et quia fuit dictũ, quod poterant etiam agere contra vxorem viuentem, quæ fortassis poterat se defendere, nihil tamen dixerant. Alber. in l. consensũ, vol. 2. verſic. idem quæritur. C. de repudijs. Et licet in contrarium allegaretur Alexan. in l. rei iudicatæ. §. hæredi. in fine. ff. solut. matri. Tamen nihil efficit, quia loquitur in casu, in quo hæredes mariti agebant, seu opponebant contra vxorem. Præterea
2 Aret. † loquebatur in hæredibus ignorantibus, Hic autem hæredes saltem præsumptiuè viuente vxore sciuerant adulterium, quia ipsi articulauerant, & erat probatum fuisse famam publicam de adulterio. Vnde ita præsupponebatur, per not. per Bart. in l. is potest. columna duodecima. ff. de acquir. hæred. cum simil. multis. Et ita maior pars Dominorum firmauit.

FABII.

De Iud. & Except. Dertusen. Sacristiæ.

SVMMARIA.

1 *Gratia partis, an possit canonizari contra intrusum tertio intercedente, qui ius melius habet, & admisso pro suo interesse.*

2 *Sententia lata contra intrusum superueniente iure partis tertiæ probatorio effectualiter ad fauorem illius, etiam alia sententia ferri potest, non obstante prima, aut ali quod impedimentum adferente.*

DECISIO LXXXVII.

1 IN causa Dertusen. Sacristiæ fuit dubitatum, † vtrũ gratia Guielmi posset canonizari cõtra intrusum, qui ius melius habebat, non obstante, ꝙ Ioannes dei Miglia venerat ad causã, & fuerat admissus pro interesse, & ius suum produceret. Ius enim Ioannis de Miglia erat melius iure Guielmi, & probatis habilitatibus Ioanni ius veniret canonizandum, tamen Domini dixerunt pro maiori parte, quòd poterat fieri, quòd
2 † sententia contra intrusum, etiam quod postquam erat bene iustificatum ius, quòd tunc poterit etiam ferri sententia pro Ioanne, qui ista sententia contra intrusum lata nihil nocebat.

FABII.

Priuilegij Toletan. Canonic. & Præben.

SVMMARIA.

1 *Nominis in specie, vel individuo habentis indultum ex concessione Sũm. Pont. si in supplici porrecto libello nõ fiat mentio, an per id sufficienter indulto derogetur.*

2 *Bulla Summi Pontificis, an successorum suorum in præiudicium quippiã statuere possit, ita vt eorum facta comprehendat.*

3 *Formaliter constitutum an æquipollenter expediri possit.*

4 *Clausulæ, non obstante, & quorum tenore, ita sunt potentes, vt illorum vigore alijs constitutionibus derogari possit.*

DECISIO LXXXVIII.

1 IN causa Toletan. Canonicatus, & præben. fuit dubitatum, vtrum sit † sufficienter derogatum indulto Cardinalis, stante Bulla Leonis, ex quo in supplicatione, non est mentio nominis individua, nec tituli Cardinalis, quia dicebatur non obstante priuileg. & indultis Archiepiscopo Toletano, etiam Cardinalatus honore fungen. & sic nominis proprij, ac tituli non fiebat mẽtio, expediuerat etiam Bullam perinde valere, ac in ea qua individua nominum fiebat mentio. Sed dicebatur non sufficere, ex quo in supplicatione non erat facta de illis mentio, & Leonina requirebat in supplicatione de his mentionem fieri, quo casu repetiretur aliàs in literis. Et quia hoc dubium habebat in se aliud,
2 videlicet, † *an Bulla Leonis respiceret*, & comprehenderet facta successorum Pontificum, & eorũ tempora, super quo latissimè aduocati informarunt, qui pro maiori parte inclinabant, ꝙ ad successores non extenderentur. Nam verba Bullæ semper loquuntur in prima persona, & etiam Pontificis loquentis hoc demonstrat, licet primus, qui erat Do. Fabius, & vltimus, qui erat D. Reomanus, sentirent contrariũ. Ex alio tamen capite fuerunt, ꝙ esset bene derogatum, quia licet nominis, & tituli non esset facta mentio, tamen expressio erat talis, quæ sufficiebat, cum solutione ad dubium individuum poterat referri, l. 2. de liber. & posth. &
3 ibi not. per Doct. Et licet diceretur esse † datum pro forma, & non posse adimpleri per æquipollens, tamen ex quo erat satisfactum menti Pontificis, qui volebat illum excludere, ne sub generalitate, quæ sunt speciali nota digna concluderentur, & modum referret obseruatio formæ, dicebant illud sufficere, allegabant notata per Moder. in §. & quid si tantum. & Paul. Castr. in l. vniuersa. C. de precib. Imperat. offeren. Et eo maximè, † quia clausulæ *non obstante* erant ita prægnantes
4 cum clausula *quorum tenore*, quòd potuisset vigore illarum derogari expressè constitutioni Leoninæ. Et ita postea intelligitur legis actione fuisse Bullam expeditam cum derogatione partis contradicentis.

FABII.

De Præsumpt. Columbrien. Cantoriæ.

SVMMARIA.

1 *Regressus partis, præsupposito, quod non constet de formalitate*

litate consensus iudicialis, an validus habeatur.

1 *Bulla Adriani Sexti omnes regressus in beneficialibus, praeterquam ex causa boni iuris emanatos effectualiter revocauit.*

3 *Leo Decimus item omnes voluit regressus revocatos, qui non ex causa onerosa originem traxissent.*

4 *Acceptans cessionem, & reservationi consentiens pensionis notorio existente isto consensu, praesumitur pariter regressui consensum attribuisse, & accessui, cum videatur cessionem reliquis omnibus qualitatibus concurrentibus acceptasse.*

5 *Iuris boni scientia, etiam ex non existente Capitulari, restitutionem parit in possessionem, qua quis spoliatus erat.*

DECISIO LXXXIX.

1 IN causa Columbrien. Cantoriæ dubitaui, † *an regressus Francisci, licèt non constet de consensu formali iudiciali, cui prouideretur, sit validus ad effectum, de quo agitur?* Ioannes resignauerat in Didacum de Senzar, & Didacus in Ludouicum: qui Franciscus etiam habens impetrationem certo modo seruauerat iusiurand. reseruato sibi regressu, & accessu, de quo dubita-
2 batur, *an valeret propter † Bullam Adriani, qui reuocauerat omnes gratias regressus, praeter quam ex causa boni*
3 *iuris nisi essent de consensu?* † Et Leo etiam, cuius tempore erat regressus huiusmodi concessus, reuocauerat omnes regressus, qui non erant ex causa onerosa si sine consensu. Et quia in eadem supplicatione omnia praedicta erant facta, & Ludouicus erat praesens in curia, fuit dictum, quòd praesumebatur habuisse supplicationem in manibus, & omnia vidisse. Vnde, † sicut acceptauerat cessionem Francisci, & consenserat reseruationi pensionis quinquaginta ducatorum in eius fauorem, de quo consensu constabat, ita sumebatur quòd etiam consensisset regressui, & accessui, quia videbatur acceptasse cessionem cum omnibus alijs qualitatibus, cùm accedens videretur aliàs cessisse, l. fin autem. & ibi Bald. ff. de pact. & l. non est ferendus. cum vulg. Sed eodem die fuit inuentus consensus Ludouici expressus pensioni, & ingressui. Et quia negabatur constare de cessione Francisci, qui erat absens, & in septimo, vt narrabatur, vltra quod fuit etiam extensus consensus eius, expediuerat enim ipse literas regressus, & pensionis, in quibus confitebatur cessisse ius suum Ludouico, quod sibi ex impetratione certo modo compe-
5 tebat. Et ita † resoluta causa, fuit pronunciatum, Franciscum restituendum in possessionem, qua spoliatus erat, licet omnino non esset Capitularis, ex quo constabat de bono iure: quæ est limitatio ad decis. Cassad.

FABII.

De Iudicijs, & alimentis, Romanæ Hæreditatis de Lenis.

SVMMARIVM.

1 *Fratres praedicatores cum alimenta de consuetudine non dent suis confratribus propria negotia tractantibus, an ad sumptus litis conferendos in particulari teneantur? tenuit Rotam affirmatiuam, num. seq.*

DECISIO XC.

1 IN vna Romana Hæreditatis de Lenis dubitaui, præsupposito, ꝙ † religio ordinis fratrum Prædicatorũ non teneatur, nec consueuerit dare alimenta fratribus eiusdem ordinis negotia propria tractantibus, nõ deberentur alimenta fratri Thomæ in causa, de qua agitur, & sumptus litis? Et licèt multa contra fratrẽ Thomam, & facultatem sibi à Generali datam dicerentur, tamen præsupposui omnia habilia, & in iure solum de hoc dubitaui, & omnes dixerunt, quòd sic, amplius decis. 2. de iudic. in antiquior. Bisig. sequitur dec. Neapolit. in antiq. Et ita fuit dictam Rotam pluries decretasse, etiam in prima instantia, non obstante dicto Pauli de Castro, in l. ii instituta. ff. de inoff. testam.

FABII.

De Præsumptio. Barchinonen. Pension.

SVMMARIVM.

1 *Testes si probent aliquem pro clerico reputatum, non est id sufficiens, cum vera probatio sit praferenda illi, quae fit per reputationem.*

DECISIO XCI.

FVit mihi dictum in vna Barchinonen. Pension. ꝙ ex quo post obtentam pẽsionem apparebat, quòd pensionarius fecerat se clericali charactere insigniri, & per eius aduersarium erant productæ literæ cleri-
1 catus, † quòd licèt per testes probaretur, quòd fuerat reputatus pro clerico, quòd illud non sufficiebat, quia vera probatio præstat illi probationi per reputationẽ.

FABII.

De Pactis & Transaction. Mutinensis Hæreditatis.

SVMMARIA.

1 *Alienatione facta contra prohibitionem defuncti testatoris stante pacto de non alienando bona mobilia, vel etiam hypothecando, vtrum id in praeiudicium creditorum fieri possit, qui crediti sui ratione praetendunt hereditatis excussionem.*

2 *Haeredes, pacto de non alienando, nec hypothecando contrauenientes, eo amplius inuari non possunt.*

3 *Alienatione facta contra voluntatem vltimam testantis excidunt haeredes a commodo contractus, nec possunt quod amiserunt, per redemptionem recuperare.*

4 *Censualem demum si quis fecerit, eam haud dubiè facit obligatam.*

5 *Authen. res quae. C. communia de legat. an locum habeat in contractu alienationis ex causa dotali.*

6 *Poena apposita in contractu contrauenienti si infligitur an sit sufficiens, aut praeter conuentionalem etiam legalis veniat infligenda.*

7 *Periurium, vtrum si admittatur in contractib. faciat delinquentem decidere ab omni commodo contractus.*

8 *Poena conuentionalis non facit cessare poenam localem.*

DECISIO XCII.

1 IN causa Romana seu Mutinen. hæreditatis dubitaui, † vtrum creditores Federici excludantur à filijs Bernardini vigore pacti inter Federicũ, & fratres facti, attento, quòd contra prohibitionem patris Bernardinus alienauerat? Nam pactũ erat inter eos, quòd mobilia bona non possunt alienari, nec hypothecari, propter quod hæredes Bernardini, qui etiã erant hæredes Federici haberent expressam hypothecam cum obligatione in forma Cameræ. Sed replicabant creditores, quod ex quo Bernardinus constituerat censum super vna domo alienare, nec hypothecare poterat.

2 Et si † contraueniat pacto, quòd nõ poterat iuuari pacto de non hypothecando in eodem contractu apposito. Sed replicabant hæredes, quod census erat redemptus: quod non admiserunt Domini, tum quia de re-
3 demptione in actis non constabat, † tum quia statim facta alienatione exciderat à commodo contractus, ideò per redemptionem, quòd amiserat, non recuperabat. Dicebat. n. quod licèt censum constituisset, tamen domus penes illum remanserat. Ideò remanere
4 obligatum negari non potest, quòd † cõstituendo censum super domo illam obligasset. Dicebatur etiam, ꝙ Bernardo consenserat Carolus. Ideo cum duo ex trib. alienassent, dicunt non posse fieri sine pœna, per not. per Alexan. in l. duo ex tribus. de re iudic. Sed verba pacti obstabant, cum expressè eius consensus requirebatur. Dicebatur etiam alienatio facta ex causa dotis, quòd, quia non probatum erat, fuit dictum, quòd
5 facta probatione disputaretur, † *an authentica res quae. C. comm. de leg. haberet locum in contractu?* Vltimò dicebatur, quòd quia in parte tota erat dictũ, quòd facta alienatione alienans caderet à commodo rei do-

6 natæ, quia debebat applicari ꝛ nõ alienanti, quod erat appoſita pœna, quia debebat ſufficere, & non duplici pœnâ puniri, & ſic etiam à commodo contractus caderet, contra l. ſanctio legum, cum ibi not. De penſione tamen omnes domini fuerunt in contrarium, quod cum pœna conuentionali appoſita à partibus poterat
7 conuenire pœna legalis l. ſi quis maior. † & propter periurium caderet ab omni commodo contractus. Nã ibi eſt caſus pro iſta dec. Nam dicit tex. quòd reſtituta pœna, quæ pactis probatur inſerta, emolumento cõtractus carere debeat, allegabatur etiã in ſimili, quod no. glo. in l. 2, C. de iure emphy. in verb. compellere,
8 communiter approbata, ex qua habetur, quòd † pœna conuentionalis non facit ceſſare pœnam legalem, ſed concurrunt.

FABII.

De Teſtamen. prohibitione, alienatione, & fideicommiſſ. in cauſa Ianuenſis domus.

SVMMARIA.

1 *Teſtator ſi alienationem prohibeat alicuius domus in hereditate relicta, ea per heredem facta, in cauſa eſt, vt ad proximiores ipſius teſtatoris alienata deuoluatur.*

2 *Maioritas, & proximitas reſpectu teſtantis venit conſideranda, vbi agitur de re a teſtatore relicta contra ſuam vltimam voluntatem, & decretum alienata.*

3 *Teſtator pari effectu dilectionis præſupponitur proſequi grauatum heredem non alienantem, quo heredis heredem, ſimilique modo pari odio alienantem, & heredem cum ſuo etiam herede.*

4 *Feudatarius habens vaſallum alienãtem ipſum feudum directo domino irrequiſito, aut ignorante de conſuetu dine feudo conceſſo priuari poteſt, ſi domini ea id voluntas intereſſerit.*

5 *Feudum cum ex diuiſione vulgata Doctorum aliud ſit antiquum, aliud nouum, ex paterna prouiſione filijs heredibus acquiri poteſt.*

6 *Et hæc differentia ex opinione Auditorum parũ in præſenti caſu relenat, & nu. ſeq.*

DECISIO XCIII.

IN vna Ianuen. domus fuit dubitatum, *an ſtãte prohibitione teſtatoris deberet admitti Ioãnes maior natu inter proximiores teſtatoris, excluſis filijs Hieronymi alienantis, exiſtentibus in pari gradu cum Ioanne?* Nam per teſtatorem erat prohibita alienatio eiuſdem do-
3 mus. Et † caſu, quo alienaretur, veniret in proximiorem, & deſcendentes ipſius teſtatoris, & ſi plures in eodem gradu eſſent, maior haberet domum; iſta erat alienata in quoſdam fratres Io. qui erat maior natu inter proximiores teſtatoris, petebat domum à fratribus, qui replicabant, quod ſibi non competebat, ſed filijs Hieronymi alienantis exiſtentibus in pari gradu cum Ioanne; & maior natu inter illos debebat domũ obtinere, quia poſtquam deuenerat ad Hieronymum Pl. eius lineam, & proximitas debebat reſpectu illius conſiderari, & tanquam proximior deberet attendi: non autem proximior teſtatoris, per no. per Soc. in l. ſi cognati. ff. de reb. dubijs, cuius dictum magis communiter ſequuntur Doctores, quod enumerat Marianus Socin. conſil. 78. col. 9. vol. 1. & hanc communem dicit eſſe Gozad. conſil. 4. col. penult. verſ. aduerte, & Pariſ. conſil. 23. num. 263. in fine, vel Dominus Fabius dicebat communem eſſe in contrarium, & enumerabat Doctores, & allegabatur Laſ. hoc dicens conſi. 150. 4. vol. & deciſ. 146. Tamen omne domini, præſuppoſita etiam prima opinione pro communi in caſu, de
4 quo quæritur, † attendi debere proximitatem, & maioritatem reſpectu teſtatoris, quia conſtabat de voluntate teſtatoris in pluribus locis teſtamenti, quod volebat proximiorem ſuum; non etiam quia prædicta opinio procedit in ſucceſſione, ſecus in probatione alienationis, quia ſi debet res alienata ire ad proximiorem, debet attendi proximitas reſpectu teſtatoris, per not. in l. filius fam. §. dum. nu. 161. verſ. 4. quæritur in fortioribus terminis. Nã ceſſat ratio prædentis cõcluſionis. † Nam qua ratione teſtator præ-
5 dilexit grauatum in eius portione, eadem cenſetur in eius ſucceſſore dilexiſſe. l. cum quis. de condit. & demonſt. Sic & in alienante, ſicut odio habuit illum facientem contra prohibitionem, eodem modo, & eius
4 filios ſicut ꝛ dicimus in alienante feudum irrequiſito Domino, Andreas Siculus, & alij in c. 1. § fin. quæ fuit prima cauſa beneficij amittendi, tradit Curt. iun. in tract. feud. in 5. parte princ. col. 1. Et licèt aduerſarius
5 conaretur ad hoc reſpondere, ꝛ tamen faciendo differentiam inter feudum antiquum, & nouum acquiri-
6 tur ex paterna prouiſione, tamen fuit dictum, ꝛ quod iſta non erat differentia bona, per not. per eundẽ Curt.
7 in loco ſuperius allegato. Et † ſic ex his fuit pronunciatum in hac cauſa in tertia inſtantia. Nam in prima fuerant diſputata multa alia dubia, quæ oriebantur ex illo teſtamento.

FABII.

De Pugnan. in duello in vna Dertuſenſi.

SVMMARIA.

1 *Pugnans in duello vtrum ad Eccleſiaſtica beneficia inhabilis reddatur, decidit Rota in partem affirmatiuam.*

2 *Limitatur, vt intelligi debeat in clerico in ſacris conſtituto.*

3 *Laicus propter duelli certamen cum efficiatur criminoſus, ipſo iure reddatur ad beneficia inhabilis, non obſtante gratia beneficia reſeruante.*

DECISIO XCIV.

IN cauſa Dertuſen. fuit dubitatum præſuppoſito, quod Ioannes de Miglia pugnauerat in duello,
1 ꝛ *vtrum fuerit factus inhabilis ad obtinẽdum beneficia?*
2 Et domini dixerunt pro maiori parte, quod ſic. † quia licèt c. 1. de clerico pugnante in duello. loquatur de clerico, & non eſſet probatum Ioannem eſſe clericum,
3 ꝛ tamen ex quo licet eſſet laicus, propter pugnã erat factus criminoſus, erat ipſo iure inhabilis ad obtinenda beneficia vigore gratiæ ſuæ reſeruantis ſibi beneficia, per not. per Doct. quos refert Felyn. in c. 2. col. 2. verſi. limita etiam omnia prædicta, de reſcriptis.

FABII.

De Iudicijs in vna Toletana.

SVMMARIA.

1 *Partes, vtrum datis articulis contra ſententiam poſſint eandem ſubſcriptionem impedire, aſſerendo ſe velle vlterius audiri.*

2 *Articuli calumnioſè dati vtpote alias propoſiti, & ſuper ipſadem teſtium habita depoſitione per examinationem iudicis ſtante rellitate commiſſionis, an impedire poſſint ſententiæ ſubſcriptionem.*

DECISIO XCV.

IN cauſa Toletan. pronunciaueram die 10. & quia pars dederat articulos contra, quibus non obſtan-
1 tibus pronunciaueram, ꝛ pars conquerebatur, & impediebat ſubſcriptionem ſententiæ, dicens velle vlterius auditi, ego poſui cauſam, *an ſententia eſſet ſubſcri-*
2 *benda?* Et dixerunt domini, quod ex quo ꝛ articuli erant calumnioſè dati, qui iam aliàs etiam dati fuerant, & ſuper his examinati teſtes, cum quibus Rota fuerat reſoluta, & commiſſio etiam fuerat nullius momenti, quia continebat, quòd Bulla perinde valeret, quæ erat producta, remitteretur ad corrigendum arbitrio Auditoris, & ſuper illa Bulla nullum fuerat factum fundamentum, quia ſine illa fuerat reſolutum, quod ex verbis erat ſatisfactum Bullæ: ideo Domini mandarunt, quod ſubſcriberem ſententiam, & ita fuit factum.

FABII.

De Iudicijs Conimbricen. Cantoriæ.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Sententia vbi nulla extiterit, executoriales litera, nullatenus sunt relaxanda.*

2 *Vniuersitas personaliter citata, cum persona non vera, sed ficta sit, vtrum vigore commissionis contra eam possit procedi.*

3 *Quod limitatur ex eo, quòd indefinitè sint verba prolata, num. seq.*

DECISIO XCVI.

QVia in causa Conimbricen. Cantoriæ superiorib. diebus nedum pronunciatum fuit contra Martinum super Cantoria, sed etiam contra vniuersitatem studij illius ciuitatis super canonicatu, & præbend. & Ecclesia Conimbricen. contra quam personaliter citatis fuerat processum per contradictas, sententia in iudicatum transierat, & decretæ erant executoriales in relaxationem executorialium. Procurator Martini dicebat † sententiam nullam, & propterea executoriales
1 non relaxandas: non erat commissa causa, in qua dicebatur Martinum, & Ioannem de Sylua, & forsan alios in executione citationis nominandos turbare forsan, & spoliare. Ideo petebatur causam committi, & verba commissionis ita se habebant, *tam aduersarius dictum Martinum, quàm prædictum Ioannem aduersarium, cæsq; alios prædictos iactatores, molestatores, & inquietatores cuiuscunque dignitatis, status, gradus, & auctoritatis existentes, ac sua communiter, vel diuisim interesse putantes, ac in decreto, vel executione citationis præsentium nominandi vigore.* Dicebatur, † quòd licet esset
2 vniuersitas citata personaliter, tamen non potuerit vigore huius commissionis contra illam procedi, quia verba *omnesque alios, &c.* intelligebantur de persona vera, non autem ficta repræsentata, Domin. in c. illis. §. primo. in fine. de præbend. in 6. vbi etiam Francis. & Fel. de rescript. in 6. † limitat. & ex multis alijs. Tamen
3 Domini dixerunt contrarium, quia verba *omnesque alios, &c.* habebant suam determinationem, videlicet alios productos, quia postmodum dicebatur, *iactatores, molestatoresque, & perturbatores cuiuscunque nominis.* Hæc verba indefinita, & nullo modo restricta cõprehendebant, *dictum illum non debere priuari ob non solutionem pensionis.* Melius instruxerat causam corã me super violatione sequestr. & probauerat, & dederat literas in actis, quibus committebatur mihi, quod constito de violatione sequestri instituerem, in vltima audientia anni præcedentis pronunciaueram, & subscripseram sententiam, vt inter partes concordarem quantum, qui tamen cõcordati fuerunt pacto expresso apposito, quòd nisi Ioannes Baptista adimpleret concordiam, quod deberem subscribere sententiam, qui cum non adimpleuisset, & per duos menses, & vltra conuenta distulisset, in subscriptione sententiæ dubitabam, vtrum deberem subscribere, prout in prima, vel prout in tertia, attentis duobus primis. Et Domini dubitarunt, quia per resolutionem factam corã me duæ primæ veniebant reuocandæ, & tertia prout in prima ferenda ex capitulo violationis sequestri, quæ tamen maxima proteruiæ Ioannis Baptistæ arguebatur ob non solutionem pensionis, & nõ ex obseruatione concordati. Mandarunt, quòd ego deberem subscribere tertiam conformatoriam simpliciter duarũ præcedentium absque aliqua mẽtione violationis sequestri, quia fuerat resolutum illum non esse priuandum, immo excusandũ potius ex benignitate, quàm rigore, quia benignitate vti volebant contra tam benignum.

FABII.

De Foro Competen. Toletan. Pension.

SVMMARIA.

1 *Sequestra cum odiosa sint, frequenter veniunt reuocanda.*

2 *Auditoris Camera Apostolica, vtrum iurisdictio eo vsque protendatur, vt sequestrare possit.*

DECISIO XCVII.

IN vna Toletan. pension. siue pecuniaria instabatur
1 † pro reuocatione sequestri per Auditorem Cameræ appositum, ex quo sequestra sunt odiosa, nec de iure apponenda in his causis. Et † quia Auditor Cameræ
2 nullam habebat iurisdictionem sequestrandi, cum sine cõmissione fuisset. Et ita fuit concluſum, ex quo nulli ipsorum nec creditor, nec debitor erat curialis, quod potuisset facere ad instantiam creditoris & curialis. E licet causæ viderentur succesſę propter eas saltem cum cautione, licet causam viderentur succesſisse, propter eas sustinendas, cautione esset relaxandum, tamen simpliciter fuit dictum, quod relaxaretur.

FABII.

De Probat. & Dispensat. Dertusens. Sacristiæ.

SVMMARIA.

1 *Inhabilitas ad beneficia obtinenda vtrum ex prouocatione ad pugnam oriri possit.*

2 *Confessio per vnius testis depositionem non potest sufficienter probari.*

3 *Fama per vnum deponentem de ea, validè probari non potest, etiam ad semiplenam probationem inducendam in criminalibus, & grauioribus iudicijs.*

4 *Probatio fama publica coadiuuat testem vnum de visu deponentem in facto.*

5 *Criminosus, vt inhabilis ad beneficia reddatur, non simpliciter accipi debet, sed pro eo qui enormi crimine, vt homicidio, & simili est notatus, non pugna per duellum prouocatorium commissa, vt hoc casu.*

6 *Crimen degradatione, aut suspensione dignum non est pugna per duellum commissa.*

7 *Inhabilitas non potest aliquem grauare non inquisitum de crimine, neque condemnatum.*

DECISIO XCVIII.

IN causa Dertus. Sacristiæ dubitaui, *vtrum, ex quo non constat aliter Ioannem de Miglia sponte pugnasse, nisi quod vnus testis dicit, se audiuisse ab ipso, quod prouocauerat aduersarium recusantem, & alius deponit de publica voce, & fama, quòd Ioannes miserat pro aduersario, vt veniret ad pugnandum secum, & factum*
1 † *inhabilem ad obtinendũ beneficia.* Et posito, quòd sic, *an censeatur inhabilitatus per prouisionem sibi factam de Sacristia, dum absoluitur à censuris, & pœnis, &c.* Et fuit dictũ, q̃ non probatur per hoc spõte pugnasse,
2 † quia vnus testis non sufficit ad probandum confessionem. ex not. per Abbatem. c. fin. col. 1. de successio. ab intesta. cum similib. & quia singularis, ad not. per Felin. in c. licet ex quadam. col. 3. cum seq. de testibus.
3 nec coadiuuatur † alio teste probante de fama, ex quo per vnum nec fama valide probaretur, & non faceret semiplenã probationem in criminalib. & grauiorib. iudicijs. Marsilius in l. de minore. §. potest quæri. ff. de quæstionib. Fel. in c. veniens. el 1. col. 4. vers. 3. conclusio. de testib. Et si probata esset † fama publica, posset
4 adiuuare vnum testem deponentem, de visu, ad not. per glos. in d. c. veniens. & in c. 1. de appellat. vbi Dec. in hoc etiam tenuit contrarium, tamen cum ex eo probaretur pugnasse sponte, tamen non esset inhabilis, ex text. in c. 1. de clericis pugnan. in duello. quia loquitur de clerico, & non constat, quòd tempore duelli esset clericus. Quòd si cõstaret, dicebant aliqui, quòd prædicta probatio, licet non esset concludens, sufficeret tamen ad transferendum onus probandi in Ioannem. Cum enim non constet illum clericum, restat, quòd nullibi cautum reperitur laicum effectum
5 inhabilem. Nec obstat prout in illa causa † aliàs dictum fuit, quòd est criminosus, & ideo inhabilis, ex not. per Doct. maximè Felyn. in c. 2. de rescript. post.

Calderinum quem allegat in cons. 2. de præbēd. quia loquitur in criminoso, & homicida, & quia aliàs graue crimen commiserat, & huiusmodi non videtur esse duellum in laico, cum videatur excusari ex communi consuetudine, quia videmus homines generosos, & sui honoris gelosos prouocare iniuriantes. Vnde collatio facta de criminoso inualida est. Fel. in c. dilecta. col. 3. vers. sed potius. tenet partem contrariam, ꝙ exceptio licet loquatur in electione, tamen fundamēta sua respiciūt etiam casum nostrum, vt patet ex dictis per ipsum in d. c. 2. col. 11. vers. cōtrarium firmat. de rescript. Contrariam tamen opinionē tenebat vnus ex Dominis, per ea quæ dicit Soc. iun. in commen. paroch. actio. in titulo de concurren. sub verbo inhabilis, dum distinguit, omnia præsupponendo casum nostrum esse in † secundo crimen, s. dignum suspensione, vel degradatione. Huiusmodi autem non videtur esse duellum. Et sic Domini recesserunt ab eo, quòd sic iam aliàs videbantur concluisse, adducendo, quòd † ex quo Ioannes non erat inquisitus, nec condemnatus, minimè poterat esse inhabilis, *prout videntur loqui Doctores in locis prædallegatis, & prout Rebuf. in commento concordatorum in titulo de pacif. possess. nu. 221. vers. quod ego intelligerem.* Quantum autem ad secundam partem dubij nihil vel parum fuit dictum tanquam non necessarium, & visum fuit rem in hoc puncto esse in difficili propter conflictum opinionū, quæ adducebantur hinc inde per aduocatos.

FABII.

De Procuratoribus Conchensis Canonicat. & Præbendæ.

SVMMARIA.

1 *Post causæ decisionem pars principalis, an ad expensarum teneatur refusionem parti aduersæ, an verò procurator ad id, qui causæ defensionem susceperat, sit obligatus.*

2 *Per cessionem iurium mandatum procuratorium antea factum etiam speciale in nihilum recidit, etiam cum sententiarum antea latarum nullitate.*

3 *Refusio expensarum stante nullitate mandati, & sententiarum ad eum pertinet, qui eas obtinuit ex decisione Rotali.*

4 *Pars principalis litigans legitimè citari dicitur, dummodo ad procuratorem ipsius, cui commissum fuit mandatum procuratorium, citationem cōstiteris peruenisse.*

DECISIO C.

IN causa Conchen. Canonicatus & præbend. inter Petrum de Marchina, & Ioannem de Vergara dubitaui, *an Ioannes de Vergara debeat restituere expensas sibi solutas, & alias reficere.* Et posito, ꝙ teneatur, *an procurator, qui causam defendit, sibi teneatur?* Ioannes de Vergara commiserat causam contra Petrū de Marchina super canonicatu, quem iam Petrus resignauerat per multos menses ante, nedum causam commiserat, sed ante etiam commissionem Ioannis, & citauerat procuratorem Petri habentem speciale mādatum iam ante resignationem constitutum, quod mandatū erat in actis, & in alia causa inter easdem personas, & aliàs: quo procuratore citato habuerat tres cōformes sententias contra Petrum, & erant decretæ executoriales, de quibus cùm venisset Petrus ad curiam, habuit notitiam, & nesciuit, quod intimarentur solui expensæ litis. Postmodum cum aduenisset, & iā multo ante causam commissam resignasset, commisit nullitatem sententiarum, & restitutionis expensarū contra Ioannem, & Rota resoluit, sententias esse nullas, quia per cessionem mandatum erat reuocatum, ad Clemen. fin. cum ibi not. de procurat. & ibi per Cardinalem quæstio. 14. & Rota decisio. 29. eodem titulo. in nou. Et talis reuocatio, quæ à lege dependet, non debet intimari. Bart. in l. procuratorem. ff. mandati. & procuratorē reuocatum non tenebat. Tamen Ioannes tenebatur restituere expensas sibi solutas, tanquā veniret excusandus ex culpa aduersarij, qui verisimiliter accusatus de sententijs à procuratore debuit cedere, & notificare cessionem iam factam, tamen Rota † resoluit Ioannē has expensas debere restituere stante nullitate mandati, & sententiarum. Necesse, quòd posset imputari Petro, quem non constabat vllo vnquam tempore habuisse scientiam huius litis, nec sententiarum. Ad hoc etiam, quòd dicebatur, ex commissione causæ facta per Ioannem contra Petrum, in qua narrato prius, quòd Petrus habebat Procuratorem, qui in actis produxerat mandatum Petri, causam committi contra Petrum eo legitimè citato: Nam dicebatur, quòd vigore eiusdem commissionis debebat de nouo citare Petrum, quòd cùm non fecisset, quia tamen, procuratorē citauerat, erat quòd sibi posset imputari, quia tunc Petrus detexisset sibi resignationem, ideo expensas debebat sibi restituere, tamen ista ratio non placuit maiori parti dominorum, qui dicebant, quòd Petrus † dicebatur legitimè citatus, citato eius procuratore, si non fuisset reuocatus. Dicebant tamen, quòd Procurator Petri tenebatur restituere expensas Ioanni, quia ante erat in maxima culpa, cùm debuisset notificare litem principali suo, à quo habuisset notitiam resignationis, & cessisset, nec Ioannem litibus vexasset.

FABII.

De Re Iudicata, de lite finita, de resti. in integrum Salamantin. Abbatiæ.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata etiam in fauorem non prosecuta per appellationem transit in rem iudicatam.*

2 *A decreto executorialium aliquando etiam licitum est parti appellare.*

3 *Commissio noua si non fiat stante, quòd ad vlteriorem executionem procedi non possit, & iudex tum ad aggrauatoria, censuras & secularis brachij imploratio-nem progrediatur, vtrum id liceat.*

4 *Subsistente nullitate executionis, ea quamuis facta sit, lis nequaquam dicitur finita.*

5 *Causa nullitatis si deseria fuerit prout & appellationis, an ideo lis pro finita habeatur.*

6 *Si quis dicat, dico sententiam nullam, & si qua est appello, causa nullitatis aque principaliter considerabitur.*

7 *Copula aquè principaliter copulans causam appellationis, & nullitatis, quid operetur.*

8 *Causa nullitatis si deserta non fuerit, lis nequaquam est extincta.*

9 *Contumacia rei in non parendo iussibus iudicantis, non debet esse nocumento ipsi actori.*

10 *Alienatio rei post iudicatum facta ab actore, valida est tanquam facta de re non litigiosa. Limita tamen vt num. seq.*

11 *Instantia restitutio in integrum inualida est, elapso quadriennio post factam causæ commissionem.*

DECISIO CI.

IN causa Salamantin. Abbatiæ dubitaui, *an lis inter Franciscum de Mendoza, & Didacum aduersarium esset finita, vel adhuc duraret ad effectum videndi, an essent reuocanda quædam, quæ dicebantur attentata esse per Abbatem electum per obitum Francisci.* Et constabat † in actis latas fuisse duas conformes in fauorem, quarum secunda ob non prosecutionem appellationis transiuerat in iudicatum. Et licet causa nullitatis esset commissa, tamen præfixo termino vigore specialis commissionis, & nihil relcuans, fuerunt decretæ executoriales, & sic res iudicata remansit firma, † à decreto tamen executorialium fuerat appellatum, & commissa causa appellationis, &

appel-

appellationum,& nullitatum cum negotio principali, & quatenus opus esset restitutione in integrum. Quibus stantibus, licèt † non potuisset procedi ad vlteriorem executionem sine noua commissione, tamen iudex processit ad aggrauatoriam, & omnes censuras, similiter ad brachij sæcularis decretum, quod licet per Abbatem nouum procederetur per executiuum, Didac. autè negaret præsupponi in isto puncto non constare de executione brachij sæcularis, quia omnia præsupponebatur nulla, tanquam non potuerit sine noua commissione procedere ad vlteriorem executionẽ. Et ita Rota dixit, propter quod dicebatur † litem non fuisse finitam iam stante nullitate executionis. Et licet per partem aduersam diceretur, quòd † causa nullitatis erat deserta, sicut etiam causa appellationis, cum in vna & eadem commissione vtraque causa commissa esset, ex sententia Iaſ. in l. contra maiores in fi. C. de inoffic. testam. Tamen per Dominos dicebatur, alias in vna Albiganen. coram Aquens. septima Nouembris, 1544 fuisse resolutum, quod in tali commissione vtraque causa, tam appellationis, quàm nullitatis, venit æque principaliter, & non incidenter, ita quòd deserta causa appellationis non censeatur deserta causa nullitatis, vt voluit Bar. tenendo istam conclusio. in c. dilecti in 38. q. de appellat. vbi relatis opinionibus tenet, quod verior sit opinio illa, quia † si quis dixerit, *dico sententiam nullam, & si qua est appello*, quòd causa nullitatis venit æque principaliter. Et Dec. ibi in fine dicit, quod ista opinio est verior, & communior, & allegat Alex. cons. 2. in 7. vol. Et † idem dicend. quando committitur causa appellationis, & nullitatis cum copula, quæ æque principaliter copulat, per Iaſ. in l. 14. col. ff. de iudi. & iur. vbi in terminis ibi loquitur, & ibidem ad propositum Franc. in d. c. dilecto. in 5. col. in 6. q. Vnde † stante, quod causa nullitatis non sit deserta, sequitur litem non esse extinctam, quia sententia non extincta, lis non extinguitur, decis. 10. vt lite pendente. Ex quo sequitur, quod etiã si brachium sæculare fuisset exequutum, tamen adhuc idem esset, & quia in alia audientia coram D. Prospero fuerat dictum, quod lata sententia, quæ in iudicatum transierat, lis dicitur extincta in fauorem actoris, quia contumacia rei in parendo, non debet illi obesse, & propterea in ea fuit dictum, † factam alienationem ab actore post rem iudicatam tenere, tanquam de re non litigiosa, videbatur dici posse, litem non extinctam, quo ad Franciscum per rem iudicatam, & commissionis nullitatis executionem non facere beneficium litigiosum, quia nõ est super beneficio, Cassad. decisio quarta, vt lite pendente, & decis. 110. de causa possessio. & proprietat. Nec quod commissio habeat vna cum toto negotio principali aliquid facit, quia iam negotium principale est finitum per rem iudicatam, tamen fuit dictum, quod illud procedebat in casu alienationis, quia quantum ad illud, lis dicebatur extincta, † sed non erat verum indistinctam litem dici finitam in fauorem actoris. Patet, quia si sine executorialibus possessionem apprehenderet dicetur attentare, vt dicit Sarnen. in loco superius allegato. Propterea hæc non tractabat de fauore Francisci, qui rem iudicatam obtinuerat, sed de fauore illius, qui per eius obitum fuerat electus. Tamen dixerunt Domini, quod hic opportunum erat dubitare, si foret necessarium, an in fauorẽ ordinarij per rem iudicatam, licet non executam, lis diceretur extincta, & posset ordinarius de beneficio vacante prouidere, quòd bene seruiret in proposito, quia tunc electio, nec possessio cuius vigore fuisset attentata, si quo ad prouisionem ordinarij haberetur lis pro extincta: & in causa ista commissio restitutoria nõ faciebat, quo minus lis diceretur esse finita, cùm lapsum esset quadriennium post causam commissam, & sic finita erat instantia restitutionis in integrum, Clementina 1. de restitutio. in integrum, & c. 1. eodem tit. lib. 6. & Rota decis. 411. in nou. Et super hoc pars Didaci prætendens litem durare, non faciebat fundamentum, nisi tantum in nullitatibus.

FABII.
De Regressu Lucensis Decanatus.

SVMMARIA.

1 *Regressus in beneficio per Pontificis prouisionem collato, & per obitum familiaris vacante, partis sibi regressum antea, vigore gratia reseruantis, an validus sit.*

2 *Ius partis, quæ prætendit de reseruatione regressus si bonum non sit, vtrùm impediat accessum quo minus validetur.*

3 *Supplex libellus de reseruatione regressus, nullam faciẽs penitus mentionem status iure, siue bono, siue malo, an prosit parti, vt in aliqua habeatur consideratione ad consequendum intentum.*

DECISIO CII.

IN causa Lucensis Decanatus dubitaui, præsuppositò, quòd de iure Cardinalis Cibo constet, saltem,
1 *an † eius regressus, siue accessus sit validus?* In causa ista fuerat prouisum de isto Decanatu cuidam Parafrenario Papæ Leonis per cessionem Cardinalis Cibo, qui vigore cuiusdam reseruæ præsupponebat, se acceptasse istum Decanatum, cui cesserat reseruato regressu ad illum. Parafrenarius mortuus erat, per cuius obitum Papa prouiderat cuidam; Cardinalis petebat contra prouisum regressum, seu accessum suum canonizari, quia nec in 2. instantia constat, nedum de acceptatione
2 Cardinalis, sed neque regressu eius. Fuerunt † latæ sententiæ duæ in fauorem prioris. In tertia etiam coram me, præsupponebatur constare de omnibus. Nã in gratia reseruæ constabat de acceptatione Decanatus, quẽ vigore gratiæ tenebatur acceptare infra mensem. Non constabat plenè, sed petebatur remissoria, tamen præsuppositò, quod cõstaret, dicebatur expositione, quòd ius Cardinalis non erat bonum. Et multa dicebantur. Vnde dubitaui, vt supra, & Domini dixerũt, quòd accessus erat validus, quantumcunque ius non esset bonum, quia satis erat, quòd aliquod ius habuisset, siue bonum, siue malum, cùm illud tanti fecisset resignatarius, quòd consensum præstitisset accessui. Immo nullũ ius de præterito præsupponebatur. decis. Cassad. prima de pact. Et idem dixerunt Domini, eadem die in vna Legionensi, Canonicatus & præbend. coram Puteo,
3 quod quando † in suppositione accessus reseruati nihil narratur, propter quod reseruatio nihil debet probare, scilicet quod vigore boni, vel mali iuris sit reseruatum. Sed quando aliqua narrãtur, quæ narrata sunt pars gratiæ, & Pontifex præsumitur motus ad illam concedendam, propterea omnia sunt verificanda, quibus in facto verificatis siue iure tribuat bonum ius, vel non, habetur de hoc aliqua consideratio.

FABII.
De Fide Instrum. Barchinon. Pension.

SVMMARIA.

1 *Testes deponentes in fauorem alicuius partis, vtrũ etiam adiumento sint ad fundandam intentionem, licet à parte contraria producatur instrumentum pro annullatione intenti.*

2 *Notarius non rogatus de actu, subscribens tamen & sigillo munens instrumentum, non adductis testibus, aliam tamen probationem certam adferens, an probet.*

3 *Vicarius attestans de facto alicuius per substitutum suum, licet expedito, fidem nullatenus.*

4 *Consuetudine si inoleuerit literis ordinarij sine subscriptione testium credi, ea seruanda est in fauorem actus, ne annulletur.*

DECISIO CIII.

IN vna Barchinon. pension. 700. ducatorum dubitaui, † stantibus depositionibus testium pro parte Michaelis examinatorum, *an noceat ei instrumentum, quod ex aduerso productum fuerat*, reseruatam pensionem Michaeli tanquam clerico, qui per duos testes de communi reputatione dispensatus etiam aliquid vltra probabat, se fuisse clericum tempore reseruatæ pensionis. Ex aduerso producebantur quædam literæ vicarij vrbis multò post reseruationem pensionis, & annatæ, in quibus Vicarius attestabatur illum assumpsisse primã clericalem tonsuram, per quendam alium Episcopum ab eo substitutũ subscriptam manu Notarij actuarij ipsius Vicarij cum sigillo Notarij, sed sine testibus, nec
2 attestabatur † Notarius de illo actu, se fuisse rogatũ, nec in eius præsentia factum. Et dicebatur his literis tanquam certam probationem asserentibus standum esse potius, quàm testibus pro reputatione deponentibus, quæ non est plena & recta probatio. Sarn. q. 50. in reg. de annali, vbi multa allegabant. Dixerunt domini, quòd licet literis testimonialibus ordinarij sine subscriptione testium non credatur, Fely. in c. post cessionem, de probat. col. 3. vers. 2. conclusio. Tamen istud non habet locum in legib. Felyn. ibidem in 5. limita. Et pro leui habebant probare primum clericatum, licet ex ista probatione maximus vel leuissimus sequeretur effectus. Quia apud me esset dubium, quia Fely. dictũ istud amplificat, & alius videtur seruire in proposito:
3 tamen dixerunt, ꝙ ex quo † Vicarius attestabatur de facto alieno, quòd ei credendum non erat. Nam non ipse, sed eius substitutus ordinem dederat. Et ex dictis, per Fel. in loco prælegato in 1. amplia. primæ conclusionis, colligebatur expresse. Fuit tamen dictum,
4 † quod si probaretur consuetudo, quòd talibus literis fides adhiberetur, aliud esset, vt per Felyn. ibidem in princ. eiusdem conclus. 2. limita. vel ter. Nam qui produxerat istas literas, offerebat se talem consuetudinem probaturum.

FABII.

De Constitutionibus Hispalen. Portio.

SVMMARIA.

1 *Filij, & nepotes de hæresi damnatorum in Ecclesia Hispalensi, aut etiam reconciliatorum beneficiari non possunt ex statuto.*

2 *Sponte hæresim abiurans, & ita voluntarius reconciliatus, tali statuto non continetur, & beneficiari potest.*

3 *Filij hæreticorum tanquam nati ex sanguine infecto vtrum sub statutum illud cadant.*

4 *Et an nati antequam pater labatur in hæreses, numer. sequen.*

DECISIO CIV.

IN vna Hispalensi portion. inter Aluarum Moram, & Petrum Guilelm. dubitaui præsuppositia varietate scripturarum, de quibus in actis, *an remissoria sit releuans statutum Ecclesiæ?* Deponitur vna cum con-
1 firmatione clem. † quòd filij, & nepotes hæreticorũ, & reconciliatorum non possunt obtinere beneficia in Ecclesia Hispalensi, in quibus constabat, matrem Aluarij Morari fuisse nepotem reconciliati, sed quia scripturæ, non erant in forma probanti, & petebat potius remissoriam ad probandum, quòd esset nepos istius reconciliati. Et dicebatur, quòd ex eo, quòd istud proba-
2 retur, non esset releuans, † quia ex quo ille sponte venerat ad abiurandum hæresim, quod non comprehenderetur in statuto, sed quia non erat plene ab vna parte informatum, mandarunt domini, vt specialiter dubitarem, *an filius reconciliati comprehenderetur sub statuto*. Fiebat etiam aliud fundamentum, quod ex quo ipse nepos & allegabatur doctrina, de quibus in informatione: quæ tamen non placuerunt dominis posse ad causam nostram applicari. Nam c. statutum. de hæred. in sexto. loquens de filijs, & nepotibus hæreticorum, vtique locum haberet etiam in nepotibus natis post mortem aui, tum propter eius qualitatem, tum
3 quia ad illud textus est, vt dicunt Doctores ibi, † quia procedunt ex infecto sanguine, quæ ratio etiam militat post mortem aui, & magis probabilis est dubita-
4 tio, an † filius natus, antequam pater laberetur in hæresin, esset de comprehensis in d. c. statutum. Et licet videretur dicendum, quòd non, quòd ex sanguine infecto non nascitur, tamen Doctores magis communiter tenuerunt contrarium, vt attestatur Claud. de Seyssell. in l. adeo quidem. ff. de iurisdictione omnium iudicum.

FABII.

In Eadem Hispalensis Portionis.

SVMMARIVM.

1 *Hæresin propria voluntate & sic sponte confessus, filios habẽs, beneficia ipsis conferri non impedit, stante statuto filios hæreticorum admitti neutiquam ad beneficia debere, cum nõ reconciliatorum sit in numero habendus, sed pœnitentum.*

DECISIO CV.

IN causa Hispalen. portion. inter Aluarum Moran. & Petrum Guliel. dubitaui, † *an statutum loquens de nepotibus reconciliatorum seu cõdemnatorum habeat locũ in reconciliato sponte confesso promissa sibi venia?* Et omnes dixerunt quòd non, quia isti non reconciliati dicuntur, sed pœnitentes, quibus pœnitentia, non pœna imponitur, vt per Archid. & alios in c. vt commissa, de hæret. §. qualiter. Et statutum videtur intelligi in illis, qui accusati, & condemnati fuerunt, licet reconciliati, & quorum insignia in Ecclesia solent poni, quæ vulgo Sanbenito nuncupantur, quorum nepotes in Ecclesia beneficiatos esse dedecus est, quòd non est in istis, qui sponte ad pœnitentiam venerunt.

FABII.

De Iudicis Arborens. Canonic.

SVMMARIA.

1 *Sententia an possit ferri & procedi per contradictas cõtra nunquam antea citatum ad causam, licet fuerit personaliter citatus in extractione iurium, idque vigore compulsoriarum.*

2 *Sententia stante de causa ventilationi in curia, & agitatione processus, an mitti debeat pro causæ defensione procurator, & an alia citatio requiratur.*

DECISIO CVI.

IN vna Arboren. Canonicatus, & beneficiorum sine
1 informatione dubitaui, † *numquid possit procedi per contradictas, & ferri sententia contra vnum, qui nunquã fuerat citatus ad causam. Sed reperiebatur personaliter citatus, in extractione iurium vigore compulsorialium ad causam illam facientium.* Et ratio dubitandi fuit, quia sicut per Innocentianam constitutionẽ Aud. Rotæ possent procedere vigore citationis nulliter exe
2 cutæ, si constet citatum habuisse notitiam de citatione, eodem modo † in isto casu dicebatur, quòd ex quo ille habuerat scientiam, deberet mittere procuratorẽ ad defendendum causam, cum sciret eam in Curia tractari, tamen Domini dixerunt, quòd nõ sufficiebat talis citatio, nec eius vigore poterat condemnari, quia licet habuerit notitiam de extractione iurium tamen non habebat notitiam causæ cõtra illum citari, & agitari, propterea debuit aliter citari.

FABII.

De Testibus Dertusen. Sacristiæ.

SVMMARIVM.

1 *Testibus deponentibus de reputatione clericatus, & de inspectione literarum probatoriarum, an parte aduersa insistente, pro specificatione personarum literas habentium incumbat probatio, & earundem productio.*

DE-

DECISIO CVII.

1 IN causa Dertusen. Sacristiæ, quia in probatione habilitatis Ioannes de Miglia † testes dixerant nedum illum reputari communiter clericum, sed etiam q̃ viderãt literas clericatus: Pars aduersa: quæ viderat publicationẽ testium petebat posse interrogare testes in manibus cuius viderunt literas. Dubitaui cum Dominis, an not. permittendum esset. Et licet non dederim dubium super hoc, vtraque pars verba informauit, & dixerũt Domini absque eo quòd aliquid allegaretur, quòd ego deberem ex officio illum interrogare.

FABII.

De Iudicis Salaman. Abbatiæ.

SVMMARIA.

1 *Commissione facta ratione causæ appellationis & nullitatis, vtraque æquè censetur principaliter commissa, ita quidem vt lapsa appellationis instantia nullitatis adhuc in suo robore persistat.*

2 *Nullitas si allegetur, probari debet habito termino, & docere antequam vlteriorem executionem in causa procedatur.*

3 *Commissionis præsentatio cum signatura, vbi de assertis constiterit, non ante ea tamen facta fide, nil ad nullitatum probationem adminens adferre potest.*

4 *Brachium iaculare si imploretur non alia impetrata commissione prosixionis terminj, efficitur processum esse nullum.*

5 *Rota appellationis causas frequentissimè committit, & nullitatis, etiam si super eadem nullitate non pronuncietur, sed simpliciter bene, vel malè appellatum.*

DECISIO CVIII.

IN causa Salaman. Abbatiæ dubitaui, *vtrum post executoriales fuerit malè vel nullitèr processum vsque ad decretum brachij iaculatis, inclusiuè stantibus commissionibus ex aduerso productis?* Et licuit alias diuersè Domini ita & nunc non esse validè processum, stante tamẽ resolutione aliàs facta per Rotam, de qua supra,

1 in eadem causa, videlicet quòd † quando committitur causa appellationis, & nullitatis, vtraque censetur æquè principaliter commissa, & lapsa instantia appellationis adhuc durat instantia nullitatis, super qua tamen resolutione fuit multum tumultuatum hoc die, cum videretur multis nimis rigorosum, & tribunali nostro non dignum. Quo stante, licet prima commissio in hac causa habeat tunc præiudicio legitimæ executionis, tamen ea pars non fuit vsa, qua sic remansisset executio penes iudicem, à quo data fuerat aliàs, in qua habebatur, quòd si quid exequendũ foret, in primis & ante omnia exequatur. Qua clausula non ob-

2 stante adhuc dixerunt, † non posse procedi ad vlteriorem executionem sine præfixione termini ad docendum de nullitate vigore specialis commissionis. Etiam hoc dicebat Petrus habuisse à Reuerendis. Si-

3 monetta. In hac causa etiam fuerat † præsentata commissio cum signatura constito de assertis, de quib. cum aliàs non constitisset nihil ad nullitates conferebat. Et post has tres commissiones fuerat data declaratoria, à qua fuerat appellatum & de nullitate dictum. Qua

4 commissione non obstante, cum † fuisset ventum ad vlteriorem executionem dicitur, videlicet ad brachiũ secular̃e sine alia commissione præfixionis termini, vt supra dixerunt, processum illum esse nullum. Et licet Auditor Cameræ vigore illius commissionis, videretur velle seruare terminos, noluit tamen admittere obseruationem terminorum, nisi facto verbo in Rota, & postea ad vlteriorem procedendo visus fuit reputare appellationem tanquam friuolam, ad decis. 412. in nou. & 50. à præcedente, de dilationibus. Ex quo processu videbatur etiã reiecisse nullitates accessorias deductas appellando, quæ etiã de certa appellatione pro his videbatur esse sublata, Bal. in l. si expresè. ff. de appel. & Ias. in l. contra maiores. C. de inoff. test. Tamen tenendo opinionẽ, de qua supra diximus Domini non potuisse facere iudicem sine commissione. Et cum aduersus hoc replicaretur, quod si hoc esset verum, de-

5 struerentur omnes processus nostri, † quia semper cõmittitur causa appellationis & nullitatis, & nunquam pronunciatur super nullitatibus, sed simpliciter bene, vel malè appellatum. Vnde non existente commissione præfixionis termini super nullitatibus esset dicendum attentatum in causa, quia sententia & processus essent nulli, tamẽ respondebatur, & bene, quod ex quo in causa appellationis obseruabantur termini, illa sola sufficiebat, nec requirebatur præfixio termini, prout requirebatur in executione, vbi multa talia seruantur, & ideo sententia illa perficiebatur, nec dum causa appellationis, sed etiam nullitatis, quia poterat imputari parti, quare non deduxisset nullitatem.

FABII.

De Præsumpt. Gadicens. Pension.

SVMMARIA.

1 *Pensio translata à prælato in familiares in articulo mortis præsupposito de inhabilitate prælati, per obtentam dispensationem subreptitiam virtus cõsumari possit.*

2 *Prælatus habilis reputatus, nedum ad pensiones obtinendas, sed ad quælibet beneficia, licet super obiecta inhabilitate subreptitiam dicatur habere dispensationem, præsumitur tamen legitimè alterius vigore indulti dispensatus.*

DECISIO CIX.

1 IN causa Gadicen. pension. inter Episcopum Gadicen. & quosdam pẽsionarios dubitaui, an † ex actis constet de tali conditione, quæ concludit probationẽ alterius partis, quòd Episcopo Scalen. fuerat reseruata pensio super fructibus Ecclesiæ Gadicen. quam in articulo mortis vigore facultatis, quam habebat transtulerat in duos seruitores suos: quamuis Episcopus Gadicen. denegabat soluere dicens illam nullam propter inhabilitatem Episcopi Scaden. qui fuerat filius Combusti & super ista inhabilitate fuerant latæ duæ sententiæ super nullitate istius pensionis, vna per Pichinum tunc locum tenentem Auditoris Cameræ, quæ fuerat confirmata in Rota per Mohed. & super pratextu, quòd licet cum Episcopo Scalen. fuisset dispensatum Romæ, dispẽsatio fuisset subreptitia, prout fuerat resolutum à Rota in quadam causa Hispalen. portionis cœpta per Episcopum Scalen. sed post eius mortem finita non fuerat obtenta extra acta Dominus Auditorib. prædicta dispensatio. Sed cum ad me interti a instantia aduenisset, & vellem ex eisdem expedire causam, noluerunt Domini, quòd facerem aliquid super illa dispensatione non producta, & tunc pensionarij examinarunt plures testes, quia testabantur tempore Iulij II. agnouisse Episcopum Scalen. tunc in mi-

2 noribus, & semper † vsque ad eius obitum reputasse illum habilem, & vidisse ab aliis reputari ad obtinendum nedum pensiones, sed etiam quæcunque beneficia. Qua probatione stante resoluerunt bis Domini, quòd Episcopus præsumebatur dispensatus, non obstante illa dispensatione subreptitia, qua tamen non apparente præsumebatur aliam bonam habuisse. Et cum ex aduerso diceretur hanc reputationem nõ suffragari, quia apparebat & constabat, Episcopum non fuisse reputatum tam in quadam causa quæ contra ipsum fuerat mota super Archi. de Inciula, & in alia Hispalen. de qua superius fuerat articulatum & probatum, eum esse filiũ Combusti, & propter istam contradictionem dubitabatur, si illa communis reputatio probata, vt supra suffragaretur. Et hoc quia ista contradictio fuerat particularis, & superuenerat post triginta annos, & sic post præscriptionem finitam super communi reputatione, ex qua præsumebatur dispensatus. Et in hac opinione etiã hodie perstiterunt,

FABII.

De Lite pendente Compostellan. Canonicatus & Præben.

SVMMARIA.

1 *Lis per lapsum triginta annorum non prosecuta, non etiam super ea literis expeditis habetur pro derelicta, ita vt pars aduersa dicatur esse in pacifica possessione.*

2 *Citatio executa nunquam tamen producta, vbi circumducta fuerit, pro nõ facta habetur, nec arctat titulum minimeque prosecutionem interrumpit.*

3 *Lis an per sententiam finiatur, qua transiuit in rem iudicatam.*

DECISIO CX.

IN causa Compostellan. Canonic. & Præbend. dubitaui præsuppositа lite inter Giordanum & Petrũ, ex quo Giordanus cessit in fauorem cum facultate litem prosequendi, quia Lapus nec literas expediuit, nec litem prosequutus fuit, & vixit vltra triginta an-
1 nos, † & lis dicatur, vel habeatur pro derelicta taliter quòd Petrus vel eius successores dici possint pacifici possessores. Et dixerunt Domini, prout etiam aliàs in hac causa, quod ex tanti temporis cursu præsumebatur, habita pro derelicta, & Petrus poterat dici pacificus possessor, adeò quòd successores sui non tenentur iustificare titulum prædecessoris, & iuuarentur allegatione Lapi. Et hoc dixerunt etiam quòd præsupposuerint, quòd data lite Alphonsus, qui nunc erat in lite, qui erat subrogatus in ius Lapi, & per consequens etiã Giordani, posset habere melius ius quoad Petrum, & eius successores, in illa tamen lite nihil aliud factum fuerat, nisi quod Giordanus obtinuerat committi causam, & decerni citationem, quæ fuerat executa, sed
2 nunquam producta † quę citatio videbatur circunducta, & pro non facta haberi. Ideò nec arctat citatũ, nec prosecutionem interrumpit. l. & post edictum. §. 1. ff. de iudic. & ibi Bald. cum alijs, de quibus per Felyn. in c. illud, col. 4. in prin. de præscript. quæ decis. notanda est ad imitationem aliarum decisio. quæ quotidie arti-
3 culantur, † quòd lis non finitur per sententiam, quæ transierit in rem iudicatam, decis. 10. vt lit. penden. aliàs num. 412. in nou. Cassad. decis. 5. vt lit. pend. & not. per Doctores communiter in c. fi. & ibi per glossam, in verbo, limit. & latè Francus vt lite pendente.

FABII.

De Re Iudicata & Appel. Zamoren. Parochial.

SVMMARIA.

1 *Tutus accessus si denegetur alicui, an citato possessore brachium seculare imploratum sit relaxandum vsque ad nouam commissionem executorialium.*

2 *Appellans vehementer contumax an priuari possit per brachium seculare, etiam tempore vacantium vel feriarum.*

3 *Appellans licèt contumax, audiri tamen debet à die habitæ notitiæ, non aliter.*

4 *Scientiam rei iudicatæ vbi non habuerit pars, sed tantummodo litis, non potest argui etiam de scientia sententiæ.*

5 *Decendium quod de iure datur ad appellandum quando currere incipiat, vtrum à die intimationis sententiæ, an verò à die notitiæ.*

DECISIO CXI.

1 IN causa Zamoren. Parochialis de Casa sola, dubitaui, † *vtrum brachium seculare esset relaxandum?* In hoc casu, citato possessore per edictum, constito de non tuto accessu, erat processum per contradictas, & tuleram sententiam, & decreueram executoriales, quæ per edictum similiter erant intimatæ, ob quarum non paritionem declarauerat intrusum, qui post declaratoriam miserat procuratorem ad curiam, qui appellauerat à die notitiæ & causam commiserat. Deinde per actorem fuerat præsentata commissio, vt prætigeretur terminus ad docendum de legitima appellatione, quo elapso procederetur ad brachium sęculare omissis alijs censuris ad secundam, à qua præfixione, & eius brevitate fuerat appellatum, & ego reposueram cum inti-
2 matione, quæ intimatio non erat facta. Et † cum tempore feriarum esset præsentata commissio vt non obstantibus ferijs attenta præfixione termini decerneretur brachium sæculare, in maximam appellantis contumaciam habui terminum pro seruato. Et facto verbo in Rota Domini dixerunt, non esse relaxandum
3 brachium sæculare, † quia attento, quod ille erat factus contumax, quandocunque appellando à die notitiæ debebat audiri, ad decisio. Rotæ 364. In contrarium adducebatur, quòd cõstabat illum scisse, quòd post executorialium intimationem in Ciuitate Salaman. vbi ille reus erat Scholaris constituerat procuratorem, adeò quòd tunc temporis tanquam habens notitiam scientiæ, per intimationem executorialium, debet appellare coram honestis personis, sed ad hoc fuit
4 dictum, quòd † ex quo in actis mandatorum non constabat, quòd habuerit scientiam rei iudicatæ, sed tantummodo litis non arguebatur notitia sententiæ. Adducebatur etiam sententia Felyn. post Bald. quem allegat in c. quo ad consultationem, col. 13. nu. 33. versicul. considera duos casus. de re iudic. Qui dicit, quòd quando quis per edictum est citatus vel ad domum. Vel in loco beneficij ad sententiam audiendam, & eo
5 modo esset intimata sententia, † quod decendium appellationis, incipiat currere à die intimationis sententiæ, siue à die notitiæ, quasi tunc præsumatur habere notitiam. Quod dictum non placuit Dominis simpliciter, quia multum restringeret prędicta, sed pro tunc intellexerunt in casu suo articulari, in quo loquitur. Non obstat etiam præfixio termini, quia ex quo appellatum fuerat & facta requisitio, terminus non currerat, & non esset facta intimatio, tamen hoc non releuabat, quia dixerunt Domini, quòd ista die potuisset fieri ista intimatio. Secundò, & notabiliter dictũ fuit, quòd ex quo constat de legitimate appellationis facta per affixionem, erat verificatum illud, ad quod erat præfixus terminus, & ita conseruarentur termini in causa appellationis, & communi iure ordinario expedirentur in secunda instantia.

FABII.

Calagurritan. Archid.

SVMMARIA.

1 *Sententia tres conformes latæ contra aliquem parentem rei iudicatæ per amissionem possessionis, an impediat in integrum restitutionem.*

2 *Habens commissionem restitutoriam, in qua narratum fuit de iure competenti, vt valorem beneficij exprimat, est necesse.*

DECISIO CXII.

IN causa Calagurritan. Archidiaconatus inter Martinum, Fernandum, & Franciscum de Miranda, Mar-
1 tinus † habuerat tres conformes contra, & paruerat rei iudicatæ dimittendo possessionem, & modo veniebat per viam restitutionis in integrum. Dubitaui, *an gratia si neutri ipsius Martini in summa quadringentorum esset verificata?* Nam is Martinus ex iure cesso habebat acceptationem eiusdem beneficij vigore expectatiuæ, in summa ducentorum, & habebat *gratiam si neutri*, vt in dubio. Quibus non obstantibus canonizata fuerat gratia Francisci de Mitanda cum expressione ad 300. cui fuerat prouisum per obitum Martini de Angiano cum surrogatione etiam ad ius illius, & ad prosecutionem litis in eiusdem statu, & termini, quam litem incœperat Angianus ex iure per eum cesso in Garsiam, qui impetrauerat beneficium cum expressione 150. Et dixerunt Domini, quòd in isto
2 iudicio Martinus erat actor, & † quia in commissione restitutoria narrauerat ius sibi competere, erat

necesse

neceſſe, quod probaret beneficium valorem ducentorum non excedere, ad hoc, vt poſſet per expectatiuam beneficium conſequi, vel quòd probaret beneficiũ excedere ſummam ſcutorum 250. ad hoc, vt excluderet ius Frãciſci aduerſarij venientis per obitum Angiani, & ex conſequenti intrat gratia ſua, ſi neutri præiudicium, &c. quod vltimum prætendebat Martinus probaſſe ex confeſſionibus Angiani, vnam videlicet quam fecerat in probando valorem fructuum, contra Petrũ de Corral. contra quem habuerat rem iudicatam, in qua articulauerat medio iuramento, fructus non accedere ad valorem 400. Alia in qua reſpondendo articulis per Martinum datis, confeſſus fuerat beneficiũ excedere ſummam 260. ſed reperiebatur pro parte Frãciſci. Et ita ſecuti ſunt Domini, quod confeſſiones non poterant præiudicare dicto Franciſco, qui non venerat ex iure Angiani, ſed ex proprio, qui fuerat ei prouiſum per obitum Angiani.

FABII.

De Lite penden. Salamantin. Abbatiæ.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio capta lite pendente facit reuocari recepta, & attentata, ſtante quòd poſſeſſio fuerit ſolum momẽtanea.*

DECISIO CXIII.

IN cauſa Salaman. Abbatiæ dubitatum, *vtrum ſit procedendum ſuper receptis attentatis?* Et dixerunt Domini, potius eſſe reuocanda attentata, ꝯ. non ſolum. de appellat. in 6. Rota 56. in nou. Et licet diceretur non
1 eſſe reuocanda, † quo ad poſſeſſionem capta lite pendente per Abbatem, & Alphonſum, quia illa poſſeſſio fuerat momentanea, & confitabat, quod Didacus aduerſarius poſſidebat, qua poſſeſſione ſtante etiam electio Abbatis, quod erat attentatum aliud, non videbatur reuocari debere: quia poſtquam ille erat in poſſeſſione, nihil videtur ſua intereſſe, nec quo ad vnum, nec quo ad aliud. Vnde non videbatur audiendus, ad deciſ. 40. in nou. Tamen tenuerunt omnes Domini contrarium, quia imò poterat ſua intereſſe aliquo tẽpore, hanc poſſeſſionẽ non eſſe captam: quia Alphonſus non poſſidebat, magis ſua intererat renũciari illi poſſeſſiom, prout & electioni de eo factæ; quia licet in electione ipſe attentauerit, ſed collegiata, quia illum eligit pendente lite inter illum & Capitulum. nihilominus tamen recuſando videbatur attẽtare, & propte rea prius, & ante omnia attentata erant reuocanda.

FABII.

De Præſumptionibus, & fide inſtrumentorum in cauſa Segobien.

SVMMARIVM.

1 *Indultum de conferendo conceſſum alicui prælato in cauſa beneficiorum, vtrum extendatur ad omnes menſes, an ſolum ad eos, qui alternatiui dicuntur.*

DECISIO CXIV.

1 IN cauſa Segobien. dubitaui, † *an Reuerendiſſimus Camerarius, poſſet vigore indulti conferre in omnib. menſibus, vel alternatiuam prout in aliis literis?* Fuerat enim vigore literarum in forma breuis conceſſum indultum Camerario cõferendi beneficia in diœceſi Segobien. accedente conſenſu Epiſcopi, & eadem die, per literas ſub plumbo conceſſa collatio alternatiuæ Camerario. Et quia non videbatur bene conſtare, nec de conſenſu Epiſcopi, quo accedente erat neceſſaria alternatiua, nec de conſenſu Camerarij, nec de expeditione literarum, ſub plumbo, dubitabatur, *qua litera eſſent attendenda, & per predicta de rigore iuris poſſit aliquo modo reuocari in dub.* Primò, quia de conſenſu Epiſcopi & Camerarij aliquo modo conſtabat, & propter veriſimilitudinem, & quia literæ ſub plumbo ſunt magis ex auctoritate, & ab vſu patrisfamilias. Nam quotidie ita fit, & hoc modo cõceditur pro aliquo Cardinali multum dilecto indultum conferendi beneficia, in aliqua diœceſi in omnibus, & datur etiam conſeruata: poſtea dimittitur illud indultum per alias literas, & conceditur alternatiua Epiſcopo, ex qua nedũ Epiſcopus inter duos menſes, ſed etiam, quod in quatuor menſibus ſibi conceſſis, poſſit conferre reſeruatis, quod non habuiſſet ex ſimplici alternatiua, quæ non ſolet dari ad reſeruata.

FABII.

De Pugnante in duello.

SVMMARIA.

1 *Teſtibus deponentibus in duello, pugnatum ex auditu concurrente publica voce & fama, an ex hoc reſultet pugnantem ad beneficia Eccleſiaſtica inhabilem, præſuppoſito, quod crimen non ſit enorme in laico, ſecus in clerico.*

2 *Debilitatio membri non inducit irregularitatem, ſed mutilatio & abſciſſio.*

DECISIO CXV.

1 IN cauſa Dertuſen. Sacriſtiæ præſuppoſito, † quòd aliqui teſtes deponant, audiuiſſe à Ioanne de Migna, & alij de publica voce, & fama, Ioannem in duello pugnaſſe, & vulneratum eſſe in oculo, an ex hoc reſultet, vt crimen ſit enorme, vt fuerit inhabilis. Superius enim fuit concluſum, ex duello non eſſe inhabilem, cum non conſtaret tunc tẽporis de clericatu, quia non erat crimen enorme, prout etiam requiritur, Fel. in c. 2. de reſcript. alios allegans. Nunc augebat difficultatẽ vulnus ſibi illatum in oculo, quaſi ſecuta fuerit mutilatio membri, ad c. 1. & 2. de cler. pug. in duel. Dixerunt Domini, quod hoc non aggrauaret delictũ,
2 quòd eſſet factus inhabilis ad beneficia, † quia debilitas membri non inducit irregularitatem, ſed abſciſſio, Abb. & alij, in d. c. 1. qui cler. vel vouentes, Felin. in c. petitio. col. 1. de homicid. Et licèt ex aduerſo allegaretur c. 2. de cler. pugn. in duel. vbi dubitatur, pugnãtes in duello, quos pugiles appellant, vtrum homicidæ ſint, & dicit tex. quod ſic: tamen Domini dixerunt, illud non ſimpliciter verum eſſe, ſed ſolum, quando ex duello ſequitur vel mors, vel mutilatio membri, vt per Abbatem, in d. c. 1. & Hoſt. in Summa,

FABII.

De Priuileg. Toletan. Parochial.

SVMMARIVM.

1 *Indultum habitum per prælatum de conferendo, an præiudicet Summo Pontifici, ſi cõferat beneficium, etiam perſiſtente in ſuo vigore adhuc ipſo indulto.*

DECISIO CXVI.

1 IN † cauſa Toletan. Parochialis de S. Paulo dubitaui, an prouiſio Ioannis valeat ſine conſenſu Cardinalis, aliàs enim fuerat parochialis, reſignata in manib. Pl. in fauorem Valdrini, quam Papa per reſignationẽ illam vnuit alteri parochiali, per Baldarinam obtentam ad eius vitam. Mortuo Baldarino, Papa de eadem prouidit Domino Ioanni. Dicebatur prouiſionẽ hanc non valere, ſtante indulto Cardinalis Lotharingi. Et cum diceretur, indultum non habere locum vacante beneficio, per reſignationem in manibus Papę factam. Et cum diſſoluta vnione beneficium diceretur vacaſſe, adhuc per reſignationem, ſaltem de conſenſu Cardinalis, hac vice debebat fieri prouiſio, aliàs non valeret, tamen Domini dixerunt contrarium, per deciſ. Caſſad. de priuil. vbi in terminis deciditur iſte caſus, & deciſ. 111. de vnione.

FABII.

Regula de non tollen. iure quæſito Paduanæ Cuſtodiæ.

SVMMARIVM.

1 *Regula declaratoria an tollat ius quæſitum parti, & præiudicet ordinario habenti indultum.*

DECISIO CXVII.

1 IN vna Paduana cuſtodiæ dubitaui, † *an per regulã publicatam Bononiæ poſſit telli ius quæſitum.* Et Dñi dixerunt, ꝙ ſic, quia regula illa eſt meꝛè declaratoria,

alia-

aliarũ regularũ loquentium de protonotarijs, postquam fuerat per ordinarium prouisum cuidam, deinde post illam prouisionem fuit facta illa regula Bononiæ, de qua dubitatur, per quam Papa declaratur intellexisse, tam de Protonotarijs participantibus. Vnde cum vacasset beneficium per obitum Protonotarij Apostolici, beneficium erat reseruatum, & prouisio ordinarij, qui etiã habebat indultum, nihil valuit, quãtumcunque post prouisionem venerit ista dectaratoria, cùm sit mera declaratoria regularum, ad not. per Pau. de Cast. in l. hęredes palam. §. si quid. ff. de testam. cum alijs alleg. per Sarnen. in q. 13. in reg. de non tollendo iure quæsito.

FABII.

De Testibus Dertusensis Sacristiæ.

SVMMARIVM.

1 *Testes semel examinati pro depositione requisitorum in causa, vtrum instante aduersa parte repeti de nouo debeant, an alij ab ijs examinari.*

DECISIO CXVIII.

IN causa Dertus. Sacristiæ. quia fuerunt de nouo dati articuli, super duello Ioãnis de Miglia, qui licet essent magis distincti, tamen in effectu idem continebãt,
1 & volebant † aduersarij examinari eosdem testes, & pars reclamabat dicens esse timorem subornationis, Propterea consului Dominos quid agendum foret. Et dixerunt alios testes examinari posse, sed non eosdem, qui si in aliquo non fuissent examinati, possent ex officio eos interrogare, sed si prius fuissent examinati contra intrusum, nunc autem instaretur contra Ioannem de Miglia, qui ad causam pro suo interesse venerat. fortè tamen non poterit negari, quin nouiter examinentur.

FABII.

De Probat. & Confess. Lucens. Parochial.

SVMMARIVM.

1 *Annexio, si non constet in causa spolij nisi de fama, & per duorum testium depositionem, requirit vteriorem probationem.*

DECISIO CXIX.

PRoposui causam Lucen. Parochialis de Sauina, pro Domino Thoma Forat, in qua procedebatur per contradictas, & prætendebat Dominus Thomas, *se fuisse spoliatum sua Ecclesia, & quibusdam annexis huic parochiali, per Capitul. Lucen. & agebat spolio.* Et licet
1 extrema satis forsasse fuissent probata, † quia tamẽ de annexione nõ constabat, nisi per duos testes de publica voce, & fama, dixerũt Domini, quòd deberet probare annexionem, nec curarunt, ꝙ Decanus eiusdem Capituli scriberet Thomæ, & ob id videretur annexionem & etiam spolium fateri, nec quòd testes deponerent, quòd duo Canonici nomine Capituli rogarent Thomam, quod vellet consentire dismembrationi eorum annexorũ, vt incorporarentur Capitulo, quia dixerunt, quòd isti non poterant præiudicare Capitulo.

FABII.

Constitutio facta per statutum in causa Hispalen. portionis.

SVMMARIA.

1 *Statutum inhabilitans filios, & nepotes hæreticorum, siue reconciliatorum non protenditur ad filios, seu nepotes eorum, qui sua sponte nemine penitus vrgente reconciliati fuere.*

2 *Constito de assertis inhibitio iudici de nõ procedendo nequaquam est facienda.*

DECISIO CXX.

IN causa Hispalen. dubitaui, *an stante sententia, de*
1 *qua opponitur, & † statutum comprehendens filios, & nepotes hæreticorum, siue reconciliatorum, comprehendet etiam nepotes ex reconciliato sponte confesso, absque accusatione & inquisitione?* Et Dominus fuit vitum, ꝙ sententia tam graues pœnas imponens, tantum inhabilitaret istos reconciliatos, & quod veniret sponte in tempus gratiæ, quo comprehenderentur in statuto.

2 Et quia ista † sententia non erat in forma probanti, nec legitimè erat probatum, quòd iste qui ius cesserat in Alphonsum Moram, qui defendebat istam causam descenderat à reconciliatis, mandarunt Domini dare remissoriam, pro probando, & pro adducendo iura in forma probanti.

FABII.

De Iudicijs Toletani matrimonij.

SVMMARIVM.

1 *Auditor Camera Apostolicæ, & Gubernator Vrbis, vtrum possint facere inhibitionem Auditoribus Rotæ, de non procedendo in causa ciuili pendente criminali.*

DECISIO CXXI.

1 IN causa Toletan. matrimonij, quia † fuerat mihi inhibitum, per Auditorem Cameræ, & per Gubernatorem, ne procederem in causa ciuili pendente criminali, & signatura dederat tantum constito de assertis, dubitatum, *numquid stante tali inhibitione posset mandare examinari, quos instabat Comes examinari.* Et dixerunt Domini, quòd licèt probante signatura commissionis conditionalis videlicet, constat de assertis, nõ debuissent iudices sine causæ cognitione inhiberi, ex quo erat inhibitio, quòd nihil fecerat: eo maximè, ꝙ erat facile committi reformare commissionem, & obtinere quòd procederetur ad examen, non obstante inhibitione, vel quo mandaretur inhibitio.

FABII.

De Restit. Spoliat. & Vacan. per obit. familiarium Card.

SVMMARIVM.

1 *Decretum irritans inficit nedum titulum, sed etiam possessionem, contrarium tamen decidit Rota.*

DECISIO CXXII.

IN causa Ciuitatis Castelli Parochialis S. Georgij, dubitaui, *an possessio Domini Antonij esset restituibilis.* Fuerat enim commissa causa super ista Parochiali, & demum sufficiẽtium petitorium, & procedebatur super spolio. Et licèt essent probata extrema necessaria, dicebatur, petitionem istam non esse restituibilem, quia vacauerat beneficium per obitũ familiaris Cardinalis, & erat datum de regula, de impetran. benef.
1 per obitum fami. Cardin. habentẽ † decretum irritãs, quod inficit nedum titulum, sed etiam possessionem, Rota decis. 19. in nou. In primis omnes Domini dixerunt contrarium, quia illud intelligitur de renuntiatione notoria, non autem in casu isto, in quo potest esse dubium, an sit fam. & non constaret, quia erant examinati testes, & mandatum, quòd ponerentur ad partes, quia pars spoliata negabat, posse examinari testes, cum etiam tales essent, quibus fides non adhiberetur. Et ita hac eadem die pronunciaui.

FABII.

De Iudicis Aurien. Abbatiæ.

SVMMARIVM.

1 *Registro non apparente eo, quòd deperditum dicatur, causa fatum per inspectionem actorum in manuali descripto rum expediri potest, idq; eo maximè, si per calumniam partis suspicio suborta sit, registrum non apparere.*

DECISIO CXXIII.

IN causa Aurien. Abbatiæ cum dubitassem, an fuerat verè lis inter Cardinalem, & Alphonsum subro
1 gatum, & agens pro Solono nollet informare † sine registro, quod erat deperditum; Domini dixerunt, ꝙ expediretur visis actis in manuali, attento quòd examus in tertia instantia, & ex eisdem etiam oriebatur quædam præsumptio, registrum non apparere culpa retardantis expeditionem in causa satis calumniosè defendebatur, prout aliàs Domini in ista mandarũt, quòd causam expedirem visis iuribus originalibus.

FA-

FABII.

De Probat. Astoricen. Parochial.

SVMMARIA.

1 *Clericatus vtrum sufficienter probari possit, per publicam reputationem multorum, & famam.*

2 *Litera per subreptionem expedita, vel obtenta, in iudicio nihil probant.*

DECISIO CXXIV.

IN causa Astoricen. Parochialis S. Brixiani dubitaui, *vtrum satis constaret de clericatu Antonij, & quod esset Abbas Abbatiæ, cui vnitus beneficium, de quo agi-*
1 *tur.* Nam † de clericatu constabat per testes examinatos, deponentes de communi reputatione, & fama, & dicebatur non sufficere: quia erat illegitimus. Vnde vltra hoc dixerunt, probari per literas Decani, sed dicebatur has non sufficere, quia non constabat, quòd ille, qui dederat ordinem, esset Episcopus, nec quòd haberet licentiam ab Episcopo Burgen. in cuius Ecclesia ordinauerat, tamen Domini habuerunt has exceptiones pro friuolis, & dixerunt satis esse probatum. Similiter ad probandum, quòd esset Abbas erant productæ
2 † literæ prouisionis, quibus dicebatur non esse standū, quia erant subreptitiæ, & multæ subreptiones dabantur. Quibus non obstantibus Domini dixerunt satis sufficere ad effectum, de quo agebatur, quia nunc non tractabatur, an prouisio Abbatiæ esset bona, sed an esset Abbas, quod notorium erat.

FABII.

De confessis, & valore Calagurit. Archidiaconatus.

SVMMARIA.

1 *Confessio beneficiati per vim iuramenti facta, de valore beneficij, virū vergere possit in aliquod præiudicium succedentis, in eodem beneficio.*

2 *Confessio facta per verbum credebat, quem pariat effectum, & an ad præiudicium successoris aliquod, ita vt obtenta ab eo gratia sit nulla.*

3 *Prouisio de beneficio facta alicui vacante per obitū admittit omnem successionem, stante eo, quod in beneficijs non detur successio.*

4 *Subrogatus sapit naturam eius, in cuius locum subrogatur.*

DECISIO CXXV.

IN causa Calaguritan. Archidiaconatus dubitaui,
1 vtrum † confessio Ioannis de Anghiano, medio iuramento circa valorem, præiudicet successori, & gratia *si neutri* sit verificata, cum Ioannes de Anghiano, qui super isto Archidiaconatu expediuerat literas, cū expressione valoris in 150. interrogatus à Martino Gimenez aduersario, qui habebat gratiam expressam in 260. *an beneficium istud excederet* 260. respondit se credere, quòd excedit, ex quo inferebat Martinus, quod gratia sua *si neutri*, quam posuerat in 400. ad hoc, vt multis modis respō debatur vno modo præcipuo, propter quòd Domini fuerūt in voto, quòd confessio nō
2 præiudicaret, quia dicendo, † quod credebat excedere summam 260. poterant verificare, etiam imò, quòd valeret 260. Ex quo nō inferebatur, quòd gratia 259. esset nulla, quia erat modicus excessus, quia Rota concedit sextam partem, quæ esset vltra quadraginta, & excessus in his, prout iste nihil efficiebat, quia tamen aliàs, vt sup. patet, in hac eadem causa, dixerunt confessionem non præiudicare, quia Franc. de Miranda, qui erat successor Archidiaconi, ex quo habuerat prouisionem per obitum Anghiani, non poterat dici suc-
3 cessor, quia † in beneficialibus non datur successio, & titulum habuerat à Papa, & propterea confessio Anghiani non poterat ei præiudicare, hodie tamen dixerant, melius intellecta prouisione Mirandæ, quod ex quo erat subrogatus ad ius Anghiani, & ad prosecutionem litis in eisdem statu & terminis, in quib. erat, & sicut si in fauorem Anghiani fuisset factum, prout erat, quia tamen lata sententia pro illo, qui fuerat sub-
4 rogatus Mirandæ, † cum subrogatus debeat imperare naturam eius, in cuius locum subrogatur, & multis alijs rationibus, de quibus in informationibus.

FABII.

Vt lite penden. Salamant. Abbatiæ

SVMMARIA.

1 *Possessio attentata an veniat per sequestrum suspendēda.*

2 *Pars si petat attentata per aduersarium reuocari, nō auditur, nisi prius a se attentatis planè purgatis.*

3 *Limitationem istius ex decisione Rotæ, vide nu. seq.*

4 *Testes, nō omni exceptione maiores, aut multas exceptiones perpetientes, fidem non faciunt frequenter.*

DECISIO CXXVI.

IN causa Salaman. Abbatiæ dubitaui, † an possessio
1 Didaci, sit tanquam attentata sequestranda, & posito quod sic, *an ad instantiam Alphonsi hoc petentis antequam purget sua attentata, quæ esset vera, & reuocanda resolutum fuerat, ad eius gratia canonizationem*
2 *deueniri.* Et cum ipse instaret, quod etiam † attentata per aduersarū reuocarentur, dicebatur, hoc non posse petere, quia non habebat potestatem hoc petēdi, antequam purgaret attentata sua. Domini tamen dixe-
3 runt, † resoluendo secundam partem dubij, quia iam poterat petere vigore commissionis eiusdem, & vnico contextu reuocanda erant, & poterant, dum tamē quæreretur, an probaretur possessio Didaci, & lecti fuerunt duo testes, qui licet hoc optimè probarent, quia
4 tamen patiebantur † multas exceptiones noluerunt eis Domini fidem adhibere, & dixerūt, quòd Alphōsus deberet melius probare possessionem aduersarij, quam ipse prætendebat aduersarium cepisse post apprehensam possessionem per ipsum, & propterea tanquam vltimo loco attentatam reuocandam, & in sequestrum ponendam, cum ipsa Alphonso restituibilis non esset, ex quo sua possessio fuerat hoc anno attentata iudicata. Et licet Didacus prætenderet, se nunquā amisisse possessionem, tamen de illa primæua possessione, non poterat aduersarius intelligere, cum in articulis posuisset Franciscum de Mendoza aduersarium, dum viueret Didacus, cepisse possessionem vigore brachij sæcularis obtenta contra Didacum, & illam continuasse vsque ad eius obitum.

FABII.

De Restit. in integ. Caliguritan. Abbatissatus.

SVMMARIA.

1 *Procurator si cedat officio relictis duobus substitutis, non acceptantibus, vtrum ius partis per id præiudicialiter ladatur.*

2 *Sententijs tribus latis, si non pareat pars, tanquam contumax, quæ de commisso spolio notatur, procuratoribus licet non comparentibus benignè, an cum ea agi ob contumaciam debeat.*

DECISIO CXXVII.

IN causa Calaguritan. Abbatissatus dubitaui, *an domina Ioanna veniat declaranda seu audienda, non parito iudicato.* Illa Ioanna existens in possessione reportauerat vnam sententiam contra, per contradictas,
1 quia † procurator suus recesserat, relictis duobus procuratoribus substitutis, qui moniti non acceptarunt, & sententia transiuerat in iudicatum, erant decretæ executoriales intimatæ personaliter, & seruatis quatuor terminis instabatur pro declaratoria. Et licet causa haberet difficultatem, maximè quia pendebat causa restitutionis in integrum, & in ista videbatur causa restitutionis, ex quo procurator cesserat; & substituti non defenderant causam, & ius, quod erat canonizatum, non videbatur admodum bonum, ex quo patenter Bulla discordabat à supplicatione, in quo obtenta erat gratia *si neutri*, accedente consensu maioris partis Monialium, quod non erat in Bulla

expres-

expressum, nec de illo constabat. Tamen Domini man-
2 darunt, quòd † declararetur Ioan. attentasse, cum ob eius maximam contumaciam, quia contra illã fuerant latæ tres sententiæ conformes in spolio, & deuentum vsque ad brachium sæculare, tamen numquam voluerat parere. Vnde non erat dignum, quòd benigne ageretur cum illa, vt propter non comparitionem procuratorum deberet tanquam ex iusta causa restitui, imò debebat ei imputari, quare talem procuratorem constituerat, & quia erat verus contumax, debebat prius parere iudicato, non obstante mala expressione, quæ cum indigeret maiori indagine, non debebat impedire executionem rei iudicatæ, tamen noluit eam declarare, sed audire procuratorem suum.

FABII.

De Iudicijs Conchiensis Terrarum.

SVMMARIA.

1 *Testium examinatio virum necessario, & de substantia interrogatoria requirat.*

2 *Citatio virum valida sit habenda, quæ non ad domum habitationis citandi facta fuerit.*

3 *Citatus habens notitiam citationis, & non comparens, tanquam contumax sibi præiudicium parit.*

DECISIO CXXVIII.

IN causa Conchen. terrarum dubitaui, *virum testib. examinatis, seu interrogatis, sit adhibẽda fides.* Et Domini dixerunt, quod sic, quia licet constaret ex parte
1 fratrum, fuisse deputatum examinatorem, cum † interrogatorijs protestando, quòd sine illis non examinarentur, tamen non constabat, quòd data essent Notario hic in Curia, prout aliàs fieri solitum est, nec in Ciuitate Bonon. Vnde illis debet imputari, si sine interrogatorijs testes fuerint examinati, & examinator suus recessit cum illis: cum eò maximè, quia fuerunt citati pro die vigesimaprima, hora 19. ad dandum interrogatoria. Vnde debebant comparere, & dare, ne iudex declararet illos contumaces, interrogatoria. Et
2 licet ex aduerso diceretur, † citationem non esse bonã, quia non facta ad domum, tamen fuit dictum, quòd imò erat bona, quia Nuncius fecerat diligentiam, & sic citatio erat facta decretum, & commissionem iudi
3 cis. Præterea † citatio erat facta pro die 21. hora 19. & sic habuerunt notitiam citationis, & tamen illis imputandum erat, si hora duodecima non comparuerant, & interrogatoria dederant.

FABII.

De Indic. & præsump. Compostel. Canonic.

SVMMARIA.

1 *Lis ex lapsu longi temporis an haberi debet pro derelicta.*

2 *Annorum trium cursus non facit, cum longũ tempus dici non possit, vt causa dicatur habita pro derelicta.*

DECISIO CXXIX.

IN causa Compostellan. Canonic. dubitaui, *præsuppo sita lite, & bono iure Iordani pro nunc, virum, † ex virtute productis inferatur litem habitã pro derelicta à tanto cursu temporis tam longo.* Nã anno 1597. lis fuerat cœpta per Iordanum per solam citationem, alio non facto, & lis ipsa semper durauerat, & cesserat in Lapum, & fuerat subrogatus Lap. ad prosecutionem litis, qui nihil fecerat, & de anno 1509. Lapus cesserat in Gomezium, qui etiam nihil fecerat, & hæc cessio de nouo producta erat: tamen concurrerant anni tres
2 † adeo quòd non poterat dici litem habitam pro derelicta, sed & actiones, quæ ex concessione erant acquisitæ, Gom. præsumpt. erãt extinctæ, adeo quòd Gom. qui hodie cesserat in Alphonsum, qui litem cœperat de anno 1540. nihil habebat, quòd posset cedere. Et licet in cessione quam fecerat in Gom. interuenerat Petrus de via not. contra quem Petrus incœperat litem, quòd consenserit pensioni quinque ducatorum Petri cedentis, per hoc erat etiam de nouo productum, & in hoc fiebat magnum fundamentum, quòd Petrus ordinauerit istam cessionem, si lis viua remaneret, & postea, si alius canonicatum suum impetrasset, quia erat incapax defendi per litis pendentiam: tamen hoc fuit iudicatum omnium, quia de hoc non constabat.

FABII.

De Præbend. & subreptione Gratiarum Hispalen. portion.

SVMMARIA.

1 *Statutum aliquando vt locum non habeat, necessario specialissimam requirit derogationem.*

2 *Derogatio indulti, si per subreptitias fuerit literas impetrata non valet.*

3 *Mandatum si præsumatur dolosum, idq; in granatorijs, rescriptum omnino dicitur.*

4 *Mandatum existente doloso, etiam si Papa aliàs esset petitum concessurus, & narrata etiam veritate facti, tamen vitio non caret mandatum.*

5 *Papa expresse dispensans cum filio, aut nepote reconciliati, vel condemnati de hæresi, efficit ipsum habilem ad habenda beneficia, etiam in præiudicium statuti, & ob id gratia subreptitia dici non potest.*

6 *Gratia subreptitia dicitur, si ad eam concedendam Papa inducitur per falsas informationes, vel relationes.*

DECISIO CXXX.

IN causa Hispalen. portio. dubitaui, *an ex actis constet, quòd sit derogatum statuto, & stabat Bulla prouisionis, in qua specie statutis Ecclesiæ Hispal. fuerat derogatum?* Quia statutum, de quo in præsenti causa agebatur, requirebat specialissimam derogationem. Erat etiam producta gratia perinde valere, in qua narrabatur totum, & statutum de verbo ad verbum, & illi in specie derogabatur, adeo, quòd negari non poterat, q derogatum esset. Sed opponebatur derogationem
2 † esse subreptitiam, qui narrabatur, dictos progenitores prouisi fuisse reconciliatos, nulla illis imposita pœnitentia publica, & constabat per remissoriam, constito, quòd præmittebatur pœnitentiam publicam fuisse iniustam, cũ † in grauosis præiungebatur istud mandatum fuisse dolosum, & vitiabat rescriptum. Imò in c. super literis, de rescrip. à Colle. in c. Ecclesiam, de sbr tile. per eund. Innoc. Io. And. & alios, in c. fi. de cri. fal.
4 Et tale † mandatum vitiabatur, etiamsi Papa, aliàs cõcessurus fuisset, & narrata veritate, & hæc narratio nõ poterat negari, quin facilius motus sit ad concedendũ, articulabatur, dec. Aeg. 4. de rescri. Tamẽ dixerũt, hãc
5 gratiam non esse subreptitiam, ex quo Papa † dispensabat expresse cum eo, etiam si parentes sui essent reconciliati, & condemnati, quòd verbum *condemnati* in huiusmodi non poterat non importare publicam pœnitentiam, imò combustionem. Et sic apparebat de mente Papæ, quòd volebat omnino hanc gratiam facere, in contrariũ tamẽ hoc nõ apparebat, licèt præsup
6 ponant, & dicant Doct. quòd † gratia sit subreptitia, etiamsi Papa aliàs fuisset concessurus narrata veritate, quia inductus fuit ad facilius concedendum ex mendacio, non tamen expresse concesserat, vt hic prima.

FABII.

De Regula Protonot. Paduana Custodia.

SVMMARIA.

1 *Regula Pauli III. reseruans beneficia Protonotarijs Apostolicis, an procedat in Protonotarijs etiam familiaribus Cardinalium.*

2 *Et in quibus id familiaribus, cum alij veri, alij ficti dicantur, venire intelligendum.*

3 *Maius lumen de necessitate obfuscat minus.*

DECISIO CXXXI.

IN causa Paduana Custodiæ dubitaui, virũ † regula Pauli reseruãs beneficia Protonotariorũ, intelligatur de illis, qui sũt Protonotarij, & familiares Cardin. Et Dñi dixerunt, quod sic, & dec. Cassa. noua, de prcb. Sarn. in reg. de benef. vacan. per obitũ fam. Card. q. 15.

Et

2 Et licet ex aduerso diceretur, † dicta eorum procedere, vt in veris familiaribus, tamẽ dixerunt Domini, ꝙ etiam isti sunt veri familiares, quia in regula Papa ita dicit, illos esse veros, non fictos familiares, cum maius
3 lumen † offuscet minus, vt dicitur in locis prælegatis, solum attendere familiares Papæ, & non Cardinalium, & iste est casus mixtus, vt possit dici non compre hendi sub regula loquente de simplicitatib. ad l. si ita scriptum. de lib. & posthum. cum not. in l. 2. de verbo. oblig. sed simplex est tantum ad familiares Papæ.

FABII.

De Iudicijs & fruct.

SVMMARIA.

1 *Protestatio, & intimatio procuratori facta, vbi tutus denegatur accessus, an releuet.*

2 *Protestatio, & intimatio vbi tuta non conceditur accessio ad perceptionem portionis faciendæ est principali, vt portionem dimittat.*

3 *Accessu tuto parti adempto remedio iuris, succurritur facta intimatione per edictum.*

DECISIO CXXXII.

1 IN causa Conchen. portio. de Vel monte dubitaui, *vtrum sufficiat* † *protestatẽ fuisse & intimasse procuratori speciali, quòd quis intenderet ire ad Ecclesiam, & inseruire ad effectum, vt postmodum condemnetur etiam ad id, quod ex distributionibus quotidianis percepisset, attento maximè quòd ad locum, vbi erat portio, non patebat tutus accessus.* Et Domini dixerunt quod nõ, quia debet
2 fieri † protestatio, & intimatio principali ad effectum,
3 vt dimittat portionem. Et † licet non patuerit tutus accessus, erat sibi succursum remedio iuris intimando per edictum, prout iam fuerat factum irritando illum ad causam, & in intimatione executorialium.

FABII.

De Iudicijs, & quando criminalis actio præiudicet ciuili, Toleta. matrimonij.

SVMMARIA.

1 *Causa criminalis an ciuilis præiudicet, ita vt in ea procedi vlterius per iudicem non possit, nisi prius terminata criminali, ex quo procurator comparens in causa criminali non sit sufficienti & pleno mandato munitus.*

2 *Causis inter diuersas personas existentibus, licet vna criminalis sit, alia ciuilis, vna per aliam non impeditur.*

3 *Limitatur quando incompatibiles sunt, ita vt vna alteram absorbere possit.*

DECISIO CXXXIII.

1 IN vna Toletan. matrim. dubitaui, † *vtrum causa criminalis, de qua agebatur præiudicet ciuili, & in ea procedi non possit, etiam post multa, ex quo procurator, qui cõparuerit in causa criminali pro Beatrice, & filio, non habebat mandatum sufficiens.* Causa dicebatur agi criminaliter inter Fiscum, & Comitem Arias, propte-
2 rea cum essent istæ causæ inter † diuersas personas, vna non poterat impedire aliam, l. rerum amotarum actio. ff. rer. amot. ita sentit secundum primam lecturam, & ibi Bald. & alios, Sal. in l. 1. col. 2. in 10. oppos. C. quando ciuilis actio præiudicat criminali, & Bart. in d. l. amot. ver. si aliter contra est, secunda lect. quæ videbatur istam opinionem limitare, quam sequebatur Salic. & alij, in l. 1. †
3 quando sunt inuicem incompatibiles, ita vt criminalis absorbeat ciuilem, quod tamen iudicatum fuit non esse in hoc casu.

FABII.

De Proc. Perus. Ciuit. Castelli.

SVMMARIA.

1 *Causa commissio si fiat nomine vnius, & obtineatur in fauorem alterius, vtrum per id processus in nihilum recidat.*

2 *Ratificatione partis non accedente in his, qua acta sunt, vtrum annihilatur processus.*

3 *Notarij errores parti ob negligentiam propriam non parum præiudicium pariunt.*

4 *Comparens in iudicio pro informationibus faciendis, nõ propterea dicitur mandatum de procura acceptasse.*

DECISIO CXXXIV.

1 IN causa Perusin. seu Ciuitatis Castelli dubitaui, † *an processus sit nullus, & debeat fieri condemnatio expensarum.* Fuerat enim cõmissa causa nomine Ferdinandi della Staffa, & Ciecus Ventius obtinuerat nomine proprio, quibus factis pars aduersa dederat cõmissionem causæ nullitatis, & Dominus Ciecus cesserat, postea dederat mandatum cum ratificatione registri, & obtinuerat commissionem, vt decernerentur partes citato Fabio Michante, qui licet esset constitutus procurator, tamen non acceptauerat, licet in hac causa comparuisset informando. Et dixerunt Domi-
2 ni † in totum processum esse nullum, nec potuisse ratificari, cum nomine ratificantis acta gesta non essent,
3 & licet allegarentur pro saluando processu † errores Notarij, tamen dixerunt imputandum parti, quia nõ bene inspexerat quid scriberet Notarius. Et licet etiã allegaretur doctr. Bar. in l. 1. §. nunciationes factas, in 3. col. ff. de nou. oper. nunc. tamen dixerunt non facere ad propositum, vt clare patet cuilibet intuenti. Né-
4 que ex hoc, quòd quis † cõpareat informando, videtur acceptasse mandatum, cum ille, aliter nominatus acceptasset, & videmus quotidie informantes non esse procuratores.

FABII.

De Procur. & testib. Valentin. paroch.

SVMMARIA.

1 *Procurator acceptans ad effectum substituendi, an possit in causa examinari, negatiuè.*

2 *Æquitas non permittit etiam instante parte aduersa, vt procurator qui acceptauit per transmissum mandatũ, qui præsumitur causa secreta scire examini subijciatur, in præiudicium mandatarij principalis.*

DECISIO CXXXV.

1 IN causa Valentin. parochialis de Contentanea dubitatum fuit, *vtrũ* † *procurator, qui acceptauerat ad effectum substituendi, non posset in causa examinari.* Et
2 dixerunt Domini quòd non, quia ex quo † ad illum transmissum erat mandatum, vltra quod censebatur esse procurator, & acceptasse, vt not. in clemen. 1. de procurat. tamen scire præsumebatur secreta causæ, & propterea æquum non erat, vt examinaretur quantumcunque pars instaret, deberet examinari saluis exceptionibus, & poni ad partes.

FABII.

De Testibus in causa Troiana Tenimenti.

SVMMARIA.

1 *Obtenta testium publicatione iam à 20. annorum spacio elapso, an rata haberi debeat, vt in posterum testes amplius examini subijci non debeant.*

2 *Testes quomodo, & quando non habeantur, pro non publicatis.*

3 *Testes ne examinentur propter publicationem, plenè constare debet de didicitis testificatis.*

DECISIO CXXXVI.

1 IN causa Troiana Tenimenti dubitaui, *vtrũ* † *constet de publicatione testiũ taliter, quòd non potuerint, nec in futurum possint testes examinari, in hac eadem causa, si iam per viginti annos fuerat petita, & obtenta publicatio testium.* Sed quod fuisset data copia nõ constabat, vnde ex hoc non inferebatur habita copia de publicatione cum effectu, quia peritorẽ accipere decernebatur, non tamẽ accipitur. Ex alio ẽt prætendebatur huiusmodi reformatio, quia erat informatum super dicto, quòd sine publicatione non potuisset fieri, sed quia respiciebatur primo dictus punctus cũ præsuppositio, quòd testes ita dicerent; valet, licet postmodum fuisset datus punctus simpliciter, an testes probarent

barent tamen ex hoc non inferebatur non potuisse informari sine publicatione habita, propter punctum præcedentem, in quo exprimebatur in substantia, ꝙ testes continebant, & super ista publicatione examinari duos testes, ꝙ præsumebatur attentare, ꝙ originalia dicta testium fuissent per multos alios dies in
2 manu informantis in hac causa: ꝙ quia testes non dicebant, habuit testes istos Rota pro non publicatis. Et
3 dixerunt Domini, † quòd ad impediendum, ne testes examinarentur propter publicationem, debebat plenè constare, de dictis testificatis, licet cursim & in domo actoris, & quando solet fieri, quod fuerint dicta testium lecta, & ita habuit testes post huiusmodi publicationem, pro examinatis & probantibus, vt in futurum possit etiam alios examinare.

FABII I.

De Lit. penden. & Inhib. In quadam Lunensi.

SVMMARIA.

1 *Sententia quæ attentata esse præsupponitur propter factas inhibitiones, an veniat renocanda.*

2 *Pars si metuat terminum in causa contra se declarari, procedere ad remedium appellationis potest.*

DECISIO CXXXVII.

1 IN causa Lunen. Sarsanen. dubitaui, *vtrum † sententia Auditoris Camera sit tanquã attentata renocanda propter inhibitiones in hac causa, quæ diu processerãt coram Auditore Camera.* Cum pars fuisset citata ad sententiam, iudex remisit terminum ad domum, quã nunquam declarauerat, imò coram eodem ad plures
2 actus fuerat processum postea. Sed pars, quæ timebat terminum declarari contra se appellauerat ab hac sententia, & obtinuerat mihi committi causam appellationis, & vigore commissionis fuerat inhibitum, tamen vt dixi, postmodum processerat coram Auditore Cameræ, qui postquam iterum fuerat resolutus, iusserat partem citari ad sententiam contra se ferri, & obtinuerat aliam commissionem, prçinserta illa, de qua supra, vigore cuius ante apertionem Rotæ Locumtenens Auditoris pronunciauerat. Dubitaui propter stylum Rotæ, qui est, quod quælibet inhibitio Rotalis sit timenda, & quicquid post illam factam sit attentatum, nedum ista sententia post vnam inhibitionẽ, sed duas sit attentare, tamen Domini hoc casu voluerunt contrarium. Prima enim inhibitio non obstat, quin illi erat renunciatum, propter rem præcedentem coram eodem iudice, nec secundam voluerunt attentare, tanquam minus calumniosam, sed dixerunt sententiam esse bonam.

FABII I.

De Regula de infirmis Veronensis parochial.

SVMMARIA.

1 *Commẽda data ordinario vigore indulti, vtrum per Regulam de infirmis in benemeritam personam, aut familiarem domesticum transferri possit.*

2 *Commenda alia temporalis dicitur, & alia perpetua.*

3 *Perpetua commenda censetur, quæ ita ordinaria est potestate, vt facultatem habeat liberam tam resignandi, vel sibi reseruandi.*

DECISIO CXXXVIII.

1 IN causa Veronensis parochialis de Inuentiolo dubitaui, † *vtrum commenda, de qua agitur, subiaceat regulæ de infirmis resignantibus?* Hanc. n. parochialem Episcopus Veronen. obtinuerat sibi commendari vigore indulti, cuius vigore quo ad ipsum alicui personæ benemeritæ & sibi gratæ duxerit conferendam, & interim posset disponere de fructibus perinde, ac si in titulum obtinere: huic commẽdæ cesserat Episcopus, post paucos dies ante eius mortẽ. Vnde dubitabatur
2 an subiaceret regulæ de infirmis resignantibus † tanquam commenda esset temporalis, non perpetua, ad not. per Sarn. in 13 q. super regula eadem. Tamen ha-
3 buerunt † hanc commendam pro perpetua, quia erat in facultate Episcopi resignare, vel non, & per consequens ex dictis per eundem Sarnen. eidem regulæ subiacebat. Ponderarunt etiam verba regulæ simpliciter loquentis, & dicentis, si quis in infirmitate constitutus resignauerit aliquod beneficium, adeò quòd habuerunt pro constante, hanc cessionem subiacere regulæ huic.

FABII I.

De Regula de impetran. certo modo Caurien. Abbatiæ.

SVMMARIVM.

1 *Pars non seruans contenta in regula de impetrando certo modo, etiam iura plurium ex cessione habens, ex regula Pauli III. omnino redditur inhabilis ad beneficium, de quo controuersia est, obtinendum.*

DECISIO CXXXIX.

1 IN causa Caurien. Abbatiæ dubitaui, *an Alphonsus de Fonseca sit inhabilis † ad obtinendum beneficiũ, de quo agitur, propter regulam vltimo loco pro parte aduersa productam.* Hic Alphonsus enim habuerat multa iura diuersarum personarum per illorum cessionem, inter quæ ius Stephani del Campo, qui habebat impetrationem certo modo, nec seruauerat contenta in regula de impetran. certo modo, propter qd, propter regulã Pauli erat omnino inhabilis ad istud beneficium obtinendum nedum Stephanus, sed etiã Alphonsus eius cessionarius, vt cantant verba regulæ Pauli, editæ de anno 1540. Vnde ex hoc præsumebatur Alphonsum inhabilem, quia non in facto constabat resignationem factam in Alphonsum fuisse ante publicationem regulæ, & regula loquitur per verbũ de cetero, & sic respicit tanquam futura. Domini dixerunt regulam non inhabilitare Alphonsum. Et ita pronunciaui.

FABII I.

De Electionibus Calagurit. Abbat.

SVMMARIA.

1 *Confirmatio subsequens electionem, concordi licet voto factam, inutilis est, non subsistente legitima ætate ad talem gradum requisita illius, quæ electa, & confirmata fuit.*

2 *Fructuum spiritualium perceptio consistit in administratione dignitatis, temporalium verò in redituum annorum perceptione versatur.*

3 *Cauarittiæ de elect. lib. 6. habet locum, vbi facta electione & subsecuta confirmatione ordinarij, qua ex defectu iurisdictionis inualida est, persona electa pertinaciter in administratione persistit.*

4 *Mandatum de prouidendo & gratiosa prouisio differunt, & ita ius diuersum producunt.*

5 *Properans nimium, ius quod habere prætendit, amittit, & in cauarittiæ incidit.*

DECISIO CXL.

IN causa Calagur. Abbatiatus dubitaui, an Ioanna amiserit ius propter cauarittiæ. vel eius noua prouisio sit subreptitia. Ioanna. n. fuerat electa cõcorditer
1 à Monialib. † & cõfirmata per superiorem suũ, quia tamen erat incapax propter ætatem, quia erat infra 25. annos, & confirmatio foret ob id inutilis, propterea obtinuerat à Papa nouam prouisionem, quæ prætendebatur subreptitia, cũ in ea narraretur eã adeptã fuisse possessionem, nullos tamen fructus percepisse, sed postea propterea habuerũt Domini hãc nouã prouisionẽ pro subreptitia, licet aliquo modo constaret,
2 fructus † saltem spirituales percepisse administrando Abbatissatũ, quod dixerũt, ꝙ noua prouisio, seu narrata in ea nõ intelligebantur de talib. fructib. sed temporalib. propter quos solet solui compositio Datario. Dixerunt tamen quòd inciderat, in c. auaritiæ. de elec-
3 tio. in 6. † quia facta electione & confirmata, ex quo nulla erat confirmatio ex defectu iuris confirmantis, adhuc habeat locũ istud capitulũ. Et licet ex aduerso

allega-

allegaretur Milis in verſ. pœna decretalis anaritiæ, dicentis, quòd licet confirmatio eſſet nulla, excuſet à pœna dicti cap. tamen dixerunt hoc habere locum, quando nullitas prouenit ex defectu iuris, ſeu, vt diſtinguit gl. in ver. Ioan. d. cap. fin. de elect. in 6. & ibi Franc. contrarium eius quod Mil. voluit, Cardinalis in 31. & Rom. conſ. 330. aliàs 50. etiam licet diceretur, quòd iſta vigore confirmationis non adminiſtrauerat, nec fructus perceperat, ſed tantum vigore prouiſionis, ſaltem tamen de adminiſtratione Abbatiſſatus in ſpiri-
4 tualibus conſtabat, ante nouam prouiſionem, nec noua prouiſio eius ſuffragabatur, quia non erat gratioſa prouiſio, ſed mandatum de prouidendo: mandauerat enim Papa cuidã, vt ſi illam idoneam inueniret, prouideret ille de Abbatiſſatu, quòd factũ fuiſſe non conſtabat, ſed ſtatim habita noua prouiſione ſe ingeſſerat
5 in adminiſtratione Abbatiſſatus, & perceptione fructuum, & propterea tanquam nimis properãs iuriſd. amiſerat. & ſic in c. auaritiæ inciderat.

De Dilatione, & Teſtibus Legion. Canonicatus & Præbend.

SVMMARIA.

1 *Concedens petenti aduerſario dilationes, & interim petens examinari teſtes, ac admitti ſuos articulos, non euitat ex eo, quòd datis dilationibus, iudicis de neceſſitate officium conquieſcit.*

2 *Dilationes ordinariæ à partibus petuntur, vt factis præparatoriis inſtructiores & promptiores, ad probandum ius ſuum accedere poſſint.*

DECISIO CXLI.

IN vna Legionen. Canonicatus & præben. fine dubio dato, quæſitum à Dominis, *an eſſent dandæ dilationes ad partes, & ſimul ſeruandus terminus ad videndum admitti, &c.* Ille enim qui ex ceſſione nouiter ad
1 cauſam venerat, † concedebat aduerſario dandas eſſe dilationes, ſed ſimul volebat ſuos artículos admitti, & examinari teſtes, quod Domini dixerũt nõ poſſe fieri. Ex quo enim erant dandæ dilationes, officium iudicis
2 debebat conquieſcere. Credo quòd ſit ratio, † quia ille qui petebat dilationem, volebat informationẽ de partib. vt magis inſtructus poſſet facere interrogatoria.

FABII.

De Præb. Allegatio Lapi, & Regula de Publican. Hiſpalen. portionis.

SVMMARIA.

1 *Statuti derogatio non falſificatur tanquam ſubreptitia, ſi de expreſſa Pontificis conceſſione conſtet.*

2 *Felyni locus in c. poſtulaſti. de reſcriptis, quo caſu loquatur, & an huic caſui accommodari poſſit.*

3 *Et qua ratione Lapus ad præſentem caſum veniat intelligendus.*

4 *Poſſidere ex retroceſſione, & reſeruatione, plurimum inter ſe differunt.*

DECISIO CXLII.

1 IN cauſa Hiſpalen. portionis dubitaui, † *an derogatio ſtatuti Hiſpalenſis ſit ſubreptitia, & habeat locum allegatio Lapi, & regula de publ.* Et Domini dixerunt, prout aliàs etiam fuit dictum in hac cauſa, quòd non erat ſubreptitia, quia Papa expreſsè hoc conceſſerat, & reſpondebant ad contraria, vt ſuperius dictum eſt. Addebatur pro hac dec. facere Fel. in c. poſtulaſti. col. 4. ver. declara prędicta, de reſcrip. qui petebatur videri, & ex hac doctrina aliquis ex Dominis multum mouebatur, ſed iudicio meo non facit ad propoſitũ, quia
2 † loquitur Fel. in eo, qui non narrat omnes defectus, ſed ſubticuit aliquos, & Papa, in diſpenſatione per generalia verba diſpenſauerat, hic autem ſumus in cauſa, in qua expreſſit illud, quod erat falſum. Nam doloſa videtur expreſſio, & collecta aliàs allegata tamen videtur vera, deciſ. 4. cum prædicti Doct. loquantur, quando Papa expreſsè conceſſit, vt hic. Quo ad allegationem Lapi fuit dictũ, nullo modo facere ad pro-
3 poſitum, quia † Lapus loquitur, quando quis ſimpliciter reſignauerat, & ſic amiſerit poſſeſſionem, vnde continuando per decem annos in poſſeſſione, & etiam per triennium ſecundum interpretationẽ Rotæ præſumitur retroceſſio, ſed id Petrus de Vargas, qui reſignauit in Ioannẽ, & Ioannes poſtmodum in Alphonſum, qui erat in cauſa, detinuerat ſibi denominationẽ poſſeſſionis fructus, & omnia, vnde non poterat intrare allegatio Lapi, vt ex continuatione poſſeſſionis præ-
4 ſumeretur retroceſſio, † quia poſſederat non ex retroceſſione, ſed ex reſeruatione, quo ſtante, non habet locum reg. de publicandis, vt declarat Sarn. in reg. public. in 2. q. vltra hoc hæc reſignatio fuerat publicata, cum conſtaret à Capitulo petitam poſſeſſionem fuiſſe ex reſignatione, & fuiſſe denegatam, imò Capitulum contra illum cauſam commiſerat.

FABII.

De Procur. & Iudic. Conchen. Beneficij.

SVMMARIA.

1 *Procurator comparens, & appellans, vtrum inſtare poſſit, ne ſententia lata ſubſcribatur.*

2 *Spoliatus non probans poſſeſſionem, qua ſe dicit ſpoliatum, nihil efficere, quod validum ſit, poteſt.*

3 *Principalis ſi perſonaliter citatus fuerit, aut eius procurator ad comparendum, ſententia ys non comparentibus ſubſcribi poteſt.*

DECISIO CXLIII.

IN vna Conchen. beneficij del Viguar de Cannas, conſului Dominos meos. Nam in hac cauſa pronũciaueram in proceſſu, quòd per † cõtradictas apparuit procurator rei, & vltra quod appellauit. Inſtabat etiã ne ſubſcriberetur ſententia, attento quòd poſt cõmiſſionem cauſa ſuper iſto beneficio in Rota vigore Eugenianæ, tranſierat in cauſam, quam aduerſarius agebat coram A. C. coram quo procurator prædictus comparuerat, & defenderat principalẽ ſuum? Et cũ actor
2 coram A. C. nihil poſſet conſequi ex eo, † quod poſſeſſionem ſuam, quaſi ſpoliatus fuerat non poterat probare, redijt iterum ad me, & feci citari aduerſarium perſonaliter. Vnde dicebat procurator aduerſarij, quòd iſte, ex quo ſciebat illum procuratorem eſſe debebat Rota non pati, quod cum iſtis calumnijs procederet. Et ideo ſententiam & proceſſum coram me facta, tanquam attentata eſſe reijcienda, poſtquam poterat procedi coram Auditore Cameræ. Tamen dixe-
3 runt Domini † ſententiam eſſe ſubſcribendam, poſtquam procurator fuerat perſonaliter citatus, vel principalis ad comparendum coram me. Nec poterat dici calumnia propter hoc, nec attentatum, poſtquam mihi primo commiſſa fuerat, & diuerſa erat cauſa, quæ coram Auditore Cameræ pendebat.

FABII.

Præben. Calagurit. Abbatiſ.

SVMMARIA.

1 *Gratia obtenta ſi fuerit ſecunda, nulla facta de prima mentione, an de ſubreptione notari poſſit, & ob id inualidi effectus cenſeri.*

2 *Limita, gratia prima, & certis terminis circumſcripta diuerſa, haud dubiè ab ea eſt, quæ plenam concedit petenti adminiſtrationem.*

3 *Gratia prima ratificata non cenſetur, vbi per alium obtenta eſt, gratia per ſignaturam ſtabilita.*

4 *Gratia obtenta in poſſeſſorio concomitantibus tribus literis executorialibus, & aliis vſque ad brachiũ ſeculare inclusiuè, reliquas omnes gratias dicitur obfuſcare.*

DECISIO CXLIV.

1 IN cauſa Calagur. Abbatiſſatus dubitaui, *an † gratia Leonora eſſet ſubreptitia.* Erat enim iam cõmiſſa cauſa dubij, quia non fuit facta mẽtio de prima gratia ſibi conceſſa limitata de conſenſu mediętatis omnium

Monialium. Habuerat enim Leonora duas gratias *si neutri*, vnam priorem, quam produxerat in iudicio possessorio limitatam, dum asserit de consensu medietatis Monialium. Aliam secundam obtinuerat, super quam literas expediuerat, prouidens sibi de Abbatis-
1 satu sine aliquo consensu Monialium, nec de prima gratia † limitata faciebat mentionem, propter quod dicebatur subreptitia, ex not. per Inno. in c. veniens, de rescrip. vbi etiam Abb. col. 4. vers. venio ad secundum membrum, quod sequitur etiam latissimè Fel. col. 1. vers. dum Abbas præceptor instat, quæ dicta non solũ habent locum in priuilegijs, sed etiam in quibuscunque cõcessionibus & maximè in gratijs ad beneficia, vt patet ex dictis ibid. in col. 4. vers. sed ad primum dictum. Et licet aliàs late distinctum erat super hac materia, ex dictis per Felyn. ibid. col. 3. & Abb. etiã ostenderet in casu, de quo agitur, non tenere, dictam gratiã esse subreptitiam, non facientem mentionem de prima, tamen Dominis placuit distinctio sua considerantibus inter alia, quòd si Papæ fuisset narratum, de prima gratia limitata, hanc simpliciter non concessisset,
3 Dicebatur etiam non constare † primam gratiam fuisse ratificatam per Leonoram, quia per alium erat obtenta gratia per solam signaturam, & sic non modica impensa. Et propterea 2. super quam literæ erant expeditæ, & cum magna impensa præsumebatur esse de eius voluntate obtenta, Rota in antiq. decisio. 15. Cassad. de procur. cum simil. Tamen etiam non placuit,
4 quia ex quo † illa gratia per solam supplicationẽ obtenta fuerat in iudicio possessorio, & eius vigore obtentæ tres conformes literæ executoriales, & alia vsque ad brachium sæculare inclusiuè, illam ratificauerat. Dicebatur etiam quòd ex gratia *si neutri*, vltimo
5 habebat clausulam statu litis † & merita tunc pro expressis habentur, & vigore istius clausulæ poterãt omnia exprimi, & verificari in hac gratia ex stylo Curiæ, Ant. de But. cons. 11. decis. 38. super regula Cancellariæ, tamen nec istud placuit, quia literæ loquebantur de meritis causæ in petitorio, non in possessorio, de quo nulla fiebat mentio, tamen quia intelligebatur de statu litis, & meritis causæ, non autem de gratijs in huiusmodi causa productis.

F A B I I.

De Prob. & Regula de benefi. vacan. per obitum fam. Card. Abulen. Paroch.

S V M M A R I V M.

1 *Familiaritas vtrũ, an ex diutino conuictu, vel quotidiana consuetudine, aut sumptibus ad sustentationem necessarys subministratis argui possit.*

DECISIO CXLV.

IN causa Abulens. Parochialis de Bontiberos dubitaui præsuppositio, quòd testes dicant, Alphonsum
1 Maldonando † non fuisse vnum ex familiaribus Card. & quòd ei dabantur annuatim pecuniæ pro victu, & vestitu, prout alijs consiliarijs, & familiaribus, qui nõ comedebant in tinello in causa scientiæ, qui vidit, & scit, & est publica vox, & fama, vtrum ex hoc probetur familiaritas ad effectũ, de quo agitur ad id, quod continetur in puncto l. testes. à principio vsque in fin. Et Domini fuerunt in hac opinione, vt testes optimè probarent, quòd melius probari non posset familiaritas, & continua commensalitas, & sic tenuit collatio Papæ, non seruantis his, de quibus in reg. de impetrando benefi. vacan. per obitum fam. Card.

F A B I I.

De Simonia Firmana Benefic.

S V M M A R I A.

1 *Resignatio beneficij facta in præsentia Episcopi, vel ordinario loci, an possit de simonia argui.*

2 *Et quid de resignatione facta in fauorem certa persone in manus Vicarij sit statuendum.*

3 *Clausula, & non alias, aliter vel alio modo, quid in huiusmodi resignationibus in fauorem alicuius factis operetur.*

4 *Mandatum non est simoniacum, ex quo datum est ad resignandum in manibus cuiuscunque, ad id potestatem habentis.*

DECISIO CXLVI.

1 IN causa Firmana Beneficiorum dubitaui, † *an resignatio facta coram ordinario esset Simoniaca.* Et dubium faciebat, quia erat datũ mandatum ad resignandum in manibus vicarij, vel alterius ad id potestatem habentis, in fauorem certæ personę in mandato nominatæ, & ad petendum illi prouideri. Et propterea est not. in c. ex parte. el 1. per gl. & Doct. de off. deleg. Di-
2 cebant † resignationem talem in manibus vicarij factam esse simoniacam. In contrarium allegabatur dec. Cassad. 2. de simonia, cum non faceret ad propositum. Dixerunt, quòd loquitur in resignante liberè, sed cum supplemento, quòd tali certo prouideretur. Vnde resignatio non erat facta in fauorem certæ personæ, cum posset ordinarius cuicunque prouidere, non obstante supplicatione. Et licet in mandato, de quo agebatur nõ
3 esset † clausula, & aliàs aliter, nec alio modo, tamen Domini dixerunt æquiparari resignationi in fauorem certæ personæ, cum tacitè ageretur, quòd aliter non valeret. Allegabatur etiam Staph. in tract. de literis gratis. fol. 36. Tamen dictum fuit non bene loqui in casu isto. Et ita omnes fuerunt in voto, quòd talis resignatio non valeret, & quòd ius remansisset penes resignantem. Duo tamen ex Dominis tenuerunt, quòd mandatum nõ erat † simoniacum, ex quo erat datum ad re-
4 signandum in manibus cuiuscunque ad id potestatem habentis, vnde poterat intelligi de Papa, in cuius manibus fuit facta resignatio, etiam in fauorẽ certæ personæ sustinebatur, vt dicunt Doct. d. c. ex parte. & Cassad. decis. 2. Vnde ista resignando in manibus vicarij excessit fines mandati, quod nõ intelligitur datum ad delinquendum, & sic ad resignandum simoniacè. Alij tamen Domini contradixerunt, & bene, quia expressè erat dictum in mandato, ad resignandum in manibus vicarij, & sic fines mandati non excesserat.

F A B I I.

De Regula, quod non iudicetur Veron. Paroch.

S V M M A R I V M.

1 *Litera in actis productæ, quæ non possunt canonizari impediunt absolutorias, quo ad vsque per tẽpus congruum litera expediri possint.*

DECISIO CXLVII.

IN causa Veronen. Parochialis de Triuentiolo fuit
1 dictum, quòd licet † in actis essent productæ literæ ordinarij, ex quo tamen illæ non poterant canonizari, sed instabatur pro canonizatione nouæ prouisionis, licet literæ super noua prouisione non essent expeditæ, & cum esset datæ de regula, de non iudican. & instaretur pro absolutoria, quia literæ non erant expeditæ, fuit per Dominos dictum, ꝙ non pronunciaretur, sed daretur tempus congruum ad literas expediendas.

F A B I I.

De Sequestro in quadam Fulginaten.

S V M M A R I V M.

1 *Iudicis arbitrio nominari, & deputari sequestrator potest rei instantiam, præsuppositio, quod ab actore essent sequestratores constituti.*

DECISIO CXLVIII.

IN causa Fulginat. cũ lata sentẽtia cõtra possessorem fuisset datum sequestrũ, & dati duo sequestratores ad instantiã actoris, cum procurator actoris nesciret, quẽ deberet nominare ex parte sua, nisi prius cõsulto principali, postea in secunda corũ me fuit præsentata
1 comissio, quod deberet † arbitrio meo nominare, seu deputare sequestratorẽ ad instantiã rei. Et cũ pro parte actoris negaretur, hoc fieri debere attento, ꝙ duo homines probi iam deputati erant, quib. fieret iniuria

dare

dare illis consocium, Domini dixerunt, non debere negari eo, quin etiam ipse nominaret, & ad eius instantiam apponerentur etiam noui sequestratores.

FABII I.

De Foro Competen. Cæsarauguſt. Vicariæ.

SVMMARIA.

1 *Censuræ à iudice facta ad præiudicium in partis etiam continentis, sunt ipso iure nullæ ex iurisdictionis defectu.*

2 *Auditor Camere Apostolicæ, an sine commissione sibi specialiter facta possit in causis beneficialibus aliqui prouidere.*

3 *Auditor Camere est literarum Apostolicarum ordinarius executor.*

4 *Eugeniana constitutio fauorabilis est, & pro tutela curialium.*

5 *Titulus bonus, itemque ius bonum præsumitur ex decem, & octo annorum pacifica possessione, licet de titulo, & possessione resignans nihil probet.*

DECISIO CXLIX.

IN causa Cæsarauguſt. Vicariæ de Cortes dubitaui; *an censuræ Auditoris Camere sint nullæ, & an constet de bono iure Domini Martini.* Auditor Cameræ cũ insertione Eugenianæ fecerat monitorium Do. Martino, vt desisteret à molestationibus super ista vicaria,

1 & in contumaciam illum excommunicauerat. † Dicebatur, censuras esse nullas ex defectu iurisdictionis.

2 quasi Auditor † Cameræ sine commissione non posset prouidere in causa beneficiali. Tamen Domini ex attestatione Putei dixerunt, quòd † Auditor Cameræ,

3 qui est ordinarius executor literarum Apostolicarum

4 vigore † Eugenianæ, quæ tuetur curiales, prout erat quidam alius Martinus, qui molestabatur, & q̃ hæc etiam habebat locum in priuilegijs, quæ erant amplissima, & quotidie hic practicabatur. Et ideo dixerunt, quòd si Martinus volebat audiri, solueret expẽsas contumaciales. Quantum verò ad secundam partem dubij, dixerũt, quòd attento, quòd in loco de Cortes, erat tantũ vna parochialis S. Michaelis, de qua fuerat prouisum D. Martino, per resignationem sibi factam ex causa permutationis, & illius vigore possessionem apprehenderat cum 18. annis elapsis, licet non constaret de aliqua continuatione possessionis. Ex quo tamen etiam non constabat de contrario, nec quod alius fuerit in possessione tempore, quo Dom. Martinus acce-

5 perat possessionem, † habuerunt Martinum pro eo, qui haberet bonum ius, quia ex tam longa possessione, quæ præsumebatur continuata, bonus titulus præsumitur, licet non doceret de aliquo titulo, nec de possessione illius, qui illam resignauerat.

FABII I.

De Restit. in integ. Calagurit. Diaconat.

SVMMARIA.

1 *Restitutio ad possessionem, an fieri debeat, quæ sit vigore rei iudicatæ aliquo non iustificante suam gratiam, nec de bono iure suo docente.*

2 *Gratia non iustificata ad possessionis restitutionem, non potest agi interdicto recuperandæ.*

3 *Rite aliquem priuari possessione, & recte, in aliqua ponuntur differentia.*

DECISIO CL.

IN causa Calaguritan. & Diaconatus dubitaui, posito, sine veri præiudicio, quod ex actis apparet, fuisse iustificatam gratiam Domini Ioannis de An-

1 ghiano, *an Martinus † sit restituendus ad possessionem*, quæ fuit sibi data vigore rei iudicatæ, etiam quòd ipse non iustificet suam gratiam, nec doceat de bono iure suo. Et Domini dixerunt non esse impetran. quia commissio impetrata super beneficio sibi per tres conformes ablato, & eius restitutione, per quas gratia aduersarij fuit canonizata, vnde non seruit pro restitutione possessionis, nisi in consequentiam, quia eo plene restituto ad beneficiorum, consequitur possessionem fructus, & omnia, quæ amisit per sententiam, quod non obtinebit, nisi iustificata gratia sua. Et hoc modo respõdebatur ad doctr. Bar. in l. ab hostibus. §. quòd simpliciter ex aduerso. ex quib. causis. Vide Ias. in §. rursus, nu. 76. de act. Inst. per Abb. in c. cum ex literis. col. fi. in prin. ff. de rest. in integ. Et domini dixerunt etiam,

2 quòd si ad † istam possessionem hoc modo admissam, ageretur interdicto recuperan. quòd non posset obtinere, † ex quo ille rite priuatus fuit, licèt non rectè, vt notabiliter Ias. post alios declarat, in l. iustè possidet. ff. de acq. pos. Nam licet possessio sit considerabilis, & veniat in restitutione in integrum, tamen non restituenda venit hoc casu, nisi canonizata gratia sua, & restituto quo ad ius beneficij.

FABII I.

De Offi. Delegat. & de Exceptio. Centen. Canonica. & Præbend.

SVMMARIA.

1 *Gesta per vicarium, qui pro vicario agnoscitur, an rata habeantur, tanquam per principalem substituentem sint gesta.*

2 *Liquidatio commissa sub nomine officij, non autem proprio, an faciat substitutum esse eandem personam cum substituente.*

3 *Episcopus an possit vicarium substituere cum facultate, alium adhuc substituendi.*

DECISIO CLI.

IN causa Centen. Canonicatus, & præb. dubitaui,

1 † *an gesta per vicarium sustineri valeant, præsupposito quod vicarius fuit?* Per Dominum Reomanũ erat commissum examen super liquidatione fructuum, & legitimè cõstitutum cum facultate substituendi, quoties illud obesse cõtigerit per ipsum, qui postmodum loco sui substituerat alium in officio, cui literæ domini Reomani fuerunt præsentatæ, & fuerat processum, & coram me iurauerant testes, deinde superauerat substitutus, & coram eo perfectus erat processus. Et

2 fuit dictum, ex quo † liquidatio fuerat commissa sub nomine officij non autem proprio, quod substitutus erat eadem persona, & propterea potuit causam delegatam prosequi, vt per Cardinalem. in c. quoniã Abb. ex aduerso. de offi. deleg. Abb. ibidem col. 1. num. 10. ver. item circa prædicta. Et maximè, quia nõ erat suffectus in locum mortui, sed in officium viuentis absentis per no. per Doct. in d. c. quoniam Abb. Quia autem

3 dubitabatur aliquo modo, an fuisset Episcopus ille, qui eum vicarium fecerat cum facultate substituendi, dubitatum fuit, ex quo in partibus nihil fuit factum quia nemo comparuerat, *an gesta per illum valerent.* Et videbantur valere, ad dec. 47. in no. & in antiq. 497. Dixerunt domini, quòd ex quo statim allegato examine est oppositum de iurisdictione iudicis, quòd ista contradictio sufficiebat, vt pars teneretur ostendere hunc esse constitutum vicarium ab Episcopo.

FABII I.

De re iudicata, & excep. Calagurit. Abbatis.

SVMMARIVM.

1 *Literis executorialib. parti aduersæ intimatis post sententiã, & rem iudicatã, vtrũ opponi possit de subreptione gratiæ canonizatæ, ad effectũ impediendi executionẽ.*

DECISIO CLII.

1 IN causa Calagurit. Abbatis status dubitaui, † *an post sententiam, & rem iudicatã, ac literas executoriales parti aduersæ intimatas possit opponi de subreptione gratiæ canonizatæ ad effectum impediendi executionem?* Et dicebatur, q̃ non, per not. per Bar. in l. 4. §. condemnatus, de re iud. licet apponeretur de not. per Fel. in c. inter ceteras. de re iud. in 2. col. ver. 8. declaratur, & in 4. col. ver. 4. declaratur. Tamẽ dixerũt Dñi, q̃ nõ erat ad propositũ casus nostri, cũ ista subreptio, de qua opponebatur non esset clara. Et licet fuerit disputata, & re-

soluta pro subreptione, quod non debuit disputari, sed exequi sententia, & summa ratio in hac resolutione fuit, quòd ex quo ista aduersaria Leonoræ, contra quã fuerat lata sententia, quæ in rem iudicatam transierat, fuerat iam contumax, nec vnquam voluerat parere literis Apostolicis, etiam post tres sententias in spolio, quibus sententijs coacta fuerat Leonora renunciare mandato concilij Regij, quòd omnino ista sententia erat exequẽda, & quia erat commissa causa restitut. in integrum aduersus rem iudicatam. Et dicebatur, quòd debebat super hoc audiri non pariter rei iudicatæ, nisi quo ad expensas. Fuit dictum, quòd si quis vellet super hoc audiri, quod daret dubium.

FABII.

De Renunciatione Tollen. Parochial.

SVMMARIA.

1 *Resignatio facta ab aliquo de beneficio, cum reseruatione annuæ pensionis, qua de iure est nulla, an possit subsistere.*

2 *Clausula non aliter, nec alio modo, quid operatur.*

3 *Nullum quod per se existit, reualidari non potest.*

4 *Resignans licet sit camente, vt velit ratam esse, & validam à se factam in alium resignationem, & ius quod habet penitus a se abdicare, id tamen facere sine facto superioris non potest.*

DECISIO CLIII.

1 IN causa Tollen. Prochial. S. Pauli dubitaui, † *an resignatio Desiderij in Beltrucij valuerit, non obstante, quod pensio sibi reseruata fuerit nulla, cum de iure illam non acceptauerit, nec resignationem nullam dixerit.* Hic namque Desiderius resignauerat, reseruata sibi valida
2 pensione, super hac parochiali resignata, † & non aliter, nec alio modo. Dixerunt Domini, resignationem ab initio non valuisse, cum præsupponatur pensionem fuisse nulliter reseruatam. Vnde licet resignatarius illam acceptauerit, & extinxerit, † tamen quòd nullum
3 fuit non potest conualidari. Et quia ius remansit in resignante, quòd ab Episcopo non potuit sine facto Papæ auferri, Abb. in c. cum olim. col. 7. de re iud. & habetur, in c. admonet, & in c. & in dubijs. de renun. † vnde etiam, quòd Desiderius voluerit resignationem tenere, & abdicare ius à se, non potuisset sine facto superioris, per prædicta. Et ad multa, quę ex aduerso allegabantur, respondebatur, quòd loquuntur in profanis, & in casu, de quo non tractatur de transferendo de vna persona ad aliam, prout in dec. Cassad. 4. de hoc contra ex aduerso allegato, & dicta per Sarn. in Reg. de triennali, q. 49. nu. 11.

FABII.

De Simonia Toletan. Thesaurariæ.

SVMMARIA.

1 *Resignare si quis contendat præstimonium in fauorem alterius in causa beneficiali, haud dubie incidit in cõtractum Simoniacum, & cum quidem non realem, sed conuentionalem.*

2 *Simoniacus contractus qui realis dicitur, quomodo suspicionem iudici pariat, quod fuerit inductus.*

DECISIO CLIV.

IN causa Toletan. Thesaurariæ dubitaui, *an ex actis constaret de simonia reali, & conuentionali.* Et ne-
1 mini fuit dubium, † simoniam fuisse conuentionalem, cum Ferdinandus promiserit resignare præstimonium in fauorem Didaci, quod pactum sine dubio est simoniacum, c. cum inter portiones. de pac. Sed magis etiã dubium est *an esset realis?* Quod videtur, quia post istud pactũ erat secutus effectus, quia eadem die fuerat prouisum Ferdinando, de parochiali quadam del Petretto: fuerat per resignationem eiusdem Ferdinãdi prouisum de prædicto præstimonio ipsi Didaco, vt ex effectu pactorum, & connexitate prouisionum videbatur argui, quod in executione pacti præcedentis omnia fuerant facta. glos. in clem. 1. & c. cum diuersorum, eod. tit. & Sarn. in reg. de triennali, q. 12. & creditur ordinario de resignatione, quando omnia vnico contextu fuerunt facta, dicta decisio. de probat. in nouis. Doct. in c. possessionem. eod. tit. Tamen fuit con-
2 clusum contrarium, quòd nõ constaret de † realitate, tum quia non constabat, quòd ad instantiam Didaci prouisio fuisset facta Ferdinando, tum etiam quia allegatio procederet inter pacisscentes, inter quos prædicta fuerunt facta, quòd non est in casu isto, quia Archiepiscopus Toletan. qui venerat in actionibus prouiderat vtrique, & potuit motus esse aliter, quàm ex conuentionalibus, tum & maximè, quia nõ constabat, quod hic Didacus acceptauerit prouisionem sibi factã in præstimonio. Vnde quo ad eum, de cuius inhabilitate tractabatur, quæstio non erat effectuata, & per consequens non poterat dici realis.

FABII.

Vt lit. penden. Salaman. Abbatiæ.

SVMMARIA.

1 *Possessio capta à parte lite pendente vitiosa reputatur, tanquam non ratificata, neque per ipsam partem, neque per eius procuratorem.*

2 *Mandatum si detur procuratori ad acceptandam possessionem, non tamen datur ad delinquendum.*

3 *Possessio alicuius rei, siue secularis, siue beneficialis, sine animo nequaquam acquiritur.*

4 *Mandatum procuratori fallum ad intimandum executoriales, & petendum fructus sequestratos, & demũ ad intrandum possessionem, præsupponunt obtentam debere esse ad hæc omnia exequenda licentiam.*

5 *Confitens in commissione quadam processus spolij, & committens causam contra partem aduersam, & iterato supplicatione noua prouisionis confitens, ex quo tamen reuocata fuerint per procuratorem facta confessiones, etiam non habentem speciale mandatum ad reuocandum, non præiudicat parti confitenti.*

DECISIO CLV.

IN causa Salaman. Abbatiæ dubitaui, *vtrum per possessionem D. Francisci, de qua in actis. Didacus amiserit possessionem suam antiquam, vel intercepta fuerit.* Et dixerunt Domini, quòd possessio Francisci erat vi-
1 tiosa, quia † capta lite pendente, vt supra resolutũ fuit. Vnde quia nec per procuratorem, nec per eum fuerat ratificata, non poterat considerari aliqua possessio D.
2 Franc. Et licet † dederit mãdatum ad capiendam possessionem, tamen intelligitur de iusta, non autem attẽtata, quia non censetur dedisse mandatum ad delinquendum suo procuratori, & ibi Bar. & alij, ff. de condit. indeb. & per Fel. in c. 1. in 6. col. vers. not. reg. vt lit. contest. Nec etiam ràquam possessio procuratoris, qui
3 voluit ei acquirere, & † sine animo possessio non acquiritur. l. quemadmodum off. de acquir. poss. Et licet
4 esset † datum mandatum ad intimandum executoriales, & ad petendum fructum sequestratos, & ad intrandum in possessionem, per quod videbatur dedisse mandatum vigore executorialium, tamen diverunt Domini. debere intelligi, quatenus esset licita, & non attentata. Cum ergo per apprehensionem non fuerit possessio obtenta nedum à Francisco, sed nec etiam à procuratore, sequitur, quòd non fuerit attentata possessio Didaci. Multis & alijs rationibus mouebantur informantes quæ non fuerunt consideratæ, postquam ipsam solam dictum fuit sufficere. Fuit etiam dictum,
5 quòd licet Didacus, † in commissione quadam confessus fuerit se spoliatum, & causam commiserit contra dictum Franciscum, & in supplicatione nouæ prouisionis id etiam confessus fuerit, tamen ex quo confessiones ritè erant reuocatæ per procuratorem, qui nõ habebat speciale mandatum ad reuocandum, confessiones illæ non obstabant.

FABII.

De Restit. in integ. Calagurit. Abbatiss.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Procuratoribus constitutis non comparentibus nec altercantis causæ patrocinium, vel defensionem suscipientibus, vtrum principalis pars venire possit postea audienda, ita, vt in integrum restitui possit, ob non paritionem iudicati.*

2 *Iudex per monitorium si parti intimet de excommunicatione, neque personaliter citet ad audiendam latam excommunicationem, præiudicat parti ob non paritionem de stylo Curiæ.*

3 *Verba hæc ad monitionem partis, in monitorio posita, vt declarent, an velint acceptare, nec ne, potius sunt de vrbanitate Rotæ, quam de necessitate.*

4 *Restitui in integrum an debent pars, si dolo substitutorum procuratorum non fuerit parituum iudicato.*

5 *Contrarium decisum fuit per Rotam ob malam electionem factam in persona ius sibi competere præcedentis. & num. seq.*

DECISIO CLVI.

1 IN causa Calagurritan. Abbatissatus dubitaui, † an ex eo, quod procuratores constituti non comparuerant, nec causam defenderant, Ioanna sit audienda in restitutione in integrum non parito iudicato. Ioanna enim rea in hac causa constituerat procuratorem ad istam causam, qui recedendo à Curia, alios dixit substituerat procuratores, qui monit sub pœna excommunicationis infra tres dies, vt comparerent, & acceptarent, vel nó, nihil dixerunt, & fuit decretus processus per contradictas, & lata sententia, quæ trànsiuit in iudicatum, & decretæ executoriales, quæ fuerunt personaliter intimatæ. Modo dicebatur, an Ioanna deberet restitui in integrum non parito iudicato, attento, quòd processus non fuerit bene decretus, sed nullíter.

2 Quia ex quo iudex elegerat viam monitorij sub pœna excommunicationis debebant procuratores personaliter citari ad videndum se excómunicari, quia non paruerant monitorio, non autem statim decerni processus per contradictas, prout de stylo ferebatur. Sed Domini dixerũt, quòd in casu forma illa, & stylus debebat seruari, quia † ista mentio, quæ fiebat per verbum, vt declarent, *an vellent acceptare, vel non*, erat potius ex vrbanitate Rotæ, quàm ex necessitate, ideo sufficiebat ista monitio, eo maximè, quia post aliquot mensis fuerat illis intimatum, qualiter erat decretus

4 processus. † Et dicebatur etiam Ioannam debere restitui, quia sub ista causa restitutionis non compatitionis procuratorum substitutorum, qui videntur dolo fecisse, ideo debebat restitui, sed ex aduerso dicebatur

5 † contrarium. Et ita Domini resoluerunt, eò quòd mala electio est in culpa. l. eum qui. §. fi. ff. & ibi gl. ad l. seq. & ad deducta in contrarium respondetur, ex not. per Cassad. in dec. 5. & 6. de appel. Et ita pronunciaui.

FABII.

De Iudicijs Segobiens. Parochial.

SVMMARIVM.

1 *Iudex in causa si pronunciauit, non tamen subscripserit sententiam, an alius iudex sub generali, vel speciali commissione subscribere possit.*

DECISIO CLVII.

1 IN vna Segobien. Parochialis fuerat mihi præsentatum Registrũ, in quo bo.me. † D. Thomas de Thánis pronunciauerat, & non subscripserat: petij à Dominis, an possem subscribere ex commissione generali, vel speciali. Et dixerunt, quòd sic.

FABII.

De Procur. & Restit. Spol. Bracharen. Prioratus.

SVMMARIA.

1 *Ratificatio an valida sit actus, si præsentans commissionem non sit primò procurator constitutus, & fecerit decerni processum per cõtradictas, iunctis testium examinatione super nõ tuto accessu, tandemque per principalem iuniorem, 24. annis procurator constituatur, & deciditur in fauorem pupilli affirmatiuè.*

2 *Spolians aliquem, & vigore literæ possessionem capiens, condemnatur in fructus perceptos, & tenetur ad restitutionem.*

DECISIO CLVIII.

1 IN causa Bracharen. Prioratus quidam, † qui non erat procurator, præsentauerat commissionem, & fecerat decerni processum per cõtradictas, qui fecerat examinari testes super non tuto accessu, deinde fuerat constitutus per principalem, qui erat minor 24. annorum, & sine curatore cum ratificatione actorum: vnde videbatur, quòd ratificatio non valeret: Tamen dixerunt Domini, quod ex quo hoc tendebat in fauoré principalis pupilli, quod ratificatio erat bona. Et in ea-

2 dem causa cum constaret † per Archiepiscopum Bracharensem spoliatum, & deinde vigore Breuis captam possessionem nomine Cameræ, dixerunt, quòd Archiepiscopus Bracharen. poterat condemnari in fructibus per eum perceptis, & deinde Cameræ in spolio, quia in vltimo loco spoliauerat. Et ita fuit tactum.

FABII.

De Offic. Vicarij Oueten. Canonic. Præben.

SVMMARIA.

1 *Vicarius deputatus ab ordinario, etiam cum facultate substituendi loco sui in casu absentiæ, si ordinarius resignet Episcopatum libere in manus Sanctissimi, vtrũ prius quam veniat successor, & sibi innotuerit de resignatione facta, non solum sibi deputatum possit officium exercere, sed incidente casu suæ absentiæ vigore sibi factæ deputationis ab ordinario qui cessit, alium etiam loco sui substituere possit.*

2 *Vicarius cui facultas collationis beneficiorum data est, potest conferre etiam post renunciationem factam ab episcopo, si eam ignoret effectualiter executioni mandatam ex sententia Felyn. in c. Abbatissa. de rescript.*

3 *Contrarium sensit Calderinus, in tit. de re iudicat. seq.*

DECISIO CLIX.

1 IN causa Oueten. Canon. & præben. dubitaui, † an Vicarius deputatus ab Episcopo cum facultate substituendi, loco sui in causa absentiæ, potuerit post resignationem Episcopi, in manibus Papæ dicto Episcopatu, ante aduentum successoris, & notitiam resignationis, non solum officium exercere, sed adueniente casu absentiæ, etiam alium loco sui subrogare vigore dictæ deputationis? Et Domini resoluerũt materiam, & inclinauerunt quòd sic, per no. per Fel. in c. Abbatissa. de

2 rescript. qui vult, quòd † Vicarius habens facultatem conferendi beneficia, possit conferre etiam post renun-

3 ciationem ignoratam. In † contrarium autem allegabatur consilij Calder. in tit. de re iudic. vbi vult, quòd sententia lata per Vicarium post translationem Episcopi sit nulla, quia cessat facultas, etiam quod ignoret translationem, quod quidem consilium non viderant Domini, ideo res resoluta non fuit.

FABII.

De Fide Instrum. Valen. admissionis in militem.

SVMMARIA.

1 *Extracta & stabilimenta quædam simplicia producta, & copia ex libris religionis, an probent pro religione.*

2 *Copia si sit penes aduersarium originale ipsum, ex sententia Bartoli, & Iasonis fides adhiberi debet.*

DECISIO CLX.

IN causa Valent. admissionis in militem dubitaui, *vtrum iura producta sint talia, quib. in hoc casu sit adhibenda fides pro parte illius, qui in militiè fuerat admissus, contra religionem, & magnum Magistrum Hierosolymitanum non admittentem.* Fuerat producta sentẽ-

1 tia, lata per magnũ Magistrum, quædam † stabilimenta, & quædam alia, quæ erant simplices copiæ extractæ ex libris religionis, quibus non erat adhibenda fides: dicebatur in contrarium inter alia, quæ videbantur,

quorum rigore allegabatur dec. Bar. in l. publicat. 8. q. col. 11. quem sequitur Ias. in auth. si quis in aliquo. col. 4 vers. 7. fallit. C. de eden. & Dec. cõs. 33. incipit, & pro
2 tenui. col. 2. vers. non obstat, vbi vult, quòd † copiæ detur fides, quando originale est penes aduersarium, qui potest illud producere, eo quod dicat copiam ab eo discordari. Tamen hoc, & alijs adductis non obstantibus Domini dixerunt, quod deberet iste habere compulsoriam, & extrahere iura in forma probanti; quod si non poterit impedientibus aduersarijs, adhiberetur fides copijs, nisi originale per eos producatur, & contrarium euitarunt, dicendo quod nõ constabat, quòd originalia essent penes religionem, quantumcunque ille dederat copiam, & diceret illam extraxisse ex libris consiliorũ Religionis, & esset recognita manus illius, quod esset Secretarius.

FABII.

De Exceptio. & pœn. in quadam Salamant. Antiq.

SVMMARIA.

1 *Sententia pretensa. & præcensi item actus, an obstent, quo minus sententiæ duæ, in fauorem partis latæ veniant confirmandæ.*

2 *Doctoratus honorem adipisci non potest infamis ob condemnationem publicæ fustigationis, insidens asino ex more Hispaniæ.*

3 *Pœna remissa, & non executa inducit infamiam iuris non facti.*

4 *Iuramentum si præstetur de implenda conditione, retrotrahitur in fauorem partis, in causa studiorum.*

DECISIO CLXI.

1 IN causa Salamant. antiquitatis dubitaui, † *an pretensa sententia, & actus contra Laurentium obstent, quo minus duæ sententiæ in eius fauorem latæ veniant confirmandæ?* Ioannes & Laurentius, tanquam antiquiores in vniuersitate Salamanti. fuerunt Doctorati, & incorporati cum prælatione cuidam Doctori Aldereti, qui licet esset antiquior. Ex quo tamen erat Doctoratus in vniuersitate Ferrarien. per constitutiones Salaman. alij veniebant præferendi, qui Doctorati Salamanticæ. Appellauerat Alderetus, & causam cõmiserat in Rota, contra quos erant latæ duæ sententiæ. Et instabatur coram me pro tertia confirmatoria. Opponebatur Ioanni,
2 † quòd non poterat Doctorari, & præferri, quia contra eum erat lata sententia, in qua vltra pœnam pecuniariam erat condemnatus, vt fustigaretur publicè insidens asino. Ex qua sententia, tanquam infamante factus erat inhabilis. Ad ℣ respondebatur,
3 & ita Rota tenuit, quòd nõ constabat, † ex quo contra eum fuisset lata sententia, non poterat cognosci, an esset infamis, vel non. Et licet esset imposita illa pœna, & quia inducebatur saltem infamia facti, dicebatur hoc non sufficere, ex quo non constabat de causa, & pœna illa fuerat ei remissa, nec exequuta. Contra Laurentiũ autẽ opponebatur, quòd quãdo fuerat apposita conditio, propter quam nõ posset Doctorari, nisi infra an-
4 num cum dimidio studuisset, † & iuramentum de studendo præstitisset, nisi infra illud tẽpus alius voluisset Doctorari. Vnde cũ Alderetus petijsset Doctorari, licet Laurentius ante annũ cũ dimidio posset ei opponere, licet no studuisset, debebat tamen iurare de studendo: ℣ cũ non fecisset, nõ potuit præferri Aldereto. Dictũ tamen fuit contrarium per Dominos, quia licet nõ iurasset, pœna tamen aliqua non erat apposita vniuersaliter, quòd non posset Doctorari. Vnde adhuc hodie dicebatur, quòd posset iurare, & adimplere conditiõnem. Et ita confirmaui duas sententias iam latas.

FABII.

De Re iudicata Vincentin. Matrimon.

SVMMARIA.

1 *Processus in partibus super causa matrimonij habito, de cuius nullitate prætendebatur, a qua partium expensa veniant refundenda, præsupposito eundem processum validum esse declaratum.*

2 *Sententia post iudicem recusatum, vtrum pro valida debeat haberi, an penitus annihilari.*

3 *Sententia ex quo de eius iustitia nullũ iniiciatur dubium, licet nulla fuerit declarata potest confirmari.*

DECISIO CLXII.

1 IN causa Vicentin. Matrimonij dubitaui, † *vtrum expensa facta, prout in sententia Fabij prætendebatur, venirent reficienda D. Nicolao, vel etiam Domina Lucretia.* Prætendebatur etiam in dicta sententia, expensas reficiendas esse Nicola. ex quo processus de partibus prætendebatur nullus, & etiam sententia; sed de processu nullum erat dubium, quòd erat validus, & super eius validitate satis fuerat in secunda disputatũ coram D. Fabio, & habitus propter bonos. Sed rema-
2 nebat dubitatio de † sententia lata in partibus, quia post recusationem iudicis. Et dicebatur in Rota, aliàs fuisse resolutum pro nullitate illius, per cons. Alex. & c. 1. in 6. vol. Sed per illudmet cons. alias Domini, &
3 etiam hodie dixerunt †, sententiam, ex quo erat iusta posse confirmari, etiã quod esset nulla, & propter eius nullitates non esse considerandas, & sic mandarunt confirmari simpliciter sententiam Domini Fabij. Et ita fuit factum.

FABII.

De Fide instrum. Leodien. Canonic.

SVMMARIVM.

1 *Nuncius Apostolicus, si prouideat alicui de beneficio contra alium, cui a Papa fuit de eodem prouisum, & literas super hoc expedari faciat scriptas a Notario legali, & fide digno, & omnibus qualitatibus, quæ in legitimo Notario requiruntur, vallato, non tamen ad negotium specialiter rogato, an per hoc priori per Papam prouiso præiudicetur.*

DECISIO CLXIII.

1 IN causa Leod. Canonic. S. Dionysij dubitaui, † *an litera prouisionis concessæ Ioanni, data per nuncium probent contra Remigium prouisum a Papa.* Defectus qui prætendebatur erat, quia de illa prouisione Notarius non erat rogatus, literæ tamen habebant testes, sigillum nuncij, subscriptionem Notarij, cuius manus recognoscebatur. Et dicebatur illum esse Notarium publicum, legalem, & fide dignum. Et quia erat Secretarius nuncij, solitus recipere consensus prætitos in curia eiusdem nuncij, & alios actus legales, ex quibus Domini eos habuerunt pro talibus, quibus fides esset adhibenda, licet ille subscribens, non attestaretur, de præmissis se fuisse rogatum.

FABII.

De Dilat. & Rest. in integ. Zamoren. Parochial.

SVMMARIA.

1 *Sententia quæ transijt in rem iudicatam, vtrum impediat informationem petitam de nouo ad partes per procuratorem habentem generale mandatum transmitti, & ob id dilationes debeant concedi.*

2 *Mandatum procuratoris si sit generale, quod habet etiam datum ante quam fuerit citatio exequuta, post causa commissionẽ dilationes concedi petitas impedit.*

DECISIO CLXIV.

IN vna Zamoren. Parochial. dubitaui, *an esset dãda citatio ad partes.* In hac causa fuerat pronunciatũ,
1 & processum per contradictas, & sententia transierat in rem iudicatã; postmodum venerat à die nontię procurator, produxerat mandatum generale, & instabat, vt appellans audiretur. Aduersarius aũt instabat pro exequutorialib. & sic pro vna habuerunt resolutionem à Dominis in alia Zamor. de Cafasola. Ita & in hac resolui, cũ ex quo ille, qui reportauerat sitiam cõtra, erat factus contumax, ℣ dẽbat audiri appellatione resoluta. Pars incipit instare ℣ executione, & expeditione, ℣ put in secũda. Pars aduersa petebat dilationes ad partes, ad
2 consulendũ principales, quia † mandatũ, ℣ habebat,

erat

erat generale, & datum, antequam esset executa citatio decreta post commissionē causæ. Vnde non videbatur posse denegari. Tamen dicebatur non esse dandas, quia de facto illas habuerat, cùm iam fere annus esset lapsus, quo mandatum erat productum, ex quo tamen pars semper instit pro executione rei iudicatę, & de nouo incœperat, procedere potuit in secunda super negotio principali, fuit visum dominis, qđ procurator verisimiliter potuit omisisse conscribere principali, cùm negotium principale non tractaretur, propterea iudicarunt dandas esse dilationes.

FABII I.

De Dolo & Contu. in quadam Mendionen.

SVMMARIVM.

1 *Intimatio executorialium, nisi fiat coram multitudine existenti in loco publico, vel sacro, & inter celebrationem sacrorum est nulla.*

DECISIO CLXV.

IN vna Mendionen. in qua fuerat lata sententia per contradictas, quæ transierat in iudicatum decretæ sunt executoriales, vel intimatæ, & intitabatur pro declaratoria. Dubitaui, *an intimatio executorialium esset bene facta?* Et domini dixerunt, quòd ex quo in locis, in quibus fuerat facta, & affixum originale, &
1 deinde copia, seu solum copia affixa. † Item quia intimatio non apparebat facta existente ibi multitudine gentium, dum diuina celebrarentur, quod erat bona, ita Cassad. 1. de appella.

FABII I.

De Restit. spol. in vna Zamoren. Parochial.

SVMMARIA.

1 *Possessio canonicatus in spolio capta auctoritate propria non est restituibilis.*

2 *Et quid in possessione tali in beneficio parochiali non autem canonicatu capta, sit statuendum. nu. seq.*

DECISIO CLXVI.

IN vna Zamoren. Parochialis Degutini Rotanda dubitaui, *an possessio esset restituibilis?* Constabat enim de spolio etiam violento: titulus etiam erat coloratus in expectatiua, licet reuocata. Sed dicebatur,
1 † possessionem non esse restituibilem captam propria auctoritate, & nō petitam ab aliquo executore in processu expectatiuæ datæ: Tamen domini dixerunt, hoc non impedire, quia possessio capta propria auctoritate non est restituibilis, quando † de canonicatu, vel
2 alio beneficio, cuius possessionem tradere spectabat ad Capitulum: secus autem in parochialibus, & alijs beneficijs alterius generis.

FABII I.

De Sententia excommunicationis in quadam Laurien. Præpositurę.

SVMMARIA.

3 *Monitorio non parens si excommunicetur ob contumaciam, & comparens postea absolnatur, an ob id processus eius nomine factus sit validus.*

2 *Conditio apposita contractui nullatenus venit diuidenda.*

3 *Error Notarij in scribendo non debet de iure parti praeiudicare.*

4 *Pars solutionem recipiens simpliciter sine protestatione sibi ipsi praeiudicium parit.*

DECISIO CLXVII.

IN causa Laurien. Sardanen. dubitaui, *an Ioan. Anton. fuerit bene absolutus ab excōmunicatione ad effectū, vt processus eius nomine factus sit validus?* Et ſtāte reintrusione post absolutionem factam † Ioan. Anton. fuerat excommunicatus ob non paritionem monitorij contumaciam; postea eo comparente fuit abso
2 lutus. Et dicebatur, quod non, quia † conditio non potest diuidi, ideo tenebatur satisfacere vsque ad obolum. l. cui fundus. ff. de cond. & demon. Soci. cons. 187. colum. 7. vol. 4. cum simi. Tamen Domini voluerunt
3 contrarium, considerantes qꝑ soluisset totum, sed † errore Notarij fuisse minus scriptū, & quod voluerunt tenere, quo ad obtinendum absolutionem, defecisse in illo minimo, ex quo ferè totum soluerat. Eo maximè,
4 † quia pars recipiendo pecunias à Notario, receperat simpliciter, & quietauerat sine aliqua protestatione, ex quo inducebatur ad credendum, quod integrè fuisset satisfactum, vel quod saltem pars sibi præiudicaret recipiendo simpliciter. Et licèt postmodum fuisset iste reintrusus etiā post annum, tamen ex quo pars appellauerat à reintrusione, & dominus reposuerat cum hoc, tamē ex quo vltima appellatio, & repositio erat ad fauorem intrusi, dixerunt, quod reintrusio nihil obstare, & sic firmarunt processū à tali excōmunicato, & à tali absoluto, repositō qꝑ esset bonus.

FABII I.

De Gratia si neutri. Arboren. Archipresbyterat.

SVMMARIA.

1 *Gratia si neutri omissa nullitate causata ab excommunicatione per non expressionem nullitatis in resignatione beneficij, an suo vigore debitetur.*

2 *Regula Alex. Sexti, & Leonis Decimi Summorum Pontificum cumulantes gratias, & possessiones, vtrum locum habeant non adhuc literis in Curia expeditis, vt beneficium sine literis fieri possit.*

3 *Gratia an notari possit tanquam subreptitia vbi narratio sit Principi de familiaritate ad facilius gratiam extorquendam.*

DECISIO CLXVIII.

1 IN causa Arboren. Archipresbyteratus, † *an gratia Hieronymi Zapatæ pro resignatione sit adeo nulla, vt non intret gratia si neutri, omissa nullitate causata ab excommunicatione, & non expressione nullitatis?* Et hoc dixerunt vltimo loco, & dubium est magis restrictum, quia in præcedenti positione etiā dixerunt Dñi pro maiori parte, quod licèt aliqui sentirent contra-
2 rium, quod non erat nulla ab initio, quia licèt † regulæ Alex. & Leonis, de quib. in præcedentibus cumularent gratias, & possessiones, de quib. in literis, adeo quòd gratia subsistebat, antequam literæ gratiæ expedirentur, & propterea ius fuit à Signorino, in cuius facultate erat expedire literas suæ pensionis sibi reseruatæ, & illā petere. Et propterea gratia, si neutri, poterat intrare, cùm inueniret beneficiū vacans. Fiebat
3 ét aliud fundamētum, † & dicebatur, quod gratia erat subreptitia, quia erat narrata familiaritas ad inducendū Principem ad facilius concedendum gratiā tam extraordinariam, quæ erat ad duo incompatibilia, quia pars aduersa tantum intellexerat motiuam, neç super eo informauerat, propterea mandarunt informari de hoc, vt viderent, quid ſnderet aduersarius.

FABII I.

De Gratia si neutri in causa Arboren. Archidiac.

SVMMARIA.

1 *Gratia multum pinguis verosimiliter à Principe non præsumuntur concessa, nisi per impositionem tacitæ veritate, & narratis non narrandis, & habentur pro subreptitijs.*

2 *Pontifex Summus facilis esse solet ad gratiarum concessionem per resignationem obtentarum.*

DECISIO CLXIX.

IN causa Arborē. Archidiaconatus dubitaui, *an gratia Hieron. Zapatæ sit subreptitia, & nulla de iure cōmuni, ad effectū, si esset nulla gratia si neutri, ex qua vo-*
1 *lebat se iuuare Zapatta, & intrare?* Et ꝓtendebatur, qꝑ esset nulla propter gratiam multū pinguē, quā Papa verisimiliter nō fecisset, vel difficilius, si nō fuisset narrata familiaritas. Et propterea nō verificata familiaritate gratia redditur subreptitia, & per consequēs nulla, ad dec. §82. in antiq. cum multis alijs, de quib. in informatione. Dñi non dixerunt contrariū, quia in gratia nedum erat expressa familiaritas, sed etiam nobilitas ex vtroqꝫ parente, quæ attenditur in gratijs,

c. de

c. de multa, de præbend. Nec est verum, quod familiaritas sit expressa taxatiuè, quo casu bene procederent decisiones antiquæ, quæ vt plurimum expediũtur ad effectum expediendi gratias, vt dicit Cassad. decis. 10. de præben. Multùm mouebat etiam Dominos, quia Hieronymus Zapatta habuerat istã gratiã ex resignatione Hieronymi Signorini, & ex vsu patrisfamil. de-
2 mõstrabatur, quia ¶ Papa solet esse facilis ad cõceden dum quascunq; gratias per resignationem, ℘ satis in casu nostro suadebatur ex gratia *si neutri*, obtenta de omnibus beneficijs, de quibus in gratia resignationis, licèt esset ad tria, & ad quatuor incompatibilia.

FABII.

De offi. delegat. Fulginaten. Prioratus.

SVMMARIA.

1 *Supplicans si in narratiua, & supplici libello narret se familiarem alicuius Cardinalis, & falso, & istius vigore prouideatur sibi per Papam, prouisio nulla est ex regulis Alex. Sixti, & Leonis 10. Tũsitum familiarium filiorum impetratas gratias annihilantibus.*

2 *Motus proprius Pontificis confirmans familiaritatem alicuius prodest ad gratiarum, quæ in impetratione beneficiorum requiruntur, confirmationem, & validitatem.*

3 *Ad gratiam gratis expediendam quæ requiruntur, & an attestatio Vicecancellarij sufficiat.*

DECISIO CLXX.

1 IN causa Fulginaten. Prioratus dubitaui, ¶ *an ex deductis cõsteret de familiaritate narrata quam ũ sufficiat.* Alex. de Oliua fuerat prouisus de dicto Prioratu per Papã, cum in narratiua, tam in suppositione, quam in literis dictum erat, ℘ esset famil. Card. Farnesij, & familiaritatem conatus est breui probare per testes, qui plenè non probant, & patiebantur aliquem defectum. Produxerat etiam duas Vicecancellarij, qui attestabatur, illum esse familiarem suum: Sed quia erat datum de regula Alex. & Leonis contra fictos familiares ad annullandas gratias eorum, qui falsò asserebant, se esse familiares, & gratias annullabant, si gratis expediuerant, dubitabatur, *an illi fides esset adhibenda facies.*

2 Propterea fuerat vltimo loco productus motus proprius Papæ, in quo dicebat, eum esse familiarem ipũ, insistendo seruitijs Vicecancellarij, & sic debere iudicari. Cõtra quod dicebatur, quòd nõ faciebat ad propositum, quia si Papa motus fuisset ad faciendã gratiam hanc, quia erat famil. Vicecancellarij, multo magis, si esset familiaris suus. Vnde gratia non poterat dici subreptitia, quasi expresserit illam familiaritatẽ falsò, quæ facilius induceret Papam ad cõcedendum sibi gratiam. Et quia dicebatur, quòd propter illam familiaritatem nõ expediuisset gratis, nisi oppositum
3 esset gratis de mandato. Ad hoc dicebatur, ℘ ¶ quantum ad expediendum gratis sufficiebat attestatio Vicecancellarij. Opponebatur etiam, quòd motus proprius non esset ad propositum, quia multo tempore præcedebat gratiam, super qua disputabatur. Vnde stante simul, quod tempore motus proprij etiam esset familiaris, prout Papa attestabatur, tamen tempore gratiæ desijsset esse. Tamen dixerũt Domini, quòd gratia diceretur. Et quia aduersarius confirmabat, cõtrarium esse verum, & de facili posse probari, dixerũt Domini, quod deberet admitti ad probandum.

FABII.

De Sententia excommunicationis in quadam Laurien si præposit.

SVMMARIA.

1 *Priuilegium alicui concessum an extendatur ad personas, non sub priuilegio contentas.*

2 *Conseruatoria, quia odiosa, veniunt restringenda.*

DECISIO CLXXI.

IN causa Lauten. dubitaui, *an Conseruatores dati in priuilegio Leonino haberent iurisdictionem maximè personalem, à sede Apostolica?* Et in effectu est dubium alias positum, & non resolutum. Et domini dixerunt, quòd isti Conseruatores erant tantùm mãdati ad conseruandum priuilegium cõcessum à Leone, iuxta tex. cum ibi not. per Doct. maximè Clement. in cap. 1. in fin. de offic. deleg. in 6. Hic autem, contra quẽ processerant Conseruatores, non impugnabat priuilegium, sed conuentus ab aduersarijs coram istis Conseruatorib. vt solueret istas pensiones, ad quas tenebatur pro ista præpositura, negabat se teneri, quia decimas soluerat, quas prætendebat debere compensari cum pensionibus decursis. Et propterea ex hac ratione dixerunt, processum factum coram istis Conseruatorib. esse nullum, eò maximè, quia erat datum priuilegiũ congregationi Montis Cassini Sancti Benedicti circa beneficia ad suam congregationem pertinentia Cardinalibus, & alijs prælatis in commendam à Sede Apostolica cõcessæ. Vnde cum aduersarius fratrum in hac causa non esset prouisus à Sede Apostolica, sed ab ipsis fratribus Conseruatoribus in priuilegijs datis, licèt aliàs habuissent priuilegium, & iurisdictionem, tamen
1 non ¶ potuerũt habere in personas, de quib. priuilegiũ,
2 non loquebatur: maximè, quia ¶ istæ conseruatoriæ sunt odiosæ, & ideò strictè interpretandæ in d. cap. circa finem.

FABII.

De Gratia si neutri Arboren s. Archidiaconat.

SVMMARIA.

1 *Gratia concessa alicui, qui in specie non narrauit defectũ suum ratione excommunicationis, an sit subreptitia.*

2 *Alexander Sextus, & Leo Decim. Pontific. Max. per extrauagantem execrabilem, annullant gratias obtentas familiaribus prælatorum curiæ Romanæ.*

3 *Vera facti narratio si fiat Principi, facit vt vel facilius, vel difficilius prouei, & persona qualitate gratiam petitam, aut concedat, aut abneget.*

4 *Constitutiones Alexandrina, & Leonina non solùm gratiam gratis datam ob causam ex falsa relatione annihilant, seu etiam excommunicationis vinculo impetrantes innodant, ita quidem, vt non nisi facta satisfactione ab ipso Pontifice possit absolui, atque solum in articulo mortis.*

5 *Papa non præsumit velle gratiam concedere excommunicationi subiacẽtibus, & de famoso crimine notatis, nec cum talibus dispensare.*

6 *Excommunicati omnia acta in iudicio producta sunt ipso iure nulla, & in ipsius redundant præiudicium.*

DECISIO CLXXII.

1 IN causa Arboren s. Archid. dubitaui, ¶ *an gratia concessa Hieronymo Zapatta in specie, sit subreptitia, quia non narrauit in specie defectum sua prima gratia, seu ex quo titulo erat excõmunicatus, quod tacuit?* Nam vt supra patet hic Hieronymus se falsò familiarem narrauerat, & expediuerat gratis, propter falsò narratam familiaritatem, ex quo gratia sua erat annullata, per
2 ¶ *extrauagantem execrabilem. Alexand. & Leonis*, de quibus erat datum in actis. Vnde dicebatur per ad-
3 uersarium, quòd ¶ si narrasset Papæ, quando obtinuit gratiam *si neutri*, quòd prouisio sua esset nulla, propter falsò narratam famil. propter quod etiam expediuerat gratis, & fraudauerat familiares Papæ, verisimiliter vel non concessisset, vel difficilius. Ideò eius commissio vitiabat, & reddebat eius gratiã subreptitã, & obreptitiã, ad not. in c. super literis. de rescript. vbi Felin. & alij. Dicebatur tamẽ ex aduerso, & ita dominj, quòd ex quo in gratia erat clausula, quæ cõmuniter solet apponi, quod causæ effectiuæ, & annullatiuæ præcedẽtis gratiæ habeantur pro expressis, & in literis possint exprimi, ideò aliqua subreptio, vel obre-
4 ptio cõsiderari nõ poterat. Et ¶ quia cõstitutiones pũ

ctæ nedum annullabant gratiam, sed etiam excommunicabant tales expedientes gratias propter falsam familiaritatem: vt nec à Pontifice possint absolui, nisi postquam satisfecerint, præterquam in articulo mortis, quòd si Papa intellexisset, non concessisset, † quia excommunicatis, & criminosis Papa non præsumitur velle facere gratiam, & cum eis dispensare, vt dicit Bald. in l. Barbarius. col. 8. vers. & si dicatur. ff. de off. præt. & in l. præscriptione. col. 5. vers. verbi gratia. C. si contra ius, vel vtil. pub. Ad hoc rñdebatur multis modis, sed vnus placuit, videlicet, quòd in illis erat absolutus ad effectũ, qui gratis & cõmuniter apponitur, quia absolutio non repugnabat constitutionib. Alex. & Leonis, volentium posse absolui, & posse in causa audiri, & propterea aduersarius apud acta statim protestatus fuit, ꝙ erat excommunicatus, & quod † omnia per eum iam excommunicatum facta erant nulla, & instabat pro absolutoria, quia erat possessor.

5 6

FABII I.

De Restit. Spolia. Laurien. Præposituræ.

SVMMARIVM.

1 *Notoriè si non constet de non iure partis spoliatæ beneficio, & in alium collato, ob non solutionem factam debita pensionis, si subductis calculis, præsupposito quòd sit debitor, paratus sit soluere, venit restituendus possessioni pristinæ.*

DECISIO CLXXIII.

1 IN causa Laurien. præposituræ dubitaui, † vtrum adeo constaret de non iure Caroli, vt spoliatus non deberet restitui? Præsupponebant enim aduersarij, & erat dictũ, quòd Carolus in iudicio erat examinatus medio iuramenti tanquam principalis, & confessus fuerat, tanquam extitulet per multos annos, ꝙ soluerat pensionem, quam pro isto beneficio tenebatur soluere sub pœna priuationis, & propter hoc fuerat priuatus, & beneficium alteri collatum, in quem spolio agebatur, quia vigore illius promissionis intrauerat possessionem. Vnde ex solutione facta, si non esset priuatus, de nouo poterat priuari, & beneficium alteri conferri, & si nullum ius haberet, non erat restituendus, ad dec. 429. in antiq. & 55. in nou. Tamen, quia ista confessio non erat simplex, sed habebat secum excusationem, quia dicebat, se soluisse quasdã decimas, quæ debebant compensari cum pensionib. soluendis, & quòd si in aliquo restabat debitor, quod facto calculo erat paratus soluere: dixerunt Domini, quod nõ constabat de non iure suo notoriè, & propterea debebat restitui, & multa alia adducebantur in informationibus. Et ita fuit resolutum.

FABII I.

De Iure patronat. Bononien. S. Martini.

SVMMARIA.

1 *Præsentatio duabus vicibus facta in beneficio vacanti, an ius patronatus in eo præsupponat.*

2 *Ius patronatus ex fundatione, aut dotatione productum vigore præsentationis alicuius, non habetur in consideratione, constito quod non habuerit effectum.*

3 *Simplex narratiua, & ea quidem de facto aliено, nihil relcuat.*

DECISIO CLXXIV.

IN vna Bononien. S. Martini dubitaui, *an ex productis probetur fundatio?* Præsupponebatur, hoc beneficium esse de iure patronatus, & in quasi possessione præsentandi, qui erat quidam de Canonicis, quod con-
1 stabat † per duas præsentationes factas duabus vicib. quib. vltimo loco vacauerat hoc beneficium, sed quia prouisus Apostolicus habebat derogationem iuris patronatus, quatenus non esset ex fundatione, vel dotatione, ista quasi possessio non suffragabatur patronis
2 ad probandum † ius patronatus ex fundatione, vel dotatione. Producta erat quædam præsentatio, & institutio facta de anno 1525. de qua Domini nullam habuerunt considerationem, quia non constabat, ꝙ haberet effectum. Produxerat etiam procurator quandam Bullam Sixti, in qua Papa conferendo istud beneficium, narrauerat esse de iure patronatus, & pro illa vice Papa derogabat, ꝙ etiam non fuit consideratum, quia erat † simplex narratiua, & de facto alieno, nec dicebatur esse de iure patronatus ex fundatione, vel dotatione, sed potius præsumebatur, quia Papa non solet derogare tali iuri patronatus.
3

FABII I.

Regula de mutatione collationis Barchinonen. Canonicat.

SVMMARIVM.

1 *Specifica mentio fieri debet Diœcesis, in qua vacat beneficiũ, & ad quam expectatiua extenditur tam in mutationibus, quam in extensionibus in supplicatione.*

DECISIO CLXXV.

IN causa Barchinonen. Canonicatus inter Ioannem Loxdellas, & Ioan. Baptistam de Bernaldis, Ioãnes baptista obtinuerat gratiam expectatiuam, quam iã habuerat mutari ad duas alias collationes, & tertiam extendi sub specifica expressione ad Barchinonen. Gerunden. & Vergellen. aliàs in literis exprimen. & expediuerat literas extensionis in Barchinonen. in qua vacauerat iste Canonicatus. Erat datum de regula, quæ
1 vult, ꝙ sicut in mutationibus ita etiam in extensionibus, in supplicatione ipsa debeat fieri specifica mentio Diœcesis, ad quam expectatiua extendebatur, ꝙ præsupponebatur Ioannem Baptistam fecisse, ex quo specificè illatus nominauerat. Eò maximè, quia in fine mãdati erat dictum, quòd Vergellen. dabatur etiã ad reseruata, & quod Gerunden. etiam in manib. ordinariorum de consensu ordinarij. Vnde videbantur istæ duę collationes specificatæ pro permutatione Barchinonen. pro extensione remanebat, & sic specificata mentio de illa erat. Tamen Domini dixerunt contrarium, quia licèt tres illæ collationes essent specificatæ, tamen non erant specificatæ, in quibus magis de mutatione, quàm extensione loquebatur. Vnde in ostendendo adhuc remanebat maximè, quia nedum erant specificatæ tres Diœceses, sed etiam erat datum, vel ad tres alias in literis exprimendas. Et sic adhuc maior erat incertitudo, quia potuisset acceptare, & expedire extensionem ad Toletanã, & Hispal. nec expressio facta in Toletan. qui adhuc haberet potestatẽ acceptandi in non expecificatis exprimen. in literis, & sic habuerunt prouisionem.

FABII I.

De probationibus Arborens. Archipresbyt.

SVMMARIA.

1 *Familiarem se fingens prælati, vt beneficij collationem per gratiam gratis expediat facilius, si subticeat veritatem, est ex Alexandrina, & Leonina excommunicatus, & gratia est subreptitia.*

2 *Testes deponentes super articulis reputari talem, & non esse talem, an prosint pro articulante in fauorem, ita vt releuent.*

3 *Literis gratiæ si sit subscriptum gratis pro familiari, an probetur familiaritas, ita vt obtenta gratia non dicatur subreptitia.*

DECISIO CLXXVI.

IN causa Arborens. Archipresbyt. dubitaui, *an sit probata familiaritas ex parte Io. Zapatta?* Narrauerat eum esse familiarem Vicecãcellarij, propter quod
1 gratis expressérat, propter quod dicebatur, † illũ esse fictum familiarem, & non verũ, & propterea excommunicatũ, per Extrauag. execrabilem. Alex. & Leonis contra fictos familiares. Hic autem ex aduerso præsupponebatur, se probasse familiaritatẽ. Tum ex testibus quos Dñi habuere pro non probantib. articulando, & variando, se familiarem, & continuum commensalem Papæ, insistendo seruitijs Vicecãcellarij. Et in eodem

articulo

articulo articulauerat, sed nobilem clericum, & multas habilitates, & vnus testis dicebat articulum verũ.
2 † Alij verò reputari talem, qualem se articulauerat. Tamen isti testes in causa scientiæ videbantur potius sentire de alijs habilitatib. quã de familiaritate. Vnde fuit visum, non probari bene istam familiaritatem tã Papæ, quàm Vicecancellarij, cui per suam schedulam hic attestatus fuerat, esse familiarem suum, & se subscripserat literis † expeditis, in quibus erat narrata
3 familiaritas, & fuerat dictum gratis pro familiari. Et voluerunt Domini, ꝙ istud sufficeret, quantũ ad hoc, vt possit expediri gratis, vt non incideret in executionem irrogatã, per extrauagan. de quib. supra. Hic autẽ non fraudauerat. Expediuerat. n. sub fide Cardinalis, & gratis expediuerat, & nil per expeditores fuerat oppositum, quod voluit Sarnen. q. 16. num. 6. in regu. de impetran. benefic. vacan. per obitum famil. Card. dum dicit, ꝙ ad effectum expediendi gratis statur fidei Cardinalis, si non fuit oppositum. Et ita etiam fuit firmatum supra in causa Fulginaten. Prioratus.

FABII.

Fulginaten. Prioratus.

SVMMARIA.

1 *Articuli licèt releuent in causa, tamen si sint obiectiui non obsunt agenti.*

2 *Restitutio in integrum non semper datur minori.*

DECISIO CLXXVII.

IN causa Fulginaten. Prioratus dubitaui, *an articuli sint releuantes, & admittendi?* In hac eadem causa fuerant dati articuli ad proban. quod Alex. tanquam familiaris impetrauerat beneficium, qui non erat familiaris: quia erat execrabilis, quia plura incompatibilia possidebat. † Et nulli fuit dubium, ꝙ essent releuantes. Sed bene dixerunt, quòd erant materiæ obiectiuæ, iuxta tradita per Oldrad. consil. 170. Et his probatis nullum resultabat ius ordinatio, sed tamen constabat de non iure Alexandri, & ideò post terminum
3 ad articulandum non debebat admitti, † nec minori dabatur restitutio, vt possit hæc obiecta probare, iuxta decis. 607. in antiq. Vnde fuit producta gratia, si neutri, quę his probatis intrabat, & si articuli nó erãt amplius obiectiui. Et propterea admittendi nullum ius.

FABII.

De Restitutio. spoliat. Laurien. Præposituræ.

SVMMARIA.

1 *Collatio si non sit simplex, & libera, impedit quo minus sententia restitutoria impetrare possit, & dubium parit de sufficienti titulo.*

2 *Prælatura si sit membrum alicuius monasterij facit, vt prouiso potius tituius cõueniat administratoris, quam titularis.*

3 *Concessio facta ad vitam concedentis facit, vt successor pro ratificatione predecessoris, qui confessionem fecit, non teneatur, nisi de proprio consensu.*

4 *Spoliatus antequam in causa procedatur, ad omnia venit restituendus.*

DECISIO CLXXVIII.

1 IN causa Laurien. Præpositurę dubitaui, † *an Carolus habeat sufficientem titulum ad obtinendam sententiam restitutoriam?* Et dicebatur, ꝙ non, quia collatio euidens præpositurę non est simplex, & libera, sed solùm quædam concessio, quæ de similibus beneficijs facta solet appellari firma, prout in clemẽtina prima, §. quidam etiam ecclesias. vbi glo. in versiculo ad mensam. de excess. prælatorũ. Vnde in collatione, quæ fuit facta de ista præpositura isti Carolo, dicitur, quòd est
2 membrum monasterij Cassinensis. Et propterea † iste debet dici potius administrator Abbatiæ, quàm titularis possessor, & propterea potuit admitti, cap. ad monasterium, §. talis, & sentit glo. in c. 1. de stat. monach. Imò etiam, quòd fuisset concessa ad vitam, dicebatur, quòd † Moderni Abbas nõ tenetur stare con-
3 cessioni, iuxta glo. in c. vltimo, ne prælat. & beneficia. in ver. quæ sunt insolitæ. & contra solitum collationis liberæ in simplicibus de beneficijs. Ex quo videbatur
4 sequi, quod nullum habeat titulum, ex quo † spoliatus deberet restitui. Domini fuerunt in contrarium, quia ex verbis expressis collationis iam factæ Carolo, quàm Petro nouiter prouiso, & qui spoliauerat, euidenter apparebat, quod erat collata in titulum beneficij. Et propterea omnia allegata ex aduerso erãt extra propositum. Nam euentus vacationis considerabatur, & quantumcunque essent aliæ causæ insolitæ, hoc tamẽ non immutabat collationem beneficij, maximè, quia collatio erat dictata à Notario minus practico talium collationum. Et ita nemine discrepante fuit conclusum.

FABII.

De Gratia si neutri Fulginat. Prioratus.

SVMMARIA.

1 *Gratia si neutri concessa, per Papam Paulum Tertium, quam vim habeat in supplicationibus.*

2 *Gratia si neutri semel concessa si eiusdem speciei superueniat secunda, annihilatur per primam.*

3 *Gratia si neutri vbi canonizari non potest, sed solum ob id producitur, ne articuli tanquam merè obiectiui reijciantur, supplicatio facta sufficit, neque necessaria est literarum expeditio.*

DECISIO CLXXIX.

1 IN causa Fulginaten. prioratus dubitaui, † *an pretextu solius supplicationis, gratia si neutri per Papã Paulum producta admitti debeat, aut articuli merè obiectiui, præsertim cum sit datum de regula de non indicando iuxta formam supplicationis, & ipsa gratia sit impetrata post reiterationem terminorum?* Quia secũda pars
2 dubij cessata, † quia fuit producta alia gratia *si neutri*, multo ante erat impetrata. Fuerat enim dictũ in præcedenti, quod articuli non poterant dici merè obiectiui. Est autem gratia *si neutri*, quòd ex quo supplicatio erat producta, dubitaui, quia admitti non debebat ad probandum, nisi literis expeditis, quia erat necessarium cognoscere, an gratia *si neutri*, intraret, vel non, quia ius neutri competeret. Et postquam esset dictũ, nec etiam ius patronatus Paulo competere, erat necessarium canonizare gratiam *si neutri*, ne staret in possessione beneficij sine titulo. Tamen Domini dixe-
3 runt contrarium, quod ex † quo iste non poterat gratiam suam canonizare, sed illam tantum ad istum effectum producebat, ne articuli tanquam merè obiectiui reijcerentur, quia non erat necessarium literas expedire, sed sufficiebat supplicatio, & quòd si vnquã propter gratiam *si neutri*, posset canonizari, tunc expediret literas.

FABII.

De Probationibus Britonien. Præposituræ.

SVMMARIA.

1 *Prouisio si fiat de beneficio per priuationem, quem titulum producat, & an prouiso cedat in vtilitatem prouisi.*

DECISIO CLXXX.

IN causa Britonien. Præpositurę, in qua agebatur de spolio per Carolum, & pro colorando titulo, produxerat prouisionem suam, quæ nunquã erat recognita. Vnde dicebatur, ꝙ non debebat restitui, quia
1 cum aduersarius in prouisione narrauerit se prouisum per priuationem Caroli, dixerunt Domini ex ista confessione, satis constare de titulo ad effectum, quòd posset restitui, maximè, quia sibi prouisum fuerat per supplicationem suam ante litem. Vnde satis difficilis erat hic in vrbe recognitio prouisionis suæ factæ illo tempore in ciuitate Neapolitana.

FABII.

De Appel. & Aegidiana Parmen. Iurisdict.

SVM.

SVMMARIA.

1 *Fatalia vtrum lapsa dicantur post lapsum sesquiāni post factam appellationem, & commissionem parte etiam citata.*

2 *Deserta appellatio dicitur ex eo, quòd infra anni spacium causa, de qua controuersia est non expeditioni mandatur, non constito de aliquo legitimo impedimento.*

3 *Rota tamen contrarium de stylo Curiæ obseruata, & concedit triennium. nu. seq.*

4 *Aegidiana constitutio nondum promulgata in toto dominio status Ecclesiastici non impedit appellationem.*

5 *Parma & Placentia ciuitates immediatæ subiectæ sunt iurisdictioni Ecclesiæ Romanæ.*

6 *Statuta quæ prohibent appellationem in ijs casibus in quibus de iure ciuili non est licitum appellare, an veniant seruanda in Curia Romana.*

7 *Aegidiana cōstitutio quæ prohibet appellationem in possessorio in Curia Romana in certis casibus seruatur.*

DECISIO CLXXXI.

IN causa Parmen. iurisdictionis villarum, in qua procedebatur per contradictas dubitaui, *an causa esset appellabilis*. Et posito, quòd sic *an essent lapsa fatalia?* Fuerat enim per D. Fabium pronūciatum super spolio, à qua fuerat appellatum, & causa appellatio-
1 nis commissa, & citata pars. Postmodum erant † elapsi 18. menses, & vltra. Vnde dicebatur esse lapsa fatalia,
2 & † appellationem desertam, ex quo infra annū causa non erat expedita, nec de aliquo impedimento constabat iuribus vulgaribus: Dixerunt tamen Domini
3 † contrariū, ex quo de stylo Rotæ semper datur triennium, quando aliquid post commissam causam factū fuit, vt dicit Fastolus dub. 37. char. 17. & Cassad. decis. 6. circa fin. de appell. Fuerat ante factum aliquid, vt supra, & sic remansit resoluta prima pars dubij. Dixe-
4 runt etiam, † causam esse appellabilem non obstante Aegidiana per Rotam. Declaratum erat item non habere locum in terris mediatè subiectis Ecclesiæ, prout
5 erat ciuitas † Parmæ, & Placentiæ, inter quas litigabatur post mutationem status, post quas fuerat in causa pronunciatum. Vnde attento tempore sententiæ Aegidiana locum nō habet, quia tunc temporis non erat extensa ad omnia loca immediatè subiecta Ecclesiæ, prout per Paulum Tertium, sed tantum habebat locū in Marchia. Et licet essent producta statuta Parmæ,
6 & Placentiæ, quæ prohibebāt † appellationem in casibus, in quibus de iure ciuili non erat licitum appellare, qualis est casus noster, dixerunt Domini, quòd ex quo articulus, an causa sit appellabilis, vel non, respicit ordinatoria, prout Aret. in c. quod clericum. de foro competen. Perus. in c. debitor. de appellatio. tradit Decius in c. Ecclesia S. Mariæ. nu. 43. de constitutio. debent attendi iura, & statuta, in quibus iudicium agitur. Vide ius canonicum, de constitutionibus. Et quod seruatur in terris Ecclesiæ, & permittit appellationem etiam in possessorio. Tamen ista ratio nō mihi visa fuit concludens, quia si debeant seruari in or-
7 dinatorijs statuta loci, in quo fit iudiciū: Ergo † Aegidiana intrat, quæ prohibet appellationem, & habet locum, & seruatur hic Romæ: Tamē quia in causa nō erat contradictor, poterat pronunciari ex eidem confirmationis primæ sententiæ, quæ nulla prouocatione suspensa transiuit in iudicium, & ideo sine aliqua difficultate Parmen. habebant intentatam causam, in quorum fauorem prædicta sententia fuit lata.

F A B I I.

De Pensionibus Abucens. pecuniariæ.

SVMMARIA.

1 *Causa pecuniaria pensionis annuæ controuersa Cardinalium duorum si ab vna parte prætendatur, nullitas sententiæ vtrum à Rota ad signaturam Cardinalium referri possit.*

2 *Petitio si fiat in commissione nedum causam committi appellationis, sed etiam pensionis prahabita nullitatis causa intelligitur tam de nullitate sententiæ, quam pensionis.*

3 *Clausula sine retardatione quam vim habeat, & quos producat effectus.*

DECISIO CLXXXII.

IN vna Abucens. pecuniaria inter Cardinalē de Carpo, & Cardinalem Annibalem dubitaui, *an testes sint examinandi?* Et stāte commissione, de qua vltimo loco in actis legebatur. Namq; ista pensio, quæ fuerat Cardinali del Carpo reseruata, & ei in possessionem causa percipiendi erat data viuente prædecessore, prædecessor aduersarij, qui non volebat illam soluere, prætendens illam nulliter reseruatam, ex quo sine consensu Regis Franciæ, stantib. concordatis. Et cum causa penderet coram Anto. Aug. Card. Carp. obtinuerat commissionem, vt procederetur sine retardatione solutonis pensionis, virtute cuius Auditor declarauerat contra Cardinalem de Annibalis, à qua declaratione fuerat appellatum, & petitum, causam ap-
1 pellationis, & appellationum, & nullitatis tam † sententiæ, quàm pensionis, committi Cardinalib. & signaturæ. Fecerat secund. partem, in qua dicebatur, vel si magis placet causa appellationis nullitatis & attentatorum, committatur alicui alteri ex auditoribus Rotæ, cum clausula sine retardatione legitimæ executionis. Et Papa signauerat, placet de secunda
2 parte. Vnde dicebat appellans, † quòd ex quo petitū est in commissione, nedum committi causam appellationis, sed etiam pensionis, signatura, quæ firmat secundam partem, & committit causam nullitatis, debet intelligi tam de nullitate sententiæ, quàm pensionis. Quo stante videtur sublata clausula sine præiudicio, quæ in casu nostro non poterat dici legitima, ex quo prætendebatur nulla pensio. Et ad hoc tendebat examen testium, de quo dubitabatur. Et pro hoc faciebat, ꝙ licet non esset præinserta commissio prima, quæ data sine retardatione erat, tamē in ista secund. cōmissione appellationis narrata ad longū procedebāt. Tamē Dñi bene cōsiderata vltima cōmissione, & lecta, & perlecta fuerunt pro maiori parte in cōtrarium, ꝙ solū fuisset cōmissa nullitatis sententiæ, non causa appellationis, & ꝙ nullo modo fuerat intentio signaturę bene committere causam nullitatis pensionis, quod arguebatur ex verbis illius secundæ partis. Quo stan-
3 te remanebat adhuc † clausula *sine retardatione*, de qua in prima commissione, nec poterat procedi ad ali quod examen testium respiciens nullitatem pensionis ante solutionem. Et ista commissio secunda stabat sine præiudicio legitimæ executionis, vt cognoscatur de iustitia sententiæ, & eius nullitate sine retardatione legitimæ executionis.

F A B I I.

De Alimentis Vincentin. Matrimonij.

SVMMARIA.

1 *Mala fama mulieris vtrum eam excludat ab alimentis, quæ prætendit in bonis mariti prædefuncti.*

2 *Probationes facta de mala fama mulieris, non impediunt alimenta subministrari ex bonis mariti, stante, quòd super ijs probationibus nondum fuerit iudicatum.*

3 *Testamentum in quo filius communis non est institutus hæres, & nominatim exheredatus sint causa, de iure communi non valet.*

DECISIO CLXXXIII.

1 IN causa Vincentin. matrimonij dubitaui, *an † probationes super mala fama Lucretiæ facta per Dominū Marcum in causa prodessent D. Antonio Nicolai ad excludendum dictam Lucretiam ab alimentis, quæ petebat in bonis mariti?* Et posito, quòd non, an interim, quoad probetur mala fama eius. Nam dicebant aduersarij Lucretiæ, quod si non erat sufficiēter probatum, quòd volebant probare. Et licet hinc inde multa diceren-

cerentur, tamen Domini vnica ratione fuerunt moti
2 ad dicendum, q; † alimenta deberentur dictæ Lucretiæ, quia licet dictæ probationes essent factæ, tamen super illis non erat iudicatum. Et dico, antequã pronunciaretur, illud esse verum, quòd prætendebatur probatum per probationes, quæ non faciebant notorium, allegabatur consilium Deci. 126. Et poterat Lucretia probare contrarium. Vnde ista interim non poterant negari alimenta. Et maximè, quia licèt Antonius esset institutus hæres à Marco, propter q; prętendebatur sibi tanquam hæredi prodesse probationes
3 factas per Marcum: tamẽ † ex quo erat iudicatum ex Lucretia & Marco natum filium, qui in testamento non erat institutus, & nominatim exhæredatus, secũdum regulam iuris, testamentum non valebat, & Antonius Nicolai non erat hæres. Et licet prætenderetur de iure non posse sustineri testamentum, tamen dixerunt Domini, quòd in isto interim alimenta Lucretiæ denegari non poterant.

FABII.

De Regula de exprimendo valore in quadam Panormit.

SVMMARIA.

1 *Valor verus beneficialium redituum per tria probatur, primò per expressionem prædecessorum, secundò per arrendimenta, tertiò per publicam vocem, & famam.*

2 *Libri annatarũ si probẽt de recepto per certum summam solutam, non probant beneficij valorem ob id, cum successu temporis facilè fieri possit.*

3 *Beneficij valor verus in eo consistit, vt pensione detracta, quod reliquũ est, ad rationes reddituum taxam legitimi valoris constituat.*

4 *Gratia concessionis si obtinetur beneficij, debet eiusdem valor exprimi non deducta pensione, cum Papa non prætendat dare beneficium nisi connumerata pensione.*

DECISIO CLXXXIV.

IN causa Panormit. inter Episcopũ Spoletan. & Syluestrum Suonũ. dubitaui, *vtrum ex deductis veniret excusandus Episcopus ad regulam de non exprimendo vero valore*. Prætendebatur namque per aduersarium Episcopi, qui expresserat, beneficium esse valoris 120. falsum expressisse, quia beneficium valebat, vt ex aduerso dicebatur 220. Episcopus excusabat per prætensiones aduersarij, qui multas gratias expediuerat, & semper variauerat, & in prima expresserat 120. Sed dixerunt hoc non sufficere, quia dixerunt, quod
1 Rota solita est dicere, quòd † tria requiruntur ad hoc, vt quis se excuset. Primùm expressionem prædecessorum, secundum arrẽdimenta, tertium publica vox, & fama. Vnde non debebat sufficere expressio aduersarij tantùm, & variatio, qui tenebatur indagare valorem, non ita perperam exprimere falsum. Secundò
2 volebat excusari, quia in libris annatarum † de anno 1477. 1495. & 1511. pro istis beneficijs erant solutæ annatæ, quæ nunquam ascenderunt vltra nonaginta ducatos. Dixerunt Domini, nõ sufficere, quia in tanto tempore poterat creuisse valor beneficij, vt nunc probatur. Præterea licèt aliàs taxa beneficiorum, de qua in Camera, vel Cancellaria soleat quandoque adduci ad excusationẽ, tamen solutio annatæ nihil facit. Vnde
3 tertiò volebat excusari Episcopus, q; super vno ex istis beneficijs erat imposita antiqua pensio centum ducatorum, quæ debebat detrahi, & ea detracta erat expressus verus valor. Et per hoc adducebatur Belenz. de cantatiuo subsid. q. 37. Et q; dicit Gig. post alios quos allegat. in tract. pẽsio. q. 89. Quòd nec suffragari dixerunt Dñi. Quia prædicta loquebantur in oneribus perpetuis, quæ sunt super beneficijs. Nam illa deducuntur, prout etiam deducitur pensio, quantũ ad hoc, vt illa pinguis annata non debeat solui 57. tm̃ deducta pensione, secus autem † in expressione valoris ad
4 obtinendum gratiam, quia tunc pensio non deducitur, quia Papa non intendit sibi dare beneficium, nisi tanti valoris in supplicatione, vt dicit Belen. in d. q. 37. in fine. Nam valor beneficij non solum debet exprimi respectu annatæ soluendæ, quia tunc pensio deducitur, sed etiam, vt Papa intelligat qualitatem beneficij, quod confert habita etiam contemplatione personæ, quæ confert, vt declarat Sarn. in d. regula de exprimendo vero valore. q. 3.

FABII.

De Aegidiana Parmensis Vallium.

SVMMARIA.

1 *Aegidiana cõstitutio vetans appellare in possessorio constito, quod simus in ordinatorijs an habeat locum.*

2 *Aegidiana constitutio non est statutum Vrbis Romæ, & ideò non extenditur ad loca, non immediatè subiecta Ecclesiæ Romanæ.*

DECISIO CLXXXV.

1 IN causa Parmen. Vallũ iterum dubitaui, † *vtrum constito. quòd simus in ordinatorijs, Aegidiana locum habeat?* Et Domini dixerunt, quòd non, quia licet in ordinatorijs seruentur statuta loci, in quo iudicium
2 agitatur, vt in iuribus aliàs allegatis, tamen † Aegidiana non est statutum Vrbis Romæ, & ideo per extensionem, quam Rota interpretata est, intellexit non habere locum in locis non immediatè subiectis Ecclesiæ, etiam quòd in Vrbe Romæ tractarentur, & secũdum statuta Vrbis venirent tractanda, prout si propriè hoc in Aegidiana ipsa expressè caueretur.

PROSPERI.

De Sententia rei iudic. & Nullitatib. Giennen. Scholastica.

SVMMARIA.

1 *Sententia, qua, prætenditur transisse in rem iudicatam, an ex iurisdictionis defectu de nullitate argui possit, & ob ea executoriales data veniant relaxandæ.*

2 *Partis si specialis cõmissionis vigore impetratur ad docendum de nullitatibus præfixo termino illo decurso, & non probato, procedi potest ad confirmationem sententiæ, & intimationem.*

3 *Sententia an ex hoc nulla prætendatur, quod neque in prima, neque in vltima cõmissione a iudice super nullitatibus fuerit pronunciatum.*

4 *Pronunciatio tacita nullitatum arguitur ex eo, quòd cũ præfixus fuerit terminus de illis probandis, tamen in eo nulla nullitatum est facta mentio.*

5 *Causa noua & nouus iudex an impediantur ex præfixione terminorum antea a priori iudice, eique in causa veteri datorum, nec ne.*

DECISIO CLXXXVI.

1 IN causa Giẽnen. Scholasticæ dubitaui, † *vtrum sententia, qua prætenditur transisse in rem iudicatam, sit nulla ex defectu iurisdictionis, & sint relaxanda executoriales?* Ioannes Paulus tulerat sententiam in fauorẽ Ioannis Solano contra Dominicum, à qua fuerat appellatum, & de nullitate dictum, & causa commissa
2 Domini Prospero, coram quo † vigore specialis commissionis fuerat præfixus terminus ad docendum de nullitatibus Dominici, quo elapso, & nõ docto, deberet procedere ad confirmationem vel intimationem sententiæ Io. Pauli, & termino decurso nihil fuerat factum. Postmodum pro Ioanne Solano fuerat præsentata alia commissio, in qua facultas procedendi ad cõfirmationem, vel infirmationem alterius sententiæ latæ super hoc beneficio, per Dominum Veraldũ omissa sententia Ioannis Pauli. Postquam commissionem fuerat per Dominicum præsentata alia commissio, per insertionem præcedentis, in qua petebatur, quòd prius super nullitate sententiæ Ioannis Pauli procederetur, vel simul & semel, prout his fuerat, quæ cõmissio tantùm iudici erat præsentata, nec pars illa
3 vsa fuerat. Sententia † Prosperi prætendebatur nulla esse, quia super nullitatibus non pronunciauerat,

iuxta

iuxta primam commissionem, & vltimam. Sed respon-
4 debatur, per processum ad vlteriora satis † erat pro-
nunciatum tacitè, postquam erat præfixus terminus,
& nihil in eo dicti ū de nullitatibus. Et licet diceretur,
quod illud procedit tantum, vt possit procedi ad con-
firmationem, vel infirmationē sententiæ Ioannis Pau-
li, non autem quo ad confirmationem sententiæ Vcral-
5 di, tanquam esset † noua causa & nouus iudex, coram
quo illa præfixio termini non erat in consideratione,
tamen Domini dixerunt, quod imò erat iudex, coram
quo remanserat causa nullitatis super ista Scholastica,
nec debebat haberi in consideratione vltima commis-
sio, postquam pars illa vsa non erat. Et licet esset vsa,
tamen de iure erat, vt possit aliter sententia ferri, cum
stante præfixione termini commissionis, tacitè etiam
super nullitatibus videbatur pronunciare ea reijcien-
do, prout quotidie facimus.

F A B I I.

De Regula de non tollendo iure quæsito. Fulginat.
Prioratus.

S V M M A R I A.

1 *Declaratio Papa super beneficio conferendo litis pendentia perdurante, an adimat alteri ius iam quæsitum.*
2 *Clausula, quacunque reseruatione non obstante, quid operetur in breuibus appositis per Pontificem.*
3 *Papa dubium declarans per clausulæ adiectionem non præsumitur præiudicare velle iuri alterius iā quæsito.*

D E C I S I O CLXXXVII.

1 IN causa Fulginaten. Prioratus dubitaui, † *an declaratio Papæ super acolythatu & familiaritate Alexandri, vel tanquam lite pendente facta, tollat ius quæsitum venientis?* Opponebatur noua doctrina Alex. quod esset subreptitia, quia in ea nō erat facta mentio, quòd ille per cuius obitum vacauerat, esset acolythus. Et Papa lite pendente declarauerat intentionis suæ fuisse, dare sibi beneficium. Esto quòd mortuus esset acolythus, & datum erat, de regula, de non tollen. iure quæsito. Vnde dubitabatur, *an ista declaratio valeret non obstante regula*. Et ex quo in supplicatione, in qua erat prouisum de beneficio vacante in curia, & in corpore supplicationis dicebatur, quòd dabat sibi illud beneficium, etiam si specialiter vel generaliter, quacunque reseruatione non obstante, reseruatum esset. Vltimò,
2 quod in clausulis erat clausula † *quacunque reseruatione*, &c. Quod ista verba poterant habere aliquam dubitationē. Nam reseruato acolythatu veniret Papa
3 hoc dubiū declarando, † tanquā erat. Declaratio non dicebatur tollere ius quæsitum, iuxta declarationem Pauli de Castr. per illum text. in l. heredes captum palam. de testam. Pau. cons. 339. 1. vol. cum multis allegatis per Sarnen. in d. reg. de non tollen. iure quæsi. 15. Super familiaritate antequam erat manus dubiū dixerunt Domini, quod iterum, & melius informaretur.

F A B I I.

De Probationibus, & concession. præben. Erborensis Canonicatus, & præbendæ.

S V M M A R I A.

1 *Expectatiuarum vigore vtrum Ecclesiasticū beneficium acceptari possit literis super hoc nondum in archiuo expeditis.*
2 *Actori semper facti incumbit probatio, vel asserti, & non reo: idque locum habet etiam in nominatione.*
3 *Actor quis, & reus an simul & semel, idque in eadem causa esse possit.*
4 *De stylo Curiæ Romanæ est Breui Apostolica non expediri in causa beneficialis concessionis nisi registrata supplicatione.*
5 *Gratia habēs certam horam appositam præfertur gratiæ, cui nulla hora apposita fuit de stylo Curiæ.*
6 *Acceptationes in Curia in genere fieri solent, non in spē.*
7 *Acceptatio beneficiorum vacantium licet fieri possit, nō tamen vacaturorum nisi limitatiuè, & dispensatiuè.*

D E C I S I O CLXXXVIII.

1 IN causa Erboren. Canonicatus & præbend. dubitaui, *præsupposito nunc, † quòd expectantes, de quib. agitur, potuissent acceptare, literis nō expeditis, & etiam posito pro nunc sine præiudicio veritatis, quòd nō detur de iure tertij, vtrum stante noua prouisione, & instrumentis acceptationum, constet nominationem fuisse factam post prouisionem Hieronymi Signorini, saltem ad effectū transferendi onus probandi reum, & possessorem?* Erant enim data mandata de prouidendo quibusdam cum clausula in supplicatione, quòd possent acceptare literis non expeditis, & in diœcesibus per eos eligendis, nec alicui constabat, quòd nominasset diœcesin, nisi in breui expedito super gratia, ꝙ erat expeditum sub ea data, sub qua erat expedita supplicatio primæ gratiæ, in qua, vt dixi diœceses non erant expressæ. Quia dicebatur, quod dolosè isti mandatarij, vt expiscarentur pinguia beneficia, expiscauerant vacationem beneficiorum, & tunc expediuerant breuia tria, in quibus diœceses expresserant in fraudem Hieronymi Signorini, qui cesserat in Hieronymum Zapatta prouisum
2 Apostolicum. Et quod Zapatta erat † actor dicebatur illi incumbere onus probandi nominationem diœc. factam post prouisionem Hieronymi Signorini, ex
3 quo erat actor, † & reus habebat intentionem suam fundatam, ex nominatione facta in Breui sub data multo anteriori, ex quo Breuia erant prętensa nō abolita, nec cancellata, vt dicit Dec. cons. 175. num. 6. Per id, quod de Bulla Papæ dicit Cynus in l. præscriptionem, col. fin. versic. item quæro. C. si contra ius vel vtilitatem publ. Actor autem dicebat, se sufficienter probasse, quod si nō sufficit ad plenam probationem, sufficit tamen saltem ad transferendum onus probandi in aduersarium. Constabat enim diœcesis fuisse nominatas in supplicatione. Sed quod supplicatio illa non erat missa ad registrum, nisi multò post mensem, &
4 † erat probatum, de stylo esse, quòd breuia non expediebantur, nisi registrata supplicatione. Vnde inferebatur ex hoc, quod nominatio diœc. facta in Breui, non poterat esse facta tempore datæ appositæ in breui, sed multò post 15. dies post registrationem supplicationis. Vnde remanebat incertum, quòd illæ diœceses essent nominatæ, quo stante actor dicebat, quod gratia sua habebat certam datam. Incerta autem secundum veritatem erat illa data aduersarij, & nominationis suæ. Vnde præsupponebatur, quòd certa gra-
5 tia præsumitur anterior, prout diximus: de gratia habente certam horam, quæ præfertur gratiæ non habenti horam. Fel. in c. pastoralis. col. 3. de rescript. in c. sane. de offic. deleg. Iason in l. 1. col. 7. ff. soluto matrim. Et licet ex aduerso diceretur, quòd ex instrumentis acceptationis constaret denominatione ante vacationem beneficij, & ante prouisionem Signorini, tamen dice-
6 batur non referre, quia acceptationes † in Curia solent fieri in genere, non in specie, nec diœc. nec nominibus beneficiorum, quæ postmodum etiam post decem annos deduci possunt ad speciem, & Notarij dant instrumenta in specie. Deducebatur etiam quoddam instrumentum acceptationis, in quo acceptauerat quidā ex
7 his mandatarijs beneficia † vacāta, & vacatura in diœcesib. Arboren. & Calaguritan. & erat facta ista acceptatio in istis diœcesibus ante vacationē beneficiorū, & prouisionē Signorini, & sic ex illo prætendebatur nominatio diœcesium antea. Sed dixerunt Domini, quod non inferebatur hoc, quia sicut coram illo Notario nominatim acceptauerat in his diœcesibus, ita coram alio potuisset in aliis, & sic de reliquis, adeo quòd fraus, de qua supra, poterat fieri. Vnde poterat fieri, quòd vel in literis, de quarū data constaret, de nominatione in literis nouæ prouisionis, & bonam esse nominationem, dixerunt Domini, quod quia noua prouisio ha-

bebat datam post prouisionem Signorini, & non nocebat, ex hac tamen noua prouisione colligebatur vnũ, quòd dicebatur actor, quòd ex libro Militis expeditoris Breuium volebat arguere, quod certo tempore in libro expresse erant nominatæ diœc. quia tunc temporis Breuia istorum mandatorum dicebantur expedita, tamen ex ista noua prouisione multò antea tempore expedita, apparebat, nominatio diœcesf. ante expeditionem Breuium nominatam in libro Militis. Vnde dixerunt Domini, quod ad obuiandum fraudibus & expiscationibus, iuxta c. sedes. & c. ex tenore. de rescriptis. deberet succumbere reus, si non probaret nominationem diœcesium factam ante vacationem beneficiorum, de quibus agebatur, vel saltem prouisionem Signorini, per quam illi erat ius quæsitum, quòd non debebat illi posse auferri per fraudulentam diœcesium nominationem.

FABII.

De Iure patronat. & probationibus, & confessis Columbr. parochia.

SVMMARIA.

1 *Ius patronatus, quod allegatur in prouisione beneficij, non sufficit, quod allegetur, sed debet etiam effectualiter probari.*

2 *Possessio legitima an probari possit per supplicationem gratiæ, vbi de ea non effectualiter affirmatiuè, sed euentualiter fit mentio.*

DECISIO CLXXXIX.

IN causa Conimbricen. Parochialis de Sandonil. dubitaui, *an ex deductis possit dari declaratoria Petro Tacciato?* Petrus iste commiserat causam contra quosdam omnesque alios, &c. super iactationibus & molestationibus, & produxerat supplicationem suæ prouisionis, vt ostenderet se habere aliquod ius, & indebitè molestari. Quidam autem nominatus vigore clausulæ generalis venerat ad causam, & produxerat prouisionem sibi factam à Nuncio Portugalliæ de hac pa-

1 rochiali, tanquam existente de † iure patronatus ad præsentationem patroni, ex qua volebat ostendere, secus debere & indebitè molestare possessorem, & propter hoc possessorij non posse dari absolutoriam. Replicabatur de iure patronatus nõ constare, nisi ex narratiua Nuncij prouidentis, quæ nõ sufficiebat. Et licet

2 diceretur ex aduerso, quòd etiam constabat de † possessione ipsius Petri, qui in supplicatione suæ gratiæ hoc videbatur fateri, tamen dicebatur quod hoc non erat verum, quia nõ faciebat mentionem affirmatiuè, sed euentualiter hoc modo etiam adesset præsentatus à maiori parte patronorum. Vnde dixerunt Domini, quòd poterat dari absolutoria Petro, non obstante, quòd aduersarius diceret, quod licet prędicta non sufficerent pro bona probatione, sufficere tamen debebat, vt transferret onus probandi in Petrum.

FABII.

Regula de Iure quæsito. & Probationibus Fulginaten. Prioratus.

SVMMARIA.

1 *Declaratoria Summi Pontificis facta, dum lis adhuc pẽdet, num dici possit adferre præiudicium alicui, cuius fuerit iam quæsitum.*

2 *Papa declarationi standum in approbatione familiaritatis vera, vbi de ficta opponitur à parte aduersa.*

3 *Clausula de cetero, præsupponit id, quod futurũ est cum relatione præteritorum.*

4 *Declaratoria mera verborum in dubio positorum, omnia eliant potenter, quæ ex aduerso opponi possunt, & ita nec lis, nec regula obsistere, de qua agitur ad infirmandum vllo modo potest.*

5 *Declaratoria mera probans familiaritatem, & mera gratia inter se plurimum differunt.*

DECISIO CXC.

1 IN causa Fulginatẽ. Prioratus dubitaui, † *an declaratoria Papa super familiaritate Alexandri, vel tanquã lite pendente facta, vel tanquam tollens ius quæsitũ, an vitiaretur?* Aliàs fuit oppositũ contra gratiã N. Et licet fuisset resolutũ, satis de familiaritate constare ex deductis, tamen pars aduersa volebat probare contra-

2 rium. Dicebatur nõ posse; quia † aliàs Papa ante prouisionem factam, de hoc beneficio per literas suas declarauerat, hunc fuisse, & esse suum verum familiarẽ, insistendo seruitijs Vicecancellarij, & ita pro vero & non ficto familiari, tam tempore dictarum literarum, quàm in posterum, & de cetero à quibuscunque iudicibus & personis deputari, nominari & iudicari debere. Et propterea stante hac declaratione Papæ non dẽt admitti ad probandum. Contrarium respondetur, ꝙ licet declarauerit tunc temporis illum fuisse, & esse verum familiarem, & de cetero ita debere iudicari & reputari, tunc fuisse suum familiarẽ, insistendo seruitijs Vicecancellarij, nouiter penden. lite ista. Immo post-

quam cœperat dubitari, obtinuerat etiam à Papa, vt

3 declararet, † vt tunc tẽporis, quando dixit de cetero. Quod ex eo voluit intelligere, quòd mentis suæ fuit, ꝙ esset in futurũ familiaris, & continuus commensalis suus, & Vicecancellarij, & quòd ita debebat iudicari. Sed cõtra istam declarationem fuit dictum de regula, non tollen. iure quæsito, & ꝙ ex quo lite pendente fuerat facta, non debebat obesse Paulo aduersario.

4 Replicabatur, ꝙ † illa erat mera declaratoria verborũ dubiorum, quæ erant in prima declaratione, ideò, nec lis, nec regula obstabat, ad not. per Barnen. in 13. q. super d. regu. Et in alio dubio eiusdem causæ pendentis fuit dictum à Dominis, qui pro maiori parte fuerant in hac opinione, ꝙ non esset mera declaratoria. Et propterea obstaret dicta regula, moti duab. rationibus. Prima, quia in prima declaratoria disertiua dixerat, illum esse familiarem suum, insistendo re, donec insisteret. Vnde si volebat probari, ꝙ non insteterit, debebat admitti, & declaratoria à Paulo lata auferebat, nec tolle-

5 bat sibi ius quæsitum, & † non erat mera declaratoriã, sed mera gratia, cui obstabat regula. Secũda ratio erat, quòd illa verba Papæ declaratoria, & ita de cetero à quibuscunque iudicibus erẽt clara, quod tunc voluit in futurum declarari, & facere illum esse verum familiarem, sed tantum in futurum, ita debere deputari & iudicari, fuisse familiarem tempore illius gratiæ. Vnde nouia declaratoria, quæ fiebat, faciebat, quòd non esset vera declaratoria, sed noua gratia, faciens illum nomine familiarem, & declarans esse, & fuisse tam familiarem suum, quàm Vicecancellarij, cùm in prima tantum suum familiarem fecisset, non poterat Paulo præiudicare, stante dicta regula, de non tollen.

FABII.

De Const. Firmanæ Hæreditatis.

SVMMARIVM.

1 *Statutum speciale alicuius loci, an superuenientiam generalis statuti totius prouinciæ infringi possit, ita vt in irritum recedat.*

DECISIO CXCI.

1 IN causa Firmanę hęreditatis dubitaui, *an † statutum castri valeat, & dẽat obseruari, nõ obstante cõstitutione Marchiæ ex aduerso producta?* Et Dñi dixerunt, ꝙ ex quo nõ constabat de oppositione ipsius statuti, vt prædicta constitutio requirit, quo ad illud statutũ, nõ debebat obseruari. Et licet ex aduerso prætẽderetur ista constitutionẽ nõ debere generaliter intelligi de omnibus statutis, sed de statutis tantũ contra libertatem Ecclesiasticam, & quietẽ, & statũ prouinciæ & ciuitatũ, & de statutis iniustis, & ratione factionum factis, vt ex proœmio colligitur, ex quo solet eligi ratio finalis, ad l. fin. de hæred. instit. tamẽ domini lecto, & perlecto tenore constitutionis, & bene considerato dixerunt, illũ

debere

debere intelligi de omnib. statutis. Nã expressè dicit, ℣ omnia statuta tam facta, quàm facienda nihil valeant, nec debent obseruari, nisi sint illa prius visa, recognita, & expressa, & singulariter approbata per Rectorẽ prouinciæ, vel suos iudices, quib. ipse duxerit cõmitten. de qua probatione constet per publicũ instrumentum, & verba, de quib. in præfatione, habuerunt Domini pro causa impulsiua, non autem tiua.

FABII I.

De Iudici. Refeript. Sentent. & re iud. Giennen. Scholasticæ.

SVMMARIA.

1 *Commissio specialis tribuẽs iurisdictionem iudici ad procedendum in causa ad sententiæ confirmationem, vel infirmationem prædecessoris iudicis valida est.*

2 *Commissio præfigens terminum de nullitate sententiæ, quam vim habeat illa non probata per partem.*

DECISIO CXCII.

IN causa Giennen. Scholasticæ dubitaui, *an per sententiam domini Prosperi confirmationi sententiæ Domini Rassonen. censerentur reiectæ pretensæ nullitates sententiæ & processus bo. me. Ioannis Pauli stante commissione prefixionis termini, & an sententia Domini Prosperi subsistat?* Et in hoc idẽmet dubiũ virtualiter fuit datum prima eiusdem, *vt supra patet.* Et quantũ ad validitatem sententiæ D. Prosperi, Domini fuerunt in voto eodem, quòd sententia esset valida; Quia stante † commissione speciali, dante sibi iurisdictionẽ procedendi ad confirmationem, vel informationẽ sententiæ Rossanen. in qua erat narratum, quòd coram eo pendebat causa appellationis à sentẽtia Ioannis Pauli, potuerat Prosper procedere, prout processit. Sed quãtum ad hoc vt censerentur reiectæ nullitates, mutarũt opinionem, & dixerunt, quòd non censebantur reiectæ, quia licet esset data † commissio præfixionis termini, ad docendum de nullitatibus, & eius vigore terminus præfixus, quia tamen commissio dabat, quòd si infra terminum præfixum de nullitate nõ doceretur, procederetur ad confirmationem, vel infirmationem sententiæ Ioan. Pauli. Si processisset ad confirmationẽ sententiæ eiusdem Ioannis Pauli, vtique censeretur reiecisse nullitates, secundùm quod dictat commissio. Sed ex quo confirmauerat aliam sententiam, nihil de nullitatibus erat dictum. Et licet in commissione subderetur, post verba, *de quibus supra*, quod causam huiusmodi decidat & terminet, propter quod videbatur, quod posset terminare idem, reijciendo nullitates, & non confirmando, vel infirmando sententiam Ioannis Pauli; tamen dixerunt Domini, quòd illa verba, *causam huiusmodi*, intelligebantur de causa appellationis à sententia Ioannis Pauli, non autem de illa, in qua erat canonizata gratia expectatiua solùm, prout fuerat etiam canonizata per Rossanen. quæ erat diuersa ab alia, in qua Ioannes Paulus canonizauerat illud ius productum à Solano.

FABII I.

De Dilationibus Hispalensis portionis.

SVMMARIA.

1 *Dilatio petita pro informatione habenda ex partibus, an concedi debeat agenti in causa contra reum.*

2 *Nona commissione concessa vel impetrata non potest petentibus dilationem ea denegari.*

DECISIO CXCIII.

IN causa Hispalensi. portion. Franciscus de Pesquera commiserat causam pro suo interesse, contra quosdam, omnesque alios sua communiter, vel diuisim interesse putãtes, Gaspar del Rio venerat ad causam pro suo interesse, & dederat commissionem specialem.

1 † Franciscus petebat dilationem ad partes, quæ dicebatur non debere dari, quia erat actor, & commiserat causam contra omnes sua interesse putantes, vigore illius commissionis. Gaspar inuitus agebat, & negabat, dilationem esse dandam. Contrarium dixerunt Domini, quia si volebat dilationem dare, non debebat

2 dare nouam commissionem, † qua data, non poterat denegari dilatio Pesqueræ quantumcunque actori.

FABII I.

De Dolo, & contumacia in quadam Lunensi.

SVMMARIA.

1 *Monitorium bene intimatum si fuerit parti, & non paruerit, habet locum declaratoria in sui præiudicium.*

2 *Clementina causam, de electionibus, requirit omnimodo vt parti, cuius interest tenor citationis prælegatur, vel porrigatur scriptura authentica, vel copia eiusdem si fuerit petita.*

DECISIO CXCIV.

1 IN causa Lunen. Sarsanens. † *an monitorium fuerit bene intimatum ad effectum, vt declaratoria ob non paritionem monitorij lata innouerit, vel nõ, & sic processus à tali declarato fictus tenear, vel non?* Nam tenebatur pro parte declarare, monitorium non fuisse bene executiuum, quia non erat lectum nec data copia, iuxta Clem. causam. de elect. Sed Domini dixerunt

2 contrarium, iam declarato tantum informante. † Quia Clemen. vult, quòd tenor citationis prælegatur, vel porrigatur scriptura authentica, vel copia si petita fuerit. Hic autem licet non lecta, data tamen copia fuisset; tamen, ex quo obtulerat copiam se daturum, etiã quòd non petita fuerat, debebat imputari sibi, si non lectum fuerit monitorium, nec data copia. Maximè, quia specialiter, & expressè illum monuerat, vt desisteret ab occupatione, & detentione, & fructus perceptione, parochialis, super qua erat lis. Et sic non poterat excusari, quo minus habuisset notitiam eius, quòd in monitorio continebatur. Vnde debet cõparere coram alijs, coram quibus fuit excommunicatus ad not. in d. Clem. vbi principaliter consideratur notitia.

FABII I.

De Rerum Permut. & Iure Patronat. Salamantin. Abbatiæ.

SVMMARIA.

1 *Beneficio existente de iure patronatus, si fiat permutatio de eadem, sine consensus interuentu patronorum, an subsistat permutatio facta vt non infringatur.*

2 *Papa tacita ipsi veritate de beneficio iuris patronatus si conferi, præsumptio est, concessionem ab eo fictam esse subreptitiam, cum præsumatur nihil in præiudicium patronorum concedere velle.*

3 *Sciens, & tacens præsumitur actui consentire, cùm non videatur contradicere.*

4 *Appellatio a decreto executorialium, & commissio nullitatis, an in suspenso tenere possint ipsam executionem.*

DECISIO CXCV.

1 IN vna Salamantin. Abbatiæ dubitaui, † *an permutatio facta de ista Cappellania inter Ioannem, & Antonium tenuerit?* Prætendebatur enim non tenuisse. Quia istud beneficium erat de iure patronatus, & in hac permutatione consensus patronorum non interuenerat. Vnde prætendebatur non valere, ad not. per Felyn. in trac. de iure patr. Dicebatur etiam non valuisse

2 hanc resignationem tanquam subreptitiam, † quia si Papa sciuisset de iure patronatus fuisse, vel non admisisset, vel difficilius saltem sine consensu patronorum, ad c. super literis. & c. postulasti. de rescript. Dixerunt, quòd ex quo patroni nunquam declarauerant,

3 † scientes & patientes, imò præsentarunt per obitum resignatari), tacite videbantur concessisse etiam prædicta, quòd permutationes & resignationes sine cõsensu patronorũ non valeant, debebat intelligi patronis consentientibus, vt per Fel. in loco superius alleg. in vlt. col. in 10. limita. actionis sine exceptionis præponitur,

ad not. per Doct. in l. 4. §. condemnatum. ff. de re iud. & decis 780. in nou. Vnde mandarunt informari, an
4 † appellatio à decreto executorialium suspēderet executionē. Nam prætendebatur ex vna parte quòd non, tanquam friuola, & non admittenda, vel saltem commissio nullitatis suspenderet, quia si suspenderet, nunquam processus sine alia commissione tenebat. Sin autem suspendebat, processus erat nullus, nec potuisset iudex sine commissione præfixionis termini.

FABII.

De Probat. & conceſſ. præbendar. Arboren. Archipresbyterat.

SVMMARIA.

1 *Instrumentum fidem faciens de duplici acceptatione in specie quo ad Diœceses an releuanter probet de facta nominatione ante prouisionem.*

2 *Acceptatio facta in præsentia Notarij archiuiani licet fiat ex solita consuetudine, non tamen tollit omnino fraudis Lateranensis suspicionem.*

3 *Ratio vbi eadem militat, pluralitas & singularitas rei tractata non venit in considerationem.*

4 *Instrumenta acceptationum, & nominationum extensa in folio, neque libro commissa, suspicionem fraudis faciunt, & fides plurimum censentur requisita derogare, idque ob id vel maximè, quod habilia sint admodum ad occultandum.*

DECISIO CXCVI.

1 IN causa Arboren. Archipresbyteratus dubitaui † *an ex instrumentis duarum acceptationum in specie quo ad diœceses cum subsequentibus prout iacent, & facultate concessa in gratia, quòd posset exprimere diœceses in literis, vel alibi, colligatur releuanter quod nominatio diœcesis fuerit facta ante prouisionem Signorum, saltem vt transferatur onus probandi in aduersarium dicentem contrarium?* Supra in hac causa fuerat resolutum, non constare de tali electione diœcesis, quantūcunque in vno nostro instrumēto acceptationis in specie fuissent
2 nominatæ diœceses. Quia cum † talis acceptatio fuisset facta, vt solet fieri coram vno Notario archiuij, tamē ex hoc nō tollebatur suspicio fraudis, de qua aliàs supra in hac eadem causa, quia talem acceptationem potuissent facere coram pluribus Notarijs in alijs diœcesibus, & ita expectare vacationem alicuius beneficij pinguis in quacunque diœcesi. Vnde nunc suspicabatur Rotam mutaturā opinionem, ex quo nōdum erat vnum instrumentum, sed duo, & deinde plures acceptationes in genere, & in multis diœcesibus, *vt supra*. Tamen Domini pro maiori parte fuerunt in eadē opinione, eadem ratione, quia non plus mouebantur ex pluribus multitudinibus acceptationum, quam vna,
3 † Quia in omnibus militabat eadem ratio: quia, & similiter potuissent plures acceptationes in diuersis diœcesibus, & corā diuersis Notarijs fieri. Et ideo cum iste nō elegerit diœcesin in Camera, vel Cancellaria, corā Notario & testibus, semper fraus præsumebatur. Tamen duo ex Dominis dicebant, hanc opinionem sibi
4 placere, si † talia instrumenta & acceptationes factæ fuissent in folio, quòd de facili potuissent occultari. Secus si in aliquo libro, in quo etiam aliàs acceptationes factæ fuissent descriptæ. Vnde decreui, vt in Rota videatur originale, ex quo res melius posset decidi, & considerari. Et ita fuit factum. Sed fidem voluerunt adhibere, *vt supra*. Fiebat etiam aliud fundamentum, quia in supplicatione dicebatur in diœc. in literis exprimendis vel alibi, ex quo in supplicatione habebant gratiam, quòd possent exprimere literis nō confectis. Ergo alibi quam in literis poterant diœceses exprimi, literis nō confectis, sed vt supra, quòd debebant intelligi in loco conuenienti.... & comodo, quo Franciscus cessaret. Et sequēti audientia ostendi libruum, cui quantum ad hoc voluerunt adhiberi aliquam fidem, & steterunt in eodem voto, eadem die, & alia concurrente.

FABII.

De Appellat. Senten. & de Iudic. Salamantin. Abbatiæ.

SVMMARIA.

1 *Appellatio à decreto executorialium si friuola non fuerit, sed iusta, ex ipsa nullitate sententia suspendit negotium executiuum.*

2 *Appellatione facta iusta, & legitima omnia post ipsam etiam iudicialiter acta in casum gesta dignoscuntur.*

3 *Appellatio si non prosecuta fuerit ab appellante facit sententiam secundam transire in rem iudicatam.*

4 *Statuta non raro derogant iuri communi.*

DECISIO CXCVII.

1 IN causa Salamantina Abbatiæ dubitaui, † *an appellatio à decreto executorialium, seu nullitate commissionis suspendat negotium executiuum?* Et Domini dixerunt, quòd appellatio à decreto executorialium, quia non erat friuola, sed iusta, quia iniustè fuerat gra uatus, suspendebat negotium executiuū, ad c. vt deb.
1 de appell. & c. cordi. eod. tit. in 6. † Vnde quidquid factum fuit, post dictam appellationem fuit nullum, ad decis. 357. & 340. ver. sed quid si tale. in antiq. Fel. in c. super. ver. ergo, de offic. deleg. & Franc. in c. nō solum. §. 1. in 4. not. de appell. in 6. Prætendebatur namque secund. sent. † in hac causa latam transiuisse in rē
3 iudicatam, ob nō prosecutionem appellationis, & erat data cōmissio iudici de seq. Et quantumçunque fuisset dictum de nullitate, tamē iuxta formam commissionis fuerat præfixus terminus, in quo nihil dicebatur releuans. Iudex decreuerat executoriales, ante tamen quàm istæ fierent, fuerat data commissio, in qua narrabatur, quòd causa appellationis fuerat in tempore
4 commissa, tamen † propter statutum Vrbis, quod post paucos dies superuenerat. Vnde committebatur, quòd constito de hoc, auditetur in causa appellationis. Et licet esset producta partita ex libro Bachodi pro probādo, qui nihil faciebat, tamen erant dati articuli ad hoc probandum per testes, & fuerant admissi eadem die, qua fuerāt decretæ executoriales. Propterea dixerunt Domini, quòd fuit iusta causa appellationis à decreto executorialū, quia idem iudex fuerat, qui admiserat articulos, & decreuerat executoriales, videlicet Borsius iungeretur vice duarum personarum, quia corā nullo concedebatur in negotio executiuo tanquam subrogato. Dominus Simonetta, qui fuerat secundā sententiam in negotio appellationis tanquam subrogatus Staphil. coram quo agitabatur id negotium.

FABII.

De Regress. & iure patro. Salaman. Cappellaniæ.

SVMMARIA.

1 *Regressus sibi reseruatus in permutatione beneficij, quod de iure patronatus esse dicunt ignorante patrono, an validus sit habendus?*

2 *Patronus ignorans de reseruato regressu, & permutatione, & ob id expressè, nec tacitè consensum prabens, cū de re occulta diuinare non posse dicatur, postea validare facta non potest.*

DECISIO CXCVIII.

1 IN causa Salaman. Cappellaniæ, † *an ex quo Ioannes permutauerat cum Antonio beneficium, quòd erat de iure patronatus, reseruato sibi regressu sine consensu patronorum resignationis, isse ex regressu valuerit ad effectum, vt ius a Ioanne abdicetur, vel non, attento, q̄ patroni nunquam reclamarunt, imo per obitū, &c.* Quantū ad hoc dubiū in effectu est idē cum eo, q̄ in hac eadē causa fuit propositū decima octaua eiusdē, q̄ huc additur reseruatio regressus, quæ fuit facta per Ioannē Baptistā resignatariū ex causa permutationis, de quo nō fuit habita cōsideratio in alio dubio. Propterea dicebatur, q̄ † regressus iste, quē omnino patroni ignorabāt, nec ad illū tacitè vel expressè consenserant, cū de illo

non

non potuerint diuinari, ſicut de reſignatione, & permutatione, cũ viderint mutare poſſeſſores, non erant validè reſeruati, nec ex poſt facto validato tacito conſenſu, nec à Ioanne, qui permutationi conſenſerat, reſeruato ſibi validè regreſſu non adimpleta hac conditione, ius non erat abdicatum, ſed penes illum remanſerat. Et licet patroni ignorantes non impugnauerint illum, tamen ſatis erat, quòd potuiſſent illum impugnare, ad tradita latè per Abbat. in diſputatione Augerius clericus, per Cardin. in Clemen. 1. in princ. col. 8. de ſuppleu. negligen. prælat. & per Fel. in c. cum Bertholdus col. 3. verſ. inſtitutio facta. de re iudic. per Dec. conſ. 126. in cauſa Domini Franciſci, col. fin. verſ. 3. allegat. In contrarium tamen Domini, hoc non obſtante, perſtiterunt in prima opinione cõtraria, quamcuſque opinionem teneamus, ſiue quod talia ab initio nõ valeant ſine conſenſu patronorum, ſiue quòd extend. in ſuſpenſo, ſemper conualidantur experientia patronorum, quaſi ex tacito eorum conſenſu, iuxta deciſio. 360. in antiq. cum alijs multis, quę in informationibus allegabantur.

FABII.

De Euictionibus in vna Romana.

SVMMARIA.

1 *Euictio in venditione alicuius rei, vt fieri poſſit cũ ſecuritate emptoris, neceſſum eſt, vt cõſenſus præbeatur à quacunque perſona in re euincẽda ius aliquod prætendẽte.*

DECISIO CXCIX.

IN cauſa Romana Horti, in qua per cõtradictas procedebatur contra Communitatem Fiani, tanquam fideiuſſorem Comitis Pitiliani, qui vendiderat hortũ Domino Camillo de Ruſticis, à quo in eius contumaciam hortus euictus fuerat per Dominã Elenam Vrſinam, poſt cuius euictionem Dominus Camillus fecerat intimari litem dictæ Communitati, † & quòd faceret conſentire quamcunque perſonam ius habentem, &c. prout tenebatur ex forma obligationis. Et cũ vigore ſpecialis cõmiſſionis in hac cauſa proceſſiſſem ad confeſſionem debiti, & deinde ad excommunicationem, niſi infra tres, & demum declaraſſem Communitatem, niſi per Rotam, quia pars petebat, quòd in decreto declarationis exprimeretur, quod declaratum pro ſumma 800. ducatorum, quod erat præiudicium horti. Et propterea damna, & intereſſe, quæ paſſus erat Dominus Camillus ob talem euictionem, dixerunt Domini, quòd ex quo horti erant euicti propter contumaciã Domini Camilli, non poterat Communitas declarari propter prędicta, ſed tantummodo, quod non venerat ad ſuſcipiendum litem in ſe, ad faciendum conſentire quamcũque perſonam, prout tenebatur, & intimatum erat, quod fecerat, quia tamen intimatio non erat formiter facta comminatiua, ſupra dictum fuit, nec etiam procurator Communitatis vnquam comparuerat, ſed vt ſupra falsò præſuppoſitum. Propterea nec ad declarationem prædicti decreti eo modo æquè dictum fuit, viſum non poſſe deuenire.

1 † ſic

2 † ſic

3 † ſic

4 † ſic

FABII.

De Sponſal. & Iudic. Hiſpalen. Matrimonij.

SVMMARIA.

1 *Coniuncta perſona litigantes ſi prætendant de intereſſe in cauſa an debeant admitti.*

2 *Procuratore in actis conſtituto ad cauſa defenſionẽ coniunctus pro coniuncto non admittitur.*

3 *Limitationem huius vide ex ſententia Card. Hoſtien. in Summa, num. ſeq.*

DECISIO CC.

1 IN cauſa Hiſpalen. Matrimonij dubitaui, † *an fratres Marchioniſſæ ſint admittendi ad cauſam propter eorum intereſſe prætenſum?* Marchioniſſa mouebat litem contra Marchionem maritum ſuum, à quo erat ſeparata ſuper diſſolutione matrimonij, ſub prętextu, q̃ erat impedimentum publicæ honeſtatis, cauſatum ex alio matrimonio, quòd contraxerat Marchioniſſa cum coniuncto in tertio gradu, cum Marchione ſecundo marito. Fratres Marchioniſſæ dubitantes de colluſione inter illos, petebãt ſe admitti ad cauſam pro defenſione matrimonij pro eorum intereſſe. Et dubitabatur, an poſſent. Et dicebatur, quòd non, quia coniunctus † non admittitur pro coniuncto ad cauſam, quando coniunctus habet procuratorem in actis conſtitutum ad cauſam defendendam. l. cum prætor. & ibi no. Ang. ff. de iud. Tamen Domini dixerunt contrarium, ex † dicto Hoſtien. in ſumma, in titulo, quis admittatur ad cauſam matrimon. & Alex. in c. tenor. num. 7. de re iud. & Specul. in titulo qui matrimon. accuſ. poſſunt. §. debet. verſic. ſi verò. Et dicebatur ex aduerſo, quòd prædicta procedunt quando coniuges non defendunt, tamen imò etiam coniugibus agentibus, & defendentibus, cum dicatur in locis prælegatis, & intereſſentium coniugibus admitti coniunctos.

FABII.

De Aegidiana, & Probatione in vna Romana, ſeu Viliterna confinium.

SVMMARIA.

1 *Cauſa ſemel appellabilis facta virum ſemper appellabilis perduret, non obſtante Aegidiana conſtitutione, qua in poſſeſſorio appellationem non admittit.*

2 *Rota ex obſeruatione admittit Aegidianam conſtitutionem, tam in prima, quàm etiam ſecunda ſententia.*

3 *Poſſeſſorium iunctum proprietati facit vt Aegidiana conſtitutio non poſſit ſuum ſortiri effectum.*

4 *Interdictum vnde vi, ſi à partibus fuerit intentatum, poteſt appellatio procedere ex dicto Pauli Caſtrenſis. Limita hæc, & vide intellectum eius, nu. ſeq.*

DECISIO CCI.

IN vna Romana ſeu Viliterna confinium, fuit dubitatum, *an eſſet locus Aegidianæ.* Fuerat enim lata ſententia, à qua fuerat appellatum. Et quia non fuerat appoſitum de Aegidiana, iudex appellationis tulerat ſententiam, à qua cum appellaretur, fuerat dictum de Aegidiana, extra dictam cautam non eſſe appellabilem. Et licet diceretur, quod † cauſa ſemel facta appellabilis ſemper duret appellabilis ad materiam l. pater. §. is, ff. de leg. 3. & l. peto. §. fratre. ff. de legat. 2. Tamen dixerunt Domini ſemper † tentum fuiſſe in Rota, quòd poterat obijci de Aegidiana, tam in prima, quàm in ſecunda ſententia. Sed dubium, quòd erat in ſecunda cauſa, aliud erat, quia erat commiſſa cauſa ſuper confinibus & ſuper ſpolio certæ partis cuiuſdam tenutæ, & ſimiliter ſeparatim fuerat lata ſententia ſuper fructibus & ſuper ſpolio. Vnde cum tres dicerentur ſententiæ, quot ſunt capita, quatenus ſententia cõcernebat poſſeſſionem, erat inappellabilis propter Aegidianam. Et ex aduerſo tamen dicebatur, quòd principaliter erat intentata actio finium regundorum, & quia vlterius finis eorum occaſione vſurpata, erat pars tenutæ, licet etiam non eſſet actio ſeparata, ſed tantum vnita, iuxta l. ſi irruptione. ff. fi. regun. Et † ſic iſtud poſſeſſorium cohærebat cauſæ proprietatis, ideò cauſa erat appellabilis, quia non agitur de momentanea poſſeſſione, ad tex. in l. licet. ff. fi. regun. Et hæc opinio placuit Dominis, quia conſideratis, & bene inſpectis verbis commiſſionis poſuerat acceſſoriam ad cauſam finium, quia in ea narrabatur, quando malè erant poſiti fines in quadam tenuta, & in poſſeſſione finium erat vſurpata pars illius tenutæ. Et ſic eramus propriè in caſu d. l. ſi irruptione. Dicebatur etiam, quòd quia erat articulatum per vim prædicta eſſe facta, quòd † ideò intentatum eſſe videbatur interdictum vnde vi. Ideo dicebatur appellare, vt ſingulariter Paul. Caſtren. in clem. 1. de ſequeſtrat. poſſeſſ. & fruct. quam eſſe communem Canoniſtarum dixe-

runt Fel. & Salyc. in l. 1. C. si de momenta. poss. vt declarat Ang. dicens esse communem in l. creditor. §. iussu. col. pen. ver. quæritur. & in d. l. 1. de appel. Tamen
5 dixerunt Domini † hoc non posse procedere in casu nostro, quia prædicta procedunt, quando intentatur interdictum, vnde vi, ad effectum, vt quis condemnaretur, non ad restitutionem possessionem per vim tantùm occupatæ, vt in casu nostro, sed ad effectum, vt declaretur incidisse pœnam facientis vim.

FABII.

De Fide instrum. Tarraçon. Canonicat.

SVMMARIA.

1 *Supplicationibus extractis ex registro Papæ vt fides non adhibetur, ita multo minus iis, quæ ex registro Legati de latere eruuntur.*

2 *Limitatur si registrum detineatur per personam publicam bonæ famæ, & fide dignæ, licet alia manu quàm ipsius sit registrum conscriptum.*

DECISIO CCII.

1 IN causa Tarraconen. Canonicatus dubitaui † in supplicatione extractæ ex registro Legati de latere, an standum ei sit? Producebantur quædam supplicationes extractæ ex registro Cardinalis Visei, dum esset Legatus ad Cæsarem in Hispaniam, quibus dicebatur non esse adhibendam fidem, sicut nec supplicationibus extractis de registro Papæ, ad decis. 671. in antiq. & 630. Et licet diceretur, quòd illæ decisiones procedere possent, quando tractaretur de canonizandis gratijs in illis contentis, tamen fuit dictum, quòd etiam loquebatur ad simplicem probationem de contentis in gratia, vt intelligit Staphil. in tracta. suo de-
2 cisio. 140. tamen Domini dixerunt contrarium, † imò fidem adhibendam esse, quo casu registrum esset tentum per personam fide dignam, vt in casu isto per Bernardum, qui etiam subscripserat registrum, alia tamẽ manu scriptum, vt ipse attestatur, & bene tentum, vt ex inspectione apparebat, quia Gerardus erat scriptor archiuij bonus annalis, & persona Benecuenta. Et pro hoc allegatur, quòd dicit Imol. in c. 1. de procurat. Nec obstant decisiones supra allegatæ, quia dixerunt Domini, quòd non sunt in vsu, quia quotidie videmus ex registro supplicationum extrahi supplicationes, & illis fidem adhiberi: quòd si dixerimus, & fecerimus contrarium infinita destruerentur.

FABII.

De Sententia & re iudic. Giennen. Scholasticæ.

SVMMARIA.

1 *Sententia quæ ob non prosecutionem fatalium transiuit in rem iudicatam, an faciat executoriales relaxari.*

2 *Cessio si facta fuerit per iuris abdicationem ab aliquo, non tamen ob id præsupponitur etiam ab eodem facta cessionem nomine expensarum in lite factarum.*

3 *Regressus, & reseruatio persistunt pro parte cessi, dum nondum fuerit refusio facta expensarum.*

DECISIO CCIII.

1 IN causa Giennen. Scholasticæ dubitaui, † *an essent relaxandæ executoriales in fauorem Ioan. Solano, lata sententia contra Dominum de la Mota, non possessorem, quæ ob non prosecutionem & prorogationem fatalium transierat in iudicatum, ante tamen lapsum fatalium cessisse Ioanni Solano?* Præsupponebatur, quod habebat in fauorem tertij. Vnde ex aduerso dicebatur, in fauorem Ioannis Solano, non esse relaxandas executoriales, tanquam eius non interesset, qui ius à se abdicauerat. Dixerunt tamen Domini non esse relaxan-
2 das, † quia eius interesset saltem respectu expensarum factarum in lite, quorum non erat facta cessio, quamuis & Ioannes Solano ex multis alijs cautis prætenderet interesse, qui reseruauerat sibi pensionem 360. iu-
3 per fructibus Scholasticæ † cum regressus, cuius tempus nunc aduenerat, sola ratione expensarum tanquã sufficientes: dixerunt Domini esse relaxandos, non obstante cessione facta de dicta Scholastica.

FABII.

De caus. post const. spol. Romana hæredit.

SVMMARIA.

1 *Instrumentum in quo est pactum constituti ratione dotis, an iustum titulum adferre possit.*

2 *Dotis confessæ, & non numeratæ instrumentum non probat titulum ex decisione Rotali.*

Limita tamen in aliqua minima Summæ, cuius vigore titulus dicitur conferri. nu. seq.

DECISIO CCIIII.

1 IN causa Romana Hæreditatis de Gratis dubitaui, † *an instrumentum, in quo est pactum constituti, præstet iustum titulum Dominæ Claudiæ ad possidendum?* Et ratio dubitandi erat, quia in instrumento erat confessa, & vltra constabat, quòd summa 9000. ducat. non erat numerata, quia in instrumento habebatur relatio ad quoddam depositum factum super bancho eorum de la Cassa, quod fuerat factum sub nomine Claudiæ, & illæ pecuniæ semper ileterant sub illius nomine, & sub illius nomine essent leuatæ. Et licet ex aduerso diceretur esse leuatas ad vtilitatem Aloysij mariti, qui dotem confessus fuerat, & deinde post eius mortem in satisfaciendo creditoribus hæreditarijs: tamen dicebatur, & propter hoc, quòd pecuniæ illæ non erant numeratæ in causa dotis, sed quòd Claudia erat creditrix illarum pecuniarum. Vnde Domini resoluerũt
2 respectu 9000. ducat. quòd † instrumentum illud dotis confessæ, & non numeratæ præstabat titulum. Et text. cùm ibi not. in l. si executionem, & per Paul. Castren. in l. his rebus §. seruus, vers. quod intellige. ff. so-
3 luto matrimon. † Quia tamen instrumentum erat de eo, dixerunt respectu centum, & minimæ summæ, poterat præstare titulum. Sed super hoc pars petijt audiri, quia offerebat se demonstraturum, centum non fuisse numerata, & in iure posse ostendere, quòd erat respectu eius Summæ. Poterant titulum sufficientem ad effectum, de quo agebatur præstare, hoc est, ad exclusionem possessionis Archiepiscopi aduersarij Dominæ Claudiæ.

FABII.

De Testibus Abricen. Pensionis.

SVMMARIA.

1 *Testium examinatio an committi possit per iudicem, cuius tantum extenditur iurisdictio super nullitate latarum ab alijs iudicibus sententiarum.*

Limita, vt numero sequenti, ex decisione Rotali 89. in antiquis.

DECISIO CCV.

IN causa Abricen. pension. cum instaretur penes me per agentes Cardinalis Anibault, quòd examinaretur Cardinalis de Carpo, abfuturus, & iturus Viterbium ad Sanctum Cassianum, & post vagaturus tota æstate per alia loca Italiæ, prout maximè sanitati suæ
1 videretur expedire. Ex † aduerso dicebatur, me non posse committere examen, quia habebam tantum iurisdictionem super nullitate sententiarum Sotentij, & Antonij Augustini. Petebatur autem examinari super nullitate pensionis: Consului in scriptis Dominos, im-
2 peditus non veni in Rotam, † qui dixerunt, quòd non obstante defectu iurisdictionis oppositio, poteram per id, quod habetur decis. 89. in antiq. Dixerunt tamen Domini, quòd Cardinalis non poterat dici testis affuturus taliter, quòd posset examinari, eo quòd nõ erat affuturus, vtpote profectus in longinquas partes, nec mora erat diuturna, & mi allegarunt, quod mihi visum fuit mandatum, & contra. per Abb. c. quoniam frequenter. in principio, vt lit. non contesta. Et hoc fuit die 23. Maij 1549.

FABII.

FABII.

De Procur. & Iud. in quadam Romana de Gradis.

SVMMARIA.

1 *Tutores dati pupillis an impediri possint, quò minus aliquando confirmentur.*

2 *Procurator litis dominus effectus, vbi citatur allegās pro defensione causæ sibi non esse pecunias in præsens, nec adhuc habere posse ob nondum decretam tutelam, & carere etiam scripturis, an sit audiendus quò minus comparere & agere teneatur.*

3 *Impedimentum quodlibet iustū facit, vt suspendatur causa actio, et cœptū iudiciū, donec omnimodo auferatur.*

4 *Iustum impedimentum etiam dicitur carere pecunia ad causa tutelam suscipiendam.*

5 *Procuratori domino litis effecto alleganti impedimenta, quo minus agere possit, eorum probatio incumbit, vt audiatur.*

DECISIO CCVI.

IN causa Romana de Gradis dubitaui, *an sit procedendum in lite ad effectum casus, de quo agitur.* Mortua erat Domini Claudia, vxor quondam D. Aloysij de Gradis, institutis filiabus pupillis, quibus multos
1 tutores dederat, † quorum confirmationi se oppoſuerant agentes pro Archiepiſcopo Conſentino aduerſario in hac cauſa, in qua prætendebat ſe ſpoliatum. Et volens procedere ad examen teſtium, & iurium productionē, citauit † procuratorem olim Dominę Claudiæ, dominum litis effectum. Procurator diffugiebat, dicens, quod non poterat defendere cauſam, quia non habebat pecunias, nec habere poterat, ex quo nondū erat decreta tutela, nec poterat habere ſcripturas, quibus cauſam defenderet. Et ideò dicebat, quòd licèt procurator dominus litis effectus poſſet inuenri, tamen ex quo erat impeditus pro ſe, cauſante facto aduerſarij, qui impediebat, quò minùs tutores in teſtamento dati confirmarentur, & propter hoc in iu-
3 dicio debebat ſupersederi, quia † quodlibet iuſtū impedimentum facit ſuſpendere iudicium cœptum, ad l. 2. §. ſi non. ff. ſi quis cautio. & no. in c. querelam. de
4 procur. & † iuſtū eſt etiam impedimentum carere pecunia, ad gl. in l. non iuſtè, de procur. per Franc. in cap. ex ratione. colum. 3. de appell. tamen, quia pro tunc non conſtabat de his; quæ opponebantur, & agentes pro Archiepiſcopo tantum prætendebant admitti iura nouiter producenda, & articulos, quibus procurator ex aduerſo nolens ſe opponere, & defendere litē, quia indigebat pecuniis, & ſcripturis, dixerunt, prædicta omnia eſſe admittenda, & teſtes ſuper articulis examinandos, ſi poſtmodum vlterius procedere vel-
5 lent, † procurator dominus litis effectus habebit neceſſe, probare impedimenta, quibus probatis ſupersedebitur, aliàs contra ipſum procederetur, iuxta regulam l. nulla dubitatio. C. de procur.

FABII.

De Sententia excommunicationis, & Reſcript. Bracharen. Parochialis.

SVMMARIA.

1 *Abſolutio facta in partibus, non plenè ipſo facto narrata ex commiſſione Pontificis, an ſit valida habenda.*

2 *Literarum ſubreptio ex eo vel maximè probatur, quòd vel Principi per tacitam veritatem ſit impoſitum, vel ſi ſi narrationem.*

DECISIO CCVII.

IN cauſa Bracharen. Parochialis Sancti Saluatoris
1 de Veletrandes dubitaui. *an abſolutio facta in partibus ſit declaranda ſubreptitia, & procedendum ad vlteriora iuxta formā cōmiſſionis.* Petrus obtinuerat per rem iudicatam executoriales, & omnia, & vſque ad interdictum in locis vicinioribus contra Abbatiſſam, & Moniales Sanctæ Annæ, quæ etiam paruerunt quo ad poſſeſſorium, licèt poſtmodum facto Regis Petro fuiſſet allegata poſſeſſio, & commiſerunt cauſam reſtitutionis in integrū, reſeruatis fructibus, & expenſis in fine litis, docto de paupertate, quam nunquam potuerunt probare, & petierūt remiſſoriam ad illā probandam, quam Rota conceſſerat. dummodo curarēt quòd poſſeſſio reſtitueretur aduerſario, quod promiſerunt, & nihil fecerunt. Sed narrato Papæ, quòd multis tenebātur, & maximè dicto Petro, & non poterat ſoluere, obtinuerat à Papa per literas in forma ſua nobis, quod cōmitteret iudici ciuitatis in partibus, qui illas admitteret, vocatis vocandis ad beneficium. c. Eduardus. & illas abſolueret à quibuſcunque cenſuris, quibus innodatæ exiſterent, & iudex delegato citato Petro, qui erat in Curia, per affixionem ad valuas Eccleſiæ illas abſolueret. Et Petrus in Curia exiſtens inſeruerat literas prædictas in forma ſua nobis, & fecerat mihi committi ſubreptionem iſtarum literarum, cum facultate extendendi interdictum ad alias duas Ec-
2 cleſias. Et ita Rota dixit, † literas ſubreptitias; quia nō erat narrata contra latas in Curia per Rotam, ob non partitionem literarum executorialium, decretarum poſt rem iudicatam, & articulus paupertatis pendebat in Curia, nec vlla erat abſolutio, quia non fuerat citatus Petrus reſidens in Curia, iuxta formam commiſſionis extendentis interdictum. Et licèt opponeretur de nullitate ſententiæ, quæ tranſierat in iudicatum, qui aliàs corā me, vt in principio huius libri patet, nullitates, & iniuſtitia ſententiæ fuerunt diffuſæ, voluerunt attendere: ſed hodie mihi fuit inhibitum vigore commiſſionis, non potui aliquo modo procedere.

FABII.

De Appell. Sentent. & re iudicata Salamantin. Abbatiæ.

SVMMARIA.

1 *Decretum executorialium an habeat vim diffinitiua, ita vt appellatio ab ea interpoſita ſuſpendat executionē.*

2 *Appellatione non proſecutione a parte, manet firmum, quod per ſententiam diffinitum fuit.*

3 *Cauſa appellationis vbi in pendenti eſt, non poteſt de iure ad vlteriora proceda, neque ad ſententia executionem peruenire.*

4 *Cedens in continenti, nec vllos fructus percipiens ſi reſtitui petit, videtur iniquè condemnatus.*

5 *Mandatum quis ad ſpoliandum non præſupponitur habere, cum ſpolium delictum arguat, quod in mandatum nullo modo cadere debet.*

6 *Geſta per procuratorem aſſertum nomine principalis eidem nullo modo præiudicium generare debent, vel poſſunt.*

DECISIO CCVIII.

1 IN cauſa Salamantin. Abbatiæ dubitaui, † *an decretum executorialiū habeat vim diffinitiua, ita vt appellatio ab ea interpoſita ſuſpendat executionem.* Et poſito quod ſic, *an potuerit deueniri ad executionem vſque ad præfixionem termini.* Et licèt Felyn. in cap. quod ad conſultationem. col. 7. nu. 13. verſ. à prænumeratione. de re iudi. & Doct. maximè Areti. in l. ſtipulationum aliæ. col. 3. ff. de verb. obligat. dicant, quod non, tamen in caſu, de quo agitur, dixerunt omnes, nemine diſcrepante, decretum hoc habere vim diffinitiuæ. Nam per vnam prætendebat rem iudicatam, & porrexerat commiſſionem executorialem Simonettæ, per alterā prætendebat appellare & commiſiſſe, ac proſecutum fuiſſe cauſam appellationis in tempore. Et hæc cauſa cōmiſſa fuerat Staphileo, & ſic duplex cauſa pendebat, quæ agitabatur coram Boſſio ſubrogato vtriuſque. Quo itante ad inſtantiam illius, qui prætendebat rem iudicatam, fuerat præſentata commiſſio, vt parti præfigeret terminum, in quo, ſi de commiſſione, & proſecutione appellationis diceret, procederet in cauſa appellationis, tanquā ſubrogatus Staphilei. Sin autē non probaret, procederet ad executionem tanquam

ſubro-

subrogatus Simonettæ: tamen dixerũt Domini, quòd cùm haberet vtramque iurisdictionem conditionaliter decernendo executoriales, videbatur etiam tacitè
2 pronunciare, non constare de prosecutione † appellationis, à qua si non fuisset appellatum, diffinitum remansisset illud negotium, & propterea haberet vim diffinitiuæ. Et propterea appellatio suspendebat, & maximè grauabat. Ideo iusta fuit appellatio, & maximè, quia iudex eadẽ die, qua decreuerat executoriales, admiserat tanquam subrogatus Staphilei articulos in causa prosecutionis appellationis. Qua stante
3 sequitur etiam resolut. secundæ partis dubij, quia, † si causa appellationis pendebat, non poterat procedi ad vlteriorem executionem absque eo, quod vigore cõmissionis præfigeretur terminus pro finiẽda causa appellationis. Et licèt in eadem commissione decretur cum facultate, si quidem sequendum fuerit aut exequeretur, super quo pro aduersario faciebat fundamentum, tamen dixerunt Domini, quòd nihil faciebat: quia non loquebatur conditionaliter, & eo stante, quòd appellatio suspendebat, aliquid exequẽdum, non erat vsque ad brachium sæculare contra illum. Et fuit liquidatio fructuum commissa in partibus, ad quod conparuerat iste, & cõcordauerat de iudice, & constituerat procuratorem in partibus, qui intenderet liquidationi faciendæ, sed tamen in omni comparitione protestatus fuerat, non recedere à prima protestatione. Et propterea Domini dixerunt, quòd ex quo
4 † in continenti cesserat, & nõ constabat, quòd fructus aliquos percepisset, quòd male & inique eratconsequenatus. Et licèt ille haberet procuratorem in partibus ad acceptandum quæcunque beneficia eadem sub expectatiua, & eorum etiam capiendam possessionem, vigore cuius mãdati possessionem accepisset, & in partibus ferè per duos annos litigasset super liquidatione huius possessionis. Et propterea contra principem suum esset commissa causa, in Curia super spolio, tamen ex quo mandatum non se extendebat ad hoc beneficium, cùm non caderet sub expectatiua, quia iam per multos menses ante expectatiuam concessam vacauerat, & planum erat, & esto, quòd esset cõprehensum, † non habet mandatum ad spoliandum, & sic ad
6 delinquendum. Quia illa, quæ † erant facta per suum assertum procuratorem eius nomine, sibi non nocebant, cùm statim cùm vocatus fuerat in iudicium, cesserat prouisionem, si quam habebat in fauorem aduersarij. Et quia de fructibus iste, in quibus erat condemnatus, soluerat vigore brachij sæcularis centum aureos, & obtinuerat commissionem, quòd in hunc euentum deberet restitui, & terminos seruauerat, dixerunt Domini debere condemnari aduersarium ad illos sibi restituendos.

FABII.

De Rebus Eccles. Senensis prædijs.

SVMMARIA.

1 *Actio quæsita in alienatione rei Ecclesiastica immobilis, an remitti possit sine solennitatibus, alias a iure requisitis.*

2 *Prædium cùm sine solennitatibus à iure requisitis alienari non possit, ita nec actus eiusdem prædij nomine competens, sine solennitatibus remitti non potest.*

3 *Limitatur, & contrarium dicitur, nu sequat eo, quod prælatus in quærendis, Ecclesiæ suæ præiudicare potest.*

4 *Prælatus an repudiare possit legatum ex testamento, ex quo esse quæsitam actionem cõstat ex opinione Iasonis.*

5 *Pecunia posita in bancho eo fine, vt in prædij emptionem conuertantur, & non alium, si in alium vsum conuertantur, restituenda sunt ad primos effectus executionẽ.*

DECISIO CCIX.

1 IN causa Senen. prædij fuit dubitatum, *an † actio quæsita præceptoriæ potuerit remitti sine solennitatibus, alias de iure requisitis, & in alienatione rei Ecclesiasticæ immobilis.* Quidam enim vendiderat dimidiũ prædium, individuo cuidam præceptori Sancti Iosephi Hierosolymitani ementis pro se, & nomine præceptoriæ pro certo pretio, cuius pars tunc fuerat soluta, & centum pro reliquo infra triennium soluerẽtur, & interim dum pretium solueretur, non transferretur dominium. Vnde alias fuerat dictum, actionem ex isto contractu fuisse quæsitam præceptori, & posse soluendo ad residuum pretij agere, & venditor ad partem fundi sibi venditi, qui præceptor non solùm non soluerat residuum pretij, imò pretium, quod tempore venditionis numerauerat, erat sibi restitutum.
1 Quod dicebatur, non posse fieri, quia sicuti † prædiũ, si habuisset, non poterat alienari sine solennitatibus, eodem modo nec actionem ad illam competentem, cum iudicetur de actione, prout de re, ad quam competit glo. & Bart. & Ang. in Auth. de non alien. & permutan. reb. Eccles. in princ. & per Bart. in l. potest. dicta auth. Doct. per Abbatem. in c. nulli. de reb. Eccl. nõ
3 alien. Domini tamen dixerunt † contrarium, quia in quærendis prælatus potest præiudicare Ecclesiæ suæ, ad not. per glos. in c. fin. 10. q. 6. & per Innoc. in c. fraternitatis, de donat. per Abb. in c. verum. de condi. Et hoc † etiam verum est, quantumcunque præiudicato, & Ecclesiæ esset quæsita actio, vt latissimè per Iat. qui dicit hanc esse communem. d. hoc legatum. ff. de leg.
4 Nam, vult † prælatum posse repudiare legatum, ad quod sine dubio esset quæsita actio ex testamẽto, maximè cùm actio in casu nostro esset euentualis, si infra triennium esset solutum pretium. Et Domini maximè ponderarunt, quòd successor in beneficio petierat partem huius prædij in cautate Senarum, vbi contractus erat celebratus, & fuerat iudicatum, non teneri venditorem ad traditionem prædij, sed ad restitutionem in integrum prædij tempore contractus soluti, & sententia transiuerat in rem iudicatam, & fuerat executa. Quia tamen aliquo modo constabat, licèt nõ
5 plene; quòd pecuniæ solutæ pro ipso prædio erãt præceptoriæ, & † depositæ in bancho cum hoc, vt nõ possent amoueri, nisi controuerterentur in emptionẽ alicuius prædij. quòd si plenè de eo constaret, pecuniæ essent male restitutæ, & solutæ, non possent repeti, nõ autem prædium: dicebatur, quod pars pecuniarum restitutarum emptoris erat, & maior pars exposita in emptione alterius prædij, quod etiam nunc possidebatur per præceptorem modernum, qui litigabat, quinque, quo ad aliam partem prædij res esset sine aliqua difficultate, quia tamen plenè non constabat, non fuit facta resolutio super hoc.

FABII.

De Restit. Spol. & Probat. Conchen. Bonorum.

SVMMARIA.

1 *Possessio pretensa, an sit restituibilis stantibus instrumẽtis, & scripturis de facta locatione fructum facientibus.*

2 *Testes deponentes de actibus possessoris, vt de incisione lignorum, & pascuis animalium, & similibus, cum solutione facta eorum causa pretendentis de possessione, non probant per hoc acquisitam possessionem.*

3 *Agentes si sint in loco aliquo, de cuius possessione controuersia existit, vbi tamen non habent mandatum de acquirenda possessione, cùm id omnino requiratur, non arguunt de habita possessione.*

4 *Actus possessorij celebrati a parte, non præiudicant parti aduersæ, ita vt eam priuent sua possessione.*

5 *Actus facti in locis remotis ab ea parte, qua iuste possidet per partem aduersam pretendentem de possessione, cùm præsupponatur ignorantia partis iuste possidentis, non præiudicant, vt possessionem suam ob id admittere dicatur.*

DECISIO CCX.

IN causa Cõchen. Bonorũ dubitaui, *an ante erectionẽ prapositur a de ann. 1491. facta omnia bona, de quæ-*

bus

hæc agitur, essent monasterij, & per ipsum monasterium mediante ministerio hospitum, qui ab ipso monasterio hospitium huiusmodi conducebant possideantur, & in erectione huiusmodi fuerit dismembrata pars bonorum monasterij, & applicata præpositurę, an per ea, quæ deponūt testes ex parte præpositi probetur sufficienter primum extremum præpositi principiū ad possessionem monasterij,

1 *taliter quod pretensa † possessio sit vestigibilis, maximè stantibus eorum dictis monasterij, & instrumentis locationis per monasterium productis.* Præpositus agebat spolio contra monasterium, & alias fuit resolutum, optimè probari tam primum, quàm secundum extremum ex parte præpositi, quia tamen alias omnia ista bona, tam possidebantur per Præpositum, quàm per monasterium, erat monasterij, & quòd tunc vnquam pars fuerit dismēbrata à monasterio, & applicata præpositurę, in eius erectione tamen non constabat, de quo esset ista bona. Nec obstabat de aliquo initio possessionis istius præpositurę. Vnde dicebatur pro parte

2 monasterij, quòd † licet testes præpositi, probarent aliquos actus possessorios per agentes propositi, & per multum temporis, prout erat, ꝙ incidentes ligna, & pascentes bestias in locis, de quib. agebatur, soluissent pro pascuis & lignis, agentibus pro Cardinale, tamen pro hoc non erat acquisita possessio ipsi Præposito,

3 cum licet constaret, ꝙ † essent agentes pro Cardinali in illis locis, non tamen habebat mandatū acquirendū possessionem, ꝙ requirebatur. l. procurator. §. procurator, ff. de acquir. poss. Vnde monasterium non dicebatur spoliasse, sed suam antiquam possessionem con-

4 tinuasse. & † actus possessorij, de quib. supra, facti ex parte Præpositi, non potuerunt priuare monasterium possessione sua, cum de monasterij scientia non con-

5 staret. Et erant etiam † actus facti in locis (viuentibus, & satis remotis à monasterio, vnde de facili poterat monasterium prætendere ignorantiam, qua stante possessionem suam non potuit amittere. l. claim possidere, §. qui ad nundinas. ff. de acq. poss. Sed ex aduerso dicebatur, ꝙ ex quo Cardin. Ferrariens. antiquitus ante erectionem præpositurę, habebat hoc monasterium in commendam, & id possidebat, & facta erectione præpositurę, ipse etiam fuit factus Præpositus, & bona assignata præpositurę possedit, & continuauit illā possessionem, quam prius habebat mutato sibi titulo, nec noua acquisitio acquirebatur, imò actus possessorij facti per agentes, prosunt ad continuandam illam possessionem suam. Et ideo bene dicebatur probatū in instrumento locationis ex aduerso producto, quia non constabat, ꝙ habuerint effectum, nec proderat ignorātia monasterij allegata, quia data possessionis continuatio vltra decennium, tollebat difficultatem. Et ita omnes Domini resoluerunt.

FABII.

De Concess. præben. Senten. & Re iud. Hispal. Portionis.

SVMMARIA.

1 *Sententiæ tres, etiam conformes latæ in petitorio contra coadiutores, non adimunt ius vni coadiutorum, qui nō fuit citatus, & ob id ignorans dici, & haberi debebat.*

2 *Ratio huius est numero sequenti, ob pœnitentiam scilicet ipsius, quam potuisset facisse in ipso negotio, de quo controuersia fuit.*

DECISIO CCXI.

1 IN causa Hispalen. portio, dubitaui, † *an tres conformes latæ in petitorio contra Ioannem Martinez, nocent Gasparri de Rio, qui successit in ius Ioannis per viā coadiutoriæ.* Et omnes Domini dixerunt, absq; aliqua dubitatione, quod ex quo Gasparis ius habebat propter suam coadiutoriā, ridiculum erat dicere, quòd per sententias contra coadiutores latas reo non citato, & inscio esset ius sublatum. Quia potuit Ioannes,

2 qui consenserat coadiutoriæ, † pœnituisse, & propterea promisisse contra se per sententiam, & collusisse cum aduersario. Vnde omnino erat audiendus. Quia tamen aduersarius non contentus ista resolutione petebat iterum audiri, alia vice dubitatum fuit, & dicebatur inferius, si quid noui deductum fuerat.

FABII.

De Remissorijs & Testibus Toletani matrimonij.

SVMMARIA.

1 *Testes de longinquo vocati, & in curia examinati, tum criminaliter inquisiti, cum non modicum aggrauent suspicionem fidem facere non dicuntur.*

2 *Testes si careant omni suspicione nō est verisimile, famas contrarias per eos posse probari.*

3 *Et quid si agatur de quodam præiudicio irreparabili, nu. sequen.*

4 *Testes ad curiam adduci debent, quando timetur de subornatione, vel calumnia.*

5 *Iudex pœnam potest parti comminari, quæ etiam ipso facto incurratur euentum non probationis.*

6 *Præsumptio calumniæ si fuerit, an ob id veniat denegan da facultas probandi.*

7 *Probatio non denegatur sæpe, sed bene modus probandi.*

DECISIO CCXII.

IN causa Tolet. matrimonij dubitaui, *an stante probatione famarum matrimonij & collusionis, de qua in actis, vtrum verisimiliter possent famæ contrariæ cōcubinatus validare sententiā, & libertas per Ioānis Baptistæ probata per testes numero plures, vel saltem verisimiliores, vt dicta probatio tollatur præsuppositis famis relenantib. super quo dubio infinita hinc inde dicta fuere.* Et maximè cōsiderarunt Domini, ꝙ materia ista tota testibus terminabatur, & nō deerant multæ suspiciones ex parte... & Comitis senioris, qui tpe aliarum remis-

1 sioriarum viuebat, & non modicū † aggrauabant suspiciones testes in curia examinati, & criminaliter inquisiti, quib. nullā fidem adhibendam Domini pronūciarunt... Gundisalui à subornationib. absoluissent. Nā

2 si alias † testes ex parte... essent omni suspicione carentes, non erat verisimile, famas contrarias posse probari, & ideo denegandā remissoriā, tamen prędictis nō attentis videbatur dicendum contrarium. Et maximè

3 cum ageretur de † præiudicio irreparabili. Sed tamen, quia ex aduerso contra minorem, & eius matrem, & contra agentes deducebantur, quæ non minus reddebant illos suspectos, visum fuit satis periculosum, hanc remissoriam concedere, & fuit etiā per aliquos consideratum, quod ex variis articulis datis ex parte minoris non modica oriebatur suspicio. Nam si solum nisi fuissent in probandis famis, de quib. in dubio, vtique verisimile foret has deduxisse, credentes illas habita remissoria posse probari, cum aliqui adhuc viuerent tēpore contracti matrimonij cum Ioan. Baptista, quandoq; cum Ioāna habuerat rem cum fratre Ioannis Baptistæ, & nunc alia intendunt, adeo quod non remissoria, quia de iure suo certo confidens, sed saltem pro materia dilatanda, & pro probando eo, ꝙ non est verum, adeo ꝙ fuerunt in hac opin. Domini pro maiori parte, ꝙ agentes pro minori adducerent testes ad curiam, & si non insufficientia ad minus duodecim, à quibus posset haberi aliqua notitia veritatis. Pro qua probatione supplenda poterit postea dari remissoria, & ad hoc in informationib. pro parte Domini

4 Ariæ datis, ꝙ testes †. ad curiam adducendi essent, quādo est timor subornationis, vel calumniæ. Allegabatur Host. in Sum. de testib. quia allegabatur ex aduerso, ibidem refert, & sequitur Iac. de S. Georg. in l. de die. §. tutor. col. 2. versi. not. ad vlterius secundum Ang. ff. qui satisd. cog. & per Io. And. in c. præsentium. col. 3. ver. dicit Arch. quod videtur dubitari de testib. lib. 6 & ibi Anch. & Franc. tenentes, † ꝙ potest etiam

5 iudex comminari certam pœnam, quæ ipso facto incurratur in euentum non probationis, ꝙ autem firmat

mat, & commendat Alex. in l.1.in prin. col.fi. ver.& quid si suscipiatur.& Ias.col.pe.ff.si quis ius dicen. nõ
6 obtemp. Et ad allegata per partem diuersam, † quòd propter præsumptionem calumniæ non sit denegata facultas probandi, vt per Bar.in l.1. col.pen.vers.fi. & ver.verisimiliter ego dico,C.qui accus.nõ poss.Afflict.
7 decis.351.cum alijs. Dicebatur † probationem nõ denegari, sed modum probandi, quod est arbitrarium, restringi,& aliqui testes ad curiam adducantur, quod facile erat minori, qui Comitatum tanti reditus possidebat. Et famæ istæ, quæ prætendebantur, erant verisimiliter potius probandæ per habitantes in loco de Torreson, vbi famæ debent viguisse,& sic per vasallos, & subditos minoris,qui de facili,vt obediant Domino suo libentissimè ad curiam deuenirent.

FABII.

De Remissoria Zamoren.Parochial.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria an dari possit illi, qui etiam duas conformes contra se reportauit sententias.*

DECISIO CCXIII.

1 IN causa Zamoren.† Paroch.de Cauagnas dubitaui, *an esset dãda remissoria stante summa,& qua in actis?* Et dixerunt Domini dandam esse Francisco, qui duas sententias conformes contra se reportauerat eo, quia habebat sufficientem summam, tam ex hde Notarij attestantes medietatem fructuum fuisse arrendatam tanti,quòd ascendebant ad summam quadraginta ducatorum.Contra quam fidem pro euitando,quòd non faceret summam,licet multa dicerentur: Tamen Domini perstiterunt, & quia erant examinati duo testes, qui attestabantur vidisse vnam literam milliuam de partib. in qua de valore isto, qui prætendebatur, quidam scribebant,quòd faceret summam,confirmarunt Domini. Ideo dixerunt dandam esse remissoriam.

FABII.

De Iure patronatus in quadam Lunensi.

SVMMARIA.

1 *Instrumenta antiqua,nouiter tamen producta,an sint in forma probanti, & vtrum tollant probationes alias factas, siue instrumenta.*

2 *Ius patronatus præsentandi,an per tempus,cuius non extat memoria in contrarium probari possit.*

3 *Instrumenta, licet valde antiqua, non præsupponunt tamen tempus immemorabile.*

4 *Præsentatio,si facta dicatur ab immemorabili tempore, vtrum ius patronatus præsupponat.*

DECISIO CCXIV.

IN causa Lunen. Sarzan. dubitaui, posito pro nunc,
1 † quod instrumenta antiqua nouiter producta sint in forma probanti, vtrum tollant probationem, per dicta ad hæc aliàs facta, vel aliquando illam elidant?
2 Probauerat enim ad hanc,qui † probauerat ius patronatus spectare ad illum, tanquam Dominum loci, vbi erat beneficium, quod ab immemorabili tempore citra semper Domini illius loci præsentauerant tanquã patroni. Ad eludendum istam rationem erant producta tria instrumenta antiquissima. Vnum instrumentum antiquissimum, de anno 1514.in quib.instrumentis continebatur,quòd monasterium istud,super cuius iure patronatus erat lis, quod haberet Abbatem & monachos, & esset erectiuum, & quod plus est, quod abesset dominus loci,ideo ex istis prætendebatur elidi, seu saltem dubitari de probationibus per dictum ad
3 hanc factis. Sed dixerunt Domini,quòd ista † instrumenta erant adeo antiqua, quòd non percutiebant tẽpus immemorabile probatum, & ideo, quòd stabant ista simul, quòd tempore istorum instrumentorum, non esset monasterium istis patronatus, sed ex post,& sicut illud Castrum cœpit habere dominos,ita potuerunt acquisiuisse ius patronatus isti Domini, modificando illud,& quòd ab † immemorabili tempore, vt
4 testes deponebant,Domini præsentauerant.Et per hoc allegabatur Aym.de antiq.temp. in 1.parte,num.231. verti.plenè. qui allegabat Corn. cons.142. col.3. ad fi. lib.3. Et facit,quod in simili dicit Afflict.in decis.245. in fine. iuncto princ. Et ita etiam alias tenuerunt Domini coram me, in vna Barchinon. parochialis della Roccha. Vbi quidam probant se dominos,& iuris patronatus ad eos spectare ab immemorabili. Ex aduerso autem probabatur, multò ante centum annos spectasse ius patronatus ad alios, quod dixerunt Domini nihil obstare.

FABII.

De Confirmat.& pensio. Toletana.

SVMMARIA.

1 *Nullitas pensionis,an possint causari ex eo,quòd in confirmatione non dicantur narrata,quæ veniebant narranda.*

2 *Papa aliquando motus exemplo prædecessoris non ea concedit, quæ alioquin poterant impetrari, & concedi.*

3 *Signatura gratiæ idem imitari solet concedendo,vel denegando.*

4 *Gratiæ licet ante sæpius denegatæ in Curia non raro concedantur,etiam non facta mentione cassationis,nec denegationis.*

DECISIO CCXV.

IN causa Toletan. pension. 500. ducatorũ inter Reuerendissimum de Coria, & don Ioannem de Chignonus dubitaui,*an † pensio sit nulla ex eo,quòd in confirmatione concordiæ facta per Paulum,non fuerit narratum,alias per Clementem fuisse negatam?* Nam prætendebat Don Ioãnes, pensionem istam sibi deberi vigore cuiusdam concordiæ, aliàs initæ inter Cardinalẽ Caurien.tunc in minoribus,quæ concordia in Capitulo tangente istam pensionem fuerat cassata, & denegata per Clementem, nunc autem per Paulum fuerat confirmata, & fuerat narratum, sibi tacitè non fuisse confirmatam, sed nec dictum,quod fuisset denegata, potuerat intellexisse Paulum, quòd non fuerat confirmata, quòd sibi narrabatur, quòd fortè non erat petitum.Non autem constabat,quod intellexisset denega-
2 tam,quia tunc † fortè non confirmasset,motus exemplo prædecessoris, quæ ratio placuit quibusdam Doctorib. quia videmus sæpissimè † signaturam moueri
3 exemplo ad aliquid denegandum, vel concedendum tamen finaliter Domini remanserunt in ista resolutione,quòd esset videndum,an post denegationẽ Cardin. Caurien.perseueraſſet in eadem voluntate, puta,quia de iure censetur durare, vel non,aut quòd forsasse de vno conceſſisset, prout dicebatur pro parte Ioannis. Nam ostendebatur quoddam mandatum datum post istam cassaturam, ad consentiendum huic pensioni in fauorem personæ nominandæ per Cardinalem Sanctę Crucis,quod adhuc non erat productum;quia si constaret de perseueratione voluntatis, vel de noua, dicebant, quòd non erat necessarium facere mentionem
4 de cassatione, quia † quotidie videmus, quòd concedantur gratiæ, sæpius nedum semel denegatæ, ne fit mentio cassationis,nec denegationis. Nec est necessariũ stante voluntate partium supplicantium, quòd si de tali voluntate non constaret aliud esset. Quia tunc, nedum ex tunc intellecta cassatione, sed etiam ex effectu voluntatis subreptitia fuisse confirmatio.

FABII.

De Consuetud. & Fide instrum. In quadam causa matrimon.

SVMMARIA.

1 *Consuetudo non omnis seruanda est,& præsertim ea,quæ irrationabilis esse dignoscitur,& ea est,per quam fides instrumentis sine interuentu testium datur.*

2 *Testis vnus de visu, & multi alij de auditu, & fama,deponentes de obseruatione consuetudinis, tanquam confitentes probationem, legitimè attestantur.*

DE-

DECISIO CCXVI.

IN causa Tolen. Metet. matrimonij dubitaui, *an cōsuetudo, de qua agitur, esto quòd probaretur, quòd sit seruanda.* Nam prætendebatur pro parte illius, contra
1 quam allegabatur consuetudo, quòd tanquā † irrationabilis non esset seruanda, quia per illam dabatur fides instrumentis sine testibus, & sine loco, & sine die, allegabatur dec. 439. seu 440. in antiq. & per Bisign. de consuet. dub. 7. Tamen Domini in materia, de qua agitur dixerunt, fidem esse adhibendam instrumentis factis, secundum istam consuetudinem, & sic seruandum in isto casu, in quo eramus, qui tractabatur de legitimatione filiorum, & habemus alias probatio-
2 nes super isto matrimonio: nam † erat vnus testis de visu, & multi alij de auditu, & fama, coadiuuātes, & in hoc pro cōsuetudine multa alia adducebātur vltra ius commune, & locus omnino non omittebatur, quia constabat ex consuetudine ista, quantumcunq; non exprimeretur locus, in quo instrumēta celebrantur, ꝙ erat in ponte Amonzoni, & erat appolita dies licet ex aduerso diceretur, quòd non erat dies celebrati actus, sed tantum relationis de actu celebrato. Et ad dec. ex aduerso allegabatur, & dicebatur, quod erant dubia, & quod de illis dubitauerant, & quod contrarium teneat Felin. in c. 1. vol. 3. vers. item requiritur, de fide instrum. vbi etiam Dec. conatur sustinere decis. Rotæ, & tandem ipse etiam dubitat Bartol. in rubr. ff. eod. & Alex. in l. de pupillo, §. qui intrant, ff. de no. oper. nunc. Vnde stante tali dubitatione, dixerunt Domini, in casu isto cōsuetudinem esse seruandam non obstantib. ex aduerso adductis, quæ loquebantur in casibus multo diuersis, & multo præiudicialibus.

FABII.

De Iudicijs Giennen. Scholasticæ.

SVMMARIA.

1 *Commissione in alium translata a priori, vtrum iudicij mutationem inducat, ita vt pars aduersa ad refusionem expensarum factarum vsque ad mutationem teneatur.*

2 *Expensæ reficiendæ veniunt facta in processu causæ vsq; ad mutationem, vbi nedum est mutatus titulus, sed etiam instantia per id, quòd fuerit recessum ab instantijs causæ appellationis.*

3 *Ius omne, & integre in beneficialibus deductum censetur, in quib. iuxta formam commissionis semper summariè procedi solet, & ideò in huiusmodi inconuenièt non est, quòd in fine petatur alius titulus canonizari ab eo, quam qui deductus, & disputatus fuit.*

4 *Casus in quo index à quo, & index ad quem pari passu ambulant, nec inter se differre dicuntur.*

DECISIO CCXVII.

1 IN causa Giennen. Scholasticæ dubitaui, † *an Ioan. Solano præsentando commissionē D. Prospero, vt procedat ad confirmationem sententiæ D. Veraldi omissa sententia Io. Pauli dicatur mutasse iudicū, ita, vt teneatur ad expensas illius, vsque ad mutationem factas.* Prætendebatur ex parte Dñi de la Mona contra Io. Solano, ꝙ propter illam commissionem esset mutatum iudicium, & ideo illum teneri ad expensas factas vsq, ad mutationem l. sancimus. C. de re iud. l. edita actio, in fi. vbi glo. & Bar. col. pen. vers. quæro qui vult dicere,
2 C. de edē. cò maximè, quia † in casu, de quo agebatur, erat facta mutatio nedum tituli, quia poterat canonizari alius titulus, quàm qui recesserat ab instantijs causæ appellationis à sententia Io. Pauli. Quo casu fine dubio expensæ veniunt reficiendæ, vt in d. l. edita. vbi Iac. de S. Georg. col. 5. in ver. sed aduerte, tamen Domini fuerunt in contrario voto, quia in beneficia-
3 lib. in quib. iuxta formam † cōmissionis etiā summariè procedit, semper omne ius censetur esse deductum, & ideo non est incōueniens, ꝙ in fine petatur canonizari alius titulus, quàm deductus, & disputatus illuc vsque, & propterea sæpissimè canonizantur gratiæ si neutri, omissis omnibus deductis, & disputatis, licet ex hoc etiam sequeretur mutatio instantiæ, quia in hoc non erat diuersitas, cum semper esset in eadem causa, & posset tam iudex à quo, in prima instantia, quàm iudex ad quem, super iure sibi bene viso esse iudex, ad quem committēdo ius canonizatum super iudice à quo, & alium canonizare, prout pro-
4 priè fuit in casu, de quo agitur, † quia nulla est differentia in hoc inter iudicem ad quem, & ideo sicut iudex à quo potest hoc sine dubio facere, vt Bellam. 261. & per Staph. fol. 148. in suo tract. de lit. grat. Institut. ita etiam iudex ad quem.

FABII.

De Re iudicata in quadam Trucharensi.

SVMMARIA.

1 *Sententia vtrum in nihilum recidat, si fuerit prolata ab eo, de cuius iurisdictionis perfectione dubium est inclum.*

2 *Commissio si habeat clausulam contra Abbatissam, omnesque alias Moniales, an sit generalis, & nullam penitus excludat.*

3 *Commissio si fiat contra Abbatissam ratione rei spectantis ad monasterium, an dicatur etiam extendi ad reliquas Moniales.*

4 *Commissio si contineat clausulam legitimè citata parte, & tamen non constet de facta citatione, sed de ea præsumatur tantum ex comparitione procuratoris, an videatur ex eo, ita vt rata omnia acta veniant habēda.*

5 *Procurator habens generale mandatum solum, si diu litem sustinuit, & compulsorialibus literis ad partes decretis comparuit, hoc actu censetur speciale mandatum habuisse.*

DECISIO CCXVIII.

1 IN causa Trucharen. de Bertrandis dubitaui, † *an sententia esset nulla ex defectu iurisdictionis Do. Prosperi, qui tulerat sententiam contra Abbatissam, & moniales, quòd tamen in commissione esset commissa causa contra talem Abbatissam omnesque alios.* Et propterea dicebatur, hanc commissionem non dare iurisdictio-
2 nem contra moniales, † cum clausula, *omnesque alios,* non esset apta comprehendere moniales tāquam facientes conuentum, & quandam vniuersitatem, seu collegium, ad no. per Io. And. in c. cū in illis. de præb. in 6. vers. item verbum odiosum. col. vlt. Bart. & Bald. in l. omnes populi. ff. de iust. & iur. Quia tamen in cō-
3 missione † committebatur causa contra Abbatissam, super re spectante ad monasterij, dixerunt, ꝙ moniales comprehenderentur, per not. in c. edoceri. de resenp. sed omnem difficultatem tollebāt alia, quæ expressam dabant iurisdictionem contra moniales. Sed
4 tunc alia oriebatur difficultas. † In ista vltima cōmissione dicebatur, *parte legitimè citata,* & tamen nō constabat, quòd moniales aliquo tēpore citatæ fuissent. Et licet præsumi responderetur hoc, quia comparuerat procurator. Sed tamē replicabatur istum esse procuratorē generalem, multo tempore ante istam commissionē, imò ante commissionem causę constitutā, & sub duplici conditione, videlicet in tunc ad curiam deuolutis adusatis ad effectu, vt illam bene restituere posset. Tamē ad hoc respondebant Domini, prout ante declarationem factam. In causa ista fuit dubitatum de validitate huius sententiæ ex defectu mandati, ex
5 quo procurator † monialiū tanto tempore litē sustinuerat, & decretis literis cōpulsorialib. ad partes pro ista cōparuerat ad illarū executionem procurator specialis, & vltimo loco post decretum brachij sæcularis constituerunt moniales procuratorem specialē ad cedendū possessionē, volentes parere sententiæ. Quod apertissimè constabat de lite habuisse notitiam, & propterea legitimè causam esse deuolutam, nec posse

dubi-

dubitari, quoniam procurator fuerat institutus, & ideo mandarunt Domini procedi ad vlteriora secundum commissionem.

FABII.

De Remiss. & Testib. Toletan. matrimon.

SVMMARIA.

1 *Coactio vtrum fieri aliquando possit parti per testium ad curiam productionem, etiam si longè absint.*

2 *Parti litiganti, si testes in longinquo positi fuerint, persuaderi potest, vt testes ad Curiam transferri patiatur, non autem ad id per vim, aut ius cogi.*

3 *Testes extra prouinciam etiam in magnis, & arduis causis, ijsque criminalibus stantibus etiam suspicionibus, ex communi Doctorum sententiam ad ac ponendum cogi non possunt, ita pars ratione pars non potest cogi ad illos producendos.*

4 *Consuetudo aliquando ita valida est, vt vim legis, & statuti obtineat.*

DECISIO CCXIX.

IN causa Tolstan. matrimonij dubitaui, *præsuppositio, quod materiæ sint relenantes productæ per Ioannẽ minorem 20. annorum, & quòd pro illorũ fumo producti fuerunt, deinde testes nulliter in partibus examinati, an*

1 † *pro remissoria tantum dictus minor sit coarctandus, ad adducendos testes ad Curiã, propter suspiciones ex aduerso allegatas.* Dixerunt Domini aliàs, ℘ fumus, qui dabatur non erat sufficiens, imò suspectus, prout aliàs fuerat dictum in illis 22. testib. quorum aliqui reuocauerant dictum suum timore contra publicationem in partib. vigore literarum Apostolic. in forma significauit. Et aliqui sibi ipsis contradicebant in his, quæ aliàs in remissoria dixerant. Et aliqui tanquam falsi fustigati. Et propterea desiderabant Domini, ℘ probando fumo adducerentur ad curiam decẽ, vel duodecim testes, ℘ cum pars minoris teneret omnino, velle facere fuit dubitatum, vt sup. Et Dñi venerunt

2 in opinionem, † ℘ bene poterat persuaderi parti, quòd hoc faceret, sed quòd an poterat cogi. Quia licet Doctores aliquantulum variarent, tamen cõis conclusio

3 est, † quòd extra Curiam criminalem etiam in magnis & arduis causis, etiam stantib. suspicionibus testes extra prouinciam non poterant cogi. Et sicut hi testes non poterant cogi, ita nec pars poterat cogi ad illos adducendos, per no. per gl. & Doct. in §. in ver. abundantiam, in auth. de testibus. Et ita procedunt not. per Io. And. & Host. quos allegat Innoc. in l. 2. col. fina. ff. quemad. test. aper. & distinguunt rectè in proposito Abb. in c. cum causam, col. pen. in fi. ver. aut causa, de testib. Aret. cons. 82. factum super quo. col. pen. versi. circa quartum, & breuiter, & idẽ Bal. & alij in Auth. apud eloquentissimum, C. de fid. instr. maximè stante consuetudine Curiæ, in qua cautis quantumcunque grauib. solet dari remissoria, vt allegabatur per Felin. in d. c. cum causam. col. pen. vers. fallit 3. & paulo inferius. vers. Et quamuis Io. And. Et quia testes sunt extra prouinciam, omnino debet fieri remissoria. Io. And. Anch. & Io. Monac. in c. Romana, §. contrahentes, de for. comp. in 6. cum multis alijs, de quib. in informationib. pro parte minoris adductis.

FABII.

De Iure patron. in quadam Lunen. Iuris patron.

SVMMARIA.

1 *Testes vbi deponunt de visu, idque de annis 40. & ab inde supra de auditu ex relatione maiorum probant efficaciter de tempore immemorabili, de quo controuertitur ad inducendum possessionem iuris patronatus.*

2 *Instrumentis antiquis si probatum fuerit contra testes deponentes de visu, & auditu beneficium esse iuris patronatus, quòd sit liberum concurrente eo, quod multis annis patroni, qui prætendunt ius patron. non præsentarunt, præsumitur pro libertate beneficij.*

3 *Prouisio Apostolica de beneficio, quæ est inter partes, non præsupponit illud non esse iuris patronatus, cum talis prouisio ad petitionem patronorum, vel præsentationem potuerit à Pontifice fieri, nulla iuris dictorum patronorum obstante læsione.*

4 *Instrumenti productio, vbi testes non sufficienter deponunt, vel probant, coadiuuare potest insufficientiam eorundem, ad plenam facti declarationem.*

5 *Testes corrupti, prece vel pretio, nebulones, & vasalli illius pro quo deposito fit, & non omni exceptione maiores, an fidem faciant iudici.*

6 *Constito de Ecclesiæ libertate, idque vel semel, non præscribitur in ea ius patronatus cum aliquo titulo, nisi speciali indulto Pontificis.*

7 *Titulus immemorabilis possessus ab aliquo ratione iuris patr. producit vim cuiuscunq; priuilegij, quantumcunque ampli etiam Papalis, cum talis quemcunque etiam voluerit titulum, libet è allegare possit.*

8 *Possessio centum annorum probabiliter deducta priuilegij vim habet, & potest prætendi titulus per eum ex collatione Papæ.*

9 *Dubio existente, an Ecclesia semel fuerit libera centenaria, an allegari possit præscriptio.*

DECISIO CCXX.

IN causa Lunen. Sarzan. Iurispatronatus inter Centuriones, & Lepidum de Marchionib. de Malaspina dubitaui, *an stantibus instrumentis, ac etiam literis Apostolicis fallis Alexandro, & Florãmontium in brachio secutari per tres sententias per Floramontem, cõtra Federicum obtentas, pratensum ius patronatus possit retineri, ex depositionibus testium, pro parte Domini Add. exam. natorum.* Erant enim multi testes ex parte Adæ, qui in prima instantia fuerant lecti in causa. Et con-

1 clusum . quòd † probabãt de immemorabilitate, quia deponebant de visu per quadraginta annos, ab inde supra audiuisse à maiorib. suis, quod istud beneficium erat de iure patronatus, Dominorum Castri, in quo

2 erat situm, sed quia per † instrumenta antiqua constabat beneficium liberum, & prætendebatur probari ea deducis in puncto, quòd patroni per multos annos non præsentauerant, dicebatur, quòd iunctis istis extraneis falsp deposuerũt testes, nec poterat aliqua præscriptione inductum esse istud beneficiũ in seruituten, per not. per Card. in clem. piures. in 3. q. de iure patr. quem sequitur Fel. & per not. allegat. in c. cautam, col. 3. ver. puto subtentabilem, de præscr. & pariter exclamat esse no. Lamber. de iure pat. col. 94. tar. 10. q. princip. primi lib. nu. 4. Quibus tamen non obstan. Domini fuerunt in contraria opinione, videlicet probationes testium subsistere, & prœualere, quia optimè deponebant. Nam in prima instantia erant hæc omnia producta præter instrumenta antiqua, & bi-

4 chium sæculare emanauerat. Et tamẽ fuerat tentum, & ita pronunciatum, satis constare de iure patronat.

3 ex dictis testium. † Nam prouisio Apostolica Alexandri de anno 1506. nihil faciebat, qui solum erant per dispensationes Alex. & Iulij prouisi allegato, quòd potuit esse prouisio ad præsentationem patronorum, vt dicebant testes, & in specie vnus de ista præsentatione Alexandri similiter sentiebat, & de brachio sæculari non adducebat probationem testium, quia in illis nullum erat verbum de iure patronatus, vnde potuit Floramontes obtinuisse contra Feder. præsentatum à patronis ex alio capite, quia beneficium non esset de iure patron. maximè, quia ex parte Adæ circũferebatur derogatio iuris patronat. in totum, quia cũ non esset producta, mandari ut Domini ad tollendum

4 omne dubiũ, ℘ in actis daretur, & ita † voluerũt produci instrumentũ pensionis D. Adæ, de quo Castrum cum iure patronatus emebat ad effectum, vt aliquo modo constaret de isto iure patron. quàm per testes,

quos

5 quos ex aduerso dicebantur corruptos, † & nebulones etiam vasallos, nec omni exceptione maiores. Ad Cardinalem in dicta Clementina plures, per consequens re-
6 spondebatur, quod verum est, quod † quando constat de ecclesia, quòd semel fuit libera, non præscribitur ius patronatus cum aliquo titulo, nisi habeat a Papa, pro-
7 ut loquitur Cardinalis, † quando quis habet immemorabilem, nunc ille habet vim cuiuscumque priuilegij etiam Papalis, quia potest ille, qui talem possessionem habet, allegare quemcumque titulum voluerit, vt sint iu-
8 ra, & doctrinæ vulgatæ, & propterea, cum † centenaria possessio habeat vim priuilegij, potest dicere, Papa concessit mihi ius patronatus, etiam fondati, & reædificati, & ita cessat dictum Cardin. Considerabant tamen, in fine quæst. dicæ, quando † sumus in dubio, an
9 Ecclesia semel fuerit libera, non potest allegari centenaria præscriptio: ergo a contrario sensu, vt volunt expresè alij supradicti, quod quando constat de initio, & centenaria præscriptione, tamen hoc videtur esse contra id, quod quotidie in materia iuris patronatus, & alijs dicitur in Rota de centenaria & immemorabili possessione, quæ vim habet priuilegij cuiuscumque, & potest allegari, quidquid fecerit ad propositum centenarij possessoris.

FABII.

De remissoria Hispalen. matrimonij.

SVMMARIA.

1 *Causa in curia vertente per remissoriam fieri potest, vt iuramentum calumniæ in partibus deferatur.*

2 *Testes senes, & valetudinarij deponere possunt, vel coram iudice, domi, aut notario ad eum effectum a iudice misso.*

Idem in Illustribus personis si sunt in loco, in quo causa est commissa.

3 *Articuli in curia non in partibus dandi sunt, in quibus præcipua causæ fundamenta consistunt.*

DECISIO CCXXI.

IN causa Hispalen. matrimonij in qua data fuerat remissoria Marchioni de Tariffa, & iam concordatum de iudicibus, & loco loci erat præsentata commissio
1 pro parte Domini Marchionis, in † qua petebatur, vt dictis fratribus Marchionillæ, qui venerant ad causam, deferretur iuramentum calumniæ in partibus per iudices remissoriæ. Quibus etiam dabatur facultas pro testibus senibus, & valetudinarijs, & impeditis: † item Illu-
2 stribus Marchionibus, Ducibus, & Comitibus nec non eorum vxoribus, filijs, & fratribus posse mittere iudices in eorum domos notarios, qui illorum depositiones, & iuramenta susciperent. Item petebant dari sibi facultatem dandi articulos in partibus, & signatura remitterat omnia arbitrio Auditoris. Vnde, vt possent regulare arbitrium secundum votum Dominorum, omnia ad eorum notitiam deduxi, qui responderunt, quod quantum ad iuramentum calumniæ erat æquum, quòd deferretur quantum ad impeditos, & valetudin. debebat mitti notarius. Quantum verò ad Illustres, & alios, de quibus supra, si erant in loco, poterant iudices ire ad eorum domos, & propterea non erat concedendum, quòd mitteretur notarius, si verò extra locum erant testes Illustres, possent mittere notarium, cum bono interprete ad recipiendum iuramentum talium testium, & eorum depositi-
3 ones. Quantum † verò ad dandum articulos, nullo modo erat concedendum, sed dandi erant hic in Curia.

FABII.

De regula. & causs. possess.

SVMMARIA.

1 *Commendatarius si possideat omnia bona, beneficij vel monasterij, cuius est commendatarius facta a dismembratione ratione præposituræ nouiter erectæ, an conseruetur possessio, prout prius.*

2 *Commendatarius si æquiparetur Abbati, & Abbas non solus possideat, sed vna cum fratribus, vtrum & commendatarius insimul cum fratribus dicatur possidere.*

3 *Æquiparatio Abbatis, & commendatarij procedit in eo, quòd fructus alienare possunt, sed non bona monasterij.*

DECISIO CCXXII.

IN causa Elnomochen. tenuim, quod alias dictum fuerat, quòd Cardinal. antiquus Ferrarien. erat ante electionem præposituræ commendatarius huius monasterij, & tamquam commendatarius possederat omnia
1 bona dicti monasterij † ante dismembrationem, & erectionem præposituræ, & propterea facta dismembratione respectu bonorum Apostolicorum præposituræ, cuius ipse remanserat præpositus, continuasse poterat suam primam possessionem cum isto titulo nouo. Et quia tunc non constabat, quòd contra erectionem præposituræ esset commendatarius, fuit pro parte Cardinalis moderni productum instrumentum commendæ, ex quo orta erat difficultas, Vtrum ex eo constet talem commendatarium solum omnia bona monasterij possidere. Et difficultatem faciebat, quia non constabat diuisum a Tamensi Capitulo Monachorum, quo casu fatebantur aduersarij, quod tunc sicut Abbas possedisset solus bona ad eum spectantia, ita commendatarius omnia possideret. Sed dato, quòd omnia bona essent in communi, nec haberet Abbas mensam separatam a monachis, tunc sicut Abbas non diceretur possidere omnia bona, sed simul cum monachis ad similitudinem Abbatis. Et hoc videbatur suaderi ex verbis commendæ, dum in ea dicitur videlicet, illius, & dilectorum filiorum conuentus huiusmodi debitis supportatis oneribus, de reliduis illius fructibus, redditibus, pro
tentibus disponere, & ordinare libere, & licitè valeas, prout ipsius Monasterij Abbates, qui pro tempore fuerint de illis disponere, seu ordinare potuerunt, seu debuerunt. Cum ergo commendatarius æquiparatur Abbati,
2 sicut Abbas non † solum possidet, ita nec commendatarius. Tamen Domini dixerunt contrarium, quia hoc modo commendatarius non erat conuentum, sed tantum vult Papa, quod ad minus deberent esse duodecim Monachi, qui inseruirent diuinis, quorum victu & necessarijs commendatarius prouideat, & Monachi debent esse, ne cultus diuinus minuatur. Et propterea commissarius, non dicitur possedisse cum monachis, adeò quòd il-
3 la æquiparatio † procedit non respectu possessionis, vt sicut Abbas pro tempore debitis supportatis oneribus posset disponere de fructibus, dummodo non alienaret bona monasterij, eodem modo posset facere commendatarius, vt expresè cantat commenda. Et ita habita hac resolutione expedita causam.

FABII.

De re ind. Toletan. parochialis.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus an post tres sententias conformes latas in petitorio, veniat audiendus de iure reseruatis fructibus & expensis vsque ad finem litis.*

2 *Spolio existente doloso, vbi spolianti de iure non conuenit beneficium, auditur spoliatus etiam latis tribus conformibus sententijs.*

3 *Spolians licet sciat spoliatum non habere ius in beneficio, non tamen debet sibi propria auctoritate ius dicere.*

4 *Ordinarij mandato spolians si fuerit admissus ad possessionem, vtrum id mandatum ipsum a commisso spolio excuset.*

DECISIO CCXXIII.

IN causa Toletan. paroch. de Varascias, & canonicatus de Tallaueda dubitabatur, *an post tres conformes in spolio spoliatus de iure deberet audiri in petitorio reseruatis fructibus & expensis in fine litis?* Et fuit dictum, quòd alias in Rota in vna Arbor. cum maxima difficultate fuit

2 conclusum, quòd vbi esset † spolium dolosum, & spolian
ti de iure hoc beneficium non competeret, decis. est a-
pud Decanum, & Capitulum in libro meo, & dolosum
fuisse spolium in causa, de qua agebatur, visum est Do-
minis, quòd iste, qui reprobauerat, sciuerat beneficia, ex
quibus adducebantur nonnulla. Ex quibus dicebatur,
spoliantē debere excusari a dolo quolibet, etiam si iusta
causa excuset a dolo, & duo in effectu erant. Primum,
quòd spoliatus sciuerat ius nō competere spoliato, quod
3 non placuit Dominis, quia † debebat etiam scire, quod
non habebat sibi ius propria auctoritate dicere, & pro-
bare possessionem suam. Vnde secūdo se excusabat, quia
4 de † mandato ordinarij erant in possessione canonica-
tis. Vnde auctoritas illius, qui poterat conferre benefi-
cium debebat illum excusare, licet iudice non processis-
set, ad not. per Doctor. in l. iuste possidet, ff. de acq. poss.
Quod nec placuit Dominis eadem ratione. Et maximè,
quia isti spoliantes, qui erant duo, erant seruitores Epis-
copi, quibus voluit fauere, & alium spoliare.

FABII.

De iudicijs Egitanensis parochial.

SVMMARIA.

1 *Sententia si per monitorium fuerit processum, & compa-*
reat negans monitorium, an sit valida, vel de iure an-
nulletur.

2 *Stylus Curiæ est, vt vbi ad declaratoriam est procedendū,*
si per viam monitorij in causa sit processum, eiusdem
monitorij reintegratio fiat.

3 *Mandatum si fiat sub pœna excommunicationis, vtrum sit*
necesse semper apponere clausulam, si senseris te grana-
tum.

4 *Intrusus potest moneri sub pœna excommunicationis, vt*
legitimum possessorem admittat ad sibi iure debitam
possessionem.

DECISIO CCXXIV.

IN vna Egitanen. parochialis de Monstro, in qua in
vltima audientia prædicta, pronunciauerant, fuit di-
1 ctum Domino Achille proponente, † quòd sententia es-
set nulla, quia fuerat processum per viam monitorij, &
comparuerat, & negauerat monitorium: & ego seruatis
quatuor terminis absque reintegratione monitorij pro
2 cesseram † ad declaratoriam. Vnde dicebatur, quòd
quia de stylo erat, quod reintegraretur monitorium ali-
cui cum clausula, & sensisset, tunc parte comparente & ne-
gante, monitorium debet de stylo reintegrari. Sed præ-
cedente causæ cognitione fit aliquando monitorium,
& mandatum aliquod sub pœna excommunicationis in
eventum, quòd pareat ex nunc, prout ex nunc, excommu-
3 nicatur, nec † solet apponi clausula, si senseris te grana-
tum, & quia nunc est necessarium reintegrare monito-
rium, sed potest procedi ad declaratoriam sine alia re-
integratione, prout fuerat propriè in isto casu, in quo tra
ctabatur de beneficio vacante in Curia, & signatura
commiserat, quòd constito summariè, & extraiudiciali-
4 ter † moneret intrusum, de hoc admittendo ad possessio-
nem sub pœna excommunicationis, qua non admissa
ex nunc, prout ex tunc, incurrat pœnam excommunica-
tionis.

FABII.

De rescrip. reb. Eccles. & regula de iure quæsito
in quadam Romana.

SVMMARIA.

1 *Clausula, & aliàs prout iustum fuerat procedatur, quam*
uim habeat, & an restringat omnia precedentia.

2 *Domus concessa Ecclesiæ in emphyteusim mortuo cōceden*
te, si conductor non faciat per sedem Apostolicam loca-
tionem confirmari, successor facto mandato de euacuan
da domo, ius alio uidetur quæsitum.

3 *Locatio domus, quæ cedit in euidentem utilitatem Eccle-*
siæ, etiam sine confirmatione sedis Apostolicæ de uigo-
re iuris communis ualet, & rata semper habenda est,
non obstante Paulina constitutione.

4 *Locatio etiam sine sollemnitatibus, aliàs a iure, uel consue-*
tudine fieri solitis facta, ualida est, si cedit in utilitatem
eius, in cuius fauorem sollemnitates introductæ sunt.

DECISIO CCXXV.

IN vna Romana euidenter dubitaui, *an esset locus re-*
1 *gulæ de non tollen. iure* † *quæsito, & an illa verba, &*
alias, prout iustum fuerit procedatur, de qua in commissio-
ne, restringat omnia præcedentia. Et secunda pars dubij
fuit omissa sine dubitatione. Qua duo in commissione
erant expressa, & postmodum fuerat dictum, & aliàs
prout. Vnde dixerunt Domini, quòd illa clausula non
debebat referri ad omnia, sed quòd in alijs præterquam
expressis esset procedendum, prout de iure, l. cum præ-
tor, de leg. præstant. cum simil. Sed prima pars dubij ha-
2 bet difficultatem, † quòd fuerat concessa domus Eccle-
siæ in emphyteusim, quo mortuo, quia conductor num-
quam per sedem Apostolicam fecerat locationem con-
firmari, successor fecerat fieri mandatum conductori de
euacuanda domo, per quod mandatum ius fuerat illi
quæsitum. Conductor vero obtinuerat a sede Apostoli-
ca, quòd constito, quod locatio esset in euidentem vtilita
tem Ecclesiæ, quod confirmaretur, quia autem non fuer-
at facta mentio de lite introducta per mandatum de
euacuanda, pars aduersa obtinuerat commissionem il-
lam reduci ad viam iuris: deinde & tertio fuerat obten-
tum, quod non obstante lite & commissione reductiua,
dūmodo constaret, quod esset in euidentem vtilitatem,
confirmaretur, fuerat oppositum de regula de nō tollen.
iure quæsito, cui in commissione non erat derogatū. Sed
3 dicebatur non obstare, † quia ista locatio si erat in eu-
dentem vtil. Eccl. valebat de iure communi, absque ali-
qua confirmatione Apost. licet per Paulinam, quā quon
dam Paulus induxit, confirmatio & licentia sedis Apo-
stolicæ requireretur, ad not. per Sarn. in d. reg. quæst. 16.
Sed hoc nō placuit Dominis, quia imò Paulina fecit ius
commune, & occidit a primò iure communi, quod e-
4 rat contra Paulinam. Secundo dicebatur etiam † non
obstare, quia etiam de iure non seruatis sollemnitatibus
valet, si est in vtilitatem illius, in cuius fauorem sollem-
nitates sunt introductæ, glo. in l. cum hi, §. causa, de tran
sact. & in tertius Hab. de Monte, in tract. de empt. &
vend. 5. quæst. princ. colum. fin. versicu. 2. si alienatio, &
latius per Dec. in capit. quia in Ecclesiarum, colum. 3. de
constitu. Cor pol. consil. ciuil. 2. colum. sicut etiam de mi-
nore prohibito vendere sine certa sollemnitate, vt tenet
Bal. in l. contra ius, in fin. princ. de pactis, & in l. neque,
per illum textum, C. de contrahend. stipulat. Sed aliter
hoc esse respondentur Domini, quòd intelligebatur,
Ecclesiam vel minorem volentem actum valere, sed
quòd contra voluntatem illius, in cuius fauorem sollem
nitas est introducta, quod valeat, hoc non dicunt prædi-
cti. Et ita conclusum fuit, huic confirmationi, quominus
1 posset fieri, obstare dictam regulam, de non tollend. iu-
re quæsito.

FABII.

De iudicijs Abricen. pensionis.

SVMMARIA.

1 *Iudex habita commissione de reali executione facienda, u-*
trum habeat iurisdictionem de nullitate sententiæ cogno
scendi.

2 *Iudicium extensiuum omnia alia iudicia tenet in suspēso,*
ita ut nulliter in illis hoc non executo agatur.

3 *Cognitio nullitatis aliquando non est præiudicialis ratione*
executiuę, cum per eam non retardetur.

DECISIO CCXXVI.

1 IN causa Abricen. pensionis dubitatur, † *vtrum stante*
cōmissione ultimo producta cum præinsertis, iudex hēat
iurisdictionē cognoscēdi de nullitate iuris Ferrat. tamquā
realis executio facta fuerit. Et posito, ꝙ sic, *an sententia*

Ferrat.

Ferrat. esset nulla. Et dicebatur negando non posse, quin habita iurisdictione iudex haberet, sed quòd illam non petebat ex actis, donec partium esset cum effectu. Nam Cardinalis de Annibalis fuerat excommunicatus per sententiam Antonij Augustini latam post sententiam Ferratini, & vsque ad brachium seculare inclusiuè contra illum processum. Vnde dicebatur pro parte Cardinalis del Carpo aduersarij, quòd non debebat audiri, nisi reali satisfactione. Primò, quia postquàm per sentẽtiam fuerat sibi concessum, quòd procederetur executiuè. Per 2 hoc † iudicium executiuum, erant omnia iudicia suspensa, propterea non poterat super nullitate sententiæ, quæ erat super petitorio, & possessorio, & alijs executione diuersis, argumento eius quod dicitur de petitorio, & possessorio, tamen Domini omnes dixerunt contrarium, quia illud erat speciale in petitorio, nec de iure cautum 3 reperiebatur in casu nostro, † in quo nec cognitio nullitatis erat præiudicialis executioni, & propterea procedi super vtroque, & sic super executione, quæ non retardari debebat propter istud iudicium nullitatis, nisi fortè in hoc casu executione vltima iam facta. pars dubij fuit omissa.

FABII.

Vt lite pendẽ. Conchen. Capellaniæ.

SVMMARIA.

1 *Possessio attentata, vtrum restituibilis sit, an veniat sequestranda.*

2 *Beneficium si est de iure patronatus, debetur potiùs proximiori agnato instituentis, quam extraneo stante paritate qualitatum, & hereditate, idque ex præsumpta mente fundatoris, vel donatarij.*

3 *Appellatio & oppositio litis introductionem præsupponit facta per procuratorem, etiã prætensum vt absentia principalis.*

4 *Edicto proposito, per comparitionem procuratoris, & oppositionem factam, lis haud dubiè dicitur incepta, & processus iudicialis inchoatus.*

5 *Appellatio ab interlocutoria non suspendit nec impedit iudicem, quò minus procedat ad vlteriora, non accedente inhibitione iuridica.*

6 *Limita illud procedere in articulis, super quibus non est appellatum, aliàs secus.*

7 *Institutio facta per ordinarium non citata parte aduersa, vel eius procuratore, quæ se opposuit, est nulla, & venit data possessio hoc casu sequestranda.*

DECISIO CCXXVII.

1 IN causa Conchen. Capellaniæ de Belmonte dubitatum, † *an possessio Hieronymi sit attentata, stante oppositione procuratoris, & per consequens non restituibilis, sed sequestranda Hieronymo, vacante ista Capellania, quæ* 2 *erat de iure patronatus.* Et † dicebatur, quod vnus de agnatione fundatoris proximioris petijt ab Ordinario, vt illum instituiret. Ordinarius proposuerat edictum, & in termino edicti comparuerat procurator Petri, & si opus fuerat, dictum Petrum esse proximiorem, & idoneorẽ. Et quia erat in Curia, petijt terminum ad certiorandum Petrum, vt posset venire, quòd si non concederetur, appellabat non obstante ista oppositione, & appellatione procuratoris iudex sequenti die, qui erat vltimus positus in edicto, processerat ad institutionem Hieronymi, & sibi possessionem tradiderat, quæ dicebatur attentata, 3 & non restituibilis, quia † ex appellatione, & oppositione erat lis introducta cum Hieronymo, quia erant tres 4 personæ, ad capitulum fortis, de verbor. signif. Et † proposito edicto per istam comparitionem, & oppositionẽ erat inceptus processus iudicialis, vt dicit Lambertin. in tract. iuris patronatus, 2. par. artic. 94. Ex aduerso dicebatur contrarium, quòd oppositio non obstabat, quò minus posset iudex ad vlteriora procedere, vt dicitur in hoc cap. ad dissoluendum, extra de sponsalib. Sed respondebatur, quòd in hac Innocent. erat reprobatus communiter, vt per Felin. post Ant. & Abb. & Imol. cap. dudum, col. 5. ver. prima conclus. de præsumpt. & in col. 7. ver. fal 5 lit quinto generaliter. Dicebat etiam appellationem † nõ obstare, quia erat ab interlocutoria, quæ non suspendit, nec impedit iudicem, nisi facta inhibitione, ad c. non solum. §. 1. de appellat. in 6. Sed etiam adhuc prætendebatur, quòd † illud procedit, & intelligitur, vt iudex possit 6 procedere super quo non fuerat appellatum, sed super negocio appellationis non potest procedere, etiam sine inhibitione. Et fuit allegatus Ant. de Butr. in cap. dilecti, col. 2. de refer. de quo meminit & sequitur Alex. cons. 89. 7 1. vol. † Præterea dictum fuit institutionem factam per Ordinarium fuisse nullã, quia sine citatione partis postquam procurator Petri se opposuerat, debuerat illum citari facere iudex, quando procedit ad vlteriora, postquã erat lis introducta. Et sic dixerunt possessionem Hieronymi non restituibilem, sed sequestrandam.

FABII.

De probat. Arborensis Archipresbyteratus.

SVMMARIA.

1 *Acceptatio vbi facta fuerit alicuius beneficij, præsupponendum est nominationem diœcesis, in qua est beneficium ipsum, præcessisse.*

2 *Ciuilis causa vtrum criminali præiudicet, ita vt vna alteram suspendat, & vice versa.*

3 *Acceptationes, quæ apud notariũ publicum Archiuij sunt registratæ, patent omnibus & publicæ sunt, earumque copia patentibus omnibus datur, modo aliquod interesse prætendant.*

DECISIO CCXXVIII.

IN causa Arborens. Archipresbyteratus, & aliorum beneficiorum dubitatu præsuppositis pro veris, & validis instrumentis duarum acceptationum in specie, quo ad diœceses. Et facultate concessa, quòd diœceses exprimat in litteris, & possit acceptare litteras non confectis, colligebatur, quod nominatio diœcesi. fuerit facta ante notam prouisionem Signorini, saltem vt transferatur onus probandi in actorem dicentem contrarium. Hic punctus fuit virtualiter examinatus supra. Et resolutum, quòd non. Tamen hodie votum mutarunt, & dixerunt, quòd si per iudicem criminalem, coram quo causa pendebat, fuit iudicatum, ista instrumenta vera, & valida esse, & eis fidem adhibendam, prout præsupponebatur in dubio. Nesciebat quomodo posset dici nominationem 1 tunc factam non esse, † quia ex acceptatione facta in diœcesi. Calaguritan. & Arboren. sequebatur necessariò nominatio illa diœcesi. & sic ante prouisionem Signorin. Et dubium, quod aliàs habuerat de istis instrumentis tollebatur per præsuppositum, & per sententiam si ferat- 2 ur † in criminali causa, adeò, quòd omnino in causa ista ciuili erat præiudicialis, criminalis, propterea in ea debebat supersederi. Nec obstabat, quod alias illos mouerat, quòd si istæ acceptationes, & nominationes potuissent de facili occultari, & laceran, & hoc non erat præsumendum, nec secreta erat ista nominatio, nec de facili variabilis, si erat probatum illud, quod præsumebatur esse probatum, videlicet, quòd † istæ acceptationes, quæ 3 sunt apud notarium Archiuij, sunt publicæ, & patent omnibus, & earum datur copia petentibus, dummodo habeant interesse. Veruntamen ex quo si ex aduerso probarentur, vt aliàs dictum fuit, esse verum, quòd istæ nominationes numquam solerent fieri coram istis notarijs, sed in Camera, vel Cancellaria, tamquam locis publicis, & quæ magis patent omnibus vbique scriberentur in libris, ostenduntur omnibus, quod tunc fortè esset alterius, & primæ opinionis.

FABII.

De restit. in integr. Vicentinæ Capellaniæ.

SVMMARIA.

1 *Ius beneficij habens, si læsus fuerit, an veniat in integrum restituendus, cũ in beneficialib. ius bonũ non debeat perire.*

2 *Noua causa dici solet, dum nouæ ad causam confirmandam probationes adferuntur.*

3 *Limita & intellige, vt num. seq.*

DECISIO CCXXIX.

IN causa Vicentin. Capellaniæ dubitaui, *an esset restituendum in integrum*. Et inclinabant Domini, quod sic, quia in beneficialibus ius bonum non poterat perire, & ꝓpterea semper, quod de bono iure potest constare, & sæpius in integrum restitutio concedenda est, maxime superuenientibus nouis probationibus, ad l. fin. vbi Bart. & Doctor. C. si sæpius in integrum restitutio post. Et ita maior pars tenebat. Quia tamen fuit dictum, quòd aliàs in vna Romana domus pro Philippo Risino, coram Domino Prospero 12. Decembris, 1547. fuerat dictum, quòd licet ex noua causa restitutio iterum petita dari deberet, l. fina. C. si sæpius in integrum restit.
1 post. fuerit. Et dicitur † causa noua, quando nouis probationibus petitur, vt declarat Bart. l. is, eod. tit. Tamen
2 illud † intelligitur ex nouis probationibus super ætate, non autē super læsione, prout in terminis declarat Ang. in l. 1. C. si sæpius in integrum restitutio. post. Bart. Bal. & Ang. in l. fin. C. si minor maiorem se dixerit, vbi addu cit rationem differentiæ.

FABII.

De reserip. in quadam Lunensi.

SVMMARIA.

1 *Executor ante litterarum commissorialium expeditionem habet iurisdictionem in habitu, non in actu, quia signata supplicatione dicitur collata gratia informis, quæ per expeditionem litterarum formam requisitam dicitur accipere.*

2 *Contrarium, vel potius limitationem eius, vide late numero immediatè sequenti.*

3 *Patronus existens in possessione conferendi, & iuris patronatus, licet vere non sit & realiter patronus, tamen ab eo factæ præsentationes validæ sunt, nec de iure cassari possunt.*

4 *Facultas concessa alicui Canonico per Papam conferendi beneficia, existente illo in quasi possessione istius facultatis, an de ea facultate necessaria sit scientia, aut de ea præsumatur, quòd palam, publicè & per multos annos exercuerit hanc facultatem.*

DECISIO CCXXX.

IN vna Lunen. Sarzanen. dubitaui, *an Hieronymus litteris non confectis conferre possit beneficium, stante sola signatura, in qua Papa motu proprio creauerat Hieronymum, quia Episcopus ex dilectis erat impeditus administrare, cui amplissimam auctoritatem conferebat ad beneficia, & solum erat signata supplicatio, nec super ea erāt expeditæ litteræ, tempore quo prouiderat de dictis parochialibus*. Vnde dubitatur, *an prouisio valeret?* Et dicebatur,
1 quod non, quia † ante expeditionem litterarum executor iurisdictionem in habitu non in actu habebat, quia supplicatio signata est gratia informis, quæ per expeditionem litterarum recipit formam, Sarnen. quæst. num. 9. & in vndecima, super reg. de non iudican. litteris non confectis, & allegabatur dec. 459. cum dec. præce-
2 den. in nou. † Tamen omnes domini dixerunt contrarium, quia prædictæ decis. loquuntur in alijs terminis, quando vniuersaliter Papa fecit gratiam in supplicatione exequenda, in qua supplicatione executores non nominantur, sed post modum in litteris. Sed secus in casu isto, in quo Papa motu proprio canonicum deputauerat, illum nominando, & gratia, de qua in supplicatione, nihil aliud continebat, quàm deputationem istius canonici, qui erat in quasi possessione exercendo officium,
3 hoc est, conferendo beneficia, prout in simili dicitur † de patrono existente in possessione conferendi, & iure patronatus, licet vere non esset patronatus, vt eius præsentationes valeant, capit. ex consultationibus, de iure patr. & & dec. 575. in antiq. & 298. in nouis, & 22. nume. 4. in
4 antiq. Bisign. Et licet † diceretur requiri scientiam facultatis, de qua non constabat, tamen dixerunt præsumi, ex quo palam, & publice, & per multos annos exercuerat hanc facultatem, & maximè, quia licet esset probata prouisione post factā per Papam, de his parochialibus esse expeditum Breue, super motu proprio Hieronymi; tamen non inferebatur necessario, quod aliud Breue super hoc expeditum non fuerit.

FABII.

De senten. excomun. Abulensis pensionis.

SVMMARIA.

1 *Sententia si contineat hæc duo partem a diuinis esse suspensam, & reintegrandum monitorium, vtrum contraria contineat.*

2 *Nullitas iurisdictionis, vtrum præsupponatur ex hoc, quod sententia tempore feriarum fuerit lata sine commissione.*

3 *In possessorio etiam sine commissione non obstantibus feriis procedi potest.*

4 *Declaratio suspensionis in diuinis, ob non paritionem monitorij habet vim executiuæ, & ideo non potest procedi, huiusmodi facta declaratione tempore feriarum.*

5 *Citatio generalis complectens omnes actus, qui in causa prosecutione de iure requiruntur, etiam si ad omnes actus nō specificè fiat deductio, & enumeratio, valet, & rata habenda est.*

DECISIO CCXXXI.

IN causa Abulen. pension. dubitaui, *an sententia, Veratini fuerit nulla?* Et sententia tria continebat, primo, *Cardinalem de Carpo restituendum ad suam possessionem*, secundo, *Card. Annibalem suspensum a diuinis, & reintegrandum esse monitorium*. In cuius vltima parte di
1 ctum fuit non posse saltari, quia continebat † repugnantiam, reintegrari monitorium & suspensum esse, quia non paruit monitorio. Multæ etiam quo ad alias partes
2 opponebantur † nullitates: prima iurisdictionis, quia erat lata tempore feriarum sine commissione. Cui cum responderetur, quòd imo erat generalis comprehendebat etiam alias causas, quia dicebat in causa, & causis huiusmodi, fuit tamen dictum, quòd commissio solum loquitur de causa exeuta. Tamen quia fuit dictum pro
3 parte Card. de Carpo, † quòd etiam sine commissione ferijs non obstātibus, poterat procedi in possessorio per Valenzi. 665. & dec. 93. in antiq. & 140. in nou. Vnde hoc modo poterat saltari sententia in possessorio, & e-
4 tiam respectu † declarationis suspensionis a diuinis ob non paritionem monitorij, tamquam esset executiua. Vnde vigore commissionis non potuit procedi tempore feriato, licet forte illud non esset procedere executiue: opponebatur etiam defectus citationis, ex parte Cardinalis del Carpo, quia citatio erat ad videndum reiterari terminos necessarios ad concludendum, ad audiendum sententiam declaratoriam, siue principalem suum suspendi a diuinis, quia non paruerat monitorio, & sic respectu possessorij nulla erat citatio. Sed dicebatur citationem aduersarij sufficere, quia eadem die fuit per eundem ni dicem pronunciatum in fauorem Cardinalis de Anni-
5 balis, † & citatio erat intimata Abricen. nullit. pension. & sic sub ista citatione poterat comprehendi illud possessorij. Sed dicebatur ex aduerso, & ita fuit visum Dominis, quòd illa citatio erat particularis, ad videndum reuocari. & declarari nullū processum Aud. Cameræ, cum non possit huic deseruire negocio, tamen semper notarius attestabat esse latas in cōtumacia partis, vnde videbatur, quòd ista sententia lata sustineri non posset, sed aliqui volebant saltare.

FABII.

De sententia excommunic. In eadem Abricen. pensionis.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Sententia lata contra partem ob non partitionem monitorij, quod ſuſpendatur ab executione diuinorum, vtrum ex defectu citationis annulletur, ex eo quòd dicatur alternatiua.*

2 *Citatio alternatiua dicitur verbi gratia, ſi fiat ad audiendum ſententiam declaratoriam, ſine principalem ſuum ſuſpendi a diuinis, quia non paruit monitorio tamquam incerta.*

3 *Libellus incertus admittitur in iudicio, quando nulla fit oppoſitio a parte aduerſa, ſtante eo, quòd incertitudo non procedat ex facto, & voluntate libellantis.*

4 *Dictio, ſeu, vt aliquando alternatiuè in oratione ponitur, ita non rarò copulatiuè, vel augmentatiuè, vt hoc caſu.*

5 *Citatus ſi dicat principalem ſuſpendi a diuinis debere, an ſuſpendi de facto debeat, vel ſaltem declarari ſuſpenſus.*

6 *Sententia aliquando, tam ex defectu iuriſdictionis, quàm citationis nulla dici poteſt.*

DECISIO CCXXXII.

1 IN eadem cauſa Abricen. penſion. dubitatu, † *vtrum ſententia Ferratini, in quantum declarat ſuſpenſum a diuinis ob non partitionem monitorij, ſit nulla ex defectu citationis?* Et cauſa dubitationis fuit, quia citatio erat al-

2 ternatiua, ſcilicet † ad audiendum ſententiam declaratoriam, ſiue principalem ſuum ſuſpẽdi a diuinis, quia non paruit monitorio. Vnde propter incertitudinem videbatur non valere, nec ſuper illa videbatur poſſe ſententiam ferri, & fundatur ſuper pluribus. Tamen Domini fuerunt in contrarium, cum iſta citatio fuerit certa in omnibus præterquam in eo, quòd pendebat a facto iudicis, ſu-

3 per quo vellet pronunciare: † ſicut dicitur in libello incerto, qui admittitur parte non opponente, quando incertitudo non procedebat ex facto, & volũtate libellantis. Et faciunt not. per Imol. in l. cum patri, ad fin. & ibi Alexand. colum. 3. verſ. vnde aduerte, de appell. Et in ca-

4 ſu iſto † dictio, *ſeu*, non ſtat alternatiuè, ſed potius copulatiue, ſeu augmentatiue, vt not. in l. ſi quis ita, de verbor.

5 oblig. Erat alia, & maior dubitatio, quando † citatio dicebat, ſiue principalem ſuum ſuſpendi a diuinis, vigore cuius debuit ſuſpendi, non autem declarari ſuſpenſus, & ſic quod potuit noluit, & quòd voluit adimplere nequiuit iudex. Vnde in iſta alternatiua fuit ordinatum, vt

6 ſimul, & ſemel dubitaretur, an † ſententia in hac parte eſſet nulla, tam ex defectu iuriſdictionis, quàm citationis.

FABII.

De reſtit. in integrum Oueten. Capellanianum.

SVMMARIA.

1 *Reſtitutio in integrum aduerſus rem iudicatam, an ſæpius fieri poſſit.*

2 *Quadriennio lapſo, quod de iure dari ſolet aduerſus rem iudicatam, ratione reſtitutionis in integrum eam elidit omnino, etiam conſtito de bono iure ex probationibus de nouo repertis.*

3 *Reſtitutio vt aduerſus lapſum quadriennij non datur iterato, ita nec aduerſus rem iudicatam, cum æquiparatio ſiat per Doctores lapſus quadriennij cum aliis cauſſis, a quibus reſtitutio excluditur.*

4 *Minor & priuilegiatus, an etiam poſt lapſum quadriennij reſtitui in integrum poſſint.*

DECISIO CCXXXIII.

1 IN cauſa Oueten. Capellanianum dubitatu, † *vtrum Alphonſus Moran. veniat iterum reſtituendus aduerſus rem iudicatam in cauſſa reſtitut. in integrum latam?* Et cauſa quare fuit iterum dubitatum fuit, propter dictum Ang. in l. 1. in princip. verſicu. quod intelligo, C. ſi ſæpius in integrum reſt. poſtul. & Ang. ibi, & Bart. in l. fi. C. ſi minor ſe maior. dixerit. Quod fuerat tenum in alia cauſſa, tamen hodie dictum Bar. non placuit, quia videtur eſſe contrarium opin. cum glo. cum qua alij tran-

ſeunt, in l. fin. C. ſi ſæpius in integrum reſtitu. poſtul. quæ indiſtinctè concludit, dãdam eſſe ſæpius reſtitutionem. Et de hoc dicto Bart. triſſatur Paul. de Caſt. in d. l. 1. colum. 2. verſic. contra iſtam l. opponitur, & latiſſime in dicta l. fin. colum. 2. vbi dicit, quòd dictum Barto. non habet in ſe rationem diuerſitatis. Et Salic. in dicta l. fin. columna 1. in fine, vbi expreſsè æquiparat ætatem alijs, videlicet teſtibus falſis ex alio. Tamen Domini fuerunt in opinione, quòd in caſu iſto reſtitutio de nouo dãda non

2 eſſet, quia † videmus, quod poſt quadriennium reſtitutio non datur, etiam conſtito de bono iure ex probationibus de nouo repertis, capit. 1. vbi Doctor. de reſtitut. in integr. Et hoc tenuit Rot. in pluribus cauſſis, maximè in cauſſa vna Neapolitan. coram Domino Thanis, in a-

3 lia coram Domino Proſpero. Sicut † ergo aduerſus lapſum quadriennij non datur iterum reſtitutio, ita nec aduerſus rem iudicatam, in cauſſa reſtitutionis, & faciunt no. per Doctor. in capit. fina. de reſtitutio. in integrum, vbi æquiparant lapſum quadriennij alij cauſſis, ex quibus reſtitutio excludit. Quo ſtante non obſtant not. in dicta l. fin. capit. 10. ſi ſæpius, in integrum reſtitu-

4 tio. poſtul. quia † loquitur in minore, & in priuilegiatis, quibus de iure debetur reſtitut. in integrum, cuiuſmodi non eſt Alphonſus Moran. qui in caſu iſto reſtitu. petit, & ex benignitate ſignatura cõcedit reſtitutionem in integrum. conſtito de bono iure, quod non debet concedi, aduerſus rem iudicatam in cauſſa reſtitutionis. Vnde cum in caſu noſtro cõmiſſio eſſet ſignata, prout de iure, clarum remanet, quia ſecunda reſtitutio non competit, licet poſſet dici de bono iure conſtare ex teſtibus nouiter repertis.

FABII.

De ſent. & re iudic. Segobien. penſion.

SVMMARIA.

1 *Comparente procuratore generali ante commiſſionem conſtituto, vtrum poſſit cum illo procedi ad canonizationẽ regreſſus ob non ſolutam penſionem, abſque aliqua citatione principalis, cui ante Bullæ intimationem fuit perſonaliter ſolutum.*

2 *Nullitas actuum ex citationis defectu ita procedit, vt in beneficialibus, vbi agitur de priuatione beneficij nullo modo, ſine citatione principalis procedi poteſt.*

3 *Canonizatio regreſſus ſi petatur, nec agatur de priuatione beneficij, poteſt procedi in cauſſa non citato principali, modo compareat procurator.*

4 *Limitationem vide ex eo, quod canonizatio regreſſus in effectu contineat in ſe beneficij priuationem, num. ſeq.*

DECISIO CCXXXIV.

1 IN cauſſa Segobien. penſion. dubitatu, † *an comparente procuratore generali ante commiſſionem conſtituto, poſſit cum illo procedi ad canonizationem regreſſus, ob non ſolutionem penſion. abſque aliqua citatione principalis, cui fuerant ante Bullæ intimatæ perſonaliter.* Franc. de Mendoza conceſſerat reſeruationem penſionis viginti ducatorum in fauorem Franciſci de Miranda, & demum poſt multos annos conſtituerat procuratorem, & ſpecialem ad vnam cauſam, & generalem ad omnia etiam alia, quæ ſpeciale mandatum requirerent. Deinde poſt fere duos annos Miranda commiſerat cauſſam, contra Franc. ſuper canonizatione regreſſus, & ob non ſolutionem penſionis, & fecerat decerni citationem. Poſt cuius citationis decretum vltra ſex mẽſes, com parauerat ille procurator generalis ſpõte, & dederat man datum, & cum fuiſſet proceſsum ad canonizationẽ proceſſus ob non ſolutionem, fuerant decretæ executoriales, ob quarum non partitionem fuerat contumax declaratus, & contra eum proceſsum vſque ad brachium

2 ſæculare. Poſtmodum commiſſa cauſſa † nullitatis, & omnium geſtorum, dicebantur, omnia eſſe nulla ex de-

fectu citationis, quia vbi agitur de priuatione beneficij non potest procedi, nisi citato principali, de cuius citatione nullo modo constabat, ad dec. 356. in nou. & 371.
3 in antiq. † Replicabatur hic non agi de priuatione, sed canonizatione regressus, ideo potest procedi cum procu
4 ratore, tamen Domini dixerunt† contrarium, quia in effectu canonizatio regressus habet in se priuationem. Et ita tenuerunt non obstante, quod hic procurator esset nepos ex fratre, & verisimiliter potuit esse accusatus, ex quo produxit mandatum post sex menses, a die decretæ citationis.

FABII.

De fide instr. in quadam S. Agathæ benef.

SVMMARIA.

1 *Noua prouisio obtenta in resignatione beneficij facta, an suffragetur prouisio, ita vt possit obtinere possessionem.*
2 *Resignatio inualida aliàs potest per prouisionem nouam vigorem adipisci, vt valida reddatur.*
3 *Pecuniæ si in bancho positæ sint ad rei immobilis emptionem, alios in vsus conuerti non possunt.*
4 *Partitæ in libris mercatorum descriptæ plenam fidem faciunt, & validè probant.*
5 *Monachus deponens, vel mutuans pecuniam, actionem sibi pro ijs acquirit, & monasterio, eamque remittere potest.*

DECISIO CCXXXV.

IN causa S. Agathæ beneficiorum dubitatum, *an satis constaret de resignatione ad effectum, vt noua prouisio posset suffragari?* Nam erat facta resignatio illorum be-
1 neficiorum. Et qua † dubitabatur de validitate erat obtenta noua prouisio, quæ dicebatur non suffragari, quia de resignatione non constabat: tamen Domini ex multis concurrentibus dixerunt contrarium: erat tamen facta ista resignatio in manibus, cuiusdam canonici ad id potestatem habentis, propter facultatem concessam resignanti. Vnde licet ex illis non satis constaret, tamen quia sigillo resignantis erant sigillatæ istæ litteræ, & postea resignatarius constituerat resignantem præsentem procuratorem, ad arrendandum fructus istorum beneficiorum, &c. Tamen noua prouisio tunc intrabat, & poterat resignatio suffragari: quæ ad hunc effectum erat impetrata, † stante inualidate resignationis, intraret noua prouisio, & nullum fecerunt fundamentum, in
2 quodam instrumento producto, in quo notarius, qui se subscripserat rogatus, attestabatur se cum testibus quibusdam fuisse præsentem huic resignationi, & collationi. Tamen Domini dixerunt, quod si ipsum falsum fecisset sine aliqua necessitate præceptorij, & eius in præceptoria successoribus, ponit ab eodem Linuo remitti in præiudicium dictorum præceptoris & successorum stantibus partitis, de quibus in actis. Istud dubium fuit resolutum aliàs de anno prædicto 27. Maij contra præceptorem, quod potuerat actio terminari sine aliqua solennitate, nec tantum addebatur stantibus partitis, de quibus in actis, per quas prætendebat præceptor constare pecunias, quibus fuerat prædium emptum fuisse præce-
3 ptoriæ, quia præceptor non poterat eas ex bancho † leuare, in quo erant depositæ, nisi inuestiret in aliqua re immobili, & sic tamen partita constabat. Vnde prætendebatur, quod modernus præceptor posset adhuc vti ista actione, & petere prædium alias emptum: Domini tamen contrarium voluerunt, tamen prout alias, quia in partita dicebatur, quod pecuniæ essent præceptoriæ, nec possent a bancho amoueri, nisi inuestirentur. Sed solum in partita dicebatur, quod essent Alberti præceptoris, & Linuj eius successoris, qui emerat prædium de illis pecunijs, eo quod pecuniæ erant solutæ de licentia Vicarij Senens. non autem, quod non possent amoueri, nisi inuestirentur. Præterea dicebatur, illas partitas non facere fidem plenam, ad not. per Ias. in l. admonendi, in 41. 2. colum. versic. 2. principaliter videndum esse, de iure-
4 iuran. post Bar. ibidem. Et licet replicaretur, quod † imò libris mercatorum sæpius adhibeatur fides, tamen dixerunt Domini, quòd illud erat verum quoad illud, quod partita principaliter continebat, videlicet, quod pecuniæ essent solutæ Bartholomæo, nō autem quoad illud, quod incidenter pronunciabatur. Dixerunt tamen Domini, quòd licet actio ex pecunijs præceptoriæ fuisset quæsita, potuisset tamē per eundem præceptorem, quia acquisiuerat remittiti, argumento eius, quod dicitur de
5 monacho, † q deposuerit, vel mutuauerit pecuniam, qui potest retro recipiendo pecunias actione quæsita monasterio remittere, vt concludit Bart. in l. filijs, de pact. Et per hoc tollebatur vnum, quod nunc dicebatur, quòd prælatus non potuisset præiudicare Ecclesiæ, postquam quæsita est actio, vt in legato facto Ecclesiæ, quod potest prælatus repudiare, vt aliàs dicebatur, allegando not. per Iasonem, in l. legatum, de leg. 1. Nam, ex quo prima emptio fuerat resoluta, ideo modernus præceptor potius posset agere contra mercatorem, qui soluerat pecunias absque eo, quòd inuestirentur potius, quàm agere ad traditionem prædij venditi contra Bartholomæum venditorem.

FABII.

De restit. spol. Toletan. parochial.

SVMMARIA.

1 *Petitorij stante suspensione, & commissione præsentata, an noui articuli producti, veniant admittendi ratione expectatiuæ.*
2 *Actor. si spoliatus fuerit, etiam suspenso petitorio, venit restituendus ante omnia.*
3 *Resignatio habens decretum irritans inficit & titulum, & possessionem.*

DECISIO CCXXXVI.

1 IN causa Toletan. parochial. de Gallapagar. † dubitatum stante suspensione petitorij, & commissione vltimo præsentata, *an articuli producti veniant admittendi, agebatur ad istam parochialem expectatiuam, quæ pro*
2 *ducta erat.* Et qua † actor spoliatus erat suspenso petitorio agebatur spolio, & petebat se restitui. Ex aduerso prætendebatur expectatiuam non capere beneficium, propter valorem, & erat præsentata commissio, in qua petebatur, quod constito de valore 500. Nam expectatiua in capit. ad expeditionem negotij principalis omissa in causa possessorij, procederetur. Et signatura dicebat, quòd iudex arbitrio suo procedat: erant dati articuli ad probandum valorem expressum in commissione: opponebatur pro parte agentis spolio, quod non erant admittendi, quia concernebant petitorium, & spoliatus debebat restitui, ex quo extrema probauerat. Sed ex aduerso dicebatur esse admittendos, qua quod discolorabant titulum, quia probato valore 500. beneficium non cadebat sub expectatiua ista, & quòd erant admittendi ad discolorandum titulum, & probabant argumento eius, quod dicitur, quòd admittūtur probationes ad probandum resignationem beneficij, vt titulus discoloretur, ad decis. 16. in nou. & per Cassad. 1. de rest. spol. Et ita fuit dictum in vna Cæsaraugust. de Vigliel. Sed respondebant Domini, quòd in causa del Vigliel. constabat in actis de resignatione in manibus Papæ, & quæ resigna-
3 tio habebat decretum irritans, † quod inficit nedum titulum, sed etiam possessionem, quòd non est in casu isto. Secundo allegabatur, quòd aliàs de anno 1543. in vna Astoricen. parochialis fuerat tentum, quoties expectatiua, siue mandatum datum est de prouidendo: sed respondebatur, quòd hoc non erat ex re, nam apparebat de malo titulo, sed erant faciendæ probationes, quæ debebant admitti stante suspensione petitorij, quia fortè secus fuisset, si iam constituisset in actis hic, quod probare volebant, nec commissio aliquid operabatur, quia tota restricta erat arbitrio iudicis. Quia secundum

dispo-

dispositionem iuris regulandum est,ad not. per Felin.in capit.canonum statuta,colum.17.num.36.& colum.29. num.19.& 100.Bar. in Extrauag. ad reprim. in versicu. videbitur cum nullæ sint. Vnde si de iure non veniant admittendi, nec etiam iudex debet arbitrari admittendos.

FABII.

De fide instrum. Tullens.matrimonij.

SVMMARIA.

1 *Instrumentis stantibus pro parte, & testibus de vero titulo. & ita vsu obseruari deponentibus, vtrum probetur consuetudo.*

2 *Instrumentorum vigore etiam maximè authenticorũ consuetudo non probari potest contra ius inducta.*

3 *Limitatur vbi instrumenta non sola adducuntur, sed coniuncta cum legitima testium depositione. nu. seq.*

4 *Diuersitas instrumentorum super eodem negocio productorum nequaquam consuetudinis approbationem inducere potest.*

DECISIO CCXLI.

1 IN causa Tullens. Meren. matrimonij † dubitatur, *an stantibus instrumentis pro parte Joannettæ productis,& testibus deponentibus titulum verum. & ita vidisse obseruari rem, sit satis probata consuetudo, de qua agitur?* Testes deponebant concludenter, vt in dubio dicitur, sed dicebant testes non esse tales, quibus esset fides adhibenda. Sed hoc extra dubium ad instrumẽtum dixi nihil facere, quia non percutiebant tempus confecti instrumenti, de cuius validitate in hac causa quærebatur:item,† quia ex instrumentis non potest probari consuetudo contra ius, & extraiudicialibus per Abbatem consil.73.colum.3.ves.1. eod. lib. Sed ad hoc respondent Domini, quod possit esse verum † si sola instrumenta producerentur, sed si coniungantur instrumenta cum dictis testibus, tunc cessant prædicta, quia tempus præcurrit tempus confecti instrumenti,de quo agitur. Erant etiam producta instrumenta ex parte contraria, quia de iure communi erant confecta non secundum istam confederationem.† Vnde stante tali diuersitate non videtur inducta aliqua consuetudo,vt dicit Bar.in l. secunda, in fin in princ.§.sed quid si in Ciuitate.ff.solut. matrimon. quem sequitur Dec.consil.29 colum.2.in princ. versicu. & consuetudo.Sed ad istud respondebatur,quod ista instrumenta, vltra quod non erant confecta a notario illius loci,non vocatis, inter quos prætendebatur consuetudo,de qua agitur. Et propter diuersitatẽ personarum non potest dici consuetudo,vt ibi per Bart.o.Et maximè, quia licet etiam ex aduerso hoc dubium ponderabant Domini,quòd in partibus fuerat productum instrumentum,de quo agitur, & nihil fuerat oppositũ per eos, qui ibi sciebant consuetudinem, quòd de facili ista consuetudo posset elidi, non autem in curia calumniosè videatur opponi.

FABII.

De præb.& renunc.In quadam Sanctæ Agathæ beneficiorum.

SVMMARIA.

1 *Resignans inualidè, quoad ordinarium dicitur ius, quod habet a se abdicare, & vacat beneficium, adeò, vt collatio eius ad ordinarium deuoluatur.*

2 *Vacante beneficio etiam per resignationem inualidam vtrum nona prouisio suffragetur.*

3 *Papa incontinenti vbi scit resignationem factam, deque eius viribus dubitari. si confert beneficium, facit illud vacare & sic per nouam prouisionem titulus acquiritur prouiso.*

DECISIO CCXLII.

IN causa S. Agathæ beneficiorum dubitatur, an ille,in cuius manibus fuit facta resignatio,habuerit facultatem admittendi resignationem stante renunciatione,de qua in actis. Quoad primum nullum est dubium, quia verba reuocationis,*in principio in proœmio*, & in dispositione erant clara,quod reuocabant gratias,& concessiones factas cum clausulis,earumque substitutis,& quibuscumque aliis. Sed solum videbatur difficultas, in dec.3.

1 de renunc.in antiq.Bisig.qui vult,quòd resignans † inualidè,quoad ordinarium,dicatur abdicare ius a se, & dicatur vacare,vt ordinarius possit conferre,tamen quoad instrumentum dicitur vacare,& potest contra illum agi.

2 Si † ergo beneficium per resignationem inualidum vacat,ergo nona prouisio non suffragatur.Sed Domini di-

3 xerunt,quod † statim, quòd Papa intellexit resignationem factam,& de illius viribus dubitari,& confert beneficium, facit illud vacare, & admittit resignationem, qua admissa,beneficium vacat, & nona prouisio dat titulum,vt vult idem Bisignetus decis.1. eod. tit. de renunc. quem semper sequitur Rota.

FABII.

De renunc. & Simonia Carthagin.beneficij.

SVMMARIA.

1 *Retrocessio facta a reseruato sibi accessu, & regressu vtrum contractum Simoniacum præsupponat.*

2 *Mandata correspectiua, quæ inter se habent pacta in retrocessione cum reseruatione pensionis, in beneficialibus Simoniam inducunt.*

3 *Resignatio facta a longo ante tempore quam fiat reseruatio, non præsupponit pacta, quæ Simoniam inducunt.*

DECISIO CCXLIII.

1 IN causa Carthagin. beneficij de cler. dubitatũ, † *an retrocessio facta a reseruato sibi accessu, & regressu esset Simoniaca?* Fuerat per Adam resignatum beneficium de mense Iulij in nepotem suum, & de mense August. eiusdem anni fuerat per resignatarium datum mandatum ad retrocedendum in Adam reseruato regressu resignatario, & in Adã eadẽ die corã eisdem notario & testib. per eosdem procuratores,qui ad consentiendum regressui in euentum,quòd in illum fieret retrocessio.Sed corã

2 diuersis testibus & in alio loco,dicebatur,quòd † ista mãdata erant correspectiua,& propter hoc habere in se pacta, quæ in beneficialibus inducunt Simoniam,cap.cum pridem,cum simi.Et videbatur,quòd licet aliàs Domini propter hoc voluerunt possessorẽ vigore talis regressus expellere a possessione,sed mandarunt causam concordari,tamen quando habens talem regressum agebat ad canonizationem contra possidentem, tunc in casu isto iudicauimus contra talem regressum, & aliàs in vna Calagurit.coram Reuerend. in fauorem Petri tenuisse contra Iulianum Gomez, tamen omnes Domini dixerunt contrarium,quia decis.allegatæ procedunt, quando eadem die fuerat facta resignatio,& erat factum mandatum retrocedendum reseruato regressu. Sed in casu isto,

3 vbi † resignatio tanto tempore antea præcessisset. Vnde retrocessio nullam habebat difficultatem ad illud.Et licet mandata essent facta eadem die, tamen nullam inducebant pactionem, quia si iste non aliter intendebat retrocedere,nisi reseruato sibi regressu, mandata aliàs fieri non poterant omnino argu.ad correspectiua tam,nec iuuabant dicta per Bar. in l.pen. §.fin.in versic. nam illa verba.ff... & per Felin d.cap.personas,in principio colum.4. num.15. versic. scias, quòd si vnus contractus,de rescript.

FABII.

In quadam Toletana pensionis.

SVMMARIVM.

1 *Commissio, si fiat ab vno Pontifice, non astringit successorem ad eam ratam habendam, cum id quod prædecessor concessit successor denegare possit.*

DECISIO CCXLIV.

1 IN causa Toletan.pension.500.ducatorum dubitatur, *an † non obstante derogatione Clementis, & post eam consensibus ab vtraque parte præstitis super supplicatione, in qua erat cassatura concordia, & voluntas contrahentium*

tium durauerat, quo ad denegata tempore confirmationis Pauli, istud dubium in effectu fuerat positum & resolutū pro cessatione voluntatis 21. Octobris anni proximi? Sed causa præsentis dubitationis fuerat, quia consensus ibi præstiti erant, & extendebantur ad consensum non ad denegata, cū in denegatis quæ nihil erant, non poterat dici præstitus consensus ad non concessa contra intentionem consentientis. Vnde ad omnia consensus debet extendi, ad quæ se extendit voluntas consentientis, quia aliàs reclamassent, & voluissent stare concordiæ, etiam si denegata non fuissēt cummunita. Et licet diceretur, quod concordia erat facta saluo beneplacito Sedis Apostolicæ, vnde licet Clemens denegasset, potuit tamen Paulus concedere, ex quo non erat sub nomine proprio, sed nomine dignitatis, ad not. in cap. quoniam Abb. de offic. delega. & in cap. si gratiosæ, de rescrip. in 6. qui particulariter inducebantur, sed illum text. & in eo not. retorquebant, quòd procederet, nisi Clemens denegasset, nunc enim successor potuisset, sed secuta denegatione conditio deficit, vnde non expectatur amplius beneplacitum successoris, sicut in d. cap. si gratiosæ, quia hoc modo retorquebatur. Et ita Domini non mutarunt opinionem.

FABII.

De renunc. & præbend. Agathen. beneficij, 29. Martij, 1550.

SVMMARIA.

1 *Resignatione facta in manibus ipsius, qui prætenditur habere facultatem admittendi resignationes, incontinenti si prouideatur de eodem beneficio resignato familiari resignantis, cum vicinitas actuum appareat, arguit pacta intercessisse, & ob id præsupponitur Symoniaca resignatio.*

2 *Decretum irritans promulgatum iussu Sanctissimi, aut superioris ad id potestatem habentis, non extenditur ad nouas prouisiones, cum tantum referatur ad præterita, non autem futura.*

DECISIO CCXLVII.

IN causa Agaten. beneficiorum dubitatū, *an resignatio, de qua agitur, censeatur valida esse vigore facultatis reuocatæ cum decreto irritanti, & an nona prouisio subsistat?* Prætendebatur enim resignationem de illo beneficio factam esse simoniacam, eo quia incontinenti facta resignatione in manibus illius, qui prætendebatur habere facultatem admittendi resignationes, ita dicatur prouisum vni familiari resignantis. Vnde dicebatur, quòd ex ista vicinitate actorum, quæ præsumitur facta mediante pactione, & sic simoniaca, argumento not. per glo. in cap. officij tui, in vers. incontinenti, de elect. Quod parum ponderarunt Domini, quia glo. loquitur in aliis terminis, & quasi omnes resignationes infringerentur si hoc procederet. Nec mouit Dominos quòd fuerit prouisum familiari resignātis. Ex alio etiam fiebat difficultas, quia fuerat facta † resignatio in manibus habentis facultatem, quæ facultas præsupponebatur reuocata per Clementē, per regulam suam, an qua est decretum irritans nedum annullans reuocationes factas post reuocationem facultatis, sed etiam omnia inde secuta. Vnde ex hoc inferebant prouisionem nouam non tenere, propter decretum irritans, & maxime, quia si Papa intellexisset, non concessisset, aut difficilius; Domini, hoc non obstante, dixerunt nouam prouisionem bonam, quia decretum † irritans non se potest extendere ad nouam prouisionem, cum illam non respiciat ex post intenienientibus, sed tantum præterita, & propterea hoc intellecto etiam concessisset nouam prouisionem, cum de alicuius præiudicio non tractaretur, & non intellexisset saltem in genere vtribus non subsistere resignationem, quēcunque defectum pateretur.

FABII.

De remissoria Maioricensis Parochialis.

SVMMARIA.

1 *Præsumpta calumnia in tertia instantia an impediat dationem remissoriarum.*

2 *Actore nil probante, reus nullo modo constringi potest vel ad minimam etiam probationem inducendam.*

DECISIO CCXLVIII.

IN causa Maioricen. parochialis S. Nicolai dubitatū, *an esset danda remissoria?* Et potissima ratio, quæ
1 adducebatur erat q̄ non, quia † cum essemus in tertia instāna erat in præsumpta calumnia. Quia cū pars aduersa se esset data in prima, poterat & ipse, qui erat reus expedire se, & fecisse probationes suas, quod cum non fieret
2 videbatur calumnia. Ex aduerso dicebatur quod † cum nunc actor nihil probasset, reum non esse astrictum ad aliquam probationem, l. qui accus. C. de edend. Domini dixerunt inspicienda esse duo, & probationem actoris, an valida esset petentis remissoriam, & tunc perpenditur calumnia vel non calumnia ad dandam remissoriam.

FABII.

De restit. spol. in quadam Toletana.

SVMMARIVM.

1 *Petitorij causa opponi non potest, nisi plene & in totum ante spolium admissum sit purgatum.*

DECISIO CCXLIX.

IN causa Toletan. de Callāpagar Ioannes Poscius, cum ageretur spolio contra illum per Aloysium de
1 Heredia, cessarat spolio, & † cum vellet prosequi causam petitorij, opponebatur non posse, nisi in totum purgato spolio. Et ita dixerunt Domini supersedendum, donec potuisset mitti ad partes pro possessione, & redijsset ad Curiam, & videretur, *an in effectu possessionem haberet, & etiam donec fructus liquidati essent & soluti*, non obstante, quòd idem Ioannes Poscius fecisset deposita vnus Iulij pro expensis & fructibus liquidandis.

FABII.

De senten. & re iudic. Romana Casalis.

SVMMARIA.

1 *Actio, si contra plures instituta fuerit, sed termini non seruati ratione omnium aut reiterati omnium nomine vtrum sententia ob id nulla reddatur.*

2 *Pluribus litigantibus non necessario in actu processus habetur respectus nominum propriorū, cum appellativa actui sufficienter subseruire possint.*

DECISIO CCL.

1 IN causa Romana Casalis dubitatū, † *an sententia sit nulla, quia contra omnes capellanos non fuerunt seruati termini, vel nomine omnium reiterati, vel saltem possit pro parte sustineri?* Fuerat commissa causa innationis per Michaelem contra assertos capellanos capellæ Innocentianæ, & fuerunt seruati termini contra vnum ex capellanis, tamquam principalem & procuratorem, qui tamen non fuerat vnquam procurator. Deinde fuerant reiterati termini per procuratorem constitutum a tribus capellanis & quatuor, qui erant; deinde lata sententia adiudicando casale capellæ, & capellanis. Vnde dicebatur sententiam nullam, quia non erant seruati termini, nec reiterati per omnes capellanos, ad Cassad. 4. de rescr. ipt. Tñ DD. fuerunt in contraria opinione, quia
2 omnia erant facta contra capellanos, & capellanis tāquam capellanis, non † autem nomine proprio. Et similiter sententia, vt dixi, in fauorem capellæ, & capellanorum, vnde nedum tres, sed etiam vnus concluit omnia facere, per ea, quæ habentur per Doctores in cap. olim, de testibus, multo magis in casu isto, in quo tres fuerunt in iudicio, quo stante, non fuit necessarium deuenire ad diffinitionem secundæ partis dubij, in quo tamen Domini tenebant, quòd sententia non potuisset pro parte valere, quantumcumque esset super re dimidia, l. in hoc iudicio, ff. famil. erciscund. & ibi glos. & Doct.

FA-

FABII.

De præben. in quadam Episcopi Scalensis.

SVMMARIA.

1 *Alternativa concessa a Sanctissimo Ordinario si fuerit, an ante litterarum expeditionem valide, & vacantia beneficia possit conferre.*

2 *Gratia an per solum supplicem libellum Papæ oblatū perfectum vigorem adipiscatur, libello etiam informi existente.*

3 *Obstaculum regulæ octo mensium per concessionem alternativæ removetur, vbi ordinarius habet ius in omnibus mensibus vacantes præbendas conferendi ex speciali indulto.*

DECISIO CCLI.

1 AD instantiam Episcopi Scalen. quæsitū, † *an Episcopus ipse, cui a Sanctissimo erat concessa alternativa, potuerit valide conferre, quæ vacauerunt ante expeditionem litterarum?* Et dubium faciebat, quòd habetur in decis. 402. cum duabus precedentibus in nou. tamen Do
2 mini dixerunt contrarium, quia † ex sola supplicatione gratia præficitur, licet dicatur informis, & non possit canonizari, obstante regula Cancellariæ. Secundo, quia,
3 ex quo ista † alternativa est concessa Ordinario collatori, qui de iure habet ius conferendi in omnibus mensibus, per illam concessionem remouetur solum obstaculum regulæ octo mensium. Nec obstabant adducta in contrarium, quæ loquuntur in alijs terminis.

FABII.

De concess. præbend. Turritan. Canonicatus & præben.

SVMMARIA.

1 *Prouisio noua vtrum gratiam consumat facta antea acceptatione de beneficio cesso in alterius fauorem.*

2 *Acceptans & cedens nulla necessitate cogente, sed sua sponte, idque in fauorem nouæ possessionis sibi haud dubie præiudicium parit.*

DECISIO CCLII.

IN causa Turritan. canonicatus & prebend. dubitaui, *an ex deductis in huiusmodi causa constet de consumptione gratiæ Domini Georgij, qui cessit in fauorem Antonij, sicque Georgius, qui acceptauerat ante canonicatum, de quo agitur vigore expectatiuæ, & duo alia beneficia, quorum vnum erat in Turritana diœcesi:* Vnde dubitabatur, † *an ex illa acceptatione esset consumpta gratia, vt possit habere canonicatum, cum ad vnum tantum beneficium esset gratia in diœcesi Turritan. & de tali acceptatione constabat ex narratis per eum in sua noua prouisione?* Idem tale beneficiū cesserat in alium, & de consensu suo super hoc consensum præstabat, adeo quod dixerunt Domini rem esse claram, & quia ex illis, de quibus in noua prouisione, & acceptatione facta vigore expectatur. Tamen dixerunt Domini, quod quantumcumque commodum nullum reportasset, tamen ex quo
2 acceptauerat † & cesserat nulla necessitate cogente in fauorem possessoris sibi præiudicabat, dato, quod acceptatio fuisset de beneficio sibi non debito, quod tamen non erat in casu isto, quia erat sibi debitum, & sic gratia erat consumpta, ex dictis Romani consil. 229. nume. 8. versicu. ceterum, post Ioannem Andr. in capit. cum in multis, de rescript.

FABII.

De senten. & re iud. Cæsaraugust. pecuniaria.

SVMMARIA.

1 *Apocha vna producta in iudicio, altera non recognita, vtrum fidem faciat, vt valide per eam debitū probari possit, an vtriusque productio requiratur.*

2 *Confessio in carceribus facta, & ita non in iudicio releuare non videtur, vt ex ea fundamentum solidum capi possit.*

3 *Exceptio compensationis post rem iudicatam, & elapsum terminum datum opponi non potest.*

4 *Limitatur & intelligitur in debito non liquido, secus in liquido, num. seq.*

DECISIO CCLIII.

IN causa Cæsaraugustana pecuniaria dubitaui, *an Pollizæ, de quibus in actis, sint tales, quòd de eis possit opponi in hac causa, in qua tam est decretum brachium secu-*
1 *lare?* Et punctus fuit restrictus ad vnam † Pollizam, quia alia non erat recognita, fuerat restricta ad medietatem. Quia Matthæus Paiqual, cuius manus erat recognita, erat subsecutus cum alio in ista summa pro medietate, quod sufficiebat, quia continebat in totum 3500. & Matthæus habebat brachium seculare saltem per 1200. Et quia stabat confessio Matthæi coram Gubernatore in carceribus facta, quòd pro istis pecunijs pro eo solutis vt extabant Pollizæ. Ideo dixerunt Domini, quòd res
2 non habebat difficultatem, tamen, quia ista † confessio non erat producta in iudicio, colloquebantur de alio arrendamento, vt postea animaduerti, in hoc non potuit fieri fundamentum. Sed ex actis Domini fuerunt in hac opinione, quòd illa Polliza poterat opponi, quia erat debitum liquidum, adeò quod poterat de ea opponi, l. 2. C. de compens. Et licet ex aduerso allegaretur, quæ etiã
3 fuerant adducta dato simili puncto, quod † post rem iudicatam & elapsum terminum datum ad iudicatū, non poterat opponi exceptio compensationis, Barto. in l. Auger. §. qui compensationem, ff. cum simil. l quibus sup. de
4 iure fisci, tamen † dixerunt Domini esse intelligendum de debito non liquido. Ideo videndum esse, quid opponeretur huic schedulæ, quòd si debitum remaneret liquidum, vtique compensaretur.

FABII.

De caus. possess. in quadam Romana de Gaddis.

SVMMARIA.

1 *Castrum tutorio nomine susceptum vtrum vigore instrumenti dotalis propria auctoritate possit recipi ad possessionem nomine proprio contra hæredem.*

2 *Animus si probatus sit, & voluntas possidendi, tamquam hæredes, nec constet de voluntate possessionis mutandæ ratione creditoris, quid operetur.*

DECISIO CCLIV.

IN causa Romana de Gaddis proposui, præsupposito, quod Claudia post susceptam tutelam castri Riani tutorio nomine, *vtrum postea habuerit ei proprio nomine vigore instrumenti dotalis dantis licentiam regrediendi propria auctoritate, & castrum retinendi, quandoque recipere possidere proprio nomine contra hæredem, per not. per Bart. in l. creditores, C. de pignor. cum multis aliis?* Et licet ex aduerso decretur pro parte Archiepisco
1 pi, quod fecerat sibi adiudicare insolutum † castrum pro concurrenti quantitate decem & septem millium ducatorum, in quibus erat creditor, & habebat hypothecam anteriorem Claudiæ, & quod post illam abdicationem ceperit possidere tamquam creditor, non tamquam hæres, quo casu contra illam non habentem causam a patre suo, qui dederat licentiam Claudiæ, nō poterat Claudia illum spoliando propria auctoritate incipere possidere vigore dicti instrumenti: tamen dixerunt Domini,
2 quod † ex quo aliquibus constabat de animo suo, quòd voluerit possidere tamquam hæres, nec constabat quod sibi voluerit mutare causam possessionis, & possidere pro creditore, quod non debebat haberi in consideratione, nisi hoc ostenderetur.

FABII.

De fide instrumentorum Tolet. matrimonij.

SVMMARIA.

1 *Instrumentum vnum a notario confectum, de quo suspicio est falsificationis, an præsupponat alia consequenter ab eo facta etiam de falso notari posse.*

Suspectum

2 *Suspectum esse aliquem in conscriptione instrumenti, aut publicæ scripturæ, aliud est quàm esse falsarium.*

3 *Notarius postquam fuit suspectus, tandem si inquiratur officio iudicis præiudicat parti, secus si non fuerit inquisitus, sed sola suspicione notatus.*

DECISIO CCLV.

IN causa Tullen. Meten. matrimonij dubitati, præsupposito, quòd sit manus Arnulphi cognita, quòd non fuerat de contractu illo emptionis rogatus, sed interuenerat tamquã vnus de iuratis deputatis ad inuestiendum, & extensa per Ioannem, cum additum sit nedum nomen vxoris, sed & gesta ab vxore in positione, acquisitione ac solutione pretij, sit falsitas talis, ex quo oriatur suspicio contra testamentum Philippi ab istis rogati. Et dixerunt Domini prout alias, quod non. Moti ea ratione: quia omnia legata per Aduocatos præsupponẽtes de
1 omni suspicione loquebantur † in notario, qui condemnatus fuerat, aut alias inquisitus super eo, quòd instrumentum falsificauerat. Nã tunc verum erat dicere, quod omnia instrumenta per eum postea facta erant suspecta. Sed in isto casu non erat sic: quia in illa oppositione
2 faciebant Arnulphum suspectum, † sed non falsarium, & nullibi cautũ reperiebatur, nec aliquis dicebat, quòd orta suspicione contra vnum notarium, ex aliqua causa in aliquo instrumento, quòd esset suspectus, quòd omnia instrumenta per eum postea facta, ex quo tractabatur pro interesse partis recurrentis ad illam, quia erat reputatus fidelis & fide dignus, pateretur damnum, quòd actis ab illo fides adhibenda non esset, quod erat secus
3 quando † iam fuisset condemnatus vel inquisitus, quia tunc imputandum esset illis, qui a tali notario non obtinuissent.

FABII.

De constit. & acquir. poss. Romana de Gaddis

6 Iunij 1550.

SVMMARIA.

1 *Pactum instrumento dotali appositum vt virum ligat, ita & eius hæredes, ad quos post mortem defertur possessio hæreditatis.*

2 *Constituens se nomine mulieris possidere in euentum restitutionis dotis, euenìte casu mortis, tantum est, ac si euenisset post ipsum casum mortis.*

Limita hoc & intellige vt latius, num. seq.

4 *Tacita ratificatio aliquando de iure pignoris, non autem de possessione respectu constituti intelligi debet.*

5 *Causa possessionis an mutari possit ex alia ratione, quàm si dimittatur ex prima causa hæreditaria.*

DECISIO CCLVI.

IN causa Romana de Gaddis, præsupposito, ꝙ post sententiam latã super credito, Archiepiscopus declarauerit se velle possidere tamquam creditorem, *an tunc licuerit Claudiæ spoliare Archiepiscopum sua mediętate?* Et dicebatur pro parte hæredum Claudiæ, quod sic, pro
1 pter † pactum instrumenti, quod erat appositum in instrumento dotali, quia sicut ligabat Aloysium virum, eodem modo eius hæredes, qui post mortẽ Aloysij patris sui, nomine Claudiæ propter illud pactum tenebantur. Quo stante, quando postmodum fuit lata sententia super credito, non potuit Archiepiscopus in præiudicium Claudiæ incipere possidere tamquam creditor, l. interdictum, §. alienum, ff. de acquir. poss. Sed ad hoc respondebatur quod ad hoc constitutum post mortem Aloysij non operabatur aliquem effectum tamquam collatum
2 post mortem. Dicebatur, eo quod † constituebat se nomine Claudiæ possidere in euentum restitutionis dotis. Vnde cum euenìret casus mortis, erat ac si esset collatũ post mortem. Vnde non operabatur aliquem effectum, vt not. Ang. in l. quamuis, §. si conductor, versicul. ex hoc dicto, & ibi Run. ver. per hoc dixit, Ang. Alexan. ibi, col. 2. versic. per istum tex. Ias. in l. 2. col. penult. vers. confirmatum est etiam, ff. de acq. poss. Et hoc placebat multis ex
3 Dominis, tamen vnus dixit, quod † prædicta loquebantur, quando contra conuentum erat expresè collatum post mortem, secus quando in instrumento dotali erat collatum in euẽtum restitutionis, per Bar. in l. prima, C. de con. ser. mand. & Bal. Nouel. in tract. de dot. Gozad. consil. 42. Crot. in l. si is qui emptore, num. 101. secũdum notam impress. ff. de vsucap. Tiraquel. in tract. de constit. in prima parte, in 13. limit. Quæ cum non fuissent visa a Dominis, perstiterunt, & Tiraquel. omnes cumulat in dicto tractatu, in 3. & 13. limit. Et licet esset aliqua differentia, tamen placuit Dominis distinctio Socini in l. prima, §. si iuserit, ff. de acquir. poss. quod quoad possessionem requirendam nulla difficultas de animo constet. Sed replicabatur, quod ante sententiam latam, etsi ante quam Archiepiscopus incepisset possidere pro creditore, Claudia in iudicio discussionis, etiam pro credito suo produxerat instrumentum dotale. Vnde dicebatur, *omnia cõtenta in ea ratificasse.* Sed Domini dixerunt, quod
4 ista † erat tacita ratificatio, quæ debebat intelligi tãtum de iure pignoris, non autem de possessione respectu constituti, cum postea Claudia declarauerit, se velle possidere tutorio nomine, vt fuit alias resolutum. Vnde remansit resolutum dubium, quod non liceret Claudiæ spoliare Archiepiscopum causa crediti possidentem. Et licet
5 vlterius diceretur, quod non licuit Archiepiscopo † mutare sibi causam possessionis, nisi illã dimitteret ex prima causa hereditaria, & de nouo tamquam creditor in ceperit possidere, l. qui bona, §. fin. & ibi Cuman. & Paul. de Castro, ff. de acquirend. poss. Aret. Institut. de vsucap. §. nouissimè, tamen respondebatur & bene, quod illa opinio non est vera, & contrarium tenent communiter scribentes, vt per Socin. in dicto §. si iuserit, & in dict. l. §. si pluribus, in secunda quæst. ff. de acquirend. possess. Et hanc opinionem sequitur semper Rota, quidquid aliàs dixerit Sarnen. super regulis. Propterea hic Archiepiscopus non mutauit sibi causam possessionis, sed causæ cumulabat, quod erat sine difficultate, licet dict. l. 3. §. si ex pluribus, Felin. in capit. in nostro, in fin. de rescrip. Castrens. in d. l. qui bona, §. fin. Cassad. decis. 4. in fin. de restit. spol.

FABII.

De excep. compens. sent. & re iud. Romana de Pichis.

SVMMARIA.

1 *Exceptio dolo facis cum petis quòd statim ex vigore pacti restituturus es, vtrum impedimento sit quo minus fiat executio.*

2 *Depositum metu excommunicationis fulminatæ, & censurarum factum, an veniat relaxandum.*

3 *Sententia quæ ob lapsum fatalium transiuit in rem iudicatam vtrum possit executioni mandari.*

4 *Exceptio compensationis & dolo facis, concurrunt aliquando, & mutuo se confundunt.*

5 *Compensatio hanc vim habet vt res iudicata executionem habere non possit.*

6 *Instrumento quãdo ad mutui petitionẽ agitur, exceptiones dantur, & sic debitum minus esse liquidum arguitur.*

DECISIO CCLVII.

1 IN vna Rom. de Pichis dubitatu, *an † executio posset impediri prætextu exceptionis, dolo facis, vel cõpensationis ex aduerso oppositæ?* Hieron. de Pichis mutuauerat 180. duc. Io. Georgio de Cæsarinis restituendos post certum tempus, quo elapso egerat contra Marcum Casalium, & alios fideiussores: & obtinuerat confiteri debitum, &
2 eos excommunicari, qui † metu censuranum fecerant depositum quod fuerat relaxatum Hieronymo. Deinde isti fideiussores commiserant causam nullitatis istarum sententiarum, & repetitionis Domini Cardinalis
3 Ancoritan. qui pronunciauerat sententias † nullas, &

resti-

restituen. depositum. Sententia tamdem ob lapsum fatalium transierat in iudicatum, & petebatur eius executio, qui Hieronymus Modernus dicebat, dolo fecisse petendo, quòd statum restituturus esset. Quia ex contractu mutui tantumdem restituturus erat, & in totum teneri.

4 Et † sic ista exceptione nō obstante, saltem exceptio compensationis, quæ contra executionem rei iudicatæ poterat opponi, quæ concurrit cum exceptione dolo facis, & inuicem confunduntur, secundum Bal. in l. eius, in fine, C. de Compensa. tradit Felin. in cap. suborta, colum. 2. de re iudic. Sed ex aduerso dicebatur, quòd placuit Dominis, quod ex quo isti tamquam principales arguūt ad nullitatē contractus & repetitionis depositi, conueniunt autem tamquam fideiussores, non potest contra illos opponi exceptio dolo facis, per Are. in l. ex duobus, Lap. colum. 1. versicu. & ista ad tres, ff. de duob. reis. Et similiter non potest opponi exceptio compensationis, quia enertat rem iudicatam, l. 2. C. de compens. in princip. vbi omnes. Et hac ratione non potest opponi exceptio dolo facis, quod non dicendum est, quod ad idem tendit, & confunditur cum compensatione. Nam quid esset dicere, † *compensamus*, nisi, quòd ipsa res iudicata non haberet executionem. Nam propter illius etiam instrumen-
5 fuerat fideiussoris, soluerat & factum depositum, quod fuit per rem iudicatam mandatum restitui, & declaratum sententias nullas. Dicebatur etiam, quòd † quando
6 agitur instrumento ad petitionem mutui, dabantur exceptiones, & sic debitum non est liquidum. Vnde de eo non potest opponi compensatio, iur. vulgar.

FABII.

De fide instru. & dolo & centum Calagurritan. decimarum.

SVMMARIA.

1 *Citatio partis ad valuas Curiæ vel Ecclesiarum, non facta alia intimatione, vtrum impediat validitatem processus.*

2 *Pars ea scire non tenetur, quæ apud acta fiunt, ne sibi præiudicium inde aliquod generetur.*

3 *Pars vt constituat procuratores citata, non vlterius inquirere debet apud acta de illis constitutis.*

4 *Citatio vnica facta per negligentiā vnius, & non per duos, pro repertione principalis, non releuat etiam subsecuta affixione ad valuas.*

5 *Procuratore non habente mandatum ad acceptandum, vtrum processus ob id nullus dicatur.*

DECISIO CCLVIII.

IN vna Calagurritan. decimarum dubitatu, *an stante citatione ad constituendos procuratores pro executione*
1 *executorialium ad certum terminum cum † protestatione, quod alias pars citabatur ad valuas pro affixione, an si constitutio facta post terminum, & parti non intimata valeat processus per affixionem ad valuas.* Et præsuppositum fuit, quod relaxatio instrumenti fuerat facta post constitutionem procuratoris, vt constabat ex libro notarij. Et dubitabatur per dictum Castren. in l. 1. de fatisdat. qui vult, † quòd illa, quæ sunt apud acta, pars teneatur scire. Et ideò, quando volunt extrahere instrumen. compulsorialium debuit perquirere, an essent constituti procuratores. Et licet diceretur, quòd Abb. in cap. mandat. in fin. de procur. diceret, quod contra Paulū est communis opinio, tamen dubitatum fuit, quod illud non est verum, sed quod dictum Pauli erat reprobatū. Tamen
3 Domini tenuerunt † contrarium in casu isto, quia ex quo pars erat citata ad constituendum procuratores pro certa hora, non debuit amplius perquirere apud acta, an essent postea constituti, sed pars tenebatur intimare. Et hoc casu non loquitur Paul. sed Bar. in l. eos, §. Apostolos, C. de appel. Vnde deducitur iste casus. Dicebatur etiā, q
4 ex † quo erat facta diligentia per vnum, & non per duos de reperiendo principalem, quod non releuabat citatio per affixionem. Sed Domini hoc non curarunt, quia
5 hoc est de stylo Curiæ. Opponebatur etiam, † quòd procurator non habebat mandatum ad acceptandum. Ideò dicebatur, quod processus erat nullus, tamen ad euitandum allegabat. Hoc etiam non placuit Dominis, quod habebat mandatum speciale, ad id, quod fecerat, quo casu non valet oppositio, ad decis. 223. in nou. Et fuit dictum, quòd alias fuit dubitatum in vna Toletan. & nihil relolutum, & dictum, quòd alias super hoc ageatur.

FABII.

De constit. & regress. in quadam Hispalensi.

SVMMARIA.

1 *Filij & descendentes tam ex linea paterna quàm materna vsque ad tertium gradum, ab hæreticis vel reconciliatis, si per Statutum canonicatus acceptare, vel per præbendas in quadam Ecclesia non possint, an etiam a reddua pensionis ob id excludantur.*

2 *Prohibitum si sit obtinere beneficium, etiam censetur prohibitum ea adipisci, quæ ad id perducere dignoscuntur, & sit principali prohibito, & eius accessorium prohibitum censetur.*

3 *Causa de futuro si est separata ab illa, quæ fuit de præterito, vtrum statutum vtramque comprehendat.*

4 *Statutum comprehendens descendentes ex linea materna, & per quod alter alterius odio prægrauatur odiosum est, & obid restringendum.*

5 *Constitutio exorbitans & odiosa loquens de iuris acquisitione in beneficio nequaquam venit extendenda.*

6 *Statutum annullans donationes, vt non comprehendit donationes ob causam, ita etiam statutum de reseruationibus non extenditur ad reseruationem facta ob causam.*

DECISIO CCLIX.

IN causa Hispalen. dubitatu, *an Episcopus Scalen. qui ante statutum Clementis obtinebat huiusmodi portionē fuerit impeditus per dictum statutum resignare reseruato sibi regressu & fructibus?* Et Dominus Paulus dixit punctum istum fuisse alias relolutum coram Crese. in causa Hispalen. portion. inter Episcopum Scalen. ex vna, & Ioannem de Moriglias ex alia. Fuit dubitatum coram Domino Marsicano de mense Februarij, 1542. an statu-
1 tum Ecclesiæ Hispalen. quo cauebatur, † quòd filij & descendentes per lineam paternam vel mat. vsque ad tertium gradum ex hæreticis seu reconciliatis non possent de cetero obtinere cano. & præbend. aut in eis aliquod acquirere, comprehenderet regress. quod propter dictū statutum Episcopus ex causa resignationis de dicta portione facta obtinuerat reseruari. Et pro affirmatiua dicebatur, quod † si tales erant prohibiti obtinere beneficia, ergo erant prohibiti id; quod perducit ad illa, leg. omnino. ff. de sponsal. l. secunda, & ibi Bart. ff. de iurisdict. omnium iudic. cap. cum quid, de regul. iur. in 6. vbi per regressum ad beneficium.... Ergo licet regressus habeat cursum retro, & esset concessus ex causa de præteri-
3 to, tamen quia † causa de futuro erat separata a causa de præterito. Ideo etiam statutum deberet illud comprehendere, per Felin. in cap. fin. colum. 2. versic. sed declaratio huius fallen. de constit. Tamen istis non obstan. fuit decisum contrarium, quia licet tale statum sit in fauorem fidei & Ecclesi. vt purgarentur suspecti & infecti. huiusmodi tamen † in quantum comprehēdebat de-
4 scendentes ex linea materna vsque ad tertium gradum erat exorbitans a iure, vt patet in cap. 1. de hæret. in 6. Item in quantum alter alterius odio prægrauatur, est odiosum, per Bart. in libro 1. columna 2. circa princip. ff. de verb. signific. & l. quisquis, C. ad leg. Iul. maiestat. Est
5 odiosum odio irrationabili. Cum † ergo constitutio sit exorbitans & odiosa, & loquatur in acquirendo ius in beneficio, non debebat extendi ad continuandum ius suum. Nam per hunc regressum dicebatur, quodammodo ius suum continuaretur, argum. l. quidquid. ff. de

solut.

solut. Et non videbatur eadem ratio in vtroque casu, cum statutum non inhabilitet quoad acquisitionē, per Felin. in c. fin. vers. hanc fallen. limita, de constitut. Et si constituto non inhabilitat, quoad ius, facilius erat, Episcopū tollerare in suo regressu, quàm quòd actu aliter in iure quæsito perseuerasset. Et ideo ius illud nō dependent ex caussa de præterito non videtur constitutionem extendere argumento eorum, quæ dicit Cassad. in prima decis. de pact. item quia regressus est ob caussam, & ex onerosa resignatione. Vnde † sicut statutum annullans donationes non comprehenderet donationem ob caussam, ad not. in l. 1. de dona. Ita & statutum istud. Et ita resolutum fuit.

FABII.

De dolo & contumacia & fide instrumentorum Cartaginen. decimarum.

SVMMARIA.

1 *Citatio facta contra partem ex executione compulsorialium generalium per affixionem, non dimissa copia, an valeat.*

2 *Citatio quæ fit ad caussā, vbi facta fuerit & aliæ quæ post modum fiunt per contradictas, etiam non comparente citato, potius istæ fiunt citationes ex vrbanitate, quam necessitate.*

3 *Citationes quæ fiunt in partibus post primam citationem, similes dicuntur illis, quæ fiunt in Curia per contradictas.*

4 *Judicis mandato si fieri debeat diligentia, de inquirendo principali vel eius procuratore per citationem ea facta, & iis non comparentibus affixio ad valuas Ecclesiæ Cathedralis fieri debet.*

5 *Forma in citatione seruati solita, vbi obseruata fuerit, non necessario requiritur copiæ dimissio, præsupposito quòd iure communi non reperiatur copiam dimitti debere.*

DECISIO CCLX.

1 IN caussa Carthagin. decimarum dubitatū, † *an citatio facta contra Petrum ex executione compulsorialiū generū per affixionem non dimissa copia valeret?* Et dixerunt Domini, ꝙ sic, quia postquam quis est citatus, primo ad caussam, † aliæ citationes, quæ fiunt postmodum per contradictas non comparente citato, potius faciunt ex vrbanitate, quam ex necessitate, per Millet. in vers. citatio, in suo repertorio, tum † videtur, quod citationes, quæ fiunt in partibus post primam citationem, dicuntur similes esse illis, quę fiunt in Curia, per contradictas per Cattren. in l. & per emporiam, in fi. ff. de iudic. quem sequitur Felin. in c. quoniam. §. porro, 4. col. in fine, vt lite non contest. Et propterea sicut facta per contradictas dicuntur fieri, ita & illæ, quę fiunt ex voluntate in partibus in executione compulsorialium, & remissoria, maxime cum in Curia fiat intimatio, quòd in partibus in tali loco fiat executio. Eo maximè hęc opinio placuit, quia quando in Curia fit actio ad constituendum procuratores, qui interfint exactioni iurium, dicuntur alias possidere per affixionem, prout fuit factum in caussa ista, nec dicatur dimissa copia. Ideo satis est ꝙ fit sententia, ꝙ cōnectebat protestatio; † & iudex in partibus mādat fieri diligentiam de reperiendo principalem vel procuratorem suum ad citādum, alias citetur per affixionem ad valuas cathedralis. Ideo † cum sit seruata forma data a iudice, citatio debet valere, licet non sit dimissa copia: cum iure cautum non reperiatur, quod in istis citatibus copia debeat dimitti. Et licet pro ista parte allegaretur, decis. 160. in nou. in addi. 225. dixerunt Domini, quod non faciebat ad propositum, quia loquebatur in citatione per edictum.

FABII.

De appel. Cassalens. Canonic.

SVMMARIA.

1 *Reuerentiales dantur actori, vbi appellante reo termini ab eo a iudice propositi ad respondendum caussæ Apostolorum non fuerint obseruati.*

2 *Reuerentiales ex decisione Rotali non arctant ad tempus decem dierum, & ideo ipsarum caussa executoriales non veniunt decernendæ.*

DECISIO CCLXI.

IN vna Cassalen. canonic. erat lata sententia, a qua erat appellatum, & auditor dederat terminum iuris? Deinde eodem reuerso pro Apostolis dederat alium terminum iuris. Postmodum pars, pro qua erat lata sententia, fecit citare appellantem ad videndum sibi re-
1 sponderi de Apostolis, & eo non comparente, † Auditor dederat reuerentiales, quòd appellans post responsionem de Apostolis non committeret caussam infra decem dies. Ex aduerso obtenta erat cōmissio executorialis, & petebatur decerni executoriales, & taxari expensas, dubitatū, *an essent decernendæ?* Et Domini dixerunt, quòd non deberent decerni executoriales, & quòd appellans non tenebatur respondere pro Apostolis, & a iure habebat annum ad committendam caussam, licet propterea pars sciens sibi sāltum esse ius suum fuit con-
2 tumax, nec voluit cōparere citata. Vnde † licet Domini dederint reuerentiales, tamen non arctabatur caussa infra decem dies, & propterea executoriales non erant decernendæ.

FABII.

De citatione in quadam Lunensi iuris patronat.

SVMMARIA.

1 *Inquisitio diligens per vnum vel alterum diem, si fiat a cursoribus pro procuratore partis reperiendo, & dicatur abesse ab vrbe, fiet citatio ad valuas domus habitationis si certa fuerit, sin minus, per contradictas in Campo Flore affixas erit citandus.*

2 *Cursores si referant vel vnica vice procuratorem reperiri non posse, per id absentia eius de stylo Curiæ satis sufficienterq. est probata.*

DECISIO CCLXII.

1 IN caussa Lunen. Sarsanen. iurispat. erat facta † diligentia per vnum & per duos dies, de reperiendo pro curatorem, & cursores rettulerant, audiuisse in domo eius, quomodo erat absens ab vrbe, quæsiui, *quomodo esset decernendus processus?* Et dixerunt DD. per affixionē ad valuas domus si habeat. Et quia dicebatur dominum non habere in vrbe, sed quod cursores dicebant, illum non inuenire, licet perquirerent in domo cuiusdā
2 Cardinali fuit dictum debere citari per † contradictas in Campo Flore, & ex prima relatione cursorum satis probatam esse absentiam.

FABII.

De probationibus Cassanensis Confidentiæ.

SVMMARIA.

1 *Testes deponentes de confidentia & conualescentia, an eam sufficienter probent, si sint ex auditu.*

2 *Resignatio in confidentia facta & conualescentia, cum sub specie pactorum fiat, argui potest de simonia.*

3 *Testes duo attestantes se ab vna partium audiuisse de confidentia, quibus duo alij accedunt de publica voce & fama, satis sufficienterque eam probare dicuntur.*

4 *Monitorium si fiat a parte parti de restitutione beneficiorum, quæ aufugit a Curia, euidenter satis probat antea facta resignationem in confidentiam.*

5 *Medici deponentes non in totum conualuisse agrum, sed egredi domo, tractare negocia sua, & similes actus sanorum exercere, probant reconualescentiam, quamuis in totum non dicatur patientem conualuisse.*

6 *Resignatio facta in confidentiam mortuo resignatario, nō reuocatis iis in persona, in quam resignarat antea, statutis, venit in considerationem ista taciturnitas, & si non prosit, saltem non obesse dicitur parti cui resignatio facta fuit.*

DE-

DECISIO CCLXIII.

1 IN vna Cassanen. confidentiæ dubitaui, † *an ex dictis testium probetur confidentia conualescentia quæ sufficiat?* Petrus resignauerat beneficia sua, cùm esset infirmus, Hieronymus Torres in confidentiam, quòd si conualesceret ex illa infirmitate, quòd restitueret sibi illa beneficia, & si moreretur, essent sua, & nepotibus suis deberet benefacere. Præsupponebatur Petrum conualuisse, & à Hieronymo beneficia sua repetijsse, qui negauerat restituere. Demum Petrus erat mortuus ex alia infirmitate, & Papa Thomæ Furt. per obitum Petri prouiderat. Cum peterentur beneficia,

2 † fuit oppositum de resignatione; Fuit dictum fuisse simoniacam, & nihil valuisse. Et Papa motu proprio mandauerat Auditori Cameræ constito summariè & extraiudicialiter quantum sufficeret de confidentia, cogeret Hieronymum, & quoscunque alios ab eo causam habentes ad retradendum eadem beneficia eidem Thomæ. Et cum A. C. processisset vsque ad brachium sæculare contra Hieronymum, causa iterum commissa fuit eidem Auditori adiuncto D. Puteo, vt constito de confidentia declaret beneficia vacasse per obitum, & non per resignationem. Et ita declarauerant. Et per appellationem causa deuenerat ad Rotam, & me proponente, dixerunt Domini, † satis constare de confiden ia. Erant enim duo testes contestes, qui deponebant se audiuisse à D. Hieronymo, & vnus alius sing. qui etiã de publica voce, & fama deponebat, & alius etiam, ad ro quod fuit visum Doctor. satis constare, eo

4 maximè, quia Petrus viuens adhuc fecerat fieri monitorium Hieronymo, vt restitueret beneficia, qui aufugerat à Curia. Vnde cum non auderet comparere, arguebatur confidentia. Et quia in resignatione præsupponebatur dictum fuisse, quod si conualesceret ex infirmitate, diceb atur non probari conualescentiam.

5 Tamen Dd. habuerũt hoc pro satis probato, quia licet Medici deponerent, non in totum conualuisse, tamen aperte probatur per Medicum, quòd exibat à domo, & laborabat, & petebat beneficia sibi restitui; Vnde hoc visum fuit sufficere. Licèt in totum non conualuisset: Attestabantur enim Medici ex alia infirmitate obijsse. Quia tamen dicebatur, quòd idem Petrus, licet conualuisset, non erat admodum f næ mentis, & instigatione aliorum prædicta fecisse, & deinde pridie, quam moreretur, dixisse, quòd moriebatur cõtentus, quia de suis beneficijs disposuisset, & D. Hieronymũ, quem sui testamenti executorem reliquerat in prima infirmitate, non reuocauerat, visum fuit causam aliquid dubitationis habere, propterea veniebat considerauda denuo, & iterum examinanda proposita fuit.

FABII.

De Iudicijs Gebennen. Parochialis.

SVMMARIA.

1 *Inhibitio parti agenti vtrum extra Curiam contra reum dari possit, tag. per vim commissionis.*

2 *Pars aduersa contra quam inhibitio ad partes, vel extra Curiam petitur, si præsens sit in Curia, ibi conuenienda est, & inhibitio illa extra Curiam decerni petita denegatur.*

DECISIO CCLXIV.

1 IN causa Gebennen. parochialis consului Dominos, † an Protonotario Incolæ esset danda inhibitio extra Curiam vigore commissionis Guid. Bo. eius aduersarij, qui contra illum causam commiserat super inactationibus? Et licet ordinarie solent concedi, nec vnquam denegari, tam vigore vnius, quam alterius commissionis, tamen propter supplicationem, ne cum ista inhibitione aliquid machinaretur, in partib. postquam Guid. post tres conformes contra actorem sua multis laborib. & expensis in Rota lite pendente resignauerat in eius fauorem, & possessionem adeptus fuerat cum decreto parlamẽti Regij confirmante sententiam Rotalem, denegarunt istam inhibitionem Do

2 mini, & dixerũt, quòd postquam Guido erat præsens, in Curia illum conueniret, & illi tunc inhiberetur. Et ita alijs hoc anno me proponente fuit resolutum.

FABII.

Regul. de Muta. Collat. Briton. Canonic. & Præben.

SVMMARIA.

1 *Mutatio si fiat simul, & semel in eadem supplicatione cum extensione, vtrum locus sit regula de fraudibus obuiandis.*

2 *Casus mixtus vtrum sub duplicibus contineatur in regulis, quæ exorbitantes sunt, & odiosæ.*

3 *Gratiæ duæ si in vno & eodem supplici libello comprehendantur, mutationis vna, extensionis alia, non obstante tamen dicitur mixta vtraque gratia, sed simplex. Et eadem est ratio in pluribus gratijs eadem supplicatione obtentis.*

4 *Scriptoris Apostolici manus in Bullis Apostolicis nõ raro fidem facit de tempore expeditionis earundem.*

DECISIO CCLXV.

1 IN causa Britonien. Canonic. & præben. dubitaui, an quando fit † mutatio simul & semel in eadem supplicatione cum extensione, sit locus regulæ, de qua in actis? Alijs fuit in hac causa prima pars dubij proposita, & resolutum, videlicet non esse satisfactum regulæ: sed nunc dicebatur prædictam resolutionem nõ habere locum, quando simul, & semel in eadem supplicatione fieret mutatio, & extensio, quia sub duplicibus

2 cõprehendebatur † casus mixtus, in reg. quæ sunt exorbitantes, & odiosæ, & aliter tentum fuit in rib. vulg. secundum fundamentum vltimo dictum. Ex aduerso dixerunt Dd. nihil valere, quia non eramus in mixtis,

3 vt dicunt Doct. sed simplicibus, quia in † vna & eadẽ supplicatione essent duæ gratiæ, vna mutationis, alia extensionis, tamen vtraque gratia erat simplex, etiam si in ead. supplicatione decem gratiæ continerentur, vt quandoque contingit, non propter hoc dicebatur supplicatio continere aliquid mixtum, & propterea satis esse, quòd militaret vtroque casu ratio regulæ, quæ erat obuiare fraudibus quia de facili potuerant fieri. Et licet non constaret literas extensionis esse expeditas post vacationem beneficij, quia tamen erat impossibile probare per non expeditionem. Quia Ioannes, qui

4 non expediuerat, erat scriptor † Apostolicus, & in Bullis suis non erat apposita manus referendarij, ex quo solet aliquando probari tempus expeditionis, voluerunt Domini, quòd expediri faciendo literas, deberẽt hoc probare. Et licet esset Rotæ ostensus fasciculus supplicationum, in quo non aliter expediebantur collationes, mutationes, & extensiones, nisi prout in ista: tamen dixerunt Domini, quòd erat necessarium excludere fraudem, & demonstrare quòd cessarent, alijs nihil faustiebat regulæ. Quo ad secundam partem dubij nulla fuit facta difficultas, quia fuit visum ridiculum, ne causa Illarden. in qua noster Dec. Fab. habebat interesse, quod aliquid faciebat. In corpore supplicationis erat data gratia ad vacan. in mensibus ordinarijs, non mirum si postmodum in generali derogatione regularum erat dictum, quòd intelligebatur derogatum mensibus ordinariorum.

FABII.

Regul. & Renunc. Spoletani Beneficij.

SVMMARIVM.

1 *Clausula quouis modo, an extendatur ad beneficia vacantia in Curia per obitum, non facta mentione eiusdem speciei, contra regulam generalem reseruationum.*

DECISIO CCLXVI.

1 IN causa Spolet. Beneficij dubitaui, an † clausula quouis modo capiat beneficiũ vacans in Curia per obitũ, de quo nõ fuit facta mentio, stante regula quãcunq; generalẽ reseruationẽ importan. &c. Fuit resignatum beneficiũ, & quia resignatio petebatur mul-

tas difficultates, fuit dictum, quòd ex quo tempore resignationis vacabat per obitum, quòd clausula quouis modo capiebat beneficium, quòd ex quo vacabat per obitum in Curia, de quo non fuerat facta mentio, non capiebat, vt dicunt Gemi. & Franc. in c. 2. de præben. in 6. in penul. & vltima col. 202. 557. in antiq. Sed ad hoc replicabatur, quòd per clausulas in supplicatione videlicet, *verusque, & vltimus, &c.* vsque pro expressis, erat perinde, ac si obitus in Curia fuisset expressus, & in literis potuisset exprimi. Et fuit allegat. per vnum ex Dominis Aeneas de Falco. in tract. 14. quæst. principali. Et licet in contrarium allegaretur consil. Gemi. 12. in fin. dixerunt D. Gemi. non loqui in casu simili, quando iam latæ clausulæ in gratia erant in alio casu penitus diuerso.

FABII.

De Testibus, in quadam de Gaddis.

SVMMARIA.

1 *Consanguinei etiam in arctissima grada cõsanguinitatis probant aliquãdo pro consanguineis, cum sunt personæ Illustres, quia habetur ratio qualitatis personarũ.*

2 *Testis si deponat se statim quidpiã fecisse, & partaduersa probet post triduum factum, nõ obstat testis arguitur de falso, cum modicum distans nihil distare videatur.*

DECISIO CCLXVII.

IN causa de Gaddijs leg. duo testes examinatos pro parte procuratoris, videlicet Illustris D. Iacoba, & Ermelaus de Bentiuolis, qui deponebant, *Claudiam statim ab obitu Aloysij dixisse se tenere, & possidere Castrum nomine Riani, pro dote sua?* Et † licet essent consanguinei in satis stricto gradu, quia D. Iacoba erat soror matris D. Claudiæ. Item licet † Domina Iacoba diceret, quòd statim post mortem Aloysij fuerat ad se consulendum cum D. Claudia, & hęres dixerit ꝙ iuerit post duos vel tres dies, tamen habuerunt illos pro contestib. & dixerunt fidē esse adhibendam, nõ obstante consanguinitate, propter qualitatem personarum.

1

2

FABII.

De Constituto, in eadem Romana de Gaddis.

SVMMARIA.

1 *Dotis nomine castrum si dicatur esse possessum vigore cõstituti, de quo per instrumentum dotale apparet, & fiant postmodum actus nomine tutorio, verum proprio nomine capta possessio dici possit.*

2 *Possidens non proprio nomine, sed alieno vtpote prædecessi, mutare sibi causam possessionis non potest.*

3 *Possidere, si quis se dicat non ex hoc solo probatur possessio, stante eo, quod actibus contrarium demonstret, vt si pro tutela actus gesti in fatto appareant, qui propriã infringunt possessionem.*

DECISIO CCLXVIII.

IN causa Romana de Gaddis dubitaui, *vtrum pra-*

1 *suppositò † quod probetur D. Claudiam tenere Castrũ Riani, & possidere dixit pro dote sua. Et nihilominus cõstat eam fecisse actus tutorio nomine, de quo in actis, & apparebat Episcopum possedisse vigore sui crediti partem, an hoc stante Claudia censeatur proprio nomine possedisse, ita vt Episcopus ad suam partem veniat restituendus?* Fundamentum D. Claudiæ erat, quòd ex quo Claudia dixerat se statim possidere pro dote sua, videbatur ratum habuisse constitutum, de quo in instrumento dotali, & propterea statim cœpent ciuiliter, & naturali-

2 ter possidere, & † Archiepiscopus hæres non possidere poterat nomine proprio, sed nomine alterius, vnde non potuerat sibi mutare causam possessionis, & possidere iure crediti; & propterea nõ veniebat restituendus, quia D. Claudia non illum spoliauerat, sed suam possessionem cœperat, & continuerat, & post mortem Aloysij potuerat propria auctoritate sine vitio spolij occupare Castrum vigore sui instrumenti, vt alias dictũ fuit. Tamen DD. fuerunt in contrario voto, quòd Archiepiscopus veniret restituendus, quia ex eo, quòd Claudia dixisset se possidere Castrum Riani, non inferebatur ad constitutum, & testes interrogati dixe-

3 runt, se de constituto nihil audiuisse. Vnde ex † hoc solo quod Claudia dixisset se possidere, non acquirebatur possessio proprio nomine, cum postmodum facto declarauerit contrarium, faciendo illos actus, quos fecerat tutorio nomine, vnde Archiepiscopus possidere potuit tutorio nomine, & postmodum, & tanquam venditor non licebat illum spoliare; propterea veniebat restituẽdus: Vnde ex omnibus istis fuit resolutum in fauorem Archiepiscopi.

FABII.

De Senten. & Re iudic. Queten. Archidiaconatus.

SVMMARIA.

1 *Sententia in cuius pronũciatione non constat de rogitu Notary est ipso iure nulla.*

2 *Registrum si monstret latam esse sententiam post multas comparitiones, & habita ea fuerit à partibus pro bona, & de ea satis constet quo ad negotium principale, firma, & rata habenda est.*

3 *Auditor datus licet non sit sacerdos, si tamen est in ætate habili ad sacerdotium, ita vt statim potuerit ordinari, sufficit.*

DECISIO CCLXIX.

IN causa Queten. Archidiaconatus de Villa noua dubitaui, *an sententia Veraldi esset nulla*, quia ipse de manu partis pronunciando acceperat schedulam, nec dederat Notario, sed penes se retinuerat, & post multum tempus dederat Notario schedulam, vt annotare, terminum, qui ita propriè annotauit, vt dictum est.

1 Et dixerunt Domini † sententiam esse nullam, quia Notarius de ea non erat rogatus, & si aliud fecisset, & sterisset pro nullitate tanquam legitimè non constitisset de sententia. c. quoniam. de probat. Quia † tamen

2 ex multis alijs in registro constabat sententiam esse latam post multas comparitiones factas, & quòd partes affirmantes sententiam latam habuerint eam pro bona, & quòd de ea satis constaret quo ad negotiũ principale, dixerunt, quòd licet ille, qui datus erat † auditor, non esset sacerdos, tamen si erat in ætate, in qua potuerit statim ordinari, ꝙ sufficiebat, ad nor. per Ioannem And. in c. fi. de cler. ægrotant. Quantum ad aliud dubium, quod habet de reg. de annali habuerunt pro

3 dubio considerabili, & mandarunt ad Calendas.

FABII.

De Testibus in quadam Romana.

SVMMARIA.

1 *Pensionẽ recipiens sine prauia aliqua protestatione, scientiam litis præsupponit, & ius in ea quæsitum remisisse.*

2 *Probatio scientiæ, quæ actus est necessarius testes singulares alias non admissi solitos admittit, ita vt fidem* 1 *in ea facere possint.*

DECISIO CCLXX.

IN causa Romana secundum euidentem leg. testes quos dictum est probare scientiam Francisci noui

1 rectoris, vnde † post scientiam litis receperat pensionem domus sine aliqua protestatione, videtur ius sibi quæsitum, in illa lite remisisse, quo stante cum sententia esset in euidenti, & sibi ipsi præiudicasset Rector, remanebat bona sententia lata. Et ita illam confirmauit; solum pars Rectoris dicebat, partes non probare, ex quo erant singulares testes; Domini dixerũt, quòd

2 hoc non constabat, quia ad † probandum scientiam, quia est actus necessarius, sufficiunt testes singulares, & allegarunt Curt. iun. cons. 64.

FABII.

De Pensione in quadam Illardensi, 1. Octobr. 1550.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Tensione annullata vtrum teneatur pars quæ recipit solutionem ad earumdem restitutionem.*

2 *Pensionarius titularis, & qui solo nomine est pensionarius, nullos fructus percipiendo, annullata pensione de æquitate in nihilum planè tenetur.*

DECISIO CCLXXI.

DVbitaui 24. eiusdē in vna Illardensis pensionis, inter Hieronymū Rimoni, & Thomam Fortum, du
1 bitaui, † an Thomas teneretur restituere pensiones solutas a Hieronymo annullata pēsione, pro quibus Tho mas fecerat quittantias, licet in veritate illas non perce-
2 perat, & Thomas tantum seruiebat de † nomine; dixe runt tamen, quòd non erat æquum, quod Thomas, qui seruiebat de nomine, teneretur illas soluere, sed quo ad actiones, si quas habebat contra D. Iulianum, cederet illas domino Hieronymo, & quia prætendebatur Tho mam habere in capite sito quandam aliam pensionem Iuliani, quòd illas pensiones reciperet, & non solueret D. Iuliano, donec fuisset satisfactum Hieron. & Tho. promittebat facere.

FABII.

De Præbenda & regula octo mensium Pampilonensis Prioratus.

SVMMARIA.

1 *Regula reseruatoria octo mensium, vtrum locum habeat tempore expectatiuarum, vbi nulli adfuerint exspectantes.*

2 *Regula octo mensium in expectatiuis hunc in finem facta dignoscitur, vt per eam donec generalis expeditio expectatiuarum fieri possit a Sanctissimo, pauperibus & benemeritis prouideatur.*

3 *Expectatiuis concessis ex stylo Cancellariæ, numquam fit mentio de regula reseruatoria octo mensium in Bullis Apostol.*

4 *Prouisio Ordinarij cum prior est tēpore vigore expectatiuarum, & regulæ reseruatoriæ octo mensium, prænalet etiam prouisioni Papali tamquam posteriori.*

DECISIO CCLXXII.

DIe 21. eiusdem in caussa Pampilonen. Prioratus de
1 Viglel, dubitaui, † *an regula reseruatoria octo mensium habeat locum tempore expectatiuarum, vbi expectā tes non sunt?* Et dubium faciebat, quia illa cessat propter expectatiuas concessas fauore expectantium, vt in illis mēsibus possint reseruare, postquam alij quatuor ordinarijs reseruantur. Vnde vbi non sunt expectantes, reseruatio debet durare. In contrarium fuerunt omnes,
2 quia † regula illa facta est interim, donec generalis expeditio expectatiuarum fieri possit, & Papa valeat prouidere pauperibus, & alijs benemeritis, vt cantant verba regulæ, vnde concessis expectatiuis cessat, quia tempus finitur, quo reseruatio facta fuerat. Propterea videmus semper quod finitis expectatiuis renouatur ista regula, quod demonstrat illam cessasse. † Vnde videmus etiam ex stylo Cancellariæ, quod quando expectatiuæ sunt concessæ, numquam in Bullis fit mentio de tali reseruatione, per Paris. cons. 144. vol. .. Staphil. in tract. de lit. grat. & iust. fol. 5. ver. ex prædictis infert, & Sarnen. in tract. expectatiuarum in princ. num. 2. Et
4 ideo conclusum fuit, † prouisionem ordinarij esse bonam & prænalere prouisioni Papæ, quia anterior.

FABII.

De emptione, in quadam Romana spolij.

SVMMARIA.

1 *Emptio domus facta ex pecunia clerici defuncti per quendam tamquam procuratorem, vtrum censeatur in fauorem Cameræ facta, an verò heredum clerici prædicti.*

2 *Bulla Leonis Decimi bona stabilia clericorum, vel Curialium concedit hæredibus eorum, in fisci Apostolici præiudicium.*

3 *Papa si donet pecunias defuncti curialis cuipiam, an dicatur hoc facto quid fieri in fraudem Apostolici fisci.*

4 *Alienatio facta bonorum ab antiquo, qui crimen statuit perpetrare, ne confiscentur, in fraudem fisci facere dicitur, & contractus est omnino nullus, sicq. ad filcum reuertuntur, cuius in præiudicium alienata fuerant.*

5 *Fiscus in bonis curialis nullo crimine notati spem probabilem non habet, ideo alienatio bonorum ab eo facta aut donatio rata est habenda.*

DECISIO CCLXXIII.

EAdem die Romana Spolij inter Rochum Blancala
1 na, & Nicolaum Facosinum, dubitaui, † *vtrum emptio domus facta per Rochum censeatur in fauorem Camerę facta?* Rochus, tamquam procurator Ioannis Franciſci de Ferarijs pecunias quasdam numero 500. ducat. numeratorum conuerterat in emptionē domus paulò ante mortē Ioannis Franciſci, ex quo sequebatur quòd si dictæ pecuniæ non fuissent conuersæ in emptionem domus, quia spolia Ioannis Franciſci clerici acquisita ex beneficijs, fuissent debita Cameræ. Stāte autem emptio-
2 ne domus propter Bullam † Leonis, quæ vult, quòd stabilia Curialium transeant ad hæredes, & fisco non acquirantur, nec domus fuisset acquisita Rocho hæredi Franciſci, qui statim obierat facta emptione, dubitabatur, *an ista emptio tamquam facta ad instantiam Camerę valeret, & perinde esset ac si non esset empta, & pecunia*
3 *deberentur* † *Nicolao, cui Papa has pecunias donauerat?* Et dubium faciebant not. per Bart. in l. post contractū, ff. de donat. & text. in cap. 2. de renunciat. Tamen dixerunt, quòd licet illud posset dici factum in fraudem fisci, tamen ista fraus non erat considerabilis ad an nullandum contractum. Nec obstant not. in l. post con-
4 tractū, quia illa † habent locum in odium delinquentis, quia alienauerat bona, ne facto delicto confiscarentur: hic autem cessat ratio, quia nullum commissum est delictum. Nec etiam obstat text. in d. c. 2. qui loquitur in illis terminis, & ibi expectans primam præbendam vacantem habebat ius in spe, saltem quod erat considerabile. Vnde liquet dimittendi præbendam tenuem hoc fa-
5 cere in fraudem illius, hic † autem fiscus nullam spem probabilem in pecunijs habebat, ex quibus empta domus fuerat, cum ille semper vsque ad mortem fuerint in dispositione patroni, vt posset illas donare, aut proijcere in mare, & in emptionem stabilium conuertere. Et ita omnes firmarunt, sed pro ista decisio. allegata, allegabatur Salic. in l. pen. colum. 4. vers. non obstat, quod cau. C. de bon. præscript.

FABII.

De remunc. & rest. spol. Imol. Canon. & præbend.

SVMMARIA.

1 *Resignatione stante, vtrum resignatarius possit iure proprio prosequi iudicio spolij emptum per resignationem, & reportare sententiam super spolio in fauorem contra intrusum lite pendente.*

2 *Supplicatio si continet indultum gratiosæ concessionis, non per id dicitur concessa subrogatio ad actionem admissæ possessionis.*

DECISIO CCLXXIV.

IN caussa Imolensis Canonicatus, & præbendæ dubi-
1 taui, † *vtrum stante resignatione in actis, potuerit resignatarius iure proprio prosequi iudicio spolij emptum per resignationem, & reportare sententiam super spolio in fauorem contra intrusum lite pendente?* Et dixerunt Domini, quòd non, nec in supplicatione, nec in litteris fit mentio de lite super spolio, nec est aliqua subrogatio quoad litem. Vnde actio spolij, & iudicium illud, non potuit transire in resignatarium. Et licet in supplicatione, & in clausulis fuit facta mentio de lite super beneficio, in euentum quòd beneficium esset litigio-
2 sum. Et † licet diceretur cum gratiosa subrogatione, vt per hoc non esset subroganum ad actionem, quam habebat

bebat ad possessionem admissam, Sed mens concedentis fuerat subrogare quo ad possessionem si quam habebat, & dixerunt, quòd si iste resignatarius prætenderet esse subrogatum etiã quo ad spolium, quod faceret expedire litteras, quæ nondum erant expeditæ, & illis expeditis, quod tunc aliter iudicaretur.

FABII.

De fide Instrumentorum Cæsaraugustana pecuniaria.

SVMMARIA.

1 *Annexa & partitę si fuerint inseparabilia, non possunt pro parte acceptari, & pro parte repudiari.*
2 *Partitæ debiti, & crediti plures si fuerint, debent in totũ acceptari ad fidem faciendam, aliter non releuant.*
3 *Computationes redactæ in eandem partem scripturę seu instrumenti, non possunt in parte acceptari, & in parte repudiari.*
4 *Liber rationum non probat in parte contra scribentes, & in parte illorum derogare potest probationi, sed aut omnino probat, aut improbat in totum.*

DECISIO CCLXXVI.

IN causa Cæsaraugustana pecuniaria dubitatui, an Doctor Pasqualius teneatur acceptare partitas, & computa in totum, vt fidem ei facerent: & aduocati vtriusque partis conueniebant in hoc, quòd † partitæ erant annexæ, & inseparabiles, quòd non poterant pro parte acceptari. per Bart. in l. quædam, §. nummularios, ff. de eden. Bal. consil. 156. lib. 3. & consil. 357. lib. 1. Alexan. 133. colum. 5. lib. 1. Doctores omnes in l. admonendi, de iure iuran. in 6. limit. cum multis alijs. Vnde in facto isto erat videndum an istæ partitæ productæ essent, & concessæ vt intrarent prædictæ doctrinæ, † & quia erant plures partitæ, tam crediti, quàm debiti, quæ oriebantur ex eodem facto, dixerunt illas connexas esse, & deberi in totum acceptari, aliàs fidem non facerent, argumento tex. in l. 1. C. si vnus ex plurib. Bal. in l. ampliores, in princip. colum. 1. versic. sed quæro, de appel. Ripa in l. admonendi, colum. 24. num. 124. versicu. fallit 3. & Abb. in capit. 130. & 2. de postul. prælat. colum. fin. dum respondet ad cap. cum olim, de censibus, & Ias. in l. admonendi, colum. 61. versic. quid tenendum, & alia ratione, licet dicerem, † quòd ista computa non poterant in parte acceptari, & in parte non, ex quo sunt in eadẽ scriptura computorum, ψ aliàs ponderatur ad propositum decis. 513. & 410. colum. 2. Et in effectum ista computa sunt vnum totum, vt dicit Mohed. notab. 79. Et idem dicebat Cuma. consil. 137. colum. 2. versicu. sed hic non erat, † quod liber rationum non probat contra scribẽtes, nisi computatis his quæ versa vice continentur pro eo. Et propterea dicebat Ias. in l. admonendi, in repet. colum. 55. circa medium, quòd sicut recipiens computa non videtur acceptare prout aliàs, iuxta l. filiusfamilias, ff. ad Maced. quæ in hoc limitatur, quæ censetur recipere ad deliberãdum, ita nec deberet inducere cõfessionem quo ad mentem, nisi omnibus acceptatis.

1 2 3 4

FABII.

De fide Instru. Romana de Pichis.

SVMMARIA.

1 *Recognitio instrumenti, vel registri, an fieri debeat per testes deponentes de visu, quòd scilicet fuerint præsentes, & viderint illud scriptum extendi.*
Limita & distingue locum habere id in apocha, non in aliis instrumentis, in quibus visus non requiritur, sed notitia manus scribentis, vel comparitio scripturæ quæ sufficienter probat, nu. seq.

DECISIO CCLXXVII.

IN causa Rom. de Pichis dubitatui, *vtrum registrum in quo prætenditur cõstare de sentẽtia, & re iudicata, sufficienter sit recognitũ?* Hoc dubium fuit aliàs propositum 14. Aprilis, & resolutum, non bene recognitum: nunc erant duo alij testes examinati, quorum vnus deponebat bene cognoscere manum scribentis, & propterea Domini remanserunt in eadem opinione, quia † licet requirat, quòd recognoscens viderit illud scribi, vt Alexan. consil. 123. versic. tunc, & necesse, col. 2. lib. 1. Fel. in c. 2. col. 4. versic. sed limita. de fide instrumen. Afflict. consil. 181. nu. 8. Pariscons. 19. nu. 43. lib. 3. tamen † illud procedit in apocha, sed non in alijs, licet testes non viderint scribi, tamen si bene habent notam manum scribẽtis, vel per comparitionem cognoscunt, sufficit Bart. Ange. Than. Paul. Castr. & alij, in l. nuda ratio, ff. de don. Raph. & Soc. in l. si ita scripsero, ff. de cond. & demon. & est communis opinio per Ruin. consil. 7. col. 2. vol. 4. sed in prædictis, maximè in recognitione libri, in quo esset suspicio falsitatis, quia in apocha, vt in terminis declarat Salic. in l. comparationes, col. fin. versic. vnum non omitto, C. de fide instr. Soc. in forma terminorum, consil. 41. col. 1. versic. sed ad hoc respondetur, lib. 3.

1 2 3

FABII.

De fide instrumentorum, in eadem causa Romana pecuniaria 7. Iunij 1551

SVMMARIA.

1 *Depositum factum pecuniæ, de quo fit acceptatio per notarium non facta apocha, aut ea non comparente, vtrum sufficienter probetur.*
2 *Notarius asserens se consignasse pecunias, de quibus controuertitur depositas coram socijs, assertio hęc pro publico instrumento habetur, & plenè probat.*
3 *Asserens statim depositum factum, idque apud acta, liberatur, ita vt parti aduersæ omnis contra eam actio adimatur.*

DECISIO CCLXXVIII.

IN causa Romana pecuniaria di Pichis erat † factũ depositũ, & notarius attestabatur, & pars citaueratad videndum sibi consignari, & notarius attestabatur fuisse depositum consignatum, & composuisse quittantiam, de qua tamen non apparebat, sed in registro erat relictum spatium in albis, & repetebantur pecuniæ ittę ab Hieronymo de Pichis hærede ipsius Hieronymi, qui dicebatur recepisse pecunias. & negabat se teneri, quia non satis constabat curatorem suum recepisse, ex quo non reperiebatur quittantia, nec credendum erat notario, postquam pecunias receperat. Dixerunt Domini, quod si † notarius dicebat se consignasse pecunias depositas præsentibus socijs, quod istud erat instrumentum publicum, coram testibus factum, cui dicebant plenam fidem adhibendam. Dicebatur etiam, quòd † ille, qui deponit, statum depositofacto apud acta, liberatus est; Vnde aduersarius nullam contra eum habebat actionem: nam notarius hoc in multis confessionibus confessus erat: Et dixerunt Domini satis constare pecunias fuisse consignatas Hieronymo, & hæredem suum Hieronymũ Iuniorẽ, qui tunc erat in causa, teneri ad illas.

1 2 3

FABII.

De Testamentis Maioricensis patrimonij.

SVMMARIA.

1 *Instrumentum diuisionis celebratum, legitimum hæredẽ, & verum, vbi de hærede dubium subortum fuerit facile demonstrat.*
2 *Mors duorum violenta per seditionem eueniens præsumit seniorem primò, post iuniorem ad similitudinem in mari pereuntium obiisse.*
3 *Inofficiosum dicitur testamentum a matre vno filio insolidũ instituto alijs in vita existentib. tacitè prætertis.*
4 *Limita pro validitate testamenti talis cum rumpi possit per querelam, nu. seq.*
5 *Testator si decreuerit hereditatem suam deferri ad agnatos sui agnominis, & sua arma deferentes, haud dubie censetur velle esse exclusos cognatos, vt hoc casu.*

DECISIO CCLXXIX.

IN causa Maioncensis Patrimonij dubitaui, *vtrum Matthæus sit hæres in solidum pro parte Iannis de Tar-*

mentos

mento? Et dicebatur, quod non; quia Ioannes duos hæredes instituerat Gulielmum & Berengarium; Gulielmus autus Matthæi reliquerat duas filias, Isabellam matrem Matthæi, & Ioannettam; quia mortua Isabella pro 34. & Bernardina mater pro 4. ei successerant, vt ex in-
1 strumento† diuisionis constabat. In 4. parte non erat hæres Matthæus, qui licet diceret, quod successerat auiæ suæ Bernardinæ; tamen dicebatur, hoc non constare, cum Matthæus alios filios, & duas sorores habuisset. Tamen
2 ex publicatione testamenti Isabellæ constabat, † quòd eodem tempore Bernardina & Isabella mortuæ fuerūt, morte violenta in quadam seditione Maioricæ facta. Vnde præsumebatur prius obijsse Bernardinam seniorem quàm Isabellam iuniorem; sicut dicitur de his, qui in mari pereunt; vnde tota hæred. fuerat acquisita Isabellæ, quæ vniuersalem hæredem suum reliquerat Mat-
3 thæum. Et † licet diceretur testamentum Isabellæ fuisse inofficiosum, quia solum Matthæum hæredem instituerat cum alios filios haberet; tamen respondebatur † quòd
4 testamentum valeret, posito quod posset per querelam rumpi, quod numquam erat factum; vltra id, quòd omnes filij & filiæ Isabellæ erant mortui, constabat in testamento patris Matthæi, qui post vxorem decesserat, ex quo de alijs filijs non fecerat mentionem, quod verisimiliter non feciset si vixissent: adeo quod constabat etiam peruenisse partem Berengarij, qui in suo testamento instituerat primogenitum Isabellæ, qui erat Matthæus. Sed dicebatur, quod non poterat esse hæres, quia inim-
5 xerat testator, quòd † hæredes sui vocarentur cognomine suo, & arma eius deferrent, quòd non faciebat Matthæus, qui vocabatur Cafonelle, & de Rangone, quod non erat cognomē testatoris. Dicebatur etiam ex aduerso sufficere, quòd satis erat suscepisse nomen testatoris, nec cogebatur suum relinquere, & vnus ex Dominis allegauit Gulielmum, in capit. Raimut. num. 44. de testam. De hoc casu in specie dicebatur etiam, quòd non portaret arma testatoris, sed Matthæus ostendit sigillū suum, in quo de contrario constabat, & maxime, quia aduersarij, qui hoc opponebant, debebant hoc probare. Vnde fuit conclusum satis constare Matthæum esse hæredem Ioannis in totum.

FABII.

De senten. & re iudica. & restit. spol. Imolensis Canonicat. & præbendæ.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata in possessorio quæ transiuit in rem iudicatam, an ex subrogatione post sententiam producta possit sustineri.*

2 *Cessionarius non habens ius in spolio, si de eo agatur, & non producens actionem cessionis, efficit sententiam reddi nullam.*

3 *Spoliatum se prætendens a nouo possessore, de nouo spolio agere debet, non veterem actionem, quæ in ipsum translata non fuit, innouare.*

4 *Ius subrogationis prætendens, debet contra possessorem nouiter promissum illud opponere, vt videatur ex collatione quodnam melius, & præstantius sit ad causæ executionem.*

DECISIO CCLXXX.

1 IN causa Imolensis Canonicatus, & præbendæ dubitaui, *an ex subrogatione post † sententiam productam posset sustineri sententia lata in possessorio, quæ transiuit in iudicatum?* Fuerant latæ duæ sententiæ super spolio, post quas, qui habuerat sententiam in fauorem, cesserat omne ius suum in fauorem tertij, etiam quoad possessionem; & cessionarius venerat ad causam, & reportauerat sniam tertiam super spolio, & intimatis executorialibus ob nō partitionem fuerat possessor declaratus aggranatus, & reaggrauatus, & cum instaretur pro brachio sęculari, & comparuit procurator poss. & dixit de nullita-
2 te huius sententiæ, quia † iste cessionarius nullum habebat ius in spolio, ex quo actio cessa non reperiebatur. Et ita fuit resolutū duodecima Nouembris. Nunc autem, quia ille, contra quem fuerant latæ duæ sententiæ, erat mortuus ante tertiam sententiam, & iste cessionarius obtinuerat subrogationem in omne ius defuncti, etiam quo ad possessionem & prosecutionē litis, & fuerat processum per contradictas contra eū, qui sua interesse prætendebat, putaui sententiam, quæ prius iudicata fuerat, nulla, posse sustineri, sed ex ista subrogatione nihil posse
3 iuuari, & qui se prætendit spoliatum ab ipso † nouo possessore, agat de nouo spolio, & non vtatur illa prima actione, quia in illum translata non fuit. Et Rota fuit in opinione, ex hac subrogatione non posse iuuari ad iustificandum sententiam tertiam pro se latam, quia sicut in possessorem verum non erat trālata actio spolij, eodem modo per illam subrogationem, quia ista actio nō erat penes illum, qui habebat ius subrogationis. Et licet pe-
4 nes istum essent iura vtriusque partis, † tamen debebat de nouo opponere de iure suo contra possessorem, qui forte ostendit se melius ius habere, quàm iste, qui ius per cessionem habebat, & per subrogationem ius se habere credebat: Potuit enim fieri, vt per subrogationem nullum ius acquisierit, cum prius esset penes illum possessorem vltimum.

FABII.

De fide instrumentorum Cæsaraugustana pecuniaria.

SVMMARIVM.

1 *Lucra censualia si non constet, an temporalia sint, vel perpetua, vel ad quantum tempus, acceptatio eorum non debeat fieri præcisè.*

DECISIO CCLXXXI.

IN causa Cæsaraugustana pecuniaria, *vtrum Doctor teneatur accipere partitam, in qua dicitur, quod tenetur licere sensualiter, tamquam omnino connexa cum aliis quas acceptat?* Et licet multa hinc inde dicerentur, tamen Domini his non obstantibus allegatis, ita resoluerunt. Nam erant octo partitæ, in quibus Ioannes creauerat Doctorem creditorem in 14. libris acceptatus, & vna subsequens alia pagina, in qua illæ octo partitæ erant in vnum redactæ, inter quas erat vna, quæ creauerat creditorem in septem eorumdem cēsualium, tamen DD. dixerunt respectu causæ in prima contentæ illi esse
1 connexum. Et † propterea tenet Doctorem acceptare non præcisè, vt teneretur ad lucra censualia, quæ omnino non constabant, an essent temporalia, vel perpetua, vel ad quantum tempus se teneri ad soluendum pro censibus in forma debita, & reliquente in demonstratione Ioan. ab ista censuum solutione, cuius quantitas deberet solui per aliquem, quoniam fuit postmodum reuocatū, vt infra.

FABII.

De Præsumptionibus, Toleranæ pensionis.

SVMMARIA.

1 *Scientia factæ resignationis, præsupponitur ex vtraque parte per exhibitionem supplicum libellorum, qui dati non præsupponūtur nisi de effectu eorumdē cōstare dicatur.*

2 *Concordia facta inter partes, de extinctione pensionis ab vna, & resignationis in fauorem certarum personarum, sine scientia Pontificis, an sit simoniaca.*

3 *Concordia inita inter partes ratione resignationis & pensionis extinguendæ, si non expresse innuat consensum Papæ, saltem tacitè illum interuenisse præsupponitur vertente negotio inter Illustrissimas personas.*

DECISIO CCLXXXII.

1 IN causa Toletana pensio. 500. ducat. dubitaui, † *an ex deductis constet de scientia vtriusq; Reuerendissimi quo ad confirmationem concordiæ, vt ex correctione supplicationis, prorogatione termini ad resignandum beneficia de consensu Reuerend. S. Crucis?* Nam de scientia Cardinalis de Mendoza non dubitabatur, quoniā ipse fatebatur,

tur, & produxerat supplicationem confirmationis secun dum concordiam, & dixerũt DD. quòd ex porrectione supplicationis præsumebatur & scientia Reuerendissimi Sanctæ Crucis, cum esset præsens in Curia, & confirmatio, & supplicatio constiterat eius fauore facta, & quod præsumebatur scientia. Quia nemo est qui faciat porrigere supplicationem, quod non quærat an signata fuerit & aliquid additum, vel diminutũ. In prorogationibus autem Domini nullum fecerunt fundamentum, quia tam in prima, 2. quàm 3. concordia, cauebatur, quòd Cardinalis de Mendoza teneretur infra sex menses resignare certa beneficia, sub certis conditionibus & modis, & in prorogationibus erat dictum, quod prorogatio inciperet a die, quo prima concordia erat finita, propterea ex illis modo poterat intelligi confirmatio se-
1 cundæ concordiæ. † Quia tamen Cardinalis de Mendo za resignauerat beneficia contenta in secunda concordia, & Cardinalis Sanctæ Crucis consenserat, & loco beneficiorum resignatorum in fauorem certarum personarum consenserat extinctioni pensionis alias sibi reseruatæ iuxta formam cõcordiæ, in qua cauebatur, quòd extingueretur tantum pensionum, quantum esset valor beneficiorum resignatorum, non prout erat cautum in prima, quod teneatur resignare beneficia valoris 3000. & tamdem pensiones tantumdem attingentes extingue rent. Et dixerunt Domini argui sententiam cõfirmatio nis secundam alias effectuatam, illa secunda concordia fuisset simoniaca, & inualida, quòd non esset dicendum inter tales viros. Tamen dixerunt Domini verumque esse falsum, quia omnia præscripta erant illicita in beneficialibus citra cõsensum & scientiam Papæ, iuribus vulg.
3 Et † licet expresè in secunda concordia non esset reservatus consensus Papæ, prout in prima explicitè, tamen implicite erat reseruatus ex verbis vltimi capituli secundæ concordiæ, in quo hæc verba erant posita. In reliquis autem voluerunt primam concordiam, & omnia in ea contenta firma, & valida, & in suo robore permanere. Ex quibus etiam beneplacitum intelligitur reseruatum prout in prima.

FABII.

De Decretis, In quadam Arborensi.

SVMMARIA.

1 *Clausula retrotractiua, & annullatiua ex nunc, prout ex tunc, quid operetur in decretis irritatiuis ratione prouisionis beneficiorum.*

2 *Papa aliquando annullat gratias etiam per se factas, & in posterum faciendas per decretum.*

Limita & intellige vt latius, num. seq.

DECISIO CCLXXXIII.

IN causa Arborensi etiam dubitaui, *an stante decreto irritante cum clausulis retrotractiuis, & mensis appositione, & expressione collationis, de qua in actis, prouisio Signorini, qui non habet suspensionem mandatorum sit canonizanda: Et fiebat vis in decreto irritante habente clausulas † retrotractiuas, annullatiuas, ex nunc, prout*
1 *ex tunc, &c.* Quod beneficia, de quibus in hoc dubio tractabatur, non essent nulla, ea ratione, quia tempore gratiæ concessæ familiaribus, in qua erat decretum, de
2 quo in dubio, non erant nominatæ dieces. & † tamen Papa annullat omnes gratias etiam per se tã factas, quàm faciendas. Ergo prouisio Signorini videtur nulla; tamen
3 Domini dixerunt decretum hoc minime obstare, † quia debet intelligi de beneficio vacaturo, & diœcesi nominata. Et propterea cum non appareat in beneficijs, de quibus agitur, nominatas fuisse diœces. in gratia Signorini, propterea decretum non obstabat, & nominatio expressionis diœces. & expectationes in specie, &c.

FABII.

De fide Instrumen. Maioricensis pecuniaria.

SVMMARIA.

1 *Abreuiatura reperta in protocollo notarij, qui dicitur esse rogatus sine testibus, & sine anno, facit vt dicatur non esse factum in forma probanti.*

2 *Notarius non posito die, testibus, & anno, in protocollo, cum ea memoria tenere non possit, ea licite apponit in extenso.*

3 *Tempus septuaginta annorum & quinque, reputatur a Rota in testibus antiquum, & in tali temporis decursu non mirum est manum non recognosci.*

4 *Tempus antiquum in instrumentis, non septuaginta quinque, sed centum & vltra annorum, reputatur.*

DECISIO CCLXXXIV.

IN causa Maioricens. pecuniaria dubitaui, *an quittantia, pro parte Magni Magistri, & Conuentus producta fuerit in forma probãti?* Et posito quod sic, *an releuet etiam magnum Magistrum, & conuentum pro summa in ea contenta. Prætendebat magnus Magister actor, quòd deberet consequi 13500. ducat.* Quam dicebant non
1 esse in forma probanti, quia † apparebat quædam abbreuiatura sine anno, & sine testibus repertis in protocollo notarij, qui dicebatur esse rogatus. Reperiebatur postmodum instrumen. quittantiæ in libro alio expressum, eiusdem notarij cum anno & testibus, & omnibus requisitis. Vnde dicebatur, non illi adhibendam fidem propter illam abbreuiaturam a qua extractum erat ostensum, esse ab eodem dotario factum, licet stylus sit, quòd in illis solent opponi nomina testium, quæ non erant in ista. Quo non obstante etiam dixerunt, quia po-
2 tuit † Notarius memoria tenere, & incõtinenti in extenso ponere. Dicebatur etiam hanc quittantiam, non esse in forma probanti, quia non recognoscebatur; Tamen
3 hoc non obstante concluserunt, quia iam tũ erat † Tempus 75. annorum, quòd in testibus Rota solet reputare antiquum. & propterea non erat mirum, si testes non recognoscerẽt manum. Fuit etiam dictum sufficere, quòd omnes dicerent legalem fuisse, & fidelem, & quod ius in instrumentis dicebatur fides, & sic quo ad primam partem dubij remansit resolutum quittantiam esse in forma probanti. Quoad secundam partem an releuaret, maior est difficultas, quia ex quo mandatum enunciatum in quittantia videtur præsumi interuenisse, ex quo etamus in tempore 65. annorum quidquid dixerit Bald. in l. 2. C. si ex falsi instrumen. contra quem multi tenent quos cumulat Aymo, in tracta. de antiqu. tempor. 2. par. nume. 33. verficu. contrariam opinionem refert Cassad. fuisse decisum tim. de procurat. decis. 3. Bar. decis. 28. num. 17. vt concludunt Dec. & alij quod refert Aymo, in loco prælleg. nu. 34. & Cassad. & Bart. vbi supra nu. 17. Tamen omnes Domini tenuerunt contrarium: quia opinio Bal. in tract. de præscript. 1. par. 5. part. q. 10. nu. 28. & Lanfranc. cons. 20. Nec obst. quod mandatum esset renunciatũ; quia tunc licet verũ esset, quando essemus in antiquo tempore, quod non erat in casu
4 nostro, † quia in instrumẽtis tempus antiquũ sunt 100. anni, & vltra. Et ita loquuntur prælleg. doctrinæ. Nec decisio Cassad. facit ad propositum. Tamen ratio videbatur vrgere, quòd sollemnitas extrinseca præsumatur spacio 30. vel 40. annorum. Vnde etiam quod non essemus in antiquissimis, videtur hoc procedere; tamen fuit dictum per vnũ ex Dominis, & alijs placuit, quod illud procedebat, quãdo ea renunciatio veniisset ad notitiam partis, cui præiudicabat, per Aym. in supradictis. Et ita resolutum Domini hanc quittãtiam non præiudicare. Dixerunt tamen hoc intelligi loquendo simpliciter de quittantia. Quòd si illi adijcerentur aliqua adminicula, cum multa adducebantur, tunc forte aliud dicerent.

FA.

FABII.

De conces. præben. Hiſpalenſis portionis.

SVMMARIA.

1 *Bullæ Apoſtolicæ licet diſcordent a ſupplici libello, non propterea remitti debent ad corrigendum, cum illa correctio nihil reluet.*

2 *Coadiutoria effectum ſuum non nanciſcitur, neque exerceri poteſt, antequam coadiutor ingrediatur poſſeſſionem.*

3 *Coadiutoria etiã de præſenti ſubſiſtit, ante ingreſſum coadiutoris in poſſeſſionem, cum ſpes ſuperſit eam in futurum adipiſci poſſe.*

DECISIO CCLXXXV.

1 IN cauſa Hiſpalen. portion. dubitatu, † *vtrum Bullæ diſcordent a ſupplicatione, & ita ſint remittendæ ad corrigendum.* Hoc dubium fuit bis propoſitum, & nũquam reſolutum, & prima Nouembris fuit propoſitio prima, de qua ſupra, vbi ponitur cauſa dubitationis, & in qua prætendebatur Bulla diſcordare a ſupplicatione, & tandem Rota reſoluit Bullas diſcordare a ſupplicatione, ſed non propter hoc erant remittendæ ad corrigendũ, quia correctio illa non reluiat, ex quo ſucceſs. futura omnino intrabat. Nam coadiutoria erat data nõ poſſidenti; hoc
2 intelligente Papa, quæ licet non poſſit † habere effectũ, nec exerceri antequam coadiutor ingrediatur poſſeſſionem, & illius effectus in euentum illum viderentur validus, tamen coadiutoria ſubſiſtebat etiã de † præſenti, propter ſpem, qua poſſeſſionẽ poſſet adipiſci, & ideò, cum caſus non euenerit, ſed mortuus fuerit ante adeptã poſſeſſionem, ſucceſſor potuit habere locum. Et dicebatur apparere fuiſſe de mente, quia in ſupplicatione in parte diffinitiua expreſerat, ſe velle dare portionem coadiutori, etiam ſi actu tunc vacaret, cum tamen tunc tempore coadiutor non eſset in poſſeſſione, nec indigeret coadiutore. Et fuit dictum aliàs ita fuiſſe reſolutum in Rota, de anno 44. coram Domin. Ioan. Paulo in cauſa Toletana Archidiaconatus de Madril, in qua fuerat datus coadiutor cum futura ſucceſſione, & coadiutor ſtatim mortuus fuerat, etiam antequam ad notitiam coadiutoris peruenisſet, & ſic antequam inceptiſset coadiutarius, & tamen Rota tenuit ſucceſſorem intrare, quia coadiutoria habuit ſubſiſtentiam, & potuit ſuperuiuere, & indigere coadiutore.

FABII.

De probat. & fide inſtrum. Maioricenſ. pecuniaria.

SVMMARIA.

1 *Quittantia facta per notarium legalem accedentibus teſtibus nobilibus, & fide dignis, ſtante etiam quòd procurator, qui fatebatur receptam aſe quantitatem, erat campſor, licet clara ſint adminicula, tamen non plene probant factam numerationem, cum non ſint adminicula extra rem, qualia ex Doctorum opinione requiruntur.*

2 *Coniecturæ depoſitum factum pecuniarum præſumentes, etiam ex Bullis Pontificis ſuborta, cum ſimplici copia nitantur, nec in publicam formam redactæ, aut in acta relatæ, parum aut nihil proſunt ad faciendam probationem.*

DECISIO CCLXXXVI.

1 IN cauſa Maioricen. pecuniaria, dubitatu, † *an quittantia, de qua in actis, probet quantitatem, de qua in ea fuiſſe ſolutam iunctis adminiculis.* Et dubium faciebat, quòd licet de per ſe probaret, vt ſupra reſolutum fuit, qua tamen iuncta cum adminiculis poterat probari, vt eſt deciſ. 12. Afflict. numero 23. Curt. ſen. conſilio 77. columna quarta. In caſu tamen iſto Domini dixerunt non probare, quia adminicula non erant ſufficientia. Nam plura dabantur, quæ intrinſecus continebantur in quittantia, quòd eſſent facta per notarium legalem, & quòd teſtes in ea poſiti erant Nobiles, fide digni, & cet. Et quòd procurator, qui confitebatur ſe recepiſſe, erat campſor, qui falſum non dixiſset: quæ dixerunt non eſſe conſiderabilia, quia loquuntur Doctores de adminiculis extra rem, & propterea cum reliqua non facerent ad propoſitum, nec deciſiones in contrarium aliquid faciebant; quia coniecturæ erant alterius qualitatis, & vrgentiores, adducebantur etiam aliæ † cõiecturæ ex quadam
2 Bulla Sixti, & quadam concordia, ſed quia ſunt ſimplices copiæ, nec in actis productæ, dixerunt de illis nullam habendam mentionem.

FABII.

De appell. Segobienſis beneficij.

SVMMARIA.

1 *Mandatum de ſuperſedendo ſi fuerit obtentum, vtrum per id deſerta appellatio, & curſus fatalium excuſentur.*

2 *Mandatum factum parti de ſuperſedendo propter abſentiam, ea ceſſante per reditum, eliditur & vis mandati, ex vulgata regula, ceſſante cauſa ceſſat effectus.*

3 *Scientia de reditu partis aduerſæ ſubſiſtente, fatalia prorogari debent, quod ſi non fiat, ſciens ſibi imputare debet, ſi ea labantur in ſui præiudicium.*

DECISIO CCLXXXVII.

IN cauſa Sebogien. beneficij de Villa Caſtri dubitatu, *vtrum mandatum de ſuperſedendo conceſſum Andreæ, expiret concedente & comparente in actis, an verò poſt annum lapſum ſaltem, vt interim excuſaretur aduerſarius a proſecutione ſuæ appellationis.* And. Vela obtinuerat hoc mãdatum, cum eſset in curia Imperatoris, poſtquam obtinuerat ſententiam cõtra Bernardum de Chiros, qui appellauerat, & non fuerat illam proſecutus, nec prorogauerat fatalia, adeo quod non connumerando tempus ab eo, quo Andreas redierat, & comparuerat in actis, iam lapſa erant fatalia, & tranſierãt in iudicatum. Vnde dubitabatur, an ſaltem ex illo mandato excuſaretur ad impediendum curſum fatalium. Et dixerunt Do-
1 mini, quod † ſi probaretur ſcientia Bernardi de reditu,
2 quod tempore reditus conceſſiſset † mandatum, quia mandatum erat datum propter abſentiam, qua ceſſante
3 ceſſabat. † Ideo Bernardus ſciens eum redijſſe, debebat prorogare fatalia, aliàs ſibi erat imputandum. Quòd ſi non probaretur ſcientia, tunc annus erat computandus, quia Andreas debuit ſibi intimare reditum, ſi volebat fatalia currere: nec ſufficiebat compartio facta in actis proteſtans nihil fieri, niſi ipſo citato, quia Bernardus potuit illam compartitionem ignorare; nec tenebatur illam in actis perquirere, argumento eorum, quæ dicit Bald. in l. eos, §. Apoſtolos, C. de app.

FABII.

De fide inſtrum. Hiſpalenſ. beneficij.

SVMMARIA.

1 *Procurator ſubſtitutus, de cuius mandato non conſtat, ſi faciat inſtrumentum, in cuius principio non ponat indictionem, & reliquas ſollemnitates, an per id minus probatorium dicatur inſtrumentum.*

2 *Locus loci in inſtrumento non poſitus, & rogitu teſtium non intraueniente, neque ſigillo notarij, non admunt vim probatoriam inſtrumento, modo conſtet de rogitu notarij.*

3 *Notarius ſubſcribens ita eſt, ego Dominicus Notarius, cum non fuerit rogatus, fidem tamen facit, non vt publicum inſtrumentum, ſed vt priuata ſcriptura.*

DECISIO CCLXXXVIII.

IN cauſa Hiſpalen. beneficij de Cuenca, dubitatu, *an ſit datum mandatum de manutenendo D. Alphonſum Aluarez.* In actis conſtabat de poſſeſſione Alphonſi
1 per inſtrumentum. Sed † quia erat ſcriptum per procuratorem ſubſtitutum, de cuius mandato non conſtabat: nam iſta ſubſtitutio fuerat facta in pede mãdati procuratoris, in vulgari Hiſpano, in quo non erat poſitum in nomine Dñi, nec Indictio, quæ non mouerunt Dominos,

minos, quia eius sollemnitas, cuius omissio non vitiat, iu
2 ribus vulg. Et † licet etiam deficeret locus loci, & rogi-
tus testium, nec esset signum Notarij, non curarunt de
istis. Sed magis faciebant difficultatem, quia nõ consta
bat, quòd notarius esset rogatus. vt solet fieri. Dicebatur
per not. dicta Doct. hæc esse communia ex quo rogitus
3 præsumebatur, ex eo solum, quòd † notarius se subsci
bendo dixit, ita est, ego Dominicus not. Et propterea di-
xerunt, non esse adhibendam fidem, tamquam publico
instrumento. Sed quia non erat tantum subscriptio pro-
curatoris facientis actum substitutionis: propterea dixe-
runt Domini, quòd sufficiebat, & faciebat fidem, tam-
quam scriptura priuata, non mandatum, quod per so-
lam epistolam dari potest, sicut alij contractus fieri pos-
sunt, qui solo consensu celebrantur, Inst. de oblig. ex
contract. cum simil.

FABII.

De probat. & constit. Romana de Pichis.

SVMMARIA.

1 *Venditio plurium rerum cum pacto constituti, an probet census factam resignationem.*
2 *Clausula vendidit, & cessit posita a notario in instrumento, an præsupponat verè venditionem præcessisse.*
3 *Clausula domum, vendidit, cessit, tradidit, &c. post multarum rerum venditionem posita, tamquam generalis ad omnia, scilicet res, & bona, cum referatur, omnibus etiam accommodari debet.*
4 *Diuersitate rerum venditarum subsistente, de vna ad aliam inferri potest.*
5 *Negatiua a proponente comprobari debet.*

DECISIO CCLXXXIX.

IN causa Romana de Pichis dubitaui, *an ex instrumentis constet, quòd census fuisset resignatus.* Et dixe-
1 runt Domini, quod sic, pluribus rationib. Primò † quia
in eodem instrumento erant venditæ plures res, & pri-
mò quædam domus, cum pacto constituti. Postmodum
sequebatur constitutio census sub eadem forma verbo-
rum, quæ hic, & insuper eisdem modo, & forma, qui-
bus supra vendidit & cetera. Vnde ex illis verbis vide-
batur repetitum, ex quo requiritur acquisito possessio-
nis, l. quod meo, in princ. vbi Doct. de acqu. poss. & sic
census acquisitio: Quia primum instrumentum erat factum,
2 & in illo notarius extenderat † clausulam venditionis,
& dixerat vendidit, cessit, & cetera, propter quod ver-
bum, dixerunt Domini, constare de venditione conces-
sa in corporalibus quæ vigore traditionis succedit iur.
vulg. vt inferius in eodem instrumento, post venditio-
nem diuersarum rerum sequebatur clausula, quæ vestes
erant venditæ, de quibus vestibus rebus, & omnibus con
3 fessus fuit Ioannes Gregorius se recepisse, quæ † clausu-
la, cum esset post multarum rerum venditionem posi-
ta, debebat ad omnia referri, propter generalitatem il-
lorum verborum. s. res, & bona, adeo, quòd ex hoc resul
tabat confessio, quòd recepent, & sic nihil probatio po-
test esse. Et licet esset venditum Granum, quòd & non
fuisset traditum. Fuerat tamen demonstratum, etsi con-
fessio videbatur facta sub spe futuræ traditionis, & con
4 signationis, tamen † ex quo erant diuersæ res, non pote-
rat inferri ab vna ad aliam, vt sup. Vnde in hac causa
fuit resolutum: Et propterea dixerunt istam probatio-
nem saltem esse talem, vt transferret onus probandi in
5 dicentem contrarium. Et † ideò negatiuam debebat
probare de grano non tradito. Et alias tentum fuit co-
ram Do. Anton. Augustin. coram quo pendebat causa in
secunda instantia.

FABII.

De appell. Eugubinæ præposituræ.

SVMMARIA.

1 *Appellatio, si fiat coram notario extraneo, non autem causæ vertentis, habitis etiam testimonialibus litteris, de huiusmodi facta appellatione præsupponitur esse clandestina, & ob id nihil releuat.*
2 *Executoriales vigore commissionis impetratæ, interim dum causa pendet appellationis, nullæ sunt.*
3 *Pars appellans citata, vt doceat de facta appellatione, & de legitima eius prosecutione, & terminis solitis seruatis, ea non docta, sibi ipsa venit imputandum.*
4 *Appellans passus labi tempus anni in nihil faciendo, nec causam appellationis committendo de stylo Curiæ Rotalis, & iuris etiam communis facit appellationem esse desertam.*

DECISIO CCXC.

IN causa Eugubin. præposituræ, dubitaui, *an appella-
tio pro parte Galeacij interposita a sententia per Pu-
teum lata sit valida, & impediat executoriales deinde de-
cretas, de quibus in actis, & quatenus sit valida, & impe-
1 diat, an hodie sit deserta.* Fuerat † lata sententia, & in tẽ-
pore fuerat procurator Galeacij ad domum Aud. Et eo
non reperto appellauerat a sententia, idque coram nota
rio, & testibus, qui dederat sibi testimoniales & ideo cũ
nedum is esset notarius causæ, sed nec auditor, imò nec
Rota, & sic omnia clandestinè facta, vt non deuenirẽt
ad notitiam partis: Propterea non intimauerat illam,
nec in actis posuerat, sed secretim tenuit vltra annum.
Elapso termino ad appellandum, pars reportauerat sen-
tentiam in fauorem, dederat commissionem executoria
lium Auditori, & coram eo sententia terminis seruati so-
litis obtinuerat decerni executoriales citato per contra-
dictas Galeacio in eius absentia qui recesserat, reuocan
do prius omnes procuratores factos sibi. Et quia dice-
bat Galeacius, executoriales esse nullas, quia pendente
2 causa † appellationis impetratas, dubitabatur de vali-
ditate appellationis, quo ad impediendum executoria-
les plurib. modis, & rationibus: maximè, quia cum ip-
se Galeacius esset citatus ad docend. de appellatione, &
3 de legitima eius persecutione, & seruatis † terminis soli-
tis, si non docuit de illa, erat sibi imputandum: aliàs sibi
decernerentur executoriales validæ factæ tali appella-
tione clausula distincta: & esset in facultate appellantis
hoc modo excludere & iudicem, & partem. Qua resolu
tione stante, non fuit necessum deuenire ad secund. par
tem dubij, quæ & ipsa erat clara, quia si permiserat labi
tẽpus anni, & nihil fecerat, sed nec ipsam appellationis
causam commiserat, de stylo Rotæ, & etiam de iure
communi appellatio erat deserta, & eramus in loco, vbi
de nouo etsent decernendæ executoriales.

FABII.

De præscr. procur. Maioricens. pecuniaria.

SVMMARIA.

1 *Contractus si celebretur etiam cum procuratore asserto, non admittit contrahenti bonam fidem, maximè si a fide dignis possit iustificari.*
2 *Notarius rogatus attestans vidisse mandatum abolitum, sub certa die scriptum per notarium rogatum, licet sit error ratione abolitionis, causat tamen bonam fidem.*
3 *Assertus procurator, & thesaurarius, cum non sint nobiles personæ, & egregiè deponentes de facto, an causent nihilominus bonam fidem.*

DECISIO CCXCI.

IN causa Maioricen. pecuniaria dubitaui, *an ex quit-
tantia resultet bona fides Religionis pro summa in ea
contenta?* Iam nota est quittantia ex superioribus du-
bijs, cui non dabatur fides de mandato procuratoris,
qui confitebatur se recepisse pecunias. Sed dicebatur
1 causare bonã fidem in Religione, quia † contrahens
cum asserto procuratore est in bona fide, & habet con
ditionem, vt per Imol. & Angelum, in l. cum vir, ff. de
vsucap. sequitur Bart. in tract. de prescript. in tertia par
te principali, 2. partis, in prima columna, numerò quin
to, volum. 6. & Boer. dec. 282. in vltima colum. vers. non
obstat, & maximè, si a fide dignis potuit iustificari, secun
dum Bartol. in l. qui fundum, §. finali, ff. pro emptore.

Et

2 Et iſtam opinionem ſecum ſunt Domini, quia † notarius rogatus de hac cauſſa, atteſtabatur ſe vidiſſe mandatum abolitum, rogatum per talem notariũ, ſub tali die: qui error cauſſat bonam fidem, gl. & Doctores, in l. Celſus. ff. de vſucap. † Addebatur, quòd nec aſſertus procurator, nec Theſaurarius, a quo dicebatur recepiſſe, erant perſonæ nobiles, & egregiæ, quæ cauſſabant bonam fidem: allegabatur in contrarium iſtius deciſionis doctrina Bar. in l. cũ vir, col. fi. verſ. præterea hic nõ poteſt dici, Imo. in d. l. qui fundũ, §. procurator. ff. de vſucap. Alex. in d. l. qui aliena, in princ. col. 3. ff. de acqu. poſſ. Bar. in l. fi. §. procurator, ff. de vſucap. pro emptore. & in d. §. procur. quia tamen dubitabatur, an religio haberet ſcientiam huius quittantiæ, nec plenè ſuper hoc fuerat informatum.....

FABII.

De ſpoliat. Burgenſis præſtimonij.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio de ſubreptione ſubrogationis non factæ mentione de regreſſu, an dari poſſit præſuppoſito quòd de iure tertij non agatur.*

2 *Et quid in ſpolio ſtatuendum ratione ſubrogationis, numero ſeq.*

3 *Mentio regreſſus, ſi non fiat in ſubrogatione opponi poteſt de nullitate.*

4 *Ratihabitio ſatis conſtare dicitur ex eo, quòd non obſtante regreſſu, ſit reſignatio in fauorem tertij.*

DECISIO CCXCII.

1 IN cauſſa Burgen. præſtimonij dubitaui, † *an dari poſſit de ſubreptione ſubrogationis ob non factam mentionem de regreſſu Epiſcopi Ouetenſis.* Et dixerunt Domini, hoc dubium aliàs propoſitũ fuiſſe ſæpius coram Domino Fabio, & reſolutum, quòd poterat dari de ſubreptione ſubrogationis: quia hoc non erat de iure tertij,

2 vt ex aduerſo prętendebatur, & dicebatur, q̃ non † poterat dari in ſpolio, ſed ſicut ad excludendũ ſpolium oppo-

3 nebatur de ſubrogatione, ita & † contra ſubrogationẽ poterat opponi de nullitate, ob non factam mentionẽ regreſſus Epiſcopi Oueten. Et licet dicerentur aliàs fuiſſe reſolutum, quòd oportebat conſtare, quòd Epiſcopus Oueten. habuit ratum, & gratum: ad hoc tñ fuit reſpon-

4 ſum, quòd † aliàs fuerat dictum ſatis conſtare de ratihabitione, quando non obſtante regreſſu, conceſſerat in reſignatione in fauorem Epiſcopi Segobienſis.

FABII.

De probat. & præſumpt. Maioricen. pecuniaria.

SVMMARIA.

1 *Dubitatio ſuborta de notitia partis circa apocham pecuniæ numeratæ, per coniecturas adimi poteſt.*

2 *Ad excludendam malam fidem de ſcientia ſcripturæ ſit probatio ex præſumptione.*

3 *Scripturæ ſi penes dominum reperiantur, an miſſæ per procuratorem ad eum præſumi poſſint.*

4 *Dominus aliquando etiam præſumitur facta a ſuo procuratore ignorare, niſi ſubſit præſumptio de quadam, vt dici ſolet aduiſatione.*

5 *Prælatus ex ſtatutis ſuę Religionis, ſi obligatus ſit dare in Concilio computa priori, præſumptio de eo eſt, quòd apud eum reperiantur ſcripturæ contractuum in cauſſis Religionis factorum.*

DECISIO CCXCIII.

IN cauſſa Maioricen. pecuniaria dubitaui, *an Religio habuerit notitiam quittantiæ* 5500. *ſcutorũ quantum ſufficiat ad effectum de quo agitur, & quantumcũque informantes pro Matthęo contra Religionem reuocarent in dubium illud, de quo ſupra reſolutum fuit de præſumptione annorum 14. tamen de hoc non fuit habita ratio, quia erant extra punctum.* Sed ad hunc punctum dixerunt Domini, quòd licet vera eſſet concluſio

1 pro recipiente bona fide, ſicut mala, † ſufficerent coniecturæ, per Doctores, in cap. ſicut diligenti, vbi Echin. colum. 3. de præſcript. & alij in l. Celſus, de vſucap. Abb. in cap. Eccleſiaſtica doctr. de cauſ. poſſeſ. & proprie. Et

2 ideò dicebat Fel. poſt Bal. quem allegat. quòd † etiam ad excludendum malam fidem probatur ſcientia præſumptiuè alicuius ſcripturæ, per Dec. conſ. 303. tamen dixerũt, quòd præſumptiones, & coniecturæ, quæ allegabantur pro Religione, nõ erant vrgentes: primò enim dicebatur, quòd præceptor qui ſoluerat, præſumebatur miſiſſe Religionem in facto, tam graui, allegando Abbatem, conſil. 18. colum. 3. verſic. dicitur, ſecundo volum. & Aim. conſil. 4. num. 1. volum. 3. Quia dixerunt Doctor. quòd non erat ad propoſitum, quia prædicti

3 Doctores loquebantur, quando † ſcripturæ reperiebantur penes dominum, tunc præſumebãtur miſſæ per procuratorem: ſed in caſu noſtro quittantia reperiebatur penes Religionem: nec conſiliũ Romani 48. quòd

4 ſæpe ſolet allegari, & in hac materia dominus † præſumitur ignorare facta a procuratore ſuo, l. quod vulgò, ff. de emptione, Bal. in l. Celſus, num. 38. ff. de vſucap. quòd eſſe non poſſet, ſi eſſet præſumptio, quòd dominus fuiſſet aduiſatus. Sumebant etiam coniecturam ex ſtabilimentis Religionis, quia hoc percipiunt: ergo fuit factum, maximè in caſu iſto, & etiam iſta ſtabilimenta retorquebantur & dicebatur vnum, quod ex ſtabilimentis allegatis pręcipiebatur, quod pręceptores in Conci-

5 lio tenerentur dare computa priori, qui deberet facere duplicatum, & vnum tranſmittere religioni, & aliud penes ſe retinere. Si ergo ſtabilimẽta ſeruãtur, & adimplẽtur, & quittãtia deberet reperiri in prioratu ſancti Aegidij, ſub quo fuit facta iſta ſolutio. Et tamen veriſimiliter non reperiebatur, quòd extraxiſſet partitam, ſiue computum, ſiue quittantiam ex illis libris, prout extraxerunt Auinioni ex ſcripturis notarij mortui repertis per quãdam mulierem, vt aſſerebat Matthęus; quod ſi talia reperirentur in illo prioratu, quòd careret ſuſpicione, quia erat paratus cedere lití, reſpectu ſummæ contentæ in dicta quittantia. Et ita reſoluerant pro non veriſimili ſcientia, quia aliæ coniecturæ, quæ dabantur, erant ſatis friuolæ.

FABII.

De Iudic. procurat. & appellat.

SVMMARIA.

1 *Iudice recuſato ob ſuſpicionem electis arbitris, ſi nihilominus his non obſtantibus ad vlteriora procedat, & ſic appellatio fiat a lata ſententia, omnia nulliter acta dignoſcuntur.*

2 *Procurator non habens mandatum, faciens acta indiciaria coram iudice, an præiudicet parti, cuius dicitur eſſe procurator.*

3 *Pars procuratorem ad agendum cõſtituens in iudicio, præſumitur geſta per procuratorẽ eius nomine ratificaſſe.*

4 *Procurator conſtitutus a parte ad proſecutionem cauſſæ, præſupponit ratificationem geſtorum facta a conſtituente.*

DECISIO CCXCIV.

IN cauſſa Aſten. recuperationis Sedis, dubitaui, *an ex quo Decanus Aſten. proceſſit in cauſſa, poſtquam fuit recuſatus tamquam ſuſpectus, pro parte præpoſiti, & poſt electionem arbitrorum per eũdem propoſitum factus*

1 *proceſſus, & † deinde lata ſententia fuit nulla, quia poſtquam Iudex recuſatur vt ſuſpectus, & arbitri eliguntur, & non obſtantib. his iudex procedit, & ab eius proceſſu appellatur, prout erat in caſu iſto, omnia facta videtur nulla, Bar. in l. quia poterat, vbi latè Alex. col. 4. circa fi. ff. ad Treb. Anch. & Gem. in c. index, per illũ tex. de offic. deleg. in 6. Abb. in c. cũ ſpeciale. de appel. Dec. conſ. 175.* Domini tñ tenuerunt contrarium, quia † procur. qui recuſauerat iudicem, & elegerat arbitros, necnõ appellauerat, licet eſſet D. propoſiti, qui omnia hæc fecisſet, tamẽ in veritate non habebat mandatum niſi a Capitulo, & propterea non procederet in hac cauſſa quæ erat perpetua,

petua, & diuersa ab illa, quam tractabat Archid. cum
3 Capitulo. † Et licet præpositum postmodum constiterit procuratorem constituisse, & Propterea dicerentur, quòd viderentur ratificasse gesta per eum eius nomine, per tex. in l. Iulia. ff. qui satisda. cogan. Tamen dixerunt Domini, quòd ille texrus intelligitur, quòd ille, qui prius
4 tractauerat caussam, erat † constitutus procurator ad prosequendum caussam illam. Nam tunc ex ista constitutione viderentur ratificata gesta procuratorio nomine constituentis: sed in casu huius constituti erat mandatum simplex ad tractandum istam caussam, nec presupponebatur in eo tacitè, vel expresse esse aliquid actum nomine Præpositi, & allegasse iudicem suspectum, & arbitror elegisse.

FABII.

De iudic. sent. & re iud.

SVMMARIA.

1 *Cessio fructus continens, facta post monitorij executionem obtenti procuratorio nomine cessionarij, an validè reddat sententiam latam condemnatoriam fructuum.*

2 *Ius superueniens de nouo lite iam contestata, an elidatur per sententiam diffinitiuam iam latam.*

DECISIO CCXCV.

1 IN vna Romana dubitaui, † *an ex quo secunda cessio, quæ continet fructus, est facta post executionem monitorij obtenti, præcedenti procuratorio nomine cessionarij, valuerit sententia etiam condemnatoria fructuum?* Nam fuerat facta cessio prima domorum, postea fuerat factū monitorium de euacuādis domibus, & restituendis fructibus, cum tamen facta non reperiretur cessio tunc temporis, & postea fuerit facta cessio etiam fructuum. Quia non obstante cum fuisset facta post executionem monitorij, dicebatur non valuisse sententiam condemnatoriam. Et licet alllegando, decis. 66. in nouis, diceretur
2 quòd ius † superueniens etiam post litem contestatam, poterat in sententiam diffinitiuam transire, tamen respondebatur, quòd illa decisio procedebat, qñ petitio primo facta erat generalis, & comprehēdebat etiam illud ius superueniens, quod non erat in casu nostro, quia erāt cessæ domus, nec aliquid erat, quod fructus comprehēdere posset, & in monitorio solū hoc narrabatur, vt clarè Staph. in suo tract. de lit. gratiæ & init. fol. 174. in prima impressione, & folio 128. in 2. in vers. non datur, & ibi in ti. ver. ex quo infertur, tamen Dñi sustinuerunt sententiam ex quadam commissione, in qua narrabatur etiam secunda cessio, & fructus positos esse, dicebant iudicem ad executionem caussæ procedre debere.

FABII.

De probat. Hispal. portionis.

SVMMARIA.

1 *Coadintoria si concedenda alicui sit in beneficio, qua & qualis ætas requiratur, cuique eius probatio incūbat.*

2 *Clausula in instrumentis coadiutoriarum apponi solita, locum habet quando aduersa pars litteras gratiæ super coadiutoria impetratas, dicit esse subreptitias.*

3 *Narrata si ratificata non fuerint in gratia prout de iure requiritur, gratia nequaquam venit canonizanda.*

DECISIO CCXCVI.

IN caussa Hispalen. portion. dubitaui, *an stantibus testibus examinatis, & decreto in supplicatione coadintoriæ, quod littera nō possint impugnari, vel notari vitio nullitatis, subreptionis, obreptionis, seu intentionis defectu, & sit satis probata ætas Ioannis Martinez, ita vt gratia Gaspari subsistat, an saltem transferatur onus probandi contrarium in Alex. iam aduersarium Ioannis, qui fecerat Gasparem* † *coadiutorem, & in supplicatione expressérat se esse in 60. sua ætatis anno, vel circa.* Et erant plures testes examinati, quorum aliqui iudicio suo deponebant, quod tempore coadiutoriæ factę poterat esse 66. annorum. Vnde secundum Bart. in l. de ætate, ff. ... Imò nihil concludebant, quia ascensiuè, & descensiuè requiratur excessus 10. annor. per Bar. & alios, latè disponendo intellexerat Rota in vna Oueten. Archidiac. de villa vitiosa, in qua etiam tractabatur de coadiutoria vnius, qui similiter erat 60. ann. vel circa, interpretati sunt, qd saltem debeat probari esse 60. ann. cum dimidio. Sed istam probationem non volebat Gaspar coadiutor coadiuuare, ex clausulis de quibus in coadiutoria, maximè ex illa, de qua in dubio, si teneretur probare ætatem saltem plenè: quia sic notarentur litteræ vitio subreptionis contra illos, quia dicebat Papa, quod nolebat aliter per quoscunque iudices posse iudicari. Sed quidā ex Dñis, qui defendebant contrarium dicebant, quod illa clau-
2 sula † habebat locum, quando aduersarius dicere vellet de subreptione gratiæ, quòd non dicebatur hic, sed solum dicebatur hanc gratiam non posse canonizari,
3 quia † non erant ratificata narrata, prout tenebantur, subiungens, quòd si contraria essent vera, frustra irritabantur partes quotidie ad probandū narrata, maximè in coadiutorijs, vbi illa clausula semper debet apponi. Vnde in isto cansflictu fuerunt cōformes, quod daretur ista commissio in actis, & postea videretur, cui incumberet onus probandi ætatem coadiuti.

FABII.

De iudicijs Segobiensis de villa Castri.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum factum de supersedendo in caussa, non interueniente citatione partis aduersæ ad contradicendum, vtrum cursum fatalium impedire possit.*

DECISIO CCXCVII.

1 IN caussa Segobien. de Villa Castri dubitaui, † *an fatalia currerent contra Bernardum, non obstante mandato de supersedendo in actis producto, ex quo quòd Andreas non citauerit dictum Bernardum ad dicendum, contra dictum mandatum, nec aliter eo vsus fuerit.* Hic punctus declaratur ex his, quę fuerunt dicta supra in eadem caussa, 23. Februarij: tamen Domini se resoluerunt conditer, quod Bernardus, sicut mādatum esset in actis, licet non fuerit citatus ad dicendum contra, tamen ex sola prouisione Andreas visus est voluisse vti, propterea fatalia contra Bernardum non currebant.

FABII.

De dolo, & contumac. Oueten. Canonic.

SVMMARIVM.

1 *Citatio facta in Cathedrali Ecclesia cum affixione copiæ, & ad domum non inuento personaliter citato. si lecta sit in Ecclesia, non autem ante domum, cum affixio copiæ, & Originalis loco lectionis, quæ omnimodo requirebatur succedat, valida de iure censetur, & ligat citatum.*

DECISIO CCXCVIII.

1 IN caussa Oueten. Canonic. sine partium informatione, dubitaui de executione citationis, *an* † *esset bene facta executio, quia citatio erat facta in Cathedrali, in qua erant Canonici, & alijs domi factis prius neligentijs de reperiendo citandum personaliter, nō erat lecta ante domū, sed solum in Cathedrali, vtroque tamen loco erat affixa copia, & originale.* Et dixerunt Dñi, ꝙ licet opus esset lectura citationis in vtroque loco, tamen affixio nō erat necessaria, quam succedere dixerunt loco lectionis, allegantes Cassad. decis. 1. de appel.

FABII.

De iudic. senten. & re iudicata Fulginatens. Prioratus.

SVMMARIA.

1 *Declaratoria ob non partitionem executorialium, posito & inhibitio facta fuerit per alium iudicem, vtrum efficaciter parti petenti dari possit.*

2 *Caussę diuersæ licet appareant, criminalis tamen ciuili prę iudicare potest.*

3 *Facultas inhibendi data in commissione quamuis non fuerit, stante tamen possibili præiudicio, ius ipsum talem inhibendi dicitur tribuere facultatem.*

DE-

DECISIO CCXCIX.

IN causa Fulginaten. Prioratus dubitaui, cum peteretur à me † declaratoria ob non paritionem executorialium, & esset inhibitum ab Aud. Cameræ, coram quo pendebat causa criminalis inter quosdam testes examinatos in hac causa, qui erant carcerati, & prætendebantur, falsum dixisse subornatos ab Alexan. & Marchisio de Senis, & isti similiter essent in causa contra Franciscum vigore specialis commissionis, dicebatur pro Alex. quod non obstante hac inhibitione, poterat procedere ad declaratoriam, quia ista erat diuersa causa. Et quia in commissione dicebatur cum potestate inhibendi in causa ciuili: quia † licet essent diuersæ causæ, tamen criminalis poterat præiudicare ciuili, quia si testes declarentur falsi, non remaneret fortè probata intentio Alex. Et † licet in commissione non esset data facultas inhibendi, tamen ius ipsum dabat hanc facultatem stante possibili præiudicio. Imò si nõ fuisset inhibitum, debuisset propter hoc supersederi, ad no. per Bart. in l. 1. C. si ex falsis instrumentis, & per Bart. in l. fi. eod. tit.

1 2 3

FABII.

De Regula de valore Arboren. Archipresbyteratus.

SVMMARIA.

1 Gratia non exprimens verum beneficii valorem in supplicatione oblata, facta resignatione, an de nullitate notari possit.

2 Gratia non impediuntur, quò minus effectus suos consequantur, etiam si sub falsa relatione valoris litere gratiarum fuerint expedite.

3 Regula auctionis ad quam quantitatem ipsas auctiones, in beneficialibus extendat.

DECISIO CCC.

IN causa Arboren. Archipresbyteratus, & beneficiorũ dubitaui, *an gratia Signorini, qui nõ expressit verũ valorẽ, & resignauit, & absque eo uteretur facultate augendi sibi concessa, sit a principio nulla, quãuis resignatarius haberet facultatem augendi, qui expediuerat sub falso valore.* Et dubitabatur, *an gratia esset nulla?* Et Domini dixerunt, ꝙ gratia, & literæ expediuntur sub falsò valore, & interim gratia stetit in suspenso, adeò, ꝙ prouisiones interim medio tempore factæ non valebant. c. si tibi. de præben. in 6. Et licet præsupponeretur, quòd beneficia valerent, licet plenè hoc probatum non esset, & propterea diceretur, quòd gratia ab initio esset nulla, quia † propter regulã non poterant augeri, nisi vsque ad tertiam partem, vt disponit reg. Cancellariæ, de qua erat datum, & propterea stante tam excessiuo valore, non poterat seruire regula, & propterea gratia fuit nulla: tamen Domini idem dixerunt, quòd regula prædicta loquitur de regula augenda simpliciter, non autem vsque ad verum valorem, quia illa verba, quæ solent per referendarios, & Datarium cassari, nihil operarentur, si adhuc militaret regula restringens facultatẽ augendi ad tertiam,

1 2 3

Libri secundi Tertiæ Partis Decisionum Rotæ Romanæ, Finis.

LIBRI TERTII, SECT. PRIMA CONTINENS DECIS. FABII.

DECISIO I.

Barchionensis Parochialis S. Saluatoris, 11. Octobris 1549.

SVMMARIA.

1 Declaratoria ob non paritionem executorialium, vbi de nullitate sententia ex defectu mandati agitur an veniat relaxanda.

2 Procuratorem si pars ad agendũ, vel defendendum constituat de litis ingressu, habere scientiam huius actus vigore argui potest.

3 Testes examinati ad probandam intentionem illius, qui sententiam in sui fauorem obtinuit, necessariò debent esse iurati, & verum sufficiat attestatio Notarij de depositione testium cum iuramento facta.

4 Partis citatio de necessitate requiritur ad id, vt quando testes deponere debent cum iuramento, videant eos iurare.

5 Sententia si prolata fuerit minus legitimis probationibus suffulta de iniustitia, & iniquitate meritò notatur, ideoque neutiquam venit executioni mandanda.

6 Pars calumniosè litem magnis fauoribus protrahens in præiudicium pauperis aduersarii, declaratoriã elicit, non probato per procuratorem in continenti, de suo bono iure.

7 Iudex aliquando ad sententiæ prolationem aliis rationibus, quam ex dictis testium in causa ventilatione prolatorum moueri potest.

IN causa Barchionensis parochialis S. Saluatoris, dubitaui, † *vtrum declaratoria esset relaxanda?* Nam declaraueram moniales, ob non paritionem executorialium contumaces. Dicebatur, quòd sententia cuius vigore erant decretæ executoriales, erat nulla, & iniusta: nullitatis causa stante ex defectu mandati, data conditionali, si causa ad Curiam legitimè esset deuoluta, & si principales essent etiam citati, casu quo deberent de iure citari, ad effectũ, vt possent procuratorem constituere: Nec de citatione aliqua apparebat. Fuit tamen visum Dominis meritò, ꝙ ex quo moniales, quæ constituerant † procuratorem verisimiliter habuerunt notitiam de lite, quia erant decretæ compulsoriales ad partes, & executæ, citatis etiã procuratorib. & post intimationem executorialiũ post multos annos procuratores isti venerant ad causam, quo ad memoratos verisimiliter procuratores, qui per multos annos causam sustinuerant, & adhuc sustinebant sententia posset sustineri, ꝙ esset nulla, & iniusta. Ex multis adducebatur, quæ ad duo restringerentur. Primò, † quia testes examinati ad probandum intentionem illius, qui reportauerat sententiam, erant iurati, cùm de eorum iuramento non constaret, & nisi per attestationem Notarij dicentis, talis iuratus tactis scripturis dextera manu, quod videbatur maiori parti non sufficere, vt not. per Doct. in l. sciendum. ff. de verb. oblig. licet aliqui teneant cõtrarium, quia Notarius dixerat manu tactis scripturis. Item & † fortius, quia pars non erat citata ad videndũ iurasse testes. Et licet nuncius iuisset ad monasterium, & dedisset copiam citationis portionariæ, vt ostenderet Abbatissæ, vel Abbatissa permisisset se citari, tamen fuit dictum, ꝙ nõ sufficiebat. Vnde † sententia illa, tanquã sine probationibus lata, videbatur iniusta & iniqua, & ideo non exequenda: quia tamen in tota ista causa, quæ per 4. annos fortè durauerat † de calumnia monialium constaret, quæ per tot annos magnis fauoribus protelauerant litem contra pauperem hominem, mandatũ fuit mihi, vt deberẽ relaxare declaratoriam, nisi procurator monialiũ in continenti ostenderet de earum

1 2 3 4 5 6

rum bono iure, ex quo iam sententia transierat in iudicatum: per multos ante mihi constabat de iniquitate
7 sententiæ, † quia iudex potuit moueri ad pronunciandum contra moniales alijs rationib. quàm quod ex dictis testium moueretur.

DECISIO II.

Hispalen. Canonicat. & Prębendæ.

SVMMARIA.

1 *Condemnatus per tres conformes sententias petens se in integrum restitui, virum ad beneficiy fruitionem possit iterum admitti, adque fructuum, & expensarum ratione, cum paruerit iudicato; quo ad possessionem, & obtenerit omnium fructuũ, beneficiorum, & bonorum cessionem, reseruato tamen ne egeat.*

2 *Paupertatem allegans eam, haud dubiè probare tenetur.*

3 *Reseruatio aliquando pensionis liberalior facienda est cedentis persona qualitate respecta, & loci vbi victualia caro pretio proponuntur.*

1 IN causa Hispalen. Canon. & præbendæ S. Saluatoris dubitatur, *an † condemnatus per tres sententias, qui se obtulit restitutionem in integrũ obtinere admitti ad beneficium. cap. peruenit de fideiuss. propter expens. & fructus, cum parum esset rei mutuata quo ad possessionem, & offerret cedere fructus omnium beneficiorum, & bonorũ suorum, reseruato sibi tamen ne egeret.* Pars aduersa reclamabat ne admitteretur, ex
2 † quo non esset probatum de paupertate, & dispositio illa videbatur facta pro pauperibus. Domini mei dixerũt mihi, quòd deberem illum admittere ob partitionem rei iudicatæ, quantum in eo erat, & cessis fructibus omnium bonorum, & voluerunt, φ pro parte victus petentis tale beneficium reseruarentur 30. aurei, † licet pars multo plus peteret, propter conditionem personæ, & loci, in quo victus erat valde carus.

DECISIO III.

Copimbricen. Canon. & Præbendæ.

5. Octobris.

SVMMARIA.

1 *Possessio non capitulariter capta an sit restituibilis in fauorem spoliati, stante consuetudine secreta collationis.*

2 *Decanus, & aliquot Canonici, licet sint domũ capitularem ingressi, cum in instrumento possessionis non fiat mentio capitulariter tradita, per ingressum illum non probatur possessio.*

3 *Testi vnico deponẽti de consuetudine dandi possessionem sine canonicatione Capituli concurrentibus alijs probationibus, virum fides adhiberi possit.*

4 *Dies tradita possessionis, si capitularis fuerit eam capitulariter factam arguere potest.*

5 *Iure spoliati existente probatorio, & bono, deque eius bonitate probato, sententia in fauorem spoliati ferenda est.*

1 DE 5. Octobris, in causa Conimbricen. Canonic. & præben. fuit dubitatum, *virum possessio Franciscy esset restituibilis?* Dubium faciebat, quia possessio non erat capitulariter capta, ad hoc Calla. 3. de cauſ. poſſ. & propr. & decis. 12. de restit. spol. in nouis. Nam
2 licet † Decanus cũ certis Canonicis ingressi essent domum capitularem, & Capitulum tenerent, vt dicebat instrumentũ possessionis, tamen Domini dixerunt, φ ista possessio de vigore iuris non erat restituenda, cum non esset Capitulum: quia in instrumento nullũ verbum erat, ex quo constaret, φ capitulariter data fuisset: quia tamen propter † vnum testẽ, probabatur consuetudo in illa Ecclesia dandi possessionem sine vocatione Capituli, & quòd illi, qui reperiebantur in choro congregati ad diuina, ingressi loca Capituli dabant possessionem, & alij etiam probabant de consuetudine in alijs Ecclesijs, in eodẽ Regno Portugalliæ. Item quia in processu multa erant instrumenta per Capitulum facta, in quib. nunquam dicebatur, quod Canonici essent capitulariter congregati, aut vocati;
4 Itẽ quia † dies, qua possessio fuit tradita erat diei capitularis, licet hora videretur nimis intempestiua. Dixerunt, quòd videre deberem, an ius spoliati esset bo-
5 num, vel si † spoliatus aliquod ius haberet, quo comperto, deberem sententiam ferre in spolio, ex quo ageretur pro spoliato habente bonum ius.

DECISIO IV.

Dertusensis Sacristiæ 3. Octobris.

SVMMARIA.

1 *Testes singulares deponentes de auditu facta pugna, in duello a parte litigante concurrentibus alijs testibus de publica voce, & fama fidem facientibus in eodem facto, an sufficienter probent.*

2 *Pugnans in duello etiam ad sui tutelam pronocatus, vtrũ incapax sit ob id Ecclesiasticorum beneficiorum.*

3 *Ius tertij allegatum in lite, vt iustam motiuam faciat, venit clarè deducendum.*

4 *Delictum per confessionem extraiudicialem, quo ad effectum pœnæ ordinariæ non probatur, licet quo ad alios effectus sic.*

EAdiem die in causa Dertusensis Sacristiæ fuit dubitatum, præsuppositio, *quòd † testes singulares deponerent se audiuisse a Ioanne de Miglia, eũdem pugnasse in duello, & quinque alij testes deponãt de publica voce, & fama super eodem facto, qui etiam probent illum certasse in duello.* In quo dubio latissimè fuit informatum per Eccellẽtissimos Aduocatos Hieronymum de Castillum, & Alphonsum Villasi defendentes negatiuam, & ex aduerso Aragonio, & Gabriele. Et quia causa agitabatur inter Augustinum Oliueri, & Gulielmũ Casiad. & Oliuero possessor dabat de iure tertij con-
2 tra Ioannem de Miglia, & ex aduerso per Cassad. opponebatur, quod Dom. Ioan. erat incapax, quia † pugnasset in duello: fuit per omnes cõclusum, φ ex quo
3 disputabatur † de iure tertij, ius illud debet esse clarũ, ad no. per Bar. & alios, in l. 2. ff. de excep. rei iud. per Sarnen. in reg. de non iudicando, quæ est 1. col. 5. & in regu. de publi. q. 7. col. 2. Et illa probatio esset sufficiẽs, quantum ad effuscandum ius tertij, contra sententiã pro maiori parte, quod probatum ad alium effectum non esset plenè ex deductis in informationibus: quia tamen super hoc non fuerat informatum pro parte Oliuero, qui simpliciter informauerat super dubio: Ideo per audientiam sequentem datum est, dubium particulare super hoc, vt sequitur. Et fuit adiutus allegationibus Aduocatorum, decis. 360. in no. vbi per
4 † confessionem extraiudicialem non probatur delictum, quo ad effectum pœnæ ordinariæ, licet quo ad priuationem beneficiorum, & quo ad alios effectus aliud sit.

DECISIO V.

In eadem Dertusens. Sacristiæ.

SVMMARIA.

1 *Testes deponentes de inita concertatione per duellum, an probent in præiudicium iuris tertij ad eius effuscationem.*

2 *Iuris tertij deducti ad obfuscationem non facit probatio non perfecta.*

3 *Ius tertij non perfectè probatum obfuscatur, si contraria partis probatio plenè fuerit, & non generica, sed specialis.*

1 FVit dubitatũ, *vtrũ † testes deponẽtes super duello Io. de Miglia probent, quo ad effectũ effuscandi ius tertij, ac quo datum erat.* Et fuit per omnes dictum, quòd sic: prout dixerunt in præsenti dubio, nec obstare deduc-
2 ta in contrarium, in quib. videbatur probari, φ † ille qui non perfectè probat, non effuscat ius tertij, Socin. cons. 33. viso testamento, col. fin. vers. igitur probatio partis aduersæ, 3. vol. cum multis alijs, quæ tunc allegabantur, quia fuit dictum φ procedebant, quando
3 probatio † cõtraria fuisset plena, quod non erat in casu nostro, quia erãt probatę habilitates Io. de Miglia,

&

& probatio erat generica, & crimen duelli erat particulare, & in terminis non sequebatur ad conf. Soc. & alia, sed in vera probatione, & similibus.

DECISIO VI.

Toletan. Canonic. & præbend.

SVMMARIVM.

1 *Coadiutoria quæ futuram successionem continet concessa per indultum, an derogationem aliquando indulti admittere possit.*

EAdem die in caussa Tolet. Canonic. & præben. fuit
1 dubitatum, † *vtrum in coadiutoria cum futura successione erat necessarium derogare indulto. Card. Toletan.* Et quatuor ex septem Dominis fuerunt pro negatiua, videlicet Prosp. Pur. & Fab. vna mecum, tres alij Andr. Thomas, & Mohedanus erant in opinione contraria: & qua res erat exemplaris, & non caret difficultate, proposui super his iterum dubitare.

DECISIO VII.

Toletanæ Thesaurariæ S. Leonardi.

SVMMARIA.

1 *Testis deponens de prouisione facta aliquoties ab Archidiacono contradicente Archiepiscopo, ita ut pacifica quasi possessio probari sufficienter non potuerit requisita scientia, & patientia Archiepiscopi, non probat de iure quæsito Archidiaconi.*

2 *Testis deponens de auditu, in quasi possessione collationis beneficiorum nihil probat.*

3 *Testes differenter deponentes, cum alij plus, alij minus asserant, reprobantur, vt insufficientes.*

PRoposui caussam Toletan. Thesaurariæ Sancti Leonardi, & legi testem examinatum in remissoria, qui plures, & latius loquitur, quàm alij solum, vt videtur, *an bene probaretur collationem beneficiorum in districtu Archidiaconatus existen. & vacan. non autem in Archiepiscopatu Toletan.* Et Domini dixerunt, illum non
1 probare, quia † licet deponeret de aliquibus prouisionibus factis per Archidiaconum in dicto mense, & ex certa scientia, quia tamen Archiepiscopus semper contradixerat, nec pacificè fuerat in ista quasi possessione, non propterea non possit ex eo sibi aliquod ius quæri, cum requirerentur scientia, & patientia, ad not. per Innocen. in cap. bona, 1. col. de postulat. prælator. Et licet
2 attestaretur de multis alijs prouisionibus, † tamen ex quo deponebat de auditu, nihil probabat. Nec constabat bene, quòd prouisiones illæ habuissent effectum, qua licet de effectu deponeret testis, tamen vel erat per concordiam, vel non constabat, qua caussa prouisus obtinuisset
3 beneficium. Et † licet decem testes essent examinati, qua si ille plus quam alij diceret, nil probabat, minus alij probabant: etiam erat octauus, vel nonus testis, qui aliquid dicebat, sed non probante primo, remanebat solus, nec ille probat, quia eodem morbo laborat: sunt etiam testes examinati in Curia, qui nihil probant, sed nouem non fuere electi.

DECISIO VIII.

Dertusensis Sacristiæ.

SVMMARIVM.

1 *Probationes producendæ ad iuris prætensi alicuius tertij obfucationem plenæ esse debent ad id, vt illud elidant.*

DIe 27. eiusdem in caussa Dertusen. in qua erat producta concordia inter Ioan. de Miglia, & Aug. Oliuerium, vbi inter alia promittebat Ioan. resignare finita lite, fuit dictum, informari debere partes quoad hoc,
1 quod dicebatur † ius tertij, non autem partis: de quo nõ fuerat producta concordia ad effectum: & non sufficere probationes, quas dictum erat sufficere ad effectum offuscandi ius tertij, quod clarum esse dicebatur, quando de eo dabatur.

DECISIO IX.

Burgensis beneficij.

SVMMARIA.

1 *Processus in partibus habitus unica saltem interueniente citatione, an ualidus sit habendus, an contra.*

2 *Probatio etiam inter alios acta de processu una citatione perfecta ex stylo consueto partium, probatorius est, & effectualiter est ualidus.*

EAdem die in caussa Burgensis beneficij de Lautreno
1 pro paupere clerico, in caussa † erat processus de partibus productus, qui dicebatur esse nullus, ex defectu citationis, nam non apparebat, nisi de vna citatione primi processus, &
2 † præsupponebatur illam sufficere, qua erat de stylo diœcesis Burgensis. Fuit dictum, quòd si producerentur testes examinati in alia caussa, probantes talem stylum in eadem diœc. Burgen. quòd illa probatio sufficeret, licet inter alios acta.

DECISIO X.

Toletan. Coadiutoriæ.

SVMMARIA.

1 *Derogatio indulti in coadiutoria cum spe successionis, an requiratur.*

2 *Concordata coadiutorias comprehendunt, non autem reseruationes.*

3 *Coadiutoria beneficiorum non potest propriè dici resignatio, licet formam resignationis representet.*

4 *Differunt concordata ob publicam vtilitatem, & indulta, qua vtilitates priuatæ esse dignoscuntur.*

EAdem die in caussa Toletan. coadiutoriæ dubita-
1 batur, prout alias, † an in coadiutoris requireretur derogatio indulti? Et fuit dictum, quòd alias coram Domino Ioanne Paulo fuerat decisum, quòd sic, de anno 1544. & mense Februarij in vna Toletan. Archipresbyteratus de Madril, ostendente Domin. Mohedan. decis. scriptam a tergo informationis, in qua dicebat ita fuisse decisum. Sed Puteus referebat se de eodem anno 3. menses annotasse, & Rotam inclinasse in hanc partem, pro qua fuit etiam conclusum hodie coram me, quòd in coadiutoris derogatum requiratur indultis Cardinalium, per decisio. 5. Cassador. 8. de pactis, quæ allegabantur, & 4. de priuileg. vbi arguit de concordia ad
2 indulta, & † ideo concordata comprehendant coadiutorias, licet non regressus, in dicta decisio. 8. ita vt in indulto esse debeat: fuit dictum, quòd pro ista parte faciebat, quia in indultis excipiebantur beneficia resigna-
3 ta, & ideo cum † coadiutoria non sit propria resignatio, etiam quòd si de concessu indultum illa capiebat, nisi illi derogaretur. Et ita fuit conclusum tribus Auditoribus
4 primis existentibus in contraria opinione. Qua † magna erat differentia inter concordata emanata ob publicam vtilitatem, & indulta, quæ vtilitatem priuatam respiciebant.

DECISIO XI.

Conimbric. Canonic. & præben.

SVMMARIA.

1 *Dispensatio obtenta vigore supplicationis valida est, etiam non expeditis litteris de dispensatione fidem facientibus.*

2 *Regula dicens dispensationes non suffragari dispensato ante expeditionem litterarum dispensatorialium non habet locum, vbi aliàs de ipsa dispensatione constiterit ex decisione Cass. ad. super regulis Cancellariæ.*

EAdem die in caussa Conimbricen. Canonic. & præ-
1 bend. & Cantoriæ, † *an dispensatio Francisci, de qua constabat per supplicationem sufficiat in casu, de quo agitur.* Et fuit dictum, quòd sic, nec tenebatur expedire litteras dispensationis: nam ex quo in eadem supplicatione erat sibi reservata pensio, & regressus, super quibus erant expeditæ litteræ, satis erat, quòd de dispensatione
2 constaret per supplicationem, nec † habebat locum regula, quòd dispensationes non suffragarentur litteris nõ expeditis, per decisio. 5. Cassador. 33. super regulis Cancellariæ.

DECISIO XII.

Segobien. Canonic. & præbendæ
29. Octobr. 1546.

SVMMARIA.

1 *Alternatiua concessa Ordinario per indultum, an per statutum speciale Ecclesiæ, in qua alternatiua concessa est, possit enervari per contrariam collationem.*

2 *Canonicatus Ecclesiæ Segobien. an includantur in alternatiua, aut sint de reservatis, & cadant sub statutum, de quo in causa.*

3 *Beneficia coniunctim, & divisim spectatia ad collationem Ordinarij & Capituli, ad se trahunt concessionem alternativæ & regulam reservatoriam enervant.*

Die 20. Octobr. 1547. in causa Segobien. Canon. & præbend. fuit dubitatum præsuppositæ alternativæ, & statutis Ecclesiæ Segobien. *vtrum collatio Capituli sit bona*. Nam Episcopus habebat alternativam cum Reuerend. Camerario, quòd alternatis mensibus conferrent. In † Ecclesia Segobien. erat statutum, quòd Episcopus, & Capitulum per triennium eligerent personas, quibus Canon. & præbend. conferrét nedum in quatuor mensibus ordinarijs collatoribus reservatis, sed etiam si vigore alternativæ cuiuslibet conferrent. Et dicebatur, quod collatio non erat bona, quia alternativa concessa intelligebatur solum de spectantibus ad collationem Episcopi: † huiusmodi non erant canonicatus. Vnde per regulam octo mensium canonicatus ille, qui vacauerat in mense Octobr. erat reservatus: propterea collatio Capituli, tamquam de reservato, nõ erat bona. omnes tamen Domini dixerunt contrarium, quia alternativa erat concessa in beneficijs spectantibus, tam coniunctim, quàm divisim: propterea † cum canonicatus spectarent coniunctim ad Capitulum, & Episcopum, regula reservatoria erat sublata, & intrabat alternativa: quia tamen ex forma statuti collatio spectabat ad Capitulum, & Episcopum, collatio solius Capituli non erat bona. Et quia reperiebatur in actis quòd Capitulum requisiuerat promissorem Episcopi, quatenus illum conferret, dictum fuit, quod daretur dubium, an illa requisitio sufficeret ad hoc, vt solum Capitulum potuerit conferre.

1 2 3

DECISIO XIII.

Mutinensis dotis, & legati,
25. Octobr.

SVMMARIA.

1 *Hæredibus mariti prædefuncti pro dotis euitanda restitutione a relicta vidua hæredibus repetita, vtrum exceptio commissi adulterij competere possit, stante eo, quòd maritus crimnis ignarus, de vxore nunquam fuerit conquestus.*

2 *Exceptio commissi adulterij post mortem vtriusque coniugati inualidè proponitur nil obiecto in vita, cum mortui obiecta diluere non possint, viui se tueri iuribus & rationibus in contrarium allatis haud dubie valeant, & ideò pro dote non restituenda inanis est ista exceptio.*

3 *Scientia hæredum mariti, adhuc viua vxore de adulterio commisso, non apposita exceptione, ea adhuc superstite, facit, vt postmodum cõuenti maniter illam exceptionem opponant.*

IN causa Mutin. dotis & legati, die 25. eiusdem dubitatum fuit, † *vtrum hæredibus mariti competeret exceptio adulterij ad euitandum restitutionem dotis contra hæredes vxoris petentis dotem: præsuppositis, quòd contra vxorem nil dictum fuerit.* Nam hic maritus, qui præmortuus fuit vxori, quem ignarum adulterij præsupponebatur, nihil dixerat contra vxorem. Hæredes ipsius ab hæredibus mariti, imò ab hæredibus hæredum dotem repetebant, qui excipiebant de adulterio. Et † fuit dictum, quod nõ poterant id excipiendo proponere, ex quo contra vxorem viuentem, quæ forsasse potuisset se defendere, nil dixere, per doctrinã Abb. in Iconsensus, colum. 2. vers. item quærit Odofred. de repet. Et licet in contrarium allegaretur Aret. in l. rei iudicatæ, §. hæred. in fine, ff. soluto matrim. tamen nihil facit, quia loquitur in casu, quo hæredes mariti agebant, seu opponebant contra vxorem. Propterea ibi Aret. loquitur in hæredibus ignorantibus, hic autem hæredes saltem præsumpsit viuente vxore † sciuerant adulterium, quia ipsi articulauerant, vt erat probatum, fuisse famam publicam de adulterio: vnde scire præsumebantur, per not. per Bal. in l. is potest, colum. 2. ff. de acquir. hæred. cum multis similibus. Et ita maior pars Dominorum firmauit.

1 2 3

DECISIO XIV.

Dertusensis Sacristiæ, 25. Octobr.

SVMMARIA.

1 *Iura meliora adducens, nisi inhabilitate impediatur iuris sui, tamquam potioris in aduersæ partis præiudicium canonizationem meretur.*

2 *Sententia lata contra intrusum, non impedit aliam ferri in fauorem illius, cui potentius ius patrocinatur.*

EAdem die in causa Dertusensis Sacristiæ fuit dubitatum, *vtrum gratia Gulielmi posset canonizari contra intrusum*, qui nihil debebat, ex quo non obstante, quòd Ioan. de Miglia venerat ad causam, & fuit admissus pro interesse, & ius sium produxerit. † Ius enim Ioan. de Miglia erat melius iure Gulielmi, & probatis habilitatibus Ioannis, ius illius venirent canonizandum: tamẽ Domini dixerunt pro maiori parte, quòd † poterat ferri sententia contra intrusum, & quòd postquam erat bene iustificatum ius Ioan. quòd tunc posset etiam ferri sententia pro Ioanne, cui ista sententia contra intrusum lata nil præiudicabat.

1 2

DECISIO XV.

Toletan. Canonic. & præben. 29. Octobr.

SVMMARIA.

1 *Bulla Leonis Decimi, quæ vult in supplicibus libellis in specie, vel individuo, tam nominum, quam cognominum supplicantium fieri mentionem, an deroget indulto concesso, in quo non obseruata fuerit Leonina hæc constitutio.*

2 *Leonina Bulla de qua supra, comprehendit etiam facta a Pontificum successorum.*

3 *Nominis & tituli licet non fiat mentio in indulto, si tamen persona notorie sit Illustris, vt hoc casu, sufficit.*

4 *Forma in actu si requiratur, non prosunt facta per id quod forma omnino requisitæ videtur æquipollere.*

DIe 29. eiusdem, in causa Toletan. Canonic. & præben. fuit dubitatum, † *vtrum sit sufficienter derogatum indulto Cardin. stante Bulla Leonina, ex quo in supplicatione non est individua mentio, & nominis, & tituli Card.* In supplicatione etiam dicebatur non obstantibus priuilegijs, & indultis etiam Archiepiscopo Toletan. etiam Cardin. honore fungente, & sic nominis proprij, & etiam tituli non fiebat mentio. Expediuerat autem Bullam perinde valere, in qua individua nominum mentio fiebat. Sed dicebatur, quòd non sufficiebat, ex quo in supplicatione non erat facta, & requirebatur in supplicatione faciendam de his mentionem, casu quo reperiretur, aliàs in litteris. Et quia hoc dubium habebat in se aliud dubium, videlicet, † *an dicta Bulla Leonis respiceret, & comprehenderet facta tempore Summorum Pontificum successorum.* Super quo latissimè informarunt Domini, pro parte maiori inclinarunt, quòd quo ad successores extenderetur. Nam verba Bullæ semper loquuntur in prima persona, & Pontifices loquentes hoc demonstrant. Et licet allegaretur in multis causis decisum contrarium, tamen nullus Dominorum de tali decisione recordabatur. Et licet ex alio capite fuere, quod esset bene derogatum, † quia licet nominis, & tituli non esset facta mentio, tamen expressio erat talis, quæ sufficiebat, cum non solum ad vnum modum poterat referri, l. 2. de liber. & posth. cum ibi not. per Doct. Et licet diceretur † esse datum pro forma, & non posse adimpleri per

1 2 3 4

æqui-

æquipollens: tamen ex quo erat satisfactum menti Pontificis, qui volebat solum... excludere, ne sub genere Iurate Cardinales, qui sunt speciali nota digni, includerentur: & modicum referebat obseruatio formæ. Dicebant illud sufficere, allegabantur not. per Modern. in .... §. & quid si tantum, & Paul. de Castro in l. vniuersâ, C. de precibus Imperat. offeren. licet Leonina requirat derogationem fieri ex magna causâ, tamen dicebant aduersariam regulæ causam sufficientem, quia erat necessaria, cum canonicatus seruire non possit aliqua de causa, & eo maxime, quia ista oppositio placebat, quia regulæ non obstant, nec erant ita prægnantes cum clausula, quorum tenore, quòd etiam potuissent vigore illarum, derogari expresse constitutioni Leoninæ. Et ita intellexi postea, quòd pars dubitans de resolutione huius puncti, parte contradicente non obstat in parte expeditæ Bul. vigore illius impositionis, in qua expresse derogabatur constitutioni Leoninæ.

DECISIO XVI.

Conimbricen. Cantoriæ, 29. Octobris.

SVMMARIA.

1 *Formalis consensus si non sit manifestus ratione ipsius prouisi, regressus an validetur ex persona prouidentiæ.*

2 *Bulla Adriani VI. reuocatoria regressuum omnes voluit regressus reuocatos, præter quam eos, de quorum bono iure constat, & habito consensu partes prouisæ.*

3 *Cessione notoria existente in simul cum pensionis reseruatione sit præsumptio, consensum de regressu antea interuenisse.*

4 *Ius bonum spoliati si apparet, restituendus est pristinæ possessioni, etiam eo non existente capitulari.*

EAdem die in ea Conimbricen. Cantoriæ dubitatu,
1 *an † regressus Francisci licet non constet de consensu formali ipsius Ludouici cui prouidetur, sit validus ad effectum, de quo agitur.* Ioan. quidam retinebat in Didacum de Salazari, & Didacus in Ludouicum, qui Franciscus etiam, qui habebat impetrationem certo modo cessérat in Ludouicum reseruato sibi regressu, de quo
2 dubitabatur, *an † valeret propter Bullam Adriani VI. qui reuocauerat omnes regressus, præterquam ex causa boni iuris, nisi essent de consensu.* Et ideò etiam tunc temporis omnes regressus concessi reuocarentur, qui non erant ex causa onerosa, & sic sine consensu, & quia in eadem supplicatione omnia prætata erant facta, & Ludouicus erat præsens in Curia, fuit dictum, quòd præsumebatur habuisse supplicationem in manibus, & dicta vidisse. † Vnde
3 sicut constabat de cessione Francisci, & consenserat reseruationi pensionis 50. ducat. in eius fauorem, de quo consensu constabat, præsumebatur etiam consensisse regressui, siue accessu, cum videbatur acceptasse cessionē, cum omnibus qualitatibus, nec cedere videretur, ad l. sin autem, & ibi Baldus, ff. de pactis. & l. non est ferendus, cum vulgar. Sed eadem die fuit inuentus consensus Ludouici expressus, qui nedum pensioni, sed etiam regressui consenserat, & quia negabatur constare de cessione Francisci, qui erat absens, & in septennio, vt narrabatur vltimo, quòd fuit exclusus consensus eius, expediuerat in specie supplicationem ratione regressus, & reseruationis pensionis, in qua confitebatur se cessisse ius suum Ludouico, quod tamen ex impetratione certo modo non petebat. Et † ita resoluta causa, fuit pronunciatum Franciscum restituendum ad possessionem, qua fuerat spoliatus, licet non esset capitularis, ex quo constabat de bono iure illius, quæ est limitatio consilij Cassad.
4

DECISIO XVII.

Romana hæreditatis de Lenis 29. Octobris.

SVMMARIVM.

1 *Prædicatorum religio, quę non consueuit ex particulari fratribus suis alimonium præstare, an ad sumptus litigantis in particulari prosui iuris tutela, ad litis impensam obligetur.*

EAdem die in vna Romana hæreditatis de Lenis du-
1 bitatu præsuppositio, † quòd religio Ordinis fratrum Prædicatorū non teneatur, nec consueuerit dare alimenta fratrib. eiusdem Ordinis negocia propria tractantib. numquid deberentur fratri Thomæ in causa, de qua agitur, ac sumptus litis. Et licet multa contra fratrem Thomam, & facultatem sibi datam a generali opponerētur, tamen præsuppositi omnia legitima, & in iure solum, de quo dubitatur. Et omnes dixere quod sic, amplexi decis. 2. de rei udi. in antiquior. Bisign. quam sequuta est decis. Neap. 11. in antiq. Et ita fuit dictum plures Rotam decreuisse, & in prima instantia, non obstāte Paul. de Cast. in l. si institutus, §. de off. ff. de sol. de inoff. testam.

DECISIO XVIII.

Toletana matrimonio, 14. die Octobr.

SVMMARIA.

1 *Spolium, si pratendatur ex incidenti, acto principaliter de matrimonij inualiditate, vtrum de spolio sit agendum suspensa causa matrimoniali, ex eo, quòd omnis spoliatus ante omnia de iure veniat restituendus.*

2 *Mulier petens & obtinens reuocare sequestrum factum in bonis mariti dotis suæ ratione, & filiorum, tamquam hæredum etiam coram iudice laico, non ob id dicitur quidpiam attentasse, pendente lite super matrimonio, & hæreditate, coram iudice Ecclesiastico.*

3 *Aduersarius litis olim possidens castrum cum nunc ab altera parte possideatur, testibus deponentibus de possessione in præsens possidentis, an dici ob id possit fuisse spoliatus.*

4 *Principale primum post accessorium in actionem tāquam incidens deducendum est, ita quidem vt agere volens contra filios, primo causam tractet matrimonialem, & qua absoluta alia facilè terminari potest.*

DIe 4. in causa Tolet. Merens. matrimonnij, dubita-
1 tum, † *an sit procedendum super matrimonio omisso spolio, & attentatis in causa: cum ista erat præsentata commissio ex parte, quod super istis arbitrio Audit. procederetur?* Et fuit conclusum esse procedendum super matrimonio, quia non poterat dici spolium, nec attentata mulieris, quæ dicebat se contraxisse matrimonium cum defuncto, de cuius bonis agebatur. Nam cum per viam monitorij fuerat introducta coram Ordinario loci, non erat monita mulier, ne se iactaret vxorem eiusdem Philippi mortui, nec prolem ex eo susceptam esse legitimam, nec hæreditatem ad eam spectare, cuius vigore comparuerat, & dederat mandatum nomine suo tantum, & causa proficua super matrimonio: licet aduersarius fecerat monere, articulasse hæreditatem Philippi mortui ad se spectare. Et licet pendente ista lite ipsa mulier, tam nomine suo pro dote, quam nomine filiorum tamquam hæredum petijsset, & obtinuisset reuocari sequestrum bonorum mortui per iudicem laicum, propter quod preten-
2 debatur attentasse: † tamen fuit dictum, quòd illud non erat attentatum, ex quo causa cum filijs non pendebat super hæreditate, & ipsa pro dote & credito intentauerat, super quo nulla erat lis, sed super matrimonio, & hæreditate, licet etiam probaretur aduersarium olim possedisse quoddam Castrum, quod † fuerat Philippi, &
3 nunc ipsum possidere, ex quo prætendebatur spolium, tamen fuit dictum, quod testes dicebant filios, & eius matrem esse in possessione, non per hoc probatur secundum extremum, contra mulierem, quæ in Castro erat cum filijs iure familiaritatis, & iure proprio: nam filij erant instituti hæredes a patre mortuo, & tamquam hæredes præsupponebantur esse in possessione bonorum, & Castri. Vnde si volebat agere contra filios mortui, erat † antea
4 contra matrem agendum, cum qua erat lis super matrimonio, quæ debebat terminari. Nam ex causa omnia remanebant soluta.

DECISIO XIX.

Salamantina Abbatiæ, 14. Octobr.

SVMMARIVM.

1 *Electio & possessio, quæ non prætenduntur non facta capitulariter, an tamquam attentata veniant renocanda.*

EAdem die in causa Salamantina Abbatiæ dubitatum, † *vtrum electio Archiepiscopi, & possessio eius vigore, quòd non capitulariter facta essent, tamquam attentata renocanda, antequam ad canonizationem sua nouæ promissionis deueniretur?* Et quia plures erant litteræ, quarum vigore ista poterant dici fuisse attentata, fuit resolutum punctum debere diuidi, & par....

DECISIO XX.

Barchionen. pension. die 3. Decembr.

SVMMARIVM.

1 *Pensionarius obtēta pensione in beneficio non ordinatus antea clericali ordine, sed post habitam pensionē, cuius probatio facta fuit vera, elisa reputatione de clericatu, facit vt pensio non sit rata habenda.*

Die 3. Decembris fuit mihi dictum per Dominos in 1 vna Barchionen. pension. † quòd ex quo post obtentam pensionem apparebat, quòd pensionarius fecerat se clericali charactere insigniri, & per eius aduersarium erant productæ litteræ clericatus, quòd licet per testes probaretur, quòd per annum fuerat habitus, & reputatus pro clerico, quod non sufficiebat, quia vera probatio præualebat illi probationi per reputationem. De hoc iterum latè fuit dubitatum 27. Aprilis 1547.

DECISIO XXI.

In quadam Romana, 3. Decembr.

SVMMARIA.

1 *Alienans contra pactum factum a testatore rem aliquam, cadit a commodo contractus.*

2 *Censum constituens super domo prohibita alienari ex pacto facto per testatorem, an censeatur ob id domum alienasse.*

3 *Census super domo impositus, si redemptus fuerit, de eo in actis constare debet, & an ob id contra pacta quid fuerit attentatum, quæ alienationem vetabant.*

4 *Dominum domus, & proprietas, an permaneat apud eum, qui eam alteri fecit censualem.*

5 *Multitudo errātium, an patrocinetur errori, ita vt duobus contra pacta facta per contractum alienantibus rem vetitam alienari, pœnæ relaxationem mereantur.*

6 *Dotis causa si dicatur alienatum alias prohibitum per testatorem alienari, an is actus relenet a pœna in contractu apposita, cùm res sit fauorabilis ipsa dos.*

7 *Pactum si fuerit factum, vt alienans rem donatam cadat a commodo rei donatæ, applicanda nō alienanti, cum ista pœna conuentionalis sit, vtrum sufficiat, vt alienans, non etiam incurrat pœnam legalem.*

8 *Pœna conuentionalis a partibus apposita in contractu non elidit pœnam legalem, sed mutuò aliquando concurrunt.*

1 EAdem die in causa Romana dubitaui, † *vtrum creditores Martini excludantur a filijs Bernardini vigore pacti inter Federicum, & fratres factum, attento, quòd contra prohibitionem pacti Bernardus alienauit?* Nam pactum erat inter eos, quòd bona immobilia non possent alienari, nec hypothecari: propter quòd hæredes Bernardini, quòd etiam erant hæredes, recusabant soluere creditoribus Federici habentibus expressam hypothecam in obligatione in forma Cameræ: sed replicauerant cre-
2 ditores, quòd † ex quo Bernardus constituerat censum super vna domo prohibita alienari, & sic pacto contrauenerat, quòd non poterat iuuari pacto de non hypothecando in eodem contractu apposito. Sed replica-
3 bant hæredes, quòd census erat redemptus, quòd † non admiserunt Domini: tamen quia de reductione in actis non constabat, tum quia ita tum facta alienatione ceciderat a pacto medio contractus: adeo quòd ex redemptione, id quod amiserant, non recuperabant. Dicebatur etiam, quòd licet ita constituissent, dicebant tamen
4 ꝙ † domus dominium penes illum remanerat, ideo, &c. Sed dicebatur, quòd nedum erat prohibita translatio dominij, sed etiam quælibet alienatio, & obligatio, & negari non poterat, quin constituendo censum super domo illam obligassent. Dicebant etiam, quod Bernardi-
5 nus concesserat fratribus Caroli. Ideò † cum duo ex tribus alienassent, debuit posse fieri sine pœna, per not. per Alexand. in l. duo ex tribus, de re iudic. Sed verba pacti hoc tollebant, cum expressè omnium consensus requi-
6 rebatur, etiam quòd † fuerat facta alienatio ex causa dotis. Quòd quia non probatur, dixerunt quòd facta probatione disputaretur, in Auth. res quæ, de legat. quæ habet locum in contractibus. Vltimò, quòd quia erat
7 in pacto dictum, quòd facta † alienatione alienans caderet a commodo rei donatæ, quam debebat applicare non alienanti; quia erat apposita pœna, quæ debebat sufficere, & non duplici pœna puniri, & sic etiam a commodo contractus caderet, iuxta l. sanctio legum, cum ibi
8 not. de pœn. tamen omnes Domini fuerunt † in contrarium, quòd in pœna conuentionali apposita partibus potuerit concurrere pœna legum, l. si quis maiori, C. de transact. & propterea propter pactum cadere deberet ab omni commodo contractus. Allegabatur etiam in summa, quòd glo. in l. si is qui, C. de iure emphyteut. cum vers. repellere contra approbata. Ex qua patet, quòd pœna conuentionalis non facit cessare pœnam legalem, sed concurrunt.

DECISIO XXII.

In causa Ianuensis, 3. Decembr.

SVMMARIA.

1 *Alienatione prohibita domus per testatorem, & casu, quo alienaretur, deueniat in proximiorem suum concurrente gradum paritate, quis admittatur ad possessionem domus ea contra voluntatem testatoris alienata.*

2 *Proximitas hac quomodo, & de quibus ueniat intelligenda hoc casu, an de grauati proximis, an uero testatoris, num. seq.*

3 *Voluntas testatoris, si notoria sit proximitas in suo potius venit consideranda, quam in grauato, ex communi.*

4 *Testator qualiter diligit grauatum, eo modo & hæredes grauati censetur diligere, pariquè modo quo odio prosequitur alienantem, eodem & hæredes eius prosequi arguendum est.*

5 *Differentia inter feudum antiquum, & nouum ex paterna prouisione acquisitum.*

EAdem die in causa Ianuensis domus, fuit dubitatum, *vtrum stante prohibitione testatoris debeat admitti Io. Baptista maior natu inter proximiores testatoris exclusis filijs Hieronymi alienantis existentibus in pari gradu cum Ioanne Baptista.* Nam per testatorem erat
1 prohibita alienatio eiusdem domus, & † casu quo alienaretur, deueniret in proximiorem ex testamento ipsius testatoris, & cum essent plures in eodem gradu, maiores natu proximiores dicti testatoris haberent domum istam. Hæc domus erat alienata in quosdam fratres Domini Ioannis Baptistæ, qui erat inter proximiores maior natu, & petebat domum a fratribus. Replicabatur quatenus sibi non competebat, sed filijs Hieronymi alienantis, qui erant in pari gradu, & maior natu inter
2 illos debebat domum obtinere, quia † postquam deuenerat ad Hieronym. proximitas, debebat respectu illius considerari, tamquam proximior grauati deberet attendi, non autem proximior testatoris, per not. per Socin. in l. si cognatis, ff. de rebus dubijs, cuius dictum magis communiter sequuntur Doctor. inter quos est Marian. Socin. in consil. 266. & 9. colum. volum. 1. & hanc etiam communem dicit Gozadin. cons. 4. colum. penul. vers. ad tex.

&

& Paris. consil. 23. nu. 263. in fin. vol. 1. & cons. 21. num. 22. cum cons. 23. col. pen. in princ. num. 2. vol. 1. Dñs Fabius dicebat communem esse in contrarium, & commemorabat Doctores, & allegabat Iasonis locum dicẽtem, cons. 159. volum. 4. & Dec. cons. 546. in fin. Tamen omnes Domini præsupposita etiã prima opinione, pro communi dicebant in casu, de quo quæritur, † attendi debere proximitatem, & maioritatẽ respectu testatoris, quia constabat de voluntate testatoris in pluribus locis testamenti, quod vocauerat proximiorem suum tantum, & quia prædicta opinio loquitur in successione, secus in prohibitione alienationis, qua prohibita res alienata debet ad proximiorem venire, attendenda est proximitas respectu testatoris; Et Prosper mouens quæstionem dicebat, ex l. filiusfamilias. §. diui, cum ibi not. versic. 4. quæritur in portionibus terminis, quia cessat ratio præcedenti
4 contraria. Nam † qua occasione testator prædilexit gratum in eius portione, eadem ratione censetur eius descendentes dilexisse, l. cum anus, ff. de cond. & demonst. Sed in alienante sicut habuit odio illum facientem contra prohibitionem, eodem modo & eius filios, sicut diximus de alienante feudum irrequisito domino. Ioan. Andreas, & alij in capit. 1. §. fi. quæ sint prima causa benef. amit. tenet & tradit Curt. in tract. feud. 1. parte princip. colum. 1. Et licet aduersarius conaretur ad hoc respon-
5 dere, faciendo † differentiam inter feudum antiquum & nouum acquisitum ex paterna prouisione, tamen fuit dictum, quòd ista non erat bona instantia, ex nota. per eumdem Curtium in loco prælegato. Et sic ex his fuit pronunciatum in causa in tertia instantia, nam in prima fuerant disputata multa alia dubia, quæ oriebantur ex illo testamento.

DECISIO XXIII.

Dertusensis Sacristiæ, 10. Decemb.

SVMMARIA.

1 *Inhabilitas ad beneficia Ecclesiastica obtinenda an argui possit ex pugna in duello commissa.*

2 *Et an in clerico veniat intelligenda, vel laico nondum clericali characte re insignito, num. seq.*

3 *Laicus an ex pugna duelli criminosus dicatur effici, & ob id ad beneficia inhabilis ipso iure.*

DIe 10. eiusdem in causa Dertusensis Sacristiæ dubitaui, præsupposito, quod Ioan. de Miglia pugnauit in duello, † *vtrum fuerat factus inhabilis ad obtinendum beneficia?* Et Domini dixere, p maiori parte, quòd fic, licet capit. 20. de clericis pugnantibus in duello, loqua
2 tur † de clerico, & non esset probatum Ioan. de Miglia
3 esse clericum, tamen † ex quo licet esset laicus, propter pugnam erat factus criminosus, & ipso iure inhabilis ad beneficia obtinenda, vigore gratiæ suæ referentis sibi beneficia, per not. per Dec. quem refert, & sequitur Felin. in c. 2. col. 1. versi. 1. limita etiam omnia præfata, de rescriptis. Sed postmodum Domini secũdo iam mutarunt opinionem, vt patet supra.

DECISIO XXIIII.

Toletan. Coadiutoriæ, 2. Decembris.

SVMMARIA.

1 *Sententia an impediri, vel suspendi possit per partem aduersam prætendentem alia articulare, & petentem ob id vlterius audiri.*

2 *Articuli calumniosè dari dicuntur, si in causa semel producti antea, reproducuntur ad causæ protelationem eidem iterato.*

DIe 2. in causa Toletan. coadiutoriæ pronunciaui die 10. & quia pars dederat articulos, & produxerat commissionem, quibus non obstantibus pronuncia-
1 ueram † conquerebatur, & impediebat subscriptionem sententiæ, dicens velle vlterius audiri. Ego proposui, *an sententia esset subscribenda.* Dixerunt Domini, quòd ex
2 quo † articuli erãt calumniosè dati, quia iam aliàs eidem dati fuerant, & super eis examinati testes, cum quibus Rota fuerat resoluta, & supplicatio etiã erat nullius momenti, quia continebat, quod bulla perinde valeret, quæ erat producta, sed remitteretur ad corrigendum arbitrio Auditoris, & super illa bulla nullũ erat factum fundamentum, quia sine illa erat resolutum, quod ex verbis supplicationis erat satisfactum bullæ Leoninæ. Ideo Domini dixerunt, quod subscriberem sententiam. Et ita fuit factum.

DECISIO XXV.

Conimbricen. Cantoriæ, 2. Decembr.

SVMMARIA.

1 *Procurator partis sententiam latam de nullitate taxante, vtrum executoriales veniant suspendendæ, vel non relaxandæ.*

2 *Clausula omnesq; alios, in citatione posita, an extendi possit ad vniuersitatem, quæ personaliter citari, tamquam persona non vera, sed ficta, & repræsentata non potest. Et quomodo vocula, alios, veniat accipienda quibusve applicanda, vide num. seq.*

4 *Ius spoliati beneficio, si euidenter deductum in processu appareat, efficit in eius fauorem datas antea executoriales relaxari.*

EAdem die, quia super omnibus dieb. in causa Conimbricensis Cantoriæ, nedum pronunciatum erat contra intrusum super Cantoria, sed etiam contra Vniuersitatem studij illius Ciuitatis super Canonicatu, & præbenda in Ecclesia Conimbricensi, contra quam partem citatam fuerat processum per contradictas, & sententia transierat in iudicatum, & decretæ erant & relaxa
1 tæ executoriales. † Procurator Martini dicebat sententiam esse nullam, & propterea executoriales non esse relaxandas. Nam erat commissa causa, in qua dicebatur Martinum, & Ioan. de Silua, & forsan alios, in executione citationis nominandos, turbare, & forsan spoliare Ioan. qui petebat causam committi. Et verba conclusionis, ita se habebant, tam aduersus dictũ intrusum, quam contra ordines, omnesque alios præfatos factores, molestatores, & inquietatores, cuiuscumque nominis, dignitatis, auctoritatis, & præeminentiæ existentes, sua communiter vel diuisim interesse putantes, ac in decreto, vel in executione citationis præsentium vigore notuinan. Dicebat, quod licet esset Vniuersitas citata personaliter, tamen non potuit vigore iuris, & commissionis contra il-
2 lam procedi, quia † verbum, omnesque alios, &c. intelligebatur de persona vera, non ficta, vel repræsentata, per Dec. in capit. in illis, §. 1. in fin. de præbend. in 6. de hoc etiam Franc. & Felin. in capit. fides, de rescript. in 6. & limita. & ex multis alijs. Tamen Domini dixerunt contra
5 rium; quia † verba *alios*, &c. habet suam determinationem per alios præfatos. Quãdo postmodum dicebatur, factores, & perturbatores cuiuscumque nominis. Hæc verba indefinitè, & nullo modo restrictè comprehendebant etiam molestantem, & spoliantem. Eo maxime, &
4 quia † de bono iure spoliati constabat. Et ita relaxati executoriales.

DECISIO XXVI.

Romana Pensionis, 2. Decembris.

SVMMARIA.

1 *Regressus ob non factam debitæ pensionis solutionem, an parti aduersæ dari debeat, constito de violatione sequestri.*

2 *Partibus concordi voto consentientibus in sententiæ subscriptionem, non adimpleta ea cõcordia contra pactum sub ea factum ab vna partium, an debeat in fauorem alterius sententia subscribi.*

Rigor iuris omni subtracta benignitate erga indignum, proteruia maxima notatum exerceri meritò debet.

EAdem die in vna Romana pensionis, pro Bernardo Merloto, contra Io. Bapt. Auiterninũ, in qua aliàs per Audit. Cameræ, & secundo loco per Fabiũ fuerat pronunciatũ, esse † locum regressui ob non solutio-
1 nem

nem pensionis. Merlonus traxerat causam coram me super violatione sequestri, & probauerat, & dederat in litteris, quibus committebatur, in quo non constito de violatione sequestri, instituerem Merlonum in beneficio. In vltima audientia anni præcedentis pronunciaueram, & numquam adimpleueram sententiam, vt partes concordarent, † quæ tamen concordatæ fuerunt pacto apposito expresso, quòd nisi Io. Bapt. adimpleret concordiam, quod deberem subscribere sententiam: qui cum non adimpleuisset, & per duos menses vltra cõcordiam distulissem in subscriptione sententiæ, dubitabam, *vtrum deberem subscribere, prout in prima, vel prout in tertia, attentis duabus attestatis a duobus partibus*. Et Domini dixere, quòd tam per resolutionem factam coram me, illæ primæ veniebant reuocandæ, & tertia prout prima reficienda ex capite violationis sequestri, quia tamen maxima potentia Io. Bapt. allegabatur ex non solutione pensionis, & non obseruatione concordiæ, mandarunt, quòd ego deberem subscribere tertiam confirmatoriam simpliciter in vim duarum primarum absque aliqua mentione violationis sequestri: quia fuerat resolutum illum esse pritandum, nec excusandum de benegnitate, sed potius de rigore, † quia benignitatem non volebant exercere contra tam indignum.

DECISIO XXVII.

Hippotin. Abbatiæ, 2. Decembr. 1542.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria data vtraque pars à iudice cogi potest vnicè vt stet promulgationi sententiæ.*

EAdem † die in vna Hippotin. Abbatiæ, inter Lapum Gallium, pro quo erat sententia lata, & Ioan. Simonis in 2. dedi remissoriam vtrique parti, & obligando stando vnicæ sententiæ.

DECISIO XXVIII.

In quadam Parochiali de Casaloto, 7. Ianuarij 1543.

SVMMARIVM.

1 *Sententia per contradictas promulgata, vbi de scientia partis condemnatæ non constat, appellans etiam per procuratorem à die habitæ notitiæ admittitur ad petita, & audientia eidem conceditur.*

1 DIe 7. Ianuarij 1543. in vna parochiali de Casaloto in † qua per contradictas pronunciaueram contra vnum, qui per edictum, constito de non tuto accessu, fuerat citatus, & sententia transierat in iudicatum. Decreueram executoriales per edictum etiam intimatas ob quarum non parutionem declaraueram non comparentem excommunicatum, & cum vigore commissionis instaretur pro decreto brachij secularis, omissis aliis venit procurator appellantis, & appellauit a die notitiæ, & commisit causam mihi. & cum instaretur, quod deberet parere rei iudicatæ, antequam audiretur, fuit dictum, quòd ex quo in mandato non constabat, quòd habuisset notitiam sententiæ, tum quia in partibus coram honestis personis debuisset appellare, propterea eius appellatio erat bona, & debebat audiri.

DECISIO XXIX.

Toletan. Pensionis, 7. Ianuarij 1543.

SVMMARIA.

1 *Sequestrum si fiat a iudice, qui non habet auctoritatem sequestrandi, cum odiosa sit sequestratio, acta veniunt reuocanda.*

2 *Causa subsistente propter quã debeat fieri relaxatio sequestri, cum cautione, etiam simpliciter non data cautione fieri relaxatio aliquando potest.*

1 EAdem die in vna Toletana pensionis, siue peccuniaria, † instabatur pro reuocatione sequestri per aduersarium appositi, ex quo sequestra sunt odiosa, nec de iure apponenda in his actibus, & quia A. C. nullã habebat iurisdictionẽ sequestrandi, *an sine cõmissione fuisset*. Et ita fuit concluſum ex multis, esto quod creditor, nec debitor erat citatus, quod potuisset facere ad instantiam condi-

2 tionis citatis. Et licet etiam diceretur † subesse causa, propter quam saltem cum cautione esset relaxãdum, tamen simpliciter fuit dictum quòd relaxaretur.

DECISIO XXX.

Dertusensis Sacristiæ.

SVMMARIA.

1 *Conflictus prouocatorius ad duellum, vt inhabilitatem pariat ad Ecclesiastica beneficia, debet fieri ab eo, qui est in ordine clericatus.*

2 *Laicus ex duello facto non redditur ad beneficia Ecclesiastica inhabilis.*

3 *Criminosus ad quodcumque beneficium ex notorijs criminibus inhabilis efficitur.*

4 *Duellum in laico non est crimen, quod inhabilitatem pariat, cum non sit crimen graue, vt homicidium, & similia.*

5 *Collatio beneficij facta a criminoso, non enormi crimine notato, valida est, & tenet etiam cum non sit inhabilis ob crimen leue.*

6 *Criminosus etiam notorius nõ inquisitus, nec condemnatus iudicialiter, non dicitur inhabilis ad habenda beneficia, secus in inquisito, & condemnato.*

IN causa Dertusensis Sacristiæ dubitatu, *vtrum ex quo non constat, aliter Ioan. de Miglia sponte pugnasse nisi quòd vnus testis dicit se audiuisse ab ipso, quòd prouocauerat aduersarium recusantem ad duellum, qui † loquitur in clerico, & non constat tempore duelli Ioan. fuisse clericum.* Quòd si constaret, dicebant aliqui, quod præfata probatio, licet non esset concludens, sufficeret tamen ad transferendum onus probandi in Ioannem, cum nõ

2 constet illum clericum. Restabat, quòd † nullibi tentum reperitur ex duello laicum effici inhabilem, nec constat,

3 quòd prout in ista causa aliàs dictum fuit, quòd † est criminosus, & ideo inhabilis, ex not. per Doctor. maximè Felin. in 2. cap. de rescript. post Calder. quem allegat, in consil. 2. de præbend. quia loquitur in criminoso, prout sunt homicidæ, & qui aliàs crimen graue committerent,

4 huiusmodi non videtur esse † duellum in laico, quòd videatur excusari ex causa consuetudinis, qua videmus homines generosos, & sui honoris zelosos prouocare a-

5 liquem aduersarium ad duellum. † Vnde collatio facta criminoso non enormi valida est, Felin. in cap. dilecta, col. 3. vers. sed tertiam partem contrariam, de excep. qui licet loquatur in electione, tamen fundamenta sua respiciunt etiam casum nostrum, vt patet ex dictis per eumdem in d. cap. 2. col. 2. ver. contrarium firmat, de rescript. Contrariam tamen opinionem tenebat vnus ex Dominis, per ea, quæ dicit Gomez. in Commentario vtriusque signaturæ, in tit. de consuet. super verb. inhabilis, dum distinguit nomina, præsupponendo casum nostrum esse, in 2. cap. & merito esse dignum suspensione, vel degradatione, huiusmodi tamen non videtur esse duellum. Et sic Domini recesserunt ab eo, quòd iam aliàs videbantur

6 concluſisse: addentes † quòd ex quo Ioannes non erat nec inquisitus, nec condemnatus, nunus poterat esse inhabilis, prout videntur loqui Doctor. in loco præallegato, & prout Rebuff. in consil. concordatus, in titul. de pacifica possessione, num. 222. vers. quod ego intelligerem. Quantum autem ad secundam partem dubij, nil vel parum fuit dictum, tamquam non necessarium, & visum fuit non esse in difficili in libro præfixo, propter conflictum opinionum, quæ adducebantur hinc inde per Aduocatos.

DECISIO XXXI.

Vincentini Matrimonij, 14. Ianuarij 1543.

SVMMARIVM.

1 *Terminus datus ad præstanda alimenta, mulier lite pendente potest præueniri a iudice propter paupertatem, & de nouo alimenta decerni, in eadem qua prius decreta fuerunt quantitate, vel etiam maiori quo ad sumptus litis pendentis sufficere possit.*

Die

Dle 14. eiusdem in causa Vincentini Matrimonij inter Lucretiam Formosam, & Ant. Nicolaum vtraque parte informante, fuit per Rotam determinatum,
1 quod † licet esset datus terminus quo alimenta erant decreta d. Lucretiæ, tamen quòd de nouo deberent sibi decerni, & in eadem quantitate, qua primò fuerant decretæ, licet pars ipsius instaret, quod deberent augeri, idque attenta paupertate mulieris, quæ aliter causam suam in Curia prosequi non posset.

DECISIO XXXII.

Conchensis Canonicatus, & præben.

14. Ianuar. 1543.

SVMMARIA.

1 *Refusio sumptuum in lite factorum si debeat fieri per aliquam partium, an procurator, qui litem suscepit defendendam, ad eas parti, cuius patrocinium suscepit teneatur.*

2 *Executorialium suspensio, & excommunicationis, ne intimentur fit per sumptuum solutionem, vel expensarum in litis processu factarum.*

3 *Mandatum procuratorium per cessionem iurium factam reuocatur, & redditur sententia nullas.*

4 *Procurator si ob causam a parte, quæ eum antea constituerat, reuocatur, processus interim factus redditur nullus.*

5 *Ignorantia de litis ingressu, & prolatione sententiarum non debet officere ignoranti parti, nec cedere in præiudicium sui iuris.*

6 *Commissio si fiat de vicissitudinaria, aut iterata citatione, si pars eam non facit per negligentiam, sibi præiudicium parit.*

7 *Procurator partis, si legitime citetur, tantum valet, ac si principalis personaliter citetur, & rata citatio habenda est in præiudicium citati, si non vel in persona, vel per procuratorem constitutum compareat.*

8 *Procuratore causam per taciturnitatem, ignorantiam litis, & sententiæ latæ principali suo absenti, tenetur ad litis expensas.*

EAdem die in causa Conchensis Canonicatus & præbendæ, inter Petrum de Medina, & Ioãnem de Ver
1 gara, dubitatum fuit, *vtrum † Ioan. de Vergara debebat restituere expensas sibi solutas, & alios sumptus factos restituere, seu reficere, & in eucntum, quod teneatur, an procurator, qui causam defendit, sibi teneatur?* Ioan. de Vergara commiserat causam contra Petrum de Medina super canonicatu, quem iam Petrus resignauerat, per multos menses ante medium causam admissam, sed etiam prouisionem Ioannis, & citauerat procuratorem habentem speciale mandatum iam ante resignationem constitutum, quod mandatum erat in actis in alia causa inter easdem personas, & alias, quo procuratore citato habuerat tres conformes contra Petrum, & erant do-
2 cretæ † litteræ executoriales. Quæ cum venisset Petrus ad Curiam, & habuisset notitiam earum, ne intimarentur, & earum vigore excommunicaretur, soluit expensas litis, cum aduertisset iam multò ante (*vt dixi*) causam commissam resignasse, remansit causa nullitatis sententiarum, & restitutionis expensarum contra dictum
3 Ioan. Et Rota resolut sententias esse nullas, quia † per cessionem mandatum erat reuocatum, ad Clemen. fin. cum ibi not. per Cassador. 149. de procurat. & Roman. decis. 28. eodem titulo nou. Et alia reuocatio, quæ allegaretur, non debet intimari, Bartol. in l. procuratorem, ff. de procurat. Curt. in cap. mandato, eod. tit. Ideò † iste
4 processus factus cum procuratore reuocato, non tenebat: tamen Ioan. tenebatur restituere expensas sibi solutas, tamquam qui venret excutiendus ex culpa aduersarij, qui verisimiliter admissus, siue a procuratore, debet cedere, & notificare cessionem iam factam: Tamen Rota resolut Ioannem has expensas debere restituere stante nullitate sententiarum, & omnium, nec esset, quod
5 posset imputari Petro, quem † non constabat vllo vnquam tempore habuisse scientiam huius litis, nec sententiarum. Ad hoc etiam quidam mouebantur ex cognitione causarum facta per Ioannes contra Petrum, in qua narrato prius, quòd Petris habuerat procuratorem, qui in actis produxerat mandatum, & petijt causam com-
6 mitti contra Petrum eo legitimè citato. Nam † dicebat, quòd vigore huius commissionis debebat de nouo citare Petrum, quod cum non fecisset, qua tamen procuratorem citauerat, erat quod sibi posset imputari, quia tũc Petrus deduxisset sibi resignationem, ideò debet expensas restituere. Tamen ista ratio non placuit maiori parti
7 Donunorum, qui dicebant, † quòd Petrus dicebatur legitime citatus, citato eius procuratore, si non fuisset reuo-
8 catus. Dicebant tamen, quod † procurator Petri tenebatur restituere has expensas Ioan. quia ipse erat in maxima culpa, cum debuisset notificare litem principali suo, a quo habuisset scientiam resignationis, & cessisset, nec Ioannem lnbus vexasset.

DECISIO XXXIII.

Salamantina Abbatiæ,

14. Ianuar. 1543.

SVMMARIA.

1 *Sententia etiam in fauorem partis lata ex non prosecuta appellatione, transit in iudicatum.*

2 *Commissio appellationis, & nullitatis sentẽtiarum, an cum negotio principali aliquando concurrere possint.*

3 *Index non habita noua commissione, an ex allegatis, & probatis ad vlteriora progredi possit, & decernere executionem.*

4 *Nullitate executionis in suo robore permanente, lis non potest dici finem suum adepta.*

5 *Nullitatis causa si deserta fuerit, an & appellationis deserta dicatur, cum in eadem fuerint commissione connexæ.*

6 *Causa tam appellationis quam nullitatis, aliquando æquè principaliter, & nõ incidenter in causæ commissione considerantur.*

7 *Clausula, dico sentẽtiam nullam, & si qua est, apello, quam vim habeat.*

8 *Copula, &, cum æquè principaliter membra orationis copulat, quos producat effectus.*

9 *Nullitatis causa non deserta, lis non dicitur extincta.*

10 *Sententia nondum executioni mandata lis adhuc dicitur perdurare, & nequaquam penitus exstincta, & infra num. 14.*

11 *Sententia quæ transiuit in iudicatum dicitur litem exstinguere in fauorem actoris, cum rei contumacia actori præiudicium parere non possit.*

12 *Alienatio rei, quæ litigiosa prætenditur post rem iudicatã, tamquam facta ab actore de re non amplius litigiosa, valida est.*

13 *Actor apprehendens possessionem rei etiam per sentẽtiam sibi adiudicatæ, non obtentis super ea executorialibus, dicitur attentare.*

14 *Quadriennij lapsus post causæ commissionem in integrum restitutionis instantiam impedit, ita vt non amplius peti possit.*

EAdem die in causa Salamantina Abbatiæ, dubitatum, *an lis inter Franc. de Mendoza, & Didacum aduersarium, esset finita, vel adhuc duraret?* Et ad hunc effectum videndi, an essent reuocata quædam, quæ prætendebantur attenta esse per Abbatem electum, per obitum
1 Francisci, & constabat in actis latas fuisse duas † sententias in fauorem Francisci, quarum secunda ob non prosecutionem appellationis transierat in iudicatum. Et licet causa nullitatis esset commissa præfixo termino vigore specialis cõmissionis, ea nil relcuante, fuerũt datę litteræ executoriales. & sic res iudicata remansit firma: A decreto tñ executorialium fuerat appellatum, & commissa causa appellationis, & nullitatis cum negocio principali

vt dicit ista commissio, & signata sine præiudicio legitimæ executionis. Tamen † supervenerant duæ aliæ commissiones appellationis, & nullitatis, cum negocio principali, & quatenus opus esset restitutione in integrum. Qui bus stantibus, cum non potuisset procedi ad vlteriorem executionem sine noua commissione, tamen Auditor processerat ad aggrauationes, & censuras, & finaliter ad decretum brachij secularis, quòd licet probatum non prætenderetur esse executiuum. Dicebatur autem negare propositum in isto puncto non constare de executione brachij secularis, quæ omnia prætendebantur nulla, † tamquam iudex non potuit sine noua commissione procedere ad vlteriorem executionem. Et ita Rota dixit, propter quod dicebatur † litem non esse finitam stante nullitate executionis. Et licet pro parte aduersarij diceretur, † quòd caussa nullitatis erat deserta, sicut etiam caussa appellationis, cum in vna & eadem commissione vtraque caussa commissa esset. Et sentit Iaſ. in l. contra maiores, in fine. C. de inoffic. testamen. Tamen per Dominos dicebatur, alàs in vna obligatione coram Domino Aquen. 7. Nouembris 1544. fuisse resolutum, quòd in tali commissione, † vtraque caussa tam appellationis, quàm nullitatis venit æque principaliter, & non incidenter, ita quod deserta caussa appellationis, non censetur deserta caussa nullitatis, vt voluit Fran. qui istam quæst. ponit in 2. cap. in 56. quæst. de appellat. Et istam opinionem tenet, tamquam veriorem, quòd † si quis dixerit, *dico sententiam nullam, & si qua est, appello*, quòd caussa nullitatis, venit æquè principaliter, vt dicit ibi in fine quæstionis suæ, quòd ista opinio est verior, & communis, & allegat Alexan. in consil. 2. vol. 3. Et idem dictum est, quia committitur caussa appellationis & nullitatis, † cum copula &, æquè principaliter copulet & per Iaſ. in l. 1. colum. 4. ff. de iustit. & iure, vbi in terminis istis loquitur, & ibidem Præpos. & Franc. in d. cap. dilecto, in 5. col. in q. 5. Vnde stante, quòd † caussa nullitatis non sit deserta, sequitur litem non esse exstinctam, quia † per sententiam non exequutam lis non exstinguitur, decis. 10. vt lite penden. Et vulgatum est, ex quo sequitur, quòd etiam si brachium seculare esset exstinctum, adhuc idem esset, & quia in alia audientia coram Domino Prospero fuit dictum, quod † lata sententia, quæ in iudicatum transierat, lis dicatur exstincta in fauorem actoris, quia contumacia rei in non parendo, non debet illi obesse, propterea quod † in ea fuerat dictum, alienationem factam ab actore post rem iudicatam tenere, tamquam de re non litigiosa, videbatur dici, esse litem exstinctam, sed quo ad Franciscum per rem iudicatam, & cõmissionem nullitatis executionis, nõ facere beneficium litigiosum, quia non est super beneficio, Cassador. decis. 4. vt lite penden. & decis. 9. de causs. possess. & propriet. Nec quòd commissionem habeat cũ toto negocio principali aliquid facit, quia iam negocium principale est finitum per rem iudicatam: Tamen fuit dictum, quòd illud procedit in caussa alienationis, quia quantum ad illud lis dicebatur exstincta, sed non erat verum indistinctè litem dici finitam in fauorem actoris. Patet, quia † si fine executorialibus possess. apprehenderet, diceretur attentare, vt dicit Sarnen. in loco qui semper solet allegari, quòd † per sententiam non finitur lis, nisi fuerit executa. Propterea hic non tractabatur de fauore Francisci, qui rem iudicatam obtinuerat, sed de fauore illius, qui per eius obitum fuerat electus. Vnde dixerunt Domini, quòd hic opportunum esset dubitare, si foret necessarium, *an in fauorem Ordinarij per rem iudicatam, licet non executam, lis dicere tur exstincta. ut posset Ordinarius de beneficio uacante pro uidere, quod bene seruiat in proposito*, quia electio, & possessio eius vigore fuisset attectata, sic quo ad prouisionem Ordinarij lis haberetur pro exstincta. Et in caussa ista commissio restitutoria non faciebat, quò minus lis diceretur esse finita, cum † lapsum esset quadriennium post caussam commissam, & sic finita erat instantia restitutionis, ad text. in Clem. 1. de restit. in integr. & in c. 1. eod. tit. lib. 6. Rota decis. 465. in nouis, & super hoc pars Didaci prætendentis litem durare, non faciebat fundamentum, sed tantum in nullitatibus.

DECISIO XXXIV.

Lucensis Decanatus, 19. Ianuarij 1543.

SVMMARIA.

1 *Iure partis existente, siue bono, siue malo, regressus tamen & reseruatio habentur in aliqua consideratione.*

2 *Cessio facta cum reserua regressus, & accessus, mortuo illo, cuius cessio facta fuit in fauorem, an veniat cedentis regressus, & accessus canonizandus, stante prouisione facta per Papam in alium.*

3 *Reseruationis, & accessus, quę pars prętendit in beneficio, cum nulla fuerit facta mentio, nec in prima, nec in secunda instantia, agente prouiso, sententia ferri potest in fauorem eiusdem prouisi.*

4 *Iure non pleno existente partis de accessu habito prętendentis, accessus tamen ob id non est inualidus.*

5 *Supplicatio, in qua de accessu reseruatio agitur, si non contineat caussam ob quam reseruatio facta fuerit, inualida est, & nihil omnino probat.*

6 *Papa ad vim narratorum in supplicatione moueri dicitur ad concedendum, ideò si imponitur ei, non valet concessio tamquam obtenta per subreptionem.*

1 Die 19. eiusdem in caussa Lucensis Decanatus dubitaui, † *presupposito, quòd constet † de iure Cardinalis Cibo saltem malo, vtrum eius accessus & regressus sit inualidus?* In caussa ista fuerat prouisum de isto Decanatu cuidam Parafrenario Sanctissimi Domini Leonis, per 2 cessionem † Cardinalis Cibo, cum vigore cuiusdam reseruæ reseruato regressu, & accessu ad illum. Mortuus erat Parafrenarius Papæ, per cuius mortem Papa prouiderat cuidam Cardinalis petebat contra prouisum regressum seu accessum suum canonizan, & quia † nec in prima, nec in secunda instantia constitit nedum de acceptatione Cardinalis, nec de reseruatione eius, fuerunt latæ duæ sententię in fauorem prouisi. In tertia coram me præsupponebatur constare de omnibus, nam de gratia reseruæ constabat de acceptatione Decanatus, quem vigore gratiæ tenebatur acceptare infra mensem, de quo non constabat plenè, sed petebatur remissoria ad probandum. Tamen præsuppposito, quòd ius Cardinalis non erat bonum, & multa deducebantur. Vnde du- 4 bitabatur, vt supra. Eromnes Domini dixerunt, † quòd accessus erat validus, quantumcumque ius non esset bonum, quia satis erat, quod ille, qui ius habuisset, siue bonum, siue malum, cum illud tanti fecisset resignatarius, quòd consensum præstitisset accessus, imò accessus nullum ius de præterito præsupponebat. Cassador. & Dec. C. de pactis. Et ideò dixerunt Domini eadem die in vna Legionen. Canonicatus, & præbendæ, coram Do- 5 mino Puteo, quòd † quando in supplicatione accessus reseruati, nil narratur, propter quod reseruatus sit; nil probare dicitur, scilicet quo vigore, boni, vel mali iuris sit reseruatus. Sed qualiter alij aliqua narrant, quia narrata sunt pars gratiæ, & † Pontifex præsumitur motus 6 ad illa concedenda propter narrata. Propterea omnia, sunt verificanda, quibus in facto verificatis, siue de iure tribuatur bonum ius, siue non, haberetur de hoc aliqua consideratio.

DECISIO XXXV.

Barchionensis Pensionis,
19. Ianuarij 1543.

SVMMARIA.

1 *Testes ex communi reputatione deponentes de clericali ordine pensionarij, tempore acceptatę pensionis, si ex aduerso producatur instrumentum authenticum, ostendens post pensionis acceptationem clericali ordine insignitum, an probent.*

Littera

2 *Littera vel inſtrumenta a publico notario ſcripta vel ſubſcripta, & ſigillo vicarij munita, non tamen teſtibus intervenientibus, nec ad actuum rogato notario, an probent, & ius potius quam teſtibus de reputatione deponentibus ſit fides adhibenda.*

3 *Teſtium depoſitio vbi quem communi opinione reputari, & haberi pro clerico, non eſt plena, nec validiori intervenient probatione probat.*

4 *Ordinarii litteris teſtimonialibus ſine teſtium ſubſcriptione licet non credatur, hoc tamen venit intelligendum in grauibus, cum ſecus ſit in leuioribus negotiis, in quibus probant.*

5 *Vicarii litteræ teſtimoniales de facto alieno videlicet ſubſtituti ſui atteſtantes, non probant.*

Limita niſi conſuetudine ſit confirmatum talibus litteris credi: qua ſtante, illa conſuetudo eſt probanda, nu. ſeq.

EAdem die in vna Barchionem. Penſion. 70. ducatorum, dubitaui, † *vtrum ſtante depoſitione teſtium pro parte Michaelis examinatorum, noceat & inſtrumentum ex aduerſo productum?* Fuerat reſeruata penſio huic Michaeli tamquam clerico, qui per duos teſtes de communi reputatione dicebatur clericus: tamen etiam aliquid vltra probabat ſe fuiſſe clericum tempore reſeruatæ penſionis. Ex aduerſo producebantur quædam litteræ Vicarij vrbis, multo poſt reſeruationem penſionis emanatæ, in quibus Vicarius atteſtabatur illum ſumpſiſſe primam clericalem tonſuram, per quendam alium Epiſcopum ab eo ad huiuſmodi actum ſubſtitutum, ſub-
2 ſcriptæ manu propria notarij actuarij † ipſius Vicarij cũ ſigillo ipſius Vicarij, ſed ſine teſtib. Nec atteſtabatur notarius de illo actu ſe fuiſſe rogatum, nec in eius præſentia actum. Et dicebatur his litteris, tamquam certam probationem continentibus ſtandum eſſe potius, quàm teſtibus de reputatione deponentibus quę non eſt arctior,
3 & † plena probatio. Sarnen. quæſt. 56. in regula de anna-
4 li, vbi multa adfert. Dixerunt Domini † quod licet litteris teſtimonialibus ordinarij ſine ſubſcriptione teſtium non credatur, Felin. in cap. poſt ceſſionem, de probat. colum. 3. verſic. 2. conſtitutus. Tamen iſtud non habet locum in leuibus. Felin. ibidem in 5. limitatione in proœmio, habebant probare primam tonſuram clericalem. Vnde ex approbatione maximus, & grauior & ſequerentur effectus: quia apud me eſſet dubium, quia Fel. ibi dictum ſuum exemplificat, & aliter videbantur ſentire. In
5 caſu tamen propoſito dixere Domini, quod ex quo † Vicarius atteſtabatur de facto alieno, quod ei credendum non erat, nam non ipſe, ſed eius ſubſtitutus ordinem dederat, vt no. ex dictis per Felin. in loco prędallegato in prima applica. prima concluſio collegebatur. Fuit tamen di-
6 ctum, quòd † ſi probaretur confitendo, quod talibus litteris fides adhiberetur, illud eſſet conſiderandum, vt per Felin. ibidem in 2. limit. eiuſdem concluſ. volum. 2. Nam qui produxerat vltas litteras, offerebat ſe talem cõſuetudinem velle probare.

DECISIO XXXVI.

Arboreſ. Canonic. & benefic. 19. Ianuarij, 1543.

SVMMARIA.

1 *Citatus perſonaliter tantum vigore compulſorialium in iurium extractione, nec citatus ad cauſſam vtrum procedi contra talem poſſit per contradictas, & contra eum ferri ſententia.*

2 *Innocentii conſtitutione decretum fuit Auditores Rotæ procedere poſſe contra citatum, citatione etiam nulliter executa, modo conſtiterit citationis notitiam ad citatum peruenuiſſe.*

3 *Citatus ad iurium extractionem tantum, nec ulterius citatus ad cauſſam, condemnari non poteſt de iure, præſuppoſito, quòd licet habeat notitiam de iurium extractione, potuit tamen ignorare cauſſam contra ſe tractari: ideo ulterior citatio requiritur ad id, vt per ſententiam condemnari poſſit.*

EAdem die in vna Arboren. Canonicatus, & beneficiorum, ſine informatione, dubitaui, † *vtrum poſſet procedi per contradictas cauſſa, & ferri ſententia contra vnum, qui numquam fuerat citatus ad cauſſam, ſed tantum reperiebatur perſonaliter citatus in extractione iurium vigore compulſorialium ad cauſſam illam faciendum?* Et cauſſa dubitationis fuit, quia, † ſicut per Inno-
2 centianam conſtitutionem Auditores Rotæ poſſunt procedere vigore citationis nulliter executæ, ſi conſtat citatum habuiſſe notitiam de citatione. Eodem modo in caſu iſto dicebatur, quod ex quo iſte ſciebat cauſſam tractari, debebat mittere procuratorem ad defendendũ cauſſam ſuam, quam ſciebat in Curia tractari, tamen Domi-
3 ni dixerunt, quòd non ſufficiebat talis † citatio, nec eius vigore poterat condemnari, quia licet habuit notitiam de extractione iurium, tamen non habebat notitiam cauſſam tractari contra ſe, & agitari, & propterea debuerat aliàs citari.

DECISIO XXXVII.

Dertuſenſis Sacriſtiæ 24. Ianuarij, 1543.

SVMMARIVM.

1 *Teſtibus de habilitate ad beneficia, & clericatu deponentibus in caſu duelli, an fides ueniat adhibẽda, poſito, quòd de reputatione deponant, & de uſu litterarum clericatus ordinem atteſtantium.*

1 DIe 24. Ianuarij in cauſſa Dertuſenſis Sacriſtiæ, quia in probatione habilitatis † Ioannis de Miglia teſtes dixerunt nedum illum reputari communiter clericum, ſed etiam, quod viderint litteras, dubitaui, *an hoc permittendum eſſet?* Licet dubium eſſet ſuper hoc, tamen vtraque pars verbo informauit. Et dixerunt Domini abſque eo, quod aliquid allegarem, quòd ego ex officio deberem illum interrogare.

DECISIO XXXVIII.

Hiſpalenſis portionis 24. Ianuarij 1543.

SVMMARIA.

1 *Statutum Eccleſiæ ſi non admittat reconciliatorum natos, aut hæreticorum ad beneficia, an naleat in præiudicium talium reconciliatorum, ita ut ob id incapaces reddantur.*

2 *Hæreſin ſponte abiurans, & confitens, non dicitur hæreticus, nec reconciliatus, & ob id non comprehenditur ſub ſtatuto uetans dari beneficia filiis reconciliatorum, aut hæreticorum Eccleſiæ Hiſpalenſis.*

3 *Nepos poſt deceſſum aui natus, an proprie nepos dici poſſit.*

4 *Statutum loquens de filiis, & nepotibus hæreticorum, an ob ſui generalitatem cõpleCtatur & filios, & nepotes poſt mortem auorum prognatos.*

Rationem iſtius generalitatis, uide num. ſeq.

6 *Filius natus antequam pater labatur in hæreſin, an dicatur ex ſanguine infecto procreatus, & ideo notetur per ſtatutum Hiſpalenſe, & inhabilis ad beneficia reddatur.*

EAdem die in cauſſa Hiſpalenſis Portionis, inter Aluarum Moram, & Petrum de Palatios, dubitaui, ſumpta neceſſitate ſcripturarum, de quibus in a-
1 ctis, an remiſſoria ſit releuans † ſtatutum Hiſpalenſe, quod diſponit vna cum confirmatione clericatus, *quòd filii, & nepotes hæreticorum, & reconciliatorum, non poſſint obtinere beneficia in Eccleſia Hiſpalenſi?* Et erant producta quædam, ex quibus conſtabat actorem Aluarum fuiſſe nepotem reconciliati. Sed quia ſcripturæ præfatæ erant in forma probanti, probat Petrus remiſſoriam ad probandum, quòd eſſet nepos illius reconciliati. Et dicebatur, quòd dato, quòd iſtud probare-
2 tur, non eſſet releuans, quòd ex † quo ille ſponte venerat ad abiurandum hæreſin, quod non comprehendebatur in ſtatuto. Sed quia plene non erat ab vtraque parte informatum, mandarunt Domini vt ſpecialiter dubitarem, *an filius reconciliati, &c. comprehende-*

retur

retur sub statuto. Fiebat etiam aliud fundamentũ, quòd
3 ex † quo iste nepos erat nepos post mortem aui, quòd proprie non dicebatur nepos. Et allegabatur Dec. in terminis, de quibus in informatione, quæ tamen non placuerũt Dominis posse ad causam istam applicari. Nam
4 c. † statutum. de auth. in 6. quòd loquitur de filijs, & nepotibus hæreticorum, vtique locum habet etiam in nepotibus natis post mortem auorum propter eius generalitatem, † tum quia ratione illius textus, & Doctores ibi
5 dicunt, quòd procedunt ex infecto sanguine, quæ ratio militat etiam in nato post mortem aui, & magis proba
6 bilis est dubitatio † *an filius natus, antequam labatur pater in hæresin*, esset de comprehensis in dicto statuto. Et licet videretur dicendum, quòd non, quia ex sanguine infecto non nascitur, tamen Doctores magis communiter tenent contrarium, vt attestatur Clau. in Seisel. in l. si ibidem, de iurisd. omn. iudic.

DECISIO XXXIX.

Conchensis Canonicatus, & Præbendæ.

26. Ianuarij 1543.

SVMMARIVM.

1 *Litis expensæ si veniant refundendæ parti, an procurator partis, cui non intimauit processum, abesset a Curia contra se institutum, & ob id ignorãtia, ad sumptũ refusionem tamquam dominus litis effectus teneatur.*

1 De 26. eiusdem in causa Conchensis Canonicatus, & Præbendæ, prout in præcedenti, dubitatũ, † de expensarum restitutione, inter Ioannem de Vergara, & Petrum de Medina. Ita hodie inter eumdẽ Ioãnem, & Petrum, & procuratorem Petri de Medina, videlicet post quam Dom. Ioan. teneatur restituere expẽsas D. Petro de Medina vicissim Dom. Petri procurator tenea tur ipsi Dom. Ioanni. Et omnes Domini dixerunt, prout aliàs, quòd teneatur D. Ioanni. Ita relaxatũ eadem die mandatum contra Petrum.

DECISIO XL.

Tullens. Matrimonij 26. Ianuarij 1543.

SVMMARIA.

1 *Instrumentum fidem faciens de desponsatione duorũ continens attestationem religiosi, & confessione vnius partis, etiam si non sit productum, an probet.*

2 *Instrumentum non continens diem & horam, quibus fuit celebratum, non est probatorium, posito eo quòd etiam non interuenerint testes, nec constet qua ratione fuerit confectum.*

3 *Stylus loci vbi instrumentum fit, si facit fidem fieri instrumento sine testibus, die, & hora confecto, est probandus.*

4 *Recognitio manus per testes approbata eorum, qui subscripserunt, non constito de iuramento testium, non releuat, ita vt instrumentum ob id validum dicatur.*

EAdem die in causa Tullens. Meten. matrimonij, dubitatũ, *vtrum instrumentum, de quo ad præsens agitur, sit in forma probanti?* Nam † erat quoddam instrumentum, in quo quidam religiosus cõfitebatur Philippum de Mora desponsasse Ioannettam, & in etiam Philippus eadem confitebatur. Et quia Curiatores rogati attestabantur per duos iuratos, qui erant subscripti, quòd tales iurati confecerant aliud instrumentum; fuit
2 dictum, † quòd non faciebant fidem, nisi instrumentum, de quo illi erant rogati, produceretur; eo maximè, quia non constabat de die, ac de hora, in qua illud instrumentum fuit factum. Nec qua ratione, & quibus te-
3 stibus. Et licet allegaretur, † ita esse de stylo, tamen dicebatur non constare, nec obstabant instrumenta producta per partem aduersam, eodem modo facta, quia licet probarentur, tamquam simplices copiæ contra producentem, tamen illis non erat standum quantum ad probandum stylum. Et licet manus Curatorum subscriptorum essent recognitæ per multos testes, aduersarius
4 dicebat † recognitionem non esse bonam, quia non constabat de iuramento testium, licet notarius in examine diceret, talis testis iuratus, & super his notarius attestaretur, commissionem processisse ad iuramentũ testium, ex quo de formali iuramento non constabat, prout in illis partibus solent iurare testes, vt ex processu de partibus constat.

DECISIO XLI.

Hispalensis portionis.

SVMMARIA.

1 *Reconciliati sponte confessi hæresin vel errorem, promissa sibi venia, non propriè dicuntur reconciliati, sed pœnitentes, quibus non pœna, sed pœnitentia imponi solet.*

2 *Samboniti qui apud Hispanos Hispalensis dicãtur, & qua pœna plectantur, aut eis pœnitentia iniungatur.*

IN causa Hispalensis Portionis inter Dom. Ioannem Moranum, & Petrum Ramirez, dubitatũ, an statutum loquens de nepotibus condemnatorum, seu reconciliatorum, haberet locum
1 † in reconciliato sponte confesso, promissa sibi venia. Et omnes dixere, quod non. Quia isti non propriè reconciliari dicuntur, sed pœnitentes, quibus pœnitẽtia, non pœna imponitur, vt per Archidiaconum, & alios, in capit. vt commiss. de hæret. in 6. per Hostien. in summa, in titu. de hæred. §. qualiter. Et statutum debet intelligi de illis, qui condemnati fuere, licet reconciliator, & quorum insignia in Ecclesia solent
2 poni, qui † vulgò Samboniti solent votari, quorum nepotes non licet esse in Ecclesijs beneficiatos, qualis non est Didacus, qui est de istis, qui sponte ad pœnitentiam venerunt.

DECISIO XLII.

Salamantina Abbatiæ 31. Ianuarij 1543.

SVMMARIA.

1 *Causa appellationis quando committitur & nullitatis, vtraque censetur æquè principaliter commissa.*

2 *Instantia appellationis ex decursu temporis lapsa, an adhuc duret instantia nullitatis.*

3 *Iudex a quo, non potest ad vlteriorem executionem progredi sine termini præfixione:*

DE vltima eiusdem, in causa Salamantin. Abbatiæ, dubitatũ, *vtrum post executoriales fuerit valide vel nulliter processum, vsque ad decretum brachij secularis inclusiuè, stantibus commissionibus ex aduerso productis?* Et sicut oẽs Dñi dixere, ita & nũc, non esse validum processum, stante tamẽ resolutione aliàs facta per Rotam,
1 de qua supra in hac eadem causa, videlicet quòd † quando committitur causa appellationis & nullitatis, vtraque censetur æque principaliter commissa, & lapsa in-
2 stantia appellationis adhuc durat instantia nullitatis, si per qua tamen resolutione fuit multum tumultuatum hodie, cum videretur multis esse nimis rigorosa, & tribunali nostro non digna. Quo stante, licet prima commissio in hac causa habeatur, sine præiudicio legitimæ executionis, tamen ea pars non fuit visa; quia sic remanesset executio penes iudicem a quo, & data fuerat alia, in qua habebatur, quòd si quid exequendũ fuerit, prius, & ante omnia exequatur. Qua clausula non obstante,
3 adhuc dixere Domini, non † potuisse procedere ad vlteriorem executionem sine præfixione termini, ac docto de nullitatibus vigore specialis commissionis. Et hoc dicebat Dominus Puteus habuisse a Domino Simonetta.

DECISIO XLIII.

In eadem Salamantina Abbatiæ 31. Ianuarij, 1553.

SVMMARIA.

1 *Iudex procedens ad vlteriora etiam vsque ad seculare brachium, non præfixo termino parti, nulliter iudicat, & facta rescinduntur.*

2 *Appellans si frivola ab eo appellatio interponatur processui, non auditur.*

Causa

3 *Causa appellationis deserta, & causa nullitatis, & censurarum videntur deserta.*

4 *Appellationis causa & nullitatis, licet per Rotam sæpe cõmittantur in vna eademque commissione, pronunciatio tamen super nullitate frequenter subticetur, nec ob id annihilatur processus.*

IN hac etiam causa fuerat præsentata sententia commissionis cum signatura, constito de attentatis, de quibus cum aliter non cõstitisset, nil ad nullitatem inferebatur, & post tres commissiones, fuerat data declaratoria, a qua fuerat appellatum, & de nullitate dictum,
1 qua commissione non obstante, † cum fuisset processum ad viteriorem executionem, & vsque ad brachium seculare, sine alia præfixione termini commissionis, vt supra, dixerũt etiam processum esse nullum. Et licet Domino Auditori diceretur, etiam vigore illius cõmissionis partem velle seruare terminum, noluit admittere ad obseruationem termini nisi facto verbo in Rota, & postea
2 ad viteriorem executionem procedendo † visum fuit reijcere appellationem tamquam friuolam, ad dec. 42. in nouis, & l. a producente, C. de dilat. Ex quo processu videbatur etiam euertisse nullitates ac censuras deduc-
3 tas appellãdo, † quia etiam diserta causa appellationis prout hic videbantur sublatæ, secundum Bal. in l. si expressum, ff. de appell. & Iaf. in l. contra maiorem, C. de inoffic. test. tamen tenendo aliam opinionem, de qua supra, dixere Domini, non potuisse hoc facere fidem sine commissione: & cum pars aduersa replicaret. Quod si esset verum, quòd destruerentur omnes processus nostri,
4 quia † sæpe committitur causa appellationis, & nullitatis, & numquam pronũciatur super nullitatibus sed simpliciter esse male appellatum. Vnde non stante commissione præfixionis termini super nullitatibus esset dicendum attentis supradictis, quòd processus essent nulli: respondebatur, & bene, quòd, ex quo in casu appellationis seruabatur terminus, ille sufficiebat, nec requirebatur præfixio termini vigore commissionis, prout requirebatur in executione, vbi nullitas seruetur, & ideo sententia illa perniciebat nedum causam appellationis, sed etiam nullitatis, quia poterat imputari parti, quare non deduxisset nullitates, quas prætendebat.

DECISIO XLIII.

Gadicens. Pensionis. 3. Ianuarij 1543.

SVMMARIA.

1 *Nullitas pensionis arguitur ex eo, quòd pensionarius non sit ad eam habendam, vel transferẽdam habilis, ex qua litatibus illam inhabilitatem inducentibus.*

2 *Dispensatio obtenta licet fuerit a parte, si tamen probatum fuerit ab aduersa parte per subreptionem impetratam, nulla est, & nihil prodest dispensato.*

3 *Testes de habilitate alicuius ad beneficia ex communi reputatione deponentes, an probent in fauorem partis, pro qua producuntur.*

4 *Dispensatione etiam subreptitia, licet non probata, non præiudicatur parti dispensatæ, & præsumitur stante nullitate probationum bonum ius habere.*

5 *Filius combusti non est habilis ad beneficia obtinenda stante statuto loci, in quo est beneficium.*

6 *Probatio inhabilitatis, aut dispensationis nulla, post lapsum triginta annorum in causa nil relenat, nec præiudicare potest parti dispensatæ, quæ de inhabilitate notatur.*

EAdem die in causa Gadicens. pensionis inter Episcopum Gadicen. & quosdam pensionarios, dubitatum, *an ex actis constet, quòd excluderet probationem alterius partis Episcopo Scalensi?* Fuit aliàs reseruata pensio super fructibus Ecclesiæ Gadicensis, quam in articulo mortis vigore facultatis, quam habebat, transtulerat in duos seruitores suos, quibus Episcopus Gadicen. dene
1 gabat soluere, † dicens illam esse nullam, propter inhabilitatem Episcopi Scalens. qui fuerat filius combusti, & propter istam inhabilitatem fuere late duæ sententiæ super nullitate huius pensionis, per Dominum Sebastianum Pighinum, tunc Locumtenentem Auditoris Cameræ, tunc Rotæ Auditoris, quæ fuerat reformata in
2 Rota per Dominum Mohedanum sub eo † prætextu, quod, licet Episcopus Scalen. fuisset dispensatus, tamen dispensatio fuerat subreptitia, prout fuerat resolutum in Rota in quadam Hispalẽsi pensione per Episcopum Scalens. sed post eius mortem finita non fuerat, obtenta ex actis a Dominis Auditoribus prædicta dispẽsatione. Sed cũ causa ad me in tertia instantia deuenisset, & vellem exinde expedire causam, noluere Domini, quia fecerant aliud fundamentum super dicta dispensatione non producta; & tunc pensionarius examinauerat plu-
3 res testes, † qui attestabantur tempore Iulij Secundi recognouisse Episcopum Scalẽsem tunc in minoribus constitutum, & tunc, semper vsque ad eius obitum reputasse illum habilem, & vidisse ab aliis reputari, ad obtinẽdum nedum pensionem, sed etiam quæcũque beneficia, qua probatione stante, bis resoluerunt Domini mei, quòd Epi-
4 scopus † præsumebatur dispensatus, non obstante dispensatione subreptitia, qua non apparente, præsumebatur bonum ius habuisse. Et cum ex aduerso diceretur hanc reputationẽ non suffragari, qua apparebat & constabat Episcopum non fuisse reputatum habilem, cum in quadam causa, quæ cõtra eum fuerat mota super Archidiaconatu de Neula, & in alia Hispalensis portionis,
5 in qua supra † fuerat articulatum, & probatum esse filiũ combusti, & propter istam conditionem, non suffragabatur illa communis reputatio. Et hoc dubium etiam anno præterito fuerat propositum, & resolutum contra Episcopum Gadicen. qua ista conditio fuerat particularis, & superuenerat † post 30. annũ, & sic post punctum
6 productum finitum, super communi reputatione, in qua præsumebatur dispensato. Et in hac opinione perstiterunt.

DECISIO XLIV.

Compestellan. Canonicat. & præbendæ

31. Ianuarij 1543.

SVMMARIA.

1 *Cedens beneficium litigiosum cum facultate litem prosequendi, si is, cui cessa lis fuit, neglexit litteras expedire, nec litem prosequi, idque 40. annorum spatio, ex tanti temporis lapsu lis præsumitur extincta, & habetur pro derelicta, ita vt pars aduersa dici possit esse in pacifica possessione, neque successores eius ad tituli probationem tenentur prædecessoris.*

2 *Pars committens causam, si obtineat decerni citationem quæ fuerit executioni mandata, sed tamẽ numquam re producta, cum circumducta videatur, & pro nõ facta habeatur, non acta at vllo modo citatum, nec interrumpit præscriptionem.*

3 *Finis litium ex hoc apparet, quòd sit sententia, qua transijt in rem iudicatam.*

IN causa Compestellan. Canonicatus, & præben. eadem die, dubitatum, præsuppositis litibus inter Iordanum,
1 & Petrum, † ex quo Ioardanus cessit in fauorem Lupi, cũ facultate litem prosequendi, qui Lupus, nec litteras expedierat, nec prosecutus fuit, & vixit quadraginta annos, an lis dicatur extincta, & habita pro derelicta, taliter quòd Petrus, & deinde successores possint prosequi. Et dixerunt Domini, prout aliàs dixerunt in hac causa, quòd ex tanti temporis cursu præsumebatur habita pro derelicta, & Petrus poterat dici pacificus possessor, adeo quod successores sui non tenentur iustificare titulum sui prædecessoris: & iuuarentur allegatione Lupi. Et hoc dixere etiam, quod præsuppositum, quòd data lite Alphonsus, qui nunc erat in causa, & quoniam erat subrogatus in ius Lupi, & per consequens etiam Ioardanus posset habere melius ius, quã Petrus, & eius successores.

In hac

In hac tamen causa nil erat factum, nisi quòd Iordanus
2 cõmiserat causam, † & obtinuerat decerni citationem, quæ fuerat executa, sed tamen numquam reproducta, quæ citatio videtur circumducta, & pro non facta haberi, ita nec arcbet citatum, nec præscriptionem interrumpat. l. & post edictum. §. 1. ff. de iudi. & ibi Bal. cum alijs, de quibus per Felin. in cap. illud, colum. 4. in princip. de rescript. quæ decisi. limitatio est aliarum decisionũ, quæ
3 quotidie allegantur, † quod lis non finitur nisi per sententiam, quæ transierat in rem iudicatam, decis. 10. vt lit. penden. aliàs num. 411. in nouis. Gozad. decis. 5. vt lit. penden. & not. per Doctores communiter, in capitu. fin. & ibi per glos. in verb. finita, & latius Franc. vt lite pendente.

DECISIO XLV.

Zamorensis parochialis 4. Februarij 1547.

SVMMARIA.

1 *Citatus per edictum possessor, vbi constat de non tuto accessu, an brachium seculare decretum sit relaxandum.*

2 *Termini præfixio data a iudice parti ad docendum de legitimitate appellationis, facta si elapsa fuerit, nec de ea sufficienter doctum fuerit, procedi citra aliarum irrogationem censurarum ad decretum brachij secularis potest.*

3 *Feriarum tempore etiam parti terminus præfigi potest a iudice, quo doceat legitimam esse appellationem quam fecit, quo non probato, procedi potest ad secularis brachij decretum ob maximam partis contumaciam.*

4 *Contumace parte existente non tamen impeditur quin a die habitæ notitiæ appellando debeat audiri.*

5 *Pars licet absens etiam longinque, habens notitiam sententiæ per intimationem executorialium contra se latæ, appellare coram honestis personis debet, ne sibi ex taciturnitate præiudicium pariat.*

6 *Citatus per edictum, vel ad domum, vel ad locum, in quo causa ventilatur, ad sententiam audiendam, & facta intimatione, incipit currere terminus appellationis a die intimationis sententiæ, non scientiæ habitæ.*

7 *Legitima appellatio fieri contumacis si non sit notoria iudici, sufficit illud ratificare ad quod præfixus est terminus, & causa vigore iuris ordinarie obseruari soliti, expediri potest.*

1 DIe 4. Februarij 1547. in causa Zamorensis parochialis de Cassola dubitatũ † *vtrum brachium seculare esset relaxandum in hac causa citato possessore per edictum, constito de non tuto accessu?* Erat processum per contradictas, & tuleram sententiam, & decreueram executoriales, quæ per edictum similiter erant intimatæ, ob quorum non paritionem decreueram..... intrusum, qui post declaratoriam miserat procuratorem ad Curiam, qui appellauerat a die notitiæ, & causam commiserat, deinde per actorem fuerat præsentata commissio,
2 vt † præfigerẽ terminum ad docendũ de legitima appellatione; quo elapso, & nil docto, procederetur ad decretum brachij secularis, omissis alijs censuris, fuerat præfixus terminus ad secundam, a qua præfixione etiam termini fuerat appellatum, & reposueram cum intimatione; quæ intimatio non fuerat facta, cum tamen tempore
3 feriarum esset producta commissio, & non † obstantibus feriis attenta præfixione, tamen decreuerentur brachium seculare, in maximam, qui appellauit contumaciam: habuit terminum; præseruato, cum sæpius esset citatus ad videndum decerni brachiũ seculare, quòd numquam voluerit declarare: nec brachium seculare, nisi facto verbo in Rota. Et Domini dixere, non esse relaxandum,
4 quia † attento, quòd iste erat factus cõtumax, quandocumque appellando a die notitiæ debebat audiri ad decis. Rotæ, 374. in nouis, & præsumitur a die notitiæ appellasse Rota decis. 326. in nouis. Hinc concludebatur, quòd constabat illum prius paruisse, quia post intimationem executorialium in Ciuitate Salamantina, vbi reus erat scholaris, constituerat procuratorẽ, adeo quòd
5 tunc † temporis tamquam habens notitiam sententiæ, per intimationem executorialium, debuit appellare coram personis honestis. Sed ad hoc fuit dictum, quòd ex quo in mandato non constabat, quòd habuerit sententiam..... Adducebatur etiam dictum Felin. per Bald. quem allegat in capit. quoad consulationem, colum. 23. num. 33. vers. considero duos casus, de re iudicata, qui dicit, quòd quando quis per † edictum est citatus, vel ad do
6 mum, vel ad locum, ad sententiam audiendam, vbi ei est etiam intimata, quo ad decendum terminus appellationis incipit currere a die intimationis sententiæ, non a die notitiæ, quia si tunc præsumeretur habere notitiam..... quod dictum non placuit Dominis simpliciter, quia multum restrinxerat prædicta, sed pro nunc intelligere in casu suo particulari, in quo loquitur, non obstante etiam præfixione termini, quia ex quo appellatum fuit, & facta depositio, terminus non curreret. Et licet non esset facta intimatio, tamen hoc non relcuabat, qua dixere, quòd etiam ista die potuisset hcri ista intimatio. Secun-
7 do, & notabilius dictum fuit, quòd † ex quo non constabat de legitima appellatione facta a ficto contumace, satis erat ratificare illud, ad quod erat præfixus terminus. Et dixi ita; quòd seruarentur termini in causa appellationis, & causa iure ordinario expediretur in secunda instantia facta.

DECISIO XLVI.

Calaguritana Archidiaconatus.

SVMMARIA.

1 *Sententiæ tres conformes contra partem latæ vbi fuerint, si pareat rei iudicatæ, diminuendo possessionem, an possit per viam restitutionis in integrum iuuari.*

2 *Narrans de bono iure suo commissione, vt ius alterius partis excludat, illud probare debet, deducto etiam valore beneficij.*

3 *Valor fructuum, & taxatio beneficij, an possit probari ex confessione prædecessoris illud beneficium quondam possidentis.*

4 *Iuramentum si interponatur in probatione valoris fructuum beneficij, an releuet, & robur addat probationi requisitæ.*

5 *Confessio prædecessoris non præiudicat illi, qui non ex ipsius iure venit ad causam, sed proprio iure nititur, cum ipsi fuerit per obitum de beneficio prouisum.*

IN causa Calaguritana Archidiaconatus, inter Martinum Simonem, & Franciscum de Miranda, † in qua
1 habuerat Martinus tres conformes contra, & paruerat rei iudicatæ diminuendo possessionem, & omnia, veniendo per viam restitutionis in integrum, dubitatur, *an gratia si neutri Domin. Martini in summa 400. ducatorum esset verificata?* Nam hic Martinus ex iure cessio habebat acceptationem huius beneficij vigore expectatiuę in summa 200. & habebat etiam gratiam, si neutri, vt in dubio, quibus non obstantibus fuerat canonizata, gratia si neutri, Francisci de Miranda, cum expectatione ad 300. cui fuerat prouisum per obitum Martini de Anguano, cum subrogatione etiam in ius illius, & ad prosecutionem litis in eisdem statu, & terminis, quam litem inceperat Anguanus, ex iure sibi cesso per Garsiam de Garesco, qui impetrauerat beneficium sub expressione 280. Et dixere Domini, quòd in isto iudicio
2 Martinus erat actor, † & quia in commissione restitutoria narrauerat bonum ius sibi competere, erat necesse, vel quod probet, quòd excederet summã 250. ad hoc vt excluderet ius Francisci venientis per obitum Anguani, & ex consequenti vitiaret gratiam suam, si neutri,
3 quòd † vltimum prætendebatur Martinus probasse ex confessionibus Anguani, videlicet, quę fecerat in probando valorem fructuum contra Petrum Vicanam,

contra

contra quem habuerat rem iudicatã, in qua articulauerat medio iuramento, fructus ascendere ad valorẽ 4co. ducatorum, quo respõdebatur articulis datis per Martinum, qui confessus fuerat beneficium excedere summam 200. sed replicabatur pro parte Francisci, &
5 ita secuti sunt Domini, quòd † illæ confessiones non poterant præiudicare d. Francisco, qui non veniebat ex iure Anguiani, sed ex iure proprio, quia fuerat ei prouisum per obitum Anguiani.

DECISIO XLVII.
In Causa Tullens. Matrim.

SVMMARIVM.

1 *Testes examinari possunt super materijs, super quib. iam ante alij fuerunt examinati, etiam primorum testium facta publicatione, respectu tam nouarum materiarũ, quàm antiquarum, stante eo quòd nulliter fuerint priores testes examinati, & obiá fidem nullam fecerint.*

1 IN causa Tullens. Matrimon. dubitaui, † *an remissoria sit concedenda, & possint examinari testes super materijs, super quibus alij fuerunt examinati, non obstante publicatione?* Et fuit resolutũ, quòd sic, nedũ respectu materiarum nouarum, sed etiam respectu antiquarum: quia testes erant nulliter examinati, & taliter, quòd non faciebant fidem. Ioan. Andr. in Clem. 2. de probat. & ibi glo. in verbo inter. & Doctor. in c. cum causam, in vlti. glo. in fin. eod. tit. & etiam decisio. Rotæ 163. & 391. in nouis.

DECISIO XLVIII.
Salamantinæ Abbatiæ.

SVMMARIA.

1 *Attentatis non remotis, non fit progressus ad negotium principale de iure.*

2 *Possessio capta tempore litis pendentiæ si momentanea fuerit non valet, nec habetur in vlla consideratione.*

3 *Non possidens possessioni renunciare non potest, cum sua nulliter interest.*

1 EAdem die in causa Salamantinæ Abbatiæ dubitaui, vtrum sit † procedendum ad negotium principale reiectis attentatis? Et dixerunt Domini, prius esse remouenda attentata, c. non solum. de appellat. in 6. Rota decisio. 56. in nouis. Et licet diceretur non esse
2 remouenda, quo † ad possessionem captam lite pendente, per Abbatem Anton. de Mari. quia illa possessio fuerat momentanea, & constabat, quòd Didacus aduersarius possidebat, qua possessione ttãte, electio etiã Abbatis, quòd erat aliud attentatum, non videbatur debere reuocari, postquam ille erat in possessione, nec videbatur sua interesse, nec quo ad vnum, nec quo ad aliud: Tamen non videbatur audiendus, ad decis. 412. in nouis, tamen formarunt omnes Domini contrariũ, quia immo poterat sua interesse aliquo tempore hanc
3 possessionem captam non esse. † Et postquam Alphonsus non possidebat, minus sua intererat renunciare illi possessioni, prout & electioni de eo factæ, quia licet in electione non ipse attentauit, sed Collegiata, quæ illum elegerat pendente lite inter illum, & Capitulum maius, tamen recusando videbatur attentare, & propterea prius, & ante omnia erant reuocanda.

DECISIO XLIX.
Dertusensis Pensionis.

SVMMARIA.

1 *Pars si offerat se probare velle, in omnibus decursis terminis pensionem debitam parti aduersæ deposuisse, & stetisse per aduersarium, quo minus receperit, cum non sint omnia in forma probata, non est immunis à decreto executorialis brachii secularis.*

2 *Solutionem pensionis, aut depositionem eiusdem si pars in Curia procuratori partis aduersæ, habenti speciale ad id mandatum se facturam offerat, debet eam facere oblationem, cum protestatione damnorum, & interesse, ad effectum, vt possit absolui, nec fiat progressus vsque ad brachium seculare.*

EAdem die in causa Dertusensis pensionis inter Franc. Oliuera, & Franciscum Burgoam, declaraueram Franciscum Burgoam ob non solutionẽ pensionis, & contra eum etiam declaraueram, siue decreueram brachium sęculare, & antequam relaxaueram,
1 applicuit ad Vrbem, & offerebat, † se probare velle fere in omnibus terminis decursis deposuisse in partibus. Vnde debebat fieri solutio pension. & per ipsum aduersarium stetisse quò minus acceperit. Quia tamẽ non constabat de omnibus depositis, nec etiam omnia erant in probanti forma, dubitaui, an brachium sæcu-
1 lare esset relaxandum. Et † quia Franciscus Burgoa offerebat se in Curia, vel soluere procuratori Francisci Oliuera, si habebat mandatum, vel deponere: dixerũt Domini, quòd debebat deponere protestando de damnis, expensis, & interesse, & quòd ego admitterem prosecutionem, si, & in quantum, ad effectum si constabat omnia deposita fuisse facta in partibus, & per pensionarium stetisse, quo minus acceperit, quod possit repetere, quo facto illum absoluerem.

DECISIO L.
Segobiensis Canonicatus, 11. Febr.

SVMMARIA.

1 *Indultum concessum Camerario de conferendo beneficia in Diœcesi alicuius ordinaris in omnibus mensibus, vel alternatim, non bene constito de consensu vtriusque, an sit validum habendum.*

2 *Litera sub plumbo expedita fidem facientes de alternatiua collatione Camerarij, & ordinarij stante indulto Camerarij de collatione in omnibus mensibus faciendo, si eadem die emanarint, quibus standum, an literis, vel indulto.*

3 *Litera Apostolica sub plumbo expedita, magis authentica habentur quam indulta, aut litera, quæ in forma Breuium conceduntur.*

1 DIe 11. eiusdem in causa Segobiensis Canonicatus dubitaui, † *vtrum Reuerendissimus Camerarius possit vigore præfatæ indulti conferre in omnibus mensibus, vel alternatim?* Fuerat vigore literarum in forma Breuis concessum indultum Camerario conferendi
2 beneficia in Diœc. Segobien. accedente consensu Episcopi: & † eadem die per literas sub plumbo concessa collatio alternatiuè Camerario, & Episcopo. Et quia videbatur non bene constare, nec de consensu Episcopi, quo accedente etiam erat concessa alternatiua, nec de consensu Camerarij expeditioni literarum sub plũbo, dubitaui quæ literæ essent attendendæ, & propter præfata de rigore iuris res possit aliquando reuocari in dubium: tamen quia de consensu Episcopi, & Camerarij aliquo modo constabat de verisimilitudine,
3 & quia † literæ sub plumbo magis authenticæ sunt, & ab vsu patrisfamilias quotidie ita fiunt, & hęc non; conceditur enim primo alicui Cardinali multum dilecto indultum conferendi beneficia in aliqua Diœcesi in omnibus mensibus, & datur etiam ad reseruata; postea diuiditur illud indultum per alias literas, & conceditur alternatiua Episcopo, ex quo Episcopus nedum lucratur duos menses, sed etiam, quòd in alternatis mensibus sibi concessis posset conferre reseruata, quod non habuisset ex simplici alternatiua, quod solet dici ad reseruata: dixerunt omnes Domini contrarium, solum alternatiuam posse conferre.

DECISIO LI.
Dertusensis Sacristiæ, 11. Februarij.

SVMMARIA.

1 *Testes deponentes de auditu in conflictu duelli ex relatione partis vulnerata, an probent.*

2 *Vulneratus in oculo in pugna duelli, an sit inhabilis ad*

beneficia, & an pugna duelli crimen enorme dici debeat.

3 *Duelli sola pugna non constito de clericatu pugnantis, non facit ad beneficiorum administrationem inhabilẽ ipsum pugnantem, nec crimen adeò enorme est, vt inhabilitatem illam inducere possit.*

4 *Vulnus per pugnam illatum oculo, an præsupponat mẽbri mutilationem, & ob id inducat inhabilitatem ad beneficia.*

5 *Mutilatio membri non inducit irregularitatem, sed abscissio totalis, ita vt redintegrari non possit, nec causat inhabilitatem ad beneficia.*

6 *C. 2. de clericis pugnantibus in duello, quomodo sit intelligendum, & an de mutilantibus membris, vel penitus abscissis, vel secuta occisione.*

EAdem die in causa Dertusen. Sacristiæ, dubitaui
1 præsuppositio, quòd † aliqui testes deponant se
2 audiuisse à Ioan. de Miglia fuisse † vulneratum in oculo, an ex hoc resultet, quòd crimen sit enorme, & fuerit factus inhabilis, ad obtinenda beneficia. In superioribus
3 conclusum fuerat † ex solo duello facto per Ioannem de Miglia, quem tunc temporis non constabat esse clericum, non esse illum factum inhabilẽ: quia hoc crimen non erat ita enorme, prout videbatur requiri, ex no. per Fel. in c. 2. de resc. aliàs allegato. Aggrauabat difficultatem † vulnus sibi illatum in oculo
4 quasi, quòd ex pugna illi fuisset secuta mutilatio mẽbri, ad c. 1. & 2. de cler. pug. in duello: Tamen omnes Domini fuere in opinione, quòd hoc non aggrauasset taliter delictum, quòd esset factus inhabilis ad obtinen. beneficia, quia
5 † mutilatio membri non inducit irregularitatem, sed abscissio. Abb. & ceteri, in dicto capitul. de cle. pugnan. in duello. & Abb. in d. capit. 1. quando cler. & Felin. in capit. 1. ver. ne petitio. col. 1.
6 de homicid. Et licet ex aduerso allegaretur, † c. 2. de cler. pugnan. in duello, vbi isti pugnantes in duello, quos pugiles appellat, homicidæ sunt, vt dicit tex. tamen dixere Domini illud non simpliciter verum, sed solum quando ex duello sequitur mors, vel mutilatio membri, vt per Abb. in c. 1. & Hostien. in summa.

DECISIO LII.

Imolensis Parochialis, 4. Februarij.

SVMMARIA.

1 *Indultum per resignationem factam in manibus Sanctissimi annihilatur, & vacatio beneficij ex eo actu subsequitur.*

2 *Papa si facta fuerit ei libera resignatio ab habente indultũ collationis, potest prouidere non obstante indulto.*

3 *Indultum habens collationis beneficij vacante eo per resignationem, an prouideri alicui de illo debeat cum consensu habentis indultum.*

DIe 4. eiusdem in causa Imolensis Parochialis de Sancto Paulo, dubitaui, *vtrum prouisio Domino Ioan. valeret sine consensu Cardinal. Alias cum fuerat resignata ista Parochialis in manibus Papæ, in fauorem Baldassini, & vnitit alteri parochiali Dom. Baldassini?* D. Ioan. dicebat, prouisionem hanc non valere solum
1 ex indulto Card. Lottharingiæ. Et cùm dicitur, † indultum non habere locum vacan. beneficio per resignationem in manibus Papæ factam, & cum dissoluta
2 vnione diceretur † vacasse, vt prius, scilicet per resignationem, Papa potuit prouidere nõ obstante indulto. Sed replicabant, quòd intelligebatur de prima vice, quia beneficium fuerat resignatum. Vnde dissolu-
3 ta vnione, licet † diceretur vacare adhuc per resignationem, tamen hac secunda vice saltem de consensu Card. debebat fieri prouisio, aliàs non valeret: tamen Domini dixere contrarium, per dec. Cassad. 5. de priuileg. Vbi in terminis decidituir iste casus, & in decis. 2. de vnione.

DECISIO LIII.

Paduana Custodiæ, 4. Februarij.

SVMMARIVM.

1 *Regula Bonifacy Octaui de beneficijs publicandis, an possit infringere indultum concessum ordinario loci, & reseruatum in præiudicium iuris iam quæsiti.*

EAdem die in vna Paduana custodiæ dubitaui, *an*
1 *per Regulam publicandi benefic. possit tolli ius quæsitum?* Et dixere, quòd sic, quia illa regula est merè declaratoria aliarum regularum loquentium de Protonotarijs, postquam fuerat per ordinarium prouisum cuidam: deinde post hanc prouisionem fuit facta illa regula Bonifacij, de qua dubitabatur: per quam Papa declarat intellexisse de Protonotario tam participante, quàm non participante. Vnde cum vacasset beneficium per obitum Protonotarij Apostolici, beneficium erat reseruatum, & prouisio ordinarij, qui etiam habebat indultum, nil valuit, quantuncunque post prouisionem superuenerit ista declaratio, cum sit mera declaratoria regula, vt no. per Pau. Castren. in l. hæredes palam. §. si quid. ff. de testam. cum alijs allegatis per Sarnen. q. 13. regula. de non tollen. iure quæsito.

DECISIO LIV.

Mantuana Zucharorum, 4. Febr.

SVMMARIA.

1 *Dubitatio, si ingeratur de cambijs, cuius debeant esse quantitatis, an impediat ea nondum dissoluta, concessionem executorialium à parte actoris petitorum.*

2 *Executio pro parte cambiorum liquidatorum si concedatur, vtrum eam suscipere actor cogatur, an pro tota summa, quam sibi debitam prætendit expectare.*

EAdem die in causa Mantuana Zucharorum, dubitaui, *vtrum executoriales debeant concedi Vincentio pro tota summa, pro qua fuere condemnati Piperales per tres sententias conformes, & maximè pro partitis 2600. ducatorum?* Et dixere Domini, quia
1 † de cambijs huius partitæ specificatæ, erat dubitatio, cuius quantitatis deberent esse, quia erant cambiata pro 18. cum dimidio, & Piperarij prætendebant non debuisse cambiari, nisi pro 20. cum dimidio. Erat etiam aliud dubium, vtrum in ista summa continerentur duo cãbia, vel vnum, quia si Piperarij erant condemnati ad sortem principalem cum vno cambio tantum, quòd deberent consulere mercatores petitos super his, & videre quomodo esset verum id, quod prætenderent Piperarij, qui videbantur non teneri, nisi ad summã 20.
2 cum dimidio, † & interim dare sibi executionem pro alijs partitis liquidis; quam recusauit Vincentius accipere, expectans plenariam solutionem.

DECISIO LV.

Hispalens. Portionis 6. Februarij.

SVMMARIA.

1 *Hispalensis Ecclesiæ statutum vetans filios reconciliatorum, vel in hæresin lapsorum in ea beneficiari, non cõprehendit sponte confitentes errorem tempore gratiæ.*

2 *Confessi sponte suos errores non inhabilitantur ad beneficia, nisi sint ex numero illorum, qui dicuntur Santheneti.*

DIe 6. eiusdem in causa Hispalensis portionis dubitaui, an remissoria esset danda? Nam post-
1 quam, vt supra patet, † in hac causa fuerat resolutum, & conclusum, reconciliatos, qui sponte venerant intra tempus gratiæ, non comprehendi in statuto Hispalensi inhabilitantes filios reconciliatorum,
2 examinati fuerant testes ad probandum, quòd † illi, qui sponte venerant, erant inhabiles, quia & illis fuerat datum Sabinerium, quòd tamen testes non probauerunt, nec dederunt aliquem fumum de hoc, imò contrarium. Propterea dubitaui, an remissoria esset danda: & à Dominis visis verbis sententiæ, quibus

fuerant

fuerant condemnati illi reconciliati, dubitatum fuit, an comprehenderentur in statuto. Et ita fuit dictum de eo, de quo aliàs.

DECISIO LVI.

Dertusensis Sacristiæ, 6. Februarij.

SVMMARIVM.

1 *Testes si de eorum subornatione timor ortus sit, an repeti debeant, aut alij ab illis examinari.*

EAdem die in causa Dertusensis Sacristiæ, quia fuerunt de nouo dati articuli super duello Ioan. de Miglia, qui licet essent magis distincti, tamen in effectu idem continebant, & nolebant vti aduersarij eisdemmet testibus, & pars reclamabat, dicens esse timorem subreptionis, proptrea consului Dominos, quid
1 agendum esset. Et dixere alios † testes debere examinari, sed non eosdem, qui, si in aliquo non fuissent interrogati, poteram ex officio illos interrogare. Sed cũ prius fuissent examinati contra intrusum, non autem instaretur, quòd examinarentur contra Ioan. de Miglia, qui ad causam pro interesse venerat, fortè nõ poterat negari quin firmiter examinarentur,

DECISIO LVII.

Iacensis Parochialis, 6. Februarij.

SVMMARIA.

1 *Dicens se spoliatum, antequam de spolio agere possit, debet illud probationibus legitimis in iudicio clare deducere.*

2 *Annexa parochiali sua, qua spoliatum se dicit aliquis, cùm non sint notoria nõ sufficit illa probare per duos testes de publica voce, & fama deponentes, sed pleniori probatione veniunt deducenda.*

3 *Canonici scribentes nomine Capituli parti spolium allegantis, vt consentiat dismembrationi annexorum Parochiali, non præiudicare possunt hoc facto suo Capitulo, nec per id spolium admissum probatur.*

EAdem die proposui causam Iacen. Parochialis de Samaniego pro D. Thoma Fort, in quo procedebatur per contradictas, &
1 † prætendebat se fuisse spoliatum seu Ecclesiam suam, & annexis huic parochiali, per Capitulum Iacen. & agebat spolio, & licet hesterna audientia satis bene fortassis, quædam de paro-
2 chiali essent probata, quia tamen † de annexione non cõstabat, nisi per duos testes de publica voce, & fama, dixere Domini, quòd melius deberet probare annexionem: nec curarunt, quòd Didacus nomine Capituli scribens D. Thomæ videretur annexionem, &
3 spolium fateri, nec quòd testes deponerẽt, quòd † duo Canonici nomine Capituli rogarent Dominum Thomam, quòd vellet consentire dismembrationi huiusmodi annexorum, vt incorporarentur Capitulo: quia dixerunt Domini, quòd isti non potuerunt præiudicare Capitulo,

DECISIO LVIII.

Hispalensis Portionis.

SVMMARIA.

3 *Accusatio, & inquisitio, tum condemnatio etiam requiritur in eo, qui dicitur reconciliatus, vel hereticus ad hoc, vt inhabilis reddatur ad beneficia Hispalensis Ecclesia secundum formam sui Statuti, & ideò non comprehendit sponte confessos, neque non accusatos, neque nondum inquisitos.*

2 *Sententia per statutum lata in reconciliatos, vel eorum filios, aut nepotes, debet esse in forma probanti, aliquin non releuat.*

3 *Remissoria datur aliquando ad probationem clariorum proauctorum in iudicio faciendam, & vt iura proferantur pariter in forma probanti.*

IN causa Hispalen. Portion. dubitaui, *an stante sen-*
1 *tentia, de qua opponitur Statutũ † inhabilitans filios, & nepotes hereticorũ, vel reconciliatorũ, cõprehenderet nepotẽ ex reconciliato sponte confesso, absq; accusatione, & inquisitione?* Et Dominis fuit visum, quòd sententia, quæ tam graues pœnas imponeret, & tantum inhabilitaret istos reconciliatos, etiam qui veniunt sponte infra tempus gratiæ essent, quòd comprehenderentur
2 in statuto, † & quia ista sententia non erat in forma probanti, nec erat legitimè probatum, quòd ille, qui in ius cesserat in Alphonsum Moran, & defendebat istam causam, descenderet ex reconciliatis, mandarunt dare
3 remissorium † pro hoc probando, & pro adducendo iura in forma probanti,

DECISIO LIX.

Toletani Matrimonij.

SVMMARIA.

1 *Auditor Camera Apostolicæ, & Gubernator Vrbis, an inhibere possint Auditoribus Rota, ne pendente Criminali causa in ciuili procedant vlterius.*

2 *Et an stante tali inhibitione testes ad instantiam partis afflictis possint examinari, nu. seq.*

3 *Inhibitio ne procedatur in causa ciuili pendente criminali a superiore iudice non debet fieri sine prauia causæ cognitione.*

IN causa Toletan. matrimonij eadem die, quia † fue
1 rat mihi inhibitum per Aud. Cameræ, & Gubernatorem, non procedere in causa ciuili pendente criminali, & signatura dederat tantum constito de assertis, dubitabam, *numquid, non obstante tali inhibitione, pos-*
2 *sem mandare † examinari testes, quos instabat contraria pars examinari?* Et Domini dixere, quòd licet stante commissione signaturæ conditionali, constito de assertis non † debuissent iudices inhibere sine causæ cognitione, tamen ex quo erat inhibitum, quòd nil fieret,
3 eò maximè, quia erat facilè committi reformari commissionem, & obtinere, quòd procederetur ad examen, non obstante inhibitione, vel quòd mandaretur inhiberi,

DECISIO LX.

In quadam Romana Pecuniaria.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio, qua fit in forma Camera propriè si in controuersiam venit per auditorem Camera, de ea iudicatur tanquam suo ordinario iudice.*

IN causa Romana pecuniaria, seu census, eadem die, dubitaui, vtrum causa esset remittenda ad Audit. Cameræ, non obstantib. articulis datis ex aduerso, & commissio debeat decerni. Et dixere Domini non esse
1 † remittendum, ex quo Io. Bapt. melior debitor erat obligatus in forma Cameræ, cuius obligationis propriè est iudex idem Auditor,

DECISIO LXI.

In causa Ciuitatis Castelli S. Georgij.

SVMMARIA.

1 *Possessio restituibilis in beneficio, an sit, qua vacauit per obitum familiaris Cardinalis ex regula de impetrado*

2 *Possessio insimul vna cum titulo ex decreto irritante inficiuntur.*

3 *Familiaritas si non constet, nisi post petitorium suspensum, possessio est restituibilis.*

4 *Testes si tales fuerunt, quib. arguitur fidem nõ adhibendam fore, nõ sunt ad spoliati instantiam examinandi.*

IN causa Ciuitatis Castelli Ciuitatis S. Georgij, dubitaui, vtrum possessio D. Antonij esset restituibilis. Fuerat enim commissa causa super ista parochiali, & demum suspensum petitorium, & procedebatur super spolio, & erant probata extrema necessaria. Sed di-
1 cebatur † possessionem istã non esse restituibilem, quia vacauerat istud beneficiũ per obitũ familiaris Cardi. & erat datũ regula de impetr. benefic. vacãtib. per obi
2 tum † famil. Cardin. habente decretum irritans, quod inficit nedum titulum, sed etiam possessionem, Rota dec. 26. in nouis, in prin. Cassad. dec. 1. & 2. de rest. spol. in prin. tamen omnes Domini dixerunt contrarium;

quia illud intelligitur de reseruatione notoria, nō autem in casu isto, in quo potest esse dubium, an sit familiaris, & non constare in declaratoria, vt in decis. allegatis. Item in casu isto non constabat de familiaritate,
3 nisi † post suspensum petitorium, quo casu etiam possessio est restituibilis, vt dicitur in dictis decis. Imò poterat dici nullo modo constare, quia examinati erant testes saluis exceptionibus, & fuit mandatum, quòd
4 ponerentur ad partem, quia pars spoliata † negabat posse examinari testes, cum & tales essent, quibus non adhiberetur fides. Et ita hoc eodem die pronunciaui.

DECISIO LXII.

Auricen. Abbatiæ. 28. Februarij.

SVMMARIA.

1 *Actor vtrùm informare solùm ex inspectione manualis deperditi registri, aut eo non apparente possit.*

2 *Iudici orta suspicione, causam calumniosè agi ob non apparitionem registri, & ita ob protelationem causæ. potest idem iudex mandare, vt causa ex inspectione iuxta originalium expediatur.*

DIe 28. eiusdem in causa Auricen. Abbatiæ cū dubitassem, *an fuisset vera lis inter Card & Alphan*
1 *sum subrogatum, & agens pro Io. Solano † vellet informare sine registro, quod erat deperditum?* Dixerunt Domini, quòd expeditem causam sine registro, visis actis in manuali, attento, quòd eramus in terria, & ex eisdē
2 † oriebatur præsumptio contra retardantem expeditionem, & causa satis calumniosè defendebatur, prout alias ante festa mandarunt, quod etiam causam expeditem, visis iuribus originalibus.

DECISIO LXIII.

Astoricensis Parochialis Sancti Brixini, 28. Febr.

SVMMARIA.

1 *Clericatus ex testium relatione de communi fama, & reputatione probatus, an prosit ipsi clerico ad intentum assequendum.*

2 *Littera de Diaconatu fidem facientes non probant sufficienter, non constito, quod ille, qui dedit ordines esset Episcopus, aut quòd saltem licentiam conferendi ab Episcopo haberet.*

3 *Limita, & intellige qualiter tales exceptiones, vt friuola sint reycienda, nu. seq.*

4 *Prouisionis littera producta vbi subreptitia fuerint, non probant.*

EAdem die in causa Astoricen. Parochialis Sancti
1 Brixini dubitaui, *an satis constaret † de clericatu Antony, & quod esset Abbas Abbatiæ contra beneficiū, de quo agitur?* Nam de clericatu constabat per testes examinatos, deponentes de communi reputatione, & fama, sed dubitabatur non sufficere, quia erat illegitimus. Vnde vltra hoc produxerat † literas Diaconatus.
2 Sed dicebatur has non sufficere, quia non constabat, quòd ille, qui dederat ordines esset Episcopus, nec quod haberet licentiam ab Episcopo Burgensi, in cuius Ecclesia ordinarat: tamen Domini habuere has ex-
3 ceptiones † pro friuolis, & dixere satis esse probatum. Similiter ad probandum, quòd esset Abbas, erant pro
4 ductæ † literæ prouisionis, quibus dicebatur non esse standum, quia erant subreptitiæ, & multæ subreptiones dabantur. Quibus non obstan. dixere Domini, satis sufficere, quo ad effectum, de quo agebatur, quia nunc non tractabatur, *an prouisio Abbatia esset bona, sed an esset Abbas*, quòd etiam notorium erat.

DECISIO LXIV.

Calaguritan. Archidiaconat. 28. Febr.

SVMMARIA.

1 *Successori non potest præiudicium generari ex confessione prædecessoris, etiam medio iureiurando interposito valoris beneficij.*

2 *Gratia concessa si non verè exprimatur valor beneficij, non valet.*

3 *Dicens se credere tantum esse valorem beneficij, an verificari possit etiam in vno.*

4 *Prouisionem habens per obitum prædecessoris, non potest dici successor, cum in beneficialibus successio nullo modo detur.*

5 *Subrogatus ad ius defuncti, & ad litis prosecutionem in eisdem statu, & terminis est, in quibus erat, cui fuit subrogatus.*

6 *Prædefuncto quæ obfuere etiam impediunt subrogatum, cum subrogatus sapere naturam debeat eius, in cuius locum subrogatur.*

IN causa Calagurit. Archidiaconatus, eadem die, dubitaui, *vtrùm † confessio Io. de Anguiano medio iuramento super Ecclesia valore, præiudicet successori, & gratia si nentri sit verificata?* Nam Ioā. de Anguiano,
1 qui super isto Archidiaconatu expediuerat literas cū expressione valoris, in 200. interrogatus à Martino Zimenez aduersario, qui habebat gratiam expressam in 260. an beneficium istud excederet, summam 260. respondit se credere, quòd excederet, ex quo inferebat
2 Martinus, quòd † gratia in sua in 200. ob non expressionem valoris non valebat gratia sua *si newri*, quam posuerat in 40. Multis modis ad hoc respondebatur, vno modo præcipuè, propter hoc Domini fuere in vo
3 to, quòd confessio non præiudicaret, quia † dicendo, quod credebat excedere summam 260. poterat verificari etiam in vno, & sic quod valeret, ex quo non inferebatur, quòd gratia sine expressione, 250. esset nulla, quia erat modicus excessus, cùm vltra expressum soleat Rota pro sustinenda grana concedere, quòd addatur 6. pars, quæ esset vltra 40. & sic excessus in 11. prout erat iste nil efficiebat: quia tamen alias, vt supra
4 patet in hac eadem causa dixere † confessionem non præiudicare, quia Franciscus de Miranda, qui erat successor Anguiani, ex quo habuerat prouisionem per
4 obitum Anguiani, non poterat dici successor, quia in beneficialibus non datur successio, & titulum habebat à Papa, & propterea confessio Anguiani non poterat præiudicare ei. Hodie autem dixerunt melius intellecta prouisione Mirandæ, ex quo erat subrogatus etiā
5 ad ius Anguiani, & ad prosecutionem litis, in eisdem statu, & terminis, in quibus erat, sicut si aliquid in fauorem Anguiani fuisset factum, prout erat, quia iam erat lata sententia pro eo, pro qua fuerat Mirandæ. Eodem modo, & id quod contra Anguianum erat,
6 debebat obesse Mirandæ subrogato: † cùm subrogatus debeat sapere naturam eius, in cuius locum subrogatur, & multis alijs rationibus, de quibus latè in informationibus.

DECISIO LXV.

Salamantin. Abbatiæ. 18. Februarij.

SVMMARIA.

1 *Possessio partis, qua attentata dicitur vtrùm poni in sequestrum possit, idque ad petitionem partis aduersæ, qua etiam attentasse dicebatur.*

2 *Pars actrix si etiam in negotio attentauit non potest petere à iudice, vt attētata per aduersarium reuocentur, nisi propriis prius attentatis sufficienter purgatis.*

3 *Limitationem huius, & contrarium vide latius, nu. seq.*

4 *Exceptiones plurimas patienti telli fides non habetur, nec probare desiderata per depositionē in actis potest.*

5 *Possessio vt restituibilis sit petenti, quod & quale tempus requiratur.*

EAdem die in causa Salaman. Abbatiæ dubitaui,
1 *vtrùm † possessio Didaci sit tanquam attentata sequestranda, & posito, quòd sic, an Alphonsus hoc petens sit audiendus, antequā purgentur attētata ex parte sua?* Nam in præcedenti fuerat resolutum, Alphonsum attentasse, & attentata reuocanda esse, antequam ad eius gratiæ canonizationem posset deueniri: Et
2 cum ipse instaret, quòd † attentata per aduersarium reuocarentur, dicebatur, hoc non posse pete-

re, quia

re, quia non habebat potestatem hoc petendi, ante-
3 quam purgaret suas tamen Domini † dixere resoluen. secundam partem dubij, ꝙ imò petere poterat, vigore eiusdem constitutionis, & vnico contextu erat reuocanda, cum tamen prætenderetur inde, quòd probaretur poss. Didaci, si essent duo testes, qui optimè hoc probarent, sed quia patiebantur multas exceptiones, noluere Domini illis dare fidem, & dixere, ꝙ Alphonsus deberet melius probare poss. aduersarij, quam ipse prætendebat accessisse post apprehensam possessionem per ipsum: Et propterea vltimo loco attentata reuo-
4 canda, & in † sequestro ponenda, cum ipso Alphonso non esset restituibilis, ex quo sua possessio, non fuerat hoc anno, & propterea iudicati attẽtata, & licet Didacus non prætenderet illum nunquam dimisisse possessionem, tamen de illa prima possessione, non poterat
5 aduersarius intelligere, † cũ in articulis primis Mendoza dum viueret aduersus Didacum cepisset possessionem virtute brachij sæcularis obtenti contra Didacum, & illam obtinuisse vsque ad eius obitum.

DECISIO LXVI.

In eadem Salamantina Abbatiæ, 23. Febr.

SVMMARIVM.

1 *Testibus examinatis in partibus vigore remissoriæ vtrũ fides debeat adhiberi,*

1 DIe 23. eiusdem in hac causa dubitaui, † *an sit danda fides testibus pro parte Reuerendiss. Præpositi in partibus vigore remissoriæ examinatis?* Et quia Domini fuere varij, & diuersi, iussi de nouo informari super eisdem in audientia sequenti.

DECISIO LXVII.

In causa Calaguritana Abbatissatus Monialium.

SVMMARIA.

1 *Recedente procuratore, qui causam defendit, & relinquente duos substitutos, quos moniti non acceptant, præiudicant parti, & impediunt in integrum petitam restitutionem.*

2 *Causa restitutionis in integrum, an ex hoc iuste petatur, quod per absentiam procuratoris, & substitutorum negligentiã in non defendendo causam, sententia contra partem fuerit lata.*

3 *Bulla Apostolica impetrata cũ patenter discordat à supplici dato libello, ius canonizatum non videtur admodum bonum, non expressis omnibus in Bulla requisitis ratione consensus partis.*

4 *Conformis triplex sententia lata in spolio, & brachij sæcularis decreta executio, vbi fuerit contra partem nunquam parere volentem, & summè contumacem, omnem iudici adimit benignitatem, & iuris suadet rigorem exerceri.*

5 *Procuratorem constituens non suffragantem causæ, & officium suum etiam monitum non exequentẽ, sibi imputare debet, nec restitutionem in integrum meretur.*

EAdem die in causa Abbatissatus Monialium Calaguri. dubitaui, *an D. Ioanna veniret declaranda, seu audienda.....non parita iudicato.* Ista Ioanna Abbatissa existente in possessione, reportauerat sententiã con-
1 tra per contradictas, quia † procurator suus recesserat relictis duobus substituris, qui moniti, non acceptauerant, & fuerat processum per contradictas, & sententia transierat in iudicatum, & fuerant decretæ executoriales, & intimatæ parti, & seruatis quatuor terminis instabatur pro declaratoria. Et licet causa haberet difficultatem, quia etiam pendebat causa restitutionis in
2 integrum, & † iusta videbatur causa restitutionis, ex quo procurator recesserat, & substituti non defende-
3 rant causam, & † ius canonizatum non videbatur admodum bonum, ex quo patenter Bulla discordauerat à supplicatione, in qua obtinuerat gratiam *si neutri*, accedente consensu maioris partis Monialium, quod non erat expressum in Bulla, nec de illo constabat: tamen Domini mandarunt, quòd declararetur.....attenta eius maxima contumacia. Contra illam fuerant
4 latæ: tres sententiæ conformes in spolio, & decretum vsque ad brachium sæculare, nec huc vsque voluerat parere. Vnde indigna est, quòd benignè ageretur cum ea, nec propter non comparitionem procuratoris deberet tanquam ex iusta causa restitui, imò sibi debe-
5 bat imputare, quia talem † procuratorem cõstituerat, & quia erat de iure contumax, debebat priùs parere iudicatis, non obstante mala expeditione Bullæ, quæ cum esset res requirens altiorem indaginem, non debebat expediri executio rei iudicatæ, nolui illam declarare, sed iterum eius procuratores audiui.

DECISIO LXVIII.

In quadam causa Fratrum, 27. Febr.

SVMMARIA.

1 *Testibus examini subiectis vtrum fidem sine factis interrogatorijs adhibere debeat iudex.*

2 *Pars citata pro exhibitione interrogatoriorum non cõparens habens notitiam citationis cẽtumax est, & iudex bene facit eam contumacem declarando.*

3 *Citatio non facta ad domum habitationis citandi an valida sit, & obliget citatum.*

4 *Citatio facta decreto iudicis, & cum diligentia, licet non ad domum habitationis, valet, & rata habenda est.*

5 *Habens notitiam citationis, & tamen tempore assignato non comparens sibi præiudicat.*

1 DIe 27. eiusdem dubitaui, *an* † *etiam testibus examinatis sine interrogatorijs debeat fides adhiberi?* Et Domini dixere, quòd sic, quia licet cõstaret ex parte Fratrum fuisse præsentatũ examinatorem in interrogatorijs, protestando non examinare sine illis, tamẽ non constabat, quod fuisset data Notario, neque hic in Curia, prout aliàs fieri solet, nec in Ciuitate Bonon. Vnde illi debet imputari si sine interrogatorijs fuerũt examinati, si examinator suus recessit cum illis, & ma-
2 ximè, quia fuerunt † citati pro 21. hora ad dandum interrogatoria. Vnde debebant comparere, & date, & iudex qui declarauit illos contumaces rectè fecit. Et
3 licet ex aduerso diceretur † citationem non esse bonã, quia non facta ad domum, tamen fuit decisum, quòd
4 erat bona, quia † iudex refert fecisse diligentiam, & sic citatio erat facta iuxta decretum iudicis: præterea citatio erat facta pro 20. & 16. hora, comparuit hora 10.
5 & sic habuit notitiam citationis: Vnde imputandum erat illi, quòd non comparuisset, & in contumaciam incidisset.

DECISIO LXIX.

Compostellan. Canonicat. 27. Febr.

SVMMARIA.

1 *Temporis decursus annorum plus minus 40. in non prosecutione litis, facit rem habitam pro derelicta.*

2 *Subrogans alium ad litem prosequendam, an præsupponatur, ob id totaliter etiam beneficium ipsi litigiosum cessisse.*

3 *Lapsus 30. annorum non solum litẽ pro derelicta habitã arguit, sed etiam omnes actiones cessas eneruat ita, vt planè præscribantur, & penitus etiam extinguantur.*

4 *Instrumẽtorum multiplicis cessionis coadiutorio, & productio, vtrum lis vigorem restituat, habita ex cursu temporis pro derelicta, & eam faciat remuiscere.*

EAdem die in causa Compostellan. Canonicatus dubitaui, præsupposita lite, & bono iure Io. Pronume, vtrùm ex vltimo productis infrascriptam litem
1 iudicandum sit habitam pro derelicta, † attento cursu temporis tam longo. Nam de anno 1503. lis fuit cœpta per Iordanum, per solam citationem alio non nõ facto, & semper dormierat vsque ad annum 1541.
2 & licet de anno 1508. Iordanus † cesserit in Lupum & fuerit Lupus subrogatus etiam ad prosecutionem litis, qui nil fecerat, & deinde de anno 1509. Lupus cesserat in Gometium, qui etiam nil fecerat, & cum

hæc cessio de nouo producta erat, tamen adhuc cur-
3 rerant † 30. anni, adeò vt nedum poterat dici litē habi-
tam pro derelicta, sed etiam actiones cessæ Gometio
erant præscriptæ, & extinctæ, adeò vt Gometius qui
hodie cesserat in Alphonsum, qui litem cœperat de an-
no 1540. nihil habebat, quod posset cedere, & licet in
cessione, quam Lupus fecerat in Gometium, intraue-
rat Petrus, contra quem Iordanus cœperat litem con-
sentiens pensioni 5. ducatorum in fauorem Lupi ce-
4 denus, & hoc erat etiam de nouo productum, & † in
hoc magnum fiebat fundamentum, quasi Petrus adu-
naret instrumenta cessionum, & lis viua remaneret, &
posset sic præter alium canonicatum suum impetrare,
quia tamē erat incapax defendi per litis pendentiam,
tamen hoc fuit iudicatum absurdum, quia de hoc
omnino non constaret.

DECISIO LXX.

Hispalensis Portionis, 27. Februarij.

SVMMARIA.

1 *Bulla prouisionis specialiter facta derogare vtrum statu-
to dicatur Ecclesiæ in qua beneficij prouisio facta est.*
2 *Gratia concessa per Principem in specie vim adimens
statuto, dubium omne adimit, quod statuti validitate
potest oriri.*
*Et quid si derogationis gratia de obreptione notetur, ex
falsa narratione, aut tacita veritate, nu. seq.*
4 *Princeps narrato negotio, vt se habet in rei veritate, faci-
lior redditur, aut difficilior ad concedenda, vel negan-
da petita, preces, & personæ supplicantis qualitate.*
5 *Papa expresse dispensans cum aliquo, qui notatur de in-
habilitate, facit gratiam impetratam valere ad com-
modum supplicantis.*
6 *Condemnatio in casu de quo hic, non publicam solū pœ-
nitentiam, sed etiam combustionē denotat, & ideo ver-
bum, etiam condemnati, in literis gratiæ positum, ple-
nissimi roboris concessum indicat dispensationem, &
ideo non ligatur impetrans statuto, de quo in præsenti.*

IN causa Hispalen. portion. eadem die, dubitaui, an
ex actis constaret, quòd esset derogatum statuto.
1 † Extabat Bulla prouisionis, in qua in specie statutis
Ecclesiæ fuerat derogatum, & quia statutum, de quo
in præsenti causa agebatur, requirebat specialem dero-
2 gationem, erat etiam producta † gratia, perinde valē-
re, in qua narrabatur totum statutum de verbo ad ver
bum, & illi in specie derogabatur, adeò quod negari
non posset, quin esset derogatum. Sed opponebatur,
3 † derogationem esse subreptitiam, quia narrabatur
progenitores prouisi fuisse initiatos, nulla illis impo-
sita pœnitentia publica, & constabat seu per remissionē
constitutum publicabatur, pœnitentiam publicā fuisse
iniunctam ... rum in gratijs id mandatum præsumeba-
tur dolosum, vt per Imol. in c. super literis, & Cur. iun.
& Io. And. in c. fi. de iud. fal. 1. Et tale mandatum alle-
4 gabatur, quòd alias † Princeps nō fuisset concessurus,
etiam narrata veritate, quia hoc narrato nō posset ne-
gari, quia difficilius concessisset, arg. id. 11. & no. Doct.
in c. super literis, & c. postulasti. Tamen Domini dixe-
5 runt hanc gratiam non esse subreptitiam, ex quo † Pa-
pa dispensabat expresse cum eo: etiam fuerit filius vel
nepos pœnitentis, seu etiam reconciliati, & condemnati
6 etiam, quod verbum † *condemnati* in similib, non pote
rat non importare publicam pœnitentiam, imò com-
bustionē, & sic apparebat de mente Papæ, q̄ vellet om-
nino hanc gratiam facere. In contrarijs autem de hoc
nō apparebat, licèt præsupponant, & dicant Doctores,
q̄ gratia sit subreptitia, licet Papa facilius concessurus
ex mandato, non tamen expresse conferat, vt hic.

DECISIO LXXI.

Paduana Custodiæ 1. Aprilis. 1547.

SVMMARIA.

1 *Clausula reseruatoria beneficiorum Protonotariorū se-
dis Apostolicæ an extendatur ad Protonotarios etiam
familiares Cardinalium.*
2 *Familiares veri alij sunt ab illis, qui dicuntur per resi-
gnationem.*
3 *Obfuscatio luminis minoris fit per lumen maius, & ex
hoc familiares Papæ excludunt à clausula reseruato-
ria familiares Cardinalium.*

1 DIe prima Aprilis 1547. in causa Paduana Custo-
diæ dubitaui, *vtrum † clausula reseruatoria bene-
ficiorum Protonotariorum intelligatur reseruare bene-
ficia illorum, qui sunt Protonotarij etiam familiares Car
dinalium?* Et Domini dixere, quòd sic, per id, quod di-
cit Cassad. decisio nona. de præbend. Sarnen. in regula
de vnione, Petr. Ferrer. q. 15. Et licet ex aduerso dice-
2 retur dicta eorū præcedere in veris † familiaribus se-
cus in istis, qui per resignationem sunt: Tamen Domi-
ni dixerunt, q̄ isti sunt veri familiares, quia in regula
3 Papa ita dicit illos esse veros. Et cum † maius lumen
offuscet minus, vt dicitur in locis prælallegatis, tamen
solum reseruantur familiaribus Papæ, non autem Car
dinalium, & ita non est iste casus mixtus, vt posset non
comprehendi sub regula loquen. de simplicibus, ad l.
si ita scriptum. ff. de liber. & posthum. cum not. in l. 2.
ff. de verborum obligationibus. licet simplex.... quia
sunt tantum familiares Papæ.

DECISIO LXXII.

Conchensis Pensionis, 1. Aprilis 1547.

SVMMARIVM.

1 *Speciali procuratori si fiat protestatio à parte agente,
& intimatio, non autem principali ipsi ad effectum, vt
dimittat possessionem, an reluet actorem.*

EAdem die in causa Conchensis pēsionis, dubitaui,
1 *vtrum sufficiat protestatum fuisse, & intimatum
procuratori speciali, quòd quis intendebat ire seruien.
Ecclesiæ ad effectum, vt postmodum condemnatus Pen-
sionarius teneatur ad id, quod ex distributionibus quoti-
dianis processit, attento maximè quo ad locum vbi erat
portio, non patebat tutus accessus?* Et Domini dixere, q̄
non, quia debet fieri protestatio, & intimatio princi-
pali ad effectum, vt dimitteret possessionem, & licèt
non pateret tutus accessus, erat sibi succursum, prout
iam fecerat, incitando illum ad causam ex intimatione
executorialium.

DECISIO LXXIII.

Burgensis Beneficij. 1. Aprilis 1547.

SVMMARIVM.

1 *Nuncius Apostolicus beneficia conferens, quorum colla-
tio ad eum per tradulum Apostolicum spectat, ab eo fa-
cta, tamen inualida est, etiam facultate sibi concessa
notoria existente, nisi producatur, & hoc non facto,
causa controuertentes super tali beneficio suspenden-
tur, neque executionis possunt vllatenus mandari.*

EAdem die in vna Burgensis beneficij dixere Do-
1 mini, quòd ex quo non erant productę facultates
nuncij, qui prouiderat de hoc beneficio, licet essent no
toriæ, & in pluribus causis productæ, tamen causa non
poterat expediri, & ita suspendi.

DECISIO LXXIIII.

In quadam Toletana Matrimonij.

SVMMARIA.

1 *Ciuilis causa impediri aliquando potest per criminalem,
ita, vt ea suspensa non viterius, nisi illa prius expedi-
ta, proceda possit.*
2 *Sufficiens mandatum si procurator agens non habeat,
impeditur processus causa, & quod agitur nullum
est, ob defectum plenioris mandati.*
3 *Mutua causarum inter se concurrentium cōnexio actio-
nem vnius suspendit, & alteram suo cursu terminari
efficit.*

4 Com-

4 *Compatibiles inter se vt sint causæ, tam ciuiles, quàm criminales, ita vt vna alteram impediat, criminalis ciuili præiudicat.*

1 DVbitaui in vna Toletan. eadem die, *vtrũ † causa criminalis, de qua agebatur, præiudicaret ciuili, vt in ea procedi non posset.* Et licèt multa hinc inde dicerentur, tamen ex quo † procurator, qui comparuerat
2 in causa criminali pro Domina Beatrice, & eius filio non habebat mandatum sufficiens, causa criminalis dicebatur agi inter fiscum, & Comitem Arias: ciuilis autem inter Beatricem, & filium ex vna, & Comitem
3 Arias ex alia. Propterea, cùm istæ causæ inter † diuersas personas inuicẽ se impediant, vt l. rerum amotarũ actio. ff. rerum amot. quæ ita reseruatur secundum literam primam, vt ibi per Bal. & alios, & Salyc. in l. 1. col. 2. oppo. 10. C. quando criminalis actio præiudicet ciuili: licet Bar. in l. rerum amotarũ actio. videtur velle aliter, quẽ Felyn. sequens hic videtur istam opinionẽ limitare, quem etiam sequitur Salyce. & alij, in dicta l. quando sunt inuicẽ compatibiles, ita quòd †
4 criminalis absorbeat ciuilem, quod nõ esse in casu nostro fuit iudicatum.

DECISIO LXXV.

Calagurit. Abbatissatus. 20. April. 1547.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata in fauorem partis, quæ transiuit in rem iudicatam, & concessis executorialibus, vsidemque pro declaratoria intimatis, ob non comparitionem, si sententia arguatur de notoria iniquitate, an actus iurisdici præcedentes vna cum dicta sententia annullentur.*

1 IN causa Calaguritana Abbatissatus, die 20. Aprilis, 1547. dubitaui, *an † sententia Leonoræ sit notoriè iniqua.* Lata enim fuerat sententia in fauorem Leonoræ, quæ transiuerat in iudicatum. Erant datæ executoriales, & intimatæ pro declaratoria, ob non comparitionem. Opponebatur de notoria iniustitia sententiæ. Ideò dubitaui, vt supra. Et quia multa hinc inde adducebantur, tam pro saluanda, quã pro impugnanda sentẽtia, Domini dixerunt materiã diuidi debere.

DECISIO LXXVI.

In quadam Perusi seu Ciuitatis Castelli. 20. April. 1547.

SVMMARIA.

1 *Obtinens nomine proprio decretum executorialium cum inhibitione, alioſque actus iurisdictos exercens secuta cessione, mandatoq; de gestorum ratificatione processus, an ex obiecto aduersarij ob factã cessionẽ dici possit nullus, & ob id debeat condemnatio fieri in expensas.*

2 *Remissoria obtenta decerni ad partes, citatione facta in personam procuratoris constituti, non tamen acceptantis, comparentis licèt in causa ad informandum, processus totus est nullus, nec ratificari potest actu non gesto nomine ratificanti.*

3 *Error nominis admissus in processu talis, vt annullet processum, non admittit nullitatem, sed imputatur incuriæ partis, quæ diligẽtius, quod in rem suam fore vtile iudicabat, inspicere debebat.*

4 *Comparens ad informandum non semper ob id mandatũ de procura dicitur acceptare, stante, quòd alius iam nominatus acceptarit, & non necessariò in omni informante procuratorio acceptata requiritur ex quotidiano stylo Curiæ.*

EAdem die in causa Perusina, seu Ciuitatis Castelli dubitaui, *vtrùm processus sit nullus, & deberet fieri condemnatio expensarum.* Fuerat. n. cõmissa causa
1 nomine Martini de la Staffa, & huius beneficio † obtenta erat nomine proprio decerni citatio, & inhibitio, & sic multos actus fecerat nomine proprio, quib. factis, pars aduersa dederat commissionẽ causæ nullitatis, & Dominus cesserat, & postmodũ dederat mandatum cum ratificatione gestorum, & obtinuerat de-
2 cerni † remissoriã ad partes, citato Fabio, qui licèt esset constitutus procurator, tamen non acceptauerat. Licet in hac causa comparuisset informando. Et dixerunt Domini totum processum esse nullum, nec potuisse ratificari, cum actus non fuisset gestus nomine ratificantis. Et licet allegaretur pro saluando pro-
3 cessu † error nominis, tamen dixerunt Domini id imputandum parti, quæ non bene inspexerat, quòd sit verus Notarius. Et licet etiam allegaretur Bart. in l. 1. §. nunciatio, vers. fatendum. in 2. col. ff. de noui oper. nunc. tamen dixerunt Domini non facere ad propositum, vt clarè paret cuilibet intuenti, nec ex quo quis
4 † compareat informando, dicitur acceptasse mandatum, cum iam alius nominatus acceptauisset, cum videamus multos informantes non esse procuratores.

DECISIO LXXVII.

Valentina Parochial. 20 April. 1547.

SVMMARIVM.

1 *Substituendi ad effectum tantum, si procurator acceptet causa defensionem, non potest examinari cum præsupponatur scire secreta partis, idque in principalis sui præiudicium etiam vrgentibus instanter aduersarijs, cum sit planè iniquum causa defensionem tali facto adimi ipsi principali.*

EAdem die in causa Valentina Parochialis dubitaui, † *vtrum procurator, qui acceptauerat ad effectum substituendi tantum, posset examinari in causa.* Et dixerunt Domini, quòd non: quia ex quo ad id tantum transmissum erat mandatum, vltra id, quod ex quo censebatur esse procurator, & acceptasse, notorium est, clem. 1. de procu. tamen cum præsumebatur scire secreta causæ, propterea æquum non erat, vt examinaretur. Et ita mandatũ fuit non examinari, quantumcunq; pars aduersa instaret, quòd examinaretur.

DECISIO LXXVIII.

Troiana Testamenti. 23. April. 1547.

SVMMARIA.

1 *Copia data de testium publicatione ante annos 20. facta, si nõ apparet testium publicatio, an realiter facta præsupponatur, ad effectum, vt de nouo possint vel debeãt, vel non possint alij testes examinari.*

2 *Publicationem testium, de qua controuersia est ob non comparitionem copiæ fidem de publicatione habita facientis, ex eo potissimum argui potest, quòd constet de informatione super dictis testium, quæ sine publicatione eorundem fieri non potest.*

3 *Originalia de testium publicatione habita, si per plures dies fuerint in manibus informantis, arguunt de attentatis, & faciunt informantem suspectum.*

1 DIe 23. eiusdem Troiana testamenti dubitaui, † *vtrùm constet de publicatione testium taliter, quòd non potuerint, nec in futurum possint examinari testes in hac causa.* Iam per 20. annos antea fuerat petita, & obtenta publicatio testium, sed quòd fuisset data copia testium, non constabat: vnde ex hoc non inferebatur habita publicatio, quæ sæpissimè petitur decerni, non tamen acceptatio. Ex alio etiam capite præsu-
2 mebatur † publicatio, quia erat informatum super dictis testibus, quòd sine publicatione fieri non potuisset. Sed quia reperiebatur primo punctus datus præsuppositio, quòd testes ita decernerent: vnde licet postea fuisset datus punctus simpliciter, an testes probent, tamen ex hoc non inferebatur, non potuisse informari sine publicatione habita, propter pactum præcedens, in quo continebatur substantia, quid testes contineant. Erant enim super ista publicatione examinati duo testes, per quos præsumebatur attentari, quòd † originalia data testium fuissent per plu-
3 res dies in manu informantis in hac causa: quòd quia testes non dicebant, habuit Rota hos testes pro non publicatis: & dixere Domini, quòd ad impediendum ne testes examinarentur propter publicationem, deberet plenè constare de re testificata, non autem

solum

solum in domo Auditoris, vt quando non solent fieri, fuerunt dicta testium lecta, & ita habui testes post huiusmodi publicationem examinatos pro probantibus, & in futurum posse alios testes examinari.

DECISIO LXXIX.

In quadam Causa alias coram Aud. Cameræ agitata.

SVMMARIA.

1 *Camera Apostolica Auditor iudex in causa constitutus, non potest impedire si appelletur ad consessum Rotalē, quin ad illud tribunal causa decidenda deuolus possit, cum sententia ab eo lata possit à Rota reuocari, si fuerit suborta suspicio de attentatis.*

2 *Rotale tribunal hūc stylum habet, vt quicquid in ea per inhibitionem fiat, emendetur, omniaque post inhibitionem promulgatam gesta, pro attentatis habeantur.*

1 DVbitaui, † *an sententia Auditoris Camerę sit iustè reuocanda, an attentata propter inhibitionem?* In hac enim causa, quæ dicitur pependisse coram Auditore Cameræ, cùm pars fuisset citata ad sententiam, iudex remisit ad Dominum iudicē, qui declarauerat, imò coram eodem ad plures actus postea fuerat processum. Sed pars, quæ timebat terminum declarari contra illum, appellauerat, & obtinuerat mihi cōmitti causam appellationis, & vigore commissionis fuerat inhibitum, tamen, vt dixi, postmodum processerat coram eodem iudice, qui postmodum iterum fuerat restitutus, & iusserat partem citandam ad sentētiam. Qua tamen sententia contra se lata, obtinuit alia cōmissionem, præmissa tamen illa, de qua supra, vigore cuius ante apertionem Rotæ fuerat inhibitum parti. Aperta Rota Locumtenens Auditoris Cameræ pronūciauerat. Dubitaueram propter stylum Rotæ, quæ

2 † est, quòd quælibet inhibitio Rotalis sit emendāda, & quicquid post illam factum fuerit, sit attentatum. In ista sententia nedū post vnam inhibitionē, sed post duas esset attētata. Tamen Domini hoc casu voluere contrariū. Prima.n. inhibitio nō obstabat, quia illi fuerat renunciatū per partē procedere, coram eodē iudice, nec secundā voluere ostendere, tanquam nimis calumnioſam. Et ita Domini dixere sentētiam bonam.

DECISIO LXXX.

Veronensis Parochialis, 23. Aprił. 1547.

SVMMARIA.

1 *Commenda parochialis obtenta per indultum ante obitum paucis diebus resignari potest, in personam benemeritam, & gratam, vt in indulto, subiacetque regulæ de infirmis cum non pro temporali, sed perpetua ipsa commenda habeatur.*

2 *Commenda per indultum habita cum libera collatione, cui placuerit, & dispositione de fructibus, ac si in titulum obtinuisset, subiacet regulæ de infirmis, & eius cessio valida est in commodum cessionarij.*

1 EAdem die in causa Veronen. parochialis dubitaui, † vtrum commenda, de qua agitur, subiacebat regulæ de infirmis resignan. Hanc enim parochialem Episcopus Veronensis obtinuerat sibi commen-

2 dari vigore indulti sui sub Vicario, † quo ad ipsam alicui personæ benemeritæ, & gratæ duxerit conferendum, & deinde possit disponere de fructibus, perinde ac si in titulum obtinuisset. Huic commendæ cesserat Episcopus post paucos dies ante eius obitum. Vnde dubitabatur, an subiaceret regulæ de infirmis resignantibus, tanquam commenda esset temporalis, non perpetua, ad not. per Sarnen. quæst. 13. eiusdem regulæ. Tamen Domini habuere hanc commendam pro perpetua, & per consequens ex dictis eiusdem Sarnen. subiacere regulæ. Ponderarūt etiam verba simplicitet loquentia, & dicentia, si quis in infirmitate constitutus resignauit aliquod beneficium, adeo quod habuerit pro constanti hanc cessionem subiacere regulæ.

DECISIO LXXXI.

Toletani Matrimonij. 23. April. 1547.

SVMMARIVM.

1 *Causa ciuilis ex incidenti materias diffamatorias, vtpote ex concubinatu maritate prodeuntes, an reijcere possit.*

1 EAdem die in causa Toletan. matrimonij dubitaui, † *an materię diffamatoriæ Domina Beatricis sine reijciendæ in causa ciuili.* Anno etiam elapso mense Martio in hac eadem causa erant dati articuli, inter quos erat vnus continens concubinatum Dom. Beatricis, & Gabrielis, Do. Francisci seu Ferdinandi, aliàs examinatus in remissoria huius causæ, & post longam discussionem Domini anno præterito iudicarunt, admittendas esse has materias, nunc etiam iterum super hoc institerunt. Et Domini idem dixere, testes super hoc recipiendos esse.

DECISIO LXXXII.

De Inhabilitate ad beneficia. 17. April. 1547.

SVMMARIA.

1 *Cedens iura sua, qua habere dicitur in beneficio per impetrationem, non seruatis cōtentis in regula de impetrādo inhabilis reddit ad obtinendum beneficium.*

2 *Regula de certo modo impetrando beneficia Pauli Tertij Pont. Max. refertur ad futurum beneficiorum collationem, cum per dictionem de cetero loquatur, non ad præteritum ante regulæ promulgationem.*

DIe 27. eiusdem dubitaui, *vtrū Alphonsum de Fonseca sit inhabilis ad obtinendum beneficiū, de quo agitur, propter regulā vltimo loco per Petrū aduersariū productam.* Hic enim Alphonsus habuerat multa iura

1 diuersarum personarum per illorum † cessionem, inter quæ erant iura Stephani del Campo, qui habebat impetrationem certo modo, nec seruauerat contenta in regula, de impetrando certo modo: propter quod ex regula Pauli erat omnino inhabilis ad obtinendum idem beneficium, & nedum ipse Stephanus, sed etiam Alphonsus eius cessionarius erat factus inhabilis, vt cantant verba regulæ Pauli editę de anno 1540. Vnde ex hoc prætendebatur Alphonsum fuisse ante

2 publicationem regulæ, & † regula loquitur per verbum de cetero, & sic capiunt tantum facta. Et dixere Domini regulam non inhabilitare Alphonsum. Et ita pronunciaui.

DECISIO LXXXIII.

Calaguritana Abbatissatus, 27. April. 1547.

SVMMARIA.

1 *Superior confirmans electionem Abbatissæ non capacis gradus, aut dignitatis ob minorem ætatem, inualidè confert confirmationem, etiam non obstante, quòd à maiori parte monialiū cōcorditer fuerit electio facta.*

2 *Promissio nomine obtenta narrato nullos fructus percepisse subsecuta confessione, postmodum in articulis datis contraria, vtrum ob id sit subrepticia.*

3 *Confitens articulando se fructuum perceptione vsum quidem, nō tamen ante nouam prouisionem, promissio non potest dici subreptitia.*

4 *Spirituales fructus percipi ab aliquo dicuntur, qui administrationem officij, vel dignitatis exercet, temporales verò, qui prouentus annuos in sua commoda cōuertit.*

5 *Fructuum temporalium ratione Datarię compositio solui solet, non spiritualium in exercitatione officij consistentium.*

6 *Electione facta ad dignitatem subsecutaque confirmatione, licèt nulliter facta ob defectum iurisdictionis confirmantis, si fructus temporales percipiatur locum habet, c. auaritia. de elect. in 6.*

7 *Confirmatio obtenta, licet nulla ex defectu iurisdictionis eius, à quo emanauit, an excusset a pœna, de qua in c. auaritia. de elect. in 6. Limita & intelligi, vt ibi.*

8 *Promissio etiam recenter facta, tanquam noua emanata*

cum

cum non esſt gratiosa, vtpote, quod esſt mandatum, si & quatenus idoneus reperiatur, qui cupit sibi prouideri, non subsecuto effectu non prodesſt prouisio, & esſt ipso iure nulla, cum sit planè conditionalis.

9 *Ingerens se statim habita noua prouisione administrationi, cum fructuum perceptione, incidit in pœnam c. quaritia. & ob nimis celerem actum, & properanter gestum, ius, si quod habebat, perdit.*

EAdem die in causa Calagurit. Abbatiſſatus dubitaui, *vtrũ Ioãna amiserit ius ex capite quaritia, vel*
1 *eius noua prouiſio sit subreptitia.* † Ioanna enim fuerat concorditer electa à monialibus, & confirmata per ſuperiorem, quæ tamen erat incapax propter ætatẽ, quia nondum peruenerat ad annum 23. Confirmatio
2 erat inutilis. † Præterea obtinuerat nouam prouiſionem, quæ prætendebatur ſubreptitia: cum in causa narratur, ipſam adeptam fuiſſe, poſt nullos tamen fructus percepiſſe: tamen poſtea in articulis confitebatur fructus percepiſſe. Tamen quia articulis non con-
3 fitebatur † ante nouam prouiſionem percepiſſe fructus, ſed poſt, Domini dixere illam non eſſe ſubreptitiam, licèt aliquo modo cõſtaret, † fructus ſaltem ſpirituales percepiſſe, adminiſtrãdo Abbatiſſatum; quia dixere, quòd noua prouiſio non narrata in ea non in-
5 telligebatur de talibus fructib. ſed † de temporalibus, propter quos ſolet ſolui compoſitio Datario: Dixere Domini, quòd inciderat in c. quaritiæ, de elect. in 6.
6 quia † facta electione, & confirmata, ſed nulliter ex defectu iuriſdictionis confirmantis, adhuc habebat locum illud capitulum, & licèt ex aduerſo allegaretur Mil. in verbo, pœnã decretalis quaritiæ, dictũ fuit, q cõfirmatio etiam † mala excuſat à pœna illius decretalis: tamen dixere non id habere locum, quando nullitas prouenit ex defectu iuriſdictionis, vt dicit glo. in verſic. in omnes. cap. fin. de elect. in 6. & ibi Franc. & contra id, quod dixit Mil. Card. voluit conſ. 31. Rom. conſ. 350, aliàs 130. Et licèt diceretur, quòd iſta vigore adminiſtrationis non adminiſtrauerat, aut fructus perceperat, ſed vigore nouæ prouiſionis, nec prouiſio † noua ei ſuffragabatur, quia nõ erat gratioſa prouiſio, ſed mandatum de prouidendo. Mandauerat enim Papa cuidam, vt ſi illam idoneã inueniret, prouideret illi de Abbatiſſatu, quod factum fuiſſe non
9 conſtabat, imò ſtatim † habita hac noua prouiſione, ſe ingeſſerat adminiſtrationi, & perceptioni fructuum, propterea tanquam nimis properans, ius ſuum amiſerat, & ſic in c. quaritiæ. inciderat.

DECISIO LXXXIV.

Segobienſis Canonicatus & Præbendæ,
29. Aprilis 1547.

SVMMARIA.

1 *Plumbata litera, vel Bulla concedentes alternatiuam, vtrum ex forma commiſſionem & correctionem admittant.*

2 *Fides maior literis ſub plumbo emanatis alternatiuam cuidam Cardinalis cõcedentibus, quam ſub forma breuis prodeuntibus indultum prouiſionis beneficiorũ per omnes menſes concedentibus adhibetur.*

3 *Cõſenſus in literarum expeditione cauſa alternatiuæ & prouiſionis obtentarum quis, & qualis requiratur.*

4 *Expeditioni literarum ſub forma breuium prolatarum conſentiens, ſi eodem tenore, & in eadem pariter negotio ſub plumbo fiat expeditio, an & ijs ſimul conſenſum præbuiſſe præſupponi poſſit.*

5 *Indulto prouiſorio ad omnes menſes in beneficijs conſentiens, magis præſupponitur alternatiuæ conſenſiſſe, ſtante, quod fauorabilior ſit prouiſionis indulto.*

6 *Controuerſia ſi de literarum expeditione prouiſionalium, & reſeruatorialium inter partes fuerit ſuborta, non aiscitur fieri remiſſio ad earundem expeditores, cum id periculo non vacet, ſed conſulendi peritiores.*

7 *Remiſſio literarum non conſtito de conſenſu partium, an fieri expeditores earundem poſſit?*

DIe 29. eiuſdem in cauſa Segobiẽſis Canonicatus,
1 & præbendæ dubitaui, † *vtrum litera ſint remittenda ad corrigẽdum, iuxta formam cõmiſſionis in omni cauſa.* Cum aliàs fuiſſet reſolutum † ſtari debere
2 literis plumbatis dantibus alternatiuam Cardinali, non autem literis in forma Breuis concedentibus indultum Cardinali ad omnes menſes prouidẽdi; agentes pro Cardinali, & primitus ab eo obtinuerant commiſſionem, vt præfixio termino agenti pro Capitulo docendum de legitimo conſenſu, cuius vigore literæ plumbatæ expeditæ fuiſſent, quod elapſo, & nil quod releuaret probato, ad expeditores literarum remittere: erant enim expeditæ iſtæ literæ cum eodem conſenſu, quo fuerat Breue expeditum, & à cuius tergo
3 conſenſus erat expeditus. † Quæ continebant, quòd procuratores Epiſcopi Segobien. conſenſerant expeditioni literarum in forma reſcripta Breuis, ac alias etiam quarumcũque aliarum literarum expeditionẽ, nec alius conſenſus reperiebatur. Vnde dicebatur pro
4 parte Cardinalis, quòd non ſeruiebat † literis plũbantis, in quibus debetur alternatiua, ſed tantum poterat... quarumcunque literarum expectationi ſimilis, tamen tenoris, cuius erat Breue, nõ autem diſcrepantis. Ex aduerſo autem dicebatur, quòd imò iſte conſen
5 ſus erat ſufficiens: Quia, † ſi conſenſum fuit indulto ad omnes menſes, multò magis conſenſum fuiſſe exiſtimari poteſt alternatiuæ, quæ erat Epiſcopo fauorabilis. Et in hanc partem venit maior pars Dominorum duobus tenentibus contrarium, finaliter fuit reſolu-
6 tum, quòd deberem conſulere duos peritos, † videbatur enim periculoſum remittere ad expeditores, cũ & Cardinalis, & Epiſcopus ſequebantur fidem, nec Cardinalis curabat, quòd literæ plumbatæ ſeruarentur, quia tunc habebat ex parte alternatiuam coram Capitulo ſuo: cõſului Barengum, qui habuit ſemper dubia. Et fuit opinionis, quòd teneret, & Arragonia fuit in opinione, quod eſſent malè expeditæ, & vterque viſo regiſtro dixere opinionem ſuam, adeo quòd Do-
7 mini fuere opinionis, quòd remitterentur, † niſi ex ſequentibus conſtaret de tacito conſenſu, tam Cardinalis, quàm Epiſcopi.

DECISIO LXXXV.

Aſtoricenſis Parochialis, 29. April. 1547.

SVMMARIA.

1 *Apoſtolica prouiſio de beneficio curam animarum habente, aliquando cum prouiſione legati de latere concurrit, & vtra prænoleat non apparentibus teſtibus de antidonatione.*

2 *Teſtium approbatio ex bona & legitima depoſitione ſit improbatio è contra ex defectuoſitate.*

EAdem die in cauſa Aſtoricenſi Parochialis dubitaui, *vtrum ex teſtibus examinatis, qui allegabãtur ceſſaſſet ſuſpicio ante data.* Concurrebat enim prouiſus
1 à legato de latere cum prouiſo Apoſtolico, & prouiſus à Legato habebat prouiſionem, die 13. Nouemb. quæ non erat bona, & aliàs 14. eiuſdem Apoſtolicus habebat datam 24. Decemb. eiuſdem anni, & dubitabatur de antidonatione, quia erant ſine teſtibus, & ſuper hoc fuerant examinati teſtes plures, quarũ vnus
2 fuerat † abbreuiator legati, qui optimè deponebat, & Domini illum habuerũt pro bono teſte, alij autẽ nil, aut parum dicebãt, propterea habuere pro defectiua probatione, dixereq; quod melius probaretur.

DECISIO LXXXVI.

Nepiſen. Canonicat. & Præbend.
29. Aprilis 1547.

SVMMARIVM.

1 *Veniens ex cauſa ceſſionis nouiter ad cauſam, & concedens aduerſario dilationes cõditionaliter, ſi & quatenus ipſi licet interim articulos ſuos proponere, teſteſq; exami-*

examinare, frustra id & concedit, & petit, cũ dilationum concessio secum processus iudiciique suspẽsionem de necessitate trahat, & in dilatoriis omne iudicis officium conquiescat.

EAdem die in causa Nepiscen. Canon. & præben. sine dubio quæsiui à Dominis, *an essent danda dilationes ad partes, & simul seruandus terminus ad vi-*
1 *dendum admitti, & committi.* † Ille enim, qui ex cessione nouiter ad causam venerat, concedebat aduersario dandas esse dilationes, sed simul volebat suos articulos admitti, & examinari testes. Ad quod dixere Domini, id non posse fieri, quia ex quo erant dandæ dilationes, officium iudicis interim debet conquiescere.

DECISIO LXXXVII.

Hispalensis Pensionis. 7. Maij 1547.

SVMMARIA.

1 *Statuti derogatio per Pontificem facta alicuius Ecclesiæ ad instantiam partis, qua pretendit de suo interesse, si appareat expressè de voluntate Pontificis, derogatoria valet, nec potest notari tanquam subreptionis vitio laborans.*

2 *Narrans in supplicatione omnes defectus nullis tacitis, si Papa dispenset etiam per verba generalia valet dispensatio. Sed falsa narrans per dolosam expressionem falli, vitiat gratiam, & rescriptũ nullius est roboris, et valoris, licèt fuerit Apostolica benignitate obtẽtum.*

3 *Simpliciter resignãs, & sic non vltrius possidens legitimè continuans in possessione decennie, vel quadriennio retrocessisse præsumitur.*

4 *Possidens ex retractione, & non ex retrocessione subsistente illa retractione sibi facta, non habet locum regula de publicando.*

1 DIe 7. Maij, 1547. in causa Hispalen. portion. dubitaui, † *an derogatio statuti Hispalen. sit subreptitia, & habeat locum derogatio Lapi, vel Regula de publican.* Et Domini dixere, prout aliàs in hac causa, quod non erat subreptitia, quia Papa expressè id concesserat, & respondebatur ad contraria, vt etiam supra dictum fuit, & addebatur pro ista decis. Fel. in c. postulasti. col. 4. ver. declara præfata, de rescript. quem dicebatur omnino debere videri. Hac doctrina aliqui ex Dominis mouebantur multum, sed iudicio meo non facit ad propositum: tum, quia loquitur in eo, q
2 † narrauit omnes defectus, nec subticuerit aliquos, & Papa in dispensatione per generalia verba dispensauit: hic autem fumus in casu, in quo expressit id, quod erat falsum: vnde dolosa videtur expressio, & vitiat gratiam, etiam si Papa esset aliàs concessurus, vt dicit Innoc. in d. c. postul. & Doct. allegati. Tamen, vera videtur decisio, cùm isti Docto. non loquantur, quando Papa expressè committit, *vt hic.* Quo ad allegationem Lapi fuit dictũ nullo modo facere ad pro-
3 positum, quia Lap. loquitur, † quando quis simpliciter resignarat, & sic amiserat possessionem, vnde continuando per 10. annos in possessione, & etiam per triennium, secundum interpretationem Rotæ præsumi retrocessionem. Sed hic Petrus de Vargas, qui resignarat in Ioan. & Io. postmodum in Alphonsum, quòd erat in causa, obtinuerat denominationem possessionis, & fructuum, & dominij. Vnde non poterat intrare allegatio Lapi, & ex continuatione possessio-
4 nis præsumitur retrocessio, † quia possideret non ex retrocessione, sed ex retractione sibi facta, & eadem retractione stante, non habet locum regula de publicando, vt declarat Sarnen. in eadem regula 2. quæst. vltima. Hæc resignatio fuerat publicata, cum constaret possessionem petitam à Capitulo ex resignatione, & derogatione, immo Capitulum contra illam causam commiserat.

DECISIO LXXXVIII.

In causa Tolet. Matrim. 7. Maij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Concubinatus etiam ex publica voce, & fama per testem depositus, an fidem faciat iudici ita esse, vt ob id dissolui debeat matrimonium.*

EAdem die in causa Toletan. matrimonij legi testes examinatos in partibus numero 10. quorum
1 nonus apertissimè sponte † probauerat publicam vocem, & famam concubinatus, validitatis sententiarum, & liberationis Ioannis Baptistæ. Et multi ex eis dicebant rem non potuisse aliter se habere circa famas contrarias, quia ipsi sciuissent. Animaduersum tamen fuit, quòd vnus ex eis, qui vocabatur Franciscus de la Plaza examinatus in remissoria sibi contradicebat circa famam matrimonij, & collationis sententiarum, quia in primo examine dixerat data fuisse munera, vt consentiret dissolutioni matrimonij....

DECISIO LXXXIX.

In eadem causa Toletan. Matrimonij, 7. Maij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Testes falsarij, aut sibi in deponendo contrarij, possunt excommunicari, nisi reuocent, quæ falsò deposuerunt.*

DIe 4. Maij, in eadem deduxi ad notitiã dominorum, *qualiter erat productus quidam alter processus ac partibus per Ioannẽ Portucarrero, contra Comitẽ hic residentem*, in quo erant examinati septẽ testes, qui probabant, quòd post examen testium, de quo supra, quidam factor Comitis hic præsentis examinatus in partibus, alloquebatur testes prædictos de quibusdã, qui voluere ostendere eorum depositionem, vt vide-
1 rent, an aliquid vltra id, quod ipsi dixere; † qui affirmabãt ita deposuisse, & ita esse veritatem. Et cum instaretur, vt hanc respicerent, quia id, quòd dixerunt erat falsum, & erant examinati excommunicati, nisi reuocarent, ipsi affirmarunt adhuc verum se dixisse.

DECISIO XC.

Conchensis Beneficij. 7. Maij. 1547.

SVMMARIA.

1 *Causæ in Rota commissæ per Eugenianam constitutionem possunt ad Aud. Cameræ Apostolicæ tribunal deuolui.*

2 *Spoliatum se asserens, & ideò in iudicio de spolio agens, si probare sufficienter non potest possessionem, qua se asserit spoliatum, in vanum laborare dicitur, & à iudice non auditur.*

3 *Actor scientiam habens de rei procuratore, citare debet illum, non procedere ad cõtradictas, qua præsumitur calumniosè agere illo non citato, & sententiam per similes artes extorsisse, vnde & sententia, & processus tanquam attentata ab eo, venunt reijcienda.*

Limita & contrarium vide, quid scilicet non sit quippiam tali casu attentatum ob negotij diuersitatem. num. seq.

EAdem die in causa Conchensis beneficij de Villorada consului Dominos. Nam in hac causa postquam pronunciaueram super processu per contradictas, comparuit procurator rei, & vltra quòd appellauit, instabat etiam ne subscriberetur sententia, attẽto,
1 quòd † post commissionem causæ super isto beneficio in Rota, actor vigore Eugenianæ traxerat causam istam coram Auditore Cameræ, coram quo procurator prætatus comparuerat, & defenderat princi-
2 palem suum, & † cum actor coram Audit. Cameræ nil posset consequi, eo quod possessionem suam, qua spoliatus fuerat, non poterat probare, redijt iterum ad me, & fecit citare aduersarium. Vnde dicebat pro-
3 curator aduersarij, quòd † iste, cum sciebat illum esse procuratorem, debebat illũ citare, & non procedere per contradictas: quod calumniosè erat factũ. Vnde non debebat Rota pati, eum istis calumnijs sententiã extorsisse. Et dicebat etiam sententiam, & processum coram me, tanquam attentatum esse reijcienda,

postquam

postquam cœperat procedere coram Auditore Cameræ, tamen Domini dixere, † sententiam esse subscribendam, postquam principalis fuerat personaliter citatus ad comparendum coram me, nec poterat dici calumniosa, propter hoc, nec attentata, postquam mihi causa commissa fuerat, & diuersa erat causa, quæ coram Aud. Cameræ pependit.

DECISIO XCI.

Calagurit. Abbatisſatus, 7. Maij 1547.

SVMMARIA.

1 *Libello supplici, si gratia secundariè fuerit impetrata, quæ erat canonizata tacito de prima gratia limitata, an vitium subreptionis inesse possit.*

2 *Limitata gratia dicitur ea, quæ sub conditione conceditur cum clausula, si & quatenus consensus accedat maioris partis, &c. vt hoc casu.*

3 *Obtenta secunda gratia non facta mentione de prima, subreptitia est, & extenditur talis subreptio, non solum ad priuilegia, sed etiam ad quascunque concessiones, & maximè ad gratias beneficiorum.*

4 *Papæ si constaret per narrationem supplicantis primam gratiam concessam esse limitatam, haud dubiè secundam simpliciter non fuisset concessurus.*

5 *Supplicatione sola obtenta gratia per modicas dicuntur habita expensas, sed quæ per literarum expeditionem fiunt magnas requirunt expensas, & ideo de partium voluntate obtenta præsupponuntur, cum nemo suum sine causa iactare præsumatur.*

6 *Sola supplicatione impetrata gratia si producta fuerit in iudicio possessorio, tresque eius vigore habita conformes sententiæ, literæque executoriales subsecutæ vsque ad brachij executionem inclusiuè fuerint, eiusdem citra dubium omnes gratiæ, interuenisse partis consensu ratificationem est censendum.*

EAdem die in causa Calagurit. Abbatisſatus dubitaui, † *an gratia Leonoræ canonizata sit subrepta, quia in ea non erat facta mentio de prima gratia sibi cōcessa limitata, de consensu medietatis monialiū.* Habuerat enim ista Leonora duas gratias, *si neutri*; vnam, quam prius produxerat in iudicio possessorio, † limitatam, dummodo accederet consensus medietatis monialium: aliam & legitimam obtinuerat, super qua literas expediuerat, prouideri sibi de Abbatisſatu sine aliquo consensu monialium, nec de prima gratia limitata faciebat mētionem, propter quod dicebatur subreptitia, ex not. per Innocentium, in cap. veniens, de præscript. vbi etiam Abbas. colum. 4. versic. venio ad secundum membrum: quem alij sequuntur, vbi etiā Felyn. latissimè, colum. 1, versic. cum dum Abb. præceptor gestat. Quæ † dicta non solum habent locum in priuilegijs, sed etiam in quibuscunque concessionib. & maximè in gratijs ad beneficia, vt patet ex dictis, ibidem, col. 4. vers. sed ad primum dictū. Et licet alias late fuerit distinctum super hac materia, ex dicta fallen. ibidem, col. 4. & ostensum fuerit in causa, de qua agitur, notare Doctores gratiam omnem subreptitiam, non facientem mentionem de prima: tamen Dominis non placuit distinctio sua considerātis aliàs, quòd † si Papæ fuisset narratum de prima gratia limitata, hanc simpliciter non concessisset. Dicebatur etiam, quòd non constabat primam gratiam fuisse ratificatam per Leonoram, quia per aliam erat obtenta gratia † cum sola suppositione, & sic erat obtenta cum modica impensa, & propterea super secunda literæ erant expeditæ, & cum magna impensa, præsumebatur de eius voluntate obtenta. Rota in antiq. dec. 23. Cassad. dec. 3. de procu. cum lim. tamen hoc etiam non placuit, quia ex † quo illa gratia per solam supplicationem obtenta, erat producta in iudicio possessorio, & eius vigore obtentæ tres conformes, tum literæ etiam executoriales, & alia, vsque ad brachium sæculare inclusiue, illam tauficauerat. Dicebatur etiam, quòd in quo gratia *si neutri*, status, & merita causæ pro expressis habeant, vigore huius clausulæ poterant omnia exprimi, & narrari in hac gratia ex stylo Curiæ, Anto. de Butr. cons. 7. Cassad. decis. 38. super Regulis Cancellariæ. Sed nec istud placuit, tum quia literę loquebantur de meritis causæ in petitorio, non possessorio, de quo nulla fiebat mentio, tamen quia intelligebatur de statu litis, & meritis causæ, non autem de gratijs in huiusmodi causis producendis.

DECISIO XCII.

Salamantinæ Abbatiæ. 7. Maij 1547.

SVMMARIA.

1 *Abbati si lis moueatur ratione Abbatiæ, & contra eum sententia ab aduersario fuerit obtenta, & super eadē Abbatia superinductum sequestrum, obtenta etiā res iudicata, vna cum executoribus, & reliquis requisitis, capta iterum possessione per Abbatem spoliatum, hæc dicuntur haud dubie attentata.*

2 *Instrumenta registro Notarij inserta, si non plenè probēt possessionē spoliantis, neque testes, vtpote cū vnus deposuit de visu, alius de publica voce & fama, & tertius de simplici auditu, & sic imperfecti, ita vt nō cōstet de eius possessione, reliquū est partē spoliatam indicare continuasse suam possessionē veterē, neque vllam vnquam possessionis suæ interruptionem intercessisse.*

3 *Dicens se alterius nomine possidere, aut verius possessionem cepisse, si de eius mandato non constiterit, inualida est possessio, & nullo modo propter hanc inhabilitatem probari potest.*

EAdem die in causa Salamantinæ Abbatiæ, dubitaui, *vtrum possessio Didaci esset attentata?* Didacus enim de anno 1527. pacifice habuit possessionem huius Abbatiæ, contra quem fuerat mota lis per Franciscum de Mēdoza, & † habita prima sententia per eūdem, Abbatia fuerat sequestrata, demum obtinuerat rem iudicatam, executoriales, & quæ sequuntur. Et licet processus executiuus in hac causa fuisset iudicatus nullus, tamen prætendebatur Franciscum ingressum esse possessionem vigore brachij sæcularis, & nulliter decreti, cum esset resolutum, semper durasse dictam litem, & etiam nunc cum Didac. rursus ceperat dictam possessionem, dicebatur possillius nō posse dici non attentatam, postquam per primam sententiam fuerat per Franciscum spoliatus. Nec poterat esse verum, & prætendebat Didac. se semper continuasse possessionem suam, ex quo semel fuerat nulliter interrupta: tum, quia non bene constabat de possessione Francisci, quia † quædam instrumenta, quæ erant in quodam paruo registro coram Io. Clerici, nō probabant possessionem, nec per testes plenè etiam reprobaretur, quia vnus tantum de visu, alius de publica voce & fama, tertius de auditu simplici, licet à quam plurimis, & sic probatio erat imperfecta: sed vltaa hos testes, & alia adminicula non attestabantur de Francisco possidente, sed † de quodam, qui nomine illius dicebatur possessionem cepisse, & continuasse, de cuius mandato non constabat. Et propterea dixere nullo modo constare de possessione Francisci, & propterea Didac. continuasse suam possessionem non interruptam.

DECISIO XCIII.

Fulginatens. Prioratus, 9. Maij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Dato mandato in actis de standō vnicæ sententiæ, & testibus examinatis, terminoque etiam dato, an remissoria concedi possit.*

DIe 9. Maij in causa Fulginaten. Prioratus dubitaui, † *vtrum esset danda remissoria.* Habebam causam in secunda instantia, erat datum mandatum in actis de standō vnicæ sententiæ, & ex testibus examinatis, in prima erat datus terminus. Et dixere Domini dandam esse remissoriam.

DE-

DECISIO XCIV.

Valentini Matrimonij. 9. Maij 1547.

SVMMARIA.

1 *Cursus annorum 18. & sic diuturnus, articulos non ratò aliàs propositos efficere dicitur reprobatorios in causa matrimoniali, nec vacare calumnia proponentis iudicantur.*

2 *Articuli calumniosè dati animo differendi litem, & causam protelandi, & repetiti bis terve, reprobatorij sunt, & non admittuntur in causa matrimoniali.*

3 *Nouum articulum de nouo matrimonio inducens post lapsum 18. annorum, quo de primo matrimonio lis agitatur, tanquam somnians reijcitur, & nentiquam calumnia vacare dicitur.*

EAdem die in causa Valentini matrimonij dubitaui, † *vtrum articuli dati essent admittendi in Curia post 18. annos, quibus causa super isto matrimonio pendebat*, tamē in partibus in Curia fuerat habita publicatio testium, super quib. in Rota fuerat latissimè disputatum. In secunda instātia causa deuenit ad me, in tertia iam erat datus punctus super materijs antiquis, & nunquam affirmatum reos contra matrimonium venisse, pronunciaui, vt excitarem eos ad informandum, & subscribendum sentētiam, postquam venerunt, & dederunt articulos, imò postquam 20. continentes nedum materias nouas, verum antiquas, & tertio reprobatas, † quos articulos adeo calumniosè datos visum est, animo expectationem differēdi, ideo non admittendos esse concluserunt. Bis enim aliàs fuerant dati articuli reprobatorij: & quam plurimi testes examinati, adeò calumniosè articulabatur etiam quoddam † nouum & antiquùm matrimonium, ad inualidandum primum, & quod calumniosum apparet, vt post 18. annos, quo causa pendebat, nunc hoc somniarunt, & erat terminus contrarius in processu antiquo, adeò quòd fuit visum dominis articulos ex toto reijcere.

DECISIO XCV.

Parochialis de Antiueros. 11. Maij 1547.

SVMMARIA.

1 *Victum, & vestitum subministratum per Cardinalē alicui, si testes probent, an per hoc familiaritas satis sufficienter que probata dicatur stante eo, quod testes dicūt audiuisse, & scire, & esse publicam vocem, & famā, talem a tali Cardinali, vt reliquos consiliarios pecunias annuatim pro victu, & vestitu habere.*

2 *Collatio Papa de beneficijs facta vacantibus per obitum familiaris Cardinalis ex cōmuni regula inualida est, probata familiaritate, nec seruatis in predicta regula contentis.*

EAdem die in causa Parochiali de Antiueros præsuppositio, quòd † testes dicant Alphonsum Maldonado fuisse vnum ex familiaribus Cardinalis, & quòd ei dabantur pecuniæ annuatim pro victu, & vestitu, prout alijs Consiliarijs, & familiaribus, qui non comedebant in tinello, in causa scientiæ, quia audiunt, & scit, & est publica vox, & fama, *vtrum ex hoc probetur familiaritas ad effectum, de quo agitur*, vltra id, quod continetur in puncto: legi testes à principio vsque ad finem. Et Domini fuere in hac opinione, testes optimè probare, & quòd melius probari non posset familiaritas, & continua commēsalitas, & sic quòd non tenuit † collatio Papæ, non seruatis his, de quibus in regula de impetrandis beneficijs vacantibus per obitum famil. Cardin.

DECISIO XCVI.

De Resignatione in quadam Beneficiali, 13. Maij 1547.

SVMMARIA.

1 *Mandato emanante ad resignādum in manibus Vicarij, vel alterius ad id facultatē habentis tertia persona in mandato nominata, talis resignatio facta vigore, talis mandati, an tanquam simoniaca suspecta sit habēda.*

2 *Resignatio libere facta Ordinario, vel eius Vicario, non in fauorem certa persone, non potest dici simoniaca.*

3 *Vis istius clausula non aliter, nec alio modo in resignatione, qua & qualis esse dicatur.*

4 *Facta resignatione ab aliquo in fauorem certa persone, si prouisio non fiat in eam, præsupponitur non ratificasse resignationem, nec aliter velle volere.*

5 *Mandatum si cōtineat resignationem fieri debere in manibus, cuiuscunque ad id potestatem habentis, etiam in fauorem certa persona, non est simoniacum, idque ratione primi membri, ad id potestatem habentis.*

6 *Finis mandati si excedatur, frustratorium est mādatum, cum id delictum contineat, quod non potest, vel debet cadere in mandatum.*

DLe 13. eiusdem dubitaui, *vtrum resignatio facta coram ordinario esset simoniaca?* Et dubitū faciebat, quia erat datum mandatum ad resignandum in manibus Vicarij, vel alterius ad id potestatem habentis in fauorem certæ personæ in mandato nominatæ, & ad petendum illi prouideri. Et propterea ex not. in c. ex parte. el 1. per glo. & Doct. de off. deleg. dicebatur resignationem vigoris talis mandati in manibus Vicarij factam, esse simoniacam. In contrarium allegabatur decis. 2. Cassad. de simon. quam Domini dixere non facere ob propositum, quia loquitur in resignante † libere. Sed supposito, quòd certæ personæ prouideretur, vnde resignatio nō erat facta in fauorē certę personę cū possit ordinarius cuicūq; velit prouidere, nō obstante supplicatione. Et licet in mandato, de quo agebatur non esse † clausula *non aliàs, aliter, nec alio modo*, tamen Domini dixere † equiparari resignationem in fauore certæ personæ, cum tacitè ageretur, quòd non valeret. Allegabatur, & dictum Staph. in tract. de literis gratiæ, cap. 66. tamen fuit dictum, non bene loqui si in casu isto loqueretur. Et ita omnes Domini sensere, quòd tàlis resignatio non valeret, & quòd ius remanserit penes resignatarium. Duo tamē ex Dominis dicebant, quòd † mandatum non erat simoniacum, cum ex quo erat datum ad resignandum in manibus cuiuscunque ad id potestatem habentis, & in fauorem certæ personæ, vnde poterat intelligi de Papa, in cuius manibus facta erat resignatio, & in fauorem certæ personæ sustinebatur. Vel dicunt Doct. in d. c. ex parte, & Cassad. d. decis. 2. Vnde ista resignatio in manibus Vicarij, † excesserat fines mandati, quòd non intelligitur datum ad delinquendum, & sic ad resignandum simoniacè. Alij tamen contradixerunt, & bene, quia expresse erat id mandatum ad resignandum in manibus Vicarij, & sic fines mandati non excesserat.

DECISIO XCVII.

Conchensis Terrarum. 13. Maij 1547.

SVMMARIA.

1 *Testes deponentes de actibus possessorijs, quales sunt scindere ligna, pascolare pecora in terris, de quibus contro uertitur, soluere agentibus partis, qua prætendit de possessione, de quorum tamen mandato non constat, nec minus de ratificatione prædecessoris, non probant possessionem.*

2 *Depositio testium inualida est, que dicit de iure lignandi, & pascendi partis, in cuius fauorem deponit non facta mentione scientia, vel ignorantia partis aduersa.*

EAdem die retuli Dominis, quid deponerent testes in causa Cōchen. Terrarum, examinati pro parte Cardinalis Ferrariensis, qui prætendebat se spoliatū, & super spolio data erat remissoria: plures testes examinati erant, quos dixere Dñi duab. rationib. nō probare: vna, † qa testes deponētes de actib. possessorijs dixere, vidisse scindere ligna, & pascere in terris: de

quibus

quibus agebatur, soluisse agentibus pro Cardin. quos nominabant, de quorum tamen mandato non constabat, nec de ratificatione Card. antiqui, quam nitebantur probare, quòd possederat, & ideò Cardinalem possedisse non probant. Secunda ratio, quia illi testes non deponebant, nisi de possessione iuris lignandi, & pascendi, quod quidem erat in possessorio iuris incor-
2 poratum, & propterea † requirebatur scientia aduersariorum, quia antiquitus ante erectionem præposituræ, ad quam prætendebantur spectare ista terrena, quibus Cardinalis erat præpositus in possessione istorum bonorum, vnde ad probandum de tali possessione, scientia eorum requirebatur.

DECISIO XCVIII.

Toletani Matrimonij, 13. Maij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Nulliter examinati testes, vtpote aliàs in remissoria producti, & sibi contrarij, probationem etiam faciunt nullam ex communi, semel malus semper præsumitur malus, nisi aliud appareat.*

EAdem die in causa Toletani matrimonij deduxi ad notitiam Dominorum, qualiter pro parte Beatricis & filij, erant producti de nouo alij duo testes in partibus examinati, qui de publica voce, & fama deponebant concubinatus, validitatis sententiarum, libertatis Ioan. Baptistæ malæ vitæ, bonæ & optimæ Beatricem, quibus & alijs hactenus lectis, de quibus supra informatum pro parte Comitis, nedum vllam
1 fidem esse adhibendam, qui † nulliter examinati, nec etiam fumos, nec aliquid relictū in animo fuit, quòd Dominis posset eximere fidem, quia ex multis apparebat eos falsos, & præcipuè, cum duo ex his aliàs in remissoria examinati, latissimè sibi in multis contradixerint, & Notarius de hoc, vt examinarentur rogatus, datis alijs..... Tum tribus annis suspectus, in executione cuiusdam processus extracti ex actis, & instrumentis in consilio Regio, & in hac causa productis.....

DECISIO XCIX.

In quadam Cremonensi, 13. Maij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Canonizatio noua prouisionis ad id, vt parti commodum afferat, expedienda est per literas, super huiusmodi prouisionibus de stylo Curiæ expediri solitis.*

IN causa Cremonen. siue Veronen. eadē die de Trueriolo, fuit dictum, quòd licet in actis fuissent productæ literæ aduersarij, ex quo tamen illæ nō po-
2 terant canonizari, sed † instabatur pro canonizatione nouæ prouisionis, literæ super noua prouisione erant expediendæ. Et cum esset dictum de Regula de non iudicando, & etiam insteretur pro absolutione, quia literæ non erant expeditæ, fuit per Dominos dictum, quòd non pronunciaretur, sed daretur tempus congruum ad literas expediendas.

DECISIO C.

Fulginaten. Prioratus, 13. Maij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra possessorem, si sequestrum fiat ab actore, & eius nomine dati duo sequestratores, eadem conditio reo offerēda est, vt & ipse nominet sequestratores, ne causa sua patrocinys defraudetur, qui iudicis arbitrio etiam inuito actore possunt constitui.*

2 IN causa Fulginaten. Prioratus eadem die, cum † lata sententia cōtra possessorem fuisset datum sequestrum, & duo sequestratores ad instantiam actoris, cū Procurator Romæ nesciret, quem deberet nominare ex parte sua, nisi prius constito super hoc, & consulto principali, postea in secundo coram me fuit præsentata commissio, vt arbitrio meo deberem deputare sequestratores ad instantiam rei, & cum pro parte actoris negaretur, hoc debere fieri, attento, quòd duo homines probi iam deputati fuerant, quibus nimia esset danda fides dixerunt Domini, non debere negari reo, quin ipse nominaret, vt ad eius instantiam apponeretur etiam nouus sequestrator.

DECISIO CI.

Valentina Denegationis Admissionis in Militem.

SVMMARIA.

1 *Priuilegijs stantibus, & indultis de cognitione causarum per se, an incidente litigio veniat negotium vigore priuilegiorum & indultorum, super hoc habitorum remittendum, an nō obstantibus ijs in Romana Curia cognosci de eo, vt etiam determinari possit.*

2 *Religio Sacra Hierosolymitana militia obtinuit priuilegium a Sede Apostolica, quod de omnib. querelis, quæstionibus litibus, & causis, tam super beneficijs, quàm alijs debeat cognosci per Magnum Religionis Magistrum, & conuentum, idque in omni instantia.*

3 *Commissionis vigore, si cōcessis antea priuilegijs, etiam quibuscunque in specie derogetur, de litium determinatione, per Religionem Hierosolymitanā facienda adiecta clausula, quorum tenore, non obstant priuilegia, quin causa ventilatio, eiusdemque decisio ad Curiam Romanam, & Rotale Tribunal deuolui possit.*

4 *Hierosolymitana Religio habens priuilegium determinandi causas incidentes inter suos milites, litigans cū Religione, si non sit eius miles, vel subditus, tamen si se voluntariè subiecit Religioni, ab eaque fuerit acceptatus an ab ea ad curiam appellare possit.*

5 *Concessio priuilegij de non recurrendo ad Curiam in causa ventilationibus excludit appellationem ad eam, conditionaliter tamen, si & quatenus iustitia parti petēti ab habente priuilegium decisionis causarum administretur, qua denegata infringitur vis priuilegij, & causa per appellationem ad Curiam deuoluitur.*

6 *Grauaminis continui illatio, & petiti iuris administratio subtracta, causas ex priuilegio indulti inappellabiles, & ad maius tribunal a priori abstractum deducit.*

7 *Nemo iudex in propria causa determinatione esse debet, ex trita legum, & vulgata iuris determinatione.*

IN causa Valentina denegationis admissionis in mi-
1 litem, dubitaui, *vtrùm † causa sit remittenda, vel non, obstantibus priuilegijs productis, possit in Curia Ro-*
2 *mana cognosci.* † Sacra enim Religio Hierosolymitana habet priuilegiū, quòd de omnibus querelis, quæstionibus litibus, & causis, tam super beneficijs, quā alijs, debeat cognosci per Magnum Magistrum, & conuentum in omnia instātia. Vnus petierat se admitti in militem, & probauerat secundum eius incumbentiam, fuit admissus, sed noluere sibi dare habitum, nisi melius probaret; ab hac sentētia Magni Magistri, & Con-
3 uentus petebat causam remitti. Domini dixere, † ex quo in commissione erat derogatum omnibus priuilegijs, cum clausula, quorum tenores, & sic de verbo ad verbū, quòd propterea hæc priuilegia non obstāt, quo minus hic in curia causa cognosceretur, ad dicta per Ant. de Butr. in cons. t. & latè tradit Fel. in c. nonnulli, col. 6. vers. ad diuis. primo, de rescript. Et † quia
4 priuilegium loquitur de causis inter milites, dubitabatur numquid appellatio comprehenderetur, quia non esset nec miles, nec subditus, & Domini inclinarunt in id, quod comprehēderetur in priuilegio. Quia vltro se obtulerat Religioni, & illi se subiecerat, quæ & illum acceptauerat, licet ei fuerit mandatum, quòd
5 melius probaret incumbentia in priuilegio, & † excipitur, quòd omnes causæ, præterquam, si appellaret propter abnegatam iustitiam, & ab illa perperam, & continua grauamina imponerentur. Et Domini inclinarunt, quod hic saltem gustandum esset, an in
6 vero esset † denegata iustitia, & illarum grauamen, vt sciretur, an esset remittenda, vel non: fiebat etiam alia difficultas, quia causa erat commissa hic,
7 & contra Magnum Magistrum, † vnde non videtur iuridicum, quòd ad Magnum Magistrum aduersariū

remitteretur. Sed etiam in hoc Domini inclinabant, quòd esset committenda, cum causa illa non tangeret Magnum Magistrum principaliter, tamen ex quo cōmissio erat ita ampla, vt impediret remissionem, alia capita non plenè discussa fuere.

DECISIO CII.

Cæsaraugustanæ Vicariæ de Cortes.

SVMMARIA.

1 *Censuras, & excommunicationes tenere non potest in causis beneficialibus, sine commissione speciali Cameræ Apostolicæ Auditor, & ideò monitorio facta parti de non molestando, & non parentem tanquam contumacem, si flagello excommunicationis feriat, censuræ ex defectu iurisdictionis nullæ sunt, nec obsunt parti censuris molestatæ.*

2 *Apostolicarum executor literarum ordinarius est Cameræ Auditor, & ideò vi Constitutionis Eugeniana, qua Curiales tuetur, potest etiam sine speciali commissione litigantes coram se excommunicationis vinculo stante contumacia innodare.*

3 *Priuilegia Auditoris Cameræ Apostolicæ, amplissima sunt ratione censurarum, inhibitionum, correctionum, & similium, & quotidiano vsu in Curia per praxin exercentur.*

4 *Intrusus de contumacia non paritionis monitorialium notatus & conuictus, absoluitur, nequaquam, nisi refusis expensis contumacialibus.*

5 *Pars habens promissionem beneficij parochialis, per resignationem sibi factam, & ex causa permutationis, cuius vigore possessionem pariter apprehendit, iam ab annis plus minus decem & octo non constito, licet de continuatione possessionis, ex quo tamen non apparet de contradictorio, nec quòd alius fuerit in possessione, ex tam longo temporis decursu, præsumitur bonū ius, & longa possessionis continuatio, vnde etiam bonus titulus habitus arguitur.*

IN causa Cæsaraugustanæ Vicariæ de Cortes, eadem die, dubitaui, *an censura A.C. sint nullæ, & an constet de bono iure Dom. Martini de Artania A.C. cum insertione Eugeniana fecerat monitorium Domino Martino, vt desisteret à molestationibus super ista Vicaria, & in cōtumaciam illum excommunicauerat?* † Dicebatur, censuras esse malas, ex defectu iurisdictionis, quia A. Cameræ non possit sine commissione procedere in causa beneficiali. Tamen Domini ex attestatione Putei dixere, quòd A. C. qui est † ordinarius executor literarum Apostolicarum, potuit vigore Eugenianæ, quæ tuetur Curiales, prout erat quidam alius intrusus, qui molestabat, monere poterat molestantem, & † quod hoc etiam habet in priuilegijs, quæ erant amplissima, & quotidie practicabantur. Et ideò dixere, quòd † si intrusus volebat absolui, solueret expensas contumaciales; Quantum verò ad secundam partē dubij, præsupposito, quòd in loco de Cortes esset tātum vna parochialis Sancti Michaelis, de qua erat prouisum Domino Martino, † per resignationem sibi factam ex causa permutationis, & illius vigore possessionem apprehenderat iam 18. annis elapsis, licèt non constaret de aliqua continuatione possessionis, ex quo tamen non constabat de contradictorio, nec quod alius fuerat in possessione tempore, quo intrusus inuaserat possessionem, dixerunt, Dominum Martinum habere bonum ius; quia ex tam longa possessione, quæ præsumebatur continuata, inducebatur bonus titulus præsumptus, licet non doceret de aliquo alio titulo, vel de possessione.

DECISIO CIII.

Toletani Matrimonij 29. Maij 1457.

SVMMARIVM.

1 *Testes dicentes aliter à Notario scriptum, quàm ipsi deposuerint, & omissa fuisse scribi, quæ dicta fuerat, an suspicio ex hoc iudici subortus possit esse subornatus.*

DIe 10. eiusdem in causa Toletani Matrimonij legi, processum productū, pro parte Ioannis Arias factum vigore literarum in forma signatorum, ex quo multi testes, qui examinati fuerunt pro Beatrice, & eius filio, super concubinatu inter Ioan. & Ioan. Bapt. contractum. † Dicentes aliter fuisse scriptum, quam ipsi dixerunt, & omissa fuisse scribi, quæ dixerunt, & multi etiam de eodem dicunt, de attentatis, & subornatione testium examinatorum, aliàs in remissoria.

DECISIO CIIII.

Calagurritana Archidiaconatus.

SVMMARIA.

1 *Gratia restitutionis in integrum plenè deduci debet, & iustificari a parte, cui per tres conformes sententias fuit ablatum beneficium, antequam ad possessionem restituatur medio in integrum restitutionis.*

2 *Restitutus plenè ad beneficium in consequentiam, adipiscitur & possessionem fructuum, & omnium, quæ per sententiam eidem fuerant paulo ante adempta, eo tamen posito, quòd suam prius gratiam iustificet.*

3 *Amissam possessionem alicuius beneficij vigore trium cōformium sententiarum, contra beneficiatum aliquem prolatarum, & sic rei iudicatæ, si recuperare conetur is, qui eo beneficio antea fruebatur, interdicto recuperandæ nil potest obtinere, ex quo riuè illa fuit priuatus, licèt non rectè.*

4 *Naturalis possessio est de iure considerabilis, & venit in restitutionem in integrum, non tamen sine gratia canonizatione super hoc impetrata.*

IN causa Calagurritana Archidiaconatus, dubitaui, posito sine veri præiudicio, quòd ex actis non appareat fuisse iustificatā gratiam q. Ioan. de Angiano † an D. Martinus sit restituendus ad possessionem, quæ sibi fuit ablata vigore rei iudicatæ, etiam quod ipse non iustificet suam gratiam, nec doceat de bono iure suo? Et dixere Domini non esse restituendum, quia commissio impetrata est sibi super restitutione beneficij, sibi per tres conformes ablati, per quas gratia aduersarij fuit canonizata. Vnde non sentit de restit. poss. nisi in consequentiam, † quia plene eo restituto ad beneficium consequitur possess. fructuū, & omnia, quæ per sententiam amisit, quòd non obtinebit nisi iustificata gratia sua. Et hoc modo respondebatur ad doctrinam Bart. in apostilla, sed quod simpliciter. ff. ex quib. causs. mai. quæst. vlt. de qua per Iaſ. in §. ruſus, nu. 76. Instit. de actionibus per Abb. in c. ex literis, col. fi. in princ. ff. de restit. in integrum. Et † dixere etiam, quod si ad istam possessionem hoc modo amissam ageret interdicto recuperandæ, quòd non posset obtinere, ex quo rite illa priuatus fuit, licet non rectè, vt Iason inter alios declarat, in l. iuste possidet. ff. de acquir. poss. Naturalis † enim possessio est considerabilis, & venit in restitutione in integrum, tamen non restituenda venit hoc casu, nisi canonizata gratia, & restituto, quo ad ius beneficij.

DECISIO CV.

Toletanæ Thesaurariæ, 23. Maij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Prouisio in quam subintrat simoniacus aliquis contractus, inhabilem reddit promissum, & est de iure nulla.*

DIe 23. eiusdem in causa Toletan. Thesaurariæ, dubitaui, † *vtrum ex deductis constet de inhabilitate Didaci Maldonado, taliter quod prouisio facta de hac thesauraria non valeret.* Et dicebatur, quòd sic per simoniacam pactionem commissam ad extrauagantē Pauli. Multis tamen fundamentis videtur contrarium: tamen visum est Dominis materiam distinguendam, vt melius informaretur, & causa decideretur.

DECISIO CVI.

Canetens. Canonic. & Præben. 23. Maij 1547.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Liquidationis fructuum examen si Vicario per iudicem committatur, qui habet etiam facultatem sibi in casu absentiæ substituendi, si per Vicarij eiusdem substitutum fiat, an releuet, & processus validetur.*

2 *Commissio concessa nomine officij, non autem proprio, facit iuris tamen fictione substitutum substituti eandem esse personā cū principali, & primario substituto, ita, vt causam effectualiter sibi delegatam expedire possit.*

3 *Quod tamen locum habet, si substitutus secundario sufficiatur loco viuentis, adhuc primarij substituti absentis, non autem demortui in officium subrogari, nu. seq.*

4 *Processu in partibus instituto ab altero, si nil opponatur, quia nemo comparet pro rei defensione, an gesta valeant dubitatur.*

EAdem die in causa Canetens. Canonicatus, & præbendæ, dubitaui, *an † gesta per Vicarium substitutum valeant, & præfatum Vicarium, cui per Neomanū erat commissum examen super liquidatione fructuum, esse legitimè constitutum, cum facultate quoties illum abesse contingeret, &c.* Et per Episcopum, qui postmodū in locum eius substituerat alium in officio, cui cum literæ Domini Neomani erant præsentatæ, acceperat processum, & coram eo iurauerant testes, quòd deinde superuenerat substitutus, & coram eo perfectus erat processus. Et fuit dictum, quòd ex quo erat concessa commissio, sed nomine officij, non autē proprio: quòd substitutus erat eadem persona iuris fictione, & propterea potuit causam delegatam exequi, vt per Cardin. in c. quoniam, Abb. de off. deleg. Abb. ibidem, col. 3. num. 10. versic. licet causa præfata. Eo maximè, † quia non erat suffectus in locum mortui, sed in officium viuentis absentis, per not. per Doct. in d. c. quoniam Abb. quia autem dubitabatur aliquo modo, an ‡ fuisset Episcopus ille, qui eum Vicarium fecerat cū facultate substituendi: dubitaui, ex quo in partib. nil fuit oppositum, quia nemo comparuerat pro reo, an gesta per illum valerent, cum dicerentur valere, ad decis. 49. in nouis, & reperitur etiam in antiq. 297. Et dixere Domini, quòd ex quo statim allegato examine hic in Curia, fuit oppositum ab isto de non iurisdictione iudicis, quòd in ea conditio sufficiebat, vt pars teneatur ostendere, hunc esse Vicarium constitutum ab Episcopo.

DECISIO CVII.

Mantuana Zucharorum pec. 23. Maij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Sententia si retardaretur contra vnam partium ferenda in causa crediti, & pecuniaria, per decretionem executorialium, an eo casu sint concedenda petita executoriales.*

EAdem die in causa Mantuana Zucharorum, dubitaui, † *vtrum danda essent executoriales Vincentio contra Pipararios, non obstante, quòd retardaretur sententia contra Minuatos.* Et fuit dictum dari executoriales Vincentio, ex sententia Piperarij contra Minuatos.

DECISIO CVIII.

Barchinonensis Pensionis, 27. Maij 1547.

SVMMARIA.

1 *Tonsura clericalis prima, si à pensionario, in quem in articulo mortis translata fuit pensio beneficij, post acceptationem pensionis sumatur, idque per testium veram probationem constet, reddit pensionem nullam, tanquam habitam a non clerico, quod est contra Canonicas constitutiones.*

2 *Testis qui associauit aliquem ad actū præiudicialem, ipsi reo quem associauit, & vidit, fuitque præsens validissimè probat, & videtur omni exceptione maior concurrentibus tribus potentissimis qualitatibus.*

DIe 27. eiusdem in causa Barchinonen. pension. 70. ducatorū, legi testes vltimo examinatos ad probandum, † quòd Michael Angelus sumpserat primā tonsuram hic in Vrbe, & sic post translationem pensionis, ex quo resultabat nullitas pensionis, tanquam facta non Clerico, quorum testium duo deponebant audiuisse ab eodem Angelo, qualiter non erat Clericus, & rogauerat illos, vt procurarent illum effici Clericum, & ita † vnus ex istis associauit illum, & vidit, & fuit præsens, quando Clericalis tonsura fuit sibi data; Alius deponebat, quod dum vellet illum associare ad hunc actum, vocatus ab alio seruitore, non iuit, nec vidit, sed statim reuersus est domum, quia insimul in eadem domo, tanquam seruitor habitabat Domino Michaele Angelo, & audiuit ab eodem, qualiter dictam Clericalem tonsuram sumpserat, & quibus iunxit etiam visas à se literas Vicarij attestantes idipsum. Visum fuit Dominis, hos bene probare, & ad oculum constare de veritate testium. Ne tamen iste pauper Michael pensione ista in totum fraudaretur, quam in eam in articulo mortis transtulerat bonæ memoriæ, Ludouicus Gomezius, Episcopus Sarnensis, & Rotæ Auditor, Domini mandarunt, quòd viderem, si poteram concordare materiam.

DECISIO CIX.

Salamant. Abbatiss. 27. Maij 1547.

SVMMARIA.

1 *Testes non omni exceptione maiores, sed aliquo modo suspecti, non in totum, sed aliqualiter illis fides aliquando haberi solet.*

2 *Iuentus in Ecclesia, in qua est beneficium, de cuius controuersia ratione possessionis vertitur, expellere molliens aduersarium, an per hunc actum concurrente aliqua notorietate possessionis istius violent, probetur sufficienter possessio.*

3 *Publica voce, & fama si probetur possessio per dispositionem vnius testis, alio accedente de visu, & tertio pariter interueniente de auditu, stante continuatione facta per partis prætendentis procuratorem, concurrente Regio mandato facto de egressu à possessione, & alijs multis simul iunctis, non modicè de vera dicitur probari possessio.*

EAdem die in causa Salamantina Abbatissatus, dubitaui, *vtrum constaret in actis de possessione Didaci, quæ per testes erat bene probata.* Sed quia † testes non erant omni exceptione maiores, sed aliquo modo suspecti, licet noluerint adhibere fidem in totum, tamen quia in registro constabat, † quòd Didacus contra possessorē fuerat inuentus in Ecclesia, & voluit illum expellere, ex multis datis per Didacum ipsis iunctis dictis testium, dixere satis constare de possessione Didaci, quæ etiam apud omnes habentes notitiam de hac lite erat notoria. Similiter de possessione anteriori Domini Francisci constabat per testes, quorum vnus deponebat de visu, alius de publica † voce, & fama, alius de auditu. Et hoc de continuatione facta per eius procuratorem de eius mandato, de quo constabat in actis, non de apprehensione, non tamen de ea dubitabatur, cum apprehensio esset in actis, sed tantum de continuatione, de qua testes deponebant, mandatum etiam sibi factum, per Martinum de Villota ex parte Regis, quòd deberet exire, & quædam alia, quæ erant in actis, fecere Dominos in hanc opinionem venire, q etiam possessio, & continuatio per Dominum Franciscum esset optimè probata.

DECISIO CX.

Calagurritana Abbatissatus.

SVMMARIA.

1 *Expeditis executorialib. literis, post latam sententiam, & rem iudicatam, earumque executorialium partis aduersa facta intimatione, non potest opponi de gratia iam canonizata obreptione, ita vt executio impediri possit.*

2 *Subreptio literarum Apostolicarum gratiam canonizatam confirmantium clara esse debet, si opponebatur, alioquin nil prodest earum exceptio opponenti.*

3 *Contumacia partis si notoria sit, adeo vt non parito, vnquam Apostolicis literis, etiam tribus sententijs de spolio in contrarium habitis cogatur ex mandato principis secularis, tanquam brachij executorialis parere iudicato, fit sententia executio, non disputato, litera in fauorem partis aduersæ impetrata, subreptitia sint, necne.*

4 *Restitutione in integrum commissa aduersus rem iudicatam, etiam non parito rei iudicatæ, an super hoc pars debeat audiri, prater quàm ad expensas litis.*

EAdem die in causa Calagurit. Abbatiss. dubitaui,
1 an post † sententiam & rem iudicatam, ac literas executoriales parti aduersæ intimatas, possit opponi de subreptione gratiæ canonizatæ, ad effectum impediendi executionem. Et dicebatur, quòd non, per not. per Bar. in l.4. §.condemnati. ff.de re iud. Et licet opponeretur de not. per Fel. in c.inter ceteras, de re iudic.in 2.col.versic.declaratur, tamen dixere Domini,
2 non erat ad propositum casus nostri, cum ista † subreptio, de qua opponebatur, non erat clara. Et licet fuerit disputatum & resolutum pro subreptione, tamen
3 Domini dixere, quòd † non debuit disputari, sed exequi sententia. Et in summa ratio in hac resolutione fuit, quòd ex quo ista aduersaria Leonora, contra quã erat lata sententia, quæ in rem iudicatam transierat, fuerat tam contumax, nec vnquam voluerat parere literis Apostolicis, ac post tres sententias in spolio, quibus sententijs coacta fuerat Leonora, renunciare de mandato Consilij Regij, quod omnino ista sententia esset exequenda, & quia iam erat etiam commissa
4 † restitutio in integrũ aduersus rem iudicatam. Et dicebatur, quòd debebat super hoc audiri, non nisi parito rei iudicatæ: quo ad expensas, fuit dictum, quod si pars vellet super hoc audiri, quòd daretur dubium.

DECISIO CXI.

Toletani Matrimonij. 2. Iulij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Informatio datorum articulorum, si fieri debeat in processu probationum verisimilitudinum contingentium pro remissoria, etiam parte non instante, an fieri debeat retractatio, & ad aliorum punctorum, & resolutorum examinationem proceda.*

1 DIe 2. Iulij in causa Toletana matrimonij, cũ † iussissem, vt informaretur super puncto verisimilitudinis probationis super summis articulis, per remissoriam, & pars non instaret propter multa, quæ dicebantur in informationibus aduersariorum, quòd retractaretur punctus, & informaretur super quibusdã punctis aliàs resolutis, & etiam decideretur hic punctus, aliàs datus, fuit resolutum informari super puncto, aliàs dato, nec debere diuidi.

DECISIO CXII.

Tullen. Parochial.

SVMMARIA.

1 *Resignatio pensionis, vbi de nullitate eiusdem per sententiam est decretum, idque vigore iuris, si de facto acceptet is, in quem resignatio facta est, nullius est valoris.*

2 *Clausula in resignando apposita nõ aliàs, & non alio modo, nisi cum reserua talis pensionis. &c. nihil prodest resignanti stante nullitate pensionis, & resignatario licet acceptante, quia talis etiã acceptatio annihilatur.*

3 *Nullum quod est primarium, & per se, seu de sua natura, reualidationem non admittit, cum de non ente ad ens naturaliter in iure non fiat progressus.*

4 *Ius remanet ad resignantem, qui vult resignare, cum pensio est inualida, quod à se sine facto Papæ abdicari non potest.*

5 *Ius quod aliquis habet in re, cedi in alium potest, & à se abdicari sine assensu, & scientia superioris in profanis, secus in beneficialibus.*

1 IN causa Tullensis parochialis, dubitaui, *vtrum † resignatio Desiderij in vltimum valeret, non obstante, quòd pensio sibi reseruata fuisset nulla de iure, cum de facto illam acceptauerit, & extinxerit, & hanc resignationem nullam non dixerit.* Hic † enim Desiderius resignauerat, reseruata sibi pensione valida super hac Parochiali resignata, & non aliàs aliter, nec alio modo:
3 dixere Domini † resignationem ab initio non valuisse, causa præsupponebatur, pensionem esse nulliter reseruatam: vnde licet resignationem illam acceptauerit, & extinxerit, tamen quòd nullum fuit, non potest reualidari: & quia ius † remãsit in resignante, quod ab ipso
4 abdicari non potuit sine facto Papæ. Abb. in c.cũ causam, col.7. de re iud. & haberur in c.in alijs dubijs. de renun. & in c.admonet. eodem tit. Vnde etiam, quòd Desiderius expresè voluisset resignationem tenere, & abdicare ius à se, non potuisset sine facto superioris, per præfata. Ad multa quæ ex aduerso allegabantur
5 respondebatur, quòd † loquebantur in profanis, & in casu, in quo non tractatur de transferendo iure de vna persona in aliam, vt in decis. Cassad. 4. de locat. quæ ex aduerso allegabatur, & dicta per Sarn. in regula de triennali. q.49. num.2.

DECISIO CXIII.

Toletanæ Thesaurariæ, 2. Iulij 1547.

SVMMARIA.

1 *Pars vna litigantium si agat, vt in euentum, quo sibi prouisum fuerit de beneficio æqualis valoris cum præstimonio, de quo litigium est, admittat resignationem, contrahit simoniace, idque conuentionaliter, & ideo ob id, tanquam simoniaca potest puniri.*

2 *Et huiusmodi resignatio realis, an verò cõuentionalis sit habenda, num. seq.*

3 *Parochialis cura, si per prouisionem vnius in aliũ transferatur, & alter in transferentem eadem die vicissim transtulerit præstimonium, ita vt clarè constet, de effectu pactorum inter se ante habitorum, per istam connexitatem prouisionum realitas contractus simoniaci latere amplius non potest.*

4 *Ordinarius, si vtrique prouideat de parochiali vno, alteri de præstimonio, qui dicuntur pacta simoniaca iniisse, an per Ordinarij prouisionem debeant excusari.*

5 *Pars si agitur de pacto inito simoniaco, si non acceptauit prouisionem, qua in illam dicitur facta, & habeatur pro inhabili, non potest dici facta simonia, vt nec conuentionalis, ita nec realis.*

IN causa Toletanæ Thesaurariæ eadem die, dubitaui, *vtrum ex actis constaret de simonia reali, vel conuentionali.* Et nemini fuit dubium fuisse simoniam cõuentionalem, cum Ferdinandus promisisset, & exta-
1 bat instrumentum, quòd in euentum, in quem ad instantiam Didaci, cum quo litigabat, sibi prouideretur de beneficio æqualis valoris cum præstimonio, super quo litigabatur, quòd Ferdinandus deberet resignare præstimonium in fauorem Didaci, quod pactum sine dubio est simoniacum, c.cum pendente, c. pactio-
2 nes, de pactis. Sed maius dubium fuit, † *an esset realis,* quod videbatur, quia post illud pactum fuerat secutus effectus, quia eadem die, qua fuerat prouisum
3 Ferdinando de † parochiali quadam del Baratto, fuerat per resignationem eiusdem Ferdinandi prouisum de præfato præstimonio ipsi Didaco. Vnde ex effectuatione pactorum, & connexitate prouisionum, videbatur argui, quod in executione pacti præcedentis, omnia fuerant facta. gl. in clem. 1. de rer. permu. Anch. & Imo. in c. quæsitum, & c. causa vniuersorum, eod. tit. per Sarnens. in regula de triẽnali. q. 22. & creditur aduersario de resignatione, quando omnia vnico actu sunt facta, Rot. dec. 1. de præb. Imò Doct. in c. possess.

eod.

eod. tit. tamen fuit concluſum contra, quòd non conſtaret de realitate, tamen quia non conſtabat, quòd ad inſtantiam Didaci fuit facta Ferdinando, tamen vt ſupra allegata procederent, cum inter paciſcentes fuerit facta, quod non eſt in caſu noſtro, quia Archiepiſcopus † Toletanus, qui non interuenerat in partib. prouiderat vtrique, & potuit eſſe motus alias, quàm ex conuentionibus, tum etiam maximè, quia mihi non conſtabat, quòd † Didacus acceptauiſſet prouiſionem ſibi factam de præſtimonio, vnde quo ad eum, de cuius inhabilitate tractabatur, conuentio non erat effectuata, & per conſequens non poterat dici realis.

DECISIO CXIV.

Conimbricenſis Monaſterij, 2. Iulij 1547.

SVMMARIA.

1 *Mandato Papæ, ſi teſtes examinentur ſuper vita, & moribus ſpoliati, vel ſpoliata in partibus per Nuncium Apoſtolicum, an per id impediatur ſententia per Rotam lata executio, vel ſuum habeat effectum prætia examinatione non obſtante.*

2 *Mors inculpati, & bona vita, tum diligens adminiſtratio lubricam anteà vitam, & iuuenilis ætatis incontinentiam ſubſequentes, reſtitutionem in integrum merentur, quia gaudent plus angeli ſuper vno peccatore pœnitentiam agente, quàm ſuper nonaginta nouem iuſtis, qui non indigent pœnitentia.*

EAdem die in cauſa Conimbricenſis monaſterij, de Longares petuh Dominus, quid † deponerent teſtes in partibus examinati, per Nuncium de mandato Papæ, ſuper vita, & bonis moribus Philippæ, & vbi conſtet abeſſe ſcandalum ſibi reſtitueretur. Et viſum fuit Dominis, quod poſſit referri Papæ, ſententiam Rotalem poſſe, & debere exequi, non obſtantibus dictis teſtium, qui pro maiori parte deponebant † de bona eius vita, & moribus, & ſufficienti adminiſtratione, licet in iuuentute incontinens fuerit: & etiam deponebant pro maiori parte, multum factum ſcandalum, ſcilicet cum eſſet factum cum diſpoſitione, & licentia Regis, qui fauebat Annæ Aduerſarinæ, eo maximè, quia de maſa vita Annæ, de præſenti etiam deponebant teſtes.

DECISIO CXV.

Salamantinæ Abbatiæ.

SVMMARIA.

1 *Vitioſa poſſeſſio aduerſa partis non interrumpit poſſeſſionem antiquã, nec eam amiſſi facit in præiudicium veri poſſeſſoris.*

2 *Poſſeſſio capta per procuratorem etiam ad id mãdatum ſpeciale habentem, ſi per principalem non acceſſerit ſuper ea realis ratificatio, non eſt in conſideratione habenda.*

3 *Mandatum datum procuratori ad capiendam poſſeſſionem cenſetur datum, & extendi ad iuſtam, non autem ad eam quæ dicitur attentata, cum mandatum ad delinquendum dari non debeat procuratori.*

4 *Procurator ſibi poſſeſſionem principalis acquirere non poteſt, cum animus acquirendi in poſſeſſionibus, maximè ſolear ſpectari, qui in procuratore agente, & tractante alterius negotia non præſupponitur.*

5 *Executorialium vigore facto mandato de capienda poſſeſſione beneficij, ea capi tamen non poteſt, niſi iuſta fuerit.*

6 *Poſſeſſio nõ quæſita, nec per apprehenſionem partis principalis de ea prætendentis, nec procuratoris ad id negotium deputati, facit non interrumpi poſſeſſionem partis aduerſæ verè poſſidentis.*

7 *Spoliatus confitens ſpolium in commiſſione quadam, & committens cauſam contra aduerſarium, & pariter accedente alia confeſſione ſupplicationis noua prouiſionis, tamen omnibus confeſſionib. reuocatis per procuratorem, etiam ſpeciale mandatum non habentẽ ad reuocandum, ſtante generali, in poſſeſſione ſibi non præiudicat.*

1 IN cauſa Salaman. Abbatiæ dubitatũ, *an per † poſſeſſionem D. Franciſci, de qua in actis, Didacus amiſerat poſſeſſionem ſuam antiquam, vel interrupta fuiſſet?* Et dixere Domini, quòd poſſeſſio D. Franciſci erat vitioſa, quia capitulariter pendente, vt ſupra fuit reſolutum.

2 Vnde, quia † capta per procuratorem, nec per eum ratificata, non poterat conſiderari aliqua poſſeſſio D.

3 Franciſci. Et † licet dederit mandatum ad capiendam poſſeſſionem intelligitur iuſtam, non autem attentatam, quia non cenſetur dediſſe mandatum ad delinquendum. l. procurator. & ibi Bar. & alij, ff. de cond. indeb. per Fel. in c. 1. in 6. col. verſ. nota regulam. vt lit.

4 non conteſt. & † nec etiam tanquam poſſeſſio procuratoris, quia noluit ſibi acquirere, & ſine animo poſſeſſio non acquiritur. l. quemadmodum. ff. de acq. poſſ. Et licet eſſet datum mandatum ad capiendum vigore † executorialium, tamen dixere Domini debere intelligi, quatenus eſſet iuſta. Cum ergo per apprehenſionem non fuiſſet quæſita † poſſeſſio, nec D. Franciſco, nec etiam procuratori, ſequitur quòd non fuit interrupta poſſeſſio Didaci. Multis alijs rationibus mouebantur informantes, quæ non fuerunt conſideratæ, poſtquam iſtam ſolam viſum fuit ſufficere. Fuit etiam

7 dictum, quòd licet Didacus, in † cõmiſſione quadam confeſſus fuerit ſe ſpoliatum, & cauſam commiſerat contra D. Franciſcum. & in ſupplicatione nouę prouiſionis, idem etiam confeſſus fuerit, tamen ex quo confeſſiones iſtæ erant reuocatæ per procuratorem, qui licet non haberet mandatum ſpeciale ad reuocandum confeſſiones, tamen quia ſufficiebant generales confeſſiones reuocatæ, illæ non obſtant.

DECISIO CXVI.

Abulenſis Parochial. 2. Iulij 1547.

SVMMARIA.

1 *Indultum datum Cardinali de prouidendo de beneficijs vacantibus per obitum famil. Cardinalis, ſi etiam ordinarius loci fuerit, accedente, quod vere & nõ fictè, & omni fictione remota ponatur in indulto, quod prouidere poſſit. an ob id, ſi conferat teneat collatio.*

2 *Ordinarius collator in his, quæ ſibi per indultum concedũtur prouidere poteſt, non autem ſimpliciter, & abſolute beneficia in ſua Diœceſi vacantia etiam per obitum conferre.*

EAdem die in cauſa Abulen. Parochial. de Antiueros, dubitatũ † vtrũ Card. Fráciſcus potuerit prouidere, de huiuſmodi Parochiali vigore indulti ſibi conceſſi. Card. Franciſc. habebat indultum in Abulen. & prouiderat de hoc beneficio vacante per obitum famil. Cardin. Rotulam. Et dicebatur valere huiuſmodi prouiſionem, quia in indulto dicebatur, quòd poſſet prouidere, tanquam Ordinarius verè & non fictè, & omni prorſus fictione remota. Vnde ſi erat Ordinarius, & Cardin. poterat prouidere de benefic. vac. per obitum famil. Card. adhuc viuentis per reg. de impetran. beneficio vacante per obitum fam. Card. quæ dicebatur data in actis. Contrarium tamen reſoluere Domini, quia in principio partis diſpoſitiuè indulti dicebatur, ꝙ poſſet conferre beneficia vacan. per obitum fam. Card. defunctorum, ergo non viuorum. Nec obſtat argumẽtum ſæpius factum, quia dicebatur, quòd

2 erat † ordinarius collator in his, quæ ſibi per indultũ concedebantur, non tamen ſimpliciter. Fuit tamen dictũ, ꝙ ſi pars vellet iterũ informare, quod audiretur.

DECISIO CXVII.

Calaguritan. Abbatiſſ. 2. Iulij 1547.

SVMMARIA.

1 *Conſtituti procuratores ad cauſæ, quæ pendet in Curia, tractationem, ſi non compareant poſt habitum monitorium, etiam ſub pœna cenſuræ Eccleſiaſticæ, & excõmunicationis præfixum, neque cauſam defendant,*

an præiudicium pariant parti in principali, in restitutione in integrum petita per eum, licet non habuerit vim rei iudicatæ.

2 *Iudex procedens per censuras Ecclesiasticas, non parito per procuratores monitorio mandato iudicis emanato, de stylo Curiæ debet citare procuratores iterato, ad videndum se subijci censuris, & excommunicari, aliàs quæ facta sunt omnia irritantur.*

3 *Forma tamen est stylus ille hoc casu, de quo agitur, non seruatur, posito quod monitio cui non paritum fuit, non sit de essentia actus, sed fiat ex vrbanitate, potius quam necessitate, num. seq.*

4 *Comparitio procuratorum substitutorum neglecta, aut per dolum non facta, vel fraudem, post habitum monitorium de acceptando causæ tutelam, an possit causare in fauorem partis principalis, restitutionem in integrum petitam.*

5 *Electio illegitimè facta, & sic mala, penitusque de iure nulla, etiam si non compareant moniti procuratores substituti, ad causam defendendam impedit in integrum restitutionem à parte petitam.*

1 DIe 10. eiusdem in causa Calaguritana Abbatissatus, dubitaui, † *vtrum ex eo, quòd procuratores constituti non comparuerint, nec causam defenderint, Ioanna sit audienda in restitutione in integrum non parito iudicato?* Ioanna enim quendam in hac causa constituerat procuratorẽ, qui recedens à Curia, tres alios procuratores substituerat, qui moniti sub pœna excõmunicationis, vt infra tres dies comparerent, & acceptarent, vel refutarent, nil dixere. Et fuit decretus processus pro aduersario, lata sententia, quæ transierat in rem iudicatam, & decretæ executoriales, quæ fuerant parti intimatæ; modo declaratur Ioannam debere restitui in integrum, non parito iudicato, attento, quòd processus non fuerat bene decretus, sed nulliter: quia
2 ex quo elegerat † Iudex progredi per monitorium, & mandauit sub pœna excommunicationis, debebant procuratores iterum citari, ad videndum se excommunicari, quia non paruerant monitorio: non tamen statim sine alia citatione debebat decerni processus pro Aduersario, prout de stylo seruatur. Sed Domini
3 dixere, † quòd in casu isto forma illa, & stylus non debebat seruari, quia ista monitio, quæ fiebat procuratoribus, an vellent acceptare, vel non, fiebat potius ex vrbanitate Rotæ, quàm ex necessitate. Ideo sufficiebat ista monitio, eo maximè, quia post aliquot mẽses fuerat illis de nouo intimatum, qualiter erat illis decretus processus, & quòd venirent ad causam defenden-
4 dam, si vellent, † dicebant etiam Ioannam debere restitui, quia subesset causa restitutionis, scilicet non cõparitio procuratorum substitutorum, qui videbantur id dolo fecisse, ideo debebat restitui: Sed ex aduerso
5 dicebatur contrarium, & ita Domini dixere, eo, † quia mala electio est in culpa, text. est, & ibi glo. in l. eum qui, §. fin. cum l. sequenti, ff. quomodo, & quando iud. Hispa. in c. procuratores. fol. 15. col. 3. & seq. de don. Et ad dicta in contrarium respondebatur, ex not. per Cassad. decis. 5. & 6. de appell. Et ita pronunciaui ista die, &c.

DECISIO CXVIII.

Segobien. Parochial. 2. Iulij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Sententia prolata ab vno Auditore in Rota ab alio potest, eo vita functo subscribi ex commissione etiam generaliter facta, sine noua interueniente commissione.*

1 EAdem die 1 in causa Segobien. Parochialis, in qua bonæ memoriæ Thanis pronunciauerat, vt subscriberem sententiam Petri: à Dominis petij, *an possem subscribere ex commissione generali*. Et dixere, quòd sic.

DECISIO CXIX.

Veronensis Parochialis, 2. Iulij, 1547.

SVMMARIA.

1 *Causæ expeditio, an in fauorem vnius partis fieri possit, non expeditis Bullis a parte aduersa, & an veniat expectanda ea expeditio.*

2 *Aduersarius pauper, si expensa pro literis, vel Bullis expediendis nil ipsi fuerint commodi allatura, non debet pro illarum expeditione molestari, ne in vanum laboret, & frustra faciat expensas.*

1 EAdem die in causa Veronen. parochialis interrogaui Dominos iterum, † *an deberem expedire causam in fauorem Cardinalis Cornelij, vel expectare Aduersarium, vt Bullam expediret?* Dicebat Cardinalis, quòd non debebat expectari, attento, quòd nil habebat in litteris expeditis, tunc dixi, quòd dederam punctum super hoc, & informantes pro Cardinali nolle informare: tunc dixit Rota, quòd examinarentur te-
2 stes, difficultas est, † ne aduersarius, qui est pauper, cogeretur frustra expedire literas, & facere impensas, quæ postmodum sibi non prodessent.

DECISIO CXX.

Vincentini Matrimonij, 2. Iulij 1547.

SVMMARIA.

1 *Articuli aliàs in causa tanquam calumnioſi reiecti, non debent iterato in causa ventilatione propani.*

2 *Calumnia, an admittatur ob id, si de filijs extra matrimonium natis pars, qua id in præiudicium famæ mulieris asserit per iuramentum deponere velit.*

3 *Mulier in honoris sui præiudicium non debet cogi, neque affirmatiuè, neque etiam negatiuè deponere per iuramentum, ex alio scilicet, quam marito tempore constantis matrimonij prolem sustuliſſe.*

IN causa Vicentini matrimonij eadem die, pro parte instante petij à Dominis, nunquid iterum deberem proponere, *an quidam articuli, vltimo loco pro-*
1 *dulti, deberent admitti,* † *cum iam aliàs fuisset resolutũ, illos tanquam calumnioſos reijciendos esse?* Et dixere Domini, quòd non, quibus ego replicaui, quòd erat vnus articulus, quòd Lucretia alios filios habuerat, quæ vt Aduersario iuraret, quod non erat verus, petebatur, &
2 dicebatur non debere admitti: aut † si negaret, aduersarius iurare erat paratus, quòd erat verus, ex quo videbatur tolli calumnia. Quod dixere Domini verum esse, tamen attendendum esse, an casum concluderet. Nam si non concludebat, cum posset stare simul, quòd habuerit filios alios ex alijs, & tamen verum esse, Ni-
3 colaum esse filium Lucretiæ, & Anton. Nicolai, † & propterea non erat cogenda Lucretia, ad iurandum negatiuè vel affirmatiuè, deponendo in præiudicium honoris sui.

DECISIO CXXI.

Bracharensis Spolij Prioratus, 2. Iulij 1547.

SVMMARIA.

1 *Commissio præsentata per nõ procuratorem, cum testium examinatione super non tuto accessu, qui postmodum constituitur procurator per principalem cum ratificatione eorum, quæ gesta sunt, idque existente principali annis 14. maiore sine curatore, tamen valet, ex quo tendit in fauorem pupilli ratificatio, & gesta per illum non sunt nulla.*

2 *Persona etiam in Archiepiscopali dignitate constituta spolium committens in pupillum, & sub prætextu Camerę vigore breuis fructus percipiens, ad eorum totalem restitutionem tenetur, & simul pro admisso spolio punitur, stante, quòd causa pupillorum de iure sit fauorabilis.*

EAdem die in causa Brachar. spolij Prioratus. Quidã, quia non erat procurator cõmissionem præsentauerat, & fecerat examinari testes super non tuto ac-
1 cessu, deinde fuerat constitutus procurator per principalem, cum ratificatione gestorum, qui erat maior 14. annorũ, & sine curatore: vnde videbatur, quòd ratifi-

catio

catio non valeret: tamẽ dixere Domini, quòd ex quo tendebat in fauorem pupilli, quòd ratificatio esset
2 bona: Et † in eademmet causa cùm constaret primo Archiepiscopum Bracharensem spoliasse, & deinde vigore Breuis captam possessionem nomine Cameræ, dixere Domini, quòd Archiepiscopus debebat cõdemnari in fructibus per eum perceptis, & deinde ob causam in spolio, quod vltimo loco spoliauerat, & ita fuit factum.

DECISIO CXXII.

Cannatensis Canonicatus, & Præbendæ, 22. Iulij 1547.

SVMMARIA.

1 *Episcopus deputans Vicarium cum facultate, vt alium subroget, si abesse contingat, & interim Episcopatum resignet in manibus Papæ, ante aduentũ noui Episcopi nõ constito sibi de facta resignatione, potest officium suum exercere, & alium loco sui substituere, vt prius.*

2 *Beneficia conferendi si habeat Vicarius facultatẽ, potest conferre etiam si suus Ordinarius resignet in manus Summi Pontificis, posito quòd ignoret factam resignationem, & talis collatio tenet, ex sententia Felini.*

3 *Contrarium sensit Calderinus cons. vlt. in tit. de re iudi. qui dicit, nullam esse latam a Vicario sententiam post resignationem sui Ordinarij, & illo ignorante factam, num. seq.*

1 DIe 22. eiusdem in causa Cannaten. Canonicat, & præbendæ, dubitaui, † *an Vicarius deputatus ab Episcopo cum facultate substituendi alium loco sui in casu absentiæ, potuisset post resignationem Episcopi in manibus Papæ de dicto Episcopatu ante aduentum successoris, & notitiam resignationis, non solum officium exercere, sed adueniente casu absentiæ locum loco sui substituere, vigore dictæ deputationis?* Et Domini non resoluere materiam, licet inclinarent, quòd sic, prout per
2 Felin. in c. Abbate. de rescript. † Qui vult, quòd Vicarius habens facultatem conferendi beneficia, possit conferre etiam post renunciationem ignoratam: In
3 contrarium † tamen allegatur consi. Calder. vltimum in tit. de re iudi. Vbi vult, quòd sententia lata per Vicarium post translationem Episcopi, sit nulla, posito quòd esset data facultas, etiam quod ignoraret translationem, quod consilium non viderat Felynus. Ideo res irresoluta fuit.

DECISIO CXXIII.

Vicentini Matrimonij, 22. Iulij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Filiatio si per testium depositionem in mulieris fauorem optimè probetur, etiam multis per aduersarios obiectis quæ dubium facere possent, facit irritari conatus aduersariorum pro fide testium ratificanda.*

1 IN causa Vicentini matrimonij, eadem die, fuit dubitatum, vtrum † esset sufficienter probata filiatio Nicolai? Et Domini resoluere, quòd sic, quia 10. forsan vel 12. testes hoc optimè probabant, non obstante, quòd Aduersarij multa obiecerunt, propter quæ testibus de illa deponentibus, nõ esset adhibenda fides, quibus fuit responsum, & Domini fuere in ista opinione, quod bene probarent.

DECISIO CXXIV.

Valentina non admissionis in militem Hierosolymitanum.

SVMMARIA.

1 *Simplicibus copijs, vel extractis extra originalia instrumenta, stis apud aduersam partem existẽtibus vtrum fides sit adhibenda. & nu. 2*

3 *Impediente aduersa parte ne originalia producantur in iudicio ad partis alterius præiudicium, copia eo casu ex ipsis originalib. extracta iuuant, & loco originalium instrumentorum cum eodem effectu habentur.*

DIe 23. eiusdem in causa Valentina non admissionis in militẽ, dubitaui, *vtrum producta intra sunt alia, quibus hoc casu sit adhibenda fides pro parte illius, qui in militem non fuerat admissus, contra Religionem, & Magnum Magistrum Hierosolymitanum non admittentem?*
1 † Fuerat producta sententia lata per Magnum Magistrum, & quoddam stabilimentum, & quædam alia iura, quæ erant simplices copiæ extractæ ex libris Religionis, quibus non esse fidem adhibendam dicebatur, per iure vulgata. In cõtrarium ℣ videbantur iura valere, allegabatur doctrina Bal. in l. publicati, 8. q. C. de testibus, quem sequitur Iaf. in authen. si quis in aliquo, col. 4. vers. 7. fallit, C. de eden. Dec. consi. 36. incip. & pro tenui, col. 2. vers. non obstant allegata, vbi not. Quod
2 † copiæ datur fides quando originale est penes Aduersarium, qui potest illud producere eo casu, quo viderit copiam ab eo discordare; tamen hoc & alijs adiectis non obstantib. dixere Domini, quòd deberent istæ literæ ostendi, & exhiberi
3 iura in forma probante, quòd † si non poterit impedientibus aduersarijs, tunc daretur fides copijs, nisi originalia pro eo producantur. Et contrarium quitabant, dicendo, quòd non obstabat, quòd originalia essent penes Religionem, quantumcunque ille, qui dederat copiam, dederit illam expresè extractam ex libris consiliorum Religionis, & esset recognita manus illius, quòd esset Secretarius.

DECISIO CXXV.

Salamantina Antiquitatis, & Præcedentiæ, 23. Iulij, 1547.

SVMMARIA.

1 *Antiquior Doctor non semper præfertur ratione creationis, sed ratione loci habetur consideratio, vt hoc casu, de quo agitur Salmantini Doctores Ferrarien sibus præferuntur etiam antiquioribus.*

2 *Sententia lata cõtra aliquem continens pœnam pecuniariam, & vltra eam fustigationem publicam cum insessione asini, qua infamiam irrogat, an reddat inhabilem ad gradum Doctoratus cõsequendum, cùm sit dignitas ipse Doctoratus.*

3 *Prolata sententia aduersus aliquem multam continentem pecuniarum, & irrogantem simul infamiam, nõ constito de causa lata sententiæ, de infamia constare non potest.*

4 *Remissio pœnæ non subsecuta executione non reddit infamem, qui alias infamia notabatur, non constito de infamiæ causa.*

5 *Licentiato an possit cõditio præfigi de studendo sesqui anno adhuc, antequam Doctoretur, & super eo recipi ab eodem iusiurandi interpositio.*

6 *Iuramento si pœna non apponatur quo quis confirmat se velle parere conditioni istis non impletis tempore constituto adhuc possunt ab eo impleri.*

IN causa Salamantina antiquitatis; eadem die, dubitaui, *an pratensa sententia Ioannis, & actus Aldreti obstent, quo minus dua sententia in eius fauorem lata veniant confirmanda?* Ioan. & Laurentius tanquã antiquiores in vniuersitate Salamantina fuerunt Doctorati, & incorporati cum prælatione eidem Doctori Al-
1 dreto, quit licet esset antiquior, ex quo tñ erat Doctoratus in Vniuersitate Ferrarien. per cõstitutionem Salamantinam alij veniebant præferendi, quia Doctoratus Salamanticæ non dicebatur Aldretus, quia causam in Rota commiserat, contra quem erant latæ duæ sententiæ, & instabatur coram me pro tertia cõfirmatoria. Opponebatur contra, ℣ † non poterat Doctorari, & præferri quia contra eum fuerat lata sententia, in qua vltra pœnam pecuniariam, erat condemnatus vt fustigaretur publicè sedens in asino, à qua sententia tanquam infamante, erat factus inhabilis. Et
3 Dñi resoluerunt, & ita Rota tenuit, quòd † ex quo non constabat ex qua causa fuisset lata contra eum talis sententia, non poterat cognosci an esset infamis, vel non, & licet esset imposita illa pœna irrogans infamiã

facti

facti, tamen dicebatur hoc non sufficere, ex quo non
4 constabat de causa, & † pœna illi fuerat remissa, nec executa. Contra Laurentium autem opponebatur, ꝙ quando fuerat ei datus gradus licentiaturę, fuerat ap-
5 posita conditio, † ꝙ non posset Doctorari, nisi infra annum cum dimidio studuisset, & iuramẽtum de studendo præstitisset.....infra illud tempus alius voluisset doctorari. Vnde cum Aldretus petijsset, licèt Laurentius ante annum cum dimidio potuisset se opponere, debebat tamen iurare de studendo, quod cum non fecisset, non potuit præferri Aldreto. Dictum tamen
6 fuit contra per † Dominos, ꝙ licèt non iurasset, pœna tamen aliqua non erat apposita, videlicet, quòd non posset Doctorari. Vnde adhuc hodie dicebatur, quod posset iurare, & adimplere conditionem. Et ita confirmaui duas sententias, etiamsi non studuisset.

DECISIO CXXV.

In Causa quadam Lunens. Sarzanen. 23. Iulij. 1547.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio vigore expectatiuæ facta in manibus Ordinarij, qui alteri prouidit, & per suum Vicarium tradidit possessionem, an tribuat titulum saltem coloratum in spolio.*

1 IN causa Lunen. Sarzanen. eadẽ die dubitaui, † *vtrũ acceptatio vigore gratiæ expectatiuæ facta in manibus ordinarij, qui nedum prouidit alij, sed Vicarius eius tradidit possessionem acceptanti, tribuat titulum coloratum in spolio?* Et à Dominis, licèt instarem, nil fuit resolutum.

DECISIO CXXVI.

Toletana Canonic. & Præben. 23. Iulij, 1547.

SVMMARIVM.

1 *Bulla Apostolica non raro derogant indultis etiam Cardinalium de collatione licet ordinaria concessis.*

1 IN causa Toletani Canonicatus, & præbendæ, eadem die, dubitaui, *vtrum tex Bullis, & supplicationibus, de quibus in actis, sit sufficienter derogatum indulto Cardinalis Toletani ordinary collatoris?* Et Domini habuere causam pro tali, quod requireret maturiorem discussionem, & noluere votare.

DECISIO CXXVII.

Leodiensis Parochialis, 23. Iulij, 1547.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria non datur parti petenti, quæ calumniosè litigium profert dicẽs, de excessiuo valore beneficij, quam fuerat dedutum probare velle.*

2 *Probatio calumniæ ex eo vel maximè apparet, quod cum diu fuerit super probatione articuli controuersi litigatum, nihilque probatum, promittat se adhuc pars in futurum probare velle.*

3 *Partitæ prædecessorum beneficij litigiosi, ex patria cõsuetudine valorem beneficij in scriptis offerre solitorum, si fidem faciãt aliqualem de valore beneficij, licèt nõ totalem, fidem etiam aliquam facere possunt de valore, de quo est quæstio.*

4 *Testes super valore beneficij examinati si sunt suspecti, sententia fertur contra eum, qui tales testes produxit.*

DIe 23. Iulij 1547. in causa Leodien. Parochialis de Remingen. dubitaui, *an remissoria esset dãda?* Erãt enim in hac causa latæ duæ sententiæ, & instabatur
1 pro tertia, ex eisdem † pars contra quam erant latæ petebat remissoriam ad probandũ excussum valoris; Domini noluere dare, moti duabus rationibus. Prima
2 quia † diu in partibus pependerat, & fuerat altercatũ super valore, licèt partes aliæ plures erant litigantes super parochiali. Vnde cum tunc in partibus per plures annos fuisset litigatum, & nil probatum fuisset, calumniosè peti videbatur remissoria ad probandum,
3 quod tunc non potuerat probari. Secundò, quia † erant productæ quædam partitæ prædecessorum possessorum istius parochialis, qui ex consuetudine pa-
4 triæ tenebantur dare in scriptis † valorem suorum beneficiorum, ex quibus constabat de non excessiuo valore. Vnde dixere Domini, quod propter illas potuisset forsan informari, licèt verum valorem non expressissent. Testes etiam examinati pro summa iusserunt sententiam confirmari. Et ita fuit factum.

DECISIO CXXVIII.

Bassionensis Parochialis de Falconibus.

SVMMARIA.

1 *Compulsoriales litteræ speciales, vel remissoriæ ad inrũ productionem faciendam, & validitatem instrumẽtorum confirmandam, vbi nil releuant in causa controuersa, nequaquam sunt concedendæ.*

2 *Resignatarius factam resignationem publicare quãdo, & intra quantum tempus teneatur ante captam possessionem, & an mensis vnius decursus ad id sufficiat.*

3 *Resignans si moriatur in possessione, & a die factæ resignationis post annos etiam viginti, fuerit in possessione, arguit factam sibi retrocessionem.*

4 *Prouisio Ordinarij per testium depositionem, vt probetur ante data, & facta pariter ante Nuncii Apostolici prouisionem, non elicit remissoriam, si ea concessa nulla releuatio fiat probandorum, ex inualiditate collationis ordinarii.*

1 IN causa Bassionen. Parochialis de Falconibus, eadem die dubitaui, *an † remissoriæ siue litteræ cõpulsoriales speciales sint decernendæ?* Instabatur pro compulsorialibus specialibus, ad producendum iura, ex quibus probaretur quædam registratio, ex qua dabatur fumus pro instrumento possessionis captæ vigore dictæ resignationis, quas non esse daudas dixere Domini, quia etiam productæ non releuabant, quia infra
2 mensem † resignatarius non publicauerat resignationem, sed possessio erat capta post septem menses, & fuerat datum de Regula de triennali, postea vtraque
3 pars in prouisionib. suis fatebatur, resignantẽ † obijsse in possessione, & ex die resignationis ad diem obitus dicebatur fere per 10. annos post resignationem stetisse in possessione. Propterea dicebatur præsumi factam retrocessionem, ex alleg. Lapi. Et licèt diceretur hoc locum habere in possessione, ex hoc defendẽte se in possessione, prout dicitur in Regula de triennali, fuit tamen intentio dominorum, quod allegatio Lapi procedat simpliciter. Aliud autẽ procedit solum
4 in Regula de triennali: Instabatur pro † remissoria ad probandum per testes, quod prouisio Ordinarij anterior erat, nec non ante data: tamen Domini concluserę, quod non esset danda, tanquam non releuans. Quia in secunda instantia fuerat propositum, & resolutum, quod prouisio Ordinarij, licèt ante data non intrabat, sed prouisio Nuncij erat melior, quia prouisio Ordinarij, non capiebat vacan. per cassation. commendæ, prout erat in casu isto. Et ita de voto dominorum tuli sententiam tertiam confirmatoriam.

DECISIO CXXIX.

Vicentini Matrimonij. 29. Iulij. 1547.

SVMMARIA.

1 *Expensa litis si processus a parte actoris dicatur in partibus nullus & sententia, an illi a rea parte veniant refundendæ.*

2 *Sententia etiam in partibus lata post iudicis recusationẽ est ipso iure nulla ex ipsa Rotali decisione.*

3 *Limitatur tamen ex cons. Alex. 67. in 6. vol. sententiam posse confirmari si fuerit iusta, etiam si fuerit nullius lata ob iudicem recusatum.*

1 IN causa Vicentini matrimonij eadẽ die dubitaui, *vtrũ expensa † facta in partibus, veniãt reficiendæ Domino Antonio Nicolao, vel aquè Do. Laurẽtio prout in sententia Dom. Faby?* Prætẽdebatur. n. expensas esse reficiẽdas Anto. Nicolao, ex quo processus de partib. prætẽdebatur nullus, & ẽt sententia, sed de processu

nullum

nullum erat dubium, quòd erat validus, & super eius validitate latissimè fuerat deductum, in secunda disputatione coram D. Fabio, & habitus pro bono, re-
2 manebat tamen dubitatio, † de sententia lata in partibus, quia post recusationem iudicis lata fuerat. Et dicebatur aliàs in Rota fuisse resolutum pro nullitate ipsius, per cons. Alex. 67. in 6. vol. sed per illudmet consilium aliàs Domini, & etiam hodie dixere, ex quo
3 † sententia erat iusta, posset confirmari, etiam ℘ esset nulla: & propterea eius nullitatem non esse considerandam, & sic mãdarunt etiam confirmari simpliciter sententiam D. Fabij. Et ita fuit factum.

DECISIO CXXXI.

Salamantinæ Abbatiæ, 29. Iulij 1547.

SVMMARIVM.

1 *Partes in iudicio litigantes super possessione Abbatiæ si vtraque attentauit, pendet ab arbitrio iudicis, cuius negotium primo veniat discutiendum.*

1 IN causa Salamantin. Abbatiæ, eadem die dubitaui, † *vtrum sit disputandũ super attentatis Alphonsi antequam discutiatur super attentatis Didaci?* Iam enim erat resolutum, multis ante dieb. Alphonsum attẽtasse reuocando, sed prætendebatur etiam Didacum attentasse, de quib. tunc plenè resolutum non erat, an essent attentata, vel non. Et voluerunt Domini omnia resoluere ad Calendas Octobris, vt tunc plenè discussis omnib. pronunciaretur, & interim causa, si possibile fuisset, prout tractabatur concordaretur.

DECISIO CXXXII.

Tullensis Parochialis. 25. Iulij 1547.

EAdem die in causa Tullensi. Parochial. dubitaui in causa Vlipponensis pensionis, & in causa Barchinonen. Beneficij Sancti Petri. Et Domini noluere respondere, dicendo esse remittendas.

DECISIO CXXXIII.

Leodiensis Canonicatus. 8. Iulij 1547.

SVMMARIA.

1 *Concessio prebendæ facta à Nuncio Apostolico extra Curiam, si concurrat cum Papali in aliam personam facta in Curia, vtra sit vera habenda.*

2 *Rogitus Notarij, si littera habeant testes legaliter deponẽtes de negotio literis contento, sigillũ Apostolici Nuncij ipsiusque subscriptionem, tum Notarij quoque habiti pro fideli, probo, & legali, aliaque qualitates requisitas, non est necessarius, quia fides istis literis adhibetur, etiam si rogitus non sit factus recognita manu eiusdem Notarij.*

1 DIe 8. Iulij in causa Leodiensis Canonicatus S. Dionisij dubitaui, † *an littera prouisionis concess. Ioan. Doro. per Nuncium probem cõtra Remigium prouisum à Papa, qui prætendebat?* Dubiũ erat, quia de illa prouisione
2 † Notarius non erat rogatus, literæ tamen habebant testes, & sigillum Nuncij, subscriptionem ipsius, & subscriptionem Francisci de Prado de Calderõ, cuius manus recognoscebatur, & dicebatur illum esse Notarium publicum, fidelem, & legalem, & ℘ erat Secretarius Nuncij solitus recipere consensus præstitos in curia eiusdem Nuncij, & alios actus legales, ex quibus domini habuere literas pro talibus, quibus esset fides adhibenda, licet illa subscribens non attestaretur de præmissis se fuisse rogatum.

DECISIO CXXXIV.

Segobiensis Canonicatus. 8. Iulij 1547.

SVMMARIA.

1 *Ordinarius & Capitulum si dissentiant de collatione vacantis beneficij, cuius veniat ius canonizandum, Ordinarij an Capituli, stante, quod prouisio ad ordinarium, subrogatio ad Capitulum spectet.*

2 *Mortuus qui habebat beneficium nunc per eius obitum vacans, quod resignauerat a Capitulo, cuius sit eiusdem collatio.*

3 *Discordia de conferendo inter ordinarium, & Capitulũ nondum sopita ordinario habente ius prouidendi Capitulum subrogandi, canonizabuntur litera non facta mentione, nec prouisionis, nec subrogationis.*

IN causa Segobiensis Canonicatus & præbendę pronunciaui pro Iacobo Bacca, cuius aduersarius fuerat mortuus, habuerat subrogationem, & procedebatur citatis interesse putantibus se habere. Sed du-
1 bitaui coram dominis, † quid esset canonizandum, vel prouisio Iacobi habens ortum à prouisione Cardinalis Camerarij, an surrogationem Capituli. Capitulum enim Segobiense erat in causa, & prætendebat
2 collationẽ ad se spectare, & quòd † mortuus erat mediante resignatione prouisi à Capitulo, adeò, quòd fuisset canonizata prouisio Iacobi: videtur fieri præiudicium. Sin autem subrogatio daretur, videbatur concludi collationem spectare ad Capitulum, ℘ nouerat
3 adhuc discussum. Vnde † dixere, quod deberem canonizare literas absque eo, quod darem, nec prouisionẽ, nec subrogationem. Postmodum fuit relatum Capitulum concordasse cum Camerario, quòd si erit verum, consensum vtriusque partis interessisse, fortè potterit alio modo firmari sententia.

DECISIO CXXXV.

In causa Zamorensis Parochialis. 8. Iulij, 1547.

SVMMARIA.

1 *Dilationes dantur ad partes pro instructione principalis, procuratore eius in curia existente, non habente speciale mandatum ad omnia, sed tantum generale.*

2 *Sententiam si iulis contumax fictus, auditur appellans.*

3 *Procurator generalis habito mandato, quod ante executionem decreta citationis fuit datum, post commissionem causæ si petat dilationem ad partes pro informatione principalis debet audiri.*

EAdem die in causa Zamorensis parochialis, dubi-
1 taui, † an fuerint dandæ dilationes ad partes? In hac causa fuerat pronunciatum, & processum per cõtradictas, & sententia transierat in rem iudicatam, postmodum venerat pars, & appellauerat à die notitiæ, procurator produxerat mandatum generale, & instabat, vt appellans audiretur, aduersarius autem, qui habebat rem iudicatam, instabat pro executorialibus. Et pro vna habueram resolutionem à Dominis in vna Zamoren. parochialis de Cassasola. Ita & in
2 hac resolui, quòd † ex quo ille, qui reportauerat sententiam, qui erat fictus contumax, ℘ debebat audiri appellans, quo resoluto pars incepit instare pro resolutione causæ, in secundam procurator petebat dilationes ad partes, ad consulendum principalem, quia
3 mandatum, quod habebat, erat † generale, & datũ antequam executa fuisset citatio decreta post commissionem causæ. Vnde non videbatur posse denegari. Dicebatur tamen non esse dandas, quia de facto illas habuerat, cum iam ferè lapsus fuerat annus, quo mandatum fuerat productum, ex quo, tamẽ pars semper institerat super executione rei iudicatæ, & de nouo inceperat procedere, prout in secunda super negotio principali, fuit visum dominis, ℘ procurator verisimiliter potuit præmisisse, & consulere principalem, cum negotium principale non tractaretur, propterea iudicaui dandas esse dilationes ad partes.

DECISIO CXXXVI.

In quadam Mindionensi.

SVMMARIVM.

1 *Lata sententia per contradictas, quæ transiit in iudicatum decretis etiam executorialibus usque intimatis, ex quo affixa fuit copia vnà cum originali, nec tamen facta intimatione in loco, vbi confluit multitudo tempore celebrationis sacrorum, executorialium intimatio fieri non debet.*

1 IN vna Mindionen. † in qua fuerat lata sentẽtia per contradictas, quæ transierat in rem iudicatã, & de-

cretæ

cretæ executoriales, & intimatæ, & instabatur pro declaratoria, dubitaui, an intimatio executorialium esset facienda? Et Domini dixere, quòd non, ex quo in locis, in quibus fuerat facta, non erat affixum originale, & deinde copia affixa, & quia intimatio non apparebit facta existente ibi multitudine gentium, dum diuina celebrarentur.

DECISIO CXXXVII.

Oxoniensis Parochialis.

SVMMARIA.

1 *Possessio vbi de spolio est manifestum, & eo quidem per violentiam in spoliatum admisso, tamen capta propria auctoritate non petita executione, an sit restituibilis.*

2 *Expectativa, qua est reuocata, titulum parit non verũ, sed talem, qui dici potest coloratus.*

3 *Possessio capta propria auctoritate à spoliato restituibilis non est, quando agitur de Canonicatu, cuius traditio possessionis spectat ad Capitulum: secus est in parochialibus, & aliis beneficijs alterius generis.*

1 EAdem die in causa Oxoniensis parochialis Quintaria Rotunda, dubitaui, *vtrum possessio esset restituibilis?* Constabat enim de spolio etiam violento:
2 † titulus etiam erat coloratus, videlicet expectativa, licet reuocata: Sed dicebatur, possessionem non esse restituibilem, quia capta propria auctoritate, & non petita ab aliquo executione in processus explicatione: quo dato, tamen domini dixere, hoc non impedire à possessionem capta propria auctoritate, † quia non
3 est restituibilis, quando de canonicatu, vel alio beneficio, cuius possessionem tradere spectat ad Capitulũ agitur: secus autem in parochialibus, & alijs beneficijs alterius generis. Dicebatur etiam possessionem non esse restituibilem, quia non constabat de diligentijs, & erat datum de regula: non enim acceptauerat, ꝙ cui constabat fuisse prouisum ab executione, & cum non esset seruata regula, decretum illius inficiebat, & titulum, & possessionem, ideo non erat restituibilis. Tamen dixere Domini, ꝙ hoc respiciebat petitorium, possibile enim erat, quod fecisset diligentias, ex quo non constabat de contrario. Vnde restituta possessione, si de hoc opponeretur, poterat ostendere prouisionem suam, aliàs beneficium ab eo auferetur.

DECISIO CXXXVIII.

Conimbricensis Parochialis, 27. Aprilis 1548.

SVMMARIA.

1 *Tertius ad causam veniens non citatus, & petens absolutionem reus voluntarius dicitur.*

2 *Venienti ad causam, & litem sustinenti absolutoria debetur.*

DIe 17. Aprilis, 1548. eadem die in vna Conimbricen. Parochialis S. Petri, in qua causa erat commissa iactationis, & molestationis contra certum nominatum, omnesque alios in executione, & citatione
1 nominandos, & venerat quidam † tertius ad causam, qui non erat citatus, nec constabat esse citatum, qui petebat absolutionem, ex quo qui commiserat causam nil probabat; ex aduerso committens causam super iactatione erat loco. l. diffamati. C. de ingenuis &
2 manumiss. Et † dicebat sibi absolutionem competere, etiam quòd nouiter ad causam non citatus erat reus voluntarius, qui loco actoris erat. Et licet cõmittens causam non probasset se possessorem, nec de hoc, nec de aliquo iure suo constaret, tamen dixere domini, quòd illi potius, quam reo debebatur absolutoria: quia eo ipso, quòd ad causam venerat, & litem sustinebat, turbabat illam. Propterea illi absolutoria debebatur.

DECISIO CXXXIX.

Barchinonensis Pensionis 17. Aprilis 1548.

SVMMARIA.

1 *Pensionis trãslatio in eum, qui communi opinione in acceptatione pensionis reputabatur pro clerico, cum ex aduerso probatum fuerat longè post clericum ordinatum, non valet, & de iure extinguitur.*

2 *Quod limita, & intellige, nisi esset detectum non esse clericum, quo casu non potest in eum transferri pensio, clerico enim putatiuo, de cuius clericatu non constat, nisi per communem reputationem potest pensio dari, & beneficium, & pro obtinendo beneficio sufficit communis reputatio, licèt verè clericum non esse appareat.*

1 EAdem die in causa Barchinonen. Penfion. 70. ducatorum, † an valuerat translatio pẽsionis, ex quo tempore, quo facta fuit Michael, in quem trãslata fuerat, reputabatur communiter clericus, licet post probatum fuisset, illum effectum clericum post translationem factam? Et dixere domini quòd non, per not. per Felyn. in c. cum adeo, ver. de destinato. & vers. sequenti, de rescrip. per Gigant. in tract. pension. q. 22. per Ioan. de Sylua in tract. benefi. 6. 4. 3. p. Et licet Rota, in decis. 264. in antiq. dicat verum esse contrarium de æquitate. Et idem simpliciter dicat, decis. 312. in
2 antiq. Tamen Domini dixere, posse † procedere, nisi esset detectum, quòd non esset clericus, vt in casu isto. Nam clerico putatiuo, de cuius clericatu non constabat, nisi per communem reputationem, potest dari pensio, & beneficium, & pro obtinendo beneficio sufficit cõmunis reputatio: licet verè clericum esse non appareat, dicta decis.

DECISIO CXL.

Toletana Pensionis, 4. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Narratiua gratia si per subreptionem habita fuerit, aut falsa, pensionem consecutam facit in nihilum redigi ob vitium illud subreptionis.*

2 *Punctus iam semel deductus in causa ventilatione, & in fauorem partis resolutus, non debet iterum proponi, vt super eo informatio denuo instituatur.*

1 DIe 4. Maij in causa Toletan. Pensionis, 500. ducatorum, quia anno elapso dubitatũ fuit, † *an ex narratiua gratia resultet subreptio, qua faciat pensionem esse nullam?* Et quia Dominis visum fuit, pactum esse nimis generale, & plurima comprehendere, propterea noluere dare vota, sed mandarunt, ꝙ mandatum distingueretur. Et hoc fuit die 27. Maij. Postmodum 10. Iulij dubitaui particularius, *verum sit verificata narratiua Bullæ reseruationis pensionis, & nil fuit factum.* Vnde nuper dabam eundem punctum, super
2 quo renuebat informare Cardinalis, quia iam † iste punctus fuerat resolutus in eius fauorem, proponente D. Mohedano, & ostendebat resolutionem manu eius scriptam. Vnde consului Dominos, quid mihi agendum esset. Et dixere quemadmodum esset, quod dicebatur pro parte Cardinal. tum quia causa postmodum existent Dom. Thams fuit iste punctus denuò examinatus, & multi mutarunt votum, & fuere varij: fuit mihi dictum, quòd iterum proponerem dubium.

DECISIO CXLI.

Comaden. Terrarum, 4. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Solutio aliquibus facta nomine alicuius prælati, an dicatur tanquam negotiorum gestoribus, vel factoribus facta fuisse, an simpliciter.*

2 *Testes de facto deponentes contrarium, si dicti sui rationes probabiles non reddant, inutiles sunt, & nil probant.*

EAdem die in causa Comaden. Terrarũ, legi duos testes examinatos hic in Curia, ad probandum, ꝙ
1 † illi, quibus dicebatur esse solutũ, erant negotiorum gestores, & factores Card. prout testes remissoriæ dicebant. Et Domini dixere, quòd † testes non probabant, quia rationes dicti sui bonas non reddebant.

DE-

DECISIO CXLII.

Astoricensis Sancti Grefini, 4. Maij, 1548.

SVMMARIA.

1 *Legatus, vel Nuncius Apostolicus destinatus ad Principem, cui subsunt diuersa prouincia cum potestate conferendi, ad quæ loca declinare cõtigerit, an poterit in omnibus prouinciis istis Principis subiectis conferre.*

2 *Regula Pauli Tertij Pont. Max. non comprehendit Illustriss. Card. propter excellentiam personarum, cum de illis debeat specialis fieri mẽtio, & in istis non fit restrictio collationum, et potestatis in legatione prout Nuncius ipsis.*

3 *Papa est intentio, & mens, non ita coarctare potestatem Cardinalium Illustrissimorum, dum legatione funguntur, vt aliorum prælatorum extra Curiã in alias prouincias ablegatorum.*

4 *Barchinonæ existens Nũcius Sedis Apostolicæ facultatẽ ex speciali indulto Põ. Max. habet, & in aliis Regnis Hispaniarum conferre cum potestate legati de latere,*

EAdem die in causa Astoricen. S. Grefini dubitaui, *vtrum legatus de latere potuerit prouidere de parochiali, de qua agitur?* Et super isto dubio generali nerent multa fundamenta, Pro resolutione de vno tan-

1 tum, quod † erat legatus iste existens apud Barchinonen. potuit prouidere de isto beneficio in diuerso Regno. Erat producta regula Pauli, in qua disponitur, ꝙ Nuncij etiã habentes facultates legati de latere, non possent prouidere, nisi in loco, ad quẽ declinare contigerit, cũ essent Nuncij ad vnum Principem, qui plurima regna haberet, & si sub vno nomine omnia Regna appellarentur. Dixere tamen Domini, ꝙ ista regula nõ

2 obstabat, † quia non comprehendebat Card. de quib. debet fieri specialis mentio, propter eorum excellentiam, vt dictũ est. Imò dixere, ꝙ ista regula probat cõtra producentem, quia † sicuti Papa restrinxit, &

3 declarauit facultatẽ quo ad Nũcios, tamẽ aliud demonstrauit esse mentis suæ in Cardinalib. Legatis de latere, de quibus facilè fuisset facere mentionem, & propterea Papã eis concedere priuilegia amplissima: † tamen conclusum fuit per omnes Nuncium existentem

4 Barchinonæ potuisse confertè etiã in alio Regno Hispaniarum, vnde dubitaui iterum super eisdem, ad effectum, vt aliæ difficultates dissoluerentur.

DECISIO CXLIII.

Hispalen. Parochialis, 7. Maij 1548.

SVMMARIVM.

1 *Procurator agens per annũ, & vltra, sine obseruatione productionesque mandati debet condemnari suo principali ad expensas, si, & inquãtum fuerit damnum passus, & hoc ratione sui interesse,*

DIe 7. eiusdẽ in causa Hispal. de parochialis de Brixia, in qua instabatur pro absolutoria, & cõdem

1 nation expensarũ contra agentẽ, qui per † annum, & vltra sustinuerat litẽ agendo, & nunquam produxerat mandatũ: legi quaidã literas pro nunc productas, quibus auditis dixerunt Domini sufficere pro mãdato, si recognoscerentur, sed nõdum erant recognitæ.

DECISIO CXLIV.

Romana Hæreditatis de Lenis. 7. Maij 1548.

SVMMARIVM.

1 *Alimentis per iudicem decretis persona in religionis voto constituta, etiam earundem summa venit taxanda, vt quid, & quantum annuatim ad eam prouenire possit, & debeat manifestum reddatur.*

EAdem die in causa Romana hæreditatis de Lenis,

1 in † qua decreueram alimenti Fratri Thomæ petij à Dominis, ad quam summam deberent taxari. Quia auditis testib. quòd regi super valore redditus bonorũ, de quib. agebatur, qui bene non probabant, eorum arbitrio decreuerat summam alimẽtorum taxari debere ad 50. scuta aurj quolibet anno.

DECISIO CXLV.

Toletanæ Thesaurariæ. 14. Maij, 1548.

SVMMARIVM.

1 *Simonia admissa ratione beneficij litigiosi ab vna partiũ an ob id alia etiam beneficia reddatur inhabilis.*

DIe 14. eiusdẽ in causa Toletanæ Thesaurariæ du-

1 bitaui, *vtrũ ex † simonia quis efficiatur etiã quoad alia beneficia inhabilis, & vna partium, qua prætẽdebat aduersarium esse inhabilem propter talem simoniam, nil aliud allegabat, nisi quòd ita alias fuisset decisum coram Do. Puteo in vna S. Andreæ de Straboccio?* Et ita attestatus est D. Puteus, tamen multi ex Dominis, qui viderunt informationes alterius partis sentiebant contrauenien dum, propterea mandarunt, quòd non obstante resolutione aliàs facta, deberem iterum mandare, quòd informaretur. Et ita mandaui.

DECISIO CXLVI.

In quadam Causa Matrimoniali, & Solutionis expensarum, 14. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Expensa ratione processus in partibus factæ, si non soluta fuerint, an ob id adhuc lis dicatur in suo robore permanere, ita vt alimẽta alias decreta lite pendente debeantur, an verò nihilominus dicatur extendi.*

2 *Baldi opinionẽ lis adhuc perdurare dicitur, quo ad vsque executionis decreta effectus in totum, & plenè fuerit adimpletus.*

3 *Lite super matrimonio pendente decernuntur mulieri alimenta, vt commodius litis expensas tolerare possit.*

4 *Expensarum ratione mota lis alia est ad eam, quæ est matrimonialis, licèt ad eam tanquam principalem sit subsecuta, & ideò aliam requirit diffinitiuam sententiam.*

5 *Sentẽtiam habens in contrariũ, oẽs soluit expẽsas tã intra quã extra Curiã in litigio factas, & pars actoris, qua alimẽta petit, nulla amplius habere dẽt, sed quiescere.*

EAdẽ die dubitaui, nũquid propter † expẽsas factas

1 in partib. nedum solutas, dicatur durare lis, vt alimenta aliàs decreta durante lite debeantur, Nam erat dubiũ nũquid illud, quod erat solutũ hic in curia pro alimentis esset refundendũ, & etiam erat in casu reliquatũ expensarum. Et propterea instruxi dubium ad expensas factas in partib. quas ex aduerso non poterat

2 prætẽdi aliquò modo esse solutas. Et licèt † lis dicatur durare, donec executio fuerit plenarie facta, secundũ Bal. in l. 2. vers. quæro nũquid. C. de rei uid. Sarn. in regula de annali. q. 44. nihilominus multi ex Dominis inclinabãt in partẽ contrariã, quia fuerãt decreta alimẽta durante lite, & appositũ tẽpus, infra quod deberet expediri. Vnde dicebatur, ꝙ † decretum Rotæ intel

3 ligitur durare latè super matrimonio, quia finita erat per tres conformes, & nullã aliam executionẽ requirebat: Et licèt partes litigarent super expensis, an de-

4 berentur, nec ne, tamen noua † lis erat, & non illa, propter quã erant decreta alimenta. Alij dicebant cõtrarium, vnde mãdarunt, ꝙ ille, qui habebat † sentẽtiam

5 contra, deberet soluere omnes expensas iam factas, tam in Curia, quàm in partibus, & pars aduersa, quæ habebat sententiam in fauorem, deberet acquiescere, & non amplius ista alimenta petere.

DECISIO CXLVII.

Arborensis Archipresbyteratus. 8. Maij 1548.

SVMMARIVM.

1 *Narrans in Bulla gratiæ se esse familiarem alicuius prælati, quibus ex indulto fit collatio beneficiorum, nõ sufficit probare familiaritatem ex attestatione literarum prælati subscriptarum, & sigillatarũ, sed requiritur ne cessatio, & concludenter, vt probet saltem ad minus quadrimestre comedisse in tinello eiusdem prælati.*

DIe 8. eiusdem in causa Arboren. Archipresbyteratus, & aliorum beneficiorum petij à Dominis, an

1 ex quo Hieronymus Zapata in † Bulla, suæ gratiæ narrauerat se esse familiarẽ Vicecancellarij sufficeret probare per fidẽ eiusdẽ Vicecancellarij attestantis perliteras

teras manu sua subscriptas, & eius sigillo sigillatas, ita esse? Et dixere, ℣ non. Imò requirebatur, ℣ probaret concludenter, se saltem per quatuor menses comedisse in tinello eiusdem Cardinalis, per regulam primam Alexandri Sexti perpetuum contra expresè dissabat.

DECISIO CXLVIII.

Astoricen. Parochialis. 8. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Parochialis, vel alterius beneficij prouisio per Legatum fieri non potest, vbi eius iurisdictio non vltrius protenditur, sed expirauit.*

2 *Beneficium vacans in mense pontificio si à Legato Apostolice confertur, id conferre dicitur non tanquam ordinarius, sed vt delegatus.*

EAdem die in causa Astoricen. Parochialis Sancti Grisogoni dubitaui, *vtrũ Legatus potuerit prouidere de parochiali, de qua agitur?* Et multa opponebantur, de quibus in informatione, quæ omitto, quia friuola, solum fuit factum vnum super eo, quòd quia
1 Legatus † primò prouiderat, & nulliter, videbatur, ℣ etiam secunda prouisio in continenti, tanquam expirasset iurisdictio sua, & amplius non posset se intromittere per gl. in cap. si compromiss. in verb. eligat. de
2 electionib. in 6. Nam † cum beneficium istud sit reseruatum, quia vacauerat in mense Octobris reseruato Papæ, dicebatur Legatus conferre tanquam delegatus, non tanquam ordinarius: quo posito pro vero, quia dicebatur etiam contrarium, tamen Domini dixere, ℣ glos. illa non concludenter procedit in iudic. secundum Bal. in l. si vt proponis, col. 7. C. quomodo, & quando iudices, & Doctor. loquuntur post glos. in d. c. si compromiserunt in collatione beneficiorum, in qua glos. & Doct. ibi non loquuntur.

DECISIO CXLIX.

Toletan. Pensionis. 8. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Bulla narratiuam continens consensũ, & contractus in trãslatione pensionis in fauorem persona alicuius inter consentientis nominata, vel nominanda, debet esse legitima, & valida, nullamque perpeti cassationem.*

2 *Permutatione facta Episcopatus ex indulto Sedis Apostolica, vtrum alicui prælato pensio statui possit transferenda in tertium, tanquam personam aliquam benè meritam iuxta beneplacitum.*

3 *Pactum initum inter prælatos de mutua pensionũ translatione per ipsos facienda, non solum non approbatur, sed etiam de supplicatione cassatur.*

4 *Bulla Apostolica expedita in alicuius fauorem, debet intelligi de valida, non autem cassata, qua est penitus nulla, cum cassatio actuum annullationem inducat.*

5 *Ignorantia, qua pretenditur per tertium ratione cassationis Bulle paulò ante concesse, an releuet.*

6 *Pars de lucro habendo tractans, & non de damno vitando tenetur, qua facti sui sunt in Bullarum confirmatione, vel cassatione perquirere.*

7 *Concordia, & consensu valido existente quorum interest ratione translationis pensionum, an sit opus derogationi regule de prastandis consensibus.*

EAdem die in causa Toletan. pensio. 600. ducato-
1 rum, † *vtrum si verificata narratiua Bulle in quantum facit mentionem de concordia, & tractatibus?* Et fuit resolutũ per oẽs vno excepto, qui etiã dubitatiuè locutus fuit, ℣ non, nã aliàs inter Cardinalem de Sancta Cruce mortuũ, & Episcopũ Caurien sem fuerat stante beneplacito Sedis Apostolicæ conuentum
2 quod ad 600. ducat. reseruati Card. Sanctæ Crucis, in permutatione facta de Episcopatu Cauriẽsi loco pẽsionis, ℣ quotiescunque Cardi. consentiret cassationi pensionis, ℣ Episcopus teneretur consentire in fauorẽ personæ nominandæ per Card. aliam similem pensionem, qua persona defuncta, Card. viuente. Item teneretur Episcopus consentire in aliam personam no-
3 minandam, & sic deinceps durãte vita Card. † cui pacto nedum Papa consensum præstitit, imò de supplicatione fuit cassatum. Et propterea dicebãt Domini, ℣ ex quo nulla alia conuentio, nec tractatus interue-
1 nerat, ℣ cassata Bulla, faciens fidem de concordijs, &
4 tractatib. non poterat verificari in illis, quia † Bulla debet intelligi, de valida, arg. l. 4. §. cõdemnatus, ff. de re iudic. Fel. in c. ex tenore, col. 3. de rescrip. Et multò
c minus potest intelligi de reprobata, ℣ si Papa intellexisset, sine dubio gratiam non concessisset, nec accu-
5 sabatur Ioan. orator, ℣ ex quo erat tertius, † poterat prætendere ignorantiam huius cassationis, ad no. per Abb. in c. super literis, & alios ibi, de rescriptis. Quia
6 dixere Domini, ℣ † ex quo Ioannes tractabat de lucro, & volebat habere gratiam à summo Pontifice, tenebatur perquirere: Et quia dicebatur ex parte Ioan. quod imò non poterat intelligi, nisi de concordia, in
a qua facta quantumcunque non esset secutus beneplacitus Papæ, & sic defecisset conditio, & effectus cessasset, factum tamen remanebat istud pactum, & potuit fieri inter partes in permutatione quam fecerãt, ad no. per cap. quæsitum, vers. sed quæro, eo. tit. iuxta no. per Doct. in rubrica. de condit. & demon. per Bart.
7 & Bal. in l. lecta. ff. si cer. peta. Nam † si cõcordia fuisset valida, ex qua Episcopus Caurien sis fuisset obligatus cõsentire pensioni in personam nominandam per
a Cardi. de Sancta Cruce, vti in reseruatione pensionis fac. Ioanni, non fuisset opus derogare regulæ de præstandis cõsensibus, prout fuit factum in Bulla, de qua agitur. Ad hoc respondebatur, quòd imò adhuc erat necessarium derogare dictæ regulæ: Nam in Bulla narrabatur pensionem fuisse reseruatam Alphonso, qui illam cassabat, ad effectũ, vt similis reseruaretur Ioanni, vnde contradicebatur de mutanda persona pensionarij, quòd non dicebatur posse fieri, nisi de
a consensu soluere debentis.

DECISIO CL.

Toletana Thesaurariæ. 14. Maij 1548.

DIe 14. eiusdẽ in causa Toletanæ Thesaurariæ dubitaui, prout supra, & nil fuit resolutum, sed pro decis. aliàs facta vnus ex Dominis allegabat Syluan. in tract. de benefi. q. fi. 137. & Rebuff. in tract. de pacifica possess. ver. quia Simonia. fol. 34. tenentes tamen contrarium faciebant fundamentum in not. per Docto. in c. cum in nostra, de concessione præben. & per Fel. in c. intimatum, de Simo. & in c. querela. de iureiuran. ponderabant etiam multum not. per Innocen. in c. inter dilectos, in princ. de concess. præben. qui iudicio meo loquitur de obtinente. Quare Domini mandarunt iterum informari.

DECISIO CLI.

In causa Romana hæreditatis 5. Nouembris 1548.

SVMMARIA.

1 *Iura non recognita ante sententiam fidem faciũt si pars nihil opponat.*

2 *Sententia lata si ostendatur instrumentum, quod ratione interesse partis continens additionem, ex stylo Notariorum debet extendi, vbi Notarius, qui ad id rogatus fuit superstes est, necessariò debet extendi.*

DIe 5. Nouembris, 1548. in vna Romana hæreditatis consului Dominos, an ad postulatã sententiã possint recognosci iura producta ante sententiam? Et dixerũt, ℣ sic, imò non erat necessarium recogno-
1 scere, quia † iura nõ recognita faciebant fidem parte non opponente: Et quia in hac causa erat productum
2 quoddam instrumentum, consului numquid † post sententiam sufficeret, quòd extenderetur. Ostendebatur nihil de stylo Notariorum esse, quòd illa additio interpretaretur, & extenderetur, vt parti necessariũ erat. Et dixere, quòd sic, si Notarius rogatus viueret, quia tunc necessarium esset, quòd ille extenderet.

DE-

DECISIO CLII.

Vicentini matrimonij.

SVMMARIVM.

1 *Executoriales quæ relaxanda veniunt sub certa forma non debent facere mentionem de tertio, qui non fuit in causſa, niſi in quantum de eo antea facta mentio fuit in ſententia.*

1 IN cauſa Vicentin. matrimonij dubitaui, † vtrum relaxandæ eſſent executoriales ſub ea forma, quæ notata erat? Et fuit dictum, quod non, ſed ex quo Nicolaus filius Lucretiæ, numquam fuerat in cauſa executoriales de eo mentionem facere non debebant, niſi ſub his verbis, de quibus in eo erat facta mentio in ſententia. Et ideò ſufficere debere illa verba de executorialibus, in quibus mandabatur Ant. Nicol. ſub cenſur. & pen. &c. quod Nicolaum deberent tractare tamquam filium Marci, tam quoad parentelam, quàm quoad bona paterna.

DECISIO CLIII.

Salamantina Abbatiæ,
7. Nouembr. 1548.

SVMMARIVM.

1 *Regij Concilij mandato electus de poſſeſſione, an teneatur eam ratificare captam in perſona alterius, & profit illi, in quem poſtea fuerit tranſlata.*

DIe 7. eiuſdem in cauſa Salamantina Abbatiæ de Medina, legi teſtes examinatos ad effectum probandi, quod Franciſcus de Mendoza habuerit ratam, & gratam poſſeſſionem captam per Petrum Ruiz Coronando. Et dixerunt Domini, quòd † non probatur ratificatio antequam electus eſſet Petrus de poſſeſſione de mandato Concilij Regij. An autem probarent de ratificatione per electionem Petri, non determinarunt, quod ſi prodeſſe poſſit talis ratificatio, facta enim poſt electionem, quod videndum erat, tunc melius conſideratis teſtibus determinaretur.

DECISIO CLIV.

Larinenſis Præpoſituræ, 7. Nouembr. 1548.

EAdem die in cauſa Larinenſis Præpoſituræ dubitaui, vtrum proceſs. fact. Neapoli paterent defectum iuriſdictionis? Et Domini fuerunt varij. Et fuit dictum, quod iterum informaretur.

DECISIO CLV.

In quadam Lunen. Zarzan. 4. Nouembr. 1548.

SVMMARIA.

1 *Excommunicatus ob non paritionem monitorij tamquam contumax ſi compareat poſtea, & ſatisfaciat expenſas, abſoluitur a cenſura irrogata, ſtante eo quod integrè ſoluat, cum conditio dimiſſionem perpeti non poſſit.*

2 *Notarij error in ſcribendo non debet præiudicare parti, quæ ex præſumptione habetur pro obſequenti conditionibus datis.*

3 *Pars recipiens pecunias pro litis expenſis a parte aduerſa ſoluenda, ſi non in totum dicantur ſolutæ, vbi tamè ſimpliciter recepit facta quietatione ſine proteſtatione, ſibi præiudicat.*

DIe 4. eiuſdem in cauſſa Lunenſ. Sarzanen. dubitaui, *vtrum Ioan. Antonius abſolutus ſit ab excommunicatione, ad effectum, vt proceſſus eius nomine factus valeret*
1 *rei extruſione poſt abſolutionem facta?* Io. Anton. † fuerat excommunicatus ob non paritionem monitorij in contumaciam, poſtmodum eo comparente, fuit abſolutus ſatisfacto de expenſis, quibus ſatisfecerat, ſed non integrè, quia deerat vnus Iulius. Vñ dubitabatur, an eſſet abſolutus. Et dicebatur, quòd non, qua conditio non poteſt diuidi, imò tenebatur ſatisfacere etiam vſque ad obolum, l. cum fratus. ff. de cond. & demon. Socin. conſ. 170. col. 7.
2 vol. 4. cum ſim. Domini, tamen voluere contrarium, † cõſiderantes, quod ſoluiſſet totum, ſed errore notarij minus fuiſſet ſcriptum, eo quia noluere credere, quòd ad conſequendam abſolutionem defeciſſet in illo minimo, ex
3 quo fere totũ ſoluerat, eò maximè, quia pars, † quæ recepérat pecunias ſolutas a Notario, receperat ſimpliciter, & quitauerat ſine aliqua proteſtatione, ex quo inducebatur ad credendum, quod integrè fuiſſet ſatisfactum, vel quod ſaltem pars ſibi præiudicauerit, recipiens ſimpliciter. Et licet poſtmodum fuiſſet intimatus iſte proceſſus, & poſt annum, tamen ex quo pars appellauerat a reintruſione, & dominus præpoſuerat, & licet appellaſſet dominus repoſuerat, cum ex quo vltima appellatio, & repoſitio erat in fauorem: Dixerunt, quod intruſio nil obſtabat, & ſic firmarunt proceſſum a tali excommunicato abſolutoque eſſe bonum.

DECISIO CLVI.

Aſtoricenſis Sancti Brixini.

SVMMARIVM.

1 *Multiplicitas ſupplicationum ſi dubium faciat in negocio controuerſo, an pariat etiam difficultatem antedationis, ſtante diſcordia teſtium, ita vt repeti denuo debeat ad faciendam recognitionem ſupplicationum in actis productorum.*

IN cauſſa Aſtoricenſis Sancti Brixini dubitaui, præſuppoſito, † quòd teſtes dicant ſe vidiſſe duas ſupplicatio
1 nes ſignatas de tempore, quo litteræ ſunt expeditæ, quæ ſupplicationes nunc poſt examen teſtium ſunt productæ in actis, an ex hoc tollatur ſuſpicio de antedatione. Omiſſa pro nunc contrarietate, & diſcordantia teſtium, & litterarum, ac ſupplicatione etiam, Domini dixere, quod ex quo teſtes examinati ſunt in Curia, reperterentur, & viderentur, an recognoſcant ſupplicationes in actis productas, an eſſent illæ, de quibus deponebant, & tolleretur dubiũ, quòd per partem fiebat, an eſſent illæ, vel aliæ, & vt tollerentur difficultates multiplicitatis.

DECISIO CLVII.

Salamantina Abbatiæ,
16. Nouemb. 1548.

SVMMARIA.

1 *Ratificatio vtrum legitimè probetur regreſſus, per litteras viſas per teſtem deponentem de mandato procuratorio capiendæ poſſeſſionis partis prætendentis de ea.*

2 *Exilium ſubiecutum in perſonam prætendentem de beneficij poſſeſſione ob eius inuaſionem, & non facta dimiſſionem, ſi de poſſeſſione habita ſit pro nunc controuerſia, & probatio per depoſitionem teſtium de publica voce, & fama, fidem facit de eadem poſſeſſione, licet violenter capta.*

3 *Probatio non plena in totum, tamen ſufficiens in parte, facit deferri iuramentum in ſupplementum talis ſemiplenę probationis.*

DIe 16. in cauſſa Salamantina Abbatiæ de Medina, dubitaui, † vtrum teſtes, quos legi, probent ratificationem dicti Franciſci ſaltem poſt regreſſum Villotæ, qui quidem regreſſus Villotæ non fuit conſiderandus, quia iam ille ante poſſeſſionem dicti Franciſci erat per ſequeſtrationes deputatus in adminiſtratione huius Abbatiæ? Et dixerunt Domini, quòd teſtimonium Didaci Rubini, erat optimum, qui deponebat ſe habuiſſe litteras a Domino Fráncico, qui committebat ſibi, quòd procuraret Villotam declarari ob non paritionẽ litterarum executorialium, quia nolebat dimittere adminiſtrationem Abbatiæ, nec fructus reſtituere. Et ſic præſuponebatur, quòd poſſeſſionis captæ per ſuum procuratorem habuiſſet notitiam. Erant † etiam plures teſtes de
2 publica voce, & fama, quòd Dominus Franciſcus factus
3 exſul, quia poſſeſſionem captam noluerat dimittere, † vnde habuere iſtam probationem, etſi non concludentem, ſaltem pro ſufficienti, vt poſſet deferri iuramentum in ſupplementum.

DECISIO CLVIII.

Arborenſis Archipresbyteratus,
16. Nouembr. 1548.

SVMMARIVM.

1 *Gratia, ſi neutri, habita de beneficijs, per reſignationem.*

ratione familiaritatis Vicecancellarij, vtrum valida sit, familiaritate dicti a non sufficienter satis cõprobata.

1 IN causſa Arborensis Archipresbyteratus eadem die dubitaui, præsuppoſito † quòd non conſtet de familiaritate narrata per Hieronymum in eius gratia ſi neutri intret: Hieronymus Zapata, petebat canonizari gratiam, quâ habebat de iſtis beneficijs, per reſignationem Hieronymi Signorini, & quia in ſupplicatione, & litteris expreſſerat ſe familiarem Cardinalis Farneſij, & gratis expediuerat, & præſupponebatur, non eſſe probatam familiaritatem. Dicebatur eius gratiam non valere, per regulam Alexandri Sexti, & Leonis Decimi, de quibus erat dubium. Vnde ad eſſugiẽdum iſtam difficultatem, præſentauerat gratiam ſi neutri: in qua familiaritas non erat expreſſa. Sed quia dicebatur, ſi neutri, non poſſe intrare, fuit datum dubium, ſuper quo plura principalia fundamenta fiebant, tamen Domini nil reſoluerunt, ſed dixerunt particularius dubitari debere.

DECISIO CLIX.

In quadam cauſſa Toletana beneficij, 19. Nouembris 1548.

DIe 16. eiuſdem in cauſſa Toletana beneficiali de Ocagna, dubitaui, vtrum Ioan. de Traxillo ſit abſoluendus. Et Domini dixerunt, quòd ſic, ex his, quæ in informatione dicebantur, vt in cauſſa.

DECISIO CLX.

Arborensis Archipresbyteratus 19. Nouembris 1548.

SVMMARIA.

1 *Pars volens ſe iuuare gratia ſi neutri, in qua non erat deducta familiaritas prælati, ſeu Vicecancellarij, an ſibi præiudicet.*

2 *Gratias multum pingues non præſumitur Papa facere, niſi reſpectiuè conſiderata qualitate gratiam petentis, ratione familiaritatis alicuius Cardinalis.*

3 *Taxatio beneficij ſi contineat gratiam ſi neutri, & poſtmodum in ſupplicatione non verificetur, redditur ſubreptitia, & in conſequentiam nulla.*

4 *Nobilitas perſonæ, & familiaritas alicuius magni prælati, vt eſt Cardinalis, quæ multum attenditur in gratijs, aliquando exprimitur in ſupplicatione, hoc fine, vt gratis expeditio fiat.*

5 *Summus Pontifex facilior multo eſſe ſolet ad gratiarum conceſſionem per reſignationem factarum, quam aliarum quarumcumque.*

EAdem die in vna Arborensis Archipresbyteratus, & beneficiorum dubitaui, an gratia Hieronymi Zapata ſit ſubreptitia, & nulla de iure cõmuni, ad effectum,
1 quòd ſi eſſet nulla gratia ſi neutri, ex quo † nolebat ſe iuuare Zapata, non intraret? Et prætendebatur eſſe nulla
2 propter gratiam multum pinguem, quam † Papa veriſimiliter non feciſſet, ſeu difficilius, ſi non fuiſſet narrata familiaritas Vicecancellarij per deciſionem 727. in antiquis, &
3 † quia in taxatione erat expreſſa familiaritas. Et propterea nõ verificata familiaritate gratia redditur ſubreptitia, & per cõſequens nulla, ad deciſ. 2. & 3. in antiq. cum multis alijs de quibus in informatione. Domini
4 tamen dixere contrarium, quia in gratia † nedum erat expreſſa familiaritas, ſed etiam nobilitas, ex vtroque parente, quæ attenditur in gratijs, ad dictum cap. de multa de præbendis. Nec eſt verũ, quòd familiaritas ſit expreſſa in taxatione, quo caſu bene procederent deciſ. prælegatæ. Sed exprimitur ad effectum expediendi gratis, vt dicit Caſſad. deciſ. 20. de præbend. Multum mouebat Dominos, quia Hieronymus Zapata habebat iſtã gratiam ex reſignatione Signorini, & ex vſu patrisfamilias demõſtrabatur validitas gratiæ: qa Papa † ſolet eſſe
5 facilis ad concedendum quaſcũque gratias per reſignationem. Quod ſatis in caſu noſtro ſuadebatur ex gratia ſi neutri, obtẽta de omnibus beneficijs, de quibus in gratia reſignationis, licet eſſet ad tria, vel quatuor incompatibilia.

DECISIO CLXI.

Fulginatensis prioratus, 19. Nouembr.

SVMMARIA.

1 *Teſtes aſſertam familiaritatem deponẽtes eſſe legitimam, ſi defectum patiantur aliquem, ita vt plenè non probent, & adducantur fides duæ prælati atteſtantis de familiaritate in ſupplementum probationis, an proſit producenti.*

2 *Alexander Sextus, & Leo Decimus regula ſua promulgata annullarunt gratias eorum, qui ſe falsò dicebant familiares prælatorum, ad hoc, vt gratis expedirent ſupplicationes, & Bullas Apoſtolicas ratione beneficiorũ conceſſas.*

3 *Conceſſio motus proprij ad faciendam fidem familiaritatis, non ſemper prodeſt illi, qui illum motum proprium Papæ impetrauit.*

4 *Pontifex ſi motus dicatur ad gratiæ conceſſionem faciendam ob familiaritatem Cardinalis, etiam Vicecancellarij, multo magis dicetur, & facilius ad id perduci cum proprius ſit familiaris ſuæ ſanctitatis ſupplicans ob gratiam prædictam, ex quo conſequitur gratiam non poſſe culpari tamquam per ſubreptitionem fuerit obtenta.*

5 *Probata familiaritate alicuius Cardinalis ab eo, qui gratiam conatur impetrare, imò ipſius Pontificis, non ob id fit gratis Bullarum expeditio, aut etiam dictarum gratiarum, niſi apponatur gratis, de mandato.*

6 *Motus proprius, ſi multo ante tempore præcedat gratiam, de qua dubium eſt ſubortum in proceſſu, parum aut nihil dicitur releuare.*

IN cauſſa Fulginatensis prioratus, eadem die dubitaui, vtrum ex deductis de nouo, conſtet, de familiaritate, narrato quantum ſufficiat? Alexandro fuerat prouiſum de iſto prioratu per Papam cum narratiua, tam in ſupplicatione, quàm in litteris, quòd eſſet familiaris Car
1 dinalis Farneſij Vicecancellarij, † & familiaritatem conatus fuerat probare per teſtes, qui plenè non probabãt, & patiebantur aliquem defectum, produxerat etiã duas fides Vicecancellarij, qui atteſtabãtur illum eſſe familia
2 rem ſuum, ſed quia erat † datum de regula Alexandri, & Leonis, contra fictos familiares annullante gratias eorum, qui falſò appellant ſe eſſe familiares, & gratias annullauerant, ſi gratis expedirentur, dubitabatur, an illi
3 danda eſſet fides propterea. Vltimo † loco erat productus motus proprius Papæ, in quo dicebat ſe eſſe familiarem inſiſtendo ſeruitijs Vicecancellarij, & ſic debere iudicari. Contra quod dicebatur, quod non faciebat ad
4 propoſitum, quia, ſi † Papa motus fuit ad gratiam hanc, qa erat familiaris Vicecãcellarij, multo magis, ſi eſſet familiaris ſuus. Vnde gratia non poteſt dici ſubreptitia, quaſi expreſſerit illam familiaritatem falſo, vt facilius induceret Papam ad concedendum ſibi gratiã. Et quia dicebatur, quod propter iſtam familiaritatem non expe
5 diuiſſet gratis, † niſi eſſet appoſitum gratis de mandato: ad hoc dicebatur, quod quantum ad expediendum gratis ſufficiebat atteſtatio Vicecancellarij. Opponebatur etiam, quod † motus proprius non eſſet ad propoſitum,
6 quia multo tempore præcefſerat gratiam, ſuper qua dubitabatur. Vnde ſtante ſimul, quod tempore motus proprij eſſet familiaris, prout Papa atteſtabatur, & tamen tẽpore gratiæ deceſſiſſet, & deſiſtiſſet eſſe familiaris, non confirmaretur, ſed dixerunt Domini, quod familiaritas præſumebatur durare, & quia aduerſarius affirmabat contrarium eſſe verum, & de facili hoc poſſe probari, dixerunt, quod deberet admitti ad probandum.

DECI-

DECISIO CLXIII.

Vicentina matrimonij, 18. Nouemb. 1548.

SVMMARIA.

1 *Quæstione super bonis defuncti nondum finita inter vxorem, & agnatos, sed pendente, an interim vxori vidnæ & filio eius alimenta, præsupposito, quod non constet de mala vita, dari debeant.*

2 *Mala & lubrica vita mulieris notoria, & manifesta tempore litis pendentiæ alimenta non dantur.*

IN causa Vicentina matrimonij dubitatu, præsuppositoˣ, †quòd non constet de mala vita Lucretiæ post mortem eius mariti, vtrum possint ei denegari alimenta? Aliàs enim fuerat resolutum tam Nicolao filio, quàm Lucretiæ matri, deberi alimenta, donec super bonis esset finita quæstio. Sed dicebatur † non deberi propter eius malam vitam. Vnde hoc dubium emanauit. Et Domini fuerunt varij in rationibus, quia licet pro maiori parte militarent, quòd alimenta deberentur, diuersis tamen rationibus mouebantur, & vnus impugnabat alterius rationem, adeo quod dixere Domini, quòd iterum, & melius informarentur.

DECISIO CLXIV.

Larinensis Præposituræ, 19. Nouemb. 1548.

SVMMARIA.

1 *Conseruatores dati ad tuendum, & conseruandum priuilegium a Leone X. concessum, an habeant iurisdictionem maximè in personas, quibus non fuit à Sede Apostolica prouisum.*

2 *Sublatio decimarum, an recompensari debeat cum pensionibus decursis, quarum causa lis concitata est.*

3 *Congregatio Montis Cassinẽsis Ordinis Sancti Benedicti, circa beneficia ad suam congregationem pertinentia Cardinalibus & alijs prælatis in commendam a Sede Apostolica concessa, est priuilegiata.*

4 *Iurisdictio conseruatorum congregationis Montis Cassinensis non extenditur ad personas priuilegiatas, eo maximè, quia conseruationes odiosæ sunt, & ob id strictè interpretandæ.*

EAdem die in vna Larinensis Præposituræ dubitatui, †*vtrum conseruatores in priuilegio Leonino habeant iurisdictionem, maxime in personas a Sede Apostolica prouisas, & in effectu est dubium aliàs propositum, & non resolutum*. Et dixerunt Domini, q͗ isti conseruatores erant tantummodo dati ad tuendum, & conseruandum priuilegium cõcessum a Leone, iuxta textum, & ibi per Doctor. maximè Gemin. in cap. 1. & sic conseruatores non impugnabant priuilegium, sed conuentus ab aduersarijs coram istis conseruatoribus, vt solueret pensiones, ad quas tenebatur pro ista præpositura, negabat se teneri, † quia decimas soluerat, quas prætendebat debere compensari cum pensionibus decursis. Et propterea ex hac ratione dixerunt processum factum coram istis conseruatoribus esse nullum, & maximè quia erat † datum priuilegium congregationi Montis Cassinen. Ordinis Sancti Benedicti circa beneficia ad suam congregationem pertinentia, Cardinalibus, & alijs prælatis in commendã a Sede Apostolica concessa. Vnde cum aduersario in hac causa non esset prouisum a Sede Apostolica, sed ab ipsis fratribus conseruatoribus ex priuilegio dato, licet aliàs habuissent iurisdictionem, tamen non † poterant habere in personas, de quibus nihil in priuilegio, eo maximè, quia istæ conseruationes sunt odiosæ, & strictè interpretandæ, in dicto cap. final. circa quæstionem.

DECISIO CLXV.

Barchionensis Canonicatus, & præben.
19. Nouembris 1548.

EAdem die in causa Barchionensis Canonicatus, & præbendæ dubitatu, *vtrum regula de qua est datum in actis, obsit Dom. Ioanni Baptistæ?* Erat enim lis super isto canonicatu inter Ioannem Baptistam de Bernardis Camerarium Sanctissimi, & Io. Cordellas, & quia partes non bene informarunt, Dñi distulerũt decisionem.

DECISIO CLXVI.

Arboren. Archidiaconatus,
19. Nouembr. 1548.

SVMMARIA.

1 *Narratio defectus primæ gratiæ si in specie non fiat, reddit secundo impetratam gratiam inualidã, causa subreptionis, quæ in tali præsupponitur tacita veritate interuenisse, non narrato de censura excommunicationis, qua est innodatus.*

2 *Gratis expediens gratiam si neutri, sub falsa narratione familiaritatis alicuius Cardinalis, nullam reddit gratiam, & incidit in pœnas per Alexandrinam Leoninamque Extrauagantem irrogatas.*

3 *Papa si narratum fuisset gratiam a se petitam, & obtentam ob falsam relationem, & gratis expeditam, defraudatisque familiaribus esse obreptitiam & nullam, ex verosimili coniectura, aut non concessisset, vel certè maiori cum difficultate, ex eoque beneficij sequitur vacatio.*

4 *Communiter in gratiarum expeditione apponi solita clausula vbi fuerit apposita, causæ infectiuæ, & annullatiuæ prioris gratiæ habentur pro expressis, ita vt in litteris exprimi possint.*

5 *Expedientes gratis, idque ex falsò narratis in supplicatione, non solum eas efficiũt reddi nullas, sed etiam excommunicatur per Extrauagantem Alexandri VI. & Leonis X. nec absolui possunt, vel ab ipso Papa, nisi facta satisfactione, & in articulo mortis.*

7 *Papa defraudatoribus, criminosis, & ijs, qui impostoris ex falsa narratione gratias a se impetrarunt, vel etiam tacita veritate ab eo indulta consequuntur, non præsumitur gratiam velle impertiri, nec cum talibus etiam dispensare.*

7 *Excommunicatus in processu causæ, si censura illata sit vigore Extrauagantium Alexand. & Leonis, quia falsa relatione gratias gratis expediuit, non auditur, omniaque per ipsum facta sunt nulla.*

1 IN causa Arboren. Archidiac. dubitatu, † vtrum gratia si neutri, concessa Hieronymo Zappatæ sit subreptitia, quia non narrauit in specie defectum suæ primæ gratiæ, ex quo erat excommunicatus, quòd tacuit. Nam,
2 vt supra patet † Hieronymus falsò se familiarem narrauerat, & expediuerat gratis super falsò narrata familiaritate, ex quo gratia sua erat annullata per Extrauagan. Alex. & Leonis, de quibus erat datum in actis. Vnde dicebatur per aduersariũ, quòd † si narraretur Papæ, quòd obtinuit gratiam si neutri, a prouisione sua nulla, propter falsò narratam familiaritatem, propter quòd etiam expediuerat gratis, & fraudauerat familiares, Papa verisimiliter, vel non concessisset, vel difficilius, ideo eius beneficium vacabat, & reddebat gratiam subreptitiam, & obreptitiam, ad not. in cap. super litteris, de rescriptis. vbi Felin. & alij. Dicebatur tamen ex aduerso, & ita Domini firmarunt, quòd † ex quo in gratia erat clausula communiter apponi solita, quòd causa infectiua, & annullatiua prioris gratiæ habeantur pro expressis, & in litteris possit exprimi, quòd cessabat obiectum, quia Papa habuit pro expressis quascumque causas, quę in litteris possent exprimi: ideo aliqua subreptio, vel obreptio considerari non poterat. Et † quia constitutiones præfatæ nedum annullabant gratiam, sed etiam excommunicabãt expedientes gratis propter falsò narratam familiaritatẽ, & nec a Papa poterint absolui, nisi postquam satisfecerint, præterquam in articulo mortis, quòd si Papa intellexisset, non consensisset: † quibus defraudatoribus, & criminosis Papa non præsumitur velle facere gratiam, & cum eis dispensare, vt dicit Bal. in l. Barbarius, colum. 8. versic. & etsi dicatur. ff. de offic. prætor. & in l. præscriptionem, colum. 5. versic. verbi gratia. C. si contra ius vel

vtil. publ. Ad hoc respondebatur multis modis, sed vnũ placuit, videlicet, quòd in clausulis erat absolutum ad effectum gratiæ, & communiter opponitur supra, & cum absolutione, quæ absolutio non repugnabat constitutioni Alexandrinæ, & Leoninæ nolenti posse absolui, nisi satisfacto; quia dixerunt, quòd iste non erat simpliciter absolutus, sed tantum ad effectum gratiæ, & ideò remanebat excommunicatus, & tenebatur satisfacere, & si nolebat absolui, non posset in caussa audiri. Et propterea aduersarius statim apud acta protestatus fuit, istum † non debere audiri quia erat excommunicatus, & quòd omnia per eum iam excommunicatum facta erant inutilia, & instabat pro absolutione, quia erat possessor.

7

DECISIO CLXVII.

Sarnensis Præposituræ. 19. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Spoliatum se prætendens beneficij possessione, & fructibus ob non solutionem pensionis, quam multis annis nõ fecit, vt ex propria confessione etiam iuramento vallata constat, an sit restituendus, posito, quòd sub pœna priuationis beneficij, ea annuo decursu non soluta fuerit facta de eodem beneficio priuatio.*

2 *Pensionem non soluens beneficio suo impositam, si non esset priuatus potest de nouo priuari, & alteri conferri, & hoc stante, cum ius nullum habeat non est restituendus.*

3 *Confessio de non soluta pensione facta ab illo, qui priuatus est beneficio ob illam solutionem neglectam, si non sit simpliciter facta, sed adiuncta excusatione, scilicet, quod soluerit quasdam decimas, quæ debebant recompensari, inducit non votoriam iuris sui scientiam, et ideo iudicatur restitui debere.*

1 EAdem die in caussa Sarnensis Præposituræ dubitatui, vtrum adeo constaret de non iure Caroli, † vt spoliatus non deberet restitui. Præsupponebant enim aduersarij, & erat verum, quòd Carolus in iudicio erat excommunicatus, & medio iuramento, tamquam principalis confessus fuerat se stetisse per multos annos, quibus non soluerat pensionem, quam pro isto beneficio tenebatur soluere sub pœna priuationis, & propter hoc fuerat priuatus, & beneficium alteri collatum, contra quem spolio agebatur: quia vigore illius prouisionis intrauerat in possessionem. Vnde † ex solutione non facta, si non esset priuatus, poterat priuari de nouo, & beneficium conferri, & sic cum nullum ius haberet, non erat restituendus. ad decisio. 429. in antiq. & 14. & 55. in nou. tamen, † quia ista confessio non erat simpliciter, sed habebat secum excusationem, quia dicebat se soluisse quasdam decimas, quæ debebant cõpensari cum pensionibus soluendis, & quòd si in aliquo restabat debitor, quòd facto calculo erat paratus soluere, dixerunt Domini, quod non constabat de non iure suo notorie, & propterea debebat restitui. Et ita fuit resolutum.

2

3

DECISIO CLXVIII.

Vicentina matrimonij. 19. Maij 1548.

SVMMARIVM.

1 *Frater mariti prætendens se esse hæredem, bonorumq. in præsens si fuerit possessor, vtrum vidua relicta alimenta denegare possit, nondum constito de mala vita mulieris, eò magis, quòd is ipse hæres etiam extraneus dicatur.*

1 DLe 5. eiusdem in caussa Vicentina matrimonij dubitaui, prout aliàs, præsuppositio, q̃ † non constet de mala vita Lucretiæ post mortem Marci mariti, vtrum possent sibi denegari alimenta a fratre mariti, qui prætendebat se esse hæredem, & bona mariti possidebat? Et quia diceretur hæres extraneus, in hac materia, etiã multa alia hinc inde deducta fuere, sed nil resolutum. Idq. propter varietatem opinionum.

DECISIO CLXIX.

Bononiensis Sancti Martini iurispatron.

19. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Duæ præsentationes factæ in vacanti beneficio illis, qui prætendunt iuspatronatus, an præsupponant beneficium esse de iure patronatus.*

2 *Papa, si prouideat alicui de beneficio, quòd dicitur esse de iurepatr. cum clausula derogatoria, quatenus non sit iurispatronatus ex fundatione vel dotatione facta, præiudicat illis, qui prætendunt se esse patronos, & hoc casu quasi possessio ipsis non suffragatur.*

3 *Prætensi patroni, vt beneficium iurispatronatus doceant, si producunt præsentationem ex longo decursu annorũ 128. plus vel minus annorum, & institutionem factã, non tamen per id probant, si non deducta fuit præsentatio, & institutio ad effectum.*

4 *Productio Bullę Pontificię, in qua Papa conferendo beneficiũ, quod dicitur iurispatronatus, tale illud asserat, & pro ista vice deroget, cum simplex narratiua sit, & de facto alieno, nec faciat mentionem fundationis, vel dotationis, non probat iuspatronatus.*

5 *Papa de consuetudine laudabili non solet iuripatronatus, quod ex fundatione, vel dotatione, est in totum derogare.*

1 EAdem die in caussa Bononiensi S. Martini † dubitaui, *vtrum ex productis probetur fundatio?* Præsupponebatur hoc beneficium esse de iure patronatus, & in quasi possessione præsentandi erat quidam de Caccianemicis, quòd constabat per duas præsentationes factas duabus vicibus, quibus vltimo loco vacauerat hoc
2 beneficium. Sed † quia prouisus Apostolicus habebat derogationem iurispatronatus, quatenus non esset ex fundatione, vel dotatione facta, ita vt quasi possessio
3 non suffragaretur patronis. Vnde † ad probandum ius patronatus ex fundatione, vel dotatione, produxerunt quandam præsentationem, & institutionem factam de anno 1420. de qua Domini nullam habuere considerationem, quia non constabat, quod habuisset officium.
4 produxerunt etiam patroni quandam † Bullam Sixti, in qua Papa conferendo istud beneficium, narrauerat etiam de iure patronatus. & pro illa vice derogauerat, quòd etiam non fuit consideratum, quia erat simplex narratiua, & de facto alieno, nec dicebat esse de iure
5 patronatus ex fundatione, & dotatione, & † potius præsumebatur non esse, quia Papa non solet in totum derogare tali patronatui.

DECISIO CLXX.

Barchionensis Canonicatus, & præbendæ

19. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Habens gratiam ex concessione Sanctissimi expectatiuam ad tres specificatas Diœceses, & ad tres alias facultatẽ etiam acceptandi, prior gratia an obliteratur ob incertitudinem non specificatarum Diœcesium.*

2 *Regula, quæ vult, quòd sicut in mutationibus, ita in extensionibus in supplicibus libellis specificè nominari debeat Diœcesis, ad quam dirigitur expectatiua, an obsit habenti expectatiuas etiam non specificatas.*

3 *Expectatiua gratia vtrum etiam ad reseruata, & ad menses ordinariorum, etiam de ordinarij consensu protendatur.*

4 *Supplicationis verba in eius fine posita, si non magis de mutatione, quàm de extensione loquantur, ita vt incertitudo sustensiua animorum, & voluntatis appareat, an vitient gratias expectatiuas.*

1 EAdem die in vna Barchion. Canonicat. & præbende inter Ioan. Cordillas, & Ioan. Baptistam de Bernardis, *vtrum sit satisfactum regulæ, de qua datum est?* In actis Io. Baptista obtinuerat gratiam expectantiam

habuerat

habuerat, ad duas alias collationes, & ad tertiam extendi sub expressione specifica ad Barchinonen. Gerunden. & Vercellen. ad tres alias, vt in litteris exprimendis, & exspectauerat litteras extensionis ad Barchinon. in qua
2 vacauerat iste Canonicatus. Erat datum † de regula, quæ vult, quòd sicut in mutationibus ita in extensionibus in supplicatione ipsa debebat fieri specifica mentio diœcesis, ad quam exspectabat, & extendebatur, quòd præsupponebat Ioan. Bapt. fecisse, ex quo specificè illas tres nominauerat, eo quia in fine mandati erat dictum, quo ad
3 Vercellensem. Dabat † enim ad reseruata, & quoad Gerunden. etiam in mensibus ordinariorum de consensu ordinarij. Vnde videbatur, istas duas collationes specificare permutationē Barchinonen. verò pro extensione remanebat, & sic specificata mentio de ista erat: tamen Domini dixere contrarium, quia licet illæ tres collationes fuissent specificatæ, tamen non erat specificatum, in
4 quibus mentio, vel extensio fieri deberet. Nec † verba posita in fine supplicationis magis de mutatione, quàm de extensione loquebantur. Vnde incertitudo adhuc remanebat, maximè, quia nedum restant specificatæ tres illæ diœceses, sed erat etiam additum, vt ad tres alias in litteris exprimendas, & sic adhuc maior erat incertitudo, quia potuisset acceptare, & exprimere extensionem Toletanæ, & Hispalensis, nec expressio facta in fine tollebat, quia adhuc habuerat facultatem acceptandi in non specificatis exprimendis in litteris, & sic habuerat prouisionem pro non bona.

DECISIO CLXXI.

In causa Toletana, 10. mensis Maij 1548.

SVMMARIVM.

1 *Intrusio vt probetur non est sufficiens attestatio facta per litteras ex partibus allatas, de quarum visu deponunt testes, nec simul visus instrumenti possessionis illius, qui dicebatur intrusus, sed requiritur istius productio in actis, & eiusdem recognitio, ad hoc vt intrusio perfectè probetur.*

5 DEcima eius die dubitatum in vna Toletana, quæ per contradictas expediebatur, † *an esset probata intrusio per testes, qui deponebant solùm per litteras. quas de partibus habuerant?* Et dicebant se vidisse instrumentum possessionis illius, qui dicebatur, intrusus, & Domini dixerunt, quòd non, sed quòd istud instrumentum possessionis deberet produci in actis, & recognosci, quia tunc esset probata intrusio.

DECISIO CLXXII.

Hispalensis Canonicatus, & præbend. 10. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Confirmatorias tres habens cum litteris executorialib. quo ad possessionem, fructibus perceptis ab alio, si non ad id beneficium, de quo litigatur, perueniat saltem fructuum ratione, & victus, beneficium aduersarij vna cum honesta pecunia ad eum transferri debet.*

2 *Tertij causa alicuius in fauorem si fiat resignatio, & instet pro declaratoria, an debeat concedi, an cautio dari quadrimestri spatio fructuum futurarum traditionem huic cui ob id interesse potest.*

3 *Commissio impetrata qua petitur de nouo admissio ad in integrum restitutionum, cum reserua fructuum, & expensarum vsque in finem litis, idq. ratione paupertatis, an sit subreptitia & calumniosa.*

3 EAdem die in causa Hispalensis Canonicatus, & præbendæ inter Quintanellam, & Aulam † in qua Ginesius habuerat tres confirmatorias, & litteras executoriales, quarum vigore fuerat factum, quoad possessionem, sed respectu fructuum, & expensarum Melchior fuerat admissus ad beneficium, cum hoc, quod assignaret beneficium quod possidebat Dominus Ginesius re-
2 seruato sibi 300. scuta pro victu, quòd beneficium † idem Melchior postmodum resignauerat in fauorem tertij, & cum instaretur pro declaratoria contra illum per istam resignationem, Rota de mense Iulij prædicto resoluerat, quod non declaretur, sed infra quatuor menses præstaret cautionem, quam offerebat se præstiturum, quod fructus istius beneficij quantumcumque resignati, peruenissent ad manus Ginesij. Hinc inde Melchior stantibus omnibus supradictis † obtinuerat commissionem, in
3 qua petebat de nouo, & admitti ad restitutionem in integrum reseruatis fructibus, & expensis in fine litis, attenta paupertate, quam asserebat se probaturum, & dabat articulos. Et Domini dixerunt, istam commissionem esse subreptitiam, & calumniosè ista dari, & propterea debere illam declarari. Et ita fuit firmatum in sequenti audientia, cum iterum causam proposuissem.

DECISIO CLXXIII.

Salamantina Abbatiæ, 10. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Iurisdictio cognoscendi de attentatis vnius partis, an dari possit, si ab alia sua attentata nondum fuerint purgata.*

2 *Iurisdictione non existente valida, vtrum omnia gesta sint nulla etiam producta pro attentatis iustificandis.*

3 *Suspensionis schedula petitorij data ad effectum vt super attentatis procedatur, & cognoscatur, an iurisdictio per huiusmodi actum comprobari possit.*

4 *Diuisim & coniunctim tam super attentatorum cognitionem, & processum, quàm super negocij principalis determinationem si commissio detur, an per id probata sufficienter sit iurisdictio.*

5 *Commissio an subreptitia dici possit, & ob id annullanda, quòd in ea quorumdam articulorum narratio dicatur fuisse prætermissa.*

1 EAdem die in causa Salamantina Abbatiæ † dubitatum, vtrum ex commissionibus, de quibus in actis, sit data iurisdictio cognoscendi de attentatis Didaci, antequam sint purgata attentata Alphonsi, & ex cōsequen-
2 ti non † existente iurisdictione fuerunt nulla omnia, etiam facta per Alphonsum, maximè illa quæ fuerat, & produxerat pro iustificandis attentatis Didaci, & præsupponebatur ex parte Didaci, quod non, quia erat data cōmissio per eum, in qua mandabatur in primis, & ante
3 omnia cognosci, & reuocari attentata Alphonsi. Et † erat data schedula suspensionis petitorij, ad effectum, vt super attentatis procederetur, quia tamen ista commissio erat præinserta, & signata noua prouisio, quæ præcipiebat, quod cognosceretur de attentatis Didaci, & † quod
4 coniunctim vel diuisim etiam super negocio principali procederetur. Dixerunt Domini iurisdictionem esse manifestam. Et licet diceretur † commissionem esse subreptitiam, quia erat omissa narratio quorumdam, tamen
5 Domini non habuerunt pro subreptitia, maximè quia quantumcumque esset subreptitia, ex quo non erat aduocatoria tribuerat iurisdictionem.

DECISIO CLXXIV.

Astoricensis Sancti Brixini, 4. Maij 1548.

SVMMARIVM.

1 *Supplicationes in actis productæ, de quibus dubitatur an veræ sint, ad testium præsentiam deferuntur, vt recognitio earum fiat, illamet ne sint quæ requirebantur, an aliæ ab illis.*

DIe 4. eiusdem in causa Astoricensis Sancti Brixini, cum aliàs examinati fuissēt testes in hac causa, quia erat prouisio Card. Vicentini, Legati, sine testibus, quibus † fuerant ostensæ quædam supplicationes, & recognouerant, demum istæ supplicationes fuerant in actis productæ, & dicebantur esse aliæ, non illæ quæ testibus fuerant ostensæ, ad ostendendum indemnitatem fuerant examinati, & testes apertè recognouerant esse easdemmet. Et ita reuli.

DECISIO CLXXV.

Arboricensis Presbyteratus, 4. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Asserens se familiarem Vicecancellarij hoc fine, vt gratis gratias expediat, cum fictus, non verus sit familiaris, incidit in pœnam Extrauagantis Alexandrinæ & Leoninæ, & est de facto excommunicatus.*

2 *Testium vnius si in articulis deponat de familiaritate in esse, et alius de reputatione familiaritatis, vt diuersi sunt, ita diuersos producunt effectus.*

3 *Fides facta de familiaritate alicuius per schedulam Vicecancellarij subscriptam, cum de formalitate verborum Gratis, pro familiari in expeditione litterarum apposita, non sufficiens est ad verã familiaritatem, de qua agitur, & quæ requiritur in gratia si neutri, probandam, ad hoc ne incidat in censuras Extrauagantis Alexand. & Leon. &c.*

4 *In expeditione litterarũ gratis ex regula de impetrando beneficio vacante per obitum fami. Card. sufficit fides de familiaritate facta per Cardinalem, casu quòd per expeditores nihil opponatur, quæ oĩum superiorũ est limitatio.*

EAdem die Arborensis Presbyteratus, dubitaui, *vtrum sit probata familiaritas narrata ex parte Hieronymi Zappatæ?*

1 Narrauerat † enim se familiarem Vicecancellarij, propter quod gratis expediuerat. Et dicebatur illum fictum familiarem, & non verum, & propterea excommunicatum Extrauaganti Alexandri, & Leonis contra fictos familiares. Hic autem ex aduerso prætendebat se probasse familiaritatem, tamen ex testibus, licet habitis pro non obstantibus, articulauit se & familiarem, & continuum commensalem Papæ, insistendo seruitijs Vicecancellarij. Et in eodem articulauerat se nobilem clericum, & multas habere alias habilita-

2 tes: & † vnus testium dicebat articulum verum. Alij verò illum reputari talem, qualem sese articulatus fuerat, tamen iste testis in causa scientiæ videbatur potius putare, & sentire de alijs habilitatibus quam de familiaritate. Vnde fuit visum nõ bene probare istam familiaritatem:

3 tamen † ex fide Vicecancellarij, qui per suam schedulam attestatus fuerat ipsum esse familiarẽ sũũ, & se subscripserat litteris expeditis, in quibus erat narrata familiaritas, & erat dictum gratis pro familiari, & noluerunt Domini, quòd ista sufficerent ad hoc, vt possit expedire gratis, ne incideret in excommunicationem irrogatam per Extrauagantem, de qua supra: hic enim non fraudauerat expeditores, cum sub fide Cardinalis gratis expediuisset, & nil per expeditores fuisset oppositum. Et hoc est, quod voluit Sarnensis, q. 13. Imol. 6. reg. de impetran. benef. va-

4 can. per obitum famil. Cardin. dum † dicit, quòd ad effectum expediendi gratis, standum fidei Cardinalis, si non fuerit oppositum. Et ita etiã fuit firmatum supra in causa Fulginatensis Prioratus.

DECISIO CLXXVI.

Fulginatensis Prioratus, 4. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Incompatibilia plura possidens beneficia non familiaris, sed execrabilis dicitur, & articulatio contra talẽ facta, tam quam indignum ad gratiam si neutri, est relenatoria, & probat contra eumdem.*

2 *Articuli merè obiectiui, licet probent contra illum, contra quem articulantur, nullum tamen ex illis ius resultat articulanti aduersario:*

3 *Confitto de non bono iure, qui impetrauit sub prætextu familiar. Card. gratiam si neutri, si post terminum articulos defensorios proponat, non auditur, ita quidẽ, vt etiam ne minori quidem ad obiectorum dilutionem restitutio concedatur.*

EAdem die in causa Fulginatensis Prioratus, dubitaui, *vtrum articuli sint relenantes, & admittendi.* In hac enim causa erant dati articuli ad probandum, quòd Alexander, qui tamquam familiaris impetrauerat beneficium, non erat familiaris, sed quòd erat execrabi-

1 lis, † qa plura incompatibilia possidebat; & nulli fuit dubium, quin essent relenantes. Sed bene dixerunt Domi-

2 ni, † quòd erant merè obiectiui, iuxta tradita per Oldr. consil. 170. & 116. quia his probatis, nullum resultabat

3 ius Aduersario, sed † tantum constabat de non iure Alexandri, & ideò post terminum ad articulandum non debebat admitti, nec minori dabatur restitutio, vt possit obiecta hæc probare, iux. dec. 617. in antiq. Vnde fuit producta gratia si neutri, quæ his probatis, etsi articuli non erant amplius obiectiui, propterea petebant admitti.

DECISIO CLXXVII.

Narniensis Præposituræ, 4. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Collatio præposituræ vel Abbatiæ, quæ membrum est seu gratia monasterij, & congregationis Cassinensis, prouiso titulum administratoris potiùs dat, quam titularis veri possessoris, ita vt ad nutum possit amoueri.*

2 *Beneficium concessum ad vitam prælati alicui per defunctum Abbatem, non tenetur ratificare successor, nisi ad beneplacitum, idque locum habet in administratore non titulari possessore, vt hoc casu.*

3 *Clausulæ quãtumcumque insolitæ appositæ a notario minus practico in instrumento litterarum prouisionis factæ, nõ dicuntur naturam beneficij immutare.*

EAdem die in causa Narniensis Præposituræ dubitaui, *an Carolus habeat sufficiẽtem titulum ad probandum suam restitutoriam?* Et dicebatur, quòd non, quia collatio istius Præposituræ non est simplex collatio, & libera, sed potius quædam concessio, quæ de similibus beneficijs facta solet fieri appellabilis, prout habetur in Clemen. 1. §. & quidem etiam Ecclesias, & ibi glo. super ver-

1 bis, ad habendum, de excessib. Prælat. Vnde in † collatione, quæ fuit facta de ista Præpositura ipsi Carolo, dicitur, quòd est membrum seu gratia monasterij Cassinensis. Et propterea iste potius dici debet administrator pro Abbate, quàm titularis possessor. Et propterea potuit ad nutum amoueri, iuxta c. cum ad monasterium, §. talis. & sen-

2 tit gl. in c. 1. de capel. monach. in 6. vbi † etiã si fuisset concessum, tale beneficium ad viram, dicebatur, quòd Modernus Abbas non teneretur stare concessioni, iuxt. glo. in c. vlt. ne prælat. in vers. tertio. Quod etiam dicebatur suaderi ex multis clausulis in dicta collatione appositis, liberè, & simpliciter de beneficijs: ex quo videbatur sequi, quòd nullum haberet ius, ex quo spoliatus deberet restitui; Domini tamen fuere in contrarium, quia verbis expressis collationis factæ, tam Carolo, quam Petro nouiter prouiso, qui spoliauerat, euidenter apparebat, q erat collata in vltimum beneficiatũ, & propterea ex aduerso allegata erant etiam extra propositum. Nam in e-

3 uentum vacationis conferebatur, † & quantumcumque essent aliquæ clausulæ insolitæ, hoc tamen non immutabat naturam beneficij; quia collatio erat notata a Notario minus practico collationum, & ita nemine discrepante fuit resolutum.

DECISIO CLXXVIII.

Salamantina Abbatiæ, 4. Maij 1548.

SVMMARIVM.

1 *Antiquo possessore habente possessionem ante litem motam, & parte aduersa possidente tempore litis pendentiæ, an possessionem, quam pro nunc habere dicitur ille antiquus possessor, attentatam liceat appellare.*

EAdem die in causa Salamantina Abbatiæ, dubitaui, † *stante possessione antiqua Didaci ante litem, nec non possessione D. Francisci, & Alphonsi durante lite prout in actis, vtrum possessio, quam nunc etiam habet Didacus potuit dici attentata?* Et propter defectum temporis non fuit nec propositum, nec notatum.

DECISIO CLXXIX.

Fulginatensis Prioratus,
4. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Prætextu solius supplicationis gratiæ, si neutri, a parte productæ,*

productæ, vtrum articulantes mere obiectiue veniant admittendi, stante eo, quòd datum fuerit de regula de non iudicando.

2 *Suspicio sola suborta de articulis productis in gratia, si neutri, quòd non sint merè obiectiui, non admittitur pars aduersa ad eorum probationem, nisi post factam litterarum expeditionem.*

3 *Comperto de non competentia iuris vtrique parti de beneficio litiganti, nihilominus gratia si neutri canonizatur, ac possessor pro tunc restat in possessione, saltem pratensa vel attentata, sine aliquo titulo.*

Contrarium istius, & limitationem vide numero immediatè subsequenti.

EAdem die in caussa Fulginatensis Prioratus, dubitatu, *an † solus supplicationis gratię, si neutri, pratextu per Petrum Taulum productæ, admitti debeant articulantes merè obiectiuè, præsertim cum sit datũ de regula, de non iudicando, iuxta formam supplicationis, & litterarum, & ista gratia sit impetrata post reiterationem termini?* Quæ secunda pars dubij cessauit, quia fuit producta alia gratia, si neutri, multo tempore ante impetrata. Fuerat enim dictum in præcedenti, quòd articuli non
2 poterant dici merè obiectiui stante gratia, si neutri. † Et quia sola suspicio erat producta, dicebatur, quòd aduersarius non debebat admitti ad probandos articulos, nisi litteris expeditis: quia erat necessarium cognoscere, an
3 gratia si neutri intraret, vel non: quia † si ius neutri competeret, & postquam esset discussum, nec etiam Petro Paulo ius competeret erat necessarium canonizare gratiam, si neutri, ac staret in possessione beneficij sine titu-
4 lo, tamen dixere † Domini contrarium, quod ex quo iste non petebat gratiam suam canonizari, sed illam tantum ad hũc effectum producebat, ne articuli tamquam merè obiectiui reijcerentur, quòd non erat necessarium litteras expedire, sed sufficiebat supplicatio, quòd si nũquam peteret gratiam, si neutri, canonizari, tunc expediret litteras.

DECISIO CLXXX.

Vicentini matrimonij, 4. Maij 1548.

SVMMARIVM.

1 *Examinatio testium facta in partib. de mala vita, & fama mulieris, non eliditur per deponentes mulieres de contraria pro muliere, de qua agitur, cum facilè decipi, vt femina potuerint, & factum ignorare.*

EAdem die in causa Vicẽtini matrimonij legi testes aliàs examinatos in partibus super mala & bona fama Lucretiæ, & antequam perfeciſsem lecturam oĩum
1 de mala fama † depõentium, Dñi habuerũt pro probata mala fama nõ obstante, quòd quattuor mulieres examinatæ pro parte Lucretiæ, deponerent de bona & honesta vita & conuersatione, quia stante simul, quòd malè & inhonestè vixerit, & tamen illæ mulieres in eius fauorem examinatæ hoc ignorarent, & deponerent ritè de eius bona vita.

DECISIO CLXXXI.

Larinensis Præpositurę, 14. Ianuarij 1549.

SVMMARIA.

1 *Prouisio de beneficio, nũquam recognito, inducit titulum coloratum, & impedit restitutionem in integrum:*

2 *Prouisionis facta de beneficio manifesta confessio, facit notorium titulum, & restitutionem promouet, prouisione facta ex longo decursu annorum.*

DIe 14. Ianuarij in caussa Larinensis Præpositurę, in
1 qua agebatur spolio per Carolum, & † pro colorando titulum produxerat prouisionem suam, quę nunquã fuerat recognita. Vnde dicebatur, quòd non debebat restitui: quia tamen aduersarius narrauerat sibi prouisum
2 per prouisionem Caroli, dixere Domini, quòd † ex ista confessione satis constabat de titulo, ad effectum vt posset restitui, maximè, qua sibi prouisum fuerat iam per 50. annos ante motam litem. Vnde satis difficilè erat cognoscere hic in Vrbe, prouisionem suam factam alio tempore in ciuitate Neapolitana.

DECISIO CLXXXII.

Parmensis iurisdictionis Villarum, 18. Ianuar.

SVMMARIA.

1 *Caussa litigiosa iurisdictionis, in qua processum fuit per contradictas, an appellabilis sit, & in ea lapsa dicantur fatalia, stante pronunciatione super spolio facta, a qua fuit appellatum, & omnibus iuridicis actibus cum inhibitione, & 14. annorum decursu intrauenientibus.*

2 *Lapsus annorum quattuor & decem, & vltra, concurrente appellationis desertione, ex quo infra annum caussa non est expedita, non constito de legitimo impedimento, præsupponit lapsum fatalium.*

Rotale tamen tribunal de stylo obseruat contra iura vulgaria, biennium concedi antequam fatalia labantur, num. seq.

4 *Terra mediatè subiectæ Ecclesiæ Romanæ, prout sunt ciuitates Parmæ & Placentiæ, non admittunt Aegidianam constitutionem vetantem in possessorio appellationem.*

5 *Aegidiana, vt locum habere possit, & tempus cœpti iudicij, & latæ pariter sententiæ venit considerandum, ipsiusq; tandem extensio constitutionis, ad loca Ecclesiæ Romanæ mediatè subiecta.*

6 *Statutum Parmę & Placentię, vetat appellari in casibus in quibus & ius commune admit commodum appellandi.*

7 *Canones, qui in terris Ecclesię pro lege seruantur, etiam appellationem in possessorio admittunt contra constit. Aegidianam.*

8 *Loci statuta, in quo est controuersa in ordinarijs, veniunt seruanda.*

DIe 18. eiusdem in vna Parmensi iurisdictionis Vil-
1 larum, † in qua procedebatur per contradictas dubitatu, *vtrum caussa esset appellabilis.* Et posito, quòd sic, *an essent lapsa fatalia?* Fuerat enim per D. Fabium pronunciatum super spolio, a quo fuerat appellatum, & caussa appellationis commissa, citata parte ad dicendum contra commissionem, & videndum inhiberi, &
2 fuerat inhibitũ. Postmodum † erant lapsi 14. anni, & vltra. Vnde dicebantur esse lapsa fatalia, & appellationem desertam, ex quo infra annum caussa non erat expedita, nec de aliquo impedimento constabat iur. vul-
3 gar. Domini † tamen dixerunt cõtrarium, ex quo de stylo Rotæ semper datur biennium, quando aliquid post commissam caussam factum est, vt dicit Fab. dub. 37. cusa 27. Cassad. dec. cir. fi. de appel. fuerat ante factum alio, quòd vt supra, & sic remãsit resoluta prima pars dubij. Dixerunt etiam caussam esse appellabilem † non ob-
4 stante Aegidiana, quam per Rotam erat iã declaratum non habere locum in terris mediatè subiectis Ecclesiæ, prout erant ciuitates Parmæ & Placentiæ, inter quas litigabatur post mutationem status, postquam fuerat in caussa pronunciatum. Vnde attento tempore sententiæ
5 Aegidiana † locũ non poterat habere. Si autem attenderemus tempus cœpti iudicij, quo tempore istæ ciuitates erant mediatè subiectę, adhuc Aegidiana non poterat locum habere, quia tunc temporis non erat extensa ad omnia loca mediatè subiecta Ecclesiæ, prout hodie per Paulum III. sed tamen habebat locum in mobi-
6 lib. Et licet essent productæ statuta Parmę, † & Placentiæ, quæ prohibebant appellationẽ in casibus in quibus de iure ciuili non erat licitum appellare, vt est casus noster. Dixerũt Domini, quòd ex quo hic articulus in caussa sit appellabilis, nec respicit ordinatoria, prout p Aret. in c. pro clericis, de foro compet. in c. vt debitis, de appel. tradit Decian c. Ecclesia S. Mariæ, num. 43. de constit. Debent attendi statuta, & iura loci, in quibus iudi-
7 cium fortitur. Vnde † ius Canonicũ, quod fertur in terris Ecclesiæ, & permittit appellationem etiam in possessorio

cet pro parte Dom. Camilli prætenderetur, & verum esset interesse petium esse, prout in commissione, quæ sortit loco libelli, & petitionis, Cassad. dec. 6. de rescrip.

3 Et hoc procedendo coram A. C. † Dixerunt tamen ad primam partem dubij, quod citatio seu intimatio non erat bene executa contra Communitatem ex pluribus causis, quia Communitas non consistit in 13. personis, quæ tantum fuere presentes huic intimationi, tum quia Vicarius & Massarij requisiti a cursore, vt congregarent vniuersitatem, non constabat, quod essent tales, quales esse asseruerunt, nec quòd haberent hanc facultatem ad lites.

DECISIO CLXXXIX.

Tullensis Met. matrimonij, 28. Ianuarij 1549.

SVMMARIA.

1 *Depositio vnius testis de visu, & alterius de auditu, cui iungatur assertio viri religiosi de contracto inter duos matrimonio, an idipsum sit sufficienter per talium depositionem comprobatum.*

2 *Testis semel aliàs in pari causa examinatus, si nunc iterum deponat, & aduersa pars illum de pugnantia notet, hoc non obstante, si a iudice habeatur pro teste omni exceptione maiore probant ipsius depositiones.*

3 *Testis etiam religiosus sponte deponens non citata parte aduersa, non probat, posito etiam, quòd non iuratus sit, & extraiudicialiter deponat.*

EAdem die in causa Tullen. Met. matrimonij, dubitaui, † *vtrũ ex Domini Thomasini primi testis examinati in remissoria deponente de visu, cum alio secundo teste deponente de auditu, iuncto dicto fratris Petri probaretur matrimonium fuisse contractum inter Philippum,*

2 *& Ioannettam?* Et † licet multa dicerentur ex aduerso contra personam testis Thomasini, & quòd esset contrarius sibijpsi, fuerat enim aliàs in hac eadem causa examinatus, & similiter contra D. Fratrem Petrum, tamen dixere hęc omnia pro nunc reijcienda, & præsupponendum, personas esse omni exceptione maiores, & legi dictorum duorum testium dicta, & etiam Fratis Petri. Et visum fuit Dominis, & bene, hanc non esse plenam probationem, quia erat tantum vnus te-

3 stis de visu. † Et dictum Fratris Petri non poterat seruire pro alio teste, ex quo sponte deposuerat non citata parte aduersa, nec iuratus, & extraiudicialiter, iuxta textum in l. iurand. C. de testibus, & in cap. tuis, eodem tit.

DECISIO CXC.

Placentina Canonicatus & præbendę.

1. Ianuarij 1549.

SVMMARIA.

1 *Tituli duo commendæ, vnus ab Ordinario collatus, & prouisio noua, non tamen faciunt titulum coloratum in casu spolij.*

2 *Commenda temporalis, scilicet ad sex menses si data sit, potest Ordinarius ad beneplacitum eam auferre, & aliq de ea prouidere, secus in perpetua.*

3 *Noua prouisio presupposito, quòd non sit subreptitia, dat titulum coloratum, & facit spoliatum restitui posse.*

DE primo Ianuarij, in causa Placentina Canonicatus, & præbendæ, dubitaui, *vtrum possessio Anton. sit colorata, & restituibilis.* Antonius de choro pretendebat se spoliatum, & probabantur extrema. Sed op-

1 ponebatur, † quòd non habebat titulum coloratum, licet duos haberet, scilicet commendam ab Ordinario, & nouam prouisionem appel. Sed contra cõmendam

2 opponebantur, & multa, & prætendebatur, quòd † ex quo Commenda erat ad sex menses, & interim ad beneplacitum, quòd posset Episcopus Commenda illum spoliare, & possessionem Antonij restituibilem facere. Sed dixere Domini † nouam prouisionem tollere

3 omnem difficultatem, quia illa dabat titulum coloratum, licet prætenderetur illam esse subreptitiam, quia de hoc tangebat petitorium, & nunc cognosceretur, an esset subreptitia, vel non. Præsuppositio tamen in facto, quòd fuisset impetrata ante spolium cum illam ante illud tempus ratam, & gratam habuisset Antonius.

DECISIO CXCI.

Gebennensis Scholastriæ, 1. Ianuar. 1549.

SVMMARIA.

1 *Prętensum vbi fuerit, sententiam in rem iudicatam transisse, ex iurisdictionis defectu, an nulla dici possit, ita vt sint relaxandæ executoriales.*

2 *Specialis commissionis vigore, si alteri iudici fiat causæ controuersæ cõmissio, & terminus præfigatur de docendo prioris iudicis sententiam esse nullam, si is terminus labatur sine eo, quòd nullitas probetur, potest secundus iudex priorem sententiam aut ratificare, aut infringere.*

3 *Cursor præsentans commissionem iudici, si pars illa non vsa fuerit ad dicendum contra, inhibendo, nec citando, nec super prioris sententiæ nullitate pronunciet iudex, quæ fiunt, aut facta sunt, inualida existunt.*

4 *Iudex nouus, & causa noua, præsumi an possit, cui ante acta, & tertia vice committuntur discutienda, & ideo termini ante prefixi ueniant considerandi.*

EAdem die in causa Gebennensis Scholastriæ fuit

1 dubitatum, † *vtrum sententia, quæ prętenditur trãsiuisse in rẽ iudicatam, sit nulla ex defectu iurisdictionis, & sint relaxandę executoriales?* Io. Paul. tulerat sententiam in fauorem Io. Solano, contra Dominicum, a qua fuerat appellatum, & de nullitate dictum, & causa com-

2 missa Do. Prospero, coram † quo vigore specialis commissionis fuerat præfixus terminus ad dicendum de nullitate ipsi Dominico, quo elapso, & non docto, procedere deberet ad confirmationem vel infirmationem sententię Io. Pauli. Et in termino nil fuerat dictum, postmodum per Ioan. Solano fuerat præsentata alia commissio, in qua dabatur iurisdictio procedendi ad confirmationem vel infirmationem alterius sententiæ latę super hoc beneficio per Dominum Veraldum, missa sententia Io. Pauli, postquam fuerat presentata per Dominicum alia commissio, cum prænsertione precedentis, in qua petebat, quòd prius super nullitate sententiæ Ioã. Pauli procederetur, vel simul, & semel, prout iuris fuis-

3 set, † quæ commissio tantum iudici erat per cursorem præsentata, nec pars illa, vsa fuerat, inhibendo, nec citando, ad dicendũ contra. Prætendebatur sententia Domini Prosperi nulla, quia super nullitate non pronunciauerat, iuxta primã cõmissionem, & vltimam. Sed rãdebatur pro Ioan. Solano, quòd per processum ad vlteriora satis erat pronunciatum, postquam fuerat præfixus terminus, & nil in eo edoctum de nullitate. Et licet diceretur, quòd illud procederet, antequam posset procedi ad

4 confirmationem sententię Veraldi, † tamquam esset noua causa, & nouus iudex, coram quo illa prefixio termini non erat in consideratione. Immo Domini dixere contrarium, quia immo erat iudex, & coram quo remiserat causam nullitatis, & canonizationem iuris super ista Scholastria, nec debebat haberi in consideratione vltima commissio, postquam pars illa vsa non erat. Et licet esset vsa, tamen de iure erat, ꝙ posset talis sententia ferri, cum stante commissione præfixionis termini, tacitè & super nullitate videbatur pronunciari causa restituendi, prout quotidie facimus.

DECISIO CXCII.

Fulginatensis Prioratus, 4. Ianuarij 1549.

SVMMARIA.

1 *Papę declaratio super accolytatu alicuius, & familiaritate domestica suę personę, & Vicecancellarij, vtrum alterius iuri quæsito obstiterе possit.*

2 *Subreptitia gratia, vtrum dici possit ex eo, quòd in ea mentio facta non sit de accolytatu eius, per cuius obi-*

tum

tum beneficium vacauerat, ſtante, quòd Papa lite pendente declararit ſuæ intentionis fuiſſe, conferre petenti beneficium, poſito, quòd defunctus fuerit accolytus.

3 *Regula de non tollendo iure quæſito, an Papæ declarationem & beneficij collationem enervare poſſit, & an etiam ad reſeruationes, tam ſpeciales, quam generales extendatur.*

1 Die 4. in cauſſa Fulginaten. Prioratus† dubitatū, an declaratio D.N. Papæ ſuper accolytatu, & famil. Alexan. vel tamquam lite pendente facta, vel tamquam
2 tollat ius quæſitum Vincentij? Opponebatur† contra gratiam Alexādri de Elmis, quod eſſet ſubreptitia, quia in ea non erat facta mentio, quod ille, per cuius obitum vacauerat, eſſet accolytus, & Papa lite pendente declarauerat intentionis ſuæ fuiſſe, dare ſibi beneficiū. Eſto, quod mortuus fuiſſet accolytus & erat datum de Regula de non tollendo iure quæſito: Vnde dubitabatur, an iſta declaratio valeret nō obſtante d. Regula & lite. Et ex quo erat prouiſum de hoc beneficio vacanti in Cu-
3 ria, & in corpore ſupplicationis† dicebatur, quòd debebatur ſibi illud beneficium, etiam ſi ſpecialiter vel generaliter, quacumque etiam reſeruatione reſeruatum eſſet, vltra, quod in clauſulis etiam erat clauſula quacumque reſeruatione, quod iſta verba poterant habere aliquam dubitationem, an reſeruatio ratione accolytatus veniret, Papa hoc dubium declarando, tamquam vera vis verborum, quæ declarat, nō dicebat tollere ius quæſitum, iuxta declarationem Pauli Caſtrenſis conſ. 339. primo volumine, cum multis allegatis per Sarnenſem in dicta regula, de non tollendo iure quæſito, q. 23. Super familiaritate autem, quia erat magnus dubium, dixerunt Domini, quod iterum, & melius informaretur.

DECISIO CXCIII.

Arborenſis Canonicatus, & Præbendæ.

SVMMARIA.

1 *Beneficium an acceptari poſt factam prouiſionem poſſit, antequam inſtrumenta, & litteræ ſuper eo fuerint expeditæ.*

2 *Data litterarum, ſi contineat mandata de prouidendo quibuſdā cum clauſula, quòd poſſint acceptare litteras, litteris non expeditis, & in diœceſi per eos eligenda, non nominata diœceſi, an acceptatio ſit valida habenda.*

3 *Actori ſemper incumbit onus probandi nominationē diœceſis factā poſt prouiſionem, quando illa nominatio præiudicaret prouiſo etiam Apoſtolico.*

4 *Supplicatio, ſi non incontinenti ad regiſtrum mittatur, cum de ſtylo Curiæ ſit, breuia non conferri, niſi regiſtrata ſupplicatione, incertitudinem parit ratione nominationis diœceſis, de qua in hac cauſſa.*

5 *Actor habens gratiam cum certa data appoſita, ſi gratia aduerſæ partis habeat incertam, præſumitur actoris anterior, idque ratione certitudinis.*

6 *Acceptationes beneficiorum vacantium ex conſuetudine Curiæ, ſolent fieri in genere non expreſsis nec diœceſi, nec nominibus beneficiorum, quæ poſtmodum etiam poſt decem annorum decurſum deduci poſſunt ad ſpeciem, & Notarij dant etiam inſtrumentum in ſpecie.*

7 *Inſtrumentum acceptationis, in quo mandatarius acceptat beneficia vacantia & vacatura in diœceſibus nominatis, an ſint authentica, ita, vt proſint acceptanti.*

8 *Prouiſio noua habens datam poſteriorem, non nocet ob id antea prouiſo.*

EAdem die in cauſſa Arborenſis Canonicatus, & præbendæ, dubitatū, præſuppoſito pro nunc, q̄ Canonicatus,† & præbendæ, de quibus agitur, potuiſſent acceptari litteris non expeditis, & etiam pro nunc ſine præiudicio veritatis, quod non detur de iure tertij, vtrum ſtante noua prouiſione, & inſtrumentis acceptationis, conſtet nominatum fuiſſe factam poſt propoſitionem Hieronym. Signorini ſaltem ad effectum transferendi onus probandi in reum & poſſeſſorem? Erant enim da-
2 ta† data mandata de prouidendo quibuſdam cum clauſula in ſupplicatione, quod poſſēt acceptare litteris non expeditis, & in diœceſibus per eos eligendis, nec alicubi conſtabat, quòd nominaſſet diœceſin, niſi in breui expedito ſuper gratia, quòd erat expediendum ſub ea data, ſub qua, vt dixi, diœceſes non erant expreſſæ. Vnde dicebatur, quòd doloſè iſti mandatarij, vt expiſcarent pinguiora beneficia, expectauerant vacationem beneficiorum, & tunc expediuerat breuia ſua, in quibus diœceſes expreſſerant in fraudem Hieronymi Signorini, qui ceſſerat in Hieronymum Zapatam prouiſum Apoſtolicum. † Et quia Zapata erat actor, dicebatur illi incumbere onus probandi nominationem diœceſium factam poſt prouiſionem Hieronymi, qui ex quo erat actor, & reus, habebat intentionem ſuam fundatam ex nomina-
3 tione facta ex breui ſub data multo anteriori, ex quo breuia erant producta nō abolita, nec cancellata, vt inquit Dec. conſilio 175. numero 6. per id, quod de bulla Papæ dicit Cin. in l. præſcriptionem, colum. fin. verſicu. item quæro, C. ſi contro ius vel vtil. publ. prout actor dicebat ſe probaſſe, quod ſi non ſufficeret ad plenam probationem, ſufficiebat ſaltem ad transferendū onus probandi in aduerſarium: conſtabat enim diœceſes non fuiſ-
4 ſe nominatas in ſupplicatione.† Item, quòd ſupplicatio non erat miſſa ad regiſtrum, niſi poſt menſem, & erat probatum de ſtylo eſſe, quod breuia non conferebantur, niſi regiſtrata ſupplicatione. Vnde inferebatur ex hoc, quod nominatio diœceſium facta in breui, non poterat eſſe facta tempore datæ appoſitæ in breui, ſed multo poſt, ſcilicet poſt regiſtrationem ſupplicationis, vnde remanebat incertum, quando iſtę diœceſes eſſent
5 nominatæ. Quo ſtante† actor dicebat, quòd gratia ſua habebat certam datam, incerta autem ſecundum veritatem erat data gratiæ Aduerſariæ, & nominatim. Vnde ſequebatur, quòd certa data præſumitur anterior, prout dicimus. Vnde gratia habens certam moram, & præſumitur ante iur. Felinus in capitulo paſtoralis, colum. 3. de reſcriptis, in capitulo ſanè, de offic. delegat. Iaſon. in l. 1. columna 2. ff. ſoluit. matrimon. Et licet ex aduerſo diceretur, quòd ex inſtrumētis acceptationis conſtaret de nominatione ante vacationem beneficij, & ante prouiſionem Signorini, tamen dicebatur non referre,† quia acceptationes in Curia ſolent fieri in genere,
6 non expreſſis nec diœceſibus, nec nominibus beneficiorum, quæ poſtmodum etiam poſt decem annos deduci poſſunt ad ſpeciem, & Notarij dant inſtrumentum in
7 ſpecie. † Producebatur etiam quoddam inſtrumentum acceptationis, in quo acceptauerat quidam ex his mandatarijs beneficia vacantia, & vacatura in diœceſi Arborenſi, & Calaguritana, & erat iſta acceptatio in his diœceſibus ante vacationem beneficiorū, & prouiſionem Signorini, & ſic ex illo prætendebatur conſtare denominatione diœceſis ante. Sed dixere Domini, quòd non referebat hoc, quia ſicut coram illo notario nominatim acceptauerant in illis diœceſibus, ita coram alio potuiſſent acceptare in alijs, & coram alio in alijs, adeo quòd fraus, de qua ſupra poterat fieri. Vnde neceſſarium erat, quòd vel in litteris, de quarum data cōſtaret, eſſent nominatæ diœceſes, vel coram Notario, & teſtibus ad hoc adhibitis, & propterea ex parte rei dicebatur, quod conſtabat de nominatione in litteris notæ prouiſionis,
8 & bonam iſtam eſſe nominationem dixere† Domini, ſed qua noua prouiſio habebat datā poſt prouiſionem Signorini, ei non nocebat: Ex hac tamen noua prouiſione tollebatur, quod dicebat actor, quod ex libro Mileti expeditoris breuium volebat arguere, quòd certo tempore in libro expreſsè diœceſes erant nominatæ, quia tunc temporis breuia iſtorum mandatoriorum dicebantur expreſsa, tamē, quia ex iſta noua prouiſione

multo

teras manu sua subscriptas, & eius sigillo sigillatas, ita esse? Et dixere, ꝙ non. Imò requirebatur, ꝙ probaret concludenter, se saltem per quatuor menses comedisse in tinello eiusdem Cardinalis, per regulam primam Alexandri Sexti perpetuum contra expresse dissabat.

DECISIO CXLVIII.

Astoricen. Parochialis. 8. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Parochialis, vel alterius beneficij prouisio per Legatum fieri non potest, vbi eius iurisdictio non vltrius protenditur, sed expirauit.*

2 *Beneficium vacans in mense pontificio si à Legato Apostolico confertur, id conferre dicitur non tanquam ordinarius, sed vt delegatus.*

EAdem die in causa Astoricen. Parochialis Sancti Grisogoni dubitaui, *virū Legatus potuerit prouidere de parochiali, de qua agitur?* Et multa opponebantur, de quibus in informatione, quæ omitto, quia friuola, solum fuit factum vnum super eo, quòd quia
1 Legatus † primò prouiderat, & nulliter, videbatur, ꝙ etiam secunda prouisio in continenti, tanquam expirasset iurisdictio sua, & amplius non posset se intromittere per gl. in cap. si compromiss. in verb. eligat. de
2 electionib. in 6. Nam † cum beneficium istud sit reseruatum, quia vacauerat in mense Octobris reseruato Papæ, dicebatur Legatus conferre tanquam delegatus, non tanquam ordinarius: quo posito pro vero, quia dicebatur etiam contrarium, tamen Domini dixere, ꝙ glos. illa non concludenter procedit in iudic. secundum Bal. in l. si vt proponis, col. 7. C. quomodo, & quando iudices, & Doctor. loquuntur post glos. in d. c. si compromiserunt in collatione beneficiorum, in qua glos. & Doct. ibi non loquuntur.

DECISIO CXLIX.

Toletan. Pensionis. 8. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Bulla narratiuam continens consensum, & contractus in trãslatione pensionis in fauorem persona alicuius inter consentientis nominata, vel nominande, debet esse legitima, & valida, nullamque perpeti cassationem.*

2 *Permutatione facta Episcopatus ex indulto Sedis Apostolica, vtrum alicui prelato pensio statui possit transferenda in tertium, tanquam personam aliquam benè meritam iuxta beneplacitum.*

3 *Pactum initum inter prelatos de mutua pensionū translatione per ipsos faciendæ, non solum non approbatur, sed etiam de supplicatione cassatur.*

4 *Bulla Apostolica expedita in alicuius fauorem, debet intelligi de valida, non autem cassata, qua est penitus nulla, cum cassatio actuum annullationem inducat.*

5 *Ignorantia, qua pretenditur per tertium ratione cassationis Bulle paulò ante concessa, an releuet.*

6 *Pars de lucro habendo tractans, & non de damno vitando tenetur, qua facti sui sunt in Bullarum confirmatione, vel cassatione perquirere.*

7 *Concordia, & consensu valido existente quorum interest ratione translationis pensionum, an sit opus derogationi regulæ de præstandis consensibus.*

EAdem die in causa Toletan. pensio. 600. ducatorum, † *vtrum si verificata narratiua Bulle in quantum facit mentionem de concordia, & tractatibus?* Et fuit resolutū per oēs vno excepto, qui etiā dubitatiuè locutus fuit, ꝙ non, nā aliàs inter Cardinalem de Sancta Cruce mortuū, & Episcopū Caurien sem fuc-
2 rat stante beneplacito Sedis Apostolicæ conuentum quo ad 600. ducat. reseruati Card. Sanctæ Crucis, in permutatione facta de Episcopatu Cauriēsi loco pēsionis, ꝙ quotiescunque Cardi. consentiret cassationi pensionis, ꝙ Episcopus teneretur consentire in fauorē personæ nominandæ per Card. aliam similem pensionem, qua persona defuncta, Card. viuente. Item teneretur Episcopus consentire in aliam personam no-
3 minandam, & sic deinceps dutāte vita Card. † cui pacto nedum Papa consensum præstitit, imò de supplicatione fuit cassatum. Et propterea dicebāt Domini, ꝙ ex quo nulla alia conuentio. nec tractatus interue-
1 nerat, ꝙ cassata Bulla, faciens fidem de concordijs, &
4 tractatib. non poterat verificari in illis, quia † Bulla debet intelligi, de valida, arg. l. 4. §. cōdemnatus, ff. de re iudic. Fel. in c. ex tenore, col. 3. de rescrip. Et multò
2 minus potest intelligi de reprobata, ꝙ si Papa intellexisset, sine dubio gratiam non concessisset, nec accu-
5 sabatur Ioan. orator, ꝙ ex quo erat tertius, † poterat prætendere ignorantiam huius cassationis, ad no. per Abb. in c. super literis, & alios ibi, de rescriptis. Quia
2 6 dixere Domini, ꝙ † ex quo Ioannes tractabat de lucro, & volebat habere gratiam à summo Pontifice, tenebatur perquirere: Et quia dicebatur ex parte Ioan. quod imò non poterat intelligi, nisi de concordia, in qua facta quantumcunque non esset secutus beneplacitus Papæ, & sic defecisset conditio, & effectus cessasset, factum tamen remanebat istud pactum, & potuit fieri inter partes in permutatione quam fecerāt, ad no. per cap. quæsitum, vers. sed quæro, eo. tit. iuxta no. per Doct. in rubrica. de condit. & demon. per Bart.
1 & Bal. in l. lecta. ff. si cer. peta. Nam † si cōcordia fuis-
4 set valida, ex qua Episcopus Caurien sis fuisset obligatus cōsentire pensioni in personam nominandam per Card. de Sancta Cruce, vti in reseruatione pensionis fac. Ioanni, non fuisset opus derogare regulæ de præstandis cōsensibus, prout fuit factum in Bulla, de qua agitur. Ad hoc respondebatur, quòd imò adhuc erat necessarium derogare dictæ regulæ: Nam in Bulla narrabatur pensionem fuisse reseruatam Alphonso,
8 qui illam cassabat, ad effectū, vt similis reseruaretur Ioanni, vnde contradicebatur de mutanda persona pensionarij, quòd non dicebatur posse fieri, nisi de
8 consensu soluere debentis.

DECISIO CL.

Toletana Thesaurariæ. 14. Maij 1548.

DIe 14. eiusdē in causa Toletanæ Thesaurariæ dubitaui, prout supra, & nil fuit resolutum, sed pro decis. aliàs facta vnus ex Dominis allegabat Syluan. in tract. de benefi. q. fi. 237. & Rebuff. in tract. de pacifica posses. ver. quia Simonia. fol. 34. tenentes tamen contrarium faciebant fundamentum in not. per Docto. in c. cum in nostra, de concessione præben. & per Fel. in c. intimatum, de Simo. & in c. querela. de iureiuran. ponderabant etiam multum not. per Innocen. in c. inter dilectos, in princ. de concess. præben. qui iudicio meo loquitur de obtinente. Quare Domini mandarunt iterum informari.

DECISIO CLI.

In causa Romana hæreditatis 5. Nouembris 1548.

SVMMARIA.

1 *Iura non recognita ante sententiam fidem faciūt si pars nihil opponat.*

2 *Sententia lata si ostendatur instrumentum, quod ratione interesse partis continens additionem, ex stylo Notariorum debet extendi, vbi Notarius, qui ad id rogatus fuit superstes est, necessariò debet extendi.*

DIe 5. Nouembris, 1548. in vna Romana hæreditatis consului Dominos, an ad postulatā sententiā possint recognosci iura producta ante sententiam? Et dixerūt, ꝙ sic, imò non erat necessarium recogno-
1 scere, quia † iura nō recognita faciebant fidem parte non opponente: Et quia in hac causa erat productum
2 quoddam instrumentum, consului numquid † post sententiam sufficeret, quòd extenderetur. Ostendebatur nihil de stylo Notariorum esse, quòd illa additio interpretaretur, & extenderetur, vt parti necessariū erat. Et dixere, quòd sic, si Notarius rogatus viueret, quia tunc necessarium esset, quòd ille extenderet.

DE-

DECISIO CLII.

Vicentini matrimonij.

SVMMARIVM.

1 *Executoriales quæ relaxandæ veniunt sub certa forma non debent facere mentionem de tertio, qui non fuit in causſa, niſi in quantum de eo antea facta mentio fuit in ſententia.*

1 IN cauſsa Vicentin. matrimonij dubitaui, † vtrum relaxandæ eſsent executoriales ſub ea forma, quæ notata erat? Et fuit dictum, quod non, ſed ex quo Nicolaus filius Lucretiæ, nunquam fuerat in cauſsa executoriales de eo mentionem facere non debebant, niſi ſub his verbis, de quibus in eo erat facta mentio in ſententia. Et ideò ſufficere debere illa verba de executorialibus, in quibus mandabatur Ant. Nicol. ſub cenſur. & pen. &c. quod Nicolaum deberent tractare tamquam filium Marci, tam quoad parentelam, quàm quoad bona paterna.

DECISIO CLIII.

Salamantina Abbatiæ,

7. Nouembr. 1548.

SVMMARIVM.

1 *Regij Concilij mandato electus de poſſeſſione, an teneatur eam ratificare captam in perſona alterius, & proſit illi, in quem noniter fuerit translata.*

DIe 7. eiuſdem in cauſsa Salamantina Abbatiæ de Medina, legi teſtes examinatos ad effectum probandi, quòd Franciſcus de Mendoza habuerit ratam, & gratam poſſeſſionem captam per Petrum Ruiz Coronando. Et dixerunt Domini, quòd † non probatur ratificatio antequam electus eſset Petrus de poſſeſſione de mandato Concilij Regij. An autem probarent de ratificatione per electionem Petri, non determinarunt, quod ſi prodeſse poſſit talis ratificatio, facta enim poſt electionem, quod videndum erat, tunc melius conſideratis teſtibus determinaretur.

DECISIO CLIV.

Latinenſis Præpoſituræ, 7. Nouembr. 1548.

EAdem die in cauſsa Latinenſis Præpoſituræ dubitaui, vtrum proceſs. fact. Neapoli paterent defectum iuriſdictionis? Et Domini fuerunt varij. Et fuit dictum, quod iterum informaretur.

DECISIO CLV.

In quadam Lunen. Zarzan. 4 Nouembr. 1548.

SVMMARIA.

1 *Excommunicatus ob non paritionem monitorij tamquam contumax ſi compareat poſtea, & ſatisfaciat expenſas, abſoluitur a cenſura irrogata, ſtante eo quod integrè ſoluat, cum conditio diuiſionem perpeti non poſſit.*

2 *Notarij error in ſcribendo non debet præiudicare parti, quæ ex præſumptione habetur pro obſequenti conditionibus datis.*

3 *Pars recipiens pecunias pro litis expenſis a parte aduerſa ſoluenda, ſi non in totum dicantur ſolutæ, vbi tamè ſimpliciter recepit facta quietatione ſine proteſtatione, ſibi præiudicat.*

DIe 4. eiuſdem in cauſsa Lunenſ. Sarzanen. dubitaui, *vtrum Ioan. Antonius abſolutus ſit ab excommunicatione, ad effectum, vt proceſſus eius nomine factus valeret*

1 *rei extruſione poſt abſolutionem facta?* Io. Anton. † fuerat excommunicatus ob non paritionem monitorij in contumaciam, poſtmodum eo comparente, fuit abſolutus ſatisfacto de expenſis, quibus ſatisfecerat, ſed non integrè, quia deerat vnus Iulius. Vñ dubitabatur, an eſſet abſolutus. Et dicebatur, quòd non, quia conditio non poteſt diuidi, imò tenebatur ſatisfacere etiam vſque ad obolum, l. cum fraus. ff. de cond. & demon. Socin. conſ. 170. col. 7.

2 vol. 4. cum ſim. Domini, tamen voluere contrarium, † cõſiderantes, quòd ſoluiſſet totum, ſed errore notarij minus fuiſſet ſcriptum, eo quia noluere credere, quòd ad conſequendam abſolutionem defeciſſet in illo minimo, ex

3 quo fere totũ ſoluerat, eò maximè, quia pars, † quæ receperat pecunias ſolutas a Notario, receperat ſimpliciter, & quitauerat ſine aliqua proteſtatione, ex quo inducebatur ad credendum, quòd integrè fuiſſet ſatisfactum, vel quod ſaltem pars ſibi præiudicauerit, recipiens ſimpliciter. Et licet poſtmodum fuiſſet intimatus iſte proceſſus, & poſt annum, tamen ex quo pars appellauerat a reintruſione, & dominus præpoſuerat, & licet appellaſſet dominus repoſuerat, cum ex quo vltima appellatio, & repoſitio erat in fauorem: Dixerunt, quod intruſio nil obſtabat, & ſic firmarunt proceſſum a tali excommunicato abſolutoque eſſe bonum.

DECISIO CLVI.

Aſtoricenſis Sancti Brixini.

SVMMARIVM.

1 *Multiplicitas ſupplicationum ſi dubium faciat in negocio controuerſo, an pariat etiam difficultatem antedationis, ſtante diſcordia teſtium, ita vt repeti denuò debeat ad faciendam recognitionem ſupplicationum in actis productorum.*

1 IN cauſsa Aſtoricenſis Sancti Brixini dubitaui, præſuppoſito, † quòd teſtes dicant ſe vidiſſe duas ſupplicationes ſignatas de tempore, quo litteræ ſunt expeditæ, quæ ſupplicationes nunc poſt examen teſtium ſunt productæ in actis, an ex hoc tollatur ſuſpicio de antedatione. Omiſſa pro nunc contrarietate, & diſcordantia teſtium, & litterarum, ac ſupplicatione etiam, Domini dixere, quod ex quo teſtes examinati ſunt in Curia, repeterentur, & videretur, an recognoſcant ſupplicationes in actis productas, an eſſent illæ, de quibus deponebam, & tolleretur dubiũ, quòd per partem fiebat, an eſſent illæ, vel aliæ, & vt tollerentur difficultates multiplicitatis.

DECISIO CLVII.

Salamantina Abbatiæ,

16. Nouemb. 1548.

SVMMARIA.

1 *Ratificatio vtrum legitimè probetur regreſſus, per litteras viſas per teſtem deponentem de mandato procuratorio capiendæ poſſeſſionis partis prætendentis de ea.*

2 *Exilium ſubiectum in perſonam prætendentem de beneficij poſſeſſione ob eius inuaſionem, & non facta dimiſſionem, ſi de poſſeſſione habita ſit pro nunc controuerſia, & probatio per depoſitionem teſtium de publica voce, & fama, fidem facit de eadem poſſeſſione, licet violenter capta.*

3 *Probatio non plena in totum, tamen ſufficiens in parte, facit deferri iuramentum in ſupplementum talis ſemiplenę probationis.*

DIe 16. in cauſsa Salamantina Abbatiæ de Medina, dubitaui, † vtrum teſtes, quos legi, probent ratificationem dicti Franciſci ſaltem poſt regreſſum Villotæ, qui quidem regreſſus Villotæ non fuit conſiderandus, quia iam ille ante poſſeſſionem dicti Franciſci erat per ſequeſtrationes deputatus in adminiſtratione huius Abbatiæ? Et dixerunt Domini, quòd teſtimonium Didaci Rubini, erat optimum, qui deponebat ſe habuiſſe litteras a Domino Fracisco, qui committebat ſibi, quòd procuraret Villotam declarari ob non paritionẽ litterarum executorialium, quia nolebat dimittere adminiſtrationem Abbatiæ, nec fructus reſtituere. Et ſic præſupponebatur, quòd poſſeſſionis captæ per ſuum procuratorem habuiſſet notitiam. Erant † etiam plures teſtes de publica voce, & fama, quòd Dominus Franciſcus factus

2 exſul, quia poſſeſſionem captam noluerat dimittere, † vide habuere iſtam probationem, etſi non concludentem, ſaltem pro ſufficienti, vt poſſet deferri iuramentum in ſupplementum.

3

DECISIO CLVIII.

Arborenſis Archipresbyteratus,

16. Nouembr. 1548.

SVMMARIVM.

1 *Gratia, ſi neutri, habita de beneficijs, per reſignationem*

ratione familiaritatis Vicecancellarij, vtrum valida sit, familiaritate dicta non sufficienter satis ꝯprobata.

1 IN causa Arborensis Archipresbyteratus eadem die dubitaui, præsuppositò † quòd non constet de familiaritate narrata per Hieronymum in eius gratia si neutri inter: Hieronymus Zapata, petebat canonizari gratiam, quã habebat de istis beneficijs, per resignationem Hieronymi Signorini, & quia in supplicatione, & litteris expressè erat se familiarem Cardinalis Farnesij, & gratis expediuerat, & præsupponebatur, non esse probatam familiaritatem, Dicebatur eius gratiam non valere, per regulam Alexandri Sexti. & Leonis Decimi, de quibus erat dubium. Vnde ad euitandũ istam difficultatem, præsentauerat gratiam si neutrum qua familiaritas non erat expressa. Sed quia dicebatur, si neutri, non posse intrare, fuit datum dubium, super quo plura principalia fundamenta fiebant, tamen Domini nil resoluerunt, sed dixerunt particularius dubitari debere.

DECISIO CLIX.

In quadam causa Toletana beneficij, 19. Nouembris 1548.

DIe 16. eiusdem in causa Toletana beneficiali de Ocagna, dubitaui, vtrum Ioan. de Traxillo sit absoluendus. Et Domini dixerunt, quòd sic, ex his, quæ in informatione dicebantur, vt in causa.

DECISIO CLX.

Arborensis Archipresbyteratus 19. Nouembris 1548.

SVMMARIA.

1 *Pars volens se iuuare gratia si neutri, in qua non erat deducta familiaritas prælati, seu Vicecancellarij, an sibi præiudicet.*

2 *Gratias multum pingues non præsumitur Papa facere, nisi respectiuè considerata qualitate gratiam petentis, ratione familiaritatis alicuius Cardinalis.*

3 *Taxatio beneficij si contineat gratiam si neutri, & postmodum in supplicatione non verificetur, redditur subreptitia, & in consequentiam nulla.*

4 *Nobilitas personæ, & familiaritas alicuius magni prælati, vt est Cardinalis, quæ multum attenditur in gratijs, aliquando exprimitur in supplicatione, hoc fine, vt gratis expeditio fiat.*

5 *Summus Pontifex facilior multo esse solet ad gratiarum concessionem per resignationem factarum, quam aliarum quarumcumque.*

EAdem die in vna Arborensis Archipresbyteratus, & beneficiorum dubitaui, an gratia Hieronymi Zapata sit subreptitia, & nulla de iure cõmuni, ad effectum,
1 quòd si esset nulla gratia si neutri, ex quo † nolebat se iuuare Zapata, non intraret? Et prætendebatur esse nulla
2 propter gratiam multum pinguem, quam † Papa verisimiliter non fecisset, seu difficilius, si non fuisset narrata familiaritas Vicecancellarij per decisionem 727. in antiquis, &
3 † quia in taxatione erat expressa familiaritas. Et propterea nõ verificata familiaritate gratia redditur subreptitia, & per cõsequens nulla, ad decis. 2. & 3. in antiq. cum multis alijs de quibus in informatione. Domini
4 tamen dixere contrarium, quia in gratia † nedum erat expressa familiaritas, sed etiam nobilitas, ex vtroque parente, quæ attenditur in gratijs, ad dictum cap. de multa de præbendis. Nec est verũ, quòd familiaritas sit expressa in taxatione, quo casu bene procederent decis. prælegatæ. Sed exprimitur ad effectum expediendi gratis, vt dicit Cassad. decis. 20. de præbend. Multum mouebat Dominos, quia Hieronymus Zapata habebat istã gratiam ex resignatione Signorini, & ex vsu patris familias demõstrabatur validitas gratiæ: qa Papa † solet esse
5 facilis ad concedendum quascũque gratias per resignationem. Quod satis in casu nostro suadebatur ex gratia si neutri, obtẽta de omnibus beneficijs, de quibus in gratia resignationis, licet esset ad tria, vel quatuor incompatibilia.

DECISIO CLXI.

Fulginatensis prioratus, 19. Nouembr.

SVMMARIA.

1 *Testes assertam familiaritatem deponẽtes esse legitimam, si defectum patiantur aliquem, ita vt plenè non probent, & adducantur fides duæ prælati attestantis de familiaritate in supplementum probationis, an prosit producenti.*

2 *Alexander Sextus, & Leo Decimus regula sua promulgata annullarunt gratias eorum, qui se falsò dicebant familiares prælatorum, ad hoc, vt gratis expedirent supplicationes, & Bullas Apostolicas ratione beneficiorũ concessas.*

3 *Concessio motus proprij ad faciendam fidem familiaritatis, non semper prodest illi, qui illum motum proprium Papæ impetrauit.*

4 *Pontifex si motus dicatur ad gratiæ concessionem faciendam ob familiaritatem Cardinalis, etiam Vicecancellarij, multò magis dicetur, & facilius ad id perduci cum proprius sit familiaris suæ sanctitatis suppliteans ob gratiam prædictam, ex quo consequitur gratiam non posse culpari tamquam per subreptionem fuerit obtenta.*

5 *Probata familiaritate alicuius Cardinalis ab eo, qui gratiam conatur impetrare, imò ipsius Pontificis, non obstat gratis Bullarum expeditio, aut etiam dictarum gratiarum, nisi opponatur gratis, de mandato.*

6 *Motus proprius, si multo ante tempore præcedat gratiam, de qua dubium est subortum in processu, parum aut nihil dicitur relenare.*

IN causa Fulginatensis prioratus, eadem die dubitaui, vtrum ex deductis de nouo, constet, de familiaritate, narrato quantum sufficiat? Alexandro fuerat prouisum de isto prioratu per Papam cum narratiua, tam in supplicatione, quàm in litteris, quòd esset familiaris Car
1 dinalis Farnesij Vicecancellarij, † & familiaritatem conatus fuerat probare per testes, qui plenè non probabãt, & patiebantur aliquem defectum, produxerat etiã duas fides Vicecancellarij, qui attestabãtur illum esse familia
2 rem sinum, sed qua erat † datum de regula Alexandri, & Leonis, contra fictos familiares annullante gratias eorum, qui falsò appellant se esse familiares, & gratias annullauerant, si gratis expedirentur, dubitabatur, an illi
3 danda esset fides propterea. Vltimo † loco erat productus motus proprius Papæ, in quo dicebat se esse familiarem insistendo seruitijs Vicecancellarij, & sic debere iudicari. Contra quod dicebatur, quod non faciebat ad
4 propositum, quia, si † Papa motus fuit ad gratiam hanc, qa erat familiaris Vicecancellarij, multo magis, si esset familiaris suus. Vnde gratia non potest dici subreptitia, quasi expresserit illam familiaritatem falsò, vt facilius induceret Papam ad concedendum sibi gratiã. Et quia dicebatur, quod propter istam familiaritatem non expe
5 diuisset gratis, † nisi esset appositum gratis de mandato: ad hoc dicebatur, quod quantum ad expediendum gratis sufficiebat attestatio Vicecancellarij. Opponebatur e-
6 tiam, quod † motus proprius non esset ad propositum, quia multo tempore præcesserat gratiam, super qua dubitabatur. Vnde stante simul, quòd tempore motus proprij esset familiaris, prout Papa attestabatur, & tamen tẽpore gratiæ decessisset, & desijsset esse familiaris, non confirmaretur, sed dixerunt Domini, quod familiaritas præsumebatur durare, & quia aduersarius affirmabat contrarium esse verum, & de facili hoc posse probari, dixerunt, quod deberet admitti ad probandum.

DECI-

DECISIO CLXIII.

Vicentina matrimonij, 18. Nouemb. 1548.

SVMMARIA.

1 *Quæstione super bonis defuncti nondum finita inter vxorem, & agnatos, sed pendente, an interim vxori viduæ & filio eius alimenta, præsupposito, quod non constet de mala vita, dari debeant.*

2 *Mala & lubrica vita mulieris notoria, & manifesta tempore litis pendentiæ alimenta non dantur.*

1 IN causa Vicentina matrimonij dubitaui, præsuppo-
sito, † quòd non constet de mala vita Lucretiæ post mor-
tem eius mariti, vtrum possint ei denegari alimenta? Aliàs enim fuerat resolutum tam Nicolao filio, quàm Lucretiæ matri, deberi alimenta, donec super bonis esset fi-
2 nita quæstio. Sed dicebantur † non deberi propter eius malam vitam. Vnde hoc dubium emanauit. Et Domini fuerunt varij in rationibus, quia licet pro maiori parte militarent, quòd alimenta deberentur, diuersis tamen rationibus mouebantur, & vnus impugnabat alterius rationem, adeo quod dixere Domini, quòd iterum, & melius informaretur.

DECISIO CLXIV.

Larinensis Præposituræ, 19. Nouemb. 1548.

SVMMARIA.

1 *Conseruatores dati ad tuendum, & conseruandum priuilegium a Leone X. concessum, an habeant iurisdictionem maximè in personas, quibus non fuit à Sede Apostolica prouisum.*

2 *Sublatio decimarum, an recompensari debeat cum pensionibus decursis, quarum causa lis concitata est.*

3 *Congregatio Montis Cassinẽsis Ordinis Sancti Benedicti, circa beneficia ad suam congregationem pertinentia Cardinalibus & alijs prælatis in commendam a Sede Apostolica concessa, est priuilegiata.*

4 *Iurisdictio conseruatorum congregationis Montis Cassinensis non extenditur ad personas priuilegiatas, eo maximè, quia conseruationes odiosæ sunt, & ob id strictè interpretandæ.*

1 EAdem die in vna Larinensis Præposituræ dubita-
tui, † *vtrum conseruatores in priuilegio Leonino habeant iurisdictionem, maxime in personas a Sede Apostolica prouisas, & in effectu est dubium aliàs propositum, & non resolutum.* Et dixerunt Domini, q̃ isti conseruatores erant tantummodo dati ad tuendum, & conseruandum priuilegium cõcessum a Leone, iuxta textum, & ibi per Doctor. maximè Gemin. in cap. 1. & sic conseruatores non impugnabant priuilegium, sed conuentus ab aduersarijs coram istis conseruatoribus, vt solueret pensiones, ad quas tenebatur pro ista præpositura, negabat se
2 teneri, † quia decimas soluerat, quas prætendebat debere compensari cum pensionibus decurtis. Et propterea ex hac ratione dixerunt processum factum coram istis
3 conseruatoribus esse nullum, & maximè quia erat † datum priuilegium congregationi Montis Cassinen. Ordinis Sancti Benedicti circa beneficia ad suam congregationem pertinentia, Cardinalibus, & alijs prælatis in commendã a Sede Apostolica concessa. Vnde cum aduersario in hac causa non esset prouisum a Sede Apostolica, sed ab ipsis fratribus conseruatoribus ex priuilegio dato, licet aliàs habuissent iurisdictionem, tamen
4 non † poterant habere in personas, de quibus nihil in priuilegio, eo maximè, quia istæ conseruationes sunt odiosæ, & strictè interpretandæ, in dicto cap. final. circa quæstionem.

DECISIO CLXV.

Barchionensis Canonicatus, & præben.
19. Nouembris 1548.

EAdem die in causa Barchionensis Canonicatus, & præbendæ dubitaui, *vtrum regula de qua est datum in actis, obsit Dom. Ioanni Baptistæ?* Erat enim lis super isto canonicatu inter Ioannem Baptistam de Bernardis Camerarium Sanctissimi, & Io. Cordellas, & quia partes non bene informarunt, Dñi distulerũt derisionem.

DECISIO CLXVI.

Arboren. Archidiaconatus,
19. Nouembr. 1548.

SVMMARIA.

1 *Narratio defectus primæ gratiæ si in specie non fiat, reddit secundo impetratam gratiam inualidã, causa subreptionis, quæ in tali præsupponitur tacita veritate interuenisse, non narrato de censura excommunicationis, qua est innodatus.*

2 *Gratis expediens gratiam si neutri, sub falsa narratione familiaritatis alicuius Cardinalis, nullam reddit gratiam, & incidit in pœnas per Alexandrinam Leoninamque Extrauagantem irrogatas.*

3 *Papa si narratum fuisset gratiam a se petitam, & obtentam ob falsam relationem, & gratis expeditam, defraudatisque familiaribus esse obreptitiam & nullam, ex verosimili conecturâ, aut non concessisset, vel certè maiori cum difficultate, ex eoque beneficij sequitur vacatio.*

4 *Communiter in gratiarum expeditione apponi solita clausula vbi fuerit apposita, causæ infectiuæ, & annullatiuæ prioris gratiæ habentur pro expressis, ita vt in litteris exprimi possint.*

5 *Expedientes gratis, idque ex falsò narratis in supplicatione, non solum eas efficiũt reddi nullas, sed etiam excommunicãtur per Extrauagantem Alexandri VI. & Leonis X. nec absolui possunt, vel ab ipso Papa, nisi facta satisfactione, & in articulo mortis.*

7 *Papa defraudatoribus, criminosis, & ijs, qui imposturis ex falsa narratione gratias a se impetrarunt, vel etiam tacita veritate ab eo indulta consequuntur, non præsumitur gratiam velle impertiri, nec cum talibus etiam dispensare.*

7 *Excommunicatus in processu causæ, si censura illata sit vigore Extrauagantium Alexand. & Leonis, quia falsa relatione gratias gratis expedit, non auditur, omniaque per ipsum facta sunt nulla.*

1 IN causa Arboren. Archidiac. dubitaui, † vtrum gra-
tia si neutri, concessa Hieronymo Zappatæ sit subreptitia, quia non narrauit in specie defectum suæ primæ gratiæ, ex quo erat excommunicatus, quòd tacuit. Nam,
2 vt supra patet † Hieronymus falsò se familiarem narrauerat, & expediuerat gratis super falsò narrata familiaritate, ex quo gratia sua erat annullata per Extrauagan. Alex. & Leonis, de quibus erat datum in actis. Vnde di-
3 cebatur per aduersariũ, quòd † si narraretur Papæ, quòd obtinuit gratiam si neutri, a prouisione sua nulla, propter falsò narratam familiaritatem, propter quòd etiam expediuerat gratis, & fraudauerat familiares, Papa verisimiliter, vel non concessisset, vel difficilius, ideo eius beneficium vacabat, & reddebat gratiam subreptitiam, & obreptitiam, ad not. in cap. super litteris, de rescriptis. vbi Felin. & alij. Dicebatur tamen ex aduerso, & ita Domi-
4 ni firmarunt, quòd † ex quo in gratia erat clausula communiter apponi solita, quòd causa infectiua, & annullatiua prioris gratiæ habentur pro expressis, & in litteris possit exprimi, quòd cessabat obiectum, quia Papa habuit pro expressis quascunque causas, quę in litteris possent exprimi: ideò aliqua subreptio, vel obreptio consi-
5 derari non poterat. Et † quia constitutiones præfatæ nedum annullabant gratiam, sed etiam excommunicabãt expedientes gratis propter falsò narratam familiaritatẽ, & nec a Papa poterint absolui, nisi postquam satisfecerint, præterquam in articulo mortis, quòd si Papa in-
6 tellexisset, non consensisset: † quibus defraudatoribus, & criminosis Papa non præsumitur velle facere gratiam, & cum eis dispensare, vt dicit Bal. in l. Barbarius, colum. 8. versic. & etli dicatur. ff. de offic. prætor. & in l. præscriptionem, colum. 5. versic. verbi gratia. C. si contra ius vel

vtil. publ. Ad hoc respondebatur multis modis, sed vnũ placuit, videlicet, quòd in clausulis erat absolutum ad effectum gratiæ, & communiter opponitur supra, & cum absolutione, quæ absolutio non repugnabat constitutioni Alexandrinæ, & Leoninæ nolenti posse absolui, nisi satisfacto; quia dixerunt, quòd iste non erat simpliciter absolutus, sed tantum ad effectum gratiæ, & ideò remanebat excommunicatus, & tenebatur satisfacere, & si nolebat absolui, non posset in caussa audiri. Et propterea aduersarius statim apud acta protestatus fuit, istum † non debere audiri quia erat excommunicatus, & quòd omnia per eum iam excommunicatum facta erant inutilia, & instabat pro absolutione, quia erat possessor.

7

DECISIO CLXVII.

Sarnensis Præposituræ. 19. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Spoliatum se prætendens beneficij possessione, & fructibus ob non solutionem pensionis, quam multis annis nõ fecit, vt ex propria confessione etiam iuramento vallata constat, an sit restituendus, posito, quòd sub pœna priuationis beneficij ea annuo decursu non soluta fuerit facta de eodem beneficio priuatio.*

2 *Pensionem non soluens beneficio suo impositam, si non esset priuatus potest de nouo priuari, & alteri conferri, & hoc stante, cum ius nullum habeat non est restituendus.*

3 *Confessio de non soluta pensione facta ab illo, qui priuatus est beneficio ob illam solutionem neglectam, si non sit simpliciter facta, sed adiuncta excusatione, scilicet, quod soluerit quasdam decimas, quæ debebant recompensari, inducit non votoriam iuris sui scientiam, et ideo iudicatur restitui debere.*

EAdem die in caussa Sarnensis Præposituræ dubitatum, vtrum adeo constaret de non iure Caroli, † vt spoliatus non deberet restitui. Præsupponebant enim aduersarij, & erat verum, quòd Carolus in iudicio erat excommunicatus, & medio iuramento, tamquam principalis confessus fuerat se stetisse per multos annos, quibus non soluerat pensionem, quam pro isto beneficio tenebatur soluere sub pœna priuationis, & propter hoc fuerat priuatus, & beneficium alteri collatum, contra quem spolio agebatur: quia vigore illius prouisionis intrauerat in possessionem. Vnde † ex solutione non facta, si non esset priuatus, poterat priuari de nouo, & beneficium conferri, & sic cum nullum ius haberet, non erat restituendus. ad decisio. 429. in antiq. & 14. & 55. in nou. tamen, † quia ista confessio non erat simpliciter, sed habebat secum excusationem, quia dicebat se soluisse quasdam decimas, quæ debebant cõpensari cum pensionibus soluendis, & quòd si in aliquo restabat debitor, quòd facto calculo erat paratus soluere, dixerunt Domini, quod non constabat de non iure sito notorie, & propterea debebat restitui. Et ita fuit resolutum.

1 2 3

DECISIO CLXVIII.

Vicentina matrimonij. 19. Maij 1548.

SVMMARIVM.

1 *Frater mariti prætendens se esse hæredem, bonorumq. in præsens si fuerit possessor, vtrum vidua relicta alimenta denegare possit, nondum constito de mala vita mulieris, eò magis, quòd is ipse hæres etiam extraneus dicatur.*

1 Dle 5. eiusdem in caussa Vicentina matrimonij dubitatum, prout aliàs, præsuppposito, ꝙ † non constet de mala vita Lucretiæ post mortem Marci mariti, vtrum possent sibi denegari alimenta a fratre mariti, qui prætendebat se esse hæredem, & bona mariti possidebat? Et quia diceretur hæres extraneus, in hac materia, etiã multa alia hinc inde deducta fuere, sed nil resolutum. Idq. propter varietatem opinionum.

DECISIO CLXIX.

Bononiensis Sancti Martini iurispatron.

19. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Duæ præsentationes factæ in vacanti beneficio illis, qui prætendunt iurispatronatus, an præsupponant beneficium esse de iure patronatus.*

2 *Papa, si prouideat alicui de beneficio, quòd dicitur esse de iurepatr. cum clausula derogatoria, quatenus non sit iurispatronatus ex fundatione vel dotatione facta, præiudicat illis, qui prætendunt se esse patronos, & hoc casu quasi possessio ipsis non suffragatur.*

3 *Prætensi patroni, vt beneficium iurispatronatus doceant, si producunt præsentationem ex longo decursu annorũ 128. plus vel minus annorum, & institutionem factã, non tamen per id probant, si non deducta fuit præsentatio, & institutio ad effectum.*

4 *Productio Bullæ Pontificiæ, in qua Papa conferendo beneficiũ, quod dicitur iurispatronatus, tale illud asserat, & pro ista vice deroget, cum simplex narratiua sit, & de facto alieno, nec faciat mentionem fundationis, vel dotationis, non probat iuspatronatus.*

5 *Papa de consuetudine laudabili non solet iuripatronatus, quod ex fundatione, vel dotatione, est in totum derogare.*

1 EAdem die in caussa Bononiensi S. Martini † dubitatum, *vtrum ex productis probetur fundatio?* Præsupponebatur hoc beneficium esse de iure patronatus, & in quasi possessione præsentandi erat quidam de Caccianemicis, quòd constabat per duas præsentationes factas duabus vicibus, quibus vltimo loco vacauerat hoc
2 beneficium. Sed † quia prouisus Apostolicus habebat derogationem iurispatronatus, quatenus non esset ex fundatione, vel dotatione facta, ita vt quasi possessio
3 non suffragaretur patronis. Vnde † ad probandum ius patronatus ex fundatione, vel dotatione, produxerunt quandam præsentationem, & institutionem factam de anno 1420. de qua Domini nullam habuere considerationem, quia non constabat, quod habuisset officium.
4 produxerunt etiam patroni quandam † Bullam Sixti, in qua Papa conferendo istud beneficium, narrauerat etiam de iure patronatus. & pro illa vice derogauerat, quòd etiam non fuit consideratum, quia erat simplex narratiua, & de facto alieno, nec dicebat esse de iure
5 patronatus ex fundatione, & dotatione, & † potius præsumebatur non esse, qua Papa non solet in totum derogare tali patronatui.

DECISIO CLXX.

Barchionensis Canonicatus, & præbendæ

19. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Habens gratiam ex concessione Sanctissimi expectatiuam ad tres specificatas Dioeceses, & ad tres alias facultatẽ etiam acceptandi, prior gratia an obliteratur ob incertitudinem non specificatarum Diœcesium.*

2 *Regula, quæ vult, quòd sicut in mutationibus, ita in extensionibus in supplicibus libellis specificè nominari debeat Diœcesis, ad quam dirigitur expectatiua, an obsit habenti expectatiuas etiam non specificatas.*

3 *Expectatiuæ gratia vtrum etiam ad reseruata, & ad menses ordinariorum, etiam de ordinarij consensu protendatur.*

4 *Supplicationis verba in eius fine posita, si non magis de mutatione, quàm de extensione loquantur, ita vt incertitudo sustensiua animorum, & voluntatis appareat, an vitient gratias expectatiuas.*

1 EAdem die in vna Barchion. Canonicat. & præbendę inter Ioan. Cordillas, & Ioan. Baptistam de Bernardis, *vtrum sit satisfactum regulæ, de qua datum est?* In actis Io. Baptista obtinuerat gratiam expectatiuam

habuerat

habuerat, ad duas alias collationes, & ad tertiam extendi sub expressione specifica ad Barchinonen. Gerunden. & Vercellen. ad tres alias, vt in litteris exprimendis, & exspectauerat litteras extensionis ad Barchinon. in qua
2 vacauerat iste Canonicatus. Erat datum † de regula, quæ vult, quòd sicut in mutationibus ita in extensionibus in supplicatione ipsa debebat fieri specifica mentio diœcesis, ad quam exspectabat, & extendebatur, quòd præsupponebat Ioan. Bapt. fecisse, ex quo specifice illas tres nominauerat, eo quia in fine mandati erat dictum, quo ad
3 Vercellensem. Dabat † enim ad reseruata, & quoad Gerunden. etiam in mensibus ordinariorum de consensu ordinarij. Vnde videbatur, istas duas collationes specificare permutationē Barchinonen. verò pro extensione remanebat, & sic specificata mentio de ista erat: tamen Domini dixere contrarium, quia licet illæ tres collationes fuissent specificatæ, tamen non erat specificatum, in
4 quibus mentio, vel extensio fieri deberet. Nec † verba posita in fine supplicationis magis de mutatione, quàm de extensione loquebantur. Vnde incertitudo adhuc remanebat, maximè, quia nedum restant specificatæ tres illæ diœceses, sed erat etiam additum, vt ad tres alias in litteris exprimendas, & sic adhuc maior erat incertitudo, quia potuisset acceptare, & exprimere extensionem Toletanæ, & Hispalensis, nec expressio facta in fine tollebat, quia adhuc habuerat facultatem acceptandi in non specificatis exprimendis in litteris, & sic habuerat prouisionem pro non bona.

DECISIO CLXXI.

In causa Toletana, 10. mensis Maij 1548.

SVMMARIVM.

1 *Intrusio vt probetur non est sufficiens attestatio facta per litteras ex partibus allatas, de quarum visu deponunt testes, nec simul visus instrumenti possessionis illius, qui dicebatur intrusus, sed requiritur istius productio in actis, & eiusdem recognitio, ad hoc vt intrusio perfectè probetur.*

1 DEcima eius die dubitaui in vna Toletana, quæ per contradictas expediebatur, † *an esset probata intrusio per testes, qui deponebant solùm per litteras, quas de partibus habuerant?* Et dicebant se vidisse instrumentum possessionis illius, qui dicebatur, intrusus, & Domini dixerunt, quòd non, sed quòd istud instrumentum possessionis deberet produci in actis, & recognosci, quia tunc esset probata intrusio.

DECISIO CLXXII.

Hispalensis Canonicatus, & præbend. 10. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Confirmatorias tres habens cum litteris executorialib. quo ad possessionem, fructibus perceptis ab alio, si non ad id beneficium, de quo litigatur, perueniat saltem fructuum ratione, & victus, beneficium aduersarij vna cum honesta pecunia ad eum transferri debet.*

2 *Tertij causa alicuius in fauorem si fiat resignatio, & instet pro declaratoria, an debeat concedi, an cautio dari quadrimestri spatio fructuum futurarum traditionem huic cui ob id interesse potest.*

3 *Commissio impetrata qua petitur de nouo admissio ad in integrum restitutionum, cum reseruatione fructuum, & expensarum vsque in finem litis, idq. ratione paupertatis, an sit subreptitia & calumniosa.*

1 EAdem die in causa Hispalensis Canonicatus, & præbendæ inter Quintanellam, & Aulam † in qua Ginesius habuerat tres confirmatorias, & litteras executoriales, quarum vigore fuerat factum, quoad possessionem, sed respectu fructuum, & expensarum Melchior fuerat admissus ad beneficium, cum hoc, quod assignaret beneficium quod possidebat Dominus Ginesius re-
2 seruato sibi 300. scuta pro victu, quòd beneficium † idem Melchior postmodum resignauerat in fauorem tertij, & cum instaretur pro declaratoria contra illum per istam resignationem, Rota de mense Iulij prædicto resoluerat, quod non declaretur, sed infra quattuor menses præstaret cautionem, quam offerebat se præstiturum, quod fructus istius beneficij quantumcumque resignati, peruenissent ad manus Ginesij. Hinc inde Melchior stantibus omnibus supradictis † obtinuerat commissionem, in
3 qua petebat de nouo, & admitti ad restitutionem in integrum reseruatis fructibus, & expensis in fine litis, attenta paupertate, quam asserebat se probaturum, & dabat articulos. Et Domini dixerunt, istam commissionem esse subreptitiam, & calumniosè ista dari, & propterea debere illam declarari. Et ita fuit firmatum in sequenti audientia, cum iterum causam proposuissem.

DECISIO CLXXIII.

Salamantina Abbatiæ, 10. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Iurisdictio cognoscendi de attentatis vnius partis, an dari possit, si ab alia sua attentata nondum fuerint purgata.*

2 *Iurisdictione non existente valida, vtrum omnia gesta sint nulla etiam producta pro attentatis iustificandis.*

3 *Suspensionis schedula petitorij data ad effectum vt super attentatis procedatur, & cognoscatur, an iurisdictio per huiusmodi actum comprobari possit.*

4 *Diuisim & coniunctim tam super attentatorum cognitionem, & processum, quàm super negocij principalis determinationem si commissio detur, an per id probata sufficienter sit iurisdictio.*

5 *Commissio an subreptitia dici possit, & ob id annullanda, quòd in ea quorumdam articulorum narratio dicatur fuisse prætermissa.*

1 EAdem die in causa Salamantina Abbatiæ † dubitaui, vtrum ex commissionibus, de quibus in actis, sit data iurisdictio cognoscendi de attentatis Didaci, antequam sint purgata attentata Alphonsi, & ex cōsequen-
2 ti non † existente iurisdictione fuerint nulla omnia, etiam facta per Alphonsum, maximè illa quæ fuerat, & produxerat pro iustificandis attentatis Didaci, & præsupponebatur ex parte Didaci, quod non, quia erat data cōmissio per eum, in qua mandabatur in primis, & ante
3 omnia cognosci, & reuocari attentata Alphonsi. Et † erat data schedula suspensionis petitorij, ad effectum, vt super attentatis procederetur, quia tamen ista commissio erat præinserta, & signata noua prouisio, quæ præcipie-
4 bat, quod cognosceretur de attentatis Didaci, & † quod coniunctim vel diuisim etiam super negocio principali procederetur. Dixerunt Domini iurisdictionem esse manifestam. Et licet diceretur † commissionem esse subreptitiam, quia erat omissa narratio quorumdam, tamen
5 Domini non habuerunt pro subreptitia, maximè quia quantumcumque esset subreptitia, ex quo non erat aduocatoria tribuerat iurisdictionem.

DECISIO CLXXIV.

Astoricensis Sancti Brixini, 4. Maij 1548.

SVMMARIVM.

1 *Supplicationes in actis productæ, de quibus dubitatur an veræ sint, ad testium præsentiam deferuntur, vt recognitio earum fiat, illamet ne sint quæ requirebantur, an aliæ ab illis.*

1 DIe 4. eiusdem in causa Astoricensis Sancti Brixini, cum aliàs examinati fuissēt testes in hac causa, quia erat prouisio Card. Vicentini, Legati, sine testibus, quibus † fuerant ostensæ quædam supplicationes, & recognouerant, demum istæ supplicationes fuerant in actis productæ, & dicebantur esse aliæ, non illæ quæ testibus fuerant ostensæ, ad ostendendum indemnitatem fuerant examinati, & testes apertè recognouerant esse eas-
demmet. Et ita retuli.

DECISIO CLXXV.

Arboricensis Presbyteratus, 4. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Asserens se familiarem Vicecancellarij hoc fine, vt gratis gratias expediat, cum fictus, non verus sit familiaris, incidit in pœnam Extrauagantis Alexandrinæ & Leoninæ, & est de facto excommunicatus.*

2 *Testium vnius si in articulis deponat de familiaritate in esse, et alius de reputatione familiaritatis, vt diuersi sunt, ita diuersos producunt effectus.*

3 *Fides facta de familiaritate alicuius per schedulam Vicecancellarij subscriptam, cum de formalitate verborum Gratis, pro familiari in expeditione litterarum apposita, non sufficiens est ad verã familiaritatem, de qua agitur, & quæ requiritur in gratia si neutri, probandam, ad hoc ne incidat in censuras Extrauagantis Alexand. & Leon. &c.*

4 *In expeditione litterarũ gratis ex regula de impetrando beneficio vacante per obitum fami. Card. sufficit fides de familiaritate facta per Cardinalem, casu quòd per expeditores nihil opponatur, quæ oĩum superiorũ est limitatio.*

EAdem die Arborensis Presbyteratus, dubitaui, *vtrum sit probata familiaritas narrata ex parte Hieronymi Zappatæ?*

1 Narrauerat † enim se familiarem Vicecancellarij, propter quod gratis expediuerat. Et dicebatur illum fictum familiarem, & non verum, & propterea excommunicatum Extrauaganti Alexandri, & Leonis contra fictos familiares. Hic autem ex aduerso prætendebat se probasse familiaritatem, tamen ex testibus, licet habitis pro non obstantibus, articulauit se & familiarem, & continuum commensalem Papæ, insistendo seruitijs Vicecancellarij. Et in eodem articulauerat se nobilem clericum, & multas habere alias habilita-

2 tes: & † vnus testium dicebat articulum verum. Alij verò illum reputari talem, qualem sese articulatus fuerat, tamen iste testis in causa scientiæ videbatur potius putare, & sentire de alijs habilitatibus quam de familiaritate. Vnde fuit vsum nõ bene probare istam familiaritatem:

3 tamen † ex fide Vicecancellarij, qui per suam schedulam attestatus fuerat ipsum esse familiarẽ sũũ, & se subscripserat litteris expeditis, in quibus erat narrata familiaritas, & erat dictum gratis pro familiari, & noluerunt Domini, quòd ita sufficerent ad hoc, vt possit expedire gratis, ne incideret in excommunicationem irrogatam per Extrauagantem, de qua supra: hic enim non fraudauerat expeditores, cum sub fide Cardinalis gratis expediuisset, & nil per expeditores fuisset oppositum. Et hoc est, quod voluit Sarnensis, q. 13. Imol. 6. reg. de impetran. benef. va-

4 can. per obitum famil. Cardin. dum † dicit, quòd ad effectum expediendi gratis, standum fidei Cardinalis, si non fuerit oppositum. Et ita etiã fuit firmatum supra in causa Fulginatensis Prioratus.

DECISIO CLXXVI.

Fulginatensis Prioratus, 4. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Incompatibilia plura possidens beneficia non familiaris, sed execrabilis dicitur, & articulatio contra talẽ facta, tam quam indignum ad gratiam si neutri, est releuatoria, & probat contra eumdem.*

2 *Articuli merè obiectiui, licet probent contra illum, contra quem articulantur, nullum tamen ex illis ius resultat articulanti aduersario:*

3 *Constito de non bono iure, qui impetrauit sub prætextu familiar. Card. gratiam si neutri, si post terminum articulos defensorios proponat, non auditur. ita quidẽ, vt etiam ne minori quidem ad obiectorum dilutionem restitutio concedatur.*

EAdem die in causa Fulginatensis Prioratus, dubitaui, *vtrum articuli sint relenantes, & admittendi.* In hac enim causa erant dati articuli ad probandum, quòd Alexander, qui tamquam familiaris impetrauerat beneficium, non erat familiaris, sed quòd erat execrabi-

1 lis, † qa plura incompatibilia possidebat; & nulli fuit dubium, quin essent releuantes. Sed bene dixerunt Domi-

2 ni, † quòd erant merè obiectiui, iuxta tradita per Oldr. consil. 170. & 116. quia his probatis, nullum resultabat

3 ius Aduersario, sed † tantum constabat de non iure Alexandri, & ideò post terminum ad articulandum non debebat admitti, nec minori dabatur restitutio, vt possit obiecta hæc probare, iux. decis. 617. in antiq. Vnde fuit producta gratia si neutri, quæ his probatis, etsi articuli non erant amplius obiectiui, propterea petebant admitti.

DECISIO CLXXVII.

Narniensis Præposituræ, 4. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Collatio præposituræ vel Abbatiæ, quæ membrum est seu gratia monasterij, & congregationis Cassinensis, prouiso titulum administratoris potiùs dat, quam titularis veri possessoris, ita vt ad nutum possit amoueri.*

2 *Beneficium concessum ad vitam prælati alicui per defunctum Abbatem, non tenetur ratificare successor, nisi ad beneplacitum, idque locum habet in administratore non titulari possessore, vt hoc casu.*

3 *Clausulæ quatumcumque insolitæ appositæ a notario minus practico in instrumento litterarum prouisionis factæ, nõ dicuntur naturam beneficij immutare.*

EAdem die in causa Narniensis Præposituræ dubitaui, *an Carolus habeat sufficientem titulum ad probandum suam restitutoriam?* Et dicebatur, quòd non, quia collatio istius Præposituræ non est simplex collatio, & libera, sed potius quædam concessio, quæ de similibus beneficijs facta solet fieri appellabilis, prout habetur in Clemen. 1. §. & quidem etiam Ecclesias, & ibi glo. super ver-

1 bis, ad habendum, de excessib. Prælat. Vnde in † collatione, quæ fuit facta de ista Præpositura ipsi Carolo, dicitur, quòd est membrum seu gratia monasterij Cassinensis. Et propterea iste potius dici debet administrator pro Abbate, quàm titularis possessor. Et propterea potuit ad nutum amoueri, iuxta c. cum ad monasterium, §. talis. & sen-

2 tit gl. in c. 1. de capel. monach. in 6. vbi † etiã si fuisset concessum, tale beneficium ad vitam, dicebatur, quòd Modernus Abbas non teneretur stare concessioni, iuxt. glo. in c. vlt. ne prælat. in vers. tertio. Quod etiam dicebatur suaderi ex multis clausulis in dicta collatione appositis, liberè, & simpliciter de beneficijs: ex quo videbatur sequi, quòd nullum haberet ius, ex quo spoliatus deberet restitui; Domini tamen fuere in contrarium, quia verbis expressis collationis factæ, tam Carolo, quam Petro nouiter prouiso, qui spoliauerat, euidenter apparebat, q erat collata in vltimum beneficiatũ, & propterea ex aduerso allegata erant etiam extra propositum. Nam in e-

3 uentum vacationis conferebatur, † & quantumcumque essent aliquæ clausulæ insolitæ, hoc tamen non immutabat naturam beneficij; quia collatio erat notata a Notario minus practico collationum, & ita nemine discrepante fuit resolutum.

DECISIO CLXXVIII.

Salamantina Abbatiæ, 4. Maij 1548.

SVMMARIVM.

1 *Antiquo possessore habente possessionem ante litem motam, & parte aduersa possidente tempore litis pendentiæ, an possessionem, quam pro nunc habere dicitur ille antiquus possessor, attentatam liceat appellare.*

EAdem die in causa Salamantina Abbatiæ, dubitaui, † *stante possessione antiqua Didaci ante litem, nec non possessione D. Francisci, & Alphonsi durante lite pronti in actis, vtrum possessio, quam nunc etiam habet Didacus potuit dici attentata?* Et propter defectum temporis non

1 fuit nec propositum, nec notatum.

DECISIO CLXXIX.

Fulginatensis Prioratus,
4. Maij 1548.

SVMMARIA.

1 *Prætextu solius supplicationis gratiæ, si neutri, a parte producta,*

productæ, vtrum articulantes mere obiectiue veniant admittendi, stante eo, quòd datum fuerit de regula de non iudicando.

2 *Suspicio sola suborta de articulis productis in gratia, si neutri, quòd non sint merè obiectiui, non admittitur pars aduersa ad eorum probationem, nisi post factam litterarum expeditionem.*

3 *Comperto de non competentia iuris vtrique parti de beneficio litiganti, nihilominus gratia si neutri canonizatur, ac possessor pro tunc restat in possessione, saltem pratensa vel attentata, sine aliquo titulo.*

Contrarium istius, & limitationem vide numero immediate subsequenti.

EAdem die in caussa Fulginatensis Prioratus, dubitatum, *an † solius supplicationis gratię, si neutri, pratextu per Petrum Paulum productæ, admitti debeant articulantes merè obiectiuè, præsertim cum sit datũ de regula, de non iudicando, iuxta formam supplicationis, & litterarum, & ista gratia sit impetrata post reiterationem termini?* Quæ secunda pars dubij cessauit, quia fuit producta alia gratia, si neutri, multo tempore ante impetrata. Fuerat enim dictum in præcedenti, quòd articuli non
2 poterant dici merè obiectiui stante gratia, si neutri. † Et quia sola suspicio erat producta, dicebatur, quòd aduersarius non debebat admitti ad probandos articulos, nisi litteris expeditis: quia erat necessarium cognoscere, an
3 gratia si neutri intraret, vel non: quia † si ius neutri competeret, & postquam esset discussum, nec etiam Petro Paulo ius competeret erat necessarium canonizare gratiam, si neutri, ac staret in possessione beneficij sine titu-
4 lo, tamen dixere † Domini contrarium, quod ex quo iste non petebat gratiam suam canonizari, sed illam tantum ad hũc effectum producebat, ne articuli tamquam merè obiectiui reijcerentur, quòd non erat necessarium litteras expedire, sed sufficiebat supplicatio, quòd si nũquam peteret gratiam, si neutri, canonizari, tunc expediret litteras.

DECISIO CLXXX.

Vicentini matrimonij, 4. Maij 1548.

SVMMARIVM.

1 *Examinatio testium facta in partib. de mala vita, & fama mulieris, non eliditur per deponentes mulieres de contraria pro muliere, de qua agitur, cum facilè decipi, vt fœminæ potuerint, & factum ignorare.*

EAdem die in caussa Vicẽtini matrimonij legi testes aliàs examinatos in partibus super mala & bona fama Lucretiæ, & antequam perfecissem lecturam oĩum
1 de mala fama † depõnentium, Dñi habuerũt pro probata mala fama nõ obstante, quòd quattuor mulieres examinatæ pro parte Lucretiæ, deponerent de bona & honesta vita & conuersatione, quia stante simul, quòd malè & inhonestè vixerit, & tamen illæ mulieres in eius fauorem examinatæ hoc ignorarent, & deponerent ritè de eius bona vita.

DECISIO CLXXXI.

Larinensis Præpositurę, 14. Ianuarij 1549.

SVMMARIA.

1 *Prouisio de beneficio, nũquam recognito, inducit titulum coloratum, & impedit restitutionem in integrum:*

2 *Prouisionis facta de beneficio manifesta confessio, facit notorium titulum, & restitutionem promouet, prouisione facta ex longo decursu annorum.*

DIe 14. Ianuarij in caussa Larinensis Præpositurę, in
1 qua agebatur spolio per Carolum, & † pro colorando titulum produxerat prouisionem suam, quę numquã fuerat recognita. Vnde dicebatur, quòd non debebat restitui: quia tamen aduersarius narrauerat sibi prouisum
2 per prouisionem Caroli, dixere Domini, quòd † ex ista confessione satis constabat de titulo, ad effectum vt posset restitui, maximè, qma sibi prouisum fuerat iam per 50. annos ante motam litem. Vnde satis difficilè erat cognoscere hic in Vrbe, prouisionem suam factam alio tempore in ciuitate Neapolitana.

DECISIO CLXXXII.

Parmensis iurisdictionis Villarum, 18. Ianuar.

SVMMARIA.

1 *Caussa litigiosa iurisdictionis, in qua processum fuit per contradictas, an appellabilis sit, & in ea lapsa dicantur fatalia, stante pronunciatione super spolio facta, a qua fuit appellatum, & omnibus iuridicis actibus cum inhibitione, & 14. annorum decursu intrauenientibus.*

2 *Lapsus annorum quattuor & decem, & vltra, concurrente appellationis desertione, ex quo infra annum caussa non est expedita, non constito de legitimo impedimento, præsupponit lapsum fatalium.*

Rotale tamen tribunal de stylo obseruat contra iura vulgaria, biennium concedi antequam fatalia labantur, num. seq.

4 *Terra mediatè subiectæ Ecclesiæ Romanæ, prout sunt ciuitates Parmæ & Placentiæ, non admittunt Aegidianam constitutionem vetantem in possessorio appellationem.*

5 *Aegidiana, vt locum habere possit, & tempus cœpti iudicij, & latæ pariter sententiæ venit considerandum, ipsiusq; tandem extensio constitutionis, ad loca Ecclesiæ Romanæ mediatè subiecta.*

6 *Statutum Parmę & Placentię, vetat appellari in casibus in quibus & ius commune admit commodum appellandi.*

7 *Canones, qui in terris Ecclesię pro lege seruantur, etiam appellationem in possessorio admittunt contra constit. Aegidianam.*

8 *Loci statuta, in quo est controuersa in ordinarijs, veniunt seruanda.*

DIe 18. eiusdem in vna Parmensi iurisdictionis Vil-
1 larum, † in qua procedebatur per contradictas dubitatũ, *vtrum caussa esset appellabilis*. Et posito, quòd sic, *an essent lapsa fatalia?* Fuerat enim per D. Fabium pronunciatum super spolio, a quo fuerat appellatum, & caussa appellationis commissa, citata parte ad dicendum contra commussionem, & videndum inhiberi, &
2 fuerat inhibitũ. Postmodum † erant lapsi 14. anni, & vltra. Vnde dicebantur esse lapsa fatalia, & appellationem desertam, ex quo infra annum caussa non erat expedita, nec de aliquo impedimento constabat iur. vul-
3 gar. Domini † tamen dixerunt cõtrarium, ex quo de stylo Rotæ semper datur biennium, quando aliquid post commissam caussam factum est, vt dicit Fab. dub. 37. causa 27. Cassad. dec. cir. fi. de appel. fuerat ante factum alio, quòd vt supra, & sic remãsit resoluta prima pars dubij. Dixerunt etiam caussam esse appellabilem † non ob
4 stante Aegidiana, quàm per Rotam erat iã declaratum non habere locum in terris mediatè subiectis Ecclesiæ, prout erant ciuitates Parmæ & Placentiæ, inter quas litigabatur post mutationem status, postquam fuerat in caussa pronuncianum. Vnde attento tempore sententiæ
5 Aegidiana † locũ non poterat habere. Si autem attenderemus tempus cœpti iudicij, quo tempore istæ ciuitates erant mediatè subiectę, adhuc Aegidiana non poterat locum habere, quia tunc temporis non erat extensa ad omnia loca mediatè subiecta Ecclesiæ, prout hodie per Paulum III. sed tamen habebat locum in mobi-
6 lib. Et licet essent producta statuta Parmę, † & Placentiæ, quæ prohibebant appellationẽ in casibus in quibus de iure ciuili non erat licitum appellare, vt est casus noster. Dixerũt Domini, quòd ex quo hic articulus in caussa sit appellabilis, nec respicit ordinatoria, prout p Aret. in c. pro clericis, de foro compet. in c. vt debitus, de appel. tradit Dec. in c. Ecclesia S. Mariæ, num. 43. de constit. Debent attendi statuta, & iura loci, in quibus iudicium sortitur. Vnde † ius Canonicũ, quod fertur in terris Ecclesiæ, & permittit appellationem etiam in possessorio

sorio: tamen illa ratio mihi non fuit visa concludens,
8 quia si debent seruari † in ordinarijs statuta loci, in quo fit iudicium, ergo Aegidiana intrat, quæ prohibet appellationem, & habet locum, & etiam seruatur hic Romæ: tamen quia in caussa non erat contradictor, poterat pronunciari secundo ex eisdem, & confirmari prima sententia, quæ nulla probatione suspensa transiuit in rem iudicatam, & omnino sine difficultate Parmenses habebant intentionem, cum in eorum fauorem prima sententia fuerit lata.

DECISIO CLXXXIII.

Abricensis pensionis, 8. Ianuarij 1549.

SVMMARIA.

1 *Commissione subsistente, de qua in articulis, an veniant testes examinandi.*

2 *Pensio Cardinali reseruata, existente in possessione percipiendi viuente prædecessore illius cui collatum est beneficium, super quo fuit facta reserua, an ob id nulla dici possit, quòd Regius non interuenerit consensus, & ob id solutio possit denegari.*

3 *Commissione obtenta ab vna partium, vt sine retardatione pensionis procedatur, si intercedat appellatio aduersarij caussa nullitatis sententiæ & pensionis, an super vtroque membro veniat pronunciandum.*

4 *Nullitatis caussa sententia & pensionis commissa, auferetur clausula a iudice priori in commissione apposita, ꝙ procedatur sine retardatione solutionis pensionis, cum alia, quæ dicebat procedendum sine præiudicio legitimæ executionis.*

5 *Commissio secunda appellationis non habens præinsertam primam, quæ continebat clausulam sine retardatione pensionis, non impedit eius vigorem, ita vt solum de sententia nullitate non pensionis veniat decernendum.*

6 *Litigio pendente de solutione pensionis facienda a parte, & super eius nullitate, testes super ea nullitate examinari non possunt, nisi prius ea pensione, qua retardatur istius pretextu nullitatis, & in controuersia posita est, ex toto pensionario, qui ante possiderat, & fructus pensionis ab antecessore perceperat, dissoluta.*

IN caussa Abricensis pensionis inter Cardinalem del
1 Carpo, & Cardinalem de Anibalis, dubitaui, † *vtrũ testes sint examinandi stante commissione, de qua vltimo loco in articulis?* Litigabatur, *an ista pensio inter Car*
2 *dinales, qua fuerat Cardinali † del Carpo reseruata, & fuerat in possessione percipiendi viuente prædecessore aduersarij sui, qui semper renuebat illam soluere, prætendens illã nulliter reseruatam, ex quo sine consensu Regis Francię fuerat data, stantibus concordatis?* Et cum caussa penderet coram Do. Antonio Augustino Carpen. ob
3 timuerat † commissionem, vt in caussa ista procederetur sine retardatione pensionis, vigore cuius Auditor declarauerat contra Card. de Anibalis, ex qua declaratione fuerat appellatum, & petitum caussam appellationis, & appellationum, nullitatis, & nullitatum, tam sentẽtiæ, quàm pensionis committi Cardinalibus, & signatura fecerat secundam partem dubij, in qua dicebatur, vel si magis placet, caussa appellationis, nullitatis, & attentatorum committatur alicui alteri ex Dominis Auditoribus Rotę, cum clausula sine præiudicio legitimæ executionis, & Papa signauerat, placet, de secunda parte: vnde dicebat appellans, ex quo petitum est in cõmissione committi caussam nedum nullitatis, sed etiam pensionis, Signatura, quę refecerat secundam partem,
4 & † commiserat caussam nullitatis, debet intelligi, tam de sententia, quàm de pensione, quo stante, videtur sublata, clausula, quę erat in cõmissione coram prefato Auditore, quod procederetur sine retardatione solutionis pensionis, & d. noua clausula, quòd proceredetur sine præiudicio legitimæ executionis, quia in casu nostro non poterat dici legitima executio, cum prætendebatur nulla pensio. Et ad hoc tendebat examen testium,
5 de quo dubitabatur, & pro hoc faciebat, † quia licet non esset præinserta commissio prima, quæ dabat sine retardatione, erat tamen ista secunda commissio appellationis narrata ad longum. Tamen Domini bene considerata, vt supra comissione, & lecta, & relecta, fuere pro maiori parte in contraria opinione, quòd solum esset concessa caussa nullitatis sententiæ, sicuti caussa appellationis a sententia. Et quòd nullo pacto fuerat intentio sigi. tuiæ velle committere caussam nullitatis pensionis, quod arguebant ex verbis illius secundæ partis. Quo stante, remanebat adhuc clausula sine retardatione executionis, de qua in prima com-
6 missione. Nec poterat † procedi ad aliquod examen testium respiciens nullitatem pensionis, ante solutionem, & illa commissio secunda stabat sine præiudicio legitimæ executionis, & vt cognosceretur de iniustitia sententię, & eius nullitate, sine retardatione legitimæ executionis.

DECISIO CLXXXIV.

Vicentini Matrimonij, 18. Ianuar. 1549.

SVMMARIA.

1 *Probationes factæ a tertio super mala fama mulieris prætendentis alimenta in bonis defuncti contra heredem mariti, an prosint ipsi heredi, ita vt ad petita alimenta præstanda non obligetur.*

2 *Aduersarij mulieris alimenta in bonis coniugis demortui sibi exhiberi postulantis, non sufficienter probata mala vita & fama dictæ mulieris, si vlterius se probaturos nõ adhuc probata plenè polliceantur, an sint audiendi, & interim alimenta petita ex parte mulieris suspendi, vel concedi debeant, fuit dictum alimenta deberi etiam factis probationibus, stante eo, quòd super illis non fuerit iudicatum.*

3 *Pronunciatum, si nondum sit in fauorem partis prætendentis de nullitate alimentorum, quę petuntur, probationibus notorijs non existentibus, interim alimenta mulieri non sunt deneganda.*

4 *Iudicatum si sit natum filium ex defuncto, & muliere petente alimenta instituto alio hærede non nominatim exhæredato, nec instituto puero secundum regulas iuris testamentum est nullum, nec dicitur hæres, qui est in tali vltima voluntate institutus, & licet prætendat de iure posse testamentum sustineri, interim illa stante probatione, alimenta mulieri debent præstari.*

EAdem die in caussa Vicentini matrimonij, dubi-
1 tauì, † *an probationes super mala fama Lucretiæ factæ per Dominum Marcum in caussa matrimonij, prodessent Domino Antonio Nicolao ad excludendam Dominam Lucretiam ab alimentis, quæ prętendebat in bonis mariti.* Et posito, quòd non, numquid probaretur ma-
2 la vita eius. Nam † dicebant aduersarij Lucretiæ, quòd si non erat sufficienter probatum, volebant probare. Et licet multa dicerentur hinc inde in informationib. tamẽ Domini vna ratione fuerunt moti ad dicendum, quòd alimenta deberentur D. Lucretię: quia licet illę probationes essent factæ, tamen super illis non erat iudicatum:
3 & † ideo antequam pronunciarent esse verum illud, quòd prætendebant, probationes illæ non faciebant notorium. Allegabatur cons. Feder. de Sen. 126. & poterat Lucretia contrariũ allegare. Vnde illi interim non poterant denegari alimenta, eo maximè, quia licet Antonius Nicolaus esset institutus a Marco, propter quod prætendebat sibi tamquam hæredi prodesse probatio-
4 nes factas per Marcum, † tamen ex quo erat iudicatum ex Lucretia, & Marco natum filium, qui in testamento non erat institutus, nec nominatim exhæredatus, secundum regulas iuris, testamentum non valebat, & Anton. Nicolaus non erat hęres. Et licet prætenderet testamentum de iure posse sustineri: tamen dixere Domini, quòd ista interim alimenta Lucretiæ denegari non debebant.

DE-

DECISIO CLXXXV.

Spoletana Silnestr. 23. Ianuarij 1549.

SVMMARIA.

1 *Beneficij verum valorem non exprimens, an veniat excusandus a regula Cancellariæ, & pœna in ea contentis de non exprimente verum valorem, &c.*

2 *Excusatio de non expresso legitimo beneficij valore, ex stylo Rotali trium concurrentium conditionum requirit, expressionem, scilicet prædecessorum beneficij fructibus quondam fruentium, tum arrendamenta, quibus iuncta debet esse publica vox, & fama.*

3 *Libri annatarum, & perceptionis fructuum beneficij controuersi variantes in quantitate, fidem plenam non faciunt valoris beneficij ad amussim, stante, quòd decursus annorum multiplex sit, & diuturnus, cum pro temporum qualitate, varietateque etiam fructuum quantitas, & redituum alterari, vel ad minus, vel ad maius facilè possit.*

4 *Prælatus non exprimens verum valorem beneficij, si alleget detrahendam pensionem antiquam, & sic posse cõstare de vero valore, hoc dicto nil releuat, cum veniant tali casu considerandæ onera perpetua, quæ deduci possunt, non ad tempus apposita.*

5 *Valor beneficij non solum exprimi ratione annatæ, quia tunc pensio deducitur, sed ratione totius cumnumerata ipsa pensione, ad hoc, vt Papa qualitas beneficij, quod confert, latere non possit, idque etiam habito respectu personæ, cui confertur.*

DIe 23. eiusdem in causa Spoletana Silnestrin. dubitaui, † *vtrum ex deductis veniret excusandus Episcopus a regula de non exprimendo vero valore?* Prætendebatur enim per aduersarium Episcopi, quòd expresserat beneficium esse 120. quod erat falsum expresse, quia beneficium valebat, vt ex aduerso dicebatur 220. Episcopus excusabat se expressione aduersarij, qui multas gratias expectauerat, & semper variauerat, ex in prima expressione 120. Sed dixere, hoc non sufficere, quòd † Rota solita est tenere, quòd tria requiruntur ad hoc, vt quis se excuset: Primum expressio prædecessiorum, secundum arrendamenta, tertium publica vox & fama: Vnde non debebat sufficere expressio aduersarij tantum, & narratio, quia tenebatur indicare valorem, non ita propterea exprimere falsum. Secundò videbatur excusari, quia † in libris annatarum de annis 14. 77. 91. & sequ. pro istis beneficijs erant solutæ annatæ, quæ numquam transierunt. 90. ducatos. Sed dixere Domini hoc non sufficere, quia a tanto tempore poterat creuisse valor beneficij, & nunc probaretur, propterea licet aliàs taxa beneficiorum, de qua in Camera, & Cancellaria solent quandoque adduci ad excusandum tamen solutio annatæ nil facit ad hoc. Vnde † tertio volebat excusari Episcopus, quia super vno ex illis beneficijs erat imposita antiqua pensio 100. ducatorum, quæ debebat detrahi, & ea detracta erat expressus verus valor. Et pro hoc adducebatur Belonzin. in tract. de cari. subsidio. quæst. 37. Et quod dicit Litig. per alios, quos allegat in trac. pentio. quæstio. 89. quod nec suffragari, dixere Domini, quia prima loquuntur in oneribus perpetuis: quę sunt super beneficijs, quia illa deducuntur, prout deducitur pensio: quantum ad hoc, vt ita piugnis annata non deberet solui, sed tantum deducta pensione: secus autem in expressione valoris, in supplicatione ad obtinendam gratiam, quia tunc pensio non deducitur, quia Papa non intendit ibi dare beneficium, nisi tanti valoris, vt dicit idemmet Belonzin. in d. q. 31. seu 37. in fine, Nam † valor beneficij, nedum debebat exprimi respectu annatæ soluendæ, quia tunc pensio deducitur, sed etiam, vt Papa intelligat qualitatem beneficij, quod cõfert, habita etiam contemplatione personæ cui confertur, vt dicebat Sarn. in d. reg. de exprimendo vero valore, q. 3.

DECISIO CLXXXVI.

Arborensis Archipresbyteratus, 25. Ianuarij 1549.

SVMMARIA.

1 *Mandata de prouidendo, si expedita fuerunt ante vacationem beneficiorum, quorum controuersia est, vtrum transferat onus probandi in aduersarium.*

EAdem die in causa Arborensis Archipresbyterat. & beneficiorum dubitaui, † *vtrum ex istis constaret saltem taliter, quòd transferatur onus probandi in aduersarium, quod mandata de prouidendo fuerint expedita ante vacationem beneficiorum, de quibus agitur?* Et Domini altera tantum parte informante dixerunt, quòd ex deductis constaret saltè taliter, quòd & transfertur onus probandi in aduersarium. s. quod imò fuerit expedita ante vacationem, quia tamen punctus non caret difficultate, & non intellectis motiuis aduersæ partis, non bene potest iudicari: mandarunt iterum proponi, vt res melius intelligi posset.

DECISIO CLXXXVII.

Parmensis villarum, 28. Ianuarij 1549.

SVMMARIA.

1 *Aegidiana constitutio, vtrum possit extendi ad iura ordinaria locorum, ita vt illorum vim reddat irritam.*

2 *Constitutio Aegidiana non est Statutum vrbis Romæ, nisi per extensionem, quam Rota interpretata est, non extendi ad loca non immediatè subiecta Ecclesiæ Romanæ.*

DIe 28. eiusdem in causa Parmensis Villarum, itenum dubitaui, † *vtrum præsupposito quòd sumus in Ordinariis Aegidiana locum habeat?* Et Domini fuerũt in eodem voto de quo supra, quòd non: quia licet in ordinarijs seruentur statuta loci, in quibus iudicium agitatur, vt iuribus aliàs allegatis, tamen Aegidiana non est Statutum Vrbis Romæ, † nisi per extensionem quam Rota interpretata est, & semper intelligit non habere locum in locis non immediatè subiectis Ecclesiæ, etiam quòd in Vrbe Romæ tractarentur, & secundum statuta Vrbis venirent tractanda, prout super hoc Aegidiana ipsa expressè cauetur.

DECISIO CLXXXVIII.

In quadam Romana horti, 28. Ianuarij.

SVMMARIA.

1 *Communitas citata ad suscipiendum in se litem, & ad faciendum consentire in quamcumque personam, quæ cũ sit obligatio facti, in quo succedit ad interesse, an possit in contumaciam condemnari.*

2 *Citatio non omnis debet nomine citationis notari, sed aliquando intimatio dicitur, & amittit nomen, & naturam citationis.*

3 *Citata vniuersitate si non adsit Massarius vel Vicarius, cum plena potestate, citatio inualida est.*

EAdem die in causa Romana horti pro Camillo de Rusticis, illo tamen informante dubitaui, *vtrum cõmunitas Fiani fuerat bene citata?* Et posito, quòd sic,

1 vtrum ex quo fuit ad suscipiendum in se litem citata, & ad faciendum consentire quamcumque personam, quæ cũ sit obligatio facti, in quo succedit obligatio ad interesse, possit in contumaciam inclinari interesse condemnari fuit petitum, nec liquidatum præsupposito in facto, quòd procederetur, prout A. C. ad confessionem debiti, vigore obligationis in for. Cam. Et dixere Domini, quòd licet ex aduerso prætenderetur, hanc quam appel-

2 lant citationem, non † fuisse citationem, sed intimationem, tamen ex quo in intimatione, nedum sibi intimabatur his, sed etiam, quòd veniret ad faciendum consentire quamcumque personam, iuxta formam obligationis, quòd ita intimatio facta, propter hoc vltimum constabat communitatem ad hoc faciẽdum, quòd cum factum non fuit, poterat communitas examinari, non obstante, quòd non constaret de aliquo alio interesse, etiam, quod non esset petitum sine liquidatione, li-

cet pro parte Dom. Camilli prætenderetur, & verum esset interesse petitum esse, prout in commissione, quæ seruit loco libelli, & petitionis, Cassad. dec. 6. de rescrip.

3 Et hoc procedendo coram A. C. † Dixerunt tamen ad primam partem dubij, quòd citatio seu intimatio non erat bene executa contra Communitatem ex pluribus causis, quia Communitas non consistit in 13. personis, quæ tantum fuere presentes huic intimationi, tum quia Vicarius & Massarij requisiti a cursore, vt congregarent vniuersitatem, non constabat, quod essent tales, quales esse asseruerunt, nec quòd haberent hanc facultatem ad lites.

DECISIO CLXXXIX.

Tullensis Met. matrimonij, 28. Ianuarij 1549.

SVMMARIA.

1 *Depositio vnius testis de visu, & alterius de auditu, cui iungatur assertio viri religiosi de contracto inter duos matrimonio, an idipsum sit sufficienter per talium depositionem comprobatum.*

2 *Testis semel aliàs in pari causa examinatus, si nunc iterum deponat, & aduersa pars illum de pugnantia notet, hoc non obstante, si a iudice habeatur pro teste omni exceptione maiore probant ipsius depositiones.*

3 *Testis etiam religiosus sponte deponens non citata parte aduersa, non probat, posito etiam, quòd non iuratus sit, & extraiudicialiter deponat.*

EAdem die in causa Tullen. Met. matrimonij, dubitaui, † *vtrũ ex Domini Thomasini primi testis examinati in remissoria deponente de visu, cum alio secundo teste deponente de auditu, iuncto dicto fratris Petri probaretur matrimonium fuisse contractum inter Philippum,*

2 *& Ioannettam?* Et † licet multa dicerentur ex aduerso contra personam testis Thomasini, & quòd esset contrarius sibijpsi, fuerat enim aliàs in hac eadem causa examinatus, & similiter contra D. Fratrem Petrum, tamen dixere hęc omnia pro nunc reijcienda, & præsupponendum, personas esse omni exceptione maiores, & legi dictorum duorum testium dicta, & etiam Fratis Petri. Et visum fuit Dominis, & bene, hanc non esse plenam probationem, quia erat tantum vnus te-

3 stis de visu. † Et dictum Fratris Petri non poterat seruire pro alio teste, ex quo sponte deposuerat non citata parte aduersa, nec iuratus, & extraiudicialiter, iuxta textum in l. iurand. C. de testibus, & in cap. tuis, eodem tit.

DECISIO CXC.

Placentina Canonicatus & præbendę.

1. Ianuarij 1549.

SVMMARIA.

1 *Tituli duo commendæ, vnus ab Ordinario collatus, & prouisio noua, non tamen faciunt titulum coloratum in casu spolij.*

2 *Commendæ temporalis, scilicet ad sex menses si data sit, potest Ordinarius ad beneplacitum eam auferre, & alij de ea prouidere, secus in perpetua.*

3 *Noua prouisio præsupposito, quòd non sit subreptitia, dat titulum coloratum, & facit spoliatum restitui posse.*

DE primo Ianuarij, in causa Placentina Canonicatus, & præbendæ, dubitaui, *vtrum possessio Anton. sit colorata, & restituibilis.* Antonius de choro prętendebat se spoliatum, & probabantur extrema. Sed op-

1 ponebatur, † quòd non habebat titulum coloratum, licet duos haberet, scilicet commendam ab Ordinario, & nouam prouisionem appel. Sed contra cõmendam

2 opponebantur, & multa, & prætendebatur, quòd † ex quo Commenda erat ad sex menses, & interim ad beneplacitum, quòd posset Episcopus Commenda illum spoliare, & possessionem Antonij restituibilem facere. Sed dixere Domini † nouam prouisionem tollere

3 omnem difficultatem, quia illa dabat titulum coloratum, licet prætenderetur illam esse subreptuam, quia de hoc tangebat peritorium, & tunc cognóscerentur, an esset subreptitia, vel non. Præsuppositio tamen in facto, quòd fuisset impetrata ante spolium cum illam ante illud tempus ratam, & gratam habuisset Antonius.

DECISIO CXCI.

Gebennensis Scholastriæ, 1. Ianuar. 1549.

SVMMARIA.

1 *Prętensum vbi fuerit, sententiam in rem iudicatam transisse, ex iurisdictionis defectu, an nulla dici possit, ita vt sint relaxandæ executoriales.*

2 *Specialis commissionis vigore, si alteri iudici fiat causæ controuersæ cõmissio, & terminus præfigatur de docendo prioris iudicis sententiam esse nullam, si is terminus labatur sine eo, quòd nullitas probetur, potest secundus iudex priorem sententiam aut ratificare, aut infringere.*

3 *Cursor præsentans commissionem iudici, si pars illa non vsa fuerit ad dicendum contra, inhibendo, nec citando, nec super prioris sententia nullitate pronunciet iudex, quæ fiunt, aut facta sunt, inualida existunt.*

4 *Index nouus, & causa noua, pręsumi an possit, cui ante acta, & tertia vice committuntur discutienda, & ideo termini ante prefixi ueniant considerandi.*

EAdem die in causa Gebennensis Scholastriæ fuit

1 dubitatum, † *vtrum sententia, quæ prętenditur trãsiuisse in rẽ iudicatam, sit nulla ex defectu iurisdictionis, & sint relaxandę executoriales?* Io. Paul. tulerat sententiam in fauorem Io. Solano, contra Dominicum, a qua fuerat appellatum, & de nullitate dictum, & causa com-

2 missa Do. Prospero, coram † quo vigore specialis commissionis fuerat præfixus terminus ad dicendum de nullitate ipsi Dominico, quo elapso, & non docto, procedere deberet ad confirmationem vel infirmationem sententię Io. Pauli. Et in termino nil fuerat dictum, postmodum per Ioan. Solano fuerat præsentata alia commissio, in qua dabatur iurisdictio procedendi ad confirmationem vel infirmationem alterius sententiæ late super hoc beneficio per Dominum Veraldum, missa sententia Io. Pauli, postquam fuerat pręsentata per Dominicum alia commissio, cum prænsertione pręcedentis, in qua petebat, quòd prius super nullitate sententiæ Ioã. Pauli procederetur, vel simul, & semel, prout iuris fuisset, † quæ commissio tantum iudici erat per cursorem

3 præsentata, nec pars illa, vsa fuerat, inhibendo, nec citando, ad dicendũ contra. Prætendebatur sentẽtia Domini Prosperi nulla, quia super nullitate non pronunciauerat, iuxta primã cõmissionem, & vltimam. Sed rñdebatur pro Ioan. Solano, quòd per processum ad vlteriora satis erat pronunciatum, postquam fuerat præfixus terminus, & nil in eo edoctum de nullitate. Et licet diceretur, quòd illud procederet, antequam posset procedi ad

4 confirmationem sententię Veraldi, † tamquam esset noua causa, & nouus iudex, coram quo illa prefixio termini non erat in consideratione. Immo Dominu dixere contrarium, quia immo erat iudex, & coram quo remiserat causam nullitatis, & canonizationem iuris super ista Scholastria, nec debebat haberi in consideratione vltima commissio, postquam pars illa vsa non erat. Et licet esset vsa, tamen de iure erat, ꝙ possit talis sententia ferri, cum stante commissione præfixionis termini, tacitè & super nullitate videbatur pronunciari causa restituendi, prout quotidie facimus.

DECISIO CXCII.

Fulginatensis Prioratus, 4. Ianuarij 1549.

SVMMARIA.

1 *Papæ declaratio super accolytatu alicuius, & familiaritate domestica suæ personę, & Vicecancellarij, vtrum alterius iuri quæsito obsistere possit.*

2 *Subreptitia gratia, vtrum dici possit ex eo, quòd in ea mentio facta non sit de accolytatu eius, per cuius obi-*

tum

tum beneficium vacauerat, stante, quòd Papa lite pendente declararit suæ intentionis fuisse, conferre petenti beneficium, posito, quòd defunctus fuerit accolytus.

3 *Regula de non tollendo iure quæsito, an Papæ declarationem & beneficij collationem enervare possit, & an etiam ad reseruationes, tam speciales, quam generales extendatur.*

1 De 4 in caussa Fulginaten. Prioratus† dubitaui, an declaratio D.N. Papæ super accolytatu, & famil. Alexan. vel tamquam lite pendente facta, vel tamquam
2 tollat ius quæsitum Vincentij? Opponebatur† contra gratiam Alexãdri de Elmis, quod esset subreptitia, quia in ea non erat facta mentio, quod ille, per cuius obitum vacauerat, esset accolytus, & Papa lite pendente declarauerat intentionis suæ fuisse, dare sibi beneficiũ. Esto, quòd mortuus fuisset accolytus & erat datum de Regula de non tollendo iure quæsito: Vnde dubitabatur, an ista declaratio valeret nõ obstante d. Regula & lite. Et ex quo erat prouisum de hoc beneficio vacanti in Cu-
3 ria, & in corpore supplicationis† dicebatur, quòd debebatur sibi illud beneficium, etiam si specialiter vel generaliter, quacumque etiam reseruatione reseruatum esset, vltra, quod in clausulis etiam erat clausula quacumque reseruatione, quod ista verba poterant habere aliquam dubitationem, an reseruatio ratione accolytatus veniret, Papa hoc dubium declarando, tamquam verax verborum, quæ declarat, nõ dicebat tollere ius quæsitum, iuxta declarationem Pauli Castrensis cons. 339. primo volumine, cum multis allegatis per Sarnensem in dicta regula, de non tollendo iure quæsito, q. 23. Super familiaritate autem, quia erat maius dubium, dixerunt Domini, quod iterum, & melius informaretur.

DECISIO CXCIII.

Arborensis Canonicatus, & Præbendæ.

SVMMARIA.

1 *Beneficium an acceptari post factam prouisionem possit, antequam instrumenta, & litteræ super eo fuerint expeditæ.*

2 *Data litterarum, si contineat mandata de prouidendo quibusdã cum clausula, quòd possint acceptare litteras, litteris non expeditis, & in diœcesi per eos eligenda, non nominata diœcesi, an acceptatio sit valida habenda.*

3 *Actori semper incumbit onus probandi nominationẽ diœcesis factam post prouisionem, quando illa nominatio præiudicaret prouiso etiam Apostolico.*

4 *Supplicatio, si non incontinenti ad registrum mittatur, cum de stylo Curiæ sit, breuia non conferri, nisi registrata supplicatione, incertitudinem parit ratione nominationis diœcesis, de qua in hac caussa.*

5 *Actor habens gratiam cum certa data apposita, si gratia aduersæ partis habeat incertam, præsumitur actoris anterior, idque ratione certitudinis.*

6 *Acceptationes beneficiorum vacantium ex consuetudine Curiæ, solent fieri in genere non expressis nec diœcesi, nec nominibus beneficiorum, quæ postmodum etiam post decem annorum decursum deduci possunt ad speciem, & Notarij dant etiam instrumentum in specie.*

7 *Instrumentum acceptationis, in quo mandatarius acceptat beneficia vacantia & vacatura in diœcesibus nominatis, an sint authentica, ita, vt prosint acceptanti.*

8 *Prouisio noua habens datam posteriorem, non nocet ob id antea prouisio.*

EAdem die in caussa Arborensis Canonicatus, & præbendæ, dubitatu, præsupposito pro nunc, q̃ Canonicatus,† & præbendæ, de quibus agitur, potuissent acceptari litteris non expeditis. & etiam pro nunc sine præ-
1 judicio veritatis, quod non detur de iure tertij, vtrum stante noua prouisione, & instrumentis acceptationis, constet nominatum fuisse factum post propositionem Hieronym. Signorini saltem ad effectum transferendi onus probandi in reum & possessorem: Erant enim da-
2 ta† data mandata de prouidendo quibusdam cum clausula in supplicatione, quod posset acceptare litteris non expeditis, & in diœcesibus per eos eligendis, nec alicubi constabat, quòd nominasset diœcesin, nisi in breui expedito super gratia, quòd erat expediendum sub ea data, sub qua, vt dixi, diœceses non erant expressæ. Vnde dicebatur, quòd dolosè isti mandatarij, vt explscarent pinguiora beneficia, expectauerant vacationem beneficiorum, & tunc expedierat breuia sua, in quibus diœceses expresserant in fraudem Hieronymi Signorini, qui cesserat in Hieronymum Zapatam prouisum Apostoli-
3 cum.† Et quia Zapata erat actor, dicebatur illi incumbere onus probandi nominationem diœcesium factam post prouisionem Hieronymi, qui ex quo erat actor, & reus, habebat intentionem suam fundatam ex nominatione facta ex breui sub data multo anteriori, ex quo breuia erant producta nõ aboluta, nec cancellata, vt inquit Dec. consilio 175. numero 6. per id, quod de bulla Papæ dicit Cin. in l. præscriptionem, colum. fin. versicu. item quæro, C. si contra ius vel vtil. publ. prout actor dicebat se probasse, quod si non sufficeret ad plenam probationem, sufficiebat saltem ad transferendũ onus probandi in aduersariũ: constabat enim diœceses non fuis-
4 se nominatas in supplicatione.† Item, quòd supplicatio non erat missa ad registrum, nisi post mensem, & erat probatum de stylo esse, quod breuia non conferebantur, nisi registrata supplicatione. Vnde inferebatur ex hoc, quod nominatio diœcesium facta in breui, non poterat esse facta tempore datæ appositæ in breui, sed multo post, scilicet post registrationem supplicationis, vnde remanebat incertum, quando iste diœceses essent
5 nominatæ. Quo stante† actor dicebat, quòd gratia sua habebat certam datam, incerta autem secundum veritatem erat data gratiæ Aduersariæ, & nominatim. Vnde sequebatur, quòd certa data præsumitur anterior, prout dicimus. Vnde gratia habens certam moram, & præsumitur ante tur. Felinus in capitulo pastoralis, colum. 3. de rescriptis, in capitulo sanè, de offic. delegat. Iason. in l. 1. columna 2. ff. solut. matrimon. Et licet ex aduerso diceretur, quòd ex instrumẽtis acceptationis constaret de nominatione ante vacationem beneficij, & ante prouisionem Signorini, tamen dicebatur non refer-
6 re,† qua acceptationes in Curia solent fieri in genere, non expressis nec diœcesibus, nec nominibus beneficiorum, quæ postmodum etiam post decem annos deduci possunt ad speciem, & Notarij dant instrumentum in
7 specie.† Producebatur etiam quoddam instrumentum acceptationis, in quo acceptauerat quidam ex his mandatarijs beneficia vacantia, & vacatura in diœcesi Arborensi, & Calagurritana, & erat ista acceptatio in his diœcesibus ante vacationem beneficiorũ, & prouisionem Signorini, & sic ex illo prætendebatur constare denominatione diœcesis ante. Sed dixere Domini, quòd non referebat hoc, quia sicut coram illo notario nominatim acceptauerant in illis diœcesibus, ita coram alio potuissent acceptare in alijs, & coram alio in alijs, adeo quòd fraus, de qua supra poterat fieri. Vnde necessarium erat, quòd vel in litteris, de quarum data cõstaret, essent nominatæ diœceses, vel coram Notario, & testibus ad hoc adhibitis, & propterea ex parte rei dicebatur, quod constabat de nominatione in litteris nouæ prouisionis,
8 & bonam istam esse nominationem dixere† Domini, sed quia noua prouisio habebat datã post prouisionem Signorini, ei non nocebat: Ex hac tamen noua prouisione tollebatur, quod dicebat actor, quod ex libro Milleti expeditoris breuium volebat arguere, quòd certo tempore in libro expresse diœceses erant nominatæ, quia tunc temporis breua istorum mandatoriorum dicebantur expressa, tamẽ, quia ex ista noua prouisione

multo

multo tempore antea expedita, apparebat diœceses nominatas ante expeditionem breuium annotatam in libro Milleti. Vnde dixere Domini, quod ad obuiandum fraudibus expectatione..... iuxta c. sed & si eius tenore, de rescript. debebat succumbere reus, si non probaret nominationem diœcesium factam ante vacationem beneficiorum, de quibus agebatur, vel saltem prouisionem Signorini, per quam illi erat ius quæsitum, quòd non debebat illis posse transferri per fraudulentam & malitiosam diœcesium nominationem.

DECISIO CXCIIII.

Conimbricensis Parochialis, 3. Februarij, 1549.

SVMMARIA.

1 *Supplicatio per partem oblata, continens beneficij prouisionem ad iuris sui ostensionem, vtrum absolutoriam extorquere possit.*

2 *Prouisio facti a nominato vigore clausulæ generalis a Nuncio Apostolico in Portugallia, sub titulo, quod beneficium sit iuris patronatus, idque ad patroni præsentationem, si ostendat sibi ius competere idem nominatus, cui hæc prouisio facta est, & indebite se molestari a possessore, impeditur aduersæ parti absolutoriæ concessio.*

3 *Euentualiter, & non effectiuè in supplici porrecto libello, vbi mentio facta fuerit de iure patronatus, non arguit confessionem factam, quod beneficium sit tale.*

DIe 3. Februarij, in causa Conimbricensis Parochialis de Sandono, dubitaui, an ex deductis possit dari absolutoria † Petro Mercado? Petrus iste commiserat causam contra quosdam, omnesque alios super iactatione, & molestatione, & produxerat supplicationem suæ prouisionis, vt ostenderet se habere aliquod ius, & indebitè molestari. Quidam † nominatus vigore clausulæ generalis venerat ad causam, & produxerat prouisionem sibi factam a Nuncio Portugalliæ de hac parochiali, tãquam existenti de iure patronatus ad præsentationem patroni. Et quia volebat ostendere se ius habere, & debitè molestare possessorem, & propter hoc possessori non posse dari absolutoriam; Replicabatur de iure patronatus non constare, nisi ex narratiua prouidentis, quæ non sufficiebat. Et licet diceretur ex aduerso, quòd etiam constabat ex confessione ipsiusmet, qui in supplicatione gratiæ suæ hoc videbatur fateri: † tamen dicebat Petrus, quod hoc non erat verum, quia non faciebat mentionem affirmatiuè, sed euentualiter hoc modo, & esset beneficium de iure patronatus, posset exprimi, & an esset præsentatus a maiori parte patronorum. Vnde dixerunt Domini, quod poterat dari absolutoria Petro, non obstante, quod aduersarius diceret, quòd licet prædicta non sufficerent pro plena probatione, sufficere tamen debebant, ne transferretur onus probandi in Petrum.

DECISIO CXCV.

Fulginatensis Prioratus, 3. Februarij, 1549.

SVMMARIA.

1 *Papa super familiaritate attestans tempore litis pendentiæ, vtrum ius tertio tam quæsitum eneruare possit.*

2 *Expressio falsi in narratiua, vel supplicatione facta, subreptitiam reddit supplicationem.*

3 *Papa ante factam prouisionem, si attestetur de familiaritate, & declararet eam non fictam, sed veram, non admittitur pars in contrarium aliquid adferre volens.*

4 *Papa per declaratiuam narrante aliquem fuisse, & esse verum familiarem, & de cetero habendum, reputãdum, & iudicandum pro tali, intelligitur velle illum fuisse, & esse talem ante tempus beneficij vacantis, de quo controuersia mouetur.*

5 *De cetero, clausula adiecta in declaratione Papali hoc modo, supplicantem fuisse & esse familiarem, & de cetero habendum, & iudicandum pro tali, non extenditur ad futura, sed ad præterita, cum hucusque fuerit vsque ad prouisionem talis, non quod in futurum erit familiaris talis stante incertitudine, & mobilitate eorum, quæ futura sunt.*

6 *Declarationi Papali de familiaritate supplicantis, vtrum regula de non tollendo iure quæsito derogare possit, & sic obesse parti aduersæ, stante, quòd lite pendente fuerit facta.*

7 *Declaratoria mera uerborum dubiorum non infringitur lite pendente, per regulam de non tollendo iure quæsito.*

8 *Mera declaratoria a mera gratia differt.*

EAdem die in causa Fulginatensis Prioratus, dubitaui, an † narratiua Papæ super familiaritate Alexandri, vel tamquam lite pendente facta, vel tamquam tollens ius quæsitum iuuaretur? Aliàs † fuit oppositum contra gratiã Alexandri, quod esset subreptitia, & nulla propter falsam expressionem familiaritatis Vicecãcellarij. Et licet fuisset resolutum, satis de familiaritate constare ex deductis, tamen pars aduersa volebat probare cõtrarium. Dicebat enim, se posse probare contrarium, quia aliàs † Papa ante prouisionem factam Alexandro de hoc beneficio, per litteras suas declarauerat, hunc fuisse & esse verum familiarem, insistendo seruitijs Vicecancellarij, & ita pro vero, & non ficto familiari, tam tempore datarum litterarum, quam post, & de cetero a quibuscumque iudicibus, & personis haberi, reputari, nominari, & iudicari debere, & propterea stante hac declaratione Papæ, non debere admitti ad probandum contrarium. † Respondetur, quòd licet Papa tunc temporis narrasset illum fuisse, & esse verum familiarem, & de cetero debere iudicari, & reputari, tamen hæc declaratio respiciebat tempus ante prouisionem beneficij, de quo agebatur, & tempus ipsius declarationis factæ. Et † vel de cetero non debebat intelligi, quod sic in futurum vel set illum esse familiarem, sed de cetero semper haberi, iudicari, & reputari tunc fuisse familiarem, insistendo seruitijs Vicecancellarij. Et propterea nouiter pendente ista lite, imò postquam cœperat de hoc dubitari, obijciebat appellans, quod declarauerat, quod tunc temporis, quando dixit de cetero, etiã voluit intelligere esse mentis suæ, quod esset etiam in futurum familiaris, & continuus commensalis suus, & Vicecancellarij, & quod ita debebat iudicari. Sed † contra istam declarationem fuerat datum de regula de non tollendo iure quæsito, & quod ex quo lite pendente fuerat facta declaratio, non debebat obesse Paulo aduersario ipsius Alexandri. Sed replicabatur, quod ista † erat mera declaratoria verborum dubiorum, quæ erant in mera declaratoria, ideò nec lis, nec regula obstabat, ad not. per Sarnens. in 13. quæst. super dicta Regula, vt in alio dubio huius causæ pendẽtis dictum fuit. Sed Domini pro maiori parte sensere, quod non esset mera declaratoria, & quod propterea obstaret & lis, & regula. Moti duabus rationibus. Primo, quia in prima declaratoria dixerat esse familiarem suum, insistendo seruitijs Vicecancellarij, id est, donec insisteret. Vnde, si volebat probare, quod insisteret, debebat admitti, & declaratoria, quæ Paulo conferebat, hoc tollebat sibi ius quæsitum. † Et non erat meræ declaratoria, sed mera gratia, cui obstabat regula. Secunda ratio erat, quia illa verba per declarationem, & ita de cetero, a quibuscumque iudicibus, erant data, quod tunc voluit in futurum illum debere reputari & iudicari, fuisse familiarem tempore illius gratiæ. Vnde noua declaratio, quæ fiebat cum non esset mera declaratoria, sed noua gratia, faciens illum tunc familiarem, & declarans esse. & fuisse tam familiarem suum, quàm Cardinalis Vicecancellarij, cum in prima

ma

ma tamen fuisset familiaris, non poterat Paulo præiudicare, obstante dicta regula de non tollendo iure quæsito.

DECISIO CXCVI.

Tullens. matrimonij,
10. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Matrimonij confirmandi causa, quod in dubium vertitur, si testis amplè deponat, & quidem de visu, iteratoque examinatus, si in secundo examine latius deponat, quam antea, non ob id dicitur secum pugnare, ita, vt fides ipsius vacillare propterea dici possit.*

2 *Latius in secundo examine, quàm in primo, si testis deponat, vbi tamen in secundo adducta, implicitè in primis adductis continentur, non dicitur a seipso testis dissidere.*

3 *Desponsationem factam ante missam per verba de futuro deponens testis in vno interrogatorio, in alio ante Euangelium per ea, quæ de futuro sunt, cum parua sit temporis intercapedo, an ob id contrarius sibi dici testis debeat, ita, vt dictis ipsius veniat derogandum.*

4 *Religiosa persona, si affirmet vigore schedulæ desponsasse quosdam sine sollemnitate, deponente teste oblatas vtrique sponso buccellas panis vino intinctas, non ob id sibi aduersantur, cum sollemnitates istæ dati panis intincti non sint in consideratione, sed intelligatur de istis sollemnitatibus, quæ sponsalia concomitari plerumque solent, scilicet de triplici edicto, conuocatione amicorum, & consanguineorum ad nuptias, & similibus.*

1 Dle 10. eiusdem in causa Tullens. Metens. matrimonij, dubitaui, † *vtrum dictum Thomasini diminuatur ex aduerso deductis, vel eius fides integra remaneat?* Hic testis deponebat de hoc matrimonio satis amplè, & de visu, & qua fuerat bis examinatus, & latius in secundo examine deponebat, quàm in primo, dicebatur, ex aduerso fidem eius propter hoc diminui, tamquam subornatus primò deposuerat, ad textum in l. eos, §. de falsa, & varia, ff. de testam. tamen lecto vtroque dicto, visum
2 fuit Dominis, † nil plus in secundo, quàm in primo dicere, quia licet in secundo latius dixisset, omnia tamen implicitè in primo continebantur. Id tamen fuit ponderatum ab aliquibus ex Dominis, quibus visum fuit
3 diminuere eius fidem. † Nam in secundo examine prius in vno interrogatorio dixerat, ante missam hos fuisse desponsatos per verba de futuro, postea ante Euangelium erant per verba de præsenti, & sic in eius dicto erat contrarietas. Sed maiori parti visum fuit hoc debere haberi in consideratione, tamquam ad rem ipsam, de qua agebatur, modicum referret. Aliud etiam deponebatur contra hunc testem: nam opponebatur quondam fratrem Petrum hos desponsasse. Et tamen videtur con-
4 trarium dictum ipsius testis. † Nam frater Petrus in quadam sua schedula attestabatur hos desponsasse sine aliqua sollemnitate, testis autem dicebat in contrahendo hoc matrimonio fuisse datas vtrique coniugi buccellas panis intinctas vino, quòd nullius cõsiderationis videbatur. Et dixere Domini, quia frater videbatur intellexisse de sollemnitate, quæ solet fieri proponendo edicta, & vocando ad nuptias consanguineos, & amicos, non autem excludit ceremoniam illam, quæ in actu desponsationis fuit facta de illo pane intincto vino.

DECISIO CXCVII.

Firmana hæreditatis,
10. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Constitutio prouinciæ non approbans statutum speciale alicuius Castri facit illud nõ sortiri suum effectum, & hoc stante non debet obseruari.*

2 *Constitutio prouinciæ, si petet seruari statutum speciale Castri sibi subiecti, debet intelligi de statuto, quod factum est cõtra libertatem Ecclesiasticam, & quietum statum prouinciæ ac ciuitatum, & ita de statutis pugnantibus cum iure & æquitate.*

3 *Constitutio prouinciæ si dicat, quòd omnia statuta, tam facta, quàm facienda, nõ ualeant, nisi sint visa, cognita, & approbata per Rectorem prouinciæ, & vt instrumento publico constet de illa approbatione nullo excluso, omnia statuta comprehendit, tam iusta, quàm iniusta.*

EAdem die in causa Firmana hæreditatis, dubitaui, † *vtrum statutum Castri valeat, & debeat obseruari non obstante constitutione Marchiæ ex aduerso producta?* Et Domini dixere, quòd ex quo non constabat de approbatione huius statuti, vt prædicta constitutio requirit, quòd istud statutum non debebat obseruari.

2 Et † licet ex aduerso prætenderetur hanc constitutionem non debere generaliter intelligi de omnibus statutis, sed tantum de statutis contra libertatem Ecclesiasticam, & quietum statum prouinciæ ac ciuitatum, ac de statutis iniustis etiam ratione pactionis factis, vt ex proœmio colligitur, ex quo debet elici ratio finalis, ad §. fin. de hæred. instit. tamen Domini lecto & perfecto tenore constitutionis, & bene considerata dispositione illius, omnes ne-
3 mine discrepante dixerunt, † illam debere intelligi de omnibus statutis: nam expresè dicit, quod omnia statuta, tam facta, quam facienda, nil valeant, & non debeãt obseruari, nisi sint illa primo visa, cognita, & inspecta, & expresè, & simpliciter approbata per Rectorem Prouinciæ, vel suos iudices, quibus ipse duxerit committendum de qua approbatione constet per publicum instrumentum: Et verba, de quibus in perfectione, habuere Domini pro causa impulsiua, non autem finali.

DECISIO CXCVIII.

Salamantina Abbatiæ,
10. Febr. 1549.

EAdem die in causa Salamantina Abbatiæ dubitaui, *vtrum a declaratoria exclusiuè, vsque ad brachũ sæculare inclusiue sit inualidè processum, ad instantiam Domini Francisci, præsuppositio pro nunc sine veri præiudicio, validè processum antea?* Domini dixerunt, quòd sic, quæ tamen decisio huius dubij pendet a præcedente processu, scilicet a decreto executorialium vsque ad declarationem, deinde vsque ad brachium sæculare, & vt ex præcedentibus apparet, patet aliàs de anno 1547. fuisse resolutum pro validitate processus, propterea decretum fuit, vt darem dubium super toto processu, ideo non curaui hic annotari rationes, quibus hoc dubium resolutum fuit, cum omnia tunc decernerentur.

DECISIO CXCIX.

Giennensis Scholastriæ,
25. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata a iudice habente commissionem specialem, per quam ei data fuit iurisdictio, valida est, non obstante, quòd de nullitate prioris non fuerit ab eo pronunciatum.*

2 *Præfixio termini facta parti, ad docendum de nullitate sententiæ, si terminus ab ea non fuerit seruatus, nec intra illum doctum de nullitate, sibi vt imputet est necesse.*

3 *Conclusio commissionis, si hæc verba contineat; causam hu iusmodi decidat, & terminet, an possit iudex huiusmodi causam terminare, reijciendo nullitates, & non confirmando uel infirmando sententiam antea ab alio iudice latam.*

DIe vigesimaquinta Februarij in causa Giennens. Scholastriæ, dubitaui, *an per sententiam Domini Prosperi confirmatoriam sententiæ Rossanensis censeantur reiectæ prætensæ nullitates sententiæ, & processus Ioannis Pauli, stante commissione præfixionis termini, & an sententia Domini Prosperi subsistat, necne?* Idemmet dubium virtualiter fuit datum, & decisum prima eiusdem,
1 vt supra, † quantum ad validitatem sententiæ Domini Prosperi, Domini fuere in eodem voto, quòd sententia esset valida: quia stante commissione specialiter dante

sibi iurisdictionem procedendi ad confirmationem, vel infirmationem sententiæ Domin. Rossanen. in qua erat narratum, & coram eo pendebat causa appellationis a sententia Ioan. Pauli, potuit Dominus Prosper procedere prout processit, licet quantum ad hoc, vt censeatur reijcere nullitates, mutauere opinionem. Et dixere,
2 quòd non censerentur reiectæ. † Quia licet esset data possessio præfixionis termini ad docendum de nullitatibus & eius vigore terminus præfixus, quia tamen commissio dicebat, quòd infra terminum præfixum, si de nullitate non docerent, procederetur ad confirmationem, vel infirmationem, vtique censeretur reiecisse nullitates, secundum quòd dicta commissio dictabat, videtur, ex quo confirmauerat aliam sententiam, nil de nullitatibus
3 erat actum. Et licet in † conclusione diceretur post verba, de quibus supra, causam huiusmodi decidat, & terminet, propter quod videbatur, quòd posset terminare causam huiusmodi, reijciendo nullitates, & non confirmando, nec infirmando sententiam Io. Pauli, tamen Domini dixere, quòd illa verba, causam huiusmodi, intelligebantur de causa ampla sententiæ Ioan. Pauli; non autem de ista, in qua erat concessa gratia exspectatiua solum, prout fuerat canonizata per D. Rossanen. quæ non erat in causa diuersa ab alia, in qua Io. Paulus canonizauerat aliud ius productum Solano.

DECISIO CC.

In quadam Romana Horti,
25. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Citatio si fiat communitati cuidam, aut eius nomine Massario vel Vicario, qui non sint tales, nec habent facultatem a communi ad lites, aut negocia gerenda, tamquam non bene facta non obligat Communitatem.*

2 *Mandatum procuratorium licet non apparet in actis, si tamen aliundè constet, sufficit ad causæ tractationem, & quæ fiunt, ratificari possunt.*

3 *Communitas sciens, vel verisimiliter timens aduersarium litem intimaturum, si ante intimationem illam constituat procuratorem ad comparendum, facta intimatione præsumitur omnia rata ab eo facta, & facienda habere.*

IN causa Romana Horti eadem die, qua supra, mihi
1 dictum erat per Dominos, † quod citatio facta communitati Fiani nō erat bene executa, neque ligabat communitatem, quia erat facta, coram duobus Massarijs & Vicario, quos non constabat esse tales, nec quod haberent facultatem hanc, & de communitate non erant præsentes, nisi tredecim homines: Dubitatum, an sufficeret, quod post illam citationem comparuerat procurator
2 communitatis semel. Et † licet non dederit mandatum in actis, tamen de eius mandato, quia in veritate non erat procurator, constabat in actis coram Gubernatore in eadem causa: Et dixere Domini, quòd satis erat, quia ex hoc constabat communitatem habuisse notitiam, licet hoc mandatum esset datum illi procuratori ante intimationem, de qua in actis, ex quo fiebat mentio in illo mandato de ista intimatione facienda. Nam cum esset mota pro Camillo de Rusticis, cui pro Comite Pitiliani pro horto, de quo in causa fideiusserat dic. Communi-
3 tas † Fiani sciens, vel hoc verisimiliter timens, ne Camillus litem istam intimaret ante intimationem constituerat procuratorem ad comparendum, facta ista intimatione, vnde habuere omnia pro bene factis.

DECISIO CCI.

Hispalensis portionis,
8. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Pars si causam committi faciat contra quosdam nominatos, omnesque alios sua communiter, vel diuisim interesse putantes accedente aliquo, & pretendente de interesse suo, & dante commissionem specialem, an possit pars ad partes petere istius interessati, nouiter ad causam perueni-*
enti causa, sibi dari dilationes præsupposito, quòd pro actore in negotio fecerat.

2 *Pars aduersa nolens dari dilationes actori, non debet dare nouam commissionem cum ea data, denegari dilationes non possint, etiam ipsa aduersa parte existente actrice.*

DIe 8. eiusdem in causa Hispalensis portionis Fran-
1 ciscus Pesquera commiserat † causam contra quosdam nominatos, omnesque alios sua communiter, vel diuisim interesse putantes. Gaspar del Rio venerat ad causam pro suo interesse, & dederat commissionem specialem, Franciscus petebat dilationes, ad partes: Ex aduerso dicebatur non debere dari. Quia erat actor, & commiserat causam contra omnes se interesse habere putantes, vnde vigore illius commissionis Gaspar irritatus, nega-
2 bat † dilationes debere dari: contrarium dixere Domini, quia si nolebat dilationes dari, non debebat dare nouam commissionem, quia data non poterant negari dilationes Pesquerę quantumcumque actori.

DECISIO CCII.

In quadam Lunens. Zarzan.
8. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Intimatio monitorij, an ex eo dicatur non esse legitimè facta, quod non fuerit lectum & affixum monitorium ad valuas Ecclesiæ, aut loci publici, neque copia ibidem dimissa.*

2 *Lecta si copia monitorij non fuerit, nec data parti aduersæ a parte actrice, oblatio autem facta de legenda & relinquenda, imputare sibi debet pars rea, si non legatur vel dimittatur apud eam, nec se excusare potest, vbi specialiter, & expresè monita fuerit de desistendo ab occupatione, & detentione, tum fructuum perceptione beneficij litigiosi ad se notitiam monitorij non peruenisse: ideò non comparens in contumaciam excommunicari potest.*

EAdem die in causa Lunens. Zarzanen. dubitatum, vtrum monitorium fuerit bene intimatum, ad effectum, vt declaratoria ob non paritionem monitorij lata
1 innodauerit, vel non: † Nam prętendebatur pro parte declarantis monitorium non fuisse bene executum, quia non erat lectum, nec data copia, iuxta text. in Clemen. causam, in princ. de elect. Sed Domini dixere contrarium vno tantum informante. Quia Clem. vult, quod tenor citationis perlegatur vel porrigatur scriptura authē
1 tica, & copia si petita fuerat data: † hic autem licet non lecta, nec data copia fuisset, tamen ex quo obtulerat se electurum, & copiam daturum, etiam, quòd non petitum fuerat monitorium, nec data copia, maximè, quia specialiter, & expresè illum mouerat, quòd desisteret ab occupatione hac, & detentione, & fructuum perceptione parochialis, super qua erat lis, & sic non poterat se excusare, quo minus habuisset notitiam eius, quod in monitorio continebatur, vnde debuit comparere, aliàs in contumaciam bene fuit excommunicatus, ad not. in d. Clem. vbi principalis consideratur notitia, &c.

DECISIO CCIII.

Salamantinæ Capellaniæ,
8. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Permutatio beneficij, quod iuris est patronatus, vbi inter duos celebretur inualida censetur, non intercedente consensu patronorum ius præsentandi in eo habentium.*

2 *Mentio iurispatronatus si nō fiat a permutante beneficium, quod est tale, non valet talis permutatio.*

3 *Inualida est resignatio, qua fit de beneficio, quod est iurispatronatus cum subticetur hoc Pontifici, qui præsumitur non velle derogare iuri patronorum.*

4 *Patroni non reclamantes, scientes & patientes, imò præsentantes per obitum resignatarij, tacitè videntur mandasse.*

Permu-

5 *Permutationes & resignationes, sine consensu patronorum non valere intelligi debet illis reclamantibus.*

Dle eadem in vna Salamantina Capellaniæ, dubitaui, † *vtrum permutatio facta de ista Capellania inter Ioannem & Antonium tenuerit?* Prætendebatur non tenuisse, quia istud beneficium erat de iurepatronatus. Et in hac permutatione consensus patronorum non intenuerat, vnde prætendebatur non valere, ad d. per Felin. in tract. de iure patron. in vlt. col. & in toto titul. de
2 iure patron. Et quia † permutans resignauerat in alium,
3 non facta mentione iuris patron. Dicebatur etiam † non valuisse hanc tamquam subreptitiam, quia, si Papa scisset de iure patronat. fuisse, vtique vel non concessisset, vel difficilius saltem sine consensu patronorum, ad c. super litteris, & cap. postulasti, de rescript. dixere Domini,
4 quòd † ex quo Patroni numquam reclamauerant, scientes & patientes, imò præsentauerant per obitum resignatarij, tacitè videbantur mandasse. Et † propterea, quòd permutationes & resignationes sine consensu patronorum non valerent, debent intelligi patronis reclamantibus, per Felin. in loco prælegato in vltima columna,
10. limitatione.

DECISIO CCIV.

Salamantina Abbatiæ,
8. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Nullitatis causa, & appellationis commissa, & vigore specialis commissionis præfixo termino ad docendum de nullitate, qua non docta, si iudex ad vlteriora procedat, an gesta per eum valida sint habenda.*

2 *Appellatio a decreto executorialium, aliquando in suspenso detinet executionem ipsam.*

EAdem die in causa Salamantina Abbatiæ, dubitaui, *vtrum post executoriales sit validè processum, vsque ad brachium seculare inclusiuè inter Dominum Franciscum & Didacum.* Et licet alias de anno 1547. & mense Iunij fuisset bis resolutum, † non esse validè processum ea sola ratione, quia ex quo erat cõmissa causa nullitatis vltra appellationem a decreto executorialium, nõ
1 poterat iudex procedere ad vlteriorem executionem, absque eo, quòd vigore specialis commissionis esset præfixus terminus ad docendum de nullitate, & docendum de præmissis nullitatibus, quo elapso, vt quotidie practicatur... tamen hodie valdè dubitarunt de illis resolutionibus, quia causa nullitatis non impedit executionem, siue personaliter per modum actionis, siue exceptionis proponatur, ad not. per Doctores in l. 4. §. condemnatum, ff. de re iud. & decis. 280. in nou. Vnde mandarunt, vt infor-
2 marem † an appellatio a decreto executorialium suspenderet executionem: Nam prætendebatur ex vna parte, quòd non, tamquam frutola, & non admittenda, vel saltem commissio nullitatis suspenderet, quia si non suspendebat, vtique processus sine alia commissione tenebat, sin autem suspendebat, processus fuisset nullus, nec potuisset iudex procedere sine commissione præfixionis termini.

DECISIO CCV.

Arborensis Archipresbyteratus,
20. Februar. 1549.

SVMMARIA.

1 *Gratia concessa de nominatione, intelligi debet de tali, quæ fit ante factam prouisionem de beneficio vacante.*

2 *Acceptatio etiam facta causa nominationis diœceseos coram Archiuij notario, prout fit de consuetudine, non admittit fraudis, quæ nihilominus committi potest, suspicionem.*

3 *Nominationis gratiam habens, si non faciat electionem diœcesis, in qua futura est nominatio in Camera, & Cancellaria Apostolica coram notario & testibus, non caret fraudis suspicione.*

4 *Instrumenta acceptationum debent non in folio extendi, quia facilè occultari possunt, sed in libro, in quo aliæ acceptationes describi solent, vt fraus omnis & dolus rescindatur.*

5 *Supplici in libello si contineantur hæc verba, nominatum scilicet, facere posse nominantem in diœcesibus in litteris exprimendis, vel alibi, quomodo isto dicto alibi veniat intelligenda.*

Dle 20. eiusdem in causa Arborensis Archipresbyteratus, dubitaui, ex instrumentis duorum acceptationum in specie, quoad diœceses consequendas: prout deductum fuit, & facultate concessa in gratia, quòd † posset exprimere diœceses in litteris, vel aliter colligatur relenanter, quòd nominatio diœcesis fuit facta ante prouisionem Signorini, saltem, vt transferatur onus probandi
1 in actorem dicentem contrarium. Supra in hac causa fuerat resolutum non constare de tali electione diœcesis, quantumcumque in vno instrumento acceptationis in
2 specie fuissent nominatæ diœceses: † quia, cum talis acceptatio fuisset facta, vt solet fieri coram notario Archiuij, tamen ex hoc non tollebatur suspicio fraudis, de qua alias supra in hac eadem causa, quia talem acceptationem potuisset facere coram aliis plurbus notarijs in aliis diœcesibus, & ita exspectare vacationem alicuius beneficij in quacumque diœcesi. Vnum nunc præsupponebatur per Rotam, vt matura opinio, ex quo nondum erat vnum instrumentum, sed duo erant, & deinde sunt plures acceptationes, quæ possunt fieri in diuersis diœcesib. & etiam coram diuersis notarijs. Et ideo cum istic
3 non elegerit diœcesim in Camera & Cancellaria, † coram notario, & testibus semper fraus præsumebatur. Domini tamen duo dicebant, sibi placere hanc opinionem, si † talia instrumenta, & acceptationes factæ fuissent in folio, quòd de facili potuisset occultari: secus in libro in quo aliæ etiam acceptationes fuissent descriptæ. Vnde decretum fuit, quòd in Rota videantur originale, ex quo res melius posset decidi, & considerari, & ita fuit factum. Sed fidem quo ad hoc noluerunt adhibere, vt infra. Fiebat etiam aliud fundamentum, quia in
5 supplicatione dicebatur in diœcesibus † in litteris exprimendis, vel alibi, ex quo prætendebatur propter dictum, quòd alibi posset vbique acceptare, sed omnes Domini fuere in opinione, quod dictio, alibi, non determinat verbum exprimendis, sed aliud verbum, quòd immediatè sequitur, idem continens: Tamen hoc visum fuit modici momenti, quia referuntur ad vnum, vel ad aliud, ex quo in supplicatione habebant gratiam, quòd possent exprimere litteris non confectis, ergo alibi, quam in litteris continebatur, poterunt diœceses exprimere: sed Domini, vt supra dixere, quòd debebat intelligi in loco conuenienti & aperto, & eo modo, quo fraus cessaret, & in sequenti audientia ostendi librum, cui, quantum ad hoc noluerunt adhibere aliquam fidem, ideo restarunt in eodem voto, & alia concurrebant.

DECISIO CCVI.

Tarusinæ pensionis,
20. Febr. 1549.

SVMMARIVM.

1 *Lis oborta de pensione, si adhuc pendet, & idonea præstita cautio in forma depositi pro quantitate arbitrio Rotæ, de soluendis attentatis tam liquidatis facta fuerit, procedi ad vlteriora potest sine vlla retardatione solutionis pensionis.*

EAdem die in causa Tarusinæ pensionis, legi commissionem concessam D. Camillo de Rubeis contra
1 Card. Pisanum, in qua committebatur præcisè, † quòd præstita idonea cautione in forma depositi, pro quantitate arbitrio Rotæ de soluendis attentatis, determinanda, postquam liquidata fuerint, procedatur sine retardatione solutionis pensionis.

DECISIO CCVII.

Tullen. Meten. matrimonij, 20. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Dubium de matrimonio contracto ſubortum, an per ratificationem vnius partis præſentis, altera abſente, & atteſtationem perſonæ religioſæ ſufficienter tolli poſſit.*

2 *Præſentia mulieris ſi non probetur, quæ dicitur contradixiſſe tempore atteſtationis, de qua deponitur, non videtur matrimonium contractum probari.*

1 EAdem die in vna Tullen. Metenſ. matrimonij dubitaui, † *vtrum recognitio fratris Petri coram iuratis facta præſente Philippo & Ioanetta probet matrimonium, præſuppoſito pro nunc, quòd eſt in forma probanti?* Domini pro maiori parte dixerunt, quòd illa atteſtatio fratris non erat facta præſente Ioannetta, quia quamuis in illa atteſtarentur iurati, Ioanettam petiſſe ſibi fieri inſtrumentum de tali fide, non tamen conſtabat, quòd tunc tempore atteſtationis fuerit præſens, quia potuit alio tem-
2 pore petiſſe, prout potius verba videbantur ſonare. † Vnde pro comperto habuerunt, quòd non exiſtente præſente Ioanetta, non probatur matrimonium. Quòd ſi fuiſſet præſens, aliud dictum erat, quaſi etiam tunc potuiſſet eſſe contractum matrimonium, eſto, quòd contra non probaretur contractum: habuere tamen pro maxima conſideratione ad probationem matrimonij, quòd Philippus eſſet præſens huic atteſtationi, & illam acceptaſſet.

DECISIO CCVIII.

Salamantina Abbatiæ, 20. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Appellatio a decreto executorialium, ſeu cauſſa nullitatis commiſſa, an in ſuſpenſo tenere poſſit ipſam executionem.*

2 *Iuſta ſi fuerit appellatio a decreto executorialium, vtpote facta ab eo, qui verè fuit grauatus, omnimodo ſuſpendit negocium executiuum.*

3 *Geſta poſt appellationem iniuſtè grauati, omnia reſcinduntur ex cauſſa nullitatis, cum friuola talis appellatio dici non poſſit.*

4 *Sententia, vbi in iudicatum tranſiuit ob non proſecutam appellationem, vtrum parti appellanti obeſſe poſſit.*

5 *In Cõmiſſione iudici facta de exequẽdo, licet dictum fuerit de nullitate, vbi tamen præfixus fuerit terminus ad illam probandam, & non probetur, procedi poteſt ad vlteriora.*

6 *Commiſſio data, in qua narratur cauſſam appellationis fuiſſe opportuno tempore commiſſam, ſi fuerit ex ſuperueniente caſu fortuito amiſſa, de ea tamen facta conſtet, audiri debet appellans.*

1 EAdem die in cauſſa Salamantina Abbatiæ, dubitaui, † *vtrum appellatio a decreto executorialium, ſeu cauſſa nullitatis commiſſa ſuſpenderet negocium executo-*
2 *rialium?* Et Domini dixere, quòd † appellans a decreto executorialium, quia non fuerat friuola, ſed iuſta, quia iniuſtè fuerat grauatus, ſuſpendebat negocium executi-
3 uum, c. vt debitus, de appel. &c. Card. cod. tit. in 6. † Vnde quidquid factum fuit poſt dictam appellationem fuit nullum, ad deciſ. 357. & 540. ver. ſed quid ſi tale, Felin. in
4 c. non ſolum, §. 1. in 4. not. de appel. in 6. † Prætendebant contra, quantum ad ſententiam in hac cauſſa latam, quæ dicebatur tranſiuiſſe in rem iudicatam ob non proſecu-
5 tionem appellationis. Et erat data commiſſio † iudici de exequendo, & quantumcumque fuiſſet dictum de nullitate, tamen iuxta formam commiſſionis fuerat præfixus terminus, in quo nihil releuanter docto iudex de-
6 creuerat executoriales, ante tamen, quam iſta † fierent, fuit data commiſſio, in qua narrabatur, quod cauſſa appellationis fuerat in tempore commiſſa, tamen propter ſtatutum Vrbis, quod poſt paucos dies ſuperuenerat, erat deperdita, vnde committebatur, quod conſtito de hoc, audiretur in cauſſa appellationis. Et licet eſſe porrecta partita ex libro Baccodi pro hoc probando, quæ nil faciebat: tamen erant dati articuli ad probandum hoc per teſtes, & fuerant per iudicem admiſſi ea die, qua fuerc decretę executoriales. Propterea dixere Domini, quod fuit iuſta cauſſa appellationis a decreto executorialium maximè, quia ille iudex fuerat ille, qui admiſerat articulos, & decreuerat executoriales, D. Boerius, licet fungeretur vice duarum perſonarum. Quia coram illo procedebatur in negocio executionis tamquam ſubrogato D. Simonettæ, qui tulerat ſecundam ſententiam, & in negocio principali, tamquam ſubrogato Staphilæi coram quo agitabatur aliud negocium.

DECISIO CCIX.

Salamantina Capellaniæ, 27. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Beneficium permutatum cum alio reſeruato regreſſu, exiſtens de iure patron ſi fiat illa permutatio. & reſeruare greſſus ſine conſenſu patronorum. vtrum quod factum eſt, validum & ſtabile eſſe poſſit, an tamquam nullum veniat reſcindendum.*

2 *Reclamantibus nequaquam patronis in permutatione beneficij, quod eſt iuris patronatus, imò præſentantibus beneficiãdum, præſupponitur ratam habere permutationem vel reſignationem talis beneficij, in quo habent ius patronatus, ita, vt ius ſit abdicatum a permutante, vel reſignatario.*

3 *Regreſſus reſeruatio facta in beneficio quòd iuris eſt patronatus, ignorantibus patronis, nec tacitè, vel expreſsè conſentientibus, cum de eo diuinare patronis non licuerit, an vt valida ſit habenda.*

4 *Conditio in permutatione beneficij cum reſerua regreſſus, apposita non adimpleta, facit ius permutantis eſſe integrum, ita, vt non poſſit dici ab eo abdicatum.*

5 *Patroni non impugnantes reſeruam regreſſus in beneficio de iure patr. exiſtente, ſi tamen potuerint impugnare, in nullo ſibi præiudicant.*

6 *Regreſſus reſerua in permutatione beneficij, quòd eſt iuris patr. non aſſentientibus patronis, ſiue non valeat, ſiue in ſuſpenſo hareat, ſemper validari præſumitur ex patientia patronorum, quaſi ex eorum tacito conſenſu.*

1 DIe 27. eiuſdem in cauſſa Salamantina Capellaniæ, dubitaui, † *vtrum, ex quo Io. permutauit cum Anton. beneficium, quòd erat de iure patronatus, reſeruato ſibi regreſſu ſine conſenſu patronorum, reſignationes iſta, & regreſſus valuerint, ad effectum, vt ius a Io. abdicatum ſit,*
2 *vel non. attento, † quòd patroni nũquam reclamarunt, imò prout dictum fuit alias, vltimo præſentarunt?* Hoc dubiũ in effectu eſt idem cum in eo, quòd in hac eadem cauſſa fuit propoſitum, 18. eiuſdem, niſi quòd additũ reſeruato regreſſu, quæ fuit facta per Ioan. Petrum reſignatarium, ex cauſſa permutationis, de qua non fuit habita conſi-
3 deratio in alio dubio. † Propterea dicebatur, quòd regreſſus iſte, quoniam patroni de eo ignorauerant, nec ad illum tacitè, nec expreſsè conſenſerant, cum de illo non potuerint diuinare, ſicut de reſignatione, & permutatione poſſeſſionis non erant validè reſeruatæ, neque ex poſt facto validatus regreſſus tacito conſenſu Ioannis, qui in permutatione conſenſerat reſeruato ſibi valido
4 regreſſu. Et † ſic conditione hac non adimpleta, ius non erat abdicatum a Ioan. ſed penes illum remanſerat. Et licet patroni ignorantes non impugnauerant illum, ta-
5 men ſatis erat, quòd † potuiſſent illum impugnare, ad tradita latè per Abbatem in diſpoſitione c. clericus, per Carrer. in Clem. de iure emphyt. colum. 8. de ſupplend. negligentia prælato. & per Felin. in cap. cum Bertoldus, col. 3. verſ. inſtitutio facta, de re iudic. per Dec. conſ. 126. in cauſſa D. Franc. col. fin. verſ. tertio allegatione. In contrarium tamen Domini hoc non obſtante pertinuerunt
6 in 1. opin. contraria, quia † quamcumque opinionem teneamus, ſiue quòd talia ab initio non valeant, ſiue conſenſum patronorum, ſiue quod ſtent in ſuſpenſo, ſemper validantur ex patientia patronorum, quaſi ex tacito eorum conſenſu, iuxta deciſ. 307. in nouis. cum alijs multis, quæ in informatione allegabantur.

DE-

DECISIO CCX.

Romana Horti, 27. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Eiectio si fiat ob contumaciam partis, quæ ob id prætendit de interesse suo, an fideiussor interessato contumaci teneatur.*

2 *Communitas, vbi ex forma obligationis tenebatur litem in se suscipere, & facere consentire quamcumque personã, & sic de hoc fiat communitati intimatio, quæ peccet in forma, non potest ad declarationem decreti in præiudicium eius deuenire.*

1 EAdem die in causa Romana Horti, in qua †per cõtradictas procedebatur contra communitatem Fiani, tamquam fideiussorem Comitis Petiliani, qui vendiderat hortum quondam Domino Camillo de Rusticis, a quo in eius cõtumaciam euictus fuerat per Dominam Helenam Vrsinam, per eius euictionem D. Camillus fecerat intimari litem Communitati, & quòd faceret consentire quamcumque personam ius habentem, prout†

2 tenebatur ex forma obligationis, & cum vigore specialis commissionis in hac causa processisset ad confessionem debiti, & deinde excommunicationem, nisi intra tres, & demum declarasset communitatem, nisi per totam, quia pars petebat, quòd in declaratione exprimeretur, quòd erat declaratus pro summa 500. ducatorum, quod erat pretium horti, & propter damna, & interesse, quæ passus erat Dominus Camillus ob talẽ euictionem. Dixere Domini, quod ex quo hortus erat euictus propter contumaciam Domini Camilli, non poterat Communitas declarari propter prædicta, sed tantum, quia non venerat ad suscipiendum litem in se, & faciẽdum consentire, quamcumque personam, prout tenebatur & intimauerat, quod faceret, quia tamen intimatio non erat formaliter facta Communitati, vt supra dictum fuit, nec etiam Procurator Communitatis vnquam compariuerat, vt supra, sed falsò præsuppositum fuit, propterea nec ad declarationem prædicti decreti eo modo, quo dictum fuit, non posset deueniri.

DECISIO CCXI.

Salamantina Abbatiæ,

27. Febr. 1549.

SVMMARIVM.

1 *Executorialium a decreto appellatio cõmissa, an impediat negotium executiuum.*

1 IN vna Salamantinæ Abbatiæ dubitaui, †*vtrum appellatio a decreto executorialium commissa impediret negotium executiuum in casu nostro?* Et quia Domini fuere varij in hac, pro resolutione fuit ordinatum, vt iterum super eisdem informaretur.

DECISIO CCXII.

Hispalensis matrimon.

11. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Matrimonij litigio pendente facta separatione inter virum & vxorem, an vxoris fratres, tamquam ex hoc interesse prætendentes ad causam debeant tuendam admitti, stante suspicione collusionis inter vxoratos.*

2 *Coniunctus non venit admittendus pro coniuncto, licet prætendat interesse, quando habet procuratorem in actis cõstitutum ad causæ tutelam suscipiendam.*

Limita, & contrarium ex Rota opinione, vide nu. seq.

1 DIe 11. eiusdem in causa Hispalen. matrimonij dubitaui, *an† fratres Marchionissæ sint admittendi ad causam propter eorum prætensum interesse?* Marchionissa mouerat litem contra Marchionem maritum, a quo erat separata super dissolutione matrimonij sub eo prætextu, quòd esset impedimentum publicæ honestatis causatum ex alio matrimonio, quod contraxerat Marchionissa cum coniuncta in tertio gradu cum Marchione secundo marito, frattes Marchionissæ dubitantes de collusione inter istos, probant se admitti ad causam pro defensione matrimonij pro eorum interesse: Et dubitabatur,

2 *an possent.* Et † dicebatur, quòd non, quia coniunctus non admittitur pro coniuncto ad causam quando coniunctus habet procuratorem in actis constitutum ad causam defendendam, l. cum prætor. & ibi not. Angel. ff. de iud. Specul. tit. de coniunct. personis, verſic. item agitur,

3 cum multis alijs, † tamen Domini dixere contrarium ex dicto Hostien. in Summa, in tit. qui admitti. ad caus. possess. matrim. & Abb. in cap. tenor. num. 2. de re iudic. & Specu. in tit. qui matrimon. accus. poss. verſic. si vero etiam. Et licet diceretur ex aduerso, quòd prædicta procedunt, quando coniuges non defendunt: tamen Domini decreuere, imò etiam coniugibus agendo. & defendẽdo, cum dicatur in locis prælegatis etiam inuitis coniugibus admitti coniunctos.

DECISIO CCXIII.

Fulginatensis Prioratus, 15. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Impetrationis tẽpore, si absens fuerit impetrãs beneficium, an ipsi talis absentia obesse possit, & ob id desinat familiaritas, vel sit interrupta, quę requirebatur continua in tali beneficij impetratione possitque gratia illius causa tamquam subreptitia notarij.*

2 *Absenti a Curia, si in dubium ponatur impetrantis beneficium, ex eo facilè dissolui potest, quòd gratis facta fuerit expeditio, quæ haud dubiè præsentiam arguere potest, cũ pro absentibus numquam detur gratia pro familiari.*

3 *Absens non ex causa vrgenti & necessaria, non potest frui priuilegio eorum, qui necessariò dicuntur abesse, ad hoc, vt familiaritas non interrumpatur.*

4 *Absentia biennij, vel triennij interpolata, cum aliquando compariuerit absens in Curia ex depositione testium probata non præsumi facit animum non reuertendi, & sic non admittit pristinam familiaritatem.*

5 *Reuersus antea absens, si hospitatus fuerit in hospitio, & non in domo Cardinalis, cum se dicit familiarem, an ob id dicatur adempta familiaritas, posito tamen, quòd partem ab eodem habeat Cardinali more consueto.*

1 DIe 15. eiusdem in causa Fulginatensis Prioratus fuit dubitatum, † *vtrũ constet, quòd Alexander tempore impetrationis fuerit absens?* Et posito, quòd sic, *an desierit esse familiaris, & vt gratia sua, in qua narrat se familiarem, fuerit subreptitia, & non suffragetur?* Et ad primam partem dubij ex inspectione testium, tam in primo, quam in secundo, coram me examinatorum, fuit dictum, nõ probari, quod tempore impetrationis esset absens a Curia, maxime, quia erat præsumptio, quòd †

2 esset præsens, cum gratis expediuerat, quia pro absentibus nũquam datur gratis pro familiari, quod patet: quia paucis diebus ante expediuerat gratiam perinde valere, in qua erat absens, quam habuerat. & gratis expediuerat, tamen facilè fuisse habere fidem familiaritatis, qua stante secunda parte dubij non indigemus: tamen fuit dictum, quod Franc. in c. fin. de verb. signif. dictum erat pulchrum. Tamen dixit vnus ex Dominis, quòd non bene poterat adaptari ad casum nostrum, quia ibi erat datum priuilegium Capellæ, vt gauderet fructibus beneficiorum in absentia inseruiendo. Vnde, si † erat absens, nec ex causa, propter quam fingeretur præsens, non debet habere priuilegium, & quòd desierit habere animum reuertendi, vt cessaret familiaritas, quod etiam procederet in casu nostro, non cauſatur, nisi ex longa absentia, prout propriè dicit Francus, quòd non videbatur esse in casu nostro,

4 cum † testes a die impetrationis deponerent tantummodo de duobus annis, vel tribus, & deponebat etiam, quod aliquando eum viderant: Vnde non videbatur colligi animus non redeundi, & ita res remansit clara pro

5 Alexandro, licet testes † dicerent, quòd hospitatus fuerat in hospitio, non in domo Cardinalis, quòd tamen non concludebat, nec testes affirmabant, quòd non habuerit partem a Cardinali.

DECISIO CCXIV.

[illegible] Romana continuum,

[illegible] 1549.

SUMMARIA.

1 [illegible] appellatio ab ea interessit, quia [illegible] Aegidiana, & [illegible] appellatur de Aegidiana, & opponitur de Aegidiana, & [illegible] appellatio sit [illegible] appellabilis semper pro [illegible].

2 [illegible] dari de Aegidiana, [illegible] causis.

3 [illegible] Aegidiana.

4 [illegible] separata sit ab ea, quæ [illegible] in hoc casu de quo [illegible] causa appellationis cohærat causæ [illegible], & ob id efficiatur appellabilis, [illegible] Aegidianam.

Esset [illegible] Romana, seu Volterrana continuũ [illegible] Aegidiana: Fuerat [illegible] sententia a qua fuerat appellatum, & [illegible] de Aegidiana, index appellationis [illegible] secundam sententiam, a qua cum appellatum fuerat datum de Aegidiana, & dicto eam non esse [illegible]. Et licet dicerentur quòd causa remota facta [illegible] semper remanet appellabilis, ad notam l. pa[illegible], ff. de leg. 3. & l. pen. §. patre, ff. de leg. 2. Tamen [illegible] semper fuit tentum in Rota, quòd † pro[illegible] de Aegidiana, tam in prima, quam in secunda [illegible]. Quoderat in secunda causa aliud erat, quia [illegible] mula causa super confinibus & spolio certę par[illegible] dam tenutæ, & similiter separatim fuerat lata sen[illegible] super confinibus super spolio, tamen cum tot dicerentur tenere, quot sunt capita ver. . . vulgar. quate[illegible] causa † tenentia concernebat possessionem, erat [illegible] Aegidianam inappellabilis. Ex adverso tamen [illegible], quod principaliter erat intentata actio simũ [illegible] nomen, & quia vltra fines eorum accessionis virtute [illegible] erat tenuta, hæc non erat actio separata, sed tantum [illegible] lata legem si emptione, ff. fin. regundor. Et sic ap[illegible] causa proprietatis principalis, i[illegible] erat causa appellabilis, quia non agitur de momentanea possessione, ad textum l. 3. colum. fin. Et hęc opinio [illegible] Dominus, quia inspectis, & bene ponderatis verbis commissionis, spolium erat accessorium ad causam [illegible], vbi pars erat pars illuminer tenuit, & sic eramus propriè in casu epistolæ emptionis. Dicebatur etiam, quod [illegible] erat articulatum per eum prædicta esse facta, & ideo [illegible] interdictum vnde vi, & videbatur, quod [illegible] appellatio, vt sint singularis decis. Pauli de Leaz. [illegible] de sequestro possess. & fruct. quam esse communem Canonistarum dixere Felin. & Salic. in la. de appel. tamen dicebant Domini, hoc non procedere, quando in [illegible] interdictum vnde vi, ad effectum, vt quis con[illegible] demnaretur non ad restitutionem possessionis tantum [illegible] per vim occupatæ, vt in casu nostro, sed vt declaretur in[illegible] in pœnam facientis vim.

DECISIO CCXV.

Romana hæreditatis de Gadis.

15. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Testes fidem facientes a morte testatoris litigantes partes de bona edita Castri steriisse, inisse, & redisse insimul ad Castrum, & quod pars, pro qua principaliter deponunt, quæ prætendebat se spoliatam, fecerit gratias, & pœnas imposuerit vasallis antecenta vasallorum obedientia. & si [illegible] actus possessorius exercuerit, an ob id probent possessionem.*

[illegible] deponentes vnam partium scilicet spoliantem. ab om[illegible] communiter reputata post decessum testantis vni[illegible]

cam dominam & patronam Castri controversi, & quòd Vicarios posuerit in dicto loco, fructus percperit, & quòd tenuerit. & possederit dictũ Castrũ, verum istis omnibus stantibus & probatis. sufficienter pro parte commodo possessio asserta fuerit deducta.

2 *Instrumẽtum dotis arguens Castrum datum pro dote, cum facultate ingressus propria auctoritate, apposito pacto constituti & huius vigore si non admittat domina, partem prætendentem de hæreditate Castri qua dicit se spoliatam, cum videatur continuata possessio pro Domina, verum confirmet legitimam possessionem.*

3 *Actus possessorij, vt facere gratias tamquam Dominus, pœnam infligere contumacibus, terminos finium statuere. & similes, cum inter familiaritatis aliquando fieri. & exerceri possint, non statim de possessione habita fidem facere solent.*

4 *Instrumentum dotale continens in se pactum constituti, si nullum reputetur, & sit, & pactum constituti in eo contentum, etiam nullum sit necesse est. ex regula, accessorium sequitur naturam sui principalis.*

5 *Titulum habens possessionis, in ea præferendus est titulum non habenti, ita, vt actus possessorios exercens sine tituli adeptione, dicatur potius iure familiaritatis id facere, quam aduersa pars titulum habens.*

6 *Assertio testis deponentis se Vicarium deputatum a parte principali spoliata, pro qua deponit in administratione Castri, super quo est litigium. & sibi in hac commissione administrationis factam subscriptionem patentium litterarum ab vtraque parte, & spoliante, & spoliata, probatoria est, pro possessione confirmanda illius partis, quæ illi Vicarium commisit contra spoliantem.*

7 *Testis deponens pro spoliato, quòd in huius positione concesserit quamdam petiam terræ vicinis Castrẽsibus cum signum illud sit domini, valide probat pro intimada intentione principalis de spolio conquerentis.*

1 Dle eadem in causa Romana hæreditatis de Gadis fuit dubitatum, præsupposito, quòd † testes dicant ex parte Archiepiscopi, quòd a morte Aloysij, tam Archiepiscopus, quam Alexander, quam Claudia, steterunt, fuerunt, & redierunt ad Castrum Riani, & quod Archiepiscopus fecerat gratias, vt Dominus, & infixerat pœnas vasallis, & quòd vasalli omnes obedierint, & quòd Archiepiscopus posuit confines inter Castrum Riani, & Castrum nouum. Et ex parte Claudiæ dicebatur,

2 quòd Claudia † ab omnib. communiter post mortẽ Aloysij fuerit reputata vnica Domina, & patrona dicti Castri, & quòd Vicarios posuerit in dicto loco, & fructus percperit, & tenuerit, & possederit dictum Castrum, vtrum pro parte Archiepiscopi agẽtis spolio sit probatum primum extremum: Archiepiscopus erat hæres Aloysij pro medietate, Alexandri pro alia medietate, post mortem Alexandri, idque ex substitutione per Aloysium facta, prætendebat Archiepiscopus esse hæres pro alia medietate, agebat interdicto recuperandæ, pro sua medietate, pro alia vero adipiscendæ, quia post mortem

3 Alexandri, † Domina Claudia vxor Aloysij, ex instrumento suæ dotis, in quo specialiter arguebatur sibi Castrum Riani datum pro dote, & dabatur facultas ingressus propria auctoritate dictum Castrum: Et erat appositum in eo pactum constituti, & vigore huius instrumenti dicebat Claudia se possedisse ab initio a tempore mortis Aloysij, & nunc cum non admittat Archiepiscopum ad Castrum, non dicitur spoliare, sed conuniuare suam

4 possessionem. Et † actus possessorij, qui probantur per Archiepiscopum, fuere facti & toleran iure familiaritatis: Vnde interat dubium, quia agentes pro parte Archiepiscopi dicebant, non debere fieri fundamentum super instrumento dotali, & volebant particulare dubium dari super illo, prætendentes illud instrumen-

5 tum esse nullum, & † propterea omnia ex eo secuta, & in eo contenta, & sic etiam constitutum esse nullum,

lium, ad not. per Bald. in l. ex testamento. C. de fideicommiss. & Alexand. in l. 1. §. 1. versic. 5. num. 6. & in l. quod eo, in princip. de acquir. possess. per Dom. in l. cõtractus, ff. de regu. iur. cum multis alijs. Dixere Domini, quod
6 quia Archiepiscopus † habebat titulum, & Dom. Claudia erat sine titulo, quod possessio Archiepiscopi ponderabatur, & Claudia iure familiaritatis dicebatur possidere, per ea, quæ dicit Paul. de Castr. quem ceteri sequuntur, in l. iure familiaritatis, ff. de acquir. possess. Et ita fuere admissa multa, quæ legitimè inde adducebantur,
7 non omitto pro memoria mea, quod inter † testes Archiepiscopi primus dicebat se fuisse deputatum Vicarium ab Archiepiscopo, qui simul cũ Domina Claudia
8 sibi subscripserat patétes litteras, & † alius testis dicebat, q̃ in ponendis cõfinibus Archiepiscopus, vt confinia dirigerentur, concesserat quandam penam terræ, de terreno Riani, illis de Castro novo, quod est signum dominij, & possessionis.

DECISIO CCXVI.

Fulginatensis prioratus, 18. Februarij 1549.

SVMMARIA.

1 *Testes petito termino ad probandum tam de familiaritate, quam execrabilitate, si non probent, processus fieri potest ad causæ expeditionem.*

2 *Pars petens ad probandum concludenter antea deducta, spatium dierum aliquot, puta octo vel decem, cum antea non probarit, habitis etiam aliquot secundo indultis diebus sibi imputare debet petita non sibi concedi.*

1 DIe 18. eiusdem in causa Fulginatensis prioratus deduxi ad notitiam Dominorum, qualiter † nondum testes examinati super noua familiaritate non probant, vt in præcedenti dictum fuit, sed nec examinati super execrabilitate, quia causa erat resoluta, vt nullam vltra haberet difficultatem. Vnde petij, *an causa deberet*
2 *expedire*, quia † pars prætendens execrabilitatem petebat terminum octo, vel decem dierum ad illam concludenter probandam. Et Domini pro maiori parte dixere, quòd deberem eam expedire, quia illi habuerant vltra vndecim dies ad faciendum istas probationes, & quod illis imputandum esset si non probauerant, maximè, quia tractabatur velle dictum probare, & ita causam expedire.

DECISIO CCXVII.

Lunens. Sarzanen. 18. Februarij 1549.

SVMMARIA.

1 *Commissio data pro faciendo absolutoria si integrè fuerit satisfactum, vel ad beneplacitum auditoris, secuta solutione. non potest absolutoria impediri.*

2 *Testes si examinari debeant, etiam cum interrogatorijs partis aduersæ, nulliter examinantur, si fiat examinatio ad instantiam excommunicati.*

3 *Examinatio testium sine interrogatorijs facta, parte licet citata ad dandum interrogatoria, cum sine illis fieri examinatio non possit fidem nullam facit, cum sit contra equitatem & ius.*

4 *Interrogatoria non dantur cum notorium est fieri examen testium ad instantiam censuris Ecclesiasticis innodati.*

1 EAdem die in causa Lunens. Sarzanen. † quia erat data commissio, quòd satisfacto integre, & quantum arbitrio meo videbatur satisfaciendo, absolverem, illum absolui: sed quia commissio vlterius procedebat dicendo, quòd adhiberem fidem testibus prout in-
2 stum fuerit, qui † nulliter examinati prætendebantur ab excommunicato: volui consulere Dominos, *an esset instum, quòd fides illis adhiberetur*. Et dixerunt, quod si fuerunt examinati cum interrogatorijs partis aduersæ,
3 iustum esse idẽ adhibere: † sed quia præsupponit alios extra examinatos sine interrogatorijs quantumcumque parte citata ad dandum interrogatoria, dixere, quod sine illis non poterant examinari, cum non esset iustum
4 adhibere fidem, quia semper pars posset docere, † non dedi interrogatoria, quia sciebam nulliter examinari ad instantiam excommunicati.

DECISIO CCXVIII.

Salamantinæ Abbatiæ, 18. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Interposita appellatio ex iusta causa a decreto executorialium, retardat negocium executuum.*

2 *Iudex habens iurisdictionem in negocio executino tamquam subrogatus, & similiter in negocio appellationis in alterius locum substitutus, si eadem die qua decreuit executoriales etiam admittat articulos ad probandum executionem appellationis, multum dicitur partem ganare.*

3 *Iudex deponens aliquem prætendere se granatum per aliquam interlocutoriam, si id simpliciter fiat, absque eò, quòd dicatur cum intimatione, an requiratur intimatio.*

4 *Terminus ad aliquid probandum parti præfixus, etiam iuxta formam commissionis si nimis sit breuis, & anguste coarctatus, ab eo potest appellari, & appellans debet audiri.*

5 *Appellatio a decreto executorialium quamuis sit interlocutoria, & vbi tamen vim nacta est diffinitiuę, suspendit negocium executuum, licet alias mere interlocutoria non suspendat.*

1 EAdem die in causa Salamant. Abbatiæ, † dubitatu, an appellatio a decreto executorialium commissa, suspendat negocium executuum in casu nostro, in quo prætendebatur fuisse interpositam appellationem ex iu-
2 sta causa? Quia † iudex, qui habebat iurisdictionem in negocio executino, tamquam subrogatus Simonettæ, & in negocio appellationis tamquam subrogatus Staphilei, eadẽ die decreuerat executoriales, & admiserat articulos ad probandum executionem appellationis. Vnde multum grauauerat. Et Domini post longas di-
3 sputationes, & maxime super eo, si quando † iudex deponit aliquem, quòd se prætenderat granatum, per aliquam interlocutoriam, & deponit simpliciter, absque eo, quod dicat cum intimatione, an requiratur intimatio, maxime in casu, de quo agebatur, in quo erat iuxta formam commissionis prefixus terminus ad secundam,
4 a qua † præfixione termini, & eius brevitate fuerat appellatum, Domini reposuerant cum intimatione. Et sic facta intimatione, rursus terminus stabat in suspenso: deinde post ad eius instantiam prefixus terminus, appellauerat a dicta responsione, & Domini reposuerant simpliciter: fuit valde disputatum, an per repositionem ter-
5 minus cucurrisset? tamen fuere concordes, quòd † ex quo ista appellatio decreto executorialium, licet esset in telocutoria, ex quo tamen habebat vim diffinitiuæ suspendebat, licet alias mere interlocutoria non suspenderet, ad c. non solum, de appell. in 6. Vnde fuit dictum, quod deberem dubitare an esset verum, quòd haberet vim diffinitiuæ, & quòd suspendebat. Et ita factum fuit.

DECISIO CCXIX.

Tarraconensis Canonicatus, 18. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Extractæ ex registro Legati Apostolici etiã de latere supplicationes, an sint authenticæ, ita vt fidem in iudicio facere possint.*

2 *Supplicationibus extractis ex registro Papæ vt non creditur, ita multo minus iis, quę ex registro Cardinalis, etiam Legati Apostolici extrahuntur fides adhibenda est ex decisione Rotali.*

Quod qualiter venerit intelligendum, & latius limitandum vide nu. immediate seq.

4 *Fides supplicationibus extractis, ex registris, ex registro Pontificis adhibetur indubitata, vbi registrum est in manibus Curialis scriptoris Archiuy fide digni, bene noti, & honorati, alias minimè.*

5 *Decisiones duæ Rotales in antiquis, asserentes fidem extractis*

tractis supplicationibus ex registro Summi Pontificis nō adhiberi, in desuetudinem abiere, quia quotidie contrarium in tribunali Rotæ, & tota Curia Romana obseruatur per praxim iuridicam iudicum, & causidicorum.

EAdem die in causa Tarraconen. Canonicatus, dubitatu, † *vtrum supplicationi extractæ ex registro Legati de latere stendum sit?* Producebantur quædam supplicationes extractæ ex registro Legati Cardinalis Visei, dum esset Legatus ad Cæsarem in Hispaniam, quibus † dicebatur non esse fidem adhibendam, sicut nec supplicationibus extractis ex registro Papæ per decisionem 621. in antiq. & 681. Et † licet dicerentur, quòd illæ decisiones procedere possent, quando tractaretur de canonizatione gratianum, siue de canonizandis gratijs in illis contentis, tamen fuit dictū, quòd etiam loquebantur, quantum ad simplicem probationem de contentis in gratia. Et sic intellexit Staphil. in tractat. suo, fol. 140. tamen Domini dixere contrarium, † imò fidem esse adhibendam in causa, quo registrum esset tentum per personam fide dignam, & in casu isto per Gerardum, qui etiam inscripserat negocium, alia tamen manu scriptum asserebatur, & bene tenebantur, vt ex inspectione apparebat, quia Gerardus erat scriptor Archiuij Romani bonus, Curialis, & persona bene nota: & per hoc allegabatur, quòd dicit Innoc. c. 1. de procur. Nec † obstant decisiones supra allegatæ, quia dixere Domini, quòd non sunt in vsu, quia quotidie videmus ex registro Papæ extrahi supplicationes, & eis fidem adhiberi, quòd si tenoremus contrarium, infiniti haud dubiè destruerentur processus.

1 2 3 4 5

DECISIO CCXX.

Giennensis Scholastriæ, 18. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Cessio beneficij aliàs facta, an possit extorquere relaxationem executorialium in fauorem partis cedentis.*

2 *Cedenti beneficium, & ius, quod in eo habet in fauorē tertij, non debent licet inflet in fauorem ipsius relaxari executoriales, cum post iuris sui abdicationem sua nihil interesse videatur.*

Oppositum huius vide & limitationem, cum adhuc eius interesse possit ratione expensarum in lite factarum, & reseruatæ pensionis, num. seq.

EAdem die in causa Giennensis Scholastriæ, dubitaui, vtrum † essent relaxandæ executoriales in fauorem Ioannis Solano, non obstante cessione aliàs facta de dicta Scholastria, fuerat in fauorem Ioannis Solano lata sententia contra Dominicum della Coetta non possessorem, quæ ob non prosecutionē, & non prorogationem fatalium transierat in rem iudicatam, ante tamē lapsum fatalium: † Ioan. Solano cessisse præsupponebatur ius, quod habebat in fauorem tertij. Vnde ex aduerso dicebatur in Ioan. Solano fauorem non esse relaxandas executoriales, tamquam eius non interesset, postquam ius a se abdicauerat. Dixere † tamen Domini esse relaxandas, quia eius intererat saltem respectu expensarum factarum in lite, quare non erat facta cessio, licet etiam Ioannes Solano ex multis aliis prætenderet interesse, quia reseruauerat sibi pensionem 300. super fructibus Scholastriæ cum regressu, cuius tempus nunc aduenerat, tamen sola expensarum ratione, tamquam sufficienti, dixere Domini esse relaxandas executoriales.

1 2 3

DECISIO CCXXI.

Romana hæreditatis de Gadis, 18. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Instrumentum dotis, in quo est pactum constituti, vtrum probet verum titulum legitimæ possessionis in Castro, vel hæreditate prætensa.*

2 *Depositum factum nomine mulieris, idque in causam dotis non præsupponitur depositum pro soluendis creditis hæreditarys mariti prædefuncti, sed creditrix earum ipsa mulier dicenda, & habenda est.*

3 *Instrumentum dotis confessatæ, & non numeratę non probat titulum possessionis prætensę in hac causa.*

Limitationem istius collige ex num. seq.

IN causa Romana hæreditatis de Gadis, eadem die dubitatum, † vtrum instrumentum dotis, in quo est pactum constituti præstet iustum titulum D. Claudiæ ad possidendū. Et ratio dubitandi erat, quia in instrumento confessa fuerat, & vltra, quod esset confessata, constabat, quòd respectu 9000. duc. non erat numerata, quia in instrumento habebatur relatio ad quoddā † depositum factum super beneficio illorum Della casa, quòd fuerat factum sub nomine Claudiæ, & illæ pecuniæ semper steterant sub illius nomine, & sub illius nomine omnes fuerant lenatæ. Et licet ex aduerso dicerentur esse lenatas ad vtilitatem Aloysij mariti, qui dotem confessus fuerat, & deinde post eius obitum in satisfaciendis creditoribus hæreditarijs, tamen dicebatur, quòd propter hoc pecuniæ illæ nō erant numeratæ in casum dotis, sed ꝙ Claudia erat creditrix illarū pecuniarū. Resoluerunt Domini, quòd quantumcūque erat respectu duc. 9000. quòd † instrumentum illud dotis confessatę, & non numeratę, non probat titulum, est textus cum ibi notatis per Doct. in l. si executori, C. de non num. pecun. & per Castrensem in l. mulier. §. si vir, vers. quod intellige, ff. solut. matrim. † quia tamen instrumentum erat duc. 9000. dixerunt, quod respe 9000. duc. & etiam minimæ summæ poterat dare titulum sufficientem ad propositum, de quo agebatur, & præstare hoc ad excludendum possessione Archiepiscopum aduersarium D. Claudiæ.

1 2 3 4

DECISIO CCXXII.

Arborensis pensionis, 18. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Absentis Cardinalis agentes, si institerint pro examinatione Cardinalis affectuarij, iam ad profectionem parati causa captandi aeris salubrioris ratione valetudinis curandæ, & iurisdictio dicatur auditoris ad tale examen non extendi, vtrum hoc non obstante ad examen procedi possit.*

2 *Examen super nullitate pensionis etiam non obsistente iurisdictionis defectu aliquando ex stylo Rotali per Auditorem fieri potest.*

EAdem die in causa Arborensis pensionis, cum instaretur coram me per agentes Cardinalis Anniba-
1 lis, quòd † examinaretur Cardinalis de Arminiaco affectuarius, & iturus esset Viterbium Sanctum Cassianum, & deinde Paulam, & post vagaturum tota æstate per loca Italiæ vbi magis sanitati suę videretur expedire. Et ex aduerso dicerentur me non posse committere examen, quia habebam tantum iurisdictionē super nullitate sententiarum Ferratini, & Antonij Augustini, pe-
2 tebatur † tamen examinari super nullitate pensionis, cō fultu Dominos, qui dixere, quòd non obstante defectu iurisdictionis opposito, poteram per id quòd habetur decis. 59. in antiqu. dixere tamen, ꝙ Cardinalis non poterat dici testis ad futurus, taliter, quod posset examinari, eo ꝙ non erat ad futurus, vtpote in longinquas partes profectus, & mora erat diuturna, & nihil allegarunt, quòd mihi fuit visum inaudirum, & contra notata per Abb. in c. quoniam frequenter, in principio, vt lite non contest. Et hoc fuit 13. Maij 1549.

1 2

DECISIO CCXXIII.

Toletan. matrimonij, 27. Maij 1549.

DIe 27. eiusdem in causa Toletan. matrimonij licet dederim dubiū aliàs sæpissimè datum super veritimilitudine probationum famarū contrariarum, tamen in illo non accepi vota Dominorum, sed solum recensui totam causam, & omissa, quę per me in hac causa fuere proposita, & resoluta. Et fuit dictum hoc dubium restringendum, vt apparet 235.

DE-

DECISIO CCXXIV.

Hispalensis Matrimonij, 27. Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Fatuitas partis allegata ab illis, qui prætendunt interesse in causa matrimoniali, an impediat remissoriam petentem a procuratore partis, qua de fatuitate notatur, non constito notorie de fatuitate, nec ea probata, negatiuè.*

2 *Coniunctæ personæ, vt fratres, fatuitatem sororis probare se offerentes, & hunc in finem remissoriam petentes in fauorem matrimonij, de quo quæstio est post factum diuortium, vtrum debeant exaudiri, & remissoria concedi.*

3 *Partes vtraque de matrimonio dissentientes, quarũ vna super nullitate eiusdem remissoriam petit, altera super eius validitate similiter remissoriam dari postulat, quæ illarum illam debeat impetrare.*

4 *Procurator partis, offerens cautionem de rato duorum millium ducatorum, petens pro nullitate matrimonij remissoriam, cum non habeat mandatum ad illam causam non auditur.*

EAdem die in causa Hispalen. matrimonij dubitatum, *an remissoria decreta in fauorem fratrum Marchionissæ, venerant ad causam pro suo interesse, & commiserant causam nullitatis mandati a Marchionissa,*
1 *quia dicebant esse fatuam?* Vnde † hoc prætextu prætendebant posse impediri remissoriam, quæ prætendebatur a procuratore Marchionissæ, tamen dixere Domini, non posse impediri, quia de facultate nõ constabat, licet
2 aliquam famam dedisset, & petebant † fratres remissoriam ad probandum fatuitatem, quia in hoc negocio tractabatur materia peculi, quia erant separati, & quàm citissimè posset, deberet negocium expediri, stante eo, quòd causa matrimonialis breuiorem requirit expeditionẽ, ad not. per Doct. in c. ad querelã. de procur.
3 Similiter † & Marchio, qui cõparuerat ad causã connexã super nullitate matrimonij, pro tuitione eiusdem, postquam viderat fratres Marchionissæ venisse ad causam pro tuitione matrimonij, & ea expresse super hoc commissa, petebat remissoriam pro impugnando matri
4 monio, sed illa fuit denegata non obstante, quòd † offerret eius procurator cautionẽ de rato 2000. duc. iuxta de cit. 713. in antiq. qua dixere Domini, quòd nullum penitus mãdatũ habebat ad illam causam, & hoc clarum erat, nec etiam dubitabatur de eo, ad not. per Doct. in l. 1. ff. de procur. Et licet producta quirdam littera missiua Marchionissæ, ex qua prætendebatur elici mandatum, tamen dixere Domini, quòd nil faciebat, quia in ea non constabat, quòd de hac causa, & negocio loqueretur, maximè cum fratribus.

DECISIO CCXXV.

Romana de Gadis. 20. Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Procuratore domino litis effecto per obitum partis principalis, cuius nomine constitutus fuerat procurator, contra eum an in causa proceda possit.*

2 *Confirmatio tutorum a prædefuncto filiabus pupillis datorum, an impediri possit a parte aduersa prætendente super hereditate mariti ipsius prædefuncti.*

3 *Pars aduersa se spoliatam asserens, volens procedere ad testium examinationem, & iurium productionẽ, citando procuratorem partis contrariæ principalis tam defunctæ, iam dominum litis effectum, qui diffugiat litẽ, adducti a excusatione de impedimẽtis non habitæ pecuniæ, nec copia instrumentorum ob nondum confirmatos tutores, non debet audiri, nisi sublatis impedimentis, præsupposito quòd ipsa fuerit in causa, quo minus confirmarentur dati tutores in testamento.*

4 *Facto aduersarij impeditus procurator iam dominus litis effectus. quo minus procedi possit in causa, cũ passus nõ fuerit cõfirmari tutores, non tenetur comparere, & iudicium suspendi debet, cum quodlibet iustum impedimentum faciat suspendi iudicium tam cœptum.*

5 *Carentia pecuniæ iustum, imò iustissimum est impedimentum ad supersedendum in lite iam cepta.*

6 *Litis dominus effectus iã procurator, si vlterius in causa procedi nolit ob allegata impedimenta defectus pecuniarum, & instrumentorum, quæ pro nunc haberi non poterant ob non confirmatam, vel decretam adhuc tutelam illa impedimenta probare debet, alioquin sit progressus ad vlteriora.*

Dle 20. eiusdem in causa Romana De Gadis dubitatu, † vtrum sit procedendum contra procuratorem dominum litis effectum in casu de quo agitur. Mortua erat D. Claudia vxor quondam Aloysij de Gadis, institutis filiabus pupillis, in quibus multos tutores
2 dederat, † quorũ confirmationi se opposuerant agentes pro Archiepiscopo Consentinẽsi pro aduersario in hac
3 causa, † in qua prætendebat spolium, & volentes procedere ad examen quorumdam testium, & iurium productorum, citabant procuratorem olim D. Claudiæ dominum litis effectum: procurator diffugiebat litem, dicens, quòd non poterat defendere causam, quia non habebat pecunias, nec habere poterat ex quo nondum erat decreta tutela, nec poterat habere scripturas, quibus
4 causam defenderet, & propterea dicebatur, quòd † licet procurator dominus litis effectus posset conueniri, tamen ex quo erat impeditus prosequi causam facto aduersarij, qui impediebat, quò minus tutores in testamento dati confirmarentur, quòd propter hoc in iudicio debebat supersideri, quia quodlibet iustum impedimentũ facit causam suspendi in iudicio cœptam, ad leg.
5 2. §. sed si non. ff. si quis caut. not. in c. querela, † de procur. & iustum est impedimentum carere pecunijs, ad gl. in c. non iubè, de proc. per Franc. in c. ex ratione, col. 3. de appel. tamen pro nunc non constabat de ius, quæ opponebantur, & agentes pro Archiepiscopo petebant adduci ura nouiter producenda, & articulos in quibus procurator ex aduerso, vt melius se opponeret ad defendendum litẽ, non indigebat pecunijs, nec scripturis, dixerunt Domini etiam esse admittendos, & testes super
6 articulos examinandos, si † postmodum vlterius procedi nollet procurator dominus litis effectus, habebat necesse probare impedimenta, quib. probatis, supersederetur, alias contra ipsum procederetur, iuxta regulam legis nulla dubitatio. C. de procur.

DECISIO CCXXVI.

In quadam Bracharensi. 20. Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Pars spolians si pareat indicato in hoc, quòd restitutionem in integrum committat, an seruare fructuum & expensarum restitutionem vsque in finem litis possit, posito, quòd prætendebatur, paupertas non tamen probata.*

2 *Remissoria ad probandam paupertatem petita a parte eã asserente, Rotale tribunal facilè concedere solet, posito, quòd restitutio possessionis fiat parti aduersæ.*

3 *Litteræ impetratæ in Curia, si non contineant relationem censurarum in Curia latarum per Rotam non valent, & sunt subreptitiæ.*

4 *Absolutio facta a partis aduersæ per subreptitias litteras, vtpote, in quibus narrata non fuere narranda, non citato cuius intererat, est supernacua.*

5 *Oppositio nullitatis sententiarum antea latarum si fiat a parte spoliante cum fuerit in prioribus processub. discussa, non habetur in consideratione.*

EAdem die dubitatum in causa Braccharen. de Brittiandos, vtrum reſolutio facta a partibus sit declaranda subreptitia, & procedendum ad vlteriora iuxta formam commissionis. Petrus Perez obtinuerat rem iudicatã executoriales, & omnia vsque ad interdictum in locis vicinorum contra Abbatissam, & Monales
1 S. Annæ, quę † etiam paruerat quoad cõmissionem, &

commi-

commiserat causam restitutionis in integrum, seruatis fructibus & expensis in finem litis, docto de paupertate,
2 quam numquam † poterant probare, & petierat remissoriam ad illam probandum, quam Rota concesserat dummodo operarentur, quòd possessio restitueretur aduersario, quod promiserant, & nihil fecerant, sed narrato Papæ, quòd multis tenebantur, & maximè prædicto Petro, & non potuerant soluere, obtinuerant a Papa per litteras in forma Breuis, vt committeretur cuidam iudici in partibus, qui illas admitteret vocatis vocandis ad beneficium, cap. peruenit, siue Duardus, & illos absolueret a quibuscuis censuris, quibus propter præmissa debita innodatæ fuissent, & iudex delegatus citato Petro, qui erat in Curia per affixionem ad Valuas Ecclesiæ, illas absoluerat, & Petrus hic in Curia impetrarat litteras Apostolicas in forma Breuis, & fecerat mihi committi subreptionem dictarum litterarum cum facultate extendendi interdictum ad alias
3 duas Ecclesias. Et ita † Rota dixit litteras subreptitias, quia non erat narratum censuras latas in curia per Rotam, ideo non propter subreptionem litterarum executorialium decretarum post rem iudicatam, & articulus
4 proprietatis pendebat in Curia, & † nulla erat absolutio, quia non erat citatus Petrus residens in Curia, iuxta formam litterarum. Et consensere Domini, quòd iuxta formam commissionis extenderetur interdictum. Et
5 licet † opponeretur de nullitate sententiarum, quæ transierat in rem iudicatam, quia tum aliàs in principio huius libri patet, nullitates & iniustitiam sententiæ fuere discussam, noluerunt hoc attendere, sed quia hodie mihi fuit inhibitum vigore specialis commissionis, potui alio modo procedere.

DECISIO CCXXVII.

Vicentini matrimonij. 20. Maij 1549.

SVMMARIVM.

1 *Taxatio alimentorum mulieri præstandorum in bonis mariti prædefuncti, fieri debent secundum liquidationem, & possibilitatem bonorum hæreditariorum.*

1 EAdem die in causa Vicentini matrimonij dubitatui, † *ad quam summã sint taxanda alimenta pro Nicolao.* Et Dñi omnibus consideratis taxarunt ad summã 100. scutorum salua facultate augendi & minuendi taxationes, prout melius liquidabant bona, de quibus non bene constabat partibus inter se discordantibus.

DECISIO CCXXVIII.

Salamantina Abbatiæ, 20. Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Decretum executorialium an vim obtineat diffinitiuæ, ita vt appellatio ab huiusmodi decreto interposita in suspenso ipsam tenere possit executionem.*

2 *Iudex vtramque habens iurisdictionem, licet subrogatus in locum alterius iudicis decernendo executoriales, tacitè videtur pronunciare de non prosecuta appellatione.*

3 *Iusta appellatio videtur, si pars grauatam se ostendit ex eo quod iudex eadem die, qua decreuit executoriales, etiam admisit articulos in causa appellationis.*

4 *Pendente causa appellationis, an possit fieri progressus ad vlteriora, absque eo quod commissionis vigore terminus præfigatur ad finiendam causam appellationis.*

5 *Commissio si clausulam contineat cũ facultate si quid exequendum fuerit, auditor exequatur, ita debet intelligi, vt non eneruet auxilium appellationis, quòd omnino teneat in suspenso ipsam executionem.*

1 EAdem die in causa Salamantina Abbatię, dubitatui, † *vtrum decretum executorialiũ habeat vim diffinitiuę, ita vt appellatio ab eo interposita suspendat executionem?* Et posito, quòd sic, *vtrum potuerit deueniri ad declarationem vsque ad commissionem propositionis termini?* Et licet Fel. in c. quo ad consultationem, col. 1. ver. ex pronunciatione, de re iud. & DD. maximè Aret. in l. stipul. alien. col. 3. ff. de verb. oblig. dicant, quòd non, tamen in casu, de quo agitur, dixere omnes nemine discrepante, decretum hoc habere vim diffinitiuæ. Nam pars vna prætendebat rem iudicatam, & porrexerat cõmissionem executorialium Simonettæ: alteram etiam constabat cõmisisse, & prosecutam fuisse causam appellationis in tempore, & hæc causa fuerat commissa Staphileo, & sic duplex causa pendebat, quæ agitabatur coram Borsio subrogato vtriusque, quo stante, ad instantiã illius, qui prætendebat rem iudicatã, fuerat præsentata cõmissio Borsio & parti aduersæ pfixerat terminũ, infra quem si de cõmissione, & prosecutione appellationis nõ doceret, procederet in causa appellationis, tamquã subrogatus Simonettæ. Vnde dixere Dñi, q̃ † cũ haberet vtramque iurisdictionem conditionaliter decernendo executoriales, videbatur etiam tacitè pronunciare, nec constare de prosecutione appellationis, a qua si non fuisset appellatum, pronunciatum remansisset illud negocium, & propterea vim diffinitiuæ habebat. Et ideò appellatio suspendebat. Et maximè gravabat,
3 & † ideo iusta fuit appellatio, & maximè, quia iudex eadem die, qua decreuerat executoriales, admiserat articulos in causa appellationis, & prosecutionis, quo stante,
4 sequitur etiam resolutio secundæ partis dubij: quia † si causa appellationis pendebat, non potuerat ad vlteriorem executionem procedere, absque eo, quod vigore cõmissionis præfiguretur terminus ad finiendum causam appellationis. Et licet in eadem commissione diceretur
5 cũ † facultate, si quid exequendum fuerit, auditor exequatur, super quo pars aduersa faciebat fundamentum: tamen dixere Domini, quòd nihil faciebat, quia commissio loquitur conditionaliter, & stante, quòd appellatio suspendebat, aliquid exequendum non erat.

DECISIO CCXXIX.

Toletan. matrimonij, 24. Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Famæ contrariæ, & inter se pugnantes ratione concubinatus, an probari sufficienter possint ex verisimilitudinibus indiciorum iudici propositorum.*

2 *Subornatio testium si metuatur, & constet de metu illato testib. per potentiam partis non satis probari potest verisimilitudo indiciorum ad formarum contrariarũ com probationem ratione concubinatus subortarum.*

1 DIe 24. eiusdem in causa Toletan. matrimo. dubitatui, *stante probatione famarũ matrimonii, & collusione,*
1 *de quib. in actis,* † *vtrum verisimiliter possint famæ contrariæ concubinatus, validitatis sententiarum, & libertatis Io. Baptistæ probari iũcta verisimilitudine ex his, quæ*
2 *dicũtur* † *de subornatione, & terroribus, & minis factis testib. per Comitem seniorẽ, & propter id quod habetur in processu facto Vallisoleti in alia causa, & multa hinc inde fuere deducta, de quib. in informationib.* Et Dñi fuere in opin. ex hoc solo non causari verisimilitudinem istã, nec ex eo dandã esse remissoriã, licet in eorũ ais aliquid suspicionis remaneret, maximè in processu Vallisoleti.

DECISIO CCXXX.

In quadam causa nullitatis processus, 24. Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Procedi, expensis non ex integro solutis, non potest ad vlteriora, stante sit commissione, & ideo earum necessaria taxa est primario facienda, nec valet depositum de solvendo, sed effectualis solutio expensarum fieri debet, antequam procedatur.*

2 *Cupiens procedi in causa, in qua vigore commissionis ad vlteriora progredi non licet, nisi effectualiter solutis expensis, debet facere taxam expensarum, & illas soluere, non ille, cui sunt reficiendæ expensæ.*

EAdem die, quia in quadam causa erat adducta nullitas processus per commissionem, erat communium
1 iudici, † q̃ refectis expensis procederetur ad vlteriora, & quia expensæ non erant taxatæ, qui obtinuerat commissionem, volebat facere depositũ vnius Iunij, & procedere,

cedere, nisi effectualiter. soluris expensis, postquam com
2 missio ita dictabat, † & quod debebat ille, qui volebat procedere, facere taxationem expensarum, & soluere, non autem hoc onus spectabat ad illum cui reficiendæ erant, aliàs ad illum spectaret.

DECISIO CCXXXI.

Vicentini matrimonij, 27. Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Taxatione alimentorum facta, antequam ad illorum solutionem procedatur, citanda est pars quæ ea conferre debet, ad relaxandum executoriales aliàs decretas, & ad videndum alimenta decerni.*

2 *Taxatio alimentorum vbi facta fuerit si tamen nondum de ijs decretum fuerit promulgatum, pro nunc adhuc non dicuntur deberi, stante etiam resolutione facta illas deberi.*

1 DIe 27. eiusdem, in causa Vicentini matrimonij pe-
trebatur a me † postquam erant taxata alimenta ad centũ aureos pro Nicolao, qui deberet procedere in adhibitione, solutionis a die, quo anno elapso illã non posset denegare, resolutumque fuerat factum in plena audientia, & illo die fuerat citata pars ad relaxandum executoriales aliàs decretas, & ad videndum decerni alimenta pro Nicolao, & Lucretia, pro qua tamen non erat resolutum posse decerni, & notarius more solito vltimarum audientiarum acceperat schedulam, dein de annotauerat hoc modo, quod declarauerat executoriales quantum ad ālimenta, dixi vlterius velle consule-
2 re Rotam. Vnde † dixere Domini, quòd quo ad decretum alimentorum nihil fuerat factum, & propterea nõ poterant ex nunc aliquo modo deberi, licet etiam resolutum esset deberi, & hoc etiam stante, licet pars a decreto alimentorum appellauerit, & causam appellationis commiserit, quia hoc non faciebat, quòd decretum esset factum, licet illi debitores ne per.... extenderetur postquam notarius acceperat schedulam, appellauerat, & causam commiserat.

DECISIO CCXXXII.

Pampilonensis beneficij, 27. Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Mota quæstione parti super intrusione, & spolio beneficij si compareat pretensus spoliator, & cedat in fauorem aduersarij possessionem, neque vlterius compareat, nisi cum protestatione aduersarium cui cessit nihil pretendere in illius beneficij possessione posse, & ob id se non debere molestari, si nihilominus index contra ipsum procedat condemnando in fructus, & vsque ad brachium sæculare, sententia est iniqua ex eo, quòd vocatus in ius parnerit iudicato, & incontinenti cesserit, neque fructus vllos percepit.*

2 *Habens procuratorem in partibus ad acceptandum quæcumque beneficia cadentia sub suam expectatiuam, nõ potest acceptare ea quæ ante impetrationem expectatiuę vacantia fuere.*

3 *Nemo ad spolij admittendũ licet constitutus sit procurator præsumitur habere mandatum cũ id delictum contineat, cuius executio nullo mandato contineri potest.*

4 *Gesta per procuratorem assertum etiam sub nomine principalis, non nocent ipsi principali ex quo incontinenti a die in ius vocationis omne ius si quod habebat in beneficij possessione in fauorem aduersarij cesserit, tamen cum protestatione.*

5 *Soluens fructus in quos fuit condemnatus timore brachij sæcularis ex parte, exempli gratia, aureos centum cum protestatione sui iuris conseruandi, illo docto ad restitutionem eorum aduersarius venit condemnandus.*

IN vna Pampilonen. beneficij dubitatur, an Al-
phonsus esset bene condemnatus in fructibus? Con-
1 tra illum † mota fuerat quæstio super intrusione & spolio huius beneficij, & ille comparuerat, & cesserat possessionem ad fauorem illũ in ius vocantis, & numquam postmodum comparuerat, nisi repetita protestatione, quòd in hoc beneficio aduersarius nihil poterat pretendere, & qđ non debuerat molestari, nihilominus iudex contra illum decreuerat sententiam & condemnauerat in fructibus, quæ sententia transierat in rem iudicatam, quia non fuerat appellatum, & fuerant decretę executoriales, & deuentum vsque ad brachium sęculare contra istum, & fuit commissa liquidatio fructuum in partibus, ad quod comparuerat iste, & concordauerat de iudice, & constituerat procuratorem in partibus, qui intenderet liquidationi faciendæ, sed tamen in omni comparitione protestatus fuerat non recedere a prima protestatione, & propterea Domini dixere, quòd ex quo incontinenti cesserat, & non constabat, quod aliquos fructus percepisset, quòd male & iniquè erat condemnatus.

2 Et † licet iste haberet procuratorem in partibus ad accipiendum quæcumque beneficia cadentia sub sua expectatiua, & eorum capiendam possessionem, & vigore huius mandati possessionem accepisset, & in partibus ferè per duos annos ligatisset super conseruatione huius possessionis, & propterea contra principalem suum esset commissa causa in Curia super spolio; tamen ex quo mandatum non se extendebat ad hoc beneficium cum non caderet sub sua expectatiua, quia iam per multos menses ante expactatiuam concessam vacauerat, vt planum erat. Et esto, quòd esset
3 comprehensum non † habebat mandatum ad spoliandum, & sic ad delinquendum, quòd ea quæ erant facta
4 per suum † assertorum procuratorem eius nomine, sibi non nocebant, cum statim, quòd vocatus fuerat in iudicium, cesserat possessionem si quam habebat in fauorem aduersarij. Et † quia ista de fructibus, de quibus e-
5 rat condemnatus, soluerat timore brachij sęcularis centum aureos, & obtinuerat commissionem, quod in hunc euentum sibi deberent restitui, & terminos seruauerat, dixerunt Domini me debere condemnare aduersarium ad illos sibi restituendos.

DECISIO CCXXXIII.

Senensis prædij, 27. Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Actio parti quæsita, an remitti possit sine sollemnitatibus a iure requisitis in alienatione rei Ecclesiasticæ immobilis.*

2 *Venditio medietatis prædij si fiat recepta solutione in parte, an pactum, quod reliqua solutione nondum facta nõ debeat transferri dominium in ementem, sit obligatorium, ita vt seruari debeat.*

3 *Soluens reliquum vigore pacti in venditione propositi actionem sibi quærit, ita vt dominij, translatio amplius retardari non possit.*

4 *Prędium habitum ex causa vēditionis, vel res aliqua immobilis a prælato, vel Ecclesia, vt non potest sine sollemnitatibus requisitis alienari, ita & actio ad illud competens eodem modo ab eodem prælato prætermissis delictis sollemnitatibus cedi non potest in prędictum Ecclesię limitationem eius vide infra nu. 9.*

5 *Iudicium idem de actione ad rem competente, quòd de re ipsa habetur.*

6 *Prędicare potest in rebus quærendis ipse prælatus suæ Ecclesię quantumcumque ipsi esset quæsita actio, secus in iam quæsitis.*

7 *Repudiare potest etiam ea prælatus in prædictum suæ Ecclesiæ adque illi iam actio fuit quæsita ex opinione Jasonis.*

8 *Vendens partem prędij, & non tradens facta solutione ad eam tenetur, aut ad restitutionem integram precij tempore contractus soluti.*

9 *Pecuniæ Religionis depositę in banchum eo fine, vt inmobilium emptionem conuertantur, non possunt ad alios effectus expendi, nec restitui emptori, sed illud stabile remanere emptum penes emptorem pro Religione.*

Eadem

EAdem die in vna cauſſa Senenſis prædij fuit dubi-
1 tatum, † vtrum actio quæſita Præceptori potuerit remitti ſine ſollẽnitatibus aliàs de iure requiſitis in alienatione rei Eccleſiæ immobilis? Quidam enim vendiderat prædium dimidium præceptori S. Ioan. Hieroſolymitani ementis pro ſe, & nomine præceptoriæ, pro
2 certo precio, cuius pars tũc fuerat ſoluta ad 100. † quòd reliquum infra triennium ſolueretur, & interim donec precium ſoluerentur, non transferretur dominium. Vn-
3 de † aliàs fuerat dictum, actionem ex hoc contractu fuiſſe quæſitam Præceptori, vt poſſet, ſoluendo reliquum precij agere ex vẽdito ad partem fundi ſibi venditi, qui Præceptor non ſolum ſoluerat reſiduum precij, imo precium, quod tpe venditionis numerauerat, erat ſibi ſolu-
4 tum. Ex quo dicebatur, id non potuiſſe fieri, † quia ſicuti prædium, ſi habuiſſet nõ potuiſſet alienare ſine ſollemnitatibus, eodem modo nec actionem ad illud compe-
5 tentem, cum † iudicetur de actione prout de re ad quam competit, vt per gl. Bar. & Ang. in auth. de non alienandis aut permutand. rebus Eccleſiæ, in prin. & per Bar. in l. poteſt, de aucto. tutor. per Abb. in c. nulli, de reb. Ecclesiæ non alien. Domini tamen dixere contrarium,
6 quia † in quærendis prælatus poteſt præiudicare Eccleſiæ ſuæ, per not. per gl. in cap. fi. q. 6. Imol. in c. paternitatis, de dona. per Abb. in c. verum, de cond. appoſit. Et etiam verum eſt quantumcumque prælato eſſet quæſita actio, vt latiſſimè per Iaſ. qui dixit hanc communem in
7 l. hoc legati. ff. de leg. 1. Nam † vult, prælatum poſſe repudiare, ad quod ſine dubio erat quæſita actio ... in caſu noſtro eſſet euentualis, ſi infra triennium ſoluiſſet. Et Domini maximè ponderarunt, quòd ſucceſſor in bene-
8 ficio petierat partem dicti prædij in ciuitate Senarum, in qua contractus fuerat celebratus, † & fuerat iudicatũ venditionem tenere ad traditionem prædij, vel ad reſtitutionem integram precij tempore contractus ſoluti, & ſententia trãſierat in rem indicatam, & fuerat executa: quia tamen aliquo modo conſtabat, licet non plenè,
9 quòd † pecuniæ ſolutæ pro iſto prædio erant Præceptoriæ, & depoſitę in banco cum hoc, quod non poſſent moueri, niſi conuerterentur in emptionem alicuius prędij. Quòd, ſi de hoc plenè conſtaret, pecuniæ eſſent malè reſtitutæ, & ſolutæ, & poſſent repeti, non autem prædium. Dicebant etiam, quòd pars pecuniarum reſtitutarũ emptori erat pro maiori parte expoſita in emptione alterius prædij, quod etiam nunc poſſidebatur per Præceptorem Modernum, qui litigabat, quòd tunc quoad illam partem prædij res eſſet ſine aliqua difficultate, quia tamen hoc etiam plenè non conſtabat, non fuit facta vis ſuper hoc.

DECISIO CCXXXIV.

Tullen. Meten. matrimonij, 27. Maij 1549.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo in inſtrumentis matrimonialium, ſi diuerſa ſit pro locorum diuerſitate probanda eſt ab illo, qui eam allegat.*

IN cauſſa Tullen. Meten. matrimonij fuerat eadem
1 die dubitatum, † vtrum conſuetudo perficiendi inſtrumentum, de quo agitur eſſet ſeruanda, & quod probaretur. Et prius fuerat dubitatum, vtrum probaretur conſuetudo? Tamen quia hæc cauſſa multas habebat difficultates: nec poterat ante ferias expediri fuit dictũ, quod erat bonum in cauſſa ſupersedere, & ita dubia non fuere propoſita.

DECISIO CCXXXV.

Deſertionis appellationis, vltima Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio & decretum executorialium, an extinguant litem ſuper cauſſa deſertionis, vel non deſertionis appellationis.*

2 *Decretum executorialium, cum per illud videatur pronunciatum ſuper cauſſa appellationis, & ita negocium diffinitum, habet vim diffinitiuæ.*

3 *Commiſſio, ſi ſit conditionalis dans iuriſdictionem ſuper vna cauſſa, vel ſuper alia, propter illam dictionẽ, vel, non poteſt extendi ad vtramque.*

4 *Iudex decernens executoriales non docto a parte de proſecutione appellationis intra terminum præfixum ſibi, tacitè videtur annuere appellationem eſſe deſertam, & ſic firma manet ſententia tamquam diffinitiua.*

5 *Iudex dans executoriales, & eadem die admittens articulos ad probandum proſecutionem appellationis, an hoc facto nullitas actorum argui poſſit.*

6 *Commiſſione duplici facta iudici, quarum vna decretum executorialium continet, altera præfixionẽ termini parti ad docendum de proſecuta appellatione, non poteſt decernere executoriales, niſi prius de deſerta conſtiterit appellatione.*

DIe vltima Maij dubitaui prout ſupra addendo ad
1 petitionẽ † partis, an per commiſſionẽ, & decretũ executorialium fuerit extincta lis inter Franciſcum, & Didacũ ſuper cauſſa deſertionis, vel non deſertionis appellationis? Nã in alia audientia dixere Domini, quòd
2 per decretũ executorialium iudex † videbatur pronunciaſſe ſuper cauſſa appellationis, & ita negocium illud diffinierat, propter ꝙ tale decretum habebat vim diffinitiuæ, quòd nunc reuocabatur in dubium: quia cũ eſſent duæ cauſſæ, licet eſſent decretæ executoriales tamen alia ſuper deſertione appellationis manebat. Sed ego
3 dicebam, quòd † cum commiſſio, de qua nunc agitur, eſſet conditionalis dando iuriſdictionem ſuper vna cauſſa vel alia, non autem ſimul ſuper vtraque. Nã ita cantabat commiſſio, quòd prętigeretur terminus, intra quẽ ſi
4 doceretur de vltima proſecutione appellationis, tamquam ſubrogatus Simonettæ, aut ꝙ voiebamus dicere, ꝙ decernendo executoriales, & ſic procedendo in negocio executino, pronunciauerat tacitè appellationem eſſe deſertam, & nihil legitimè docto de proſecutione, ſicut in veritate non erat doctum, & ſic ſtabat deciſio firma ſuperius facta, aut volebamus dicere, quòd remanebat adhuc negocium appellationis, prout etiam vide-
5 batur iudex velle, ꝙ † remaneret, quia eadem die, qua dederat executoriales, admiſerat articulos ad probandum proſecutionem appellationis, & nunc decretũ executorialium erat nulliter factum, cum ad vnum tantũ vel alterum haberet iuriſdictionem, vel procedendi, vel ſaltem omnia, quæ poſtmodum ſubſecuta fuere, erant
6 nulla, † quia debebat vigore, vel primæ, vel alterius commiſſionis præfigere terminum ad effectum, vt finirentur negocium deſertionis appellationis, antequam procederet ad executionem vlteriorem, & iſtud placuit omnibus Dominis.

DECISIO CCXXXVI.

Toletani matrimonij, vltima Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Teſtium multitudo nonniter producendorũ iunctã depoſitione teſtium in antiqua remiſſoria examinatorũ, an probet veriſimilitudinariè famam concubinatus ſubortã.*

2 *Fama colluſionis, etiam per teſtes quamplures probata eneruatur per famam de matrimonio, quæ plurib. multo teſtibus fuit aſſerta ad fauorem mulieris, & bona fidei eiuſdem ac prolis etiam legitimationem.*

3 *Specialiter quæ articulari debent, ſi non eo modo, quo requiritur, fuerint deducta, non proſunt articulanti.*

4 *Remiſſoria propter damnum irreparabile debet eo modo concedi illaque forma, vt omnem penitus nocuam diluat ſuſpicionem.*

EAdem die in cauſſa Tolet. matrimonij dubitatu, prę ſuppoſito, quòd famę cõcubinatus validitatis ſententiarum, & libertatis Io. Bap. per Io. minorem articulatæ ſint relevantes, & non fuerint aliàs ſpecificè productæ ad articulandum, quòd nulla vnquam fuit fama matrimonij inter Ioã. Bap. & Ioan. ꝙ fuerit fama publica de

1 *sententijs*, † *vtrum sit verisimile famas publicas posse probari, nedum ex deductis in proximo præcedenti dubio, sed etiam sumpta verisimilitudine ex multitudine testiū, quos D. Ioannes minor examinare intendit, stante etiam, quòd aliqui testes quos referam in remissoria antiqua fecerant mentionem de fama concubinatus, & quod forsan 20. testibus in partibus nulliter examinatis, etiam pro fama super dictis famis productis*. Et Domini nulla habita consideratione de fumo, de quo in puncto ex rationibus de quibus aliàs, nunc super illis fuit dubitatum inclinara pro remissoria ea ratione, qua etiam data prioritate opidi Terroſon 300. vicinorum, & ex aduerſo
2 præſupponebatur, & præſuppoſito, quòd fama † colluſionis etiam eſſet probata per 25. teſtes, quamuis quindecim tantum inter teſtes Comitis inuenerim, & 6. itē teſtes licet de populo non ſe reſtrinxerant ad famam colluſionis tamquam ad illam, quæ ſibi nocebat, quia fama matrimonij per multò plures erat probata, non poterat nocere quo minus Beatrix eſſet in bona fide, & ſic proles eſſet legitima propter ſententias latas contra matrimonium, vnde erat neceſſe, quòd conſtaret fama colluſionis ſententiarum ad cauſſandum malam fidem, tamen erat poſſibile, quòd multò plures extarent, tamen propter loca multa circumuicina, quæ in die nundinarum concurrebant ad locum de Terroſon, & data poſſibilitate, etiam erat veriſimile propter ſuſpicionem examinatorum pro parte Comitis, de quibus alias fuit di-
3 ctum, vt ex præſuppoſito ſecundo, † quia iſta validitas ſententiarum contra colluſionem probatam non erat ſpecialiter articulata, ex quo etiam reſultabat qualis eſſet læſio in minore, licet alias ex hoc eſſet ſpecialiter informatum, & dictum contra, eo maximè † inclinabant pro remiſſoria, propter damnum irreparabile, quę etiam deberet dari modo, & forma, quæ omnem penitus ſuſpicionem tolleret. Dixere etiam ſe deſiderare, quòd ad Curiam deducerentur aliqui teſtes ex parte petentis remiſſoriam pro fumo.

DECISIO CCXXXVII.

Aſtoncenſis Sancti Brixini, 3. Iunij 1549.

SVMMARIA.

1 *Teſtes de antedatione deponentes ſi non ſint vnanimes in depoſitione determinatæ diei relenant.*

Idem ſi non concordent in poſitione opidi in quo gratia dicuntur expeditæ, num. ſeq.

De tertia Iunij Aſtoncenſis Sancti Brixini, dubitatū, an teſtibus examinatis, qui legentur, eſſet ſuſpicio antedationis, & qua altera pars, quę opponebant de antedatione, habuit publicationem, & informando non nocebat, quòd in dubium reuocaretur vtrum teſtes
1 probarent, vel non, fuit neceſſarium procedere, † ſolum opponebantur quędam, ex quibus teſtium depoſitiones videbantur ſuſpectæ prout erat, quod pars teſtium videbatur dicere, quòd Cardinalis Viſeo Legatus qui prout erat eis..... in ſecundo interrogatorio dicebant, q̄ Cardinalis ingreſſus fuerat Barchinonen. 14. Nouembris cum tamen vna ex duabus ſupplicationibus, quæ erat data, erat die 13. menſis, & ſic eorum depoſitio prę-
ualeret, tamen hoc dictum aliquid ſuſpicionis generabat. Opponebatur † etiam, quòd ſecundus, ſextus, & octauus teſtis dicebant gratias fuiſſe expeditas in opido de Monchada, cum tamen gratia cantaret Barchinonen. prout ſæpiſſime datæ partitę fuere, aliàs datæ, itē legi Dominis depoſitionem Cardinalis mei exemplatam, quia atteſtabatur ſupplicationes ſignatas, & expeditas Barchinonen. adeo quod materia viſa fuit ſuſpecta, & mandarunt cauſſam concordari, alia etiam adducebantur.

DECISIO CCXXXVIII.

Clomacenſ. bonorum 3. Iunij. 1549.

SVMMARIA.

1 *Locatio facta ante erectionem præpoſituræ, vel diſmembrationem a Monaſterio certis hoſpitib. an probet iam erectā præpoſitura, cui certa bona attributa fuere poſſeſſionem pro Monaſterio.*

2 *Bona omnia ante erectionem præpoſituræ ſi fuerunt Monaſterij, tamen quæ nunc præpoſitus poſſidet, quàm quæ Monaſterium, ſecuta poſtmodum diſmembratione a monaſterio quædam fuerint in erectione præpoſituræ illi applicata, non tamen in ſpecie conſtat, vel indiuiduo, quę ea ſint, qualiter veniat probanda poſſeſſio illorum a nono titulari.*

3 *Actus poſſeſſorij, vt ſolutione pro inciſione lignorum facta & paſcuis pecorum ſi fiant agentibus prætendentis poſſeſſionem locorum, in quibus tales actus exercti fuere, an probent poſſeſſionem.*

4 *Agentes in locis exercētes actus poſſeſſorios pro ſuo principali, de quibus eſt controuerſia, vbi non conſtiterit de eorum mandato ad poſſeſſionem acquirendam tranſmiſſo, cum id neceſſariò requiratur, non acquirunt poſſeſſionem illorum locorum ſuo principali.*

5 *Poſſeſſorij actus geſti per prælatum in locis, de quibus lis mouetur ratione poſſeſſionis, non obſunt Monaſterio, nec illud ſua poſſeſſione priuare non conſtito de ſcientia Monaſterij eò magis ſi facti tales actus fuerint in locis longè diſſitis a Monaſterio, & ſylueſtribus, ex quo non difficulter prętendi ignorantia a Monaſterio poteſt.*

6 *Monaſterium ignorantiam prætendens actuum poſſeſſoriorum a parte aduerſa vtpote in locis remotis longè a Monaſterio exercitorum, ſuam poſſeſſionem amittere non poteſt.*

7 *Cardinalis habens Monaſterium in commendam ante erectionem prępoſiturę, & illud poſſidens qui facta erectione fiat prępoſitus, continuans quoad bona prępoſiturę aſsignata prius habitam poſſeſſionem ex mutatione tituli facta vtpote cum ex commendatario factus fuerit prępoſitus, non requiritur noua acquiſitio poſſeſſionis.*

Eadem die in vna Clomacēn. bonorum, dubitaui, cum ante erectionem præpoſituræ factam de anno 1492. omnia bona, de quibus agitur, eſſent Monaſterij, & per ipſum † Monaſterium ſtante Monaſterio
1 hoſpitium huiuſmodi locatum, qui ab ipſo Monaſterio hoſpitium huiuſmodi conducebant, poſſideretur etiam in erectione huiuſmodi ſine diſmembratione pars bonorum Monaſterij, & applicata præpoſituræ, vt propte rea quæ Præpoſiti ex parte teſtes deponunt probent ſufficienter primum extremum præpoſit. priuati etiam ad poſſeſſionem Monaſterij, & aliter quòd prætenſa poſſeſſio ſit reſtituibilis, maximè ſtantibus eorum dictis inſtrumentis locationis per Monaſterium productis præpoſitus agebat ſpolio contra Monaſteriū. Et aliàs fuit reſolutum optimè probari, tam primum, quàm ſecundum extremum ex parte præpoſiti, quia
2 tamen aliàs † omnia iſta bona tam quæ poſſidebantur per Præpoſitum, quàm per Monaſterium, erant huius Monaſterij etiam quantumcumque pars eſſet diſmembrata a Monaſterio, & applicata præpoſituræ, in eius erectione tamen non conſtabat quæ ſint iſta bona, neque cōſtabat de aliquo indicio poſſeſſionis ipſius præ
3 poſiti. Vnde dicebatur ex parte Monaſterij, quòd † licet teſtes præpoſiti probarent aliquos actus poſſeſſorios peractos per agentes præpoſiti, & per multum tempus prout erant q̄ incidentes ligna, & paſcentes beſtias, in locis de quibus agebatur ſoluiſſent pro paſcuis, & lignis agentibus agebat pro Cardinale, tum per hoc non erat
4 quæſita poſſeſſio ipſi præpoſito, † cum etiam conſtaret, quod eſſent agentes pro Cardinale in illis locis, non tamen habebant mandatum ad acquirēdam poſſeſſionem, qui requirebatur, l. 3. §. per procuratorē, ff. de acq. poſſ. Vnde Monaſterium non dicebatur ſpoliaſſe, ſed
5 ſuam antequam poſſeſſionem continuaſſe, † & actus

sibi iurisdictionem procedendi ad confirmationem, vel infirmationem sententiæ Domin. Rossanen. in qua erat narratum, & coram eo pendebat causa appellationis a sententia Ioan. Pauli, ponit Dominus Prosper procedere prout processit, licet quantum ad hoc, vt censeatur reijcere nullitates, mutauere opinionem. Et dixere,
2 quòd non censerentur reiectæ. † Quia licet esset data possessio præfixionis termini ad docendum de nullitatibus & eius vigore terminus præfixus, quia tamen commissio dicebat, quòd infra terminum præfixum, si de nullitate non docerent, procederetur ad confirmationem, vel infirmationem, vtique censeretur reiecisse nullitates, secundum quòd dicta commissio dictabat, videtur, ex quo confirmauerat aliam sententiam, nil de nullitatibus
3 erat actum. Et licet in † conclusione dicerentur post verba, de quibus supra, causam huiusmodi decidat, & terminet, propter quod videbatur, quòd posset terminare causam huiusmodi, reijciendo nullitates, & non confirmando, nec infirmando sententiam Io. Pauli, tamen Domini dixere, quòd illa verba, causam huiusmodi, intelligebantur de causa ampla sententiæ Ioan. Pauli; non autem de ista, in qua erat concessa gratia exspectativa solum, prout fuerat canonizata per D. Rossanen. quæ non erat in causa diuersa ab alia, in qua Io. Paulus canonizauerat aliud ius producitum Solano.

DECISIO CC.

In quadam Romana Horti,
25. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Citatio si fiat communitati cuidam, aut eius nomine Massario vel Vicario, qui non sint tales, nec habent facultatem a communi ad lites, aut negocia gerenda, tamquam non bene facta non obligat Communitatem.*

2 *Mandatum procuratorium licet non apparet in actis, si tamen aliundè constet, sufficit ad causa tractationem, & quæ fiunt, ratificari possunt.*

3 *Communitas sciens, vel verisimiliter timens aduersarium litem intimaturum, si ante intimationem illam constituat procuratorem ad comparendum, facta intimatione præsumitur omnia rata ab eo facta, & facienda habere.*

IN causa Romana Horti eadem die, qua supra, mihi
1 dictum erat per Dominos, † quod citatio facta communitati Fiani nō erat bene executa, neque ligabat communitatem, quia erat facta, coram duobus Massarijs & Vicario, quos non constabat esse tales, nec quod haberent facultatem hanc, & de communitate non erant præsentes, nisi tredecim homines: Dubitaui, an sufficeret, quod post illam citationem comparuerat procurator
2 communitatis semel. Et † licet non dederit mandatum in actis, tamen de eius mandato, quia in veritate non erat procurator, constabat in actis coram Gubernatore in eadem causa: Et dixere Domini, quòd satis erat, quia ex hoc constabat communitatem habuisse notitiam, licet hoc mandatum esset datum illi procuratori ante intimationem, de qua in actis, ex quo fiebat mentio in illo mandato de ista intimatione facienda. Nam cum esset mota pro Camillo de Rusticis, cui pro Comite Pitiliani pro horto, de quo in causa fideiusserat dic. Communi-
3 tas † Fiani sciens, vel hoc verisimiliter timens, ne Camillus litem istam intimaret ante intimationem constituerat procuratorem ad comparendum, facta ista intimatione, vnde habuere omnia pro bene factis.

DECISIO CCI.

Hispalensis portionis,
8. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Pars si causam committi faciat contra quosdam nominatos, omnesque alios sua communiter, vel diuisim interesse putantes accedente aliquo, & pretendente de interesse suo, & dante commissionem specialem, an possit pars ad partes petere istius interessati, noniter ad causa pertinenti causa, sibi dari dilationes præsupposito, quòd pro actore in negotio se gerat.*

2 *Pars aduersa nolens dari dilationes actori, non debet dare nouam commissionem cum ea data, denegari dilationes non possint, etiam ipsa aduersa parte existente actrice.*

DIe 8. eiusdem in causa Hispalensis portionis Fran-
1 ciscus Pesquera commiserat † causam contra quosdam nominatos, omnesque alios sua communiter, vel diuisim interesse putantes. Gaspar del Rio venerat ad causam pro suo interesse, & dederat commissionem specialem, Franciscus petebat dilationes ad partes; Ex aduerso dicebatur non debere dari. Quia erat actor, & commiserat causam contra omnes se interesse habere putantes, vnde vigore illius commissionis Gaspar irritatus, nega-
2 bat † dilationes debere dari: contrarium dixere Domini, qua si nolebat dilationes dari, non debebat dare nouam commissionem, qua data non poterant negari dilationes Pesqueræ quantumcumque actori.

DECISIO CCII.

In quadam Lunens. Zarzan.
8. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Intimatio monitorij, an ex eo dicatur non esse legitimè facta, quod non fuerit lectum & affixum monitorium ad valuas Ecclesiæ, aut loci publici, neque copia ibidem dimissa.*

2 *Lecta si copia monitorij non fuerit, nec data parti aduersæ a parte actrice, oblatio autem facta de legenda & relinquenda, imputare sibi debet pars rea, si non legatur vel dimittatur apud eam, nec se excusare potest, vbi specialiter, & expresè monita fuerit de desistendo ab occupatione, & detentione, tum fructuum perceptione beneficij litigiosi ad se notitiam monitorij non peruenisse: ideò non comparens in contumaciam excommunicari potest.*

EAdem die in causa Lunens. Zarzanen. dubitaui, vtrum monitorium fuerit bene intimatum, ad effectum, vt declaratoria ob non paritionem monitorij lata
1 innodauerit, vel non: † Nam prætendebatur pro parte declarantis monitorium non fuisse bene executum, quia non erat lectum, nec data copia, iuxta text. in Clemen. causam, in princ. de elect. Sed Domini dixere contrarium vno tantum informante. Quia Clem. vult, quod tenor citationis perlegatur vel porrigatur scriptura authē
2 tica, & copia si petita fuerat data: † hic autem licet non lecta, nec data copia fuisset, tamen ex quo obtulerat se lecturum, & copiam daturum, etiam, quòd non petitum fuerat monitorium, nec data copia, maximè, quia specialiter, & expresè illum mouerat, quòd desisteret ab occupatione hac, & detentione, & fructuum perceptione parochialis, super qua erat lis, & sic non poterat se excusare, quo minus habuisset notitiam eius, quod in monitorio continebatur, vnde debuit comparere, aliàs in contumaciam bene fuit excommunicatus, ad not. in d. Clem. vbi principalis consideratur notitia, &c.

DECISIO CCIII.

Salamantinæ Capellaniæ,
8. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Permutatio beneficij, quod iuris est patronatus, vbi inter duos celebretur inualida censetur, non intercedente consensu patronorum ius præsentandi in eo habentium.*

2 *Mentio iurispatronatus si nō fiat a permutante beneficium, quod est tale, non valet talis permutatio.*

3 *Inualida est resignatio, quæ fit de beneficio, quod est iurispatronatus cum subticetur hoc Pontifici, qui præsumitur non velle derogare iuri patronorum.*

4 *Patroni non reclamantes, scientes & patientes, imò præsentantes per obitum resignatarij, tacitè videntur mandasse.*

Permu-

5 *Permutationes & resignationes, sine consensu patronorum non valere intelligi debet illis reclamantibus.*

Dle eadem in vna Salamantina Capellaniæ, dubitauit, † *vtrum permutatio facta de ista Capellania inter Ioannem & Antonium tenuerit?* Prætendebatur non tenuisse, quia istud beneficium erat de iure patronatus. Et in hac permutatione consensus patronorum non intercesserat, vnde prætendebatur non valere, ad d. per Felin. in tract. de iure patron. in vlt. col. & in toto tit. de
2 iure patron. Et quia † permutans resignauerat in alium,
3 non facta mentione iuris patron. Dicebatur etiam † non valuisse hanc tamquam subreptitiam, quia, si Papa scitisset de iure patronat. fuisse, vtique vel non concessisset, vel difficilius saltem sine consensu patronorum, ad c. super litteris, & cap. postulasti, de rescript. dixere Domini,
4 quòd † ex quo Patroni nunquam reclamauerant, scientes & patientes, imò præsentauerant per obitum resignatarij, tacitè videbantur mandasse. Et † propterea, quòd
5 permutationes & resignationes sine consensu patronorum non valerent, debent intelligi patronis reclamantibus, per Felin. in loco prælegato in vltima columna, 10. limitatione.

DECISIO CCIV.

Salamantina Abbatiæ,

8. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Nullitatis caussa, & appellationis commissa, & vigore specialis commissionis præfixo termino ad docendum de nullitate, qua non docta, si iudex ad vlteriora procedat, an gesta per eum valida sint habenda.*

2 *Appellatio a decreto executorialium, aliquando in suspenso detinet executionem ipsam.*

Eadem die in caussa Salamantina Abbatiæ, dubitatum, *vtrum post executoriales sit validè processum, vsque ad brachium seculare inclusiuè inter Dominum Franciscum & Didacum.* Et licet alias de anno 1547. & mense Iunij fuisset bis resolutum, † non esse validè processum ea sola ratione, quia ex quo erat cõmissa caussa nullitatis vltra appellationem a decreto executorialium, nõ
1 poterat iudex procedere ad vlteriorem executionem, absque eo, quòd vigore specialis commissionis esset præfixus terminus ad docendum de nullitate, & docendum de præmissis nullitatibus, quo elapso, vt quotidie practicatur... tamen hodie valdè dubitarunt de illis resolutionibus, quia caussa nullitatis non impedit executionem, siue personaliter per modum actionis, siue exceptionis proponatur, ad not. per Doctores in l. 4. §. condemnatum, ff. de re iud. & decis. 280. in nou. Vnde mandarunt, vt infor-
2 marem † an appellatio a decreto executorialium suspenderet executionem: Nam prætendebatur ex vna parte, quòd non, tamquam friuola, & non admittenda, vel saltem commissio nullitatis suspenderet, quia si non suspendebat, vtique processus sine alia commissione tenebat, sin autem suspendebat, processus fuisset nullus, nec potuisset iudex procedere sine commissione præfixionis termini.

DECISIO CCV.

Arborensis Archipresbyteratus,

20. Februar. 1549.

SVMMARIA.

1 *Gratia concessa de nominatione, intelligi debet de tali, quæ fit ante factam prouisionem de beneficio vacante.*

2 *Acceptatio etiam facta caussa nominationis diœceseos coram Archiuij notario, prout fit de consuetudine, non admittit fraudis, qua nihilominus committi potest, suspicionem.*

3 *Nominationis gratiam habens, si non faciat electionem diœcesis, in qua futura est nominatio in Camera, & Cancellaria Apostolica coram notario & testibus, non caret fraudis suspicione.*

4 *Instrumenta acceptationum debent non in folio extendi, quia facilè occultari possunt, sed in libro, in quo aliæ acceptationes describi solent, vt fraus omnis & dolus rescindatur.*

5 *Supplici in libello si contineantur hæc verba, nominatum scilicet, facere posse nominantem in diœcesibus in litteris exprimendis, vel alibi, quomodo isto dicto alibi veniat intelligenda.*

Dle 20. eiusdem in caussa Arborensis Archipresbyteratus, dubitatum, ex instrumentis duorum acceptationum in specie, quoad diœceses consequendas: prout de-
1 ductum fuit, & facultate concessa in gratia, quòd † posset exprimere diœceses in litteris, vel aliter colligatur relenanter, quòd nominatio diœcesis fuit facta ante prouisionem Signorini, saltem, vt transferatur onus probandi in actorem dicentem contrarium. Supra in hac caussa fuerat resolutum non constare de tali electione diœcesis, quantumcumque in vno instrumento acceptationis in
2 specie fuissent nominatæ diœceses: † quia, cum talis acceptatio fuisset facta, vt solet fieri coram notario Archiuij, tamen ex hoc non tollebatur suspicio fraudis, de qua aliàs supra in hac eadem caussa, quia talem acceptationem potuisset facere coram alijs pluribus notarijs in alijs diœcesibus, & ita exspectare vacationem alicuius beneficij in quacumque diœcesi. Vnum nunc præsupponebatur per Rotam, vt matura opinio, ex quo nondum erat vnum instrumentum, sed duo erant, & deinde sunt plures acceptationes, quæ possunt fieri in diuersis diœcesib. & etiam coram diuersis notarijs. Et ideo cum istic
3 non elegerit diœcesim in Camera & Cancellaria, † coram notario, & testibus semper fraus præsumebatur. Domini tamen duo dicebant, sibi placere hanc opinio-
4 nem, si † talia instrumenta, & acceptationes factæ fuissent in folio, quòd de facili potuisset occultari: secus in libro in quo aliæ etiam acceptationes fuissent descriptæ. Vnde decretum fuit, quòd in Rota videatur originale, ex quo res melius posset decidi, & considerari, & ita fuit factum. Sed fidem quo ad hoc noluerunt adhibere, vt infra. Fiebat etiam aliud fundamentum, quia in
5 supplicatione dicebatur in diœcesibus † in litteris exprimendis, vel alibi, ex quo prętendebatur propter dictum, quòd alibi posset vbique acceptare, sed omnes Domini fuere in opinione, quòd dictio, alibi, non determinat verbum exprimendis, sed aliud verbum, quòd immediatè sequitur, idem continens: Tamen hoc visum fuit modici momenti, quia referuntur ad vnum, vel ad aliud, ex quo in supplicatione habebant gratiam, quòd possent exprimere litteris non confectis, ergo alibi, quam in litteris continebatur, poterunt diœceses exprimere: sed Domini, vt supra dixere, quòd debebat intelligi in loco conuenienti & aperto, & eo modo, quo fraus cessaret, & in sequenti audientia ostendi librum, cui, quantum ad hoc noluerunt adhibere aliquam fidem, ideo restarunt in eodem voto, & alia concurrebant.

DECISIO CCVI.

Tarusinæ pensionis,

20. Febr. 1549.

SVMMARIVM.

1 *Lis orta de pensione, si adhuc pendet, & idonea præstita cautio in forma depositi pro quantitate arbitrio Rotæ, de soluendis attentatis iam liquidatis facta fuerit, procedi ad vlteriora potest sine vlla retardatione solutionis pensionis.*

Eadem die in caussa Tarusinæ pensionis, legi commissionem concessam D. Camillo de Rubeis contra
1 Card. Pisanum, in qua committebatur præcisè, † quòd præstita idonea cautione in forma depositi, pro quantitate arbitrio Rotæ de soluendis attentatis, determinanda, postquam liquidata fuerint, procedatur sine retardatione solutionis pensionis.

DECISIO CCVII.

Tullen. Metcn. matrimonij, 20. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Dubium de matrimonio contracto subortum, an per ratificationem vnius partis præsentis, altera absente, & attestationem personæ religiosæ sufficienter tolli possit.*

2 *Præsentia mulieris si non probetur, quæ dicitur contradixisse tempore attestationis, de qua deponitur, non videtur matrimonium contractum probari.*

EAdem die in vna Tullen. Metensi. matrimonij dubitaui, †*vtrum recognitio fratris Petri coram iuratis facta præsente Philippo & Ioanetta probet matrimonium, præsupposito pro nunc, quòd est in forma probanti?* Domini pro maiori parte dixerunt, quòd illa attestatio fratris non erat facta præsente Ioannetta, quia quamuis in illa attestarẽtur iurati, Ioanettam petijsse sibi fieri instrumentum de tali fide, non tamen constabat, quòd tunc tempore attestationis fuerit præsens, quia potuit alio tempore petijsse, prout potius verba videbantur sonare. † Vnde pro comperto habuerunt, quòd non existente præsente Ioanetta, non probatur matrimonium. Quòd si fuisset præsens, aliud dictum erat, quasi etiam tunc potuisset esse contractum matrimonium, esto, quòd contra non probaretur contractum: habuere tamen pro maxima consideratione ad probationem matrimonij, quòd Philippus esset præsens huic attestationi, & illam acceptasset.

DECISIO CCVIII.

Salamantina Abbatiæ, 20. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Appellatio a decreto executorialium, seu caussa nullitatis commissa, an in suspẽso tenere possit ipsam executionem.*

2 *Iusta si fuerit appellatio a decreto executorialium, vtpote facta ab eo, qui verè fuit grauatus, omnimodo suspendit negocium executiuum.*

3 *Gesta post appellationem iniustè grauati, omnia rescinduntur ex caussa nullitatis, cum friuola talis appellatio dici non possit.*

4 *Sententia, vbi in iudicatum transiuit ob non prosecutam appellationem, vtrum parti appellanti obesse possit.*

5 *in Cõmissione iudici facta de exequẽdo, licet dictum fuerit de nullitate, vbi tamen præfixus fuerit terminus ad illam probandam, & non probetur, procedi potest ad vlteriora.*

6 *Commissio data, in qua narratur caussam appellationis fuisse opportuno tempore commissam, si fuerit ex superueniente casu fortuito amissa, de ea tamen facta constet, audiri debet appellans.*

EAdem die in caussa Salamantina Abbatiæ, dubitaui, † *vtrum appellatio a decreto executorialium, seu caussa nullitatis commissa suspenderet negocium executorialium?* Et Domini dixere, quòd † appellatio a decreto executorialium, quia non fuerat friuola, sed iusta, quia iniustè fuerat grauatus, suspendebat negocium executiuum, c. vt debitus, de appel. &c. Card. cod. tit. in 6. † Vnde quidquid factum fuit post dictam appellationem fuit nullum, ad decis. 357. & 540. ver. sed quid si tale, Felin. in c. non solum, §. 1. in 4. not. de appel. in 6. † Prætendebant contra, quantum ad sententiam in hac caussa latam, quæ dicebatur transiuisse in rem iudicatam ob non prosecutionem appellationis. Et erat data commissio † iudici de exequendo, & quantumcumque fuisset dictum de nullitate, tamen iuxta formam commissionis fuerat præfixus terminus, in quo nihil releuanter docto iudex decreuerat executoriales, ante tamen, quam ista † fierent, fuit data commissio, in qua narrabatur, quod caussa appellationis fuerat in tempore commissa, tamen propter statutum Vrbis, quod post paucos dies superuenerat, erat deperdita, vnde committebatur, quod constito de hoc, audirentur in caussa appellationis. Et licet esse porrecta partita ex libro Baccodi pro hoc probando, quæ nil faciebat: tamen erant dati articuli ad probandum hoc per testes, & fuerant per iudicem admissi ea die, qua fuere decretę executoriales. Propterea dixere Domini, quod fuit iusta caussa appellationis a decreto executorialium maximè, quia ille iudex fuerat ille, qui admiserat articulos, & decreuerat executoriales, D. Boerius, licet fingere tur vice duarum personarum. Quia coram illo procedebatur in negocio executionis tamquam subrogato D. Simonettæ, qui tulerat secundam sententiam, & in negocio principali, tamquam subrogato Staphilæi coram quo agitabatur aliud negocium.

DECISIO CCIX.

Salamantina Capellaniæ, 27. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Beneficium permutatum cum alio reseruato regressu, existens de iure patron si fiat illa permutatio, & reseruare gressus sine consensu patronorum, vtrum quod factum est, validum & stabile esse possit, an tamquam nullum venat rescindendum.*

2 *Reclamantibus nequaquam patronis in permutatione beneficij, quod est iuris patronatus, imò præsentantibus beneficiãdum, præsupponitur ratam habere permutationem vel resignationem talis beneficij, in quo habent ius patronatus, ita, vt ius sit abdicatum a permutante, vel resignatario.*

3 *Regressus reseruatio facta in beneficio quòd iuris est patronatus, ignorantibus patronis, nec tacitè, vel expressè consentientibus, cum de eo diuinare patronis non licuerit, an vt valida sit habenda.*

4 *Conditio in permutatione beneficij cum reseruato regressus, apposita non adimpleta, facit ius permutantis esse integrum, ita, vt non possit dici ab eo abdicatum.*

5 *Patroni non impugnantes reseruatum regressus in beneficio de iure patr. existente, si tamen potuerint impugnare, in nullo sibi præiudicant.*

6 *Regressus reserua in permutatione beneficij, quòd est iuris patr. non assentientibus patronis, siue non valeat, siue in suspenso hareat, semper validari præsumitur ex patientia patronorum, quasi ex eorum tacito consensu.*

DIe 27. eiusdem in caussa Salamantina Capellaniæ, 1 dubitaui, † *vtrum, ex quo Io. permutauit cum Anton. beneficium, quòd erat de iurepatronatus, reseruato sibi regressu sine consensu patronorum, resignationes istæ, & regressus valuerint, ad effectum, vt ius a Io. abdicatum sit,* 2 *vel non. attento,* † *quòd patroni nũquam reclamarunt, imò prout dictum fuit aliis, vltimo præsentarunt?* Hoc dubiũ in effectu est idem cum in eo, quòd in hac eadem caussa fuit propositum, 18. eiusdem, nisi quòd additũ reseruato regressu, quæ fuit facta per Ioan. Petrum resignatarium, ex caussa permutationis, de qua non fuit habita consi- 3 deratio in alio dubio. † Propterea dicebatur, quòd regressus iste, quoniam patroni de eo ignorauerant, nec ad illum tacitè, nec expressè consensérant, cum de illo non potuerint diuinare, sicut de resignatione, & permutatione possessionis non erant validè reseruatæ, neque ex post facto validatus regressus tacito consensu Ioannis, qui in permutatione consenserat reseruato sibi valido 4 regressu. Et † sic conditione hac non adimpleta, ius non erat abdicatum a Ioan. sed penes illum remanserat. Et licet patroni ignorantes non impugnauerant illum, tamen satis erat, quòd † potuissent illum impugnare, ad 5 tradita latè per Abbatem in dispositione c. clericus, per Carrer. in Clem. de iure emphyt. colum. 8. de suppleud. negligentia prælato. & per Felin. in cap. cum Bertoldus, col. 3. vers. institutio facta, de re iudic. per Dec. cons. 126. in caussa D. Franc. col. fin. vers. tertio allegatione. In contrarium tamen Domini hoc non obstante perstiterunt 6 in 1. opin. contraria, quia † quamcumque opinionem teneamus, siue quòd talia ab initio non valeant, sine consensum patronorum, siue quod stent in suspenso, semper validantur ex patientia patronorum, quasi ex tacito eorum consensu, iuxta decis. 507. in notis. cum alijs multis, quæ in informatione allegabantur.

DE-

DECISIO CCX.

Romana Horti, 27. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Eiectio si fiat ob contumaciam partis, quæ ob id prætendit de interesse suo, an fideiussor interessato contumaci teneatur.*

2 *Communitas, vbi ex forma obligationis tenebatur litem in se suscipere, & facere consentire quamcumque personã, & sic de hoc fiat communitati intimatio, quæ peccet in forma, non potest ad declarationem decreti in præiudicium eius deueniri.*

1 EAdem die in causa Romana Horti, in qua †per cõtradictas procedebatur contra communitatem Fiani, tamquam fideiussorem Comitis Petiliani, qui vendiderat hortum quondam Domino Camillo de Rusticis, a quo in eius cõtumaciam euictus fuerat per Dominam Helenam Vrsinam, per eius euictionem D. Camillus fecerat intimari litem Communitati, & quòd faceret consentire quamcumque personam ius habentem, prout†

2 tenebatur ex forma obligationis, & cum vigore specialis commissionis in hac causa procedisset ad confessionem debiti, & deinde excommunicationem, nisi intra tres, & demum declarasset communitatem, nisi per totam, quia pars petebat, quòd in declaratione exprimeretur, quod erat declaratus pro summa 500. ducatorum, quod erat pretium horti, & propter damna, & interesse, quæ passus erat Dominus Camillus ob talẽ euictionem. Dixere Domini, quod ex quo hortus erat euictus propter contumaciam Domini Camilli, non poterat Communitas declarari propter prædicta, sed tantum, quia non venerat ad suscipiendum litem in se, & faciẽdum consentire, quamcumque personam, prout tenebatur & intimauerat, quod faceret, quia tamen intimatio non erat formaliter facta Communitati, vt supra dictum fuit, nec etiam Procurator Communitatis vnquam comparuerat, vt supra, sed falsò præsuppositum fuit, propterea nec ad declarationem prædicti decreti eo modo, quo dictum fuit, non posset deueniri.

DECISIO CCXI.

Salamantina Abbatiæ,
27. Febr. 1549.

SVMMARIVM.

1 *Executorialium a decreto appellatio cõmissa, an impediat negotium executionis.*

1 IN vna Salamantinæ Abbatiæ dubitatum, †*vtrum appellatio a decreto executorialium commissa impediret negotium executionis in casu nostro?* Et quia Domini fuere varij in hac, pro resolutione fuit ordinatum, vt iterum super eisdem informaretur.

DECISIO CCXII.

Hispalensis matrimon.
11. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Matrimonij litigio pendente facta separatione inter virum & vxorem, an vxoris fratres, tamquam ex hoc interesse prætendentes ad causam debeant tuendam admitti, stante suspicione collusionis inter vxoratos.*

2 *Coniunctus non venit admittendus pro coniuncto, licet prætendat interesse, quando habet procuratorem in actis cõstitutum ad causæ tutelam suscipiendam.*

Limita, & contrarium ex Rotæ opinione, vide nu. seq.

1 DIe 11. eiusdem in causa Hispalen. matrimonij dubitatum, *an† fratres Marchionissæ sint admittendi ad causam propter eorum prætensum interesse?* Marchionissa mouerat litem contra Marchionem marinum, a quo erat separata super dissolutione matrimonij sub eo prætextu, quòd esset impedimentum publicæ honestatis causam ex alio matrimonio, quod contraxerat Marchionissa cum coniuncta in tertio gradu cum Marchione secundo marito, fratres Marchionissæ dubitantes de collusione inter istos, probant se admitti ad causam pro defensione matrimonij pro eorum interesse: Et dubitabatur,

2 *an possent.* Et † dicebatur, quòd non, quia coniunctus non admittitur pro coniuncto ad causam quando coniunctus habet procuratorem in actis constitutum ad causam defendendam, l. cum prætor, & ibi not. Angel. ff. de iud. Specul. tit. de coniunct. personis, versic. item agitur,

3 cum multis alijs, † tamen Domini dixere contrarium ex dicto Hostien. in Summa, in tit. qui admitti. ad caus. possess. matrim. & Abb. in cap. tenor, num. 2. de rem. dic. & Spec. in tit. qui matrimon. accus. poss. versic. si verò etiam. Et licet diceretur ex aduerso, quòd prædicta procedunt, quando coniuges non defendunt: tamen Domini decreuere, imò etiam coniugibus agendo, & defendẽdo, cum dicatur in locis prælegatis etiam inuitis coniugibus admitti coniunctos.

DECISIO CCXIII.

Fulginatensis Prioratus, 15. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Impetrationis tẽpore, si absens fuerit impetrãs beneficium, an ipsi talis absentia obesse possit, & ob id desinat familiaritas, vel sit interrupta, quæ requirebatur continua in tali beneficij impetratione possitque gratia illius causa tamquam subreptitia notari.*

2 *Absenti a Curia, si in dubium ponatur impetrantis beneficium, ex eo facilè dissolui potest, quòd gratis facta fuerit expeditio, quæ haud dubiè præsentiam arguere potest, cũ pro absentibus nunquam detur gratia pro familiari.*

3 *Absens non ex causa vrgenti & necessaria, non potest frui priuilegio eorum, qui necessariò dicuntur abesse, ad hoc, vt familiaritas non interrumpatur.*

4 *Absentia biennij, vel triennij interpolata, cum aliquando comparuerit absens in Curia ex depositione testium probata non præsumi facit animum non reuertendi, & sic non admittit pristinam familiaritatem.*

5 *Reuersus antea absens, si hospitetur in hospitio, & non in domo Cardinalis, cum se dicit familiarem, an ob id dicatur adempta familiaritas, posito tamen, quòd partem ab eodem habeat Cardinali more consueto.*

1 DIe 15. eiusdem in causa Fulginatensis Prioratus fuit dubitatum, †*vtrũ constet, quòd Alexander tempore impetrationis fuerit absens?* Et posito, quòd sic, *an desierit esse familiaris, & vt gratia sua, in qua narrat se familiarem, fuerit subreptitia, & non suffragetur?* Et ad primam partem dubij ex inspectione testium, tam in primo, quam in secundo, coram me examinatorum, fuit dictum, nõ probari, quod tempore impetrationis esset absens a Curia, maximè, quia erat præsumptio, quòd † esset præsens, cum gratis expedierat, quia pro absentibus nũquam datur gratis pro familiari, quod patet: quia paucis diebus ante expedierat gratiam perinde valere, in qua erat absens, quam habuerat, & gratis expedierat, tamen facilè fuisse habere fidem familiaritatis, quia stante secunda parte dubij non indigemus: tamen fuit dictum, quod Franc. in c. fin. de verb. signif. dictum erat pulchrum. Tamen dixit vnus ex Dominis, quòd non bene poterat adapt ari ad casum nostrum, quia ibi erat datum priuilegium Capellæ, vt gauderet fructibus beneficiorum in absentia inseruiendo. Vnde, si † erat absens, nec ex causa, propter quam singeretur præsens, non debet habere priuilegium, & quod desierit habere animum reuertendi, vt cesset familiaritas, quod etiam procederet in casu nostro, non cauillatur, nisi ex longa absentia, prout proprè

2 dicit Francus, quòd non videbatur esse in casu nostro, †

3 4 cum † testes a die impetrationis deponerent tantummodo de duobus annis, vel tribus, & deponebat etiam, quod aliquando eum viderant: Vnde non videbatur colligi animus non redeundi, & ita res remansit clara pro

5 Alexandro, licet testes † dicerent, quòd hospitatus fuerat in hospitio, non in domo Cardinalis, quòd tamen non concludebat, nec testes affirmabant, quòd non habuerit partem a Cardinali.

DECISIO CCXIV.

Romana, seu Volterrana confinium,

15. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Sententia prima lata, vbi appellatio ab ea intercessit, quia non fuit oppositum de constitutione Aegidiana, & seratur sententia a qua etiam appellatur, & opponatur de Aegidiana, an in prima & secunda instantia appellatio sit rata habenda ita, vt causa semel appellabilis, semper pro tali sit habenda.*

2 *Stylus Rotæ semper fuit, quòd possit dari de Aegidiana, tã in prima quam in secunda instantia causæ.*

3 *Sententia quatenus respicit possessorium, propter Aegidianam sit inappellabilis.*

4 *Actio finium regundorum, vtrum separata sit ab ea, quæ est possessorij, an in idem concurrant in hoc casu, de quo agitur, eoque stante causa appellationis cohæreat causa proprietatis principalis, & ob id efficiatur appellabilis, excludatque Aegidianam.*

EAdem die in vna Romana, seu Volterrana confiniũ fuit dubitatum, *vtrum esset locus Aegidianæ?* Fuerat
3 enim † lata prima sententia, a qua fuerat appellatum, & quia non erat oppositum de Aegidiana, index appellationis retulerat secundam sententiam, a qua cum appellatum fuerat, datum de Aegidiana, & dicta eam non esse appellabilem. Et licet dicerentur quòd causa semel facta appellabilis, semper remanet appellabilis, ad notam l. pater, §. is, ff. de leg. 3. & l. peto, §. patre, ff. de leg. 2. Tamen
2 dicere Domini semper fuisse tentum in Rota, quòd † poterat dari de Aegidiana, tam in prima, quam in secunda instantia. Quod erat in secunda causa aliud erat, quia erat communis causa super confinibus & spolio certę partis cuiusdam tenutæ, & similiter separatim fuerat lata sententia super confinibus super spolio, tamen cum tot dicerentur sententiæ, quot sunt capita ver... vulgar. quate-
3 nus etiam † sententia concernebat possessionem, erat propter Aegidianam inappellabilis. Ex aduerso tamen dicebatur, quòd principaliter erat intentata actio finiũ
4 regundorum, † & quia vltra fines eorum occasione vsurpata erat tenuta, hæc non erat actio separata, sed tantum vnica, iuxta legem si emptione, ff. fin. regundor. Et sic appellationi cohærebat causa proprietatis principalis, ideo erat causa appellabilis, quia non agitur de momentanea possessione, ad text. in l. 3. eolum. fin. Et hęc opinio placuit Dominis, quia inspectis, & bene ponderatis verbis commissionis, spolium erat accessorium ad causam finium, vsurpata erat pars illimitet tenuta, & sic eramus propriè in casu legis si emptione. Dicebatur etiam, quòd quia erat articulatum per eũ prædicta esse facta, & ideo intentatum interdictum vnde vi, & videbatur, quod debatur appellatio, vt sint singularis decis. Paul. de Leaz. Clem. 1. de sequestr. possess. & fruct. quam esse communem Canonistarum dixere Felin. & Salicet. in l. de appel. tamen dixerunt Domini, hoc non procedere, quando intentaretur interdictum, vnde vi, ad effectum, vt quis condemnaretur non ad restitutionem possessionis tantum per vim occupatæ, vt in casu nostro, sed vt declaretur incidisse in pœnam facientis vim.

DECISIO CCXV.

Romana hæreditatis de Gadis.

15. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Testes fidem facientes a morte testatoris litigantes partes de hæreditate castri stetisse, fuisse, & redisse insimul ad Castrum, & quòd pars, pro qua principaliter deponunt, quæ prætendebat se spoliatam, fecerit gratias, & pœnas inflixerit vasallis, intenta vasallorum obedientia. & si nolles actus possessorios exercuerit, an ob id probent possessionem.*

2 *Testes deponẽtes vnam partium scilicet spoliantem, ab omnibus communiter reputatã post decessum testantis vnicam dominam & patronam Castri controuersi, & quòd Vicarios posuerit in dicto loco, fructus percepit, & quòd tenuerit. & possederit dictũ Castrũ, vtrum istis omnib. stantibus & probatis, sufficienter pro partis commodo possessio asserta fuerit deducta.*

3 *Instrumẽtum dotis arguens Castrum datum pro dote, cum facultate ingressus propria auctoritate, appositio pacto constituti & huius vigore si non admittat domina, partem prætendentem de hæreditate Castri qua dicit se spoliatam, cum videatur continuata possessio pro Domina, vtrum confirmet legitimam possessionem.*

4 *Actus possessorij, vt facere gratias tamquam Dominus, pœnam infligere contumacibus, terminos finium statuere, & similes, cum iure familiaritatis aliquãdo fieri, & exerceri possint, non statim de possessione habita fidem facere solent.*

5 *Instrumentum dotale continens in se pactum constituti, si nullum reputetur, & sit, & pactum constituti in eo contentum, etiam nullum sit necesse est, ex regula, accessorium sequitur naturam sui principalis.*

6 *Titulum habens possessionis, in ea præferendus est titulum non habenti, ita, vt actus possessorios exercens sine tituli adeptione, dicatur potius iure familiaritatis id facere, quam aduersa pars titulum habens.*

7 *Assertio testis deponentis se Vicarium deputatum a parte principali spoliata, pro qua deponit in administratione Castri, super quo est litigium, & sibi in hac commissione administrationis facta m subscriptionem patentium literarum ab vtraque parte, & spoliante, & spoliata, probatoria est, pro possessione confirmanda illius partis, quæ illi Vicarium commisit contra spoliantem.*

8 *Testis deponens pro spoliato, quòd in finium positione concesserit quandam petiam terræ vicinis Castrẽsibus cum signum illud sit dominij, validè probat pro tuenda intentione principalis de spolio conquerentis.*

1 DIe eadem in causa Romana hæreditatis de Gadis fuit dubitatum, præsupposito, quòd † testes dicant ex parte Archiepiscopi, quòd a morte Aloysij, tam Archiepiscopus, quam Alexander, quàm Claudia, steterunt, fuerunt, & redierunt ad Castrum Riani, & quod Archiepiscopus fecerat gratias, vt Dominus, & inflixerat pœnas vasallis, & quòd vasalli omnes obedierint, & quòd Archiepiscopus posuit confines inter Castrum Riani, & Castrum nouum. Et ex parte Claudiæ dicebatur,
2 quòd Claudia † ab omnib. cõmuniter post mortẽ Aloysij fuerit reputata vnica Domina, & patrona dicti Castri, & quod Vicarios posuerit in dicto loco, & fructus percepit, & tenuerit, & possederit dictum Castrum, vtrum pro parte Archiepiscopi agẽtis spolio sit probatum primum extremum: Archiepiscopus erat hæres Aloysij pro medietate, Alexandri pro alia medietate, post mortem Alexandri, idque ex substitutione per Aloysium facta, prætendebat Archiepiscopus esse hæres pro alia medietate, agebat interdicto recuperandæ, pro sua medietate, pro alia vero adipiscendæ, quia post mortem
3 Alexandri, † Domina Claudia vxor Aloysij, ex instrumento suæ dotis, in quo specialiter arguebatur sibi Castrum Riani datum pro dote, & dabatur facultas ingressus propria auctoritate dictum Castrum: Et erat appositum in eo pactum constituti, & vigore huius instrumenti dicebat Claudia se possedisse ab initio a tempore mortis Aloysij, & nunc cum non admittat Archiepiscopum ad Castrum, non dicitur spoliare, sed conuuare suam
4 possessionem. Et † actus possessorij, qui probantur per Archiepiscopum, fuere facti & toleran iure familiaritatis: Vnde intrat dubium, quia agentes pro parte Archiepiscopi dicebant, non debere fieri fundamentum super instrumento dotali, & volebant particulare dubium dari super illo, prætendentes illud instrumen-
5 tum esse nullum, & † propterea omnia ex eo secuta, & in eo contenta, & sic etiam constitutum esse nullum,

lum,

lium, ad not. per Bald. in l. ex testamento. C. de fideicommiss. & Alexand. in l. 1. §. 1. versic. 5. num. 6. & in l. quod eo, in princip. de acquir. possess. per Dom. in l. cõtractus, ff. de regu. iur. cum multis aliis. Dixere Domini, quod
6 quia Archiepiscopus † habebat titulum, & Dom. Claudia erat sine titulo, quod possessio Archiepiscopi ponderabatur, & Claudia iure familiaritatis dicebatur possidere, per ea, quæ dicit Paul. de Castr. quem ceteri sequuntur, in l. iure familiaritatis, ff. de acquir. possess. Et ita fuere admissa multa, quæ legitimè inde adducebantur, non omitto pro memoria mea, quod inter †
7 testes Archiepiscopi primus dicebat se fuisse deputatum Vicarium ab Archiepiscopo, qui simul cũ Domina Claudia
8 sibi subscripserat patẽtes litteras, & † alius testis dicebat, ꝙ in ponendis cõfinibus Archiepiscopus, vt confinia dirigerentur, concesserat quandam peciam terræ, de terreno Riani, illis de Castro novo, quod est signum dominij, & possessionis.

DECISIO CCXVI.

Fulginatensis prioratus, 18. Februarij 1549.

SVMMARIA.

1 *Testes petito termino ad probandum tam de familiaritate, quàm execrabilitate, si non probent, processus fieri potest ad causæ expeditionem.*

2 *Pars petens ad probandum concludenter antea deducta, spatium dierum aliquot, puta octo vel decem, cum antea non probauit, habitis etiam aliquot secundo indultis diebus sibi imputare debet petita non sibi concedi.*

1 De 18. eiusdem in causa Fulginatensis prioratus de dixi ad notitiam Dominorum, qualiter † nondum testes examinati super noua familiaritate non probant, vt in præcedenti dictum fuit, sed nec examinati super execrabilitate, quia causa erat resoluta, vt nullam vltra haberet difficultatem. Vnde petij, *an causa deberet*
2 *expediri*, quia † pars prætendens execrabilitatem petebat terminum octo, vel decem dierum ad illam concludenter probandam. Et Domini pro maiori parte dixere, quòd deberem eam expedire, quia iam habuerant vltra vndecim dies ad faciendum istas probationes, & quòd illis imputandum esset si non probauerant, maximè, quia tractabatur velle dictum probare, & ita causam expedire.

DECISIO CCXVII.

Lunens. Sarzanen. 18. Februarij 1549.

SVMMARIA.

1 *Commissio data pro facienda absolutoria si integrè fuerit satisfactum, vel ad beneplacitum auditoris, secuta solutione, non potest absolutoria impediri.*

2 *Testes si examinari debeant, etiam cum interrogatorijs partis aduersæ, nulliter examinantur, si fiat examinatio ad instantiam excommunicati.*

3 *Examinatio testium sine interrogatorijs facta, parte licet citata ad dandum interrogatoria, cum sine illis fieri examinatio non possit, fidem nullam facit, cum sit contra æquitatem & ius.*

4 *Interrogatoria non dantur cum notorium est fieri examen testium ad instantiam censuris Ecclesiasticis innodati.*

1 EAdem die in causa Lunens. Sarzanen. † quia erat data commissio, quòd satisfacto integrè, & quantum arbitrio meo videbatur satisfaciendo, absoluerem, illum absolui: sed qua commissio vlterius procedebat dicendo, quòd adhiberem fidem testibus prout iu-
2 stum fuerit, qui † nulliter examinati prætendebantur ab excommunicato: volui cõsulere Dominos, *an esset iustum, quòd fides illis adhiberetur*. Et dixerunt, quod si fuerint examinati cum interrogatorijs partis aduersæ,
3 iustum esse eidẽ adhibere: † sed qua præsupponit alios extra examinatos sine interrogatorijs quantumcumque parte citata ad dandum interrogatoria, dixere, quod sine illis non poterant examinari, cum non esset iustum
4 adhibere fidem, qua semper pars posset docere, † non dedi interrogatoria, quia sciebam nulliter examinari ad instantiam excommunicati.

DECISIO CCXVIII.

Salamantinæ Abbatiæ, 18. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Interposita appellatio ex iusta causa a decreto executorialium, retardat negocium executionis.*

2 *Iudex habens iurisdictionem in negocio executiuo tamquam subrogatus, & similiter in negocio appellationis in alterius locum substitutus, si eadem die qua decreuit executoriales etiam admittat articulos ad probandum executionem appellationis, multum dicitur partem ganare.*

3 *Iudex deponens aliquem prætendere se grauatum per aliquam interlocutoriam, si id simpliciter fiat, absque eò, quòd dicatur cum intimatione, an requiratur intimatio.*

4 *Terminus ad aliquid probandum parti præfixus, etiam iuxta formam commissionis si minus sit breuis, & angustè coarctatus, ab eo potest appellari, & appellans debet audiri.*

5 *Appellatio a decreto executorialium quamuis sit interlocutoria, & vbi tamen vim nacta est diffinitiuæ, suspendit negocium executionis, licet alias mere interlocutoria non suspendat.*

1 EAdem die in causa Salamant. Abbatiæ, † dubitaui, an appellatio a decreto executorialium commissa, suspendat negocium executionis in casu nostro, in quo prætendebatur fuisse interpositam appellationem ex iu-
2 sta causa? Qua † iudex, qui habebat iurisdictionem in negocio executiuo, tamquam subrogatus Simonettæ, & in negocio appellationis tamquam subrogatus Staphilei, eadẽ die decreuerat executoriales, & admiserat articulos ad probandum executionem appellationis. Vnde multum grauauerat. Et Domini post longas di-
3 sputationes, & maxime super eo, si quando † iudex deponit aliquem, quòd se prætenderat grauatum, per aliquam interlocutoriam, & deponit simpliciter, absque eo, quod dicat cum intimatione, an requiratur intimatio, maximè in casu, de quo agebatur, in quo erat iuxta formam commissionis præfixus terminus ad secundam,
4 a qua † præfixione termini, & eius breuitate fuerat appellatum, Domini repoſuerant cum intimatione. Et sic facta intimatione, rursus terminus stabat in suspenso: deinde post ad eius instantiam præfixus terminus, appellauerat a dicta responsione, & Domini repoſuerant simpliciter: fuit valde disputatum, an per repoſitionem ter-
5 minus cucurrisset? tamen fiere concordes, quòd † ex quo ista appellatio decreto executorialium, licet esset in telocuturia, ex quo tamen habebat vim diffinitiuæ suspendebat, licet alias mere interlocutoria non suspenderet, ad c. non solum, de appell. in 6. Vnde fuit dictum, quòd deberem dubitare, an esset verum, quòd haberet vim diffinitiuæ, & quòd suspendebat. Et ita factum fuit.

DECISIO CCXIX.

Tarraconensis Canonicatus, 18. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Extracta ex regiſtro Legati Apoſtolici etiã de latere supplicationes, an sint authentica, ita vt fidem in iudicio facere possint.*

2 *Supplicationibus extractis ex regiſtro Papæ vt non creditur, ita multo minus ijs, quę ex regiſtro Cardinalis, etiam Legati Apoſtolici extrahuntur fides adhibenda est ex decisione Rotali.*

Quod qualiter veniat intelligendum, & latius limitandum vide nu. immediate seq.

4 *Fides supplicationibus extractis, ex regiſtris, ex regiſtro Pontificis adhibetur indubitata, vbi regiſtrum est in manibus Curialis scriptoris Archiui fide digni, bene noti, & honorati, alias minimè.*

5 *Decisiones duæ Rotales in antiquis, asserentes fidem extractis*

tractis ſuplicationibus ex regiſtro Summi Pontificis nõ adhiberi, in deſuetudinem abiere, quia quotidie contrarium in tribunali Rotæ, & tota Curia Romana obſeruatur per praxim iuridicam indicum, & conſidicorum.

EAdem die in cauſſa Tarraconen. Canonicatus, dubitaui, † *vtrum ſupplicationi extractæ ex regiſtro Legati de latere ſtandum ſit?* Producebantur quædam ſupplicationes extractæ ex regiſtro Legati Cardinalis Viſei, dum eſſet Legatus ad Cæſarem in Hiſpaniam, qui bus † dicebatur non eſſe fidem adhibendam, ſicut nec ſupplicationibus extractis ex regiſtro Papæ per deciſionem 621. in antiq. & 681. Et † licet diceretur, quòd illæ deciſiones procedere poſſent, quando tractaretur de canonizatione gratiarum, ſiue de canonizandis gratijs in illis contentis, tamen fuit dictũ, quòd etiam loquebantur, quantum ad ſimplicem probationem de contentis in gratia. Et ſic intellexit Staphil. in tractat. ſuo, fol. 140. tamen Domini dixere contrarium, † imò fidem eſſe adhibendam in cauſſa, quo regiſtrum eſſet tentum per perſonam fide dignam, & in caſu iſto per Gerardum, qui etiam inſcripſerat negocium, alia tamen manu ſcriptum aſſerebatur, & bene tenebantur, vt ex inſpectione apparebat, quia Gerardus erat ſcriptor Archiuij Romani bonus, Curialis, & perſona bene nota: & per hoc allegabatur, quòd dicit Innoc. c. 1. de procur. Nec † obſtant deciſiones ſupra allegatæ, quia dixere Domini, quòd non ſunt in vſu, quia quotidie videmus ex regiſtro Papæ extrahi ſupplicationes, & eis fidem adhiberi, quòd ſi teneremus contrarium, infiniti haud dubiè deſtruerentur proceſſus.

1 2 3 4 5

DECISIO CCXX.

Giennenſis Scholaſtriæ, 18. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Ceſſio beneficij aliàs facta, an poſſit extorquere relaxationem executorialium in fauorem partis cedentis.*

2 *Cedentis beneficium, & ius, quod in eo habet in fauorẽ tertij, non debent licet inſtet in fauorem ipſius relaxari executoriales, cum poſt iuris ſui abdicationem ſua nihil intereſſe videatur.*

Oppoſitum huius vide & limitationem, cum adhuc eius intereſſe poſſit ratione expenſarum in lite factarum, & reſeruatæ penſionis, num. ſeq.

EAdem die in cauſſa Giennenſis Scholaſtriæ, dubitaui, vtrum † eſſent relaxandæ executoriales in fauorem Ioannis Solano, non obſtante ceſſione aliàs facta de dicta Scholaſtria, fuerat in fauorem Ioannis Solano lata ſententia contra Dominicum della Coeua non poſſeſſorem, quæ ob non proſecutionẽ, & non prorogationem fatalium tranſiuerat in rem iudicatam, ante tamẽ lapſum fatalium: † Ioan. Solano ceſſiſſe præſupponebatur ius, quod habebat in fauorem tertij. Vnde ex aduerſo dicebatur in Ioan. Solano fauorem non eſſe relaxandas executoriales, tamquam eius non intereſſet, poſtquam ius a ſe abdicauerat. Dixere † tamen Domini eſſe relaxandas, quia eius intererat ſaltem reſpectu expenſarum factarum in lite, quare non erat facta ceſſio, licet etiam Ioannes Solano ex multis aliis prætenderet intereſſe, quia reſeruauerat ſibi penſionem 300. ſuper fructibus Scholaſtriæ cum regreſſu, cuius tempus nunc aduenerat, tamen ſola expenſarum ratione, tamquam ſufficienti, dixere Domini eſſe relaxandas executoriales.

1 2 3

DECISIO CCXXI.

Romana hæreditatis de Gadis, 18. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Inſtrumentum dotis in quo eſt pactum conſtituti, vtrum probet verum titulum legitimæ poſſeſſionis in Caſtro, vel hæreditate prætenſa.*

2 *Depoſitum factum nomine mulieris, idque in cauſſam dotis non præſupponitur depoſitum pro ſoluendis creditis hæreditarijs mariti prædefuncti, ſed creditrix earum ipſa mulier dicenda, & habenda eſt.*

3 *Inſtrumentum dotis confeſſatæ, & non numeratę non probat titulum poſſeſſionis prætenſę in hac cauſſa.*

Limitationem iſtius collige ex num. ſeq.

IN cauſſa Romana hæreditatis de Gadis, eadem die dubitaui, † vtrum inſtrumentum dotis, in quo eſt pactum conſtituti præſtet iuſtum titulum D. Claudiæ ad poſſidendũ. Et ratio dubitandi erat, quia in inſtrumento confeſſa fuerat, & vltra, quod eſſet confeſſata, conſtabat, quòd reſpectu 9000. duc. non erat numerata, quia in inſtrumento habebatur relatio ad quoddã † depoſitum factum ſuper beneficio illorum Della caſa, quòd fuerat factum ſub nomine Claudiæ, & illæ pecuniæ ſem per ſteterant ſub illius nomine, & ſub illius nomine omnes fuerant leuatæ. Et licet ex aduerſo diceretur eſſe lenatas ad vtilitatem Aloyſij mariti, qui dotem confeſſus fuerat, & deinde poſt eius obitum in ſatisfaciendis creditoribus hæreditarijs, tamen dicebatur, quòd propter hoc pecuniæ illæ nõ erant numeratæ in caſum dotis, ſed ꝙ Claudia erat creditrix illarũ pecuniarũ. Reſoluerunt Domini, quòd quantumcũque erat reſpectu duc. 9000. quòd † inſtrumentum illud dotis confeſſatę, & non numeratę, non probat titulum, eſt textus cum ibi notatis per Doct. in l. ſi executori, C. de non num. pecun. & per Caſtrenſem in l. mulier. §. ſi vir, verſ. quod intellige, ff. ſolut. matrim. † quia tamen inſtrumentum erat duc. 9000. dixerunt, quod reſpe 9000. duc. & etiam minimæ ſummæ poterat dare titulum ſufficientem ad propoſitum, de quo agebatur, & præſtare hoc ad excludendum poſſeſſione Archiepiſcopum aduerſarium D. Claudiæ.

1 2 3 4

DECISIO CCXXII.

Arborenſis penſionis, 18. Febr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Abſentis Cardinalis agentes, ſi inſtiterint pro examinatione Cardinalis affectuarij, tam ad profectionem parati cauſſa captandi aeris ſalubrioris ratione valetudinis curandæ, & iuriſdictio dicatur auditoris ad tale examen non extendi, vtrum hoc non obſtante ad examen procedi poſſit.*

2 *Examen ſuper nullitate penſionis etiam non obſiſtente iuriſdictionis defectu aliquando exſtylo Rotali per Auditorem fieri poteſt.*

EAdem die in cauſſa Arborenſis penſionis, cum inſtaretur coram me per agentes Cardinalis Anniba lis, quòd † examinaretur Cardinalis de Arminiaco affectuarius, & iturus eſſet Viterbium Sanctum Caſſianum, & deinde Paulam, & poſt vagaturum tota æſtate per loca Italiæ vbi magis ſanitati ſuę videretur expedire. Et ex aduerſo diceretur me non poſſe committere examen, quia habebam tantum iuriſdictionẽ ſuper nullitate ſententiarum Ferratini, & Antonij Auguſtini, petebatur † tamen examinari ſuper nullitate penſionis, cõ ſilui Dominos, qui dixere, quòd non obſtante defectu iuriſdictionis oppoſito, poteram per id quòd habetur deciſ. 59. in antiqu. dixere tamen, ꝙ Cardinalis non poterat dici teſtis ad futurus, taliter, quod poſſet examinari, eo ꝙ non erat adfuturus, vtpote in longinquas partes profectus, & mora erat diuturna, & nihil allegarunt, quod mihi fuit viſum inauditum, & contra notata per Abb. in c. quoniam frequenter, in principio, vt lite non conteſt. Et hoc fuit 13. Maij 1549.

1 2

DECISIO CCXXIII.

Toletan. matrimonij, 27. Maij 1549.

DIe 27. eiuſdem in cauſſa Toletan. matrimonij licet dederim dubiũ aliàs ſæpiſſimè datum ſuper veritimilitudine probationum famarũ contrariarum, tamen in illo non accepi vota Dominorum, ſed ſolum recenſui totam cauſſam, & omiſſa, quę per me in hac cauſſa fuere propoſita, & reſoluta. Et fuit dictum hoc dubium reſtringendum, vt apparet 235.

DE-

DECISIO CCXXIV.

Hiſpalenſis Matrimonij, 27. Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Fatuitas partis allegata ab illis, qui prætendunt intereſſe in cauſa matrimoniali, an impediat remiſſoriam prętentam a procuratore partis, quæ de fatuitate notatur, non conſtito notorie de fatuitate, nec ea probata, negatiuè.*

2 *Coniunctæ perſonę, vt fratres, fatuitatem ſororis probare ſe offerentes, & hunc in finem remiſſoriam petentes in fauorem matrimonij, de quo quæſtio eſt poſt factum diuortium, vtrum debeant exaudiri, & remiſſoria concedi.*

3 *Partes vtræque de matrimonio diſſentientes, quarũ vnà ſuper nullitate eiuſdem remiſſoriam petit, altera ſuper eius validitate ſimiliter remiſſoriam dari poſtulat, quæ illarum illam debeat impetrare.*

4 *Procurator partis, offerens cautionem de rato duorum millium ducatorum, petens pro nullitate matrimonij remiſſoriam, cum non habeat mandatum ad illam cauſſam non auditur.*

EAdem die in cauſſa Hiſpalen. matrimonij dubitatui, *an remiſſoria decreta in fauorem fratrum Marchioniſſę, venerant ad cauſſam pro ſuo intereſſe, & commiſerant cauſſam nullitatis mandati a Marchioniſſa,*

1 *quia dicebant eſſe fatuam?* Vnde † hoc prætextu prætendebant poſſe impediri remiſſoriam, quæ prætendebatur a procuratore Marchioniſſæ, tamen dixere Domini, non poſſe impediri, quia de facultate nõ conſtabat, licet

2 aliquam famam dediſſet, & petebant † fratres remiſſoriam ad probandum fatuitatem, quia in hoc negocio tractabatur materia peccati, quia erant ſeparati, & quàm citiſſimè poſſet, deberet negocium expediri, ſtante eo, quòd cauſſa matrimonialis breuiorem requirit expeditionẽ, ad not. per Doct. in c. ad querelã. de procur.

3 Similiter † & Marchio, qui cõparuerat ad cauſſã connexã ſuper nullitate matrimonij, pro tuitione eiuſdem, poſtquam viderat fratres Marchioniſſæ veniſſe ad cauſſam pro tuitione matrimonij, & ea expreſſe ſuper hoc commiſſa, petebat remiſſoriam pro impugnando matri

4 monio, ſed illa fuit denegata non obſtante, quod † offerret eius procurator cautionẽ de rato 2000. duc. iuxta de ciſ. 713. in antiq. quia dixere Domini, quòd nullum penitus mãdatũ habebat ad illam cauſſam, & hoc clarum erat, nec etiam dubitabatur de eo, ad not. per Doct. in l. 1. ff. de procur. Et licet producta quondam littera miſſiua Marchioniſſæ, ex qua prætendebatur elici mandatum, tamen dixere Domini, quòd nil faciebat, quia in ea non conſtabat, quòd de hac cauſſa, & negocio loqueretur, maximè cum fratribus.

DECISIO CCXXV.

Romana de Gadis. 20. Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Procuratore domino litis effecto per obitum partis principalis, cuius nomine conſtitutus fuerat procurator, contra eum an in cauſſa procedi poſſit.*

2 *Confirmatio tutorum a prædefuncto filiabus pupillis datorum, an impediri poſſit a parte aduerſa prætendente ſuper hæreditate mariti ipſius prędefuncti ę.*

3 *Pars aduerſa ſe ſpoliatam aſſerens, volens procedere ad teſtium examinationem, & iurium productionẽ, citando procuratorem partis contrariæ principalis iam defuncti æ. iam dominum litis effectum, qui diffugiat litẽ, adducta excuſatione de impedimẽtis non habitę pecuniæ, nec copia inſtrumentorum ob nondum confirmatos tutores, non debet audiri, niſi ſublatis impedimentis, præſuppoſito quòd ipſa fuerit in cauſſa, quo minus confirmarentur dati tutores in teſtamento.*

4 *Facto aduerſarij impeditus procurator iam dominus litis effectus, quo minus procedi poſſit in cauſſa, cũ paſſus nõ fuerit cõfirmari tutores, non tenetur comparere, & iudicium ſuſpendi debet, cum quodlibet iuſtum impedimentum faciat ſuſpendi iudicium iam cęptum.*

5 *Carentia pecuniæ iuſtum, imò iuſtiſſimum eſt impedimentum ad ſuperſedendum in lite iam cępta.*

6 *Litis dominus effectus tã procurator, ſi vlterius in cauſſa procedi nolit ob allegata impedimenta defectus pecuniarum, & inſtrumentorum, quæ pro nunc haberi non poterant ob non confirmatam, vel decretam adhuc tutelam illa impedimenta probare debet, aliquam ſit progreſſus ad vlteriora.*

Dle 20. eiuſdem in cauſſa Romana De Gadis dubi-

1 tatur, † vtrum ſit procedendum contra procuratorem dominum litis effectum in caſu de quo agitur. Mortua erat D. Claudia vxor quondam Aloyſij de Gadis, inſtitutis filiabus pupillis, in quibus multos tutores

2 dederat, † quorũ confirmationi ſe oppoſuerant agentes pro Archiepiſcopo Conſentinẽſi pro aduerſario in hac

3 cauſſa, † in qua prætendebat ſpolium, & volentes procedere ad examen quorumdam teſtium, & iurium productorum, citabant procuratorem olim D. Claudię dominum litis effectum: procurator diffugiebat litem, dicens, quòd non poterat defendere cauſſam, quia non habebat pecunias, nec habere poterat ex quo nondum erat decreta tutela, nec poterat habere ſcripturas, quibus

4 cauſſam defenderet, & propterea dicebatur, quòd † licet procurator dominus litis effectus poſſet conueniri, tamen ex quo erat impeditus proſequi cauſſam facto aduerſarij, qui impediebat, quò minus tutores in teſtamento dati confirmarentur, quòd propter hoc in iudicio debebat ſuperſederi, quia quodlibet iuſtum impedimentũ facit cauſſam ſuſpendi in iudicio cęptam, ad leg.

5 2. §. ſed ſi non. ff. ſi quis caut. not. in c. querela, † de procur. & iuſtum eſt impedimentum carere pecunijs, ad gl. in c. non iuſtè, de proc. per Franc. in c. ex ratione, col. 3. de appel. tamen pro nunc non conſtabat de his, quæ opponebantur, & agentes pro Archiepiſcopo petebant adduci iura nouiter producenda, & articulos in quibus procurator ex aduerſo, vt melius ſe opponeret ad defendendum litẽ, non indigebat pecunijs, nec ſcripturis, dixerunt Domini etiam eſſe admittendos, & teſtes ſuper

6 articulos examinandos, ſi † poſtmodum vlterius procedi nollet procurator dominus litis effectus, habebat neceſſe probare impedimenta, quib. probatis, ſuperſederetur, aliàs contra ipſum procederetur, iuxta regulam legis nulla dubitatio. C. de procur.

DECISIO CCXXVI.

In quadam Bracharenſi. 20. Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Pars ſpolians ſi pareat iudicato in hoc, quòd reſtitutionem in integrum committat, an ſeruare fructuum & expenſarum reſtitutionem vſque in finem litis poſſit, poſito, quòd prætendebatur, paupertas non tamen probata.*

2 *Remiſſoria ad probandam paupertatem petita a parte eã aſſerente, Rotale tribunal facilè concedere ſolet, poſito, quòd reſtitutio poſſeſſionis fiat parti aduerſæ.*

3 *Litteræ impetratę in Curia, ſi non contineant relationem cenſurarum in Curia latarum per Rotam non valent, & ſunt ſubreptitię.*

4 *Abſolutio facta a partis aduerſæ per ſubreptitias litteras, vtpote, in quibus narrata non fuere narranda, non cita to cuius intererat, eſt ſupernacua.*

5 *Oppoſitio nullitatis ſententiarum antea latarum ſi fiat a parte ſpoliante cum fuerit in prioribus proceſſib. diſcuſſa, non habetur in conſideratione.*

EAdem die dubitatur in cauſſa Bracharen. de Brito ſandos, vtrum reſolutio facta a partibus ſit declaranda ſubreptitia, & procedendum ad vlteriora iuxta formam commiſſionis. Petrus Perez obtinuerat rem iudicatã executoriales, & omnia vſque ad interdictum

1 in locis vicinioribus contra Abbatiſſam, & Moniales S. Annę, quę † etiam paruerat quoad cõmiſſionem, &

commi-

commiserat causam restitutionis in integrum, sentatis fructibus & expensis in finem litis, docto de paupertate,
2 quam numquam † poterant probare, & petierãt remissoriam ad illam probandum, quam Rota concesserat dummodo operarentur, quòd possessio restitueretur aduersario, quòd promiserant, & nihil fecerant, sed narrato Papæ, quòd multis tenebantur, & maximè prædicto Petro, & non potuerant soluere, obtinuerant a Papa per litteras in forma Breuis, vt committeretur cuidam iudici in partibus, qui illas admitteret vocatis vocandis ad beneficium, cap. peruenit, siue Duardus, & illos absolueret a quibuslibet censuris, quibus propter præmissa debita innodatæ fuissent, & iudex delegatus citato Petro, qui erat in Curia per affixionem ad Valuas Ecclesiæ, illas absoluerat, & Petrus hic in Curia impetrarat litteras Apostolicas in forma Breuis, & fecerat mihi committi subreptionem dictarum litterarum cum facultate extendendi interdictum ad alias
3 duas Ecclesias. Et ita † Rota dixit litteras subreptitias, quia non erat narratum censuras latas in curia per Rotam, ideo non propter subreptionem litterarum executorialium decretarum post rem iudicatam, & articulus
4 proprietatis pẽdebat in Curia, & † nulla erat absolutio, quia non erat citatus Petrus residens in Curia, iuxta formam litterarum. Et consensere Domini, quòd iuxta formam commissionis extenderetur interdictum. Et
5 licet † opponeretur de nullitate sententiarum, quæ transierãt in rem iudicatam, quia tum aliàs in principio huius libri patet, nullitates & iniustitiam sententiæ fuere discussam, noluerunt hoc attendere, sed quia hodie mihi fuit inhibitum vigore specialis commissionis, potui alio modo procedere.

DECISIO CCXXVII.

Vicentini matrimonij. 20. Maij 1549.

SVMMARIVM.

1 *Taxatio alimentorum mulieri præstandorum in bonis mariti prædefuncti, fieri debent secundum liquidationem, & possibilitatem bonorum hereditariorum.*

1 EAdem die in causa Vicentini matrimonij dubitatum, † *ad quam summã sint taxanda alimenta pro Nicolao.* Et Dñi omnibus consideratis taxarunt ad summã 100. florenorum salua facultate augendi & minuendi taxationes, prout melius liquidabant bona, de quibus non bene constabat partibus inter se discordantibus.

DECISIO CCXXVIII.

Salamantina Abbatiæ, 20. Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Decretum executorialium an vim obtineat diffinitiuæ, ita vt appellatio ab huiusmodi decreto interposita in suspenso ipsam tenere possit executionem.*

2 *Iudex vtramque habens iurisdictionem, licet subrogatus in locum alterius iudicis decernendo executoriales, tacitè videtur pronunciare de non prosecuta appellatione.*

3 *Iusta appellatio videtur, si pars grauatam se ostendit ex eo quod iudex eadem die, qua decreuit executoriales, etiam admisit articulos in causa appellationis.*

4 *Pendente causa appellationis, an possit fieri progressus ad vlteriora, absque eo quod commissionis vigore terminus præfigatur ad finiendam causam appellationis.*

5 *Commissio si clausulam contineat cũ facultate si quid exequendum fuerit, auditor exequatur, ita debet intelligi, vt non eneruet auxilium appellationis, quòd omnino teneat in suspenso ipsam executionem.*

1 EAdem die in causa Salamantina Abbatiæ, dubitatum, † *vtrum decretum executorialiũ habeat vim diffinitiuæ, ita vt appellatio ab eo interposita suspendat executionem?* Et posito, quòd sic, *vtrum potuerit deuenire ad declarationem vsque ad commissionem propositionis termini?* Et licet Fel. in c. quo ad consultationem, col. 1. ver. ex pronunciatione, de re iud. & DD. maximè Aret. in l. stipul. alien. col. 3. ff. de verb. oblig. dicant, quòd non, tamen in casu, de quo agitur, dixere omnes nemine discrepante, decretum hoc habere vim diffinitiuæ. Nam pars vna prætendebat rem iudicatam, & porrexerat cõmissionem executorialium Simonettæ: alteram etiam constabat cõmisisse, & prosecutam fuisse causam appellationis in tempore, & hæc causa fuerat commissa Staphileo, & sic duplex causa pendebat, quæ agitabatur coram Borsio subrogato vtriusque, quo stante, ad instantiã illius, qui prætendebat rem iudicatã, fuerat præsentata cõmissio Borsio & parti aduersæ pñxerat terminũ, infra quem si de cõmissione, & prosecutione appellationis nó doceret, procederet in causa appellationis, tam-
2 quã subrogatus Simonettæ. Vnde dixere Dñi, ꝙ †cũ haberet vtramque iurisdictionem conditionaliter decernendo executoriales, videbatur etiam tacitè pronunciare, nec constare de prosecutione appellationis, a qua si non fuisset appellatum, pronunciatum remansisset illud negocium, & propterea vim diffinitiuæ habebat. Et ideò appellatio suspendebat. Et maximè grauabat,
3 & † ideo iusta fuit appellatio, & maximè, quia iudex eadem die, qua decreuerat executoriales, admiserat articulos in causa appellationis, & prosecutionis, quo stante,
4 sequitur etiam resolutio secundæ partis dubij: quia † si causa appellationis pendebat, non potuerat ad vlteriorem executionem procedere, absque eo, quod vigore cõmissionis præfiguretur terminus ad finiendum causam appellationis. Et licet in eadem commissione diceretur
5 cũ † facultate, si quid exequendum fuerit, auditor exequatur, super quo pars aduersa faciebat fundamentum: tamen dixere Domini, quòd nihil faciebat, quia commissio loquitur conditionaliter, & stante, quòd appellatio suspendebat, aliquid exequendum non erat.

DECISIO CCXXIX.

Toletan. matrimonij, 24. Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Famæ contrariæ, & inter se pugnantes ratione concubinatus, an probari sufficienter possint ex verisimilitudinibus indiciorum iudici propositorum.*

2 *Subornatio testium si metuatur, & constet de metu illato testib. per potentiam partis, non satis probari potest verisimilitudo indiciorum ad formarum contrariarũ comprobationem ratione concubinatus subortarum.*

DIe 24. eiusdem in causa Tolet. matrimo. dubitatum, *stante probatione famarũ matrimonij, & collusione,*
1 *de quib. in actis,* † *vtrum verisimiliter possint famæ contrariæ concubinatus, validitatis sententiarum, & libertatis Io. Baptistæ probari iuxta verisimilitudinem ex his, quæ*
2 *dicũtur* † *de subornatione, & terrorib. & minis factis testib. per Comitem seniorẽ, & propter id quod habetur in processu facto Vallisoleti in alia causa, & multa hinc inde fuere deducta, de quib. in informationib.* Et Dñi fuere in opin. ex hoc solo non causari verisimilitudinem istã, nec ex eo dandã esse remissoriã, licet in eorũ aïs aliquid suspicionis remaneret, maximè in processu Vallisoleti.

DECISIO CCXXX.

In quadam causa nullitatis processus, 24. Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Procedi expensis non ex integro solutis, non potest ad vlteriora, stante sit commissione, & ideo earum necessaria taxa est primario facienda. nec valet depositum de soluendo, sed effectualis solutio expensarum fieri debet, antequam procedatur.*

2 *Cupiens procedi in causa, in qua vigore commissionis ad vlteriora progredi non licet, nisi effectualiter solutis expensis, debet facere taxam expensarum, & illas soluere, non ille, cui sunt reficiendæ expensæ.*

EAdem die, quia in quadam causa erat adducta nullitas processus per commissionem, erat commissum
1 iudici, † ꝙ refectis expensis procederetur ad vlteriora, & quia expensæ non erant taxatæ, qui obtinuerat commissionem, volebat facere depositũ vnius lumi, & pro-

cedere,

cedere, nisi effectualiter. solutis expensis, postquam com
2 missio ita dictabat, † & quod debebat ille, qui volebat procedere, facere taxationem expensarum, & soluere, non autem hoc onus spectabat ad illum cui reficiendæ erant, aliàs ad illum spectaret.

DECISIO CCXXXI.

Vicentini matrimonij, 27. Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Taxatione alimentorum facta, antequam ad illorum solutionem procedatur, citanda est pars quæ ea conferre debet, ad relaxandum executoriales aliàs decretas, & ad videndum alimenta decerni.*

2 *Taxatio alimentorum vbi facta fuerit si tamen nondum de ijs decretum fuerit promulgatum, pro nunc adhuc non dicuntur deberi, stante etiam resolutione facta illas deberi.*

1 DIe 27. eiusdem, in causa Vicentini matrimonij pétebatur a me † postquam erant taxata alimenta ad centũ aureos pro Nicolao, qui deberet procedere in adhibitione, solutionis a die, quo anno elapso illã non posset denegare, resolutumque fuerat factum in plena audientia, & illo die fuerat citata pars ad relaxandum executoriales aliàs decretas, & ad videndum decerni alimenta pro Nicolao, & Lucretia, pro qua tamen non erat resolutum posse decerni, & notarius more solito vltimarum audientiarum acceperat schedulam, deinde annotauerat hoc modo, quod declarauerat executoriales quantum ad ālimenta, dixi vlterius velle consulere Rotam. Vnde
2 † dixere Domini, quòd quo ad decretum alimentorum nihil fuerat factum, & propterea nõ poterant ex nunc aliquo modo deberi, licet etiam resolutum esset deberi, & hoc etiam stante, licet pars a decreto alimentorum appellauerit, & causam appellationis commiserit, quia hoc non faciebat, quòd decretum esset factum, licet illi debitores ne per .... extenderetur postquam notarius acceperat schedulam, appellauerat, & causam commiserat.

DECISIO CCXXXII.

Pampilonensis beneficij, 27. Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Mota quæstione parti super intrusione, & spolio beneficij si compareat prætensus spoliator, & cedat in fauorem aduersarij possessionem, neque vlterius compareat, nisi cum protestatione aduersarium cui cessit nihil prætendere in istius beneficij possessione posse, & ob id se non debere molestari, si nihilominus index contra ipsum procedat condemnando in fructus, & vsque ad brachium seculare, sententia est iniqua ex eo, quòd vocatus in ius paruerit iudicato, & incontinenti cesserit, neque fructus vllos percepit.*

2 *Habens procuratorem in partibus ad acceptandum quæcumque beneficia cadentia sub suam expectatiuam, nõ potest acceptare ea quæ ante impetrationem expectatiuæ vacantia fuere.*

3 *Nemo ad spolĩ admittendũ licet constitutus sit procurator præsumitur habere mandatum cũ id delictum contineat, cuius executio nullo mandato contineri potest.*

4 *Gesta per procuratorem assertum etiam sub nomine principalis, non nocent ipsi principali ex quo incontinenti a die in ius vocationis omne ius si quod habebat in beneficij possessione in fauorem aduersarij cesserit, tamen cum protestatione.*

5 *Soluens fructus in quos fuit condemnatus timore brachij secularis ex parte, exempli gratia, aureos centum cum protestatione sui iuris conseruandi, illo docto ad restitutionem eorum aduersarius venit condemnandus.*

IN vna Pampilonen. beneficij desos, dubitatũ, an Alphonsus esset bene condemnatus in fructibus? Con-
1 tra illum † mota fuerat quæstio super intrusione & spolio huius beneficij, & ille compariuerat, & cesserat possessionem ad fauorem illũ in ius vocantis, & numquam postmodum compariuerat, nisi repetita protestatione, quòd in hoc beneficio aduersarius nihil poterat prætendere, & qđ non debuerat molestari, nihilominus iudex contra illum decreuerat sententiam & condemnauerãt in fructibus, quæ sententia transierat in rem iudicatam, quia non fuerat appellatum, & fuerant decretę executoriales, & deuentum vsque ad brachium sęculare contra istum, & fuit commissa liquidatio fructuum in partibus, ad quod compariuerat iste, & concordauerat de iudice, & constituerat procuratorem in partibus, qui intenderet liquidationi faciendæ, sed tamen in omni comparitione protestatus fuerat non recedere a prima protestatione, & propterea Domini dixere, quòd ex quo incontinenti cesserat, & non constabat, quòd aliquos fructus percepisset, quòd male & inique erat condemnatus.

2 Et † licet iste haberet procuratorem in partibus ad accipiendum quæcumque beneficia cadentia sub sua expectatiua, & eorum capiendam possessionem, & vigore huius mandati possessionem accepisset, & in partibus ferè per duos annos ligatisset super conseruatione huius possessionis, & propterea contra principalem suum esset commissa causa in Curia super spolio, tamen ex quo mandatum non se extendebat ad hoc beneficium cum non caderet sub sua expectatiua, quia iam per multos menses ante expactatiuam concessam vacauerat, vt planum erat. Et esto, quòd esset
3 comprehensum non † habebat mandatum ad spoliandum, & sic ad delinquendum, quòd ea quæ erant facta
4 per suum † assertorum procuratorem eius nomine, sibi non nocebant, cum statim, quòd vocatus fuerat in iudicium, cesserat possessionem si quam habebat in fauorem aduersarij. Et † quia ista de fructibus, de quibus erat condemnatus, soluerat timore brachij secularis centum aureos, & obtinuerat commissionem, quod in hunc euentum sibi deberent restitui, & terminos seruauerat, dixerunt Domini me debere condemnare aduersarium ad illos sibi restituendos.

DECISIO CCXXXIII.

Senensis prædij, 27. Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Actio parti quæsita, an remitti possit sine sollemnitatibus a iure requisitis in alienatione rei Ecclesiasticæ immobilis.*

2 *Venditio medietatis prædij si fiat recepta solutione in parte, an pactum, quod reliqua solutione nondum facta nõ debeat transferri dominium in ementem, sit obligatorium, ita vt seruari debeat.*

3 *Soluens reliquum vigore pacti in venditione propositi actionem sibi quæsitam, ita vt dominij, translatio amplius retardari non possit.*

4 *Prędium habitum ex causa vẽditionis, vel res aliqua immobilis a prælato, vel Ecclesia, vt non potest sine sollemnitatibus requisitis alienari, ita & actio ad istud competens eodem modo ab eodem prælato prætermissis delictis sollemnitatibus cedi non potest in prędicium Ecclesię limitationem eius vide infra nu. 9.*

5 *Iudicium idem de actione ad rem competente, quòd de re ipsa habetur.*

6 *Prędicare potest in rebus quærendis ipse prælatus suæ Ecclesię quantumcumque ipsi esset quæsita actio, secus in iam quæsitis.*

7 *Repudiare potest etiam ea prælatus in prædicium suæ Ecclesiæ adque illi iam actio fuit quæsita ex opinione Jasonis.*

8 *Vendens partem prędij, & non tradens facta solutione ad eam tenetur, aut ad restitutionem integram precij tempore contractus soluti.*

9 *Pecuniæ Religionis depositę in banchum eo fine, vt in stabilium emptionem conuertantur, non possunt ad alios effectus expendi, nec restitui emptori, sed illud stabile remanere emptum penes emptorem pro Religione.*

Eadem

EAdem die in vna cauſſa Senenſis prædij fuit dubi-
1 tatum, † vtrum actio quæſita Præceptori potuerit remitti ſine ſollẽnitatibus aliàs de iure requiſitis in alienatione rei Eccleſiæ immobilis? Quidam enim vendiderat prædium dimidium præceptori S. Ioan. Hieroſolymitani mentis pro ſe, & nomine præceptoriæ, pro
2 certo precio, cuius pars tũc fuerat ſoluta ad 100. † quòd reliquum infra triennium ſolueretur, & interim donec precium ſolueretur, non transferretur dominium. Vn-
3 de † aliàs fuerat dictum, actionem ex hoc contractu fuiſſe quæſitam Præceptori, vt poſſet, ſoluendo reliquum precij agere ex vẽdito ad partem fundi ſibi venditi, qui Præceptor non ſolum ſoluerat reſiduum precij, imo precium, quod tpe venditionis numerauerat, erat ſibi ſolu-
4 tum. Ex quo dicebatur, id non potuiſſe fieri, † quia ſicuti prædium, ſi habuiſſet nõ potuiſſet alienare ſine ſollemnitatibus, eodem modo nec actionem ad illud compe-
5 tentem, cum † iudicetur de actione prout de re ad quam competit, vt per gl. Bar. & Ang. in auth. de non alienandis aut permutand. rebus Eccleſiæ, in prin. & per Bar. in l. poteſt, de aucto. tutor. per Abb. in c. nulli, de reb. Ecclesiæ non alien. Domini tamen dixere contrarium,
6 quia † in quærendis prælatus poteſt præiudicare Eccleſiæ ſuæ, per not. per gl. in cap. ſi. q. 6. Imol. in c. paternitatis, de dona. per Abb. in c. verum, de cond. appoſit. Et etiam verum eſt quantumcumque prælato eſſet quæſita actio, vt latiſſimè per Iaſ. qui dixit hanc communem in
7 l. hoc legati. ff. de leg. 1. Nam † vult, prælatum poſſe repudiare, ad quod ſine dubio erat quæſita actio ... in caſu noſtro eſſet euentualis, ſi infra triennium ſoluiſſet. Et Domini maximè ponderarunt, quòd ſucceſſor in beneficio petierat partem dicti prædij in ciuitate Senarum,
8 in qua contractus fuerat celebratus, † & fuerat iudicatũ venditionem tenere ad traditionem prædij, vel ad reſtitutionem integram precij tempore contractus ſoluti, & ſententia trãſierat in rem indicatam, & fuerat executa: quia tamen aliquo modo conſtabat, licet non plenè,
9 quòd † pecuniæ ſolutæ pro iſto prædio erant Præceptoriæ, & depoſitę in banco cum hoc, quod non poſſent moueri, niſi conuerterentur in emptionem alicuius prędij. Quòd, ſi de hoc plenè conſtaret, pecuniæ eſſent malè reſtitutæ, & ſolutæ, & poſſent repeti, non autem prædium. Dicebant etiam, quòd pars pecuniarum reſtitutarũ emptori erat pro maiori parte expoſita in empuone alterius prædij, quod etiam nunc poſſidebatur per Præceptorem Modernum, qui litigabat, quòd tunc quoad illam partem prædij res eſſet ſine aliqua difficultate, quia tamen hoc etiam plenè non conſtabat, non fuit facta vis ſuper hoc.

DECISIO CCXXXIV.

Tullen. Meten. matrimonij, 27. Maij 1549.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo in inſtrumentis matrimonialium, ſi diuerſa ſit pro locorum diuerſitate probanda eſt ab illo, qui eam allegat.*

IN cauſſa Tullen. Meten. matrimonij fuerat eadem
1 die dubitatum, † vtrum conſuetudo perficiendi inſtrumentum, de quo agitur eſſet ſeruanda, & quod probaretur. Et prius fuerat dubitatum, vtrum probaretur conſuetudo? Tamen quia hæc cauſſa multas habebat difficultates: nec poterat ante ferias expediri fuit dictũ, quod erat bonum in cauſſa ſuperſedere, & ita dubia non fuere poſita.

DECISIO CCXXXV.

Deſertionis appellationis. vltima Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio & decretum executorialium, an extinguant litem ſuper cauſſa deſertionis, vel non deſertionis appellationis.*

2 *Decretum executorialium, cum per illud videatur pronunciatum ſuper cauſſa appellationis, & ita negocium diffinitum, habet vim diffinitiuæ.*

3 *Commiſſio, ſi ſit conditionalis dans iuriſdictionem ſuper vna cauſſa, vel ſuper alia, propter illam dictionẽ, vel, non poteſt extendi ad vtramque.*

4 *Iudex decernens executoriales non docto a parte de proſecutione appellationis intra terminum præfixum ſibi, tacitè videtur innuere appellationem eſſe deſertam, & ſic firma manet ſententia tamquam diffinitiua.*

5 *Iudex dans executoriales, & eadem die admittens articulos ad probandum proſecutionem appellationis, an hoc facto nullitas actorum argui poſſit.*

6 *Commiſſione duplici facta iudici, quarum vna decretum executorialium continet, altera præfixionẽ termini parti ad docendum de proſecuta appellatione, non poteſt decernere executoriales, niſi prius de deſerta conſtiterit appellatione.*

DIe vltima Maij dubitaui prout ſupra addendo ad
1 petitionẽ † partis, an per commiſſionẽ, & decretũ executorialium fuerit extincta lis inter Franciſcum, & Didacũ ſuper cauſſa deſertionis, vel non deſertionis appellationis? Nã in alia audientia dixere Domini, quòd
2 per decretũ executorialium iudex † videbatur pronunciaſſe ſuper cauſſa appellationis, & ita negocium illud diffinierat, propter ꝙ tale decretum habebat vim diffinitiuæ, quòd nunc reuocabatur in dubium: quia cũ eſſent duæ cauſſæ, licet eſſent decretæ executoriales tamen alia ſuper deſertione appellationis manebat. Sed ego
3 dicebam, quòd † cum commiſſio, de qua nunc agitur, eſſet conditionalis dando iuriſdictionem ſuper vna cauſſa vel alia, non autem ſimul ſuper vtraque. Nã ita canta bat commiſſio, quod prefigeretur terminus, intra quẽ ſi doceretur de vltima proſecutione appellationis, tam-
4 quam ſubroganis Simonettæ, aut ꝙ volebamus dicere, ꝙ decernendo executoriales, & ſic procedendo in negocio executino, pronunciauerat tacitè appellationem eſſe deſertam, & nihil legitimè docto de proſecutione, ſicut in veritate non erat doctum, & ſic ſtabat deciſio firma ſuperius facta, aut volebamus dicere, quòd remanebat adhuc negocium appellationis, prout etiam vide-
5 batur iudex velle, ꝙ † remaneret, quia eadem die, qua dederat executoriales, admiſerat articulos ad probandum proſecutionem appellationis, & tunc decretũ executorialium erat nulliter factum, cum ad vnum tantũ vel alterum haberet iuriſdictionem, vel procedendi, vel ſaltem omnia, quæ poſtmodum ſubſecuta fuere, erant
6 nulla, † quia debebat vigore, vel primæ, vel alterius commiſſionis prænigere terminum ad effectum, vt finiretur negocium deſertionis appellationis, antequam procederet ad executionem vlteriorem, & iſtud placuit omnibus Dominis.

DECISIO CCXXXVI.

Toletani matrimonij, vltima Maij 1549.

SVMMARIA.

1 *Teſtium multitudo nouiter producendorũ iuncta depoſitione teſtium in antiqua remiſſoria examinatorũ, an probet veriſimilitudinariè famam concubinatus ſubortã.*

2 *Fama colluſionis, etiam per teſtes quamplures probata enernatur per famam de matrimonio, quæ plurib. multo teſtibus fuit aſſerta ad fauorem mulieris, & bona fidei eiuſdem ac prolis etiam legitimationem.*

3 *Specialiter quæ articulari debent, ſi non eo modo, quo requiritur, fuerint deducta non proſunt articulanti.*

4 *Remiſſoria propter damnum irreparabile debet eo modo concedi illaque forma, vt omnem penitus nociuam diluat ſuſpicionem.*

EAdem die in cauſſa Tolet. matrimonij dubitatu, præ ſuppoſito, quòd fame cõcubinatus validitatis ſententiarum, & libertatis Io. Bap. per Io. minorem articulatæ ſint releuantes, & non fuerint aliàs ſpecificè productæ ad articulandum, quòd nulla vnquam fuit fama matrimonij inter Ioã. Bap. & Ioan. ꝙ fuerit fama publica de

ſenten-

1 *sententijs*, † *vtrum sit verisimile famas publicas posse probari, nedum ex deductis in proximo præcedenti dubio, sed etiam sumpta verisimilitudine ex multitudine testiū, quos D. Ioannes minor examinare intendit, stante etiam, quòd aliqui testes quos referam in remissoria antiqua fecerant mentionem de fama concubinatus, & quod forsan 20. testibus in partibus nulliter examinatis, etiam pro fama super dictis famis productis*. Et Domini nulla habita consideratione de fumo, de quo in puncto ex rationibus de quibus aliàs, tunc super illis fuit dubitatum inclinara pro remissoria ea ratione, quia etiam data prioritate opidi Terroson 300. vicinorum, & ex aduerso
2 præsupponebatur, & præsupposito, quòd fama † collusionis etiam esset probata per 25. testes, quamuis quin decim tantum inter testes Comitis inuenerim, & 6. ité testes licet de populo non se restrinxerant ad famam collusionis tamquam ad illam, quæ sibi nocebat, quia fama matrimonij per multò plures erat probata, non poterat nocere quo minus Beatrix esset in bona fide, & sic proles esset legitima propter sententias latas contra matrimonium, vnde erat necesse, quòd constaret fama collusionis sententiarum ad causandum malam fidem, tamen erat possibile, quòd multò plures extarent, tamen propter loca multa circumuicina, quæ in die nundinarum concurrebant ad locum de Terroson, & data possibilitate, etiam erat verisimile propter suspicionem examinatorum pro parte Comitis, de quibus aliàs fuit di-
3 ctum, vt ex præsupposito secundo, † quia ista validitas sententiarum contra collusionem probatam non erat specialiter articulata, ex quo etiam resultabat qualis esset læsio in minore, licet alias ex hoc esset specialiter informanum, & dictum contra, eo maximè † inclinabant pro
4 remissoria, propter damnum irreparabile, quę etiam deberet dari modo, & forma, quæ omnem penitus suspicionem dilueret. Dixere etiam se desiderare, quòd ad Curiam deducerentur aliqui testes ex parte petentis remissoriam pro fumo.

DECISIO CCXXXVII.

Astoricensis Sancti Brixini, 3. Iunij 1549.

SVMMARIA.

1 *Testes de antedatione deponentes si non sint vnanimes in depositione determinatæ diei relenant.*

Idem si non concordent in positione opidi in quo gratia dicuntur expeditæ, num. seq.

De tertia Iunij Astoricensis Sancti Brixini, dubitaui, an testibus examinatis, qui legentur, esset suspicio antedationis, & quia altera pars, quę opponebant de antedatione, habuit publicationem, & informando non nocebat, quòd in dubium reuocaretur vtrum testes
1 probarent, vel non, fuit necessarium procedere, † solum opponebantur quędam, ex quibus testium depositiones videbantur suspectæ prout erat, quod pars testium videbatur dicere, quòd Cardinalis Viseo Legatus qui prouiderat eis ..... in secundo interrogatorio dicebant, q̃ Cardinalis ingressus fuerat Barchinonen. 14. Nouembris cum tamen vna ex duabus supplicationibus, quæ erat data, erat die 13. mensis, & sic eorum depositio prę ualeret, tamen hoc dictum aliquid suspicionis generabat. Opponebatur † etiam, quòd secundus, sextus, &
2 octauus testis dicebant gratias fuisse expeditas in opido de Monchada, cum tamen gratia cantaret Barchinonen. prout sæpissime datæ parutę fuere, aliàs datæ, ité legi Dominis depositionem Cardinalis mei exemplatam, quia attestabatur supplicationes signatas, & expeditas Barchinonen. adeo quod materia visa fuit suspecta, & mandarunt causam concordari, alia etiam adducebantur.

DECISIO CCXXXVIII.

Clomacens. bonorum 3. Iunij. 1549.

SVMMARIA.

1 *Locatio facta ante erectionem præpositurę, vel dismembrationem a Monasterio certis hospitib. an probet iam erecta præpositura, cui certa bona attributa fuere possessionem pro Monasterio.*

2 *Bona omnia ante erectionem præpositurę si fuerunt Monasterij, tamen quæ nunc præpositus possidet, quàm quæ Monasterium, secuta postmodum dismembratione a monasterio quædam fuerint in erectione præpositurę illi applicata, non tamen in specie constat, vel indiuiduo, quę ea sint, qualiter veniat probanda possessio illorum a nouo titulari.*

3 *Actus possessorij, vt solutione pro incisione lignorum facta, & pascuis pecorum si fiant agentibus prætendentis possessionem locorum, in quibus tales actus exercuit fuere, an probent possessionem.*

4 *Agentes in locis exercētes actus possessorios pro suo principali, de quibus est controuersia, vbi non constiterit de eorum mandato ad possessionem acquirendam transmisso, cum id necessariò requiratur, non acquirunt possessionem illorum locorum suo principali.*

5 *Possessorij actus gesti per prælatum in locis, de quibus lis mouetur ratione possessionis, non obsunt Monasterio, nec illud sua possessione priuare non constito de scientia Monasterij eò magis si facti tales actus fuerint in locis longè dissitis a Monasterio, & sylnestribus, ex quo non difficulter prętendi ignorantia a Monasterio potest.*

6 *Monasterium ignorantiam prætendens actuum possessoriorum a parte aduersa vtpote in locis remotis longè a Monasterio exercitorum, suam possessionem amittere non potest.*

7 *Cardinalis habens Monasterium in commendam ante erectionem præpositurę, & illud possidens qui facta erectione fiat præpositus, continuans quoad bona præpositurę assignata prius habitam possessionem ex mutatione tituli facta vtpote cum ex commendatario factus fuerit præpositus, non requiritur noua acquisitio possessionis.*

Eadem die in vna Clomacen. bonorum, dubitaui, cum ante erectionem præpositurę factam de anno 1492. omnia bona, de quibus agitur, essent Mona-
1 sterij, & per ipsum † Monasterium stante Monasterio hospitium huiusmodi locatum, qui ab ipso Monasterio hospitium huiusmodi conducebant, possideretur etiam in erectione huiusmodi sine dismembratione pars bonorum Monasterij, & applicata præpositurę, vt propte rea quæ Præpositi ex parte testes deponunt probent sufficienter primum extremum præposit. priuati etiam ad possessionem Monasterij, & aliter quòd prætensa possessio sit restituubilis, maximè stantibus eorum dictis instrumentis locationis per Monasterium productis præpositus agebat spolio contra Monasterium. Et aliàs fuit resolutum optimè probari, tam primum, quàm secundum extremum ex parte præpositi, quia
2 tamen aliàs † omnia ista bona tam quæ possidebantur per Præpositum, quàm per Monasterium, erant huius Monasterij etiam quantumcumque pars esset dismembrata a Monasterio, & applicata præpositurę, in eius erectione tamen non constabat quæ sint ista bona, neque cōstabat de aliquo indicio possessionis ipsius præ
3 positi. Vnde dicebatur ex parte Monasterij, quòd † licet testes præpositi probarent aliquos actus possessorios peractos per agentes præpositi, & per multum tempus prout erant q̃ incidentes ligna, & pascentes bestias, in locis de quibus agebatur soluissent pro pascuis, & lignis agentibus agebat pro Cardinale, tum per hoc non erat
4 quæsita possessio ipsi præposito, † cum etiam constaret, quod essent agentes pro Cardinale in illis locis, non tamen habebant mandatum ad acquirēdam possessionem, qui requirebatur, l. 3. §. per procuratorē, ff. de acq. pos. Vnde Monasterium non dicebatur spoliasse, sed
5 suam antiquam possessionem continuasse, † & actus

possessorij, de quibus supra, facti ex parte præpositi non potuerunt primare Monasterium possessione sua, cum de Monasterij scientia non constaret, & erat etiam in actis
6 factos huiusmodi actus possessorios in locis siluestribus, & satis remotis a Monasterio, † vnde de facili poterat Monasterium prætendere ignorãtia possessionem suam amittere. l. etiam possidere, §. quia ad nundinas. ff. de acquiren. possess. Sed ex aduerso dicebatur, quòd ex † quo
7 Cardinalis Ferrariensis antiquus ante erectionem præposituræ habebat hoc Monasterium in Commendã, & illud possidebat, & facta erectione præposituræ ipse etiam fuit factus præpositus, quoad bona assignata præposituræ, continuauit illam possessionem quam prius habebat mutato sibi titulo, nec noua acquisitio requirebatur, ideò illi actus possessorij facti per agentes suos, prosunt ad continuandam illam possessionem suam, & ideo bene dicitur probatum esse primum extremum. Et de secundo non dubitatur, ideo restituendus erat non obstante instrumento locationis ex aduerso producto, qua non constabat quòd habuisset effectum, nec proderat ignorantia Monasterij allegata, quia dato initio possessionis, continuatio vltra decennium non tollebat difficultatem. Et ita omnes Domini resoluere.

DECISIO CCXXXIX.

Hispalensis portionis,

3. Iulij 1549.

SVMMARIA.

1 *Succedens in ius alterius per viam coadiutoriæ, contra quem tres conformes sententiæ antea fuerunt prolatæ, vtrum ex hoc aliquod capiat nocumentum.*

2 *Sententia latæ tres etiam conformes contra primum coadiutorem in cuius ius successit alter, non eneruant ius secundi, eo non citato & inscio, cum potuerit primus pænitus se, & collusisse cum aduersario, & ideò permisisse contra se ferri sententias.*

1 EAdem die in causa Hispalen. portionis, † dubitaui, *an tres conformes latæ contra Ioannem Martinum nocerent Gaspari del Rio, qui successit in ius Ioannis per viam coadiutoriæ.* Et omnes Domini dixere absque
2 aliqua contradictione, quòd † ex quo Gaspar ius habebat propter suam coadiutoriam ridiculum erat dicere, quòd per sententias latas contra coadiutorem primum eo nõ citato, & inscio, illud ius esset sublatum, quia potuit Ioan. Martinez coadiutorem pœnituisse, & propter hoc permisisse contra se ferri sententias, & collusisse cum aduersario, vnde omnino erat audiendus: quia tamen aduersarius non contentus ista resolutione petebat iterum audiri, alia vice dubitaui, & dicetur vlteriùs si quid noui deductum fuerit.

DECISIO CCXL.

Toletana matrimonij,

7. Iunij 1549.

SVMMARIA.

1 *Collusione probata in causa matrimoniali famæ contrariæ, an probari possint per multitudinem testium, vel per testes saltem, qui pro verisimilibus habentur.*

2 *Collusio prætensa, allegata in matrimonio, & famæ pariter contrariæ, solum testibus possunt comprobari.*

3 *Testes in Curia examinati si criminaliter inquisiti fuere, fidem non faciunt, cum non sint omni exceptione maiores.*

4 *Remissoria non facilè concedi debet a iudice in casu quo agitur de præiudicio irreparabili incidentis in rem alicuius mulieris, vel pupilli.*

5 *Articuli dati si pariant non modicam suspicionem fraudis, non eliciunt remissoriam.*

6 *Testes ad Curiam etiam ex remotis partibus adducẽdi sunt aliquando, & si non quamplures, saltem aliquot, ex quorum depositione veritas elici possit de famis contrarijs controuersis, inque eorum depositione nutila pro supletione remissoria potest concedi.*

7 *Curia Romana testes etiam ex longè dissitis prouincijs accersi Romam iubet, vbi timor subortus est subornationis, vel etiam suspicio falsi a calumniæ.*

8 *Pœnæ certæ comminatio fieri potest parti, quæ se probaturam obtulit articulos de quibus quæstio est iuboria a iudice, quæ ipso facto incurratur in euentum non factæ probationis.*

9 *Facultas probandi, an ob præsumptam calumniam alicui partium in iudicio constitutæ denegari possit.*

10 *Probatio articulorum controuersorum nulli partium vnquam denegatur a iudice, sed modus probandi frequenter, & improbatur, & denegatur.*

11 *Testes ad formandam probationem faciendam ex locis deducendi sunt vbi verisimiliter fama, de qua agitur potuit vigere, etiam longè a Curia remoti stante possibilitate & amplis redditibus, pro cuius fauore futura est depositio, præsertim cum ex verisimilibus talis probatio fieri debeat.*

1 DE septimo eiusdem in causa Toletani Matrimonij, dubitaui, stante † probatione famarum matrimonij a collusione, de qua in actis, vtrum verisimiliter possent famæ contrariæ concubinatus, validitatis sententiarum, & libertatis Ioannis Baptistæ probari per testes perplures, vel saltem verisimiliores, vt dicta probatio tollatur, præsuppositis famis pro reluctantibus, super quo dubio infinita hinc inde deducta fuere. Et ma-
2 xime considerarunt Domini, † quòd materia ista tota testibus terminabatur, & non deerant multæ suspiciones ex parte Annæ Gundisaluæ, & Comitis senioris qui tempore aliarum remissoriarum viuebat, & non modicum aggrauabant suspicionem testes † in Curia examinati, & criminaliter inquisiti, quibus nullam fidem adhibendam Dominus Decanus noster procurauerat, licet Annam Gundisaluam a subornatione absoluisset: Nã si aliàs testes ex parte Annæ essent etiam omni exceptione maiores, non esset verisimile famas contrarias posse probari, & ideò denegandam remissoriã. Tamen prædictis non attentis, videbatur dicendum † contrarium,
4 & maximè cum tracharetur de præiudicio irreparabili minoris; sed tamen ex aduerso infinita contra minorem, & eius matrem, & eorum agentes adducebantur, quæ non minus reddebant illos suspectos, vtilius fuit satis periculosum huic remissoriam concedere. Et
5 fuit † etiam per aliquos consideratum, quòd ex variis articulis datis ex parte minoris non modica oriebatur suspicio, nam si solum innixi fuissent probandis famis de quibus in dubio, vtique verisimile foret has deduxisse, credentes illas addita remissoria posse probari: sed multò plura articularunt, & quando voluerunt probare Ioãnam prius contraxisse cum alio, qui adhuc viuebat tempore contracti matrimonij cum Ioannes Baptista, quandoquidem Ioannes prius habuerat rem cum fratre Ioannis Baptistæ, & nunc alia intendunt, adeo quòd non querunt remissoriam, qua de iure suo certo confidunt, sed solum pro materia dilatanda, & pro probando eo quod non est verum, adeo quòd fuere in hac opinione Domi-
6 ni pro maiori parte, † quòd agentes pro minore adducerent testes ad Curiam, & si non ad sufficientiam, ad minus duodecim, ex quibus potuit haberi aliqua norma veritatis, pro quorum probatione supplenda, poterit dari postmodum remissoria, & ad hoc in informationibus
7 pro parte Didaci datis, † quòd testes sint ad Curiam adducendi, quando est timor subornationis, vel calumniæ, aliegabatur Hostien. in Summa de restitutionibus, quod allegat Azo etiam ibidem, & refert, & sequitur Domin. de Sanct. Georgio in l. dedit, §. tutor, columna secunda, verticulo, & vltimus, secundum Angel. ff. qui satisdare cogantur, notat. per Ioannem Andream, in capitulo præsentium, columna tertia, verticul. dicit Archid. quod

vidit

vidit dubitari, de teſtibus, libro tertio, & facilè notat. per gloſ. penultimam, in fine, in cap. de ſtatutis pro offerendo, de reſcriptis, in ſexto, & ibi Ancharan. poſt
8 Franc. tenet, quòd † poteſt etiam iudex comminari certam pœnam, quam ipſo facto incurrant, in euentum non probationis. Quod etiam firmat Alexander in l. 1. in princip. colum. fin. verſic. & quod ſi reſpiciatur, & Iaſ. colum. penult. ff. ſi quis ius dicen. non obtemperau. Et ad
9 articulata per partem aduerſam, † quòd per præſumptam calumniam non ſit deneganda facultas probandi, vt per Bartol. in l. 1. colum. penul. vel fin. verſic. fin. ergo dico, & qui actus non poſſ. Afflict. deciſ. 312. cum alijs. Dicebantur probationem non denegari, ſed modum pro
10 bandi, quod † eſt arbitrium reſtringi, vt aliqui teſtes ad
11 Curiam adducantur, quod † facilè erat minori qui comitatum tanti redditus poſſidebat, & famæ iſtæ quæ prętendebantur erant veriſimiliter potius probandæ per habitantes in loco de Torrezon. vbi fama deberet viguiſſe, & ſic per vaſallos, & ſubditos minoris, qui de facili, vt obediant domino ſuo etiam libentiſſimè ad Curiam venirent.

DECISIO CCXLI.

Hiſpalenſis portionis, 12. Iunij 1549.

SVMMARIA.

1 *Coadiutor non debet admitti ad coadiutoriam litigioſam, niſi viſis primo eius iuribus productis an releuatia ſint, ſtante ſuſpicione calumniæ.*

2 *Iudicialiter venit audiendus coadiutor qui arguitur calumniari, conflito de contrario, ex eo vel maximè, quòd offerat ſe ſtare velle vnicæ promulgationi ſententię, ſi hoc idem ſe facturos polliceantur aduerſarij.*

DIe 12. eiuſdem iterum propoſito dubium in cauſſa Hiſpalenſis portionis, quia agentes pro Alexandro Romer, qui nitebantur ſententijs, quæ aliàs contra quoad vitium datæ erant, prætendentes coadiutorem non debere audiri, & ſtantibus tribus conformibus: cuius contrarium ſuperius reſoluerunt Domini: nunc autem dice-
1 bant ſaltem Rotam † antequam admitteret coadiutorem Ioannem Aloyſij, debere inſpici, an iura, quæ producebantur, eſſent releuantia: quia calumniose contra tres conformes nitebantur, & Alexandrum poſſeſſorem
2 moleſtabant: & Domini perſtiterunt † coadiutorem eſſe iudicialiter audiendum, vt coadiutoriam defenderet, maximè quia non videbatur calumniari, eo quia offerebat ſe velle ſtare vnicæ ſententiæ ſi aduerſarij hoc facerent, vel ſaltem ſi vellent ſtare duabus, cum ipſe eſſet paratus ſtare vnicæ.

DECISIO CCXLII.

Zamorenſis parochialis, 12. Innij 1549.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria dari poteſt parti, quæ duas ſententias conformes reportauit, & mediętatem fructuum percepit atteſtante notario.*

IN cauſſa Zamoren. parochialis de Cauagnas, dubitaui, † *vtrum eſſet danda remiſſoria ſtante fumo, de quo in actis?* Et dixere Domini dandam eſſe Franciſco, qui
1 duas ſententias conformes reportauerat, & quia habebat ſufficienter fumum ex fide notarij atteſtantis mediętatem fructuum arrendatam fuiſſe tantum, quæ aſcendebat ad ſummam 40. ducat. contra quam fidem pro emendo, quod non faceret fumum, firmarunt Domini, ideo dixerunt dandam eſſe remiſſoriam.

DECISIO CCXLIII.

Lunenſ. Sarzanenſ. Iuriſpatron. 12. Iunij 1549.

SVMMARIA.

1 *Iuſpatronatus in beneficio tamquam dominus loci prætendens ex immemorabili tẽpore præſentationis facta a dominis iſtius loci in quo eſt beneficium, an infringere poſſit ſententiam latam in forma probanti, iure patronatus probato.*

2 *Inſtrumenta producta in fauorẽ Monaſterij aſſerentia Abbatem eſſe dominum loci, non obid confirmant ius patronatus beneficij in eo loco ſiti, ſtante & adeo antiqua ſint, vt & probationem domini aſſerentis præſentationem factam a ſe a tempore immemorabili, infringere non poſſint.*

3 *Iuſpatronatus in dubium vocatum aſſertum a patrono a tempore immemorabili actum præſentandi ex non reædificatione, & dotatione vt re acquiri, ita probari poteſt.*

4 *Patroni aſſerentes ius ſibi competere præſentandi a tempore immemorabili, vbi ab annis centum alios ab illis dominos ius præſentandi illud habuiſſe inſtrumento probetur, an id illis ita probatum obeſſe poſſit.*

EAdem die in cauſſa Lunenſ. Sarzanenſ. iurispatro-
1 natus, dubitaui, poſito pro nunc, † quòd ſententia antiqua nouiter producta ſit in forma probanti, vtrum tollat probationem per Adam, qui prætendebat iuspatronatus ſpectare ad ipſum, tamquam dominum loci illius vbi erat beneficium, quod ab immemorabili tempore citra, ſemper domini illius loci præſentarunt, tamquam Patroni. Ad eludendam iſtam probationem
2 erant † producta quædam antiqua inſtrumenta, quorum vnum erat celebratum de anno 1514. in quibus inſtrumentis continebatur quòd monaſterium illud, ſuper cuius iure patronatus erat lis, quòd haberet Abbatiam & Monachos, & eſſet electum, & quod plus eſt, quòd Abbas eſſet dominus loci, & iſtis prætendebatur eludi, ſeu ſaltem debilitari probationem per Adam factam. Sed dixere Domini, quòd iſta inſtrumenta erant adeo antiqua quòd percutiebant tempus immemorabile probatum, & adeo, quod dabant iſta ſimul quòd de tempore iſtorum inſtrumentorum non eſſent iſta ſimul Monaſterium iurispatronatus, ſed ex poſt, ſicut iſtud
3 Caſtrum cepit habere dominos: Nam † ponebant acquiſiuiſſe iuspatronatus iſtu domini reædificando & dotando iſtud, & quando, & quod ab immemorabili tempore, vt teſtes deponebant, domini præſentauerint. Et pro affirmatiua allegabatur Aimo in tract. de antiq. temporum in prima parte, nu. 320. verſic. planè, qui alleg. Corn. conſ. 142. col. 3. ad fi. lib. . . . & facit quod in ſimili dicit Afflict. in deciſ. 255. in fi. col. antepenul. Et ita etiam aliàs tenuere Domini in vna Barchinonen. parochialis della Rocca, vbi quidam probabant ſe dominos & patronatus ad ipſos ſpectare ius ab immemorabili
4 tempore; † ex aduerſo autem prętendebatur multo ante 100. annos ſpectaſſe iuspatronatus ad alios, quod dixere Domini nil obſtare.

DECISIO CCXLIV.

Toletana penſio. 12. Iunij 1549.

SVMMARIA.

1 *Penſionis nullitas an ex eo probari poſſit, quòd in confirmatione concordiæ talis penſionis cauſſa inita inter partes principales, derogationis prædeceſſoris Pontificis mentio nulla facta fuerit.*

2 *Pontifex ex narratis aut confirmat vel denegat ſæpiſſimè inſiſtens veſtigijs prædeceſſorum Pontificum.*

3 *Signatura gratiæ non raro mouetur exẽplo ſuperiorum, vel prædeceſſorum officialium ad aliquid concedendum, vel denegandum.*

4 *Mandatum productum ad conſentiendum vtrum priorem voluntatem arguat principalis in tertij fauorem nominandi per alium prælatum concordiæ antea initæ collegam, idque poſt factam caſſationem.*

5 *Caſſatione facta concordiæ prælatorum de trãsferendo penſionem in fauorem perſonæ nominandæ, ſi noua ſupereniat voluntas, conſenſus, aut ratificatio antiqua, an dicatur caſſatio obſtare placitis innouatis.*

6 *Praxis quotidiana obseruat concedi gratias sæpiùs antea denegatas, nulla facta mẽtione vel denegationis, vel cassationis, constito de voluntate, & assensu gratiam concedentis.*

7 *Voluntas & consensus innouatus post gratiæ cassationem si non est notorius, aut non probari possit etiam gratia obtenta, subreptitia ea haud dubiè habenda est.*

EAdem die in causa Toletana pensionis 500. ducatorum inter Reuerendissimum de Coria, & Dominum Ioannem de Chignones, dubitaui, vtrum † pen-
1 sio sit nulla ex eo, quia in confirmatione concordiæ facta per Paulum non fuisset declaratum aliàs per Clementem Septimum fuisse derogatum? Nam prætendebat Dominus Ioannes pensionem istam sibi deberi vigore cuiusdam concordiæ aliàs initæ inter Cardinalem tituli Sanctæ Crucis patronum suum, & Cardinalem Coriam tunc in minoribus, quæ concordia in capite tangente istam pensionem fuerat cassata, & denegata per Clementem Septimum, nunc autem per Paulum Tertium confirmata fuerat: & fuerat narratum sibi tantum non fuisse confirmatam, sed dictum quòd fuisset denegata, & potuerat intellexisse Paulus quòd non fuerat confir-
2 mata, † vt sibi narrabatur, quia forte non erat petita, non autem constabat quòd intellexisset denegatam, quia tunc fortè non confirmasset, motus exemplo prædecessoris, quæ ratio placuit quibusdam ex Dominis,
3 quia † videmus sæpissimè signaturam moueri exemplo ad aliquid denegandum vel concedendum: tamen finaliter Domini remanserunt in ista resolutione, quòd esset videndum, an post denegationem Cardinalis Caurensis, quòd perseuerasset in eadem voluntate producta, quia de iure censeretur durare, vel non, aut quòd fortasse de nouo concessisset, prout dicebatur ex parte Ioan-
4 nis. Nam † ostendebatur, quoddam mandatum datum post illam cassationem ad consentiendum huic pensioni, in fauorem personæ nominandæ per Cardinalem Sanctæ Crucis, quòd adhuc non erat productum.

5 Quod † si constaret de per se de ratificatione voluntatis, vel de noua, dicebatur, quòd non erat necessarium
6 facere mentionem de cassatione, † quia quotidie videmus quod conceduntur gratiæ sæpius, nedum semel denegatæ, nec fit mentio cassationis, seu denegationis, nec est necessarium stante certitudine voluntatis. Si autem
7 non † constaret de voluntate, aliud esset, quia tunc nedum intellecta cassatione, sed etiam ex defectu voluntatis, subreptitia fuisset confirmatio.

DECISIO CCXLV.

Tullens. Metens. matrimonij,
14. Iunij 1549.

SVMMARIA.

1 *Consuetudo irrationabilis etiam in actis probata in se habere, qua scilicet fides instrumentis sine testibus loco & die adhibeatur, an sit seruanda.*

2 *Fides aliquando adhibetur instrumentis sine die, loco, & testibus celebratis, ita obtinente consuetudine quamuis videatur hæc consuetudo irrationabilis vbi casus instrumento comprehensus est fauorabilis, vt matrimonij impugnati approbatio, & filiorum pariter legitimatis deductio.*

3 *Probationes coadiuuatę per testem de visu & multos alios de auditu & fama, accedentes instrumento, matrimoniũ in fauorem legitimationis filiorum probant.*

4 *Diem celebrationis actus esse positum in instrumẽto aliud est ab eo quod dici mentio facta sit relationis de actu celebrato.*

5 *Casus vbi multum præiudicialis non est, immo fauorabilis, consuetudo seruari debet, licet de irrationabilitate notetur.*

1 DIe 14. Iunij in causa Tullens. Metens. matrimonij dubitaui, † *vtrum consuetudo, de qua agitur, esto quòd probaretur, sit seruanda?* Nam prætendebatur pro parte illius contra quem allegabatur consuetudo, quòd tamquam irrationabilis non esset seruanda, quia per illam dabatur fides instrumentis sine testibus, & sine loco, & sine die. allegabatur de die decis. 400. seu 440. in
2 antiquis, & Bisignet. de constitut. dubitat. 7. † tamen Domini in materia, de qua agitur, dixerunt fidem esse adhibendam instrumentis factis secundum istam consuetudinem sic seruandam in hac causa, in qua in materia eramus fauorabili, quia tractabatur de legitima-
3 tione filiorum, & † habemus alias probationes super isto matrimonio, nam erat vnus testis de visu, & multi alij de auditu & fama coadiuuantes, & in hac consuetudine multa etiam adducebantur vltra ius commune, & locus non omnino omittebatur, quia constabat ex consuetudine ista quantumcunque non exprimeretur locus, in quo instrumentum celebrabatur, quia erat in Ponte al Curzon. & erat etiam apposita dies. Li-
4 cet ex aduerso diceretur, † quòd non erat dies celebrati actus, sed tantum relationis de actu celebrato. Et ad decisio. ex aduerso allegatas dicebatur quod erant dubiæ, & quòd ex his dubitarant, & contrarium temerat Felin. in capitu. 1. colum. 3. versiculo, item requiritur, de fide instrumentorum, vbi etiam Decius ponitur sustinere decisio. Rotæ, & tandem etiam ipse dubitat, & Barbat. in rubr. ff. eodem, & Alexand. in l. de pupil-
5 lo, §. qui nunciat. ff. de operis noui nunciat. Vnde † stante tali dubitatione, dixere Domini in casu isto consuetudinem esse seruandam, non obstantibus ex aduerso deductis, quæ loquebantur in casibus multum diuersis, & magis præiudicialibus,

DECISIO CCXLVI.

Giennens. Scholasteriæ,
14. Iunij 1549.

SVMMARIA.

1 *Pars præsentans iudici commissionem ad procedendum in sententiæ confirmatione vnius iudicis, alia alterius omissa, an dicatur induxisse mutationem iudicij, ita vt teneatur ad expensas eo vsque factas.*

2 *Titulum alium si petat canonizari pars, & aliam instantiam, vtpote recedens ab instantia causæ & appellationis secundi iudicis, haud dubiè expensas tamquam mutationem iudicij inducens, refundere tenetur.*

3 *Summariè in beneficialibus cum iuxta formas commissionis fit processus, semper omnẽ iuris deductionem ad causæ tutelam facientem facta præsumitur, ita vt inconueniens non sit alium titulum a deducto canonizari posse sine iudicij vlla mutatione.*

4 *Canonizatio gratiarum si neutri, in fauorem familiarium prælatorum emanatarum, non rarò fiunt non replicatis, vel etiam penitus omissis omnibus antea deductis & disputatis.*

5 *Mutatio instantiæ non semper de necessitate diuersitatem causæ producit.*

6 *Iudex a quo, & index ad quem in non paucis dicuntur aliquando conuenire.*

EAdem die in causa Giennen. Scholasteriæ dubitaui, *vtrum Ioannes Solano præsentando commissionem Domino Prospero, vt procedat ad confirmationem sententiæ Veraldi, omissa sententia Ioannis Pauli, dicatur mutasse iudicium, ita vt teneretur ad expensas illuc vsque factas.* Prætendebatur ex parte Dominici de la Cueua contra Ioannem Solanum propter illam commissionem mutatum esse iudicium, & Ioan. teneri ad expen
1 sas factas vsque ad mutationem iudicij, l. sancimus. C. de iudicijs, l. edita, in fine, vbi glos. & Bartol. colum. pe-
2 nultima, versicu. quod vult dicere. C. de edend. Et † maximè, quia in casu, de quo agebatur, erat facta mutatio, nedum tituli, quia petebat Canonizari alium titulum quàm qui fuerat Canonizatus per Ioan. Paulum,

sed

sed etiam instantiam, quia receſserat ab instantia cauſſæ, & appellationis ſententiæ Ioan. Pauli, quo caſu ſine dubio expenſæ veniunt reficiendæ, vt in l. prædicta, vbi Iacobus, colum. fin. verſ. ſed aduerte. tamen Domi-
3 ni fuerunt in contrario voto, † quia in beneficialibus in quibus iuxta formam commiſſionis etiam ſummariè proceditur, ſemper conſtat omne ius eſſe deductum, & ideò non eſt inconueniens, quòd in fine petatur canonizari alius tituli, quàm deductis, & deputatus illuc
4 vſque, & † propterea ſæpiſſimè canonizantur gratiæ ſi neutri, omiſſis omnibus deductis, & diſputatis, licet
5 ex hoc etiam ſequeretur † mutatio inſtantiæ, quia in hoc non erat diuerſitas, cum ſemper eſſet eadem cauſſa, & poſſet tam iudex a quo, in prima inſtantia, quàm iudex ad quem, omittendo ius canonizari, vt prope fit in caſu noſtro; quia nulla eſt differentia in hoc inter iudi-
6 cem a quo, & iudicem ad quem, & † ideò ſicut iudex a quo, poteſt hoc ſine dubio facere, vt per Bellamer. deciſ. 662. & per Staphil. fol. 148. in tract. ſuo de litteris gratiæ & iuſtitiæ, ita etiam iudex ad quem.

DECISIO CCXLVII.

Hiſpalen. matrim. 17. Iunij 1549.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ procuratori miſſæ a ſuo principali, an poſſint eſſe tales, vt ex illis poſſit elici mandatum ad petendum remiſſoriam.*

3 DIe 17. eiuſdem in cauſſa Hiſpalenſ. matrimonij † legi quatuor litteras Marchionis directas procuratori ſuo ad effectum videndi an ex illis eliceretur mandatum ad petendum remiſſoriam ad probandum contra Marchioniſſam, non autem ad impugnandum matrimonium. Et Domini dixere litteras eſſe ſufficientes ad hoc.

DECISIO CCXLVIII.

Bracharenſis nullitatis ſententiæ, 17. Iunij 1549.

SVMMARIA.

1 *Sententia vigore commiſſionis lata exiſtente clauſula in commiſſione contra talem Monialem Abbatiſſam, omnesque alios, an ſit nulla ex iuriſdictionis defectu, ex eo quòd clauſula pars, omnesque alios, non ſit apta comprehendere moniales, tamquam facientes conuentum, & vniuerſitatem.*

2 *Cauſſa in commiſſione ſi committatur contra Abbatiſſam ſuper re concernête Conuentum, vel Monaſterium, haud dubiè etiam complectitur negocium ceterarum monialium eiuſdem loci.*

3 *Commiſſio ſi dicat parte legitimè citata, nec conſtet de vlla facta citatione parti, procurator tamen generalis multò ante commiſſionem conſtitutus comparet, an valeat quod agitur.*

4 *Temporis longinquitas ex quo procurator litem ſuſtinuit, & compulſorialibus ad partes decretis comparuit, præſupponit ſatis inſtructum, & ſpeciale mandatum habuiſſe ad agendum, & ideò de nullitate geſto cum eo notari non poſſunt.*

EAdem die in cauſſa Bracharen. de Briſiandos, dubitatu., † an ſententia eſſet nulla ex defectu iuriſdictionis. Dominus Proſper tulerat ſententiam contra Abbatiſſam, & Moniales, cum tamen in commiſſione eſſet commiſſa cauſſa contra talem Monialem, Abbatiſſam, omnesque alios, &c. & propterea dicebatur hanc commiſſionem non dare iuriſdictionem contra Monia-
1 les, cum clauſula, omnesque alios, &c. nõ eſſet apta comprehendere Moniales, tamquam facientes cõuentum, & quandam vniuerſitatem, ſeu Collegium, ad nor. per Ioan. Andr. in cap. cum de illis, de præben. in 6. ver. item verbum odioſum, col. vlt. Bart. & Bald. in l. omnes popu-
2 li, ff. de iuſtit. & iure, qua † tamen in commiſſione committebatur cauſſa contra Abbatiſſam ſuper re ſpectanti ad Monaſterium, dixere etiam Moniales comprehendi, per not. in cap. edoceri, de reſcript. Sed omnem difficultatem tollebat alia commiſſio, quę expreſsè dabat iuriſdictionem contra Moniales, ſed nunc aliæ oriebantur
3 difficultates. Nam in illa ſecunda † commiſſione dicebatur parte legitimè citata, & tamen non conſtabat quod Moniales aliquo tempore citatæ fuiſſent. Et licet reſponderetur præſumi hoc, quia compariuerat procurator, tamen replicabatur hunc eſſe procuratorem generalem multo tempore ante iſtam commiſſionem, imò ante commiſſam cauſſam conſtituram, & ſub duplici commiſſione videlicet in cauſſis, tunc ad Curiam deuolutis, & illis aduiſatus ad effectum vt illum bene inſtruere poſſent: tamen ad hoc reſpondebant Domini, prout alias quando ante declarationem datam in cauſſa iſta fuit dubitatum de validitate huius ſententiæ ex defectu
4 mandati, quòd ex † quo procurator monialium tanto tempore litem ſuſtinuerit, & decretis compulſorialibus ad partes pro iſtis compariuerat ad illarum executionem procurator ſpecialis, & vltimò loco poſt decretum brachij ſecularis conſtituerant moniales procuratorem ſpecialem ad cedendum poſſeſſioni, volentes parere ſententiæ, quod apertiſſimè conſtabat de lite ſcientiam habuiſſe, & propterea cauſſam eſſe legitimè deuolutam, nec poſſe dici, quin procurator bene fuerit inſtructus, & ideo mandarunt Domini procedi ad vlteriora, iuxta commiſſionem.

DECISIO CCXLIX.

Arborenſis Archipresbyteratus, 17. Iunij 1549.

SVMMARIA.

1 *Inſtrumenta etiam penes notarios Archiuij detenta, ſi multas habeant ſuſpiciones, an poſſint in controuerſiam vocari.*

2 *Inſtrumenti vigore non canonizati, an poſsit inhiberi Auditori Rotali ab Auditore Camera Apoſtolicæ, vt pendente cauſſa criminali, ſuperſedeat in cauſſa ciuili, vna ex altera dependente.*

3 *Prætudiciali non exiſtente criminali cauſſa ipſi ciuili, poteſt moderari inhibitio facta de procedendo a maiori iudice, & nihilominus procedi in ciuili, non obſtante dicta inhibitione.*

4 *Acceptatio & nominatio ſub certo die facta a diœceſ. comprobata inſtrumento, quod Authenticum præſupponitur, non ſufficiens eſt ad intentum aſſequendum, ex quo coram alio notario talia poſſint fieri inſtrumenta pro beneplacito exſpectantis vacantys pinguibus, & ſic fraus committi, in præiudicium gratiarum per alios in ſimili caſu nominationis expeditarum.*

5 *Inſtrumenta acceptationum, & nominationum deducta in folio non correſpondenti qualitatibus libri talibus inſtrumentis deputati, ſuſpicionem fraudis pariunt propter additionem & diminutionem quæ ad nutum nominati fieri poteſt, & irritam faciunt nominationem.*

EAdem die in cauſſa Arborenſis Archipresbyteratus, & aliorum, dubitatu., præſuppoſito valide, *vtrùm cauſſa aliundè expediri poſsit*. Erat enim, vt aliàs dictum fuit, factum inſtrumentum acceptationis cum nominatione Diœceſis, & hoc inſtrumentum erat in Archiuio coram Didaco de Auila notario Archiuij, † quod
1 inſtrumentum licet multas haberet ſuſpiciones, & propterea ſuper illo erat commiſſa cauſſa per Hieronymum Compra. qui illud produxerat Auditori Cameræ criminaliter citato fiſco, & Hieronymo Zapata aduerſario in cauſſa ciuili, ad effectum, vt illud inſtrumentum canonizaretur, † & vigore illius inſtrumenti
2 fecerat inhiberi ne in cauſſa ciuili procederem, quæ commiſſio fuerat reformata, & commiſſum mihi, quòd
3 conſtito † quod cauſſa criminalis non eſſet præiudicialis ciuili, & quòd cauſſa aliundè inhiberi poſſet, moderarem inhibitionem, & in cauſſa ciuili procederem, propterea dubium ſupradictum emanauerat, in

quo Domini dixere, prout aliàs, quòd esto quod illud in
4 strumentum esset verum, quòd tali† die fuisset facta acceptatio, & nominatio dicere. tamen ista nominatio non erat sufficiens, quia poterat variare nominatus, & coram alio Archiuista aliàs nominare, prout sibi bene visum fuisset, & sic fraudem committere, exspectando vacationem aliquorum beneficiorum pinguiorum, & tunc variare coram alio Archiuista, & cum essent vltra centum numero, non poterat de facili certificari & eo
5 maximè, quia in casu, in quo apparebat† illud instrumentum esse factum, erat in quodam fol. ligato posito in medio vnius quinterni, & positum in illo libro, qui producebatur, non erat folium magis parum, quam aliud etiam alterius signi. Vnde apparebat additum, & de facili potuisset occultari, & lacerari, si non bene visum esset acceptanti illud, in locum venire. Et ita, prout aliàs bis fuerat factum, Domini reiecerunt istam nominationem.

DECISIO CCL.

Romana de Gadis, 17. Iunij 1549.

SVMMARIVM.

1 *Possessio proprio nomine adepta non vigore instrumenti dotalis vtrum partis aduersæ restitui postulantis, & de spolio prætendentis petita annullet.*

EAdem die in causa Romana de Gadis, dubitatum, *vtrum Claudia possederit Castrum Riani titulo, vel nomine proprio vigore contractus dotalis*. Et posito, quod
1 proprio† nomine, *vtrum possessio Archiepiscopi sit taliter probata, quòd Archiepiscopus veniat restituendus?* super quo longè & latè factæ fuerunt interpretationes, & visum fuit Dominis multo plura quàm probata, essent hoc dubium continere, & propterea mandarunt debere diiudi, & particularius super deductis informari.

DECISIO CCLI.

Toletana matrimonij, 21. Iunij 1549.

SVMMARIA.

1 *Minor 20. annis an cogi possit ad testes producendos ad Curiam, ob subortas suspiciones falsitatis, & calumnia vel admoueri, & ei persuaderi de eorum productione pro veritatis indagatione.*

2 *Censurarum Apostolicarum tenore litterarum emanatarum timore, si reuocent antea a se in iudicio deposita testes, de subornatione non dubiam inuexunt suspitionem.*

3 *Curia Romana ex inueterato vsu consuetudine approbata confirmato in causis quantumcumque grauibus solet remissorias concedere.*

1 DIe 21. eiusdem in causa Toletana matrimonij, præsupposita, quòd materię non sint relenantes productæ per Ioannem minorem 20. ann. & pro illorum fumo producti testes 22. qui nuliter in partibus examinati fuerunt, an pro remissoria habenda minor sit exhortandus ad adducendos testes ad Curiam propter supplicationes ex aduerso allegat. Dixerunt Domini, quòd sanus, qui dabatur, non erat sufficiens, imò suspectus
2 prout alias fuerat dictum de illis 22. testibus,† quorum aliqui reuocarunt dictum suum timore censurarum publicatarum in partibus vigore litterarum Apostolicarum in forma significari, & aliqui sibi ipsis contradicebant in his, quæ aliàs in remissoria dixerant, & alij, tamquam falsi instigati. Et propterea desiderabant Domini prodando fumo perducerentur ad Curiam 10. vel 12. testes, quòd cum pars minoris renueret omnino velle facere, fuit dubitatum, vt supra, & Domini venere in opinionem, quòd parti possit suaderi, quòd hoc faceret, sed non poterat cogi ad illos adducendos, per notata per glos. & Doctor. in §. & quoniam, in verfic. abundantiam, in Authen. de testibus. Et ita procedunt notat. per Ioannem Andream, & Hostien. quos allegat Imol. in l. 2. §. fin. ff. quemadmodum testamenta aperiantur, & distinguit late in proposito Abbas in cap. cum causam, colum. penult. in fine, vers. & causa de testibus. Arenn. cons. 82. incipiente factum super quo, penultim. colum. vers. circa quartum, est breuiter, & idem in effectu consul. Bald. & alij, in Authen. apud eloquentiss. C. de fide
3 instrumen. maxime† stante consuetudine Curiæ, in qua in causis quantumcumque grauibus solet dari remissoria, & allegatum dictum c. cum causam, col. pen. ver. . . fallit tertio inferius ibi, & quamuis Io. Andr. Archid. & Ioan. Monachus, in cap. Romana, §. præsentes, de foro competenti in 6. cum multis alijs in informationib. pro parte minoris datis.

DECISIO CCLII.

Romana de Gadis, 26. Iunij 1549.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum dotale mulieris ducatorum auri de Camera mille, an probet iustum titulum mulieris prætendentis ex eo de possessione Castri.*

1 DIe 26. eiusdem in causa Romana de Gadis, dubitatum, *an instrumentum dotis Dominæ Claudiæ pro summa mille ducatorum probauerit iustum titulum Dominę Claudiæ ad possessionem Castri Riani?* Et qua multa hinc inde dicebantur, visum fuit causam remittendam ad Calendas Iulij, qua erat difficilis causa, & non modicæ importantiæ.

DECISIO CCLIII.

Toletana pensionis, 26. Iunij 1549.

EAdem die in causa Toletan. pensionis 500. ducatorum inter Reuerendissimum Caurensem, & Ioannem de Chignones, fuit dubitatum, an post canonizationem clausulæ in supplicatione apparente, duraturi voluntas Cardinalis Caurensis circa facultatem assignandi, & nominationem faciendi per Cardinalem Sanctę Crucis, maximè stante mandato nuper in actis producto. Et ex eadem causa, quia materia est difficilis, & grauis, fuit remissa ad Calendas Iulij.

DECISIO CCLIV.

Lucens. & Zarzan. iuris patr.

26. Iunij 1549.

SVMMARIA.

1 *Ius patronatus prætensum ex depositione testium de præsentatione facta a tempore immemorabili deductum, ex visu, auditu, & relatione maiorum, vtrum sufficiẽter comprobetur.*

2 *Patroni si per decursum annorum 40. non præsentarunt in beneficio quod est de iure patronatus, an ex hoc sibi præiudicent.*

3 *Seruitus beneficio per præscriptionem lõgi temporis vtrum induci possit.*

4 *Probationes testium subsistere dicuntur, & bene procedere quando optimè deponunt.*

5 *Promisso Pontificis de beneficio aliud est a dispensatione, quæ habilitat ad habendam prouisionem in beneficio quod est iurispatronatus.*

6 *Sententia cum brachij sæcularis decretione, vtrum testium publicationem requirat.*

7 *Allegata derogatio iuris patronatus est deducenda & probanda, alias non relenat.*

8 *Corrupti testes vasalli nec eius, pro quo testificantur nec omni exceptione maiores non sunt habiles ad testificandum.*

9 *Contra libertatem Ecclesiæ semel adeptam, in qua prætendebatur ius patronatus non præscribitur, nisi speciali indulto Papa alicui conferat in ea ius patronatus cum titulo.*

10 *Titulus immemorabilis habitus ab aliquo, æquiparatur omni priuilegio etiam Papali quantumcumque amplo.*

11 *Libera sit Ecclesia nec ne, quando dubitatur, allegari potest centenaria præscriptio, quæ omnem tollit dubietatem si fuerit probata.*

12 *Centenaria & immemorabilis possessio habere dicitur eiusmodi priuilegij vim ex decisione Rotali.*

Eadem

EAdem die in causa Lunen. Zarzanen. iuris patronatus inter Dominum Centurionem, & Lapidam ex Marchionibus de Malaspina, dubitatum, an standum sit instrumentis antiquis, ac etiam litteris Apostolicis commendantium factis Alexandro, & Floramonti cum brachio sæculari post tres sententias per Floramontem
1 contra Federicum obtentas, † prætensum ius patronatus possit sustineri ex depositionibus testium pro parte aduersa examinatorum? Erant enim multi testes ex parte Adę, qui in prima instantia erant lecti in Rota & conclusum, quod probabant immemorabilitatem, quia deponebant de visu per 40. annos, & abinde supra audiuisse a maiorib. suis quod istud beneficium erat de iure patronatus Dominorum Castri in quo erat ius, sed quia per instrumenta antiqua constabat semel beneficium fuisse liberum, & prætendebatur probari ex dedu
2 ctis in puncto † quod patroni per quadraginta annos non præsentauerant, dicebatur quod iunctis istis extremis, falsum deposuerunt testes, nec poterat aliqua †
3 præscriptione inducium esse istud beneficium in seruitutę, ad mentem Cardinalem in Clem. plures, in quinta quæstione de iure patron. quem sequitur Felin. etiam per allegata in e. causam, col. 3. vers. puto sustentabilem, de præscriptionibus, & pariter exclamat esse notabilę, & aduertendum Lamber. in tract. iuris patron. fol. 94. art. 1. q. 10. principali 1. libri, num. 41. quibus non obstantibus, Domini fuere in contrarium, † videlicet probationes testium subsistere, & procedere, quia optimè deponebant. Nam in prima instantia erat sententia, & eius vigore brachium sæculare, sed tamen in actis fuerant sententiæ, quarum vigore brachium sæculare
4 [illegible] & fuerat pronunciatū fatis constare de iure patro-
5 tro. ex dictis testium. Nam † prouisio Apostolica Alexandri de anno 1 [illegible]. nil faciebat, quin solum erat dispensato, Alexandri, & Iulij 4. prouiso allegato, qui poterat esse prouisus ad præsentationem patronorum. Et dicebant testes; & vnus in specie de ista præsentatione
6 Alexandri similiter † quod sententia cum brachio sæculari non habebat publicationem testium, quia in illis nullum erat verbum de iure patronatus. Vnde poterat Floram. obtinuisse contra Federicum præsentatum a patronis ex alio capite, quæ qua beneficium non erat de iure patronatus Alexandri, qua ex parte circumferebatur
7 † derogatio iuris patronatus in totum, quæ cum non esset producta, voluerunt Domini ad tollendam omnem suspicionem, quod in notis daretur, & etiam inclinarunt produci instrumentū pensionis Adæ, in qua Castrum cum iure patronatus emebat, ad effectum, vt aliquo modo constaret de iure patron. præterquam
8 † per testes, quos ex aduerso dicebatur esse corruptos, & nebulones, & vasallos non omni exceptione maiores; ad dictum Cardinalis in d. Clem. plures, cum sequent. ad quā respondetur, quod verum est, quia
9 quando † constat q̄ quando Ecclesia semel fuit libera, non præscribitur nisi ab habente a Papa ius patronatus cum aliquo titulo, prout loquitur Cardinalis, sed quan-
10 do quis † habet immemorabile, tunc illa habet cum vi cuiuscumque priuilegij etiam Papalis, quia potest ille, qui talem possessionem habebat, allegare quemcumque titulum voluerit, vt sunt iura, & doctrinæ vulgatæ, & propterea cum centenaria possessio habet vim priuilegij, potest dicere Papa mihi cōcessit ius patronatus, item ego dotaui, & redificaui, in quo casu cessat dictū Cardinalis. Considerabatur tñ, quod in fine quæstio-
11 nis dicit Cardinalis, quod quando † sumus in dubio, an Ecclesia semel esset libera, vel non, potest allegari centenaria præscriptio. Ergo a contrario sensu, quod voluere alij super allegato, quod quando de initio constat, et centenaria præscriptio non sufficit, nec possessio, tamē hoc videtur contra id, quod communiter in materia
12 iuris patronatus dicitur, in † Rota de cēntenaria, & immemorabili possessione, quæ habet vim priuilegij cuiuscumque, & potest allegari quidquid facit ad propositum centenarij possessoris.

DECISIO CCLV.

Toletani matrimonij, 28. Iunij 1549.

SVMMARIVM.

1 *Remissoriam ex alio quam pratenso fumo dari possit non obstante suspicione partis aduersæ de non bene deductis quæ in probatione requirebantur.*

DIe 28. eiusdem in causa Toletan. matrimonij, dubitatum, an esset danda remissoria Ioā. And. absque
1 alio fumo, quam prætenso, de quo in actis, non obstante suspicione ex aduerso proximè adducta? Et quamuis Domini, qui viderant informationes, dicerent se inclinare pro remissoria non obstantibus quibuscumque, tamen quia materia est gratis, & maximæ importantiæ, nec omnes poterant videre, fuit dictum remittendam esse discussionem, vt melius considerari possit.

DECISIO CCLVI.

Hispal. matrim. 5. Iulij 1549.

SVMMARIA.

1 *Coniunctis personis ad causæ tutelam admissis ratione sui interesse pretensi pro coniuncta persona, an debeat iuramentum calumniæ offerri, idque in partibus extra Curiam stante remissoriæ concessione ad iudices partium facta.*

2 *Valetudinarij testes requisiti ad deponendum, & iuradum iudicis mandato domi ad hoc missis officialibus in his constitutionis satisfacere possunt, quod idem in illustribus personis, & aliis impeditis graui impedimento locum habet.*

3 *Signatura Gratiæ facultatem dandi articulos in partibus, in causa alias in Curia agitata concedere potest, idque Auditoris libero arbitrio etiam attribuere.*

4 *Impeditis, & valetudinarijs ad hoc vt iurent, & de quæsitis deponant, mittitur notarius ad domum, Illustribus verò personis examinandis mittitur ipse iudex ex decreto tribunalis Rotalis. si fuerint in loco præsentes, si verò absentes, & notarius mitti assolet, idque iuncto bono interprete.*

DIe 5. Iulij in causa Hispalen. Matrimonij, in qua data fuerat remissoria Marchioni de Tariffa, & iam concordatum de iudicibus, & loco loci, erat præ-
1 sentata commissio pro parte Marchionissæ, † in qua petebatur, quod fratribus Marchionissæ, qui venerant ad causam deferretur iuramentum calumniæ in partibus per iudicem remissoriæ, quibus etiam daretur fa-
2 cultas quod prot testibus valetudinarijs impeditis, item pro illustribus videlicet Ducibus, Marchionibus, Comitibus, & eorum filijs, fratribus & vxoribus, possint mittere iudices in eorum domos, qui eorum iuramenta, & depositiones acciperent. Item † petebant sibi dari facultatem dandi articulos in partibus, & Signatura remiserat omnia arbitrio Auditoris, vnde vt possem regulare arbitrium secundum verba Dominorum, omnia ad eorum notitiam deduxi, qui mihi dixere quod quantum ad iuramentum calumniæ, erat æquum quod
4 differretur quantum † ad impeditos, & valetudinarios, & debere ad hoc etiam mitti Notarios, quantum autem ad Illustres, & alios de quibus supra fierant in loco, poterant iudices ire ad eorum domos, & propterea non erat concedendum quod mitteretur Notarius, si verò extra locum essent tales Illustres, tunc potest mitti Notarius cum bono interprete ad recipiendum iuramenta talium testium, & eorum depositiones nullo modo erant concedendæ, sed dandæ erant hic in Curia.

DECISIO CCLVII.

Clomachen. terrarum, 5. Iulij 1549.

SVMMARIA.

1 *Commendatarius prælatus illustrissima persona vt Cardinalis,*

nalis, an omnia bona Monasterij quod in Commendam habet possideat? & nu. 3.

2 *Dismembratio facta a Monasterio, & præpositura nouæ facta erectio in fauorem Commendatarij, qui remanet præpositus, non adimit possessionis prioris confirmationem, nec adimit titulum prius obtentum.*

3 *Abbas Monasterij vbi mensam non habeat separatam a mensa Capituli, & Monachorũ, vbi successerit erectio Commendę ratione illius Monasterij, an & commendatarius ea conditione viuere debeat, & ob id bona habere communia cum Monasterio.*

4 *Papa Monasterium concedens in commendam ea ratione vt ibi duodecim monachi alantur a Commendatario ad peragendum cultum diuinum, haud dubiè omnium bonorum Monasterij liberam administrationem tribuit Commendatario.*

5 *Abbatis & Commendatarij non ratione possessionis bonorum Monasterij fit comparatio, sed perceptionis fructuum, & in eo, quòd vterque alienare non possit proprietatem.*

EAdem die in causſa Clomachẽ. terrarum, quia aliàs dictum fuerat, quòd Cardinalis antiquus Ferra-
1 rien. fuerat ante erectionem præpositurę † Commendatarius Monasterij, & tamquam Commendatarius possederat omnia bona huius Monasterij, ante dis-
2 membrationem & erectionem præpositurę, & † propterea facta dismembratione respectu bonorum applicatorum præpositurę, cuius ipse remanserat præpositus, continuare poterat suam priorem possessionem cum suo priori titulo..... Et quod tunc non constabat quòd ante erectionem præpositurę sint pro parte Cardinalis moderni producta supra....., dicta commenda ex quo orta erat difficultas, an ex ea constet Car-
3 dinalem † tamquam Commendatarium solum possedisse omnia bona Monasterij, & difficultatem faciebat, quia non constabat, quòd Abbas huius Monasterij haberet mensam diuisam, & bona diuisa a mensa Capituli & Monachorum, quo casu fatebãtur aduersarij, quod tunc sicut Abbas possedisset solus bona ad eum spectantia, ita vt Commendatarius omnia possederit. Sed dato, quòd omnia bona essent in communi, nec haberet Abbas mensam separatam a Monachis, tunc sicut Abbas non dicitur possidere solus bona, sed simul cum Monachis, eodem modo Commendatarius non dicitur possidere eius bona solus, sed simul cum Monachis, ad similitudinem Abbatis. Et hoc videbatur suaderi ex verbis Commendæ, dum in ea dicitur, sed illius & dilectorum filiorum conuentus eius de debitis supportatis oneribus de residuis illius fructibus, redditibus, & prouentibus disponere, & ordinare liberè, & licitè valeat, prout ipsius Monasterij Præpositi, & Abbates, qui pro tempore fuere de illis disponere, & ordinate potuerant, seu etiam debuerint. Cum ergo Commendatarius æquipararetur Abbati, sicut Abbas non solus possidet, ita nec Commendatarius, tamen Domini dixere contrarium, quia in hoc Mona-
4 sterio † Commendato non erat conuentus, sed tantum vult Papa, quòd ad minus deberent ibi esse duodecim Monachi, qui seruiant diuinis, quorum victui, & necessitatibus dedebat prouidere Commendatarius, & Monachi debent esse ne cultus Diuinus minuatur. Et propterea non potest dici Commendatarius possedisse cum Monachis, adeò quod illa æquiparatio procedit non respectu possessionis, sed aliorum, vt sicuti
5 Abbas † pro tempore debitis supportatis oneribus, possit disponere de fructibus dummodo non alienet bona Monasterij, eodem modo potuit facere Commendatarius, vt expressè cantat Commenda. Et ita habita resolutione expediui causam.

DECISIO CCLVIII.

Lunen. Zarzan. 5. Iulij 1549.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria an dari debeat ad probãdum libertatẽ Ecclesię, posito quòd probatũ sit eam esse de iure patronatus.*

EAdem die in causſa Lunen. Zarzanen. dubitatu,
1 an † esset dãda remissoria Lepido ad phandũ libertatẽ Ecclesiæ quã esse de iure patronatus erat p Adã aduersariũ. Et licet pro parte aduersa adducerentur multa ex quib. videbatur dandam non esse, tamen Domini fuere pro remissoria, & ita illam decreuerunt.

DECISIO CCLIX.

Abricensis Pensionis. 5. Iulij 1549.

SVMMARIA.

1 *Commissio præsentata vbi in suspicionem venit subreptionis, impedit cognitionem validitatis, vel invaliditatis iam latarum autea sententiarum.*

2 *Iurisdictionem concedens commissio cognitionis nullitatis sententia, cum duabus præinsertis, si earum non fiat mentio insertarum de nullitate arguitur, & est subreptitia.*

3 *Commissio in qua narratur, quòd omnes cõmissiones, tam partis aduersę quã actricis, ita fuerint productæ, vt starent, ac si essent signatæ sine præiudicio legitimæ executionis, si tamen de eo non constet Pontifici, non relaxantur ab subreptione.*

4 *Suũa tempore feriarum lata, quę excessit negocium executionis, nulla est, cum huius respectu feriis derogatur, quod sine speciali commissione fieri non debet.*

5 *Iudex ferens sententiam circa ea, super quibus non habet iurisdictionem pronunciandi, idque stantib. feriis, nulliter pronunciat.*

6 *Excommunicatus per sententiam iniustè, & præter æquitatem, sub pretextu non parationis monitorij absolui potest cum expensę refici possint ab eo, & ita reddit inualidam ipsam sententiam, & penitus nullam.*

EAdem die in causſa Abricensis pentionis, dubitatu,
1 *vtrum † commissio vltimo loco præsentata pro parte Cardinalis Annibalis, esset subreptitia taliter quòd non posset cognosci de validitate vel invaliditate suũa Ferratini.* Et posito q non, *vtrũ sententia Ferratini sit nulla.* Fuerat data commissio habens duas prænserras, in qua
2 expressè concedebatur iurisdictio, vt † posset cognoscere de nullitate prædictæ suiæ. Contra illã opponebatur quòd erat subreptitia, quia non faciebat mentionẽ, nec præinserta, per quam oẽs cõmissiones pro vtraque parte erant productæ, vt starent ac si essent signatę sine præiudicio legitimæ executionis, & hac de causſa Do-
3 mini inclinarunt, illã subreptitiã, & † quantũcumque esset præinserta quædã cõmissio in qua narrabatur quòd omnes commissiones aduersarij erãt reducę, vt starẽt, vt supra, tamen dixere Dñi hoc non sufficere, ex quo nõ constabat Papæ, q omnes cõmissiones ex vraque parte essent ita productæ: qua resolutione stante, secunda pars dubij non habet necessariam resolutionem. Et
4 tñ Dñi discurrendo † dixerunt, videri nullã suiam Ferratini quia tempore feriarum lata, excessit negocium executionis, ideò huius respectu erat feriis deroganum.
5 Nam sentẽtiam tulerat nedum executiuam, sed † etiam circa materiam restitutoriã, in qua stantibus feriis nullam haberet iurisdictionem pronunciandi. Notarunt
6 ẽt alium defectum in suia, qui talis erat, nam † excommunicauerant Cardinalem Annibalẽ, quia non paruerat monitorio, q optimè potuerat fieri, quia numquam erat negatum Monasterium, q repugnantiam continere videbantur, & sic mala, & quia (vt dixi) monitorium non erat negatum, dixere etiam, q censurę per iustam sententiam illatæ propter contumaciam non parentis monitorio, refectis expensis, potuissent tolli, & ab illis absolui Cardinalem, licet postmodum innodatus permanserit etiam per sententiam Antonij Augustini, qui illum postmodum excommunicauerat. Sed hic non patefieri tunc partibus quia, stante resolutione primæ

partis

partis, dubij, ad hoc non videbatur dari ingreſſus, licet quandoque poſſet Cardinalis de Annibalis petere ſe abſolui a cenſuris latis in contrarium, refectis expenſis generalibus, vt dictum eſt.

DECISIO CCLX.

Toletana Parochialis & Canonicatus,
4. Octobr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Spolians an audiri poſt tres latas debeat in petitorio reſervatis fructibus, & expenſis in finem litis.*
2 *Spolio exiſtente doloſo, poſt tres conformes latas non auditur ſpolians in petitione dilationis expenſarum vſque ad finem litis.*
3 *Doloſum exiſtere ſpolium admiſſum in cauſſa beneficiali, ex quo probari poſſit.*
4 *Spoliantes an a dolo excuſari poſſint, ex quo qualibet iuſta cauſſa talem producat excuſationem.*
5 *Spolians ſciens ſibi ius competere contra ſpoliatum, etiam ſcire debet, quòd ius propria ſibi auctoritate dicere non debeat, nec poſſidentem ſua priuare poſſeſſione.*
6 *Excuſatio ſpoliantis, quòd Ordinarii mandato ceperit poſſeſſionem non valet, ſed iuridicè ea capienda eſt.*
7 *Ordinarius licet poteſtatem habeat conferendi beneficium, non tamen poteſt ſpoliare poſſidentem ſine iuridico proceſſu per ſuos ſeruitores, cum fauere illis præſupponatur in præiudicium ſpoliati.*

De 4. Octobris in cauſſa Toletan. Parochialis, & Canonicatus de Bagnos, & Tallauera, reſpectiue,
1 dubitatur, † an poſt tres in ſpolio, ſpolians de iure deberet audiri in petitorio, reſeruatis fructibus, & expenſis in fine litis. Et fuit dictum, quòd aliàs Rota in vna Arborenſ. cum maxima maturitate concluſit, quòd vbi
2 ſpolium eſſet doloſum, † ſpolianti de iure beneficium audientiæ non competeret, deciſerat apud Decanum, & tranſumpta in libro meo, & doloſum fuiſſe ſpolium
3 in cauſſa, de qua agebatur, vtium fuit Dominis, † quòd iſte ſpoliauerat beneficia, de quibus agebatur.... fuiſſe per alios poſſeſſa, ſed tamen pro parte ſpoliantis adducebantur nonnulla ex quibus dicebatur † ſpoliantes de-
4 bere excuſari a dolo, cum quælibet etiam iuſta cauſſa a dolo excuſet, & duo in effectu erant: primum quòd ſpo-
5 lians † ſciebat ius ſibi competere, & non ſpoliato, quod non placuit Dominis, quia debebat etiam ſcire quòd non debebat propria auctoritate ius ſibi dicere, & priuare poſſidentem poſſeſſione ſua. Secundò ſe excuſa-
6 bat, quia † de mandato Ordinarij fuerat miſſus in poſſeſſionem Canonicatus, vnde auctoritas Ordinarij illius, qui poterat conferre beneficium, debebat illum excuſare, licet iuridicè nõ poſſediſſet, ad not. per Doct. in l. iuſtè poſſidet, ff. de acquir. poſſeſſ. quòd nec etiam placuit eadem met ratione, quia iſti ſpoliatores, qui
7 erant † duo, erant ſeruitores Epiſcopi, quibus voluit fauere, & alium ſpoliare.

DECISIO CCLXI.

Egitanenſis Parochialis, 4. Octob. 1549.

SVMMARIA.

1 *Monitorij reintegratio ſi non fiat poſt quattuor terminorum obſeruationem, an ſententia ſit ob id nulla dicenda, poſito quòd proceſſum fuerit ad declaratoriam.*
2 *Stylus Curiæ Romanæ eſt, vt antequam procedatur ad declaratoriam, monitorij fiat reintegratio.*
Intellige & limita ſi clauſula apponatur vbi ſe ſenſerit grauatum comparens & negans, num. ſeq.
4 *Monitorium factum pendente cauſſæ cognitione vrà cũ mandato ſub pœna excommun. non appoſita clauſula, ſi ſenſerit ſe grauatum, facit ad declaratoriam procedi ſine vlla monitorij reintegratione.*
5 *Conſtito de beneficij vacatia in Curia, intruſus a prætẽdente ius in illo, ſummariè, & extraiudicialiter moneri põt ſub pœna excomm. ad dimittendam poſſeſſionem: alioquin non parens, excommunicari de facto poteſt.*

Eadem die in cauſſa Egitanen. Parochialis, in qua in vltima audientia præterita pronunciatum fuit Dom. Achille proponente, quòd ſententia erat nulla,
1 quia fuerat proceſſum per viam monitorij, & † ego ſeruatis quatuor terminis abſque reintegratione monitorij, proceſſeram ad declaratoriam. Vnde dicebatur,
2 quòd † quia de ſtylo erat quod integraretur monitorũ parte comparente, & negante, propterea ſententia erat nulla, tamen Domini dixere contrarium diſtinguen-
3 tes, quòd † quando fit ſic monitorium alicui vt ſoluat, ſeu aliud aliquid faciat, & ſi ſenſerit ſe grauatum compareat, quòd tunc parte comparente, & negante, monitorium deberet de ſtylo reintegrari, aliàs ſententia
4 eſſet nulla: ſed † aliquando fit monitorium pendente cauſſæ cognitione, & mandatum aliquod ſub pœna excommunicationis, & in euentum quòd non pareatur, ex nunc, prout ex nunc, nec ſolet opponi clauſula, ſi ſenſerit ſe grauatum, quòd tunc non eſt neceſſarium reintegrari monitorium, ſed poteſt procedi ad declarationem, ſine alia reintegratione, & ſic fuerat propriè in caſu noſtro, quia tractabatur de beneficio vacante in Curia, & ſignatura commiſerat, quod conſtito
5 ſummariè & extraiudicialiter de hoc, moneret intruſum ad dimittendam poſſeſſionem ſub pœna excommunicationis, qua non dimiſſa, ex nunc prout ex nunc incurreret pœnam excommunicationis.

DECISIO CCLXII.

In quadam Romana de non tollendo iure quæſito,
4. Octobris 1549.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio verba continens, procedatur prout aliàs iuſtum fuerit, an ſit talis, vt per ea verba omnia præcedentia reſtringantur.*
2 *Domus Eccleſia conceſſa in emphyteuſim per rectorem prædefunctum, ſi conductor non fecerit per ſedem Apoſtolicam locationem confirmari, cadit a locatione.*
3 *Succeſſor rectoris mortui conductori domus Eccleſiæ faciens mandatum de euacuanda, ius ſibi iſtius vigore mandati acquirit.*
4 *Locatio domus quæ oſtenditur in euidentem cedere Eccleſiæ vtilitatem, a ſede Apoſtolica facile confirmatur, non obſtante mandato facto de euacuanda per poſſeſſorem prædefuncti rectoris.*
5 *Regulæ de non tollendo iure quæſito ſi non fuit derogatum in commiſſione, an impediat Apoſtolicam confirmationem locationis factæ in præiudicium rectoris ſuccedentis demortuo, qui fecit locationem.*
6 *Paulina conſtitutio an contra ius commune ſpecialem inducat modum confirmationis locationis, etiam ſtante euidente vtilitate Eccleſiæ.*
7 *Euidens vtilitas Eccleſiæ ſi appareat ex continuatione locationis domus factæ conductori, non requiruntur ſollẽnitates aliàs neceſſariæ, præſuppoſito quòd vtilitas cedat illi cuius in gratiam ſollemnitates ſunt introductæ.*
8 *Minori facta prohibitione vẽditionis ſine ſollemnitatibus, eam tamen facere poteſt illis non obſeruatis ſi inde euidens illi emergat vtilitas, nec infringi poteſt eo inuito.*
9 *Venditio facta a minore, & locatio ab Eccleſia, etiam non obſeruatis ſollemnitatib. ex voluntate vtriuſque ratificantur, aliàs ſecus ſi ea voluntas non concurrat.*

Eadem die in vna Romana ſi in euidentẽ, dubitaui,
1 vtrũ † eſſet locus regulæ de non tollendo iure quæſito, & an illa verba, & prout aliàs inſtũ fuerit procedatur, de qua in commiſſione, reſtringant omnia præcedẽtia. Secunda pars dubij fuit vtiã ſine dubitatione, quia duo in commiſſione fuerant expreſſa, & poſtmodum dictum fuerat, & aliàs prout, &c. Vnde dixere Domini, ꝙ illa clauſula non debebat referri ad omnia, ſed quòd in alijs præterquam in expreſſis erit proceden. prout de iure, l. cum prope, de lega. præſtand. cum ſimil. Sed quia pars
2 dubij habuerat difficultatẽ, quia † fuerat conceſſa domus

mus Ecclesiæ in emphyteusim per rectorē quo mortuo, quia conductor numquam per Sedē Apostolicā fecerat
3 locanonem confirmare,† successor fecerat fieri mandatum Conductori de euacuanda domo, per quod mandatum ius illi fuerat acquisitum: Conductor vero obtinuerat a Sede Apostolica,quòd cōstito,quòd locatio esset †
4 in euidentem vtilitatem Ecclesię, confirmaretur:& quia non erat facta mentio de lite introducta per mandatum de vacuanda domo,pars aduersa obtinuerat cōmissionem illam reduci ad viam iuris: deinde & tertiò fuerat obtentum,quod non obstante lite, & comissione reductiua, dummodo constaret, quòd esset in euidentem vtilitatem Ecclesiæ, confirmaretur. † Fuerat op-
5 positum de regula de non tollendo iure quæsito, cui in cōmissione non erat derogatum, sed dicebatur non obstare,quia ita locatio fi erat in euidentem vtilitatem, valebat de iure communi absque aliqua Apostolica confir
6 matione, licet per Paulinā, quæ † quoddam ius speciale induxit,cōfirmatio seu concessio Sedis Apostolicæ requiratur,ad not. per Sarnen. in d.regula q.16. sed hoc non placuit Dominis,quia imò Paulina facit ius commune, & receditur a iure proprio communi quod erat ante Paulinam. Secundò dicebatur, regulam non obstare,
7 quia etiam † de iure communi non seruatis sollemnitatibus valet,si est in vtilitatem illius in cuius fauorem sollēnitates sunt introductæ: allegabatur glo.l.cum simile.§. causam,de transact.& in terminis Faber.tract.de pens. & vendi.1. q.principali, colum.fi.vers.2. si alienatio. & latius per Dec.in c.quę in Ecclesiarum,colum.3.de con-
8 stit.Cæph.cons.104.col.2.sicut † etiam dicitur de minore prohibito vendere sine certa sollemnitate, vt tenet Bal. in l. contra iuris, in fi. princip. de pact. & in l. neque per illum,C.de contrahen.stipul. Sed ad hoc etiam
9 dixerunt Domini,quod † intelligebantur de ecclesia,& minore volente actum valere,sed quando contra voluntatem illius in cuius fauorem sollēnitas est introducta, fiat venditio,vel locatio, & valeat, hoc non dicunt prædicti Doctores.Et ita conclusum fuit, confirmationem, quò minus posset fieri,obstare dictam regulam de non tollendo iure quæsito.

DECISIO CCLXII.

Abricensis pens.4. Octobr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Iudex an habeat iurisdictionem de nullitate sententiæ antea latæ cognoscendi, stante commissione cum præinsertis antequam realis fuerit facta executio.*

2 *Iurisdictionem habens cognoscendi quòd sententia prius lata sit nulla,non tamen eam potest exercere nisi cum effectu prius paritum fuerit rei iud.*

3 *Excommunicatus ob non solutionem pensionis, non auditur,nisi prius effectualiter,& ad plenum decurs as tam dissoluat pensiones:*

4 *Commissio nullitatis sententiæ, si non præiudicet executioni, in omnia acta a suspensione retardentur, ita vt proceda ad executionem non possit.*

1 EAdem die in causa Abricensis pensionis, dubitatum,† an stante commissione vltimo præsentata cum præinsertis, iudex haberet iurisdictionem non cognoscendi de nullitate sententiæ Ferratini, antequam realis exequutio facta fuerit, & posito quòd sic, an sententia Ferratini esset nulla: Et dicebatur negari non posse
2 quin haberet iurisdictionem, sed † illam non poterat exercere donec paritum esset cum effectu iudicato,cum Cardinalis de Annibalis fuerat excommunicatus per sententiam Antonij Augustini latam post sententiam Ferratini, & vsque ad brachium seculare inclusiuè contra illum fuerat processum. Vnde † dicebatur pro parte
3 Cardinalis de Carpo aduersarij, quòd non poterat audiri nisi realiter fuerit satisfactum antea, quia postquā per renegnaturam fuerat sibi commissum quòd procederet executiue,per hoc iudicium exequutiuum erant omnia indistinctè suspensa, & ideo procedi non poterat sit per nullitate sententiæ Ferratini, quæ erat super petitorio & possessorio, & alijs ab exequutione diuersis, argumento eius quod dicitur de pet. possess. Item omnes Domini dixere contrarium, quia illud erat speciale in petitorio, nec de iure caunum reperiebatur in casu nostro, in quo nec commissio nullitatis erat præiudicialis
4 exequutioni,sicuti nec possessorio † & petitorio, ad not. per Bar. in l.nihil commune, & propterea poterit procedi super vtraque,& sic super exequutione, quæ nō retardari debet propter illud iudicium nullitatis,nisi forte in hoc casu ex commissione vltima esset retardatus processus, in qua dicebatur salua remanente executione iam facta. Vltima pars dubij fuit omissa.

DECISIO CCLXIII.

Ouetensis Capellaniarum,16.Octob. 1549.

SVMMARIA.

1 *Iterato admitti ad in integrum restitutione in caussa beneficiali, an possit in contrarium si reportauerit rem iudicatam,constito de eius bono iure.*

2 *Iusta de caussa petens se admitti ad restitutionem in integrum,si fuerit probata,admittitur per titulum si sæpius in integ.restit.postul.*

1 DIe 16. Octobr. in caussa Oueten. Capellaniarum, dubitatū, *an † in caussa beneficij semel admissus ad beneficium restitutionis in integrum,si contra se reportauerat rem iudicatam,iterum posset admitti de iure, constito de bono iure, vt solet dici in commissionibus.* Et dixere,
2 quod † ex caussa poterat admitti iuxta titulum si sæpius in integrum restitutio postulata fuerit, &c. Vnde erat informandum, & audiendum, qua de caussa peteretur restitutio.

DECISIO CCLXIV.

Segobiensis pension.16.Octob.1549.

SVMMARIA.

1 *Citatio in caussa priuationis si prima fuerit, incipere debet a principali.*

2 *Priuatione antecedente sit ex necessitate vt canonizatio impediatur eamque penitus interimit.*

1 EAdem die in vna Segobiensis pensionis, quæsiui, *vtrum † cum in partibus decisione nostra caueretur, quod in caussa priuationis prima citatio deberet incipere a principali, vnde illæ decis. habent locum in casu quo tractaretur, ne canonizaretur regressus post nō solutionē pensionis.* Et dubium faciebat, quia in hoc casu non agitur de priuatione, sed de canonizatione regressus, & in sententia nulla fit mentio de priuatione, & priuatio non fit per sententiam, sed in litteris reseruationis pensionis. Tamen Domini dixere contrarium,quia in effectu priuatio, tamquam † necessarium antecedens interimit, & licet hat in litteris, tum per iudicem super canonizatione regress. venit declaran. cum simus in casu, in quo per litteras est imposita pena priuationis, & inducta priuatio, ideo eadem ratione prima citatio debet incipere a præsenti.

DECISIO CCLXV.

Conchensis Capellaniæ,16.Octob.1549.

SVMMARIA.

1 *Possessio an stante oppositione appellationis procuratoris partis aduersæ,sit attentata & per consequens non restituibilis, sed per sequestrum suspendenda.*

2 *Ordinarius vtrum instituere possit aliquem in beneficio iuris patronatus, quod vni debetur ex agnatione fundatoris proximiori in gradu,qui non sit taliter qualificatus.*

3 *Terminus negatus procuratori pro informando principalem,si negetur,& procedat ad vlteriora iudex,tradendo possessionem,dicitur attentata possessio.*

4 *Procurator si opponat caussa non concessionis termini pro auisatione absentis principalis,dicitur litem contestari.*

5 *Oppositio appellationis ob non concessum terminum facta per*

per procuratorem an impediat iudicem procedere ad vlteriora.

6 *Appellatio non habens concomitantem inhibitionem non est impeditoria iudicis, nec illud suspendit.*

7 *Institutio facta per Ordinarium in beneficio, quòd est de iure patronatus, non curata parte est nulla.*

8 *Iudex si ad vlteriora progreditur non citato procuratore partis aduersæ, postquam lis est introducta, nulliter procedit, & ideo possessio capta a parte non est restituibilis, sed sequestranda.*

EAdem die in causa Conchen. Capellaniæ de Belmonte, dubitatu, *vtrum † possessio Hieronymi sit attentata stante oppositione appellationis procuratoris Petri, & per consequens non restituibilis, sed sequestranda.*

2 Hieronymus vacante ista Cappellania, quę † erat de iure patronatus, & debebat vni ex agnatione fundatoris proximiori, petierat ab Ordinario vt illum instituiret. Aduersarius proposuerat edictum & infra terminum edicti compariuerat procurator Petri, & se opposuerat dicens Petrum esse proximiorem & idoneũ, & qui erat in Curia, petebat terminum ad audiendum Petrum, &

3 talem ꝙ † posset venire, quòd si non cõcederetur appellabat, non obstante ista appellatione, & oppositione procuratoris Petri, iudex sequenti die, qui erat vltimus positus in edicto, processerat ad institutionem Hieronymi, & sibi possessionem tradiderat, quæ dicebatur at-

4 tentata, & non restituibilis, quia † ex oppositione, & appellatione erat lis introducta cum Hieronymo, qui erant tres personæ, ad Capitulum fortis, de verb. signif. Et proposito edicto per vsitam comparitionem, & oppositionem erat inceptus processus iudicialis, vt dicit Lambert. in tractat. iurispatr. 2. parte, articulo 9. q. 4. principali. Ex aduerso dicebatur contrarium, † quia oppositio

5 nõ obstabat quo minus iudex ad vlteriora posset procedere, vt dicit in hoc in c. ad dissoluendum, extra de sponsalibus. Sed respondebatur, ꝙ in hoc erat reprobatus ab omnib. communiter, vt per Felin. post Ant. Abb. & Imo. in d. c. dudum, col. 7. vers. 1. conclusio, de præsumpt. & in col. 7. vers. fallit quinto generaliter. Dicebatur etiã

6 pro appellatione † nõ obstare, quia erat quę non suspendit, neque impedit iudicium nisi facta inhibitione ad Capitulum non solum, §. 1. de appell. in 6. Sed etiam ad hoc respondebatur, quod hoc procedit, & intelligitur, vt iudex super eo, super quo non fuerat appellatum, sed super negocio appellationis nõ posset procedere, etiam sine inhibitione. Et fuit allegatus Anton. de But. in c. dilecti, el 2. de rescript. de quo meminit, & loquitur Alex.

7 cons. 86. volum. 5. Propterea dictum fuit † instrumentũ factam per Ordinarium fuisse nullam, quia sine citatione partis, quia † postquam procurator Petri se opposuerat, debebat illum citari facere iudex, quando processerat ad vlteriora, postquam lis fuerat introducta, & sic dixere Domini possessionem Hieronymi non restituibilem, sed sequestrandam.

DECISIO CCLXVII.

Archipresbyteratus Arborensis 16. Octobr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Instrumenta acceptationum nominationum Diœcesium, an sint valida litteris nondum expeditis.*

2 *Causa ciuilis existens præiudicialis criminali, facit negocium suspendi, ita vt debeat ineas superseder vsque ad magis vrgentis expeditionem.*

3 *Publicæ sunt omnibusque patent acceptationes quæ fiunt apud notarios Archiuij, copiaque earum petentibus vbi interesse prætendunt earum datur, prœualentque illis quæ apud alios notarios fiunt.*

EAdem die in causa Arborensis Archipresbyteratus & aliorum, dubitatu, *præsuppositis pro veris, &*

1 *validis instrumentis duarum acceptationum in † specie, quoad Diœc. quod exprimantur in litteris, & possint acceptari litteris non confectis, & colligitur quod nominatio Diœc. fuerit facta ante prouisionem Signorini, saltem vt transferat onus probandi in actorem dicentẽ contrarium:* Hic punctus virtualiter fuit extentus supra 17. Iunij, & resolutum quod non: tamen hodie Domini mutarunt votũ, & dixere, quòd si per iudicem criminalem, coram quo causa pendebat, fuerit iudicatum ista instrumenta vera & valida, & his fidem adhibendã, vt præsupponebantur in dubio nesciebat quomodo posset dicta nominationem tunc non esse factam, quia ex nominatione facta in Diœc. Calagurritana, & Arborensi sequebatur necessariò nominatio illarum Diœc. & sic ante prouisionem Signorini. Et dubium quod alias habebatur de illis instrumentis tollebatur per supradictum, & per sententiam si ferretur in criminali causa adeo quod omni-

2 no † causa ista ciuilis præiudicialis erat criminali, propterea debebat in ea supersederi. Nec obstat quòd alias illos mouerat, quòd videlicet istę acceptationes, & nominationes, de facili occultari, & laceran possent, quia hoc non erat reseruandũ, nec secuta ista nominatio erat nec de facili variabilis, si erat probatum illud, quòd præ-

3 supponebatur esse probatum, videlicet quòd istæ † acceptationes, quæ fiunt apud notarios Archiuij sunt publicę, & patent omnibus, & earum datur copia petentibus, dummodo habeant interesse. Verum tamen est, quòd si ex aduerso probaretur, vt alias dictum fuit, esse verum, quòd istæ nominationes numquam solent fieri coram istis notarijs, sed in Camera vel Cancellaria tanquam locis magis publicis, & in quibus magis patent omnibus, quæ scribuntur in libris, qui ostenduntur omnibus quod tunc essent.

DECISIO CCLXVIII.

In causa Vrgentis spolij, 27. Octobr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Spolium vtrum ex relatione testium, qui litteras ex partibus se vidisse attestantur ipsius spoliantis principalis, satis sufficienterque probetur.*

2 *Semiplena probatio requisita ad dispositionem testium si defuerit depositio testium vt inutilis, non est in consideratione.*

DIe 21. Octobris, in causa Vrgellen. in qua super spolio procedebatur per contradictas, † *an esset probatum sufficienter secundum extremum, ex duobus testib. deponentib. per id quod intellexerant per litteras de partibus, & vnũ testem, qui nedum deponebat de publica voce & fama, sed etiã de auditu a spoliante?* Et dixerunt, ꝙ

2 non, quia hic † nulla adest semiplena probatio, quæ saltem requiritur ad probationem secundi extremi, maximè quia procedebatur per contradictas, nam considerabile erat in lite, quòd litem sustinuisset.

DECISIO CCLXIX.

Hispalens. Canonic. 27. Octobr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Lata sententia, a qua fuit appellatum per datam schedulã intra decem & quinque dies, non potest succurri appellanti ob lapsum decendij.*

2 *Schedulam appellatoriam lapso termino præfixo exhibẽs, sibi imputare debet, sibique ob moram præiudicat.*

EAdem die in causa Hispalen. Canonicatus, feci etiam verbum, † *an vellent Domini succurrere. Nã contra quem erat lata sententia, & appellauerat, prout in schedula quam dare promiserat, & illi postmodum dederat die 15. & sic quia infra decendium, sententia trãsiuit in iudicatum.* Et dixerunt, quod non poterat succurri, &

2 debebat imputari sibi, qui schedulam in tempore non dederat, nec aliud poterat facere, & maxime, quia contra quem sententia tranlibat in iudicatum, nil habebat in ea.

DECISIO CCLXX.

In causa Toletanæ pensionis, 27. Octobr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Clausula cessationis consensus apparens ex supplicatione nomi-*

nominationis alicuius personæ, an arguat perdurationem pristinæ voluntatis.

2 *Concordia de translatione pensionum cum consensu Sedis Apostolicæ inita legitima est, & in effectum ducenda.*

3 *Reseruatio pensionis vigore concordiæ initæ vtriusque prælati consensum requirit, præsupposito quòd prætendant de interesse.*

EAdem die in causa Toletan. pensionis 500. ducatorum, dubitaui, *an † cassatura clausula in supplicatione apparente duranerit voluntas Cardinalis Caurien sis circa facultatem cassandi, & nominandi personam per Card. S. Crucis, maximè stante mandato nouiter in actis producto.* Quod dubium pendebat ab his, quæ supra dicta fuere in dubio data 22. Iunij, hoc anno in eadem causa, in qua fuerat facta quædam concordia, vt supra
2 dictum fuit, † super beneplacito Sedis Apostolicæ, & cum fuisset supplicatio data ad resignandum, fuerat cassatum vnum caput in quo concedebat S. Crucis, vt de pensione sibi reseruata posset cassari vsque ad 60. ducatos, & in illam Cardinalis Caurien. teneretur consentire in fauorē alterius personæ nominandæ per S. Crucis.
3 Postmodum † reseruauerat hanc pensionem non nominandam per sanctæ Crucis sine alio consensu Cardinalis Caurien sis, & prætendebat valere, quia duraut voluntas Caurien sis etiam post cassaturam. Ex aduerso prætendebatur contrarium, & latissimè fuit informatum per vtramque partem, tādem Rota resoluit, quòd ex hoc nouus supplicationis causa illa cassatura Caurien. præstiterat consensum expressè, & Cardin. S. Crucis tacitè consequendo alia contenta in concordia, & percipiendo pensionem vsque ad mortem, quòd videbatur vtrūque ratum habuisse illud, quod erat factum, nec amplius cogitasse de illo capite cassato, & per consequens voluntatem non duratse, nec aliquod fundamentū fecerat in mandato de nouo producto, ꝙ Cardinalis concessserat ad consentiendum cassationi, & reseruationi de nouo 700. ducatorum super fructibus Episcopatus Caurien sis in fauorem personæ nominandæ per Cardinalem sanctæ Crucis, & in totum sub eadem forma, prout erat caput cassatum volentes arguere agentes pro pensionario contra Cardinalem Caurien sē. quòd ex illa cassatione non erat mutata voluntas, quasi non appareret, gratiam obtinere posse a summo Pontifice, quia tunc illud mandatum similis pensionis non dedisset, quia non dicebant Domini, prout fortasse informantes dicebant, quòd cessauerit posse obtinere gratiam a summo Pontifice, sed quia illi cassationi præstando consensum acquieuerunt, nec videbatur amplius cogitasse de obtinendo Capitulum cassatum a Papa, & hoc mandatum, de quo in dubio, erat penitus diuersum, & separatum a primo, quia primum erat de 200. reseruatis super Archidiaconatu Tolensi, ad quem fuerat nominatus Ioan. de Cignone nepos Card. mandatum autem erat datum ad 700. reseruatum super fructibus Ecclesiæ Caurien. & fuerat nominatus Cardin. Grimaldus.

DECISIO CCLXXI.

Lunensis Sarzan. 25. Octobr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Facultas concedi an possit per remissoriam examinandi mulieres, & honestas personas, senes, & infirmos in partibus.*

2 *Testes in loco suspecto vbi tutus accessus non datur, an possint examinari in præiudicium partis.*

3 *Iudex & notarius possunt accedere loca ex cōmissionis vi, vbi sunt senes, & mulieres ad eos examinandos, & quoscumque impeditos de iure, & facto.*

4 *Senes non valetudinarij non sunt ex illis testibus, qui sunt impediti de iure, & de facto, & ideo ad eos examinandos non requiritur accessus iudicis, & notarij.*

1 DIe 25. Octob. in causa Lunen. Sarzan. iurispatronatus dubitaui, † *vtrum sit concedenda facultas examinandi senes, seu infirmos & honestas personas, ac mulieres, iuxta formam commissionis alibique in loco remisso vie.* Litigabatur super isto iure patronatus inter Adam Centurionem & Lepidum de Marchionibus de Malaspina, & erat concessa remissoria Lepido, qui extra locum prædictum volebat examinare testes, de quibus
2 in dubio † negabatur ex aduerso debere concedi hanc licentiam propter suspicionem de non tuto accessu ad quædam loca ibi vicina sito dominio de Malaspina, & Ducis Florentini, cuius iste Lepidus erat seruitor, & familiaris. Decreuere Domini, quòd in loco de Malaspina nullo modo esset concedenda licentia, sed in locis subiectis Ducī Florentiæ, qua non obstantibus his, quę dicebantur, ex aduerso noluere cogitare, quòd esset tutus accessus, & ꝙ timor alicuius Ducis. & cet. Et † ideo
3 quòd in illis, & alijs locis vicinis concesserant posse adire iudicem & notarium pro examinandis impeditis de
4 iure, & de facto, cuiusmodi † sunt senes, qui non sunt valetudinarij.

DECISIO CCLXXII.

Oueten. Capellanianum. 25. Octob. 1549.

SVMMARIA.

1 *Restitutio in integrum etiam post iudicatum fit sæpius in beneficialibus iure boni existente a parte illius, qui illam petit.*

2 *Nouis probationibus superuenientibus conceditur in integrum restitutio in causa beneficiali.*

EAdem die in vna Oueten. Capellanianum dubitaui, † *vtrum esset restituendus in integrum Alphonsus Moran. aduersus rem iudicatam in restitutione in integrum?* Et inclinabant Domini, ꝙ sic, quia in beneficialibus ius bonum non potest nocere, & propterea semper ꝙ de bono iure potest constare, etiā sæpius in integrum restitutio concedenda est, maximè superuenientibus no
2 uis † probationibus ad no. l. fi. vbi Bar. & Doct. C. si sæpius in integrum restit. per. Et ita maior pars tenebat: quia tamen fuit dictum, quòd alias in vna Romana domus pro quodam Ioan. coram D. Prospero 26. Decēb. 1547. fuerat dictum, quòd licet ex noua causa restitutio iterum petita deberet dari, l. fi. C. si sæpius in integrum restitutio per. vt declarat Bal. in l. 2. eo. tit. tamen illud intelligitur ex nouis probationibus super ætate, non autem super læsione, prout in terminis declarat Angel. in l. 1. C. si minor se maior. dixerit, vbi reddit rationem differentiæ: fuit dictum, quòd partes considerata dicta decis. & allegatis in ea deberent iterum informari. Et ita fuit factum.

DECISIO CCLXXIII.

Lunen. Sarzan. parochial. 25. Octobr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Sola signatura stante vtrum œconomus impedito Episcopo ordinario loci ratione delictorum possit beneficia collata confirmare litteris non expeditis.*

2 *Iurisdictionem ordinarius, vel œconomus non habent ante expeditionem litterarum concessionis, in actu, sed solum in habitu.*

3 *Gratia informis est supplicatio signata, qua litterarum expeditione secuta formam accipit.*

4 *Papa ex certa scientia, & motu proprio si œconomum deputauit ad beneficiorum collationem potest conferre sine litterarum gratiæ expeditione.*

5 *Patronus existens in possessione iuris patronatus, licet non sit patronus, eius tamen præsentationes sunt bonæ.*

6 *Publicè & palam exercens facultatem conferendi beneficia, præsumitur eam legitimè adeptus.*

1 IN vna Lunen. Sarzan. parochial. dubitaui, † *vtrum œconomus litteris non expeditis, possit confirmare beneficia stante sola signatura?* In hoc Episcopatu Papa motu proprio creauerat quendam in œconomum, qua Episcopus in delictis erat impeditus administrare amplissimam facultatem; Concesserat etiam conferendi

bene-

beneficia, & solum signata erat supplicatio, nec super ea erant expeditæ litteræ tempore quo prouiderat de dictis parochialibus. Vnde dubitabatur, an ,pulio valeret,
2 & dicebatur quod non: quia † ante expeditionem litterarum executor habet iurisdictionem in habitu, non
3 in actu, quia † supplicatio signata est grata informis, quæ per expeditionem litterarum accipit formam, Sarnen. in prin. quæst. num. 9. & in 10. quæst. super regula de non iudicando litteris non expeditis, & allegabatur dec. 459. cum decis. præcedenti in nouiss. Tamen Domini dixere contrarium, quia prædictæ decis. loquuntur in aliis terminis, quando gratiam facit Papa in supplicatione exequenda, in qua supplicatione exequutores non fuerunt nominati, sed postmodum in litteris nominantur, tunc licet pars possit allegare executores, tamen nullam habent iurisdictionem, litteris non expeditis, sed secus erat in casu isto, † in quo Papa motu proprio, & ex
4 certa scientia œconomum deputauerat illum nominando in gratia, & quia in supplicatione nihilominus continebatur, vt quòd deputato huiusmodi œconomi, qui erat in quasi possessione exercendi officiũ, hoc est conferendi beneficia, prout in simili dr de patrono existẽte in
5 possessione † iuris patronatus, & conferendi, licet bene non esset patronatus, & eius præsentationes valerent, cap. consultationibus, de iure pat. vel decis. 255. in antiq. & 268. in nou. & dec. 22. nume. 4. in antiq. Bisign. Et li-
6 cet dicerentur requiri scientiam † facultatis de qua non constabat, tamen dixere præsumi, ex quo palam, & publicè per multos annos exercuerat hanc facultatem, & maximè hac resoluno placuit, licet esset probatum post prouisionem factam per Papam de his parochialibus esse expeditum breue super motu proprio huiusmodi Canonicatus, tamen non inferebatur necessariò, quòd aliud breue, seu aliæ litteræ super hoc essent antea expeditæ.

DECISIO CCLXXIV.

Abricensis pensionis, 25. Octobr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Suspensio a diuinis irrogari potest monitorio non parenti etiam Cardinali.*

2 *Monitorium reintegrare, & suspensum esse a diuinis ob nõ partitionem monitorij, sibi mutuo repugnant, & ideo coincidere non possunt.*

3 *Nullitas iurisdictionis ex eo argui potest, quia tempore feriarum cum lata sit sententia sine commissione non ladit partem.*

4 *Commissio generalis est, quando in eam cadit clausula, in causa, & causis, &c.*

5 *Iuris cõmunis vigore vtrum in causis possessoriis procedi possit tempore feriarum sine commissione.*

6 *Citatio ad videndum, & audiendum sententiam declaratoriam, siue principalem suspendi a diuinis ob non partitionem monitorii, cum incerta sit, nulla esse dicitur.*

7 *Citatio particularis ad videndum recitari, & declarari processum nullum, an sit inualida.*

8 *Sententia in partis præsentia lata supplet vim ipsius citationis in iudicio requisitæ.*

9 *Sententia lata in contumaciam partis non præsupponit partis præsentiam, cum præsens contumax dici non possit.*

10 *Citationis ex defectu haud dubiè sententia nulla dici debet, vtpote quæ ignorantia aduersarij præsupposita elidat processum.*

EAdem die in causa Abricen. pension. dubitatũ, *vtrum sententia Ferratini esset nulla, & sententia quæ continebat Cardinalem de Carpo restituendum ad suam possessionem percipiendi pensionem.* Secundum declara-
1 bat Cardinalem de Annibalis † suspensum a diuinis, eo quia non paruerat monitorio. Tertium reintegrandum esse in qua vult. par. dictum fuit, non posse saluari, quia
2 continebat repugnantiam, † reintegrare monitorium, & suspensum esse, quia non paruit monitorio. Multa etiam alia partes opponebant, † quoad nullitatem primæ
3 iurisdictionis, quia erat lata sententia tempore feriarum, sine commissione, quia commissio dabat solum de processu in causa declarationis exequutiua: Cui cum responderetur, quod imò erat generalis, & comprehendebat etiam alias causas, quia dicebat in causa, & causis huiusmodi, quia † lecta, & considerata bene tota com
4 missione fuit dictum, quod solum loquebatur de causa exequtiua. Fuit dictum pro parte Cardinalis de Car-
5 po, quòd † etiam sine commissione de iure communi feriis non obstantibus poterat procedi in possessorio. Et allegabatur decis. Belenci. 65. aliàs 665. in addit. dec. 95. in antiqu. & 14. in nou. Vnde hoc modo poterat saluari sententia respectu possessionis, & etiam respectu declarationis suspensionis a diuinis, ob non partitionem monitorij tamquam esset executiua. Vnde vigore commissionis potuit procedere tempore feriato, licet per quosdam diceretur, & fortè melius, quòd illud non erat procedere executiuè: opponebatur etiam alius defectus vi-
6 gorè citationis. Nam citatio ex parte † Cardinalis del Carpo erat ad videndum, & audiendum sentẽtiam declaratoriam, siue principalem sinum suspendi, quia non paruit monitorio, siue reintegrari monitorium, & sic respectu possessoris nulla erat citatio. Sed respondebatur citationem aduersarij sufficere, quia eadem die fuit per eumdem iudicem pronunciatum in fauorem Cardinalis Annibalis, & citatio erat intimlata Abricen. nullitatis pension. & sic sub ista citatione poterat comprehendi illud petitorium; sed dicebatur ex aduerso: & ita fuit vi-
7 sum Dominis, quòd † illa citatio erat particularis, ad videndum reuocari, & declarari processum nullum A. C. Vnde non poterat huic deseruire negocio. Videbantur
8 etiam euitare sub eo prætextu, quod † sententia lata est præsente parte, vnde præsentia supplet citationem. Tamen de hoc non constabat, immo de contrario, quia licet eadem die pro ambob. Card. esset latæ duæ senten-
9 tiæ diuersæ, tamen asserebatur, semper † esse latas in contumaciam partis. Vnde videbatur, quòd ista sententia in totum sustineri non posset, sed aliqui volebant saluare in aliqua parte. Et hinc fuit orta dubitatio, ex quo citatio cantabat de alternatiua sententia, quæ tria capita continebat, poterat in vno saluari stante alternatiua, & incerta citatione. Et ita amplius processum nõ fuit, sed iterum
10 dubitatum, † an ex defectu citationis esset nulla sententia.

DECISIO CCLXXV.

In eadem Abricensis pensionis, vltima Octobr. 1549.

SVMMARIA.

1 *Sententia declaratoria suspensionis diuinorum ex citationis defectu nulla est, licet ob non obsecutionem monitorij fuerit lata.*

2 *Alternatiua dicitur citatio, quæ enarrato membro vno, aliud subinfert per voculam, vel, aut siue exempli causa ad audiendum sententiam, vel aut siue suspendendi a diuinis, &c.*

3 *Incerta citatio non potest legitima censeri, nec arctat citatum tamquam alternatiua, neque super ea ferri potest vlla sententia.*

Contrarium & qualiter limitari hoc intelligique debeat vide num. immediatè seq.

5 *Incertus libellus in iudicio admittitur vbi incertitudo non dependet ex facto, & voluntate libellum offerentis, & pars nihil in contrarium opponat.*

6 *Seu, dictio non semper alternatiuè sumitur, sed aliquando etiam ponitur copulatiuè vel augmentatiuè, vt in præsenti casu.*

7 *Citatio dicens siue principalem suspendi a diuinis, facit ipso facto aliquem suspendi debere, non autem declarari suspensum, alioquin inutilis est.*

8 *Iurisdictionis aquè defectu ac citationis sententia incidit in vitium nullitatis.*

1 VLtima Octobr. in causa Abricen. pension. dubitaui, †*vtrum sententia Ferratini in quantum declarat suspensionem a diuinis ob non paritionem monitorij, sit nulla ex defectu citationis?* Dictum fuit, quia citatio erat al-
2 ternatiua, videlicet † audiendam sententiam declaratoriam, siue principalem suspendi a diuinis, quia non pa-
3 ruit monitorio, siue reintegrari monitorium. † Vnde propter incertitudinem videbatur non valere, seu non arctare, nec super citatione alternatiua videbatur fieri
4 posse sententia copulatiuè super pluribus: tamen † Domini fuere in contraria opinione, quòd ista citatio fuit certa in omnibus præterquam in eo quod pendebat a facto iudicis, videlicet super quo vellet pronunciare: si-
5 cut dicimus de libello † incerto, qui admittitur parte non opponente, quando incertitudo non procedebat a facto, & voluntate libellantis, & faciunt ad hoc notata per Curt. in capit. cum parati, ad finem, & ibi Alexan. colum. 6. versic. vnde aduerte, de appellat. Et in casu isto
6 dictio, †seu nõ stat alternatiuè, sed potius copulatiuè, seu augmentatiuè, vt not. in l. si quis ita, de verbor. obligat.
7 Alia etiam maior dubitatio erat, quia † citatio dicebat, siue principalem suum suspendi a diuinis, vigore cuius debuit suspendi, non autem declarari suspensus: & sic, quod potuit, noluit, quod voluit, adimplere nequiuit iudex. Sed quidam dicebant, quòd citatio inquantum dicebat ad audiendum sententiam declaratoriam, seruiebat etiam pro sententia declaratoria suspensionis, aliis ex aduerso dicentibus quòd ex quo prius debebat iudex suspendere antequam declararet, nec poterat declarare non facta prius suspensione, citatio non debet intelligi, nisi de eo quod poterat fieri, videlicet declarari, quia non paruerat litteris Apostol. in quibus erat reseruata pensio. Vnde in ista alternatiua fuit ordinatum, quòd simul & semel dubitaretur, an sententia in hac
8 parte esset nulla, tam ex † defectu vendicionis, quàm citationis.

DECISIO CCLXXVI.

Ouetensis Capellaniarum, 1549.

SVMMARIA.

1 *Restitutio in integrum post iudicatum, an competat non minori neque priuilegiato, vt hoc casu.*

2 *Glossa in l. si. C. si sæpius in integrum rest. post. indistinctè concludit sæpius concedendam in integ. rest.*

3 *Quadriennij cursu lapso concesso restitui cupientibus, restitutio in vanum postulatur, licet etiam de bono iure fides fiat iudici.*

4 *Ratione eadem qua post lapsum quadriennij iterum non datur restitutio, nec aduersus rem iudicatam.*

5 *Capitulum finale de rest. in integrum, lapsum quadriennij æquiparat aliis caussis ex quib. restitutio excluditur.*

6 *Minori & priuilegiatis personis restitutio in integrum etiam post lapsum quadriennij conceditur.*

7 *Signatura gratiæ lapso tempore restitutionis, vel post iudicatum ex benignitate aliquando concedit rest. non quod ad id præstandum de iure teneatur, posito quòd de iure bono constet.*

1 IN caussa Ouetensis Capellaniarum, dubitaui, *vtrum Alphonsus Moran. veniat † restituendus aduersus rem iudicatam in caussa restitutionis in integrum?* Lata est caussa, quare iterum fuit dubitatum, propter dictũ Angeli, in l. 1. in 1. vers. quod intelligo, C. si sæpius in integ. rest. & Ang. vbi etiam Bar. in l. fin. C. si minor se maior. dixerit, quod fuerat tenuum in alia caussa, tamen hodie hoc dictum Bar. non placuit, quia videtur esse cõtra com-
2 munem opinionem † glo. cum qua omnes communiter transeunt, in l. fin. C. si sæpius in integr. restit. quæ indistinctè concludit dandam sæpius restitutionem in integ. & de hoc dicto Bar. truffatur Castr. in l. 1. colum. 2. versic. contra istam l. opponitur. Et laudabiliter in d. l. fin. col. 1. in fin. vbi æquiparat ætatem alijs, videlicet testibus falsis, & alijs: tamen Domini fuerunt in opinione, quòd in
3 casu isto de nouo restitutio danda non esset, quia † videmus, quòd post lapsum quadriennij non datur restitutio. etiam constito de bono iure, & probationibus de nouo repertis, cap. 1. vbi Doctor. de rest. in integ. Et hoc tenuit Rota in pluribus caussis, maximè in vna Compostel. coram Domino Thanis, & in alia coram Prospero,
4 sicut † aduersus lapsum quadriennij non datur iterum restitutio pari ratione, nec aduersus rem iudicatam in caussa restitutionis, & faciunt no. in c. fi. de rest. in integ.
5 vbi æquiparat lapsum quadriennij † alijs caussis, ex quibus restitutio excluditur: quo casu non obstant not. in d.
6 l. fi. si sæpius rest. quia loquitur in minori, † & priuilegiatis personis, quibus de iure debetur restitutio in integr. huiusmodi non est Alphonsus Moran. qui in casu isto restitutionem petijt, ex benignitate, † signatura concedit restitutionem in integrum constito de bono iure, quod non debet concedi post rem iudicatam in caussa restitutionis. Vnde cum in casu nostro commissio esset resignata, prout de iure clarum est, quòd restitutio secunda non competit, licet possit de bono iure constare ex testibus repertis.

DECISIO CCLXXVII.

Segobiensis pensionis, 4. Nouemb. 1549.

SVMMARIA.

1 *Gesta cum procuratore habente generale mandatum, qui tamen constitutus fuit ante causa commissionẽ, an sint valida.*

2 *Executorialibus decretis, & intimatis principali ob non solutionem pensionis, ijs si obsecundatum non fuerit, potuit ad declaratoriam procedi vsque ad auxilũ brachij secularis.*

3 *Citationis ex defectu omnia acta redduntur nulla præsertim, vbi de priuatione beneficij agitur, in quo actu necessario venit principalis citandus.*

4 *Priuatio beneficij ipso facto contingit, & iuris vigore, vbi pensionis solutio vltra terminum constitutum fuerit prorogata.*

5 *Canonizatio regressus in effectu in se priuationem non continet prætermissa numeratione pensionis.*

6 *Clausula in litteris apposita, quòd possit propria auctoritate apprehendi possessio a principali alio cessante in solutione pensionis, vtrum prosit principali.*

1 DIe 4. Nouemb. in caussa Segobiens. pensio. dubitaui, † *vtrum comparente procuratore generali ante commissionem constituto, possit cum illo procedi ad canonizationem regressus, ob non solutionem pensionis absque aliqua citatione principalis, cum antea bulla per ipsum taliter intimata fuerant?* Franc. de Mendoza cui incorporata fuerat reseruationi pensio. 200. ducatorum in fauorem Francisci de Miranda, & demum post multos annos constituerat procuratorem, & specialem ad vnam caussam, & generalem ad omnia, etiam ralia, quæ speciale mandatum requirerent: deinde post ferè duos annos, Miranda commiserat caussam contra Domin. Franciscum super canonizatione regressus, ob non solutionem pensionis, & fecerat decerni citationem, per cuius citationis decretum vltra sex menses comparuerat procurator generalis sponte, & dederat mandatũ, & cum eo, fierat processum ad canonizationem regressus ob non solutionem pensionis, & fuerant decretæ executoriales, & intimatæ principali, ob quarum nõ † paritionem, fuerat declaratum, & contra eum processum vsque ad brachium seculare inclusiuè, postmodum commissa caussa nullitatis, & omnium gestorum, dicebatur omnia † esse nulla
2 ex defectu citationis, quia vbi agitur de priuatione beneficij, non potest procedi, nisi citato principali, de cuius citatione nullo modo apparebat. ad dec. 770. & 771. in antiq. replicabatur hic non agi de priuatione, sed
3 de canonizatione † regressus. Nam priuatio erat ipso
4 facto,

facto,& de iure statim,quod cessauit vltra tempus debitum,vt cantant litteræ: ideo potuit procedi cum procu-
5 ratore. Domini dixere contrarium, qua † in effectu canonizatio regressus habet in se priuationem,& ita tenuerunt non obstante, q̃ hic procurator esset nepos ex patruio, & verisimiliter potuisset esse aduisatus, ex quo produxit mandatum post sex menses a die decretæ cita-
6 tionis, & † quòd in litteris esset illa clausula, quod propria auctoritate posset apprehendere possessionem beneficij,alio cessante in solutione, & quòd pensio esset soluenda in Curia, & multis alijs, quæ ex aduerso allegabantur.

DECISIO CCLXXVIII.

Agatensis beneficiorum, 4. Nouemb. 1549.

SVMMARIA.

1 *Resignatio si non sit notoria ita, vt de validitate eius dubium suborirí possit, noua prouisionis commissio suffragari prouiso non potest.*

2 *Canonicus si propter concessam facultatem resignanti, habeat potestatem acceptandi resignationes, idque per litteras collationis constet, satis notoria esse dicitur resignatio.*

3 *Littera collationis sigillo resignantis signatæ, alijs concurrentibus satis fidē de facta resignatione facere dicūtur.*

4 *Facultate reuocata antea concessa cuidam, vt in manibus ipsius fieret resignatio, inualida est resignatio ob iurisdictionis defectum.*

5 *Instrumentum resignationis si multorum diffet intercapedine annorum a data litterarum collationis, prætenditur esse falsum.*

EAdem die in causa Agaten. beneficiorum,dubitatum,*vtrùm satis cōstaret de resignatione† ad effectum, vt noua prouisio posset suffragari?* Nam erat facta resignatio istorum beneficiorum, de quibus agebatur, & quia dubitabatur de validitate, erat obtenta commissio, quæ non dicebatur suffragati, quia de resignatione non constabat: Tamen Domini dixere contrarium. E-
2 rat † enim facta ista resignatio in manibus cuiusdam canonici habentis potestatem ad id, propter facultatem concessam resignanti, qui in litteris collationis attestabatur resignationem in manibus eius factā, & per eum erat subscripta,& per notarium quendam qui præsuppo nebatur rogatus,sed tamen non subscribebat se, vt rogatus,neque aderant testes. Vnde licet ex istis non satis con-
3 staret,tamen † quia sigillo resignantis erant signatę istæ litteræ, & postea resignatarij constituerat resignantem præsentem per procuratorem suum ad arrendandum, & colligendum fructus istorum beneficiorum, habuere istis tribus concurrentibus pro perfectè probata resigna-
4 tione,quæ licet esset inualida,quia † prætendebatur d. facultatem in manibus resignantis cuiuscumque esse reuocatam,& noua prouisio tunc intrabat, & propterea resignatario quo ad hunc effectum erat impetrata. Et stante validitate resignationis, intrat noua prouisio, & nullum fecerunt fundamentum in quodam producto instrumento,in quo notarius, qui se subscripserat collationi, rogatus,attestabatur se cum testibus quibusdam fuis-
5 se præsentē huic resignationi,& collationi, † quia instrumentum erat confectum de anno 1529.& litteræ collationis erant sub data 1538. Vnde de alia resignatione rogabatur notarius, quod instrumentum ex aduerso prætendebatur falsum. Domini dixere,quod si iste fabricasset falsum fuisset sine aliqua necessitate.

DECISIO CCLXXIX.

Gerundensis beneficij, 4. Nouemb. 1549.

SVMMARIA.

1 *Possessor pacificus beneficij plurium annorum, an possit se tueri per regulam de triennali.*

2 *Delatoria cum denunciatione non probant factam excommunicationem ad infringendam testium depositionem.*

3 *Identitas beneficij in controuersiam vocata, an per testes de publica voce & fama deponentes probari possit.*

4 *Possessor ante commissionem causæ beneficialis triennalis, ex eo quòd committit causam super beneficio, illudque ob id litigiosum efficit, beneficium regulæ de triennali amittit.*

EAdem die in causa Gerundensis beneficij, dubitatum, † *an regula de triennali tueretur Sebastianum, qui per plures annos possederat, & dabat de regula de triennali, cui opponebatur de quada lite?* Sed replicabatur, quòd illa lis erat introducta super beneficio S. Ginesij, non super beneficio S. Anastasiæ: stipulabatur vnum & idem
2 beneficium esse,& probabatur per tres testes, sed † contra duos opponebatur, quod erant excommunicati, & producebatur declaratoria cum denūciatione,ad quod dicebatur, & ita Domini tenuerunt, quòd denunciatio non probabat excommunicationem, dec. 152. in nouis. cui etiam alia consimilis in antiq. de excep. & legi testes hincinde super identitate beneficij,quorum tres, vt dixi hoc expresè probabant. Ex aduerso autem erant duo loquentes de hoc,qui nihil, aut parum dicebant. Nam v-
3 nus qui plus dicebat, probabat de publica † voce & fama. Sed ex alio Domini fuere in hac opinione,quòd regula de triēnali minus posset iuuare Sebastianum, quia idem Sebastianus de anno 44. commiserat causam super isto beneficio S. Anastasiæ contra Gerardum aduersarium, omnesque alios, tam intrusos, quàm intru-
4 dendos. Vnde † licet ante commissionem huius causæ fuisset triennalis possessor,tamen committendo causam super beneficio, & faciendo illud litigiosum,amiserat illud beneficium triēnalitatis: Et allegabatur pro parte Gerardi pro hoc c. decis. Cassad. 5. nu. 6. de restitut. spol. & Sarn. q. 66. num. 4 vers. primus tamen non obstan. super regula de triennali,qui tamen loquitur in alijs terminis. Sed Rota ita firmauit nihil aliud pro tunc allegans,tam quam hoc notorium sit.

DECISIO CCLXXX.

In eadem causa Gerundensis beneficij.

8. April. 1549.

SVMMARIA.

1 *Committens causam super beneficio cuius triennij cursu extitit pacificus possessor, regulæ, de triennali, beneficium amittit, stante eo quòd impedire absolutoriam conetur.*

2 *Imputari debet pacificus possessor triennalis sibiipsi, quòd committendo causam effecerit beneficium litigiosum, & hoc facto beneficio regulæ de triennali semetipsum priuauit.*

DIe 8. Apr. in eadem causa,quia dicebatur *quòd committens causam super beneficio, quòd triennio pacificè possederat,amittebat beneficium regulæ?* Respondeba
1 tur pro parte eius qui commiserat causam, quod † illud erat verum si committens causam vellet impedire absolutoriam dando de regula, secus si reus vellet nullum suum canonizari: vel reus effectus actor, prout erat,in actu in ista causa, poterat contra eum, qui aliàs commiserat causam titulum suum canonizare; quia tunc regula sibi suffragaretur, & posset eā dare: tamen
2 Domini dixere, idem esse omni casu, quia † huic committenti debebat imputari, quia beneficium per triennium possessum fuisset litigiosum, eadem ratio militat in isto casu.

DECISIO CCLXXXI.

Abricensis pensionis, 8. Aprilis 1550.

SVMMARIA.

1 *Nullitas sententiæ, vt ex citationis defectu, ita etiam iurisdictionis dependet.*

2 *In causa,& causis, hac clausula inserta cōmissioni, haud dubiè iurisdictionem tribuit cui directa est commissio.*

3 *Vi appellationis causa ad eos terminos perducitur in quibus erat ante litem contestatam.*

EAdem die in causſa Abricen. pensionis, dubitaui, vtrùm † *sententia Ferratini esset nulla ex defectu citationis & iurisdictionis, in quantum declarat suspensionem a diuinis ob non paritionem monitorij?* Et quantum ad effectum citationis, Domini fuere contrarij, trib. dicentibus contrarium, per rationes de quibus sup. sed quo ad effectum iurisdictionis omnes fuerunt, quòd commissio
2 dàret † iurisdictionem, & in causſa ista suspẽsionis, quia dicebatur in dispositiua, & in causſa, & causſis: & licet diceretur attenta materia executiua, propter quòd aliàs dictum fuit, quod tãtum videbatur respicere causſam non paritionis litterarum Apostolicarum, tamen dicebatur, quòd etiam processus per vim monitorij, quando monitorium non erat negatum executiuè, licet esset ordinarius negato monitorio..... Et licet in casu isto videretur negatum, quia erat appellatum a toto processu A. C. tũc
3 fuit dictum hoc non sufficere, quia † appellatio reducebat causſam ad terminos, in quibus erat ante litem contestatam.

DECISIO CCLXXXII.

Romana pecuniaria, 11. Martij 1550.

SVMMARIA.

1 *Testes vtrum sine interrogatorijs præmissis examini possint subijci.*

2 *Repeti testes si petat expensis suis pars cum interrogatorijs aduersarij, an debeat concedi.*

DIe 11. Martij post mortem Pauli Quarti in causſa Romana pecuniaria de Pichis, erat recognitum
1 quoddam registrum in hac causſa † productum, per tres testes examinatos sine interrogatorijs de Pichis, cum tamen essent citati ad videndum iurare testes, & ad dandum interrogatoria, & fuerant contumaces, excusabant tamen se dicendo, quòd aliàs fuerunt data interrogatoria in prima instantia pro eodemmet examine, quæ fue
2 rat transportata in secunda instantia, vnde † petebatur, quod saltem testes deberent repeti expensis suis, cum interrogatorijs, aduersarij negabant hoc debere fieri, consulu. Dominos, qui dixere, quòd deberent repeti cum interrogatorijs, & expensis illorum de Pichis.

DECISIO CCLXXXIII.

Hispalen. matrimon. 11. Martij 1550.

SVMMARIA.

1 *Remissoria impetrata, & per decretum concessa in causſa matrimoniali a coniunctis personis de interesse prætendentibus, si non fuerit per ipsas coniunctas personas expedita, an releuet.*

2 *Bimestre præfixum pro termino expeditionis remissoriæ, si lapsum fuerit imò timestre, suspicionem ingerit calumniæ, & protelandi negotii causſa moram interponi.*

3 *Pars vtraque pro dissolutione matrimonii laborãs, & contendens, licet sint sibi aduersantes paribus passibus ambulare debent, & pro vna reputari persona, ideò vna non magis altera prærogatiuam in numero iudicum habere debet.*

EAdem die in causſa Hispalen. matrimon. dubitaui, *an esset danda remissoria Petro Garziæ, & litis consortibus?* Et dubium faciebat, quia iam 8. vel 10. mensibus elapsis fuerat cõcessa remissoria Marchioni, & Marchionissæ, & his quibus in dubio intererat, fratres Marchionissæ per procuratorem suum petebant, tunc tem-
1 poris † remissoriam, & fuerat pro illis decreta, sed numquam illam expediuerant, & de mense August. ad instantiam Marchionis, vigore specialis commissionis fue
2 rat † præfixus terminus peremptorius duorum mensium ad illam expediendam, & non expedierunt, nec quidem infra tres, vnde calumniosè videbatur peti, gratia differendi negotium. Sed respondebatur, quòd ex quo impropriè fuerat cõcessa prorogatio, quatuor mensium pro expedienda remissoria, quòd isto medio tempore potuerunt etiam expedire remissoriam istorum nunc petentium. Vnde Domini fuere contenti, quòd remissoriam relaxarent, absque retardatione processus, adeo quòd si superueniret remissoria Marchioni & Marchionissæ, in causſa procederetur, quia licet prorogato ista quatuor mensium esset data, ac prouenerat culpa istorum minimè petentium remissoriam, quia in partibus expediuerant expeditionem, vt constabat ex authentico instrumento in causſa nuperrimè producto, & quia procurator istorum petebat, quòd tot darentur sibi iudices pro expeditione ipsius remisso-
3 riæ, † quot Marchioni, & Marchionissæ, quia debebant reputari pro vna persona, ex quo vterque tendebat ad dissolutionem matrimonij, quanimeumque essent aduersarij, Domini hoc non admiserunt, & ordinarunt, ipsis tot iudices esse dandos quot vni prædictorum.

DECISIO CCLXXXIV.

Senensis prædij, 11. Martij 1550.

SVMMARIA.

1 *Actio Ecclesiæ quæsita a præceptore, an possit amitti in præiudicium successorum in beneficio. & nu. 6.*

2 *Pecuniæ depositæ in bancho ad inuestiendum in re immobili non possunt alio fine impendi.*

3 *Partita si non faciat mẽtionem pecuniarum, scilicet quòd non possint amoueri ex bancho, nisi inuestiantur in re immobili, si fuerint alio fine, impensæ repeti non possunt.*

4 *Libris mercatorum ratione partitarum, & extractorum, quòd adhibeatur fides qualiter sit intelligendum.*

5 *Notario fides in his adhibetur in quibus a partibus est rogatus, non in illis, quæ incidenter eueniunt.*

7 *Monachus retrocipiendo pecunias mutuas, actionem quæsitam monasterio remittere potest.*

8 *Præceptor vel prælatus in actione quæsita Ecclesiæ non potest præiudicare, secus in acquirenda.*

9 *Legatum Ecclesiæ sua factum a testatore potest prælatus repudiare.*

Limita & intellige, vt nu. seq. scilicet quando per eumdem remittitur actio, vel legatum, per quem etiam fuit facta conquisitio.

11 *Pecunia non potest dici inuestita si non perduret inuestitura eiusdem ex temporis & actus modicitate.*

IN causſa Senen. prædij dubitaui, † *an actio quæsita Ecclesiæ a Lucio præceptore, & eius in præceptoria successoribus, potuerit ab eodem Lucio admitti in præiudicium dictorum præceptorum, & successorum, stantibus partibus, de quibus in actis?* Illud dubium fuit aliàs resolutum anno præterito, 27. Maij contra præceptorem, videlicet, quod poterat actio remitti sine aliqua sollemnitate: nunc autem addebatur stantibus partitis, de quibus in actis, per quas prætendebat præceptor constare pecu-
1 nias † quibus prædium fuerat emptum, fuisse pecunias præceptoriæ, quas præceptor nõ poterat ex bancho leuare, in quo erant depositæ, nisi inuestirentur in aliqua re immobili, & quemadmodum partita cantabat. Vnde Iatius præceptor prædecessor huiusmodi præceptoris non poterat remittere actionem quæsitam ex pecuniis præceptoriæ, nisi de nouo illas in aliqua re immobili inuestiret: Vnde Modernus præceptor prætendebat posse adhuc vti ista actione, & petere prædium aliàs emptum: Dñi tamen contrarium resoluerunt, prout aliàs, quia in
3 partita non dicebatur, quòd † pecuniæ essent præceptoriæ, nec ꝙ ea non possent a bancho amoueri, nisi inuestirentur, sed solum in partita dicebatur, ꝙ erant pecuniæ præceptoris, & eius etiam successoribus qui emerant prædium de illis pecunijs, & ꝙ pecuniæ fuerant solutæ de licentia Vicarij, non autem quod non possent amoueri, nisi inuestirentur. Præterea dicebatur illas partitas non facere fidem plenam, ad not. per Iaſ. in d. l. admonendi, 42. colum. versi. 2. principaliter est verum, de iureiur.
4 Post hoc videndum, & licet replicaretur, quod † immo

libris

libris mercatorum fides adhibeatur, vt erat articularum per partem aduersam, tamẽ dixere Domini, quod illud erat verum, quoad illud, quod partita principaliter cẽsebat, sed quod pecuniæ fuissent solutæ Bartholomæo creditori, nõ autem quo ad illud, quod incidenter enunciabatur: sicut dicimus in † notario, cui creditur in eo, in quo a partib. rogatur, non autem quod incidenter per illum enunciatur: dixerunt tamẽ Domini, quod licet actio ex
6 pecuniis præceptoriæ fuisset † quæsita, potuisset tamen per eumdem præceptorem qui acquisierat remitti, argu
7 mento eius, quod dicitur † de monacho, qui commodat, vel mutuat pecuniam, qui potest retrocedẽdo pecunias, actionem quæsitam monasterio remittere. Vnde concludit Bar. in l. fin. C. de pact. Et per hoc tollebatur vnum
8 quod dicebatur, quod † præceptor non poterat præiudicare Ecclesiæ in actione quæsita, & acceptata, vt tenet Fed. de Sen. consil. 9. in fi. licet aliàs in quærendis possit præiudicare Ecclesiæ etiam postquam quæsita est actio,
9 vt in legato facto Ecclesiæ, † quod potest prælatus repudiare, vt alias dicebatur, allegando no. per Iaſ. in l. lega-
10 tum, de leg. 2. Nam illud procederet, quando † per eumdem remitteretur actio, per quem fuit quæsita. Fuit etiam dictum, quod casu, quod esset verum, quod pecuniæ debuissent inuestiri in re immobili, nec posse, nisi inuestirẽtur amoueri a bancho, quia Benedictus venditor fuerat factus creditor, deinde ad paucos dies resoluuntur contracta, vnde huius emptor fuerat de nouo factus creditor, quod mercator non debuerat illas pecunias dare Lucio, nisi inuestirentur, quia remanserant in bancho, sub eadem conditione, ex qua prima emptio fuerat re-
11 soluta; Nec poterat † dici pecunia inuestita, ex quo non durauerat inuestitura facta Ioanni, Modernus præceptor potius posset agere contra mercatorem, quia soluerat pecunias absque eo, quòd inuestirentur potius, quam ageret ad traditionem prædij vendiți, contra Benedictum venditorem.

DECISIO CCLXXXV.

Ciuitatensis decimarum, 11. Martij, 1550.

SVMMARIA.

1 *Consuetudo si dicatur esse, quòd decimæ sint personales, illa per testes venit probanda.*

2 *Regula est iuris, vni testi affirmanti maiorem fidem adhiberi quàm mille per negatiuam deponentibus.*

IN causa Ciuitatens. decimarũ, eadem die, dubitaui,
1 præsupposito, † & omnes testes ab vtraque parte examinati deponunt consuetudinẽ esse, quod decimæ sint personales? Etiam ex parte Capituli, quidam testes deponunt, quod hæc consuetudo tantum seruetur inter clericos sæculares S. Petri, ex parte autem Abbatis, & non conuentus quidam testes deponebant, quod illam viderunt obseruari inter fratres & monachos ac clericos regulares, quæ probatio præualet, erant testes Abbatis, & conuentus numero pauciores, & dubium faciebat, quia testes examinati pro parte Capituli, licet essent plures, tamen videbantur deponere super negatiua. Vnde succe-
2 dit regula, quod † magis creditur vni affirmatiue deponenti, quam mille negatiuis, ad glo. in l. diem proferre, §. si plures, ff. de arb. Tamen videbatur, quod imò affirmabant, quod decimæ soluebantur, pro eo quod in eius territorio erant prædia, nõ autem monachis ministrando sacramenta prout affirmatiuè deponebat secundus testis examinatus pro parte Capituli: tertius autem non ita respondebat. Vnde dixere aduertendum esse, quomodo testes deponerẽt: quia, si ex parte Capituli plures essent testes, qui affirmatiuè deponerent, prout secundus, quòd tunc præualeret eorum depositio testibus Conventus numero paucioribus.

DECISIO CCLXXXVI.

Toletana parochialis, 14. Martij, 1550.

SVMMARIA.

1 *Actor spoliatus vbi fuerit suspensio petitorio, an de spolio agi possit, & peti in integrum restitutio.*

2 *Expectatiua virtim tantum procedat in petitorio omissa causa possessorij.*

3 *Restitui ante omnia venit spoliatus, & maximè antequã articuli ad valorem beneficij probandi admittantur.*

4 *Valor beneficij excedens quantitatem, aut attingens summam quingentorum ducatorum, expectatiuam excludit.*

5 *Irritans decretum habens reseruatio, inficit & titulum, & possessionem.*

6 *Mandato ad prouidendum concesso in expectatiua ad certum tempus, si fiat acceptatio post illud tempus, non præstat titulum coloratum illud mandatum.*

7 *Probationes vbi de iure non veniunt admittendæ, nec eas index debet admittere.*

DE 14. eiusdem in causa Toletana parochialis de Galapazar, dubitaui, an stante suspensione petitorij, & commissione vltimo † loco præsentata, articuli pro
1 duci veniant admittendi? Agebatur ad illam parochialẽ vigore expectatiuæ, quæ producta erat, & quia actor spoliatus erat suspẽso petitorio, intendebat spolium, & petebat sẽ restitui. Ex aduerso prætendebatur expectatiuam non capere beneficium propter valorem, & erat prætentata commissio, in qua petebatur, quòd constito
2 de valore 500. duc. Nam † expectatiua tantũ in eo procederet in petitorio omissa causa possessorij, & signatura dicebat, quòd iudex arbitrio suo procederet, erant dati articuli ad probandum valorem expressum in commissione. Opponebatur pro parte agentis spolio, quòd non erant admittendi, quia concernebant petitorium,
3 & † spoliatus ante omnia debebat restitui, & ex quo etiã probantur, sed ex aduerso dicebatur esse admittendos,
4 quia discoloratur. Nam si † probaretur, quod beneficium valuisset 500. ducatos, vtique non caderet sub expectatiuam, & sic titulus in totum remaneret discoloratus, & quod isti articuli essent admittendi ad discoloran dum, probabant argumento eius, quod dicitur, quod admittantur probationes, ad probandum reseruationem beneficij, & titulus discoloraretur, iuxta decis. 16. in nou. & per Castad. prima de rest. spol. Et ita anno præterito fuerat dictum in causa Cæsaraugustan. de Viglen. in qua constabat, iam in actis de reseruatione, quia erat
5 facta resignatio in manibus Papæ, & quia † reseruatio habet decretum irritans, quod inficit nedum titulum, sed etiam possessionem, quòd non est in casu isto. Secundo, pro hoc allegabatur, quod aliàs de anno 1543. in vna Astoricens. parochialium fuerat tentum, quod si in
6 expectatiua sua mandatum de prouidendo, † prout erat in casu illo, erat concessum ad certum tempus, quòd si post illud tempus erat facta acceptatio, quod mandatum non præstabat titulum coloratum: ex quo ex veritate apparebat quod ille titulus non erat bonus: argumento no. per Bal. in l. & partu. §. quod vt autem Sed respondebatur, quòd hoc non erat in casu nostro, quia in veritate non apparebat de malo titulo, sed erant faciendæ probationes, quæ non debebant admitti stante suspensione petitorij, quia fortasse secus fuisset si causa constituisset in actu quod probare volebat, nec quod commissio aliquid operaretur, quia tota erat restricta arbitrio iudicis, quòd secundum depositum iuris communis regula est, ad not. per Felin. in c. Canonum statuta, colum. 17. nu. 86. & col. 19. num. 99. & 100. Barran Extrauagan. ad reprimendum, in verſ. videbimur, cum mille similibus.
7 Vnde, † si de iure non veniunt admittendæ, nec eas iudex admittere debet.

DECISIO CCLXXXVII.

Tullens. Metens. matrimonij, 14. Martij, 1550.

SVMMARIA.

1 *Testes de scientia deponentes ad probationem consuetudinis ex obseruatione communi, & sua item particulari, vtrum probent.*

2 *Instrumenta tempus extensionis non denotantia in actu controuerso discutiendo, parum, aut nihil prosunt.*

3 *Consuetudo contra iuris ordinem introducta a instrumentorum vigore non probatur in extraiudiciali actu, & nume.* 5

4 *Quod verum est, nisi ad fidem factam per instrumenta concurrat depositio testium, aliàs secus. nu. seq.*

5 *Solis ex instrumentis non fit comprobatio introducta consuetudinis, sed etiam ex testibus.*

6 *Instrumenta etiam secundum ius commune confecta, si tamen non sint recognita, non sunt probatoria.*

EAdem die in causa Tullen. Meten. matrimonij dubitaui, *vtrū stantibus instrumentis pro parte Ioannet*
1 *ta productis, & testibus† deponētibus articulum verum, & in causa scientia dicentibus, ita vidisse obseruatum, & ita illos obseruasse, sit satis probata consuetudo, de qua agitur.* Testes deponebant concludenter, vt in dubio dicebatur, sed dicebatur testes non esse tales, quibus esset fides adhibenda, sed hoc extra dubium, cum pro nunc præsupponantur habiles admissi ad disputandum, aliàs
2 ad† instrumenta dicebatur nihil facere, quia non percutiebant tempus confecti instrumenti, de cuius validitate in hac causa quærebatur. Item quia ex instrumen-
3 tis† non potest probari consuetudo contra ius in extraiudicialibus, vt dicit Abb. in consil. 53. in 1. lib. 2. & apertius in consil. 73. colum. 3. nu. 1. eo. lib. Sed respondendum, quod† posset esse verum si sola instrumenta sine dictis testium adferantur, tunc cessant prædicta, quia tunc testes percutiunt tempus instrumenti confecti de
4 quo agitur, & ex instrumentis colligitur, quod consuetu-
5 do est ab antiquo continuata vsque hodie, nec† ex solis instrumentis, vt dixi, probatur consuetudo, sed ex testibus etiam, vnde cessant dicta Abbatis. Erant etiam producta instrumenta pro parte cōtraria, quæ de iure communi erant confecta non secundum istam consuetudinem, vnde stante tali diuersitate, non videtur inducta aliqua consuetudo, vt dicit Bart. in l. 2. in fin. princip. ver. sed quod in ciuitate. ff. sol. mat. quem sequitur Dec. 129. col. 1. in 1. ver. hæc consuetudo. Sed ad hoc respondeba
6 tur, quod hæc† instrumenta vltima non erant recognita, confecta a notarijs publicis, non autem a iuratis illius loci, inter quos prętenditur seruari consuetudo, cum sit inter diuersos notarios, non inter easdem personas, vt loquitur Bal. supra alleg. maximè, vt iam licet extra hoc dubium pōderabant Domini, quod in partibus fuerat productum instrumentum de quo nunc agitur, & nihil contra illud fuerat oppositum, quia scibāt consuetudinem, & de facili ista opinio potuisset elidi, nunc autem in Curia calumniosè videtur opponi.

DECISIO CCLXXXVIII.

Resignatio inualida Agatens. beneficij. 20. Martij. 1550.

SVMMARIA.

1 *Facultate reuocata, qua collata prius fuerat in acceptatione resignationum, si nihilominus fiat admissio resignationis. an ob id inualida sit.*

2 *Superueniente resignationi facta etiam inualidæ noua prouisione, vtrùm per illam reualidetur.*

3 *Vacare non potest dici beneficium, quod per inualidam resignationem cessum est, ideoque prouisio noua succedēs non est releuatoria.*

4 *Papæ postquam innotescat resignatio facta beneficij, licet inualida sit, de illius viribus dubitatur, & cōferens beneficium facit actu vacare, & admittit resignationē succeditque prouisio noua cuius vigore titulus cōfertur.*

1 DIe 20. eiusdem in causa S. Agathæ dubitaui, † *vtrùm ille, in cuius manib. fuit facta resignatio, habuerit facultatem admittendi resignationem, stante reuocatione, de qua in actis, & suffragatur noua prouisio?* Quantū ad primam partem dubij, res nullam difficultatem habet, quia verba reuocationis, & in princ. & in progressu, & in dispositiua erant clara, quod reuocabat gratias, & concessiones factas cum clausulis, quorūque subsistit, & quibuscumque alijs. Sed noua prouisio videbatur validare inualitudinem resignationis, quia ea narrabatur, & ita concluserunt Domini nemine discrepante, solum videbatur facere difficultatem Bisig. decis. 3. de renuncia. in antiq. quæ vult, quod resignatio inualida licet quoad ordinarium dicatur abdicare ius a se, & dicatur vacare, vt ordinarius possit conferre, tamen quoad intrusionem non dicitur vacare, & potest contra il-
3 lum agi. Si ergo beneficium † per resignationem inualidam non vacat, ergo noua prouisio nō suffragatur, quia narraretur Papæ beneficium vacare, & ita Papa præsup-
4 ponit, sed Domini dixere, quod statim quod Papa † intellexit resignationem factam de illius viribus dubitari, & conferrens beneficium facit illud vacare, & admittit resignationem, quia admissa beneficium vacat, & noua prouisio dat titulum. Et vult idem Bisign. in decisio. eiusdem tituli de renunc. quam sequitur semper Rota.

DECISIO CCLXXXIX.

Cartaginen. beneficij. 20. Martij, 1550.

SVMMARIA.

1 *Accessu & regressu reseruato, si fiat retrocessio beneficij, an de simoniaco contractu suspicio suboriri possit.*

2 *Mandata correspectiua in se pacta continentia in retrocessionibus, & reseruationibus haud dubie sunt Simoniaca.*

3 *Resignatio & retrocessio, cum pactis intercedentibus eodem die & loco facta, an arguant simoniacum contractum.*

4 *Correspectiuitas nulla in retrocessione si appareat interuenisse, actus simoniacus dici non potest, stante quòd nulla etiam acceserit pactio.*

1 IN causa Cartaginen. beneficij de Eliæ, † dubitaui, vtrum retrocessio facta reseruato sibi accessu, & regressu esset simoniaca? Fuerat per Adam resignatum hoc beneficium de mense Iunij in nepotem suum, postmodum de mēse Augusti eiusdem anni fuit per resignationem datum mandatū ad retrocedendum in Adam, reseruato regressu resignatario, & ad Adam, eadem die coram eodem notario, & eodēmet procuratore cederet ad consentiendum regressuis in euentum, quod in illum fieret retrocessio, sed coram diuersis testibus, & in
2 alio loco. Dicebatur † quòd ista mandata videbantur correspectiua, & propterea habere in se pacta, quæ in beneficialibus inducerent simoniam, c. cum pridem, cum similibus. Et dicebatur quod licet aliàs Dñi propterea noluere possessorem vigore talis regressus expellere a possessione, sed mandarunt causam cōcordare, quando habens talem regressum, agebat ad canonizationem contra possidentem, vt in casu isto, nunc inducitur contra talem regressum.... vt aliàs in causa Calagurita. in fauorem Petri Remirez contra Iulianum Ximenez; tamen omnes Domini dixere contrarium, quia decisiones allegatæ procedebant, quando eodem die, quo erat
3 facta † resignatio, erat datum tum ad retrouendendum reseruato regressu, tum propter reseruationem promissam, & tunc regressus in retrocessione reseruatus erat simoniacus: Secus in casu isto, vbi resignatio tanto tem-
4 pore præcesserat: vnde † retrocessio nullam habet correspectiuitatem ad illam. Et licet essent mandata facta eadem die tamen nullam inducebant pactionem, quia si iste non aliter intendebat retrocedere, nisi reseruato sibi regressu, mandata aliter fieri non poterant, nisi euentualiter, eo maximè hoc firmarunt Domini, quia non essent facta coram eisdem testibus, & eodem loco, ideò non poterat omnino argui ad correspectiuitatem, nec intrabant dicta per Bar. in l. penul. §. si vir, versic. 1. aliàs quinto, nam illa verba. ff. solut. matrim. & per Felin. in c. pastoralis, in 1. col. 4. num. 25. vers. scias, & quid si vnus contractus, de rescriptis.

DE-

DECISIO CCXC.

Toletana pensionis, 20. Martij, 1550.

SVMMARIA.

1 *Probari consensus dici non potest ad ea, quæ sint denegata, cùm privationem præsupponant, & sint nulla.*

2 *Concordia facta sub vmbra beneplaciti Sedis Apostolicæ id efficit, vt denegata ab vno Pontifice, ab alio successore eius possint concedi, cùm non possit successoris potestas ligari decretis antecessoris.*

IN caussa Toletana pensionis, 500. ducatorum, dubitaui, *vtrùm non obstante denegatione Clementis, & postea in concessionibus ab vtraque parte præscriptis super supplicatione, in qua erat cassata concordia, & voluntas contrahentium durauerat, quo ad denegata tempore confirmationis Pauli istud dubium in effectu fuerat positũ.* Et resolutum pro cassatione voluntatis, die 21. Octobris anni proximè præteriti. Sed cum præsens dubitatio esset, quia consensus illi præstiti erant, & extendeban

1 tur ad concessa, & ad denegata, †cum denegatis, quia nil erant, non potest dici præstitus hic consensus ad concessa contra intentionem cõcedentis, cum habeat extendi ad denegata, cui per Dominos respondebatur, quòd consensus erãt præstiti super supplicatione, in qua erant concessa, & denegata, vnde ad omnia consensus debet extendi, & est secundum intentionem consentientis, qui aliàs reclamasset, & noluisset stare concordiæ, etiam cum denegatis non fuissent contenti, & licet diceretur,

2 quòd †concordia erat facta sub beneplacito Sedis Apostolicæ, vnde licet Clemens denegasset, poterat tamen Paul. concedere, ex quo non erat sub nomine proprio, sed sub nomine dignitatis, ad not. in capitu. quoniam Abb. de offic. delega. & in capit. si gratiosè, de rescript. in sexto, quæ particulariter inducebantur, sed illum textum non retorquebant, nisi Clemens denegasset: tunc enim successores potuissent, sed sequuta denegatione conditio defuit, vnde non expectatur amplius beneplacitum successoris, sicut in dicto capit. si gratiosè, quòd non retorquebatur. Et ita Domini non mutarunt votum.

DECISIO CCXCI.

Tulen. Meten. matrimonij, 20. Martij, 1550.

SVMMARIA.

1 *Testamentum in quo testator vocat vxorem, an iuuet testium depositiones attestantes de matrimonio, quòd per aduersarios negatur contractum.*

2 *Dubitari de matrimonio non debet, vbi testes adsint de visu, & auditu, & confessio partis accedat, ad effectum, vt proles fiat, & habeatur pro legitima.*

3 *Confessio mariti defuncti, qui adhuc viuens attestatus fuerat, se matrimonium cum muliere contraxisse, quæ nũc obid mius vocatur, sufficit ad id probandum.*

DIe 29. eiusdem in caussa Tullen. Meten. matrimo-

1 nij, dubitaui, †*vtrùm testamentum Philippi adiuuet dictum Thomasini, & relationem fratris Petri acceptatã per Philippum, ita vt probetur matrimonium, in hoc enim testamento*, Philippus maritus vocauerat Ioannettam fæpissimè vxorem suam, & ex ea natos in eis instituerat hæredes, tamquam filios legitimos, & ex legitimo matrimonio natos, vnde si ponamus hoc testamentum cum d. Thomasino testes formiter examinatos, & de visu deponentes de isto matrimonio, & relationem fratris Petri dicentis se desponsasse Philippum cum Ioannetta, & hæc relatio fuit facta præsente D. Philippo, & acceptante se desponsasse Ioannettam, vbi inferabatur frater Pe-

2 trus, † vtique dubitari non posse, quin plenissimè sit probatum hoc matrimonium, ad effectum, vt ex eo nati filij legitimi sint. Nam pro defensione matrimonij agebatur, cum iam Philippus esset mortuus, † nam sola confes-

3 sio mariti videretur sufficere, ex dictis per Paris. cons. 10. nu. 15. & 25. no. 2. quantò magis tot concurrentibus. Ex aduerso nil allegabatur releuans, sed fundamentum eorum erat super exceptionibus datis testibus, sed fuit facta resolutio reseruata exceptione.

DECISIO CCXCII.

Romana pecuniaria, 29. Martij, 1550.

SVMMARIA.

1 *Instrumentum venditionis, si non contineat rei venditæ traditionem, vtrùm per illud probari possit ex integro dicta venditio.*

2 *Confitens se recepisse schedulam pro quittantia quingentorum solutorum pro rata mille, non sibi in reliqua summa præiudicat adhuc soluenda pro restanti.*

EAdem die in caussa Romana pecuniaria de Pichis, dubitaui. vtrùm ex apocha, de qua in actis constet, frumentum non fuisse traditum. Erant enim multa vendita per Hieron. de Pichis, Ioan. Georgio Cæsarino,

1 prout †constabat ex instrumento, in quo Ioa. Georgius confitebatur se omnia recepisse, & quia erat venditum granum inter alia, dicebat hoc non fuisse traditum, & ad id probandum, inducebatur quædam schedula Ioa. Georgij, in qua confitebatur Hieron. de Pichis soluisse 500. scuta ex mille, quæ sibi debebantur. Vnde inferebatur, quod si Hieronymus granum tradidisset, quod erat venditum pro mille, vtique dici non potuisset Hieronym. debitor mille, quod dicebatur propter granum, & hanc schedulam condemnabat alia schedulam Hie-

2 ronymi, in †qua confitebatur recepisse illam schedulam pro quittantia 500. solutorum, promittebat illam non producere, nisi in euentum, quod summa prædicta esset soluta, quæ de nouo peteretur, & licet istæ schedulæ non probarent plene istam non traditionem grani, quia si non tradidisset granum, vtique non diceretur fuisse debitorem mille, quod erat pretium grani, sed in grano ipso, tamen Domini voluere videre alia adminicula, quæ prætendebantur adiuuare istam probationem, & sic nihil super hoc resoluere.

DECISIO CCXCIII.

In caussa S. Agathæ beneficiorum, 29. Martij, 1550.

SVMMARIA.

1 *Resignatione facta in manibus habentis facultatem acceptandi resignationem, si statim prouiderit vni ex familiarib. resignantis, an dicatur ob id committi simonia.*

2 *Vacatione diuturna detur facta a resignatione, vbi statim succedit prouisio, facit non præsumi de simonia commissa.*

3 *Familiari resignantis prouisum si fuerit, non arguit ob id cõtractum simoniacum intercessisse, stante eo maxime quòd sit idoneus administrationi beneficij, & benemerita persona.*

4 *Facultatem habens a Pontifice acceptandi resignationes, si illa fuerit reuocata, & tamen nihilominus acceptet, & prouideat. vtrum simoniacum sit. quòd fuerit gestũ.*

5 *Decreto irritante interposito in reuocatione facultatis acceptandi resignationes, noua prouisio non tenet.*

6 *Limitationem huius & pleniorem intellectum habes nu. sequen.*

7 *Prouisio noua prodest, & conualidatur ex concessione Pontif. vbi non vergit in præiudicium alterius.*

IN caussa Sanctæ Agathæ beneficiorum, dubitaui, an resignatio, de qua agitur, censeatur simoniaca, ex quo dicitur facta vigore facultatis reuocatæ, cum de-

1 creto irritante, vt noua pensio subsistat. †Prætendebatur enim resignationem ex his beneficijs Franc. esse simoniacam, ex eo, quod incontinenti facta resignatione in manibus illius, qui prætendebat habere facultatem admittendi resignationem, statim prouideretur vni familiari resignãtis, vnde dicebatur ex ista vicinitate actuum præsumi facta mediante pactione, & sic simoniaca, vt Ang. no. per glo. in cap. officij, vers. incontinẽti, de elect. Quòd tamen parui penderunt Domini, quia glo. loquitur in alijs terminis, & quasi omnes resignationes infringerentur, si hoc procederet, cum statim facta resigna-

tione

tione præsumitur alteri prouisum, vt docet experientia,
2 & non † sine causſa, ne detur diuturna vacatio, nec mouit Dominos, quod prouisum fuerit familiari resignantis, quia ex tam modica præsumptione noluere induci sinistram, maximè quia potuit familiaris † esse idoneus,
3 & benemeritus. Ex alio etiam fuerat difficultas, quia fuerat facta resignatio in manibus habentis potestatem
4 concessam a Iulio Secundo, quæ † facultas præsupponebatur reuocata per Clementem Septimum per regulam suam in qua erat decretum irritans, nedum annullans resignationes factas, post reuocationem facultatis, sed etiam omnia inde secuta, vnde † ex hoc inferebatur nouam prouisionem non tenere, propter decretum
5 irritans. Et maximè, quia si Papa hoc intellexisset, non
6 concessisset, aut difficilius nouam prouisionem; † tamen hoc etiam non obstante, Domini dixerunt nouam prouisionem bonam, quia decretum irritans non se potest extendere ad narratam prouisionem, cum illa non respiciat ex parte interuenientium, sed tantum præterita.
7 Et hoc Papa intellecto, † etiam concessisset nouam prouisionem, vbi de alterius præiudicio non tractaretur, & intellexit saltem in genere irritum non subsistere resignationem, quantumcumque talem defectum pateretur.

DECISIO CCXCIV.

Maioricensis parochialis, 29. Martij, 1550.

SVMMARIA.

1 *Calumnia præsumpta an possit petitam a parte remissoriam ad partes, in suspenso tenere, aut penitus impedire.*
2 *Actore nihil probante, non potest constringi ad aliqualem, etiam vel minimam probationem reus, imò ex trita iuris regula venit absoluendus.*

1 EAdem die in causſa Maioricensis parochialis, Sancti Nicolai, dubitaui, † an esset danda remissoria. Et potissima ratio q̃ adducebatur, quare nõ esset danda causſa erat qd essemus in tertia instãtia, & erat in præsũpta calũnia, quæ cum parti aduersæ esset data, in prima poterat iste, qui erat reus expedituſſe & fecisse probationes duas, quòd causſa non fuerit, videbatur calumnia.
2 Ex aduerso dicebatur, † cum actor nihil probasset, reum non esse adstrictum ad aliquam probationem, l. qui recusare, C. de eden. Domini dixere inspicienda esse duo, & probationem actoris, quæ valida esset, & instantiam petentis remissoriam, quibus bene visis, & cõsideratis, prætendebatur calumnia, & daretur, vel denegaretur remissoria.

DECISIO CCXCV.

Cæsaraugustana pecuniaria, 2. Martij, 1550.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus ob non factam solutionem, & ex certis causſis absolutus, an possit ad petitionem partis aduersæ, denuò censuris Ecclesiasticis innodari.*

1 EAdem die in causſa Cæsaraugustana pecuniaria, dubitatum, *vtrùm Io. Cepero veniat restituendus: fuerat enim absolutus ad beneplacitum.* † Nunc Matthæus Pasqualinus aduocatus petebat reintrudi, & licet multa, ex quibus deberet reintrudi allegauerit, tamen quia ex aduerso dicebatur debitum, propter quod Ioan. Cepero fuerat excommunicatus, constare, quòd iam erat solutum, vel saltem debebat compensari, cum maiori debito liquido: Rota mandauit, quod videretur, numquid satis constaret ex actis ante, quando determinaret, quod absoluendus esset.

DECISIO CCXCVI.

In quadam Toletana de Gallapagar, 14. Apr. 1550.

SVMMARIVM.

1 *Spolio non purgato non potest in causſa ipsius ad vlteriora fieri progressus, nisi liquidatis & fructibus, & expensis.*

1 DIe 14. Aprilis in causſa Toletana de Gallapagar Io. Pogeus Papæ thesaurarius, cum ageret spolio contra Episcop. Per Aloysium de Heredia, cesserat spolio, † & cũ vellet prosequi causſam spolij petiit, opponebatur non posse, nisi prius in totum purgato spolio. Et ita dixere Domini superedendum esse, donec veniſſet ad partes pro possessione a Curia, vt videretur, an in defectu possessionem ... & etiam donec fructus liquidati essent, & solut, non obstare, q̃ idem Pogius fecisset depositum vnius Iulij pro expensis, & fructibus liquidatis.

DECISIO CCXCVII.

Romana pecuniaria, 14. April. 1550.

SVMMARIA.

1 *Registrum vetus productum, cuius non apparet manuale, quod ex sacco Vrbis dicitur deperditum, vtrùm probatorie fidem facere possit, stante illo fortuito casu furiæ militaris.*
2 *Recognitio registri, cuius non apparet manuale, potest per testium fieri depositionem, ita vt vim probatoriam possit nanciſci.*
3 *Testis deponens sibi videri registrum esse de manu talis notarij, licet substituti, cum alio, qui affirmatiuè dicit esse eiusdem, probant pro registro.*

1 EAdem die in causſa Romana pecuniaria de Pichis erat productum † quoddã registrum vetus, non habitum in domo alicuius notarij, sed pars illud in partibus produxerat, nec apparebat aliquod manuale, quòd
2 dicebatur deperditum tempore sacci, super † recognitione illius registri, erant examinati quattuor testes, qui dicebãt, quod rubricatura registri videbatur esse de manu cuiusdam Io. Hieronym. qui dicebatur notarius substitutus Card. Anconitani, coram quo causſa erat tractata, & lata erat sententia, quæ transierat in iudicatu. Duo
3 alij testes dicebãt, † vnus, quod expresè illi videbatur esse manus cuiusdam Io. quia pluries viderat, alius autẽ affirmatiuè dicebat, quod erat manus illius. Dixere Domini, quòd registrum erat satis recognitum. Constabat enim Io. familiarem fuisse dicti Cardinalis.

DECISIO CCXCVIII.

Cæsaraugustana pecuniaria, 14. April. 1550.

SVMMARIA.

1 *Compensatio post rem iudicatam, aliquando non admittitur.*
2 *Compensatio licet aliquando non admittatur, exceptio tamen solutionis venit admittenda.*

1 EAdem die in causſa Cæsaraugust. pecun. dubitatum, *vtrùm iura per Io. Cepero in aliis causſis per eumdem producta, & in ista causa compensationis per eum repetita, debeant nunc describi, vt impediant executionem rei iudicatæ contra ipsum?* Multa hinc inde adducebantur ad
1 demonstrandum, quod in casu isto † compensatio post rem iudicatam admitti non deberet: quibus ex aduerso respondebatur; sed dixere Domini, quod in casu isto nedum colligebatur compensatio, sed etiam solutio, & posito, quòd
2 † compensatio non deberet admitti, tamen negari non posset, quod exceptio solutionis deberet admitti, ideò mandarunt, quòd videretur, an de solutione constaret.

DECISIO CCXCIX.

Tullent. Meten. matrimonij, 14. April. 1550.

SVMMARIA.

1 *Obiecta contra testamẽtum, & notarios super eo rogatos, vtrùm probationem ex eo resultantem diminuere dicantur.*
2 *Allegatio contra personas iuratas, quæ testamẽtũ subscripserunt, reddere videtur testamentum de falso suspectum, & ideo multum est ponderanda.*

1 IN causſa Tullen. Meten. matrimonij, eadẽ die, dubitatum; † *vtrũ obiecta contra testamentum, & notarios super eo rogatos, diminuant probationem ex eo resultantem?* Fuerat enim diebus elapsis dictum, quod ex testamẽto, in quo Ioanneta appellabatur vxor, & filij ex ea nati, tamq̃ legitimi nuncupabantur heredes, nuncio dicto fra-

tris

tris Petri,& Thomasini, probaretur contractum matrimonium per Philippum, cum Ioannetta ad effectum, vt filij legitimi essent, nunc dubitabatur particulariter
2 super testamento contra quòd allegabant,† primo contra personas iuratorum, qui subscripserant se testamento, quæ videbantur Dominis multum ponderanda, aliquibus dicentibus, quod ex his testamentum reddebat suspectum, & quia non bene visum fuit esse informatum, mandatu iterum informari super eisdem, quantum concernebat personas.

DECISIO CCC.

Arborensis Archipresbyteratus, 18. April. 1550.

SVMMARIA.

1 *Anterioritatis suspicio an tolli possit per acceptationes, & nominationes in specie factas, quo ad beneficia acceptata per alios mandatarios.*
2 *Acceptatio in genere, & in specie simul, an coram eisdem notario & testibus de vacantijs eodem die fieri possit.*
3 *Loci distantia facilè ex verisimili habitam vacationum notitiam parere potest.*
4 *Certitudo diei in prouisione adnotata præualere facit pravo gatinam incertitudini nominationis sine die factæ.*
5 *Decretum irritans positum in mandato prouisionis, & factum in nominatione, vtrum promotioni Papali obstet.*
6 *Irritans decretum ad specificatas solum, non ad generica nominationes, ita vt prosit extenditur.*

1 Die 14. eiusdem in causa Arboren. Archipresbyteratus,& aliter dubitaui, an † acceptãtes in specie, cum nominatione Diœc. factæ per Ioan. Baptistam tollant suspicionem anterioritatis, quoad beneficia acceptata per alios mandatarios, & quantum ad acceptationes in genere ex actis apparentibus, quæ eisdem & notario, & die,& testibus, sub quibus erant acceptationes in specie factæ asserebantur, quæ etsi maxime mouerũt animos Dominorum ad credendum rem ita se habere, tamen dixere hanc non esse concludentem probationem, quia
2 potuissent † eadem die coram eisdem notario, & testibus acceptasse in genere, & in specie habita notitia vacationis beneficiorum, quæ dicebantur vacasse 21. Iulij,& acceptationes erant 26. eiusdem, nam non potuit verisimiliter
3 † venire notitia vacationis die 26. ex Sardinia, quod si vacasset die 25. vt ex aduerso prætendebatur; tunc Domini dixere esse in alia opinione. Quantum autem ad nominationem Diœc. factam per Ioan. Baptistam, dixere, quòd non tollit præsumptionem anteriori taris, quoad alios, quia poterat Ioan. Baptista nominasse Diœc. ante prouisionem Signorini, poterant & alij nominasse, sed poterant & non nominasse, vnde data possibilitate, non tamen erat certum, quòd ante prouisionem Signorini fuisset facta, vnde remanebat resolutio antiqua, ex quo prouisio Signorini
4 † habebat diem certum, dies autem nominationis esset incerta, præsumebat anterior dies certa, & sic denominatio Diœc. facta per Io. Baptistam non proderat alijs mandatarijs: fiebat etiam
5 aliud fundamentum, quod † ex quo in mandato de prouidendo dato Ioan. Baptistæ, erat decretum irritans factum in nominatione per illum omnia beneficia, & in illis Diœc. nominationes erant factæ, donec fuerunt specificata beneficia per illũ, nec etiam Papa poterat prouidere. Et propterea prouisio Signorini, & sic diligentia Ioan. Baptistæ in nominanda Diœ. proderat alijs mandatarijs, & eorum prouisiones aduersus prouisionem Signorini, præualebant præter decretum irritans: tamen
6 Domini dixere, quod † decretum irritans operabatur, quo ad beneficia specificata per Ioan. Bapt. non autem quo ad omnia beneficia. Et ideo nõ proderat alijs mandatarijs, agentes enim pro Hieronymo compatierant, contra quem veniebat huiusmodi resolutio: dixere motiua eorum non esse bene percepta per Rotam, propterea super hoc dubio vltimo dari particulare dubium dicebant.

DECISIO CCCI.

Romanæ hæreditatis de Gadis, 28. April. 1550

SVMMARIA.

1 *Tutorio nomine possidens quædam bona mariti pacificè, an ex eo deduci possit, & Castrum eo nomine, de quo est controuersia, possedisse, an nomine proprio pro sua dote.*
2 *Administrationis bonorum modus, & forma facilè ostendit, an tutorio nomine bona, an proprio possideantur.*
3 *Venditio mobilium, & locatio immobilium facta a prætendente possessionem, & alia quamis cõuentio, licet non subsequatur effectus, animi tamen sunt haud occulti indices.*
4 *Deputatus ad negocia nomine partium cum subscriptione vtriusque, cuius deputationis non adest originale, sed extractum, aut solum copia, an ex ea fides fieri possit alijs inductis probationibus.*

1 IN causa Romana hæreditatis de Gadis, dubitaui *præsupposito, † quod Claudia nomine tutorio cetera bona, quæ tenuit possideat, an ex deductis, simul tutorio nomine censeatur possedisse totum Castrum Riani cum territorio, an nomine proprio pro sua dote.* Tamen Domini dixerunt ex deductis, quæ multa erant, prout in informa-
2 tione, apertissimè probari, quod † tutorio nomine possederat, maximè mori sunt ex administratione tutelæ, & bonorum sumpta: & licet ex aduerso diceretur cepisse administrationem cum protestatione, quam faciebat sine præiudicio sui iuris: tamen lectis & consideratis verbis protestationis, fuit iudicatum, quòd alio tendebat dicta protestatio, scilicet ad soluendum ius competens sibi
3 in testamento, in quo admissio sibi concedebatur; † moti etiam fuere, ex quadam conuentione de vendendis vaccis, & locando: nam prædia Riani, quæ licet non habuit effectum, collegerunt tamen animum Claudiç, quç illi se subscripserat, tamquam nutrix, non modicum fundamentum fuit etiam factum in gestis per Dominum Lactantium, quæ erant multa, & successiuis temporibus facta nomine, tam Claudiæ nutricis quàm Archiepiscopi, † licet de deputatione subscripta manu Claudiç, tam-
4 quam nutricis non apparebat originaliter, sed ex sola copia, quia licet aliàs ex sola copia nõ probaret, tamen iunctis alijs inducebãt animum Dominorum ad ita firmiter tenendum, cum hac tamen consideratione, si de possessione Castri Riani per Claudiam tenta, ante petitam administrationem, vt ex aduerso prætendebatur proprio nomine non constaret, quia tunc fortè aliter esset dicendum.

DECISIO CCCII.

Toletanæ pensionis, 21. April. 1550.

SVMMARIVM.

1 *Cassatura gratiæ seu indulti, semper præsupponit signaturam factam a Sanctissimo, præcessisse.*

VIgesimaprima in causa Toletana pensionis, dubitaui, *an sit præsumendum cassaturam de qua in supplicatione originali, fuisse factam a Clemente, aut de eius mandato & anonus probandi incumberet Card. Caurien.* Quod enim esset ista cassatura iam notum est ex præcedentibus, & Domini sine aliqua discussione dixere cassaturam istam esse factam a Clemente, vel aliquo eius officiali, & quod aliter dicere esset grauissimum de-
1 lictum Cardinalis Caurien. † cum non potuerit esse factum, nisi post signaturam Papæ, & ideo si Dominus Ioannes Aduersarius prætenderet contrarium criminaliter perquirere q. coram Audit. Cam. quia hoc ipsi præsumere non valebant, & per allegata in contrarium; ex hoc instabat responsio, quia procedebat, quando non esset aliqua præsumptio pro producente instrumentum cassatum.

DE-

DECISIO CCCIII.

Romana Casalis, 21. April. 1550.

SVMMARIA.

1 *Terminis non seruatis contra omnes, qui prætendunt interesse, nec etiam eisdem reiteratis, an ob id sententia dicatur nulla, & num. 3.*

2 *Obseruatio terminorum facta contra vnum Capellanum, tanquam principalem ex multis, & procuratorem, qui tamen non erat procurator, vtrum sit releuatoria pro obseruante.*

4 *Sententia lata pro Capella, & Capellanis, & nomine Capellæ, licet non facta fuerit proprio nomine, tenet.*

EAdem die in causa Romana Casalis, dubitatum, *an*
1 *sententia sit nulla, vbi contra† omnes Capellanos non fuere seruati termini, nec nomine eorum reiterati, vel saltem posset pro parte sustineri.* Fuerat causa iactationis commissa pro Michaele, contra assertos Capellanos, Ca-
2 pellæ Innocentij, &† fuerũt seruati quattuor termini, contra vnum ex Capellanis, tamquam principalem, & procuratorem, qui tamen non fuerat vmquam procurator, deinde fuerant iterati termini per procuratorem constitutum, a tribus Capellanis ex quattuor, qui erant, deinde fuerat lata sententia adiudicando Casale Capellæ, &
3 Capellanis, vnde† dicebatur sententia nulla, quia non essent seruati termini, nec reiterati per omnes Capellanos, ad dicta per Cassad. octauo, de rescript. Domini tamen fuere in contraria opinione, quia omnia erant facta contra Cappellanum, & Capellanos, non autẽ proprio nomine, quia numquam fuerant nominati, sed sem-
4 per sub hoc nomine Capellanorum, &† similiter sententia, vt dixi in fauorem Capellæ, & Capellanorum. Vnde nedum tres, sed potuit vnus omnia facere, per ea, quæ habentur in c. cum olim, de testibus. multo magis in casu isto, in quo tres fuerunt in iudicio, quo stante, non fuit necessarium deuenire ad discussionem secundæ partis dubij, in quo tamen Domini sentiebant, quòd sententia non potuisset pro parte valere, quantumcumque esset super re diuidua, in hoc iudicio, ff. famil. ercisc. vbi glo. prima, & Doct. maximè Abb. in solutione contrarij, d. l. si filio. §. familiæ, cod. tit.

DECISIO CCCIV.

Tullens. Meten. matrim. 21. April. 1550.

SVMMARIA.

1 *Notarij appellantes in instrumento testamento, Apostillas, & similibus scripturis pro defuncto confectis vxorem, quæ non prætenditur esse vxor, an ex hoc approbetur matrimonium.*

2 *Pluralitas instrumentorum, & diuersitas notariorum vxorem prædefuncti nominantium, tollit fraudis suspicionem ratione prætensi matrimonij.*

3 *Apostilla facta a notario, & recognita pro legitimè extensa, & quidem a rogato, probat etiam non facta a subscriptione ab eodem notario rogato.*

4 *Testium vnus de loco instrumenti confecti deponens, vt superiori, contrariatur illi, qui asserit in inferiori Camera confectum, & ideo reprobatorij sunt huiusmodi testes.*

5 *Testes subornatos deponentes, ob non modicam ijs datam pecuniam, si singulares sint & varient, inualidè probant.*

EAdem die in causa Tullen. Meten. matrimonij, dubitatu, *vtrùm obiecta contra Notarios rogatos, in testamento diminuant probationem ex eo resultantem?* Hoc dubium magis latè in præcedenti fuit declaratũ, & magis aucta suspicio, quæ adducebatur contra hos Nota-
1 rios. † Erat quædam Apostilla addita per vnum ex dictis, & maximè cuiusdam alterius instrumenti venditionis, quæ dicebat & pro Ioannetta eius vxore, quæ dicebatur addita, vt probaretur, quod Ioannetta esset vxor
2 tamen, † quia in instrumento erant quattuor alia instrumenta, in quibus eodem modo vxor appellabatur, rogata per alios Notarios, quia carebat omni suspicione, visum fuit Dominis, vniformiter tolli omnem suspicionem falsitatis, quia iam nõ indigebant illa Apostilla, & propterea non erat præsumendum, quòd falsitatem voluerint notarij fabricare in re, quæ non indigebat, sed potius erat præsumendum, quòd de voluntate partium
3 addita fuerint illa verba, maximè, quia † ille, cuius manu erat facta Apostilla, quam Domini habuere pro bene recognita, erat rogatus de illo instrumento, quantumcumque in illo non esset subscriptus. Et licet allegarentur duo testes, qui dicebant fuisse præsentes, & numquam de Ioannetta factam fuisse mentionem, tamen
4 Domini de illis non curarunt, quia erant † contrarij: cum vnus diceret instrumentum factum in Camera superiori, alius in inferiori. Alia etiam contra testes opponebantur, quæ non fuerunt habita in consideratione.
5 Quòd † autem opponebatur testes fuisse subornatos, & datam illis non modicam pecuniam, non bene probatur, quia testes erant singulares, & varie deponebant. Et ita fuit resolutum, fidem testamenti integram esse.

DECISIO CCCV.

Spoletana beneficiorum, 2. April. 1550.

SVMMARIA.

1 *Vacatio per obitum, & prouisio per resignationem, an comprehendantur sub clausula, quouis modo, & cuiuscumque personæ.*

2 *Resignatio facta a possessore, & in beneficio ius habentis, per aliam resignationem, valida est, licet iuris adeptio in secunda resignatione non fuerit publicata.*

3 *Resignans habens priuilegium de non publicando, si illud non producat, tenetur ad publicationem.*

4 *Prouisione duorum de eodem beneficio facta vacante per obitum, si vens concludenter probet, de anterioritate incumbit actori probatio ad sui defensionem.*

EAdem die in causa Spoletana beneficiorum, sine aliqua informatione, quia Petrus Gerardi actor fa-
1 ciebat† difficultatem, numquid sub clausula, quouis modo, & cuiuscumque personæ, vacet, cõprehenderetur vacatio per obitum in prouisione facta per resignationẽ, cum tempore datæ resignationis vacaret per obitum, fe-
ci verbum super hoc, cum Dominis, qui dixere, hoc esse in difficultate, & causam comprehendi, maximè, quia
2 ille, qui† resignabat erat possessor, & ius in beneficio habebat ex alterius resignatione, & ita pronunciatu ex isto, quia dubitabatur, an ex resignatione esset ius quæsitum resignanti. secundo loco, cum resignationem non publi-
3 casset: & licet diceretur, † quod iste, qui resignauerat haberet priuilegium, quod non teneretur ad publicationem: tamen priuilegia non erant producta. Dicebatur etiam, quod secundus resignatarius, vt in casu isto non tenebatur publicare. Sed dixere Domini hoc fortè habere locum, quando prius publicasset, antequam tamen subscriberent sententiam, voluerunt de nouo considerare testes examinatos per Petrum super obitu Iacobi, qui resignauerat primo in D. Ioannem, per cuius obitum veniebat etiam Petrus, & nil etiam visum fuit, quod non concludenter probaretur obitus Iacobi, ante resignationem factam per Ioannem, propterea noluerunt subscribere sententiam pro reo canonizatoriam, sed subscripserunt, tamquam simpliceem absolutoriam confirmando
4 sententiam D. Petri. Nam cum in actis † esset producta prouisio vtriusque per obitum eiusdem, & prouisio rei esset anterior, concludenter actor debebat probare obitum, & de quo die, & mense decessit, vt cognosceretur, an prouisio actoris esset melior.

DECISIO CCCVI.

Alternatiua Feltrensis ordinarij, 23. Aprilis 1550.

SVMMARIA.

1 *Ordinario concessa alternatiua a Sanctissimo, an tribuat pote-*

potestatem validè conferendi beneficia nondum litteris super hac potestate expeditis.

2 *Gratia concessio impetrata per supplicem libellum, an ex sola ipsius exhibitione perficiatur, licet informis dicatur.*

De 23. eiusdem ad instantiã Episcopi Feltren. quæsiui, *an† Episcopus, cui a Papa erat concessa alterna tiua, potuerit validè conferre beneficia, quæ vacarunt ante expeditionem litterarum?* Et dubium faciebant, quòd habebat in decis. 402. cum duabus præcedentibus. In hoc tamen Domini dixerunt contrarium, quia, vt notatum est,† ex sola supplicatione gratia perficitur, licet dicatur informis, & non possit canonizari obstante clausu la canonizatoria, qua ex quo ista alternatiua est concessa ordinario collatori, eo quidem iure habet ius conferendi in omnibus mensibus per illam concessionem, remouetur solum obstaculum regulæ de octo mensibus, & nihil de nouo conceditur, vt dixit sæpissimè Cassad. Nec obstant adducta in contrarium, quia loquuntur in alijs terminis.

DECISIO CCCVII.

Romana horti, 23. Aprilis, 1550.

SVMMARIA.

1 *Commissiones dantur aliquando in Curia, quæ auocata a quibuscumque iudicibus causas concernentes certas hypothecas ad tribunal Auditoris Cameræ Apostolicæ.*

2 *Debiti confessio non statim facit, vt procedi ad vlteriora liceat, stante eo, quòd nulliter, & male fuerit processum.*

Eadem die in causa Romana horti fine partium informatione legi commissionem pro Camillo de Rudicis præsentatã, cum præinserta Comitis Ioannis
1 Francisci,† in qua omnes causæ concernentes certam hypothecam erant auocatæ a quibuscumque iudicibus, & commissæ Auditori Cameræ, inter quas erat vna, quę pendebat coram me, contra Communitatem Fiani, per dictam commissionem dubitaui, an commissio esset subreptitia, quia in ea narrabatur, quòd ad confessionem erat processum, & propterea commissio dabat,
2 quòd ad vlteriorem executionem procederetur.† Nam licet esset processum ad confessionem debiti, tamen nulliter & male erat processum: & dixere Domini, quòd propter hoc non erat subreptitia, quia etiam si hoc narratum fuisset, tamen signatura dedisset, quòd causa ad me reuerteretur, vnde causa debebat redire ad Rotam.

DECISIO CCCVIII.

Arborensis Archipresbyteratus, 23. April. 1550.

SVMMARIA.

1 *Exprimentes collationes ante vacationem beneficiorum, si post obitum existentibus vacantijs in specie non acceptent, an per alium prouisum præueniantur.*

2 *Papa contra collationes factas ijs, qui specificè non expresserunt Dioeceses, an possit alijs prouidere etiam vacantia per obitum existente.*

Eadem die in causa Arborensis Achipresbyteratus, dubitaui, stante quòd Ioan. Baptista & Dauid ante
1 vacationem† beneficij expressissent collationes suas in Arborensi a Calaguritana, & deinde per obitum Lofredi vacauerint quinque beneficia, de quibus agitur, & Hieronymus Signorini, antequam dicti in specie acceptassent, obtinuerit sibi prouideri per obitum de omnibus beneficijs, & post prouisionem Signorini, expectantes acceptauerint in specie tria beneficia, an prouisio Signorini sit ab initio nulla in omnibus beneficijs, tam in Arborensi, quàm Calaguritana per obitũ dicti Lofredi vacantibus. Et Rota consistebat in decreto quodam irritanti, quod erat in gratia prædictorum, quod habebat
2 verba prægnantia, etiam per nos, &c.† Et propterea dicebatur Papam non potuisse prouidere Signorino, antequam illi specificassent beneficia, & quòd illud decretum afficiebat, omnia beneficia, & allegabatur dec. Cassad. 3. num. 10. de præbend. & sup. de concess. præb eiusdem in contrarium allegabatur dec. 4. eiusdem de decretis in reseruatione appositis, quam materiam decreti Domini noluerunt intrare, quia dixere, quod ex quo isti gratiati post nominationem Dioec. acceptauerant saltem in genere ante prouisionem Signorini, licet post pensionem Signorini specificauerint: vnde quia illa specificatio erat sub data generalis acceptationis, decretum non poterat afficere omnia beneficia in illis Dioeces. vacantia, sed tantum illa, quæ nunc fuerunt acceptata.

DECISIO CCCIX.

Tullens. Metens. matrimonij, 11. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Fides testamento an adhiberi possit, si ad narrata in eo accedunt aliarum apocharum & scripturarum probationes. stante quòd in suspicionem venerit falsitatis, ratione Notariorum.*

2 *Instrumenta per partis confessionem roborata ratione matrimony contracti, an fidem faciant etiam præsente parte aduersa, & patiente vxorem in illis dici quam esse negabat.*

3 *Notarius licet fidem non faciat de partis præsentia, ob id non est dicenda absens fuisse.*

De 11. Maij in causa Tullens. Metens. dubitaui, *v-*
1 *trum† obiecta contra testamentum, & Notarios de eo rogatos, diminuere possint fidem eius.* Et proposito solũ super prætensa suspicione Notariorum cogerentur dicere, quòd alia instrumenta non debebant tollere suspicionem, ex quo ferè erant rogata per eosdem Notarios, & sigillatim ab eodemmet: tamen Domini perstitere in eadem opinione, quia satis erat ad tollendum suspicionem Apostillæ, quæ erat in instrumento, ex aduerso alle
2 gata, non habentes pro nunc in consideratione,† quòd ex illis instrumẽtis eliceretur probatio matrimonij, propter confessionem Philippi, præsente etiam Renato aduersario, & patiendo ita illam appellari, prout in primo
3 instrumẽto appellabatur ex aduerso† allegato. habuere tamen dubium hoc pro resoluto, quod omnibus illis instrumentis Philippus esset præsens, quãtumcumque Notarius non attestaretur de præsentia.

DECISIO CCCX.

Romana hæreditatis, 11. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Testes de possessorijs actibus multorum de possessione contendentium deponentes, quomodo, & pro quo probent.*

2 *Mulier Vicarium constituens in Castro, an ob id dicatur id proprio, an tutorio nomine filiorum, vel hæredum possidere.*

3 *Possessio licet probata sit ex actibus possessorijs, non tamen ob id sequitur, quòd sit probatum certitudinaliter, quo nomine capta aut habita sit possessio.*

4 *Coniectura quæ capitur ex confessione fructus perceptos fuisse in familiam alendam conuersos, an doceat tutorio nomine perceptos.*

5 *Testes deponentes de reputatione, scilicet, quòd fuerit reputata Domina vnica Castri, & patrona, & c. non faciunt fidem de possessione absoluti dominij, sed de quadã præeminentia.*

6 *Dictio, posti, tempus immediatum an significet, vt si dicatur Titius post Sempronium possideat nullo medio indicet captam possessionem.*

Eadem die in causa Romana hæreditatis de Gadis, dubitaui, præsuppositis his, de quibus in puncto, vtrum probetur potiùs? Iam aliàs in hac causa fuerat
1 datum dubium tale, præsuppositio† quòd testes dicant, quod a morte Alouisij, tam Archiepiscopus, quàm Alexander, & fratres, quàm Claudia steterint, fuerint, & redierint ad Castrum Riani, atque Archiepiscopus fecerit gratias, & minuerat pœnas vasallis, & quòd vasalli

omni-

omnibus obedierunt, & quòd Archiepiscopus posuerit confines inter Castrum Riani, & Castrum Notium. Et ex parte Claudiæ dicitur, quòd Claudia ab omnibus fuit communiter habita post obitum Aloysij vnica domina & patrona dicti Castri, & quòd Vicarium in illo Castro posuerit, & ex eo fructus perceperit, tenuit, & pos-
2 sederit dictum Castrum. dubitabatur † ergo, *an ex prædictis per testes ipsos probaretur, quòd Claudia illo medio tempore, quòd fuerat vnus mensis, possederit proprio nomi-*
3 *ne.* Et Domini dixere, quòd non, quia † licet per illos probetur possessio Claudiæ, non tamen certitudinaliter probabant, & dicebant, quòd proprio nomine possederit, vnde potius erat dicendum, quod tutorio nomine, &
4 addebatur alia coniectura, † quia confitebatur se fructus Castri Riani conuertisse in alendam familiam, ergo illos perceperat tutorio nomine: quia si proprio, non conuertisset in alendam familiam, quam alere non tenebatur, cum essent filij, & filiæ Aloysij. Item quia vt aliàs resolutum fuit, licet proprio nomine potuisset possidere, propter dotem mille scutorum, tamen videtur voluisse cum pecuniæ ad hoc destinatæ in bancho steterint semper sub nomine Claudiæ, & illas post mortem Aloysij exegerit, tamquam proprias, non autem tãquam dotales, licet super his coniecturis nullum fieret funda-
5 mentum non obstante, quod † testes dicant quod fuit reputata vnica domina & patrona, & sic non tutorio nomine, quia tunc nõ in totum potuisset: quia dixere, quod ista reputatio non tangebat possessionem, nec actus possessorios, sed quamdam præeminentiam, prout fierat sibi in testamento relictum. Non obstat, quod dicant, q̃ illa percepit fructus omnes, quia cõuertit, vt dictum est, in alendis filijs, vt tutrix. Præterea testes non percutiebant tempus, nedum inter tutelã susceptam & mortem Aloysii: ponit enim percepisse post tutelã, & de his in-
6 telligere testes, etiam quantumcumque dicant, † quod dictio, post, denotat tempus immediatum, allegãdo Gomez. in quæst. 2. in prin. in 11. not. de rest. spol. in 6. tamen fuit dictum, quod illud Gomez. non dicit, sed bene vult, quod si testis dicat, q̃ Titius possidet post Sempronium, quod intelligebatur immediatè, hoc est, quòd nullus inter istos medio tempore possederit, sed quod incontinẽti post Titium incepit possidere Sempronius, hoc non dicit Gomez. & quod possit aliquo medio tempore intelligi, siue dicat a morte: fuit allegatus Baldus, in l. Celsus, de vsuris, dum loquitur de eo, qui dicitur possedisse ante decem annos, & ex omnibus istis colligitur, quod tutorio nomine possederit.

DECISIO CCCXI.

Turritana Canonicatus, 5. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Habens gratiam acceptandi, si acceptatum beneficium cessit alteri, vtrùm de nouo possit acceptare, aut consumpta sit gratia.*

2 *Cedens beneficio sine reseruatione pensionis, tamen ex hoc non constare dicitur id factum, ad consumendam gratiam acceptationis expectatiuæ.*

3 *Commodum ex cessione nullum reportans, si cesserit nulla necessitate cogente in fauorem possessoris sibi imputare debet.*

DIe 5. eiusdem in causa Turritana Canonicatus & Præbendæ, dubitatu, *an ex deductis in huiusmodi*
1 *causa*, † *constet de consumptione gratiæ, & expectatiuæ D. Georgij, quòd vacet, qui cessit in fauorem Antony Sequera.* Gregorius ceperat vltra Canonicatum, de quo a-
2 gitur vigore expectatiuæ, duo alia beneficia, quorum vnum erat in Turritan. Diœcesi. Vnde dubitabatur, *an ex illa acceptatione esset consumpta gratia, ita vt non possit acceptare Canonicatum, cum ad vnũ tantum esset gratia in Diœcesi Turritana, & de tali acceptatione constaret ex narratis per eam in noua prouisione.* Item tale beneficium cesserat in alium, vt ex consensu suo super hoc præstito constabat, adeo quod dicerent Domini rem esse claram. Et licet ipse diceret, quod ex quo cesserat huic beneficio sine aliqua pensione, & vtilitate propria, constabat, quod noluerit cedere animo consumendi gratiam suam, & quia ex clausulis, de quibus in noua prouisione poterat capere beneficium aliunde, quàm ex prouisione, & acceptatione facta vigore expectatiue: tamen
3 Domin † voluere dicere, quod quantumcumque nullum commodum reportasset, tamen acceptauerat, & cesserat nulla necessitate cogente in fauorem possessoris sibi præiudicauerat, dato quod beneficium fuisset de beneficio sibi non debito, quod tamen nõ erat in casu isto, quia erat sibi debitum, & sic gratia erat consumpta, ex dictis per Ro. conf. 729. num. 3. vers. ceterum, post Ioan. Andr. in c. cum in multis. de rescript. in 6.

DECISIO CCCXII.

Romana de Pichis, 5. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Copia, & instrumenta, & acta, an probationem inducant de non traditione rerum in controuersia positarum.*

2 *Instrumenti vigore facta confessio de recepto, non tamen facta traditione, idque sub spe futuræ traditionis, an obsit confitenti.*

3 *Mora & retardatio facta in traditione grani, efficit istum esse debitorem, cuius causa talis mora intercessit.*

EAdem die in causa Romana de Pichis, dubitatu,
1 *vtrum* † *ex copia, & aliis deductis in actione constet, granum non fuisse traditum, de anno 1516. Hieronymus de Pichis, senex vendiderat 5000. rubr. grani pro pretio mille ducatorum, & multas alias res Georgio Cæsarino,*
2 *qui in* † *instrumento confessus fuerat se granum, & alias recepisse, & promiserat soluere pretium infra triennium: deinde omnes res emptas vendicabat Fabricio, & constituerat se illas illius nomine possidere, adeo quod ex his instrumentis oriebatur confessio, quod omnes res venditæ essent traditæ.* Et licet diceretur cõfessionem fuisse factam sub nomine futuræ traditionis, tamen Rota resoluerat coram D. Augustino, qui causã fouerat in primo, quod omnes probationes incumbebant venienti ex iure Georgij. Vnde dubitabatur, *an ex quibusdam apochis, & multis aliis, quæ adducebantur, esset probata ista non traditio, nec vt alia, quia omnia ista præsupponebant Hieronymum de Pichis esse debitorem Ioan. Georgio, in summa mille ducatorum occasione grani, quòd ex illis instrumentis, quòd non erat. Imo Ioan. Georgius erat debitor pecuniarum D. Hierony. 500. rubr. grani.* Et propterea videbatur dicendum, quod omnia illa loquerentur de alia summa pecuniarum, quàm grani: tamẽ dixere Domini contrarium, ex tot simul iunctis, quia cum Ioãnes Georgius deberet consequi granum venditum, & non tenebatur
2 soluere pretium, nisi post triennium, statim quod Hiero-
3 nymus fuit in † mora non tradendi granum, cepit esse debitor pecuniarum, quia fortasse post moram intererat Io. Georgio, potius habere pecunias, quã granum, quod fortè diminutum erat in pretio, ideo inter illos cepit esse controuersia, tamquam esset debitor mille ducatorum occasione grani, soluerat 500. ducatos ex ista summa, non erant duæ pollizæ, quæ a principio allegabantur, & alia multa adducta, & postmodum restantibus, 500. soluerat de restantibus 100. adeo, quod ex ista continuatione, & idem dictat personarũ, & summarium.... venerant Domini in istam interpretationem, vt constaret granum non esse traditum, sed de summa mille ducatorum solutos fuisse 250. quod cederet ad vtilitatem Hieronymi Pichi iuniors, qui causam agebat, & quia prætendebatur ex aduerso, sicut non obstante confessione per instrumentum facta, granum non fuisse traditũ, ita etiam tolleretur probatio, quoad alias res, & sufficeret hæc probasse, elidendo illam confessionem. Tamen Domini dixere ex hoc non inferri contra traditionem aliarum rerum, sicut fuit factum de grano.

DE-

DECISIO CCCXIII.

Fauentina hæreditatis, 24. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Hæreditas adita ab ea, quæ non est instituta, obtenta gratia subrogationis per sacram pœnitentiariam non facta mentione additionis, an sit subreptitia caussa istius tacitur nitatis.*

2 *Facti narratione veraciter facta, sacra pœnitentiaria petita a priuato, vel nō concedit, vel difficilius saltem ne præiudicet societati, & pio loco.*

3 *Confessio facta a procuratore nomine partis in iudicio, si incontinenti reuocetur relenat. secus si per diutinum interuallum fiat reuocatio.*

4 *Aditio hæreditatis, si de iure nulla sit in gratiæ impetratione non est necesse eius vel vlla vt mentio fiat.*

1 Dole 24. Maij in caussa Fauentinæ hæreditatis, dubitaui. †*an ex aditione hæreditatis, de qua in actis, possit inferri ad subreptionem gratiæ per Catharinam obtentæ?* Pater istius Catharinæ instituerat hæredem vniuersalem suorum bonorum, quamdam societatem existētem in ciuitate Fauentina, grauando illam de restituendo omnes reditus hæreditatis in suos vsus, & hæreditatem adierat Catharina filia, & obtinuerat a sacra pœnitentiaria se subrogari in locum societatis, cum eodem onere, nec in ea fecerat mentionem de aditione hæreditatis: dubitabatur, an per istam taciturnitatem gra-

2 tia esset subreptitia: † maior enim pœnitentiaria non concessisset, vel difficilius, si hoc intellexisset. Dabantur multa ad sustinendam gratiam: Primò, quòd licet non esset narratum, tamen maior pœnitentiarius hoc intellexerat, quia informando signaturam hoc fuerat expressum, vt eadem societas in articulis suis fatebatur, quæ ratio mouit Dominos: tamen, quia † ista confessio erat procuratoris, poterat reuocari, prout statim post fuit reuocata, ideò in hoc non fuit facta vis. Se-

4 cundò dicebatur, † quòd aditio fuerat nulla, ideò de aditione nulla debuit fieri mentio, Fel. in c. super litteris, nu. 15. & in c. ceterum, col. 3. 16. q. 13. limit. de rescrip. Quod fundamentum placuit Dominis, ideò mādatum fuit, vt melius informaretur.

DECISIO CCCXIV.

Cæsarauguſtana pecuniaria. 24. Maij 1550.

SVMMARIA.

4 *Confessio in carceribus coram Gubernatore facta de solutione pecuniarum faciendarum, aut fideiussorem dando, si non fit producta in iudicio, an prosit.*

2 *Debito liquido exstante vigore apodissæ, opponi potest de eodem in præiudicium debentis.*

IN caussa Cæsarauguſtana pecuniaria eadem die dubitaui, *vtrùm posita de quibus in actis sint talia, quòd terminis possint opponi in hac caussa, in qua iam erat decretum brachium sæculare.* Et punctus fuit restrictus ad vnum, quia alia non erant recognita, ex quo ad recognitionem restricta fuit ad medietatem, quia Matthæus Pasqualius, cuius manus cognoscebatur, erat subscriptus cum alio, & ita ista summa pro medietate sufficiebat, quia continebat in totum 350. & Matthæus habe-

1 bat brachium sæculare † solum pro 120. & quia instabat confessio Matthæi in carceribus coram Gubernatore facta, quòd pro istis pecunijs pro eo solutis dederat in arrendam Archid. suum Ioan. Ceperio aduersario, vt sibi satisfaceret de his pecunijs pro eo solutis vt cantabat instrumentum: ideò dixere Domini, quòd res non habebat difficultatem. Tamen quia ista confessio non erat producta in iudicio, & loquebatur de alio arrendamento, & postea animaduerti, de hoc non potuit fieri fundamentum. Sed ex alio Domini fuere

2 in eadem opinione, scilicet, quòd † ex illa apodissa posset opponi, quia erat debitum liquidum, ideò de eo potuit opponi, l. 1. de compens. allegando Bart. in l. interdum, §. qui compensationem, de iure fisci, cum simil, de quib. sup. Tamen dixere Domini, illa esse intelligenda de debito non liquido, ideò videndum, quid deponeretur huic schedulæ, quòd si esset aliquid, quod altiorem indaginem requireret, tunc non esset impedienda executio lo. Cepere, quòd si debitū remaneret liquidum, vtique compensaretur.

DECISIO CCCXV.

Romana de Gadijs, 24. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Nomine tutorio possidens mulier, an postea proprio etiam nomine vigore dotalis instrumenti fructus percipere, & stabilia possidere possit.*

2 *Adiudicatio in solutum obtenta per partem, quæ habet hypothecam anteriorem, facit illam non tamquam hæredē possidere, sed tamquam creditorem.*

3 *Possidere pro hærede differt ab illo, quod est pro creditore possidere, quorum vnum saltem a prætendente possessionem, venit declarandum.*

EAdem die in caussa Romana de Gadijs dubitaui, *præsupposito, quod Claudia post susceptam tutelam cen-*

1 *seatur possedisse Castrum Riani tutorio nomine, vtrum † postea ei licuerit proprio nomine vigore instrumenti dotalis propria auctoritate percipere & possidere.* Et dixere Domini, ꝙ ex quo constabat quod Archiepiscopus aduersarius Claudiæ possederat, tamquam hæres, posset Claudia vigore instrumenti dotalis danti licentiam ingredi propria auctoritate, & Castrum retinere, quamtumcumque cœperit possidere proprio nomine contra hæredem, per not. per Bar. in l. creditores, C. de pignor. & cum multis alijs, quæ in informatione adducebantur. Et licet ex aduerso diceretur pro parte Archiepiscopi,

2 qui † fecerat sibi adiudicare in solutum dictum Castrum, pro concurrente quantitate 170 ducatorum, in quibus erat creditor, & habuerat hypothecam anteriorem Claudiæ, & quod post illam adiudicationem cœperat possidere, tamquam creditor, non tamquam hæres, quo casu contra illum non habente caussam a Patre suo, qui dederat licentiam Claudiæ, non poterat Claudia illum spoliando, incipere possidere vigore in-

3 strumenti, & tamen dixere Domini, quòd ex † quo, ex aliquibus constabat de animo suo, quod noluerat possidere tamquam hæres, nec constabat, quod noluerat sibi mutare caussam possessionis, & possidere pro creditore, quod hoc non debebat haberi in consideratione, nisi ostenderetur.

DECISIO CCCXVI.

Carthaginen. pecuniaria, 21. Maij 1550.

SVMMARIVM.

1 *Testes deponentes de possessione aduersæ partis quòd sit attentata si non probent, inualidè & nulliter deponunt.*

DIe 21. Maij, in caussa Carthagin. pecuniaria, quia prætendebatur ex parte Francisci de Mendoza esse probatum † per testes examinatos hic in curia, possessionem aduersariam esse attentatam, legi testes. Et

1 dixere Domini non probare.

DECISIO CCCXVII.

Toletana matrimonij, 21. Maij 1550.

SVMMARIVM.

1 *Relatio facta actorum pro dandis punctis repeti debent pūcta ante discussa, ex eo, quod nouiter ingressi auditores, quib. de antedictis non potest constare, possint informari.*

1 EAdem die in caussa Toletana matrimonij † retuli omnia pro dandis punctis. Et mandarunt dāda ad votum Domini Comitis hic præsentis, quamtumcumque repeterentur puncta aliàs data ex quo erant tres Auditores noui, qui resoluta non intelligerent.

DECISIO CCCXVIII.

Arboren. Archipresbyteratus, 21. Maij 1550.

SVMMARIVM.

1 *Archiuistarū relationi stat Rotale tribunal, vt in alijs multis, ita in ijs, quæ acceptationes beneficiorum cōcernunt.*

EAdem die in cauſſa Arborenſis Archipresbyteratus, ſuper acceptatione extracta ex Archiuio Rotæ, Domini mihi dixere, & Archiuiſtæ.... Et dixerant ſufficere cum his, de quib. in actis ad probãdum, quòd
1 acceptationes in ſpecie in actis productę erant ex genere extractæ, & ad ſpeciem deductæ.

DECISIO CCCXIX.

Tullen. Meten. matrim. 21. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Apoſtilla ſeu additio facta a teſtamento, vel potius contractui ab eo qui de tali contractu non fuit rogatus, vtrùm probet in iudicio, nec ne.*

2 *Scripta per notarium qui de falſitate arguitur non poſſunt dici eſſe talia, niſi fuerit de falſitate aliàs commiſſa inquiſitus, conuictus, & condemnatus.*

3 *Notarium de falſitate ſuſpectum aliud eſt ab eo, quòd ſit re ipſa falſarius, vtpote inquiſitus de commiſſa falſitate.*

IN cauſſa Tullen. Metenſ. matrimonij, dubitaui, *præ-*
1 *ſuppoſito, quòd † Apoſtilla ſit manu Arnulphi addita, quod non fuerat de contractu illo emptionis rogatus, ſed interuenerat tamquam vnus de iuratis deputatis ad inueſtiendum, & expenſa ſuper Ioannem, cum additum ſit nedum nomen vxoris, ſed adducta vxor in emptione, acquiſitione, & ſolutione prædictis, & falſitas ſi qua oriatur ſcriptio contra teſtamentum Philippi ab iſtis rogatis.* Et dixere Domini, prout aliàs dixi, quod non, quia omnia allegata per aduocatos præſupponentes oriri ſupplicatio-
2 nem loquebantur † in Notario, qui condemnatus, vel aliàs inquiſitus fuerat ſuper eo, quòd inſtrumentũ falſum fecilſet, nam tunc verum erat dicere, quòd omnia inſtrumenta poſtea per eum rogata erant ſuſpecta, ſed
3 in † caſu noſtro non ſic, quia additio illius apoſtillæ faciebat Arnulphum ſuſpectum, ſed non falſum & nullibi contra reperiebatur, nec aliquis dicebat, quòd orta ſuſpicione contra vnum Notarium ex aliqua cauſſa in aliquo inſtrumento, quòd eſſet ſuſpectus, quæ omnia poſtea per ipſum facta, imò ex quo tractabatur de intereſſe partis recurrẽtis ad illum pro rogitu, erat dicendum, quòd tales partes erant fideles, & illum fidelem reputabant, paterentur hoc damni, & illi in actis fides adhibenda non eſſet, quod ſecus erat, quando iam fuiſſet accuſatus, vel inquiſitus, quia tunc imputãdum erit ei, qui a tali Notario non abſtinuiſſet.

DECISIO CCCXX.

Romana de Gadis, 21. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Conſtitutum appoſitum inſtrumẽto dotali, vtrum poſt mortem mariti aliquid in fauorem mulieris operari poſſit.*

2 *Abſente parte, ſi proponatur conſtitutum contunctim dotalibus inſtrumentis, an ius acquirat eidem, ac ſi præſens fuiſſet, vel requiratur ſubſequens ratificatio, ſtipulatio ſi cet per Notarium eius nomine interuenerit.*

3 *Poſſeſſionis acquiſitio fieri nullo modo poteſt, niſi accedat cõſenſus animi & voluntatis, & ideò vt de animo hoc conſtet ratificatio omnimodo eſt neceſſaria.*

4 *Iure crediti poſſidentem non licet ſpoliare, aut de tali præterdentem, niſi eo ſatis ſufficienterque conſtito.*

IN cauſſa Romana de Gadis, dubitaui, *præſuppoſito*
1 *quòd poſt ſententiam latam ſuper credito Archiepiſcopus declarauerit velle poſſidere etiam tãquam creditor, an tunc licuerit Dominæ Claudiæ ſpoliare Archiepiſcopũ ſua medietate?* Et pro parte hæredum Claudiæ, quod ſic, propter pactum conſtituti, quod erat appoſitum in inſtrumento dotali per Aloyſium, dicitur detinere rationem Claudiæ propter illud pactum tenebatur per eos, non obſtante, quod poſtmodum fuit lata ſententia ſuper credito, non potuit Archiepiſcopus in præiudicium Claudiæ incipere poſſidere, tamquam creditor, l. interdum, §. aliena, ff. de acquiren. poſſeſs. Sed
2 ad hoc reſpondebatur, quod † conſtitutum poſt mortem Aloyſij non operabatur aliquem effectum, tamquam collatum poſt mortem. Dicebatur, quòd conſtituebat ſe nomine Claudiæ poſſidere in omnem euentum reſtitutionis dotis, vnde cum non euenisſet caſus mortis, erat ac ſi eſſet collatum poſt mortem, cum ante non operabatur aliquem effectum, notat Angel. in l. quamuis, §. ſi conductor, verſicul. ex dicto hoc, & ibi Cuman. verſic. pro hoc dixit Angel. & Alexan. ibi, colum. 2. in verſic. per illum textum, Iaſon in l. 1. colum. penul. verſic. confirmat, quia etiam, de acquiren. poſſeſs. cum alijs allegatis. Et hoc placuit multis ex Dominis, tamen vnus dixit, quod iſta loquebantur, quando conſtitutum erat expreſsè collatum in euentum reſtitutionis dotis, & allegabatur Baldus, in l. 1. C. de commun. ſeru. manum. & Bald. Nouel. in tractatu de dote. Gozad. conſ. 42. Curtius in l. ſi is, qui pro emptore, ſecundum vnam interpretationem, ff. de vſur. Tiraquel. in tract. de iure conſtituti, in 3. parte 3. limitatione, quæ cum non fuiſſent viſa a Dominis, ſubſtiterunt.
2 Sed reſpondebatur ſecundò, quod ex quo † conſtitutum fuerat poſitum abſente Claudia, ei ius non acquirebatur, niſi ſecuta ratificatione, quãtumcumque Notarius ſtipulatus eſset pro ea, ſecundum Alexand. in l. quod meo, colum. 6. verſic. inter iſtud, quod dicitur, de acquiren. poſſeſs. & in conſ. 153. colum. 1. verſ. propterea, ſi bene, volum. 6. Decius in l. conſtitutus, num. 160. de regulis iuris, latiſſimè Tiraquel. qui omnes cumulat in dicto tract. 3. par. 3. limitatione. Et licet eſset aliqua diſcrepantia, tamen placuit omnibus diſtinctio Soc. in l. 1. §. ſi iuſserim, de acquiren. poſſeſs. quæ dicit quod quo ad poſſeſſionem acquirendam nulla eſset
3 difficultas, † cum non acquireretur niſi de animo, ideo neceſsaria erat ratificatio, vt de animo conſtet. Sed replicabatur, quòd ante ſententiam latam, & ſic ante quam Archiepiſcopus poſſederat, cœperit poſſidere pro creditore, & Claudia etiam in iudicio diſcuſſionis pro credito ſuo produxit inſtrumentum dotale. Vnde videbatur omnino in eo contenta ratificare. Sed dixere Domini, quòd iſta erat tacita replicatio, quæ debebat intelligi tantum de iure pignoris, non autem de poſſeſſione reſpectu conſtituti, cum poſtea Claudia declarauerit, ſe velle poſſidere tutorio nomine, vt aliàs reſolutum fuit; vnde remanſit reſolutum dubium
4 quod † non licuerit Claudiæ ſpoliare Archiepiſcopum iure cred. poſſidẽtem; & licet vlterius diceretur, quòd non licuit Archiepiſcopo mutare ſibi cauſsam poſſeſſionis niſi illam dimitteret, ex quo cauſsa hæreditaria, & de nouo tamquam creditor incęperit poſſidere l. qui bona, §. fin. & ibi Paul. Caſtr. ff. de acquiren. poſſeſs. Et hanc opinionem ſequitur ſemper Rota quidquid aliàs dixerit, propterea hic Archiepiſcopus non mutauit ſibi cauſsam poſſeſſionis, ſed cauſsam cauſsæ cumulabat.... quod ſine difficultate, d. l. 3. §. ex pluribus, Felin. in cap. in noſtra, verſic. titulus, de reſcriptis. in dicta l. qui bona, §. fin. Caſador. deciſ. 4. in fide reſtit. ſpoliat.

DECISIO CCCXXI.

Arboren. Archipresbyteratus, 9. Maij 1550.

SVMMARIVM.

1 *Partes non rarò informare in voce poſſunt, quamuis dubiũ nullum in iudicio proponant.*

DIe 9. eiuſdem in cauſsa Arboren. Archipresbyte-
1 ratus & aliorum, † vtraque parte informante in voce, licet non dato dubio, iterum quæſiui a Dominis id, de quo aliàs 21. Maij præſentis anni. Et Domini permanſerunt in eadem opinione.

DECISIO CCCXXII.

Tullen. Meten. matrimonij, 9. Maij 1550.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria, ſi calumniosè petatur ad cauſsæ protelationẽ, non uenit concedenda, præſertim cum prope finem ſit cauſsa, & inſtet tempus expeditionis.*

Eadem

EAdem die in cauſſa Tullenſ. Metenſ. matrimonij, dubitaui, † *vtrùm Renato eſſet danda remiſſoria*. Et quia cauſſa diu diſputata fuerat in Rota, & eramus iã in fine, calumniosè videbatur peti ad diffugiendum expeditionem: ideo dixere, quòd ſi Renatus contentabatur dari ſententiam cõtra illum remiſſoriam ſimul & ſemel, aliàs de cauſſa habebat aliam difficultatem, videretur etiam pro iuſtitia, & expediretur poſtmodum, & in ſecunda inſtãtia videretur, *an eſſet dãda remiſſoria*.

DECISIO CCCXXIII.

Romana domus locationis, 9. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Ius acquiri dicitur per viam monitorij intimati parti prætendenti de confirmatione locationis ipſi intimanti.*

2 *Nullus renũciare iuri cenſetur quod ſibi neſcit competere.*

IN cauſſa Romanã, ſi in euidentem, eadem die, dubitaui, an ex deductis conſtaret, quòd Rectores percipientes canonem, ſciuiſſent litem moram, vt propter caducitatem dici poſſet illud remiſiſſe propter tales receptiones, nõ facta iſta locatione in tertiam generationem, ſaluo beneplacito Sedis Apoſtolicæ, quòd numquam per multos annos fuerat expeditum, immo mota lite per viam monitorij de euacuanda domo locata,

1 per † quam litem aliàs dictum fuerat eſſe quæſitum ius Rectoribus, vt quandocumque pro expeditionibus beneplacitum eſſet in forma, ſi in euidentem, propterea tamen, vt dictum fuit aliàs in hac cauſſa non fuerat ſublatum iſtud ius, ſed illis remanſiſſe. Et dixere Domini, quòd non, quia nullo modo conſtabat, quòd Rectores nullo modo percepiſſent ſimpliciter, ſi ſciuiſſent

2 motam litem, vnde † iuri quod quis ignorat ſibi competere, non cenſetur renunciare, iuribus vulgatis, immo cognita lite, non repetiebatur, quòd aliquis ex rectorib. acceperit Canonem, niſi cum proteſtatione, id eſt ſaluis iuribus, &c.

DECISIO CCCXXIV.

Romana de Pichis, 9. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Clauſula, dolo facis q. petis q. ſtatim reſtituturus es, vel cõpẽſationis, an impedire poſſint executionem rei iudicatæ.*

2 *Fideiuſſores principalis ſi metu excommunicationis, vel aliarum cenſurarum depoſitum ſummæ petitæ a creditore fecerunt, an repetere poſſint per cõmiſſionem datam de nullitate cenſurarum latarum.*

3 *Sententia ob fatalium lapſum tranſiens in iudicatum, an poſſit peti exequi.*

4 *Compenſationis exceptio poteſt opponi exceptioni rei iudicatæ, poſito quòd concurrat, vt plurimum cum exceptione dolo facis, ex doctrina Baldi.*

5 *Fideiuſſoribus agentib. tamquam principali, an poſſit opponi exceptio compenſationis, quæ eneruat rem iudicatam.*

6 *Dolo facis exceptio ad idem tendit cum compenſatione, & ius cum compenſatione confundit.*

7 *Agens ex inſtrumento ad mutui petitionem, ſi opponantur exceptiones, & ſic debitum non eſt liquidum, opponi exceptio non poteſt.*

IN cauſſa Romana de Pichis, eadem die dubitaui,

1 *vtrùm executio rei iudicatæ poſſit impediri per † clauſulam dolo facis, vel compenſationis ex aduerſo oppoſitæ.* Hieronymus de Pichis mutuauerat 1800. ducatos Io. Georgio de Cęſarinis, reſtituendos poſt certum tempus, quo elapto, agebat contra Marcum Caſalium, & alios fideiuſsores, & obtinuerat confiteri debitum, &

2 eos excommunicari, † qui metu cenſurarum fecerant depoſitum, quod fuerat relaxatum Hieronymo prædicto, iſti fideiuſſores commiſerunt cauſsam nullitatis iſtarum cenſurarum, & repetitionis depoſiti, coram Cardinali Anconitano, qui pronunciauerat cenſuras nullas, & reſtituendum depoſitum, quæ tamen ob † lapſum fatalium tranſierat in rem iudicatam, cuius ſententiæ petebatur executio, ad quæ dictus Hieronymus dicebat dolo facir, qui ſtatim reſtituturus es, quia ex contractu mutui tantum teneris

4 mihi, & ſi iſta exceptio non obſtat, † ſaltem exceptio compenſationis, quæ contra exceptionem rei iudicatæ poteſt opponi, quæ concurrit cum exceptione dolo facis, & vt plurimum confunduntur, ſecundum Bald. in l. eius, in fi. C. de compenſ. tradit Fel. in c. ſuborta, col. 2. de re iudic. Sed ex aduerſo dicebatur, quòd placuit Dominis, quòd ex quo iſti, tamquam principales agant ad nullitatem cenſurarum, & repetitionem depoſiti conueniunt ex inſtrumento, tamquam fideiuſſores, non poteſt opponi contra illos exceptio, dolo facis, vt in terminis dicit Aretin. in l. ex duobus, prima, colum.

5 fin. verſ. & ita ades, ff. de duob. reis. Et † ſimiliter non poteſt opponi exceptio compenſationis, quia eneruaret rem iudicatam, l. 2. vbi eſt text. in 1. reſponſo, C. de compenſa. vbi omnes not. Et hac ratione etiam non

6 poteſt opponi exceptio dolo † facis, quæ, vt dictum eſt, ad idem tendit, & confundit ius cum compenſatione: nam quid eſſet dicere compenſemus, niſi quòd iſta res iudicata non haberet executionem, quam propter illudmet iuſtum fuerat fideiuſſoris cenſurati, & factum depoſitum, quod fuit per rem iudicatam mandatum reſtitui, & declaratum cẽſuras nullas. Dicebatur † etiam,

7 quòd quando agebatur ex inſtrumento ad petitionem mutui, dabantur exceptiones, & ſic debitum non eſt liquidum, vnde de eo non poteſt opponi compenſatio, iuribus vulgaribus.

DECISIO CCCXXV.

Carthagin. pecuniaria, 13. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Citatione facta ad conſtituendum procuratores pro executione compulſorialium non intimato proceſſu principali, an valeat proceſſus.*

2 *Scientia requiritur illorum, quæ apud acta fiunt principali parti, ideò in extractione compulſorialium inquiſitio de procuratorum conſtitutione eſt facienda.*

3 *Citata pars ſi fuerit ad conſtituendos procuratores pro certa hora, non amplius venit inquirendum apud acta, an ſint conſtituti, nec ne.*

4 *Facta diligentia de principali inueniendo ſolum per vnum, & non per duos, an valeat citatio.*

5 *Mandato non habito a procuratore ad agẽdum, an quod geritur validum ſit, an verò veniat reſcindendum.*

6 *Citationis originali affixo ad valuas non dimiſſa copia, neque prælecta citato, an vrgeat citatum.*

1 DIe 13. in cauſſa Carthag. pecuniaria, dubitaui, ſtante citatione ad conſtituendum procuratores pro executione compulſorialium ad certum terminum, cum proteſtatione, quod aliàs principalis citabitur ad valuas per affixionem, an ſi conſtitutio facta fuerit poſt terminum, & parte, non intimata, valeat proceſſus factus per affixionem ad valuas. Et præſuppoſitum fuit, quòd elargitio inſtrumenti fuerit facta poſt depoſitionem pecuniarum. Nam de ea conſtabat per librũ notarij, qui poſtea menſaturam ſoluerat pro iſto. Et dubium faciebat dictum Paul. de Caſtr. in l. 1. C. qui

2 ſatisdare cogan. qui vult, † quòd illa, quæ fiunt apud acta, pars tenetur ſcire. Et ideò quando voluit extrahere inſtrumentum compulſorialium, debet perquirere, an eſſent conſtituti procuratores. Et licet diceretur, quòd Abb. in cap. mandati, in verſ. de procurat. diceret, quòd contra Paulum eſt communis opinio, tamen fuit dictum, quòd iſtud non erat verum, & illud fuerat ſecuta Rota: tñ Domini tenuerunt contra

3 rium in caſu iſto, quia † ex quo pars fuerat citata ad conſtituendum procuratorem pro certa hora non debuit amplius perquiri apud acta, an eſſent poſtea conſtituti, vel non, ſed pars tenebatur intimare. Et ita hoc caſu non loquitur Caſtren. ſed Bald. in l. eos, §. Apoſtolos, Cod. de appellationibus, ex cuius dictis

4 deciditur iſte caſus. Dicebatur etiam, quòd ex † quo fuerat facta diligentia, tantum per vnum & non per duos de reperiendo principalem, quòd non valebat citatio, per affixionem, ſed Domini hoc non curarũt, quia hoc eſt de ſtylo in Curia: Sed non reperitur iure
5 cautum. † Opponebatur etiam, quòd procurator non habebat mandatum ad agendum, ideo dicebatur, ꝙ proceſſus erat nullus, & attentatus, idque ad cautandum: tamen hoc etiam non placuit, quia habebat mandatum ſpeciale. Ad id quod fuerat vltimo propoſitũ
6 dicebatur, ꝙ † proceſſus erat nullus, quia citatio erat originalis, & affixa ad valuas, ſed non dimiſſa copia, nec erat lecta citatio, quæ non valet, ad deciſ. 223. in nouis. Et tamen dicebatur ex aduerſo, quòd imò debebat valere, & quia materia eſt exemplaris, fuit dictum, quòd ſuper hoc particulariter informaretur.

DECISIO CCCXXVI.

Romana de Gadis, 13. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Actus tutorio nomine faciens matrona, non dicitur poſſidere vt conſtituti, etiã eo per ratificationẽ approbato.*
2 *Subſequens actus animum poſſidere prætendentis facilè demonſtrat, an tutorio nomine, vel alio ſit geſtus.*
3 *Teſtamentum penes ſe detinens præſumitur omnium in teſtamento illo contentorum notitiam habere, eaque approbaſſe.*
4 *Notitiam habens contentorum omnium in teſtamento, etiam omnia approbans, non tamen tenetur eis vti, quæ ſibi præiudicium adferre poſſunt.*
5 *Tutorios actus faciens nomine filiorum, & ſic officij neceſſitate ſibi tamen præiudicare non tenetur in ſuo iure.*

EAdem die in cauſſa Romana de Gadis, dubitatũ, 1
vtrum ex productione inſtrumenti dotalis cũ his, quæ dicuntur in ſententia, Claudia taliter dicatur ratificaſſe conſtitutũ, vt ex actis ſubſequentibus factis tutorio nomine, vna cum Archiepiſcopo, non cenſeatur vigore conſtituti poſſediſſe & antè ſibi poſſit ad propoſitum conſtare, quantum ſufficiat, quòd Arch epiſcopus iure crediti noluerit poſſidere. Et quo ad prædictum dubium dixere Domini, pro † Claudia non cenſebatur voluiſſe ex conſtituto poſſidere, per actus ſubſequentes, quos tutorio nomine fecit, qui demonſtrant eius animum.
2 Vnde ex verbis ſententiæ non agitur, quòd Domina Claudia voluerit vigore conſtituti poſſidere, & propterea conuolabant ad aliud fundamentum, dicen-
3 tes, ꝙ ex † quo Claudia fecerat releuare teſtamentum, & penes ſe detinuerat, habebat notitiam de omnibus in eo contentis, & oia approbauerat, tamen dixere Domini, ꝙ licet de omnib. habuerit notitiam, &
4 omnia approbauerit, † tamen non voluit vti conſtituto, vt apparet ex productione, quæ erat facta ad effectum demonſtrandi creditum, vt ex actis factis tutorio nomine. Et licet replicaretur, quòd Claudia fece-
5 rat † illos actus tutorio nomine, & ſic ex neceſſitate officij ſui, vnde non debebant præiudicare tibi, tamen dicebatur, quod nulla erat neceſſitas, eo quod proprio nomine poſſediſſet, velle poſſidere tutorio nomine, & illos actus illo nomine facere, & ſimul cũ Archiepiſcopo, qui cum ea fecerat illos actus. Quo ad ſecundam partem dubij nulla fuit difficultas, quia ſolum allegabatur doctr. Bar. in l. fi. C. de edicto dui Adriani tollendo, quæ nihil faciebat ad propoſitum, de quo dictum fuit ſupra, in eadem hac cauſſa.

DECISIO CCCXXVII.

Toletana teſtamenti, 16. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Sufficiens mandatum vt habeat procurator neceſſe eſt ad apertionem teſtamenti, præſertim, vbi prouiſum eſt per teſtatoris munificentiam loco pio.*
2 *Rogitus notarij facit ſufficiens eſſe mandatũ, & ſi datum ſit ex narratiua per congregationẽ pro vſu ſtyli partũ.*
3 *Geſta pro ſe, & nomine abſentium, quos non conſtat eſſe vocatos, ſi non ſit in arduis, ratificantur, non obſtante, quòd non ſint abſentes illi vocati.*

DIe 16. eiuſdem in cauſſa Toletana teſtamẽti, ſeu hæreditatis, dubitatui *vtrum mandatum pro parte adminiſtratorũ hoſpitalis exhibitum ſit ſufficiens hoſpitali Miſericordiæ in ciuitate Toletana exiſten.* Prætendebat id hoſpitale ſe eſſe inſtitutum hæredem a quodam, qui hic in Curia deceſſerat, & petebat, aperiri
1 quoddam teſtamentum clauſum. † Opponebatur, ꝙ procurator non habebat mandatum ſufficiens, quia non conſtabat, ꝙ adminiſtratores hoſpitalis congregati, dediſſent mandatum, niſi ex narratiua eiuſdem Capituli, dicentis, nouerint vniuerſi, &c. Sed dixere
2 Domini, ꝙ † quo Notarius erat rogatus, de hoc mãdato illa erat aſſertio huius mandati, vt ſolet fieri de ſtylo illarum partium, & tollebatur etiam alia difficultas, quæ fiebat, quod illi fecerant pro ſe, & nomine abſentium, quos vocatos eſſe non conſtabat: ſed
3 dictum † fuit, quod non eramus in arduis, in quibus deberent vocari, & ita ſine alia difficultate mandatum fuit habitum pro bono.

DECISIO CCCXXVIII.

Hiſpalenſis portionis, 16. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Statutum quod vetat acceptationem, & iuris acquiſitionem in beneficio fieri per filios & nepotes reconciliatorum, an liget Epiſcopum qui obtinuit diſpenſationem, licet fuerit filius combuſti.*
2 *Prohibitum vbi eſt aliquid obtinere, cenſetur & illud prohibitum per quod ad id peruenire poteſt.*
3 *Regreſſus obtento ad beneficium, dicitur conceſſum id per quod ad beneficium aſſequendum peruenire ſolet.*
4 *Statutum etiam in fauorem Eccleſiæ factum, ſi tamen ſit exorbitans a iure, non eſt ſeruandum, vt odioſum odio irrationabili.*
5 *Exorbitans a iure conſtitutio loquens in acquirentibus beneficia, non debet extendi ad ius ſuum iam quæſitum continuantes.*
6 *Statutum articulans de donatione, non comprehendit donationem ob cauſſam.*

EAdem die in cauſſa Hiſpalenſis portionis, dubitatui, 1
an † Epiſcopus Scalenſis qui ante Statutũ Clementis obtinuerat huiuſmodi portionẽ fuerit impeditus per dictum ſtatutum reſignare reſeruatis ſibi regreſſu & fructibus. Dominus Puteus dixit punctum illum tuiſſe alàs reſolutum coram Creſcentio, & coram Domino Marſicano, de menſe Februarij 1542. an ſtatutum Eccleſiæ Hiſpalen. quo cauetur, ꝙ filij, & deſcendentes per lineam maſculinam, vel feminam, vſque ad ſecundum gradum ex hæreticis, ſeu reconciliatis, non poſſent de cetero Canonicatum, & præbendam, aut aſſequi, aut ius aliquod in eis acquirere, comprehenderet regreſſum, quem poſtea prælatus Epiſcopus prædictus, qui ex cauſſa reſignationis de dicta poteſtate facta, obtinuerat reſeruari: & pro parte affirmatiua
2 dicebatur, ꝙ † ſi tales erãt prohibiti obtinere, & id ꝙ ꝙ peruenitur ad illud, l. nam, ff. de ſponſal. l. 2. & ibi
3 Bar. de iurid. omn. iud. c. cũ quis, de reg. iur. in 6. † ꝙ regreſſ. peruenitur ad beneficiũ: ergo licet regreſſus haberet oculos retro, & eſſet conceſſum ex cauſſa de præterito, & ſtatutum deberet aliud comprehendere, vt per Felin. in c. fi. col. 22. verſ. ſed declaratio huius fallentiæ, extra de conſtitutionibus, tamen iſtis non obſtantibus, fuit deciſum contrarium per maiorem partem, quia † licet tale ſtatutum ſit in fauorem
4 fidei, & Eccleſiæ, vt purgaretur viris ſuſpectis in huiuſmodi cauſſa, in quantum tamen comprehendebat deſcendentes ex linea maſculina, vſque ad ſecũdum gradum, erat exorbitans a iure, vt dicit Bald. in l. 1. colum. 2. circa princ. ff. de verb. ſignif. per l. quiſquis,

C. ad

C. ad leg. Iuliam Maiest. est odiosa odio irrationabili.

5 Cum † ergo constitutio esset exorbitans, & loqueretur in acquirentibus beneficium, non debebat extendi ad continuantes ius suum, nam per hunc regressum dicebatur quodammodo ius suum continuare, argu. l. qui hic, ff. de sol. Et non videbatur eadem ratio in vtroque casu, cum statutum non debilitaret, quo ad ius de præterito, tacitus erat Episcopum tolerare in suo regressu, quam quod actualiter in iure quæsito perseueraret. Item quia regressum habet, item quia causam de præterito, & imo ad illud ius dependens, non videtur constitutio extendi, argumẽto eorum, vt dicit Cassad. dec. 1. de pact. Item quia regressus erat ob causam, &

6 ex titulo oneroso resignationis. Vnde † sicut statutum articulans donationem, non comprehendit donationem ob causam, vt notatur in l. 1. ita & statutum illud, & ita resolutum fuit tunc, & nunc.

DECISIO CCCXXIX.

Toletani matrimonij, 16. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Articulanda famæ & probãtes, an verisimiles dici possint ob partis vnius emanatam confessionem.*

2 *Collusio si facta fuit de qua fama est, an validitatem sentẽtiæ prolatæ infringat.*

1 IN causa Toletani matrimonij visum fuit, † *vtrum famæ articulatæ, & probãtes, quas alias fuit resolutum esse releuantes, sint verisimiles propter confessionem Ioannis factã in mandato procuratoris facti ad tollendũ in vim mandati, & sententia ob huiusmodi confessionem lata. & confessionem Ioan. Baptistæ in articulo mortis, & publicitatem matrimonij inter Ioan & Beatricem, & disparitatem inter Ioan. Baptistam, & Ioannam, & impudicitiam Ioannæ, & eius ingressus in religionem.* Et Domini pro duabus partibus fuere in opinione, quòd famæ essent verisimiles, propter præteritas rationes, quib. datis fuit verisimile, quòd tunc orta fuerit fama Ioannã non fuisse coniugem, sed cõcubinam, & validam fuisse sententiam, alijs in contrarium existentibus, quia dato, prout in facto præsupponitur, quòd statim orta fuerit fama,

2 omnia illa per † collusionem facta fuisse, non potuit esse fama validitatis sententiæ: tamen prævaluit alia opinio, quia potuit esse contrarium, & verisimile fuit, licet & hoc probatum non sit.

DECISIO CCCXXX.

Tullens. Metens. matrimonij, 16. Maij 1550.

SVMMARIVM.

1 *Nubiles filiæ, in quarum fauore lata est sententia protestãs earum legitimationem facilius matrimonio elocantur, nec indigent remissoria.*

EAdem die in causa Tullens. Meten. matrimonij, quia Renatus obligauerat se de stando vnicæ sententiæ Petri, an vellent dare remissoriam sine aliqua

1 sententia, & dixere, quòd non, † quia Renati nihil interetat habere remissoriam, in secũda, instabat autem habere sentẽtiam propter filias nubiles, quas habebat, quæ habita sententia super legitimitate propter præsumptionem sententiæ, facilius nuptui traderentur.

DECISIO CCCXXXI.

Cæsaraugustanæ confidentiæ, 16. Maij 1550.

SVMMARIVM.

1 *Consensus solum resignantis, an prosit resignatario, si productus sit, & probatum, quòd liberè & purè factus fuerit.*

EAdem die in causa Cæsaraugustana confidentiæ inter Thomam Fort, & Hieronymũ Cortis in se-

1 cunda vel tertia ferè ex eisdem, quia † solum erat productus consensus Petri Valero resignantis, qui consenserat resignationi purè, & liberè, sed de hoc nõ fuit habita ratio, quòd postquam per testes constare præsupponebatur de confidentia, & quia ista confidentia fuit secreta, & in consentibus, non declarata tamen licet esset ex eisdem, quia pars Hieronymi petebat audiri in Rota, & aliæ sententiæ modo fuerant latę in Rota, licet intercueniente D. Puteo retoluere Domini dari dubium & informari.

DECISIO CCCXXXII.

Cæsaraugustana Decimarum, 16. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Valuis Ecclesiarum affixa citatio pro executione intimanda compulsorialium non dimissa copia, vtrum sit valida.*

2 *Citatus primò ad causam, si deinde non comparens citetur per contradictas ius urbanitatis est, & voluntatis, non necessitatis.*

3 *Curiales citationes quæ dicuntur fieri per contradictas, habent similitudinem cum illis, quæ in partibus fiunt post primam citationem factam.*

4 *Citationibus in illis, quæ per contradictas fiunt, vt non relinquitur copia affixa in curia, ita nec in secundis, quæ in partibus fiunt, cum curialibus per contradictas assimilentur.*

5 *Forma in citatione seruata indice in perquirendo reo principali, vel eius procuratore etiam non dimissa copia valet citatio, & obest citatis non comparentibus.*

EAdem die in causa Cæsaraugustana decimarum,

1 dubitaui, † an citatio facta contra Dominum Petrum in executionem compulsorialium generalium per affictionem non dimissa copia valuerit. Et dixere, Do-

2 mini, quòd † valuit, quia postquam quis est citatus primo ad causam, aliæ citationes quæ fiunt postmodum per contradictas, non comparente citato, fiunt potius ex voluntate, quàm ex necessitate, vt dicit Mules, in repert. suo, in verbo, citatio, † tamen vnde citationes quæ fiunt in partibus post primam citationem dicuntur similes illis quæ fiunt in Curia per contradictas, vt dixit Castren. in l. ad perempt. in fi. ff. de iudic. quem refert, & sequitur Felin. in c. quoniam, §. porro, col. 4. in fi. vt lite nõ contest. Et propterea sicut facta in contradictis dicuntur fieri ex vrbanitate, non ex necessitate, ita & illæ quæ fiunt in partibus in executione compulsorialium, & remissoriæ maximè cum in Curia fiat intimatio, quòd in partibus in tali loco fiat executio, † &

4 sicut videmus, quòd in contradictis non relinquuntur copiæ, ita nec in illis, quæ fiunt in partibus, cum sint similes, vt dictum est, eo maximè hæc opin. placuit, quia quoniam in Curia fit citatio ad constituendum procuratorem, qui interfit extractioni iurium, dicitur, alias procedetur per affixionem, prout fuit factum in casu isto, nec dicitur dimissa copia, ideò satis est, quòd sic seruatur illud, quod continet protestatio, & iudex in partibus mandat fieri diligentiam de reperiendo principalem, vel procuratorem suum per affixionem ad ua-

5 luas Cathedralis, ideò † cum sit seruata forma tradita a iudice, citatio debet valere, licet nõ dimissa copia, cum iure cautum non sit, quòd in istis citationibus copia debeat dimitti. Et licet pro ista parte allegaretur decis. 1. in nouis. & addit. ad decis. 278. & Barto. in Extraug. ad reprimen. in verb. publicè, cum alijs, tamen dixere Domini quod non faciebat ad propositum, quia loquebatur in citatione per edictum.

DECISIO CCCXXXIII.

Hispalensis matrimonij, 16. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Depositio testium de reputatione articulantium, an probet in causa matrimoniali consanguinitatem.*

2 *Testes consanguinei & conuersati in domibus eorum, qui matrimonium contraxerunt, de quo est controuersia ratione consanguinitatis deponentes respectiuè de publica voce & fama, cùm alijs concurrẽtibus de auditu, an probent consanguinitatem ad impediẽdum matrimonium.*

EAdem die in causa Hispalensis matrimonij, du-

1 bitaui, *præsupposito, quòd vnus testis dicat cognouisse oẽs articulantes propter suspicionem, & articulãtes veros,*

quia conuersatus fuit in eorum domibus, & ita ab omni-
2 *bus reputari articulatur, & sint duo vel plures testes, qui tamquam consanguinei & conuersati in eorum domibus respectiuè deponunt de publica voce & fama, quòd sint consanguinei in tertio gradu connumerando personas quarum aliquas cognouere, & sunt multi, qui deponunt de auditu simplici, & de publica voce & fama, quod sint consanguinei, & nesciunt in quo gradu, an ex his probetur consanguinitas impediens contractum matrimonii, maximè stante sumpto remissorio.* Et in hoc dubio multa fuere dicta, & Domini qui viderãt se resoluerunt, pro nõ probatione, rationes quibus mouebantur non curarũt ponere.

DECISIO CCCXXXIV.

Catalium Canonicatus, 23. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Iudex termino dato iuris appellãti, potest alium terminum etiam largiri pro Apostolis.*

2 *Citatio facta reo ad videndum respondere de Apostolis, nõ comparente eodem, fit progressus ad reuerentiales.*

3 *Annum habens ad committendam causam, licet citatus nõ compareat, sibi in nihilo officit cum ius suum saluum sibi remaneat, ideò non eum arctant reuerentiales datæ.*

1 Die 23. eiusdem in causa Catalium Canonicatus, erat lata sententia, a qua erat appellatum, ac Audi tor dederat terminum iuris, deinde eodẽ reuerso pro
2 Apostolis, dederat alium terminum iuris, † postmodum pars, pro qua erat lata sententia fecerat citari appellatum, ad videndum sibi responderi de Apostolis, & eo non comparente, Auditor dederat reuerentiales, & ex quo appellans post responsionem de Apostolis, non commiserat causam infra decem dies, ex aduerso erat obtenta commissio executorialis, & petebatur decerni executoriales, & taxari expensas, vnde dubitaui, an essent decernendæ. Qui responderunt, quòd non, quia ex quo appellans non tenebatur amplius redire
3 pro Apostolis, & iure habebat annum ad committendum causam, propterea sciens saluum esse ius suum, fuit cõtumax, & noluit comparere citatus. Vnde licet Dominus Auditor dederit reuerentiales, tamen nõ arctabatur ad committẽdum causam infra decem dies, & propterea executoriales nõ erant decernendæ, quæ resolutio mihi non placuit pro nunc.

DECISIO CCCXXXV.

Lunensi Sarzan. iuris patronatus, 23. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Cursores Apostolici facta diligentia de reperiendo procuratore, eo non reperto citationis copiam possunt affigere eius adibus, quas si non habet, fit citatio per contradictas in acie Campi Floræ.*

2 *Prima relatio Cursorum de absentia procuratoris diligenter inquisitis eius est vigoris, vt de absentia satis constare dicatur.*

1 Eadem in die causa Lunen. Sarzanen. iuris patronatus, erat facta diligentia per † vnum, deinde per duos de reperiendo procuratorem, & Cursores retulere in domo eius audiuisse, quomodo erat abiens ab vrbe. Et dixere Domini per affixionẽ ad valuas domus, si habebat, & quia dicebatur illum non habere domũ, licet quæsiuerint in domo cuiusdam Cardinalis, fuit dictum debere citari per contradictas, & in acie Cam-
2 pi Floræ, & † ex prima relatione Cursorum dixere satis constare, & probari illum esse abientem, & vno vel alijs modis posse decerni processum, vel citationem.

DECISIO CCCXXXVI.

Toletana matrimonij, 23. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Testes & eorum depositiones pro fama probanda in matrimonio, quomodo verisimiles, vel non probent.*

2 *Testium aliqui reuocantes dicta a sua alias prolata, alii sibi contrarii non probant conclusionem de qua agitur, & omnes habentur pro suspectis.*

1 In causa Toletana matrimonij eadem die, dubitaui† ex deductis in puncto dato in proxima audientia, & maximè ex confessione Ioannæ, & eius curatoris, & sententia, & ex omnibus aliis, quæ citra contenta sunt in processibus criminalibus, & de Curia sint deducta in actis pro probando fumo, & eo impugnando, videlicet testibus partibus, & etiam in Curia coram Auditore Camera examinatis litteris fratris Petri de Alauol. & citationibus in partibus factis, quòd testes (omitis in partibus examinati, & eorum dicta a reuocarentur iuribus, ex quibus præ tenditur fuisse falsos duos fratres in Curia examinatos, attestantes rectam depositionem in vim significauit, de subrogatione, & alijs formis validitatis sententiarum, & libertatis Ioannis Baptistæ reddantur verisimiles, vel inuerisimiles. Et super hoc puncto varia & multa, hinc inde fuere deducta: fuere tamen Domini omnes pro verisimilitudine ex alijs dictis, & quia cum in partibus, fuerint examinati viginti testes, de quibus in dubio, licet ex 12. prædictis quinque, vel sex per litteras in
2 forma significauit, † reuocarunt eorum dicta, & duo ex alijs decem fuissent sibimet contrarij his, quæ aliàs deposuerint, nam restabant adhuc decem vel duo decim, contra quos non opponebatur aliquid, propter quod resultabat verisimiliter fama validitatis sententiæ, cum conclusio non reperiretur probata, plus quàm per 25. testes, aliàs tamen cum fuisset super his testibus particulare dubium datum, Domini habuere omnes pro suspectis, & pro talibus, qui nullum darent fumum.

DECISIO CCCXXXVII.

Cæsaraugustana confidentiæ, 23. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Resignans beneficia in infirmitate in cõfidentiam, vt reconualescens eadem ad se regrediantur, an dicatur committere actum simoniacum.*

2 *Prouisio Pontificis de beneficiis alicui facta, ipsius, qui antea resignauerat in confidentiam existens infirmus, sed reconualescens, & tandem ex alia infirmitate decedens, an sit bona contra resignatarium.*

3 *Confidentia probata aut saltem si de ea constiterit de restitutione beneficiorum in confidentiam resignatorum recuperata sanitate, si oppetierit mortẽ confidens vacant per obitum eius beneficia, & non per resignationem, & ideò valet prouisio Papæ contra resignatarium ex confidẽtia possidentem.*

4 *Testes duo conformes deponentes de confidentia ex auditu relationis possidentis per resignationem confidentes, & alii de publica voce & fama satis probare confidentiam dicuntur.*

5 *Archiatri quamuis attestentur non ex toto conualuisse, si tamen domo egrediatur reconualescens, & munera publica exerceat, dicitur reconualuisse ex toto, & prosano habetur.*

6 *Reconualescens non sanæ mentis habitus, ex quibus iudicii imbecillitate laborare probari iudiciis possit.*

7 *Executorem dicens testamenti se relinquere, cui in confidentiam beneficia resignarat, & postmodum repetierat, an ex hoc non sanæ mentis arguatur.*

In causa Cæsaraugustana confidentiæ eadem die, dubitaui, vtrum ex deductis probetur confidentia,
1 & conualescentia quantum sufficit. † Petrus Valero, vt dicebatur, resignauerat beneficia sua, cum esset infirmus Hieronymo Cortes, in confidentiam, vt si conualesceret ex illa infirmitate, sibi illa beneficia restitueret, & si moriatur essent sua, & Nepotibus suis deberet benefacere præsupponebatur Petrum conualuisse, & a Hieronymo beneficia sua petijsse, qui
2 negauerat restituere, demum † Petrus erat mortuus ex alia infirmitate, & Papa Thomæ tortè per obitum Petri prouiderat, cum peterentur beneficia fuit oppositum de resignatione, dictum fuit fuisse simoniacam,

niacam, & nil valuiſſe, & Papa motu proprio mandauerat Aud. Cam. vt conſtito ſummariè, & extraiudicialiter quantum ſufficeret, cogeret Hieronymum, & alios quoſcumque ab eo cauſam habentes, ab retrocedendum dicta beneficia eidem Thomæ, & cum Auditor Cameræ proceſſiſset vſque ad brachium ſæculare contra Hieronymum, cauſa iterum poſita, &
3 coram eodem Auditore ac coram Dom. Puteo † vt conſtito de confidentia, declararetur beneficia vacaſſe per obitum, & non per reſignationem, & ita declarauerat, & per appellationem cauſa venerat ad Rotam, & me proponente, Domini dixere ſatis conſtare de confidentia. Erant † enim duo teſtes conteſtes, qui deponebant hoc audiuiſſe a Hieronymo & vnus alius ſingularis, qui de publica voce & fama deponebat, adeò quod fuit viſum Dominis ſatis conſtare, & quia in reſignatione præſupponebatur, quòd ſi conualeſceret ex infirmitate reſtitueret, dicebatur non probari conualeſcentia: tamen Domini habuere
5 hoc pro ſatis probato, quia † licet medici deponerent non in totum conualuiſſe, tamen apertè probabatur quod modicum laborabat & exibat extra domum, & practicabat, & petebat beneficia ſibi reſtitui. Vnde hoc viſum fuit ſufficere, licet ex toto non conualuiſſet, atteſtabãtur eum obiiſſe ex alia infirmitate: quia tamen dicebatur, quòd idem Petrus licet conualuiſſet,
6 † tamen non erat admodum ſanæ mentis, & inſtigatione aliorum prædicta feciſſe, & inde pridie quã morereturdixiſſe, quòd moriebatur contentus, quia de beneficijs ſuis, vt vellet diſpoſuerat, & Hieronymum quem ſibi † executorem reliquerat teſtamenti,
7 in prædicta infirmitate factum non reuocarat, viſum fuit cauſam habere aliquid dubitationis, propterea cauſam de nouo proponendam.

DECISIO CCCXXXVIII.

Gehennen. Parochialis, 24. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Inhibitio petenti procuratori an extra Curiam debeat concedi, vel denegari vigore Commiſſionis cauſæ attentationis, quum ex Ordinario Curiæ ſtylo non ſoleat denegari.*

2 *Inhibitione ſi aliquid in partibus machinari poſſe procuratorem ſit ſuborta ſuſpicio, quamuis ſit præter morem, & ſolitum Curiæ ſtylum, denegari poteſt.*

3 *Præſens pars aduerſa ſi fuerit in Curia, debet ibidem conuenire, eidemque fieri inhibitio per procuratorem non in partibus prout fuerat petitum.*

1 EAdem die in cauſa Gehennen, parochialis cõſului Dominos, † an procuratori Incolæ eſſet dãda inhibitio extra Curiam vigore commiſſionis cauſæ attẽtationis, vel ſaltem vigore commiſſionis, cauſam cõmiſerat ſuper iactatione? Et licet ordinariè ſoleãt concedi, & numqam denegari, tam vigore vnius, quàm alterius commiſſionis, tamen propter ſuſpicio
2 nem in cauſa † ne iſta inhibitione aliquid machinaretur in partibus, poſtquã Dominus Guido poſt tres conformes contra actorem ſuum multis laboribus, & expenſis in Rota obtinuerat, & lite pendente reſigna uerat in eius fauorem cum decreto parlamenti Regij Pariſienſis confirmatæ ſententiæ Rotales, denega-
3 runt iſtam inhibitionem. Et dixere, quòd † poſtquam Guido erat præſens illum conueniret, & illi inhiberet, & ita aliàs hoc anno etiam me proponente fuit reſolutum.

DECISIO CCCXXXIX.

Romana de Gadijs, 24. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Partis vnius procuratore informante iudicem, vel audito rem recuſante, fieri poteſt propoſito cum informatione partis aduerſæ.*

2 *Teſtis, qui quadriennio neque confeſſus fuit, vel communicauit, vt ſuſpectus reiicitur.*

3 *Matrona nobilis regens familiã prædefuncti mariti, adminiſtrans, & colligens fructus, & parti aduerſæ poſtea ſubminiſtrans ſub computo factoris, non propterea cum actus hi poſſeſſorij videantur, dicitur poſſidere.*

4 *Actus poſſeſſorij ab vtraque parte litigante de poſſeſſione fieri poſſunt, licet vna illarum tutorio ſolum nomine poſſideat.*

IN cauſa Romana de Gadijs, eadam die, dubitaui, an ex iuribus productis, & teſtibus vltimo loco examinatis conſtet Dominam Claudiam a morte Aloyſij vſque ad ſententiam vigore conſtitutæ poſſidere ſtantibus actibus poſſeſſorijs, an & poſt ſententiã tutorio nomine per eam ſimul cum Archiepiſcopo pro ſua parte interueniente facta? Et fuit pro parte An-
1 ſelmi † procuratoris punctus acceptatus, tamen noluit poſtmodum informare. Vnde propoſui cum ſola informatione Archiepiſcopi, & primo ex teſtibus ni-
2 hil probabatur, quia ex tribus † qui erant examinati primus de illis qui deponebat, non fuerat per quattuor annos nec confeſſus, nec communicatus. Secundus nihil dicebat. Tertius quo ad hoc nihil dicebat, & ideò Rota nullum fecerat fundamentũ in eis, cum tunc erant ſuſpecti propter quaſdam adiectiones factas manu alterius, & de alio atramento, tunc quia in illis iuribus non cõtinebatur, niſi annotatio quarundam rerum commeſtibilium datarum Archiepiſcopo in Caſtro Riani, quòd dixerant Domini nihil facere, quia † cum Claudia regeret familiam quondam
3 Aloyſij, fructus ex dicto Caſtro collectos adminiſtrabat, & diſpẽſabat. Vnde cum Archiepiſcopus ibat ad Caſtrum Riani, committebat factori, vt daret quidquid ipſe Archiepiſcopus vellet, & computum teneret, & iſtæ erant quædam liſtæ ſeu computa præterita, quarum vna manu Archiepiſcopi erat ſubſcripta, tamquam acceptata, quòd omnia repererat, vnde Do-
4 mini dixere, quòd † iſta potuerunt fieri quantũcumque Archiepiſcopus partem poſſideret, & aliam Domina Claudia tutorio nomine, nec cõtrarium ex hoc neceſſarium ſerebatur.

DECISIO CCCXL.

Barchinonen. Canonicat. & præben. 23. Maij 1550.

SVMMARIA.

1 *Supplex libellus admittens mutationem ſimul & ſemel cum extenſione, an faciat locum regulæ octo menſium.*

2 *Regula exorbitantes & odioſæ non comprehendunt in ſimplicibus caſus mixtos.*

3 *Supplex libellus duas gratias continens vnam mutationis, aliam extenſionis, vtraque gratia poteſt eſſe ſimplex & non mixta.*

4 *Generalis derogatio regularum Cancellariæ, etiam regulæ octo menſium tamquam ſub generalibus contentæ, dicitur haud dubiè derogare.*

1 IN cauſa Barchinonen. Canonicat. & præben. eadem die dubitaui, † an quando fit mutatio ſimul, & ſemel in eadem ſupplicatione cum extenſione, ſit locus regulæ, de qua in actis, & an illi ſit ſufficienter derogatum? Abàs in eadem cauſſa fuit prima pars dubij propoſita, & reſolutum ſatisfactum regulę de mutatione collationis: ſed niſi dicebatur prædicta non habere locum quando ſimul & ſemel in eadem ſup-
2 plicatione fieret mutatio, & extenſio, quia † ſub ſimplicibus non comprehenditur caſus mixtus in regulis, quæ ſunt exorbitãtes, & odioſæ, & ad fundamentum aduerſariorum dixere mihi valere, quia non eramus in mixtis, ſed in ſimplicibus, quia licet in vna & eadem ſupplicatione eſſent duæ gratię vna mutatio, & alia extenſionis, tñ vtraque gratia erat ſimplex, & ſi in eadem ſupplicatione decem gratię continerentur, non propter hoc diceretur ſupplicatio continere

aliquod

aliquod instrumentum. Et propterea satis est, ꝙ nullus vtraque causa ratio regulę, quæ erat obuiare fraudibus, quæ de facili poterant fieri, scilicet, ꝙ expectaretur vacatio beneficij, quod si esset pingue, expederentur literæ super extentione sub data supplicationis accipiendo beneficium, & deinde præstando consensum mutatione in alijs Diœcesib. Et licet Rotæ fuisset ostensus fasciculus supplicationũ ex quo non aliter exprimebantur collationes, mutationes, & extentiones, nisi prout in ista, tamẽ dixere, ꝙ erat necessarium excludere fraudem, & demonstrare, ꝙ cessaret, alias non satisfaceret regulę. Quo ad secundã partem dubij nulla fuit facta difficultas, quia fuit visum ridiculum, quoad expressum in regula de idiomate, & alijs similib. modici momenti, quibus passim dero
4 gari solet, ꝙ † ex generali derogatione alijsque Cancellariæ regulis intelligeretur derogatum regulæ de qua erat datum, & alijs maioris cõditionis, & importantiæ, nec causa Illarden. in qua D. Fabius Decanus videbatur habere interesse, aliquid faciebat ad propositum, quia in supplicationis corpore erat data gratia etiam ad vacantias in mente Ordinarij, nihilominus postmodum in generali derogatione regularũ erat dictum, quod intelligebatur derogatum regulæ de mentibus ordinariorum loquentibus.

DECISIO CCCXLI.

Toletana beneficiorum, 4. Iunij 1550.

SVMMARIA.

1 *Clausula quouis modo vacet, vtrum capiat beneficium vacans in Curia de quo non fuit facta mentio stante clausula, quamcumque generalem resignationem.*

2 *Vacans beneficium per obitum tempore resignationis subiacet clausulæ quouis modo vacet, cuius limitationẽ, & intellectum vide latius ibidem.*

3 *Latissimæ & pingues sunt gratiæ, quæ clausulas quouis modo vacent, & quamcumque generalem resignationem in se continent.*

1 Die 4. Iunij in causa Toletana beneficiorum, dubitaui, † *vtrum clausula quouis modo, capiat beneficium vacans per obitum in Curia, de quo non fuit facta mentio, stante clausula quamcumque generalem reseruationem, &c.* Fuerat resignatum beneficium, & quod resignatio patiebatur aliquas difficultates fuit dictũ,
2 quod † ex quo tempore resignationis vacabat per obitum, ꝙ clausula quouis modo vacet, capiebat beneficium, sed replicabatur, quod ex quo beneficium vacabat per obitum in Curia, de quo nulla fuit facta mentio, clausula non capiebat, vt dicunt Gem. & Fran. in c. 2. de præb. in 6. in pen. & vlt. col. Rota dec. 278. in antiq. Sed triplicabatur per clausulas de quib. supra videlicet verusque & vlt. beneficiorũ resignatorũ vacationis modus, etiam si ex illo quęuis generalis reseruatio ẽt in corpore iuris clausula resultet, seu in toto, vel parte exprimi possit, etiã clausula quamcũque generalem reseruationẽ importauerat, perinde ac si obitus in Curia fuisset expressus, & litteris potuisset exprimi, & fuit allegatus per vnum ex Dominis Aeneas de Falc. in tract. suo in 4. q. princ. in 36. effect. Et licet in contrarium allegaretur consilium Gem. 12. in fi. tamen Domini dixere Gem. non loqui in casu simili,
3 quando † tam latæ clausulæ erant in gratia, sed alio casu penitus diuerso, vt ex lectura eius patet.

DECISIO CCCXLII.

Cæsaraugustanæ confidentiæ. 4. Iunij. 1550.

SVMMARIA.

1 *Testes deponentes de confidentia, & resignatione ex eo, quòd dicunt se ab ipsomet resignatario audiuisse licet sint de auditu, probant.*

2 *Sanitas mentis læsa vtrum ex hoc deducatur probatorie, quod pars de eo conqueratur cui in confidentiam resignauit beneficia qui eadem postea restituere detrectat.*

3 *Testes concludentes se non bene recordari eorum de quibus est questio, inutiles sunt, & supernacanei, nihilque penitus probant.*

4 *Processus Camerę Apostolicæ Auditoris per quem decreta est executio brachij secularis si fuerit nullus, nemĩ refficiendæ expensa illi contra quem talis exercitio decreta est.*

1 Eadem die 4. Iunij in causa Cæsaraugustanæ confidentię, dubitaui, † vtrum ex dictis testium probetur confidentia, & conualiscentia quantum sufficiat ad effectum, de quo agitur, & an regula de non tollendo iure quæsito obstet? Prima pars dubij fuit aliàs proposita, & resolutum fuit constare de cõfidentia, & conualescentia. Et Domini testibus lectis iterũ fuere in eadem opinione; sed non fecere in hac opinione fundamentum, super eis quæ testes deponunt. Super secundo articulo ex quibus prætendebatur fa-
2 tis probari † Petrum Valero non esse sanæ mentis, quando conquerebatur de Hieronymo Cortesio, ꝙ nollet sua beneficia restituere quæ sibi in confidentã dederat; sed Domini audita lectura quinti, & sexti testium, qui prætendebatur hoc probare, dixere, hoc
3 non esse bene probatum, quia † testes concludebant, quod non bene prædictorum recordabantur, prout antea, & quod quando loquebantur extra propositũ id fiebat eorum iudicio, ꝙ non erat relcuanans. Prętẽdebatur etiam dictum Petrum pridie quam moreretur dixisse, se omnia disposuisse bene, nec voluisse reuocare testamentum in quo Hieronymus iste erat rectus executor, & ad hoc adducebãtur duo testes. Et ita Domini iterum firmarunt satis constare de confidentia. Quo ad secundum dubium nulla fuit facta difficultas, quia si beneficia fuerant Decani per confidẽtiam, nullum fuerat ius quæsitum Hieronymo, & ita de voto Dominorum pronunciaui, confirmando sententiam Putei, & Aud. Camerę in ea parte, qua declarauerat beneficia vacare per obitum; sed quantum ad aliam partem sententiæ in qua dicebatur ad vlteriorem executionem brachij sęcularis petendã esse, quia
4 prętendebat † processum Aud. Camerę, qui declarauerat brachium sęculare esse nullum: dixere Dñi, ꝙ si erat nullus erant reficiendæ expensæ Hieronymo contra quem erat decretum brachium sęculare, & declarationes sententiæ nullæ etiam erant in illa parte.

DECISIO CCCXLIII.

Romana de Gadis, 4. Iunij 1550.

SVMMARIA.

1 *Oppositio facta contra testes, quòd sint singulares ratione loci, & temporis, ea probata, nil relevatorie deponunt.*

2 *Testes deponentes qui etiam sunt contestes aliquando nihil relevant.*

3 *Testis prætensus infamis ob homicidium de quo tamen nõ constat, nisi per sententiam in contumaciam latam, per quam solum condemnatus, postea absolutus si de absolutione fides facta est per Auditorem Camerę, non impeditur testari.*

Eadem die in causa Romana de Gadis, in qua procurator Dominus litis effectus habebat publicationem testium, & actorum pro parte Archiepiscopi, super eo quod Archiepiscopus declarauerat se velle possidere iure crediti sui, & contra illos opponebatur
1 quod † erãt singulares ratione loci, & temporis item etiam contrarij seu diuersi in dictis: legi duos testes
2 secundum & † vltimum, qui etiamsi sint contestes, etiam nihil relevant, quo stante volui legere duos alios, quartum & quintum qui iudicio meo erant contestes, & bene probabant, nec vtilum fuit Dominis, quòd isti testes non deponerent aliter, quòd resultaret incertitudo ratione loci, & temporis. Et
3 ex aduerso prætendebatur † vltimo contra vltimum testem, & opponebatur, quòd esset homicida, &

idcò

ideò infamis, tamen de homicidio non constabat, nisi per sententiam latam in contumaciam, & fuit etiam extraiudicialiter postea ostensum per fidem Aud. Cameræ qualiter comparuerat postmodum, & fuerat absolutus & receptus in gratia tam a Paulo III. quam à Iulio III. Domini habuere illam dispensationem pro bona.

DECISIO CCCXLIV.

In eadem Romana de Gadis, 4. Iulij 1550.

SVMMARIA.

1 *Testes consanguinei etiam in stricto consanguinitatis gradu quo casu deponant veraciter.*

2 *Consanguinea testis deponens statim post obitum mariti cõsanguineæ accessisse ad condolendum, alio deponẽte post tres dies, ob modicum interuallum temporis dicuntur contestes.*

3 *Testibus consanguineis ratione qualitatis personarum fides indubia adhibetur.*

EAdem die in eadẽ caussa legi duos testes examinatos pro parte procuratoris, qui deponebant Claudiam statim ab obitu Aloysij dixisse se tenere, & pos-
1 sidere Castrum Riani pro dote sua, & licet † essent cõsanguinei, in satis stricto gradu, quia Dom. Iacoba
2 erat soror matris Dom. Claudiæ. Item † licet Dom. Iacoba diceret, quòd statim post mortem Aloysij iuerat ad secum condolendum cum Domina Claudia, & testis Hermes diceret, ꝙ iuerat post duos, vel tres dies:
3 tamen habuerunt illos pro cõtestibus, & † dixere fidẽ esse adhibendam non obstante cõsanguinitate, propter qualitatem personarum, & propter istam resolutionem dubitaui, vt infra.

DECISIO CCCXLV.

In eadem Romana de Gadis, 4. Iulij 1550.

SVMMARIA.

1 *Pars asserens se possidere, & tenere Castrum pro dote, cum tamen actus exercuerit possessorios tutorio nomine, quæ lis hæc dicenda sit possessio.*

2 *Statim se possedisse attestans a morte mariti, an & naturaliter, & ciuiliter possessionem adepta probari possit?*

3 *Nomine proprio possidens, vtrum caussam possessionis mutare possit, ita vt iure crediti possidere valeat.*

4 *Possessionem suam confirmans vigore constituti non dicitur alium qui prætendit de ea spoliare.*

5 *Dicens se tenere, & possidere, non obijcit ad constitutum dotale, nec ex hoc acquiritur possessio propria, apparente de contrario per actus subsecutiuos, vtpote tutorios.*

6 *Possidere quis potest tamquam hæres, & successiuè etiam tamquam creditor, nec spoliari potest sine caussa.*

7 *Fides in totum adhiberi non debet testibus non omni exceptione maioribus, & ijs præsertim qui deponere agnoscuntur ex affectu.*

1 DIe 9. in caussa Romana de Gadis, dubitaui, † *prasupposito* ꝙ *probetur, quòd Dom. Claudia dixerit se tenere, & possidere Castrum Riani pro dote sua, & nihilominus constet eam fecisse actus tutorio nomine, de quibus in actis, & vlterius appareat Archiepiscopum possedisse vigore sui crediti partem, an præmissis stantibus, Claudia censeatur proprio nomine possidere, ita vt Archiepiscopus ad suam partem non veniat restituendus?* Fundamentũ
2 hæredum Dom. Claudiæ erat, quòd † ex quo Claudia dixerat statim se possidere pro dote sua, videatur ratũ fuisse constituto rum, de quo in instrumento dotali, & propterea statim cęperat possidere, & ciuiliter, & naturaliter, & Archiepiscopus hæres Aloysij possidere non potuit nomine proprio, sed nomine Claudiæ.
3 Vnde † nõ poterat sibi mutare caussam possessionis, & possidere iure crediti, propterea non veniebat restituẽdus, quia Claudia nõ illũ spoliauerat, sed suam
4 possessionem continuauerat, & † etiam post mortem Aloysij poterat propria auctoritate sine vitio spolij occupare Castrum Riani vigore sui constituti: tamen Domini fuere in contrarium, videlicet quòd Archiepiscopus veniret restituendus, quia ex eo ꝙ Claudia
5 dixerit se tenere, & possidere Castrum Riani, non inferebatur ad constitutum, vnde testes interrogati, qui dixerunt, quòd possideret vigore constituti, dixerunt se de constituto nihil audiuisse, vnde ex hoc solo, ꝙ Claudia dixerit se possidere, non acquirebatur possessio proprio nomine, cum postmodum facto declarasset contrarium, faciendo illos actus quos fecerat tutorio nomine. Vnde Archiepiscopus possidere po-
6 tuit tamquam hæres, & † postmodum tamquam creditor, & non licuit eum spoliare, propterea veniebat restituendus, & maximè placuit ista opinio, quia licet
7 aliàs dixissent Domini his testibus adhibendam fidẽ, tamen non omnino erat adhibenda, cum non essent omni exceptione maiores, & satis affectionati, & etiã videãtur singulares, cum Do. Iacoba diceret, quòd statim post mortem Aloysij iuerat de more, fuerat illo vel sequenti die obitus Aloysij: Hermes autem diceret post duos, vel tres dies, & sic non satis constabat de contestualitate, vnde ex omnibus istis fuit absolutum in fauorem Archiepiscopi, & data mihi licentia, quòd pronunciarem, & ita pronunciaui.

DECISIO CCCXLVI.

Romana Vineę, & Palatiorum montis Quirinalis, 9. Iulij 1550.

SVMMARIA.

1 *Appellatione subsistente ob sententiam latam, an superse dendum in caussę expeditione veniat, possitque impediri ratione tertij de interesse prætendentis.*

2 *Commendatarius Abbas cuiusdam Monasterij etiam est in numero Prælatorum Curiæ Romanę.*

1 EAdem die in caussa Romana vineæ, & palatiorũ montis Caualli, dubitaui, an † *stante appellatione interposita pro parte Domini Vincentij, a sententia lata contra tertium ex deductis per Romulum, debeat supersederi in expedienda caussa, & possit caussa impediri tãquã tertio veniente pro suo interesse, & Ferdinãdi, quod prætendebat Vincentius, erat propter Bullam Alexandri in tertia instantia producta, in qua confirmabat donationem Clementis Card. factam de hac vinea, & palatio, reseruando habitationem Prælatis descendentibus ex linea donatariorum cuiuslibet, est iste Vincentius, qui erat Abbas cõ*
2 *mendatarius cuiusdam Monasterij, & tãquam Prælatus petebat, quòd declararetur habitationem sibi competere, & propter hoc impedire confirmationem duarum conformium, quod nullo modo placuit Domino, quia istud interesse nullo modo concernebat duas sententias conformes, quæ erant adiudicatoriæ medietatis vineæ, & palatiorum prædicto Ferdinando, quòd nihil caussæ habebat cum habitatione, quam prætendebat iste Vincentius, qui nouiter venerat ad impediendum?* Et ita pronunciaui, confirmando sententias, nihil tamen de iure vel interesse huius Vincentij.

DECISIO CCCXLVII.

Ouetens. Archidiaconatus, 9. Iulij 1550.

SVMMARIA.

1 *Schedula accepta a iudice tempore promulgationis sententiæ ab vna partium, nec immediatè data ad registrandum notario, an reddat sententiam nullam.*

2 *Notarius si non rogatus fuerit ad extensionem, & promulgationem sententiæ, an reddatur ob id nulla tamquam de ea non legitimè constiterit.*

3 *Auditor datus si non sit sacerdos, cum id videatur requiri in habili tamen ætate ad sacerdotium, ita vt statim promoueri possit, nil obstare videtur de non habito sacerdotij gradu requisito.*

4 *Resignatio facta postquam aduersarius fuit beneficij annalis possessor. an teneat, & veniat talis possessio annalis ponderanda.*

Eadem

EAdem die in causa Queten. Archidiaconatus, du
1 bitaui, † *an sententia Domini Veraldi esset nulla, quia ipse de manu partis pronunciando acceperat schedulam, nec dederat notario, sed penes se retinuerat, & post multum tẽporis dederat notario schedulam, vt annotaret terminum, qui ita propriè annotauit, vt dictum est?* Et di-
2 xere Domini sententiam esse nullam, quia † notarius de ea rogatus non erat, & nisi aliud fuisset, stetisset pro nullitate, tamquam non legitimè constitisset de sententia, ad Capitulum, gratia, extra de prob. quia tamen ex multis alijs in registro constabat sententiam esse latam per multas comparitiones factas per partes, affirmantes sententiam latam habere pro bona, & quòd de ea satis constaret, quantum ad negocium principale, dixere, quòd † ille qui datus erat Auditor non esset sacerdos, tamen erat in ea ætate in
3 qua potuit statim effici, quod sufficiebat, ad not. per Ioan. And. in c. fi. de cler. ægrot. Quantum ad illud
4 dubiũ, quòd † scilicet fuisset facta renignatio postquã aduersarius fuisset annalis possessor, habuere pro dubio considerabili, & mandarunt reseruari ad Calendas, vt informaretur casu quo in actis constaret de annali possessione.

DECISIO CCCXLVIII.

Fulginaten. prioratus, 9. Iulij 1550.

SVMMARIVM.

1 *Executorialium intentio vtrum legitimè facta sit, quomodo constare possit.*

1 EAdem die in causa Fulginat. prioratus, legi † intentionem executorialium, *an essent bene facta & sufficerent?* Erat enim præsentata commissio super illis quæ dabatur arbitrio; & Domini dixere bene factas, & sufficienter.

DECISIO CCCXLIX.

Romana si in euidenti, 9. Iulij 1550.

SVMMARIA.

1 *Rector omissa protestatione recipiens domus pensionem post scientiam litis, ius sibi quæsitum remittere videtur.*

2 *Scientiam probanda quæ actus est successiuus, testes singulares sufficientes esse dicuntur.*

EAdem die in causa Romana si in euidentem, legi tres testes, quos Dominis fuit visum probare sententiam Domini Francisci noui Rectoris, & per consequens, ex quo post scientiam litis receperat pen-
1 siones domus † sine aliqua protestatione, videbatur remisisse ius sibi quæsitum ex illa lite, quo stante cum decretum esset in euidentem, & sibipsi præiudicauerat rector, quo ad litem, remanebat bona sententia lata per Vicarium. Et ita illam cõfirmaui, solum pars Rectoris dicebat testes non probare, ex quo erant singulares, tamen Domini dixere, quòd hoc non obsta-
2 bat, quia † ad probandum scientiam, quæ est actus successiuus sufficiunt testes singulares, & allegarunt in terminis cons. Curt. iun. 64.

DECISIO CCCL.

Arboren. Canonic. 9. Iulij 1550.

SVMMARIA.

1 *Clericatus non probatur ex reputatione, testibus deponentibus non de reputatione per publicam vocem, & famam, sed de propria reputatione.*

2 *Controuersia de ratione, & Diœcesi suborta, identitatem asserens eam probare debet.*

EAdem die in causa Arboren. Canoncat. legi te-
1 stes ad videndum, *an † esset probatus Clericatus?* Et dixere, quòd non, ex quo deponebãt non de communi reputatione, & fama, sed de sua tantum, & licet essent productæ litteræ, tamen dicebatur de quodam Io. Nicolao Eccles. Diœc. & hic de quo tractabatur in litteris suæ prouisionis, appellatur Nicolaus Cala-
2 gnrita. Diœc. & † licet pars diceret idem esse ex quibusdam de quibus non constabat, Domini dixere, quòd debebant probare.

DECISIO CCCLI.

Toletana testamen. 9. Iulij 1550.

SVMMARIA.

1 *Testamentum aliquando etiam non obseruatis iuris sollemnitatibus aperiri potest.*

2 *Publicatio testamenti, & eiusdem apertio non in idem recidunt, immo inter ea non modica constituitur differentia.*

IN causa Toletana testamenti, eadem die, dubita-
1 ui, † *an testamentum, de quo agebatur, posset reperiri, non seruatis sollemnitatibus iuris?* Et Dñi dixere quòd poterat aperiri, iuxta tradita per Alex. in l. publicati. C. de test. Et ad ea, quæ ex aduerso allegabantur, dixere, responderi posse, quòd loquebãtur de publicat.
2 inter † quæ erat maxima differentia, vt allegato loco.

DECISIO CCCLII.

Toletana matrimonij, 9. Iunij 1550.

EAdẽ die in causa Tolet. matrimon. retuli omnes resolutiones hincinde factas super fumo, vel non fumo remissoriæ, ad effectum, vt mihi ordinaretur quid agerem, & fuit mihi per vnum ex Dominis dictum vnum, quod mirabiliter omnibus placuit.

DECISIO CCCLIII.

Hispalensis matrimonij, 9. Iulij 1550.

EAdẽ die in causa Hispalensis matrimonij, ex voto Dominorum propter impedimenta Marchionis. in expeditione remissoriæ decerni, quid faciendũ esset pro expeditione, prout in actis, qui vigore commissionis etiam postmodum reseruatæ per aduersarios dabat arbitrio.

SECT. II. LIBRI TERTII, CONTINENS DECISIONES PALAEOTI.

DECISIO CCCLIV.

Carthaginen. Archidiac. die 26. Maij 1556.

SVMMARIA.

1 *Resignatio Archidiaconatus vacantis per obitum fulta, an ex hoc subreptitia dici possit. quod cum Archidiaconus talis in Capitulo vocem habeat, nulla de hoc in resignatione fuerit facta mentio.*

2 *Dubio stante, an Archidiaconus habeat vocem in Capitulo, vtrum illud per productum mandatum, & testium depositiones probari possit.*

IMpetrauerat Gaspar Archidiaconatũ Carthag. vti vacantem per obitum, † impugnabatque resignationem aliàs factam Aegidio
1 iuniori tamquam subreptitiam, eo quòd hic Archidiaconatus haberet vocem in Capitulo, nullam dicebat de eo mẽtionem factam fuisse in resignatio-
2 ne. Dubitaui † *an constaret Archidiaconum habere vo-*

cem

cem, & quia hoc probare conabatur Gaſpar ex mãdato quodam, & teſtibus, noluit Rota quidquam tũc firmare, cum etiam eis ego legerem verba mandati & teſtium: ſed mandauit, vt vnicuique Auditorum copia daretur, & ſinguli accuratius deliberarent.

DECISIO CCCLV.

In ead. Carthaginen. Archidiaconatus, die 5. Aprilis 1556.

SVMMARIA.

1 *Inſtrumentũ reſignationis Archidiaconatus in quo ſæpius mentio fit vocis, & loci in Capitulo & ſtalli in choro cõpetenti Archidiacono, an probet priuilegium vocis.*

2 *Archidiaconus ſenior dicens in inſtrumento reſignationis reſeruare ſibi vocem in Capitulo & Stallum in choro, cum conditionaliter id dici poſſit, non probat ob id vocis prærogatiuam, de qua agitur.*

RVrius eãdem cauſam propoſui data copia inſtrumenti, & teſtium. In inſtrumẽto Aegidius ſenior conſtituebat procuratorem N. ad reſignationem Archidiaconatus in fauorem Aegidij minoris, & † in eo
1 ſæpius fiebat mentio de voce & loco in Capitulo, ac ſtallo in choro competenti Archidiacono, hinc cõclu
2 ſum fuit verba inſtrumenti nihil probare. Quia † licet Aegidius ſenior dicat ſe reſeruare ſibi vocem & ſtallum, &c. in his tamen verbis intelligitur tantum quædam conditio, quatenus ſcilicet hęc ad Archidiaconũ ſpectent, & præſertim, quia ait, quomodolibet competentia, &c. quę verba nõ ſunt affirmatiua, quod teſtes dixerunt primo non probari, quia aiũt ſic inſtrumenta cũ potuerint illa eſſe non authentica, Dec. conſ. 82. nu. 2. in fi. & ſeq. & quia refert ſeipſum ad inſtrumenta. quoad ſecũdum eſt de auditu auditus; quoad tertiũ non probat neceſſario, quia dicit ſe vidiſſe de mãdato Epiſcopi ad quem non ſpectant actus Capitulares, & cum hæc videantur materiæ obiectiuę, agaturque de probanda gratia ſubreptitia, viſa eſt neceſſaria eſſe clarior probatio.

DECISIO CCCLVI.

Regien. Canonicatus, 10. Maij 1556.

SVMMARIA.

1 *Summus Pontifex vacantis beneficij ab Ordinario alicui collati capiens per Breue nomine Camerę poſſeſſionem ſine vitio ſpolij tam quam reſeruati, aliũ cõferre poteſt.*

2 *Protonotariorum beneficia per obitum vacatia Sedi Apoſtolicæ reſeruata Ordinario vim adimunt ea conferẽdi.*

3 *Articuli ad probandam legitimã poſſeſſionẽ beneficij an in ſpolio veniant admittendi, non purgato ante ſpolio.*

4 *Spoliatus ante omnia eſt reſtituendus ad euitandam dilationem diutius in ſpolio perſiſtendi.*

5 *Poſſeſſione beneficij capta medio Breuis Apoſtolici facit articulos admitti aliàs ob prætenſum ſpoliũ denegatos.*

6 *Camerę Apoſtolicæ nomine ferè numquam capi poteſt poſſeſſio in beneficio ſine ſpolij vitio.*

VAcauerat Canonicatus Eccleſię Regien. ex obitu cuiuſdam, qui dicebatur eſſe Protonotarius Apoſtolicus. Ordinarius cõtulit Proſpero Arelotto, q poſ-
1 ſeſſionem eius nomine Capituli adeptus fuit † Poſtea Iulius PP. Tertius per Breue cepit poſſeſſionem eiuſdem nomine Camerę Apoſtolicæ ſine vitio ſpolij, tãquam reſeruati, eoque nomine Comes Annibal de Zagliano reperiebatur tunc in poſſeſſione, etiam excluſo Arelotto, Arelottus agebat ſpolio contra Co-
2 mitem, † Comes autem, vt oſtenderet prędeceſſorem fuiſſe Protonotarium, & conſequenter Canonicatum
3 reſeruatum, producere volebat † coram me articulos quoſdam, Arelottus negabat articulos eſſe admittendos, quoniam in cauſa ſpolij non recipiuntur, Rota in nou. 16. num. 5. & extat deciſ. Io. Pauli 116. Diceba-
4 tur è cõtra, † ſpoliatum in primis eſſe reſtituendum, ne alicui detur dilatio, vt quis diu in ſpolio ſe foueat, Caſad. de dd. 2. & præterea quia hoc non poterat dici reſeruatio notoria, quæ inficeret poſſeſſionem, Caſad. 1. de reſt. ſpol. in 6. Ideò ego dubium propoſui, an articuli eſſent admittendi. Et omnium votis
5 vno excepto firmatum fuit omnino eſſe † admittendos, quoniã poſſeſſio capta erat vigore Breuis, quod tribuit hoc ius ſine vitio ſpolij. Fel. in c. poſtulaſti, de reſeruation. num. 73. aliud enim eſt, cum quis auctoritate propria alium ſpoliauit, & opponit deinde ei alii quod crimẽ, veluti execrabilẽ ſimoniam aut ſimilia, &c. vt ita illi impediat reſtitutionem, & tunc qui poſſunt admitti.... quia materia merè obiectiua eſt, vt apud Io. Pau. in d. decil. 116. aliud eſt, cum quis vult excuſare teſtem ſuum, quòd ſcilicet non ſpoliauerit, nec ideò tamẽ arguit aduerſarium alicuius criminis; hoc enim tunc permittitur, prout in caſu noſtro Rot.
6 in nou. 27. nu. 2. aliter † nũquam ferè poteſt capi poſſeſſio nomine Camerę ſine vitio ſpolij, ſi non concederetur, vt interim potuerit probare beneficiũ fuiſſe reſeruatum, cum ſemper reperiatur aliquis prius eſſe in illa poſſeſſione, quę nomine Camerę capienda eſt. Accedat quod probatio erat facienda in Curia, & teſtes hic examinãdi, quo caſu in ſpolio ſolent admitti articuli vbi probatio ſtatim peracta eſt. Rot. in antiq. 274. præſertim ad excuſandum ſpolium, Caſad. de dilat. quando autem Arelottus replicabat non conſtare Comitẽ ingreſſum fuiſſe poſſeſſionem nomine Camerę, fuit reſponſum ſatis ei eſſe, quòd vigore Breuis eijciatur a poſſeſſione, nihil enim quo ad eum refert, an Comes, an alius poſſideat, quis enim poteſt excipere quoad ſi liberas ædes habeo, & cum de Breui conſtet, & deinde Comes reperiatur in poſſeſſione, præſumitur id ex eo præcedenti titulo factũ eſſe, iuxta gloſ. in l. quędam, ff. de rei vend.

DECISIO CCCLVII.

Carthagin. Archidiacon. die 17. Maij. 1556.

SVMMARIA.

1 *Verba clauſulæ quomodolibet competentia ſunt aſſertiua.*

2 *Inſtrumẽtum probans Archidiaconum interueniſſe actui Capitulari vna cum Canonicis, non ob id probat vocem habere in Capitulo, cum ex eo ſolo actu non acquiratur poſſeſſio dandi votum.*

3 *Eſſe in quaſi poſſeſſione votandi, & habere votũ, non ſunt identica, ſed plurimum differunt, ſicut aliud eſt eſſe patronum, & ius habere præſentandi.*

4 *Aſſiſtere quis poteſt Capitulo, ut nocem det conſultiuam, nec ob id dicitur notandi habere ius.*

IN hac cauſa Carthaginen. pars, quæ impugnabat reſignationem, produxit quoddam aliud inſtrumẽtum, & teſtes alios examinauit, rogauitque, vt rurſus cauſam proponerem, an ex his iunctis alijs, de quibus ſupra probaretur Archidiaconum habere vocem, Domini autem reſpondetunt hoc non ſufficere. Nam primum inſtrumentum aliàs productum, licet duobus ex Doctoribus videretur eſſe ſatis efficax, eo
1 quòd † verba illa, quomodolibet competentia, ſint aſſertiua, iuxta doctrinã Iaſ. in leg. Stichum qui meus, de legat. 1. & illa ſit confeſſio propriæ vocis, cum in eo mandato aſſerit Archidiaconum habere vocem, cui omnino ſtandum ſit, cum præferatur, cap. cum venerabilis, de excep. ceteris omnibus contrarium placuit, & perſtiterunt in ſententia aliàs firmata, die 15. Aprilis, vt ſupra, & omnia verba intelligantur ſub ea cita conditione quatenus illa competunt Archidia-
2 cono, aliud etiam † inſtrumentum, in quo notabatur Archidiaconum Capitulo interuenille cum Canonicis, ad quendam actum celebrandum, non viſum eſt neceſſario hoc probare, quia ex eo ſolo actu non quęritur quaſi poſſeſſio dandi votum, quia non concurrentibus alijs ſex, de quibus Cald. conſil. 12. de iur. patron. c. cum Eccleſia, de cauſ. poſſeſ. num. 9. Et deinde ex eo concluderetur † illum eſſe in quaſi poſſeſſio-
3

ne votandi, non autem habere votum, cum hæc inter se differant, sicut aliud est esse patronum, & aliud habere ius præsentandi, Franc. in c. vnde, col. 2. de iur. patron. in 6. Catlad. 2. de prob. nu. 3. vel sequeretur etiã, cum esset in quasi possessione votandi, tñ in illo actu ac simili, non aũt in ceteris omnibus, cum ex vno ad aliud non inferatur, vt per Felin. in c. auditis, de præsent. nu. 2. Et propterea in caussa Burgen. iuris mutãdi fuit decisum coram D. Quiroga die 5. April. & 7. Maij 1557. Hæc probat ẽt quidam testis, qui ait se vidisse Archidiaconum ingredi Capitulum, nec ex eo sequitur, ideò eum habere vocem, cum posset quis intrare Capitulum variis de caussis, vt petat aliquid de Canonicis, vt exponat aliquod eius negocium, vt rationem reddat gestorum, & similia. Et quidam † admitti solent in Capitulo tñ, vt dent Consilium, non votum, qui dicuntur habere vocem cõsultiuam: Abb. in c. cum Ecclesia, de caus. poss. & propriet. nu. 3. & c. Cumana de elect. nu. 7. Atque hęc pars eo maximè firmata fuit, quoniam hic agitur de successione, probataque est materia veluti obiectiua, quæ liquidè admodum probanda est, Paris. cons. 104. num. 4.

4

DECISIO CCCLVIII.

Salamant. beneficij de los Santos. 22. Maij 1556.

SVMMARIA.

1 *Gratia ob commendam sublata cum clausula gratificationis, an possit reualidari per consensum prælati.*

2 *Gratia duæ si concurrant, quarum una pinguior est, alia tenuior, vtra earum debeat procedere.*

3 *Cardinalis gratia obtenta ius sum a se sine consensu Papæ abdicare non potest.*

PEr obitum cuiusdã Cepadę vacauerat beneficiũ, qui erat familiaris Cardinalis de Saluiatis, Alphõsus Horanda impetrauit a Papa cum clausula accedẽte consensu Cardinalis, qui tunc erat absens, & eadẽ die idem beneficium commendatum fuit ipsi Cardinali cũ clausula gratificationis: postea Didacus Vasquel id etiam ipse impetrauit. Inde cum Cardinalis concessisset in fauorem Alphonsi, orta fuit lis inter ipsum, & Didacum, quæ gratia potior esset. Nã † Didacus negabat posse ex cõsensu Cardinalis validari gratiam Alphonsi, quæ iam erat sublata ob commendam Cardinalis, cum clausula gratificationis. Rota noluit tunc quidquam firmare. Nam qurdã ex Dominis asserebant, aliàs coram Decano in fauorem Alphonsi fuisse consensum. Alij in diuersum tunc dubium propositum fuisse dicebant. Qui pro Alphonso stabant, mouebantur maximè, quia licut potuisset Cardinalis non vti gratia sua, nec etiam consentire in fauorẽ Alphonsi, quo casu gratia Didaci tũc potior surrexisset: quæ etiam debet licitè consentire gratiæ Alphonsi, & sententiam ipsius cõprimere, siue obijcere. Non enim est ratio, cur gratia Cardinalis debeat magis nocere gratiæ Alphonsi, quam gratię Didaci, si quidem præualet vtrique, & præsertim quia † hic agitur de cõcursu duarum gratiarum, quarum altera est pinguior altera tenuior: quamuis igitur gratia Alphonsi sit debilior gratia Cardinalis, non autẽ statim irrita est censenda, cum Cardinalis ita voluerit, vt nota. in c. ex iure, de ius quę fiunt a prælatis. Soc. cons. 115. in 3. Alij consentiebant. Nam † Cardinalis non potest ius suũ a se abdicare sine consensu Papæ, nec gratiæ Alphonsi iam exstinctæ ob clausulam gratificationis amplius excitari, Rebuff. de pacific. possel. nu. 295. & nota. in c. si tibi, de præben. in 6. Dictum est itaque vt factũ inspiciatur rectè, an Cardinalis antea consenserit gratiæ Alphonsi, quàm ipse non acceptauerit, ac litteras expediuerit, an gratia sua esset particularis quoad beneficium, an verò generaliter omnia beneficia illius Cepadæ, vt familiaris esset ei commendata, & tunc casus proponeretur.

1

2

3

4

DECISIO CCCLIX.

Romana iuris piscandi, 13. Maij 1556.

SVMMARIA.

1 *Informationibus non datis omnibus auditoribus sæpe supersedetur in caussa conclusione.*

2 *Prætendentes ratione Breuis Apostolici ius aliquod in re, de qua controuertitur, possidente eam alio, ius illud vt probent necesse est.*

3 *Possidens in præsens non propterea præsumitur anteactis temporibus possedisse.*

HAec caussa pendebat coram Vicario Vrbis, qui me rogauit, vt intelligerem sententiam Dominorum, *an reuocata censeantur illa pront proposuit in dubio, sed nihil conclusum fuit?* Nam † non fuerunt datę omnibus informationes. Quidam tamen sentire videbãtur non esse reuocatam pilam, quam nunc possidet Iulianus, eo quod reuocatio tãtum esset in breui pila olim concessa Ecclesię, scilicet Sanctę Mariæ Transtiberinæ. Cum autem hæc non appareat, necessariò ex illis est quæ ad Ecclesiam pertinebant. Quinimò constat nũc eam possideri a Iuliano, meritò † fratres S. Saluatoris, quibus concessum fuit, bene debent ad condemnationem Iuliani, aliunde ius suum probare: alij contra. Nam tempore Breuis Sixti, fratres Sãcti Saluatoris dicunt habere intentionem fundatam ex breui, q̃ concedit eis omnes pilas antiquas olim spectantes ad Ecclesiam Transtiberinam: Iulianus ergo debet contrarium docere, videlicet hanc non esse ex illis pilis. Nã quamuis hodie eam possideat, non † ideò cõstat Iulianum possedisse hanc pilam. Igitur referendo nos ad tempus illis breuis, semper præsumitur possedisse, hucusque tolletur ratio contra deducta.

1

2

3

DECISIO CCCLX.

Carthaginensis Archidiaconatus, 31. Maij 1556.

SVMMARIA.

1 *Remissoria sub conditione si profutura sit ad infringendã resignationem, de qua agitur, peti potest, ne sumptus in peruacanei in remissoria exequenda fiant.*

2 *Ius vocis in Capitulo si quis habere aliquem prætendat, de ipso in supplicatione Pontificis mentio fieri debet necessario.*

3 *Papa non præsumitur velle priuare Ecclesiam aliquã priuilegio vocis, cum ex tali priuatione non leue perpeti damnum eadem Ecclesia dicatur.*

4 *Litteræ expeditæ non facta mẽtione vocis in Capitulo prætensę, potius nullæ, quàm subreptitiæ sunt dicendæ.*

PEtebatur a Gaspare † remissoria sub conditione tantum, si ei esset profutura: cum enim vellet probare Archidiaconum habere vocem in Capitulo, dubitabam tum nonnihil, an hoc ei satis esset profuturum ad infringendam resignationem Aegidij, quòd in ea mentio vocis nulla esset facta, ideò antequam sumptus expendat in exequenda remissoria, petebat hoc dubium resolui, quia aliàs a remissoria se abstinuisset. Altera autem pars voluit informare, quia dixit se velle proponere, nisi id quod est, non id quod erit, aut non erit. Quare Domini dixerunt posse remissoriam haberi ad docendum id, quod prætendit: An autem id omnino sit futurũ releuans ad probandum subreptionem gratię? Visum est potius satis esse hanc, cum de iure Archidiaconus non habeat vocem in Capitulo. Ioan. filius de benefic. secunda par. quæstio. decimasexta, numero decimoseptimo. Hic autẽ de quo agitur, habebat, vt Gaspar prætendit, necessariò, ergo † de eo erat mentio facienda Papæ. Fel. in cap. postulasti, num. 50. & 51. de rescript. Tamen quia hæc qualitas cõstitit in facto, Felin. in cap. in nostra, columna quarta, de rescript. Tum † quia Papa non voluisset priuare Ecclesiam hac voce, cum inde dicatur damnum pati. glos. clementi. secunda, verticul. in cis-

1

2

3

4

in eisdem. de elect. & qualitat. Attamen in casu nostro non videbantur hæ rationes facilè applicari, quamuis veræ sint, nam cum mandatum Aegidij senioris sit cõditionale, & retigner cum illis qualitatibus, videlicet reseruata sibi voce stallorum. Nam si expeditæ sint litteræ Aegidij minoris, † nulla facta mẽtione vocis, hæ litteræ videntur potius nullæ, quam subreptitiæ, cum sint expeditæ propter formam mandati: dubitarunt etiam aliqui circa subreptionem. Nam cum Aegidius senior reseruauerit sibi vocem in Capitulo, non erat necesse illius facere mentionem in litteris Aegidij minoris, ad quem vox, *interim*, non pertinebat, sed replicabatur accidere potuisse illum seniorem mori antequam minor ad legitimandum ætatem peruenisset: hæc tamen obiter ita a quibusdam fuerunt dicta, & nihil a quoquam adhuc verè firmatum.

DECISIO CCCLXI.

Salamantinæ beneficij de los Santos,
14. Iunij 1556.

SVMMARIA.

1 *Beneficium commendatum prælatus concedens familiari, præsumitur commendam sibi de eo factam cessisse.*

2 *Ius plenum competere in beneficiis sciens prælatus, an possit sine simoniæ suspicione familiaribus suis in huiusmodi beneficio pensiones reseruare.*

CVm fuisset hoc beneficium collatum Alphonso accedente consensu Cardinalis, & idem ad hoc beneficium commendatum eidem Cardinali, qui erat absens spatio trium dierum, cum clausula gratificationis postea Cardinalis consensisset in fauorem Alphonsi. Dubitabatur, 1 *an † præsumeretur Cardinalem cessisse commendam sibi factam tempore quo concessit?* Et vnde lusum fuit præsumi, cum quia non est verisimile alium impetrasse commendam nomine illius ignorãtis, & nũquam id illi significasse cum intercesserint plures menses antequam consensum adhibuerit Cardinalis, tum etiam, 2 † quia cum voluerit Cardinalis quando consensit pensionem reseruare quibusdam familiaribus suis, cum esset simoniaca reseruatio, nisi sciuisset Cardinalis sibi ius plenum in his beneficijs competere, præsertim cum satis sciret, quod omnibus est notissimum passim concedi Cardinalibus huiusmodi commendas ex die obitus familiarium suorum in Curia decedẽtium, & si causam petijsset sibi denegãdam non fuisse. Nec obstat, quòd postea Cardinalis expedierit gratiam suam, & litem sit prosecutus nomine suo, nam post ius quæsitum Alphonso, id ei non licuit, cap. mutare, de regul. iuris in 6.

DECISIO CCCLXII.

Romana sequestri, 4. Iunij 1556.

SVMMARIVM.

1 *Creditum antiquum est præferendum credito nouo.*

PRopolita a me hac causa reperi deinde hoc dubium, 8. Marij coram D. Reomano fuisse decisum, quia confirmationem alias pro Ioan. Iacobo de Celis datam, nunc quoque coram me paucis additis fuisse repetitam, contra quam nunc Rota concluserit, prout etiam alias, non enim potuit iudex mandare illud exequi contra Martinum fideiussorem, cum illius obligatio intelligatur quoad iudicatum, tamen cum præiudicio, 2 & non cum pacifica † & maximè, quia dicebatur creditum Penorij esse antiquius credito Ioannis Iacobi de Celis, atque ita res nullam habuit difficultatem.

DECISIO CCCLXIII.

Caullicen. pecuniaria, 14. Iunij 1556.

SVMMARIA.

1 *Promittens aut fideiubens pro Oeconomo, cui fructuum administratio Episcopatus commissa est in triennium, an lapso triennio teneatur.*

2 *Contractus compatibiles eius sunt naturæ, vt ex secundo nõ tollatur primus.*

2 *Oeconomus decretis habet facultatem locandi bona, tam alijs, quam sibi modo dolus malus non intercedat.*

4 *Nouatio facta non præsumitur, nisi fuerit expressa.*

FVerat constitutus quidam Oeconomus fructuum Episcopatus Caullicensis, cum Episcopus impetrasset beneficium cap. Odoardus † & Dominus Paulus Stimethius prò Oeconomo fideiusserat, deinde eidem locati fuerunt fructus Episcopatus vsque ad triennium. Quærebatur an lapso triennio teneretur Oeconomus aut Stimethius fideiussor soluere creditoribus, quibus promiserat in obligatione Oeconomus se soluturum ex fructibus administratis, & cum ille negaret, eo quòd per arrendamentum esset sublata Oeconomia, atque ita duo ex Dominis consentirent, ceteri tamen contra steterunt. Nam contractus hi sunt compatibiles, 2 nec † ex secundo tollitur primus, siquidem tamquam conductor tenetur ad pretium, tamquam Oeconomus ad exigendum hoc pretium considerandum, aut distribuendum inter creditores, quibus cum decernitur aliquis Oeconomus, intelligitur † ei data facultas locandi bona, tam alijs, quàm sibimet, si dolus absit. glos. & Castren. in Authen. quibus cumque. C. de sacrosan. eccles. Rip. in l. 1. §. fuit quæsitum, ad Trebel. nu. 9. Tiraq. de offi. deleg. comm. par. 180. nu. 120. cum igitur facultas locãdi continebatur sub Oeconomia, nõ potest dici actus contrarius, cum alter intrinsecus alteri, vt species generi, hucque cedat, quòd dicebatur contractum renouatum, nullus enim hic est actus nouus, sed comprehenditur locatio sub priori Oeconomia, præsertim 4 verò cum † nouatio numquam præsumatur, nisi expressum sit, l. fi. C. de nouat. Alex. cons. 22. in col. 6. num. 8. cetera ad factum pertinẽt, an fuerit facta intimatio, an creditores omnes consenserint, de quibus alias agetur si quidem opus erit: ego enim adiunctus fui in hac causa D. Auditori Cameræ.

DECISIO CCCLXIV.

Hierosolymitana pecuniaria, 28. Iunij 1556.

ADiunctus fui etiam in hac causa Domino Auditori Cameræ, prout in præcedenti. Et quoniam dubium fuit generaliter propositum, *an constaret ex actis, &c.* voluit Rota, vt magis restringeretur, aut ad sortem principalem, aut ad fructum, & secundum omnia excuriantur.

DECISIO CCCLXV.

Carthaginen. Archidiaconatus,
21. Iunij 1556.

QVoniam dubium ponebatur ex verbis supplicationis ac mãdati, atque illorum copia singulis Auditoribus data non fuit: ideo quinque statuere voluerunt, causam prorogari ad Calendas.

DECISIO CCCLXVI.

Salamantina beneficij de los Santos,
20. Iunij 1556.

SVMMARIA.

1 *Collatione beneficij facta, & adhuc iure acceptandi pendente, an irrita sit pensio, ita, vt nec partium etiam consensu possit validari.*

2 *Gratia duplex super vno, & eodem beneficio eodem temporis tractu cadere ita vt vtraque valeat non potest, sed prævalet ea quæ est magis valida.*

3 *Validiorem gratiam habens si ea vti renuat admittitur is cui imbecillior gratia fuit concessa.*

4 *Gratiæ concessæ primatum fauorem spectantes illi concessæ dicuntur qui ea vti volet.*

5 *Collatio beneficij, quod de iure patronatus est, rata validaque est, posito, quòd patronatus suum præbeat assensum.*

6 *Rarò aut numquam in iure accidit, vt alius respiciens commodum alienus alium infringat, si pars id non declaret & eo vtatur.*

QVamuis hoc ipsum ferè dubiũ bis iam Dominis proposuerim, vt supra, die 21. Maij, & 4. Iunij, adhuc tamen non potuit certum dicere super ea Rota
1 decretum. Quidam enim dicebant, †postquam semel collatum fuit beneficium, donec penderet ius acceptãdi, irritam prorsus reddi quamcumque pensionem aliam, nec consentu partium validari posse, cap. si tibi, cum glo. & Franc. num. 4. de præben. in 6. col. 1. vers. quid si prælatus, & Gemin. num. 6. & Franc. in fi. duæ
2 enim † gratiæ non possunt eodem tempore super eodem beneficio cadere, ita vt vtraque valeat, Calsador. decis. 19. de concess. num. 3, sed quæ validior est statim inficit aliam, nec patitur eam a futuro euentu pendere, vt Calsador. decis. 24. de concess. præbend. in 6. Sarnen. in reg. de publ. 417. num. 6. & 7. & de subrog. quæst. 17. alij contra, quoniam † qui habet validiorem
3 gratiam postea non vti, & tunc habens debiliorem admittitur. Deinde quia hic agitur de concursu gratiarum in quibus non seruatur hic rigor, vt quæ potior est omnino eneruet aliam, sed tunc tantum quando ferò vult certare: itaque gratia debilior quoad debiliorem quidem nulla est, sed suapte natura, & vbi ea non concurrit aliqua est, & vires habet, & viget in terminis Ror. in antiq. 858. num. 7. Sarnen. in regul. de public.
4 q. 18. Postremo † omnes hæ gratiæ cum respiciunt fauorem priuatum, intelliguntur concessæ illi, qui his vti voluit, Sequer. cap. cum ex officijs. de præs. & maximè hæc pars mouebatur cons. 50. & consil. 115. nu. 3. vnus ex Dominis putabat tribus cæsib. gratiam Didaci contra Alphonsum esse præferẽdam. Primus, si gratia Cardin. habet clausulam extinctiuam aliarum. Secundus si constaret Cardinalem accepta se gratiam suam antequam præberet consensum Alphonso. Tertius, si gratia Card. fuerit anterior in data eadem die. Sed tamen nonnulli in omnibus prorsus dissentiebant, quoniam hæc omnia intelliguntur volente eo vti gratia, qui va-
5 liditorem habet, prout † valet collatio beneficij iurispatronatus si patronus consentiat, alioquin reuocatur, & si perpendantur rationes Socin. cons. 115. videntur tres casus supra computati posse, ad text. in cap. si tibi, de præben. in 6. cum glos. quòd est potissimum fundamentum contra eum, debet propterea de quibus. Soc. dicto consil. 115. aliud esse cum substantia collationis est, quæ nulla est, dicto capit. si tibi, aliud cum effectus collationis, habet tacitam conditionem ob concursum personarum, prout in casu nostro, Ruin. consil. 93. nu-
6 mero 8. & 509. in 3. Rarò enim † aut numquam in iure accidit, vt actus respiciens commodum alicuius alium infringat, si pars id non declaret ac eo cuato, l. vnuetta, vbi Bald. & Iat. C. de precib. Imper. offer. nihil fuit firmatum.

DECISIO CCCLXVII.

Oscen. parochialis de Alberuela, 25. Iunij 1556.

SVMMARIA.

1 *Temporis anterioritatem probans, præferendus est posterior per regulam de non tollendo iure quæsito.*

2 *Probatio tendens contra Papæ attestationem non est vllo modo admittenda.*

3 *Anterior Pontificis voluntas per subscriptionem videtur immutata.*

PEtrus Nauario probare volebat Martinũ Sala non fuisse tempore actuarij, quo vacabat beneficium in mente Maij inter descriptos antiquos & familiares:
1 ideoque se illi præferendum esse regul. de non tollen. iure quæsit. Martinus ostẽdebat Bullam, quæ habebat mentis Maij, in qua Iulius III. mandabat omnes ibi descriptos familiares, & priuilegiatos, & alites numerari non debere, inter quos etiam Martinus erat nominatus: & quamuis aliquo post tempore illa Bulla fuerit
2 expedita, dixit † tamen Rota ad datam illius esse inspiciendum, nec admittendã probationem Petri, quę tendebat contra attestationem Papæ, vt in Clem. litterit, de probat. quòd si idem statuit in hac causa coram D. Chiffanen. die prima Februarij 1557. vt nuper Paulus Papa Quartus in signatura sua reiecit quamdam supplicationem illius super hac & eadem re in qua aduersarius petebat, vt admitteretur ad probandum, non fuisse tunc temporis Martinum familiarem: voluit enim Papa vt staremus datæ illius Bullæ. Quare conclusum fuit, nec esse locum in isto casu regul. de non tollẽdo iure quæsit. non enim Papa potuit ius quæsitum alteri ita declarare, quamuis ea declaratio non fuerit
3 expedita: quid enim obstat † deinde, licet Papa id antea voluisset, cum tamen nunc adsit subscriptio illius, videtur potè mutasse voluntatem coram Chiffanen. eadem die 25. Maij 1557.

DECISIO CCCLXVIII.

Hierosolymitana pecuniaria.

25. Iunij 1556.

SVMMARIVM.

1 *Stabilimentis Religionis, an per breuia dicatur aliquando derogari.*

CVm in cã hac Religionis Hierosolymitanæ varia oriantur dubia, voluit Rota, vt prius ab ea parte
1 inciperemus, an † scilicet ex breui montis fidei dicatur sufficienter derogatum stabilimentis religionis, atque quoad hoc caput punctum restringi.

DECISIO CCCLXIX.

Eugubina prioratus, 28. Iunij 1556.

SVMMARIA.

1 *Beneficii capiens possessionem vigore regressus, habita tantum supplicatione sine litterarum expeditione, an incidat in pœnam Extrauagantis Iulii III.*

2 *Extrauagans Iulij III. de qua hic, odiosa est nimis, & ideo restringenda.*

3 *Possessio capi tam ex priori titulo, quam ex supplicatione regressus aliquando potest.*

1 OBijciebatur Petro Matthæo, quòd † cepisset possessionem beneficij vigore regressus, super quo litteras non expedierat, sed habebat tantum supplicationem, dicebantque eum incidisse in pœnam Extrauagantis Iulij Tertij, addebant 3 quod in eadem supplicatione signata cancellauerat clausulam absque litterarum conficiendarum expeditione, quasi inde euidentius cõstaret necessarias litteras fuisse expeditas ad possessionem apprehendendam. Rota tamen contrarium
2 concluſit, non solũ quia illa † Extrauagans est maximè odiosa, & restringenda, sed etiã quia Petrus Matthæus non cepit possessionem vigore possessionis, sed prioris sui tituli. Quamuis facultas vtendi prioribus illis litteris sibi petebat ex hac tantum supplicatione vbi conceditur regressus ad priorem titulum, tamen illa Extrauagans intelligitur quoad supplicationes futuras, non præteritas, quæ scilicet pendent ab anteriore titulo expedito, & ad dicta respiciunt, vt patet in d. Extrauag. in fin. ibique, quæ de cetero supplicationes tum secus esset, si sola existaret supplicatio, absq; adminiculo illius tituli expediti, tunc enim necessariò diceretur capta ea possessio ex supplicatione, & in casu nostro dicitur capta ex litteris illius supplicationis, id agitur
3 tantum hic esse videndum, an † verè possessio capta fuerit ex priori titulo, an ex sola supplicatione regressus, non obtinente clausulam cancellatam in possessione, quia intelligitur tantum quo ad reseruationem futuram, vt patet ex supplicatione.

DECISIO CCCLXX.

Romana sequestri, 28. Iunij 1556.

SVMMARIA.

1 *Exceptio rei iudicatæ, vbi nulla est, obsistere non potest, re iudicata nulla existente.*

2 *Iniquitas decreti vbi notoria est licet executi, locus est repetitioni pecuniæ tanquam indebitæ exactæ, & solutæ.*

Ex

EX resolutione habita die 4. Iunij in hac eadē causa, licet ferè amplius nihil dubij reliquum videretur, voluit tamē pars etiam vt dubitaretur, an obstaret exceptio rei iudicatæ in hoc casu, & domini omnes re-
1 sponderunt † non obstare, quia nulla fuit res iudicata cōtra Marium fideiussorem, aut Penoriam, sed tamen contra Aegidium, ideſt sententia non potuit illis officere, decretum etiam executiuum contra Marium non potest dici transiuisse in iudicatum, tum quia non potuit exequi id iudex contra Marium, vt Rota supra cō clusit, tum etiam quia quādo executum fuit decretum, data fuit cautio de restituendo in casu succumbentiæ.
2 Cum igitur † non cōstaret de iniquitate decreti executiui, Rota decreuit, quod locus erit repetitioni pecuniæ, tamquam indebite exactæ, & solutæ.

DECISIO CCCLXXI.

Hierosolymitana pecuniaria, 28. Iunij 1556.

SVMMARIA.

1 *Hierosolymitana Religio bona decedentium militum applicat Religioni.*
2 *Clausula quorum tenores, ne obesse possit, potest eius rei cautio exigi.*

MOrtuo N. milite Hierosolymitano Religio petebat ab eius hærede diuersa bona, & inter cetera quasdam pecunias collocatas apud montem fidei: hæres negabat se teneri, quoniam ex priuilegijs eius montis illæ pecuniæ ad hæredes spectabant legitimè, & non ad Religionem. Hic mihi primum dubium visum fuit, an priuilegia montis satis derogent stabilimentis
1 religionis, quæ † applicabant omnia bona militum decedentium religioni. vtriusque igitur verbis collatis, statuit Rota satis esse derogatum, cum in priuilegio montis adsit clausula, *quorum tenores*, &c. cons. Bar. 2. Aim. cons. 126. cum alijs clausulis latè patentibus quæ derogant omnibus modis, & formis aliàs notorijs, & specialiter Papa in ea faciat mentionem de militibus Hierosolymitanis, vnde apparet euidēs Papæ mens etiam ex ea clausula, *quorum tenores*, &c. ita passim Rota iudicare solet, vt aliàs decisum fuit coram Domino Vestano in causa Cæsarauguſtana, attestatusque fuit mihi Dominus Chiſlanen. dum peterem eius votum,
2 se olim quæsiuisse in Rota † cautionem aliquam ne clausula illa, *quorū tenores*, posset aliquando nocere suæ gratiæ exspectatiuæ, & non fuisse repertam: ceteri affirmarunt hanc clausulam quinimo tollendam, nisi in quibusdam casibus, vt in derogan. reg. verisimili, & concilijs, & similib. his enim casib. magis opus est specialiter apparere mentem Papæ, vt per Sarnen. in proœm. reg. pen. & in fine, quæst. 6. & in casu nostro, quia erant nominati milites Hierosolymitani, nulla super fuit præterea dubitatio.

DECISIO CCCLXXII.

Parmen. S. Cæciliæ, 5. Iulij 1556.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus aliud Ecclesiasticum est, aliud sęculare.*

ORiebātur variæ difficultates in hac causa, an oblatio illi facta in testamento fuerit reuocabilis, an
1 minus, † & an hoc ius patronatus censeatur Ecclesiasticum, aut sęculare, an oblatio illa prima quamuis libere facta fuerit, quia tamen coram Vicario facta fuerit, induxerit ius patronatus, & quoniam instabant feriæ, causa fuit in Calendas dilata.

DECISIO CCCLXXIII.

Senen. Canonicatus, & præbendæ, 5. Iulij 1556.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia vacantia per obitum protonotarii, qui nescit se esse protonotarium, tamen dicuntur reseruata, cum illud ius protonotariatus etiam acquiratur ignoranti.*

DVbitatur, an ex quo N. absens fuerat creatus protonotarius, non constabat tum eum acceptasse id
1 priuilegiū, & † se gessisse pro protonotario, beneficia vacantia per eius obitum dicerentur reseruata. Rota respondit reseruata esse, quia ius acquiritur etiam ignoranti, Rota in nou. 12. & ita aliàs decisum fuit coram D. Chiſlanen. vt ait Crescen. in 15. decis.

DECISIO CCCLXXIV.

Bononien. S. Christinæ, 9. Iulij in vltima audientia 1556.

SVMMARIA.

1 *Duobus de possessione beneficii contendentibus, & vtroque petente mandatum de manutenendo, an probans anterioritatem in possessione veniat alteri præferendus.*
2 *Constituens Capellanum principalis qui suo nomine possideat, curamque animarum exerceat, hoc actu beneficii acquirit possessionem potiorem, propter possessionis continuationem.*
3 *Fructus percipiens, prædia elocans, & similes actus possessorios exercens in beneficio parochiali, nō ex hoc veram probare possessionem potest, quæ potius ex actibus continuatis solet probari, quale est Curæ exercitium.*
4 *Actus possessorios exercens post motam litem, & factam inhibitionem in causa, beneficiali sibi præiudicium facit.*

ERat lis inter Ludouicū de Bartholis, & Hieronymum de Bobus, † super possessione beneficij, quo
1 rum vterque prætendebat se possidere, & vterque petebat mandatum de manutenendo. Tres erant Ecclesię simul vnitæ, & Ludouicus probabat se esse anteriorem in possessione duarum: Tertia autem quæ caput erat ceterarum non clarè constabat a quo primum fuisset apprehensa, sed tamē quia docuit Ludouicus se in om
2 nibus ijs constituisse Capellanum, † qui nomine eius possideret, & curam exerceret, prout in præsenti exercet, dixerunt Domini ex huiusmodi actu acquiri possessionem potiorem propter continuationem, quamuis e-
3 tiam Hieron. aliàs probaret † se fructus, & pensiones aliquas percepisse, prædia locasse, & similia egisse. Nā nec inde probatur vera possessio, sed magis ex actibus quibusdam continuatis, prout est exercitium Curæ, & in similibus per Sarnen. reg. de annali. 947. colum. fin. in casu autē nostro eo minor fuit dubitatio, quia Hie-
4 ronym. eos † actus omnes gessit iam mota lite, & post inhibitionem. Præterea constabat, Ludouicum etiam fructus collegisse, colonos constituisse, ab illisque vti rectorem agnitum fuisse, ideo mandauit mihi Rota, vt darem mandatum de manutenendo Ludouico, & non Hieronymo, atque ita feci.

DECISIO CCCLXXV.

Romana domus, 9. Iulij 1556.

SVMMARIA.

1 *Possessio probata per vnum testem de visu, aliquando elicit mandatum de manutenendo.*
2 *Leuioribus in possessionibus mandatum quod fit, potest iuuari ex præsumptionibus sine adminiculo testium.*

TEnui terminum in hac causa pro dando decreto de manutenendo; postea quia causa erat inter sorores, & nepotes, curaui causam amicè componendā, & facto iam compromisso nihil tamen perfici potuit, semper tergiuersante Margarita: cum igitur res esset a me de iure decidenda, cōsului priuatim aliquos ex Do
1 minis, an † dandum esset mandatum de manutenendo Lucretiæ quo probabat probationem suam, ex dicto tamen vnius testis eorumdemque inquisitui; & responderunt in huiusmodi decreto Rotam admittere, dictum tantum vnius testis de visu, & ita declaratum ac concordatum per doctr. Bart. in l. 1. C. quorum bonorum, & Ladmonendi, de iureiuran. atque ita seruarunt: alij etiam addiderunt, sufficere præsumptiones,
2 quia † hoc mandatum est ex leuioribus possessionibus & distinctum ab illis, vt per Castren. cons. 3. in 2. Sarnen. de annali, q. 46. Cap. decis. 55. & 13. itaque man-

datum in fauorem Lucretiæ dimisi, auditis prius hinc inde partibus in iure, & facto.

DECISIO CCCLXXVI.

Aiculana parochialis, 9. Iulij 1556.

SVMMARIA.

1 *Institutiones continuatæ spatio annorū 141. ab Ordinario ad præsentationē patronorū non productis licet præsentatio nib. probant legitimè iuris patronatus possessionem concurrente, quòd in litteris Ordinarius eos vocet patronos.*

2 *Litteris Ordinarij, quando & quare credatur cum agitur de probatione iuris patronatus.*

3 *Resignans beneficium, & non amplius se illud possidere asserens, litem tamen si sustineat, condemnationis iure subit sententiam.*

1 OStendebantur † continuatæ institutiones Rectorum huius Ecclesiæ factę ab Ordinario per annos 141. ad præsentationem patronorum, ipsæ tamen præsentationes non erant productæ, sed Ordinarius tantum in his litteris suis patronos nominabat, narrabatque se ad eorum præsentationem talem instituisse. dixerunt Domini sufficere ad probandum ius patrona-
2 tus, litteris enim Ordinarij hac in re creditur, † cum agatur de præiudicio ac diminuenda sua iurisdictione, vt per Rotam decis. 11. in nouis. de iure patron. quòd etiam nonnullis testibus deponentibus de publica fa-
3 ma huius patronatus probatur. Cum autem † aduersarius iampridem resignasset illud beneficium, ac se amplius non possidere attestaretur, attamen quia litem semper sustinuit, dictum est, eum certè cōdemnari posse, atque ita condemnaui.

DECISIO CCCLXXVII.

Eugubina prioratus, 9. Iulij 1556.

SVMMARIVM.

1 *Actus possessorius vt sustineatur, quia in controuersiā deducitur, præsumitur iuris fictione mors præcessisse.*

CApta erat possessio beneficij die 28. & probatur de obitu Rectoris ante diem sextam, non autem præcisè ante diem tertiam; quærebatur an hoc sufficeret, vt possessio ideo semper capta dicatur, cum potuerit ille mortuus esse die quarta, aut quinta, non au-
3 tem responsum † est sufficere, cum mors præsumatur præcessisse possessionem, vt actus sustineatur, Cassad. 21. de præben. & faciunt tradita a Rota super reg. decis. 3. & 5. num. 4.

DECISIO CCCLXXVIII.

Salamantina beneficij de los Santos, 6. Octobr. in prima audientia 1556.

SVMMARIVM.

1 *Familiaritas Cardinalis nō probatur ex eo, quòd testium vnus dicat habuisse aliquem cameram in palatio Card. & expensas vidisse; alter fuisse præfectum stabuli, quod temporis certitudinem affirmatoriè non adducant, cum quadrimestre ad hoc tempus requiratur continuè cohabitationis cum prælato, idque ad minimum.*

DIdacus Vasquez, qui impetrauerat hoc beneficiū per obitum simpliciter, cum aduersarius secus impetrasset per obitum familiaris Card. de Saluiatis accedente cōsensu Card. nūc obijciebat nō esse defunctū familiarem Card. & cum aduersarius produceret duos
1 testes, quorum primus diceret, † eū stetisse in seruitijs Cardinalis, & habuisse cameram, & expensas in Palatio illius: alter diceret, eum vidisse in seruitio Cardinalis, commorando cum eo pro magistro Stalli. Domini dixerunt per hoc non probatam familiaritatem, quia non affirmant testes per quod tempus fuit in seruitio Cardinalis, cum requiratur saltem spatium quattuor mensium ad effectum, de quo agitur.

DECISIO CCCLXXIX.

Carthagin. Archidiacon. 13. Octobr. 1556.

SVMMARIA.

1 *Resignans cum clausula, non aliter, nec alio modo, reseruās quę sibi fructus regressus, &c. licet per triennium maneat in possessione resignatarius, non sibi præiudicat per regulam de triennali.*

2 *Producta resignatio simplex litteris expeditis absque litteris reseruationis, an validam reddat resignationem, necne.*

3 *Litterarum expeditioni fides ex præsumptione datur, nisi probatio afferatur in contrarium.*

4 *Resignatio facta sub conditione ne resignatarius possit ingredi possess. sine consensu resignantis, non acquirit possessionem vllam resignatario, quæ titulum coloratum tribuat.*

IN supplicatione resignationis Aegidius senior resi-
1 gnans † cū clausula, *nec aliter, nec alio modo*, reseruabat sibi fructus, regressus, & cetera omnia, ita vt etiam si resignatarius remaneret in possessione per triennium, non tamen habet locum regul. de triennali aut allegatio Lapi nisi de mandato, ac licentia ipsius resignatoris. erat deinde in actis mandati resignatarij ad consentiendū illi reseruationi, nulla tamen facta mentione illius regulæ de triennali, sed tantū in fine mandati dicebatur, *iuxta formam supplicationis*, &c. Fuerat præterea producta simplex resignatio litteris expeditis
2 absque litteris reseruationis; proposui dubium, † *an resignatio valida esset eo casu, quod in mandato resignatarij non esset clausula illa de triennali, atque ita non responderet forma supplicationis resignantis, quæ aliter videlicet nō valeat, nisi omnia seruata essent?* Placuit Dominis sub
3 sistere relignationem, † de qua constat ex litteris expeditis, iuxta quas semper præsumi solet, & iudicari donec contrarium probetur, nec obstet ea supplicatio, nā eū litteræ simpliciter fuerint expeditæ potius ex illa simplici supplicatione, hęc. n. impedit quominus potuerit alia supplicatio obtineri. Vnde antequam doceatur, standum est litteris expeditis, ideoque præfigi terminus quandoque solet ad docendum ex iure aliam supplicationem aut mandatum, Cassador. super regu. 5. dicebat propterea necessariam non fuisse clausulam illam de regul. de triennal. ne mandatum tolliatur
4 relignatarij. Nam † cum resignatio esset sub hac conditione, ne posset resignatarius ingredi possessionem, nisi de mandato, & licentia resignantis, vtique non potuit acquirere possessionem vllam quæ præberet illi titulum coloratū, quoad clausulam de triennal. q. 33. in fin. & q. 22. in fin. Iaf. cons. 86. in 3. num. 15. cons. 161. in 2. num. 5. Vnde aut non potuit acquiri illa colorata possessio sine consensu relignantis, aut si potuit cum illius consensu, potuit etiam tūc illi prohibere effectum illius relignatoriæ, vel potius nullo pacto ei concedere possessionem, vt apud Ioan. Paul. decis. 45. tantum si qua erat mentio necessaria satis fuerit impleta ex illis verbis, *iuxta formam*, quę referri possunt ad omnia præcedentia. Dec. cons. 61. num. 6. & in l. requiris, de app. & etiā ex alijs verbis, *in mandato in omnes, & quoscumque euentus*, &c. quæ comprehendunt hunc casum reg. de triennali, igitur &c.

DECISIO CCCLXXX.

Benen. spoliorum, 22. Octobr. 1556.

SVMMARIA.

1 *Conquisita a clerico præsumptionem faciunt de bonis Ecclesiasticis fuisse comparata.*

2 *Camera Apostolica vigore cuiusdam Extranagantis Pauli Tertij in spolijs habet ius succedendi.*

3 *Pecuniæ propriæ non autem alienæ, prout sunt clericorum transeunt ad hæredes post mortem.*

4 *Papam Ecclesiæ non præsumitur tam graniter velle præiudicare, vt ipsius bona ad extraneos hæredes per vltimas voluntates clericorum transferri concederet.*

5 *Vocula, alios, est similium repetitiua.*

6 *Clerici de bonis Ecclesiæ sine licentia testari non possunt.*

7 *Dubitatio in priuilegio nulla esse potest vbi ampla in ipso posita*

posita sunt verba, & clara, neque clausulæ etiam nullæ superuacantes.

8 *Fauoris publici causſa Papa in beneficijs plenissimo iure vtitur solet.*

ROgatus fui, vt proponerem hanc cauſſam, quæ pẽdebat cum thesaurario, quod libenter feci, tũ quia illis gratificarer, qui id a me petebant, tum quia agebatur coram me cauſſa Hierosolymitana in qua simile dubium erat discutiendum. Quæstio in eo erat an ex priuilegio montis Iulij Anconæ possent hæredes ab intestato consequi pecunias depositas super eo monte a
1 quodam clerico beneficiato. Nam cum †quæsita a clerico præsumatur de bonis Ecclesiæ comparata, gl. Auth. licentia, C. de epiſc. & cler. Abb. in c. 1. de testam. in 4. not. volebat Camera iure spoliorum has pecunias occupare mortuo domino. Rot. in antiq. 855. †quoniam ex quadam Extrauaganti Pauli Tertij in spoliis succedit Camera, hæredes autem defendebant se ex priuilegijs illius montis; contra quod replicabat Camera in tũ tum ibi concedi, vt possit vnusquisque ex pecunijs depositis fructus licitè consequi absque vllo conscientiæ
3 scrupulo, †quæ aliquando vsura fuisset, verum id intelligi de pecunijs proprijs missis, non de alienis, prout sunt clericorum, quę post mortẽ eorum non transeunt ad hæredes, gl. in c. præsente, de off. ord. in 6. nec enim
4 verisimile est †voluisse Papam, tam graviter prejudicare iuri Ecclesiæ, & quasi occasionem dare clericis expellendi bona Ecclesiarum, vt ea conuertantur in hos annuos reditus montium, & transmittantur ad hæredes, sed quoniam intelligendũ hoc priuilegium in pecunijs tantum proprijs videbatur, deinde superueniẽdus titulus, sed si intestati, &c. . . . certas pecunias proprias hæredib. acquiri, respondebat Camera ad id ita expressum fuisse, quoniã aliàs dubitari poterat, ne exẽplo aliorũ officiorum curiæ venalium, quæ amittũtur morte, sic pecuniæ istæ exstinguerentur, ideo dictũ ibi fuisse ad instar aliorũ bonorum patrimonialium. Nã
5 verbum, †*alios*, cum repetat similia, ibi sentit de bonis proprijs, non Ecclesiasticis, q. & probat in verſ. consti to, quòd propriè non refertur ad clausulam, arg. l. 1. de
6 suis, & leg. cum illi † de bonis Ecclesiæ absque licentia non possint testari, vt in c. relatum, c. cum in officio, de testam. Rota autem contrarium omnino concluſit,
7 idque varijs rationib. sed præcipuè, quia† verba priuilegij sunt adeò ampla, vt omnem tollant dubitationẽ, & nullæ clausulæ in eo censeantur superuacuæ, nisi id ita intelligatur, velut illa loquens de clericis religiosis, &c. & ea etiã, quæ sine Romani Pontificis licẽtia, &c. maximè autem admonebat, quòd expressè id statuit, vt bona confiscata, seu confiscanda, & quorum ius iã est quæsitũ beneficiato, tamen ob id priuilegium transeat ad hæredes, quo ergo magis id affirmandum est in pecunijs dictorum, quæ interim non sunt acquisitę, sed acquirendæ Cameræ post mortem eorum, & hac confiscatione cessabant ferè adducta, si quidem appareret euidenter Cameram voluisse sibi prejudicare in bonis sibi acquisitis, & confiscatis, nedum acquirendis. Vnde vnus ex Dominis eo magis in quæstione proposita hanc sententiã probabat, quia res erat inter Cameram, & hæredes clerici. Ideo dicebãt Cameram excludendam, quia ipsamet fauore huius montis excluditur veluti in bonis confiscatis, cum concedentem priuilegium sit tale interpretandum, quòd si ageretur inter successorem beneficij, & hæredes clerici defuncti, tũ nonnihil dubitabat, quod potuit quidem Camera præiudicare iuri suo, non autem iuri Ecclesiæ, & successorum in beneficio, sed tamen ceteri omnes generaliter contrarium statuerũt ob verba amplissima priuilegij, quoniam hic non agitur de excludenda Ecclesia, & re propria acquisita, sed tantum ab his pecunijs quas posuisset viuens clericus in alios vsus conuertere, & consumere, quocirca graue præiudicium quominus in re
8 acquirenda possit iuri Ecclesiastico derogari † tuore publico, a Papa, qui in beneficijs plenissimo iure vtitur: sic igitur ab omnibus fit matum fuit duobus exceptis, quorum alter prorsus dissẽtiebat, alter dubitabat tantum in casu, de quo supra, aliorum vota, quę fuerũt octo affirmatiua tacta, matureè omnibus consideratis. Cum enim dubium proposuissem, voluerunt vt rursus, & tertio proponerem, ideo quia res erat magni exempli, post tertiam consultationem fuit in hanc sententiam concluſum.

DECISIO CCCLXXXI.

Executio sententiæ, 9. Nouemb. 1556.

SVMMARIA.

1 *Curiæ stylus est non exequi sententias in partibus latas nisi cognita re iudicata.*

2 *Decimæ an in fructibus solui debeant vel pecunia numerata, & vtrum de illis fiat transactio.*

3 *Appellans non prosequens appellationem sibi præiudicat.*

4 *Iuris præsumptionem contra se habens, debet ius suũ clare probare quod prætendit.*

5 *Litem esse super decimis aliud est ab eo, quòd lis sit super modo decimarum.*

6 *Confitẽs debitum decimarum cum qualitate, scilicet soluendi in pecunia, cum eadem qualitate eadem confessio a decimante acceptari debet, & ob id decimas fructuum de iure petere non potest.*

PRocedebatur in hac cauſsa per cõtradictas, & quia erat mihi commissa vt constito mihi, quòd monitorium aliàs decretum in partibus transiuisset in rem iudicatam, darem illi executionem, ergo nolui vnquam decernere executionem, nisi mihi constaret etiam de bono iure: quia ita sciebam esse stylum Dominorũ, vt
1 non † exequerentur sententiæ latæ in partibus nisi cognita re iudicata. In præsenti autem cauſsa, quia id non satis mihi constabat, nolui vnquam præiudicare, tamẽ petijt pars Rotam informari, & dubium proponi. Decanus enim agebat contra incolam de Benuattalos vt
2 sibi soluerent decimas† in fructibus, incolæ fatebantur se teneri ad decimas tantũ in pecunia, nõ autem in fructib. ob tranſactionem quamdam aliàs inter eos initã, quæ tamen non exstabat. Officialis Valentinus monuit incolas, sub pœnis, & censuris, vt soluerent in fructib. quòd monitorium prętendebat decimas transiuisse in rem iudicatam, quia incolæ ab eo quidem appella
3 uerant, † sed non fuerunt deinde legitimè prosecuti appellationem, idcirco petebat inde executionem contra incolas ad decimas in fructibus. Domini dixerunt, ex his non constare de bono iure Decani, cum de iure cõmuni decimæ ad eum non spectẽt, sed ad Rectorem, vel Ordinarium. Igitur cũ is habeat iuris prę sumptionem contra se, † debet ius suum clarè probare. Nec ob
4 stat, quòd incolæ fateantur se debere decimas in pecu-
5 nia, & † quòd in partibus non esset lis super decimis, sed super modo decimarum. Nam si Decanus vult se fundare in confeſsione incolarum, & habet præsumptionem contra, non potest eam confeſsionem stringere, sed eam debet acceptare cum sua qualitate: illi autẽ
6 fatentur se debere decimas in pecunia, & † has parati sunt soluere, ergo non possunt ex eorum simplici confeſsione condemnari in decimis in fructibus. Bart. in l. Aurelius, §. idem quæsiuit, de liber. leg. Minus obstat, quòd monitorij id decretum fuit a Vicario Archiepi, & publicatum a Rectore. Nã cum ille sit iudex Ordinarius, non potest excusare, quin requisitus a Decano, q prętẽdit ius in decimis, moneat incolas, & quosnoet alios, vt doceãt de eorũ iure, id enim fuit de officij tui necessitate, nõ quia ipse cõsentiat decimas deberi Decano, nec enim ex eo actu prędicatur iurib. Ordinarij, aut Rectoris, ad quos pertinẽt decimę. Dicebant ppea monitorij non posse dici trãsiuisse in rem iudicatam.

Nam cum id dictum fuit, statim resolutum fuit vi dictæ citationis, Paul. consil. 113. in 4. docebat igitur alius de decimis ius suum, & tunc obtinebit sententiam.

DECISIO CCCLXXXII.

Vercellen. executionis mandati, 9. Nouemb. 1555.

SVMMARIA.

1 *Statuta in forma probanti esse dicuntur quando originalia subscripta sunt a Notario, & habente faciem antiquitatis, licet manus Notarij ob nimiam antiquitatem non recognoscatur.*

2 *Statuta antiqua multa ex testium confirmatione validantur per depositionem viridis obseruantiæ.*

1 PRoposui dubiũ, *an † statuta de quibus allegabatur, essent in forma probanti?* Domini responderunt esse, quoniam erant originalia subscripta a Notario & habebant signum & faciem multam antiquitatis, & quamuis non fuerit recognita manus Notarij, quia tamen sunt valde antiqua vltra centum, & quædam etiam trecentos annos, dixerunt sufficere pro quomodolibet adminiculo. Id autem hoc erat, quia testes
2 duo deponebant † ea esse statuta Ecclesiæ Vercellen. & esse in viridi obseruãtia, quo posito, prodest quoad ostendendum & adiuuandum id esse in forma probanti. Si autem ageretur, an verè essent in viridi obseruantia, tunc alia esset quæstio, & possent testes super hoc repeti, & diligentius interrogari; nunc non agitur.

DECISIO CCCLXXXIII.

Salaman. beneficij de los Santos, 15. Nouemb. 1556.

SVMMARIA.

1 *Tempore familiaritatis si ea præsupponatur an obtinuerit beneficium defunctus vt veniat probandum.*

2 *Præter testes de acceptatione beneficii facta si appareat pro nisio, ea venit ad maiorem probationem inspicienda.*

DVbitatum, *an ex testib. quorũ copia data fuit, probaretur Didacum defunctum, ex cuius obitu vacauit beneficium, fuisse familiarem Cardinalis de Saluiatis.* Item
3 *an † tempore familiaritatis obtineret id beneficium, si quidem constabat eum tempore mortis suæ non fuisse familiarem Domini Cardinalis?* Domini concluserunt probari ex testibus familiaritatem, idque etiam alias in Rota fuisse decisum; quòd vero eo tempore obtinuerit beneficium id dixerunt non probari, quoniam autem Al-
2 phonsus Mararactos dicebat † extitare præter testes quamdam prouisionem super illo beneficio, quæ clarè probat competijsse eo tempore ius dicẽdi, in eo Domini mãdarunt, vt eam inspicerem, & si res exigeret, eam coniungerem cum dictis testium, ac rursus proponerem, quoniam in acceptationibus & circa dicta ac personas testium aliqui etiam dubitabant.

DECISIO CCCLXXXIV.

Neapolitana Fraudum, 19. Nouembr.

SVMMARIA.

1 *Fratres religiosi succedentes in hæreditatem, qui alicuius tertii bona 15. annorum spacio cum insigni damno principalis administrauit, an teneantur id damnum resarcire eo probato per præstationem iuramenti interessati.*

2 *Sententia Camera Apostolicæ Auditoris improbata certis casibus, nec firmari, nec infirmari potest.*

3 *Constito sententiam esse conditionalem, sed non appareat cõditionem esse secutam, ex ea sententia nihil potest acquiri.*

4 *Confessio matris habens adiunctam declarationem se possedisse, scilicet nomine filij, in totum aut accipiẽda est, aut repudianda,*

5 *Possessio subsecuta non completa conditione nihil prodest.*

1 RElegio fratrum S. Anch in ciuitate Neapolitana successerat, † tamquam hæres in testamento in bonis cuiusdam Gabrielis Capuani, ei litem mouit Dom. Ioan. Vincentius Stambonus prætendens Capuanum fuisse negotiorum gestorem, ac administratorem bonorum suorum spatio annorum 15. seque ab eo fraudatum grauiter, vnde præstito iuramento in litem coram Auditore Cameræ obtinuerat sententiam contra fratres in summam trium millium scutorum: Fratres variè excipiebant, inter cetera, quòd bona administrata a Capuano non erant ipsius Stamboni, sed Dominæ Sarræ eius matris. Præterea negabatur etiam illum administrasse, sed Sarram dicebant Dominam, & administratricẽ fuisse: summa dubij propositi in eo vertebatur, an sententia Auditoris Cameræ esset confirmanda, hac in re? Quod dubium concluserunt Domi-
2 ni ex his, quæ deducerent † sententiam Auditoris nec firmari posse, nec infirmari. Deducta enim licet non concludant necessariò Sarram fuisse dominam, aut administratricem, adferunt tamen aliquam dubitationẽ. Vnde ex his sententia pendere non potest, sed ex alijs si qua aliunde deducantur, quoad quæsita vero dubia, an Sarra fuerit effecta dña illorum bonorum, responsum fuit id non probari, & an snia de qua agebatur erat conditionalis, videlicet secuta etiam, & cum non
3 constet conditionem secutam, nec † simus in antiquis, ex sententia nihil acquiri potest, l. fin. C. de contrahen. empt. Alex. cons. 9. in 5. num. 4. Non obstat confessio Sarræ, de qua in instrumento, quoniam cum instrumentum id sit productum pro compulsorio parte, & partibus, etiam non nocet Ioan. Vincentio, Rot. 3. de
4 fide instrum. Deinde cum in ea confessione † coniuncta esset declaratio eiusdem Sarræ, quæ ait se possedisse nomine Ioan. Vincentij filij, vnde in totum est accipiendum aut respuendum, Bart. in l. Aurelius, §. 1. de
5 lib. leg. non nocet propterea quoad dominium, † quia possessio illa subsecuta ante impletam cõditionem nil prodest, Alex. d. cons. 9. num. 4. minus quoad administrationem, quia hoc inde non agitur, cum multi testes sint examinati pro Io. Vincentio, qui alter deponunt, de quibus aliàs erit agendum.

DECISIO CCCLXXXV.

Cæsaraugustana parochialis, 24. Nouembr. 1556.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatus illi qui de spolio agebat, an actionem tamquam transmissam de spolio continuare possit.*

AGebatur cautia spolij, petebaturque dubium aliàs propositum in Rota rursus discuti, an scilicet Io.
1 de Aldon subrogato competeret actio spolij: Responsum fuit aduersarium Ioan. rursus audiendum esse, eo quòd coram me tertia verteretur instãria, nam si quid noui adduceret viderẽt Domini an ad rem pertinebat, sin minus, id quod aliàs conclusum fuit, firmaretur.

DECISIO CCCLXXXVI.

Vercellen. attentatorum, seu manutentionis, 3. Decembris 1556.

SVMMARIA.

1 *Forma in declaratione non seruata vtrum efficiatur iniustam esse declarationem, & ob id omnia ex eo secuta reuocanda tamquam nulla.*

2 *Censuræ post interpositam appellationem latæ, vtrum valide dici possint.*

3 *Cautio ab eo qui in possessione non est, an frustratorie exigatur, & præstetur.*

4 *Decretum Rotale volẽs præstari pro fructib. possessionum cautionem, non potest ligare non possidentem.*

5 *Concesso, quòd cẽsuræ non fuerint attentatæ, vbi tamen cautio nulla est, & ipsæ censuræ nullæ sunt.*

6 *Iudex habens facultatem manutenendi, si procedat ad condemnatoriam quoad præteritorum fructuum restitutionem, modum dicitur excedere præscriptum.*

1 ALexander Ceruola vnus ex canonic. Capituli Vercellen. prætendebat *se minus dè declaratũ, eo quòd non esset forma seruata decreti Rotalis*, ideoque contẽdebat omnia secuta esse nulla, & ob id petebat, an sententiã

reuo-

reuocare placuerit Dominis: Hæc pars eo, quod decretum Rotale exigebat cautionem pro fructibus ac poſſeſſione, cautio autem fuit præſtita pro fructibus
2 tantum. † Vnde cum appellatum fuerit, non poſſunt cenſuræ poſtea latæ validæ eſſe, ac ſubliſtere: quoniam autem duo obijciebãtur contra. Primum, *quòd*
3 *Ceruola non erat † in poſſeſſione, ideò quoad eum cautio non fuit idonea, cum ab eo fructus tantum peterentur, nõ poſſeſſio, præſertim cum decretum Rotale formam non cõtineret individuam.* Secundum, *quòd appellatio non erat intra legitimum tempus interpoſita, vnde cautio vtrinque data viſa eſt a Capitulo, & ab ipſo Ceruola, qui in poſſeſſione non fuiſſet adhuc, tamen cautionem nullam datam*
4 *eſſe, quia † decretũ Rotæ vult cautionem præſtari pro fructibus poſſeſſorum etiam, quia in renunciatione attenditur, an iſte vel ille ſit in poſſeſſione, nec an fructus. & poſſeſſio, ſint magis penes Ceruolam, quam alium, hoc.n. non conſideratur, ſed tamen datur idonea cautio ab omnibus quicũque poſſident, aut fructum habẽt.* Et hęc, *ſiue ſit forma nullitatis, aut alia, ſatis eſt requiri in decreto, vt pro illis omnibus caueatur.* Duo tñ ex Dominis in hoc dubitauerunt, & potius diſſentiebant, quando licet conſtaret Ceruolam non fuiſſe in poſſeſſione, quod quidem dixi me diligentius ex facto intellecturum. Quo ad ſecundum, cum appellatio fuerit ab interlocutoria, potuit & eo tempore fieri, & præſertim, quia aſſerunt de abſentia illius delegati obſcurum, non potuerunt intra decem dies coram eo appellare, & quia ẽt
5 ſi concedatur † cẽſuras non eſſe attentatas, fuerunt tamen nullæ, quia cautio nulla: ſed id videtur tollere
6 omnem difficultatẽ, quia iudex † exceſſit modum in exequendo, cum non haberet facultatem, niſi manutenendi, non autem condemnandi, quoad reſtitutionem fructuum præteritorum, cum hoc diuerſum ſit. Caſtrenſ. conſ. 3. nu. 2. Ideo ex hoc ſolo capite videntur cenſuræ, & inde ſecuta certa reuocari poſſe, c. Piſanis, de reſtit. ſpol. cum ſimilibus.

DECISIO CCCLXXXVII.

Cæſaraug. parochialis, 3. Decemb. 1556.

SVMMARIA.

1 *Litis verificatione nõ facta, ſubrogatus an ad ſpolij actionem antea intentatam a principali admitti poſſit.*
2 *Subrogatio ſpolij alias clauſulas requirit, alias ſubrogatio ad litem.*
3 *Clauſula litis expreſſiua poſita in inſtrumento ſupplicationis, omnia præcedentia intelligitur declarare.*

1 QVæſtio erat, *an † Io. Aldon, admittendus eſſet ad actionem antea ſpolij ex ſubrogatione impetrata?* abſque alia verificatione litis concluſum admittendũ eſſe, & quòd illæ regulæ gratiæ quatenus litigioſum, etiam addunt, & ampliant gratiam, non reſtringunt.
2 Vnde † alia eſt clauſula, quoad ſubrogationẽ in ſpolio, aliud eſt quoad ſubrogationem in litem, nec vtraque adeo ſimul cõiuncta eſt, quo minus altera poteſt conſiſtere, quin attenti ſint Domini Auditores, ijdẽque Referendarij, qui tunc aderant, quoties concedunt huiuſmodi ſupplicationes ſub ea formula, poſſe tunc impetrantes expedire ex ſingulis clauſulis ſingulas litteras ſeparatas: quæ aũt in contrarium adducuntur habent locum, vbi
3 † in inſtrumento ſupplicationis extaret clauſula exprimens litem, quæ intelligitur declarare omnia præcedentia, vt dicantur conceſſa ſi tum adſit lis, & in caſu noſtro mentio litis facta eſt in corpore, & ſeparatim a ceteris clauſulis, ergo ita deciſionem aliàs habitam in huiuſmodi cauſſa coram D. Aldobrandino, die 9. Decemb. 1556. etiam in præſenti Dñi firmarunt, & in die 17. Octob. 1558.

DECISIO CCCLXXXVIII.

Parmen. S. Cæciliæ, 10. Decemb. 1556.

SVMMARIA.

1 *Jus patronatus etiam ex ſola dotis collatione acquiri põt.*
2 *Aſſignatio dotis Eccleſię in teſtamento facta, an ſequatur naturam vltimę voluntatis.*

DVbitaui, an aſſignatio bonorũ facta Capellanię, de qua agitur cum reſeruatione iuriſpatronatus
1 familiæ de rebore? Et concluſum fuit tantum † acquiſitum fuiſſe iuſpatronatus ex illa aſſignatione dotis, & erectione cõſortij, de qua in Bulla, Rota de iure patron. verſ. & donauit, q. 1. & 2. Ceterum, an hoc ius patronatus fuerit acquiſitum irreuocabiliter illi conſortio, eo quòd illa aſſignatione cẽſeatur actus inter viuos, ita, vt non conſentiente conſortio non potuerit amplius illa dote, de hoc aliàs erit agendum: dubi-
2 tatum enim fuit, † *an huiuſmodi aſſignatio dotis ſequatur naturã vltimæ volũtatis, cum facta ſit in teſtamento, ac actus inter viuos, quia facta præſente Vicario, & cum his verbis, de quibus in Bulla, & facta cauſſę, &c. pro hoc igitur aliàs erit agendum.*

DECISIO CCCLXXXIX.

Hieroſolymitan. pecuniaria. 12. Decemb. 1556.

SVMMARIA.

1 *Deponens pecuniã conſtitutus in militia ordinis Hieroſolymitani apud montẽ, reſeruatis ſibi fructibus eo fine, vt filio naturali cedat proprietas, eo defuncto nõ Religionis Hieroſolymitanæ erunt pecuniæ, ſed filii naturalis.*
2 *Fructus vt plurimum dominum ſuum inſequuntur.*
3 *Mandatum factum procuratori ad exigendum pecunias depoſitas nomine filii, excludit ab earum vendicatione partem aduerſam, vt hoc caſu Religionem ordinis Hieroſolymitani.*
4 *Spurius filius ob illegitimitatem non debet impediri, quominus in commodum ipſius a patre ſtatuta integrè conſequatur.*
5 *Inteſtatus decedere an dicatur, de cuius conſtet diſpoſitione in fauorem filii multò ante obitum facta.*

FRater Ioan. Antonius ordinis Hieroſolymit. cum haberet filium naturalem Io. Paulum, depoſuit quaſdam pecunias apud montem fidei nomine Ioan. Pauli, quarum proprietas præſupponebatur acquiſita fuiſſe, ſibi Io. Paulo ob priuilegium illius montis, aut
1 perceptæ ex illo monte fuerunt depoſitæ apud Borgianos mercatores, qui Io. ante reſeruauerat ſibi expreſſe diſpoſitionem illarũ pecuniarum, ac fructuũ: deinde collocauerat apud Borgianos nomine Ioannis præteruata tamen ſibi eadem diſponendi facultate, vt ſupra. Mortuo Fratre Ioan. Antonio, *Quærebatur, an iſti fructus pertinerẽt ad Religionem, an ad Ioã. Paulum?* Dixerunt Domini omnes ſpectare ad Ioan.
2 Paulum, eo quia fructus ſequuntur dominum, l. fructus, de rei vend. cum proprietas mõtis eius eſſet vtique, & fructus cedendi præſertim, quia libri Borgianorum referunt nomen Io. Pauli, non autem Io. Antonij, nihil ex his in fauorẽ Religionis probari, l. ad probationẽ, vbi Bulla, C. de prob. Feli. in c. 2. num. 82. & 83. de fide inſtr. Qm autem dicebat Religio Fratrem Ioannem non ſimpliciter depoſuiſſe pecunias nomine filij apud Borgianos, ſed reſeruaſſe ſibi omnimodo earũ diſpoſitionem, quæ diſpoſitio ex nonnullis facta oſtendebatur, rñſum fuit imò nulla ex re conſtare voluiſſe Io. Antonium quidquam de ijs pecunijs ſta-
3 tuere in præiudicium filij: nã primò mandatum ab ipſis Borgia. ad exigendum eas pecunias apparet factũ fuiſſe ad commodũ ipſius. Io. Pauli, & ſi dicatur non potuiſſe patrẽ id facere adminiſtratoris nomine,
4 quia Io. Paulus erat ſpurius, reſpondetur ſaltẽ conſtare de animo patris, qui noluit nocere filio in eo actu, ſed potius ei prodeſſe, quare inde non pót probatio fieri alicuius diſpoſitionis in dãnum filij, quia mẽs repugnat. Minus obſtant verba in libris Borgianorum: nam ibi repetita ſunt eadem verba, quæ in mandato continebantur, videlicet ad ordine, & diſpoſitionẽ ẽt quæ probant eum non ſumpſiſſe illum lectum, tam-

quam

quam dispositionem, sed tamquam facultatem disponendi, quam voluit sibi reseruare si fortè placeret, & eas pecunias in alium filium conferret. Non obstat,
5 quòd idē frater Ioā. Antonius † intestatus decesserit, quasi videatur ea tacita, argu. l. conficiuntur, de iure dot. nam id non sufficit, tamē pecuniæ, & facultates fuissent Io. Pauli: requiritur enim factum aliquod Ioan. Antonij in contrarium, nec satis est non factum, ex quibus concluditur pecunias, & fructus fuisse Io. Pauli, quāuis resoluēdos sub ordinatione, si frater Io. Antonius aliter disponeret, quòd ex prædictis factum fuisse non constat: an verò ex alijs actib. & contradictione earum pecuniarum dicatur ille frater Ioan. Antonius disponere, aliàs proponetur.

DECISIO CCCXC.

Cæsaraugustana parochialis, 17. Decembris.

SVMMARIA.

1 *Subrogatio aliquando ius dat in statu, & terminis defuncti principalis, ita, vt actio spolij competens defuncto, etiam ad subrogatum transferatur.*
2 *Defunctus, si numquam declarauit se fuisse spoliatum, an successor ob id videatur ius agendi de spolio amisisse.*
3 *Ius transmittendi declarationem spolij aliud est a iure trænsmissionis actionis de spolio.*
4 *Spolium etiam aliquando bona fide fieri an possit.*
5 *Spolio probato fit condemnatio semper a die intrusionis.*

QVamuis in hac caussa aliàs supra cōclusum fuisset, competere actionem spolij Io. Aldon. subrogato, & Bernardinum condemnandum esse a die intrusionis, adhuc tamen placuit caussam proponere, vt diluerentur nonnullæ obiectiones, quæ obstare videbantur. Domini autem primam decisionem firmauerunt, quæ † subrogatio, de qua agitur, dat ius expressè in ijsdem statu & terminis quib. erat defunctus, vn
1 de cum competeret actio spolij defuncto, competit etiam subrogato. Non obstat prima ratio, ꝙ defunctus, † nūquam declarauerit se spoliatum fuisse, ideo videatur hoc ius amisisse: nam aut loquimur de declaratione facta in iudicio, & iam decisum fuit subrogationē valere, quamuis nulla lis cum defuncto fuerit, aut loquimur de declaratione extra ius ad id competens, quod cōpetebat defuncto quoad actionē spolij, nec obstat, ꝙ ius declarandū non transeat ad hæredes, quia † hic non agitur de transmissione iuris declarandi, sed de transmissione actionis spolij, & in simili not. Rip. in l. si vnquā, C. de reuoc. donat. q. 42. in fin. nu. 104. cum seq. id procedere, si ageretur nunc actione spolij criminaliter, & inde agitur ciuiliter, igitur actio sicut in hæredem transit, ita & in subrogatū, l. 1.
4 C. de actio. empt. Non obstat, † ꝙ spoliū fuerit bona fide actū, ideo condemnandū, nisi a die motæ litis, vt per Rot. in nou. 5. de restit. spol. Nam rñdetur, sem-
5 per probato spolio fieri condemnationem a die intrusionis, & hoc seruare Rot. vt in antiq. de restitut. spol. 15. fortè, quia prēsumptio est eū non aliquid sciuisse si alienam possessionem occupasset, vnde ab illo tpe fit condemnatio, Rot. in nou. 411. circa medium. Quo ad tertium, quod constet de non iure in petitorio falsum est in facto, in deductis ex informationibus.

DECISIO CCCXCI.

Romana compromissi. 10. Ianuarij 1558.

SVMMARIA.

1 *Laudum ab arbitris duobus ferēdum, an possit vno defuncto ab altero ferri, qui superstes est ex conuentione, facultate attributa.*
2 *Tempus prolationis laudi, quando inspiciatur, & quando subscriptionis.*
3 *Appellari potest aliquando ad cautelam, ēt si pars nondum sciat pro certo se grauatā, idq; in futurū euētum.*
4 *Extrema habilia esse debent, ad quæ referenda est subreptio in laudo.*
5 *Facultas vtrique competens in laudo ferendo in solidum facit, vt vnus vicem duorum supplere possit.*
6 *Caussa satis cepta dicitur cū iam in ea lata est sententia.*

HAec caussa nō pendet coram me, sed fuerat compromissa in D. Finettum Senen. qui rogauit me, vt ea proponerem: duo aūt vertebantur dubia. Primum, *an esset attendenda ipsius probatio laudi, an verò*
1 *subscriptionis*? alter † ex arbitris iam mortuus fuerat, & ex vna conuentione tota facultas superstiti fuerat attributa. Secūdò, *an esset subducēda de medio tempore vacantis Sedis Iulij III. & Marcelli II. aut vt de iure cōi, aut vigore motus proprij Pauli IV. ita, vt dici non posset totum quadriennium ad petendam restitutionem in integrum*? Quoad primū omnes vnanimes cōsenserunt.
2 Vnde † tantum respicit tempus prolationis, non subscriptionis, Iaf. l. si ita stipulat. §. Chrysogonus, nu. 15. de verb. oblig. Et hūc in Curia passim esse stylum, & allegata fuit decisio in caussa Mediolan. corā D. Quiroga, die 26. Maij, & 9. Iunij 1557. hincq. † videmus
3 semper appellari quatenus contra, idq. ad cautelam, licet pars nondū certo sciat se grauatā fuisse, debuit tñ cogitare eūdem casum posse euenire, l. si quis domū, §. idem quæsijt, ff. loc. Nec obstat, ꝙ in laudo non vī ea rō, ac in alijs iudicijs, quoad hoc tamen regulariter in omnib. æquiparantur, l. 1. de arbit. tū præcipuè quo ad fatalium, & desertiones appellationum, ac similia. Bal. cons. 355. in 5. reg. de compromis. in 10. q. princ.
4 nu. 17. Minus obstat, ꝙ in casu † præsuppositio extrema non essent habilia, ad quem referenda sit subscriptio, eo quòd mortuus sit iam alter ex arbitris, vt per Alex. l. præterea, C. de appel. num. 7. Dec. num. 4. Paris. cons. 22. nu. 29. in princ. cū fuerit sententia lata nondū tamen subscripta sit nulla, vt ait Cretc. decis. 1. Nam ex conuentione partium, quia id potuerunt, tri
5 buta est eadem facultas. † Nam competebat vtrique, & vnus refert vicem duorum, ac si superstites essent, vt apparet ex eorum conuentione. & maximè, quia subscriptio videtur potius pertinere ad probationem, quæ facilius induci potest, et iam post mortem ex consensu partium arguitur, d. eorum quæ tradit Cassad. l. de renun. nu. 4. Quoad secundum, quidquid dicant Bart. Bal. & Salic. in l. fin. C. de temp. in integr. restit. Bal. de rescript. pag. 122. nu. 28. dixit vnus ex Dominis reseruari opinionem Canonistarum, vt tempora illa quandocumque acciderint de medio subducantur, iuxta Clem. 1. in gl. de restit. in integr. propterea motus proprius clarè admit omnem difficultatem, quæ ob has ipsas, & similes causas prosequi possit, hęc aūt, de qua agitur, nondum esset incepta, quasi sit differentia inter caussas inceptas, & alias, vt ex motu proprio detur prosecutio earū ceptarum, non aliarum, tñ responsum fuit † caussam ipsam
6 satis ceptam esse, quia iam lata erat sententia: & quāuis caput restitutionis nondum esset petitū, tñ caussa ipsa, & lis inter partes pendebat; deinde motus proprius alloquitur iudices, & non partes, & ita cia cessant: sicut ēt diceretur oportere cōstare de impedimento, ꝙ fuerit in caussa, ne restitutio petita fit, iuxt. dec. Iaf. l. 4. §. ꝙ dicimus si qd eant. Aim. cōs. 152. nu. 22. & cōs. 179. nu. 9. nec motus proprius cōcedit restitutionē arbitrio, & Rota semp cōplectitur æquitatē, nisi cōstet clarè de malitia, vt & aliàs decisum fuit in caussa Regien. corā Caputaquen. 18. Ianuarij 1557.

DECISIO CCCXCII.

Segobien. parochialis de Val secca, 19. Ianuarij 1557.

SVMMARIVM.

1 *Actor super spolio agens, si nihil probet, an sibi remisso viam petenti, ea debeat ad partes concedi.*

1 CAusa pendebat corā me in tertia instātia † super spolio, & actor nihil ꝓfus ꝓbauerat, quare petebat sibi dari remissoriā in ciuitate Neapol. spacio 20.

dierum,

dierum examinaueratque duos teſtes pro ſumo. Quoniam autem pars aduerſa dicebat eum nullum habere titulum ſaltem coloratum, & vna obijciebat contra eos teſtes: Domini dixerunt, vt de vtraque re clarius recognoſcerem, & poſtea referrem.

DECISIO CCCXCIV.

Hieroſolymitana pecuniaria, die 24. Ian. 1557.

SVMMARIA.

1 *Verba in mandato inducentia diſpoſitionem, alia ſunt ab ijs, quæ inducunt facultatem diſponendi.*

2 *Verba mercatorum, vbi non ſunt veriſimilia, non probãt, contra tertiũ, licet in ſuis libris reperiantur conſcripta.*

QVoniam frater Ioã. Antonius emens portionem mõtis fidei, nomine Io. Pauli filij ſui, reſeruauerat ſibi diſpoſitionẽ fructuũ inde percipiendorũ, mandatumque dederat Borgianis mercatorib. ad eos exigendũ cum eadẽ reſeruatione, & deinde deſcriptum in eorũ rationib. ab ordine diſpenſationis earum perſonarum, vt amplius dici nõ poſſent eſſe Ioan. Pauli, niſi aliud ex parte Religionis oſtendatur. Nec obſtãt illa verba, de quib. in puncto, qñ probata ſunt eodem modo, prout ẽt concepta fuerunt in mãdato, & in em-

1 ptione montis: in quib. tñ Dñi † aliàs reſoluerunt nõ induci diſpoſitionẽ, ſed facultatem diſponendi, ppea ea verba intelligenda ſunt de diſpoſitione vera & effectuali, veluti, qa eas pecunias Fr. Ioan. Antonius alteri donaſſet, & in alios vſus expendiſſet nulla habita rõne Io. Pauli: ſecus hic eſt, vbi tota permutatio, & depoſitio pecuniarũ eſt ad commodũ Io. Pauli, iterumque rationes ſemper referunt nomen illius, vnde eius eſſe præſumũtur, Bar. in l. ſi patronus cauſſa, vt in .... & Alex. conſ. 139. in 5. Non obſtat ceſſio facta a fratre Io. Baptiſta, qm̃ iſte nullũ ius habuit in his pecu-

2 nijs, vt ipſemet in ceſſione confitetur, † & verba illa mercatorũ, ita cõſcripta, nec hęc ꝓbant, nec ſunt veri ſimilia, non. n. probant contra tertiũ, quia hæc nõ pertinent ad mercatorẽ. Iaſ. l. admonendi, de iureiur. nu. 81. præſertim cũ fuerint producta ab ipſa Religione, non ẽt continent veriſimilia, quia cum extitit mandatum ipſius fratris Ioannis Antonij, & inſtrm emptionis, vbi reſeruat ſibi ipſi totam facultatem diſponẽdi, veriſimile non videtur eum plus mãdaſſe mercatori, vt deſcriberet in libro ſuo, præterquam, quòd dubitari poſſet, an mortuo fratre Io. Antonio potuerit frater Io. Baptiſta vti ea cõmiſſione, hæc ita ſtatuta fuerunt circumſcripto d. teſtis; Bar. quòd adhuc cum legerem, non in puncto propoſueram.

DECISIO CCCXCV.

Inhibitionis die 18. Ianuar. 1557.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo decretum, ſed nondum relaxatum, vbi fuerit, an inhibitio fieri poſſit.*

1 PEtebatur inhibitio iuxta formã commiſſionis, † & qm̃ mandatum de manutenendo a iudice, a quo, iampridẽ fuerat decretũ, ſed nondũ relaxatũ, pars in cuius fauorẽ lata fuerat ſententia, volebat dari inhibitionem, prout ſemper conceditur, iuxta formã commiſſionis, & decretũ ſuſpenſum fuiſſe a iudice, prout moris eſt, & quia deinde in ſententia cõprehendi dicantur, quæ per appellationem poſtea ſunt ſuſpenſa.

DECISIO CCCXCVI.

Ferrarienſ. paratæ. 18. Ianuarij 1557.

SVMMARIA.

1 *Parata in flumine, an noua ſit vel antiqua refecta & fulcita, quomodo deducatur.*

2 *Parata conſtructa in flumine neſciente illo, vel illa, cuius eſt ius fluminis, non poteſt obeſſe neſcienti.*

PLura a me fuerũt præſuppoſita in puncto, quæ collegeram in depoſitionib. teſtium, & vt res Dominis clarius pateret, fuit mãdatũ ſingulis dari deſignationẽ filijs, & parenti, de qua agebatur: qm̃ aũt nunc primum cauſſam proponebam, & ſatis videbã ex capitis multiplicatione, quæ oriebatur, non poſſe elici certam totius negocij diffinitionem, petij a Dominis, vt ſaltem inde curſum aperirẽ, cui poſt hæc inſiſtere deberẽ. Illi aũt materia inter ſe diſcuſſa, viſi ſunt hæc capita, vt potiora eligere, quæ poſtea ſigillatim certè eſ-

1 ſent intelligẽda. Primò † *an parata, de qua agitur, fuerit noua, an verò dicatur potius refecta fuiſſe vetus, & fulcita.* Secundò, *an D. Virginia ſit omnino Domina fluminis, ita vt abſque eius conſenſu priuatus non poſſit aliquid dimittere in flumẽ, vt per Bar. Caſt. l. Fluuiũ, de dam. infect.* Tertiò, *an ex eo, quòd Chriſtophorus habet ius deducendi aquam, ac illo flumine fuerunt olim duæ parata, licuerit ei hanc nouam cõſtituere ſponte.* Quartò, *ex quo mediante hac noua parata vſus ſuo molẽdino, & fuit in quaſi poſſeſſione, inde cum agitur poſſeſſorio, ipſe ante omnia ſit reſtituendus & reliqua reſeruare in petitorio.* Interim ẽt obiter dixerũt eſſe præſuppoſitũ in dubio

2 ſcriptũ, videlicet † paratã per menſem vnum mãſiſſe conſtructã, nihil nocere illi D. Virginiæ. Nam cũ ipſe procul abſens eſſet, nec inde argui poſſet ſcientia ſua, aut cõſenſus, licet ẽt miniſtri ipſius id vidiſſẽt, & paſſi eſſẽt, qua de re tñ aliàs, ſi opus fuerit, dubitabitur.

DECISIO CCCXCVII.

Romana fideicommiſſi de Gracchis, vlt. Ian. 1557.

SVMMARIVM.

1 *Dubitationes a partibus propoſitę, ſi ita deducantur, vt in ijs non conueniant ipſæ partes, reſolutio dubitationum nulla fieri poteſt.*

FVit ſubrogatus de cõſenſu partiũ in hac cauſſa pp abſentiã R. P. D. Epiſcopi Alyſani, P. Antonij Auguſtini Nuncio a Sãctiſs. D. N. ad Regẽ Romanorũ.

1 Nihil aũt in primo dub. a me propoſito fuit concluſum, qm̃ partes non conueniebãt in dubitationib. de quib. agebatur: Domini aũt mandarunt mihi nonnulla, quæ ſingulatim proponerẽ, prout tunc in informationib. ad mei memoriã adnotaui, idẽ aũt ferè dubiũ, de quo nunc ego agebã, fuerat etiam propoſitũ a D. Antonio Auguſtino, die 1. Decẽb. & nihil cõcluſum.

DECISIO CCCXCVIII.

Vercellen. attentatorum, vltima Ianuarij 1557.

SVMMARIVM.

1 *Cenſuræ & attentata renouari poſſunt, niſi aliquid a parte aduerſa in contrarium adferatur.*

NIhil ẽt in hac cauſſa fuit terminatum, qm̃ partes extra dubium vagabantur, ſed mandarunt Dõ-

1 mini, vt in primis † attentata & cenſuras latas contra Ceruolam reuocarem, niſi quid in contrariũ oſtẽderetur, nec amplius dilationib. aduerſarij locum darem.

DECISIO CCCXCIX.

Calaguritana vnionis, 17. Februarij 1557.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata ſine iuriſdictione, eſt re ipſa nulla.*

2 *Clauſula, quàm & quas, latiſſimè patet, & omnia ferè complectitur.*

3 *Appellatio commiſſa ab interlocutoria, vel diffinitiua lata ſuper aliquo incidenti, facit vt negocium principale ſit omnino diuerſum a cauſſa appellationis.*

4 *Judicis iuriſdictio ſi non extendatur ad cauſſam appellationis, an ẽt eo caſu non attingat negocium principale.*

5 *Index ſententiam quando fert ex ſecunda inſtantia, id patet ex verbis ipſius ſententiæ.*

PRopoſueram ẽt hanc cauſſam die 24. menſis præcedentis, & qm̃ erat hora tarda, & quæſtio grauis videbatur, rurſus cauſſam paucis in puncto mutatis propoſui. Agebatur ſuper diſſolutione vnionis, fueratque lata ſnĩa a partibus in fauorem vnionis pro Capitulo & beneficiatis de Nauarrete, quæ ob non proſecutionẽ appellationis Dñi Chiſan. qui nõ obſtante

1 ꝯfertione tulerat ſnĩam reuocatoriam. primo † vnde nunc dicebatur, hæc ſnĩa nulla, quia lata ſine iuriſdictione,

dictione, iuxta Clement. si appellationem, de appel. Guido Papa, cons. 10. nu. 5. & cons. 30. Franc. c. ex ratione, de appel. col. 20. Mohed. 239. Paul. 41. Capello. gl. 244. contra tamen respondebatur, eo ꝙ fuerat commissa caussa appellationis cum clausula, necnon totius negocij principalis, vnde quãuis aliàs fortè sṅia super negocio principali .... vt est in term. cons. Rim. 114.
2 & facit Rota in antiq. 390. Et quia aderat † ét clausula, quam, & quas, &c. quæ latè patet, & oĩa ferè complectitur, vt per Sarn. de infor. resig. in antiq. 34. nu. 4. Et tñ, quia aduersarius coram hoc iudice appellationis cõparuerat, passusque fuerat coram eo agi de meritis caussæ, iuxta Fel. in c. cũ inter Monasterium, in 8. limitatione, de re iudic. & facit Aegid. 45. 54. Verũ replicatio, quoad primam rationẽ ad cons. vni. 114. id pro-
3 cedere, † vbi cõmissa esset appellatio ab interlocutoria, vel a diffinitiua lata super aliquo incidenti, quibus casib. negociũ principale est oĩno diuersum a caussa appellationis, ideo iudex tunc certè procedere põt super negocio principali, ac in casu nostro negociũ continet idem, ꝙ appellatio. Aegid. 236. in fi. reuertitur,
4 ideo † sicut in casu appellationis nulla est iurisdictio, ita, & in negocio principali, ac in casu nostro negociũ continet idem, ꝙ appellatio, Aegid. 236. in fi. reuertitur iũ. & sicut in casu appellationis nulla iurisdictio, ita & in negocio principali. Mohed. 293. eodẽque ferè modo, & ad alia tñdebatur, qm̃ re vera hoc negociũ principale nihil differt ab eo, ꝙ in caussa appellationis continetur, quæ oĩa maximè confirmabantur
1 eo, ꝙ † iudex tulerat sententiam, tãquam in secunda instantia, vt ex verbis eius latis clarè patebat. Et ad limit. f. 28. in d. c. inter dicebatur eum producere, vbi iudex cognoscit de negocio principali, ꝙ iam transiuit in rem iudicatam, tunc. n. potest cognoscere constituẽtib. partibus, secus in caussa appellationis, quia desinit iurisdictio, & repugnat expresse dispositio dictæ Clem. Si appellationem, cum glo. & Pital. cons. 3. vbi igitur iudex adeatur, tãquam super negocio principali, tum potest forte admitti limitatio, ac vbi aditur, tamquam super appellatione, quemadmodum in casu nostro videbatur facta, nunc merè prodest consors partium d. Clement. si appellationem, vt tradit Mohed. d. decis. 293. in fine, quoniam autem hic fumus in vigore, Dominis videbatur sententiam Chissan. hoc solo capite esse reuocandam, mandarunt mihi, vt partibus suaderem, vt de meritis tantũ cõmissa nullitate ageretur, alioquin temperamentum aliquod in re proposita adhiberi debeat. Eadem caussa fuit etiam proposita coram D. Augustino, die 29. Nouẽb. 1557. in cuius locum ob eius obseruantiam ipse de consensu partium fuit subrogatus.

DECISIO CD.

Rom. fideicommissi de Gracchis, 14. Febr. 1557.

SVMMARIA.

1 *Hæredes vocati in testamento intelliguntur de filijs, quamuis in vniuersum non succedant.*
2 *Lata in testamentis facienda est interpretatio in fauorem hæredum institutorum.*
3 *Hæredis appellatione non venit particulariter institutus, nisi id ex præsumpta mente testatoris proficiscatur.*
4 *Mens testatoris ex hoc solo non constat, quod hæredis facti a sit mentio in testamento.*
5 *Particulariter institutum non esse hæredem ex verborum proprietate multi Doctores concluserc.*
6 *Verbum hæres pro filijs capitur etiam iis non succedentibus ex sententia Speculatoris.*

TRes oriebantur difficultates in præsenti caussa. Nã dubitabatur, *an Lucretia hæres particulariter instituta posset admitti ad fideicõmissum Andreæ de Gracchis, qui vocauit hæredes Antoniæ, cum ipsa Antonia & duos filios masculos hæredes vniuersales reliquisset, & Lucretiam filiam particularem hæredem*. Prima igitur ratio in fauorem Lucretiæ sumebatur ex doctrin. Spec. in l. de testamen. §. 1. num. 31. quæ videtur crebrius esse recepta, & in terminis rem decidere, vt per Bald. l. liberasti, num. 30. C. de oppo. liber. Alex. in l. quædam, §. nihil interest, nu. 6. de edend. & cons. 192. nu. 2. Guid. Pap. d. cons. 58. Oldrad. consil. 13. Ruin. cons. 158. nu. 12. in 3. Quil. Ren. cap. reuinctiuis ver. in eodem testamento relinquens, nu. 259. & sequent. Secundò, *quia tempore quo factus est locus substitutioni Lucretia sola in filijs Antoniæ reperiebatur*, vnde videbatur locus esse doctr. Bald. l. in testamento, in 6. q. num. 12. C. de testamen. milit. & Salic. num. 22. & declarat Aret. post Ang. in l. Lucius, col. 7. vers. hæc tamẽ dicta
1 limit. de vulg. & pupil. Tertiò, quia † hæredes vocati in testamento intelliguntur de filijs, quamuis nõ succedant in vniuersum, ideo comprehenditur etiam & Lucretia, Ias. in §. etiam si parente, nu. 28. Alex. in cons. 139. nu. 1. in 6. Abb. c. in præsentia, nu. 25. circa fi. de probat. Contrarium tamen quoad duas primas rationes Rota conclusit. Nam quoad primam ex doctr. Specul. nititur duabus rationibus, quos ipse refert: al-
2 tera est, † quia in testamento debet fieri lata interpretatio, quam quidem referunt omnes scribentes in d. l. Lucius, de vulga. & ibi Ias. nu. 24. Com. l. quoties, de verbor. propriet. quæ instituros in re incerta non admittit pro hæredib. passim omnes. Aimon. in l. ex facto, de hæred. instit. & l. quoties, C. eodẽ. Afflict. decis. 38. Aim. cons. 186. col. 2. Socinus in cons. 134. in princ. Paris. cons. 2. nu. 23. 28. & cõs. 16. nu. 14. in principio. Bologn. cons. 25. colum. penult. Paulus Castren. l.
3 fin. num. 3. ad Trebell. hoc enim regulariter est, † appellatione hæredis non veniat particulariter institutus, nisi id proficiscatur ex præsumpta mente testatoris. Aim. consil. 13. nu. .... Socin. consil. 80. nu. 6. in
4 secundo. Curt. consil. 62. num. 6. in 6. Quæ † quidem mens ex eo solo non constat, quòd hæredis facta sit mentio in testamento, vti lata sit interpretatio, nam ita sequeretur semper hęredem haberi institutum in re certa, cum hęc constitutio non fiat nisi in testamẽto, l. non codicillum, C. de testam. deinde Doct. supra allegati loquuntur etiam ipsi in testamento, & tamen
5 communiter concludunt, † ex verborum proprietate particulariter institutum non esse hæredẽ. Altera est
6 ratio Speculatoris, quia † verbum, hæres, accipitur pro filijs, quamuis nõ succedant. Hanc autem rationem, quæ & supra relata fuit. Tertio loco noluit Rota in præsenti attingere: sed in alium diem reiecit, itaque in præsenti non omnino damnauit opinionem Specul. sed tantum reiecit alteram ex eius rationib. Quoad secundum argumentum, de quo supra in fauorem Lucretię respõsum fuit hic non procedere, cum tẽpore, quo locus factus est substitutioni, esset adita iam hæreditas Antoniæ a filijs eius masculis: deinde id hẽat locum, vbi institutio, & substitutio, facta ab Andrea, institutio autem ab Antonia, quæ diuersa sunt, vt apud Aretin. d. l. Lucius, col. pen. quoad tertiam Domini mandarunt, vt id alia die separatim proponerem.

DECISIO CDI.

Canalicen. pecuniaria, 13. Februarij 1557.

SVMMARIA.

1 *Agens tãquam cessionarius Episcopi, an sit audiendus, ex quo alias agitatũ inter eos iudiciũ corã Vicario vrbis extet, ex quo fatetur creditũ retrocessisse ipse cessionarius.*
2 *Cessio crediti facta, vtrum ét contingat ipsum fideiussorẽ.*

NOn potuit in hac caussa elici certa cõclusio, quæ
1 negociũ terminaret, si quidé dubitabatur, † *an D. Antonius agens tamquam cessionarius Episcopi Trullettæ esset audiendus*? Ex quo extabat iudicium quoddã, aliàs inter eos corã Vicario vrbis agitatũ, in quo in articulis Antonius affirmabat se tertio cesso credito

Episcopi

Episcopi Prullet æ: Rota respondit nihil dubitandũ, quin probetur retrocessio facta contra Antonium, cum ipsemet Antonius id fateatur in articulis: verum id dubium relinqui, an illa concessio facta in his articulis præiudicet, nunc Antonio agenti contra Dominum Paulum, ex quo facta fuit a parte impugnata,
2 sic quoque dubitari posse, an † cessio crediti facta contra Episcopum Cauallien. comprehendat etiam fideiussorem illius Domini Pauli, vt Dominus Antonius contra eum agere possit, iuxta trad. per Bal. in l. si verò, & in l. dotalem, solut. matrim. de his igitur postea erit agendum.

DECISIO CDII.

Bononien. Monasterij, vltima Febr. 1557.

SVMMARIA.

1 *Regressus locum habet, tum demum, vbi beneficium confertur illi, in cuius fauorem fuit resignatum.*

2 *Resignatio facta in fauorem, nõ refert, an simpliciter fiat, vel cum clausula, nec aliter, nec alio modo, cum vtraque sit conditionalis.*

3 *Resignatio, vbi fit in fauorem certæ personæ, regressus propter cessum numquam intrat.*

DVbitabam, *an stante regressu Bruschi per cessum vel decessum Francischi Felicis, & stante cessione ipsius Franciscj in fauorem Felicis cernulæ, prout in actis fuerit ex cessione factus locus regressui, ita vt actio spolij aduersus Bruschum nõ admittatur?* Et Domini responderũt,
1 non esse factum locũ regressui, eò, ꝙ resignatio Franciscj fuit in fauorem Felicis. † Vnde videtur conditionalis, tunc demum locum habet, vbi beneficium confertur illi, in cuius fauorem fuit resignatum, cum & Papa ipse non intelligatur aliter admittere dictam resignationem, Ioan. Paulus decis. 102. Cassad. 3. de
2 renunc. num. 1. † Nec quidquam refert, an resignatio sit in fauorem Felicis simpliciter, an cum clausula, nec aliter, nec alio modo, quoniam vtroque modo est conditionalis, vt apud Ioan. Pau. supra. & Domini dixerunt hoc satis tritum in Rota. Regressus au-
3 tem propter cessum numquam intrat, vbi † resignatio fit in fauorem certæ personæ: sed nunc tantum ei fit locus, vbi simpliciter fit pura resignatio in manib. Papæ, vel Ordinarij, Mohed. 341. Put. 6. de renunc. ꝙ si in casu nostro Felix non tantum accept. resignationem, sed etiam acceptallet possessionem, etiam id, si tempore spolij fuisset, tunc dici potest nullam actionem Ioan. Francisco aduersus Brusc um competere, cum Franciscus amplius in possessione esset: erit igitur in hac parte facti videndum, quomodo se habeat, & tunc poterit dubitari.

DECISIO CDIII.

Corduben. Cantoriæ vltima Februarij 1557.

SVMMARIA.

1 *Terminis in articulando seruatis non dantur dilationes ad partes.*

2 *Protestatio facta, si a iudice fuerit reiecta, non est releuatoria.*

3 *Malitia petentis dilationem, vbi notoria est, concedenda est nequaquam dilatio.*

1 NOluerunt Domini, † vt darentur dilationes ad partes, quoniam fuerat seruatus bene terminus ad articulandum, iuxta decis. 2. Cassad. de dilat. Et quamuis pars exponeret, ꝙ inter dies sex citationis ad articulandum protestata esset, eum non audire,
2 nisi docto de interesse, quia tamen † iudex reiecerat hanc protestationem, & ille non appellauerat, & postea quam fuerat reseruatus terminus in tempore, &
3 deinde ēt repetitus, visum fuit, † non concedendam esse dilationẽ, præsertim, quia nonnihil constabat de malitia petentis eã. Dixerunt tamen, vt de facto concederem ei spacium aliquod ad consulendum iuribus suis, ꝙ quidem pollicitus fui omnino me facturum.

DECISIO CDIV.

Neapolitana fraudum. 4. Martij 1557.

SVMMARIA.

1 *Fides testis integerrima esse debet, quando de probanda fraude agitur, quæ occulto committitur.*

2 *Lis de filiatione suborta hominis statum concernit.*

HAec causa tota nitebatur de positionib. testium cõtra Gabrielẽ Capuanum, cui successerant fratres in hæreditate, ideo aduersus hos testes varias exceptiones adferebant, quas dubitaui, an essent admittendę? Quoad primum, quòd aliqui existimarent, tẽtẽ
1 non omnino repellendum, sed tantum † de eius fide minuendum, eo, ꝙ hic agatur de probãda fraude, quę occulto cõmittitur . . . criminis admittitur in testem, cũ aliunde vix veritas probari possit, vt p Alb. c. fi. de test. reg. Aret. cons. 61. nu. 3. Alex. cons. 65. in 6. nu. 10. Et præsertim, quia hic agitur ciuiliter, vt per Iaſ. in l. fi. §. 4. de cõd. ob turpem causam, tñ maior pars contra nũ concluſit. Nã si ea de re cõstat tettẽ talias rationes deſcripſiſſe, vt obſequeretur parti, æquè verisimile est eum esse talium, & talium testem dictorum alterius causa, nec. n. excusatur nisi paterno, de quo in dubio, qm̃ in delictis non admittitur ea excusatio. l. fecus, de actio. & oblig. Bar. l. non solum, nu. 6. de iureiur. acce-
2 dit deinde his, quę ei intercedit cum monitorio † supra causa filiationis, & sic super statu suo, dicitur grauis, Bar. l. 3. textu glo. auth. de testa. §. si verò, in vers. quęstiones. Quoad secundã exceptionem, satis dubitatũ fuit, quia & testis videtur particeps fraudis, ac cõscius fuisse saltẽ illius actus, quem videbat tendere in fraudem Ioan. Vincentij, cuius erat domus: sed qm̃ rẽdebatur, non ideo hoc sibi nocere debere cũ inquilinis, ita pacisceudorem suã agat, & non sit is copulandus, quoties mercedem conuentam soluit, quamuis deinde locator velit, vel plus vel minus in suis rationibus scribat. Quia tñ res non bene olet, & videtur vterque tam locator, quàm inquilinus non reſcripſiſſe in fraudem Ioã. Vincentij, mandarunt Domini, vt testimonium hoc ita reponerem. Quoad tertiũ dixerunt non esse validam acceptationem, cum illi tres testes deponunt de vsuris obiter, & ad nihil pertineat ad causã fraudum. Alex. cons. 41. nu. 6. in 4. Felin. c. super, colum. fi. de test. reliquæ exceptiones fuerunt reseruatę in alium diem, quoniam erat hora tarda.

DECISIO CDV.

Hierosolymitana pecuniaria, 4. Martij 1557.

SVMMARIA.

1 *Nomen inscriptum libris mercatorum ipsius filij naturalis, cuius in fauorem pecunia fuit deposita, an sufficiat, vt ius ad illas pecunias prætendere possit.*

2 *Religio Hierosolymitana, an fratris sui, qui pecunias deposuit in fauorem filij naturalis tamquam in fraudem facto deposito tali, eas sibi vendicare possit.*

ITem fuit firmata omnino certa conclusio, eo ꝙ ad horam tardam tempus nõ patiebatur singulos Dominos de more votum ferre, & etiam non fuerãt singulis datæ informationes, tamen primo respondales aperte sentiebant non competere ius Io. Paulo in libris Borgianorum, præterquam in pecunijs ex priui-
1 legijs montium, vt aliàs decisum fuit, † nec enim satis inuat, ꝙ eius nomen sit inscriptum, & nomen Religionis in corpore rationem eorumdem, quæ cum teferant nomen Io. Antonij, idem est ac religionis, quæ ei successit: deinde id procederet, si lis tantum esset inter Io. Paulum, & mercatorẽ, tum enim inscriptio libri prodesset, Bart. in l. si patronus, C. com. vtr. iud.
2 nu. 6. † At hic concurrit etiam religio, quæ petit eas pecunias, tamquam in fraudem traditas a fratre Ioã. Antonio in fauorem filij, quòd ei non licuit, Bar. l. 1. C. de nou. vbi Alex. Iaſ. l. 6. de vulg. Dec. consil. 311. & sententia hæc satis videbatur alijs placere.

DE-

DECISIO CDVI.

Romana fideicommissi, 9. Martii 1557.

SVMMARIA.

1 *Hæredes in testamẽto nominati, aliquando soli filij dicuntur, aliquando & alij etiam extranei.*

2 *Mentione facta filiorum in institutione, in substitutione verbum hæredibus de filijs venit intelligendum.*

3 *Testatorem voluisse anteponere per testamentum in substitutione hæredes extraneos suis, non est verosimile.*

RElinqua pars dubij, quæ omissa fuit, die 14. Februarij in hac causa hodie a me fuit proposita, videlicet, † *an hæredes Antonię vocati in testamento, intelligerẽtur tantum de filijs nulla habita ratione quomodo succederent, an verò de hæredib. qui omnino succederent, an verò de hæredib. in casu nostro?* Atque ita Lucretia institutam in re certa esse admittendã circumscripto tẽ concursu personarum aliarum, si quæ forte adessent, ratio præcipua ea fuit, de qua Bart. Castrens. Socin. & Ias. in §. etiam si parente, nu. 18. quòd supra, † vbi in institutione facta est mentio de filijs, tunc in substitutione etiam verbum, hæredib. intelligitur de filijs, ne videatur testatorem præsumisse extraneos hęredes substituisse extraneis hæredibus filijs, & sequitur Capol. l. hac edi. appellatione, de verb. signif. nu. 3. vers. item ponit, & declarat optim. Cast. d. §. etiam si parente. Quidam dubitauerunt, eo ꝙ in quæstione nostra fuit substituta Antonia, ac eius hæres, quæ causa videtur esse de simili, exemplo Doctorum, sed tamẽ omnino est eadem ratio, siquidem † non est verisimile Andream testatorem anteponere hæredes extraneos Antoniæ hæredibus extraneis filij sui. Igitur dicendũ est, cum fuisse de filijs tantum Antoniæ, & quia respondebatur, ergo, si filij Antoniæ præmortui essent, aut illa eos exhæredasset, hæc substantia euanuisset. Responsum fuit hunc casum non accidisse, ideò in eo nobis non esse laborandum.

1 2 3

DECISIO CDVII.

Hispalen. beneficiorum, 9. Martij 1557.

SVMMARIA.

1 *Papa potest Comiti concedere priuilegium durante vita præsentandi ad certa beneficia, ac si esset fundator vel dotator.*

Et an hoc priuilegium extendatur ad beneficia vacantia in mensib. reseruatis ex regula reseruatoria octo mensium num. seq.

3 *Iuris fictione Papa concedens priuilegium Comiti præsentandi ad beneficia tributum videtur iuspatronatus.*

1 COncessum fuerat Comiti de .... Priuilegium † a Papa valdè amplum, vt durãte eius vita haberet ius præsentandi ad certa beneficia, proinde ac si esset ex fundatione, & dotatione cum alijs clausulis amplissimis, eoq; Comes dicebatur expoſuisse 150000. scutor. in erectione Ecclesiarum hospitalũ, & quotidie etiam exponere. † Cum vero postea accidisset cãsus vacationis vnius ex beneficijs in mense reseruato, & Comes vnũ præsentasset, & alteri præsuisset Papa, dubitatum fuit, an esset locus priuilegio ob regulam reseruatoriam octo mensium Pauli Quarti: vtr autẽ a me proposita causa in Rota, Domini aliquot dixerunt, hunc casum in terminis alias cõclusum fuisse in fauorẽ priuilegij Comitis, vt apud Mohed. 350. Pur. 3. in addit. & in addit. Sarnen. ad regu. de annal. quæst. 27. mandatumque mihi, vt decisiones illas colligerem animaduerteremque, an ad rem facerẽt, ac parti offenderem, postea, si quod dubium superesset, proponerẽ rursus: interim verò omnes inclinare videbãtur in fauorẽ priuilegij, vt secundam nõ comprehendat, cum ad eum non spectent, quæ sunt iuris patronatus. Rot. in nu. 332. Lap. alleg. 69. Curt. de nou. patr. vers. competens, q. 24. & quamuis † videretur hoc tentum, nisi in priuilegio, tamen id fingi a Papa, ac si esset ex fundatione, quòd & probatur, & facit consil. Socin. primum, nu. 10. cum sequen. in 1. Ruin. consil. 86. nu. 14. in 3. sed hæc obiter tantum dicta fuerunt.

2 3

DECISIO CDVIII.

Neapolitan. pecuniaria, 9. Martij 1557.

SVMMARIA.

1 *Fides testium licet diminuta sit, non tamen omnino facit ob id testem repelli a testimonio.*

2 *Testes in causa se habentes vt fautores, sunt plurimum suspecti, & ex hoc illorum testimonium labefactatur.*

QVoniam exceptiones circa personas testiũ alias a me proposita, die 4. super eodem inclusæ non potuerunt tunc omnes a Dominis discuti, sed tres relictæ fuerunt postea agendæ, hodie cum esset Rota incultata in materia recens in animos Dominorum illos proposui, qui respondebant quoad quartum, iuxta ordinem alias propositum, eam nihil obstare, quia superueniens ius habens non repellit testem, qui iam pro testimonio dixit Dec. cons. 163. eodem modo circa quintam statuerunt, ex quo non debet testis sane reijci. Roman. cons. 186. nu. 8. quoad sextam autem quamuis aliqui sentirent, multum ea † diminui de fide testium, non tamen prorsus eos repellendos, Felicium nobis, de test. Rot. in nou. 152. de appel. tamẽ, quia aduersarius dicebat, testes nominatos in hac exceptione se gessisse, vt fautores in causa remissoriæ, cũ ab eis remissio vigeret, vitium est hunc colligi perspicuum iudicium summæ affectionis eorũ ergà causam, quæ labefactat prorsus eorum testimonium: hoc ego tamen maturius ex facto ipso intelligam, & si ita res se habeat, admittam omnino, vitimã excepuonem, & testes vtinos repellam.

1 2

DECISIO CDIX.

Salam. beneficiorum de los Santos. 14. Martij 1557.

SVMMARIA.

1 *Regula de impetrandis beneficijs familiarium, an habeat locum in beneficio litigioso.*

2 *Beneficia vacantia in Curia comprehenduntur sub regula de impetrandis beneficijs familiarum prælatorum.*

3 *Beneficium litigiosum, an dicatur reseruatũ, posito, quòd Papa conferens tale beneficium tollat litigium.*

1 DVbium in eo præcipuè vertebatur, † *an regula de impetrandis beneficijs familiarum habeat locum in beneficio litigioso. si quidem constabat Didacum Capoda tempore quo erat familiaris, habuisse litteras executoriales super huiusmodi beneficio, sed quoniam decesserat, deinde a familiaritate, antequam moreretur, non videbatur probari necessariò eum obtinuisse, hoc beneficium tempore familiaritatis, licet tempore mortis esset in possessione illius.* Conclusum fuit regulam comprehendere beneficia litigiosa duplici præcipuè ratione. Primò quia, vt refert Sarnen. in d. regul. q. 8. excipiunt tantũ casus subrogationis, in quo consensus Cardinalis non requiritur, sed collitigãs admittitur iure subrogationis, ob rationem particularẽ. de qua ibi Sarnen. quia etiam sentit tunc collitigantem non admitti, vbi subrogationis auxilio non vteretur, itaque in alijs casibus non admittitur regula generaliter, quæ instituta fuit in prærogatiuã Cardinalium, ac fauorem illorum. Altera est ratio, † quia regula procedit etiam in beneficijs vacantib. in Curia, quia nulla datur maior reseruatio, qua ex re apparet ſualere hoc casu priuilegiũ Cardinalũ reseruationi Papę, quę ad hũc casum non extenditur, vt per Sarnen. d. reg. 4. q. 15. Non obstat, ꝙ † beneficium cũ sit litigiosum, dicatur reseruatum? nam, vt modo dicebam, hęc ratio hic non attenditur, deinde ẽt in terminis huius regulæ, vbi familiaris moritur, Cardinalis contentit tantum in fauorẽ alicuius, ceterum Papa ipse confert beneficium, ex qua collatione facta, a Papa tollitur vitium litigiosi, cum per appositionem manus Papæ vitium purgetur.

1 2 3

DE-

DECISIO CDX.

Caullicen. Roman. pecuniaria, 14. Martij 1557.

SVMMARIA.

1 *Cessio aduersus debitorem facta non comprehendit fideiussorem eius, qui diuersa persona est a principali.*

2 *Obligare se pro aliquo, qui non est soluendo nemo ex verosimili coniectura velle præsumitur.*

CVm Episcopus Ponzetta cessissset D. Antonio creditum, quòd sibi cõpetebat aduersus Caullic. & cessisset bonis, & fuisset Oeconomus quidã constitutus, qui inter creditores bona distribueret, & pro eo fideiussisset D. Paulus Stenichius, dubitatũ fuit a me vigore cessionis sibi factæ, an posset Antonius agere contra Paulum fideiussorem. Rota respondit, non posse,

1 quoniam †cessio aduersus debitorem facta non cõprehendat eius fideiussorem, qui diuersa persona est, Bal. Innoc. Alex. l. si vero sol. matr. Alber. l. venditor actionis, de hær. vel act. Spec. de cessio. art. 29. vbi Io. Andr. Alb. de Rub. C. de hæred. vel act. col. penul. Cum. 183. Ias. l. non quomodocumque, §. qui caussam, de lega. 1. Iacob. de Aren. in tract. de cess. art. .. Quæ opinio non communis, & procedit quando credit specialiter certũ debitum aduersus aliquem multo magis admittẽdum est in casu nostro, vbi Paulus non fideiussit specialiter pro debito competenti in fauorem Ponzettę, sed generaliter pro omnib. fructib. administrandis in Oeconomia. aliquib. dubium mouebatur, ꝙ tempore cessionis factæ Episcopus Çaullicen. iam erat admissus in cap.

2 Odoardus, †vnde verisimile nõ est Antonium voluisse suscipere obligationem aduersus Caullicen. quem videbant non esse soluendo, sed responsum fuit, verba instrumenti esse clara, quæ tantum referunt se ad dictum Caullicen. ideo cessio ad alios non est extendẽda, & quamuis ita cogitaret, hoc tamen nõ sufficit, nec debet alijs præiudicare. Dictũ fuit, etiam factum fuisse retrocessionem, sed quoniam hoc erat extra punctũ, nihil in hoc fuit firmatum, sed tamen ex priori ratione conclusum non competere Antonio actionem aduersus D. Paulum fideiussorem.

DECISIO CDXI.

Pampilon. beneficij de Villa Franca, 18. Martij 1557.

SVMMARIA.

1 *Simonia realis commissa, & obiecta, an rescindat sententiã iam latam.*

2 *Realis simonia admissa per aliquem, parit inhabilitatem ad beneficia obtinẽda, non tamen ad iam obtenta, in quibus non fuit admissa simonia.*

3 *Simoniaca fraus alicui obiecta qui de ea antequam obijceretur absolutus fuit a Papa, nõ impedit rata esse quæ ab eo gesta fuerunt.*

LAta iam fuerat sententia ab alio iudice, & nunc co-

1 ram me obijciebatur de † reali simonia cõmissa, ob quã rescindere tẽtabant sententiã, ideo dubitaui, an ex actis constaret de talia simonia, quæ obijcitur, quę non fuit commissa super hoc beneficio, de quo agitur, verũ

2 super alio, & añ litem cęptam, †quæ inde vertitur, ideo quãuis ex ea dici posset, eũ inhabilem effectum quoad beneficia obtinẽda, non tñ in alijs beneficijs iã obtentis, super quib. non fuit versata simonia. Et ita procedit extrauag. cũ detestabile, vt per Fel. in c. de simon. in d. vers. simoniacus. Paris. cons. 29. in 4. Secundo qm̃ antequam ei obiecta fuit hæc simonia, prout inde op-

3 ponitur †ille impetrauit iam absolutionem a Papa, de quia in actis, vñ gesta ab eo subsistere rectè potuerunt, vt in c. pia, de excep. in 6. nec dicatur non valuisse relaxationem ab eo tamquam ab excõicato impetratam, vt in c. 1. de rescrip. circa prin. de off. deleg. videlicet, vt concedatur, etiam id fortè procedere, vbi opponitur & exceptio, tamen cum in casu nostro fuerit iam impetrata absolutio, dubia prorsus cessant, Crescen. 223.

DECISIO CDXII.

Vercellen. moderat. inhibit. 18. Martij 1557.

SVMMARIA.

1 *Cautione præstita a parte, veniunt inhibitiones moderandę, maximè cum illa præstita sit in vim commissionis aduersariorum.*

2 *Commissio ita ordinaria parte potest, vt habita cautione cetera firma persisterent sine præiudicio legitimæ executionis.*

3 *Rota non solet decernere executionem nisi habita cognitione iustitiæ caussæ.*

PRoposui dubiũ, quòd summatim complectebatur tam ferè seriem caussæ, vt scirem *an essent moderandæ inhibitiones in fauorem Rainerij ad dandum mandatum de manutenendo, aut his omnibus discutiendum negotium principale:* Domini responderunt vnanimes mo-

1 derandas esse inhibitiones varijs de caussis, sed † præcipuè, quia Rainerius reperitur nũc cautionem prędixisse iuxta commissionem impetratam ab eius aduersarijs, cui cum ipsi acquieuerunt, nõ possunt obijcere prima attentata, quæ prætenduntur ab illo commissa, quoniam ea non tantum fuerunt ab auditore reiecta, verũ etiam ea ipsa neglexisse videntur, cum passi sunt

2 ea †commissione concedi illi, vt præstita cautione cetera starẽt præiudicio legitimæ executionis: & quoniam dicebatur Dominum Rainerium sibi præiudicasse in vltimis commissionib. vbi transtulit executionẽ in Ro-

3 tam, cum † Rota numquam decernere executionem soleat nisi habita cognitione iustitiæ caussæ, responsum fuit illas commissiones non transferre executionem, nisi quatenus cautio, de qua tunc agebatur, fuisset legitimè præstita, quo casu mandatur, vt procedat, prout in his: verum cum cautio illa habetur, & Rainerius ea non vtitur, nec vti posset, sicque executio facienda a Rota, respiciebat tantum illud emergens quòd postea alite recidit. Ex his itaque statuerunt Domini melius esse partes moderari tantum inhibitiones, executionẽ autem relinquere faciendam iudici ad quem spectat, nec debere eam diuidere, aut adiudicare fructus, aut similia, quoniam hæc omnia spectant ad A. C. qui videbit quomodo, & qua parte hæc sunt exequenda intra decretum ab eo aliàs factum.

DECISIO CDXIII.

Pampil. matrimonij, seu professionis, 23. Maij 1557.

SVMMARIA.

1 *Per contradictas proceditur, vbi sæpe monitus principalis etiam per litteras post lapsum aliquot mensium non comparet, vel non respondet.*

2 *Matrimonij validitas, vel non, cum in arduum cadat, & maximè considerabile plerumque ex testium depositione dependet.*

1 QVoniam † procedebatur per cõtradictas, eo quòd procuratores constituti non voluerunt acceptare, & iam fuerunt elapsi plures menses, & principales potuerunt etiam admoneri ab agentibus eorum, & familiaribus in Curia. Quinimò retulerunt mihi ijdem se iam sæpius ad principales scripsisse, & sibi nihil vnquam responsum fuisse, idcircoque se nolle in hac causa immiscere, statui cum altera pars maximè vrgeret, & iam lapsi essent tres menses, proponere causã circa caput de validitate professionis, & quoniam res est ma-

2 ximè ardua, & pẽdet a depositionibus testium, †quòd deinde a me factum fuit, quibus auditis, dixerunt, aliun de probari iam & metum, neque posse super hoc capite præiudicare reseruata discussione validitatis matrimonij in aliud tempus.

DECISIO CDXIV.

Caullicen. decimarum, 23. Maij 1557.

SVMMARIVM.

1 *Laudum in decimarum comprobatione, an suffragetur, vel obsistat.*

1 MAgis inclinabant Domini, † laudum nihil obsta re Celestinis. Et ita dixerunt aliqui sensisse etiã Rotam die 16. Nouembris 1556. corã D. Ant. Augustino, ob eius obseruantiam ego subrogatus fui. Attamen nihil fuit firmatum, quoniam cum nõ remissoria Insulanorũ adiuisset, iussum fuit commodius esse, vt ea inspiciatur an aliquid probet, aut si fortè ex dispositionibus illis laudum hoc declarari possit, aut aliàs circa laudum tantum dubium proponatur, quoniam multipliciter Celestini id prætẽdũt impugnari posse.

DECISIO CDXV.

Hispalen. beneficiorum, 23. Maij 1557.

SVMMARIVM.

1 *Regula reseruatoria octo mensium, an habeat locum contra Papale priuilegium concessum, de præsentando in vim patroni.*

QVoniam verba priuilegij non erant data omnib. Dominis, noluerunt quidquam firmare. Non du
1 bitabant autem cum † regula reseruatiua non haberet locum in priuilegio simplici, ideò de hoc quærendum non esse dixerunt, sed vt post hac proponerem dubiũ huiusmodi videlicet, *an regula reseruatoria octo mensium Pauli Quarti comprehendat beneficium de quo agitur, & detur copia priuilegij Comitis.*

DECISIO CDXVI.

Salamantini beneficij de Babilla fonte, 28. Martij 1557.

SVMMARIA.

1 *Familiarem esse alicuius prælati per depositionem testiũ an sufficienter probetur.*

2 *Cardinalium familiares descripti in matricula, si inter eos non reperiatur descriptus, qui se dicit familiarem, an ob id non sit habendus pro familiari.*

DVbitabatur *an testes probarent familiaritatem Garsiæ de Aluaro?* Et data copia depositionũ, Domi-
1 ni dixerũt, † satis probari præsertim ex primo, 4. & 5. & alijs etiam, & in hoc nulla fuit difficultas. Intellexerunt autem hoc circumscripto Rotulo, de quo obij-
2 ciebatur, quoniam de hoc aliàs agetur, si quidẽ † prætendit Vicarius omnes familiares Cardin. ibi reperiri descriptos, & hunc non nominari inter eos. Item etiã circumscripto tempore, quo permansit familiaris. Dixerunt etiam mihi, vt diligenter inspicerem, quomodo se haberet interrogatorium 18. & an tempus quattuor mentium esset rectè articulatum. Nam licet in examine videantur rectè deponere, quia tamen referunt se ad tempus, de quo in articulo fine interrogatorio, ideò hæc sunt considerandа.

DECISIO CDXVII.

Barchionen. anniuersariorum, 28. Martij 1557.

SVMMARIA.

1 *Nullitates obiectæ cõtra compulsorialium processum si frivolæ sint, meritò reijciuntur vt inutiles a iudice.*

2 *Vicarius, qui compulsoriales concedit, legitimã debet habere potestatem eas concedendi.*

3 *Regularis Canonicus sine licentia speciali sui superioris non potest idoneus esse, vt concedat compulsoriales.*

1 FVerant propositæ variæ nullitates † cõtra quendã processum compulsorialium ad impugnandũ eius fidem. Omnes autem fuerũt reiectæ tamquam friuolæ, duabus exceptis, de quibus dixerunt seorsum agẽdum esse. Altera est, an scriptura extracta ex illo archi mo .... & Notario plurima instãta in hac eadẽ causse sumpserint, & alia concurrant, quæ simul in dubio
2 aliàs proponendo colligan. Altera † est circa personam Vicarij compulsoris, an fuerit legitimata coram
3 Domino Reomano. Domini dixerunt † Canonicum regularem absque licentia superioris non videri idoneum compulsorem, nunc verò cum productum fuerit instrumentum quo constat hunc compulsorẽ iam fuisse electum Vicarium generalem, & tunc temporis Vicarium esse, videndum erit, an hoc sufficiat, cetera nullitates committuntur ex vniuersalibus, de quibus in informationibus.

DECISIO CDXVIII.

Vercellen. Canonicatus. 18. April. 1557.

SVMMARIA.

1 *Attentata facta in partibus ob non ideoneam præstitã cautionem, an sint nulla, & ob id censura etiam illata.*

2 *Pars si in suspicionem venit causam protelare, vt defatiget aduersarium in petitis, non est audienda.*

CVm superioribus diebus mandasset Rota, vt mã darem inhibitiones in fauorem Rainerij, atq; ita eas esse moderatas: petebat nũc Capitulum primò, vt
1 reuocarem, & vt declararem † attentata, ac nonnulla alia acta, quæ fuerunt facta in partib. de anno 1555. ob cautionem non legitimè præstitam, & consequenter declararem censuras esse nullas, quæ tunc fuerunt latæ cõtra Ceruolam, vt aliàs coram me decisum fuit in hac eadem causa, die 3. Octobr. 1557. Secundò petebat, vt post moderatas iã a me inhibitiones, inciperem nunc cognoscere super negocio principali, prout etiam aliàs conclusum fuit posse cognosci corã Dom. Reomano in hac eadẽ causa, die 21. Octob. 1555. & decis. Alfhct. 131. Rainerius respondebat, nihil omninò agendum esse donec Capitulum pareret mandato de manutenendo, quia hic actionibus quærebat eũ vexare iniquè: Proposui causam in prima audientia post alios. Et quãuis stricto iure rationes Capituli vi
2 derentur admitti posse, tamẽ quia magna erat † suspicio, hęc omnia requiri a Capitulo, vt diutius fatigaret Rainerium, nec fineret eum ad mandatum de manu tenendo peruenire, mandauit mihi ne Capitulum his in rebus audirem, donec omninò paruisset, cum scirẽ de decretis Rotalibus, & amplius non indulgerem vllis Capituli propositionibus, nisi ab eo omnia prius ex decreto Rotæ essent impleta.

DECISIO CDXIX.

Hierosolymita. pecuniaria, 20. April. 1557.

SVMMARIA.

1 *Pecuniæ registratæ in libris mercatorum cuius esse præsumantur, an patris, vel filij, qui erat pupillus, & nequaquam industrios.*

2 *Caualleriatus quomodo probetur ex filij pecuniis non patris emptus fuisse.*

QVærebam, an pecuniæ, de quibus in libris mercatorum † præsumerentur fuisse fratris Ioã. Anto.
1 an vero Ioan. Pauli filij eiusdẽ, & tunc pupilli, & præsertim partita quadam Caualleriatus vẽditi pro scutis 825. prout in ea responsum fuit, pecunias de quib. in partitis præsumi fuisse profectas à Patre Io. Anto. non solum, quia filius tunc erat pupillus, & non idustrios fus, iuxta glos. & Docto. in l. cum oportet. C. de bonis quæ lib. Corn. cons. 247. in 3. Sarn. cons. 81. in 4. verũ etiam, quia ex libris ipsis mercatorũ in nonullis partitis apparebat varias pecunias depositas fuisse a Pa-
2 tre ipso scribẽdas, † tamẽ nomine filij. Quo ad Caualleriatum dicebatur, ipsam pecuniarum receptionem prouenisse ex re filij, quoniam officium quod venditum fuit erat ipsius filij, ideò cessat hæc præsumptio de pecunijs patris, aut aliunde. Hęc est alia quæstio, & aliqui sentiebant, teneri religionem clarius probare intentionem suam, quia potuit hoc officium ei esse donatũ a Papa. Imò supplicatio ipsa officij titulo donationis est concepta, sed plures contra, quoniam a communiter accidentibus emuntur officia, quo casu præsumitur, & hoc ipsum emptum pecunia paterna *iuxta dictam legem cum oportet*. Dixerunt ergo diligenter perquirendum esse in libris Datarij, indeque apparebat, an fuerit verè venditus, an emptus, & a quo.

DECISIO CDXX.

Tarusina matrimonij. 20. April. 1557.

SVM.

SVMMARIA.

1 *Matrimonium negatum esse contractum per verba de præsenti ex parte mulieris, an possit per testium depositiones probari.*

2 *Testium depositiones formiter Rotæ Auditoribus in causis matrimonialibus tradi debent.*

ERat lis inter Io. de Caluis, & Margaritã, quoniã asserebat Ioãnes contractum fuisse matrimonium inter eos per verba de præsenti, & cum lata fuisset sentia Venetijs in fauorem Margaritæ, pendebat inde appellationis causa coram me, † quare primum dubitaui, an ex testibus probaretur matrimoniũ inter eos contractum saluis exceptionib. nihil autem fuit cõclusum, quoniam res continere videbatur aliquid difficul-
2 tatis, in not. in c. ex parte, de spõs. † vnde voluerũt Domini, vt eis formiter traderentur verba omnia testium circa hoc caput, & si quid aliud huc pertinet, quòd obtuli me in alia audientia accuratè facturum.

DECISIO CDXXI.

Caualicen. dissolutionis vnionis, 27. Aprilis 1557.

SVMMARIA.

1 *Compositio in controuersia mota fieri non potest vna partium non habente a suo principali mandatum ad id faciendum.*

2 *De sententia reuocatione quando agitur, pars si audiri velit, de iure est audienda.*

CVm fuisset a me superius bis aut ter dubitatum, *an sententia D. Chissanen. posset defendi ex capite iurisdictionis, cum ei obstaret Clem. si appellationem de appel.* Et Domini mandassent, vt si fieri posset, cautam componerem,
1 † retulissemq; rem non potuisse componi, eo quòd altera pars ad ea mandatum non habebat, quę in hoc peragendo non erant necessaria, dixerunt, vt dubium in eo cõcluderem, an in casu, de quo agitur, causa appellationis, & negocij principale sit idem, quòd quidem a me factum fuit, & cum bis tractasset pars incolatum, vt informarem super hoc dubio, tandem id proposui altero etiam informãte, & res Dominis visa fuit satis clara, videlicet, idem censeri negocium ad ef-
2 fectum de quo agitur, Aegid. 236. in fin. & 117. † quia tamen agitur de reuocatione sententiæ Auditorum, si pars vult audiri, super aliquo capite audiatur.

DECISIO CDXXII.

Salamant. beneficij de los Santos, 27. Aprilis 1557.

SVMMARIA.

1 *Gratia an subreptitia dicatur non facta mentione in ea eorum, quæ ad id videntur requiri.*

2 *Papa ægrè concedit gratias vergentes in præiudicium alicuius Cardinalis.*

3 *Clausula, dũmodo Cardinalis consentiat, præseruat ius Cardinalis.*

4 *Clausula gratificationis posita in gratia alicuius Cardinalis, iuris fictione facit illam anteriorem alijs impetratis.*

5 *Concurrentibus gratijs duabus, quæ validior est præualet, exstincta imbecilliori.*

6 *Pura gratia non dicitur ea, quæ a consensu alicuius prælati, vt Cardinalis, vel alterius dependet.*

7 *Commenda acceptata vigore gratiæ a Cardinale, cum in ea ius iam habeat quæsitum perfectè, non potest a se abdicare sine consensu superioris.*

QVoniam hæc causa fuerat, a me præteritis mensibus sæpius proposita, & nihil vmquam certi super hoc capite firmatum, statui nunc distinctius de ea Dominos consulere, vt scitem omnino, *an gratia Alphonsi posset canonizari stante commenda Cardin. facta eadem die. cùm clausula gratificationis, & alijs, de quibus in dubio: pro cuius clariori decisione visum fuit Domi-*
1 *nis, rem in 4. capita distinguere.* Primum fuit, † *an gratia Alphonsi dicatur subreptitia, quia in ea non est facta mentio de gratia Cardin. sed potius præseruat causam, cùm sit concessa accedente illius consensu, quo casu non dicitur subreptitia.* Aegid. 729 *ver quòd dicendum.* Beroal-
2 c *litteris. de rescript. in 1. lectura, num.* 47 † Verum etiã, quia æquè concessurus erat Papa hanc gratiam, facta, aut non facta mentione commendæ Cardin. ex quo secũdum eius consensum vult necessarium in hac gratia Alphonsi, vnde excluditur subreptio Lap. alleg. 89. nu. 6. & seq. Felin. in c. super litteris. de rescript. num. 13. Paris. cons. 82. in 4. nu 15. Secundum est, an c. si tibi, de præben. in 6. obstet gratiæ Alphonsi? Et respõ-
3 sum fuit non obstare, & præcipuè ob illam † clausulã, dummodo Cardinalis consentiat, quæ præseruat ius Card. & nihil verè tribuit Alphonso nolente Cardin. Nec etiam prohibet illud text. quo minus facta prouisione pura in fauorem alterius sub modo, aut conditione, præsertim quando hic modus pendet a voluntate primi prouisi, & Doctor. quia aliter videntur sentire loquuntur, aut in secunda gratia purè facta, aut id affirmant ratione subreptionis, vt per Franc. d. cap. si tibi, nu. 10. 14. quæ subreptio cessat in casu nostro: addebatur & alia ratio, quòd hic non constat gratiam Cardin. fuisse anteriorem, vnde non est locus d. c. si tibi. Item quòd ille text. non habet locum in Papa, vt sentit Abb. c. accedens, de præben. num. 3. & in c. pen. de postul. prælat. in fin. vers. ex quo, & c. refertur, & in
4 terminis firmat Guid. Pap. cons. 48. sed quoniam nõnulli dissentiebant: † quoniam in gratia Cardin. adest clausula gratificationis, quæ fingit eam anteriorem, dictum fuit collectarum, in c. Ecclesiæ, de sortileg. num. 6. velle cum text. loqui etiam in Papa, vnde prior ratio
5 magis fuit probata. Tertium est, † *an ex quo concurrit gratia Alphonsi cum gratia Cardin. qui est validior, & habet clausula gratificationis dicatur gratia Alphonsi vsque ab initio esse exstincta, ita vt etiam consentiente postea Cardin. non possit excitari. quod caput etiam alias bis aut ter in hac causa fuit propositum.* Et cum multa adducerentur pro inualiditate gratiæ, de quibus in informationibus & præsertim ex dec. Rot. 422. in antiq. Ioan. Andr. c. statutum, de præb. in 6. col. 1. vbi Gemin. nu. 6. & Sanct. reg. de præb. q. 17. nu. 6. & reg. de subrog. nu. 17. & Bignet. 13. de præb. tamen conclusum fuit pro
6 validitate, † quoniam gratia Alphonsi non est simpliciter pura, sed pendet a consensu Card. vnde non concurrit, nec certat cum gratia Cardin. sed potius ei submittitur ideo valere potest, Rot. in antiq. 958. num. 7. & Sarnen. reg. de public. relig. q. 18. vers. non obstat si dicatur: Contraria autem loquuntur in duabus gratijs prioris, & hæc Alphonsi non est omnino pura, & pendet ab eo, qui habet gratiam pinguiorem, cum igitur non valeat. Itemque colligitur ex dicta decis. 422. in antiq. facit, & pro hac parte cons. Soc. 115. in 5. Inn. c. ex ore, de his, quæ fiunt a prælatis. cum alijs allegatis. Quartum caput, *an Card. acceptauerit gratiam suam ante consensum in fauorem Alphonsi, in quo nihil est firmatum.* Nã litteræ reperiuntur quidẽ expeditæ Card. sub eodem die, sed tamen dicunt expeditionẽ post multos menses factam verè fuisse, quamuis ex stylo ponatur sub eadem die: quoniam erat absens. Dixerunt igitur, vt dubium circa hoc resolueremus, an cõsulet Card. prius acceptasse suã commendam, quàm consenserit Alphõ-
7 so, vel econtra. † Nam si Cardin. acceptauit prius, tunc quia sibi ius erat perfectè quæsitum, non potuisset id a se abdicare sine consensu superioris, alias contra.

DECISIO CDXXIII.

Roman. attentatorum, 4. Maij 1557.

SVMMARIA.

1 *Commissio si dicat, si quid sit exequendum, ante oĩa exequatur, & attẽtata reuocentur, si qua sint, vtrũ prius de executione, an attentatorum cognitione veniat inchoãdum.*

2 *Oliuarum plantatio subrogata in locum vitium, & frumenti, an faciat ad priores, & solitas decimas Religiosis ob ligari incolas loci.*

3 *Laudum non impedit solutionem decimarum, cum quotam fructuum respicit non speciem eorumdem.*

4 *Incolæ a decimarum præstatione Fratribus Cœlestinis debitarum, non liberantur ob id, quòd in laudo in specie illarum mentio non sit facta.*

5 *Subrogatio fructuum alterius generis, vel speciei a prioribus, non præbent liberationem solutionis decimarum.*

6 *Incolæ ad solutionem decimarum non tenentur Religiosis quando in quasi possessione sint non solutionis, idque a tempore immemorabili.*

FVeram adiunctus datus vni ex clericis Cameræ in
1 hac causa, † & commissio dicebat, *vt si quid exequendum esset in primis, & an omnia exequerentur, & attentata si qua essent revocarentur?* ideo quæsiui in Rota, *an prius mihi incipiendum esset a cognitione negotij quoad executionẽ, an verò ab attentatis esse cognoscendum, & ita semper Rotam seruare, non obstantibus illis verbis in commissione, quoniam intelliguntur prout de iure. c. causam quæ. de rescript.* Et deinde etiam quo ad verba commissionis rem ita se habere, quoniam cum mandet in primis, & ante omnia nos exequi si quid sit exequẽdum, vtique satis cognoscit dispositionem, cognitionem & exequutionem aliarum rerum,
2 peruertunt insulani qui conueniebantur † a fratribus Cœlestinis ad solutionem decimę oluarum subrogatarũ in locum vitium, & frumenti, negabãt se teneri ob laudũ quoddam olim firmatũ inter eos, & Præpositũ villæ insulæ. Ideò dubitatũ fuit, *an hoc obstaret petitioni fructuũ*, Rota respondit nihil obstare. Prima ratio
3 fuit, quoniam † laudum id respicit quotam fructuum, non aũt speciem fructuũ, vt apparet ex petitione Rectoris, & responsione insularum, & ex serie ipsius laudi. Nã petitio est teneri eos ad integrã decimã: respon sum fuit eos non teneri, nisi ad rationẽ 25. & pro alijs ad nihilũ. & simil. laudum verò continet eos teneri in quibusdam ad rationem 25. in alijs aliter, & prout in eo. Nec obstat ꝙ in dicto laudo dicatur omnes præstationes decimarũ ibi concludendas, & subrogandas in illa compositione, quasi nõ teneantur insulani, nisi ad decimas rerum ibi expressarum: Qm̃ primò respondetur,
4 † quamuis nihil in laudo de decima oluarũ soluẽda dicatur, non tamen intelligendum esse ideo insulanos ab eo liberatos esse, Bart. Bal. in l. 1. C. si aduer. rem iud. Abb. c. cum inter, de re iud. nu. 23. Et quãuis videatur voluisse ibi omnia complecti, id tamen respicit quotam fructuũ, an laudum sit conforme petitioni. Castrens. cons. 370. Ans. 188. in princ. quòd clarissimè constat in eodem laudo, vers. & quòd tantum super ordinata, & c. vbi de alijs fructib. ibi non expressis, vel decimam solui ad rationem 25. Alia fuit ratio etiam considerata pro Cœlestinis, quoniam ipsi petũt decimas de oliuis, de vino, & grano, in cuius locũ fue-
5 runt subrogatæ aliæ; † non possint se excusare ab huiusmodi oliuis, sicuti nec excusantur a decima vini, cum hæ duæ sint subrogatæ in locum vini, iuxta c. cum in tua, vbi Abb. de decim. q. 14. nu. 25. & 26. sed quoniam ratio hæc nõ videbatur admodum tuta, quo-
6 niam aliàs concluſum fuit † tunc non teneri insulanos ad oliuas subrogatas, quòd non essent in quasi possessione immemorabili eas non soluendi, ob quam causam fuerit decreta eius remissoria eodem modo, vt protestetur ex hoc laudum si ex eo quòd essent absoluti a protestatione decimæ oluarum: Alij autem replicabant non posse laudum suffragari, cum eo tempore hic casus non accidisset. Tamdem omnes concluserunt tũ ex prima ratione, tum ex alijs obiter relatis, hoc laudũ nihil prodesse Insulanis, sed cum habeant hic remissoriam, videndum esse an probent articulatam consuetudinem, & cetera omnia omittenda.

DECISIO CDXXIV.

Egitanien. parochialis, 4. Maij 1557.

SVMMARIA.

1 *Mandatum an sufficiens dicatur ex eo quòd solum ad defendendum datum sit, non ad agendum.*

2 *Clausula in mandato posita, & quascumque res suo nomine facere sufficiẽs reddit mandatum tam ad agendum, quàm defendendum.*

3 *Clausula ad lites mandato procuratorio inserta, ipsius perfectionem producit.*

OBijciebantur duo præcipuè in hac causa. Primò
1 *mandatum † Aluari non fuisse sufficiens, cùm fuisset ad defendendum tantùm non ad agendum.* Secũdò (ꝙ) dubiũ vocabatur, *an ex regula Iulij Tertij, de qua datum erat in actis, esset reuocata facultas iudicij Portugalliæ?* Nam si erat reuocata, vtique prouisio Antonij nulla erat, cum ipse obtinuisset 11. menses, post reuocationem: quoad primam partem dictum fuit mandatum esse sufficiens iuncta iurium productione si quidem ex actis, quæ verisimile est, sibi a principali transmissa fuisse qua ex re iuuatur præsumptio mandati, Felin. c. coram, de off. delegat. Cassad. 3. de procurat. Quo ad igitur verba ista mandati multi dubitabant ei non sufficere, quoniam videretur pertinere
2 ad causam defendendi, non agendi: alij tamen contra, præsertim † ex clausula quadam in fine, ibi, *& quascumque res suo nomine faceret, requirere, defendere & exponere, prout ipse præsens posset.* Sed omnes dixerunt eam cetsare dubitationem si apparerent hæc instrumenta postea fuisse producta, qui dixerunt, vt ego diligenter inspicerem, quoniam etiam obijciebatur mandatum Antonij non comprehendere hanc litem contra Aluarũ. Fuit responsum vnionẽ completam, cũ mandatum sit ad hanc causam agendi, & defendendi, cum †
3 clausula ad lites, in forma. Quoad secundam partem, dixerunt reuocata fuisse ex illa regula facultates ... cum illa ... constitutionem, die 26. Febr. lata. Et ita sæpè fuisse decisum.

DECISIO CDXXV.

Samacen. parochialis S. Pelagij, 13. Maij 1557.

SVMMARIA.

1 *Resignans in fauorem alterius, qui postmodum etiam resignauit nondum intercedente consensu prioris resignatarij, vtrùm valida sit secunda resignatio.*

2 *Resignatarius secundus resignans tertio eo tempore quo ex non præbito adhuc consensu ius nondum habuit in beneficio, inualidè resignat.*

3 *Resignatio facta a resignante nondum plenum ius adepto an sit nulla, vel potius subreptitia.*

4 *Gratia supplicationis signata per Papam perfecta est conditionaliter accedente consensu in resignatione requisito principalis resignantis.*

5 *Consensus trahitur retrò semper ad diem datæ supplicationis, vel gratiæ in resignatione beneficiorum.*

6 *Res non integra existente in resignatione beneficii, an consensus retrotrahi possit, posito quòd de alicuius præiudicio non agatur.*

7 *Formalis & expressus consensus est in resignatione necessarius principalis resignantis.*

Et an consensus tacitus taliter prosit, vt possit prodesse resignatario. num. seq.

1 PEtrus resignauit † in fauorem Ferdinandi nondum præstito consensu. Ferdinandus resignauit in fauorem Gasparis. Postea Petrus præstitit consensum in fauorem Ferdinandi, & Ferdinandus in fauorem Gasparis, an esset valida, & ꝙ † tempore suę resignationis nullum adhuc ius habebat, cum resignatio in eius fauorẽ facta careret consensu Petri. Idẽ obijciebatur Petrũ decessisse in possessione beneficij, ideo obstare regulã de publ. Nec, prisio Gasparis effectũ sortiatur dubio a me proposito, Rota cõclusit ex his, ꝙ deducuntur nihil opponi, quod canonizationem gratiæ Gasparis impediat: non enim obstat regula de public. cum Petrus

refer-

reſeruauerit ſibi fructus adminiſtra tionem, & quo ea
1 ſu reſignatarius non attringitur regula, vt ſæpius con-
cluſit Rota coram Domino Oradino in cauſſa Foro-
liuien. 24. Iulij 1557. Pariſ. conſ. 56. in 4. Non obſtat,
3 quòd †reſignatio Ferdinandi dicatur nulla, aut ſubre-
ptitia, quia tempore, quo reſignat, nullum ius habebat,
cum Petrus nullum cõſenſum præſtitiſſet: imò reſpon
4 detur, nec ius aliquod habuiſſe, †cũ gratia ipſa ex ſup-
plicatione ſignata a Papa ſit perfecta, ſed tñ reuocabi-
liter donec conſenſus præſtetur: cõſenſus igitur produ
5 cit tantum ad exitum gratiam ipſam, † quæ tamen an-
tea erat valida, hinc que cõſenſus ipſe ſemper retrotra-
hitur ad diem datę, perinde ac ſi tunc cõſenſiſſet. Caſſ.
1. & 2. de renũc. Io. Paul. 30. Nec dicetur hic nõ poſſe
6 retrotrahi cõſentum, †cum res non ſit integra, ex quo
iam Ferdinandus reſignauit tempore conſenſus Petri.
Nam reſpõdetur imò retrotrahi, cũ hic non agatur de
præiudicio alicuius, imò hoc pacto confirmatur, & ſe-
cunda reſignatio, ꝙ etiam videtur tenere ſaltem a con
trario ſenſu Mohed. 85. quamuis prima facie videatur
imminuere contrà. Idemque dicẽdum eſt, licet prima
7 reſignatio eſſet Card. cum †reſeruatione fructuũ, & ne
ceſſarius eſſet expreſſus conſenſus ac formalis: nam eo
dẽ modo valet reſignatio Ferdinandi, cum ille forma-
lis cõſenſus, qui requiritur in prima reſignatione Petri
non impediat, quo minus Ferdinandus interim ius ali
quod ſaltem ipſe habebat, quia cum deinde Petrus con
ſenſit eo ipſo, ſit veriſimile, cum porrexiſſe ſupplicatio
8 nem, & ita †conſenſum tacitũ vſque ab initio abfuiſſe,
vel quidquid opponatur eadem erit ratio, quoad reſi-
gnationẽ Ferdinandi, cum cõſenſus Petri præcedebat
conſenſum Ferdinãdi ideò referendo, vt aiũt, ſingula
ſingulis oportet pari antepenſari, & defenditur ẽt reſi
gnatio Petri, cum reperiantur litteræ hodie expeditæ
ſub data ſupplicatione. Vnde ſecundum Creſcen. vi-
dẽdum eſt, & vſque tunc dicitur gratia valuiſſe, & ſic
Ferdinandus tpe reſignationis ſuæ validum habuiſſe.

DECISIO CDXXVI.

Neapolitan. fraudem, 13. Maij 1557.

SVMMARIA.

1 *Mãdatum procuratorium etiam litteris, & aliis modis fieri poteſt.*

2 *Gubernator tẽpore adminiſtrationis inceptæ habens bona, ſi deponant teſtes de eius paupertate, an probent.*

3 *Dines quis, & pauper diuerſo reſpectu dici poteſt.*

CAuſſa iſta tota nitebatur depoſitionibus teſtium. Ideò aliàs dubitatum fuit circa exceptiones, quo ad perſonas teſtium. Inde quæſtiui de exceptionibus, quoad dicta eorum, quoniã variè opponebantur. Rota tamen concluſit, eas nihil obſtare, & quoad primã, quoniam productum erat mandatum de anno 1538. prout in inſtrumento mãdati. Verum reſponſum fuit, nõ ideo teſtes conuinci cũ potuerint illi etiam ante id ipſi, tamquam adminiſtratores, eius rei gerere. Mandatum enim etiã litteris perficitur ac aliis modis, ideò potuit aliud exſtare mandatum, & teſtes ipſiuſmet Religionis dicunt illum ab anno 17. in curia fuiſſe procuratorem, & agentem Io. Vincẽtij. Vnde apparet eum annos 38. omnia adminiſtraſſe, quod eo magis placuit, quia hic non agitur de inducendo mandatum, ſed tantum, ſi obiectiones tendunt ad reprobationem teſtium, ideo dixerunt, non ſufficere hanc ſolã præſumptionem. Quoad ſecundum, quod in veriſimilitudine
1 locationis †fieri a gubernatore nomine illius præſente Io. Vincentio. Quoad tertiũ, quòd nulli dantur teſtes, rñſum fuit, non eſſe neceſſe, cum ſimus in antiquis, & adſit ſimilitudo, vt patet ex teſtibus etiam religionis. Quoad quartam non eſt veriſimile, illum publicè fraudes commiſiſſe in negotijs Io. Vincentij, & illum ſemper toleraſſe, reſponſum id intelligi, quoad ipſos teſtes: ſi tamen ita deponunt, quod quidem ego ex facto
2 iubebo. Quoad quintum, † ꝙ gubernator tẽpore inceptæ adminiſtrationis haberet omnia, & tñ teſtes deponunt, eũ valde pauperem, reſpotum eſt noſtrum en
3 ta quæ opponuntur, non eſſe magni momẽti, † & habita ratione diuitiarum, quas poſtea acquiſiuit, potuit tunc dici pauper. Nec enim teſtes in depoſitione omnino contradicunt articulo, aliqui tñ dixerũt, ex hoc aliquid fidei detrahi poſſe, quod cõſiderabatur in dubio proponendo circa ſcripturas, & tunc conſideratur, quanta fides ſit omninò adhibenda omnibus.

DECISIO CDXXVII.

Calaguritan. diſſolutionis vinculi, 6. Martij 1557.

SVMMARIA.

1 *Appellationis cauſſa cum negotio principali non raro coincidit, ita vt vnum & idem eſſe dicantur.*

2 *Sententia, quæ notoriè iniuſta eſt, nõ poteſt tranſire in rem iudicatam.*

REpetij idem dubium, ꝙ etiam a me propoſitum fuit die 17. Febr. 1558. nec tamen omnino firma
1 tum. Verum † quoniam deinde 17. April. concluſum fuit cauſſam appellationis, & negotiũ principale eſſe vnum ac idem, ex dec. Aegid. 176. n. 6. & 117. res tũc nullam habuit difficultatem, dixeruntque Domini nullã eſſe obſtantia tempora appellationis .... ſi appellationem, de appell. vbi Vital. col. 2. & nu. 24 Guid. Papæ conſ. 31. & ad allegata in contrariũ reſponſum fuit, prout aliàs die 17. Febr. proceduit enim ea omnino, vel vbi cauſſa appellationis diuerſa eſt a negotio principali commiſſo in appellatione, iuxta conſil. Rum. 114. in 4. cuius cõtrarium eſt in caſu noſtro, & cum iam deciſum fuerit, idem eſt hoc negotium principale, & cauſſam appellat. Aegi. 236. in fi. & 117. vel ea procedunt, vbi iudex adiretur principaliter ſuper negocio principali nulla habita rõne appell. cuius contrarium apparet etiam in caſu noſtro; cũ & cõmiſſio ipſa, & ſententia apertiſſimè oſtendat pronunciatum hic fuiſſe, tamquam ſuper cauſſa appellationis, non tãquam ſuper negocio principali, Mohed. 239. Io. Paul. 41. non tamen firmatum fuit circumſcripto capite nouitatis primæ ſententiæ: nã ſi de ea conſtet,
2 tunc non poteſt tranſire in rem iudicatam, & ita locum fuiſſe appellationi: videndum igitur erit, an conſtet de hac notoria iniuſtitia.

DECISIO CDXXVIII.

Ferentin. Paratæ, 16. Martij 1557.

SVMMARIA.

1 *Teſtibus contrarijs exiſtentibus in cauſſa, quæ quaſi tota ex teſtium depoſitione dependet, quid ſit agendum.*

2 *Quod oibus notiſſimum eſt, in dubio non reuocari non debet.*

3 *Negocium arduum decidendum ſi offeratur iudici, & teſtium pugna intercedat ocularis inſpectio per iudicem fieri poteſt, interimque ſuſpendi dicatorii ipſa deciſio.*

1 TEſtes examinati in hac cauſſa † adeo erant contrarij, vt videre nunc non poſſem me ſatis tuto alterutri parti fidere, & cum duorum, quod petebatur proponi, totum penderet ab eorũ depoſitionibus, & controuerſia nunc præ què verteretur, *an olim fuiſſet parata in loco dicto la Rottura?* ꝙ quidem teſtes D. Virgineæ omninò negabant, & teſtes D. Chriſtophori intrepidè affirmabant, ideò ꝙ Chriſtophorus recuſabat ſuper hoc informare, dicens, id nolle in du-
2 bium reuocare, qd † eſſet omnib. notiſſimũ & clariſſimum: quare petij a Dño, vt vellet aliquem mittere in rem ſitam, qui oculis rem inſpiceret, & a vicinis omnia, quomodo ſe habuiſſent, intelligeret, tum circa actoris paratæ conſtructionem, quam nouæ, & ſi damnum inde vicinis poterat peruenire, &c. quæ ad cauſſam decidendam ſunt neceſſaria: placuit hoc Rotæ & mandauit mihi huius cauſſæ cognitionem, vt in
3 locum † me conferrem, & corã diligenter exquirerẽ, & quoniam nunc negocia Rotæ inſtabant, dixerũt, vt

eam nunc decernerem, hanc differrem vsque in mensem Decembris proximum.

DECISIO CCCCXXIX.

Salaman. beneficij de Babilla fonte, 16. Martij, 1557.

SVMMARIA.

1 *Examen testium committere notario in partibus an liceat, cum plures testes præsentes sint in curia, qui examinari possint.*

2 *Stylus si sit de consuetudine examinare testes in partibus per vim remissoriæ debet obseruari.*

3 *Extra terras Ecclesiæ non admittitur, nisi ægrè, vt notarij testes examinent, vbi in curia copia testium dari possit, quãuis in terris vicinis aliquando id fuerit obseruatum.*

PArs obtinuit commissionem signatam arbitrio, & committerem notario examen testium in ciuitate Neapolis: datis interrogatorijs partis aduersæ, Gar-
1 zias, qui erat aduersarius, †dicebat, non esse hoc concedendum, cum adsint in Curia testes plurimi optimè de re instructi, qui possent examinari: Rota decreuit, quoniam commissio erat signata arbitrio, ne hoc examen vllo pacto committerem, quamuis etiam peteretur sine retardatione processus, & quod adsit † stylus
2 consuetus examinandi testes in partibus vigore remis-
3 soriæ vti quotidie vtimur: hæc † autem ratio committendi examina testium Notario quamuis aliquando in locis vicinis sit seruata, tamen extra terras Ecclesiæ nũquam esse permissum etiam si hic agi possit de præiudicio partis, ideò non debere nos veterem morem mittere ac iure probatum procedendi, scilicet obtenta remissoria.

DECISIO CDXXX.

Florentina Cambij, 16. Martij 1557.

SVMMARIA.

1 *Computis non bene declaratis, mercatores parti ad declaranda verba apocharum an veniant adhibendi.*

2 *Causa cognita a Rota computus ratione, vel Cambij, æquũ non videtur, vt electio fiat mercatorum ad declarationẽ calculationis.*

Limitationem vide infra, & intellectum, nu. seq.

ITem etiam quod super hac causa domini respõderunt, nam cum lis verteretur cum quibusdam litteris, *an in illis mandatum esset, vt pecuniæ darentur è contra aut aliter etiam fuissent examinati amplius quam 18. testes.* & causa sæpius proposita coram Caputaquen.
1 Rota statuisset in fauorem Pauli. † Nunc aduersarij obtinuerunt, vt eligerentur mercatores periti, qui verba ea exponerent quomodo ea essent accipienda, sed quoniam commissio erat signata arbitrio, non placuit Rotæ hæc electio, cum causam iam cognouerit dili-
2 genter, nec æquum videatur, vt Rota cogatur acquie-
3 scere relationi illorum: dixerunt quidem me † debere personaliter exquirere opinionem quorumdam mercatorum qui probi sint, ac periti, vt ita rectius in causa pronunciare possim. Sed hanc rationem eligẽdi peritos quorum iudicio necesario stare debemus, noluerunt admittere.

DECISIO CDXXXI.

Tarusina matrimonij 20. Maij 1557.

SVMMARIA.

1 *Schedula conscripta ab vno pretensorum coniugum, an probet matrimonium contractum.*

2 *Confessio extraindicialis mulieris duobus testibus probata, an matrimony validitatem declaret, necne.*

3 *Multorũ testium singularũ depositiones seperatim factæ, non sufficiũt ad matrimony validitatẽ comprobandam.*

4 *Schedula mulieris manu conscripta, an in matrimonio probando sufficienter recognosci debeat.*

QVærebant an ex depositionibus testium quorum copia erat data, probaretur matrimonium contractum inter Margaritam, & Ioannem de Caluis, quo-
1 niam autem inter eos descripta erat † schedula quædam quæ prætendebatur manu ipsius Margaritæ conscripta, Domini circa hãc schedulam nihil in præsenti firmare voluerunt, visum est enim necesariũ esse particulare dubiũ circa hoc proponere, scilicet, si certè cognita sit, vt fidem faciat: quoad cetera autem, de quib. in dubio, omissa hac schedula, an scilicet ex illis probe tur matrimonium, variæ fuerunt sententiæ. Nam multi inclinabant potius pro validitate matrimonij coniungendo sibi plura adminicula, veluti *depositionem Apolloniæ, quæ est de visu, & plenissima.* Secundò, *depositionem Io. Annibalis in multis, vbi est conteſtis Apolloniæ,*
2 *quæ † est de visu, & plenissima.* Tertiò, *confessionem extra iudicialem ipsius Margaritæ probatam duobus testibus,* Quartò, *cognitionem schedulæ taliter qualiter.* Quintò, *adminicula alia quatenus Margarita in positionibus negauit, & postea conuincitur de mendacio a pluribus testibus.* Alius tamen non videbatur sufficere hæc causa matrimonii, quę est grauis, cum singula per se non sufficiãt,
3 & † quia illa fama publica potuit habere originem ex alia schedula, vnde nihil prodesset, nisi data validitate schedulæ. Concluſum fuit primò ad euadendas has dif-
4 ficultates, vt proponerem dubium, an † schedula esset sufficienter recognita, videbantur omnes circumstantiæ probatæ, & ex ea postea esse matrimonium, quòd dixi me facturum, & alia exstant in actis ad hoc negotium pertinentia, quæ omnia simul coniunguntur.

DECISIO CDXXXII.

Carthaginen. Oriolen. iurisdictionis, 15. Maii 1555.

SVMMARIA.

1 *Probationes desumptæ ex testibus nulliter factæ, secuta sententia, an eam reddant nullam, & nu. 9.*

2 *Testes non rectè examinati, si tamen ea quæ deponunt aliter defendi possint de iure communi, depositio habetur in consideratione.*

3 *Iuris cõis vigore Præposito competit facultas corrigendi leui saltem correctione subditos clericos suæ Ecclesiæ.*

4 *Præpositus succedit aliquando in locum Archidiaconi, & eius vtitur prærogatiuis.*

5 *Iurisdictionem leuiter corrigendi clericos sibi subiectos habet Præpositus beneficio prælaturæ.*

6 *Ius multandi non venientes ad horas canonicas persoluendas, vtrum Præposito vltra punctatorem conueniat.*

7 *Benè vel malè an quis fuerit punctatus, iudicium spectat ad Præpositum.*

8 *Negocium quod in iure non versatur, sed in facto, an de iure communi defendi possit.*

10 *Limitari vnico verbo Bullæ iurisdictionem Præpositi, durum est, & contra ius commune, & naturam talis dignitatis.*

CVm esset quęstio inter Prępositum, & Canonicos fuit olim lata sententia in partib. pro Pręposito, & altera pro Canonicis; Cum causa esset deinde ad Rotã deuoluta: Dominus Caputaquen. eius Auditor, sen-
1 tentiam in fauorem Præpositi confirmauit, † sed quoniam in ea multa tribuebantur Prępolito, quę dicebant Canonici sumpta esse ex quibusdã probationib. testium nulliter factis. Itemque sententiam super his fundatam nõ subsistere. Et replicabat Prępositus imo omnia ibi expressa sibi competere vigore cuiusdã Bullę Benedicti, idcirco proposui dubium, an stantibus prędictis, sententię essent confirmandę. Rota respondit esse confirmandas, nisi aliud opponatur, cum ea,
2 quę in his tribuuntur Prępolito, † licet non probentur ex testibus, qui dicuntur non recte examinati, tamen defendi possunt de iure communi, tamẽ ex verbis Bul-
3 lę in dubio. † Nam de iure cõmuni certum est Prępolito competere ius leuis correctionis in clericos Ecclesię subditos, vt per Abb. c. cum contingat, de foro cõpet. nu. 28. 29. Innoc. Io. And. Host. c. ad hoc, de offic.
4 Arch. † siue quia Prępositus succedat in locis Archidiaconi, no. in 4. de elect. & 442. siue quia sit prælatus, &

præ-

præferatur collegio, Rot. de prębē. 8. in antiq. & 173. in nou. Et † propterea iurisdictionem huiusmodi consequatur. gloss. Abb. nu. 9. c. cū ab Ecclesiarū, de offic. ord. Ea autē quæ narrantur in sententia, sunt propriè huiusmodi, quæ non ad pœnas graues inferendas, sed potius ad moderandos mores, & clericos in officio continendos spectant. Vnde nō obstat, ꝙ opponebatur, ꝙ iurisdictio etiam in sententia videatur minus ampla, cum causa sit limitata ad ceteros actus. Nam dicitur, eos intelligi secūdum ius commune, videlicet in casibus præmissis. Minus obstat ꝙ dicebatur non competere ei † ius multandi non venientes ad horas, eo ꝙ ad pūctatorem hoc spectat. Nam respondetur, Præpositū cognoscere, † an quis benè vel inique fuerit punctatus. Et hęc omnia competunt in omnes cleticos, qui subditi sunt Ecclesiæ, vt per Abb. d. c. cū contingat. Ad alia † quæ obijciebantur non verlari in iure. sed in facto, ideò non posse defendi de iure cōmuni, responsum fuit, iudicem in partibus, aliunde animum suum mouere ex scriptis, & confessione aduersariorum, & quamuis † etiam iudex motus fuisset ex illis testibus nulliter examinatis, non ideò tamē sententia potest dici nulla, cum etiam sine probationibus, vt Alc. Bertrand. cons. 3. num. 7. in 1. nec dici potest ideo notoriè iniusta, imo potius præbent præsumptionē iustitiæ quamuis acta non rite, & solēniter fuerint: omnia confirmabantur ex verbis Bullæ, quibus non obstat id verb. tantum, quod intellligitur ratione suę Ecclesiæ, non autem quod ex illa dictione restringatur natura suæ dignitatis. Durum † enim nimis esset vt eo vnico verbo, esset iurisdictio Prępositi limitata, & contra ius commune, & contra naturā eius dignitatis, arg. l. si quādo. C. de inoff. test & multa ex his aliis etiam notata fuerunt coram Domino Caputaquen. die 21. Iunj 1557.

DECISIO CCCCXXXIII.

Barchinonen. anniuersariorum. 25. Maij 1557.

SVMMARIA.

1 *Instrumenta noua litterarum compulsorialium, an non legitimè extracta ex eo probentur quod monachus Abbatis cuiusdam Vicarius extiterit compulsor.*

2 *Compulsor non necessariò requirit dignitatē, & ideò potest tale cadere officium in monachum non aūt claustralem.*

3 *Vicarius omnia potest quæ Abbas qui eum cum sua potestate substituit.*

INter Canonicos Ecclesię Barchinon. & beneficiatos versabatur lis super anniuersarijs, cumque Canonici noua instrumenta litteris compulsorialib. produxissent, obijciebantur ea nunc legitimè non extracta, quoniam constitutus erat compulsor Monachus quidam Vicarius Abbatis, quem beneficiati dicebant inhabilem ad id munus, ideò data copia facultatis Vicariatus, dubitaui, an fuerit ille ideoneus compulsor. Ideo dixerunt Domini in ea non requiri illa, de quibus in c. statutum, de resc. in 6. quoniam † cū sit compulsor, tamen non est necessaria in eo dignitas, vt in addit. ad Rot. 30. in nou. de reseri. & 98. in antiq. Cū igitur constaret tantum illum esse monachum, non autem claustralem, omnes, omninò sentiebāt contrariū, quia repugnāt instrumenta, regularis caret propria voluntate, & non potest, nisi ea, quæ spectant ad vtilitatē Monasterij .... & si principalis ibi incol. & Card. de rescrip. Dec. cons. 128. nu. 3. in primis alij tñ, quia id nondum est Monasterium, quod mandatur etiam clericis tabellionibus, & ferę quibuscumque, verum etiam & facultate sibi concessa in Vicariatu, quæ ampla etiam hæc, igitur Abbas ipse hoc potuisset, vt Vicarius eius qui eum refert in omnib. vt patet ex verbis Vicariatus. Ad cōtraria respondebant ea fortè procedere in mendicantib. non in Canonicis regularibus prout hic est, poterit tamē circa hoc iterum dubitari.

DECISIO CCCCXXXIV.

Hispalen. beneficiorum, 25. Maij 1557.

SVMMARIA.

1 *Dilationes etiam aliquando dantur actori inusitato more.*

2 *Bulla Papalis etiam priuilegijs concessis per Sedem Apostolicam derogare potest.*

COnclusum fuit dilationes saltem fortè esse concedendas, ex quo ius hoc, quod deducitur quamuis non sit omnino, videtur tamen inusitato quodā more impetratū, vnde & actori dantur † dilationes, Put. 10. de dilat. Pars enim Melchioris numquam æstimauit posse gratiam Pinelli ita extendi in Bulla de expresso, vt deroget priuilegio Comitis, cum etiā videat Rotam de hoc dubitare. † Cum itaque nunc sit producta Bulla expedita cum derogatione priuilegij amplissima, iusta videtur causa cui saltem de facto concedatur, collatio ad deliberandum. Cres. 46. Domini dixerunt, vt vsque ad vacantias suspenderem has causas.

DECISIO CCCCXXXV.

Calagur. de Branteuilla. 27. Maij 1557.

SVMMARIA.

1 *Sententiæ latæ in partibus in fauorem beneficiati a maiore parte Capituli, reuocantur si non fuerit admissus ab Ordinario iuxta formam Statutorum.*

2 *Minus habilis etiam aliquando admittitur, & magis habili præfertur, præsertim cum sit beneficium simplex & non curatum.*

ALphonsus fuerat præsentatus a maiori parte, Episcopus tamen admiserat Ioannem tāquam habilem, & in eius fauorem latæ fuerant sententiæ Vicariam sibi concessam ante vacationem beneficij deseruiendi in capellanum, inde litteras promotionis ordinarij ad presbyteratum, & vltimò examinauit quattuor testes deponentes de eius habilitate in omnibus tempore vacationis beneficij, quod quidem erat simplex, & ex his dubitaui, an sententiæ † latæ in partib. sint confirmādę, vel reuocandę: concluſum fuit ex deductis esse reuocandas, quoniam cum Alphonsus esset præsentatus a maiori parte, debuit admitti ab Episcopo iuxta formam Statutorum, cum eodē tempore appareret eum esse idoneum, quamuis Ioan. esset habilior, non enim hoc sufficit ad eum repellendum, vt per Abb. Dec. c. cōstitutus, de appell. nu. 13. cōl. 129. nu. 6. Lambert. de iurepatrona. art. 3. 10. q. principali, fol. 255. nu. 23. præsertim verò cum beneficium non sit curatum, sed simplex, vt per Felin. c. cum venerabilis. de excep..... quoniā tamen non informauit, dictum fuit, si aliquid retinens adducat posse causam rursus dubio præposito audiri.

DECISIO CCCCXXXVI.

Hierosolymitana pecuniaria 1. Iunij 1557.

SVMMARIA.

1 *Descriptio facta in libris mercatorum iussu patris pecuniarum sub nomine filij, an eas probet ob id ad filium pertinere.*

2 *Hierosolymitani fratres tria substantialia profitentur, vt ceteri Religiosi, ideò pecunias si quas habent, in filios naturales transferrè non possunt.*

3 *Stabilimento quodam religionis Hierosolymitanæ conceditur suis fratribus, vt bona per ipsos acquisita vita durante possideant.*

Limita hoc, & intellige, vt numero immediatè seq.

5 *Liberū & immune esse acquisitū a religiosis Hierosolymitanis equitibus, an debeat intelligi a censu, & oneribus et, ꝙ alienare possint inconsultis Religionis ordinibus.*

6 *Bona patrimonialia possunt in filium naturalem transferri a patre equite Hierosolymitano ante religionis ingressum.*

7 *Vsus & obseruantia obtinuit, vt fratres Hierosolymitani bona patrimonialia sua sibi reseruent, & de ijs arbitrio suo disponant.*

Miles

8 *Miles religionis qui numquam fuit Hierosolymitanæ, eius priuilegijs in sui commodum frui non potest.*

9 *Donare nemo potest, quod suum non est, & cò maximè Religioni astrictus.*

IN libris Borgianorum mercatorum reperiebantur
1 plures partitæ, in quibus † fratrem Ioannem Antonium pecunias constabat transtulisse in filium suum Ioannem Paulum, quoniã fecerat eas describi sub nomine Ioan. Pauli, vt aliàs conclusum fuit, ideò nunc dubitatum, an præsuppositò, q̃ pecuniæ, de quibus agitur, fuerunt Ioan. Anton. licuerit & eas transferre in Ioan. Paulum stantibus stabilimentis religionis, quorum nonnulla hinc inde deducebantur ex legitimatione ipsius Ioan. Pauli. Rota respondit fratrem Io. Antonium non potuisse transferre pecunias, de quibus agitur, in Ioan. Paulum: tamẽ de iure communi, quia religiosi profitentur tria substantialia, quales etiam sunt isti fratres sancti ordinis Hierosolymitani. Abb.
2 c. Monachi. Mohed. 169. † & quidquid acquirũt religioni acquirunt, Auth. ingressi. C. de sacrosanct. Eccles. Cald. cons. 1. de reg. tum etiam vigore stabilimẽtorum religionis, quib. omnia pertinent ad religionẽ, nec ipsi quidquam possunt alienare in alios vt in stabilimento 1. 7. 10. 87. nec obstat † stabilimentũ secundum sub tit. 15. quod permittit, vt bona acquisita possint vita ipsorum durãte possidere & tenere, vnde videntur etiam posse facere fructus suos, cum ille effectus sit possessionis, Bar. l. Seruius, in prin. de petit. & commo. rei vendit. & in l. 3. §. è contra. de acq. possess.
4 Nam respondetur ad intelligendum, † vt possideant tantum in vsum statutum eis permissum, circa eorum commoditatem, sed tantum circa propriã, & videmus hanc interpretationem conformem esse alijs etiã stabilimentis, & quamuis stabilimẽtum subdat, quod ab illis acquisitum sit liberum, & immune, tñ id accipiẽdum est vt sit liberum a censu, & onerib. non quoad facultatem alienandi. Non obstat si dicatur fratrem Ioannem Antonium habuisse bona patrimonialia, vt probatur ex rettib. & potuisse illum ex his acquirere
6 has pecunias. Nam respondetur, si hæ pecuniæ essent translatæ in filium antequam ille ingressus esset religionem, tunc posse cadere in dubitationem. Verum id quod fuit translatum in filium, fuit post ingressum religionis fratris Io. Antonij, vnde bona patrimonialia ipsius Io. Antonij per ingressum religionis fuerũt acquisita religioni: hoc tamen Domini firmarunt circumscripto † vsu & obseruantia, quæ prætenditur a
7 Io. Paulo, quòd scilicet isti fratres Hierosolymitani retineant semper bona sua patrimonialia, & de his ad arbitrio suo disponant. Nam si hoc verum est in facto, aliquid posset responderi: non obstabat priuilegium
8 militũ Pauli emptum ipsi Ioã. Paulo: † nam cum militia numquam fuerit fratris Ioan. Antonij, non potest ille gaudere his priuilegijs ex quo ipso non est miles, alias sequeretur ex eadẽ militia . . . . . quod absurdũ est: quoad legitimationem nihil dictum fuit. Nam cũ pecuniæ pertineãt ad religionẽ, frustra quæritur de ca
9 pacitate ipsius Ioannis Pauli, † cum frater Ioannes Antonius non potuerit donare, quod suum non erat.

DECISIO CDXXXVI.

Illerden. parochialis. 1. Iunij 1557.

SVMMARIA.

1 *Procuratore constituto ad acceptandum beneficia vigore gratiæ expectatiuæ, simulque ad capiendam possessionẽ, reuocata expectatiua, an possit dici verus possessor ille principalis ob istam reuocationem.*

2 *Mandato procuratorio generali existente ad omnia beneficia non restringi potest solum ad beneficia acceptata vigore expectatiuæ.*

3 *Possessio beneficij capta per procuratorem nomine principalis ex vi mandati generalis ratificari debet per principalem, aliàs est nulla.*

4 *Ratificatio ante annum facta probari debet a principali possessionis acceptatæ vt annalis dici possit possessio.*

FVerat constitutus procurutor ad acceptandum be
1 neficia † vigore gratiæ expectatiuæ, necnon ad capiendam possessionem Berengarij constituentis: postea fuerunt reuocatæ expectatiuæ, & deinde procurator accepit possessionem cuiusdam beneficij collati ante ordinationem in fauorem Berengarij, tamquam id possedisset per Hieronymum, & alter quidam Antonius Campo illud impetrauit tãquam vacans ex cessione cuiusdam Annibalis, Berengarius obijciebat de regula de annali. Vnde ortum fuit dubium pro parte Antonij, negabatur Berengarium fuisse annalem pacificum possessorem, quia possessio capta fuerat post reuocationem expectatiuarum, quæ ideò nulla fuit, Rom. cons. 266. in princ. & fuit aliàs decisum in vna Siluen. Scholasticæ coram Domino Caputaquens. Be
2 rengarius respondebat † mandatũ suum fuisse generale ad capiendam possessionem quamcumque beneficiorum, nec restringi ad beneficia acceptata vigore gratiæ expectatiuæ, cum ab illa sit diuersa regula, ad id allegabat decis. Crescen. 100. Vnde Domini mãdarunt mihi, vt decis. perquirerẽ, & postea eos consulerẽ, interim nihil firmare voluerunt. † Aliud etiã fundamentũ pro Berengario ãdducebatur, q̃ si ipse possessionẽ ratificasset, iuxta decis. 150. in nou. ratificatio nem autem probabat ex confessione aduersarij, qui
3 eum appellabat in prouisione tua intrusum, cum sufficiat quoad regulam de annali, quælibet detentio, Sarnen. in d. reg. q. 57. circa finem. Verum hæc ratio non placuit, quoniam in illa prouisione non commemorabat eum simpliciter intrusum, sed intrusum citra annum tantum, ideò dictum fuit hanc confessionẽ, aut omninò acceptandam cum hac qualitate, aut reijciendam, Bar. l. Aurelius. §. idem quæsiuit, de lib. leg. Tira
4 quel. de retract. in fi. nu. 4. Mohed. 37. † ratificationem quæ hãc probari debere tacitam ante annum, vt possit dici annalis possessio, Abb. c. cum venissent. nu. 6. de rest. spol. Sarnen. reg. de annali, q. 49. ann. consil. 5. num. 17. Aimi cons. 365. nu. 5.

DECISIO CDXXXVIII.

Florentina Cambij, 2. Iunij 1557.

SVMMARIA.

1 *Cambii in negocio verba si reperiantur ancipitis intellectus, an consuli debeant de iis periti mercatores.*

2 *Verba in litteris Cambii contenta, con possibili vantagi, qualiter sint intelligenda, & quam vim habeant.*

3 *Electio peritorum non est facienda vbi non est casus talis in quo necessario requiratur artis peritia.*

4 *Examinati testes in casu Cambii qui sunt mercatores calli di periti, & magnę experientię, si nihil probarunt frustraneum est aliorum opinionem inquirere.*

Potest tamen extraiudicialiter Auditor pro meliori informatione negocii mercatorum placitã in huiusmodi negocio requirere, &c. seq.

CVm aliàs in hac causa obiter consuluissem Dominos, an essent eligendi periti? Et respondissent non esse locum electioni, vt die 16. Maij supra, tamen rogatus a partibus proposui dubium vtroque
1 informante. Dubitatio autem oriebatur, quãdo causa erat inter mercatores, & controuertebatur super interpretatione quorumdam verborũ in litteris missiuis, quæ dicebant, *faretici valere con possibili vantagi*, an scilicet ex verbis istis esset data potestas faciendi Cambium ad vsum, vel ad contare ei. Cum aliàs Rota dixisset videndum esse quomodo stylus in hac re haberet, vnde pars impetrauerat commissionem, quæ tamen fuit signata arbitrio: Rota autem con-
3 clusit non esse eligendos petitos, quoniam non sumus in casu proprio, in quo sit necessaria peritia artis. Et

maximè

maximè, quia ſi periti eſſent eligendi, eſſet eorum relationi ſtandum, & cum examinati iam fuerint 16. & amplius teſtes, qui viti ſunt non legitimè probare concludenter. Ideo æquum non eſt nunc acquieſcere relationi iſtorum qui fortè contrarium cenſebant, præſertim cum in actis examinati ſint pro parte illorum de Orſualdis etiã multi, qui deponũt de ſtylo contra
4 Pantiaticum. Item † teſtes examinati pro Pantiatico omnes ſunt mercatores experti, qui ſi nihil probarũt in ſua teſtificatione, minus verſimile eſt probare de-
5 bere. Dixerunt tamen me debere † extraiudicialiter exquirere opinionem aliquorum qui ſunt probi, & periti mercatores, & tunc referam in Rota, quod ab his acceperim.

DECISIO CDXXXIX.

Romana aſſecurationis aluminum, 12. Iunij 1557.

SVMMARIA.

1 *Procurator partis aduerſæ nõ appellans infra decendium facit locum parti collitiganti ad ſententiæ executionem petendam.*

2 *Reſtitutio procuratori decreta ob paupertatem impedit executionem ſententiæ.*
Contrarium vide nu. ſeq. idque ob neglectum appellationis proſequendæ.

4 *Simplex negligentia in non appellando intra decendiũ ſuffragatur aliquando procuratori non item dolus malus.*

5 *Maioribus reſtitutio etiam læſis non datur, niſi de bono in re docto.*

1 PEtebatur a Grimaldis † executio ſententiæ eo, q̃ procurator partis aduerſæ non appellauerat intra decem dies, ex aduerſo fuerat impetrata commiſſio reſtitutionis, prout de iure, & examinati teſtes ad probandum paupertatem procuratoris, ex qua prætendebant ſibi reſtitutionem competere, Mohed. 78. in 2. par. Rot. in nou. 155. in fi. Staph. pag. 173. quæ re-
2 ſtitutio † impedit executionem, Affict. 356. nu. 3. Ve-
3 rum Domini contrarium concluſerunt: † negligentia enim procuratoris in non appellando non probat iuſtam cauſam reſtitutionis, cum imputandum ſit domino, qui debuit diligentiorem procuratorem eligere, Rota 27. de appell. in antiq. Aegid. 655. col. fin. & ita ſeruari tradit Caſad. 5. de appell. Contraria autẽ
4 fortè procederent, q̃n † arguereturdolus procuratoris, ſion autem vbi adeſt ſimplex negligentia in omittendo, Bal. autem hodie, num. 3. C. de appel. Abb. cap. cum veniſſent, col. 5. de in integrum reſt. & in c. cum olim, colum. 3. de cauſs. poſs. & propr. Aim. conſ. 132. num. 5. Et tradit Creſcen. in 2. libro deciſ. incip. procuratorem negligentem: cum igitur maiorib. non de-
5 tur reſtitutio, niſi doceant de bono iure debere cauſsæ executionem dare, & quòd executiua effecta fuerit appellabilis ob ſententias hincinde latas, nihil ferè fuit dictum, quod inde non agebatur de obligatione principali, dicebatur tamen conſentire cauſsam effectam appellabilem eſſe, ex rationibus, prout in informationibus.

DECISIO CDXL.

Romana dotis, ſiue 3000. 6. Iunij 1557.

SVMMARIA.

1 *Dos an numerata fuerit quomodo debeat probari?*

2 *Solutio dotis confeſſa ante tempus in conuentione poſitum, an releuet in probatione dotis numeratæ, vel notet colluſionem.*

IN hac cauſa nihil fuit cõcluſum. Nã dubiũ erat ſatis generale, partesque in facto non conueniebant in omnibus, & multa inuoluebantur quæ Domini putant diſtinguenda, circa tamen caput principale numerationis dotis † fuerunt variæ opiniones: aliquib. videbatur conſtare de numeratione ex præſuppoſitis in puncto. Alij contra, quoniam verſimile non videtur ſolutam fuiſſe dotem ſcutor. 3000. & de ſolutione nihil apparerer, niſi illa ſchedula ſcut. 250. & maxi-
2 mè, quia illa † ſolutio eſt ante tempus præfixum in cõuentione, quòd etiam probat colluſionis ſuſpicionẽ. Dixerunt igitur, vt ſeparatim proponam dubium, an conſtet de deductis de vera numeratione dotis, ideo videbitur poſito quòd conſtet, an ideo præiudicet cum credito illorum de Altouitis.

DECISIO CDXLI.

Florentina S. Pancratij, 6. Iunij 1557.

SVMMARIA.

1 *Pars ad declaratoriam procedens contra aduerſarium ſi non conſtat notoriè de ipſius iure, an releuet.*

2 *Intruſi lite pendente obtenta re iudicata per partem aduerſam, & executoriales, de iure cogi poſſunt vt pareant iudicato.*

3 *Beneficium reſeruatum ratione protonotariatus vtriũ inducat notorium non iuris, partis, qua tale beneficium obtinuit, ita vt impediat executionem obtentam contra aduerſarium per iudicatum, & executoriales.*

4 *Iuris patronatus ſi ſit beneficium, non poteſt dici reſeruatum nec per expectatiuam acceptari.*

5 *Poſſeſſio beneficij ceſſa a parte in manu Rotæ non tradita cauſſa non eſt relenatoria maximè, ſi non fuerit executorialium forma obſeruata.*

6 *Inobedientibus iudici pœna per declaratoriam irrogari poteſt ſi temerario auſu perſeuerent.*

ORta fuerit quẽdã lis inter Spinellum, & Archiepiſcopum Piſanũ, qua pendente deceſſit Archiepiſcopus, Spinellus autẽ obtenta ſubrogatione proſecutus fuerat litem contra intereſſe prendẽtes vſque ad ſequeſtrum, & executoriales, interim verò cuidã de Caualcantib. per obitum Archiepiſcopi fuerat prouiſum, & poſſeſſionem acceperat; Spinellus nunc petebat procedi contra eum ad declaratoriam, quoniam non reſtituebat ſibi poſſeſſionem; ille reſpondebat,
1 conſtare † de notorio non iure Spinelli, ſeque non teneri. Rota concluſit procedendum eſſe ad declaratoriam contra Caualcantes, ſi non reſtituant poſſeſsionem Spinello, prout debent: ratio eſt, q̃m cum nõ obtinuerit Spinellus rẽ iudicatã, & executoriales, & Ca-
2 ualcantes † intruſi lite pendente, & nulla eſt ratio cur parere non debeãt, ac poſſeſſionem Spinello tradere, prout in commiſſione executorialium cõtinetur. Nec obſtat, quòd illi aiunt conſtare de notorio non iure
3 Spinelli, quia † beneficium erat reſeruatũ ex protonotariatu, ideoque impediendam executionẽ, quoniam præter multas reſponſiones quas adfert Spinellus, quib. conatur probare ius ſuum, & non bonũ aduerſariorum ius Caualcantium, q̃m cum ipſi aiunt beneficiũ fuiſſe de iure patronatus, vt † conſtat ex vltimo
4 ſtatu beneficij. Ideoque non dici reſeruatum, & dum Caualcantes replicant, ſi eſt de iure patronatus, ergo non capitur ab expectatiua: Spinellus reſpondet reſeruatum fuiſſe Archiepiſcopo, qui cum eſſet inhabilis, quia tunc eſſet extõcatus, & incapax, quia Archiepiſcopus, ideo factũ hic eſſe locũ ſuæ gratiæ, Rota in deciſ. 4. in nou. de iure patr. Abb. c. cum vos, nu. 4. de mo. ord. Rebuf. in pract. tit. deuolu. nu. 14. Vnde ex his negari nõ põt cum res ſit controuerſa ac indigeat diſcuſſione, & propterea exceptio Caualcantiũ dum aiunt conſtare de notorio non iure Spinelli non eſt valida, nec admittenda ad impediendũ executionem, vt in ſimilib. aliàs deciſum fuit in cauſsa Verſana, coram D. Quirigo, die 24. Nouemb. 1557. Verum quia reperio in actis Spinellum mortuo Archiepiſcopo proſecutũ fuiſſe litem contra intereſſe habere putantes, & obtinuiſſe rem iudicatam, cuius vigore decretum fuit ſequeſtrũ contra intereſſe habere prætendẽtes, reperio etiam Caualcantes ceſſiſſe poſſeſſionẽ in manib. Rotæ. Et dicunt non poſſe procedi contra eos ad declaratoriam, quia non poſſident, nec habent quod reſti-

tuatur,

5 tuatur, quibus respondet Spinellus † non sufficere eos dimittisse possessionem penes Rotã, nisi cautam sibi tradant iuxta formam executorialium. Idcirco dixerunt Domini, vt videam eos ita componere, vt ego tradam possessionem Spinello, quę nunc est apud Rotam, & omittam declaratoriam, & omittam declarationem contra Caualcãtes, præsertim cũ illi non sint condemnati in sententia in expensis, & fructus nullos perceperunt, quòd si Spinellus renuat, videam di-
6 ligentius factam, & si reperiam Caualcantes † non obedire procedam ad declaratoriam, vt moris est.

DECISIO CDXLII.

Vrbeuetan. Capellaniæ, 10. Iunij 1557.

SVMMARIA.

1 *Lapsus sex annorum in beneficio iuris patronatus post eius erectionem, si eo tempore nullius fiat præsentatio a patrono, an faciat vt conferendi potestas ad Papam deuoluatur.*

2 *Instrumentis si probari potest super iure patronatus confecti is reseruatũ patrono ius conferendi durante vita, non relenat prouisio Papalis in contrarium facta, cum non præsumatur Papa patroni iuri præiudicare velle.*

3 *Patronus reseruans sibi vsumfructum omnium assignatorum beneficio durante vita, potest interim assignari ex omnibus sibi reseruatis Rectori instituto pro sustentatione.*

4 *Sororis filius, qui non est de agnatione patroni, an possit habere collationem beneficij ex præsentatione patroni stante conditione, quod debeat esse de agnatione præsentandus, & habilis ętatis ad celebrandum ipso habili non existente ob minorennem ętatem.*

5 *Capellanus ad celebrandum potest substitui prouiso nondum habili ob ętatis defectum si ita in fundatione fuerit constitutum.*

ERectum fuerat ius patronatus a Vicentio de Ballottinis, in quodam altari Monialium cũ quibusdam conditionib. quorum copia data fuit, postea lapsis 7. aut 8. annis, idem Vincentius præsentauit in rectorem Antonium Torellum nepotem ex sorore natum annis 19. & vltra eius præsentatio admissa fuit, & secuta institutio ac possessio. Quidam Ioan. Maria paucis post dieb. eamdem capellaniam impetrauit a
1 Papa vti certo modo vacantem, † prætendens ob lapsum 6. annorum post erectionem iuris patronatus, intra quod tempus nullus præsentatus fuit, beneficiũ deuolutum ad Papam esse, & alia nonnulla aduersus præsentationem Torelli obijciebat. Rota tamen concluſit contra prouisionem Io. Mariæ, si quidem ex in-
2 strumento iuris patronatus apparet reseruatum fuisse ipsi Vincentio fundatori ius præsentandi durante ipsius vita, item vsumfructum omnium bonorum in dotem assignatorum. Vnde non dubium est potuisse eum in erectione iuris opponere hasce conditiones, quæ conseruandæ sunt, prout fundator ipse voluit, Fel. in tract. 4. lit. Apost. nu. 2. & 5. cum præsertim hic fuerit auctoritas Vincentij, ex cuius consensu dubiũ non est posse reseruari in ipsa fundatione hmõi conditiones, licet respicerent actum spiritualem, Card. cons. 8. Roch. de iur. patr. pro eo, q, q. 12. num. 24. & seq. Fel. in tract. 6. nu. 4. Non obstat, q non appareret de facultate Vicarij in reseruando iure patr. iux. not. in c. fi. de off. Vicar. in 6. Nam si Vicarius hanc facultatem non habuit, ergo Capellanus potuit erigi in titulum beneficij, & consequenter nulla erit prouisio Io. Mariæ, qui hanc impetrauit tamquam beneficiũ, q nullum. Non obstat, q lapsi sunt quattuor menses ad præsentandum post reseruationem iuris patron. Vnde beneficium erat deuolutum ad Papam, in cap. quoniam de iure patr. Dec. cons. 135. num. 3. Staphil. pag. 57. vers. hinc est, quoniã secus est in casu nostro, vbi Vincentius reseruauit sibi ius præsentandi durante eius vita, & interim voluit esse vsufructuarius omniũ bonorum. Vnde non potest, & interim.... tem-
3 pus † cum expresse deposuerit rectorem eligendum debere sustentari ex fructib. dictę dotis, & tamen eius fructus donec ipse viuit voluerit ad se tantum pertinere, vel in quemcumque casum non esse deuolutum ad Papam beneficium, sed ad Moniales, vt est expressum in vers. ac etiam voluit. Non † obstat, quòd non
4 fuerit seruata forma tradita in reseruatione iuris patr. tunc quia Torellus præsentatus non est de agnatione fundatoris cum ille vocaretur de Bollottinis, tum quia non est idoneæ ætatis ad celebrandum, prout requiritur in fundatione. Nam respõdetur, imò in ea excipi omnes præsentandos etiam de agnatione, & parentela ipsius Vincentij, qui admitti possunt, dummodò sint proximi ad ætatem qua possint celebrare,
5 quæ omnia in casu nostro sunt seruata, † cum ex actis constet Torellum esse de cognatione fundatoris, & in ætate 19. annorum, & vltra, & interim constitutus sit Capellanus de cõsensu Monialium, qui loco illius interim celebraret, prout cauetur in fundatione: hæc autem omnino magis probata sunt, quia conueniunt menti fundatoris, & non aliàs, qui tam se beneficum exhibuit erga Ecclesiam, ne retrotrahãtur ab sua fundatione ac dotatione, gl. in c. cum dilectus, de iure patron. Fel. in d. tract. col. 1. & 2.

DECISIO CDXLIII.

Carthagin. seu Oriolen. iurisdictionis, 10. Iunij 1557.

SVMMARIA.

1 *Præpositus litem habens cum Capitulo, & cum aliquibus Canonicis in particulari, si sententia feratur in eius fauorem an contra Capitulum lata dici debeat, vel contra Capitulares.*

2 *Auditor gestos actus in vnum colligere ex mandato Rotæ iubetur ad faciliorem inducendam cognitionem causæ, & decisionem.*

FVerat lata sententia a Dom. Caputaq. contra Canonicos in fauorem Præpositi, & dubitabatur, *an esset prima, vel secunda, cõtra Capitulum si quidẽ alia ante etiam fuerat lata in partibus, & quia lis erat Præposito cum Capitulo, & nonnullis Canonicis particularibus*: ipsi prætendebant fuisse iudicatum contra Capi-
1 tulares, non contra Capitulum: ideo † etiã Capitulũ petebat remissoriam. Quoad primam partem dixerũt
2 Dñi, vt colligerem singulos † actus, qui fuerunt gesti a principio litis vsque ad finem cum sententia, & illos postea referrem in Rota, & tunc rectius iudicabunt, an sententia Domini Caputaq. fuerit lata contra Capitulum, aut contra particulares, quoad remissoriã, & an sit danda, videatur decisio a Canonicis allegata coram R. P. D. Antonio Augustino. Nam tunc ego nondum eram receptus inter Auditores, alij autem Domini non habebant in præsenti illius memoriam.

DECISIO CDXIV.

Taruisina matrimonij, 13. Iunij 1557.

SVMMARIA.

1 *Apocha seu schedula qua scripta dicitur a muliere ea id negante, si sit satis recognita, an ex hoc sufficienter actu matrimonium probetur, posito, quòd præcipuum probationis fundamentum in illa recognitione sit collocata, & num. 4.*

2 *Exacta probatio vbi non videtur requiri, Rota legitimis coniecturis acquiescere solet.*

ALiàs propositũ dubiũ, *an ex testib. & aliis deductis in puncto, probaretur matrimoniũ inter Ioã. de Caluis, & Margaritam?* Et quãuis Domini tunc satis
1 inclinarent pro probatione matrimonij, † quia tunc præcipuũ fundamentũ nitebatur recognitioni cuiusdam schedulæ, quam Ioan. afferebat scriptam fuisse a Margarita, illa aũt negabat, propterea Dni voluerunt vt de hoc particulariter quæreretur, an schedula es-

set

set legitimè recognita, ita vt ex ea probetur matrimonij, data igitur copia depositionis testium, cõclusum fuit a Dñis nemine discrepante, recognitã aliunde esse schedulam ex depositionibus testium de quibus in dubio, nec enim requiritur exacta illa probatio, de qua DD. in l. comparentes. C. de fide instr. Cũ
2 Rota acquiescat legitimis tantũ† coniecturis aliàs . . . hic in Curia possent recognosci, & similia Alex. cons. 14. nu. 10. præterea id fortè procederet, si tota hęc probatio niteretur tantum dictis illorũ duorũ, aut trium testium, verum hic cõcurrunt plura alia adminicula, rem ita se habuisse, de quibus in alio dubio antè a me proposito, & facit cons. Dec. 163. Ale. 123. in 1. & quo ad particulas hic acceptas, vbi adest cõsensus in matrimonio de præsenti id probatur, Put. de spons. 5. recognita
3 autẽ schedula Domini nihil dubitarunt, quin† ex ea probaretur matrimonium, tum ex verbis illius claris, tũ ex alijs adminiculis, veluti ex cõfessione ipsi⁹ Margaritæ, testibus de publica voce, depositione aliorum testium, ac ceteris, de quib. in dubio aliàs proposito.

DECISIO CDXLV.

Perusin. Sanctæ Crucis. 13. Iunij 1557.

SVMMARIVM.

1 *Possessio beneficij etiã litis pendentia adhuc in vigore existẽte capi potest, vbi resignatio ante litem facta fuerit.*

NIhil autem fuit in hac causa conclusum, quoniã factum erat non satis recognitum, & varia erant vota, nonnullique ex antiquiorib. attestabantur, aliàs
1 decisum fuisse† possessionẽ capi posse ẽt lite pendente vbi resignatio facta est ante litẽ, vt in causa Gebilionen. corã D. Anton. August. die 27. Febr. 1553. & in quibusdã alijs decis. quas mandarũt mihi, vt diligenter inspicerẽ, ac postea si opus esset rursus dubitarem.

DECISIO CDXLVI.

Cęsarauguſt. Archipresbyteratus. 18. Iunij 1557.

SVMMARIA.

1 *Incedens in publica processione vt Archipresbyter, & faciens sequestrum in loco Archipresbyteratus, vtrũ horum actuum medio dici debeat Archipresbyter.*

2 *Verba laudi, an simoniam, & confidentiam declarare possint interfuisse.*

AGebatur tertia instãtia, & petebatur remissoria, ideò causa proposita cõclusum fuit, eam dandã esse ex varijs capitibus, ex quibus defuncto, & de releuantia: Primò, quia dicitur ille† incessisse in processione vti archipresbyter; in loco dignitatis interpositum sequestrum, vt patet ex instrumento aliàs produ
1 cto, qꝑ si non probat, præbet tamen magnum firmũ, & materia est maxime releuans. Aegid. 429. Secũdò, quia dicitur locasse domum presbyteralem, & horrea vltra triennium, atque ita incidisse in Paulinã, quàm etiam probare volunt vsu receptam in illis partib. Tertiò, volunt† probare simoniam cuius fumus datur ex
2 verbis laudi, vti condemnando ad soluendum expensas pro expeditione regressus: item probare confidentiam ostendit confessio eorum quamuis reuocata. Accedit quod etiam dicitur post sequestrum profecutũ esse cognitionem causæ sibi delegatę, vt archipresbyter, & quare ille se excusabat causam ante sequestrũ fuisse inceptam, & quia obijciebantur hæc omnia tẽdere ad probandum delictum, ideoque remissoria nõ laudum, responsum fuit hic nõ agi de imponenda pœna animati, deinde dari etiam hoc casu vbi adest magnus fumus. Crescen. 130. Sarnẽ. super reg. 325. & ita fuit seruatum in causa Lucan. canonicatus coram D. Chiusanen. ex his conclusum pro remissoria.

DECISIO CDXLVII.

Ferentin. paratæ. 18. Iunij 1557.

SVMMARIA.

1 *Contrarietas testium deponentium ex vna parte de parata facta in altero flumine certo loco, ex altera negantium, nec de loco paratæ conuenientium, vt conciliari debeat ad facti probationem.*

2 *Flumine publico existẽte vbi parata noua fuit ab vna parte constructa, non tamen nauigabili, non potest ea in præiudicium alterius partis aduersę veterem paratam demoliri propria auctoritate.*

3 *Flumina publica, & non nauigabilis aliæ conditiones sunt a flumine nauigabili, & priuato.*

4 *Parata extructa a parte aduersa in flumine, quæ non impedit vsum publicum per dominam habentem iurisdictionem ibidem, an possit demoliri ad suarum paratarum nouiter erectarum protectionem.*

5 *Priuatũ vbi fuerit flumen, videndum est cuius sit terrenũ circa quod parata est constructa, vt constare possit, an propria possit auctoritate demoliri talis parata.*

1 HAec causa plurimũ pendebat a facto, siquidem erant examinati testes multi† ex vtraque parte inter se omnino contrarij, qm̃ aliqui asserebant olim paratã in certo loco exstructam fuisse, alij negabant, repugnabant etiam circa locum paratæ nouæ, & alueum fluminis, & præiudicium qꝑ inde oriri dicebatur, & alia multa, quib. ex cautis statuerunt Domini, vt ego mense Septembris proximo in rem præsentem accedam, & locum ipsum diligenter inspiciam, atque a vicinis, & incolis ibi instructionem accipiã quomodo res se habuerit: interim vero quoniam D. Virginia prætendit licuisse sibi paratam deuastare, quãuis omnia etiam in facto repertãtur, prout præsupponit pars aduersa, idcirco ne superuacaneus esset labor huius itineris, & inspectionis loci, proposui dubiũ iuxta omnia ferè præsupposita D. Christophori. Rota autem
2 concluſit sub hac distinctione, qꝑ† si flumen vbi parata noua fuit constructa est publicum, non nauigabile, tunc non licuit D. Virginiæ eam propria auctoritate deuastare, cũ fluminis vsus sit publicus, Cęp. de seruit. præd. in tit. de flum. nu. 7. nec obstat doctr. Paul. de Cast. in l. flumin. de damn. infect. nam communis opinio est contra illum. Ang. in d. l. flumin. in 3. linea, nu. 3. Alex. d. cons. 194. nu. 2. in 2. Bar. l. quo minus, de flumin. in secunda q. Ias. ibi in primo notab. & nu. 45. Ripa ibi nu. 42. Dec. cons. 241. num. 4. & Cępol. supra in dicto tit. de flumin. alia autem adducta pro obiectione Pauli de Cast. non sequuntur in hoc casu. Nã
3 Bal. in l. si plures. C. de cond. instru. loquitur† de flumine nauigabili, aut in flumine priuato, qui sunt diuersi casus, vt per Bal. in rub. de rerum diuis. num. 7. & 8. in l. item Iapilli, eod. tit. nu. 4. & 5. Dec. cons. 221. Barbat. cons. 28. & 4. quapropter sola ferè auctoritas Pauli Castrens. in d. l. fluminum, qui etiam videtur vti ratione non bona, si quidem alius fluuius est publicus de iur. quæsit. sicut & flumen. l. adeo. §. insula, de acq. rerũ domin. fac. l. prima, §. similique modo, de flum. & §. iterum, Institut. de rerum diuis. & ita vt in terminis Bart. in tract. de alueo. in §. nouus, verſic. cuius, & ipsum fluuium. Bald. in rubric. de rerum diuis. num. 27. Cæpol. in dicto tract. de aqua, & in titu. de alueo, nu. 1. & 2. Quæ tamen eatenus intelliguntur,
4 quatenus hac† parata nõ impediebatur vsus publicus aliorũ, qm̃ tunc erit videndum an D. Virginia, quæ habet iurisdictionẽ in illo territorio, poterit eã deuastare iure cuiusdã protectionis aliorũ, quæ ad eã spectãt, vt per Bar. in l. 1. §. per hanc, ille secundo, de rei vend. Bal. in d. rubr. de rer. diuis. nu. 8. ver. sed nouus alueus. Ruin. cons. 96. in 4. & ita procedunt multa ẽt in contrariũ allegata, quotiescũque parata impediret vsum publicũ aliorum. Aliud caput distinctionis fuit, qd si
5 flumen,† de quo agitur, est priuatum, tunc videndũ erit cuius est terrenum, circa quod parata est constructa, vt intelligamus an licuerit eã propria auctoritate deuastare, iuxta legẽ quẽadmodum. ad leg. Aquil. Cæpol. in d. tractat. d. titu. de flumin. priua. Bald. in l.

item

item lapilli,de rer.diuis. col.1. Rut.cons.95. & 97. in quo ita, Aim.d.cons.124. cum simil.

DECISIO CDXLVIII.

Cameracen. Canonicatus. 20. Iunij 1557.

SVMMARIA.

1 *Reuocatoria regula facultatũ concessarũ Legatis, & Nuncijs Apostolicis habens verba generalia quid operetur.*

2 *Pontifex maximus reuocatis Nuncijs Apostolicis a prædecessoribus ablegatis, censetur & facultates illis concessas reuocare.*

3 *Nuncii ad Imperatoriam Maiestatem mitti solent vltra quadraginta annos a Sede Apostolica.*

4 *Papa ob nimis amplas facultates a prædecessoribus concessas Legatis, vel Nunciis sæpè reuocatoria vti consueuit.*

COram D. Antonio Augustino pẽdebat causa, q̃ proposuit hoc ferè dubium, & nihil tunc conclusum fuit, quamuis inclinarent magis Domini non esse reuocatas facultates, cum deinde ego propter eius obseruantiam essem subrogatus, rursus proposui dubiũ paucis tamen mutatis. Quapropter re diligentius perspecta concluſum fuit hoc pacto. Nam cum † vltima 1 reg. reuocatoria habeat verba generalia,& deinde exceptiones quasdã veluti, quia reuocat generaliter oẽs Legatos de latere,& Cardinales,& Nuncios,exceptis tamen Legatis, seu iudicibus in Anglia, Hibernia,& alijs locis ibi .... ante annos 40. soliti sunt a Papa Legati mitti, seu Nũcij,ideo dictum fuit,quoad regularitatem regulæ satis dici reuocatas facultates Archiepiscopi.... Nam cũ ille fuisset Nuncius missus a Iulio Tertio, postea Marcellus reuocauit oẽs suas facultates, & idem fecit Paulus Quartus initio citationis, sed quia tamen illa fuit reuocatio earum facultatum, ille permansit semper Nũcius, licet esset mortuus Iulius Tertius, quoniam Archiepiscopus erat Nuncius Sedis Apostolicæ,c.fi gratiosæ,de rescri.in sexto. Deinde Paulus Quartus reuocauit illas facultates, & vl- timò demũ secuta est regula de qua nos agimus, † in 2 qua ille expresse reuocat omnes Nuncios a prædecessoribus suis constitutos, inter quos dubium nó est ex vi verborum comprehendi Archiepiscopum,cum ille fuerit creatus a Iulio Tertio, igitur reuocato Nuncio sunt etiam reuocatæ facultates,l.semper,§. negociatores §.fi.Bar.Bal.Sal.Cast.l. Seruiamus. C.de test. milit. præterquam, q̃ hic propter reuocationem iudicij est reuocatio facultatum expressa, & ita in hoc capite res nullam videtur habere difficultatẽ, sed quia deinde ad sunt exceptiones in regula reuocatoria, de quibus,supra visũ est Dominis propriè cadere sub excep- 3 tionẽ. †Nã Nuncij ad Imperatorem iam soliti sunt mitti vltra 40.annos,& hoc dixerunt adeo notũ esse, vt alia probatione nõ indigeat,in eo attestati sunt aliqui ex Dominis se certò scire eum fuisse eo tẽpore cũ negocia componerentur,& Papam ad eam edendam 4 motum esse ob nimium amplas facultates concessas a Iulio Tertio Legato Portugallię, quas cũ voluerit reuocare expresse,& iudicialiter, ne illi iniuriam facere videretur, voluit vti hac verborum generalitate,vt videretur regula esse communis, cum tamen ille nollet reuocare alios suos iudices solitos, & ideò adiectas fuisse illas exceptiones. Ob hanc caussam, & hanc affirmauerunt mentem omnino sanctissimi fuisse.

DECISIO CDXLIX.

Barchinonen.anniuersariorum.28.Iunij 1557

SVMMARIA.

1 *Monachus clauſtralis Vicarius Abbatis existens, vtrum beneficiatus esse possit.*

2 *Impugnati articuli aliquando a parte concedantur, vt ceterior causſæ expeditio sequatur.*

3 *Compulsor vt quis esse possit de substantia officij non est vt sit in dignitate constitutus.*

4 *Prior clauſtralis subest Abbati, & tantum clauſtri curam gerit.*

5 *Abbatis aut prioris cõuentualis maior & potior est licentia concessa Vicario Cõpulsori, quam clauſtralis prioris.*

CVm in eadẽ causſa supra 25. Maij cõclusum fuisset extractionem iurium factam a Vicario... Canonico regulari, validior fuisse, nisi probaretur hunc 1 fuisse Monachum clauſtralem nunc beneficiatum,articulos produxerũt co..tra Capitulũ, vt ostendat Vicarium hunc fuisse omninò clauſtralem:agentes autẽ 2 pro Capitulo quamuis hos articulos impugnarent,tamen vt celerius causſa expediretur,voluerũt ea omninò admittere, quæ in his continentur, & adhuc asserebant Vicariũ illum fuisse, legitimũ compulsorẽ ex 3 rationib.aliàs traditis,præsertim cũ in compulsore nõ requiritur dignitas, de qua in c. statutum de reseruа. in 6. & per Rotam de rescri. in nou. 30.cum ad... ad Bonif. Clemen. & si principalis,de resc.nu.20.& 42. quam rationem nunc & probauit Rota. Quoad obiectiones autem, & allegationes beneficiatorum,respõsum fuisse, ea fortè potuisse procedere si probassent hunc priorem,qui dedit licentiã Vicario fuisse priorẽ 4 clauſtralem. Nam cum prior clauſtralis habeat Abbatem superiorem, & ipse curam gerat tantum clauſtri, c.cũ ad Monasteriũ,§.prior aũt,& §. Abbas verò, de stat.monach. & ait glo.in d. Cle. & si principalis.ver. clauſtra,potuisset fortè dici hanc sententiã nullã esse, quia prior clauſtralis tantum ea debet curare, quę ad clauſtrum spectant, & ita procedit Rota in d. Cle.& si principalis,vbi Anch.nu.9.Bar.nu.22.29.Imol.nu. 3. & 5. & alia adducta a beneficiatis,secus verò est v- 5 bi licentia conceditur ab Abbare aut Priore conuentuali,qui hoc potest. Card. Cle.religiosus,de procu. 3. not. facit Clem.ne in agro,§. ceterum,vers. conuẽtualis de statu monach.478. Staph.pag.58. prout accidit in casu nostro, sicut constat instrumento producto, allegatum etiam fuit pro Canonicis Felin. c. decernimus,de iud.. col. penult.& Purpur.rubr.de officijs eius,col.fi.qui attestatur de communi.

DECISIO CDL.

Neaploitan.pecuniar.28.Iunij 1557.

SVMMARIA.

1 *Intentio partis agentis an possit probari si testes quidã de administratione suorum bonorum per quendam tertiũ facta 15.annorum spacio alij 20. alij verò 25. deponũt.*

2 *Matrona possidere potest,curamque rerum gerere, quamuis per alium eiusdem bona administrentur.*

3 *Probatio hac an indefinita sit,ſ. probare quendam tertium bona sua administrasse, ſi non addatur,omnia.*

4 *Testes deponentes quantum fieri potest a mendacio,& contrarietate defendi debent.*

5 *Condemnatio an fieri possit in certam quantitatem rationе administrationis non perfectè constito de reditib. bonorum administratorum.*

QVoniam dubium propositũ erat satis amplum, si quas continebat probationes Domini Vincentij, et quæ ex aduerso a religione opponũtur,continebat deinde an sententiæ super his latę sint confirmandæ:in quibus quidem sententijs duo comprehenduntur; alterum est, quòd religio condemnetur in scutis 3000. alterum est,quod condemnetur ad cedẽdum rationem administrationis Capuani: Rota voluit hæc omnia tunc capita decidere, sed primum tantum firmauit circa administrationem, concluſitque intentio- 1 nem Dom. Ioan. Vicentij ex deductis clarè esset probatam,nec iam elidi, & offuscari ex his quæ obijciuntur a Religione. Nam pro parte Dom. Vincentij probatur Capuanum administrasse illius bona, ac reditus per quam plures annos, & aliqui deponunt de 15. annis,alij de 20. alij de 25.& simul,& testes de his deponentes reddant eiuam congruam rationem sententiæ,&

riæ,& circa probationem administrationis nihil dubitatum sit, quin ex eis pars probetur: pro parte verò religionis, quæ adducuntur non elidunt nec minuunt, si Capuanus administrauerit, cum possit quidem Sarra possidere, & rerum curam gerere, & tamen Capuanũ
2 illa administare. vt† quotidie videmus in nobilibus viris,& alijs dominis rerum accidere, quoniam ipsi quidem possident, sed habent deinde agentes,& famulos
3 qui ea administrant. deinde† probatio D. Io. Vincentij est īdefinita, videlicet, quòd Capuanus administrabat eius bona, sed non dicit omnia, prout in eius articulo. Idemque aiũt omnes testes, quapropter licet Sarra administraret etiam aliqua bona, non ideò excluditur de positio testium in alijs bonis. Tertiò, cũ probatio Io. Vincentij comprehendat longius tẽpus, non repugnat administrationi Sarræ, quæ fuit tãtum post discessum Io. Vincentij, quæ omnia eo magis sunt adnotanda,
4 quod agitur de defendendo† testes a mendacio,& repugnantia, iuxta c. cum tu, de testib. & ex his respondetur ad alia omnia pro parte religionis, quoniam necessario non concludunt, imò multa sunt, quæ potius firmant probationem Io. Vincentij, vt est tertium instrumentum,& quãplures litteræ Sarræ, quæ ostendũt Capuanũ administralle, & Sarram solitum ei oĩa concedere: quoad alia duo capita præsertim quoad condemnationem† in scut. 3000. nihil fuit firmatum, quoniam Dñi prius voluerunt intelligere clarè, qui essent reditus omnium bonorum D. Io. Vincentij,& in qua summa dicatur fraudatus, ita vt intelligant an sit verisimile eum hac in summa potuisse fraudari.

DECISIO CDLI.

Pisana parochialis Sancti Iacobi 28. Iunij 1557.

SVMMARIA.

1 *Ius patronatus aliquando patronis competit, vt vniuersitati, & collegio, aliquando vt particularibus.*

2 *Patronus an bis iramentum præstitum variare possit.*

CAusa vertebatur super iure patronatus, &c. ex
præsentatis potius habendus esset. Quoniam autẽ
multæ oriebantur difficultates, fuit relecta ad Calen-
1 das. Dubitabatur enim primò, † an ius patronatus competat his patronis, tamquam vniuersitati, & collegio,
2 an vt particularibus; deinde, an† potuit bis variare postea iuramentum, obstetque in re? Contrarij ferè sunt inter se. Alex. cons. 16. & 3. Et Lambert. in tract. folio 307. ver. an potuerit ita absolui a iuramento non citata parte,& similiter.

DECISIO CDLII.

Mediolanen. Capellaniæ de Castillone, 1. Iulij 1557.

SVMMARIA.

1 *Constito nondum de acceptatione principalis, mandatum tamen procuratoris ad acceptãdum licet generale sufficit, & ad capiẽdam possessionem beneficij collati principali.*

2 *Principalis dans mandatum procuratori ad possessionem capiendam beneficiorum sibi conferendorum, dat etiam facultatem vt collatione facta statim id exequatur nomine beneficij licet non expresso.*

3 *Possessorio vbi agitur, sufficit coloratus titulus ex superioris auctoritate.*

4 *Mandatum si sit expresse apprehendendi quæcumque beneficia, & dicitur mandatum apprehendendi possessionẽ, & beneficia item acceptandi.*

5 *Verbum apprehendendi, in mandato procuratorio positũ, potissimum refertur ad possessionem beneficij capiendã.*

QVamuis hoc idem ferè dubium in eadem causa
anno præcedenti coram Dño Chiflanen. fuisset decisum, tum cum in secunda instãtia lis coram me ageretur, nõ potui deelie supplicationi partis, quin rursus causam proponerem nonnullis adictis: Domini
1 autem prior. decis. intrepide firmarunt, † videlicet, mãdatum id fuisse sufficiens ad possessionem capiendam beneficij collati Clauiano, quamuis de eius acceptatione nondũ constaret, idque ex tex. in term. in c. si tibi absenti, Abbas, c. accedens. de præb. in 2. oppos. & c.
2 cum nostris, de concess. præb. Qui † igitur dat mandatum procuratori ad capiendam possessionem beneficiorum sibi conferendorum, dat etiam facultatem, vt statim collatione facta id exequatur, licet beneficij nominationem non exprimat. Bilig. 4. de procur. Castad. 2. nu. 6. de concess. præben. cõiunctis dictis per Abb. d.
3 c. cũ nostris. nu. 6. 8. 11. maxime† quando nunc agitur possessorio, in quo sufficit coloratus titulus ex auctoritate superioris, vt 393. 422. & facit cons. Bertran. 224.
4 nu. 19. cum 3. addebant, quòd † mandatum Cluliani erat expresse etiam ad apprehendendum quæcumque beneficia, quibus verbis contineri dicebant ius apprehendendi possessionem. & acceptandum beneficia: ve
5 rum hæc ratio non satis tuta vita fuit, quoniam † id verbum, apprehendendi, potius ad possessionem spectat, itaque priores magis probatæ fuerunt.

DECISIO CDLIII.

Romana 2000. 1. Iunij 1557.

SVMMARIVM.

1 *Causæ longa discussione indigentes ob maturiorem deliberationem a Rota in tempus opportunum magis reuisi solent.*

2 CAusa fuit † reiecta ad Cal. quoniam non potuerũt absolui ea vnica propositione,& indigebat lõgiori excussione.

DECISIO CDLIV.

Nolana sequestri in vltima audientia, 15. Iulij 1555.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata contra prælatum super ipsius reuocatione nõ citata parte ad videndum decerni sequestrum, virum sit valida.*

2 *Sequestrum cuius rei causa potissimum veniat parti petẽti concedendum, vel non.*

1 LAta fuerat † sententia a Iulio contra Cardinalem super reuocatione ipsius pensionis non ritè factæ, & quia pars non citauerat Cardinalem, & ad videndum decerni sequestrum, D. Iulius fuit sententiam tãtum, nec sententiam opportunis petita cũ appellationis causa coram me penderet, petijt pars sequestrum apponi vigore innouationis. Cardinalis negabat esse locum sequestro ex decis. Aegid. 54. verum Rota mandauit mihi vt discernerem illud ex officio, iux. decis. Cassad. 3.
2 in fi. de rest. ipsi. non † enim conceditur sequestrum vigore Clem. ad cõpescendos, quo casu procedit d. decis. 54. sed potius hoc totum fit ex officis, vt supra per Cassad. dicebant etiam alijqui, si ipsius non fuisset super tota causa, fortè non debuisset decerni sequestrum, sed secus erat in casu nostro.

DECISIO CDLV.

Romana de Intesuris, 17. Octobris 1557.

SVMMARIA.

1 *Vendens domum, & promittens de euictione, lite mota ipsius domus causa, ad defensionem tenetur emptori.*

2 *Excludere volens aduersarium ad exclusionem necessario requiritur vt adferat probationes ex necesse.*

3 *Dominium domus ad se pertinere probare volens, audiẽdus est, eoque non probato iudicium fertur pro possessore.*

MArius de Intesuris agebat rei vindicatione domus cuiusdã, contra Branchadorũ,& quia quidã de Amodeis vendiderũt hanc domũ Branchadoro,& promiserant, ideo in nunc susceperant litem,& causã prosequebantur: Marius tam obtinuerat iniam a Domino Decano contra Amodeos, postea Dominus Chiflanen. eã reuocauerat, ea demde deuoluta fuit ad Dominum Antonium Augustinum,& corã eo multis dubijs propositis † conclutum fuerat nihil probari ex parte Amodeorum, ꝙ Marium excluderent, si quidẽ prætendebant ipsi hanc domũ fuisse causam restitutionis dotis assignatam Felicitę de Amodeis, eamque ad eam

peruenisse. Hoc tamen quia nõ probauerũt, dixit Ro
3 ta Marium audiendum esse si velit probare dominũ domus ad se spectare, alioquin Amodeos absoluẽdos esse cum possideant. Quoniam verò pro parte Marij aliàs nonnulla deducta fuerant, & cum essent proposita in Rota corã Domino Chisanen. ostensum fuit ea non sufficere: statui ego, qui fueram subrogatus in locũ Domini Antonij Augustini, omnia vndique colligere, quæ ius suum probarent, tamen proposui dubium tam amplum, vt si fieri posset, vnita propositione eam terminarem, quę inter..... pauperes sub titulo pauperum litigantium, dixerunt retentis ijdẽ informationibus, rerum dubitari posse sub aliquo certo capite, de quo in puncto, & si placeret proponerẽ, hoc videlicet, an ex deductis constet de titulo, & prę-scriptione Ioan. Pauli ad effectum de quo agitur.

DECISIO CDLVI.

Perusina parochialis S. Crucis. 17. Octob. 1557.

SVMMARIA.

1 *Attẽtata an dies possit possessio tẽpore litispendentiæ capta.*
2 *Gratiosa subrogatio in beneficio tribuit etiam ius quoad capiendam possessionem.*
3 *Subrogatio alia gratiosa est, alia rigorosa, & alia quoad litem.*
4 *Subrogatus ẽt gratiosè, & possessionem capiens post multum temporis adhuc lite pendente, an dicatur attẽtata.*
5 *Possessio capta ex cessione intrusi alicuius in beneficio, vtique dicitur attentata.*

MArius Rodianus commiserat causã contra Robertum rectorẽ, & possessorẽ beneficij de..... citationis obtinuit, sed nondum fuerat executa citatio: Robertus deinde resignauit in fauorẽ Fuscherij qui litteras expediuit cum gratiosa subrogatione etiã quoad possessionem post resignationem; Marius executus citationem cõtra Robertum, Robertus deinde sustinens litem, & permanẽs in possessione mortuus est infra quattuor menses. Marius prosecutus est litẽ contra interesse habere putantes, & obtenta sententia ac executorialibus, eas intimari fecit cuidam Guidoni intruso: post obitũ Roberti, Fuscherius mouit litẽ contra Guidonem intrusum, postea Guido cessit ei possessionem, atque ita Fuscherius ingressus est pos-
1 sessionem, Marius inde dicebat causã † attentatã esse, quia cœpta lite pendente, & executoriales impetratas ipsum afficere: Fuscherius se tuebatur gratiosa
2 subrogatione, quæ † ei etiã tribuit ius quoad possessionem, & nonnulla alia deducebat, & quando respõdebat Marius subrogatus non prodesse, quia tũc non aderat lis, & subrogatio habet clausulã quatenus beneficiũ esset litigiosum: Rñtum † fuit id fortè procedere in subrogatione rigorosa, iuxta Rot. in nou.
411. hic locum esse cum contingat duplicem subrogationem, alteram quoad possessionem, alteram quoad litem, quòd etiam aliàs firmatum fuit coram D. Aldobrandino in causa Cęsaraugustana parochialis die 1.
4 Decembris 1557. vbi visum fuit dictum, quod subrogatus gratiosè si capiat possessionem, post multum tempus etiam pẽdente lite dicitur attentare. Verum Domini in aliis dubitabant, videlicet, an possessio Fuscherij sit attentata, eo quod capta fuit post mortem Roberti, & post sententiam latam contra interesse
5 putantes ei captam † ex cõcessione, & de manu Guidonis intrusi, dixeruntque dubium esse ad hæc capita redigendum.

DECISIO CDLVII.

Romana fideicommissi de Grachis. 21. Octob. 1557.

SVMMARIA.

1 *Lite pendente causa locationis domus facta a iam defuncto, dicitur extincta locatio.*
2 *Conductore persistente in domo locata a defuncto, si fiat recognitio locationis nomine hæredum, vtrum vigore illius recognitionis in possessionem veniant mittendi.*
3 *Colonus aut inquilinus esse desinens per obitum locatoris, sed simplex detentor, non potest per actum ficti transferre in alium possessionem.*
4 *Possidente nemine, & iacente hæreditate, & dum vacua est possessio, ille qui desijt esse colonus, rei insistendo transferre potest possessionem.*
5 *Creditum aureorum centũ non est huiusmodi, vt eius causa possessio domus in creditore debeat transferri, quæ multo maioris valoris est.*

MIchael Angelus locauerat quoddam casale Virgilio ad 12. annos, & Virgilius sublocauerat Mario: Mortuo postea Michaele Angelo orta fuit lis inter Vincentium de Rubeis, & duas sorores Michaelis Angeli super eius hęreditate, & præsertim hoc ca-
1 sale, quia † lite pendente finita est locatio Marij ipse tamẽ adhuc insistebat in casali: placuit deinde Mario, dum ita insisteret recognoscere in dñas duas illas sorores, & constituit se nomine illarum possidere. Dubi-
2 taui ego, an † hęc recognitio sufficeret, ita vt ille esset mittendæ in possessionem, & præponi Vincentio in possessorio? Plurima pars Dominorũ sentiebat hanc recognitionem nihil prodesse, eo quòd cum iã finita esset locatio Marij, & † ipse amplius nõ esset colonus,
3 sed detentor simplex, non potuit per actum fictum transferre in alium possessionem, Bal. rub. C. de contrah. emp. q. 16. Alex. l. quod nemo, nu. 26. de acq. pos. cum ijs tñ inter veterem possessionem per quos possidemus, vt seruus, procurator, colonus, vel inquilinus, non autem ille qui nullum ius habet, Bart. l. peregrè, §. quib. vers. quæro, quæ est ratio, & l. si id quod, §. 1. de acq. poss. & not. l. fi. C. eod. quidam tamen dissentiebant, quoniam possessio esset vacans, & iacente hæ-
4 reditate nemine possidente, ille qui desijt colonus esse insistendo rei potuit transferre possessionem, cum possessio illa ciuilis, quæ a nemine occupata est, accedat illi detentioni. Claud. l. quod in eo. de acq. possess. Tiraq. de constit. in 3. par. 14. limit. nu. 5. In hac igitur difficultate nihil fuit firmatum, sed dixerunt Domini, vt dubiũ restringeretur. Quoad alia vero de quib. in puncto de credito Marij in eo casali nulla fuit al-
5 tercatio, cum ratione tantum centum aureorum, ad quam summam ascendebat eius creditum, non posse transferre possessionem Casalis multo maioris æstimationis, l. vt nemo plus, de reg. iur.

DECISIO CDLVIII.

Compostell. Archidiacon. 21. Octobr. 1557.

SVMMARIA.

1 *Consensus in resignatione antea præstitus, & postea reuocatus coram Notario, si a parte resignataria extendatur, non citato resignante, an sit validus.*
2 *Consensus præstitus ad beneficij resignationem reuocari potest cum protestatione, & sic resignatio est nulla.*
3 *Regula est Cancellariæ, quæ prohibet resignationes expediri, nisi prius expressus consensus fuerit præstitus in Cancellaria.*
4 *Pontifex summus nullam resignationem admittit, nisi constet de mente ipsius resignantis, vt patet eius signatura, quæ tacitam habet conditionem, quatenus supplicantes in eadem voluntate persistant.*
5 *Papa gratias in beneficiorum resignatione concedit, non Datarius.*
6 *Stylus Curiæ obseruat, vt etiam post adeptam possessionẽ, & solutam compositionem Datario, adhuc ante extensum consensum resignans possit variare.*
7 *Regula præstationis consensus ostendit Papam extensionẽ denegare post dies quindecim a tempore missæ supplicationis ad registrum, propter fraudes quæ admitti solent.*
8 *Consensus præstitus semel, an possit reuocari.*
9 *Res adhuc integra dicitur, quæ variationem patitur, & admittit voluntatis mutationem.*

Reuo-

10 *Reuocatus consensus non potest extendi, vtpote cum nullus sit, cum ad nulla fieri non possit extensio.*

11 *Papa defectum consensus in resignatione requisiti supplere non potest.*

GOmezius Vasquez resignauerat Archidiaconatũ in fauorẽ Ludouici de Torres clerici Cameræ, & concesserat super parua data tãtum: postea antequam parua data extenderetur, reuocauit coram Notario eo dẽ dict. paru. cõsensum, & protestatus fuit vt inde extenderetur, deinde ad mandatum R. Iulij de Sacchis,
1 alterius clerici Camerę fuit †extensus ille consensus nõ citato aliter Gomezio, & non obstãte eius protestatione: nũc quia Ludouicus de Torres expeditis litteris petebat canonizatoriam, proposuit dubium, an esset danda, & an resignatio subsisteret? Domini vnanimes responderunt, rem esse minimè dubiam, & ępius decisam, videlicet
2 † consensum paruũ reuocari potuisse, & resignationem esse nullam. Et aliàs conclusum fuit coram D. Quiroga, & in causa Cameracẽ. canonicatus, & prębendæ, die 8. Octobris 1556. & corã Capizucco in causa Gerundẽ. beneficiorum 1557. Rationes sunt
3 multiplices. Primò, †ob regulam Cancellariæ 43. quæ prohibet resignationes expediri nisi prius expressus cõsensus fuerit præstitus in Cãcellaria, vnde cum paruus consensus non adhibeatur in Cancellaria, constat tamen non sufficere, arg. Sarn. in reg. de subrog. collit. q. 10. & de iust. relig. q. 31. & in reg. de public. relig. q 7.
4 nu. 4. & 2. quia † Papa non admittit resignationem nisi constet de mente resignantis, c. admoner. c. super hac. de renunc. quinimo eius signatura habet tacitam cõditionem, quatenus supplicantes in eadem voluntate persistant, Abb. c. super eo, nu. 8. de condit. appos. & ob id gratia trahitur ad diem datæ paruæ, Cassad. 1. & 2. de renunc. Vnde cum in casu nostro ante diem gratia supuenerit, pœnitentia nõ potest retrotrahi, quia extrema non sunt habilia, l. bonorum, ff. rem rat. hab. Dec. l. cõtractus, nu. 23. de reg. iur. quæ fuit ratio Abb. d. c. ad fi.
5 de cond. appos. Tertiò † cum Papa concedat gratias, & non Datarius, consensus super parua data nullum ius tribuit, & res adhuc dicitur integra, & locus est pœnitẽtiæ, l. si pecunia, de cõd. ob causam, l. fin. vbi Dec. in 4. not. C. de pact. sicut & donat. facta absenti reuocata añ acceptationem factam ab eo qui debet acceptare, non obstante stipulatione Notarij, Dec. l. contractus, num. 22. de reg. iur. Tiraq. de constit. limit. 30. nu. 8. & seq. Quartò hoc comprobat stylus Curiæ, quod videmus hos paruos cõsensus vt plurium permanere apud ipsas partes, nec tradi Notario, & interim licere vnicuique res arbitrio suo tractare, quod non concederetur si hic paruus cõsensus esset reuocabilis, iux. not. in c. qm̃ gra-
6 ui, de crim. falsi. Affl. 253. nu. 4. idęque stylus obseruat, vt etiam post arreptam possessionem, & solutam cõpositionem Datario, adhuc ante extensum consensum possit resignans variare, Put. 29. de renũc. Decan. 48.
7 Mohed. 189. Quintò facit regula de præst. conseu. vbi Papa denegat extentionem post quindecim dies a tempore missæ supplicationis ad regittrandũ propter fraudes quę fiebant, dum differebatur extensio consensus, cum interim status beneficiorũ esset in certo, quod idcirco cõtingebat, quia interim in arbitrio cedentis erat valere commissionem a se factam a resignante vel eius procuratore renunciatio sumptorum dicitur perfecta. Cassad. 1. de renunc. Sarn. de infir. resign. q. 31. quoniã in casu nostro Gomezius consensit tantum super parua data, non autem super supplicatione, nec causam porrexit, imò expresse constat de contrario eius cõsensu ex reuocatione, & protestatione, aliàs aliquis posset fingere supplicationem, & subripere beneficium, vt apud Sarnẽ. de reg. collitig. quęst. 10. Non obstat, quòd
8 consensus semel præstitus non debeat posse † reuocari, iuxta reg. c. quod semel, de reg. iur. in 6. nam non dicitur præstitus, l. non videtur, de acq. possess. & latè Tiraquel. l. si vmquam, verbo, fuisse perit, num. 167. cum enim fuerit adhibitus tantum super parua data, & hic
9 super... informis † res dicitur adhuc integra, quæ patitur variationem, l. si. vbi Iaf. in 1. limit. de pact. Alexan. l. si pecuniam, de cõdict. ob causam. Nõ obstat, quòd consensus hic fuerit extensus mãdato Pauli clerici, quoniam cum præsupponebamus consensum fuisse reuo-
10 catum, † vtique non potuit extendi id quod non erat, l. si manente. l. dies, in princip. de damn. infect. præter-
11 quam quod Camera non habet hãc facultatem, † cum nec etiam Papa possit supplere defectum consensus, Sarnen. in compen. vtri. signat. nu. 71. vers. idem est in consensu, cum similib.

DECISIO CDLIX.

Romana domus, 12. Nouembr. 1557.

SVMMARIA.

1 *Titulus aliqualis probatus ex diuisione fratrũ, an fidem faciat de dominio domus quondam fratris prædefuncti.*

2 *Testis patronus ipsius pro quo deponit non est omni exceptione maior, potest tamen in probatione dominij admitti.*

FVerant examinati varij testes ad probandum dominium domus detentum ab Amodeis, quia Marius de infessuris prætendebat fuisse Io. Pauli fratris sui, & ad se spectare, quia dubitaui, an ex deductis constaret de titulo Io. Pauli, & sufficienter eius possessio esset probata quoad effectum de quo agebatur? Rota
1 concluſit † probari quemdam titulum ex diuisione facta inter Io. Paul. & fratrem eius. Cattr. prima coram vtri. num. Dec. cons. 29. in 3. Bar. Castren. l. cum solus, num... Hæc igitur prouisio probatur ex primo & secundo teste clare, tamen aliis multis adminiculis concurrentibus. Item possessio Io. Pauli probatur ex omnibus ferè testibus: tempus autem possessionis: videlicet post diuisionem, hoc non probatur. Nam tertius testis probat quædam, sed alij non, quod fuerit post diuisionem. Et quamuis aliàs testes præsumantur cõtestes,
2 Aim. 28. in fin. tñ in casu isto, quia ille tertius testis est patronus Marij, & ita non est maior oi exceptione, & quia agitur hic de probãdo dominio, Rota voluit hoc admittere, dixeruntque vt aliàs particulariter agatur an probetur possessio sufficiens post diuisionem, vel videatur an sufficiat Marij titulus pro hærede Io. Pauli, nam tunc possessio eidem sufficeret, & omnia contraria tenerent.

DECISIO XDLX.

Cauriens. Archidiac. 12. Nouembr. 1557.

SVMMARIA.

1 *Impetrari potest declaratoria contra non parentem executorialibus.*

2 *Cessione facta in tertium beneficij si quis fuerit spoliatus, an acta tamquam attentata veniant purganda.*

3 *Constito de bono iure ex actis istius qui rem iudicatam obtinuit, non veniunt consideranda attentata.*

GVtterius duas cõformes, ac executoriales obtinuerat contra Didacũ, postea cessit ius suũ in Petrum, & Petrus in Alphõsum, cũ subrogatione ét quoad prosecutionem executorialiũ, quia Alphonsus tũc agebat
1 ad † declaratoriam contra Didacum non parentẽ executorialibus. Didacus excipiebat se fuisse a Gutterio
2 spoliatũ post cessionẽ factam in Petrũ, in eoque † hęc attẽtata prius esse purganda. Dni dixerunt duos casus. Primus est, si Petrus acceptauit cessionẽ antequã Gutterius spoliaret Didacũ, & tunc clarum, & posse procedi ad instantiã Alphonsi contra Didacum ad declaratoriam, eo quòd Gutterius qui eum spoliauit, est iure tertius, quia non pòt impedire ius Alphonsi, Rot. 3. de caut. pos. & propr. & 438. in nou. Bilig. 4. de iud. Tolos. 493. Mil. verb. possessorio recuperandi agens, 35. est casus vbi Gutterius spoliasset, antequam Petrus acceptauerit, & tunc quoniam Petrus accessoriè succedit

cedit in Vitall. qui deinde transfert in Alphõsum, quia nunc igitur videtur ei obstare hoc, & si vult agere, videtur prius cogen. purgare attentata, Franc. c. bona, col. 3. de appel. secus si nollet agere, vt quidã dicebant.

3 Alij etiam dicebãt, ꝙ si † cõstat mihi in actis de bono iure Didac. qui obtinuit rem iudicatam, tunc hæc attentata non esse consideranda, Rot. in nou. de restit. spol. alij tñ dissentiebant ob priuilegiũ attentatorum. Videndũ erit quo tẽpore fuerit facta hæc acceptatio.

DECISIO CDLXI.

Romanę dotis de Iuuenalibus, 14. Nouemb. 1557.

SVMMARIA.

1 *Causa maximè dotales cõmissa in publica audiẽtia Rotali possunt ẽt cõmitti vt priuatim domi ab Auditore ponderentur sine Rotæ participatione, & cognoscantur.*

2 *Dotis causa a re iudicata etiam appellari potest maximè si in sententia dotis mentio facta non fuerit.*

3 *Pars volens excludere aduersarium a bonis in qua dotem petit, oportet vt ostẽdat se, & non illam ad bona etiam dotis nomine ius vllum habere, aliàs executio instrumento dotali danda est.*

4 *Statutum vrbis omnes reijcit exceptiones præter falsitatis & solutionis.*

1 QVamuis hæc causa fuisset mihi commissa in audientia publica iuxta Rotam, & deinde † in sacro consilio rursus mihi concessa, vt solus domi sine partis cipatione Rotę eam cognoscerẽ, tamen quia dubium coram variis tribunalibus fuerat agitatum, & nũquã decisum, & quamplura acta, & instrumenta, & registra erant deperdita, & etiam vt parti petenti satisfacerem proposui in Rota, vt † intelligerẽ, an Hieronyma, quæ petebat dotem a Cõcordia appellare posset, ex quadam re iudicata Marescotti, cuius sentẽtię non extabant, nec acta, nec articuli, nec quidquid aliud? Cum itaque Hieronyma ostenderet instrumentũ suũ dotale, & bona sibi in eo assignata nunc detineri a Concordia: replicabat Concordia ius Hieronymę in illis non competere, quoniã Marescottus eam excluse rat: data igitur copia commissionis, & fine Rota concluso rem iudicatam nõ obstare Hieronymæ petenti dotem fuisse assignatam in bonis ritè, & quia sententia Morescotti adiudicet Concordiæ tantũ bona omnia ritè, necesse est, † vt Concordia si vult excludere Hieronymam super dote, quæ petitur, ostendat illam non comprehendi in bonis rite: dixerunt autẽ hoc debere ostendi statim, aliàs dandam esse executionẽ instrumento dotali Hieronymæ, præsertim † ob statutum vrbis, ꝙ reijcit omnes exceptiones præter duas falsitatis, secundũ est solutionis: tenetur igitur Concordia docere statim, & clarè de iure suo: alioquin mãdauit mihi Rota, vt exequar instrumentum maximè cum habeam validas, & vrgentes commissiones ex sacro cõsilio super hoc, & sit pauper vidua, quæ dotem petit, & non constet mihi fuisse corã Marescotto productum instrumentum dotale, aut cum cognitione de meritis istius dotis, cum instrumenta, & acta non reperiantur, & sententia nihil de dote exprimat.

2 3 4

DECISIO CDLXII.

Illerden. parochialis, 16. Nouembr. 1557.

SVMMARIA.

1 *Clausula, realem & actualem acceptandi possessionem in mandato procuratorio ad acceptandum beneficia posita, quid operetur.*

Qua clausula, necnon realem, & actualẽ, &c. aquè principaliter non accessoriè debet intelligi unum. seq.

3 *Mandatum cum clausula, necnon generale est, & ideò intelligitur indefinitè ad omnia beneficia acceptanda.*

4 *Reus quando est possessor, potest instare pro absolutoria.*

5 *Mandati procuratorij contextus docere potest de mẽte constituentis, & an sint in eo posite clausulę accessoriæ, æquè principales.*

6 *Verba beneficiorum, & iurium eorũdem in mãdato procuratorio posita præcedentia respiciunt, & sic gratiã expectatiuã, si de illa principaliter fuerit datum mandatũ.*

1 ERat cõstitutus procurator ad prosequẽdum litteras gratiæ expectatiuę ad acceptandum quęcumque beneficia, deinde † aderat clausula, necnon realem, & actualem possessionẽ beneficij, seu beneficiorum.... & pertinẽtiarum eorũdem capiendi possessionem Ecclesiæ parochialis, de qua agitur, collatam prouisione Ordinarij: Duo ex Dominis sentiebãt mãdatum fuisse idnoeum, primò ob illam † clausulam, necnon, quæ intelligitur æquè principaliter non accessoriè, Aegid. 558. Ruin. 114. nu. 4. & 5. in 4. Sarn. de infir. resig. q. 34. num. 4. Secundò, quia in prima parte mandati fit mentio de beneficijs vigore gratiæ expectatiuæ, in secunda autem parte nihil de his exprimitur, sed generaliter tantum. Tertiò, quia in formularijs, vbi referunt mandata ad gratias expectatiuas, dici solet beneficiorum huiusmodi aut beneficiorũ prædictorum, aut quid simile, hic autem nihil tale dicitur, ergo non est simpliciter ad gratiam expect. Quartò, 3 quia mandatum † in hoc, in verb. necnon, loquitur generaliter, vnde intelligendum est indefinitè in omnibus beneficijs, vt est terminus deci. Crescẽt. 99. quęs. 4 quia hic qui nititur mandato est † reus & possessor, & agit pro absolutoria, & vnde pro eo in dubio est respondendum, l. fauorabiliores, de reg. iur. His tamen non obstantibus reliqui Domini, qui erant quinque, contrarium firmarunt, primò quia hæc videtur esse mens constituentis procuratorem, cum in prima parte, vbi loquitur de gratia expectatiua, dixerunt vnum, vel plura. Deinde in secunda parte in verb. necnon, ait 5 beneficij vel beneficiorum quali... idẽ † quod supra. Secundo, quia ex ipso contextu mandati apparebat illam clausulam, necnon, esse accessoriam ad præcedẽ, & ideo intelligẽdum in ijsdem terminis. Tertiò, quia si constituens intellexisset de omnibus beneficijs, potuisset dare mandatum generale absque alia mentione expectatiuæ. Quartò, quia si sensisset de alijs beneficijs, dedisset aliud mandatum ad petendum collationem ab Ordinario, prout fieri solet in his mandatis. Quintò, ex serie ipsius mandati constat procuratorem constitutum esse, primo ad prosequendas litteras gratiæ expectatiuæ, deinde ad acceptandum beneficia, postea ad capiendam possessionem, quæ omnia prout continuata sunt, ita etiam pendent ab eadem causa, & ex his responsum fuit in contrarium. Nam hic constat de mente constituentis, & ad decis. Crescen. 99. dicebat, eum loqui vbi est facta mentio de lite indefinitè: hic vero in verbis. necnon, dicitur beneficiorum, & iurium eorũdem, quod verbum, eo- 6 rumdem, repetit præcedentia, & pertinet ad gratiam expectatiuam, idemque concludebat.

DECISIO CDLXIII.

Romana fideicommissi de Gracchis, 16. Nouembr. 1557.

SVMMARIA.

1 *Conductor finita locatione perseuerans tamen in casali; tãquam conductor, si recognoscat dominam proprietatis, an ex hoc actu recognitionis acquirat possessionem.*

2 *Detentor nudus nõ potest per constitutionem, aut aliud factum transferre possessionem.*

3 *Iacente hæreditate non dicitur vacans possessio.*

4 *Possessio naturalis licet aliquando ad se transferat ciuilem, tamen in detentione, quæ est meri facti, nõ videtur idem posse operari.*

5 *Præsupposito quod hæreditas sit iacens, ac vacans possessio, potest conductor, qui in ea perseuerat, eam occupare, & in alium transferre.*

6 *Absente animo acquiri potest per amicum, subsequente acquisitionis ratificatione.*

Colonus

7 *Colonus mortuo domino trãsfert poſſeſſionem in alium per conſtitutum.*

8 *Contrarietas opinionum inter Doctores adhibita diſtinctione ſaluatur.*

9 *Detentor ignorans vacare poſſeſſionem, non poteſt habere animum eam acquirendi.*

HAec cauſa fuerat a me propoſita die 21. Octobr.
1 ſed difficultas nunc in eo verſabatur: † *An Marius cuius finita erat locatio, & tamen detinebat Caſale recognoſcendo deinde in Dominam Lucretiam acquiſierit poſſeſſionem vacantem ſaltem in ipſo actu recognitionis, ita vt Caſale tranſtulerit in eam?* Cauſa fuit accurate diſputata, & ea quæ dubium faciebant pro parte negatiua hæc videbantur. Primò, quia nudus detentor, prout e-
2 rat Marius non poteſt † per conſtitutionem, aut aliud factum transferre poſſeſſioné, Bal. rub. C. de contrah. empt. q. 17. Alex. l. quod meo, nu. 26. eod. tit. Secundò,
3 quia † iacente hæreditate poſſeſſio non dicitur vacans, Dec. in term. conſ. 140. nu. 6. Bal. in fi. nu. 1. C. de edic. diui Adr. Vnde Marius detentor non potuit cauſam
4 hoc modo trãsferre. Tertiò licet, † quòd naturalis poſſeſſio quandoque ad ſe transferat ciuilem, &c. contra Bar. l. 1. col. 3. de acq. poſſ. Iaſ. l. 3. §. ex cõtrario, nu. 67. eod. tit. tamen in detentione, quę eſt meri facti, non videtur idem poſſe operari, l. Celſus, in princ. ad exhib. Iaſ. l. clam poſſidere, §. qui ad nundinas, nu. 71. de acq. poſſ. vnde Bar. Alex. & alij in d. l. quod meo, loquuntur tantum in colono, & ſimilib. non autẽ in mero detentore. Quartò, quia in caſu noſtro non eſt ſimplex cõſtitutum, nec effectuale, & tactũ a Mario tamquam a colono, cum tamen non eſſet: & erga mulieres illas, tamquã fideicommiſſarius, quòd tñ illis non licebat, l. non dubium, C. de leg. His tamen nõ obſtant. Rota quoad id caput, de quo in informationib. præcipuè agebatur contrariũ firmauit, varios tamen caſus conſiderando:
5 ac primò dixit, cum præſupponamus † hereditatem iacentem ac poſſeſſionem vacantem, ideo potuiſſe eam Marium certè occupare, & in alium trãsferre, Bar. de-
6 ciſ. l. fi. nu. 4. C. de edic. diui Adr. & Vbert. nu. 11. † ſicut & amico abſenti acquirere poſſeſſionem, videlicet eo ratificante, Rota in nou. 150. & facit in materia noſtra cõſ. Ruin. 158. in 1. col. pen. Adducebatur & a quibuſdam, l. interdum, in princ. de acq. poſſ. cum ſummario Bar. ibi & Aret. ſed tamen hęc non multũ vrgere videbantur, qm̃ vbi rogans precario poſſidebat, & dum rogabat alium, & alius conſentit, ille alius acquirit poſſeſſionem quam rogans habebat, ſecus in caſu noſtro. Verum ratio præcipua huius opinionis ea viſa fuit, quòd cũ poſſeſſio eſſet vacãs, potuit eam Marius acquirere, & in alium transferre, vt ſup. Non obſtat primum argumẽtum, quia regula quidem ea eſt de detẽtore, quòd per conſtitutum non poſſit transferre poſſeſſioné, Bal. d. q. 14. ſed limitatio eſt, vt locum non habeat quando
7 poſſeſſio vacat, † ſicuti & colonus mortuo domino p conſtitutum transfert, quod antea licebat, Alexan. d. l. quod meo, nu. 25. But. c. cum veniſſet, col. pen. de reſt. ſpol. & ratio quia detentioni illi in actu ipſo conſtituę accedit vera poſſeſſio, quæ vacabat, Clau. dict. l. quod meo, col. vlt. verſ. ſucceſſiue quæritur, Tiraq. de conſt. in 1. q. nu. 26. poſt Aret. in l. certi condictio. §. depoſitum, nu. 37. ſi cert. pet. & idem Tiraq. in 14. limit. nu. 3. Non obſtat ſecundum, quia hæreditas iacens non dicitur poſſideri, l. 1. §. Scæuola, ſi quis teſtamento. lib. ſecus niſi quoad percipien. vſucapionem, & quibuſdã caſib. qui ſunt exceptiones, l. ſi vmquam, §. vacuum, de vſucap. Paul. de Caſt. l. cęptum, ff. eod. Non obſtat tertium, quia licet Doctores loquantur in colono, tamen eadem eſt ratio etiam in detentore, quando poſſeſſio vacat, & in hoc domini conſenſerunt, illas doctrinas procedere etiam hoc caſu, quoniam rationes a Docto
8 ribus adductæ hoc idem atteſtantur, & ſi † quando viderentur inter ſe contrarij, adhibita hac diſtinctione ſoluantur: nam & Iaſ. in d. §. qui ad nundinas, nu. 71.
9 loquitur † in detentore qui ignorabat vacantem, & ita non habebat animũm eam acquirendi, ſecus eſt in caſu noſtro, vbi Marius ſciuit, & voluit acquirere, prout conſtat ex eius recognitione, de qua tamen aliàs particulariter agetur. Non obſtat quartum, quia in hoc reſtricta fuit concluſio Dominorum ſcilicet videatur an doctrina illa Doctorum, in dic. l. quod med. applicetur huic caſui noſtro, & ita poſt hoc dubitetur circa ea capita, de quib. in argumento contrario.

DECISIO CDLXIV.

Romana hæreditatis de Comitib. 21. Nouemb. 1557.

SVMMARIA.

1 *Remedium l. fi. C. de edic. diui Adr. toll. competit etiam pro curatori agenti ad inſtantiam hæredis inſtituti in teſtamento, in quo mater fuit præterita.*

2 *Præſuppoſito de nullitate teſtamenti, ratione prætermiſſionis matris, quomodo hæreditas peti debeat, an ex edicto diui Adr. an verò ex clauſula codicillari.*

3 *Sententia in fauorem inſtituti hæredis lata cum reſeruatione legitimæ minori, & hęredib. eius. an valeat.*

4 *Difficultates multiplices in cauſſa graui emergentes & dubia poſſunt aliquando reſtringi.*

5 *Ignorantia iuris ſui deducendi ex abſentia, & militia functionib. prætenſa, vtrum ſemper excuſet.*

6 *Lex finalis C. de codicillis, qua docet agentem ab initio modum agendi declarare debere, vtrum de iure Canonico procedat.*

ILluſtris Dominus Torquatus de Comitibus fuerat inſtitutus hæres a Domino Aldo de Comitib. & in teſtamento erat prætermiſſa mater, procurator Domini
1 Torquati † cępit agere remedio l. fin. C. de edicto diui Adriani, ad eius inſtantiam vti inſtituti hæredis in teſtamento contra fratres eiuſdem Aldi, qui occupauerant bona ab inteſtato. Aduerſarij prætendebant eum malè egiſſe, iuxta l. fi. C. de codic. Nam cum teſtamen-
2 tum eſſet † nullum prætermiſſione matris, debuit hæreditatem petere, & fideicommiſſum ob clauſulam codicillarem, non iure directo: ipſe replicabat, ſe id ignoraſſe, præſertim cum miles eſſet abſens a patria. Aduerſarij reſpondebant in actis ab initio conſtitiſſe matrem fuiſſe ſuperſtitem, & deinde fuiſſe ratificata a Torquato omnia geſta a procuratore ſuo cumque Aud. Camerę iudex cauſæ terminum ad ſententiam reſoluiſſet, & in interlocutoria Do. Torquatus obtinuit a Sacro Conſilio reſcriptum, vt iudex reiecta attenta mente teſtatoris pronunciet, nulla habita ratione quis modus
3 agendi eſſet intentatus. Quapropter Auditor † Camerę ſententiam tulit in fauorem D. Torquati hęredis inſtituy, relicta tamen legitima minori, & hæredib. eius: deinde Sacrum Concilium eamdem cauſam mihi cõmiſit extra Rotam, appellatione remota: ego tamen quia cauſae rat grauis, volui Dominos ſuper ea conſulere, & dubium quoddam generale ſuper tota cauſſa propoſui: domini videntes multiplices difficultates o-
4 riri, mandarunt mihi, vt † dubium reſtringerem, quoad vltimum reſcriptum Sacri Cõcilij, an ſcilicet ex eo defendatur ſententia lata: quoad alia autem de multis dubitabant, & quoad primam commiſſionem, videbãtur inclinare eam non ſuffragari Domino Torquato, tum quia agens debet initio declarare modum agẽdi,
5 iux. l. fi. C. de codic. Quoad † aliud caput, an Dominus Torquatus excuſetur ab iſta ignorantia, vt quia miles, nihil firmauit Rota, quia obijciebatur quædam ratificatio ab eo dicta quæ indigebat particulari diſcuſſione, ideo ad decidendum cauſam ex re eſſe exordiri ab illo vltimo reſcripto, quoniã inde fortè ceſſabunt om-
6 nes difficultates dixerunt & aliqui fortaſſe † illam, l. fi. de codic. non procedere de iure canonico, ex c. Abbatem, de re iud. in 6. hæc obiter.

DECISIO CDLXV.

Romana restitutionis officij, 28. Nouemb. 1557.

SVMMARIA.

1 *Debitor creditori officium hypothecare potest cum pacto redimendi.*

2 *Pactum factum de remissione rationum, & computi, oppositum creditorib. per debitorem, an releuet in eo, vt alijs consentis ante remissionem stare non teneatur, & nu. 5.*

3 *Restitutio an fieri debeat rerum, & consuetorum obseruatio præstari antequam debitor audiatur vlterius in fauorem creditorum.*

4 *Iudicio pendente super remissione computorum, vtrum teneatur debitor ad restitutionem officij, posito quòd nõ sit debitor in tanta summa quantus est valor dationis in solutum.*

ORta controuersia inter mercatores de Spartis, & D. Alexan. Ruffinum super quibusdam creditis, & debitis inter eos: celebrauerunt primum instrumen
1 tum in quo Ruffinus dedit † non solum mercatoribus officium extraordinariatus, tamquam debitor in summa duorum millium ducatorum, cum pacto tamen de redimendo inter eos comput. Post aliquot dies fit secundum instrumentum, & compertum est præfatum Ruffinum permanere verum debitorem in summa tantum 1850. scut. pro qua summa mercatores locant officium Ruffino ad triennium proximum pro sponsione 185. quolibet anno, cum pacto quod finita locatione teneatur Ruffinus officium liberè restituere, vt in vera forma Cameræ se obligauit cum iuramento: elapso triennio Ruffinus non soluit amplius pensionem, nec restituebat officium, asserens in secundo illo
2 instrumento factum fuisse † pactum inter eosdem reui dere prius computum, atque examinauerat nonnullos testes, vnde negabat se teneri, antequam rationes inter eos certæ essent computatæ. Mercatores respon-
3 debant eum † non esse audiendum, nisi prius restitueret, deinde cõputa fuissent sæpius reuisa, prout constat ex relatione peritorum in actis Aud. C. coram quo ipsi suam obtinuerant. Nunc cum coram me *lis* verte retur, & mercatores petitorium suspendissent, & communionem vltimo impetrassent, vt possim procedere instar Audit. C. proposui dubium in Rota, *an pendente iudicio super remissione † computorũ, Ruffinus teneatur*
4 *ad restitutionem officij, quoniam tunc circa primum, quam secundum instrumentum videbatur oriri aliqua difficultas, eo quòd datio illa in solutum apparebat facta pro maiori summa quàm verera Ruffinus esset debitor, & consequenter nulla.* Barto. l. si non tot. §. 21. glo. prima, num. 23. Idcirco domini omisso hoc capite super quo voluerunt disputare, item omisso secundo instrumento, cum supererant etiam nonnulla exeutienda, dixerunt
5 satis ex tertio instrumento rem decidi posse. Nam † cũ locatum sit officium Ruffino, & elapsus sit terminus, nulla est ratio, quin is in primis teneatur ad restitutionem officij, prout se obligauit in forma Cameræ, l. si conditionis, C. locati, Socin. consil. 287. in 1. Aimon cons. 157. Facit Cassad. prima, de mutuis petit. 2. nu. . . Non obstant, quæ in contrarium pro Ruffino deducuntur: Nam procedunt in petitorio, quod non suspensum est, tenetur igitur ad restitutionem, nisi quid aliud ostendat.

DECISIO CDLXVI.

Hispalen. beneficij de Moran. 28. Nouemb. 1557.

SVMMARIA.

1 *Papæ mens nõ videtur esse derogare priuilegio tamquam iuris pãtronatus illustri viro ob bene merita concesso, licet alius super tali beneficio litteras impetrarit, quæ ob id non ritè dicuntur expeditæ.*

2 *Rota ab expeditoribus litterarum Cameræ, quid in correctione earumdem de illegitimitate vel subreptione notarum sit faciendum, expiscari solet.*

CVm hanc causam proposuissem ante vacãtias, & nihil fuisset cõclusum, & Thomas Pinellas impetrauit per obitum, & curauit litteras suas expediri, & & in eis derogare expresè priuilegio Comitis, & ita produxerat nunc coram me litteras expeditas, & petebat canonizatoriam: Melchior aduersarius præsentatus a Comite excipiebat litteras non esse rectè † expedi
1 tas, nec mentem fuisse Papæ derogare priuilegio illi concesso ex causa onerosa, quapropter dubitaui, *an litteræ essent remittendæ ad restringendum?* Rota voluit nunc liberè statuere litteras corrigendas: sed manda-
2 uit mihi, vt intelligerem † ab expeditoribus Cameræ quid ipsi sentiant, & pars vtraque eos informet, quoniam Rota magnam quidem suspicionem habet eas rectè esse expeditas, sed tamen vult prius intelligere, si quæ fortasse sit ratio, quæ mouerit eos ad ita expedien dum, quæ expeditio facta fuit in Camera.

DECISIO CDLXVII.

Romana fideicommissi de Gracchis.

2. Decembr. 1557.

SVMMARIA.

1 *Conductor mortuo locatore recognoscens hæredes in dominos, cum illa cognitio proprietatem respiciat non possessionem, non per illam recognitionem pars recognita possessionis translationem.*

2 *Asserens se bona stabilia tenere nomine depositi, non acquirit possessionem ius quorum nomine depositum confitetur, illis non habita vmquam antea rei istius stabilis possessione.*

3 *Possessio ex deposito alterius nomine acquiritur, quando antea ille alter possidebat, aut quando aliquis contractus præcessit ex quo potest fingi facta translatio possessionis.*

4 *Voluntas enixa prodesse cupienti quib. faueat, quid in possessionis translatione per confessionem recognitionis in dominum operetur.*

5 *Doctrina approbati Doctoris repugnans regulis iuris communis, stricte venit intelligenda.*

6 *Recognoscens aliquem in dominum, vt afflictuarius locatione iam finita, an prosit cognito, vt in eum trãsferatur possessio rerum antea locatarum.*

7 *Clausula, omnibusque meliorib. modis, quam vim in translatione possessionis habere dignoscatur.*

8 *Recognitio dominij conditionalis est, si fiat promissio a conductore restitutionem datorum facere ad omne iudicis mandatum.*

9 *Immitti in possessionem rerum stabilium nemo debet sine mandato superiorum, & ante causæ cognitionem.*

QVoniam die 16. Nouemb. conclusum fuisset Marium potuisse conferre possessionẽ vacantẽ in sorores, quæsiui nunc, *an ex recognitione quadam cuius copia data fuit, dicatur eam trãstulisse stante præsertim quodã præcepto Vicarij Vrbis, prout in actis.* Et Domini diligenter consideratis verbis recognitionis, concluserunt
1 nõ esse translatam † possessionẽ, eo quòd non sit cõstitutum, iux. doctr. Bart. & Alex. in l. quod meo, de acq. pos. quia firmata fuit præcedens Rotæ conclusio, nec habet aliud quod omnino sufficiat, vnde materiã hanc in duo capita distinguebant. Primum erat, an ex recognitione sit translata possessio, in qua firmabant non
2 esse, eo ꝙ, cum † Marius cõfitetur, & cognoscit illas in dñas, hoc respicit proprietatem, non aũt possessionẽ. iux. §. nihil commune, de acq. pos. hic quoque dum ait tenere in depositum nomine illarũ, non probat translatam possessionem, & quod non constat illas vmquã
3 possedisse, si quidem tunc † ex depositi acquiritur possessio nomine alterius, quãdo ille antea possidebat, & ita loquitur Alex. in l. vniuersas, §. 1. de acq. possess. aut quando alius contractus præcedit ex quo fingi potest factam translationem, arg. l. singularia, si cert. pet. Secus est hic, vbi priores inquam possederũt, sic quæ ad alias doctrinas pro sororibus adductas respondebant,

eas

eas loqui in diuersis terminis, vt ex illis patet: & ex hac primum caput omnes firmabant, vno excepto, qui valde dubitabat, considerando totam seriem recogni-
4 tionis, ex † qua constat de enixa voluntate Marij, qui voluit mulieribus quoquo modo prodesse. Idem tamẽ
5 dubitabat, eo † ꝙ doctrina Bart. & Alex. in d. l. quod meo, videtur repugnare regulis iuris, & ideo intelligenda est strictè in constituto, non autem in recognitione; hoc secundum erat caput in quo dubitabatur, præsuppositio actu recognitionis validè ad trãsferendum, an in hoc de quo agimus obstarent quæ ab Ad-
6 uersario opponebantur: alterum erat, quia † Marius recognouerat tantum vt affictuarius, & tamen locatio erat finita: Verum responsum fuit, hic adesse clau-
7 sulam, *omnibusque melioribus modis*: Nam † illa posita, & applicata, complectitur & alia etiam non expressa, l. ea tamen. de lega. 2. Dec. conf. 14. Felin. d. c. cum super. de offic. deleg. Cassad. 7. de appell. nu. 7. Et ita dixerunt nonnulli ex Dominis, semper vidisse distingui hic in Rota dum dubitabatur, *an hæc clausula extendat orationem vltra narrata, vt videlicet attendatur an adsit copulatiua dictio, aut minus.* Alterum quod obijciebatur erat, † hanc recognitionem fuisse conditionalem,
8 quia Marius promisit restituere bona ad omne mandatum iudicis: vnus ex Dominis dicebat recognitionem simplicem esse, sed obligationem ad restituendũ fructum sub conditione esse conceptam. Alij tñ omnes contra, quoniam apparebat eam fuisse mentẽ Marij, vt vellet esse depositarius, & obligatus bona trade re sororibus tunc tantum, scilicet cum iudex mandasset. † Dicebant igitur non prius eas immittendas esse
9 in possessionem quàm Rota mandarit hoc, quod quidem non nisi precedente causæ cognitione faciendũ est. Nec obstat id quod de mandato Vicarij dicitur, qm̃ id dicebant fuisse attentatum, propterea effectum sortitum non esse: ideo non considerandum, glo. fin. c. complures, de offic. deleg. in 6. Sarnen. reg. de annal. q. 45. & 47. ex quibus concludebant agendum esse bono iure partium, & meritis negotij principalis.

DECISIO CDLXVIII.

Romana hæreditatis de Comitibus, 2. Decemb. 1557.

SVMMARIA.

1 *Litem pendere super restitutione bonorum aliud est, & super iure directo controuersiam moueri.*
2 *Fratrem se & attinentem nominans in rescripto, cum non sit, an sibi præiudicet.*
3 *Termino fratrem in rescripto si iungatur vocula, & attinentem, facilè docetur non esse fratrem, neque vterinum, vel patruelem, cum in testimonium benenolentiæ sæpius eo termino in rescriptis vtamur.*
4 *Stylus Curiæ obseruat, vt in tractatu iurigioso expẽsarum, depositio vnius Iulij fiat.*
5 *Mentio si non fiat in rescripto, quod fuerit conclusum in causa, an officere possit illi qui illud impetrauit.*
6 *Conclusio in causa satis censetur reuocata ex eo, quòd iudex resoluit terminum in interlocutoria sententia cum mandato ad vlteriora procedendi.*
7 *Quotidiana quæ sunt vsus, nulla videntur indigere dispensatione.*

DVbium huius causæ quæ fuit proposita supra die 15. Nouembr. redactum fuit circa vltimum rescriptum sacri Concilij, *an esset obreptitium aut subreptitium.* Et † quinque obijciebantur. Primò, quod nar-
1 ratum fuerat litem pendere super restitutione bonorum, & tamen lis erat super iure directo. Responsum fuit, quamuis lis esset super hæreditate, & bonis, directo tamen ad consequentiam eorum, prout illegitimè sunt occupata. Bart. Pau. de Castro, l. licet minimum, de pet. hær. Ias. Alex. l. 1. ff. de eden. deinde dicebatur fuisse narrata in rescripto totam seriem litis, ex qua apparebat non actum fuisse iure aliquo ad restitutionem, alioquin non erat necessarium huiusmo-
2 di rescriptum. † Secundò obijciebatur, quòd Dominus Torquatus vocauerat se fratrem, & attinentem, cum tamen non esset. Responsum fuit ex serie narrata satis constare eum nõ fuisse fratrem, quia non accidis-
3 set hæc lis, † idque nomen fratris ibi appositum esse quodam testimonio benenolentiæ, cum adiungatur, & attinentem, quod necesse non est, si frater fuisset, propterea Principem non moueri ea causa ad id concedendum, sed ex alijs narratis, prout apertè constat. Tertiò obijciebatur ꝙ expressè non fuerat in ipsa volente, vt apud Curtium l. edita, nu. 237. C. de edendo, & Bal. nu. 56. Responsum fuit, cum essent liquid. sufficere oblationem factam cum obligatione, Alex. conf. 221. nu. 16. in 7. Alex. Ias. l. 4. §. prætor ait, de re iud.
4 Dec. d. l. edita. nu. 49. deinde † dictũ fuit ex stylo Rotæ sufficere in his expensis depositionem vnius Iulij, prout hic factum fuit, & quotidie in alijs causis
5 seruatur. Quartò obijciebatur, † ꝙ in rescripto non erat facta mentio de conclusione in causa: Aegid. 338. responsum fuit cum iudex resoluisset terminum in interlocutoria, & mandasset ad vlteriora procedi, satis ex hoc reuocatam fuisse conclusionem, idque in
6 Rota † seruatur, Rot. 1. decis. in nou. de test. Aegid. §. Rot. in antiq. 357. & 358. & in nou. 5. in addit. & quia
7 quotidie † hoc vtimur, vt post huiusmodi reuocationem producantur iura, non indiguit res dispensatione. Quintò obijciebatur, de reg. non tolen. iure quæsit. & quoniam hoc caput longiori discussione indigebat, reseruatum fuit in alium diem, & c.

DECISIO CDLXIX.

Nolan. Abbatiæ Regalis Vallis, 9. Decemb. 1557.

SVMMARIA.

1 *Prælatus vigore breuis Cameralis, & impetratæ subrogationis mortui, qui habebat beneficium super quo erat reserua regressus, non facta mentione reseruationis, nec litis motæ, vbi possessionem apprehendit sibi præiudicat. Et dicitur attentare.*
2 *Rota etiã contra Cardinalem attentantem super Abbatia resignata in tertium, cum reserua regressus, ponit sequestrum.*
3 *Inique appositum sequestrum venit statim reuocandum, præsertim vna tantum sententia lata super attentatis, quæ propriè diffinitiua dici non debet.*
4 *Sequestrum ante prolationem diffinitiuæ, ex iudicis officio apponi potest.*
5 *Iuris communis vigore non potest sequestrum fieri ante sententiam diffinitiuam & adiudicantem, secus secundum stylum Curiæ.*
6 *Possessio non vacans beneficij, vt a prælato attentata, non potest apprehendi ita neque apud eũdem remanere nequit, neque tradi aduersario, ideoque bene potest sequestrari.*
7 *Sequestrum ob contemptum iudicis nõ solum fit, sed etiã ob animæ periculum, & publicam Ecclesiæ vtilitatem, ideò talibus casib. non expectatur probatio diffinitiuæ.*
8 *Sententia petitorium respiciens in fauorem lata, alia est ab ea quæ in contrarium lata est ratione attentatorum in vna eademque persona nomine diuersorum effectum.*

IO. Michael Geualdus cesserat Abbatiam, de qua agitur in fauorem Hieronymi, reseruato sibi accessu, & regressu, postea existentes in processione Hieronym. Cardinalis Saracenus impetrauit certo modo vacãtem, & litem mouit Hier. contra quem obtinuit primam sententiam? Ioan. Michael ab ea appellauit, & causam commisit Domino Iulio cum inhibitione,
1 postea mortuus est Hieronymus, † vnde Cardinalis statim possessionem, tamquam vacantem apprehendit, vigore tamen breuis Cameralis, & subrogationis impetratæ per obitum Hieronymi, nulla tamen facta mentione, nec litis, nec regressus alteri competen-

ti,

ti, Ioan. Michael cauſſam attentatorum contra Car-
2 dinalem cómilit,& † Rota pronunciauit contra Car-
dinalem, videlicet eum attenetaſſe, vnde, & ſequeſtrũ in Abbatia appoſuit: tũc Cardinalis ſequeſtrum
3 hoc iniquè appolitum fuiſſe aſſerebat,† ideòque pete-
bat illud omnino reuocari, eo quod cum lata ſit tan-
tum vna ſententia ſuper attentatis, quæ propriè non dicitur diffinitiua, Rot. in Auth. 1. de offic. iudicis, & quòd non adiudicat alteri proprietatem, aut poſſeſſionem, non potuit vigore illius apponi ſequeſtrum, glo. in Cle. de ſeq. poſſeſ. in verbo, contra poſſeſſionẽ, vbi Cardinalis in 6. q. prout eſt in terminis deciſio.
4 Aegid. 54. & prout prima, de ſequeſt. poſſeſ. † & quo
niam pro parte Geſualdi dicebatur ſequeſtrum appo ni potuiſſe ex officio iudicis, iuxta deciſ. 3. Caſsad. de reſt. ſpol. in fi. Rot. in nou. 10. vt lit. pend. nu. 4. reſpõ debatur pro parte Cardinalis ea procedere, vbi latę eſsent tres ſententiæ in attentatis, cum cauſsa ſuper his pendeat. Ego cum cauſsa ſuper attẽtatis penderet coram me, in ſecunda inſtantia propoſui hoc primum dubium, *an ſequeſtrum eſſet reuocandum*. Et Domi-
5 ni concluſerunt ita diſtinguendo, quod † ſi loquimur ſecundum ius commune, ſequeſtrum hoc non potuit apponi, eo quòd illa loquitur in ſententia quæ adiudicat, & definit: hæc autem ſuper attentatis nihil huiuſmodi facit, nec fertur ſuper beneficio, vnde diuerſa eſt, & ita loquitur Aegidius, 54. & Put. prima, de ſeq. poſſeſ. Et quamuis aliqui dicerent Innoc. d. Clement. 1. procedere etiam in ſententia ſuper attẽ tatis, vt ex eius verbis paret, tñ alij contra: Aut verò loquimur ſecundum conſilium, aut ſecundum ſtylum Dominorum, tunc videtur quidem ex officio iudicis certè, & bene fuiſſe appoſitum. Rot. in nou. 10. vt lite pend. in 2. dubio, & in Authen. 2. vt lit. pend. Caſsad. 3. & in fin. de reſtit. ſpol. Mohed. 329. A. A. lib. 1. nu.
6 9. Et ratio eſt, maximè in caſu noſtro, quia † cum poſ-
ſeſſio non eſset vacans, vtique non potuit apprehendi a Cardinale, vnde nec debet apud eum retineri, nec tradi aduerſario, ſed omnino ſequeſtrãda eſt: nec enim aliud remedium apparet. Caſsad. d. deciſio. 3. in fin. Non obſtat q; hæc non ſit tertia ſententia in attentatis, ſufficit enim prima cum officium iudicis ſubrogetur, aut procedat æque contra diſpoſitiones d. Clement. & facit Abb. in c. dilectus. nu. 17. de ſequeſtr.
7 poſſeſ. Et quia † hoc ſequeſtrum ſit nó tantum ob con
temptum iudicis, ſed etiam ob periculum animæ, & vtilitatem Eccleſiæ publicã, Rot. in ant. in fin. vt lite penden. ideo non expectandæ ſunt vlteriores ſententiæ. Non obſtat deciſ. Aegid. 54. quia loquitur quoad diſpoſitionem Clemen. primæ, nos autem ex officio iudicis, vel illa loquitur, quoad pœnam violationis ſequeſtri tantum, vt tradit Sarnen. lib. 1. deciſ. 37. Mohed. 329. vel illa non procedit quando eſt attentatum ſuper tota poſſeſſione A. Auguſtinus, lib. 1. nnm. 9.
8 Non obſtat, q; † prima ſententia fuerat lata in fauorẽ
Cardinalis, q; illa reſpicit petitoriũ, hęc aũt attentata, & ſic quid diuerſum, Caſsad. 2. de ſeq. poſs. & fruct.

DECISIO CDLXX.

Carthaginenſis parochialis de Almoraldis, 9. Decemb. 1557.

SVMMARIA.

1 *Cedens beneficium in alium cuius ius eſt nullum, & ineffi cax ex defectu incidenti in ſuam expectatiuam etiam nulliter cedit.*

2 *Pretendens gratiam anteriorem prouiſione aduerſarij, cui ceſſio fuerat facta, licet nulla, vtrum debeat obtinere.*

3 *Generalib. ex clauſulis in ceſſione quæ nulla eſſe preſupponuntur poſitis, an capi beneficium vacans per obitum poſſit non facta mentione de menſe.*

GVlielmus poſſeſſor beneficij vigore gratiæ expectatiuę ceſſerat illud Franciſco, qui etiam appro-
henderat poſſeſſionẽ diu, dum Melchior impetrauit
1 idem beneficium, & quia † ius Guielmi, qui ceſſit in Franciſcum erat nullum, & ineſficax, quoniam expectatiua ſua iam fuerat... idcircò nunc Franciſcus tue
batur ſe ex clauſulis generalibus appoſitis in illa ceſ-
2 ſione, prętendebatque † cum eſſet gratia ſua anterior prouiſione Melchioris ſibi deberi beneficium ex clau ſulis generalibus, tamquam impetratis per obitum cu iuſdam Ioannis vltimi poſſeſſoris defuncti. Melchior excipiebat obſtare prouiſionem Franciſci, & regulam de exprimendo menſe: ideo propoſui dubium, an ex
3 clauſulis † generalib. poſſit capi beneficium tamquã vacans per obitum, non facta mentione de menſe? & quia cauſſa erat exẽplaris, & varię hinc adducebãtur rationes, prout in informationibus, propterea placuit Dominis nihil tunc ſtatuere, ſed vt alia die proponerem, & ipſi diligentius conſiderarent, prout propoſui infra.

DECISIO CDLXXI.

Caualicen. decimarum, 24. Decembris.

SVMMARIA.

1 *Decimarum ſolutionem abnegans ex immemorabili conſuetudine, eam probare tenetur.*

2 *Exceptiones propoſitæ a teſtibus, ſi eos reddãt valde ſuſpectos ad iteratum examen ſeorſum ſeponendi ſunt.*

3 *Depoſitio teſtium de ætate mendax, & varia, reddit ſuſpectos eos, idque in probatione longæ conſuetudinis ante cuius probationem, ætatis vt præcedat probatio eſt neceſſe.*

CVm litigaſſent fratres Celeſtini cõtra Inſulanos a quib. exigebant decimas oliuarum, tandẽ Inſu
1 lani obtinuerunt remiſſoriam † ad probandum imme morabilem conſuetudinem non ſoluendi huiuſmodi decimas, quam etiam produxiſſent coram me. Fratres Celeſtini oppoſuerunt varias exceptiones, de quibus in puncto, fuit ita validè conſultatum, vt teſtes illi nó
2 ſint admittẽdi: † Domini cõcluſerunt eos ſeorſum po nendos eſſe, eo quòd habebant illos valdè pro ſuſpectis ex exceptionib. propoſitis, & ex ea præſertim, q; cũ Inſulani velint probare immemorabilem conſuetudinem non ſoluendi decimas, in qua certum tẽpus requiritur de ſubſtantia, & certa in teſtibus, vt per Franc. c. 1. de reſcrip. in 6. Bal. in tract. præſcrip. 1. Celſus. in 4. par. 2. principalis. nu. 14. iſti teſtes dum depo
3 nunt de ætate † ſua, reperiũtur mendaces, cum in exa mine alio facto iam annis 5. dixerunt ſe eſſe certæ ętatis, & nunc deponunt ſe eſſe lõgè maioris, & inſignis ſit differentia, ideoque valdè ſuſpecta eſt talis depoſitio, quia cum ipſi velint probare certum tempus conſuetudinis, debebant prius de tempore ętatis ſuę nihil varium teſtificari: alia etiam deinde multa eis obſtant, vnde Domini voluerunt eos nunc omnino reijcere, qui forte numerus aliorum poteſt etiã illos defendere, & tueri, contra probationem: ſed dixerunt, vt dicta aliorum diſcutiantur, & interim iſtæ ſeorſum relinquãtur rationes, aut quatę ſinguli teſtes particulariter fuerunt reprobati, habeo ego deſcriptos in informationib. ex voto duorũ primorum reſponſaliũ.

DECISIO CDLXXII.

Peruſin. parochialis S. Crucis. 24. Decembr. 1557.

SVMMARIA.

1 *Capta poſſeſſio per ſubrogatum poſt mortẽ illius, qui mortuus eſt in poſſeſſione, & poſt ſententiam latã, ratione intereſſe prætendentium, & intimationem executorialium factarum intruſo, an dici debeat attentata.*

2 *Subrogatio tollit impedimenta attentationis, taliter ac ſi poſſeſſio fuiſſet a prædeceſſore continuata in ſubrogatũ.*

3 *Intruſus in poſſeſſionẽ ante ſubrogatum a defuncto, non poteſt diminuere ius quæſitum ſubrogato cum intruſio ſit contra decretum, et ideò careat omni effectu iuriſdictionis, nec ob id habeatur in conſideratione.*

Littera

4 *Litteræ ſubrogati expeditæ poſt mortem ſubrogantis, non minuunt ius in beneficio tam translatum, cum illud a die datæ veniat conſiderandum, & ſemper vigeat in perſona ſubrogati.*

5 *Legitimo facto modo ſubrogatio naturalem denotat continuationem nouamque acquiſitionem.*

6 *Mandatum de ſubrogando, differt ab ipſa gratioſa ſubrogatione, cum non poſsit adhuc dici ſubrogatio, tãquam non in effectum deducta. & ideò nulla.*

IVxta deciſionem in hac cauſſa factam ſupra die 13. Octob. dubitauit, *an † poſſeſsio Domini Fuſcherij eſſet attentata, quia capta poſt mortem Roberti mortui in poſſeſsione, & poſt ſententiam latam contra intereſſe habere putãtes, & poſt executoriales intimatas Guidoni intruſo?* Et cum quibuſdã in alijs præſuppoſitis Rota firmauit præcedentem deciſionem, videlicet, non eſſe poſ-

2 ſeſſionem: † nam ſubrogatio tollit omnia impedimẽta, perinde, ac ſi poſſeſſio fuerit a prædeceſſore continuata in Fuſcherium. Molned. 327. 292. 42. Et fuit deciſum corã A. A. in cauſſa Gehennen. parochialis, die 27. Februarij 1553. vbi eadem fere omnia præſupponebantur, quæ & hic. Et facit quod ait Rip. 2. lib. Reſpon. 2. reſpon. in fi. me..... 22. Rota in nou. 449.

3 Non obſtat, quod tertius, videlicet, ille Guido intruſerit ſe in poſſeſſionem ante Fuſcherium, quoniam illa intruſio, cum ſit contra decretum, caret omni iuriſdictionis effectu, nec vllatenus conſideratur. Rot. in ant. de reſt. ſpol. 17. Sarn. 23. q. de.... 3. Rot. in nou.

4 in 2. add. Bart. l. non dubium, in 2. C. de leg. † Nõ obſtat, quod litteræ Fuſcherij fuerint expeditæ poſt obitum Roberti. Nã effectus ſubrogationis incipit a die datæ, & ſemper viget in perſona ſubrogati. Caſad. 1. vt lite pend. Sarnen. q. 20. de ann. Nõ obſtat, ꝙ ſubrogatio profit, quoad ciuilem, non autem quoad natu-

5 ralem continuationem. Nam reſpõdebatur † hanc eſſe continuationem naturalem, non autem nouam acquiſitionem. Abb. c. cum veniſſent, nu. 7. de reſt. ſpol. cũ transferatur lex ſine principis miniſterio, Rip. l. 1. nu. 36. de acq. poſ. & in d. reſponſ. nu. 22. Cetera quæ in contrarium adducebantur, nihil etiam obſtant: veluti Rot. in nou. 411. & Bilig. 1. de ſeq. poſſeſ. cum ſi-

6 mil. qñ ibi non erat † ſubrogatio gratioſa, ſed mandatum tantum de ſubrogando, aut nulla ſubrogatio.

DECISIO CDLXXIII.

Abulen. S. Martini, 16. Decembr. 1557.

SVMMARIA.

1 *Spolians non auditur, niſi ſpolio purgato cum reſtitutione poſſeſſionis, fructuum, expenſarum, damnorum, & intereſſe: vſque ad vltimum quadrantem.*

2 *Spoliatus ſi ſub certis conditionibus conuenit cum ſpoliante, vtrum ad earum obſeruationem de iure teneatur.*

3 *Petitorio ſpoliator agere poteſt, etiam non purgato ſpolio, & reſtitutionem in integrum ratione initæ conuentionis, eo tamen modo, quo hoc permitti ſolet.*

4 *Spoliator non poteſt agere ſpolio, niſi prius eo purgato.*

5 *Communis regula eſt petitorium nihil habere commune cum poſſeſſorio.*

FRanciſcus, qui fuerat ſpoliatus a Luca de Gueriniis, poſtea cõuenit cum illo, vt poſſit agere, tam petitorio, quàm reſtitutione in integrum, reſeruatis fructibus in fine litis in euentum ſuccumbentiæ, & cum quibuſdam alijs clauſulis, quarũ copia data fuit: nũc Lucas agebat poſſeſſorio, & produxerat quædam in-

1 ſtrumenta, Franciſcus excipiebat † eum non eſſet audiendum, niſi prius purgato ſpolio, cum reſtitutione poſſeſſionis fructuum, expenſarum, damnorũ, & intereſſe, vſque ad vltimum quadrantem, Rot. in nou. 319. Parif. conſ. 1. num. 144. in princ. Aim. 140. nu. 3.

2 Staphyl. fol. 162. in fin. c. pag. † Lucas explicabat obſtare Franciſco conuentionem factam; hinc que ortũ fuit dubium. Domini reſponderunt, & conſiderauerunt tres caſus. Primus eſt, ſi Lucas velit agere † petitorio, & tunc dixerunt hoc ſibi licere, etiam non purgato ſpolio, cum verba conuentionis ſint clara. Secundus eſt, ſi petat reſtitutionem in integrum, & tũc dixerunt etiam hoc ei licere ex conuentione, eo tamẽ

4 modo, quo hoc permitti ſolet. Ioan. Pau. † Tertius eſt, ſi velit agere ſpolio, qui proprie eſt caſus noſter, & tunc dixerunt ei hoc non licere, niſi purgato ſpolio, cum hoc in conuentione non ſit comprehentum. Nec obſtat, quod Lucas dicebat id, ꝙ fuit expreſſum in petitorio, cum petitorium complectatur in actione poſſeſſorij. Nam reſponſum fuit, partes in hac conuentione pro eadem re ſumpſiſſe petitorium principale, vt patet clarè ex eius verbis: vnde ſatis excluditur poſ-

5 ſeſſorium, cum illud nihil pertineat ad negotium principale. Præterea regula potius in contrarium eſt, † petitorium nihil habere commune cum poſſeſſorio, vt in §. nihil commune, 90.

DECISIO CDLXXIV.

Rom. hæreditatis de Comitib. 19. Decembr. 1557.

SVMMARIA.

1 *Verbum, hæres, largè accipitur, aliquando pro fideicommiſsario, non tamen ita debet accipi in conficiendo libello, & actione inſtituenda.*

2 *Teſtamentum, in quo mater fuit præterita, nõ ob id eſt nullum, cum id ipſa non declarauerit nullum.*

3 *Hæreditatem prætendens ſi incompetenti agat actione, & incongruis remedijs, attentaſſe ius dicitur aduerſarijs quæſitum.*

ILlud vltimum caput, ad quod mandauerat Rota ſupra die 2. Decembris, vt redigerem cauſſam, propoſui hac die nonnullis alijs circa factum adiectis, vt clarius tota ſeries negocij huius perciperetur, attamẽ nihil cõcluſum fuit, quoad deciſionem dubij, nam tres ex Dominis non potuerant videre cauſſam, reliqui, quamuis ſentire viderentur non eſſe locum regulę de non tollendo iure quæſito, tamen mouebantur varijs rationibus ſinguli, ſuper quibus partes non informauerant, ideoque vtile fuit nihil interim ſtatuere. Dixerũt quidem omnes ſe non probare rationem adductam in fauorem Domini Torquati, ꝙ ſcilicet illa verba procuratoris ſui agentis ad eius inſtantiam, vti hæredis ex teſtamento cum beneficio legis intelligi-

1 tur idem fideicommiſſi relicti in codicillis. † Nam licet fortè quandoque verbum hæres accipiatur large pro fideicommiſsario, tamen procedit in alijs materijs, non in conficiendo libello, & inſtituẽda actione, prout hic: deinde ſequeretur ita locum numquam eſſe illi l. fi. C. de codicill. Nã licet fortè, quia ſemper quiſquam qui egiſſet, tamquam hæres diceret id ſumendũ eſſe pro fideicommiſsario. Et ſic in terminis tradit Bart. in d. l. fi. circa princip. poſtea mandarunt, vt dubium reſtringeretur ad certum aliquod caput, cũ ex eo

2 conſtet non eſſe locũ prædictæ regulæ, vt † præſertim circa id, quod teſtamentum non erat nullũ, cum mater id non declarauerit, ideo D. Torquatus non male egit, & conſequenter nullum eſt ius quæſitum aduerſarijs, aut ſi quod aliud ſimile caput eſt, ex quo dubitari poſſit, non eſſe locum diſpoſitioni d. l. fi. id particu-

3 lariter proponam, ſicuti videbantur affirmare, † ſi verum eſſet eum male egiſſe, & incongruum remedium attentaſſe, tunc eſſe ſtatim ius quæſitum aduerſarijs, iuxta conſ. Ruin. 125. Guid. 60. Ramutius, verſ. teſtamentum, num. 371. Iaſ. d. l. fi. circa princ.

DECISIO CDLXXV.

Parochialis Carthaginen. de Amoraldis, 19. Decembr. 1557.

SVMMARIA.

1 *Exemplares vbi ſunt cauſſæ, & matura indigentes deliberatione, non niſi ſæpius ventilatæ a Rota decidũntur.*

Regula

2 *Regula octo mensium non obseruata, facile quilibet compositis supplicationib. ex alicuius resignatione, qui nullum ius habebat, & per generales clausulas beneficia vacantia per obitum piscaretur, non sine fraude, quod fieri non debet.*

3 *Resignante bonum ius habente, non requiruntur clausulæ accessoriæ in litteris resignationis, qualis est clausula, quotus modo, &c.*

4 *Vacationem beneficij per obitum exprimi dispositiuè est impossibile.*

5 *Verba regulæ de exprimendo mense, modum vacationis respiciunt, non modum narrationis.*

6 *Vacatio vbi dispositiuè narratur, regula octo mensium vel de exprimendo mense locum habet.*

7 *Clausulæ quotus modo, & similes, apponi solitæ in acceptatione beneficij vacantis per obitum, tunc demum operantur in commodum acceptantis, cum vacat beneficium non in mensibus reseruatis, sed Ordinarij.*

IAm bis proposui hanc causam super ijsdem, & tñ adhuc nullam potui firmam elicere decisionẽ. Nã cum primo eam proposuissem supra, die 9. Decembr. Domini potius tunc inclinare videbantur, obstare re-
1 gulam de mense, † tamen nihil firmare voluerunt, eo quod causa esset exemplaris, & accuratiori indigeat deliberatione: nunc autem eodem dubio rursus proposito, plerique contrarium potius sentiebant, alij priorem sententiam sequebantur, qui dicebant locum esse regulæ de exprim. mense: mouebantur præcipue,
2 quia aliàs facile illa regula ... † cum semper vnusquisque componeret supplicationes ex resignatione alicuius, qui nullum ius habebat, & deinde clausulis generalibus piscaretur beneficium hoc vacans per obitum alterius. Verum alij respondebant, hoc vacasse per resignationem, vt narratum fuit saltem de facto, cum ille, qui resignauit esset in possessione, iuxta Aegid.
3 116. † alioquin clausulæ accessoriæ, quæ apponuntur nihil prodessent, si necessarium esset, vt resignans haberet bonum ius, prout dicitur de clausula quouismodo, & similibus. Cassad. 5. de præben. prope fin. & ita numquam ex supplicatione per resignationem potest capi beneficium vacans ex clausulis generalibus, cum
4 impossibile † sit vacationem per obitum exprimi expositiue in resignatione. Secundò dicebatur in noua prouisione necessariam esse mentionem de mense. Mohed. 75. Sarn. de ann. q. 28. & quod ait Cassad. super reg. 29. nu. 2. & 3. sed respondebatur ea procedere, secus si accessorie, prout in casu nostro. Sarn. de nõ iud. q. 27. nu. 7. & de verisim. no. q. 3. nu. 2. Cassad. su-
5 per reg. 35. col. fi. & 35. nu. 3. Tertiò † dicebãt verba regulæ de exprimendo mense respicere modũ vacationis, non autem modum narrationis. Ideoque cum beneficium vacauerat vere per obitũ, non esse attendendum, quid partes narrauerint, sed respondebatur primò hoc beneficium vacasse saltem per resignationem de facto, vt supra. Secundò hoc forte posse procedere si colligeretur fraudem commissam fuisse in exprimẽdo potius hoc modo vacationis, q̃ illo. Tertiò retorquebant argumentum, cum dicerent imò regulam expressè respicere corpus supplicationis prout expressum est, quod assertiue in ea narratum fuit, vt scilicet
6 regula tunc locũ habeat, vbi † vacatio narratur dispositiue, quod secus est in casu nostro cum in resignatione vacatio narratur potius in euentum quendã: ponderabant verba regulæ, ibi, in verbo, & voluit, quæ repetant præcedentia cum ijsdem qualitatibus, arg. §. c. 3. instrumentum ad legem Aquil. item notabant illa verba, alia fiat mentio dispositiua, &c. Quartò adducebantur nonnullæ decis. Reuer. Putei, sed respondebatur ea procedere in diuersis terminis, & in contrarium allegabatur decis. Mohed. 109. & corã Fabio Decano in causa Cæsaraug. sancti Ant. 1546. & coram Iunio in causa Olyssiponen. de Alberginia, die 22. Iunij 1556. & ad confirmandam hanc vnionem, dicebatur has clausulas generales nihil profuturas, si
7 necessaria esset in ea expressio mensis. Quidam † tñ respondebant tunc clausulas has posse operari, quoniam beneficium vacaret non in mense reseruato, sed in mense Ordinarij, iuxta.... 118. ex his nihil fuit firmatũ, sed mandarũs mihi, vt diligenter inspiciam testes, & reliqua acta, an aliunde possit colligi aliqua fraus Francisci, qui curauerit supplicationem concipi potius eo modo, quàm per obitum, & an eo tempore ipse sciret Melchiorẽ aduersarium iam impetrasse beneficium per obitum, & an verum sit eũ, qui resignauit in fauorem Francisci, fuisse tunc in possessione beneficij, & similia, quę ad factum pertinent.

DECISIO CDLXXVI.

Corduben. pensionis & accessus. 23. Decemb. 1557.

SVMMARIA.

1 *Regressus an possit peti canonizari si non fuerit soluta pensio annua ab ipso pensionario principali.*

2 *Pensio statuta in beneficio sine mandato augeri nõ potest.*

3 *Prorogatione iterato concessa quadrimestris ad productionem mandati auctæ pensionis, si adhuc non producatur, an possis regressus petius canonizari.*

4 *Oblatio schedulæ cambij pro solutione pensionũ decursarũ facta a reo pensionante elicere potest tertiã dilationem ad productionem mandati concurrente raritate tabellariorum ex partibus ad Curiam accedere solitorum.*

1 ACtum fuerat ad † canonizationem regressus propter non solutionem pentionis, & Rota iam statuerat, vt pensio, quæ primo erat ducat. 16. † augeretur vsque ad 44. & quia in hac re necessariũ erat mandatum principale, Rota concesserat dilationẽ 4. men-
3 sium, vt mandatum exhiberetur, † qui rursus prorogatus fuerat ad alios 4. menses: nunc elapso eo termino cum mandatum adhuc non aduenisset, & pars vigeret pro canonizatione regressus, pars aduersa schedulam bancharià depositi nomine Nicolai Doria mihi tradidit pro summa scut. 126. de camera soluen. ad
4 uersario pro pensionibus decursis, † quæ ad hãc summam ascendit: oblata igitur hac schedula sub die 21. Decemb. 1557. & subscripta ab eodem Nicolao Doria, placuit Dominis, vt rursus alia dilatio concederetur, donec mandatum offeratur, præsertim cum iamdudum tabellarij nulli ex Corduba huc Romam venerint.

DECISIO CDLXXVII.

Lugdunen. parochialis, 23. Decembr. 1557.

SVMMARIA.

1 *Originale prioris sententiæ si non extet, vtpote subtractum notario parte petente declaratoriam executorialiũ executarum in partibus, vtrum possit procedi in causa.*

2 *Sententia inserta executorialib. fidem faciente, & ex actis, de rei veritate apparente, potest ab Auditore dubitante de subscribenda, securè subscribi.*

ORiginale sententiæ latæ olim, a Reuerend. Reomano fuerat subtractum Notario, & cum nunc reproducerentur executoriales executæ in partibus, & pars peteret declaratoriam, Notarius dubitabat
1 ne posset procedi, cum non extaret originale prioris sententiæ. Reuerend. etiam Reomanus nunc nolebat amplius subscribere eamdẽ sententiam, nisi de voto Dominorũ petijsset quid esset agendum, cũ ego sufficiam D. Reomano, dixerunt sententiam † in-
2 sertam in executorialib. fidem facere, & ex reliquis actis registratis de rei veritate apparere, ideò certè posse a D. Reomano subscribi. Crescent. 134. Ias. 3. A. A. 173. Put. 28. de fide instrument. Rot. in antiq. 731. aliàs 56. de rescript.

DECISIO CDLXXVIII.

Aquen. S. Quiritij, 23. Decembr. 1557.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Testes si suspecti sint, qui deponunt de habilitate rationi ætatis ad beneficia, & sit præsens in Curia qui petit beneficium, debet oculis Auditorum in persona subijci, vt ex inspectione de ætate ferre iudicium possint.*

PEtebatur remissoria ad probandum ætatem pro habilitate obtinenda beneficia, & pro fumo exa-
1 minati † fuerant quidam testes, contra quos nonnihil suspicionis erat de facto. Dominis placuit, antequam decernerent danda ne esset remissoria, aut deneganda, vt principalis, qui erat in Curia, deduceretur præsens coram singulis Auditoribus, vt Domini ex aspectu corporis possent ætatem illius iudicare, iuxta decis. 14. de except. in antiqu. siquidem aduersarius asserebat, illum esse longè minoris ætatis.

DECISIO CDLXXIX.

Virdunen. Monasterij, 13. Ianuarij 1559.

SVMMARIA.

1 *Resignans cum clausula non aliter, nec alio modo, præterdens se resignasse, cum condit. reservata pensionis, & regressu. si notarius faciat instrumentum de pura resig. an obsit, qui dicit se resignasse cum conditione.*

2 *Resignatarius expeditis litteris, & capta possessione, an possit se tueri, ex impugnato instrumento contra resignantem qui agit spolio, quod asserat se non purè, sed sub conditione resignasse, reservatis pensione & regressu per resignatarium denegatis.*

3 *Paulus Quartus Pontif. Max. prohibuit supplicationes regressus & pensionum super alienis beneficijs expediri.*

4 *Calumnia petentis remissoriam ex eo maximè patet, quòd diu agitato in partib. negotio super vno articulo, etiam in Curia super eodem controuersia mouetur.*

5 *Spolio si agatur, & petatur remissoria suspicio est, ne ad prolongationem remissoria petatur, quo diutius spolium suum tueatur spoliator.*

6 *Instrumenta duo si sint, quorum alterum alterius contemplatione est factum, sicque correspectiuum, si secundum expediri non potest, neque primum valet.*

IOseph resignauerat Monasterium in fauorẽ Io. & prętendebat se resignasse cum conditione, videli-
1 cet, reseruata pensione 40. & regressu. & † nó aliter, nec alio modo: Notarius autẽ dedit instrum. ..... resignationis simplicis, vbi Ioseph. constituebat procuratores ad resignandum purè in fauorem Ioan. prętea
2 rea quòd Io. † expediuerat litteras, & possessionẽ ceperat Monasterij: Ioseph. nunc agebat spolio, & examinatis testib. instrumentarijs, & ex alijs multis dicebat resignationem a se factam esse sub conditione, & non pure, & ideireò in partib. obtinuerat primâ restitutoriam, & deinde secundam in Rota coram D. Oradino, & nũc tertiam petebat coram me: Io. cõtra sibi petebat dari remissoriam, & pro fumo vtebatur primo instrumento, quamuis impugnato a testib. iuxta gl. in l. 2. de fide instr. Gemin. consil. 100. num. 3. deinde producebat duos testes extraiudicialiter in partibus examinatos post primam sententiam, ex quibus se probaturum asserebat primum instumentum resignationis factum fuisse, quo ipse consentiebat reseruationi 40. & fidem quãdam produxerat Datarij attestantis supplicationem in hoc secundo instrumento
3 esse in tali forma quali .... eo, quod priusquam N. † Paulus Quartus, 4. Decemb. 1555. prohibuerat huiusmodi supplicationes regressuum & pẽsionum super alienis beneficijs expediri: ego dubium proposui, *an esset danda remissoria?* & Domini quo ad fumum nihil dubitabant de eo satis constare, tam ex eo instrumento, quàm ex testibus extraiudicialiter examinatis, Cassad. 3. de dilat. Verum dubitabant, ne hæc remissoria esset calumniosa, & etiam non reseruans calumniam: colligebant primò, quod causam partib. per plures menses fuit agitata super hoc ipso capite, de quo nũc
4 controuertitur, † & potuit ille tunc testes examinare, & neglexit, Affict. 137. nu. 4. Secũdo, quia testes instrumentarij, qui deponunt contra instrumentum, nihil probant, Alex. cons. 127. in 2. Inno. Abb. Fel. c. cũ
5 Ioannes, de fide instr. Tertiò, quia † agitur causa spolij, & suspicio est, ne spoliator remissoriam petat, vt diutius spolium suum tueatur, Cassad. 2. & 3. de dilat. Quartò, quia dicebatur ipsummet Io. in quibusdã exceptionibus suis, de quib. tamen mihi non constabat, affirmasse: quòd autem non esset reseruans, dicebant alij qui inde probari, qa
6 † licet fuerint duo instrumenta, quoniam tamen alterum videtur factum contemplatione alterius, & sit correspectiuum, si secundum expediri non potest, vtique nec primum valebit, vt alias dictum fuit in causa Augustana præpositurę coram Domino Capisucco: & ex his mandarũt mihi, vt rursus dubitem, an constet de calumnia, vel nõ sint reseruantia quoad impediendam remissoriam, & iterum videam, an fuerint alij testes præter instrumẽtarios, qui interfuerint, quo tempore celebratũ fuit instrumentum. Deinde etiam perquiram in actis, an verum sit Io. exceptionibus siue positionibus id affirmasse, quod aduersarij præsupponunt.

DECISIO CDLXXX.

Romana domus, 13. Ianuarij 1559.

SVMMARIA.

1 *Præscribi potest possessio titulo diuisionis, vel titulo pro hærede.*

2 *Non conflito, quo tempore facta sit diuisio, vel quamdiu post diuisionem duraverit possessio, quoad titulum diuisionis, non potest constare de sufficienti possessione.*

3 *Testis, qui dicit se non recordari de tempore celebratæ diuisionis, non probat possessionem ex titulo diuisionis.*

4 *Testis probans de possessione illius, pro quo deponit etiam diuturna, videlicet quindecim annorum, cum sit patronus, & ideo suspectus, non probat.*

5 *Præscripto, quòd fieri debeat præsentib. illis contra quos præscribitur communis est Doctorũ opinio limitatur tamen in diuersis domicilijs diuersarum prouinciarum.*

6 *Plurimi testes de possessione deponentes, & sic habiti pro contestibus ex præsumptione sunt tales re vera, si omnino sint integri, & omni exceptione maiores.*

7 *Præsumit testes omnes esse contestes in præscriptione non proceditur, nisi omnino de certo tempore exponant.*

8 *Titulus pro hærede, vt probetur in testium copia, relatio omnium fieri debet, quæ ad id de iure requiruntur, ad præscribendum hoc titulo.*

SEquendo obitum alias propositum supra vndecima Nouemb. 1558. in hac eadem causa, dubitaui, an stantibus testibus, quorum copia datur, constet de
1 sufficienti possessione Ioan. Pauli † præscribendo titulo diuisionis, vel saltem titulo pro hærede? Domini omnes concluserunt, quoad titulum diuisionis non
2 constare de sufficienti possessione, eo, q † non constat quo tempore facta sit diuisio, vel quamdiu post diuisionem duraverit possessio, si quidem primus testis examinatus in iudicio petitorio, non deponit Ioan. Paulum possedisse post diuisionem. Secundus
3 testis non recordatur precisè de tẽpore. Tertius † licet probet possessionem 15. annorum post diuisionẽ,
4 tamen non sufficit, quia plura ei obstant. † Primò, quòd est patronus Marij. Secundò, non constat de præsentia eorum, contra quos præscribitur, vt communiter tenent Doctor. Bald. in prima par. 4. par. principalis, in 3. quæst. in primis, fol. 55. quamuis hoc om-
5 nino firmum non sit, quia aliqui limitant, nisi † vterque non habeat domicilium in eadem prouincia, vt Bald. ibid. num. 4. Tertiò obstat huic testi quod est
6 singularis, nec quidquam facit, † quòd alij testes deponant de longa possessione, & tic præsumantur contestes, quia id fortè procederet, si testis omnino esset

inte-

integer. Nam ex eius dicto possent alij adiuuari: verũ cum sit patronus Marij, hoc argumentum cessat: dein
7 de † in præscriptione non procedit id, vt testes præsumantur contestes, nisi deponant omnino de certo tẽpore, Bal. in l. Celsus, in 4. par. in 2. in princ. 9. par. nu. 2. fol. 185. in paruis, Alex. cons. 118. nu. 17. Secundò, non obstant testes examinati in possessorio, quia causa eorum depositio fuerit in alio iudicio super alia re, ad alitũ finem, nihil probat Aegid. 360. . . . Alex. cõs.
8 212. nu. 15. in 6. † Quoad titulum verò pro hærede, nihil concluſum fuit: nam cũ pars aduersa negaret adesse requisita omnia, & in copia testium non ait singula esse relata, verum dominium, & possessionem Bar. de Palochijs auiæ Marij, & hæredis Stephani, & postea successio. Ioan. Pau. cum alijs, quę necessaria sunt ad præscribendum hoc titulo, vt per Affict. 25. Rot. 42. nu. 15. Bal. in l. Celsus, in fi. de vsucap. Ideo dictũ fuit posse rursus super hoc capite dubitari relatis dictis testium circa hanc successionẽ Stephani Bartholomæi & Ioan. Pau. & si pars etiam velit aliquid allegare super testibus examinatis in iudicio possessorij, quos ait repertos fuisse ab Ordinario in hac instantia poterit audiri.

DECISIO CDLXXXI.

Florentin. Sancti Pancratij, 16. Ianuarij 1559.

SVMMARIA.

1 *Iuspatronatus non probatur ex publica voce, & fama, cũ non sumus in antiquis.*

2 *Pars aduersa si nondum informauit volens ad suæ causę vtilitatem aliquid adferre validum est audienda.*

DVbitaueram, *an ex propositis a me in puncto constaret de iurepatronatus?* Domini responderunt rem
1 nullam habere difficultatem † eo quòd cum nõ simus in antiquis, non probatur patronatus ex publica voce, & fama. Cassad. 2. de probat. minusque ex alijs aduersis, quando nihil necessariò concludunt, dixeruntque hoc tæpius in pluribus casibus fuisse decisum, & præsertim coram d. Cãtuccio in causa Burgen. S. Dorotheæ, quia tamen altera pars quamuis a me expe-
2 ctata non † informauit, dixerũt esse si quid validum afferre velit, audiẽdam, aut super hoc, aut alijs dubijs.

DECISIO CDLXXXII.

Spoletan. parochialis Villæ Caporum, 16. Ian. 1559.

SVMMARIA.

1 *Spolij in causa mandatum de manutenendo spoliator an petere iure possit interim dum causa discutiatur.*

2 *Mandatum de manutenendo spoliatori, an etiam possit cõcedi, si possidet, notorieque hoc constat, idque quoad causa fuerit decisa.*

COmmissa erat causa spolij ab Angelo Veglia cõtra Ioannem de Benedictis, & tota causa iam erat ferè instructa. Ioan. de Benedictis petebat † mãdatum de manutenendo, interim dum causa discuteretur: & quoniam pars aduersa negabat concedendũ attentata causa spolij fore instructa, quæsiuit a Do-
2 minis quid † mihi esset agendum: mihi respoderunt nihil dubitandum esse quin dandum sit mandatũ Ioã. si constat eum possidere, prout mihi constabat: cum enim interim pendeat causa supra spolio, & procedendum sit per tres conformes, hactenus non potest dici de eo liquere, iuxta glo. in c. significarunt, de testa. ita vt non consideranda sit illius possessio in eo statu in quo reperitur, & hoc dixerunt se semper solere obseruare.

DECISIO CDLXXXIII.

Romana hæreditatis de Comitib. 16. Ianuar. 1559.

SVMMARIA.

1 *Mater præterita a filio in testamento, an ob id nullum reddatur testamentum, attento, quòd numquam impugnauerit testamentum.*

Et quod sit nullum etiam matre nõ declarante ex opinione omnium passim Doctorum recepta, vide nu. seq.

3 *Doctores vbi loquuntur in casu testamenti, vbi filius est præteritus, aliud est ab eo, quòd est in testamento, vbi filius præterijt matrem.*

4 *Mater, vbi diu superuixit, & non impugnauit testamentum filij in quo fuit præterita, an sibi præiudicet.*

5 *Filius matrem præteriens in testamento conduo, in quo extraneum instituit hęredem nisi statim, & incontinenti impugnet testamentum tale, ex quorundam Doctorũ opinione sibi officit nec adnullat testamentum filij.*

6 *Lex constituens nullum esse testamẽtum filij, quo matrem præterijt, debet intelligi petente matre, vt annulletur, aliàs valet.*

7 *Necessarium non est in actu nullo ex sui natura semper adesse debere partis declarationẽm, quando lex vlterius procedit declarando.*

IN vltima propositione huius causę, quę fuit 19. Decemb. 1559. cũ nihil esset concluſum, dubitaui nũc
1 super alio capite, videlicet, *an † testamentum D. Aldi, in quo præterijt matrem dicatur nullum fuisse, ita vt dici possit ius quæsitum Federico ex quo, quòd procurator Domini Torquati hęredis egerit prout in actis attento, quod mater D. Aldi numquam illud testamẽtum impugnauit?*

2 Rota vnanimiter concluſit, testamentum illud fuisse ipso iure nullum, quamuis & mater non declarauerit, secundum omnes opiniones passim a Doctoribus receptas, per text. in §. siue igitur, & §. fin autẽ, auth. vt cum de appel. cognoscitur, ita Calder. cons. 5. de testib. Boer. q. 96. nu. 10. Ias. nu. 18. Guil. Benedict. in d. c. Raimuc. vers. in eodem testamento relinquens, nu. 100. & 252. Corn. auth. ex causa, C. de libe. præt. nu. 101. in fi. qui ait istam opinionem communem esse, & in practica seruari. Sarn. Ioã. de elect. Aret. test. tit. 3. Auth. 1. Corn. cõs. 84. nu. 70. in 4. Boer. q. 96. in fi. Bal. cons. 229. in 4. & cons. 340. nu. 4. responsum fuit mul-
3 tipliciter, vel q; † Doctores loquũtur in casu, vbi filius præteritus velit approbare testamentũ, & quærunt, an illi instituti possint illud impugnare, & tunc sentire videtur diuersum esse in matre præterita a filio præterito, vt Bal. d. cõs. 191. & Boer. d. q. 96. in fi. vol. . . Io-
4 quuntur, vbi † mater diu superuixit, & numquam impugnauit, vbi Bal. cons. 340. & 229. in 4. vel loquũtur, vbi inserta fuit causa præteritionis in testamento, quæ tamen postea non probatur, nam tunc diuersum ius est. Guil. Benedict. in d. verl. in eodem testamẽto, nu. 93. & seq. quæ est communis distinctio in hac materia, Bar. Auth. ex causa, nu. 21. Fulg. nu. 12. Boer. d. q. 96. nu. 1. & 3. & quãuis Igneus Auth. ex causa, nu.
5 24. & Vigl. in rub. de inoff. test. aſserunt imò † testamentum validũ esse, nisi nunc illud impugnet, & declaret nullum, motum tamen vi verb. in d. §. siue igitur, & §. siue autẽ, in auth. vt cum de appel. cog. quod latius in Auth. responsum fuit, videlicet reuocato, & rescisso testamento, quæ verba præsupponunt testa-
6 mentum ante subsistere, tum etiam, quia lex constituens testamentum esse nullum, intelligitur, si pars id petat & declaret nullum, Ias. l. vniuersa. C. de prec. Imper. latè Tiraq. in l. si vnquam . . . conuerratur non enim. Attamen hæ rationes sunt omnino contra communem opinionem, nec ius verb. gratiæ, illud ita exa-
7 ctè probat, vt ipsi tradunt, nec verum est † in actu nullo semper necessariam esse declarationẽ partis, quando lex procedit vlterius declarando, l. 2. c. quando cũ patrono. Igne. d. Auth. nu. 117. Tiraq. in verb. reuẽrtatur, num. 11. in fin. & hæc sententia eo magis in casu nostro probata fuit, quod non constabat matri vnquam id testamentum factum fuisse.

DECISIO CDLXXXIV.

Grenonen. Cantoriæ, 23. Ian. 1559.

SVMMARIA.

1 *Indultum confirmationis beneficiorum Cardinalis concessum*

sum si præsupponatur reuocatum vigore regularũ reuocatoriarũ, an faciat impetrantis petitionem canonizari.

2 *Regula reuocatoria indultorum confirmandi beneficia Ordinarijs concessorum in fauorem exspectatiuum ad electionem inferiorum emanauit.*

3 *Ordinarij confirmatio non est ius liberum ex eo quod ab alterius electione dependet.*

4 *Verba ordinarij, & non ordinarij posita in regula reuocatoria indultorum, quomodo sint intelligenda?*

5 *Reuocatoria regula indultorum ordinarijs concessorum triplici membro distinguitur, & limitat, coarctatque facultatem ordinariorum etiam Cardinalium.*

6 *Papa an præsumatur per reuocatorias regulas indultorum Cardinalibus ordinarijs velle auferre ius confirmandi in beneficijs.*

7 *Ius confirmandi æstimari non adeò magni solet, ex eo quòd ab electione ipsa prauia dependet.*

8 *Reuocari ius beneficia conferendi aliud est, aliud verò eadem confirmandi.*

9 *Verbum, conferẽdi, in beneficialibus aliquando comprehendit & confirmandi facultatem.*

10 *Beneficia aliqua electiua reperiuntur quorum confirmatio non ad Ordinarium spectat loci sed Præpositum, vel Archiepiscopum, idque ex consuetudine.*

11 *Raro euenientia eius sunt naturæ, vt sub regulas non cadant, vt hoc casu præsenti.*

HAec cauſa fuit ſæpius propoſita a bon. mem. Domino Iunio, in cuius locũ ego fui ſubrogatus de conſenſu partium. Et quamuis Rota ſemper inclinaſſet † reuocatum eſſe indultum Card. ſtylum eſſe contrarium, quod idem atteſtabatur Reuerend. Puteus, ideò placuit, vt rurſus de ea dubitarem: prius autem conſului Reueren. Puteum, quid ſuper hac re ſentiret, qui mihi reſpondit in caſu propoſito non eſſe reuocatum indultum Card. de Cæſis, & ita eos, qui condiderunt regulam, cum eam cõderent omnino cauſſam ſciuiſſe. Cum igitur quæſtio hæc eſſet, an Ioan. Petrus de Cornis vigore ſuę exſpectatiuę potuiſſet acceptare Cãtoriam in Eccleſia Cremon. cuius electio iure communi ſpectabat ad Capitulum, & cõfirmatio ad Card. ordinarium Eccleſiæ Cremon. propoſui dubium hoc pacto: videlicet præſuppoſito, quòd electio Cantoriæ de qua agitur, ſpectet ad Capitulũ, & confirmatio ad Epiſcopum, ſtante prima regula reuocatoria indultorum, & ſecundo altera moderatoria eadem die publicatis, quarum copia datur, an indultum, quod præſeruat ius confirmandi Card. tamquam Ordinario dicatur ita eſſe per dictas regulas reuocatum, vt exſpectatiua D. Ioannis Petri periſtat, & ſit canonizanda: nihil autem fuit in præſenti omnino firmatum, ſed maior quædam pars contra Card. ſentire videbatur, idque duabus præcipuè rationibus, ex ratione reuocatũ, & eius etiam verbis. Nam † cum illa regula edita fuerit ſolum in fauorem exſpectantium ad electionem inferiorum, vtique ſi diceremus ius confirmandi, quod competit Cardin. in illis electiuis non eſſe reuocatum, ſequeretur electionem inferiorum, & in menſibus reſeruatis eſſe præſeruatã, quod eſſet contra exſpectates præualere inferioribus collatoribus in menſibus reſeruatis; & quamuis hoc modo intelligendo regulam videatur tolli ius confirmandi competens Card. tamquam Ordinario, dicebant aliqui hoc nihil exiſtimari factum in fauorem exſpectatiuarum, cũ confirmatio † Ordinarij non ſit ius quoddam liberum, ſed quod pendet a præcedenti alterius electione. Rebuff. in concord. rubric. de collat. §. præſatique Ordinarij, in verbo, diſpoſitionem ſuaderi. Et hoc dicebatur ex verbis eiuſdem regulæ, quæ in prima parte reuocat indulta Cardinalium non Ordinariorum in alienis diœceſ. deinde in verſic. necnon, loquitur etiam de Cardinalibus Ordinarijs, & non Ordinarijs: quæ † verba ne ſint ſuperuacanea ac repetant idem quod ſupra dictum fuerat, videntur intelligenda eſſe, ita vt reuocentur indulta conceſſa Cardinalibus Ordinarijs quoad ius confirmandi, inſtituendique in beneficijs ſpectantibus ad inferiores in ſua tamen diœceſi, & deinde id verbum, *non Ordinarijs*, intelligitur quoad ea beneficia, quæ quamuis ſint in diœceſi Cardin. tamen quoad ea nullum prorſus ius Card. habet nec conferendi, nec confirmãdi, nec quidquam aliud faciendi, perinde ac ſi (quo ad iſta) non eſſet Ordinarius: ſicque † triplex erit diſtinctio in d. regula. Prima enim reuocat indulta Card. beneficia conferendi in aliena diœceſi. ſecunda reuocat indulta inſtituendi, ſeu confirmandi beneficia ſpectãtia ad electionem inferiorum etiam in propria diœceſi. in menſibus reſeruatis: tertia reuocat indulta conferendi beneficia ſpectantia ad inferiores, in quib. ipſi Card. nullum ius habent, quod ius fuit in propria diœceſi. Quoniam autem pro parte Card. tria præcipuè dicebantur. Primo, quia † nõ creditur Papam voluiſſe illis auferre ius confirmandi cõpetens eis vt Ordinarijs. Caſſad. 3. 5. de priuil. reſpõſum fuit ad hoc, vt ſupra, quòd † hoc ius confirmandi æſtimatur parui, tum quia neceſſariò ſequitur electionem, tum vt exſpectates facilius exſpectatiuarum gratia frui poſſint. Secundò, pro parte Card. dicebatur reuocari in regula indulta conferendi † tãtum beneficia; verum hoc ius, quod nunc producit Card. non eſſe pro conferendo beneficio, ſed confirmando, quod diuerſum eſt, vt c. fi. cum glo. de off. Vic. in 6. Ideoque hunc caſum commiſſum a regula eſſe verum: reſpõſum fuit verbum, † *conferendi*, comprehendere etiam confirmationem. Franc. c. 1. col. 1. de elect. in 6. & præſertim hic ex mẽte regulæ, vt ſupra. Tertiò ꝓ Card. adducebatur Crotcon. 195. & Simon. 29. ſed reſpondebatur illas ad hũc caſum non pertinere, nec quidquam facere, quòd nonnulla † beneficia electiua repetirentur, quorum cõfirmatio ad Præpoſitum, aut ad Archiepiſcopum pertinet ex conſuetudine, vel priuilegio, non autem ad Ordinarium, in quibus exſpectates ius ſuum exercere poſſunt. Nam reſpondebatur † hoc accidere ratò, propterea verba regulæ declarata, vt ſupra, minimè conuenire. Ex his igitur maior pars ſentiebat contra Cardinalem, ſed quia ego mentem Reuerẽ. Putei retuleram in diuerſum eſſe, qui interfuit dum regula conderetur, ideo omnes Domini ſubſtituerũt in his, nihil affirmãdo, mandatumque fuit vt Card. referrem earum dubitationem, iſque curet mentem hanc Reueren. Putei ſi eiuſmodi eſt, in ſcriptis redigi, & poſtea ſuper ea diligentius conſiderabitur. Dixerunt etiam quia in informatione Card. dicitur de triplici indulto, quòd concedi ſolet Cardinalibus, quorum aliud permanet, aut videantur indulta Cardinalis cuiuſmodi ſint, & ſuper illis ſi opus erit dubitetur.

DECISIO CDLXXXV.

Roman. dotis 2000. de Cęſis, 23. Ianuarij 1559.

SVMMARIA.

1 *Numeratio dotis non probatur per confeſſionem mariti de recepta facta a tempore matrimonij conſtantis, imò præſupponitur fraus, vel potius donatio.*

2 *Confeſſio de recepto ratione dotis a marito conſtante matrimonio emanata, conſtare debet notoriè.*

3 *Temporis diuerſitas allata per teſtes in probatione ſchedulę confeſſionis mariti de recepta dote, de qua agitur, reddit ſuſpectam depoſitionem.*

4 *Confeſſio dotis receptæ continens anticipatam ſolutionẽ quæ non præſumitur, ſuſpicionem fraudis parit: præſertim ſi agatur de magna quantitate.*

5 *Conſtito de promiſſione dotis ante matrimonium, tunc confeſſio dotis receptæ conſtante matrimonio emanata, non præſumitur fraudolenta in præiudicium creditorum.*

6 *Fraus in confeſſione dotis receptæ in præiudicium creditorũ ex coniecturis argui poteſt.*

7 *Verosimile non est scuta 4800. & sic satis magnam quantitatem fuisse numeratam in causam dotis absque fide de recepto.*

8 *Quittantia facta secundum consilium testis in causa numeratæ pecuniæ causa dotis, est suspecta.*

ILlustrissima Isabella de Cetis, agebat contra Altoitos detentores cuiusdam domus prius hypothecatæ ratione suæ dotis: Altoiti negabant legitimè constare de huiusmodi obligatione, & multa opponebant contra instrumenta, & schedulas productas a D. Isabella, id circò ego dubitaui stante instrumento promissionis dotis de anno 1530. ante contractum dotis de anno 1530. & ante contractum matrimonium, & apochã confessionis, 1532. vnà cum dictis instrumentis, quorum copia datur, ac instrumento 1538. an ex his constet sufficienter de numeratione? Domini omnes vnanimes concluserunt non constare legitimè de numeratione dotis, & quia omnes sequuti sunt rationes adductas a primis duobus responsalibus, ideo hic subijcio votum vtriusque, sumptum ex eorum informationib. ad verbum: votum autem primi responsalis est hoc, qđ

1 sequitur: prima sit conclusio, quòd per †confessionem de recepto factam a marito cõstante matrimonio non probetur numeratio, sed præsumatur fraus, vel donatio, vt in informationibus de Altoitis. Secunda sit limitatio præcedentis, vt non procedat, quando de promissione dotis facta ante matrimonium constet, & ista videtur communis ex allegatis per Afflic. 402. Aim. con sil. 40. vtrumque sentit Aretin. & Bald. Nouel. de dote in 10 par. col. 7. limit. 7. num. 18. ad fin. licet aliter refe-

2 rat ipse Afflic. sed difficultas est, an †constet de huiusmodi confessione, & ad hoc allegantur duæ schedulæ de anno 1532. cum testibus examinatis ad eius corroborationem, sed hoc non videtur probare confessionẽ

3 ex duobus. Primò, quia Pax secundus testis † de anno 1551. dicit, quòd schedula fuit confecta pręsente Ioan. Iacobo. Marianus Iacob. vltimus del 1558. dicit, quòd Ioan. Iacob. erat absens, & quòd d. Pax attulit solium album subscriptum manu D. Iacobi. Primò quia con-

4 tinet † solutionem anticipatam, quæ non præsumitur si est in magna quantitate. Secundò, principaliter allegatur instrumentum hypothecæ del 1558. sed hoc videtur habere dubitationem, quia refert se de dote habita ad instrumentum Adami, quod deberet exhiberi, nec potest intelligi de promissione dotis, quia de ea nõ fuerit instrumentum si Michael Colluzonus, & quia promissio erat certa, sed non solutio, dicendo plus vel minus, quia non cantabat, quòd Isabella transmitteret instrumentum promissionis dotis, & quia hoc instrumentum loquitur de solutione, & de prouisione, & quia nondum videntur partes firmasse quantitatem, ex quo videtur reuerti ad Raimundum. Tertiò, quia Isabella promittit intra mensem transmittere instrumentum, & apochas, quod non apparet fuisse factum. Quartò, quia factum pẽdente lite cum Altoitis votum principalis: vt attestatur Afflict. decis. 402. Aimon con-

5 sil. 40. hæc est communis conclusio, quòd †vbi constat de promissione dotis ante matrimonium, tunc confessio receptæ dotis constante matrimonio emanata non præsumitur fraudulenta, & pręiudicat creditoribus in creditis medio tempore contractis, tum quia præallegati limitant hoc non procedere, vbi aliàs constaret de

6 fraude. merito aduertendũ est ad †coniecturas de fraude, quæ adducantur pro parte Altoitorum. Prima est, quòd confessio de recepto emanauit antequam veniret dies solutionis. Aimon. cons. 175. nu. 2. quia a communiter accidẽtibus †non est verisimile, quod fuerint soluta scuta 4500. absque aliqua fide de receptis, quod argumentum a verosimili est considerandum. Aimon consil. 40. nu. 2. Tertia coniectura est per me, licet non adducatur per informantes, quia in instrumento hypothecę Ioan. Iacob. asserit se recepisse dotem, vt constat per instrumentum, redditur verisimilis apocha, quia pluralitas quittationum non præsumitur, quanto plus mihi quam vrgens, quia Pax secundus testis qui dicitur recepisse pecunias in quinto interrogatorio, dicit illam schedulam esse factam præsente Iacobo ac de eius ordine. quartus testis, qui soluit pecunias super septimo interrogatorio, dicitur deposuisse, quòd Io. Iacob. nõ erat præsens, sed credit, quòd esset Natnæ, necnon addidit, quòd Pax tulit secum vnum solium album sub scriptum, vt apparebat ex subscriptione D. Io. Iacobi,

8 & quòd d. †quittantia fuit facta, secundum quod confuluit testem quidam Doctor. vt patet, quòd isti testes sunt contrarij, & non est verum, quod illa schedula fuerit subscripta manu D. Io. Iacobi. Vltima suspicio est, quæ oritur ex dictis D. Petri Pauli attestantis, quòd schedula vltimi pagamenti erat lata scripta, & subscripta manu Ioã. Iacobi, ergo patet, quòd schedula cuius copia datur, redditur inuerisimilis dicens correcta, & tamen est solum subscripta per D. Io. Iacobum, stantib. his suspicionibus esset iterum dubitandum, vt pars intelligat difficultatem.

DECISIO CDLXXXVI.

Mantuan. reductionis laudi, 27. Ianuarij 1559.

SVMMARIVM.

1 *Dubium propositum complectens varia capita numquam antea motum, restringitur aliquando in stylo Rotali, maximè vbi deducta minus sunt prolixa.*

QVoniam nunc primum hunc casum in Rota proponebam, edidi dubium quoddã, quòd varia ci-

1 pita †complectebatur adiectis depositionibus & receptionibus testium, vt iam generalis saltem causæ instructio a Rota sumeretur: itaque cum complura hinc inde, & nimis prolixè essent deducta, mandarunt mihi, vt dubium restringerem circa tres testes, qui videntur magis conuinci de mendacio. In primis autem videam decisiones vltimas coram D. Romano, & corã D. Augustino in hac eadem causa editas.

DECISIO CDLXXXVII.

Neapolitana fraudum 7. Ianuarij 1559.

SVMMARIA.

1 *Processus ad declaratoriam vtrum fieri possit, & ad executionem, sententijs antea latis non existentibus conformibus.*

2 *Auditor Camerę si damnet partem ad certam quantitatẽ reddendamque rationem administrationis, eaque sententia per alium atque secũdum fuit confirmata, an etiam tertia accedente confirmatoria priorum cum modificatione tamen summæ, faciat sententias istas non dici conformes.*

Affirmatiuam scilicet conformes esse omnino, vide nu. seq. ex decis. Rotæ eiusque rationem, ibid.

4 *Sententia tertia absolutoria rationum rõ reddendarum & administrationis duabus, præcedentibus cõdemnatorijs, vtrum faciat difformitatem sententiarum dici posse.*

5 *Sentẽtia pro facto & fraude condemnans, eadem potest alio casu absoluere, vt in præsenti absolut in redditione rationum administrationis.*

6 *Commissione obtenta de nullitate sententiæ, & restitutione in integrum, an prius de nullitate sit cognoscendum.*

Limita & intellige, vt num. sequen.

8 *Declaratoria ferri potest contra partem quæ sub pretextu concordiæ, quam tamen reuera recusat, differt solutionem.*

LAta fuerat a me dudũ de mense Iulij proximè præterito tertia sentẽtia contra fratres S. Ancellini nũ quam hactenus illis intimatis, qui executorialibus cum

1 parere recusarent, negarentque etiam † procedi posse ad declaratoriam, eo quòd sententiæ non essent conformes, nec exequendæ, proposui dubium, *an esset procedendum ad declaratoriam, & exequenda quomodo cẽnt*

mode-

2 *moderandæ?* Res autem sic se habebat, † nam Aud. Cameræ in prima sententia condemnauerat eos in scuta 3000. Et ad reddēdam administrationem rationis, postea Dominus Decanus in secunda instantia eam confirmauit. Ego deinde in tertio varijs dubijs propositis duas præcedentes confirmaui cum modificatione tamen, vt summa redigeretur ad 500. & ex nouiter deductis absolui eos a reddenda ratione administrationis in nulla instantia teneri. Rota rem omnem distinxit in tria capita. Primum fuit, *an sententiæ essent conformes.* 3 In quo respondit, omnino esse. Nam † cum agatur inter easdem personas, & de eadem re, eadem actione, & sententia altera alteram confirmat: dubium non est eas esse conformes, quoad minorem summam, quæ in maiori continetur. l. inter pares, in fine, de re iudic. l. diem proferre, vbi glos. Bartol. & Bald. de recept. arbitr. Afflict. 362. Nec obstat quòd dicebant fratres, 4 eas non esse conformes in causa, † quia tertia instantia absoluit eos ab administratione, in qua fuerunt cōdemnati in duabus præcedentib. Nam respondetur, 5 quod tertia instantia condemnat eos pro facto, & fraude, sicuti prima & secunda, quamuis absoluat ab administratione: id intelligitur præterquam, quò ad caput fraudum, in quo expressè eos condemnat. Secundum 6 caput fuit, *an hæ sententiæ essent exequendæ.* Nam † fratres obtinuerant commissionem super nullitate, & restitutione in integrum, dicebantque prius esse de nullitate cognoscendum. Verum & in hoc Rota contra- 7 rium respondit, † quoniam commissio erat directa alteri iudici cum clausula, sine præiudicio legitimæ executionis non esse supersedendum: secus fuisset si apposita fuisset clausula, si quid exequendo ..... Et hic est stylus Signaturę, passimque in vsu, propterea que mandarunt mihi expressè, vt terrem † declaratoriam contra fratres, qui hactenus varijs artibus & sub prætextu ineundæ concordiæ, quam tamen reuera reculant, 8 solutionem distulerant. Tertium caput fuit, *quod expensæ essent moderandæ.* In quo responsum fuit, fratres, ad duas priores sententias in omnibus teneri, quoad tertiam autem non teneri, quoad ea, quæ respiciunt administrationem, quia sententia eos absoluit, sed nō ideo tamen mereri absolutionem quoad hanc partem in alijs instantijs, tamen quia hæc absolutio ex nouiter deductis concessa est, tum quia sufficit eos in alio capite non habuisse iustam causam litigandi, vt aliàs firmatum fuit in causa Gerunden. pecuniaria coram D. Cantuccio.

DECISIO CDLXXXVIII.

Hispalen. beneficij de Moron. 1559.

SVMMARIA.

1 *Legitimè litterarum expeditiones factas ex Summistarum relatione iudici constare potest.*

2 *Expensæ si nullæ pro litterarum expeditione fuerint factæ, merum præsumitur priuilegium intercessisse.*

1 RElati in Rota, quòd mihi mādauerat supra in hac eadem causa, dixique † d. Summistam mihi respondisse, litteras recte esse expeditas, tum ex eorum stylo, tum quia super hoc tempore beneficij, de quo a- 2 gebatur nihil vmquā fuerat a Comite † expensum, vnde sequebatur hoc merum esse priuilegium cōcessum a Papa quoad hoc beneficium, quoniam vero pars aduersa reclamabat, Rota statuit, vt dubiū proponerem, an litteræ sint mittendæ ad corrigendum?

DECISIO CDLXXXIX.

Romana dotis de Iuuenalibus, 30. Ianuarij 1559.

SVMMARIA.

1 *Probatio ordinaria non sufficit vbi agitur de dotis numeratione, quæ in dubium venit.*

2 *Res inter alios acta mihi præiudicare non debet.*

3 *Instrumentis probationis incendio combustis, difficilis redditur probatio.*

SEquendo vltimam decisionem huius causæ, supra die 14. Nouembris 1558. dubitaui, *an constaret datā fuisse dotem de bonis rutē ex quodam sequestro producto, tum alijs quibusdam, prout in puncto.* Rota respondit 1 quoad † probationem ordinariam hæc non sufficere, quia illa verba in dicto sequestro sunt enunciatiua, & 2 inter alios probata, & † in alio iudicio, & ad aliū finē, quæ nihil nocere possunt in præsenti iudicio D. Hieronymę, quoniam tamen pro parte concordię dicebatur deperdita esse, & combusta incendio multa registra in hac causa, ideoque non sibi facilem esse huius rei pro- 3 bationem, ob lapsum temporis, & † incēdio subsequuto, & satis ex hoc sequestro apparere dotem fuisse de bonis rite, ex quo ita sibi exprimitur: dixerunt Domini, vt videat Cōcordia, si possit aliquod adminiculum adferre sine sequestro, quod probat quoddam argumentum probabile in eius fauorem, sed tamen non ita concludit, vt ipsa sit absoluenda a dote petita.

DECISIO CDXC.

Tiraſonen. decimarum de Vierlas.

SVMMARIA.

1 *Præfixo termino de nullitate docenda, ea non docta, nō amplius pars auditur.*

2 *Causa restitutionis in integrum ex lapsu temporis deserta, nulliter petitur.*

3 *Succumbenti in causa nullitatis, tempus quadriennij restitutionis in integrum incipit a die latæ sententiæ.*

4 *Probabilem causam nullitatis committēdæ si habeat pars & succumbat, excusatur a lapsu fatalium.*

5 *Parte quæ de nullitate prætendit nihil adferente, ad vlteriora fit progressus.*

LAta fuerat sententia contra Dom. Antonium, die 22. Iunij 1548. & eodem anno fuerant ei executoriales personaliter intimatæ: postea de anno 1551. idē commisit causam nullitatis, & restitutionis in integrum, & pars aduersa aliam commissionem obtinuit præfixo termino, inter quem Dominus Antonius ni- 1 hil docuit, eumque † nunc pars aduersa prætenderet causam restitutionis quidem, atque ideo eum esse adhuc audiendū, iuxta l. cōtra maiores, & ibi Castr. q. 6. 2 de inoff. testam. Ego dubitaui, *an † hæc causa restitutionis in integrum esset deserta ad effectum, vt ei esset denegāda remissoria, quam petebat, & ... a quibus fuerat absolutus ad beneplacitum.* Rot. respōndit, solere obseruari distinctionem, Franc. in c. dilecti, quæst. 6. de appel. 3 vbi concludit, quando quis † succubuit in causa nullitatis, tunc tempus quadriennij in causa restitutionis incipere labi a die latæ sententiæ, cap. 1. de restit. lib 6. Dec. c. ex ratione, num. 10. & Felin. num. 4. de appell. Rota in nou. de appel. 15. & in antiq. 79. Sarnen. reg. de annal. q. 14. nu. 7. Hoc enim casu ille qui succubuit, ostendit se tenere causam nullitatis commissiuè, sicut in simili dicitur de eo, qui committit causam attentatorum, & nihil probat. Rota aliàs concluſit coram D. Caputaquenti in causa Giennen. Prioratus de Villa 4 Noua: aliqui ex Dominis dubitabant, si † D. Anton. habuisset fortè probabilem causam committendi negocium nullitatis, tunc licet succubuisset, esse tamen excu- 5 sandum a lapsu fatalium, vt sentit Franc. in d. cap. dilecto, quæst. 6. verum quia in casu proposito D. Ant. nihil † adduxit vmquam, quod dubium faceret, ideo visum fuit contra illum ad vlteriora esse procedendum, nec quidquam facere quod obijciebatur, de executorialibus intimatis contra incolas, & vniuersitatem loci de Vierlas, quæ fuerunt declaratæ nullæ, quoniam nulla diuersa causa est, nec commune quidquam habet cum Ant. de quo quæritur.

DECISIO CDXCI.

Parmentis Castri, & bonorum. 10. Februarij 1559.

SVMMARIA.

1 *Latæ sententia in fauorem a qua si est appellatum, vbi ta-*

men reperitur nõ prorogata fatalia, & lapsus sit diutur nus multorum annorum curſu, proceditur ad executio nem vigore commiſſionis non docto in termino de proſe cuta appellatione.

2 *Executoriales eliciuntur nihil conſtito productum eſse a reo ad ſui defenſionem in actis.*

LAta fuerat ſententia de anno 1546. a Reuerend. Puteo in fauorem Dom. Franciſci de Caſalibus, a
1 qua cum fuiſset appellatum, quia † tamen nõ reperiebantur prorogata fatalia, & tot anni iam erãt elapſi, ideo Dominus Michael hæres obtinuit commiſſionẽ, vt præfixo termino ad docendum de proſequutione appellationis, procederem ad executionem. Itaque præfixo termino, & lapſis deinde etiam duobus menſibus, cum aduerſarij prorſus nihil docerent, & verbo tantum procederent, cauſsam olim fuiſse auocatam in partibus, conſului Dominos bis, quid eſset agendum? qui reſponderunt, vt poſtquam nihil mihi in a-
2 ctis conſtaret de auocatione, & † pars fuerit ſatis exper ta, vt procederem ad executoriales.

DECISIO CDXCII.

Monaſterien. Canonicatus, 13. Febr. 1559.

SVMMARIA.

1 *Monaſterienſis Eccleſia Cathedralis in VVeſtphalia vigore ſtatuti non admittit in Canonicos, niſi nobiles, & eos quidem equeſtres.*

2 *Papa derogat aliquando expreſsè ſtatuto confirmato cum clauſulis derogatorijs a prædeceſſoribus ſuis.*

3 *Derogans priuilegio Pontifex non facta ſibi in ſupplicatione mentione regulæ de non tollendo iure queſito, an valida ſit talis derogatio?*

4 *Vacante prebenda quæritur ius incontinenti nobilitati equeſtri in ea vigore ſtatuti priuilegio Apoſtolico confir mati in hoc caſu.*

5 *Papa expreſsè derogans ſtatuto per clauſulam quorum tenores, facit gratiam ſuam canonizari.*

6 *Statutum cõtrarium iuri, & idcirco nullum eſt, non debere recipi in Canonicos, niſi ex ordine nobilitatis equeſtri, niſi per Papam approbetur.*

7 *Conſuetudo aſſerta ex temporis immemorabilitate per aſſerentem probanda eſt.*

8 *Regula, de non tollendo iure queſito, non procedit vbi iuris effectus ſuſpenditur, ſecus vbi ius omnino tollitur.*

Ius queſitum vbi eſt merè ſpeciale, non habet locum regu la de non tollendo, &c.

Quę etiam regula, vt locum habeat, neceſſarium eſt vt ius queſitum etiam ſit verè cum effectu, nu. ſeq.

11 *Iuramentum præſtitum a Canonicis de non caſſando ſtatuto a ſe facto, non ligat, gratia expreſſa Papa ſuperue niente derogatoria ſtatuti.*

1 ECcleſia Monaſterien. habebat † ſtatutũ *vt nemo in Canonicum recipi poſſet, niſi ex nobili genere eſ-ſet, & militari, & cum quibuſdam alijs qualitatibus expreſſis.* Quod ſtatutum fuerat cõfirmatum a Iulio Secundo cum clauſulis derogatorijs futurarum prouiſionum, quę ſtatuto illo aduerſarentur, nunc vacante Canonicatu Papa illũ contulerat Ioan. Schenxcinx, qui probabat ſe nobilem quidem ex vtroque parẽte, non tamen ex militari ordine. Papa autem in eius gra-
2 tiam expreſsè derogauerat ꝓdicto † ſtatuto cum clauſula, *quorum tenores*. Quapropter nunc Capitulũ denegabat poſſeſſionem tradere Ioan. prætendens ſibi ius quæſitum ex dicto priuilegio, cui Papa non dero-
3 gauit, cum nulla ſit facta mentio † de regula de non tollendo iure. Item Canonici, qui ſunt aſtricti iuramento ſeruare illud ſtatutum, nec Papa eos in gratiã Io. diſpenſat ab illius obſeruatione, vt Pariſ. conſ. 40. nu. 8. in 4. fol. c. nonnulli ver. ſeptima cõcluſio. de reſt.
4 Et etiam quia cum primum † vacauit Canonicatus ſta tim quæſitum fuit ius vigore ſtatuti ordini militari, c. cum Eccleſia, cum glo. in fi. de præb. in 6. idcirco non ſufficit derogatum fuiſſe ſtatuto, niſi de regula fit facta mentio. Sarnen. regu. de non tollen. iur. 15. nu. 7. Rom. conſ. 327. His non obſtantibus, cum dubiũ propoſuiſſem adiunctis depoſitionibus teſtium, & nonnulls alijs. Rota cõcluſit gratiã Io. eſſe canonizandã, & Capitulum cogendum illi tradere poſſeſſionem: ratio præcipua fuit, quia Papa in prouiſione ſua expreſsè, & in ſpecie derogauit huic ſtatuto cum clauſula,
5 *quorum tenores*, quæ † derogauit omnibus contrarijs, vt eſt ſtylus Rotę. Ant. de But. conſ. 7. Caſſad. 10. Cũ igitur de voluntate Papæ appareat, nihil dubitandũ
6 eſt de præſente, cum † huiuſmodi ſtatutum ſit contrarium iuri, & conſequenter nullum, niſi Papa id approbet, & in terminis, vt Abb. c. venerabilis, de... Curt. c. fin. de conſuetud. num. 475. Altera fuit ratio, quando confirmatio. 12. de qua ſupra nititur quadam immemorabili conſuetudine, quam aſſerebat extare in
7 Eccleſia † Monaſterien. quæ tamen a Canonicis non probatur, ideo non videtur obſtare gratiæ Ioan. non obſt. regula de non tollendo iure, quoniam multipliciter reſponſum fuit, primò, eam non procedere quando ex eius derogatione non derogatur iuri communi, Cur. iun. conſ. 1. nu. 22. Caſsad. conſ. 66. nu. 63. Sarn.
8 dicta reg. q. 19. & 18. Secundò † procedit ea regula, vbi prorſus tollitur ius, ſecus vbi tantum effectus eius ſuſpẽditur, Abb. cap. nu. 10. de reſcrip. Caſsad. deciſ. 51. nu. 2. de conceſſ. præb. Rot. de præb. in nou. 17. Pa-
9 riſ. conſ. 119. nu. 7. in 4. Tertiò † non procedit vbi ius quæſitum eſt merè ſpeciale, Sarn. de reg. q. 6. aliàs requireretur, oẽs ꝓuiſiones Apoſtolicas ſemper eſſe irritas, cũ in illis derogetur ſtatutis, & priuilegijs Eccleſiarum, & tñ numquã fiat mentio de huiuſmodi regula, quia ſi aliquod ius eſset quæſitũ nobilibus militaribus, in quorũ fauorem ſtatutũ fuit conditum, non aũt ipſis canonicis, ideo ipſi nihil poſsũt obijcere. Quarta, quia opus eſt, vt ius quæſitum ſit vere, & cum effe-
10 ctu, ita vt regula † procedat, prout in caſu noſtro. Sarnen. q. 15. ſecus eſt, vbi prætenditur ius ex ſtatuto. Nã ſufficit tunc tñ derogatio ſtatuti, Put. 4. de iur. q̃ſito. Sarn. ſuper reg. 26. Rot. in Ant. 42. de conc. præb. & in nou. primo eo. tit. Nõ obſtat, quod Canon. non fuerint habilitati. Nã non in iuramento ſemper intelligitur Papæ auctoritas. c. veniẽs, de iureiur. Rot. in nou. prima, de iureiur. deinde quia Papa in Bulla dat execu-
11 tores gratiæ. Vnde Canonici † ſatis excuſantur a periurio. Et poſtremo, quia Papa concedens huiuſmodi gratiam Io. cum omnibus illis clauſulis, tollit, & Canonicos omni vinculo obſeruandi ſtatuti quoad perſonam ipſius Ioan. l. 2. de iuriſd. omn. iud. Cur. cõl. 1. num. 22. Alex. l. quidam conſulebant, de re iud.

DECISIO CDXCIII.

Rom. hæreditatis de Comitibus, 17. Febr. 1559.

SVMMARIA.

1 *Ratificatio inualida eſt, quando non eſt facta iuxta tenorem earum rerum, quas ratificauit principalis.*

2 *Ignorantia earum, quæ antea fuere geſta, an impediat ratificationem, & num. 3.*

4 *Ratificatio facta apud acta, quæ notorium parit inter partes, erroriſque ſuſpicionem tollit, reuocari non poteſt.*

5 *Deliberatus conſenſus interceſſiſſe actui, arguitur ex iuramenti interpoſitione, facitque ratificationem impugnari nullatenus poſſe.*

6 *Ratificatio facta cum iuramento antea conſenſui intercedente ſimiliter cum iuramento, cum ignorantia prætendi nulla amplius veriſimilitudine poſſit, non relenat.*

7 *Ratificatio vbi ea tantum continet, quæ geſta ſunt ante conſtitutionem procuratoris, non eſt plenè perfecta.*

DVbitaui, *an ratificatio Domini Torquati huiuſmodi fuerat, an dicatur aduerſario ius quæſitum ex actis antea a procuratore ſuo factis, ſtante præſertim declaratione cum inſtrumento eiuſdem Domini Torquati poſtea ſequuti?*

1 *sequuti:* Dicebat † enim Torquatus ratificationem factam esse nullam, quia si nō fuit secus tenorem earum rerum quas ratificauit, vt per Paul. de Castr. cons. 382. in 2. Aim. cons. 192. num. 14. Paris. cons. 47. num. 97. in prin. deinde quia incola propriè declarauit, se ignorasse ea quæ antea gesta erant, † quod sufficere videtur, glos. §. sed iste, Instit. de alien. capit. pastoralis, de except. Paris. cons. 85. num. 46. in 1. Verum domini omnes concluserunt validam esse ratificationem, cap. fin. de iureiur. in 6. Rota in nou. de procur. 39. Nec reuocari potest prætextu ignorantiæ, tum † quia habet clausulam ex certa scientia quæ sufficit, l. 1. l. si dari, de verb. oblig. num. 5. Castr. cons. 216. nu. 5. in 1. Bald. l. mater, num. 5. C. de rei vend. Tum † quia facta est apud acta, quæ reddunt notorium inter partes, tolluntque erroris suspicionem, Castr. l. 1. C. de satisd. num. 2. Capic. decis. 4. num. 28. quibus accedit iuramentum in eadem ratificatione, quod † arguit deliberatum consensum, Alexan. consil. 62. num. 4. in 5. Bald. l. 1. cap. commodo, Dec. cons. 345. num. 2. Non † obstat reuocatio postea facta etiam cum iuramento, quoniam cum ignorantia amplius non sit verisimilis, prodest nihil iuramentum, præsertim cum non sit præstitum a iudice, Rota in nouis. 444. Roman. consil. 481. col. fin. Felin. etiam in materia 18. conclus. de rescript. Tiraq. in præd. l. si vmquam, num. 39. Dixerunt † etiam hanc ratificationem comprehendere ea tātum, quæ gesta sunt ante constitutionem procuratoris, vt clarè apparet ex verbis ratificationis. Ceterum autem, an hęc gesta eiusmodi sunt, vt ex his possit dici ius quæsitum aduersarijs aliàs agetur.

DECISIO CDXCIV.

Cæsaraugustana Archidiacon. de Rocca, 17. Febr. 1559.

SVMMARIA.

1 *Iudicibus per vim remissoriæ in partibus assignatis, an noui articuli produci possint.*

Vide negatiuam numero sequenti, scilicet in Curia articulos deducendos esse, & deinde ad partes transmittendos.

3 *Sequestrator deputatus, vbi de eo fuerit orta suspicio simistra, removendus est.*

DEcretum remissorium cum examinarentur testes in partibus, pars obtinuit commissionem signatam arbitrio, vt coram † iudicib. assignatis in partibus possint noui articuli produci. Ideo cum quærerem, 1 *an liceret mihi hoc mandare vsdem iudicibus,* responsum 2 fuit, articulos in Curia tantum esse admittendos, † & eos ad partes deinde transmittendos, vt ita stylum obseruarem, quoniam etiam oriebantur nonnullæ ex- 3 pensæ factæ a primo sequestratore † deputato, quem deinde pars obtinuit, vt suspec. amoueri, mandarunt mihi, vt si liqueret, de expensis factis iuberem secunda sequestratione eos solui ex fructibus sequestratis primo sequestratorio.

DECISIO CDXCV.

Posnanien. Canonicat. & præbendæ, 22. Febr. 1559.

SVMMARIA.

1 *Lite pendente super beneficio Ecclesiastico, pars an possit suspendere petitorium.*

2 *Pars tantum appellans a possessorio vtrum sententia in iudicatum transire possit ratione petitorij.*

3 *Appellans in vno, non dicitur potest appellare in alio ratione petitorij, & possessorij, quæ re ipsa differre dignoscuntur.*

4 *Mitioris sententiæ ratione Rota determinauit appellantem in possessorio simul, & in petitorio, appellare, posita clausula, rebusque alijs. &c.*

5 *Dubitatiua in causa pro opponente iudicare potius conuenit.*

1 PEndente lite super Canonicatu pars suspendit petitorium. Aduocatus obtinuit commissionē, cuius copia data fuit, prætendebatque Do. Oradinum rectè pronunciasse, tam in petitorio, quam in possessorio, illius commissionis. Imò dicebat eius sententiam transiuisse in rem iudicatam quoad caput petitorij, quo- 2 niam pars appellauerat tantum a possessorio, † quod di- 3 uersum est a petitorio. Vnde † appellans in vno, non dicitur appellare in alio. Paris. cons. 66. num. 5. in 1. Paul. de Catt. cons. 270. nu. 2. Ego circa hoc dubium proposui, & cum in commissione variæ essent sententiæ, an ex ea tributa esset facultas pronunciandi etiam in petitorio, iuxta Rot. in nou. de causa possess. & propriet. 9. ... Cassador. 6. de rescript. in fin. tamen omnes con- 4 cluserunt † hoc pacto mitiorem partem sequentes, videlicet validam non fuisse sententiam super vtroque capite, cum in ea adesset clausula, rebusque alijs in actis causæ, & causarum, quo referunt se ad omnia in actis deducta, iuxta Paris. cons. 39. num. 20. in 1. Quod quidem eo magis probatum fuit, non tantum, quia in 5 dubio † pro opponēte iudicandum, Castren. l. 1. si quis caut. Cassad. de appel. 4. Verum etiam, quia pars petebat sententiam ex capite nullitatis reuocari, contenta & sibi appellationem datam esse.

DECISIO CDXCVI.

Perusin. Sanctæ Crucis, 22. Februarij 1559.

SVMMARIA.

1 *Bulla Clementis Papæ an habeat locum tam in obtentis beneficijs, quam in posterum obtinendis.*

2 *Bulla vt probet in iudicio, integra illius verba veniunt referenda.*

3 *Acceptans beneficium religionis, vtrum omnibus legibus religionis se censeatur obligare.*

4 *Factæ probationes contra interesse prætendentes, vtrum resignatario obesse possint.*

5 *Negatiua asserta Equitem Hierosolymitanum non gessisse habitum, nec crucem, probari per negantem debet.*

DVbium proposui in hac causa cum dictis testib. quo nihil fuit conclusum. Sed dictum illud distinxerunt in varia capita, figillatim discutienda. Primum 1 est, *an † Bulla Clementis habeat locum, tantum in obtentis tūc beneficijs, an verò etiam in his, quæ in posterum ob-* 2 *tinebuntur, in † quo capite danda erant integra verba Bullæ.* Secundum est inter alia stabilimenta religionis, *an* 3 *Robertus † hoc beneficium acceptādo religionis, censeatur se obligasse omnibus legibus religionis, iuxta tradita ab* 4 *Anton. in l. si duo, de acquirend. haered.* Tertium est, † *an probationes factæ contra interesse putantes, afficiant Dom. Fuscherium resignatarium, iuxta Rot. in nouis. de dolo &* 5 *contum. 12. num. 3.* Quartum est, *an † testes probent negatiuam, quæ deducitur, videlicet Robertum non gessisse habitum, & crucem.* Quintum est, *an probetur deuolutio prout in impetratione Mary, & scientia religionis, &c. quæ ad hæc spectant.*

DECISIO CDXCVII.

Hispalen. beneficij de Moron. 22. Febr. 1559.

SVMMARIA.

1 *Expeditis legitimo ordine. & modo litteris, petere pōt pars, vt sententia iuxta earum tenorem feratur.*

2 *Votum Summistæ de litterarum legitima expeditione, an sufficiens sit ad sententiam promulgandam, an vero requiratur totius Camerę iudicium.*

3 *Sententia antequam feratur iuxta tenorem litterarum a Summista approbatarum, & Camerā Apostolicā, dubium earum causa in Rota venit proponendum, idque ex opinione quorumdam Rotæ Auditorum, licet alij contrarium senserint.*

4 *Camera si raro cōgregetur ipsius votum exspectari non debet in sententiæ prolatione, quæ instantia partium vigetur, vt ad tenorem litterarum proferatur, & hoc casu sufficit approbatio per Summistam factæ.*

CVm aliàs retuliſſem Summiſtam reſpondiſſe litteras in hac cauſſa † recte expeditas, nunc pars vrgebat, vt ſententiam ferrem iuxta earum tenorem. Aduocatus autem reſiſtebat, qui dicebat, non ſufficere ſolum † votum Summiſtæ, ſed neceſſariam eſſe ſententiam totius Cameræ, ideoque non eſſe pronunciandum, antequam certè ſtatuatur, an litteræ ſint corrigendæ. Conſului Dominos quid mihi eſſet agendum, & exquiſiui vota ſingulorum, qui erant ſex. Duo ex illis reſponderunt, dubium † eſſe in Rota proponẽdum, antequam ſententia feratur, alij quattuor cõtra. Nam cum litteræ expeditæ reperiantur, & Summiſta ita retulerit, non videtur retardanda ſententia parti, † cum Camera iiſdem temporibus, non niſi ratò congregari ſoleat, quod quidem non poteſt differri in plures menſes. Mandarunt igitur mihi, vt primam ſententiã ferrem iuxta tenorem litterarum, poſtea verò in ſecunda inſtantia commodius diſputabitur, an ſit corrigenda, & tota Camera pro tunc conſuli poterit, præſertim cum lis prima inſtantia iam ferè integro triennio ſit agitata.

DECISIO CDXCVIII.

Cremonen. præpoſituræ, 27. Febr. 1559.

SVMMARIA.

1 *Actor fundans intentum ſuum plenè, & neceſſario probare debet, aut ſaltem dicit vacaſſe in menſe reſeruato, nec coniecturæ verſimiles ſufficiunt.*

2 *Res inter alios acta, an quo ad condemnatum ſint probabiles.*

3 *Rota ſententijs latis in partibus non multum tribuere ſolet niſi in proceſſu Curiæ iuſtificentur.*

4 *Cadauere mortui reperto, an ſufficiat probatio per publicã vocem & famam de interfectore.*

DVbitaui, *an probetur obitus de menſe Nouembr. ad effectum reſeruationis ex multis præſuppoſitis in puncto, quorum aliqua etiam fuerunt præſuppoſita, a Domino Oradino, coram quo quæſtio tam pendebat in prima inſtantia, alia coram me de nouo producta, & addita?* dominj autem perſiterũt in deciſione aliàs firmata, vt ſcilicet
1 non probetur obitus in eo menſe reſeruato eo, † quòd cum hoc ſit fundamentum actoris, debet ab eo plenè & neceſſario probari, ita vt nec verſimiles coniecturæ ſufficiant, Rot. in antiq. 885. Fel. in c. in præſentia, nu. 22. de præbend. Non ſufficit autem narratiua breuis Papæ, quòd obtinuit de menſe Nouembris, ex quo Papa non narrat factum proprium, nec factum coram ſe, Rota in antiq. 197. Felin. c. cum cauſſam, num. 2. de reſtit. præſertim quoad effectum adiudicationis, Aegid. q. 42. nu. 6. & de trien. quæſt. 39. nu. 2. Teſtes etiam deponentes de publica fama nihil probant, Beruezi Decani ſubtil. q. 112. minus etiam probat ſententia vltimò producta, primò quando verba illa narratiuè in proœmio ſententiæ fidem non faciant maximè in præiudicium tertij, Capel. Toloſ. q. 28. Bart. Clem. litteras, nu. 5. de probat. Secundò, † quia eſt res inter alios
2 acta, quæ videlicet poſſit probari quoad condemnatum etiam in alio iudicio, Rota in antiquis. de regul.
3 iur. 4. Bart. l. ſententia, de appellat. Tertiò, † quia ſententijs latis in partibus, Rota non multum tribuere ſolet, niſi in conſeſſu iſto iuſtificentur. Cetera quæ in contrarium obijciebantur facilè ablata fuerãt iiſdem rationibus deductis coram Dom. Oradino. Dixerunt autem reſtringi poſt hoc dubium poſſe ad duo. Primum
4 † eſt, *vt præſuppoſita qualitate mortui cadaueris reperti, ſimus in tali caſu, vt ſufficiat probatio per publicam vocem, coniunctis illis, de quibus in præſenti dubio.* Secundum eſt, *an ſententia cum illius narratiua iuſtificetur ex proceſſibus vt conſtet de obitu fratris Marij in menſe Nouembris.*

DECISIO CDXCIX.

Florent. Cambij 27. Maij 1559.

SVMMARIA.

1 *Cambium an factum dicatur, per nullos melius probari poteſt, quam illorum teſtificatione qui rem ipſam tractauerunt.*

2 *Concurrentibus multis in cauſſa cambij, libro ſcilicet ſignorum teſtimonium eius qui ſoluit proxeneta, & confeſſio procuratoris partis aduerſæ, ſatis videtur cambium probatum.*

1 DAta copia nonnullorum teſtium, quæ rebam, † an cambium, de quo agebatur, diceretur factum fuiſſe a Cantore? Et quoniam hæc cauſſa aliàs ſæpius coram variis Auditoribus fuerat propoſita, & ferè ſemper ſuper iiſdem, ideo res nullam habuit dubitationem, omnes vnanimes concluſerunt, ſatis probari cambium fuiſſe factum a Cantore, & rationibus aliàs traditis, & præcipuè in materia hac, de qua agitur, nulla videtur eſſe aptior, quam illorum teſtificatio, qui rem tractarunt. Cum enim in permutandis his pecuniis aliæ perſonæ non ſint adhibitæ, non eſt, cur dubitetur, quòd iiſdem etiam decerni poſſit id, quod actum fuit,
2 quorum manibus res fuit confecta. Hic enim † plura concurrunt, liber ſignorum, teſtimonium, & eius qui ſoluit proxenetæ qui interceſſit, & confeſſio procuratoris partis aduerſæ, quæ omnia cum ſimul conſentiũt reddunt rem minimè dubiam, præſertim cum non aliis teſtibus huiuſmodi negotia ſoleant probari poſſe. Et ita aliàs firmatum fuit coram Puteo, coram Capizucco, & coram Caputaquenſi, quorum omnes deciſiones in præſenti cauſſa habui deſcriptas, & inſertas in informationibus.

DECISIO D.

Hiſpalenſis beneficij de Moron.

27. Februarij 1559.

SVMMARIVM.

1 *Partium altera conquerente de non plena audientia ab expeditoribus litterarum ſuper earumdem correctione, aut approbatione, ad dies aliquot negotium differri poteſt, & ſuſpendi expeditio.*

1 QVoniam altera pars cõquerebatur, ſe † non fuiſſe plenè ab expeditoribus auditam ſuper correctione litterarum, Rota mandauit mihi, vt differam expeditionem cauſsæ ad octo, vel decem dies, vt interim poſſint conſuli Summiſta, & Datarius, & Barẽgus, qui tres ſi conſenſerint, litteras eſſe rectè expeditas, tunc iuxta earum tenorem pronunciem, & ſi quid erit plenius diſcutiendum in plena Camera, illud reſeruetur agendum in ſecunda inſtantia.

DECISIO DI.

Nolana monaſterij Regalis Vallis,

3. Martij 1559.

SVMMARIA.

1 *Prælatus vigore ſubrogationis in locũ defuncti, & medio breuis de obtinenda poſſeſſione cauſſam apprehendens, an ſine vitio ſpolij dicatur acceptare litigioſo exiſtente beneficio, & reſeruationem habente regreſſus.*

2 *Regreſſus ab vna partium allegatus, vtrum inualidus dici debeat ex eo quòd pars aduerſa auctoritate Pontificis ceperit poſſeſſionem, ita vt non poſſit dici quidpiam attentaſſe, cum Papa nunquam dicatur attentare.*

3 *Inualidum aſſerens regreſſum ſubrogatus verificare tenetur, ad hoc vt eluat quod dicitur attentaſſe, & eo maximè, quòd pars gratiæ ſit dictæ ſubrogationis.*

4 *Agens de attentatis ad probationem validitatis ſui regreſſus vtrum teneatur ſuum terminum iuſtificare.*

5 *Monaſterium licet ſit conſiſtoriale, de eo tamen non conſiſtorialiter prouideri poteſt.*

6 *Regreſſus validitas cũ negotium principale reſficiat, quod ſuſpenſum fuit, vtrum deduci debeat relicta probatione attentatorum.*

7 *Proprietatis exceptio vt cum ſpolio eſt connexa, ita regreſſus nullitas cum attentatis.*

Age-

AGebatur cauſſa attentatorum inter Proſperum Geſualdum, & Cardinalē Saracenum. Nam cū Cardinalis lite inchoata cū Hieronymo, obtinuit deinde per obitū illius ſe in illius locum ſubrogari, & vigore eius ſubrogationis obtinuiſſet breue de capienda poſſeſſione ſine vitio ſpolij, atque ita cauſſam apprehendiſſet. † Nunc Proſper dicebat, eam poſſeſſionem nullam eſſe, ac attentatam, eo, ꝙ ſi per obitū Hieronymi antea erat reſeruatus regreſſus, vnde & adhuc eo viuente ad cauſſam Proſper venerat ratione huius regreſſus. Verum Card. reſpondebat, † regreſſum illum inualidum eſſe, ſeque non attentaſſe, cum auctoritate Papæ poſſeſſionem ceperit, quia Papa nō attentat, Aegid. 749. in ſ. Rota in nou. 310. nu. 3. Dec. conſ. 461. nu. 19. Ex his igitur dubitaui ego, *an conſtaret de inualiditate ingreſſus ad effectum attentatorum*. Rota reſpōdit † in primis, Cardinalem teneri ad dandum regreſſum Proſperi eſſe inualidum, tum quia ita Cardinalis ipſe in ſubrogatione ſua narrauit, videlicet, regreſſum illum nullum eſſe, quam ob cauſſam tenetur verificare hoc, quod narrauit, cum ſit pars gratiæ, Fel. c. cōſtitutus, de reſcrip. Boer. deciſ. 344. nu. 8. tum etiam, quia † hic agendo de attentatis, Proſper non tenetur iuſtificare ſuum terminum, Rota 1. de reſtitutio. ſpoliato. in antiq. & 2. eodem titulo, in nou. Caſſad. 3. nu. 1. & 2. eodem titulo. An autem Cardinalis ſatis dicatur ex deductis iuſtificaſſe nullitatem regreſſus, ita vt notorius appareat non titulus Proſperi, quo caſu etiam in attentatis debet ſuccumbere hoc in præſenti Domini non firmarunt. Dicebat. n. Cardinalis, ſatis ſe id probaſſe, † dicendo, Monaſterū eſſe conſiſtoriale, & tamen de eo non prouiſum fuiſſe conſiſtorialiter, ſed quoniam hæc nulla circa hoc in facto non ita loquebatur, fuit hæc pars in alium diem reſeruata. Nec obſtat ꝙ diceret Proſper non eſſe nūc quærendū de validitate † regreſſus, cū id reſpiciat negocium principale, quod fuit ſuſpenſum, numquā agere de attentatis tantum. Sed reſponſum fuit alias Rotam concluſiſſe hanc cauſſam attentatorum totā pendere a validitate regreſſus, vt ſi ille ſit inualidus, nulla ſint attentata, vtpotequæ pendeant a cognitione negocij principalis, neceſſariò de eo videndum eſt, vt apud Capit. 72. in fine. ſicuti cum exceptio proprietatis coniuncta eſt cum ſpolio, Socin. l. rem quæ nobis, q. 9. §. nihil commune, Gemin. conſ. 24. nu. 2.

DECISIO DII.

Regien. Canonic. & præben. 3. Martij 1559.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio ſuper nullitate trium conformiū latarum cum reſtitutione in integrum inſtante aduerſario pro declaratoria dari poteſt.*

2 *Commiſſio ſignata cum clauſula, Quo ad de iure, &c. quem producat effectum.*

3 *Nullitas allegata, quæ trium conformium ſententiarum vim infringere poſſit, vt clara ita vt nullatenus reuocabilis ſit neceſſe eſt.*

4 *Conſulto de bono iure etiam poſt promulgationē trium conformium, vtrum ad declarationem ſit procedendum.*

5 *Votis Auditorum ad æqualitatem tendentibus de concordia inter partes iucunda conſultatio ſolet de conſuetudine proponi.*

1 CVm ſuiſſent latæ tres ſententiæ † contra Comitē Annibalem ſuper ſpolio, & aduerſarius vrgeret pro declaratoria, Comes obtinuit commiſſionem ſuper nullitate ſententiarum, & reſtitutionis in integrum, quia † tamen fuit lignata prout de iure, ideirco, quoad ius aduerſarius dicebat illi obſtare, Clem. prima, de re iudic. & ſententias ſuas in primis eſſe exequendas, cum † nullitas, quæ impedit executionem trium conformium debeat eſſe clara, & non reuocabilis, & dubioſa, Fel. in cap. inter ceteros, col. 5. de re iud. in caſu autem iſto, licet in facto omnia liquerent, tamen dubia iuris plurima excitari poſſe, ex quibus executionem eſſe differendam, Franc. c. de dilect. num. 52. Corn. conſ. 10. nu. 3. in 4. Cur. iun. conſ. 28. nu. 8. Cum autem ex aduerſo Comes diceret, poſt ſententias contra ſe fuiſſe deciſum in ſimili cauſſa coram Dom. Chiſſanen. ex qua deciſ. † conſtaret, ſe bonum ius ſouere in hac eadem cauſſa, & propterea nō eſſe procedendum ad declarationem. Domini autem animaduertentes, multa hinc inde ſatis probabiliter deduci, nihil firmarunt, † vtraque fuerunt æqualia. Dixerunt autem, vt partes, ſi fieri poteſt, ad concordiam reducantur, alioquin proponatur dubium, *an præſuppoſitis veris his, quæ in facto coram Chiſſan. in puncto fuerunt deducta, an impedienda ſit executio contra Comitem Annibalem in hac cauſſa, iuxta l. dum quæritur, de excep. rei iud.* Alij contra. Nam cum factum ſit ſimile, *probationes ſimiles*, &c. omnia rata, veritatem, potius ſequi debet, 43. . . . *iuris ſubtilitates*.

DECISIO DIII.

Virdunen. Monaſterij, 6. Martij 1559.

SVMMARIA.

1 *Reſignans in fauorem alterius purè, & ſimpliciter in manus notarij præſentibus teſtibus, non committit ſimoniam.*

2 *Reſignatarius eadem die qua facta ſibi fuit reſignatio eodem loco, & loco etiam loci coram eodem notario, & teſtibus conſtituens procuratores ad conſentiendum reſeruationi regreſſus, & penſionis, facit mandatum eſſe correſpectiuum.*

3 *Contextu eodem ſecuta actuum vicinitas, arguit partes inter ſe antea conuenisſe, & contractus ſimoniaci inducit ſuſpicionem.*

4 *Actus ſi oſtendit vnum eſſe conſtitutum procuratorem, et a reſignante, & reſignatario, vt certiores eſſent de conuentis, non caret ſuſpicione ſimoniæ.*

5 *Incontinenti actus facti ſemper correſpectiui cenſentur, et ob id cauſſa beneficiali plurimum ſuſpecti.*

6 *Mandatum vbi fit ad reſignandum liberè, & ſimpliciter, & tamen actus ſubſecutus oſtendat regreſſum, & penſionis reſeruationem potius factum, quam dictum attendi debet.*

7 *Permutatio beneficiorum in aliud membrū incidit ab eo quod concernit regreſſum, & penſionis reſeruationem.*

QVærebam præſuppoſito ſine veri præiudicio, ꝙ Ioſeph die 11. Sept. 1555. in Monaſterio S. Michaelis de S. Michaele Virdunen. Diœc. in manib. Sebaſt. Notarij, † & in præſentia teſtiū cōſtituerit procuratores ad purè, & ſimpliciter reſignandū ſuum Monaſterium S. Angeli in fauorem Io. in eadē die Ioan. in eiſdem loco, † & loco loci in manib. eiuſdem Notarij, ac in eorumdem teſtium præſentia. Io. conſtituerit eoſdemmet procuratores ad conſentiendum reſeruationi regreſſus, & penſionis in fauorem eiuſdem Ioſeph reſignātis: Domini reſponderunt, mandata eſſe correſpectiua, & conſequenter remiſſoria releuantia. Ex † hac enim in vicinitate actuum eodem contextu ſecuta præſumitur inter partes antea præceſſiſſe conuentionē de retinenda poſſeſſione, cū non ſoleat quis gratis alteri beneficiū reſignare, ad ea q̄ Aegid. 12. Vital. Cle. 1. de rer. permu. nu. 88. Card. Anc. nu. 6. Pariſ. conſ. 143. num. 15. in 4. † Et actus ipſe oſtendit vnum procuratorem conſtitutū fuiſſe ab vtroque, vt ita certiores eſſent, illud implendum eſſe de quo ſimul conuenerant, & huc pertinent multa, quæ dici ſolent de actib. † incontinēti factis, qui ſemper correctiui cēſentur, Rip. l. ventri, §. fi. de priuil. cred. Soc. cōſ. 273. nu. 4. in 2. Cur. ſen. 54. nu. 4. & ſeq. Dec. l. petēs, in 2. no. C. de pact. Et ita ſæpius deciſum fuiſſe dixerūt in plurib. ſimilib. Creſcen. 78. Molieda. 124. Sarnen. 4. in 1. Put. 1. de ſimonia freq. 81. 82. Et coram Do. Chiſſan.

in

in causa Veronen. Monasterij, & coram Capisucco in causa Augusten. præpositurę. Non obstat, quòd in primò mandatum primum fuerit ad resignandum liberè † simpliciter, quoniam cum hæc materia sit suspecta, inspicimus potius quoad actum, quàm quoad dictum, vt Dec. l. si donatione, C. de coll. nu. 24. & cõsil. 63. Aim. cons. 156. nu. 18. Idem ferè in terminis, ait Rota, in c. 1. num. 5. de rer. permut. in 6. Non obstat quòd ait Cassad. 2. de simon. quæ loquitur de resignatione coram Ordinario, hic secus est. Non obstat consilium hoc 168. in 2. col. 2. quoniam loquitur in permutatione, † & alius ille est casus: quoniam autem pro parte Ioan. dicebatur, Iosephum post resignationem factam simpliciter illi acquiuisse, & cum varijs actibus ratificasse, circa hæc nihil firmatum fuit, cum prius in facto sint iustificanda.

DECISIO DIV.

Rom. pecuniaria releuationis indemnitatis 6. Martij 1559.

SVMMARIA.

1 *Præscriptio statutaria ex lapsu annorum decem, & sex, an prosit præscribenti.*
2 *Personalibus in actibus præscriptio currit de iure communi spacio annorum triginta, vel quadraginta.*
3 *Præscribi contra pupillum nullo modo potest.*
4 *Statutaria præscriptio annorũ decem & sex non ledit pupillũ, tutum contra oẽm præscriptionẽ ex iure communi.*
5 *Præscriptio statutaria non dicitur subrogata loco præscriptionis triginta annorum, nisi id expresè per statutum caueatur.*
6 *Rubrica facile denotare dicitur, quæ mens fuerit vel intentio statuentiũ in statuto seruanda rõne præscriptionis.*
7 *Præscriptio decursa contra defunctum currit etiam aduersus minorem succedentem in hereditate.*
8 *Conuentionalis præscriptio, aut longi temporis decursa contra defunctum, obest etiam minori.*
9 *Dormit perscriptio per subrogationẽ illius, quæ est triginta annorũ, vi statuti inducti a in casu pupillaris ætatis.*
10 *Statutum vires instrumentorum, & fidem probationum tollere potest, debitum autem nequaquam.*
11 *Instrumentorum vis, & robur, tum probationum fides ex diuturnitate temporis, & lapsu multorum annorum debilitatur.*
12 *Statutum de annorum decem & sex præscriptione, subrogatorium esse potest præscriptionis vigore iuris communis approbatę, scilicet 30. annorum, quæ tamen non currit contra pupillum.*
13 *Ius commune non tollit actionem & debitum pupillo, licet currere possit aliquando præscriptio.*

QVærebam, præsupposito quòd de anno 1557. repetitur præscriptio contra Hieronymũ de Venutis maiorem, qui post annum decessit relicto Bandino eius filio anniculo, qui obijt de anno 1533. & ꝙ Dom. Virginia mater, de anno 1556. contra D. Ioannem Petrum de Raffaelis litem mouit. Et in iudicio huiusmodi certum instrumentum in forma Cameræ produxit, an in actu, de quo agitur Io. † Petrus iuuari possit præscriptione statutaria 16. annorum, ita vt Ioannes Petrus ea se tueri possit. Nam cum de anno 1532. quo cœpit currere vsque ad annum 1558. quo fuit interrupta, intercesserunt tantum anni 26. ex quibus deducendi sunt anni 13. pupillaris ætatis Bandini, qui erat anniculus de anno 1533. quando obijt eius pater, vtique sequitur nondum lapsos 16. annos requisitos a statuto. Et pro huius rei decisione tres conclusiones ab omnibus firmabantur. Prima, † ꝙ de iure communi in actionibus personalibus currit præscriptio tantum 30. vel 40. annorum, l. omnes, l. sicut, C. de præscrip. 30. annorum. Secunda, quòd † præscriptio non currit contra pupillum, l. sicut, in fi. vbi glo. & Bal. num. 6. Bar. Sal. Cast. in d. l. fi. C. in quib. causis in integ. restit. Tertia conclusio, quod in præscriptione statutaria subrogata in locum præscriptionis huius indulto a iure communi, similiter tempore pupillaris præscriptio non currit, quæ conclusio cõmunis est, Tiraq. de retract. consang. §. primo, glo. 10. numero 79. Bal. de præscrip. in 1. par. 6. par. principalis, in 23. casu, nu. 43. Claud. l. naturaliter, col. fi. de vsucap. Et dicebant Domini, quæstionem istam pertinere ad hanc tertiam conclusionem, & quòd illi obstarent tria, quæ in contrarium adducebantur. Primò videlicet, quòd hæc præscriptio † statutaria, non alias dicatur subrogata else loco præscriptionis 30. annor. nisi id statuto expressum sit, vt per Iacob. de S. Geor. l. fi. C. in quibus causis in integ. rest. nu. 32. Rom. cons. 38. in fi. Claud. l. naturaliter, de vsucap. nume. 46. Nam responsum † fuit in casu nostro satis cõstare de mente statuti ex rubro, & nigro, cũ rubrica loquatur de præscriptione personalium actionum, & nigrum, ex quo loquarur de negligentibus petere debitum. Quæ verò tam de iure communi non possunt referri ad præscriptionem 30. annor. inceptum est dubitari, an de ea statutum censeat, & ita, quod considerãdus sit mos statuti, de qua præscriptione censeat, & in cuius locum subrogauerit, tradit Bal. de præscr. pag. 124. nu. 42. circa fi. Secũdò obijciebatur, hanc † præscriptionem fuisse cum defuncto, ideoque currere aduersus minorem, vt saltem indigeat in integrum restitutione, Balb. cons. 423. cos. Alb. 370. nu. 4. Castren. in l. vnica, C. si aduersus vsucap. Sed respõsum fuit, ꝙ hoc potest procedere † in præscriptione conuentionali, aut in præscriptione longi temporis, aut agatur contra indultum non eorum pupillorum: secus est in casu nostro, vbi loquimur de præscriptione † subrogata in locum 30. annorum, & contra pupillum. Nam certum est eam contra pupillum dormire, vt in terminis ait Guid. Pap. 3. numero quarto. Tertiò aliqui ex Dominis dubitabãt, quòd cum † statutum hoc in secunda parte tollat tantum vires instrumenti, & fidẽ probationum, non autem tollat debitum, Alex. cons. 170. in 7. Soc. cons. 97. in fi. in primo, Castr. cons. 101. in 2. Vtique sequitur, hanc præscriptionem non posse dici subrogatam illius 30. annor. de iure communi, cũ † instrumenta ex lapsu temporis nõ admittant robur probationis. Verum pars maior Dominorum contrarium sentire videbatur, quando effectus idem est, nec aliud voluit statutum, nisi vt ab annis id appareret, quòd aliàs erat necessarium spacio 30. annor. quo casu ex extensione passiua interpretatio in vtraque præscriptione est admittenda, l. 1. §. 1. l. lex Falcidia, vbi Alex. ad leg. Falci. argumẽtabãtur hoc pacto: nõ nulli autem † statutum hoc dicebant else subrogatũ loco præscriptionis ann. 30. & tunc non currit aduersus pupillum: aut non est subrogatum de iure communi. Verũ hic replicabatur, ꝙ † debitũ quidem ipsum, & actio salua permanet, & in hac non tollitur ius cõmune, verum probatio debiti per instrumentum perimitur a statuto, & inefficax redditur. Super hoc igitur vltimo capite, si videbitur, poterit aliàs dubitari.

DECISIO DV.

Romana duorum millium, 10. Martij 1559.

SVMMARIA.

1 *Numeratio dotis constare debet asserta, ne præiudicium generetur creditoribus.*
2 *Fraus ex cõiecturis, quòd subsit vel nõ subsit, patere solet.*
3 *Cogitare nemo potest aliquem post biennium moriturum, & se heredem relicturum, cum mors certissima sit, hora autem incerta.*
4 *Creditum secutum sine facto heredis postea instituti, liberat eum a suspicione fraudis.*
5 *Apocha seu schedula non potest dici facta in fraudem illius rei, quæ non exstat in rerum natura.*

Præ-

PRæposui dubium, quod complectebatur totũ, cum varijs coniecturis hinc inde, & quærebam, an ex præsuppositis constaret de numeratione dotis citra fraudem in præiudicium creditu dominorũ de Altoitis. Domini distinxerunt rem in tria capita: † Primum, an probetur numeratio. Secũdum, an citra fraudem. Tertium, an obstent coniecturæ, quæ in contrarium adducuntur pro Altoitis. Quoad duo extrema capita omnes affirmarunt, † cessare suspicionem fraudis pro parte D. Isabellæ, siue eius matre, non obstantibus coniecturis Altoitorum, & præcipuè rationem de anno 1532. quo fuit confecta illa schedula residui dotis, cũ nondũ astricti erant creditores. Quinimo d. Octauius adhuc viuebat, nec verisimile est, qđ D. Iacobus debuerat † cogitare Octauium post biẽnium moriturum, & eum hæredem relicturum, præsertim cum Ioan. Iacobus haberet in bonis valorem plus 15. mil. scut. & domus hęc supra ipsius non hæreditarijs Octauij fratris, quia † propter illud creditum Altoitorum, quod sequutũ deinde fuit absque facto suo, nulla est ratio. Aut possumus suspicari, † schedulã illam confectam fuisse in fraudem illius rei, quæ nondum erat in rerum natura, nec verisimile sic putari debeat. Quoad primum caput, an scilicet ex illis schedulis, & instrumento probetur numeratio, saltem quoad summam decursam vsque ad annum 1532. hoc alijs partibus cularitèr agendum reseruarunt.

DECISIO DVI.

Rom. hæreditatis de Comitibus 10. Martij 1559.

SVMMARIA.

1 *Directus hæres quomodo quis probari possit, & quomodo fideicommissarius.*
2 *Fideicommissario ante restitutionem fideicommissi, non competit remed. C. de edict. diui Adr. tol.*
3 *Fideicommissarius hæres ante restitutionem nullum ius habet in bonis.*
4 *Citatio facta ad instãtiam hæredis cum beneficio legis, & inuentarij, ostendit non esse hæredẽ fideicommissarium.*
5 *Verbum hæres licet propriè non intelligatur de fideicommissario, lata tamen interpretatione & fideicommissarium cõplectitur, & maximè, vbi agitur de sustinenda validitate conditi testamenti, vel cuiuslibet alterius actus.*
6 *Via certa in exordijs litis eligenda est, a qua amplius deinceps non est licitum facere discessum, etiam ante litem contestatam.*

DVbium propositum habebat duas partes. Prima erat, *an ex commissione, cuius copia data fuit, censeri tur electa via, an ex testamento. Altera an præsupposito, quod ex testamento liceret amplius D. Torquato prosequi viam fideicommissi?* Quoad primum responsum fuit, *electam fuisse viam ex testamento, cũ in principio commissionis dicatur, cum velit, & intendat vigore testamenti in possessionem bonorum.* Nam ex his verbis ipse velit prosequi † remedium C. de edict. diui Adria. tollen. Vnde satis apparet directam hæreditatem prætẽdere, nó fideicommissariam, cũ † fideicommissario ante restitutionem non competat id remedium, nec aliud possessorium, quia † nullum ius habet in bonis ante restitutionem, Rub. Alex. cons. 64. in princip. & in §. nihil cõmune, nũ. 266. Hubert. l. fi. C. de edict. diui Adr. nu. 165. 174. Clarius hoc deinde † constat ex citatione facta ad instan. D. Torquati hęredis cum beneficio legis & inuẽtarij, quæ verba non possunt cõpetere fideicõmissario. Sed & manifestissimè idem constat ex ratificatione eiusdem, in qua ait, se ignorasse, ꝙ mater tunc viueret. Igitur non potuit tunc agere vt fideicommissarius, cum existimaret testamentum validum esse. Non obstat, ꝙ in commissione post remedium dicat, supplicat igitur, &c. & ibi, seu quocũque alio remedio, &c. Nam id intelligendo pro remedio, prout in præcedenti, cum ipse id in citatione, & ratificatione declaranerit, cum verba generalia libelli declarentur exequuti actu l. licet, C. de iud. Nõ obstat, ꝙ verbum, hæres, capiatur pro fideicommissario, vt verba libelli debeant latè sumi, & impropriè ad sustinendum actum. Nã hæc in alijs materijs possunt pro cedere, secus quoad l. fi. quæ aliàs numquam haberet locum, ideoque necessarium est, vt explicitè agatur, Boer. decis. 33. nu. 11. & seq. Quoad secundã partem Domini dixerunt, ꝙ aut Torquatus habuit probabilem ignorãtiam mortis matris testa. & tantum potest nũc prosequi ex fideicommisso, vt omnes concludũt d. l. fi. C. de codicill. aut non ignorauit, & tunc secus, quia † in ipsis exordijs litis debet quis eligere certam viam, a qua amplius deinde non licet discedere, etiã ante litem contestatam, Boer. d. decis. nu. 14. & num. 15. Rom. cons. 125. cum simil.

DECISIO DVII.

Salaman. de Babilla fonte, 13. Martij 1559.

SVMMARIA.

1 *Resignatio quamuis nulla, facta per procuratorẽ constitutum, facit tamen vt per eam dicatur abdicatio facta a possessione, stante quod passus fuerit resignatarium possidere cum fructuum perceptione.*
2 *Possessio solo animo dicitur amitti, idque locum tam in naturali, quam ciuili habet.*
3 *Resignator permittens resignatarium possidere ex eo, quòd patet valere resignationem, ea detecta esse nullam, eius patientia, vtpote ex falsa causa, non sibi præiudicat.*
4 *Spolio agere potest resignans contra resignatariũ, qui vbi nulliter facta est resignatio, non tamen restituit possessionem resignanti.*
5 *Nullitate resignationis non obstante, si resignans patitur fructuum possessione resignatarium, non potest de præsupposito spolio agere, nec super eo venit audiendus.*

TOtum fere factum summatim propositi in puncto cum decisionibus, aliàs firmatis in hac eadã causa, & quia res multa capita complectebatur, nihil in præsenti fuit conclusum. Difficultas autem in eo verti videbatur, ꝙ cum Garzias erat in spolio, tãquam resignatio a procuratore suo facta nulla fuerit, respondet Antonius ex resignatione illa, quamuis † nulla, tamen abdicatam fuisse possessionem a Garzia: cum passus fuerit post resignationem Antonium possidere & fructus percipere, vnde possessionem dicitur amisisse, q̃ sola animo † perditur, l. 3. §. in admitten. de acquir. pos. c. super hoc, de renunc. Et cum super hac re Antonius ostẽderet quamdam inclinationem Dominorum die 7. Iulij 1555. in hanc ferè sententiam, quę reperiebatur statim apud d. Decanum, nec apud vllũ alium ex auditoribus, idcirco multi dubitabant maximè de huiusmodi ratione, præsertim, quia † etli Garzias permisisset Antoniũ possidere, id permisisse existimando resignationẽ valere, q̃ cum deinde detecta fuerit nulla, nõ potuit hæc illius patientia, quæ manauit ex falsa causa, ei nocere, Paris. cons. 12. nu. 101. in 2. Quod quidẽ, & effectus subsecutus declaranit, cum Garzias re bene intellecta, † cępit agere spolio, cũque multa alia in cõtrouersia ponerẽtur, quę habeo annotata inter informationes ex voto vnius Auditoris. Mã dauit Rota D. Quirogę, & mihi, vt si fieri posset causam cõponeremus, sin minus restringeremus dubiũ, an aliquid ex his capitibus, videlicet an Antonius teneatur probare Garziã facto suo cecidisse a possessione. Et potito, qđ tenebatur, an ex deductis sufficiẽter docuerit, vel an cõstet, ꝙ † Garzias passus fuerit aduersariũ possidere. Non obstant nullitates resignationis ad hoc, vt non sit audiendus in spolio, præsuppositio ꝙ Garzię incũbat onus probandi, se percepisse fructus post resignationẽ, an ex deductis satis probauerit stãtib. deductis in actis, cui incũbat onus probãdi, Garziam percepisse fructus beneficij post resignationem.

DE-

DECISIO DVIII.

Florentina Cambij.

SVMMARIA.

1 *Fines mandati qui excessit habens pecunias a principali suo, vel socio, virum ad totalem restitutionem earūdem pecuniarum sit obligatus.*

2 *Mercatorum ex consuetudine, qualiter vsus pecuniarum rebus sit applicandus. Stante mādato istius tenoris clausulam habente. farete valere con il possibile vantagio, &c.*

3 *Stylus mercatorum in actibus Cambii intercedente mandato non necessariò requirit testium depositionem de actibus singulis in specie.*
Mercatorum huiusmodi stylus & consuetudo non probatur nisi expresso actu, & tempore, & vnde iste stylus ortus sit. nu. seq.

4 *Testes non vt iudicent de contre debent, neque respondere, vt periti, sed fideliter ad interrogata, vt testes.*

5 *Copia testium productorum in secunda instantia, si copiosiori depositione abundet ijs, qui prima instantia de facto testati sunt, dubium aliquando iudici facere potest.*

6 *Bona fides maximè inter mercatores exerceri debet, cum ea præcipuè inter eos attendatur.*

CVm hæc causa in prima instantia sæpius fuisset proposita, & concluſum, non obstare de illa fraude Pauli nimiſque eum excessisse fines mandati. In hac deinde secunda instantia Bartholomæus aduersarius nonnullos testes coram me examinauit, ex quorum dictis coniunctis alijs, de quib. in prima instātia
1 dubitaui, an Paulus † excessisset fines mandati, ita vt teneretur ad restitutionē scutorum 400. sibi per Bartholomæum transmissorum. Quo iure dubium maximè faciebat, quod ait Dec. cons. 430. nu. 5. cum testes
2 satis apposite viderent † de mercatorum consuetudine, vt sub illis verbis, *farete valere con il possibile vantagio*, non posſit ille, cui mandatur pecuniam dare a cōtatore, sed tantum ad vſum, cū his secus non sit cōtra ius commune, iuxta d. cons. Dec. 430. Dicebant, nō re
3 quiri † ad probandum hunc stylum, vt testes necessario deponant de actibus singulis specialiter, Aegid. 65. & 461. Verūtamen Domini perstiterunt in decisionib. idque ex rationibus ab his traditis, & præcipuè coram Caputaquenti die 28. Nouemb. 1557. deinde
4 dicebant ex testibus non probari † stylum, & consuetudinem, cum non exprimant actus, & tempus vnde
5 hic stylus ortus sit, † potuitque iudicēt, & respōdeant vt periti, nō autem vt testes, Aegid. 64. Aim. 134. nu. 17. & seq. in princ. cum multis alijs decisionib. in hac eadem causa, quas omnes insertas habeo inter informationes. Vnus tantum ex Dominis dubitauit, quo-
6 niam † copia testium, quæ nunc tradita fuerat, multo plura continet; quàm alia, quæ alias in his decisionibus supradictis ostendebantur. Verum reliqui omnes in contraria sententia fuerunt, licet ijs referrem me priuatim adhibuisse consilium plurium mercatorum, qui affirmarunt mihi, eum esse stylū vere in hac materia, prout testes deponebant. Respōderunt enim mihi, hoc non sufficere ad probādum stylum, præterim
7 cum appareat, † Paulum bona fide egisse, quæ præcipuè inter mercatores attendi debet.

DECISIO DIX.

Carthagin. de Almoraldi, 5. April. 1559.

SVMMARIVM.

1 *Legitimè respondetur propositionibus per verbum, doce legitimè, &c.*

QVæritum est in hac Carthaginēſ. de Almoraldis, *an esset rectè respōsum propositionibus per verbum*
1 *doce † legitimè, alias non creditur, vt ponitur.* Et Domini responderunt congruam esse responſionem.

DECISIO DX.

Illerden. parochialis de Coxigar. 7. April. 1559.

SVMMARIA.

1 *Beneficium vacans post concessas expectatiuas, non tamē adhuc publicatas, an acceptari possit vigore ipsius gratiæ expectatiuæ.*

2 *Acceptatio beneficiorum per procuratorem facta includit etiam capturam possessionis, & omnium iurium, & præeminentiarum.*

3 *Iulius Tertius decreuit per signaturam, vt regula octo mēsium duraret vsque ad fulminationem processuum.*

4 *Vacantia beneficiorum incidentium in mensem Aprilis sunt Apostolica, & tam in Curia, quàm extra eā a Sanctiſſimo, vel eius Datario conferuntur.*

5 *Decretum regulæ octo mensiū, inficit titulum possessionis, ita vt vigore expectatiuæ gratiæ, neque per se, neque per procuratorē principalis acquirere possit eo persistente.*

6 *Declaratio Papæ simplex differt a noua dispositione, quæ transit in vim expectatiuæ.*

7 *Reseruatio auferitur per nouam prouisionem, & vitiū pariter expectatiuæ per eandem emendatur.*

8 *Acceptatio beneficij an verè cadat sub expectatiuam, vel non, cū non quæritur possessio, tamē nō obid impeditur.*

1 VAcauit † beneficiū de mēſe Aprilis 1552. post expectatiuas concessas a Iulio Tertio, sed nondum fulminatis processib. deinde 30. Maij eiusdem anni Berengarius Tuſco obtinuit nouam prouisionem, in qua expressit sibi de dicta parochiali vigore gratię expectatiuæ, sed ordinaria auctoritate prouisum, seu prouidere concessum fuisse, & quod successiue die 6.
2 Iunij, subsequente gratiam expectatiuam, † necnon ad capiendam possessionem, nimirum, & præmeinentiarum omnium eorūdem, qui procurator deinde 6. Augusti possessionem dictæ parochialis, etiam vigore gratiæ expectatiuæ D. Berengario concessa adeptus fuit. Hinc dubitaui ego, *an stante clausula Dom. Lomellini de qua in actis attentatis Iul. ii Tertium in signatura, die vigesimo secundo Iunij 1556. declarasse, velle ea vti regula † reseruatoria octo mēsium duraret vsque ad fulmi*
3 *nationem processuum, dicatur procurator praedictus acquisiuisse possessionem Berengario, d. die sexto Augusti 1552. ad effectum regulæ de ann.* Domini distinxerunt dubium in duas partes: prima est, an beneficium, de quo agitur, tunc temporis esset reseruatum? Nam cū
4 vacauerit de † mense Aprilis, qui regulariter est Apostolicus, vtique si regula reuocatoria octo mensiū tūc vigebat, non potuit capi possessio illius a Berengario, quia † decretum regulæ octo mensium inficit titulum possessionis: ante omnia igitur hoc prius videndum est, an duret regula reuocatoria: nam de iure
5 communi videtur potius non durare, cum beneficia vacantia in octo mensibus Apostolicis inter dicta expectatiuarum, & fulminationem processuum possit Ordinarius conferre, vt apud Staph. pag. 3. in fin. & seq. E contra autem extat in actis attentatio illa Do. Lomellini, de qua supra, quæ etiam confirmata fuit a D. Fabio Decano, qui dixit se idem ab Episcopo ipso Iulio Tertio viua voce audiuisse. Et propterea dubitari hic posse. Domini dixerunt, an hęc attentatio mensis Papæ, quæ a Domino Lomellino fit, & a D. Decano, idem faciat hoc casu, ita vt ei standum sit, ex quo
6 ius commune etiam videtur repugnare. Deinde præsuppositio etiam, quod eorum fides sufficeret, dubitari adhuc posset, an sit simplex declaratio Papę, an † autem noua dispositio, cum expectatiuæ fuerint concessæ, de anno 1552. & attestatio Papæ facta sit de anno 1556. Quo casu meritò dubitari possit, an sit attendendum in præiudicium iuris quæsiti, iuxta trad. a Sarnen. q. 13. de non tollendo iure quæsito. Secunda pars fuit, an præsuppositio, etiam quod beneficium esset reseruatum ex regula, possessio tamen capta a Berengario fuerit valida ex duplici capite. Primò
7 quia † reseruatio fuit sublata per nouā prouisionē, &

vitium

vitium expectatiuæ ab ea fuit reseruatum, iuxta Rot. de conces. præb. 241. Aegid. 116. Sarn. de ann. q. 27. & de subrog. q. 19. Secundò, quia reseruatio, quę ptę-supponitur fuisse, iuuatur ex declaratione posteriore Papæ, vnde possessio ante apprehensa a Berengario bona fide, cum crederet beneficium sibi debitum ex gratia expectatiua, non potest deinde immutari, & infringi ex attestatione Papæ, cum illa possessio meri facti sit, & hic agatur. . . . de apprehensione illius, vt
8 maximè, quod hic non quæritur, † an vere caderet, vel non sub gratia expectatiua, sed tantum cum Berengarius ipse constituens, non autem ex mera ipsius rei veritate, vt per Imol. & Castr. in l. qui loco, §. primo, de hęred. inst. Iaf. l. seruo manumisso, in 2. notab. de cond. indeb. quia tamen aliqui videbant hoc vltimum argumentum procedere tantum in vltima voluntate, non autem in materia stricta mandati, prout est nostra. Dixerunt Dñi non esse restringendum ad aliquod caput ex supradictis, & præsertim ad illud, videlicet prętuppolito sine veri præiudicio, ꝙ regula reuocatoria duret vsque ad fulminationē. Et præsuppolito noua prouisione, cuius copia datur, & mandato dato post, an procurator habuerit mādatum sufficiēs ad capiendam possessionē, vt inter regulas de annali.

DECISIO DXI.

Fauentina inimicitiarum. 7. April. 1559.

SVMMARIA.

1 *Pars recusans iudicem simulque ab eius processu appellās legitima subsistente caussa, si vlterius iudex progrediatur, grauari dicitur.*

2 *Pars, quę recusauit iudicem, & postea comparuit corā eodem, an videatur in eum saltem tacitè consensisse.*

3 *Arbitri intra quod tempus sint nominandi, vt eligendi eo casu, quo iudex suspectus de electoribus suspiciatur, quo casu ipse eligere possit.*

4 *Protestatio ab vna partium fieri potest, ne examinentur testes prius super articulis quam super interrogatorijs vtrum releuet.*

5 *Pars ex quo recusauit iudicem, & ab eo appellauit, non requiritur alia intimatio, imò magis pars grauatur, quo sæpius intimatio repetitur.*

PRopositum dubium intitulatum, videlicet, præsupposita appellatione in Curia interpolita a subdelegatione Iudicum de partibus, ac repositione cum intimatione, quę non fuit facta, ac simplici allegatione iudicis de partibus ex capite inimicitiarum, & petitione electionis arbitrorum, sine tamen nominatione ad inimicitias cognoscendas, pro parte Dom. Antonij de Scapitis, ac decreto iudicis prædicti, quòd nō obstantibus illis, tāquam non veris, & saluis, semper iuribus ratione cognoscēdi per R. D. Auditorem esset procedendum ad vlteriora, appellatione ab eo interpolita per D. Antonium, & continua compositione dictæ protēstationis, ac petitione copiarum iurium, & D. Cęsaris cum termino, ad opponendum tamen ante dictam allegationem, & appellationem post, vsque ad finem processus, & datione interrogatorum cum protestatione tamen, quod non intendit recedere a promissis, nec iniurijs dictione consentire, ꝙ quę testes D. Cæsaris sint prius examinati super articulis, quàm super interrogatorijs d. Domini Antonij, an sit habenda fides iuribus d. Cæsaris productis, & testib. examinatis. Super hoc dubio Domini concluserunt,
1 processum hunc nullum esse, quia vbi pars † recusat iudicem, & simul appellat ab eius processu, exprimendo causam excusationis, quæ legitima esset, si probaretur, quamuis tunc causam non probet, tunc iudex vlterius procedendo dicitur grauare partem, & iustificare illius appellationem, Innoc. c. cum speciale, de appel. quem sequitur Franc. d. c. speciali, col. pen. ante fi. ver. postremò aduertendum, vsque ad finem, vbi latius deducit. Et hoc dictum Innoc. quòd scilicet sufficiat in recusatione iudicis, & appellatione talē causam exprimere, quæ postea si probetur sit iusta, quāuis tunc temporis non probetur, semper sequuta est Rota in variis causis coram Fabio Decano in causa Meleuitan. iurisdictionis, 2. Nouemb. 1552. & Corā Caurien. in causa Burgē. iuris notan. 4. & 21. Nouēbris 1552. & coram Cursan. in causa Placent. decimarum, 16. Decemb. 1558. In casu autem nostro dubium non est, causam idoneā expressam fuisse cum allegatæ fuerint inimicitiæ notoriæ, Lanfran. c. quoniam cōtra, vers. recusantur, nu. 12. & per omnes, l. apertissimi, C. de iud. Non obst. quòd pars, quæ recu-
3 sauit postea † comparuerit coram eodem iudice, quasi videatur tacitè consensisse in iurisdictionem, vt per Fel. c. gratum, col. 3. de off. deleg. Agid. 137. Guid. Papæ 464. Nam cum semper comparuerit vocatus, & repetita protestatione, prout in puncto, non dicitur renunciasse recusationi, Fran. d. c. cum speciali, col. antepen. ad fi. ver. 2. esset vera opinio Mohed. 44. & 141.
3 Non obstat, † quòd non fuerint nominati arbitri, nec electi intra triduum, quia cum directa fuerit a iudice recusatio, non erat necesse eos nominare, sed iudex ipse, quia causa suspicionis spreta, veluti ex capite suo, vult procedere, reddit actū & processum nullum. Pract. Papien. in forma declar. iuris ver. iudicem suspectum, nu. 2. Dec. cons. 175. nu. 2. Gem. c. iudex, nu. 12. de off. deleg. in 6. His accedit, vt protestatio fa-
4 cta a parte, ne † testes examinarentur prius super articulis, quàm super interrogatorijs, quæ tamen seruata non fuerunt, vt apud Fab. Decanum, dec. 49. Non obst. quòd intimatio facta non fuerit, quando iudex
5 expostuit, vt per Io. Paulum 121. Nam † ex quo pars recusauit iudicem, & ab eo appellauit, non est necessaria sibi alia intimatio, imò iudex quò magis requiritur intimatio, eo magis dicitur partem grauare.

DECISIO DXII.

10. April. Olytipponen. beneficij de Alfange.

SVMMARIA.

1 *Beneficium resignatum in manib. Papę, per consequentiā dicitur de iis quæ vocantur reseruata.*

2 *Reseruatio titulum inficiens, & possessionem, durat donec prouisus a Papa apprehendat possessionem, aut ante possessionem moriatur, vel alteri beneficium resignet.*

3 *Cessat reseruatio & inutilis est ꝙ prouisionē factā a Papa.*

4 *Possessio re ipsa quid dicitur esse separatum a titulo ipso, iure beneficij.*

5 *Reseruatione adhuc in suo robore persistente, Ordinarius illud beneficium reseruatum conferre an possit.*

6 *Prouisus a Papa non debet morari per longum tempus, antequam capiat possessionem, ne bona fide occupancium possessionem inficiat.*

PEtrus Roderici anno 1551. constituit procuratorē in Curia ad resignandum in fauorem Ioan. Idem Petrus postea alium constituit procuratorem in partibus, ad resignandum beneficium in manibus Nuncij liberē: Nuncius contulit Iordano, qui etiam cepit possessionem. Post tres aut quattuor annos superuenit Ioannes ille prouisus in Curia, & expulit de possessione Iordanum. Quare nūc Iordanus agebat spolio, cui respondebat Ioannes, nullam fuisse possessio-
1 nē Iordani ex eo, quòd † beneficium fuerat resignatum prius in manibus Papæ, & consequenter effectū de reseruatis, cap. 2. de præben. in 6. quæ reseruatio inficit titulum, & possessionē aliorum, Catsad. 1 & 2.
2 de rest. spol. † duratque donec prouisus a Papa apprehēdat possessionem, aut ante possessionem moriatur, vel resignet beneficium alteri. Aliàs enim si diceretur cessare reseruatio ex sola prouisione Papæ, ante sequutam possessionē, possent Ordinarij post prouisionē Papę statum, & ipsi conferre, & immittere alios

in

in possessionem in præiudicium beneficiorum reseruatorum. Verum his non obstantibus, Rota contrarium probauit, videlicet cessare † reseruationem ex
3 sola prouisione Papæ, ideo locũ esse spolio in casu nostro, Rot. in antiq. 24. de præb. & 27. in nou. Sarn. de trien. q. 30. Gem. c. 2. ad fi. de præb. in 6. Lap. allegat. 127. Et in terminis est decis. Simonettę 54. Calsad. 4. nu. 4. de causs. poss. & propriet. Ea autem quæ contra adducta fuerunt, non probantur. Imò Rot. 24. de præb. in ant. adfert rationem generalem, quæ decidit
4 casum nostrũ, videlicet, quòd † possessio est quid separatum a titulo ipso, & iure beneficij. Quod & probatur, quia alias facta collatione a Papa inualida, Ordinarius † non posset illud beneficium conferre, quia
5 adhuc duraret reseruatio, quod tamen est falsum, Sarnen. q. 30. de trienn. Qui vero dicebant dari hoc pacto occasionem Ordinarijs alios intruden. nihil nocet, quoniam si verè intrusi fuerint, condemnabuntur in fructibus, expensis, & restitutionẽ possessionis. Magis autem absurdũ foret, si diceremus non cessare reseruationem, nisi post apprehensam possessionem,
6 quia prouisus a Papa † potest morari per longum tempus, antequam capiat possessionẽ, & semper aliorum possessionem bona fide eam occupantium inficit.

DECISIO DXIII.

Pisana de Cassaregio, 14. April. 1559.

SVMMARIA.

1 *Præsentandi ius competens aliquibus tamquam vniuersitati, si præsentarint, & ratum habuerint interueniente iuramento, an possint variare postmodum, idque collegialiter congregati.*

2 *Laici patroni in præsentatione cum iuramento facta, variare possunt congregati collegialiter in fauorem alterius, etiam si sint periuri.*

3 *Superior variationem patronorum laicorum non obstante iuramẽto præstito in priori præsentatione admittens, absoluere a iuramento eos videtur.*

4 *Forma iuramenti præstiti in variatione præsentãtium patronorum, vt aliquando faciliorem, ita non rarò difficiliorem variationem facit.*

5 *Patroni accumulatiuè, an variare possint ex forma iuramẽti præstiti facilè dignosci potest, & etiam an veniant a iuramento absoluendi.*

DVbium hoc erat, *an stante priori electione vnanimi iuramento firmata cum alijs, de quibus in ea, licitum*
1 *fuerit hominibus de Cassaregio, quib. competit † ius præsentandi, tãquam vniuersitati, postea collegialiter variare in fauorem ipsius Bochini. . . lata veniat confirmanda, accedente maximè absolutione a iuramento ante vltimã electionem per Vicarium datam prout in actis?* nihil firmatum fuit præcisè super hoc dubio. Nam cũ quæst o principalis esset, an patroni laici qui semel aliquẽ præsentarunt cum iuramento, possint deinde variare cumulatiuè. Domini quidem sentire videbantur hoc
2 eis licere, quamuis etiam † periuri essent, iuxta consil. Alex. cons. 16. vol. 3. Roch. de iur. patr. verb. honorificum, q. 12. Nec satis probatur opinio Lãberti, de iur. patr. 15. art. nu. 45. fol. 319. siue 307. quia nulla firma ratione, aut auctoritate mouetur. Et dicebant consil.
3 Pau. de Cast. 361. in princ. † quia superior admisit variationẽ patronorũ, quimmo absoluit eos a iuramento, qd secus in casu Pau. de Cast. put rationes eius . . .
4 Quia tamen dicebant Dñi, † ne forma iuramenti præstiti in 1. reseruatione difficiliorem redderet variationem, ita vt non posset absolui a iuramento, saltem nõ citata parte. Idcirco Dñi in præsenti causa nihil firmare voluerunt, sed mandarunt mihi, vt rursus aliud dubium proponerem, videlicet, an stante iuramento sub
5 tali forma, cuius copia datur, potuerint patroni † variare accumulatiue, præsertim non citata parte ad obtinendam absolutionem a iurmento.

DECISIO DXIV.

Carthag. de Almoraldis, 14. April. 1559.

SVMMARIA.

1 *Vna & altera supplicatione non derogante omnibus necessarijs potest exhiberi tertia, ad effectus desiderata adipiscendos.*

2 *Fructus exprimi in litteris valoris beneficij, qui & qualis debeant, & a quo data anteriotitate gratiarum, & posterioritate cum iure priori quæsito.*

3 *Stylus Curiæ non obseruat, vt quis non capiat duas, aut plures datas eadem die, & deinde vnam hoc die expediat, aliam alio tempore pinguiorem.*

4 *Supplicatio vna & eadẽ numero admittit diuersas litterarũ expeditiones diuersis temporib. & formis conceptas.*

5 *Iure nouam expediendi supplicationem pendente, certum est alium in gratia præferri non posse ipso, qui tale ius, tamquam sibi iam quasi quæsitum nactus videtur.*

6 *Prima supplicatio nulla, & inualida, vnius partis præsentatione exhibita, non propterea prætendit ab alia iam præsentatam esse expeditam.*

7 *Expeditio supplicationis vltimæ facta sub forma clausulæ cui prius, diuersitatem in tempore ratione expeditionis, haud dubiè demonstrat.*

8 *Supplicatio iuris fictione sub ea data fingitur expedita, sub cuius data tempore reperitur fuisse concessa.*

CVm vacaret beneficiũ de mẽse Nouemb. 1555. & Melchior 30. Februarij 1556. habuisset paruã datam & expediuisset supplicationem non exprimendo fructus, nisi vsque ad 80. & non derogando regulæ de idiomate, atque alijs quibusdam necessarijs. Postea Franciscus Spuchi die 14. Martij ex renuntiatione cuiusdam Guielmi, qui vigore gratiæ expectatiuæ reuocatæ acceperat possessionem huius beneficij: illud impetrauit post aliquot mẽses Melchior, qui expediuit aliam supplicationem in forma, cui prius, sublata priori, & rursus, quia nec hæc secunda suppli
1 catio derogabat omnibus necessarijs, † expediuit tertiam de mense Iulij 1557. vbi omnia necessaria erant expressa. Nam quoniam Franciscus hãc multiplicem expeditionem probare volebat, dicebatque, non po-
2 tuisse Melchiorẽ † fructus exprimere in litteris vsque ad valorem contẽtum in tertia supplicatione, eo, quia sua gratia erat anterior, & sibi antea ius quæsitum, idcirco dubitaui, an articuli Francisci, qui nec continebantur essent releuantes? Posito quòd probarentur. Domini concluserunt non esse releuantes, quoniam cũ hæ supplicationes fuerint expeditæ, sub priori data anteriore, supplicationem admisissent. Dixe-
3 runt Dñi, † stylum hoc seruare, vt tantum quis non capiat duas aut plures datas eadem die: & deinde vnam hoc die expediat, aliam alio tempore pinguiorẽ. Verum, si quis vnam tantum paruã datam habuerit, poterit eam sæpius extendi facere augendo, vel minuendo aliquid, prout obtinere possit a Datario, & tamẽ semper eadem erit gratia diuerso tpe concessa,
4 sicuti ex eadem supplicatione licet † plures litteras expedire diuersis temporib. diuersis formis conceptas, vt alias conclusum fuit coram Dom. Quiroga, die 17. Maij 1557. in causa Corduben. Cantoriæ, donec igitur pendeat hoc ius expediendi nouã supplicationẽ,
5 vtique certum est aliũ illi in gratia † præferri nõ posse, ex no. in c. si tibi absenti. de præben. in 6. & extat decis. Put. in causa Elborensis Archipresbyteratus, facit Aegid. 746. col. 3. vertic. nec tacio differentiam, Calsad. super reg. dec. 33. nu. 2. Nec obstat, quod Frã
6 ciscus dicebat sibi medio tpe ius esse quæsitum, † qui cum viderit primã supplicationẽ Melchioris nullam, & inualidam, non debuit dici . . . gratiam expediuisse, Rot. in no. 25. de reser. Et maximè cum vltima supplicatio Melchioris sit expedita sub forma, cui prius, quę ostendit diuersum tps expeditionis. Nam responsum

fuit

fuit, gratiam Melchioris in sola parua data ex sola supplicatione semper pendere, donec is, qui eam obtinuit, illam perfectè expediat. Nam dubitandũ non est, quin
8 quoties † reperitur supplicatio sub eadem data, fingatur etiam tunc temporis concessa: imò articuli, qui contrarium probarent non essent admittendi, quoniam arguerent datum falsi. Et ita stylus seruat.

DECISIO DXV.

Romana duorum millium, 14. April. 1559.

SVMMARIA.

1 *Apocha cuiusdam confessionis receptæ seu numeratæ sibi dotis, vnà cum testium depositione, vtrum probet confessionem, de recepto ad præiudicium creditorum.*

2 *Apocha seu schedula confessario de recepto non requirit necessario trium testium subscriptionem, idque eo vel maximè, vbi scriptura priuata conuenit cum instrumento publico.*

3 *Iurium recognitio vulgaris & consueta non sufficit, vbi de præiudicio tertij agitur, sed requiritur loci appositio, & data, pro maiori cautela.*

4 *Creditum assertum mercatorum an ex libris eorumdem, vel instrumento publico debeat probari.*

1 QVerebam in hac, an † apocha D. Io. Iacobi anno 1531. iunctis dictis testium, qui deponunt prout in actis, probent confessionem, quę habeat vim numerationis dotis ad effectum, de quo agitur, circumscriptis pro nunc alijs apochis, & instrumento del 1530. nihil fuit conclusum hoc die, quoniam hoc dubium continebat varia capita, & domini inter se fuerunt varij. Et multi quidem consentire videbantur non requi
2 ri † necessariò in hac schedula subscriptionem trium testium, iuxta l. scripturas. C. qui potior. in pignor. habeant. Quòd tamen procedit, quando scriptura priuata vult conuenire cum instrumento publico, quod secus hic est, *vt etiam aliàs dictum fuit in hac eadem causa coram Domino Antonio Augustino.* Verum in alijs multum dubitabant, dixeruntque, vt dubium restringam quoad primum, *an schedula sit legitimè recog-*
3 *nita*, quoniam † cum hic agatur de præiudicio tertij, non videtur aliquibus sufficere vulgaris illa & consueta recognitio iurium, prout in alijs instrumentis. Vnde videtur etiam, *an fuerit necessaria appositio loci in hac schedula, aut saltem, vt ex testibus probetur locus postea, & discutiantur dicta instrumenta, an adiuuent, vel potius destruant schedulam, & an ita sint con-*
4 *trarij, vt defendi non possint, &* † *tandem creditum Altoitorum constet ex rationibus librorum, an ex instrumento, & eo quidem publico.*

DECISIO DXVI.

Britonorien. hospitalis, 17. Aprilis 1559.

SVMMARIVM.

1 *Narrans in supplici libello se clericum cum sit laicus, an per resignationem beneficium Ecclesiasticum habere possit.*

2 *Resignans in fratrem nulliter ex defectu clericatus si obtentum sit per præsentationem patronorum etiam prætensorum illud beneficium, & capta possessione per tertium, an is possit dici spoliator primi resignantis licet nulliter, redeuntis ad causam ex nullitate resignationis.*

3 *Hospitale in titulum vel commendam etiam laico dari potest, idque ex consuetudine, cuius memoria non exstat.*

4 *Papa facilius & frequenter magis clerico, quam laico beneficia concedere solet, licet etiam a beneficiorum collatione laicos non penitus excludat, vt hoc casu.*

5 *Narrans in supplicatione se laicum cum sit clericus, hac falsitate narrationis non excluditur a beneficij impetrati confirmatione.*

6 *Spolio agere potest contra intrusum, qui nulliter resignauit, maximè, vbi in resignatione fuerit clausula, Non aliter, nec alio modo, illis constitutionibus suo effectu priuatis.*

COmes Guido resignauerat hospitale in fauorem
1 fratris Galeotti, † qui in supplicatione narrabat se clericum, cum tamen esset laicus. Postea idem Comes commisit homicidium, vnde præsentatus fuit ad d. hospitale Timothæus a quibusdam prætensis patronis, & cepit possessionem, Galeottus commisit causam contra Timotheum coram D. Quiroga, quia dicebat, hoc hospitale solitum esse conferri laicis, & fortè id probabat Timothæus, tum obtinuit absolutoriam, quia Galeottus non probauit se clericum, prout narrabat.
2 Nunc iterum Comes Guido venit ad causam, & † agebat spolio, eo quòd resignatio illius non habuerat effectum in personam Galeotti. Ego dubitaui, *an resignatio Comitis Guidonis in fratrem suum fuerit inualida.* Et posito, quòd . . . Comes Guido veniat restituendus stante sententia priuatoria cum excommunicatione, & alia sententia absolutoria, prout in actis, quoad primam partem dubij concluserunt Domini resignationem inualidam esse, cum Galeottus narrauerit se cle-
3 ricum, & fuerit laicus: nec obstat, † quòd hospitale detur in titulum, vel commendam, prout datum fuit Galeotto, quia in re deceptus fuit Papa, cum ille clericum se narrauerit. Et propter hanc rationem dubium non
4 est † Papam facilius concedere beneficium clerico,
5 quamuis si ille narasset, † se laicum, & fuisset clericus, certè hoc non nocuisset, Rot. in antiq. 71. de relcript.
6 Cum autem resignatio nulla fuerit, † & Comes noluerit resignare aliter, nec alio modo, nili in fauorem illius, sequitur eum recte agere posse spolio cum careat possessione, vt sæpius firmatum fuit. Quoad secũdam partem dubij, nihil conclusum fuit, & domini voluerunt, videre facultates generalibus verbis, & quomodo fuerit ea sententia lata, & alia postea absolutoria in eius fauorem.

DECISIO DXVII.

Lucana Capellaniæ, 17. Aprilis 1559.

SVMMARIA.

1 *Deducta in informationibus ab vna partium eo modo, vt inuoluatur materia, quæ aliter se in facto habet, quid sit agendum.*

2 *Partium compositio ita fieri potest, vt canonizatoria vni detur, alteri, absolutio ab expensis concedatur.*

FActum, huius causæ, & rationes principales dubitandi latius retuli in alio libro. Nũc quærebam, *an stante cessione litis ac alijs deductis d. Matthæus sit audien*
1 *dus in expensis.* Et † cum in informationibus multa ex parte Matthæi deducta essent ad inuoluendum materiam, quæ aliter in facto se habebat, dixerunt Domi-
2 ni, vt partes † ita componerem, vt Matthæum absolutum ab expẽsis, & Rochodem canonizationem, si videatur mihi illum verificasse sibi incumbẽtia, alioquin si Rochus cõdemnat Matthæum in expensis condemnari. . . . rursus proponam dubium magis districtè circa id, an beneficium vacauerit per obitum, & Rocho fit danda canonizatoria.

DECISIO DXVIII.

Brixien. canonic. & præbend. 17. Aprilis 1559.

SVMMARIVM.

1 *Dubio generali proposito in causa, numquam antea deducta in Rota, per quòd partes litigates multum inuoluuntur, tale dubium venit restringendum.*

CVm hæc causa nondum esset in Rota proposita,
1 & positum esset quoddam † dubium generale, in quo partes multum inuoluebantur, placuit Dominis, vt id restringeretur, ac prius videretur, an quędam electiones dicerentur rectè factæ, vt dicatur actus Capitulares. Postea quęrat, an ex his dicatur quæsita quasi possessio, quoad effectum probandi primum extremum, de quo agebatur.

DECISIO DXIX.

Floren. Sancti Pancratij, 21. Aprilis 1559.

SVMMARIA.

1 *Ecclesiam si vna partium dicat esse de iure patronatus, alia liberam, cui incumbat probatio, cum semper pro libertate potius veniat præsumendum.*

2 *Reseruatio non concludenter deduci potest ex priuilegio, consuetudine, vel præscriptione, ad effectum libertatis Ecclesiæ probandum, quæ dicitur esse iuris patronatus.*

3 *Bina institutio in beneficio, tamquam in vim iuris patronatus facta, an sufficiens sit ad probationem certam istiusmodi prætensi iuris.*

4 *Beneficium de iure patronatus esse potest variis de causis, vtpote vel ex vsurpatione, præscriptione, aut priuilegio.*

5 *Agens & obtinens, vt procurator alicuius, non prohibetur nomine proprio contra idem ius, & contra eamdem personam agere.*

TOtum factum huius causę continebatur in dubio præsuppolito in informationibus, cuius sententia
1 hæc † erat, *an Spinello incumberet onus probandi Ecclesiam esse patronatum, an vero Nicolao Ecclesiam esse liberam?* Domini concluserunt, Spinellum teneri probare beneficium esse iuris patronatus. Nam cũ Nicolaus probauerit, beneficium esse patronatũ, qa Guiducius, obijt patronatus, & conclauista: Nunc si Spinellus vult ostendere illud non comprehendi sub reseruatione, quia sit seruatum, debet hanc exceptionem concludenter docere. Nec satis est, quòd Nicolaus confessus
2 fuerit esse illud patronatũ, quia † potest intelligi ex priuilegio, cõsuetudine, vel pręscriptione, ex quib. nõ concluditur reseruatio: Debet igitur Spinellus pręcipue ostendere patronatum ex fundatione, & dotatione, aliàs nihil agit, Aim. cons. 157. nu. 9. facit, quod ait Mohed. 57. Aegid. 450. Non obstat, quòd Nicolaus † bis
3 fuerit institutus in hoc beneficio tãquam de iure patronatus, quia eodem modo fuit sibi collatum tamquam liberum, nec vmquam firmauit pedes in illo, tamquam
4 de iure seruatum: vel etiam potuit esse, quòd † beneficium esset de iure patronatus ex priuilegio, vsurpatione, vel præscriptione, quod non impedit reseruationem: vel quia vti procurator patris sui, quia eodem modo respondetur, quòd non impedit reseruationem.
5 Vel quia, † qui vt procurator alicuius egit, & obtinuit, non prohibetur nomine proprio contra idem ius, & contra eamdem personam agere, Rota 415. aliàs 34. de procurat. in nouis.

DECISIO DXX.

Ciuitatis Castelli, 21. Aprilis 1559.

SVMMARIA.

1 *Caput illud deductum in causa, quod sententia non sit conformis libello, fragile est, & nullius momenti.*

2 *Temporis lapsus, vtrum aliquem liberet a præscriptione.*

DVbium erat generale, *an stante instrumento concordia, & sententia Aud. Camerę de qua re copia datur perfecta sententia sit confirmanda?* Domini mandarunt
1 dubium restringi: Nam id caput, quòd † sententia non sit conformis libello videbatur mihi fragile, & nullius momenti, cum petita sint obseruari omnia petita in instrumento: vnde dubitandum erit posthac, an conditiones illæ in instrumento hodie sint implendæ, & numquid Ioan. Baptista potuerit ita ab Audit. Camerę condemnari cum pro parte Nicolai non constet, ea impleta fuisse, quę ad illud spectabant. Item erit viden
2 dum, † *an ex lapsu temporis post dictum instrumentum Ioan. Baptista sit liberatus, præscriptione, si quæ alia sunt considerandа.*

DECISIO DXXI.

Regien. Canonicatus, 24. Aprilis 1559.

SVMMARIVM.

1 *Variantibus votis & dubitantibus iudicibus acta diligentius inspicienda sunt ad deductionem certiorem eorum, de quibus est controuersia.*

PRoposui dubium super ijsdem, de quibus die tertia Martij, & Domini post variam dispositionem,
1 cum † nihil certi ex eorum votis elicere possem, vt varij varia sentirẽt, prout adnotatum habeo in informationibus: tandem mandarunt mihi, vt acta diligenter repetam, referamque ipsis, an ex deductis verificatus sit protonotarius, ex quo tempore, & ante protestationes Arlotti.

DECISIO DXXII.

Firmare seu nullius præpositurę, 24. Aprilis 1559.

SVMMARIA.

1 *Gratia clerici impetrantis beneficium solitum regi per sęculares, & non regulares, an sit valida.*

2 *Statum vltimum probare sufficit, vbi non agitur de mutatione status beneficij, sed solum de vsu mutatione.*

CVm hora esset tarda, nihil firmatum fuit, sed vide
1 batur satis dubitari de gratia Brancadori, qui impetrauerat beneficium solitum regi per sęculares, secũdum formam cap. cum de beneficio, de præbend. in 6. sufficitque quod probet illud certum fuisse per decem annos in eodem statu, quo ipse impetrauit, nisi ex aduerso probetur, quòd per 40. annos fuit gubernatum vt regulare, & ad id adducebatur summarium, decisio. 49. aliàs 157. de reseruat. in antiq. Dicebant etiam
2 quòd † vbi non agitur de mutatione status beneficij, sed solum de mutatione vsus, prout hic, tunc sufficit probare vltimum statum, & sine decennio, nisi ex aduerso probetur alius status pręscriptus, ex quibus in tenore, quod in casu c. beneficio, de præben. in 6. sufficit probare præsertim statum, vt beneficium dicatur regi per sęculares vel regulares, quia agatur de mutatione vsus tantum, & non status, ita Ioan. de Silu. in tract. de beneficio, debet probari plenè aliàs, quàm per fumum præb. in d. cap. cum beneficio nostro. 16. vers. pro parte negatiua. de præben. in 6.

DECISIO DXXIII.

Die 28. Aprilis Romana domus de infesuris.

SVMMARIA.

1 *Titulus pro hærede, an probetur per testes examinatos in petitorio, & reproductas in possessorio ad confirmãdam possessionis comprobationem & successionem.*

2 *Probatio tituli pro hærede, requirit etiam filiationis probationẽ illius, qui dicitur possedisse pro hærede, iuncto quod etiam sufficienter deducatur.*

3 *Filiatio non probatur per dispositionem vnius testis in petitorio asserentis se vidisse filium possedisse domum patris prædefuncti.*

4 *Requiruntur multa in præscriptione, & vsucapione pro hærede, & inter cetera, quod præscribens non sit suus hæres, & habeat testamenti factionem saltem passiuam.*

5 *Res, de cuius præscriptione agitur, debet esse præscriptibilis, & reperiri in hæreditate.*

6 *Præscriptio in titulo pro hærede fieri non potest legitimè, nisi prædefuncto eo de cuius agitur hæreditate, concurrente bona fide præscribentis.*

7 *Præscribere pro hærede non potest dici, qui eo tempore quo possidet, matrem adhuc habet superstitem.*

DVbium erat, *an testes, quorum copia data fuit examinati in petitorio, & in possessorio, reproducti tamẽ per Annoldos in parte, & partibus in præsenti iudicio, & acceptati pro parte Marij probent possessionem Bartholomæi, & successionem Ioan. Pauli eius filij, ad hoc, vt dicatur ei*
1 *competere titulus pro hærede?* Conclusum † fuit, non probatam esse possessionem, quæ ei sufficiat, quoad hunc effectum ex rationibus infra dictis, quæ fuerant collectæ a duobus respondentibus, & ceteri eos secuti sunt.
2 Alter enim mouebatur, eo, quòd † ad hoc, vt competat titulus pro hærede requiritur, quòd probetur filiatio illius, qui dicitur possedisse pro hærede. Præterea,

quod

quòd ille, cui ſuccedit poſſederit tempore mortis, Boer. 42. num. 15..... Teſtes examinati in poſſeſſorio probant vidiſſe Ioan. Paulum poſſediſſe domum, ſed quod poſſederit tempore mortis non probatur, ſed alij examinati in petitorio probant de poſſeſſione Bartholomæi, nec Ioan. Pauli tempore mortis, & ſic
3 ſuccedit dictum Boer. in d. deciſ. 42. Nec † probata eſt filiatio Ioan. Pauli, niſi quòd vnus teſtis ſecundus in petitorio deponit, vidiſſe Io. Paulum filium Bartholomæi poſſediſſe domum. Super tertio articulo alij nihil deponunt de filiatione Ioan. Pauli, quæ requiritur
4 ſecundum Afflict. deciſ. 15. numero 1. † Alter verò mouebatur, eo quod in præſcriptione vel vſucapione pro hærede, multa requiruntur. Primò, quod præſcribens non ſit ſuus hæres, l. 2. §. filium, ff. pro hærede, l. 1. & l. nihil, eod. titulo, Mar. Socin. conſil. 22. num. 6. lib. 1. Secundò, quòd præſcribens habeat teſtamenti factionem paſſiuam, ideſt, quòd poſſit hæres inſtitui, l. fin. ff. de hæred. inſtit. † Tertiò, quòd res de cuius
5 præſcriptione agitur ſit præſcriptibilis, & reperiatur in hæreditate, & quòd præſcribens ſit factus hæres, & titulum præceſſerit in vitium vſucapionis, l. fin. C. de
6 vſucap. pro hæred. Hoſtien. in ſumma, eod. tit. † Item quòd ille, de cuius hæreditate agitur ſit mortuus, l. 1. pro hærede. Item requiritur bona fides, l. 2. §. qui vulga. eod. tit. Modo ad propoſitum, aut quæritur, an Pau
7 lus † præſcripſerit pro hærede. Et dicendum eſt, quòd non, quia tempore quo poſſidebat, viuebat eius mater, vt deponit ſecundus teſtis in ordine copiæ ſuper ſecundo. Item non conſtat, quòd fuerit res in hæreditate matris, nec quòd poſſederit per legitimum tempus: aut quæritur de præſcriptione Marij. Et idem dicendum eſt ijſdem rationibus, & quia non conſtat, quòd ſit emancipatus.

DECISIO DXXIV.

Romana domus de Vendarijs, 24. Aprilis 1559.

SVMMARIA.

1 *Inſtrumentũ donationis ſeu diuiſionis factum a patre, quo aſſignat filijs ex prima vxore certa bona & naſcituris ex alia ſecunda omnia reliqua bona præſentia & futura, an ſit validum pro nato filio ex ſecundo matrimonio, ita vt electus a fratribus è domo in qua natus eſt, veniat reſtituendus agens de ſpolio.*

2 *Infans ſi paternam donationem non acceptauit, an id in ſui præiudicium vergat ſpoliatus a fratribus primi matrimonij, quibus non eſt vterinus?*

3 *Infans filius an poſſit etiam dici in infantili ætate aliquem ſtatum acquirere, qui poſſit venire in conſiderationem, cum ſtatus eius ſimilis ſit ei, qui rem dormientis petierit,*

4 *Status etiam talis qualis in infante eſt conſiderabilis ex ſententia Aſinij.*

1 FRanciſcus ex prima vxore procreauerat Lactantiũ & Honoratum. Poſtea mortua prima vxore † fecit inſtrumentum donationis, ſeu diuiſionis bonorum ſuorum, & aſſignauit filijs ſuis ex prima vxore omnia bona, quæ habebat in ciuitate Tiburtina. Quòd ſi aliquam vxorem duceret, filioſque ſuſciperet ex ea, aſſignauit his naſcituris omnia bona præſentia & futura: itaque cum ex ſecunda vxore ſuſcepiſſet Iulium infantem in domo, quam Franciſcus poſſidebat, vbi etiam poſt mortem patris permanſit, dum eſſet ætatis trium annorum, poſtquam a Lactantio & Honorato hic Iulius infans electus fuiſſet, ſub prætextu, quòd domus ſibi eſſet pro quibuſdam dotibus hypothecata? Dubitaui ego, an ſtante inſtrumento donationis, quòd nunc præſupponitur validum, quoad ſollemnitates, & ſtatuta, & quòd Lactantius, & Honoratus poſſederunt bona in Ciuitate Tiburtina, ante & poſt mortem patris. Et præſuppoſito, quòd Franciſcus pater ex Laura ſecunda vxore ſuſceperit Iulium filium in domo, de qua agitur, & ibi ſteterit vſque ad mortẽ patris, & poſt mortem patris ſpatio trium annorum vel circa, *an idem Iulius agens nunc ſpolio, vt quia ſuſpendit petitorium ſit reſtituendus?* Non obſtat, quòd aduerſarius allegat quaſdam hypothecas dotales, quòd Iu-
2 lius † infans non acceptauit paternam donationem: domini nihil firmarunt. Nam omnes quidem præſupponunt vnumquemque reſtituendum eſſe non tãtum ad poſſeſſionem, ſed etiam ad ſtatum, c. quærelam, de elect. Pariſ. conſ. 105. num. 3. Verum in eo dubitatum
3 fuit, † an Iulius, qui infans erat, dici poſſit eo tempore acquiſiuiſſe aliquem ſtatum, qui ſit conſiderabilis. Et multi negabant, quia ſtatus eius eſt, veluti ſi quis rem dormientis petierit, l. 1. §. adipiſcimur, l. quamuis, §. infans, erat omnino acquirendus, & ſtatus, & non conſtat eum habuiſſe tutorem, & teſtamentum donationis paternæ non habebat clauſulam conſtituti, nec adſit alia ratificatio, iuxta tradita ad Dec. conſil. 96. num. 4. & conſ. 226. nu. 5. & ſequen. Idcirco aliquibus videbatur Iulium non eſſe reſtituendum: aliqui con-
4 tra, † quia ſtatus talis, qualis etiam (vt auct. eſt Aſinius) eſt cõſiderabilis, niſi etiam deficit animus eum acquirendi, & infanti fauore illius ætatis, ad magis affirmandum dictum fuit, vt reſtringatur dubium, an ex quibuſdam præſuppoſitis, quæ in facto colligam, dicatur, Iulium acquiſiuiſſe aliquem ſtatum, ita vt ad eum ſit reſtituendus.

DECISIO DXXV.

Regien. Canonicatus & præbendæ, 24. April. 1559.

SVMMARIA.

1 *Proceſſus ad declaratoriam fieri poteſt, non obſtantibus exceptionibus partis, ſi antea in varijs inſtantijs fuerũt reiectæ.*

2 *Aſſerens aliquem protonotarium habitum, & reputatum pro tali, ei incumbit eius aſſerti probatio.*

HOdie Domini firmarunt concluſionẽ in hac cauſa, quam hactenus imperfectam reliquerunt, vide
1 licet † procedendum eſſe ad declaratoriam contra Comitem Annibalem, non obſtantibus exceptionibus ab eo allegatis, quæ in varijs audientijs fuerunt diſcuſſæ, & varijs rationibus reiectæ, atque eo præſertim, quòd Comes Annibal ex teſtibus ab eo examinatis non ve-
2 rificabat, Petrum bonum eſſe † habitum publicè, & reputatum protonotarium, & ex alijs etiam capitibus vt latius retuli in alio lib. mandatumque fuit, vt omnino procederem ad declaratoriam.

DECISIO DXXVI.

Romana dotis de Iuuenalibus, 24. Aprilis 1559.

SVMMARIA.

1 *Mulier ex vi ſui inſtrumenti dotalis, non debet excludi a petitione ſua per ſententiam latam pro parte aduerſa, in qua non fuit vlla facta mentio iſtius inſtrumenti.*

2 *Sequeſtrum, commiſſiones, & ſententia contra partem aliquam decreta, poſſunt verba obtinere partis aduerſæ, quæ eidem nequaquam noceant, vt enunciatiuè prolata.*

3 *Condemnari pars in fructibus poteſt, & tanquam agens ratione ſucceſſionis ſalua ſibi remanente, licet dotis ſine actione, vt hoc præſenti caſu, cum diuerſa ſuper bonorũ hæreditariorum petitione ſit actio, quæ de dote eſt.*

4 *Maritus fructuum dotalium dominus in ijs tantum venit per ſentẽtiam condemnandus, quia vxor domina eſt ipſius proprietatis, ſuper quam nullo modo prætendere maritus poteſt.*

5 *Obiectiuæ materia ſi deducantur corã iudice ab aliqua partium, ea debent concludenter, vt proſint, probari.*

6 *Regiſtra & acta ſi producantur, quæ cauſſa probationi debent inſeruire diminuta partim, & etiam dicantur ex parte conſumpta, nihil ex iſtis certi probari poteſt.*

7 *Pars, quæ aſſerit ſe non clare poſſe ius ſuum, quòd prætendit deducere ex eo, quòd caſu fortuito ſuperuenientis in-*

cendij acta fuerint combusta hoc probato meretur, & consequi debet a iudice, vt lenius, mitiusque tractetur, quàm inris rigor postulat.

IN hac causa prosequendo decisiones prædictas, dubitaui, *an stante sequestro, cuius copia datur*, de quo aliàs Domini cognouerunt, & stante appellatione, & commissione, & exceptionibus pro parte Concordiæ, & alijs, de quibus in actis transportatis in Rota hic constet, quod Hieronymæ fuerit assignata super bonis rite, ita vt sententia Mariscotti eam excludat, & detur copia iurium in clericis necessarijs. Con-
1 clusum fuit ex deductis † nõ excludi petitionem Hieronymæ, quæ nititur instrumento suo dotali claro, & cui statuta dant executionem absque exceptione: quæ vero opponit Concordia, non ita clara sunt, vt
2 omnino concludãt. Nam in † sequestro, commissionibus, & sententia, sunt verba partis aduersæ, quæ non nocent Hieronymæ, & verba sunt etiam enunciatiue prolata. Non obstat, quòd Matthæus sit condemnatus in sententia Mariscotti, & ei impositum perpetuũ silentium, quasi hæc non possint dici alia de causa, quàm ratione dotis, quoniam ter responsum fuit. Primò, ꝙ possit ipse in sententia nominari, tamquam maritus, & administrator rerum Hieronymę vxoris, quę litigabat super successione ritè, non autem super dote: secundò, ꝙ sit ibi condemnatus Matthæus & Hie-
3 ronyma in fructib. idé † apparebat, non actum fuisse de dote: quia cum maritus sit Dominus fructuũ dotalium, l. dot. C. de rei ven. † debuisset ipse tantum con-
4 demnari, non autem Hieronyma. Ergo hinc probabilitur potius actum fuisse super alia re, quàm super dote. Tertiò, quia cum ex parte Cõcordiæ † materia hęc sit obiectiua, debet concludẽter probari ab eo. Vnde cum possit alia de causa Matthæus interesse in eo iudicio, quàm dotis, non excluditur Hieronyma hoc solo fundamento. Dixerunt tamẽ mihi Domini vt perquiram ego in manuali Notarij, an ex his actis constet, Matthæum hac sola de causa, vel alia venisse ad
6 hoc iudicium, quoniam † cum registra, quæ producuntur, sunt valdè diminuta, & consumpta, nihil omnino certi ex illis dici potest. Dixerunt etiam, vt perquirã,
7 an verum sit, si id quod † prætendit Concordia, se nõ posse clarè probare ius suum, eo quòd acta multa fuerint incendio combusta. Nam si hoc verum esset, mitius cum ea sanè foret agendum.

DECISIO DXXVII.

Romana duorum milium, 24. April. 1559.

SVMMARIA.

1 *Locus loci, vtrum in recognitione apochæ confessoriæ de recepto in casu dotis requiratur, vt sit probatoria ad effectum, de quo agitur.*

2 *Ius commune in recognitione schedulæ, aut apochæ priuatæ, requirit testes, qui præsentes fuerint tempore, quo dicta apocha fuit conscripta.*

3 *Notarius aut scribens apocham priuatam in eius recognitione omnino de iure communi requiritur.*

4 *Comparatio litterarum, & agnitio manus scribentis apocham, non sufficiunt in recognitione schedulæ priuatæ.*

5 *Statuta vrbis in recognoscẽda manu, & apochis priuatis, requirunt tres testes recognoscentes, aliud est de stylo Curiæ.*

6 *Contrarij testes dicuntur, si vnus deponat schedulam scriptam in ciuitate manu certi cuiusdam scribentis, alius allatum fuisse folium album tantum, & ideò reprobantur, nec valent in recognitione apocharum priuatarum requisita.*

7 *Expressio loci in scriptura priuata, quando, & qualis requiratur ex doct. Bar. in l. qui tabernam, §. idem quæsyt, de pignor.*

8 *Probari validum esse si debeat instrumentum validum, non locus tantum, sed locus loci apponi debet, qua tali casu appositio a Rota omnino requiritur, maximè, vbi testes continuo inter se non conuenerunt circa locum ipsum de quo est controuersia.*

9 *Examinatio testium facta sine interrogatorijs contra protestationem partis prætendentis de interesse suo, an sit releuans.*

QVærebam, *an ex dictis testium, quorũ copia datur, schedula* 1532. *sit sufficienter recognita ad effectũ,*
1 *de quo agitur, & an † loci expressio fuerit in ea necessaria, aut saltem probetur, satis ex testibus productis*: Domini concluserunt, quoad primam partem dubij, schedulã non esse sufficienter recognitam: Nam si loquamur
2 de iure communi, certũ † est in recognitione apochæ priuatæ, necessarios esse testes, qui præsentes fuerint
3 tẽpore, quo † dicta apocha fuit scripta, & recognoscatur manus scribentis, Afflict. 181. nu. 8. Alex. cons. 23. nu. 3. in primo, & 76. nu. 4. in 3. Dec. cons. 615. num. 3. Ias. l. admonendi, nu. 88. de iureiur. Fel. c. 2. num. 14. de fide instr. Pariſ. cons. 19. nu. 43. & seq. lib. 3. Ruin. cõs. 29. in 4. Put. 1. de fide instr. Arch. 2. de fide instr.
4 Quæ autẽ † ex aduerso allegantur, vt scilicet sufficiat cõparationem litterarum habere notam manum scribentis, nõ procedunt in schedulis priuatis, prout modo loquimur, vt per Ruin. cõs. 70. in 4. Pereg. nu. 281. de fide instrum. lib. 2. Quòd si etiam loquimur secun-
5 dũ statuta Vrbis, de † quo in nouis informationibus, c. 29. & tunc requiruntur tres testes recognoscentes, qui hic non adsunt. Sin autem loquamur tantũ de stylo, tunc quia est quid facti, nec Caietanus in actis probatur, non potest quisque super eo firmari aduersus ius commune: Quæ opinio eo magis placuit, ꝙ duo testes, qui deponunt de hac subscriptione, videantur
6 inter se contrarij, cum † alter dicat, schedulam fuisse confectam in ciuitate..... manu Iacobi tunc præsentis, & alter dicat, allatum fuisse folium album tantũ. Vnde rei veritas omnino non deducitur. Quoad se-
7 cundam partem dubij dixerunt, quamuis † in scriptura priuata non requiratur loci expressio, vt per Bar. l. cum tabernam, §. idem quęsijt, de pignor. Boer. decis. 172. nu. 1. Pariſ. cons. 78. nu. 22. in 3. tamen id verum est, vbi agitur tantum de præiudicio tertij, prout in casu nostro, Abb. c. 2. nu. 10. de fide instrum. Dec. c. 1.
8 nu. 9. eodem titulo, prout etiã, cum loquimur † de instrumento publico, Rota requirere solet non tantum locum, sed etiam locum loci, Rota in antiq. §. de fide instrum. Dominus Fabius Decanus, decis. 4. maximè vbi testes non continuò inter se conuenerunt circa locum, Auth. quib. mod. nat. l.... §. illud quoque, vers. quantum verò, &c. quoties condit. 1. q. 7. Hæc quoad dubium propositum. Nam dicebant etiam Altouiti, non recognitam fuisse manum Thomæ de Narnia, qui subscripsit schedulam, sed Thomæ Suncino, qui
9 diuersus est, item † examinatos fuisse testes absque interrogatorijs, contra eorum protestationes, de quib. postea videndum erit, an subsistant, sicut & illud de statuto vrbis, an omnino hoc casu requiratur recognitio trium testium.

DECISIO DXXVIII.

Vincentin. parochiali de Patinos, 12. Maij 1559.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata in fauorem partis per contradictas pars aduersa non debet per obtentionem restitutionis in integrum, cum clausula, prout de iure, audiri.*

2 *Iudicato si pars non parucrit, an debeat audiri, in restitutione in integrum petita, si asserat se concordiam iniisse cum parte aduersa, & quantum per se fieri poterat requisita a se impleta, fuisse deceptum tamen a suo procuratore, qui collusit cum aduersario.*

3 *Pars tamquam periura, & colludens cum procuratore aduersarij a iudicio est omnino repellenda.*

4 *Collusio, fraus, & periurium, an ex hoc probentur, quod procu-*

procuratores partium ſimul in eadem domo cohabitent ſimulque eadem menſa communi fruantur.

Et an ex his ſententia obtenta per contradictas obſit parti, quo minus audiatur ſuper bonis iure ſuo, ſi quod habet etiam non parito indicato, ibid.

5 *Colluſio non poteſt probari in perſona ipſius, qui tempore latæ ſententiæ non erat procurator, licet poſtea procuratorium habuerit mandatum.*

6 *Prætendens ſe ab aliquo deceptum, qui nondum erat procurator alterius, cuius cauſſa dicit ſe deceptum, contra deceptorem agere poteſt, ſine præiudicio principalis, cuius poſtea factus eſt procurator.*

7 *Iuſtam cauſſam habens & honeſtam, ſi non paruit indicato, eo tamen non obſtante audiri debet in petitis.*

8 *Concordia inita cum patre, & ad hoc mandatum tranſmiſſum, licet deceptio interuenerit ex parte procuratoris partis, ſatis iuſta cauſſa eſt, quòd quis non dicatur paruiſſe indicato, ita vt non debeat audientia denegari.*

1 CVm ego tuliſſem ſententiam in fauorem Frãciſci per contradictas contra Georgium, nunc Georgius obtinuerat reſtitutionem in integrum, cum clauſula, prout de iure: mihique eamdem commiſerat. Frã
2 ciſcus etiam obijciebat, † non eſſe audiendum, non parito iudicato. Georgius reſpondebat ſe iamptidem iniuiſſe concordiam cum Frãciſco, ſeque ex parte ſua eam impleuiſſe. Deceptum tamen fuiſſe a procuratore ſuo, quia colluſit cum Franciſco, ſuper qua re examinauerat nonnullos teſtes. Dicebaturque Franci-
3 ſcum a iudicio eſſe repellendum, † tamquam periurũ, & colluſionem ſaltem ex perſona procuratoris ſui, qui doloſe in hac re verſatus erat, & procuratorem Georgij malis artibus corruperat. Ideò propoſui dubium huiuſmodi ſtante concordia cum clauſulis, prout in ea, quòd Georgius intra quattuor menſes conſtituerat procuratorem Martinum ad conſentiendum, & pecunias, & mandata tranſmiſerit. Et quòd probetur, quòd Antonius, & Martinus ſimul habitabant, & comedebant. Imò teſtes dicunt prout in copia, quæ datur, & ſtantibus etiam litteris commendatitijs ad Martinum,
4 de quibus in actis, an † ex his conſtet de colluſione, aut fraude, aut periurio, ita vt ſententia obtenta ab Antonio per contradictas non præiudicet Georgio, quò minus audiatur ſuper bono iure ſuo, ſi quod habet, etiam non parito iudicato, & etiam Antonius tamquam periurus, aut colluſor ſit a iudicio repellendus, & antea fa
5 cta fuerunt nulla. Domini concluſerunt, † non conſtare de colluſione, nec de periurio, quia Martinus tempore latæ ſententiæ non erat procurator, nec teſtes probant concludenter illum tunc fuiſſe procuratorem Antonij. Ergo Franciſci procurator Georgij, quòd ſi Georgius prætendit ſe fuiſſe deceptum a Martino a-
6 gat contra illum. Nam commiſſum a Martino, † non debet principali nocere, quia tamen Franciſcus prætendit, Georgium non eſſe audiendum, niſi parito iudicato. Domini concluſerunt in hoc, imo audiendum eſſe de bono iure vtriuſque, etiam non parito iudicato, quod † dictum Staph. non procedit, vbi quis habuit
7 aliquam iuſtam cauſſam, & honeſtam. Quare ita con-
8 tra eum ſit proceſſum, Caſſad. 5. in fin. de appellat. In caſu autem noſtro ſatis eſt honeſta cauſſa ob concordiam tractatam, ob mandatũ miſſum Martino, & alia ex quibus conſtat, nec contumacem, nec negligentem fuiſſe, Staphil. pag. 163. ver. ſi verò non iudicatur. Igitur de bono iure ſimpliciter eſt agendum.

DECISIO DXXIX.

Romana releuationis indemnitatis, 12. Maij 1559.

SVMMARIVM.

1 *Priuati libri cuiuſdam, an probent depoſitam pecuniam variasque ſummas apud alium.*

DVbium diuidatur in duas partes. Primò agatur de ſecunda parte ſtatuti ſimul in ceſſione, quę prætẽditur facta D. Virginiæ de anno 1558. & an lis illa excludatur, ſeu quia ſtatutum in ſecũda parte intellectũ, quod prætendit Caſſarellus, excludat pupillũ? Quoad hanc cauſſam, ſeu quia ipſa agat ex ceſſione, nõ ex iure pupilli. Deinde agatur ſecũdo loco, an pecuniæ ſint ſo
1 lutę ex pecunijs Io. Petri Caſſarelli, an D. Hieronymi maximè quia † Io. Petrus oſtẽdit quoſdã libros ſuos priuatos, quibus ait, cõſtare ſe depoſuiſſe plures pecunias variaſque ſũmas, apud ipſũ Hieronymũ de Vecturis.

DECISIO DXXX.

Cæſarauguſtana erectionis Capellæ, 12. Maij 1559.

SVMMARIA.

1 *Ædificans ex priuilegio contra alios priuilegiatos, recentius priuilegium, & clauſulis validiorib. magisque prægnantibus munitum, præualere debet.*

2 *Inhibitio de non ædificando prope monaſterium ad ſpatium cannarum 300. an valida ſit contra priuilegiatos prægnantibus priuilegijs, & recentibus.*

3 *Inhibitio de non moleſtando contraria priori inhibitioni de non ædificando, quid operetur in fauorem recenter priuilegiatorum contra antiquitus priuilegiatos.*

4 *Attentaſſe partem aſſerenti & ſuper ea cauſſam commitenti cum inhibitione opponi poteſt commiſſio alia ad docendum de attentatis prætenſis.*

5 *Proceſſus ſi non ſit in forma probanti, nec vigore compulſorialium legitimè deductus, an dici poſſit.*

6 *Teſtis deponens de publica voce & fama non percutiens tẽpus neceſſarium, nec locum, neque alia requiſita de iure nihil probat.*

7 *Cauſſa attentatorum prætenſa, et principale negocium purgat haud dubiè, et euadiuuat priuilegij vigorem & præſtãtiam nouiter conceſſi, ita vt ius deductum optimè ex eo dicatur probari.*

1 COllegium Societatis Ieſu cęperat ędificare Eccleſiã † diſtantem ſpacio 200. cãnarum, vel circa ab Eccleſia fratrum S. Auguſtini, illi fratres prætendẽtes habere priuilegium Clementis Quarti, ne liceat religioſo ædificare intra ſpacium 300. cannarum, aliquam
2 Eccleſiam † propè eorum monaſterium, inhibuerunt illis coram aſſerto ſuo conſeruatore, ne ædificarẽt. Ex aduerſo Societas, quæ & ipſa prætendebat habere ſuũ
3 conſeruatorem in partibus, fecit & † inhiberi fratribus S. Auguſt. vt ceſſarent a moleſtijs, ex qua occaſione ſequutæ fuerunt hinc inde cenſuræ, & plures aliæ controuerſiæ. Tamẽ Societas commiſit cauſſam iactationum hic in curia, poſtquam præfati fratres S. Auguſt. prætendentes in partibus ſocietatem attentaſſe, commiſerunt cauſſam attentatorum, cum inhibitione coram Dom. Chiſanen. in cuius locum ego ſubrogatus ſui. Societas autem vigore alterius commiſſionis, obti
4 nuit illi præfigi terminum ad docendum de † attentatis. Vnde fratres produxerunt quemdam proceſſum de partibus, & examinarunt nonnullos teſtes, & oſtenderunt, ſocietatem attentaſſe non tantum poſt inhibitionem decretam in Rota a Dño Chiſanen. Cum autem coram me ſæpius priuatim eſſet informatum, & Societas oſtenderet varijs rationibus nullam fuiſſe, & inualidam inhibitionem ſibi factam in partibus, ne ædificaret, † tum animaduerti totum proceſſum productum, non eſſe in forma probanti, nec extractum vi
5 gore compulſorialium, & multis alijs nullitatibus ſubiacere. Quo autem ad teſtes hic examinatos proſpexi, nec ex his quidquam concludenter probari. Nam
6 vnus erat, † qui deponebat de publica voce, & fama, ſed non percutiebat nec tempus neceſſarium, nec locum, nec quidquam aliud. Præterea, quod videbatur adimere omnem difficultatem illud erat, quòd
7 Societas † produxerat priuilegium ſuum ſibi conceſſum a Paulo Tertio, cum tot clauſulis, adeò Apoſto-

licis,& prægnantibus, vt ex his clarè constaret de iure suo,non tantum in caussa attētatorum, sed in negocio quoque principali: Quæ cum summatim dominis in Rota retulissem,mandarunt mihi,vt arbitrio meo moderaretur inhibitio, atque ita feci, adductis tamen his alijs,de quibus in informationibus.

DECISIO DXXXI.

Giennen.beneficij, 12. Maij 1559.

SVMMARIVM.

1 *Relatione facti deducta a ratione interesse prætendentium ex mandato iudicium expeditio facienda est.*

1 RElatuli factum † huius caussæ,in qua agebatur contra interesse prætendentes. Et domini mādarunt, vt caussam expedirem prout latius, &c.

DECISIO DXXXII.

Pisana Sancti Prosperi, 12. Maij 1559.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus nulliter deductum fuisse, vbi fuerit probatum, partis aduersæ in fauorem decernitur expeditio, maximè, vbi præsentationes factæ præsumuntur ex vsurpatione.*

1 IDem etiam mandarunt mihi in † hac caussa Pisana cum ex aduerso nullū probaretur iuspatronatus, & præsentationes potius præsumerentur ex vsurpatione, cum agatur ex vniuersitate,& præsertim in Tuscia,vt quidam ex Dominis inualidarunt. Rationes autem,& alia,quę ad hanc caussam spectant,in libro relata sunt.

DECISIO DXXXIII.

Brixien. Canonicat. & præben. 17. Maij 1559.

SVMMARIA.

1 *Resignans in fauorem alicuius reseruando sibi fructus, & regressum, si resignatarius capiat possessionem, sed non capitulariter, an rata sit taliter capta possessio.*

2 *Spolio vtrum agere possit resignatarius contra prouisum a Capitulo,cum spoliatus sua resignatione stante sibi antea facta cū regressu reseruato,& fructibus in persona iam defuncti,non ceperit possessionem capitulariter.*

3 *Actus facti nomine alicuius in Capitulo,qui tamen non capitulariter cepit possessionem, an ostendant habitum pro Canonico,& ad Canonicatum admissum.*

4 *Electio alicuius in Canonicum haud dubiè dicitur esse ex ijs actibus,qui dicuntur capitulares.*

5 *Propriè dicitur actus factus capitulariter, & esse capitularis, cum agitur de electione facienda a Canonicis rectè, & ritè congregatis.*

6 *Vigore instrumenti cuiusdam facta electio in personam alicuius,an dici possit capitulariter facta,maximè eodem instrumento non existente amplius.*

7 *Actus gesti a Canonicis cum fundati sint in iure communi,præsumuntur Capitulares, nisi probatio deducatur in contrarium.*

8 *Instrumentis si appareat nullos alios actibus electionum interuenisse,quam Canonicos,probantur actus capitulariter gesti.*

9 *Præparatorius actus ad electionem non est diuersus ab actu capitulari.*

10 *Electionis actus gesti,per procuratores,an probent possessionem capitulariter fuisse captam a parte principali,& eam sufficienter iustificent.*

11 *Procuratore alicuius eligente capitulariter, an requiratur alia electio a principali.*

12 *Exhibens se nequaquam Canonicis, qui prætendit se Canonicum, idque per longum temporis spacium, nec alium eligat procuratorem,qui non sit Canonicus,an sibi in iure prætenso præiudicet hæc negligentia.*

1 QVoniam Matthæus,de Bonis, de anno † resignauit canonicatum, & præbend. collegiatæ S. Andreæ de la Scola in fauorem Franciſci de Spaletijs reseruatis sibi fructib. ac regressu, Franciſcus cepit possessionem,sed non capitulariter: postea reperiebatur quidā actus factus ab eius procuratore nomine tamen Capituli,& cum deinde Matthæus de anno 1551.decessisset,fuit prouisus a Capitulo Nicolaus Colonius, & cepit possessionem capitulariter,in qua adhuc perstebat. Nunc Franc. † agebat spolio,atque ad probandum suum primum extremum produxerat quosdam actus, & quasdam electiones factas nomine illius in
2 Capitulo,ex quibus volebat ostendere se a † Canonicis habitum, & admissum fuisse in Canonicum, iuxta decis. Callad. 8. de causa possess. & propriet. Et propterea ego dubium proposui hoc pacto,videlicet præsuppositis instrumentis electionis alterius canonici facti
4 sub die 22. Nouembr. 1545. quorum copia datur, † an Capitulares esse dicantur ad effectum, de quo agitur stante præsertim collatione,& professione Dñi Nicolai,sub die 13. Martij 1551. cuius copia etiam datur: Domini dubiū hoc distinxerunt in tres partes, Prima est, an hic dicatur actus capitularis? Secunda, quot actus capitulares dicantur fuisse? Tertia,an sufficiat ad primum extremum probandum in casu isto? Quoad pri-
5 mum conclusum fuit,hos † actus dici capitulares,cum agatur de electione facienda a canonicis rectè congregatis,qui omnino dicitur actus propriè capitularis. Innocen.in c.in litteris,& c.ex parte,nu. 5.de restit.spol. Abb.c.1.num.12.& c.quapropter,de elect.facit cons. Paris.92.nu.13.& seq.in 4. Fel.c.eam te,nu.14. vers.1.
6 declaratio,de rescrip. Nec † obstat quod electiones fuerint factæ vigore cuiusdam instrumēti Antonij de Salis,quod cum non exstet,non videtur posse dici electio capitularis,cum poterit id instrumentum aliter continere. Nam responsum fuit, actum ipsum suapte natu-
7 ra esse capitularem, † & fundatam else ex iure communi intentionē canonicorum,nisi contrarium probetur:
8 deinde ex † instrumentis deductis satis appareret non alios, quam canonicos ad hos actus admissos fuisse. Quoad primam partem dictum fuit hos else tantum duos capitulares,videlicet duas electiones diuersis tēporibus factas,prout in instrumentis, siquidem ille actus protestationum,qui pro parte Spaletij,qui dicitur
9 else † tertius actus seorsum ab electione, Dominis nō videbatur diuersus else,sed potius pręparatio ad illam electionem, eodem modo ille actus electionis factus cuidam Ioan. Mariæ creditori Capituli, qui pro parte Spaletij dicitur quartus actus,non videtur merè fuisse actus capitularis, & procurator Spaletij ad eum actū nullum mandatum habebat. Vnde relinquuntur tantū
10 duo actus capitulares: Quoad † secundam partem non sufficere hos actus ad iustificandum possessionem capitularem,iuxta decis.77.in nou.& maximè ad probā dum extremum, quod plene probandum est. Primò, quia non constat, quòd procuratores Spaletij dederint suffragium nomine Spaletij particulariter prout requiritur,quia de hoc in instrumento nullum verbū.
11 Secundò,quia non constat,quòd † procurator,cum elegerit,quem & ipse eligit,quod est necessarium, aliàs electio est nulla. c.si quis iusto,§.porro, de electionib. in 6. Rom.cons.76. Tertiò,quia nec constat, quòd ex illo actu voluit sibi acquirere possessionem capitularem in hoc & in alijs iuribus,iuxta decis.177. in nou. quia nunc idem fuerit Canonicus,qui in electione aderat,& idem voluerit else procurator Spaletii,non potest ex his elici certa patientia Canonicorū,quoad Spaletiū, sed potius videtur quædam furtiua,quoad est in-
12 gressio. Quartò,quòd † iam longo tēporis spatio numquam se coram canonicis exhibuerit,aut saltem alium procuratorem sibi elegerit,qui non esset canonicus,vt canonici certò scire possent,illum procuratorē gerere personam Spaletii,& non suam ipsius,qui non erat canonicus. Itaque nisi Spaletius aliud probet,nō videtur in spolio posse obtinere, si tamen voluerit ipse circa hanc tertiam partem audiri,rursus detur dubium,quoniam quoad hoc ipse particulariter non informauit.

DECI-

DECISIO DXXXIV.

Aprutina beneficij S. Aegidij. 17. Martij 1559.

SVMMARIA.

1 *Remiſſoria decreta, ſi elapſo iam triennio, & aliquot menſibus contra petentem pronuncietur, nũquid illo regreſſo nunc docto de iuſto impedimento recenter adueniens idque per iudices remiſſoriales, per ſignaturam reſtitutionem obtinet in integrum.*

Et an talis abſens ſaltem ad inſtantiam partis aduerſæ teneatur ad factarum in curſu proceſſus deductarum expenſarum reſtitutionem, num. ſeq.

Negatiuam vide ex deciſione Rotali, num. ſeq. idque ratione iuſti impedimenti ſufficienter per litteras iudicium remiſſorialium probati.

1 CVm alias decreuiſſem † remiſſoriã, & elapſo triẽnio per aliquot menſes pronuciaſſẽ contra eum qui petierat remiſſoriam, & numquam amplius redierat, nunc ille aduenit, factaque fide de iuſto impedimento per iudices remiſſoriales allato, obtinuit a ſignatura reſtitutionem prout de iure. Pars † aduerſa dicebat, eum teneri ſaltem ad reficiendas expenſas.

3 Domini † dixerunt, ex quo habuit iuſtum impedimentum, debere me illi terminum remiſſoriæ prorogare, abſque alia expenſarum refectione, & ſequeſtrum a me aliàs in decreto remiſſoriæ appoſitum non eſſe dimittendum, ſed ita prout antea relinquendum.

DECISIO DXXXV.

Perufina Plebis de confinio, die 17. Maij 1559.

SVMMARIA.

1 *Adminiſtrans per eoſdem agentes per quos prius adminiſtrauit plebaniam quam tamen reſignauit, fructuſque in ea percipiens, an ob id dicatur habere ius adhuc in dicta plebania.*

2 *Subrogatus in beneficio ante litigioſo, quod adhuc poſt obitum primi ſubrogantis adhuc eſt litigioſum, ex eo, quòd ius in eo tertius prætendat, qui etiam ad aliquod dies poſſedit pacificè, & tantum ſpoliatum ſe dicat, cum & ſpoliator ſpolium in ſe antea commiſſum prætẽdat, quid iuris prætendere poſſit, & quod ſpolium, an primum vel vltimum veniat purgandum.*

3 *Antiquior poſſeſſor ratione ſuæ poſſeſſionis tanquam meliori iure nixus eſt reſtituibilis, & ſpolium ſecundo admiſſum eſt purgandum.*

4 *Decedens in poſſeſſione qui dicitur ceſſiſſe in alium, an præiudicet ceſſionario ſuo, cum nulla dicatur illa ceſſio ex non ſubſecuta translatione poſſeſſionis.*

5 *Præſuppoſita in facto falſo a parte aduerſa deducta non obeſſe debent ceſſionario in iure ſuo.*

6 *Poſſeſſuo ex decreto irritanti promanans, an reſtituibilis ſit, necne.*

7 *Videndum eſt quis tempore mortis reſignans duorum litigantium ſe mutuo ſpolio afficientium poſſideat, eo fine, vt de legitima poſſeſſione conſtare poſſit.*

8 *Dicitur in poſſeſſione deceſſiſſe non obſtante reſignatione, & ceſſione facta in alium, qui non reuocauit in ceſſione procuratores & factores ſuos ad fructuum perceptionem antea conſtitutos.*

9 *Simplex reſignatio nullam præſupponit amplius in reſignante reſeruationem fructuum, & poſſeſſionis, vtpote omnibus abſolutè translatis in reſignatarium.*

10 *Reſignare ſimpliciter non poteſt dici is, cuius procuratores perſeuerant ſolito more in fructuum perceptione, & priſtina ſibi comiſſa rerum omnium adminiſtratione vſque ad mortem reſignantis, cum is etiam dicatur in poſſeſſione perſeuerare.*

11 *Ceſſione præambula, an dicatur ſemper reuocatum mandatum factorib. de fructuum perceptione factum.*

12 *Ius iuſimul cum titulo in beneficialibus dicitur penitus amitti per ceſſionem facta in alium, maximè vbi illa ceſſio fuerit ſimplex, & non ex conditione.*

13 *Dominus cedens bona alicui, retinere an poſſit naturalem poſſeſſionem per Colonum, niſi ille eijciatur.*

14 *Facta reſignatio beneficij cum clauſula, & clauſulis, non aliter, nec alio modo, verum ſimplex veniat dicenda, vel conditionalis.*

15 *Reſignans naturali poſſeſſione an priuetur poſtea quam fuerit ſua reſignatio effectum conſecuta.*

16 *Examinatis in concurſu teſtibus, prænalet depoſitio illorum qui & numero, & probationibus prænalent, & minores patiuntur exceptiones.*

CVm ſæpius fuiſſet hæc cauſſa ꝓpoſita corã Domino Caputaquenſ. ego in hac ſecunda inſtantia primò dubitaui hoc modo, ſtante reſignatione Balthaſaris in manib. Papæ facta in fauorem Laurẽtij de anno 1541. & ſecus de publicatione nõ cõſtat, ac ſtante probatione 18. teſtium Deuirelli deponentiũ eumdem Belthaſarem † poſt reſignationem, videlicet de anno 1541. 1542. & 1546. vſque ad eius obitum per eoſdem agentes, & miniſtros, quibus prius vtebatur, ſemper poſſeditſſe hanc plebaniam, de qua agitur, eiuſque fructus percepiſſe, necnõ eum ſemper per omne id tempus publicè, & palã vſque ad eius obitum ab hominibus habitum, & reputatum fuiſſe pro Domino, & Rectore dictæ plebaniæ, ad obtinendum in caſu, de quo agitur. Non obſtantibus dictis teſtiũ pro parte Laurẽtij examinatorum. Hoc dubium ita a me fuerat propoſitum, quoniam cum Balthaſar reſignaſſet hoc beneficium de anno 1541. in fauorem Laurentij cum ſubrogatione, & poſtea de anno 1545. de mẽſe Decẽbris Balthaſar deceſſiſſet, quidam Ioſephus, quia antea prætẽdebat ius in hoc beneficio, & † litigauerat cum Balthaſare, quæ lis adhuc durabat, ſicut per mortem Balthaſaris etiam prouiſus, & ſubrogatus etiam ex parte Balthaſaris eſſet ingreſſus poſſeſſionem, & in ea perſtitiſſet per decem & octo dies pacificè. Fuit deinde ſpoliatus a Laurentio ceſſionario Balthaſaris, qui Laurentius prætendebat, ſe prius fuiſſe ſpoliatum a D. Ioſepho, qui poſt ceſſione Balthaſaris ipſe fuerat in poſſeſſione. Cum autem Ioſepho reſponderet, vltimum ſuum ſpolium eſſe purgandum, quo ipſe eiectus fuerat a Laurentio, propoſitum fuit dubium coram Caputaquenſ. die quarta Nouembris 1558. an poſſeſſio Ioſephi eſſet reſtituibilis, in † quo Domini concluſerunt eſſe reſtituibilem. Verum quia tunc prẽſuppoſitum † fuit, Balthaſarem deceſſiſſe in poſſeſſione, & conſequenter eius ceſſionem in Laurentium, cum ſubrogatione fuiſſe nullam: nunc Laurentius dicebat, illud † præſuppoſitum in facto fuiſſe falſum, quoniam tempore mortis Balthaſaris non poſſidebat Bithaſar cum decreto irritanti nõ potuit Ioſephus apprehendere poſſeſſionem quia infecta fuit illa poſſeſſio, videlicet poſtea reiectus fuit a Laurentio, non tamen ea poſſeſſio † eſt reſtituibilis ob decretum irritans. Caſad. 1. & 2. de reſtitut. ſpol. Hac igitur occaſione ego propoſui dubium, de quo ſupra, vt videremus quis † tempore mortis poſſideret, an ipſe Balthaſar, an verò Laurentius. Domini autem ita concluſerũt, quod ſi Balthaſar in reſeruatione reſeruauit ſibi aliquid veluti fructus, aut regreſſum, tunc quia per ceſſionem non intelligitur reuocaſſe procuratores, aut factores ſuos, cum ille ratione intereſſe Balthaſaris perſtiterit in poſſeſſione, iuxta deciſio. Creſcentij. 171. Idcirco † hinc ſequebatur, Balthaſarẽ ipſum deceſſiſſe in poſſeſſione, prout probãt 18. teſtes, prout ſupra in prẽſuppoſito dubio. Quod † ſi reſignatio Balthaſaris fuerit ſimplex, tunc Domini nihil ommino firmarunt, ſed tamen nonnulli ſentire videbantur, etiam hoc caſu dictum Balthaſarem deceſſiſſe in poſſeſſione, cum † illi agentes perciperent fructus vſque ad eius mortem. Nec obſtat, quod † per ceſſionem intelligatur reuocatum eſſe mandatum, Clemẽt. fin. de procur. Rot. in nou. 316. Caſad. decimaſexta.

ſuper

super regula. Et consequenter, quòd factores Balthasaris ideò fuerint reuocati, quoniam respondebatur
12 per † cessionem amitti ius & titulum, non antea etiã, quæ sunt facta, quia hac continentur. Cap. Tolos. 347. Put. 14. de procur. Et fuit dictũ in causa Placentin. coram Oradino 22. Iunij. 1544. adducebatur, & dictum Alex. in l. pereg. §. quis in 9. casu de acq. poss.
13 vbi † Dominus cedens possessionem retinet tamẽ naturalem per colonum, nisi ille eijciatur. Dicebatur e-
14 tiam, hanc † resignationem fuisse conditionalẽ cum clausula, & clausulis, nec alio modo, ideoq; antequam constet Laurentium acceptasse cessionem, potuit Bal-
15 thasar, & † eius agentes certè percipere fructus, nec enim resignans priuatur possessione naturali, postquã resignatio fuerit effectũ consequuta. Rebuff. in pract. pag. 500. 41. & seq. & allegata fuerunt, quæ notat Pupil. in addit. 28. de procurat. in nou. Tamen circa hãc secundam partem nihil fuit firmatum, nisi quod omnes admittebant in fauorem Laurentij examinatos,
16 non † esse considerandas in concursu, cum alijs præualeant, & numero, & probationibus, & minores patiantur exceptiones.

DECISIO DXXXVI.

Roman. fideicommissi de Grassis. 22. Maij 1559.

SVMMARIA.

1 *Locationis recognitionem facta fuisse tempore finitæ locationis asserens, eam probare tenetur.*
2 *Recognitio facta a conducente dominum, aut quid simile, an prætendat dominij translationem in mulieres, quæ prætenduntur ex assertione recognoscentis dominæ stabilium bonorum antea locatorum.*
3 *Instrumenta producta sub diuersa data duo, confessione aduersarij accedente, qua nominatur affectuarius ille recognoscens, an probent possessionem translatam in matronas recognitas.*
4 *Recognitio affectuarij prætensi qua agnoscit dominas sorores, non est sufficiens ad dominij translationem.*

1 QVoniam in vltima propositione fuerat propositũ recognitionẽ † fuisse factam eo tempore, quo locatio erat finita? Nunc cum pars præsupponeret, & prætenderet, hoc præsuppositum verũ non esse, ideò totam illam decisionẽ retractandã. Ego vt illis obsequerer rursus proposui dubium, an sublocatio Ma-
2 rij tempore recognitionis esset finita. Etiam † posito, q̃ non ante ex recognitione fuerit translata possessio in sorores, ad effectum, de quo agitur. Circa primam
3 partem dubij, cum † pro parte sororũ quattuor deducerentur, videlicet domino instrumẽta alterum 9. Nouemb. 1541. alterũ 18. Nouembris 1545. deinde confessio Vincentij aduersarij facta post resignationem in commissione impetrata, vbi nominat Marium affectuarium, de qua in actis fol. 338. in registro magno. Tamen Domini circa hoc nihil firmarũt, quãuis multi inclinarunt, non iudicari ex his finitam esse locationem, superuacaneam putarent, quoniam siue finita fuerit locatio tunc temporis, siue non, nihil referre sta-
4 tuerunt, cum † recognitio illa non sufficiat ad transferendam possessionem ex rationibus aliàs traditis, quæ etiam procedunt licet locatio adhuc durasset, vt patet supra die secunda Decemb. 1558. mandaruntque, vt post hac agatur de bono iure in negocio principali, & omittatur hæc causa possessorij pro vtraque parte, quæ parit multas difficultates.

DECISIO DXXXVII.

Cremonen. Cantoriæ. 22. Maij 1559.

SVMMARIA.

1 *Causa vbi exemplaris est, & agatur de indulto omnium Cardinalium, quid agendum sit.*
2 *Regula reuocatoria indultorum Ordinarijs, & Cardinalibus concessorum, an perdat indulta quòd præseruat ius confirmandi Ordinarijs concessum.*
Eadem regula, quẽ ob finẽ potissimũ fuerit edita, nu. seq.
4 *Ius confirmandi competens vt Ordinario, qualiter dicatur reuocatum.*
5 *Minus potentia trahuntur per ea quæ maioris sunt potentiæ.*
6 *Regula reuocatoria indultorum non solum spectat ad inferiorem collationẽ, promotionem, præsentationẽ, electionem, seu quamuis aliam dispositionem, sed ét Cardinalium tam Ordinariorum, quam non Ordinariorum.*
7 *Duplex vel triplex pro Pontificis beneplacito Cardinalibus ratione iuris confirmandi in beneficijs indultum concedi solet.*
8 *Indultum concedens Cardinalibus ius liberè disponendi de omnibus beneficijs, quæ ad eos iure Ordinario spectãt in sua Diœcesi, non obstante regula octo mensium, primæuum ius illis dicitur conseruare, ad regulam reuocatoriam, nihil autem illis de nouo dare.*
Taleque ius tamquam fauorabile, & ad præseruationem iuris Ordinarij per regulam reseruatoriam nullo modo Papa vult attingi, num. seq.
10 *Expectatiuæ succedunt loco regulæ octo mensium, nihilque iuris adimunt Cardinalibus Ordinarijs, sed eos illæsos dimittunt.*
11 *Episcopi Ordinarij non impediuntur ab expectantibus vti iure suo, ergo nec Cardinalibus debet etiam esse prohibitum.*
12 *Cardinalibus vt Ordinarijs quædam competunt iure proprio, quædam iure alieno, tamquam indulta, quæ liberalitate sua illis concedit Papa, qui & per regulam reuocatoriam adimit indulta, relicto is ijs quæ iure proprio habent.*
13 *Beneficia quæ & qualia complecti dicantur sub regula reuocatoria.*
14 *Conferre velle beneficium quendam Cardinalem, vt Ordinarium loci, aliud est ab eo, quòd velle confirmare, vt hoc casu.*
15 *Regula reuocatoria si tantum de iure conferendi, & præsentandi faciat mentionem, non includit ius confirmandi, quod longè diuersum est a iuribus præsentandi, & conferendi.*
16 *Verba spectantia ad ius confirmandi in regula reuocatoria indultorum qualiter veniant accipienda, vel strictè, vel latè, idque ex vi verbi spectantia, & ex subiecta materia.*
17 *Modificatoria regula insequens regulam reuocatoriam indultorum ius confirmandi retinet illæsum ex vi iuris communis, quod Papa nullatenus solet attingere.*
18 *Expectantes vigore suæ expectatiuæ non possunt capere nec beneficia reseruata, nec ea quæ iuris dicuntur esse patronatus, nec alia quæ similis sunt naturæ ex vi priuilegiorum, vel indultorum.*
19 *Prouisio beneficiorum licet aliquando spectet ad inferiores, ius tamen confirmandi spectat ad Ordinarium, vel Archidiaconum, Præpositum, aut similes prælatos.*
20 *Vbi de præiudicio alicuius agitur derogando iuri communi, stricta est facienda tali casu interpretatio.*

CVm altàs causa hęc fuisset proposita, & corã bone. Domino Iunio, & coram me, in eius locum subrogato, vtique fuissent Domini aliquando inclinare in fauorem expectatiuæ contra Cardin. nihil tamen vnquam certi affirmassent, tamen, quia aliqui dissentiebant, tum quia pro parte Cardin. prætende-
1 batur stylum esse in contrarium, & quia † causa erat exemplaris, agebatur de indulto omniũ Cardinalium. Idcircò voluerunt, rem maturius considerari, & excuti. Quapropter cum pars contra Cardinal. satis vrgeret pro causæ expeditione, ego ex mandato Rotæ admonui partem vtramque, vt diligenter informaret super huiusmodi, quod proposui, videlicet præsuppositio, quòd electio Cantoriæ, de qua agitur, spectet ad Capitulum, & confirmatio ad Episcopũ,

stante

2 ſtante † prima regula reuocatoria indultorum, & ſecunda altera moderatoria eadem die publicatis, quorum copia datur, *an indultum, quòd præſeruat ius confirmandi Card. tãquam Ord. dicatur ita eſſe per dictas regulas reuocatũ, vt expectatiua Io. Petri prꝛualeat, & ſit canonizãda*. Pro parte Io. Petri tria ꝓcipuè adducebantur. Primò, † *quod regula reuocatoria edita fuit fauore expectantium, vt fructum conſequi poſſent ex eorũ expectatiuis, vt patet ex illius proœmio*. Cum igitur Papa velit, vt expectantes prævaleant inferiorib. collatoribus in menſib. reſeruatis, vtique ſi diceremus ius confirmandi, quod competit Card. non eſſe reuocatum, ſequeretur collationem inferiorum etiam in menſib. reſeruatis non eſſe præſeruatam. Nec videatur abſurdum, ꝙ ius confirmandi cõpetens Card. vt † Ordinario, dicatur hoc modo eſſe reuocatum, qm̃ cum regula principaliter reſpiciat commodum expectantium, debet fauore ipſorum † vti potentiorum, trahere ad ſe etiam ius confirmandi competẽs aliter Ordinario, cum in his, quæ mixta ſunt, quod potentius eſt, trahat ad ſe alterum, capitulo, cum in dubijs, de conſecr. Eccleſ. cũ ſimil. Primum erat fundamẽtum illius ex verbis dictæ regulæ reuocatoriæ, quæ in prima parte reuocat indulta Cardinalium, non Ordinariorũ in alienis, deinde in §. necnõ eiſdem, loquitur tam de Card. Ordinarijs, quã non Ordinarijs, quæ verba aliàs eſſent ſupertlua, niſi ex his intelligerentur reuocata indulta conceſſa Card. etiã Ordinarijs, quoad ius confirmandi etiam in ſua Diœceſ. Tertia ratio ex verbis eiuldẽ, §. necnõ eiſdẽ, vbi reuocat indulta † quoad beneficia ſpectantia ad inferiorem collationem, promotionem, præſentationem, electionem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem, quæ verba cum ampla ſint, videntur complecti etiam caſum, de quo agitur. Verum his non obſtantib. Dñi omnes contrariam partem probauerunt, videlicet, non eſſe reuocatum ex dicta regula ius confirmandi competens Cardinali, vt Ordinario. Præſupponebatur † in primis, Cardinalib. aliqñ cõcedi duplex indultum, aut etiam triplex, prout Papa permittit. Quoddam eſt, quod illis conceditur tãtum ius liberè diſponendi de omnib. beneficijs, quæ ad eos iure Ordinario ſpectant in ſua Diœceſ. non obſtante regula octo menſium. Et † hoc indultum nihil dicitur illis de nouo dare, ſed tantum præſeruat illis ius ſuum primæuum ad regulam reuocatoriam. Ideoq; dꝛ fauorabile, Caſſad. 3. & 5. de priuil. fimo. 8. aliud eſt indultum, ꝙ ius tribuit diſponẽdi de beneficijs in propria, Diœc. quæ tñ ſpectant non ad Ordinarij collationẽ, ſed ad aliorum inferiorum prouiſionem, & in quibus Ordinarius nullum prorſus ius habet. Dicebãt igitur ex regula reuocatoria reuocati tantum fm, & tertium indultum, non autem, primum, de quo ſupra, quoniã cũ illud ſit ꝓſeruatiuũ † iuris Ordinarij, & fauorabile, Papa noluit vllo modo attingere. Idq; oſtendebãt varijs rationib. Primò, † cũ expectatiuæ ſuccedant loco regulæ octo menſium, vt notum eſt de regula octo menſium, nihil iuris adimunt Cardinalib. Ordinarijs, ſed eos illeſos dimittunt, vt dicitur in principio d. regulæ: abſurdum certè eſſet, ſi ex regula reuocatoria eſſet ſublatum Card. Ordinarijs ius conferendi expectatiuas, plus prꝛiudicari Card. quã regula octo menſium, cum potius contrarium verum ſit, vt multis exẽplis patet. Secũdò, ſequeretur ꝙ Card. Ordinarius deterioris eſſet conditionis, q̃ alios Ordinarios. Eꝑos, cum Epiſcopi non impediantur ab † expectantib. vti iure confirmandi. Ergo nec Cardinalib. etiam debet eſſe prohibitium. Tertiò, ꝙ ex dicta regula reuocatoria, & alia moderatoria apparet cõmodum expectantium, noluiſſe ea tantum Cardinalib. adimere, quib. fruebantur præter eorum ordinariam fundationem, qm̃ cũ illis quędã cõpetunt iure proprio, vt † ordinarijs, quædam iure alieno ob indulta, quę eis concedẽs ex liberalitate ſua, voluit nunc Papa illud eis adimere, quod tantum alienũ habebant, non autem id reuocare, quod iuris proprij, & Ordinarij illorũ eſt. Quatò hoc probant verba d. regulæ reuocatoriæ cauſam conſiderando tripliciter. Primò, † quia in prima parte loquitur tantũ de beneficijs in alienis Diœc. ſpectantib. ad collationem ordinariam, quod patet ex varijs verbis ibi de ipſorum Ordinariorum cõſenſu, & ex toto contextu illius partis, & in hoc non verſantur caſus noſtri: In ſecunda autem parte in ver. nenon eiſdem, loquitur tantum de beneficijs ſpectantib. ad collationem inferiorum, ſiue in propria, ſiue in aliena Diœc. Et hic non eſt caſus noſter, cum Cardinalis nõ vult conferre hoc beneficiũ, ſed † tantum confirmare, quod quidem a regula nõ admittitur. Quod probatur ſecundo loco, quia tum regula reuocat tantum indultum, quoad ius cõferendi, prꝛeſentãdi, &c. & nullum verbum facit de iure confirmandi proculdubio confirmatio non comprehẽditur, quæ † diuerſa eſt, c. ſi. de off. Vicar. in 6. cum gl. ꝙ & tertio ſuadetur in illo verbo ſpectãtia, duntaxat ſtrictè accipiendum eſt, tam ex vi verbi, quam † ex ſubiecta materia. Quintò hoc cõfirmabant † ex regula modificatoria ſequẽte, quę nõ relinquat Card. indultum ſuũ illuſum, quoad vnam Eccleſiã. Abſurdũ nimis eſset, ſi diceremus ius confirmandi eſse reuocatum. Quod competit illis nõ tantum ex indulto, ſed de iure cõi, quod quidem Papa nullatenus attingit. Vltimò accedebat etiam atteſtatio R. Card. Putei, & D. Berengarij, qui in concludendis his regulis ita ſe dicebant ſenſiſſe.... Multum etiam Dominos mouere dicebantur, ſi qua etiã in verbis regulę fuiſſet dubitatio, ſed sũt hæc verba. Et ideo hanc partem ſatis ſuccederent eo firmius illorum etiã auctoritate adiungebatur. Non obſt. primum fundamentum pro contraria parte, non ſatis eſt expectantibus, quod acceptabant alia beneficia ad collationem inferiorum, quorum confirmatio nõ ſpectat ad Ordinariũ, ſed ad aliud ex priuilegio ſeu præſcriptione, vt ſæpius videmus: vel dici poteſt, nullum hoc eſſe abſurdum, quãuis † expectantes non poſſent capere reſeruata, nec patronata, nec multa ſimilia, inter quæ non eſt mirum, ſi & hęc ſunt numeranda. Vel etiam reſpõderi potẽſt, hoc non eſse abſurdum, quia & hoc etiã dicendum fuiſset in regula octo menſium, ex qua tamen prꝛeſeruatur ius Cardinalium, vt ſup. dictum fuit. Ad ſecundum fundamentum ſatis reſponſum fuit ſupra. Ad tertium dicebatur, regulam debere intelligi de beneficijs liberè, & ſimpliciter ſpectãtib. ad prouiſionẽ inferiorum, vel † de his, quorum prouiſio licet ſpectet liberè ad inferiores, ius tamẽ confirmandi pertinet ad Ordinarium, ſeu ad aliũ veluti Archipreſbyterum, Prꝛepoſitum, & ſimiles. Et prꝛeſertim, quia vbi agitur de prætudicio alicuius derogãdo iure cõi, ſtricta ſit interpretatio, c. quamuis. de reſcri. in 6. c. ſuper eo, de off. deleg. Hæc autem firmabatur Dominis loquentib. quoad litteras prꝛefatas, ex quib. non cenſetur reuocatum ius confirmandi competens Cardinali Ordinario. Ceterum autem, an alia ratione hoc ius confirmandi impediatur caſu noſtro, vel quia electio inferiorum fortaſſe impediatur ab expectantib. vel quia Capitulum neminem elegerit, nec alia erit quæſtio, mandarunt mihi, vt rationes ſupra tradiras oſtenderem aduerſarijs Cardin. vt videant ſi poſſint ſe ab his defendere, & cauſſa legitimè decidatur.

DECISIO DXXXVIII.

Salamant. beneficij de los Santos, 29. Maij 1559.

SVMMARIA.

1 *Prælatus ante præſtitum conſenſum in fauorem tertij, an dicatur beneficium, ſeu commendam acceptaſſe.*

2 *Cardinalis acceptans beneficium, ita vt gratia familiaris*

non

non possit canonizari cui ex fauore fuit postea beneficium collatum, non nocet per gesta a se, ante præstitum consensum dicto familiari.

3 *Curiæ stylo obseruatur litteras sub die obitus qui beneficium iam impetratum obtinuerat expediri.*

4 *Notario fidem faciēti de data, seu expeditione litterarum, vt publicæ personæ, & authenticæ credendum est.*

IN vltima propositione huius causæ fuit relictum
1 illud dubiū discutiendum, *an Cardinalis ante † præstitum consensum in fauorem Alphonsi acceptauerit beneficium, de quo agitur.* Quod quidem dubium nunc proposui quibusdam alijs adiectis, de quib. in pūcto. Domini autem rem diuiserunt in duas partes: Quędam enim apparent facta a Card. post cōsensum præstitum, quędam vero ante. Si igitur quærimus, *an constet Cardinalē accepisse † beneficiū, ita vt gratia Alphōsi non possit canonizari iuxta dec. aliàs firmatam.* Et tunc
2 dicebant; omnia gesta a Cardinali post cōsensum præstitum nihil nocere Alphonso, quia sibi iam erat ius quæsitū. Quod si quæramus, an ex alijs gestis a Card. ante consensum præstitum constet Card. acceptasse beneficium, & omnes indistinctè negabant, & quod tunc actus quidam æquiuoci, ex quib. necessario iustificitur, vt per Card. cōs. 2. de prēb. Staph. de litteris pract. fol. 95. Non igitur obstat, quòd Card. impediuerit de rogationem de viginti, quia si Card. volebat gratificari Alphonso, prout ostendit, oportebat eum ita agere. Vnde non infertur, cum idcirco sibi voluisse beneficium acquirere. Non obstat etiam, ꝙ Bulla Card. sit sub data Augusti 1546. quoniam tamen in
3 Curia semper † expediantur litteræ sub die obitus, nō probatur hinc Card. acceptasse beneficium eo tempore, cum registratum huiusmodi nocere non soleat, Alex. cons. 124. in 4. ante fi. præsertim cum Notarius si
4 dē faciat Card. nō expediuisse litteras, nisi † de anno 1548. Non obstat, ꝙ non apparet Alphonsum cognitum fuisse Card. nisi octo menses post obitum Cepadæ, quoniam constat de contrario. Imò cum Cardin. præsitterit consensum in eius fauorem, præsumitur illi pridem notum fuisse, & cum eo egisse super hoc beneficio, quamuis hoc in actis non constet. In summa omnes sentiebant in fauorem Alphonsi, si tamen id certum est litteras Card. non fuisse expeditas, nisi post præstitum consensum, videndum erit, quomodo se habeant.

DECISIO DXXXIX.

Flor. beneficiorum, 29. Maij 1559.

SVMMARIA.

1 *Locatio seu concessio terrarum a commēdatario in emphyteusim data pro certa quantitate, vel numero stariorum grani, an transeat ad successores.*

2 *Vi fluminis si aliqua pars terrarum in empbyteusim, vel locationem datarum, & ea quidem præstantior demersa fuerit, an emphyteuta diminuatur quantitas soluendorum stariorum frumenti, maximè si successit in locū eius cui primo facta est emphyteusis, vel locatio, & vtrum defalcatio pro rata culturarum duodecim deperditarum fieri de iure debeat.*

3 *Contractus locationis vbi vi fluminis duodecim culturæ deperdantur, nō admittit defalcationē in grano promisso per conductorem pro rata deperditarum culturarū. Et quid si hoc casu fuerit contractus emphyteuticus, num. seq.*

5 *Testes si deponant fructus perceptos a conductore, vel emphyteuta, non æquiualere pensioni impositæ propter melioramenta facta a conductore, remisso debet fieri pro rata partis terrarum vi fluminis irruentis ablatarum.*

6 *Meliorāmentorum ratione, quæ a conductore percipiuntur, non censentur inter fructus rei locatæ.*

7 *Contractus emphyteuticus a contractu locationis qua ratione discerni possit.*

8 *Locatio quamuis facta ad longum tēpus, vbi tamen fuerit facta pro pensione annua æquiualente fructib. remissionem pro rata patitur casu fortuito superueniente.*

QVærebam, an præsuppositō, ꝙ bo. me. terræ per Alphonsum Torualonis olim Commendatarium S. Iacobi in cāpo Carbolini Floren. seu alios cōmendatarios essent solitæ locari annis singulis pro quantitate stariorum 240. grani, ac quod postmodum ad longum tēps fuerunt locatæ, seu emphyteusim cōcessæ per D. Aloysium Commendatarium prætatum
1 pro stariis grani 280. † quondā Bernardo del Vigna, quæ locatio, seu concessio tranlit ad successores, ac ꝙ
2 mortuo † Bernardo vi fluminis Piscię fuerint ablatæ 12. culturæ ex meliorb. an Do. Iacob. del Vigna hæres, & successor D. Bernardini possit petere defalcationem quantitatis stariorum 280. pro rata terrarum deperditarum? Domini distinguebant duos casus. Primus est, si cōtractus est locationis, tunc † dicebant remissionem pro rata esse faciendā. l. ex conducto, ff. locat. Bart. l. si vero, §. item cum quidam, & l. si merces, §. vis maior, nu. 6. ff. eo. Bal. licet nu. 4. Theod. Bart. & Ias. l. 1. nu. 2. C. de iure emphy. Bar. cons. 14. nu. 17. in 2. Alex. cons. 12. in 1. Secundus est casus si contractus est empyteuticus, & tunc qui ex præsuppositis
4 in puncto non poterat sibi certo constituere, an † contractus verè esset emphyteuticus. Et ita certam super hac re conclusionem non potuerant adferre. Nihil etiam, quoad hoc omnino firmare volebant, quoniā
5 tamē ego illis † referebam ex testib. probari fructus, quæ hodie percipiuntur ex his terris non æquiualere pensioni, quæ soluenda est propter meliorāmenta facta a conductore, sine quib. meliorāmentis fructus reliqui, qui percipiūtur essent valde tenues. Domini omnes consentire videbantur, etiam hoc casu remissionem pro rata esse faciendam, cū ea, quæ † percipiuntur ex meliorāmentis factis a conductore, non sunt censenda inter fructus rei locatæ, præsertim cū initio locatio hæc fuerit bona pro pensione respondente fructib. vt per Put. cons. 161. nu. 22. & seq. lib. 1.
7 & cons. 61. nu. eo. Nam † & hoc casu contractus cen-
8 setur potius locationis, quàm † emphyteuticus, & locatio ista, quamuis sit ad longum tempus, tamen, si facta est pro pensione æquata fructib. patitur remissionem rata deducta Ias. l. 1. C. de iure emphyt. num. 36. Rom. cons. 509. Dec. 302. nu. 21. Ruin. d. cons. 161. Alex. d. cons. 112. In hac tamē nihil vere firmatum fuit, & mandarunt mihi, vt diligenter videam testes, quomodo loquātur circa hanc perceptionem fructuum.

DECISIO DXL.

Nolan. Regalis Valis 2. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Innaliditas regressus, an probetur ex verbis positis in regressu, quòd non consuluerit consistorialiter dissoni, & num. 3.*

2 *Validitatis, aut innaliditatis regressus probatio vtri partium possit dici incumbere.*

4 *Taxatio Monasterij ad certam quantittem facta in Camera Apostolica an arguat prouisionem de eo consistorialiter esse faciendam ex Concilio Lateranensi.*

5 *Consistorialiter esse conferendum, vel non monasterium, quanam partium probare teneatur.*

6 *Monasterium esse consistoriale aliud, an sit ab eo solere de eo consistorialiter prouideri, maximè vno istorum ab alio pendente.*

7 *Vnica prouisio consistorialiter facta de monasterio, quæ per Bullam apparet, vtrum consistorialiter talem debeat semper fieri prouisionem ostendat.*

8 *Notarij stylo vigore si quis pro se habeat regulam ad probandum innaliditatem regressus, obtemere debet, nisi in contrarium allatis exceptiones a parte aduersa probentur.*

Propo-

PRoposui dubium huiusmodi statutibus ver-
sus fu-
rogationis, & breuis, cuius copia datur. *an sufficien-*
1 *ter dicatur constare de † inualiditate regressus propter illa verba apposita in regressu, quod non co fulueum consistorialiter disponi, ad effectū de quo agitur.* Cum in hoc
2 dubio a me non quęritur, cui † incumberet onus probandi validitatem, vel inualiditatem regressus. sed tacitè, quod modo a me proponi videtur, hoc onus ad Cardinalem spectaret, eo quòd & Domini in vltima propositione huius cauſæ id tamquam firmum præsupponerent. Nunc tamen pro decisione huius dubij vidi eos inter se quoad hoc non mediocriter dissentire, sed quando existimarunt præsens dubium certè decidi posse, quamuis ita illud in controuersia relinqueretur. Idcirco omnes hanc sententiam firmarūt,
3 satis † cōstare de inualiditate regressus ex verbis quibus in puncto, nisi Prosper contrarium doceat. Moue
4 bat eos præcipuè, quòd cum Monasterium † hoc taxatum sit ad summam 200. in libris Camerę dicitur esse consistorialiter prouidendum, vt dicitur in Concilio Latteranen. 9. sessione. Et notum est adeo omnibus
5 in Curia, vt alia non indigeat probatione. Cum † igitur Card. dicat hoc Monasterium fuisse consistorialiter conferendum, & Prosper tenetur probare exceptionem, quod scilicet non consueuit, vt per Aimon. consil. 134. nu. 7. Paris. cons. 138. in 4. Nec iuuat Pro-
6 sperum, † quòd aliud sit, Monasterium esse consistoriale, aliud verò solere de eo cōsistorialiter prouideri,
7 cum alterum ab altero pēdeat. His † accedit, quòd in Bulla In. Fran. apparet, fuisse tūc de Monasterio consistorialiter prouisum. Quinimò cum Prosper ipse in gratia sua haberet, non consueuisse de hoc Monasterio, nisi consistorialiter, quamuis consuetudinem disponendi consistorialiter neget. Itaque ex his omnib. attento præsertim notorio stylo, conclusum fuit, Car-
8 dinalem habere † regulā pro se, vt regressus dicatur inualidus, nisi Prosper exceptionem in contrarium doceat. An autem Prosper illam probauerit ex duabus prouisionibus vltimò productis aut aliundè, id aliàs erit agendum.

DECISIO DXLI.

Carthaginen. de Almoraldis, 2. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Impetrans beneficium cum expressione valoris multò minoris cuius in rei veritate est, apposita tamen clausula in supplicatione augendo, vel minuendo vsque ad verū valorem, vel si post modum ab alio impetrante impedia tur, vtrum non expressus verus valor sibi obsistat.*

2 *Gratiam suam dicens anteriorem gratia sui aduersarij ob ius sibi tam quasitum, cum interim in pendenti fuerit ius istius aduersarij, an obsit parti aduersæ.*

3 *Malè expressò valore beneficij in prima supplicatione, si in secunda benè tandem fuerit expressus, non poterit aduersarius interim beneficium impetrare, vtpote quod non possit dici vacare, nisi a die quo litteræ dicuntur malè expeditæ.*

4 *Gratia vnius partis existente nulla subintrat illa quæ partis est aduersæ, vtpote, quòd nullitatis notari non possit.*

5 *Verò valore non expresso beneficij in prima gratia ab vna partium, an ob id ad tale beneficium inhabilis dici debeat, ita vt noua prouisio ipsi prodesse non possit.*

6 *Dolosè mendacium exprimens ratione valoris beneficij ad eiusdem prouisionem inhabilis efficitur, etiam nouiter noua prouisione obtenta, secus si non fuerit facta talis expressio cum dolo.*

7 *Fraudandi expeditores occasio daretur multis si impunè subticeretur in porrigendis supplicationibus verus beneficij valor.*

8 *Secundæ litteræ si dependent a primis in quibus falsus valor expressus est, gratia per secundas impetrata etiā nulla est, nisi errore primarum litterarum in eis expresso.*

9 *Nona prouisio si impetretur, quæ nihil habet commune cum prima gratia, non inficitur ex errore primæ ob non parem in primo errorem.*

10 *Inficitur tantum gratia per regulam de valore, nō autem persona, quæ ob id inhabilis redditur nequaquam, prout facit regula de annali.*

11 *Noua prouisio separata penitus a prima, & noua gratię nomine, & effectu donatur.*

12 *Mendacium debet carere omni gratiæ commodo quoad impetrata, non quoad impetranda.*

13 *Noua prouisio beneficij etiam nouam expeditionem litterarum requirit.*

14 *Supplicato in qua apparet quædam abrasio litterarum, non caret suspicione fraudis ac doli.*

1 MElchior impetrauit † beneficium exprimendo in supplicatione 80. cum clausula augendo, vel minuendo vsque ad verum valorem. Et quantū opus fuerit. postea Franciscus de Spices impetrauit & ipse beneficium cum ampla prouisione, cumque obijceret Melchiori de valore non expresso in supplicatione, Melchior expediuit litteras, exprimendo valorem ad 180. ob clausulam positam in sua supplicatione augendi, vel minuendi, statimque expeditis litteris nouam prouisionem impetrauit vsque ad 300. & super eas secūdas litteras expediuit. Nunc Franc. vtramque gratiam impugnabat. Et primam quidem, quoniam de mala expressione constabat. Secundā autem, quo-
2 niam dicebat gratiā † suam esse illa anteriorem sibique antea ius quæsitum, Melchior respondebat, gratiam Francisci prorsus nullam esse, quoniam illa fuerat impetrata, interim dū ius sibi pendebat expedien di certas litteras, propter clausulam augendi, vel minuendi. Quāuis deinde in primis litteris malè expresserit; tamen impediebatur interim Franscicus benefi-
3 cium † impetrare, cum illud non vacauerit, nisi a die quo fuerunt malè expeditæ, vt ait Peregrin. in cauſſa Alboren. die 10. April. 1551. Et idem firmatum fuit corā Chiſsan. in cauſsa Saumaten. die 9. Martij 1558.
4 Cum igitur † gratia illius fuerit nulla, dicebat subintrare suā nouam prouisionē, super qua litterę sunt cer tæ expeditæ. Verū ad hoc replicabat Franc. Melchio
5 rem effectum esse † inhabilem, ob non expressionem veri valoris in prima gratia, imoque nec nouam prouisionē sibi prodesse: Quapropter dubitaui ego hoc modo, an Melchior sit inhabilis ob non expressionē veri valoris, in prima gratia, taliter vt noua prouisio superueniens non capiat vacationem ob non expressionē veri valoris in d. prima gratia, stantib. maximè dictis testiū de valore deponentiū, quorum copia datur. Pro parte Franc. adducebatur in primis quædam decisio in cauſsa Olysipponen. de Zuanes D. Peregri ni, quæ dicebatur scripta nomine illius, quamuis ego illam intra alias eius decisiones in suis libris non repe
6 rerim; dicebatur † propterea, & qui dolosè mendaciū exprimit, inhabilis efficitur ad rem illā consequendā, super qua mēritus est, Bar. l. fi. nu. 7. de rei vend. Paris. cōs. 67. in 3. nu. 125. Rebuff. de pacifi. possess. nu. 203.
7 Et quia aliàs † daretur occasio fraudandi expeditores, l. post falsam expressionē valoris obtinere deinde nouā prouisionē, quæ passim conceditur, & ita cōstare eōia ac valorem obtinere. Dñi autem contrariū con cluserunt, distinguendo in duos casus. Primus est, qñ quis in prima gratia falsum expressit, & deinde vigore clausularum, quę in ea sunt secundas litteras expediit nulla facta mentione de primo errore. Et tunc,
8 quia † secūdæ litteræ pendent a primis, & hæc secūda gratia sumpta est ex ventre primæ, vitiosa erat. Ideo nec hæc secunda valet, nisi in ea narretur vitium primæ. Et ita procedit decis. Pereg. sup. alleg. quæ loqui tur in gratia perinde valere, & ita etiam alia [illegible] in contrarium adducta. Et hæc non est quæ

2 Secundus est casus, † vbi impetratur noua prouisio, quæ nihil commune habet cum prima gratia, prout propriè est casus noster, & tunc nulla est lex, quæ dicat ob primam malam expressionem effici aliquem inhabilem ad hanc nouam prouisionem obtinendã. Nec pœna debet intelligi apposita, nisi in casib. a iu-
10 re expressis, si quidem † regula de valore inficit tantum gratiam, nõ autem reddit personam inhabilem, prout regula de annali, quæ clarè loquitur, ideo in a-
11 lijs diuersum est, quæ idem non exprimit, ℣ † autem noua prouisio sit noua gratia, satis patet. Et ita ait
12 Crescen. 11. & 19. Non obstat, ℣ † hoc mendacium debeat carere commodo gratiæ, quia verum, i. quoad impetrata, non autẽ quoad ea, quę impetranda sunt,
13 Nec obst. quod dicitur de fraude, † quia etiam super noua prouisione necessariæ erant nouæ litteræ, & ita expeditores in nullo fraudabuntur. Non reperietur autem, quòd in noua prouisione quis teneatur expri mere primam nullam expressionem. Et ita quotidie videmus. Nam ipsa noua prouisio satis præsupponit aliquem defectum procedere. Dixerunt tamen, vt vi-
14 derem primam illam † supplicationem, in qua dicitur esse quædam abrasio litterarum, an ex ea constare possit de dolo Melchioris.

DECISIO DXLII.

Calaguritan. vnionis, 5. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Desertam ob appellationem lata sententia in causa vnionis, an sit nulla.*

2 *Sententia lata etiam in fauorem, vbi notoriè eã appareat, vel constiterit esse iniustam, non potest vllo modo transire in rem iudicatam.*

3 *Ecclesia si propter vnionem patiatur damnũ, vel defectũ in administratione, vel vsu diuinorum, an ob id vnio de ea facta venat reuocanda.*

Quæ quidem vnio non est reuocanda, vbi impedimenta illa, quæ incidunt, & omne illud, quòd forte patitur damnum in diuinis, non proficiscitur ex causa vnionis, num. seq.

5 *Ecclesia vnita conquerens sibi deesse congruum ministerium clericorum agere debet via ordinaria, vt sibi necessaria subministrentur, non accusare vnionem cuius vitio hoc nullatenus prouenire potest.*

6 *Vno vitij accusare posset in Ecclesijs vnitis si paucitas clericorum vtrique Ecclesiæ ad diuinorum administrationem incommodum præstaret.*

1 ANno proximè superiori hãc causam sæpius proposui & nunc agebatur † an sententia, lata contra vnionem, esset nulla ob desertam appellationem. Et cum multa hincinde deducerentur, ac ex vigore iuris videretur nulla, tamen oppositum facit primam
2 sententiam latam in fauorem vnionis, non † potuisse transire in rem iudicatam, quia erat notorie iniusta sententia. Ego igitur auditis sæpius partib. & lectis diligenter, ac reuolutis testibus, remissorie perspexi omnes causas, quibus prætenditur vnionem esse renocandam, & ad principalia capita esse redigendam. Quorum primum nunc proposui adiectis depositionibus testium hincinde, vt recognoscerentur, an pro-
3 pter hanc vnionem Ecclesiæ de.... † ita pateretur in diuinis, vt vnio esset reuocanda. Domini autem oẽs vnanimes responderunt nihil inde probari quoad dissoluendam vnionẽ. Nã licet vera ea essent omnia, quę probantur ex testib. de Nauarete appareant, nihilominus tamen nihil adhuc probaretur contra vnionẽ:
4 siquidem † impedimenta si qua incidunt in illa Ecclesia, & si quid etiam fortè patiatur in diuinis, id non proficiscitur ex causa vnionis. Et enim vnio ipsa iam antiquissimo tpe instituta de anno 1456. numerum ministrorum, qui debeant in hac, vel in illa Ecclesia
5 interesse. Itaque † de iure maior prætendens sibi deficere cõgruum ministerium cleticorum agat via ordinaria, vt sibi subministrentur necessaria, non autem accuset vnionem, cuius vitio hoc non prouenit, cum, vt dixi, vnio ipsa nõ præfixerit certũ ordinẽ, aut numerũ ministratorũ. Quo casu si pauci essent, & ita nõ suf-
6 ficerẽt illi Eccles. tũc † certè vnio ipsa posset impugnari. Et hæc ratio maximè ab omnibus probata fuit.

DECISIO DXLIII.

Romana spolij domus, 5. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Filius ex secunda vxore natus in domo, quę in quæstionem incidit repetita a prioris matrimonij filius si sibi remanserit post decessum patris triennio, & vltra, vtrum ex hoc triennij decursu aliquem dicatur statum acquisiuisse, ita vt ad eum veniat restituendus.*

2 *Huiusmodi status a filio acquisitus haud dubiè venit considerandus.*

3 *Probatio primi extremi vbi est facienda in causis, sumenda ea est ex probatione vera, non autem præsumpta.*

4 *Mater cui lex defert filij tutelam, si eam non acceptarit cum requisitis de iure solemnitatib. non dicitur etiã spacio triennii tutorium ministerium acquisiuisse.*

5 *Mater residens in domo controuersa, nõ tutorio nomine, potest dici ibi remansisse pro filio, cum alia subesse causa possit, vt hypotheca, vel similis, & ideo habitatio illa dubia existente filio infanti prodesse non potest.*

6 *Futurus status alicuius nullatenus consideratur, nisi initio causa aliqua idonea subesse dignoscatur.*

7 *Fauore ætatis infanti in acquirenda possessione vtrum succurri possit, cum in ea animus & consensus requiratur qui in infante primario, & per se esse non potest.*

CVm præsens quæstio tuitlet a me supra proposita die 28. April. & indecisa relicta ob difficultates, de quib. ibi: nunc rursus proposui dubium hmõi prę-
1 suppositio, † ℣ Franc. pater ex Laura vxore sua peperit Iulium filium in domo, de qua agitur, ℣ ibi steterit cum matre, ac ibi permanserit, donec erat ætatis triũ annorum, vel circa, an ex hoc dicatur acquisiuisse aliquem statum, ita vt ad eum sit restituendus cum agat spolio, vt suspendat petitoriũ non obstantib. hypothecis dotalib. per aduersarios allegatis? Conclusum fuit
2 in omnib. eum non dici acquisiuisse † illum statũ quin sit considerandus, iuxta tradita in l. 1. §. adipiscimur. de acq. poss. Paris. cons. 11. nu. 11. in 2. Et præsertim,
3 quia † cum agatur de probando primo extremo, sumendum est fundamentum ex probatione vera, non autem præsumptiua, Sarn. de inform. resig. q. 36. Non obstat, ℣ Iulius permanserit in domo cum matre tũ,
4 cum matri lex defert tutelam. Nam † cum nõ constet tutelam hanc acceptatam a matre cum illis sollemnitatib. quæ requirũtur, vt per Bar. in Auth. matri & auiç, nu. 15. cum seq. non potest dici acquisitam fuisse possessionem tutoris ministerij, cum etiã dubium sit, an contutor acquirere possit infanti intra triennium, vt
5 per Iaf. d. §. 1. gl. 15. nu. 2. cum seq. Et præsertim, † quia potuit mater permanere in domo ratione alicuius iuris sibi competentis, forsan ratione hypothecæ, aut aliter, ideo cum hæc ratio cohabitationis maternæ dubia sit, non potest infanti prodesse. Non obst. ℣ saltẽ
6 videatur considerandus fuisse futurus status, quia id procederet si initio causa idonea adesset. Non obst.
7 quod fauore ætatis ei sit subueniẽdum. Nam hoc nõ admittitur in aio, quod ad hoc, vt quis sibi acquirat.

DECISIO DXLIV.

Ciuitatis Castelli releuationis indemnitatis.

9. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Extracta & partes librorũ mercatorum iuncto instrumento dotis, an probent sufficientem dotem numeratam.*

2 *Abbas fideiubẽs pro illustri persona accepta obligatione ab ea in forma Cameræ de conseruando se indemnem*

cum

cum hypotheca bonorum ſuorum, vtrum coactus ſoluere, poſtea petere poſſit executionem in bonis dicti Illuſtris.

3 *Inſtrumentum continens tantum confeſſionem dotis receptæ, non officit tertio, qui prætendit in bonis ratione creditiſoluti cauſſa fideiuſſionis, ſed requiritur probatio actualis numerationis, ad hoc vt dos in bonis mariti deducatur ante creditorum ſolutionem.*

4 *Libri mercatorum in præiudicium tertij probant nequaquam etiam in fauorem dotis, quæ prætenditur ex iis probari numerata, cum talis probatio non ſit ſufficiens.*

5 *Mercatores noſtri temporis cum non ſint iurati, nec a publico deputati, vt olim, nõ eo priuilegio fruuntur, quo veteres, vt ſuis libris contra tertium fides adhibeatur.*

1 DVbium erat huiuſmodi, *an ex partibus extractis de libro mercatorum, quorum copia datur tuncto inſtrumento de anno 1543. probetur aliqua dos Celiæ, ita vt vigore hypothecæ illius poſſit impedire executionem credui deuenturæ in bonis Comitis Caroli ſibi obligatis, prout in*

2 *inſtrumento releuationis indemnitatis,* † *in Abbas Buſalunus fideiuſſiſſet pro Comite Carolo accepta ab eo obligatione in forma Cameræ de conſeruando illo indemne, & poſtea coactus fuiſſet ſoluere in cauſſa fideiuſſionis, atque inde peteret exequutionem in bonis illius.* Obijciebat Domina Celia vxor, D. Comitis bona illa ſibi ratione dotis ſuæ hypothecata. Hanc hypothecam ratione dotis traditæ prætendebat probare ex quibuſdam libris mercatorum, & quodam inſtrumento, de quo in dubio. Rota concluſit, nemine diſcrepante, nihil inde probari, †quoniam inſtrumentum illud continet tãtum confeſſionem dotis receptæ, quæ non ſufficit in præiudi-

3 cium tertij, niſi præcedat inſtrumentum prouiſionis dotis, iuxta deciſ. Attlic. 402. & dictum fuit coram me in cauſſa Rom. duorum millium hoc, conſ. 42. nu. 16. in 4. Alex. conſ. 148. in 5. Minus probant libri illi mercatorum, cum contra tertium fidem non faciunt, vt ſæpius in Rota concluſum fuit, præſertim in cauſſa Caputaquen. penſionis coram Domino Quiroga. Eoque

5 magis † in mercatoribus noſtri temporis, qui non ſunt iurati, prout olim, nec a publico deputati, iuxta l. admonendi, de iureiuran. 154. Socin. conſ. 208. in 2. Alexan. conſ. 68. num. 3. cum ſimil. Videat igitur aliunde Celia, ſi poteſt probare hypothecam ſuam alioquin ex his in totum ſcripturis debet ſuccumbere.

DECISIO DXLV.

Petrulina Sanctæ Crucis,

9. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Reſignatarius defuncti capiens poſſeſſionem contra intruſum lite pendente, vtrum ſibi præiudicium pariat.*

2 *Citatio cõtra intereſſe ſe habere in cauſſa prætendentes non eſt arctatoria, ſed monitoria, ita vt liceat tali modo citato in iudicium venire ſi velit, nec illi non comparenti præiudicium infertur.*

3 *Sententia inter alios lata aliis non præiudicat, ſpeciale tamen eſt, vt noceat intruſo etiam lite pendente.*

4 *Reſignatarius intruſus dici non poteſt, nec is, qui gratioſam habet ſubrogationem, & ideo talibus res inter alios acta obeſſe nequit.*

PRoſequendo dubium aliàs propoſitum ſupra die 20. Februarij quærebam, *an proceſſus & acta habita tam contra Robertum, quàm contra intereſſe putantes*

1 *poſt* † *obitum illius lite pendente in poſſeſſione defuncti, noceat Vicario Fuſcherio reſignatario Dom. Roberti ante motam litem, qui Fuſcherius poſt dimiſſionem poſſeſſionis Guidonis lite pendente intruſi poſſeſſionem intrauit.* Rota concluſit acta huiuſmodi non nocere Fuſcherio.

2 Nam † citatio contra intereſſe putantes non eſt arctatoria, ſed monitoria, ita vt liceat vnicuiq; venire in iudicium ſi velit, quod ſi non velit, non tamen illi præiudicium inferatur, Rota 18. num. 3. de dolo & contumac. in nou. Cum igitur Fuſcherius non venerit in iudicio, non nocet ei proceſſus contra intereſſe prætẽ-

3 dentes. Præterea † ſententia inter alios lata aliis non præiudicat, toto titul. C. res inter alios acta, & eſt ſpeciale, vt noceat intruſo lite pendente. Rota de præbend. in nou. 14. & 15. Aegid. 509. Creſcen. 142. Sed Fuſcherius non poteſt dici intrutus lite pendente, tamẽ quia eſt reſignatarius, tum † quia habet gratioſam ſubrogationem, prout aliàs ſupra concluſum fuit in

4 hac eadem cauſſa. Dixerunt tamen ſuper duobus Marium audiri poſſe. Primò, ſi velit probare Fuſcherium fuiſſe poſt mortem Roberti, & Marium agere contra intereſſe prætendentes. Secundò, ſi velit docere litteras tunc temporis non fuiſſe expeditas, quamuis quod hoc multi oſtendebant, cum hodie reperiantur expeditæ litteræ ſub eadem data, ita vt vix videatur amplius cadere poſſe in dubitationem.

DECISIO DXLVI.

Caurien. Archidiaconatus,

9. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Sequeſtro appoſito poſt latam ſententiam accedente conſenſu iudicis de inhibitione faciendа in partibus, an poſſit peti declarari inhibitionem illam ſine præiudicio ſequeſtri aliàs appoſiti.*

2 *Vis inhibitionum cum in partibus plerumque ignorari ſoleat, ita vt plerumque earum prætextu ad ea progreſſus fiat quæ minimè licent, nouo inſtrumento declaratorio oſtenditur ex placito Dominorum Auditorum.*

1 LAta ſententia, & appoſito & ſequeſtro in fauorem Hieron. cum aduerſario coram me appellatset, & ego inhibitioni in partibus conſentitem, Hieronym. petebat, vt ego declaratem inhibitionem hanc ſine præiudicio ſequeſtri aliàs appoſiti. Cumque notarius reſponderet hoc ſatis intelligi, & eſſe præter ſtylum, conſului Dominos, quid mihi eſſet agendum, qui reſponderunt certè me per inſtrumentum nouum hoc

2 declarare poſſe, †cum in partibus plerumque ignorari ſoleat vis inhibitionum, & plerumque ad ea illas extendunt, quæ non licet, idcirco ad tollendas occaſiones controuerſiarum, placuit vt hoc concederem, cum illa nemini præiudicium faciat.

DECISIO DXLVII.

Piſanen. de Caſſaregio, 9. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Patroni conſtituto procuratore ad præſentandum cum iuramento ratos ſe habituros, quæ per eum geſta fuerint, neque reuocaturos mandatum, an poſſit his non obſtantibus præſentato iam aliquo a procuratore, alium præſentare.*

2 *Abſolutio a iuramento vtrum patronis a Vicario concedi poſſit, parte aduerſa non citata, & nu. 7.*

3 *Regula trita eſt, patronos laicos non obſtãte iuramento poſſe variare cumulatiuè.*

4 *Patroni non reuocando mãdatum factum procuratori per ſecundam præſentationem non ſunt periuri, cum non reuocent, vt nec mandatum, ſic nec præſentationem, ſed adaugent per ſecundam, quod non eſt contra formam iuramenti a ſe præſtiti.*

5 *Diuerſa ſunt inter ſe promittere non reuocare mandatum, & deinde reuocare.*

6 *Patroni ſecundo in actu præſentandi iurantes ſe non variaſſe non ſunt periuri, cum præteritum reſpiciatur non quod ſit in præſenti.*

8 *Nullo exiſtente periurio, conſequenter, & nulla neceſſariò requiritur abſolutio.*

1 SEquendo mandatum Dñorum in hac cauſſa ſupra 10. April. propoſui dubium huiuſmodi. *Præſuppoſito quòd patroni conſtituerant procuratorem ad præſentandum, & iurauerint habere ratum, & gratum quod per eũ*

factum fuerit, & dictum mandatū non reuocare, & qui deinde confirmauerunt præsentationem factam cum iuramento, & aliis clausulis quarum copia datur, an instante præsente confirmatione ac iuramentis præmissis, patroni exinde potuerunt cumulatiuè præsentare Bartholinum ita vt sententia prolata sit etiam confirmanda. Attenta ma-
2 xim è †absolutione a iuramento cōcessa per Vicarium dictis patronis, non tamen citata parte, vt quòd dictam absolutionem iterum elegerit D. Bochinus. Domini cō cluserunt in fauorem Bochini vltimo præsentati a pa-
3 tronis, sequentes regulam tritam, † quod patronis laicis licet cumulatiuè variare, c. pastoralis, c. quod autē, c. cum autem, vbi Abb. de iure patron. Roch. in tracta. in verbo honorificum, 10. q. non obst. iuramentum, de quo in primo, & secundo actu, de quo supra in puncto consuluit Paul. de Castr. cons. 361. in 1. & 336. eodem. Lapus alleg. 78. Roch. d. tract. verbo honorificum, q. 12. Lambert. de iure patr. 26. Aret. 79. 2. par. lib. . . nu. 4. fol. 329. Nam responsum fuit multipliciter. Primò,
4 quòd †in casu nostro nullum est periurium, cum patroni non reuocent mandatum, nec præsentationem a se factam, sed aliam nouam adiungant, quòd non est cōtra formam iuramenti a se præstiti, siquidem si Vicarius instituisset Bochinum, patroni id habuissent ra-
5 tum, & gratum, prout promiserunt. Est † enim longè diuersum promittere non reuocare mandatum, & deinde reuocare, prout in cons. Castr. 362. Aliud est in casu nostro, vbi non reuocatur mandatum, nec præsentatio, sed noua veluti quædam via proponitur. Nec obstat, quòd in secundo actu patroni iurauerint, se non
6 variasse, nam †id respicit præteritum, nec ideo dici possunt periuri, quoad nouam prouisionem cumulatiuè. Secundò dicebatur, quòd etsi iurasset non variare, adhuc tamen eis liceret, quamuis ita agēdo essent periuri in terminis Alex. cons. 16. vol. 3. Felin. c. cum accessissent, col. 4. de constit. & res est, Roch. in verbo honorificum, q. 12. Tertiò, respondebatur hic cessare rationes eas, quæ adductæ sunt Pauli de Castr. d. cons. 162. & aliorum supra, quòd videlicet ratione periurij eos superior non admitteret, nec hunc cumulatiuè præsentatum instituerat. Nam in casu nostro secus est, cum superior non tantum non curauerit id periurium, sed potius eos absoluerit, quia tamen circa hoc caput an si
7 patroni potuerint † ita absolui a iuramento, non citata parte, erat aliqua inter Dominos controuersia, idcirco
8 omnes acquieuerunt primo fundamento, † vt scilicet, nullum hic fuerit periurium, & consequēter nulla fuerit necessaria absolutio.

DECISIO DXLVIII.

Romana pecuniaria de Brunis, 9. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Anterioris crediti repetitio, an competat de iure contra hæredes, quorum in fauorem latæ fuere sententiæ, quæ præsupponuntur nullæ, mulieri istis pecunys pro dissoluendis creditis numeratis.*

2 *Repetitio pecuniarum virum de iure concedatur, vbi bona fide consumpti sunt, maximè vbi agitur ne commercium inter hæredes dirimatur.*

3 *Apocha seu schedula sine die, mense, & anno, vtrum creditum assertum probare possit.*

4 *Creditū personale, quod nullam habet annexam hypothecā iam solutum, vtrum repeti possit tamquam indebitum.*

CAusa erat iampridem per longa tempora in Rota agitata, nullæ erant sententiæ latæ in fauorem Michaelis, & hæredum: nunc Elisabetha quædā pau-
1 per mulier, quæ † prætendebat sibi competere repetitionem quamdam pecuniarum solutarum aliis creditoribus quorum anterior ipsa erat, rogauit me, vt si fieri posset, eos ad restituendum pecunias condemnarē. Itaque proposui dubium de credito D. Elisabethæ de Brunis priori, & potiori, & stante obligatione Locatelli debitoris in forma Cameræ, necnon præsuppositā apotheca, quæ caret die, mense, & anno. An d. Elisabeth tamquam prior & potior possit repetere pecunias solutas d. Domino Michaeli. In hoc dubio, quamuis existent variæ auctoritates non dari repetitionem,
2 vbi pecuniæ bona fide contumptę sunt, † nec commercium inter hęredes dirimatur, Afflict. 190. Gram. q. 1. cap. 78. cons. 60. in 4. tamen in informatione, quia non principaliter hoc caput respiciebat, sed tantum dicebatur per Elisabetham has pecunias dolo malo in fraudem illius fuisse solutas, cum huius solutionis non
3 extet † nisi apocha quædam sine die, mense, & anno. Idcirco dixerunt Domini hoc videndum esse an reuera illæ pecuniæ fuerint solutæ ab hærede, vigore eius crediti. Hoc autem Michaelis hæredes tripliciter probant primò, quia apocha fuit producta, 10. Marj 1544. producti fuerunt articuli, & probatum fuit traditum Michaeli verum ac legitimum, ac vera solutio illi facta, prout in apocha. Secundò, dicebant hanc eādem obiectionem olim factam fuisse in Rota ab alijs creditoribus contra Michaelem, & tamen illum tres sententias contra illos obtinuisse. Et ita vt hæc omnia, quæ nunc deducuntur iampridem in Rota fuerūt discussa, & in fauorem Michaelis iudicata. Vltimò di-
4 cebant † etiam hæredes hoc creditum Elisabethæ esse personale, & nullam habere hypothecam, imò pecunias solutas Michaeli: Domini mandarunt mihi, vt viderem in actis, an probetur vera solutio pecuniarum facta Michaeli. Nam si testes hoc probant, sufficiet hoc ne condemnetur Michael, qui bona fide pecunias sibi debitas exegit.

DECISIO DXLIX.

Posnanien. parochialis insulæ, 9. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Cessione stante seu subrogatione, non obstare possunt regulæ de annali, & triennali.*

Subrogatio in ius, admittit vim regulis supradictis, æquè vt cessio, & subrogatio simplex, nu. seq.

3 *Subrogatio si non constet, nisi in quadam narratiua in actis deducta, vtrum valida dici possit.*

4 *Subrogatio quæ per Papam fieri solet, plerumque fit sub conditione, quatenus beneficium non est litigiosum.*

1 QVærebam, a Dom. Crassino † *an obstaret regula de annali, aut triennali, stante cessione D. Io. in cuius fauorem ac subrogationē in locum ipsius, prout in actis, quoniam partes in facto valde dissentiebant.* Et tota difficultas ad id redigebatur, an Erasmus fuerit subrogatus in
2 ius Ioan. Nam † si fuit subrogatus, vtique cessat regula de annali & triennali, quod si non fuit, tunc secus: qua propter dictum fuit, vt videatur, an constet de subrogatione. Nam contra eam Martinus tria opponit. Primò, † quia de ea non constat, nisi in quadam narratiua in copia in actis producta. Secundò, quia exstat tantum supplicatio Ioannis absque litteris, & in commissione erat clausula litteris non expeditis nulla intelligatur lis. Tertiò, † quia Papa subrogat Erasmum sub
4 conditione, quatenus beneficium non esset litigiosum. De his igitur erit videndum.

DECISIO DL.

Calagurritan. Canonicatus & beneficiorum, 9. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Compulsoriales vtrum dari possint ad recognitionem scripturarum productarum in actis corā alio iudice quam Auditore Rotali.*

2 *Auditor de scripturis, & instrumentis eorumque subrogatione proponere non potest, nis non existantibus.*

3 *Scriptura quæ multiplici ratione habita fuit a Rota aliàs suspecta de falso, non indiget recognitione vtpote frustratoria, & inani, cum etiam recognita adhuc labori et suspicione falsitatis.*

Regu-

4 *Regulariter non dãdas esse compulsoriales notum est cum agitur ad probandum delictum.*

TEstamentum erat relatum in informationibus, & præsertim in eis, quas scripsi manu mea. Cum igitur quæritur, *an essent dandæ compulsoriales.* Rota concluſit eas esse dandas, varijs de cauſſis, & præcipuè tri
1 bus. Primò, quia † hæc ſcriptura ad quam recognoſcendam petuntur compulſoriales, non eſt producta in actis meis, ſed in actis olim coram Gubernatore
2 Vrbis. Ideo † non poſſum ego dubitare de ſubrogatione illius inſtrumenti, quod non exſtat. Secundò, quia licet etiam hæc ſcriptura producta eſſet, quia tamen aliàs Rota coram D. Decano, die 28. Maij 1557.
3 concluſit eam † multipliciter ſuſpectam eſſe de falſo, ideo nihil prodeſt nunc huiuſmodi recognitio, cum etiam recognita laboret adhuc ſuſpicione falſitatis. Tertiò, † quia regula eſt, non dari compulſoriales ad pro-
4 bandum delictum, vt notum eſt. Huic accedunt & aliæ rationes multæ, de quibus in informationibus.

DECISIO DLI.

Hiſpalen. beneficij de Moron.

9. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Monitorium ab Aud. Cameræ impetratum contra intruſos in forma Breuis Cameræ, quod habet clauſulam, & ſi quis, vim habet citationis, idque medio dictæ clauſulæ, contrarium vide num. 4.*

2 *Declarandus vtrum ſit aliquis ob non paritionem monitorij aliàs per iudicem decreti.*

3 *Pars habens in actis Breue ac litteras expeditas cum derogatione priuilegij partis aduerſæ, non eſt amplius executio retardanda.*

4 *Clauſula, ſi quis, poſita in monitorio, non habet vim citationis, vel potius in eam non reſoluitur, vbi monitorium decretum fuit cum cauſſæ cognitione.*

5 *Electa via ordinaria non poteſt procedi via executiua, ſed eadem ordinaria vtendum eſt.*

6 *Rota non ſolet monitorij via progredi, cum firmior ſit via ordinaria, qua ſemper in cauſſis decidendis vtitur.*

7 *Rectè litteras eſſe expeditas, & ritè fidem facere iudici ſoluti ſunt Summiſtæ.*

8 *Partium vna varijs artibus impedire conanti quo minus altera referat, in alterius fauorem ob detectam fraudẽ iudicatur, maximè ſi litteras habeat in actis expeditas.*

THomas impetrauit beneficia hæc vti reſeruata Breui de capiẽda poſſeſſione ſine vitio ſpolij. Ob
1 tinuit etiam ab Audit. C. monitorium contra intruſos in forma Breuis Cameræ. Verum, quia † id monitorium habebat clauſulam (*& ſi quis*) Rota aliàs concluſit coram Dom. A. Aug. id reſolutum eſſe in vim citationis, nec poſſe procedi executiuè. Vnde Thomas poſtea impetrauit commiſſionem, vt idem D. Anton. Aug. procederet iuxta formam Breuis ac ſtylum Aud. Cam. Quare cum ipſe ſecundum monitorium decreuiſſet, & mandaſſet notario, vt in eo amplius non apponeret illam clauſulam, *& ſi quis*, prout idem notarius etiam nũc fatetur, tamẽ ante errorem, aut neſcio, qua ratione repetita etiam fuit in hoc ſecundo monitorio præfixus terminus; dubitaui in Rota, *an Melchior*
2 *de Scalazar † declarandus ſit ob non paritionem monitorij, aliàs per Dom. Ant. Aug. decreti?* Nam pro parte
3 Thomæ dicebatur, ex quo † habet in actis breue ac literas expeditas cum derogatione priuilegij Comitis, non retardandam amplius eſſe exequutionem, cum ea quæ contra obijciuntur altiorem requirãt indaginem, & ideo non ſunt admittenda in poſſeſſione adipiſcenda, Abb. c. in litteris, nu. 27. & Bero. nu. 91. de reſtitut. ſpol. d. l. ſi. num. 2. C. de edicto diui Adr. reſpondebãt,
4 quòd † clauſula *& ſi quis*, non reſoluitur in vim citationis, vbi monitorium decretum fuit cum cauſſæ cognitione, prout in caſu noſtro. Rebuff. in 1. parte, commentar. in conſ. conſt. reg. in tract. de litteris oblig. artic. 6. col. 2. num. 6. pag. 134. & ſequen. Verum pro contraria Melchioris dicebatur hoc monitorium reſolutum eſſe in vim citationis, vbi Melchior venit ad iudicandum, l. aſſ. l. nec quidquam, §. vbi decretum, num. 6. de off. proconſ. Ang. Imol. l. aſſ. l. de pupillis, §. memi-
5 niſſe, de oper. noui nuncia. Idcirco procedit non poſſe via executiua, ſed ordinaria, cum hæc electa fuerit. Rota in hac difficultate quidquam in præſenti non fit
6 mauit, eo maximè, quia † non ſatis probatur, vt nos Auditores procedamus hac via monitorij, cum firmior ſit via ordinaria: quoniam igitur aliàs mandauerat mihi, vt cauſam expedirem via ordinaria, cum Thomas habeat ſuas litteras expeditas cum derogatione priuilegij, poſtea autem ad petitionem Melchioris placuit intelligere votum aliquorum expeditorum, inter
7 reliquos Barengus bon. mem. & d. Summiſta † fidem fecerunt litteras eſſe rectè expeditas, & deinde rurſus petente eodem Melchiore contenta, fuit intelligendum votum etiam illorum, qui in Camera interſunt:
8 vnde cum intellectum fuerit eumdem † Melchiorem varijs actibus, quo minus illi referant impedire, mandauit mihi, vt pronunciem in fauorem Thom. iuxta illius litteras in actis expeditas.

DECISIO DLII.

Viſen. parochialis de Papirios, 16. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Committens cauſſam contra aliquem, oẽſq; alios intruſos, & intrudendos in executione citationis nominãdos, ſub iudice promoto ad Cardinalatum poſt modum, cui alius ſucceſſit in officio iudicis, an hoc ſtante, citatio nulla ſit dicenda, tamquam ex defectu iuriſdictionis.*

2 *Citatio quæ fuit exequuta poſtea quam lata fuit ſententia, an ob id dici debeat, & reuera ſit nulla.*
Et quod ex tali citatione exequuta poſt latam ſententiam ſubſequi ſoleat inconueniens, vide num. ſequen.

4 *Iudex alteri decidenti ob officio ſuffectus, vigore commiſſionis factæ iudici cui fuit ſubrogatus iuriſdictioni ipſius etiam ſubrogatur, nec promotio prioris iudicis ad Cardinalatum facit iuriſdictionem exſpirare.*

5 *Sententia lata per mortem delegantis, non eſt nulla, cum per decretum citationis conſtat manifeſtè perpetuari iuriſdictionem etiam non executa eadem citatione.*

6 *Citatio decreta contra intereſſe putantes ſe habere, ſi non fuit additum in citatione nominandos, an valeat.*

DE anno 1552. Fráciſcus commiſit cauſſam coram Dom. Reomano contra Odoardum, omneſque alios intruſos, & intrudendos in executione citationis nominandos, quatenus comparere debeant ad omnes actus vſque ad definitiuam ſententiam incluſiuè, executa hac citatione contra Odoardum, Dominus Reomanus die octaua Iulij 1555. tulit ſententiam contra eum, quam ſequenti anno Dominus Fabius confirmauit, interim igitur mortuo Iulio Papa Tertio, Dom. Reomanus promotus fuit ad Cardinalatũ, & tandem de anno 1556. Franciſcus fecit exequi eamdẽ citationem in partibus, contra Georgium, & idcirco
1 nũc dubitabatur, *an † ex defectu iuriſdictionis huiuſmodi citatio ſubſiſteret.* Georgius enim dicebat eam nullã eſſe varijs de cauſſis, ſed præcipuè, quando hæc citatio exequuta fuit poſt † latam ſententiam, cum in ea
2 antea nomen ſuum fuiſſet expreſſum, iuxta Rot. in nou. 18. de dolo & contum. & in antiq. 9. cod. titul. Et
3 quia † ita ſequeretur vigore talium citationum, poſt multa tempora poſſe vnumquemque citari, quod abſurdum videtur. Verum Rota contrarium determinatur, nullitatem procedere ex perſona iudicis, quali non
4 habuerit iuriſdictionem, & † hoc non eſſe verum, qui eam habuit ex ea commiſſione, & licet fuerit promotus ad Cardinalatũ, iuriſdictio non exſpirauit, & applicata eſt ſubrogatio qui cauſſam accipit a commiſ-

sione non a Card. iuxta not. in c. si quando, de rescript. aut dicimus procedere nullitatem ex statu consequi q dicebatur propter sententiam, & hoc non est verum, quia iurisdictio terminatur per sententiam quoad Edoardum, non quo ad alios intrulos, quia finita causa
5 limitatur, 21. aut† quòd sententia sit nulla per mortem delegantis, & hoc est falsum, quia per decretum citationis perpetuatur iurisdictio etiam si non fuerit exequuta, Capel. Tolos. 140. & ex his tolluntur ea, quæ contra opponebantur. Nam hinc patet, quod actu fuit perpetuata iurisdictio, l. dicere, de arbitr. deinde quod saltem virtualiter expressum fuit nomen Georgij in citatione, cum in ea dicatur in executione nominandos, &c. Non obstat decis. 18. Nam præter supradicta illa decisio dicit multa argumentanda, non decidenda, & prima opinio ibi relata seruatur, vt refert Calsador. 2.
6 de dolo, & contumac. † Præterea ibi erat decreta citatio contra interesse putantes, & non fuit additum exequutione nominandos, prout hic: quo casu species facilius reducitur a generica, vt in dicta decis. 2. pars dubij a me proposita reiecta fuit ad Calendas, quoniam continet varia discutienda, & videndum, an constet de facultatibus Nuncij, & an noua prouisio sit tam super parochiali, quam super Canonicatu, & quædam etiam alia, de quibus postea erit agendum.

DECISIO DLIII.

Mesanen. illegitimitatis, 19. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Illegitimitas prætensa ratione successionis in Baronia, si per errorem procuratoris appareat cadere in aliam personam, quam in eam, quæ eius causa inhabilis dicitur ad successionem in Baronia, officit nequaquam principali.*

2 *Tertia absolutoria duabus iam antea obtentis, an danda sit a iudice non constito ad quem effectum agatur, nec de meritis negotij principalis.*

3 *Absolutoria tertia danda est parti, si contra eam nil fuerit probatorié deductum, quod idem efficere possit.*

4 *Illegitimitas est infamia, interesseque partis ab illa, eiusque iudicio liberari.*

5 *Sententia absolutoria super illegitimitate eo modo pronunciando est, vt reseruet parti aduersæ eius agendi.*

CVm Andreas Valdina alias commisisset causam contra Hier. Moncata tractationum & molestationum super prætensa illegitimitate ac inhabilitate D. Hieron. ad succedendum in Baronia, quam ipse Valdina destinabat, & prædictus Hieronym. contra eum duas sententias absolutionis ab hoc iudicio illegitimitatis obtinuisset, nùc in tertia coram me Valdina productis nouis iuribus obtinuit causam commuti super
1 illegitimitate Gasparis, a † quo Hieronym. descendebat postea nunc pronunciauit Gasparem illegitimũ, non autem Hieron. prout in prioribus instantijs per eius procuratores petitum fuit, qui in nomine Gasparis errauerant, & contra Hieron. petebat sibi dari tertiam absolutoriam super hoc iudicio illegitimitatis, in quolibet pro parte Valdinæ ante eam fuerat probatum, ex quibus ego dubium proposui hoc modo, præsuppolito tunc veri præiudicio, quòd ex actis constet, Gasparem esse illegitimè natum, stante prima & vlti-
2 ma commissionib. an Hieron. danda † sit tertia absolutoria, an vero ad instantiam Andreæ debeat declarari Gaspar illegitimus, non constito mihi aliter ad quem effectum agatur, nec de meritis negotij principalis.
3 Domini conclusérunt ex deductis dandam † esse omnino tertiam absolutoriam Hieron. cum contra eum
4 nihil probatum fuerit, & † deinde eius interest ab hoc iudicio, ac diffamatione illegitimationis liberari. Ceterum † dixerunt sententiam hanc ita esse pronunciandam, reseruato tamen iure Andreæ Valdinæ super nouo agendi contra Hieron. contra prætensam illegitimitatem Gasparis, de quo iure alias postea agetur.

DECISIO DLIV.

Romani officij, 19. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Officium emptum nomine alterius, de quo appareat per instrumentum, an sufficienter probetur, quod emptor ea numquam antea possederit, neque in præsens etiam possideat.*

2 *Possessorio an emptor officij teneatur, licet hactenus nec possedisse, neque in præsens possidere se asserat.*

3 *Officium alienum dicens vtpote filij, an ex eo etiam possessionem apud filium esse probari possit.*

4 *Filio spurio absenti vtrum acquiri per patrem possit possessio alicuius officij eo non ostenso.*

5 *Locantes officium, & a conductore pecunias in vicem pensionis exigentes, Domini eiusdem esse præsumuntur.*

6 *Constituens se nomine alterius possidere in contractu venditionis, agnoscit alij competere proprietatem.*

POst conclusionem firmatam super hac causa die 18. Nouemb. 1558. D. Alexander Rutfinus produ
1 xit † instrumentum emptionis officij, in quo apparebat id officium a se emptum fuisse nomine filij, propterea quod interebat se numquam possedisse illud officium, nec in præsenti possidere: ideoque se cogi non posse ad illius restitutionem. Cum autem contrarium prætenderetur ab illis de Spada: Ego proposui hoc dubium, *an stante instrumento emptionis officij vltimo loco producto, cuius copia datur, Dom. Alexander teneatur in possessorio ad effectum, de quo agitur stante præsertim alio instrumẽto dationis insolutum, & dicti testium vna cum solutionibus pensionum, quorum similiter copia datur.*
2 Rota concluſit Rutfinum † teneri omnino in possessorio, iuxta cons. Socin. 287. nu. 1. Aimon cons. 257. Cum enim velit Rutfinus nunc eludere decisionem alias
3 firmatam eo quòd † dicat officium fuisse alienum, videlicet filij, & possessionem etiam apud illum esse debere, ipse hoc concludenter probat, hoc autem solum non probat, filium fuisse in possessione. Quinimò cum
4 fuerit eius filius spurius, & † absens, non potuit ei acquirere possessionem, nisi illud ostendat. Præterea constat illos de Spada officium hoc possedisse sibi traditum a Rutfino primo, quia illud deinde ei locauerunt, †. & ab eo pensiones exegerunt, ex quo ostenditur possessio quoad conductorem, Bar. l. qui vniuersitas, §. quod per colonum, de acq. poss. Aim. d. cons. 157. Secundò probant nonnulli testes examinati, quòd officium exercebatur nomine Rutfini. Tertiò, quia † ipse
6 Rutfin. in contractu venditionis constituit se possidere nomine illorum de Spada, nec dicatur ex constituto non probari possessionẽ, Alexan. l. si quis, §. 1. de acquir. possess. Nec in casu nostro non probatur quod alius possideret. Deinde constituens se possidere, non potest hoc obijcere contra constitutarium, quamuis fortasse possit contra tertium, Tiraquel. de constit. 3. par. 1. limitat. num. 2. & sequen. Et tamen cum negari non possit saltem de facto possedisse, cum ad illum statum omnino retinendum.

DECISIO DLV.

Caurien. Archidiaconatus, 19. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Præsens in Curia resignatarius, an ex illa præsentia præsumatur acceptatio beneficij resignati ante spolium in actum commissum.*

2 *Intrusus vtrum per declaratoriam impeti possit eo tempore quo lis de beneficio in quod est intrusus, adhuc est in pendenti.*

3 *Implicatis & multiplicib. cessionib. factis in beneficio maxima solita est inborrire iudici suspicio de collusione, ita vt super declaratorijs vtique petitis tali casu venit insistendum.*

4 *Discussio de bono iure dum fit in multiplici & intricata cessione*

cessione interim sequestrum ad beneficij redditus, & fructus venit opponendum.

SEquendo propositionē huius causæ, de qua supra die 12. Nouembris 1558. dubitaui ego hoc modo, præsuppositio sine veri præiudicio, quòd tempore re-
1 signationis Gualterij in Petrum † Petrus fuerit præsens in curia, *an constet eum acceptasse resignationē antequam Gualterius Didacū spoliauit, ita quod Didacus ad instantiam Alphonsi resignatarij sit declarandus aut potius sit danda declaratoria contra Antonium ad instantiā Didaci, cum in hac causa Gualterius, qui obtinuerat rem indicatam contra Didacum, cessisset ius suum in Petrum, & Petrus in Alphonsum, appareretque etiam eumdem Gualterium spoliasse, attestando Didacum inde possessionē cessisse in Antonium, qui nunc possidebat, idcirco Didacus vt spoliatus, prætendens etiam habere rem indicatam su-*
2 *per hoc spolio, peteret Antonium declarari tanquam intrusum lite pendente: è contra autem Alphonsus peteret Didacum declarari saltem quoad fructus, & expensas.* Et
3 vt multa hinc inde deducerentur, Rotæ placuit † ob tot implicitas cessiones, & alias ambages ex quib. maxima suspicio oriebatur collusionis, vt supersedeatur super declaratorijs vndique petitis, & videatur de bono iure, præsertim cum ex alio non appareat, *an Gualterius spoliauerit Didacum ante acceptationem Petri auctoris Alphonsi, vel post?* Placuit, vt inter has diffi-
4 cultates eligeretur media hæc via † discutiendi, de bono iure, non obstantib. præmissis attentatis, prout etiam in præcedenti propositione. Huius rei causa aliquibus ex Dominis visum fuerat, iuxta Rot. in nouis. 8. de restitut. spoliat. .... Interim aūt dixerūt, sequestrum apponen. esse si fortè nōdum appositū est.

DECISIO DLVI.

Romana hæreditatis de Comitib. 19. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Codicilli septem annis post testamentum conditum producti si fuerint, vtrum locus sit dispositioni l. fin. C. de iure codicil.*

2 *Reficiendi expensæ an debeant a parte producente tardius Codicillos vsque ad diem productionis eorum.*

3 *Codicilli diuerso tempore facti a testamento, faciunt vt is qui petit hæreditatem iure directo, non excludatur a petitione eiusdem ex nouis codicillis.*

4 *Clausulæ codicillari, quæ fuit posita in fine testamenti si quis renunciauit, an possit petere fideicommissum nihilominus ex codicillis, vtpote dependentibus a testamento.*

5 *Noui codicilli si idem continent quod primi, vbi prioribus fuit renunciatum, & illis etiam nouis dici debet renunciatum, vtpote non re, sed temporis solum data discrepantibus.*

6 *Diuersitas scripturarum diuersum ius non producit ratione, & rei identitate.*

7 *Codicilli noui continentes reuocationem legati, nouamque institutionem, & alia quædam similia, ita vt diuersi sint a primis, etiam noua ex eis sic ordinatis oritur dispositio.*

8 *Instituitus tempore quo petit hæreditatem iure directo, si tamen sciat nouos codicillos esse conditos, an sibi præiudicet hac scientia, licet non plenè probata per partem aduersam.*

9 *Commodum si quis capiat ex codicillis, an præsumatur de illis habere ob hoc sententiam, præsertim si contrarium non probauerit, stante etiam quod Notarij id soliti sint partibus notificare.*

10 *Testis pro parte pro qua deponit an possit in causa scientiæ contra eam deponere, idque per verbum credere.*

11 *Regulariter præsumitur ignorantia nisi scientia fuerit probatorie deducta.*

12 *Exorbitans & maximè odiosa est l. fi. C. de codicillis, & ideò restringenda est.*

13 *Sententia ex veris & liquidis constare debet, non ex præsumptionibus, præsertim cum agatur de renunciando iuri sibi competenti.*

14 *Iuranti sibi non constitisse de factis cod. cillis, an ob id fides debeat adhiberi, maximè probata longa ab eius istius per testium depositiones, captiuitate, & vita eius in militia peracta.*

POst vltimam propositionē huius causæ supra die 10. Martij 1559 Dom Torquatus produxit quos-
1 dā † codicillos cōditos a Domino Aldo 7. annis post testamentum. Hincque ego dubitaui, an stantibus codicillis vltimo productis, sit locus dispositioni l. fi. C. de iur. codic. quoad effectum, vt videatur an sententia d. A. C. sit cōfirmanda, vel non. Et posito quod sic, an
2 hoc intelligatur etiā † non refectis expensis dd. Hieronymo, & Federico vsque ad diem productionis factæ per Dominum Torquatum, de his codicillis. Domini concluserunt sententiam A. C. quoad hoc caput,
3 nisi aliud obstet confirmari posse. Vbi † enim codicilli sunt diuerso tempore facti, tunc regula est communiter probata, eum qui petijt hæreditatem iure directo, non excludi quò minus eamdem deinde iure alio ex nouis codicilis petat, glos. d. l. fi. C. de codicil. verb. præclusisse, quā ibi sequitur Bar. Ias. nu. 15. Salic. nu. 7. qui autē ratione Rom. leg. Clodius, in fi. de acqu. hæredit. Guil. Reper. c. Ramutius, verb. testamentum
4 tertio, nu. 72. Nec obstat, quòd † etiam in testamento adesset clausula codicillaris, cui Dominus Torquatus dicitur renunciasse, vt alias conclusum fuit: ideoq; licuti non poterat ex dicta clausula codicillari petere fideicommissum, ita etiam nec ex his codicillis potest, iuxta ea, quæ trad. Bald. in d. l. fin. num. 5. Fulg. num. 11. Iacobus de Sancto Georgio, nu. 17. Corn. nu. 13. & 19. Nam hæc dicta Doctorum, & eorū rationes videntur in altero ex duobus casibus procedere. Primus
5 est, vbi noui codicilli † continent idē prorsus ac primi, & tunc si renunciatum esset primis, intelligeretur
6 etiam secundis, quoniā † diuersitas scripturarum nō inducit diuersum ius, l. vnū. C. de test. Verum hic nō videtur casus noster, si quidem si codicilli nunc producti valdè sunt diuersi a primis † continent enim reuocationem legati, nouam institutionem, & alia quædam, prout ex his patet, vnde redditur noua dispositio, Aim. cons. 80. num. 1. & 30. Secundus est casus,
8 quando institutus tempore, quo petijt † hæreditatem iure directo, sciebat tamen nouos codicillos esse conditos. Verum hic non est casus noster: Nec enim probatur hæc scientia D. Torquati, nec coniecturæ adductæ pro contraria parte ad eliciendam hanc scien-
9 tiā satis sufficiunt. Prima est, quòd † cum agatur de commodo illius, creditur eos sciuisse, nisi contrarium probetur, vt in terminis Boer. decis. 33. num. 22. præsertim quia notarij hoc solent partibus notificare, Paris. cōl. 72. nu. 27. & cons. 91. nu. 48. in 2. Tertiò, quia
10 vnus testis † pro parte Dom. Torquati dicit se credere illum sciuisse, ergo probat cōtra illum. Rom. cons. 104. Verū, vt supra dixi, visum fuit Dominis hęc nō
11 sufficere, cū regula † sit in contrarium, videlicet ignorantiā præsumi, l. verus, de probat. & tamen † d. l. fin.
C. de codicil. maximè exorbitans, & odiosa, vt per
13 Corneum 161. nu. 15. & 16. videtur esse, quia † maximè restringenda probandaque hæc sententia vera esset & liquida, non ex his præsumptionibus, præsertim cum agatur de renunciando iuri sibi competenti. Præter hæc autem respondetur ad illas coniecturas. Primò hos codicillos productos non fuisse a Domino Torquato, sed a tertio per compulsum. Secundò D. Torquatus respondendo positionibus iu-
14 ratis, se antea ignorasse hos codicillos, quòd sufficit, Aim. d. consil. 201. num. 32. quia testes pro parte, Domini Torquati examinati probant longā † eius absentiam, & captiuitatem, & vitæ cursum peractum in

militia, ex quibus verisimiliter credi potest huiusmodi ignorantia. Hæc autem ita firmata sint, circumscripto capite inualiditatis horum codicillorum, qui pro parte aduersa protendantur nulli, eo quod adijciant conditionem, & substitutionem hæredis, iuxta cautel. 3. Ioan. de elect. tit. 10. de qua aliàs erit agendum.

DECISIO DLVII.

Nouarien. Canonicatus. 26. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Pontifice maximo vniente Archidiaconatui Canonicatũ qui primò vacarit, quique ab Archidiacono acceptatus fuerit intra mensem a vacatione, vtrum si alteri sit prouisum per talem canonicatum, præiudicium generetur Archidiacono.*

2 *Canonicatus per substitutũ ab asserto procuratore vtrum acceptari possit.*

3 *Vnio vt plurimum censetur odiosa, iurique communi aduersari, ideo restringenda est.*

4 *Infra mẽsem vacationis acceptare debens, vt in bulla continetur, id si neglexerit, nulla est postmodum subsequens acceptatio.*

5 *Confitens in sui incommodum in re magni momenti, & plurimum præiudiciali non auditur.*

6 *Obtinere volens ex capite prætensæ vnionis validè de iure suo, quod se asserit habere, debet docere.*

1 IN actis constabat, Iulium Secundum † vniuisse Archidiaconatui Ecclesiæ Nauarien. vnum ex canonicatibus, quos vacare contigerit, & quos Archidiaconus infra mensem post illius vacationem acceptauerit. 2 Constabat etiam, acceptatum fuisse † quendã Canonicatum per substitutũ ab asserto procuratore Archidiaconi, sed tamen de mandato Archidiaconi nihil apparebat, etiam producta Bulla dissolutionis cõsentiebat dissolui ad vitam Georgij ad fauorẽ illius, & Georgius consenserat reseruationi regressus in fauorem Archidiaconi, tandem erant examinati duo testes, quorum vnus deponebat de publica voce & fama, & alter de auditu ab ipso Georgio, & Archidiacono. Nunc vacante Canonicatu per obitum Georgij, orta fuit lis inter Petrum, qui impetrauit per obitum & Archidiaconum, qui vigore vnionis eum ad se pertinere prætendebat: ego proposui dubium huiusmodi, an ex deductis actis cõstet de vnione aliqua, & an in actis habuerit effectum in Canonicatu & præbenda, de quibus agitur, stantibus præsertim dictis testiũ, quorum copia datur: Domini concluserunt, non constare ad effectum vnionis in hoc canonicatu. Nã cum 3 vnio † sit odiosa, & iuri communi repugnans, vt per Cald. cons. 76. Inter cetera autem hic Domini manifestissimè deficiunt, † alterum quod non constat Archidiaconũ acceptasse infra mẽsem vacationis, prout forma Bullæ exhibet, cum per illud instrumentũ non constet Canonicatum tunc vacasse, & remota fuisse obstacula, de quibus Rot. in antiq. 525. Put. 2. de vnio. Boer. 146. nu. 2. Non obstant testes, de quibus supra, nam non sufficiunt ad probandum vnionem, Alexan. 5 cons. 101. nu. 17. in 3. nec † confessio ipsiusmet Archidiaconi, aut Georgij quidquam prodest in re tanti præiudicij. Dec. d. cons. 173. nu. 4. Non obstat regressus reseruatus, quia fuit ad vitam Melchioris, nõ moderni Archidiaconi, qui prętendit ius vigore vnionis, non autem vigore regressus, idcirco Archidiaconus 6 si † vult obtinere, debet validius de iure suo docere.

DECISIO DLVIII.

Virdunen. Monasterij, 26. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Monachus priuatus sub Priore degens cui sub Priore fuit prouisum an agere spolio possit facens Bullas simplicis resignationis expeditas.*

2 *Mandatis correspectiuis extantibus vna partũ non volente aliter resignare nisi reseruato sibi regressu, & pensione, non impleta conditione resignans non potest dici aliquid a se iuris priùs abdicasse, & ideò spolio agere potest.*

3 *Pactum regressus non adimpletum ab vna partium prior paciscens resignans reclamare potest euanescentibus ex non deductis in effectum pactionibus.*

QVamuis ex decisionib. supra die 6. Martij 1559. satis videretur hæc causa definiri posse in fauorem Ioseph i, tamen cum aduersarius multum vrgeret & causa esset alicuius momẽti, visum fuit, hoc etiam dubium proponere, in quo etiam nonnulla præsupposui, quæ mihi adeò liquidè non constabant, seu vt aliunde causa sua in Rota intelligeretur, dubium autem fuit huiusmodi: Præsupposita correspectiuitate mandatorum sine veri præiudicio, quòd Ioseph autẽ captam possessionem Monasterij, de quo agitur per Ioan. sciuisset Bullas simplicis resignationis expeditas, paruam autem datam, & paruum consensum super reseruatione regressus, & pensionis solummodo, captum, & nihilminus Iosepho in eodẽ Monasterio 1 tamquam † priuatus Monachus steterit, sed sub Priore prouidendo, nec ipse Ioseph possit agere spolio, ita vt remissoria per Ioannem petita ad probatam præmissa sit releuans, & cõcedenda. Domini nemine dissentiente concluserunt remissoriam non esse releuantem nec cõcedendam. 2 Nam † cum mandata sint correspectiua, & Iosephus non aliter voluerit resignare, nisi reseruatio sibi regressu, & pensione sequitur non impleta hac conditione eum nihil a se abdicasse, & agere posse spolio. Abb. c. cũ pridem. col. fi. de pact. vt aliàs sæpe dictum fuit. Non obstant, quòd Io. passus fuit per duos menses accipere possessionem Monasterij, quoniam cum hoc pactum fuit ab eo a se, vt regressus deberet effectum sortiri merito, cum vidit eum 3 euanescere, potuit reclamare, atque illud repetere. Et quamuis parui consensus, & parua data fuerit sumpta, tamen elapso anno effecti sunt inutiles ex stylo Curiæ, ideò causa erit in fauorem Iosephi omnino expedienda.

DECISIO DLIX.

Carthaginen. iurisdictionis. 28. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Satis sufficienterque probato fumo, remissoria petita ab vna partium nequaquam est deneganda.*

2 *Testis aliàs in partibus examinatus qui nunc etiam in Curia examinatur, si nihil eorum quæ nunc deponit, aliàs in partibus fuit testificatus, habetur pro suspecto.*

3 *Actis in partibus ventilatis diligenter inspectis si testem plura deposuisse in Curia appareat quo ad quædam recipitur, & quo ad quædam reycitur, vt suspecti us.*

IN hac causa inter Præpositum & Capitulum, petebatur a Capitulo remissoria: idcirco dubitauit, *an ex* 1 *testibus examinatis satis constaret de fumo.* Et satis constare conclusum fuit, præsertim ex quodam teste examinato in Curia. Quoniam autem Prępositus respondebat, illum testem aliàs fuisse examinatum in partibus, & nihil eorum deposuisse, quæ nunc testificatur, mandarunt mihi Domini vt viderem an ita res se habeat. Nam si ita esset, suspectum habebant illum testem, placebatque illis hinc non concedi remissoriã: 3 ego itaque diligenter inspectis actis, in partibus ventilatis, animaduerti quidem, hunc testem multo plura deponere in Curia, qui & de his deponebat, ita vt quoad summum nulla esset dubitatio, quin sufficienter ex his colligeretur.

DECISIO DLX.

Romana dotis de Iuuenalibus, 28. Iunij 1559.

SVMMARIVM.

1 *Contumacis partis in gratiam etiam aliquando Auditor dubium in vltima instantia proponit.*

Cum

CVm vltima pars voluisset informare, ego proposui causſam in vltima informatione. Siquidé hoc
1 dubium fuerat a me conceſſum potius in gratiam partis, quæ deinde contumax erat, cum Rota pridem satis sensisset, Hieronymum mittendum esse in possessionem Casalis sibi pro dote allegati, prout in instrumento. Quod autem & nunc Rota tutius confit mauit, mandauitque mihi omnino, vt datem executionem in instrumento prout latius, &c.

DECISIO DLXI.

Prouisionis Monasterij consistorialiter factæ. 3. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Consistorialiter solere prouideri de Monasterio, vel non, vtrum ex vnico actu abundè probari possit.*

2 *Subrogatio an excuſet prælatum etiam maximæ auctoritatis vt Cardinalem, ab attentatis, ideoque sequestrum sit reuocandum non obstante partis aduersæ inhibitione.*

3 *Regula est vt monasterijs excedentibus valorem ducatorum ducentorum auri de Camera prouisio consistorialiter fiat.*

4 *Monasterium quaternis vicibus prouisum non consistorialiter, vbi prouisiones tales nequaquam ad effectum deductæ fuerunt, non arguit posse non consistorialiter de eo prouideri.*

5 *Cardinalis ab attentatis non excusatur habente eius gratia clausulam, dummodo tempore datæ præsentium non sit alteri ius quæsitum, &c.*

6 *Validè sibi regressu reſernato, si pars resignet non aliter nec alio modo, vbi regressus sit nullus, & inualidus omne ius permanet penes resignantem, perinde ac si non resignasset.*

7 *Ius alteri quæsitum annullat penitus pretensum ius istius, qui se dicit subrogatum, etiam Cardinalatus honore licet fruatur ex restrictione clausulæ in gratia appositæ dummodo tempore datæ præsentium non sit alteri ius quæsitum.*

8 *Factum omne post inhibitionem manantem a parte cui ius fuit iam quæsitum, dicitur, & est omnimodo attentatum.*

DVbium hoc erat an ex quattuor prouisionibus vltimo loco productis simul cum fide solutionum, de quibus in actis, dicitur Dominum Prosperū in ca-
1 su de quo agitur, satis verificasse, quod † Monasteriū non consueuit consistorialiter prouideri, non obstante auctoritate anterioris prouisionis, de qua in actis facta consistorialiter. Et præsuppoſito, quod an Illu-
2 strissimo Cardinali suffragetur † subrogatio, ita vt excusetur ab attentatis, & sequestrum sit reuocandum, non obstante inhibitione pro parte Domini Prosperi de qua in actis, nihil tamen firmatum fuit in illa parte. Verum quoad primam partem dubij, omnes senti
3 re videbantur, † regulam esse in fauorem Cardinalis, vt de Monasterijs excedentibus 200. prouideatur cōsistorialiter, atque in concilio Lateranen. decretū tamen esse cū decreto irritanti. Nō obstant † quattuor prouisiones, de quibus in dubio. Nam cum caruerint effectu, non potest ex his vllum sumi certum fundamentum. Nec enim sufficit ita de facto accidisse, quo niā ita impetraremus omnia beneficia, & regulæ omnes subuerterentur. Quoad secundam partem dice-
5 bant, † Cardinalē non excusari ab attentatis, quoniā eius gratia habet clausulam, dummodò tempore datæ præsentium non sit alteri ius quæsitū. Cum igitur Ioā-
6 nes Michael resignauerit Hieronymo † reseruato sibi validè regressu, & non aliter, vtique si regressus fuit nullus, & inualidus, omne ius permansit penes ipsum Ioan. Michaelem resignantem, perinde ac si non resignasset, quia hæc concessio fuit cōditionalis, Sarnen. de trien. quæst. 27. in fi. Mohed. 183. Rot. in antiq. de
7 concess. præb. 9. nu. ... Si igitur † ius erat quæsitū Io. Michaeli, ergo subrogatio Cardinalis fuit nulla, quia erat restricta ab illa clausula, dummodo tempore da-
8 tæ, &c. Et ita † quidquid factum fuit ab eo post inhibitionem fuit attentatum, c. non solum, §. fi. de appel. in 6. Dec. cons. 103. Dixerunt ergo Domini, vt quoad primam partē videat Prosper an possit quid melius probare. Quoad secundam videat Cardinalis quid respōdeat. Nam fundamentum contra eum videtur solum, dum interim vere nihil statuatur.

DECISIO DLXII.

Legionen. Canonicatus, 13. Iulij 1559.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio an ante conceſſam expectatiuam fuerit facta, an vero post sed ante acceptationem in beneficialibus, solet Rota considerare.*

QVoniam nunc primum hæc causſa a me proponebatur, placuit Dominis nihil decidere, sed ad Cale. remittere. Et tunc dixerunt oportere illis dari
1 copiam Bullæ Cruciatæ, † videndumque, an excommunicatio, de qua agitur, fuerit ante expectatiuam concessam, an verò post expectatiuam concessam, sed ante acceptationem.

DECISIO DLXIII.

Cæsarauguſtana pensionis, 13. Iulij 1559.

SVMMARIA.

1 *Commissio in actis cum clausula, sine retardatione solutionis, quid operetur.*

2 *Res iudicata quoad motum proprium in hac causſa qualis sit.*

3 *Motus proprius vi scripturæ, & eius facultatis potest aliquando impugnari.*

4 *Gratia Papæ quando mandatur prælato non in specie, vel individuo, sed vt prælato, an sit perpetua, vel extinguatur cum morte ipsius prælati.*

5 *Possidere si quis dicatur, & fructus percepisse tempore reseruationis pensionis, vtrum sufficiens id sit ad validandum possessionem.*

6 *Jura vltimò loco producta sæpe in processibus sunt consideranda, cum illa vt plurimum dissoluant difficultates.*

IN hac causſa dubitauerat hoc modo, itante motu proprio pro parte Cardinalis producto, & assertis iuribus pro parte aduersa vltimo loco productis, an constet de bono iure Cardinalis quoad effectum, de quo agitur. Rota nihil voluit determinare, quoniam nunc primum hæc causſa a me proponebatur. Sed dixerunt, ꝙ multa essent aduertenda, de quib. in nou.
1 adiectis postea agetur. In primis an † adsit alia cōmissio in actis præter illam cum clausula sine retardatione solutionis. Nam licet Cardinalis sit titularis, tamē commissio dat Auditori Iurisdictionē conditionalē. Quod si extat alia commissio simplex, tunc secus dici posset. Deinde dixerunt videndum esse, an Cardinalis sit subrogatus in ius Ioan. Antonij, qui dicitur habere
2 contra se rē iudicatā, & qualis hæc res † sit iudicata, quoad motū proprium: dicebant, fundata videri ex eo intentionē Cardinalis. Nam scriptura ex aduerso
3 producta non reducit † motū proprium, sed dat facultatem tantum impugnandi. Et ideo aliqui dubitabāt ne hodie etiam amplius competat facultas prædicta, quoniam mortuus fuit Cardinalis Stondratus, nec cō
4 missa fuit relatio. Alij contradicebant, quoniā † gratia Papę non mittitur personæ Stondrati, ideo est perpetua, & quandocumque alius quis opponit narrata in motu proprio esse falsa, tenebitur Cardinalis verificare, prout nunc opponitur: ita dubitatum fuit, præsuppoſita etiam legitima priuatione Matthæi,
5 quia tamen dicitur † possedisse, & fructus percepisse tempore reseruationis pensionis, an id sufficiat ad validandum possessionem, iuxta decisio. Archidiaco.
6 de pensio. Præterea † dixerunt considerandā esse iura

vltimo

vltimo loco producta, quæ fortè tollunt has difficultates, itaque circa hæc omnia nihil fuit firmatum, sed hæc fuerunt præcipua, super quibus dixerunt posse dubitari post Calendas.

DECISIO DLXIV.

Viscen. de Papirios, 19. Ianuarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Regula de triennali an possit obsistere ei, qui in decursu processus obtinuit rem iudicatam.*

2 *Possessor tempore rei iudicatæ excipere potest de regula de triennali, cum ipsa solum possessores tueatur.*

PRosequendo id caput, ℘ imperfectum reliquerunt Domini in vltima propositione huius causæ, fuit 19. Iunij 1559. nunc dubitaui, an regula de triennali prouisione Nuncij, & fide Ordinarij; & noua prouisione, de qua in actis, obstet Francisco quo minus ad eius instantiam fit procedendũ contra Georgiũ? Conclusum fuit ab omnib. in fauorem Georgij quoad primam partem dubij, si quidem Franciscus aduersarius

1 in hoc puncto in primis excipiebat, nõ obstare sibi † regulam, nec quid aliud, eo quod habebat rem iudicatam. Domini autem in hoc contrarium respõderunt,

2 quoniam cum Georgius tempore † rei iudicatæ esset possessor, vtique põt nunc excipere de regula de triẽnali, quæ solum tuetur possessores, vt per Sarnen. in d. reg. q. 25. Et eò magis in casu nostro, cum hæc fuerit vnica sententia lata per contradictas. Imo dicebãt aliqui si datum fuisset antea de regula, tunc sententia deinde lata fuisset nulla, quia regula omnino prohibet. Sarnen. q. 58. nu. 4. & q. 60. Quoad secundam partem, videlicet, an constet de titulo colorato quoad effectum regulæ, nihil fuit conclusum, & aliàs erit videndum.

DECISIO DLXV.

Salamantin. de Babilla fonte. 19. Ianuarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Onus probandi fructus perceptos post resignationem an ad partem percipientem spectet.*

2 *Beneficium resignans vtrum in illo amplius ius aliquod ei competat.*

3 *Nulla vbi est resignatio in effectu, nullum etiam ius ase resignans abdicare potest.*

4 *Asserens de confidentia partem aduersam habuisse beneficium, illam probare confidentiam tenetur.*

5 *Spolio agens rectè admodum agit si probet a se captã fuisse possessionem, & in ea aliquo tempore pacificè vixisse.*

6 *Resignans si patiatur resignatarium fructus percipere, & possidere, an possit prætendere de spolio.*

7 *Quæ quidem assertio, scilicet, quòd passus sit resignans fructus percipere resignatarium, cum sit firmamentum negotij probandum est, num seq.*

Regula quod ex actu nullo transferatur tamen possessio quomodo sit intelligenda, & qualiter procedat, nu. seq.

10 *Resignatio, quæ sit in manibus habentis facultatem admittendi limitata est.*

11 *Regula quod ex actu nullo transferatur tamen possessio, procedit in profanis vbi interuenit traditio rei, quæ est alienatio possessionis, & pendet a voluntate tradentis.*

12 *Spiritualia non nituntur traditioni rei, & pendent a consensu Papæ.*

13 *Inualida existente resignatione, non abdicatur ius nec possessio a resignante, & ob id actio spolij durat perpetuo.*

CVm multum in hac causa laborassem, vt partes ad cõcordiam reducerem, & nihil efficere omnino potuissem, ex nimia pertinacia vtriusque partis, quinimo vtraque studio summo contenderet, vt causam de iure quoquo modo terminarem, tandem hoc dubium proposui, quod mihi aliàs Rota mandauerat,

1 videlicet *an Garziæ incumbat † onus probandi se percepisse fructus post resignationem*. Et posito quòd sic, num ex deductis in actis, quorum copia datur, sufficienter docuerit se percepisse, vel saltem iuste credere potuisse, illos se percepisse, stante præsertim instrumento possessionis. Hinc inde & licentijs deseruiendi prout in actis, nec non depositionibus testium. Hinc scien-

2 dum est, quòd cum Garzias † resignauerat hoc beneficium, & ideò nullum ei ius competebat. Ad quod

3 Garzias respondebat, resignationem nullã † esse, nec a se vllum ius abdicatum, prout decisum fuit coram Domino Chissanen. Secundò excipiebat Antonius, Garziam habuisse hoc beneficiũ a patrono suo in cõfidentiam, & super hoc fuerunt multa disputata corã Dom. Chissanen. Et reperiebatur fuisse decisum, ℘

4 de † confidentia non constabat, prout annotatũ fuit manu ppria Domini Fabij olim Decani, vt vidi sub die 5. Iunij 1555. Item decisum in alia audientia, ℘ fraudes hinc inde confundebantur, quia tamen nescio quis scrupulus relinquebatur, placuit Dominis, vt proponerem suprascriptum dubium, in quo omnes nemine discrepante concluserunt, onus probandi incumbere Antonio, non autem Garziæ: ea maximè ra-

5 tione, quia Garzia agens † spolio, rectè fundat intentionem suam, probãdo primum extremum, & possessionem de anno 1541. 15. Iunij, & secundum extremum ex confessione ipsiusmet Aduersarij: Antonius autem excepit, quòd Garzias resignauit beneficium, & quod ipse de eo prouisus fuit de anno 1542. Garzias replicabat, quòd resignatio fuit nulla, & hoc iam

6 fuit decisum. Antonius † nunc replicat, quòd post resignationem Garzias passus est ipsum possidere, &

7 percipere fructus. Igitur cum † hæc triplicatio sit fundamentum ipsius Antonij, debet ab eo plenè probari, quia Garzias interiora sua alia ex parte docuit, l. 1. & 2. de except. l. 1. §. ei qui, de probat. Et quoniam ali quibus Dominis nonnihil dubij faciebat ea regula,

8 quod † ex actu nullo trãsfertur possessio l. 1. §. si vir. de acq. poss. Vnde quamuis resignatio Garziæ fuerit nulla, tamen videbatur possessio transferri potuis-

9 se. Idque tripliciter. Primo regulam † procedere in

10 actu puro, non cõditionali, prout fuit hæc † resignatio, quæ fuit limitata ad resignandum in manibus habentis facultatem admittendi. Secunda regula procedit in principali, non autem in procuratore, cui datur limitata facultas a Domino, quod diuersum est, quia defuit voluntas Domini, qui intellexit de resignatio-

11 ne validando mandatum procuratori. Tertio † regula procedit in profanis, vbi interuenit traditio rei, quę est alienatio possessionis, & pendet a voluntate tra-

12 dentis. Secus † est in spiritualibus, quæ non nituntur traditione rei, & pendent a consensu Papæ. Hinc vi-

13 demus, quod † inualida existente resignatione, non abdicantur ius nec possessio, & actio spolij durat perpetuò, Cassad. 5. & 6. de restit. spol. Fab. 40. Pereg. 75. Ioan. Paul. 63. Achil. 11. de pẽsion. Quoad alias partes dubij pauca dicta fuerunt, quoniam hæc prima videbantur sufficere in fauorem Garziæ, idem tamen, & alijs videbatur, præsertim in eo, quod Garzias iustè credere potuerit se fructus percepisse ex litteris, quarum copia data fuit, & alijs maximè, quia testes pro parte Antonij nihil deponebant quod omnino concluderet, quos ego vidi, & extractum eorum inter informationes Fabij.

DECISIO DLXVI.

Romana domus de Cinquinis, 24. Ianuarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Latæ sententiæ quæ in rem iudicatam transierunt, vtrum prosint possessori contra quem agitur tamquam alienam domum possidentem.*

2 *Defectus iurisdictionis iudicis, & non sufficiens mandatum procuratoris, sententias, & gesta rescindunt, & reddunt penitus nullas.*

3 *Sententiæ, quæ dicuntur nullæ ob defectum iurisdictionis, & man-*

& mandati, si postea ratificentur per vltimum, & sufficienter plenum mandatum, vtrum possint reualidari.

4 *Ratificatio, de qua in mandato, quomodo probetur comprehendere omnes causas etiam praeteritas.*

5 *Ratificatio nullo modo potest trahi ad ea, quæ a nobis ignorantur.*

6 *Mandatum referens se ad monitorium, in quo tantum continetur causa contra partem aduersam, non ius, vtrum sit sufficiens.*

7 *Sententiam iam latam vtrum quis in sui fauorem ratificare possit, nec ne.*

8 *Materia turpem præ se faciem ferens, ob turpitudinem sæpe mandatur a Rota ad concordiam reduci.*

FRatres de Mascalonibus agebant contra Alexandrum Cinquinum possessorem domus suæ, vt ipsi
1 prætendebant. Cinquinus excipiebat contra eos † latas fuisse sententias, quæ transiuerãt in iudicatũ. Fratres replicabant, sententias nullas fuisse saltem cõtra
2 duos ex illis † ex defectu iurisdictionis, & mandati, quoniam ipsi degebant in Flandria, & tertius frater qui erat hic Romæ, Marcus Antonius non habebat sufficiens mandatum ab illis. Cinquinus nunc repli-
3 cabat, illas sententias † fuisse ratificatas ex quodam vltimo mandato in causa producto contra Odeschalcos, in quibus dubitaui. *an † ratificatio, de qua in mandato, comprehendat omnes causas etiam præteritas.* Domini responderunt de iuris rigore non comprehendi,
5 quoniam ratificatio † non trahitur ad ignorata, Alex. l. sciendum, qui satisd. coga. Sed cum sententiæ, de quibus agitur, iampridem latæ fuerint, non potest ratificatio ad illas referri, nisi constet de earum scientia. Deinde verba generalia referuntur tantum ad specificata, l. si decreta, C. de transact. Cũ autem man-
6 datum † referat ad se ad monitorium, in quo tantum continetur causa contra Odeschalcos, quãus, deinde mandatum verbis generalibus vtatur, tamẽ ea re-
7 ferenda sunt quoad casus expressos. Præterea † cum post sententiam latam quis ratificare eam non possit in sui fauorem, absurdum esset nec verisimile fratres eam voluisse ratificare in sui præiudicium, & in eo ꝙ sibi noceret, cum ipsi velint recuperare domũ. & sententia eos repellat: quamuis autem hic de rigore iuris ita videretur, tamen Rota nihil firmare voluit, quo-
8 niam hæc materia † turpem faciem præ se fert ex parte Marci Antonij, qui cum tãquam procurator fratrum in illis sententijs interuenerit, nunc idem accedat eas impugnare, eo quòd mandatum ad id non habuerit. Ideo Dominis placuit, vt concordia omnino tractaretur, interim statuatur nihil, quia suspectam magis habent turpitudinem ex parte Marci Antonij.

DECISIO DLXVII.

Vlyssiponen. quartanariæ. 26. Ianuarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Beneficium vacans per resignationem invalidam, an dici possit vbi ea fuerit conditionalis, videlicet reseruata certa pensione super eodem beneficio.*

2 *Beneficium non possidens, non potest valide consensum præbere ad pensionem super eodem beneficio constituendam.*

3 *Apparente captam possessionem beneficij ab aliquo non constito de anteriori possessione alterius, præsumitur cõtinuasse, & spoliatus fuisse ab alio.*

4 *Patientia partis prætendentis se spoliatã iuncta cum tacita turnitate, & non contradictione aduersarij, facit opinari iudicem partem carere bono iure.*

5 *Calumniosè vbi ad partes remissoria petitur, quibus indicijs & argumentis constare possit.*

FActum huius cauſæ plene relatum est in informationibus, & partes in eo conueniunt, dubitaui, cui esset danda remissoria Gundisaluo, qui prętendebat beneficiũ vacasse per resignationem, eamque inualidam † fuisse, quando fuit conditionalis, videlicet reser-
1 uata certa pensione super Ecclesia de Aldea de con-
2 sensu Saluatoris, dicebatque, † hunc Saluatorẽ meo tempore non possedisse dictum beneficium, ideoque pensioni valide consentire non potuisse. Domini dixerunt videre quidem fumum sufficere quoad remis-
3 soriam, quia tamen de anno 1546. † appareat, Saluatorem cepisse possessionem, nec constat de anteriori possessione alterius, immo ꝙ nec tunc temporis alius possideret, præsumitur continuasse, & potius spoliatum fuisse a Io. Rubello de anno 1548. si tamen ex testibus plenè illum Rubellum de anno 1548. possedisse constet, & fructus percepisse, & hactenus possidere, Domini tunc sentiunt ehlum esse fumum Gundisalui, præsertim quia non apparet de anno 1546. fructus percepisse, nec cõtinuasse, nec constat de iure, ex quo Io. Rubellus semper possedit postea, & ille num-
4 quã † contradixit, potius credendum est carere bono iure. Postea, die 29. retuli in Rota, quòd deposuerunt testes vtriusque partis, quos diligenter legeram: & quia testes Ferdinandi probant Io. Rubellum de anno 1548. possedisse, & hactenus possidere, & illi Gundisalui probant Saluatorem de anno 1546. fructus percepisse, & per aliquod tempus, sed nihil aiebant de
5 anno 1548. Conclusum fuit ab † omnibus, calumniosam esse petitionem remissoriæ, quia illi testes examinati in partib. ad dandum tantum fumum circa annũ 1548. nihil de eo deponunt. Ergo, &c. Quãdo autem adesset fumus, tunc Domini vellent, vt dubitaretur de releuantia, quoniam ex parte Ferdinãdi multa opponuntur, ꝙ scilicet non potuit consensus ille extendi ad successores, prout in reseruatione pensionis continebatur, & quod constabat de bono iure Cardinalis Tranen. & consequenter de non iure illius Saluatoris, & similium.

DECISIO DLXVIII.

Barchinonen. Parochialis, 6. Ianuarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Canonicatum habens, si impetret parochialem exprimendo fructus non legitimè, vtrum teneatur ob non verificatos fructus regula de valore.*

2 *Fructus beneficiorum obtentorum etiam sunt exprimendi ex regula Pauli Quarti, cui iuncta est clausula, nõ obstantibus, &c.*

1 THomas, qui habebat † Canonicatum, impetrauit hanc parochialem, & expressit Canonicatus fructus ad 24. Modo aduersarius obijciebat, quòd nõ verificasset fructus Canonicatus, & ita teneretur regula de valore, cum tempore Pauli Quarti clausula non obstantibus, semper sit posita in supplicationibus. Vn-
2 de † fructus beneficiorum etiam obtentorum erant exprimendi, prout in regula. Domini dixerunt satis esse factum locum regulæ, quæ requirit valorem secundum communem æstimationẽ, quam ipse expressit ad 24. cum notum sit in Hispania ad hanc summã exprimi solere. Hæc tamen ita obiter, quia dubium super hoc non erat petitum.

DECISIO DLXIX.

Romana fideicommissi de Gracchis, 31. Ianuarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Judicis solo nutu & concessione obtenta licentia de capienda possessione non transfertur possessio.*

2 *Possessio capta non expulso colono est penitus nulla, & in mero 4.*

3 *Locatio valida esse debet ex qua transferri debet possessio.*

QVamuis aliàs Rota dixisset, vt in hac causa videretur de bono iure, quia tũ Vincentius prætendebat sibi cõpetere possessionẽ, & nihil de ea adhuc cognitum esset: eidẽ placuit, vt instante Vincẽtio hu-

iusmodi

iusmodi dubium proponerem, an stante licentia de capienda possessione in fauorem Vincentij, & locatione eiusdem facta hęredib. quondã Marij, prętendentes tamen de relignatione Marij erga mulieres, prout in actis, intelligatur possessio translata in Vincentium, vel nunc veniat trãsferenda? Rota nihil certi voluit firmare: omnes tamen videbantur inclinare,
1 quòd non, per plures rationes. Prima † ꝙ sola licentia iudicis de capienda possessione non transfert eã:
2 secunda ꝙ † possessio capta nõ expulso modo colono nulla est. l. peregrè. §. quib. de acquir. poss. Allict. 325. nu. 3. Tertia, quòd per locationem transfertur possessio, c. quędam mulier, de rei vendicat. Alexan. l. 1. §. si vir. nu. 5. de acquir. poss. Et hoc videtur esse præcipuũ fundamentum Vincẽtij, cui nec obstat relignatio facta erga mulieres, quia ea nulla fuit, *vt aliàs Rota declarauit*. Magis obstat ex parte mulierum, quod tempore huius locationis fuisset lis non tantum inter illas, & ipsum Vincentium, sed etiam inter ipsos, & hæredes Marij. Quare Rota mihi mãdauit, vt videam, an verè constet de hac lite. Nam si ea fuit, tunc possessio nulla est, & hoc casu agendum esset tantum de bono iure: quòd si etiam nulla reperiretur lis cum tertio, idest cum illis hæredibus Marij, tunc videndum
3 erit † *an locatio fuerit valida, ex qua potuerit transferri hæc possessio.* Item *an fructus vllos ex ea perceperit*: quo-
4 niam † dicebant aliqui, ex sola locatione, qui est actus fictus, non transferri possessionem, nisi expulso colono: alij contra, quando possessio est vacans. Vnde, & hic videndum est de bono iure.

DECISIO DLXX.

Barchinonen. Capellaniæ. 31. Ianuarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Capellania cõcessa per Archiepiscopum alicui si sit cũ salario, & emolumentis vbi vergit in damnum Ecclesiæ, potest per successorem Archiepiscopum eidem adimi.*
2 *Motus proprius in caussa spolij vtrum locum habere possit non habita copia concessionis factæ ipsi spoliato.*
3 *Capellania cum salario, & emolumentis an ad vitam pro iusti concedi possit.*

1 ARchiepiscopus prædefunctus † concesserat Antonio hanc Capellaniam cum certo salario, & emolumẽtis. Successor Archiepiscopi Capellam illi abstulit sub prætextu, quòd esset in damnum Ecclesiæ. Cũ Antonius agens spolio obtinuisset sentẽtiam contra,
2 coram A. C. nunc dubitaui ego † *an esset locus motui proprio in caussa, de qua agitur?* Rota nihil firmauit, quoniam non erat data copia concessionis factæ Antonio ab Archiepiscopo, cuius verba omnino considerãda esse dixit. Deinde videndum esse, *an mihi* † *constet, hanc Capellaniam ante solitam esse ita concedi ad vitam, & cum eisdem emolumentis, & iuribus, prout fuit concessa Antonio: an verò aliquid amplius fuerit ab Archiepiscopo concessum. Præterea considerandum, an hoc sit vnum officium, in cuius concessione non lædatur Ecclesia, sed tantum in longiore salario, ita vt nouus Archiepiscopus argui possit tantum de excessu.*

DECISIO DLXXI.

Auximan. Bonorum. 7. Februarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Matrona donans omnia bona sua alicui, exclusis filiabus, eamque donationem confirmans, vtrum postea pœnitens coniungendo se filiabus suis, possit eandem donationem reuocare & simul impugnare.*

Et an sorores istæ per se aliquid opponere contra istam donationem possint, ita vt tertiæ sententiæ confirmationem retardare, vel impedire possint antequam opposita discutiantur, nu. seq.

Quæ quidem sorores si quid relenans opponere voluerint, ex sua non matris persona audiendæ sunt. nu. 3.

4 *Noua capita in Rota proponi possunt ad impugnationem donationis facientia, non reuocari in dubium semel firmata.*

1 FAustina, quæ † donauerat omnia bona sua Petro Antonio, exclusis filiabus suis, quam donationem deinde etiam confirmauerat, postea pœnitentia ducta illam reuocauit. Verum aliàs coram D. Aldobrandino conclusum fuit, hanc reuocationem inualidam esse, nec nocere Petro Antonio. Nunc cum Faustina coniunxerat se cum filiabus pro impugnanda donatione. Dubitaui ego, *an † istæ sorores possint hodie aliquid opponere cõtra donationem istam, ita, vt non procedendum sit ad confirmationem tertiæ sentẽtiæ, antequam*
2 3 *opposita discutiantur.* Domini dixerunt, mulieres † esse audiendas, si quid releuans voluerint opponere ex persona sua, aliàs ex persona matris non possunt: tamen nec ipsa possit, vt aliàs conclusum fuit coram D. Aldobrandino, nisi ob diuersam rationem. Explicent
4 igitur mulieres † si quod habent validum caput nouũ pro impugnanda donatione: verum non reuocentur in dubium, quæ semel fuerunt firmata in Rota.

DECISIO DLXXII.

Vicen. de Papigios, 7. Febr. 1560.

SVMMARIA.

1 *Locus vtrum sit regulæ de triennali respectu alicuius tituli colorati.*
2 *Vitium litigiosi an transeat in tertium qui habeat caussam ab aliquo ex litigantibus, ita vt iuuari non possit regula de triennali.*
3 *Contra intrusos etiam procedi solet litis pendentia adhuc vigente, quamuis longo tempore fuerint possessores.*
4 *Verba regulæ de triennali (antiquas, lites penitus extinguentes) ob variam dominorum interpretationem ex decisione Rotali negliguntur.*

1 DVbitaui, *an sit locus regulæ de triennali tam respectu litis cum Odoardo, quàm tituli colorati quo ad Georgium.* Quoad primam partem Rota nihil voluit firmare. Namque reperiuntur variæ decisiones, & au-
2 ctoritates Doctorum repugnantes. Quod † enim vitium litigiosi transeat in tertium, qui habeat caussam ab aliquo ex litigantibus, ita vt iuuari non possit regula de triennali, facit decis. 1. Bitig. vt lit. penden. Clem. 20. eod. ti. Catlad. 8. super reg. de triennali, nu.
3 3. Vnde † procedi solet contra intrusos lite pendente, quamuis possederint per longum tempus. Contra autem videtur decis. Ioan. Pauli 59. Cretcen. 255. Mohed. 210. aliàs 240. & attestati sunt aliqui ex senioribus.
4 aliàs in Rota sæpius disputatũ fuisse, quomodo † verba omnino regulæ de trien. ibi, *antiquas lites penitus extinguentes. &c.* essent intelligenda, & semper esse variam Dominorum interpretationem. Dixerunt igitur, vt omisso hoc capite postliac videam, an regula de triennali habeat locum in vnione adiuncta in casu, de quo agitur.

DECISIO DLXXIII.

Expectatiuæ plurium, 9. Februarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Expectatiua a gratia concessa alicui qui postea ob fideiussionem ab Aud. Cam. fuit excommunicatus, vtrum ob cẽsuram illam vitietur, vbi ante acceptationem fuit censuratus.*
2 *Absolutum se probans in partibus vigore Bullæ Cruciatæ, vtrum præiudicare possit alijs expectantibus cum & ipse sit expectans.*
3 *Absolutio facta per modum impositionis in foro pœnitentiali prodest illis, qui fuerat censuris innodatus.*
4 *Absolutio in foro pœnitentiali facta, res dicitur esse quæ difficillime probari potest.*
5 *Sublata caussa excõmunicationis, scilicet solutione factæ pecuniarum pro quibus aliquis fideiusserat, tollitur & ipsa censura, ex communi regula, quod sublata caussa tollitur effectus.*

Apocha

6 *Apocha sacerdotis fidem faciens de absolutione, non est scriptura merè priuata, sed publica, vtpote facta ab officiali ad id deputato.*

1 CVm esset lis inter plures expectantes, † oppositũ fuit, Petrum fuisse excommunicatum, antequam acceptaret beneficium. Constabat enim in actis apud A. C. illud fuisse declaratum ex causa cuiusdam fideiussionis, Petrus autem clarè ostendebat, se satisfe-
2 cisse illi debito, & propterea probabat † se absolutũ fuisse in partibus ad quodam presbytero vigore Bullę Cruciatæ. Nunc dubitaui, *an hac absolutio fidem faceret in præiudicium aliorum expectantium, cum videatur esse schedula priuata, quæ potuisset hoc anno componi, & oppono datum ante vacationem beneficij*. Verum Rota
3 contrarium probauit, concludendo, † quod si absolutio fuit facta per modum impositionis in foro pœnitentiali, tunc fidem faciat. Et in terminis cons. Cal-
4 der. 2. de rest. Et ratio est, qa † res est difficilis probationis, & creditur illi attestationi, præsertim quia cõcurrunt multa verisimilia. Primò, quia partim iam erat factum. Secundò concessa in actu, quo volebat
5 celebrare, & postea celebrauit. Tertiò, quia † sublata est causa excommunicationis, appareat nunc attestatione hac, quæ valde est verisimilis absolutè. Quartò
6 hæc † non est scriptura merè priuata, sed facta ab officiali ad id deputato, super re, quæ spectat ad officiũ suum, & est scriptura saltem iusta, cui in hac re standum videtur.

DECISIO DLXXIV.

Burgen. Iurisdictionis 12. Febr. 1560.

SVMMARIA.

1 *Contra inhibitiones an dicatur attentasse, qui suam probet continuasse possessionem.*
2 *Videndum est de bono iure quando cognitio attentatorum omnino dependet a negotio principali.*
3 *Bonum ius quoad merita fouens, attentata in eorum fauorem reuocantur.*

ERat lis inter Episcopũ Burgen. & Canonicos cõmissa vsque de anno 1514. & quia Canonici prætendebant, Episcopum contra inhibitiones multas ab
1 ipsis obtentas † attentasse. Episcopus autem asserebat, se continuasse possessionem suam veterem, ideo proposui nunc dubium generale pro decisione causæ, an constet de attentatis. Et quia multa hinc inde deducebantur, Domini mandarunt, vt videatur de bono iure quando cognitio attentatorũ omnino pen-
3 det a negotio principali. Vnde si canonici † bonum ius quoad merita foueant, erunt & attentata in eorũ fauorem reuocanda, prout etiam responsum fuit in causa Perutina iurisdictionis coram Domino Caputaq. quæ huic maximè verisimilis est, vt extat in terminis decis. 72.

DECISIO DLXXV.

Corduben. Sancti Michaelis. 12. Febr. 1560.

SVMMARIA.

1 *Vacans beneficium in mensib. reseruatis collatum ab Ordinario cum translatione possessionis alicui, qui postea in Curia resignauit, illudque idem per Papæ prouisionem alteri si sit collatum, vtra prouisio debeat præualere.*
2 *Votis Auditorum variis existentibus in re exemplari litigiosa, non ita facilis affirmatio dari ab iisdem solet.*
3 *Fraudes si subsint in prouisione beneficij vacantis, locum habet regula de mense.*
4 *Clausula posita in regula de mense, etiam si quæuis alia generalis reseruatio, &c. quid operetur, & an per eã constet Papam voluisse dare beneficium licet reseruatum.*
5 *Mos Datariorum dubitantium in resignatione subesse fraudem in ea detegenda, & eludenda laudibilis.*
6 *Papa non raro decipitur præcipuè in collatione beneficiorum reseruatorum, quæ si sciret reseruata, & resignationes inualidas, non conferret.*

1 VAcauerat beneficium in partibus in mense Augusti † reseruatũ, Io. prouisus ab Ordinario possessionẽ cepit, & postea illud in curia resignauit in fauorẽ Galenæ, post quam resignationẽ Andreas Valla obtinuit sibi prouideri a Papa vti vacans per obitum in mense reseruato, & qm̃ excipiebat Galena se capere hoc beneficiũ p regulas generales in resignatione, replicabat Valla ei obstare clausulã de mense. Quapropter nũc dubitaui, *an esset locus huic regulæ*, Dni nihil
2 firmare voluerunt, † quia varia erãt vota, & res exemplaris: sed multa vtrinque deducta fuerunt conuenientia cum his, quæ aliàs dicta fuerunt in causa Carthaginen. de Amoraldis, coram me die 19. Decemb. 1558.
3 Omnes † excipiebant fraudẽ. Nam si de ea constaret, locum esse regulæ sentiebãt. Verum excluſa fraude aliqui volebant, cessare regulam, quæ excipit causam resignationis, & in litteris dicitur, hodie in manibus matris vacet, &c. & si dicatur ita facilè illudi posse regulam de mense, respondebatur adesse sibi aliam † clausulam, etiamsi quęuis alia generalis reseruatio, &c. Ex qua constat, Papam voluisse dare beneficium, licet reseruatum: alioquin si noluisset, aut dubitasset de fraude, potuisset ædere hanc clausulam, & tunc locus fuis-
5 set factus huic regulæ. Hinc † solent Datarij dubitantes, ne in resignationibus aliqua fraus cõmittatur, apud se per triduum & vltra retinere, vt interim videant, an alius petat beneficium vt reseruatum, & vt
6 vacans per obitum. Alij tamen Domini contradicebant, cum Papa decipiebatur, qui si sciret resignationem illam inualidam, & beneficium esse reseruatũ, ei non daret: quoniam verò est valida resignatio, & facta coram eo, tunc non vult locum esse regulæ, quia scit, neminem nunc posse alteri de eo prouidere.

DECISIO DLXXVI.

Perutin. Plebis de Confinio, 16. Febr. 1560.

SVMMARIA.

1 *Cessum habens beneficium lite pendente super eo qui litteris cessionis non expeditis venit ad causam vigore commissionis limitata solita clausula quod donec expediantur litteræ non censeatur lis. an debeat obtinere.*
2 *Possessio obtenta vigore subrogationis, verum debeat dici attentata.*
3 *Subrogatio ad litem si non fuerit expressa, an poterit suffragari, qui dicit se subrogatum.*
4 *Lite nulla existente, & subrogatio ad litem vt nulla sit necesse est.*
5 *Excludere seipsum an quis dicat qui litteras cessionis sibi factæ se non expediuisse fatetur.*
6 *Lis licet nulla sit inter cessionarium & cedentis aduersarium durante tamen priori lite generaliter substituitur is dicitur cessionarius ad litem cessam a suo cedente.*
7 *Attentasse an possit quispiam dici cum nulla ipsi lis cum aduersario quopiam intercesserit, cum attentata litem præsupponant.*
8 *Subrogatione an vti possit subrogans si litteras non antea expediuit.*

MArtinus olim litigabat cum Balthasare. Hac pẽdente lite, Martinus cessit in fauorem Iosephi,
1 qui litteris super dicta concessione nõ † expeditis venit ad causam vigore commissionis limitata solita clausula, quod donec expedirentur litteræ non censeatur lis, nec regula de subrogando. Mortuo postea
2 Balthasare Ioseph obtinuit † subrogationem, narrans se illius collitigantem, cum vigore eius possessionem apprehendisset, & inde obiectum fuisset a Laurẽtio, qui dicebat eam possessionem fuisse attentatã, idem dubitaui, *an subrogatio Iosephi per obitum Balthasaris suffragetur in possessorio, de quo agitur, ad effectum, vt restituatur. Stante eiusdem commissione, cũ regula solita, ac stante etiam subrogatione priore Iosephi ad eamdem item Martini, super qua nõ constat litteras fuisse expeditas,*

nihil

9 Secundus est casus, † vbi impetratur noua prouisio, quæ nihil commune habet cum prima gratia, prout propriè est casus noster, & tunc nulla est lex, quæ dicat ob primam malam expressionem effici aliquem inhabilem ad hanc nouam prouisionem obtinendã. Nec pœna debet intelligi apposita, nisi in casib. a iu-
10 re expressis, si quidem † regula de valore inficit tantum gratiam, nõ autem reddit personam inhabilem, prout regula de annali, quæ clarè loquitur, ideo in a-
11 lijs diuersum est, quæ idem non exprimit, ꝙ † autem noua prouisio sit noua gratia, satis patet. Et ita ait
12 Crescen. 11. & 19. Non obstat, ꝙ † hoc mendacium debeat carere commodo gratiæ, quia verum, i. quoad impetrata, non autẽ quoad ea, quę impetranda sunt,
13 Nec obst. quod dicitur de fraude, † quia etiam super noua prouisione necessariæ erant nouæ litteræ, & ita expeditores in nullo fraudabuntur. Non reperietur autem, quòd in noua prouisione quis teneatur expri mere primam nullam expressionem. Et ita quotidie videmus. Nam ipsa noua prouisio satis præsupponit aliquem defectum procedere. Dixerunt tamen, vt vi-
14 derem, primam illam † supplicationem, in qua dicitur esse quædam abrasio litterarum, an ex ea constare possit de dolo Melchioris.

DECISIO DXLII.

Calaguritan. vnionis, 5. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Defertam ob appellationem lata sententia in causa vnionis, an sit nulla.*

2 *Sententia lata etiam in fauorem, vbi notoriè eã appareat, vel constiterit esse iniustam, non potest vllo modo transire in rem iudicatam.*

3 *Ecclesia si propter vnionem patiatur damnũ, vel defectũ in administratione, vel vsu diuinorum, an ob id vnio de ea facta veniat reuocanda.*

Quæ quidem vnio non est reuocanda, vbi impedimenta illa, quæ incidunt, & omne illud, quòd forte patitur damnum in diuinis, non proficiscitur ex causa vnionis, num. seq.

5 *Ecclesia vnita conquerens sibi deesse congruum ministerium clericorum agere debet via ordinaria, vt sibi necessaria subministrentur, non accusare vnionem cuius vitio hoc nullatenus prouenire potest.*

6 *Vno vitij accusare posset in Ecclesijs vnitis si paucitas clericorum vtrique Ecclesiæ ad diuinorum administrationem incommodum præstaret.*

1 ANno proximè superiori hãc causam sæpius proposui & nunc agebatur † an sententia, lata contra vnionem, esset nulla ob defertam appellationem. Et cum multa hincinde deducerentur, ac ex vigore iuris videretur nulla, tamen oppositum facit primam
2 sententiam latam in fauorem vnionis, non † potuisse transire in rem iudicatam, quia erat notorie iniusta sententia. Ego igitur auditis sæpius partib. & lectis diligenter, ac reuolutis testibus, remissorie perspexi omnes causas, quibus prætenditur vnionem esse renocandam, & ad principalia capita esse redigendam. Quorum primum nunc proposui adiectis depositionibus testium hincinde, vt recognosceretur, an pro-
3 pter hanc vnionem Ecclesiæ de.... † ita pateretur in diuinis, vt vnio esset reuocanda. Domini autem oẽs vnanimes responderunt nihil inde probari quoad dissoluendam vnionẽ. Nã licet vera ea essent omnia, quę probantur ex testib. de Nauarete appareant, nihilominus tamen nihil adhuc probaretur contra vnionẽ:
4 siquidem † impedimenta si qua incidunt in illa Ecclesia, & si quid etiam fortè patiatur in diuinis, id non proficiscitur ex causa vnionis. Et enim vnio ipsa iam antiquissimo tpe instituta de anno 1456. numerum ministrorum, qui debeant in hac, vel in illa Ecclesia
5 interesse. Itaque † de iure maior prætendens sibi deficere cõgruum ministerium clericorum agat via ordinaria, vt sibi subministrentur necessaria, non autem accuset vnionem, cuius vitio hoc non prouenit, cum, vt dixi, vnio ipsa nõ præfixerit certũ ordinẽ, aut numerũ ministratorũ. Quo casu si pauci essent, & ita nõ suf
6 ficerẽt illi Eccles. tũc † certè vnio ipsa posset impugnari. Et hæc ratio maximè ab omnibus probata fuit.

DECISIO DXLIII.

Romana spolij domus, 5. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Filius ex secunda vxore natus in domo, quę in quæstionem incidit repetita a prioris matrimonij filius si sibi remanserit post decessum patris triennio, & vltra, vtrum ex hoc triennij decursu aliquem dicatur statum acquisiuisse, ita vt ad eum veniat restituendus.*

2 *Huiusmodi status a filio acquisitus haud dubiè venit considerandus.*

3 *Probatio primi extremi vbi est facienda in causis, sumenda ea est ex probatione vera, non autem præsumpta.*

4 *Mater cui lex defert filij tutelam, si eam non acceptarit cum requisitis de iure solemnitatib. non dicitur etiã spacio triennii tutorium ministerium acquisiuisse.*

5 *Mater residens in domo controuersa, nõ tutorio nomine, potest dici ibi remansisse pro filio, cum alia subesse causa possit, vt hypothecæ, vel similis, & ideo habitatio illa dubia existente filio infanti prodesse non potest.*

6 *Futurus status alicuius nullatenus consideratur, nisi initio causa aliqua idonea subesse dignoscatur.*

7 *Fauore ætatis infanti in acquirenda possessione vtrum succurri possit, cum in ea animus & consensus requiratur qui in infante primario, & per se esse non potest.*

CVm præsens quæstio fuisset a me supra proposita die 28. April. & indecisa relicta ob difficultates, de quib. ibi: nunc rursus proposui dubium hmõi pręsupposito, † ꝙ Franc. pater ex Laura vxore susceperit
1 Iulium filium in domo, de qua agitur, ꝙ ibi steterit cum matre, ac ibi permanserit, donec erat ætatis triũ annorum, vel circa, an ex hoc dicatur acquisiuisse aliquem statum, ita vt ad eum sit restituendus cum agat spolio, vt suspendat petitorij non obstantib. hypothecis dotalib. per aduersarios allegatis? Conclusum fuit
2 in omnib. eum non dici acquisiuisse † illum statũ quin sit considerandus, iuxta tradita in l. 1. §. adipiscimur. de acq. poss. Paris. cons. 11. nu. 11. in 2. Et præsertim,
3 quia † cum agatur de probando primo extremo, sumendum est fundamentum ex probatione vera, non autem præsumptiua, Sarn. de mior. refig. q. 36. Non obstat, ꝙ Iulius permanserit in domo cum matre tm̃, cum matri lex defert tutelam. Nam † cum nõ constet
4 tutelam hanc acceptatam a matre cum illis sollemnitatib. quæ requirũtur, vt per Bar. in Auth. matri & anię, nu. 15. cum seq. non potest dici acquisitam fuisse possessionem tutoris ministerij, cum etiã dubium sit, an contutor acquirere possit infanti intra triennium, vt
5 per Ias. d. §. 1. gl. 15. nu. 2. cum seq. Et præsertim, † quia potuit mater permanere in domo ratione alicuius iuris sibi competentis, forsan ratione hypothecæ, aut aliter, ideo cum hæc ratio cohabitationis maternæ dubia sit, non potest infanti prodesse. Non obst. ꝙ saltẽ
6 videatur considerandus fuisse futurus status, quia id procederet si initio causa idonea adesset. Non obst.
7 quod fauore ætatis ei sit subueniẽdum. Nam hoc nõ admittitur in aĩo, quod ad hoc, vt quis sibi acquirat.

DECISIO DXLIV.

Ciuitatis Castelli releuationis indemnitatis.

9. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Extracta & partes librorũ mercatorum iuncto instrumento dotis, an probent sufficientem dotem numeratam.*

2 *Abbas fideiubẽs pro Illustri persona accepta obligatione ab ea in forma Camerę de conseruando se indemnem*

cum

cum hypotheca bonorum ſuorum, vtrum coacti ſoluere, poſtea petere poſſit executionem in bonis dicti Illuſtris.

3 *Inſtrumentum continens tantum confeſſionem dotis receptæ, non officit tertio, qui prætendit in bonis ratione creditiſoluti cauſſa fideiuſſionis, ſed requiritur probatio actualis numerationis, ad hoc vt dos in bonis mariti deducatur ante creditorum ſolutionem.*

4 *Libri mercatorum in præiudicium tertij probant nequaquam etiam in fauorem dotis, quæ prætenditur ex iis probari numerata, cum talis probatio non ſit ſufficiens.*

5 *Mercatores noſtri temporis cum non ſint iurati, nec a publico deputati, vt olim, nõ eo priuilegio fruuntur, quo veteres, vt ſuis libris contra tertium fides adhibeatur.*

1 DVbium erat huiuſmodi, *an ex partibus extractis de libro mercatorum, quorum copia datur tuncto inſtrumento de anno 1543. probetur aliqua dos Celiæ, ita vt vigore hypothecæ illius poſſit impedire executionem crediti deuenturæ in bonis Comitis Caroli ſibi obligatis, prout in*

2 *inſtrumento relcuationis indemnitatis, † cũ Abbas Buſſalmus fideiuſſiſſet pro Comite Carolo accepta ab eo obligatione in forma Cameræ de conſeruando illo indemne, & poſtea coactus fuiſſet ſoluere in cauſſa fideiuſſionis, atque inde peteret exequutionem in bonis illius.* Obijciebat Domina Celia vxor, D. Comitis bona illa ſibi ratione dotis ſuæ hypothecata. Hanc hypothecam ratione dotis traditæ prætendebat probare ex quibuſdam libris mercatorum, & quodam inſtrumento, de quo in dubio. Rota concluſit, nemine diſcrepante, nihil inde probati, †quoniam inſtrumentum illud continet tãtum confeſſionem dotis receptæ, quæ non ſufficit in præiudi-

4 cium tertij, niſi præcedat inſtrumentum prouiſionis dotis, iuxta decis. Attlic. 402. & dictum fuit coram me in cauſſa Rom. duorum millium hoc, conſ. 42. nu. 16. in 4. Alex. conſ. 148. in 5. Minus probant libri illi mercatorum, cum contra tertium fidem non faciunt, vt ſæpius in Rota concluſum fuit, præſertim in cauſſa Caputaquen. penſionis coram Domino Quiroga. Eoque

5 magis † in mercatoribus noſtri temporis, qui non ſunt iurati. prout olim, nec a publico deputati, iuxta l. admonendi, de iureiuran. 154. Socin. conſ. 208. in 2. Alexan. conſ. 68. num. 3. cum ſimil. Videat igitur aliunde Celia, ſi poteſt probare hypothecam ſuam alioquin ex his in totum ſcripturis debet ſuccumbere.

DECISIO DXLV.

Petulina Sanctæ Crucis,

9. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Reſignatarius defuncti capiens poſſeſſionem contra intruſum lite pendente, vtrum ſibi præiudicium pariat.*

2 *Citatio cõtra intereſſe ſe habere in cauſſa prætendentes non eſt arctatoria, ſed monitoria, ita vt liceat tali modo citato in iudicium venire ſi velit, nec illi non comparenti præiudicium infertur.*

3 *Sententia inter alios lata alijs non præiudicat, ſpeciale tamen eſt, vt noceat intruſo etiam lite pendente.*

4 *Reſignatarius intruſus dici non poteſt, nec is, qui gratioſam habet ſubrogationem, & ideo talibus res inter alios acta obeſſe nequit.*

PRoſequendo dubium aliàs propoſitum ſupra die 20. Februarij quærebam, *an proceſſus & acta habita tam contra Robertum, quàm contra intereſſe putantes*

1 *poſt † obitum illius lite pendente in poſſeſſione defuncti, noceat Vicario Fuſcherio reſignatario Dom. Roberti ante motam litem, qui Fuſcherius poſt dimiſſionem poſſeſſionis Guidonis lite pendente intruſi poſſeſſionem intrauit.* Rota concluſit acta huiuſmodi non nocere Fuſcherio.

2 Nam † citatio contra intereſſe putantes non eſt arctatoria, ſed monitoria, ita vt liceat vnicuiq; venire in iudicium ſi velit, quod ſi non velit, non tamen illi præiudicium inferatur, Rota 18. num. 3. de dolo & contumac. in nou. Cum igitur Fuſcherius non venerit in iudicio, non nocet ei proceſſus contra intereſſe prætẽ-

3 dentes. Præterea † ſententia inter alios lata alijs non præiudicat, toto titul. C. res inter alios acta, & eſt ſpeciale, vt noceat intruſo lite pendente. Rota de præbend. in nou. 14. & 15. Aegid. 509. Creſcen. 142. Sed Fuſcherius non poteſt dici intrutus lite pendente, tamẽ quia eſt reſignatarius, tum † quia habet gratioſam

4 ſubrogationem, prout aliàs ſupra concluſum fuit in hac eadem cauſſa. Dixerunt tamen ſuper duobus Marium audiri poſſe. Primò, ſi velit probare Fuſcherium fuiſſe poſt mortem Roberti, & Marium agere contra intereſſe prætendentes. Secundò, ſi velit docere litteras tunc temporis non fuiſſe expeditas, quamuis quod hoc multi oſtendebant, cum hodie reperiantur expeditæ litteræ ſub eadem data, ita vt vix videatur amplius cadere poſſe in dubitationem.

DECISIO DXLVI.

Cautien. Archidiaconatus,

9. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Sequeſtro appoſito poſt latam ſententiam accedente conſenſu iudicis de inhibitione faciendam in partibus, an poſſit peti declarari inhibitionem illam ſine præiudicio ſequeſtri aliàs appoſiti.*

2 *Vis inhibitionum cum in partibus plerumque ignorari ſoleat, ita vt plerumque earum prætextu ad ea progreſſus fiat quæ minimè licent, nouo inſtrumento declaratorio oſtenditur ex placito Dominorum Auditorum.*

1 LAta ſententia, & appoſito & ſequeſtro in fauorem Hieron. cum aduerſarius coram me appellaſſet, & ego inhibitioni in partibus contenſi illem, Hieronym. petebat, vt ego declararem inhibitionem hanc ſine præiudicio ſequeſtri aliàs appoſiti. Cumque notarius reſponderet hoc ſatis intelligi, & eſſe præter ſtylum, conſului Dominos, quid mihi eſſet agendum, qui reſponderunt certè me per inſtrumentum nouum hoc

2 declarare poſſe, †cum in partibus plerumque ignorari ſoleat vis inhibitionum, & plerumque ad ea illas extendunt, quæ non licet, ideirco ad tollendas occaſiones controuerſiarum, placuit vt hoc concederem, cum illa nemini præiudicium faciat.

DECISIO DXLVII.

Piſanen. de Caſſaregio, 9. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Patroni conſtituto procuratore ad præſentandum cum iuramento ratos ſe habituros, quæ per eum geſta fuerint, neque reuocaturos mandatum, an poſſit his non obſtantibus præſentato iam aliquo a procuratore, alium præſentare.*

2 *Abſolutio a iuramento vtrum patronis a Vicario concedi poſſit, parte aduerſa non citata, & nu. 7.*

3 *Regula trita eſt, patronos laicos non obſtãte iuramento poſſe variare cumulatiuè.*

4 *Patroni non reuocando mãdatum factum procuratori per ſecundam præſentationem non ſunt periuri, cum non reuocent, vt nec mandatum, ſic nec præſentationem, ſed adaugent per ſecundam, quod non eſt contra formam iuramenti a ſe præſtiti.*

5 *Diuerſa ſunt inter ſe promittere non reuocare mandatum, & deinde reuocare.*

6 *Patroni ſecundo in actu præſentandi iurantes ſe non variaſſe non ſunt periuri, cum præteritum reſpiciatur non quod ſit in præſenti.*

8 *Nullo exiſtente periurio, conſequenter, & nulla neceſſariò requiritur abſolutio.*

1 SEquendo mandatum Dñorum in hac cauſſa ſupra 10. April. propoſui dubium huiuſmodi. *Præſuppoſito quòd patroni conſtituerant procuratorem ad præſentandum, & iurauerint habere ratum, & gratum quod per eũ*

factum fuerit, & dictum mandatū non reuocare, & qui deinde confirmauerunt præsentationem factam cum iuramento, & alijs clausulis quarum copia datur, an instante præsente confirmatione ac iuramentis præmissis, patroni exinde potuerunt cumulatiuè præsentare Bartholinum ita vt sententia prolata sit etiam confirmanda. Attenta ma-
2 xim è † absolutione a iuramento cōcessa per Vicarium dictis patronis, non tamen citata parte, vt quòd dictam absolutionem iterum elegerit D. Bochinus. Domini cō cluserunt in fauorem Bochini vltimo præsentati a pa-
3 tronis, sequentes regulam tritam, † quod patronis laicis licet cumulatiuè variare, c. pastoralis, c. quod autē, c. cum autem, vbi Abb. de iure patron. Roch. in tracta. in verbo honorificum, 10. q. non obst. iuramentum, de quo in primo, & secundo actu, de quo supra in puncto consuluit Paul. de Castr. cons. 361. in 1. & 336. eodem. Lapus alleg. 78. Roch. d. tract. verbo honorificum, q. 12. Lambert. de iure patr. 26. Aret. 79. 2. par. lib. . . nu. 4. fol. 329. Nam responsum fuit multipliciter. Primò,
4 quòd † in casu nostro nullum est periurium, cum patroni non reuocent mandatum, nec præsentationem a se factam, sed aliam nouam adiungant, quòd non est cōtra formam iuramenti a se præstiti, siquidem si Vicarius instituisset Bochinum, patroni id habuissent ra-
5 tum, & gratum, prout promiserunt. Est † enim longè diuersum promittere non reuocare mandatum, & deinde reuocare, prout in cons. Castr. 362. Aliud est in casu nostro, vbi non reuocatur mandatum, nec præsentatio, sed noua veluti quædam via proponitur. Nec obstat, quòd in secundo actu patroni iurauerint, se non
6 variasse, nam † id respicit præteritum, nec ideo dici possunt periuri, quoad nouam prouisionem cumulatiuè. Secundò dicebatur, quòd etsi iurasset non variare, adhuc tamen eis liceret, quamuis ita agēdo essent periuri in terminis Alex. cons. 16. vol. 3. Felin. c. cum accessissent, col. 4. de constit. & res est, Roch. in verbo honorificum, q. 12. Tertiò, respondebatur hic cessare rationes eas, quæ adductæ sunt Pauli de Castr. d. cons. 362. & aliorum supra, quòd videlicet ratione periurij eos superior non admitteret, nec hunc cumulatiuè præsentatum instituerat. Nam in casu nostro secus est, cum superior non tantum non curauerit id periurium, sed potius eos absoluerit, quia tamen circa hoc caput an si
7 patroni potuerint † ita absolui a iuramento, non citata parte, erat aliqua inter Dominos controuersia, idcirco
8 omnes acquieuerunt primo fundamento, † vt scilicet, nullum hic fuerit periurium, & consequēter nulla fuerit necessaria absolutio.

DECISIO DXLVIII.

Romana pecuniaria de Brunis, 9. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Anterioris crediti repetitio, an competat de iure contra hæredes, quorum in fauorem latæ fuere sententiæ, quæ præsupponuntur nullæ, mulieri istis pecunijs pro dissoluendis creditis numeratis.*

2 *Repetitio pecuniarum vtrum de iure concedatur, vbi bona fide consumpti sunt, maximè vbi agitur ne commercium inter hæredes dirimatur.*

3 *Apocha seu schedula sine die, mense, & anno, vtrum creditum assertum probare possit.*

4 *Creditū personale, quod nullam habet annexam hypothecā iam solutum, vtrum repeti possit tamquam indebitum.*

CAusa erat iamprídem per longa tempora in Rota agitata, nullæ erant sententiæ latæ in fauorem Michaelis, & hæredum: nunc Elisabetha quædā pau-
1 per mulier, quæ † prætendebat sibi competere repetitionem quamdam pecuniarum solutarum alijs creditoribus quorum anterior ipsa erat, rogauit me, vt si fieri posset, eos ad restituendum pecunias condemnarē. Itaque proposui dubium de credito D. Elisabethæ de Brunis priori, & potiori, & stante obligatione Locatelli debitoris in forma Cameræ, necnon præsuppositā apotheca, quæ caret die, mense, & anno. An d. Elisabeth tamquam prior & potior possit repetere pecunias solutas d. Domino Michaeli. In hoc dubio, quamuis existent variæ auctoritates non dari repetitionem,
2 vbi pecuniæ bona fide contumptę sunt, † nec commercium inter hęredes dirimatur, Afflict. 190. Gram. q. 1. cap. 78. cons. 60. in 4. tamen in informatione, quia non principaliter hoc caput respiciebat, sed tantum dicebatur per Elisabetham has pecunias dolo malo in fraudem illius fuisse solutas, cum huius solutionis non
3 extet † nisi apocha quædam sine die, mense, & anno. Idcirco dixerunt Domini hoc videndum esse an reuera illæ pecuniæ fuerint solutæ ab hærede, vigore eius crediti. Hoc autem Michaelis hæredes tripliciter probant primò, quia apocha fuit producta, 10. Maij 1544. producti fuerunt articuli, & probatum fuit traditum Michaeli verum ac legitimum, ac vera solutio illi facta, prout in apocha. Secundò, dicebant hanc eādem obiectionem olim factam fuisse in Rota ab alijs creditoribus contra Michaelem, & tamen illum tres sententias contra illos obtinuisse. Et ita vt hæc omnia, quæ nunc deducuntur iamprídem in Rota fuerūt discussa, & in fauorem Michealis iudicata. Vltimò di
4 cebant † etiam hæredes hoc creditum Elisabethæ esse personale, & nullam habere hypothecam, imò pecunias solutas Michaeli: Domini mandarunt mihi, vt viderem in actis, an probetur vera solutio pecuniarum facta Michaeli. Nam si testes hoc probant, sufficiet hoc ne condemnetur Michael, qui bona fide pecunias sibi debitas exegit.

DECISIO DXLIX.

Posnanien. parochialis insulæ, 9. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Cessione stante seu subrogatione, non obstare possunt regulæ de annali, & triennali.*

Subrogatio in ius, admittit vim regulis supradictis, aquè vt cessio, & subrogatio simplex, nn. seq.

3 *Subrogatio si non constet, nisi in quadam narratiua in actis deducta, vtrum valida dici possit.*

4 *Subrogatio quæ per Papam fieri solet, plerumque fit sub conditione, quatenus beneficium non est litigiosum.*

1 QVærebam, a Dom. Crassino † *an obstaret regula de annali, aut triennali, stante cessione D. Io. in cuius fauorem ac subrogationē in locum ipsius, prout in actis, quoniam partes in facto valde dissentiebant.* Et tota difficultas ad id redigebatur, an Erasmus fuerit subrogatus in
2 ius Ioan. Nam † si fuit subrogatus, vtique cessat regula de annali & triennali, quod si non fuit, tunc secus: qua propter dictum fuit, vt videatur, an constet de subrogatione. Nam contra eam Martinus tria opponit. Primò, † quia de ea non constat, nisi in quadam narratiua in copia in actis producta. Secundò, quia extat tantum supplicatio Ioannis absque litteris, & in commissione erat clausula litteris non expeditis nulla intelligatur lis. Tertiò, † quia Papa subrogat Erasmum sub
4 conditione, quatenus beneficium non esset litigiosum. De his igitur erit videndum.

DECISIO DL.

Calaguritan. Canonicatus & beneficiorum, 9. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Compulsoriales vtrum dari possint ad recognitionem scripturarum productarum in actis corā alio iudice quam Auditore Rotali.*

2 *Auditor de scripturis, & instrumentis eorumque subrogatione proponere non potest, vs non existantibus.*

3 *Scriptura quæ multiplici ratione habita fuit a Rota aliàs suspecta de falso, non indiget recognitione vtpote frustratoria, & inani, cum etiam recognita adhuc laboret suspicione falsitatis.*

Regu-

4 *Regulariter non dãdas esse compulsoriales notum est cum agitur ad probandum delictum.*

TEstamentum erat relatum in informationibus, & præsertim in eis, quas scripsi manu mea. Cum igitur quæritur, *an essent dandæ compulsoriales.* Rota concluit eas esse dandas, variis de causis, & præcipuè tri-
1 bus. Primò, quia † hæc scriptura ad quam recognoscendam petuntur compulsoriales, non est producta in actis meis, sed in actis olim coram Gubernatore
2 Vrbis. Ideo † non possum ego dubitare de subrogatione illius instrumenti, quod non extat. Secundò, quia licet etiam hæc scriptura producta esset, quia tamen aliàs Rota coram D. Decano, die 28. Maij 1557.
3 concluit eam † multipliciter suspectam esse de falso, ideo nihil prodest nunc huiusmodi recognitio, cum etiam recognita laboret adhuc suspicione falsitatis. Tertiò,
4 † quia regula est, non dari compulsoriales ad probandum delictum, vt notum est. Huic accedunt & aliæ rationes multæ, de quibus in informationibus.

DECISIO DLI.

Hispalen. beneficij de Moron.

9. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Monitorium ab Aud. Cameræ impetratum contra intrusos in forma Breuis Cameræ, quod habet clausulam, & si quis, vim habet citationis, idque medio dictæ clausulæ, contrarium vide num. 4.*

2 *Declarandus vtrum sit aliquis ob non paritionem monitorij aliàs per iudicem decreti.*

3 *Pars habens in actis Breue ac litteras expeditas cum derogatione priuilegij partis aduersæ, non est amplius executio retardanda.*

4 *Clausula, si quis, posita in monitorio, non habet vim citationis, vel potius in eam non resoluitur, vbi monitorium decretum fuit cum causæ cognitione.*

5 *Electa via ordinaria non potest procedi via executiua, sed eadem ordinaria vtendum est.*

6 *Rota non solet monitorij via progredi, cum firmior sit via ordinaria, qua semper in causis decidendis vtitur.*

7 *Rectè litteras esse expeditas, & rite fidem fecere iudici soluti sunt Summistæ.*

8 *Partium vna varijs artibus impedire conanti quo minus altera referat, in alterius fauorem ob detectam fraudẽ iudicatur, maximè si litteras habeat in actis expeditas.*

THomas impetrauit beneficia hæc vti reseruata Breui de capiẽda possessione sine vitio spolij. Obtinuit etiam ab Audit. C. monitorium contra intrusos
1 in forma Breuis Cameræ. Verum, quia † id monitorium habebat clausulam (*& si quis*) Rota aliàs concluserat coram Dom. A. Aug. id resolutum esse in vim citationis, nec posse procedi executiuè. Vnde Thomas postea impetrauit commissionem, vt idem D. Anton. Aug. procederet iuxta formam Breuis ac stylum Aud. Cam. Quare cum ipse secundum monitorium decreuisset, & mandasset notario, vt in eo amplius non apponeret illam clausulam, *& si quis*, prout idem notarius etiam nũc fatetur, tamẽ ante errorem, aut nescio, qua ratione repetita etiam fuit in hoc secundo monitorio præfixus terminus; dubitaui in Rota, *an Melchior*
2 *de Scalazar † declarandus sit ob non paritionem monitorij, aliàs per Dom. Ant. Aug. decreti?* Nam pro parte
3 Thomæ dicebatur, ex quo † habet in actis breue ac litteras expeditas cum derogatione priuilegij Comitis, non retardandam amplius esse executionem, cum ea quæ contra obijciuntur altiorem requirãt indaginem, & ideo non sunt admittenda in possessione adipiscenda, Abb. c. in litteris, nu. 27. & Bero. nu. 91. de restitut. spol. d. l. fi. num. 2. C. de edicto diui Adr. respondebãt,
4 quòd † clausula *& si quis*, non resoluitur in vim citationis, vbi monitorium decretum fuit cum causæ cognitione, prout in casu nostro. Rebuff. in 1. parte, commentar. in conc. const. reg. in tract. de litteris oblig. artic. 6. col. 2. num. 6. pag. 134. & sequen. Verum pro contraria Melchioris dicebatur hoc monitorium resolutum esse in vim citationis, vbi Melchior venit ad iudicandum, Iaf. l. nec quidquam, §. vbi decretum, num 6. de off. proconf. Ang. Imol. Iaf. l. de pupillis, §. memi-
5 nisse, de oper. noui nuncia. Idcirco procedi non posse via executiua, sed ordinaria, cum hæc electa fuerit. Rota in hac difficultate quidquam in præsenti non fit
6 mauit, eo maximè, quia † non satis probatur, vt nos Auditores procedamus hac via monitorij, cum firmior sit via ordinaria: quoniam igitur aliàs mandauerat mihi, vt causam expedirem via ordinaria, cum Thomas habeat suas litteras expeditas cum derogatione priuilegij, postea autem ad petitionem Melchioris placuit intelligere votum aliquorum expeditorum, inter
7 reliquos Barengus bon. mem. & d. Summista † fidem fecerunt litteras esse rectè expeditas, & deinde rursus petente eodem Melchiore contenta, fuit intelligendum votum etiam illorum, qui in Camera interfunt:
8 vnde cum intellectum fuerit eumdem † Melchiorem varijs actibus, quo minus illi referant impedire, mandauit mihi, vt pronunciem in fauorem Thom. iuxta illius litteras in actis expeditas.

DECISIO DLII.

Visen. parochialis de Papirios, 16. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Committens causam contra aliquem, oẽsq; alios intrusos, & intrudendos in executione citationis nominãdos, sub iudice promoto ad Cardinalatum postmodum, cui alius successit in officio iudicis, an hoc stante, citatio nulla sit dicenda, tamquam ex defectu iurisdictionis.*

2 *Citatio quæ fuit exequuta postea quam lata fuit sententia, an ob id dici debeat, & reuera sit nulla.*

Et quod ex tali citatione exequuta posit latam sententiam subsequi soleat inconueniens, vide num. sequen.

4 *Iudex alteri decedenti ob officio suffectus, vigore commissionis factæ iudici cui fuit subrogatus iurisdictioni ipsius etiam subrogatur, nec promotio prioris iudicis ad Cardinalatum facit iurisdictionem expirare.*

5 *Sententia lata per mortem delegantis, non est nulla, cum per decretum citationis constat manifestè perpetuari iurisdictionem etiam non executa eadem citatione.*

6 *Citatio decreta contra intereſſe putantes se habere, si non fuit additum in citatione nominandos, an valeat.*

DE anno 1552. Fráciscus commisit causam coram Dom. Reomano contra Odoardum, omnesque alios intrusos, & intrudendos in executione citationis nominandos, quatenus comparere debeant ad omnes actus vsque ad definitiuam sententiam inclusiuè, executa hac citatione contra Odoardum, Dominus Reomanus die octaua Iulij 1555. tulit sententiam contra eum, quam sequenti anno Dominus Fabius confirmauit, interim igitur mortuo Iulio Papa Tertio, Dom. Reomanus promotus fuit ad Cardinalatũ, & tamdem de anno 1556. Franciscus fecit exequi eamdẽ citationem in partibus, contra Georgium, & idcirco
1 nũc dubitabatur, *an † ex defectu iurisdictionis huiusmodi citatio subsisteret.* Georgius enim dicebat eam nullã esse variis de causis, sed præcipuè, quando hæc citatio exequuta fuit post † latam sententiam, cum in ea
2 antea nomen suum fuisset expressum, iuxta Rot. in nou. 18. de dolo & contum. & in antiq. 9. eod. titul. Et
3 quia † ita sequeretur vigore talium citationum, post multa tempora posse vnumquemque citari, quod absurdum videtur. Verum Rota contrarium determinauit, nullitatem procedere ex persona iudicis, quali non
4 habuerit iurisdictionem, & † hoc non esse verum, qui eam habuit ex ea commissione, & licet fuerit promotus ad Cardinalatũ, iurisdictio non expirauit, & applicata est subrogatio qui causam accipit a commis-

sione non a Card. iuxta not. in c. si quando, de rescript. aut dicimus procedere nullitatem ex statu consequi q dicebatur propter sententiam, & hoc non est verum, quia iurisdictio terminatur per sententiam quoad Edoardum, non quo ad alios intrusos, quia finita causa
5 limitatur, 21. aut† quòd sententia sit nulla per mortem delegantis, & hoc est falsum, quia per decretum citationis perpetuatur iurisdictio etiam si non fuerit exequuta, Capel. Tolos. 140. & ex his tolluntur ea, quæ contra opponebantur. Nam hinc patet, quod actu fuit perpetuata iurisdictio, l. dicere, de arbitr. deinde quod saltem virtualiter expressum fuit nomen Georgij in citatione, cum in ea dicatur in executione nominandos, &c. Non obstat decis. 18. Nam præter supradicta illa decisio dicit multa argumentanda, non decidenda, & prima opinio ibi relata seruatur, vt refert Cassador. 2.
6 de dolo, & contumac. †Præterea ibi erat decreta citatio contra interesse putantes, & non fuit additum exequutione nominandos, prout hic: quo casu species facilius reducitur a generica, vt in dicta decis. 2. pars dubij a me propositi reiecta fuit ad Calendas, quoniam continet varia discutienda, & videndum, an constet de facultatibus Nuncij, & an noua prouisio sit tam super parochiali, quam super Canonicatu, & quædam etiam alia, de quibus postea erit agendum.

DECISIO DLIII.

Messanen. illegitimitatis, 19. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Illegitimitas prætensa ratione successionis in Baronia, si per errorem procuratoris appareat cadere in aliam personam, quam in eam, quæ eius causa inhabilis dicitur ad successionem in Baronia, officit nequaquam principali.*

2 *Tertia absolutoria duabus tam antea obtentis, an danda sit a iudice non consulto ad quem effectum agatur, nec de meritis negotij principalis.*

3 *Absolutoria tertia danda est parti, si contra eam nil fuerit probatorie deductum, quod idem efficere possit.*

4 *Illegitimitas est infamia, interestque partis ab illa, eiusque iudicio liberari.*

5 *Sententia absolutoria super illegitimitate eo modo pronuncianda est, vt reseruet parti aduersæ ius agendi.*

CVm Andreas Valdina alias commisisset causam contra Hier. Moncata tractationum & molestationum super prætenta illegitimitate ac inhabilitate D. Hieron. ad succedendum in Baronia, quam ipse Valdina destinabat, & prædictus Hieronym. contra eum duas sententias absolutionis ab hoc iudicio illegitimitatis obtinuisset, nũc in tertia coram me Valdina productis nouis iuribus obtinuit causam committi super
1 illegitimitate Gasparis, a † quo Hieronym. descendebat postea: nunc pronunciauit Gasparem illegitimũ, non autem Hieron. prout in prioribus instantijs per eius procuratores petitum fuit, qui in nomine Gasparis errauerant, & contra Hieron. petebat sibi dari tertiam absolutoriam super hoc iudicio illegitimitatis, in quolibet pro parte Valdinæ ante eam fuerat probatum, ex quibus ego dubium proposui hoc modo, præsuppolito fine veri præiudicio, quòd ex actis constet, Gasparem esse illegitimè natum, stante prima & vlti-
2 ma commissionib. an Hieron. danda † sit tertia absolutoria, an vero ad instantiam Andreæ debeat declarari Gaspar illegitimus, non constito mihi aliter ad quem effectum agatur, nec de meritis negotij principalis.

3 Domini concluserunt ex deductis dandam † esse omnino tertiam absolutoriam Hieron. cum contra eum
4 nihil probatum fuerit, & † deinde eius interfit ab hoc iudicio, ac diffamatione illegitimationis liberari. Ceterum † dixerunt sententiam hanc ita esse pronunciandam, reseruato tamen iure Andreæ Valdinæ super iure agendi contra Hieron. contra prætensam illegitimitatem Gasparis, de quo iure alias postea agetur.

DECISIO DLIV.

Romani officij, 19. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Officium emptum nomine alterius, de quo appareat per instrumentum, an sufficienter probetur, quod emptor ea numquam antea possederit, neque in præsens etiam possideat.*

2 *Possessorio an emptor officij teneatur, licet hactenus nec possedisse, neque in præsens possidere se asserat.*

3 *Officium alienum dicens vtpote filij, an ex eo etiam possessionem apud filium esse probari possit.*

4 *Filio spurio absenti verum acquiri per patrem possit possessio alterius officij eo non ostenso.*

5 *Locantes officium, & a conductore pecunias in vicem pensionis exigentes, Domini eiusdem esse præsumuntur.*

6 *Constituens se nomine alterius possidere in contractu venditionis, agnoscit alij competere proprietatem.*

POsit conclusionem firmatam super hac causa die 18. Nouemb. 1558. D. Alexander Ruffinus produ
1 xit † instrumentum emptionis officij, in quo apparebat id officium a se emptum fuisse nomine filij, propterea quod inferebat se numquam possedisse illud officium, nec in præsenti possidere: ideoque se cogi non posse ad illius restitutionem. Cum autem contrarium prætenderetur ab illis de Spada: Ego proposui hoc dubium, *an stante instrumento emptionis officij vltimo loco producto, cuius copia datur, Dom. Alexander teneatur in possessorio ad effectum, de quo agitur stante præsertim alio instrumẽto dationis insolutum, & dicit is testium vna cum solutionibus pensionum, quorum similiter copia datur.*

2 Rota concluſit Ruffinum † teneri omnino in possessorio, iuxta conſ. Socin. 287. nu. 1. Aimon conſ. 247. Cum enim velit Ruffinus nunc eludere decisionem alias
3 firmatam eo quòd † dicat officium fuisse alienum, videlicet filij, & possessionem etiam apud illum esse debere, ipse hoc concludenter probat, hoc autem solum non probat, filium fuisse in possessione. Quinimò cum
4 fuerit eius filius spurius, & † absens, non potuit ei acquirere possessionem, nisi illud ostendat. Præterea constat illos de Spada officium hoc possedisse sibi traditum a Ruffino primo, quia illud deinde ei locaue-
5 runt, †, & ab eo pensiones exegerunt, ex quo ostenditur possessio quoad conductorem, Bar. l. qui vniuersitas, §. quod per colonum, de acq. poss. Aim. d. conſ. 157. Secundò probant nonnulli testes examinati, quòd officium exercebatur nomine Ruffini. Tertiò, quia † ipse
6 Ruffin. in contractu venditionis constituit se possidere nomine illorum de Spada, nec dicatur ex constituto non probari possessionẽ, Alexan. l. si quis, §. 1. de acquir. possess. Nec in casu nostro non probatur quod alius possideret. Deinde constituens se possidere, non potest hoc obijcere contra constitutarium, quamuis fortasse possit contra tertium, Tiraquel. de constit. 3. par. 1. limitat. num. 2. & sequen. Et tamen cum negari non possit saltem de facto possedisse, eum ad illum statum omnino retinendum.

DECISIO DLV.

Caurien. Archidiaconatus, 19. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Præsens in Curia resignatarius, an ex illa præsentia præsumatur acceptatio beneficij resignati ante spolium in actum commissum.*

2 *Intrusus vtrum per declaratoriam impeti possit eo tempore quo lis de beneficio in quod est intrusus, adhuc est in pendenti.*

3 *Implicatis & multiplicib. cessionib. factis in beneficio, maxima solita est suboriri iudici suspicio de collusione, ita vt super declaratorijs vndique petitis tali casu venit sic persedendum.*

4 *Discussio de bono iure dum sit in multiplici & intricata*

cessione

tessione interim sequestrum ad beneficij redditus, & fructus venit opponendum.

SEquendo propositionẽ huius caussæ, de qua supra die 12. Nouembris 1558. dubitaui ego hoc modo, præsuppositio fine veri præiudicio, quòd tempore re-
1 signationis Gualterij in Petrum † Petrus fuerit præsens in curia, *an constet eum acceptasse resignationẽ antequam Gualterius Didacũ spoliauit, ita quod Didacus ad instantiam Alphonsi resignatarij sit declarandus aut potius sit danda declaratoria contra Antonium ad instantiã Didaci, cum in hac caussa Gualterius, qui obtinuerat rem iudicatam contra Didacum, cessisset ius suum in Petrum, & Petrus in Alphonsum, appareretque etiam eumdem Gualterium spoliasse, attestando Didacum inde possessionẽ cessisse in Antonium, qui nunc possidebat, idcirco Didacus vt spoliatus, pretendens etiam habere rem iudicatam super hoc spolio, peteret Antonium declarari tamquam intrusum lite pendente: è contra autem Alphonsus peteret*
2 *Didacum declarari saltem quoad fructus, & expensas.* Et
3 vt multa hinc inde deducerentur, Rotæ placuit † ob tot implicitas cessiones, & alias ambages ex quib. maxima suspicio oriebatur collusionis, vt superfedeatur super declaratorijs vndique petitis, & videatur de bono iure, præsertim cum ex aliquo non appareat, *an Gualterius spoliauerit Didacum ante acceptationem Petri auctoris Alphonsi, vel post?* Placuit, vt inter has diffi-
4 cultates eligeretur media hæc via † discutiendi, de bono iure, non obstantib. præcentis attentatis, prout etiam in præcedenti propositione. Huius rei caussa aliquibus ex Dominis visum fuerat, iuxta Rot. in nouis. 8. de restitut. spoliat. ..... Interim aũt dixerũt, sequestrum apponendum esse si fortè nõdum appositũ est.

DECISIO DLVI.

Romana hæreditatis de Comitib. 19. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Codicilli septem annis post testamentum conditum producti si fuerint, vtrum locus si dispositioni l. fin. C. de iure codicil.*

2 *Refici expensæ an debeant a parte producente tardius Codicillos vsque ad diem productionis eorum.*

3 *Codicilli diuerso tempore facti a testamento, facium vt is qui petit hæreditatem iure directo, non excludatur a petitione eiusdem ex nouis codicillis.*

4 *Clausula codicillari, quæ fuit posita in fine testamenti si quis renunciauit, an possit petere fideicommissum nihilominus ex codicillis, vtpote dependentibus a testamento.*

5 *Noui codicilli si idem continent quod primi, vbi prioribus fuit renunciatum, & illis etiam nouis dici debet renunciatum, vtpote non re, sed temporis solum data discrepantibus.*

6 *Diuersitas scripturarum diuersum ius non producit stante veratione, & rei identitate.*

7 *Codicilli noui continentes reuocationem legati, nouamque institutionem, & alia quædam similia, ita vt diuersi sint a primis, etiam noua ex eis sic ordinatis oritur dispositio.*

8 *Institutus tempore quo petit hæreditatem iure directo, si tamen sciat nouos codicillos esse conditos. an sibi præiudicet hæc scientia, licet non plenè probata per partem aduersam.*

9 *Commodum si quis capiat ex codicillis, an præsumatur de illis habere ob hoc sententiam, præsertim si contrarium non probauerit, stante etiam quod Notarij id soliti sint partibus notificare.*

10 *Testis pro parte pro qua deponit an possit in caussa scientia contra eam deponere idque per verbum credere.*

11 *Regulariter præsumitur ignorantia nisi scientia fuerit probatorie deducta.*

12 *Exorbitans & maximè odiosa est l. fi. C. de codicillis, & ideò restringenda est.*

13 *Sententia ex veris & liquidis constare debet, non ex præsumptionibus, præsertim cum agatur de renunciando iuri sibi competenti.*

14 *Iuranti sibi non constitisse de factis codicillis, an ob id fides debeat adhiberi, maximè probata longa ab omni aliis per testium depositiones, captiuitate, & vitæ cursu in militia peracto.*

POst vltimam propositionẽ huius caussæ supra die 10. Martij 1559 Dom Torquatus produxit quos-
1 dã † codicillos cõditos a Domino Aldo 7. annis post testamentum. Hinc que ego dubitaui, an stantibus codicillis vltimo productis, sit locus dispositioni l. fi. C. de iur. codic. quoad effectum, vt videatur an sententia d. A. C. sit cõfirmanda, vel non. Et posito quod sic, an
2 hoc intelligatur etiã † non refectis expensis dd. Hieronymo, & Federico vsque ad diem productionis factæ per Dominum Torquatum, de his codicillis. Domini concluserunt sententiam A. C. quoad hoc caput,
3 nisi aliud obstet confirmari posse. Vbi † enim codicilli sunt diuerso tempore facti, tunc regula est communiter probata, eum qui petijt hæreditatem iure directo, non excludi quòminus eamdem deinde iure alio ex nouis codicilis petat, glos. d. l. fi. C. de codicil. verb. præclusisse, quã ibi sequitur Bar. Ias. nu. 15. Salic. nu. 7. qui autẽ ratione Rom. leg. Clodius, in fi. de acqu. hæredit. Guil. Repet. c. Ramutius, verb. testamentum
4 tertio, nu. 72. Nec obstat, quòd † etiam in testamento adesset clausula codicillaris, cui Dominus Torquatus dicitur renunciasse, vt alias conclusum fuit: ideoq; sicuti non poterat ex dicta clausula codicillari petere fideicommissum, ita etiam nec ex his codicillis potest, iuxta ea, quæ trad. Bald. in d. l. fin. num. 5. Fulg. num. 11. Iacobus de Sancto Georgio, nu. 17. Corn. nu. 13. & 19. Nam hæc dicta Doctorum, & eorũ rationes videntur in altero ex duobus casibus procedere. Primus
5 est, vbi noui codicilli † continent idẽ prorsus ac primi, & tunc si renunciatum esset primis, intelligeretur
6 etiam secundis, quoniã † diuersitas scripturarum nõ inducit diuersum ius, l. vnũ. C. de test. Verum hic nõ videtur casus noster, si quidem si codicilli nunc pro-
7 ducti valdè sunt diuersi a primis † continent enim reuocationem legati, nouam institutionem, & alia quædam, prout ex his patet, vnde redditur noua dispositio, Aim. cons. 80. num. 1. & 30. Secundus est casus,
8 quando institutus tempore, quo petijt † hæreditatem iure directo, sciebat tamen nouos codicillos esse conditos. Verum hic non est casus noster: Nec enim probatur hæc scientia D. Torquati, nec coniecturæ adductæ pro contraria parte ad eliciendam hanc scientiã satis sufficiunt. Prima est, quòd † cum agatur de
9 commodo illius, creditur eos sciuisse, nisi contrarium probetur, vt in terminis Boer. decis. 33. num. 22. præsertim quia notarij hoc solent partibus notificare, Paris. cõs. 72. nu. 27. & cons. 91. nu. 48. in 2. Tertiò, quia
10 vnus testis † pro parte Dom. Torquati dicit se credere illum sciuisse, ergo probat cõtra illum. Rom. cons. 104. Verũ, vt supra dixi, visum fuit Dominis hęc nõ
11 sufficere, cũ regula † sit in contrarium, videlicet ignorantiã præsumi, l. verus. de probat. & tamen † d. l. fin.
12 C. de codicil. maximè exorbitans, & odiosa, vt per
13 Corneum 161. nu. 15. & 16. videtur esse, quia † maximè restringenda probandaque hæc sententia vera esset & liquida, non ex his præsumptionibus, præsertim cum agatur de renunciando iuri sibi competenti. Præter hæc autem respondetur ad illas coniecturas. Primò hos codicillos productos non fuisse a Domino Torquato, sed a tertio per compulsum. Secundò D. Torquatus respondendo positionibus in-
14 tulisse, se antea ignorasse hos codicillos, quòd sufficit, Aim. d. consil. 101. num. 32. quia testes pro parte, Domini Torquati examinati probant longã † eius absentiam, & captiuitatem, & vitæ cursum peractum in

militia, ex quibus verisimiliter credi potest huiusmodi ignorantia. Hæc autem ita firmata sint, circumscripto capite inualiditatis horum codicillorum, qui pro parte aduersa prorendantur nulli, eo quod adijciant conditionem, & substitutionem hęredis, iuxta cautel. 3. Ioan. de elect. tit. 10. de qua aliàs erit agendum.

DECISIO DLVII.

Nouarien. Canonicatus. 26. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Pontifice maximo vniente Archidiaconatui Canonicatũ qui primò vacarit, quique ab Archidiacono acceptatus fuerit intra mensem a vacatione, vtrum si alteri sit prouisum per talem canonicatum, præiudicium generetur Archidiacono.*

2 *Canonicatus per substitutũ ab asserto procuratore vtrum acceptari possit.*

3 *Vnio vt plurimum censetur odiosa, iurique communi aduersari, ideo restringenda est.*

4 *Infra mẽsem vacationis acceptare debens, vt in bulla continetur, ad si neglexerit, nulla est postmodum subsequens acceptatio.*

5 *Consitens in sui incommodum in re magni momenti, & plurimum præiudiciali non auditur.*

6 *Obtinere volens ex capite pretensæ vnionis validè de iure suo, quod se asserit habere, debet docere.*

IN actis constabat, Iulium Secundum † vniuisse Archidiaconatui Ecclesiæ Nauarien. vnum ex canonicatibus, quos vacare contigerit, & quos Archidiaconus infra mensem post illius vacationem acceptauerit. Constabat etiam, acceptatum fuisse † quendã Canonicatum per substitutũ ab asserto procuratore Archidiaconi, sed tamen de mandato Archidiaconi nihil apparebat, etiam producta Bulla dissolutionis cõsentiebat dissolui ad vitam Georgij ad fauorẽ illius, & Georgius consenserat reseruationi regressus in fauorem Archidiaconi, tandem erant examinati duo testes, quorum vnus deponebat de publica voce & fama, & alter de auditu ab ipso Georgio, & Archidiacono. Nunc vacante Canonicatu per obitum Georgij, orta fuit lis inter Petrum, qui impetrauit per obitum & Archidiaconum, qui vigore vnionis eum ad se pertinere prætendebat: ego proposui dubium huiusmodi, an ex deductis actis cõstet de vnione aliqua, & an in actis habuerit effectum in Canonicatu & præbenda, de quibus agitur, stantibus præsertim dictis testiũ, quorum copia datur: Domini concluserunt, non constare ad effectum vnionis in hoc canonicatu. Nã cum vnio † sit odiosa, & iuri communi repugnans, vt per Cald. cons. 76. Inter cetera autem hic Domini manifestissimè deficiunt, † alterum quod non constat Archidiaconũ acceptasse infra mẽsem vacationis, prout forma Bullæ exhibet, cum per illud instrumentũ non constet Canonicatum tunc vacasse, & remota fuisse obstacula, de quibus Rot. in antiq. 525. Put. 2. de vnio. Boer. 146. nu. 2. Non obstant testes, de quibus supra, nam non sufficiunt ad probandum vnionem, Alexan. cons. 101. nu. 17. in 3. nec † confessio ipsiusmet Archidiaconi, aut Georgij quidquam prodest in re tanti præiudicij. Dec. d. cons. 173. nu. 4. Non obstat regressus reseruatus, quia fuit ad vitam Melchioris, nõ moderni Archidiaconi, qui prętendit ius vigore vnionis, non autem vigore regressus, idcirco Archidiaconus si † vult obtinere, debet validius de iure suo docere.

DECISIO DLVIII.

Virdunen. Monasterij, 26. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Monachus priuatus sub Priore degens cui sub Priore fuit prouisum, an agere spolio possit sciens Bullas simplicis resignationis expeditas.*

2 *Mandatis correspectiuis extantibus vna partiũ non volente aliter resignare nisi reseruato sibi regressu, & pensione, non impleta conditione resignans non potest dici aliquid a se iuris pristini abdicasse, & ideò spolio agere potest.*

3 *Pactum regressus non adimpletum ab vna partium prior paciscens resignans reclamare potest euanescentibus ex non deductis in effectum pactionibus.*

QVamuis ex decisionib. supra die 6. Martij 1559. satis videretur hæc causa definiri posse in fauorem Ioseph i, tamen cum aduersarius multum vrgeret & causa esset alicuius momẽti, vtile fuit, hoc etiam dubium proponere, in quo etiam nonnulla præsuppolui, quæ mihi adeò liquidè non constabant, sed vt aliundè causa sua in Rota intelligeretur, dubium autem fuit huiusmodi: Præsuppolita correspectiuitate mandatorum sine veri præiudicio, quòd Ioseph autẽ captam possessionem Monasterij, de quo agitur per Ioan. sciuisset Bullas simplicis resignationis expeditas, paruam autem datam, & paruum consensum super reseruatione regressus, & pensionis solummodo, captum, & nihilminus Iosepho in eodẽ Monasterio 1 tamquam † priuatus Monachus steterit, sed sub Prio re prouidendo, nec ipse Ioseph possit agere spolio, ita vt remissoria per Ioannem petita ad probatam præmissa sit releuans, & cõcedenda. Domini nemine dissentiente concluserunt remissoriam non esse releuan- 2 tem nec cõcedendam. Nam † cum mandata sunt correspectiua, & Iosephus non aliter voluerit resignare, nisi reseruatio sibi regressu, & pẽsione sequitur non impleta hac conditione eum nihil a se abdicasse, & agere posse spolio. Abb. c. cũ pridem. col. fi. de pact. vt aliàs sæpe dictum fuit. Non obstant, quòd Io. passus fuit per duos menses accipere possessionem Monasterij, quoniam cum hoc pactum fuit ab eo a se, vt regressus deberet effectum sortiri merito, cum vidit eum 3 euanescere, potuit reclamare, atque illud repetere. Et quamuis parui consensus, & patua data fuerit summa, tamen elapso anno effecti sunt inutiles ex stylo Curiæ, ideò causa erit in fauorem Iosephi omnino expedienda.

DECISIO DLIX.

Carthaginen. iurisdictionis. 28. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Satis sufficienterque probato fumo, remissoria petita ab vna partium nequaquam est deneganda.*

2 *Testis aliàs in partibus examinatus qui nunc etiam in Curia examinatur, si nihil eorum quæ nunc deponit, aliàs in partibus fuit testificatus, habetur pro suspecto.*

3 *Actis in partibus ventilatis diligenter inspectis si testem plura deposuisse in Curia appareat quo ad quædam recipitur, & quo ad quædam reuocitur, vt suspectus.*

IN hac causa inter Præpositum & Capitulum, petebatur a Capitulo remissoria: idcirco dubitaui, *an ex* 1 *testibus examinatis satis constaret de fumo.* Et satis constare concluſum fuit, præsertim ex quodam teste exa- 2 minato in Curia. Quoniam autem Prępositus respondebat, illum testem aliàs fuisse examinatum in partibus, & nihil eorum deposuisse, quæ nunc testificatur, mandarunt mihi Domini vt viderem an ita res se habeat. Nam si ita esset, suspectum habebant illum testem, placebatque illis hunc non concedi remissoriã: 3 ego itaque diligenter inspectis actis, in partibus ventilatis, animaduerti quidem, hunc testem multo plura deponere in Curia, qui & de his deponebat, ita vt quoad fumum nulla esset dubitatio, quin sufficienter ex his colligeretur.

DECISIO DLX.

Romana dotis de Iuuenalibus, 28. Iunij 1559.

SVMMARIVM.

1 *Contumacis partis in gratiam etiam aliquando Auditor dubium in vltima instantia proponit.*

Cum

CVm vltima pars voluiſſet informare, ego propoſui cauſſam in vltima informatione. Siquidè hoc
1 dubium fuerat a me conceſſum potius in gratiam partis, quæ deinde contumax erat, cum Rota pridem ſatis ſenſiſſet, Hieronymum mittendum eſſe in poſſeſſionem Caſalis ſibi pro dote allegati, prout in inſtrumento. Quod autem & nunc Rota rurſus confirmauit, mandauitque mihi omnino, vt darem exequutionem in inſtrumento prout latius, &c.

DECISIO DLXI.

Prouiſionis Monaſterij conſiſtorialiter factæ. 3. Iunij 1559.

SVMMARIA.

1 *Conſiſtorialiter ſolere prouideri de Monaſterio, vel non, vtrum ex vnico actu abundè probari poſſit.*

2 *Subrogatio an excuſet prælatum etiam maximæ auctoritatis vt Cardinalem, ab attentatis, ideoque ſequeſtrum ſit reuocandum non obſtante partis aduerſæ inhibitione.*

3 *Regula eſt vt monaſterijs excedentibus valorem ducatorum ducentorum auri de Camera prouiſio conſiſtorialiter fiat.*

4 *Monaſterium quaternis vicibus prouiſum non conſiſtorialiter, vbi prouiſiones tales nequaquam ad effectum deductæ fuerunt, non arguit poſſe non conſiſtorialiter de eo prouideri.*

5 *Cardinalis ab attentatis non excuſatur habente eius gratia clauſulam, dummodo tempore datæ præſentium non ſit alteri ius quæſitum, &c.*

6 *Validè ſibi regreſſu reſeruato, ſi pars reſignet non aliter nec alio modo, vbi regreſſus ſit nullus, & inualidus omne ius permanet penes reſignantem, perinde ac ſi non reſignaſſet.*

7 *Ius alteri quæſitum annullat penitus pretenſum ius iſtius, qui ſe dicit ſubrogatum, etiam Cardinalatus honore licet fruatur ex reſtrictione clauſulæ in gratia appoſitæ dummodo tempore datæ præſentium non ſit alteri ius quæſitum.*

8 *Factum omne poſt inhibitionem manantem a parte cui ius fuit tam quæſitum, dicitur, & eſt omnimodo attentatum.*

DVbium hoc erat an ex quattuor prouiſionibus vltimo loco productis ſimul cum fide ſolutionum, de quibus in actis, dicitur Dominum Proſperū in ca-
1 ſu de quo agitur, ſatis verificaſſe, quod † Monaſterū non conſueuit conſiſtorialiter prouideri, non obſtante auctoritate anterioris prouiſionis, de qua in actis facta conſiſtorialiter. Et præſuppoſito, quod an Illuſtriſſimo Cardinali ſuffragetur † ſubrogatio, ita vt excuſetur ab attentatis, & ſequeſtrum ſit reuocandum, non obſtante inhibitione pro parte Domini Proſperi de qua in actis, nihil tamen firmatum fuit in illa parte. Verum quoad primam partem dubij, omnes tenti
3 re videbantur, † regulam eſſe in fauorem Cardinalis, vt de Monaſterijs excedentibus 200. prouideatur cōſiſtorialiter, atque in concilio Lateranen. decretū tamen eſſe cū decreto irritanti. Nō obſtant † quattuor
4 prouiſiones, de quibus in dubio. Nam cum caruerint effectu, non poteſt ex his vllum ſumi certum fundamentum. Nec enim ſufficit ita de facto accidiſſe, quoniā ita impetraremus omnia beneficia, & regulæ omnes ſubuerterentur. Quoad ſecundam partem dice-
5 bant, † Cardinalē non excuſari ab attentatis, quoniā eius gratia habet clauſulam, dummodò tempore datæ præſentium non ſit alteri ius quæſitū. Cum igitur Ioā-
6 nes Michael reſignauerit Hieronymo † reſeruato ſibi validè regreſſu, & non aliter, vtique ſi regreſſus fuit nullus, & inualidus, omne ius permanſit penes ipſum Ioan. Michaelem reſignantem, perinde ac ſi non reſignaſſet, quia hæc conceſſio fuit cōditionalis, Sarnen. de trien. quæſt. 27. in fi. Mohed. 183. Rot. in antiq. de
7 conceſ. præb. 9. nu. ... Si igitur † ius erat quæſitū Io. Michaeli, ergo ſubrogatio Cardinalis fuit nulla, quia erat reſtricta ab illa clauſula, dummodo tempore da-
8 tæ, &c. Et ita † quidquid factum fuit ab eo poſt inhibitionem fuit attentatum, c. non ſolum, §. fi. de appel. in 6. Dec. conſ. 103. Dixerunt ergo Domini, vt quoad primam partē videat Proſper an poſſit quid melius probare. Quoad ſecundam videat Cardinalis quid reſpō deat. Nam fundamentum contra eum videtur ſolum, dum interim vere nihil ſtatuatur.

DECISIO DLXII.

Legionen. Canonicatus, 13. Iulij 1559.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio an ante conceſſam expectatiuam fuerit facta, an vero poſt ſed ante acceptationem in beneficialibus, ſolet Rota conſiderare.*

QVoniam nunc primum hęc cauſſa a me proponebatur, placuit Dominis nihil decidere, ſed ad
Cale. remittere. Et tunc dixerunt oportere illis dari
1 copiam Bullæ Cruciatæ, † videndumque, an excommunicatio, de qua agitur, fuerit ante expectatiuam conceſſam, an verò poſt expectatiuam conceſſam, ſed ante acceptationem.

DECISIO DLXIII.

Cæſarauguſtana penſionis. 13. Iulij 1559.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio in actis cum clauſula, ſine retardatione ſolutionis, quid operetur.*

2 *Res iudicata quoad motum proprium in hac cauſſa qualis ſit.*

3 *Motus proprius vi ſcripturæ, & eius facultatis poteſt aliquando impugnari.*

4 *Gratia Papæ quando mandatur prælato non in ſpecie, vel individuo, ſed vt prælato, an ſit perpetua, vel extinguatur cum morte ipſius prælati.*

5 *Poſſidere ſi quis dicatur, & fructus percepiſſe tempore reſeruationis penſionis, vtrum ſufficiens id ſit ad validandum poſſeſſionem.*

6 *Jura vltimò loco producta ſæpe in proceſſibus ſunt conſideranda, cum illa vt plurimum diſſoluant difficultates.*

IN hac cauſſa dubitaueram hoc modo, ſtante motu proprio pro parte Cardinalis producto, & allertis iuribus pro parte aduerſa vltimo loco productis, an conſtet de bono iure Cardinalis quoad effectum, de quo agitur. Rota nihil voluit determinare, quoniam nunc primum hæc cauſſa a me proponebatur. Sed dixerunt, q̄ multa eſſent aduertenda, de quib. in nou.
1 adiectis poſtea agetur. In primis an † adſit alia cōmiſſio in actis præter illam cum clauſula ſine retardatione ſolutionis. Nam licet Cardinalis ſit titularis, tamē commiſſio dat Auditori Iuriſdictionē conditionalē. Quod ſi extat alia commiſſio ſimplex, tunc ſecus dici poſſet. Deinde dixerunt videndum eſſe, an Cardinalis ſit ſubrogatus in ius Ioan. Antonij, qui dicitur habere
2 contra ſe rē iudicatā, & qualis hæc res † ſit iudicata, quoad motū proprium: dicebant, fundata videri ex eo intentionē Cardinalis. Nam ſcriptura ex aduerſo
3 producta non reducit † motū proprium, ſed dat facultatem tantum impugnandi. Et ideo aliqui dubitabāt ne hodie etiam amplius competat facultas prædicta, quoniam mortuus fuit Cardinalis Stondratus, nec cō
4 miſſa fuit relatio. Alij contradicebant, quoniā † gratia Papę non mittitur perſonæ Stondrati, ideo eſt perpetua, & quandocumque alius quis opponit narrata in motu proprio eſſe falſa, tenebitur Cardinalis verificare, prout nunc opponitur: ita dubitatum fuit, præſuppoſita etiam legitima priuatione Matthæi,
5 quia tamen dicitur † poſſediſſe, & fructus percepiſſe tempore reſeruationis penſionis, an id ſufficiat ad validandum poſſeſſionem, iuxta deciſio. Archidiaco.
6 de penſio. Præterea † dixerunt conſideranda eſſe iura

vltimo

vltimo loco producta, quæ fortè tollunt has difficultates, itaque circa hæc omnia nihil fuit firmatum, sed hæc fuerunt præcipua, super quibus dixerunt posse dubitari post Calendas.

DECISIO DLXIV.

Viscen. de Papirios, 19. Ianuarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Regula de triennali an possit obsistere ei, qui in decursu processus obtinuit rem iudicatam.*
2 *Possessor tempore rei iudicatæ excipere potest de regula de triennali, cum ipsa solum possessores tueatur.*

PRosequendo id caput, ℣ imperfectum reliquerunt Domini in vltima propositione huius causæ, fuit 19. Iunij 1559. nunc dubitaui, an regula de triennali prouisione Nuncij, & fide Ordinarij, & noua prouisione, de qua in actis, obstet Francisco quo minus ad eius instantiam fit procedendũ contra Georgiũ? Conclusum fuit ab omnib. in fauorem Georgij quoad primam partem dubij, si quidem Franciscus aduersarius
1 in hoc puncto in primis excipiebat, nõ obstare sibi † regulam, nec quid aliud, eo quod habebat rem iudicatam. Domini autem in hoc contrarium respõderunt,
2 quoniam cum Georgius tempore † rei iudicatæ esset possessor, vtique põt nunc excipere de regula de triẽnali, quæ solum tuetur possessores, vt per Sarnen. in d. reg. q. 25. Et eò magis in casu nostro, cum hæc fuerit vnica sententia lata per contradictas. Imo dicebãt aliqui si datum fuisset antea de regula, tunc sententia deinde lata fuisset nulla, quia regula omnino prohibet. Sarnen. q. 58. nu. 4. & q. 60. Quoad secundam partem, videlicet, an constet de titulo colorato quoad effectum regulæ, nihil fuit conclusum, & aliàs erit videndum.

DECISIO DLXV.

Salamantin. de Babilla fonte. 19. Ianuarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Onus probandi fructus perceptos post resignationem an ad partem percipientem spectet.*
2 *Beneficium resignans vtrum in illo amplius ius aliquot ei competat.*
3 *Nulla vbi est resignatio in effectu, nullum etiam ius ase resignans abdicare potest.*
4 *Asserens de confidentia partem aduersam habuisse beneficium, illam probare confidentiam tenetur.*
5 *Spolio agens rectè admodum agit si probet a se captã fuisse possessionem, & in ea aliquo tempore pacificè vixisse.*
6 *Resignans si patiatur resignatarium fructus percipere, & possidere, an possit prætendere de spolio.*
7 *Quæ quidem assertio, scilicet, quòd passus sit resignans fructus percipere resignatarium, cum sit firmamentum negotij probandum est, num seq.*
Regula quod ex actu nullo transferatur tamen possessio quomodo sit intelligenda, & qualiter procedat, nu. seq.
10 *Resignatio, quæ fit in manibus habentis facultatem admittendi limitata est.*
11 *Regula quod ex actu nullo transferatur tamen possessio, procedit in profanis vbi interuenit traditio rei, quæ est alienatio possessionis, & pendet a voluntate tradentis.*
12 *Spiritualia non nituntur traditioni rei, & pendent a consensu Papæ.*
13 *Inualida existente resignatione, non abdicatur ius nec possessio a resignante, & ob id actio spolij durat perpetuo.*

CVm multum in hac causa laborassem, vt partes ad cõcordiam reducerem, & nihil efficere omnino potuissem, ex nimia pertinacia vtriusque partis, quinimo vtraque studio summo contenderet, vt causam de iure quoquo modo terminarem, tandem hoc dubium proposui, quod mihi aliàs Rota mandauerat,
1 videlicet *an Garziæ incumbat* † *onus probandi se percepisse fructus post resignationem*. Et posito quòd sic, num ex deductis in actis, quorum copia datur, sufficienter docuerit se percepisse, vel saltem iuste credere potuisse, illos se percepisse, stante præsertim instrumento possessionis. Hinc inde & licentijs deseruiendi prout in actis, nec non depositionibus testium. Hinc iendum est, quòd cum Garzias † renunciauerat hoc beneficium, & ideò nullum ei ius competebat. Ad quod
3 Garzias respondebat, renunciationem nullã † esse, nec a se vllum ius abdicatum, prout decisum fuit coram Domino Chisanen. Secundò excipiebat Antonius, Garziam habuisse hoc beneficiũ a patrono suo in cõfidentiam, & super hoc fuerunt multa disputata corã Dom. Chissanen. Et reperiebatur fuisse decisum, ℣
4 de † confidentia non constabat, prout annotatũ fuit manu ppria Domini Fabij olim Decani, vt vidi sub die 5. Iunij 1555. Item decisum in alia audientia, ℣ fraudes hinc inde confundebantur, quia tamen nescio quis scrupulus relinquebatur, placuit Dominis, vt proponerem suprascriptum dubium, in quo omnes nemine discrepante concluserunt, onus probandi incumbere Antonio, non autem Garziæ: ea maximè ra-
5 tione, quia Garzia agens † spolio, rectè fundat intentionem suam, probãdo primum extremum, & possessionem de anno 1541. 15. Iunij, & secundum extremum ex confessione ipsiusmet Aduersarij: Antonius autem excepit, quòd Garzias renunciauit beneficium, & quod ipse de eo prouisus fuit de anno 1542. Garzias replicabat, quòd resignatio fuit nulla, & hoc iam
6 fuit decisum. Antonius † nunc replicat, quòd post resignationem Garzias passus est ipsum possidere, &
7 percipere fructus. Igitur cum † hæc triplicatio sit fundamentum ipsius Antonij, debet ab eo plenè probari, quia Garzias interiora sua alia ex parte docuit, l. 1. & 2. de except. l. 1. §. ei qui, de probat. Et quoniam alij quibus Dominis nonnihil dubij faciebat ea regula,
8 quod † ex actu nullo trãsfertur possessio l. 1. §. si vir. de acq. possess. Vnde quamuis renunciatio Garziæ fuerit nulla, tamen videbatur possessio transferri potuis-
9 se. Idque tripliciter. Primo regulam † procedere in
10 actu puro, non cõditionali, prout fuit hæc † renunciatio, quæ fuit limitata ad renunciandum in manibus habentis facultatem admittendi. Secunda regula procedit in principali, non autem in procuratore, cui datur limitata facultas a Domino, quod diuersum est, quia defuit voluntas Domini, qui intellexit de renunciatio-
11 ne validando mandatum procuratori. Tertio † regula procedit in profanis, vbi interuenit traditio rei, quę est alienatio possessionis, & pendet a voluntate tra-
12 dentis. Secus † est in spiritualibus, quæ non nituntur traditione rei, & pendent a consensu Papæ. Hinc vi-
13 demus, quod † inualida existente renunciatione, non abdicantur ius nec possessio, & actio spolij durat perpetuò, Cassad. 5. & 6. de restit. spol. Fab. 40. Pereg. 75. Ioan. Paul. 63. Achil. 11. de pẽsion. Quoad alias partes dubij pauca dicta fuerunt, quoniam hæc prima videbantur sufficere in fauorem Garziæ, idem tamen, & alijs videbatur, præsertim in eo, quod Garzias iustè credere potuerit se fructus percepisse ex litteris, quarum copia data fuit, & alijs maximè, quia testes pro parte Antonij nihil deponebant quod omnino concluderet, quos ego vidi, & extractum eorum inter informationes Fabij.

DECISIO DLXVI.

Romana domus de Cinquinis, 24. Ianuarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Lata sententia quæ in rem iudicatam transierunt, vtrum prosint possessori contra quem agitur tamquam alienam domum possidentem.*
2 *Defectus iurisdictionis iudicis, & non sufficiens mandatum procuratoris, sententias, & gesta rescindunt, & reddunt penitus nullas.*
3 *Sententiæ, quæ dicuntur nullæ ob defectum iurisdictionis, & man-*

& mandati, si postea ratificentur per vltimum, & sufficienter plenum mandatum, vtrum possint reuocari.

4 *Ratificatio, de qua in mandato, quomodo probetur comprehendere omnes causas etiam præteritas.*

5 *Ratificatio nullo modo potest trahi ad ea, quæ a nobis ignorantur.*

6 *Mandatum referens se ad monitorium, in quo tantum continetur causa contra partem aduersam, non ius, vtrum sit sufficiens.*

7 *Sententiam iam latam vtrum quis in sui fauorem ratificare possit, nec ne.*

8 *Materia turpem præ se faciem ferens, ob turpitudinem sæpe mandatur a Rota ad concordiam reduci.*

FRatres de Malcalonibus agebant contra Alexandrum Cinquinum possessorem domus suæ, vt ipsi
1 prætendebant. Cinquinus excipiebat contra eos † latas fuisse sententias, quæ transiuerãt in iudicatũ. Fratres replicabant, sententias nullas fuisse saltem cõtra
2 duos ex illis † ex defectu iurisdictionis, & mandati, quoniam ipsi degebant in Flandria, & tertius frater qui erat hic Romæ, Marcus Antonius non habebat sufficiens mandatum ab illis. Cinquinus nunc repli-
3 cabat, illas sententias † fuisse ratificatas ex quodam vltimo mandato in causa producto contra Odeschalcos, in quibus dubitaui, *an † ratificatio, de qua in mandato, comprehendat omnes causas etiam præteritas.* Domini responderunt de iuris rigore non comprehendi,
5 quoniam ratificatio † non trahitur ad ignorata, Alex. l. sciendum, qui satisd. coga. Sed cum sententiæ, de quibus agitur, iampridem latæ fuerint, non potest ratificatio ad illas referri, nisi constet de earum scientia. Deinde verba generalia referuntur tantum ad specificata, l. si decreta, C. de transact. Cũ autem mandatum † referat ad se ad monitorium, in quo tantum
6 continetur causa contra Odeschalcos, quãuis, deinde mandatum verbis generalibus vtatur, tamẽ ea referenda sunt quoad casus expressos. Præterea † cum
7 post sententiam latam quis ratificare eam non possit in sui fauorem, absurdum esset nec verisimile fratres eam voluisse ratificare in sui præiudicium, & in eo q̃ sibi noceret, cum ipsi velint recuperare domũ, & sententia eos repellat: quamuis autem hic de rigore iuris ita videretur, tamen Rota nihil firmare voluit, quo-
8 niam hæc materia † turpem faciem præ se fert ex parte Marci Antonij, qui cum tãquam procurator fratrum in illis sententijs interuenerit, nunc idem accedat eas impugnare, eo quòd mandatum ad id non habuerit. Ideo Dominis placuit, vt concordia omnino tractaretur, interim statuatur nihil, quia suspectam magis habent turpitudinem ex parte Marci Antonij.

DECISIO DLXVII.

Viterbien. quartanariæ. 26. Ianuarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Beneficium vacans per resignationem invalidam, an dici possit vbi ea fuerit conditionalis, videlicet reservata certa pensione super eodem beneficio.*

2 *Beneficium non possidens, non potest valide consensum præbere ad pensionem super eodem beneficio constituendam.*

3 *Apparente captam possessionem beneficij ab aliquo non constito de anteriori possessione alterius, præsumitur cõtinuasse, & spoliatus fuisse ab alio.*

4 *Patientia partis prætendentis se spoliatã iuncta cum taciturnitate, & non contradictione aduersarij, facit opinari iudicem partem carere bono iure.*

5 *Calumniosè vbi ad partes remissoria petitur, quibus indicijs & argumentis constare possit.*

FActum huius cautæ plene relatum est in informationibus, & partes in eo conueniunt, dubitaui, cui esset danda remissoria Gundisaluo, qui prætendebat beneficiũ vacasse per resignationem, eamque invalidam † fuisse, quando fuit conditionalis, videlicet reser-
1 uata certa pensione super Ecclesia de Aldea de con-
2 sensu Saluatoris, dicebatque, † hunc Saluatorẽ meo tempore non possedisse dictum beneficium, ideoque pensioni valide consentire non potuisse. Domini dixerunt videre quidem sumum sufficere quoad remis-
3 soriam, quia tamen de anno 1546. † appareat, Saluatorem cepisse possessionem, nec constat de anteriori possessione alterius, immo q̃ nec tunc temporis alius possideret, præsumitur continuasse, & potius spoliatum fuisse a Io. Rubello de anno 1548. si tamen ex testibus plenè illum Rubellum de anno 1548. possedisse constet, & fructus percepisse, & hactenus possidere, Domini tunc sentiunt citius esse sumum Gundisalui, præsertim quia non apparet de anno 1546. fructus percepisse, nec cõtinuasse, nec constat de iure, ex quo Io. Rubellus semper possedit postea, & ille num-
4 quã † contradixit, potius credendum est carere bono iure. Postea, die 29. retuli in Rota, quòd deposuerunt testes vtriusque partis, quos diligenter legeram: & quia testes Ferdinandi probant Io. Rubellum de anno 1548. possedisse, & hactenus possidere, & illi Gundisalui probant Saluatorem de anno 1546. fructus percepisse, & per aliquod tempus, sed nihil aiebant de
5 anno 1548. Conclusum fuit ab † omnibus, calumniosam esse petitionem remissoriæ, quia illi testes examinati in partib. ad dandum tantum sumum circa annũ 1548. nihil de eo deponunt. Ergo, &c. Quãdo autem adesset sumus, tunc Domini vellent, vt dubitaretur de releuantia, quoniam ex parte Ferdinãdi multa opponuntur, q̃ scilicet non potuit consensus ille extendi ad successores, prout in reseruatione pensionis continebatur, & quod constabat de bono iure Cardinalis Trauen. & consequenter de non iure illius Saluatoris, & similium.

DECISIO DLXVIII.

Barchinonen. Parochialis, 6. Ianuarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Canonicatum habens, si impetret parochialem exprimendo fructus non legitimè, vtrum teneatur ob non verificatos fructus regula de valore.*

2 *Fructus beneficiorum obtentorum etiam sunt exprimendi ex regula Pauli Quarti, cui iuncta est clausula, nõ obstantibus, &c.*

1 THomas, qui habebat † Canonicatum, impetrauit hanc parochialem, & expressit Canonicatus fructus ad 24. Modo aduersarius obijciebat, quòd nõ verificasset fructus Canonicatus, & ita teneretur regula de valore, cum tempore Pauli Quarti clausula non obstantibus, semper sit posita in supplicationibus. Vn
2 de † fructus beneficiorum etiam obtentorum erant exprimendi, prout in regula. Domini dixerunt satis esse factum locum regulæ, quæ requirit valorem secundum communem æstimationẽ, quam ipse expressit ad 24. cum notum sit in Hispania ad hanc summã exprimi solere. Hæc tamen ita obiter, quia dubium super hoc non erat positum.

DECISIO DLXIX.

Romana fideicommissi de Gracchis, 31. Ianuarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Iudicis solo nutu & concessione obtenta licentia de capienda possessione non transfertur possessio.*

2 *Possessio capta non expulso colono est penitus nulla, & numero 4.*

3 *Locatio valida esse debet ex qua transferri debet possessio.*

QVamuis aliàs Rota dixisset, vt in hac causa videretur de bono iure, quia tũ Vincentius prætendebat sibi cõpetere possessionẽ, & nihil de ea adhuc cognitum esset: eidẽ placuit, vt instante Vincẽtio huiusmodi

iusmodi dubium proponerem, an stante licentia de capienda possessione in fauorem Vincentij, & locatione eiusdem facta hęredib. quondã Marij, prętendentes tamen de resignatione Marij erga mulieres, prout in actis, intelligatur possessio translata in Vincentium, vel nunc veniat trãsferenda? Rota nihil certi voluit firmare: omnes tamen videbantur inclinare,
1 quòd non, per plures rationes. Prima † ꝙ sola licentia iudicis de capienda possessione non transfert eã:
2 secunda ꝙ † possessio capta nõ expulso modo colono nulla est. l. peregrè. §. quib. de acquir. poss. Affict. 325. nu. 3. Tertia, quòd per locationem transfertur possessio, c. quędam mulier, de rei vendicat. Alexan. l. 1. §. si vir. nu. 5. de acquir. poss. Et hoc videtur esse præcipuũ fundamentum Vincętij, cui nec obstat resignatio facta erga mulieres, quia ea nulla fuit, *vt aliàs Rota declarauit*. Magis obstat ex parte mulierum, quod tempore huius locationis fuisset lis non tantum inter illas, & ipsum Vincentium, sed etiam inter ipsos, & hæredes Marij. Quare Rota mihi mãdauit, vt videam, an verè constet de hac lite. Nam si ea fuit, tunc possessio nulla est, & hoc casu agendum esset tantum de bono iure: quòd si etiam nulla reperiretur lis cum tertio, ideſt cum illis hæredibus Marij, tunc videndum
3 erit † *an locatio fuerit valida, ex qua potuerit transferri hæc possessio*. Item *an fructus vllos ex ea perceperit*: quoniam
4 † dicebant aliqui, ex sola locatione, qui est actus fictus, non transferri possessionem, nisi expulso colono: alij contra, quando possessio est vacans. Vnde, & hic videndum est de bono iure.

DECISIO DLXX.

Barchinonen. Capellaniæ. 31. Ianuarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Capellania cõcessa per Archiepiscopum alicui si sit cũ salario, & emolumentis vbi vergit in damnum Ecclesiæ, potest per successorem Archiepiscopum eidem adimi.*
2 *Motus proprius in caussa spolij vtrum locum habere possit non habita copia concessionis factæ ipsi spoliato.*
3 *Capellania cum salario, & emolumentis an ad vitam pro iusti concedi possit.*

1 ARchiepiscopus prædefunctus † concesserat Antonio hanc Capellaniam cum certo salario, & emolumẽtis. Successor Archiepiscopi Capellam illi abstulit sub prætextu, quòd esset in damnum Ecclesiæ. Cũ Antonius agens spolio obtinuisset sentẽtiam contra,
2 coram A. C. nunc dubitaui ego † *an esset locus motui proprio in caussa, de qua agitur*? Rota nihil firmauit, quoniam non erat data copia concessionis factæ Antonio ab Archiepiscopo, cuius verba omnino considerãda esse dixit. Deinde videndum esse, *an mihi † constet, hanc Capellaniam ante sólitam esse ita concedi ad vitam, & cum eisdem emolumentis, & iuribus, prout fuit concessa Antonio: an verò aliquid amplius fuerit ab Archiepiscopo concessum. Præterea considerandum, an hoc sit vnum officium, in cuius concessione non ladatur Ecclesia, sed tantum in longiore salario, ita vt nouus Archiepiscopus argui possit tantum de excessu.*

DECISIO DLXXI.

Auximan. Bonorum. 7. Februarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Matrona donans omnia bona sua alicui, exclusis filiabus, eamque donationem confirmans, vtrum postea pœnitens contingendo se filiabus suis, possit eamdem donationem reuocare & simul impugnare.*

Et an sorores istæ per se aliquid opponere contra istam donationem possint, ita vt tertię sententię confirmationem retardare, vel impedire possint antequam opposita discutiantur, nu. seq.

Quæ quidem sorores si quid relevans opponere voluerint, ex sua non matris persona audienda sunt. nu. 3.

4 *Noua capita in Rota proponi possunt ad impugnationem donationis facientia, non reuocari in dubium semel firmata.*

1 FAustina, quæ † donauerat omnia bona sua Petro Antonio, exclusis filiabus suis, quam donationem deinde etiam confirmauerat, postea pœnitentia ducta illam reuocauit. Verum aliàs coram D. Aldobrandino conclusum fuit, hanc reuocationem inualidam esse, nec nocere Petro Antonio. Nunc cum Faustina coniunxerat se cum filiabus pro impugnanda dona-
2 tione. Dubitaui ego, *an † istæ sorores possint hodie aliquid opponere cõtra donationem istam, ita, vt non procedendum sit ad confirmationem tertiæ sentẽtiæ, antequam*
3 *oppositæ discutiantur*. Domini dixerunt, mulieres † esse audiendas, si quid releuans voluerint opponere ex persona sua, aliàs ex persona matris non possunt: tamen nec ipsa possit, vt aliàs conclusum fuit coram D. Aldobrandino, nisi ob diuersam rationem. Explicent
4 igitur mulieres † si quod habent validum caput nouũ pro impugnanda donatione: verum non reuocentur in dubium, quæ semel fuerunt firmata in Rota.

DECISIO DLXXII.

Vicen. de Papigios, 7. Febr. 1560.

SVMMARIA.

1 *Locus vtrum sit regulæ de triennali respectu alicuius tituli colorati.*
2 *Vitium litigiosi an transeat in tertium qui habeat caussam ab aliquo ex litigantibus, ita vt iuuari non possit regula de triennali.*
3 *Contra intrusos etiam procedi solet litis pendentia adhuc vigente, quamuis longo tempore fuerint possessores.*
4 *Verba regulæ de triennali (antiquas, lites penitus extinguentes) ob variam dominorum interpretationem ex decisione Rotæ aliquando negliguntur.*

1 DVbitaui, *an sit † locus regulæ de triennali tam respectu litis cum Odoardo, quam tituli colorati quo ad Georgium*. Quoad primam partem Rota nihil voluit firmare. Namque reperiuntur variæ decisiones, & au-
2 ctoritates Doctorum repugnantes. Quod † enim vitium litigiosi transeat in tertium, qui habeat caussam ab aliquo ex litigantibus, ita vt iuuari non possit regula de triennali, facit decis. 1. Bisig. vt lit. penden. Clem. 20. eod. ti. Catlad. 8. super reg. de triennali, nu.
3 3. Vnde † procedi solet contra intrusos lite pendente, quamuis possederint per longum tempus. Contra autem videtur decis. Ioan. Pauli 59. Cretcen. 255. Mohed. 210. aliàs 240. & attestati sunt aliqui ex senioribus
4 aliàs in Rota ꝛpius disputatũ fuisse, quomodo † verba omnino regulæ de trien. ibi, *antiquas lites penitus extinguentes. &c.* essent intelligenda, & semper eiso variam Dominorum interpretationem. Dixerunt igitur, vt omisso hoc capite posthac videam, an regula de triennali habeat locum in vnione adiuncta in casu, de quo agitur.

DECISIO DLXXIII.

Expectatiuæ plurium, 9. Februarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Expectatiua gratia concessa alicui qui postea ob fideiussionem ab Aud. Cam. fuit excommunicatus, vtrum ob eã ꝛsuram illam vitietur, vbi ante acceptationem fuit censuratus.*
2 *Absolutum se probans in partibus vigore Bullæ Cruciatæ, vtrum præiudicare possit alys expectantibus cum & ipse sit expectans.*
3 *Absolutio facta per modum impositionis in foro pœnitentiali prodest illi, qui fuerat censuris innodatus.*
4 *Absolutio in foro pœnitentiali facta, res dicitur esse quæ difficilimi probari potest.*
5 *Sublata caussa excõmunicationis, scilicet solutione factæ pecuniarum pro quibus aliquis fideiusserat, tollitur & ipsa censura, ex communi regula, quod sublata caussa tollitur effectus.*

Apocha

6 *Apocha ſacerdotis fidem faciens de abſolutione, non eſt ſcriptura merè priuata, ſed publica, vtpote facta ab officiali ad id deputato.*

1 CVm eſſet lis inter plures expectantes, † oppoſitũ fuit, Petrum fuiſſe excommunicatum, antequam acceptaret beneficium. Conſtabat enim in actis apud A. C. illud fuiſſe declaratum ex cauſſa cuiuſdam fideiuſſionis, Petrus autem clarè oſtendebat, ſe ſatisfe-
2 ciſſe illi debito, & propterea probabat † ſe abſolutũ fuiſſe in partibus ad quodam presbytero vigore Bullę Cruciatæ. Nunc dubitaui, *an hæc abſolutio fidem faceret in præiudicium aliorum expectantium, cum videatur eſſe ſchedula priuata, quæ potuiſſet hoc anno componi, & opponi datum ante vacationem beneficij*. Verum Rota
3 contrarium probauit, concludendo, † quod ſi abſolutio fuit facta per modum impoſitionis in foro pœnitentiali, tunc fidem faciat. Et in terminis conſ. Calder. 2. de reſt. Et ratio eſt, qa † res eſt difficilis probationis, & creditur illi atteſtationi, præſertim quia cõcurrunt multa verisimilia. Primò, quia parti iam erat ſatisfactum. Secundò conceſſa in actu, quo volebat
5 celebrare, & poſtea celebrauit. Tertiò, quia † ſublata eſt cauſſa excommunicationis, appareat nunc atteſtatione hac, quæ valde eſt verisimilis abſolutè. Quartò
6 hæc † non eſt ſcriptura merè priuata, ſed facta ab officiali ad id deputato, ſuper re, quæ ſpectat ad officiũ ſuum, & eſt ſcriptura ſaltem iuſta, cui in hac re ſtandum videtur.

DECISIO DLXXIV.

Burgen. Iuriſdictionis 12. Febr. 1560.

SVMMARIA.

1 *Contra inhibitiones an dicatur attentaſſe, qui ſuam probet continuaſſe poſſeſſionem.*
2 *Videndum eſt de bono iure quando cognitio attentatorum omnino dependet a negotio principali.*
3 *Bonum ius quoad merita fouens, attentata in eorum fauorem reuocantur.*

ERat lis inter Epiſcopũ Burgen. & Canonicos cõmiſſa vſque de anno 1514. & quia Canonici præ tendebant, Epiſcopum contra inhibitiones multas ab
1 ipſis obtentas † attentaſſe. Epiſcopus autem aſſerebat, ſe continuaſſe poſſeſſionem ſuam veterem, ideo propoſui nunc dubium generale pro deciſione cauſſæ, an conſtet de attentatis. Et quia multa hinc inde deducebantur, Domini mandarunt, vt videatur de bono iure quando cognitio attentatorũ omnino pen
3 det a negotio principali. Vnde ſi canonici † bonum ius quoad merita foueant, erunt & attentata in eorũ fauorem reuocanda, prout etiam reſponſum fuit in cauſſa Perutina iuriſdictionis coram Domino Caputaq. quæ huic maximè verisimilis eſt, vt extat in terminis deciſ. 72.

DECISIO DLXXV.

Corduben. Sancti Michaelis. 12. Febr. 1560.

SVMMARIA.

1 *Vacans beneficium in menſib. reſeruatis collatum ab Ordinario cum translatione poſſeſſionis alicui, qui poſtea in Curia reſignauit, illudque idem per Papa prouiſionem alteri ſi ſit collatum, vtra prouiſio debeat præualere.*
2 *Votis Auditorum variis exiſtentibus in re exemplari litigioſa, non ita facilis affirmatio dari ab iiſdem ſolet.*
3 *Fraudes ſi ſubſint in prouiſione beneficij vacantis, locum habet regula de menſe.*
4 *Clauſula poſita in regula de menſe, etiam ſi quæuis alia generalis reſeruatio, &c. quid operetur, & an per eã conſtet Papam voluiſſe dare beneficium licet reſeruatum.*
5 *Mos Datariorum dubitantium in reſignatione ſubeſſe fraudem in ea detegenda, & eludenda laudibilis.*
6 *Papa non raro decipitur præcipuè in collatione beneficiorum reſeruatorum, quæ ſi ſciret reſeruata, & reſignationes inualidas, non conferret.*

1 VAcauerat beneficium in partibus in menſe Auguſti † reſeruatũ, Io. prouiſus ab Ordinario poſſeſſionẽ cepit, & poſtea illud in curia reſignauit in fauorẽ Galenæ, poſt quam reſignationẽ Andreas Valia obtinuit ſibi prouideri a Papa vti vacans per obitum in menſe reſeruato, & qm̃ excipiebat Galena ſe capere hoc beneficiũ p regulas generales in reſignatione, replicabat Valla ei obſtare clauſulã de menſe. Quapropter nũc dubitaui, *an eſſet locus huic regulæ*. Dñi nihil
2 firmare voluerunt, † quia varia erãt vota, & res exemplaris: ſed multa vtrinque deducta fuerunt conuenientia cum his, quæ aliàs dicta fuerunt in cauſſa Carthaginen. de Amoraldis, coram me die 19. Decemb. 1558.
3 Omnes † excipiebant fraudẽ. Nam ſi de ea conſtaret, locum eſſe regulæ ſentiebãt. Verum excluſa fraude aliqui volebant, ceſſare regulam, quæ excipit cauſſam reſignationis, & in litteris dicitur, hodie in manibus matris vacet, &c. & ſi dicatur ita facilè illudi poſſe regu-
4 lam de menſe, reſpondebatur adeſſe ſibi aliam † clauſulam, etiamſi quęuis alia generalis reſeruatio, &c. Ex qua conſtat, Papam voluiſſe dare beneficium, licet reſeruatum: alioquin ſi noluiſſet, aut dubitaſſet de fraude, potuiſſet lædere hanc clauſulam, & tunc locus fuiſ
5 ſet factus huic regulæ. Hinc † ſolent Datarij dubitantes, ne in reſignationibus aliqua fraus cõmitratur, apud ſe per triduum & vltra retinere, vt interim videant, an alius petat beneficium vt reſeruatum, & vt
6 vacans per obitum. Alij tamen Domini contradicebant, cum Papa decipiebatur, qui ſi ſciret reſignationem illam inualidam, & beneficium eſſe reſeruatũ, ei non daret: quoniam verò eſt valida reſignatio, & facta coram eo, tunc non vult locum eſſe regulæ, quia ſcit, neminem nunc poſſe alteri de eo prouidere.

DECISIO DLXXVI.

Perutin. Plebis de Confinio, 16. Febr. 1560.

SVMMARIA.

1 *Ceſſum habens beneficium lite pendente ſuper eo qui litteris ceſſionis non expeditis venit ad cauſſam vigore commiſſionis limitata ſolita clauſula, quod donec expediantur litteræ non cenſeatur lis. an debeat obtinere.*
2 *Poſſeſſio obtenta vigore ſubrogationis, vtrum debeat dici attentata.*
3 *Subrogatio ad litem ſi non fuerit expreſſa, an poterit ſuffragari, qui dicit ſe ſubrogatum.*
4 *Lite nulla exiſtente, & ſubrogatio ad litem vt nulla ſit neceſſe eſt.*
5 *Excludere ſeipſum an quis dicat qui litteras ceſſionis ſibi factæ ſe non expediuiſſe fatetur.*
6 *Lis licet nulla ſit inter ceſſionarium & cedentis aduerſarium, durante tamen priori lite generaliter ſubſtitutus dicitur ceſſionarius ad litem ceſſam a ſuo cedente.*
7 *Attentaſſe an poſſit quiſpiam dici cum nulla ipſi lis cum aduerſario quopiam interceſſit, cum attentata litem præſupponant.*
8 *Subrogatione an vti poſſit ſubrogans ſi litteras non antea expediuit.*

MArtinus olim litigabat cum Balthaſare. Hac pẽdente lite, Martinus ceſſit in fauorem Ioſephi,
1 qui litteris ſuper dicta conceſſione nõ † expeditis venit ad cauſſam vigore commiſſionis limitata ſolita clauſula, quod donec expederentur litteræ non cenſeatur lis, nec regula de ſubrogando. Mortuo poſtea
2 Balthaſare Ioſephi obtinuit † ſubrogationem, narrans ſe illius collitigantem, cum vigore eius poſſeſſionem apprehendiſſet, & inde obiectum fuiſſet a Laurẽtio, qui dicebat eam poſſeſſionem fuiſſe attentatã, idem dubitaui, *an ſubrogatio Ioſephi per obitum Balthaſaris ſuffragetur in poſſeſſorio, de quo agitur, ad effectum, vt reſtituatur. Stante eiuſdem commiſſione, cũ regula ſolita, ac ſtante etiam ſubrogatione priore Ioſephi ad eamdem litem Martini, ſuper qua nõ conſtat litteras fuiſſe expeditas,*

nihil

3 *nihil firmatum fuit*. Nam Laurentius † negabat Ioſephum fuiſſe ſubrogatum ad litem Martini, quia eius ſuorogatio expreſsè nō ait. Ex quo præſuppoſito inferebat ſubrogationem Ioſephi in locum Balthaſaris
4 nullam fuiſſe omnino, quia † nulla erat lis, non ex perſona Ioſephi, quia ipſemet ex ſua cōfeſſione cauſsam
5 excluſerat nō expediendo litteras: non etiā † ex perſona Martini, quia Ioſephus nō erat ſubrogatus ad eius
6 litem. Alij contradicebant, quoniam † licet nulla fuerit lis inter Ioſephum & Balthaſarem propter illam commiſſionem, durabat tamen prior lis cępta inter Martinum & Balthaſarem, ad quam generaliter Ioſephus fuit ſubrogatus. Et quoniam hic replicabatur eam litem amplius non conſiderari, ideo dixerunt Domini tria præcipuè videnda eſſe. Primò *quomodo*
7 *Laurentius probet Ioſephum attentaſſe, ſi nullam † vult tunc litem fuiſſe inter eum, & Ioſephum, ant Martinū, cum attentata neceſſariò præſupponant litē*. Secundò *pro parte Ioſephi videndum erit an dicatur fuiſſe ſubrogatus in litem Martini*. Tertio *præſuppoſito quòd fuerit, an cōmiſſio eiuſdem reſignatarij ad litem cum Balthaſare, & ſubrogatio deinde obtenta in locum Balthaſaris, nitatur ſolum lite quæ prætendebatur inter Ioſephum & Balthaſarem, non autem inter Martinū & Balthaſarem, quo-*
8 *niam etiam dicebat Laurentius Ioſephum † vti non poſſe ſubrogatione, quia prædeceſſor eius litteras nō expedivit, vt apud Sarnen. regula de annali q. 70. Mobed. 239.* Reſponſum fuit, hæc nō obſtare, quoniam is ſubrogatus nihil facit in lite, hic ſecus: deinde vbi ius erat quæſitum tertio, quòd hic non fuit.

DECISIO DLXXVII.

Nolana Regalis Vallis. 16. Februarij 1560.

SVMMARIA.

1 *Concilium Lateranēſe in 19. Seſſione cauit prouiſiones Monaſteriorum eſſe nullas præter eas, quæ conſiſtorialiter ſunt factæ.*

2 *Arrendamenta maiorum tuentur ex ſolita conſuetudine malam expreſſionem valoris beneficij in ſupplicationibus factam.*

3 *Lenis qualibet cauſa in excuſationem adferri poteſt ad dilucidandam ſuſpicionem fraudis, & doli.*

4 *Status præſens Monaſterij cōſiſtorialis an profit ad id vt dicendum & habendum ſit tale, cum aliàs non fuerit conſiſtoriale.*

5 *Monaſterij collatio ſi facta fuit cū derogatione conſiſtorialitatis, an probetur per id eſſe conſiſtoriale.*

PRoſper ad oſtendendum non ſolere prouideri cōſiſtorialiter de Monaſterio, de quo agitur, produxit quaſdam alias prouiſiones. Hincque ego dubitaui, *an ex omnibus deductis pro parte Proſperi conſtet non ſolere prouideri cōſiſtorialiter de Monaſterio, vt Preſper excuſetur a ſubrogatione?* Domini nihil etiam hic firmauerunt, qm̄ præcipuum fundamentum Cardinalis
1 nitebatur Cōcilio Lateranēſi in ſeſſione 19. vbi † dicebatur, caueri nullas eſse prouiſiones Monaſteriorum aliàs, quàm per conſiſtorium factas. Quod quidem cū Dominis non ita clarū videretur, dixerunt, ſuper hoc dubitandum potiſſimum eſse. Nam circumſcripta diſpoſitione huius Concilij, videretur Proſper excuſari poſse, cum habeat prouiſiones conſiſtoriales vſq; ad tēpora Martini, & deinde alias ab eo productas: cūq; hic agitur tantum de euitanda pœna, & verſemur in materia poſſeſſorij, & attentati, ipſeque oſtendat cōpoſitiones, ſoluiſse, videbatur ex omnibus iunctis ex-
2 cuſari poſse, prout † arrendamenta maiorū ſolēt tueri malam expreſſionē, Caſad. 19. & 20. ſuper reg. &
3 quælibet † lenis cauſſa excuſat a dolo: tamē alij adhuc
4 dubitabāt, qm̄ ſtatus Monaſterij prętens † videtur eſſe cōſiſtorialis, quamuis antea tempore Martini non fuiſſet. Quod autem ſit conſiſtorialis, patet ex prouiſione in fauorem Io. Michaelis de anno 1536. vbi † de
5 rogatum fuit conſiſtorialitati. Verum reſpondebatur aliàs eſſe poſteriores, quibus nihil de conſiſtorio exprimitur, ex his nihil fuit concluſum, & ſingulas prouiſiones habeo adnotatas inter informationes.

DECISIO DLXXVIII.

Calagurit. Vnionis. 19. Febr. 1560.

SVMMARIA.

1 *Teſtibus cauſas non ſufficienter probantibus ad reuocationem vnionis data nequaquam veniunt reuocanda.*

2 *Beneficiati vnius Eccleſiæ, quæ vnita eſt cum altera, vtrū cogi poſſint ad ſeruitia Eccleſiæ vnitæ.*

3 *Cauſſis ex quibus vnio Eccleſiarum eſt inſtituta non ceſſantibus, vnio ceſſare non debet.*

4 *Detrimentum Eccleſiæ emergens notabile, & cultus diuini diminutio, ſunt cauſſæ vrgentes diſſoluendæ vnionis inſtitutæ inter Eccleſias.*

5 *Vnio antiquiſſima Eccleſiarum vtpote annorum ducentorum, & vltra, præſupponit vtilem fuiſſe, & eſſe, & propterea ſeruanda eſt.*

6 *Vnita Eccleſia ſentiens ſe grauari ab ea cui vnita eſt, alia via quàm vnionis reſcindendæ agere debet, maximè ſtante antiquitate ducentorum annorum.*

DVbitaut an ex teſtibus, quorum copia datur, probetur talis cauſſa, quæ ſufficit ad reuocandam, ſeu annullandam vnionem de anno 1556. cum clauſulis quorū copia datur, circumſcriptis pro nunc alijs oībus..... quæ extant. Pro vtraque parte concluſum
1 fuit ab oīb. nihil proponi, cur vnio ſit reuocanda, † ſi quidem nec teſtes ſatis probant vllas cauſſas ad id ſufficientes: & quamuis ēt probarent, ñ omnes diſponūt id oriri ratione ſeruitij in Eccleſia, non aūt cauſſa vnitatis. Imò tamen obſtat, vt hæc proficiſcantur ex vnio
2 ne, vt imò in ipſa expreſsè caueatur: nec † beneficiati poſſunt cogi ad ſeruitium alterius Eccleſiæ. Non mirum eſt autem, ſi qua aliquādo orta fuerunt inter eos iurgia vel diſſenſiones, nam quotidie hoc videmus etiam accidere in alijs Eccleſijs, vbi non ſunt vniones, vt videmus in cauſſa Cæſarauguſtan. præmi-
3 nentiarum corā dño de Rubeis. Cauſſæ † etiam, ob quas inſtituta fuit vnio, & quæ in ea expreſſæ ſunt, non ceſſant vllo modo ex depoſitione teſtium. Nam
4 nec † apparet detrimentum Eccleſiæ, nec diminutio cultus diuini, nec quid ſimile, vt apud Petrum de Peruſio in tract. de reuoc. vnio. c. 1. cum hæc † vnio antiquiſſimo tempore fuerit inducta, & etiam per 200. & amplius annos perdurauit, & in tam longo intertuallo nō oſtēdatur accidiſſe niſi.... modice. Hinc liquido colligitur vnionem hanc maximè vtilem, & certam eſſe. Quòd ſi illi beneficiati prætendūt aliqua ſibi graua
6 mina † inferri, aut aliquid in vnione inſtitutū non obſeruari, agant alia via, & compellant eoſdem de Nauarrate ad ſeruanda ea, quæ debent, non autem quærant omnino tollere hanc vnionem, quod non licet. Alex. conſil. 81. nu. 71. in fin. nu. 4.

DECISIO DLXXIX.

Carthagien. Archidiaconatus, 19. Febr. 1560.

SVMMARIA.

1 *Reſignatio Archidiaconatus in impuberem per procuratorem an fieri poſſit.*

2 *Impubes vtrum in præſentia ſui legitimi curatoris ordinaria autoritate conſtituti, & cum eiuſdem licentia, & autoritatis interuentu, procuratores ad beneficiorum acceptationes conſtituere poſſit.*

3 *Valida vtrum ſit reſignatio cum reſeruatione fructuum in pupillum, non plenè conſtito de deputatione curatoris ad acceptandum, & conſentiendum.*

4 *Minor etiam abſque ſui tutoris conſenſu aut curatoris, ſuam poteſt facere conditionem meliorem.*

5 *Reſignans in impuberem debet exprimere in reſignatione quod reſignet in fauorem talis, cum talis reſignatio ſit veniæ fauorabilis.*

Pracen-

6 *Prætendere non impletas conditiones non potest resignans quas ipse voluit, vbi præsens fuit acceptante resignatario, & ipso pariter consentiente.*

7 *Resignatio in fauorem absentis pronepotis minoris facta, aliter resignare non prætendentis sine consensu ipsius minoris verum consistat.*

8 *Opinio multorum est minorem annis quattuordecim sine tutoris auctoritate beneficiū resignare posse, tamen cum caussæ cognitione.*

9 *Læsus minor in resignatione beneficij sine consensu tutoris facta, in integrum restitui potest.*

10 *Minor etiam in rebus sibi vtilibus consentire non potest vbi his aliquod fuerit onus connectum.*

11 *Minor in actu acquirendi consentire potest dummodo omnibus computatis ipse in nullo lædatur.*

12 *Validus consensus interceſſisse minoris præsumitur in his quæ commodum ipsius concernunt euidens.*

13 *Minor non tenetur in acceptatione resignati beneficij se astringere illi formæ, quæ ipsi non est necessaria.*

14 *Ius aliquod ante præstitum consensum in beneficio resignato ex minori competere possit.*

1 ÆGidius senior constituerat procuratorem † ad resignandum Archidiaconatum in fauorem Aegidij iunioris impuberis, reseruato tamen sibi regressu, fructibus, & reliquis omnibus. Eadem die Aegidius iunior constituit procuratorem ad acceptandum, & consentiendum reseruationibus prædictis. Et in mandato dicebatur, *quod † cum præsentia, auctoritate, & licentia Petri sui legitimi curatoris, auctoritate ordinaria deputati procuratores constituebat, &c.* Hinc dubitaui stante mandato ad consentiendum cum hac clausula,

3 an † resignatio facta cum reseruatione prout in illa, fuerit valida non aliter constito de deputatione Curatoris, sed tantum in hoc mandato ad acceptandum, & consentiendum, vt supra, ea esset necessaria? Rota concluſit, non esse necessariam ex generali regula, quòd

4 minor † etiam sine consensu tutoris aut curatoris potest facere conditionem suam meliorem, §. 1. Institut. de auctor. tutor. l. 1. C. de auctor. præstan. l. neque, C. de contrahen. & cōmitten. Dubium autem nō est hic, agi de commodo ipsius minoris cum resignantes quo

5 ad resignatarium dicantur fauorabiles, & † propterea exprimi solet resignatio in fauorem talis, &c. Deinde si Aegidius senior resignans erat præsens, cum Aegidius iunior consensit, & modo vt ille acquirunt, igi-

6 tur † non potest prætendere non impletas fuisse conditiones, quas ipse voluit in resignatione. Accedat quòd idem resignans noluit stare soli consensui, sed exponi fecit clausulam cum derogatione regulæ de præstando consensu, attento, quòd † resignatio fit in fauorem minoris absentis, qui est pronepos resignantis, aliter resignare non intendentis. Igitur si Papa voluit, non esse necessarium consensum minoris vtique resignatio ob hanc causſam impugnari non potest. Et ita alias etiam concluſum fuit in causſa Acherientina coram

8 D. Oradino die 4. Maij 1574. Imo † multi sentiunt minorem 14. annis posse sine tutoris vel curatoris auctoritate resignare beneficium cum causſæ cognitione.

9 Mil. in verb. minor 14. annor. quamuis † si læsus fuerit potest restitui, Rebuff. in præct. pag. 502. num. 2. &

10 seq. Non etiam obstat, quod † in rebus vtilibus minor ille consentire non possit, si cum his cōiunctum sit aliquod onus, l. 1. §. si minor. de reb. eor. God. ad conſ. 16. nu. 8. quoniam id procedit vbi ante ius quæsitum esset

11 minori, vt apud God. ad dictū conſil. 16. Verum † in actu ipso acquirendi prout in hoc casu, certè consentire potest, dummodo omnibus computatis ipse non lædatur. Tertium autem est, quamuis consentiat reseruationi fructuum, regressus, & ceterarum omnium rerum, tamen quod adhuc ageret de lucro saltem ratione solius speciei, quam verisimile extinguendam fore. Non obstat etiam si dicatur, Aegidium seniorem non aliter resignare voluisse, nisi resignatarius minor validè illis omnibus consentiat. Nā responsio colligi-

12 tur ex supradictis, & præsertim quia † validus satis dicitur hic fuisse consensus, cum ageretur de commodo ipsius minoris, qui tunc non indigebat tutore. Non obstat etiam quòd partes videantur hanc viam elegisse, enunciando curatorem in instrumento, iuxta conſil. Rom. 446. Iaſ. l. exigendi, nu... C. de procur. Nam mi-

13 nor in hæc † non potuit se illa forma restringere, quæ ei non erat necessaria, imò, etsi vterque voluisset adhuc diceretur satis factum per æquipollens, ex quo natura actus huiusmodi est. Et propterea Papa derogauerat regulæ de præstandis consensibus, vt supra. Hæc

14 autem vera † nisi ostenderetur minori ius aliquod quæsitum fuisse in beneficio, ante consensum a se præstitum, quod quidem a pacto pendeat.

DECISIO DLXXX.

Romana domus & viridarij, 14. Martij 1560.

SVMMARIA.

1 *Filius matris hæres an ex persona sua sit restituendus ad statum in quo erat mater tempore eo quo fuit spoliata a filius primi matrimonij.*

2 *Vxor defuncto coniuge permanens in domo, non intelligitur mutare causſam possessionis, nisi suam vtilitatem declaret.*

Contrarium & limitationem eius vide numero immediatè sequenti, idque ex opinione Rotæ.

1 QVærebam *an † Iulius hæres matris sit ex persona illius restituendus ad statum, in quo erat mater tempore quo fuit eiecta?* Nihil firmarum fuit, quoniam altera pars plene non informauerat, sed ita obiter dictum

2 fuit, † quod vxor, quæ mortuo marito permanet in domo, non intelligitur mutare causſam possessionis nisi declaret voluntatem, iuxta conſ. Socin. 131. in pri-

3 mo. Tamen † quidam dicebant Rotam tenere contrarium, & non esse necessariam aliam declarationem voluntatis, & allegabat conſil. Dec. 400. Vnde dixerunt dubium restringi posse, an mater existens in domo simul cum Iulio acquisiuerit talem statum, vt Iulius ex eius persona sit nunc restituendus. Viden. est decis. Crescen. 167.

DECISIO DLXXXI.

Placentina Canonicatus, 8. Martij 1560.

SVMMARIVM.

1 *Absolutoriam si petat vna partium, & altera canonizatoriam, quid sit agendum.*

1 PRo introductione huius causſæ proposui dubium generale, † an sit danda absolutoria Alphonso, an Canonizatoria Ferdinando? Domini responderunt rem valdè implicitam esse, & oportere me prosequi aliquod caput ex his, quæ priuilegiata sunt. Imprimis autem videam inter decisiones Dominorum, an verum sit quod Ferdinandus.... aut videlicet aliàs fuisse in Rota decisum coram Romano de anno 1551. ius Canonicè bonum esse.

DECISIO DLXXXII.

Constantien. bonorum, 18. Martij 1560.

SVMMARIA.

1 *Mortuo Episcopo supellex eius an debeatur Ecclesiæ, & successori, an verò hæredibus prædefuncti.*

Et quid si hæredes doceant bona, & supellectilem talem nō ex reditibus Ecclesiæ, sed bonis patrimonialibus parata, num. seq.

3 *Iudicandum in fauorem Ecclesiæ, quæ detinet bona defuncti Episcopi hæredibus non probantibus parta ex patrimonio defuncti.*

4 *Vasa argentea cum signo Ecclesiæ cui sint attribuenda Episcopi mortui hæredibus, an Ecclesiæ, atque an ex testium depositione eius possit.*

5 *Ecclesia dum est loco rei, & in possessione supellectilis litigiosa*

adeſt clauſula, vt nomina, qualitates, &c. Ex qua abbreuiatores ſemper extendunt Bullam etiam ad iſtas reſeruationes: poſtea etiam conſulti fuerunt abbreuiatores, qui inclinare videbantur ſubrogationem capere beneficium, noluerunt tamen quidquam affirmare, niſi litteræ expedirentur.

DECISIO DLXXXIV.

Nolan. Regalis Vallis, 11. Martij 1560.

SVMMARIA.

1 *Taxa qualis requiratur annuorum redituum ad hoc, vt monaſterium dicatur collationis Conſiſtorialis.*

2 *Epiſcopatus & Abbatiæ ratione taxationis in iure æquiparantur.*

3 *Epiſcopatus cum ſoleant conſiſtorialiter conferri, quia requirunt maturam conſultationem, & æquiparatio in iure fiat Epiſcopatuum, & Abbatiarum, an ex hac collatione inferri debeat, & de Abbatijs vacantibus conſiſtorialiter prouideri.*

Limitationem & contrarium a Rota deciſum, vide numero ſequenti.

5 *Primæuo iure monaſteria omnia natura ſua fuere electiua, eorumque confirmatio ſpectabat ad ſuperiorem, & num. 7.*

6 *Reperitur in iure nullibi de monaſterijs prouidendum eſſe conſiſtorialiter.*

8 *Stylus Curiæ licet ſit vt monaſteria inſtar Epiſcopatuum matura deliberatione præmiſſa conferantur conſiſtorialiter, tamen videre licet aliquando extra conſiſtorium etiam concedi.*

9 *Pontifex in negotijs maximè arduis vtitur vt plurimum conſilio Cardinalium, nec ſine eis aliquid in huiuſmodi ſtatuit,*

1 DVbitaui, † *an de iure, aut ſtylo monaſteria excedentia ſummam 200. duc. dicantur conſiſtorialia, adducebatur.* Lap. alleg. 84. nu. 11. Sarnen. reg. de infir. q. 14. nu. 2. & ſeq. & etiam Concilium Lateranen. in ſeſſione 9.

2 fol. 127. Et adiungebatur ratio, † quia in iure Epiſcopatus, & Abbatiæ æquiparantur, glo. ne pro defectu, §. ſtatuimus, de elect. Ioan. Silua. tract. benef. par. 1. q. 2.

3 num. 49. Epiſcopatus † autem conſiſtorialiter ſemper prouideri ſolent, qui requirunt maturam conſultationem. Abbas c. cum in cunctis, col. fin. de elect. Ergo & idem dicendum in Abbatia, vt etiam probat Extrauag. in cuncta, de elect. de ſtylo etiam cum adduceretur, Rebuff. in rubr. de reg. ad prælat. §. 1. ver. conſiſtorialiter. pag. 82. Io. Monach. c. ſuper eo, de hæred. in 6.

4 nu. 2. & ſeq. attamen † quoad iuris diſpoſitionem Rota contrarium probauit, quia † primæuo iure monaſteria

5 ſunt electiua, & confirmatiua ſpectat ad ſuperiorem, c. 2. §. priore, vbi Abb. nu. 10. de ſtat. reg. nec † reperitur tantum vſquam in iure, vt de his prouidendum

6 ſit per conſiſtorium. Nec obſt. æquiparatio de qua ſupra, quia nõ procedit quoad deuolutionem, ſeu quoad

7 electionem, vt eſt propria natura Abbatiarum. † Quo ad ſtylum autem cum ſit quid facti, dixerunt Domini illud eſſe probandum. Nam licet inter Curiales ſatis

8 tritum videatur iſtud, † tamen quoniam, vt aliqui aiũt, conceduntur & hæc monaſteria quandoque extra cõſiſtorium, ideo probandus eſt hic ſtylus magis explicite quomodo ſe habeat. Non obſt. quòd ait Io. Mona-

9 chus. cap. ſuper eo. Nam mouebatur ea ratione, † quia Papa in arduis nihil ſtatuat ſine conſilio Cardinalium, quę ratio aliorum quæſtiones reſpicit, & iſto caſu non procedit, cum monaſteria propriam naturam habeant quomodo ſint prouidenda, videlicet per electionem, atque ideo opinionem illam expreſſe reprobat Ioan. Prob. in addition.

DECISIO DLXXXV.

Romana fideicommiſſi de Grachis, 18. Martij 1560.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio ex pretenſa locatione capta lite pendente, vtrum ſit conſiderabilis.*

2 *Fructus ratione poſſeſſionis capta peti ſolent, vel pretenſa ſaltem de iure competentis.*

3 *Controuerſia exiſtente de poſſeſſione, iura a partibus pro ſe facientia producenda ſunt, & meliora iura producenti aſſignanda eſt poſſeſſio.*

QVærebatur, an ex deductis conſtaret de lite inter mulieres, & Marium ſeu eius hæredes, ad hoc, vt

1 poſſeſſio Vincentij ex prætenſa locatione † non ſit conſiderabilis, quia capta lite pendente a 30. qui erat in lite, multi ex Dominis reſponderunt ex duabus commiſſionib. quarum copia data fuit, ſatis conſtare de lite, quæ commiſſiones præcedunt locationem Vincentij, cum inita ſit de menſe Iulij 1555. Et quamuis hæ commiſſiones videantur oſtendere litem ſuper fructi-

2 bus, tamen illud eſt ratione poſſeſſionis, cum † petantur fructus ea ratione, quòd mulieres dicant ad ſe poſſeſſionem ſpectare. Et præterea in altera ex illis commiſſionibus expreſſa etiam dicitur, quomodocumque

3 rem eſſe ſatis implicitam, ideoque tutius eſſe, vt † videatur de bono iure, & qui melius probauerit ille mittatur in poſſeſſionem.

DECISIO DLXXXVI.

Carthaginen. Archidiaconatus, 18. Martij 1560.

SVMMARIA.

1 *Reſignatio per procuratorem facta, ſine mandato, cũ nulla ſit, vtrum per ſubſequens mandatum poſſit validari.*

2 *Subreptitia eſt gratia cum Papæ perſuaſum fuerit ſupplicantem habere mandatum cum nullum habuerit, nec habeat in præſens.*

3 *Conſenſus partis in reſignatione inualida ratione non habiti mandati poſtea præſtitus, non ſanat ſubreptionem gratiæ ſub prætextu habiti mandati impetratæ.*

Limita & vide num. ſequen. cum iure non caueatur neque ſit de ſtylo mandata, & conſenſum datam præcedere debere.

5 *Gerentis actum vbi ſolum de præiudicio agitur, nihil intereſſe poteſt, vel referre, an præcedat conſenſus, vel ſubſequatur.*

6 *Abſenti beneficium conferri poteſt, & ſufficiens eſt ipſius ſubſequens ratihabitio.*

7 *Clauſula in mandato poſtea iuxta formam ſupplicationis ſignatæ, vel ſignandæ, quos pariat effectus.*

8 *Mandare quis procuratori poteſt, vel negotiorum geſtori per nuncium, aut litteras, vel aliter.*

9 *Curia de ſtylo obſeruat ſignatam gratiam ad inſtantiam procuratoris, de voluntate principalis eſſe ſignatam, licet abſentis.*

PRopoſitum erat dubium, an reſignatio ſit inualida ex eo, quod ſupplicatio fuit data die 20. Septembris, & mandata, quorum vigore fuit præſtitus conſenſus, fuerunt facta videlicet 13. Octobris ſubſequentis, cum clauſula iuxta formam, & tenorem ſupplicationis, & cum clauſulis prout in illis. Cõtra reſignationẽ

1 opponebatur, † quòd a principio nulla fuit, cum non adeſſet mandatum: ideò non potuit validari ex mandato ſubſequen. Pariſ. conſ. 153. nu. 4. Rebuff. de no-

2 minat. quæſt. 4. nu. 28. Et † gratia ipſa dicitur ſubreptitia, cum Papa crediderit ſupplicantem tunc habere mandatum, cum tñ non haberet, attendendumque eſt tempus ipſum datæ, cap. ſi eo tempore, de reſcrip. in 6.

3 Vnde conſenſus partis † qui poſtea ſequitur non ſanat ſubreptionem, quia actus non pendet a poteſtate partis, Abb. c. olim, nu. 8. de penſ. Mohed. 85. Verum Domini omnes contrarium concluſerunt tum de iure,

4 tum præſertim de ſtylo, † ſiquidem iure non cauetur, vt mandata, & conſenſus debeant præcedere datã, neque quod inualida fuit per ſupplicationem impetratæ gratiæ, glo. magna in ſi. cap. nonnulli. §. ſunt & alij, de

5 reſcrip. vbi Felin. ver. fallit 1. Et quoniam vbi † agitur tantum de præiudicio gerentis actum, regula eſt nihil

referre, an consensus præcedat, vel subsequatur, c. cum
6 de iure patr. Rot. in nou. §. de rer. permut. prout † etiã videmus beneficiũ absenti conferri posse, & sufficere eius ratificationem. cap. fit tibi absenti, de præbẽ. in 6.
7 His accedit † clausula in mandato iuxta formam supplicationis signatæ, & signandæ, quæ verba ostendunt supplicationem illam signatam fuisse tunc temporis voluntate illius, quam voluntatem tunc adfuisse hodie in mandato declarat. Nec dicatur non con-
8 stare de aliquo mandato tunc, quia † potuit hoc mandasse, aut nuncio, aut litteris, aut aliter, satisque est cum hodie attestari in mandato supplicationem signatam, tunc signatam fuisse illius voluntate: hæc omnia
9 deinde confirmantur † stylo notissimo, & frequentissimo, hic in curia, vbi expediũtur quotidie similes supplicationes, alioquin infinitæ expeditiones ita factæ subuerterentur. Et ex his cessant ea quæ in contrarium deducebantur.

DECISIO DLXXXVII.

Carthaginen. iurisdictionis, 22. Martij 1560.

SVMMARIVM.

1 *Lata sententia in partibus, & per Rotale tribunal confirmata vtrum admittat reformationem, vel moderationem.*

PRæpositus sententias latas confirmari petebat, Capitulum excipiebat multa illis obstare. Vnde ego
1 dubitaui, an † sententia lata in partibus, & in Rota confirmata hodie sit reformanda seu moderanda, in quibus, an verò simpliciter confirmanda stante respõsione Præpositi ad 14. positionem, & statuto videlicet, & resolutionibus aliàs in huiusmodi caussa factis, quorum copia datur. Dictum fuit dubium esse restringendum quoad illam 14. positionem, quæ prima facie videtur multò minus permittere Præposito, quando ei sententia tribuat, cum in ea ipsa fateatur se debere horas in defectum Oeconomi, quæ verba non possunt sumi cumulatiuè, prout vult Præpositus in sua informatione. Aliqui dicebant, ea verba accipi, non quoad ius, sed quoad exercitium. Sed quoniam alij dissentiebãt, mandarunt mihi, vt rursus proponerem, simulque videatur, an Præpositus ista confirmando potuerit suæ Ecclesiæ præiudicare.

DECISIO DLXXXVIII.

Vrbeuetan. Castri Castellionis, 22. Martij 1560.

SVMMARIA.

1 *Iurium prætensa amissio, & actorum inter partes quem effectum operetur.*

2 *Liber Notarij scriptus a diuersis, tamen apud eum asseruatus, vtrum aliquam contra eum ex illa diuersitate manuum pariat suspicionem falsitatis.*

3 *Conuenisse partem cũ Notario in præiudicium aduersariorum collitigantium cum graue admodum sit delictum prima fronte, nec in dubio venit præsumendum.*

4 *Procedendum in caussa ante integram actorum exhibitionem a parte factam non est præcipuè fundata intentione partium in actis registratis, quæ si audiri velint, ab vs omnino exhibenda sunt.*

MVlta a me præsupponebantur in puncto, ex quibus dubitabam, *an stantibus præmissis, quæ ex partibus colligebantur, sit in culpa respectu prætensæ amissio-*
1 *nis † iurũ, ita vt illis non repertis, vel non exhibitis, Domini Monaldenses non sunt audiendi.* Domini respondebãt quoad primam partem neutram partium dici esse in culpa quoad amissionem iurium, nam quoad editionem numquam apparet peruenisse ad eum dicta registra. Quoad Monalden. Et idem dicendum, quia vt apparet in libro accommodatorum notorij latius coram procuratore tria registra restituit. Et quamuis hæc restitutio sit scripta diuersa manu, ex quo tamen
2 ita reperitur in libro † Notarij, qui liber a Notario custoditur, præsumptio in hoc est contra Notarium, qui permiserit ibi ita scribi, maximè verò, quia constat Notarium dedisse arrham pro ratificando illo registro. Vnde si Monalden. essent in culpa, oporteret
3 etiam, vt ita † conuenissent cum Notario, quod quidẽ in dubio præsumi non debet, cum sit graue delictum. Quoad secundam partem placuit Dominis, vt rursus
4 hoc caput † rectè discuteretur, an sit procedendum in caussa, antequam integra acta exhibeantur, quod quidem ab eo pendere videtur, quoniam pars fundat intentionem suam in actis registratis. Nã ad eam id pertinebat curare, vt illa edantur si vult audiri.

DECISIO DLXXXIX.

Pistorien. iurispatronatus, 22. Martij 1560.

SVMMARIVM.

1 *Controuersia suborta, vel dubio potius de Ecclesia, vtrum iuris sit patronatus, an libera, præsumendum est pro libertate, nisi in contrarium patronatus probetur non obstante aliqua facta a quondam præsentatione.*

1 AGebatur de probando † iure patronatus, & quia multa præsupponebantur, & prima pars satis clare videbatur pro libertate Ecclesiæ, vitum fuit restringere dubium quoad illam præsentationem de anno 1537. quia factum in hac parte videbatur satis controuersum.

DECISIO DXC.

Spoletan. bonorum, 27. Martij 1560.

SVMMARIA.

1 *Spolium admissum antequam vlterior fiat in actu iudiciario progressus, omnino purgandum est per spoliatorem.*

2 *Fructuum perceptorum quantitas, & qualitas in casu spolij plurimum venit attendenda.*

3 *Communitas vt ad gesta, vel actus teneatur, requiritur ne cessariò, vt communicato ciuitatis consilio, ea quæ facta sunt fecisse probetur.*

4 *Delictum si venit in actionem, quod habet tractum successiuum, tunc communitas tenetur etiam non communicato consilio.*

5 *Consilium communicatum in spolio admittendo per ciuitatem, vel communitatem aliquam, an per testes de visu, auditu, credulitate, famam publicam, fructuum perceptionem, & similia probari valide possit.*

6 *Instrumentum licet aliàs reuocatum, magnum tamen aliquando præbet certis in casibus ad caussam adminiculũ, vt hoc præsenti.*

7 *Fructus perceptos a communitate probant testes de visu & auditu publico.*

8 *Spolium, an possit turbationis pallio velari ex eo quòd spoliator dicatur antea possedisse ea, quæ per spolium sibi vendicant.*

9 *Pars quæ prætendit testes contra se adductos pati exceptiones licet spoliatrix sit, tamen venit si petat audienda.*

COmmunitas egerat spolio aduersus hæredes de Balionibus, contra quã hæredes exceperunt de vl-
1 timo spolio per eã commisso, quòd prius † purgãdum contendebant. Hinc dubitaui, *an ex testibus & instru-*
2 *mentis constet de perceptione † fructuũ facta a communitate, & qualitate, & quantitate illorum ad effectum, de quo agitur.* Rota cõclusit ex deductis satis probari spolium, & præsupponebantur duæ concluliones communes. Prima est, ad hoc quod † vt communitas tenea
3 tur opus est id communicato consilio ciuitatis factum fuisse. Bar. l. aut facta. §. fi. de pœnis. Ias. l. si ciuitas. nu. 2. si cert. pet. Felin. c. dilectus. 2. nu. 6. & seq. de simon. Ruin. cons. 107. num. 4. in 6. Mohed. 126. Io. Paul. 126. Boer. tract. de seditiosis. §. 7. num. 7. cum seq. Secunda
4 vbi agitur de delicto, quod † habet tractum successiuũ, tunc cõmunitas teneri potest, licet non processerit per commune consilium. Anchar. cons. 158. nu. 13. Alfic. 366. Ias. cons. 139. in 4. Paris. cons. 21. nu. 33. in 4. Fel. d. c. dilectus. nu. 8. & 9. Dicebant igitur in casu nostro ve
5 rificari vtrumque. Nam † de consilio cõmunicato per

ciui-

ciuitatem probant teſtes coram Aud. Camerę. Item in alio examine nonus & decimus, qui probant de fama publica, & duodecimus teſtis de viſu. Item primus teſtis Communitatis qui loquitur de auditu publico, &
6 ſecundus de credulitate, † quibus omnibus accedit in-
7 ſtrumentum, † quod licet aliàs fuit reuocatum, magnum tamen præbet præmiſſis omnibus adminiculum: de perceptione autem fructuum ab hominib. ciuitatis facta, & a populo, probant de viſu teſtis ſecundus, textus, & duodecimus, de auditu publico nonus, & decimusnonus, & omnes ferè alij, ex quib. ceſſant omnia in contrarium adducta. Nam hic multa concurrunt, quæ ibi non aderant, & præſertim tamen dicta
8 decis. 8. Pauli & Mohed. Nec dicatur, † hanc fuiſſe turbationem reſpectu Communitatis, quę antea poſſidebat, quoniam hæc turbatio habuit effectum, & nō mediocrem, & dicitur verum ſpolium, aliàs numquam da-
9 retur reſtitutio ſpolij. Si † tamen Communitas præten dat teſtes coram Aud. Camerę, aut aliàs pati exceptiones, erit audienda, quoniam illis reiectis videbatur aliquibus Communitatem non teneri, vt per Corn. 224. in 4. circa qualitatem fructuum nihil fuit firmatum. Et ideò aliàs erit videndum.

DECISIO DXCI.

Senen. pecuniaria. 3. Aprilis 1560.

SVMMARIA.

1 *Capitanei hæredes qui prætendunt compenſationem a Rege vtrum agere poſſint contra adminiſtratorem Regium etiam Cardinalem pro ea obtinenda, maximè cum ea opponant ad euitandos circuitus.*

2 *Pecuniæ propoſitæ ſi ſint eius qui eas exigit, actio directa ei quæſita eſt, nec alius poteſt opponere compenſationem.*

3 *Conſequi quòd quis poteſt directa actione, fruſtratorie, & inutiliter quærere debet per obliquam.*

DVbiū hoc erat, præſuppoſito, ꝙ Capitanens Hierony. fit creditor Regis pro aſſertis pagis, & alijs expenſis, *an filiæ potuerint opponere exceptionem contra Illuſtr. Card. ſicut poſſent contra Regem.* Quoniam multa ex informationibus adducebantur in materia quidem compenſationis, ſed tamen non propriè pertinētia ad caſum, de quo nos agimus, ideircò non viſum fuit neceſſe reſpondere varijs argumentis adductis pro hæredibus contra Card. Illa enim procedunt, quando procurator de pecunijs, dicit, aliquid ſolui ſibi, cum datur aliqua compenſatio, prout etiam aliàs dictum fuit coram Fabio Decano in hac eadem cauſſa, die tertia Iunij 1559. vbi conſiderati fuerunt tres caſus. Verum in præſenti præſupponitur pecunias, quæ repetuntur fuiſſe proprias Cardinalis: quia tamen ille erat adminiſtrator Regis, & hoc negotium pertinebat ad Regem: Id-
1 circò in hoc tantum caſu dubitabatur, † an hæredes poſſint opponere compenſationem contra Cardinalem, cum illa inuenta ſit tantū ad euitandos circuitus, vt per Bal. in l. fi. nu. 9. C. de compenſ. Anchar. tract. de compenſ. 2. art. nu. 2. Vnde ſicut Card. exigens nunc pecunias teneretur ſoluere hæredibus creditum, quod illis competit, idem dicendum videretur ratione huius circuitus euitandi poſſe ab hæredib. opponi compenſationem contra Card. Ang. 259. col. vlt. Ruin. conſ. 94. nu. 8. in 1. facit Soc. iun. 27. nu. 2. in 2. Verum his non obſtantibus Rota regulam conſtituit in fauorem Card.
2 quia † cum pecuniæ ſint proprię ipſius, actio directa illi acquiſita eſt, & illi ratio reddenda eſt, nec alius poteſt opponere compenſationem, Caſtr. & Salic. l. eius, C. de compen. Soc. conſ. 64. nu. 18. lib. 3. Cor. conſ. 164. nu. 4. Ang. l. cum procurator, nu. 3. de procur. Nec obſtat ratio euitādi circuitus, ſi nunc Card. has exceptiones repelleret, quoniam Card. deinde actionem haberet contra Regem pro pecunijs ſuis repetendis, & †ita
3 quod poſſet nunc conſequi ab hæredibus contra quos habebat ſuam directam actionem, id deinde eſſet conſecutum a Rege, quod abſurdum videretur. Fuit etiā allegatum quoddam conſilium Manli. in 2. vol. in terminis ſcriptum ſuper hac cauſſa, ſed ibi præſupponit multa in puncto, quæ aliter ſe habent.

DECISIO DXCII.

Perulina plebis de confinio, 3. Aprilis 1560.

SVMMARIA.

1 *Litis in continuatione an dicatur ſubrogatus is qui ad beneficium illud ingreſſum ſubrogatus eſt, ſtante quod in narratiua litis mentio ſit.*

2 *Narratiua generali exiſtente potius attendenda eſt diſpoſitiua.*

3 *Clauſula vniuerſalis ipſumque in omni iure, & ad omne ius quod illi quomodolibet competebat, an præſupponat litem ante narratam.*

4 *Iuris verbum cum latiſſimum ſit, etiam comprehendit litē ex eo quod in lite actio præſupponatur, quæ in ius cadit.*

5 *Abbreuiatores periti in negotijs ſupplices libellos concernentib mandato Rotæ ab Auditorib. ſæpe conſuluntur.*

1 QVærebatur, an in † ſubrogatione, cuius copia datur, cēſeatur Ioſephum ſubrogatum fuiſſe etiam ad litem, cum in narratiua fieret quædam mentio litis. Sed tamen in diſpoſitiua erant tantum verba generalia, non autem expreſſa de lite. Pro negatiua parte
2 adducebatur ratio, quia † attendenda eſt diſpoſitiua, quamuis narratiua fuerit generalis, Abb. cap. ex parte, de foro competen. 2. not. Rom. conſ. 123. Et propterea adducebatur Rot. 816. in antiq. aliàs 24. de reſcriptis. vbi non intelligatur ſubrogatio facta ad litem. Et reſpondebatur aliquibus contrarijs, ea videlicet procedere tantum in poſſeſſione, quæ eſt iuris, ita vt comprehendatur ſub verbis illis generalibus. Verum his non obſtātibus Rota contrarium ſtatuit, eo quòd poſt narrationē litis factam ſequebatur in diſpoſitiua clauſula † vniuerſalis, ipſumque in omni iure, & ad omne
3 ius, quod illi quomodolibet competebat, ex qua clauſula dixerunt proculdubio comprehendi litem ante narratam, vt eſt deciſ. 351. Rot. in nou. 64. & in antiq. 81. de reſcrip. Sarnen. quæſt. 3. nu. 3. reg. de trien. & de ſubrog. collat. q. 9. & reg. de trien. q. 11. nu. 13. Achil. prima de ſubrog. Quæ quidem omnes deciſiones non nituntur ea ratione tantum, quia poſſeſſio iuris ſit, ſed quia in aliqua parte gratiæ fuit facta mentio poſſeſſionis, & poſtea ſequuntur illa verba vniuerſalia. Quæ ratio eadem eſt in caſu noſtro circa litem, quin imò deciſiones illæ volunt, vt comprehendatur etiam ſpolium ſi in narratiua fuerit nominatum, licet non in diſpoſitiua, vt expreſſa eſt deciſ. illa Achil. prima de ſubrog. Sarnen. 9. de ſubrog. Quanto ergo magis id dicendum eſt in lite: deinde d. deciſ. 351. loquens de poſſeſſione vtrāque rationē conſiderat, & quòd poſſeſſio erat iuris, & quia de ea ſatis cogitatum fuit, cū ſit narratiua, quoniam caſus ille propoſitus ad eā magis corroborandum ita ſuadebat: ſed tamen nō ſequitur quo minus illud, quòd narratum fuit, non ſit iuris, nec debeat contineri ſub verbis generalibus, cum in ſpolio ita fuerit deciſum, vt ſupra in dictis deciſion. quoniam
4 imo † cum verbum iuris ſit latiſſimum, l. antepenul. de iuſtit. & iure, dici poteſt, & illis nomen iuris conuenire, cum lis præſupponat actionem, & actio ſit ius, §. 1. Inſtit. de actio. Accedit & alia potiſſima ratio, quia in dicta ſubrogatione adeſt clauſula, ſtatu litis. Et ob quam extendi poſſunt omnia narrata in actis, vt in terminis ſubrogationis ait Sarnentis reg. de trien. quæſt. 14. num. 7. in fine. eiuſdem deciſio. Ex quibus ceſſant omnia in contrarium adducta. Nec obſtat illa deciſio in antiq. 816. quia ibi nec fuerat narrata lis, nec aderat huiuſmodi clauſula. Præterea hoc etiam placuit
5 Dominis, † vt intelligerem ab aliquo perito abbreuiatore, an propter huiuſmodi ſupplicationem expediri poſſint litteræ cōtinentes ſubrogationem ad litem. Et

in eadem sententia fuit mihi ab abbreuiatore absque vlla difficultate responsum.

DECISIO DXCIII.

Cremonen. Præposituræ, 3. Aprilis 1560.

SVMMARIA.

1 *Pars obitum in reseruato mense non probans vtrum ex aliis clausulis capere beneficiū possit, ita vt gratia ipsius veniat canonizanda.*

2 *Prouisionem si vnus habeat ab Ordinario, & gratiā a Papa in qua narrauit beneficium vacasse mense reseruato, & sit actor alius per collationem a suo generali facta, & nouam prouisionem a Papa, & sic reus, & possessor, vter debeat obtinere.*

3 *Narratiua vocationem in mense reseruato continens illius narratiuæ vt expeditæ litteræ non pariunt effectum, nisi prius fuerint verificatæ.*

4 *Reus & possessor gratias suas ostendendo quas tamen nondum iustificauit, non tenetur ad earum iustificationem ex eo quod reus sit & possessor.*

POsit multa alia dubia proposita in hac causa, dubitaui, *an stante collatione facta a generali in fauorē Felicis, quam tamen Felix non iustificasse prætenditur ista nona prouisione in fauorē eiusdem sub die 27. Decēbr. 1554. signata prout in ea, possit Benedictus aduersarius, qui habuit gratiam a Papa, obtinere.* Et quia obitū † in mense reseruatio non probauit, possit ex alijs clausulis capere beneficium, ita vt illius gratia sit canonizanda in præiudicium fratris Felicis, cum ipse etiam habeat prouisionem Ordinarij sub die 13. Martij 1559. & habet gratiam si neutri sub die 3. Maij 1550. & Benedictus probare debet sibi incumbentia, & dare copiam prouisionis Papæ † cum alijs necessarijs. Felix habebat duas prouisiones: Prima collationem sibi factam a Generali, deinde nouam prouisionem a Papa, & erat reus, ac possessor. Benedictus aduersarius actor habebat gratiam a Papa, in qua narrauerat beneficium vacasse in mense reseruato, deinde habebat prouisionem Ordinarij, postremo gratiam si neutri. Et quoniam Felix non videbatur mihi nunc plenè iustificasse gratias suas: Idcirco dubitaui, vt supra in punctis motis ex decis. alias habita in causa Corduben. beneficij coram Quiroga die 21. Aprilis 1559. Quæ videbatur facere in fauorem Benedicti. Verum Rota contrarium hic probauit, quia cum Benedictus † vacationem in mense reseruato narrauerit, & super hac narratione expediuit litteras, non potest obtinere, nisi ante eas verificet, aut nouas expediat, vt notum est. Illa autem decisio coram Quiroga procedit, quando reus merè est intrusus, & nullum ostendit titulum: in casu autem nostro Felix † ostendit suas gratias, quas licet nondum iustificauerit, tamen non tenetur, cum sit reus, & possessor. Alias sequeretur, reum teneri iustificare gratiā suam ex sola ratione actoris de mense reseruato. Itaque donec Benedictus plene non iustificat aliquam ex tribus gratijs suis, Felix qui est reus & possessor, in tuto est, nec ad aliud interim tenetur.

DECISIO DXCIV.

Romana hæreditatis de Comitibus, 26. Aprilis 1560.

SVMMARIA.

1 *Iure directo antequam quis petat hæreditatem si sciebat factos codicillos, quos nunc produxit agens, an nunc obliqua via agere possit.*

2 *Testes alijs adminiculis concurrentibus, an probent partem habuisse scientiam de factis codicillis, quod a parte fuit aduersa negatum ob absentiam diutinam in militia.*

3 *Depositio testis, quæ nihil quo ad rem commodi adfert inanis est & frustratoria.*

4 *Testes nihil concludentes, vel etiam aliquid concludentes si fuerint singulares in dicto suo, probant prorsus nihil.*

5 *Lex finalis C. de codicillis, exorbitans est, & rigorosa, & ideo restringenda, præsertim, vbi agitur de priuando aliquo iure sibi competenti, in quo etiam strictius procedi solet.*

1 OPponebatur D. Torquato, quod † antequam petijsset hæreditatē iure directo, sciebat codicillos, quos nunc produxit, factos fuisse, & ideò nunc eum aliquo remedio agere nō posse ad dispositionem l. fi. C. de codicil. de qua supra in hac eadem causa sæpè fuit
2 disputatum. Quare nūc dubitaui, † an ex testibus infra scriptis ac alijs adminiculis constaret, D. Torquatum habuisse notitiam istorum codicillorum. Conclusum ab omnib. fuit, non probare hanc scientiam. Nam primus testis pro parte D. Torquati loquitur de auditu. Et quamuis dicat se credere, quod aliàs sufficere solet in teste producto, apertè Ias. cons. 50. num. 60. in 1. Ias. rubr. de iureiuran. num. 9. Aim. cons. 101. nu. 7. tamen quia subiungit deinde rationem ex auditu, nihil probaret, etiam quia pars eum producendo videtur probare eius personā, non autem dicta, Aim. de antiq. tempor.
3 in 1. par. num. 107. Tertius testis † nihil deponit quoad rem: Quintus deponit de publica voce & fama in Castro Polo, sed non probat D. Torquatum fuisse in Castro. Imò pars aduersa præsupponit eum fuisse in Germania. Vltimus testis, qui est primus contra D. Torquatum, non concludit necessario, quia prius loquitur de altero testamento, & non de codicillis. Et licet deinde in fine videatur dicere aliquid de codicillis, tamen non infert se habere. Quare ex his dictum fuit testes ni
4 hil concludere. Secundò dicebatur, † licet etiam concluderent, tamen omnes esse in dicto suo singulares.
5 Vltimò considerabatur † illa lex final. esse exorbitans, & rigorosa, & restringenda, vt per Cast. & Corn. 161. nu. 5. & 15. hicque agitur de priuando iure sibi competenti, in quo strictius etiam procedi solet, Rota in antiq. 21. de dolo & contumac. Fel. in c. quoniam, §. porro, vt lite non contest. nu. 19. & seq. cons. 155. num. 4. in 4. Cetera alia adminicula nihil concludebant, & etiam supra in præcedenti propositione huius causæ sub die 23. Iunij 1559. dictum fuit.

DECISIO DXCV.

Romana domus de Infessuris, 26. Aprilis 1560.

SVMMARIA.

1 *Sententia quæ per contradictas transiuit in rem iudicatam in spolio potest reuocari.*

2 *Trobans possessionem patris sui suspenso petitorio, vtrum illi obstent sententiæ contra illum latæ in fauorem partis aduersæ.*

3 *Executione sententiarum subsecuta per adeptam possessionem partis aduersæ, noua commissione in possessorio opus est.*

4 *Committens causam in petitorio si obtinuit expensas reseruare in fine litis attenta paupertate, videtur admisisse rem iudicatam.*

5 *Taxa bonorum controuersorum in fauorem vnius partis facta a iudice, an probet possessorium intentatum, & obtentum.*

6 *Possessio nouiter deducta a nouo etiam remedio indiget, & noua commissione.*

7 *Spolium si sit duplex, vnum antiquum, aliud nouum, si sententiæ latæ fuerunt super secundo spolio in fauorem vltimi spoliatoris pars prima spoliata est audienda.*

MArius agens spolio contra Amodæos obtinuerat primum sententiam coram D. Aud. Cameræ, deinde Amodæi obtinuerunt tres sententias conformes latas a tribus Card. reuocantibus sententiam Aud. Cameræ, Amodæos restituendo in possessionē, a qua eiecti fuerunt
1 † ob illam sententiam Aud. Cam. quæ per contradictas in rem transiuerat iudicatā, & ita deinde semper in possessionem permanserunt. Marius postea cōmisit causam in petitorio bo. mem. Fabio Decano,

a quo

a quo ſententiam fauorabilẽ retulit, quæ deinde a D. Chiſſanen. fuit reuocata in fauorem Amodæorum. Nunc pendente cauſſa appellationis coram me, poſt varia dubia propoſita & deciſa coram Fabio, & Chiſ
2 ſanen. Marius examinauit aliquot teſtes † probantes poſſeſſionem patris ſui (nam ſuſpendi petitorium.) Hincque ego dubitaui, an illi obſtarent ſententię latæ in poſſeſſorio a Card. Rotæ? Concluſi eas illi obſtare, quoniam non agitur †nunc de executione illarum ſententiarum, quia iam habuerunt executionẽ, cum Amodæi ſint in poſſeſſione, & nunc tantum excipiãt ante illum. Vnde abſque noua commiſſione ſuper hoc iudicio poſſeſſorio non videtur ille audien-
4 dus, Prętera † cum ille committendo cauſſam in petitorio obtinuerit expẽſas reſeruare in fine litis attenta paupertate, videtur amiſiſſe rem iudicatã? & quod
5 magis eſt, cũ D. Chiſſanen. †taxauerit, ſatis videtur in Rota cognitum fuiſſe de illo poſſeſſorio. Nõ obſt. igitur, q̃ dicebat Marius, ſententias extra Rotam nõ conſiderari, niſi appareat de iuſtitia illarum, quoniam verum id eſt, quoad dandum illis executionem, quæ non petitur, cum Amodæi eam habuerint, & ſint in poſſeſſione. Secundò non poſſunt dici illæ ſententiæ tunc iniuſtæ fuiſſe propter teſtes nunc examinatos a
6 Mario, quia † hæ nouę ſunt poſſeſſiones, quæ nouo remedio indigens, & noua commiſſione. Vltimò cum D. Chiſſanen. taxauerit expenſas, & Marius eas fatea tur in ſua commiſſione, videtur fruſtra nunc experiri
7 velle hoc remedio, dictum tñ fuit, q̃ † ſi Marius probaret duplex fuiſſe ſpolium, alterum antiquum commiſſum ab Amodęis contra patrem ſuum, alterum nouum commiſſum a parte contra Amodæos, & ſententias latas a Card. in fauorem Amodæorum fuiſſe ſuper ſecundo ſpolio, non autem ſuper primo, eſſet audiendus. Hactenus tamen Marius hoc non probauit, quin imo ex actis apparebat ſententias Cardin. latas fuiſſe ſuper ſpolio, quod Marius ex perſona patris ſui intentauerat.

DECISIO DXCVI.

Calaguritan. vnionis, 10. Maij 1560.

SVMMARIA.

1 *Teſtes deponentes, quòd propter, vnionem oriantur multa ſcandala, & grauamina, & ea ceſſante vigeret pax, & tranquillitas, an ob id debeat reuocari vnio.*

Eaque non ad vnionem reuocandam a longo tempore inſtitutam, vide num. ſeq.

3 *Vnio inſtituta iam a ducentis, & amplius annis non ita ritè obſeruari poteſt, vt tanto temporis ſpacio in ea aliquid mutationis, aut ſcandali non oriatur, & ob id non eſt diſſoluenda.*

IN dubio iam propoſito inter cetera nunc præſupponebatur, quòd præter ea, quæ aliàs propoſita fuerunt ſub die 19. Febr. teſtes de Fremaior deponunt;
1 q̃ † propter vnionẽ oriuntur multa ſcandala, & grauamina, & ceſſante vnione vigeret pax, & tranquillitas, cũ alijs multis, quorum copia data fuit, an hoc mediante proueniat ab ipſa vnione, vt ipſa ſit reuocãda? Nihil cõcluſum fuit. Nam aliqui ex Dñis ſentiebant,
2 hęc † non ſufficere ad reuocandam vnionem, quoniã licet lex non permittat, imò prohibeat, cum quomodolibet ex conuentu hominum videamus oriri ſępius alterationes, & diſſidia. Tamen nemo dicit, conuentũ illum eſſe diſſoluendum. His addebam, q̃ ſententia lata in partib. ab Auditore in fauorem vnionis, præbet magnam præſumptionem, cum aduerſarius notos habeat mores dięcęſis. Deinde † qa hæc vnio fuit inſtituta iam vltra annos 200. iuxta quod ſpaciũ nihil mirum, ſi tam longo intertuallo orta fuiſſent aliquot ſcãdala. Et tamen quia agitur tantum de notoria iniuſtitia ſententiæ latæ per D. Chiſſanen. prout aliàs concluſum fuit. Verũ alij cõtra, quia teſtes de Fremaior iuxta præſuppoſita in puncto, clare videntur loqui, dixerunt, dubium reſtringendum eſſe, an cauſſa vnionis fuerit principaliter propter decimas, & quod ſuper his teſtes deponunt, an ſit conſiderandum in conflictu teſtium vtriuſque partis, quæ pręualeant.

DECISIO DXCVII.

Spoletan. bonorum, 10. Maij 1560.

SVMMARIA.

1 *Quantitas fructuum perceptorum a ſpoliatore ſi non præciſè probetur, vtrum ſpoliato iuramentum ſit deferendum in litem, & ſupplementum plenæ probationis.*

2 *Spolio cum agitur abſurdum eſſet recurrere in eo pro fructuum liquidatione ad iuramentũ, cum ſit nulla per teſtes liquido requireretur, quæ eſt res mali exempli.*

Secus eſt in alio caſu quodam fortiori, vt eſt ſubmerſio nauis, incendium, & ſimiles, nu. ſeq.

PRobatum fuerat in actis, communitatem, & homines Sperelli obtinuiſſe fructus, & ſpoliaſſe hæredes de Balionibus, quia tamen præciſè non probatur,
1 quantitas † fructuũ, dubitaui, *an in caſu, de quo agitur ſit deferendum iuramentum in litem?* Et quamuis de iure multa vtrinque probabiliter deducerentur, tamen in caſu propoſito, ac de ſtylo placuit Dominis nõ eſſe deferendum iuramentum in litem: quoniam † cum
2 agatur ſpolio, & quotidie hæc materia nobis ſit præmanibus, abſurdum eſſet in liquidatione fructuum in cauſſa ſpolij recurrere ad iuramentum. Item enim numquam magis neceſſaria eſſet liquidatio per teſtes
3 & res mali eſſet exẽpli: ſecus † fortè dici poſſet in caſu aliquo fortiore, veluti ſubmerſione nauis, incẽdio, & ſimilibus. Mandarunt igitur mihi, vt perquiram aliunde probationem huius rei, & demonſtrationem.

DECISIO DXCVIII.

Ciuitatis Caſtelli, 10. Maij 1560.

SVMMARIA.

1 *Copia inſtrumenti non fideliter data concurrente dubio ſuper re, parum aut nihil concludi poteſt.*

2 *Statutum tollens actionem quoad petitionem adæquationis, vtrum ēt tollat actionem principalem quoad bona.*

3 *Bona petere filius adhuc ſuperſtite patre, an liceat de iure & honeſtate.*

SVper dubio propoſito nihil fuit concluſum. Nã co
1 pia † inſtrumenti nõ erat fideliter data quoad rẽ, & iam dubitabatur, *an licet ſtatutum tolleret actionem*
2 *quoad petendam adæquationẽ, † tamen ſit etiam ſublata actio ipſa principalis quoad bona?* Aliud enim eſt petere bona æſtimari ac æqualiter diuidi: aliud eſt petere bona, quæ futura erant fratrum Venturæ, & Iulij, ſi æſtimatio facta fuiſſet. Videnda etiam eſt petitio fratrum, an ſit quoad æquationem, an quoad bona vigore concordiæ. Nam ſi eſt quoad bona, ſtatutum non
3 videtur obſtare † cum ipſi non potuerint petere bona viuente patre, & non valenti agere non currit præſcriptio, aliàs proponetur.

DECISIO DXCIX.

Senen. pecuniaria, 10. Maij 1560.

SVMMARIA.

1 *Res dubia aliquando clareſcit ex ſchedulis, & miſſinis, abſque multis indicijs cui iuncta fuerint veracium teſtium depoſitiones.*

2 *Pecuniæ numeratæ a Theſaurario Regis vtrum ob id Regis eſſe præſumantur, vt pecuniæ a Theſaurario Cardin. numeratæ ipſius Card. dicantur ex præſumptione.*

3 *Pecuniæ in dubio eius fuiſſe præſumuntur qui eas ſoluit.*

QVoniam in vltima propoſitione huius cauſſę prę ſuppoſitum erat pecunias fuiſſe Card. nunc dubitaui, *an ex deductis cenſerentur fuiſſe Regis, aut Card.*
1 Res viſa † fuit omnibus clara tum ex ſchedula, tum ex littera miſſiua ipſius Cardinal. tum etiam ex teſtibus, qui probat ibi fuiſſe Theſaurarium Regis, qui
2 expẽdebat pecunias Regis. Pecuniæ † autem de quibus

bus agimus, fuerunt numeratæ a Thesaurario Card.
3 Ergo præsumuntur † illius fuisse, quia in dubio censentur esse illius, qui soluit, neque vlquam probatur, quòd pecuniæ Regis peruenerint ad Thesaurarium Cardinalis, eaque exegerit a Thesaurario Regis. Dixerunt igitur Domini, mandatum aliàs decretũ a Domino Fabio, esse relaxandũ, & cautionem aliàs præstitam a Card. esse remittendam, & absoluendam.

DECISIO DC.

Vrgellen. parochialis de Agramanti.
17. Maij 1560.

SVMMARIA.

1 *Collusio qualis esse debeat procuratorũ partiũ litigãtium, vt impedire sententiam possit in vnius fauorem latam.*
2 *Deducta in actis informationes facilè suspicionem de collusione iudici parare possunt.*
3 *Iura si producta fuerint ex quibus probetur sententiã non ita fuisse proferendam prout fuit, ostendunt haud dubiè collusionem intercessisse, & ob id talis non mandabitur executioni sententia.*

FVerat olim lata sententia de anno 1553. cuius nũc petebatur executio coram me, quia pars prætende
1 bat per collusionem. Idcirco dubitaui, an ex † deductis constet de tali collusione, quæ impediat exequutionem sententiæ latæ in fauorẽ Hier. contra Dominicũ. Hoc dubio proposito pentionarij nonnulli prætendentes agi de interesse illorum, ne detur executio illius sententiæ, protestati sunt omnes esse audiendũ.
2 Et quoniam ex † deductis informationib. magna extabat suspicio collusionis, idcirco placuit, vt videatur de bono iure, an illa sententia sit rectè lata, an vero
3 per collusionem. Et † tunc ostendendum erit aliqua adesse iura, ex quibus nõ ita erat ferenda, sicque non mandabitur executioni: alioquin si nihil respondebitur, tolletur suspicio collusionis.

DECISIO DCI.

Romana spolij domus. 17. Maij 1560.

SVMMARIA.

1 *Filius eiectus domo paterna vnà cum matre a fratrib. primi matrimonij vtrum instrumenti dotalis vigore debeat restitui ad statum in quo erat mater tempore quo fuit eiecta, hærede matris existente.*
2 *Mater quando sibi causam possessionis mutasse dicatur ob ius sibi competens ratione suæ dotis.*
3 *Animum mutandæ possessionis non requiritur necessariò declarare, nisi noua causa superueniente.*

PRoposui dubium idẽ, ꝙ est supra quarta Martij. Nam Iulius post mortẽ patris infans cũ matre sua
1 fuerat † eiectus a domo ab alijs fratribus suis ex latere patris. Et cum produxisset instrumentum dotis matris suæ, quærebã, an eiset restituendus ad statum, in quo erat mater tẽpore, quo fuit eiecta, cum ipse illius sit hæres? Dñi distinguebant, quòd aut mater permã sit in domo post mortem mariti simul cum Lactantio & Honorato suis filijs, & hęredibus patris. & tunc in eorum præiudicium non videretur mutare sibi possessionem, sed potius continuasse cũ his prout antea videtur iure faimiliaritatis. Sed hic nõ est casus noster, quia filij seorsum habitabãt in ciuitate Tiburtina, & mater sola cum Iulio filio permansit in domo, & tũc
2 vĩ † sibi mutasse causam possessionis ob ius dotis sibi in causa competẽs. Dec. conf. 400. nu. 5. Cur. iun. conf. 160. nu. 35. & seq. Nec est necesse declarare hoc
3 casu nimirum † animum mutãdæ possessionis, iuxta cons. Soc. 131. in 1. Nã id nuper seruat Rota, sed mutatio præsumitur superuenientẽ noua causa. Dec. cõs. 400. Crescen. 169. Et ita aliàs decisum in causa Hispalen. præstimonij, die 22. April. 1558. coram Fabio Decano, & in terminis Achil. 4. de caus. poss. & proprie. An autem hoc casu magister Alphonsus modernus, possessor domus, si offerat Iulio eamdem pecuniam, pro qua prætenditur fuisse hypothecata domus matris suæ, possit illam a restitutione liberare? Non fuit quidquam decisum, quia extra punctum. Sed Domini tenire videbãtur hoc sufficere, quod Iulius non potest prætendere maius interesse quàm capiat dos matris.

DECISIO DCII.

Asmaten. spolij, & Clusin. 17. Maij 1560.

SVMMARIA.

1 *Spoliator qui in contrarium tulit sententiam statim cedendo vtrum sibi reseruare possit ius in re principali.*
2 *Pars vtrum ad fructuum liquidationem sit obligata nulla ipsius antea in sententia facta mentione.*

1 TVleram sententiam contra † Andr. Sachetum in spolio, qui statim cessit reseruato sibi iure in negotio principali, & de partium consensu fuit iterũ in iurisdictionem meam concordatum: nunc cum illi de Vbaldis aduersarij peterent remissoriam pro liquida
2 tionib. quibusdam: Sachetus autem † ad eam non teneri dicat, quia non erat comprehensa in sententia, imò instat, vt producerem in negotio principali: Conclusum fuit, vt daretur Vbaldis remissoria pro liquidãdis fructibus, & damnis, facta obligatione a Sachetode soluendo, id quod liquidatum fuerit, quatenus comprehenditur in sententia.

DECISIO DCIII.

Perusin. bonorum, 17. Maij 1560.

SVMMARIA.

1 *Compromissum, & laudum, an obstent spolio agenti mandato compromittendi via iuris tantum facto promisso autem iuris, & facti.*
2 *Caussa in laudo expressa falsa existente, an ob id laudum annihiletur.*
3 *Compromissum factum de rebus Ecclesiæ absque Pontificis maximi consensu, & auctoritate fieri non potest, maximè vbi timetur de futura alienatione.*
4 *Laudo nullo existente spoliatus agere contra spoliatorem potest.*
5 *Ratificatio rectoris non potest fieri aliqua etiam laudo intercedente in præiudicium successoris.*
6 *Laudum latum Ordinary auctoritate vtrum Ecclesiæ suę præiudicare possit, ita vt cadat a sua possessione.*
7 *Mandatum ex parte rectoris factum non Ecclesiæ, ipsi Ecclesiæ præiudicare non debet, vt nec laudum.*
8 *Caussa falsa expressa non debet vitiare, nisi sit expressus etiam error iuris.*

AVgustinus Cordua agebat spolio nomine Ecclesię ratione cuiusdã manssi, quod olim in fundatione Ecclesiæ illi fuit relictum: Michael Cinelli modernus possessor manssi variis rationib. prætendebat eũ excludendum, & inter ceteras, ratione cuiusdam laudi super hoc negotio prolati. Propterea proposui dubiũ, an † cõpromissum, & laudũ obstent Augustino
1 agenti spolio. Pro negatiua, ꝙ laudum non obstet adducebatur Primò, quia mãdatũ ad compromittendũ erat via iuris tm̃: compromissum autem fuit factum
2 tam de iure, quã de facto. Secundò, quia † causa expressa in laudo dicebatur esse falsa, & ideo nullũ laudum, glo. & Bar. l. 15. de acq. hære. l. edita. col. 3. C. de
3 eden. Tertiò, quia cõpromissum † fuit factum tam de iure, quam de facto super reb. Ecclesiæ, ꝙ non potest fieri absque auctoritate Papæ, cum inde sequi possit alienatio, Abb. c. cum patte, nu. 18. de reb. Eccles. non alien. Soc. conf. 18. nu. 34. & seq. in primo, Feret. con
4 sil. 102. nu. 15. Cũ igitur † laudũ sit nullũ, non obstat quo minus agi possit spolio. Abb. c. cum causa, nu. 4. de off. deleg. Dec. conf. 125. col. fi. Ann. conf. 124. Nec
5 hoc † casu sufficit ratificatio rectoris in præiudicium successoris, Soc. d. cõs. 105. nu. 309. in princ. Mohe. 91. Verum pro cõtraria parte dicebatur, has obiectiones procedere in petitorio, nec hic locum esse spolio, c.

veniens,

venietis, de transact. cap. 1. de solut. cum facto suo, &
6 iusta, causa, videlicet † ex laudo lato auctoritate Ordi
narij Ecclesia ceciderit a possessione sua, Lap. allegat.
52. Alex. conf. 92. nu. 5. in 1. præsertim cum transierit
in iudicatum, Rot. de ord. cognit. 1. in antiqu. §. nihil
cõe, Ias. num. 43. & facit Ruin. conf. 37. nu. 8. in 1. Nã
respondebatur, & particulariter primo fundamento,
7 id ex facto tolli: quoniam † mãdatum id fuerit ex par
te Cinelli, non ex parte Ecclesiæ, qui Cinellus nõ con
tradixit, imò approbat omnino laudum. Ad secundũ
dicebatur non præsupponi nũc causas esse veras, aut
falsas, quia hoc pendet ab alia cognitione, quamuis
8 hæc † falsa causa expressa non debet vitiare, nisi sit
expressus etiam error iuris. Rot. in antiq. de sequ. pos.
& fruct. 1. Ad vltimum respondebatur hoc procedere
in petitorio, & etiã vbi probaretur iniquitas, aut ani-
mus verè sequutus ex hoc laudo: sed interim non de-
bet esse locus spolio. Ex his igitur nihil firmatũ fuit,
cum aliqui ex Dominis non vidissent causam, & ali-
qui non essent omnino concordes: dictum fuit, vt si
fieri posset causa componeretur: alioquin videretur,
an stante laudo, & exactione census ab Augustino,
seu illius procuratore, iuxta prolationem laudi dica-
tur August. sibi præiudicasse, vt agere possit spolio.

DECISIO DCIV.

Messanen. illegitimitatis, 2. Maij 1560.

SVMMARIA.

1 *Coniuncti in secundo & tertio gradu possunt cum dispen-
satione matrimonium contrahere.*
*Et nati ex tali contracto matrimonio dicuntur naturales,
& legitimi, ita vt succedere possint in Baronia, nu. seq.*
3 *Dispensationem obtentam in matrimonio inter coniũctos
contracta si negetur, an ista ex temporis diuturnitate,
& scripturis probari possit.*
4 *Tempus quale sufficiat, & requiratur ad matrimonij dis-
pensationem validam confirmandam.*
5 *Dispensatio in matrimonio cõiunctorum, an cõcernat ma
teriam profanam, vel spiritualem.*

FVerat contractum matrimonium de anno 1464.
1 inter coniunctos † in secundo & tertio gradu, ex-
tabatque supplicatio signata super dispensatione hu-
ius matrimonij, simulque mandatũ de dispãsando de
codẽ anno cõfectum, litteris expeditis directis Archie
piscopo Panormitano, vt dispensaret, quatenus ita es-
set, prout in eo narrabatur. Nunc Andreas prætẽde-
2 bat † natos ex illo matrimonio fuisse illegitimos, &
cõsequenter incapaces cuiusdã Baroniæ, quia numquã
reperiebatur concessa dispensatio. Contra autem ad-
uersarij prætendebant, tum † ex longinquitate tem-
poris, tum scripturis productis. Quapropter dubita-
ui, *an deducta sufficiãt ad probãdam dispensationem: aut
saltem ex his sint data compulsoriales speciales, ac remis-
soria.* Rota respondit ea non sufficere, cum duo tantũ
sint iura in forma, videlicet simplex dispensatio, Ro-
ta in antiq. 18. de rescrip. trad. Paris. cons. 57. nu. 50. &
4 seq. in 4. Aegid. 609. in fi. nec sufficit † tempus 90. an-
norum, cũ omnino requirantur ad minus 100. Inno.
c. veniens, nu. 2. ver. sign. Afflict. 245. nu. 4. Dec. conf.
322. nu. 210. Aim. conf. 146. nu. 3. facit c. non debet, in
fi. de consang. & affin. Barb. conf. 27. col. fi. in 1. Quo-
ad secundam partem dictum fuit dandas esse cõpul-
5 soriales, & † remissoriã, quia materia est profana, &
articuli relevantes, & fumus idoneus ex alijs scriptu-
ris productis, licet non sint in forma probanti.

DECISIO DCV.

Roman. de Comitibus, 2. Maij 1560.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata, quæ prætenditur nulla, an ex codicillis con
firmari poterit in fauorem partis codicillis inuitentis.*
2 *Sententia licet nulla, iusta tamen vbi fuerit, confirmari
potest.*
3 *Probabili esse ignorantia, & ignorare reipsa, plurimum
differunt.*
4 *Codicilli confirmantes testamentum cui pars dicitur re-
nunciasse, an illi prodesse possint.*

QVærebã ex codicillis vltimo loco productis quo-
rum copia datur, *an competat actio ad fideicõmis-*
1 *sum, quæ sufficit in casu, de quo agitur in hoc dubio:* † tria
obijciebãtur Dom. Torquato. Primò, quòd ex his co-
dicillis non potest confirmari sententia aliàs lata ab
Aud. Cameræ, quæ prætẽdebatur nulla: Verum Do-
2 mini hoc nihili faciebant, quoniam † sententia nulla si
tamen iusta, solet confirmari. Peregr. 95. Achil. 6. de
re iud. Secundò, obijciebatur Dom. Torquatum non
fuisse in probabili ignorantia: & quamuis ille diceret
supra fuisse decisum in eius fauorẽ, non probari illius
scientiam, tamen Domini dicebãt, aliud esse, cũ quæ-
3 ritur, an † fuerit in probabili ignorãtia, prout requiri-
tur, & ideo de hoc aliàs posse dubitari. Tertiò, oppo-
nebatur ex illis codicillis nihil dari Domino Torqua
to, neque ei tribuit nouam actionem, cum iste confir
4 met testamentum † cui ipse iam censetur renunciasse,
cumque agendum sit ex confirmatione non ex con-
firmato, ideo ei nihil iuris competere ex his codicillis:
aliqui tamen dicebãt hos esse omnino diuersos, Aim.
conf. 100. num. 1. & seq. & satis esse ex his tolli id im-
pedimentum, vt non censeatur renunciasse huic vlti-
mæ voluntati: nihil firmatum fuit: quia materia vide-
batur satis difficilis, & durius expedietur.

DECISIO DCVI.

Carthag. iurisdictionis, 17. Maij 1560.

SVMMARIA.

1 *Iurisdictio Præpositi qualis sit in punctuãdo absente Oeco
nomo, & an ea etiam simpliciter vti possit.*
2 *Præsertim vbi ei talis facultas dicatur de iure communi
competere, nu. seq.*
3 *Fassus in iudicio, quod sibi obsistere potest, vbi tamen ve-
ritas est in contrarium ex eo læditur nequaquam.*

CVm Præpositus peteret sententiam latam a Do-
mino Caputaquen. num a me simpliciter confir-
mari posset: Capitulum autem diceret sententiam fo
uendam eo quòd sententia multo plus ei tribueret,
quòd ipsum in responsione sua ad 14. position. affir-
1 maret. Propterea dubitaui, † *an sentẽtia esset in hac par
te confirmanda, ad quam Præpositus se referebat.* Dixe-
runt satis clarum esse competere Præposito ius ma-
nuandi, siue punctuandi, non solum deficiente maio-
re domo, sed etiam simpliciter, & iure proprio, quod
satis constat ex illa declaratione Epilcopi: tum etiam
2 quia † in hac eadem causa coram D. Caputaquen. &
coram me firmatum fuit hanc facultatem competere
ipsi Præposito de iure communi. Non obstat, q Præ-
3 positus in illa † sua respõsione videatur fateri hoc si-
bi cõpetere in defectu maioris domus: nam cum ve-
ritas sit in contrarium, confessio illa nihil nocet, Aeg.
641. in 4. fallen. Deinde illud est argumentum a con-
trario sensu, quod hic non procedit, cum de iure com
muni hoc ius pertineat ad Præpositum, & ita inclu-
sio vnius nõ sit exclusio alterius, quòd competat alio
modo, quam expressum sit, vt per Dec. conf. 11. in 3.
col. & 110. cui arg. multis alijs modis responderi, so-
let, vt per Doct. in l. 1. de off. eius, &c.

DECISIO DCVII.

Vrbeueran. Castri Castellionis, 27. Maij 1560.

SVMMARIA.

1 *Vtra partium, an actrix, vel rea si deperdita actæ causæ
præsumantur, ad earum exhibitionem teneatur.*
2 *Nullitatis causam committẽs pars cum clausula quam,
& quas, sententiæque nullitatem ex registro perfecte
probans in casu deperditionis actorum, an teneatur ad
eorum exhibitionem, vel pars aduersa.*
3 *Intentionem suam satis probans ex parte sua, contrariam
probare*

probare volentem astringit ad probationem requisitã.

4 *Intentione partis non satis fundata ex productione regi-*
stri vtrum requirant pleniorem actorum coram iudice
exhibitionem.

1 QVærebã, † *quæ ex partibus teneatur exhibere acta,*
quæ prætenduntur deperdita in casu, de quo agitur?
Vnus ex Dominis dicebat, hoc pertinere ad Monald.
qui voluit impugnare sententiam Mohedani, quæ ha
buit effectum, & eius vigore Dux fuit missus in pos-
sessionem. Alius dicebat, imò hoc incumbere Duci, ꝙ
2 Monalden. † committãt causam nullitatis cum clau-
sula quam, & quas, & probant nullitatem sententiæ
Mohedani ex registro coram Nicol. de Aret. quod est
3 perfectum. Igitur † cum ipsi ex parte sua satis probent
intentionem suam, tenetur Dux, qui vult contrarium
probare, ipsi cedere integra acta si prætendit ea esse
4 deperdita. Verum alius pro parte Ducis dicebat † in-
tentionem Monaldensium nõ satis esse fundatam ex
actis coram Nicolao, nisi etiam edantur acta integra
coram Mohedano. Nam cum omnia acta sint coniun
cta & connexa, nõ potest dici aliquid probatum, nisi
oia integra ostendantur, cũ ea, quæ videntur aliquid
probare ex actis coram Nicol. illis addunt, vel dimi-
nuunt. Nihil concluſum fuit, sed res reiecta ad Calẽ.

DECISIO DCVIII.

Auximan. bonorum, 13. Maij 1560.

SVMMARIVM.

1 *Partibus nequaquam in informationibus conuenientibus*
nihil potest concludi.

1 NIhil cõclusum fuit. Nam partes † in informatio-
nib. non conueniebant, & restringendum erat
dubium, quoad contrauentionem meritorum. Aliqui
dicebant, non venire bona assignata in laudo, prout
sunt doctrinæ in terminis, Corn. cons. 89. num. 12. in
3. Rui. cons. 122. nu. 20. in 5. & aliæ rationes adductæ
in informationibus pro hac parte, reliqua extra pun-
ctum esse.

DECISIO DCIX.

Roman. pecuniaria, seu donationis,
27. Maij 1560.

SVMMARIA.

1 *Vna partium informante in cuius fauorem videtur inclinare*
Rota propositio iterata fieri per Auditorẽ potest,
cum vtriusque partis informationibus.

2 *Restitutio in integrum ex contractu, quando competat*
parti eam prætendenti vel non.

3 *Cessans in solutione semestre, & eo plus, vtrum se excusa-*
re poterit nomine moræ tanquam minus diuturnæ.

4 *Verbalis oblatio pecuniarum etiam nõ realis, non relevat,*
vbi ipsa præsens pecunia requiritur.

1 PRimo proposui hãc causam supra 15. Martij † in
formante tantum parte D. Cæsaris: & quia Rota
sentiebat in fauorem illius, iterum volui eam propo-
nere, datis vtrinque informationib. Dubiũ autem hoc
erat, *an ex contractu, de quo in actis, debeatur in integrũ*
restitutio stantib. sententijs aliàs latis. Dñi omnes con-
cluserunt, non esse locum restitutioni, & ꝙ cõtractus
gestus fuit cum societate, & non cum hospitali, vt ex-
pressè dicunt verba contractus. Cum igitur hæc sit
societas laicorũ, quamuis ad vsum hospitalis, & Do.
Cæsar vellet contrahere cum illis, prout cum societa-
2 te laicorum, dubium † nõ est non esse locum restitu-
tioni. sicut nec locus est purgationi moræ ob pactum
resolutiuum in contractu, & iuramentum, prout aliàs
firmatum fuit coram D. Iunio & D. Chiflan. Et quã-
uis societas diceret modicam moram tantum duorũ
mensiũ, & officiales suos nõ potuisse illis præiudica-
re, cũ sicut omnia fuerant aliàs decisa contra societa-
tẽ, & ego nũc rursus legi testes, & attuli mecũ in Ro
3 tã, cõstabatque societatẽ † vere cessasse in solutione in
mense Septemb. 1556. vsque ad diem 24. April. 1557.
quo die societas fecit verum depositum. & licet testes
dicerent, ꝙ de mense Decemb. 1556. quidam ex offi-
cialib. obtuleranr pecunias duorum mensium præce-
dentium, & cœperant tractare concordiam, tamen il
4 la fuit † verbalis oblatio. Et vnus ex testibus dicebat
stetisse per eos quo minus concordia perficeretur. Et
hoc eo magis placuit Dominis, quia cum Dom. Cæsar
ita bene meritus fuerit de hac societate, non debuit ab
illa hoc modo vexari: ideo mandarunt mihi, vt senten
tias latas omnino exequerer. &c.

DECISIO DCX.

In causa spolij, 5. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Spolio probato vtrum spoliator excipere poterit contra spo-*
liatum de notorio non iure petentis restitui ob non ex-
pressum verum valorem beneficij.

2 *Acta contuentia tractatum de regula de valore si spolia*
tus valorem verum non in litteris expresserit, an offi-
ciant restitutioni in integrum per eum petitæ.

Et an huiusmodi regulæ, an spolij casu procedere posse di-
cantur, num. seq.

1 PRobatum erat spolium, † sed spoliator excipiebat
constare notoriè de non iure petentis se restitui,
eo quòd in litteris expressserat valorem ad 14. & tamẽ
ibidem in articulis continebatur vltra ducen-
tos: cũque dedissent in actis de regula de valore. Du-
2 bitaui ego, an † hoc impediret restitutionẽ? Domini
concluserunt non impedire, quoniam huiusmodi re-
gulæ non procedunt in spolio, sicut nec regula de pu
blican. nec alleg. Lap. Et semel & sæpius in Rota fuit
firmatum. Et ratio est etiam, quia hic potest exprime-
re valorem de nouo per prouisionem, testes nouos, &
similes, quibus gratiam suam tuebitur. Vnde interim
dici non potest, adeo notoriè constare de non iure
suo, vt sit excludendus, &c.

DECISIO DCXI.

Rauennaten. terrarum, 5. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Remissoria pro testibus examinandis, vt plurimum da-*
tur, vbi personæ examinandæ sunt Illustr. vel senes, &
valetudinarij.

2 *Conquerentes per litteras, & alia indicia de aduersario-*
rum potentia, an veniant audiendi.

3 *Octogenarij testes qui ad curiam adduci nõ possunt ex in-*
dulto iudicis, possunt in locis vbi sunt examinari.

4 *Trimestre supersedetur aliquando ad partis instantiam,*
quæ probaturam se dicit velle obiecta aduersarij.

5 *Examen testium senum, & valetudinariorum remissum*
ad partes, si improbet aduersarius, potest ipsius nomine
admitti dari examini aut aduocatus, idque ipsius
sumptibus.

1 FVerat alias decreta remissoria † Dominis de Ra-
sponibus in ciuitate Rauẽnæ pro testibus senibus
valetudinarijs, quoniam deinde pendẽte causa corã
Domino Quiroga, illi de Onus aduersarij per quasdã
2 litteras missiuas † & quẽdã alia indicia conquesti fue-
rant ob potentiam illorum de Rasponibus, qui fuge-
rant in ostium vbi erant inducti testes, ne amplius e-
xaminarentur, sed adducerentur in Curiam sumptib.
illorum de Onus: nunc pendente causa coram me
per subrogationem, cum isti de Rasponibus valde cõ
3 quererentur, se non posse testes suos † octogenarios
deducere in Curiam, & eos interim perire, & pro-
pterea dedissent mihi examen quoddam extraiudi-
ciale, septem aut octo monachorum illius loci, vbi
dicebatur fractum fuisse ostium, qui testes clare de-
ponebant rem, quo pacto se haberet in Rasponibus
& in hoc nullam fraudem, aut crimen obij ci posse.
4 Idcirco cum ad instãtiam illorum de Onus † super-
sedissem forsan per tres menses cum dicebant se iusti-
ficaturos ea, quę obijciebant Rasponibus coram Do-

mino

mino Quiroga, & tamen nihil vnquam egissent & in actis illa legitima causa appareret, ob quam & illi testes senes, & valetudinarij essent prohibendi ibi examinari, & proposita in Rot. mandarunt mihi, vt decretum illud D. Quiroge moderarer, concederemque testes illos ibi posse examinari: si tamen illi de Onus
5 vellent ibi aliquem † dare adiunctum, aut aliquem mitti aduocatum qui assisteret examini, hoc concederem sumptibus eorum.

DECISIO DCXII.

Florentina S. Pancratij, 5. Iunij 1560.

SVMMARIVM.

1 *Mos erat antiquitus, vt Rota consuleret abbreuiatores in vsu styli in clausularum exaratione obseruare soliti.*

QVoniam supra die 11. Mar. fuerat dictum, subrogationē Spinelli capere beneficiū istud ex verbis, clausulis illius, nisi forte probaretur stylum in cō-
1 tractum esse. Vnde pars aduersa petijt in † Rota, vt dignaremur cōsulere abbreuiatores (prout olim mos erat) super hoiusmodi stylo, quoniam abbreuiatores aliter de eo recusabant respondere: placuit hoc Rotæ, cum veritas aliter reperiri non posset, mandauitque mihi, vt narrato illi negotio eos consulerem, & per notarium cautæ deinde quid respondernt, in Rota referrem.

DECISIO DCXIII.

Cremonen. Præposituræ.

SVMMARIA.

1 *Difficilis quæ probationis esse dicuntur, an per vocem publicam & famam probari possint.*

2 *Præsumptiones & coniecturæ quid in casu difficilis probationis operentur.*

DVbium erat, ex quo fuerat repertum cadauer in domo coopertum terra, & letamine, die 31. Decemb. 1555. & antea die 24. Nouembris 1555. in qua erat vnus frater Marcus citra vltra ad diem 31. Decemb. qui respectu eius cadaueris a nemine erat visus: & quando repertum fuit, iam erat detecta summitas nasi, & pellis plantæ pedum, & clauis illius domus reperta fuit per officiales, prout in sententia condemnatoria, in partibus & ex actis dicatur esse in casu ita
1 difficilis † probationis, quoad tempus mortis, vt sufficiat probatio per famam iunctis aliis adminiculis, de quibus aliàs sub die 9. Maij 1558. fuit probatum. Do-
2 mini omnes concludebant nos esse in casu † difficilis probationis, ex præluppp. 8. in puncto. Primo, quia cadauer in domo repertum fuit, Alex. cons. 64. num. 5. in 1. Secundo, quia coopertum terra, & fimo, Sal. l. si quidem, C. fol. mat. nu. 2. Tertiò, quia clauis reperta fuit eo modo quo supra, vnde videtur casus quasi improbabilis, nisi per coniecturas, & præsumptiones, an verò hæc sufficiant ad probandum resolutionem, de qua agitur? alij sufficere sentiebāt, iuxta tradita Cassad. per decis. vlt. de dol. & contu. in fi. quidam tamē contra, cum hæc etiam aliàs præsuppolita fuerint coram Oradino, & contrarium responderit: vnde cum sententia illius ferè ex eisdem esset reuocanda, maturius dicebat esse considerandum, præsertim cū ipse non abiit. Nunc cum coram me duo tantum testes fuerant examinati de publica voce & fama, alij duo coram eo idem deposuissent, itaque dixerunt causam si fieri posset, esse concordandam.

DECISIO DCXIV.

Romana officij extraordinariatus, 7. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Pacta de computis reuidendis si intercesserint, & pars soluat non restituto officio, de quo agitur in æstimatione ante remissionem, vtrum ratum sit, quod agitur.*

2 *Termini solutionis summæ satis honestæ tripartito diuidi per cursum triennij solet a Rota.*

3 *Rationibus non in computū adhuc redactis an possit pars obligata ad restitutionem cogi.*

4 *Pactum appositum contractus pars ipsius non immerito contractus dici debet, & nu. 7.*

5 *Officij Curialis venditio sine consensu summi Pontificis non valet maximè si fuerit simulata.*

6 *Bonæ fidei maximè videtur esse conueniens, vt antequam quis dissoluat id in quod obligatus est, primo præmittantur calculationes & subductiones rationum.*

1 DVbiū fuit, an † stantibus instrumētis, & pacto sine veri præiudicio incontinenti apposito de reuidendis computis, & præsupposito etiam sine veri præiudicio, quid per testes probetur, R. D. Alexan. tempore locationis non possedisse, neque hodie possidere officium, an ex quo nihil concluserit, & obligauit se in forma Camerā cum iuramento finita locatione illud liberè restituere, prout in instrumento locationis, teneatur præcisè ad illius restitutionem, vel saltem ad pretium illius seu æstimationem vnà cū fructibus ita quòd restituendo, vel soluendo respectiuè possit excommunicari non facta prius computorum reuisione? Dominis placuit, vt causa omnino componatur, & datum fuit hoc negotium Caraton. & mihi, vt iudicaremus Do. Episcopum Rutfinum soluere 1000. scuta
2 in † tribus terminis, quorum primus nunc incipiet, & secundus anno sequente, & deinde tertius anno subsequente: cōmittantur cetera omnia hincinde. Quod
3 dubium aliquibus placebat, † non posse cogi Episcopum ad restitutionem, nisi rationib. cōputatis prius.
4 Primò, quia † hoc pactum fuit appositū in cōtractu, ergo est pars illius, & non possent illi de Spada agere ex illo, nisi ex parte sua impleant, quod debebant. Se
5 cundò, quia † illa venditio officij non valuit cum non adfuerit consensus Papæ, & fuerit simulata cum hodie officia valeant scuta 2700. Tertiò, quia hoc videtur conuenire † bonæ fidei, vt prius subducantur ra-
6 tiones antequam quis soluat, cū facile cōtingere posset Dominum Rutfinum esse in illa re debitorē. Nec obstat Soc. in l. pecuniam, nu. 10. si cer. pet. Barto. in l. Iulianus, in fi. de condict. indeb. Nam nos loquimur
7 in pacto expresso † appositō in contractu, qui est pars illius. Alij tamen contra, quia, hæc omnia referuanda in possessorio, & non impediente nunc executionem in spolio, quoniam aliàs res se habet mali exēpli tam facilè retardari executiones obligatas iuramentis in forma Cameræ. Causa igitur concordetur.

DECISIO DCXV.

Taurien. Præposituræ. 7. Iunij 1560.

SVMMARIVM.

1 *Dubio suborto, an partium vna impedita fuerit facto iudicis, an aduersarij, quid agendum.*

AN in casu, de quo agitur, sit locus regulę de triennali, nihil firmatū, quia Domini non bene videtant: dictum fuit, q̄ possit † dubitari, *an Ludouicus fuerit impeditus facto aduersarij, aut iudicis, cū per lapsum tum steterit, quominus petierit sententiam, & instaret pro ea.* Et videndum in facto quomodo id se habeat.

DECISIO DCXVI.

Roman. pecuniaria, 7. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Dubium solutis pecunijs cuius fuerint mercatoris si vertatur, vtrum ex libris eorumdem inspectis id dissolui possit.*

2 *Præsumptiuè, an ex stylo mercatorum probetur huius, vel illius esse pecunias per librorum inspectionem apparente scriptura illius in ipsis pro quo præsumitur.*

3 *Soluentis pecuniæ vt plurimum in casu dubio esse præsumuntur.*

1 DVbitatum fuit, an † pecuniæ solutæ cēseantur esse de pecuniis Domini Io. Petri de Castarellis, vel Domini Hieronymi de Venturis stantib. verbis instrumenti: nihil concluſum fuit omnino. Dubiū fuit, vt videatur libri illorum de Venturis, an faciant mentionē de pecunijs

illorum

illorum de Castarellis. Igitur verisimile est si Castarellus ei soluit aliquod scriptum in suis libris reperiretur ibi: *quòd si nihil in his de Castarellis inuenietur, videndũ erit, an Castarellis probet stylum mercatorum, qui præten-*
2 *ditur.* Et deinde † ego dubitabo, an stylo probato, & alijs coniecturis illorum de Castarellis tollatur, aut elidatur hæc præsumptio. Nam circumscriptis libris, stylo, & coniecturis, Domini sentiunt, pecunias esse illorum de Venturis, non solum quia in dubio præsumitur esse soluentis, Bald. cons. 137. in 5. libro, & l. fin. C. de pign. Bart. l. si paruus, num. 4. C. com. vtr.
3 iud. vbi si † dubitatur, tunc præsumitur pecunia soluentis, Mar. iun. cons. 24. in 2. nu. 2. sed etiam quia ad id erat obligatus aduersarius ex fideiussione, l. fin. C. de alim. præst. &c.

DECISIO DCXVII.

Placent. Canonicatus, 3. Iunij 1560.

SVMMARIVM.

1 *Dubium pendens a facto requirit actorum inspectionem, & examinationem.*

1 DVbium, quod proposui, totum † pendebat a facto, ideo Domini nihil concludere potuerunt, sed videnda erant nonnulla dubia, quæ ego annotata habeo.

DECISIO DCXVIII.

Burgen. Iurisdictionis.

SVMMARIA.

1 *Bulla Pontificia existente, qua iubet Episcopum in criminibus clericorum, & canonicorum procedere debere cũ consensu Capituli, si lis sit orta inter Episcopum, & Capitulum a quo processus contra crimini obnoxios canonicos constitui debeant.*

2 *Cardinalis ordinarius post inhibitionem factam lite pendente de non procedendo contra canonicos suos, si carceribus includat canonicum & alios beneficiatos suæ Ecclesiæ, an dicatur ob id attentasse.*

3 *Bulla, quæ iubet Episcopum in criminalibus nil sine consensu Capituli sui Ecclesiæ innouare in suos canonicos, conformis est iuri communi.*

4 *Carceratio facta cum consensu Capituli ab Ordinario, cum litigent infimul, non præsumitur, nisi probetur.*

5 *Sollemnitas iudiciaria an in carceratione etiam requiri videatur, cum periculum sit in mora, & metus subsit delinquentem fugam capere posse.*

6 *Prohibitum si sit Ordinario ne solus delinquentes clericos corrigat, & omne illud prohibitum censetur per quod ad correctionem perueniretur, vt est carceratio hoc casu.*

1 EXtabat in actis † Bulla Innocentij de anno 1549. quæ habebat clausulam, *vt Episcopus deberet cum consensu Capituli procedere contra canonicos, & alios clericos Ecclesiæ super criminibus repetitis.* Orta deinde lite inter Capitulum, & Episcopum, & commissa causa in Rota † & inhibitum de more, post inhibitionem reperiebatur Cardinalem carcerasse canonicum in castello, & quosdam alios beneficiatos, vnde dubitaui, *an hæc dicerentur attentata?* Rota concluit, nemine disrepante, hæc esse attentata, cum cõmissa causa fuerit generalis super iurisdictione, correctione, rebusque alijs, cum postea Episcopus solus processit, dubiũ nõ est eum contrafecisse, & ita attentasse. Nec obstat, ꝙ dicebatur extare pro Episcopo ius commune, quia est
3 potius † contra Episcopum, & Bulla vt conformis iuri cõi, cum nõ liceat, Episcopo absque Capitulo procedere, c. irrefragabili, de off. ord. & in c. cũ potest, de re iud. Rot. in nou. 466. Anch. Franc. c. non est, de consuet. in 6. Hostien. & Ioan. Andr. c. cum primo, de excess. prælа. & hæc seruari a Rota tradit Achil. prima,
4 de Episcop. Non † obstat, quòd potuerit etiam in illa carceratione adesse consensus Capituli. Nam id non præsumitur nisi probetur. Non obstat, quòd Bulla respiciat sollemnitatem iudicij, quæ † in carceratione nõ requiritur, cum in criminalibus incipi possit a captura, ne interim delinquens aufugiat. Bar. l. si longius, §.
6 filius, de iud. Nã † respondetur cum prohibeatur Episcopo ne solus corrigat, prohibetur omne id, ex quo ad hanc carcerationem potest perueniri. Hæc autem omnia firmata sunt circumscripto capite, si Episcopus ante Innocentianam fuisset in quasi possessione procedendi sine Capitulo. Præterea an ius commune omnino assistat Episcopo, aut contra, non fuit plenè firmatum, sed ita obiter dictum.

DECISIO DCXIX.

Salamant. de Babila fonte, 14. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Familiares si dicantur Cardinalium, qui reperiũtur descripti in libris expensarum tinelli, vtrum alij in illis non descripti non hoc obstante dici possint familiares.*

2 *Littera Præfecti expensarum, aut œconomi familiarum, & domesticarum expensarum, iunctæ testium affirmatione, aliquem esse familiarem Cardinalis, probare possunt sufficienter.*

3 *Propositiones aliquando licet non sint omnino concludentes, vrgentes tamen esse possunt, & ob id considerabiles.*

4 *Iramentum describentis matriculam familiarem vel non alicuius prælati.*

5 *Libri calculatorij rationum domesticarum cum non sint integri, vtpotè in quibus aliquorum mensium rationes, & computa desiderantur, non obsunt asserenti se familiarem prælati alicuius ratione reseruationis prætensæ in beneficio iure familiaritatis.*

6 *Verus familiaris quispiam dici potest prælati, licet non comedat in tinello, & non sit descriptus in libro rationum domus, & expensarum, & ideo huiusmodi libri non sunt de substantia probationis requisitæ familiaritatis, & num. 10.*

Idque maxime cum error scribentis, & multa omittentis in huiusmodi libris frequenter accidere solent, ibi. seq.

8 *Priuata epistolæ missiua non probat ordinarie nisi contra scribentem.*

9 *Testibus negatiuam deponentibus non fiditur vbi affirmatiuam alij testes ex aduerso examinati comprobarunt in facto, & id quidem clarè.*

10 *Conuictus & confessus in tinello non est de substantia probationis aliquem esse familiarem prælati.*

QVoniam Garzias ad ostendendum reseruationẽ beneficij de quo agitur, olim probauerat ex varijs testib. se fuisse familiarem Dom. Francisci Cardinalis Compostellani S. Iacobi, nunc Rohanus ad tollendam hanc probationem, multa in actis deduxerat, quæ ego in puncto præsuppositi, & ita dubitaui, *præ-*
1 *suppositio per testes probari, ꝙ † familiares omnes illorum Cardinalium de quibus ipsi deponunt, describantur in libris expensarum tinelli, & quòd Dom. Garzias inter libros, qui reperiuntur Cardinalis Compostellani, non reperiatur descriptus, licet aliqui ex familiaribus Domini Francisci Episcopi reperiantur ex hoc, & ex vno ex testibus dicti Garziæ, vt ex alijs pro parte Antony examinati, & litteris Michaelis de Meta Præfecti † expẽsarum do-*
2 *mus dicti Cardinalis, quorum copia datur, aut tollatur, aut elidatur probatio alias facta pro parte Domini Garziæ, ita vt cesset reseruatio in casu de quo agitur:* Domini omnino nihil firmarunt. Aliqui dicebãt has † propositiones Rohani, licet non sint omnino concludentes, tamen multum vrgẽtes, præsertim in materia ista, vbi aliàs etiam Rota ex varijs argumẽtis suspecta est, non dicendo fraudem in hac renignatione negari. Non. n. potest, quin isto modo deducta multũ mouere debeant animũ cuiusque iudicis, & præterim cum
4 ille, qui † scripsit libros familiarũ Card. iureiurando affirmet per litteras suas Garziam non fuisse in eo numero. Alij autem contra, ꝙm Garziæ intentio plenè probata est ex testib. suis, quorum probatio non tollitur

5 tur ex libris productis, quoniam deficiunt † libri aliquorum mensium, & sic non sunt integri. Nam de anno 1542. deficit mensis Februarius, & December. Deinde hi libri non sunt de substantia ad probandam fa-
6 miliaritatem, cum possit quis † esse vnus familiaris, licet non comedat in tinello, sed alibi expensis Cardinalis, Sarn. de impetr. per obitum famil. q. 15. Præterea,
7 quia in scribendis libris † potuit esse error scribentis, qui omiserat ista. Sic etiam responderunt ad alteram missiuam, quòd littera illa referat se ad libros, & quòd
8 cum † sit epistola priuata, non probat nisi contra scribentem. Quoad testes etiam dicebant, eos non concludere, †cum volunt deponere de negatiua, & testes con-
9 trarij clarè probent affirmatiuam. Inter has igitur dubitationes Rota mandauit, vt causa omnino componatur, videlicet dando titulum beneficij Garziæ reseruato regressu Rohano, per cessum vel decessum Domini Garziæ: & dimidia fructuum loco pensionis interim detur Rohano cum dimidia fructuum perceptorum. Quòd si concordia sequi non potuerit, tunc volunt vt referam illis testes in Rota examinatos pro parte Garziæ, quoniam si dicunt tantum vidisse eum comedentem in tinello, dubitabant probationem illius
10 elisam esse: alioquin † secus, cum tinellũ non sit de substantia familiaritatis: voluit autem vt consideretur, an certè percutiant tempus 1541. & 1542. si quidem mandatum Garziæ ad relignandum fuit de anno 1542. 28. Decembr. Nec erant consideranda an his temporibus Garzias fuerit familiaris, &c.

DECISIO DCXX.

Legionen. Canonicatus, 14. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Examinatus coram iudice compulsore incompetenti caussa iurisdictionis, vtpote qui non habeat potestatem recipiendi testes super negotio principali, sed tantum super recognitione scripturarum, non dicitur formiter examinatus.*

2 *Examinatus etiam parte aduersa non citata, & sine articulis frustratorie dicitur tali examini subiectus.*

3 *Pœnitentiarius dicens se absoluisse a peccatis, sed non a pœnis, & censuris, fidem facit aduersus eum, qui dicit se plenè absolutum.*

4 *Absolutio a pœnitẽtiario facta quæ apparet extensa in scriptis, non est de ijs quæ sunt difficilis probationis.*

5 *Pœnitentiarij approbati, vt sunt illi qui sunt in pœnitentiaria Apostolica præstantes iuramentum de bene exercendo suum officium, fidem faciũt etiam sine præscriptis & testibus.*

6 *Simplex beneficiatus pœnitentiarius peccatoris absoluti, & portionarius eiusdem Ecclesiæ, cuius est pœnitens beneficiatus, fidem faciens de absolutione, suspectus est, secus est in pœnitentiario Apostolico, quia non diliguntur nisi personæ egregiæ probatæ, vt paulò ante numero 5.*

DVbitatum fuit, *an absolutiones, quarũ copia datur, dicantur factæ in foro pœnitentiali, ita vt suffragentur Petro iuxta consil. Calder. 2. de testam.* Placuit Dominis absolutiones non suffragari Petro de Villareat.

1 Nam † non fuit formiter examinatus, vt requirit Calder. d. cons. Nam fuit examinatus coram iudice compulsore, qui non erat competens, cum haberet potestatem ad recipiendum testes non super negotio principali, sed super recognitione tãtum scripturarum. Rot.
2 101. in nou. & fuit † examinatus non citata parte, & sine articulis, quòd non admittitur, c. 2. de testa. Et ita in terminis quòd non procedat cons. Cald. nisi pœnitentiarius cum iuramento formiter recepto deponat, ait Fel. in c. denique, de except. num. 3. & 4. & seq. & in c. veniens, primo, de test. col. vlt. ver. dũmodo iuret, & c. veniens, il 2. col. 8. ad eadem faciunt tradita ab eodem in c. cum a nobis, eod. titul. Ias. in repet. l. admonendi, num. 33. Secundò si is, qui absoluit Petrum non depo-
3 nit se eum † absoluisse a peccatis, sed a pœnis, & censuris, cumque non ipse dicat, nec nos dicere debemus, imò dictum ipsius contra producentem esset interpretandum, Felin. capit. vltimo, de testibus. Tertiò quia Calder. loquitur quando quis est absolutus per viam concessionis, vbi aliter non potest constare de absolutione, & tunc probat dictum absolutionis, quòd aliàs esset minus sufficiens, cum simus in his, quæ sunt difficilis probationis, cap. veniens 2. de testibus. l. non omnes, §. a Barbaris, de re militari. Secus † in casu nostro,
4 vbi absolutio fuit facta in scriptis, & etiam aliter probari poterat, puta per testes, quia is qui absoluit † debet esse persona probata, vt erat pœnitentiarius Sedis
5 Apostolicæ, de quo Calder. qui præstiterat iuramentum de bene exercendo officium suum, ad quod non admittuntur nisi personę probatæ: secus in casu nostro
6 vbi Ioan. de Valderas est simplex beneficiatus † & portionarius: non potest meritò in dicta Ecclesia esse suspectus parti.

DECISIO DCXXI.

Burgen. S. Dorotheæ, 17. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Partium litigantium instãtia importuna faciunt aliquando caussam remitti.*

2 *Ius testificandi competere prætenditur aliquando vel ex titulo patronatus, fundationis, dotationis, aut contractus vel similium.*

3 *Ius patronatus prætendens, debet de iure sibi competenti docere per instrumenta, vel testes, aut similes probationes.*

4 *Ius testificandi competẽs iure familiaritatis & cuiusdam facultatis non facit ex eo eius possessionem assequi.*

HAec caussa dudum in Rota agebatur coram variis Auditoribus: Tandem latis tribus sententijs in petitorio in fauorem monialium, & tribus in possessorio in fauorem Petri, cum ageretur deinde de relaxãdis exequutorialibus, & Dominus Caputaquen. varia dubia proposuisset, qui tandem coactus fuit ob im-
1 portunitatem † partium causam remittere: ego qui in illius locum subrogatus fui, ita dubium proposui, videlicet, *stantibus sententijs hinc inde in possessorio, & in petitorio latis, quorum copiæ Dominis dantur, an ius testi-*
2 *ficandi, quòd † prætendebatur competere, vel ex titulo patronatus, siue ex titulo fundationis, constitutionis, aut dotationis, & contractus, sit per rem iudicatam in fauorem monialium exclusum?* Domini materia diligenter latequè discussa, vt finem tamdem tot controuersijs impo nam, mandarunt mihi vt relaxem exequutoriales in petitorio in fauorem monialium, quoniam in illis nihil est dubium aut controuersum. Quoad executoriales in possessorio in fauorem Petri eas non relaxarem,
3 vbi ille † clarè doceat de iure suo aliunde competẽti ex patronatu, instrumentis, aut titulis de quib. in sententijs, quoniam hæc tria capita expressè concluſa sunt per sententias clarè ex vltima Domini Caputaquens. in illa vltima reseruatione. Itaque si Petrus vellet executoriales, quoad ius sepeliendi in possessorio, poterũt decerni, quoniam constare dicitur de hoc iure in actis, quod tamen ego videbo: sed quoad ius testificandi nõ erunt dandæ, nisi ostendat aliquod ius diuersum ab illis tribus de quibus supra. Hoc ergo magis placuit Do-
4 minis, quia † hoc ius testificandi videtur illi competijsse ratione cuiusdam facultatis, ac familiaritatis, ex qua non acquiritur possessio.

DECISIO DCXXII.

Barchinonen. Castellaniæ.

SVMMARIA.

1 *Ordinarius prouidere de Castellania, an possit cuidam suo familiari ad vitam in præiudicium successoris, maximè concedendo eidem augmenta, & salaria non solita concedi.*

2 *Prouisio facta ab Ordinario de administratione Castellaniæ ad vitam, & confirmata a Sanctiss. si sit detrimentosa Ecclesiæ suæ, & mali exempli, non tenet.*

3 *Antecessor Ordinarij bona Ecclesiæ alienare non potest ex motu proprio Pauli IV. de rebus Ecclesiæ non alienandis, quod fit per concessionem officiorum ad vitam, quæ ratione diuturnitatis alienationi æquiparatur, & nu. 5.*

4 *Bulla Pauli Quarti Tōtificis omnes rescindit, & quascumque alienationes, & concessiones etiam ad vitam vltra triennium factas.*

6 *Concessio administrationis Castellaniæ facta ab Ordinario sine requisitis sollemnitatibus, vtpote sine consensu sui Capituli, & Ecclesiæ, non valet, maximè si fuerit ad vitam.*

7 *Consensus Capituli in concessione ad vitam facta ab Ordinario & sic diuturnam maximè necessarius est ob id, quòd per talem administrationis cōcessionem vtile dominium transferatur.*

8 *Res Ecclesiæ vt alienari possit, requiritur vt commissio aliàs facta fuerit valida & sollemnis.*

Bulla Pauli Quarti concernens alienationes, & concessiones loquitur in rebus, quæ numquam vacant, & quę immobilia sunt, vel etiam mobilia, & non extenditur ad prouisiones officiorum, seu beneficiorum, cum ea quotidie vacent.

10 *Castellania solita ad vitam concedi, non ob id dicitur alienatio, licet exierit de mensa Ecclesiæ, & nu. 12.*

11 *Vtili dominio prius existente apud alium, conferens Ordinarius, & Castellaniam ad vitam, non ladit hoc facto Ecclesiam, nec inde damnum aliquod dicitur sentire.*

13 *Subreptionis vitium tollitur quando concedens saltem in genere scire potuit, quòd tacitè inest.*

14 *Confirmatio administrationis cōcessa ab Ordinario cum ex certa scientia facta dicatur, & non sub conditione, admit omnem iuris defectum, & facti.*

15 *Ordinarius successor prætendens ex concessione prædecessoris, quæ confirmata fuit a Sanctissimo nimis magnum fuisse salarium officiali decretum via ordinaria, & remedio congruo ad diminutionem eius non spolio agere, vel ab eo incipere debet, vtpote nimis duro, & graui ac etiam odioso.*

1 VAcante Castellania quadam in diœcesi Barchinonē. Ordinarius ad quem † prouisio eius spectabat, deputauit ad illius custodiam Antonium Suarem familiarem suum, ea conditione, vt durante eius vita non posset per successores amoueri, cum augmento salarij & multorum regalium, quæ non erant solita concedi alijs custodibus, & † postea obtinuit a Summo Pontifice confirmationem huiusmodi prouisionis. Mortuo deinde Episcopo eius successor volebat Dominū Antonium de ea amouere, † prætendens antecessorē suum non potuisse alienare bona Ecclesiæ, & sic asserebat factum esse locum motui proprio Pauli Quarti de rebus ecclesiæ non alienandis. Quare dubitauit ego, præsuppositio, quòd testes deposuissent de tali concessione, an de iure posset sustineri? Pro parte Episcopi dicebatur regulam Pauli Quarti habere locum in hoc casu. Primò, quia dicta † Bulla rescindit omnes, & quascumque alienationes & concessiones etiam ad vitam vltra triennium, per Clem. primam, de rebus Ecclesiæ, & Clem. 2. eod. titu. vbi in terminis. Ergo videtur comprehendere casum nostrum, quia cum prouisio sit facta ad longum tempus, idest † ad vitam, dicitur alienatio, Bart. in l. 1. §. qui in perpetuum. ff. si ager vectigal. Bal. in rubr. de iure emphyt. Secundò, quia concessio † huiusmodi fuit facta nō seruatis sollemnitatib. requisitis, cum in ea non interuenerit consensus Capituli, nec Ecclesiæ, vt in reg. cap. finali, ne prælat. vices suas, Afflic. 101. num. . . Qui consensus † eo magis erat necessarius cum Episcopus trāstulit vtile dominium, c. 2. de reb. Eccles. Tertio, † quia ad hoc vt res Ecclesiæ possit alienari, oportet quòd commissio aliàs facta fuerit valida, & sollemnis, Alexan. cons. 9. num. 5. in 3. Doct. in c. vt supra, de reb. Eccles. In casu autem nostro non constat de aliqua alia cōcessione sic ad vitam facta. Ergo, &c. Hæc & multa alia pro parte Episcopi adducebantur, quibus non obstantibus, Domini concluserunt, Bullam Pauli Quarti non habere locum in casu nostro. Nam † ea loquitur de alienationibus rerū, quæ numquam vacant, vt sunt bona immobilia, aut etiam mobilia: secus est in prouisione officiorum seu beneficiorum. Nam hęc vacant quotidie, & tenetur necessario Episcopus de eis prouidere, & officijs custodes dare, c. relatum, cum glos. de præbend. Non autem de prouisionibus, & collationibus beneficiorum, vel officiorum, quæ inter se longè differunt. Non obstat primum fundamentum. Nam cum † Castellania fuerit solita cōcedi ad vitā, vt probant testes, & ex quo semel exiuit de mensa Ecclesiæ, non dicitur amplius alienatio, Castren. in l. etiam, in princ. colum. 1. in fine, ff. de minor. Corn. cons. 131. num. 161. in 2. Cald. consil. 11. de feud. Non obstat secundum, quia solus prælatus, nullis seruatis sollemnitatib. potest res solitas alienari alteri concedere, c. fin. de feud. Castr. in loco supra allegato, vbi Alexan. colum. 3. in 2. limit. Præterea cum † vtile dominium fuit prius penes alium, nunc Episcopus Castellaniam cōferendo, & Ecclesia nihil damni sentit, cum antea exiuerit de mensa sua, vt dictum est. Hostien. cap. vt supra, circa med. & ibi Ioan. Andr. de reb. Eccles. Non obstat tertium, quia imò ex dictis testium constat Castellaniam solitam esse cōcedi ad vitam. Non obstat etiam, quod dicebatur de subreptione, quia † cum narratum fuerit, quòd Castellania concedebatur ad vitam, satis narratum fuit etiam cōcedi vtile dominium. Vitium enim subreptionis tollitur, † quando cōcedens saltem in genere scire potuit, quod tacitè inest. Aimon cons. 79. num. 13. His accedit confirmatio facta a Papa, quæ † cum fuerit facta ex certa scientia, & non conditionaliter, tollit omnes defectus iuris & facti, & alijs clausulis amplissimis, quæ in ea reperiuntur. Et hæc eo magis placuerunt, quia huiusmodi exceptio in causa spolij, non est admittenda. Et † si prætendit Episcopus nimis magnum esse salarium, quod huic Castellano datur, agat remedio congruo ad reductionem illius, non autem incipiat a spolio, quod nimis durum est, & graue.

DECISIO DCXXIII.

Rom. assecurationis aluminum, 21. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Terminus solutioni pecuniarum destinatus, an ab intimationis die sit computandus, an a die datæ citationis.*

2 *Assecuratores, vel fideiussores sibi intimatione facta debent in primis soluere, & postea litigare contra principales, & debita repetere.*

3 *Cautio si præstari debet eam conditionem admittit, vt probet ius suum, qui cautionem sibi dari petit.*

4 *Litigando, & non soluendo statim vt conuentum fuit, & ex vi pacti iuris ve requiritur si habuit primam sententiam in fauorem, an dicatur nihilominus fuisse vel esse in mora.*

5 *Tempus assecuratori non currit ad solutionem vix præfixa sibi cautione.*

AGebatur quæstio super quibusdam capitulis conuentionū initis inter mercatores, & assecuratores vigore rei iudicatæ, & mandati exequutiui, qui cum soluissent pecunias, quas tenebantur, eas volebant nunc repetere, prout ex conuentione. Verum quia mercatores excipiebant, non teneri ad eas restituendas nisi intra annum post diem intimationis, quod quidem iam multo ante elapsum erat, idcircò nunc proposui dubium, *an stantibus capitulis, quorum copia data fuit, tēpus duodecim † mensium currat a die intimationis, an a die solu-*

solutionis ad effectum, vt assecuratores hodie possint pecunias repetere. Rota respondit tempus non currere, nec a die intimationis, nec a die solutionis, sed a die datæ citationis. Considerabant enim Domini ex
1 serie capitulorum † assecuratores facta sibi intimatione debere imprimis soluere, postea posse litigare contra mercatores, & repetere pecunias solutas, & hoc casu tenentur mercatores dare cautionem de restituendo pecunias intra tempus duodecim mensium. Cum
3 igitur † cautio præstanda sit in fauorem assecuratorum, sed cum hac conditione, vt probent ius suum intra tempus vnius anni, aliàs cautio nulla sit. Hinc apparet tempus hoc datum ad repetendas pecunias non a die intimationis, nec etiam a die solutionis, sed tunc tantum cum cautio data fuerit a mercatoribus ad petitionem assecuratorum, prout clarè ostendunt verba ca
4 pitulorum. Non obstat, quòd assecuratores † litigando & non soluendo statim dicantur in mora, quia nó possunt dici verè in mora fuisse, cum primam sententiam haberent in fauorem coram A. C. deinde cum in sententijs Rotæ condemnati fuerint mercatores ad dandam hanc cautionem, satis habent assecuratores funda
5 tam intentionem, vt non † currat illis tempus, nisi postquam cautio præstita fuerit, &c.

DECISIO DCXXIV.

Corduben. Sancti Michaelis, 21. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Regula de mense, non habet locum in beneficijs vacantibus per resignationem.*

2 *Fraudis suspicionem de se nullam relinquit is qui post resignationem beneficij a se factam, remanet adhuc in possessione.*

Vt nec etiam fraudem admittere dicitur si procuratorem in caussa resignatarium resignans principalis cõstituat, num. seq.

4 *Fraus etiam aliqua de iure reperitur licita præsertim in prouisionibus ob caussam factis.*

5 *Datarius iungere solet supplicationibus clausulam præter quam per obitum qua id operatur, vt quouis modo capi potuisse antea etiam per obitum ostendat.*

6 *Papa vult exprimi mensem, eo fine, vt scire possit an beneficiũ ad sui collationem spectet, vel alterius cuiusdam.*

7 *Resignans non ideò mensem apponit quod præsupponatur semper scientia in hoc casu ipsius Pontificis.*

8 *Ingredi possessionem beneficij qui vult per generales clausulas non amplius capit per resignationem.*

ALiàs die 12. Februarij supra propositum hoc idem dubium in hac caussa. Et quia tũc nihil firmatum fuit, tunc adduxit tantum quasdam circumstantias in facto, vt viderent Domini an ex his appareat aliqua fraus. Verum nec nunc etiam quidquam conclusum
1 fuit, cum vota inter se discreparent. Illi qui † dicebant non esse locum regulæ de mense, mouebãtur eo quòd regula excipit resignationes, idque tũc in Curia, siue in partibus, respondebantque ad fraudem præsumptam, illam hic cessare, quia † fraus non est, manere in
2 possessione post resignationem. Rot. in nou. 1. de re-
3 nunc. Et licet † resignans constituerit procuratorem resignatarium in caussa, tamen nec ea videtur fraus, cum resignans fuerit citatus, & noluerit ita se defende
4 re, & tamdem dicebant, si † qua est fraus licita est, & sunt cautelę iuris prouisio, cum ob hanc caussam, multæ clausulæ generales apponantur in supplicationi-bus, vt quis pluribus remedijs possit capere beneficium. Hinc videmus hodie † Datarium huiusmodi
5 supplicationibus adiungere clausulam, præterquam per obitum, quòd ostendit antea vigore illius se quouis modo capere potuisse beneficium etiam per obitum: dicebant etiam, quòd ille prouisus ab Ordinario potuisset obtinere nouam prouisionem Ordinarij, cum posset & alias etiam habere: alijs contra ex ra-
6 tionibus aliàs ductis. Papa † enim vult exprimi mentem vt sciatur an beneficium ad sui vel alterius pertineat prouisionem: cum † autem quis resignat, ideò non
7 8 apponit mentem, quia Papa scit hodie vacare, & † vbi quis vult ingredi per clausulas generales, tunc non capit amplius per resignationem, & ita cessat ratio, prout etiam tradit Put. 3. De mense nihil firmatum videtur an constet beneficium vacasse de mense Augusti verè, & an aduersarius resederat.

DECISIO DCXXV.

Caputaquen. Pension. 21. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Pars negligẽs testium examinationem per spatium decem & nouem mensium vtrum sibi hac mora officiat.*

2 *Terminus debet præfigi alicui ad expediẽdam caussam ad id vt lapsus multorum mensium sibi obesse possit, idque ex stylo soluti vsurpatione.*

3 *Dici in mora fuisse non debet is qui probabiliter credit aduersarium suum nihil probare.*

4 *Pars volens probare contraria omnium eorum quæ ab aduersario deducuntur, obtinere debet remissoriæ relaxationem, maximè si adhuc sit intra tempus probationis.*

5 *Relaxari remissoria sine retardatione processus debet aduersario non agente via executiua sed secus cum retardatione si via executiua progrediatur.*

FVerit enim decreta remissoria Domino Prospero agenti spolio, & aduersario illius Domini Caputaquen. Prosper examinatis testibus nunc remissoriam suam produxerat, vrgebatque, vt caussa expediretur Domini Caputaquẽ. excipiebat remissoriam sibi aliàs decretam esse relaxandam, & quoniam Prosper repli-
1 cabat elapsos esse 19. menses, intra † quos neglexit ille testes examinare, idcircò dubium proposui. an sententia sit ferenda, aut remissoria relaxanda? Domini de iure respondebant, denegari non posse Domino Caputaquen. relaxationem remissorię aliàs decretæ. Nec
2 obstat lapsus tot mensiũ, quia debuit † sibi præfigi terminus ad caussam expediẽ. prout est stylus Dominorum, Achil. 2. de remiss. facit l. si ea, C. qui accusa. non pos. Abb. c. ex parte, de concess. præbẽ. nu. 15. Interea
3 autem ille non potest † dici fuisse in mora cum probabiliter credere potuerit aduersarium suum nihil probasse, l. si quid enim, §. finali, C. de except. glos. finali, C. de testam. Extrauag. de testam. Rot. in nouis. 30. numero 4. & ita in terminis extat decisio. Pute. 16. de dilatio. Vide Aegid. 427. & ex his tolluntur multa in contrarium adducta. Nam procedunt, vbi quis est obligatus ad aliquid faciendum intra certum tempus, quod secus hic est: cetera etiam, quæ contra adducebantur facilè sublata fuerunt. Nam ad secundum argumentum dicebatur etiam ad excusandum spolium dari remissoriam, Caisador. 3. de dilatio. Et hic non agi de decernenda, sed de relaxanda remissoria. Ad tertium, quòd imo est releuans, & iam fuit decreta vt talis. Ad quartum, quòd imo concernit possessorium,
4 & vult † probare in omnibus contrarium eorum, quæ Prosper prætendit, cum adhuc sic intra tempus probationis. Ad quintum, quòd laici sumus, cum quilibet præsumatur laicus, & deinde quia vt sæpius dictum fuit, nunc non agitur de declaranda remissoria, quia semel fuit decreta, & Dom. Caputaquen. dicit, se esse in eo statu ac si iam fuisse sibi decreta remissoria, cum numquam fuerit sibi præfixus terminus ad eam expediendam. Hæc ita de iure Domini respondebant. Pla-
5 cuit tamen, vt eligatur media via, vt scilicet † relaxetur remissoria sine retardatione processus, si Dominus Prosper non agit via exequutiua: alioquin si agit exequutiua, releuetur remissoria cum retardatione, quia ita iure debetur.

DECISIO DCXXVI.

Spolet. Bonorum, 26. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Communitas quæ ingressa bona quæ ab aduersarijs prætendit occupata, cum petitione omnium fructuum perceptorum ante ab illis, vtrum ante purgatum spolium & refectas expensas debeat audiri.*

2 *Sententia restitutoria lata in fauorem partis quæ se prætendit spoliatam non obseruata commissionis forma, id est, non solutis prius fructibus & expensis, & non plenè spolio purgato nulla est, & ob id reuocanda.*

3 *Restitutio in spolio seu spolij purgatio fit quattuor modis quoad possessionem, quoad expensas, quoad fructus, & vltimo quoad damna & interesse.*

4 *Cessio conditionalis scilicet quoad possessionem si qua esset, & si probaretur possidere spoliantem in casu restitutionis nulla est, cum nihil profit spoliato.*

5 *Pars conuicta, & condemnata ad restituendam possessionem, & fructus, & vt refarciat damna & interesse si hoc non faciat, sed litem calumniosè vlterius sustinet, vt contumax puniri debet.*

6 *Pars iudicato non parens, & contumax, licet tulerit sententiam aliàs in fauorem, tamen facit eam, licet etiam iustam reuocari, præsertim in casu spolij.*

COmmunitas terræ Spoleti, prętendens multa bona communitatis aliàs occupata fuisse ab illis de Balionibus, nunc possessionem illorum fuerat ingressa, & petebat omnes fructus perceptos sibi restitui. Illi † de Balionibus dixerunt vltimum spolium in primis esse purgandum, seque restituendos in possessionem, & fructus atque expensas esse reficiendas, obtinueruntque commissionem in primis, vt purgato hoc vltimo spolio, auditor causæ ad vlteriora procederet. Communitas nunc cessit possessionem, si qua & quatenus apud eam esset pro expensis, deinde ex fructibus fecit quoddam depositum apud notarium, cum protestatione de eo non consequendo nisi mandato Domini, adiectis nonnullis alijs, de quibus in actis. Dominus Fabius bonæ memoriæ Decanus Auditor † huius causæ, tulit sententiam restitutoriam in fauorem Communitatis, non tamen solutis prius verè fructib. & expensis illis de Balionibus iuxta formam commissionis. Idcircò nunc ego dubitaui, an stante commissione pro parte hæredum & cessione Communitatis, cum alijs sequutis hinc inde prout in actis, sententia D. Fabij sit tamquam nulla reuocãda, vel exequenda, aut confirmanda si sit iusta. Rota respondit sententiam omnino esse nullam, cũ seruata non fuerat forma commissionis, & purgatum plenè non fuerit vltimum spolium. c. fi. de ordin. cognit. Rota in nou. 185. & de appel. 27. in fi. Crescen. 158. quòd est purgan. in omnib. vsque ad obitũ. Rot. in nou. 314. Aim. cons. 140. nu. 3. Rip. in l. naturaliter, §. nihil cõe. num. 50. † Restitutio siue purgatio in quattuor principaliter erat facienda, videlicet, quoad possessionem, quoad expensas, quoad fructus, quoad damna, & interesse, & tamen in nullo iure facta fuit. Nam quoad † possessionem cessio fuit conditionalis, si qua esset, & si probaretur communitatem possidere, quæ cessio conditionalis nó prodest. Bal. l. acceptata, col. 4. C. de vsur. Rui. cons. 101. nu. 11. in 5. Grat. cons. 73. num. 11. in princip. Præsertim quia Communitas negauit semper se possidere, & tamen conuicta deinde fuit & condemnata vti possidens: idẽ etiam † accidit quoad expensas & fructus, & damna, quæ numquam Communitas voluit soluere, sed sustinuit litem calũniosè. Nec obstat depositio facta, quia hoc fuit ratione fructuum, non expensarum quę erant taxatæ, aut saltem de nouo taxandæ, aut soluendæ. Iaf. l. Iancimus, nu. 13. C. de iud. Non obstat etiam Mohed. §. 11. Vbi videtur sufficere depositum quoad fructus non liquidatos, quia casus diuersus, cum non agamus de spolio, & adsit commissio dans certam formam, & Cõmunitas semper negauit se teneri, cum per eã non steterit ne fructus liquidentur, cum sempet negauerat.

6 Ex quibus rebus † dixerant Domini sententiam omnino esse nullam, & consequenter reuocandam, quamuis aliàs etiam iusta esset, & quoad agitur causa spolij, & ita concurrunt. Et ita dixerũt mihi aliàs decisum fuisse coram Antonio Augustino in causa Bononien. locationis, 10. Maij 1552. & coram Cæsa in causa Veliterana, mensis Octobris anno 1552.

DECISIO DCXXVII.

Roman. hæreditatis de Comitib. 26. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Codicilli vltimo facti an robur tribuant fideicommisso. Et an ex substitutione facta in codicillis vltimis dicatur inductum fideicommissum in fauorem prætendentis in bonis de quibus agitur, nu. seq.*

1 DVbium erat, *an † ex codicillis vltimo productis, quorum copia datur, competat D. Torquato ab filio ad fideicommissum, quæ sufficiat in casu de quo agitur?* Nihil fuit conclusum, quoniam materia multas habet difficultates, nec conueniebat æstuis caloribus: Dixerunt dubium restringendum ad aliquod, & fortè ad aliud, de quo in informatione Dñi Alciati, videlicet, an ex sub-
2 stitutione facta † in codicillis vltimis de hospitali dicatur inductum fideicommissum in fauorem D. Torquati, ita vt ex his codicillis petere possit fideicommissum, an autem hoc vel aliud dubium magis congruum sit, mihi considerandum reliquerunt.

DECISIO DCXXVIII.

Dertusen. Bonorum, 26. Iulij 1560.

SVMMARIVM.

1 *Laudum licet validum, tamen non potest ferri in præiudicium Ecclesiæ.*

NIhil autem in hac causa firmatum fuit, quamuis propositissem id dubium, quòd mandarunt mihi Domini 17. Maij, ex quo quidem satis constare dice-
1 bant, locum esse spolio, quia laudum fuit nullum: † Et licet etiam fuisset validum, tamen non posse præiudicare Ecclesiæ, vt ex alijs rationibus, de quibus supra die 17. Maij.

DECISIO DCXXIX.

Ciuitatis Castelli bonorum, 28. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Monitorio stante, & sententia, an dicatur petita adæquatio tantum, an etiam medietas bonorum.*

2 *Confusio in processu vbi timetur, eiusque materia a distinctione est inchoandum.*

IN hac causa, quia supplicationes partium non omnino conueniebant, dixerunt Domini post hæc dubitãdum esse, *an † stante monitorio, & sententia, dicatur*
1 *petita adæquatio tantum, an etiam medietas bonorum;* Deinde posito quod adæquatio tantum, *an tunc obstet*
2 *præscriptio statuti.* Videbatur enim Dominis † necessariò incipiendum esse ab hac distinctione, ne materia confundatur, videlicet, an actum fuerit ad adæquationem, an verò ad medietatem bonorũ. Et tunc quidem aliqui inclinare videbantur, quod si actum fuit ad adæquationem, tunc obstare statutum. Si verò ad medietatem bonorum, secus, & tunc videndum, an illi possideant, quoniam dicitur ex altera parte, traditam fuisse medietatem. Nihil decisum fuit.

DECISIO DCXXX.

Carthaginen. Iurisdictionis, 28. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Præpositus Ecclesiæ in omnes clericos ius habet tamquam suæ iurisdictioni subiectos.*

2 *Maior domus, vel œconomus vt præpositum punire possit absurdum est.*

3 *Præpositum se in inferiores sedes in choro velle conijcere verosimile non est.*

4 *Præpositus in multis cum punctatore concurrere potest.*

5 *Noualis emergens, vel superueniens ratione illius quo*

nunc

nunc vertitur, aliam requirit & diuersam a veteri discussionem.

QVærebam, *an sententia de partibus sit reformanda, vel saltem declaran. iuxta statuta 18. 21. & finale, & etiam restringenda ad personas de Capitulo, vel potius simpliciter confirmanda?* Domini omnes responderũt,
1 sententiam simpliciter confirmandam, cum † Præpositus habeat ius in omnes clericos, aliàs firmatum fuit coram D. Caputaquẽ. & coram me in hac eadem causa,
2 absurdumque † esset, vt maior domus posset punire Præpositum. Nec repugnat illud statutum. Nam statutum 18. non loquitur quoad pœnam, nisi impersonaliter. Vnde succedit depositio iuris communis tãquam in casu omisso a statuto, vel etiam statutum non cõprehendit Præpositum in fine, dũ loquitur de turbantibus sedes. Nam non est verisimile illum velle se conficere
3 in locum inferiorem. † Eodem ferè modo respõdebatur ad statutũ 21. quia non negat, quin Præpositus posf
4 sit cõcurrere cum punctatore. Ad † vltimũ dicebatur, non comprehendi ibi Præpositum, licet loquatur de dignitatibus. Et licet loquatur de prima dignitate, quã ibi inuenerit, vt clara sunt verba statuti. Quoad secundam partẽ, sententia non est restringenda, quia refert se ad iurisdictionem Præpositi talem, qualis illi competit, &
5 tandem † si qua videatur versari repugnantia quoad maiorem domus, hæc erat noua lis, quæ in præsenti non pertinet ad rem nostram.

DECISIO DCXXXI.

Brixien. Canonicatus, & præbend.

1. Iulij 1560.

SVMMARIA.

1 *Sufficientia instrumẽtorum ad probationem extremorum quomodo deducatur.*

2 *Voces datæ quomodo effectum in electione desideratum fortiantur.*

3 *Instrumenta non sufficiunt attestantia electionem, cum nõ clare de vocibus datis appareat.*

QVoniam supra die 17. Maij 1559. fuerat hoc idẽ dubium ferè propositum, sed non præcisè con-
1 clusum, idcirco nũc rursus dubitauit: *an † duo instrumenta de quibus in actis, sufficiant Francisco ad probandum primum extremum?* Domini dixerunt videndum esse de
2 effectu electionis sequuto, *an † datæ fuerint duæ voces & verè habuerint effectum:* Nam si ostenderet verè electionem habuisse effectum mediantibus duabus vocibus, videlicet connumerata 18. voce illius absentis: dixerunt, tunc casum dubium videri, & rursus proponi posse: quod si particulariter hæc non ostendan-
3 tur, tunc asserebant † hæc instrumenta non sufficere, cum non appareat clarè datas fuisse duas voces. Nec obstat, quòd sigillatim, quia non concludunt cum possent se referre ad alios congregatos, qui vocem dederunt; Alia etiam adducebantur, de quibus supra dicta die 17. Maij 1559.

DECISIO DCXXXII.

Taurien. Præposituræ.

SVMMARIA.

1 *Gratia quæ conditionem continet, vt nisi post sex menses habitum susciperet prouisus, vacaret præpositura, quid operetur.*

2 *Regula de annali, vtrum tueri possit eum, qui non satisfecit conditionibus in gratia sua appositis.*

3 *Regula de annali præcipuè in odium impetrantium est introducta.*

4 *Prorogationem vel dispensationem habuisse quis potest conditionum, & temporis in gratia appositarum, licet pro nunc non appareret.*

5 *Decretum irritans in gratia positum, an & qualiter officiat beneficiato, qui non paruit conditionibus gratiæ insertis.*

6 *Pontificis voluntas, & intentio, quæ & qualis sit ratione conditionum & decreti irritantis in gratia appositarum.*

1 CArolus habuerat commẽdam, & † in gratia sua dicebatur, *quod post sex menses habitum suscipere teneretur, aliàs præpositura vacaret, &c.* Elapsis multis mensib. cum Carolus nunquam habitum fuscepisset, quidam Ludouicus impetrauit hãc præposituram certo modo: nunc Carolus se tuebatur regula de annali. Sed † respondebatur obstare ei decreta, quæ sunt in
2 sua gratia, ideo dubitatum, an stantibus decretis, possit se Carolus tueri de annali contra Ludouicum certo modo impetrantem. Informantes etiam aliqui ex Dominis eam ingrediebantur materiam, an detentio ex illis decretis esset infecta, quod reliqui asserebant, ex decis. prima, Bilig. de rest. spol. nu. 8. Sarnen. de trien. q. 49. n. 3. & quia conditio fuit potestatiua, Carolusq;
3 in culpa fuit, & facit Cassad. 14. super regul. † Alij contra, quia regula principaliter inducta est in odium impetrantium, Sarn. d. reg. q. 41. Vnde sufficit detentio, etiam execrabilis, & cauta, de cuius iure non videtur constare. Sarn. q. 58. in fi. Nã potest Carolus † habuisse prorogationem aut dispensationem, licet nunc
4 non appareat. Hinc que Sarnen. q. 52. ait non probari id, quod asserit Cassad. d. decis. 14. super reg. Verum
5 vnus ex Dominis rectè considerabat † decretum irritans non respicere hanc partem, videlicet, si Carolus non susceperit habitum infra sex menses. Nam Papa
6 vult quidem, vt beneficium vacet, † sed nihil loquitur de possessione. Decretum autem irritans respicit primam partem, videlicet, ne quis inferior apponat manum in huiusmodi beneficio; quia frustra hic dubitabatur, an regula de annali, tollatur a decreto, quoniam ad decretum hoc non pertinet: Mandarunt igitur mihi vt toram gratiam diligenter inspicerem quomodo se habeat, vt postea referam.

DECISIO DCXXXIII.

Caualicen. Canonicatus, 7. Octobris 1560.

SVMMARIA.

1 *Collatio beneficij reseruati si fiat ab Ordinario, & alteri per Vicelegatum vigore facultatum sibi concessarum conferatur, vtra collatio præferenda.*

2 *Prouisio noua sufficit etiam ad titulum coloratum, & licet impetrata sit etiam postea quàm prouisus ab Ordinario amisit possessionem.*

3 *Possessio prouisi ab Ordinario ab initio fuisse vitiosa dicitur, & infecta quòd in reseruato beneficio capta fuerit, licet Capitulariter.*

4 *Restitutio ad possessionem, quæ ab initio nulla fuit, & a iure reprobata, nulla etiam dari potest, & debet.*

5 *Suffragari noua prouisio non dicitur, quæ solum titulum tribuat, non possessionem.*

6 *Retrotractio non fit in beneficio in præiudicium iuris medio tempore alteri quæsiti.*

7 *Noua prouisio operatur in futurum, non autem in præteritum.*

8 *Possessionis infectæ si fiat mentio in prouisione noua, purgatur vitium, & robur eidem additur.*

9 *Papa possessionem aliàs legitimam per suum decretum inficere potest.*

VAcauerat canonicatus in mense reseruato, Ordi-
1 narius tamen eum statim † contulit Bernardo qui etiam possessionẽ Capitulariter accepit; Postea Vicelegatus Auinionen. vigore facultatum suarũ contulit Virgilio qui Bernardum de possessione eiecit: Bernar. nouam prouisionem obtinuit cum expressione mensis: Nunc cum agebat spolio, primam sententiam tuli in fauorẽ Bernardi restitutoriam. Vnde cum pars vtra que consentisset in iurisdictionem meam, placuit hoc dubium proponere, *an scilicet esset locus restitutioni?* in
2 quo nõ dubitatam ego, nouam † prouisionem sufficere ,p titulo colorato, licet ea impetrata sit post possessio-

nem amissam, vt sæpissimè in Rota fuit decisum. Verum illud mihi dubium erat, ꝙ cum possessio Bernar
3 di, vsque ab initio fuerit viciata & infecta † prorsus, quia capat in mense reseruato, cui obstat regula octo
4 mensium cum decreto irritanti, nõ † potest ad eã dari restitutio, quia nulla fuit, & a iure reprobata. Cas-
5 sad. 1. de restit. spol. Nec noua † prouisio suffragabatur, quia illa dat titulũ, sed non possessionem. Secundo, quia in beneficio non fit retrotractio, Cassad.
6 5. de præben. num. 22. Et † præsertim in præiudiciũ iuris medio tempore alteri acquisiti, Cassad. 1. nu. 16, prout in casu nostro cum Virgilius interim fuerit in possessione. Tertiò quia sicuti ante impetratam nouã prouisionem non daretur restitutio Bernardo ob decretum regulæ reuocatoriæ. Cassad. d. decis. 1. de restit. spol. Rot. 3. de rest. spol. in nou. Ita nec nunc danda est in præiudicium Virgilij, cũ de illius possessione nulla facta sit mentio in noua prouisione, & consequenter sit vitiosa, & subreptitia, quoniam si Papa scirit Virgilium acceptasse beneficium per nouam
7 prouisionẽ, voluisset cum priuare, vnde † noua prouisio operatur in futurum, non autem in præteritum, Cassad. 6. de præb. num. 8. & ita non esset locus restitutioni, quia deficit primum extremum sublat. ex de-
8 creto irritanti, regula hic non obstante. † Contrariũ omnes probarunt, eo ꝙ in noua prouisione fit mentio de possessione infecta, cum alijs multis clausulis, ex quibus Papa purgat vitium illud, atque roborat possessionem illi. Sicuti enim ex decreto suo potuit pos-
9 sessionẽ aliàs legitimam inficere, ita † potest suã gratiam releuare, dummodo de facto saltem processerit possessio, Achil. 9. de præben. & 2. de rest. spol. & sentit Cassad. 6. de prębend. num. 8. ver. in casu verò, &c. & ita semper seruat Rota, &c. Achil. decis. 7. de pręben. & sic cessant ferè omnia contraria. Non obstat id de subreptione, quia respicit petitorium.

DECISIO DCXXXIV.

Seguntin. Canonicatus, 7. Octobris 1560.

SVMMARIA.

1 *Sententia obtẽta in fauorem ex iure iam extincto, vtrum valide admittat sequestrum.*
2 *Sententijs duabus etiam habitis fauorabilibus quando denegetur sequestrum.*
3 *Remissoria data, & concessa cum minus veniret danda in tertia instantia, nullum priuilegium venit concedendũ.*
4 *Sequestro pars grauanda non est in prima instantia, cum id regulariter sit prohibitum.*
5 *Remissoria tamquam ex priuilegio sententiam ferendam retardat.*

MArtinus obtinuit primam sniam cõtra Aluarũ, & Aluarus cessit iuri suo, postea Martinus etiã obtinuit contra Martynum, sicque in fauorem Aluari
1 extabant duæ, & in fauorẽ Martini duæ, licet † vna ex his esset ex alio iure, quod iã erat extinctũ. Nunc Martinus petijt & obtinuit remissoriam, Aluarus petebat, vt apponeretur sequestrũ ex decis. Io. Pau. 117. Et quia cum habeat duas in fauorem, & aduersus vnam tantũ debet concedi sequestrũ, Cur. de sequest. in 1. par. nu. 14. vers. 8. fallit, & in Clem. 1. de sequest. nu. 7. & 26. Rota † respondit nõ esse locũ sequestro.
2 Nã aut petitur ea ratione, qa † haberet ille duas sententias, & tunc regula est contra eũ, nam vbi lata est vna contraria, cessat sequestrum, Cassad. 1. & 2. de sequest. posl. Io. And. in rub. de sequ. in addit. ad Specu. Imò Martinus habuit ipse etiam duas. Et licet altera sit ex diuerso iure, tamen satis est eam fuisse canonizatoriam sui iuris. Non obstat ꝙ ait Curt. sup. quoniã refert se ad Cardinalem in d. Clem. 1. qui nihil de huiusmodi loquitur, deinde nullam adfert rationẽ, & vsus Rotæ est in contrariũ: vt retulit Do. de Rubeis, se in hac eadem causa accepisse a Reuer. Card. Puteo, quem cõsuluit propriè super hoc casu, cum causa coram eo in secunda instantia penderet: aut verò petitur sequestrum, eo ꝙ Martino datur † remissoria, &
3 tunc minus danda est, cum sit tertia instantia, in qua
4 nullũ priuilegium datur Martino. Ideo † grauandus non est sequestro, quod regulariter est prohibitum in prima instantia. Ideo opponitur vbi petitur remissioria, quia fit priuilegium petitori cõcedendo ei remis-
5 soriam, & retardando † sententiam, quæ contra eum esset ferenda. Ideo nihil mirum si grauatur sequestro, & obligat etiam se de stando vnicæ sententiæ, Ioan. Pau. d. decis. 117. At in casu nostro cũ sit tertia instantia cessant hæc oia, & ita stylus Rotæ obseruat. Fuit pro parte Aluari ostensum etiam quoad regressum in causa Queten. Archidiaconatus, vbi in simili casu apparebat appositum fuisse sequestrum a Dom. Peregrino, sed responsum fuit partem aduersam forte aut quoquo modo, id non obstare aduersus rationes iuris, & stylum Rotæ.

DECISIO DCXXXV.

Queten. Archidiaconatus, 11. Octob. 1560.

SVMMARIA.

1 *Regressus reseruatio facta a eo, qui non erat competentis ætatis ob huiusmodi defectum vtrũ nulla dici debeat.*
2 *Gratia ita distingui potest, vt alia dici possit pura, conditionalis alia.*
3 *Tempus datæ in conditionali gratia non consideratur sed ipsius euentus.*
4 *Subreptitia gratia, an dicatur quando quis assernit in libello ætatem sibi esse idoneam, quam non habet.*
5 *Regressus ob non solutionem pensionum non solent facilè canonizari.*

FVit reseruata pensio Paulo, qui erat ætatis annorũ 17. & simul regressus in euentum non solutionis: factus deinde is maior tringinta annorũ, cum sibi non solueretur pensio, petijt regressum canonizari: Oppo
1 situm fuit, reseruationẽ † regressus nullam ab initio fuisse, cum esset ad Archidiaconatum curata, & ipse tunc esset minor 25. annis, iuxta tex. in c. si eo tempore, de rescrip. in 6. Abb. c. super ordinata, nume. 11. de præb. Alij contradicebant eo quod in his quæ reseruantur in aliquem euentum, non attenditur initium temporis, sed tantum quando subsequitur euentus, Rot. in antiq. 857. Fel. c. eam te, nu. 18. Rip. nu. 23. de rescri. Materia visa fuit satis difficilis, quoniam hęc di
2 stinctio † inter gratiã puram, & cõditionalem, vt scilicet in † cõditionali non consideretur tempus datę,
3 sed tempus euentus, est cõtra tex. in c. si eo tempore, de rescr. in 6. quod ita intelligunt, Gem. in c. ci cui, 7. col. & Franc. col. 4. in fi. vers. nec etiam, de præbend. in 6. Præterea non procedit, vbi gratia est subreptitia,
4 videlicet, quando † quis allegauit ætatẽ, quam nõ habet idoneam, Barb. Clem. fi. de rescript. nu. 17. Hem. cons. 113. Verum quoniam replicabant, hæc omnia procedere in gratia principali, non autem in accessoria, prout est hæc de qua agimus, & in simil. Sig. de pens. q. 38. Dominis placuit, nihil in hac quæstione
5 affirmare, cum † non soleant facilè canonzari regressus ob non solutionem pensionum: Mandarunt igitur, vt iuberem solui pẽliones omnes præteritas: alioqui parte contumace rursus proponam dubium super canonizatione regressus.

DECISIO DCXXXVI.

Romana fideicommissi de Valle 14. Octob. 1560.

SVMMARIA.

1 *Lis agitata olim super fideicommisso, an præsupponat aduersam partem de ea scientiam habuisse cum ignorantiam prætendat.*
2 *Constare de lite dicitur ex tali, quali lite saltem de facto ex ijs quæ proposita sunt.*

Mater

3 *Mater examinata aliàs in cauſſa, de qua agitur, haud dubiè præſupponit ſcientiam filij de lite, quam ſe ignorare prætendit.*

4 *Confeſſio partis in caſu ſcientiæ cum ignorantiam prætendat, vtrum ſibi præiudicalis exiſtat.*

5 *Actor vt validè agat in iudicio, de legitimitate ipſius perſonæ conſtare debet.*

IN puncto multa erant præſuppoſita, ex quibus dubitabatur, *an conſtet de lite ſuper fideicommiſſo inter partes, inter quas agitur?* Nam cũ lis verteretur inter D. Fauſtinam, & D. Valerium, atque ad excludendã
1 intentionem D. Valerij actoris, Fauſtina, † allegaret quandã litem agitatam, olim ſuper hoc fideicõmiſſo, ex quo deinde volebat inferre ſcientiam D. Valerij: Nunc Valerius in primis negabat illam vmquam litẽ ſuper hoc fuiſſe. Hincque ortũ fuit præſens dubiũ, de quo ſupra. Ad quod Dñi reſponderunt, ſatis conſtare
2 de tali, † quali lite ſaltem de facto ex variis a me præſuppoſitis, & præſertim ex 5. 6. 9. 13. 14. & 15. Nam hæc oĩa oſtendunt controuerſiam iudicialẽ fuiſſe inter illos ſuper hac cauſſa, & præſertim teſtes, de quib.
3 in 14. præſuppoſito † vbi eſt examinata mater ipſius D. Valerij, & ſimul deciſ. Mohed. 155. ſatis hoc oſtẽdunt. An verò hęc lis legitima fuerit, aut talis quæ oſſi ciat ipſi Valerio, & oſtendat certã illius ſcientiam, hoc in præſenti firmatum nõ fuerit. Patet aũt Dominis, vt poſt hac dubitetur aliquid ſimile, videlicet, *an præſuppoſita lite tantũ de facto cõſtet ex actis, de aliqua ſententia D. Valerij quę illi noceat.* vel, *an data lite tantũ de facto poſſit nocere D. Valerio, ſcientia illius litis in caſu, de*
4 *quo agitur.* In quib. dubijs † circumſcribi poterit confeſſione facta per D. Valeriũ in eius cõfirmatione, qa de ea erit ſeparatim agendum, quia ſi Rota cõcludat data tantum lite de facto, non poſſe inde oriri aliquẽ effectum præiudicialem ipſi D. Valerio, tunc poſt ea erit videndum, *an conſtet de lite legitima*: qua in re multa dubia erunt neceſſaria. Primo, circa iuriſdictionem competentem motus proprij, *an illa comprehendat etiã*
5 *fideicommiſſũ inter iſtas.* Secundò, *an † conſtet de legitima perſona Scipionis actoris ſtante mutilatione, & lapſu tot annorum cum alijs adminiculis.* Tertiò, circa confeſſionem Valerij, *an ſibi præiudicauerit ita, quòd non potuerit reuocari, & ſimilia.*

DECISIO DCXXXVII.

Romanæ hæred. Bubalorum, 14. Octob. 1560.

SVMMARIA.

1 *Statutum verbis loquens in generali, vtrum etiam bona mobilia complectatur.*

2 *Societas facilius & frequentius in mobilibus, quam immobilibus contrahi ſolet.*

Et in immobilibus ſolum, quando veniat intelligendum ſtatutum, vide num. ſeq.

IN hac cauſſa multa vertabãtur dubia, ideo in præ-
1 ſenti vnum tantum firmatũ eſt, ſcilicet, *an † ſtatutum verbis comprehenderet etiam mobilia, cum generaliter loquatur, & verba illius ſatis ſint clara,* vt per Tiraquel. in tract. de retract. fol. 45. nn. 101. & præſertim,
2 quia communio illa conſiderata a ſtatuto, † & ſocietas contracta, facilius & frequentius contingere ſolet in reb. mobilibus, q̃ immobilibus: Vnde nihil dubitarunt Dñi de verbi euidentia ſtatuti, in eo ẽt comprehẽdi res mobiles, & ad ea, quæ in contrariũ adducebantur, ex Boer. ſuper cõſuet. Burg. fol. 155. & Aſflict. de iure proto. in 3. notab. & Tiraq. de retract. in præfat.
3 nu. 35. cum ſimil. Rñderunt † ea procedere in illis cõſuetudinib. particularibus ſiue conſtitutionibus, quæ expreſsè tantũ loquuntur in rebus immobilibus. Poſt hæc aũt erit videndum: Primò, *an ſtatutum procedat tantum vbi eſt factum de non diuidenda re intra certum tempus,* & vide verba illius. Secundò, *an habeat locum in retractu,* de quo ibi nullum verbum. Tertiò, *an procedat in caſu noſtro, vbi negotium geſtum dicitur in territorio Semonę, &c.* Et videndum ẽt erit vbi tunc eſſent animalia. Quartò, quia dicitur D. Stephanum primò prouocaſſe diuiſionem, & non conſtat de Domini Franciſci venditione, niſi poſt factam diuiſionem, ideo videndum erit, quid de ſtylo huius Vrbis, qui dicitur omnia generaliter comprehendere.

DECISIO DCXXXVIII.

Burgen. Iuriſdict. 16. Octob. 1560.

SVMMARIA.

1 *Attentata a parte, quomodo poſſint conſtare in caſu iuriſdictionis.*

2 *Lite nondum mota ſi pars fuit in poſſeſſione iurium, de quibus agitur.*

3 *Breue Apoſtolicũ eximens Canonicos a iuriſdictione Epiſcopi ſui, quod proſit ratione attentatorum prætenſorũ.*

4 *Lite pendente priuilegium exemptionis, quid operetur a Pontifice parti conceſſum.*

5 *Breue eximens canonicos ab Ordinarij iuriſdictione, an ſi eiat eam deuolui ad ipſum Capitulum.*

6 *Iuriſdictio licet in totum non dicatur deuoluta ad Capitulum ſi quid fiat, non debet dici attentatum, ſed potius nullum & inane.*

7 *Breue ſubreptionum vbi prætenditur, vtrum probet iuriſdictionem.*

8 *Titulus ſaltẽ coloratus præfigi actibus vtrum poſſit, qui a parte rationibus & iuribus tueri poſſunt.*

CVm alias in hac cauſſa conclutum fuiſſet cõſtare de attentatis ex parte Epiſcopi: nunc dubitani,
1 *an cõſtet † de attẽtatis pro parte Capituli, ſtante Bulla Innocẽtij, & Priuilegio Leonis, & Clemẽtis ſimul cũ cõmiſſione, & præfixione termini prout in actis?* Domini multa diligenter conſideraruntt, & potius ſentiunt non conſtare de attentatis circumſcriptis aliquibus, prout infra dicam. Primò dixerunt videndum eſſe, *an con-*
2 *ſtet † ante litem motã Capitulis fuiſſe in quaſi poſſeſſione exercendi omnia iſta?* Nam tunc diceretur nõ attentaſſe, quia qui continuat, non attentat, vnde videndi erunt teſtes, & an vnus ſufficiat accedente publica Bulla Innocentiana. Secundò quia Epiſcopus prætendit canonicos attẽtaſſe in variis actibus, Canonici autem negant, hos geſtos fuiſſe mandato Capituli, videndum erit, quomodo hæc res ſe habeat. Tertiò cõſiderandi erunt actus ſinguli in quibus dicitur Canonicos eiuſmodi attentaſſe. Nam in quibuſdam poteſt Capitulum de iure cõmuni abſque Epiſcopo procedere, vnde nec hi dicerentur attentaſſe. Quartò præſuppoſito, quòd etiam Canonici ab omnibus ſupradictis eſſent excluſi: tamen adhuc videtur Domi
3 nis eos non attentaſſe ſtante † Breui Clementis, quod eximit eos a iuriſdictione Epiſcopi. Vnde nõ obſtant tria, quæ ab Epiſcopo deducuntur. Primò, q̃ per exẽptionem fuerit receſsum a terminis iuris communis ſimul cum præfixione termini. Nam reſpondetur Canonicos prætendere duplicem exemptionem, alteram antiquiſſimam ab immemorabili tempore narratam in Breui Clementis, alteram conceſſam a Clemente durante lite: igitur præfixio termini pertinet, quoad
4 probandum illam antiquiſſimã, interim † autem durante lite, durat etiam exemptio conceſsa a Clemẽte. Secundò, q̃ licet Canonici fuerint exempti a iuriſdictione Epiſcopi, non tamen licuit carcerare, excõmunicare, conferre canonicatus, & ita exercere iura Epiſcopalia, cum aliud ſit, exemptum eſſe a iuriſdictione Epiſcopi, aliud exercere ea, quæ Epiſcopo, aut Papæ competunt. Nam reſponſum fuit: Primò, Breue Clementis valde generale eſſe, & fortaſſe omnia hæc
5 illius concedere. Secundo, quòd † cum per Breue illud Epiſcopus ſit, quodammodo ſublatus de medio, tota iuriſdictio dicitur deuoluta eſſe ad Capitulum, ſicut quando præſcripſit, aut quando eſt conſuetudo,

c. irrefragabilis, §. excessus, de off. ord. præsertim cum in his locus sit iuri accrescendi. Tertiò respondetur,
6 quàuis ét † hæc iurisdictio in totum non diceretur deuoluta ad Capitulũ, tñ ideò non possunt dici attentata quoad Episcopũ, sed potius dicerentur actus nulli, & iniusti, in quib. non caderet illa consideratio attentatorũ, quinimò videndũ esset, an stante hac præscriptione canonicorũ iurisdictio horũ actuum pertineat ad Papam, an verò ad executores in breui, aut alios. Ter
7 tiò pro parte Episcopi dicebat breue † hoc Clemẽtis esse subreptitiũ, & ideò nullã probare iurisdictionẽ: Quapropter Dñi mandarunt, vt de his vltimis duab. obiectionib. Episcopi dubitetur, s. quoad deuolutionẽ iurisdictionis, & quoad subreptionem breuis, an saltẽ
8 ex ea † oriatur titulus coloratus, ex quo Canonici possint tueri ea, quæ ab illis sunt gesta. Quoad obiectionẽ aũt Episcopi, quòd sicut prout alias conclusum fuit dẽ, cum attentatse, quia solus processit, ita & nunc de Canonicis debeat iudicari, facilis fuit responsio, cum diuersa sit ratio. Nam Canonici prætendunt se exemptos, & ostendũt breue Clementis: Episcopus autem nititur Bulla Innocentij, quæ facit contra illum.

DECISIO DCXXXIX.

Romanæ hæreditatis de Comitib.

21. Octob. 1560.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata in fauorem, vtrum sit valida non obstante regula, de non tollendo iure quæsito.*
2 *Jure quæsito, an sufficienter dicatur derogatum facta in specie derogatione vigore motus proprij.*
3 *Jus quæsitum via iudiciaria, & de iure ciuili facile potest a principio tolli.*
4 *Rescriptum habens clausulam, non obstante regula Cancellariæ, & aliis similibus, quid operetur, præsertim cum mentem concedentis ostendat.*
5 *Rescriptum ex non plenaria relatione narratorum, vtrum subreptitium dici debeat, maximè nulla facta mentione ratificationis principalis.*
6 *Restitutio ob factum alienum facilius dari solet, quàm proprium.*
7 *Rescriptum vtrum ex eo, quòd non sit simpliciter gratiosum, sed ad lites, debeat dici subreptitium.*

PLacuit in hac causa reuerti ad quoddam dubium, quod alias imperfectum fuerat omissũ, videlicet, stante rescripto sacri Concilij, quod Dominis datur,
1 *an † sententia A. C. in fauorem D. Torquati fuerit valida, non obstante regula de non tollendo iure quæsito?* Domini nihil fere firmarunt, sed tñ potius sentiebant obstare supradictam regulam. Primò dubitarunt de facultate Cardinalis, qui signauit commissionẽ, an potuerit derogare iuri quæsito cũ hoc sit solius Papæ, nec ad alium spectet, Fel. in c. fi. num. 4. in glos. 6. vnde videndus erit motus proprius, & consensus a Papa, aut si aliundè constet de eius facultate. Secundò dubita-
2 runt præsuppolita facultate Cardinalis, † an sufficienter derogatum fuerit iuri quæsito, cum in specie derogatum non sit reg. de non tollendo iure, vt per Sarn. in d. reg. q. 1. vers. & ista omnia, &c. Quia in re nõ placuit illis quædam ratio adducta pro parte Dom. Torquati, ꝙ ius illud quæsitum ex dispositione, l. fi. C. de codicill. esset ius quoddam speciale, & extraordinarium, cui potest derogari per Sarnen. q. 6. in dicta regula. Nam imò dixerunt hoc ius esse legitimũ & commune, cum oriatur ex d. l. fi. redacta in corpore iuris,
3 de eo potius dubitabant, † quòd cum id ius sit quæsitum via iudiciaria, & de iure ciuili, potuit facile tolli a principe, licut dicitur de sententia & re iudic. Abb. cõs. 84. in princ. Molied. 43. & præsertim, quia in hoc
4 rescripto adest † clausula, non obstante regula Cancellariæ, cum alijs clausulis amplissimis, quæ ostẽdunt mentem concedentis, absque alia derogatione in specie dictę regulę, Aegid. 333. Rebuff. de regu. num. 11.
5 Paris. cons. 5. nu. in 4. Tertia fuit dubitatio, an † rescriptum possit sibi subreptitium, quia non omnia essent plenè narrata, cum nihil dictum fuerit de ratificatione principalis cum iuramento. Et licet expositа fuerint gesta a procuratore, qui potuit præiudicare, tamẽ multũ refert illud omissum fuisse, quod propriè per-
6 tinebat ad factum principalis, † cum facilius detur restitutio ob factum alienum, quàm proprium, & maximè cum iuramento, quòd erat omnino exprimẽdum, & ideo Sarnen. verba referuantia factum procuratoris sunt, sub inuolucro quodam nec satis clara. Aliqui tamen dicebant, quoad hoc certè dubitari posse, an
7 rescriptum hoc sit † subreptitium, eo, ꝙ non sit simpliciter gratiosum, sed potius ad lites. Quarta fuit dubitatio, an concessum fuerit a Cardinali, cum signatura illius dicat, D. Auditor procedat, vt petitur, & iustitiam faciat. Nam videtur restrinxisse decisionem caus sæ ad terminos iuris, Crescen. 47. Iaf. l. iustitia, de iust. & iure. Dictum fuit videndum esse, an ius, quod prætenditur quæsitum fratribus de Comitibus ex dispositione d. l. fin. subiacet aliquibus limitationibus Doctorũ in illa lege, aut videndum de ratificatione D. Torquati, aut aliquod illud caput aggrediendum.

DECISIO DCXL.

Auximan. Bonorum, 21. Octobr. 1560.

SVMMARIA.

1 *Non possidens & actor, vbi de contrauentione nõ constat, vtrum de ea docere debeat, an pars rea.*
2 *Lite ex diuersis caussis orta, cui incumbat laudi, vel cõtrauentionis probatio.*
3 *Debitor, vbi opponit contra creditorem, agens non tenetur ad probationes.*

PEtrus Antonius agebat vigore contractus, vbi donata sibi fuerant omnia bona a Faustina, filiæ excipiebant in donatione non contineri ea, de quibus antea fuerat compromissum, & laudum subsequutũ: Petrus Antonius replicabat laudum id nullum fuisse, nec a partibus seruatum. Hinc dubitaui stante laudo, prout stat, *an constet de contrauentione maritorum siue*
1 *vxorum?* Domini responderũt † non constare de contrauentione, nisi Petrus Antonius hoc doceat, cui incumbit hoc onus probandi: Ipse enim nõ possidet & est actor, fundatque intentionem suam super donatione, filię excipiunt de laudo, ipse replicat de contrauentione, ergo hoc ille probare tenetur, per iura vulgaria. Nec obstant tria a parte Petri Antonij deducta. Et primo sententia quædam super alimentis lata, contra filias in fauorẽ Faustinæ donantis, nam hæc lis po-
2 tuit oriri ex diuersis caussis, nec † hic refertur ad laudi contrauentionem, vel quia ipsa prætendebat propria auctoritate ea percipere, vel quia isti erant in mora soluedi, vel aliunde. Non obstat, ꝙ in laudo nec acceptetur illa clausula, de fructibus communicãdis, quoniam, vt dicunt verba laudi, non acceptarunt non refutarunt, deinde hoc nihil pertinet ad Faustinam.
3 Non obstat tertio, quod † vbi debitor opponit, contra creditorem agens, non teneatur probare: nam in hoc argumẽto præsupponitur Petrum Antonium esse creditorem omnium bonorum, & tamẽ hoc est, de quo disputatur, & vltimo a parte negatur. Nisi igitur Petrus Antonius clarè probet contrauentionem, potest obtinere, & inhibitio danda erit aduersarijs, iuxta commissionem impetratam, nisi aliud in contrarium a Petro Antonio ostendatur.

DECISIO DCXLI.

Sequestri die 25. Octobris 1561.

SVMMARIA.

1 *Commissio signata arbitrio intelligenda est, prout de iure, iuxta stylum Rotæ.*
2 *Commissa caussa spolij, & attentatorum, prius, quàm ad*

negó-

negotium principale perueniatur, videndum eſt, quomodo ſe habeat ſpolium cum attentatis.

3 *Sententia ſi dicat poſſeſſionem in priſtinum ſtatum reſtituendam, intelligitur de ſtatu bono & legitimo.*

4 *Condemnata pars, & quæ ceſſit, non poteſt petere reſtitutionem.*

5 *Docens de ſtatu aliquo poſſeſſionis ſuæ reſtituibilis ipſi poſſeſſio eſt reſtituenda.*

DVbium propoſui præſuppoſita ceſſione Cardinalis & reſolutionib. aliàs factis, *an ſit tradenda poſſeſſio Petro, vel Archiepiſcopo, vel ſequeſtranda, & interim procedendum in petitorio ſtante præſertim commiſſione ſignata arbitro.* Domini circa hoc dubium in primis concluſerunt, † commiſſionem ſignatam arbitro intelligendum eſſe, prout de iure, & ita ſtylum Rotæ in huiuſmodi cõmiſſionibus obſeruare. † Propterea, cũ hic ſit commiſſa cauſſa ſpolij, & attentatorũ, prius videndũ eſſet, quomodo hæc ſe habeãt, antequã ad negotiũ principale perueniatur. Quare dixerunt Dñi, cum ceſſio Cardinalis referat ſe ad Iuliam bonæ mem. Iunij, & † ſententia dicat poſſeſſionẽ ad priſtinũ ſtatum, de quo in executione conſtabit, reſtituendam, hunc ſtatum intelligi de ſtatu bono, & legitimo, non aũt de facto tantũ, prout ẽt aliàs coram eodem Iunio die 20. Octobris 1557. concluſum fuit. Et hanc eamdem deciſionem Domini omnes confirmarunt. Cui vero poſſeſſio ſit tradenda: dixerunt, Cardinali quid non eſſe reſtituendum, qui condemnatus fuit & ceſſit: minus etiam Archiepiſcopo, qui dicitur ſpoliaſſe: de Petro autem nihil firmarũt, ſed dixerunt poſt hac particulariter de hoc dubitandum eſſe, an Petrus doceat de ſtatu aliquo poſſeſſionis ſuæ reſtituibili. Nam ſi docuerit, poſſeſſio vtique erit illi reſtituenda, ſi minus, erit ad negotium principale veniendum.

DECISIO DCXLII.

Calaguritan. vnionis, 25. Octob. 1561.

SVMMARIA.

1 *Vnionem præcipuè, & principaliter cauſſa Decimarum ſæpe verba vnionis declarare poſſunt.*

2 *Diſponentis intentio potiſſimum ex cauſſa finali manifeſta apparet.*

3 *Vnio quæ adhuc in vigore eſt non poteſt dici diſſoluta.*

4 *Sententia iuſta re vera exiſtente, quæ præſupponitur eſſe iniuſtæ venit omnimodò confirmanda.*

1 DAta fuit copia teſtiũ ab vtraque parte vnionis, in de quæſtiui, *an † vnio fuerit facta principaliter propter decimas & teſtes probent ſuper his ortas fuiſſe differentias?* Quoad primam partem concluſum fuit, vnionem factam fuiſſe principaliter propter decimas, vt patet clare ex verbis ipſius. Et quia hæc cauſſa exprimitur in proœmio vnionis, vnde dicitur finalis, Socin. iun. cõſ. 159. nn. 20. & 30. Dec. conſ. 164. nu. 13. Aim. cõſ. 292. nu. 21. Cauſſa † enim finalis oſtẽdit principalem intentionem diſponentis, Bal. in prima conſtitutione C. §. quibus, ver. 2. ſumitur, Pariſ. cõſ. 72. nu. 53. in 4. An aũt cauſſæ ibi expreſſæ etiam æquè principales, aut magis acceſſoriæ, non fuit firmatum, quia erat extra punctum. Sed tñ tenire videbantur, quod iſta ob decimas ſit principalis: quãuis alia ibi expreſſa hodie ceſſarent, tamen vnionem non diſſoluendam, cũ hodie & vigeat, §. affinitatis. Inſtit. de nup. Alex. cõſ. 64. nu. ... in 7. Quoad ſecundã partem ab omnib. rũſum fuit, ex teſtib. non probari illam differentiã ſuper decimis, quinimo oriri pacem & concordiã: & ex his

2 mandarunt mihi, vt videam deciſiones antea factas, quia cũ agatur de notoria iniuſtitia ſententiæ ordinarij, & hactenus appareat iuſtã fuiſſe, & vnio ſit antiquiſſima vltra 200. ann. cauſſa dum pẽdeat, videtur eſſe expedienda, & ſententia ordinarij confirmanda.

DECISIO DCXLIII.

Romanæ domus, & Viridarij, 30. Octob. 1561.

SVMMARIA.

1 *Regula, dolo facis, in poſſeſſorijs non admittitur, cum ex aliis regulis ſit tutus in iure.*

2 *Reſtitutio in ſpolio violento de iure numquam impediri poteſt, nec debet.*

3 *Inuito creditore aliud pro alio ſolui non poteſt.*

4 *Inuitus ad pecuniæ receptionem cogitur pro domo, quæ ſubiacet reſtitutioni.*

ALiàs pronunciaueram in hac cauſſa in fauorem Iulij reſtituendum eſſe ad illum ſtatum, in quo erat mater ſua tempore, quo fuit è domo electa. Nam aduerſarius obijciebat velle ſe illi reſtituere pecunias, quas mater potuerat prætendere ſuas, illius domus ratione, & hypothecæ ſuæ dotis, & ita eam non admittere in domum. Hinc dubitaui, *an exequutio ſententiæ debeat impediri ex oblatione huius pecuniæ?* Reſponſum fuit, in primis Iulium reſtituendum eſſe integre ad ſtatum matris ſuæ iuxta tenorem ſententiæ,

1 cũ in † poſſeſſorijs non admittatur regula dolo facis, cum ex alijs rationibus ſit tutus in iure, Rota 15. de reſtit. ſpoliat. in nou. Aim. conſ. 140. numero tertio,

2 Pariſ. conſ. 105. in 3. Nec † vnquã in iure reperitur impediri reſtitutionem, quia præſertim Iulius velit afferre, præſertim in ſpolio violento, quale eſt hoc, de quo

3 nos agimus. Præterea cũ regula ſit, aliud pro † alio inuito creditore ſolui non poſſe, l. 2. §. 1. ſi cer. pet. Nam

4 debet † Iulius inuitus cogi, vt acceptet pecuniam cum ſibi competat ius reſtitutorium ad domum. Accedit, q̃ Iulius non tantum prætendit hanc pecuniam ſibi deberi ratione hypothecę, ſed etiam donationis propter nuptias, & fructus decurſos, & expenſas, & alia quę commodius deducit, erit etiam in priſtinum ſtatum reſtitutus. Nec ius patitur, vt dum expellitur ille a domo, expulſus taceat. Quæ in cõtrarium adducebantur, poſſent procedere, ſi actum fuiſſet actione hypothecaria, ſed hic agitur de ſpolio violento.

DECISIO DCXLIV.

Cremonen. Prioratus, 30. Octobr. 1561.

SVMMARIA.

1 *Compulſoriales cum termino dierum aliquot decernuntur ad iurium productionem in forma probanti.*

2 *Formam iudex ex eo, quod nudus miniſter eſt, & limitatam iuriſdictionem habeat, parti immutare non poteſt.*

3 *Spatium temporis in compulſorialibus ad iurium productionem appoſitum, non ſolum conceditur ad partium fauorem, ſed etiam notariorum.*

4 *Citatus vt compareat intra decendium primò die compareus ſatisfecit citationi.*

5 *Pars etiam poſt terminũ ſibi aſſignatum poteſt opponere.*

1 DEcretę fuerũt litterę Compulſoriales cũ termino duodecim dierum ad exhibẽdum iura in forma: Iudex compulſor reſtrinxit terminum ad ſex dies conſenſu Notariorum, qui produxerunt iura. Pars aduerſa proteſtata fuit de nullitate iurium extractorum. Dicebat enim pars hunc terminum 12. dierum reſtituẽ

2 fuiſſe exequutori pro forma, quam ipſe immutare nõ potuit, cum ſit nudus miniſter, & limitatam habeat iuriſdictionẽ, c. fin. §. 1. de off. deleg. Not. 10. in nou.

3 Dec. conſ. 604. nu. 10. & maximè, quia † hoc ſpatium temporis videtur appoſitum, non tantum fauore Notariorum, ſed etiam partis, vt poſſit opponere, ſi quid velit contra iura, vnde ipſe in his, cum ea producuntur, eſt cũdus, Rota 1. de fide inſtrum. in nou. Guid. Pap. in tract. de lit. compul. Rota dicta deciſ. 10. Verũ contrarium ab omnibus probatum fuit, quia tempus illud fauore tantum Notariorum inductũ fuit. Ideoque cum ipſe conſenſerit breuiori tempore, dubium non eſt actum valere, cum fauori ciuilibet poterit renunciare. Franc. c. cũ ſit Rom. nu. 16. de appel. Rot. in nou. 37. de appellat. num. 3. ſicuti cum quis citatus

4 eſt, vt cõpareat intra decem dies, ſi primo die veniat,

dicitur

probare volentem astringit ad probationem requisitã.

4 *Intentione partis non satis fundata ex productione regi-*
stri vtrum requirant pleniorem actorum coram iudice
exhibitionem.

1 QVærebã, † *quæ ex partibus teneatur exhibere acta,*
quæ prætenduntur deperdita in casu, de quo agitur?
Vnus ex Dominis dicebat, hoc pertinere ad Monald.
qui voluit impugnare sententiam Mohedani, quæ ha
buit effectum, & eius vigore Dux fuit missus in pos-
sessionem. Alius dicebat, imò hoc incumbere Duci, ꝙ
2 Monalden. † committãt causam nullitatis cum clau-
sula quam, & quas, & probant nullitatem sententiæ
Mohedani ex registro coram Nicol. de Aret. quod est
3 pertectum. Igitur † cum ipsi ex parte sua satis probent
intentionem suam, tenetur Dux, qui vult contrarium
probare, ipsi cedere integra acta si prætendit ea esse
4 deperdita. Verum alius pro parte Ducis dicebat † in-
tentionem Monaldensium nõ satis esse fundatam ex
actis coram Nicolao, nisi etiam edantur acta integra
coram Mohedano. Nam cum omnia acta sint coniun
cta & connexa, nõ potest dici aliquid probatum, nisi
oia integra ostendantur, cũ ea, quæ videntur aliquid
probare ex actis coram Nicol. illis addunt, vel dimi-
nuunt. Nihil concluſum fuit, sed res reiecta ad Calẽ.

DECISIO DCVIII.

Auximan. bonorum, 13. Maij 1560.

SVMMARIVM.

1 *Partibus nequaquam in informationibus conuenientibus*
nihil potest concludi.

1 NIhil cõclusum fuit. Nam partes † in informatio-
nib. non conueniebant, & restringendum erat
dubium, quoad contrauentionem meritorum. Aliqui
dicebant, non venire bona assignata in laudo, prout
sunt doctrinæ in terminis, Corn. cons. 89. num. 12. in
3. Rui. cons. 122. nu. 20. in 5. & aliæ rationes adductæ
in informationibus pro hac parte, reliqua extra pun-
ctum esse.

DECISIO DCIX.

Roman. pecuniaria, seu donationis,
27. Maij 1560.

SVMMARIA.

1 *Vna partium informante in cuius fauorem videtur inclí-*
nare Rota propositio iterata fieri per Auditorẽ potest,
cum vtriusque partis informationibus.

2 *Restitutio in integrum ex contractu, quando competat*
parti eam prætendenti, vel non.

3 *Cessans in solutione semestre, & eo plus, vtrum se excusa-*
re poterit nomine moræ tanquam minus diuturnæ.

4 *Verbalis oblatio pecuniarum etiam nõ realis, non relenat,*
vbi ipsa præsens pecunia requiritur.

1 PRimo proposui hãc causam supra 15. Martij † in
formante tantum parte D. Cæsaris: & quia Rota
sentiebat in fauorem illius, iterum volui eam propo-
nere, datis vtrinque informationib. Dubiũ autem hoc
erat, *an ex contractu, de quo in actis, debeatur in integrũ*
restitutio stantib. sententijs aliàs latis. Dñi omnes con-
cluserunt, non esse locum restitutioni, & ꝙ cõtractus
gestus fuit cum societate, & non cum hospitali, vt ex-
pressè dicunt verba contractus. Cum igitur hæc sit
societas laicorũ, quamuis ad vsum hospitalis, & Do.
Cæsar vellet contrahere cum illis, prout cum societa-
2 te laicorum, dubium † nõ est non esse locum restitu-
tioni, sicut nec locus est purgationi moræ ob pactum
resolutiuum in contractu, & iuramentum, prout aliàs
firmatum fuit coram D. Iunio & D. Chisian. Et quã-
uis societas diceret modicam moram tantum duorũ
mensiũ, & officiales suos nõ potuisse illis præiudica-
re, tñ sicut omnia fuerant aliàs decisa contra societa-
tẽ, & ego nũc rursus legi testes, & attuli mecũ in Ro
3 tã, cõstabatque societatẽ † vere cessasse in solutione in
mense Septemb. 1556. vsque ad diem 24. April. 1557.
quo die societas fecit verum depositum. & licet testes
diceren t, ꝙ de mense Decemb. 1556. quidam ex offi-
cialib. obtulerant pecunias duorum mensium præce-
dentium, & cœperant tractare concordiam, tamen il
4 la fuit † verbalis oblatio. Et vnus ex testibus dicebat
stetisse per eos quo minus concordia perficeretur. Et
hoc eo magis placuit Dominis, quia cum Dom. Cæsar
ita bene meritus fuerit de hac societate, non debuit ab
illa hoc modo vexariideo mandarunt mihi, vt senten
tias latas omnino exequeret. &c.

DECISIO DCX.

In causa spolij, 5. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Spolio probato vtrum spoliator excipere poterit contra spo-*
liatum de notorio non iure petentis restitui ob non ex-
pressum verum valorem beneficij.

2 *Acta contingentia tractatum de regula de valore si spolia*
tus valorem verum non in litteris expresserit, an offi-
ciant restitutioni in integrum per eum petitæ.

Et an huiusmodi regulæ, an spolij casu procedere posse di-
cantur, num. seq.

1 PRobatum erat spolium, † sed spoliator excipiebat
constare notoriè de non iure petentis se restitui,
eo quòd in litteris expresserat valorem ad 14. & tamẽ
ibidem in articulis continebatur valere vltra ducen-
tos: cũque dedissent in actis de regula de valore. Du-
2 bitaui ego, an † hoc impediret restitutionẽ? Domini
concluserunt nõn impedire, quoniam huiusmodi re-
gulæ non procedunt in spolio, sicut nec regula de pu
blican. nec alleg. Lap. Et semel & sæpius in Rota fuit
firmatum. Et ratio est etiam, quia hic potest exprime-
re valorem de nouo per prouisionem, testes nouos, &
similes, quibus gratiam suam tuebitur. Vnde interim
dici non potest, adeo notoriè constare de non iure
suo, vt sit excludendus, &c.

DECISIO DCXI.

Rauennaten. terrarum, 5. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Remissoria pro testibus examinandis, vt plurimum da-*
tur, vbi personæ examinandæ sunt Illustr. vel senes, &
valetudinarij.

2 *Conquerentes per litteras, & alia indicia de aduersario-*
rum potentia, an veniant audiendi.

3 *Octogenarij testes qui ad curiam adduci nõ possunt ex in-*
dulto iudicis, possunt in locis vbi sunt examinari.

4 *Trimestre supersedetur aliquando ad partis instantiam,*
qua probaturam se dicit velle obiecta aduersarij.

5 *Examen testium senum, & valetudinariorum remissum*
ad partes, si improbet aduersarius, potest ipsius nomine
adiunctus dari examini aut aduocatus, idque ipsius
sumptibus.

1 FVerat aliàs decreta remissoria † Dominis de Ra-
sponibus in ciuitate Rauẽnæ pro testibus senibus
valetudinarijs, quoniam deinde pendẽte causa corã
Domino Quiroga, illi de Onus aduersarij per quasdã
2 litteras missiuas † & quędã alia indicia conquesti fue-
rant ob potentiam illorum de Rasponibus, qui fuge-
rant in ostium vbi erant inducti testes, ne amplius e-
xaminarentur, sed adducerentur in Curiam sumptib.
illorum de Onus: nunc pendente causa coram me
per subrogationem, cum isti de Rasponibus valde cõ
3 quererentur, se non posse testes suos † octogenarios
deducere in Curiam, & eos interim perire, & pro-
pterea dedissent mihi examen quoddam extraudi-
ciale, septem aut octo monachorum illius loci, vbi
dicebatur fractum fuisse ostium, qui testes clare de-
ponebant rem, quo pacto se haberet in Rasponibus
& in hoc nullam fraudem, aut crimen obij ci posse.
4 Idcirco cum ad instãtiam illorum de Onus † super-
edissem forsan per tres menses cum dicebant se iusti-
ficaturos ea, quę obijciebant Rasponibus coram Do-

mino

mino Quiroga, & tamen nihil vnquam egissent & in actis illa legitima causa appareret, ob quam & illi testes senes, & valetudinarij essent prohibendi ibi examinari, & proposita in Rot. mandarunt mihi, vt decretum illud D. Quiroge moderarer, concederemque testes illos ibi posse examinari: si tamen illi de Onus
5 vellent ibi aliquem † dare adiunctum, aut aliquem mitti aduocatum qui assisteret examini, hoc concederem sumptibus eorum.

DECISIO DCXII.

Florentina S. Pancratij, 5. Iunij 1560.

SVMMARIVM.

1 *Mos erat antiquitus, vt Rota consuleret abbreuiatores in vsu stylo in clausularum exaratione obseruare soliti.*

QVoniam supra die 11. Mar. fuerat dictum, subrogationē Spinelli capere beneficiū istud ex verbis, clausulis illius, nisi fortè probaretur stylum in cō-
1 trarium esse. Vnde pars aduersa petijt in † Rota, vt dignaremur cōsulere abbreuiatores (prout olim mos erat) super hoiusmodi stylo, quoniam abbreuiatores aliter de eo recusabant respondere: placuit hoc Rotæ, cum veritas aliter reperiri non posset, mandauitque mihi, vt narrato illi negotio eos consulerem, & per notarium causæ deinde quid respondentes, in Rota referrem.

DECISIO DCXIII.

Cremonen. Præpositurę.

SVMMARIA.

1 *Difficilis quæ probationis esse dicuntur, an per vocem publicam & famam probari possint.*

2 *Præsumptiones & coniecturæ quid in casu difficilis probationis operentur.*

DVbium erat, ex quo fuerat repertum cadauer in domo coopertum terra, & letamine, die 31. Decemb. 1555. & antea die 24. Nouembris 1555. in qua erat vnus frater Marcus citra vsque ad diem 31. Decemb. qui respectu eius cadaueris a nemine est visus: & quando repertum fuit, iam erat detecta summitas nasi, & pellis plantæ pedum, & clauis illius domus reperta fuit per officiales, prout in sententia condemnatoria, in partibus & ex actis dicatur esse in casu ita
1 difficilis † probationis, quoad tempus mortis, vt sufficiat probatio per famam iunctis alijs adminiculis, de quibus alias sub die 9. Maij 1558. fuit probatum. Do-
2 mini omnes concludebant nos esse in casu † difficilis probationis, ex præsupp. 8. in puncto. Primo, quia cadauer in domo repertum fuit, Alex. cons. 64. num. 5. in 1. Secundo, quia coopertum terra, & fimo, Sal. l. si quidem, C. fol. mat. nu. 2. Tertiò, quia clauis reperta fuit eo modo quo supra, vnde videtur casus quasi improbabilis, nisi per coniecturas, & præsumptiones, an verò hæc sufficiant ad probandum resolutionem, de qua agitur? alij sufficere sentiebāt, iuxta tradita Cassad. per decis. vlt. de dol. & contu. in fi. quidam tamē contra, cum hæc etiam alias præsuppositā fuerint coram Oradino, & contrarium responderit: vnde cum sententia illius ferè ex eisdem esset reuocanda, maturius dicebat esse considerandum, præsertim cū ipse non abiit. Nunc cum coram me duo tantum testes fuerant examinati de publica voce & fama, alij duo coram eo idem deposuissent, itaque dixerunt causam si fieri posset, esse concordandam.

DECISIO DCXIV.

Romana officij extraordinariatus, 7. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Pacta de computis reuidendis si intercesserint, & pars soluat non restituto officio, de quo agitur in æstimatione ante remissionem, vtrum ratum sit, quod agitur.*

2 *Termini solutionis summæ satis honestæ tripartito diuidi per cursum triennij solet a Rota.*

3 *Rationibus non in computū adhuc redactis an possit pars obligata ad restitutionem cogi.*

4 *Pactum appositum contractus pars ipsius non immerito contractus dici debet, & nu. 7.*

5 *Officij Curialis venditio sine consensu summi Pontificis non valet maximè si fuerit simulata.*

6 *Bonæ fidei maximè videtur esse conueniens, vt antequam quis dissoluat id in quod obligatus est, primo præmittantur calculationes & subductiones rationum.*

1 DVbitū fuit, an † stantibus instrumētis, & pacto sine veri præiudicio incontinenti appositō de reuidendis computis, & præsuppositō etiam sine veri præiudicio, quid per testes probetur, R. D. Alexan. tempore locationis non possedisse, neque hodie possidere officium, an ex quo nihil concluserit, & obligauit se in forma Camerę cum iuramento finita locatione illud liberè restituere, prout in instrumento locationis, teneatur præcisè ad illius restitutionem, vel saltem ad pretium illius seu æstimationem vnà cū fructibus ita quod restituendo, vel soluendo respectiuè possit excommunicari non facta prius computorum reuisione: Dominis placuit, vt causa omnino componatur, & datum fuit hoc negotium Caraton. & mihi, vt iudicaremus Do. Episcopum Rutfinum soluere 2000. scuta
2 in † tribus terminis, quorum primus nunc incipiet, & secundus anno sequente, & deinde tertius anno subsequente: cōmittantur ceterā omnia hinc inde. Quod
3 dubium aliquibus placebat, † non posse cogi Episcopum ad restitutionem, nisi rationib. cōputatis prius.
4 Primò, quia † hoc pactum fuit appositū in cōtractu, ergo est pars illius, & non possent illi de Spada agere ex illo, nisi ex parte sua impleant, quod debebant. Se-
5 cundò, quia † illa venditio officij non valuit cum non adfuerit consensus Papæ, & fuerit simulata cum hodie officia valeant scuta 2700. Tertiò, quia hoc videtur conuenire † bonæ fidei, vt prius subducantur rationes antequam quis soluat, cū facile cōtingere possit Dominum Rutfinum esse in illa re debitorē. Nec
6 obstat Soc. in l. pecuniam, nu. 10. si cer. pet. Barto. in l. Iulianus, in fi. de condict. indeb. Nam nos loquimur
7 in pacto expresso † appositō in contractu, qui est pars illius. Alij tamen contra, quia, hæc omnia reseruanda in possessorio, & non impediente nunc executionem in spolio, quoniam aliàs res se habet mali exēpli tam facilè retardari executiones obligatas iuramentis in forma Camerę. Causa igitur concordetur.

DECISIO DCXV.

Taurien. Præpositurę. 7. Iunij 1560.

SVMMARIVM.

1 *Dubio suborto, an partium vna impedita fuerit facto iudicis, an aduersarij, quid agendum.*

AN in casu, de quo agitur, lit locus regulę de triennali, nihil firmatū, quia Domini non bene videi-
1 rant: dictum fuit, ꝙ possit † dubitari, *an Ludouicus fuerit impeditus facto aduersarij, aut iudicis, cū per lapsum non steterit, quominus petierit sententiam, & instaret pro ea.* Et videndum in facto quomodo id se habeat.

DECISIO DCXVI.

Roman. pecuniaria, 7. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Dubium solutis pecunijs cuius fuerint mercatoris si vertatur, vtrum ex libris eorundem inspectis id dissolui possit.*

2 *Præsumptiue, an ex stylo mercatorum probetur huius, vel illius esse pecunias per librorum inspectionem apparente scriptura illius in ipsis pro quo præsumitur.*

3 *Soluentis pecuniæ vt plurimum in casu dubio esse præsumuntur.*

1 DVbitatum fuit, an † pecuniæ solutæ cēseantur esse de pecunijs Domini Io. Petri de Castarellis, vel Domini Hieronymi de Venturis stantib. verbis instrumenti: nihil concluſum fuit omnino. Dubiū fuit, vt videatur libri illorum de Venturis, an faciant mentionē de pecunijs

illorum

illorum de Castarellis. Igitur verisimile est si Castarel lus ei soluit aliquod scriptum in his libris reperiretur ibi: *quòd si nihil in his de Castarellis inuenietur, videndũ erit, an Castarellis probet stylum mercatorum, qui præten*
2 *ditur.* Et deinde † ego dubitabo, an stylo probato, & alijs coniecturis illorum de Castarellis tollatur, aut elidatur hæc præsumptio. Nam circumscriptis libris, stylo, & coniecturis, Domini sentiunt, pecunias esse illorum de Venturis, non solum quia in dubio præsumitur esse soluentis, Bald. cons. 137. in 5. libro, & l. fin. C. de pign. Bart. l. si parum, num. 4. C. com. vtr.
3 iud. vbi si † dubitatur, tunc præsumitur pecunia soluentis, Mar. iun. cons. 14. in 2. nu. 2. sed etiam quia ad id erat obligatus aduersarius ex fideiussione, l. fin. C. de alim. præst. &c.

DECISIO DCXVII.

Placent. Canonicatus, 3. Iunij 1560.

SVMMARIVM.

1 *Dubium pendens a facto requirit actorum inspectionem, & examinationem.*

1 DVbium, quod proposui, totum † pendebat a facto, ideo Domini nihil concludere potuerunt, sed videnda erant nonnulla dubia, quæ ego annotata habeo.

DECISIO DCXVIII.

Burgen. Iurisdictionis.

SVMMARIA.

1 *Bulla Pontificia existente, quæ iubet Episcopum in criminibus clericorum, & canonicorum procedere debere cũ consensu Capituli, si lis sit orta inter Episcopum, & Capitulum a quo processus contra crimini obnoxios canonicos constitui debeant.*

2 *Cardinalis ordinarius post inhibitionem factam lite pendente de non procedendo contra canonicos suos, si carceribus includat canonicum & alios beneficiatos suæ Ecclesiæ, an dicatur ob id attentasse.*

3 *Bulla, quæ iubet Episcopum in criminalibus nil sine consensu Capituli sui statuere in suos canonicos, conformis est iuri communi.*

4 *Carceratio facta cum consensu Capituli ab Ordinario, cum litigent insimul non præsumitur, nisi probetur.*

5 *Solemnitas iudiciaria an in carceratione etiam requiri videatur, cum periculum sit in mora, & metus subsit delinquentem fugam capere posse.*

6 *Prohibitum si sit Ordinario ne solus delinquentes clericos corrigat, & omne illud prohibitum censetur per quod ad correctionem peruenitur, vt est carceratio hoc casu.*

1 EXtabat in actis † Bulla Innocentij de anno 1549. quæ habebat clausulam, *vt Episcopus deberet cum consensu Capituli procedere contra canonicos, & alios clericos Ecclesia super criminibus repetitis.* Orta deinde lite inter Capitulum, & Episcopum, & commissa causa in Rota † & inhibitum de more, post inhibitiones
2 reperiebatur Cardinalem carcerasse canonicum in castello, & quosdam alios beneficiatos, vnde dubitaui, *an hæc dicerentur attentata?* Rota concluit, nemine discrepante, hæc esse attentata, cum cõmissa causa fuerit generalis super iurisdictione, correctione, rebusque alijs, cum postea Episcopus solus processit, dubiũ nõ est eum contrafecisse, & ita attentasse. Nec obstat, q̃ dicebatur extare pro Episcopo ius commune, quia est
3 potius † còtra Episcopum, & Bulla vt conformis iuri cõi, cum nõ liceat, Episcopo absque Capitulo procedere, c. irrefragabili, de off. ord. & in c. cũ potest, de re iud. Rot. in nou. 466. Anch. Franc. c. non est, de consuet. in 6. Hostien. & Ioan. Andr. c. cum primo, de excess. prela. & hæc seruari a Rota tradit Achil. prima, de Episcop. Non † obstat, quòd potuerit etiam in illa
4 carceratione adesse consensus Capituli. Nam id non præsumitur nisi probetur. Non obstat, quòd Bulla respiciat sollemnitatem iudicij, quæ † in carceratione nõ
5 requiritur, cum in criminalibus incipi possit a captura, ne interim delinquens aufugiat. Bar. l. si longius, §.
6 filius, de iud. Nã † respondetur cum prohibeatur Episcopo ne solus corrigat, prohibetur omne id, ex quo ad hanc carcerationem potest perueniri. Hæc autem omnia firmata sunt circumscripto capite, si Episcopus ante Innocentianam fuisset in quasi possessione procedendi sine Capitulo. Præterea an ius commune omnino assistat Episcopo, aut contra, non fuit plenè firmatum, sed ita obiter dictum.

DECISIO DCXIX.

Salamant. de Babila fonte, 14. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Familiares si dicantur Cardinalium, qui reperiũtur descripti in libris expensarum tinelli, vtrum alij in illis non descripti non hoc obstante dici possint familiares.*

2 *Litteræ Præfecti expensarum, aut œconomi familiarium, & domesticarum expensarum, iuncta testium affirmatione, aliquem esse familiarem Cardinalis, probare possunt sufficienter.*

3 *Propositiones aliquando licet non sint omnino concludentes, vrgentes tamen esse possunt, & ob id considerabiles.*

4 *Iuramentum describentis matriculam familiarem vel non alicuius prælati.*

5 *Libri calculatorij rationum domesticarum cum non sint integri, vtpotè in quibus aliquorum mensium rationes, & computa desiderantur, non obsunt asserenti se familiarem prælati alicuius ratione reseruationis pretensa in beneficio intra familiaritatis.*

6 *Verus familiaris quispiam dici potest prælati, licet non comedat in tinello, & non sit descriptus in libro rationum domus, & expensarum, & ideo huiusmodi libri non sunt de substantia probationis requisita familiaritatis, & num. 10.*

Idque maxime cum error scribentis, & multa omittentis in huiusmodi libris frequenter accidere solent, vn. seq.

8 *Priuata epistola missiua non probat ordinariè nisi contra scribentem.*

9 *Testibus negatiuam deponentibus non fiditur vbi affirmatiuam alij testes ex aduerso examinati comprobarunt in facto, & id quidem clarè.*

10 *Conuictus & comestio in tinello non est de substantia probationis aliquem esse familiarem prælati.*

QVoniam Garzias ad ostendendum reseruationẽ beneficij de quo agitur, olim probauerat ex variis testib. se fuisse familiarem Dom. Francisci Cardinalis Compostellani S. Iacobi, nunc Rohanus ad tollendam hanc probationem, multa in actis deduxerat, quæ ego in puncto præsupposui, & ita dubitaui, præ-
1 *supposito per testes probari, q̃ † familiares omnes illorum Cardinalium de quibus ipsi deponunt, describantur in libris expensarum tinelli, & quòd Dom. Garzias inter libros, qui reperiuntur Cardinalis Compostellani, non reperiatur descriptus, licet aliqui ex familiaribus Domini Francisci Episcopi reperiantur ex hoc, & ex vno ex testibus dicti Garziæ, vt ex alijs pro parte Antonij examinati, & litteris Michaelis de Meta Præfecti † expẽsarum domus dicti Cardinalis, quorum copia datur, aut tollatur, aut elidatur probatio alias facta pro parte Domini Garziæ, ita vt cesset reseruatio in casu de quo agitur*: Domi-
3 ni omnino nihil firmarunt. Aliqui dicebãt has † propositiones Rohani, licet non sint omnino concludentes, tamen multum vrgẽtes, præsertim in materia ista, vbi aliàs etiam Rota ex varijs argumẽtis suspecta est, non dicendo fraudem in hac renignatione negari. Non. n. potest, quin isto modo deducta multũ mouere debeant animũ cuiusque iudicis, & præsertim cum
4 ille, qui † scripsit libros familiarũ Card. iureiurando affirmet per litteras suas Garziam non fuisse in eo numero. Alij autem contra, q̃m Garziæ intentio plenè probata est ex testib. suis, quorum probatio non tollitur

5 tur ex libris productis, quoniam deficiunt † libri aliquorum mensium, & sic non sunt integri. Nam de anno 1542. deficit mensis Februarius, & December. Deinde hi libri non sunt de substantia ad probandam fa-
6 miliaritatem, cum possit quis †esse vnus familiaris, licet non comedat in tinello, sed alibi expensis Cardinalis, Sarn. de impetr. per obitum famil. q. 15. Præterea,
7 quia in scribendis libris † potuit esse error scribentis, qui omiserat ista. Sic etiam responderunt ad alteram missiuam, quòd littera illa referat se ad libros, & quòd
8 cum † sit epistola priuata, non probat nisi contra scribentem. Quoad testes etiam dicebant, eos non conclu-
9 dere, †cum volunt deponere de negatiua, & testes contrarij clarè probent affirmatiuam. Inter has igitur dubitationes Rota mandauit, vt causa omnino componatur, videlicet dando titulum beneficij Garziæ referuato regressu Rohano, per cessum vel decessum Domini Garziæ: & dimidia fructuum loco pensionis interim detur Rohano cum dimidia fructuum percepto rum. Quòd si concordia sequi non potuerit, tunc volunt vt referam illis testes in Rota examinatos pro parte Garziæ, quoniam si dicunt tantum vidisse eum comedentem in tinello, dubitabant probationem illius
10 elisam esse: alioquin † secus, cum tinellū non sit de substantia familiaritatis: voluit autem vt consideretur, an certè percutiant tempus 1541. & 1542. si quidem mandatum Garzię ad seignandum fuit de anno 1542. 28. Decembr. Nec erant consideranda an his temporibus Garzias fuerit familiaris, &c.

DECISIO DCXX.

Legionen. Canonicatus, 14. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Examinatus coram iudice compulsore incompetenti causa inrisdictionis, vtpote qui non habeat potestatem recipiendi testes super negotio principali, sed tantum super recognitione scripturarum, non dicitur formiter examinatus.*

2 *Examinatus etiam parte aduersa non citata, & sine articulis frustratorie dicitur tali examini subiectus.*

3 *Pœnitentiarius dicens se absoluisse a peccatis, sed non a pœnis, & censuris, fidem facit aduersus eum, qui dicit se plenè absolutum.*

4 *Absolutio a pœnitētiario facta quæ apparet extensa in scriptis, non est de ijs quæ sunt difficilis probationis.*

5 *Pœnitentiarij approbati, vt sunt illi qui sunt in pœnitentiaria Apostolica præstantes iuramentum de bene exercendo sunm officium, fidem faciūt etiam sine præscriptis & testibus.*

6 *Simplex beneficiatus pœnitentiarius peccatoris absoluti, & portionarius eiusdem Ecclesiæ, cuius est pœnitens beneficiatus, fidem faciens de absolutione, suspectus est, secus est in pœnitentiario Apostolico, quia non diliguntur nisi personæ egregiæ probatæ, vt paulò ante numero 5.*

DVbitatum fuit, *an absolutiones, quarū copia datur, dicantur factæ in foro pœnitentiali, ita vt suffragentur Petro iuxta consil. Calder. 2. de testam.* Placuit Dominis absolutiones non suffragari Petro de Villareat.

1 Nam † non fuit formiter examinatus, vt requirit Calder. d. cons. Nam fuit examinatus coram iudice compulsore, qui non erat competens, cum haberet potestatem ad recipiendum testes non super negotio principali, sed super recognitione tātum scripturarum. Rot.
2 101. in nou. & fuit † examinatus non citata parte, & sine articulis, quòd non admittitur, c. 2. de testa. Et ita in terminis quòd non procedat cons. Cald. nisi pœnitentiarius cum iuramento formiter recepto deponat, sit Fel. in c. denique, de except. num. 3. & 4. & seq. & in c. veniens, primo, de test. col. vlt. ver. dūmodo iuret, & c. veniens, il 2. col. 8. ad eadem faciunt tradita ab eodem in c. cum a nobis, eod. titul. Ias. in repet. l. admonendi, num. 33. Secundò si is, qui absoluit Petrum non depo-
3 nit se cum † absoluisse a peccatis, sed a pœnis, & censuris, cumque non ipse dicat, nec nos dicere debemus, imò dictum ipsius contra producentem esset interpretandum, Felin. capit. vltimo, de testibus. Tertiò quia Calder. loquitur quando quis est absolutus per viam concessionis, vbi aliter non potest constare de absolutione, & tunc probat dictum absolutionis, quòd aliàs esset minus sufficiens. cum timus in his, quæ sunt difficilis probationis, cap. veniens 2. de testibus. l. non omnes, §. a Barbaris, de re militari. Secus i in casu nostro, vbi absolutio fuit facta in scriptis, & etiam aliter pro-
5 bari poterat, puta per testes, quia is qui absoluit † debet esse persona probata, vt erat pœnitentiarius Sedis Apostolicæ, de quo Calder. qui præstiterat iuramentum de bene exercendo officium suum, ad quod non admittuntur nisi personę probatæ: secus in casu nostro
6 vbi Ioan. de Valderas est simplex beneficiatus † & portionarius: non potest meritò in dicta Ecclesia esse suspectus parti.

DECISIO DCXXI.

Burgen. S. Dorotheæ, 17. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Partium litigantium instātiæ importunæ faciunt aliquando causam remitti.*

2 *Ius testificandi competere prætenditur aliquando vel ex titulo patronatus, fundationis, dotationis, aut contractus vel similium.*

3 *Iuspatronatus prætendens, debet de iure sibi competenti docere per instrumenta, vel testes, aut similes probationes.*

4 *Ius testificandi competēs iure familiaritatis, & cuiusdam facultatis non facit ex eo eius possessionem assequi.*

HAec causa dudum in Rota agebatur coram variis Auditoribus: Tamdem latis tribus sententijs in petitorio in fauorem monialium, & tribus in possessorio in fauorem Petri, cum ageretur deinde de relaxādis exequtorialibus, & Dominus Caputaquen. varia dubia proposuisset, qui tamdem coactus fuit ob im
1 portunitatem † partium causam remittere: ego qui in illius locum subrogatus fui, ita dubium proposui, videlicet, *stantibus sententijs hincinde in possessorio, & in petitorio litis, quorum copia Dominis datur, an ius testi-*
2 *ficandi, quòd † prętendebatur competere, vel ex titulo patronatus, siue ex titulo fundationis, constitutionis, aut dotationis, & contractus, sit per rem iudicatam in fauorem monialium exclusum?* Domini materia diligenter lateque discussa, vt finem tamdem tot controuersijs imponam, mandarunt mihi vt relaxem exequtoriales in petitorio in fauorem monialium, quoniam in illis nihil est dubium aut controuersum. Quoad executoriales in possessorio in fauorem Petri eas non relaxarem,
3 vbi ille † clarè doceat de iure suo aliunde competēti ex patronatu, instrumentis, aut titulis de quib. in sententijs, quoniam hæc tria capita expressè conclusa sunt per sententias clarè ex vltima Domini Caputaquens. in illa vltima reseruatione. Itaque si Petrus vellet executoriales, quoad ius sepeliendi in possessorio, poterūt decerni, quoniam constare dicitur de hoc iure in actis, quod tamen ego videbo: sed quoad ius testificandi nō erunt dandæ, nisi ostendat aliquod ius diuersum ab illis tribus de quibus supra. Hoc ergo magis placuit Do-
4 minis, quia † hoc ius testificandi videtur illi competij se ratione cuiusdam facultatis, ac familiaritatis, ex qua non acquiritur possessio.

DECISIO DCXXII.

Barchinonen. Castellaniæ.

SVMMARIA.

1 *Ordinarius prouidere de Castellania, an possit cuidam suo familiari ad vitam in præiudicium successoris, maximè concedendo eidem augmenta, & salaria non solita concedi.*

2 *Prouisio facta ab Ordinario de administratione Castellaniæ ad vitam, & confirmata a Sanct. iis. si sit detrimentosa Ecclesiæ suæ, & mali exempli, non tenet.*

3 *Antecessor Ordinarij bona Ecclesiæ alienare non potest ex motu proprio Pauli IV. de rebus Ecclesiæ non alienandis. quod sit per concessionem officiorum ad vitam, quæ ratione diuturnitatis alienationi æquiparatur, & nu. 5.*

4 *Bulla Pauli Quarti Pōtificis omnes rescindit, & quascumque alienationes, & concessiones etiam ad vitam vltra triennium factas.*

6 *Concessio administrationis Castellaniæ facta ab Ordinario sine requisitis sollemnitatibus, vtpote sine consensu sui Capituli, & Ecclesiæ, non valet, maximè si fuerit ad vitam.*

7 *Consensus Capituli in concessione ad vitam facta ab Ordinario & sic diuturna maximè necessarius est ob id, quòd per talem administrationis cōcessionem vtile dominium transferatur.*

8 *Res Ecclesiæ vt alienari possit, requiritur vt commissio aliàs facta fuerit valida & sollemnis.*

Bulla Pauli Quarti concernens alienationes, & concessiones, loquitur in rebus, quæ numquam vacant, & quę im mobilia sunt, vel etiam mobilia, & non extenditur ad prouisiones officiorum, seu beneficiorum, cum ea quotidie vacent.

10 *Castellania solita ad vitam concedi, non ob id dicitur alienatio, licet exierit de mensa Ecclesiæ, & nu. 12.*

11 *Vtili dominio prius existente apud alium, conferens Ordinarius, & Castellaniam ad vitam, non ladit hoc facto Ecclesiam, nec inde damnum aliquod dicitur sentire.*

13 *Subreptionis vitium tollitur quando concedens saltem in genere scire potuit, quòd tacitè inest.*

14 *Confirmatio administrationis cōcessa ab Ordinario cum ex certa scientia facta dicatur, & non sub conditione, admittit omnem iuris defectum, & facti.*

15 *Ordinarius successor pretendens ex concessione prædecessoris, quæ confirmata fuit a Sanctissimo nimis magnum fuisse salarium officiali decretum via ordinaria, & remedio congruo ad diminutionem eius non spolio agere, vel ab eo incipere debet, vtpote nimis duro, & grani ac etiam odioso.*

1 VAcante Castellania quadam in diœcesi Barchinonē. Ordinarius ad quem† prouisio eius spectabat, deputauit ad illius custodiam Antonium Suarem familiarem suum, ea conditione, vt durante eius vita non posset per successores amoueri, cum augmento salarij & multorum regalium, quæ non erant solita concedi alijs custodibus, &† postea obtinuit a Summo Pontifice confirmationem huiusmodi prouisionis. Mortuo deinde Episcopo eius successor volebat Dominū
2 Antonium de ea amouere, † prætendens antecessorē
3 suum non potuisse alienare bona Ecclesiæ, & sic allegabat factum esse locum motui proprio Pauli Quarti de rebus ecclesiæ non alienandis. Quare dubitaui ego, præsuppositio, quòd testes deposuissent de tali concessione, an de iure posset sustineri? Pro parte Episcopi dicebatur regulam Pauli Quarti habere locum in hoc
4 casu. Primò, quia dicta † Bulla rescindit omnes, & quascumque alienationes & concessiones etiam ad vitam vltra triennium, per Clem. primam, de rebus Ecclesiæ, & Clem. 2. eod. titu. vbi in terminis. Ergo videtur comprehendere casum nostrum, quia cum prouisio sit facta ad longum tempus, idest† ad vitam, dicitur
5 alienatio, Bart. in l. 1. §. qui in perpetuum. ff. si ager vectigal. Bal. in rubr. de iure emphyt. Secundò, quia con
6 cessio† huiusmodi fuit facta nō seruatis sollemnitatib. requisitis, cum in ea non interuenerit consensus Capituli, nec Ecclesiæ, vt in reg. cap. finali, ne prælat. vices
7 suas, Afflic. 101. num. . . Qui consensus† eo magis erat necessarius cum Episcopus trāstulit vtile dominium,
8 c. 2. de reb. Ecclesię. Tertio, † quia ad hoc vt res Ecclesiæ possit alienari, oportet quòd commissio aliàs facta fuerit valida, & sollemnis, Alexan. cons. 9. num. 5. in 3. Doct. in c. vt supra, de reb. Ecclesiæ. In casu autem nostro non constat de aliqua alia cōcessione sic ad vitam facta. Ergo, &c. Hæc & multa alia pro parte Episcopi adducebantur, quibus non obstantibus, Domini concluserunt, Bullam Pauli Quarti non habere locum in
9 casu nostro. Nam† ea loquitur de alienationibus rerū, quæ numquam vacant, vt sunt bona immobilia, aut etiam mobilia: secus est in prouisione officiorum seu beneficiorum. Nam hęc vacant quotidie, & tenetur necessario Episcopus de eis prouidere, & officijs custodes dare, c. relatum, cum glos. de præbend. Non autem de prouisionibus, & collationibus beneficiorum, vel officiorum, quæ inter se longè differunt. Non obstat
10 primum fundamentum. Nam cum † Castellania fuerit solita cōcedi ad vitā, vt probant testes, & ex quo semel exiuit de mensa Ecclesiæ, non dicitur amplius alienatio, Castren. in l. etiam, in princ. colum. 1. in fine, ff. de minor. Corn. cons. 131. num. 161. in 2. Cald. consil. 11. de feud. Non obstat secundum, quia solus prælatus, nullis seruatis sollemnitatib. potest res solitas alienari alteri concedere, c. fin. de feud. Castr. in loco supra allegato, vbi Alexan. colum. 3. in 2. limit. Præterea
11 cum † vtile dominium fuit prius penes alium, nunc Episcopus Castellaniam cōferendo, & Ecclesia nihil damni sentit, cum antea exiuerit de mensa sua, vt dictum est. Hostien. cap. vt supra, circa med. & ibi Ioan. Andr. de reb. Ecclesiæ. Non obstat tertium, quia imò ex dictis testium constat Castellaniam solitam esse cōcedi ad vitam. Non obstat etiam, quod dicebatur de
12 subreptione, quia† cum narratum fuerit, quòd Castellania concedebatur ad vitam, satis narratum fuit etiam cōcedi vtile dominium. Vitium enim subreptionis tol
13 litur, † quando cōcedens saltem in genere scire potuit, quod tacitè inest. Aimon cons. 79. num. 13. His acce-
14 dit confirmatio facta a Papa, quæ† cum fuerit facta ex certa scientia, & non conditionaliter, tollit omnes defectus iuris & facti, & alijs clausulis amplissimis, quæ in ea reperiuntur. Et hæc eo magis placuerunt, quia huiusmodi exceptio in causa spolij, non est admitten-
15 da. Et † si prætendit Episcopus nimis magnum esse salarium, quod huic Castellano datur, agat remedio congruo ad reductionem illius, non autem incipiat a spolio, quod nimis durum est, & graue.

DECISIO DCXXIII.

Rom. assecurationis aluminum, 21. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Terminus solutioni pecuniarum destinatus, an ab intimationis die sit computandus, an a die datæ citationis.*

2 *Assecuratores, vel fidemssores sibi intimatione facta debent in primis soluere, & postea litigare contra principales, & debita repetere.*

3 *Cautio si præstari debet eam conditionem admittit, vt probet ius suum, qui cautionem sibi dari petit.*

4 *Litigando, & non soluendo statim vt conuentum fuit, & ex vi pacti iuris ve requiritur si habuit primam sententiam in fauorem, an dicatur nihilominus fuisse vel esse in mora.*

5 *Tempus assecuratori non currit ad solutionem vix præstita sibi cautione.*

AGebatur quæstio super quibusdam capitulis conuentionū initis inter mercatores, & assecuratores vigore rei iudicatæ, & mandati exequutiui, qui cum soluissent pecunias, quas tenebantur, eas volebant nunc repetere, prout ex conuentione. Verum quia mercatores excipiebant, non teneri ad eas restituendas nisi intra annum post diem intimationis, quod quidem iam multo ante elapsum erat, idcircò nunc proposui dubium, *an stantibus capitulis, quorum copia data fuit, tēpus*
1 *duodecim † mensium currat a die intimationis, an a die*

solu-

solutionis ad effectum, vt assecuratores hodie possint pecunias repetere. Rota respondit tempus non currere, nec a die intimationis, nec a die solutionis, sed a die datæ citationis. Considerabant enim Domini ex
2 serie capitulorum † assecuratores facta sibi intimatione debere imprimis soluere, postea posse litigare contra mercatores, & repetere pecunias solutas, & hoc casu tenentur mercatores dare cautionem de restituendo pecunias intra tempus duodecim mensium. Cum
3 igitur † cautio præstanda sit in fauorem assecuratorum, sed cum hac conditione, vt probent ius suum intra tempus vnius anni, aliàs cautio nulla sit. Hinc apparet tempus hoc datum ad reperendas pecunias non a die intimationis, nec etiam a die solutionis, sed tunc tantum cum cautio data fuerit a mercatoribus ad petitionem assecuratorum, prout clarè ostendunt verba ca
4 pitulorum. Non obstat, quòd assecuratores † litigando & non soluendo statim dicantur in mora, quia nõ possunt dici verè in mora fuisse, cum primam sententiam haberent in fauorem coram A. C. deinde cum in sententijs Rotæ condemnati fuerint mercatores ad dandam hanc cautionem, satis habent assecuratores funda
5 tam intentionem, vt non † curret illis tempus, nisi postquam cautio præstita fuerit, &c.

DECISIO DCXXIV.

Corduben. Sancti Michaelis, 21. Iunij 1560.

SUMMARIA.

1 *Regula de mense, non habet locum in beneficijs vacantibus per resignationem.*

2 *Fraudis suspicionem de se nullam relinquit is qui post resignationem beneficij a se factam, remanet adhuc in possessione.*

Vt nec etiam fraudem admittere dicitur si procuratorem in caussa resignatarium resignans principalis cõstituat, num. seq.

4 *Fraus etiam aliqua de iure reperitur licita præsertim in prouisionibus ob caussam factis.*

5 *Datarius iungere solet supplicationibus clausulam præter quam per obitum qua id operatur, vt quouis modo capi potuisse antea etiam per obitum ostendat.*

6 *Papa vult exprimi mensem, en fine, vt scire possit an beneficiũ ad sui collationem spectet, vel alterius cuiusdam.*

7 *Resignans non ideo mensem apponit quod præsupponatur semper scientia in hoc casu ipsius Pontificis.*

8 *Ingredi possessionem beneficij qui vult per generales clausulas non amplius capit per resignationem.*

ALiàs die 12. Februarij supra proposui hoc idem dubium in hac caussa. Et quia tũc nihil firmatum fuit, tunc adduxit tantum quasdam circumstantias in facto, vt viderent Domini an ex his appareat aliqua fraus. Verum nec nunc etiam quidquam conclusum
1 fuit, cum vota inter se discreparent. Illi qui † dicebant non esse locum regulæ de mense, mouebãtur eo quòd regula excipit resignationes, idque tunc in Curia, siue in partibus, respondebantque ad fraudem præsumptam, illam hic cessare, quia † fraus non est, manere in
2 possessione post resignationem. Rot. in nou. 1. de renunc. Et licet † resignans constituerit procuratorem
3 resignatarium in caussa, tamen nec ea videtur fraus, cum resignans fuerit citatus, & noluerit ita se defende
4 re, & tandem dicebant, si † qua est fraus licita est, & sunt cautelę iuris prouisio, cum ob hanc caussam, multæ clausulæ generales apponantur in supplicationibus, vt quis pluribus remedijs possit capere beneficium. Hinc videmus hodie † Datarium huiusmodi
5 supplicationibus adiungere clausulam, præterquam per obitum, quòd ostendit antea vigore illius se quouis modo capere potuisse beneficium etiam per obitum: dicebant etiam, quòd ille prouisus ab Ordinario potuisset obtinere nouam prouisionem Ordinarij, cum posset & alias etiam habere: alijs contra ex ra-
6 tionibus aliàs ductis. Papa † enim vult exprimi mensem vt sciatur an beneficium ad sui vel alterius pertineat prouisionem: cum † autem quis resignat, ideò non
7 8 apponit mensem, quia Papa scit hodie vacare, & † vbi quis vult ingredi per clausulas generales, tunc non capit amplius per resignationem, & ita cessat ratio, prout etiam tradit Put. 3. De mense nihil firmatum videtur an constet beneficium vacasse de mense Augusti verè, & an aduersarius resederat.

DECISIO DCXXV.

Caputaquen. Pension. 21. Iunij 1560.

SUMMARIA.

1 *Pars negligẽs testium examinationem per spatium decem & nouem mensium vtrum sibi hac mora officiat.*

2 *Terminus debet præfigi alicui ad expediẽdam caussam ad id vt lapsus multorum mensium sibi obesse possit, idque ex stylo soluti vsurpatione.*

3 *Dici in mora fuisse non debet is qui probabiliter credit aduersarium suum nihil probare.*

4 *Pars volens probare contraria omnium eorum quæ ab aduersario deducuntur, obtinere debet remissoria relaxationem, maximè si adhuc sit intra tempus probationis.*

5 *Relaxari remissoria sine retardatione processus debet aduersario non agente via executiua, sed secus cum retardatione si via executiua progrediatur.*

FVerit enim decreta remissoria Domino Prospero agenti spolio, & aduersario illius Domini Caputaquen. Prosper examinatis testibus nunc remissoriam suam produxerat, vrgebatque, vt caussa expediretur Domini Caputaquẽ. excipiebat remissoriam sibi aliàs decretam esse relaxandam, & quoniam Prosper repli-
1 cabat elapsos esse 19. menses, intra † quos neglexit ille testes examinare, idcircò dubium proposui an sententia sit ferenda, aut remissoria relaxanda? Domini de iure respondebant, denegari non posse Domino Caputaquen. relaxationem remissorię aliàs decretæ. Nec
2 obstat lapsus tot mensiũ, quia debuit † sibi præfigi terminus ad caussam expedien. prout est stylus Dominorum, Achil. 2. de remiss. facit l. si ea, C. qui accusa. non poss. Abb. c. ex parte, de concess. præbẽ. nu. 15. Interest
3 autem ille non potest † dici fuisse in mora cum probabiliter credere potuerit aduersarium suum nihil probasse, l. si quid enim, §. finali, C. de excepr. glos. finali, C. de testam. Extrauag. de testam. Rot. in nouiss. 30. numero 4. & ita in terminis exstat decisio. Pute. 16. de dilatio. Vide Aegid. 417. & ex his tolluntur multa in contrarium adducta. Nam procedunt, vbi quis est obligatus ad aliquid faciendum intra certum tempus, quod secus hic est: cetera etiam, quæ contra adducebantur facilè sublata fuerunt. Nam ad secundum argumentum dicebatur etiam ad excusandum spolium dari remissoriam, Cassador. 5. de dilatio. Et hic non agi de decernenda, sed de relaxanda remissoria. Ad tertium, quòd imo est releuans, & iam fuit decreta vt talis. Ad quartum, quòd imo concernit possessorium,
4 & vult † probare in omnibus contrarium eorum, quæ Prosper prætendit, cum adhuc hic intra tempus probationis. Ad quintum, quòd laici sumus, cum quilibet præsumatur laicus, & deinde quia vt sæpius dictum fuit, nunc non agitur de declaranda remissoria, quia semel fuit decreta, & Dom. Caputaquen. dicit, se esse in eo statu ac si iam fuisse sibi decreta remissoria, cum numquam fuerit sibi præfixus terminus ad eam expediendam. Hæc ita de iure Domini respondebant. Pla-
5 cuit tamen, vt eligatur media via, vt scilicet † relaxetur remissoria sine retardatione processus, si Dominus Prosper non agit via exequutiua: alioqui si agit exequutiua, releuetur remissoria cum retardatione, quia ita iure debetur.

DECISIO DCXXVI.

Spolet. Bonorum, 26. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Communitas quæ ingressa bona quæ ab aduersarijs prætendit occupata, cum petitione omnium fructuum perceptorum ante ab illis, vtrum ante purgatum spolium & refectas expensas debeat audiri.*

2 *Sententia restitutoria lata in fauorem partis quæ se prætendit spoliatam non obseruata commissionis forma, id est, non solutis prius fructibus & expensis, & non plenè spolio purgato nulla est, & ob id reuocanda.*

3 *Restitutio in spolio seu spolij purgatio fit quattuor modis quoad possessionem, quoad expensas, quoad fructus, & vltimo quoad damna & interesse.*

4 *Cessio conditionalis scilicet quoad possessionem si qua esset, & si probaretur possidere spoliantem in casu restitutionis nulla est, cum nihil prosit spoliato.*

5 *Pars conuicta, & condemnata ad restituendam possessionem, & fructus, & vt resarciat damna & interesse si hoc non faciat, sed litem calumniosè vlterius sustinet, vt contumax puniri debet.*

6 *Pars iudicato non parens, & contumax, licet tulerit sententiam aliàs in fauorem, tamen facit eam, licet etiam iustam reuocari, præsertim in casu spolij.*

COmmunitas terræ Spoleti, prętendens multa bona communitatis alias occupata fuisse ab illis de Balionibus, nunc possessionem illorum fuerat ingressa, & petebat omnes fructus perceptos sibi restitui. Illi † de Balionibus dixerunt vltimum spolium in primis esse purgandum, seque restituendos in possessionem, & fructus atque expensas esse reficiendas, obtinueruntque commissionem in primis, vt purgato hoc vltimo spolio, auditor causæ ad vlteriora procederet. Communitas nunc cessit possessionem, si qua & quatenus apud eam esset pro expensis, deinde ex fructibus fecit quoddam depositum apud notarium, cum protestatione de eo non consequendo nisi mandato Domini, adiectis nonnullis alijs, de quibus in actis. Dominus Fabius bonæ memoriæ Decanus Auditor † huius causæ, tulit sententiam restitutoriam in fauorem Communitatis, non tamen solutis prius verè fructib, & expensis illis de Balionibus iuxta formam commissionis. Idcircò nunc ego dubitaui, an stante commissione pro parte hæredum & cessione Communitatis, cum alijs sequutis hinc inde prout in actis, sententia D. Fabij sit tamquam nulla reuocãda, vel exequenda, aut confirmanda si sit iusta. Rota respondit sententiam omnino esse nullam, cũ seruata non fuerat forma commissionis, & purgatum plenè non fuerit vltimum spolium. c. fi. de ordin. cognit. Rota in nou. 185. & de appel. 27. in fi. Crescen. 158. quòd est purgan. in omnib. vsque ad obitũ. Rot. in nou. 314. Aim. cons. 140. nu. 3.

1 2 3 4 5 6

Rip. in l. naturaliter, §. nihil cõc. num. 50. † Restitutio siue purgatio in quattuor principaliter erat facienda, videlicet, quoad possessionem, quoad expensas, quoad fructus, quoad damna, & interesse, & tamen in nullo iure facta fuit. Nam quoad † possessionem cessio fuit conditionalis, si qua esset, & si probaretur communitatem possidere, quæ cessio conditionalis nõ prodest. Bal. l. acceptata, col. 4. C. de vsur. Rot. cons. 101. nu. 11. in 5. Grat. cons. 73. num. 11. in princip. Præsertim quia Communitas negauit semper se possidere, & tamen conuicta deinde fuit & condemnata vti possidens: idẽ etiam † accidit quoad expensas & fructus, & damna, quæ numquam Communitas voluit soluere, sed sustinuit litem calũniosè. Nec obstat depositio facta, quia hoc fuit ratione fructuum, non expensarum quę erant taxatæ, aut saltem de nouo taxandæ, aut soluendæ. Iaf. Mancinus, nu. 13. C. de iud. Non obstat etiam Mohed. 311. Vbi videtur sufficere depositum quoad fructus non liquidatos, quia casus diuersus, cum non agamus de spolio, & adsit commissio dans certam formam, & Cõmunitas semper negauit se teneri, cum per eã non steterit ne fructus liquidentur, cum sempet negauerat.

6 Ex quibus rebus † dixerant Domini sententiam omnino esse nullam, & consequenter reuocandam, quamuis aliàs etiam iusta esset, & quoad agitur causa spolij, & ita concurrunt. Et ita dixerũt mihi alias decisum fuisse coram Antonio Augustino in causa Bononien. locationis, 10. Maij 1552. & coram Cæsa in causa Veliterana, mensis Octobris anno 1551.

DECISIO DCXXVII.

Roman. hæreditatis de Comitib. 26. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Codicilli vltimo facti an robur tribuant fideicommissi. Et an ex substitutione facta in codicillis vltimis dicatur inductum fideicommissum in fauorem prætendentis in bonis de quibus agitur, nu. seq.*

1 DVbium erat, *an † ex codicillis vltimo productis, quorum copia datur, competat D. Torquato actio ad fidei commissum, quæ sufficiat in casu de quo agitur?* Nihil fuit conclusum, quoniam materia multas habet difficultates, nec conueniebat æstiuis caloribus: Dixerunt dubium restringendum ad aliquod, & fortè ad aliud, de quo in informatione Dñi Alciati, videlicet, an ex sub-

2 stitutione facta † in codicillis vltimis de hospitali dicatur inductum fideicommissum in fauorem D. Torquati, ita vt ex his codicillis petere possit fideicommissum, an autem hoc vel aliud dubium magis congruum sit, mihi considerandum reliquerunt.

DECISIO DCXXVIII.

Dertusen. Bonorum, 26. Iulij 1560.

SVMMARIVM.

1 *Laudum licet validum, tamen non potest ferri in præiudicium Ecclesiæ.*

NIhil autem in hac causa firmatum fuit, quamuis proposuissem id dubium, quòd mandarunt mihi Domini 17. Maij, ex quo quidem satis constare dicebant, locum esse spolio, quia laudum fuit nullum: † Et

1 licet etiam fuisset validum, tamen non posse præiudicare Ecclesiæ, vt ex alijs rationibus, de quibus supra die 17. Maij.

DECISIO DCXXIX.

Ciuitatis Castelli bonorum, 28. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Monitorio stante, & sententia, an dicatur petita adæquatio tantum, an etiam medietas bonorum.*

2 *Confusio in processu vbi timetur, eiusque materia a distinctione est inchoandum.*

IN hac causa, quia supplicationes partium non omnino conueniebant, dixerunt Domini post hæc dubitãdum esse, *an † stante monitorio, & sententia, dicatur petita adæquatio tantum, an etiam medietas bonorum;* Deinde posito quod adæquatio tantum, *an tunc obstet*

2 *præscriptio statuti.* Videbatur enim Dominis † necessariò incipiendum esse ab hac distinctione, ne materia confundatur, videlicet, an actum fuerit ad adæquationem, an verò ad medietatem bonorũ. Et tunc quidem aliqui inclinare videbantur, quod si actum fuit ad adæquationem, tunc obstare statutum. Si verò ad medietatem bonorum, secus, & tunc videndum, an illi possideant, quoniam dicitur ex altera parte traditam fuisse medietatem. Nihil decisum fuit.

DECISIO DCXXX.

Carthaginen. Iurisdictionis, 28. Iunij 1560.

SVMMARIA.

1 *Præpositus Ecclesiæ in omnes clericos ius habet tamquam suæ iurisdictioni subiectos.*

2 *Maior domus, vel œconomus vt præpositum punire possit absurdum est.*

3 *Præpositum se in inferiores sedes in choro velle conijcere verosimile non est.*

4 *Præpositus in multis cum punctatore concurrere potest.*

5 *Noualis emergens, vel superueniens ratione illius quo*

nunc

tum vertitur, aliam requirit & diuersam a veteri discussionem.

QVærebam, *an sententia de partibus sit reformanda, vel saltem declaran. iuxta statuta 18. 21. & finale, & etiam restringenda ad personas de Capitulo, vel potius simpliciter confirmanda?* Domini omnes respondêrũt,
1 sententiam simpliciter confirmandam, cum † Præpositus habeat ius in omnes clericos, aliàs firmatum fuit coram D. Caputaquẽ. & coram me in hac eadem causa,
2 absurdumque † esset, vt maior domus posset punire Præpositum. Nec repugnat illud statutum. Nam statutum 18. non loquitur quoad pœnam, nisi impersonaliter. Vnde succedit depositio iuris communis tãquam in casu omisso a statuto, vel etiam statutum non cõprehendit Præpositum in fine, dũ loquitur de turbantibus sedes. Nam non est verisimile illum velle se conjecere
3 in locum inferiorem. † Eodem ferè modo respõdebatur ad statutũ 21. quia non negat, quin Præpositus possit cõcurrere cum punctatore. Ad † vltimũ dicebatur,
4 non comprehendi ibi Præpositum, licet loquatur de dignitatibus. Et licet loquatur de prima dignitate, quã ibi inuenerit, vt clara sunt verba statuti. Quoad secundam partẽ, sententia non est restringenda, quia refert se ad iurisdictionem Præpositi talem, qualis illi comperit, & tandem † si qua videatur versari repugnantia
5 quoad maiorem domus, hæc erat noua lis, quæ in præsenti non pertinet ad rem nostram.

DECISIO DCXXXI.

Brixiens. Canonicatus, & præbend.

1. Iulij 1560.

SVMMARIA.

1 *Sufficientia instrumẽtorum ad probationem extremorum quomodo deducatur.*

2 *Voces datæ quomodo effectum in electione desideratum fortiantur.*

3 *Instrumenta non sufficiunt attestantia electionem, cum nõ clare de vocibus datis appareat.*

QVoniam supra die 17. Maij 1559. fuerat hoc idẽ dubium ferè propositum, sed non præcisè con-
1 clusum, idcirco nũc rursus dubitaui: *an † duo instrumenta de quibus in actis, sufficiant Francisco ad probandum primum extremum?* Domini dixerunt videndum esse de
2 effectu electionis sequuto, *an † datæ fuerint duæ voces & verè habuerint effectum:* Nam si ostenderet verè electionem habuisse effectum mediantibus duabus vocibus, videlicet connumerata 18. voce illius absentis: dixerunt, tunc casum dubium videri, & rursus proponi posse: quod si particulariter hæc non ostendantur, tunc asserebant † hæc instrumenta non sufficere,
3 cum non appareat clarè datas fuisse duas voces. Nec obstat, quòd figillatim, quia non concludunt cum possent se referre ad alios congregatos, qui vocem dederunt; Alia etiam adducebantur, de quibus supra dicta die 17. Maij 1559.

DECISIO DCXXXII.

Taurien. Præposituræ.

SVMMARIA.

1 *Gratia quæ conditionem continet, vt nisi post sex menses habitum susciperet promissus, vacaret præpositura, quid operetur.*

2 *Regula de annali, vtrum tueri possit eum, qui non satisfecit conditionibus in gratia sua appositis.*

3 *Regula de annali præcipuè in odium impetrantium est introducta.*

4 *Prorogationem vel dispensationem habuisse quis potest conditionum, & temporis in gratia appositarum, licet pro nunc non appareret.*

5 *Decretum irritans in gratia positum, an & qualiter officiat beneficiato, qui non paruit conditionibus gratiæ insertis.*

6 *Pontificis voluntas, & intentio, quæ & qualis sit ratione conditionum & decreti irritantis in gratia appositarum.*

1 CArolus habuerat commẽdam, & † in gratia sua decebatur, *quod post sex menses habitum suscipere teneretur, aliàs præpositura vacaret, &c.* Elapsis multis mentib. cum Carolus nunquam habitum suscepisset, quidam Ludouicus impetrauit hãc præposituram certo modo: nunc Carolus se tuebatur regula de annali. Sed † respondebatur obstare ei decreta, quæ sunt in
2 sua gratia, ideo dubitaui, an stantibus decretis, possit se Carolus tueri de annali contra Ludouicum certo modo impetrantem. Informantes etiam aliqui ex Dominis eam ingrediebantur materiam, an detentio ex illis decretis esset infecta, quod reliqui asserebant, ex decis. prima, Bilig. de rest. spol. nu. 8. Sarnen. de trien. q. 49. n. 3. & quia conditio fuit potestatiua, Carolusq;
3 in culpa fuit, & facit Cattad. 14. super regul. † Alij contra, quia regula principaliter inducta est in odium impetrantium, Sarn. d. reg. q. 51. Vnde sufficit detentatio, etiam execrabilis, & causa, de cuius iure non videtur constare. Sarn. q. 58. in fi. Nã potest Carolus † ha-
4 buisse prorogationem aut dispensationem, licet nunc non appareat. Hinc que Sarnen. q. 52. ait non probari id, quod asserit Cattad. d. decis. 14. super reg. Verum
5 vnus ex Dominis rectè considerabat † decretum irritans non respicere hanc partem, videlicet, si Carolus non susceperit habitum infra sex menses. Nam Papa
6 vult quidem, vt beneficium vacet, † sed nihil loquitur de possessione. Decretum autem irritans respicit primam partem, videlicet, ne quis inferior apponat manum in huiusmodi beneficio; quia frustra hic dubitabatur, an regula de annali, tollatur a decreto, quoniam ad decretum hoc non pertinet: Mandarunt igitur mihi vt totam gratiam diligenter inspicerem quomodo se habeat, vt postea referam.

DECISIO DCXXXIII.

Caualicen. Canonicatus, 7. Octobris 1560.

SVMMARIA.

1 *Collatio beneficij reseruati si fiat ab Ordinario, & alteri per Vicelegatum vigore facultatum sibi concessarum conferatur, vtra collatio præferenda.*

2 *Prouisio noua sufficit etiam ad titulum coloratum, & licet impetrata sit etiam postea quàm prouisus ab Ordinario amisit possessionem.*

3 *Possessio prouisio ab Ordinario ab initio fuisse vitiosa dicitur, & infecta quòd in reseruato beneficio capta fuerit, licet Capitulariter.*

4 *Restitutio ad possessionem, quæ ab initio nulla fuit, & a iure reprobata, nulla etiam dari potest, & debet.*

5 *Suffragari noua prouisio non dicitur, quæ solum titulum tribuat, non possessionem.*

6 *Retrotractio non fit in beneficio in præiudicium iuris medio tempore alteri quæsiti.*

7 *Noua prouisio operatur in futurum, non autem in præteritum.*

8 *Possessionis infectæ si fiat mentio in prouisione noua, purgatur vitium, & robur eidem additur.*

9 *Papa possessionem aliàs legitimam per suum decretum infecere potest.*

1 VAcauerat canonicatus in mense reseruato, Ordinarius tamen cum statim † contulit Bernardo qui etiam possessionẽ Capitulariter accepit; Postea Vicelegatus Aminonen. vigore facultatum suarũ contulit Virgilio qui Bernardum de possessione eiecit: Bernar. nouam prouisionem obtinuit cum expressione mensis: Nunc cum agebat spolio, primam sententiam tuli in fauorẽ Bernardi restitutoriam. Vnde cum pars vtraque consensisset in iurisdictionem meam, placuit hoc dubium proponere, *an scilicet esset locus restitutioni?* in
2 quo nõ dubitatam ego, nouam † prouisionem sufficere ꝑ titulo colorato, licet ea impetrata sit post possessio-

nem amissam, vt sæpissimè in Rota fuit decisum. Verum illud mihi dubium erat, ꝙ cum possessio Bernar
3 di, vsque ab initio fuerit viciata & infecta † prorsus, quia capat in mense reseruato, cui obstat regula octo
4 mensium cum decreto irritanti, nõ † potest ad eã dari restitutio, quia nulla fuit, & a iure reprobata. Cassad. 1. de restit. spol. Nec noua † prouisio suffragabatur, quia illa dat titulũ, sed non possessionem. Secundo, quia in beneficio non fit retroctatio, Cassad.
6 5. de præben. num. 22. Et † præsertim in præiudiciũ iuris medio tempore alteri acquisiti, Cassad. 1. nu. 16, prout in casu nostro cum Virgilius interim fuerit in possessione. Tertiò quia sicuti ante impetratam nouã prouisionem non daretur restitutio Bernardo ob decretum regulæ reuocatoriæ. Cassad. d. decis. 1. de restit. spol. Rot. 3. de rest. spol. in nou. Ita nec nunc danda est in præiudicium Virgilij, cũ de illius possessione nulla facta sit mentio in noua prouisione, & consequenter sit vitiosa, & subreptitia, quoniam si Papa sciuisset Virgilium acceptasse beneficium per nouam
7 prouisionẽ, voluisset eum priuare, vnde † noua prouisio operatur in futurum, non autem in præteritum, Cassad. 6. de præb. num. 8. & ita non esset locus restitutioni, quia deficit primum extremum sublat. ex de-
8 creto irritanti, regula hic non obstante. † Contrariũ omnes probarunt, eo ꝙ in noua prouisione fit mentio de possessione infecta, cum alijs multis clausulis, ex quibus Papa purgat vitium illud, atque roborat possessionem illi. Sicuti enim ex decreto suo potuit pos-
9 sessionẽ aliàs legitimam inficere, ita † potest suã gratiam releuare, dummodo de facto saltem processerit possessio, Achil. 9. de præben. & 2. de rest. spol. & sentit Cassad. 6. de prębend. num. 8. ver. in casu verò, &c. & ita semper seruat Rota, &c. Achil. decis. 7. de pręben. & sic cessant ferè omnia contraria. Non obstat id de subreptione, quia respicit petitorium.

DECISIO DCXXXIV.

Seguntin. Canonicatus, 7. Octobris 1560.

SVMMARIA.

1 *Sententia obtẽta in fauorem ex iure iam extincto, vtrum valide admittat sequestrum.*
2 *Sententijs duabus etiam habitis fauorabilibus quando denegetur sequestrum.*
3 *Remissoria data, & concessa cum minus veniret danda in tertia instantia, nullum priuilegium venit concedendũ.*
4 *Sequestro pars grauanda non est in prima instantia, cum id regulariter sit prohibitum.*
5 *Remissoria tamquam ex priuilegio sententiam ferendam retardat.*

MArtinus obtinuit primam snīam cõtra Aluarũ, & Aluarus cessit iuri suo, postea Martinus etiã obtinuit contra Martinum, sicque in fauorem Aluari
1 extabant duæ, & in fauorẽ Martini duæ, licet † vna ex his esset ex alio iure, quod iã erat extinctũ. Nunc Martinus petijt & obtinuit remissoriam, Aluarus petebat, vt apponeretur sequestrũ ex decis. Io. Pau. 117. Et quia cum habeat duas in fauorem, & aduersus vnam tantũ debet concedi sequestrũ, Cur. de sequest. in 1. par. nu. 14. vers. 8. fallit, & in Clem. 1. de sequest. nu. 7. & 26. Rota † respondit nõ esse locũ sequestro.
2 Nã aut petitur ea ratione, qa † haberet ille duas sententias, & tunc regula est contra eũ, nam vbi lata est vna contraria, cessat sequestrum, Cassad. 1. & 2. de sequest. poss. Io. And. in rub. de sequ. in addit. ad Specu. Imò Martinus habuit ipse etiam duas. Et licet altera sit ex diuerso iure, tamen satis est eam fuisse canonizatoriam sui iuris. Non obstat ꝙ ait Curt. sup. quoniã refert se ad Cardinalem in d. Clem. 1. qui nihil de huiusmodi loquitur, deinde nullam adfert rationẽ, & vsus Rotæ est in contrariũ: vt retulit Do. de Rubeis, se in hac eadem causa accepisse a Reuer. Card. Puteo, quem cõsuluit propriè super hoc casu, cum causa coram eo in secunda instantia penderet: aut verò petitur sequestrum, eo ꝙ Martino datur † remissoria, &
3 tunc minus danda est, cum sit tertia instantia, in qua
4 nullũ priuilegium datur Martino. Ideo † grauandus non est sequestro, quod regulariter est prohibitum in prima instantia. Ideo opponitur vbi petitur remissioria, quia fit priuilegium petitori cõcedendo ei remissoriam, & retardando † sententiam, quæ contra eum esset ferenda. Ideo nihil mirum si grauatur sequestro, & obligat etiam se de stando vnicæ sententiæ, Ioan. Pau. d. decis. 117. At in casu nostro cũ sit tertia instantia cessant hæc oia, & ita stylus Rotæ obseruat. Fuit pro parte Aluari ostensum etiam quoad regressum in causa Queten. Archidiaconatus, vbi in simili casu apparebat appositum fuisse sequestrum a Dom. Peregrino, sed responsum fuit partem aduersam forte aut quoquo modo, id non obstare aduersus rationes iuris, & stylum Rotæ.

DECISIO DCXXXV.

Queten. Archidiaconatus. 11. Octob. 1560.

SVMMARIA.

1 *Regressus reseruatio facta a eo, qui non erat competentis ætatis ob huiusmodi defectum vtrũ nulla dici debeat.*
2 *Gratia ita distingui potest, vt alia dici possit pura, conditionalis alia.*
3 *Tempus datæ in conditionali gratia non consideratur, sed ipsius euentus.*
4 *Subreptitia gratia, an dicatur quando quis asserit in libello ætatem sibi esse idoneam, quam non habet.*
5 *Regressus ob non solutionem pensionum non solent facilè canonizari.*

FVit reseruata pensio Paulo, qui erat ætatis annorũ 17. & simul regressus in euentum non solutionis: factus deinde is maior tringinta annorũ, cum sibi non solueretur pensio, petijt regressum canonizari: Oppo
1 situm fuit, reseruationẽ † regressus nullam ab initio fuisse, cum esset ad Archidiaconatum curata, & ipse tunc esset minor 25. annis, iuxta tex. in c. si eo tempore, de rescrip. in 6. Abb. c. super ordinata, nume. 11. de præb. Alij contradicebant eo quod in his quæ reseruantur in aliquem euentum, non attenditur initium temporis, sed tantum quando subsequitur euentus, Rot. in antiq. 857. Fel. c. eam te, nu. 18. Rip. nu. 23. de rescri. Materia visa fuit satis difficilis, quoniam hęc di
2 stinctio † inter gratiã puram, & cõditionalem, vt scilicet in † cõditionali non consideretur tempus datę,
3 sed tempus euentus, est cõtra tex. in c. si eo tempore, de reser. in 6. quod ita intelligunt, Gem. in c. ei cui, 7. col. & Franc. col. 4. in fi. vers. nec etiam, de præbend. in 6. Præterea non procedit, vbi gratia est subreptitia,
4 videlicet, quando † quis allegauit ætatẽ, quam minõ habet idoneam, Barb. Clem. fi. de rescript. nu. 17. Hem. cons. 113. Verum quoniam replicabant, hæc omnia procedere in gratia principali, non autem in accessoria, prout est hæc de qua agimus, & in simil. Sig. de pens. q. 38. Dominis placuit, nihil in hac quæstione
5 affirmare, cum † non soleant facilè canonizari regressus ob non solutionem pensionum: Mandarunt igitur, vt iuberem solui pẽliones omnes præteritas: aliquin parte contumace rursus proponam dubium super canonizatione regressus.

DECISIO DCXXXVI.

Romana fideicommissi de Valle 14. Octob. 1560.

SVMMARIA.

1 *Lis agitata olim super fideicommisso, an præsupponat aduersam partem de ea scientiam habuisse cum ignorantiam prætendat.*
2 *Constare de lite dicitur ex tali, quali lite saltem de facto ex ijs quæ proposita sunt.*

Mater

3 *Mater examinata aliàs in cauſa, de qua agitur, haud dubiè præſupponit ſcientiam filij de lite, quàm ſe ignorare prætendit.*

4 *Confeſſio partis in caſu ſcientiæ cum ignorantiam prætendat, vtrum ſibi præiudicalis exiſtat.*

5 *Actor vt validè agat in iudicio, de legitimitate ipſius per ſonæ conſtare debet.*

IN puncto multa erant præſuppoſita, ex quibus dubitabatur, *an conſtet de lite ſuper fideicommiſſo inter partes, inter quas agitur?* Nam cũ lis verteretur inter D. Fauſtinam, & D. Valerium, atque ad excludendã
1 intentionem D. Valerij actoris, Fauſtina, † allegaret quandã litem agitatam, olim ſuper hoc fideicõmiſo, ex quo deinde volebat inferre ſcientiam D. Valerij: Nunc Valerius in primis negabat illam vmquam litẽ ſuper hoc fuiſſe. Hincque ortũ fuit præſens dubiũ, de quo ſupra. Ad quod Dñi reſponderunt, ſatis conſtare
2 de tali, † quali lite ſaltem de facto ex variis ſame præſuppoſitis, & præſertim ex 5. 6. 9. 13. 14. & 15. Nam hæc oĩa oſtendunt controuerſiam iudicialẽ fuiſſe inter illos ſuper hac cauſſa, & præſertim teſtes, de quib.
3 in 14. præſuppoſito † vbi eſt examinata mater ipſius D. Valerij, & ſimul deciſ. Mohed. 155. ſatis hoc oſtẽdunt. An verò hęc lis legitima fuerit, aut talis quæ offi ciat ipſi Valerio, & oſtendat certã illius ſcientiam, hoc in præſenti firmatum nõ fuerit. Patet aũt Dominis, vt poſt hac dubitetur aliquid ſimile, videlicet, *an præſuppoſita lite tantũ de facto cõſtet ex actis, de aliqua ſententia D. Valerij quę illi noceat.* vel, *an data lite tantũ de facto poſſit nocere D. Valerio, ſcientia illius litis in caſu, de*
4 *quo agitur.* In quib. dubijs † cricumſcribi poterit confeſſione facta per D. Valerũ in eius cõfirmatione, qa de ea erit ſeparatim agendum, quia ſi Rota cõcludat data tantum lite de facto, non poſſe inde oriri aliquẽ effectum præiudicialem ipſi D. Valerio, tunc poſt ea erit vidẽdum, *an conſtet de lite legitima* qua in re multa dubia erunt neceſsaria. Primo, circa iuriſdictionem competentem motus proprij, *an illa comprehendas etiã*
5 *fideicommiſſũ inter iſtas:* Secundò, *an † conſtet de legitima perſona Scipionis actoris ſtante mutilatione, & lapſu tot annorum cum alijs adminiculis.* Tertiò, circa conteſſionem Valerij, *an ſibi præiudicauerit ita, quòd non potuerit reuocari, & ſimilia.*

DECISIO DCXXXVII.

Romanæ hæred. Bubalorum, 14. Octob. 1560.

SVMMARIA.

1 *Statutum verbis loquens in generali, vtrum etiam bona mobilia complectatur.*

2 *Societas facilius & frequentius in mobilibus, quam immobilibus contrahi ſolet.*
Et in immobilibus ſolum, quando veniat intelligendum ſtatutum, vide num. ſeq.

IN hac cauſa multa verſabãtur dubia, ideo in præ-
1 ſenti vnum tantum firmatũ eſt, ſcilicet, *an † ſtatutum verbis comprehenderet etiam mobilia, cum generaliter loquatur, & verba illius ſatis ſint clara,* vt per Tiraquel. in tract. de retract. fol. 43. nn. 101. & præſertim,
2 quia communio illa conſiderata a ſtatuto, † & ſocietas contracta, facilius & frequentius contingere ſolet in reb. mobilibus, q̃ immobilibus: Vnde nihil dubitarunt Dñi de verbi euidentia ſtatuti, in eo ẽt comprehẽdi res mobiles, & ad ea, quæ in contrariũ adducebantur, ex Boer. ſuper cõſuet. Burg. fol. 255. & Affict. de iure proto. in 3. notab. & Tiraq. de retract. in præfat.
3 nu. 35. cum ſimil. Rñderunt † ea procedere in illis cõſuetudinib. particularibus ſiue conſtitutionibus, quæ expreſsè tantũ loquuntur in rebus immobilibus. Poſt hæc aũt erit videndum: Primò, *an ſtatutum procedat tantum vbi eſt factum de non diuidenda re intra certum tempus,* & vide verba illius. Secundò, *an habeat locum in retractu,* de quo ibi nullum verbum. Tertiò, *an procedat in caſu noſtro, vbi negotium geſtum dicitur in territorio Semonę, &c.* Et videndum ẽt erit vbi tunc eſſent animalia. Quartò, quia dicitur D. Stephanum primò prouocaſſe diuiſionem, & non conſtat de Domini Franciſci venditione, niſi poſt factam diuiſionem, ideo videndum erit, quid de ſtylo huius Vrbis, qui dicitur omnia generaliter comprehendere.

DECISIO DCXXXVIII.

Burgen. Iuriſdict. 16. Octob. 1560.

SVMMARIA.

1 *Attentata a parte, quomodo poſſint conſtare in caſu iuriſdictionis.*

2 *Lite nondum mota ſi pars fuit in poſſeſſione interim, de quibus agitur.*

3 *Breue Apoſtolicũ eximens Canonicos a iuriſdictione Epiſcopi ſui, quod proſit ratione attentatorum prætenſorũ.*

4 *Lite pendente priuilegium exemptionis, quid operetur a Pontifice parti conceſſum.*

5 *Breue eximens canonicos ab Ordinarii iuriſdictione, an ſa ciat eam deuolui ad ipſum Capitulum.*

6 *Iuriſdictio licet in totum non dicatur deuoluta ad Capitulum ſi quid fiat, non debet dici attentatum, ſed potius nullum & inuſtum.*

7 *Breue ſubreptitium vbi prætenditur, vtrum probet iuriſdictionem.*

8 *Titulus ſaltẽ coloratus præfigi actibus vtrum poſſit, qui a parte rationibus & iuribus tueri poſſunt.*

CVm alias in hac cauſſa conclutum fuiſſet cõſtare de attentatis ex parte Epiſcopi: nunc dubitaui,
1 *an cõſtet † de attẽtatis pro parte Capituli, ſtante Bulla Innocẽtij, & Priuilegio Leonis, & Clemẽtis ſimul cũ cõmiſſione, & præfixione termini prout in actis?* Domini multa diligenter conſiderarunt, & potius ſentiunt non conſtare de attentatis circumſcriptis aliquibus, prout infra dicam. Primò dixerunt videndum eſse, *an conſtet † ante litem motã Capitulũ fuiſſe in quaſi poſſeſſione*
2 *exercendi omnia iſta?* Nam tunc diceretur nõ attentaſſe, quia qui continuat, non attentat, vnde videndi erunt teſtes, & an vnus ſufficiat accedente publica Bulla Innocentiana. Secundò quia Epiſcopus prætendit canonicos attẽtaſse in variis actibus, Canonici autem negant, hos geſtos fuiſſe mandato Capituli, videndum erit, quomodo hæc res ſe habeat. Tertiò cõſiderandi erunt actus ſinguli in quibus dicitur Canonicos eiuſmodi attentaſse. Nam in quibuſdam poteſt Capitulum de iure cõmuni abſque Epiſcopo procedere, vnde nec hi dicerentur attentaſse. Quartò præſuppoſito, quòd etiam Canonici ab omnibus ſupradictis eſsent excluſi: tamen adhuc videtur Domi
3 nis eos non attentaſſe ſtante † Breui Clementis, quod eximit eos a iuriſdictione Epiſcopi. Vnde nõ obſtant tria, quæ ab Epiſcopo deducuntur. Primò, q̃ per exẽptionem fuerit receſsum a terminis iuris communis ſimul cum præfixione termini. Nam reſpondetur Canonicos prætendere duplicem exemptionem, alteram antiquiſſimam ab immemorabili tempore narratam in Breui Clementis, alteram conceſſam a Clemente durante lite: igitur præfixio termini pertinet, quoad
4 probandum illam antiquiſſimã, interim † autem durante lite, durat etiam exemptio conceſsa a Clemẽte. Secundò, q̃ licet Canonici fuerint exempti a iuriſdictione Epiſcopi, non tamen licuit carcerare, excõmunicare, conferre canonicatus, & ita exercere iura Epiſcopalia, cum aliud ſit, exemptum eſse a iuriſdictione Epiſcopi, aliud exercere ea, quæ Epiſcopo, aut Papæ competunt. Nam reſponſum fuit: Primò, Breue Clementis valde generale eſse, & fortaſse omnia hæc
5 illius concedere. Secundo, quòd † cum per Breue illud Epiſcopus ſit, quodammodo ſublatus de medio, tota iuriſdictio dicitur deuoluta eſse ad Capitulum, ſicut quando præſcripſit, aut quando eſt conſuetudo,

c. irrefragabilis, §. excessus, de off. ord. præsertim cum in his locus sit iuri accrescendi. Tertiò respondetur,
6 quãm ét † hæc iurisdictio in totum non diceretur deuoluta ad Capitulũ, tñ ideò non possunt dici attentata quoad Episcopũ, sed potius dicerentur actus nulli, & iniusti, in quib. non caderet illa consideratio attentatorũ, quinimò videndũ esset, an stante hac præscriptione canonicorũ iurisdictio horũ actuum pertineat ad Papam, an verò ad executores in breui, aut alios. Ter
7 tiò pro parte Episcopi dicebat breue † hoc Clemẽtis esse subreptitiũ, & ideò nullã probare iurisdictionẽ: Quapropter Dñi mandarunt, vt de his vltimis duab. obiectionib. Episcopi dubitetur, s. quoad deuolutionẽ
2 iurisdictionis, & quoad subreptionem breuis, an saltẽ
8 ex ea † oriatur titulus coloratus, ex quo Canonici possint tueri ea, quæ ab illis sunt gesta. Quoad obiectionẽ aũt Episcopi, quòd sicut prout alias conclusum fuit dẽ, cum attentatse, quia solus processit, ita & nunc de Canonicis debeat iudicari, facilis fuit responsio, cum diuersa sit ratio. Nam Canonici prætendunt se exemptos, & ostendũt breue Clementis: Episcopus autem nititur Bulla Innocentij, quæ facit contra illum.

DECISIO DCXXXIX.

Romanæ hæreditatis de Comitib.

21. Octob. 1560.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata in fauorem, vtrum sit valida non obstante regula, de non tollendo iure quæsito.*
2 *Iure quæsito, an sufficienter dicatur derogatum facta in specie derogatione vigore motus proprij.*
3 *Ius quæsitum via iudiciaria, & de iure ciuili facile potest a principe tolli.*
4 *Rescriptum habens clausulam, non obstante regula Cancellariæ, & aliis similibus, quid operetur, præsertim cum mentem concedentis ostendat.*
5 *Rescriptum ex non plenaria relatione narratorum, vtrum subreptitium dici debeat, maximè nulla facta mentione ratificationis principalis.*
6 *Restitutio ob factum alienum facilius dari solet, quàm propriam.*
7 *Rescriptum vtrum ex eo, quòd non sit simpliciter gratiosum, sed ad lites, debeat dici subreptitium.*

PLacuit in hac causa reuerti ad quoddam dubium, quod alias imperfectum fuerat omissũ, videlicet, stante rescripto sacri Concilij, quod Dominis datur,
1 *an † sententia A. C. in fauorem D. Torquati fuerit valida, non obstante regula de non tollendo iure quæsito?* Domini nihil fere firmarunt, sed tñ potius sentiebant obstare supradictam regulam. Primò dubitarunt de facultate Cardinalis, qui signauit commissionẽ, an potuerit derogare iuri quęsito cũ hoc sit solius Papę, nec ad alium spectet, Fel. in c. fi. num. 4. in glos. 6. vnde videndus erit motus proprius, & consensus a Papa, aut si aliundè constet de eius facultate. Secundò dubita-
2 runt præsuppolita facultate Cardinalis, † an sufficienter derogatum fuerit iuri quæsito, cum in specie derogatum non sit reg. de non tollendo iure, vt per Sarn. in d. reg. q. 1. vers. & ista omnia, &c. Quia in re nõ placuit illis quædam ratio adducta pro parte Dom. Torquati, ꝙ ius illud quæsitum ex dispositione, l. fi. C. de codicill. esset ius quoddam speciale, & extraordinarium, cui potest derogari per Sarnen. q. 6. in dicta regula. Nam imò dixerunt hoc ius esse legitimũ & commune, cum oriatur ex d. l. fi. redacta in corpore iuris,
3 de eo potius dubitabant, † quòd cum id ius sit quæsitum via iudiciaria, & de iure ciuili, potuit facile tolli a principe, sicut dicitur de sententia & re iudic. Abb. cõs. 84. in princ. Mohed. 43. & præsertim, quia in hoc
4 rescripto adest † clausula, non obstante regula Cancellariæ, cum alijs clausulis amplissimis, quæ ostẽdunt mentem concedentis, absque alia derogatione in specie dictę regulę, Aegid. 353. Rebuff. de regu. num. 11.
5 Paris. cons. 5. nu. in 4. Tertia fuit dubitatio, an † rescriptum possit sibi subreptitium, quia non omnia essent plenè narrata, cum nihil dictum fuerit de ratificatione principalis cum iuramento. Et licet exposita fuerint gesta a procuratore, qui potuit præiudicare, tamẽ multũ refert illud omissum fuisse, quod propriè per-
6 tinebat ad factum principalis, † cum facilius detur restitutio ob factum alienum, quàm proprium, & maximè cum iuramento, quòd erat omnino exprimẽdum, & ideo Sarnen. verba referuantia factum procuratoris sunt, sub inuolucro quodam nec satis clara. Aliqui tamen dicebant, quoad hoc certè dubitari posse, an
7 rescriptum hoc sit † subreptitium, eo, ꝙ non sit simpliciter gratiosum, sed potius ad lites. Quarta fuit dubitatio, an concessum fuerit a Cardinali, cum signatura illius dicat, D. Auditor procedat, vt periur, & iustitiam faciat. Nam videtur restrinxisse decisionem cum sæ ad terminos iuris, Crescen. 47. Iaf. l. iustitia, de iust. & iure. Dictum fuit videndum esse, an ius, quod prætẽditur quæsitum fratribus de Comitibus ex dispositione d. l. fin. subiacet aliquibus limitationibus Doctorũ in illa lege, aut videndum de ratificatione D. Torquati, aut aliquod illud caput aggrediendum.

DECISIO DCXL.

Auximan. Bonorum, 21. Octobr. 1560.

SVMMARIA.

1 *Non possidens & actor, vbi de contrauentione nõ constat, vtrum de ea docere debeat, an pars rea.*
2 *Lite ex diuersis caussis orta, cui incumbat laudi, vel cõtrauentionis probatio.*
3 *Debitor, vbi opponit contra creditorem, agens non tenetur ad probationes.*

PEtrus Antonius agebat vigore contractus, vbi donata sibi fuerant omnia bona a Faustina, filiæ excipiebant in donatione non contineri ea, de quibus antea fuerat compromissum, & laudum subsequutũ: Petrus Antonius replicabat laudum id nullum fuisse, nec a partibus seruatum. Hinc dubitaui stante laudo, prout stat, *an constet de contrauentione maritorum siue*
1 *vxorum?* Domini responderũt † non constare de contrauentione, nisi Petrus Antonius hoc doceat, cui incumbit hoc onus probandi: Ipse enim nõ possidet & est actor, fundatque intentionem suam super donatione, filię excipiunt de laudo, ipse replicat de contrauentione, ergo hoc ille probare tenetur, per iura vulgaria. Nec obstant tria a parte Petri Antonij deducta. Et primo sententia quædam super alimentis lata, contra filias in fauorẽ Faustinæ donantis, nam hæc iis po
2 tuit oriri ex diuersis caussis, nec † hic refertur ad laudi contrauentionem, vel quia ipsa prætendebat propria auctoritate ea percipere, vel quia isti erant in mora soluedi, vel aliunde. Non obstat, ꝙ in laudo nec acceptetur illa clausula, de fructibus communicãdis, quoniam, vt dicunt verba laudi, non acceptarunt non refutarunt, deinde hoc nihil pertinet ad Faustinam.
3 Non obstat tertio, quod † vbi debitor opponit, contra creditorem agens, non teneatur probare: nam in hoc argumẽto præsupponitur Petrum Antonium esse creditorem omnium bonorum, & tamẽ hoc est, de quo disputatur, & vltimo a parte negatur. Nisi igitur Petrus Antonius clarè probet contrauentionem, potest obtinere, & inhibitio danda erit aduersarijs, iuxta commissionem impetratam, nisi aliud in contrarium a Petro Antonio ostendatur.

DECISIO DCXLI.

Sequestri die 25. Octobris 1561.

SVMMARIA.

1 *Commissio signata arbitrio intelligenda est, prout de iure, iuxta stylum Rotæ.*
2 *Commissa caussa spolij, & attentatorum, prius, quàm ad nego-*

negotium principale perueniatur, videndum eſt, quomodo ſe habeat ſpolium cum attentatis.

3 *Sententia ſi dicat poſſeſſionem in priſtinum ſtatum reſtituendam, intelligitur de ſtatu bono & legitimo.*

4 *Condemnata pars, & quæ ceſſit, non poteſt petere reſtitutionem.*

5 *Docens de ſtatu aliquo poſſeſſionis ſuæ reſtituibili ipſi poſſeſſio eſt reſtituenda.*

DVbium propoſui præſuppoſita ceſſione Cardinalis & reſolutionib. aliàs factis, *an ſit tradenda poſſeſſio Petro, vel Archiepiſcopo, vel ſequeſtranda, & interim procedendum in petitorio ſtante præſertim commiſſione ſignata arbitro.* Domini circa hoc dubium in primis concluſerunt, † commiſſionem ſignatam arbitro

3 intelligendum eſſe, prout de iure, & ita ſtylum Rotæ in huiuſmodi cõmiſſionibus obſeruare. † Propterea, cũ hic ſit commiſſa cauſſa ſpolij, & attentatorũ, prius videndũ eſſet, quomodo hæc ſe habeãt, antequã ad negotiũ principale perueniatur. Quare dixerunt Dñi, cum ceſſio Cardinalis referat ſe ad ſniam bonæ mem. Iunij, & † ſentẽtia dicat poſſeſſionẽ ad priſtinũ ſtatum, de quo in executione conſtabit, reſtituendam, hunc ſtatum intelligi de ſtatu bono, & legitimo, non aũt de facto tantũ, prout ẽt aliàs coram eodem Iunio die 20. Octobris 1557. concluſum fuit. Et hanc eamdem deciſionem Domini omnes confirmarunt. Cui vero poſſeſſio ſit tradenda: dixerunt. Cardinali quid

4 non eſſe reſtituendum, qui condemnatus fuit & ceſſit: minus etiam Archiepiſcopo, qui dicitur ſpoliaſſe: de Petro autem nihil firmarũt, ſed dixerunt poſt hac

5 particulariter de hoc dubitandum eſſe, an Petrus doceat de ſtatu aliquo poſſeſſionis ſuæ reſtituibili. Nam ſi docuerit, poſſeſſio vtique erit illi reſtituenda, ſi minus, erit ad negotium principale veniendum.

DECISIO DCXLII.

Calagurritan. vnionis, 25. Octob. 1561.

SVMMARIA.

1 *Vnionem præcipuè, & principaliter cauſſa Decimarum ſæpè verba vnionis declarare poſſunt.*

2 *Diſponentis intentio potiſſimum ex cauſſa finali manifeſta apparet.*

3 *Vnio quæ adhuc in vigore eſt non poteſt dici diſſoluta.*

4 *Sententia iuſta re vera exiſtente, quæ præſupponitur eſſe iuſtæ venit omnimodò confirmanda.*

DAta fuit copia teſtiũ ab vtraque parte vnionis, in-

1 de quæſtiui, *an † vnio fuerit facta principaliter propter decimas & teſtes probent ſuper his ortas fuiſſe differentias?* Quoad primam partem concluſum fuit, vnionem factam fuiſſe principaliter propter decimas, vt patet clare ex verbis ipſius. Et quia hæc cauſſa exprimitur in proœmio vnionis, vnde dicitur finalis, Socin. iun. cõſ. 159. nn. 20. & 30. Dec. conſ. 164. nu. 13. Aim.

2 cõſ. 291. nu. 21. Cauſſa † enim finalis oſtẽdit principalem intentionem diſponentis, Bal. in prima conſtitutione C. §. quibus, ver. 2. ſumitur, Pariſ. cõſ. 72. nu. 53. in 4. An aũt cauſſæ ibi expreſſe eſſent æquè principales, aut magis acceſſoriæ, non fuit firmatum, quia erat extra punctum. Sed tñ ſentire videbantur, quod iſta ob decimas ſit principalis: quãus alia ibi expreſſa hodie ceſſarent, tamen vnionem non diſſoluendam, cũ hodie & vigeat, §. affinitatis. Inſtit. de nup. Alex. cõſ. 64. nu. . . . in 7. Quoad ſecundã partem ab omnib. tñ-

3 ſum fuit, ex teſtib. non probari illam differentiã ſuper decimis, quinimo oriri pacem & concordiã: & ex his

4 mandarunt mihi, vt videam deciſiones antea factas, quia cũ agatur de notoria iniuſtitia ſententiæ ordinarij, & hactenus appareat iuſtã fuiſſe, & vnio ſit antiquiſſima vltra 200. ann. cauſſa dum pẽdeat, videtur eſſe expedienda, & ſententia ordinarij confirmanda.

DECISIO DCXLIII.

Romanæ domus, & Viridarij, 30. Octob. 1561.

SVMMARIA.

1 *Regula, dolo facis, in poſſeſſorijs non admittitur, cum ex aliis regulis ſit tutus in iure.*

2 *Reſtitutio in ſpolio violento de iure numquam impediri poteſt, nec debet.*

3 *Inuito creditore aliud pro alio ſolui non poteſt.*

4 *Inuitus ad pecuniæ receptionem cogitur pro domo, quæ ſubiacet reſtitutioni.*

ALiàs pronunciaueram in hac cauſſa in fauorem Iulij reſtituendum eſſe ad illum ſtatum, in quo erat mater ſua tempore, quo fuit è domo electa. Nam aduerſarius obijciebat velle ſe illi reſtituere pecunias, quas mater potuerat prætendere ſuas, illius domus ratione, & hypothecæ ſuæ dotis, & ita eam non admittere in domum. Hinc dubitaui, *an exequutio ſententiæ debeat impediri ex oblatione huius pecuniæ?* Reſponſum fuit, in primis Iulium reſtituendum eſſe integre ad ſtatum matris ſuæ iuxta tenorem ſententiæ,

1 cũ in † poſſeſſorijs non admittatur regula dolo facis, cum ex alijs rationibus ſit tutus in iure, Rota 15. de reſtit. ſpoliat. in nou. Aim. conſ. 140. numero tertio,

2 Pariſ. conſ. 105. in 3. Nec † vnquã in iure reperitur impediri reſtitutionem, quia præſertim Iulius velit aſſere, præſertim in ſpolio violento, quale eſt hoc, de quo

3 nos agimus. Præterea cũ regula ſit, aliud pro † alio inuito creditore ſolui non poſſe, l. 2. §. 1. ſi cer. pet. Nam

4 debet † Iulius inuitus cogi, vt acceptet pecuniam cum ſibi competat ius reſtitutorum ad domum. Accedit, q. Iulius non tantum prætendit hanc pecuniam ſibi deberi ratione hypothecę, ſed etiam donationis propter nuptias, & fructus decurſos, & expenſas, & alia quę commodius deducit, erit etiam in priſtinum ſtatum reſtitutus. Nec ius patitur, vt dum expellitur ille a domo, expulſus taceat. Quæ in cõtrarium adducebantur, poſſent procedere, ſi actum fuiſſet actione hypothecaria, ſed hic agitur de ſpolio violento.

DECISIO DCXLIV.

Cremonen. Prioratus, 30. Octobr. 1561.

SVMMARIA.

1 *Compulſoriales cum termino dierum aliquot determinatur ad iurium productionem in forma probanti.*

2 *Formam inde ex eo, quod nudus miniſter eſt, & limitatam iuriſdictionem habeat, parti immutare non poteſt.*

3 *Spatium temporis in compulſorialibus ad iurium productionem appoſitum, non ſolum conceditur ad partium fauorem, ſed etiam notariorum.*

4 *Citatus vt compareat intra decendium primò die comparens ſatisfecit citationi.*

5 *Pars etiam poſt terminũ ſibi aſſignatum poteſt opponere.*

1 DEcretę fuerũt litterę Compulſoriales cũ termino duodecim dierum ad exhibẽdum iura in forma: Iudex compulſor reſtrinxit terminum ad ſex dies conſenſu Notariorum, qui produxerunt iura. Pars aduerſa proteſtata fuit de nullitate iurium extractorum. Dicebat enim pars hunc terminum 12. dierum reſtituũ

2 fuiſſe exequutori pro forma, quam ipſe immutare nõ potuit, cum ſit nudus miniſter, & limitatam habeat iuriſdictionẽ, c. fin. §. 1. de off. deleg. Not. 10. in nou.

3 Dec. conſ. 604. nu. 10. & maximè, quia † hoc ſpatium temporis videtur appoſitum, non tantum fauore Notariorum, ſed etiam partis, vt poſſit opponere, ſi quid velit contra iura, vnde ipſe in his, cum ea producuntur, eſt citãdus, Rota 1. de fide inſtrum. in nou. Guid. Pap. in tract. de lit. compul. Rota dicta deciſ. 10. Verũ contrarium ab omnibus probatum fuit, quia tempus illud fauore tantum Notariorum inductũ fuit. Ideoque cum ipſe conſenſerit breuiori tempore, dubium non eſt actum valere, cum fauori cuilibet poterit renunciare. Franc. c. cũ ſit Rom. nu. 16. de appel. Rot. in nou. 37. de appellat. num. 3. ſicuti cum quis citatus

4 eſt, vt cõpareat intra decem dies, ſi primo die veniat,

dicitur

dicitur satisfeciſſe. Non obſtat, quòd dicatur de fauore,
5 partis, quia † etiam poſt lapſum terminum pars poteſt opponere, immo etiam tunc producuntur in Curia, ſi in partibus nihil oppoſuit.

DECISIO DCXLV.

Vercellen. ſiue nullius, 30. Octob. 1561.

SVMMARIVM.

1 *Regreſſus canonizari non debet obſtãte ætate minorum, clericatu non adepto debito tempore, reſignatione, & violatione ſequeſtri.*

1 MVlta obijciebantur, ne † regreſſus Alexãdri canonizaretur, videlicet, quoad ætatẽ, clericatũ, reſignationem, & violationẽ ſequeſtri, quę, qm̃ multum pẽdebat a facto, placuit vt eam ſeparatim videã, quomodo ſe habeat & expediam, prout iuris erit.

DECISIO DCXLVI.

Ilcinen. Canonicatus, 8. Nouemb. 1561.

SVMMARIA.

1 *Canonicatus poſſeſſio capta a Camera non capitulariter, an rata ſit habenda.*

2 *Rota mandans deputatis executoribus, vt poſſeſſionem capiant, vtrum capta firma & rata habenda ſit, ac ſi non capitulariter capta fuerit.*

3 *Duobus tantum Canonicis exiſtentibus, vtrum vni data fuiſſe poſſeſſionem beneficij vacantis priuatim ſufficiat.*

4 *Capitulum etiam in duobus tantum Canonicis poteſt cõſiſtere, vnde & capitulares actus exercere poſſunt.*

5 *Notarius a tergo breuis dicens poſſeſſionem captam ſeruatis ſeruandis, an ſufficiat id ad fidem faciendam eam capitulariter captam.*

Quæ quidem verba, ſcilicet, ſeruatis ſeruãdis, cũ iuris ſint verba, prolata a notario, fidem non faciunt, num. ſeq.

7 *Notario vtrum hæc verba, ſeruatis ſeruãdis, liceat interpretari ad proprium ſuum ſenſum.*

1 ALiàs concluſum fuerat corã D. Caputaquen. poſſeſſionẽ captam per executores † nomine Camerę huius canonicatus, non eſſe conſiderabilem, quia non capta fuit capitulariter, iuxta deciſ. Caſſad. 8. de cauſſa poſ. & propriet. Nam productis quibuſdã alijs coram me dubitaui, *an ſtante breui Apoſtolico, de quo in actis, & quod in ciuitate Ilarien. tempore executionis dicti breuis, non aderant niſi duo canonici, quorum vnus erat executor, alter erat exhibitor teſtis in actis.* Item ſtãtib. verbis notarij in executione dicti inſtrumenti, ac fide illius vltimo producta, quæritur, *an predicta poſſeſſio dicatur fuiſſe canonizata, ad effectũ de quo agitur?* Domini dubium hoc in plures partes diſtinxerunt. Et
2 primo loco quęſitum, *an † ex quo Rota mandauit executoribus deputatis, vt caperent poſſeſſionem nomine Camerę, ſufficeret poſſeſſio tradita non capitulariter.* Quia in iure licet varias allegarẽt auctoritates, quia cum hæc executio nudè facta ſit, non eſt neceſſaria alia Capituli canonizatio, ſed ſufficit ſeparatim canonicos poſſeſſionem dare, Fel. c. cum omnes, nu. 16. cum nu. 16. & ſeq. de reſcript. Staphil. pag. 17. in verſ. 9. & vlt. Attamen viſa fuit hæc opinio nimium reſtringere deciſ. Caſſad. 8. de cauſſ. poſſ. & propriet. & 12. in nou. de reſt. ſpol. Nam aliàs daretur caſus rarò, in quo neceſſe eſſet, poſſeſſionẽ capi capitulariter, cum Papa in ſuis prouiſionib. ſemper det executoriales: Ideo quidquid de iure dici poſſet, placuit Dominis, ſtantib. etiam d. deciſ. 8. Caſſad. cum ille atteſtetur palatium ita obſeruare, prout etiã retuli in alia deciſione. Secundò quæ-
3 rebatur, *an ex quo † duo canonici tantum tunc aderant, vnio illorum priuatim dediſſe poſſeſſionem?* Reſpõſum
4 fuit ſine dubitatione id non ſufficere, cum † Capitulũ etiã poteſt conſiſtere in duob. Abb. c. 1. nu. 5. de elect. l. ſicut, §. fi. qd cuiuſq; vniuerſ. nom. vbi Bar. & Caſt. vnde debuit tradi poſſeſſio capitulariter, non vt a ſingulis, Ang. conſ. 243. Fel. c. cum te, de reſcr. nu. 24. & ſeq. Corn. conſ. 63. in 4. nu. 4. Fel. in c. cum omnes, nu.
5 41. de conſt. Tertiò † quia notarius a tergo Breuis dicebat, poſſeſſionem captam fuiſſe ſeruatis ſeruandis, dubitaui etiam, *an id ſufficit?* Ad quod reſpõſum fuit,
6 hoc non ſatis eſſe, cum hæc † ſint verba iuris, quæ prolata a notario fidem non faciunt, Old. conſ. 262. nu. 4. Aim. de antiq. temp. 18. in 1. par. nu. vlt. quæſitum fuit, an licuit notario, ea † verba interpretari, aut totum illum actum latius declarare, prout in fide nuper producta? Et quoad hoc, dictũ fuit dubiũ reſtringi poſſe, niſi prius pars clarius per teſtium depoſitiones probare velit poſſeſſionem captam capitulariter.

DECISIO DCXLVII.

Legionen. Canonicatus.

SVMMARIA.

1 *Veniens ex ceſſione, & petens ad partes dilationes, vtrum eas debeat obtinere, præſertim, cum ſit perſona noua in iudicio.*

2 *Compulſoriales paſſim dantur, licet non conſtet, an ſint releuantes necne, quando ſunt generales.*

3 *Remiſſoria numquam concedi ſolet, quin releuans ſit, idq; ne aduerſarius inutilibus grauetur expenſis, idque ex ſtylo curiæ, a quo non eſt tenore recedendum.*

4 *Parti vbi plenè ſatisfactum non fuit, non poteſt concedi abſolutio in foro pœnitentiali.*

CHriſtophorus petebat dilationes ad partes cõtra Petrũ de Prado, venientem ex ceſſione ſibi nuper facta a Petro de Vitarello: Petrus autem Prado petebat remiſſoriam ad examinandum Io. de Valderas ſine retardatione ſententiæ, quęritur quid iuris? Quo-
1 ad † dilationes dictum fuit eas denegari non poſſe, cum Petrus de Prado ſit noua perſona. Caſſad. 99. quoad remiſſoriam computatur pro vnico tantum teſte; quia nominatur, & ſine retardatione iudicium ali-
2 quib. concedenda eſſe videtur, Pur. 5. de dilat. † & nõ contenditur de releuantia, prout dantur paſſim compulſoriales generales: nec diſcutitur, an releuẽt, aut
3 minus. Cõtrarium tamen fuit firmatum, quia † remiſſoria numquam datur, quin ſit releuãs, ne pars aduerſa inutili grauetur expenſa, Boer. 29. 299. nu. 25. Caſſad. 1. & 2. de dilat. Et ita ſtylus noſter ſeruat, a quo non eſt recedendum, vt fuit deciſum in cauſſa Brix. de qua nu. 302. Circa tria ergo videndum erit, *an releuet*. Primò, quia Chriſtophorus ait eã gratiam fuiſſe conſumptam. Secundò, quia ait abſolutionem non fa-
4 ctam fuiſſe in foro pœnitentiali. Tertiò, quia † ait nondum parti plenè ſatisfactum fuiſſe, vnde nec abſolutionem illi cõcedi potuiſſe. Dum igitur hæc diſcutien tur, poterit Petrus Prado, ſi velit, interim illum examinare coram D. Oradino, iuxta Rot. 3. de teſtib. in antiq. poſtea quam videbatur, an ſufficiat.

DECISIO DCXLVIII.

Rom. fideicomm. de Valle, 13. Nouemb. 1561.

SVMMARIA.

1 *Fruſtranea eſt diſputatio de reſtitutione in integrũ, vbi non probatur a parte de hæreditatis adutione, & nu. 3.*

2 *Expenſas reficere, an teneatur pars, aut in integrum reſtitutioni renunciare, antequam in negotio principali fideicommiſſi procedatur.*

4 *Præſcriptionis exceptio, vtrum lites dici poſſit ingreſſum impedire, an vt ea non diſcuſſa in negotio principali procedi non poſſit, & nu. 7.*

5 *Inuentarij ob non confectionem, vtrum reſtitutio in integrum peti poſſit.*

6 *Quadriennij lapſus dici non poteſt, niſi poſt habitam ſcientiam leſionis in caſu in integrum reſtitutionis petitiæ.*

CVm vellem proſequi dubiũ, aliàs mihi conſtitutũ a Rota, *an conſtaret de ſcientia Valerij, quoad effectũ reſtionis in integrum?* Fuit oppoſitũ pro parte aduer
1 ſa † fruſtra diſputari de reſtitutione, cũ Valerius adhuc non probauerit in actis additionẽ hæreditatis. Et cũ iam Valerius reſponderet velle ſe, vt procedatur

in

2 in negotio † principali fideicõmiſſi, propterea quæri
tur, an poſſit, niſi prius renunciet reſtitutioni in inte-
3 grum, aut ſaltem in eo reficiat expenſas? Et † ſi vellet
procedere in cauſſa reſtitutionis, *an teneatur prius ex-
hibere aditionem hæreditatis*? Quoad primam partẽ du
bij: Nam cũ Valerius, fuit dictum, primo loco egerit
ad fideicõmiſſum quod eſt negotium principale, cui
fuit dupliciter oppoſitum. Primò de præſcriptione, ad
quam D. Valerius petijt reſtitutionẽ, & ſuper ea pro-
duxit ſententiam in ſui fauorem a Senatore latam, a
qua demum fuit appellatum, & cauſſa adhuc pendet.
4 Vnde cũ hæc exceptio † præſcriptionis impediat litis
ingreſſum, & ſuper ea cauſſa ſit adhuc indeciſa, nõ po
teſt, donec ea diſcutiatur, cognoſci de negotio princi-
pali. Secundò fuit oppoſitum de renũciatione fidei-
commiſſi propter diuiſionem factam ab auctorib. D.
Valerij, quib. ipſe ſucceſſit: Cuius occaſione D. Vale-
5 rius petijt reſtitutionem in integrum, † ob nõ confe-
ctionem inuentarij; cõtra quam pars replicauit lapſũ
eſſe quadriennium, de quo nunc diſputatur, quia Va-
6 lerius ait, nondum eſſe lapſum, cũ non currat † niſi a
die ſcientiæ læſionis. Donec igitur omnia diſcutian-
tur, quę pertinent ad hoc caput renunciationis fidei-
commiſſi, non poteſt agi de negotio principali, cum
7 hæc exceptio renũciationis † impediat litis ingreſſũ.
Quoad aliam partem dubij, an Valerius teneatur ex-
hibere aditionem hæreditatis, & an Valerius in ſuis
commiſſionibus, aut exceptionibus fateatur aditam
hæreditatem, pro nunc nihil fuit dictum.

DECISIO DCXLIX.

Caputaquen. penſionis. 13. Nouemb.

SVMMARIA.

1 *Exceptio nullitatis ratione nõ clericatus in euentum litte-
rarum, an poſſit referri.*
*Talisque exceptio vbi non ex litteris, ſed ex actis proba-
tur, quid operetur, nu. ſeq*
3 *Vi litterarũ aliquãdo penſio dicitur poſſe annullari, idque
vbi ex litterarum ventre oritur, retardatque ſolutio-
nem.*
4 *Litteris ſi clauſula inſcripta ſit, poſtquam clericali cha-
ractere ex nunc, prout ex tunc, quid operetur.*
5 *Papa non præſupponitur velle penſionis reſeruationem
concedi debere non clerico.*

DVbium fuit ſtante commiſſione vltimo loco pro
parte Epiſcopi impetrata, & preſentata, ac regu-
la, de qua in litteris, an ex his, quæ opponuntur pro
parte Epi de non clericatu dicti Do. Proſperi, obſtet
1 exceptio † nullitatis in euentum litterarũ, ita vt cõce-
di non poſſint cum clauſula, ſine ſolutione penſion.
executiua. Nihil firmatum fuit: Qm̃ tres tãtum Audi-
tores aderant, & illi inter ſe non ſatis conueniebant.
Pro diſcuſſione tamen materiæ tres caſus ab aliquib.
2 conſiderabãtur. Primus eſt, vbi † exceptio, q̃ opponi-
tur, nõ probatur ex litteris ipſis, ſed ex actis productis,
& tunc hęc exceptio non dicitur oriri ex ventre litte-
rarum, eo, ꝙ non retardat ſolutionem penſionum. Se
3 cũdus eſt, † vbi in litteris annullatur ipſa penſio vt eſt
caſus Caſſad. 10. de reſcript. & tunc oritur ex ventre,
4 retardatq; ſolutionẽ. † Tertius eſt, vbi in litteris adeſt
clauſula, *poſt quam clericali charactere ex nunc, prout ex
tunc, &c.* Et tunc dubium videtur, an hę clauſulę refe-
rantur tantũ ad exactionem penſionum, an ẽt ad aſſi
gnationem, & reſeruationem ipſius. Nam aliqui ſen-
tiunt, neceſſariò referendas eſſe ad reſeruationẽ. Nã
ſi Papa voluit, pẽſionẽ exigere poteſt, ideo multo ma-
5 gis videtur voluiſſe, † vt illi nõ ſit reſeruata pẽſio, niſi
poſtquam clericus fuit: plus. n. eſt, habilem eſſe ad ob-
tinendum titulum poſſeſſionis, quam illum exigen-
dum. Quare dixerunt, vt dubium reſtringatur, ſtante
commiſſione vltimo præſentata, & litteris Proſperi in
his verbis, *poſt quam clericali*, &c. *& ex nunc, prout ex
tunc*, an procedendum ſit cum clauſula ſine retarda-
tione ſolutionis, aut ſine dicta clauſula. Prætendebat
etiam iam D. Archiepiſcopus non fuiſſe hoc dubium
neceſſarium, propter reſolutionem vltimo factam in
hac cauſſa, ſcilicet, quoniam commiſſo Proſperi poſt
illam fuit impetrata, dictum fuit, vt curet Archiepi-
ſcopus illam habere, ſi velit reformare.

DECISIO DCL.

Romana domus, & ordinarij, 15. Nouemb. 1561.

SVMMARIVM.

1 *Probationes in promptu habens ratione melioramentorũ
factorum in domo antè litem motam, an medietatem
ipſius domus debeat obtinere.*

DIctum fuit, quod mittatur Iulius in poſſeſſionem
domus pro dimidia: deinde alia dimidia nũc re-
1 linquatur D. Alphõſo, qui habet in promptu † proba
tiones ad docendum liquidè de melioramentis factis
ante motam litem. Quoad alia probanda non admit-
tũtur, cum ſint publicati teſtes, & pro parte Iulij om-
nia clarè probata, quoad ſpolium, & ſtatum matris, &
abſentiam aliorum fratrum, ac diuiſionem bonorum
factam a patre.

DECISIO DCLI.

Hiſpalen. beneficij de Moron. 15. April. 1561.

SVMMARIA.

1 *Canonizatoria obtenta peti poteſt, & declaratoriæ conceſ-
ſio in fauorem partis actricis ob non paritionem moni-
torij partis aduerſæ.*
2 *Index ſemel ſuo functus officio in conceſſione canoniza to
riæ, vtrum via executiua progredi poſſit.*
*Et vtrum via executiua progredi poſſit ſuper poſſeſſorio
ad declatoriam, nu. ſeq.*
4 *Manifeſtè contumax volens numquã permittere, vt appo-
natur ſequeſtrum, digniſſimus eſt quouis rigore.*

IN hac cauſſa habebam facultatem proceden. execu
tiuè, prout coram Aud. Camere etiam pridem fue-
rat exequutum monitorium, & ſeruati omnes termi-
ni. Cauſſa autem in Rota ſæpius propoſita, cum de-
1 diſſem canonizatoriam † in fauorẽ Thomæ cõtra Mi
chaelem, ideo nunc Thomas petebat, vt darem ei de-
claratoriã, & omnia executiua ob non paritionẽ mo-
nitorij. Cumque agentes Melchioris negarent id fie-
2 ri poſſe, quia iam functus fueram officio meo, & ele-
geram viam procedendi ordinariè: tamen omnes re-
3 ſponderũt, † dixeruntque certè me procedere ad de-
claratoriam poſſe via exequutiua ſuper poſſeſſorio,
cum cauſſa monitoria a me dicta reſpiciat petitoriũ,
quod nihil commune, Io. And. c. paſtorali, col. pen. de
cau. poſſ. & proprie. vbi Abb. nu. 32. verſ. ad tertiam.
4 Et † hoc eo magis, quia Melchior eſt in manifeſta cõ
tumacia, cum numquã voluerit permittere, vt appona
tur ſequeſtrum, & quotidie tenetur venire ad iudi-
cium noſtrũ, vnde digniſſimus eſt quocũque rigore.

DECISIO DCLII.

Cameracen. Canonic. 2. Nouemb. 1561.

SVMMARIA.

1 *Coadiutoria conceſſa cum ſpe futuræ ſucceſſionis, cũ clau-
ſulis ampliſſimis, an obiici poſſit quidpiam de ſubre-
ptione.*
2 *Plenè non iuſtificans intentionem ſuam, vtrum etiam in
tertia inſtantia remiſſoriam petere poſſit.*
3 *Gratia coadiutoriæ partis, vtrum impediat remiſſoriæ cõ-
ceſſionem a parte aduerſa petitam.*
4 *Commiſſio impugnatoria ipſius gratiæ coadiutoriæ, an da
ri poſſit.*
5 *Iuſtificata ſatis gratia, & ſufficienter ex teſtibus examina
tis deducta, quę concernit coadiutoriam remiſſoria pe-
tita ab aduerſario, non eſt relenans, ſecus ſi non ſatis
fuerit iuſtificata.*

CLaudius impetrauerat per obitum Petri Ioſephi,
Ludouicus aduerſarius erat in poſſeſſione, tue-

batur

baturque se coadiutoria † quadam olim sibi concessa viuente D. Petro cum futura successione, & alijs clausulis amplissimis, ne scilicet obijci posset de subreptione, & aliter iudicari non debere. † Nã Claudius, quia plenè non iustificauerat intentionem suam, petebat in tertia instantia remissoriam; † Ludouicus opponebat eam non esse dandam, quia non releuans, cum ipse habeat gratiam suæ coadiutoriæ, quam ipse aliter iustificare non tenetur propter clausulas in ea appositas. Hac de causa Claudius vltimò impetrauit commissionem vltimo signatam arbitro, qua † datur illi facultas, vt possit dictam coadiutoriam impugnare: idcircò nunc Ludouicus aduersarius respondebat satis gratiam suam esse iustificatam † ex testibus examinatis pro parte aduersarij, idcircò remissoriã nõ futurã releuãtem: dubium proposui. Et quamuis pars Claudij non informasset, tamen Rota concluſit, ea quæ prætendit, nam testes, de quibus in puncto, non sufficiunt ad iustificandam coadiutoriam Ludouici.

DECISIO DCLIII.

Abulen. S. Martini, 2. Nouemb. 1561.

SVMMARIA.

1 *Parte non informante, & grani existente negotio Rota decidere non facilè assolet.*

2 *Priuilegium Papæ si est verè alternatiuũ ratione regulæ octo mensium, an prosit ordinario conferenti, vt rata sit eius prouisio.*

IN hac causa † pars Lucæ non informauit, vnde Rota rẽ noluit decidere, quia grauis est: in materia tamen hac respondebatur tres casus considerari. Nã cum dubium propositum esset, *an decretum, de quo in verſiculo*, volumus autem, *obstet prouiso ab Episcopo propter regulam octo mensium.* Dicebatur, quòd aut, priuilegium concessum a Papa, † est merè alternatiuum, & tunc non obstat: Aut est mixtum, prout videtur in casu nostro, vbi partiti sunt menses, & tunc media via eligenda est, & habet locum quoddam decretum, scilicet, vt excutetur prouisus ab Ordinario, vt alias decisum fuit coram Jo. Paulo, in causa Abulen. die prima Februarij 1546. & refertur a Pureo 3. de probat. cuius verba sunt corrupta. Quare dixerunt, vt videã originale huius decisionis, & tunc rursus dubium proponam, an excutetur Lucas, stante priuilegio cum illo decreto, & vt detur copia priuilegij in parte disposita.

DECISIO DCLIV.

Caputaquen. pension. 29. Nouemb. 1561.

SVMMARIA.

1 *Conditionis oppositio, an reddere possit pensionem nullam ea non obseruata.*

2 *Actus iurisdictionalis non dicitur nullus & inualidus ex instantia conditionali.*

3 *Casus clarus, & qui disputatione non indiget, non etiam de necessitate informationem requirit.*

4 *Transferens si non habeat facultatem transferendi, nisi in personam Ecclesiasticam eo non obseruato, vtrum pensio statuta ob id sit nulla.*

5 *Valida pensione præsupposita quoad se, quid operetur eã exigendi opposita exceptio ratione solutionis faciendæ.*

6 *Reseruatio pensionis, siue eius exactio si ea cõditione fuerit concessa, vbi de clericatu constet impetrantis, necessariò requiritur, vt se clericum doceat, antequã ad id, quod prætendit actionem instituere possit.*

DVbium erat stante prouisione vltimo præsentata, & litteris Prosperi, in illis verbis, *postquã clericat.* &c. etiam *ex nunc, prout ex tunc, an sit procedendũ cum clausula, sine retardatione solutionis, aut sine dicta clausula?* Rota cõsiderauit tres casus. † Primus est, *an pensio dicatur nulla, eò quòd sit apposita conditio, de qua in litteris.* Et responsum fuit, pensionem non ideo dici nullam sui natura, quamuis conditionalis sit, tamen inducit saltem spem in creditum iri. §. ex conditionali, Institut. de inutil. stipul. † Ideo actus iudicialis non dicitur nullus, & inualidus, sed subsistit, habetque ius considerabile, Bar. l. post emancipationẽ, §. 1. de leg. Sarnen. regula de non tollen. q. 4. col. pen. vers. secundus casus. Et hæc fere sunt omnia dicta in informationib. pro parte dicti D. Prosperi. Circa quæ licet Dom. Archiepiscopus aduersarius nihil † informauit, tamen hic casus visus est satis clarus, & nõ indigere disputatione. Secundus est, *si pensio prætendatur esse nulla alijs respectibus, veluti † quia transferens haberet facultatem transferendi tantum in personam Ecclesiasticam, aut si quid aliud intrinsecum subesset.* Circa hoc nunc nihil fuit firmatum, sed dixerunt, Archiepiscopum super hoc capite audiẽdum esse si velit, quia vẽ satis obstare D. Prospero. Tertius est casus præsupposita † pensione, quoad se vndique valida, *an quoad effectum illam exigendi, exceptio, quæ opponitur pro parte Episcopi dicatur oriri ex ventre litterarum, ita vt retardet solutionem.* Et circa hoc nihil etiam fuit concluſum, quoniam pars Prosperi super hoc non informarat: tamen Domini obiter sentire videbantur, exceptionem hanc maximè oriri ex ventre, † quoniam reseruatio pension. siue ius exigendi, cum non concedatur Prospero, nisi postquã clericus fuit, vtique necesse est, illum docere ante se esse clericum, quã agere possit vigore istarũ litterarum, Dec. conſ. 585. nu. 1. & conſ. 629. nu. 2. Parisi. conſ. 125. nu. 16. in 4. Cassad. 5. de rescript. Sarnen. in cõpen. vtriusque signat. nu. 89. cum simil. &c.

DECISIO DCLV.

Romana de Valle. 29. Nouembr. 1561.

SVMMARIA.

1 *Exhibitio causæ, cui incumbat in negotio restitut. in integrum, actori, an reo.*

2 *Aditio hæreditatis doceri nõ põt nisi in actis producatur.*

3 *Commissio si dicat hæreditatem aditam vt creditur, quem pariat effectum.*

4 *Pars potest liberationẽ a iudicio petere cõditionali, cũ in causa nolit vexari, nisi prætensa aditio exhibeatur.*

IVxta conclusionem in hac causa firmatam, proposui dubium præsuppositio, *quòd disceptanda sit causa restitutionis in integrum, & in actis non constet de aditione hæreditatis, quis teneatur eam exhibere, an Domina Faustina, an D. Valerius?* † Domini omnes responderunt, Dominum Valerium teneri, nam cum ipse petierit in integrum restitutionem, non debet docere de aditione, l. minoribus, de in integ. rest. Cassad. prima. de rest. in integrum. Non † potest aũt docere de aditione, nisi eam producat, alioquin pronũciaret iudex, frustra petitam esse restitutionem hanc cũ præfatione verborũ, videlicet, vt creditur † hæreditatem aditam, & vt in alia commissione, quatenus adita sit, &c. Nam prima illius commissio continet ad verbũ, *vt creditur*, tamen in narratiua, ac dispositiua omnia simpliciter narrãtur, & petitur restitutio simpliciter, vt idem in articulis firmatur. Deinde licet omnia petita essent sub conditione expressa, tamen non impediunt quo minus Dom. Faustina possit petere † liberationem ab hoc iudicio ita conditionali, cum nolit in hac causa vexari, nisi exhibeatur hæc prætensa aditio. Non obstat, q. D. Valerius prætendat satis constare de aditione ex articulis, & cõfessione Faustinæ: nam articuli pertinent non ad aditionem hæreditatis factã vigore sententiæ Valerij, sed ab ipsomet Valerio: deinde hoc respicit aliud dubium, *cum in præsenti concludatur Valerium in hoc iudicio ostendere aditam fuisse hæreditatem, & quia ipse se læsum dicit, an verò ipse satis doceat ex confessione, & articulis aduersariorũ?* Hæc alia erit quæstio seorsum agenda, &c.

DECISIO DCLVI.

Barchinon. monasterij, 29. Nouembr. 1561.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Appellatio facta cum clausula, & alias omni meliori modo, quid operetur in casu attentatorum.*

2 *Possessio sequestratur non raro, antequam in petitorio fiat progressus.*

RFerui in Rota me reperijsse in actis, appellationē Cardin. factam fuisse cum clausula, & alias omni meliori modo, & consequenter validam, prout alias fuit dictum coram bon. mem. D. Iunio, item etiam me reperijsse mādatum Petri fuisse obtentum statim post interpositam appellationem, & Cardinalem dictum ante biennium commisisse causam attentatorum, quę
2 etiam pendet hodie: † Domini mandarunt, vt si ita res se habeat, iubeam possessionem sequestrari, & postea procedatur in petitorio.

DECISIO DCLVII.

Oueten. pension. 29. Nouembris 1561.

SVMMARIA.

1 *Pensio ex facultate transferendi reseruari potest.*

2 *Error in translatione si aperte appareat, quid faciendum ratione pensionis soluenda.*

DAta fuit copia facultatis transferendi, & translationis securæ, ideoque dubitatum, *an Paulus posset hodie petere pensionem dicti Archidiaconatus?* dubium
1 oriebatur, *quia † facultate transferendi poterat reseruari pensio integra 15. ducat. super Archidiaconatu, & tamen executor in translatione expressit, non tantum Archidiaconatum, sed etiam quattuor alia beneficia, super quibus transtulit pensionem.* Domini respōderunt, quindecim ducat. non posse peti super Archidiaconatu, & super parochiali Ecclesia, & super alia re: & quia ius & forma facultatis transferendi pensionem 15. ducat. esset constituenda tātum super Archidiaconatu, & ex quo executor referat se ad formam illarum litterarum, ita
2 vt videatur constare † de aperto errore huius translationis: tamen dictum fuit, quòd vbi executor refert se ad priores litteras, deinde recipit facultatem sibi competentem, quoad transferendum, siue exigendum nouam pensionem, & vbi deinde illam exigit, non amplius refert se ad litteras, sed simpliciter eam cōstituit super diuersis beneficijs; vel quomodocumque res se habeat, hic cadit regula, quod potui volui, quod volui adimplere nequiui, cap. cum super, de offi. deleg. Hoc dubium propositum fuit vno informante, videlicet Paulo, qui erat pauper, & tamen decisum fuit contra informantem.

DECISIO DCLVIII.

Auximan. bonorum, 29. Nouembris 1561.

SVMMARIA.

1 *Instrumentum laudi extensum a notario ita vt mater filiarum videatur onerata, & obligata sub forma Camerę, quam fidem faciat.*

2 *Consuetudo & soluit vsus notarij in extensionibus instrumentorum non raro uenunt obseruanda, cum in his stylus scribentium ut plurimum attendatur.*

3 *Quibus cum clausulis instrumentum laudi inter matrem & filias celebratum, per notarium de iure extēdi possit.*

4 *Clausula obligationis in forma Camerę suam specialem habet renunciationem.*

5 *Renunciatio non semper comprehendit certiorationem, nisi exprimatur.*

6 *Renunciationem generalem extendens notarius in laudo, ita debet extendere, vt omnes in laudo comprehensos cōtingat: alias non valet, nec caret fraudis suspicione.*

Talique extensioni fides non est exigenda, imo corrigenda est iuxta formam originalis seu protocolli. nu. seq.

8 *Protocollum utrum sufficiat adducere in correctione extensi instrumenti laudi, in quo clausulæ generales non probè præsupponuntur extensa.*

FVerat latum quoddam laudum inter Faustinā, & filias, & notarius in protocollo scripserat simpliciter acceptationem factam a Faustina, & a maritis nomine filiarum, & in fine dicebat cum obligatione in forma Camerę rogantes & renunciantes, &c. Postea notarius dedit hoc instrumentum extensum; & in eo narratur, Faustinam renunciasse omnibus legib. statutis, & consuetudinibus, & prius certioratam fuisse a
1 notario cum multis alijs clausulis: hinc dubitatur, † *an huic instrumento sic extenso sit, uel non adhibenda fides & an in toto, uel in parte?* Domini in primis responderunt
2 videndum esse, n aliunde possit constare † de consuetudine huius notarij, quomodo sit solitus extendere talia instrumenta: nam in his plurimum attendi debet stylus ipsius scribentis. Quoniam autem tunc mihi detulerāt librum seu protocollum eiusdem, reperta fuerunt obiter tria instrumenta diuersis temporibus facta per varias mulieres, & in singulis aderat duplex renunciatio abbreuiata, altera *circa principium instrumenti, quando mulier se obligat & renunciat:* altera *in fine obligationem in forma Camerę.* Dixerunt igitur, vt admoneantur, num certius quid possit inueniri quoad stylum huius notarij: nam illa tria instrumenta sunt longè diuersa ab isto, cum ibi sit duplex renunciatio: hic aūt vnica tantū in fi. Circūscripto hoc capite dixerunt † dein
3 de de iure non potuisse instrumentum extendi cū illis clausulis, quæ sunt substantiales, sicuti est clausula certiorationis vt per Alex. l. faciendū, nu. 3. Ias. nu. 31. de verb. obl. Fel. c. si diligenti, nu. 14. de foro compet. sic & in alijs clausulis iure non comprehensis, Aegid. 15. Fel. c. ex litteris, n. 13. de fide instr. Nec obstat clausula renunciatio. de qua in fine protocolli: quoniam illa re
4 fertur tantum ad obligationem † in forma Camerę quæ est vtique proximior, & habet suam specialem renunciationem. vt Peregr. de oblig. in for. Cam. pag. 3.
5 nu. 4. & ēt quia † ob renunciationem non comprehenditur certioratio, nisi exprimatur, vt supra cōsideratū fuit. Est etiam alia ratio: quia si illa clausula protocolli intelligeretur de hac generali renunciatione, vtique
6 notarius † debuisset illam extēdere, vt pertineret æquè ad Faustinam, vt ad filias, de quibus in contractu, & ille in extenso dicit Faustinam tantum renunciasse, & de alijs nullum verbum. & certè præbet non leuem su
7 spicionem. Conclusum igitur fuit † huiusmodi extensioni non dandam esse fidem, sed corrigendam secun
8 dum protocollum, vt per decis. l. si librarius. de regul. iur. cum nec in toto, nec in parte subsistat, nisi prout in protocollo. Guido Papæ, 19. Aegid. 165. *An autem protocollum ipsum sufficiat in casu de quo agitur, aut ex quo Faustina mortua dicitur, liceat Petro Antonio impugnare extensum*, alias proponetur.

DECISIO DCLIX.

Præstimonij die 2. Decembris 1561.

SVMMARIA.

1 *Præstimonij vacantis in mense reseruato, vtrum per decretum Camerę possessio capi sine vitio spolij possit.*

2 *Verificatis attentatis coram iudice executore, habente plenam potestatem quid agendum.*

3 *Reformatio in casu præstimonij constare debet, antequam ad vlteriora fiat processus.*

1 PRætendebatur præstimoniū quoddam † vacasse in mense reseruato: fuit bene decretum Aud. Camerę, vt caperet possessionē nomine Camerę sine vitio spolij & attentatorum: postea cùm Aluarus Gallus in his fortè esset intrusus, obtinuit committi causam super his in Rota, cum inhibitione R. D. Decano facta, ad cuius instantiam primum fuit impetratum, qui etiam obtinuit secundum breue, vt non obstante commissione, & inhibitione partis, Auditoris Camerę caperet possessionem amotis quibuslibet detentoribus seu intrusionibus: post quod secundum breue fuit processum nomine Camerę, ad quam-
2 plures actus coram Auditore Camerę. † Nunc Al-

uarus dicebat omnia hæc fuisse attentata, quia verificata fuit attentatio coram Aud. Cameræ, qui fuit merus executor: nec necesse fuit ei iudicialiter constare de reseruatione, cum facultas ei data per breue, nõ sit conditionalis, cum non dicat, constito, &c. vnde satis est hoc dici ante fumum processus verificare reseruatione, Bal. l. neque nat. col. fi. C. de probat. Fel. c. dudũ, nu. 25. de præsumpt. & ita aliàs firmatum fuit in causa Corduben. dimidiæ portion. corã Rubeo 25. Octob. 1557. Dixerunt tamen Domini super hoc obseruari, vt si Aud. Camerę sit merus executor, sufficiat quandocũque dicere de reseruatione: secus est si Breue habeat clausulam cõstito, & ante, iustitiam faciat ei ante amotis illicitis derentorib. &c. Nam † tũc prius de reseruatione constare deberet, quã ad vlteriora procederetur, cum his calib. non sit merus executor. Non obstat, si obijciat etiã Aluarus, quòd Io. de Cano. reſignauerat præstimonia, antequam secundum Breue produceret; nam facilis fuit responsio, quia negotium agebatur nomine Cameræ, cui non possit præiudicare reſignatio.

3

DECISIO DCLX.

Roman. Societatis Buffalon. 2. Decemb. 1561.

SVMMARIA.

1 *Statutum vrbis mentionem pacti faciens de non diuidendo rem, nisi certo tempore decurso, an extendatur ad casum, in quo nullum pactum intercessit.*

2 *Mens & intentio statuti ex tenore vt plurimum verborũ percipi solet.*

3 *Correctorium vbi est statutum iuris communis, etiam est odiosum, & ob id minus extendendum.*

4 *Socius vendere volens ad id vt possit effectualiter perfici venditio, tenetur socij voluntatem requirere, & consensum.*

1 DVbium proposui, *an † statutum vrbis, loquẽs de pacto de non dividẽdo rem infra certum tempus, locum habeat in casu nostro, vbi non adest pactum?* Vnus tamen ex Dominis dubitauit, an eadem possent statui etiam hoc casu, ideoque nihil voluit in alterutram partem affirmare? sed reliqui omnes absque difficultate responderunt statutum cessare in casu nostro, quod satis clarum

2 est † ex mente etiam, cum enim mens ex verbis potissimum deprehendatur, apparet statutum hoc, & in princ. & in fine mẽtionem facere, quod superfluum esset, si haberet locum simpliciter. Secundò, quia statu-

3 tum † hoc correctorium iuris communis, est odiosum, vt dicit tex. in l. dudum, C. de contrah. empt. vnde minus extendendum. Tertiò, quia proœmium statutorũ vrbis ait, vt veraciter verba intelligãtur: igitur strictè, & ad litteram sunt accipienda, cũ illa verba apposita fuerint ad tollẽdas disputationes, Par. cons. 117. nu. 8. in 1. Ias. cons. 52. col. 1. in 1. Quartò, quia vera ratio huius statuti ea videtur fuisse, quòd non permittat facultatem vendendi, non obstante pacto, & ita in hoc gra-

4 uetur socius, qui † volens vendere, teneatur primo requirere socium & consortem, vt apparet etiam ex vltimis verbis statuti. Quibus omnib. accedat, quòd si statuens hunc casum, de quo agitur, comprehendere voluisset, vtique alijs verbis id verisimiliter effecisset, & ita in hac parte videbitur cõformari iuri communi, vt scilicet, si consors noluit emere, tunc potuit alteri vendi, iuxta l. qui Romæ, §. cohæredẽ, de verb. oblig. partim etiam addit iuri communi, quatenus permittit libe-

4 ram facultatem vendendi eo recusante, etiam absque vlla pœna, l. idemque, §. fi. cum l. seq. pro socio.

DECISIO DCLXI.

Taruisin. Canonicatus, 2. Decembris 1561.

SVMMARIA.

1 *Gratiæ duarum partium sibi aduersantium in expectatiua beneficiorum, an similes esse possint.*

2 *Clausula, motus proprij, ex certa scientia, de plenitudine potestatis, quid in gratia expectatiua operentur.*

3 *Gratia vnius partis data ad vacantia, & vacatura, prætenditur gratia concessa ad vacantia tantum.*

4 *Clausula sine præiudicio in fine posita, an referatur ad omnia præcedentia.*

5 *Dissimiles gratiæ per Papam obtẽtæ, vtrum reddantur per clausulam anteferri, vel non.*

OBtinuerat Morengus gratiam in canonicatu in Ecclesia Taruisin. cum expressione primæ vacaturæ, cum confirmatione Papæ, cum multis clausulis, & inter alias illa erat, sine præiudicio illorum similes gratias prosequentium: aduenientе deinde vacatione, Quirinus prior admissus fuit, & possessionem cepit; vnde orta inter eos lite in partibus, & demum in

1 Rota, proposui dubium, † an gratia Morengi & Quirini dicantur similes, vel dissimiles quoad hoc, vt clausula posita in gratia Quirini videlicet, sine præiudicio aliorum gratias similes prosequentium aliquid operetur? Pro parte Quirini afferebantur octo dissimilitudines, quæ colliguntur octo clausulis, quæ non reperiuntur in gratia Morengi, & ĩ sunt in gratia Quiri-

2 ni. Primò † est clausula, *motus proprij*. Secunda, *ex certa scientia*. Tertia, *de plenitudine potestatis*. Quarta, *illa sæpius repetita*. Quinta, *quòd non possit dari de defectu intentionis*. Sexta, *quòd non admittatur probatio in contrarium*. Septima, *cõtinet diuersum valorem*. Octaua, *quòd*

3 *gratia † Quirini continet vacantia & vacatura, & gratia Morengi est ad vacantia tantum*. Rota nihil firmauit, cum hæc esset prima propositio huius causæ: dixit tamẽ, vt in primis animaduertatur, an illa clausula, sine præiudicio, sit apposita in fine supplicationis, an

4 in principio: † nam si in fine, refertur ad omnia præcedentia, estque restitutio totius gratiæ adiectæ per suam naturam: secus esset si in principio, quia tunc referenda esset tantum ad illud c. de quo ibi. Vnde cum attulissem demum originale in Rotam, Domini dixerunt, clausulam illam esse in fine positam, de qua in dubio. Quoad alia adducta fuit decisio aliàs facta in causa Paduana canonicatus 12. Iunij 1543. coram Caputaquẽ. in qua disputata fuit eadem fere materia, ibique conclusum, gratias esse similes, nõ obstantib. clausulis supradictis, idque præcipuè ex text. in cap. quoddam, cum gl. in verb. simil. de prob. in 6. vbi Dec. & Franc. in 1. & 2. notab. Item ex causa cui, cum glo. in verb. similes, de præben. in 6. Et in dectio. videtur firmatum

5 fuisse † non reddi gratias dissimiles Papæ per clausulã illam ante relatam, prout latius habeo adnotatum inter informationes meas, simul cum voto principalis; posthac dubium restringi poterit ad aliquas ex clausulis, de quibus supra, quæ videntur maioris momenti: nam ex his gratiæ dicuntur similes.

DECISIO DCLXII.

Vrbeuetan. Castri Castillon. 2. Decembr. 1561.

SVMMARIA.

1 *Actis casu, aut incuria deperditis vtra partium ea in iudicio teneatur exhibere.*

2 *Omisso possessorio in petitorio procedi potest per iudicem, vbi ex vi rescripti soluantur expensæ, deturque cautio pro fructibus, sequestretur que possessio.*

3 *Aegidiana constitutio in possessorio, prohibet appellationem.*

4 *Lata si fuerit sententia contra formam rescripti, vtrum notorie sit dicenda nulla, vel iniusta.*

5 *Actis deperditis quari potest, an de nullitate sententiæ vna partium causam commiserit, an spolij.*

6 *Deperditis actis, qui se super illis fundare vult, ea, vt producat necesse est.*

7 *Pars, qua prætẽdit ex iuribus depositis causam suam posse defendi, tenetur ad suam defensionem illa reperire.*

FVerat aliàs a me de mente Iulij hoc idẽ dubiũ propositũ quòd tunc nõ fuerat decisum, quia pauci e-

1 rant Auditores. Nunc igitur quærebã, quæ ex † partib.

tenean-

teneatur exhibere acta, quæ prætendunt deperdita in casu de quo agitur. Series autem facti ita se habet. Nã cum olim de anno 1522. Ioan. Franc. de Sauellis intentasset iudicium possessorium contra Monaldenses super hoc Castro coram Menucio Ripera, obtinuit in eius fauorem ab eo sententiam, in qua mãdabat ipsum immitti in possessionem Castri: & quoniã eo tempore nondum erat inuenta Aegidiana, Monaldenses appellarunt a sententia, & causa commissa Nicolao de Aretio, qua pendente impetrata fuerunt pro parte Mo
2 nalden. duo rescripta, quibus continebatur, vt † solutis expensis, & data cautione pro fructibus & sequestrata possessione Castri, auditor procederet in petitorio omisso possessorio. Quare impletis omnibus conditionib. de quib. in rescripto, prout nunc prætenditur, incœptũ fuit procedi super negotio principali, & super eo dati articuli, & alia gesta. Item post aliquod tempus Ioan. Frãc. commisit nonnulla delicta, ob quę iudicatus fuit rebellis, omniaque eius bona confiscata, & certo pretio vendita Monaldensibus, postque Clemens Septimus per Breue suum mãdauit sequestrari, vt Castrum traderetur Monaldensib. cuius vigore illi possessionẽ cęperunt, & in ea perstiterunt ab anno 1524. vsque ad annum 1538. Exortus deinde fuit quidam Antonius de Sauellis, vti hæres D. Francisci, qui de nouo causam committi fecit Mohed. qui etiam protulit sententiam in illius fauorem, confirmãdo sententiam olim latam a Menucio, dicens, bene fuisse pronunciatum, & male appellatum, cuius vigore Anton. siue Illustris Dux Castri, qui habet causam ab illo, ingressus fuit possessionem
3 electis Monaldẽsibus, † cum hoc tempore lata esset Aegidiana, quæ prohibet appellationem in possessorio. postea de anno 1550. rursus Monaldenses commiserunt causam, quæ adhuc pendet dicentes sententiam Mohedani †
4 fuisse notorię nullam, & iniustam, quia lata contra rescripta Leonis Decimi, & petentes se restitui ad pristinam suam possessionem, & quoniã deficiebãt multa, ex quib. Dux prætendebat iustificare posse sniam Mohed. ideò alias dubitaui, die 22. Martij 1560. q̃ pars diceretur in culpa, quoad hæc acta deperdita, & ita rñdu de neutris cõstare culpam. Et propterea, nunc prosequendo materiã, dubitaui. prout etiam
5 voluerunt Domini, *an † Monaldenses de anno 1550. commiserint causam nullitatis sententiæ Mohedani, an verò causam spoli: & quia commissio illa propter causam nullitatis continebat clausulam, quam. & quas, super præmissis, & rebus aliis in actis causa deducendis, &c. & in articulis erat deductum spolium, & causam super hoc pẽdere, super quæ quia Dux non informauit, causam audire volunt?* Propterea hoc proposito respõderunt Domi-
6 ni † eum teneri exhibere acta, super quib. se vult fundare, hoc autem nõ pertinet ad Monaldenses, sed potius ad Ducem, siquidem Monalden. clarè probãt vtrumque extremum, & satis fundant intentionem suam; Dux igitur, quia excepit de sententia lata a Mohedano, debet causam plenè probare, & iustificare, cum in
7 hoc sit actor. Et † si prætendit ex iuribus deperditis causam suã posse defendi, debet ille causam suam reperire: & quia pro parte Ducis replicabatur satis habere exceptionem pro se, ex traditis, a Felin. in c. quoniam contra, num. 6. de probat. Responsum fuit, hanc præsumptionem tolli ex actis antea gestis coram Nicolao, quæ dant certam formam procedendi, & ostendunt nullitatem sententiæ Mohed. subsequutam, cum alijs Monald. satis fit clare ob hanc cautam, quia est integra ex se, licet fortasse aliqua interiora deficerent, vt Bartol. Rube. de operis noui nunciat. num. 6. fuitque allegatus Præpol. in capit. vt debitum, in fine, de appellat. & decis. coram Antonio Augustino in causa Anconitana, die 24. Maij 1546. In hoc tamen pars Ducis erit etiam videnda, quia nunc tantum concluditur iuxta dubium propositum, quòd Monalden. non tenentur exhibere acta, prætertim, quia alias fuit firmatum non constare ea esse deperdita culpa eorum, non autem sufficiat dici ex tententia Mohed. prout nunc repetij: alias poterat dubitari, videndum Simonetam de appel. pag. 3.

DECISIO DCLXIII.

Vtgellen. parochialis dé Agramament.

2. Decembris 1561.

SVMMARIA.

1 *Excipiens de collatione pars cõtra aduersarium videndum est in actis, de cuius bono iure constet.*

2 *Confidentia per exceptionem opposita sufficienter est probanda.*

3 *Concordiam dignam esse causam, maximè constare posset ex deductis probationibus, & iuribus vtriusque partis.*

HIeronymus obtinuerat sententiam, quę tranſiuerat in iudicatum contra Dimam, qui cum inst-
1 ret pro executorialibus Dimas excipit de † collatione Domini alias dixerunt, vt videatur, de cuius bono in e conſtet in actis: Et cum Hieronymi ius omnino potiùs appareat, rursum excipit Dimas de confidentia:
2 Vnde nũc dubitaui, *an ex deductis sit † sufficienter probata confidentia ad effectum, de quo agitur, & detur copia litterarum, & depositionis testium, & aliorum, quæ*
3 *necessaria sunt?* Dominis † visa fuit hæc causa maximè digna concordia, quoniam ex parte Dimæ dicebatur aliquid apparere de confidentia ex testibus ex parte autem Hieronymi videbatur, vt Dimas restitueret debita eius nomine soluta ab Hieronymo, & Hieronymus illi restitueret beneficium, causa expressa, vt Reueren. Episcopo Aliphano satisfiat, quę si non succedet, rursus dubitari poterit, *an constet de confidentia, & possit causam nunc obligare contra Hieronymum*, iuxta decis. Mohed. 168.

DECISIO DCLXIV.

Rauennaten. terrarum, 2. Decembris 1561.

SVMMARIA.

1 *Testes qualificati, vt nobiles, & sacerdotes non debent excludi.*

2 *Testes, an reputentur, qui ante ritè examinati fuere. sed minus rectè.*

3 *Examinati testes sine interrogatorijs partis aduersæ repeti debent expensis eorum, qui procurant examen reiterari.*

4 *Pars quæ petijt examinari testes vsque ad nu. 40. vtrum debeat esse contenta si sufficiat numerus 30. maximè si materia arbitraria fuerit.*

PEndente remissoria pro parte Rasponorum in ciuitate Bononiæ, multa incidenter vtrimque petebantur. Et quoniam causa erat grauis, collegi 4. quæ vnico dubio comprehendi possunt, quæ ista continebat; *an quattuor petita pro parte illorum de Rasponib. sint contenta.* Primò, vt testes nobiles, seu sacerdotes, postquam intrauerunt, non includantur. Secundò, vt testes sint examinati pro parte aduersa coram D. Lancelloto, iuxta formam commissionis. Tertiò, vt liceat illis examinare testes vsque ad num. 40. vt remittatur arbitris iudicium, qui electi fuerant pro exequenda remissoria, qui ex qualitate testium statueret, quid age-
1 retur in casu discordiæ, mandante illis, † ne testes qualificati excludantur, sed in omnibus onerent conscientiam iudicum. Quoad secundum non repetantur
2 testes, † qui ante ritè fuerunt examinati: si minus rectè, non necesse est eos repetere: si malè, & tunc nihil probabunt pro parte Cauriana, quæ eos induxit. Ex-
3 cepti tamen fuerunt duo casus. Primus, est † si examinati fuerunt sine interrogatorijs Rasponorum: nam tunc repeti poterunt expensis illorum. Secundus, si Rasponi eos nunc nollent examinare super articulis
4 suis. Quoad tertium † non excedatur numerus 30. testium, quoniam in his videtur sufficere in hac causa,

cum materia hic sit arbitraria de iure cautsata, vt in c. cum cautsam, de test. & postquam perfecta fuit remissoria, & depositio illorum hic sit aperta, poterit eis concedi, si videtur ex caussa, & alios etiam possunt examinare. Quoad quartum dentur prorogationes arbitrio, præsertim cum sit danda remissoria sine retardatione caussæ.

DECISIO DCLXV.

Tirasonen. Decimarum, 2. Decembris 1561.

SVMMARIA.

1 *Domini temporales ex indulto, & priuilegio Pontificis possunt decimarum Ecclesiasticarum perceptione frui.*
2 *Ordinarius, si petat decimas a subditis sua diœcesis, an teneatur ad eas persoluendas stante concessione priuilegij Pontificij de quo in hac caussa.*
3 *Existēs in quasi possessione non soluendi decimas, an astringatur ad probationem qualitatum priuilegij prætensi.*
4 *Mandatum de manutenendo, plenioremrequirit probationem, quam vbi agitur de canonizanda gratia.*
5 *Impetrans priuilegium tenetur etiam qualitates eodem priuilegio expressas iustificare.*

CLemens Septimus concessit priuilegiū Regi Hispaniarum, & Dominis temporalibus ceterorum locorum, in quibus Mauri habitāt, vt expulsis Mauris,
1 aut ad Christi fidem conuertis, liceat † eisdem Dominis decimas possessionum percipere & retinere eas quas Mauri ipsi hucusque soluerunt. Nunc cū Episcopus Tirasonen. ageret iure communi vt in omni sua diœcesi Tirasonen. sibi decimæ soluerentur, iuxta cap. statuimus, in princ. c. cum contingat, cap. prohibemus, de
2 decimis. Domini temporales † excipiebant de priuilegio Clementis. Ad quod respondebatur pro parte Episcopi eos teneri probare qualitatem in eo appositam, videlicet Mauros in his locis ante decimas nunquam persoluisse. Cum autem Domini temporales re
3 plicarent non teneri eos hoc probare, † cum post priuilegium sint in quasi possessione non soluendi decimas Episcopo, cap. cum venissent, de instit. vbi Abb. nu. 8. & Butr. num. 10. Idcirco non dubitaui, *an teneantur probare qualitatem appositam in priuilegio Clementis, stante eorum quasi possessione, cum illis resistat ius commune, &c.* Et cum velint se tueri priuilegio, Domini responderunt, quòd debent iustificare eius qualitatem, glo. cap. si fortè, de elect. in 6. Paris. cons. 4. nu. 2. Soc. cons. 246. col. 1. nu. 2. cum huiusmodi qualitas intrinseca sit, & in ipsis priuilegijs. Bart. l. 1. de probat. Fel. cap. examinata, colum. 4. de iudic. ad text. in d. c. cum venissent, de institut. Respondetur tripliciter. Primò, quòd ibi concurrebat duplex pensio, prout glosia ibi notat, hic secus est. Secundò, quòd textus ille loquitur
4 in † mandato de manutenendo, vbi plenior probatio sufficit, hic agimus quoad canonizandam gratiam. Tertiò quòd vbi priuilegium deducitur ex confessione aduersarij, vnde & qualitas illius ab eodem dicitur impugnari, si eam negat, qui fatetur priuilegium, allegatur ab eomet † qui impetrauit. Vnde is tenetur
5 etiam qualitates in eo expressas iustificare. Et quamuis Abb. & But. ibi satis generaliter loquantur, tamen necessariò intelligendi sunt iuxta text. vnde ea notabilia sumpserunt: dictumque fuit idem facere obiter, quod alias hic in eadem caussa decisum fuisset coram Antonio Augustino, in mense Iunij 1536. Aliqui etiam subiungebant, si hi Domini probarent longęuam quasi possessionem non soluendi, tunc secus dici posset, iunctis traditis per Aimon de antiq. temp. 3. parte, in princ. sed in hoc nihil firmatum, &c.

DECISIO DCLXVI.

Cremonen. præpositurę Sancti Martini, 16. Decembris 1561.

SVMMARIA.

1 *Probatio per famam publicam, an sufficiat ad probandum obitum in mense reseruato.*
2 *Difficilis probationis quæ sunt, an ex fama sufficienter probari possint.*
Quæ quidem fama debet hoc casu plene, & legitimè probari, num. seq.
4 *Fundamentum caussæ si pendet a fama publica super ea diligentiùs est cognoscendum, an sit vitè probata.*

DVbium fuit præsuppositio hoc, quòd aliàs fuit de mense Iunij 1560. conclusum per Dños, ex qualitate facti narrati nō esse in casu difficilis probationis,
1 quoad tēpus mortis, *an † ad probandum obitum de mense Nouēbris, quoad effectum reseruationis, sufficiat probatio per famam publicam ex quattuor testib. & duob. de auditu & litteris missinis, simul cum sententia lata in partibus, quæ producta est cum processu, & cuius copia datur, & etiam cum alijs adminiculis, quæ dantur?* Responsum fuit, sufficere, de quibus in dubio: nam cum
2 præsupponatur † omnes esse difficilis probationis ex multis alijs deductis, sequitur, ex fama sufficienter concludi, etiam licet aliàs non esset, quando ageretur de materia ordinaria, Dec. cap. 1. de appel. Butr. cap. 1. de sponsalibus, Salic. l. si quidem, num. 1. solu. matrim. Abbas cap. quoniam, §. porro, nu. 12. vt lite non conte
3 stata. Intelligunt tamen Domini, † dummodò hæc fama sit plenè, & legitimè probata, & ante litem motam, cum non orta sit vigore inquisitionis factæ contra illum carceratum, & condemnatum de homicidio, sed habet ea requisita, quæ sufficiant, qua de re aliàs erit agendum, data copia testium. Nam quod attinet ad sententiam, & adminicula, non videntur illa multum vrgere, cum expressio dicitur facta in sententia quoad factum, non quoad processum de quo agebatur, nec quæstio ibi erat de die, aut de mense obitus, sed tantum de persona, quæ dicebatur homicidium commisisse: non tamen ex illa, quoad adminicula poterit
4 se adiuuare: sed cum præcipuum † fundamentum sit a fama publica, ideo super ea diligentiùs erit cognoscendum, an certè sit probata, &c.

DECISIO DCLXVII.

Romana de Comitibus, 16. Decembris 1561.

SVMMARIA.

1 *Homo centum posse annis viuere præsumitur, vt plurimū, nisi de morte doceatur.*
2 *Fundamentum partis quando consistit in ignorantia partis de morte matris testatoris, id probare debet, scilicet se ignorasse non quod viua, vel mortua fuerit.*
3 *Onerandus vlteriori probatione non est, qui regulam pro se habet.*
4 *Succedens ab intestato, an teneatur scientiam probare vitæ, vel mortis matris præteritæ.*
5 *Testamentū præsumptum perfectum, & sollemne, vtrum prosit parti, quæ ignorantiam præsumit de scientia mortis, vel vitæ matris præteritæ.*
6 *Præsumi non potest filium matrem, si eam viuere sciat, in testamento præteriisse.*
7 *Ignorantiam ad elidendam, vel potius ad scientiā conuincendam de morte, vel vita personæ, quæ preterita infringeret testamentum, an sit sufficiēs coniunctio sanguinis.*

DAta fuerunt dicta testiū huiusmodi, videlicet prę-
suppositio testamento Domini Aldi, in quo mater fuit præterita, *an Dominus Torquatus tempore ratificationis a se factæ, die 2. Iulij 1556. fuit in probabili ignorantia, quòd anno 1547. quando Dominus Aldus condidit testamentum, viueret Domina Hippolyta mater dicti Aldi, quoad effectum, de quo agitur?* Nihil in præsenti fuit conclusum, quoniam quamplurā fuerunt in informationibus congesta, quæ vila sunt indigere particulari consideratione: sed tamen nonnulla fuerunt dicta, non in vim decisionis, sed quia ita videbantur de iure procedere. Quidquid tamen dicant Doctores, an
1 quis † præsumatur viuere centum annos, aut minus,

regula

regula videtur communis, vt qui se fundat in vita, eam debet probare, & idem in eo, qui fundat se in morte, Alcia. de præsumpt. 10. in fi. Corset. cons. 20. in 2. Alexan. cons. 27. in 7. cons. 175. in 5. Gozadin. consil. 58. num. 6. Ioan. Paul. decis. 106. Achil. de probat. Primò dictum hoc videtur esse extra hunc casum, cum hic nõ agatur de probanda aut præsumenda vita, aut morte Dominæ Hippolytæ, quoniam probatum est, vixisse tunc, cum factum fuit testamentum a dicto Aldo. Sed quæstio nostra est, an Dominus Torquatus præsumatur id scivisse, vel ignorasse tunc. Et sic, † quia fundamentũ Domini Torquati consistit in ignorantia, quòd Hippolyta, tunc viueret, ideoque vnus ex Dominis dicebat, Dominum Torquatum non esse onerandum alia probatione, † cum habeat regulam pro se, l. verius, de probat. c. præsumitur, de reg. iur. in 6. Alij dicebant hoc non sufficere, cum requiratur probabilis ignorantia, propterea cum Dominus Torquatus semel eam viderit viuam, & cum ea sit loquutus, vt deponunt testes inspiciendi sunt actus successisse an aliquid acciderit, propter quod debuit credere prędictam Hyppolytam esse defunctam. Alteri etiam ex Dominis placebat, vt particulariter posthac dubitaretur, an in casu l. 1. C. de codicillis, teneatur succedens † ab intestato docere, hæredem qui adijt, scivisse matrem tunc viuere, ita vt requiratur scientia hæredis, cum agatur de excludendo iure suo, Rota in nou. 21. de dolo & contum. an verò sufficiat præsumptio ignorantiæ attenta dispositione dictæ l. verius, de probat. An verò teneatur idem etiam hæres docere ignorantiam, vt per Bart. in l. 1. & l. fin. C. de codicil. in 1. not. Idcircò fuit dictum, vt dubium istud posthac ita distinguatur, vt primo deducantur omnia fundamẽta pro parte Domini Torquati ad docendum suam ignorantiam, & videbitur, an ea sufficiant, qualia sunt ista, videlicet. Primò † testamentum perfectum, quod præsumitur & tollemne, l. post, vbi Bartol. & Bal. & ceteri, de leg. 1. Secundò, † quia non præsumitur, quòd filius matrem suam prætereat si viuat, Alex. cons. 27. num. 2. Tertiò, quia Dominus Torquatus vsque a iuuentute sæpius abiens fuit, & miles, & nonnumquam captiuus, nec multum domi manẽs. Quartò, quia iurauit in actis se ignorasse eam tunc viuentem, & si qua alia sint similia fundamenta, poterunt adiungi. Quod si dubium hoc deduceretur in fauorẽ Domini Torquati, vt videlicet hæc sufficiant pro probabili ignorantia, tunc erunt deducenda in alio dubio fundamenta dicti Aldi ad elidendum ignorantiã, aut potius conuincendum de scientia, quod sciuit, videlicet. Primò, † quòd Dominus Torquatus erat conuũctus. Secundò quod aliquando cum ea vertatus fuerit, & locutus. Tertiò, quòd ratificauit gesta in actis in quibus erat testamentum Dominæ Hippolytæ, & si quæ alia sunt similia.

1 2 3 4 5 6 7

DECISIO DCLXVIII.

Caputaquen. pensionis, 16. Decembris 1561.

SVMMARIA.

1 *Pars prætendens se posse procedere executiuè ex obtenta cõmissione, vtrum id possit, quamuis pendeat iudicium possessorium.*

2 *Agere volenti via executiua remissoria data aduersario retardat processum, & num. 4.*

Quod limita, & intellige, vt nu. immediatè seq.

3 *Ordinaria via agens, & non executoria, nõ retardat processum, vel cum vllo modo suspendit.*

4 *Remissoriam relaxatam aduersæ parti, vtrum pars narrare tenea tur in commissione.*

5 *Spolij admissi tempus, a quo die incurrere incipiat, & an superuenientibus impedimentis currere possit.*

6 *Instrumenta aliquot in actis nondum registrata, vt ea, quæ dubium parare possunt, in causa sunt, vt Rota in concludendo negotio supersedeat.*

DVbium tale fuit, *an pendente executione remissoriæ, sit procedendũ in causa stante resolutione iub die 21. Iunij 1560. & pro parte D. Prosperi præsentata. Item, a quo die incipiat currere tempus ad exequendam remissoriam stantibus decretis, & instrumentis, de quibus in actis?* Quoad primam partem Prosperi, prætendebat se posse procedere executiuè, † quoniam post illam resolutionem sub die 21. Iunij, cum ipse obtinuisset cõmissionem, de qua in præsentato, & de qua aliàs disputatum est: dicebat ipse nouum esse iudicium executiuum, sibi cõcessum per commissionem, quod non impeditur, quamuis pendeat vlterius iudicium possessorium, vt Paris. cons. 108. num. 2. in 1. Bart. l. fine pars, num. 17. C. de iudic. Attamen Domini omnes in contraria sententia fuerunt: nam cum in dicta resolutione sub die 21. clarè decisum fuit, † quod si Prosper agere volebat via executiua, tunc remissoria data Domino Archiepiscopo non retardaret processum, vtique hoc ipsum voluerunt † intelligere Domini, siue ageretur priore illo iudicio executiuo, siue alio nouo quomodocumque: nam hoc parum refert, quin non possit iure dici, Rotam non cogitasse de casu nostro: Nam cum dixerint indistinctè de iudicio executiuo, vtique & hoc ipsum comprehendere voluerunt. Quare vidẽdum est in actis, an Prosper intentauerit viam executiuam, an † verò ordinariam. Nam si executiuam, super sedendum est dumnte remissoria; Si ordinariam, † & tunc poterit procedi, & fortè etiam sine retardatione solutionis: & tamen commissio sua hoc ei tribuit: hoc enim diuersum esse posset a via executiua, cum procedi possit via ordinaria, simulque interim soluendo pentionem: si tamen, vt dixi, commissio det hãc facultatem, de qua aliàs disputatum, an exceptio nullitatis oriatur ex ventre illius? Dictum etiam fuit, quod debuit † Prosper narrare in commissione fuisse remissoriam iam relaxatam Archiepiscopi, sed tamen hoc satis tunc firmatum fuit. Quoad secundam partem, dictum fuit † in spolio currere tempus a die contignationis fratris Priori, quod tamen solet demum prorogari, si qua impedimenta acciderunt. Vnde cum Archiepiscopus prætendat se non potuisse habere executiuum Regium, nisi 4. Nouembris 1560. sine quo exequi non poterat suam remissoriam, ideo vidẽdum erit in actis, quomodo hæc se habeant, cum ostendantur † nonnulla instrumenta adhuc in actis non registrata, & alia etiam Prosper pro parte sua prætendebat: in dubio autem Rota non solet concludere.

1 2 3 4 5 6 7 8

DECISIO DCLXIX.

Vlisbonen. quartanariæ, 16. Decembris 1560.

SVMMARIA.

1 *Resignatio, vtrum nulla fuerit ex eo, quòd pẽsio non fuerit validè reseruata.*

2 *Testes in partibus, quãuis nulliter examinati, qui deponunt fructus perceptos a parte, pro qua deponunt, an prosint, non obstante nullitate examinationis.*

3 *Danda vtrum sit remissoria parti ad iustificandum pensionem validè reseruatam.*

4 *Dissensatus resignatorem fuisse ritè ad duas parochiales vtrum resignatarius probare teneatur.*

5 *Legatus Apostolicus an in partibus super duabus parochialibus dispensare possit.*

AXias resignauerat quartanariã in fauorem Gũdisalui relcruato sibi pentione 30. duc. super d. quartanaria, necnon parochialib. Ecclesijs de Adea de Põte, & S. Saluatoris, quas quidẽ Saluator obtinebat: Ferdinandus, qui prætendebat ius super hac quartanaria, pẽrtim ex subrogatione per obitum collitigantis, obijciebat resignationẽ fuisse nullã, quia † pẽsio validè nõ fuerat reseruata, ex quo Saluator non possidebat illas parochiales, vt erat dispẽsatus ad eas obtinendũ. Nũc aũt Gundisaluus petit remissoriam ad probãdam validita-

liditatem pensionis. & pro ea probanda produxit exspectatiuam, & nouam prouisionē Saluatoris, simulque
2 testes aliquot in partibus, † quamuis nulliter examinatos, deponētes Saluatorem fructus percepisse certo tēpore a dictis parochialibus: idcirco proposuit dubium,
3 an † sit danda remissoria Gundisaluo ad iustificādam pensionem valide seruatam, quæ transeat ad successores super beneficijs, de quibus agitur? Conclusum fuit dandam esse remissoriam ad probandum omnia, quæ prætendit Gundisaluus, vno excepto, de quo particulariter erit agendum, videlicet, an necesse sit Gundisaluo
4 † docere Saluatorem fuisse ritè dispensatū, quoad obtinendum duas parochiales, ita vt hoc sit necessarium ad hunc effectum de quo agitur, videlicet, quoad validitatem pensionis, quę remissoria videretur potius non releuans, quia dispensatio non probatur in partibus, sed tātum in Curia, nisi fortè hic probare vellet se in partibus obtinuisse dispensationem a Legato
5 Apostolico, quo † casu videretur indistinctè dandam, de hoc tamen alias agetur. &c.

DECISIO DCLXX.

Lumacen. pensionis, 10. Ianuarij 1562.

SVMMARIA.

1 *Clausula in mādato procuratorio posita ad consentiendum reseruationi pensionis, quòd operetur non intercueniente auctoritate superioris, de qua in commissione.*
2 *Mandata, vt plurimum stricte sunt accipienda, seruata tamen forma mandati.*
3 *Reseruatio pensionis facta causa laborum impensorum, non transit ad successores, sicut quando fit ex causa resignationis.*
4 *Pensionem pro expensis facti assignare super beneficio, res est prorsus illicita.*
5 *Clausula in mandato posita, si sanctitati suæ placuerit, non plenè narrato facto Pontifici, efficit elidi intentionē partis. & per consequens præcludam pensionem nullam.*
6 *Principalis, qui mandauit, non est necesse formam mandati obseruare, sed substituti, cum ab ipsius facultate acta dicantur dependere.*

FRanciscus Contigo constituit procuratorem Ferdinandum fratrem suum cū facultate substituendi ad lites, & negotia, & cum facultate, vt posset consentire reseruationi pension. super fructib. Ecclesiæ Beatæ Mariæ, quam ipse Fran. possidebat, in fauorem cuiuscumque personę ipsi Ferdinando bene visæ, & statim eodem contextu Ferdinandus substituit Doctorem Martinum ad consentiendum reseruationi pensionis centum ducatorum in fauorem Melchioris, & hoc si suæ Sanctitati placeret: atque hoc respectu ad laborem, quem habet Domin. Melchior in negotiandis rebus Fratris Francisci in Rota, qui postea Martinus in possessione resignantis sumpta in fauorem Melchioris nullam expressit causam laborum, nec aliter, quæ pensio reseruata fuit, ita, vt transiret ad successorem. Hinc du
1 bitaui † stante clausula cum mandato ad consentiendū reseruationi pentionis, & deinde supplicationi cum litterarum expeditione, atque expressione causæ, de qua in dicto mandato, an reseruatio pensionis dicatur nulla, aut saltem mandatum ad consentiendum fuisse illicitum, non superueniente superiorum auctoritate? Domini responderunt reseruationem esse inualidam, quia
2 cum † mandata sint stricte accipienda, & mandatum fuit ad consentiendum ex causa laborum, frustra fuit ex causa resignationis factæ a tertio, adeo, quòd seruatur forma mandati, l. diligenter mandati, differentia
3 autem dupliciter ostenditur. Primò, si † expressum fuisset Papæ reseruari hanc pensionem, & ex causa laborum, non permisisset eam transire ad successores, sicut permittit, quando fit ex causa resignationis, vt in practica videmus. Secundò, quia voluit Fernandus ideò consentire huic pensioni, vt remuneraret labores, & expensas factas a Melchiore, vnde interest illi multum hunc fuisse in possessione expendarum, sed potest hac de causa cōueniri in iudicio a dicto Melchiore pro im
4 pensis factis. His accedit, quòd cum † hęc causa, quam ipse in mandato expressit, esset illicita, cum voluerit assignare pensionem pro impensis factis, idcirco eam
5 clausulam in mandato, † si Sanctitati suę placuerit, expressit, vnde cum hoc Papę non fuerit narratum, defecit intentio Ferdinādi, & consequenter pensio est nulla. Nec dicatur causam illam expressam fuisse impulsiuam: Nam imò apparet esse finalem, cum exprimat in specie labores passos a Melchiore. Old. cons. 5. Soc. cons. 83. col. 2. & 3. Rom. cons. 417. Non obstat, quòd
6 in † mandato Francisci principalis hoc non contineatur, quia satis est, quod contineatur in mandato Ferdinandi substituti, cuius formam debuit Martinus obseruare, cum ab isto facultates suæ dependeant. Demum quia hoc mandatum factum est cum eodem contextu cum principali, ergo omnia in vtroque censentur inesse. Nec obstat, quod possit fortasse aliud exstare mandatum conforme supplicationi: quoniam imò facta est fides a Notario concess. in supplicatione, præstitum fuisse vigore huius mandati, quod tamen & diligenter ipse videbo, &c.

DECISIO DCLXXI.

Roman. hæreditatis de Comitib.

13. Ianuar. 1562.

SVMMARIA.

1 *Ignorantia alicuius de vita personæ, qua posset superstes in fingere testamentum, debet saltem esse rumor mortis, & publica fama.*
2 *Alieno de facto vbi agitur, non tam graues & ponderosæ requiruntur probationes.*

FVerūt octo proposita in facto, & ex hoc dubitaui, *an præscripta sufficiant ad docendum probabilem ignorantiam D. Torquati in casu, de quo agitur?* Aliqui ex Dominis dubitabāt, hæc non sufficere. eo, quòd iste nō sit de illis, qui mortem intulerunt, cum aliud respiciant: & quia exempla Doctorum, qui volunt ostendere probabilem ignorātiam, sunt valde diuersa ab istis, vt per Bal. Corn. & Ias. in d. l. fin. C. de codicil. in 1. col. tum
1 etiam, quia † ad hoc est, vt quis excusetur, debet præcessisse aliquis rumor mortis, & publicus, l. si quis mihi bona, §. planè, de acq. hæred. c. in præsentia, vbi Abb. nu. 4. de spōs. Rebuff. in pract. pag. 343. nu. 52. Verum alij Doctores pro maiori parte sentiebant ista sufficere,
2 † cum agatur de facto alieno, & isti non versarentur simul cum cōsanguineis, nec in funere, nec in nuptijs, & in alijs, de quib. in puncto præsenti agitur. Quamuis inclinare magis viderentur in hanc partem; nihil tamē omnino firmare potuerūt, sed dubitationem hanc dandam, vt litigarent, quousque viderint etiam illa, quæ deducuntur a parte aduersa Aldi, quod fiet in sequenti propositione huius causæ, &c.

DECISIO DCLXXII.

Romana officij, 3. Ianuarij, 1562.

SVMMARIA.

1 *Exceptio de reuidendis computis, an opponi possit ante restitutionem factam ex vi pacti.*
2 *Triennio elapso, & non facta solutione pensionis, neque restituto officio ex pacto, urgeri potest executio, maximè.*
3 *Pactū quod inest instrumento scilicet reuisio computorum dicitur pars eius. & ab eo diuidi non potest.*
4 *Calculum facere differt ab eo, quod computum facere, & cum in illo præsupponantur vera rationes dati & accepti, licet in computo de rationibus aliquando dubietur.*
5 *Instrumenta quibus pacta apponuntur, vt plurimum conditionalia esse dicuntur.*

1 DVbium fuit, *an exceptio, quæ opponitur pro parte Reuer. Patris Russini de reuidēdis computis ex pacto exposito*

posito incontinenti post instrumentum, sit admittenda in præsenti iudicio, vbi agitur ex obligatione in forma Cam. in contractu locationis, ita quod ea non obstante teneatur ad instantiam officij vna cum fructibus siue ad illius æstimationem, & interesse? Præsupposito fine veri præiudicio, q̃ tempore locationis non possideret, nec hodie possideat officium, in præsenti cũ pacto præsupponebatur factum fuisse primum instrm de anno 1551. & testes probare, q̃ tunc appositum fuit pactum de reuidendis cõputis: præsupponebatur ẽt, q̃ de anno 1552. mense Decemb. fuerunt facta, eadẽ die repeti, & fuisse illud idem actum de reuidendis cõputis, & qm̃ elapsum † iam erat triennũ facta locatione officij, & D. Ruffinus non restituebat officiũ, nec soluebat pensiones, idcirco mercatores de Spada agebãt ad executionem, ex obligatione in forma Cam. dicebantq; sibi nõ obstare pactum de reuidendis cõputis, prout in terminis per Soc. in l. pecuniam, nu. 10. & seq. si cert. pet. Bar. l. Iulianus. nu. 38. de cond. indeb. Gram. decis. 18. nu. 10. Rota cũ magis contrarium probare videbatur,
3 quia † in hoc pactũ dicebatur messe instẽte, & dẽ pars illius, & ab eo diuidi non põt, &c ad Do. Soc. respõdebatur eum loqui in calculo faciendo, nõ † in cõputo,
4 cũ in clausulis præsupponant rationes veras dati, & accepti, sed errorem fuisse in calculo. In casu autem nostro secus est, quia dubitabatur de ipsis rationib. quomodo se habeant. Secũdò dicebatur. Soc. loqui in terminis l. 2. de in diem adiect. vbi actus est purus, resolui
5 tamen post sub conditione: hic secus esse, † vbi instrumentum totum videtur conditionale ob pactum appositum. Concluserunt igitur eligendam esse hanc viam, vt videantur inhis computis ea, in quib. partes conueniunt, & illis standum in executione, in alijs verò in quibus videbatur dubium, deliberandum erit, & in Rota conferendum, an contineant dubia iuris, an verò ex stylo mercatorum decidi possint.

DECISIO DCLXXIII.

Seguntin. Canonicatus, 15. Ianuarij 1562.

SVMMARIA.

1 *Lite super beneficio. vel canonicatu pendente, vtrũ ab vnâ partium cum quodam tertio fieri possit permutatio.*
2 *Et an tali casu instrumentum tale subsistat de iure absque alia scientia summi Pontificis, nu. seq.*
3 *Pacta instrumẽto apposita vtrum sint illicita ex eo, quòd clausula interuenit saluo beneplacito Sedis Apostolicæ, cum id non interuenerit.*
4 *Tractatus permutationis cum licentia superioris est licitus in causa beneficiali.*
5 *Executa ante Pontificis beneplacitum permutatio cum illicita sit, & præsupponatur, ostendi debet ab assertore.*

PEndebat lis inter Aluarum super canonicatu, Martinus possessor iniit quandam permutationem cũ Ioanne super hoc canonicatu, & alijs beneficijs dicti Io. cum quibusdam conditionibus, de quib. in ea, vnde dubitaui, *an esset contra ius, ad effectum, vt videatur,*
1 2 *an tale instrumentum subsistat de iure absque alia scientia, & auctoritate Papæ?* Domini respondẽrunt stricte
3 ad punctum, & dixerunt, pacta, de quib. † in instrumento, non esse illicita, quia adest clausula, saluo beneplacito Sedis Apostolicæ, & non aliter, nec alio mo-
4 do, † vt hic est positus cõtractus permutationis, q̃ est licitus, Dec. cons. 14. in 1. dub. Patet igitur, quod illa quoad se, non sunt illicita, nisi Aluarus ostẽdat, q̃ illa
5 executa fuerũt ante beneplacitũ † Papæ, de qua dicit Martinus extare supplicationẽ, ne cõplectatur omnia illa pacta, & sic quod fuerint oĩa bene narrata Papæ.

DECISIO DCLXXIV.

Forliuien. Bonorum, 24. Ianuarij 1562.

SVMMARIA.

1 *Fideicommissum an in dubio ex clausula codicillari probari possit.*
2 *Bona subiecta fideicommisso ex clausula codicillari, an irrirent relicta a legata per filium in testamento.*
3 *Mulier legataria, an agere possit Saluiano interdicto ad legata sibi a marito relicta.*
4 *Legatario hypothecaria competit, & vtile Saluianum interdictum.*
5 *Mulier probans maritum possedisse bona in quib. pretendit legata, & nunc possidere aduersarium, haud dubiè potest Saluianum interdictum intentare.*
6 *Rota cum inter suos Auditores contraria existunt vota, sæpè mutat opiniones.*
7 *Fideicommisso stante, legare tamen potest fideicommissarios vxori suæ vel ratione suæ legitimæ, vel quia renunciatum fuit fideicommisso per diuisionem, vel præscriptionem, seu alijs modis.*
8 *Interdicto adipiscendæ, exceptio dominij non admittitur, nisi incontinenti probetur.*
9 *Mulier legataria fideicommissaria mariti ad legatum mittitur si cautionem præstet de eiusdem legati restitutione in casu succumbentiæ in causa petitorij.*

HAec cauta satis antiqua est, & super ea habitę fuerunt multæ decisiones, circa illud, † *an ex clausula codicillari in dubio esset fideicommissum factum, & ita se habebat?* Antonius Vitellus ex vxore suscepit filium Laurentium, quem hæredem in testamento instituit, indeque interfectus fuit morte violenta: post eius mortẽ Laurentius, & Sebastianus filij diuiserunt hæreditatem paternam, & diuisam possederunt spacio forsan 30. annorũ: postea Sebast. moritur cõdito testamento, in quo hæredem instituit Simonem, & legata nonnulla reliquit Camillæ eius vxõri: deinde cõuenit cum Laurentio fratre olim Sebastiani, & accepta certa portione, reliquum hæreditatis permansit apud Laurentium, nũc Camilla legata sibi relicta pe-
2 tebat: & quia contra eã † obijciebatur, bona omnia fuisse subiecta fideicõmissa ex clausula codicillari apposita in testamento Anton. idcirco Sebastianũ non potuisse talia legata relinquere. Hinc dubitaui præsuppositis resolutionibus Rotæ super fideicõmisso quondam Antonij fratris Laurentij, & Sebastiani, quorũ copiæ Dominis dantur, & stante suspensione petitorij nouissimè facta pro parte dictæ Camillæ de Cac-
3 cianemicis, † an dicta Camilla possit agere Saluiano interdicto contra Simonem hæredem Sebastiani, seu contra Laurentium dictorum possessorem pro legatis sibi relictis in testamento D. Sebastiani? Domini re-
4 sponderunt, Camillam certe agere posse, † cum legatario competat hypothecaria, & vtile Saluianum interdictum, Aret. §. item Seruiana, nu. 9. Institut. de actio. satisque est probare Sebastianum testatorẽ tempore testamenti possedisse, & aduersarium nunc possidere, Aret. d. §. Seruiana. nu. 15. & cons. 112. nu. 6. in
5 4. Castren. cons. 51. in 2. Cũ † igitur Camilla vtrumque probauerit, & suspenderit petitorium, quod ei licuit, Rota in nou. de caul. pos. & propr. decis. 35. nu. 6. Oldrad. cons. 10. nu. 18. non est dubium hoc ei remedium competere. Non obstat, q̃ bona dicantur subiecta fuisse fideicommisso prout in resolutionib. Dominorum? Quoniam in primis negatur, cum imo ex his
6 appareat cõtrarias inter eos † fuisse sententias, & nõnullos mutasse opinionem, imo & postea superuenerunt aliæ auctoritates in contrarium, veluti Soc. cons. 1. & 26. in 3. Aim. consil. 34. col. 2. Mand. consil. 133. col. 1. in 2. Io. Dilect. c. cum autem, nu. 4. de lib. instit. ita vt negari non possit, quin materia sit ampla. Sed
7 præsuppositio etiam, quod † inductũ esset fideicommissum, adhuc tamen non sequitur, Sebastianum nõ potuisse legare aliquid, seu ratio legitimæ, seu quia renunciatum fuit fideicommisso per diuisionem, seu præsumptionem, seu alijs modis, qui possent deduci,
8 & indigent maiori disputatione. Quare cum in † interdicto

terdicto adipiscendo exceptio dominij non admittatur, nisi incontinenti probetur, Socin. sen. cons. 7. nu. 3. Anton. de Butr. in c. 1. nu. 8. de leg. non debet interim prohiberi Camillo, consequi sua legata, cum hæc exceptio fideicommissi, aut dominij non sit clara. Pia cuit tamen Dominis, vt eligatur hæc media via, videlicet, vt † illa det cautionem de restituendo legata in
9 euentum succumbentiæ in causa petitorij: & tunc videatur, quis possideat, an Simon, an Laurentius, & contra possessorem detur executio.

DECISIO DCLXXV.

Legionen. præstimonij, 24. Ianuarij 1562.

SVMMARIA.

1 *Clericali charactere insignitus ab Epō non suo diœcesano, an sibi obsit in casu præstimonij, ita vt rata sit dispensatio.*
2 *Dispensatio non ab ordinario obtenta, sed alio Episcopo, obest si adsint clausulæ, quæ ad omnia in dispensatione posita referantur.*
3 *Licentia celebrandi concessa videtur frustratoria, si ex litterarum ostensione sola penderet promotionis ad sacerdotium.*
4 *Episcopum non velle quid vltra suum posse concedere in celebrationis licentia concedenda præsumitur.*
5 *Actus vt valeat pro eo in dubio semper est facienda interpretatio.*
6 *Probans se decennio in loco Episcopi habitasse licet nō sui ordinarij, præsumitur ibi habitationē firmā contraxisse.*

DAta fuit copia dispensationis & demū dubitatū,
1 *an † suffragaretur d. Ioan. qui fuit insignitus ab Episcopo non suæ diœcesi.* Verba autem ex quibus oriebatur dubium, ea præcipuè erant, vt clericali charactere insigniri, & ad reliquos ordines etiā presbyteratus promoueri, & illis postmodum acceptis, etiam in alterius Ecclesijs primam solēnem missam cātando, diœcesi. Episcopi, vel cuiusuis alterius licentia desuper obtenta ministrare ac curā exercere liberè, & licitè valeas, &c. Aduersarius Ioan. dicebat eum non ritè fuisse insignitum ab alio Episcopo, cum dispensatio prouenire debeat a iurisdictione in subditum. Verum Domi-
2 ni contrarium responderunt, videlicet, † hanc dispensationem suffragari. Primò, quia illa clausula in fine refertur æquè quoad omnia præcedentia, Dec. c. 2. requiris, nu. 3. de appell. Paris. cons. 9. nu. 25. in 2. consil. 208. nu. 49. in 3. Secundò, quia aliàs fuisset † superflua hæc licentia celebrandi, cum vnusquisque ostendendo litteras suæ promotionis potuisset hoc facere, c. nunc. vbi Abb. de elect. Tertiò, quia licet non constet, quod Nuncius haberet in facultatib. suis hoc, tamen ei datur licentia celebrandi vbique & pronun-
4 ciandi, † vnde præsumendum est, voluisse concedere id, quod poterat. Quartò, quia adest verbum, licitè valeas, & liberè, vt aliquid operetur, accipiendum est a quocumque, l. 1. cum glos. de sacrosanct. Eccles. Quintò, quia tunc tēporis hæc licentia promouendi a quo-
5 cumque passim concedebatur. Sextò, quia † pro validitate actus in dubio facienda est interpretatio: quoniam tamen aliqui dissentiebant, dictū fuit vt videat Ioannes si posset agere per aliquod adminiculum, ve-
6 luti, si probet se spacio decem aut † plus annorū habitasse in loco vbi degebat Episcopus, qui eum ordinauit, quo casu diceretur ibi domicilium contraxisse, c. cum nullus, de tempor. ordin. in sexto, aut si non potest, probet saltem se fuisse a motu proprio Episcopi habitum, & toleratum tamquam clericum.

DECISIO DCLXXVI.

Tarusina Canonicatus, 27. Ianuarij 1562.

SVMMARIA.

1 *Clausula, & sine præiudicio aliorum, &c. inserta gratiæ per signaturam, an totam gratiam ita restringat, vt non obsit gratiæ aduersarij.*
2 *Papam non præsumitur velle anterioribus gratijs per nouas præiudicare, neque prouisionibus per nouas gratias & prouisiones.*
3 *Gratiæ a Pontifice concessæ ex priuilegio ceteris aliorum gratijs præferuntur.*
4 *Gratia an remittenda sit ad corrigendum, an intelligenda prout in registro continetur.*
5 *Clausula, sine præiudicio aliorum, &c. parum refert siue in principio siue in fine gratiæ ponatur, cum satis præsupponatur de scientia voluntatis Sanctissimi.*
6 *Prout de iure clausula in signatura apposita gratiæ, refertur ad omnia contenta in commissione.*
7 *Multæ clausulæ in corpore gratiarum reperiuntur ad singula membra relatæ, quæ causa breuitatis sæpe a signatura omittuntur.*

PRæsupposito originalis gratiæ motu proprio concessæ Hieronymo Quirino, quæ habebat in fine
1 clausulā appositam in signatura, & sine † præiudicio aliorum similes gratias prosequentium, ex quo Morēgus aduersarius prætendebat totam hanc gratiam restringi, ita, vt non noceret gratiæ Morengi anteriori: è contra verò Quirinus produxerat transumptū gratiæ siue expēditum, in quo clausula erat apposita circa principium, indeque putabat non restringi ab ea totam gratiam, sed tantum eam partem, quę loquitur
2 de mensibus ordinariorum; cum † Papa in his noluit præiudicare alijs habentibus anteriores similes gratias, & prouisiones factas canonicis. In alijs aūt mensibus reseruatis velit Papa † priuilegium facere, quimo vt eius gratia ceteris prę̄teratur: ideirco ex his dubitaui præsuppositio, ꝙ ex transumpto tam in actis producto, quàm in registro supplicationum clausula, sine præiudicio similes gratias prosequentium, sit apposita prout in eo, cuius copia datur, *an quoad effectū, de quo agitur, sit facienda differentia in quo loco sit, an sit*
4 *remittenda ad corrigendū, an † verò intelligenda, prout in registro?* Domini responderunt, etiam quoad primam
5 partem nihil referre, an † sit clausula apposita in principio, an in fine, cum satis constet de mente Papæ, qui voluit totam gratiam restringi a clausula supradicta. Hinc est, vt quoties præsentantur similes gratiæ cum variis clausulis contentis in eis, tunc signatura addit varias clausulas, secundum quas vult regi totam gratiam, quasi dicat Papa, fiat quidquid velis, volo concedere ea in hoc modo, videlicet cum his limitationib.
6 & commissionibus iustitiæ. Vbi clausula apposita † a signatura, prout de iure, refertur ad omnia contenta in commissione. Et ex his tolluntur ea, quę in contrarium adducebantur, videlicet, ꝙ in tempore gratiæ reperiuntur multæ alię gratiæ, quæ videntur contrariæ iustis, quod videtur absurdum: nam obiectum procederet, si omnes clausulæ essent scriptæ, & appositæ a parte. Verum concedendum est, ꝙ aliæ sunt clausulæ, quas petit pars, in qua scriptæ aliæ sunt, quas tantum vult Papa concedere, & inter has est ista, de qua nūc loquimur cū trib. aut quattuor alijs adiectis, quę omnes sunt separatæ inter se, & referuntur ad varia
7 capita † in corpore gratiæ, quamuis signatura ea tunc non deducat breuitatis causa: ex his etiam infertur quoad secundas litteras, non esse corrigendas, quia rectè se habent, & ita seruat stylus expeditionem, qui inserit deindè hanc clausulam, vbi post narratiuā Papa incipit confirmare pronunciationem.

DECISIO DCLXXVII.

Mantuani laudi, &c. 27. Ianuarij 1562.

SVMMARIA.

1 *Ecclesiam læsam esse ex communi æstimatione probandū est, non vnius tantum testulæ, sed & aliorum fundorum circumiacentium.*
2 *Testibus varijs, & mendacib. fides nulla adhiberi debet.*

MVlta præsupponebatur in dubio, ex quib. quære
1 bā, *an ex supradictis scriptis dici possit, quod sufficiē-*

ter

ter ſit probata læſio Eccleſiæ? Domini ſtrictè ad dubiũ reſponderunt, non eſſe probatam læſionem: quoniam cum quinque teſtes, de quibus in dubio, loquãtur tantum de dimidia portione, ex ea inferri non poteſt ad
1 læſionem Eccleſiæ, † cum ea ſit probanda ex communi æſtimatione non vnius tantum terrulæ, ſed aliorũ prædiorum, quæ circumuicina ſunt. Quoniam tamen ea ad dubium pertinebant, vt videatur, an illi teſtes deponentes poſſent dici mendaces aut varij, propter præſuppoſita de quib. in puncto. Propterea dixerunt Domini, vt poſt hac dubitem, an ſtantib. ſupradictis
2 teſtes dicantur † ita varij, & mendaces, vt illis fides non ſit habenda? Poſt quod deinde quæri poterit, an ex his iunctis alijs conſtet de læſione Eccleſiæ; quod tãtum audio deciſum fuiſſe coram R.P.D. Romano,

DECISIO DCLXXVIII.

Vlyſbonen. quartanariæ, 31. Ianuarij 1562.

SVMMARIA.

1 *Pars ad duas Eccleſias curatas obtinendas, quid debeat docere ratione diſpenſationis prætenſe.*
2 *Jus in beneficio habere ſufficit licet non ſit in poſſeſſione ad validum efficiendum conſenſum cauſa penſionis.*
3 *Poſſeſſio in beneficialibus non conſideratur ſed legitima, & vera inſtitutio, eaque de præſenti.*
4 *Secundi beneficij impetratio elidit robur primi antea impetrati, niſi inſequatur gratiæ poſſeſſio quieta, & pacifica.*
5 *Potens habere titulum ad duas parochiales ſoluti tituli vigore, validè conſenſum præſtare valet penſioni.*
6 *Verificatis verificãdis ab vna partiũ tenetur pars aduerſa ad verificationẽ reſignationis in ſuorum fauorẽ factã.*
7 *Penſionem reſeruatam ſuper duabus parochialibus obtentis ex indulto diſpenſatorio Sedis Apoſtolicę aſſerens, ad probationem talium aſſertorum eſt obligatus.*
8 *Simplex ius habere in duabus parochialibus, & eas indulto Apoſtolico, ſeu per diſpenſationem obtinere diuerſa ſunt.*
9 *Remiſſoria ad verificanda narrata in gratia, vtrum debeat concedi.*
10 *Fumo nullo dato pro parte, quę aſſerit obtentam per ſe diſpenſationem duarum parochialium, remiſſoria nullatenus venit concedenda.*

IN vltima propoſitione huius cauſſæ, quæ fuit 20. Decembris, reſeruatum fuit hoc caput diſputandũ, quo modo propoſui, videlicet præſuppoſita reſignatione, &c. *An teneatur Gundiſaluus docere de diſpenſatione ad obtinendas duas parochiales, quoad effectum vt valida fuerit reſigna penſion. quæ tranſeat ad ſucceſſores, aut ſaltem eidem Gundiſaluo ſit danda remiſſoria, ad iuſtificandum ſuam gratiã?* Pro parte Gundiſaluj dicebatur, eum non teneri docere de diſpenſatione, cũ † ad cõſentiendum validè penſioni ſufficiat habere ius in beneficio, licet non ſit in poſſeſſione, Mohedan. 166.
3 Put. 2. de diſpenſ. ſi quidem † in beneficialibus nõ attenditur poſſeſſio, ſed vera inſtitutio de præſenti, c. 1. de præb. in 6. c. 3. de reg. iur. in 6. Clarum eſt autem, ꝙ quis poteſt habere ius, & titulum in duabus parochialibus, abſque tamen diſpenſatione, cum per impetrationem ſecũdi † beneficij nõ vacet primum, niſi ſecuta pacifica poſſeſſione gratiæ, vt per Doct. in c. ſimulata, de ſpõ. Aegid. 598. Caſſad. 9. de cauſ. poſ. & ꝓpriet. nu. 2. Cum igitur quis † potuiſſet habere titulũ ad duas parochiales, & ex ſolo titulo poſſit cõſentire validè penſioni, ſequitur non eſſe neceſſarium Gundiſaluo oſtendere illam diſpenſationem. His non obſtantibus Rota cõtrarium concluſit. Nam cum Ferdi
6 nandus † iuſtificauerit ſibi incumbentia, tenetur etiã Gundiſaluus verificare reſignationem in fauorem ſui
7 factam; in qua narretur penſionem eſſe † reſeruatam ſuper duabus parochialibus de conſenſu Saluatoris, quas ille obtinet ex diſpenſatione Apoſtolica. Igitur hæc omnia ſunt verificanda, Innoc. c. 1. vt lit. nõ conteſt. in 6. Dec. conſ. 401. nu. 17. Non ſufficit autẽ probare, ꝙ Saluator habuit ius ad duas parochiales, quia primo hoc ſatis probatum fortaſſe & clarè eſt, ſed an ex hoc tacitè poſſit conſentire penſioni, quæ tranſit ad ſucceſſores, dubium relinquitur. Secundò, quia ſumus in caſu, in quo Saluator dixerit ſe hẽre ſimplex tantum ius, ſed narrauit in poſitione ſe ex diſpenſatione Apoſtolica illas parochiales obtinere. Cum igi-
8 tur ipſemet fateatur ſe illas obtinere ex † diſpenſatione Apoſtolica, ceſſat ꝙ poterat dici tantum de ſimplici iure illius, & ita reſpondetur ad omnia contraria. Hinc infertur, eum teneri debere verificare hanc ſuã diſpenſationem, cum ipſemet eam narrauerit in gratia, in qua omnia narrata ſunt verificanda, licet alias non eſſet neceſſarium, Mohed. 356. ante fin. Fab. 17. Quoad ſecũdam partem dubij facilis fuit deciſio, nã cum gratia non probetur per teſtes, Rot. in nou. 27. de teſt. Aegid. 746. Afflict. 346. Feli. rubr. de cõteſt. col.
9 3. ſequitur † remiſſoriam ad id dandam non eſſe, Rot. in antiq. 44. de teſt. Felin. c. 1. de appel. nu. 5. tum etiã
10 principaliter, quia nullus datur † fumus pro parte Gundiſaluj huius diſpẽſationis, igitur remiſſoria non eſt danda, Caſſad. 2. & 3. de dilat.

DECISIO DCLXXIX.

Cremonen. præpoſituræ. 7. Februarij 1562.

SVMMARIA.

1 *Sufficienter probata per famam requiruntur in caſib. qui ſunt difficilis probationis.*
Et an per teſtes huiuſmodi fama ſatis dicatur poſſe probari. num. ſeq.
3 *Teſtes varias exceptiones perpetientes vel obiectiones, nihil probatorie concludunt, vt hoc caſu in fama.*
Vt nec teſtis qui deponit per verbum, creditur, nu. ſeq.
5 *Fama cuius dicit teſtis originem natam fuiſſe ex miſſiua epiſtola, quia inepta eſt talis origo, vtpote non emanata a maiori populi parte, vidicula eſt.*
6 *Teſtis de auditu auditus non eſt releuans.*
7 *Depoſito per teſtem de litteris fama, & non de fama mortis nihil probat.*
8 *Ex litis principio deducto poteſt & teſtium aliquorum vera elici depoſitio.*

PRoſequendo vltimam propoſitionẽ huius cauſſę, dubitaui hoc modo, videlicet præſuppoſito, ꝙ ſumus in caſu difficilis probationis quoad diem obitus,
1 & ꝙ † hoc caſu ſatis ſit probatio facta per ſolã famã, ſi ſufficienter probetur, vt alias Domini reſoluerunt,
2 *an † ex teſtib. qui dantur, dicatur hęc fama ſufficiẽter probata ad effectum de quo agitur?* Domini concluſerũt, hanc probationem non ſufficere, nam præter vltimũ
3 teſtem, qui eſt tertiusdecimus, † certè oẽs patiuntur varias obiectiones, & non concludunt, nam incipiendo a Primo, iſte † loquitur per verbũ credit. Secũdò, loquitur tantum de auditu. Tertiò, non dicit, quando audiuerit hoc dici, & ſic poteſt hoc audiuiſſe lite pendente. Secundus loquitur de anno, ſed neſcit de menſe. Tertius loquitur de partibus, & non dicit publicè, nec de tempore. Quartus, ſolũ deponit de morte certa, ſed ignorat de tempore. Quintus, non dicit ſe publica fama audiuiſſe ab N. & N. & dicit a paucis diebus citra, & ſic lite pendente. Sextus non dicit publicè, & deponit de mẽſe Februarij, & diſcordat ab omnibus, qui loquuntur de menſe Nouẽbris, & ſic a te ſtibus, & a parte, & non deponit de fama publica, & quod credit fuiſſe famam. Secũdo, quòd fama habuit
5 originem a littera miſſiua, † quę eſt inepta origo, cum non ſit a maiori parte populi, & deponit de commorantibus in vrbe, qui audiuerant in opido Cremæ,
6 & ſic † de auditu auditus. Septimus, deponit de Crema, ſed non dicit publicè. Octauus, licet de publica voce, non deponit quo tempore præcisè audiuerit, nec quo tempore fuerit fama. Nonus autem etiã deponit,

ponit, de quo tempore. Decimus non dicit de mense, nec de publica voce & fama. Vndecimus, deponit præcisè de tempore mortis, & id publicè audiuerit. Duo
7 decimus, deponit de † litteris famæ, non de fama, nec de tẽpore mortis deponit, & in secundo dicto in principio non dicit de publica voce & fama, & in fine vbi loquitur, quod cõmuniter tenetur, deponit de anno 1557. & in vltima parte non dicit, quo tempore audiuerit. Tertiusdecimus videtur melius probare, & hęc ita sumpti ex annotationibus aliquorum ex Dñis, qui tamen dicebant videndum esse, quo tempore fuit cœpta lis, † indeque colligi posse, an etiam duodecimus
8 testis probet, quia si eo tẽpore quo ipse deponit, nondum erat lis cœpta, etiam iste testis prodesset.

DECISIO DCLXXX.

Aretin. parochialis de Regu. 7. Febr. 1562.

SVMMARIA.

1 *Præsentatus tamquam a patronis contra alium qui a Papa obtinuit postea, vtrum si doceat de quasi possessione iuris patronatus præsentantium debeat obtinere.*
2 *Quasi possessio iuris præsentandi ad beneficium, quib. medijs possit dignosci.*
3 *Bona fides requiritur in eo, qui sibi ius præsentandi adscribit, & eam vt doceat per exhibitionem instrumentorum est necesse.*
4 *Donatio facta a Ecclesiæ non semper præsupponit ius ob id in ea donatori ad beneficia præsentandi competere.*
5 *Institutio præsentati ab ipsa vniuersitate vel cõitate facta ab Ordinario an corroboret prætensum ius præsentandi.*
6 *Patronatus ius si non constet competere huic qui præsentabit, vbi prouisio Pontificis contraria effectum sortiatur non præiudicatur illi præsentanti in minimo.*

1 CVm vacasset beneficiũ de quo agitur, Nicolaus id impetrauit ad præsentationẽ Comitũ de Monteacuto tãquam Patronorum illius. Nunc Præsentinus aduersarius id impetrauit a Papa; Postea orta lite cum Nicolaus vellet docere de patronatu Comitum, & eos esse in quasi possessione præsentandi, obtinuit Præsentinus, imò hoĩes de vniuersitate de Reguntino dicũt se esse in quasi possessione præsentãdi. Vnde & sententiam obtinuit a Domino Chiusanen. excluiuã iurispatronatus Comitum. Nunc igitur dubitaui, an ex actis constet de quasi possessione hominum de Re
2 guntino? Domini rñderunt † ad dignoscendam hanc quasi possessionem, illa omnia solere requiri, de quib. Cald. cons. 12. de iure patro. & cõs. Rota semper seruare solet. In casu autem nostro dixerunt, videri omnia illa requisita concurrere duobus exceptis, de quibus
3 maximè dubitauit. Primum est de bona fide, quæ in hac materia non præsumitur, cum agatur de inducenda seruitute, ideò dixerunt, vt Præsentinus colligat omnia sua instrumenta, siue alia admicula, ex quib. vult colligere hanc bonam fidem, & tunc ego potero dubium proponere, an ex his constet de bona fide illorum hominum, præsupponendo etiam quandã decisionem anno proximo superiore factã in actis corã
4 Domino Oradino. Vbi † cõclusum fuit in donatione quadam facta a Communitate ista non comprehendi ius patronatus. Secundum est, quia non constet in specie de ꝓsentatione hominũ facta de illo anno 1545.
5 & licet adsit institutio Episcopi, † vbi ait, se ad præsentationũ hoĩum instituisse Præsentinum seniorem, iuxt. decis. Put. de iur. patro. in nou. tamen aliquibus videbatur hoc instrumentum non sufficere, quia in dicta decis. constabat de patronatu: hic secus est. Et deinde, quia nonnulli dicunt illam decisionem non seruari, vbi agitur, de præiudicio alterius, quam Ordinarij, Fel. c. licet, de re iudic. nu. 26. Roch. de iure patro. in verbo, honorificum, q. 50. Quare & circa hoc caput seperatim poterit dubitari. Quo autem ad societatem aduersariorum, id est, Comitum, quam Nicolaus in informationibus suis deducebat esse necessariã ad hoc vt homines, dicantur acquisiuisse quasi possessionem prætensam. Responsum fuit causam hic non re
6 quiri, quia hactenus non constet, quòd † Comites essent patroni, ideò dici non potest agi de præiudicio illorum.

DECISIO DCLXXXI.

Rom. fideicommissi de Gratiis, 10. Feb. 1862.

SVMMARIA.

1 *Stabile melius de iure suo docenti eo licet non plenè probato motus proprij vigore adiudicatur.*
2 *Proximiores ab intestato vtrum debeant mitti in possessionem stantibus attestationibus deponentium de scripturis partis aduersæ, & qualitate proprij motus Sanctissimi.*
3 *Pars quæ in præsens vsque egit tanquam in vim fideicommissi ratione stabilium bonorum vtrum in futurũ possit iudicium immutare, vt id, quod pretendit, assequi valeat ab intestato.*

1 PRo parte mulierum fuerat impetratus quidam motus proprius, † qui mandabat tradi possessionẽ castalis illi parti, quæ melius probauerit de iure suo, licet non plenè probauerit: ideirco dubitaui præsuppositis dictis testium pro parte mulierum, item scripturis productis pro parte Vincentij, stanteque motu proprio, qui datur quis eorum sit immittendus in posses-
2 sionẽ castalium, stante præsertim, ꝓ † mulieres sunt proximiores ab intestato ipsius Andreę, & Michaelis Angeli. Domini dixerunt in primis considerandum esse caput successionis ab intestato, quam prætendũt nũc mulieres: quoniam cum hactenus egerint vigore fi-
3 deicommissi, videndum erit, an † possint mutare iudicium, & agere ab intestato? Secũdò, quoad testes pro parte mulierum dixerunt eos nihil probare, nam non loquuntur de Andræa, aut omnino non concludunt. Quoad iura autem pro parte Vincentij nihil in præsenti responderunt, quoniam materia erat satis implicita, sed dixerunt vt seorsum post hac dubitem, aut probent satis intentionem Vincentij.

DECISIO DCLXXXII.

Seguntin. Canonicatus. 10. Febr. 1562.

SVMMARIA.

1 *Conuentio siue concordia a partibus in causa beneficiali inita roborata clausula beneplacito Sedis Apostolicæ, legitima est, nec vllo modo de symoniaco contractu argui potest.*
2 *Narrata omnia fuisse in supplici exhibito Pontifici libello constat ex clausula, Quorum tenores, &c.*
3 *Emens rem litigiosam scienter, non tenetur de euictione venditor, cum inter eos habita conuentio rata dicatur esse, & valida.*
4 *Decipitur nequaquam permutans cum altero beneficium vbi sibi constat esse litigiosũ, quod acceptat permutãdo.*
5 *Confirmatio qualibet habet subintellectam tacitè clausulam quatenus petita licita fuerint & honesta.*
6 *Pontifici in specie narrata non possunt dici illicita.*

POstquam Rota in hac causa concluserat nn. 500. conuentionẽ non fuisse contra ius, cũ appositã sit clausula, saluo beneplacito Sedis Apostolicę, vnde rursus Aluarus obijciebat Papam nõ intellexisse omnia contenta in concordia, ita vt illius executio postea subsecuta dicatur fuisse valida, an potius contra ius, & symoniaca, & dentur clausulæ concordiæ. Domini omnes responderunt concordiam fuisse licitam, & au
1 ctoritate Papæ legitime confirmatam, cum in ea adsit clausula, quorum tenores, & cet. & clausula, pro expressis habentes, quarum vigore totus tenor concordiæ inseri potuit in supplicatione vt quotidie Rota seruat. Nec dicatur quod Rota noluit confirmare tantum ea quæ erant licita, secus verò illicita, vt per Abb. in c. examinata, nu. 5. & c. venerabiles, nu. 4. de

confir-

confir. vtil. Card. conſ. 8. nu. 4. de reſcript. & præſertim ea quæ Papę non narrata fuerunt, Dec. conſ. 541. circ. fi. verſ. nõ obſtat, Aim. conſ. 68. num. 7. Creſcen. 2 206. circa fi. Nam † reſponſum fuit primò, latis videri omnia fuiſſe narrata Papæ ex illa clauſula, *quorum tenores*: deinde nihil re vera contineri concordia, quod ſit illicitum, & in ſpecie non fuit narratum Papæ: ſiquidem in ſupplicatione omnia nominatim referantur, quæ erant in concordia propter illam clauſulam, quòd Ioannes vnus ex permutantibus vult recipere canonicatum litigioſum, vt ſtet periculo ſuo, & caſu quo in lite ſuccumbat, non poſſit amplius redire ad beneficia ſua permutata. Nam hæc clauſula non dicitur eſſe contra ius, ſed potius ſecundum ius, ſicuti videmus in emptione, vbi quis regulariter tenetur de 3 euictione: ſi tamen † quis emat rem litigioſam ſcienter, poteſt venditor cum eo conuenire: & permuta- 4 tio rectè fieri poteſt, quando † permutans ſcit beneficium eſſe litigioſum: nam tunc non decipitur is qui rem litigioſam capit, Rebuf. de pac. poſſ. q. 1. num. 2. Minus obſtat clauſula certorũ de quã in fine ſupplica- 5 tionis, quoniam illa eſt alternatiua, & poſita in obiectione ipſius Ioannis. Nõ obſtat etiam, quòd † in qua libet confirmatione intelligi ſoleat clauſula quatenus petita ſint licita, & honeſta, vt per Bertran. conſ. 76. col. 5. Rebuff. de pac. poſſ. num. 256. & alios Doct. de quib. ſup. nam ea quæ in ſpecie narrata fuerunt Papę, non poſſunt amplius dici illicita: quæ verò implicite tantum narrata fuerũt, nõ ſunt contra ius ſed potius ſecundum ius, aut præter ius, prout ſupra oſtendimus.

DECISIO DCLXXXIII.

Cremonen. Prioratus, 16. Febr. 1562.

SVMMARIA.

1 *Agitur vbi de recognitione veruſti inſtrumenti annorum octuaginta Rota non requirit cognitionem de qua in l. comparationes, C. de fide inſtrum.*

2 *Antiqua eſſe inſtrumenta ex quibus potiſſimum commonſtrari poſſit.*

FVerunt producta multa iura de partib. quæ dicebantur nõ legitimè extracta nec in forma probanti; ideo dubitaui, *an ſtantibus dictis teſtium, inſtrumenta de quibus in proceſſu de partibus, ſint ſufficienter recognita?* Domini dixerunt, quòd † cum agatur de recognoſcendis inſtrumentis vltra 80. annos, Rota non requirit cognitionem, de qua in l. comparationes C. de fide inſtr. Nam id fieri non poſſet. Sed veniẽdum eſt ad adminicula. Ea autem ſunt, vt probetur illum de quo agitur fuiſſe notariũ, prout probatũ fuit in caſu noſtro. Vnde primũ eſt adminiculũ, de duob. teſtib. de publica voce: alterum eſt adminiculũ, ꝙ extent alia inſtrumenta eiuſdẽ notarij, vt apud Put. in deciſ. 15. de fide inſtr. Hoc etiam conſtat, quia iſtimet dicunt ſe exemplaſſe alia inſtrumenta eiuſdẽ notarij, & latè deponũt de alijs ex quib. res vſa fuit ſatis clara, Put. 9. & 13. de fid. inſtr. & † maximè, quòd hęc inſtrumenta poſſunt dici antiqua, Alex. conſ. 4. nu. 28. in 2. & conſ. 287. nu. 5. in 2. Bertrand. conſ. 141. nu. 8. in 3. Cetera quæ obijciebantur, non conſtant in facto, & ex proceſſu ipſo de partib. aliter apparet.

DECISIO DCLXXXIV.

Vrbeuetana Caſtri, 16. Febr. 1562.

SVMMARIA.

1 *Scripturarum ſubtractio & inſtrumentorum vtrum latas poſſit antea ſententias eludere Rotales.*

2 *Acta etiam deperdita non præſumi poſſunt eſſe pro ſententia a qua fuit facta appellatio.*

3 *Clauſula, quam. & quas, inſerta commiſſioni quid operetur hoc caſu in ſimplici ſpolio.*

4 *Pars quæ ſe fundat in nullitate ſententiæ aut replicationis via actis deperditis ad intenti ſui probationem, vt ea producat neceſſe eſt.*

5 *Agat pars ſine ſpolio ſimplici, ſiue nullitatis & iniuſtitiæ, actis non extantibus vtrum in decurſas veniat expenſas condemnanda prioris iudicij.*

DVbitaui, *an ex deductis videlicet cõmiſſione prima, alia fol. 210. & alia fol. 361. & ex articulis folio 152. conſtet Dom. Monaldenſes proſecutos fuiſſe cauſam ſimplicis ſpolij atẽtati, aut nullitatis ſententiæ Mohedani ad effectũ vt videatur an ipſi vel Illuſtriſſimus Dux fundet ſe in dictis actis, quæ prætẽdantur deperdita.* Domini nihil firmarũt, ſed multa fuerunt conſiderata. In primis dicebant valde animaduertendũ eſſe in hac cauſſa, quid agatur: quoniam res poteſt eſſe mali exempli, quia poſt latas ſententias partes ſubtraherent ſcriptu- 1 ras in alijs cauſſis, & † ita quærat eludere ſentẽtias Rotales. Aliqui deinde reſtringebant, ꝙ ſi Monaldenſes appellarunt a ſententia Mohedani, & adhuc proſequuntur cauſſam appellationis, tunc non tenentur edere acta, quæ prætenduntur deperdita, qm̃ non præ- 2 ſumitur † pro ſententia à qua fuit apppellatum: quòd non fuit apellatum, aut appellatio fuit deſerta, ſi tũc ſecus eſſet, iuxta doctr. Abb. in c. quoniam contra, de prob. In caſu autem noſtro ex actis conſtabat Monaldenſes quidem appellaſſe, ſed non deinde proſecutos fuiſſe cauſſam appellationis; nam cõmiſſiones de quib. in puncto ſunt multò poſt, & non ſunt ſuper appellatione, ſed ſuper nullitate aut ſpolio. Alij dicebãt in commiſſionib. de quib. in puncto, comprehenſas eſſe omnes cauſſas, prout apparet ex verbis ipſis, & ma- 3 xime ex clauſula, *quam. & quas*, ex qua licebit etiam hodie agere ſimplici tantum ſpolio, & nihil aliud deducere; alioquin ſi fundet ſe principaliter in nullita- 4 te, aut via replicationis, † tunc videtur illis incũbere, vt producant omnia acta. Quidam etiam dicebant actionem ſpolij intentatam a Monaldẽſib. ſemper eſſe confecutiuam ad cauſſam iniuſtitiæ ex eiſdem actis, & ideo non poſſe hanc cauſſam ſimplicis ſpolij ſeparari a cauſſa iniuſtitiæ, cum & in articulis repetantur omnia etiam in commiſſionib. deducta. Vnde videntur in ſe ſumpſiſſe onus probandi iniuſtitiã, alioquin ſi volebant agere tantum ſpolio, non erat neceſſe eos loqui de iniuſtitia: alij contra, quia licet Monaldẽſes 5 quocũque velint modo agere. Tamen † dubitari poſſet, *an ſint condemnandi in expenſis prioris iudicij?* Inter has igitur difficultates omnib. placuit, nemine diſcrepante, vt dubium reſtringatur in hanc ſententiam, præſuppoſito quod in commiſſionibus deductum ſit omne ius tam nullitatis, quam iniuſtitiæ & ſpolij attentati, *an ſtantibus articulis, qui dantur, poſſint hodie Monaldenſes obtinere in ſimplici ſpolio, probato tantum vtroque extremo, abſque alia actorum productione, quæ prætenduntur deperdita.*

DECISIO DCLXXXV.

Tarunin. Canonicatus, 3. Martij 1562.

SVMMARIA.

1 *Gratiarum diſſimilitudo vtriuſque partis de beneficij iure ſibi competenti prætendentis, an ex clauſulis inſerti ſolitis ſufficienter apparere poſſit.*

2 *Similitudinem gratiarum ſufficit in eo probari quæ negotium principale concernit in alijs, licet ſint diſſimiles.*

3 *Clauſula ſine pinguiores ſine minus pingues, non immutãt vim, & naturam gratiæ, cum mentio & remiſſio non pariat differentiam.*

4 *Datarius gratis cur inſerat clauſulam, ſine præiudicio ſimiles gratias proſequentium.*

DVbium propoſui, ſtãte ꝙ gratia Quirini eſt facta motu proprio, & habeat clauſulam, ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis, & ꝙ non poſſet dari de defectu intentionis, & ꝙ non admittatur probatio in contrariũ, &c. in gratia aũt, Morengi non ſunt hmõi clauſulæ, *an his clauſulis Quirini, dicatur diſſimi-* 1 *lis, aut alia clauſula poſita in fine ſuę gratiæ, † videlicet*

ſine

sine præiudicio aliorum similes gratias prosequentiũ, &c. sibi non noceat aduersus gratiã Morengi? Conclusum ab omnibus fuit, gratias dici similes quoad effectum, de
2 quo agetur, cum sufficiat † similitudo in eo, de quo principaliter agitur, Dec. c. trauslat. de const. Rebuff. de mand. apost. fol. 352. in casu igitur nostro principalis similitudo est, quòd vtraque gratia est creationis in canonicum cum expectatione præbendæ primum vacaturæ. Item vtraque est confirmata a Iulio III. cũ creatione. Item quòd vtraque est in eadem Ecclesia Taruisina. Item quod vtraque est respectu canonicatuum, & præbendarum. Itaque sunt hæ variæ similitudines, quæ respiciunt substantiam gratiæ. Nam li-
3 cet sint clausulæ † pinguiores, aut tenuiores, non tamen immutant vim gratiæ, cum plus, & minus non facit differre specie, l. 1. de fund. mstr. aliàs si dissimilitudo spectanda esset ex varietate clausularum, omnes ferè gratiæ essent dissimiles. Accedit quia Datarius in signatura gratiæ ipsius non considerauit singulas clausulas, nec voluit hunc laborem conferendi
4 illas simul, & ideo † adiunxit illam clausulã, sine præiudicio similes gratias prosequentium, quia considerauit ipsum tantum corpus, & substantiam gratiæ, non alia: & facit pro decisione huius quæstionis cap. quondam, vbi Gem. & Franc. de præb. in 6. & ita aliàs decisum fuit in causa Paduana canonicatus, corã Dom. Caputaquen. die 12. Maij 1553. Non obstat c. duob. de rescript. in 6. Nam procedit, vbi extat motus proprius, Staph. de grat. pag. 87. & 89. & idem tẽderunt Domini, dicendum esse, licet valor esset diuersus: nam nihil refert, an substantia gratiæ sit similis; reliqua latius adnotata habeo ex voto vnius ex Dñis.

DECISIO DCLXXXVI.

Rom. de Cinquinis, 3. Martij 1562.

SVMMARIA.

1 *Depositarum pecuniarum ad restitutionem utrum is teneatur, qui eas habuit sibi consignatas sub pacto, & conditione istis non adimpletis.*

2 *Obligationem bene legitimeque extinctam ex articulis deductis utrum apparere possit.*

3 *Partita una ad aliam relata, illa non existente, ea quæ superest, venit attendenda.*

4 *Instrumenta ad partitam se referentia iuxta tenorem ipsius veniunt partita intelligenda.*

5 *Promissio nõe proprio facta obligat solutioni promittentẽ alias licet consocijs creditum dissoluere nequeuntibus.*

QVærebatur, *an stante partita Gulielmi Moscareni, de qua in actis, de qua copia datur, dictus Gulielmus fuerit verè solutus ab obligatione iuxta tenorẽ dictæ partitæ stantibus instrumentis in actis productis, quorum co-*
1 *pia dantur? Nam in hoc dubio, Moscarenus † prætendebat se non teneri ad restituendas pecunias olim sibi depositas a Ioanne Monsano, quoniã habuerat illas cum pacto retinendi, donec Monsanus faceret extinguere obligationẽ contractam a Moscareno cum Hieron. de Casina in cau-*
2 *sa dicti Monsani.* Dñi respõdere, obligationẽ † videri bene catisfatam ex his quę proponũtur. Quoniã cum hactenus non extet alia origo obligationis, nisi illa de qua in puncto, igitur hæc attendenda est: cum aũt hæc loquatur tantum de Hieronymo, sola sufficit, cũ obligato illi soli facta esset. Nec obstat, ꝙ hæc partita
3 videatur referri ad aliam, quoniam † cum illa nõ appareat, sed tantum extet illa, de qua in puncto: igitur hæc tantũ attendenda, quæ loquitur solũ de Hieron. Dec. conſ. 63. nu. 7. & 8. Non obstant instrumenta, in
4 quib. se fundat Moscarenus, qm̃ cum illa † referãt se ad partitam ipsam, intelligẽda sunt prout in illa: hoc amplius dr̃, ꝙ si obligatio facta esset Hieronymo, vt institutori, tamẽ liberatio adhuc bona esset, quia Hieronymus, etiam institutorio nomine liberauit Moscarenũ, vt apparet in instrumentis, quod vtique ei licuit, l. fi. de instit. Paris. conſ. 93. in prin. Excipitur tamẽ casus si hæc liberatio facta esset post fallimentum, nam tunc nihil concluſum, si quidem aliquibus videtur ꝙ
5 si ꝓmissio facta esset † nomine proprio Hieronymi, tunc potuit etiam Hieronymus liberare, quamuis fallita esset ratio aliorum. Quod si facta fuit etiam a societate, prout ipse Hieronymus fatetur in instrumentis, tunc post fallitam rationem ipse non videtur potuisse liberare, nisi dicatur, quòd sufficiant illa verba enunciatiua in instrumento ad dicendum promissionem factam fuisse a societate, cum aliter verba partitæ ostendant. Et ideo aliter etu agendum, præsertim cum constet de fallimento.

DECISIO DCLXXXVII.

Carthaginen. Archidiaconatus. 3. Mart. 1562.

SVMMARIA.

1 *Simoniam vtrum omnis reseruatio regressus præsupponere dicatur.*

2 *Remissoria ad probandum simoniam petita, an veniat concedenda.*

3 *Fumus magnus cũ requiratur in probatione delicti simoniaci, & semiplena saltem probatio, non conceditur remissoria.*

4 *Apparente supplicatione quæ indicat regressum factum consentiente Summo Pontifice, omnis tollitur simoniaci contractus suspicio.*

5 *Rem nec tempus requisitum persistens testis per suam depositionem, nulliter attestatur.*

6 *Calumniosa petitio remissoriæ ex eo probatur, quod cũ petitur ipsius reseruatam sibi super beneficio pensionẽ longo tempore multisque annis perceperit, nunc asserat in beneficio principalem defunctum ius nullum habuisse.*

VAcauerat Archidiaconatus per obitum Alphõsi, Martinus Gru vigore sui regressus acceperat possessionẽ, & in ea permanebat. Ex aduerso Doctor Ginelius eũ impetrauerat per obitum, seu per simoniã, aut alio quouis modo vacantẽ nunc que volens probare, ꝙ quando Alphonsus prędecessor illũ obtinuit, &
1 reseruatus fuit † regressus Martino, fuit cõtracta certa simonia, petebat nunc remissoriã ad probandum
2 hãc simoniã. Vnde dubitaui ego, an † esset danda remissoria? Concluſum fuit non esse dandam principaliter, quia † cum agatur de probãdo delicto simoniæ,
3 requiritur magnus fumus, & saltẽ semiplena ꝓbatio, quę in casu nostro non adest. Nã illa littera Alphonsi producta in actis potius ostendit contrariũ, cũ in ea appareat discessum fuisse a primis illis conuentionib. & laceratã fuisse vnã appochiã & laudum concordatum, prout in supplicatione, quę extat in actis ex qua
4 apparet regressum reseruatũ † fuisse Martino cũ consensu Papæ, testes ẽt qui examinati sunt nihil deponunt de Martino, nisi vnus Petrus Bernard. cuius tñ
5 dictũ cũ legerẽ, Dñi in Rota dixerunt † non sufficere pro fumo hoc casu, cũ non porcutiat nec ipse, nec rem hanc pręcisè, de qua agitur. Accedit quia & ca-
6 lumniosa † vr̃ hęc petitio remissoriæ, cũ ipse Ginelius exegerit pensionẽ suã sibi reseruatã super hoc Archidiaconatu fortasse per 14. annos, & nunc post obitũ Alphonsi vult dicere eũ nullũ ius habuisse in hoc Archidiaconatu. Quapropter concluſum fuit, denegandã esse remissoriã, nisi Ginelius det maiorem fumũ hic in Curia, pro ea obtinenda, tunc deinde videbitur de releuentia, qm̃ Domini in ea satis dubitant.

DECISIO DCLXXXVIII.

Romana de Comitib. 10. Martij 1562.

SVMMARIA.

1 *Testamentũ in quo nulla facta fuit mentio, vel in minima a testante matris, vtrũ faciat intentũ assequi hæredẽ in stitutũ in eo vel fideicõmissariũ relictũ ratione prætensæ ignorãtiæ, aut assertæ mortis matris ipsius testatoris.*

2 *Lex finalis, C. de codicillis, eiusque dispositio procedit, vbi*

pium

vitium testamenti visibile est ex ipsius inspectione.

3 *Hæres institutus a testatore, qui præterit matrem, quando incidat in pœnam l. fi. C. de codicillis.*

FVit a me posita secunda pars dubij, de qua in præcedente propositione, & erat huiusmodi, stantibus præsuppositis pro parte Domini Torquati de quib. alias sub die 13. Ianuarij 1561. an ex deductis nunc pro parte aduersa sufficienter dicatur constare de probabili ignorantia D. Torquati? Deinde se iuuntur præsupposita prout in informationib. Nihil fuit cõclusum licet maior pars videretur inclinare pro non probabili ignorantia, & præsuppositis in puncto. Verum aliquibus videbatur ea omnia tolli ex sola † facie testamenti, in quo cum nullum verbum adsit de Domina Hippolyta matre D. Aldi testatoris, nõ debuit D. Torquatus diuinare illam posse tunc viuere adductusque

1 2 fuit Cin. in d. l. fi. C. de codicil. in 2. col. qui † ait, dispositionem illius legis procedere tunc tãtum, vbi vitium testamenti visibile est ex ipsius inspectione, iuxta l. mater decedens, de inoff. testa. & l. si post, vbi Bald. C. de iuris & facti igno. Alex. cons. 27. col. 2. in 7. Cassad. 21. de præb. Fel. c. cum contingat, de rescript. col. 3. Dixerunt igitur dubium ita restringi posse, præsuppositio sine veri præiudicio, quod D. Torquatus ante testamen-

3 tum D. Aldi sciuerit viuere, an † stante deinde testamẽto prout ilat, excusetur idem Torquatus vt non dicatur incidisse in pœnam l. fi. C. de codic. circa ratificationem etiam de qua in puncto, nihil firmatum fuit, quia erant varia vota, sed de his poterit particulariter agi.

DECISIO DCLXXXIX.

Forliuien. bonorum, 10. Martij 1562.

SVMMARIA.

1 *Fructus in interdicto Saluiano non debentur nisi a tempore ex quo quis cœpit mala fide versari.*

2 *Male litigasse aduersarius vsque ad suspensi petitorij diem non potest dici, cum tali in iudicio non constet eum succubuisse.*

3 *Saluianum interdictum hypothecam respiciens non competit pro fructibus præteritis perceptis, & consumptis.*

4 *Interdictum Saluianum competit contra bona testatoris causa rei per legatum relictæ non solutæ.*

Idque sive res legata sit in quantitate sive in certo corpore, sive diuisa in plures præstationes, nu. seq.

6 *Fructus alias sunt a sorte principali, & male percepti citra bonam fidem, codẽ habentur loco, ac si adhuc existarent.*

CVm Rota alias in hac causa respondisset Camillam mittendam esse in possessionem bonorum ratione legatorum sibi relictorum in testamento, nunc dubitaui, *an fructus debeantur a tempore contestatæ litis in petitorio, an verò a tempore suspensi petitorij ex interdicto Saluiano in casu de quo agitur?* Contra Camillã duo objiciebantur, videlicet, quòd non deberentur nisi a tẽ

1 pore suspensi petitorij. Primò, quod fructus in hoc interdicto non debentur, nisi ex quo quis in mala fide sunt, l. in interdictis, vbi Bart. de interdict. Cum autem

2 vsque ad † diem suspensionis non possint dici aduersarij malè litigasse, cum in eo primo iudicio non succubuerint. Ergo, &c. Secundo cum fructus, præteriti fuerint iam per hæredem recepti & consumpti nõ potest prædictis competere Saluianũ, quòd respicit hypothecã

3 sed † dabitur actio alia contra hæredem, qui percepit tamquam obligatum ex facto suo. Verum Rota cõtrarium concluſit, quoniam hic non agitur propriè de fructibus tãquam accessorijs legati, sed de annua præstatione, quæ est sors principalis, & ipsum, & legatum, to-

4 to titulo de annuis leg. Cum † igitur ratione rei legatæ quæ non soluitur, competat hoc interdictum, contra bona testatoris, quæ adhuc reperiuntur ad hunc effectum vt soluantur legata in testamento relicta, intendum est, siue † sint in quantitate, siue in certo corpore, siue diuisa in plures præstationes, siue comprehensa vnica tantum a die lecti testamenti, aut saltem a die contestatæ litis in petitorio, quod habet in ventre possessorium, Bart. d. l. in interdictis, Innoc. c. pastoralis, col. 2. de causa poss. & propr. Rot. 19. de caus. possess. in nou. & termini seruati in petitorio prosunt etiam in

6 possessorio. Nec obstat secunda ratio, † quoniam illi non sunt fructus, sed sors principalis, vt supra est dictum. Deinde quamuis etiam essent fructus, quia tamen mala fide fuerunt percepti, habentur perinde, ac si extarent, l. certum, cum glo. C. de rei vend. Bar. in l. ex diuerso, eod. tit. Abb. c. grauis, de restit. spoliat.

DECISIO DCXC.

Placentin. Canonicatus 10. Martij 1562.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio beneficij ex quibus coniecturis, & adminiculis probari possit.*

OPponebatur contra Ferdinandum Saua, qui veniebat ex quadã exspectatiua Francisci Samaio, quòd acceptatio Domini Samai non fuerat legitima: ideo dubitaui, *an ex deductis sufficienter constet, Samaium valide, & specificè acceptasse canonicatum de quo agi*

1 *tur?* Domini dixerunt dubium † restringendum esse, quoad secundam acceptationem, quoniã in informationibus Alphonsus Ecpeda dicebat non constare de vlla noua prouisione obtenta ab ipso Samaio dum viueret: ego autem in actis reperi primum instrumentum acceptationis gratiæ acceptæ a Samaio dum viueret. Licet enim hoc instrumentum sit extractum, & editum in publicam formam post mortem Episcopi Samai, tamẽ continet acceptationem factam ab ipso dum viueret, vt quotidie Notarij faciunt. Deinde in actis etiam exstat noua prouisio eiusdem Samai, quæ probatur per vnum testem ab eo fuisse impetratam, & ipse testis dicit se illam registrasse instante D. Samaio & cognoscit etiam manum illius appositam a tergo dictæ nouæ prouisionis, quæ quidem sufficiunt ad specificam acceptationem, Ioan. Paul. 71.

DECISIO DCXCI.

Lucanen. Sancti Sixti, die 4. Maij 1562.

SVMMARIVM.

1 *Narrata in noua prouisione satis est vt verificentur de facto, ad obtinendam nouam prouisionem.*

QVidã Zacharias Ordinis fratrum minorũ, narrãs se per vim & metũ religionẽ ingressum obtinuit a Sacra Pœnitentiaria, vt constito de metu declararet illum non tenere ad religionẽ: iste Commissarius recepto tantum ab eo iuramento de vi & metu, dedit ei declaratoriam. Iste deinde Zacharias post aliquot annos prouisus fuit de parochiali Ecclesia, & possessionẽ accepit de anno 1530. postea de anno 1537. dubitans tortè illam declaratoriam sibi non prodesse, narrauit Papæ se malo instigante spiritu ex religione regressum, cupereteque ad Ordinem canonicorum regularũ trãsferri, atque obtinuit breue a Papa translationis, in quo tamen non fuit facta mentio de parochiali sibi concessa, & postea imo in bireue Papa concessit illi translationem, absque tamen mentione beneficiorum. Hoc breui obtento post dies 15. obtinuit idem Zacharias nouam prouisionem in parochiali, in qua præfata omnia sunt narrata. Idcirco dubium fuit, an narrata in noua prouisione sint verificata ita, vt sufficiãt in casu, de quo agitur? Rota quoad primam partẽ dubij respondit fa-

1 tis † esse verificari de facto, quę narrantur in noua prouisione, quia ob hanc causam quæritur noua prouisio, eo quòd non dubitatur de viribus eorum, quæ antea gesta fuerũt, Aegid. 116. & 76. circa fi. Spec. de dispen. §. nunc dicendum, nu. 14. Lap. alleg 89. nu. 16. ver. primo quia. Parl. cons. 218. in 4. Rebuf. in pract. in titulo de noua prouisio. nu. 13. Abb. c. quod circa, in 2. not. de cõsang. & affin. Et ita dixerũt Domini solere seruari, vt narrata in noua prouisione sufficiat verificare tan-

tum de facto. Quapropter in casu nostro hactenus videntur omnia constare saltem de facto processisse, nisi pars aduersa aliquid de nouo in contrarium ostendat. Vnde interim noua prouisio videtur valida esse. Quoad secundam partem dubij nihil concluſum. Nã cum Zacharias Iuliano resignauerit dictã parochialem reseruato sibi regressu, numquamque vigore dicti regressus habuerit ius in beneficio: e contra autem Iulianus aduersarius velit illud capere per resignationem sibi factã ab eo in eius fauorem, dicatque Zachariam inhabilẽ esse ad illũ regressum, propterea videnda erat Bulla Pauli IV. contra apostatas. Itẽ alia reseruatoria Pij IV. Et id etiam considerandum quomodo Zacharias obtinuerit nuper declaratoriam a Vicario Vrbis prout ipse asserit, q̃ bene fuerit translatus, & non sit apostata, cum tũ numquã legitimè probauerit vim & metũ, de quo supra. Item considerãda alia huiusque similia.

DECISIO DCXCII.

Roman. de Valle, die 24. Martij 1562.

SVMMARIA.

1 *Inuentarium non probat hæreditatis aditionem.*
2 *Animi qualitas cõsiderari solet in confectione inuentarij.*
3 *Fideicommissarius in dubio non intelligitur possidere bona iure fideicommissi, nisi constet de restitutione eidem ad hæredem facta.*

PRo parte Domini Valerij, cuius nomine petita fuit restitutio aduersus aditam hæreditatem, nunc productum fuit quoddam inuentarium confectum per tutricem. Vnde dubitaui præsuppositio fine veri prejudicio, quòd domus Casale, de quibus in inuentario per tutricem facto, fuerint possessa per Dominum Laurẽtium patrem Domini Valerij, dum vixit, *an ex inuentario probetur vel inducatur hæreditatis paterna aditio?* Domini voluerunt inuentarium inspicere, quomodo se habeat. Quo quidem inspecto, & ab omnibus lecto, di
1 xerunt, in eo † non inferri aditionem hæreditatis, cum inuentarij confectio sit actus quidam indifferens, qui potest fieri ab eo, qui adit hæreditatem, & ab eo, qui vult tantũ deliberare, an postea debeat adire, interimque vult in eo inspicere tam tutelam, quam administrationem bonorum, ideo ex sola confectione inuentarij non sequitur necessario aditã esse hæreditatem, Bald. l. sanctimus, §. cum igitur, nu. 20. C. de iure delib. facit tex. in l. Aristo. cum l. seq. de acq. hær. Ruin. cons. 113. nu. 4. in 3. Cum igitur iste sit actus æquinocus, & indif-
2 ferens, solet in primis † spectari quo animo sit confectũ, Rot. in nouis. 432. Igitur in casu nostro dixerunt Domini, nihil prius apparere de aditione hæreditatis Laurentij Stephanimò nominantur bona ex hæreditate quõdam Magistri Pauli Phylici tritaui Dñi Valerij: ex quo concluſum fuit, matrem, quæ confecit hoc inuentarium, censeri potius voluisse inspicere administrationem bonorum, & tutelam, quam adire hæreditatem Laurentij, cum verba id non tantum suadeant, sed potius repugnent. Nec obstat, quòd non potuerint
3 intelligi hæc bona acceptata iure fideicommissi, † cum nondum fuerit facta restitutio ab hærede, vt per Alex. cons. 247. nu. 2. Nam hæc non procedunt, quando fideicommissarius reperitur in possessione, nam tunc non est necessarium, vt capiat bona de manu hæredis, Ang. l. interdum, de rer. diuis. cum similibus.

DECISIO DCXCIII.

Salamantin. de los Santos, die 17. Martij 1562.

SVMMARIVM.

1 *Fides facta per substitutum non probat, vbi manus principalis requiritur.*

QVia litteræ Cardinalis erant expeditæ sub data de anno 1546. Alphonsus autem dicebat eas verè expeditas fuisse de anno 1548. super qua re fecerat fieri fidem a quodã substituto Summistæ. Item a quodã notario Cameræ: idcirco dubiũ proposui, an prætata sufficerent ad hoc probãdum, cum nonnullis alijs, de quib.
1 in puncto? Dñi responderunt, ex his † nihil probari, cũ fides huiusmodi quæ ex his libris præsumitur, nihil cõcludat, Put. 17. de fide instru. cum substitutus ille Summista non sit deputatus ad hoc, vnde oportebat habere fidem ab ipso Summista, & deberet examinare testes cum interrogatorijs partis aduersæ super legalitate libri, & tunc postea poterit rursus dubitari.

DECISIO DCXCIV.

Aretin. de Reguntino, die 19. Martij 1562.

SVMMARIVM.

1 *Præsentationis probatio ad ius patronatus inducendum, debet esse concludens.*

DVbium fuit, *an ex deductis constet de bona fide præsentantium hominum de Reguntino, & communitatis, ad ostendendum, præsentationem a se factam de anno*
1 *1465. fuisse cum bona fide?* Primo, † adducebant quamdam donationem erga se factam de anno 1299. in qua dicebant comprehendi hoc ius patronatus. Verum ad hoc responsum fuit, Rotam alias die 8. Martij 1560. concluſisse coram D. Oradino in ea donatione non comprehendi hoc ius patronatus, quia nemo dat, quod non habet, nec constat quod tunc aliquod ius competeret in hac Ecclesia. Secundò allegabant quemdam codicillum factum a D. Matthæa de anno 1424. sed responsum fuit eum codicillum reuocatum fuisse ab eadem Domina Matthea de anno 1433. vbi in specie legauit hoc ius patronatus alteri. Deinde quia dicta Domina Matthæa condidit fortalle septem aut nouẽ voluntates inter codicillos, & testamenta, non apparet rõ cur cõmunitas debuerit potius scire de eo codicillo de anno 1465. Sed responsum fuit, hanc esse illam, de qua dubitabatur, ad quam sustinendam multa sunt necessaria, vt per Cald. cons. 12. de iure patr. & dictum fuit in præcedenti propositione huius causæ. Domini præterea in hanc partẽ considerabant non apparere vllum actũ, ex quo vir bonus potuerit colligere hãc bonam fidem, cũ omnia quib. supra careãt auctoritate ordinarij. Præterea inter illã donationem, & præsentationem de anno 1465. intercesserãt fortasse 200. anni, quo tempore nulla vmquã fuit facta præsentatio, quinimò post mortẽ dictæ Matthææ apparet alios præsentasse ad annum 1365. & cõitatem non contradixisse. Et in summa cũ iam longo tpe non producatur vlla vmquam præsentatio facta, videntur hæc omnia, quæ dicuntur in contrarium processisse ex credulitate quadam nimiũ supina, quæ reijcitur, cum agatur de inducenda seruitute Ecclesiæ, Aret. cons. 30. nu. 2. Alcia. reg. 3. præsum. 5. in fi.

DECISIO DCXCV.

Calaguritan. de Tansio, die 21. Martij 1562.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiatorum in Ecclesia admissio ad integras, an sit valida vel ne, ex quibus colligatur.*

PRoposueram dubium, an ex actis probetur, quod hodie recepti sint plures integri beneficiati in Ecclesia de Tansio, qui ibi se sustentare valeant ex fructibus dictæ Ecclesiæ? Nihil fuit concluſum, quoniã responder plurimum a facto. Primò est videndum, an hæc Ecclesia sit numerata, an non? Nam si nõ numerata, possunt recipere quos velint, si aliud non obstat, veluti quod sint taxati fructus, qui debeant omnimodo diuidi inter beneficiatos integros. Vnde videndum erit, quæ sit constitutio taxans hos fructus, & an sit in vsu, & an loquatur in hanc Ecclesiam. Quod si probabitur legitima hæc taxatio per constitutionem, tũc videndum erit, an quantitas fructuum, quæ dicitur fuisse computata ex omnib. prouentibus huius Ecclesiæ, de qua in processu folio 144. dicatur sufficienter probata, quando autem cessaret hæc constitutio huc taxatio;
1 tunc † Domini tenebant validam fuisse admissionẽ omnium integrorum, de quibus agitur. Primò, quia

hæc

hæc Ecclesia non est numerata. Secundò, quia videmus in ea aliquando modo plures, modo pauciores fuisse admissos. Tertiò, quia si habenda esset ratio cõmodæ sustentationis, minueretur potius cultus diuinus. Quartò, quia præter eos fructus, habent obligationes, anniuersaria, & similia. Et facit in terminis glo. in cap. vnico. de stat. reg. in sexto, Abb. c. propositum. de filij presbyt.

DECISIO DCXCVI.

Ticinen. Canonicatus, 14. Martij.

SVMMARIA.

1 *Possessio capta vigore breuis, vbi alius non reperitur possidere, est manutenenda.*

2 *Clausula, sine vitio spolij, in breui posita, quid operetur.*

DVbium erat tale, *an possessio capta capitulariter nomine Cameræ vigore breuis, cuius copia datur, & decretum breui appositum, obstent Ioan. Zamperò, qui prætendit se spoliatum, adeo, vt sua possessio cõtinuata per duos menses vel circa, non sit restituibilis?* Nihil fuit conclusum, nisi in ea parte, quòd cũ verba breuis dicant, constito nobis, & c. tamen necessè non fuit aliquem citari: & satis verificatur breue, dummodo hodie verè constet beneficium vacasse in mense ibi expresso, vt aliàs conclusum fuit coram me in causa Legionen. præstimoniotum. Cum igitur † ex testibus in hac causa examinatis clarissimè constet de huiusmodi vacatione, satis remanet verificatum breue in hac parte: & maximè, quia tunc temporis cum Camera cepit possessionem, nemo alius possidebat: vnde nemo erat qui posset citari. Quoad alia nihil firmatum: sed † aliqui dicebãt, clausulam in breui, sine vitio spolij, respicere possessores antiquos, non eos qui postea ceperint possidere. Item distinguebant, an Camera habuerit Colonos, & Capellanos. Nam tunc non amisisset possessionẽ, licet Ioannes in choro resedisset per duos menses. Nam si illam retinuisset per Colonos siue Capellanos, tunc dicebat considerandum, an executores, qui ceperunt possessionem nomine Cameræ, ijdem etiam tradiderint huic Ioan. nam tunc viderentur priuasse Cameram, ac transtulisse in Ioannem. Alij autem restringebant dubium, præsuppositio breui verificato quoad vacationem, *an ex quo Ioannes cepit possessionem vigore prouisionis Ordinarij, & hodie habet titulum Apostolicũ, taliter firma dicatur sua possessio, vt non sit restituibilis.*

1 2

DECISIO DCXCVII.

Conchen. pecuniaria 320. ducat.

die 18. Aprilis 1562.

SVMMARIA.

1 *Correspectiuitas quando, & ex quibus inducta censeatur.*

2 *Verba duplicatoria obligationem non inducunt.*

CApitulum Conchen. aliàs promiserat Cardinali Cęsarino soluere ducatos 3200. nomine capellæ. Nunc hæredes Cardinalis petebant hanc summam. Et quia Capitulum inter cetera respondebat, hanc promissionem fuisse correspectiuam, videlicet, si Cardinalis obtinuisset confirmationem quamdam, de qua in instrumento. Propterea data copia instrumenti dubitaui, *an ex illa vltima parte instrumenti inducta esset aliqua correspectiuitas, ita vt non cogatur soluere prædictam summam, nisi hæredes Cardinalis ostendant Cardinalem ex parte sua etiam implesse?* Domini responderunt, verba † instrumenti incipientia ibi, & dicti deputati supplicabant, nullam inducere correspectiuitatem siue considerentur per se, siue etiam cum toto in strumento. Primò, quia † verba illa sui natura sunt duplicatoria, quæ non inducunt obligationem, Cassad. 2. de condict. ob causam. Secundò, quia deputati pro parte Capituli ponunt hæc duo vt diuersa, quia supra in præcedentibus clausulis facta est mentio de promissione, tam ex parte Capituli, quàm Cardinalis: in fine verò instrumenti vtuntur alijs verbis, *videlicet, quòd supplicabant, &c.* Tertiò, quia cum obtinere hanc confirmationem a Papa pendeat a voluntate ipsius Papæ, non est verisimile, Cardinalem voluisse se ad id obligare, quod pendet ab aliena auctoritate. Quartò, quia nec etiam verisimile videtur, nec conuenire dignitati Cardinalis, pacisci hoc modo cum Canonicis, & tantam summam capere pro obtinenda confirmatione: quod videretur esse quid mercenarium. An verò aliun de colligatur respectiuitas, aliàs agetur: & dubitari poterit, an intentio hæredum sit sufficienter fundata in instrumento, de quo agitur, non constito aliter de primæua possessione, nec de alia re ex parte Cardinalis impleta. Item dubitari poterit, *an mandatum Capituli hoc casu fuerit sufficiens, cum videatur fuisse conditionatum, videlicet, si Cardinalis voluerit acceptare onus eundi ad curiam, & similia.*

1 2

DECISIO DCXCVIII.

Ariminen. Beneficiorum, &c. die 27. Martij 1562.

SVMMARIA.

1 *Priuatus ab omnibus beneficijs, non intelligitur priuatus a regressu, nisi de eo fiat expressa mentio. cum nu. 3.*

2 *Regressum obtinens dicitur obtinere de petitorio.*

3 *Casus omissus in pœnalibus habetur pro omisso.*

4 *Declaratio in his quæ pendent a futuro euentu, est necessaria ad ea acceptanda.*

5 *Inhabilis nemo dicitur ad beneficium propter infamiam, nisi in sententia hoc expressè dicatur.*

6 *Infamia non infertur, vbi a iudice imponitur pœna mitior ordinaria.*

EPiscopus Vincentius resignauit canonicatũ ac parochialem Sanctæ Annæ Ariminen. diœcs. in fauorem Ioan. Baptistę Modesti, reseruato sibi regressu per cessum vel decessum: mortuo D. Io. Baptista, Papa contulit eius beneficia D. Io. de Amatis. Pro cuius parte ad excludendum regressum Episcõpi, fuit producta sententia A. C. in qua Episcopus tamquam falsarius priuabatur omnibus beneficijs quomodolibet obtentis, excepto Episcopatu & pensionibus. Vnde ex hoc Ioan. prætendebat, quod intelligeretur etiam priuatus regressu, quem habebat ad canonicatum, & ad parochialem præfatam. Quare † dubitatum fuit, *an sententia priuatoria Domini Episcopi, quatenus sit valida, comprehẽdat etiam regressum, de quo agitur?* Pro parte D. Io. de Amatis dicebatur comprehendere tribus præcipuè fundamentis. Primò, quia cum Episcopus sit priuatus omnibus beneficijs quomodolibet obtentis, intelligitur etiam priuatus regressu, cum sit, quòd † qui obtinet regressum, dicatur obtinere in petitorio, Cassador. 4. de priuil. & prima de pact. & fuit Achil. 3. de regressu, & dictio, *omnibus*, est vniuersalis. Vnde facit etiam venire ea, quæ aliàs non comprehenderentur, Dec. l. omnia. ff. si cert. pet. & cons. 76. nu. 2. Secundò, in sententia Episcopus declaratur falsarius, & per consequens incapax ad obtinendum beneficia, Host. in sum. de crim. fall. Tertiò, quia quando iudex ipsum Episcopum priuat beneficijs, excipit Episcopatum & pensiones, ex qua exceptione comprehenditur, quòd fuit intentio iudicis, vt eum priuaret etiam regressu. Contra tamen Rota respondit, quia sumus in pœnalibus, & sententia, vbi omnia sunt strictè sumenda: & † casus videtur omissus, cum non sit expressus, Fel. c. ceterum. de rescri. & c. inquisitionis. col. 1. de accus. nec argui potest a maioritate rationis, vt est vulgatum. Nec obstat primum fundamentum: nam licet sit priuatus de obtentis, non tamen de obtinendis, d. c. inquisitionis. de accus. & clausula vniuersalis restringitur secũdum subiectam materiã, & præsertim in pœnalibus, si quidem regressus licet habeat causam de præterito, pendet tamen etiã a futuro euentu. Vnde non dicitur quis habere beneficiũ, nisi post vacationem secutã, vt

1 2 3 4 5 6

4 sit locus regressui: & † tunc etiam requiritur declaratio, vt quis eo vti velit, Soc. cons. 115. col. pen. in fi. in 3. aut saltem est mixtus, qui cum odiosis non comprehenditur sub simplici. Nõ obstat secundum fundamentũ. Nam Episcopus nõ fuit specificè declaratus infamis,
5 nec† falsarius: nec dicitur quis inhabilis ad obtinendũ
6 beneficia propter infamiam, † nisi in sententia hoc expressè dicatur, Bisign. 5. de re iud. Abb. c. querelam, de iur. & non infertur infamia, vbi a iudice imponitur pœna mitior ordinaria, l. & si seuerior, C. ex quib. caus. infam. Ad Host. in tit. de fals. responderunt, ꝙ illud procedit in falsario litteratum Apostolicarum, & Episcoporum in diœcesi. Non obstat tertiũ, nam exceptio non firmat regulam in casibus non comprehentis in illa: & materia hæc odiosa, & pœnalis admittit exceptionem.

DECISIO DCXCIX.

Burgen. Sanctæ Dorotheæ, die 21. Aprilis 1562.

SVMMARIA.

1 *Factum iure familiaritatis non inducit obligationem nisi consensus partis accedat.*

2 *Consensus his, in quibus quis potest contradicere, semper requiritur.*

IN dubio proposito multa continebantur, ex quibus quærebam, *an ex illis resultaret titulus sufficiens in fauorem Petri?* Domini inclinarunt, *deductã nõ sufficere.*

1 Mouebantur præcipuè, quia † hæc, quæ facta fuerunt
2 Petro, fuerunt potius iure facultatis, quàm obligationis: imò si oriretur aliqua obligatio, esset in fauorẽ monialiũ, vt scilicet illæ cogere possint Petrum ad testificandum: non autẽ è conuerso, vt Petrus possit ijs inuitis testificari, cum ea quæ iure familiaritatis fiunt, non inducunt similem obligationem. Addebant etiã, quòd cum Petrus exclusus sit ab hoc iure tamquam patronus, vt claret per sententias, nunc ista quæ deducuntur ad ostendendum alium titulum, sunt nimium remota, nec ostendunt causam vllam certam, cur competat ei hoc ius testificandi: & præsertim omnes sunt causæ succelliuis temporib. factæ, ex quib. non potest induci vllus titulus, cum certum non habeant principium. Et quoniam ex aduerso dicebatur præsumi accessitile consensum Episcopi, responsum fuit, eum in hoc casu nõ
3 posse præsumi, eo quòd † ipse consensus in his tantum videtur requiri, in quib. ipse tãtum potest contradicere, ne scilicet Petrus donaret his monialibus. Igitur nihil est cur debeat præsumi affuisse hic consensus Episcopi. Quidam tamen contra, quoniã Petrus est exclusus tãtum a iure patronatus, & ius in possessorio potest aliunde competere. Igitur hoc diuersum est. Dixerunt igitur, vt posthac dubitarem, an post rem iudicatam in possessorio super iure testificãdi, poterit excipi de non titulo, stante etiam re iudicata in petitorio excludente ius patronatus, cum reseruatione tamen prout in ea.

DECISIO DCC.

Corduben. Sancti Michaelis, die 23. Aprilis 1562.

SVMMARIVM.

1 *Regula de mense fuit inuenta ad obuiandum fraudibus, quæ infinitæ committerentur.*

HOc idem fere dubiũ in hac causa aliàs supra proposueram videlicet, *an in casu de quo agitur, obstet regula de mense?* Et post multa tandem Dñi vnanimes
1 responderunt, † obstare prætatam regulam, ex rationibus multis aliàs deductis in causa Carthaginen. de Amoraldi. Et in hac eadem causa Cordubẽ. coram me Sed ea præcipue fuit, quia aliàs committerentur infinitæ fraudes, & semper fere posset eludi prædicta regula, & ita in terminis in resignatione facta, vt & ista reperta fuit decis. Peregrini scripta eius manu. Ego vidi. Idem attestatur Put. 3. reg. de mente. Idem etiam affirmãt seniores omnes Referẽdarij & Abbreuiatores nemine discrepante, & aliqui ex nostris Auditorib. senioribus attestati sunt semper vidisse in Rota illa obseruari. Nec obstat, quòd regula excipiat resignationem, quia intelligitur de valida, & firma, non autem de inutili, prout est ista, vide 499.

DECISIO DCCI.

Rom. nullitatis siue pecuniaria, die 28. Aprilis 1562.

SVMMARIVM.

1 *Locus loci an sit de necessitate ponendus in instrumento obligationis Cameralis,*

AGebatur de executione cuiusdam instrumenti cõfecti in ciuitate Neapoli cum obligatione in forma Cameræ: & Federicus, contra quem agebatur, obtinuerat coram Vicario Vrbis pronunciari super nullitate illius instrumenti: Franciscus autem aduersarius actor impetrauit cõmissionem, vt constito de validitate instrumenti, procederem ad vlteriorem executionem. Propterea nunc dubitauit, *an stantibus deductis esset procedendum ad vlteriorẽ executionem?* Rota nihil firmauit, quoniam contra instrumẽtum multa opponebantur. Dixerunt tamen me in primis cognoscere debere de validitate instrumẽti, quoniam ita est forma commissionis. Circa hanc validitatem autem primo erit videndum cum deficiat locus loci in instrumẽ-
1 to † prout de iure requiritur, an probetur ex deductis in actis stylus quidam vt non apponatur in obligationib. locus loci. Secundò, videndum erit de constitutione Regni, incipi. Instrumentorum robur, an hoc casu necessarium fuerit hoc seruare, præsertim cum notarius non sit illius, sed Apostolicus, & executio petatur Romæ. Tertiò, ex quo instrumentum est vulneratum per sententiam A. C. quæ dicitur etiam tranlijsse in iudicatum, an hoc impediat executionem.

DECISIO DCCII.

Lucan. Sancti Sixti, die 1. Maij.

SVMMARIVM.

1 *Dispensatio ad regressum ob impedimentum apostasiæ satis probata dicitur per verificationem nouæ prouisionis de facto.*

DVbitatum fuit stantib. litteris sacræ pœnitentiariæ, in quib. cõmittitur cuidam iudici, vt constito sibi canonicè, ꝙ Zacharias per vim & metum religionem ingressus fuerit, ipsum absoluat a sententia declaratoria postmodum subsecuta: in qua præfatus iudex asserendo sibi constare per iuramẽtum ipsius Zachariæ de vi & metu prædicti, absoluit eum ab apostasia ac noua prouisione vnà cũ Bulla Pauli IV. contra apostatas & translatos, qui sine canonica dispensatione insecuta vagabant, vt ad monasteria vel alia loca honesta, a quib. exiuerint, reuertantur, *an stante sententia per Reuerend. Vrbis Vicarium in fauorem ipsius Zachariæ lata, cuius sententiæ copia Dominis detur, præfatus Zacharias dicatur legitimè dispensatus?* Dñi responderunt, stante reuolutione
1 aliàs facta, ꝙ † sufficiebat verificare nouam prouisionẽ de facto, Zachariam legitimè dici dispensatum quoad canonizationem regressus: qm̃ illa noua prouisio concedit ei ius retinẽdi beneficia: nec obstat Bulla Pij IV. quia est perinde ac si illa Pauli IV. esset affignata, prout de iure, aut potius si numquam fuisset in rerum natura, aut penitus cassata, prout dictum fuit in causa Romana cassalium coram Do. Oradino. Nec obstat, quòd Bulla hæc Pij IV. vltra reductionem ad terminos iuris mandet ét iudicib. vt videant dispensationes: & si bene verificatę fuerint, eos absoluat: quoniam respondetur, Vicarium in sententia declarasse, Zachariã bene translatum. Vnde sequitur illum non esse apostatam. Si igitur non est apostata, potest obtinere beneficium vigore nouæ prouisionis. Et si dicatur, quòd hęc noua prouisio non est iustificata, fuit de facto, vt aliàs conclusum fuit. Secundò, quòd Bulla Pij IV. vult dispensationes verificari quoad apostasiã, & hęc est satis verificata ex breui Pauli III. & ex sententia vltimo loco lata a Vicario. Quoad retentionem beneficiorum

aliud

aliud ius est, ac diuersum a dispensatione ab apostasia, de qua non loquitur Bulla Pij IV. sed declaratum ex dispensatione, prout fuit factum ex dispensatione Vicarij. Venit deinde in consequentiam, vt possit renunciare beneficia iuxta gratiam nouæ prouisionis. An verò hodie iste dicatur apostata, cum non incedat in habitu: & sententia Vicarij, vbi narrat, eum translatum in ordinem canonicorum regularium, sit iustificanda ita, vt ei suffragetur? Erit seorsum considerandum.

DECISIO DCCIII.

Placentina Canonicatus.

SVMMARIVM.

1 *Testi vni deponenti super recognitione manus alicuius scribentis, an credatur.*

QVoniam Ferdinandus veniebat ex iure Francisci Laculai, & dicebat eum acceptasse canonicatum de quo agebatur, atque ad id probandum ostendebat nouam prouisionem impetratam nomine Laurentij ad effectum de quo agitur, & dentur verba testis. Con-
1 clusum fuit sufficienter †nouam prouisionem impetratam fuisse ad instantiam Francisci, quoniam agitur de recognoscenda manu illius de spacio 25. annorum, & adest tamquam vnicus testis, qui ait se pro certo habere. Quæ verba inspiciunt potius possibilitatem, quam certitudinem. Ias. in l. admonendi, ff. de iureiur. nu. 10. in 2. ampliat. Non obstat, q̃ præsumatur ab ea impetrata, quia erat præsens, & quia agitur de impensa: quoniã respondetur, hanc esse modicam impensam, ex qua id non præsumitur, Io. Pau. 7. Non obstat, quòd testis sit officialis publicus cum in hoc sit credendum, Put. 1. de testam. quoniam creditur in eo, quatenus se registrasse dicat, sed non eo, quòd mandato alterius fecerit, quoniã hoc est officium, Achil. de rest. 1. Non obstat, quòd credebatur vni testi in facto proprio: quoniam id non seruat, & deinde iste non ponit certitudinem, sed potius de credulitate, vt supra agitur, debet Ferdinandus intentionem suam adiuuare alijs probationibus.

DECISIO DCCIV.

Ciuitatis Castelli Sancti, die 1. Maij 1562.

SVMMARIVM.

1 *Ius omne an intelligatur deductum vel ne in caussa appellationis, ex commissione, & articulis & alijs actis facilè cognosci potest.*

PRosequẽdo dubitationem aliàs propositam in hac caussa, quæsiui strictè stante monitorio, commissione, articulis, & sententia, *vtrum petita dicatur adæquatio tantum, an etiam medietas bonorum, vt supra an sen-*
1 *tentia fieri videtur?* Domini dixerunt ex †deductis clare constare, omne ius deductum fuisse, tam in commissione, quam etiam in articulis, necnõ petitam esse medietatem bonorum, & etiam adæquationem vt supra est declaratum. Et quamuis pro parte Domini Venturæ diceretur, hanc medietatem petitam fuisse non vigore concordiæ, sed aliundè, videlicet ex officio iudicis, & iudex tamquam bonus vir impertiret: tamen dictum fuit, quod imo vtrumque tam medietas quàm adæquatio fuerit petita vigore concordiæ, cum articuli semper referant se ad concordiam, & ex processibus constet, quòd semper habita fuit ratio concordiæ, & non alterius rei. An autem hoc casu obstet præscriptio, aut statutum, aliàs agetur.

DECISIO DCCV.

Pharen. Archidiaconatus.

SVMMARIA.

1 *Sententia nondum subscripta non intelligitur transisse in rem iudicatam.*
2 *Sententia in scriptis est pronuncianda, aliàs nulla dicitur.*
3 *Sententia scripta in schedula relata per iudicem solet sustineri.*
Limita tamen & declara, vt ibi.
4 *Consuetudo & stylus loci seruandus est.*

IVdex in ciuitate Venetiarum pronunciauit in fauorem Vincentij, prout in schedula 15. Iunij 1558. Nicolaus autem aduersarius statim appellauit, cui iudex dedit terminum iuris. Postea Notarius in actis testabatur, quòd aperta fuit, & subscripta dicta sententia die 20. Septẽb. 1558. Nicolaus autem numquam amplius redijt pro Apostolis, nisi post terminum finitum. Vnde Notarius nunc dicebat, sententiam tantiuisse in iudicatum, quia Nicolaus non redijt in tempore pro Apostolis. Ego dubium proposui, *an constet de re iudi-*
1 *cata?* Rota respondit non †tantum non constare de re iudicata, sed potius sententiam esse nullam: cum enim Notarius attestatus fuerit sententiam apertam & subscriptam esse tantum die 10. Septemb. non currunt fatalia, cum nondum sententia sit lata, l. 1. de temp. appel. l. 50. cum glo. de excus. tutor. nullitas autem ex eo apparet, quòd cum sententia in scriptis sit proferẽda,
2 clarum †est hoc casu iudicem in scriptis nihil pronunciasse. Vnde sententia est nulla, l. 2. & 3. C. de sent. ex bre. recit. c. fi. vbi Fran. in 1. not. de re iud. in 6. Et quãuis aliàs sententias †lata prout in schedula soleat sustineri, cum iudex ad illam se referat, vt per Bar. in l. 1. in fi. C. de sen. ex breu. rec. Ang. l. 1. de re iud. In casu isto secus est, cum expressè constet, tunc temporis nullam fuisse scriptam, prout in terminis declarat Franc. in d. l. 1. nu. 5. Rip. l. ait prætor, §. si iudex, col. 2. de re iud. nõ autẽ, quòd stylus nostri in Rota talis esse soleat vt pronuncietur prout in schedula. Nam primo seruãda est
4 consuetudo † & stylus loci, Rom. cons. 367. nu. 11. vt ait Fran. d. l. 1. nu. 6. Vnde cũ hæc sententia lata fuerit Venetijs, oportet probare talem stylũ. Secundò stylus nostri obseruat, vt qñ pronunciatur prout in schedula, Notarius dicat, iudicem eum tunc de facto legisse. Tertiò quãdo subscribitur deinde sententia, Notarius nõ adnotat diem subscriptionis, sed omnia ponit sub dicta pronunciatione. Quæ quidem omnia in præsenti caussa aliter seruata fuerunt. Ideo sua de iure corruit.

DECISIO DCCVI.

Vlixbon. quartanariæ, die 9. Maij 1562.

SVMMARIVM.

1 *Pensio an & quando reseruari possit vt transeat ad successores, vide distinctionem.*

QVoniam agebatur tertia instantia huius caussæ, volui instante parte præsens dubium proponere, pauc s adiectis vltimo dubio a me proposito, quod erat tale. Præsuppositio, quòd pensio, nec aliàs aliter nec alio modo, transeat ad successores super quartanaria, & parochialibus de Ardea de Ponte, & S. Saluatoris de Pegania, & fructibus, & quòd in supplicatione resignationem in fauorem Gundisalui factam, fuerit dictum, *quòd Saluator obtinebat dicta as duas parochiales ex dispensatione super quarum parochialium fructibus per dictum D Saluatorem in resignatione predicta fuit datus cõsensus.* Et præsuppositio hinc veri præiudicio, quòd tẽpore dictæ resignationis Saluator non possideret dictam parochialem de Ardea de Põte, licet ad illam ius habere prætenderet: *an nihilominus Gundisaluus teneretur docere de dicta dispensatione, ad effectum vt pẽsio per D. Saluatorem super dictis parochialibus obtenta ex caussa dictæ resignationis sit valida, & quod transeat ad successores. stante præsertim solutione sub die 31. Ianuary præsentis*
1 *anni* 1562. Domini † secuti fuerunt decis. aliàs seruatã eisdem ferè rationib. in contrarium adductis, quæ fortè possent procedere si res ageretur inter resignantem & resignatarium, quia resignatarius magnificat sibi ius resignatum, & nihil aliud quæritur, iuxta decis. Io. Paul. 25. At in casu nostro agimus de tertio, qui consensit reseruationi super beneficijs suis in fauorem alterius. Igitur hoc est verificandum. Deinde signatura in beneficio tertij dari non solet, vt pensio transeat ad successores, si ille, qui consensit, habet tãtum ius, &

non possessionē. Vltimò cum narretur, quod Saluator obtinet duas parochiales, & super eis consentit pensioni, necessarium est vt doceatur de dispensatione, cum negari non possit, quin ex hoc facilius Papa inductus fuerit ad admittendam pensionem super beneficio tertij, quæ transeat ad successores. Reliqua dic, vt in alia decisione.

DECISIO DCCVII.

Mutin. Capellæ, die 2. Maij 1562.

SVMMARIA.

1 *Priuatus beneficijs ob hæresim, an dicatur priuatus etiam ijs quæ alibi reperiuntur, quàm vbi fuit sententia lata.*
2 *Hæretici beneficia ipso iure dicuntur vacare post commissum crimen.*
3 *Beneficia hæretici possunt tamquam vacantia ante sententiam declaratoriam impetrari.*
4 *Sententia declaratoria non priuat, nec aliquid addit, sed priuatum declarat.*

DVbium erat tale: *præsuppositò, quòd Bonifacius hæreticus ipso iure esset priuatus beneficijs, eo quòd sententia contra se lata fuerit in Roman. Cur. quæritur, an* † *beneficia huiusmodi dicantur vacasse in partibus, vbi hæresim incurrit, vel in Curia, vbi sententia lata fuit, ita quòd Cardinalis ordinarius collator de ijs prouidere potuerit, iuxta indulti sui facultatem?* Nihil fuit conclusum, quoniā varia erant vota, & casus valdè exemplaris, nec vmquā memoria auditorum propositus. Pro ea parte, quod beneficium vacat in partibus dicebatur, quòd hæretici
2 beneficia † ipso iure dicantur vacare post commissum crimen, c. cum secundum, §. bona, vbi Franc. de hæret.
3 in 6. vnde possunt tamquam † vacantia ante sententiam declaratoriam impetrari: probat c. Alma, num. 8. de sent. excom. in 6. quamuis requiratur deinde sen-
4 tentia declaratoria, tamen † hæc non priuat, sed priuatum declarat, & nihil addit, Rebuff. in princ. 3. par. in prac. de mod. amit. benef. pag. 466. & facit gl. in Clem. 2. vt lite pendēn. in ver. collata, vbi Castad. idem etiam Cassad. super reg. 4. idem Rebuf. super reg. de impetr. in gl. 22. In contrarium autem videbatur, q̄ hæreticus ante declaratoriam potest cognoscere errorem, & corrigere, vnde nondum dicitur delictum, Rebuf. d. prac. & pag. 466. solet autem attēdi locus commissi delicti, l. contraxisse. de actio. & oblig. Abb. c. vt commissa, in fi. de hæret. in 6. Præterea, quia licet hæreticus sit priuatus, ipse tamen permanet in possessione, vnde citari solet antequam inde amoueatur, c. licet, de probat. in 6. & tradit Sarn. in reg. de trien. q. 7. vbi latè de hæretic. Deinde hoc ipsum esse hæreticum pendet potius ab animo, nec circūscribit locum, nec ab alijs certè deprehenditur, niti post sententiam declaratoriam impetratam: nam idem etiam homicida dici potest, qui priuatur tantum per sententiam. Nec obstat, quòd declarat, & nihil addat, quia illud verum, quoad ius, sed nō quo ad possessionem, quæ non attenditur, facit Rota 86. in antiq. Aliqui etiam dicebant, quòd regulariter omnia beneficia dicuntur vacare in delicti loco, nisi vbi aliter in iure expressum fuisset, cap. 1. de præben. in 6. & ideo hic casus non est excludendus.

DECISIO DCCVIII.

Romana pecuniaria.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio compensationis non potest impedire executionem rei iudicatæ, nisi clarè doceatur de credito compensando.*

QVærebam, *an exceptio pretensæ compensationis sit talis, vt debeat impedire executionem trium conformium?* Dñi dixerunt, vt detur † executio rei iudicatæ:
1 nec admittatur compensatio, nisi hæredes beneficiati clarè doceant de hoc credito suo, quod voluit compensare. Et ita de hoc debet esse liquidum, prout est res iudicata quod nihil difficile videatur, quia ibi taxata & liquidata sunt omnia: hic secus. Denique isti hæredes non obijciunt compensationem crediti, sed veniunt succedendo, vnde illis obstare debet statutum Vrbis de præscriptione. Præterea hoc creditum est vsque de anno 1548. & tamen instrumentum in fauorem Sacristæ, cui Rota dedit executionem, est de anno 1549. vt ait pars, & pro decis. facit Affict. 308. Cap. 187. Galeſ. de oblig. in forma Cameræ fol. 84.

DECISIO DCCIX.

Conchen. pecuniaria, die 12. Maij 1562.

SVMMARIVM.

1 *Instrumento referenti creditur, licet de relato non constet, quando in referente clarè apparet de eo quod quæritur.*

DVbium erat stante resolutione vltimo loco facta, quia in vltimis verbis positis in instrumento, de quo agitur, videlicet, supplicarunt, in nulla re videtur correspectuitas: *an dicto instrumento, cuius copia Dominis dabatur hæredes bon. mem. Cardinalis Cæsarini agere possint absque eo, quod teneantur aliter docere de priori promissione, de qua fit mentio in instrumento?* Domini stri-
1 ctè ad dubium responderunt, † intentionem hæredum sufficienter esse fundatam in dicto instrumento, quod clarū est, & continet promissionem certā 3200. vnde cum constet de substantia instrumenti, & debito claro, nihil refert. Sed licet appareat prior promissio relata, c. Abbate tane, de verb. sign. Dec. c. 2. de confir mat. vulg. Fel. c. inter dilectos, nu. 7. de fide instr. in eo tamen aliqui dubitabant, ne deputati a Capitulo haberent hanc facultatem promittendi hanc summā 3200. cum eo modo potuissent promittere 3100. quod absurdum videtur, quia tamen exstat vltimus actus sub die 1. Aprilis 1541. in quo canonici mandant distribui illud, quod fuit collatum Cardinali, & ita videntur recipere promissionem factam a deputatis, quæ quidem videtur sufficiens ratificatio, iux. decis. Cresc. 54. idcirco dixerunt, vt intelligam a parte, quid huic rationi respondent, & postea si opus erit, dubium proponam.

DECISIO DCCX.

Legionen. Præstimoniorum.

SVMMARIVM.

1 *Ordinatio facta ab alio quam a suo proprio Episcopo, valet cum dispensatione saltem præsumpta.*

CVm alias die 24. Ianuarij, Domini in hac causa respondissent, constare sufficienter de clericatu: pars aduersa deinde multis testib. examinatis probauerit stylum in pœnitentiaria in curia visum, quòd dispensatio de qua in puncto, non intelligatur commissa, vt a quocumque quis potuerit ordinari: item produxerit quasdam dispensationes Nuncij & Legati, & quamdam fidem Iacobi Antonij de Loris, ad ostendendum, Ioannem non potuisse ab alio Episcopo ordinari. Quapropter omnia in dubio hæc supra cōiunxi, prout apparet in informatione, Rota autem secuta
1 est † priorem decis. ex rationibus alias adductis, & præcipue, quia si est ambiguitas, videtur esse excusandus Ioānes qui bona fide credidit licētiam sibi datam fuisse, cum illi, qui sibi eā tradiderunt ita interpretati sunt, fuisse illam dispensationem: & cum deinde ille semper pro tali se gesserit, vnde videtur excusandus, & facienda interpretatio est pro validitate actus. Quæ autem in contrariū fuerunt præsuppositā, parum faciunt, quia diuersus est stylus locorum & personarum, nec ex his quidquam certi inferri potest.

DECISIO DCCXI.

Minen. Canonicatus.

SVMMARIVM.

1 *Prouisus veniens ex regressu, & prouisione Ordinarij, præfertur prouisio auctoritate Apostolica.*

BReue Apostolicum mādat capi possessionem nomine Cameræ, exclusis omnib. detentoribus præterquam prouisum auctoritate Apostolica. Hinc dubitaui, *an Ioannes Temperius dicatur prouisus Apostolica auctori-*

auctoritate) quia vt non comprehendatur in breui ad effectum, de quo agitur, iſte Ioannes veniebat ex regreſſu Stellini, & ét ex prouiſione ſibi facta ab Ordinario, cũ ageret ſpolio contra Hieronymũ cui Camera ceſſerat tales. Dicebat Hieronymus eum nõ eſſe audiẽdum in ſpolio, qa Breue dicebat, eos eſſe prouiſos auctoritate Apoſtolica, atque ſe talé eſſe. Vnde Hieronymus ad illa duo pręcipuè replicabat. Primò, ꝙ Ioannes tunc tẽporis, quãdo Camera cepit poſſeſſionem, non habebat litteras Papæ expeditas, nec vltimũ titulum Apoſtolicũ ſuper hoc validum. Secundò, ꝙ ille ceperat poſſeſſionẽ vigore prouiſionis Ordinarij,
1 non aũt alicuius tituli Apoſtolici. Verum † his non obſtantib. Rota contrariũ concluſit. Et ratio fuit: qa Ioãnes venit ex regreſſu Stellini, & fuit ſubrogatus in eius ius ac poſſeſſionẽ. Vnde negari nõ poteſt, quin ſit prouiſus Apoſtolicus. Accedit quoad effectũ, de quo agitur, ſatis cõſtat, Breue ei non nocere: Nam aut verba illius reſpiciunt prouiſos Apoſtolicos in futurũ, & tunc ſatis eſt dici prouiſum Apoſtolicum, cum habeat litteras expeditas: aut vero Breue reſpicit tantum prouiſos Apoſtolicos in præſenti tempore, ſ. quo capitur poſſeſſio, & tunc Breue non ſufficit, quia ſi volumus pręſupponere, ꝙ verè eſſet prouiſus Apoſtolicus, non potuit poſtea vigore Breuis expelli a poſſeſſione de nouo capta. Non obſtat primum fundamentũ, qm̃ verè potuit tunc dici prouiſus Apoſtolicus cum haberet ſupplicationẽ ſignatam, licet ſuper ea litteræ non eſſent expeditæ, cum ſupplicatio reſpiciat gratiam, vt ea impetrata beneficium poſtea vacet per obitum. Non obſtat ſecundũ, qm̃ tituli poſſent multiplicari: & quãuis inceperit quis primo poſſidere ex titulo minus ſufficienti, poterit tamen continuare poſſeſſionẽ ex nouo titulo valido abſque alia declaratione voluntatis, Archid. c. 1. de cauſ. poſſ. & propr. Caſſad. deciſ. 3. de cauſ. poſſ. Caſſan. cõſ. 3. nu. 12. poſthac videri poterit, an prouiſio Papæ ex reſignatione Stellini in fauorẽ Ioãnis de regreſſu ad hunc canonicatũ, fuerit reuocata ex ceſſione eiuſdem Stellini in manib. Ordinarij, quæ dicitur facta fuiſſe biduo poſt ſupplicationem data, antequam tamen conſenſus eſſet extẽſus. Item videndum erit, an tempore quo Camera accepit poſſeſſionem, Ioannes haberet ſupplicationem ſignatam.

DECISIO DCCXII.

Roman. de Comitib. die 21. Maij 1562.

SVMMARIVM.

1 *Extraneus hæres inſtitutus eligens ſibi vnam viam, an poſſit ad aliam redire. vide diſtinctionem.*

DVbium erat ſtãte teſtaméto D. Didaci, *an D. Andreas Torquatus, qui elegit modum quendam, excuſetur a diſpoſitione l. fi. C. de codicil. remotis aliis cõtrariis hinc inde*. Domini † pro maiori parte inclinarunt
1 excuſari D. Torquatum, & ratio præcipua fuit: quia d. l. fi. & ibi Corn. nu. 14. præſupponit, quando inſtitutus extraneus ſciebat vtramque viam ſibi competere, quia vna electa ad alteram non poteſt redire: ſecus ſi ignoraret, prout in eo tamquam de facto alieno præſumitur: vnde facienda eſt interpretatio in eius fauorẽ, aliàs durum videbatur, ꝙ quando aliquis inſtitutus eſt hæres, vtputa ab extraneo ignoto, teneatur iſte perquirere, an teſtator habuerit tunc patrem & matrẽ. Secunda ratio fuit, ꝙ ſicut in remedio diui Adr. vitium inuiſibile teſtamenti non nocet hæredi inſtituto, ſed tantum nocèt vitium viſibile, l. 2. vbi omnes, C. de edict. diui Adr. toll. & Curt. in l. fi. eod. tit. nu. 3. ſic etiam dicendum eſt in caſu noſtro. Et ita in terminis, d. l. fi. C. de codicil. concludit ibi Cin. col. 2. vbi diſtinguit inter vitia teſtamenti latentia, prout eſt falſi & inofficioſi, quæ excuſant, & vitia patentia, quę nõ excuſant. Tertia ratio, quia quando actus habet debitam formã, pręſumitur pro eius validitate, vt in terminis de teſtamentis ex tex. in l. ſi poſt, C. de iuris & fact. ign. vbi Bart. & Bald. & Ial. in l. mater decedẽs, poſt med. de inoff. teſt. l. is ad quẽ, §. fi. de acq. hæred. cũ gl. Alex. conſ. 27. in 7. col. 2. & conſ. 166. num. 10. in 3. Ioan. de Anan. & in conſ. 16. & ſeq. Quoniã aũt è cõtrario adducebantur conſ. Rom. 135. Io. Fab. Inſtit. de legit. agn. ſucceſ. poſt prin. item Ang. in d. l. fi. nu. 1. dum loquitur de ſubſtitutione compendioſa, ex quib. inferebant, nullã eſſe differentiã inter vitium viſibile & inuiſibile: Rñſum fuit, hæc omnia procedere, vbi datur ſcientia hæredis inſtituti: nam tunc nihil intereſt, an tale vitium appareret, vel non appareret, dũmodo hæres id ſciuerit: ſecus in caſu noſtro, in quo excludimus oẽs coniecturas, & loquimur de D. Torquato, in quo vti extraneo regulariter præſumitur ignorantia, l. verius, de probat. Nec obſtat, ꝙ cum nemo ſine matre naſcatur, debuit D. Torquatus perquirere, an ea tunc viueret. Qm̃ reſpondetur, quod cũ vna præſumptio tollat aliam, probabilior fuit præſumptio exiſtimãtis, matrem potius mortuam eſſe, q̃ viuã, eo quod videbat Aldum filiũ nullam de eo fecit ſe mentione in teſtamento, Alex. conſ. 27. in 7. Et in hanc ſnĩam maior pars Dñorum ex æquitate quadã inclinabat. Verũ quia nonnulli dicebant, jus ſcriptũ eſſe in contrarium, & durum nimis eſſe reſtringere exempla Doctorum, videlicet Io. Fab. Rom. & Ang. vt loquantur tantum, quando hæres is ſciuit vitium teſtamenti, ideo nihil abſolutè firmatum fuit. Sed dixerunt, quòd poſt hac adiungam in dubio pro parte Hieronymi, & non diſputetur amplius circa hoc caput, de quo hodie, quoniam ſatis dictum eſt.

DECISIO DCCXIII.

Burgen. S. Dorotheæ.

SVMMARIA.

1 *Opponi hodie põt contra tres cõformes latas in poſſeſſorio.*
2 *Poſſeſſorium an abſorbeatur a petitorio, pulcherrima eſt diſtinctio.*
3 *Incapax alicuius iuris, tenetur oſtendere titulum ad obtinendum executoriales in poſſeſſorio.*
4 *Adipiſcendæ remedium habet annexam cauſſam proprietatis, & requirit titulum.*
5 *Eccleſia præſumitur libera, niſi contrarium probetur.*

DVbium fuit ſtantibus trib. ſententijs latis in poſſeſſorio, quarum vltima eſt ſub die 18. Iulij 1555. & alijs trib. latis in petitorio, quarũ vltima eſt ſub die 31. Iul. 1555. cũ reſeruatione, de qua in vltima Dom. Caputaq. *an Moniales poſſent hodie imponere ad impedien. expeditionem in poſſeſſorio, quod poſſeſſorium non abſorbeatur a petitorio, vt ſi Petrus velit executoriales, teneatur docere de titulo aliunde veniẽte, quàm ex titulis per ſententiã?* In præſenti dubio cap. tria cõſiderãtur. ¶ Primum eſt, *an hodie poſt tres ſententias in poſſeſſorio poſſet opponi contra earum executionem?* Et dubium nõ
1 eſt † opponi poſſe, Bar. in l. 1. nu. 3. Ial. num. 11. C. de iur. & fact. ignor. Abb. c. de cetero, num. 4. de re iud. Boer. q. 43. ¶ Secundũ caput eſt, *an demum in caſu noſtro poſſeſſorium abſorbeatur a petitorio?* Dubium faciebat,
2 † quia cum in iudicio petitorio fuerat lata abſolutoria in fauorem Monialium, non videtur poſſeſſorium neceſſario abſorbere, vt per Abb. & per Bald. c. paſtoralis, col. fi. de cau. poſ. & propr. & c. cum dilectis, colum. pen. eod. tit. Socin. conſ. 9. num. 4. Contrarium tamen in hoc fuit firmatum, ita diſtinguendo, quod aut poſſeſſorium hoc poſſet oriri ex variis partib. aut non: Nã ſi loquimur de eo de quo in ſententijs, & tunc clarũ eſt, illud abſorberi a petitorio, qm̃ ſententiæ expreſsè probant illud, & neceſſario ſuccũbit petitorio; aut verò loquimur de alio poſſeſſorio non expreſſo in ſententijs, & tunc actũ ſuper eo abſorberi non poteſt, cum ignoretur vnde veniat: ideo hoc ipſum reſeruatum fuit Petro, ſi aliundè hoc ius com-

competat. Tertium caput est, *an Petrus teneatur docere de aliquo titulo non reprobato, si velit executoriales in*
3 *possessorio?* Et hic † etiam conclusum fuit eum teneri ostendere titulum, eo quod cum sit laicus, & incapax huius iuris testificandi, habet iuris præsumptionẽ contra se, nec de iure cõi põt se tueri, c. ad decimas, de restit. spol. in 6. Tamen ẽt, quia agitur remedio adipiscẽ-
4 dæ, quod † habet annexam causam proprietatis, & requirit titulum. Rot. vt lit. pend. in nou. Sarn. de reg. de annal. q. 66. nu. 2. vbi omnes, C. de edict. diui Adr. tol. Et maximè, quia agitur de imponẽda seruitute in Ec-
5 clesia, quæ † præsumitur libera, nisi contrarium ostendatur, gl. c. peruenit, 16. q. 7. ab omnibus conclusum fuit, non esse dandas executoriales Petro, quoad ius testificandi, nisi ostendat aliquem titulũ non exprobatum, qui fortasse sufficeret, licet non esset omnino integer & perfectus. An autem opponi possit de defectu iurisdictionis, quoad sententias latas in petitorio in fauorem Monialium, est extra præsens dubium.

DECISIO DCCXIV.

Romana de Valle, 24. Maij 1562.

SVMMARIA.

1 *Sententia restitutionis in integrum aduersus præscriptionem lata cum conditione, quatenus opus sit, an valeat, distingue pulchrè.*

2 *Conditio intrinseca non vitiat dispositionem, quæ aliàs vitiaretur.*

DOminus Valerius, cum re vera esset minor, tamẽ iurauit se maiorem, & constituit procuratorem ad litem, qui procurator, postquam D. Valerius fuit factus maior, substituit alium, qui non nomine Valerij petijt restitutionem in integrum aduersus præscriptionem, quatenus opus sit, & obtinuit sententiã in eius fauorem sub eadem cõditione, quatenus præscriptio lapsa sit: quærebatur, *an hæc sententia lata a Senatore Vrbis valida fuerit?* Domini distinxerunt du-
1 bium in duas partes. Prima est, *an † sententia sit nulla lata sub conditione prædicta?* Secunda, *an sit nulla ex defectu mandati?* Quoad primam partem responsum fuit, sententiam sustineri, quia restitutio peti potest sub conditione. c. restitutus, de rest. in integ. Rot. in nou. Valida est ẽt sẽia sub ea cõditione lata, tũ quia est cõ-
2 ditio † intrinseca, quæ non vitiat. Alex. l. a Diuo Pio, §. in venditione, nu. 16. & 18. de re iud. Fel. c. quoad consultationem, nu. 2. eo. tit. Soc. fallen. 369. gl. in c. biduum, 2. q. 6. Quoad secundam partem maior fuit dubitatio: nam cũ Valerius re vera esset minor, videtur elegisse viam incompetentem, vt tanquam maior constitueret procuratorem, quod ei non licuit sine interuẽtu tutoris, l. si curatorẽ, C. de in integ. rest. min. Iaf. l. neque tutores, nu. 3. C. de proc. nec sibi prodest l. nõ eo minus, C. de proc. eo q̃ lis fuit inchoata in casu nostro eo tpe, quando ipse erat verè maior, & sic etiam finita: sed in casu d. legis præsupponitur eo tẽpore minor. Verumtñ nihil in hoc fuit cõclusum. Vnde restringatur dubium, an propter iuramentum præstitum ille habeatur tamquam maior, vt sustineatur sententia.

DECISIO DCCXV.

Tirasonen. decimarum de Verlas.

SVMMARIA.

1 *Intimatio executorialium facta, vniuersitati sufficit si ea quæ potuit diligenda, sit facta.*

2 *Officiales & administratores vniuersitatis citari possunt tamquam personæ publicæ, & omnibus notæ.*

OLim fuerant intimatæ executoriales vniuersitati de Rocha, quę dixit eas nõ legitimè executas, ex varijs capitib. quę aliàs fuerũt corã D. Alph. in hac eadem causa, die 15. Ianuar. 1557. discussa: nunc rursus fuerunt intimatæ aliæ executoriales iuratis ipsius vniuersitatis: quoniam autem isti iurati responderunt notario intimãti se amplius nõ esse iuratos, & cessare effectus illarum: notarius autem hoc excecuto intimauit etiam litteras in parochiali: Nunc dubitaui, *an hæc intimatio executorialiũ fuerit legitimè executa?* Do-
1 mini † responderunt, intimationem esse legitime factam, quoniam pro parte Episcopi non potuit adhiberi maior diligentia, quã ea quę seruata est, sufficitque quòd ad illorum notitiam deuenerit: deinde apparet omnes illos defectus, qui aliàs considerati fuerunt coram D. Alphonso, nunc in hac intimatione fuisse sopi-
2 tos: & tandẽ, quia satis est † citare officiales, & administratores, qui sunt personæ publicæ, & omnibus notæ, gl. c. si capitulum, de concess. præb. in 6. Bar. extrauag. ad reprimen. in ver. citatũ, Bart. in l. fin. quod cuiusq; vniuersi. Bal. Auth. sed cũ testator. nu. 50. ad leg. Falcid. Non obstat, q̃ illi negauerint se esse tales; quia cũ notarius referat se citasse illos, & iuratos, & officiales, credendũ est potius huic notario, cũ referat de personis publicis, & omnib. notis, Mar. de citat. ar. 2. nu. 51. Abb. c. bonæ, il 2. nu. 19. de elec. & aliàs dictũ fuit corã Iunio in causa Pampilon. die 9. Decemb. 1556. Deinde, quia hæc responsio videtur dolosè facta, cũ appareat, eos aliàs in 1. intimatione corã D. Alphon. recessisse ab Ecclesia, ne possent citari. Tertiò, quia isti non negant fuisse iuratos, sed dicunt nunc cessare officium illorum, vnde hanc exceptionẽ iustificare tenentur. Postremò daretur occasio omnibus citatis negandi se esse tales, & ita deluserunt omnes intimationes. Dixerũt igitur, me posse procedere ad declarationem contra eos, q̃ fuerunt nominati in intimatione.

DECISIO DCCXVI.

Conchen. pecuniaria, 3200. die. 28. Maij 1562.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ad colloquendum & tractandum, non intelligitur ad concludendum.*

DIcebatur, *an constet de sufficienti facultate deputatorum a Capitulo de promittendo 3200. accedente præsertim actu sub die nona eiusdem, quorum actorum copia datur?* Concluſum † fuit quoad primam partem non videri sufficiens mandatũ, tam illud sub die 14. Ianuar. quàm etiam aliud mandatum sub die 15. eiusdem, & sunt ad colloquendum, & conferendum cum Epo S. Angeli, non autem ad concludendum & obligandũ, quod etiam clarius apparet in eodẽ actu, in quo Capitulum consensi q̃ presbyteri possint illi promittere & dare, quod eis videbatur causa cundi ad curiam. Igitur si Capitulum voluisset dare eandem facultatẽ super solutione Capellæ, vsum fuisset ijsdem verbis, non autẽ prorsus diuersis: & ita aliàs in eadem causa conclusum fuit corã Guidobono, die 28. Ian. 1555. Quoad secundam partem dictum fuit ex actibus factis die 25. Ianuarij 1541. colligi sufficientem ratificationem Capituli, cũ hi actus fuerint facti in executione promissionis, eo tñ tpe, quo Canonici dispensarunt distributiones pro seruitio Capituli, quas p̃miserunt Car. ex quib. verbis inducitur plena ratificatio, quæ æquiparatur mãdato, reg. ratihabitionẽ, de reg. iur. in 6. Non obst. q̃ in hoc actu nõ exprimatur certa summa 3200. quoniam cum isti referant se ad promissionem factã pro resignatione Capellę, vtique nisi ostẽdant aliam promissionem, intelligitur de ea, de qua sub die 25. Ianuar. 1541. cum pluralitas non præsumatur. Et in præcedenti propositione huius causæ conclusum fuerat, satis constare de certa quantitate promissorum. Non obst. q̃ actus sub die 9. Apr. differat in summa & in tempore, cũ referat se ad annũ 1541. & promissio facta Card. pertineat ad annũ 1542. Nã dr, quod hæc est alia distributio anni 1541. videlicet rõne subsidij, q̃ est diuersa a distributione rõne Capellę factę de anno 1542. qđ apparet deinde varijs in locis in notula distributionum, vbi fit mẽtio de hac distributione: & tandẽ ex attestatione notarij

in

in fine notulæ, quæ clarè loquitur de distributionib. fol. 103. quę incip. Ego Christophorus. Nō obstat ꝓtestatio, de qua in fol. 98. quia illa non est correspectiua, prout dictum fuit. Nam hæc summa pecuniæ promittitur Cardinali, & ideò non fundatur actus respectiuus, vt alias in hac eadem causa conclusum fuit.

DECISIO DCCXVII.

Aretin. de Reguntino.

SVMMARIA.

1 *Jus præsentandi, quādo & ex quibus probatū esse dicatur.*
2 *Titulus legitimus ex immemorabili possessione p̄sumitur.*

MVlta fuerunt in hoc dubio præsuppolita, ex quibus quæsebā, *an ex prædictis adeò constet de iure præsentandi Comitū Montis acuti ad Ecclesiā, de qua agitur, vt Nicolaus præsentatus ab ipsdē debeat institui:* Pro
1 nunc † omittis tertiū. pro contraria parte facientibus, de quib. alias videbitur, conclusum fuit, primū instrumentum de anno 1374. nihil ad rem facere, quia non cōstat, ꝙ illa præsentatio fuerit facta coram ordinario aut vicario, & quod habuerit effectū simplex nominatio facta in alia Ecclesia, quæ necessario constat, aut non habuisse effectū, aut non fuisse continuatū, quia in alio actu del 1435. apparet beneficiū tunc vacasse per obitum alterius, quā illius Pauli, qui fuit nominatus del 1347. Quoad alios aūt actus, de quib. in dubio, Dñi concluserunt, satis ex his probari ius præsentandi, & quasi possessionē immemorabilem Comitū, quę
2 illis sufficit, vt † præsumatur legitimus titulus, iuxta decis. 2. Cassad. de prob. Ang. cons. 4. de iure patr. incipiente, in ea præsentatione. Cum de anno 1338. appareat præsentationem habuisse effectum vsque ad annum 1455. postea verò de anno 1461. licet non cōstet de institutione Episcopi facta ad instantiam Comitū tñ apparet, ꝙ præsentatus nominatus a Comitib. fuit institutus ab Episcopo de anno 1475. & ad eius interrogationem dixit electionē rectoris spectasse ad Comites. Vnde ex quo iste ita institutus fuit ab Episcopo negari non potest, quin Comites saltē renunciauerint suam quasi possessionē. In ceteris autem actibus, qui sequuntur vsque ad præsentem vacationem, nihil est ꝙ interrumpat eorū possessionem. Imo potius ex his in ea confirmantur. Ad ea, quæ in contrarium adducuntur, dupliciter respondetur. Primò, ꝙ cum appareat de hac quasi possessione immemorabili, præsumuntur omnia habilia accessisse. Nec hic agitur principaliter de titulo, sed de quasi possessione cum bona fide, quæ bona fides satis ex omnib. supradictis pręsumi ostenditur. Vnde sequestra habilia adfuisse præsumuntur. Secundò respondetur, de his agendum esse posthac, cum deducentur ea, quæ faciunt pro parte, præsertim, an videlicet talia sint, quæ eneruent aut interrumpant hanc quasi possessionem Comitum, & præsertim videndum erit circa actum de anno 1461. & testes vltimo extractos pro parte præsentati.

DECISIO DCCXVIII.

Leodien. canonicatus S. Dionysij, die 30. Maij 1562.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria saltem sine retardatione causæ dari potest, dum reperitur noua prouisio.*

IVlius fuerat prouisus a Nuncio de Canonicatu S. Dionysij per resignationem Pauli: Adrianus autē fuit prouisus per obitum ab ordinario, cum autem Iulius obtinuisset duas sententias, nunc Adrianus in 3. petebat remissoriam ad probandam resignationē invalidam fuisse, ex regula de triennali. Ex aduerso Iulius respondebat, remissoriam non esse releuantem, eo, ꝙ præter illam resignationem, habet etiam nouam prouisionem: Adrianus autem dicebat, illam nouam prouisionem pati multos defectus. Idcirco dubium proposui, an danda sit remissoria, stantib. litteris ex-
1 peditis super noua prouisione? Domini † elegerunt hoc tempore iuramentū, vt detur remissoria sine retardatione causæ, si apparebit, ꝙ non sit releuās. Interim autem disputetur de eius releuantia, quod plurimum pendeat a validitate nouæ prouisionis. Nam si noua prouisio est valida, vtiq; remissoria nihil præualet, & ideò causa poterit expediri. Hoc erit igitur vidēdū, an huiusmodi nouę prouisioni obstet regula de mēse, aut regula de trimēstri, aut alia, quæ a parte opponitur, & illud etiā, quod aiunt de mala dispensatione.

DECISIO DCCXIX.

Salamantin. de los Santos.

SVMMARIVM.

1 *Expeditio litterarum ante consensum præstitum, ex quibus probetur, & decis. 721.*

DVbium fuit, cui incumbat onus probandi, litteras commendæ expeditas fuisse ante cōsensum præstitum per Card. in fauorem D. Alphonsi. Et dato, ꝙ Alphonso, an ex fide Reueren. Domini Summistæ vl
1 timi producti, & † alijs diligentijs, de quibus in actis, dicatur sufficienter probatum pro eius parte, aut saltem ex his transferatur onus probandi in Didacum? quoad primam partem dubij, Domini nihil concluserunt, quoniam pars Didaci nō informauerat. Quoad secundam partem concluserunt cōtra Alphonsum informantem. Et in hoc nulla fuit difficultas. Nam hæc fides non dicit, quòd omnes Bullæ, quę per eius officium expediuntur, comprehendantur illis, vnde licet in libris, quos ipse dicit reuidisse, non extet talis Bulla, non sequitur ꝙ non possit esse collata in tali libro. Deinde non dicit, quod ipsemet perquisiuit, sed quod substitutus suus, & ita refert se ad diligentias substituti, de qua non constat, & quæ etiam non sufficeret, ex rationibus aliàs dictis in præcedenti propositione huius causæ.

DECISIO DCCXX.

Brixien. canonicatus, die 1. Iunij 1562.

SVMMARIVM.

1 *Originale instrumentum in defectum aliarum probationum est producendum ad probandum primum extremum in causa spolij.*

IN vltima propositione huius causę Rota videbatur sentire, nō satis cōstare de primo extremo ex instrumentis. Quare ad tollendā illam difficultatē pars tunc produxerat eadem instrumenta latius extenta. Et quoniam Nicolaus aduersarius negabat standum esse illis instrumentis aliàs productis, & retolutionibus aliàs factis, dubitatur, an ista, quæ de nouo sunt producta fidem faciant in omnib. quæ tantum in his continentur? Multa vtrinque deducebantur, sed Dñi
1 noluerūt istis rationibus moueri. Sed † volunt videre originale instrumentum, & tunc iudicabunt, an poterit extendi eo modo, quo se habent ista. Vnde mandarunt, vt dentur compulsoriales Francisco pro extrahenda hac matrice, prout etiam factum fuit in causa Abulen. coram Domino Caputaquen. Interim verò supersedeant in causa, donec ista iura veniunt.

DECISIO DCCXXI.

Salamantin. de los Santos.

SVMMARIA.

1 *Onus probandi, litteras fuisse expeditas ante consensum præstitum incumbit ei, qui dat de iure tertij, & fundat se in data litterarum.*
2 *Possessor non dicitur, qui fundat se in iure tertij.*

HOc beneficium vacauerat de anno 1546. die 3. Augusti, & tunc fuit commendatum Cardinali de Salmatis, & etiam eodem die fuit prouisum Alphonso Aluaro cum clausula, accedente consensu Cardinalis: Ortæ fuerunt deinde variæ lites cum diuersis, & cum Alphonsus litigaret contra Didacum propter possessionem, & propter canonizatoriam, Didacus excipiebat, gratiam Alphonsi nullam esse, quia

Card.

Card. prius acceptauit commendã, & sibi ius acquisiuit, & cõsensus postea præstitus in fauorem Alphõli, nullus est, quia Card. nõ potuit ius sibi abdicare, trãsferẽdo in Alphonsum sine cõsensu Papæ: Alphonsus replicabat, nũquã constare, q̃ Card. prius acceptauit suã commendã: Vnde alias sub die 29. Martij 1559. dubitaui, an ex multis tunc præsuppositis in puncto hoc appareat? Et Rota respondit, ex illis tũc cõcludi cõtra Alphonsum: nunc rursus Didacus dicebat, satis hoc constare ex litteris commendæ, expeditis sub die 3. Augusti 1546. ex qua expeditione proculdubio apparet, Card. acceptasse suã commendã de anno 1548. prout ostẽdebat ex quibusdã diligentijs, & fide Summistæ: ꝓpterea dubitaui hoc modo, cui incũbat onus probandi litteras commendæ expeditas fuisse, ante consensum prẽstitũ per Card. in fauorem D. Alphonsi, & docto q̃ Alphonso, an ex fide Reuerẽd. Summistæ vltimo ꝓducta, & alijs diligẽtijs, de quib. in actis, sufficiẽter dicatur, pro eius parte hoc probatũ, seu saltem ex his transferatur onus probãdi in Didacũ. Quo
1 ad primam partem dubij, Dñi responderũt † probandi onus incũbere Didaco, ex multis simul iũctis. Primò, quia Didacus dat de iure tertij, cũ velit excludere Alphonsum ex iure Card. quare debet esse hoc ius concludens, & cetera, quæ tñ in casu nostro non sunt: nam vacauerat beneficiũ in Curia. Et notũ est, litteras semper expediri sub eadem data ẽt post longũ tẽpus, quamuis re vera nullo die nõ fuerunt expeditæ, qũo ergo impossibile esset, vt supplicatio, & cetera omnia essent obseruata? Igitur Didacus, qui fundat se in data litterarum, non concludit, quoad expeditionẽ sub eadẽ die, Rebuff. in pract. pag. 239. nu. 25. Secundò, quia Alphonsus hẽt diem certum, qñ Cardin. consensit in fauorem suũ, videlicet, die 21. Martij 1547. vnde Didacus, qui vult docere, Card. antea acceptasse suã cõmendã, debet ipse probare, Callad. 25. & Ro. de præb. Tiraq. de vtroque retract. §. 2. gl. 1. num. 11. Tertiò, accedunt quamplures coniecturæ, quæ oriuntur ex diligentijs factis, & fide Summistæ, quod, s. cõmẽda Card. fuit expedita multo post anno 1548. quæ omnino concludunt, vt dictũ fuit eadẽ causa sub die tertia Martij: tñ negari nõ potest, quin multum adiuuent præcedentes rationes. Non obstat, quod Didacus sit reus & possessor: quoniam
2 † id fortè procederet si daret de iure suo, nõ tertij, vel si ipse etiam haberet certum tempus expressum sub eadem die, vt per Rip. l. 2. fol. matr. col. 3. Doct. c. fi a fede, de præb. in 6.

DECISIO DCCXXII.

Cæsaraugustan. dotis.

SVMMARIVM.

1 *Attentata post appellationem in causa dotis sunt purganda cum impositione perpetui silentij.*

FVerat lata sententia in partibus, in qua pars appellauit, & causam appellationis cõmisit in Curia, pẽdente appellatione iudex processit ad taxationem expensarũ, & ad excommunicationem partis. Nunc altera pars petebat, vt procederetur super negotio principali: contra quam replicabat, non esse procedendũ, nisi prius purgatis attentatis: Ad hoc respondebatur, nulla esse attentata, ex quo taxatio expensarum non causat attentatum, & pars, quæ fuit excommunicata habuit a me absolutoriam. Vnde super hoc habui ver-
1 bum cum Dominis, qui † dixerũt, prius cognoscendũ de attentatis, & super his pronunciandũ, non obstante, quòd pars fuerit a me absoluta, quia non sufficit, cum illa absolutio fuit beneplacitum. Et ad purgandum huiusmodi attentata requiritur impositio perpetui silentij. Quod quidem fieri nõ potest, nisi aut per sententiam, aut per cessionem legitimam, vnde oportet vt pars habeat legitimum mandatum ad cedendum, & sufficit depositum vnius Iulij facti in actis.

DECISIO DCCXXIII.

Ilicinen. Canonicatus. Die 6. Iunij 1562.

SVMMARIVM.

1 *Prouisus a Papa præferendus est in possessorio prouiso ab Ordinario saluo iure in petitorio.*

CVm fuisset decisum in vltima propositione huius causæ, quod Ioannes dicebatur prouisus Apostolicus, & pars aduersa opponebat, prouisionem huiusmodi fuisse nullam, quia mandatum ad resignandum in manibus Sanctissimi fuit reuocatum ex resignatione a Stellino facta in manib. Ordinarij. Idcirco dubitaui, præsuppolito sine veri præiudicio, quòd Stellinus cesserit iuri suo in manibus Ordinarij, sub die 23. Maij 1555. *an huiusmodi resignatio obstet Ioanni in hoc iudicio possessorio, vt non dicatur prouisus Apostolicus?*
1 Iuxta præcedentem resolutionem, stante, quod supplicatio cũ resignatione est sub data 10. eiusdem mensis Martij, & habet missam, die 10. Ianuarij sequen. & quod Camera ceperat possessionẽ antea sub die 3. Decemb. superior. anno 1554. cõclusum fuit, Ioan. adhuc
1 esse prouisum a Papa, ex † rationibus, de quibus alias. Et maximè, quia cum Breue excipr prouisos a Papa, non dicit, an sit benè vel malè prouisus, sed sufficiat illi ad tollendas disputationes, & lites, quæ tunc oriri possent, vt habeat prouisionem Apostolicam generalem. Et ad ea, quæ in contrarium adducuntur, respondetur, quod respiciunt petitorium, in quo iudicio Ioã. fortè ostẽderet, resignationem corã Ordinario fuisse nullam, aut prouisionẽ Apostolicam fuisse anteriorẽ, aut quid simile. Secundò respondetur, quod cum resignatio coram Ordinario fuerit in fauorem ipsius Ioãnis, ei nihil nocet: Nam tituli in eiusdem persona possunt multiplicari. Et certè dici poterit Io. prouisus ab Ordinario. Nam in fauorem eiusdem possunt omnia concurrere: contraria autem procedunt, quando resignatio fit in fauorem diuersæ personæ.

DECISIO DCCXXIV.

Burgen. sanctæ Dorotheæ.

SVMMARIA.

1 *Titulus probandus est aliunde, quàm per sententias in petitorio latas si agens petitorio vult obtinere.*

2 *Titulus item quis dicatur. Titulus ad antidora in omnib. benefactoribus dicitur habere locum.*

HOc dubium fuit propositũ alias sub die 21. Aprilis: sed nunc additum fuit, præsuppolito, quod Petrus teneatur docere de titulo aliunde proueniente, quàm ex probatis per sententias in petitorio latas, an ex infrascriptis sit doctum sufficiẽter? Domini in hoc dubio secuti sunt rationes alias traditas sub dicta die
1 20. Aprilis, quod † scilicet, cum appareat de aliquo titulo, cũ titulus dicatur ille, ex quo aliquis obligatur, numquã apparet ex deductis, Petrũ voluisse sibi obligare Monasterũ ad hoc ius seruitutis, nec posset quidẽ dici esse ortum quendam titulũ ad antidora, qui in omnibus benefactoribus habet locũ, sed hic est quidã articulus generalis, nec proprius quoad effectum, de quo nunc agimus, nã Petrus tenebatur pro eius anima se gratũ agere, sed non adeo, vt in vita cogatur sustinuisse aliquod onus. Nõ obstat, qđ Petrus ẽdificauerit, quia id fuit, de anno 1480. & tñ principiũ testificãdi cẽperit de anno 1518. Nõ obstat ẽt, quod prouisio de recipiendis quinque Monialib. fuerit reuocata, & declarata nulla: quia hoc fuit ex causa, sed tamen nõ nocet Monasterio, ideò tenetur hac seruitute. Alia oĩa, qua dicuntur de consensu Episcopi, & similia, nõ pertinent ad titulum, sed ad possessionem, ideo nihil ad rem. Quidam ex Dominis distinguebant, an hoc ius testificandi esset leue, vel magni præiudicij? sed alij distinctè supradictam sententiã probauerũt.

DECISIO DCCXXV.

Dertusen. bonorum.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Constitutum vt probet primum extremum in spolio, quot requirantur.*

DVbium erat, *an stãte clausula constituti in venditione apposita & concessione quadam Augustini Nelli,* 1 *sit probatum sufficienter primum extremum pro Dominico contra Michaelem Cinellum possessorem, qui fuit instituus hæres ab Augustino, & postmodum hæreditatem acceptauit cum beneficio legis, & inuentarij, & de dicto inuentario constat?* Nihil fuit cõclusum. Nam nõ erat data copia, nec constituti, neque instrumenti venditionis: tamen quoad primam partẽ, videlicet de constituto, magis tenere videbatur, ex eo non probari primum extremũ. Primò, quia collatum fuit per mortẽ, cum non transferatur aliqua possessio. Alex. cons. 83. in 3. Tiraq. de const. in 3. par. in 2. limit. Secundò, qa oportebat, vt acceptaret per aliquẽ, aliàs nõ transferetur possessio. gl. l. illud. C. de sacrof. Eccl. Tertiò, quia probandũ esset, ꝙ tunc ipse constituẽs possideret secundam partẽ de concessione in instrumento venditionis, prout sentiebant in ea probari confessionem: nam licet sint verba enũciatiua, tñ fauore piæ causæ satis probant, iur. l. dictamib. C. de test. vbi Mal. in 1 5. limit. sed an partes super his quid affirmarunt, aliàs proponetur. Dixerunt ét animaduertendum esse, ꝙ aliàs fuit a Dño Romano præsuppositum prædictum fuisse venditum, & assignatum loco illius: vnde si id verũ esset, verba ista cessarent, videndũ est in facto.

DECISIO DCCXXVI.

Ciuitatis Castelli bonorum, die 13. Ianuar. 1562.

SVMMARIVM.

1 *Præscriptio statutaria, quando obstare dicatur agenti vi tute mstrumenti.*

DVbium erat, præsuppositõ, ꝙ fuerat petita tã medietas bonorum, q̃ adæquatio vigore cõcordiæ, & super vtroque pronunciatu, *an Ventura, & Iulio obstet præscriptio statuti: & cui detur copia cõcordiæ?* Nihil fuit conclusum, qm̃ partes non conuenichãt in in-
1 formatione? Videndum † erit Primò, *an fuerit intenta actio realis vel personalis?* Secundò, *an fuerit reseruatus vsus fructus vniuersorum bonorum, an verò medietatis tantũ: & an illa verba, ꝙ bona sint sua, intelligantur de vsufructu, an verò aliter?* Tertiò, *erit videndum in facto, quid si altera pars dicat esse datam medietatem, & quod non pot peti, nisi quod deest residui*: altera negabat tibi quidquã esse datũ, an si petatur relictum sine integra medietate obstet statutũ, cuius copia erit danda: est dicendũ ꝙ sic, quia cũ statutum tollat vites instituti, cessant oia quæ dicuntur in eo. Et ideò impedimentũ, quod ex aduerso allegatur, non est considerabile: cum verò in instro caueatur, vt statim allegentur æstimationes, videtur statim incipere scientia. Videndum etiam, a quo tempore incipiat currere præscriptio, an a morte Io. an Nicolai, an Guidonis. &c.

DECISIO DCCXXVII.

Taurien. Cantoriæ.

SVMMARIVM.

1 *Cantoria an sit officium manuale, vel dignitatis, ex quibus colligitur.*

DVbitaui stantib. statutis vltimo productis cũ confirmatione Sixti, *an prouisio cantoriæ facta a Papa in fauorẽ Antonij, sit reuocanda, non obstante prouisione facta a Papa in fauorem Io. Bartholomæi, prout in* 1 *ea?* Nihil fuit cõclusum. Videatur, an † cãtoria, de qua agitur, sit officiũ manuale, aut dignitatis: & deinde, an renũciatio vltima ac prouisio Capituli si qua est, sit facta a tempore Sixti hucusque, & sit facta in manib. Papæ, vel nõ: & si appareat de renũciationib. aliquibus factis coram Papa, numquam tamen de beneficio seu dignitate prætacta, tunc videndum erit, an ex his dicatur mutatio status. Cassad. 4. de prob. num. 9.

DECISIO DCCXXVIII.

Martinen. Capellaniæ Sancti Christophori, die 16. Ianuarij 1562.

SVMMARIA.

1 *Beneficium hæretici dicitur ipso iure vacare in partibus vbi delictum fuit commissum.*

2 *Beneficia non vacantia non conferuntur.*

HAec causa aliàs fuerat proposita, & tunc ferè super ijsdem ita debitaui, *an beneficium Bonifacij, qui hæresim incurrit in partib. dicatur ibi vacasse, an verò in Romana Curia, vbi formatus fuit processus, & contra eum lata sententia, ad effectum, vt sciatur ad quem collatio istorum beneficiorum pertineat?* Domini oẽs cõtulerunt beneficia dici vacare in partib. vbi cõmissum fuit delictum: Nã hæreticorũ beneficia vacant ipso iure, & possunt impetrari ét ante sniam, & conferri. gl. c. cõmissa, ver. iusto, de elect. in 6. Prob. c. aliud, nu. 18. de sent. excom. in 6. Rebuff. in 3. par. num. 4. fol. 365. Franc. c. cum fm, de hæret. in 6. Fel. c. cum non abhominc, de iudic. nu. 9. Vbi tunc conferuntur beneficia, quàuis nondũ lata sit snia: hinc apparet, ea tunc verè vacare, q̃ alias non possent conferri. Et ita ét sentit Lap. alleg. 117. col. antepen. Franc. d. c. cõmissa, §. 1. cũ beneficia non vacantia non conferãtur, c. 1. de concess. præb. cum similib. & Parisi. in tract. de offic. & potest. Cap. Sede vac. in vers. 4. qm̃ loquuntur in his criminibus, in quib. priuatio non fit ipso iure, sed necessaria est snia priuatoria, quę longè differt a declaratoria, in qua per simplicem criminis declarationem venit ipso iure priuatio. Sarnen. de iur. quæst. non tollen. q. 113. alioquin nulla esset differentia, *an quis sit priuatus ipso iure, an per sententiam?* ꝙ tamen longè differt, Fel. c. Rodulphus, de rescript. col. 6. Nec obstat, ꝙ ante sententiam hæreticus non possit expelli de possessione. Sarnen. de annal. q. 82. Nã imò hæreticus nullã habet nec detentionem in beneficijs considerabilem: Cassad. 14. superius facit, c. 1. & 2. 13. q. 7. & hęc sentẽtia visa est æquior, quia conseruat iurisdictionem Ordinarij, sine tamen præiudicio, quia Papa in collatione concurrit cum quocumque Ordinario.

DECISIO DCCXXIX.

Romana de Valle.

SVMMARIVM.

1 *Sententia etiam in fauorem minoris lata ob defectum legitimationis personæ redditur nulla.*

Idque magis si ob falsam expressionem ætatis.

ALiàs supradicta die 13. Maij, dum proponeretur hoc idem fere dubium, non fuit decisum: nunc verò ita quærebam, præsuppositõ, ꝙ D. Valerius minor habuerit curatorem, & absque eius interuentu constituerit procuratorem tamquam maior, cum decreto iudicis, iurans se maiorem, cum potestate subtilitandi, & ꝙ dictus procurator, postquam Valerius effectus fuit maior, substituerit procuratorem, qui substitutus petijt corã D. Senatore restitutionem in integrum aduersus præscriptionem, & pro se sententiam obtinuerit, *an sententia prædicta sustineri possit tamquam obtenta a procuratore substituto.* Domini † respõderunt, sententiam esse nullam: nam cũ Valerius tũc esset minor, & haberet curatorem, nõ poterat absque eius interuentu procuratorem constituere, licet iurauerit se maiorem, vt excluderet beneficium restitutionis. An verò etiam tollat actus nullitatẽ, de qua per Paris. de subrog. 299. Clem. in suis, vbi Zabar. de restauran. nu. 148. Ioan. And. in addit. ad Spec. §. vrautem, circa princ. Gramm. decis. 12. nu. 5. Rom. cõsil. 12. col. penult. Paris. cons. 9. nu. 98. & 66. & seq. nume. 1. Curt. senior cons. 43. num. 29. Cæpol. consil. 4. & 45. Guid. Pap. quæst. 25. Dicitur, quòd in casu satis constat, cum non posse frui priuilegio minoris, cum sententia in eius fauorem lata sit restitutoria tãquam

maioris,

maioris, & propterea cum procurator in articulis deduxerit minorem ætatem, in ea se fundare videtur, & ideo sententia est nulla. facit. l. 30 C. de minor. Non obstat l. non eo minus. C. de procur. quoniam tempore latæ sententiæ D. Valerius erat minor: quo casu cessat illa lex, vt latius circa hoc firmatum fuit in præcedenti propositione huius causæ.

DECISIO DCCXXX.

Florentina bonorum, siue census.

SVMMARIVM.

1 *Remissoriæ an sit locus in cõtractu emphytentico, canonis conditio attendenda est.*

DVbium erat satis cõgum, & in eo præsupponebatur totum effectum, ex quo quærebam, *an in casu de quo agitur, sit attendenda facultas siue conditio canonis, aut non?* Nihil fuit conclusum, quia materia hẽbat
1 difficultatẽ. Prima erat, *an † cõtractus iste dicatur locationis, siue emphyteuticus siue mixtus ob pactũ in eo appositum?* Secũda erat, *an conductor videatur suscepisse etiã casum futurum ex pacto?* Tertia, *an probetur canon ita magnus, vt sit locus remissoriæ quicumque sit contractus?* Et præcipua videtur difficultas super qua primò dubitari poterit. datis dictis tertium.

DECISIO DCCXXXI.

Cremonen. præposituræ Sancti Martini.

SVMMARIVM.

1 *Fama ex quibus, & quot testibus probari dicatur.*

DVbium est. hoc præsupposito, q̃ simus in casu difficilis probationis, in quo satis sit probatio per solam famam, *an dicatur talis fama sufficiẽter probata ex quatuor testibus vltimo examinatis, iuncto dicto testis, quem Domini admiserunt, & alijs de quibus 7. Februarij 1561. iunctis etiam alijs adminiculis, de quibus alias?*
1 Conclusum † fuit ab omnibus famam esse sufficiẽter probatam ex his testibus, qui admodum clarè loquuntur, vt ex actis apparet. Quibus accedunt multæ confecturæ, de quibus alias, quod cum iste Marcus esset persona nobilis, post diem 20. Nouembris, ei ordinarius contulit præposituram, antequam reperiretur cadauer, vt sententia lata in partibus idem clarè affirmat. Nec primus testis, de quo in puncto, est contrarius quoad famam: sed tantum quoad tempus cadaueris reperti, quod nihil nocet. Testes etiã alij, de quib. alias dictum fuit, quod non percutiebant tempus ante litem motam, videntur etiam aliquo modo posse defendi ex qualitate facti, cũ non potuisset haberi fama hic in Vrbe a litigantib. Ideo ex omnib. simul iunctis conclusum fuit, probare obitũ in mense Nouembris.

DECISIO DCCXXXII.

Lucana S. Sixti, die 13. Iunij 1562.

SVMMARIVM.

1 *Prouisio an sit subreptitia, vel ne, ex quibus probetur.*

QVærebam præsupposito, q̃ hodie moraretur extra claustra, & incedat in habitu nõ regulari extrinsecus, sed intrinsecus ferat habitum, quem erat subsecutus, neque constet de metu per eum allegato, nisi per iuramentum, *an nona prouisio facta ex licentia standi extra claustra, simul cum sententia lata a Vicario Vrbis etiã suffragetur: & regressus, de quo agitur, sit canonizandus?* Nihil fuit conclusum. Dixerũt tamen du
1 bium † esse restringendum, *an prouisio sit subreptitia?* Quia non fuit facta mẽtio, quod tunc moraretur extra claustra, aut si qua alia opponuntur. Et videantur alias decisa in causa Pampilonen. Nam licentiam habere talem videtur, qualis tamen alijs concedi solet: tamen nihil fuit firmatum.

DECISIO DCCXXXIII.

Auximan. Bonorum.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio facta in instrumento transactionis, quem parere effectum dicatur.*

IN hac causa quærebam, *an cessio de qua in instrumẽto, cuius copia datur, intelligatur præiudicare in petitorio Antonio donatario, ita vt possit agere contra Catharinam & Pamphilam?* Nihil fuit dictum, quoniam va-
1 ria erant vota. Dñi † aliqui dicebant, renunciationem restrictam esse tantũ ad personam, cum qua celebratus fuit cõtractus, ex rationib. de quib. in informationib. Alij cõtra, quia renũciatio est personalis, & in instrumenti principio dicitur, vt recedatur a litib. videlicet cum nulla alia lis, sit, nisi ista, & primo de ista vt intelligendum. Facit dictũ Fel. c. 1. de pact. col. 1. quod vbi renunciatur liti, intelligitur quoad oẽs, quorum interest, etiã absentes: tum etiam, quia potest aliquis soluere debitũ alterius, & illi etiã ignoranti prodesse, & etiam quia verba sunt satis clara, q̃ renunciat iuri sibi competenti. Dicebãt etiam, q̃ si probaretur istas sorores possedisse pro indiuiso, tunc facilius defendi posset, hanc renunciationem alijs prodesse, eo q̃ Feliciana voluisset se subducere vexationi: nihil firmatum.

DECISIO DCCXXXIV.

Salamantin. de los Santos, die 27. Febru. 1562.

SVMMARIA.

1 *Reus & possessor nõ semper releuatur ab onere probandi in possessorio.*

2 *Tempus certũ habens in data, omnino præferendus est siue sit actor, siue non*

DVbiũ erat, præsupposita vacatione sub die 3. Augusti 1546. cõsensu Card. super gratia Alphonsi die 21. Martij 1547. & q̃ supplicatio cõmendę Card. registrata de mense Octob. 1547. & litterę cõmendę sint habitæ ẽt die 3. Augusti 1546. & eadem etiam die litteræ etiam Alphonsi, licet milla supplicationis Alphonsi sit 28. Mart. cui incumbat onus probandi tempus supplicationis litterarum commẽdę. Card. vel Alphonso, q̃ post dictum consensum, præstitũ ad sui fauorem: vel Didaco reo, & postea toti, q̃ ante consensum, tiante præsertim gratia eiusdem Didaci vltimo producta. Nihil fuit cõclusum, q̃m res patiebatur dif-
1 ficultatem. Pro † parte autem Didaci duo considerabantur. Primò, q̃ cum ille sit reus, & postea tor, liberatur ab onere probãdi, licet habeat diuersum, & certum tempus consensus: nam hoc ipsum habere certũ vim nõ prodest, quando aduersarius possidet. Bar. in l. in ambiguis, col. 1. de reg. iur. & in c. pastoralis, col. 3. nu. 5. de reser. Rebuf. de ma. pot. nu. 199. Itẽ alia dicebant, videlicet, q̃ cum Didacus habeat gratiam sanctus impetratã post obitum Card. ex qua cupit omne ius Card. ipse opponere gratię aduersarij, quo casu cum Card. dicat eum possidere ex persona Didaci postea toris, verè dicit Card. teneri ad aliquid probandum. Alia in contraria erant opinione. Nam Alphonsus actor omnia plenè probauit sibi incumbentia. Igitur Didacus, qui ẽt reus, tenetur & ipse probare suã exceptionem, ex qua sequitur ẽt teneri probare concludenter, q̃ Card. acceptauerit tuã commendam, antequam præstauerit consensum in fauorẽ Alphonsi. Ad primã rationem in contrariũ adductam respõdebant. Rotã indistinctè seruare, q̃ habens certum ipse, 1
omnino præferatur siue sit aduersarius, siue nõ, Cas-
2 sad. 12. & 20. de præb. Ad aliã † tõnem respondebant oportere Didacum probare Card. habere aliqd iuris, si vult ipse aliud accipere: alioquin nihil vacat ex persona Cardin. & hoc tenetur tempore ostẽdere ad Rot.

DECISIO DCCXXXV.

Roman. 200.

SVMMARIVM.

1 *Constitutum non probare possessionem certi iuris est.*

DVbium erat, *an in hoc iudicio possessorio sufficienter sit probata intẽtio Isabellæ ad restitutionẽ domus, constituto instrumento 1558. non obstante exceptione attentatorum, cum fuit reiecta a Rota?* Verum qm multa erãt ca-

pita

pita discutienda, videbatur res pati difficultatem contra Dominam Isabellam, stante resolutione aliàs facta super instrumento de anno 1538. vt sit suspectum,
1 aut non officiat dictis de Altouitis: nam † ex hoc infertur, nec constitutum appositum, nec aliud ex illis quidquam nocere debere. Videdum erit, an hoc instrumentum per se probet cõtra Altouitos, vel ne. Circa quod sunt videndæ decis. aliàs factæ.

DECISIO DCCXXXVI.

Vergelen. Parochialis de Andrea.

SVMMARIVM.

1 *Confessio procuratoris nõ nocet domino super indicio spolij.*

DVbium erat, *an ex deductis D. Ant. probetur primũ extremum, & aduersum antiquum attentasse.* Verũ quoniam in hac causa omnia deducebantur ad probandum spolium, & non erat eorum data copia. Do-
1 mini dixerunt † mihi, vt animaduerterem, *an confessio facta in commissione, fuerit facta per principalem, aut per procuratorem; an fides solutionis sit fides notarij, & quomodo se habeat.* Præterea, vt videam super manutentione, & quietatione, & si aliqui testes sint excommunicati pro parte Ant. Nam multa hinc cõcurrunt, quæ satis suadent probationem spolij, & præsertim confessio principalis, & quomodo hæc se habeant simul cum instrumento possessionis captæ a Petro Lap. & deinde a Paulo, & postea ab Ant. qui nunc agit quoad ad attentatum, & quoad commissam causam, & commissam citationem ille adiuit curiam regiam, prout decisum fuit coram D. Oradino Decano in causa Cæraugustan. iuris eligendi, 17. Febr. 1561. quam decis. dixerunt, vt inspiciam, quia videtur ex ea præsens casus decidi posse.

DECISIO DCCXXXVII.

Burgens. iurisdictionis, die 4. Iulij 1562.

SVMMARIVM.

1 *Bulla Innocentij seruanda est, vbi est contentio de iurisdictione inter Capitulum, & Episcopum, donec totum negotium terminetur, tam in petitorio, quàm possessorio.*

QVia Sanctissimus mandauerat nobis, vt in causa eligeretur aliquod temperamentum, & interim causa de iure terminaretur ad tollendas scilicet dissensiones, & scandala, quæ quotidie oriuntur inter canonicos, & Episcopũ. Idcirco curauit, vt partes vtrinque informarent Dominos super hoc toto negotio. Et po-
1 stea re propposita in Rota, & † super ea lõga discussione habita, videbatur placere D. vt legeretur Bulla Innocentiana de anno 1502. & obseruaretur inter canonicos, & Episcopum interim, donec causa de iure decidatur, sine tamen præiudicio vtriusque partis, tam in petitorio, quam in possessorio. Nihil tamen omninò fuit firmatum, sed dictum, vt hoc renunciem partibus, vt super hoc informent. Nam in prima Rota concludetur quid sit agendum.

DECISIO DCCXXXVIII.

Ferrarien. de Ferrimano.

SVMMARIA.

1 *Casus omissus a regula de 10. habetur pro omisso, & relinquitur dispositioni iuris communis.*

2 *Consensus præstitus per procuratorem, quem operetur effectum.*

FActum huius causæ præsupponebatur in dubio, quod erat tale. Præsuppositio, q̃ Victorius Rector Parochialis, de qua agitur, illam resignauerit in fauorem Michaelis nepotis sui, reseruata valida pensione 60. duc. in fauorem Ant. etiam nepotis, nec aliàs aliter, & quod sub die 20. Maij 1559. præstitit personaliter consensum iuxta formam mandati, & postea procurator iuxta formam supplicationis 15. Febr. 1560. præstitit consensum, quo tempore Victorius ex vulnere infirmus erat, & die 11. eiusdem obijt. In casu hu-
1 iusmodi Raphaeli petenti canonizari resignationem obstat regula de 10. diebus pro nullitate resignationis adducebatur, quòd hæc resignatio fuit conditionalis, videlicet reseruata pensione, &c. Vnde non abdicatur ius a resignante, nisi postquam reseruata validè pensio fuerit, in qua requiritur Raphaelis consensus ante quem consensum res dicitur integra, l. qui. §. 1. de acq. poss. Sarnen. reg. de infir. q. 31. nu. 3. cum attendatur tempus conditionis in beneficialib. c. si pro te, de rescript. in 6. Dec. cons. 247. Cum igitur post præstitum consensum per Raphaelem Victorius decesserit ante 10. dies, clarum videtur esse locum regulæ de infirm. Accedit, quòd aliàs facile fieri posset fraus regulæ, nã quilibet reseruaret cum pensione, & præstaret cõsensum, si resignatarius deinde differret cõsensum quousque resignans esset proximus morti, & ita eluderetur regula. Verum his non obstantib. Rota contrariũ con-
1 clusit. Ratio prima fuit, quia † regula loquitur de consensu resignantis, & resignatarij, vnde casus potest dici omissus a regula, & stãdum est iuri, vbi nullus præfixus est terminus de acceptan. c. si tibi absenti, de præben. in 6. Gem. nu. 3. Fran. num. 5. & seq. Secunda ratio, quia resignans ex parte sua omnia impleuit, resignatarius etiam fecit in se quantum erat, quid enim amplius fieri potest ab his, qui longè absunt a Curia? vtique absurdum esset perdi beneficium, si interim resignans moreretur. Accedit tertia ratio, quia resignans dicitur omnino consensisse eo tempore, quo mandatum dedit ad consentiendum, quia tunc declarat voluntatem suam, l. Paulus per procuratorem, de acquir. hæred. Rot. in antiq. 8. de elect. in prine. Cresc. 37. Et
2 quamuis deinde † cõsensus necessarius sit præstari per procuratorem, ille est quoad expeditionem litterarum Cassad. 1. & 2. de renunc. Sarnen. de reg. de infirm. q. 29. in tract. vnde & cessat suspicio fraudis, ex quo resignatarius, simul acceptauit tempore congruo.

DECISIO DCCXXXIX.

Bononien. statuti.

SVMMARIA.

1 *Fructus & crediti nomen relatum ad pecunias, intelligitur pro commoditate tantum, non autem pro iure formali.*

2 *Maritus in bonis paraphernalib. vxoris ex forma statuti non potest habere usi usufructum, & nu. 5.*

3 *Solutio facta a multa numeratione, non differt ab ea, quæ est facta a pluribus vicibus.*

4 *Redditus, verbũ est magis generale, quã verbũ, fructus.*

5 *Præstationem annalem vxoris datam in bonis paraphernalibus maritus ex forma statuti exigere potest.*

SExta Octobris quædam Semiramis fuit relicta vsu structuaria omnium bonorum a primo marito, qui maritus instituit deinde Ludouicum fratrem suum hæredem vniuersalem. Oritur lite inter Semiramidem, & Ludouicum, eamdem inter eos fuit facta conuentio, vt Ludouicus solueret ei singulis annis scuta 200. Deinde ista Semiramis secundo loco nuptit Gregorio, cum supradictis scutis 200. Mortuis postea Gregorio, & Semiramide, hæredes Semiramidis petierunt ab Vlysse hærede Gregorij, omnem hinc quantitatem exactam a Gregorio: Vlysses negat se teneri, & dicit Gregoriũ eam lucratum fuisse vigore statuti Bononiæ, cuius copia datur. Quare dubiũ fuit huiusmodi, an scuta 200. exacta a Gregorio, sint restituenda hæredibus Semiramidis, non obstante statuto Bonon. Pro parte hæredum Semiramidis tria præcipuè fundamenta adducebantur, ex quibus prætendebant, Vlyssem teneri ad restitutionem harum pecuniarum.

Primo ab interpretatione passiua. Nam statuta intelligi debent secundum ius commune. Et clarum est, quod ille, ad quem spectat vsus fructus pecuniæ, tenetur restituere finito vsufructu, l. 3. & 4. de vsufructu earum rer.

1 Secundò nomen † fructus, & crediti relatum ad pe-

cunias intelligitur pro commoditate tantum, non autem pro iure formali, l. necessario, §. fi. de per. rei vēd. & in terminis statuti ait Bal. cons. 163. nu. 1. vbi maritus habet commoditatem fruendi illa pecunia, donec vxor viuit: alias sequeretur, quòd vsusfructus absume ret proprietatem, & proprietarius haberet ius diminui bile. & extinguibile facto vsufructuarij, quod esset absurdum, & cōtra diffinitionem vsusfructus, vbi debet esse salua substantia. Præterea si Semiramis non dedisset hanc præstationem annalem, nisi per decem annos vigore contractus, si isti decē anni elapsi essent cōstan
2 te matrimonio, valde absurdum esset, quòd † maritus illos exegisset, & consumpsisset, vxor autem soluto matrimonio nihil haberet.

Tertiò est tex. in terminis in l. vxori, de vsufru. legat. quem declarat Ias. in l. diuortio, §. si cui, num. 4. sol. matrim. & præsertim in casu nostro, vbi hęc præstatio annua subrogata est in locum vsusfructus, vnde eodem iure censeri debet, cum nihil differat, an solutio
3 fiat † vnica numeratione, an diuersis vicib. l. generali, §. hæredi. de vsufru. leg. His accedat, quòd tripliciter in pecunia considerari potest vsusfructus.

Primò, vbi est certa pecunia, & tunc clarum est eam restituere in integrum, l. 1. C. de vsufruc. & hoc non videtur casus noster.

Secundò, vbi pecunia habet certum tempus, & perpetuū, veluti vbi collocata est super montibus, qui perpetuò durant: hic etiam non est casus noster, cum annui reditus, qui inde percipiuntur, habeantur pro re immobili, l. iubemus nulli. C. de sacrosan. eccl.

Tertiò, vbi requiritur annua pecunia, aut ad certum tempus, aut donec vixerit, & hic est casus noster, vbi nullum sit corpus principale, & cum facile pecunia illa siue actio ad petendum deficere possit, nō censetur inter immobilia, Anch. in Clem. 1. §. cumque. de verb. signif. Tiraq. de vtroque retrac. glo. 6. nu. 7. & 8. Hinc differt hoc legatū ab vsufruct. l. in singulis, de leg. Aduertendum est aūt, quòd Semiramis haberet dotem se paratam ab hac annua præstatione 200. scutorum. Vnde cū de iure bona paraphernalia non spectent ad maritum etiam in vita vxoris, Alex. cōs. 144. nu. 13. in 5. & tñ statutum vult, maritum ea posse habere, intelligendum erit ad communem commoditatem tantum, non autem ad proprietatem ipsorum fructuum, vt statutū minus deroget iuri cōmuni. Pro parte vero Vlyssis dicebatur, cū teneri ad restitutionem, & quod vigore statuti, de quo supra, maritus lucratus fuit omnes fructus, & reditus bonorum paraphernalium. Vnde cū 200. scuta fuerunt data in dotem eidem Greg. tunc ipse est tutus de iure cōi, quo inspecto maritus dictæ dotis fructus lucratur, l. doce ancillam, C. de rei vend. l. fructus §. si vir in fundo. sol. matr. Si aūt non fuerunt data in dotem, tunc etiā vigore statuti in paraphernalibus fructus ad virum spectant. Quod aūt 200. scuta essent in fructu, apparet, qui annuatim exigi poterant, & vnica solutione, d. l. fructus, §. si vir in fundo, vbi Bart. in fi. Alex. in prin. & num. 4. idem in l. quædam, §. nihil, de edendo. Soc. cons. 10. nu. 4. Et eo magis, cum statutum
4 peratur, nedum † verbo, fructuum, sed ét reddituum, quod est magis generale, gl. in c. generali, in verb. reddituum, de verb. sign. l. 2. C. de sacrosan. eccl. & in terminis est tex. in l. si quis ita legauerit, de vsufru. per quam videtur decidi casus noster. Et eo magis, stante verbo vniuersali, quotcumque, quod capit tam fructus indu
5 striales, quam naturales. Et quod † maritus lucretur pecunias, quæ assignantur singulis annis a debitoribus, est text. in l. vxori. ff. de vsufruct. legat. & licet legato vsufructu bonorum de pecuniis, quæ tamen exiguntur vnica soluuone, commoditas remaneat penes proprietarium, & eius hæredē, tamen vbi pecunia exigetur singulis annis, & renascitur, dicitur esse in fructu. Et licet actio, quæ debetur vxori, sit incorporea, tñ ex ea nascūtur fructus corporei. Cum igitur vigore statuti maritus lucretur fructus, & reditus quorumcūque bonorum etiam paraphernalium vxoris, & appellatione bonorum, & rerum veniāt etiam actiones, non est dubium, prouentus maximè certos, qui percipiuntur ex dictis iuribus contineri appellatione fructuum pro hac etiā parte, quod annua hæc 200. soluebantur loco vsusfructus bonorum legati a primo marito, sic deducitur, quia sicūt ex contractu dotis, Gregorius secundus maritus vigore statuti lucratus fuisset vsumfructum omnium bonorum, sic etiā debet ex hac annua pręstatione, quę est loco ipsius vsusfructus. Deinde dicebantur tria diuersa, videlicet: Primò, corpora hæreditatis. Secundo, actio. Tertio, pecunia annua, quæ exigitur, vt apud Parl. cons. 55. nu. 55. & seq. in 3. Quare in casu nostro transactio ipsa vnde oriuntur illa 200. annua, dici potest corpus ipsum paraphernale: actio autem ad eum exigendum dicitur vsusfructus rei paraphernalis pro pecunia ipsa exacta, & ideo vigore statuti debet ad maritum pertinere. Nō enim pecunia ista potest dici vsusfructus, cum non sit data cautio, vt solet requiri in istis reb. Deinde, quia pecunia percipiebatur singulis annis de manu Ludouici: ergo nō est vsusfructus, cum illa capiatur spōte ab vsufructuario, l. fundi, de vsufructu. Sed aliqui ex Dominis contra. Nam pecunia quæ exigitur, non est fructus actionis, sed est aliud, & ipsa bona paraphernalia aliud, quod colligitur ex dictis Bald. in l. 1. C. de vsufruct. in 4. col. & facit gl. in Auth. idem est in his. C. de bon. quæ lib. vbi loquitur de vsufructu, cum debeat esse, salua rerū substantia. Nihil concluſum, sed post hac dubitari poterit, an ista 200. scuta annua exacta, dicantur fructus actionis quoad effectum, de quo agitur.

DECISIO DCCXL.

Burgen. Iurisdictionis.

SVMMARIVM.

1 *Possessorium retinendæ, an prius intentari debeat, quam petitorium, & possessorium simul.*

NOn erat dubium datū in hac causa firmiter per schedulā, sed pro ĩcheatione negotij partes hinc inde informarunt. Rota mādauit, vt dubia proponere
1 inciperem ab hoc capite, an † prius sit incipiendū a possorio retinēdæ, quam a petitorio, & possessorio simul.

DECISIO DCCXLI.

Roman. talex, de Cesquinis, 13. Octobr. 1561.

SVMMARIVM.

1 *Registra non faciunt plenam fidem, nisi cōstet de originali.*

COmmissa fuerat mihi hæc causa simul cū Card. Puteo, extra Rotam, & quia causa erat antiquissima, primum dubitare cœpi, *an ex scripturis, quæ hodie reperiuntur in actis, dicatur sufficienter constare de obligatione, de qua agitur in 1. parte registrata, folio 15. & inita Domum Simonettæ, & depositione testium, quorū copia datur, & lapsu temporis, post extidium Vrbis.* Rota nihil in præsenti firmauit, quoniam pars Romanorum, & litis
1 consortiū negabat illa † registra fidem plenā facere, cū non adsint originalia, nec constet plenè de transportatione actorū singulatim facta ab eo tempore, quando primū commissa fuit causa. Et quoniā exstabant quatuor, vel quinque registra huius causæ lōgissima, Rota voluit videre illud vbi est instrumentum sententiæ breuiatum, vnde pendet principale fundamentum totius causæ, super quo registro adscriptum est nomen notarij. Quirinus Gallus narrauit mihi, vt proponerē dubium, an huiusmodi registrū sit in forma probanti.

DECISIO DCCXLII.

Auximana bonorum.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio facta a in instrumento transactionis, an generaliter præiudicet, etiā vbi constet de enormissima læsione.*

Hoc

HOc dubium erat re ipsa super eisdem, de quib. in præcedenti propositione, *an cessio, de qua in instrumento, cuius copia datur, dicatur personalis, ita quod comprehendat tantum portionem Feliciani: an vero realis, vt in ea contineantur etiam portiones petita per Catharinam, & Pamphilam sorores Feliciani?* Casus iste videbatur satis dubius. Tamen omnes ferè Domini sentiebãt, vt in
1 hoc †instrumento comprehenderentur oēs portiones.

Et hoc primo, ex proœmio instrumenti, vt recedatur a litibus.

Secundò, ex dispositione ibi, *pro omne esse*, &c.

Tertiò, in fine instrumenti, vbi renunciatur enormissimæ læsioni, quàm aliqui ex Dominis dicebant esse in termnis pro hac parte, ad idem Bald. in l. sub prætextu. C. de transact. col. 2. Tiraquel. l. si vmquam, nu. 56. C. de reuocan. donat. Dicebaturque, quòd possessor potest dare de iure tertij, & quòd tertius potest acquirere illi libertatem actionis, licet nemo sit stipulatus. Quidam tamen contra, ex quo nulla aliarum sororum interuenit in hac transactione, per l. iubemus, C. ad Velleian. Rota nihil voluit firmare, sed mandauit, vt primò viderem, *an probetur ex actis, cuius valoris fuerit portio data a Feliciano: & an hac portio esset ex hereditate, an ex alijs bonis*. Et secundò, *an tunc temporis essent bona diuisa inter sorores, an verò indiuisa*: & tertiò deliberabitur, *quid agendum, quoniam etiam Dominus Decanus Oradinus abstinebat se in voto dando, eo quòd aliàs consuluit in hac caussa?* Dictum fuit, ex quo hoc caput, de quo nunc agitur, est diuersum, vt posthac liberè cum alijs votum ferat.

DECISIO DCCXLIII.

Placen. Canon. 17. Octobris 1562.

SVMMARIVM.

1 *Coniecturæ admittũtur in recognitione manus alicuius scribentis, quando aliàs constare non potest.*

STante depositione registrationis, & alterius testis super recognitione manus inuentarij, quorum copia detur, dubium erat, *an ex his sufficienter constet quod ad instantiam Laurentij fuit expedita supplicatio nouæ pro*
1 *uisionis?* Responsum † fuit, nihil probari, quod sufficiat, cum hæc materia sit difficilis probationis, & admittantur coniecturæ: oportet tamen vt illæ concludenter probent: Primus autem registrator non est examinatus formaliter, & sunt verba incidẽtia, deinde ratio non concludit, & ait, pro certo credere, &c. Secundus testis etiam non concludit, quia ait, quòd videtur sibi, & c. & semper diminuit dictum suum in depositione, & multò magis in repetitione seu correctione, dum ait, quòd minorib. characteribus. Et cum sint duo tantum verba, quæ vult pars recognosci, videtur hoc omnino difficillimum. Dixerunt igitur, vt videatur, an ad sint aliquæ coniecturæ, vt omnes simul cum dictis testium iungi possint. Nam illa coniectura, quòd esset in Curia præsens, & de impensa facta, & expedienda supplicatione non sufficiunt, vt constat de dicta manu in fine, quàm ego latius refero in lib. decis.

DECISIO DCCXLIV.

Burgen. iurisdictionis.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium retinendæ non impeditur cumulatione in petitorio, quo minus probationes fieri possint.*

MAndauerat Rota, vt dubiũ proponerem hoc pacto, semotis meritis vtriusque iudicij, tã in petitorio, quàm in possessorio, *an sit procedendum ad possessorium manutentionis tantùm, vel super eo & petitorio, stãte communione vltimo loco præsentata*. Domini mandarunt, vt prius incipiam proponere dubia causlę possessionis manutentionis, reseruato iure sibi deliberandi, si placebit etiam aliquando, vt componatur in petitorio. Et de iure Domini sentiebant, hoc iudicium retinendæ non impediri cumulatione in petitorio, quo minus
1 fieri possint probationes in illo: † sed quoad ordinem procedendi non est dubium, prius esse cognoscẽdum super manutentione si ita prius petatur, vt per Bart. §. nihil commune, nu. 13. Quoniam tamen aliqui ex Dominis dubitabant, ne hoc sit contra stylum nostrum, quia semper procedi solet in petitorio, licet in commissione dicatur etiam super manutentione, ideo voluerunt hoc interim confirmari de iure. Sed elegerunt hanc viam, vt nunc incipiatur in hoc possessorio, reseruata tamen facultate Dominis sibi ipsis videbitur, vt disputetur aliquando super petitorio. Rationes autem cur prius cognoscẽdum sit super negotio manutentionis, latius relatæ sunt in libro decisionum.

DECISIO DCCXLV.

Placen. Portion. 20. Octobr. 1562.

SVMMARIVM.

1 *Nuncij prouisio de beneficio valoris 24. ducatorum valida est.*

NVncius Apostolicus habebat in facultatibus ius prouidendi de beneficijs non excedentibus 24. vacat portio, de qua agitur, prouidit de ea cuidam Petro. Franciscus aduersarius posteriori tẽpore impetrauit eamdem a Papa: nunc opponebat, prouisionẽ Nuncij esse inualidam, quia vltra facultates suas; idcirco dubitauit, præsupposito, quòd portio, de qua agitur, vltra distributiones quotidianas, habebat massam grossam, quæ requirit residentiam ceteris dieb. in toto anno ad illam lucrandam, & quod fructus huius massæ grossæ per se excedant 56. ducat. & cum distributiones quotidianæ excedant 180. *an Nuncius vigore suarum facultatum potuerit de huiusmodi portione prouidere.* Respon-
1 sum † fuit, prouisionem Nuncij validam esse, quasi eas facultas vsque ad 24. intelligenda sit, prout solent accipi fructus in regula de valore: in his autem nõ continentur hi, qui percipiuntur ex massa communi, sed tantum hi, qui sunt particulares eius beneficij, de quo agitur, Rot. in nou. 8. de præben. Sarnen. reg. de valore, quæst. 8. Mohed. 82. Boer. 340. nu. 4. & aliàs dixi in decis. 270. & 276. & ita seruat Rot. Accedit; quod pars aduersa ipsamet in petitione sua a Papa exprimit fructus ad 24. ex quo omnis tollitur difficultas.

DECISIO DCCXLVI.

Pampilon. matrimonij.

SVMMARIVM.

1 *Gradus primus & secundus in linea inæquali, an sit prohibitus de iure diuino, vide pulchram considerationem.*

DVbium erat, *an gradus consanguinitatis, de quo agitur, inter Ioan. Petrum & Isabellam filiam fratris, dicatur prohibitus de iure diuino tantum?* Materia visa fuit valde ardua, & controuersa inter Doctores: vnde tres articuli continebantur. Primus est secundum opi-
1 nionem Canonistarum: & isti † communiter sentiũt, hunc gradum primum & secundum in linea inæquali prohibitum esse a iure diuino in specie, consequenter inter patruum & neptem, gl. in c. litteris, de rest. spol. & ibi Io. Andr. col. fin. & Abb. nu. 17. & Imol. nu. 3. & glo. c. pietatem, 3. q. 3. & in c. gaudeamus, de diuor. vbi Host. & Abb. nu. 1. Præpos. nu. 3. & idem ait Anchar. cons. 373. Aegid. cons. 28. cons. 68. in 2. Et isti Doctores tenent etiam Iudæos ita seruare, vt per Io. Andr. in d. c. litteris, & Anchar. d. cons. 373. vbi etiam ait, quòd Ecclesia hoc casu non dispensat, Bald. d. c. litteris, nu. 13. Paris. d. cons. 68. nu. 102. & Anch. d. cons. 373. Secundus articulus est secundum Theologos, quòd gradus non est prohibitus de iure diuino. S. Thomas 4. senten. distin. 4. in 4. dub. Nicolaus de Gran. super c. 15. Iosue. Caiet. c. 16. venite. Summa Siluest. num. 16. matrimonium. §. fi. in 6. q. Summa Angel. in verbo, dispensatio. §. 9. & post Petr. de Palude, Duran. affirmat in c. quędam lex Roman. 32. q. 2. & horum aliqui atte-

stantur, Hebræos seruare, quia contrahunt passim in hoc gradu, vt per Caiet. in d.c.16. venite, ℘ etiam hodie affirmant Iudæi nostri. Tertius articulus est, quæ rationes prævaleant, & cui opinioni sit standum: nã pro Theologis hæc præcipuè videntur facere. Primò, ℘ hic gradus non sit prohibitus specialiter de iure diuino. Secundò, quia adsunt multa exempla in testamento veteri, vbi talia coniugia fuerunt contracta, vt loquitur de Abraham & Iosue. Pro Canonistis autem adduci solet præcipuè dictum cons.28. cui quidem respondent Theologi multipliciter, videlicet, ℘ est diuersa ratio inter auum, & neptem, & patruum, & nepotem. Secundò, quia hoc caput loquitur de nepote ex linea directa, non autem transuersali. Tertiò, quòd vsus communis Hebræorũ aliter ea verba accipit, & optima, & legitima est interpres consuetudo. Verum his rationibus replicant Canonistæ vnam esse tantum rationẽ expressam. Rot. decis. 28. quę informis est in omnib. casibus sibi expressis, videlicet, quia caro est fratris aut sororis. Vnde Rot. inter has difficultates nihil in præsenti voluit statuere, sed matur ius delibe randum esse respondit, an in hac materia magis probãda sit Canonistarum opinio, an verò Theologorũ: nam multi censent standũ esse Canonistis, quia causæ matrimonij respiciunt philosophiam moralem, vt per Host. Abb. & Præpos. c.2. de cõsang. & affi. Dec. c.ne innitaris, vltimo notab. de constit. & latè Paris. cons.67. nu.32. in 4. & cons.88. nu.426. nu.4. Alij contra, quoniam cum agitur de interpretatione iuris diuini, potius standum est Theologis, quàm Canonistis, vt per Abb. in proem. distin. num.16. de his aliàs.

DECISIO DCCXLVII.

Roman. de Comitibus, 24. Octob. 1562.

SVMMARIVM.

1 *Vitium testamenti quoad effectum dispensationis l.fi. C. de codicil. debet considerari, an sit visibile, vel ne.*

DVbium fuit, *an in casu nostro vitiũ, quòd opponitur testamento Domini Aldi, dicatur visibile, ita vt in eo procedat, aut non procedat dispositio l. fin. C. de codicil. semotis pro nunc omnibus coniecturis, de quibus aliàs agetur.* In præsenti dubio duo tantum considerata fue-
1 runt. Primum † est, *an vitium dicatur visibile?* Et respõsum fuit non esse, cum corporeis oculis detegi nõ possit, l.1. §. legi. de his, quæ in testa. Bal. l. fin. nu.36. C. de edict. diui Adriani tollen. & ibi Ang. nu.3. Secundum est, *an dicta lex fin. C. de codicil. habeat locum etiam in vitio inuisibili.* Et responsum fuit mihi, habere locũ, cum generaliter loquatur, & sic generaliter omnes casus comprehendat: & quod magis est, procedit etiam in testamento fine scriptis, vbi nullum vitium cerni potest. Tertium est, *an in casu nostro remotis reliquis cõiecturis procedat dispositio dictæ legis, eo, quòd Doctores oẽs eam limitant, quando quis habet probabilem ignorantiam.* Nam etiam in vitio inuisibili potest esse, vt agẽs habuerit scientiam illius, quo casu tenetur. At in hoc tertio casu nihil firmatum fuit. Sed dixerũt, vt restringatur dubium, *an stante testamento prout stat, de iure D. Torquatus teneatur perquirere, & informare antequam agat, si Aldus haberet matrem tempore testamenti: an potius dicatur excusandus, si id non fecit, ita vt non incidat in dispositionem l. fin. C. de codicill.* Semotis pro nũc omnibus coniecturis hinc inde fuit præsupposita resolutionib. præsentis causę, prout in alia decisione.

DECISIO DCCXLVIII.

Salaman. de los Santos.

SVMMARIVM.

1 *Actore plenè probante suam gratiam, debet reus etiam plenè probare suam exceptionem.*

FVit propositum hoc dubiũ super eisdem, de quib. in præsenti propositione huius causæ, & tandem conclusum fuit, onus probandi incũbere Didaco. Et ratio fuit: quia considerando factum causæ, Alphonsus est actor, habetque gratiã per obtium cum clausula, accedẽte consensu Cardinalis. Vnde ipse ad obtinendum canonizatoriam nihil aliud probare tenetur, quàm vacationem per obitum, & præterea ostendere, quod impleta fuit cõditio apposita in gratia sua, videlicet consensum Cardinalis in fauorem suum præstitum. Cum igitur ipse hæc omnia effecerit, vt apparet ex actis, dicitur non satis probasse incumbentia: nunc Didacus aduersarius excipit, cõditionem illam in gratia non esse purificatam, & cõsensum Cardinalis acceptatum fuisse ante suam commendã, idque Didacus vult probare ex litteris expeditis. Rota respon-
1 dit, quoniam † actor plenè probauit suam gratiam, tunc debet & reus probare exceptionem suam, quia in ea est actor. Sed exceptio hæc Didaci non est expediens vel concludens. Igitur plenius eam probare tenetur. Et ratio est: quia litteræ prouisionis per obitũ, semper habent datam a die obitus, & tunc certum est de die non esse expeditas: igitur hæc ratio non concludit. Accedit, ℘ Alphonsus habet diem certũ, quando præstitus fuit cõsensus in eius fauorem. Igitur pro eo est præsumptio, licet aduersarius sit in possessione, Cassad. 20. de preb. Bal. l. de reb. C. de donat. ante nupt. Rip. l.1. nu.6. solut. matr. Et seruat hoc Rota, vt aliàs dictum fuit coram D. Chissanen. in vna Lauden. Canonicatus 9. Maij.

DECISIO DCCXLIX.

Caputaquen. pensionis. 28. Octob.

SVMMARIA.

1 *Prouisionib. criminosis pars aduersa nõ tenetur respõdere. Item nec ijs, ex quibus pars incideret in periurium, numero 3.*

2 *Positio detegens turpitudinem dicitur criminosa.*

PRoductis iam remissorijs pro vtraque parte, D. Archiepiscopus Caputaquen. dedit varias positiones aduersarius contra eas varie excipiebat: ideirco dedi dubium, *an teneatur D. Prosper respondere positionibus, & an omnib. aut certis, & quibus, vt detur copia positio-*
1 *num?* Domini † responderunt, ex his nõnullas esse criminosas, quibus Prosper non tenetur respondere. Aegid. 274. & aliàs dictum coram D. Chissanen. in causa Aquen. Monasterij. Et quamuis Dominus Caputaquen. respondebat se non proposuisse istas positiones adhunc effectum, sed tantum, vt appareat, ℘ Prosper semper gesserit se pro clerico, tamen replicatum fuit, satis esset si hæ suapte natura essent criminosæ, cum
2 detegant † turpitudinem, c.1. & 2. de cle. pug. in duel. Dictum est fuit non teneri eum respondere his posi-
3 tionib. ex † quib. incideret in periurium, videlicet, vbi ipse articulauit contrarias materias in iuramento, vt per Spec. in tit. de pos. §.5.7. nu.1. & 2. & 54. Et quãuis D. Caputaquen. respondeat iã detectum esse periurium Prosperi, ex quadam confessione sua in litteris de anno 1531. replicabatur, ℘ attentata hac ratione hæ positiones dici possunt superfluæ: igitur non admittẽdę. Item est dictum fuit, non esse respondendum positionib. negatiuis, nec petitiuis aut similibus: ceteris omnib. placuit, vt respondeatur, dum tamen prius accommodentur, & relegentur, & contineãt petitionem, aut negationem, aut repetitionẽ, & similia. Nec obstat, ℘ prætendat D. Prosper se non debere respondere eis, quæ respiciunt nullitatem clericatus, cum ipse agat executiuè. Nam responsum fuit, imò teneri eũ respondere, cũ hęc exceptio oriatur ex ventre litterarum suarum, quæ dicunt, postquam clericali charactere, vt per Sarn. in compen. vtriusque sign. nu.48. Similiter etiam placuit, vt teneantur respondere articulis, quoniã ex stylo nostro etiam in iudicio spolijs & alijs summarijs hoc admittimus, & præsertim, quia in remissoria declarati fuerunt iam admissi isti articuli:

in

in primis autem mandarunt, vt tractarentur concordialiter a parte.

DECISIO DCCL.

Burgen. iurisdictionis 5. Nouembris 1562.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio iurisdictionis ab Episcopo, ex quibus probari possit.*

DVbium fuit, *an ex infrascriptis probetur possessio Decani, & Capituli circa exemptionem a criminalibus ab Episcopo, eiusque officialibus ad effectum manutentionis?* Primò, ex his sententijs per iudices deputatos a Capitulo latis ab anno 1534. vsque ad annum 1557. de quauis deputatione non constat. Secundò ex commissione facta de anno 1545. Tertiò, ex commissione pro parte Episcopi. Quartò, ex dictis testium examinatorum pro parte Capituli. Rota in præsenti
1 propositione non firmauit omnia, quæ in puncto continentur, sed tantum duo capita, videlicet, quòd nec in istis testibus nec ex commissione probatur hæc quasi possessio. Nam testes multi sunt partes formales, & habét interesse ex causa, & sunt de corpore Ecclesiæ, & est etiam causa commissa ad instantiam illorum, nec etiam in dictis suis concludũt circa hoc omnino, de quo in præsenti agitur, & sic patiuntur varias exceptiones. Commissio etiam nihil facit, quia in ea nulla exstat confessio, vt pars aduersa prætendit, sed potius est ad tollendum impedimenta, quæ oriebantur ex inhibitionibus Rotæ. Quoad duo alia capita nihil concluſum fuit: nam circa sententias dubitabatur eas non prodesse, quia sunt sine processu, & non constat de deputatione iudicum, & hoc non est, de quo nunc principaliter agitur. Circa remissoriam etiam dubitatur satis, quia illa solet fieri ad instantiam partis, & hæc fit a Vicario. Deide ille remittit Capitulo: & maximè, quia iste Vicarius erat canonicus, & hæc commissio facta fuit forsan vigore Bullæ Alexandrinæ. Dubitatum etiam, quia non constat de patientia Cardinalis. Item quia isti actus ostendunt iurisdictionem, non autem exemptionem ab Episcopo, cum hęc diuersa sint, Dec. consil. 152. Ad probandum enim exemptionem opus erat adducere quòd Episcopus impetrauerit aliquid, & canonici non obedierunt, aut aliàs quod ipli essent in omnimoda libertate. Dixerunt igitur, vt dubium restringatur hoc ferè mõ, *an ex 22. sententijs, prout stant, absque alio processu, aut deputatione iudicum facta de anno 1548. constet sufficienter de quasi possessione respectu exercitij, & iurisdictionis in causis criminalibus ab Episcopo eiusque officialibus quoad effectum manutentionis breuis Clem. de quo aliàs agetur.*

DECISIO DCCLI.

Dertusen. Mansij.

SVMMARIVM.

1 *Inuentarium se non habere, vel non esse allegans, non excusatur ab ipsius confectione.*

DVbium erat, *an ex confectione quondam Augustini Sirelli professoris, de quo in clausula instrumentali probetur sufficienter extremum spolij contra Michaelem possessorem, qui fuit institutus hæres ab Augustino, & postea acceptauit hæreditatem cum beneficio legis, & inuentarij.* Dictum fuit, quòd cum de inuentario non constet, a-
gendum est contra Michaelem hæredem & possef-
1 sorem, qui cum alleget se non teneri ex eo, quòd †non esset inuentarium, non excusatur, quia debebat ipse cõficere, quo nunc confecto, remanet tamen similiter obligatio, l. fi. §. si verò, C. de iure deliber. Quoad secundam partem nihil concluſum: vnde restringitur dubium, *an confessio Augustini in contractu, de quo agitur fauore pię causę probet contra August. plenè & semiplenè, aut nihil.* Et videatur totius tenor instrumenti.

DECISIO DCCLII.

Rom. fideicommissi de Valle, 10. Decembr. 1562.

SVMMARIVM.

1 *Absolutoria non est ei deneganda, qui eam petit suis expensis in iudicio præterito: secus in futuro.*

DVbium fuit, *an stante vnione per Valerium facta, & commissione vltimo pro parte D. Faustinæ præsentata, quarum copia datur, danda sit absolutoria Dom. Faustina cum impositione perpetui silentij, nisi inde Valerius, aut cedat simpliciter, aut doceat de aditione hæreditatis, cum confectione inuentarij facta intra terminum præfi-*
1 *gendum.* Concluſum fuit, †si Faustina vigore cessionis velit sententiam absolutoriam in iudicio præterito, cõtra illam non posse denegari, si eam vult expensis suis, Crescen. 32. quòd si vult absolutionem a iactantibus ob suspicionem iudicij futuri, tunc videtur dubium. Et prima facie videretur idem etiam hoc casu respondendum, eo, quòd cum a principio censeatur deductũ omne ius pro parte D. Valerij, non debet D. Faustinæ liberatio concedi ab omni iudicio absque vlla reseruatione. Non obstat cessio, de qua in puncto, eo quòd Valerius dicat se nolle amplius redire ad restitutionem in integrum sed vult pro se petere, si Faustina de anno cessionis adducat hæreditatis aditionem. Quoniam animaduertendum fuit, cessionem aliter se habere. Referunt enim ea, quod si aliquando apparebit de adita hæreditate, quòd tunc possit petere restitutionem: non autem dicit, quòd Faustina aditionem sibi reseruat in quemcumque casum. Vnde cessio videtur quasi facta ad tempus, quod modo licet. Vbi autem corrigat Valerius hanc cessionem, nõ dabitur absolutoria Faustinę.

DECISIO DCCLIII.

Roman. de Comitibus.

SVMMARIVM.

1 *Extraneus hæres excusatur a dispositione l. fi. C. de cod. licet non perquirat vitium testamenti visibile.*

DVbium fuit, *an stante testamento D. Aldi, sine vitio visibili, debuerit Dom. Torquatus perquirere, & informare antequam ageret, an Dominus Aldus habuerit matrem, vel ne, an potius dicatur excusandus a dispensatione l. fi. C. de codicil.* Remotis pro nunc omnibus alijs cõiecturis hinc inde præsuppolita resolutione, quòd d. l. fi. possit habere locum, tam in vitio visibili, quàm inuisibili, concluſum fuit excusandum esse D. Torquatum a pęna l. fin. si non perquisiuit, an † mater D. Aldi testatoris esset superstes. Et rõ potissimum ea fuit, quia cum Aldus nõ nominauerit matrem suam in testamento, debuit credere Torquatus illam obijsse: aut saltem excusatur, si aliam non adhibuit diligentiam. Accedit, quòd illa l. dicitur rigorosa, & exorbitans ex omnibus & Bal. ibi, nu. 2. refert tria requisita, & vltimum est, vt sit error in facto, quòd certe in casu nostro dici non potest, traditque idem aliud exemplum de test. quòd hæres non teneatur perquirere illius qualitates. Cõsiderabitur etiam, quòd cum liceat vnicuique instituere quẽlibet extraneum penitus ignotum, l. extraneum, 2. C. de hæred. inst. §. fi. Inst. eod. tit. absurdum satis videretur, si quis ex remotis partib. oriundus, & degens hic Romæ, instituit sibi hæredem aliquem Romanum, vt debeat iste Romanus inquirere, an habeat ille patrẽ, matrem, filios, & similes. Non obstat ratio d. l. fin. & l. qui in alterius, de regul. iur. quæ similis est. Nam primo dicitur, quod ea regula multipliciter limitatur, vt per Cardin. cons. 94. Secundò, quòd non procedit, vbi quis habet iuris præsumptionem pro se, voluntatem scilicet testatoris, prout in casu nostro, vbi mater non fuit nominata a filio testante. Tertiò, quia satis est, hæredem deliberare circa ea, quæ exstant in testamento. Quartò, quòd ista regula non procedat, vbi extraiudicialiter ante petitum est id, quod sibi prætenditur deberi: quoniam hoc casu culpa rei negantis præponderat culpæ actoris negligentis, dicta tamen, vltima responsio pendet a facto nostro.

DECISIO DCCLIV.

Conchen. parochialis S. Michaelis de Valle, 24. Nouemb. 1562.

SVMMARIVM.

1 *Regula de mense satisfactum non dicitur per nouam prouisionem, non facta mentione mensium, quibus alias fuit facta prouisio licet inualida.*

DIdacus de Castel. resignauit beneficium die pen. Octob. 1557. liberè in manib. aduersarij. Aduersarius die 1. Nouembr. de eo prouidit Petro Tirasa, die 2. Nouembr. Didacus est postea prouisus, die 2. Ianuar. 1558. Rodericus quidam impetrauit hoc beneficium a Papa tamquam vacans per obitum, & illud cessit in fauorem Andreæ de Burgen. ex altera parte Petrus supradictus cessit ius suum in Ferdinandum de Citina, qui expediuit litteras. Nunc lis erat inter Ferdinandum, & Andream, nam Ferdinandus dicebat, nouam prouisionem Petri auctoris sui esse anteriorē gratia auctoris ipsius Andreæ. Aduersarius replicabat ius nullum Petro competijsse ex resignatione, & prouisione Ordinarij, ex quo decessit intra 20. dies, non etiam ex noua prouisione, quia in ea non fuit facta mentio de mense, prout erat necessarium. Et cum vacauerit beneficium in mense Nouembr. reseruato, propterea propositum fuit dubium, stante clausula in noua prouisione, & litteris expeditis, *an sit satisfactum regulæ de mense in casu, de quo agitur, & detur copia clau-*

1 *sularum.* Domini † concluserunt non esse satisfactum huic regulæ de mense in casu, de quo agitur, & ita potiorem esse gratiam Andreæ. Nec Ferdinandus potest se tueri, eo quòd, tam in noua prouisione, quàm in litteris facta sit mentio mensis Octobris & mensis Nouēbr. Quia tunc respondetur, quòd Papa deciperetur, cum ei narratum sit, beneficium vacare per resignationem, & tamen vacat per obitum: aut verò Ferdinādus prætendit capere beneficium ex clausulis generalibus in noua prouisione, & tunc respondetur clarè, quòd illi obstat regula de mense, & ita in terminis exstat decis. Mohed. 71. & ahàs hoc idem decisum fuit in vtroque capite coram D. Chiffan, in causa Lucan. S. Annæ, die 17. Octobris 1558.

DECISIO DCCLV.

Vrbeuetan. Castri Castilionis.

SVMMARIVM.

1 *Cōmissio cāe simplicis tantū spolij, quādo cōmissa dicatur.*

NIhil fuit conclusum in hac causa, quia cum mandassem partibus, vt informarent super ijsdem vltimo loco datis, ipsi tamen super diuersis punctis infor-

1 marunt. Rota † dixit, vt posthac dubitarem, *an ex prima commissione pro parte monialium sit commissa causa simplicis tantum spolij, quoniam pars Ducis non admittit hoc præsuppositum, quod aliàs fieri solet in informationib.* Quòd si non placet hoc Monald. committant ipsi cām de nouo simplicis spolij, & ita suadēturdisputationes.

SECT. III. LIBRI TERTII, CONTINENS DECISIONES THOLOMAEI.

DECISIO DCCLVI.

De hæred. instit. de secun. nupt.

SVMMARIA.

1 *Nouercæ plus relictum quàm filiæ debet ab ipsa amoueri, & filiæ applicari. Secundum alios tamen dic, vt num. 2, & sequen.*

2 *Bona omnia relicta tam filiæ, quam nouercæ debent æqualiter inter eas diuidi, secundum aliquos.*

Aequius tamen est, vt filia habeat duas tertias, & nouerca vnam tantum, num. 3.

MAioricensis causa hæreditatis inter Ioannā filiam, & Eulaliam nouercā Ioannæ, & vxorem testatoris patris Ioānæ coram R. P. D. Io. Mohedano, Pater reliquerat filię centū: demum omnia eius bona reliquerat nouercæ ipsius testatoris vxori. Dicebatur secūm aliquos per tex. in l. hac

1 edictali, quę est l. pen. C. de secū. nup. q† illud, quod est relictum nouercæ plus, quā sit in relicto filiæ deberet a nouerca amoueri, & filiæ applicari, ita vt nouerca tantū 100. filia vero reliqua oīa relicta nouercę haberet, vt clarè consuluit ex plurib. Corn. conf. 43. 118. vol. 1. & conf. 33. eo. vol. & conf. 51. vol. 4. Alij adducebant aliā opin. de qua per Bar. in d. l. hac edictali, col. 5. ver. amplius circa istam, quòd† oīa bona, tam relicta filiæ, quā nouercę deberēt diuidi per mediū, & medietas cuique applicari. Adducebatur Bal. qui tenet in d. l. hac edictali, col. 3. ver. amplius, Cin. ibid. col. 3. & Petr. Bel. col. pen. in prin. & Iac. de Rauen. relat. per Corn. conf. 44. 1. vol. Bart. in d. l. hac edictali, & in §. optimè, in Auth. de sec. nup. vers. itē quæro, vbi videtur referre se ad gl. & Io. de Anan. conf. 87. incip. viso puncto, & ibi Lud. Bolog. in add. Alex. conf. 152. col. 2. & 3. vol. 5. Ang. in l. qm̄ præterito, C. de sec. nupt. vbi refert se in facto ob

tinuisse pluries, Alex. conf. 2. vol. 4. Et in hanc opinionē inclinabant aliqui ex Dominis propter auctoritates

3 prælegatas. Tertia fuit opinio, quòd † filia peiperet sibi legitimam, & sic tertiam partē hæreditatis, & reliquæ duæ tertiæ diuiderentur inter filiā, & nouercā, ita q† in effectu filia cōsequeretur duas tertias nouerca verò vnam tertiam partē hæreditatis. Et hoc per d. Paul. Cast. quod refert, & sequitur Dec. conf. 446. vbi dicūt temerariū esse recedere ab hac opinione. Et hāc opin. tenet & Soc. conf. 5. col. fi. ver. tertium dubium, vol. 4. vbi dicit, in iudicando, & consulendo ab ista nō esse recedendū, Fulg. conf. 97. col. 2. adducebatur §. optimè, in Auth. de sec. nup. & ibi gl. in ver. quippe, Iac. de Bel. in d. l. hac edictali. Adducebatur etiam Ang. & Bar. in l. 1. C. de inoff. dot. & Bal. conf. 2. ver. addit Bar. hic, & Ang. ibi, & Pau. Cast. & Fulg. d. cōs. 97. col. 2. Alex. in apostil. ad Bar. in d. l. hac edictali. Et Fulg. dicit, q† durissimum esset recedere ab hac opin. Bal. conf. 22. in fi. vol. 2. Paul. conf. 403. vol. 2. Et quia opin. Cor. videbatur multum conuenire supradictis legib. hac edictali, & penul. & §. optimè, vbi iura videntur clarè dicere, quòd filię applicetur totum illud plus relictum nouercæ, maior pars Dominorum condescendit in hanc opinionem tertiam, vt æquiorem, & quia est plurimis auctoritatib. vt est dictum, suffulta. Et hoc 10. Decembr. 1536. vt filia duas tertias, nouerca verò vnam haberet.

DECISIO DCCLVII.

De Remissoria primo.
De Articulis secundo.
De Probationibus tertio.

SVMMARIA.

1 *Practica noua circa admissionem articulorum remissoriæ in partibus.*

Audi-

2 *Auditor cauſſæ, non autem iudex remiſſoria debet articulos admittere in partibus.*

IN vna Cathamen. illegitimitatis ſup Marchionatu inter Don Thomaſinũ de Funcio, & Don Petrucciũm de Funcio ex altera, Don Tho. non valebat expedire remiſſoriam, ſed quod articuli darentur in partib. coram iudice remiſſoriæ: Mihi autem cauſſæ Auditori oſtenderent articulos, *an eſſent admiſſibiles, & ſuper hos habeant commiſſionem arbitrio Auditoris.* Et Rota dixit, quod iſta eſſet practica noua: Et quod
1 Auditor cauſſæ, non autem † iudex remiſſoriæ habet
2 admittere † articulos: & ſic non conſenſit, q̃ articuli darentur in partib. ſed coram Auditore ſubrogato.

DECISIO DCCLVIII.

De acq. poſſ. & de execu. rei iud. & lite pend. & de attentatis.

SVMMARIA.

1 *Attentatorum reuocationem petens poſt biennium non auditur.*
Declara tamen, vt num. ſeq.
2 *Poſſeſſio capta vigore rei iudicatæ, vel trium conformiũ, poſt intimationem executorialium, non ſeruatis quattuor terminis, reuocatur ſaltem per viam nullitatis, ſi non per viam attentatorum. num. 4.*
3 *Citatio ad actum perſonaliter facta, remouet obſtaculum notitiæ dandæ.*
5 *Compulſoriales generales poſſunt decerni tempore feriarum diebus tamen iuridicis, cum deciſ. ſeq.*

BElicen. S. Nicolai, cum Stephanus habuiſſet ſententiam, quæ tranſiuit in rem iudicatam, citato a principio cauſæ Ioan. aduerſario, qui ab intimatione executorialium appellauit a die notitiæ, & cauſã appellationis commiſit, & appellatio a die notitiæ fuit 21. Aprilis 1533. Poſtmodum commiſit cauſam attentatorum 11. Maij 1535. & ſic poſt biennium, & Stephanus non ſeruatis quattuor terminis in negotio declarationis ingreſſus fuit poſſeſſionẽ, in qua prius
1 erat Ioan. licet † dicatur, quòd poſt biennium quis nõ auditur in negotio attentatorum: Tamen Rota dicit, quòd aliter eſt iſto caſu, quia non conſideratur tranſitus in rem iudicatam: Quia videmus, quod ille, qui
2 habuit vnicam ſententiam, quæ tranſierat in rem iudicatam: Item qui habuit tres conformes, ſi poſt intimationem executorialium in poſſeſſionem ingreditur, non ſeruatis quattuor terminis, reuocatur illa poſſeſſio. Caſad. deciſ. 6. de cauſ. poſſeſ. & propriet. Ita & iſto caſu fuit dictum, quòd appellatio Ioann. non debet conſiderari, quia eſt a die notitiæ, quæ non releuat, cum fuiſſet † perſonaliter citatus. Item dixit vnus ex Dominis, quòd ſibi videbatur, quòd ſi non per
4 viam † attentatorum, ſaltem per viam nullitatis eſſet reuocanda dicta poſſeſſio, per not. per Franc. in c. ſæpe, de re iud. in 6. Et ſic voluerunt Domini, quòd poſ-
5 ſeſſio reſtitueretur Ioanni; & ita ſtatuere † compulſoriales generales, quæ poſſunt decerni tempore feriarum, diebus tamen iuridicis.

DECISIO DCCLIX.

De Feriis.

PArmen. Capitaniæ Domini dixerunt, quod compulſoriales generales bene poterant decerni tempore feriarum generalium, dummodo diebus iuridicis eſſent decretæ.

DECISIO DCCLX.

De expenſ. & fruct.

SVMMARIVM.

1 *Expenſarum condemnatio quoad regiſtrum intelligitur de ducatis de Cancellaria, etiam ſi ſit dictum auri, & quoad teſtes, & alia omnia, de ducatis de carolenis.*

COram Domino Mariſcotto Domini dixerunt, q̃
1 condemnatio † expenſarum quoad regiſtrũ intelligitur de duc. de Cancellaria, etiamſi ſit dictum auri: Et quoad teſtes, & omnia alia intelligitur de cur rentib. de carolenis ad 16. quatr. & 17. pro caroleno.

DECISIO DCCLXI.

De Iudicijs.

SVMMARIVM.

1 *Citatio in partibus executa contra procuratorem appellati cum obligatione copiæ, eſt bona.*

IN vna Adicen. coram me dum eſſet lata ſententia in partibus, & cõmiſſa cauſſa appellationis in Curia, & eſſet citatus in partibus procurator appellati, qui dixit ſe nolle copiam citationis, & quòd principa-
1 lis citaretur, quòd ex † quo non retinuit onus cauſſæ, cum eſſet deuoluta, citatio eſt bona. Nam etiam fuerat facta diligentia ad domum principalis, & reſponſum, quod erat extra Ciuitatem.

DECISIO DCCLXII.

De Iudicijs.

SVMMARIVM.

1 *Copia citationis etiam non petita eſt offerenda.*
Et debet dari ſumptibus mandantis citari.
Secus tamen in executorialibus.

DOmini tenent, quòd quando quis citatur, etiam ſi non petatur copia citationis, & ſi ſimus in prima citatione, quæ deuoluit cauſam, quòd offerri debet copia, etiam ſi non petatur ab illo, qui citatur: & ſi illam voluerit, debet ſibi dari ſumptibus mandantis citari. Sed in exequutionibus, quando intimantur, nõ eſt neceſſe, quod offeratur copia: & ſi petatur, debet dari, non ſumptibus mandãtis intimari, ſed illius, cui intimetur. Et ratio diuerſitatis eſt, quia prima citatio deuoluit cauſam, & continet negotium, ſuper quo actor litigare intendit, prout etiam libellus. Ideo, vt reus ſit certus ſuper quo debeat litigare, debet ſibi dari copia ſumptibus actoris, & offerri ſi non petatur, quæ ratio non militat in executorialibus, cum iam ſit certus de lite, & ſuper quo eſt lis, & ſic diuerſificant intellectum Clemen. cauſam, de elect. inter ci' tionem, & intimationem.

DECISIO DCCLXIII.

De Iudicijs.

SVMMARIVM.

1 *Dies citationis computatur in termino ad articulandum.*

DOmini tenent, quòd licet aliàs dies termini non
1 computetur in termino, quòd † tamen computatur in termino ad articuland. ad 12. diem. Nam primus dies incipit prima die mentis, & terminis erit ſeruandus ipſa 12. die.

DECISIO DCCLXIV.

De Penſionibus.

SVMMARIVM.

1 *Penſio medietatis fructuum debet dari habito reſpectu ad maſſam groſſam, non autem ad valorem.*

IN vna coram Domino Sarnen. quę tamen non pendebat in Rota, ſed ad inſtantiam vnius, qui volebat ſcire, quid ſentiret Rota, euenit quòd vni prouidebatur de canonicatu & præbenda, & dicebatur in prouiſione, cuius fructus 24. ducator. aur. val. annui non exceden. quia fortè non habebat præbendam, ſed maſſam groſſam: & alteri reſeruabatur medietas dictorum fructuum loco penſionis. Tamen dicta
1 groſſa valebat vltra 200. ducat. aur. *an † penſionarius deberet habere 12. ducat. tantum, quia dicebatur, dictorum fructuum.* Ego dixi, quòd iſti eſſet reſeruata medietas fructuum, non autem valoris fruct. & ideo vel modicum, vel ſatis parum valeant fructus, medietas ſibi debetur. Non enim eſt reſeruatus valor medietatis fructuum, quia tunc magis caderet illa difficultas, cum ſit dictum, quod fructus non excedunt 24. aut tantum 12. ſibi debeantur. Et ita alij tenuerunt.

DE-

DECISIO DCCLXV.

De Trien. Sarnen. 180. Mohedan. in præsenti titulo.

SVMMARIA.

1 *Regula de triennali habet etiam locum in perpetua commenda, & nu. 3.*

2 *Commendatarius non possidet, nec dicitur habere titulum ad effectum regulæ de triennali.*
Declara tamen, vt num. seq.

3 *Mens regulæ de triennali est tueri illum, qui aliquo iusto colore obtinuit beneficium.*

4 *Regula de triennali tuetur etiam malæ fidei possessorem.*

5 *Commenda perpetua titulus Apostolicus dici potest.*

IN causa Vrgellen. Monasterij, in qua Commendatarius perpetuus, dederat de regula de triennali de mense Nouembris 1537. coram Domino Episcopo Capisuccho: Domini omnes fuerunt in voto, quòd † regula vendicaret sibi locum in perpetua commenda. Et quia erat regula Clem. VII. quæ dicit, ex Apostolica vel ordinaria collatione, aut electione, & electionis eiusdem confirmatione, seu præsentatione, ac institutione, ac in fine regulæ ibi, beneficijs taliter possessis, erat maius dubium, quia regula videbatur requirere collationem, & alios titulos ibi nominatos. Sed commenda nō est collatio, nec vnus ex titulis ibi nominatis. Item nō conueniunt illa verba, *beneficijs taliter possessis.* Maximè, † quia Commendatarius non possidet, nec dicitur habere titulum. Tamen istis non obstan. Domini tenuerunt, regulam locum habere ex eius mente, quæ est † tueri illum, qui iusto aliquo colore obtinuit beneficium, vt tollantur lites. Et sic ista regula, vt remotiua litium, sit fauorabilis. Itē adducebatur inconueniens, quòd sequerentur si solummodo attenderemus verba regulæ, quia si postulatus & confirmatus possideret triennio, cum non habeat aliquem ex titulis nominatis in regula, dicendum esset, quod regula de triennali se tueri non posset. Nec obstat, quòd dicatur satis esse, si haberet confirmationem nominatam in regula; quia respondetur, ꝙ illa, de qua in regula, confirmatio est respectu electionis tantum, vt patet ibi, aut electionis, & electionis huiusmodi confirmationis. Item aliqui dicebāt, quòd regula præfata circa duos casus in regula exceptos tuetur illum, qui adeò iustè obtinuit beneficium, quòd potest fructus suos facere, vt est Commendatarius. Sed ista ratio fuit reiecta, quia † aliàs Rota tenuit, quòd regula de triēnali tuetur etiam malę fidei possessorem. Item adducebatur aliud inconueniens, quòd si quis possideret per optionem Canonicatus triennio, quod attentis verbis tantum regulæ, non esset tutus. Et hoc dicebatur de regula Clementis, sed multo magis in regula Pauli Tertij, quæ habet ampliora verba, videlicet ex quouis titulo Apostolico: Nam † commenda perpetua potest dici titulus Apostolicus.

1 2 3 4 5

DECISIO DCCLXVI.

De Pensionibus.

SVMMARIVM.

1 *Causa beneficialis quæ dicatur, & quæ profana ad effectum termini substantialis seruandi.*

ROmana parochialis Valentini coram me in secūda instantia Dominus Marcellus Crescentius agebat ad canonizationem sui regressus ob non solutionem pensionis, & termini erant seruati, prout in beneficialibus. Domini dixerunt, quòd † satis erat, quia causa erat beneficialis, ex quo agebatur ad canonizationem gratiæ sui regressus: secus verò si ageretur ad priuationem propter delictum commissum ab obtinente beneficium, quia tunc causa esset mera profana, & termini debent seruari ad longum, vt in profanis: nisi commissio daret processum summarium.

1

DECISIO DCCLXVII.

De Annali.

SVMMARIVM.

1 *Regula de annali nō habet locum in prouiso ab Ordinario.*

ROmana S. Pauli corā Raymundo Petrucio, Domini voluerunt, ꝙ regula † de annali non habet locum in prouiso ab Ordinario, & hoc, quia regula vtitur verbo, impetrauerint. Sed ab Ordinario nō impetratur, sed prouidetur. Item quia regula est odiosa, ideo strictè est intelligenda. Item quia cessat ratio in Ordinario, quæ vrget in Papa, quia Ordinarius præsumitur habere notitiam vacationis beneficiorū, & quis illa possideat, ideo non est verisimile, quod conferat beneficia per alios possessa. Hæc præsumptio scientiæ non est in Papa. Videbatur etiam Dominos inclinare, quòd si est prouisio Papæ motu proprio, & sic non ad impetrationem partis, quòd tamē regula haberet locum. Et hoc quia non militat ratio præfata præsumptę scientiæ: & quia, vt plurimum in Curia est, quòd impetrans obtinet supplicatione motu proprio, & tamen verè est ad impetrationē partis.

1 1

DECISIO DCCLXVIII.

De infirmis resignantib. Sarnen. 39.

SVMMARIVM.

1 *Regula de infirmis resignantibus, habet etiam locum in prouisionibus ordinariorum.*

1 DOmini tenent, ꝙ regula de infirmis resignantib. habeat etiam locum in prouisione ordinariorū, propter fraudes, quę committi possent: & ꝙ est quodammodo dari facultatem testandi, si in beneficialibus quis in vltimo vitę constitutus posset resignare.

DECISIO DCCLXIX.

De regressu, vide Rauell. 112. 113. 96.

SVMMARIA.

1 *Consensus non requiritur in reseruatione regressus ex causa onerosa.*

2 *Resignans an possit ignorante resignatario reseruare regressum.*

MOnasterien. canonicatus & præb. coram D. Capisuccho, vbi resignata erat supplicatio cum reseruatione pensionis, & regressus, ob non solutionē pensionis in fauorem resignantis, & consensus prēstitus super d. supplicatione, nō a resignatario, sed a tertio, qui cōsenserat pēsioni super suis beneficijs: postea erat expedita alia supplicatio de regressu per cessū vel decessū ad d. Canonicatū vel prębendam resignatos, & super ea nō fuerat præstitus consensus: dictū fuit, ꝙ † regressus esset bonus, quia in reseruatione regressus ex causa onerosa nec de iure, nec ex reg. Cancell. requiritur cōsensus. Et hanc partē quinque tenuerūt, tres fuerunt in contrarium. Et ego pro parte hac adducebam intentionis Papæ defectus, quia in supplicatione dicitur, vterque supplicat. Et licet resignatarius supplicet pro prouisione, etiam ꝙ resignet, tñ supplicat pro regressu per cessum vel decessum: nec hic apparet eum sciuisse, cum tale impedimentum nō viderit. Item quia si Papa sciuisset, ꝙ resignatarius ignoraret reseruationē dicti regressus, nō fortè dedisset, cū dictus regressus sit in piudicium ordinarij; & Papa occurrente vacatione nō posset prouidere. Itē, quia si resignatio fuisset libera absque pensione, fortè posset dici, ꝙ nō requireretur cōsensus, quia verisimile est, ꝙ resignatarius vult habere beneficium liberum a pēsione, & sic de facili & libenter cōsentiret regressui. Sed in casu nostro resignatarius habet beneficium ex causa onerosa, quia pro eo datur pensio resignanti, & quodāmodo sapit speciem permutationis. Et sic vī, ꝙ eo ignorante resignans non potuerit reseruare regressum, † cum de facili in tali casu, ac ēt permutationis, resignatarius posset decipi. Tamen, vt dixi, Dñi dixerunt contrarium: aliqui tamen videbantur inclinare,

1 2

nare,

nare, quod opinio huiusmodi esset dubitabilis, ni resignatarius in vita reclamasset, cum ad eius notitiam reseruatio regressus deuenisset.

DECISIO DCCLXX.

De regressu.

SVMMARIA.

1 *Impetratio beneficij tamquam vacantis, facta antequam ille, in cuius fauorem fuit reseruatus regressus, notitiam habuerit, an valeat, & nu. seq. vsque ad finem.*

2 *Dispositio cap. si tibi absenti, de resignat. quo casu loquatur.*

IN eadem Monasterien. insurrexit aliud dubium, qa ille, in cuius fauorē reseruatur regressus, nō fuerat præsens in Curia, & antequam solueretur compositio, & supplicatio mitteretur ad registrum, obijt, &
1 alius impetrauit medio tempore, an † impetratio valuerit? Quia videtur aliquibus, per c. si tibi absenti, stare in pendulo, quousque ille, in cuius fauorem est reseruatus regressus, clarum habeat dictum regressum. Ego verò, & alij tres (nam fuit me dempto, & proponente medietas illorum qui fuerunt in Rota) tenuimus, quòd non sumus in casu cap. si tibi absenti, quia
2 ibi † confertur beneficium, sciens collator, eum, cui confertur, ignorare. Et ideo vult, ꝙ expectetur, & stet in suspenso, quousque ille declaret, an ratum habeat. Sed hic in supplicatione dicebatur, quòd ille, cui regressus reseruabatur, supplicabat, & tamen apparet, quòd non supplicauit: Imò de contrario cum constituerit procuratorem tantum ad reseruandū sibi pensionem, & regressum ob non solutionem, non autem per cessum vel decessum. Et sic erit deceptus Papa, qui credidit illum supplicare. Nam si credidisset non supplicare, non concessisset motu proprio regressum per cessum vel decessum, quia fuit ad partis supplicationem. Sed hoc casu ille, qui sibi reseruabat dictos regressus, non dixit per cessum, vel decessum, & ignorāte resignatario, quia non est verisimile, ꝙ resignatarius, si fuisset requisitus, non consensisset, vt obineret beneficium ab eo, qui titulum, ius, & possessionem habebat, & aliter non resignasset suum beneficiū, sed tantum dicebat, ꝙ in regressu per cessum tantum non requireretur consensus, & maior pars Dominorū fuit non valere regressum. Sed quia D. Marcellus, qui conualuerat, venit in Rotā, quia in vna Tollen. Abbatis fiatus de Romarico Monte, dixit se notasse, ꝙ per tres sententias similes regressus fuerat canonizatus, ideò fuit dictum, quod expectaretur, quod alij Domini venirent in Rotam. Et hoc vltima Maij 1535. Sed quia postea fuit dictum, quòd vnica erat illo casu supplicatio, & quod sic vtræque partes poterant videri, ideò Papa concessit, & sic quinque Auditores erant pro vna parte, & quinque pro alia, nam Verallus ab erat; sed postea sex fuerunt contra regressum.

DECISIO DCCLXXI.

De concessio. præben.

SVMMARIVM.

1 *Collatio canonicatus & præbendæ in Ecclesia numerata non valet, nisi sit apposita clausula, non obstante numero. contra decisio. Aegid. 13. de concessio. præben.*

CAephaluden. Canonicatus, & præbendæ cōtra D. Aragonia Domini tenuerunt contra decis. 13. Ae
1 gid. quod † collatio Canonicatus & præbendæ in Ecclesia numerata sub illis verbis, si vacat, aut cum vacauerit, non teneat: sed teneat tantum in casu glos. cap. Ioan. de conce. præb. lib. 6. quando est apposita clausula, non obstante numero, ꝙ licet aliqui Doctores teneant, collationem valere, cum apponant illam clausulam, tamen referunt se ad d. glos. Et sic loquuntur secundum eius terminos, & Host. & Innoc. & Imol. in c. ex parte, de concess. præb. qui adducebantur pro parte Aegidij, videntur tenere opin. d. glos.

DECISIO DCCLXXII.

De sent. & re iud.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatus quoad spolium, & prosequutionem exequutorialium, potest illis de nouo non intimatis procedere ad declarationem, & alias censuras.*

AVrien. Monasterij de Offerra Auctores Reuerē diss. de Farnesio intimauerunt executoriales in materia spolij Sancti Angeli Dessibienna Cardinalis Farnesij familiaris aliàs contra fratrem Sebastianum spoliatorem, & ipsius Cardinalis prædecessoris fauorem, concessū fratri Sebastiano spoliatori. Et Cardi-
1 nalis de Farnesio fuerat subrogatus ad prosequutionem spolij, & dictarum litterarum executorialium, & suam subrogationem fratri Sebastiano personaliter non intimauerat, sed tantum citauerat in Curia procuratorem fratris Sebastiani ad dicendum cōtra litteras subrogationis, qui dilationem ad partes petierat, & obtinuerat, quod non erat opus intimare personaliter dictas litteras subrogationis fratri Sebastiano, sed quod satis fuerat citasse procuratorem suū, quia non agitur nunc de illaqueando ipsum censuris, quia iam est illaqueatus, ex quo non dimisit possessionem, nec paruit executionibus in termino prefixo: Sed agitur de executione dictarum censurarum, in quib. incurrerat, aliàs declarando, illum dictas censuras incurrisse. Et ex octo Dominis quinque hoc tenebant. Alij in contrarium.

DECISIO DCCLXXIII.

De Iudicijs.

SVMMARIVM.

1 *Citatio originalis per edictum sufficit, quòd sit affixa in valuis Ecclesiarum, & dimissa copia.*

MEdiolanensis parochialis S. Petri de Tardata Dñi, dum causa esset coram me, & citatio per edictum non fuisset facta tempore diuinorum, vel dū populi multitudo adesset, fuerunt in opinione, quod
1 sufficeret, quia † in citationibus per edictum licet secus sit in alijs, sufficit, quod affixa sit originalis in valuis Ecclesiarum, in quibus mandatur executio, & quòd ibi per aliquod temporis spacium permanserit, & quod sit dimissa copia collationata.

DECISIO DCCLXXIV.

De mensibus ordinariorum.

SVMMARIA.

1 *Beneficium vacans quando ob elapsum temporis deuolutum dicatur.*

2 *Deuolutio nouam non inducit vacationem.*

3 *Beneficium an dicatur liberum vel reseruatum, tempus vacationis inspicitur, & num. 10.*

4 *Beneficium spectans ad collationem Cardinalis, debet considerari vt reseruatum, quòd solus Papa conferre possit.*

5 *Exclusio filiæ dotatæ stantibus masculis non habet locum si masculi nolint, vel non possint succedere.*

6 *Masculus excludens feminam vigore statuti. si non adeat hæreditatem, non transmittit ad hæredem beneficium excludendi feminam.*

Declara tamen & distingue, vt num. seq.

8 *Beneficium reseruatum quare non deuoluatur ad Ordinarium, sed ad solum Papam.*

9 *Regula reseruationū differt a statuto excludente feminas.*

TVllen. parochialis de Hebe in Curia datū erat de regula Pauli Tertij reseruatoria beneficiorū vacatorum in 8. mensibus, ad collationem quorumcumque collegiorum, non tamen Cardinaliū spectātium. Et casus noster erat, ꝙ vacauerat beneficium, dū Cardinalis præesset Ecclesiæ, tamen Cardinalis infra sex menses non contulerat, & sic beneficiū erat deuolutum ad Archiepiscopū, qui Archiepiscopus non erat Cardinalis: dubitabatur, *an beneficium esset reseruatū, quia etiam quod esset deuolutum ad Archiepiscopum, ta-*

men

men ipse non potuisset conferre, sed tantum Papa, stante
1 *reseruatione*. Et dicebatur ab aliquib. quod † debuisset considerari, *an mensis, in quo occurrit deuolutio ad Archiepiscopum, sit vnus ex octo reseruatis, quia tunc beneficium considerabitur reseruatum, an verò occurrit in vno de quattuor mensibus ordinarijs deputatis, & tunc nō sit reseruatū, & sic Archiepiscopus potuit conferre*. Fuit
2 replicatum, ꝙ † deuolutio nō inducit nouam vacationem, & ideò, ꝙ non potest dici, quod deuolutionis tēpus † debeat considerari, vt beneficium dicatur liberū,
3 vel reseruatum, sed tantum tempus vacationis, an vacet in mense reseruato, an non. Item dicebatur, ꝙ illa verba, non tamen Cardinalium, sunt in fauorē Cardinalium, & ideo cum beneficium desinat esse ad col
4 lationem Cardinalis, cessat fauor: Et sic † beneficiū dēt considerari vt reseruatum, vt solus Papa conferre possit, prout videmus in statuto excludente feminas propter masculus, nā si postea moriatur masculus, & sic esset ratio exclusionis feminarum, tamen cum femina propter masculum fuit semel exclusa, non viterius mortuo masculo admittitur. Replicatur, illud ꝓcedere, si Cardinalis conferret: Secus si cōferre omittat, vel si nolit, vel non potuit conferre. Sicut dicitur,
5 ꝙ † Exclusio filiæ dotatæ stantib. masculis, ita demū operatur, si masculus succedat, non si masculi vel nolint, vel non potuerint succedere. Bal. in l. 3. §. sed & si sint sui. ff. ad Tertul. Rom. in l. apud Iulia. in fi. ff. ad Trebel. Corn. cons. 341. col. 2. vol. 2. & cōs. 226. col. 1. vol. 4. Greg. Nat. in repet. c. quamuis. col. 43. & 89. de pact. in 6. facit tex. in l. nonnūquam, ff. de leg. ꝓstan. vbi text. loquens de instituto, qui volebat admitti beneficio præteriti, dicit: nec. n. occasio emancipationis præteriti debet institutum lucro afficere, licet præterirus iure suo non vtatur. Item allegabatur Sal. in l. 1. col. fi. C. de adult. vbi cōcludit, ꝙ licet masculus ex-
6 cludat feminam virtute statuti, tñ † si nō adijt hæreditatem antequam moriatur, licet non repudiauerit, nō transmittit ad hæredem suum beneficium excludēdi feminam, quia beneficium excludendi filiam datum filio ita demum operatur, si fuerit per masculum acceptatum, l. 1. & l. emancipati. C. qui admit. d. l. nonnūquam, & l. quem in potestate, §. si soluis. ff. de leg. præstan. & tñ in hæreditate attenditur tēpus mortis, vt excludatur filia. Dec. cons. 559. Anch. consil. 300. sed aliàs 189. Ad ista pro parte aduersa respondebatur, ꝙ Bal. in d. §. sed & si sint sui. opponēdo de l. filius fami lias, §. cum quis. ff. de leg. 1. per quē tex. videbatur dicendum, ꝙ mulieres excluduntur, si masculi possunt succedere, licet non succederēt, pro solutione contrarij remittit se ad not. per eum in l. 1. §. si filium. de bono. pos. contratab. vbi in col. 2. ver. aut non excludit, & col. seq. vers. quæro si filius. concludit, esse distin-
7 guendum, ꝙ † aut persona excluditur, ex quo alia habebat potentius ius, quod est in statuto excludēte feminam propter masculum, & tunc non censentur feminæ exclusæ, nisi masculo succedente. Aut verò persona excluditur propter alteram, non vt habentē potentius ius, sed quia aliter non vocabatur, nisi eo non existente, & tunc non attēditur, an alter succedat vel non, sed persona vna exclusa deficit conditio, sub qua alia vocabatur, vt ibi per Bar. per tex. in Auth. licet. C. de natural. liber. & in d. l. filius fam. §. cū quis. ff. de le-
8 ga. 2. Sed † regula nō excipit Card. vt habentes potentius ius, sed quia pp reseruationem, quam facit Papa, non vult facere de beneficijs ad eorū collationē pertinentib. Et ratio diuersitatis inter statutū, & casum
9 nostrū allegabatur, quia † cessante statuto, femina habet ius succedendi de iure cōmuni, cuius contrarium est in reseruatione, quia contra regulam. Et cessante regula, beneficiū est de iure cōmuni liberū, & statuta considerāt etiam successionem masculorum. Regula verò non considerat collationem Cardinalis, sed pertinentia collationis, & sic ad faciendum beneficiū esse liberum innitimur iure communi. Præterea regula reseruationum est odiosa, igitur strictè intelligenda, aliàs sequeretur, ꝙ idem beneficium ex eadem vacatione esset vno tempore liberum, videlicet antequam labantur sex menses, in quibus poterat Cardin. conferre, & illis elapsis quando deuoluitur ad Archiepiscopum, efficeretur reseruatum. Ego autem dicebam, ꝙ si hoc non dicamus, sequeretur, quod regula non sem per præseruaret collationem Cardinali concessam: ponamus, ꝙ tempus præcesserat Episcopatum, & beneficium vacauit post per duos menses: moritur Episcopus vel renunciat Episcopatum, non deuoluto dicto beneficio: prouidetur de persona Cardinalis in d. Episcopatu, quod Cardinalis non posset tale benefi-
10 cium conferre, quia si † considerabimus tempus vacationis, cum vacauerit sub Episcopo beneficium, nō erit reseruatum. Et Domini dixerūt, verum esse, quod isto casu beneficium non erit reseruatum, & Cardinalis non poterit conferre. Et sic ex octo Dominis quinque fuerunt, qui dixerunt, quod secundum tempus vacationis consideretur, an beneficium sit reseruatū. Itaque in hac causa voluerunt, beneficium esse liberum, & Archiepiscopum per deuolutionem potuisse conferre: alij tres erant in contrarium.

DECISIO DCCLXXV.

De expens. & fruct.

SVMMARIVM.

1 *Expensæ iurantis paupertatem taxantur ad rigorem, ac si non iurasset, secus in Cardinalibus.*

MAdouin. coram Domino Rainaldo Victor obtinuerat, aduersarium sibi condemnari in expens. qui iurauerat paupertatem, & volebat in eius fauorē moderari, ac si paupertatem non iurasset: Domini di-
1 xerunt, quod † deberent taxari ad rigorem, ac si non iurasset paupertatem, quia dicunt, quod de iure est obligatus notario soluere ad rigorem, quum primū ad pinguiorem fortunam deuenerit. Et ita ad rigorē taxabatur, & non satis fuerat, si paupertatem nō iurasset, ex quo expen. soluit. Sed dixerūt secus esse in Cardinalibus, qui ex priuilegio personali sunt exempti ad instar aliorum similium, qui non soluunt ad rigorem, quia non debent taxari ad rigorem, sed tantum id, quod fuit solutum pro parte Cardinalis, quia propter hoc non soluunt aliquid vltra quam debeant ex priuilegio, quod secus est in iurante paupertatem.

DECISIO DCCLXXVI.

De Publicandis.

SVMMARIVM.

1 *Regula de publicandis non habet locum in resignante moriente post obitum Clementis.*

TOletan. Parochialis de Tunquerra coram Domino Rainaldo in secunda. Nam in prima fuit corā Domino Aragonia. Vnus tēpore Clementis plures in eādem personam resignauerat, vt eueniente casu euitaret regulam de publican. & postea mortuus est Clemens viuente resignante, & postea superuenit regula de publicandis resignationibus Pauli Papæ Tertij, & post dictam regulam obijt resignans in posses-
1 sione. Domini dixerunt, quòd † resignatio non subiacebat regulis Clemētis: quia regula fuit extincta morte Clementis, & regula operatur hunc effectum tempore mortis resignātis, quo tempore dicta regula exspirauerat. Item non subiacebant regulæ Pauli, quia ius non loquitur de resignationibus antè factis, sed faciendis, & hoc de mense Martij 1538.

DECISIO DCCLXXVII.

De Triennali.

SVMMARIA.

1 *Prorogatio regulæ de triennali, an prosit actori.*

Confessio

2 *Confessio facta intuitu personę etiam, quod effectus realis resultet, non egreditur personam.*

3 *Appellatio vnius ex litis consortibus vt prosit alijs, quid opus sit.*

TOletan. Abb. della Sierra de mẽse Martij 1538. Petrus della Penna erat triennalis possessor, sed Episcopus Solis obtinuerat prorogationem regulæ de triennali, & ita demum Franciscus Capra, Petrus autem tertius aduersarius nullam prorogationẽ obti-

1 nuit: Domini voluerunt, ꝙ † prorogationes aliorum non prodessent Petro, quia ex quo Episcopus Solis solus in tempore prorogato egit, non potuit facere, ꝙ cum Petrus Quoquus esset exclus. triennio, licet tempore egerit in quadriennio, quòd ius extinctum Petri Quoquo reuiuisceret. Sed maior difficultas erat, qđ Capra, quia 4. anno, quo Episcopus Solis egit, & ipse poterat propter suam prorogationem agere: & cum etiam beneficium effectum sit litigiosum tempore quo Capra poterat agere, & quia instantia triennalis erat sublata, videbatur ꝙ Capra posset agere. Replicabatur, quo interruptio est ex priuilegio Solis, & sic personalis sibi tm̃ habet prodesse, allegatur tex. in simili in l. Lucius. de restit. iud. Io. Fab. in §. quod-

2 cũque ergo. vers. item. eo. ti. vbi confessio † facta intuitu personæ, etiam ꝙ effectus realis resultet, non egreditur personam. Itẽ restitutio ad appel. priuilegio speciali non prodest alijs, & maximè, quia non apparet ꝙ Capra fecerit, ꝙ Solis egerit: vt dicimus de appell.

3 vnius ex litis consortibus, ꝙ † vt prosit alijs, opus est, quod communiter constet de scientia appellationis intra ipſs appellationum, & D. Rain. Mohed. Sarn. & Mariscot. erant pro Petro della Penna, Capisucchus, Vortius, & Aragona, pro Capra, & ibidẽ Macerateñsis. Et sic viso, ꝙ essẽt quattuor pro qualibet parte, voluit differre, quousque alij Auditores infirmi, & absentes venirent in Rotam. Ego Thol. proponens.

DECISIO DCCLXXVIII.

De restit. in integr.

SVMMARIVM.

1 *Expensæ antè omnia solui non debent deserta appellatione post primam sententiam, cãmissa caussa restitutionis: secus si latæ sunt tres sententiæ conformes.*

IN causa Toletana eremitorij corã me, Petrus Ortiz prætendebat quasdam decimas Ecclesiæ suę deberi, & Petrus de Vineto easdem suæ parochiali deberi, qui obtinuit, cum esset in quasi possessione exigendi dictas decimas, absolutoriam, & Petrum Ortiz in expen. cõdemnari, & ob non prosequutionem appellationis sententia transiuit in rem iudicatam, & Ortiz ratione suæ Ecclesiæ habuit commissionẽ restituendi tutoriam aduersus lapsum fatalium, prout de iure. Et Dñi bis de mense Maij 1538. fuerũt pro Ortiz, quod

1 deberet † audiri, & ẽt ante quam fuisset expensas, quia pendente articulo restitutionis omnia conquiescunt: secus si post tres sniias conformes, quia miserationis gratia restituitur, sed tũc dato pariter iudicato.

DECISIO DCCLXXIX.

De Triennali.

SVMMARIA.

1 *Allegatio Lapi in materia possessionis triẽnalis procedit ẽt si post obitum primi beneficium fuit pluries resignatum. Et etiam quòd Episcopus non continuauerit visitare, nu. 2. Imò etiam si de infectione tituli & possessionis præcedentis appareat, nu. 4.*

5 *Regula habens decretum irritans inficit titulum, & possessionem.*

HIspalen. Canonicatus, & prẽb. inter Petrũ Sanctiglaria, & Didacũ Vesga, mortuo Garsia Mondragon, qui fuerat triennalis pacificus possessor, successit Sebastianus Tapia, & possessionẽ accepit, deinde resignauit in Gomesium Vallo, & Gomesius Vallo litteris non confectis in Petrũ Sanctiglaria. Dñi

1 dixerunt, ꝙ Petrus † poterat se tueri allegatione Lapi, nõ obstante, quod inter Garsiam, & ipsum intercesserunt duo, videlicet Sebastianus & Gomesius, qa verũ est dicere, ꝙ vltima vacatio fuerit per obitũ Garsiæ. & Gomesius Vallo habet etiam per obitũ Garsiæ, & sic vltimus prædecessor fuit Garsias. Itẽ dicebat, ꝙ non poterat se tueri, quia tempore Garsiæ non fuerit facta visitatio. Et licet hoc non probaretur concludenter, tm̃ Dñi dixerũt, ꝙ si probaretur, non releuaret, qa allegatio Lapi fundatur ẽt in alijs, q̃ in visitationib. aliàs raro

2 allegatio haberet locum, † cum raro Episcopi visitarẽt. Item dicebatur aliud fortius, ꝙ Garsias fuit prouisus per ordinarium, & possessionem accepit de mense

3 Maij reseruato per regulam habentem de verum † iritans, quod inficit nedum titulum, sed possessionem. Ergo Garsias nõ potest dici possedisse, maximè cũ ti-

4 tulus, † cũ appareat de infectione tituli & possessionis. Domini 17. Maij 1538. tuerunt, ꝙ præsumatur nouus titulus, & bonus; & dixerunt, ꝙ ita aliàs fuit tentum. Et allegabatur decis. Calsul. tertia, de renunc. secus in regula de trien. aliàs 8. in decis. super reg.

DECISIO DCCLXXX.

De filijs presbyterorum.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus illegitimi non probatur per solam habitus delationem, sed per dispensationem, & per litteras.*

HIspalen. Canonicatus coram me. Dñi dixerũt, ꝙ

1 illegitimo † non sufficit per testes probare, quod incedat in habitu clericali, quòd sufficit legitimo: sed debet probare secum dispensatum fuisse, & vlterius clericatum per litteras, non per reputationem.

DECISIO DCCLXXXI.

De regressis.

SVMMARIVM.

1 *Regressum habens ex caussa cessionis iuris non tenetur docere de suo titulo, sed sufficit constare, quòd cessionarius notam habuerit cessionem.*

CAstraugust. Archipresb. de Dayola corã D. Mariscano fuit tentũ, † ꝙ regressus reseruatus Cardinalis de Flisco ex sua cessione, licet non doceatur de aliquo titulo ẽt malo & infecto, teneat: quia ille, in cuius fauorem cessũ fuerat, consenserat caussæ cessionis in pensionẽ 807. & sic cũ magnificentiss. cessionẽ, apparet ꝙ Cardinalis aliquod ius hẽbat, & dixerunt Dñi aliqui, quod ẽt si non consensisset in pensionẽ, sed tantum acceptasset cessionem, ꝙ satis erat ad validitatem regressus, & quod aliàs ita fuerat tentum.

DECISIO DCCLXXXII.

De conceis. præben.

SVMMARIVM.

1 *Cessionarius potest acceptationem ad speciem deducere, licet per cedentem fuerat antè cessionem sub alia die ad speciem deducta.*

TOletan. Abbatię de Ocagna coram D. Mariscotto, Alphonsus Villa Real. venerat ad caussam, & produxerat suam acceptationem deductam ad speciẽ ex Archiuio sub die 25. Aduersarius verò acceptauerat 25. postea Alphonsus cessit in Rodericum, reseruata sibi pensione, & Rodericus extraxit ex Archiuio ẽt acceptationem Alphonsi sub eadem die 25. Domini

1 dixerunt, quod † poterat, quia Alphonsus non habebatur pro mortuo, ex quo reseruauerat sibi pensionẽ de fructib. beneficij. Sed si non reseruasset pensionẽ, & ante cessionem nullam acceptationem ad speciem beneficij illius deduxisset, & cessionarius vellet deducere ad speciem, vel declarare animum Alphonsi, tunc non posset: sed si Alphonsus præsens declarasset, quod volebat tale beneficiũ, cessionarius poterat extrahere acceptationem alterius diei, ex quo Alphonsus iam declarauit, quod volebat illud beneficium.

DE-

DECISIO DCCLXXXIII.

De priuil. & indult.

SVMMARIA.

1 *Indultũ simpliciter concessum non comprehendit Prælatũ habentẽ vnam tantũ vocem in Capitulo. & nu. 5. & 7.*
2 *Mandatum de prouidendo comprehendit etiam collationem Episcopi vt canonici.*
3 *Indultum non dat potestatem conferendi illam non habẽti, sed tantum tollit impedimenta reseruationum, & conseruat quasi possessionem in qua quis existit.*
4 *Indultũ nihil operatur vbi non præcedit iuris conferendi quasi possessio.*
6 *Episcopus tanquam canonicus si est absens, non est vocandus in Capitulum.*
8 *Capitulum Episcopo contradicente habente dimidiam, nõ potest alteri conferre.*
9 *Prælatus habens dimidiam potest conuocare Capitulum, & congregare, ad electionem.*

TErracinen. Canonicatus, & præbend. coram me, præsupponebatur pro parte Matthiæ Lonz contra Franciscum Robusser. quòd Archiepiscopus. Terracinen. haberet tantum vnam vocem in collationibus Canonicatus, & præb. Dicebat Matthias, quod erat locus indulto Archiepiscopi Cardinalis, quia indultum dicit, ad tui collationem communiter vel diuisim quomodolibet spectantem de iure vel consuetudine, &c. & ideò dicebatur, quod licet Archiepisco
1 pus habeat tantum vnam vocem, † dicitur tamen cõmuniter ad ipsius Episcopi, & Capituli collationem spectare. c. pen. de appel. lib. 6. c. postulasti. de concess. præb. c. 1. ne sed. vacan. lib. 6. Et ideò Doct. in d. c. pe
2 nul. interunt a † mãdato de prouidendo, ad collationẽ Episcopi, & Capituli communiter, vt includant collationem Episcopi & Canonici tantum. Et tantò magis hoc dicebant esse in casu nostro, cum indultum sit fauorabile, ad cõs. Anch. 121. Cassad. decis. 7. de priuil.
3 ex eo quòd † indultum non dat potestatem conferendi illam non habenti, sed tantum tollit impedimenta regularum, & reseruationum, & conseruat quasi possessionem, in qua quis existit. Cassad. decis. 3. de priuileg. ad not. in c. cum aliquibus. de rescriptis, lib. 6. & sic solum sibi præseruatur quasi possessio conferẽdi,
4 ita † quòd si collatio ad eũ pertineret de iure vel consuetudine, & non esset in quasi possessione, indultum non operaretur. Cassad. decis. 73. de præb. Sed in casu nostro Episcopus non poterat conferre, nec conferebat, sed Capitulum, (in quo ipse vt Canonicus habet vnam vocem) interueniebat: non potest ergo dici, ꝙ vt Archiepiscopus cõferret: & indultum cõsiderat, ꝙ vt Archiepiscopus esset in possessione cõferendi: sed hic non vt Archiepiscopus, sed vt Canonicus interueniebat in collationib. Non obstat c. pen. de appell. &
5 alia supra allegata, & ibi Franc. & Gem. quia † si ibi Papa voluit grauare Episcopum in mandato de prouidẽdo, vbi collatio pro dimidia parte spectabat ad Archiepiscopum, multò magis, vbi vnicam tantum vocẽ habebat vt Canonicus, cum tibi minus præiudiciũ inferatur, & quia nõ intelligeremus de Prælato habente vnicam vocem, gratia mandati de prouidendo frustraretur, quòd esse non dẽt, vt Abb. in c. fi. col. 4. ver. quem, de præb. facit Ancha. decis. 702. & decis. fin. de iur. pat. Item Papa in indulto voluit præseruare collationem considerabilem, quę nõ est, si Archiepiscopus vt Canonicus cum Capitulo conferat, & si vt Cano-
6 nicus interueniat in Capitulo. Ergo si est † absens, nullam vocem habet, nec est vocandus. c. corã. de ele. Nec refert quòd vnus de Capitulo non vocatus possit dare de contẽptu: quia illud verum est, si fuisset præsens, non si absens. Item in indulto Papa voluit conseruare collationem, quæ esset alicuius effectus: sed vt vnius Canonici non est cõsiderabilis effectus, quia ipse non potest conferre, sed cũ Capitulo, & vox sua cum tot vocib. capitularibus non potest, vt considerabilis effectus considerari. Et si dicatur etiam qñ habet dimidiam, & Capitulũ etiam dimidiam, quòd Episcopus ex se non potest conferre, cum requiratur alia dimidia vel maior pars Capituli: respondetur. Nã
7 isto † casu dimidia tibi competit vt Prælato, & Papa non egit conseruare vocem Canonico in indulto, sed voluit Prælato collationem conseruare: sed quando Prælatus habet vnam vocem vt Canonicus, illa tibi, vt Canonico competit, non autem vt Prælato, & Papa non egit conseruare vocem canonicam, sed collationem Prælato. Item dimidia est maximè consideraba
8 bilis, quia Capitulũ Episcopo contradicente, non † potest alteri conferre, ad not. in c. a collatione. de appel. c. postulastis. de concess. præb. quod non est si habet vnicam vocem vt Canonicus, quia eo contradicente
9 potest Capitulũ conferre. Et quia † quando competit dimidia Prælato, potest conuocare Capitulum, & cõgregare ad electionem, ad not. in d. c. postulastis.

DECISIO DCCLXXXIV.

De priuil. & indult.

SVMMARIVM.

1 *Collatio Cardinalis facta vigore indulti de beneficio vacante apud Sedem, habet vim consensus.*

NOnacten. Prioratus de omni gaudio coram me, Domini voluerunt, quòd collatio Cardinalis facta vigore indulti de vacãtibus apud Sedem haberet
1 vim consensus, cum superuenisset collatio Papæ, non obstante forma indulti, ꝙ per procuratorem consentiat, si absens fuerat, prout erat in casu nostro, quia poterat adimplere per æquipollens, cum idem effectus resultaret, quòd inuito Cardinali non conferatur, sed ille cui Papa voluit.

DECISIO DCCLXXXV.

De Iudicijs.

SVMMARIVM.

1 *Commissio causſæ dans processum summarium si sit principalis, seruit etiam in alijs instantijs: secus si dependens.*

DIcunt nonnulli ex Dominis, quod licet quando in prima instantia commissio est, quod summarie, &c. eadem commissio suffragetur, & in alijs instãtijs, etiam si in illis terminis sint male, & cumulatiuè
1 seruati. Hoc tamen procedit, quando ex prima commissione cautſæ fit dãs processum summarium: Secus si fuerit dependens in secunda instantia, quia seruit tantum in illa instantia, in qua prætentatus fuit processus summarius quoad primam instantiam tantum, vide Cassad. decis.

DECISIO DCCLXXXVI.

De iureiurando.

SVMMARIVM.

1 *Absolutio a iuramento non suffragatur illi, qui post lapsum termini illam impetrauit.*

ROmana pecuniaria inter Ioannem Melen. & Alphonsum Vigil. Domini dixerũt, cum essemus in obligatione in forma Cameræ, & quis haberet commissionem cum potestate absoluendi a iuramento ad
1 effectum agendi, quòd ex quo elapsus erat terminus antequam impetraret commissionem, & sic effectus erat periturus, quòd non debebat absolui vigore dictæ commissionis, nisi fortè narrando periturum impetraret absolutionem a pœnitentiaria. Et hoc de mense Octobris 1558.

DECISIO DCCLXXXVII.

De iureiurando.

SVMMARIA.

1 *Absolutio a iuramento non impedit exequutionem obligationis Cameralis, & decis. 799. num. 1.*
2 *Exceptio non numeratæ pecuniæ potest per statutum tolli.*

Roma

ROmana obligationis in forma Cameræ inter Alphonsum Vigil. & Io. Malendie coram D. Mariscotto fuit tentum, quòd † non obstante relaxatione iuramenti per pœnitentiariã ab obligato obtenta, quòd licet simus in instrumentis guarentigiatis, in quib. exceptio non numeratæ pecuniæ potest opponi, vt per Bal. in l. fi. in prin. & in l. in contractib. C. de nõ num. pec. Ias. in l. qui pecunia, ff. si cer. pet. col. 1. tamẽ quan-
2 do † adest statutum, vt per Doct. prędictos, quòd talis exceptio non opponatur, opponi non potest: ted in casu illo adest facultas A. C. quòd non obstante relaxatione iuramenti procedatur ad executionem: ergo talis facultas data a Principe, cum habeat vim statuti, impedit talem exceptionem ad effectum tollendi executionem, quia obligatio debet exequi, & postea stante absolutione poterit procedi in casu nostro.

DECISIO DCCLXXXVIII.

De Pensionibus.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus ob non solutionem pensionis non absoluitur ad effectum agendi nisi pareat.*

ITem fuit dictum in vna alia coram Dom. Rainald.
1 quod a † censuris latis in curia, vt quia quis non solvit pensionem, & fuit excommunicatus, quod ibidem vigore commissionis nõ absoluitur, ad effectum agendi, nisi pareat.

DECISIO DCCLXXXIX.

De restit. spoliat.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus a possessione capta vigore transumpti supplicationis tantum, est restituendus.*

IN vna Oscen. Spolij coram Domino Aquen. de anno 1530. vbi quis vigore transumpti supplicationis tantum absque mandato de immittendo in possessionem, adeptus fuerat possessionem beneficij, & postea fuerat datum de regula, quod transumpta supplicationum non dantur, quæ habet decretum irritans: ta-
1 men Domini † voluerunt, licet ex varijs rationibus, quas, quia variæ sunt, non referam, quod spoliatus esset restituendus.

DECISIO DCCXC.

De appel.

SVMMARIA.

1 *Commissio appellationis infra decem dies impedit sententiam transire in rem iudicatam.*

2 *Tempus quod datur ad prosequendum appellationem, debet incipere intra breue spacium.*

OScen. Vicariæ de Iuuenio coram Dom. Aquen.
1 Domini voluerunt, quod † quando commissio appellationis est infra tempus decem dierum in Banchio Cursorum, licet non sit redempta a Cursoribus, quod sufficiat, vt sententia non transeat in rem iudicatam per decendium, quia tempus decem dierum ad prosequendum appellationem quo ad initium inspicitur: & sic sufficit, quod inceperit prosequi. Et dubium fatalium, quod videtur contrariũ, debet intelligi, quod nõn sufficit incipere in medio, vel fine temporis, quod datur ad prosequendam appellationem, vt est annus, vel biennium ex causa. Vnde Put. decis. 6. de appel. di-
2 cit, quòd † illud modicum tempus, quod datur, debet redimi a Cursoribus, & præsentari Auditoribus. Et in dicta decis. in vltic. appel. dicit, quod infra modicum. Et ita declarat. Ista dicitur, aliàs non esse vera, & eadem die in vna alia coram me Barchinonen. literæ mitorij, vbi nulla alia apparebat diligentia, nisi quòd in libro Martini Lupi, qui solet portare commissiones ad resignandum, reperiebatur nomen appellantis: Domini dixerunt, quia non exprimitur, super quo appellans appellauit commissionem, quia posset esse alia, quam appellationis, quod sibi non sufficit. Item quia videtur modica diligentia, & quia commissio nõ est signata si erat in manibus Martini. Sed primo fundamento obstaret secundum, quod mihi non placet, quia tantum supradicta videretur, quod satis sit, quod inceperit prosequi, quod obstaret si constaret, quod dedisset commissionem appellationis Martino ad resignandum.

DECISIO DCCXCI.

De pensionibus.

SVMMARIA.

1 *Termini seruati ad docendũ se paruisse litteris impediunt excommunicationem, sed non petitionem pensionis.*

2 *Termini qui dantur ad docendum se paruisse litteris, sunt de stylo Curiæ.*

MEdiolanen. pensionis Clareuallis inter Episcopum Tudertin. de Casis, & Episcopum Sancti Sepulchri de Torlanonis post intimationem litterarum pensionis ante mensem datam, vt post intimationem quis non incurrat censuras, fuerunt seruati quattuor termini ad docendum se paruisse litteris pen. & post mensem lata per Audit. Cameræ declaratoria cõtra Episcopum Tudert. Domini fuerunt (dum causa
1 erat coram D. Maceraten.) quod † processus esset bonus, non obstante, quod pendente termino nihil est innouandum: & quia cum cessat, & veniret dies solutionis in die intimationis, licet non possit excommunicari, nisi post, tamen ante statim facta intimatione pensio poterat peti: & ibi termini sunt principales respectu pensionis, quia ad docendum se paruisse litte-
2 ris pensionis. Item quia † isti termini non sunt de iuris rigore, sed de stylo curiæ, vt per Felin. in cap. Rodulphus, de rescript. & ordinarius, vt Auditor potuit vnica citatione ad videndum se excommunicari, procedere ad excommunicationem.

DECISIO DCCXCII.

De expen. & fruct.

SVMMARIVM.

1 *Intrusus beneficio reseruato est condemnandus in fructibus a die intrusionis.*

SAlamant. de Porquera Domini dixerunt, quod licet realiter intrusus in beneficio, si spolio non agat, condemnatur in fructibus beneficij a die motæ litis, non autem a die intrusionis, quando sumus in spolio, & beneficium sit reseruatum, quia reseruatio inficit titulum, & possessionem: tamen etiam tali casu
1 condemnatur in fructibus † a die intrusionis, & in hac causa beneficium erat reseruatum, quia auctor veniebat vigore regressus Apostolici.

DECISIO DCCXCIII.

Regula de extend. consen.

SVMMARIA.

1 *Concessio super resignatione non potest extendi post tempus regulæ etiam in resignatione conditionali, & numero 3.*

2 *Fraus in resignatione, quando committi possit.*

HIspalen. præstimonij de Constantia, vbi Garsias Gubalen. resignauerat dictum beneficium in fauorem Gundisalui sui nepotis; & supplicatio primo fuerat signata de anno 1530. consensus per Garsiam præstitus a tergo supplicationis 530. & postea de anno 1534. quia Garsias reseruauerat sibi regressum, & fructus: Gundisaluus consensit dictæ reseruationi, & Paulus de Atteuantis extendit vtriusque consensum, me tamen proponente: octo Domini fuerunt in opi-
1 nione, † quod propter regulam de exten. consentibus, consensus Garsiæ non potuerit extendi: Rodericus, & Mariscottus fuerunt in contrarium. Et moti sunt octo ex Dominis, quia regula venit ad obuiandum fraudibus. Et licet Mariscottus responderit, quod
2 in hoc non committeretur fraus, quia † fraus potest committi, quando resignatio est libera: & in facultate resignantis est facere in vltimo vitæ spiritu, quod

consensus extẽdatur, vel post mortem, & trahatur ad tempus præstiti consensus: sed hic non. Ego replicabam, quòd idem est: quia licet requiratur, quòd resignatarius consentiat resignanti viuente resignante, vt resignatio sortiatur effectum, vt regressus & reseruatio inueniat cui acquiratur, tamen resignatarius posset consentire hora præambula mortis resignantis, & sic resignatio teneret. Nec est verũ (vt dicebam) quod subijceretur regulæ de 20. dieb. quia cõsensus resignãtis, qui retrotrahitur ad diem præstiti, non autẽ extensi consensus, reperiretur multò ante mortem resignantis. Item quòd nec resignatarius, cum adhuc viuat resignans, potuisset resignare contra resignantem, cũ resignatio non appareret, & obtineret, quòd post sententias resignans faceret, quòd resignatarius consentiret. Et sic cum resignatio appareret nulla, nulla etiã fuisset contentio, & litigans remaneret elusus, & aliæ similes considerabantur fraudes. Item pro parte resignatarij dicebant, quòd ista resignatio erat quodammodo conditionalis, videlicet si resignatarius consentiat reseruari fructũ: & regressus, & regula debet intelligi de purè facta, & non condõnali resignatione, & de consenslib. super perfectis resignationibus replicabatur, quod om
1 nes resignationes, & omnes consensus, & † verba erãt vniuersalia, & quod capiebant etiã actu conditionali. Item quod resignatio erat perfecta, quia Dominus in traditione suæ rei potest apponere pactum, & grauamen, quod vult. Et quia erat in beneficialibus, Garsias hoc non poterat ex se. Et ideo de hoc regressu, & reseruatione supplicauit Papæ, signauit supplicationem, & sic supplicatio, & reseruatio erant perfectæ, & Papa hoc potuit absque consensu resignatarij, & consensus requirebatur pro expeditione bullarum. Et si dicatur, imò si resignatarius non consentiret, resignatio non erat perfecta. Replicabatur, quòd etiam in libera, & pura resignatione requiritur consensus, seu voluntas resignatarij: & si ipse non acceptet resignatio non tenet, quando est facta in fauorem tertiæ personæ, & non alàs, aliter, nec alio modo. Nam illa vox, acceptante non tenet, & non abdicat beneficium a resignante.

DECISIO DCCXCIV.

De publicandis.

SVMMARIVM.

1 *Regula de publicandis non procedit in resignatione facta tempore Clementis decedente resignante post Clementẽ.*

Delennen. beneficij de Diego corã D. Aquen. vnus tempore Clementis resignauerat, & non fuit paritum regulæ de publiçan. Mortuo Clemente mortuus fuit resignans in possessione. Domini dixerunt,
1 quod † ista resignatio non subiacebat regulæ de publican. nec Clementis, nec Pauli eius successoris, quia ante mortem resignantis exspirauerat regula Clementis, quia erat tantum tempore Clem. duratura. Itẽ regula Pauli non capit resignationes præteritas, cũ lex præseruat futura, non præterita, quia proœmium regularum Pauli dicit, se velle dare normam gerendis negotijs, & sic in futurum. Sed in contrarium allegabatur, quod quando actus est talis, qui non in totum resoluitur vno tempore, sed est respiciens plura tempora, vt est actus, & connexus, vt per glo. in Clem. 1. in verb. deputatis, de test. per Doct. in cap. fin. de constit. quod etiam respicit futura. Sed hic ista resignatio habet duplex tempus, videlicet resignationis, & mortis resignãtis. Sed replicabatur, quòd hic statim, quando mortuus fuit Clemens, resignatio non subiacebat tempore mortis resignantis, quia illa pendentia, quod moraretur in possessione, fuit sublata a regula Clementis, & sic resignatio fuit firma, nec alium post se euentum exspectabat, in quo resolueretur. Et fuit dictum, quòd ita fuerat iudicatum in vna Delen. coram D. Aquen. & in vna Auinionen. coram D. Sarnen.

DECISIO DCCXCV.

De mensibus ordinariorum.

SVMMARIA.

1 *Indultum concessum Regi Scotiç non comprehendit beneficia vacantia in octo mensibus postea reseruatis, etiam stante clausula cũ conditione ampliatiua, etiam in mensibus ordinarijs concessis.*

2 *Reges & Cardinales non sunt per omnia æquiparati per regulam reseruatoriam.*

Barchinonen. Vicariæ de Piamico coram me in facultate concessa Regi Scotiç nominandi ad 30. beneficia, habet & locum in mensibus ordinarijs per Papam concessis: & facultas fuit concessa tempore, quo exspirauerat reseruatoria octo mensium: & postea superuenit regula renouatoria dictorum mensium octo, & Rex in dispositoria non habebat ad reseruata. Et
1 quia † fuerat dubiũ inter Dominos, an haberet ad reseruata, per regulã, propter nonnulla verba facultatis, fuerunt examinati testes, qui viderant minutã originalem, quòd in illa dum petebatur ad reseruata, Cardinalis Sãctorum quattuor deleuerat. Sed replicabatur, q erat deleta, quia petebatur ad omnia reseruata, propter quam rationem familiaritatis, & vacationis apud Sedem, Papa noluit dare ad alia reseruata, prout in cõstitutione ad regimen, & quia in clausulis non obstante, erat, non obstantib. generalib. & specialib. reseruationib. Sed respõdebatur, quòd verba posita in istis clausulis executiuis, non ampliant gratiam. Et si diceretur, quòd declarant, respondebatur, quòd nõ poterant declarare de reseruatis, cum Papa in dispositione illã exceperit, & quia hoc attento non deberet etiam obstare specialis reseruatio. Item quòd illa verba possunt intelligi, quãdo esset datum indultum aliud, quod in sua diœcesi possit nominare. Nec obstat, quod dicatur etiã in mensibus residuarijs, & sic implicet octo menses Apostolicos: quia respondetur ex quo clarè sunt in dispositione exceptuata reseruata, propter hoc non debemus intelligere contra verba regulæ expressa.

Secundò & clarius, quod bene implicant octo alios menses, & sic tempore concessionis facultatis Rex poterat nominare in omnib. duodecim mensib. sed cum postea superuenit regula reseruatoria octo mensium, Rex non haberet ad reseruata, infertur, quod non potest nominare ad vacantia in dictis octo mensibus. Et sic subintrabat aliud dubium, *an regula comprehendat Regem, idest, si tollat illos octo menses.* Et omisso, quòd Rex comprehẽdatur in regula propter illa verba, *cuiuscũque facultatis*, & quòd Reges, & Cardinales sint
2 exceptuati in regula, quòd † tamen Reges per omnia non sunt æquiparati Cardinalibus. Item quòd Cardinales sunt ordinarij collatores, quòd non est Rex. Vnum motiuum adducebatur contra facultatem Regis, quia sequeretur, quod quæcumque beneficia, quæ post facultatem Regi concessam, facta sunt reseruata, caderent sub facultate, vt si Papa reseruaret expresse certa beneficia, vel fieret regula, vt fecit Paulus Tertius, qd omnes officiales Curiæ dicantur, & sint familiares suę Sanctitatis, & sic eorum beneficia reseruata, quod si vacarent in Scotia talium officialium beneficia, quòd ad ea Rex posset nominare, cum non habeat ad reseruata, & sua facultas respicit vacationes futuras. Si igitur tempore vacationis beneficia reperiuntur reseruata ex antiqua, vel noua reseruatione, Rex ad illa non poterit nominare.

DECISIO DCCXCVI.

De annali.

SVMMARIVM.

1 *Regula de annali non habet locum in beneficijs iurispatronatus, si accedat consensus patronorum.*

Hispalen. Capellaniæ Sanctæ Catharinæ corã D. Mohedano quinque ex Dominis fuerunt, quòd

regula

3 regula † de annali habeat locum in beneficio iurispatronatus, quia impetratur a Papa, dummodo accederet consensus patronorum. Nam hic erat casus, quia forte secus sensisset, si primò fuisset præsentatus, & postea instituisset, quia non diceretur impetratio, & gratiosa prouisio Papæ, quia institutio est debita, qñ psona idonea est præsentata. Sed in hoc casu, de quo agebatur, erat impetratio, quæ post se expectabat cõsensum patronorum, & etiam quia in prouisione facta de beneficio iurispatronatus militat Ratio regulæ, & quia nullum præiudicium infertur patrono, cuius respectu solet dici, quod generalis fermo non capit beneficia iurispatronatus laicorum, & quia est cõsonum iuri communi, quod fiat mentio de pensione alterius, c. cum in nostris, de concess. præben. Et fuerunt in hoc non obstante cons. Dec. 224. alij tres erãt in contrarium, & fuit dictum, quod expectaretur, q̃ alij auditores venirent in Rotam, quia causa exemplaris, & ego eram in primis.

DECISIO DCCXCVII.

De sententia & re iudic.

SVMMARIA.

1 *Sententiæ latæ contra procuratorem quid desiit esse procurator, sunt nullæ.*

2 *Mandatum procuræ exspirat per transitum sententiæ in rem iudicatam.*

VLisbonen. de feriis fuerant latæ duę sententię in fauorem Andreæ de Bren. & postea in tertia instantia substitutus procurator in causa, & cautis huiusmodi, & demum ob lapsum fataliũ sententia transierat in rem iudicatam. Postea nõ animaduerso, q̃ lapsa essent fatalia, fuerunt per duas conformes sententias reseruatæ illæ duæ primæ. Fuit dictum, quòd

1 erant factæ duæ reuocationes nullæ, quia † ille substitutus in causa appellationis desijt esse procurator, & licet desijt iurisdictio, tñ hẽt iurisdictionẽ, quia est ad cognoscẽdũ super desertione, Rot. decis. 8. 16. 19. 24. de appell. in nou. Aegid. 438. Et ét ad cõfirmãdam primam sententiã, quia operatur confirmatio effectum inualidatiuũ sententiæ transitæ in rem iudi-

2 catam, † tñ nõ durat procura, & iurisdictio ad introducendum nouam litem, vt est, quòd post rem iudicatam reuocetur ista sententia in rem iudicatã transita.

DECISIO DCCXCVIII.

De triennali.

SVMMARIVM.

1 *Regula de triẽnali non potest quis se iuuare iure cesso per alium qui habebat prorogationem regulæ.*

TOletan. Abbatię S. Vincentij della Sierra corã me, Petrus de la Penna excludebat Petrum vigore regulæ de triennali, sed Episcopus Solis alter colligans poterat agerè, quia habuerat prorogationem regulæ prædictæ, & ipse dum esset in lite, cessit in fa-

1 uorem Petri. Domini dixerunt, quod † Petrus Coquo non poterat experiri vitæ suæ effectus inutilis, per regulam de triennali, quod non verificetur propter dictam cessionem, nec poterat experiri iure cesso Episcopo, quia Episcopus speciali, & personali tantũ privilegio propter prorogationem regulæ obtentæ poterat agere. Ergo hoc priuilegium in Petrum Coquo non poterat transferri, quemadmodum si Petrus Coquo impetrasset gratiam, si neutri, vel alia noua obstantia tibi per regulam non posset agere, sed maius dubium, si Coquo caderet in Episcopum, an Episcopus posset vti iure Coquo eo inutili, Sarnen. in hac regula, q. 25. in terminis.

DECISIO DCCXCIX.

De Regressu.

SVMMARIA.

1 *Regressus secundus est nullus stante primo valido, propter defectum intentionis, & nu. 3.*

2 *Clausula, præterquam accessus & regressus, apposita in re scripto Papæ, quid operetur.*

TOletan. parochialis Dexet inter Reuerẽdissimũ Card. sanctorum quattuor, & Ioãnem de Salmeron, nam ad istam parochialem erat reseruatus regressus per decessum Gomelij Card. de Farnesio, postea Papæ, qui in assumptione ad Pontificatum transtulit suos regressus Car. prędicto, & Gomelius cessit in fauorem D. Ioãnis, reseruato sibi regressu per cessum, vel decessũ, an potuit reseruare per decessum? Fuit factum dubiũ, dato quod potuisset reseruare per cessum, an potuerit reseruare per decessum. Et dicitur

1 quod sic, quia † intelligebatur reservatus in euẽtum, in quem posset habere locũ, vt actus valeat: Et sic si Card. prædecederet, & sic suus regressus esset extinctus, quia tali casu nõ inferebatur sibi præiudicium. Et dicebatur, quod non erat etiam defectus intentionis Pontificis, quia Papa in genere, quod sufficit, intellexit, quòd erãt alij regressus dũ suspẽdit in cõcessione regressus reseruati Gomelio oẽs gratias præter quã accessus, & regressus, & de consensu coadiutorias. Sed replicabatur, quòd licet Papa faciat mentionẽ de regressibus, tñ propter hoc nõ arguitur, quòd

2 sciret regressus per decessũ, sed † apponit illam clausulam consueram, præterquam accessus & regressus, vt tollat gratias præuentiuas, quæ possent impedire hanc gratiam, & etiam regressus per decessũ, qui impediret resignationem in Ioannem. Nã voluit, quòd si per cessum alteri esset reseruatus regressus, qđ ille non tolleretur, vt gratia Ioan. haberet effectum: tñ dicebatur, quòd per tres conformes in Rota fuerat pronunciatum in Placẽtina Archidiaconatus de Tragillo pro secundo regressu, quod valeret euẽtualiter, vt supra, si primus per mortem extingueretur. Ideo Cardinalis, qui se fundat in defectu intentionis, fecit examinari Reuer. P. D. Valsionen. Episcopum, qui aliàs fuerat Datarius, & etiã Referendarius, & alios,

3 qui dicunt, quod † Papa non concedit secundum regressum, nisi qui habet primum illum suspendat, vel cassationi consentiat, ne beneficium duobus regressibus sit inuolutum, & sic quod secundus regressus non teneat ex defectu intentionis Papæ. Et ita Rota se resoluit.

DECISIO DCCC.

De iureiuran.

SVMMARIA.

1 *Absolutus a iuramento potest excipere de non numerata pecunia, & onus probandi numerationem in aduersarium transferre.*

Intellige, & declara, vt nu. 5.

2 *Exceptioni non numeratæ pecuniæ ea facilitate quis renunciat, qua confitetur se recepisse.*

3 *Absolutio a iuramento appositio in contractu, quid operetur, & num. 6.*

4 *Obligatio Cameralis duplex habet iuramentum.*

5 *Exceptione sola non numeratæ pecuniæ absolutus a iuramento se tueri non potest, si ipse vult probare.*

ROman. obligationis in forma Camerę inter Dominũ Fabium Episcopum Columna, & Dominã Constantiã de Manerijs, Episcopus cõfessus fuerat se habuisse scuta 2000. mutuo a dicta D. Cõstantia, & obligauerat se in forma Camerę. Postea antequã esset elapsum biennium, obtinuerat a pœnitentiaria se absolui a iuramento ad effectũ agendi, excipiendi, & experiẽdi de iure suo, & cautam cõmiserat. Et di-

1 cebat, q̃ † ex quo erat absolutus, qđ poterat excipere de non numerata pecunia, & onus probandi numerationẽ transfundere in aduersarium. Et allegabatur Corn. cons. 298. aliàs 293. vol. 4. qui satis bene loquitur, quia etli quis confiteatur se recepisse, & etiam renunciat exceptioni non numeratæ pecuniæ, tñ illam

poteſt opponere,& transferre onus probãdi in aduer
2 ſarium,quia † qua facultate cõfitetur ſe recepiſſe,ea-
dem renunciat exceptioni, vt eſt cõmunis opinio: &
in inſtrumento obligationis in forma Cameræ, ideo
non poteſt opponi,quia obſtat iuramentum,ſed cum
nunc habeat abſolutionem,remanet in terminis iuris
communis, ℘ non obſtante renunciatione poſſit op-
ponere,& transferre onus probandi in aduerſarium.
3 Sed reſpondebatur, quòd † abſolutio eſt tantum ad
effectum aperiendi os, vt poſſit excipere, & agere, ℘
ſtante iuramento non poterat. Eſt iſtud ſibi conceditur,quia narrat ſe enormiter læſum. Ergo debet probare iſtam læſionem ipſe,qui habuit abſolutionẽ a iuramento, cum iſta fuerit cauſſa, quæ mouit pœnitentiariam ad abſoluendum. Et ſi dicatur, ſatis de læſione cõſtare præſumptione iuris, quia in huiuſmodi cõfeſſionib. lex non præſumit interueniſſe numerationem ideo dat exceptionem. Replicabatur, ℘ iſta præſumptio nõ probatur,vt ex ſola præſumptione excludatur ius quæſitum parti in contractu, cum fuerit renunciatum exceptioni cum iuramento. Nam abſolute non eſt transferendum aliquod onus in aduerſariam,ſed tantum,vt aperiatur os Epiſcopo. Secundo
4 modo reſpõdebatur motiuo. Epiſcopi,quòd † obligatio Cameræ habet duplex iuramentum, videlicet ſuper renunciatione exceptionis. Item de obſeruandis omnibus, &c. & illis non contrauenire & abſolutio reſpicit iſtud iuramentum de non contraueniendo, ℘ non obſtante tali iuramẽto poſſint cõtrauenire agendo,& excipiendo. Sed aliud iuramentum renunciationis exceptionis non relaxatur, & ſic non iuuatur exceptione,niſi ſumat onus probandi. Mihi tamen videtur, ℘ iſto modo poſſet dici,quod etiam non poſſit iſte probare. Quia ſi eſſet verũ,quod ſtaret iuramentum ſuper renunciatione,ſtante tali renunciatione iurata, tunc nõ poſſet ſe tueri exceptione, etiam ſi vel-
5 let probare: niſi dicamus ℘ † debet intelligi, vt ſolæ exceptiones tueantur, & transferant onus probandi in aduerſarium: ſecus ſi ipſe vult probare, quia tunc non tuetur ſe ſola exceptione,ſed eſt opus probare, ℘ ſibi non fuerat numeratum, vt diximus, ℘ quãdo eſt cõfeſſio de recepto abſque iuramẽto,quòd poſt biennium quis non eſt tutus exceptione ſola,ſed eſt opus, quòd probet ſibi non numeratã pecuniam. Et iſto rectè dicitur, ℘ ſibi non competit exceptio, vel non eſt exceptio,quia requiritur etiam,quòd ipſe probet; tñ ſi ſtat iuramentum ſuper exceptione,videtur ℘ virtute iuramenti non poſſit opponi. Nihilominus Domini inclinabant, ℘ Epiſcopus deberet probare: tamen ſuper his iterum informabitur,& cauſſa denuò diſcutietur. Verum quia poſtea fuit datum de priuilegio Aud. Cameræ qui non obſtante abſolutione a iuramẽto debeat exequi,& Epiſcopus obtinuit aliam abſolutionem cum inſertione dicti priuilegij,& quod abſol
6 ueretur a iuramento; tamen Domini † fuerunt,quod dato de enormi læſione debebat abſolui,ſed non propterea retardari executio, quia ita vult priuilegium Aud. Cameræ, & quod prius fieret executio. Et ſi dicatur,ad quid proderit abſolutio? dicebatur,quia Epiſcopus iurauerat omnia & ſingula eſſe vera,vel ſaltem renunciauerat exceptioni pendenti, quia facta executione poterit agere,& excipere.

DECISIO DCCCI.

De teſtamen.

SVMMARIVM.

1 *Filiabus excluſis propter maſculos, cenſentur & excluſæ neptes.*

PArmen. bonorum de Garimbertis teſtator habẽs filias feminas, quas dotauit, Antoniũ Mariã filiũ ſuum hæredem inſtituit,& illi ſubſtituit per hæc verba formalia, videlicet, *Item legauit, & legat, quòd ſi cõtingeret, Dominũ Antonium Mariam, & alios filios naſcituros hæredes, vt ſupra inſtitutum, & inſtitutos ſine filiis, & nullo condito teſtamento decedere, quod tunc & eo caſu Ramaldus de Garimbertis filius q.d. Ioan. & filij Gaſparis eius fratris ſuccedant, & ſuccedere debeant dicto eius filio, & ipſi teſtatori in bonis, et hæreditate ſua pẽtatis, pro medietate, & pro alia dimidia filij maſculi legitimi, & naturales dicti D. Gaſparis de Garimbertis.* Volens tñ, *quòd nõ obſtante fideicõmiſſo prædicti D. Ant. Maria, & alij filij eius maſculi, & hæredes, vt ſupra inſtituti & poſſint diſponere de bonis, & hæreditate ſua prædicta q.quid, & prout voluerint tam inter viuos, quã in vltima voluntate, vel vltimis voluntatibus: Et fideicõmiſſum habeat tantũ locũ pro bonis, & in bonis quæ D. Ant. Maria, & alij filij præfati, & hæredes: vt ſupra inſtituti in vltimis eorũ deſcendentib. ſine filijs teſtamẽto, & vltima voluntate inſtitutis, vt ſupra tẽpore mortis ſuæ reliquerint, & de eis non diſponere poſſint, vt ſupra: ita tamen, ℘ in ipſo teſtamento, vel vltima voluntate relinquant hæredem aliquem. vel aliquos de familia ſua, videlicet de Garimbertis: & ſic, quòd bona ipſa rema neant in familia de Garimbertis, non aliter de ipſis bonis in vltima voluntate diſponere poſſint, niſi in familia prædicta, & ita voluit, inſſit, &c.* Et cauſſa erat coram Marſcano,& Antonius obierat cum filiabus feminis, & ſine maſculis, & dictas duas filias hæredes inſtituerat. Quærebatur, *an poterit: an verò ſuccederent ſubſtituti de Garimbertis?* Et pro parte ſubſtitutorum dicebatur, quod
1 † ſi teſtator excluſit proprias filias propter maſculos de Garimbertis, multò magis voluerit excludere proprias neptes in vlteriori gradu exiſtentes: & ſic quando dixit teſtator, ſi ſine liberis deceſſerit, intelligitur de maſculis. Et adducebatur Pau. de Caſtr. conſ. 409. laſ. 140. vol. 2. & conſ. 141. eo. vol. Dec. conſi. 16. & 270. & multa alia conſilia. Nam plura ſunt conſilia pro vtraque parte. In cõtrarium adducebatur Corn. conſ. 202. vol. 3. & 230. eodẽ volum. Bolog. inter conſ. Alex. 149. vol. 4. laſ. 142. Cur. ſen. 64. col. 11. Soc. 227. col. fin. Barba. in l. generaliter, §. cum autem. C. de inſtit. & ſubſtit. vbi dicit iudicatum pro hac parte, Soc. in l. cum auus, col. 57. de cond. & dem. Curt. iun. conſ. 64. col. 13. & plura alia cõſilia. Et ℘ teſtator hoc caſu non omnino conſiderauit familiã, quia dedit poteſtatẽ filio de bonis diſponendi inter viuos ẽt in extraneas perſonas, & ſic diſponendi de bonis huiuſmodi fideicõmiſſo ſubiectis. Tamen maior pars Dominorũ fuit pro ſubſtitutis contra neptes, dicendo, quòd teſtator conſiderauit familiã ſuam maſculinam de Garimbertis.

DECISIO DCCCII.

De iure patron.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatus a veris patronis in quaſi poſſeſſione præſentandi exiſtentib. præfertur præſentato a patronis putatiuis, etiam ſi eſſent plures voces putatiuæ quam veræ.*

POſtanien. Parochialis de Cãbretorio cora me, veri patroni, qui erant in quaſi poſſeſſione præſentandi, præſentarunt Lazarum: patroni putatiui, qui etiam erant in quaſi poſſeſſione præſentandi, vt in aliis præſentationibus, præſentauerunt etiam in penultimo ſtatu illum eũdem, quem veri præſentarũt, Martinum; quærebatur quis deberet præferri? Et ad hoc allegabatur Roc. in verbo, competens, q. 21. & Lamb. in 3. q. principali, par. 1. 2. lib. in 4. art. fol. 126. & in 6. & in 9. art. Abb. in c. conſultationibus, de iure patron. in fi. & ibi But. & in c. ex litteris, eodem titulo, & idem Abb. conſ. 54. Dec. cõſ. 126. col. 2. in fi. ver ſic. ſupereſt reſpondere, & conſ. 127. in princ. Bal. l. 2. colum. penult. in princip. Cod. de ſeruit. & aqua, nume. 82. quod præſentati a veris patronis præferantur. In contrarium Roch. in verbo, competens, quæſtio,

14. Lamb.

24. Lamb. vbi supra in 6. & 9. ar. Dec. cõs. 104. & 134. col. 2. & alia pott istos relata. Rota tamen tenuit pri-
1 mam opinionem, quòd † præferatur a veris patronis præsentatus, quia in pari gradu præfertur; proprietas enim absorbet possessorium, & veritas debet præferri opinioni. Et hoc etiam si essent plures voces putatiuæ, quàm verè, quia militat ratio, quod petitorium absorbet possessorium. Sed instabant aliquæ difficultates, quia licet duæ Villæ probarent se patronas veras, & aliæ septem Villæ, quæ dicuntur patronæ putatiuæ, non probarent se veras patronas, an sit necesse, quòd duæ Villæ probent, septem Villas non esse veras patronas, an septem Villæ debeant probare se veras patronas.

DECISIO DCCCIII.

De rescriptis.

SVMMARIVM.

1 *Gratia, si neutri de beneficio vacante in curia acceptato vigore expectatiuæ, non facta mentione de fructibus perceptis, est nulla.*

COnchen. parochialis S. Michaelis corã me inter Franciscum de Mendoza, & Io. Morillas, Dominum fuerunt, quòd ex eo † quia beneficium vacauit
1 in Curia, & Io. Morillas acceptauerat illud vigore suæ gratiæ expectatiuæ, & fructus perceperat per annum, & vltra, & gratiam, si neutri obtinuerat, in qua de fructuum perceptione mentionem non fecerat, quod gratia, si neutri, ei non suffragaretur, quia eius titulus gratiæ expectatiuæ discoloratur propter vacationem apud sedem.

DECISIO DCCCIV.

De valore exprimendo.

SVMMARIVM.

1 *Gratia non dicitur subreptitia valore beneficij in corpore supplicationis non expresso.*

IN eadem causa, quia in supplicatione gratiæ, si neutri valor beneficij non exprimebatur in corpore, sed in clausulis, deducebatur, quòd verus valor augeri posset, non obstante regula. Domini dixerunt,
1 quòd propter ista verba, non obstante regula, quòd ex isto capite gratia non redderetur.

DECISIO DCCCV.

De officio legati.

SVMMARIVM.

1 *Nuncius non potest conferre canonicatũ in cathedrali vacantem per obitum, licet possit per resignationem.*

GErund. Canonicatus & præbend. coram Domino Rainaldo † dubitabatur de facultate Nũcij,
1 *an posset admittere resignationes, & facta resignatione prouidere de canonicatu in cathedrali?* Nã verba facultatis huic erãt videlicet: *Non quorumcumque beneficiorũ Ecclesiasticorum cum cura, & sine cura secularium, & regularium etiam dictæ Sedis, ex quibuslibet causis, præterquã ratione officialium curiæ actu officia sua exercentiũ specialiter, vel generaliter reseruatorũ, resignationis simpliciter, vel ex causa permutationis, aut commendatorũ, aut ad tempus vnitorum, ac etiam in Romana Curia litigiosorum quorum vltimi vacationis modi exprimi, aut pro expressis haberi possint: aut iuris litis, & causæ huiusmodi cessionis recipiendi, & admittendi, ac vniones non tamen perpetuas dissoluendi, ac collitigantes in lite cedendi, non propterea subrogandi: necnon causas desuper pendentes de consensu partium aduocandi, & lites huiusmodi penitus extinguendi, dictæque beneficia per resignationem, seu cessionẽ, & tam simpliciter, quam ex eadẽ causa, necnon alia quæcumque, & qualiacumque in dictis regulis vt præfertur, ac alia in prouincia in qua præfatum Carolum pro tempore morari contigerit, consistentia, & obitum vacantia huiusmodi, etiam ex illorum vacatione in mensibus nobis reseruatis, dumtaxat reseruata fuerint: dummodo reseruata 24, nõ reseruata vero 100. duc. aur. similium quotidianis distributionibus computatis valorem non excedant: & dignitates, aut in cathedralibus Ecclesiis canonicatus & præben. quibuslibet personis sibi bene visis etiam quæcumque, & qualiacumque beneficia Ecclesiastica obtinentes, & expectantes conferendi, &c.* Domini voluerunt, quòd ista verba in fine posita, videlicet: *& dummodo reseruata*: & ibi, *in cathedralibus Ecclesiis canonicatus, & prabendis*: licet omnia regantur ab vno verbo, *conferendi*, tñ non referantur ad omnia supradicta, sed tantum cautam videlicet ad vacantia per obitum. Et sic Nuncius, qui habebat huiusmodi facultatem, non potest conferre canonicatus, & præbendas vacantes in cathedrali per obitum, sed bene potest per resignationem: quia licet clausula in fine posita referatur ad omnia supradicta, tamen non refertur, quando adest ratio diuersitatis. Et facilius datur, quod prouideatur de vacantibus per resignationem per obitum, cum in facultate resignantis videtur facere, quòd vacet beneficium.

DECISIO DCCCVI.

De val. exprimen.

SVMMARIVM.

1 *Valor verus ex quibus probari debeat.*

GOnden. operariæ falcarũ datur de excessiuo valore. Et Domini dixerunt, quòd † licet probetur valor excessiuus, tamen impetrans deducit arten
1 damenta plura pro summa, quam expressit in impetratione, & quod vltimus possessor pro eadem summa impetrauerit, & haberet testes de publica voce, & fama de valore, de quo in impetratione, & regula de exprimendo vero valore, stantib. istis tribus, licet ipse non expresserit in impetratione verum valorem. Item quia testes non deponunt de publica voce & fama in fauorem impetrantis, Domini dixerunt, prout in alia audientia, ꝙ sola arrendamenta, & impetrationes non excusent a non expressione veri valoris.

DECISIO DCCCVII.

De summa.

SVMMARIVM.

1 *Absolutoria datur actori, possessore reo nihil probante.*

GErunden. confratriæ coram me voluerunt, quòd
1 actori, † qñ possidet, possit dari absolutoria: secus si nõ possederit, quando aduersarius non probat.

DECISIO DCCCVIII.

De rescriptis.

SVMMARIA.

1 *Expectans potest capere beneficium, quòd vacat cessante commenda, licet sit affectum propter appositionem manus Papæ.*

2 *Expectans non obstante regula non potest capere beneficia tam generaliter, quam specialiter reseruata.*

VAlentin. de Piego pro parte Io. Baptistæ Baldosini aduocati, & principalis dicebatur, † ꝙ expec-
1 tans põt capere beneficium, quod vacat cessante cõmenda, licet affectum propter appositionem manus Papæ, & adducebatur Rom. cons. 335. Soc. 52. Item quia regula Cancellariæ dicit, quod non capiat alia generaliter reseruata, sed affecta: sed ista affectio non generalis secũdum eum: ergo, &c. Tamen Domini pro maiori parte tenuerunt contrarium. Et primo, quia clarum est, quod expectans non capit reseruata, clem. ad Rom. Pont. de præb. in extrauag. communi. Et sic dicebãt Ro. maledicere. & Soc. qui motus est. Nam idẽ Rom. cons. 260. & in alijs voluit, quod expectans nõ caperet reseruata: sed si sua ratio esset bona, ꝙ executor datus in expectatiua prouideret auctoritate Papæ, & sic Papa dicatur prouidere, poterat idẽ executor prouidere de reseruatis, cuius contrarũ tenuit idẽ Rom. alibi. Secundo illud affectũ cessante cõmenda nõ videtur differre a reseruato. Nã id Papa reseruauit, & dissoluit, nisi vt ipse prouideretur, non

obstante, quod dicitur de clausula: quia dato, quòd regula non obstaret, quia obstat ius cõmune, propterea posset dubitari, *an dicatur isto casu generaliter reseruata?* Item regula loquitur de generaliter reseruatis, tamen expectans non capit etiam specialiter reseruata. Sed mandaui iterum informari propter regulam, quæ dicit, quod expectantes non capiunt generaliter reseruata, seu ex generali reseruatione affecta. Ergo regula a cõtrario sensu noluit, ꝙ huiusmodi reseruata, aut affecta capiant. Nam bon. me. Simonetta in quodam suo tractatu reseruationum nõ impresso, vtitur hoc fundamento. Et dicit aduertendum. Ideo mãdaui super hoc iterum informari. Tandem Domini (Mohedano excepto) voluerunt, ꝙ † non obstante regula, expectans nõ capiat reseruata, quia eadem est ratio in speciali, quæ in generali reseruatione, & quia argumentũ non est sumendum a contrario sensu regulæ ad correctionẽ iuris. Nam volebant, ꝙ de iure specialiter reseruata non venirent in expectatiua, & ꝙ regula etiam probatur directo propter opinionem Doct. & Rom. cons. 335. Nũquid expectans capiat reseruata, propter priuilegiatos, aut aduocatos Rotæ, quorum priuilegia capiunt reseruata. Nam stante regula si non habet illa derogationẽ, non capiunt postea: vide gl. quæ facit contra Bal. in clem. ii de benef. in vers. siue ad nos, de præben.

DECISIO DCCCIX.

De Annali.

SVMMARIA.

1 *Regula de annali annullat etiam sententiam, & brachium sæculare: & possessio illius vigore capta restituitur.*

2 *Exceptio nullitatis non excusat violationem sequestri.*

NVllius Abbatiæ S. Saluatoris de Castellis, in qua Io. Felix impetrauerat dictã Abbatiam, & non fecerat infra annum a die citationis causam expediri, & sic inciderat in regulam de annali; postea obtinuit sententiam, quæ in rem iudicatam transiuerat. & demum brachium sæculare, cuius vigore aduersarius Petrus Aurelius fuerat expulsus a possessione, & illa tradita Io. Felici, & postea Petrus dederat de regula de annali: Domini voluerunt (*vt etiam dicebant esse aliàs tentum*) quòd dicta regula † annullaret nedũ prouisionem Ioan. Felicis, sed etiã sententiam, & brachium sæculare, ita vt Petrus dici possit spoliatus, cum brachium sæculare fuerit nullũ, quia regula annullat nedum impetrationem, sed & omnia secuta. Et sic sententiam, & commissionem causæ, & sequestrũ, & brachium sæculare. Et sic quòd Petrus veniat restituendus in sua possessione pristina. Sed contra Petrũ opponebatur, quòd violauerit sequestrũ, & sic quod erat priuatus, ad Clemen. ad compescendas. Et sic ex quo non habebat ius, quòd non veniebat ad eius instantiam reuocanda ista possessio attentata. Sed replicabatur, quòd omisso, quòd fortè nulla posset dici lis in odium non seruantis regulam, ita vt possessor possit dici fuisse pacificus, quòd etiam Ioan. Felici nullum ius cõpetit. Et ideo licet Petro propter violationem sequestri ius non competat, quia tamen fuit spoliatus, debet restitui. Sed tamen, quia Petrus dixit se habere titulum post violationem sequestri, mandauit produci pro colore super spolio: licet possit dubitari, an iste color tituli superuenientis ad spoliũ sufficiat; sed requirebatur titulus tempore spolij. Item dicebatur, quod cum sententia fuerit nulla, & sequestrum etiam, quòd Petrus non potuit violasse sequestrũ, ꝙ nullum erat. Sed replicabatur, quòd exceptio nullitatis non excusat violationem sequestri, † ad dictã clemen. ad compescend. Bilign. decis. secũda, de sequest. poss. & fruct. Sed replicabatur, quòd istud non procedit, vbi sententia est nulla ratione iurisdictionis, per gl. fin. in d. clem. Sed Domini non firmarunt hoc, sed hæsitarunt propter dictam decis. secundam, quia violator sequestri etiam nulli videtur puniendus. Tamẽ Domini senserunt, quòd sententia, & inde secuta fuerint nulla: & sic quòd Petrus sic spoliatus veniat restituendus, & ex capite nullitatis omnia alia requisita facta venirent reuocanda.

DECISIO DCCCX.

De confir. vtili vel inutili.

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio concordiæ potest peti per vnam partem tantum, quando fuit dictum, saluo sedis Apostolicæ delegato.*

SVrrentina nullitatis censuraru coram D. Marsi cano fuit dictum, ꝙ aliàs fuit tentum, ꝙ quando duo faciunt cõcordiam in beneficialibus, saluo Sedis Apostolicæ beneplacito, & ꝙ possit peti à Papa confirmatio concordiæ, ꝙ † vnus solus potest petere, qñ alius non contradicit: quia alius videtur tacite cõsentire, ex quo semel consensit, ꝙ petatur confirmatio. Et voluntas præsumitur durare, nisi constet de illius mutatione. Sed dicebatur, ꝙ pars ex quo iam cœperat agere vigore contractus, præsumitur non velle confirmare. Et citauerat Accursium procuratorẽ alterius partis aduersæ ad dicẽdum contra instrm, & videndum excommunicari, qui dixit generalia contra, & ꝙ non posset procedi, quia concordia iam erat cõfirmata. Sed dicebatur, ꝙ ex quo constat, principalem Accursij mutasse voluntatẽ, Accursius per suam responsionem non poterat hoc declarare, cum esset tantum procurator ad lites: ideo voluntas principalis adhuc durauit. Et sic ambo lite pendente poterant impetrare confirmationem, non facta mentione de lite, vt vnus alteri dicatur adhuc consentire, quia non apparet, quòd mutauerit voluntatem. Sed fuit mandatum informari super hoc.

DECISIO DCCCXI.

De probat.

SVMMARIVM.

1 *Familiaritas Papæ narrata in literis est probanda, si litteræ non sint expeditæ gratis, sed taxatæ.*

ZAmoren. de S. Thomalio i litteris dicebatur: tibi qui familiaris noster existis, & probatur familiaritas: Sed ex quo litteræ nõ erant expeditæ gratis, sed taxatæ, Domini dixerunt, quòd omnino † debet docere de familiaritate, propter expeditionem litterarum non gratis, sed ad rigorem: & quia Papa facilius mouetur ad prouidendum familiari.

DECISIO DCCCXII.

De regressu.

SVMMARIVM.

1 *Regressum habens, & sciens illi locum factum fuisse, & illum non petens, non perdit ius.*

VRbeuetan. Archipresbyteratus corã me fuit dictum, quòd Papa Paulus Tertius. tunc Cardinalis, sciuit locum fuisse regressui in sui fauorem, tamen non petijt beneficium. Domini omnes voluerunt, etiam, quòd † longo tempore non petierit, quod tamẽ non dicatur amisisse ius suum, quia per negligentiã quis non amittit ius suum, ad Bartol. in l. solent, ff. de offic. proconsul. cum alijs, & ad tex. cum glo. in c. ii tibi absenti, de præbend. in sexto. Quod si tibi non fit præfixus terminus ad acceptandum, tibi non præiudicat. Non obstat, quòd amittitur elapso tempore ius conferendi beneficium vacans, & deuoluitur ad alium, & ius agendi, & præsentandi: quia primum istud est lege cautum. Secundo, quia amittitur ius eligendi, vel conferendi, aut præsentandi, non autem ius suum commodum concernens, & ius sibi in beneficio quæsitum.

DECISIO DCCCXIII.

De rescriptis, & expectatiuis.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio ſola an ſit ſufficiens conſumere gratiam, ſi ſit facta coram amicis.*

ILlerden. parochialis de altera corã Mariſcano, Antonius Calaſaus per ſuum procuratorem acceptauerat, & primo dictam parochialem in partib. in tempore, & poſtea ipſe obtinuerat in genere ſibi prouideri in Archiuio Rom. Curiæ, deinde aliam acceptauit, & illam ſecundam obtinuit, & poſſedit, & volebat reuerti ad primam. Fuit dictum, quod non poterat, quia licet regula de publicãdis acceptationib. velit, ℘ ſola acceptatio valeat, ne fruſtra conſumatur gratia, tamen hic erat fraus, quia quis poſſet in ſpecie acceptare coram notario, & teſtibus amicis, & numquam detegere acceptationem, & alia beneficia, ſi ſibi viſum fuit apprehendere. Ego vero (cũ quo tamen erat D. Sarn. vnde alij fuerunt in contrarium) dicebã ℘ acceptatio ſi veniret ad notitiã, poſſet conſumere gratiam, nec poſſet ab ea recedi. Et ideo pari modo ſi Anto. inuito cogeretur illi ſtare, quod etiam volens debet poſſe ei ſtare. Et ℘ non obſtat fraus, quia nedũ

2 ſi acceptatio ſola, ſed † etiã ſi prouiſio eſſet facta in partibus corã amicis, poſſet excogitari fraus iſta, & dandi acceptationem, & prouiſionem, & tamen acceptans, & prouiſus ille habebat. Aliqui dicebãt, ℘ per prouiſionem eſt prouiſo ius quæſitum. Replicabam, quòd per hoc non tollitur materia fraudis, quæ mouebat Rotam: & quia etiã acceptatio, vt ſupra, conſumit gratiam: tamen Domini voluerunt, quòd ſecundum, non autem primum beneficium haberet, & eius gratia eſſet conſumpta in ſecundo.

DECISIO DCCCXIV.

De Allegatione Lapi, aliàs de regreſſu.

SVMMARIVM.

1 *Allegationi Lapi eſt locus, vbi quis poſt regreſſum poſſedit per triennium beneficium.*

IN eadẽ Vrbeuetan. Archipresbyteratus inter Vincentium Epiſcopum Vrbinaten. & Sebaſtianum Gulterium, fuit dictum, dato quòd Papa tunc Cardinalis de Farneſio ſciret fuiſſe locũ regreſſui in ſui fauorẽ ad Archipresbyteratũ, propter quod Bernardinus fuerat aſſecutus parochialem incompatibilem cũ Archipresbyteratu curato abſque diſpenſatione, & neglexerit Papa ius regreſſus ſui, ideſt, quòd beneficium non petierit, quod tamẽ, vt in antedictis de eis fuit dictum, propter negligentiã ius non amiſerit. Ta-

1 men Domini voluerunt, ℘, † ex quo poſtquã fuit locus regreſſui, Bernardus dictum Archipresbyteratũ per triennium pacificè poſſedit, ℘ ſit locus allegationi Lapi 89. propter ℘ Papa intelligatur illud ius qđ habebat in fauorem Bernardini, ceſſiſſe, ita quod qui venit per obitum Bernardini, non tenetur aliãs docere de titulo Bernardini, ita ℘ Cardinalis aliter non intelligatur habuiſſe regreſſum, ex quo paſſus eſt, poſtquam fuit locus regreſſui, Bernardinum poſſidere, cum videatur ceſſiſſe ius quod habebat.

DECISIO DCCCXV.

De Annali.

SVMMARIA.

1 *Regula de annali ſeu triennali, non habet locum in beneficio litigioſo.*

2 *Fallit, niſi inter alios lis moueatur poſt impetrationem.*

3 *Item niſi cum prædeceſſore impetrantis fuiſſet litigioſum.*

NVllus Abbatiæ S. Saluatoris coram me Domini fuerunt, quòd ſi erat lis cum prædeceſſore, licet qui impetrauit per obitum, numquam fuerit in lite, tamen impetrans poſſeſſionem annalem non potuit ſe tueri regula de annali. Et idem de triennali, qui per triennium pacificè poſſidet; Domini tamẽ voluerũt,

3 ℘ ex † quo erat lis ſuper beneficio, antequam annalis, ſeu triennalis poſſeſſor impetraret, quod ſit verũ dicere, ℘ nõ fuerit beneficium pacificè poſſeſſum, cum lis non fuerit extincta, & adhuc duret, & annalis, ſeu triennalis poſſeſſor impetrat beneficium litigioſum. Ego tamen dicebam contrarium, quia verba dicunt, quod pacificè poſſedit. Si ergo annalis, ſeu triennalis poſſeſſor pacificè poſſedit, ſequitur, ℘ quo ad litem inter alios, cum non dicatur lis, non faciat, ℘ pacificè annalis non poſſederit, cum non fuerat lis cum eo. Sed Domini dixerũt, quòd meus intellectus procederet, ſi poſtquam vnus impetrauit Abbatiam, & fuit factus poſſeſſor, alij inter ſe, & non cum ipſo poſſeſſore mouiſſent litẽ ſuper Abbatia, quia tũc be-

2 neficiũ litigioſum bene † tranſiuit in impetrantem: ſecus eſt, quando lis inter alios mouetur poſt ſolã impetrationem. Tamen Dom. Sarn. dicebat, quòd regu-

3 la de triẽnali tuetur poſſeſſorem, etiam † quod impetraſſet beneficium, ℘ cum ſuo prædeceſſore fuiſſet litigioſum, propter verba in fine regulæ, antiquas lites extinguendo, quia volebat, quod illa clauſula, ſtante trienali poſſeſſione, extingueret lites ante impetrationem triennalis poſſeſſionis exortas. Sed iſtud non fuit diſcuſſum, quia caſus meus erat in regula de annali, & ſuper ea Domini tenuerunt, vt ſupra.

DECISIO DCCCXVI.

De Penſion.

SVMMARIVM.

1 *Penſio etiam nulla eſt ſoluenda, ſi commiſſa dat ſine retardatione.*

IN vna Florent. pecuniaria corã D. Mohedano cõtra Coral. de Rodolphis, & in alia Rodocen. corã D. Sarn. ſtabat commiſſio cum clauſula, ſine retardatione ſolutionis penſionis. Et tamen dicebatur, quod ex eiſdem actis, & ex deductis conſtabat de nullitate penſionis. Et primo erat aſſignata alia penſio ſuper dicto beneficio, de qua non fuerat facta mẽtio in aſſignatione penſionis, de qua agebatur. Domini vo-

1 luerunt, ℘ † hoc non obſtantẽ deberet ſolui penſio, antequam audiretur ſuper nullitate penſionis, propter commiſſionem, quæ dabat iuriſdictionem eo modo, ſine retardatione ſolutionis.

DECISIO DCCCXVII.

De regreſſu.

SVMMARIVM.

1 *Regreſſus fortuus effectum ex vno capite, non poteſt ex alio effectum ſortiri.*

IN ſupradicta Vrbeuet. quærebatur, quia vt ſupra dixi, fuit locus regreſſui Papæ, tunc Card. de Farnetio, per aſſecutionem alterius incompatibilis per Bernardinum, quia Papa habebat regreſſum, vt ſibi liceret per ceſſum, vel deceſſum, aut aliam quamcumque dimiſſionem, vel amiſſionem, &c. & fuit locus regreſſui per aſſecutionem incõpatibilis, *an Papa poſſet dimittere iſtum euentum regreſſus propter priuationem, & expectare alium per deceſſum?* Et ad hoc dicebatur per Sebaſt. quod ſic, quia dixit, ℘ ſibi liceat. Et adducebatur tex. in l. vbi autem non apparet, §. quod illud aut illud, ff. de verbo. oblig. Sed tenuerunt con-

1 trariũ, ℘ regreſſus ſit verificatus, & conſumptus in primo illius euentu. Adducebatur tex. in l. cum quærebatur, ff. iud. ſol. Bald. in l. inuitus. in fi. C. de proc. Et hoc ideo, quia, ſi fuit locus regreſſui, eſt locus allegationi Lapi 8. de qua ſupra fuit cõcluſum. Ergo Papa præſumitur voluiſſe acceptare euentũ regreſſus, & cedere in Bernard. quem dimiſit triennalem pacificum poſſeſſorem: niſi dicamus, quod voluit ex illo euentu regreſſus, quod non acceptauit, ℘ beneficium non vacaret per priuationem Bernardini. Ergo non potuit poſtea, quod beneficium Bernard. qui nullum ius habebat, vacaret per deceſſum. Et ſi dicamus, ℘ Bernard. acquiſiuit nouum euentum, & ideo vacauerit per eius deceſsũ, & ſic quod non potuit acquiri,

niſi

nisi a Car. qui habebat regressum, & sic regressus cassus non fuit, si alius habebat ius. Tamen maior pars Dominorum erat quòd ius Card. erat extinctũ, quia regressus erat in primo euentu suæ priuationis effectuatus, & quòd Papa dicatur postea liberè, & purè, in Bernardinum cessisse, ad allegatio. Lapi 89. quod si sibi licet habere regressum, quia respondetur, quòd si est locus regressui: est in eius facultate, vel beneficium ex regressu dimittere, vel illud acceptare, vt in emphyteuta nõ soluente: non tamen licet sibi, si fuit locus ex vno euentu regressui, dimittere & expectare alũ euentum, quia non semel beneficium dicitur duorũ, cùm ex primo euentu fuit locus regressus nec ex alio potest esse locus.

DECISIO DCCCXVIII.

De regressu.

SVMMARIA.

1 *Regressus secundus post concilium Lateranense habens cõnexitatem cum primo ante præfatum Concilium, valet, & est bonus.*

2 *Constitutio non trahitur ad futura cum præteritis connexitatem habentia.*

SAlamantin. præstimonij de Saruada inter Hieronymum Carne, & Fanciscũ de Lẽ, Sanctissimus Dominus noster dũ esset in minorib. habebat regressum per cessum, vel decessum, aut quamcumque aliã dimissionem Antonij, & fuit contentus, ꝙ Antonius resignaret in Alexium, & sibi reseruaretur regressus per cessum, vel decessum, aut aliam dimissionem Alexij, & cessaret ius regrediendi in Hieronymum. Dicebatur, quòd iste † regressus Papæ non valuerat, quia regressus sibi concessus per cessum, aut decessũ Alexij fuit post Concilium Later. quo cauetur, quòd beneficia excedentia 200. duc. valorem non commendentur Cardinalibus, quibus in d. concilio dicitur in illis verbis, quoad beneficia, ad quæ haberent regressus, præiudicare non intendimus, & præstimonium non erat valoris scutorum 200. sed per Hieronymũ cessionarium replicabatur, quòd Papa non intendit illis præiudicare quo ad beneficia, ad quæ haberent regressus. Et præstimonium non erat quo ad beneficia, ad quæ haberent regressus. Sed Papa ante Concilium habebat regressum, ergo quo ad istud beneficium quòd ille non haberet, noluit sibi præiudicare, etiã si Papa cõsensit, cassationi dicti regressus, & obtinuit de nouo regressum ex persona Alexij. Tamen istud fundamentum debet intelligi quòd noluit præiudicare ratione regressus, quẽ tunc haberet, non aũt si aliunde aquireret beneficium, ad quod haberet regressum, vt puta si haberet per decessum tm̃, & beneficium caderet in eorum fauorem, tunc Concilio eos non tueretur. Ideo fuit dictum, quod licet regressus ex persona Antonij esset ante concilium, & post concilium extinctus, & concessus ex persona alterius, ꝙ iste secundus regressus dependebat a prima, & habet 2 connexitatem. Sed † constitutio non trahitur ad futura, quæ habet connexitatem a præteritis, Fel. in c. fi. de constit. col. 22. ver. I. secundo declarando. Item dicebatur (quod non est notandum, quia Domini hoc tenuerunt omnes) ꝙ in supplicatione a litteris secũdi regressus dicebatur, ꝙ Papa tunc Cardinalis possit regredi, tam vigore præsentium litterarũ, quàm præfati regressus: ergo Papa cõcedens regressum voluit primum regressum durare, licet sit mutata persona de Antonio in Alexiũ & Papa fingit quodammodo primũ regressum durare, ꝙ erat ante concilium. Vltimo dicebatur, ꝙ Papa noluit cõsentire cassationi primi regressus, nisi valide regressus secundus sibi reseruaretur. Ergo si secundus nõ esset bonus, Papa potuisset regredi vigore primi. Sed tm̃ Domini dixerunt, ꝙ secundus esset bonus, & nõ subiaceret cõcilio Later.

DECISIO DCCCXIX.

de præben. de triennali.

SVMMARIVM.

1 *Regula de triennali se tueri non potest, qui titulum non habet.*

VIcenti parochialis de Longares coram D. Sarn. Ambrosius resignauerat in Hieronymum reseruata sibi pensione 23. libera, & exempta, & nõ aliàs, aliter, nec alio modo, & Hieronymus ex post possedit triennio dictam parochialem pacificè, & demum deuenit ad notitiam Ambrosij, ꝙ cõsensus in sua possessione non habebat de pensione libera. Domini voluerunt, ꝙ † Hieronymus non possit se tueri regula 1 de triennali, quia non poterat dici habere titulum, cum titulus, & ius reperisset in Ambrosio, qui noluit resignare, nisi pensio esset libera.

DECISIO DCCCXX.

De pensionibus.

SVMMARIA.

1 *Regressus non est locus ob non solutionem pensionis, vbi principalis vel procurator non reperiatur in loco solutionis fiendæ, licet non sit factum depositum, aut aliqua protestatio.*

2 *Bar. in l. item in illo. ff. de const. pec. melius loquitur, quã in l. si rem. ff. de solutio.*

MAioricen. præstimonij de Villareal contra me fuit tẽtum pro parte Io. cõtra Alphonsum Villareal, ꝙ † non fuerit locus regressui ob non solutionem pensionis, quia Alphonsus, vel eius procurator non reperiebatur Barchinonæ, vbi erat destinata solutio pensionis tempore solutionis fiendæ, licet titularis, qui soluere debebat, non deposuerit, nec protestatus fuerit, quòd solueret si adesset, qui reciperet. 1

2 Et sic † quod dictum Bar. in l. si rem, ff. de solutio. sit consilij non de necessitate, & melius loquatur in l. item in illo, ff. de const. pecun. vt per Dec. cõs. 166. Aret. consil. 163. Alex. consil. 92. volum. 2.

DECISIO DCCCXXI.

De oblig. in forma Cam. de iureiur.

SVMMARIA.

1 *Exequutio obligationis Cameralis impediri potest per depositum, facta statim probatione non numeratæ pecuniæ, vel alterius similis exceptionis.*

2 *Cõfessio numerationis pecuniæ in cõtractu apposita debet intelligi facta tẽpore celebrati cõtractus, & non ante.*

3 *Exceptio non numeratæ pecuniæ opponi non potest, vbi est agnitio debiti precedentis.*

Declara tamen, vt ibid.

ROmana pecuniaria coram me inter R. P. D. Episcopum de columna, & inter Comitissã de Manerijs: Episcopus fuerat confessus, se esse verum debitorem Comitissæ in summa 2000. scutorũ occasione, & causa amicabilis mutui sibi facti, de quib. se bene contentum vocauit, & se in ampliori forma Cam. Apostolicæ obligauit, renuncians exceptioni non numeratæ pecuniæ medio iuramento. Postea obtinuit absolutionem a pœnitentiaria ad effectum agendi, & excipiendi, & de iure suo exponendi, & volebat audiri excipiendo de non numerata pecunia, & etiam suscipiendo in se onus probandi, pecunias nõ fuisse numeratas. Et Rex dixit, ꝙ non debebat audiri propterea priuilegiũ Leonis seu facultatis per eum concessę Auditori Cameræ, ꝙ non obstante absolutione a iuramento exequãtur obligationes in forma Cameræ, vsque ad totalẽ executionem. Hoc videns Episcopus obtinuit a pœnitentia aliam similem dispensationem, in qua narrabatur dicta facultas. Tamen Rota propter dictã facultatem, quæ volebat obligationem exequi debere, ac si absolutio obtenta non fuisset, noluit admittere Episcopum ad probandum dictam exceptionem, nisi solueret prius. Vnde Episcopus fecit,

quòd

quòd Cardinalis Ghinus, qui fuerat p plures annos Auditor Cameræ, dixit, ꝙ practicauit, ꝙ secundum qualitatem personarum non cogebat debitorem, vt statim creditores solueret, sed quòd faceret actuale depositum, & ꝙ probaret, si quam exceptionem relevantem adducebat in tempore. Et si in probatione deficiebat, seu conabatur probare, ꝙ non poterat, relaxabat depositum in fauorẽ creditoris, & si releuanter probabat, absoluebat debitorem. Et istud etiam probauit per testes tres Auditoris Camerę Notarios. Vnde Domini hoc viso, & considerato, ꝙ erat satis magna quantitas 2000. vt diceretur, ꝙ Episcopus solueret, & postea repeteret, & ꝙ Comitissa etiã nimis liberaliter viuit, & potuit dilapidare, ita ꝙ fortè repetitio, seu recuperatio fuisset difficilis; & etiã quia pro depositio in vno casu erat prouisum Comitissæ, videlicet, si Episcopus incontinenti non probaret, depositum in fauore Comitissæ relaxaretur. Mandarunt,
1 quòd † Episcopus audiretur facto depositio, qui dedit schedulas bancharias, & statim probauit per tres testes, quorum duo erant instrumentarij, quòd tempore celebrati contractus non interuenit, nec interuenire potuisset numeratio, qui licet essẽt eius familiares, vltra quod familiares prælatorũ solent admitti in testes, tñ Rota voluit, ꝙ ex quo erant instrumentarij, & approbati à partibus, ꝙ facerent fidem, & probarent, pecuniam non fuisse numeratã. Et ꝙ non iuuaret Comitissam, dicendo, ꝙ potuisset numerare ante contractum, quia Alexãder post alios, in l. qui Romę, in §. Chrysogonus, ff. de verb. oblig. dicit, quòd etiã
2 communis est opinio, † illa verba cõfessus est habuisse, & recepisse, intelligantur, quod numeratio interuenit tempore celebrati contractus, & non ante: & ꝙ Episcopus non teneretur soluere: quia licet obligatio in forma Cameræ vellet, quòd admittatur tantũ solutionis exceptio, tamen in casu nostro depositum, stante dicto stylo, habuit vim obligationis. Ideo Episcopus sicuti si soluisset, deberet audiri repetendo, ita & nunc in hoc casu. Et postea fuit facta difficultas, quia Alex. & Doct. loquuntur in verbo, cõfessus fuit habuisse, & recepisse, numquid æquipolleant verbis huius contractus, quæ appositi supra in principio, & super hoc mandaui informari? Et Domini fuerunt, ꝙ dicta verba æquipolleant, & sic non sumus in casu l. si aduersus, in fi. & l. generaliter, in princ. C. de non num. pec. videlicet, ꝙ hinc sit agnitio debiti præceden
3 tis, & † sic non potest dari de exceptione non numeratæ pecuniæ, vt per Aret. in §. idem iuris, col. 23. ver. sed si quid nunc cõfiteor, &c. & col. 24. & seq. Instit. de except. quia istud est verũ, qñ in contractu apponeretur causa de præterito, vt quia diceret ratione mutui aliàs facti, vt per eumdẽ Aret. eo. tit. §. 1. nu. 21. vers. & prædic. & in §. 2. col. 5. nu. 10. Itẽ quia Episcopus ex quo fuit admissus ad probandũ, & probauit, & ex quo est deductum periurio sibi suffragabatur, Bal. & Sal. in l. fin. C. de nõ nu. pec. & quia obtinuit absolutionem à iuramẽto, & vide Dec. & Soc. in l. 1. nu. 8. col. 21. sol. mat. tandem causa fuit concordata.

DECISIO DCCCXXII.

De statuis, & imaginibus.

SVMMARIVM.

1 *Statuæ etiam non affixæ, perpetuò tamen ibi mansuræ, an veniant in venditione domus. vide distinctionem.*

ROmana statuarum coram Do. Iacobo de Puteo inter Faustinam de Valle vxorẽ Camilli Capellã, & Camillum de Rusticis, & Episcopũ eius fratrẽ vertebatur quæstio. Nam Faustina promiserat vendere illis de Rusticis domum Card. de Valle pro 8000. scutis: dubitabatur, *an statuæ quę reperiebãtur in domo prima veniant in venditione domus?* Et Domini omnes
1 erant, ꝙ † statuæ affixæ, quia pars ædiũ sunt, verũtũ. Sed difficultas erat de nõ affixis, q̃ tamen videbãtur ibi positæ, vt perpetuò tenerentur, vt sunt illæ, quæ sunt in cortili domus, vbi sunt nichi, seu cellulæ pro collocandis statuis. Et in hoc adducebãtur duo iura, quæ videbantur inter se cõtraria, videlicet l. cetera, § hoc Senatusconsultũ, ff. de legat. 1. vbi dicit, quòd statuæ etiam non affixæ, quia sunt ibi perpetuò mansuræ, sunt quasi pars ædium, & illo Senatusconsulto comprehendũtur. Et per illum tex. principaliter hãc partem, quòd non affixę, vt ibi sint perpetuò, venãt, tenuerunt duo ex Dominis. Alij octo tenuerunt contrarium, per l. pen. ff. de verb. sig. vbi dicit tex. statuæ basib. affixæ structilib. ædium non sunt. Et ibi est fortior casus, quia erant affixæ, sed non erant affixæ parieti, & sic non erãt pars domus, dicit Iurisco̅sultus, ædium non sunt, quia, vt dicit gl. erant expositæ, vel idem & si intra parietem domus ad domus ornatũ, & vt subsisterẽt erant sub eis basis structibilis, & sic non erant, quòd non possent amoueri sine destructione parietum. Et ad hoc allegabatur l. nutu, ff. de leg. 3. vbi quę sunt in curia domus, quę auferri possũt legari possunt, & sic statuæ non affixæ basi seu pariẽti possunt legari. Non obstat §. hoc Senatusconsultũ, quia debet intelligi de non affixis, quæ sunt ibi perpetuò ad vsum domus mansuræ, vt multa non affixa, quæ quia sunt ad vsum, dicuntur pars domus, l. fundi, ff. de act. emp. l. quæritum. ff. de fund. instruc. & maximè tex. in d. l. fundi, §. habeo, ibi, perpetui, vt sunt statuæ, quæ recolligunt aquam sub fontibus, quæ non sunt affixę, & quæ euacuant aquã ex ore, vel ex membris, & similib. Non obst. text. in d. l. quæritum, in §. specularia, vbi stigmata sunt pars domus, & stigmata dicuntur marmorea, vbi gesta in marmorib. sunt affixa, quia dicitur, ꝙ erant affixa vel ad ipsa detenta, vel quia ille, qui apposuit marmora cõtinentia facta maiorũ, voluit domni semper inesse illã memoriã maiorũ. Non ob. ét tex. in d. §. habeo, & ꝙ dicunt Doct. in l. beneficium, de const. prin. quia omnes allegant d. §, habeo, qui dicit, perpetui vsus, ideo debent intelligi secundum illum §. videlicet, qñ fuit perpetuò ad vsũ.

DECISIO DCCCXXIII.

De feudis, & homicidio.

SVMMARIA.

1 *Ablatum per legem, cõtemplatione alterius partis, eidem acquiritur.*

2 *Pœna Alexãdrinæ nõ applicatur parti, in materia feudi.*

IN vna Taurien. feudi Bonifacius vulnerãdo Petrũ de Trapolinis ipsius aduersariũ, inciderat in pœnã Alexandrinę, & Petrus petebat sibi adiudicari feudũ pro parte spectante ad dict. Bonifaciũ, videlicet, quo ad fructus durante vita naturali Bonifacij: Antonius vero frater Bonifacij, qa vnà cũ Bonifacio erat inlite cum Petro, dicebat ad eum spectare, & perpetuo. Adducebatur l. Statius Florus, §. Cornelio, ff. de iure
1 fisci, & ibi gl. ꝙ † qñ lex priuat partem contemplatione alterius partis, ꝙ tunc debet acquiri parti. Tñ Domini fuerunt in cõtrarium, per no. per Bar. in l. Agraria, ff. de rer. amot. Et quia † hoc nõ procedit in anferendo, ꝙ debetur alteri agnato, vt latè per Alexã. in cons. 23. vol. 3. & in hoc feudo. Adducebatur etiã cõ filiũ Signo. 220. Rip. in rub. de iud. Sed in alijs bonis Domini fortè dubitassent, quia non est eadem ratio, tamen aliter in Rota fuit resolutum, ꝙ licet violãs sequestrum priuatur ipso iure, per Clem. 1. de seq. poss. & fruct. Quod tamen beneficium non applicatur parti, sed cui prius impetrauerat.

DECISIO DCCCXXIV.

De reseruatione, aliàs de expectatiuis.

SVMMARIVM.

1 *Gratia. si neutri, non caput beneficium vacans tempore data ipsius gratiæ.*

Are-

A Retin. parochialis de Posano coram me, cũ D. Gutterius litigaret cum Donato, impetrauit gratiam, si neutri, sed tempore acceptationis Ludouicus Vosius vigore suæ gratiæ expectatiuę acceptauit dictam parochialẽ, & sic tpe gratiæ, si neutri, non vacabat; quia tñ postea Ludouicus nõ satisfecit regulæ de diligentijs elapsis trib. mensibus, euanuit sua acceptatio, & beneficiũ vacauit. Pro Gutterio dicebatur, † ꝙ gratia, si neutri, caperet beneficium, qđ tpe impetrationis, si neutri, non vacabat, sed vacauit ex post. allegatur cons. Rom. 435. & in terminis in gratia si neutri, Gemin. cõs. 29. Sed similis casus fuerat anno præterito corã D. Mariscotto. Et Dñi primo fuerũt pro cons. Gemin. quia gratia non põt capere beneficiũ, quod tũc nõ vacabat, nisi expressè diceretur. Sed verba gratiæ videntur sonare de præsenti, cũ dicunt, beneficiũ quod adhuc vacare cẽsetur. Nec obstat, si per euentum litis constiterit, quia intelligitur, considerato tẽpore impetrationis gratię, & ita fuerũt Domini.

DECISIO DCCCXXV.

De mandatis, alias de concessio. præben.

SVMMARIVM.

1 *Mandatũ de prouidendo ẽt cum clausula, ex nunc, prout ex tunc, siue bene, siue malè omnino est exequendũ.*

PLacenti. portion. inter D. Gomesium Ferdinãdi, & Alphonsum de Fuonte, & Io. Segobia, Alphõsius habebat gratiam mandati de prouidendo, in qua Papa dirigebat illã tertis iudicibus, & mãdabat quòd domino Alphõso prouideret. Et postea subiũgebat, prout nos ex nunc, prout ex tunc prouidemus. Modo dubitabatur, an requireretur prouisio exequutorum, ex quo Papa dicit, prouideatur nũc, prout ex tũc prouidemus. Et † Dñi fuerunt, quòd requireretur prouisio executoris, siue bona, siue mala. Et quod illa verba, quæ Papa apponit, ex nunc, prout ex tunc, prouidemus operantur ad hoc, quod etiam si malè, aut nulliter sit facta prouisio executoris, procedit: quod tamen conualidatur, quãdo tunc Papa prouidet, & sic quod omnino requiratur prouisio executoris. Et ita fuit dictum alias fuisse iudicatum *in causa Legionens. parochialis S. Marci pro Gabriel. Causio cõtra Alphonsum de Sona coram D. Siluestro, & in alia Terraconen. coram Domino Aragonia, & in alia Patauina canonicatus, & præben. coram eodem Domino Aragonia, & secunda coram Dom. Mariscotto, quæ nunc in tertia pendet coram D. Thoma de Thanis.*

DECISIO DCCCXXVI.

De concessio. præben.

SVMMARIVM.

1 *Prouisio facta per executorem Papæ, retrotrahitur ad diem datæ mandati de prouidendo.*

IN eadem pro parte Alphonsi fuit postea producta prouisio facta in sui fauorẽ per diem post acceptationem, & prouisionem Goueni, & quia gratia Alphonsi habebat ex nunc, prout ex tunc, & econtra,

1 Dñi voluerũt, quòd † secuta dicta prouisione executoris, Papa intelligatur prouidisse a die datæ. Nec obstat, quòd acceptatio, & possessio Goueni sit intermedia, videlicet ante prouisionẽ, & executionẽ factã Alphonso, quia Dñi dixerunt, quòd licet Gomesio esset ius quæsitum, tñ non erat reuocabiliter quæsitũ. Item, quod si Alphonsus prouideretur, fingeretur a tempore datæ suæ gratiæ prouisionis, & nullum ius Gomesio quæsitum esset. Hoc tñ mihi videbatur dubium, quia si Gomesius per plures annos beneficium obtinuisset, sed non esset pacificus triennalis, quòd si ex post Alphonsus obtinuerat per executorem sibi prouidentem, quòd tñ Gomesius, qui prius per plures ann. antea acceptauerat, & possederat, nihil haberet. Tamen hoc non obstante, Domini dixerũt, quòd 1 contra meam opinionem pluries fuit tẽtum; ideoque est necesse, quod videamus, an gratia Gomesij quæ est posterior, suspendat gratiam Alphonsi, vel saltem procedant a pari, cum Gomesius haberet, quòd inter obtinentes gratias similes sit locus diligẽtijs, & præuẽtioni. Et pro hac decis. præsenti allegatur decis. 11. de concess. præb. videlicet, quod ista retrotrahi debet a die datæ, postquam fuit Alphonso prouisum.

DECISIO DCCCXXVII.

De concess. præben. aliàs de Commendis.

SVMMARIVM.

1 *Commendatarius non capiens possessionem commendæ, intra annum, ex negligentia non amittit ius situm. Declara tamẽ & limita, nisi præcedat præfixio termini.*

SAlamantin. de palatios Rubeos corã Mariscano, fuit dubitatũ, *numquid tempus cõmendæ ad annũ a die pacificæ possessionis currat, vt inducatur vacatio ipso iure. præsupposito, quòd commendatarius non fecerit diligentiam de adipiscenda possessione infra annum, & sibi non fuerit prefixus terminus ad diligentiam faciendam.* Fuit decisum de anno 1540. de mẽse Octobris, quòd 1 non † dicatur Commẽdatarius propter negligentiã perdidisse ius suum, & quod nõ fuit commissa causa in electione. Et licet Episcopus, de præben. in 6. in casu nostro (vt not. glos. ibi in c. commissa) non vendicat sibi locum, nisi præcedente monitione, vt latius in informationibus. Et idem prius fuerat tentum coram me in vna Vrbeuetan. Archipresbyteratus, ꝙ habens regressum licet non capiat possessionẽ bene ficij vacan. tamen propter negligentiam non dicitur amisisse ius suum. Et pro parte Ioan. Solani veniẽtis ex iure Episcopi, opponebatur etiam, quòd negligentia noceret, l. si plures, de constit. Alber. in l. nam post tres, ff. si quis caut. Host. in Summa, in rub. de cond. inst. vbi dicunt, quod conditiones potestatiuæ nõ habentur pro impletis, si fiat per eum, qui implere debebat. Et allegabatur c. metum, de reg. iur. in 6. in contrarium pro Episcopo, quòd non amiserit ius suum, nisi præcedente præfixione termini, aut saltem monitione, allegatur Innoc. in c. extirpandæ, §. quia verò, de præb. Fel. in c. si autem, col. 3. de rescrip. Domi. §. quia, idem Iaf. & Alex. in l. ita stipulatus, ff. de verb. obl. nu. 13. Philip. in c. Apostolicæ, in gl. fi. de re iud. lib. 6. ibi tñ non reperio, quòd glo. in c. commissa, dicat, quod debeat in illo tex. præcedere monitio. Sed respondetur ad illum textũ, in c. licet, quod illud ibi, quia est legitimè cautum, secus in alio casu a iure non decisо, quia propter negligentiam quis non debet priuari iure suo. Et quod in illis iuribus non requiratur mentio, facit c. dicit, §. quod si. de elect. in 6.

DECISIO DCCCXXVIII.

De rescriptis, de concess. præben. aliàs de expectat.

SVMMARIVM.

1 *Successor in iure alicuius defuncti non potest acceptationem generalem ad speciem deducere, etiam si constet de noua prouisione.*

IN vna Virdunen. Sancti Victoris coram Domino Sarnen. acceptans erat mortuus, & qui impetrauerat, vt vacans per obitum, volebat acceptationem generalem defuncti factã in Archiuio deducere ad speciem super hac parochiali. Et adducebat cõiecturas, quod defunctus declarauerat voluntatem suam, quia aderat noua prouisio super dicta parochiali nomine defuncti. Ad quod fuit responsum, quod defunctus erat absens, quando fuit obtenta noua prouisio super dicta parochiali, & quia sollicitauit illam, non asserebat se sollicitasse de mãdato defuncti. Itẽ quod fuit per duos annos post datam, & sic quod fuit subparua data. Vlterius, quòd erat modica impensa, ita quod non debebat præsumi facta de mandato defuncti. Vlterius erant duo testes, vnus de auditu a defuncto, quod volebat venire ad causã super dicta

paro-

parochiali pro ſuo intereſſe, alius de auditu ab alio.

1 Tamen Domini dixerunt, ꝙ † non declarauit ſe velle venire ex iure acceptationis. Nam fortè poterat aliun de ius prætendere. Item dicebãt, quòd ſi viueret defunctus, & vellet de illa acceptatione aliud beneficiũ ſibi acquirere, vnus teſtis, qui dixit, ſe velle venire ad cauſſam propter parochialium, non tantum excluderetur, quin poſſet declarare acceptationem ſuper alio beneficio, cum poſſet dicere, ꝙ ex alio iure, quàm acceptationis volebat venire ad cauſsã. Ergo, &c. Et ſic Domini fuerunt, quod non obſtantibus dictis conieĉturis ſucceſſor non debet declarare.

DECISIO DCCCXXIX.

De valore exprimendo.

SVMMARIVM.

1 *Valor beneficij debet probari per cũ, qui gratiam obtinuit.*

MAioricen. beneficiorum corã me inter Alphonſum Duraret. Didacũ Verga, Io. Martinus habebat gratiam mandati de prouidendo ad ſummam ſcut. 150. & acceptauerat eadem die plura beneficia, & poſtea poſſeſſione non habita reſignauerat in Salirias, & Salirias in D. Didacũ, & Alphonſus dicebat, ꝙ iſta beneficia, de quib. agitur, & alia, quæ eadem die acceptauerat Io. ꝙ prius quam iſte reſignauerat in Salirias & Salirias in Didacum excedebant dictum valorem, cũ Didacus in ſuis litteris expreſſerit Archipreſbyteratum, & Canonicatum, in 150. ſcut. & pro anna ta ſe obligauerit. Quærebatur, etiam quod non cõſtaret de valore beneficiorum in Duennas reſignatorũ, an Io. Martini Ceſſionarius teneretur probare, beneficia eadem die accepta non excedere valorẽ ſcut. 150, ex quo Ioan. Martinus numquam poſſedit. Et ſic non eſt locus allegationi Lapi, ꝙ quis non teneatur iuſtificare titulum ſui prædeceſſoris. Et dicebatur, ꝙ non, ſed apparet ad deciſ. Bell. 132. & 302. Biſig. 6. de præben. Et replicabatur, ꝙ deciſio Aegid. procedit, qñ non opponitur, & allegabatur deciſ. 46. de conceſſ. aliàs 65. aliàs 800. de præben. in antiq. aliàs 600. Fel. in c. ad aures, col. 3. ver. 3. concluſio, & verſ. fallit primo. de reſcripit. Et quod deciſ. 800. loquitur, nedũ in gratia ſpecialiter, ſed etiam communi, & ſic etiam ſi non ſit ad certum beneficium, prout eſt hic: Nõ obſtat deciſ. 6. Biſig. quia loquitur in gratia in forma pauperũ, quæ eſt in ſua diſpoſitiua ad quodcũque beneficiũ. Sed poſtea habet in fine exceptionem nouæ tamẽ intentionis, quòd non capiat beneficia, niſi tanti valoris. Sed in gratia noſtra valor eſt pars gratiæ, & ideò

1 debet probare, vt per Felin. vbi ſupra. Et † licet aliqui tenerẽt contrariũ, tñ maior pars fuit, ꝙ Gratiatus teneatur probare, quia ita fuit aliàs tentum de anno 1538. corã Domino Mariſcano in vna Calaguritan. Archidiaconatus per D. Ioan. de Angruano, & 1539. in vna Arboren. coram D. Silueſtro, & multo magis hoc eſſet in caſu noſtro, vbi ſunt aliquæ conieĉturæ, quod beneficia omnia acceptata excedant valorẽ gratię, arg. l. fi. & ibi Bar. C. quod met. cauſ. & c. primo, vt beneficia. Bellam. deci. 421. quia quando Io. Martini reſignauit in Salinas conſenſit ſuper ſupplicatione, vbi Archipresbyteratus, & Canonicatus exprimebantur ad ſcut. 150. non excedere.

DECISIO DCCCXXX.

De Præbendis.

SVMMARIVM.

1 *Collatio facta per obitum, quæ tamen fieri debebat per reſignationem, non poteſt ſuſtineri, licet vacatio per obitum interuenerit.*

BEllican. Prioratus corã Domino Mariſcano, præſuppoſito, ꝙ ille, qui dictum Prioratum contulit, haberet etiam facultatem conferendi reſeruatam, & quod vacauerit apud Sedem, & quod Prioratus iſte per reſignationem Stephani in Curia fuerit commẽdatus Gulielmo, & Gulielmus extra Curiã obierit, & fuerit per talem executorẽ habentem poteſtatem collatus per obitum Gulielmi, cum vere de iure non vacaret per obitum Gulielmi, ſed per reſignationẽ Stephani, cum ceſſante cõmenda vacaret eo modo, quo prius, an talis collatio ſuſtineri poſſit, cũ ſaltem de facto vacet per obitum Gulielmi. Et Domini tenuerũt,

1 quòd † nõ poſſit ſuſtineri collatio, & ſex aduocati informabãt, tres pro qualibet parte, & pulcherrima fundamenta adducebant, quæ potuerunt videri in eorũ informationib. & non valde longũ eſſet ea inſerere.

DECISIO DCCCXXXI.

De annali.

SVMMARIVM.

1 *Derogatio de regula de annali, non poteſt dari poſt prouiſionem factam ab Ordinario, & ius prouiſo quæſitum.*

GAbertien. Parochialis Serrauallis corã Puteo Claudius impetrauerat beneficium, ꝙ per annum Frãciſcus pacifice poſſederat, & incidit in ſecundam partem regula; Poſtea moritur Franciſcus, & ordinarius prouidit de priuata parochiali Serrauallis Iacob. Et poſtea Claudius impetrauit ex reſignatione Guidonis, cum derogatione regulæ de annali, quo ad eius ſecundam partem. Et poſtea Iacobus, vt oſtenderet, ꝙ beneficium non erat litigioſum, & quod Ordinarius ſibi poterat conferre, dedit de regula de annali. Sed Claudius replicabat, quod fictio regulæ non poſſet retrotrahi, cum ipſe prius, quam eſſet datum de regula, haberet derogationem dictæ regulæ, cum regula loquatur per verba importantia fictionem, videlicet, cenſeatur, &c. habet, &c.

1 Sed reſpondebatur, ꝙ † talis derogatio venit poſt Ordinarij prouiſionẽ, & ſic ius quæſitum Iacobo, & beneficium erat plenũ. Nec obſtat, ꝙ non fuiſſet tunc datum de regula, quia quandocũq; producatur, operatur, ac ſi ab initio fuiſſet producta, quia lex eſt vera de eo, ꝙ eſt in rerum natura, licet ſit abſconditum nobis, l. cũ quid, §. ſicut, & ibi Doctores. ff. de acq. hære. Nam productio regulę non inducit fictionem, nec facit definere eſſe litigioſum, ſed declarat & detegit, beneficiũ non fuiſſe litigioſum, vt Caſſ. ſuper regula dicit. Et ꝙ regula annullet gratiã, & inde ſequuta, fuit aliàs coram me tentum in vna nullius Abbatiæ, & coram me in vna Conchen. Sancti Michaelis inter Io. de Morillas, & Franciſcum de Mendoza.

DECISIO DCCCXXXII.

De expectatiuis.

SVMMARIVM.

1 *Familiaritas Papæ ad effectũ validitatis gratiæ ſufficit, ſaltem ſemiplenè probari: ſecus ſi ageretur de reſeruatione beneficij vacantis per obitum familiaris.*

BRiocen. Canonicatus & præbẽ. pro Frãciſco Galleo in expectatiua Fran. dicebatur, tibi familiari, & continuo cõmenſali noſtro, & Franciſcus aliàs nõ dicebat de familiaritate, nec probabat ſe deſcriptũ in rotulo Cancellariæ, vbi deſcribuntur alij familiares. Et fuit dictum, quod iſtud ſufficit ad effectum validi

1 tatis gratiæ, quia † ideo nominatur in gratia familiarium, vt expediat gratias. Ergo ſecus ſi ageretur de reſeruatione beneficij vacantis per obitum famil. quia tunc deberet aliter familiaritas probari, vt quod referebat Pap. & hoc coram me fuit tentum.

DECISIO DCCCXXXIII.

De conceſſ. præbendæ.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſio beneficij vacantis per obitum non datur niſi petenti, & magnis precibus.*

SAlamant. de Palatio Rubios per Io. de Solano contra Petrum Martinez fuit tẽtum, quòd ſupplicatio impetrationis beneficiorum valoris 50. ducat. in fauorem Epiſcopi Salamantin. fuit obtenta de eius ſcien-

tia, &c

tia,& quod illam notam habuerit,non obstante,ꝙ esset modica impensa:quia licèt hoc non præsumatur in commissionib. causarum,hoc ideò est, quia his potest afferre damnum. Item quia passim conceditur vti noua prouisio, & gratia si neutri. Sed † prouisio de vacan. per obitum, vt erat in casu nostro,non datur nisi petenti & maximis precibus. Item dicebatur ꝙ supplicatio fuit notata post saccum vrbis tempore, quo Papa Clemens detinebatur in Castro Sancti Angeli, & in eodem Castro erat ipse Episcopus,& multũ gratus Pontifici, & tractabatur de persona ipsius Episcopi eo modo:secus vero in nouis prouisionibus,& similibus,quæ passim conceduntur. Et si fortè esset damnosa Episcopo,fuit sibi prouisum. Et hoc coram Domino Mariscano.

1 *Regula de annali procedit, & annullat gesta,illa non seruata,etiam si non feratur sententia.*

DECISIO DCCCXXXIV.

De appellationibus.

SVMMARIA.

1 *Collatio beneficij facta post priuationem intra terminum ad appellandum,est nulla,etiam si postea non fuerit appellatum.*

2 *Priuatio beneficij potest reuocari per viam attentati.*

• *Fallit in priuatione seu executione,quæ fit citra factum hominis,nu.3.*

BArchionen. & Vrgellen. Canonicatus, & prębẽ. coram Mariscano fuit dubitatũ,*an collatio † facta post sententiam priuationis beneficiorum infra decem dies ad appellandum valeat,vel saltem conualescat, si postea non fuisset appellatum?* Et fuit dictũ,quod † Papa fundat se in facto iudicis,non in priuatione,quę veniebat reuocanda per viam attentati,per Ioan.Andr. cũ quo alij transeunt, in c. non solum, in fi.de appell.in 6.& ibi Gem.in §.illo verò,col.penul.vers.licet ista verba sint discussa, & ibi Paris.col.pen.vers.in ea glos. Nec Innocen.dicit cõtrarium, si bene percipiatur, licet in contrarium allegetur, in c. cum in cunctis,in vers.vnitum,de concess.preben.quia videtur loqui,quãdo sententia transiuit in rem iudicatam. Quod non est in casu nostro, quia prouisio fuit facta ante lapsum tẽpus ad appellandum. Nec obstant nor.per Imo.in l.qui alienationibus.§. si quis incapax.ff.de testam.vers.igitur glos. quia † Imola loquitur in executione,quæ fit a iure citra factum hominis, vt in deportatione,& amissione ciuitatis,& sententia excommunicationis,& simil.prout Bar.in l.fi.ff.de his qui not.infam.& Bar. per illum tex.in l.qui vltimo,ff.de pœn.in quib.casibus statim lata sententia lex facit executionem, omni facto hominis cessante: secus in sententia priuatoria beneficij, maximè cum in eius exequutione requiratur nõ modicum factum hominis,vt in c. licet Episcopus,de probar.in 6. Non obstat Ancha.cons.295.quia ibi mandatur,ꝙ prouideatur de beneficio, quod homicida obtinuit,cõstito de homicidio. Sed in casu nostro fuit de beneficio,vt vacan. per priuationẽ,postea fuit adducta concludens ratio. Nam Papa narrat beneficium vacatum per priuationẽ,& sic credidit,sententiã transiuisse in rem iudicatam: non aũt, ꝙ esset infra tẽpus ad apppellandũ, & sic impetratio est subreptitia. Et licet Papa possit cõferre beneficiũ,quod nõdum vacat,quòd verum est in homicida, si constiterit illum homicidium commisisse ; secus tamen est in casu nostro,vbi prouidet de beneficio vt vacante, quod tamen non vacabat,& sic est subreptitia impetratio.

DECISIO DCCCXXXV.

De annali.

SVMMARIVM.

GEbennens. parochialis Seraullis coram Puteo fuit dubium, *an verba,quòd beneficium nõ censetur litigiosum, posita in fine regula de annali, intelligantur solum,cum lata sit sententia in fauorem possessoris,an verò referantur ad omnia præcedentia.* Et dicebatur, ꝙ nõ, quia in primo capite in verbo,alioquin, erat impolita pęna annullationis actorum, quæ quidem pęna referebatur ad præcedentia,& illud verbum,postea,positum in fine, ad sua proximè præcedentia, quia quælibet oratio erat perfecta. Tamen Domini tenuerunt contrarium, & sic contr 1q.82. Domini Sarnen.in d. reg.de annali, quia voluerunt,ꝙ illa verba in fine posita referantur ad omnia præcedentia, adeò ꝙ etiam si sententia non sit lata, incidendo in regulã de annali,beneficium intelligatur litigiosum:aliàs si vellemus de iure, ꝙ impetrator sit repertus improbus per sentẽtiam, sequeretur, ꝙ non esset locus regulæ, nisi post tres conformes, quia pendente appellatione non potest dici improbus,propter sententiam, cum appellatio suspendat sententiam. Et sic voluerunt,quòd quo modocũque quis incidat in regulam,etiam si sententia non sit lata, beneficium desinat esse litigiosum, ita quod per ordinarium potuerit conferri.

DECISIO DCCCXXXVI.

De concess. præben.& de regula reseruatoria.

SVMMARIVM.

1 *Gratiam acceptans tenetur probare, licet præsumatur in tempore acceptasse.*

PLacentin. Scholasticę corã Domino Thoma quis habebat gratiã ad vacaturã in octo mensib. Apostolicis. Fuit dubitatum, an teneatur probare,beneficium per ipsum acceptatum vacasse in mensib. Apostolicis . Quia dicebatur, quod quis præsumitur acceptasse in tempore,ad decis. Aegid. 319.3.aliàs 131. & 345.de concess. pręben. Rot.13.& 29.in antiq. Tamẽ Domini † tenuerunt,ꝙ teneretur,gratiam probare,licet quis præsumatur acceptasse in tempore, quia præsumitur diligens in suis negotijs,& sciens,& sic quod beneficium vacauerat in mense Apostolico vel ordinario: imò si attendimus,in quo se fundant Domini, posset dici, quod videtur acceptare in mense ordinario, quia habebat gratiam ad menses Apostolicos,& sic ista est pars gratię. Ergo illam probare tenetur.

DECISIO DCCCXXXVII.

De rebus Eccl.non alien. De empt. & vendit.

SVMMARIA.

1 *Villa siue vniuersitas alienari non potest inuitis hominibus, & num.5.*

Secus tamen si alienetur cum vniuersitate,nu.4.& 6.

Quamuis contrarium dicatur, nu. 2.

Intellige tamen, vt nu.3.

TErraconen. iurisdictionis Villę de Reus. Villa hęc de Reus pertinebat ad Camerã,& quia pendebat quædã lis ratione dismembrationis de dicta Villa, Camera per Clem. Pap. VII. cõcordauit cum capitulo Terraconen.quod Villa esset capituli,quòd capitulum solueret Camerario certam pensionem, & aliã Philippo eius genitori,& successoribus. Vnde Papa Clemens quando dictam Villam dismẽbrauerat a Camerario,& Philippo, eam prędicto capitulo cum omnibus Castris, locis, bonis, & redditibus, & mero & mixto imperio cõcesserat. Et quia dubitabatur de virtute dictę dismembrationis, & concessionis, ideò fuit deuentum ad dictam concordiam inter Capitulum, Camerarium, & Philippum. Et Papa Paulus dictam dismembrationẽ, & concordiam cũ pręgnantissimis clausulis approbauit, & dictam Villam, vt supra Capitulo concessit. Fuit dubitatum,an Villa inuitis hominib. ipsius Villę potuerit alienari ? Et dictum, † ꝙ non, quia dicebatur, quod text.in §.ex eadem lege, de lege Cotradi, in vlib.feud. loquebatur in ciuitate Mediolanenti,vbi est talis consuetudo,& quod secus erat,vbi nõ erat talis cõsuetudo,& allegabatur tex.in

§.prę-

§. præterea, de prohib. feu. alie. per Fed. Et dicebatur,
2 q† etiam procedat si fuerit vniuersalis alienatio. Host. & Fel. in c. dilectus, col. 3. ver. intellige, de maior. & obed. Abb. cons. 3. incip. imperfecti iã, & cons. 22. vol. 2. & Moder. in c. 1. de prob. & Doct. in §. ex eadem lege, & in §. prẽterea ducatus. Aluar. in §. si quis fecerit, col. 2. quo tempore miles, & ibi Alex. Et quod illud, quod
3 dicitur, q† † possunt vasalli alienari cum vniuersitate, non debet intelligi de vniuersitate, vt esset Villa, sed si quis alienaret Marchionatũ vel similia magna, vt per Abbatem in d. cons. 22. & cons. 12. inter consil. Brun.
4 col. 2. ver. non obstat. In † contrarium, quod ista alienatio facta cũ vniuersitate illius Villæ, de qua in casu nostro, valuerit inuitis hominibus ipsius Villæ, adducebatur Ias. in l. si nõ sortem, §. libertus, col. 10. ff. de cond. indeb. & Abb. d. cons. 12. inter cons. Brun. Bal. in d. §. eadem lege, de leg. Conrad. & Ias. vbi supra allegat Abb. cons. 110. & cons. 3. vol. 3. cons. 12. ver. secundo principaliter põt dici, Bal. in l. 2. in fi. prin. ff. sol. matr. & ibi Imol. & Alb. quos alij sequuntur, vt refert Th. Parpa. ibid. col. 23. vers. ex dictis, Alex. cons. 25. col. 6. vol. 5. Tamen tenetur contraria sentẽtia. Et licet Rip. in tract. de pest. lib. 2. ver. 25. videretur tenere contrarium, tamẽ loquitur, qñ Dominus vult alienare feudũ, quod erat ipsius vasalli, qui non potest priuare vasallũ sine causa. Et Fel. in d. c. dilectus, non pertransit, sed dicit, q† si quis alienaret feudalia, & allodialia, quòd tũc vasallis inuitis possint transferri. Et Abb. d. consil. 12. non contradicit, sed dicit, qñ totus comitatus alienare tur, q† vasalli inuiti transferantur. Sed Camerarius alienauit, Papa confirmauit Villã totam cum pertinen-
5 tijs & territorijs; Ergo &c. Nam † si solã iurisdictionẽ in subditos vellet alienare, retinendo Villã pro se, non posset, quia tunc vasalli non alienarentur cum vniuersitate. Et pro hac parte affirmatiuè adducebatur etiã Rom. cons. 26. prope fi. ver. attẽdendo illud est certũ, quod cum vniuersitate, Fab. de Mont. in tract. de emp. & vend. in 3. q. prin. ver. 11. quæro an Rex possit vendere, Io. Ant. Rubeus, Alex. cõl. 69. Guliel. in repet. c. Rain. in vers. habens duas filias, fol. 20. col. 2. Curt. in tract. de feud. in 4. par. prin. in materia alien. feud. ver. aggredior primam regulam principalem, vbi dicit illã communem opin. si alienatio sit facta in æqualem vel maiorem. Et pro hac opinio. est Bal. in l. 2. C. de don. & trib. alijs locis per Alex. allegat in l. 2. in prin. col. fi. ff. sol. matr. & ibi Alb. Imol. Anch. Hier. de Pisa, Lucas, Crau. & Alex. cons. 25. col. 6. vol. 5. Abb. d. cons. 3. col. 23. secundum paruam impressionem, vers. secũdo principaliter, vol. 2. glo. in verb. ad aliã, in §. prẽterea, de prohib. feud. alien. per Fed. Barb. in c. quoties, col. pen. de rer. permut. Bilig. in comm. consuetud. Burg. fol. 216. col. 2. Abb. in c. auditis, col. 8. ver. in compos. nu. 21. de præsum. Bal. cons. 97. incip. proponitur, col. 7. Sed in contrariũ pro negatiua est idem Bal. & Paul. de Castr. in l. debitori, C. de pact. & Sal. cum alijs, de quibus per Barbat. cons. 5. vol. 3. cons. 11. cod. vol. vbi limitat ratione pacti, & concordiæ, licet cõtrarium vi-
6 deatur notari cons. 12. col. 2. inter cons. Butr. † Tamen omnes Domini fuerunt pro affirmatiua, quòd in casu nostro teneat alienatio, per d. §. ex eadem, & per Doc. de quibus supra, qui sunt plures numero, & quia ratio suadet, quòd Dominus, qui est moderator & arbiter in re sua, non impediatur vendere, & alienare Villam, & Castrum, aut Communitatem propter vasallos, qui dicerent se nolle mutare Dominum.

DECISIO DCCCXXXVIII.

De triennali, alias de restit. spoliat. Sarnen. in hac regula, q. 3.

SVMMARIA.

1 *Restitutio in integrum potest peti aduersus sentẽtiam nulliter latam in petitorio.*

2 *Regula de triennali non tuetur spoliantem, licet habuerit sententiam pro se, quin possit dari de spolio ratione petitorij.*

Vlix bonen. beneficij de Turribus Vedras corã Matricotto duæ sententiæ absolutoriæ fuerunt latæ in spolio, & petitorio pro Andrea contra Georgium, & in tertia Georgius obtenta remissoria probauit spolium, & obtinuit per duas conformes dictas duas contra se latas reuocari, & Andream in spolio condemnari. Verum, quia tempore primæ sententiæ latę in fauorẽ Georgij lapsa erant fatalia, & sic sententiæ per Andream transierant in rem iudicatam, fuerunt tentẽtiæ vt nullæ per Georgium reuocatæ, & Georgius quoad petitorium petijt restitui in integrum: Nã ad spolium non potuit, cum in spolio nõ detur restitutio, vt valeat se iuuare suis probationib. factis ante lapsum fatalij.

1 Et † fuit dictum, q† poterat cum cautla restitutionis in integrum sit succedanea, vt notatur per Fel. in c. cautam quæ, in prin. de test. Sed Andreas dabat de regula de triennali: Georgius, quòd regula non tuetur ipsum spoliantem: dubitabatur, an Georgius posset dare de spolio, cũ super illud haberet rem iudicatam cõtra se,
2 & ex illo agere non posset? Domini fuerunt, † quòd licet non possit dari de spolio, ratione & cautla spolij, in quo ipse non potest audiri, quòd tamen potest dare de spolio ratione petitorij, vt excludat aduersarium a regula; prout si Andreas Titium spoliasset, Georgius non posset agere spolio, quia non esset spoliatus: tamẽ datur de spolio per Andream & Titium, si Andreas contra ipsum Georgium se tuere vellet regula de triẽnali, cum regula non tueatur spoliatorem.

DECISIO DCCCXXXIX.

De iudicijs de dilationibus.

SVMMARIVM.

1 *Dilationes non dantur procuratori, quando citatio est bene executa in partibus.*

OXomen. Parochialis coram Puteo, quia personaliter non fuit repertus in loco, videlicet in ciuitate & diœcesi Oxomen. Nã residebat in Legionen. Fuit citatus, iuxta formam citationis in Cathedrali Oxomen. & in parochiali præfata, de qua agebatur, & suus generalis procurator, qui fuerat institutus ante commissionem cautlæ, produxit mandatum & petijt dila-
1 tionem ad partes. Fuit dictum, quod † sibi non debentur dilationes ad partes, quando est bona executio facta in partibus, quæ etiam, quod personaliter non sit executa, tamen afficit citatum. Ergo non debentur dilationes, quando citatio est bene executa in partibus.

DECISIO DCCCXL.

De priuil. & indultis.

SVMMARIA.

1 *Gratia ad beneficia vacatura intelligitur de vacatione, tã in mensibus reseruatis contingente, quàm in spectantib. ad ordinariorum collationem.*

2 *Ius extensum difficilius tollitur, quàm comprehensum.*

VIrdunen. Canonicatus coram Puteo Leo indulsit capitulo Virdunen. *quòd omnia beneficia ad collationem, & præsentationem capituli essent sub concordatis Germaniæ, & ganderent eisdem priuilegijs, & indultis perpetuis futuris temporibus, ita vt in sex alternatis mensibus possent conferre, perinde ac si exspectatiuæ mandati non emanassent, & ac si in dicta Ecclesia consistere t in Germania, & non posse dicto indulto derogare, nisi per tres litteras facientes specialem, & individuam mẽtionem, &c.* Postea Papa Paulus sic concessit reseruationem Nicolao Venutioad beneficia vacatura spectantia ad collationem, tam Capitulorum singulorum, quam Canonicorum, & personarum, & Episcoporum Tullen. & Virdunen. & Canonicatus, de quo agitur, vacauit in mense alternato comprehenso sub concordatis Germaniæ. Fuit dubium, an Nicolaus posset illud

acceptare, & capere sub sua gratia. Et fuit dictum, ꝙ
1 sic, quia † Papa dedit gratiam ad beneficia ad collatio
nem Capituli, etiam si beneficia vacarent in aliquo ex
mensib. Papæ reseruatis, aut ordinarijs collatorib. per
constitutiones, seu litteras alternatiuas, seu alia priui-
legia, & indulta quomodolibet concessa, & concedenda. Et licet dicatur, ordinarijs collatoribus, tamen po
test intelligi de Capitulo, quod Capitulum vt in Vir-
dunen. interdum ex consuetudine est ordinarius col-
lator. Suadetur, quia postea inhibet Capitulis ne bene
ficijs vacaturis se intromittant, postea subiungit, qui-
bus omnibus, & singulis illorum tenoris, &c. Non ob
stat, quòd dicatur, quod concordata habent vim con-
tractus, vt in illis dicitur cũ Sede Apostolica, & quod
Papa numquam intelligitur illis derogare, nisi de illis
faciat expressam mentionem, vt est stylus, quia Eccle-
sia Virdunen. non est comprehensiue sub cõcordatis,
sed extensiue, & certi iuris est, quod difficilius tollitur
2 ius † porrectum, quam comprehensum, Pau. in l. sequi-
tur, §. Seius, ff. de vsucap. Abb. in c. fi. col. 3. de rescrip.
quia hic non tollitur, sed suspenditur alternatiue quo
ad vacationem vnius beneficij tantum.

DECISIO DCCCXLI.

De fideiussoribus.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium, c. Odoardus, de solut. cum similibus non suffragatu dolosis.*

ARboren. Parochialis de la Caua coram Mariscot
to quidam obtinuerat tres sentẽtias cum fructuũ
& expensarum condemnatione; Condemnatus pete-
2 bat se admitti ad c. Odoard. de solut. Fuit dubitatum,
posit tres conformes quis posset admitti ad cessionem
bonorum per d. c. Odoardus, & c. peruenit? Et Salic.
in l. 1. C. qui bon. ced. poss. tenuit quod sic, cũ quo tran
sibat Puteus, Thomas, Mariscanus, & Alex. Vaten. Et
dicebant, ꝙ satis punitur, qui condemnatur in expen-
sis. Dominus Verallus. & Sarnen. contrarium. Ego
vero qui secutus sum Rainald. & Aquen. distingue-
bam per Bal. in l. 1. vers. sed hic requiritur. C. qui bon.
ced. poss. Alex. in l. alia, §. eleganter, nu. 15. ff. sol. matr,
Et Sarnen. & Verallus sic simpliciter tenebant, con-
demnatum non admitti, vt voluit Ang. & Ias. in §. fin.
Instit. de actio. pro quibus facit l. sed hoc ita, §. fi. ff. de
re iudic. & c. Odoardus, ibi, confitentur debitum, &c.
Et plura in simili de negãte, quod amittat beneficium
quod sibi competebat, adducit Hippol. in rubr. de fi-
deiuss. nu. 322. Multò magis tenuerunt distinctionem
alias, cum qua ego etiam, videlicet quòd aut condẽna-
tus habuit iustam causam litigandi, & tunc non sit
indignus dictis beneficijs, aut non habuit, & sit indi-
gnus. Nec obstat, quod non puniatur in expensis: quia
verum est quoad labores victoris, sed non quoad ve-
ras expensas. Nec obstat quod non potuerit renuncia
re priuilegio sibi competenti: quia fuit dictum, quòd
dictis priuilegijs, de quibus supra, potuit renunciare,
& maxime cum litigandi sit iusta causa, & sic fuerunt
vota diuersa. Tamen quia in illa causa condemnatus
ad spolium præsupponit dolum, Domini fuerunt om-
nes, quòd talis esset indignus dictis beneficijs, & d.
Sarnen. quod indistincte esset indignus, dixit ita Ro-
tam tenuisse in cap. significante, col. fin. super reg. de
non iudic. iuxta formam supplicationis.

DECISIO DCCCXLII.

De iure patronatus.

SVMMARIVM.

1 *Tempus immemorabile non iuuat familia potenti ad probandum iuspatronatus ex fundatione vel dotatione.*

OScen. Parochialis S. Vincẽtij coram Sarnen. fuit
tenta opin. Ant. de Butr. in c. cum dilecti, de off.
1 deleg. ꝙ † licet familia primata, quæ ab immemoriali
tempore præsentauit, iam possit allegare iuspatron. ex
fundatione vel dotatione: Et ita allegãdo & probãdo
immemoriale tẽpus, præsumatur, & iudicatur, de be-
neficio vt de iure patronatus ex dotatione vel funda-
tione: secus tamen est in vniuersitate, quia præsumitur
ex vsurpatione. Fuit dictũ idem in infante Regis Hi-
spanorum. Nam tunc infans cum vniuersitate S. Vin-
centij, prætendebat habere dictũ iuspatronatus: & di-
cebatur, quòd infanti competebat ex fundatione, &
dotatione: Et Rex voluit, quòd si aliter non probare-
tur, quòd præsumeretur ex vsurpatione. Idem in Do-
minis, seu familia potenti, vt dicebant aliqui Domini
fuisse tentum in familia Vrsinorum, quia militat eadẽ
ratio potentiæ, quæ militat in vniuersitate, & quod in
familia potente pluries fuerit tentum in Rota Reue-
rendis. D. Simonetta dũ erat Auditor, hoc notauerat.

DECISIO DCCCXLIII.

De exspectatiuis.

SVMMARIA.

1 *Clausula, sine præiudicio similia mandata prosequentium, non trahitur ad concessiones futuras.*
Contrarium tamen est verius, num. 2.
3 *Priuilegium concessum alicui non obstantibus Statutis, operatur etiam in Statutis quæ post factam concessionem interuenerunt.*
4 *Dispositio quando per verba præsentis temporis suum non operatur effectum, traijtur ad futurum.*

VIrdunen. canonicatus, & prẽb. coram Puteo Ge-
rardus, qui cesserat in fauorem collitigantis cano
nicatum, ad quem ius prætendebat, vel verius eius pa-
tronus, fuit in canonicũ creatus per Capitulum, quæ
quidem creatio fuit confirmata per Clementem Se-
ptimum, cum clausula, absque tamen prejudicio ex-
spectantium Apostolicorum, & mandato de prouidẽ-
do prosequentium, & sibi cum dicta clausula per Cle-
ment. VII. de dicto canonicatu primo vacaturo prou-
isum: Postea Paulus Tertius concessit mãdatum de
prouidendo in Ecclesia. & diœcesi Virdun. Nicolao
1 Vmreyo. Dicebatur, † ꝙ gratia Nicolai non obstabat
Gerardo, quia dicitur sine præiudicio exspectantium
Apostolicorum, & prosequentium mandata, quæ ver-
ba sunt præsentis temporis: ideo ad futura concedenda trahi non possunt, c. fi. de rescript. Clem. fi. eod. tit.
ad c. cum capella. & c. cum in iure, & vtrobique Abb.
de priu. Ias. in l. si stipulatus fuero. §. cum stipulemur,
col. 2. ver. tertio lim. & in l. cum stipulemur, col. penul.
& fi. de ver. obl. Fel. in c. ad hoc, col. pen. in fi. de rescr.
& quia debet intelligi de præiudicio de præsenti im-
minenti, non de futuro, Rot. 20. in nou. de præb. alias
331. ideo maximè non debet intelligi de gratijs con-
cessis per Pau. successorem Clementis; quia non est ve
risimile, quòd Clemens in illa clausula, sine præiudi-
cio, cogitauerit de gratijs per successores suos conce-
2 dendis. Contrarium † tamen tenuit maior pars Domi-
norum, & fundamentum aduocati illius partis erat, ꝙ
confirmatio Clem. in scriptura redacta semper loquitur, l. Ariani, C. de hæret. ergo loquitur etiam tempore
Pauli: & sic illa clausula sine præiudicio debet attendi
quoad gratias per Paulum concessas. Adducebatur
quod dixit Bart. & Soc. in l. si mihi, & tibi, §. item lex,
3 ff. de leg. 1. vbi dicunt, ꝙ † priuilegium concessum alicui, non obstantib. statutis, operatur etiam in statutis,
quæ post factam concessionem interuenerunt. Sed a-
lia ratio per nos adducebatur, quia præiudicium non
considerabatur tpe gratiæ concessę, quia tunc non ver-
tit præiudicium, sed tpe vacationis, pro quo facit d. de-
cis. 20. in prin. Sed nũc occurrit vacatio tempore Pau-
li: Ergo non debet considerari præiudicium exspectã-
tium: Et dicebatur, quod quãdo dispositio † per verba
4 præsentis temporis non tunc effectuatur, vt saltem o-
peretur in futurum, refertur etiam ad futurũ. Ang. in l. 2
salis scriptura. in prin. vbi ratio huius vlt. & in vers. in

eadem

eadem glo. & ibi Paul. de Caſt. & Alex. in col. pen. ff. de leg. 1. facit Ioan. Andr. & Specul. in titul. de treug. & pac. in fi. Paul. de Caſt. in l. qui ædificium, in fi. prin. de ſeruit. vrb. prædi. Iaſ. conſ. 170. col. fin. vol. 2. Soc. in l. ſi cognatis, col. 24. verſ. quarto concludo, ff. de rebus dub. & in conſ. 21. col. 2. Alex. conſ. 26. col. 3. & col. fi. & conſ. 23. vol. 4. conſ. 81. col. 18. vol. 3. vbi dicunt cõmunem. Non obſtat, quòd eſt gratia Pauli. Quia Clemens non dixit, exſpectatiuas, & mandata noſtra, ſed Apoſtolica ad Clem. ſi gratioſe, de reſcript. Et etiam facit verbum, proſequentium, quia tunc gratiæ proſequuntur, quando vacat beneficium. Et ſic maior pars Dominorum fuit vbiſſbet pro. & quattuor contra.

DECISIO DCCCXLIV.

De appellatio. & remiſſor.

SVMMARIA.

1 *Appellari non poteſt a ſententia etiam in ſui fauorem lata, ſtante obligatione de ſtando vnicæ ſententiæ.*
Contrarium tamen, & verius tenetur, nu. 3.
2 *Verbum quando poteſt referri ad plures actus, debet referri ad primum, quando primus conſumit effectum.*
3 *Promiſſio de ſtando vnicæ ſententiæ, quomodo intelligenda.*
4 *Sententia vna lata contra poſſeſſorem ſequeſtratur beneficium: ſecus ſi ſit in fauorem.*

MOntis Regalis Canonicatus, & preben. corã Pateo Michael, vt haberet remiſſoriã, obligauit ſe de ſtando vnicæ ſententiæ, & illa executa reportauit duas conformes ſententias in fauorem: poſtea Martinus aduerſarius aliam obtinuit, & executa illa ſecunda remiſſoria in ſui fauorem decreta, obtinuit duas primo datas reuocari, & ſententiam pro ſe, & contra Michaelem fieri. Et quia Michael promiſerat ſtare vnicæ ſententiæ, & non poterat appellare, & quod ſi aduerſarius non obtinuiſſet remiſſoriam cum dicta obligatione, ipſe Martinus obtinuiſſet in ſui fauorem dictas conformes, & ſi Michael obtinuiſſet remiſſoriã in tertia inſtantia, & ipſe illam acceptaſſet, & poſtea probaſſet, prout nunc probauit, & habuiſſet ſententiam, vt tertiam confirmationem harum duarum primarũ, fuiſſet ipſe Martinus coactus progredi ad quintam ſententiam, prout nunc cogitur, cum Michael obtinuerit duas, & ipſe neceſſe ſit, quòd obtineat tres, ſi Michael non cogitur ſtare vnicæ ſententiæ, adducebatur Bald. in l. veluti, §. hæc vox, ff. de edend. Iaſ. in l.
1 qui per ſalutem, ff. de iureiuran. Quod † quando ſtatutum cogit coniunctos ad compromiſſum, non intelligitur tantum de primo actu, ſed donec lis fuerit finita. Ita ſententia debet intelligi de prima tantum, ſed differenda quandocumque contra Michaelem, arg. l. boues, §. hoc ſermone. ff. de verb. ſignific. d. l. qui per ſalutem. Et quia Bal. in l. inuitus, C. de procur. ad fin.
2 dicit, † quòd quando verbum poteſt referri ad plures actus, tunc debet referri ad primum, quando primus conſumit effectum ſecũdum intentionem loquentiũ. Sed quando non eſt ita, tunc intelligitur etiam de actu interiori, per l. hæc conditio, la grande, ff. de condit. & demon. Sed in propoſito effectus non erat de ſtando ſententiæ ferendæ in fauorem Michaelis, ergo illa non attendenda, ſed contra ipſum lata eſt attendenda. Facit conſil. Rom. in propoſito 504. incipien. in caſu propoſito. Item promiſit nõ appellare, & ſic etiam non facere, ergo quandocumque non tenetur facere,
3 & hoc tenuere quattuor ex Dominis. Alij † vero quinque contrarium tenuerunt, & proponens etiam erat in hoc voto, & ita fuit iudicatum: quia debebat intelligi, quod promiſit ſtare vnicæ ſententiæ, ſi poſt remiſſoriam ſententia prima contra ipſum ferretur. Nam quomodo prima fuit pro ipſo, & alia poſtea pro aduerſario, tunc intelligitur eſſe liber ab eius promiſſione, ad l. boues, §. hoc ſermone, ff. de verbor. ſignific. & ad plura, quę in propoſito cumulat Felin. in cap. innouamus, de treug. & pac. facit text. in Clem. ad compeſcendas, de ſequeſt. poſſeſs. & fruct. vbi vna ſtenten-
4 tia † lata cõtra poſſeſſorem, ſequeſtratur beneficium, quia intelligitur, quando fuit prima ſententia lata contra poſſeſſorem: ſecus ſi prima fuiſſet pro poſſeſſore, & ſecunda contra, quia tunc nõ datur ſequeſtrum, vt per Catdin. ibid. num. 49. Item propter regulam generalem, quod debemus fauore Apoſtolicatus, &c. item, quia mens ſe obligantis, vt verſimiliter colligi poteſt, facit hoc, quod per remiſſoriam contra eum prima ſentẽtia proferretur, vt illi acquieſcat, ſed actus agentium vltra eorum intentionem non operatur, l. non omnis, ff. ſi cert. petat.

DECISIO DCCCXLV.

De priuileg. & præben.

SVMMARIVM.

1 *Doctoratus cum rigoroſo examine præfertur familiari Papæ non deſcripto.*

VIcen. hebdomadariæ Ioan. Codella fuit Doctoratus per Caſad. hic in Vrbe cum rigore examinis concurrebat in dicta, & diligentijs cum Matthæo familiari Papæ poſt occupationem, & nõ deſcripto Do-
1 mini fuerunt, † ex quo erat Doctoratus cum rigoroſo examine, quod eſt de comprehenſis in regula prærogatiuarum ibi, ceteri autem Magiſtri, vbi dicitur, quod inter tales Doctores, & familiares, tales ſeruetur ius commune, & quod de iure Doctor talis præfertur tali familiari, de quo per Fel. in c. tuas, col. 3. de maior. & obed. Petrus de Anch. in Clem. 1. Magiſt. Claud. in l. Centurio, col. 2. de vulgar. & pupil. Paris de Put. in tract. de ſynd. num. 43. ver. Doctor. Non obſtat, quod inquit Barbat. in proœm. Clem. quia loquitur de Doctoribus factis per verbum, ergo Doctor, non autem cum rigore examinis, licet extra vniuerſitatem, vt iſte eſt, & regula vult, quod inter tales attendatur ius commune, & ita fuit tentum coram Domino Aquenti.

DECISIO DCCCXLVI.

De reſtit. in integr. alias recti ſpolia.

SVMMARIA.

1 *Succeſſor dicitur habere probabilem ignorantiam ſui prædeceſſoris.*
2 *Reſtitutio in integrum in ſpolio etiam in beneficialibus aduerſus tres conformes non datur: ſecus in petitorio,*
Suſpendit tamen executionem rei iudicatæ, ſi excludatur præſumptio calumniæ, num. 3.

TOletan. Parochialis coram Domino Britorionẽ. Didacus obtinuerat tres ſententias ſuper ſpolio contra Ferdinãdum tamquam ſucceſſorem ſpolij Alphonſi prædeceſſoris, & Ferdinandus petebat reſtitutionem in integrum propter inſtrumentum poſſeſſionis Alphonſi ſui prædeceſſoris, per quod intendebat probare, Alphonſum primo fuiſſe in poſſeſſione, quã Didacum, & dicebat inſtrumẽtum nouiter repertum,
1 & † quia erat ſucceſſor, habebat probabilem ignorantiam facti alieni, vt per Ror. in cap. ab excommunicato, de reſcript. Dec. in regul. cum quis, de reg. iur. in 6. l. fin. ff. pro ſuo, l. mulier, ff. ad Velleian. Et ideo ex tali ignorantia debet reſtitui, Bar. in l. ad diem, & in l. cum filius, §. in hac, ff. de verb. oblig. vbi latè Alexan. ideo propter inſtrumentum nouiter repertum, & clauſulã, ſi qua mihi iuſta cauſa videbitur, debet reſtitui, l. cum in fine, l. ſed & ſi per prætorem, ff. ex quibus cauſis maior. Bartol. in l. 1. §. ſi quis, prope finem, de itiner. actuque priuat. & in l. 1. de condict. indebit. Hippol. de Marſil. ſingul. 129. Iaſ. in l. Imperatores, ff. de re iudic. Dec. in cap. ſuſcitata, de reſtitutio. in integrum. Alex. conſ. 69. in cauſa & lite, col. 2. vol. 3. & maximè cum ſit reus. Paul. Caſtr. conſ. 287. in cauſa quæ vertitur Parmæ, colum. 4. lib. 4. licet elsemus in materia
2 ſpolij. Tamen † Domini hoc tenuerunt habere locũ,

etiam in beneficialibus, vt in spolio non detur restitutio, sed tantum in petitorio, & hoc quia quando post tres conformes petitur restitutio in petitorio in beneficialibus, illud procedat ex gratia speciali, constito de bono iure, quo secus est in profanis, vbi regulariter nō datur, & in spolio, & in beneficialibus non datur hęc gratia, quia durius agitur cum spoliatore, & etiā quia potest petitorio sibi succurri, & restitutio datur in petitorio propter periculum animæ, ne obtineat beneficium sine Canonica constitutione, quæ ratio peccati non militat in spolio, cum possit intentare petitoriū, sed in hoc casu ille nō venit ex gratia speciali, ꝙ in beneficialibus dicta restitutio detur, sed iure communi, quod habet locum etiam in profanis, nimirum etiā si sumus in spolio propter hāc caussam, & instrumentū de nouo repertum, quod est remedium iuris communis, iste debet restitui. Sed † primo surrexit aliud dubium, an impedita restitutio impediat, & suspendat rem iudicatam, & videtur quod non, l. vnic. C. de restitutio. in integrum, Cassad. decis. 1. de restitutio. in integrū, vbi pro vtraque parte allegat Doctores. Tamen Domini tenuerunt, quod executio non impediretur, per Clemen. ex calumnijs, & quia sumus in spolio, in quo durius agitur cum spoliatore. Tamē Cassadorus distinguit, quòd si adest causa, quæ excludat præsumptionem calumniæ, quod tunc non impeditur restitutio. Sed in casu nostro instrumentum de nouo repertum excludit præsumptionem calumniæ: ergo potest dici, quod pręsens determinatio Dominorum meorum Coauditorum nō transeat sine difficultate.

3

DECISIO DCCCXLVII.

De iurisdictione omnium iudic. de foro competenti.

SVMMARIA.

1 *Auditor Camerę potest procedere contra quoscumque, etiā non subditos Ecclesiæ, ratione sui salarij, & expensarū.*

2 *Forum sortitus ratione contractus; vel quasi potest a iudice loci contractus vbique conueniri.*

VLixbonen. pecuniaria Didacus Antonius pro nōnullis mercatoribus in materia hæreticæ prauitatis contra Regē Portugalliæ caussam agitauit, & plures Bullas, & Breuia obtinuit, & varias pecuniarum summas pro eis partibus, existentibus, ipse præsens in Curia exposuit, & per viam monitorij coram Auditore Camerę obtinuit procedi contra mercatores, & illos declarari vnà cum inuocatione brachij sęcularis, & dabatur de nullitate monitorij, & censurarum, ex quo Aud. Camarę non habet iurisdictionem in non subditos Ecclesiæ mediatè vel immediatè. Sed replicabatur de facultate Aud. Camerę, quòd potest monere, videlicet extra Curiam degentes suę iurisdictionis ratione salarij in eadē Curia decreti, & debiti, vel expensarum, seu mutui, vel contractus in eadem Curia, & non intelligitur si sciat suæ iurisdictionis, hoc est, mediatè vel immediatè subiecti Ecclesię, sed intelligitur (& in † hoc fuerūt Domini quinque) quod sint suę iurisdictionis ratione salarij, seu contractus in Curia decreti, & initi, & quod personæ, cum quibus est quasi contractus, consentiendo sint mediate vel immediatè subiectæ. Sed oriebatur dubium, an ratione salarij, seu contractus dicantur de iurisdictione Aud. Camerę, ex quo non sunt in Curia: nam licet c. fin. de foro compet. dicat, † quòd quis sortitur forū ratione contractus, hoc tamen est verum, si in loco cōtractus reperietur, l. hæres absens, in princip. ff. de iudic. vbi Angel. Paul. & Curt. iunior clarius, & hoc probatur per cap. Romana. §. contrahentes, de foro compet. in sexto, vbi primò dicit, si reperitur in loco contractus, & ibi potest conueniri: si verò extra, bene potest citari, sed non potest contra eum procedi, nisi, quod si habet bona in loco contractus creditor mittatur in possessionem dictorum bonorum ex primo decreto, quod dat dominium, nec possessionem: si verò sunt extra locum contractus, tunc scribitur iudici loci bonorum, quòd immittat in possessionem dictorum bonorum ex primo decreto, etiam quod non haberet iurisdictionem in persona, neque posset excommunicari, vt dicitur in figuratione casus, vt Innocen. in dicto §. cōtrahentes, vbi Francis. colum. penult. Anchar. in quarto not. Licet etiam fuerit dubium, an iudex loci contractus potuerit citare extra locum, Marian. Soc. iunior, consil. 11. tamen Domini fuerunt, quòd tales diceretur esse de iurisdictione iudicis loci cōtractus, quia aliàs si inueniretur, non posset coram eo cōueniri, & si extra locum esset, nō posset citari, cuius contrarium dicitur in §. contrahentes, & licet non posset cogi comparere, tamen citatur & fit missio in possessionem, ergo est iurisdictio, facit quod dicit Abb. in cap. fin. de foro competen. columna vigesima secunda, & Sal. in Auth. si pro ea, C. de adult. quod habens domicilium, seu originem in aliquo loco, si domi existat, non potest cogi ad comparendum, l. plerique, ff. de in ius. voc. ita absens a loco contractus non cogitur comparere coram iudice contractus. Ex quo patet, quòd iurisdictio est rei habitu propter contractū, licet non sit actu propter absentiam, quę in hac ratione sequitur, Fel. in d. cap. fin. colum. 4. & allegabatur etiam, quod subesset dispositioni text. in l. omnem, & ibi Angel. ff. de iudic. cum ergo facultas datur, quod moneat degentes extra Curiam iurisdictionis ratione contractus, & ille sit talis, meritò Domini voluerunt, quòd potuisset contra illos procedere. Sed mihi occurrebat, quòd istud procederet si contractus fuisset cum alienigena, vel in Vrbe, vel dum mercatores alienigenę fuissent in Vrbe, quia si postea fuissent absentes, tamen effecti fuissent iurisdictionis Aud. Camerę, mouebat per tex. in d. l. hęres absens, §. primo, vbi dicit text. quòd ita demum quis conuenitur in loco contractus, vel quasi (& in casu nostro sumus in quasi contractu) si constiterit in loco domicilij non habere domicilium, sed tabernas, pp gulam, officinas, & ibi cum eo contrahitur, quasi cum viatore qui hic venit, vt statim discedat. Et ideò inferebant, quòd cū isti mercatores non solum itinerando, sed numquam in Curia fuerint, quòd Didacus propter seruitia cum eis quasi contrahendo in Curia facta, non potuisset illos in Curia conuenire. Tamen Domini tenuerunt, quòd posset propter Audit. Camerę facultatem, non aliter respondendo ad hunc textum, nisi quod facultas Auditoris Camerę receperat hanc interpretationem, vt notarij attestabantur: nam si vius ita seruatus dat iurisdictionem, capit. cum contingat, de foro competen. & ibi Abb. in tertio notab. per gloss. in capit. Romana, in verbo consuetudine, de appella. lib. 6. & in verbo, dari potest, in fi. de tuto. & curat. datis ab his Bar. Imol. & Ioan. in l. 1. in §. denique. ff. de acq. possessio.

DECISIO DCCCXLVIII.

De priuilegijs, & facultate, aliàs de Remissoria.

SVMMARIVM.

1 *Dispensatus ad plura beneficia obtinenda, potest in eis ab executore inuestiri.*

SAlamantina de Aracon. coram Ioan. de Stosidero fuerat data facultas resignandi, & pronunciandi, vt etiam simpliciter posset resignare in fauorem personæ, & personarum idonearum quęcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia obtinenda, qui resignauit in fauorem Francisci Rostoriæ senioris, qui erat dispensatus ad duas parochiales tantum, & illas duas obtinebat. Dubitabatur, an † resignatio fuerit bona? & videbatur quod non, quia inferior Papa non potest conferre beneficium curatum

1

obtinen-

obtinenti aliud curatum, vt dispensatus, & Franciscus obtinebat beneficium curatum, & ad illud non erat dispensatus: Ergo, &c. ad c. si ordinarij, §. in ordinādis, ibi Do. & Franc. de off. ord. in 6. Secundo dicebatur, quòd dato, quod executor dictæ facultatis potuisset conferre tertiam parochialem, quod tamen in collatione debebat fieri mentio, de obtentis beneficijs, per Franc. ad Clem. 2. de off. ord. nec dicatur, q̃ d. Clem. habeat locum in legato tantum, imò habet locum non solum in legato de latere, sed in quocumque alio legato, vel executore habente conferre beneficia Ecclesiastica auctoritate Apost. vt dicit glo. Clem. 2. in verbo volumus. Fel. in c. ad aures, in 3. col. vers. nec vrget, de rescript. Nec dicatur, vt hic in facultate concessa motu proprio, vt dicamus, prout in prouisione facta motu proprio, vbi non est necesse facere mentionem de beneficijs obtentis, Gem. in c. fi. de off. leg. col. penul. ver. sed ne de syndic. d. cap. tamen, quia facultas dicit, quòd possit pro executore conferre quæcumque, qualiacumque, & quotcumque beneficia obtinentibus. Domini fuerunt in voto, quòd executor potuerit conferre, nec fuerit opus mentionem facere de beneficijs obtentis propter illam generalitatem verborum, & maximè propter verba qualiacumque, quæ comprehendunt etiam curata, ergo Papa voluit beneficia posse conferre obtenta qualiacumque, ergo curata, ideo non fuit opus de illis facere mentionem, & in facultate Papa habuit beneficia resignantis pro expressis, & voluit posse conferri obtinentibus qualiacumque beneficia, & multo magis hoc dicebant procedere, si facultas fuisset concessa resignatario.

DECISIO DCCCXLIX.

De factis famil. & rescript.

SVMMARIVM.

1 *Familiares Papæ possunt expedire litteras gratis de mandato.*

IN eadem Salamant. Francisc. secundus, quia in prima prouisione sibi facta per Clemen. non fuit facta mentio quòd esset secum dispensatū ob defectum natalium cū clausula, perinde valere, a Clem. in qua narrabatur se familiarem Clem. & docuit de familiaritate, & istam gratiam perinde valere, expediuit sub Paulo in forma rationis congruæ: & in ea Bulla se narrauit familiarem Pauli, & tamen non erat, & in pede Bullæ
1 est positum, gratis de mandato. Aliqui Domini † dixerunt ex eo, quòd esset in pede Bullæ gratis de mandato, quia etiam, quòd quis familiaris sit, & non expedit litteras gratis, quòd hoc non iuuabit. Ego replicabam, quòd bene familiaris expediuit gratis de mādato: sed non dicitur in eorum mandatis simpliciter, gratis de mandato, sed dicitur gratis de mandato familiari: tñ Domini dixerunt, quòd gratia non erat Pauli, sed Clemen. quòd etiam si expediuisset sub ista familiaritate Pauli, quòd gratia non redderetur nulla, quia non est gratia Pauli. Nec possumus dicere, quòd in gratia nominauit se familiarem Papæ, sed tantum in expeditione Bullarum, & sic tantum redderetur subreptitia expeditio Bullarū. Et sic ad plus teneretur iterū illas expedire, & soluere officialib. Vltimò (& hoc sustulit difficultatem) dicebatur, quòd regula de fictis familiaribus loquitur tantum de familiaribus abbreuiatorum, scriptorum, & aliorum officialium, non autem de familiaribus fictis Papæ, etiam si in regula non annullet. Domini voluerunt, quòd litteræ, perinde valere, etiam quod in illarum expeditione narretur, quod est familiaris Papæ, sibi Francisco secundo suffragentur.

DECISIO DCCCL.

De sententia excommunicationis.

SVMMARIVM.

1 *Absolutio ab excōmunicatione, in qua quis fletit per triennium, non suffragatur ad effectum casuum regulæ.*

MAguntin. Canonicatus, & præben. ad gradus, inter D. Aquēsium & Philippum de Noctelli, qui venerat ex resignatione Iacobi Abel, qui per quinque annos inforduerat in censuris tempore quo sibi reseruauit regressum: & supplicatio regressus habebat, & cum absolutione a cēsuris ad effectum etiam in casib. regulæ. Fuit dictum, quod in vna Rodon. inter D. Maceraten. & Ioachimū Mithū, fuit similis casus, & ego recordor, quòd fuit pluries informatus, & maior pars
1 Dominorum tenuit, quod † absolutio non suffragaretur, quando quis per triennium fuisset excommunicatus, quia stando per tātum tempus excommunicatus, videtur parui pendere cēsuras, & esse suspectus de hæresi, quæ regula loquitur tantum de inforderescen. per annum, & per tres annos: tamē Ioachimus postea porrexit plures supplicationes, in quib. dicebatur, etiamsi per plures annos inforderescat, ad demonstrandū, quòd Papa eodem modo concessisset in suo casu, si fuisset petitum. Tamen tenentes contra Ioachimū dixerūt, quod non sequitur, si fuisset dictum, Papa fortè concessisset, ergo habetur pro concesso, & tamen, quia ista decisio veniebat in fauorem Domini Maceraten. Auditoris. Rota voluit, quòd negotium concordaretur. Sed hanc non potest concordare D. Aquen.

DECISIO DCCCLI.

De exspectatiuis.

SVMMARIVM.

1 *Processus familiatorius aliquando permittitur, antequam litteræ sint registratæ.*

FAnen. Canonicatus & præben. inter D. Dionysiū dicebatur pro parte Dionysij, quòd processus Caroli, super exspectatiua fuerat fulminatus, antequam litteræ illius exspectatiuæ essent registratæ, & quod litteræ non dantur, nec ostenduntur partibus ad effectum fulminādi processum, nisi postquam sunt expeditæ de stylo registratorū Bullarum, & processus non potest fulminari in prima expeditione exspectatiuarum, in qua remissoria propter multitudinem exspectantium, dat, quod processus etiam sine litteris exspectatiuæ possint fulminari, nisi executori præsententur litteræ gratiæ exspectatiuæ. Sed exspectatiua Caroli erat de secunda exspectatione, & sic non comprehensa in dicta regula. Ergo processus non suffragabatur.
1 Tamen, † quia processus habebat notarium de eo rogatum, testes, quia dicebāt, quòd licet iste sit stylus ordinarius, tamen quod Bullæ interdum solent commodari partibus antequam registrentur ad effectum fulminandi processum. Ideo Domini voluerunt, quòd licet processus Caroli esset fulminatus, antequam Bullæ suæ exspectatiuæ fuissent registratæ, quod sibi suffragaretur, non obstante, quòd stylus ordinarius esset contra eum ex hoc coram D. Thoma da Thanis.

DECISIO DCCCLII.

De concess. præb. de mand. de prouid.

SVMMARIVM.

1 *Mandata duo de prouidendo inter se paria si reperiūtur, præfertur ille, qui maiorem adhibuit diligentiam.*

TOletan. parochialis S. Ioannis de Ocanna coram D. Maceraten. Franciscus Ortis veniebat ex iure Francisci Gomez, qui obtinuerat mandatum de prouidendo, & Rodericus della Camera veniebat ex iure Alphonsi Villaual. qui obtinuerat aliud mandatum de prouidendo; & in mandato Francisci erat clausula, *volumus autem, quod infra annum curata, seu aliàs inuicem incompatibilia, nisi ad illa obtinenda sufficienter dispensatum foret, dimittere, & infra sex menses a die acceptationis beneficiorum huiusmodi, quorum singulorum valor annuus 24. ducat. auri de Camera, non computando nouam prouisionem super illis a Sede Apostolica impetrare, & litteras super in totum expedire, & iura Camera Apostolica propterea debita persoluere omnino te-*

nearis: alioquin semestra huiusmodi, & anno respectiuè elapsis beneficia priuata vacare censeantur, & ipse Alphonsus Villanal habeat in hoc mandato similem clausulam, præterquam quod non dicebat a die acceptationis, sed pacificæ possessionis, & inerat alia clausula in vtroque mãdato, quod inter habentes simulia mandata in diligentijs sit locus prænentioni, & Alphonsus erat prior in data gratiæ, & etiam diligentior in processu, quia prius obtinuerat processum super suo mandato fulminato, & Fracisc⁹ fuit diligentior in acceptãdo, & anterior per duos dies, & quia fuit prior in acceptatione præferebatur; sed opponebatur sibi, quod non fecerat alias diligentias, de quib. in clausula, volumus autem, &c. Quia intra sex menses a die† acceptationis non obtinuerat nouã prouisionem, nec litteras expediuerat, & quod licet Alphon. hoc non fecerit, quod non peccauerit, quia ipse nõ tenetur a die acceptationis, sed habitæ pacificæ possessionis, & quod ideo resolutam acceptationem Fracc. habebat propter non factas diligentias, & quod acceptatio & prouisio Alphonsi subintrabat, & ipse erat posterior in exspectantib. quòd si exspectans habens fortius decretum, acceptat, & similiter habens debile decretũ acceptat; & habens fortius decretum, qui præferebatur, si deficiat in diligentijs, acceptatio debilioris, elapso tempore diligentiarum non factarum subintrat. Sed fuit replicatum, *æquiparationem esse bonam, cùm istud habeat locum inter exspectantes propter actum, qui hoc dat: sed tẽpore dictorum mandatorum non erant exspectatiuæ, quia erant reuocatæ, ergo etiam euanuerat gratia data exspectantibus super dictis diligentijs.* Secundo, quia exspectatiuæ dantur sub vna data: mandata verò sub diuersis, quia Papa ex nunc, prout ex tunc, prouidet regulariter fulminantib. processusque fulminãtur sub exspectatiuis. Tertiò, in exspectatiuis Magistri præfertur, alteri verò non huiusmodi mandãtis præfertur, quia & diligentior in acceptatione. Quartò, in exspectãte propter non factas diligentias acceptatio habetur pro nõ facta: in mãdatis vero, quę deficiunt in diligẽtijs nouę prouisionis, & aliorum, de quib. in clausula, *volumus autem, &c.* nõ est sua acceptatio pro infecta, sed Papa decernit beneficia prædicta eo ipso vacare, differentia est, quòd Papa decernat nullã fuisse acceptationem & prouisionem, quia tunc acceptatio secundo loco acceptantis, & esset in pendiculo & primus acceptãs plenè dicitur obtinere beneficiũ, sed tñ sub cõditione, si diligẽtias fecerit, & si non faciat, euanescat condõ, & eius acceptatio, & prouisio, ac si non facta fuisset, & nimirũ subintrat acceptatio secundo loco acceptãtis, cum primus non acceptasset: sed in mandatis ob non obtentam nouam prouisionem, & alia Papa decreuit beneficia eo ipso vacare, & sic præsupponit ius esse ante quæsitum primo, non autẽ secundo acceptanti, nisi postea primus petat infra sex menses nouam prouisionẽ, quia Papa non fecit stare dictas acceptationes in pendente, prout in exspectante, cũ per primum sit ius quæsitum, non potest secunda subintrare, quia non vacauit ex prima vacatione, prout in exspectante, acceptante, & deficiente in diligentijs, sed vacauit ex persona acceptantis, quia non seruauit clausulã, *volumus autem, &c.* Præterea contẽta in clausula, *volumus autem, &c.* non sunt diligentiæ, sed quoddã onus, non alicuius iuris acquisitionem, sed dũtaxat, vt prouideatur C. Apost. & illius officialib. Facit quia interdum similis clausula ponitur in breuib. quę dantur ad capiendam possessionem ante expeditionem litterarum, per quę breuia nullum ius datur impetranti: & tamen illa clausula apponitur in fauorem officialium, non autem, ꝙ adimplendo dictã clausulam; & expediendo litteras aliquod ius acquiratur, cum esset quæsitum ex prouisione. Et sic istæ non sunt diligentiæ ad acquirendum ius perfectum, sed ius quęsitum perfectum, si aliàs acquiratur, tuendum. Nã licet ius quæsitum possit resolui, non propterea vacat beneficium ex prima vacatione, sed ex persona illius, & eius persona ius quęsitum resoluitur, vt est videre in c. cõmissa, de elect. in 6. & in c. si tibi absenti, de præbẽ. in 6. vt in terminis regulæ de insinuat. & public. licet regula habeat omnia pro cassis cum inde secutis: prouisiones tamen intermediæ non capiunt beneficium Cassad. decis. 24. de rescript. Et etiam videmus, quòd in dicto mandato est, quod si acceptauerit incompatibile, nisi infra annum obtinuerit dispensationem, vacet: & tamen propter istam vacationem nõ subintrat acceptatio secundo loco acceptantis, quia beneficium vacat ex noua vacatione, licet ex persona acceptantis.

DECISIO DCCCLIII.

De restit. in integr.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio in integrum datur etiam post quadriennium ex causa, constito tamen de bono iure, etiam in beneficialibus.*

A Storicen. Porti coram D. Mariscotto inter Ioan. & Garliam. Io. post quadriennium rem iudicatam in fauorem Garliæ petebat restitui in integrum ratione familiaritatis narratæ. Fuit dubitatum, *an post* 1 *quadriennium ei daretur restitutio in integrum, etiam in beneficialibus propter cap. primum, de restit. in integr. vbi restitutio, nec datur post quadriennium, nisi ex causis?* Dicebatur per quattuor ex Dominis, quòd sic, quia ista restitutio datur a Principe, cum impetratur per commissionem, non autem datur a lege, vt loquitur cap. 1. de rest. in integr. Secundo, quia matrimonium carnale, & spirituale æquiparantur, sed in matrimonio carnali sententia non tranfit in rem iudicatam, ergo. Tertio dato, quòd sentẽtia in spiritualib. transierit in rem iudicatam, tamẽ quia vertitur periculum animę, quòd quis obtineat beneficium sine canonica institutione saltem debet dari restitutio. Item, quia istud nõ est remissibile, quia pars nõ potest remittere alteri ius, quòd habet in beneficio sine auctoritate superioris. In contrarium istis non obstantibus fuerũt quinque, Raynaldus, Sarn. Aquen. Puteus, & ego. Ad primum respondebatur, quòd præscriptio restitui solet etiam in huiusmodi beneficialibus, prout de iure, & ita etiam intelligi: si autem Papa vellet de absoluta potestate post quadriẽnium restituere, cum sit Dominus beneficiorum, non negatur, quòd non possit. Ad secũdum, quòd sententia in beneficialibus tranſeat in rem iudicatam, patet, quia aliàs non esset opus restitutione in integrum. Ad tertium de periculo animæ dicitur, quod est dictũ nimis generale. Nam in quacumque præscriptione, cũ quis præscribit rem alienam, vertitur periculum animæ: & tamen præscriptio tenet. Videmus etiam in beneficialibus in regula de annali, & triennali, & in allegatione Lap. 98. vbi semper in beneficialib. se tuetur. Ad quartum non est remissibile per partem, quia imò pars potest acquirere quo ad se, & contra eum currit præscriptio, licet non contra superiorem, quia posset inquirere, per Abb. in c. dilectus, nu. 5. de rest. in integ. Ant. in c. ad audiẽtiam, el 2. nu. 20. de rescrip. Et quòd non detur restitutio, bene facit dictum Felin. in cap. 1. nu. 10. de præscript. Cassad. decis. 2. de restit. in integ. Tamen postea de consensu omnium fuit isto casu data restitutio, quia Ioan. deduxit quòd pendente tractatu concordiæ, & quadam resignatione facta in manibus notarij, fuit elapsum quadriennium, & sic habebat cautla, per quam isto casu daretur restitutio.

DECISIO DCCCLIV.

De procur. & re iudicata.

SVMMARIA.

1 *Instantia exspirare dicitur lata sententia.*

2 *Procurator constitutus ad tertiam instantiam potest citari pro executoribus decernendis.*

Vlixbo-

VLixbonen. de Pomar. coram Puteo inter Ludouicum, & Ioan. Vax, fuit dubitatum, *an procurator habens mandatum vſque ad tertiam inſtantiam potuerit citari ad videndum decerni litteras executoriales contra principalem ſuum per tres ſententias condemnatus?* Et decidebatur, ꝙ non, quia mandatum eſt ſtricti iuris: ſed
1 lata † ſententia inſtantia expirat, l. properandum, C. de iudic. Alex. in l. poſtquam liti. in princ. & vbi Laſ. col. 2. C. de pact. ſed ſi per tertiam ſententiam eſt finita tertia inſtantia, ergo & mandatum, & quod finiatur inſtantia, vt ſupra, eſt glo. in c. 1. §. ſi verò, in verſ. iudici. de except. lib. 6. vbi Ancha. Gemin. & Frāc. notant illam gl. Item quia Alex. in l. properādum, col. 1. C. de iud. quærit, an in executiuis prout in re iudicata, ſit data inſtantia. Et videtur tenere, quòd ſic, ergo non eſt pars primæ inſtantiæ, cū ea ſit finita lata ſententia, Gem. Anch. & Franc. vbi ſupra, & Gem. col. 1. verſ. oppono. dixit, quod procurator conſtitutus ad litem ſeu ad inſtantiā, non poteſt ſe opponere ad executionem, Felin. in c. quoad conſultationē, col. 3. ver. nota inſuper nu. 12. de iud. vbi quòd procurator conſtitutus ad iudicia non pōt poſt rem iudicatam ſe op-
2 ponere executioni. Tamen † Domini tenuerunt contrarium, quia poſt tres conformes nō eſt data alia inſtantia, ſed tantum ſupereſt, ſentētias executioni demandare. Nam executio eſt quid annexum ſententiæ, & ideo iudex abſque commiſſione poſſet decernere executoriales, nec commiſſio eſſet de ſtylo ad derogandū regulæ, quòd ſub plumbo, &c. Caſſad. deciſ. 3. de reſcript. circa fin. Et quia iſta executio eſt de dependentib. & connexis ſententiæ, Ang. in l. qui procuratorem, ff. de procur. Et ideo etiam propter neceſſitatem dependentiæ oſtendit mandatū ad id tēpus limitatū, vt ibi per Bal. & Pau. de Caſt. & Fel. in c. trāſlato, col. 3. de except. Nec obſtat, quod dicit l. properandū, quia loquitur de executiuis, quæ ſunt de per ſe ſine alia inſtantia, & inſtrumentis guarentigiatis, vbi aliquid debet cognoſci, quod non eſt per tertiā ſententiam, licet per ſententiam finiatur prima inſtantia.

DECISIO DCCCLV.

De probat. aliàs de fide inſtrumentorum.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio ad aliquem doctorandum debet ad vnguem ſeruari, & nu. 4. in fin.*
Limita tamen & declara, vt nu. 5.
2 *Iudici atteſtanti de iuſtitia ſuæ ſententiæ non ſtatur.*
3 *Narratiua tanquam pars gratiæ debet probari.*
4 *Cauſſa requiſita in aliquo actu debet plenè probari: aliàs aſſerenti non creditur.*
5 *Commiſſio facta iudici in his, quæ de natura actus veniūt vel iuris exiſtunt, certum ordinem non inducit.*

VIcentin. hebdomadariæ maiores corā D. Aquen. inter Matthæū Enſes, & Io. Cordellas. Cōtingit dubitari, an ex regula doctoratus probetur proceſsū eſſe rigoroſo examine, & alia ſeruata, quæ continebātur in commiſſione data ad doctorandum Io. Cordellas, videlicet, ꝙ adhibiti fuerunt tres Doctores in ri-
1 goroſo examine. Et dicebatur, † ꝙ non; quia talis cōmiſſio, & reſcriptum importat formā, a qua recedere non licet, c. cum dilecta. de reſcript. & de obſeruatione prædictorum nō conſtabat, niſi per aſſertionē bo. mem. Caſſad. doctorantis. Et ſibi non debere ſtari ſi-
2 cut † non ſtatur iudici atteſtanti de iuſtitia ſuæ ſentētiæ, vt per Bar. in l. ne in arbitrijs, col. 2. in fi. ff. de recept. arbit. Fel. in c. cū a nobis, col. 3. verſ. ſecunda cōſtitutio. de teſtib. cum concernat laudē vel vituperati, atteſtantis, quia tunc ei creditur, Ant. in c. cum a nobis, col. 4. verſ. ſecundus caſus. Propterea Io. impetrā do reſcriptum ad Doctorem ſe faciēdum narrat, quòd
3 legerat in ciuitate Illerden. & Bandunonen. † quæ narratiua tāquam pars gratiæ debuit probari, vt deciſ. 191. in nou. & 336. in antiq. Biſig. 6. de preb. Fel. in c. ad aures, col. 4. de reſcript. Et licet D. Caſſad. aſſerat hoc coram eo fuiſſe probatum, tñ ei etiam non eſt credēdum per ſupraſcripta, ad Alex. & Dec. in l. ſi do-
4 nationes, C. de don. vbi ſi † actus ab aliquo non pōt fieri, niſi ex aliqua cauſſa, tunc ſuper examinatione illius cauſſæ ei nō creditur. Et licet notarius det inſtrumentum publicum ſuper præmiſſis, tñ illud dat tamquam ſuper narratis ab ipſo Caſſad. Item cum nō exprimitur nomē illorū Doctorū, vt poſſit cognoſci, an ſint tales quales aſſerūtur, licut dicit Abb. in 1. de findi. col. fi. verſ. debet exprimere, Alex. in conſ. 1. col. 2. vol. 4. vbi dicitur, ꝙ notarius debet exprimere nomina illorū, & vniuerſitatū ex hac cauſſa. In contrariū verò dicebatur, ꝙ licet iſta cōmiſſio det formā, a qua nō licet recedere, tñ multa in contrariū poſſunt adduci, de quib. in præſentib. limitationibus per Fel. in c. di-
5 lectus, de reſcriptis, præſertim, quia cōmiſſio † facta iudici in his, quæ de natura actus veniunt, vel iuris exiſtunt certū ordinē nō inducit, ad Bal. in l. bonæ fidei, C. de reb. cred. ex quib. vſ, quòd debeat ſtari aſſertioni Caſſad. dum inquit, quòd aut iudex proceſſit per modū contentioſæ iuriſdictionis, & tunc ſtandum eſt eius ſententiæ, quæ tranſiuit in rem iudicatā, pro qua & eius proceſſu præſumitur, ſiue lata ſit de præſenti, ſiue de antiquo, aut in præſentem, aut in abſentem, vt per Innoc. & Imol. dicentes iſtam eſſe cōem, in c. cū in iure. col. 9. de offic. deleg. Fel. in c. quoniam contra, col. 25. verſ. 4. concluſum poſtquam ſententia, & col. 23. ver. 3. concluſ. de probat. aut iudex proceſſit per modum voluntariæ iuriſdictionis non exiſtente contradictione, & tunc idem pro decreto iudicis præſumitur, vt per Ant. in d. c. quoniam contra, & ibi Fel. in col. 28. in fin. & ſeq. verſ. 2. concluſ. præſertim, qñ enunciatur ſollemnitas in decreto, vt per eūdem col. 19. verſ. limita, ſeu declara, & ver. etiam licet iſta ſim pliciter. & ibi Pau. ante, & verſ. 6. omnino Ang. laſ. in rub. qui admitti, col. 3. Et quòd iſta ſit cōis, quòd præſumatur pro decreto iudicis, & omnia ſollemnia, & neceſſaria interueniſſe, facit quod dicit Curt. in addit. ad Alex. in l. ſciendum, col. 9. verſ. puto, & verſ. ſed dic, quod etiam in dubio. & verſ. neque ob. d. l. ſi ſortè & ibidem Laſ. col. 7. & ſeq. nu. 29. verſ. 7. limita. & in l. 1. col. 14. nu. 50. in fin. verſ. niſi dixeris, quod illa regula. iunctō verſ. col. præceden. in §. not. nu. 49. de officio eius. Nec obſtant not. per Fel. in d. c. cum a nobis, quia ipſemet ibidem in verſ. prima concluſ. ſe ipſum declarat, dum dicit, quod non creditur iudici in teſtem examinato, ſed bene creditur in decreto eius & ſententia, iuxta præmiſſa. Et ex his reſpondetur ad deciſ. ſupra in contrarium alleg. & ad Felin. in c. ad aures, col. 4. quia creditur iudici narranti verificatam eſſe narratiuam, quod legerit in ſtudio. Nec verum eſt, quod notarius tāquam ſuper narratis interfuerit, & ſibi credatur, per Fel. in c. quoniam contra, col. 19. verſ. & 20. de probat. Nec obſtat, quòd not. p Abb. in c. 1. de ſind. & per Alex. in conſ. 1. vol. 4. quia hic non agitur de vniuerſitate, nec de capitulo, cum præſertim hic interuenit ſigillum, Rot. ad deciſ. 9. de procur. in antiq. aliàs nu. 132. & 391. & etiā notarius præſumitur de omnib. rogatus, Aegid. deciſ. 162. qa etiam ſi non adſunt teſtes, notario credendum eſt, ad deciſ. primam. de probat. in no. Nec refert, an notarius, an Caſſad. loquitur, ad c. deinde, de conuerſi. cōiugat. Bald. in tit. de noua forma fideli. in verbo, ego, & in Authent. ſi quando, in fin. C. de conſtit. pecun. Bart. in l. in teſtamento, ff. de auro. & arg. leg. Cum etiam notarius, qui confecit inſtrumentum in prima perſona, poſſit etiam illud conficere in tertia perſona, vt habetur in d. c. deinde, §. ſi cum ſimul. Et hanc vltimam partem tenuerunt Domini.

DE-

DECISIO DCCCLVI.

De regula de annali.

SVMMARIA.

1 *Gratia, si neutri, superueniens defectui prouenienti ex regula de annali, potest absque alio nouo consensu canonizari.*
Contrarium tamen tenetur, vt nu. 8.
2 *Gratia superueniens de stylo curiæ supplet defectum primæ gratiæ.*
3 *Actus sine forma a lege, vel statuto requisita factus, est ipso iure nullus.*
4 *Exclusio & refutatio expressa, vel tacita per cursum temporis est fortior, quam inutilis acquisitio.*
5 *Defectus repudiationis beneficij potest purgari, & beneficium acquiri.*
6 *Ius eligendi si propter omissam formam sit ad alium deuolutum, & alius eligat, tenet eius electio.*
7 *Consensus manifestus colligitur in actu inualido, sicut fit de valido.*
9 *Gratia, si neutri, non est restitutio primæ gratiæ extinctę, sed noua dicitur gratia.*
10 *Consensus, qui ad actum tunc factum non operatur, nec etiam ad validitatem actus sequentis potest operari, nisi de nouo præstetur.*

COnchen. S. Michaelis inter Franciscū de Mendozza, & Io. de Morillas corā Puteo, Io. Baptista de Grimaldis fuit prouisus de dicto beneficio, & demum illud reliquit, & fuit prouisum Francisco reseruata pensione 50. ducat. Melchiori, videlicet 16. super fructibus sancti Michaelis, & 34. super alio beneficio, quòd Franciscus obtinebat, & Franciscus obtinuit vigore dictæ prouisionis duas sententias cōtra Ioan. Morillas, & in tertia instātia fuit datum per D. Ioan. baptist. de regula de annali, quia tempore prouisionis Francisci Io. Morillas fuit annalis possessor, & de sua annali possessione non fuerat facta mentio: & ideo Franciscus obtinuit gratiā, *si neutri*, cū narratiua prouisionis ex resignatione d. Io. Baptistæ, & qualiter dicta prouisio facta Francisco erat nulla propter regulam de annali, & supradicta gratia *si neutri*, in fauorem Francisci prędicti. Postea contigit dubitari, ex quo prouisio Io. Baptistę non valuit, cum esset facta in fauorem certæ personæ, videlicet Francisci, & sibi ius ex eo acquirere non potuit, & sic ius remansit penes Ioannem Baptistam resignantem, *an defectus proueniens ex regula de annali, potuerit per gratiam, si neutri, superuenientem absque alio nouo consensu d. Io. Baptistę super dicta gratia validari, vt dicta gratia potuerit canonizari.* Et dicebatur, ꝙ † nō requirebatur alius consensus: nam ex quo semel consensus fuit prēstitus, semper durauit. Et licet prouisio Francisci non esset bona, tamen quęlibet gratia postea superueniens reualidans primam gratiam, vel conferens de nouo dictum beneficiū, videtur comprehendere dictam resignationem, & consensum ante prætitum non reuocatum. Nam † de stylo curię quęlibet gratia superueniens supplet defectum primæ gratię, tāquam fuisset quędā confirmatio primę gratię, vt videmus si in prouisione sit omissus defectus natalium, tū per reformationē narrati defectus natalium, aut ętatis, aut aliud quid simile suppletur, & reualidatur prima gratia. Et dicebat, ꝙ siue ista resignatio facta per Ioannem Baptistam ęquiparetur contractibus, seu vltimis voluntatibus, vtrobique traditur regula, quòd † quādo acquisitio accepta, agnitio vel aditio hęreditatis legati, & bonorum possessio est nulla propter defectū formę ex lege cōi vel particulari, tunc ille defectus per actum seq. potest purgari, & secunda agnitio, & acquisitio remanet perfecta & pura, vt per Doct. in l. fi. C. qui admitti. vbi dicunt de bonorum possessione, quæ non fuisset formiter agnita, & idem dicūt in l. is potest. & in l. is qui hęres. & in l. qui superstitis. ff. de acquir. hæred. vbi etiam dicunt, quòd si in aditione hęreditatis defuncti forma nō seruetur, & ēt in optione legati, l. 2. ff. de opt. legat. tunc per sequentem aditionem, in qua seruatur forma, quę deficiebat in prima, acquiritur hæreditas, & legatum, ita Moderni in l. 3. §. ex contrario. & in l. si ex stipulatione. de acqu. pos. Itē dicebat, quòd † fortior est exclusio, & refutatio expressa vel tacita per cursum tēporis, quā sit inutilis acquisitio. Probatur, quia p prætorē penitus excluditur ex iure suo, l. 1. §. decretalis. & §. quib. ff. de succes. edi. per regulā supradictam. Sed qn † quis expresse renunciat beneficiū ad integrum, pōt purgari iste defectus refutationis, & illud acquirere, vt dicit gl. pe nult. quæ cōiter approbatur in c. si tibi absenti. de præben. hic multo magis purgantur defectus, qui inerant in prima gratia, & acquisitione beneficij, qui defectus modo inducebat repudiationē expressam vel tacitā, vel annullabat acquisitionē & prouisionem, vt tex. in c. licet, de præbend. lib. 6. vbi qui repudiat procuratorē, pōt durante voluntate mādantis pęnitere, & acceptare. & gl. fi. dicit, quod si electus renuat electionem, quod in integrū poterat tollere illā repudiationem, & admittetur, ad not. per Ioan. And. post Imo. in c. quia propter. de elect. vbi si propter † omissam formam sit ius eligendi ad aliud deuolutū, & canonici in eligēdo prævenerūt, tenet eorū electio; & maximè, quia in gratia *si neutri*, narrabatur, quòd prouisio ex relignatione Io. Baptistæ fuerat nulla, pp regulam de annali, & oēs defectus fuerant narrati, ergo Papa ēt super oībus illis dispensat, ad Imo. in c. venienti. de fil. presb. & in c. quia diuersis fallacijs, de elect. cōiu. Abb. in c. fraternitate. de feriis. & eorū cōsensus fuerit per Io. Baptistā præstitus restitutioni, quæ nō habuit effectū: sū sufficit, ꝙ constaret de consensu, qui postea adaptatur ad gratiā, *si neutri*, allegabatur in simili Bar. in l. 1. ff. de reb. eor. & in l. in testamēto, ff. de fideic. liber. & in l. obseruare, §. fi. vbi dicebatur esse casus, ff. de offic. proconſ. & tū dec. 122. in causa Vienen. Dñi ēt licet Casad. sub tit. de iure pat. reuocat dictam decis. in dubiū, hoc est, quia ibi loquitur de voluntate improbata & cōsensu, qui dē ex actu, & canone improbatus, qui est cōtra bonos mores naturales, non reuocant in dubiū, quin possit colligi cōsensus † manifestus in actu inualido, qa seruit postea actui valido, vt in d. §. fi. In contrariū vero dicebatur, qa † qn̄ Io. Baptista reliquit, ius remansit penes ipsum relignantē, & cū sit relignatio in fauorē certæ personæ, videlicet Frācisci cui acquiri nō potuit, & gratia, *si neutri, si nulli, si tibi constiterit ius in beneficio competere, conferat* &c. Sed cū ius remānsit in relignante, beneficiū non vacabat, ergo subintrabat gratia *si neutri*. Sed ad hoc replicabatur, quod Papa dū narrat in relignatione, siue prēmisso, siue alio quouis modo vacet, & per regulā de annali ius remānsisset in relignāte, dēt intelligi, quod valet, quoad voluntatē relignantis, qñcumq; possit acquirere relignatio, vt ex gratia, *si neutri*: tū aliās, quod Papa esset *ignarus iuris*, an beneficiū relignatū in fauorē certæ personę vacet. Et vlterius, quod gratia, *si neutri*, nō capiat, dicebatur, quod gratia *si neutri*, nō est restitutio, sed cōualidatio primæ gratiæ extinctę, videlicet prouisionis, & relignationis Io. Baptistæ: sed † est noua gratia, qa diuersæ naturę, & formæ, gl. in c. sic qui. verbo, specialiter, de præb. in 6. & quia verba nō sunt apta ad nouā gratiā, Bal. in l. 4. ff. de damn. infect. in fi. prin. Rom. sing. 762. Et si dicatur volūtas Io. Baptistæ, & sic stante volūtate poterat vacare, & ex gratia, *si neutri*, capere: qa nō negatur, quod Papa potuerit facere, qd vacaret, attento dicto consensu, sed de voluntate Papæ nō fuit priuare, sed concedere in gratia, *si neutri*, beneficium vacans, non autem per illam inducere

ducere etiam vacationem ex præambulo cõsensu Io. Baptistæ. Et quia in consensu sub conditione si acquiratur resignatario, cum sit resignatio facta in fauorem resignatarij, non alijs aliter, nec alio modo, deficiente conditione, consensus extinguitur, ad not. in l. demonstratio. §. fin. de cond. & demonst. Bald. per illum tex. in d. l. libertæ. C. de oper. libert. Et notat, ꝙ consensus adhibit. respectu certi actus, illo extincto, extinguitur consensus, vt accessorius & reuiuiscit, l. q
10 res. §. aream. ff. de solut. Et † ꝙ consensus quoad actu tunc factũ non operatur ad validitatem actus sequentis, nisi de nouo præstetur, notat. in decis. 29. de cõcess. præb. in antiq. Item per renunciationem beneficium dicit semper vacare quoad superiorem, qui potest illã admittere, c. quod admonet. & c. quod in dubijs. de renunc. vbi requiritur, quod fuerit facta in manibus non habentis facultatem resignationem admittendi, vel illicitè facta, & persuperiorem admissa: secus, qñ fit in manibus Papæ, & licitè, & conditionaliter, vt hic. Nam Papa illam admittit sub dicta conditione, vt per Ant. in c. pridem. de pac. item consensus in prouisione facta per Io. Baptistam in fauorẽ Francisci, fuit limitatus, si reseruarentur pensiones supradictæ: sed per gratiam, *si neutri*, non resignantur dictæ pensiones: sed Frãciscus liberè resignauit beneficiũ absque pẽsione, &c. Ergo cõsensus Io. Bapt. nõ se extẽdebat, & Papa nõ intellexit, ꝙ resignatio, & cõsensus Io. Baptistæ haberẽt hanc limitationẽ de pensione resignanda. Ergo nec consensus resignantis, nec voluntas adfuit in gratia, *si neutri*, & fuit hoc tentũ vigore gratię, *si neutri*: nam ego sententiam dederam Francisco super gratia, *si neutri*, & Domini similiter fecerunt, &c.

DECISIO DCCCLVII.

De senten. & re iud. & rest. spol.

SVMMARIA.

1 *Sententia in possessorio lata, est præferenda sententiæ latæ in petitorio, vbi ambo in rem iudicatam transierunt & num. 2.*
2 *Attentatorum iudicium sapit naturam veræ possessionis.*
3 *Attentatorum iudicium cum agitur non currunt fatalia.*
4 *Tempus fatalium nõ currit in petitorio, donec ex facto aduersarij non est paritum in spolio.*

VIcentin. beneficij, seu Capellaniæ S. Luciæ, corã me Io. Busquetus obtinuerat sententiam super petitorio contra Sigismũdum Paregę de anno 1529. a qua pro parte Sigismundi fuit appellatum, & caussa appellationis commissa & postea suspenso petitorio, & super spolio pronunciatum in fauorem Sigismũdi contra Ioan. de anno 1530. & de mense Ianuarij anni 1541. vterque prætendens suã sentẽtiam in rem iudicatã transiuisse, petebat executoriales, & negabat,
1 ꝙ alteri deberentur. Mouebatur, quia † petitoriũ absorbet possessorium, & ideo res iudicata in petitorio debet præferri, Imo. in l. naturali. §. nil cõmune, col. 2. Pau. col. 2. & fin. Alex. col. 7. & seq. Abb. in c. pastoralis. col. 7. de caus. poss. & propr. & Alex. in d. col. dicit istã cõem. Soc. in cons. 59. col. 2. vol. 3. & quia cũ Sigismundus non prorogauerit fatalia, est ꝙ sibi imputetur. l. fin. §. illud. C. de temp. appel. Alex. in cons. 9. col. pen. vol. 1. & cons. 72. vol. pen. vers. hoc videtur in specie. Ant. Butr. in c. ex ratione, col. 4. de appel. Cõtrarium tamen tenuerunt omnes Domini, & adducebatur, ꝙ
2 † iudicium attentatorum sapit naturam veræ possessionis, Rot. decis. 113. tres sententiæ. Abb. in c. bonæ. de appel. licet in modo proceden. attendenda sint magis fauorabilia, vt per glos. primam in Clemen. fi. & in lite pẽd. Abb. & alij, in d. c. bonę. sed dũ
3 iudicium † attentatorum agitur, non currunt fatalia, Rot. 445. in antiqui. & 102. in nou. Ergo dicen. ita pẽdent. possessorio. Itẽ ob impedimentum, ne Sigismundus prosequeretur petitorium, sed possessorium, erat caussatum ab ipso Io. spolium per eum cõmissum, ergo sibi impedito culpa Io. nõ debent currere fatalia, Bald. & Moder. in l. contra maiores, C. de inoff. test. & in c. ex ratione. col. 8. vers. contractus. de appell. & Ias. in d. l. contra maiores, & vltra allegata. Dñi fuerunt moti hoc fundamento, quia post primã sententiã in petitorio Sigismundus suspendit petitoriũ. Stãte ergo suspensione nõ potuerunt contra Sigismundũ currere fatalia. Nec releuat, si dicatur, post transitũ sententiæ in rem iudicatã super spolio, transire ẽt sententiã in rem iudicatã super petitorio. Quia † respondetur, ꝙ quousq; non est plenissimè paritũ in spolio, nõ cogitur quis insistere in petitorio, nec sibi tẽput currit ex facto aduersarij non parentis in spolio, Bal. in c. cõ sequenter, col. 1. de rest. spol. Bart. 317. licet spoliator in nou. & Mod. in c. statuerunt, col. 3. de test.

DECISIO DCCCLVIII.

De regressu.

SVMMARIVM.

1 *Regressus vbi non valet, remanet ius in resignante, super quo quis se fundat tamquã de iure tertij, tenetur docere.*

MAgontin. canonicatus B. Mariæ ad gradus inter D. Philippum & Marcum: dicebatur in supplicatione, quòd Iacobus Habel resignauerat in Corradum reseruato sibi regressu, & quòd per obitum prætendens locum fuisse regressui, resignauerat in Philippum, & opponebatur, quòd resignatio regressus Iacobi non valuerat, quia tempore reseruationis inci-
1 derat in censuras. Sed quia † caussa erat coram me, ego dixi, ꝙ si non valuit regressus, ergo remansit ius in resignatione: non dixerat, ꝙ aliter resignare non intendebat, & ex quo resignatio est in certæ personæ fauorem, (quod Rot. pluries tenuit) quòd resignatio sit conditionalis, videlicet si resignatario potest acquiri, & sibi resignanti, quod reseruare intendit. Et quòd licet non diceretur in supplicatione, quod resignabat in fauorem Corradi, quod tamen colligebat, quia dicebatur Corradum fuisse in possessione in qua existit, pacificam dimittendo. Et hoc Domini tenuerunt, quod ius remanserat penes Iacobum. Sed quia Iacobus, quando resignauit in Corradum, etiã quod habebat ius in beneficio vigore tertij regressus, Domini voluerunt, quòd respectu tertij, Philippus Cessionarius doceret de isto iure.

DECISIO DCCCLIX.

De iure emphyteutico.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum factum apud acta præsente iudice, & mandante scribi in actis valet, & fidem facit sine testibus: aliàs secus.*

VLixbonen. empyteusis contractus corã D. Thoma, Domini tenuetũr, quòd † mandatum factũ
1 apud acta sine appositione testium, non facit fidem, nisi aliter de stylo in illis partibus probetur. Et hoc dicit alleg. Lap. 18. col. 1. in fin. Ant. de But. in c. quoniam contra, de prob. num. 35. Bal. in rub. de fide instrum. col. 2. vers. sed dubitabatur, num. 4. Fel. in d. c. quoniam contra, dicit, quòd ista opinio est sustentabilis. Sed quòd Dominus suus tenet contrarium, & adducit aliquam opinionem Domini sui: tamẽ Rota tenuit opinionem Lapi: quod testes non requirũtur in his, quæ de sui natura sunt de actis, vt sunt litis contestatio, & similia. Sed mandatum est contractus, & potest & solet extra iudicium fieri. Sed sequenti audientia fuit dictum, quod mandatum fuit factũ apud acta præsente iudice, & mandantæ scribi in actis. Et Domini fuerunt pro opinione Ant. & Fel. per distinctionem concordat opiniones in d. c. quoniam contra. col. 10. in fi. vers. consuetudo, in eadem gl.

DECISIO DCCCLX.

De procurat.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Mandatum cum libera factum duobus, nisi sit in eo expressum insolidum, vel vnicuique ipsorum, non debet intelligi.*

IN eadem Vlixbonen. vbi erant cõstituti duo ꝓcuratores cum libera: sed non dicebatur, insolidũ, seu vnicuique ipsorum dando instrumentum mãdati, licet Bal. in rub. de excus. tut. quem refert Franc. in c. si duo, de procu. in 6. teneat, ꝙ propter verbũ, cum libera, quilibet censetur insolidum constitutus. Dñi
1 tenuerunt † cum Aret. reprehendentes Bal. ꝙ voluit vnicuique dare mandatũ, quod voluit, ꝙ quilibet sciret se procuratorem, & facere posset: non autem propter hoc vnus sine alio posset agere. Et contra Bald. vt etiam tranſiit Dec. in conſ. 197. ſed iſte tenuit cũ Aret. in c. pendentiam, nu. 19. de off. deleg. allegabatur etiam Aret. in l. eamdem, ff. de duob. reis, quem tamen non vidi, ſed tantum alios ſupradictos.

DECISIO DCCCLXI.

De teſtib. & probationib.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes de auditu auditus concurrente fama in antiquis probant poſſeſſorium, & ſufficiunt tres.*

PL. acent. iurisdiction. caſtrorum coram me reſpondetur: teſtes Reueren. Camerarij ætatis 70. annor. deponebant, quòd a ſuo recordatu ſemper viderant Comites de Rubeis aduerſarios Camerarij poſſidere, & ſi probant ſecundũ extremũ, videlicet, ꝙ Comites tunc poſſident, ſuper quo non eſt difficultas. Sed etiam dicebatur, ꝙ audiuerant ab eorum patrib. qui ab auis audiuiſſe referebant, qui a prouais audiuiſſe dicebant, quod Abbates Abbatię, de Sola, de qua Camerarius non eſt Abbas poſſederant. Dubitabatur, *an per iſtos teſtes auditus de auditu, & quia etiã publicè audiuiſſe dicebantur, probetur primum extremum, videlicet, Abbatem pro tempore primo poſſediſſe: an dictos Comites, ex quo eramus in antiquis, in quibus minor probatio ſufficit?* Et allegabatur, quod cum fama non probet in antiquis, ergo multo minus teſtes auditus de auditu, Abb. & Imol. in c. veniens, de teſt. §. 1. Abb. poſt Ioan. Andr. in c. inter dilectum, de fide inſtru. Nam fama non facit plenam probationem, ad not. in l. 3. §. eiuſdem, de teſt. glo. in c. illud, de cleric. excom. & ſecundum aliquos, neque etiam ſemiplenam, Docto. in l. 2. ff. de excu. tut. Io. And. in addit. ad Spec. in tit. de not. crim. in additione, quæ incipit allegatis, Abb. in c. ſuper eo, de conſang. & affin. cum fama ſit fallax, & ea quæ allegantur in tenendo aliquam opinionẽ ad cuius reuocationẽ adducuntur, de quibus in c. 1. §. ſuper quib. quidẽ, de verb. ſig. & pro parte tex. in c. ſi duo, 36. q. 6. ſi aliquãdo probaretur, deberet intelligi dẽ his, quæ ſunt modici præiudicij, & iuxta c. cum cauſ-
1 ſam, & ibi not. de probat. Tamen † Domini tenuerũt contrariũ, quia licet nonnulli teneant, in poſſeſſorio ſufficere ſemiplenã probationẽ, Bar. in l. 1. C. vbi in rẽ actiõ. & in l. 1. C. ſi de momen. poſ. & latius Moder. in l. admonendi, de iureiur. tũ Soc. recipit aliã partem, quod primũ extremũ debebat plenè probari? ſed ẽt in antiquis ſufficiunt tres teſtes de auditu auditus, maximè cõcurrẽte fama, l. ſi arbiter, vbi Doc. ff. de prob. l. 2. §. idẽ Labeo, ff. de aq. plu. arc. Fel. poſt alios, in c. licet ex quadã, de teſtib. imò in antiquiſſimis, cũ nõ extet memoria, probaretur, Caſſa. dec. 1. de prob. Soc. cõſ. 205. col. 2. in fi. & in cõſ. 146. ad fi. & cõſ. 507. vol. 2. Cęp. in conſ. ciuili 11. inter conſ. Alex. in conſ. 187.

DECISIO DCCCLXII.

De procurat. aliàs de probatio.

SVMMARIVM.

1 *Allegatio vitæ ſola vſque ad centum annos ſufficit abſq; alia probatione, & transfert onus probandi mortem in aduerſarium.*

IN vna Valentin. de Paglio coram me, Martinus Balen. conſtituerat procuratorem de anno 1525. ad reſignandum quæcumq; ſua beneficia in fauorem quorũcũque, vbi viſum fuerit, & procurator de an. 1530. reſignauerat beneficium in fauorem Martini Calaſora actoris, & Io. Bap. Baldaſinus reus, & poſſeſſor excipiebat, quod quia eſt ſpacium 30. annorum a die cõſtituitionis procuratoris ad reſignandum, quod Calaſora probaret, Balen. dixiſſe tempore reſignationis: ꝙ ipſe reſignauit, ergo ꝓſumit illũ viuere tpe reſign. ergo ſi fundat ſe in vita illam probat, ad Bar. communiter probatum in l. ſed ſi quidem, in prin. C. de ſolu. matr. ad l. Spadonẽ, §. qui abſolutus, ff. de excuſ. tut. Bar. in l. ſi inter, & in l. qui duos, §. cum in bello. ff. de reb. dub. Fulg. in l. ſed & ſi. & ibi Alex. col. ſi. verſ. Raphael, hic, ff. de acq. hær. Nam licet quis præſumatur viuere vſque ad 100. annos, tamen talis præſumptio non ſufficit ſibi ad fundamentum intentionis, Corn. in conſ. 119. col. ſi. vol. 1. Item quia verius eſt dicere, quod non præſumitur viuere vltra 100. annos, nõ autem, quod præſumatur viuere vſque ad 100. annos. Et pro hac parte adducebatur etiã Ang. in d. l. ſed & ſi.
1 Tamen † Dñi tenuerunt contrarium, quòd ex quo quis præſumitur viuere vſq; ad cẽtum annos, ſufficit allegare abſq; alia probatione, ita Bal. in c. ex tenore, col. 1. ver. vbi tunc venien. de teſtib. Ang. in d. l. ſed & ſi. quam legit cum l. hæres, in prin. & ibi gl. & tex. in l. ſi adulterium, ff. de teſtib. per Alb. in l. ſi. col. 2. poſt prin. & Pau. de Caſt. ibi in prin. C. de ſacroſ. eccl. & ibi Mod. not. col. ſi. ver. vlt. Et dicebatur, ꝙ qñ duo eodẽ tempore ſunt mortui, & non conſtat quis primo, præſumitur ſenior, & debilior. Sed in caſu noſtro nõ probatur aliqua mors, ita Soc. in l. inter virũ, de reb. dub. Sed Dñi principaliter fuerũt moti, quòd Baldaſinus deberet probare mortẽ, quia Calaſora non fundat ſe principaliter in vita, ſed in inſtro procuræ, ad reſignãdũ, & in reſignatione: & Baldaſinus bene principaliter fundat ſe in morte excipiẽdo, ergo probare tenet.

DECISIO DCCCLXIII.

De ſententia, & re iudicata.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata poſt duas conformes nulliter latas, dicitur prima, non autem tertia.*

IN eadem Calaſora obtinuerat duas ſententias canonizatorias ſine titulo: poſtea Baldaſinus produxit ſuum titulum anteriorem. Ideo obtinuit reuocationem dictarum duarum ſententiarum. Nec Calaſora produxit titulum Martini Baldaſ. qui in caſu reſignauit, qui titulus eſt anterior tituli Baldaſini. Et dubiũ eſt, ſi ſententia, quã nunc dabo in fauorem Calaſoræ, erit, tertia, aut prima. Et fuit cõcluſum, ꝙ ſit pri-
1 ma, † quia nõ poſſum ego cõfirmare duas primas ſententias, dicẽdo bene iudicatũ, & male appellatũ, quia conſtat, ꝙ ille titulus canonizatus per duas nõ eſt validus, ex quo ſunt alij tituli anteriores & validiores, prout eſt titulus Baldaſini, qui nunc, & nõ in primis fuit deductus & canonizatus. Et in ſimilib. a Dominis idẽ fuit cõcluſum, & corã me in vna Conchen. S. Michaelis inter Franciſcum de Mẽdoza, & Io. de Rubrillas.

DECISIO DCCCLXIV.

De conceſſ. præben.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula ſine præiudicio expectantium, præſernat etiam gratias expectatinas ſucceſſoris.*

VIrdunen. canonicatus corã D. Put. Gerardus Gaberti fuerat a capitulo Virdunen. creatus in canonicũ, & cõfirmatus a Clem. Papa VII. cum clauſula, ſine tamen præiudicio expectãtium Apoſtolicorũ & mandata Apoſtolica proſequentium. Poſtea mortuo Clemente, Nic. Vednas, qui ceſſit in Dominicũ Vaſquete, obtinuit gratiam expectatiuam a Paulo Moderno

clerno Pontifice, & fuit dictum, quod illa clauſula, *ſine præiudicio*, &c. conſeruabat ẽt gratias ex poſt concedendas. Sed fuit maius dubium, *an præſeruaret etiã gratias poſtea cõcedendas per Paulum eius ſucceſſorem?* Et dicebatur, ꝙ non videtur de mente Pontificis conſideraſſe prædictas gratias futuri Pontificis. Et pro hac parte informabat Dom. Ant. Gabriel. & D. Hieronymus de Luſtinis: non tamẽ breuiorib. informationib. Sed quia informationes ſunt longiſſimæ, hic non ſcripſi iura ſed pro memoriali, ꝙ Rot. tenuit, excepto Dom. Aquen. & me, ꝙ illa clauſula præſeruaret etiam gratias expectatiuas, & mandatorum concellorum per Paulum eiuſdem Clem. ſucceſſorem.

DECISIO DCCCLXV.

De ſolut. & procurat.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ad lites non poteſt deputare œconomum, niſi habeat ſpeciale mandatum.*

TIraſonen. prioratus de Tudella N. obtinuit tres ſententias conformes ſuper dicto prioratu, ſuper ſpolio attentato contra monitorium Grandimolen. & brachium ſæculare; & monaſterũ poſtea obtinuit commiſſionem, ꝙ partito per ipſum iudicato quoad poſſeſſionẽ & expen. (quia difficulter poteſt docere de paupertate) deputet œconomum in partib. quòd deductis victu & veſtitu, & neceſſarijs monaſterij & monachorũ, reliquum aſſignet Capitulo de Tudella pro fructib. ſibi debitis, vſque quo fuerit integraliter ſatisfactum. In ſignatura erat, arbitrio Auditoris, &

1 propterea cõtingit dubitari, *an procurator † ad lites diceretur habere ſufficiens mandatum ad petendum deputationem œconomi?* Et dicebatur pro parte monaſterij, ꝙ ita: quia nõ eſt lege cautũ, & ſpeciale mandatũ requiratur, ad gl. in l. ſi quis mihi bona, §. iuſtum, in verbo, ſpecialiter, ff. de acq. hæred. & in c. qui ad agendum, in ver. parcifici, de procur. lib. 6. in gl. in verbo, mãdatum. ponit, Specul. in tit. de procur. Item arguit Alex. conſ. 134. col. 1. & quia videtur diuerſa materia a cap. Odoardus, & a c. peruenit, quia dicta capitula ſunt inducta pro clericis ſæcularib. & mortuo clerico extinguatur, ſiue ſint monachi, ſiue ſæculares & eorum monaſterium numquam moritur. Item cũ de perpetuo ſeu ſaltem de maiori præiudicio tractetur, ideo ſi pro clerico ſæculari requiritur ſpeciale mandatum, vt infra dicetur, multò magis hic debet requiri, & ſicut ſubuenitur ſæcularib. cum dictis remedijs, & particularib. ita debet ſubueniri regularib. & congregationi eorum. Quòd aũt requiratur ſpeciale mandatũ ad depusandum d. remedia, allegabatur Bellam. dec. 198. cũ in d. §. iuſtum, cõſiderabatur nõ ſufficere mandatum ad eadẽ, niſi dicat talem hæreditatem. Et licet Bella. loquatur in ceſſione bonorũ, idem fuerat cõclusum in c. Odoradus, & in c. peruenit, coram D. Raynaldo in vna S. Andreæ. Et ita deputatio œconomi ſapit malitiam, d. c. peruenit. Ergo idem dicendum. Non obſt. ꝙ cedens bonis incurrit infamiam, vt per Bal. in l. fi. C. qui bon. ced. poſſ. Mod. in §. fi. Inſt. de act. quia etiam c. peruenit, dabat quãdam ſpeciem ſeruitutis, quòd quis non ſit adminiſtrator bonorum ſuorum, qui fortè potius vellet vendere & ſatisfacere, quàm ita iuuari; & ſic in hoc fuerunt Domini. Voluerunt tamen, ꝙ ſi pro parte monaſterij datur cautio in Vrbe ad ſoluendum fructus, ſeu illorum valorem, ſi capitulum non haberet ratam iſtam deputationem œconomi, quod deputaret talem œconomum.

DECISIO DCCCLXVI.

De ſpolio execrabili.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus execrabilis venit reſtituendus.*

2 *Reſtituendus venit quicumque habens titulum coloratum ab eo, qui poteſt conferre.*

3 *Poſſidens duo incompatilia non debet ſpoliari, & ſpoliatus debet reſtitui.*

COlumbrien. Parochialis de Penna noua cõtingit dubitari coram D. Thoma, *an execrabilis ſpoliatus*

1 *venit reſtituendus.* Et † dicebatur, quòd nõ, quia eſt penitus inhabilis, & perſona eius incerta, adeo ꝙ ſicut non poteſt poſſidere, ita nec ad poſſeſſionem reſtitui, ad glo. in c. quo iure. 8. diſtinct. ad not. in c. decimas, de reſtit. ſpol. in 6. item quia extrauagans execrabilis, habet decretum irritans, ꝙ inficit titulũ, & poſſeſſionẽ, allegabãt Corſet. conſ. 16. & Car. d. c. quo iure, col. 3. verſ. infamia. & Rip. in c. 7. de reſt. ſpol. Et ꝙ non reſtituatur, eſt ẽt deciſ. Rot. 321. in antiq. & 16. in nou. Et ita moderno tpe fuit obtentum coram Do. Aquen. vt atteſtatur D. Sarnen. qui ẽt tenuit in regula de annali. quæſt. 25. & 55. & de triẽnali. q. 10. vbi adducuntur auctoritates pro vtraque parte, q̃ ibi potuerunt videri. Tamen tpe meo in hoc caſu fuit tentum contrariũ. Et primo poſt Alex. in c. deferẽti, de præbend. vbi ſpoliatus, qui duo incõpatibilia obtinebat, fuit reſtitutus. Et licet dicatur, quòd ibi fortè illud euenit de facto, quia illud c. non eſt factum principaliter ad decidendum illud, quod ille eſſet reſtituendus: tñ allegabatur tex. in c. licet Epiſcopus, eod. tit. in 6. vbi obtinẽs duo incompatibilia nõ põt per Ordinarium vno ſpoliari, quia dicit tex. aliqua defenſio poſſit ſibi cõpetere: ideo eſt citandus, ergo multo minus debet ſpoliari a priuato. Et hanc opinionem tenuit Oldr. in conſ. 227. & alij de quib. per D. Sarn. in d. q. 10. Itẽ

2 quia quicũque, † qui habebat titulum coloratum, videbatur ab eo, qui poteſt conferre, Abb. in c. cum noſtris, col. fi. de conceſ. præb. venit reſtituẽdus, ſed execrabilis poteſt habere titulum coloratum. Ergo, &c. Nec referre, quod ſuus titulus eſt redactus ad non titulum, quia reſpondetur, quòd iſtud eſt quoad ius tituli, non quoad colorem tituli: hinc videmus, quòd limitatur regula de triennali, vt per Sarnen. in d. q. 10. Quod non procederet ſi non haberet titulum coloratum. Nec obſtat c. ad decimas, de decimis, quia ibi poſſeſſio per illud c. inficitur, quia etiam quoad poſſeſſionem ſpiritualium, & eius deſcendẽtium laici ſunt incapaces, c. cauſſam. de præſcript. Non obſtat d. deciſ. 16. & 321. quia fundatur in ratione, quia pars ſic diſpenſata prouenit ex accidenti: ideo præſumitur. Nã ratio tex. c. licet, demonſtrat contrarium, enim dicat, ꝙ

3 poſſidens † duo incõpatibilia non debet ſpoliari, quia poſſet ſibi competere aliqua diſpenſatio. Item videmus, quod quando quis acceptat ratione gratię reuocatæ, reſtituatur, quia poſſet eſſe reualidata, Caſſad. deciſ. 1. nu. 14. de reſt. ſpol. & tñ reualidatio prouenit ex accidenti, & fuit pluries tẽtum tempore meo, licet in deciſ. Caſſad. fuit ibi controuerſia, vbi non obſtãte decreto irritanti appoſito in Extrauaganti, Execrabilis, quam refert Aret. in l. naturaliter, §. nil commune, col. 1. quòd non afficiat poſſeſſionem inſtrumentalẽ, fuerat tentum, quòd decretum non afficiat, niſi ſit ſuper certo corpore beneficij, tñ hic videtur, quòd afficiat, quia eſt in corpore iuris clauſum, per c. 2. de proba. lib. 6. Niſi dicamus, ꝙ iſta eſt Extrauagans. Tamẽ iſtud obiectũ de decreto remanſit indeciſum, tũ quia in caſu noſtro non conſtabat de execrabilitate, quia execrabilis paſſus eſt ſuper illam diſcuti: ſecus ſi tantũ tituli & poſſeſſionis duorum incompatibilium eſſent producti. Ex aduerſo poſſet replicare, cum ero reſtitutus, docebo de diſpenſatione, & nõ diſtulit antea execrabilitatem. Sed etiam ſi execrabilis eſſet probata, aliqui tenuerunt, quod eſſet reſtituendus, per ſupradicta: ſed cũ fuit reſponſum ad obiectum de decreto, videtur, quòd ſi eſt paſſus diſcuti execrabilitatẽ (quia imputatur ſibi, prout & illi, quia petijt diſcuti petitorium, & poſſeſſorium) ex petitorio conſtat dare de

non

non iure suo: sed quãdo nõ est discussa Execrabilitas, omnes fuerunt concordes quod admittatur ad probãdam Execrabilitatem antequam spoliatus, qui dicitur Execrabilis, sit restitutus ad possessionem, qui fuerat per aduersarium spoliatus.

DECISIO DCCCLXVII.

De procurat. & de arbit.

SUMMARIA.

1 *Mandatum ad comparendum, & compromittendum extenditur ad secundos, & ad vlteriores actus.*
2 *Securitas eundi & redeundi pro ineunda pace non intelligitur pro vna vice tantùm, sed quousque durat tractatus.*
3 *Procurator constitutus ad appellandum potest primo & secundo appellare.*
4 *Statutum de faciendo compromissum inter coniunctas personas debet intelligi etiam pro pluribus vicibus donec lis terminetur.*
5 *Sollemnitas statutaria non requiritur in actu de necessitate faciendo.*

ROman. hęreditatis inter D. Isabellam vxorem D. Iacobi de Celis, & D. Portiã sororẽ d. D. Isabelę, & vxorem D. Petri Pauli, de Ceruaria erat D. Sebastiano Prighino, & mihi vt arbitris commissa caussa, super qua tamen feci plures informari Rotã super negotio principali, & demum mihi occurrit dubium, qa Portia, fecerat mandatum ad comparendum pro terminandis differẽtijs, inter ipsam, & Isabellam vertentib. vt latius procurator cõpromiserat, *an poterit secundo promittere?* Dicebatur, quòd non, quia dispositio hominis in primo actu verificatur, l. Boues. §. hoc sermone. de verb. sign. l. dotis promissio. §. quòd vulgo. ff. de collat. dot. l. matrimonia, ff. qui & a quibus. Ta-
1 men † quia in casu nostro fuit mandatum ad comparendum in ista causa & differentia terminaretur, sequitur, q dispositio hominis non solum extenditur ad primũ actum, sed ad secundum, & tertium quousque caussa nostra expediat, ad Bal. in l. 1. ff. ad leg. Iul. maiest. Io. de Plat. in l. 1. C. de manu. lib. 11. Abb. in c. 2. in fi. & Pau. & ibi Fel. col. pen. in 4. limit. vbi inferũt
2 q † sit securitas eundi, & redeundi pro ineunda pace, non intelligitur data pro vna vice tantũ, sed quousque durat tractatus, Anton. de Butr. in consi. 30. in 2. lib. & in c. cum in, col. 3. de constit. Et dicit Bal. in l. inuitus. in fin. C. de procur. q procurator † constitutus ad
3 appellandum potest non tm primo, sed secũdo appellare, quia per primũ non satisfit intentioni disponentis, Georg. Natt. in Clem. Sępe. col. 62. de verb. sign. Ias. in l. cũ seruus. §. si quis alicui. col. fi. de leg. 1. Et p istã rõnem expressam, q lis finiatur per cõpromissũ, q si semel expirauit, poterit iterũ cõpromitti, Rom.
4 cons. 504. Itẽ quia † sorores ex forma statuti tenebantur ad compromittendum, & toties quousque caussa terminaretur, vt per Bald. in l. fideic. §. si quis dub. de leg. 3. Rom. d. consil. 504. in princip. Bald. in l. qui per salutem. in fine. ff. de iureiuran. & ibi Rom. in fi. & Alex. in l. veluti. §. hęc vox. ff. de eden. Rom. in d. §. hoc interdictum. ff. de oper. no. & si dicatur, quod licet Portia teneret cõpromittere toties, quousque differentiæ terminarẽtur, quòd hoc poterat facere ex se absque eo, quòd mandatũ intelligeretur factum, vt toties procurator possit cõpromittere, quoties opus fuerit ad differentię terminationẽ, ex quo per statutũ toties Portia poterat cogi ad cõpromittendũ. Ergo &c. l. q nouissimè. ff. quod falso tut. & ibi Bal. Io. And. in c. preterea. col. 2. de turp. & in regula bona fides, de reg. iur. in 6. Nec est verũ dictũ Salic. in l. fi. C. de iud. qd cõpromittẽs nõ censetur cõpromittere ex necessitate ex forma statuti, nisi hoc sit expressũ. Nã Aret. improbat cons. 24. col. pen. vers. 2. Abb. refert Io. Cro. in l. q Romę. §. duo fratres. in 17. col. vers. not. pro complemẽto. ff. de ver. obl. Occurrit & alia mihi difficultas, quia istæ mulieres, pręsuppositio, q subiaceant statutis Vrbis vnà cõpromisit, alia constituit procuratorẽ ad cõpromittendũ sine auctoritate propinquorũ, & decreto iud. seu aduocati. D. aũt Gabrielius primo dicebat, q statuta Vrbis loquuntur tm in quattuor casib. donatione, quietatione, renunciatione, & pactis de nõ petendo, & compromissum nõ est de istis. Ergo, &c. Nec secunda pars statuti dum incipit, contractus in genere, facit in contrariũ, quia hoc cõpromissum non adfert saltẽ lęsionẽ, cum sit factum, prout de iure. Vltimo dicebatur (& hoc principaliter monit Dños ad tenendũ, q dictũ cõpromissum tenuerit) q cũ ad cõpromittendũ partis vigore statuti cogerentur, succe-
5 dit, q ad faciendũ actum † necessario nõ requiratur sollẽnitas statutaria, l. 1. §. sed ti, ff. de reb. eorum. ter. & ibi Ant. in l. si tibi pecuniam, in 4. not. ff. si cer. pet. vbi vult, q qui facit actum ex necessitate, nõ subiacet statuto simpliciter loquendo de faciente actum, Bal. in l. si hęres, ff. de act. emp. Alb. in 2. par. stat. incipien. ex plurib. oritur gl. pen. & ibi Rain. & Bal. qui hanc cõem dicunt, & Sal. & Ang. in l. fin. C. de leg. tut. vbi bona obligantur sine sollẽnitate propter caussam necessariam. Et dicit Rom. in cons. 220. & 394. & licet vxor sine sollemnitate non possit quietari, tamẽ quietatio est necessaria. Item licet tutor non possit cõpromittere super re, vel lite pupilli, Ange. in l. Imperatoris, de pact. Pau. de Cast. Alex. & Ias. in l. iurisgentiũ. §. fi. ff. eod. tit. tamen promittere potest ex necessitate statuti, Bald. & Ang. dicunt ita seruari in practica, & sequitur Alex. Pau. & Ias. in d. §. fi. & decis. 1. cõs. 532. Soc. 117. Et propter huiusmodi statutum tenuerunt Domini compromissum, vt sup. factum valere.

DECISIO DCCCLXVIII.

De ligitios. alleg. alias de homicidio.

SVMMARIA.

1 *Alexandrinæ locus est, vbi probatur vulnus illatum ex caussa litis.*

Contrarium tamen est verius, quòd imò præsumatur ex caussa alia non apparente, nn. 2. & dec. seq.

PLacen. censurarum corã me inter Franciscum, & frẽs de Scotis ex vna, & ex altera inter Iuliũ, & fratres de Scotis, obtinuerunt contra Frãciscum, & fratres sententias conformes executoriales, & postea Camalatus procurator Frãcisci, & fratrũ, fuit ad partes, animo tamen (vt deponebãt testes) reuertendi ad curiã pro eadẽ caussa, nã restabat aliqua datio fructuũ. Item quia in sententijs erat reseruatum ius legitimæ, & Trebellianicæ Frãcisco, & fratribus, & sic lis non poterat dici in totum extincta, & Iulius & Camillus eius frater pluribus vulneribus in territorio Placentino affecerunt supradictum procuratorem, & vnus testis erat prælens, dum vulnera infligerentur, fuit dubitatum, an vulnera dicerentur illata, ex caussa litis.
1 Et Dñi dixerunt, † quòd sic: & quòd erat locus Alexãdrinæ, & q non habebat hæc materia difficultatẽ, & ab eodem mense fuit difficilior casus corã Domino Mohedano in vna Vrbeuet. Castri Castillionis inter D. Petrũ Paulum ex vna, & D. Antoniũ de Sabellis ex altera. Nam Io. Francisc. pater Antonij, q habebat item cum Gentile, qui erat actor Petri Pauli, ipsum Gentilẽ interfecit propè barcum, & nõ probatur, q fuisset ex caussa litis, & ideo pro parte Antonij dicebatur, quòd si aduersarij volunt patrẽ suũ incidisse in Alexandrinam, quod deberent probare homicidiũ fuisse ex caussa litis, Bar. & Alex. in l. nõ solũ, §. sed vt ꝓbari, ff. de oper. no. nũc. Bar. in l. Fulcinius, §. sed cum hoc, ff. ex quib. caus. in poss. eat. Fel. in c. auditis, col. 2. vers. 7. constitutio. de pręsum. & in cap. super his, col. 3. & seq. vers. 3. concl. de accus. & quia debet præsumi noua caussa, Rom. in cõs. 133. in casu ꝓpositio dicendum est, col. fi. ver. vlt. nec præsumendũ.

Item

Item, quia iſte qui intulit vulnera, obtinuerat rem iudicatam, & decretum executorialium. Ideò non eſt veri ſimile, quòd fuerit ex cauſſa litis, ex quo erat victor ipſe homicida. Tamen † Domini tenuerunt cõtrarium. 2 quod in dubio præſumatur ex cauſſa litis, cauſſa alia non apparente, & illud, quod dicitur de pace facta, ℘ non præſumitur ex antiqua cauſſa, procedit, quando apparet, quod noua cauſſa ſuperuenit, Rom. in conſil. 153. Bar. in l. aut facta, §. cum ea. ff. de pœnis, cum alijs de quibus in l. ſi quis ſeruum. de verbor. oblig. & quia quando non apparet, niſi vna cauſſa, vt eſt cauſſa litis, præſumatur factum ex illa cauſſa, l. quædam mulier, ff. de rei vendic. & in l. nominatim. ff. de liber. & poſthum. & quia cauſſa offendendi conſiſtit in facto & pluralitas factorum, & actuum non præſumitur, Ant. de Butr. & alij c. in præſentia, de probat. & in dubio ſi non apparet de nouo, debet præſumi, vt per Alex. & alios in locis ſupra allegatis. Et hæc fuit cauſſa impulſiua, quæ non ſeruit ad caſum noſtrum. Secũdò in Placen. coram me contigit dubitari, an Alexandrina vendicaret ſibi locum in offendẽte procuratorem, vel partem extra curiam? Et fuit obtentũ, quòd ſic, quia Alexandrina loquitur de proſequente litem in curia, ſeu occaſione litis pendentis in curia, non tamen dicit, ℘ requirat proſequentem litem in curia debere offendi in eadẽ, & illud, quòd dicit, vt tacitè, & ſecurè permanere in curia poſſit, & cauſſas pertractare, tñ non infertur, quod ſi dum recedit, vel venit ad curiã, offendi tur, ℘ Alexandrina non habebat locum, quod placet: quia extenditur vſque ad Bullã in cena Domini, quæ loquitur de offendente extra curiam. Aliàs ſequeretur, quod Alexandrina ſeruiret de vento, cum quis extra portas vrbis, vel ſaltem ad quattuor milliaria poſſet offendere collitigantes. Et ideò Alexandrina debet intelligi de offenden. extra curiam in lite pendente.

DECISIO DCCCLXIX.

De eodem.

SVMMARIVM.

1 *Modicum temporis interuallum, ſeu alia noua cauſſa dependens a prima non excuſat a pœna Alexandrinæ.*

SEd in Vrbeuetan. etiam Domino Mohedano poſtea vt Ioan. Franciſcus excuſaretur ab incurſu Alexandrinę, fuit deducta noua cauſſa. Nam Gentilis, qui fuit interfectus, emerat omnia bona Io. Franciſci deuoluta ad Cameram Apoſtolicam, propter rebellionẽ ipſius Io. Franciſci, quæ rebellio narrabatur in inſtrumento vẽditionis ſibi Gentili factæ per Cameram, & Pontificem. Et homicidium fuit per quinque dies poſt inſtrumentum venditionis commiſſum. Et vnus teſtis deponebat de publica voce & fama, & duo de auditu, quòd homicidium fuerat ex cauſſa emptionis dictorũ bonorum. Tamen ſi bona empta erant illa, ſuper quib. litigabatur, Domini fuerũt, quòd adhuc locus erat Alexandrinæ, quia propter modicum interuallum tẽporis 2 inter † emptionẽ & homicidium poteſt præſumi, quòd Ioan. Franciſcus ignorat dictam cauſſam, ad l. vnus. ff. de probat. Alex. conſ. 103. vol. 1. vbi vult, quòd notitia probetur, & conſ. 80. nu. 9. vol. 4. Soc. conſ. 97. Imò etiam ſi ſciuiſſet, idem dicen. eſt, quia lis præbuit cauſſam emptioni: nam ſi prætendiſſet ius, vt ſe liberaret a moleſtijs, non emiſſet: Et ſic verũ eſt dicere, quòd lis præſtitit occaſionem homicidio. Nam occaſio eſt, quæ cauſſam remotam præbet præſcribendi, in c. poſt tranſlationem. de renunc. Bart. in l. vxori. ff. de auro & arg. leg. & Alexandrina loquitur etiam occaſione litis offendendo. Ergo &c. ad Dec. in rubr. C. qui admit. Ergo non ſequitur, quod ex cauſſa emptionis: ergo ex cauſſa litis accidit: imò erat facilius ſibi litigare cum priuato emptore, quàm cum Camera Apoſtolica. Et de cauſſa remota vide Ang. conſ. 65. & 233. verſic. illud. Domini tamen ſuper hoc nihil dixerunt. Sed fuit dictum, quòd informaretur, an in emptione comprehenderentur alia bona, quàm litigioſa: quia tunc data ſcientia emptionis poſſet dici factum ex cauſſa emptionis, & aliorum bonorum, de quibus non erat lis, & ſic quod non eſſet locus Alexandrinæ.

DECISIO DCCCLXX.

De foro competenti.

SVMMARIVM.

1 *Auditor Cameræ dicitur habere iuriſdictionem inter præſentes in Curia, qui aliàs non eſſent eius iuriſdictioni ſubiecti.*

COnchen. decimarum inter Martinum Xemenes Rectorem de Villanoua, & Marcũ de Parada Rectorem de Pocaldera: agebatur coram Domino Thoma ſuper decima proueniente in territorio de Montegna, & partes erant præſentes in Curia, & ad inſtantiã Martini fuit monitus per Auditorẽ Cameræ Marcus ad reſtituẽdum fructus, quos percepit in territorio de Montegna Domino Martino. Et nihil fuit dictum, ℘ Martinus ageret nomine ſuo, vel Eccleſiæ, & Dominus Auditor Cameræ pro Martino decreuerat remiſſoriam. Et fuit dubitatũ, an de iure valeat? Et dicebatur, quòd non, propter defectum iuriſdictionis A. C. qui in ſubditos nõ ſuos nullam habere videtur iuriſdictionẽ. Tamen quia cauſſa agitur inter curiales & præſentes in curia, prout erant Martinus, & Marcus, ideò primo corã Domino Mohedano, & in ſecunda inſtantia co- 1 rã D. Thoma fuit tentum † contrarium. Et hoc, quia hẽt iuriſdictionẽ inter præſentes in curia quoad ipſas perſonas, credita, & debita. Sed hic Martinus licet non dicat, quòd agat nomine eccleſiæ ſuæ, tamen non poteſt petere fructus decimarum, niſi quia decimæ debentur ſuæ Eccleſiæ. Et Marcus è contrario aſſerebat ad ſe ſpectare, & ſic hic agitur non ratione perſonarũ, & de bitorum ipſorum Martini, & Marci, ſed ratione ſuarum Eccleſiarum, quib. prætẽdit decimas deberi. Quæ Eccleſiæ non ſunt ſub iuriſdictione A. C. & ſic poteſt inferri per rectores ita agẽdo perpetuum præiudicium Eccleſijs, & ſic Domini fuerunt pro nullitate.

DECISIO DCCCLXXI.

De iudicijs.

SVMMARIVM.

1 *Abſentia aduerſarij ſufficit vt probetur poſt actum in abſentia factum.*

VRbeuetan. ſeu Tridentina coram Rauellen. pro magiſtro filiorũ D. Antonij Gabrielis aduocati, 1 fuit † dictum, ℘ ipſe non docto de abſentia aduerſarij fuiſſet, ſeruauerat terminos, & teſtes iuuari, & examinari obtinuerat. Et quia prius non docuerat de eius abſentia, nec proceſſu, per audientiam contradictarum decerni obtinuerat. Sed poſt hæc omnino, ℘ proceſſus, & dicta teſtium ſuſtinebantur, ex quo hodie conſtat, ℘ tempore, quo ſupradicta agebantur, verè aduerſa pars erat abſens. Et quod ſufficit poſt de hoc docere, prout dicit decilio noſtra de procurat. quod producendo mandatum poſt ſententiam, ex quo conſtat, quòd tempore ſententiæ erat procurator, facit dictam ſententiam valere.

DECISIO DCCCLXXII.

De ſententia, & re iud.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutoria actori, & poſſeſſori poteſt dari a moleſtijs ſibi de facto illatis.*

EGitanen. parochialis de Ponſalis: Domini noluerũt, quòd Petro de Orta actori, † q erat poſſeſſor, poſſit dari abſolutoria, niſi citatis ſua intereſſe putãtibus, nam ordinarius erat mortuus. Et ideò ſi viueret, forſan de aduerſarij iure non conſtaret, quia licet regulariter abſolutoria detur tantum actori, & poſſeſſori, qui commiſit cauſſam ſuper moleſtijs, tamẽ forſan non poterat dari a moleſtijs de facto ſibi illatis.

DECISIO DCCCLXXIII.

De remissoria, & de sequest. poss.

SVMMARIVM.

1 *Remissoriam, petens ad probandum ius patronatus debet ponere beneficium in sequestro.*

LEgionen. parochialis de Villadella pro Petro de Poamer contra Petrum de Villareal, vbi possessor petebat remissoriam cum promissione de stando vnicæ sententiæ, & pro remissoria ad probandū iuspatro-
1 natus, dederat testes. Domini voluerunt, † quòd etiam poneret beneficium in sequestro, aliàs sibi non daretur remissoria, ex quo si non probaretur intētum suū, nec beneficium esse de iure patronatus, sententia & etiam sequestrum, daretur aduersario. Et licet omittatur sententia, ex quo possessor vult stare vnicæ sententiæ, tamen non debet fraudari sequestrum, quia si non daretur sententia, obtineretur sequestrum.

DECISIO DCCCLXXIV.

De restit. spol.

CAlagurítan. coram D. Paulo, fuerant Domini, q̄ sola bulla ex spectatiuę, imò etiam solus processus fulminatus absque acceptatione sit coloratus titulus ad restituendum in spolio, quia qui est in possessione, & producit exspectatiuam, videtur acceptasse, ex quo possessionem cępit. Nam & tradito possessionis factæ per executorem habet vim prouisionis.

DECISIO DCCCLXXV.

De sententia excomm.

ROmana domus & bonorum inter Frāciscum, & Ferdinandum de Fontegha: Ferdinandus erat cēsuratus ab Auditore Cameræ ad instantiam Frāciscī, & mihi commisserat causam nullitatis censurarū cum facultate absoluendi prout de iure. Postea obtinuit aliam commissionem, quod absolueretur ad effectum agendi tantum, prout videretur mihi; & Domini noluerunt, quod etiam vigore breuis secundę commissionis ipsum absoluerem ad effectum agendi tantum, nisi prius parito iudicato, quia fuit censura lata in curia, nā si esset in partibus absolueretur.

DECISIO DCCCLXXVI.

De sententia.

NEapolitan. beneficiorum, quia regula est in beneficialibus, quòd si non sumus in spolio, sed tantū in intrusione, Rota condemnat intrusum in fructibus perceptis a die motæ litis tantum, tamen si beneficium vacauit in curia, Rot. condemnat intrusum ad rēa die intrusionis propter text. in c. 2. de præben. in 6. vbi prohibet cum decreto irritanti, nec alius quam Papa conferat vacan. in curia; ideo, qui se intrudit non habet aliquam excusationem, quare condemnatur in fructibus a tempore intrusionis. Et ita fuit tentum in hac causa Neapolitan. coram me, in qua intrusus non habet titulum, in actis, & idem si ab alio, quam a Papa habuisset titulum, propter dictum c. 2. sed si intrusus esset prouisus a Papa, cessarent supradicta, ideò crederem, quòd debeat condemnari a die motæ litis tantum.

DECISIO DCCCLXXVII.

De appellatio.

PArmen. Castrorum pro Domina Aloysia de Gōza vxore Domini Sforcij de Sancta Flore coram Domino Marsicano, parti aduersæ fuerat præfixus terminus ad secūdam, quę appellauerat, & D. Marsican. reposuerat cum intimatione, & notarius extenderat iuxta eorum formam, videlicet Dominus reposuit, & nihilominus voluit, quod intimaretur huiusmodi repositio parti aduersæ, & dicta repositio non fuit intimata, & Domina Aloysia non aliter appellando a dicta repositione, & non petendo se reponi propter dictam repositionem partis aduersę. petijt & obtinuit sententiā a D. Marsicano: dubitatū fuit, an esset nulla, & inualida, & an posset subscribi? Et Domini dixerunt, illā valida, quia aut illa repositio cū intimatione est generalis, videlicet si intimata fuerit, & quousque nō fuit intimata, cū non sit purificata conditio, effectum non pōt operari: aut modulus iuxta extentionē notarij vt supra not. ex tunc cū non fuerat intimata, nō afficiebat Aloysiā quousque sibi non intimaretur, & ideò ipsa potuit validè snīam petere, & sic Domini fuerunt, q̄ Marsicani sententiam, vt validè per eum latam, subscriberet.

DECISIO DCCCLXXVIII.

De præbend.

SAnctissimus D.N. Paulus dum esset in minoribus, cessit Archipresbyteratum Vrbeuetan. in fauorem Bernardini de Aqua Penden. reseruato sibi regressu per cessum, vel decessum, seu quamuis aliam dimissionem prædicti Bernardini. Deinde Bernardinus assecutus fuit aliud incompatibile beneficium, & sic fuit locus regrediendi per priuationem quidquid est Cardinalis tacuit, & non fuit prosecutus ius suum regrediendi propter priuationem. Imo dictus Bernardinus semper remansit in possessione: antequā mortuus esset dictus Bernardinus sanctissimus D. N. transtulit huiusmodi regressum in Cardinalem sanctorum quatuor, Cardinalis prętatus in Sebastianum Vbaltero. Deinde mortuus est Bernardinus, & fuit facta prouisio in Episcopum Vrbeuetan. vel Ludouicum ex parte Sebastiani. Cōtra prouisum dicitur, quòd fuit locus regrediendi per obitum Bernardini, ex quo regressus tam erat per obitum, quia ex quo erat ius regrediendi in tres euentus, potuit ex vsu ex illis propria auctoritate sine iniuria superioris remittere, vt dicitur de pensione per Alexan. in cap. Agato. 63. distinct. quod practicatur communiter in feudo, & priuatio feudi propter feloniam intelligitur si D. voluerit, ad no. per Bal. in l. fi. C. de reuoc. donat. Item cum esset regressus ex tribus capitibus potuit eligere ex capite illo quod voluisset, & esset melius, ad l. illud aut illud. ff. de constitut. pecun. & in l. vbi autem non apparet, §. qui illud, ff. de verb. oblig. Propter has rationes fuit dubium prima Decembris anno 1539. R. P. D. Io. Paulo causam proponente, an cum Papa habuerit regressum per cessum, vel decessum, vel aliam quamcumque amissionē si sciuit fuisse locum regressui, per assecutionem alterius beneficij incompatibilis, an potuit per illam vacationem dimittere regressus assecutionem, & exspecta re, quòd sit locus iterum regressui per decessum. Hoc dubium fuit difficile, & fuit tunc propositū in Rota.
2 Et † oēs Domini vno excepto dixerūt, quòd regressus fuit verificatus in primo euentu per doctrinā Bal. in l. inuitus. C. de procur. in fi. quem sequitur Ias. in l. diuortio. §. quod in anno. ff. sol. matr. Felin. in cap. 2. de const. facit. l. boues. §. hoc sermone. ff. de verb. oblig. c. non potest. de præben. lib. 6. item postquam Bernardinus semel amisit beneficium per assecutionem alterius, nō potuit amplius vacare beneficium per obitum saltem illud, quod vis, aut saltem habebat, quia in prima vacatione consumptus est primus regressus, c. mandato, & ibi Dom. & Philip. de præben. in 6.

DECISIO DCCCLXXIX.

De præbend.

DVo erant prouisi de Aquilegien. Archidiaconatu eadē die, vnus a Papa, alter verò ab Ordinario: p̄ mus ab Ordinario post septimū diē post prouisionē cępit possessionem. Fuit dubitatū, R. P. D. Ramaldo causam proponente, quis sit alteri prętferendus, vel prouisus a Papa, vel ab Ordinario. Fuit tentum quasi per omnes, quòd cū prioritas possessionis arguit prioritatem tituli, & prouisionis, esset præferēdus ille, qui prior possessionem acceperit, quamuis interim nō appareat, quis titulus fuerit prior. Et hanc partem sentit Calder. cons. 7. de præben. Staf. & Bert. in cons. grat. & expect. in 1. par. nihil tamē super hoc fuit decisum.

DE-

DECISIO DCCCLXXX.

De solutionibus.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra vsufructuarium omnium bonorum, vt ex vēditione ipsorum bonorum solueret creditoribus, & legatarijs, non valet.*

VIctoria quædam Placentina fuit ab eius marito relicta vsufructuaria omnium bonorum suorū: creditores, & legatarij actiones contra eam intentarunt, & in partib. fuit condemnata ad solutionem omnium prætatorum. Appellatio a prædicta, & causa fuit commissa in Rota prima Februarij 1539. coram D. Baren.

1 Fuit tamen resolutum, quòd † sententia contra vsufructuarium lata, quòd solueret creditorib. & legatarijs per venditionem bonorum, nō valeat, quia hoc debet esse ad instantiam hæredis. Legatarius autem non potuit agere contra vsufructuariam omnium bonorum, prout fuit actum, & quod vsufructuaria fuit indebite condemnata in expensis. Ratio est, quia hæres adiens hæreditatem, quasi contrahit cum creditoribus & legatarijs, l. apud Iulianum. §. fi. de bon. auth. iud. possid. l. ex maleficijs, §. hæres, ff de act. & oblig. & omnes actiones actiuè, & passiuè tranſeunt in hæredem, l. quotics, §. hæres, ff. de hæred. instit. & contra vsufructuariam non est actio, l. in vsufructu, ff. ad leg. Falcid.

DECISIO DCCCLXXXI.

De attentatis.

SVMMARIVM.

1 *Executio facta in causa appellationis, in qua pars aduersa nihil releuans deduxit, non dicitur attentata.*

ROmana attentatorum inter Angelum de Anania, & Federicum della Palma, cum esset appellatum a mandato decreto per Gubernatorem contra Angelum, & D. Rainaldus mādasset exequi, nisi intra quatuor dies Angelus aliquid releuans produxerit 25. Ianuarij 1528. Domini fuerunt in opinione, quòd licet facta fuerit executio antequam D. Rainaldus declararet nihil releuans deductum fuisse, quod ex quo in veritate deducta per Angelum non releuabant, quòd non esset attentatum: quia decretum intelligitur, si deduxerit, & probauerit: & ita Rainaldum intellexisse apparet, quia die sequenti post factam executionem mādauit, argenta consignari Federico.

DECISIO DCCCLXXXII.

De dismembratione.

SVMMARIVM.

1 *Villa cum vniuersitate potest inuitis hominibus dismembrari, & alienari.*

TErraconen. iurisdictionis inter capitulum, & vniuersitatem, Papam Paulum intellexisse in confirmatione dismembrationis dictæ villæ facta per Clem. illam factā in Arce Sancti Angeli, & octo ex Dominis hoc habuerunt pro claro, & hi Domini etiam tenuerunt

1 pro † validitate dismembrationis absque consensu populi villæ, quia cum Papa voluit, cum sit supremus Dominus, villam mutare fidelitatem capitulo, in hoc constat voluisse villæ præiudicare. Et fuit dictum informari, an regula de non tollendo iure quæsito, cui non erat derogatū, haberet locum in vniuersitate. Aliqui Dñi dixerunt, regulam adaptari ad illum casum. Et pro parte capituli dicebatur, quòd regula loquitur tantum in commissionib. mandatis, & declarationib. Et sic non capiebat istam dismembrationem; sed dixerunt, omisso pro nunc, an regula caperet hunc casum, etiam quod regula obstaret dictæ confirmationi dismembrationis constare, quod Capitulū primo habuit dominium villæ, & ideo si villa reuerteretur ad primum dominum, quod regula non obstaret. & alij dixerunt, quod si dictum Abb. & Iaſſet verum, quòd hodie de consuetudine vasalli inuiti possent alienari, talis consuetudo tollit, quod non sit opus derogatę regulæ itaque distuli ad Calend. & de mense Octobris 1540. Domini fuerunt in opinione, quòd regula haberet locum in casu, in quo dominus non posset alienare subditos sine eorum consensu, quia dicunt, quod est ius considerabile, ex quo requiritur eorum consensus. Ideo mandaui informari. Et 12. Nouembris Domini tenuerunt, villam potuisse in isto casu inuitis hominibus alienari, & fuerunt pro parte villæ dati articuli de timore scādalorum, si villa subij ceretur Capitulo, sed nō probauit, & articulauit, quòd Capitulum posset eligere vnum Brauillum in administratorem, qui posset malè villam tractare. Sed testes dixerūt, quòd Capitulum solet prouidere. Et si vnus administrator facit cōtra villā, potest habere recursus ad Capitulum, quòd habet viros probos, & doctos. Sed quòd non possit alienari villa sine eorum consensu, facit titu. de prohibi. feud. alien. per Feder. & de prohib. feud. alien. per Lothar. & de leg. Corrad. in fin. & l. fin. C. de iure emph. Sed Domini dixerunt, quòd si alienasset simpliciter, quod licet ad ipsum appellarent, vt ad maiorem iudicem, & vt ab Episcopo ad Archiepiscopum, tamē hoc non faceret, quod Archiepiscopus posset impedire alienationem; sed si reseruasset quando alienauit, sibi superioritatem, esset res dubia. Et propterea pronunciaui pro Capitulo contra villam canonizando cōcordiam, vt constitit ex antiquo regiſtro, quod non reseruauit sibi aliquam superioritatem.

DECISIO DCCCLXXXIII.

De motu proprio.

SVMMARIVM.

1 *Motus proprius non prodest nisi his, qui in eo sunt nominati.*

IN vna Romana Fallen. coram D. Campegio Papa

1 dedit motū proprium, † vt facta diuisione per deputatos omnes, qui fuerant in domo Cardinalis Dertusen. soluerent parti vnius de taxatis. Nam non profuit alijs, ex plurib. limitationib. de quib. Abb. & Doct. in c. vna sententia. de appel. ac inter alias dicunt, quòd si vnus appellauit, alijs appellatio non prodest ignorantibus appellationem. & ignorantia præsumitur.

DECISIO DCCCLXXXIV.

De restitutione in integrum.

SVMMARIVM.

1 *Executio trium conformium impediri non potest per restitutionem in integrum.*

ROmana Dotis inter Dominam Camillā, & alios

1 de Gonzaga 21. Iunij, Domini voluerunt † restitutionem in integrum non impedire executionē trium conformium, sed quòd sententia exequeretur. Et Comes Iulius postea prosequeretur rest. & si appareret, quod per contractū factum 27. mensis, fuerit recessum a contractu facto die 26. super quo latæ sunt sentētiæ, Comes cōsequeretur suum ius, etiam super delegationibus. Voluerunt tamen deducendū esse id, quod clarè appareret D. Camillæ solutum, non obstante condemnatione. Et Domini dixerunt esse relaxandos fructus officij Dominæ Camillæ sequestratos, quia post tres est locus executioni, & pro alijs, in quib. non sunt tres, relaxaretur sequestrum data cautione.

DECISIO DCCCLXXXV.

De regula reseruationis.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria regula reseruationis officialium, non trahitur ad præterita.*

Itē nec ad ea, qua certam habuerunt interpretationē. nu. 2.

SEgobie. parochialis de Clauſt. die 20. Octob. 1536. inter Franciscū de Miranda, & Gregoriū de Ayala, cp licet regula † declaratoria reseruationis officialiū veniret per viam declarationis, tamen non trahitur ad præterita, ne regula capiat beneficia, quæ vacarunt ante regulam. Quia dixit ipsos officiales in posterum

censeri familiares. Ergo non loquitur de tempore ante regulam; sed quod in posterum, & quod concurren tib. vacationibus: ergo non de his, quæ iam vacarũt, & aliàs intelligenda præiudicaretur multis, quib. erat ius quæsitum, vt per gl. in c. vltimo. de postul. prælat. in 6. in ver. de cetero. Fel. in c. fi. de constit. col. 8. Secundo limita, quod † declaratoria non trahitur ad ea, quæ habuerunt certam interpretationem, & secundum illam iudicatum, prout erat ante regulam.

DECISIO DCCCLXXXVI.

Expeditionis litterarum.

SVMMARIVM.

Decretum de expeditione litterarum a die acceptationis debet præcisè intelligi, non aũt post pacificam possessionem.

IN eadẽ voluerunt, decretum in gratia Franc. de Miranda, quòd a die acceptationis deberet infra sex menses litteras expedire &c. sibi obstare, non obstante, quod Camillus sibi præferretur, vt Rotæ Auditor, & Miranda habet sine præiudicio Auditorum: quia Domini replicarunt id non excusare, quia Papa nõ dicit a die pacificæ possessionis, vel cum constiterit beneficia pertinere ad Mirandum, vel alterum sibi præferre: simpliciter a die acceptationis, & ita aliàs fuit tentum in vna Maioracen. coram Domino Aragona.

DECISIO DCCCLXXXVII.

De exemptioni a quarta parochialib.

SVMMARIVM.

Priuilegium exemptionis a quarta parte legatorum parochialis præstanda, intelligitur solum de relictis ad certos vsus Ecclesiæ exempta.

IN causa Burgen. priuilegiorũ de mẽse Maij 1541. proposita, cũ priuilegiũ Gregorij liberaret fratres a præstãdo parochiali quartam partem legatorum. Et nouem ex Dominis fuerunt, † quod tunc Gregorius liberat fratres, quando loquitur de relictis ad certos vsus fratrum, non autem quando aliquid absolutè legatur fratribus, & hoc in vltima parte priuilegij, sed in anteriori, dum dicit, quod in Ecclesia fratrum possint sepeliri ibi eligentes sepulturã salua iustitia parochialis Ecclesiæ, quod isto casu non eximit fratres a præstatione quartæ partis legatorum eligentium sepulcrum. Et sic quod de relictis ab eligentib. sepulcrum in Ecclesia fratrum, fratres teneantur ad quartam, & non de alijs relictis absolutè, vel ad certos vsus. In contrarium fuit D. Mohed. & Put. sentientes pro liberatione in omnib. propter verba, quæ absolutè leguntur. Sed alij replicabant, verbum, absolutè, intelligi ad differentiam aliorum legatorum ad certos vsus in priuilegio nominatos relictorum: sed fratres etiam dicebant, quod salua iustitia debet intelligi, quod si ratione sepulturæ aliquid deberetur fratribus de illo parochialis haberet quartam partem, non autem de legatis relictis. Et iterum causa posita Domini fuerunt.

DECISIO DCCCLXXXVIII.

Eiusdem causæ.

IN eadem 8. Iunij 1541. Domini fuerunt, quod insertio mandati per generalem duobus fratribus ad concordandum relicta in prima tranſactione non prodesset Capitulo, quia est insertum, & est admittẽdum fratres ad religionem, & non ad concordandum. Et narratiua, quod erant, nisi pro disponendo loco, quod maximè, non probabant.

DECISIO DCCCLXXXIX.

Eiusdem causæ.

IN eadem omnes Domini præter D. Mohedan. fuerunt, quod confirmatio in forma probanti, licet facta inserta non haberent tempus nec subscriptionem notarii, tamen non refert, quia confirmatio habet tempus, & sumus in antiquis. Et licet fuisset negata copia fratribus iurium extrahẽdorum, hæc non inducit nullitatem extractionis.

DECISIO DCCCXC.

De obligatione Camerali.

SVMMARIVM.

Procedi non potest ad censuras ex obligatione Camerali, nisi prius extenso instrumento obligationis.

INter Illustr. D. Marchionem Palauicinũ, & Abbatem Portarũ 1548. 22. Sept. Domini fuerũt, quod A. C. non potuerit procedere prout in obligatione in forma Cameræ ad censuras contra Palauicinos, nisi prius extenso instrumento obligationis in forma Cameræ. Et licet pars fuerit coram eo citata ad vidẽdum extendi, tñ † non fuit extensũ, & quia sumus in vltimo post festa Paschalia, fuit dictũ, quòd fuerat extentum.

DECISIO DCCCXCI.

De legatis commutandis.

SVMMARIVM.

Clausula, alias causas pias, posita in priuilegio commutationis, quem operetur effectum.

FLorent. legati pronunciaui pro Vincentio de Martinis contra Moniales S. Vincentii de Prato, 6. Iulij 1541. quia non constabat, Moniales posse commutare relicta. Et licet postea ostenderint facultatẽ Cardinalis de Medicis, erat contra eas, quia priuilegiũ dicit de commutatione voluntatis testatorum in alias causas pias. Et dum † dicit, in alias, constat loqui de relictis ad pias causas etiam si simpliciter loqueretur. Domini tenuerunt intelligi de relictis ad pias causas.

DECISIO DCCCXCII.

Probatio solutionis decimarum.

CAesaraugustan. decimarum 10. Maij 1541. Domini tenuerunt, quòd esset probatum factũ, quod incolæ de Herrera colentes in territorio de Villar soluerunt decimas rectori de Herrera, Et D. Rainal. Aquen. & Marticanus, & Mariscottus, & Puteus tenuerunt, quòd etiam probaretur de possessionibus postea acquisitis, ex quo antiquus vsus ita videtur declarasse. D. Mohed. tenuit cõtrarium & Domini Clericus, & D. Tho. de Thanis dixerunt, se velle melius cogitare, & maior pars fuit contra rectorem.

DECISIO DCCCXCIII.

De pensionibus.

HIspalen. pẽsionis pro mercatoribus depositarijs contra Andreã Corello de mense Iunij 1541. reseruata pensione in fauorẽ Alberti de cõsensu Andreę possessoris, qui obligauit se in forma Cameræ. A. C. vigore obligationis pronuncians contra Andream, præstita cautione de restituẽdo in euentum nullitatis pensionis. Et tamen in causa appellationis fuit pronũciatum pro Andrea. Et fuit dictum, eius sentẽtiam posse sustineri, licet nõ faciat mentionem de sententia A. C. quæ solum pronũciauit Camillum incurrisse in censuras, à quibus tamen non absoluit, sed tñ dicit eum, nõ teneri ad solutionem, & fuit dictũ, quod licet reseruatio Camilli fuisset nulla ob taciturnitatẽ antiquæ pensionis, quòd tñ non ipse, sed possessor ad pensionẽ super fructib. debitam teneretur, quia in resignatione nõ interuenit fraus. Et dixerunt, quòd Camillus non posset repetere pensiones sponte solutas, quia spõte soluit debitũ, sed poterit agere actione negotiorũ gestorum.

DECISIO DCCCXCIV.

De censuris Alexandrinæ.

SVMMARIVM.

Probatio alia causæ quam in Alexandrina præsumitur, ad euitandam eius pœnam, debet esse concludens.

PLacen. censurarũ de Scotis quoad Alexandrinam vulnerato procuratore, fuit dubitatum 28. Martij, 1541. *an præsumatur vulneratio occasione litis?* Et quia D. Mohedanus habebat causam similem Vrbeueran. Castri, & tenimenti inter Ioan. Frãciscum de Sabellis & Dominum Paulum Petrum. Nam Ioan. Frãc. cum litigaret cũ Gentile, illum occidit. Et Domini fuerũt,

quod

quod si non constet, & adesset alia causa, & præsumeretur ex caussa litis. Et cum ibi Io. Fran. habuisset sententiam in fauorem, tamen, si aliæ caussæ non demonstrarentur tenuerunt, quod esset locus Alexandrinæ. Sed quia Io. Fran. probauit famã homicidij, quia Gentiles emerãt bona tãquam confiscata per Camerã propter rebellionem Io. Franc. ideò ex hac causa ibi fuit tentum, quòd non esset locus Alexãdrinæ. Sed in ista
1 mea Placẽtina † nulla alia additur caussa, & vnus testis dixerat, fuisse ex caussa litis, & Alexandrina contentatur probab. argumentis. Ideò pro Alexandrina Domini 27. Iunij fuerunt, quòd testes dicentes, vulnera non illata ex caussa litis, sed quia Amolinus malè dixit de vulnerantib. non suffragaretur ipsis, quia nõ probatur caussa maledicentiæ, & testes erant participes criminum, & seruitores vulnerantium, & videbãtur subornati. Ideò pronunciauit, vulnerantes incidisse in Alexandrinam, non tamen contra alterum fratrẽ, qui non interfuit vulneribus neque apparet, quòd mandauerit aut ratum habuerit, & seruauit quattuor terminos ad docendum, quare non inciderent in Alexandrinam.

DECISIO DCCCXCV.

De exspectatiuis.

SVMMARIVM.

1 *Doctor in beneficialibus præfertur alijs non graduatis.*

COrduben. dimidiæ portionis inter Io. Morizã, & Io. Alphonsi della Cordella de mẽse Ian. 1541. licet rescriptum ad doctorandum dicat, votis iuratis, & non constare de iuramento, quia tamen in doctoratu dicitur, & secundum Deum, & conscientias eorum illũ pro sufficienti approbarunt, satis esse dixerunt, maximè cum præsumeretur iuramentum interuenisse, &
2 quia exspectatiua erat in forma cõi, non sibi data propter doctoratũ. Et sic voluerunt, & exspectatiua iuuaret Io. Alphonsum, maximè cũ in bona fide esset cedẽs bene doctoratus, & quod præsumatur baccalaureatus, sed pronũciaui p eo, quia dedit de iure habilitationis.

DECISIO DCCCXCVI.

De alienatione.

SVMMARIVM.

1 *Alienans bona Ecclesiæ inconsulto superiore incidit in pœnam Paulinæ.*

HIporigren. Parochialis præbendæ S. Victoris de mense Aprilis 1541. quia Ioan. Baptista dedit in emphyteusim vnam petiam terræ pro decem ducat. quæ locari solebat pro 26. incõsulto superiore: fuit tentum, quòd esset priuatus ipso iure beneficio propter
1 Paulinam. Et † Domini dixerunt, quod me informarẽ, an esset Paulina in illis partibus recepta, quod fuit probatum, & sic sententia contra Ioan. lata,

DECISIO DCCCXCVII.

Attentatorum.

SVMMARIVM.

1 *Restitutus volens venire per viam executiuam, debet docere de iure suo principaliter.*

CAetaraugusta. Dñi de mense Febr. 1538. tenuerũt commissionem Rotselli habentẽ quattuor insertas & tãdem prefixionẽ termini Villauerde, ad verificand. suas preinsertas, quo elapso, & non docto, ttẽt ac si paritũ esset iudicato, non intelligi de verificatione omnium contentorum in præinsertis, in quib. fuit adductum etiã negotium principale. Sed de his, quæ de sui natura habent impedire executionem, vt nullitas
1 spolij & attentatorum. Obseruandum † enim esset, & restitutus si voluit venire per viam executiuam, intellexisset, quòd deberet doceri de negotio principali.

DECISIO DCCCXCVIII.

De collusione.

SVMMARIVM.

1 *Collusio impedit executionem sententiæ, eiusque nullitatem inducit.*

IN eadem de mense Nouẽb. 1539. Domini inclinabant, & collusio induceret nullitatem, & sic impe-
1 diret executionem vnicæ sententiæ obtentæ per Rossellum, sed hoc non fuit plenè discussum. Sed dixerũt quod etiam non parito iudicato, admitterem articulos super collusione, in qualitate collusione probata, considerabitur an inducat nullitatem. Et commissio Rosselli de præfixione termini probat, eum posse probare collusionem narratam, ac postea vltima Maij 1540. lectis testibus collusorijs Domini fuerunt, quòd videatur de bono iure, & ex deductis: etsi Rossellus habet bonum ius, exequatur rem iudicatam, aliàs reuocationem sententiæ, & causa fuit concordata.

DECISIO DCCCXCIX.

PLacentin. Castri Sarmati Domini per duas audientias tenuerunt, & exceptio D. Iacobi contra procuratorem Comitis Bartholomæi, quòd esset minor, non prodesset ad annullandum processum de partibus, nisi aliter probetur minoritas, & quia iudices interlocuti sunt, non obstantibus commissionibus procedendi ad vlteriora, & a tacita reiectione, non fuit appellatum. Imò Iacobus nominauit dictum Christophorum, vt procuratorem Bartholomæi, licet modo acceptetur exceptio minoritatis, quia iam videtur recessisse. Et ita Domini bis de mense Maij 1542. tenuerunt.

DECISIO CM.

De procuratoribus.

SVMMARIVM.

1 *Scientia præsumpta principalis sibi nocet in præsumendo mandato.*

IN eadem tenuerunt præsumi Bartholomæum scisse Christophorum, licet non constatet de mãdato bono procedere, quia Christophorus arguit plura instrumenta iurium, quæ producit in termino citationis factæ Bartholomæo, & Christophorus examinauit plures testes in dicto processu, & causa erat grauis, & præsumpta scięt a nocuit Bartholomæo, ac si Christophorus fuisset eius legitimus procurator. Et de mense Nouẽb. 1543. omnes nemine discrepante fuerũt, quod
1 ista præsumpta † scientia noceret Bartholomæo quoad totam causam, & sic Christophorus præsumatur eius procurator ad totam causam, & sic pro validitate omnium gestorũ, & examinis testium, in quib. cõstabat vis probationis, tenuerũt pro validitate examinis facti per duos iudices per litteras Ducales, nolentes requisitis duobus alijs, posse procedere, & circa intimationẽ factam illi iudici, vt in singulis dieb. & horis interlit, intelligitur de iuridicis ab hora cõpletoria, & a vigelima vsque ad 23. prout aliàs in dicto processu. Et incertitudo sortę, quæ obstat parti, non iudici, de cuius prę-iudicio non agitur, sed tantũ de eius voluntate, an vellet adesse caussæ, & sic vnica monitio sufficit. Et videmus in iudicibus remissoriarum, quia vno mortuo, semel alter procedit. Nec hoc est dicere, quòd prorogaretur iurisdictio, quia omnes erant iudices. Sed an coram duobus, siue alijs potuerit valide procedi.

DECISIO CMI.

De suspicionis allegatione.

SVMMARIA.

1 *Iudex non potest allegari suspectus, nisi caussa suspicionis probetur, & nu. 4. & 6.*

Contrarium tamen videtur, nu. 2.

3 *Comparitio subsequens purgat suspicionem iudicis præcedentem.*

5 *Protestatio an sit contraria facto, vel ne, in iudicijs non attenditur.*

IN eadem de mẽse Iulij tenuerunt, non esse litteras Ducales subreptitias, narrãdo Io. Iacobum vnũ de iudicib. absentem, & mandantem, ideò posse per alios procedi: licet enim non constaret de absentia, in parte dum dixit de absentia, transfert onus probãdi prę-

tiam in aduersarium. Et quia cum iudicibus requirentib. fuit dictum, cum ægrotasse. Et quia tertio non fuit oppositum in partib. & quartò, quia iudices mandarunt requiri ad cautelam. Dum etiam dictum fuit per Dominos de subreptione electionis Io. Vrbani tenuerunt, non † obstantib. reculationib. pro validitate processus, quia est communis opinio Canonistarum. c. cũ speciali. de appel. & per Franc. & Dec. quod non sufficit allegari suspitionẽ, nisi probetur, & appelletur. Et occurrit dubitari in Rota, ex eo quia tunc ciuitas Placen. erat sub Duce Mediolani, & processum erat ex litteris ducalib. & Legistæ tenere videntur, sufficere allegare suspicionẽ, licet non probetur: ideo mandatum fuit per hoc informari. & 27. Nouẽb. 1542. tenuerunt, † ꝙ sola allegatio suspicionis iudicis inducat nullitatẽ, maximè quia idem procurator Bartholomæi allegauit, & etiã protestatus fuit pluries, & petijt eligi arbitros qui cognoscerẽt de suspicione, & iurauit suspectum: ñ D. Th. de Thanis, & D. Iacobus Puteus, & D. Marticottus erant. quod per compartitiones plures Christopho ri, non obstante, ꝙ in illis semper dixerit, circa contensum, vel cum reseruatione. ꝙ † videatur receptum a suspicione, quia cõpartitiones sunt voluntariæ, & contrariæ facto alias iudicũ claudicaret, quia ipse instituxisset cautam pro parte sua, & protestãdo processum aduersarij faceret nullũ. D. Fabius Accorãbonus, Aquẽ. & Maceratensis in contrariũ: Mohed. non notauit, qa non erat resolutus, & Sarnen. nõ fuit illo manè in Rota. Ideo iterũ informato populo super eisdem, stante quod opinio Legistarũ sit, quòd sola reculatio iudicis annullet. D. Thomas, D. Puteus, & D. Marticanus, & D. Mohed. fuerũt † pro validitate, principaliter ex tribus per Alex. in §. morte, col. 4. vbi dicit esse communem: quod si reculans postea coram eodem iudice cõpareret, & non repelleretur per iudicẽ. processus valeret. Et intelligebant Domini hoc, ẽt si in alijs actibus reculans reperijt protestationem suspicionis. Et quia secundo procurator reculans Io. Vrbanũ obtinuit per alios iudices eumdem S. Ioãnem, vt assisteret iudicio. Et licet in eadẽ requisitione protestetur non intẽdere consentire, per hoc tamen est omnino cõtrarius facto. Et tertio, qua fuit oppositũ, dictum procuratorem nõ audiendum tamquam contraria allegantẽ reculando, & requirendo iudices retecerunt dictam exceptionem corã Iacobo, monẽdo pro tali die ad probandũ, quod est perinde ac si iudices essent iudices competentes; & Christophorus tunc non appellauit, nec protestatus fuit. Alij quattuor D. Fabius, Sarnen. Aquen. & Maceraten. fuerunt in contrarium, quia † in iudicijs non attenditur, quod protestatio sit contraria, allegando Fel. in c. cũ M. & Dec. c. fol. in fi. de iud. vbi plures allegat maximè, quia toties præteruauit, licet teneant, solum primã protestationẽ sufficere. Nec interlocutoria obstat, qa protestatio, etsi pseruat, tñ si non contradixit, videtur consentire: nec dicta interlocutoria ejcit, nisi tacita, & propter cõtrarietatem 44. eiusdẽ anni 1545. d. Domini † permanserunt in sua opinione pro validitate, maximè in d. §. morte, col. 4. & D. Sarnen. quia prius (licet nõ confirmãdo) fuit pro nullitate decisum, & postea ꝓ validitate, ꝓpter plures actus voluntarios Christophori, & si status ad aliquẽ actum non cõparuisset cũ protestatione: tñ Sarnen. tenebat, quòd protestatio iuuaret, & non fumus tunc in decisione Alex. quia secus si non voluntariè, quia tunc dicebat procedere distinctionem Alex. & pro nullitate fuerunt D. Fabius, Aquen. & Maceraten. non venit. & Domini commiserunt mihi, & Sarnen. concordiã inter partes, qua exclusa, 11. Decemb. quinque fuerunt pro validitate, & 7. pro nullitate pertittendo in superius dictis.

DECISIO CMII.

De hæreditatis diuisione.

SVMMARIVM.

1 *Institutus in re certa, an & quando habeatur loco heredis, vel legatarij, vide distinctionem.*

IN eadem resolutione prout resoluit D. Iacob. Put. in causa Parmen. bonorum inter D. Liuiam Palauicinam, & hæredes de Casalib. quod decretum continuerat hæreditatem quousque sit adita, & in hæredẽ secundum, hærede primo non adeunte, per additionem translata, quam facilius adiuit, & quando hæres cepit corporalẽ possessionem, illa ciuilissima operatur suũ effectũ, & euanuit statim, habita corporali. Vnde non potest dici, quod ciuilissima causata per decretum per obitum primi transferatur in alium; sed est quærendũ de noua & ciuilissima possessione. Et ista Sarmati possessio ciuilissima mortuo Alberto fuit in Iacobum tantum translata, licet testes dicerent, ꝙ Iacob. & Bartholomæus intimul possidebãt, quia debet intelligi, quòd Bartholomæus possideret iure familiaritatis, vel esset nulla propter decretum, & in causa Sarmati nõ ipse, sed Iacobus hæres. Sed replicabat Gaspar, ꝙ Bartholi. est hæres in Sarmato ꝓ medietate, & possessio Alberti continuatur in causa. Et quia Albertus instituit Bartholomæum, & Ioan. institutis alijs hæredib. ipli erãt vniuersales & æquales, quasi partib. scriptis, & particulares res iure prælegati percepisse dicuntur, allegando l. ex facto, de hær. inst. & ibi Bal. in Sum. in 1. not. Bal. & Sim. Cum ergo vterque fuerit hæres vniuersales & particulares res, alter alteri restituere tenetur. Ergo possessio Castri pro parte feudataria fuit translata. Et 3 Domini bis † de mense Ianuarij fuerunt in opinione, quòd decretũ iuuaret solum Iacobum pro parte, pro qua est vniuersaliter institutus. Et quia Franciscus, & eius primogenitus erat institutus in Castro Sarmati; Bartholomæus & eius primogenitus in Gallenio ordine successiuo: & deinde, quod omnia bona æqualia diuiderentur inter Frãciscum. & eius filios in stirpes, & Franciscus mortuus est ante Albertum patrem eius, & testatorem relictis ex se Iacobo, & alijs trib. filijs pro dimidia, & Bartholomæo in alijs: & hic Iacob. vnus filiorum Franc & eius primogenitus, licet debeat habere Castrum Sarmati, ñ in eo est tantum hæres in octaua parte, & sic decretum continuerat pro octaua, nam in alijs partes dicitur habere ius a suis cohæredib. vniuersalibus. Nec refert decretum loqui de hærede, quia etiam filius institutus in re certa non dicitur hæres, sed tertia species sapiens de hærede, & legatario, & decretum debet ad litteram intelligi, vt in eo dicitur. Nec refert, quod propria auctoritate possit capere possessionẽ, quia videretur in informationibus; & in effectu Domini voluerunt rõne decreti Iacob. tãtum possessionem habere octauæ partis Castri Sarmati. Sed mihi occurrebat, testes probare per Iacobũ, & Bartholi. post mortẽ Alberti possedisse. Ergo quilibet pro dimidia, & sic corporalis possessio suffragaretur. Sed obiit. quia decretũ inficit possessionem captam ab alio, quã ab hærede, & nullius esse vult momenti: ergo rebus sic decreto, non valuit, nisi pro octaua. Nec obiit. Bartholomæum non posse opponere de portionib. fratrũ fratrum, quia potest dare de iniectione decreti ex iure tertij, & per cessiones. Et D. Franc. allegauit Dec. in cõs. 254. Bar. in l. quid ergo, la 2. de leg. 4. & l. merca, §. quidã Labeonis, ad Trebel. vbi dr, quod institutus in re certa, si illa certa res absorbet maiorem partẽ patrimonij, dicitur hæres, & illa res certa venit in restitutione fideicommissi. Sed tndebatur, quod debebat cõstare, Castrũ Sarmati absorbere maiorẽ partem hereditatis. Secundo, quia ambæ res certæ, in quib. filiæ fuerãt institutę, essent æquales, ẽt si constaret, vt latè in informationib. habetur, cum sint loco hæredis, & non propriè hæredis. Et licet decretum loquatur in successione in bis prætorij, quod datur ei, qui non est proprie hæres,

tamen

tamen est loco hæredis, ex dispositione legis. Sed in casu nostro non est ex legis dispositione, q̃ habet illũ pro legatario, sed ex præsumpta voluntate testatoris, ne testamentum reddatur eluforium, vt in locis præallegatis. Hinc est, quod ex tali prælegato, detrahitur Falcidia, quòd non esset, si verè esset portio hæreditatis, & in eo etiã non habet locum remedium, quod debet intelligi, nisi de propria hæreditate. Et in hoc tres fuerunt contra Odericum.

DECISIO CMIII.

In eadem causa.

SVMMARIVM.

1 *Naturaliter quis possidere non potest, alio reperto in possessione eiusdem rei, vigore decreti, seu alicuius tituli colorati.*

ET quia testes probant de naturali possessione Bartholomæi, & Iacobi, an naturalis prodesset pro dimidia? Omnes † Domini præter Thomã & Puteum
1 fuerunt, quod non, propter infectionem decreti in possessione per alium capta, & quia nõ potuisset possidere sine spolio, propter continuationem decreti excludentis delictum spolij, videtur, ꝙ possedit partes aliarũ iure familiaritatis licitè, non spoliando suos fratres. Nec obstat titulus hæredis particularis, & sic cessaret calumnia de qua in decreto, cum ceperit possessionem ex voluntate testatoris. Quia fuit dictum, satis esse, ꝙ decretum sibi obstet, quod non vult, legatarium capere possessionem. Et posset esse, ꝙ res legata sibi forte non deberetur: nec illa, in qua est institutus hæres particularis, vt propter Falcidiũ, vel ob nullitatem testamenti, seu venientes ab intestato, quibus decretũ voluit conseruare possessionẽ. Et in sequenti audientia Put. non se fundabat amplius in ista voluntate testatoris, sed in verbis decreti. Nec obstat Iacobum ignorasse decretum, & sic non posse dici propter illud voluisse possidere iure familiaritatis, quia erat publicũ, & ipse in processu dicit, velle possidere ex decreto, & sic si ignorauit virtutẽ decreti, debuit consulere peritiores, & Iacobus non viuit: ergo non potest Odericus successor interpretari, quod non habet ex decreto, sed debemus interpretari, voluntatẽ huius voluisse se conformare cum dispositione iuris etiam municipalis. Sed quia in decreto dicitur, ꝙ nec per quemcumque possessio possit apprehendi, præter hæredem, alias sit nulla, Tho. & Put. & etiam D. Mohed. fuit cum ipsis, quod decretum nõ inficit, nisi possessionẽ captam hæreditate iacente, ita intelligendo hanc litteram. Et dicta possessio fuit post aditam hæreditatẽ capta. Sed alij quinque erant in contrariũ, quia quod ponitur de hæreditate iacente, est magis dubiũ, cum maior sit iniuria tunc apprehẽdere possessionẽ, quam post aditam. Et dicto, neque, stat implicatiuè, implicando ẽt hæreditatem aditã: alias sequeretur, ꝙ si quis adiret, antequã caperet naturalem possessionẽ, incontinenti alter caperet decretũ, & efficeret se possessorẽ hæreditatis. Et quia nullitas decreti hoc casu operatur, vt obijciatur calumnijs, mãdaui iterum informari super hoc. Et an etiã si solum operetur iacente iterum hæreditate: agens enim spolio contra Iacobũ tuum aduersariũ vt post aditam hæreditatẽ cepisse Castrũ, quòd dicebatur per Comitem Gasparem. Ad id, quod dixi de voluntate, quod sicut decretũ (vt dixi) nõ transiuit in particularẽ hæredem, quia, tñ habebat testatoris voluntatem, ita voluit, quòd possit propria auctoritate capi possessio, quia tunc non esset succurrendum hæredi vniuersali, vt decretum voluit.

DECISIO CMIV.

In eadem.

SVMMARIA.

1 *Possessio capta vigore decreti post aditam inficit possessionem captam hæreditate iacente.*

2 *Institutus in re certa etiam si dicatur spoliasse cohæredes, dicitur sine vitio spolij possidere.*

ET Domini super dubio possessionis post aditam, fuerunt, quod inficit possessionẽ captam hæredi-
1 tate iacente, quia † decretũ dicit, quod nullam recipit distinctionem, aut interpretationẽ, sed litteraliter obseruetur. Cum ergo non loquatur in adita, non debemus supplere, nec dictio, nec potest hic ampliare, stante, ꝙ ad litteram debet intelligi. Et etiam tenuerunt, quod Odericus non deberet probare, quod ceperit possessionem post aditam, quia habet suam intentionem fundatam, probando naturalem possessionẽ. Et Comes Gaspar excipit de infectione decreti in vno casu, qñ iacente hæreditate id probat. Nec obstat, Iacobum debere plene probare primum extremum possessionis, quia illud probat, & Comes Gaspar excipit de casu decreti. Sed quia esset delictum præsumere naturalem fuisse pro partib. aliorum possidentium ex decreto, iure familiaritatis: resoluerunt pro Iacobo, ꝙ Rodericus esset restituendus ad medietatem, si aliud non deducit. Et dato dubio præsuppositio postea 27. Nouemb. D. Puteus, & Aquensis tenuerunt, quod iure proprio, ex quo habet voluntatem testatoris, & in
2 re certa institutus, & † etiam si fratres dicatur spoliasse, dicitur, sine vitio spolij possidere. Ias. in l. non dubium. Et propter titulum quem habebat in Sarmato solus, & in fratres. In contrariũ, quòd tolũ pro parte, pro qua erat hæres vniuersalis, Mohed. & Fabius intelligendo Ias. vt per alios Docto. quod non cadit propter voluntatem, in pœnam priuationis, de qua in illa l. Sed tñ non est bona ratio, quare contra eũ non possit agi spolio. allegando in similibus Ias. cons. 146. vol. 4. In materia dicti decreti, licet loquatur in hærede, & fideicõmissario, & quod fratres non habuissent titulum in Sarmato, non autem debuerunt spoliari, quia saltem iure familiaritatis, alij fratres habebant titulum, vt hæredes vniuersales, licet teneãtur restituere rem particularem hæredi rei certæ. Et visum fuit Dominis expectare alios Auditores, & 10. Martij, D. Puteus, & Aquen. fuerũt in prima opinione, & quod alij non possent agere ad spolium, quia contrauenerãt voluntati testatoris, quia instituti in re certa possent capere possessionem, & possessio decretalis suffragatur contra alios non habentes testatoris voluntatem. Mohed. & Fabius in cõtrarium per consilium Ias. de quo supra, & Paris. cons. 54. vol. 3. col. 5. & Dominus Prosper, qui mutauit votum, fuit cum ipsis, & fuit dictum per Dominos expectari votũ aliorũ, & si quattuor censeant pro vna parte, haberem articulũ pro re soluto: si essent pro quolibet, expectaretur reditus D. Sebastiani, & in alia audientia Dom. Petrus & Peregrinus fuerunt cum Domino, & sic tres pro quolibet, & in alia semper Mohedanus, Fabius, & Prosper fuerunt pro Gaspare, pro alia Puteus, Peregrinus, & Aquen. Et cũ postea venissent Sebastianus, & Thomas, Dominus Sebastianus fuit cum Clerico, quia, ex quo Iacobus habebat titulum in Castro, poterat nomine proprio possidere. Et Thomas inclinauit in hãc partem, & in alia se firmauit. Et sic quinque ex Dominis pro Oderico, & secundum hanc opinionem Odericus successor Iacobi debet reintegrari ad possessionem dimidiæ partis, in qua Iacob. fuit vniuersaliter institutus, & etiam alterius dimidiæ partis, pertinentis ad Barth. quia Albertus antiquus vocabat primogenitum. Sed Dominus Sebastianus dubitauit, an deberet videri petitorium, quia sumus in fortalitio, & quia fructus spolij plus valebant, quam Castrum, & impossibile erat illos restitui. Et nisi gustaretur petitorium ante purgationem spolij cogeretur delerere causam. Sed quia sumus coram eõi Dño, quoad fructus Rodericus contentabatur reseruare in fine litis.

DE-

DECISIO CMV.

In eadem.

CVm prætenderetur pro parte Alberti nullã prætensionem fructuum pro se habere Iacobũ, quia post particularem institutionẽ Franciscus & Iacob, erant primo instituti, & Barth. testator non instituit fratrem Iac. obtinentis primum locum mortuo patre Francisco ante Albertum testatorem. Et quia dixit, omnia bona mea diuidantur inter filios meos, & eorum liberos, & verbum, diuidantur, sit verbum nõ cõmune, sed obliquum. Sed si fuit responsum, quòd põt esse etiam cõe, & etiã si esset obliquum, debet intelligi directũ, ne testamentum fiat nullum, habens clausulam, omni meliori modo, & ita 16. Maij. 1544. omnes Domini consenserunt, licet Prosper dubitaret.

DECISIO CMVI.

De eadem.

SVMMARIVM.

1 *Citatio nec recognitio requiritur, vbi quis est in locum alterius suffectus.*

IN eadem 25. omnes Domini tenuerunt, ꝙ testamẽtum Alberti esset in forma probanti, extractum per filium notarium ex imbreuiaturis factis, data sibi per iudicem facultate, licet patris manus non appareret fuisse recognita, nec fuerit facta citatio saltem generalis: quia † nec recognitio, nec citatio requiruntur, quando quis est suffectus in locum alterius. Et quia in antiquis 30. annorum, & longo tempore ligatum, & non oppositum, & Bartholomæus dixit, se velle esse hæredem ex testamento.

1

DECISIO CMVII.

In eadem.

DVbitatum est, an actio spolij competens Iacobo transiret in primogenitum solum ratione primogenituræ? Et Odericus dicebat, ꝙ sic, quia remedium reintegrandæ est in rem scriptum. Ideo datur passim contra quemcumque possessorẽ, quãdo quis fuit spoliatus. Ideò & etiam actiue: Gaspar replicabat dari passiuè ratione possessionis post illam tentæ, quæ vt vitiosa transit cum vitio etiã ad tertium natum actiuè, nisi ad Dominos rei effectæ Vitiosæ. Et quia etiam instituti ab Alberto in Sarmato nõ erant Domini ob antiquum testamentum, sed aliter dicuntur, propterea 4. Maij 1544. omnes Dñi fuerunt pro remedio reintegrandæ, vt in rem scriptum non transire in nouũ successorẽm spoliati, sed testatoris Alberti, & ꝙ esset opus constare de dominio successoris, ideò videretur dominium. Sed Dñs Fabius dicebat, quòd actio in rem scripta non daretur etiam illi, in quem transiret dominium, nisi etiam haberet rei possessionem, tamẽ Mohedanus, Fabius, Sebastianus & Aquen. erant in opinione, ꝙ ex quo Odericus, & eius frater non successerunt Iacobo spoliato, actio spolij proueniens d. Iacobo non transiret in ipsos, qui non sunt eius successores. Io cõtrarium erat Puteus, & Thomas, quod ex causa necessaria restitueretur Castrum, ad not. in l. in iudicio, ff. famil. ercis. sed id non fuit plene discussum. Et anno sequenti discussa, plenè materia pp vacationem nouem dierum. Clauallen. Puteus, Peregrinus, Prosper, Thomas, & Aquen. fuerũt in opinione, ꝙ remedium reintegrandæ, sit personale, sed in rem scriptum, & transeat in singularẽ successorem ne dũ passiuè, vt omnes volũt, sed etiam actiuè: & sic, quod dicta actio competens Iacobo transeat in eius primogenitum etiam ꝙ non constet, quod fuerit eius hæres, quia tunc esset clarum, & nic transiuit rõne dominij, quod habet primogenitus ob primogenituram, & ad quemcumque tranſit rei spoliatæ dominium, transit actio. Et licet actio quæsita mihi spoliato non trãseat in meum singularem successorem etiam ex necessitate & in fideicommissarium, illud intelligitur in actione merè personali, secus in impersonalibus in rem scriptis. Sed Fabius & Sebastianus in contrarium.

DECISIO CMVIII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Instantia in remedio reintegrandæ transit in singularem successorem.*

AN instantia cœpta per Iacobum transeat in primogenitum in hoc casu remedij reintegrandæ, die 20. Nouembris, Domini fuerunt, quòd instantia transeat in singularem † successorẽ ex causa. In eadẽ fuit dubitatum, an ista causa habuerit aliquo tempore instantiam, quia procedebatur vigore compromissi & in cõpromisso non datur instantia. Sed fuit dictũ, causam iudicialem propter litteras Ducales dantes adiunctos subrogatos, licet diceretur primam instantiam peremptam per sententiam latam per arbitros, etiam si sit appellatum per lapsum biennij, ad l. properandum. Item dicebatur per sententiam nullam, & etiam quòd fuisset peremptra instantia, durare actu probatoria.

1

DECISIO CMIX.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Princeps potest tollere ius quæsitum per sententiam nondum executioni mandatam.*

ET dicebatur sententiam sublatam per litteras Ducales volentes, illa non obstante, produci. Et partes dando mandatum videntur illi renũciasse, & tres ex Dominis erant, quòd licet † Princeps nõ possit tollere dominiũ quæsitum de iure gentium per sententiam, potest tamen tollere iudicatum, vt iuris positiui quando sententia non est executioni mandata, & sic cum effectu ex ea non acquisitum dominium. Et quia hic dicebatur, quòd quia Bartholomæus vigore iniæ erat possessor, non requirebatur alia executio. Respõdebatur, Iacobum reclamasse, & sic nõ fuisse possessorem pacificum. Sed replicabatur id non facere, qñ sententia non fit sortita effectum, & quod non poterat reclamare ob compromissum iuratum, nec Princeps reuocando sententiam fecit mentionem de iudicato orto ex compromisso iurato, renunciando appellationi: ideò non sustulit quod ignorauit. Tertiò declaratur non esse credendum litteris Ducis, attestantis, non fuisse processum: seruata forma suorum scriptorum. Et licet aliqui tenuerunt contrarium, quòd licet Doctores multi vellent idem posse Ducem Mediolani in suis terris, quòd potest Imperator ius suis terris Imperij, quòd non creditur ipsis Doctorib. nisi aliter probetur, licet pro hoc hincinde sint opiniones, tamen quia fuerunt producta multa decreta Ducalia narrantia factum proprium, & quod iudices contra formam sui rescripti processerant, est standum. Et Clemen. litteris habet locum etiam in Imperatore, & Duce Mediolani. Et aliqui Domini voluerunt etiã in præiudicio tertij, vbi agitur de interesse Ducis. Et fuit dictum per maiorem partem, Ducem potuisse reuocare sententiam, etiam parte non citata, quando proceditur extraiudicialiter. Et dicebatur renunciatum sententiæ tacendo de nouo discuti, nõ obstante, quòd aliquando, & in pluribus actibus voluntarijs non fuerit oppositum, nec appellatum ab vlteriori processu. Nec est verum, processum fuisse solũ in possessorio, & etiam si ita fuisset sententia lata super petitorio, quę absorberet possessorium, non debebat a parte procedi in possessorio iam absoluto. Et pro hac tertia responsione fuerũt omnes Domini, 12. & 16. Ianuarij.

1

DECISIO CMX.

Eiusdem causæ.

SVMMARIVM.

1 *Alienari prohibitum non venit in confiscatione bonorũ.*

In ea-

IN eadem 29. Ianuarij tenuerunt, ſententiam confiſcantem bona Iacobi aui Oderici ſibi non nocere, quia Sarmatum non eſt Iacobi, ſed ſucceſſiuè primo-
1 mogeniti, † & prohibitum alienari, non venit in confiſcatione: Nec eſt verum Iacobum reum maieſtatis, ita vt eius filius pater Oderici ſit factus incapax Caſtri: quia licet dicat ſententia reuelaſſe verba Ducis, tamen non conſtat, quòd reuelatio attulerit damnũ, & infamiam Duci, & tunc nõ eſt crimen Maieſtatis. Et quia nõ dicitur, an verba ſecreta reuelata ſint magni momenti? non debuit eſse, quia dixiſſet ſentẽtia, & condemnaſset in pœna capitis: nec conſeruaſset legitimã aſcẽdentium, & deſcendentium, vt fecit. Nec obſtat, confiſcationem operari quoad poſſeſſionem, quia tunc Iacobus erat ſpoliatus, & actio ſpolij non tranſit in fiſcum, quia ſequitur dominium, vt aliàs fuit concluſum, & fuit dictum, quòd minus obſtant proclamationes volentes, quod prætendentes ius in bonis Iacobi comparerent intra tot mẽſes: quia ius in Caſtro non eſt in bonis Iacobi, ſed debitum primogenito. Et licet actio eſſet Iacobi, poſt condemnationem tñ ſtatim tranſit cum Dño ad primogenitũ. Et bis iterum informati ſex ex octo fuerũt, q̃ eſset renunciatũ ſentẽtiæ, procedẽdo, ad vlteriora, licet Mohed. & Sebaſt. contra: ſed Mohed. non firmabat. Et id, quod dicitur, proteſtationẽ vnicã ſufficere pro eõſeruatione iuris ſui, procedere vſ in extraindicialib. ſecus in iudicialib. Nec tenuerunt diſtinctionẽ partis aduerſæ, quòd ſecus ſit in proteſtatiõne incompetẽtię iudicis. de qua Alex. in §. matre, prout in caſu noſtro, quia Dñi dixerũt, quòd Alex. & Doct. faciunt tantum differentiã, an timus in iudicialib. non tamen diſtinguunt iudicialia reſpectu iucõpetentię iudicis, ab alijs proteſtationib. iudicialib. Et maximè fuerunt moti Dñi propter ſentẽtias latas de procedendo ad vlteriora, vtraque parte inſtante. Et pro parte aduerſa fuerũt producta 140. inſtrumenta, & plures teſtes recedendo a iudicato. Et ſi dicatur procurator non potuit renunciare: quia poteſt tacite non negliendo, non appellãdo a proceſſu, & præſumitur ſcientia principalis de tot inſtrumentis, & iuribus, & de mandato poſt iudicatum ad procedendum, & ſic renunciandum.

DECISIO CMXI.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Incapax ſucceſſionis alicuius intelligitur de acquirendis, non autem de iam quæſitis.*

DVbitatum, *an decretum Ducale quod ſibi credatur, valeret in criminalibus, vt quòd probaret narratiua delicti*? Nõ eſt ſecuta ſentẽtia declaratiua: & ideo filij non eſſent effecti incapaces. Et ire Venetias, vbi erant rebelles, & cum eis cõuerſari, non eſt in primo capite Maieſtatis, q̃ ſolũ inhabilitat filios. Et in Caſtro Sar-
1 mati nõ potuit filio præiudicare, † cui p confiſcationẽ ius primogenituræ erat quæſitũ, ſed ad acquirenda in futurũm. Et ita omnes Domini 30. Iunij, firmarunt,

DECISIO CMXII.

De iure primogenituræ.

SVMMARIVM.

1 *Patruus, an & quando præferatur nepoti in ſucceſſione ex primogenitura prouenienti.*

IN eadem 20. Martij 1545. Mohed. Puteus, Fabius, & Peregrinus, quòd Odericus eſſet præferendus.
1 Nam † aut ſumus in primogenitura prouenienti ex inueſtitura ſeu conſtitutione, ſtatuto, aut conſuetudine, & tunc patruus, videlicet Barth. eſſet præferẽdus Iacobo eius nepoti, a quo Odericus prætendit ius. At vero ſumus in primogenitura cauſſata ex teſtamẽto aſcendentium, & tunc nepos præferebatur patruo. D. Aquen. nõ voluit. Romanus, Paghinas, & Proſper inclinabant etiã cum primo, & quia ex teſtamento clare conſtabat, quòd ipſe teſtator voluit primogenitum, & omnes eiuſdem primogeniti deſcendentes præferri ſecundogenito, & eius deſcendentib. mandaui informari ſuper dicto teſtamento. Et dicebatur in d. teſtamento conſtare de voluntate, & ita intelligenda eſſe verba teſtamenti, fuerunt in opinione Mohed. Put. Fab. Thom. Aquen. contra Sebaſtianum. Et ita inclinabant: Proſper autem non fuit in Rota, nec Peregrinus, & ſic fuerunt, quòd teſtator dixit, velle Albertum filium Iacobi ex Margaritha filia habere principaliter, & inſolidum caſtrum Sarmati. Et quòd volebat, quod dict. Albertus, & quicũque maior filius naſcitu rus ex eo, & quicumque maior natu reperiretur inter liberos ſuos ex eo deſcendentes, habeat principaliter & inſolidum, pleno iure dictum Caſtrum. Et clarum eſt primo obijcile Albertum, & quemcumque maiorẽ filium ex eo; Et ſic quia Iacobus fuit primogenitus Alberti, prælatus Bartholomæo ſecundogenito Alberti, dubiũ erat, *an maior natu reſpectu Iacobi, quoad Albertum patrem, & auum reſpectiuè, an vero Bartholomæus præferretur, quia dixit maior natu ex eo*? Gaſpar dicit, quod debet intelligi; ex eo, ſ. Alberto, ſed ſupradicti quinque Domini fuerunt in contrarium, intelligenda, ex eo, ſ. maiori naſcituro ex Iacobo filio Alberti, & ſic ex Franc. & ſic in Iacob. iuniore filio Franciſci. Quia ſecundum regulas communes verbũ referri debet ad magis proximũ, & ſic ad filium maiorẽ ex Alberto. item, quia illa verba, *ex eo*, eſſent ſuperflua, quia teſtator dixit, *quòd Albertus, & quicũque maior filius naſciturus ex eo*: poſtea ſubiungit, *& quicũque maior natu reperiretur inter liberos ſuos ex eo deſcendentes*. Nã ſi illud vltimũ, *ex eo*, intelligeretur ex Alberto, fruſtra bis fuiſſet appoſitũ, & repetitũ: quia ſi teſtator aliud intelligere voluiſſet, dixiſſet, *& quicũque maior natu reperietur inter liberos ſuos*, nõ repetẽdo, *ex eo*, & fuiſſet intellectus clarus: repetendo aũt demõſtrat intellectũ, *ex eo*, ſ. ex filio primo naſcituro. Et cũ ad filiũ Alberti nondũ natum nõ potuit teſtator habere affectiõnẽ, prætulit d. Albertum alteri filio, ſ. Petro iam nato; & filiũ naſciturum maiorẽ ex Alberto prætulit alijs filijs Alberti & eodem modo præferre voluit nepotem ex Alberto aliàs ex identitate rationis, cauſſa conſeruandi maioritatẽ, & primogenituram in Caſtro, maxime cũ dicit, vt memoria mea, menſque & honor retineatur in tempus. Et quod poſtea ſubiungit, *ſi Margaritha & Iacob. deceſſerint parẽtes Alberti, Albertus, & poſtea maior natu ex liberis ſuis habeat*, &c. verbũ, *ex liberis ſuis*, non poteſt intelligi, niſi dicti Alberti. & quia dicit, *quòd ſi decedit Albertus ſine filijs, tunc & eo caſu ſuccedat in totum maior alter frater ætate*, arguit prætuliſſe Albertum, & omnes eius deſcendẽtes, maximè, quia repetit eũdem ordinem faciendi alias ſubſtitutiones, & apparet prælatum eſſe Albertum Petro eius fratri iam nato, ad quem teſtator habebat affectum. Tñ prætulit filios Alberti nondum natos Petro, vt ex ſubſtitutionib. apparet, & durante vna linea voluit ſuper Caſtrum ad illum pertinere, & in totum finita illa, & non antea, tranſire ad alteram. Et ſic eſt dicendum de linea primogeniti Alberti, & Albertus nepos vſ declaraſſe teſtamentum aui, faciendo primogenituram ad inſtar aui, & licet ſit dubium, an hæres poſſit declarare teſtatoris voluntatem, tamen quia voluntas apparet ex alijs, & declaratio oſtendit magnũ odorem voluntatis, quam Albertus viuens potuit perſcrutari, ideo in alia audientia Dominus Romanus fuit cum alijs quinque, & Sebaſtianus remanſit ſolus, Peregrinus fuit etiam pro parte Gaſparis.

DECISIO CMXIII.

Eiuſdem ſuper ſpolio.

SVMMARIVM.

1 *Iudicatum ſuper ſpolio poteſt exequi ſaluo iure petitorio.*

Iu-

IN eadem etiam fuit dubitatum, *an obstarent Olderico agenti spolio conuentiones factæ in compromisso, & propter litteras Ducales?* Dictum fuit conuentiones durare etiam finito compromisso. Sed quia erant factæ
1 sine prejudicio possessorij, & petitorij, † tenuerunt iudicatum super spolio. posse exequi, licet sit non seruatum super petitorio.

DECISIO CMXIV.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Causam possessionis à principio validam nemo præsumitur velle mutare ex causa inualida superueniente.*

AD exclusionem possessionis iure familiaritatis allegabatur non constare Albertum habuisse tempore adeptionis possessionis scientiam testamenti, & in filio præsumitur ignorantia; & dum postea scuit, non præsumitur mutatio voluntatis; & factum subsequens declarabat animum præcedentē voluisse possidere integrum Castrum, non admittendo Iacobum adeuntem. Et vigore etiam decreti erat translata dimidia possessio, & ipse impetrauit hominib. & fructus collegit, & anhelabat ad dñium Castri: Ergo nō iure familiaritatis. Et licet acceptasset testamentum, acceptauit cū beneficio inuentarij, licet diceretur nō esse sollemne, quia statuta Placentina, tollunt sollēni
1 tates, tamē Domini † voluerunt sufficere a principio ex causa potuisse possidere: & licet superuenerit scientia testamēti, & sic causa, ex qua potuerit velle detinere, tamen debet probari mutatio voluntatis, & non admittendo Iacobum videtur errasse, & licet approbaret testamentum quo ad Castrum Vigolini, de quo potuit disponere testator, non tamen ita in Sarmato.

DECISIO CMXV.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Actio spolij competit successori, vel heredi in his, quæ defunctus reperiebatur possidere tempore mortis.*

VNdecima Maij 1545. Dato, quod Oldericus possideret dimidiā partem Sarmati, *an competeret actio spolij pro dimidia parte, quam possidebat Gaspar?*
1 Omnes Dñi dixerunt, ꝙ † sic, quia Iacobus, cui successit Oldericus, possidebat pro indiuiso Castrum cū Bartholomæo, & sic partē in quolibet capite, ergo & dimidiā illius partis, quā Gaspar nunc possidet. Nec obstat, ꝙ cū Oldericus possideat dimidiā, vltra nō possit petere; & si vult petere, restituat dimidiā dimidię q̄ possidet, quia in ista dimidia possidet dimidiā, quam pro indiuiso Barth. cum Iacobo possidebat. Quia respōdetur, ꝙ si Gaspar vult agere, debet introducere suum ius in iudicio; & si vult excipere Oldericus, habuit partem quā possidet, a successorib. Bartholomęi: ergo contra eū spolio agi nō potest, & Gaspar, & eius auctores fuerūt solū haredes particulares Bartholomęi, & bis in hoc fuerūt oēs Dñi. Ideo 15. Maij 1545. pronunciaui pro Olderico in spolio pro dimidia parte Castri, quā Gaspar possidet, & in vltimo pro tota integra parte, & cōdemnaui Gasparem in fructib. indebitè perceptis tam per eum, quàm per suos auctores.

DECISIO CMXVI.

De illegitimitate.

SVMMARIVM.

1 *Præsumptioni quæ oritur ex sententia standum est, donec contrarium probetur.*

VAlentin. matrimonij, & illegitimitatis inter Franciscum, & litis consortes Ferragut, & Catharinā
1 Belagrani, & filios. Domini fuerunt de mense April. 1543. quòd alimenta, nec expensæ litis debeantur Hieronymo, & consortib. propter prælumptionē, quę est contra ipsos propter tres sententias, quas in partib. contra se reportauerāt: ideo moderaui inhibitionem, vt fieret executio.

DECISIO CMXVII.

De fraude præsumpta.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio facta ante reseruationem Papalem non potest dici facta in fraudem.*

ILlerden. Archidiaconatus, & Barchinonen. canonicatus de mense Apr. 1545. Domini voluerunt, per-
1 mutationem † nō posse dici factam in fraudem reseruationis Papalis, quæ reseruatio fuit 13. Maij, & resignatio beneficij Magdalenæ fuit 12. & sic ante reseruationem, & archidiaconatus & canonicatus resignati, 8. & 20. eiusdem. & sic tam breui tempore non potuit haberi notitia in partib. de reseruatione. Et si diceretur factam fuisse, vt fraudarent ordinarium, cum non possit fieri simplex resignatio in fauorem certæ personæ, propter regulam de viginti, responderur, quòd, quia iure permittente, permutarunt, nō potest considerari dolus annullans: nec arguit dolum, quod non poterat fieri vigore mandatorum permutatio cū beneficijs nullius valoris. Hoc enim solum nō arguit dolum, quia etiam sine compensa potest etiam resignari beneficium, vt alteri prouideatur: non autem dummodo solum in fauorem certæ personæ. Et debet ad fraudem concurrere grauis infirmitas, & consanguinitas, & de fraude ordinarij ad resignationē Papalem, de qua agitur, & sic fuerūt, quod non dicitur permutatio fraudulenta, & simulata, alio non docto.

DECISIO CMXVIII.

De reseruatione.

SVMMARIVM.

1 *Reseruatio beneficij vacantis per cessum capit etiam resignata ex causa permutationis.*

IN eadem voluerunt, reseruationē istā capere beneficium resignatū ex causa permutationis, quia erat specialis reseruatio de beneficijs nominatis, siue sit ius abdicatū a resignante & siue vacēt p cessum, siue per decessum. Et reseruatio est per cessum, nō aūt decessū
1 Gabrielis. Itēque informati omnes † Domini, præter Puteum, & Aquen. fuerunt, ꝙ reseruatio capiat etiam permutata, cum tunc vacent per cessionem. Sed quia non docebatur de resignatione, legitimè poterat ferri sententia pro Ioanne super aliquibus beneficijs.

DECISIO CMXIX.

De intrusis.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria intruso non datur, nisi consentiat sequestro.*

1 IMolen. beneficij dixerunt † intruso nō dari remissoriam, nisi consentiat sequestro, prout regulariter non datur non possidenti, nisi renunciat sequestro, si habuerit pro se sententiam.

DECISIO CMXX.

De regula de idiomate.

SVMMARIVM.

1 *Examinatio super idiomate debet fieri, dum quis vult admitti ad beneficium extra patriam.*

LEodicen. parochialis pro Nicolao propter Ioan. Danielis, contra quem fuit datum de regula de idiomate, D. Mohed. Put. Fab. Peregr. & Aquen. dixe
1 runt, quòd † Ioānes debeat examinari per Theutonicos, *an sciat linguam Theutonicam stante commissione, & testibus, quòd in loco natiuitatis Ioannis loquatur communiter Gallice, etiam quod sciat in illo loco. & vnus testis dicit vtramque linguam?* Sebastianus, Prosper, & Thomas in contrarium fuerunt: & ego fui cum ipsis, quia idem fuit seruatum cum Baldassino in causa Valen. de Pego. Fuit tamen causa concordata.

DECISIO CMXXI.

De simonia.

SVMMARIVM.

1 *Resignatio facta in fauorem certæ personæ, non autem simpliciter dicitur simoniaca.*

But-

BVrgen. prioratus de Touar omnes Dñi præter Pu
1 teum fuerũt, ꝙ † prouisio in fauorẽ Francisci Cã-
toris esset simoniaca per resignationẽ in eius fauorẽ,
non obstante, ꝙ narret resignare ex caussa infirmita-
tis, quia poterat resignare simpliciter. Nec refert, ꝙ
ordinarius admittendo resignatione dixisset, quòd fa
ciat, quod debet, & sic non acquieuit resignationi
in fauorem tertij, quia incontinenti eidem prouidit,
& id non tollit animum resignantis in fauorem cer-
tæ personæ, & etiam sine verbis; non aliàs, aliter;
nec alio modo, intelligitur facta resignatio in fauo-
rem certæ personæ, & simoniacè.

DECISIO CMXXII.

De spolio.

SVMMARIVM.

1 *Titulus coloratus sufficit ad spolij restitutionem.*

IN eadem (licet sit simoniacè) fuerunt, ꝙ Lodesin,
eius subrogatus, quoad actionem spolij debeat re-
stitui. Nam de sequestro propter attentatum nullus
1 dubitat. Sed pro restitutione Domini † dicebant Lo-
desin. sic habuisse titulum coloratum ordinarij, &
subrogationem Papæ. Et licet titulus ordinarij fuit
simoniacus in petitorio, docebit de dispensatione, &
habet subrogationem Papæ, & poterit docere, ꝙ ius
remanens in resignante simoniacè vacauit per eius
obitum, & capitur per clausulas generales.

DECISIO CMXXIII.

De cambijs.

SVMMARIA.

1 *Pecunia in dubio non præsumitur data ad cambium, nisi aliter probetur.*

2 *Cambij nomine in dubio non præsumitur solutum, sed pro credito, & sorte principali.*

SVerana pecuniaria inter Franciscum de Carauaial,
& Petrum Sarmiente, & hæredes Ansaldi de Gri-
1 maldis, 27. Octob. 1544. cũ † fuisset resolutum corã
Marsicano, mercatores non posse petere interesse ob
solutionẽ eis non factam in tempus, nisi probetur se
oẽs illas pecunias semper tenuisse ad cambium, ita vt
necessariò inferatur, ii istas, de quibus agitur, habuis-
sent, omnino dedissent ad cambiũ. Molieda. & Put.
dixerunt istum articulũ non esse amplius reuidẽdum,
vt aliàs tempore maiorum in plena Rota fuit resolu-
tũ, & ego id recordor. Sed Aquen. dixit, ꝙ licet fuerit
resolutum, tñ ipse cum Marsicano fuerat in cõtrariũ,
quia videbatur decisio rigorosa. Molied. replicauit, ꝙ
fuit æquissima, & Puteus dixit se annotasse resolutio-
nẽ pro decisione firmata. Ideò noluerũt amplius reuo
care in dubium. Et testes dicebant, ꝙ licet Ansaldus
esset ditissimus, inierat tñ societatẽ cũ alijs, cum ipsa
societas indigebat, nec ipse indigenti tenebatur suc-
currere, & ipse indigens cepit ad cambia, & quod nõ
requiritur protestatio, vel interpellatio cõtra curiales
capientes ad cãbiũ, sed solũ contra mercatores. Et vo
luerunt Dñi 1. Iunij 2000. soluta non posse retineri
pro cambijs, ad dictũ Cast. in l. 3. de eo, qd certo loco,
2 ꝙ Rota tenuit corã Marsicano, quia † cãbia nõ sunt
debita, & verba de credito intelliguntur de sorte prin
cipali, etiam quoad instrumẽtum. D. Molied. Peregr.
& Thom. fuerunt, ꝙ cambia sunt (vt supra) illicita, &
de illis non intelligitur instrumentũ loquens de dam-
nis, & interesse liquidatis, sed tantum cambia ista non
sunt interesse. Pute. Fabius. Roman. in contrarium;
Aquen. non notauit, ꝙ aliàs non est in differentia ad
interesse, vel cambium, cũ cambium proueniat, vt in-
teresse lucri cessantis, vel damni emergentis, & licet
sint illicita propter iuramentũ Carauaial, quod tẽnea
tur soluere, & petita absolutione repetere. Et 8. Iulij
oẽs fuerunt, instrumentũ facere pro mercatorib. quia
Carauaial promisit tãtum facere depositum, non aũt
consignare mercatorib. Et postea proposui, 22. Iun.
an saltem deberentur cambia a die litis cõtestationis,
vsque ad drẽ sortis solutæ. Et Do. fuerunt, ꝙ nõ, quia
Paul. de Cast. præsupponit moram, nã aliter non age-
retur ad interesse. Tamen non vult interesse debiti, ni
si vt sup. & concurrebat ẽt æquitas. Idem enim fece-
rant mercatores intuitu Gitraleonis, cuius multas pe-
cunias habuerunt, & 25. Iunij 1545. pronunciaui pro
Francisc. de Carauaial contra mercatores.

DECISIO CMXXIIII.

De permutatione.

SVMMARIVM.

1 *Possessio beneficij non probatur ex sola nominatione rectoris.*

COnchẽ. parochialis de Varaias inter Petrũ Guet
crã, & Michaelem 22. Iunij, Domini fuerũt pos-
1 sessionem Michaelis nõ probari ex eo, ꝙ † vocet se re
ctorem, & etiam ꝙ decretum Corredicæ diceret, ꝙ
in euentum, ꝙ lis moueretur, contra Petrum super be
neficio de Tuensalda, permutatio haberetur pro non
facta, & possent exequi executoriales super Vicarijs.
Domini non intellexerunt, ita ꝙ ex sola motione litis
esset locus decreto, vel ꝙ beneficium euinceretur, vel
saltem, quod ferretur sententia contra Petrum, & Mi
chael obtulit velle defendere, & produxit schedu-
lã, in qua Petrus promittit non vti decreto in fauorẽ
Pachecco, nisi post sex menses. Tenuerũt Domini di
ctam promissionem esse personalẽ, & non iuuari suc-
cessorem Petri, & Petrus docuit, quod erat reseruatus alter regressus Balthasari, & Michael replicabat,
quod non constabat de eius iure, quia non docet de
vacatione beneficij reseruato regressu. Sed quia non
erat honestum, quòd Petrus sit inuolutus litib. vigo-
re commissionis, fuit præfixus terminus Michaeli ad
liberandum beneficium a litibus, & declarari nullum
regressũ Balthasaris, aliàs pronunciaretur pro Petro.

DECISIO CMXXV.

De erectione Heremitorij.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ subreptitiæ dicuntur, vbi in eis non probatur narratiua.*

VLixbonen. erection. Heremitorij de mẽse Febr,
1 1545. Dñi fuerunt † in opinione, quod non pro-
betur, nautas & nauigantes exponere se periculis pro
fide, & conuersione infidelium: Id enim facit Rex,
cui ipli inseruiunt pro salario, & lucro. Et sic pronun-
ciaui litteras erectionis subreptitia. Et post sententiã
fuit dictum, haberi decretum, quòd nõ possit dari de
subreptione. Sed replicatur intelligi, præter quam in
expressis, super quibus Papa fundat intentionẽ suam.
Sed quia posset reperiri via ad impugnandã huiusmo
di interlocutoriam, ideo de mẽse Aprilis Domini pro
maiori parte dixerunt intelligi debere, veris existen-
tibus narratis, & maximè pro ea parte, super qua Pa-
pa se fundat. Et si vera est narratiua, tunc in alijs non
posset dari de subreptione: secus in isto casu, vbi pro-
batur fallitas narratorum. Et diffinitiue pronuncia-
ui, non obstante, ꝙ dederim reuerentiales appellanti
a prima, & caussa appellationis fuisset commissa alte-
ri, quia intelligitur, quatenus procurator appellauit
a diffinitiua, & ego feci interlocutoriam.

DECISIO CMXXVI.

De captura.

SVMMARIVM.

1 *Captura facta vigore suspicionis fugæ non inducit attentatum.*

CArthaginensis Thesaurariæ de mense Decembr.
1545. tenuerunt capturam factam suspicionis fu-
gæ non inducere attentatum, quia non fit, vt soluatur, & ad effectum exequendi, sed vt caueat, &c.

DECISIO CMXXVII.

De motu proprio.

SVM.

SVMMARIVM.

1 *Motus proprius Pauli III. translationis pensionum, comprehendit etiam pensiones translatas antea.*

NOuarien. pention. inter Io. Florentinum, & Iulium Vetra. 2. Martij dixerũt, † esse rem claram, ꝙ motus proprius Pauli Tertij translationis pensionum capiat pensiones trãslatas antea, & ita dicit iudicatũ fuisse quoad summam 150. etiam in causis pendentibus. Ergo necessario de pendentib. antè translatis. Et fuerũt, quòd si nõ probatur, quod priuilegium Leonis non sit in vsu, quod præsumatur validum, & non sit differentia inter statutum, & priuilegium. Et quod ille qui impugnat, debet probare non fuisse vsu receptum.

DECISIO CMXXVIII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Compositio non soluitur etiam quod in prouisione reseruetur pensio excedens dimidiam.*

QVia ad inualidandum secundam pensionem dabatur de præcedenti, replicatur non cõstare fuisse pensionem acceptatam. Et dicit † Thomas, quod quando in prouisione reseruatur pensio etiam excedens dimidiam, non soluitur compositio, sed solum quando ex caussa resignationis.

DECISIO CMXXIX.

De censuris.

SVMMARIVM.

1 *Absolutus non dicitur, qui per triennium in censuris insorduerit, ad effectum iuris sui.*

MAguntin. Canonicatus 21. Decemb. 1540. dictũ fuit; alias in vna Rodonen. inter Dominum Maceraten. & Ioachimum fuisse resolutum, quod † ille qui insorduerat per tres annos, nõ dicatur absolutus, propter regulam loquentem de eo, qui insorduit per annum. Ideò si Iacob. per reseruationem regressus insorduerat per triennium, non valeat nisi de casibus regulæ dicatur, cum per tres annos insorduerit. Sed potest dici, quod remanserit ius reseruatum in eo.

DECISIO CMXXX.

De indulto.

SVMMARIVM.

1 *Regula modificatoria indultorum, quem operetur effectum.*

VRbis Capellaniæ ad Præsepe Domini inter Guidonẽ, & Nicolaum tenuerunt, indultũ Cardinalis non obstare prouisioni Papæ, cum Cardinalis haberet solam institutionẽ, propter regulam modificatoriam indultorum, quę † etiã quod procedat indultum, quia regula semper loquitur, concernit multo magis indulta concedenda, ti modificat concessa, & ius patronatus laicorum, & clericorum, quę ad fauorẽ reputatur laicorum, de quib. non intelligitur facultas conferendi beneficia iuri patronatus, quia intelligeretur clericorum, & quia Cardinalis Fráciscus habebat indultum concessum Cardinali de Valle, quod habebat de mixto, tamen est dubium, quòd tunc non loquitur de Ecclesia sanctæ Marię maioris. Et quia Nicolaus habebat indultum contra se, dictum fuit non audiendum in iudicio restitutionis, nisi refectis expensis, ex not. per Staphil. folio 162. quia licet fuerit citatus primò personaliter, lata tamen fuit sententia, Nicolao & eius procuratore absente per contradictas: ideò non potest dici defensus. Alij antiquiores in contrarium, dicentes, Rotam modernam non tenere cum Staphileo, & quod non audiatur apprehensus personaliter, nisi parato etiam quoad possessionem. Et etiam Domini resoluerunt, indultum de Valle, & Farnelij non nocere, quia in Ecclesia sanctæ Mariæ non habent de mixto, quod habetur pro laicali quoad derogationem. Aliqui tamen tenent contrarium, quia in hoc indulto videbatur referri ad mixtum, quia de eo loquitur solum simul cum loquitur de alijs Ecclesijs Et dicta regula modificatoria non obstat, quia loquitur de beneficijs spectantibus ad collationem inferiorum; quia licet istud spectet ad laicos, spectat etiã ad præsentationem Capituli, & sic ad inferiorem collatorem, & multò magis debet regula intelligi modificare in beneficijs laicorum, quibus fauetur magis.

DECISIO CMXXXI.

De compulsorialibus.

SVMMARIVM.

1 *Compulsoriales litteræ vt ligent, quid seruandum*

PLacentin. Capellaniarum inter Episcopum & conuentum beatæ Mariæ, an iura extracta vigore cõpulsorialium decretarum, antequam Episcopus esset in caussa, & commissiones capiant in generalibus minora expressis, & sic an clausula, omnes, &c. caperet Episcopum. Domini diuisi: aliqui dicebant, ꝙ licet executoriales intimari possint Episcopo lite pendente intruso, cum capiat intrusos, & intrudendos ex sui forma, tamen compulsoriales non faciunt contra illum, qui non est tempore decreti in caussa. Igitur de nouo citato Episcopo debent de communi iura extrahi. Et in alia tres fuerũt pro defectu iurisdictionis. Et quia Episcopus † volebat absolui a molestijs intimationis executorialiũ, & fratres, ꝙ excommunicaretur, quia appellauit ab intimatione executorialium, & litem fu scepit. Ideò Domini vltima Aprilis dixerũt, ꝙ daretur sententia, sed de nouo decernerentur compulsoriales ad extrahendum iura. Et in noua extractione, quia procuratores Episcopi non acceptarunt facta diligentia de reperiendo, Episcopus fuit citatus ad valuas Ecclesiæ per affixionem originalis. Sed quia non dicebant, quòd tempore diuinorum. Ideo Domini 4. Iulij, voluerunt, quia non erat citatio deoluturia, ꝙ non requiretur, quòd tempore diuinorum. Sed fuit maior difficultas, quia non dicitur, quòd post oblationem originalis fuerit affixa, & dimissa copia ad dec. 1. de fide instru. & 8. de dolo, & contuma. Et licet Domini libenter saluassent extractionem geminatam, tamen voluerunt, vt dentur omnium rationes, vt super hoc vltimo informaretur. Et fuerũt sex, ꝙ de iure nõ requiritur dimissio copiæ: vnus tamen dicebat verũ, quando proceditur per edictum, secus per affixionẽ, allegádo Bonif. Clem. 1. nu. 14. de iud. & Clem. caussam, de elect. alij tamen in contrarium. Nec refert dicere notarium, ꝙ per modicum tempus steterint affixæ: quia non propterea dicitur, ꝙ infra modicum tẽpus fuerint amotæ, quia esset arguere a cõtrario sensu verborum notarij. Et tempus, quod originalis debet stare affixa, est remissum arbitrio notarij, & potest intelligi, ꝙ originales compulsoriales per modicũ tempus, quæ vnà cum citatione fuerunt affixæ, vel per modicum respectu totius diei, sed debiti ad validitatem. Et quia fuerunt dicti procuratores citati, & Vicarius similiter, fuit inclinatum pro validitate, & pro sulpentione Episcopi a diuinis, defendendo se cũ cauillationib. & quia fuit data cautio, non sulpendi.

DECISIO CMXXXII.

De gratia prælationis.

SVMMARIVM.

1 *Clausula, ex nunc. prout ex tunc, quid operetur.*

PLacenti. portion. inter Gomesium Ferdinandi. & Alphonsum de Puente de mense Iunij, 1540. Diui fuerunt, ꝙ † clausula, ex nunc, prout ex tunc, non operetur, nisi adsit prouisio subexecutoris. Et postea operetur, non obstante intermedia acceptatione, & possessione Gomelij, si gratia Gomelij illã non sulpédit; vel propter verisimilitudinẽ non sit locus diligentijs, & Domini oẽs præter Mohedanum de mẽse Octob. 1542. dixerunt, gratiã Alphonsi præferendã, quia habet

bet clauſulas præſeruatiuas a gratijs in futurum concedendis, & clauſulas pinguiores, q̃ omnibus difficiles, vel diſſimiles gratias habentib. præferatur; & quòd nõ. tenetur acceptare, & præferatur deſcriptio, quib. Gomelius nõ præfertur. Et licet gratia Gomelij ſit poſterior, tamen non obſtat, quia non facit mentionem de gratia Alphõſi, quę requiritur, vt derogetur tali gratiæ habenti tales clauſulas præſeruatiuas. Et clauſula, *pro expreſſis*, refertur ad principia; & non ad tales gratias. Et cum ſit fortior, nõ eſt ſimilis ſecundũ Dominos. Et ideo non procedit exceptio, quòd ſit locus diligentijs.

DECISIO CMXXXIII.

De prouiſionibus.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſio facta abſenti valet, & ſtat in ſuſpenſo, donec ratificetur.*

IN eadem licet procurator aſſertus Alphonſi acceptauerit: & notarius dicit ſe rogatum de mandato,
2 omnes Domini fuerunt pro validitate, quia † vltra atteſtationem notarij, executor prouidit ipſi Alphonſo in perſonam procuratoris. Sed prouiſio facta abſenti valet, & eſt in ſuſpenſo, & annullat intermedias gratias, & potuit poſtea Alphonſus approbare. Et etiam fuiſſet prouiſum falſo procuratori; poteſt ratificare: & etiam ſi non fuiſſet prouiſum, nunc poteſt prouideri, & intrat clauſula, *Ex tunc*.

DECISIO CMXXXIV.

In eadem.

VOluerunt præſumi præſentationem litterarũ Alphõſi, quia procurator petijt ſibi prouideri vigore litterarum ſub tali data.

DECISIO CMXXXV.

In eadem.

DE menſe Maij 1541. quòd indultum Epiſcopi Palentin. prorogatum poſt tempus non obſtaret, nec operaretur vt noua prouiſio, quia nec Papa, nec pars hoc agebant, ſed tantum de prorogando.

DECISIO CMXXXVI.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad videndum prorogari fatalia intelligitur de iuniori.*

1 DOmini omnes tenuerunt, quòd † citatio ad videndum prorogari fatalia inſtante Gomelio, intelligatur de iuniori ceſſionario Gomelij, & non de antiquiori, qui iam ceſſerat, maximè quia fuit proteſtatum non admitti pro iuniori, niſi docto de mandato, non obſtante, quòd notarius dicat Gomelius principalis comparuit, & iunior erat in partibus, quia non dicit, quod nomine ſuo; & poteſt intelligi, vt procurator, & pro habente intereſſe.

DECISIO CMXXXVII.

De offic. Vicar.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius Epiſcopi non poteſt deputare Vicarium perpetuum.*

BOnonien. Vicariatus inter Ioannem Mariam, & fratrem Ludouicum, extra Rotam, Sebaſtianus,
1 & ego pronunciaui, Vicarium † non potuiſſe deputare Vicarium perpetuum.

DECISIO CMXXXVIII.

De prælatione.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiatus contra priuilegiatum non vtitur priuilegio de iure communi: ſecus de iure ſpeciali.*

GErunden. Canonicatus inter Ant. Cordellam, & Sebaſtianum Bort, Dñi fuerunt, priuilegium paraphrenariorum, vt ſecundum ordinem ipſi præferantur, non ſuffragari Anton. Cordella, quia licet ipſe ſit primo deſcriptus, vt ille, qui eius aduerſarium nominauit, tamen non prætertur, quia habet antelationem contra omnes, exceptis familiarib. deſcriptis, videlicet
1 licet † priuilegiatus nõ vtatur priuilegio contra paritet priuilegiatum, hoc eſt de iure communi, ſecus de iure ſpeciali ex ſpeciali priuilegio. Fuit datum de ſimoniaca nominatione, probando pecunias datas Ant. per Sebaſtianum: & ſic ſibi non iuuet, non obſtante, quòd diceret nolle vti nominatione, ſed breui, quia breue prouenit ex nominatione, & Domini fuerunt 23. Martij 1544. pro ſimonia propter vnum teſtem de viſu, & alios de fama. Et licet glo. in cap. veniens, de teſt. dicat, quòd non ſufficiat in probanda ſimonia, non tamen procedit, maximè vbi adſunt alia adminicula, vt auditus a Sebaſtiano, & Ant. etiam voluerunt pecuniam poſtea datam incontinenti poſt nominationem, intelligi ex præcedenti pacto, & concordaui partes, &c.

DECISIO CMXXXIX.

De donationibus propter nuptias.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſi non valet in donatione propter nuptias, valet in dote, licet vnica actione tam donatio, quàm dos petitæ eſſent.*

ROmana dotis inter Vincentium Albertinum, &
1 Matthæos de mẽſe Octob. 1544. Domini † tenuerunt, quòd ſententia, etiam ſi adiudicaret donationem propter nuptias in totum, quæ non fuerat acquiſita vxori defuncti non ſolum quoad vſumfructum, cum eſſet in hoc nulla, verum etiam quoad proprietatem, teneret in dote, licet dos, & donatio eſſent petitæ vnica actione, quia quot ſententiæ, tot capita. Nec refert, quòd in vna ſumma ſententia vtrũque contineat, quia in petitione ſunt diſtinctè propoſita, & ſententia refert ſe ad petitionem, licet in ſententia vtrumque reducatur in ſummam vnã 150. & idem, bis reſolutum coram D. Thoma, & Domini fuerunt, quòd ſi conſtaret de tacito conſenſu, & non haberet iuſtam cauſſam contradicendi, diceretur conſentire: tamen ſecundum Dominos, etiam ſine conſenſu Vincentij filij valet, fauore minoris, lat. in l. non ideo minus. in 2. limitat.

DECISIO CMXL.

De nullitate inſtantiæ.

SVMMARIVM.

1 *Tempus inſtãtiæ quod currit contra eã, quale intelligatur.*

IN eadem ſuper nullitate reſpectu inſtantię, an tẽpus inſtantiæ huius cauſę eſſet illud, de quo c. 5. lib. 5. de
1 cau. exec. inſtr. & † 29. Octob. 1544. negatiuè fuit reſolutũ, quia in 1. li. ſtatutorum ſunt quattuor ſtatuta, vnũ generale de executione inſtrumenti: aliud de apocha: aliud inſtrumẽtorum dotalĩ: aliud teſtamentorũ. Cũ ergo iſtud vltimũ ſtatutum loquatur de executione inſtrumentorũ & apocharum, & nõ inſtrumentorũ dotalium, & inſtẽ ad illa non trahitur, de quib. ſunt particularia ſtatuta. Et poſito, quòd dictum ſtatutũ 5. in 5. lim. non vendiceret ibi locũ in caſu noſtro, ſed ſtatutũ, c. 79. de exec. inſtr. dot. & ſtatutũ 81. de ſtat. exec. dubitatũ fuit, an ſententia eſſet nulla, quia non eſt ſecundũ illorum formam proceſſum. Et reſolutum pro nullitate, quia pro parte Vincent. fuit dictũ in commiſſionib. inſtãtiam eſſe 10. dierũ, & quod procederetur ſecundũ formã ſtatutorum, & reformationum, & c. 5. lib. 5. & reformatio. Nec ſatisfacit ſtatutum, cap. 79. lib. 1. dicens dari 20. dies ad probandum, quia per hoc non dicit inſtantiã eſſe 10. dierum: & ſic apparet Vincẽtium voluiſſe procedere iuxta formam d. c. 2. Et tex. ita proceſſit dando mandatum executiuum, iuxta formam d. c. 5. Et ſi voluiſſet procedere ſecundum formam c. 79. miſiſſet in poſſeſſionem, & ſecundum formam d. c. 5. ſententia eſſet lata poſt ſententiam, quia tale ſtatutum præfigit tempus inſtantiæ, quòd non faciũt priora, licet diceretur eſſe procedendum, vt in c. 79. & 81. 1. vol. ita Vincent. proceſſit, quia licet non ſeruauit formam c. 79. reſpectu dotis, tamen quoad donationem,

quæ erat minima pars, & illam nō curauit: sed ꝙ reliquum petebat vigore testamenti relinquentis dotem suæ matri, & c. 81. de execut. testa. licet dicat de modo executionis in bonis defuncti, & non fit seruatum, tamen subiungit, & fiat executio realis, & personalis cōtra debitorem, prout actor, & potuit actor emittere testamentum excipi in bonis, & petere executionem personalem, prout hic fuit concessa apodissa contra debitores Matthæi. Sed ipli respondent c. 93. vbi declaratur modus exequendi testamenta, velle dare terminum octo dierum ad satisfaciendum, & ita est intelligendum c. 81. & dictus terminus non fuit datus.

DECISIO CMXLI.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Statuto stante, quod post annum non possit agi de nullitate, quo casu intelligatur, & quando quis possit agere, & excipere, non obstante statuto.*

DVbitatum, an post annum possit dari de nullitate, petendo subducendum tempus compromissi. Et quia fuit datum de nullitate ratione donationis propter nuptias propter abdicationem proprietatis, non autem de nullitate ob non seruationem statutorum in procedendo, Dñi fuerunt, † quia statutū dicit, qd post annum de nullitate agi non possit, quod tamen potest excipi. Et Doctores contrarium tenentes loquuntur, quando statutum loquitur per verbum, *dicere*, quod est verbum commune. Nec obstant verba, *nullatenus audiatur*, quia intelliguntur si agendo, & sonant etiam plura verba statuti, dum dicunt, quando, causa nullitatis est deducta, & sic agendo. Secundò dixerunt, quòd Vincentius cum Matthæo agerer super ista nullitate: nam opposuit, & protestatus est, quòd non audiretur post annum, stante statuto. Sed passus est agi, quod nunc non potest opponere, & quod isto casu Matthæi debeant etiam audiri agendo, si primo egerunt. Et non fuit oppositum de primo statuto. Item dixerunt, quòd si nullitas esset intentata cum appellatione, tunc post annum non posset agi: secus si principaliter de per se, & hoc dicebant declarari per sequens statutum, quod est 158. & 1. vol. Et in effectu omnes Domini, ex supradictis voluerunt, quòd Matthæi possunt etiam post annum dare de nullitate agendo, & excipiendo, & quod istud statutum illis non obsit.

DECISIO CMXLII.

Regula de annali.

SVMMARIVM.

1 *Ordo primæ partis regulæ de annali, quomodo seruandus.*

VAlent. parochialis de mense Nouemb. 1544. circa primam partem regulæ de annali, euocando possessorem infra sex menses, tenuerunt, quòd non fit satisfactum, ex not. Sed debere citari, quia ex hoc non dicitur citatus: nec potest procedi, nisi ipso citato, & potest actorem pœnitere, & non citare.

DECISIO CMXLIII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Possessor ad effectum regulæ de annali, in prima eius parte non dicitur citatus, quando constituit procuratorem specialem.*

QVod non dicitur citatus ad effectum d. regulę, qñ constituit procuratorem specialem ad causam, quia ips non curtit, nisi a die executę citationis, & aliàs possit labi sine culpa actoris ignorantis constitutionē procuratoris, & acceptationem mandati, & non poterat procedere ignorando mandatum, nec etiam per contradictas, cum non esset principalis citatus. Et an diceretur saltem citatus die, quo productum est mādatum, & ab illa die incipit tempus anni ad finiendam litem. Puteus, Thom. & Aquen. ꝙ sic, quia ex quo fecit specialem procuratorem ad causam motā, seu mouendā super istis beneficijs, per Vincen. decreta citatione præsumitur citatus, & propter scientiam cessat inconueniens. de quo supra, quòd currat non valenti agere. Mohedanus, Fabius, Peregrinus, Sebastianus, erant in contrarium, quia cum non apparebat de bona vel mala executione, non potest argui citatio, sed solum scientia causæ commissæ. Ideo fecit procuratorem, qui produxit mandatum, & protestatus fuit nil fieri, nisi ipso citato, & etiam si comparuisset principalis, dicens, procederetur contra eum, qui nolebat, non diceretur citatus, vt sit ex hoc satisfactum auocationi requisitæ per regulam, & minus circa tempus anni. Iterumque informato Aquen. fuit cum alijs quattuor, & solus Puteus, & Thom. in contrarium, & sic sex ex octo, qui tunc erant in Rota, quòd non fit satisfactum primæ nec secundæ parti. Et vnus ex Dominis adduxit rationem. Nam sequeretur absurdum, quòd per talem comparitionem, & oblationem tunc curreret terminus, cum actor exspectando scripturas posset exspectare vltimam diem sex mēsium concessorum sibi per regulam. Sed mihi videtur posse responderi, quod si volebat id euitare, non debebat committere causam. vnde præcedens ratio non est melior.

DECISIO CMXLIV.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Regulæ de annali de citando possessore infra sex menses, dicitur satisfactum, si procurator citetur.*

LIcet regula † dicat de citando possessore infra sex menses, sufficit citari procuratorem, & maximè specialem. Tenentes contrarium dicebant, quòd erat decretum pro forma, quòd citetur possessor, & quòd præsumatur citatus a die constitutionis procuratoris.

DECISIO CMXLV.

De seruanda decis. 402. in nouis.

GErunden. tenuerunt de mense Decemb. 1544. seruari debere decis. 402. in nouis, non obstantibus contrarijs decisionibus Aegidij, & quòd detur iuramentum iuxta formam decisionis.

DECISIO CMXLVI.

De facultate Audit. Rotæ.

SVMMARIVM.

1 *Auditor Rotæ in causa appellationis potest procedere etiam non seruatis terminis.*

REdonen. pentionis inter Ioan. Bapt. de Parado, & Thomam Fauorellum de mense Febr. 1545. licet valide processit Aud. C. in obligatione Cameræ, nullis seruatis testimonijs, dictum fuit, Aud. Rot. in causa appellationis posse procedere, etiā non seruatis terminis, maximè si commissio dicit A. C.

DECISIO CMXLVII.

De nullitate venditionis.

SVMMARIVM.

1 *Remissio causæ ad Rotam per iudicem de partibus, præsentibus partibus, valida est.*

ROmana nullitatis venditionis officij per Alphonsum, & Andream Vella, fuit tentum, quòd postquam iudex de partibus remisit causam partib. præsentibus ad curiam, esset legitime deuoluta, & quod licet Io. Alphonsi esset absens, mandatum tamen executionum fuerit bene decretum, & subhastatum officium, iuxta formam commissionis. Et licet notarius postea scripserit, quod requireretur citatio ad domū, scripsit ex suo capite, secutus formulam formulatij. Quæ verba non habent alterare decretum iudicis factum iuxta formam commissionis.

DECISIO CMXLVIII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Processus factus per iudicis Locumtenentem, præsumitur factus de consensu ipsius iudicis.*

Licet

Licet Gubernatorem mandarunt supersedere, quo usque aliter ordinauerit Legatus vrbis, tamen vali
1 dus est processus † Locumtenentis Auditoris Gubernatoris, quia de eo intelligitur commissio, licet sit dicta Gubernatori, & præsumitur processisse de Gubernatoris consensu.

DECISIO CMXLIX.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatio rei potest fieri per iudicem, cum sibi constat de solutione in partibus facta.*

DVbitatum, *an si pars pretij fuit soluta in partibus, potuerit postea deliberari officium, cum de solutione non*
1 *constaret in actis?* Aliqui† dicebant, quòd non, quia ex quo Andreas contẽtatus fuit de solutione in partibus, pro illa parte non poterat agere in Curia. Multi fuere contra, quia solutio non fuit facta intra tempus, & mercator in Curia non obstante illa solutione poterat dicere, & si fuerit solutum, non reperitur solutum vigore sententiæ, sed quod primo fuit solutum tamquam redactum ad non cautam, secundum opin. Bartoli. & conclusum pro deliberatione pro residuo.

DECISIO CML.

De decimis.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium exemptionis decimarum datum ordini seu alicui familiæ, non iuuat respectu coloni partiarij.*

1 BVrgen. decimarum dictu, † priuilegia Martini, & aliorum per doctrinam Card. intelligi, vt solũ eximant a decimis de terris, quas ordo Cistercien. pro lecolit, aut suis sumptibus facit coli: secus si colunt per colonos partiarios, & arrendatarios. Quia priuilegiũ est datum ordini, non autem prædijs ordinis. Nec refert, quod Moniales nimis locabant prædia, si conductores tenentur ad decimas: quia hoc non habet alterare iuris dispositionem, prout accideret si venderent. Et tamen hoc non attenditur. Et id tenuerũt, non obstantibus verbis, quomodocumque, & qualitercumque excolantur, & in priuilegio Martini, & verbis Bonifacij, vel quæ alijs excolendas traditæ etient. Et ita pronunciaui de mense Iunij 1545. pro Capitulo, contra arrendatarios monialium, & monachorum.

DECISIO CMLI.

De libris mercatorum.

SVMMARIVM.

1 *Statutum quod libris mercatorum credatur, est inductiuum peccati.*

FLorentin. pecùniaria inter Gerardum Bartolium, & Antonium de Galteritis de mense Maij 1545. Domini fuerunt, Bartolium non probare cẽpitle ad Cambium, per suos libros, & si testes dicerent Florentiæ libros probare vsque ad quamcumque summam;
1 quia etiam si esset statutum, † nõ valet, vt inductiuum peccati. Et casu quo valeret, debet intelligi, si verisimiliter aliter non potest probari, Et hoc probari poterat per libros eorum, qui dederunt ad cambium, vel per literas aduisi. Ideò confirmaui sententiam Putei, absoluendo contra Bartolinos.

DECISIO CMLII.

De Bulla impositionis subsidij.

SVMMARIVM.

1 *Bulla impositionis subsidij priuans non soluentes, debet intelligi secundum ius commune, de his qui possident.*

SArtinaten. Castrorũ inter Vespalianum & fratres contra Aurelium, & alios de Libertis, de mẽse Decemb. 1542. tenuerunt omnes, Bullam † impositionis
1 subsidij priuantem non soluentes, loqui & intelligi de feudatarijs possidentibus. Et ideò non nocere libertis spoliatis. Et ita omnes præter Mohedanũ (vt ibi, bonis per eũ tentis & possessis, seu iuribus ad eos spectantibus priuatos existere, ita vt priuetur) tenuerũt, quòd oportet, & illa possideant, & vt sit conformis iuri communi, vt non possidens non incidat si non soluit. Nec refert, quod singulo anno præstetur census, & nimis grauaretur tot præstationibus, qui non possidet: secus in impositione semel tantum soluenda. Quia dixerunt Domini, eamdem esse rationem, & Papa voluit vnũ soluere & non duos, spoliatum & possidentem.

DECISIO CMLIII.

In eadem.

QVod in scriptura Vespasiani dicẽs, narrata lite sine bris præiudicio, & iuribus tertij, intelligebatur generaliter de quocũque iure, non obstante, quòd Vespasianus diceret intelligi, præterquam in expressis. Sed ex primo motiua fuit dubitatio tota resoluta.

DECISIO CMLIV.

De consuetudine.

SVMMARIVM.

1 *Consuetudo soluẽdi decimas etiam de fructibus collectis in aliena parochia, & etiam de noualibus, est attendenda.*

CAurien. decimarum de mense Decẽb. tenuerunt, probari consuetudinem, quòd Parochiani soleãt
1 Rectori soluere † decimas de ijs, quæ colunt etiam in aliena parochia, etiam in noualibus. Et circa noualia, & terras vltimo ruptas, Domini pluries diuisi: tamen postea pro Archipresbytero resoluerunt: nec voluerunt dare secũdam remissionem, ex quo in prima fuerunt examinati plures testes.

DECISIO CMLV.

De probationibus.

SVMMARIVM.

1 *Infirmitas tẽpore resignationis, ex quibus probari possit.*

CAetaraugustan. Ellen. beneficij, tenuerunt non probari, Didacum esse infirmũ tempore resignationis, † & quod de illa die obierit, vt quia testes loquũtur de auditu ex litteris missiuis, & fama, & minus litteræ Didaci, quæ alteri non debent obesse, & minus literæ Hieronymi quoad Seranum. Sed quoad Hieronymum, Sebastianus, Thomas, & Aquen. inclinabant probare: contra Mohedanus, Puteus, & Fabius, quia licet sciebat, Didacum, quando dedit mandatum, fuisse infirmum, & medicus rũe daret vitam octo dierum, tamen non aperiunt, quo tempore id fuerit, & quo die & mense, & potuit superuiuere triginta dies, licet videretur in extremis. Sed considero tempus colligi ex data mandati, vnde restat probare tempus obitus.

DECISIO CMLVI.

De stylo circa citationem.

SVMMARIVM.

1 *Stylus, quod parte citata in termino probatorio vlterius nõ citetur, ad videndum iurare testes, valet.*

CAlaguritan. beneficij de Amuleo inter Euceum, & Ioannem, quod satis probaretur stylus, suffi-
1 cere citare in termino probatorio, dato partibus vlterius non citandis ad videnda. iurare testes in examine probando per decennium, quia non est omnino contra ius, quia non omittitur citatio, cum citetur in termino probatorio.

DECISIO CMLVII.

De iudicis decreto.

SVMMARIVM.

1 *Iudicis decretum, an interponi possit die feriata, vide distinctionem.*

PErusina hæreditatis 6. Iulij, Domini tenuerunt, quod decretum iudicis in principio transactionis interponi possit per verba importantia iudicis decretum, & valet: quia non refert, an in principio vel in fine, licet sint inter Doctores opiniones, & idem si non dicit, causa cognita, nec consuetudo obseruat facere instrumenta separata cognitionis, & fuit probata consuetudo, licet non per quadraginta annos: tamen, quia passim seruatur, non curaui de maiori

probatione. Et † fuit dubitatum, an valeret decretum in die S. Siluestri. Et tenuerunt in die feriata in honorem Domini non posse interponi decretum, quia requirit causæ cognitionem, & sessionem pro tribunali, quod etiam pars non negabat. Sed dicebat ex friuolis argumentis, iudicem prius instructum, & quòd erat vtilis minoribus & statutum requirens solemnitates non nocet, maximè si non confirmatur.

DECISIO CMLVIII.

In eadem.

SVMMARIVM.

Statutum reintegrans feminas ab intestato defunctis masculis, an possit reintegrare stante testamento.

AN statutum Perusinum reintegrans feminas defunctis masculis ab intestato, possit etiam reintegrare, non obstãte testamento, quòd filiæ excluſæ possint aliquid petere, de mẽte Martij 1544. Omnes † Domini fuerunt, quod non reintegrẽtur, quia omnes Doctores loquentes de reintegratione, licet in statuto sint verba, quousque exstent masculi, intelliguntur tamen ab intestato, prout loquitur statutum, vel etiam condito testamento, quando per præteritionem, vel exhæredationẽ moriente masculo res reducitur ad causſam intestati. Et fundamentum petentium reintegrationem erat, quia testator videtur se conformare cum dispositione statutaria. Sed Domini dixerũt, quod hic non sumus in statuto, sed in iure communi, quia si pater dedit legitimam in dote, de iure cõmuni poterat filias excludere a reliquo, vnde excludendo non fuit vigore statuti, sed iuris communis, & quia statutum loquitur tantũ ab intestato. In alia verò audiẽtia aliqui ex Dominis mutarunt votum, & fuerunt diuisi, & postea quinque Mohedanus, Puteus, & Sebastianus, & Prosper fuerunt, quòd feminæ etiam condito testamento reintegrentur ad totam partem, quam habuissent ab intestato, si exstaret statutum, quia testator videtur se conformare cum statuto ab intestato loquente, etiam quod testamentũ nõ reducatur ad causſam intestati. Et hoc statutum loquitur nedum quoad successionem in bonis descendentis a dotante, sed etiam ipsius dotantis, quia dubitabant, quòd statutum quando dicit, quousque supereſt masculus, loqueretur tantum in secundo casu, videlicet in bonis descendentium a dotante. Alij quattuor, Peregrinus, Thom. Aquen. & Fabius, erant pro non integratione, quia præfatum statutum loquẽs in testamento nihil aufert filiabus, sed ius commune, secundum quod pater aliquando de legitima liberè disponit. Et licet replicaretur, quod ita disposuit, conformando se cum dispositione statutaria, tamen permanserunt in suo voto.

DECISIO CMLIX.

In eadem.

SVMMARIVM.

Statutum reintegrans feminas condito testamento, intelligitur vsque ad legitimam tantum.

MAior pars Dominorum fuit, stãte statuto loquente condito testamento, † qd reintegretur, an fiet reintegratio vltra legitimam: tenuit, ꝙ non, quia statutum dicit, quòd mulier contra testamentum aliquid dicere non possit, quando habet legitimam: ergo statutũ nihil aufert filiæ, quæ de iure cõmuni petit supplementum legitimæ. Et quia filia in casu illo fuit instituta: Ergo secundum ius commune non potest impugnare. Et sic statutum non dicitur reintegrare ad illud, quod sibi non abstulit. Sed quia statutum vult posse relinqui legitimam etiam alio titulo, quàm institutionis, & quod vltra non possit habere, illo casu, quia de iure communi filia poterat impugnare testamentum, statutum sibi interret præiudicium, cum non reintegraretur ad portionem, quam ab intestato habuisset de iure communi. Sed hic tamen non est casus noster,

DECISIO CMLX.

In eadem.

SVMMARIVM.

Fœmina excluſa ex tacita mente statuentium, vel testatoris, non possunt petere, nisi supplementum legitimæ.

ET postea mandauit informari, an stante huiusmodi statuto filia reintegraretur saltem ex tacita mente statuentium vel testatoris, qui videtur se conformare cum dispositione statutaria, vt quousque essent masculi, feminæ † non succedant? Et Domini ex dictis motiuis fuerunt, quod non, etiam ex tacita testatoris voluntate, qui prætereundo poterat de iure communi excludere, & si minus habent, petant supplementum legitimæ.

DECISIO CMLXI.

In eadem.

SVMMARIVM.

Clauſula quousque superuixerint masculi, appoſita in ſtatuto, quid operetur.

STante reformatione statuti, volentis filias esse contentas de eo ꝙ pater reliquisset, reformando antiquum testamentum de integra legitima, quia pars aduersa dicebat reformationem fallam, etsi nõ procederet. Domini dixerunt absque informatione, ꝙ non fit reintegratio in tõtum, sed supplementi, & † de clausula, quousque superuixerint masculi, an referatur ad bona descendentium tantum a dotante, an ad bona dotantis; Omnes Domini nona Iunij dixerunt, quod referatur ad vtrumque, quia statutum inferius se declarat, quod loquitur de bonis vtriusque.

DECISIO CMLXII.

In eadem.

ET decimanona Decembris Domini bene visa materia quattuor fuerũt pro integratione ad virilem portionem Puteus, Peregrinus, Prosper, & Thomas, confirmando solum in statuto loquente ab intestato: Alij quattuor, Mohedanus, Fabius, Mariscottus, & Aquen. contra, vt solũ reducendo testamentũ ad causſam intestati: Omnes tamen Domini fuerunt, quòd posset peti supplementum legitimæ. Et in alia positione Dominus Puteus restringendo antedictum statutum, quod haberet locum, vbi testator dotando filias valide excluſit ab hæreditate, fuit pro non reintegratione ex eo, quia sunt duo statuta: vnum quod loquitur ab intestato: aliud facto testamento. Quod si staret tantum ab intestato, quod mandaret, prout in sua prima opinione, quòd reintegretur, quia testator illas excludit, se conformando cum dicto statuto ab intestato. Sed cum adsit etiam statutum loquens condito testamento, non potest dici, quòd pater excluſit feminas propter dictum statutum, quia erat in sua facultate illas instituere etiam in virili, cum statutum non prohibeat, sed excludat, quia voluit etiam statutum nihil auferre feminis, nisi quod petant supplementum legitimæ, & ad illud reintegret. Et sic fuerunt quinque pro non reintegratione, licet vnus ex eis dixerit se aliqualiter nunc dubitare. Et põstea Prosper fuit pro nõ reintegratione, & sic sex pro non reintegratione. Et postea, quia dicitur, statutũ reintegrare ad legitimã, & ostensum est statuto, ambo dare legitimam filiæ, ergo ad illam non potest restitui. Et Domini dixerunt, quòd statuta satis operantur, ex quo sustinent voluntatem patris, etsi non iure institutionis reliquisset filiæ. Et illo casu, quia non esset instituta in legitima, tunc mortuis masculis testamentum reduceretur ad causſam intestati, & filia posset succedere. Sed in casu nostro filia est instituta in dote, ergo non potest venire mortuis masculis. Et fuerunt ostenta Dominis circa nouem consilia non impressa Clarissimorum Virorum pro integratione, licet aliqui etiam contra consuluerunt: Tamen duo solum fuerunt pro reintegratione,

gratione, & sex contra, ita se firmantes, vt non sit opus viterius desuper instare.

DECISIO CMLXIII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Relictum per verbum, instituo, etiam positum inter legata, dicitur institutio.*

1 PRopositi, an relictum † per verbum, *instituo*, sit institutio vel legatum, attento, quòd est posita institutio inter legata. Et dixerunt omnes Domini, quòd esset institutio, & testamentum validum de iure communi, vt in formationibus.

DECISIO CMLXIV.

De prohibitione supplementi.

SVMMARIVM.

1 *Supplementum legitimæ prohiberi non potest a statuto, ne petatur.*

1 IN alia proposui, *an esset valida reformatio prohibens supplementum?* Et † tentum, quòd non subsistebat, vt facta a Camerarijs Perusinis, & non a populo, & constat de Camerariorum potestate. Nec populus sine auctoritate Papæ posset statuere. Nec referre Vicelegatum dedisse sibi potestatem, quia non apparet, quòd ipse possit statuere, & minus dare alijs. Et dixerunt Domini, quòd etiam si esset generaliter facta confirmatio statutorum Perusinorum per Papam, non intelligeretur istud statutum & quæsitum, quia pater obijt de anno 1514. & reformatio fuit de anno 1534. ideo non tollit ius supplementi quæsitum filiabus morte patris. Nec est verum, statutum velle, quòd triginta Camerarij debeant esse concordes in concedendis statutis, & facultate Vicelegati, sed quòd triginta debeant congregari: tamdem, quia nolebant probare reformationem, & alia, causa fuit concordata.

DECISIO CMLXV.

De vnione.

SVMMARIVM.

1 *Clausula perinde valere, quid operetur.*

GAballicen. Prioratus de Muierina inter Capitulũ S. Aegidij Nemacendien, & Capitulum Sancti Agricoli Auignonen. 25. Aprilis 1545. Domini fuerunt, quòd vnio S. Agricoli suspenderet vnionem S. Aegi-
1 dij concessam, † quia perinde valere narrabatur substantia gratiæ S. Aegidij, trahendo decreta pro expressis, ita quod omnia tollit.

DECISIO CMLXVI.

In eadem causa.

SVMMARIVM.

1 *Regula de non tollendo iure quæsito, quo casu procedat.*

ITem fuerunt, quòd per dictam gratiam vnionis S. Agricoli non dicatur ita tolli ius quæsitum S. Aegidio, per primam vnionem, vt sit locus regulæ de non
1 tollendo iure quæsito, † quia habet locum, vbi ius quæsitum est firmum, & de præsenti. Nec obstante verba vnionis, quòd sint iura verè quæsita in re, quia est per fictionem ante vacationem, sub qua erat cõcessa vnio. Sed voluerunt iustificare debere narratiuam vnionis Sancti Agricoli, & facta aliquali probatione, quia nihil pars aduersa in contrariũ probabat, expedire causam, dando absolutoriam, & primo remissoriam sine retardatione processus aduersarij.

DECISIO CMLXVII.

De legitimatione.

SVMMARIA.

1 *Legitimus non potest admitti ad bona fideicommisso subiecta ex testamento aui paterni, vocantis natos ex legitimo matrimonio.*

2 *Intellige tamen & declara, vt inferius dicitur.*

1 BOnonien. hæreditatis inter Andream Pupillum, & Antonium de Ferrarijs, tenuerũt, quòd † etiam si Andreas esset bene legitimatus, non posset admitti ad bona subiecta fideicommisso ex testamento aui paterni vocantis natos ex legitimo matrimonio præter vnum, quia testamentum est de iure gentium, & ille Princeps non potest derogare sine causa. Et licet causa præsumatur facta in Principe, vt in Comite Palatino habente amplissimam potestatem a Papa legitimandi, etiam quoad bona fideicommisso subiecta, vt habebat Malauisius, tamen causa debet exprimi. Sed hic nulla sufficiens causa exprimitur. Et quia in legitimatione facta per Campegios dicitur pro causa, quia Ludouicus pater carebat prole legitima, tenuerunt Domini dictam causam esse sufficientem, quoad bona Ludouici, non autem quoad bona Iacobi patris subiecta fideicommisso vocante natos ex legitimo matrimonio. Et vnus ex Dominis dicebat per nor. per Crot. in §. & quid si tantum, quod filius in quamdam consequentiam possit legitimari, vt succedat in subiectis fideicommisso, quia Princeps denegando actionem fideicommissarijs, vt potest, sic de iure communi bona remanebunt legitimato. Sed fuit responsum per consilia, de quibus in informationibus, quòd illud procederet, quando hoc non tenderet aperte contra voluntatem testatoris, vt quia vocasset simpliciter legitimos, & non dixisset, ex legitimo matrimonio natos. Sed omnes Domini fuerunt, quòd ista esset dispensatio, cum inter Ludouicum coniugatum, & matrem Ludouici non potuisset esse matrimonium. Et quòd talis dispensatio non suffragaretur hoc casu ad bona fideicommisso subiecta vocante natos ex legitimo matrimonio: Sed forte posset succedere in emphyteuticis, si in illis non di-
2 citur de natis ex legitimo † matrimonio. Et 7. Decembris 1544. iterum posita causa, Domini videbantur inclinare contra prædicta per consilium Paris. 125. volum. 2. vbi vult, quòd Papa possit dare potestatem legitimandi, vt quis de potestatis plenitudine posset legitimare, & tunc valet legitimatio ad fideicommissa etiam sine causa. Et videbatur etiã idem in nato ex coitu coniugato, seu adulterino, quia secundum aliquos dicitur potius dispensatio, quàm legitimatio. Et pro hoc allegabatur Gozadin. consil. 92. incip. ad demonstrandum verba priuilegij ostendere, Principem voluisse dare facultatem legitimandi sine causa, num. 13. versic. & primo habent isti. Nec refert, quòd eodem consilio, & num. ver. 4. considero, videatur facere differentiam inter legitimationem adulterini & naturalis, quia respondetur, quòd idemmet in consil. 42. num. 31. declarat legitimationem adulterini etiam respectu substitutorum, valere sine causa. Sed aliqui ex Dominis dicebant, quòd licet possit legitimari quo ad substitutionem, tamen facultas non dicit quoad fideicommissum, inter quæ est differentia, Dec. in rub. de impub. & etiam, quod nunc dicitur de emphyteuticis, mandauit iterum informari.

DECISIO CMLXVIII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Legitimatus succedit in omnibus bonis patris defuncti, etiam fideicommisso subiectis, nisi ex pacto vel lege aliquid sit in contrarium.*

ITem 27. Maij 1547. proposui, an stante statuto pro lubente, q. nullus possit capere possessionem bonorum hæreditatis defuncti, vel quæ ipse possidebat; & alio statuto, quod hæres incertus deberet per proclamationem citari. Et etiã præsuppositio, quòd tempore Ludouici patris Andreæ non constabat Andream legitimatum, an Andreas debeat restitui ad bona, quæ suus pater possidebat, & Ant. patruus occupauit; vel sit fa-
1 cienda executio in bonis Antonij. Et † Domini tenuerunt, in emphyteuticis potuisse capi possessionem

per Antonium, quia statutum excipit casum, quando lege pacto vel voluntate defuncti, quis potest ingredi. Et fuit resolutum emphyteutica non deberi huic legitimato, sed Antonio: ergo ex pacto emphyteutico, vel lege licuit. Sed contrarium tenuerunt in bonis paternis, quia in illis Andreas est bene legitimatus. Et idem dixerunt de subiectis fideicommisso, quia licet debeantur Antonio, tamen debet illam capere de manu hæredis: secus in emphyteuticis. Et ideo voluerunt, dicta bona esse restituenda Andreæ, & ipse postea restituit Antonio, quia Andreæ postea fortè posset dicere, quod non sunt subiecta fideicommisso, quia testamentum nullum vel fideicommissum exspiraret. Et quòd si fuerunt lite pendente alienata per Antonium, executio fiat in bonis Antonij, & eius persona: & tamen reseruatur ius Andreæ contra possessores, & hoc vigore statuti de alienationibus lite pendente. In alia vero Domini fuerunt in contrarium, quia statutum prohibens capi possessionem, excludit alium volendo, quòd hæres possit capere pro parte, quia hæres est. Nec refert post repertum Antonium non fuisse hæredem Ludouici, sed Andream naturalem, quia postea docuit legitimitatem. Satis enim erat, quòd iure ordinario esset hæres fratris non habentis liberos ex vxore: nec conabatur diuinare potuisse naturalem esse legitimatum, quia est casus specialis, & de legitimatione tunc non constat. Item quia statutum de citando hæredeloquitur in creditore hæreditatis petente satisfactionem. Et dixerunt æquitatem suadere hic, cum sit resolutum, emphyteutica, & fideicommissaria pertinere ad Antonium, iureque propterea esset restitutio faciēda, & etiam paterna apprehendit vt hæres, & alienatio fuit facta vtiliter dotādo filias Ludouici patris, & satisfaciendo creditoribus. Sed quia illud venit in executione, pronunciaui 22. Iunij, emphyteutica, libellaria, & fideicommissaria pertinere ad Antonium, declarando paterna pertinere ad Andream, reformando in hoc sententias.

DECISIO CMLXIX.

De procuratoribus.

SVMMARIVM.

1 *Procurator quando tacitè constitutus intelligatur.*

OScen. Iannen. parochialis de Astuero voluerunt, quòd ex quo acceptans habebat exspectatiuam,
1 quod ex hoc videatur constitutus † procurator. Quia præsumptio instrumentorum habet locum in iudicialibus & concurrentibus alijs.

DECISIO CMLXX.

De præceptoria.

SVMMARIVM.

1 *Præceptoria est de numero beneficiorum ad nutum superiorum amouibilium.*

CAesaraugustan. præceptoriæ de Alambra inter Alphonsum Cerda, & Ferdinandum de Hæredia, dedi dubium, an præceptoria, de qua agitur, dica-
1 tur † beneficium ad nutum magni Magistri amouibile. Et fuit resolutum coram Mariscotto esse ad nutum beneficia dictæ religionis. Et D. Puteus annotauit dictam resolutionē. Sed Hæredia dedit articulos, quòd ab immemorabili Magister & conuentus non sunt soliti sine causa amouere. Et fuit dictum & decisum pro amouibilitate, quia emittuntur tria vota, & Reuerendissimus Crescentius dixit Papam nolle, quòd declaretur valida amotio, nisi constaret fuisse cum alijs seruatum ex aliquibus cautis.

DECISIO CMLXXI.

Eiusdem causæ.

SVMMARIVM.

1 *Littera Ordinarij in concursu cum Apostolico non faciūt fidem, etiam si prouisio fiat a Capitulo, vbi plures interueniunt.*

IN eadem 27. Iunij 1544. omnes tenuerunt decisiones volentes non credi litteris Ordinarij in concursu cum Apostolico, habere locum, etiam si prouisio fiat a Capitulo, † vbi plures interueniūt: Nam mili
1 tat vna ex rationibus, quia voluit præseruare suas nationes. Et in hoc fuerunt omnes præter Mohedanum & Sebastianum: & ideo fuerunt pro prouisione Hæredia Apostolica præferenda prouisioni conuentus. Nec refert octo interuenisse in plumbatione, quia vnus ex plumbatoribus tantum interuenerat in collatione. Et hoc arguit plumbationem non validam. Sed nihil ad datam, vt in plumbationibus non intromittendo se in datis, licet datas legant. Sed fuit facta difficultas, prior, & duo procuratores nationis subscribant collationi liberè, vbi restringantur. Et Cancellarius Magistri facit notando diē prouisionis. Sed fuit responsum, quod qui se subscripserunt, erant collatores, & etiā si examinarentur, non probarent super collatione per eos facta. Nec creditur Cancellario, nec Secretario Episcopi, aut Capituli, & fuerunt postea examinati aliqui testes super præsumptionibus validitatis datæ. Ideo 4. Iunij tenuerunt non præsumi ante datam, quia prima sit inter præceptores illius prioratus, sub quo vacat præceptoria, & facta prouisione prioratus prior, & duo procuratores subscribunt se in libro registratoris prouisionis, & sequenti die proponitur omnibus linguis. Et iterum approbatur per caput linguæ, & procuratores linguarum, & fit magno Magistro, & annotatur postea per Vicecancellarium, & postea octo Baliui cum octo sigillis, & per alias præsumptiones.

DECISIO CMLXXII.

De translatione.

SVMMARIVM.

1 *Canonicus vnus pro Capitulo alijs mortuis vel absentibus potest agere sine mandato, & defendere.*

SIluē. translationis cathedralis inter Capitulum Siluen. & Episcopum 1. Iulij 1545. absolui Capitulū a Ipolio contra Capitulum Siluen. Et voluerunt, quòd
1 licet mortuis † & absentib. canonicis, solus vnus pro Capitulo comparuerit absque mandato, tamen illo canonico petente sententiam pro Capitulo, posset dari, & canonicus pro defensione Capituli admitteretur.

DECISIO CMLXXIII.

De liquidationibus.

SVMMARIVM.

1 *Fructus an sint liquidandi in fauorem eius qui probat scripturarum amissionem.*

SAbinen. liquidationis fructuum inter Imperiam & sorores de Vrsinis, & Maherbalem ac Vrsinum de
1 Vrsinis 1. Decembr. 1544. Domini † fuerunt, fructus liquidandos in fauorem Maherbalis, & Vrsini probata amissione scripturarum, dando fideiussores in mandato executiuo, prout pluries fuit data in omnibus etiā quod pars actoris esset deperdita. Et quia in certis in executorialibus seu mandatis executiuis Rotarijs loquatur, idem est de mandato decreto per Cardinalem propter amissionem scripturarum. Et licet dicatur non constare de tutela Hieronymi, constat, quòd tutrix obtinuit sententiam contra Io. Corradum, & verisimiliter fuisset tunc oppositum.

DECISIO CMLXXIV.

In eadem.

CIrca liquidationem fructuum voluerunt, confessiones in articulis datis per procuratorem posse reuocari per hæres Ioan. Corradi, & quia legitima & Trebellianica debentur proportionabiliter, non debent impedire restitutionem fructuum, cum neque ipsa legitima, nec Trebellianica sint liquidata.

DECISIO CMLXXV.

De oblatione.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Obligatio non exeat, quando creditor est paratus recipere ad bonum computum.*

CAesaraugust. præceptoriæ de Villel inter Calaue rani & Hieronymum de Lauaualleria 15. Iunij 1 1546. quod † Hieronymus nõ esset excusatus p oblationes, quia receptores erunt parati recipere ad bonũ computum, & quietare de acceptis, & quod non posset reuocare confessiones procuratorum, ex quib. constat integraliter non soluisse, quia in partibus non ratificauerat gesta eorumdem procuratorum.

DECISIO CMLXXVI.

In eadem.

ETiam, ℘ non probetur de quadraginta annis, staretur receptori pp integritatem, & personæ qualitatẽ, & quia non agitur de qualitate ipsius receptoris, vt dẽ tributorum receptorum Cæsaris & aliis officialibus, maximè coniunctis testibus, & quia non constat de solutionibus, nisi ex computis dicti receptoris.

DECISIO CMLXXVII.

Eiusdem causæ.

SVMMARIVM.

1 *Resignatarij non soluentes ipso iure incurrunt priuationẽ.*

1 IN eadem 22. Febr. 1546. tenuerunt, ℘ † etiam resignatarij incurrant priuationem ipso iure ob non solutionem, licet stabilimentum loquens de prouiso per resignationem nõ dicat, ipso iure. Et hoc quia aliqua stabilimenta de non soluentib. dicant de priuatione ipso iure. Ergo in resignatione ipsa etiam ℘ sumus in pœnalib. respectu religionis, adest fauor, & stabilimentum resignationis dicit pro supplemento, & si resignans obijsset, & stabilimentum obitus est clarum, & vnum statutum declaratur per aliud.

DECISIO CMLXXVIII.

In eadem.

ETiam quod Castellanus fuisset excommunicatus valore sententiæ, quia non erat publicatus Cæsarauguſt. Et quòd ex litteris Clementis procedi posset, non expectatis 30. diebus.

DECISIO CMLXXIX.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Suspicionis allegatio post sententiam potest a iudice reijci tamquam friuola.*

1 QVod allegatio suspicionis nõ reddat sententiam nullam, quia non solũ Doctores volunt, † quòd iudex illam reijciat dicendo, quòd est friuola, sed etiã quia fuit plusquam notoriè & notissimè nulla, quia allegat suspectum Castellanum, quia tota religio dicit, quod habet Hieronymum odio, & pro inimico, quia impetrauit a Sede Apostolica. Et tamẽ sua impetratio est per resignationem, quæ passim conceditur, tum quia dicit litem alibi pendere, quod tamẽ est falsum. Sed dato, ℘ iudex debuisset dicere suspicionẽ friuolam, tñ quando pars appellat, quia non eliguntur arbitri suspicionum, iudex dedit appellationem, & illius causas manifeste friuolas, non obstante allegatione suspicionis, & appellationib. ob eã causam interpositis, Domini fuerunt, ℘ sententia sit valida. Itẽ quia per litteras Clementis Castellanus post executã dilationem potuerit procedere ad priuationem, non expectatis post monitionem triginta diebus, tamen super hoc particulariter mandaui iterum informari. Et dato particulari dubio Domini dixerunt, ℘ litteræ Leonis erant temporales pro debitis præteritis, & litteræ Clementis perpetuæ, videlicet etiã pro debitis futuris. Et quòd non solũ innouando litteras Leonis, sed ampliando procedunt. Et quod litteræ Pauli ita etiã intellexerunt litteras Clementis. Et sic fuerunt super eisdem, ℘ non sit opus monere, & deinde expectare 30. dies antequã procedatur. Et fuit postea visum præcessisse 30. dies. Et æquitas videbatur pro religione propter trinas intimationes in loco de Villel, licet Dni duas habuerint pro bonis, & semper verbo asserebat, & hucusque, quod agitur 6. annus, quo fuit contumax & 5. Maij tenuerunt esse contumacẽ, non soluendo in festo S. Io. & cum sit religiosus, qui tenetur viuere secundũ stabilimẽta, non debet de illis prætendere ignorantiam, maximè ex eo, ℘ est notorium Et Breue Pauli intimatum refert se ad stabilimenta. Et in Brene dicitur, in vacante ex causa resignationis debere fructus duorum annorum. Et præsumuntur stabilimenta publicata, vt dicitur in stabilimentis, quòd etiam non publicata remaneant in suo robore.

DECISIO CMLXXX.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Vsus interpretatiuus quid sit.*

TEnuerunt receptorem thesauri nõ potuisse instare ad priuationem vigore mandati dantis facultatem petendi solutiones. Et hæ clausulæ sequentes ad petendum iustitiæ complementum, loquuntur ratione præmissorum, quia tamen testes deposuerunt de potestate instandi pro priuatione, & hoc de 40. ann. 1 quia sumus in interpretatiuo † vsu. Ideo vlt. Maij 46. pronunciaui pro Talauiera.

DECISIO CMLXXXI.

De probatione transsumpti.

SVMMARIVM.

1 *Transsumptum antiquum carens citatione præsumitur factum cum suis sollemnitatibus.*

CAualicen. rñsionis grani inter Episcopũ & Capi- 1 tulum, 6. Iulij 1545. tenuerũt trãsumptũ † executiuum carens citatione antiquũ vltra centũ probare & præsumi sollemitatẽ. Sed dixerunt parte non opponente, & rñsum fuit, ℘ non opposuit, quia non fuit citata: & tunc, quia innotuit exceptio, ideo Domini tenuerunt tenutam esse reuocandam, vti nullam.

DECISIO CMLXXXII.

De statuto.

SVMMARIVM.

1 *Statutum dans formam citandi non ligat forenses.*

BOnon. seu Placen. pecuniaria inter Corneliũ Bentiuolum, & Io. Bapt. Moronum, 15. Feb. 1546. ℘ 1 statutũ † dans formam citandi non iuuat Moronum, quia intelligitur de personis subiectis statutis Bonon. & quia ibi agitur super bonis Bonon. vel de cõtractu ibi celebrato. Sed hic agitur de actione personali inter Moronum Mediol. & Corneliũ Ferrarien. & de rapina cõmissa in agro Placen. & ẽt rescriptum erat subreptitium, dicendo procedi debere secundũ formã statutorũ, quia Cornelius est Bonon. Et licet esset subreptitium, tñ intelligas dare iurisdictionẽ parte nõ opponente. Et rñsum fuit, quòd nõ opposuit, quia nõ fuit citata: & nunc quia innotuit, excipit. Ideo Domini tenuerunt tenutam esse reuocan. vt nullam.

DECISIO CMLXXXIII.

De regressu.

SVMMARIVM.

1 *Regressus non potest sustineri, non dato aliquo titulo bono, vel malo.*

LVcen. Decanatus tenuerunt pro Reuerend. Burgen. cõtra Ludouicum de Torres, 24. Maij 1546. 1 ℘ † si Cardinalis Cibo non daret de aliquo suo titulo bono, vel malo, per cuius resignationem sit sibi reseruatus regressus & accessus, ẽt quòd Gabriel resignatarius consensisset regressui, non subsisteret, maximè, quia in supplicatione resignationis narret titulum reseruare. Ideo verificet prout idem tenuit Rota coram D. Ant. Aug. in vna Hispalen. de Gibralien. & coram D. Mohed. in vna Mutinen. parochialis. Ideo pronunciaui pro Reuerend. D. de Burges.

DE-

DECISIO CMLXXXIV.

De canonizatione regressus.

SVMMARIVM.

1 *Regressus canonizari potest vigore commissionis super beneficio.*

SAlamantinen. regressus Bonif. de Rabe. 21. Maij,
1 1545. voluerunt, † posse canonizari regressum vigore commissionis super beneficio, quia in effectu canonizando regressum, adiudicatur beneficium, & cõmissio erat super bene impetrata, vt ob non solutionem; cautius tñ agendo mãdaui fieri cõmissionẽ sub colore reiterationis terminorũ consolidando iurisdictionẽ super ptiuatione, & canonizatione regressus.

DECISIO CMLXXXV.

De potestate Vicelegati.

SVMMARIVM.

1 *Vicelegatus dans facultatem conferendi quæcumque beneficia comprehendit etiam cathedralem.*

1 SAlutian. Cãtoriæ 28. Martij 1546. quòd † Vicelegatus dans facultatem conferendi beneficia in ciuitate & diœceli Salutiarum comprehendit etiam Eccle siam Cathedralem, quia in fauorabilibus appellatione quorumcumque beneficiorum venit Cathedralis, & dignitas in ea, c. quamuis, §. quamquam. de præb. in 6. Rot. 7. de offic. vic. in antiq. glo c. si propter, in verbo, beneficio. de rescript. in 6. & Clem. Auditor. in verb. beneficia. de rescript.

DECISIO CMLXXXVI.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius potest admittere resignationes tamquam præparatorias ad collationem, sicut conferre potest.*

QVod Vicarius possit admittere resignationes, qa dabatur facultas circa exigentia speciale mandatum in forma, & qa dabatur, φ possit audire causas
1 criminales, & † conferre beneficia, & resignatio est prẽparatoria ad collationẽ, & ꝑparatoria veniunt in mandatis, l. ad rem mobilem. & l. ad legatum. de procurat. & veniunt accessoria, l. quicũque, §. si ei, de institut. & de clausula generali requiren. speciale mandatum, vide gl. in c. licet. in gl. fi. de offic. vicar. in 6.

DECISIO CMLXXXVII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Possessio tradita per Capitulum habet vim prouisionis.*

Licet collatio Cantoriæ peruenisset simul ad Epi-
1 scopum & Capitulum, si posset cõstare, quòd † ante prouisionem Apostolicam Canonici tolerauerint prouisum per solum Capitulum, dicuntur consensisse & prodesse possess. sibi traditam per Capitulum habentem vim prouisionis.

DECISIO CMLXXXVIII.

De consensu.

SVMMARIA.

1 *Regula de extendendo consensu, quid contineat, & operetur.*

2 *Consensus duo si reperiantur in eodem libro, secundus intelligitur referre omnia quæ in primo, nisi aliter appareat de diuersitate.*

SAlamantin. Canonicatus prętendebatur cõsensum per Antonium Palenzuela nullum, quia non continebat nomina beneficiorũ, nec erat annotata data supplicationis, nec dies, quo fuit missa ad registrum.
1 Et obstat regula de extendẽdo consensu, † volens in consensib. apponi diem, quo supplicatio mittitur ad registrum, & ad Papam etiam fuit cõsensus missus ad corrigendum. Sed recedentes declararunt per sententiam consensum bene, & legitimè extensum, remittẽdo instrumentum cõsensus, vt prius stabat. Et Domi-
2 ni voluerunt, quòd † quia præcedebat alter consensus, 21. Septẽbris, super beneficio, de quo agitur, cũ reseruatione fructuũ, & alter consensus decima Maij sequen. in eodem libro, intelligatur, quòd refert oĩa, quæ in primo continentur consensu, præter quam φ in primo est reseruatio fructuũ, in secundo vero non, quia in secundo dicit, φ simpliciter resignat, & per verba iurauit vt supra præsentibus testib. & vt supra. Et licet dicatur, quòd istud, supra, respicit solum iuramentum, & testes: replicatur, quod secundus consensus incipit & 11. Maij, & sic stat non ex se, sed continuatiue ad præcedentia. Et dicit, Antonius præsens, & non dicit, quis sit iste Antonius. Ergo voluit referre præcedentem. Et licet diceretur, quod erat expressio requisita pro forma, tamen præter vnam formam dicitur seruatum, quia primus consensus censetur incorporatus in secundo, præterquam in his, in quib. secundus expresse aliter se habet: nec ita pro forma requiritur, quòd non possit per æquipollens impleri.

DECISIO CMLXXXIX.

In eadem causa.

ETsi supplicatio sit cõditionalis, potest tamẽ simpliciter consentiri. Nam reseruationes fructuum, nominationes, &c. sunt in fauorem resignantis. Nec est opus noua supplicatione simplici, prout etiam testes periti idem dixerunt practicari.

DECISIO CMXC.

De reseruatione.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia Episcopi ante promotionem Episcopatus an dicantur reseruata.*

CAurien. beneficij Sãcti Matthęi, dicebatur, *beneficia quæ habent Episcopi ante promotionem esse reseruata per constitutionem ad regimen.* Nec est verum, quod habẽt huiusmodi in titulum Episcopi, vt voluit Rota 20. Decembris 1538. tamen constitutio non loquitur de beneficijs habitis post promotionem, etsi dicantur affecta, quia commendantur Episcopo, quia & possunt dari in titulum cum dispensatione. Neque hic apparet Episcopum ante Episcopatũ, vel post habuisse commendam, & Rainaldus Sarnen. Puteus,
1 Aquen. & Thomas fuerũt, φ † beneficia nõ diceretur reseuata, quia non constabat quòd ante promotionem. Et si post, est dubium an in titulum. Nec obstat in quadam supplicatione nomine Episcopi narrare præcedentem commendam, quæ potest denuo commendari, quia non apparet Episcopum illã impetrasse, & est simplex supplicatio, in quã cadit modica impensa, & ita ex præsumptionib. nõ debemus exclude re possessorẽ. Alij quattuor Cleric. Marsi. Mariſ. Boral. fuerunt in contrarium, quia non constabat de alio Episcopi titulo. Et qa regulariter solet dari Episcopis in commendam, & visa contradictione distuli, & fuit datum de lite, quia Dñi voluerunt probare per litteras Episcopi. Licet. n. confessio non noceat tertio, tñ qñ fuit facta ista confessio, non agebatur de præiud. tertij. Nec refert, quòd non peruenerint litteræ ad manus procuratoris, qa satis est, quòd possit probari Episcopũ citatum, per quam citationem introducitur lis, & executio probatur per Episcopi confessionem, tempore quo non agebatur de præiudicio tertij.

DECISIO CMXCI.

De precibus.

SVMMARIVM.

1 *Canonicatus & præbenda cum dignitate potest capi vigore precum.*

AVgustan. custodię inter Quirinũ, & Io. Corradũ
1 tenuerunt † vigore precũ posse capi Canonicatũ & præbendam cum dignitate, vel officio, quæ reputãtur ex principio Clementis pro vno. Nec obstat, quòd Quirinus in acceptatione Canonicatus dicit se cõtum masse preces; qa intelligitur respectu Canonicatus & prębend. vt non possit alium Canonicatũ acceptare,

nec

nec reſpectu dignitatis, vel officij. Et ita Domini 6. Iulij 1545. tenuerunt.

DECISIO CMXCII.

In eadem.

DVbitatum, *an executores dati Ioanni potuerunt ſibi prouidere antequam conſtaret, quod Capitulum fuiſſet negligens in ſibi prouidendo.*

DECISIO CMXCIII.

In eadem.

SVMMARIVM.

2 *Executores Imperiales, an poſſint prouidere de per ſe ſine aliquo conſenſu Capituli.*

QVia in primarijs precib. Papa dat Imperatori, ℔ poſſit deputare executores, † qui p ſe, aut alios prouideant. Et Imperator in nominatione facta de Ioanne, qui ceſſit in Quirinum, dixit, quòd ipſi iuxta facultatem eius in litteris Apoſtolicis traditam, ipſam nominationem executioni demandari curent. Ergo vult, cum dicat, iuxta facultatem, ℔ ipſi prouideant per ſe, aut alios. Neque refert, quòd nominatio dirigatur Capitulo Auguſtē. quia Imperator voluit, ℔ Capitulum prouideat, & poſſeſſionem tradat: tamē vult etiam, quòd executores per eum in nominatione deputati, poſſent per ſe & ſubexecutores ab eiſdem deputati, prouidere, prout fuit in caſu noſtro prouiſum per Vicarium, vt ſubexecutorem vigore clauſulæ, ceterum, & cetera. Nec refert, ℔ Imperator in nominatione loquendo cū Capitulo, ℔ ſi vos contumaces, & rebelles fueritis, executores in vos fulminent cenſuras, quia propter hoc voluit, ℔ prius debeat requiri Canonicus per Capitulum, antequam executores ℔ prouideant, ſed voluit, quòd in caſu, in quo executores prouiderent, & Capitulo denegante tradere poſſeſſionem, quòd tunc executores in eos fulminent cenſuras, & eo caſu Imperator etiam priuat Capitulum priuilegijs Imperialibus. Cauſſa fuit auocata a Rota, & commiſſa Reuerendiſſimo Referendario de menſe Aprilis 1546.

DECISIO CMXCIV.

De alimentis.

SVMMARIVM.

1 *Vxori relictæ a marito vſufructuariæ debentur alimenta in bonis mariti etiam poſt mortem filiorum.*

VRbeuet. bonorum inter Cathatinam & Helenā, Domini fuerunt 5. April. 1546. ℔ † ex quo clarè fuit relicta vſufructuaria a marito, quod poſt mortē filiorum ſibi debeantur alimenta. Verum quia alimēta non ſunt liquidata ſingulo anno ad ſcuta 29. reipectu partis, quæ fuit adiudicata Helenæ, de qua prædicta Cathatina tēpore quo remanſit ſpoliata poſt mortem filiorum, nulla alimenta percepit, cum non ſolum viuentibus eius filijs, verum etiam mortuis deberet alimentari: ideo omnia bona cum fructib. debent eidem pro alimētis donec vixerit, reſtitui. Et ſi dicatur, fructus hæreditatis ſunt liquidati ad ſcuta ſeptem ſingulis annis, & ſic non ſufficiebant pro alimentis, quæ ſunt liquidata ad ſcuta 29. annuatim. Replicatur, ex quo vſufructuaria de bonis nec aliter petit alimenta, viſa fuit contēta de vſufructu hæreditatis pro alimentis: alias ſequeretur abſurdum, quia dum vſus fructus relictus vxori viuentibus filijs reſoluitur in alimenta fauore filiorum, ſi vſusfructus non ſufficeret, verteretur in damnum ipſorum filiorum, qui cogerentur vēdere partē hæreditatis, & ſic vltra vſumfructum hæreditatis alimentarent matrem. Et licet fortè hoc eſſet dubium in extraneo, cui eſſent relicta alimenta, ℔ ſi fructus hæreditatis non ſufficerent, bona pro alimentis alienarentur, tamen ſecus videtur in matre, per ſupradicta, cui vſusfructus eſt relictus. Quoniam ſi hoc caſu interpretemur pro alimentis bona alienari debere, eſſet in odium filiorū. Et Domini videbantur in hanc partem inclinare, licet non reſoluerint clarè, an viuentibus filijs bona debeant pro alimentis alienari, quia dixerunt, quòd rogarent duritiam Cathatinæ, & concordarunt.

DECISIO CMCXV.

De fraude.

SVMMARIA.

1 *Inæqualitas magna in permutatione arguit dolum, & fraudem.*

2 *Stylus, quòd teſtes iurent in termino probatorio, parte non citata, eſt probatus.*

LVcan. Capellaniæ Crucifixi inter Petrum Quirinū & Simonē de Golanis 7. Iunij 1546. habuerunt permutationē † pro fraudulenta, non tantū ex eo, quod Capellania valeret 24. & Simon exprimebat in bullis, verē plus, ſecundum teſtes, valere, & canonicatus permutatus cum Capellania vnum ſtarium grani: & ſic erat magna inæqualitas. Et quia Ioannes & Simon permutantes erant amici Ioannis pauperis & infirmi, & vnus teſtis deponebat concludenter de ſimonia, & alij de auditu, quæ probatio, licet non cōcludens, adiuuit ſimoniam præſumptam. Nec eſt verum, quod Ioannes permutans poſſet reuerti ad ſuam Capellaniam, quia fraudulenter reſeruauit, deciſ. 23. in nou. & fuit probatus ſtylus, quod † teſtes iurent in termino probatorio, parte aliter non citata.

DECISIO CMCXVI.

De facultatibus.

SVMMARIVM.

1 *Nuncij Voral. facultates non ſe extendunt ad Germaniam.*

HErbipolen. Canonicatus, fuit tentum in alia cōrā D. Thoma, facultates Nuncij Voralen. apud Regem Romanorum, † non ſe extendere ad Germaniam, ſed tantum ad locum, ad quem fuit Nuncius deſtinatus, ſuper quo Papa fecit regulam.

DECISIO CMCXVII.

De attentatis.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio capta per commiſſarium ſtante citatione & inhibitione partis, dicitur attentata.*

FVlginaten. parochialis Vallis Turpinæ 28. Martij 1546. quia Silueſter erat citatus & inhibitus, ſi cet cōmiſſarius ceperit poſſeſſionem, † tñ dicitur ſpolium attentaſſe, quia breue commiſſarij dicit, cōmiſſarius capiat poſſeſſionem tradendo Silueſtro quāprimum litteras ſuas præſentauerit, & ſic dicitur poſſeſſio capta ad inſtantiam, & commodum Silueſtri. Ergo ipſe debet purgare attentatum, & reſtituere Petro. Et ita 4. Iunij eiuſdem anni pronunciaui.

DECISIO CMCXVIII.

Ad cap. Odoardus, de ſolut.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium cap. Odoardus. refragatur ſolum quoad alimenta.*

CVman. ſeu Neapolitan. ad cap. Odoardus. Quia Aloyſius Collardo Abbas, habebat beneficiū valoris annui 50. licet teſtes dicerent, quod illis indigebat pro ſuo victu, dinumerando eius neceſſitates. Domini † voluerunt, quod nō admitteretur ad c. Odoardus. Sed triginta ſibi aſſignarentur pro victu 20. creditoribus. Et ſic potius de admiſſione c. peruenit. diuidendo fructus, vt ſupra. Et ſic ſententia Auditoris Cameræ eſſet in hoc reformanda, vel reuocanda, quia Commiſſio & ſententia loquebantur de cap. Odoardus, & 21. Maij 1546. Domini, quod non reuocarent ſententiam, ſed reformarent, licet mihi videretur opus eſſe commiſſione. Et ita de menſe Iunij 1546. reformaui ſententiam Auditoris Cameræ ad 30.

DECISIO CMCXIX.

De filijs hæreticorum.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Statutum priuans hæreticos reconciliatos, non extenditur ad inspectos.*

HIspalen. Portionis inter Aluarum Moran. & Petrum Gadiel super statuto Hispalen. cõfirmato per Papam excluſiuo filiorum, & nepotum hæreticorum, vt nõ possint obtinere portiones in Ecclesia Hispalen. quia Hieronymus in cessione fatetur, genitores suspectos de hæresi, & reconciliatos, Domini 1.

1 Martij fuerunt, † confessionẽ Hieronymi ante cessionem vocare Aluarum: secus si esset post: sed ℔ Petrus Gadiel si vult illa vti, teneatur acceptare, vt iacet cum suis qualitatib. & quia confessio erat, quod vt suspectus de hæresi si vult illa vti, teneatur acceptare, non autem vt hæreticus: & statutum si simpliciter loqueretur de reconciliato, & nõ exprimeret de hæretico, de eo tantũ intelligeretur, cum sit pœnale & odiosum.

DECISIO M.

In eadem.

ITtem dixerunt Domini dato, ℔ statutum vocaret, Aluarus habet derogationem statuti. Nec est verũ, quòd requireretur dispensatio, quia statutum non inhabilitat personas, quin etiam non possit inhabilitare filios, sed prohibet statutum.

DECISIO MI.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Confessio etiam iudicialis patris in materia hæresis non nocet filio.*

SEd quia postea Petrus produxit processum Inquisitorum probando, ℔ erant veri hæretici, non autem solum suspecti, & sic quod derogatio statuti narrans solum de suspectis, esset subreptitia, fuit dictum, processum non probare, quia non erat extractus per compulsum. Et licet examinauerint, quod inquisitio non dat suos processus extra officium, sed Secretarius eius exemplat, Domini 7. Martij 1546. dixerunt, quod est bene conueniens, quod non dentur extra officium: tamen pars debet citari ad viden. illum exemplari. Et

1 ideo fuit nulliter extractus, † & etiam si esset in forma probanti, non apparet ℔ Hieronymus sit nepos prædictorum condemnatorum, nisi ex confessione facta per suos parentes, lite penden. in Rota, & extraiudicialiter, & etiam iudicialis confessio patris non nocet filio.

DECISIO MII.

De collationibus.

SVMMARIVM.

1 *Collatio Papæ infra sex menses datos Cardinalibus ad conferendum, non valet.*

VIncentin. Archidiaconus de Cittadella inter Do. Franciscum Soderinum, & Petrũ Sanctũ 2. Decemb. 1549. Domini fuerunt, ℔ † collatio Papæ infra

1 sex menses datos Cardinalib. ad conferendum, nõ valeret, stante pendilitate, & indulto, prout dicimus de collatione facta infra tempus ad publicandum, quæ non valet, licet postea non fuerit facta publicatio, & de prouisione ordinarij infra tẽpus datum expectanti Clem. vnica. §. secus. Licet contrarium sit de prouisione facta infra tempus datum patronis negligentibus postea præsentare. Et tenuerunt in eadem indultum non exspirasse morte Papæ concedentis, & fuit concessum Cardinali quoad vixerit, & annullat commissiones Leonis cõcedentis, & successorũ. Itaque non est dubium de perpetuitate. Et sic Rota non fuit pro nullitate prouisionis Apostolicæ Soderini.

DECISIO MIII.

De custodia.

SVMMARIVM.

1 *Nominationem primam sortitam esse effectum quis teneatur probare.*

ET in causa Domini Aquen. quia Imperator in nõminatione Arnaldi narrat, Carolum prius nominatum cessisse nominationi, ideo nominat Arnaldũ, quatenus prima nominatio non sit effectum sortita.

1 Et dubitatum fuit, quis teneretur probare sortitionis effectum. Et in causa Augustan. custodiæ processerunt concessa a Clemente. Hic autem fit nominatio vigore precum Leonis. Et dubito, an illæ fuerint reuocatæ per regulas Adriani & sequentium, licet fortè non comprehendatur sub regulis reuocatorijs.

DECISIO MIV.

In fideicommissis.

SVMMARIVM.

1 *Filius natus post testamentum patris, quando grauatus fideicommisso dicatur. & decis. 1007.*

IN vna Fortunen. hæreditatis inter Vincentium de Auellis, & Camillam, & Hieronymum, 26. Februarij

1 1545. Domini voluerũt, ℔ Sebastianus natus post testamentum patris vigore clausulæ codicillaris dicatur grauatus fideicomisso, propter duas limitationes, quæ dantur a Doctoribus tenentibus contrariã partem. Prima, *vt non habeat locum, quando filius alter est institutus, quia tunc post clausulam codicillarem dicitur alter filius posthumus grauari fideicommisso.* Secunda est, *quando post natiuitatem testator tandiu vixit, quòd breui potuit testamentum mutare, quia si non mutauit, videtur velle posthumum fideicommisso grauare.* Et ita fuerunt 13. Martij 1545. videlicet Rauellen. Fabius, Peregrinus, Prosper, & Aquen. in cõtrarium Puteus, & Romanus, & Thomas, propter dictum Aret. quia ille testator licet superuixerit post natiuitatẽ posthumi per annum, quòd tamen satis iuuenis & violentæ morte fuit interfectus. Ideo non mirũ si non mutauit testamentum. Et quod iuuenis sanus non mutauit testamentum, fuerit, quia ex se obijt ex vulneribus, licet non probetur, quòd non potuerit mutare, & sic Dominus Sebastianus ex hac limitatione dubitabat. Sed tamẽ persistebat in prima limitatione, videlicet, quia filius erat substitutus, & sustinendo secundam limitationem respondebant Domini Mohedanus, & sequaces, quod nil incertius hora mortis, & ideo fuit dictum, estote parati, quia nescitis diem neque horã. Et sicut primo fecit testamentum sanus corpore, & in principio testamenti dicitur ita, & sanus, eadem ratione debet illud mutare, siue volebat, siue non, & sic in hoc fuerunt, quòd Sebastianus posthumus dicatur grauatus fideicommisso ad restituendum hæreditatem fratri instituto, retenta legitima.

DECISIO MV.

De diuisione.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommisso inter fratres per diuisionem censetur renunciatum, si de eo verisimiliter potuerint habere notitiam.*

IN ead. 18. Martij 1545. Proposui, *an diuisio facta inter Sebastianum, & Laurentium fratres de hereditate paterna per compromissum factũ de ea diuidẽda, & tandum subsecutum cum approbatione partium cum generalibus clausulis, renunciatione iurium competentium, & quomodolibet competiturorum, præiudicet fideicommisso?*

1 Et in primis considerabatur, quod † regulariter renũciationes non porriguntur ad fideicommissum nudum, & purificatum, sicut est hoc fideicommissum, quod purificatum iudicatur per clausulam codicillarem de præterito, quia Sebastianus frater Laurentij erat obligatus sibi mortuo patre incontinenti restituere partem hæreditatis per fideicommissum. Item fuit consideratum, quod istud fideicommissum non erat reciprocum inter fratres, & ideo non ita de facili illi renunciatum censetur. Tamen fuit dictum, quod si posset constare, vel verisimiliter præsumi,

quòd,

quòd Laurentius habuerit notitiam fideicommissi, ꝙ illi censetur renunciatum, & non aliàs: & in eo, qui habet succedere ab intestato, nisi doceatur, ꝙ sciuit testamentum, præsumitur ignorantia, & maximè in Laurentio, qui erat infans tempore mortis patris, licet esset infra 14. annum tempore diuisionis. Et maximè, quia tutores sui non fuerunt confirmati & testamentarij, sed dati vt legitimi, & sic præsupponendo, patrem decessisse ab intestato. Tñ cõtrarium dicebatur, quia sciuit, ꝙ quidam procurator Vincẽtij petijt a tutorib. legatum a patre in testamento relictũ. Et ꝙ respondebatur, quòd licet notarius dicat, ꝙ testamentũ fuit productum, tñ de productione non apparebat, & non argnebat scientiã Laurentij, sed tutorũ, & potuit esse producta solum particula legati. Ideò Dñi residebant, quòd esset informandum super scientia Laurentij, quia si constat de scientia fideicommissi tẽpore diuisionis, volunt, quòd sit renunciatum fideicommisso: aliàs secus, & 24. Aprilis voluerunt, ꝙ daretur remissoria ad probandũ scientiam. Non obstat, ꝙ his pependerit in partib. & Laurentius politionib. concernentib. dictam sentẽtiam rũdit, quia super hoc in partib. non fuerunt examinati testes, & ita decretũ. Et ita dicebatur, ꝙ erat facta diuisio inter fratres per cõpromissum, & tãdem super diuisione laudatum, & quòd Laurentius erat iuuenis, & illa ętas nõ curat, & dicebatur, quòd Notarius in inuentario, dicit productũ testamentum, sed non dicit, quòd facto fuerit ꝓductum nec integraliter, & cum clausula codicillari,

DECISIO MVI.

In eadem.

SVMMARIA.

1 *Dispositio l. primæ. ff si cui plus quam per leg. Falcid. cum concord. quo casu intelligatur.*

2 *Cautionis locus non est, vbi est ab vtraque parte contentio super bonis.*

SSuper identitate, & alienatione bonorum pro parte mulierum allegabatur inter alia tex. in l. 1. ff. si cui plus quam per leg. Falc. & in l. fin. C. de petit. hæred. sed Dñi † tenuerunt, quòd illa iura loquũtur, qñ vtraque pars fatebatur bona esse in hæreditate defuncti, & quia hęres testamentarius contendebat hæreditatem defuncti ad se spectare, legitimus verò hæres ad se. Sed hic Laurentius negat, ista bona, super quib. mulieres petunt satisfieri, fuisse in hęreditate Sebastiani, sed dicit esse subiecta fideicõmisso, & sic in hæreditate Antonij sumẽs fideicõmissum Sebastiani. Et ratio est: qa qñ ambæ partes fatentur bona esse in hæreditate, siue testamentarius obtineat, siue legitimus, oĩno ab eo qui obtinuerit, legata debentur. Et sic illis non infertur præiudicium, si soluatur: sed si bona sunt subiecta fideicõmisso, erunt Laurentij, & nõ debebũtur legata, nec legitima Sebastiani, non aũt de oĩb. bonis, quæ Sebastianus possidebat. Item quia tũc legitimãtes super eisdẽ bonis vñr se infringere, & ad inuicem cõtendere, † quo casu nõ esset locus cautioni, Fel. in c. cum super, col. 3. de re iud. in 3. limit. Tñ vt causa cõcordaretur, hoc nõ propalaui Laurentio, quia nihilominus remisit concordiã, & valde conquestus est me præsente corã Sanctissimo, ꝙ causam suã nõ expediebam, nec remittere volebã ad Cancellariã. Et instituit cũ conditione pro eiusdẽ auocatione: sed retuli Sãctissimo materiã esse valde dubiã, & Rotã mandatle concordari, prout est verũ. Tñ Dñi fuerunt, ꝙ Sebastianus bona fide alienauerit ignorãs fideicõmissum, & quod sic ex dictis bonis non sit factus locupletior, nec precũ extat, ꝙ proportionabiliter diminuit legitimã, & hæreditatem, quia dimissis bonis cõsumptis ex restantib. detrahitur legitima, secundũ qd restat nunc in hæreditate, non aũt considerato valore hæreditatis tempore mortis patris Sebastiani, sed vt ex detractis bonis consumptis per Sebastianum, quæ diminuerũt hæreditatem, & per consequens rationabiliter dicit, ꝙ mulier contra testamentum aliquid dicere nõ posset, quando potest consequi legitimam. Ergo statutũ nihil aufert filiæ, quæ de iure cõi petit supplementum legitimæ, & quia filia in casu isto fuit instituta, ergo secundum ius cõe non potest impugnare rationabiliter legitimam Sebastiani. Quia Laurentius renuebat cõcordiam, & Simon hæres institutus a Sebastiano fratre Laurentij cõcordauerat cũ Laurentio, & sibi dimiserat possessionẽ bonorũ, q̃ Sebastianus possidebat: Dedi dubiũ pendente lite, dubitaui, cum Sebastianus fuerit debitor Laurentij causa prætenti fideicõmissi, *an bona, quæ asseruntur subiecta pratenso fideicommisso, debeant reputari esse in hæreditate dicti Sebastiani, ita ꝙ de illis satisfieri debeat Hieronyma mater Sebastiani de legitima computata secundum vires hæreditatis Sebastiani, & D. Camillæ de legato sibi per Sebastianum eius marito facto, maximè data cautione Laurentio.*

DECISIO MVII.

De fideicommisso.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommissum an inductum censeatur per clausulam codicillarem. vide per totam decis.*

ITem bis de mente Decemb. 1545. instãte Camilla, & Hieronyma, proposui, an Sebastianus posthumus censeatur † grauatus fideicõmisso, & D. Fabius mutauit votum, ꝙ non. Et hoc per doctrinam Bal. in l. Titius. ff. de lib. & posthum. videlicet, quòd limitationes de quib. supra, non habent locum in magno fideicommisso, vt æqualitas seruetur inter filios. Sed respondebatur, ꝙ Bal. ex alleg. per eum, non loquitur vbi implicitè, vel explicitè sit cogitatũ de posthumo: sed hic fuit cogitatum propter verbum, *posthumus*, & quia testator vidit posthumum datum, D. Aquen. tandem se resoluit super puncto, *an per clausulam codicillarem sit inductum fideicommissum*? Quod sibi videretur magis communis opinio ex duab. sumptis limitationib. quod sic; tamen quia Sebastianus fuit interfectus, & obijt morte repentina, ęquior opinio sit, quòd non sit inductum fideicommissum, vt seruetur æqualitas inter filios. Et quòd ipse vult stare cum hac æquitate. Sed pro fideicommisso fuerunt quinque, videlicet Mohedanus, Peregrinus, Prosper, & Thomas. Et cum illis etiã fuit Sebastianus, quando anno præterito causa fuit votata, & sic ipso computato essent sex Domini pro parte, quòd inductũ fuerit fideicommissum. Et in contrariũ fuerunt quattuor, videlicet Marsican. Fab. Rom. & Aquen. sed quia computatis votis nunc tantũ præsentib. in Curia, vna pars, quæ est pro fideicommisso, superat aliam in vno voto tantum, nõ expediui causam ex isto capite, maximè cũ viderem, quod tres Domini variauerunt in votis per eos datis anno præterito, videlicet Sebast. Thom. Aquen. Et quia pars, quæ negat fideicommissum, non vult concordiam, videbam alia, quæ ipsa essent relemantia, videlicet si constat, quod ipse Laurentius sciuerit testamentum præsens. Item & si ignorauit, an dicatur per transactionem recessum a fideicommisso.

DECISIO MVIII.

De citatione.

SVMMARIVM.

1 *Citatio vnica sufficit ad causæ deuolutionem, eiusque commissionem.*

IN vna Ebusina decimarũ inter Episcopũ, & homines 19. Iunij 1542. fuit resolutũ, citationem contra officiales Montispolitani sufficere. Et hoc fuit dictũ, ꝙ sufficiebat sola quoad primam citationem deuolutiuam cautlæ, & commissionis citationis declarandæ vigore præsentium. Tamen cum aliæ subsequentes citationes totius processus fuerint vigore dictæ cõmissionis

sionis dantis iurisdictionem, & etiam dicitur commissio de citando in Curia, & extra, quod congruit citationi vltra primam. Et quia causa fuit defensa pro parte particularium, Domini fuerunt ex benignitate, ꝙ videretur de bono iure, & data fuit remissoria super iure & possessione exigendi decimas.

DECISIO MIX.

De fructibus.

SVMMARIVM.

1 *Stylus vt valeat, debet probari per 40. annos, & plus, ita obseruatus.*

IN causa Burgen. fructuum super excrescentiã inter beneficiatos, & Ioannem Solanum, Domini dixerunt, quia pars non fuit aliter citata in partibus, ad probandum, & videdum iurare testes, ꝙ citatio esset
1 minus valida, † nisi probaretur stylus, & non probatus per 40. sed maioris temporis. Et idem quia tamen fuit delegatum simplici clerico non constito in dignitate, nisi probaretur stylus, & fuit probatus aliqualiter super vtroque. Et quia Dñi dixerunt potius ex benignitate de minori tempore 40. iterum faciã verbũ.

DECISIO MX.

De ligitimatione.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata super legitimatione facit ius inter alios.*

IN eadem 21. Aprilis 1542. partib. nõ informantib.
1 I dixerunt Domini, sententiam, ꝙ † Ioãnes sit filius patrimonialis, inter alios suffragari, vt in sententia super legitimatione, quia facit ius, & partib. informantib. dubitarunt aliqui de supradicta resolutione. Maior tamen pars Dominorum fuit, quòd probaret hoc casu, vbi particulariter non agitur de filiatione patrimoniali, sed incidenter, quia istæ qualitates adductæ in impetratione sufficit, quòd probentur, semiplenè, aduersario nihil contrarium probante.

DECISIO MXI.

De sententia.

SVMMARIA.

1 *Sententia non habens locum loci, præsumitur ab Ordinario lata in loco soliti tribunalis.*

2 *Sententia non probat si non constat de processu, etiã quod dicatur lata in præsentem.*

ET dixerunt non referre, sententiam latam ab officiali Ordinarij in ciuitate Burgen. non habere lo-
1 cum loci, quia † præsumitur lata per Ordinarium in lo-
2 co soliti tribunalis. Et dixerunt, ꝙ † non probaret sententia, quia non constabat de processu, etiam quòd dicatur lata in præsentem, quo casu probat secũdum nostram decisionem: quia replicatur, tantum fuisse latam, præsentibus procuratoribus vtriusque partis nominando procuratores: & quòd magis est, non constito de mandatis. Et pluries tentum est, quòd licet notarius asserat fuisse productum mandatum, non sufficit, nec iudicium validitatis pertinet ad notariũ. Ideo opus est lo. extrahere processum.

DECISIO MXII.

De matrimonio.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta non debentur mulieri, vbi est lis super matrimonio.*

VAlentin. matrimonij fuit data per Dominos remissoria ad probationẽ matrimonij 1. Iulij 1542.
1 decernendo, quòd † nõ debentur alimenta, quæ petebantur ab vxore, cum non constaret, quòd hæc sit vxor. Immo super hoc est solum lis inter partes inter Gasparem Torrelli, & Marcum Maldonado.

DECISIO MXIII.

De præcedentia.

SVMMARIA.

1 *Possessio capta sine alicuius præiudicio conseruat ius aduersarys eius præmissa protestatione.*

2 *Remissoria interdum datur spoliatori ad excusandum spolium.*

IN Molinitan. precedentiæ inter Priorẽ Molinitan. & Episcopum Molinitan. per trinas cõformes Domini fuerunt pro remissoria, vt releuanti, si probabitur ꝙ Episcopo prædecessori moderni Episcopi data
1 fuit possessio sine alicuius præiudicio, & † quòd pro parte prioris fuerit protestatum, licet semel, quòd propter hoc non intelligeretur esse factum præiudicium priori, & quòd postea prior non repetita protestatione fuerit passus Episcopum sedere in digniore loco, quia prima protestatio conseruat ius prioris, probando tamen quòd iste locus dignior sit locus prioris, nõ obstante, quòd duo testes dixerint sententiã pro Episcopo in partib. nõ producto processu. Et quia asseritur coram magno magistro nõ procedi iudicialiter in his, sed proponitur in cõsilio, & statim capiuntur vota, ideo non potest dici, quòd ex quo pependit in
2 partib. causa, † non sit danda remissoria: & interdũ datur spoliatori ad excusandum spolium: & non constat plenè de primo extremo Episcopi, qa est sua possessio sine præiudicio, ex ipsa conditione: & non est verificata conditio, quòd non adsit præiudiciũ, quod pertinet ad allegantem. Et verba, sine præiudicio, allegabantur continere commodum patris, vt in materia Protestationis, Ioan. Fab. §. conditiones, de verb. oblig. & conditio patris statim annullat, vel validat: alia de futuro suspendit, l. conditio, quæ in præteritũ. de verb. oblig. nec fit acquisitio, nisi sit euentus conditionis, c. olim, el 1. de restit. spol. Aret. consil. 82.

DECISIO MXIV.

De testibus.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus quomodo, & ex quibus testibus probetur.*

IN Aretin. parochialis Sancti Petri Pansano, Domi-
1 ni fuerunt, quòd † non probaretur ius patronatus per testes, quorum vnus dicit audiuisse a maioribus. & vnus tantum est ætatis annorum 55. tamen iste nec alij dicunt vidisse aliquem præsentare, & requiritur, quòd de iure probent per 40. annos, & vltra audiuisse a maioribus.

DECISIO MXV.

De mandato.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ad capiendas pecunias ad cambium, & consentiendum pensioni, intelligitur ad lites.*

IN Aurien. parochialis Sancti Petri de la Roa, inter Ioan. Aluarez & Petrum Ordinez, Domini fue-
1 runt, mandatũ † ad capiendas pecunias ad cambium, & consentiendum pensioni super beneficijs, intelligi ad lites, vt minus præiudiciale propter verba, *ad porrigendam quascumque petitiones, & fuerunt producti a litteræ tollentes difficultatem.*

DECISIO MXVI.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Citatio per affixionem copiæ, & originalis, an sit nulla ex defectu testium.*

DIxerunt deuolutionem non bonam affixa copia, & non originali, sed per impetrationẽ apparuit,
1 qd † fuit affixa originalis. Sed fuit dubitatũ, ex quo notarius in executione præcisè nõ appposuit testes, sed dicit, ꝙ effectus citationis fuit declaratus per nominationem aliorũ, sed non dicit, quod isti fuerunt adhibiti pro testibus, & partibus informantib. 1544. bis Domini fuerunt, quod defectu testium esset nulla.

DECISIO MXVII.

De executione rei iudicatæ.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio ad possessionem, qua dat occasionem periculi de præsenti, est differenda.*

Colum-

COlumbrien. monasterij de Riuiano inter Philippam & Regem Portugalliæ impedientem executionem rei iudicatæ. Quarta Nouemb. 1545. voluerũt
1 quod† si restitutio Philippæ ad possessionem parit generaliter periculum de præsenti, vt quia liberius viuat, & vitam inhonestam ducat, & alijs monialibus in obscœnis consentiat, vel illas ad hoc inducat pro habendis fauorib. quia reueniens ad casum pro interesse etiã in articulo exequutiuo possit impedire restitutionem. Et idem si imminet ex restitutione magnum scandalum, & quod admitterem Regem ad probandum ista in curia tantum, & breui tempore, & non probata restitueretur Philippa ad possessionem, & quod si probauerit, iterum non restituatur; sed videatur degustando negotium principale, an Philippa sit digna Abbatiatu, amouendo, tamen Annam hoc casu a possessione, propter spolium, etiam quod Philippa non esset restituenda, & procedendo per sequestrum, nec aliter de persona, quæ regat monasterium alendo moniales, & reliquos fructus conseruando, & postea Papa mandauit supersederi, & voluit, quòd Nũcius Portugalliæ secretè se informaret de vita Philippæ, & tandem de scandalo, & periculo restitutionis Philippæ.

DECISIO MXVIII.

De prouisionibus.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio beneficij per superiorem habet vim prouisionis.*

ABulen. pension. inter Petrum Villaroel, & Antonium Eliam, & si noua prouisio supplet publicationem in prouisionibus vigore exspectatiuarum, du-
1 bum est, † ex quo Episcopus habuit retentionem parochialis, an talis retentio habeat vim nouæ prouisionis. Et idem si prouideatur per resignationem, & postea impetretur noua prouisio, quia aperiretur via fraudis, & facilè eluderetur regula de publicandis.

DECISIO MXIX.

De reseruatione.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia subcollectorum non sunt reseruata, nisi officium acceptauerint.*

CAlagurritan. Scholasticæ opidi vel Grogno inter Frãciscum Laudamer de Scobar, & Michaelem Gometij, 26. Iunij 1546. Domini fuerunt, nõ obstantibus allegatis decisionibus, quod †beneficia subcollectorum nõ sunt reseruata, nisi officium acceptauerint, licet sciant se deputatos, & in eadem inclinabãt, etiam si acceptassent, & non exercuissent, & quod tempore decisionum tenẽtium contrarium, non erant talia verba; tamen mandauit de nouo informari, an sit opus, quòd exerceat beneficium actu in subcollectore.

DECISIO MXX.

De probatione.

SVMMARIVM.

1 *Deputatus pro vno officio, vel seruitio, non præsumitur illud sibi mutare, nisi contrarium probetur.*

MAioricen. parochialis de Tuchia inter electũ Parentium Dominum Campegium, & Frãciscum Mariona probante Episcopo, quòd Ioannes resignãs obijt in possessione, an eluderetur hæc probatio per te
1 stes Franc. de † possessione resignatarij ex publica fama. Domini tenuerunt huiusmodi nil facere, quia debuit esse mortuus in loco beneficij, & ordinarius sciret, nec instrumentum possessionis releuat, si non apparet de continuatione. Et fuit facta coram notario, & testibus, secus si ordinarius illam tradidisset, vel coram populi multitudine, & quod non referat, quod Gaspar fuit deputatus a resignatario pro Capellano, qui prius seruiebat pro Ioanne. Testes enim episcopi dicebant publicum esse, quòd semper Ioan. deseruiuit pro resignante, nisi constaret, quòd aliquo tempore deseruierit pro resignatario, quia tunc mutando seruitium pro resignante non noceret Franc. sed hoc non constat, sed tantum de instrumentali deputatione Capellani, & possessione. Et in hoc erant omnes Domini, 16. Aprilis 1545.

DECISIO MXXI.

De nominatione.

SVMMARIVM.

1 *Nominatio de aliquo facta in aliquo beneficio non præsumitur mutata, nisi contrarium probetur.*

FAuentin. & Firmain. beneficiorum inter Euangelistam N. & vniuersitatem Eremitarum Sãcti Ro-
1 muli, 28. Maij 1546. voluerunt † nominationem factã per Petrum Volen. posse alium coram notario nominare, non esse conditionalem, sed inducere reseruationem facultatis variandi. Et forte esset dubium, an posset variare, sed quia non constat, quòd mutauit voluntatem, intelligitur perseuerasse in eadem voluntate, & sic quod nominatio subsistat.

DECISIO MXXII.

De regula de triennali.

SVMMARIVM.

1 *Regula de annali, vel triennali, cum titulo præcedenti conseruat possessorem.*

ITem voluerunt quod si Eremitæ probant post factam vnionem triennio possedisse, vel per annũ pa-
1 cificè, excludant Euangelistam per † regulam de triennali, & regulam de annali.

DECISIO MXXIII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Vnio facta per resignationem in manibus Papæ, non requirit derogationem indulto Cardinalis.*

ITem voluerunt, in vnione prædicta, non esse opus
1 derogari indulto Cardin. cum † sit facta per resignationem in manibus Papæ, in qua non habet indultum locum Cardin. & quia Eremitæ volunt se iuuare vnione, tantum ad vitam nominandi per Petrum, oportet, vt doceant nominatum viuere, & causa pro eis potuit expediri. Sed quia in actis est supplicatio vnionis perpetuæ, videtur melius non canonizare vnionem ad vitam, sed absoluere Eremitas, & quia probarunt Eremitæ Renaldum viuere ante ruinam Vrbis, & vnus dixit, quòd fuit ille nominatus per Petrũ, licet non concludenter, non impedit sententiam ferri pro Eremitis.

DECISIO MXXIV.

De nullitate.

ROmana dotis inter Paulum Stenuanzano, & Iuliam, Domini 13. Martij 1542. commiserũt, quòd in negotio principali non procederetur pendente causa nullitatis, quia est præiudicialis principali causæ, prout dixerunt esse, quia si iudicaretur sententiam non bonam, remaneret res iudicata contra Paulum super negotio principali. Et voluerunt sententiam capitolinam nullam, quia citatio non fuit facta per Cursorem, & licet facta fuisset per mandatarium Valentem iuxta formam statutorum, non est seruata forma statuti in citatione minorum.

DECISIO MXXV.

De exequutione sententiæ.

SVMMARIVM.

1 *Sententia non condemnans restitutionem possessionis, non potest exequi contra intrusos.*

LEgionen. beneficij de Catamare inter Turonũ, & conuentum, 22. Octobr. 1547. Domini voluerunt,
1 quod † quia sententia non condemnabat Alphonsum, vt intrusum ad fructus, non posset exequi contra Gomesum: virtus enim sententiæ est nulla, quæ facit quòd executoriales capiãt intrusos lite pendente, vnde quia sententia nõ condemnat, quoad restitutionem possessionis, non potest exequi contra intrusos.

DECISIO MXXVI.

De publica fama.

SVMMARIVM.

1 *Publicata fama non sufficit ad condemnandum conuentum tamquam intrusum in fructibus.*

ET voluerunt, quòd licet publica fama sufficiat ad condemnandum Alphonsum, vt intrusum in fructibus, nõ sufficit contra conuentum, sed † oportet cõtra Antonium plene probare ipsum intrusum, vt dicetur constare, conuentum tunc nõ possedisse, & instrumentum possessionis conuenti litem per assertũ procuratorem dat, vt clarius probet conuentũ se intrusisse lite pendente: aliàs secundum Dominos non posset conuentus declarari, vt intrusus, & postea ipse scilicet probauit, licet nõ plenè: sed probationes sunt arbitrariæ, maxime propter odorem collusionis.

DECISIO MXXVII.

De nullitate.

SVMMARIVM.

1 *Consuetudinis sola probatio non sufficit, vt laicus habeat iurisdictionem in causis profanis clericorum, nisi probetur etiam priuilegium.*

PArisien. nullitatis sententię inter Ioan. Quintinũ, & Ioan. de Spongi cõclusum, 26. Octob. 1542. nõ
1 probare † cõsuetudinem, quòd Præpositus Parisien. laicus habeat iurisdictionem in causis profanis clericorum propter iuuenilem ætatem eorum, quia requiritur immemorabilitas, & iudicatum pro nullitate, & defectu iurisdictionis. Et postea Domini dixerunt, ꝙ si allegaretur priuilegium Apostolicum, & ad illud probandum immemorabilitas, & vsus ab immemorabili, & vltra hoc de fama priuilegij, remissoria esset releuans, vt laicus posset habere iurisdictionẽ in causis clericorum ex priuilegio. Sed quia aperiretur via laicis prætendendi assertas consuetudines, dixi Dominis, esse melius nõ reuocare sniam ex capite nullitatis, nec dare remissoriã, sed vt negotium principale. Et Dñi laudarunt, & partes fuerunt contentæ, & fuit relaxatũ sequestrum data cautione, & data commissione super negotio principali, vt in prima instantia, Dñi voluerunt, quòd ẽt non refectis expensis, cum adhuc non constet de nullitate sententiæ, & qñ Rota mandat videri bonũ ius, nũquam facit refici expẽsas. Et dixerunt in eadem causa iura processus agitati in Britannia nõ esse in forma probãti, licet fuerint extracta in Britannia ab originali a notarijs rogatis, & trãsmisisse Parisium: tamen qñ extrahuntur in ciuitate Parisien. & mittuntur Romam, non extrahuntur a notarijs illis rogatis, nec pars citatur ad vidẽdum extrahi iura. Et dixerunt, ꝙ sufficit, quòd sint in forma probanti acta facta in ciuitate Parisien. quia licet pars nõ fuerit citata ad videndum detrahi, sunt transumpta a notarijs de eisdem rogatis, & sic fidem faciunt.

DECISIO MXXVIII.

De fori declinatione.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata ab alio iudice, quàm ordinario, debet sustineri propter pactum compromissi.*

CRemonen. damnorũ inter creditores, & Episcopum Cremonen. citatis cõductorib. per edictũ, etiam quod habuerint notitiam, & constituerint procuratorem ad declinandum iudicem, Domini quod
1 snia † pro Episcopo nõ esset nulla, licet diceretur in cõtractu, quod si orirentur aliquæ differẽtiæ inter eos, cõpromitterentur in partibus, & esset contractus in partibus in commissione ẽt ea ratione, quia dicebatur de tali pacto faciendi compromissum. Et quia pactũ intelligitur, ꝙ fiat compromissum si orirentur differẽtiæ in alijs, quã expressis de soluenda pensione, & de non incidendo arbores, fuit expresse cautum, & obligatum in forma Cameræ, voluerunt tamen, quod deberet dari restitutio conductoribus constito de bono iure ad appellandum, cum fuerint impediti comparere in curia per mandata Principis pœnalia, & sic videbimus causam, prout in secunda instantia.

DECISIO MXXIX.

De restitutio.

SVMMARIVM.

1 *Paupertatem allegans pro restitutione fatalium, illam probare debet.*

BRaccaren. Vicariæ de Terrados inter Didacũ de Castro, & Didacum de Belso, obtenta commissione restitutionis, & constito de paupertate procuratoris aduersus desertionem fatalium, prout iuris fuerit,
1 Domini † dixerunt non posse procedi ad exequitoriales, nisi obtineatur commissio, & præfixio termini ad docendum de dicta paupertate.

DECISIO MXXX.

De œconomo.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ad lites non sufficit ad petendum deputationem œconomi.*

Itellige tamen, & declara, vt infra.

TIralonen. prioratus sancti Martialis inter Capitulum de Tudela, & monasterium Grandimõten. Domini 9. Martij 1541. fuerunt, quod mandatum ad
1 lites † non sufficeret ad petendam deputationẽ œconomi, & quod requireretur speciale mandatum. Sed data cautione per procuratorem in Curia de soluẽdo fructus, si monasterium non ratificaret infra certum tempus, quòd tunc deputaretur œconomus, prout postea venit. Et etiam mandatum ad lites num soleat recognosci, aliqui dixerunt esse verum, nisi opponatur. Istud tamen mandatum non est simpliciter ad lites, sed ad petendum beneficium cap. peruenit, vel simile, quòd nõ esset commodum, & honor monasterij. Ideo dixerũt, ꝙ recognosceretur, & voluerũt sufficere pro recognitione persona notarij, & nõ manus. Et 17. Iunij omnes Domini fuerũt pro deputatione œconomi, præter Aquen. & Marsic. dicentes, ꝙ essent contra, nisi prius dictum fuisset, ꝙ venirent mandata, nõ obstante, ꝙ Capitulum de Tudela diceret cõmodum esse priuatum, qui conduxerunt ad vitandũ fructus. Sed hoc non facit, quando monasterium locans tenetur ad fructus, in quib. sunt condemnati Capitulo, & ne cogatur mendicare, debent deputari œconomi. Nã si non erant pauperes, tanto magis non satisfiet per œconomos Capitulo de victu: nec illis esset vtile soluere, & repetere a conductorib. & ꝙ si Tudela peteret exdẽ actiones contra arrendatores, 6. Iulij reuocarẽt votum, nolentes reuocare œconomum, & quod absolueretur ad beneplacitum, & tractaretur concordia.

DECISIO MXXXI.

De noua prouisione.

SVMMARIVM.

1 *Prouisio cum clausula importante quamcumque generalẽ reseruationem, non capit parochialem vacantem per obitum familiaris Papæ.*

VAlentin. parochialis de Torren. inter Martinum Alsenti, & Martinum de Calatera. 26. Martij 1543. proposui, an noua prouisio Alsenti cum clausula, quamcumque generalem reseruationem importante, capiat parochialem vacantem per obitum fa-
1 miliaris Papæ? Et † dixerunt Domini, quod non est stylo Curiæ, nisi specialiter de illa detur. Et proposui, an caperet aliam prouisionem, cum clausula de reseruatione etiam in corpore iuris clausa, quæ videtur maior, quàm reseruatio familiaris. Et dictum etiam videri includere aliàs: Dominus tamen Thomas dixit in notulis Ioan. nouiter esse repertum, ꝙ nisi fiat generalis mentio de reseruatione, & familiaritate Papæ, quod non veniat, nec Cancellaria, nec

Camc-

Camera daret in litteris, ideò concluſerunt Domini, quòd nulla prouiſio capiat.

DECISIO MXXXII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium vacans per obitum protonotarij non participantis, non dicitur reſeruatum vatione familiaritatis Papæ.*

1 DIxerunt beneficium † vacans per obitum protonotarij non participantis, non dici reſeruatum ratione familiaritatis Papæ, quia regula intelligitur de ſeptem protonotarijs participantibus tantum. Et quòd ita fuit concluſum in cauſſa Aurien. contra D. Iulium de Grandis, coram Sarnen. ſed Sarnen. non pronunciauit, quia exſpectabatur declaratio Papæ.

DECISIO MXXXIII.

De protonotario.

SVMMARIVM.

1 *Protonotariatus eſt officium publicum, quod conferri poteſt in inuitum.*

TEntum fuit per Dominos, creatum protonotariũ cenſeri acceptaſſe, quia pro protonotariatu ſoluitur compoſitio centum ducatorum, & bulla etiam
1 gratis expedita requirit expenſam. Et † quia eſt officium publicum, quod poteſt conferri in inuitum: nam iſti protonotarij ſunt creati ad ſcribenda geſta Martyrum, & Sanctorum, & licet dicatur in protonotariatu, volumus autem, quòd ſibi antequam inſignia protonotariatus ſuſcipiat, teneatur præſtare iuramentum fidelitatis: non tamen, quòd propter hoc ſit gratia conditionalis, non autem ipſe protonotariatus. Et hoc 20. Nouembris 1545.

DECISIO MXXXIV.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Decretum proceſſus per contradictas, & citatio ad videndum prorogari fatalia, quando nulla dicatur.*

1 FVit dictum † decretum proceſſus per contradictas, & citationem ad videndum prorogari fatalia fuiſſe nulla, quia ad inſtantiam aſſerti procuratoris: nec Actius illis vtendo dicitur ratificaſſe, cum erat procurator ſubſtitutus, qui non potuit ratificare: & ſi non potuiſſet, debebat expreſsè, non autem tacitè, decis. 154. in nou. Nec refert fatalia poſſe prorogari ſine citatione, quia ſic viam citationis elegit. Et ne quoad potuit voluit. Et ita fuerunt pro re iudicata in fauorem Calaſera. Nec quod obſtaret nunc apparere, eius prouiſionem canonizatam non capere beneficium, & ſic ſententiam iniuſtam non debere exequi: quia ex quo capit per gratiam, ſi neutri, vt parcatur expenſis mandarunt in exequutionem ſententiam: in alia tamen audientia, quia fatalia poſſunt prorogari ſine citatione, licet electa fuerit via citationis, & malè, Domini tamẽ dixerunt, quòd non eſſent pro deſertione, caſu quo aſſenſus oſtenderet meliora iura. Quia tunc cum appareret de iniuſtitiæ ſententia, non eſſet exequenda, vt iniuſta, & admiſi aſſenſum ad oſtendendum de iniuſtitia ſententiæ. & de fortiori iure.

DECISIO MXXXV.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſio cum clauſula generali, an comprehendat protonotarios tempore prouiſionis non declaratos familiares, ſed poſtea.*

ET quia poſtea emanauit declaratoria, protonotarios creatos per Papam eſſe familiares, fuit dubita
1 tum, an prouiſio caperet, attento, quod † tempore prouiſionis non emanauit declaratoria, & impetrans per obitum protonotarij non potuit obtinere, quòd Papa declararet eſſe familiares. Sed dicebatur, quòd inerat in prima regula ita declarata poſtea per Papam, mandando ita ſeruare in cauſſis pẽdentibus. Sed replicabatur, quòd non ea ſit etiam in gradu appellationis. Ideo diſtulimus poſt facta Natalia, & quia Domini poſt feſta fuerunt varij, diſtuli ad plenam Rotam.

DECISIO MXXXVI.

In eadem de Parafrenarijs.

SVMMARIVM.

1 *Gratia per Papam conceſſa vni Parafrenario, an intelligatur conceſſa perſonæ tantum, an verò corpori.*

DVbitatum, *an regula Pauli, volens quòd ſui Parafrenarij gaudeant omnibus priuilegijs, quibus Parafrenarij Clementis, intelligatur de gratia Pauli conceſſa vni Parafrenario Clementis habente, vt ſibi non obſtet regula de non vtendo duabus gratijs, vel de conceſſis tantum corpori Parafrenariorum.* Et dicebatur, quòd gratia Pauli habet de gratijs conceſſis per Clementem, tam coniunctim, quam diuiſim, ideò diſtuli cauſam, vt clarius, licet ſuper hoc ſit lata ſententia.

DECISIO MXXXVII.

De profeſſione.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio ſuper profeſſione per pœnitentiariam, an & quando dicatur valere.*

IN vna Bononien. hæreditatis de Sucarijs coram R. P. Dom. Ioanne Paulo 1546. inter Gabaldum Annibalem, & canonicos Sancti Petronij, & monaſterium
1 Sancti Dominici, & alios, † in qua quidam Zangarius notarius Bononien. anno 1504. in ſuo teſtamento inſtituit hæredem Annibalem eius nepotem tunc exiſtentem in monaſterio Sãcti Saluatoris Bononien. & in cauſſa profeſſionis reliquit ſibi certam quãtitatem, & reliquum alijs perſonis. Et Annibal profeſſionem fecit in dicto monaſterio, & cum litteris pœnitentiaria exiuit monaſterium, perinde, ac ſi non fuiſſet ingreſſus monaſterium, nec profeſſus. Et fuit lata Bononiæ ſententia pro Annibale abſolutoria. Et Domini Audi
1 tores deducta cauſſa pro appellatione, & nullitate diſpenſationis 24. Maij 1546. habuerunt diſpenſationẽ pro nulla, quia Bulla pœnitentiariæ dicebat vocato Priore conſtito ſibi legitimè de aſſertis, & Priorem fuiſſe vocatum nõ conſtabat, niſi ex narratiua iudicis, cui non creditur, etiam, quòd dicat ſibi conſtitiſſe per iuramentum partis, & alijs canon. Io. enim non ſufficit etiam, quòd in litteris diceretur. In quo conſcientiam tuam, ex quo prius dictum fuit, quod debebat legitimè conſtare. Alex. conſ. 46. col. 2. 6. vol.

DECISIO MXXXVIII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio ſuper profeſſione a principio nulla, an, & quando poſſit reualidari.*

ET præſuppoſita nullitate, fuit dubitatum, an ad præſens eſſet admittendus ad verificandũ contenta in litteris pœnitentiariæ ad effectum reualidandi.
1 Et non poteſt ex tũc, quia † fuit nulla ex defectu iuriſdictionis, quia non fuit ſeruata forma litterarum. Et ſic non poteſt conualeſcere, & ſi vult probationem facere, vt ex nunc, Rota declarat eum non eſſe aſtrictum religioni, & fuit dictum, quòd litterę non erant decretæ Aud. Rot. 8. & Annibal inſtabat, quod declaratur
1 non eſſe aſtrictum religioni, vt ſuccederet in hæreditate iuxta formam teſtamenti.

DECISIO MXXXIX.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria ad probandum an ſit danda obtinendi diſpenſationem ſuper profeſſione religionis.*

Quod non, deciſ. ſeq.

QVatto Iunij eodem anno Domini dixerunt, non
1 eſſe dandam remiſſoriam † ad probandum narrata, quia monaſterium S. Dominici agebat remedio

l. fin. C. de edi. ex testamento non cancellatur, & constabat de professione Annibalis, & iudicium erat sum marium adipiscendæ posset. Ideo prætendebatur non admittendam longam indagationem. Cumque Domini inclinarent pro non remissoria, fuit replicatum per Annibalem iudicium possessionis fuisse factum propter sententiam latam.

DECISIO MXL.

In eadem de Aegidiana.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana non habet locum, vbi manifestè constat de non iure agentis.*

BOnon. & Aegid. impedire interiorem processum, & fuisse cumulatum iudicium subreptionis litterarum pœnitentiariæ, Ideo 9. Iulij iterum informato, Do
1 mini † fuerunt pro non remissoria, quia non est cumulatum, vel intentatum petitorium principaliter, sed potius per viam replicationis. Quia monasterium S. Dominici, cum ageret remedio adipiscēdæ tamquam, quòd esset locus substitutioni factę de monasterio per professionem Annibalis, & Annibal dicit nō esse astrictum religioni, & sic non esse locum fideicommisso: replicauit monasterium litteras esse subreptitias ad effectum possessorij tuendi. Ideò non alteratur natura possessionis. Et ad Aegidianam dicebatur, quòd per Annibalem, & consortes fuerat commissa causa appellationum monasterij, & illas sunt prosequuti, & sic videbatur renunciatum Aegidianæ, & rei iudicatæ, non obstante decreto irritante Aegidianam, quia pars, cuius respicit fauorem, potest renunciare. Et secundo fuit dictum Aegidianam non obstare, vbi constat de manifesta, & expressa calumnia aduersarij.

DECISIO MXLI.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria non est danda ei, qui per aliquot tempus standō in professione vult se ab ea absolui.*

IN alia audientia 20. Iunij fuit dictum, quòd propter decretum irritans per tacitum factum prosequendi & committendi causam appellationis, non censetur renunciatum, licet expressè potuisset renunciari rei iudicatæ. Et Domini fuerunt, quòd esset notorium grauamen. Sed antiqui dicebant, quòd ex quo sumus in remedio adipiscendæ admitteretur solum probatio,
1 quæ posset fieri in continenti. Et demum † omnes fuerunt, quòd qua per quinque annos fuit in monasterio per professionem, non erant verisimiles narratæ blanditię in facto, propter quas ipse dicit se admissum fuisse ad professionem, & dicuntur purgatæ 1540. & obtinuit litteras pœnitentiariæ 1530. Ideo omnes fuerunt pro non remissoria, & 28. Iunij fuit pronunciatum monasterium S. Dominici ponendum esse in possessionem contra Annibalem, & Cardinalem Sancti Petronij, qui erant certi aduersarij.

DECISIO MXLII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Subscriptio notarij in locum alterius in dubio non intelligitur per substitutum.*

1 QVod subscriptio notarij Io. Perez in locum Alphonsi dicebat Mohed. intelligi, quòd non esset substitutus, nisi probaret exercere officia per substitutum, *vt in Rota*. vel nisi de stylo adhibeatur notarius sciens Latinum ad faciendam copiam, quam subscripsit notarius ignorans Latinum.

DECISIO MXLIII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Ratificatio generalis non comprehendit sententiam nullā,*
1 QVod generalis ratificatio per Collegium gestorū per procuratorem, non † comprehendit sententiam nullam contra Collegium latam, quæ non potest ratificari, vt sententia, sed in vim pacti: & ratificatio est generalis, per quam non est verisimile intellexisse de sententia contra se.

DECISIO MXLIV.

De restitutione.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum perhorrescentiæ potest præstari post rem iudicatam ante executionem.*

IN vna Parmen. præsentiæ restitutionis domus coram Io. Paulo inter Ioannem de Palano, & Io. Franci-
1 scum Alexandrinum dubitatum fuit, *an & post rem iudicatam ante executionem possit præstari iuramentum perhorrescentiæ.* Et dixerunt, quod sic, ex quo per Innocentiam potest præstari quacumque parte iudicij.

DECISIO MXLV.

In eadem.

TVscan. spolij tenimenti inter Ecclesiam Tuscanel
2 læ, & hospitale Sancti Spiritus, per solum præceptorem, vt principalem non venire hospitale præceptore mortuo, adhuc vacante præceptoria, & posset pronunciari contra procuratorem d. litis.

DECISIO MXLVI.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Procurator dominus litis effectus non potest per mortem reuocari.*

VIdebatur quòd sic, quia non agitur de titulo beneficij, nec de possessione, sed de spolio tenimenti, quo vna Ecclesia dicitur inde abalia spoliata, & sic
1 de re profana, quod † talis procurator dictæ litis Dominus effectus, non esset per mortem reuocatus, sed posset cum eo procedi ad sententiam. Et ita de mense Septembris, 1545. pronunciaui in tertia super fructibus, & expensis dicti spolij: fuit extinctus super primam.

DECISIO MXLVII.

De regula de viginti.

SVMMARIVM.

1 *Facultas legatorum non se extendit ad derogandum regulæ de viginti.*

IN vna bonorum coram Andrea de Scolis D. Thomas pronunciauit pro Georgio quondam Guliel-
1 mi, quia fuit tentum, quòd † facultas Legati non continebat, quòd posset derogare regulæ de viginti, & Papa per regulam reduxit facultates Legatorum, quo ad beneficia, ob dispositionem iuris communis. Et licet Cardinalis Moronus, qui contulit Gulielmo derogando dictæ regulæ, haberet facultates, quas habuit Cardinalis Cibo, dantes facultatem derogandi regulis, exceptis tribus; tamen fuit dictum coram D. Thoma, quòd id non releuabat, quia dat Cardinali Morono facultates, quibus Cardinalis Cibo vtebatur, & vti poterat ad derogandum: nunc verò coram me petitur commissoria ad probandum Legatos fuisse in quasi possessione derogandi.

DECISIO MXLVIII.

In eadem causa.

SVMMARIVM.

1 *Processus factus coram iudice compulsore, qui dicebat non esse merum executorem, sed mixtum, dicitur malè extractus.*

CIuitatensis erectionum Capellanię inter Ioan. & Capitulū Ciuitatense, 28. Iunij 1542. concluſum
1 fuit, quod † ex quo iudex compulsor fuit recusatus, quia dicebat, quòd non erat merus, sed mixtus executor, cum possit cogere testes, & admittere iuramentum super recognitione, quod processus esset malè extractus.

DECISIO MXLIX.

De solutione subsidij.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo debet ei dari, qui est in possessione tempore motæ litis.*

PAlentin. impositionis subsidij, &c. inter Capellanos & Capitulum Palent. Domini 9. Iulij 1544. dederunt † mandatum de manumtenendo in possessionem vtrique parti, in qua erant tempore motæ litis, & vt Capellan. interuiant, vt tunc faciebant, Capitulum solu at eis, vt tempore litis.

1

DECISIO ML.

De dispensatione.

SVMMARIVM.

1 *Dispensationis instrumentum non facit fidem de processu, & de narratis in eo.*

PLacentin. prioratus Beatæ Mariæ de Farro vltimamentis Nouembris 1536. proposui cauſſam, *an dispensatio Comitis Iulij Pardi egressus monasterij esset bona, quia non apparebat de processu.* Et pro validitate allegatur Felin. *in cap. quoniam contra*, quia notarius dicit, quòd interfui omnibus & singulis. Idque sufficiebat ad iustificandum omnia narrata in sententia, vbi dicitur, vocato Priore receptis testibus, &c. Sed replicabatur Felin. & Dec. loqui, quando particulariter notarius narrat vbi, quando, & quibus præsentibus narrata fuerunt facta, & postea dicitur, quibus omnibus præsens fuit, &c. Et fuit dictum, quòd narratiuæ processus in sententia nó potuerint fieri, nisi diuersis diebus. Et tamen notarius dicit, quibus omnibus interfui vna cum prænominatis testibus, quod est impossibile, quòd illi duo testes diuersis temporibus fuerint omnibus præsentes. Ideò intelligendum, quòd fuerunt

1 præsentes narratis per iudicem, & † sic quod instrumentum dispensationis non facit fidem de processu, & de narratis in eo, nisi aliundè doceatur. Et Rota vigesimasexta Februarij 1537. se resoluit, dispensationem factam in partibus per exequutorem esse sententiam declaratoriam, & sic actum iudiciale non interuenit. Vnde Iulius actor volens dispensari, debet Priorem monasterij citare, & reum qui poterat contradicere, & exequutorem, vt iudicem. Et in resolutione, an præsumatur pro sententia, 17. Martij, 1537. Aragonia & Marlcortus fuerunt pro validitate sententiæ, Marcello existente ad balnea, & etiam quod præsumeretur regulariter, cessat præsumptio, quia ex inspectione appareret de nullitate secundum Dominos ipsos, quia in processu dicitur, vocato Priore, iuratis testibus, &c. & iudex declarauit non esse astrictum religioni. Et dum dicit notarius, vna cum prænominatis testibus interfui, apparent omnia gesta eodem contextu, cum non sit verisimile diuersis temporibus semper eosdem testes habere. Et attende, Dominos voluisse processum non facere fidem, propter dictam inuerisimilitudinem. Et iterum Domini 11. Maij fuerunt in eadem opinione contra sententiam ex facie sententiæ, ex prædictis. Ideò Iulius produxit acta, quæ resoluta fuerunt, non facere fidem, quia non habent testes, & non sunt in principio instrumenti, nec erat interget processus. Et producto integro processu ex receptis dictis testium, in quo erat pronunciatum, prout in schedula dictum fuit, Augustinũ aduersarij Iulij probare negatiuam metus, vel purgationem.

DECISIO MLI.

De extractione.

SVMMARIVM.

1 *Extrahens iura vigore compulsorialium non tenetur seruare dies, qui seruantur a Dominis Rotæ.*

BVrgen. præstimoniorum inter Iacobũ Cortellas, & Martinũ 26. Iunij 1544. cõclusum in extractione † iurium vigore compulsorialium nõ esse seruãdos dies, qui seruantur per Dominos Rotales sic in executione remissoriæ. Sed quod die Iouis si non esset in honorem Dei & Sanctorum potius fieri exequutio, & singulis diebus ius dicentibus compulsoriales generales & mandamus in curia singulis diebus extrahi iura ex registro supplicationum, & alia.

DECISIO MLII.

De spolio.

SVMMARIVM.

1 *Possessio ciuilis non perditur per mutationem tituli aduersarij.*

IN vna Compostellan. prętensi spolij inter Collegiũ Compostellanum, & Alphonsum Villaden. Dominiuoluerunt, † quod Alphonsus, qui accepit in arrendam beneficia Collegij, licet postea obtinuerit in titulum, Collegiales non desinant possidere ciuiliter ignorando titulum conductoris, licet executor prouidendo citauerit interesse putantes.

1

DECISIO MLIII.

De executione sententiæ.

SVMMARIVM.

1 *Executio sententiæ non debet impediri per viam restitutionis in integrum, nec per viam appellationis.*

TOletan. iurisdictionis inter Cardinalem, & Collegium Compostellanum, & Scolarium de Alcala, quinque ex Dominis Mohed. Put. Fab. Pereg. & Th. fuerunt pro Cardinali, † quod non retardaretur execu

1 tio sententiæ, ita quod in decreta remissoria vniuersitas non audiatur per viam restitutionis in integrum, cum nullum verbum sit in motu proprio restitutionis in integrum, nec etiam audiatur per viam appellationis. Et casu, quo admitteretur, vt in secunda instantia, non retardaretur executio propter verba motus proprij quacumque appellatione remota importãtia, sed audiatur Collegium, vel per viã supplicationis, vel recursus ad Principem, vel querelam, vt etiam secundus motus proprius demonstrat, dicens, ꝙ est querela vniuersitatis. Et licet sit signata motu proprio, tamen ex corpore apparet, quod est ex querela vniuersitatis. Et licet signatura sit attendenda, an sit motu proprio, tamen non tollit, quin possit Papa propter querelas moueri ad concedendum motu proprio, & det remissoriam vniuersitatis, volendo, quòd si sententia sit exquenda, videatur prout de iure, ergo si est videnda ex gratia Papæ propter querelam factam non sumus in casu restitutionis, nec appellationis suspendentium iudicatum. Nec refert non fuisse discussa merita partiũ, quia est pronunciatum iuxta motum proprium emanatum per Papam auditis partibus pro bona pace, & Papa motus fuit, quia de iure communi Episcopus habet iurisdictionem in suos diœcesanos.

DECISIO MLIV.

De mandato.

SVMMARIVM.

1 *Terminorum mala obseruatio in beneficialibus non impedit validitatem actus.*

VEneti prioratus inter Leonem, & Gulielmum seruatis nulliter terminis ex defectu mandati, obtenta commissione narrata, seruando terminos ante præsentationes commissionis nullitatis, & in dispositiua dictum fuit, constito, quod ante allegatam nullitatem acta fuerint validè ratificata, procedat, cum ratificatio præcederet præsentationem commissionis nullitatis, sed non ante allegatam nullitatem, Domini 22.

1 Decembris 1540. tenuerunt † pro validitate, quia mala obseruatio terminorum in beneficialibus, quandoque potest reiterari.

DECISIO MLV.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Mulier administrando vt tutrix, non impeditur exigere suam dotem, quam non intelligitur obligare; secus in viro.*

VEnetus seu Salutiatum dotis pro Illustrissimo Domino de Tiemnis quon. Episcopo sanctorum tenuerunt, quòd non probaretur admissio, vt tutrix per dictam dotem relictam in testamẽto, licet soluerit pro funeralibus, & seruitoribus, vt exigeret credita, quia potuit vt executrix, & etiam si vt tutrix administrasset, propter hoc nõ impediretur exactio dotis, sub prætextu administrationis, secundum Rainaldum, Mohedanum, Sarnen. Aquen. & Put. quia non obligauit bona sua, & tenuerunt opinionem Negusan. contra
1 Socin. quòd † licet vir administrando, vt tutor obliget sua bona, secus tamen si cum muliere. Dominus verò Martican. fuit cum opinione Socin. alij non votarunt, quia non bene viderant. Et dati fuerunt articuli, quod administrauit vt tutrix.

DECISIO MLVI.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum confessionis dotis probat, si præcedat dotis promissio.*

1 AN instrumentum confessionis †dotis factum, constante matrimonio, probet? Et coram Rainaldo in causa Dominorum de Comitibus de Palatino fuit obtentum probare, si præcedat dotis promissio.

DECISIO MLVII.

De citatione.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad valuas Ecclesia non est bona, nisi diceretur, vbi est populi multitudo, & hora diuinorum.*

CAtalen. parochialis Sancti Victoris, 1540. de citatione executa hora tertia, & non dicit hora diuinorum, an sufficiat: quia ista hora solent Missæ cantari, & non legit in Ecclesia, sed dicit ad valuas Eccle-
1 siæ. Et Domini † tenuerunt, quòd citatio ad valuas nõ esset bona, nisi diceretur, quòd vbi adesset populi multitudo, & quia etiam non dicit tempore diuinorum,

DECISIO MLVIII.

De concordia.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio c. fi. de iud. lib. 6. quo casu procedat.*

SAmoren. concordiæ inter Marianum Cẽtis, & Io. Baptistam Corteliam 19. Ianuarij voluerunt, quia c. fi. de iud. lib. 6. procedit in dependentibus a beneficialibus agendo de fructibus, aut pensione resultante
1 ex obseruatione concordiæ, quòd † haberet locum dictum c. fi. in causa obseruationis concordiæ, cuius obseruantia non respiciebat maiorem, vel minorem obseruationem, & sic dependentibus a beneficialibus, & sic in 28. annis poterat esse in iudicio. Et aliqui dixerunt, quòd ibi etiam daretur restitutio in integrum.

DECISIO MLIX.

De pensione.

SVMMARIVM.

1 *Clausula, vt procedatur ad declarationem, prout iuris, non importat clausulam processus sine retardatione.*

GRanaten. pẽsionis inter Petrum de Rui. & Ioan. de Celpedes Decembris 1540. voluere Domini, commissionem super pensionis solutione dicentem,
1 vt † procedatur ad declarationem prout iuris, non importare clausulã processus sine retardatione, & si pensio est nulla, non debet procedi. Et quando datur de regula, sine retardatione, non potest auditi titularis agẽs de nullitate: sed si sciret, an possit declarari Dom. Matiscon. dicit posse, & sic declarauit.

DECISIO MLX.

De coniecturis.

SVMMARIVM.

1 *Testari, an quis voluerit, vel ne, ex coniecturis colligitur, & decis. seq.*

2 *Verbum, relinquo, adiectũ vniuersitati bonorum alio non instituto, importat institutionem.*

LLuien. hæreditatis inter Dominam Isabellã Liuinam, & Illust. Portiã, & Liuiam coram me, & Sebastiano arbitris dubitatum, *an Panthasilea voluerit testari, ex quo non valeret tunc testamentum, propter præteritionem filiarum sine causa, an verò voluerit codicillari propter clausulam codicillarem?* Et proposito dubio in Rota vltima Ianuarij 1541. Rainaldus, Sarnẽ. Puteus, & Thomas pro affirmatiua: Aquẽ. solus in contrariũ,
1 alijs infirmis. Et † dixerunt Domini hoc coniecturari ex numero septem testium soluto in testamentis adhiberi. Et licet ex se non faciat, tamen adiuuat. Et quia aliqui testes dicunt, ꝙ ante actum testamenti dixerat, ꝙ volebat facere testamentum, & exhæredare alias filias si poterat, ꝙ proprie cadit in testamento. Et licet fuerit ante factum testamentum, tamen arguit voluntatem testandi. Et vocato notario, vestes omnes dicunt, quòd volebat testari, & notarius dicit fuisse vocatum ad conficiendum testamentum, & quod testator fuit interrogatus per matrem, vt faceret testamentum, & ipse respondit se velle facere. Et sic propter præcedentem in
2 terrogationem testandi, & quia † vius fuit verbo, relinquo, quod adhibitum vniuersitati bonorum, alio non instituto, importat institutionem, & sic testamentum, Bal. in l. quoties. C. famil. erciſc. & l. illud. §. tractari. ff. de iure codic. quòd quando reliquerit legata ab eo, cui bona reliquit, & Panthasilea relinquẽdo bona Portiæ fecit alia legata, & non dixit præstanda ab ipsa Portia. Ideò potest intelligi, & a succedentib. ab intestato, & ne intestata decederet, verisimile est voluisse testari.

DECISIO MLXI.

In eadem causa.

SVMMARIVM.

1 *Testamentum nullum propter præteritionem filiorum, an possit sustineri in vim codicill. vide distinctionem.*

ET posito, ꝙ voluerit testari, & non valeat iure testamenti propter præteritionem, causa non inserta, videbatur valere iure codicillorum. Paulus de Castro, l. proxime. de his, quæ † in testa. delen. Sed respon
1 debatur, quòd aut voluit codicillari, & valet vt codicillus: aut est dubium, & tunc etiam non valet, vt testamentum, sed valet vt codicillus, Bal. in l. 1. in princ. de iure codicil. Ang. l. nec codicil. C. de test. Aret. Inst. de vulg. in prin. col. 2. vbi considerat dictos tres casus, Alex. in l. verbis ciuilibus, col. 2. & Ias. reprobat Castr. l. 1. col. 5. ver. declara, vt per Bart. de verb. oblig. alias sequeretur, quòd semper vbi nõ est clausula codicillaris valeret vt testamentum, & sic esset frustratoria clausula codicillaris. Et fuit dictũ, §. ex imperfecto. l. hac consultissima, non procedere vno filio præterito, vel exhæredato, Dec. cons. 242. vbi impugnat illud, quod dicebatur, clausulam codicillarem non subintelligi in præteritione. Et dũ supra allegaui. Ias. in l. 1. dic, quòd idẽ dicit §. si quis ita, & Sal. ibi, col. 10. ver. secundo infertur, & Alc. col. 6. ver. limit. istam conclusionem, & ibi Bal. Nouel. Ias. l. non codicillum. Et Domini multum considerabant æquitatem, etiam quod de rigore idem tenerent, alias filias sine causa exhæredari, & notariũ non voluisse dare testamentum in scriptis, arguens to taliter non fuisse testamentum, vel propter beneuolentiam, vel propter aliquos testes. Et propter aduentum D. Martiani, & Mohedani, cũ essemus vndecim, iterum proposui. Et octo fuerunt, quòd noluerit testari, & non cogitauerunt codicillando, & sic fumus in casu dubio, vt loquitur Castren. in l. proximè. & Aquen. & Martican. fuerunt in contrarium. Et secunda pars ponderabat supradicta, & æqualitatem seruandam inter filias, & quia procedit per compromissum, & tenendo æquitatem etiam per duas audientias octo fuerunt pro affirmatiua, & duo pro negatiua.

DECISIO MLXII.

In eadem.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Procurator ad compromittendum lapso tempore poterit iterum compromittere.*

DVbitatum, an procurator ad compromittẽdum, poterit lapso tempore sine nouo mandato iterũ
1 compromittere, quasi quod † mandatũ expirallet per primum. ad not. in l. boues, §. hoc sermone, de verbor. signific. cum concordantibus ibi in apostilla per Bar. & Bal. l. si vt proponis, num. 19. de recep. arbit. tenet pro 1. vice. & Lanfran. in tract. de arb. col. 20. nu. 15. de pœsta. prorogan. quod in prima, & si dicitur de pluribus vicibus, intelligitur de duab. Lanfran. tract. de cõpromiss. fol. 108. nu. 101. tenet contrariũ. Quod dictum est Alexan. consil. 3. nu. 3. vol. 2. procedere volens dictum Bal. quando fuit compromissum ex dispositione statuti, vel hominis. Bal. in d. l. si vt proponis. Baptista de S. Blasio de arb. fol. 115. col. 2. & fol. 122. colum. 4. num. 214. dicit, quod qui non potest transigere, potest compromittere in arbitrum, non in arbitratorẽ. Et informantib. partib. Rota se resoluit, dicẽs quod mandatum ad compromittẽdum pro terminatione litis, intelligendum est, quod plures quousque lites terminentur, vt in saluo cõducto pro pace incundo, & redeundo. Et quia sorores compromiserunt ratione statuti, propter quod tollitur etiam alia dubitatio, *an mulier potuerit compromittere sine consensu propinquorum, &c.* Quia de necessitate tenebatur compromittere. Et quando primus actus est initus, potest secundo loco, l. hæc condit. de cond. & demonstr. sed primum compromissum fuit validum.

DECISIO MLXIII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio §. ex imperfecto, l. hac consultissima, C. de test. quo casu procedat.*

QVia §. *ex imperfecto*, non habet locum, nisi oẽs si
1 lij non sint honorati, † & tres solum sunt contestes, de relicto facto Portiæ, non potest sustineri codicillus: Et ita omnes tenuerunt. Sed quia alij testes etiam idem probabant, deuentum fuit ad præcedentes difficultates.

DECISIO MLXIV.

De litteris ordinis.

SVMMARIVM.

1 *Litteris Episcopi non sui dicentis se promouisse de licentia Episcopi ordinarij, creditur, & eis statur.*

VAlentin. de Pegho, *an valerent litteræ ordinis alterius Episcopi dicentis promouisse de licentia sui Epi-*
1 *scopi ex litteris sub tali data, Fel. in c. sicut, de re iud.* † qd sufficit, sed in contrarium idem Felin. in c. Albericus. de testib. quod non præsumitur licentia Episcopi absentis a dicto loco, quia non potuit tunc interuenire per Episcopum, & nuncium, & Fel. in c. Albericus, dicit credi personæ grau. Et sic Domini fuerunt sufficere dictam assertionem.

DECISIO MLXV.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Legitimus quisque præsumitur, nisi contrarium probetur.*

DIcebant omnes, præter vnum scilicet Marcellũ, quòd si aliquid non probaretur de illegitimita-
1 te non † deberet probari, quòd reperiatur legitimus, quia debet præsumi excludendo delictum.

DECISIO MLXVI.

In eadem de procuratore ad resignandum.

SVMMARIVM.

1 *Vita resignantis de tempore resignationis probanda est per allegantem, & decis. 174.*

1 AN debet probari, constituentem † procuratorẽ ad resignandum esse viuum tempore resignationis, cum nullus illum ignorauerit. Ex octo Dominis quattuor dicunt probandum esse, quòd viueret, quia allegans resignationem allegat resignantem viuere: ergo probet, non obstante regula præsumptionis vitæ centũ annorum. Et ita Mohed. Neocastren. Marsican. Mariscottus. In contrarium Sarsinen. Maceraten. Siluester, & Aquen. ex regula præsumptionis vitæ, & in alia quod teneret probare vitam, fuerunt quinque Domini.

DECISIO MLXVII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Litteris Episcopi de clericatu collato in non suum subditum de licentia sui Episcopi creditur.*

1 AN credatur litteris † Episcopi de clericatu collato in non subditum de licentia sui Episcopi, cũ solum cognoscatur eius sigillum & non manus. Pro negatiua Mohed. Marsican. quia Doctores, & decis. Rotæ dicunt, quòd creditur in pertinentib. ad suum officium, & sic inter subditos, prout non est, licet dicto casu alij contrarium, quòd decisio vendicaret sibi locum hoc casu, quia nullum infertur præiudicium quando dantur ordinationes ante litem. Et in alia positione Ranaldi idem, & omnes præter Mohedan. & Marcellum, fuerunt, quod probat, quia est in leuibus & quia videtur habuisse effectum.

DECISIO MLXVIII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Expectativa non capit beneficia affecta, vel reservata.*

1 LIcet beneficia vacauerint cessante commenda, an dicatur generaliter affectum. Aliqui † quòd sic, quia stante commenda titulus dormiunt in manibus Papæ, prout de beneficio resignato in manibus Papæ, vt omnes erant, quòd expectans non capit affectum etiam simpliciter, non obstante Roman. consil. 333. & quod nũquam fuit visum expectantem capere affecta, vel reseruata, vt in alia proposui. Et Aquen. Siluester, Marsican. Mariscot. tenuerunt expectativam non capere affectum: Mohed. Sarnen. contra per rationes, de quib. in libris Monialium.

DECISIO MLXIX.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Agens probare debet contra possessorem veram vacationem, cessante commenda.*

PRoponitur, quis deberet probare veram vacationẽ in beneficio vacante cessante commẽda? Mohed. Aquen. Marsican. fuerunt, quod probaret agens con-
1 tra possessorẽ † & dicens se prouisum ab ordinario debet probare vacationem cadentem sub indulto ordinarij. Sarnen. Siluester contra, quia præsumitur beneficium libera collatio: sed magis placet probare actorem contra possessorem.

DECISIO MLXX.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Indultum loquens de vacationibus cessante commenda non comprehendit vacationes per resignationem.*

INdultum Cardinalis dans de vacationibus per cessationem commendæ, [illegible] apud Sedem: sed quia excipiuntur vacatia per resignationem in manibus Papæ, an hoc intelligatur, quando est facta resignatio, & Papa, vult prouidere: secus si commenda, quia indultum dat pro cessante commenda. Et potest replicari, quòd licet cesset commenda, tamen nondum Papa prouidet, & beneficium vacat, vt prius: & sic per resignationem in manibus Papæ. Et Domini
1 fuerunt, quòd † vacatio per resignationem consideratur, quando sumus in vacante apud Sedem, vbi non requiritur consensus, quando extra Curiam, quia

tunc

tunc Papa vult, quòd etiam si vacat cessante commenda extra Curiam, Cardinalis conferat. Et in hac non consideratur principalis modus vacandi, sed tantum vbi commenda cessaret. Domini fuerunt contra vt in meis annotationibus.

DECISIO MLXXI.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium Cardinalis, quòd conferat reseruata, non tra bitur ad expectantes.*

LIcet indultum dat ius conferendi reseruata ac si reseruatio non emanaret, expectans tamen in sex mensib. in quibus Cardinalis absens propter regulã modificatoriam non prouidet, non acceptat reseruata licet habeat ad quãcumque dispositionem Cardina
1 lis: quia Domini dicebant, quòd † illud, quod Cardinalis conferat reseruata, est in eius priuilegium. Ideo non trahitur ad expectantes.

DECISIO MLXXII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Papa non potest auferre regulam modificatoriam indultorum in sex mensibus, in quibus Cardinalis absens non contulit.*

1 DOmini fuerunt, † quòd Papa regulam modificatoriam indultorum in dictis sex mensib. in quibus Cardinalis absens non contulit, non possit auferre, quia regula est tantum fauore expectan. & si ipse non acceptat, Cardinalis vigore indulti poterit toto anno conferre.

DECISIO MLXXIII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Regressus etiam datur respectu iuris superuenientis ex persona resignantis.*

VAlentin. de Pego, 1538. voluerunt, etiam quòd resignans nullum habuisset ius regressus reser-
1 uati, si † tunc beneficium vacabat, quia mihi fuit vilum durum, quòd sibi daretur regressus, respectu iuris prouenientis ex persona sua. Sed Domini contrarium.

DECISIO MLXXIV.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Resignationem particulariter deducens vitam etiam tene tur probare.*

QVod licet Calaferra habuisset duas sententias, possunt reuocari, si veniat ex vno iure resignationis Martini, quæ resignatio est canonizanda.
1 Domini fuerunt, quòd † non ferretur ex prima sententia, & 10. Auditores præsentes fuerunt, quòd eius aduersario incumberet onus probandi Martinum resignantem viuere tempore resignationis, non autem, quòd Calaferra probat, eum tunc viuere, quia non particulariter deduxit vitam, sed resignationem, & eius aduersarius excipit de morte. Et dictum, quòd sit reus: Tamen noluit, quod ipse probaret vitam.

DECISIO MLXXV.

De litigiosis.

SVMMARIVM.

1 *Vitium litigiosi tollens operatur, vt res litigiosa possit donari.*

FIrman. bonorum inter Camillum & Vincen. dictum, quod tollens vitium litigiosi operatur, vt
1 res litigiosa possit donari, non † autem supplet aliquem defectum insinuationis, sed iuramentum supplet. Quod placuit Dominis 22. Decemb. 1540. & quòd supplet Dec. cons. 432. vel si fiat coram iudice maximè cum iudex interpoluerit decretum. Dec. in l. fin. columna prima. C. qui admit. & consil. 341. numero duodecimo. Alexand. consil. 157. volumine secundo.

DECISIO MLXXVI.

De identitate.

SVMMARIVM.

1 *Beneficij identitas ex quibus probari possit.*

COrduben. beneficij de Castro inter Bartholomæum Velasle, & Ioan. Roderici, Domini fuerunt satis constare de identitate beneficij per impetrantem beneficium vacans per obitum Petri 1. Decembris ex testib. quòd Petrus erat beneficiatus. Et licet dicant, q̃ plures sunt Petri eiusdem matris, non tamen dicunt, quòd alij sunt beneficiati; quia tunc non esset probata identitas.

DECISIO MLXXVII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Regressus valet sine expressione valoris in litteris.*

1 VAlere regressum † licet in litteris, nõ esset expressus valor, licet diceretur, quod debet exprimi, quando in Bullis prouisionis non reperitur expressus. Sed dicitur contra, quia in regressu non exprimitur valor, & licet esset exprimendus, quando non est expressus in prouisione, qui opponit non esse expressum in prouisione, probare debet.

DECISIO MLXXVIII.

De legitima.

SVMMARIVM.

1 *Bona alienata, & consumpta per hæredem ignorantem fideicommissum, non impediunt detractionem legitimæ habito respectu ad bona quæ extant.*

AN bona paterna consumpta, & alienata per Sebastianum ignoratem fideicommissum sibi de-
1 beant computari in legitimam. Et Domini † fuerunt, quòd quia Sebastianus bona fide alienauit ignorans fideicommissum, & non est factus locupletior, nec precium extat, quòd proportionaliter diminuatur legitima hæreditas, & ex restantibus detrahatur legitima, non autem considerato valore hæreditatis tempore mortis fratris. Quia Dominicus erat institutus a Sebastiano fratre Laurentij concordauerat cũ Laurentio, & sibi diuiserat possessionem quam Sebastianus possidebat, dedi dubium, an Sebastianus fuerit debitor Laurentij ex ea causa fideicommissi, vt bona subiecta fideicommisso debeant deputari esse in hæreditate Sebastiani, ita quòd de illis satisfieri debeat legato Sebast. in legitima computata, secundum vires hæreditatis, & Camill. de legato facto per Sebastia. eius matri maximè data cautione Laurent.

DECISIO MLXXIX.

De pensione.

IN causa Lamacen. pensio. 400. inter patrem Petrum Abbatem de Penag. & Didacum puerum 4. Iunij 1546. Domini voluerunt, quòd per contractum matrimonij, esset pensio extincta, quando non est pro stipendio vt sit Campanario, & alijs officialibus, & erat pensio data ex causa resignationis, & quia aderat commissio, quod procedatur sine retardatione, Abbas produxit supplementum continens concordiam cum Didaco, & Didacus reciperet propria auctoritate fructus quarumdam terrarum loco pensionis, & ideo non est opus solutione, cum sibi ipse soluat, & quia supplicatio non habebat consensum Didaci, Domini dixerunt, quòd probata publica fama, quòd concordia habuisset effectum, daretur remissoria sine solutione: quibus examinatis data fuit remissoria cum decreto, quod non exequatur nisi iuxta formam concordiæ sit satisfactum, aut primò satisfiat.

DECISIO MLXXX.

De restit. in integr.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Restitutio in integrum etiam petita nomine Ecclesia non impedit executionem sententiæ.*

IN vna Segobien. de Aedea Sogue inter Ioannem, & Alphonsum Dian. 12. Maij 1544. fuit dubita-
1 tũ, *an restitutio † in integr. petita non suo proprio nomine, sed nomine Ecclesiæ impediat executionem rei iudicatæ vnica sententiæ contra Ioannem Comesium?* Et Domini fuerũt pro executione pro Alphon. contra Ioan. Comesium quod ad fructus, & expensas, & data remissoria Ioannis nomine Ecclesiæ in fraudem spolij bonorum inter Annibalem, & Gasparem de Brantulis, & Balthasarem de Panutialibus petita rest. in integ. pro minoribus, quia iam Rota voluit dare remissoriam ad probandam læsionem, & remissoria datur & improuiso, & decreto Dominorum in mense Octob. 1545. fuit denegatum.

DECISIO MLXXXI.

De spolio.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria etiam minoribus attentantibus est denegan-da, nisi prius purgato vitio spolij.*

IN Fauen. spolij bonorum inter Annibalem, & Gasparem de Brantulis & Balthasarem de Panutialibus petitiua restitutione in integrum pro minoribus,
1 quia attentauerant. Rota † noluit dare remissoriam ad probandum læsionem & remissoria data ex improuiso ex decreto duorum 7. Octobr. 1545. fuit denegata.

DECISIO MLXXXII.

De sententia super spolio.

SVMMARIVM.

1 *Sententia super spolio lata, an imponat perpetuum silentium, vel ne, ex quibus colligatur.*

IN Lucen. iurisdictionis inter Decanum, & Capitulum & † Ioannem Suarem Episcopum fuit dubita-
1 tum, *an sententia super spolio habeat in fine perpetuum silentium, de & super spolio, & iurisdictione in totum, an intelligatur in totum super spolio iurisdictionis, & narratorum in sententia tota, cum superius loquatur de spolio.* Et resolutum fuit, quòd solum super spolio.

DECISIO MLXXXIII.

De eadem re.

SVMMARIVM.

1 *Successor non reclamans de spolio facto per prædecessorem, intelligitur possidere.*

IN eadem 15. Martij 1546. Domini voluerunt, ꝙ ex quo prædecessor Episcopus commisit spolium super rebus pertinentib. ad Episcopatum, successor de præsenti substinens litem, & non reclamans potest.
1 per spolium † antecessoris dicatur possidere illam cum Episcopatu.

DECISIO MLXXXIV.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio in spolio datur in priuilegiatis.*

VOluere, ꝙ si aliqualiter constaret de electione, daretur restitutio Episcopo, & quòd sumus in
1 spolio, quia † in priuilegiatis, prout est Ecclesia, datur restitutio in spolio, & fuit data remissoria Episcopo ad probandum spolium.

DECISIO MLXXXV.

De feudo.

SVMMARIVM.

1 *Preces primariæ inserta in processu fulminato, an probent feudum.*

IN Leodien. Decanatus S. Ioan. inter Petrum Landulphi, & Balthenum de Corsinarinis intrusum, dubitatum, *an propterea feudum cadat sub primarijs precib. quia dicit, non omne sub Imperio.* Et testes Petri de auditu, quòd habuerint locum; quòd non fuit re-
1 solutum. Sed 15. Iunij Domini voluere, quòd † primariæ preces insertæ in processu fulminato non probarent, nec obstarẽt regulæ, quòd transumptis sigillo prælati, & notarij daretur fides: Tamẽ fuit dictũ aliàs iudicatum, ꝙ dicto processu fulminato daretur fides & resolutum vt videãtur registra, & referatur Dñis.

DECISIO MLXXXVI.

De prouisione Nuncij.

SVMMARIVM.

1 *Prouisio a Nuncio debet probare beneficium esse infra taxam.*

IN vna Pãphilon. beneficij Ecclesia S. Iacobi della Puenta della Reina fuit dictum ad decis. 348. pro-
1 uisum † a Nuncio debere probare beneficium esse infra taxam, infra quam Nuncius licet ius conferẽdi ei competat non potest conferre reseruata. Et distributiones cõputantur, vt dans de iure prouili per Nuncium, probet, ꝙ beneficium non excedit 24. non vltra taxam 60. reseruatorum, hinc det de iure, hinc, vt dicebat Dom. & multo magis, si de iure tertij; & fuit dubitatum, quis deberet probare beneficium non vacasse in mense reseruato.

DECISIO MLXXXVII.

De decimis.

SVMMARIVM.

1 *Spoliari nemo debet de facto, sed præcedere debet citatio.*

IN vna Segunti. inter Abbatem, & beneficiatos de Medina & Ioannem Motela 9. Iulij 1539. fuerũt Domini, quòd esset spolium decimarum, quia etiã ꝙ vnio fuisset facta ex caussa, tamen beneficiati non de-
1 bebant spoliari † possessione percipiendi decimas de facto sed præuia citatione. Et ita pronunciãt super spolio 29. Maij 1541. & Morellus cessit spolio, & sententia fuit lata.

DECISIO MLXXXVIII.

Abbatis cessionem.

SVMMARIVM.

1 *Identitas beneficij ex quibus probetur.*

IN Cordubien. beneficij de Castro del Rio inter Bartholomæum Velasco contra Ioannem Roderici Puerto Catero 15. Nouembr. 1540. Domini fue-
1 runt, quòd † satis constaret de identitate beneficij, quia Ioan. Roderici impetrauit beneficium vacans per obitum Petri Peres, & testes dicunt, quòd Petrus Peres erat beneficiatus in illa Ecclesia, qui obijt, & licet dicant, quòd sunt plures Petri Peres, tamen non dicunt, quòd alij fuerint beneficiati. Et qualiter Bartholomæus dabat de iure tertij de regressu Episcopi, dato sibi ad beneficium Petri Peres in dicta Ecclesia, vltra primum obiectum, quod non vacauit per obitum Petri consentientis regressui, dicebatur, quòd in bullis regressus non erat expressus valor, & quòd debebat exprimi, quando in illis prouisionibus reperiretur expressus. Sed Domini fuerunt pro bono regressu, vbi non exprimitur valor; & etiam quod debeat exprimi, quia non est expressus in prouisione, dicebat, quòd Ioan. qui se opponit, debeat probare non esse expressum in prouisione. Et sic poterat confirmari sententia absolutoria per Bartholomæum Velasco, & illa confirmari.

DECISIO MLXXXIX.

De probando valore.

SVMMARIVM.

1 *Valorem beneficij quis probare teneatur.*

A Storicen. parochialium & beneficiorum de men-
1 se Octobr. 1540. Domini fuerunt, quòd † Didacus de Vagagratis deberet probare valorem beneficiorum acceptatorum videlicet sub gratia, etiã quòd esset successor Ioan. Martini, quia Ioan. Martinus possedit, & sic sequitur, quòd non teneatur iustificare titulum sui prædecessoris; & voluerunt, quòd Alphonsus

phonsus transferret onus probandi in aduersarium, quia resignans cum non vidisset supplicationem resignationis, in qua erant oppressi, ideò voluerũt etiam, quòd ipse fateri deberet esse talem valorem.

DECISIO MXC.

De regula de triennali.

SVMMARIVM.

1 *Possessor cum aliquo titulo colorato, præfertur simplici possessori.*

PLacentin. Capellanię Benedictus de Quiret venit bat ex resignatione Christophori, cuius fuerat provisus per obitum Antonij, & probatur Ant. possidere d. Capellaniam, licet Ioã. Roderici diceret se esse possessoré, & quod Benedictus non probat, q̃ Antonius possedisset pacificè triennio, licet probaret q̃ possedit, & obijt dictus possess. ad alleg. Lap. 89. Sed † repli 1 catur, q̃ licet ipse Ioan. sit possessor, q̃ tamen iustificabat aliquo modo suum titulum, licet Benedictus probabat vacationem. Et licet nõ probat per obitum triennalis possessoris, sufficit, ex quo Ioan. Roderici nihil probat in contrarium, & ita tenuerunt omnes Domini, 15. Ianuarij. 1541.

DECISIO MXCI.

De probatione.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia erectio ex quibus probari possit.*

OXomẽ. Capellaniæ de Siren. Domini 15. Octob. 1539. voluerũt, non probari erectionem Capel- 1 laniæ † per narratiuã instrumenti possessionis Martini, nec per quietantias factas per collectorem de decimis solutis, tamen fuit dictũ, quòd si probaretur possessio Martini, diceretur satis probatam fuisse Capellaniam. Obstat tamen, q̃ tunc erat lis. Sed quia pependit per 2. annos vt calumniosa, esset videndum, an sufficiat possessio Martini. Et fuit data remissoria, cuius probatio fuit habita pro releuanti, propter possessionem per 20. annos, & licet possessori fuerit mota lis, tamen nihil fuit factum in lite per octodecim annos. Et fuit dictum per Dominos, q̃ licet possessio vitiosa non faceret statum, tamen dabat odorem contra beneficiatos, qui non sunt prosequuti litem, alio existente possessore. Et probat visitatum beneficium & Capellaniam perpetuam, & pro tali reputabatur. Et licet testator reliquisset bona pro celebrandis missis, non tamen pro erigenda Capellania. Verum quia arguebatur postea fuisse erectam, & quia in totum non quieuit animus, volui, quod informaretur super lite calumniosa. Et 15. Ianuarij, 1541. pronunciaui canonizando prouisionem Michaelis, condemnando beneficiatos in fructibus a die motæ litis, nil docendo super bonis Capellaniæ.

DECISIO MXCII.

De re litigiosa.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium quando & ex quibus litigiosum dicatur.*

SAlamantin. Sancti Petri de Azero, & aliorũ beneficiorũ 13. Iunij 1537. Rota se resoluit contra Ioan 1 nem Roderici, quod † nõ esset lis, quia post commissionem causæ supplicatio suæ resignationis reperiebatur missa ad registrum. Et in commissione dicitur, parochialem, & alia beneficia vnica supplicatione impetrasse, intelligendo, quod impetrauit a Papa, quia in supplicatione narrat ibi auctoritate Apostolica fuisse prouisum. Sed voluit maior pars, Clerici, Capisuccius, Siluester, Marcellus, Mariscottus, q̃ noceret. Quod ex aduerso dicebatur, quòd potuit, prouideri per legatum per supplicationem; respondetur, quod verba de prouisione auctoritate Apostolica intelligi debent de Papa; nec præsumitur multiplicatio titulorum. Nec obstat, quòd sit modica impensa, & quod alius potuit mittere ad registrum dictam supplicationem, quia videtur calumniosa, cum impetrans dicat, quod alium titulum produceret.

DECISIO MXCIII.

De suspensione.

SVMMARIVM.

1 *Gratia particularis non suspenditur per gratiam generalem.*

IN eadem, 28. Iunij, 1538. posui causam, an gratia Beltrandi suspenderat facultatem ad resignand. & 1 permutãdum † Francisci Oserij. Et Domini fuerũt illam non suspendi vt concessam in fauoré certę personæ. Nec est credibile, Papam voluisse sub generalibus prægnantibus clausulis derogare gratijs particularibus. Et voluerunt, quòd licet gratia sit per cessum vel decessum, non intelligeretur per cessum, quando quis resignauerit in manibus habentis facultatem in fauorem certæ personæ, & dabat de gratia Oserij: nimis enim data esset, si quis resignauerit beneficium, vt alteri prouideatur, & quod possit resignare in fauorem certæ personæ, & quòd gratia alterius capit tale beneficium ad huiusmodi effectum resignationis.

DECISIO MXCIV.

De materia obiectiua.

SVMMARIVM.

1 *Incompatibilitas debet concludenter probari.*

1 IN eadem 9. Iunij, tentum fuit † non sufficere probationem sanè ad probationem plurium incompatibilium, quia est materia obiectiua, quæ debet concludenter probari.

DECISIO MXCV.

De collatione.

SVMMARIVM.

1 *Dispensatus ad duo beneficia, an possit obtinere tertium saltem per viam permutationis.*

IN eadẽ tex. c. ordinarij. §. in cont. de off. ord. in 6. q̃ si dispensatio ad duo conferatur, tertiò non valet collatio. Et ibi Franc. in princ. dicit idem in legato, ergo idem in collatione ex facultate † permutãdi. 1 Et licet nõ habet locum in Papa, cuius collatio tenet si adipiscatur possessio vltimi vacante primo, tñ etiã in legato pars dicebat, q̃ lex procedit ex facultate iuris communis, non autem ex facultate Papæ & facultates permutandi habet, q̃ possent conferri quandocumque, quotcũque, & qualitercumque obtinenti, ergo etiam obtinenti parochiales. Sed potest esse dubium, an dicta prægnantia capiat obtinentem plures parochiales. Et mihi videtur, verba intelligi, quando Franciscus resignauerat beneficium in fauorem obtinentis quæcumque, &c. non autem, quãdo alij resignantes fuissent mortui, & sic per resignationem nõ potuit ius acquiri Francisco, & remanlit penes resignantem, quo decedente ante nouã prouisionẽ Francisci, subintrat gratia reseruæ Bertrandi, & 26. Nouẽbris 1540. postquam satis fuerat informatũ, Domini fuerunt, q̃ cum Franciscus esset dispensatus ad dictas parochiales vigore facultatis, potuit sibi conferri tertia, etiam non faciendo mentionem de obtentis.

DECISIO MXCVI.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Dispensatio ad ordines facta per Vicarium Vrbis, non requirit tantam subtilitatem.*

LIcet in ceteris clericatus non fuisset facta mentio de dispensatione: Vnde fuit Vicarius ratione 1 officij præsumptiue informatus, † sed id mihi nõ satisfacit, tamen Domini 20. Decembris 1540. fuerunt, q̃ licet bulla Clericatus Francisci non faciat mentionem de dispensatione sua, quia tamen fuit facta a Vicario Vrbis, & quia Clericatus non debet concludenter probari, quia dicitur leue præiudicium, in hac non considerabatur tanta subtilitas.

DE-

DECISIO MXCVII.

De familiaritate.

SVMMARIVM.

1 *Familiaritas ex quibus teſtibus probetur.*

1 BRixien. Canonicatus, tentum fuit, probari † familiaritatem per teſtes de viſu deſcriptionis in Rotulo, ad effectum expediendi gratis: ſecus ſi ageretur de reſeruatione beneficij, vt per obitum familiaris.

DECISIO MXCVIII.

De poſſeſſione.

SVMMARIVM.

1 *Aetas probanda eſt per eum qui allegat.*

ASten. parochialis de Corneliano, Dñi fuerunt
1 ℘ † Franciſcus eſt poſſeſſor, vt apparet ex inſtrumento ſuę poſſeſſionis, vt Hieronymus, qui produxit poſſeſſionem narrando ætatem, teneatur illam probare, aliàs pronunciaretur pro poſſeſſione.

DECISIO MXCIX.

De priuatione.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ignoranter conferens indigno, non dicitur priuatus facultate conferendi.*

IN ead. 25. Martij 1541. etiam ℘ appareret de Clericatu & de prouiſione Reuerēdiſſimi Do. Epiſcopi ante clericatū nihilominus valeret ſecunda prouiſio
1 poſt clericatū: neque † priuatus eſſet facultate conferendi parochialē, quia non ſcienter contulit indigno, nec ſupinam ignorātiā, ſed iuxta rationes productas, cum ille eſſet Doctor & incederet in habitu clericali.

DECISIO MC.

De nullitate ſententiæ.

SVMMARIVM.

1 *Nullitas ex defectu iuriſdictionis opponi poteſt excipiendo contra ſententiam iudicis delegati.*

IN Rauennaten. cluſę inter hæredes Laurentij Salmati, & Ant. Gatū 20. Decemb. 1540. Domini fue
1 runt, quòd † Saluiati tenerentur iuſtificare tres ſentētias, pro quarum executione inſtabant, producendo proceſsum, maximè, quando non conſtabat de iuriſd. Et non obſtat, quod Clem. vt calumnijs, non vult impedire executionem, quia non procedit. Vbi de nullitate ex defectu iuriſdictionis quis opponere vellet incipiendo, non agendo, quia in delegatis non præſumitur pro iuriſdictione, c. cum in iure. de off. deleg. Et licet in commiſſione dicatur cauſam pendiſſe coram iudicibus, non tamen dicit, quod eſſet boni iudicis. Sed remiſi cauſam ad Cancellariam, quia Communitas Rauennaten. allegauit me ſuſpectum.

DECISIO MCI.

De conſenſibus.

SVMMARIVM.

1 *Præſtatio conſenſuum quando indicare dicatur talē fraudis præſumptionem, vt reſignatio non teneat.*

SAlamant. Theſaurariæ inter Didacum Obort. & Ludouicum Arias, Dñi omnes fuerūt, ℘ præſtatio conſenſuum in Patauruela viro litigioſo non indica-
1 ret talem præſumptionē fraudis, † vt reſignatio nō teneat, dando conſenſum longo tempore poſt datā: maximè, quia primus cōſenſus fuit cum reſeruatione regreſsus & aliorum, & ſecundus fortè pōt intelligi purus ſine reſeruatione productorū, quia conſenſit reſignationi ſimpliciter, nō aūt dicit iuxta formā ſupplicationis habentis reſeruationem. Didacus aūt poſtea produxit declarationē regulæ de publican. vt lex mēſes currerēt a die datę ſupplicationis, & nō cōſenſus. Et licet fuiſſet dictum de concordia, Papa mandauit cauſsā expediri, & ita pronunciaui contra Ludouicū.

DECISIO MCII.

De profeſſione.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſionem certi ordinis qui probare teneatur.*

VAlentin. profeſſionis primò propoſui caſū ſuper mandatis Monialium & inſtrumento quietantię, vbi appellantur Ord. Prædicatorum, & partim bullarum Benedicti & Sixti & Maremagni, & prouincialis, vbi dicuntur ſub cura & ſecundum inſtituta prędicatorum viuere. Et omnes præter d. Aquen. fuerunt, eas fuiſſe, & eſſe ordinis prædicatorū ex infra dicen. & poſtea diuiſi articulos, vt infra, & propoſui, an monaſterium vel Beatrix ſit actrix ita vt hēat probare illas eſſe Ordinis Prędicatorū? Et Domini non diſcuſ
1 ſerunt hunc articulū, quia tenebat, ℘ † etiam Beatrix eſſet actrix & teneretur probare Moniales eſſe Ordinis Prædicatorum, ℘ ſit probatum ex infra dicendis.

DECISIO MCIII.

In eadem.

ET ſtringendo articulos in hac cauſſa mandaui informari ſuper mandatis tantū Monialiū inſtrumento quietantiæ, vbi dicuntur ordinis Præd. & Domini omnes præter d. Aquen. dicebāt, ℘ licet illa ſint verba narratiua, ℘ probant, & ad alium effectum vltra illud, de qua agebatur in dictis inſtrumentis, quia ſunt producta per ipſas Moniales, & ſunt propterea inſtrumenta ad deciſ. 285. in nou. Et quia ſunt confeſſiones Monialium geminatæ in dictis pluribus inſtrumentis & diuerſo tempore, iterum dicebant aliqui, ℘ erant verba merè narratiua, ſed aſſertiua & neceſſaria, vt in inſtrumento, vt agnoſcatur, qui ſint contrahentes. Vltimo ego dicebam, ℘ ſi iſta mādata ſunt ad hanc cauſſam, ℘ licet ſint merè enunciatoria, ℘ probant quoad actum, de quo quæritur, quia videntur emiſsa ad hanc cauſsam. Non obſtat, ℘ in quadam cōmiſſione pro parte Beatricis impetrata dicuntur Moniales S. Aug. quia primo dum dicit, ℘ dicantur ordinis S. Aug. intelligitur reſpectu regulæ, quia ſunt de regula S. Aug. Secundo quia dicta commiſſio fuit impetrata per aſſertum procuratorem, & Beatrix illam ratam non habuit. Et in hoc fuerunt vltimo Domini 23. Ianuarij 1540. quod enunciatiua probet. In hoc caſu reperi Ant. conſ. 13. nu. 9. ſeu col. fi. in fi. limit.

DECISIO MCIV.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus dicens ſe viuere ſub certa regula, vel ordine, debet probare.*

MAndaui poſtea informari ſuper alio articulo, an ex partib. bullarū Benedicti, Sixti, Maremagni & Prouincialis, vbi dñr ſub vna, & ſm inſtituta Ordinis Præd. viuere, quæ fuerunt producta pro parte Monialiū, probetur illas eſſe Ordinis Prędicatorū, attēto quod in aliquib. dñr S. Aug. & Dñi 16. Iunij 1540.
1 fuerunt, † ℘ probetur illas eſſe ordinis Prædicatorū, tum quia dicuntur ſub cura, tum & fortius, quia dñr viuere ſm inſtituta Prædicatorum. Nec placuit, ℘ dñr viuere ſub inſtitutis & ſm inſtituta Prędicatorum, ſed eſt ſecundū inſtituta data Monialib. p Prędicatores, quia Dñi intellexerunt, ℘ viuerent ſecūdum eadē inſtituta ſecundū quæ viuunt Prędicatores. Et hoc, quia verborū iſte ſēſus magis mihi placet, & qa alia verba ſpecificant ſenſum iſtū, vt eſt ſub cura, & mandata, & inſtrumentū, quę dicunt ibi, ℘ Moniales dñr Ordinis Prędicatorū. Nec obſtat, ℘ etiam dicuntur S. Auguſtini, & Ordinis S. Auguſtini, quia illud intelligitur hoc eſt a primæua illorum inſtitutione: nunc autem non de regula S. Auguſtini, vel de eius Ordine quæritur, ſed de Ordine Prędicatorum ex modernis inſtitutionibus, quibus ipſę & Prædicatores viuerent.

DECISIO MCV.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Gubernationi alicuius Ordinis commiſſum, & ſecundum illius Ordinem viuere differunt.*

Poſtea

POstea pro parte Monialium fuit producta partita priuilegij constitutionum fratrum Minorum, & aliorum ordinum Mendicantium, qua cauetur, quòd quinque Moniales cómissæ fuerint gubernationi fratrum Minorum, virtute alicuius indulti Apostolici,
1 quòd † non propterea intelligantur esse ordinis Prędicatorum factæ. Sed hoc ostendatur, vt Moniales sic commissæ gaudeant priuilegijs concessis & concedendis prædictis fratribus: quòdque prędicti prælati ordinis exhibeãt eisdem Monialibus de constitutionibus prædictis ordinis Minorũ ea, quę illis competere possunt. Ex hac autẽ partita inferebant Moniales, ꝙ licet sint sub cura Prædicatorum, non tñ sint eius ordinis. Sed Dñi tenuerunt, ꝙ ista partita nõ tolleret probationes, de quib. supra, ꝙ Moniales non essent ordinis Prædicatorum. Et fuit conclusum pp mandata & instrumẽta, in quib. appellantur Prædicatorum ordinis: & qa partita, de qua supra dicit, ꝙ viuunt secundũ instituta Prædicatorum. Et ad hanc partitã respondebant, ꝙ dicit, qñ Moniales sunt commissæ gubernationi, non aũt qñ sub cura, & secundum instituta fratrũ viuunt. Et possunt dicere, ꝙ loquatur de Monialib. alterius regulæ: sed in casu nostro Moniales, & Prędicator sunt de eadẽ regula, scilicet S. Augustini. Ergo si Moniales cómittuntur eorum curæ, & ꝙ viuunt secundũ eorum instituta, efficiuntur eiusdẽ ordinis. Secundo dicebatur, quòd partita loquatur in Minorib. nõ aũt in Prædicatorib. Nec refert, ꝙ dicatur ꝙ priuilegia fratrũ Minorum & Prædicatorũ sunt æquiparata, & sic cõmunicata, quia istud non est priuilegium fratrum, sed Monialium, quod efficiãtur, vel non de cura ordinis, cui committuntur. Nec refert, quòd dicitur de cõstitutionibus *quibus fratres*, &c. & sic sunt resoluta ea quæ habentur in registro suprascripto post carnisprtiuium, referendo se ad dicta testium.

DECISIO MCVI.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Ordo mendicantium quid teneatur seruare ex dispositione suæ regulæ.*

DEcimaquarta Maij 1540. proposui, dato ꝙ Moniales sunt ordinis Prædicatorũ, *an sint mendicãtes, & ad istum effectum, vt agnosceretur, an professio emissa infrà annum probationis non teneret, iuxta cap. nõ solum de reg.* Rainaldus, Clerici, Aquen. & Veral. fuerunt pro Beatrice, quòd essent mendicantes, licet nõ sint ex regula. Et sic producta constitutio per Moniales, si Monasterium nõ recipiatur, suberit Prædicatori, nisi habeãt vnde se sustentare possint. Quia Doct. volunt, quòd sunt aliquæ Moniales mendicantes ordinis Prædicatorum: sed mille aliæ reperiuntur dicti ordinis mendicantium; ergo sunt istæ. Iterum quia data constitutio Monialiũ potuerit esse post inductã mendicitatem: & sic tempore quo prædicatores poterant habere in communi. Item quia est declaratum in Capitulo apud Valentinum super Bonifacij constitutione, vt in §. Item statuimus, vbi †
1 declarat illos mendicantes, quòd licet possessiones habeant, quia tamen non sufficiunt pro victu, coguntur mendicare. Et tales sunt istæ Moniales. Contrarium tenet Sãn. Mariscottus, Put. Nam Siluester non votauit, Mohed. erat indispositus. Et hoc, quia sola regulæ constitutio inducit mendicantes: sed hoc ita est in istis Monialibus, ergo, &c. Itaque mandaui iterum informari. Et D. Mohed. & Thomas votarunt in sequenti audientia, vbi omnes idem Domini, & D. Mohed. & Aquen. etiam fuerunt, quòd essent mendicantes. Sarn. non fuit in Rota: nam clarum est, quòd ordo Prædicatorũ est mendicans. Et ita esse Moniales etiã dicti ordinis. Ergo istæ sunt mẽdicantes. Et totũ cõtrarium stat in cõstitutione, cum sint mille Monia-
les, quę recipiuntur sub cura Prędicatorũ cũ sufficienti sustentatione. Sed respondebatur, ꝙ euanuit post quam ordo per priuilegium potuit habere proprium, vel quod debet intelligi iuxta constitutiones fratrum, ꝙ possint habere omnia alia, præterquam possessiones, & redditus annuos, ita quòd ista constitutio non dicit, ꝙ habeant proprium, sed ꝙ non recipiantur sub cura fratrum, nisi habeant proprium. Et ꝙ fuit facta a fratrib. & sic post ordinem. Videtur igitur mutare mẽ dicitatem. Et omnes præter Sarn. qui non fuit in Rota & Marsic. qui erat in Francia, fuerunt, ꝙ essent mẽdicantes. Et in hoc fuerunt 9. Auditores votum dantes, & ex hoc sequitur resolutio articuli, quòd infra annum Beatrix non possit profiteri, cum sit de ordine mẽdicantium, iuxta dictum c. non solum. Et sic, ꝙ sua professio emissa infra annum non tenuit. Nunc restat discutere de tacita professione, ex quo per plures annos, vt professa dicitur manifse in monasterio.

DECISIO MCVII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Statutum mendicitatem inducens in fratrib. non hẽt locũ in Monialib. Distingue tamen, & declara, vt decis. seq.*

SEd quia post Moniales produxerunt rubricas constitutionum fratrum & sororum, ex quib. constat plures esse constitutiones & diuersas; & ita quòd non potest dici, ꝙ constitutiones fratrum capiant Moniales; quia istud fortè esset, si Moniales non haberẽt plures constitutiones illis prouidentes in casib. in quibus constitutiones fratrum ipsis fratrib. prouident. Et sic quod constitutiones fratrũ inducentes illis mendicitatem inducunt ẽt illam in Monialib. Ideo pro resolutione istius articuli dubitaui, *si constat diuersa esse volumina statutorum factorum pro fratrib. & Monialib. Et vtrũque volumen continet statuta concernentia statutum & modum viuendi vtrisque per particularia statuta, an statutum intercedens proprium habere in fratrib. & mẽ dicitatem inducẽs, vendicet sibi locum in Monialibus.* Et
1 Dñi octo fuerunt, dicentes † ꝙ non, quia si fratres habent proprias constitutiones, & prętertim illam sub titulo de domib. concedendis, in qua fratres prohibẽtur habere propriũ in possessionib. & redditib. & Moniales constitutionem sub titulo eodem de concessione bonorũ, in qua dicitur, nulla domus recipiatur sub cura ordinis, nisi cum sufficiente prouisione in bonis temporalib. pro sustentatione sororum. Et sic contrariatur constitutioni fratrum, cum istæ per constitutionem possint habere proprium, fratres possunt habere omnia præterquam possessiones, & redditus omnes. Ita etiam intelligitur constitutio sororum permittens proprium habere, quòd possint habere, dum tñ nõ sint possessiones, vel redditus annui. Rñdebatur, ꝙ mobilia, q̃ non sunt possessiones & redditus, sunt stabilia. Sed cõstitutio Monialiũ nõ est de illis intelligẽda, sed de immobilib. Secũdò & clarius per aliã cõstitutionẽ sororũ sub c. 26. vbi in fine dr, quòd possessiones sine cõsensu conuẽtus alienari nõ possint: ergo apparet, ꝙ Moniales possunt ex cõstitutionib. habere possessiones: quod secus est in fratrib. Et sic isti Dñi fuerunt, ꝙ cõstitutiones Moniales nõ faciãt ipsas mẽdicantes. Itẽ nec cõstitutiones fratrum, licet illæ prohibeant habere propriũ, quia diuersæ sunt cõstitutiones fratrũ a constitutionib. Monialium. Ideo Moniales non coguntur constitutionibus fratrum inesse. Et huic erat contrarium, quòd dr simpliciter, quòd istæ sunt Moniales ordinis Prędicatorum mendicantes: & ideo ipsę tenerentur viuere secundũ regulã fratrũ. Alij verò Dñi videlicet Rainaldus, & Mohed. erãt infirmi, & ego proponẽs causam. Et tũc in vrbe 12. Auditores. Ego aũt videns, ꝙ Dñi se resoluebant, quòd ex constitutionibus fratrũ non capiuntur Monialiũ con-

constitutionis ex cauſſis ſupra dictis mãdaui informari, an fratres ex Ordine Prędicatorũ ſint mendicantes aliunde quã ex conſtitutionib. Nam ſi ſolum conſtitutiones haberent fratres mendicantes, quæ non capiunt moniales, certè moniales non eſſe mendicantes aliunde, quam ex regula, quòd tamen non eſt vel ex approbatione ſeu diſpoſitione Sedis Apoſtolicæ & auctoritate, & moniales eſſent mendicantes, non per conſtitutiones, ſed quia aliunde ordo eſſet factus mendicans, licet proprium habere poſſet, tamẽ non deſineret eſſe mẽdicans. Et videbatur, quòd maior pars Dominorũ eſſent, ꝙ non eſſent mendicantes ſimpliciter aliunde, quam ex ipſorum conſtitutionib. Sed aliqui dicebant, quòd bene erant ex ipſis conſtitutionibus, ſed interueniente Sedis Apoſtolicæ approbatione ſuper dictis cõſtitutionib. quia ſolæ conſtitutiones non facerent mendicantes, & ideò dedi difficultatem, dato, quòd moniales non ſint mendicantes ex ipſis fratrum conſtitutionibus, interueniente tamẽ dicta mendicitate, & approbatione Sedis Apoſtolicę, an ſint mendicantes. In hoc dubio Sarnen. Silueſter, Marſican. Verallus, Puteus, fuerunt, quòd non: & præcipuum eorum fundamentũ fuit, quia ſi conſtitutiones fratrum faciunt fratres mendicantes, conſtitutiones autem ſororũ non faciunt ipſas mendicantes, licet cõſtitutiones fratrũ ſint approbatæ, tñ non debent facere moniales mendicantes, quæ ſub illis non comprehenduntur, ſed tantum fratres. Nã confirmatio non extenditur ad non comprehenſa, vt ſunt fratres. Rainaldus vero, Aquen. Clerici, Mohed. & Thomas, fuerunt in cõtrarium, quia Sedes Apoſtolica pro mendicantibus ſecũdum ipſos approbauit totum Ordinem Prædicatorum, non autem fratres tantum. Et fuit aliàs reſolutum, quod moniales eſſent Ordinis Prædicatorum. Ergo & ipſæ ſunt mendicantes. Ad quod replicabatur, quòd approbant quatenus continebant conſtitutiones, & ſic reſpectu fratrum. Sed cum Domini eſſent diuiſi, & maximè propter calores, cum hoc fuit 20. Iunij 1540. & d. Mohed. infirmus, diſtuli cauſſam ad Calendas Octobris.

DECISIO MCVIII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutiones fratrum non ligant moniales ad mendicitatem, quando conſtitutiones ipſarum ſunt poſteriores conſtitutionibus fratrum.*

1 ET in illo tempore erat primo diſcutiendũ ſuper dicta difficultate, an probetur, ꝙ † conſtitutiones fratrum & ſororum emanauerint eodem tempore, & tũc procedit ſuperior difficultas: ſi verò conſtitutiones ſororum emanaſſent poſt conſtitutiones fratrũ, ſine dubio haberet minorem difficultatem contra moniales, quia fuit reſolutum, quòd conſtitutiones fratrũ non faciunt moniales mendicantes, quia moniales habẽt proprias conſtitutiones, quę permittunt ipſis propriũ. Sed tempore, quo fuerunt factæ conſtitutiones fratrum, & a Sede Apoſtolica confirmatæ, moniales non habebãt proprias conſtitutiones fratrum: ergo illas comprehendere non debet. Verum, quia ipſæ moniales poſtea fecerunt conſtitutiones, quòd liceat illis habere propriũ, vnde tacitè videntur fateri mendicitatem ante approbationem conſtitutionum fratrum illas comprehẽdentium, & ſic totus ordo tam maſculorum, quàm feminarum approbatus fuerit pro mendicante, ideò non deſinerent ipſæ mendicantes eſſe. Vnde primo erit inſormandum, an conſtet, vel præſumatur quod conſtitutiones fratrum eſſent ante conſtitutiones ſororum, vel eodem tempore. Et de menſe Nouembr. ter D. Rainaldus, Sarnẽ. Aquen. Clerici, Verallus, Maritc. & Tho. fuerunt, quòd conſtitutiones fratrum eſſent ante conſtitutiones ſororum. Et hoc etiam tenuit Put. & fundamentum fuit, quòd apparet de tempore conſtitutionũ fratrum, quia fuerunt factæ a B. Dominico, & confirmatæ ab Honorio Papa Tertio, quæ conſtitutiones inducunt mendicitatem, & ſic cõſtitutiones fratrum habent certum tempus, ſed de tempore conſtitutionum ſororum non apparet, ergo conſtitutiones fratrum habentes certum tẽpus debent comprehẽdere cõſtitutiones monialiũ, vt dicimus de duobus inſtrumentis eiuſdem dici, quorum vnum habet horam, aliud vero non, ad Soc. in l. 2. ſol. matr. Dec. in c. paſtoralis. Nec mouebat Dominos, quòd antequam fratres & moniales fierẽt per Beatum Dominicum Ordinis Prædicatorum, ꝙ erant, prout ſunt, regulæ S. Auguſtini. Et verißmile eſt, quòd a principio habuerint & conſtitutiones, quia dicitur, quod potuit etiam eſſe, quòd habuerint, & vixerint tamen ſecundum regulam, cum de conſtitutionib. non appareat, vel ſint conſtitutiones fratrum. Arbitrabatur tamen Puteus, quòd cum non appareat de conſenſu monialium, non potuerunt per conſtitutiones fratrum effici mendicantes, & arctioris regulæ, & ideò mandaui informari, vt ſupra. Et Marcell. qui in audientia præcedenti non fuerat in Rota, propter indiſpoſitionem fuit poſtea in Rota, & noluit votare. Nam dixit, quod ex quo articulus fuerat votatus, quòd volebat votare: alij omnes fuerunt in primo voto.

DECISIO MCIX.

In eadem.

MOdo ad inſtantiam partis mando informari, dato, quod moniales eſſent mendicantes, numquid poſtea per conſtitutiones ſuas, quibus permittitur illas proprium habere, licet non ſunt a Sede Apoſtolica approbatæ, deſierint eſſe mendicantes, 21. Maij Rainaldus, Silueſter, Clerici, Mariſcottus, Veraldus, Puteus, & Thomas, & cum iſtis videbatur cõſentire Mohed. licet non votauit, quia propter infirmitatem non ſtuduit, tenuerunt, quod moniales ſint mendicantes, non obſtante cõſtitutione, quòd poſſint habere proprium, rationibus quas omitto. Nam omnia in informationibus habentur. Sarn. & Aquen. dicebant, quòd ſi cõmunis reputatio eſt, quòd ſint mendicantes, ꝙ ipſe per cõſilium Abbatis, etiam licet Lap. teneat contrarium, ſint mendicantes. Iterum Puteus, qui tenuit quod ſint mendicantes, dicit ex eo, quia Ordo Prædicatorum eſt mendicãs, & præſupponimus ipſas talis Ordinis: ergo mẽdicantes, & licet poſſideãt proprium, illa cõſtitutio fortè emanauit poſtquam effectæ erant mendicantes. Et conſtitutio quod habeant proprium, non facit illas non mẽdicantes. Sed quia primo fuerat informatum, bene debere circa hoc mandari informari, an conſtitutio fratrum poſſit illas mendicantes facere non mendicantes. Item, an ſit dare mendicantes aliunde, quam ex regula. Vidi ſummarium teſtium, qui non bene probant, quòd moniales publicæ mendicantes, niſi vnus tantum, etſi Aquen. erat contra Dominam Beatricem.

DECISIO MCX.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Publica vox & fama cum alijs indicijs probat profeſſionẽ infra annum probationis, vel ſaltem onus probandi contrarium transfert in partem aduerſam.*

VIgeſimaquinta propoſui dubium, poſito ꝙ teſtes dicãt, quòd publicè audiuerant in ciuitate Valent. quod emittat Beatrix profeſſionem infra annũ probationis: alij quòd a monialium confeſſore, qui Dominã Beatricem ad profeſſionem admiſit, & alij a multis, & diuerſis perſonis multoties: ſtantib. articulis & confeſſionibus monialium nũc dubitatur, an probetur, quòd Beatrix emiſerit profeſſionem infra annum probationis, vel ſaltem onus probandi contrarium transferat in
1 moniales. Et dicebatur, quòd † non probatur, quia ſola publica vox non probat, maxime, quia contra profeſ-

sionem, quia potuit oriri post litem motam. Idem & de auditu a monialib. in Capitulo hoc non releuat, & in hoc erat D. Aquen. & alij Rainald. Sarnen. Clerici, Brittonorien. & Puteus in contrarium, quia probationes sunt arbitrariæ, vt constat ex toto confessionib. monialium, licet nunc reuocatis. Item, quia ista professio malè potest probari ab alijs, quàm a monialibus & sic dicitur difficilis probatio: quo casu publica vox, maximè cum alijs indictijs probat, vel saltem transfert onus probandi contrarium in moniales, & in hoc condescendit D. Aquen. Mohed. Martican. Mariscot. & Thom. erant infirmi. Et ideo mandaui iterum informari, cum ipsi erant in Rota: Thomas venit, & ipse, & omnes alij fuerunt in eodem voto.

DECISIO MCXI.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria in prima instantia non est danda cum retardatione expeditionis causæ, vbi summaria probatio requiritur.*

VLtima Ianuarij 1541. Mohed. proposuerã caput tacitæ professionis, & moniales petierunt remissoriam. Et Domini omnes, qui erant præsentes Rainald. Mohed. Sarn. Aquẽ. Brittorien. Put. & Thomas fuerunt, quòd mandetur in hac prima instantia, quia cum causa perpenderit in partib. & quia volunt probare partem eorum, quorum est probatum, & resolutum contrarium, & quia etiam si remissoria esset danda, non est danda in hac instantia, vt supra & quia etiam causa pependit in partibus, & ibi posuerunt suas probationes facere, & quia moniales possident bona Beatricis, & quia Beatrix iam erat 33. annorum: ideo causa non debet in longum protrahi, vt si iuris est possit effici mater, vt desiderat, & quia dicũt, quod in causa maioricatus, cum N. fuit ita tactum, tamen pars aduersa hoc negat, & dicit, quod fuit sibi data in prima instantia vna remissoria, & eadem pars petebat secundam. Domini voluerunt in illa causa, quòd daretur remissoria. Et eadem die sententia iterum pro-
1 posita † num esset danda remissoria. Omnes etiam fuerunt, quod non datur in hac prima instantia, nisi in euentũ, quod detur sine retardatione expeditionis causæ. Sed moniales nolunt illam, nisi cum retardatione expeditionis causæ, quam hoc modo dare nolunt.

DECISIO MCXII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Moniales suspensæ & absolutæ, sed nondum rehabilitate, an possint admittere ad tacitam professionem monialem.*

DIe 14. Februar. 1541. quia Domini dixerunt, quòd Beatrix emisisset professionem infra annum probationis, & sic quòd moniales essent suspensæ per c. non solum, de reg. iur. in 6. & sic quod postea tacitè emittere non potuerit, vt ibidem dicitur, ex quo moniales erant suspensæ, & quia dicebant se fuisse absolutas, ergo super absolutione videndum, quia dicunt testes, quòd singulo anno solent absolui in festiuitatibus sollemnibus etiam a censuris: Sed non dicunt, quòd istæ moniales Sanctæ Catharinę de Senis fuerunt sic absolutæ: & sic non videntur concludere. Item Dominus Ioannes Melchior dicit, quod ipse illas absoluit, sed non recordatur, de quo anno, mense, & die, & sic non videtur concludere. Tamen Domini non se omnino resoluerunt, quod non probarent, sed dixerũt, quia verisimile est, quòd quolibet anno saltẽ in Paschate mo-
1 niales fuerunt absolutæ: & ideo hoc † posset probari, quòd daretur dubiũ, præsuppositio, quod moniales fuerunt absolutæ, an potuerunt tacitè admittere Beatricem ad professionem, cum non fuerint rehabilitatæ propter glo. in ver. suspens. d. c. non solum, de reg. in 6,

DECISIO MCXIII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Absolutio a suspensione, an possit fieri in foro pœnitentiali vt possit etiam in foro fori, & decis. seq.*

PRopositi pluries dubium, an fratres in eorum priui-
1 legijs, vbi † dicitur quòd possint absoluere ab excommunicatione, vt suspensione a iure vel ab homine illatis, &c. intelligantur posse absoluere tantum in foro pœnitentiali quoad animam, an vero quoad etiam forum contentiosum, & sic quod potuerunt absoluere a suspensione in quam incurrerant moniales, quia Beatricem infra annum ad professionem admiserunt, ad cap. non solum, de regul. in 6. Et fuit tentum quòd Papa dat illis facultatem absoluendi etiam quo ad hoc, vt dicantur habilitatæ, & pro hoc ponderantur verba, quæ sunt in facultate, quæ in pluribus locis etiam per Ioan. Aloysium Aduocatum monialium considerantur, & hoc tenuit Aquen. Maceraten. Martican. Britonic. Put. & Thom. In contrarium fuerunt Raimundus, Mohedan. Mariscottus, quia dispensationes istæ sine strictæ intelligendæ, & vt minus præiudicent dispositioni iuris communis quoad fit possibile, Sarnen. non votauit.

DECISIO MCXIV.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Absolutio a suspensione non comprehendit inhabilitatem.*

POstea dedi singulis Dominis vota tertio super absolutione monialium. Et Dñi omnes fuere, quod
1 nõ probaretur, quòd † moniales fuerunt absolutæ a suspensione, in quam incurrerant, admittẽdo Beatricem ad expressam professionem infra annum probationis: nam dicti fratres benę dicunt se absoluisse illas, sed nõ recordantur de quo anno, mense, & die, & sic non concludunt, quia potuerunt absoluere ante illarum inhabilitatẽ, propterea sunt singulares. Alij testes, qui dicunt, quòd credunt eas absolutas, quia consuetum est eas absolui in festis sollemnib. non probant, quia non valet probatio a communiter accidentib. nisi in connexis, quando vero semper solet esse cum altero, semper vno probato potest dicere etiam aliud connexum esse probatum, Ideo non dicunt, quòd viderunt semper hoc fieri in omnib. monasterijs, licet viderint in aliquibus & aliquando. Vlterius dicebant Domini, quod etiam si testes essent contestes super absolutione a suspensionibus, quòd tamen forte non concluderent in casu nostro, quia non dicunt quod absoluerint a suspensione contraria propter receptionem Beatricis: nec ipsi potuerint absoluere ad hoc, vt rehabilitarent ad admittendum moniales, sed quod absoluio intelligitur facta respectu anni, ex quibus aliter non constat, quòd sit facta ad aliud effectum.

DECISIO MCXV.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria etiam in prima instantia dari potest sine retardatione in his quæ requirunt subitam expeditionem.*

VIgesimaoctaua Martij 1541. post sumptam resolutionem iterum proposui, *an, quia moniales licet non plenè suam probauerint absolutionem, tamen plusquam semiplenè probant, ad illam proband. & alia relenantia debeatur monialib. remissoria?* Et 10. Domini (nam solus
1 Siluester erat absens) fuerunt, † quod daretur in hac prima instantia, vt etiam bis prius tenuerat Rota, nisi quòd non posset dari sine retardatione expeditionis causæ, & resoluta causa datem remissionem, & post eadem audientia, sententia.

DECISIO MCXVI.

In eadem.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Moniales admittentes ad professionem infra annum probationis, an & quando excusent se a suspensione.*

1 PRima Aprilis 1541. proposui, *an† moniales habeant legitimam excusationem, etiam, quod admiserant Beatricem ad professionem infra annum probationis, vt non incurrerint suspensionem, de qua in c. non solum. de regul.* Et hoc ad hùc effectum, quia si non incurrant suspensionem potuisset admittere ad professionem Beatricem tacitè post annum, & dicebatur, quòd sic, quia Petrus de Palude, & alij duo Theologi dixerunt, illas non esse mendicantes: ergo eas non ligat constitutio, cap. non solum, & opinio vnius Docto. excusat. Item, ex quo causa licet iniusta, excusat a dolo. Item, quia in Rota fuit difficultas, an essent Ordinis Prędicatorum, & mendicantes, ergo istam debent probare iustã causam litigandi. Licet omnes Domini tenuerint contrarium, quòd possint mendicantes se excusare, tamen aliqui ex Canonistis dicunt dari moniales Ordinis Prædicatorum mendicantium. Item debent consulere petitos. Item non agitur de dolo, sed de lata culpa, vt supra, admittendo ad professionem infra annum. Item, non est credendum, quòd moniales afferant se ignorare earum statum, & conditionem.

DECISIO MCXVII.

In eadem.

SVMMARIA.

1 *Petitorium quibus ex causis suspendi possit.*

2 *Constare de non iure in petitorio non dicitur, quousque non sit conclusum in causa, & renunciatum probationibus.*

QVarta Aprilis, (quæ fuit penultima audientia ante festa paschalia: Nam vltima fuit sexta die Mercurij, quia die Veneris fuit consistorium publicũ) moniales suspenderunt petitorium & 6. Aprilis 1541. partibus informantibus proposui, *an in casu nostro petitorium potuerit suspendi?* Et † dicebatur, quòd sic; quia
1 ante conclusum in causa petitorium potest suspendi. Clem. vnica, de cau. poss. & propriet. & quia non di-
2 citur constare de non iure in petitorio, † quousque nõ sit in causa conclusum, aut renunciatum probationibus. cap. significauerunt. de testibus, & ibi glo. & Doctor. in verbo, loquere, & Abbas col. 2. Rot. decis. 16. de restit. spoliat. in nou. Respondetur pro parte Beatricis, quod nullum erat spolium, quia licet ipsa fuerat extracta ex monasterio S. Catharinæ, & sequestrata in aliud monasterium lite pendente, & de mandato Papæ, quod non potest monasterium Sanctæ Catharinæ dicere se spoliatum dicta Beatrice, propter, dictũ sequestrum, vt moniales possint dici spoliatæ, vt per Bald. Imol. Paul. & Modern. in c. actorum. ff. de acquir. possess. post Imol. in cap. in præsentia. de probat. tradunt Doct. in c. examinata. de iudic. Et quod adducebatur, vt principaliter diceretur, & disputaretur, nõ esse spolium, sed vt demonstraretur, quod moniales nunc calumniosè intendunt insitare super spolio, vt differrent causam in istis vltimis audientijs, & ante hoc tempus debuissent suspendere petitorium, & non exspectare in vltimis audientijs.

DECISIO MCXVIII.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Petitorium suspendi non potest cum apparet de manifesta calumnia petentis suspendi.*

ITem dicebatur, qd dato, ꝙ moniales verè fuissent spoliatæ, quòd tamen, ex quo lis pendet in Rota per quinque annos super petitorio, quod nedum fuit instructum, sed etiam resolutũ, quod in eo moniales non habent ius, super eo videlicet. Primò, super possessione expressa. Secundò, super tacita denegata remissoria; & tamen voluit petitorium suspendere, ex quo apparet de earum manifesta calumnia, quo casu calumnia
1 non † admittit suspensionem petitorij, vt est tex. in d. c. pastoralis. de caus. possess. & propr. facit quod Imol. de calumnioso inquit in c. post electionem. de præben. & Bal. in c. 10. col. 2. de restit. spol. in ver. & ideo. Quod vt super possessorio, & ante omnia cognoscatur, est introductum in fauorem spoliati, cui fauori spoliatus potest renunciare, cum patiatur causam intrari super petitorio, & per glo. in c. ex conquestu. de restit. spol. Et ita ex capite præsumptę calumniæ fuerunt octo ex Dominis, quòd tunc in vltimis audientijs non debeat considerari ista suspensio petitorij. Sed Marcellus dicebat, quòd sibi videbatur, quod debet posse suspendi, quia non est clarum monialibus non competere ius in petitorio, cum possent adhuc examinare, & dicere de iure suo, licet hucusque non docuerint.

DECISIO MCXIX.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Professionis emissio an probari possit per testes de auditu, & de publica voce & fama.*

VIdentes moniales, quòd erat resolutum, quòd ipsę erant Ordinis Prędicatorum, id est, mendicantiũ: ex quo veniebat inferendum, quòd professio emissa infra annum a Beatrice ideo non tenuit, quia ipsa fatebatur in suis articulis, quòd in die S. Thomæ 1521. emiserat professionem, & quod ingressa fuerat in mense Augusti præcedenti. Reuocarunt omnes suas confessiones, & articulos datos per procuratorem, quia ex il-
1 lis constabat, † quod infra annum emiserat professionem. Et ideo vltra alia adminicula ad probandum, ꝙ Beatrix infra annum emiserat professionem examinauit aliquos testes in curia, quorum primus dicit, *audiuisse a multis, & præsertim a Lucia famula Beatricis, ꝙ emiserat professionem in die S. Thomæ*, 1521. Secundus, *quod audiuit a sorore seu moniali*. Tertius, *quod audiuit a Duce Calabriæ, a Regente Procur. Valentin. & a Beatrice, & a monialibus, penes quas nunc stat Beatrix, & ita publicè a multis in Ciuitate Valentin.* Quartus, *quod audiuit multoties a diuersis partibus a multis personis, quòd infra sex menses emiserat professionem, & clandestinè, & quòd clandestinè, & publicè, & sollemniter non vocatis consanguineis, vt solet, & plures testes deponunt*. Quintus dicit, *quod audiuit a multis, & publice in Ciuitate Valentin. quòd moniales deceperant Beatricem, & alius etiã, quòd deceperant, & quod hoc propter bona, & credit, & audiuit quòd si esset pauper, illam reiicerent a monasterio, & quod maior pars Dominorum temporalium fuit alterata propter hoc, & credit, quod non habeant tantam deuotionem in dicto monasterio, quantam habebant antea.* Ex testib. vero pro parte monialium alijs examinatis, duo colliguntur, quòd audiuerunt a monialibus, quòd infra annũ probationis professionem emiserat Beatrix, & ꝙ moniales illam admiserunt ad professionem suis multis precibus, & vnus illorum, qui audiuit etiã a confessore Beatricis, & alter a cõfessore monialium, qui dicebat, quòd fecerat, quòd moniales, & Beatrix renũciarent tempori probationis, & sic ipsæ illam admiserunt: ergo firmantes in dicto testium cum alijs adminiculis, attenta reuocatione articulorum monialium, probant, quòd Beatrix infra annum emiserit professiõnẽ. Et sic Domini se resoluerunt, quòd sic. De alio erit quærendum, an cum fratres mendicãtes infra annum probationis non possunt emittere professionem valide, hoc procedat in monialib. cum alij testes dicẽbãt, ꝙ viderant aliquas ipsarum infra annum emittere professionem, & validè. Et cum possit considerari, ꝙ hæc visa est valida professio propter ratificationem, cum illæ moniales numquam reclamauerunt, sequitur quod possit pronunciari in petitorio: immo quòd ex quo præcesserant dictæ commissiones quoad suspensionem petitorij monialium, magis apparet de calumnia,

cum in tanto termino maximè prius termino sibi præfixo, nihil deduxerint. Vlteriùs potest dici, ꝙ moniales renunciauerint illi commissioni de spolio, & attētatis, ex quo post illam semper persecutæ sunt petitorū, scripturas, & testes super illo producentes, & per plures annos informando, ita quod habēt impedire, quamuis subscribatur sententiæ, de quo tamen pars non tacuit verbum, quod mihi occurrit, dum reuiderem acta.

DECISIO MCXX.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Moniales mendicantes non possunt efficere suis constitutionibus, vt non sint mendicantes.*

PRoposueram etiam ante prolationē sentētiæ, quòd obiitum fuerat notari, quòd moniales mēdicantes vigore cōstitutionum fratrū potuerint effici non mendicantes posteriorib. ipsarum monialium constitutionibus, quib. permittitur illis proprium habere: & licet pro parte monialium fuerit petitū, & super hoc informaretur, tamen postea pars monialium noluit informare videns difficultatem esse modicæ considerationis. Sed † pro parte Beatricis fuit informatū, quòd bene moniales potuissent laxatę ad arctiorem regulam transire, sed non, vt de mendicantib. efficerentur non mendicantes, ita quòd opus fuisset totum ordinem monialium consensisse in mutatione vitæ, non autem solum monasterium Sanctæ Catharinæ, & quod non potuerint de mendicantibus effici non mendicantes suis constitutionibus, tenuerunt Domini.

DECISIO MCXXI.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Professio nec tacita, nec expressa dici potest, quæ legitimo modo non est facta.*

ITem fuit allegatum, etiam ꝙ moniales essent absolutæ, quod licet Beatrix inciderat, & ipsa in irregularitatem, & sic non potuerat etiam ex persona sua effice re, vt iure habilitaretur, tamen non fuit hoc omnino discussum. Et † tandem expediui causam pro Beatrice, quòd nō fit legitimè professa, nec tacitè, nec expressè,

DECISIO MCXXII.

De iure patronatus.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus vel eius Vicarius possunt ex causa mutare voluntatem testatoris.*

FErdinandus quidam Terræ de Congosto Astoric. Diœc. condito testamento omnib. eius legatis solutis mandauit residuum bonorum suorum Capellæ S. Barthol. vt celebrarentur omni hebdomada quattuor missæ, & reliquit patronos dictæ Capellæ vniuersitatem dicti loci del Congosto, & rectorem eiusdem parochialis pro tempore existentis, & quemdam Aluarū Garsiam eius nepotem: deinde cum bona d. Capellæ dilapidarentur per vniuersitatē dictæ Terræ, & Rector Ecclesiæ, seu eorū Procuratores præsentauerint quemdam Nicolaum Garsiam pro Capellano Vicario generali ab Astoricen. prædictus Vicarius citato Aluaro Garsia seruatis seruandis, dictam Capellaniam in titulum beneficij erexit, & bona relicta dictæ Capellaniæ applicauit ad dictam Capellaniam, prædictumque Nicolaum Garsiam instituit: a quib. omnibus ad sedem Apostolicam fuit appellatum ex parte Aluarij Garsiæ laici patroni. Dicebatur, *quòd erectio, & prouisio in fauorem Nicolai Garsiæ facta erant inualidæ, quia non fuit seruata voluntas testatoris, nec Vicarius potuit de iure illam mutare, nec alterare.*

Fuit dubium, *an erectio Capellaniæ sit ritè facta.* Fuit resolutum per maiorem partem plurib. contradicentibus, quòd dispositio Episcopi non fuit contra voluntatem, quia † Episcopus seu eius Vicarius, ex quo voluntas testatoris iuxta clausulam testamenti non erat adimpleta, potuit in causam necessariam, vel vtilem mutare voluntatem testatoris, Io. de Imo. in l. 1. col. 2. ff. de condit. instit. refert, & sequitur Felin. in c. super his. de accus. col. 2. Et licet essent verba in testamento posita, quòd Missæ dicerentur per Capellanos positos per patronos, tamen non mutabatur voluntas, sed perpetuabatur. Bal. in l. si testamento, C. de testa. maximè, quando Capellania erat dotata, cum essent omnia bona relicta testatoris, vt constabat ex puncto, ad no. per Abbat. in c. 3. de Eccles. ædific.

DECISIO MCXXIII.

De naufragio.

SVMMARIVM.

1 *Communitas condemnari non potest super gestis per eius administratores, nisi conuocato consilio ratificauerint.*

IN porta Neptuni fuit onerata barca Dominorū de Bonuilijs, quæ vi vētorum fuit plata in insulā Silij, & intempestatis passa est naufragium. Oēs homines, Potestas, & matiarij acceperunt prædictum frumentum, & fuit facta distributio per potestatem inter homines dictæ terræ. Agebatur contra communitatem terræ Silij, vt solueret frumentum, & omnia damna: fuit probata intentio, qualiter fuit facta distributio dicti frumenti per Potestatem, vt constat ex partitis certi libri Potestatis, & per testificationem testium, & fideiussionem factam a Potestate tempore sui recessus, quòd solueret partem frumenti, quam ipse acceperat, si aliquando esset petita.

Fuit dubitatum, R. P. Domino Episcopo Rauellen. causam proponen. 12. Februarij 1540. *an ex partitis ex libro Potestatis extractis, & per attestationem magistri nauis factam Neapoli inter alios, & per instrumentum fideiussionis hæredis potestatis, & per testes in curia examinatos, appareat grannm, de quo agitur, fuisse receptum per communitatem, vt communitas damnari potuerit?* Fuit tentum, vt communitas non poterit condemnari, nec apparet, quod susceperit granum, quia per nullum genus probationis, & omnibus iunctis apparet, quod communitas aliquid egerit. Et bis, aut ter fuit causa propolita, & 23. Ianuarij eiusdem anni, fuit 1 tentum, quasi per omnes, quod † communitas non potuerit condemnari de aliquo actu gesto per communitatem, nisi conuocetur Consilium, vt requiritur, Oldrad. in consil. 65. & 66. fundatur hæc constitutio ex cons. Paul. 86. & per no. per Bart. in l. aut facta, §. fin. ff. de pœn. Ias. in l. ciuitas, ff. si cert. pet. Abb. in c. dilecti. de simon. nec obstat, quod no. Anchar. in cons. 138. & Io. de Anan. in d. c. dilecti. Card. in Clem. 1. de pœn. quia loquitur, cum vniuersitas esset facta ditior, tunc teneretur absque hoc, quod esset Consilium conuocatum. Sed in casu nostro fuit probatum deuenisse ad actus particulares, nec etiam fumus in actu successiuo, in quo daret effectus, puta guerra, vel rebellio, & sic loquitur decis. Neapol. 376. nec obstat Doct. Flor. in l. 1. ff. de incend. ruin. & naufrag. quia loquitur in tobaria. Sed hic fuit probatum, quòd ministri frumenti deferunt licentiam transportādi frumentum iam deperditum. Nec etiam obstat, quod not. Bart. in l. ne quis. ff. de incend. ruin. & naufrag. Nam procedit, quando communitas restituere potuisset. Bart. in l. 1. §. occasione. ff. ad Silan. facit cons. Oldrad. 215.

DECISIO MCXXIV.

De appel.

SVMMARIVM.

1 *Termini præfixio data Procuratori ad appellandū, & prosequendum appellationem non valet, nisi quoad ipsum principalem.*

FVit dubitatū in vna Bonon. parochialis de Monte maiore cotā R. P. D. Marco Anconio, præsupposito, quod procurator in prima instantia non potuit committere causam appellationis, an præfixio termini

mini facta per iudicem a quo ad committendũ, & pro sequendum appellationem, tenuerit, ita quod elapso dicto termino, & caussa appellationis non commissa per principalem, sententia trantiuerit in rem iudicatã, 16. Ianuarij 1542. per maiorem partem, licet aliquibus
1 contradicentibus, fuit † tentum, quòd illa præfixio termini facta per iudicem procuratori, non valeat, quoad ipsum tãtum: secus autem quoad ipsum principalem, quasi talis præfixio sit actus secundæ instantiæ, ad quẽ procurator non habebat mandatum, quia procurator constitutus in vna caussa, eo ipso, quòd est lata sententia, desinit esse procurator, ita quod non remanet procurator, l. inuitus, & ibi glo. C. de procurat. l. si actor. C. eod. quia prosequutio appellationis nõ est de appendiciis primæ caussæ. l. at. in d. l. si actor. C. eod. Deinde cum sit actus factus contra absentem non citatum, est inualidus, tex. in l. de vnoquoque. ff. de re iud. Nec obstat, q̃ dicit Rom. in c. 1. de appel. quia intelligitur, q̃n talis præfixio termini fit data appellanti legitimã personam habenti ad prosequendam appellationẽ. vt not. per Doct. in l. procuratorem. §. si ignorantes. ff. mand.

DECISIO MCXXV.

De restit. spol.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio debet fieri ad eumdem statum, & esse, quo quis reperiebatur tempore spolij.*

BOnon. spolij inter D. Isabellam de Gonzaga ex vna, & Dominos de Pepulis ex altera parte: petebat D. Isabella de Gonzaga restitui ad alimenta, quæ percipiebat ex bonis sibi relictis a marito trib. sentẽtijs latis in fauorem ipsius Isabellæ: item petebat restitui ad bona feudalia, & restitutionẽ subiecta. Ex parte altera allegabatur, quòd non poterat ad hæc bona restitutio fieri, quia in feudis succedunt filij, & nepotes, licet testator aliud mandet, c. 1. de succes. feud. quia non potest de feudo testari. c. 1. de prohib. feu. alien. per Loth. & in c. 1. de prohib. feud. alien. per Feder. nec super his bonis poterat imponi aliqua seruitus. l. fi. C. de reb. alien. non alien. Et idem in emphyteusi, quæ non trãsit ad extraneos. Doct. in l. etiam. ff. sol. matrim. Alex. in l. quod dicitur. §. si autem. C. com. de leg. Fuit dubium, 15. Novemb. 1548. R. P. D. Episcopo Sarnen. caussam proponente, an alimenta, quæ vigore sententiarum latarum restituentur D. Isabellæ, percipi debeãt, & possint per ipsam super bonis emphyteuticis, vel fideicõmisso subiectis. Fuit tentum, & resolutum per omnes
1 quod † restitutio debet fieri ad statum, in quo erat tempore spolij, quo tempore possidebat bona feudalia, & emphyteutica, & sic restituitur ad hæc bona, quæ possidebat, quando fuit spoliata, cum sit satis suspensum petitorium. Et dictum fuit, quòd etiam tunc non constabat ex actis, quibus aliqua bona fuerint feudalia seu emphyteutica, quia iura super hoc producta concernunt petitorium, & sic non probãt in possessorio: imò nec in hoc iudicio potest constare per eamdem rationem. Pro hoc est tex. in c. fi. de rest. spol. nu. 1. & Abb. in cons. 467. col. 11. vbi si feminæ agunt simplici possessorio acquirendæ possessionis, non possunt impedire suo colore, quin bona sint feudalia, quia tangit petitorium. Et in eadem caussa 7. Martij 1546. fuit conclusum, quod hæc alimenta debent dari etiam in perpetuum, & si quidem alimenta prætensa sunt præstanda, cum hic non fuerit actum iudicis officio, sed iure actionis, ad not. per Doct. in l. de alimentis. C. de transac. & quia hic agebatur super spoliatione alimentorum, erat necessarium, quòd alimenta præterita restituantur, & vera est restitutio.

DECISIO MCXXVI.

De litteris, & sigillo Episcopi.

SVMMARIVM.

1 *Vita an sit probanda per eum qui allegat.*

2 *Littera Episcopi solo sigillo probant ordinationes etiam inter non subditos facta de licentia proprij Episcopi.*

3 *Reputatio communis sufficit ad probandum quem esse clericum.*

Promotio autem sufficit per vnum testem probari.

PEr obitum Cardin. de Victoria, vacauit parochialis Ecclesia de Pago, Card. de Legia, Archiepiscopus Valenti. seu eius Vicarius ad hoc speciale mandatum habens contulit Martino de Blanda Illerden. Diœc. qui omni iuri sibi competenti cessit, siue resignauit in fauorem Martini de Calaferra; Io. aũt Baptista de Baldachino, qui prætendebat ius ad prædictam parochialem, lite pendente inter eos allegauit, Martinum Blanda non esse clericum, & cum resignasset ipse in fauorem Martini de Calaferra, erat obligatus ad probandũ, quòd viueret resignans tempore resignationis. Ex parte contraria dicebatur, q̃ Martinus de Blanda erat promotus, & ad hoc fuerũt præsentatæ litterę promotionis, in quibus cõtinebatur, quòd Ludouicus Episcopus Aurien. de licẽtia Episcopi Illerden. promouerat. Insuper dum constat de resignatione, non erat probãdum aliud, quia quilibet præsumitur viuere, si pars aduersa volebat probare contrarium sibi incũbebat. Fuit dubium 13. Ianuarij 1539. R. P. D. Io. Paul. caussam proponente, *an Martinus de Calaferra teneatur probare Martinum Blanda resignantem viuere.* Rota fuit varia, & diuersa, & vna pars accessit in vno voto: altera in ta
1 uorem Martini, quòd † non teneretur probare vitam, quia non fundat intentionem suam in vita resignãtis. ad not. per Bar. in l. si quidem. ff. sol. matr. Secundum dubium eadem die 13. Ianuarij 1539. fuit propositũ, an litteris Episcopi solo sigillo recognito credatur quo ad ordinationes quas fecit in non subditos, & sic ad ordinandum Martinum nõ subditum de licentia sui Ordinarij. Et omnes tenuerũt, quòd sic, cũ agatur de modico præiudicio, exceptis R. P. D. Marlican. & Rauellen. tenentibus, quòd propter decis. 1. de præb. in nou.
2 quæ videtur dicere, quòd † sigillum Episcopi nõ faciat fidem inter non subditos, & ratio aliorum Dominorũ fuit, quòd cum in litteris diceretur, quod ordinatio fuit facta de licentia sui Episcopi, & tempore actus potuit intervenire, præsumitur intervenisse, ad not. per Card. & Felin. in c. altera. de testib. idem Felin. in c. li-
3 cut nec. col. 4. de iudic. & quia ad probandum, † quod aliquis sit clericus sufficit cõmunis reputatio, in noua de eo, qui fur. ord. suscept. & ad probãdam promotionem sufficit vnus testis. Bald. in l. licet. de testibus, & solo sigillo Episcopi probantur ordines. glo. in cap. in ter quatuor, de cleric. & peregrin.

DECISIO MCXXVII.

De vacatione per commendam.

SVMMARIA.

1 *Exspectatus non potest acceptare beneficium affectum per commendam, cessante commenda.*

2 *Beneficium affectum, & reseruatum differunt.*

3 *Beneficia commendata dicuntur affecta taliter, quod inferior non potest se in eis intromittere.*

PArochialis Valent. de Pago erat cõmendata Card. Vrs. cessauit commenda per obitũ Card. Io. Baptistæ de Baldassinis virtute suæ gratiæ exspectatiuæ acceptauit prædictã parochialem Ecclesiam: Martinus de Calaferra, qui prætẽdebat ius ad illam, dixit non posse acceptare, quia erat affecta, & beneficium: ita vacans pẽr cõmendationem, quod huiusmodi poterat capi p exspectatiuam. Fuit dubiũ propositum 6. Iunij 1539. R. P. D. Io. Pauli caussam proponente, vtrum exspectãs potuit acceptare beneficia vacatura commẽdam, aut affecta per commẽdam, adeò quod illa affectio dicatur ex generali reseruatione. Fuit dictũ per omnes,
1 quòd † exspectãs non potuit acceptare beneficium affectum, nec capere per appositionem manus Papæ in

omnem euentum, siue sit commenda perpetua, siue temporale beneficium, & non voluit tenere consil. Socin. 51. quòd exspectans potuit habere beneficium cõmendatum cessante commenda, quòd cons. Aene. de Falc. in tract. de char. fublid. intellexit in commenda perpetua. Et voluit Gaspar de Perus. in tract. reser. in 1. par. exspectans non potuit capere, intellexit idẽ Aeneas in commenda temporali, cum esset hæc diuersitas, & dubitatio iterum 29. Octob. 1530. fuit proposita in Rota, & omnes tenuerunt, exceptis duobus R. P. D. Macerat. & Rauellen. quod exspectans non potuit capere beneficiũ affectum per commendã cessante commenda, per rationem communem, quod exspectans non potest acceptare reseruatum. Duo autem de prædictis dicebant, quòd verum erat in reseruato: secus in affecto, quia aliud est †beneficium reseruatum, & aliud affectum: quia in reseruato, & expressa dispositio Papæ reseruãtis, quòd non est in affecto, eo maxime, quod reseruatio est odiosa, exspectatiua autem fauorabilis. Et in odiosis commenda nihil inducit, & videtur, quod non incurrat execrabilitatem secundum practicam Rotæ. Item quia regulæ Cancellariæ tãtum disponunt, quòd exspectans non accipit beneficiũ reseruatum, vel affectum ex generali reseruatione, & quòd affectio ex commenda non est ex generali reseruatione. Et ita tenuerũt Rom. cons. 335. Soc. cons. 72. præualuit tamen maior pars, quæ fundatur in hoc, quia impetrans beneficium reseruatum, vel affectum tenetur facere mentionem de affectione, Felin. in c. in nostra, corol. 5. de rescript. & beneficia †commendata dicuntur affecta, ita quod inferior non potest se intromittere in eis, c. vt nostrum, de appel. tenet collect. in c. cũ nobis, de elect. gl. in c. ius ciuil. in prin. gl. de elect. lib. 6. Alex. in c. Cathanen. 60. dist. vbi dicit, ꝙ manus appositione beneficium commendatum dicitur affectum, vt inferior in eo nihil posset attentare, donec Papa per collationem plenè prouiderit, vt dicit Dec. d. c. vt nostrũ, Rom. cõs. 350. Mil. in repert. q. 5. beneficiũ vacans reseruatum, in fi. idem Rom. in cons. 323. & Papa apponens manus demonstrat, quòd vult prouidere, sed per commendam non dicitur, quòd durante commẽda durat antiqua vacatio. decis. 559. in antiquis. Et quando Papa vult, quòd sub litteris includatur beneficium reseruatum hoc exprimit, Card. cons. 9. Philip. in c. 2. de rescript. lib. 6. Et ita fuit decisum.

DECISIO MCXXVIII.

De exspectatiua.

SVMMARIA.

1 *Beneficium cadere sub gratia, cui incumbat onus probãdi.*
2 *Allegans gratiam consumptam dicitur dare obiectum, quod debet concludenter probare.*

SAepe & sæpius fuit dubitatum per Dominos in Rota in Valent. parochial. de Pago. Io. Baptista de Baldassinis possessor prædictæ parochialis acceptauerat vigore suæ exspectatiuę certum beneficium, & ét accepit parochialem de Pago: dicebat Martinus prædictæ parochialis de Pago acceptationem non valuisse, quia iam ante aliam acceptauerat, & gratia erat cõsumpta, Ioan. Bapt. negabat, qua acceptatio prima nũ valuit, quia beneficiũ acceptatum nõ cadebat sub illa gratia.

Fuit dubium propositum, R. P. D. Puteo causam proponente, cui incumbat onus probandi, an beneficium caderet sub gratia, vel non. Domini 3. Febr. 1541. 1 diuisi fuerunt; Nam †quattuor ex Dominis dixerũt in fauorem Martini: in fauorẽ autem Io. Bapt. quòd non tenetur probare, quod non cadit sub gratia, fuerunt Aquen. Rauel. Matc. Ant. & Io. Paulus tenẽtes, quòd non teneatur probare quòd beneficium non cadat sub gratia, sed Martinus. Ratio fuit, quia cum Io. Bapt. sit possessor, & reus, & Martinus actor, qui vult venire, & expellere possessorem, debet probare intentionem suam per probationes concludentes, ad not. in c. in præsentia, de proba. l. cum hoc, C. vnde legit. cum alijs. Et cum Martinus dicit possessionem rei, gratia sua est cõsumpta, & dum vult probare, quòd per acceptationẽ gratia fuit consumpta, non concludit, quia potest esse, quòd beneficium vacabat, vel non cadebat sub gratia: puta quia vacabat in mense Ordinarij, vel acceptatio non fuit facta in tẽpore, & cũ probatio non concludat, 2 reus est absoluendus. Secũdo dixere, †quòd gratia sua est consumpta, est dare obiectum, & obiectũ debet clare probari, & non per præsumptionem. Aegid. decis. 538. Et ita inuẽtum est notatum per Reuer. bo. mem. Card. Simonettã, qui fuit Aud. & magnus practicus, in dec. 262. vbi hæc verba erant, *& ita limitat aliã decis. quod ille, qui acceptauit, præsumitur, quòd infra tempus acceptauit, quòd nota multum.* Et ita limitatur decis. 13. de concels. præb. in antiq. idem dicit decis. 34. de concels. præb. in nou. Sed Sarn. Prosper. Marsic. & Macerat. tenuerunt contrariũ, quòd Io. Bapt. debebat probare, quia Martinus iam probauerat consumptionem per dec. 8. de caus. poss. & propr. in antiq. & per dec. 13. de concels. præben. in antiq. & per dec. 3. eo. tit. in nou. & per cõs. Gem. 105. Et insuper qui dixit, quòd cadat sub gratia, est fundamentum suæ intentionis, quòd prima gratia est probanda, per glo. in Clem. fin. de rescript. l. cum qui, ff. de probat. cum reus sit actor in sua exceptione, l. 1. de except. & Doct. in c. cum in multis, de reser. lib. 6. Calsad. de dec. concess. præb. nu. 3. Sed Domini qui tenebant partẽ Baptistæ, dixerunt distinguendo, & sic omnia concordabãt: aut auctor dicit reo, prout in causa nostra, gratia tua est consumpta, & tũc est vera opinio Aegid. propter rationes iam dictas, quia ita tenuit Rota, & practicauit, prout est inuentum scriptum de manu Card. Simonettæ: aut reus dicit actori, gratia tua est consumpta, & probat per solam acceptationem, & tunc obtinet reus, & omnia supra dicta præsumuntur sic esse: & sic loquitur d. decis. & Doct. in locis prælleg. quia per hoc eliditur probatio actoris: vnde dicitur non plenè fundare intentionem per solam exspectatiuam, & sic elisa eneruantur.

DECISIO MCXXIX.

In eadem.

SVMMARIVM.

1 *Breue restitutorium primæ gratiæ intelligitur etiam restituere quoad regulã reuocatoriam, & de nouo cõcedere.*

PAraferenarijs a Papa Clemente Septimo fuit concessum per breue volentibus fauorem præstare eidem, quòd gratiæ eorũ concessæ in ecclesijs, & dicec. in specie specificatæ, suum sortirentur effectum, non obstantibus quibuscumque gratijs reseruationib. facultatibus, mandatis, indultis quibuscumque personis factis, exceptis S. R. E. Cardinalibus ex quibuscũque cauſſis exonerolis, & seruitijs, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & Cãcellariæ regulis, editis, & edendis, sic Sanctissimus D. Paulus Papa III. confirmauit, & de nouo concessit in oĩb. & per omnia, sicut concesserat Clemẽs VII. cum omnibus derogationibus, etiam quoad regulas Cancellariæ. Dubitatum fuit in vna Sabinen. Canonicatus, & præben. quam petebat Henricus Parafrenarius Papæ Pauli canonizari, numquid gratia aut mandatum de prouidendo Henrici cẽseatur reualidatum per breue Sanctissimi D. Pauli Papæ, non obstante regula reuocatoria eius, in medio existens, sicut etiam reualidata fuerunt mandata Parafrenariorum Papæ Clementis? 1 Fuit †tẽtum per maiorem partem, quod per breue Pauli fuit restituta gratia ante, sicut per breue Clemen. nedum respectu aliarum gratiarum postea cõcessarum, verum etiam respectu regulæ reuocatorię postea emanatæ, quia breue confirmat primas gratias, & de nouo concedit. Vnde cum in noua concessione non requiratur

ratur expreſſa derogatio regulæ, valet iſtud breue in vim nouæ conceſſionis. Fuit etiam tentum per maiorem partem, quod vltimum iſtud breue nõ fuerit expeditum, & ſi puris gratijs fuerit nominatus dies, nõ requiritur alia expreſſio litterarum. Non obſtat; quòd quattuor ex Dominis tenuerunt, quòd non valebant in reſtitutione primæ gratiæ propter regulam reuocatoriam: quia (vt apparet ex proœmio) tantum conſiderauit gratias poſtea conceſſas, non autem regulas: vnde opus eſſet, quòd ſibi tamquã legi ſpecificè eſſet derogatum. Ratio maioris partis fuit, quia erat in breui poſita regula motu proprio, de præb. lib. 6. nec etiã gratiæ in dubium reuocari debent, ad not. per Bart. in l. conſtituuntur. §. codicilli, Dec. in conſ. 271. col. 3. & conſ. 323. col. 11. maximè, quia regula reuocatoria erat, quod præſumitur facta adeo ꝙ ignorabat, imò bene ſciebat, & etiamſi ignoraſſet, eſſet fruſtratoria, & verba breuis nihil operarẽtur, contra l. quoties. ff. de ver. oblig. & c. ſi Papa, de priu. lib. 6. & ſic fuit deciſum per maiorem partem, vt dictum eſt.

DECISIO MCXXX.

De gratiæ confirmatione.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula reuocatoria annullat totam gratiam ne dum quoad inſolita, & exorbitantia.*

COnceſſerat S. D. Clemen. Papa Septimus dũ eſſet in arce S. Angeli ab exercitu Cæſareo detentus, Matthæo de Pengo gratiam ad parochialem S. Iacobi de Marcon. Conchen. diœc. cum plurib⁹ clauſulis ſolitis, & inſolitis ad hoc, vt prima eius gratia expectatiua ſortiretur effectum: Franciſcus Lucas, qui prætendebat ius ad prædictam parochialem, dicebat, gratiam Matthæi eſſe inualidam, & ad probandum præſentauit breue Clemen. eiuſdem, in primo Conſiſtorio habito Viterbij Cal. Ianuarij anno 5. de conſilio, & conſenſu S. R. Eccleſiæ Card. in quo motu proprio, & ex plenitudine poteſtatis, reuocauit omnes gratias conceſſas, facultates, priuilegia quibuſcumque perſonis dum eſſet in Caſtello ſancti Angeli tamquã inductus: imò vero coactus importunè perſonarum ambitione, fuit dubiũ, R. P. D. Paulo cauſam propone nte, 5. Februarij 1542. an illa verba, de quib. in conſtitutione reuocatoria, videlicet importuna perſonarum ambitione, imò verius clarius demonſtrãt, quod tota gratia, quæ habet clauſulas inſolitas ſuper inductione, & coactione facta, vt in totum, & non in parte clauſularum inſolitarum reuocata cenſeatur. Fuit tentum per maiorem partem aliquibus contradicentibus, ꝙ † dicta gratia nedum quoad inſolita, & exorbitãtia fuerit reuocata per clauſulam reuocatoriam, ſed etiam in totum: & ſic quòd tota gratia fuerit reuocata per regulam reuocatoriam, ſed etiam ratio, quod Papa aſſerat, quod quaſi locutus conceſſerit, cũ ponat cauſſam reuocationis: ad not. per Bald. in l. eũ qui, in princ. & in Leam, ff. de tranſact. l. licet, de hæred. inſtit. item cum expreſſit coactionẽ fuiſſe cauſſam conceſſionis, non ſolum reuocauit regulas cõtentas in ipſis gratijs conceſſ. per importunitatem, ſed etiam ipſas litteras continentes eaſdem clauſulas inſolitas, quia expreſſo continenti includetur ipſum continens, & contentum ad c. per exceptionem, de priuil. lib. 6. & cum reuocantur omnia, & ſingula, litteræ gratiæ, & priuilegia, & indulta. Et hæc verba inducunt reuocationem in totum, ad not. per glo. in c. vbi periculum, verb. quoque Card. & gl. in verbo, ſingulis, de elect. lib. 6. Fel. in c. 2. col. 11. de reſcript.

DECISIO MCXXXI.

De appell.

SVMMARIA.

1 *Appellari poteſt a ſententia Vicarij foranei, ſeu deputati ad certam partem Prouinciæ ad Epiſcopum, vel Archiepiſcopum: ſecus in Vicario generali, quia eſt vnum, & idem Conſiſtorium.*

2 *Sententia Vicarij, vt valeat, ſufficit quòd ſit in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis.*

CAuſſa matrimonialis coram Do. Vicario Epiſcopi Abulen. agitabatur inter Petrum de Aula, & Agnetam Paulora ex altera parte, ſuper reſtitutione prædictæ Agnetis eius vxoris a Vicario Abulen. fuit appellatum, & obiectum grauamen ad Archiepiſcopum Compoſtellan. Metropolitanum, & appellationem coram Vicario generali Archiepiſcopi Compoſtellan. in ciuitate Salaman. exiſtentem præſentauit: ipſe autem Vicarius auditis hinc inde partibus ſententiam in fauorem Petri, & contra prædictam Agnetã promulgauit, a qua per Agnetam, & eiumdem Archiepiſcopum Compoſtel. extitit appellatum. Et idem Archiepiſcopus eamdem cõmiſit cauſſam licentiato cuidam Miirano, qui ſententiam Vicarij generalis, Archiepiſc. Compoſtel. reuocauit, à qua ad Sedem Apoſtolicam fuit appellatũ, tunc coram R. P. D. Sarnen. cui cauſſa fuit commmiſſa, dicebat ſententiam in fauorem Agnetis eſſe inualidam, quia a Vicario generali Archiepiſcopi ad eumdem Archiepiſcopum nõ poterat appellari, quia idem Cõſiſtorium, & tribunal: ex parte Agnetis fuit dictum, appellationem fuiſſe legitimè interpoſitam, quia Vicarius prædictus non erat Vicarius generalis, ſed foraneus poſitus in Epiſcopatu ſuffrag. ad cognoſcẽdum de appellationib. Epiſcopatuũ, aut ſex ſuffraganeorum, vt Vicecãcellarius generalis in ciuitate Compoſtellan. & quod erat conſuetudo conſtituendi iudices ad futuras appellationes. Fuit dubium 2. Feb. 1541. R. P. D. Epiſcopo Larnen. cauſſam proponente, *an a iudice appellationũ Archiepiſcopi Compoſtellan. in ciuitate Salamant. commorante poſſit appellari ad eũdem Archiepiſcopum?* Et ſuppoſito ꝙ potuerit, *an in cauſſa, de qua agitur, ſufficiat Archiepiſcopum Compoſtellan. eſſe in quaſi poſſeſſione decennali conſtituendi iudices ad futuras appellationes, maxime in diœceſi ſui ſuffraganei?* Fuit tẽtum, & reſolutum per oẽs, quod a Vicario poteſt appellari ad Archiepiſcopum, cum ſit deputatus ad certam partem Prouinciæ Metropolitan. † tantummodo ad cognoſcẽdum de appellationibus certorum Epiſcopatuum ſuffraganeorum, & ad actus futuros, id eſt, ad appellationes interponendas, & non eſt Vicarius generalis diœce. Compoſtellan. imò eſt alius Vicarius generalis diœc. & Prouinciæ Metropolitan. reſidens in ciuitate Cõpoſtellan. vbi eſt Sedes Vicariorũ, & ſic iſte Vicarius habetur pro foraneo, & ſic non facit vnum Conſiſtorium cum Archiepiſcopo. per not. per gloſſ. Claud. Boniſ. in Clem. 2. de reſcrip. Do. in c. Romana. de offic. ord. lib. 6. Calder. in conſil. 302. Nec obſt. quòd appellatur Vicarius generalis; quia licet appelletur, in veritate tamen non eſt. Quoad ſecundam partem dubij, *an ad ſuſtinendum proceſſum factum inter duos collitigantes coram Dom. Vicario ſufficiat quaſi poſſeſſio Archiepiſcopi, tenendo illos Vicarios in diœc. Salaman. & ſic in diœc. ſui ſuffraganei, & ad futuras appellationes.* Tenuerunt etiã Domini, quòd † licet hoc ſit contra ius in dicto cap. Romana, hoc eſt verum, quando ageretur inter Epiſcopum, & Archiepiſcopum, quia non poſſet Archiepiſcopus ſe tueri minori tempore, quam quadraginta annos. inter alios autem, vt in cauſſa noſtra, ſufficit quaſi poſſeſſio, quia ſufficit bona fides, ad cap. conſultationibus, de iure patr. & ille iudex communiter iudicatur pro iudice competẽti, l. Barbarius, & ibi Iaſ. ad fin. de off. prætor. ſtante ſcientia maximè, & patientia Epiſcopi, vt probatum eſt. Poſtea vero 24. Maij 1542. fuit iterum propoſitum hoc ſecundum dubium, & reſolutum eſt primo pro validitate proceſſus: quòd ſufficit quaſi poſſeſſio habẽdi iudices

in

in diœc. suffraganei, vt in c. querelam, de elect. Et nō obst. quod d. l. Barbarius, non habet locum, quādo ius resistit? quia fuit dictum, quòd in hac causa ius non resistebat, quia si ista consuetudo non potest esse sine quasi possessione, sequitur, quòd hæc quasi possessio est probata a iure, qua stante, potest vti possessione, & vti fructib. quæ est vera possessio. Et cum cognitio inter partes sit fructus quasi possessionis, de necessitate est dicendum, quòd processus factus durante quasi possessione etiam ante finitam præscriptionem, sit validus, licet si Episcopus suffraganeus contradiceret ante finitam præscriptionem, expelleretur Archiepiscopus: vt diximus in præsentato ab eo, qui in quasi possessione præsentandi, cum in veritate non sit verus patronus, quia valet præsentatio, d. c. consultationib. & d. cap. querelam, quamuis si ageretur contra patronos, veniret expellendus a quasi possessione præsentandi. Ratio est: quia ius, quod prohibet sedem Episcopalem non esse in Archiepiscopatu suffraganei, loquitur in Vicario generali ad totam diœc. secus in constituto in certa parte diœc. vel ad certos Episcopatus, vt erat hic, ad not. in Clem. 1. de rescrip. Franc. in d. c. Romana. in c. non putamus, in ver. officiali. de consuet. in 6.

DECISIO MCXXXII.

De expectativa.

SVMMARIVM.

1 *Expectativa generaliter loquens capit etiam beneficium vacans per resignationem in manib. Ordinarij in mense Apostolico factam.*

1 FVit resolutū per omnes Dom. in causa canon. & præb. Calubrien. 27. Feb. ℘ † expectativa capit beneficium vacans per resignationem in manib. Ordinarij in mense Apostolico factam. Et fuit ratio, quæ mouit Dominos, quia expectativa capit omnimodam vacationem in ipsa contentam, & ille casus excepta firmat regulam in contrariū, l. quæsitum, §. denique. ff. de fund. instr. l. nam quod liquidè, ff. de pact. c. 2. de coniu. lepro. hanc opin. tenet Aen. de Falc. in tract. reseru. 39. in princ. in fi. & est decis. 196. in nou. Item cum expectativa det beneficium vacans, per vacationem simpliciter apprehendit omnes modos vacationem, gl. in c. cupientes, in prin. de elect. lib. 6. & c. ex parte, de off. deleg. tenent Franc. & Doc. in c. susceptum, de reser. lib. 6.

DECISIO MCXXXIII.

De integra portione.

SVMMARIVM.

1 *Prouisio Papæ capit beneficium renunciatum in manib. Nuncij non habentis facultatem.*

BIs fuit propositū in Rota videlicet 23. Ian. 1540. & 27. eiusdem mensis, & anni. In causa Astoric. integræ portionis inter Garsiam Bernardi ex vna, & Ioan. Times ex altera; & tale fuit factū in manib. Nuncij Apostolici in Hisp. residentis non habentis facultatē recipiēdi beneficia per resignationem: fuit facta prouisio Apostolica in fauorem Garsiæ, qui prætendebat capere virtute clausularū generalium, siue quouis modo etiam coram Notario publico, &c. fuit dubitū, *an prouisio portionis, de qua agitur, in fauorē Garsiæ Bernardi per clausulas generales resignationis factæ de portione eadem in manibus potestatē ad id non habentis per procuratorem capiat beneficia. Rota semper diuisa:* Tenū fuit per aliquos, ℘ † prouisio Papæ capiat beneficium renunciatum in manib. Nuncij non habentis facultatem, quia licet ius non abdicetur a resignante quousque resignatio sit admissa, & facta prouisio per Ordinariū, vel alium habētem potestatem prętentandi, nihilominus a Papa admittens, antequā resignans mutauerit voluntatem, potest admittere illā, & prouidere. Neque prīuilegiū illius subiacet vitio subreptionis, quasi nop faciat mentionem de iure manente penes resignantem. Nam tenuit Rota, quòd per illā implicituam, etiam Papa prouidens, dicens in prouisione: ēt coram notario publico, & testib. videtur dicere, ℘ admittat resignationem factam coram quocumque non habente potestatem etiam coram notario & testib. quo casu iam Papa intellexit, quod ius remanserit penes resignantem, & sic cessat subreptio. Nec obst. ℘ dicitur procedere sententia priuatiua lata, iuris ordinis seruato, vt dicit Imol. in c. ℘ in dubijs, de renunc. quia fuit rēsum, quòd si resignans non mutauit voluntatem, Papa potuit admittere, & prouidere, prouidendo v f sollēniter, & legitimè priuare, vt tenet decis. 1. de renunc. in dec. Bisig. Et licet Papa dicat, ℘ intellexit, ℘ ius remanſit in resignante, vult dicere, ℘ beneficium vacat propter resignationem factam. Et hanc opinionem tenuerunt Ioan. Paul. & Episcopus Rauellen. contrariam tñ partem tenuerunt Episcop. Sarnen. & Macerat. & Iac. Put. quorum ratio fuit, ℘ Papa prouidet de beneficio vacante, & in veritate nō vacat, quando ius remānit in resignāte, vt dictum est, cui rationi fuerat responsum per R. P. Do. Marcantonium, quia non habuit votum, quia proponebat causam. Ratio fuit ex decis. 1. & 2. de renunc. Bisig.

DECISIO MCXXXIV.

De spolio.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio spolij debet fieri, etiamsi non plenè constet de quasi possessione conferendi.*

DOm. Ferdinandus de Mendoza fuit prouisus de beneficio S. Laurētij in ciuitate Tolet. vacan. de mense Iunij per Archidiaconum Toletan. seu Vicarium speciale mandatū ad hoc habentem, qui prætendebat ius collationis habere in beneficijs vacantib. in toto suo Archidiaconatu de mense prædicto Iunij, de eodē beneficio fuit facta prouisio Melchiori de Angueli per Archiepiscopum Tolet. agitur super spolio ℘ ex parte D. Ferd. fuit probatum, & ad colorandum titulum possessionis probatur per testes aliqualiter, licet nō plenè, Archidiaconum Toletan. esse in quasi possessione conferendi beneficia vacantia in mēse Iunij in suo Archidiaconatu. Ex parte alterius dicebatur esse nullius momenti quasi possessionē, cum ius cōmune sibi resisteret ad c. ad decimas. de rest. spol. lib. 6 & c. 1. de præscr. eo. tit. & ad decis. 4. in no. ad fi. maximè, quia Episcopus habeat fundatam intentionem suam de iure cōi circa collationem, vt 1. q. 1. c. religio. c. decretum, c. omnes Basilic. 16. q. 7. iuxta decis. 448. in nou. Et quod erat necessaria concludens probatio, ad. c. 1. de præscr. ad no. in c. cum personæ, §. quod talis, de priuil. lib. 6. 12. April. 1540. causa pendente coram R. P. D. Aquen. fuit † tentum per omnes excepto D. Marcoantonio, ℘ ex quo apparet de spolio, fiat restitutio. Etsi ad titulum resistat ius commune, cum titulus sit concessus ab Archidiacono pro colore, dictū fuit, quòd sufficit, quòd probatum, Archidiaconum esse in quasi possessione conferendi in mense Iunij, & hoc saltem qualiter, licet non plenè.

DECISIO MCXXXV.

De collatione.

SVMMARIVM.

1 *Statutum requirens certam ætatem ad beneficium obtinendum, extenditur etiam in permutatione.*

STatutum erat obseruatum sine contradictione in fundatione beneficij de Coleon. Gerund. diœc. quod tale beneficium daretur habenti legitimam ætatem: contingit, quòd Hieron. de Vena ex causa permutationis per ordinarium fuit de tali beneficio prouisus, legitimam non habens ætatem secundum statutū in fundatione: Gerardus autem, qui prætendebat ius ad tale beneficium, dicebat, collationem in prędictum

ctum Hieronymum factam, inualidam esse, quia non habebat legitimam ætatem; replicabatur, ꝙ tale statutum erat intelligendum in beneficio vacante per obitum, vel alium modum, non autem per permutationem, & sic statutū non extendebatur ad permutationem, & sic statutum fuit dubium 13. Octob. 1543. R. P. D. Io. Paulo causam proponente, an constitutio requirens certam ætatem in eo, cui confertur, habeat etiam locum vbi ex causa permutationis confertur. Fuit tentum, & resolutum, quod prouisio facta cõtra
1 statutum est nulla, & † quod procedit etiam in beneficio ex causa permutationis, & per hoc fuit allegat. dec. Catla. de præben. 2. & decis. Aegid. 154. & sic tenet Anch. in cons. 50. Iterum ergo fuit proposita hæc causa 17. Septemb. eiusdem anni, & post longam disputationem fuit idem cõclusum per c. fi eo tempore, de referip. lib. 6. & c. & cui, de præb. eo. lib. vbi tenet Domi. nu. 2. 5. & quod non executor, nec etiam Papa conferens beneficium sacerdotale non habenti legitimam ætatem, confert validè, imo collatio est nulla. Barb. cõs. 33. in c. sufficit psalmista. col. 3. lib. 2. Roch. de iure patro. in verbo, honorificum, q. 4. vers. quis autem dicatur in diuinis. Item, quia collator non potest alterare formam collationis a principio fundatam, & si aliter confertur, est nulla collatio. Fel. post Calde. & Abb. in c. cum accessissent. col. 7.

DECISIO MCXXXVI.

De vnione.

SVMMARIVM.

1 *Vnio facta etiam per viam contractus potest reuocari.*

FEl. rec. Leo Decimus cõcessit vnionẽ quinque pottionum in Ecclesia Abulen. & eas dedit cuidam capitulo pro cantoribus, & hoc per Bullam: postea verò idem confirmauit per breue, & voluit, ꝙ semper valeret in vim contractus facti inter Sedem Apostolicã, & ipsum Capitulum Abulen. vt ab eodem ei, nec successoribus liceret recedere, nec contrahere. Vacauit portio in Ecclesia eadem, & ante vacationem per litteras cancellarię fuerunt reuocatę omnes vniones, & portiones quibuscumque personis seu Capitulis cõcessę, de quarũ vna fuit facta prouisio N. de Surones, qui agit super portione contra Didacum del Castello, qui dicit nullam fuisse prouisionẽ ex eo, ꝙ portiones fuerant vnitæ, & extinctę in mente capitulari. Ex parte contraria dicebatur, quod illa vnio non habuit effectum, & quod erat in diminutione. Fuit tentum vltima Iunij 1540. per omnes, quòd ex quo non ap-
1 paret, † ꝙ suppressio, vel vnio Papę Leonis habuerit effectum, quia nõ constat de vnione facta in portione de qua agitur, quæ vacant, & dicitur vere vacasse, potuit de ea tamquam vacante legitimè prouideri, non obstante, quòd videbatur contrarium, quia quando Papa contrahit, vt prælatus, tenetur obseruare, & obligatur lege naturali. text. & ibi Docto. in cap. 1. de præben. Bal. in l. digna vox. C. de leg. Innocen. in cap. innotuit. de iudic. vbi dicit, quòd si Imperator reuocat omnes leges factas in priuilegium, in vim contractus semper durat, & sic fuit resolutũ per omnes Dominos, non mueni fundamentum in informationibus ad coloran.

DECISIO MCXXXVII.

In eadem.

SVMMARIA.

1 *Incapax nisi doceat de dispensatione, non restituitur, vel saltem mandatum de dispensando, cum nu. 2.*

2 *Mandatum superioris de dispensando sufficit pro colore possessionis.*

DIcebatur, & omnino instabatur, ꝙ Marcus non erat restituendus, quia in litteris prouisionis Apostolicis ex sua cõfessione constabat, ꝙ patiebatur defectum natalium, licet in eadem prouisione, quod secum erat dispensatum, dicebatur, & de dispensatione non constabat, licet produxerit mandatum de dispensatione per Sarnen. Et sic quod obstabat defectus natalium, quo stante erat deneganda restitutio, ad cap. constitutio, de fil. presbyt. Clem. vna. de causa possess. & proprie. Cassad. dec. 3. de restitutio. spoliato. sicut
1 dicitur, † quòd si quis poterat restitui, & datur de incapacitate ad beneficia, & sic doceatur de titulo colorato, nisi doceatur de dispensatione, nõ restituetur. Rota decis. 371. in antiq. Fuit dubium 3. Febr. 1543. R. P. D. Episcopo Rauellen. causã proponẽte, an is, quem constat pati defectum natalium, per eius cõfessionem, sit restituendus ad parochialem? de qua agitur, qui etiam asserit cum eo fuisse dispensatum, & in
2 isto casu mandatum pœnitentiariæ † de dispensando dat colorem possessori, quia nemo dicitur priuari sua possessione, nisi prius audiatur, ad cap. licet Episcopus. de præben. lib. 6. ad not. per Alb. in c. in litteris. colum. 3. de restit. spol. Alex. in c. cum in iure, 8. distinct. col. 4. facit quod dicit Cassad. decis. 1. de restit. spoliat. quod pro colore possessionis sufficit auctoritas superioris mandantis dispensari, absque eo quòd probarentur mandata, & narrata, in tit. decis. 393. ad fi. in nou. Paul. cons. 153. Guido. in parlament. q. 33.

DECISIO MCXXXVIII.

De spolio.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus nullum ius habens in re, non est restituendus.*

AGebatur super spolio in causa Imolen. parochialis de Monicollo a quodam nomine Aloysio Carbone, qui dicebat se fuisse spoliatum, & ad colorandũ titulum productæ fuerunt litteræ prouisionis per obitum Cæsaris vltimi possessoris in fauorem Bernardini, qui quidem Bernardinus prædictam parochialem resignauerat in manibus Vicarij Generalis Imolens. cuidã nomine Tholomæo, & prędictus Tholomæus in manibus Papæ resignauerat in fauorem Marci, & fuit facta prouisio, & habuit Bullam super prouisione. Ex parte Raphaelis de Curta prætendentis ius habere ad prædictam parochialem, fuit dictum, nõ sufficere ad colorandum titulum, quia Bernardinus, & Tholomæus, a quibus dicebat ius habere Marcus prædictus, nullum ius habebant in beneficio, quia Vicarius, Imolen. mandatum speciale non habuit ad resignationem recipiendam, & ad conferendum, vt constat ex facto, quo stante erat res clara, spoliatum nul-
1 lũ ius habere, † & hac ratione non erat restituendus, ad decis. 17. Innoc. decis. 46. in antiq. & titulus colorat us non potest dici, quoniam habetur ab eo, qui nõ habet auctoritatem dandi illum. Lap. allega. 16. & 103. Calder. in cons. 13. de verborum signific. Dec. in l. fi. C. de edict. diui Adr. tolen. Staphil. in tract. de litteris. fol. 178. Et in hac dubitatione fuit dubium propositum in Rota 16. Ianuarij 1542. Et omnes Domini tenuerunt, quòd prouisio Apostolica facta per resignationem Tholomæi in manibus Papæ in fauorem Marci, sufficit pro titulo colorato, licet sit contra ius Tholomæi ex defectu facultatis Vicarij, qui prouidit sibi Bernardino prædicto eius actori, seu prædecessori, quia concernit pensionem ad hoc ratione spliantis, ad l. meminerint. C. vnde vi. & c. in litteris. de restit. spoliat. cum materia.

DECISIO MCXXXIX.

De iurisdictione.

SVMMARIVM.

1 *Commissio facta cum clausula, dummodo ante assignationem termini ad articulandum litteræ sunt expeditæ, vel saltem probetur factas fuisse in termino.*

DVbitabatur in causa Cruttaren. Canonicatus, & præben. coram R. P. Dom. Episcopo Rauellens. cum cõmissio iurisdictionis esset concessa, dũmodo

ante

ante assignationem termini ad articulandum litteræ sint expeditæ, & terminus ad articulandum fuit assignatus 18. Decemb. 1531. an esset probandum expeditionem esse factam ante terminum ad articulandum, an vero sufficeret probatio, ꝙ de mense Maij 1531. per scriptores Apostolicos fuisset relatum, ꝙ referendarij, & computator restificati sunt de mense illo apposuisse manum ad Bullam, ad depositionem scriptoris, qui illam scripsit, & Summistæ, qui incidit illã ad plumbum. Et per oēs Dominos fuit dictum 5. Iulij
1 1538. ꝙ sufficit † ad probandum, expeditionem ante terminum ad articulandũ factam fuisse in mense prędicto, & appositam esse in margine litterarũ expeditarũ cum recognitione manuũ officialiũ, & traditione sibi Summistæ facta cum recognitione manus Cardin. tenentis plumbũ, & eiusdem Summistæ maximè ad transferendum onus probandi in aduersarium, & secundum hanc resolutionem causa fuit expedita.

DECISIO MCXL.

De re litigiosa.

SVMMARIVM.

1 *Lis per mortem vtriusque collitigantis super beneficio dicitur finita.*

Lite aliàs per Card. Senen. tunc actorẽ cõtra quendam Martinũ reum, & possessorem coram R. P. D. Episcopo Aquen. de & super Canon. & præb. Leodien. mota, & causa iam instructa Card. & mortuus est, & in eius ius fuit Martinus subrogatus: post mortẽ Card. docto de morte, & decreto possessu per audientiam contradictarum contra interesse putantes, sententiam absolutoriam reportauit, quæ in rem iudic. transiuit, deinde Io. quidam ius prætendens prætextu subrogationis in iure, & lite Card. Senen. quę quidem subrogatio fuit facta post mortẽ vtriusque docto de morte Domini Martini coram R. P. D. Io. Paulo, tamquam subrogato in locũ Aquen. in iure cõmissionis, licet iurisdictio Aquen. videatur finita, quia functus erat officio suo iudicandi per audientiam contra interesse putantes, absque eo ꝙ Io. fecerit se in ius, & locum Card. subrogari in lite, & ad prosequutionem admitti, in suum fauorem sententiam reportauit, atque exequutioni mandauit contra Bernardinum Moronum successorẽ D. Martini, & possessores, a quib. omnib. prædict. Bernardinus appellauit: Io. autem petebat exequutionem sententiæ contra eum, & quemlibet interesse putantem: è contra vero Bernardinus obtinuit commissionem super nullitatibus prædictæ sententiæ, & instabat, quòd omnia facta per D. Ioan. Paulum erant nulla ex defectu iurisdictionis, quia tẽpore, quo fuit subrogatus ad litem, lis inter Card. & Martinũ erat definita per sententiã absolutoriã latam in fauorẽ Martini, in cuius ius successit Bernardinus.

Et insuper, ꝙ subrogatio non erat gratiosa, & per consequens numquam substinuit litem, ad notata per Cassad. dec. 1. vt lit. pend. & dec. 11. & per sentẽtiam absolutoriam erat finita, ad not. per eumdem Cassad. vt lit. pend. decis. 6. qua extincta ius Martini remanebat solum firmum & radicatum, & non poterat per cõtradictas procedi, sed erat necessaria citatio pśonalis, ad c. fi. de elect. lib. 6. & c. fi. qui matr. accu. pos. & insuper ꝙ licet videretur, ꝙ lis erat finita, donec esset ventum ad exequutionem, & brachium sęculare, ad dec. 6. de cau. pos. & propr. per Cassad. num. 10. Fuit tamen dubium propositum, 27. Octob. 1542. & super hoc fuit tentum per omnes, ꝙ lis fuerit finita per rem iudicatam latam in fauorem rei possessoris, quando nihil remanet exequendum, nisi ex re, quæ non substinet litem respectu beneficij: secus tamẽ esset si sententia fuisset lata in fauorem actoris, quia tunc nõ est finita lis, cum restet aliquid ad exequendum. Et sic
1 loquuntur contrarium, † tamen fuit tentum, quod lis fuit finita per mortẽ Cardinalis, & Martini, qui erãt collitigantes: neque mandatum de subrogando sustinuit litem, quia licet subrogatio gratiosa potuisset sustinere mandatum de subrogando, tamen non sustinet litem, quia iã nulla est lis, sed est finita per mortẽ vtriusque collitigantium, & non est subiecta lis ad quam Auditor possit prorogare? Deinde Ioan. debuit appellare a sententia D. Aquen. saltem a die notitiæ, eo quòd non fuit, nec de appellatione apparet: vnde sententia transiuit in rem iudicatam: & sublata lite subrogatio fuit nulla, & sic Ioan. si volebat redire ad
1 causam, debebat committere de nouo, & citare de nouo possessorem, & nouum iudicium introducere, quod factum nõ fuit. Vnde quidquid nouit, fuit factũ per D. Ioan. Paulum, fuit nullum ex defectu iurisdictionis, & citationis. Et sic fuit conclusum, quia cum sententia fuerit lata ab Aquen. contrarium a D. Ioan. Paulo eius subrogato non potuit pronunciare, ad c. inter Monasterium, de re iud. & ibi Fel. col. 7.

DECISIO MCXLI.

De regula de publicand.

SVMMARIVM.

1 *Regula de publicandis obligat quemlibet ad sui obseruationem.*

CVm magna deliberatione, studio, & super disputatione fuit resolutũ in causa Conchen. Archidiaconatus de Marcon. coram R. P. D. Marlic. inter Dom. Ludouicum de Torres ex vna, & Marcum de Polada ex altera, in fauorem prædicti Domini Ludouici, & Reuerend. Card. quòd subiaceant, & teneantur ad † obseruationem regulæ de publican. resignationibus, & principaliter ita tentum est propter auctoritatem Felin. c. ad aures, de rescript. colum. 7. vers. 8. concluſ. & Cassad. super reg. decis. 28. & Domin. Sarnen. in regula de publican. q. 12. & idem tenet Felin. in c. super his, col. 3. de fid. instr. & Ruin. de maior. & obed. Deci. 1. C. de mand. priuileg. Idem in capit. 1. in 11. col. de const. Philip. Prob. in addit. ad Io. Monach. cap. fin. de rescript. lib. 6. Hieron. & Abb. in tract. de charit. subsid. q. 2. & quia sub constit. odiosis comprehenduntur Card. Gem. in c. 1. col. 2. de schimat. lib. 6. & Anch. Ioan. And. & alij in cap. nemo deinceps, de elect. lib. 6. facit regula, volens, quod Card. non cõprehendantur sub regu. Cancel. editis post primam editionem continebantur. Et in eisdem regulis primæ editionis est posita regula de publican. resignationib. & Rota non tenuit cons. Abb. 29. & 297. nec consil. Roman. 496. 498. nec Fel. in c. cum iure penitus, colum. 11. vers. 11. limit. de offic. deleg.

DECISIO MCXLII.

De solutionib.

SVMMARIA.

1 *Remedium c. peruenit, de fideiussor. quo casu loquatur, & intelligi debeat.*

2 *Bona alienabilia propter debita de iure sunt vendenda.*

FVit resolutum per omnes in causa parochialis Ciuitaten. de alia, quod Ioan. de Anduran. qui petebat admitti ad cap. peruenit, de fideiuss. habens domum alienam non admitteretur ad remedium text.
1 quia † cap. peruenit, loquitur in fructibus beneficiorum. Cum autem clericus condemnatur, an habeat domum, debet vendere, & fructus, & expensis satisfacere, & ita fuit conclusum 9. April. 1540. cum bona alie-
2 nabilia † propter debita de iure sint vendenda, ad not. ad l. a diuo Pio, ff. de re iud. & in d. c. peruenit, & per totum tit. C. de exequut. rei iud.

DECISIO MCXLIII.

De reuocatione.

SVMMARIVM.

1 *Unio facta in augmentum cultus Diuini, non comprehenditur sub regulis reuocationis vnionis.*

An

AN per regulã reuocatoriam Papę Adriani eſſet reuocata vnio facta in augmentũ cultus diuini fuit dubium in vna Conchen. Preſtimonij vnionis de Baltaſarijs, & 13. Octob. 1542. fuit tentum quaſi per om-
1 nes. † q; vnio facta in augmentũ cultus diuini nõ comprehendatur ſub regulis reuocationis vnionis. Ratio principalis fuit, quia in diſpoſitione generali reuocatoria nõ eſt credendũ, quod diſponens voluerit comprehendere ea, quæ concernant augmentum cultus diuini. Et idem fuit tentum in vna Malautan. & idem tenuit Rota coram R. P. D. Epiſcopo Rauellen. in vna Oxomen. vnionis parochialis ſancti Andreæ Prioratus de lo granno de anno 1543. Et adhuc in fortiorib. terminis, qa ibi vnio erat pro augmẽto neceſſario dotis Eccleſię. Et ratio fuit, qa ibi Eccleſia de Bataxab. indigebat altero clerico ad inſeruiẽdum Eccleſiæ, ad not. in c. quiſque. de vita & honeſta. cler. Itẽ, quia non eſt veriſimile, q; Papa voluit per reuocatoriã vnionũ ẽt perpetuarum reuocare vnionem factam ad augmẽtum cultus diuini, ad nota. in c. ex parte, de conſt. c. fi. de reſcr. lib. 6. Roma. in rep. Auth. ſimiliter. C. de leg. Fal. in ſpeciali ad regulã, in generali. de reg. iur. lib. 6. in generali ſermone nõ cõprehenditur facta ad piam cauſſam. Innoc. in c. relatum, el primo, col. 11. de teſt. Fel. in c. Eccleſia ſanctæ Mariæ. col. 30. de conſt.

DECISIO MCXLIV.

De citatione.

SVMMARIVM.

1 *Sententia an & quando ex defectu citationis ſit nulla, vide diſtinctionem.*

INnocen. ſub tit. de dolo & contumac. deciſ. 402. dicit, q; actor obtinuit cauſſam beneficialem in Palatio Apoſtolico cõmitti, & quòd reus veniens nõ citatus poſtea ſeruatis ab ipſius actoris petitione abſolui debet cum diſtinctione, ad deciſ. fi. in nouis, videlicet, q; ſi reus ſtatim poſt receſſum actoris venerit, ſuperſedetur in cauſſa: ſi autem longè poſt diſceſſum recipiat iuramentum a procuratore, an ſciat, vel credat Dominum ſuum eſſe citatum, vel non: ſi iurat non eſſe citatum, datur ſententia abſolutoria ad impetrationem actoris: alioquin ab inſtantia iudicij, qua ſtante dec. in cauſſa Valentin. parochialis de Pego, Io. Baptiſta de Baldachinis aduerſarius Martin. de la Cahorra commiſit cauſſam & habuit decretum citationis contra intruſum quendam in parochiali Eccleſia, & contra intereſſe putãtea: Martinus venit ad cauſſam pro ſuo intereſſe coram eodem iudice, cum commiſſione ſine communi, & per audientiam contradictarum habuit ſententiam contra prædictum Ioan. Baptiſtam, qui cauſſam commiſit. Poſtea verò venit Ioan. Baptiſta ad cauſſam, & dixit, ſentẽtiam nullam ex defectu citationis. Martinus autem dicebat validam iuxta præd dictam prouiſionem. Pars altera dixit, q; erat neceſſaria citatio contra ſe, per dec. Aegidia. 466. & 145. & 462. fuit dubium, R. P. D. Puteo cauſſam proponẽte, 24. Iunij 1545. an ſententia lata in fauorem Martini ex defectu citationis ſit nulla? Fuit tentum quaſi per
1 omnes, q; † ſeruaretur deciſ. prædicta abſque diſt. in fine deciſ. poſita, vbi de comparitione ſtatim, vel interuallo, & etiam ſine iuramento loquitur, quia ita tunc diſtinc. ſeruatur. Et deciſ. Aegid. loquitur in alia cauſſa, videlicet, quando is, qui commiſit cauſſam, atteſtabatur ſe velle illam ſequi, nec intimauit citationẽ reo in cauſſa, de qua agitur, & in caſu dictę deciſ. in nou. executa eſt dicta citatio, & committens etiam conſtituit per procuratorem in actis. Ex quo apparet voluiſſe litigare, & cauſſam proſequi. In cauſſa præſenti proceſſum fuit per Rotã, ſed agebatur de retractione cuiuſdam ſententiæ Reuer. Marſicani, & vt retractaretur, vt aliqui dicebant, ita tenuerunt. Si autem eſſemus ante latã ſententiam, credo quod aliter diceretur, & in caſu, de quo agitur, aliud eſſet de iure. Et fuit dictum, per aliquem ex Dominis, q; iſte caſus eſt longe diuerſus a caſib. deciſionum. Nã ibi is, qui fuit nominatus in commiſſione, veniebat ad cauſſam, & contra committẽtem accipiebat eadem, telum, & arma, quib. ipſemet vtebatur committens, nimirum ſi poſſet citatus procedere contra eum abſque noua citatione. Sed hic is, qui venit ad cauſſam, non erat nominatus in commiſſione, ſed erat de intereſſe putantib. ideo videtur, q; ſine noua citatione non poſſet procedi contra eum, maximè, quia ſicut iſte non poſſet procedere contra iſtum venientem tãquam ſuum intereſſe putantem ſine noua citatione, ita nec iſte deberet procedere contra actorem ſine noua citatione. Et cũ iſte caſus ſit diuerſus a caſib. dictarum deciſ. ideo ſtrictè proceſſerunt: nã tempore Aegidij tenebatur vnũ & tempore nouarum deciſ. tentum eſt aliud, vt apparet in d. deciſ. de dol. & contum. pro fundamento poſita. Tamen Rota cõcluſit cum illis dec. de quibus in fi. ipſius, & cum viſum fuit, q; in hoc caſu, qui diuerſus eſt, & habet diuerſam rationem, vt ſupra, poſſet tenere cũ dec. Aegid. neque cõſtitutio procuratoris facti p Io. Baptiſt. debet conſiderari, quia erat neceſſarium reſpectu nominati in commiſſione, qui potuiſſet venire ad cauſſam, & tenuerunt deciſ. Aegid. in hoc caſu.

DECISIO MCXLV.

De terminis obſeruandis.

SVMMARIVM.

1 *Obſeruatio quatuor terminorum ad docendum ſe paruiſſe executorialibus etiam in deliberatoria eſt attendenda. Imò etiam in declarationis negotio.*

PRæeminentiarum cauſſa Archidiaconatus de Carmiplan. pendebat coram me inter Archidiaconũ eiuſdem Eccleſiæ, & alias dignitates; ſententia fuit lata in fauorem Didaci de Caſtello Archidiaconi Palentin. & contra Archidiaconum de Carion. & alias dignitates; decretæ fuerunt litteræ executoriales in forma, quæ fuerunt intimatæ perſonaliter Gaſpari de Fuentes, & Archidiacono de Carion 5. menſis Octobris 1539. & obſeruatis quatuor terminis ad docendum ſe paruiſſe exequutorialib. die 23. Ianuar. 1540.
1 fuit † dictum per Dominos, quod obſeruatio terminorum potuit ſeruari per Innoc. Trauam, & quia nõ erat mala obſeruatio terminorum ẽt in deliberatoria. Et hoc dicebant alij Dñi attento, q; ſumus poſt factũ, quòd hoc non debebat fieri paſſim, quia in vacatione in rigore fm eas licet indiſtinctè loquat', deberet forſan intelligi de prima vice, iuxta regulã l. boues. §. hoc ſermone. ff. de verbo. ſig. & ſic in negotio principali tm̃, non aũt in negotio declarationis. Et licet hoc eſſet ſecurius, maior pars tenuit, q; talis obſeruatio terminorũ ſit bona, ẽt in rigore, quia Bulla in vocatoria loquitur indiſtinctè. Item tenuerunt oẽs, q; ſnia lata intra terminũ 30. dierum fuit vera, pp formã traditam in executionibus, ex quo apparet, q; ad dimittẽdam poſſeſſionẽ, vel non, aſſignatur terminus ſex dierũ, & alij triginta dies dantur ad ſoluẽdas expenſas, & fructus, licet ratio fuit, q; infra ſex dies põt procedi ad declarationẽ, quia nõ dimittit poſſeſſionẽ. Ita elapſis 30. diebus reſpectu fructuum, & expenſarum põt procedi ad declarationẽ. Nec obſtat, qd d. fructus ex parte declarati, quod de cõſuetudine Curię non cõſueuerunt declarari, niſi elapſis 30. dieb. quæ cõſuetudo erat ſeruã dariic ſtylus. ad capit. ex litteris. de conſt. & c. cum ſit, de crim. fal. & minimè euenit, ad l. erat ſtylus, ſed q; partes cõſueuerũt petere declarationẽ ante 30. dies, niſi petijſſent ob nõ omiſſã poſſeſſionem ſeruatis terminis, oportet declarari, & q; tunc eſset ſtylus, qñ pars petijſſet hos. Et ita nõ cõmilit infra triginta dies, qd Rota numquã negauit, licet numquam fecisset declarationem ante triginta dies, & ſic fuit concluſum.

DE-

DECISIO MCXLVI.

De inhabilitate.

SVMMARIA.

1 *Sententia sola sine productione processus non probat, & ita Rota obseruat in latis extra Curiam.*

2 *Probatio vnius testis legalis supplet inhabilitatem alterius.*

3 *Materia est intelligenda, prout de iure præsumitur.*

AVgust. Francus acceptasse prætendebat parochialem Cesenat. montis acuti: alter vero acceptauit eamdē & prætendebat acceptationē suam esse validā ex eo, ꝙ Aug. non potuit acceptare, quia tempore acceptationis erāt cōdemnatus, vt homicida. Et ad hoc probandum fuit præsentata sententia condemnationis homicidij contra Aug. prędict. Insuper prædictū, ꝙ per testes non erat acceptatio approbata, quia vnus ex testib. erat ipsemet Aug. qui testificatus est approbasse, eratq; in fauorē cessionarij, & per alterū testem tantum, qui excluso Aug. erat inhabilis ad testificandum de suo facto proprio. Dubiū fuit 16. Iunij 1539. coram R. P. D. Episc. Rauell. causſam proponente, *an acceptatio, & prouisio vigore gratiæ expectatiuæ per August. probetur in præiudicū alterius acceptātis.* Fuit tentum per oēs, † ꝙ ex quo non apparet de processu per quem est lata sententia prædicta, non datur fides & sententiæ, vt Aug. censeatur inhabilis tamquam homicida, quia Rota non stat sententijs extra Curiā latis non vltis processib. Et insuper ꝙ Aug. non sit integer testis ad probandum acceptationem, & prouisionē sibi factā, quia ipse cessit. Et videtur factū illud in fraudem, vt potuit testificari: & quia est infamatus de homicidio: & ratio est, quia infamatus non potest testificari, ad cap. testimonium, de testib. cum vulgar. Item cedenti rem ad ipsum spectantem non est fides adhibenda, Lanfran. in c. quoniam contra, de probat. vers. testium, Rom. cons. 382. Post instatur interū in 2 eadem causſa, ꝙ † probatio vnius testis legalis supplet inhabilitatem alterius testis, ad not. per Bal. in l. 1. col. 3. C. de test. Rom. in cons. 290. ad fi. Soc. 130. vol. 1. Maximè, quia hic agitur de tollenda subreptione. Fuit dubiū 17. Iunij 1539. an ad tollendā subreptionē gratiæ annuæ prouisionis, sufficiat probare acceptationē, & prouisionem narratā per vnum testem. Fuit dictū, ꝙ non, etiam cum alio reprobato., ad euitandā subreptionem, dec. Aegid. 683. Et videtur pro- 3 batū contrariū, quia † fuit intellecta materia, quæ de iure præsumitur, nisi probetur excessus, vt sentit eadē dec. & sic Fm hanc solutionē fuit causſa expedita, &c.

SECT. IIII. LIBRI TERTII, CONTINENS DECISIONES AVGVSTINI.

DECISIO MCXLVII.

Vt lite pendente.

SVMMARIVM.

1 *Attentare dicitur etiam ille, qui habet causſam ab altero ex litigantibus, etiam ex causſa permutationis.*

LIte pendente inter Episcopū Solis possessorem parochialis Huelamo Alberic. dięc. Et Episc. Segobien. d. Episcop. Solis parochialem ꝑsatam de consensu Imperatoris d. parochialis asserti patroni, in manib. Ioā. Pogij tūc Sedis Apostol. Nuncij, in fauorē Io. Cōpusano resignauit, & Io. possessionē virtute dictę resignationis capit. Dubiū fuit, *an dicta possessio capta a Ioanne, qui non erat in lite, tāquam attentata, sit reuocanda?* Fuit per Dominos conclusum 15. Ianuarij 1546. corā R. P. D. Anto- 1 nio Augustino, ꝙ sic: quia ēt † tertius habens, causſā ab altero ex litigantib. attentat, vt per gl. in c. nō solū, in vers. reducendū, de appel. lib. 6. Bisig. dec. 4. co. tit. etiāsi esset ex causſa permutationis, Rot. 3. in nou. vt lit. pend. & 3. in antiq. per tex. in c. 2. vt lit. pend. in 6.

DECISIO MCXLVIII.

Reg. 26. vt commiss. caus. litteris non exped.

SVMMARIVM.

1 *Regula 26. de litteris expediendis habet locum etiam quando proceditur exequutiue.*

FVit dubitatū in vna parochial de Villa Eleuen. diœc. an regula 26. de litteris expediendis haberet locum, quando proceditur exequutiue. Et conclusum est per Rotam 6. Nouemb. 1545. coram R. P. D. Anto- 1 nio Augustino, † regulæ esse locum ex sui generalitate, per not. per Sarn. in d. reg. q. 9. Tum quia si locum habet, quando proceditur via ordinaria, & est clarū, multo fortius, quando via exequutiua, cum per eam ad exequutionem postea deueniatur. Itē, ne via fraudibus aperiatur, quia habentes regressus, vel prouisiones de beneficijs in Curia vacantibus, quibus dantur commissiones via exequutiua, numquam expedirent litteras, & nimium fraudarentur officiales, & Camera. Et quia capit. hi contra quos, vt lite pend. lib. 6. habet locū in exequutione Bisig. vt lite pend. Secūdo adde, ꝙ exequutio requirit litterarum expeditionem.

DECISIO MCXLIX.

De appel. & de confess.

SVMMARIA.

1 *Collatio facta post sententiam priuatoriam ante terminum ad appellandum, an valeat.*

2 *Carceris effractor aufugiens, an censeatur & confiteri delictum, vbi latè.*

3 *Canonicus propter crimen homicidij priuatus ipso iure dicitur ab omni beneficio.*

DVm Andreas Castellanus carceratus propter scelera fuisset, & a Nūcio Apostolico Venetijs existente, & in hoc casu Sedis Apostolicæ delegato citatus ad sententiam, die 25. Aug. 1543. ad diem Iouis, & die 26. eiusdem, idem Dom. Nuncius, vt delegatus pronunciauit, Andream propter eius crimina suis beneficijs priuatū esse. Demum 31. d. Episc. Veron. contulit parochialem de Lacozo vacante per sententiam priuatiuam latam contra Andream Nicolao Ormaneto, a qua sententia Andreas die 1. Septembr. ad Sedem Apostolicam appellauit, & post appellationem die 3. Septemb. idem Andreas in manibus S. D. N. in fauorem Iulij Calestani resignauit. Fuit dubitatum coram eodē Domino, *an pendente termino ad appellandum post sententiam priuatiuam beneficiorum, Episcopus Veronen. potuerit de iure conferre dictam parochialem Lacozo, quæ est in sua dięcesi?* Et licet (vt arbitet) causſa fuerat concordata, tamen inter Dominos 2. Decē- 1 bris 1545. resolutum † fuit, quòd aut a sententia appellare potuit, & collatio non valuit, etiamsi appellatio esset deserta, ad tex. in c. licet, de sentent. excommunicatio. & cap. cum venissent, secundum primam

lectu-

lecturam, de eo qui mit. in poſſeſſ. cauſ. rei ſer. Doct. in l. 1. C. de bon. poſſ. ſecundum tab. quia idem de geſtis poſt appellationem, ad text. in c. non ſolum, & ibi glo. in verſic. innoua. de appel. in 6. Sed geſta poſt appellationem reuocantur. Ergo, &c. Et quia pendente lite nulla prouiſio per ordinarium fieri poteſt, vulgar. cap. 1. vt lite peden. in 6. etiam ſi extra curiam tenuit, vt in dicto cap. 1. in verſic. vel alibi, & ibi gloſ. Aut non potuit appellari, & tunc collatio valuit etiam infra terminum ad appellandum, quia etiam hæc paria iudicantur. Sed tunc non fuit reſolutum, an Dominus Andreas priuatus ſuis beneficijs per ſententiam, poſt quam effractus carceribus aufugit, a dicta ſententia potuit appellare, vel non. Reſolui in negatiuam partem, † quia effractor carceris effugiens præſumptio-
2 ptione iuris, & de iure confiteri videtur delictum. Bartol. per illum textum in l. reos. ff. de cuſtod. reor. licet ille textus non probet ſecundum Nicolaum Boer. in 2. par. deciſ. 215. nu. 22. & Franc. Rip. in l. admonendi. nu. 166. & 170. de iureiuran. Videtur communis opinio, vt per eumdem, nu. 9. & 30. & Iaſ. num. 90. & ibi Cur. iun. in d. l. admonendi. ff. de iureiur. Felin. in cap. nullus. extra de præſumpt. ſed conſtellus appellare non poteſt. l. 2. quando appell. non recip. Ergo, &c. Tunc
3 ſequitur † ſi canonicus priuatus ob huiuſmodi crimen exſtiterit, ipſo iure amittit ſtallum in choro, & locum in Capitulo, & alia eidem pertinentia ſine dilatione, vt per Boer. deciſ. 206. colum. 2. Tùm etiam, quia ſi citatus peremptoria victima citatione fugiat, appellare non poteſt. Bald. in l. ſi ideo. de cuſt. Angel. in l. ex conſenſu. de appel. Alexan. in l. ſæpe. col. 32. ff. de re iudic. a fortiori aufugiens fractis carceribus. cum iuris præſumptione, & de iure confiteatur delictum, & in terminis. quod appellare nõ potuit frangens carceres, tenet Rip. ſing. 166. per doctrina in Baldi in l. ſi quis adult. poſt princ. C. ad leg. Iuliam de adulter. quod tamen intelligi debebat de carcerato iuſtè, ſed ſi iniuſtè, vt per Bart. in l. vis eius. C. de probat. Alex. in l. ſed eximendi, in fi. ff. ſi quis eum, qui in ius vocat. eſt, vi exim. Boer. d. deciſ. 215. nu. 3. Rip. d. l. admonendi. nu. 120. cum ſeq. ff. de iureiuran.

DECISIO MCL.

De dilat. de reſtit. ſpoliat.

SVMMARIA.

1 *Remiſſoria non conceditur vbi de lite non conſtat.*
2 *Probatoria materia numquam reſtringi debet.*
3 *Attentata probari poſſunt etiam lite non exiſtente, vigore remiſſoriæ.*

FVit dubitatum in cauſſa Oxomen. Archipresbyteratus, & parochialis de Triando, inter Ioãnem de Sancta Maria actorem, & Didacum de Melgoſa aſſertum ſpoliatorem, an d. Ioanni agenti ſpolio attentato conſtito per teſtes, & alia deberet remiſſoria concedi. Et reſolutum coram eodem D. Antonio Auguſtino, die 19. Decembris 1545. & die 26. Martij 1546. quòd
1 non, quia † de lite non conſtabat. Nam commiſſio nomine ſpoliatoris per curſorem præſeruata, & citatio per aſſertum procuratorem ſpoliatoris petita fuit, neque de ſpolij probatione, cũ tempore poſſeſſionis minimè conſtabat de ſecundo extremo, etiam per coniecturas. Tum etiam, quia eſt actor, per deciſ. Rot. in antiq. 334. Quamuis videatur obſtare, quia ſi non conce-
2 ditur † materia & facultas probatoria reſtringeretur, quæ non eſt coarctanda, l. generale. in prin. C. de reb. credit. l. quoniam. in fi. C. de hæred. Tum etiam, quia ſi ad probandum ſpolium aliquando datur remiſſoria. Caſſad. de dilat. deciſ. 23. a fortiori ad probandum attentata, quæ magis ſunt odioſa. Cardin. in Clemen.
3 fin. de appel. lib. 6. Et ideo Domini ſequuta Caſſador. conſ. de dilat. deciſ. 4. num. 5. virtute commiſſionis certum terminum præfixerunt ad probandum attentata, quo elapſo, & non docto de attentatis, iudex procedit. Et in eadem eiſdem anno, & die fuit etiam tentum, reo ſpoliatori non debere remiſſoriam concedi, ne confoueatur in ſua occupatione, cum ſonet in delictum, cum eadem nec reſtitutio in integrum detur. l. auxilium. §. fin. ff. de minor. & alia ratione, de qua per Caſſad. de dilat. deciſ. 1.

DECISIO MCLI.

De regreſ. & cauſ. poſſeſſ. & propriet.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſus ab ordinario & continuans eius poſſeſſionem anteriorem præfertur ei, qui venit vigore regreſſus.*

REgreſſui locus fuit factus per mortem, ordinarius contulit beneficia, de quibus in regreſſu, Nicolao de militibus vlt. Septemb. qui poſt lucem diei ante ortum ſolis, cepit poſſeſſionem, & eadem die poſſeſſionis in ortu ſolis Io. Dominicus de Sebaſtianis etiã cœpit poſſeſſionem inſtrumentalem certa hora diei, virtute dicti regreſſus. Cauſſa fuit cõmiſſa, & poſtea obtentum mandatum de manutenendo, & ne ſcandala oriretur, & ſequerentur, Rota aduocauit ad ſe poſſeſſionem. Dubitatum fuit in cuius fauorem dictorũ beneficiorũ poſſeſſio debeat relaxari. Et deciſum fuit
1 in † Tiburtina beneficiorum coram prædicto die 24. Decembris 1546. debere relaxari in fauorem Nicolai prouiſi ab Ordinario, quia vera fuit prouiſio ab Ordinario. Et cepit poſſeſſionem, fructus colligẽdo, & Vicarium ponendo, & dictam poſſeſſionem continuando, quę ſunt vera ſigna poſſeſſionis, ad l. Titium. ff. de ſolut. Non refragatur quod eadem die Dominico fuit data poſſeſſio inſtrumentalis cum adiectione horæ, quæ præſumitur antiquior. Caſſad. 2. de præbend. & 4. ſuper regul. quia ex quo in poſſeſſione Nicolai hora fuit etiam appoſita, & conſtat per ſigna prædicta de vera eius poſſeſſione, Rota ſemper ſolita eſt iudicare, quia prior eſt illa, quę eſt effectualis cum fructuum perceptione, vt per Sarn. teg. de annali. q. 47. num. 2. Minus obſtat decretum irritans in regreſſu appoſitum, quia cum debeant probari qualitates dicti regreſſus, & eius in cuius fauorem tentum fuit, & alias, niſi iuſtificatis dictis qualitatibus non poteſt aliquos operari effectus, vt Rota tenuit coram D. Antonio Auguſtino, die 18. Ianuarij 1546. ad not. per Ioan. Andr. in c. 1. col. 1. ver. vt ſuas. de lite conteſt. in 6. Imo etiam conſtaret de non iure dicti Nicolai rei, tamen non iuſtificatis qualitatibus regreſſus, non eſt a poſſeſſione amouendus, cum de iure actoris non conſtet, imò abſoluendus, l. qui accuſare. C. de eden. l. loci corpus. §. fin. ff. ſi ſer. vind. Caſſad. deciſ. 3. num. 5. de reſtit. ſpoliat. Nec decretum irritans aliquem de poſſeſſione etiam de facto tantum ſpoliat, ideò interim debet Nicolaus pacificè poſſidere, cum lis non tollat alicui poſſeſſionem, ad not. in cap. 1. vt lite penden. in 6. Nec (credo) ante diſcuſſionem eſſe reijciendum, ad not. in c. licet Epiſcopus. de præben. in 6. ac ſequeſtrum in iſto caſu ad cuſtodiam appoſitũ probat dictum Nicolaum poſſeſſorem. l. intereſſe. ff. de acq. poſſeſſ. Sed poſtea cum in præſenti cauſſa propter poſſeſſionem Nicolai ſuſpectã, non conſtabat de eius poſſeſſione, & per conſequens de eius ſpolio, neque erant iuſtificandæ dictæ qualitates regreſſus, fuit tentum a Dominis die 18. Ianuarij 1546. coram eodem, prædictum Ioannem Dominicum manutendum in ſua poſſeſsione virtute regreſſus capta, & cauſſa fuit concordata.

DECISIO MCLII.

De iure patronat. & de donationibus.

SVMMARIA.

1 *Iuſpatronatus an veniat in donatione vniuerſali omnium bonorum mobilium & actionum. Quod non. nu. 4.*
2 *Expreſſio facti a per relationem, cenſentur nominatim facta.*

3 *Iuspatronatus in concessione de omnibus bonis, iuribus, & actionibus, transfertur ex communi.*

CVm die 24. Martij 1546. Angelus Christophori Petri de Lemmo donasset Francisco, Petro, Laurētio & alijs in donatione nominatis, omnia bona sua mobilia, iura & actiones, seruato sibi vsufructu, & Capellā Sancti Nicolai dotasset, voluit donatarios, & successores eorum, & Gubernatores fraternitatis huiusmodi Capellæ esse patronos, die 26. Nouembr. 1546. præfatus Franciscus dedit, & cessit condonatarijs videlicet Petro, Laurentio, & Baldo præsentib. omnia iura, & actiones, quæ & quas haberet, & sui possent habere, in, & super quibuscumque bonis, & reb. olim Angeli Christophori, occasione donationis, siue hæreditatis, vel alia quacumque, cum omnib. & singulis honoribus, debitis, & obligationib. dictorum iurium, & quæ ipse donator eorum nomine fecisset & obligasset, seruato sibi iure in vna petia terræ. Et ideo fuit dubiū, an iuspatronatus huiusmodi Capellæ transeat in huiusmodi donatione iurium, & actionum a Francisco facta, vt supra, Petro, & Baldo cōdonatarijs & compatronis? Videbatur, quòd † sic. Nam non est dubium, quòd in prima donatione ab Angelo facta comprehendātur virtualiter, & expresse iuspatronatus, & secunda a Francisco facta fuit, referendo se ad primam, sed relatum est in referente, l. asse toto. ff. de hær. inst. l. si ita scriptero. ff. de condit. & demon. Imò † expressio facta per relationem videtur nominatim facta. Paris. in cōs. 122. col. 2. vol. 1. & cons. 5. in fi. vol. 3. Ergo & in secunda transit iuspatronatus, & maximè, quia secunda facta fuit cum omnib. & singulis honoribus & debitis, &c. Et cum patronatus sit ius honorificum, vt in eius definitione communiter approbata: ergo datur intelligi esse de mente Francisci, donare velle iuspatronatus, vt illud etiam transiret in donatione a Francisco facta. Item & alia ratione, quia donatio a Francisco facta, fuit de omnib. iuribus & actionib. quæ & quas habebat in, & super quibuscūque bonis cum honoribus, &c. propter virtutem donationis, & hæreditatis dicti Angeli sibi factæ, saluo iure sibi in vna petia terræ, ex quo videtur Frāciscus omnia alia transferre, & sic iuspatronatus, & maximè considerata verborum geminatione seu multiplicatione, vt in terminis videtur casum istum decidere Philip. cons. 127. 1. vol. penul. col. vers. sed ad ista. Vbi dicit, quòd † in cōcessione de omnibus iuribus, actionibus, & bonis alicuius facta, transfertur iuspatronatus, & quòd est ista communis opinio. Tamen † prædictis non obstantibus Rota duobus Dominis exceptis coram eodem die 14. Decembr. 1546. post aduocatorum & dominorum cauſſæ discussionem cōtrarium tenet. Primum per edictum. Bald. in l. fin. penul. col. num. 48. ver. item si dixi omnia iura. C. de edicto diui Adr. tollen. vbi dicit, quòd donans omnia iura, quæ habet, non videtur donare iuspatronatus. Et est ratio: quia huiusmodi donatio omnium iurium, est generalis, & resoluitur in suas species. l. si chorus. ff. de leg. 3. Ergo, &c. Tum etiam, quia si dono tibi fundum meum, in quo est Ecclesia, non venit Ecclesia, quę non est eiusdem rationis, & conditionis, vt per Bart. d. loco, & Rotā in ver. ipse. decis. 15. q. 25. nu. 43. Cum ergo iuspatronatus sit diuersæ rationis, & conditionis cum iuribus & actionibus, non venit in donatione eorum. Firm. in tract. de episcop. 4. par. lib. 4. quæst. 30. & nouissime Lambert. in tract. suo, in 1. & 2. par. libro 4. quæst. 9. 6. artic. Non obstant adducta in contrarium. Nam licet relatum propriè sit in referente, tamen illud intelligitur, quando referens simpliciter relatum refert: secus quando limitatiuè, vt in terminis nostris, quia licet hæc secunda donatio se referat ad primam, tamen limitatiue respectu iurium & actionum, quorum appellatione, vt supra, non venit iuspatronatus, tamquam diuersæ conditionis. Minus obstat secundum, quia, quamuis donatio iurium & actionum cum honoribus sit facta, ex hoc non est translatum iuspatronatus, quia donatio non est vniuersalis, quia diuersitas continet in se honorem, vt per Doct. in d. c. ex litteris. de iure patron. ergo honor vniuersitas non est, quia continens & contentum differunt. Ita Rota, in vers. species, decis. 15. q. 14. nu. 94. Nec obstat tertium de verborum geminatione, seu multiplicatione: nec quartum, quod omnia donare vellet Franciscus, excepta illa petia terræ: quia his repugnat propria natura verborum, scilicet iurium, & actionum, quæ non comprehendunt iuspatronatus, vt supra dixi. Multò minus obstat, quòd dicit Dec. cons. 129. quorum vbi fuerunt concessa iura, iurisdictiones, & bona, & nec concessio fuit generalis, dum de beneficio loquitur vniuersaliter, per legem bonorum, la seconda, de verborum significatione, & idem dicto cons. 129. expresse dicit in penul. col.

DECISIO MCLIII.

De dolo & contum.

SVMMARIVM.

1 *Actor, vel eius procurator post obtētam commissionem debet intra terminum de mandato sine alia citatione docere de iure suo: alias reus absoluetur ab instantia iudicij.*

IOannes Vaz assertus procurator Stephani Madera nomine eiusdem Madera cautam commulit contra N. cū clausula, & omnes alios, &c. Cuius virtute Martinus Vigulo per suum procuratorem Ferdinandum Sezza coram Episcopo Sarnen. comparuit: pro parte Ferdinandi ret commissio fuit obtenta cum præfixione termini Ioanni Vaz ad docendum de mandato, quo elapso, & non docto, absolueretur Ferdinandus reus, ex quo de absentia dicti Vaz procuratoris actoris constabat fuit dubitatum, an elapso termino in commissione expresso, & non docto de mandato asserti procuratoris actoris, ex quo erat absens dictus procurator, actor debeat citari personaliter antequam absoluatur reus. Et quamuis 12. Februar. 1546. in quadam Vlixbonen. parochialis de pēnafuria coram eodē Domino Antonio Augustino fuerit a Dominis resolutū, debere citari personaliter, ex quo erat absens dictus procurator: Item quia Martinus Suguero comparens per procuratorem non erat nominatus in prima commissione: tum etiam quia non constabat citationem exequutam contra Martinum: rursus quia Martinus facilè fraudem committere posset, quia ex quo non nominatus expresse in prima commissione, neque etiam citatus posset comparere, qñ scivit, Ioannem Vaz procuratorem actoris esse absentē, vt in hoc casu, & obtinet absolutionem nullo contradicente: Tamen ijdem
3 Domini in eadem coram eodem, die 19. eiusdem mensis, & anni, contrarium tenuere; Primo, quia ordinarium est obtenta commissione, quòd procurator intra terminum de mandato doceat, quo non docto, reus absolui potest ab ista instantia. Calsad. in reg. dec. 40. etiam cum expensarum condemnatione, vt ibi. nu. 6. Nec obstat, quod reus non fuit nominatus in prima cōmissione: quia est expressum virtualiter per clausulam generalē, & omnes interesse putantes, &c. Minus que obstat non cōstare de exequutione citationis contra Martinum reum conuentum: quia ex quo ipse post obtentā primam commissionē in supradicta parochiali constituit procuratorem, & procurator comparuit, præsumitur dictus Martinus citatus, vt per Rot. in nouis. 403. num. 3. quia præsumitur etiam obtinentem commissionem remanere in eadem voluntate, & sic citasse omnes interesse putantes, vt etiam num. 3. Nec habet monere absentia procuratoris actoris, quia ex eo, quia obtinuit commissionem, debet esse cautus causam agitari debere in loco destinato in cōmissione, nec

ne, nec ab eo abſentare, vel ſaltem dimittere ibi procuratorē, vt per Rot. d. dec. nu. 2. ¶ Multo minus obſtat ratio de fraude, quam cōmittere poſſet reus citatus in comparendo, quando ſciret actorem vel eius procuratorem abſentem a curia: quia, ex quo eſt maior actoris, quàm rei, per iura vulgar. & reus comparendo coram iudice, & maximè abſente actore, vel eius procuratore poſt iam multos mēſes elapſos poſt abſentiam actoris, vel eius procuratoris, non videtur in fraudē hoc feciſſe, vt videtur Rota concludere, dicta deciſ. 402. nu. 3. Et maximè, quia ſi contrarium diceretur, eſſet in potestate actoris poſt citationem rei non comparendo, ſeu ſe abſentando, tenere reum in ſuſpenſo, & iura magis fauent reis, quā actoribus. Et ideo concluſum fuit prędicta die, & anno, Martinum Suguero abſolui dēbere ab inſtantiam iudicis, vt d. deciſ. Rota in nou. 402. nu. 1. in fi. Et dec. Caſſad. de qua ſup. procedit ſi peteret reus ſe abſolui a moleſtijs actoris: eſſet enim citandus non aſſertus procurator, ſed ipſe actor. ¶ Hic tñ petit ſe abſolui ab inſtātia iudicij, & moleſtijs procuratoris aſſerti, contra quem poſſet ēt proceđi vigore obligationis, quam facit promittēdo de rato ſub pęna ducentorum.

DECISIO MCLIV.

De ſucceſſionibus.

SVMMARIA.

1 *Maſculi in conditione poſiti, an & quando cenſeantur diſpoſitiuè vocati a teſtatore, vide latiſſimè per totum.*

Vbi poſt longam diſputationem Rota tenet affirmatiuam. num. 3. & 4.

3 *Maſculinitatis ſola expreſſio non operatur, vt filij in conditione poſiti cenſeantur diſpoſitiuè vocati, niſi etiam adſit ad plures gradus digreſſio.*

LIcet quamplures tenuerint, maſculos in conditione poſitos, ad ſucceſſionem vocatos eſſe tacitè ex teſtamento, quos ſequitur Curt. ſenior conſ. 51. num. 20. cum ſeq. Curt. iun. in l. 1. num. 14. C. de pact. Pariſ. conſ. 66. num. 6. & 50. & 53. num. 44. & 6. & 3. volum. limitando gloſ. in l. Lucius, ff. de hæred. inſtit. Tamen idem Pariſ. conſ. 44. num. 51. & conſ. 86. nu. 16. & 32. vol. 2. concludit contrarium, & dicit, quòd pro hac parte eſt opin. communis, Ial. 232. vol. 2. Zal. concludit in tract. de ſubſtitut. cap. 3. & Rota in quadam Romana Caſalis coram eodem 8. Februarij 1546. cōcluſit, quia ſatis eſt, quòd verbum, maſculos, operetur, quòd maſculi tantum excludant ſubſtitutum, & non quod fęminæ excludant a ſucceſſione ſubſtitutos, vel quod fęminæ excludantur, Socin. conſ. 104. num. pen. & numero 219. Sed fuit dubium non minimum, an teſtator digreſſus ad plures ſubſtitutionum gradus ſit vſus verbo maſculinitatis, vel aliàs exſtantibus pluribus coniecturis, vt filij in conditione poſiti cenſeantur vocati.

1 Et † videtur, quod ſic. Primò, quia (vt dixi) eſt magna inter Doctor. controuerſia, an poſiti in cōditione ſint diſpoſitiue ex teſtamento vocati: & tunc ſi ſtant coniecturæ, ex quibus voluntas teſtatoris declaratur volentis eos vocare, videtur eos vocare, vt concludit Pariſ. conſ. 66. num. 52. & conſ. 6. per totum, 3. vol. & cōſil. 57. nu. 9. & 21. & conſ. 90. nu. 15. & 16. vol. 2. Licet igitur gloſ. in d. l. Lucius, non habeat locum ſtantibus coniecturis in contrarium, ex quibus etiam leuibus receditur a dicta gloſ. Aim. conſil. 62. Corn. in l. ab eo, C. de fideicomm. & conſ. 146. vol. 2. Pariſ. d. conſ. 57. num. 22. Aim. conſil. 61. tamen voluntas teſtatoris interpretatur ſecundum eius affectionem, l. Aurelius, §. Titius, ff. de lib. leg. l. cum auus, ff. de cond. & demon. l. cum acutiſſimi, C. de fideicom. immo attenditur affectio iſta contra proprietatem verborum, l. ſi ſeruus plurium. §. fi. ff. de leg. 1. Soc. conſ. 26. col. 2. vol. 4. tunc ſi ſit affectio teſtatoris, quòd voluit maſculos in conditione poſitos vocare ex teſtamento, ſatis demonſtratur ex digreſſione ad plures ſubſtitutionum gradus ſub verbo maſculinitatis ſæpius repetito, quia præſumitur expreſſiſſe, vel repetitio ad conſeruationem agnationis, vt in terminis tenet Pariſ. conſ. 57. num. 10. Idem quando excluderet feminas, vt in terminis tenet d. Am. conſ. 62. num. 9. plura allegans. Idem quando filij eſſent inuicem ſubſtituti, ſi ſine liberis maſculis, & vltimo moriente extraneus. Pariſ. conſ. 6. num. 34. 3. vol. cum pluribus alijs, quæ videre poteris in dicta cauſſa. Aim. conſ. 62. Ial. conſ. 232. vol. 2. quæ non curo tranſcribere. Videtur ergo ſtantibus coniecturis pro affirmatiua concludendum eſſe ex ſupradictis. Et finaliter tenuit Franc. Curt. iun. in l. 1. col. 4. nu. 14. C. de pact. qui dicit ſæpe ſe conſuluiſſe. Et ita iudicatum fuiſſe & approbatum per cōſilium Venetorum, vt ibi comprobatur ratione. Nam quādo ſunt diuerſi gradus in ſubſtitutionib. ſine liberis, &c. illi liberi ſecundi gradus ſub conditione poſiti, videntur grauati. Ergo in antecedenti honorati præſumuntur, vt per Bart. in l. Centurio. nu. 37. ff. de vulg. & pupil. Alex. conſ. 63. nu. 8. & 9. vol. 4. cum alijs quæ accumulat idem Soc. in l. cum filioſam. ff. de leg. 1. Tamen pro alia parte adducitur tantum vna ratio. Nam digreſſio ad plures ſubſtitutionum gradus, ſcilicet, vt poſt mortem omnium vltimo ſubſtitutus ſuccedat, non inducit reciprocum fideicommiſſum inter honoratos. Imol. in l. pater impuberis. ver. vt per hunc text. & ibi Paul. in verſ. pone vltimo. & Alex. ver. ex prædictis. ff. de vulg. Soc. conſ. 104. nu. 8. Alex. conſ. 11. num. 7. vol. 3. & pluribus alijs conſ. Ergo nec digreſſio ad plures gradus ſubſtitutionum faciet in conditione poſitos eſſe vocatos tacitè ex teſtamēto: imò & ſi per digreſſionē ad plures gradus, & poſt omnium mortem, facta ſubſtitutione inter vocatos, eſſet fideicommiſſum reciprocum inductum, tamen, quando eſt facta inter poſitos in conditione, minimè eſt inductum. Ita Io. de Imol. in l. Centurio. nu. 22. ff. de vulg. & pup. Rainut. in Clem. dilpendioſam. extra de teſtam. ſentit Salic. & ante eum Bal. in l. precibus. C. de impub & alijs ſubſt. Soc. conſ. 104. nu. 9. & in l. hæres. §. cū ita. ff. ad Treb. Et his datur intelligi, per digreſſionē ad plures gradus, poſitos in cōditione non cenſeri ex teſtamento vocatos, vt in ſpecie tenet Pariſ. conſ. 86. nu. 27. cum plurib. ſeq. & 44. nu. 21. vol. 1. & plures alij quos ipſe refert, & ſequitur in dictis locis. Nec obſtant adducta pro alia parte. Nam primo, & ſecundo fundamentis reſpondetur, quòd, quamuis ex coniecturis recedatur a glo. in l. Lucius, communiter approbata, tamen eſt neceſſe ex verbis teſtatoris eas apparere: nec ſufficit dicere, quod talis fuit teſtatoris mens, ſed quòd voluntas in diſpoſitionē tranſiuit. Bald. in l. vni. C. de his qui ante aper. tabul. dum loquitur, ad fideicommiſſum conditionale tranſmittatur, quem ſequitur Soc. in l. hæredes mei. §. cum ita. col. 3. ver. aduerte tamen. ff. ad Trebel. & conſ. 6. num. 9. & conſ. 104. Alex. & Ial. in l. 3. C. de lib. præter. Doct. in plurib. conſil. quos allegat Pariſ. eos ſequendo. conſil. 86. & 87. num. 16. nu. 21. vol. 2. & 44. nu. 25. eodem, & eſt text. in l. quoties. §. tantumdem. in l. quidam cum filium. ff. de hæred. inſtit. Et quando, & ex quib. in materia noſtra apparet de voluntate teſtatoris per dictū Pariſ. d. conſ. 86. num. 20. cum plurib. ſeq. vol. 2. & 44. eod. vol. Aim. d. conſ. nu. 6. & ſeq. Nec obſtat tertium de affectione teſtatoris coniecturata: quia non inducitur ex digreſſione ſola ad plures gradus, concludit Soc. in l. cum auus. col. penul. & vltima, ff. de cond. & demon. Pariſ. allegat plures alios conſ. 44. nu. 21. & 86. nu. 27. 2. vol. ad effectum vt præſumantur ex teſtamento vocati: neque ex ſola expreſſione maſculinitatis, vt

2 in d. conſ. tenet Pariſ. Verum eſt, quòd † ex his duobus maximè ſimul iunctis fortè viderentur in conditione poſiti ex teſtamento vocati, vt latiſſime & melius quā alij, tenet Nicol. Boer. in deciſ. 155. parte 1. num. 28.

3 ¶Sed contrarium Rota tenuit ex supradictis. Nec etiam obstat filias grauatas & dotib. certis esse contentas, quia ita videtur eas tacitè excludere, ponendo masculos in conditione, sicut dotando filias: & tamen verbo masculinitatis expresso non videtur velle eos tacitè vocare, vt supra. ¶Minusque si diceretur, quod fortior fuisset probatio erga filias, quam erga filios, cũ masculis non exstantibus pater in præiudicium dotis filiarum nõ posset alienare, quod posset in præiudicium masculorum, cum ab intestato succedant, arg. l. fin. C. com. de leg. quia respondetur, quod non est præsumendum, quia lex præsumit patrem optimum administratorem, & aliquando obliuiscitur sui, vt filios diuites relinquat, vt indies videmus: & si aliquando hoc pater facit, non est in cõsideratione, l. non ad ea, ff. Ale cond. & demon. Soc. latè conf. 116. col. 7. vers. ista omnia sunt. ¶Nec obstat, quòd in tota hæreditate facta esset institutio, & ab vltimo moriẽte facta substitutio, vt latè dicto conf. Soc. 104. nu. 9. qui allegat plura, sentit Bart. in l. codicillis, nu. 4. ff. de vsufru. leg. Alex. latè conf. 22. nu. penul. & fi. & conf. 24. nu. 5. vol. 4. ita quòd per consequens cũ vltimus moriens non fit expresè, & specificè grauatus, in antecedente non videtur institutus, vel honoratus, vt in dictis locis. Et quãuis in dicta causa Romana Casalis Rota iusserit cõcordari partes 12. Febr. 1546. propter nimiam subtilitatem, quia de interpretãda voluntate coniecturata testatoris agebatur, in qua certa nõ possit dari regula, vt Cur. iun. conf. 87. & Galiau. in l. Centurio. ver. secundo lim. nu. 386. ff. de vulg.

4 ¶Tamen die 18. Martij 1546. coram eodem D. Rota vnanimiter conclusit tam ex omnibus supradictis coniecturis simul iunctis, quàm ex verbis testamenti, quod pronepos positus in conditione, si nepos sine filijs decesserit, vt supra, & institutus & substitutus in testamento, censeatur tacitè vocatus, & fundamentum, de quo in dicta causa Romana Casalis, vide ibi. Sed causa ex alio capite decisa est, propter non rectam confectionem inuentarij a filio eius, qui alienauit.

DECISIO MCLV.

De attentatis.

SVMMARIVM.

1 *Possessio capta vigore sententiæ latæ ante inhibitionem, & sic lite pendente, an dicatur attentata, vide latè distinctionem.*

VAcante quadam integra portione patrimoniali in Ecclesia S. Michaelis Locisdelas, Burgen. Diœc. per obitum quondam Io. Martinen. extra Romanam Curiam, publico proposito edicto a quodam Francisco de Mena officiali Burgen. & prouisore dictæ portionis, cui se opposuere Ioãnes Lopes Baccalarius, & quidam Ioan. Sanctus, qui dato termino peremptorio ad probandum, & postea testibus vtriusque partis ad eorumdem instantiam publicatis, & conclusa in causa a dicto officiali, & prouisore, & monitis partibus ad sententiam audiendam, cum ipse Ioannes Sanctus nõ probaret qualitates suas necessarias, alium terminum a dicto prouisore ad probãdum petijt, aduersario contradicente, cum idem prouisor in causa conclusisset. Tamen dato a dicto prouisore alio termino Ioãni Sancto, a quo dictus Ioannes Baccalarius appellauit ad Sedem Apostolicam, & causa commissa ab eius nuncio cuidam Ioanni Ferdinando Canonico Burg. & alijs, &c. decreta citatione, & inhibitione præsentata dicto officiali die 5. Martij 1543. eodem die ante præsentationem dictus officialis, & prouisor declarauit in fauorẽ dicti Ioannis Sancti, qui accepit possessionem virtute dictæ sententiæ.

¶Non obstante præfata declaratione d. Canonicus delegatus seruatis seruãdis reuocauit sententiam præfati officialis tamquam attentatam, & dictam portionem Ioanni Lopez Baccalario adiudicauit, & contulit, a qua dictus Ioannes Sanctus appellauit ad Sedem Apostolicam, & causam commisit in Rota, fuit dubium, an pendente dicta causa in Rota, & possessione capta a dicto Ioanne Sancto, possessio dictæ portionis sequestrari debeat. Et videtur, quòd sic. Primò,

3 quia constat† de attentatis, cum constat ex sua petitione dictum Ioannem Sanctum non possedisse a principio litis, & nunc possidere per testes hoc vltimum probetur, & quòd etiam sufficeret per publicam vocem & famam probare, tum quia dictus Ioannes Sanctus sustinet litem super huiusmodi attẽtatis, per quod probatur secundum extremum. Secundò, aut Ioannes Sanctus attentauit, & quia debent reuocari attentata, & tunc est iustum dictam portionem sequestrari: aut non attentauit, & remanet possessio vacua, & tunc etiam est sequestranda.

Nec dicatur, quòd Dom. Ioannes inceperit possidere post sententiam in sui fauorem latam, quoniam aut ante inhibitionem dicti delegati fuit eadem die lata, & est attentata, quia pendente termino ad appellandum, & c. iuribus vulgaribus, aut post inhibitionem cepit possidere, & tunc fortius, &c. c. non solum, de appellat. in 6. Item etsi post rem iudicatam & exequutoriales directas apprehensa fuisset possessio, reuocaretur per viam attentatorum: nisi dictæ exequutoriales intimatæ fuissent, & parutisset, vt per Sarnen. de annali. quæst. 44. num. 7. & de subrog. collitigan. quæst. 4. licet intrusus non dicitur, vt ibi, & ita seruat Rot. Cassad. 6. de can. poss. & propterea videtur, quod portio sit sequestranda. Tamẽ quòd sequestrari non debeat, facit, quia & probaretur de possessione dicti Ioannis, tamen possidebat auctore prætore, scilicet, per sententiam dicti officialis, & sic clarè non constat de attentatis. Tamen, quia prius sententiam tulit, & postea inhibitum fuit dicto officiali, & ordo scripturę attenditur, ad notata per Dec. in cap. Nicolao, in princ. de appel. Cassad. de præben. decis. 9. & maximè, quod probaretur, quòd in Prouincia Burgen. adest consuetudo, quòd sententia lata inter litigantes, is, in cuius fauorem est lata, mittitur in possessionem, vt Ecclesiæ deseruiatur, & ne diutius vacet coram eodem die 29. Martij 1546. conclusit, possessionem non sequestrandam, sed de iure vtriusque discutiendum esse.

DECISIO MCLVI.

De spolio.

SVMMARIA.

1 *Possessio canonicatus vltima capta Capitulariter, an sit præferenda primæ traditæ ab Episcopo, & vno tantum canonico, ita quod vltimus spoliatus veniat restituendus, quòd sic, num. 3.*

2 *Instrumentum non habens locum loci, fidem non facit.*

1 CVm post mortem Alphonsi Pequini Stephanus del Choro immissus esset in possessionem Canonicatus, & præbendæ Corduben. ab Episcopo Corduben. & vno ex Canonicis, & illam continuauit per aliquod tempus. Demum, & successiuè Ferdinãdus Solier virtute cuiusdam gratiæ exspectatiuæ a Capitulo Corduben. in possessionem dicti Canonicatus missus etiam fuisset dictus Stephanus spoliauit Ferdinãdum sua vltima possessione. Fuit dubium an Ferdinandus debeat restitui. Et pro negatiua videbatur, Primò, quia Stephanus prius possidebat, quàm Ferdinandus. Tum quia possessio Ferdinandi non fuit sibi tradita ab Episcopo, & Capitulo, vt requiritur. Cassad. 8. de caus. possession. & proprietate. Tum etiam, quia fuit inter prædictos Stephanum & Ferdinandum actum, vt constituerent procuratorem ad renunciandum Canonicatum, de quo agitur in fauorem Stephani, & quod ex nunc dimittebat dictum Stephanũ in possessionem Canonicatus, & præbendæ. Tum etiam, quia dorso concordiæ præfatæ Notarius Cancellariæ

ceſſariæ ſcripſit iſta verba. Andreas Vela & Andreas Burgia conſenſerunt iuxta formam ſupplicationis. Ex quibus videbatur Ferdinandum aliquo iure non eſſe reſtituendum.

Contra tamen dictum fuit. Primo, quia duo extrema ad reſtitutionẽ Ferdinandi ſunt probata. Nec obſtat, quòd Stephanus primo poſſideret, quã Ferdinandus, & ſic poſſet ipſe Ferdinandus ſpoliare, quoniam poſſeſſio dicti Stephani, non eſt in conſideratione, ex quo non fuit tradita Capitulariter, vt requiritur in Cãonicatib. Imo. in c. ex litteris. extra de reſt. ſpol. Caſſad. d. deciſ. 8. de cau. poſſ. & propriet. Sed dictum fuit ſibi tradita ab Epiſcopo & vno canonico, & quamuis Stephanus dicat, quòd ceteri Canonici tunc eſſent excommunicati hoc non conſtat aliqualiter, & ſi conſtaret, poterant Canonici excommunicati tradere poſſeſſionem, quia eſt quid facti. Rota in antiq. dec. 126. not. in c. ſignificati. extra de eo qui dux in matr.

Nec patientia Canonicorum, quòd Stephanus poſſideret, eſt in cõſideratione, quoniam requiritur, quod dicta poſſeſſio fuerit iuſtificata ex patientia Canonicorum ante poſſeſſionem dicti Ferdinandi, & non poſtquam Ferdinandus fuit miſſus in poſſeſſionem. Caſſad. d. deciſ. 8. Rota in nouiſs. 150. Sarn. de annali. q. 49. Aim. conſ. 5. nu. 17. Gom. conſ. 24. nu. 7. l. bonorum. ff. rem rat. hab. Quinimo nec poſſeſſio Stephani eſt in conſideratione, cum fuerit capta contra decretũ irritans dictę gratiæ reſeruatum Ferdinando, quæ erat ad primum beneficium vacaturum. Caſſad. de reſtit. ſpoliat. conſ. 2. nu. 5. & 6.

Nec dicatur, quod gratia exſpectatiua erat ad primũ vacaturum, & erat incerta de beneficio, & ſic decretũ in ea appoſitum non inficiebat poſſeſſionem ab alio captam. Quĩ reſpondetur, quòd ex quo dicta gratia venit verificãda ſuper beneficio, & in vna Eccleſia habetur pro certa. c. ex parte. in prin. extr. de off. deleg. Caſſad. de reſt. ſpol. deciſ. 1. & 2. Et ita in vna Luca. Canonicatus & præbendæ de anno 1540. corã R. P. D. Reuellẽ. ita intelligẽdo quãdam referuam Reginaldi Petruti), quæ erat vſque ad ſummam mille ducatorum, licet in plurib. beneficijs, & diuerſi generis verificari poſſet. Tum ex quo & a ſede primo vacaturis abſque clauſula acceptandi, quòd dicebatur gratia ſpecialis, & data vacatione, decretum in dicta gratia appoſitum, inficiebat poſſeſſionem tamquam gratia ſpecialis. Nec obſtat, quod dicitur, quòd requiritur inter eſſentia Epiſcopi in tradenda poſſeſſione Canonicatus, quia eſt verum, niſi teſtes deponerent de conſuetudine. Tum probarent dicendo, Epiſcopum interueniſſe in tradenda poſſeſſione capitulariter, vt in hoc Rota concluſit vltima Maij 1546. Et maximè in noſtro caſu, cũ gratia exſpectatiua committatur Capitulo, & tradit poſſeſſionem Ferdinando, & ſic fuit bene tradita. Nec obſtat inſtrumentum dictæ concordiæ inter Ferdinandum, & Stephanum factum, quia inſtrumentum dictæ concordiæ non erat recognitum, & ſic fidẽ non facit. Rom. conſ. 15. nu. 16. ver. ſuper quarto. Item, quia factum (vt creditur) Ferdinando in carceribus exiſtente, & ſic defecit
2 locus loci, qui † requritur. Rota in antiq. 738. Ita in hac cauſſa cõcluſit Rota coram eodem die 21. Maij 1546. & in dicta concordia non dimittebat Ferdinãdus Stephanum pacificũ poſſeſſorem: ſed Ferdinãdus ſe obligauit ad conſtituendum procuratorem, ad renunciandum Canonicatui, & præbẽdæ, & omni iuri ſibi in eis competẽti, ſaluo beneplacito Sedis Apoſtolicæ. Et ita omnia referuntur ad beneplacitum Sedis Apoſtolicæ, & ſic ante eius aduentum nihil eſt perfectum. c. ſuper eo, de cond. appoſ. Quinimo nec nocet diſpoſitio §. ex conditionali. Inſt. de verb. oblig. Imò, & ante aduentum conditionis potuit Ferdinandus, etiam ſi iuraſſet, pœnitere, Sarnen. in reg. de inſir. reſig. 31. Nec quãuis in concordia dicatur, quòd Ferdinãdus ex nunc dimittit poſſeſſionem, Stephanus eſt effectus poſſeſſor, quia illa verba intelliguntur, quòd ſcilicet faciet procuratorem ad dimittẽdum poſſeſſionem Stephano, vel aliàs, quod referatur verificata conditione, ſcilicet beneplacito Sedis Apoſtolicæ, quę verba referuntur ad omnia contẽta in concordia, vt Rota coram eodem, 21. Maij 1546. concluſit, & interim (vt dixit) potuit Ferdinãdus pœnitere. Nec vltimum obſtat. Nã in dicta concordia non erant aliqui procuratores conſtituti, ſed Ferdinandus ſe obligauit ad conſtituendum procuratores, & ſic quamuis in dorſo ſupplicationis dicatur, quòd illi conſenſerunt iuxta formam ſupplicationis, tamen cum nõ ſint in dicta concordia procuratores, non potuere ſe obligare, quia vltimum ſpolium eſt purgandũ, ad not. in c. fi. de ord. cogn. vt Rota in præſenti concluſit 14. Martij 1546. Et ita per hoc & alias fuit concluſum 5. Aprilis & 16. Iulij 1546. Ferdinandum reſtitui debere ad Canonicatum cum eius annexis, & ad fructus, & diſtributiones dictorum canonicatuum, qui percipi potuerunt a Stephano a die intruſionis, & licet in diſtributionibus ſoleat fieri proteſtatio, tamen propter vim adhibitam ita fuit concluſum, iuxta 4. eius deciſ. de reſtit. ſpol. in nou. Caſſad. 1. de præben. nu. 2.

DECISIO MCLVII.

De regreſſu.

SVMMARIVM.

1 *Præferri quis debeat in beneficio inter duos ſuper eo contendentes, quorum alter veniat ex regreſſu, alter verò ex prouiſione Apoſtolica. cum nu. 2. vbi veniens ex regreſſu præfertur.*

GVndiſaluus Martinez fuit prouiſus per Papam de beneficio Delphibralen. Hiſpalen. dicæc. ex reſignatione Franciſci de Ordaec: In prouiſione ſeu collatione huiuſmodi narrat Papa, Franciſcum de Palenzuela habuiſſe regreſſum ad dictum beneficium, & ei locum factum fuiſſe per obitum Ioan. Sanctij poſſeſſoris, & per obitum dicti Franciſci habentis regreſſum fuiſſe prouiſum Franciſcum de Orda, & poſtmodum dictus Orda reſignauit in fauorem dicti Gundiſaluj. Tamen quidam Petrus Diaz de Torquenda, obtinuit ſibi prouideri de dicto beneficio, qui Petrus de Torquenda reſignauit in fauorem Franciſci de Libera: mortuo poſtea dicto Franciſco Libera, Didacus Lazzo per mortem dicti Libera obtinuit ſibi a Sede Apoſtolica prouideri de dicto beneficio. Fuit dubium inter Didacum Lazzo, & Gundiſaluum Martinez, quis melius ius in dicto beneficio Gibralenſi foueret.

1 Et † videtur attẽta cauſſa, & ratione, Didacum Lazzo præferri debere in dicto beneficio, quia verba regreſſus Franciſci de Palenzuela ad dictum beneficium verificari deberent qualitercumque clarum eſſet in iure. Et ita fuit deciſum in quadam Lucenſi, die 24. Maij 1546. coram R. P. D. Io. Paulo, quod tamen non fuit factum in caſu noſtro. Itẽ, quia etſi in veritate eſſet regreſſus factus d. Franciſco de Palenzuela, tamen fructus fuerũt expreſſi ad 24. cum dicti fructus pluſquam octuaginta valere dicebantur, & ſic regreſsus non valet obſtante regula. Tum etiam, quia in prouiſione dicti Gundiſalui Martinez fructus dicti beneficij fuerunt etiam expreſſi ad quinquaginta tantũ, & ſic prouiſio fuit nulla. Nec obſtat, quòd Didacus Lazzo non habuit litteras expeditas ſuæ prouiſionis, cũ ſit in poſſeſſione, & non agat ad canonizationẽ ſuæ gratiæ, ſed ne gratia Gundiſalui canonizetur, ad hoc ſola ſufficit ſupplicatio. Tamen his non obſtantibus, Rota die 9. Aprilis 1546. in dicta cauſa beneficij de Gribalen. Hiſpalenſis dicæc. coram eodem concluſit, Gundiſaluum Martinez in dicto beneficio prẽferri debere. Primò, quia ex quo gratia facta a Papa dicto Gundiſaluo per reſignationem omnia fundantur in regreſſu

Franciſci del Pelenzuela, non tenetur aliter narratiuã verificare, ſed præſumuntur omnia vera. Et cum ſint de facto alieno, aduerſario incumbit onus probandi, rem aliter ſe habere, & aliter narrata præſumũtur vera eſſe, vulg. Cle. 1. cum gl. in ver. feciſſe. de probat. & ibi Card. Imol. & alij. Fel. latè in cap. cum a nobis, in princip. de teſt. Lap. alleg. 3. Nec pro alia parte adducta obſtant. Quia, quamuis gratia Gundiſalui fundetur in regreſſu Franciſci, & Franciſcus debeat docere de ſuo primario titulo, &c. Quia tñ regreſſus eſt de cõſenſu, nõ requiritur alia iuſtificatio. Vel aliter reſpondetur, q̃ cum Gundiſaluus non tantum fundet ſe in regreſſu, & ſic in ſuo iure de præterito, verum etiam in iure de præſenti per verba appoſita in regreſſu, videlicet, tam in vim prioris, quã præſentis tituli, & vt verba regreſſus clarè cantant, quæ verba forſan ſe nõ fuerunt appoſita in illa cauſſa Lucen. ideo non tenetur Gundiſaluus oſtendere de priori titulo Franciſci de Palenzuela. Itẽ & Franciſco de Palenzuela non ſolum fuit reſeruatus in dicto beneficio regreſſus, verũ & acceſſus & ingreſſus non habẽs aliquod ius de præterito Caſſad. deciſ. 1. de pec. numer. 3. ibi, vide curiales cautè, &c. ruſtus & falſum eſt, verum valorem nõ fuiſſe expreſſum in dicto regreſſu, nec hoc probatur. Nec facit ad rem, q̃ in Gratia Gundiſalui fructus fuerint expreſſi in quinquaginta, cum valeant octoginta. Nam de ſtylo Cancelleriæ tertia pars ſuppleri poteſt in bullarum expeditione, & poſtea ex æquitate Rotæ ſolet ſextam partem ſupplere.

DECISIO MCLVIII.

In eadem.

SVMMARIA.

1 *Contractum factum fuiſſe in fraudem quibus ex coniecturis probetur.*

2 *Fraus præſumpta ex quibus probari poſſit.*

QVoniam Hieronymus de Spannochijs creditor Ioan. Baptiſtæ mercatoris ſe obligauerat de ſtando libris dicti mercatoris quoad ſibi debita pro & cõtra ſe in libro fuit repertum, quaſdam merces a Ioan. vẽditas clam fuiſſe certo precio Bartholomeo Ruſpuli duob. diebus ante fugam Ioannis. Hęſitatum eſt, an Hieronymus non obſtante obligatione poſſit dicere venditionem fraudulentam, licet nõ ſimulatam, cum in veritate facta ſit in caſu iſto. Quod ſecus eſſet ſi ſimulata eſſet, vt per Bart. in l. poſt contractum, col. 2. num. 4. ff. de donat. ſequitur Ias. conſ. 120. col. 4. verſ. 2. aduertendum eſt. volum. 2. quod ſine nimia controuerſia fuit reſolutum corã eodem die 21. Maij 1546. pro affirmatiua, quod Hieronymus non negat cõtractum factum, prout per libros probatur; ſed dicit in fraudem factum fuiſſe. Et ideo non venit contra promiſſionem. Item, ſi per publicum inſtrumentum conſtaret de venditione mercium, poſſet fraudem allegare, toto titulo, quæ in fraudem cred. §. item ſi quis in fraudem. Inſtit. de actio. Ergo & nũc fortius, quia conſtat de dicta venditione mercium per librum mercatoris, & maximè, quia parte non opponente d. Hieronymus conatus eſt tandem probare. Ex illa ergo probatione poterit iudex ſententiam ferre. Nam ſi ſtante re iudicata victus ſciente victore, & non contradicente fuit admiſſus ad aliquod probandum, ex illis poteſt iudex ſententiam ferre, vt per Innoc. c. cum Bertholdus. de re iud. Fel. in cap. inter me. colum. 8. verſ. limita primo. de re iudic. & late per Ias. in l. partę turioloc. colum. 3. 4. & 5. de ius qui ſunt ſui, vel alien. iuris. Maius tamen fuit dubium in dicta cauſſa, an, ex quo omnia bona ſua vendidit dictus Ioannes, & duobus diebus poſtea aufugit, ſit fraus præſumpta probata. Et coram eodem die 28. Maij 1546. fuit reſolutum pro negatiua, duabus rationibus. Primò, quia licet fraus præſumatur ex actuum vicinitate. Bart. in l. poſt contractum, num. 5. verſic. 5. præſumitur. ff. de donat. l. ſi ventri. §. fin. ff. de priuileg. cred. maxime, omnibus bonis venditis, argum. l. omnes. §. Lucius, ff. quæ in frau. credito. tñ eſt quod requiritur ſcientia ementis, vt retractari poſſet, per diſpoſitionem l. ait prętor. §. ſi quis particeps. ff. eod. Et hic non fuit ſaltem concludenter probatũ. Ergo, &c. Nam §. Lucius, procedit, quãdo bona omnia titulo lucratiuo ſunt alienata, vt per Lud. Gome. in §. item ſi quis in fraudem. num. 18. Inſtit. de actio. qui allegat plura, nec actum in ciuitate arguit fraudem reſpectu ementis, argumento dicti §. ſi quis particeps. Item, ſi fraus, quę coniecturis huiuſmodi dicebatur percipi, ex alijs tollitur, vt per Ias. in l. vt vim. num. 8. ff. de iuſt. & iur. loquendo in materia criminali, a fortiori de confeſſione partis, quoniã nulla maior neque fortior probatio cõtra confitentem, quàm propria ſua confeſſio. l. contra qui propriam. C. de non num. pec. c. quoniã. extra de probat. ſed Dominus Hieronymus creditor confeſſus fuit venditionem. Ergo, &c. Et quamuis emptor ſciret, vẽditorem abſentare ſe in proximo velle, ex hoc non eſt in fraude, quia præſumitur delictum. l. merito. ff. pro ſoc. l. ſed ſi maritus, §. fin. ff. qui & a quib. Dec. conſ. 313. colum. 3. Eſt bene verum, quod eodẽ die fuit deciſum, quod ex quo Hieronymus habebat oĩa bona Ioannis Baptiſtę hypothecata, in dicta hypotheca merces venales comprehenduntur, vt ſentit late Dec. in l. generaliter. §. vxori. ff. de vſufr. leg. Ias. late referens opinionem Lan. in l. qui Romæ. §. Callimachus. num. 44. ff. de verb. obl. quod precium ſuccedit loco mercium, & ſic ex illo debet Dom. Hieronymo creditori ſolui: Sed quia hac actione non agit, alteri iudicio reſeruandum eſt.

DECISIO MCLIX.

De regreſſu.

SVMMARIA.

1 *Conſentiens ceſſioni iuris, litis, & cauſſæ, cenſetur etiã conſentire reſeruationi regreſſus in ſupplicatione contenti.*

2 *Contenta quando plura ſunt in inſtrumento, vnum propter aliud cenſetur appoſitum.*

CVm Bernardinus Salinas tres ſententias cõformes haberet ſuper Canonicatu & preb. Ofcen. contra Martinũ de la Plena: poſtea ex cõuentione ceſſit iuri & cauſſæ in fauorem Martini, tantum reſeruata ſibi penſione quadraginta ducato. auri de Camera ſoluendum a dicto Martino, & ob non ſolutionem reſeruato acceſſu & regreſſu pro eodem Bernardino, & in eadem ſupplicatione erat additum decretum, vt in caſu, quo dictus Canonicatus ad quendam Petrũ Gomez deueneret, penſiones ſolucrentur a dicto Gomez de fructibus dicti Canonicatus, & dictus Petrus Gomez ceſſit iuri & cauſſæ ſuper dicto Canonicatu in fauorem dicti Martini per quandam ſupplicationem. Verum quia adhuc re integra fuit facta quędam reformatio ad dictam ſupplicationem, quod reſeruaretur regreſſus per ceſſum, vel deceſſum, vel aliam quamlibet dimiſſionem vel amiſſionem pro dicto Petro Gomez, & cõſenſus a tergo ſupplicationis fuit prę ſtitus a dicto Bernardino Salinas, hoc modo, Bernardinus Salinus & Martinus de la Plena, & Petrus Gomez conſenſere iuxta formam ſupplicationis, fuit dubium, an ex eo, quod Bernardinus Salinas in ſupplicatione conſenſit ceſſioni iuris litis & cauſſæ tantum in fauorem dicti Martini, fuit viſus conſentire reſeruationi regreſſus dicti Petri Gomez in reformatione contenti, fuit concluſum die 17. Decembris 1545. & 15. Ianuarij 1546. quod ſic. Primò, quia relatum eſt in referente. l. ſi ita ſcripſero. ff. de cõdit. & demonſtrat. l. aſſe toto. ff. de hæred. inſtituen. & ſic totus tenor ſupplicationis refertur conſenſui a tergo præſtito, maximè, quia & Bernardinus conſenſit. Item, ſi in

diuerſis

diuersis instrumentis eadem die coram eodem notario, & testibus plures essent conuentiones, præsumuntur correspectiuæ vna propter aliam, vt per Bar. consil. 161. & Felin. in cap. pastoralis. colum. penult. versic. suas etiam, de rescript. & Doctor. in l. certi conditio. §. si nummos. ff. si cert. petat. & Belen. decis. 12.

2 A fortiori, quando † plura sub eodem continentur instrumento vnum propter aliud censetur appositum. Rursus, quia Bernardinus litteras reseruationis pensionis expediendo dixerat in eisdem, vicibus geminatis pensionem sibi persoluendum esse a Martino, & in euentum regressus dicti Petri a dicto Petro. Et cũ expediuntur litteræ cum aliquibus impensis, præsumuntur a se eodem Bernardino expeditæ, Bart. & Alexand. in l. cum seruus. ff. de verb. obligat. nec voluisset ipse pensionem solui a Petro Gomes, nisi Dominus Petrus habuisset prius Canonicatum, & qui vult consequens &c. vulg. l. illud. ff. de acquir. hæredit. & maximè cum in prima parte supplicationis habeatur, quòd simpliciter consensit, & sic videtur omnibus eius partibus consentire. ad tex. in l. non est ferendus. ff. de transactio. & quia non est alia caussa, quare dictus Petrus solutionem pensionis consentiret in fauorem dicti Bernardi, nisi casu, quo esset locus regressui. Tum quia dictus Bernardinus confessus fuit coram iudice recepisse a dicto Martino triginta ducatos, & a Petro quadraginta: & sic verbo & opere sibi præiudicauit, ad vulg. l. Paulus respondit. ff. rem rat. hab. cum alijs quamplurimis. Nec obstat, quòd dictus Bernardinus consenserit cessioni iuris, litis, & caussæ in fauorem Martini tantum, & sic non consentit directo regressui dicti Petri in illum euentum, & maximè, quia Notarius, qui scripsit, attestatur, dictum Bernardinum non consensisse in dicto decreto regressus: & si consensisset, fuisset dictum per notarium, vt est de stylo notariorum, & maximè testi vnico in facto proprio etiam creditur, vt per Paul. de Castr. in l. quicumque. in fin. C. de seruis fug. ita & notario credebatur. Item, quia erat aliter testis, qui deponebat, dictum Bernardinum decretis non consensisse. Quia ad omnia respondebatur. Nam Bernardinus cessit iuri, & caussæ in fauorem Martini tantum, non quod ipse consenserit tantum in supplicationem respectu huiusmodi cessionis, sed simpliciter, & ita Rota interpretata est, & ita in omnibus contentis in supplicatione consentit saltem virtualiter. Neque notarij depositio facit; quia expressè non dicit, quod non cõsensit decreto consensus, & sic deponit de percipientibus per intellectum, & sic plus vt iudex, quam vt testis, cui non est credendum. Ita facit ad not. per Bal. in l. solum. colum. 1. C. de probat. Imol. & Felin. in c. cum causam 4. colum. num. 3. versic. & per hanc sallentiam. Quia imò nec notarius potest ex interuallo supplere circa substantiam actus partes concernentis, vt per Bald. in l. si librarius. ff. de regul. iur. & ibidem optime, 2. colum. versic. Bar. concludit, & l. 3. versic. 2. de fide instrument. Minus ergo potest notarius fidem facere de tunc gestis concernentibus partes aliàs, quam scripta sunt. Nec aliter testis probat, quia de auditu deponit, ad vulg. cap. cum litteris. vbi Abb. & Felin. de testam. facit suum dictum singulare cui minimè credendum est, ad cap. licet ex quadã, vbi per omnes. de test. Nec obstat, quod ante regressum Petri haberet regressum ob non solutionem pensionis dictus Bernardinus. Nam ex quo capiendo Canonicatum Petrus est obligatus pensionem soluere Bernardino, per consequens nihil perdit: quod secus esset, si Bernardinus virtute dicti regressus ob non solutionem præferretur Petro: & ita seruando æquitatem interpretabatur Rota. Tamen caussa fuit concordata.

DECISIO MCLIX.

De obligatione in forma Cameræ.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio non admittitur in obligatione Camerali.*

1 PRotper quæsiuit, num admitteretur † exceptio si sint multi contractus in obligatione Cameræ. Dictum, non admitti.

DECISIO MCLX.

De procuratoribus.

SVMMARIA.

1 *Pensio iuxta iuris communis dispositionem & stylum fructuum medietatem excedere non debet.*

2 *Clausula, dummodo talis pensio fructuum medietatem non excedat, conditionalem dispositionem inducit.*

3 *Conditio formam substantialem importat.*

4 *Conditio impossibilis reputatur, quando pensio imponitur beneficio, qua medietatem fructuum excedit.*

5 *Actus immediate facti propter vicinitatem censentur correspectiui, & connexi.*

6 *Correspectiua, & connexa eiusdem iuris & rationis esse censentur.*

7 *Conditio impossibilis in forma mandati adiecta ad omnia præcedentia refertur.*

8 *Confessio in libello, & precibus probat contra confitentem.*

9 *Iudex supplere debet, & reformare quod a partibus fuerit omissum, & malè allegatum.*

1 ARchidiaconus Procuratorem ad consentiendum coadiutoriæ cũ futura successione constituerat. Et in mandato adiecerat, quòd non obstante dicta coadiutoria reseruationi pensionis quinquaginta ducatorum consentire posset dummodo pensio huiusmodi medietatem fructuum Archidiaconatus, de quo agebatur, non excederet. Supplicatione super coadiutoria expedita, & consensu reseruationi quinquaginta ducatorum præstito, apparuit, pensionem fructuũ medietatem excedere. Ideoque conditor consensum circa coadiutoriam præstitum, validum esse defendebat: reseruationem autem dictæ pensionis inualidam remansisse, sequentibus rationibus allegabat. Primò,

1 quia cõtra iuris communis † dispositionem & stylũ pensionem medietatem fructuum excedere cõstabat. Rebuff. in tract. de pacif. pos. nu. 116. Archidiaconus verò fructus centum ducatorum non valere. Secundò

2 propter illa mandati verba, dummodo talis pensio fructuum medietatem non excedat: nam hæc verba conditionalia sunt vide decis. 1. in nou. de cond. post Bart. in l. quibus diebus. §. Termilius. de condit. & demonstrat. & leg. 1. nu. 17. eodem tit. Conditio autem

3 formam substantialem importat. l. prætor. de collat. bon. Alex. & Iaſ. in l. 2. §. prius. ff. de vulg. & pupil. formæ autem substantialis omissio vitiat actũ. l. cum hi. §. si Prætor. de transact. l. Iulianus sit. ff. de condit. & demonstrat. l. 2. & 3. C. de condit. instit. c. 1. & per totũ. de condit. appos. Enerat. in loco de defec. formæ, multa exempla tradit. nam ijs non seruatis deesse consensum principalis, cuius nomine procurator consenserat reseruationi pensionis secundum voluntatem principalis, quòd humanas actiones tamquam clarius gubernet. l. consensu. de action. & obligation. ff. & l. in conditionibus. de condit. & demonst. Idque maximè in mandatis ad consentiendum principaliter præiudicialibus, vt sunt coadiutoriæ, resignationes pensionum, reseruationes obseruandum esse Cassad. decis. 1. de renunc. Gom. in regul. de infirm. resign. q. 11.

4 Impossibile † quoque esse dicebat, pensionem 50. ducatorum dicto beneficio impositam, medietatem fructuum non excedere, quia non valeret, quare propter conditionis impossibilitatem vitiari actum impositionis 50. ducatorum. l. impossibilis. de verb. obligat. ff. & §. impossibilis. Instit. de inutil. stipulat. quod etiam in conditione nimium difficili locum habet, quia nimia

mia difficultas impossibilis causa vocatur. l. cum seruus. §. cõstat. de leg. 1. Aduersarius autem dicebat, q̃ stante hoc fundamento, videlicet, quod impossibilis conditio vitiat actum, non solum debet vitiare reseruationem pensionis 50. ducatorum, sed etiam coadiutoriam illi in eodem mandato annexam. Namque reseruatio pensionis, & coadiutoriæ diuersa sunt, ex quibus non infertur. l. Papinianus exuli. ff. de mino. l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquir. possess. Tamẽ cum essent actus ab eodẽ immediatè facti, hæc duo coniuncta correspectiuaque censeri. l. si neutri. §. 1. ff. de priuil. credit. l. lecta, versic. dicebam. vbi Doct. hoc notant. ff. si cert. pet. l. patris & filij. de vulg. l. cũ antiquitus. C. de testam. l. hæredes palam. §. vno contextu. ff. de testam. Porro † correspectiua, & connexa eiusdem iuris & rationis esse censentur, secundum Bal. in repet. l. petẽs. C. de pact. & l. actum. ff. de negest. cap. translato. de constit. l. plerumque. de ædil. edict. Doct. in d. l. lecta. Quare cum consensus circa pensionis reseruationem esset conditionalis, conditionalem quoque coadiutoriam esse necesse est: propterea conditionem impossibilem vitiari & inualidã æquæ reddi iuribus supra allegatis. Nam † conditio impossibilis in forma mandati adiecta ad omnia præcedentia referri debere contendebat, argum. l. qui bal neum. vbi Alex. qui pot. in pign. hab. ff. & l. 4. C. eodem. l. 4. de adim. leg. Quare ad coadiutoriam & reseruationem pensionis propter conditionem impossibilem, esse inualidam, addebat etiam illud Papa iuxta tenorem mandati & supplicationis sibi porrectæ coadiutorem deputasse, videlicet, quòd Archidiaconus principalis possit consentire pensioni quinquaginta ducatorum, quæ medietatem fructuum non excederet, & cum huiusmodi pensio medietatem fructuum liquidè excedat, quia valor Archidiaconatus est expressus ad septuaginta; cum confessio libello, & precibus expressa confitenti præiudicet. l. cũ precum. & ibi Bal. C. de libera. præt. Videtur enim in iudicio facta: & idcirco probat gratiam non solum nullam, sed nec coloratum quidem titulum tribuere, secundũ Sarnen. reg. de trien. q. 33. sub finẽ. Quibus ostensis Rota 13. Decembris 1548. coram me in causa Obiten. Archidiaconatus officij sui rationem potius, quã partium allegationem sequuta, prudenter atque egregia ratione a nulla partium allegata verba mandati interpretata fuit, iuxta titulum C. de erro. aduocat. & tit. vt quæ desunt aduocatis, &c. Nam iudex si quid a litigatoribus, vel ab ijs, qui negotijs assistunt, erratũ fuerit, supplere, & reformare debet, quòd sciat legib. & iuri publico conuenire. d. tit. vt quæ desunt aduoc. & c. bonæ memor. vbi glo. in ver. iurauimus. de post. prælat. Resoluit Rota dicta verba reseruationis pensionis quinquaginta ducatorum, dummodo nõ excederet medietatem fructuum, non excedere, sublato, reprobatoque omni excessu, adeo, quod fieri poterat, vt quo tempore pensio imponeretur, facti essent fructus Archidiaconatus ad centum, & tunc tota pensio rectè esset imposita: & hic non quærebatur pensio tempore datæ, sed facultas imponendi; fructus autem quotidie crescunt, & diminuuntur. l. precia rerum. ad leg. Falcid. Supplicationem autem malè esse formatã atque conceptam videbatur, quoniam mandati verbis non fuit conformis, cum in ea reseruatio pensionis quinquaginta ducatorum a procuratore petita fuisset, alserendo, huiusmodi pensionem fructuum medietatem non excedere, & facultatem in mandato super reseruatione concessam procuratori limitatiue datam esse, scilicet, dummodo medietatem fructuum non excederet. Vnde aliud dubium rursus natum est, vtrum supplicatio esset inualida? super quo resolutum fuit, supplicationem videri puram cum facultate non dissimili mandato. Quare existente valida reseruatione pensionis quatenus posset, ideſt, quatenus medietatem fructuum non excederet, staret etiam cõsensus coadiutoriæ validus, & sic starent obiectiones vtriusque datæ. Et quamuis fortasse dici posset, quod consensus in coadiutoriam esset conditionalis & correspectiuus propter clausulam, & cum facultate reseruandi &c. secundum Bart. in d. l. 1. ff. de cond. & demonstrat. & iura supra allegata. Responderi tamen huic obiectioni posset, q̃ conditio stetit (vt Rota decidit) in reseruatione pensionis, quatenus medietatem fructuum non excederet, & ita ad eum modum pensionem reducendam, quæ medietatem fructuum non excederet. Stante ergo firma & valida conditione, stetisse validum & firmum consensum super coadiutoria præstitum, dicendum est.

DECISIO MCLXI.

De fide instrumentorum.

SVMMARIA.

1 *Officialis qualitas est probanda eo tempore, quo actus celebratus fuit.*

2 *Qualitas certo tempore requisita postea superueniens non suffragatur.*

3 *Supplicatione satis probata dicitur ex bullis, in quibus de ea fit relatio.*

4 *Argumentum valet a testibus ad instrumenta.*

5 *Gratia Pontificis, quæ refert dicta aut narrata in altera gratia videtur de nouo illas asserere, & confirmare.*

6 *Regula Cancellaria de non iudicando iuxta formam supplicationis, sed secundum litterarum expeditionem, non habent locum circa prouationem litterarum, sed circa gratiæ canonizationem.*

7 *Mediam viam eligere in obscuris tutius est, quàm vtramuis in decisam relinquere.*

SVpplicatione super coadiutoria apud acta producta, fuit ex aduerso oppositum, quòd nullam fidẽ faceret, quoniam esset plene recognita, iuxta capitulum secundum, de fide instrument. & notatur per Doctor. in Auth. si quis aliquo documento. C. de edend.

1 Ideoque nisi manus datarij, & reliquorum officialiũ, qui preces Pontifici oblatas annotare, & subscribere solent, esset in forma probandi recognita, & Ardingellum, quia eam datauerat, tempore datæ fuisse Datarium prius constitisset, contenta in supplicatione non probari, quia qualitas non præsumitur nisi probetur. l. non ignoras. C. qui accusare non possunt, quæ etiam probari debet actus tempore competijsset. l. in delictis. §. si extraneus. de noxal. l. si Titius. de milit. testamen. Calcan. consilio 15. columna sexta, numero 23. Ideoque qualitas certo tempore requisita postea superueniens non patrocinatur, vt ibidem Calcaneus probat.

Ex parte producentis replicabatur, satis superque supplicationem recognitam videri, ex quo bullæ erant expedite, præsertim, quia bullæ cum relatione supplicationis expediri non possent, nisi illa verè extitisset, cui erat consensus præstitus, & iuxta formam mandati extensus, quare sufficeret ad supplicationis fidem prædictam tamquam notoria, iuxta glo. in Clem. appellanti. de appellation. Ioan. Andr. & Doct. in c. cordi. eodem, in sexto, l. emptorem, in princip. de actio. emptio. ff. quod si notorium non esset. Posset tamen in hoc ponere iudici a se ipso informari, vt dicit Bartol. in l. Iulian. ff. de testamen. Nam valet a testibus ad instrumenta argumentum l. in exercendis. C. de fide instrumentorum. glo. in capit. cum venissent. in versic. testimonia. de testam. Doct. in cap. cum Ioan. extra eodem.

Quanta autem fides testibus adhibenda erit, ex circumstantijs iudex iudicare potest. Cumque argumenta, ad quem modũ probandi cuique rei sufficiãt, nul-

lo certo modo ſatis diffiniri poſſint, l. teſtium fides, §. 1. ff. de teſtibus. ¶ Præterea & illud producens addebat, quod Papa † in litteris referendo alterius gratiæ dicta, vt in hoc caſu facere illam denuo, & afferere & confirmare videtur, quibus his, quę ab eodem Pontifice facta ſunt, ſtandum eſt ſecũdum gloſ. & Doctor. in Clem. 1. de probat. & in Auth. ſi quis aliquo documento, C. de eden. ¶ Nec ijs obſtare regulam Cancellariæ de non iudicando iuxta formam ſupplicationũ, ſed litterarum expeditarum, & quę locum non habẽt, niſi quando ideirco ſupplicatio producitur, vt canonizetur, non autem quoad faciendam fidem eorum, quæ in ſupplicatione continentur, exhibetur, præſertim, cum Authentica hoc caſu proponatur, Caſſad. 2. de re iud. & 8. de reſt. ſpol. ¶ Quib. non obſtantibus Rota 1. Octobris 1548. in eodem decreuit, ſupplicationis recognitiõnem nec omnino negligi, nec minus curioſè, aut delicate per omnia oportere fieri, ſed leuiter, quantum iudicantis religionẽ viſum fuerit debere cognoſci. Itaque de plano ſufficienter conſtat. Ardinhellum, qui ſupplicationem datauit, tempore datæ fuiſſe Datarium, & eam manu ſua ſubſcripſiſſe, iuxta gloſ. & Doct. in c. cum in ure peritus, de offic. deleg. vbi Fel. col. pe. & Doct. c. 1. de ijs qui furt. ord. ſuſce. & in c. 2. de ſchiſmat. Alex. cõſ. 7. in 3. col. in fi. manum autem Datarij, ideſt, ſcripturam ſeu rationẽ ſcribendi, aut characteres in primis recognoſcendam eſſe, tenent Doctor. in c. 2. de fide inſtrum. & in nouell. de inſtr. fid. & caut. Mouit (& illud notaui) q̃ ſupplicatio non fuerat regiſtrata, quæ etiam erat propter multas additiones aliquantulum ſuſpecta, & officialis qualitas, facultas, ſiue habilitas qui ſupplicationem datam ſibi proponebatur, ex aduerſo fuit negata. Quæ omnia purganda eſſe Rota non obſtante facti allegatione ad controuerſiam dirimẽdam, mediam viam optima ratione ſequitur. Quòd ſi quis fortaſſe putet hoc durius Rotã conſtituiſſe, cogitet longè conſtitui neutrum fieri, ideſt, vel ſupplicationem ſtrictius recognoſci, aut cum ſuſpecta eſſet, ſine vlla difficultate (cũ reluctante aduerſario admitti nõ debeat) æquius eſſet, nõ poſſe ſuſtineri, vt in l. Iul. & in l. ſi ita vulnerams. ff. ad leg. Aqu. Elegit itaq; Rota mediam viam, quæ in reb. difficiliorib. temper fuit tutiſſima, l. antiqui, ſi pars hæred. pet. ff. cap. cuſtos, de offi. cuſtod. & c. clericus, de vit. & hon. cler. cum ſimil.

DECISIO MCLXII.

De probtionib.

SVMMARIA.

1 *Beneficium curatum a minore 25. annis non poteſt ſine diſpenſatione Apoſtolica obtinere.*

2 *Quintus poſſeſſor aut vltra ex cuius ceſſo iure quis venit, præſumitur habilis, atque idoneus, præſertim ſi de contraria qualitate non ſit illi oppoſitum.*

3 *Ætatis defectus ex aduerſo obiectus videtur ſaltem ſemiplenè probandus.*

4 *Habilitas, & idoneitas prædeceſſoris poteſt probari in genere per publicam vocem & famam, niſi ſuper ea eſſet lis introducta.*

5 *Ætas vbi requiritur pro fundamento intentionis, eſt plenè probanda.*

6 *Succeſſor tenetur verificare titulum prædeceſſoris, quando prædeceſſor non deceſſit in pacifica poſſeſſione.*

1 CVm beneficiũ curatũ a minore viginti quinque annis ſine Apoſtolica diſpenſatione † obtineri non poſſit, cap. cum in cunctis, §. inferiora, de elect. & cap. præterea, de ætat. & qualit. ex facto dubium fuit in quadam coadiutora Archidiaconatus de Villauitioſa Ouiten. ex quo ætas prædeceſſoris, ex cuius ceſſione reus veniebat, fuerat expreſsè negata, vtrum ætas 25. annorũ prædeceſſoris eſſet a ſucceſſore probanda? quod autem probanda non eſſet, illa ratio de-

2 cebatur, † quòd quintus ſucceſſor, & vltra ex cuius iure ceſſo agebatur, ſemper capax, & idoneus atque habilis fuiſſe reputatur, niſi de aliquo defectu in contrarium probetur, prout in hoc caſu huiuſmodi defectus oppoſitus non fuit, ideirco habilẽ, & ideoneum ætatis ratione quintum prædeceſſorem reputandum eſſe, tenuerunt ex alleg. Lap. 89. Caſſa. 2. & 3. de cauſ.

3 poſ. & prop. ¶ Præterea, quia talis ętatis defectus ex aduerſo obiectus, videtur ſaltẽ ſemiplene probandus, vel ſit aliqua præſumptio contraria, quòd ſecundum aliquos neceſſe eſt ſupplere talem defectum in propriis habilitatibus, Aegid. deciſ. 112. 116. & 134. Dicebatur † item ſufficere ſaltem probare habilitatem, &

4 idoneitatem in genere per publicam vocem & famã, quia & ipſum titulum prædeceſſoris ſufficere quidã dicebant, dummodo ſuper eo non eſſet lis introducta, nec de eo iudicatum ad effectum, vt onus probandi contrarium in aduerſarium transferatur, ſecundũ Spec. tit. de prob. §. 2. verſ. vtrum licet, num. 3. ¶ Quibus non obſtantib. Rota decreuit quinta Octobris 1548. ætatem: quia erat expreſsè negata, eſſe plene probandam, per leg. cum te, C. de probat. vbi Doct.

5 Nam † quando ætas negatur, illam affirmanti incumbit onus probandi, ſecundum Bald. in c. in præſentia, nu. 34. de probat. præſertim, quando quis petit ſe ad aliquid admitti, tamquam talis, & exinde principaliter fundat ſuam intentionem, vt ibi per Bal. & Felin. num. 16. & per d. Bal. & Sal. in l. cum te minorẽ. C. de probat. poſt Ioannem Andr. in reg. in infantib. de reg. iur. in 6. l. non ignoras, C. qui accuſ. non poſs. maximè, quia hoc caſu is, qui in ea ætate ſe fundabat, erat actor, quo non probante reus abſoluitur, iuxta re-

6 gulam, l. qui accuſ. C. de eden. & † quia is numquã fuerat in poſſeſſione Archidiaconatus, nec eius prædeceſſor deceſſit in pacifica poſſeſſione, ſecundum Caſſad. deciſ. 2. & 3. de cauſ. poſ. & propr. Conſtabat autẽ nec prædeceſſorem, nec collitigantem vmquam poſſediſſe. Contraria verò procedant, cum prædeceſſor deceſſit in poſſeſſione, vel aſſignatione, præſertim, ſi triennio pacificè poſſederit, Caſſad. vbi ſup. Sarnen. reg. de trien. q. 13.

DECISIO MCLXIII.

De probationibus.

SVMMARIA.

1 *In depoſitionibus ſuper articulis in iure conſiſtentib. cauſſa, vel facti a ſunt aſſignanda, ex quibus concluſum eſt in articulo reſultare, vt puta cum de habilitate alicuius agitur.*

2 *Teſtis etiam non interrogatus de cauſſis ſcientiæ, debet illas reddere in his, quæ ſine ſenſu non percipiuntur.*

3 *Legitimatio non præſumitur, neque matrimonium ad hoc vt beneficium alicui admittatur, niſi probetur.*

4 *Matrimonium de iure ciuili potius, quàm concubinatus præſumitur.*

5 *Communis reputatio, & qualitatis quaſi poſſeſſio circa habilitatem ad beneficia obtinenda ſufficit.*

6 *Clericatus & aliæ habilitates ad obtinendum beneficium præſumuntur ex diuturnitate temporis, vel celebratione coram ſuo Epiſcopo.*

7 *Extraiudiciale examen aut teſtes ad futuram rei memoriam ſuper habilitatibus, & legitimatione probant ſi aliqua non vrgeat in contrarium ſuſpicio.*

PRoponebatur in eadem cauſsa Archidiaconatus quæſtio huiuſmodi. *Teſtes depoſuerant ſimpliciter, Ferdinandum, de cuius habilitate erat controuerſia, eſſe capacem, & idoneum non reddita ſuorum dictorum ratione habilitatis huiuſmodi per communem reputationẽ.* Et ideo quærebatur, *vtrum ſtante hac communi habilitatum reputatione, huiuſmodi teſtium dicta plenè probarent?* Nam videtur non ſufficere talem depoſitionẽ. ¶ Primò, quia teſtes deponere ẽt de materia iuris, videlicet

licet de habilitate, & identitate, & habilitas in iure
1 consistit, ideoque † necessario reddendas esse causas facti in communem sensum cadentes, ex quibus habilitas requisita a iure resultaret, notabiliter declarat Fel. in c. cum causam, in princ. de testam. Bal. l. de ætate, ff. de minor. nn. 8. & 9. cum scire sit rem per causam cognoscere: causa autem ea est, quia deponunt in casu, qui non percipitur sine intellectu, quo casu testis etiam non interrogatus, tenetur reddere ratio-
2 nem dicti sui, & cum non reddiderit, non probat. Felin. in d. c. cum causam, el 1. col. 3. ver. fallit secundo, & Cardin. consil. 24. vol. 2. Felin. vbi supra, sequitur Bal. in l. solam, col. 2. nume. 3. C. de testam. Quoad secundum, quòd non sufficeret probare partis legitimitatem per communem reputationem, allegabatur
3 decis. Rotæ in antiq. 343. vbi † dicitur ꝙ legitimatio non præsumitur, sed probari debet, ad hoc, vt beneficium alicui adiudicetur, quia neque contrarium præsumitur, cap. illud, de præsump. quamuis secus est de iure ciuili, l. in liberæ, ff. de ritu. nupt. gloss. in l. in concubinatu, ff. de concubin. not. Alciat. de præsumpt. ꝙ.
4 reg. nume. 2. matrimonium † potius quàm concubinatum præsumi humanius est, per l. merito, ff. pro soc. ¶ Quib. non obstantib. Rota die 26. Octob. 1548. iterum tenuit sufficere talem depositionē, etiam extraiudicialem, cum nulla esset suspicio illegitimitatis in cō
5 trarium. Ideoque † vtum est communem reputationem, & qualitatis quasi possessionem ad habilitatem abundè sufficere, secundum Ioannem Andr. in capit. ex empt. de lit. contest. in 6. & in c. infantibus, de reg. iur. post Bell. dec. 76. ante fin. Bal. in l. 2. C. de testam.
6 Sed persona † de qua agitur, per octodecim annos clericus erat & presbyter factus quotidie coram suo Episcopo celebrauerat, & in specie erat probatum per vnum testem examinatum ad futuram rei memoriā, de huiusmodi legitimitate, vt est decis. Rotæ in antiq. 343. Ex aduerso allegabatur obstare. Nam licet ibi di
7 catur debere probari legitimitatem, nō tamen arctat ad certum modum. & etiam, quia per communem reputationem, seu per possessionem reputari potest, & in hoc se firmat, ad decis. 249. in antiquis. Præterea nec illud quidem obstat, quòd testes deponant in casu, qui nō percipitur sine intellectu, & quia deponūt in materia iuris, vt supra dicebatur, iuxta not. per Bartol. in l. de ætate, num. 8. & 9. de minor. Nam hic sufficiebat leuis & qualiscumque probatio legitimitatis, cum non esset suspicio in contrarium.

DECISIO MCLXIV.

De fide instrum.

SVMMARIA.

1 *Paria sunt instrumentū & sigillum non extare, vel nō posse recognosci, quantum ad plenam probationem attinet.*
2 *Sigillum instrumenti & notarij recognitio legalis necessaria est, ad hoc, vt instrumentum authenticum dici possit.*
3 *Dispositio Authen. si quis in aliquo, C. de eden. quo casu limitetur.*
4 *Episcopo asserenti in his, quæ spectant ad eius officium plena adhibetur fides inter subditos.*
5 *Temporis ratio habetur quo quis ordinatus est, non autem quod post euenit.*

PRopolita fuerat in sacro Auditorio huiusmodi q̄stio: videlicet: Quidam volebat probare clericatū sui prædecessoris ordinati a 14. annis citra per litteras clericatus. ex cuius iure cessio veniebat. Dubitatū fuit *an litteræ huiusmodi, non recognito earum sigillo, nec Notario, fidem facerent de dicto clericatu & habilitate legitimationis in eis per Episcopum promouentem narrata?* Pro parte negatiua dubitationem faciebat communis
1 Doctorum sententia, quòd † paria sunt non esse, vel non posse recognosci. l. instrumentum, de probat. & c. 2. extra de fide instrum. vbi Fel. & Oldrad. cons. 1. nu. 3. & l. alle toto, de hæred. instit. Quib. in locis tenent Doct. sigillū non recognitum pro sigillo non haberi, arg. l. 1. ff. de his, qui in testam. delent. veluti cū signum oblitteratum vel corruptum sit. Nam, inquit lex, si signa perturbata sunt, non videtur signatum, ac si sigillum non adesset: quod autem nullum est, recognosci non potest, & nullæ sunt qualitates, l. fin. de
2 coll. bon. in l. 1. de hæred. instit. verum hinc dicebatur necessariam esse in casu nostro sigilli, & notarij recognitionem, vt videtur probari in c. 1. de cler. pereg. & ibi Abb. num. 2. præsertim cum instrumentum clericatus de dispensatione allecti ordinati, qua semiplenè illegitimum fuisse constiterat, mentionē fecerat, quo
3 casu videbatur limitari Authen. si quis in aliquo, C. de eden. quia intelligitur instrumentum relatum nō probare, nisi qñ semiplena probatio pro relatō proponeretur, & ibi Doct. quæ limitatio videtur habere rationem. ¶ Ex aduerso replicabatur, Episcopo asserenti se promouisse & apposuisse sigillum esse credendum, & hoc pro recognitione sufficere, vt tradit Philip. Franc. & Dom. in d. c. 2. de off. ord. & Boer. decis. 240. in 2. parte, col. 3. ideoque videri sigillū Episcopi recognitum. Rota autem attento, quia fuerat habitus, tentus, & reputatus pro tali, resoluit satis probare clericatum, & dispensationem in eo super illegitimitate ab Episcopo proponēte narrata. Nam Episcopo asse
4 renti in his, quę spectant ad eius officium, plena fides adhibetur, præsertim inter subditos in rebus, in quib. non prætendit interesse Rota in nouis. 22. præsertim cum clericatus, & tituli recognitio saltem quoad subscriptionē Episcopi promouentis proponeretur, vtpotè de ordinib. vt in propolita specie exemplificatur a Io. Andr. Card. & Abb. & alijs, in c. post cessionem, de prob. rametti sequatur in consequentiam magnū
5 præiudicium. Nam habetur ratio † illius tēporis simpliciter, quo quis ordinatus est, non autem attēditur, quòd postea inopinanter ex consequentia magnum præiudiciū inferatur, §. fi. C. de natur. lib. Doct. in l. 2. §. item Labeo. ff. ne quid in loco publico, & l. 1. ff. de vsufruct. debet enim semper ad primæuam naturam reduci, & secundum eam iudicari. Tum etiam, quia hic non agebatur de probatione proprij tituli, sed prædecessoris, & quidem sexti, quo casu Innoc. in c. innotuit, de eo qui fur. ord. susceperit, quod in probatione proprij tituli sufficit communis reputatio, æstimatio, & bona fama, & notitia Episcopi ordinātis ad hoc, vt promotus non cogatur aliud probare. Per quam decis. & illud confirmauit, ꝙ constabat plenio-
1 res probationes aduersariorum culpa & dolo in dolo impediri. Vnde minima cōiectura sufficit pro clerica
2 tu. Doct. in Clem. causam, de elect. Lanfran. in c. qm̄ cōtra falsam, de probat. Alex. cons. 53. & 66. vol. 2. & cons. 45. vol. 4. Atque ita in quadam causa Archidia
3 conatus de Villauitiosa Oueten. die 4. Iulij 1548. eodem Domino referente Rota iudicauit. ¶ Quantum
4 autem ad illegitimitatis caput, de quo in litteris clericatus fiebat mentio, placuit Rotæ, quod licet de illa aliter, quàm per narrationem Episcopi in litteris non
2 apparet, quo casu tali assertioni regulariter, vt supra retuli, non creditur, d. Authen. si quis in aliquo, & ibi Doct. C. de eden. tamen eius dispētatio per litteras, de quibus fit mentio, probare videtur, tum, quia scripturæ ordinarij dolo, & facto aduersarij vtiq; patæ atque interceptæ fuerunt. Tum etiam, quia legalitas, & bona fama ordinantis probata proponebatur, quo casu iudicatum est pro Episcopo dispensationem afferente. Neque enim verisimile aliter esse Episcopum huiusmodi contra pœnas canonū canonicum ordinasse, tex. in c. 1. & 2. de tem. ordin. in 6. & arg. l. merito, ff. pro soc. itaq; idē ꝙ sup. per Dominos cōclusum fuit.

DE-

DECISIO MCLXV.

De restit. spol.

SVMMARIA.

1 *Iudicis auctoritas non excusat spoliantem parte non citata.*
2 *Reg. Iuste possidet qui auctore prætore, &c. intelligitur quando iudex iustè, & cū causæ cognitione, non cum de facto processit.*
3 *Sententia contra proprietarium non nocet vsufructuario, præsertim si prior in possessione sit.*
4 *Scientia litis motæ inter proprietarium, & eum, qui constituerat vsumfructum, nocet vsufructuario ad effectum spoliq.*

VSufructuarius petebat se in possessionē domus restitui vtroque extremo: spoliator se possidere auctore prætore contendebat, l. iuste possidet, de acqu. poss. c. qui petat rem, 3. q. 4. & l. 3. quod cum eo. quæritur vtrum vitium spolij purgetur? Nā spoliatus se-
1 quentibus rationibus se opponebat. Primo, quia †auctoritas iudicis nullum ius tribuit ingrediendi possessionem, parte non citata, alioquin ingrediens per vim, priuatur iure suo quod habuit, argum. eorum quæ notant Doct. in l. si quis in tanta. C. vnde vi. & gl. in l. iuste possidet, ff. de acqu. poss. vbi Alex. etiam si iudex
2 ita voluisset. Nam † regula, iuste possidet qui auctore prætore, &c. ita demum locum habet, quando iudex ritè processit, non quādo de facto. Ita Doct. interpretantur illam l. iuste possidet. Nam quando iudex celeriter iudicat, non pro iudice, sed pro priuato habetur, Videtur enim fines suæ iurisdictionis excedere, qui aliter tacit quam debet, & hic iam nō tacit argumento reg. qui ex timore, de regul. iur. c. pudenda, 24. q. 1.
3 & l. non dubium, C. de leg. vbi Doct. nec † sententiam & executoriales contra proprietarium obstare non debent, quia res inter alios acta, & iudex non præsumitur decreuisse executionem contra non citatum. Pau. de Cast. in l. cum filius, de verbo. oblig. Alciat. de præsump. reg. 3. præsump. 9. Præterea, quod ex sententia & re iudicata super proprietate ius natum esse aduersus spoliatum videbatur possessioni, l. naturaliter, §. nihil cómune, ff. de acq. pos. ex diuersis autem nihil infertur, l. Papinianus extuli, ff. de minor. & l. inter stipulantem, §. sacram. de verb. oblig. ita in huiusmodi specie tenet Alex. in d. l. iuste possidet, 1. col. de acqu. pos. Quare licet ex sententia dominium esset translatum, non tamen potuit, & quòd prius possidebat ex accidenti titulo per regulam, qui prior est in tempore, potior est in iure, l. quoties, de rei vend. nihilominus, die 4. Martij 1548. voluerūt Domini in quadam Ro.
4 domas, spoliatum † possessione vsusfructus non esse restituendum, si probaretur litis pendētia inter proprietarium, a quo fuerat sibi constitutus vsusfructus, & ipsum spoliantem. Et ita limitarunt dictam regulam, iuste possidet, de acquir. pos. & l. sæpe, de re iud. vbi Alex. nu. 4. & Fel. in c. veniens, 2. de testib. & c. super de re iud. qui non patitur sententiam ferri contra possessorem alicuius rei vel iuris, amittit ius suum ad eamdem possessionem.

DECISIO MCLXVI.

De confessis.

SVMMARIA.

1 *Hæres per additionem hæreditatis videtur approbasse non solum factum testatoris, sed etiam eius conscientiam exonerasse.*
2 *Confessio erronea potest reuocari, sed si de errore cōstiterit.*
3 *Constare dicitur aliquid, quando veritas est in contrarium.*
4 *Hæreditas damnosa non præsumitur adita regulariter: fallit tamen quandoque.*
5 *Hæreditas damnosa beneficio inuentarij sine damno aditi potest.*

IN quadam Romana domus agebat quis ex iure sibi cesso, & in articulis posuerat, quod Ioannes, per quē erat sibi cessio facta dictæ domus, adiuerat hæreditatem Antonij, quæ confessio cum esset iudicialis, per Ioannem cedentem facta, præiudicabat cessionario, qm̄ d. Antonius dictā domum alteri vendiderat. Vnde licet dicta domus probaretur esse Ioannis cedē tis per hæreditatis additionem, videatur approbasse vē-
1 ditionē ab Antonio factam. Nā † hæres per additionē hæreditatis nō modo vī approbare factum testatoris, sed ēt exonerare illius cōscientiam. l. cū a matre. C. de rei vend. l. more. vbi Bar. ff. de acqu. hær. Dec. cōs. 272. Paris. cons. 16. nu. 75. vol. 2. & cum litigans veniat ex donatione, & cessione Ioannis, Ioan. aūt adeundo hæreditatē Antonij dicatur approbasse venditionem per Antonium factam, hic ipsum in articulis, & positionib. excludit, quod cum postea intellexisset, ad reuo-
2 cationem cōcessionis confugit, quam † tamquam erroneam reuocare voluit, videlicet factam per falsam informationem habitam ab aliquo quasi de facto alieno, cuius probabilis est error, & ignorantia. l. fi. ff. pro suo. Ideoq. reuocare potest. l. non fatetur, & ibi Bartol. ff. de confes. Nam errantes non consentiunt. l. sed hoc ita. ff. de aqua plu. arcen. Bellam. decis. 3. & 24. Vnde dubitatū fuit, an confessio huiusmodi reuocari possit. Ratio dubitandi fuit, quia quamuis confessio erronea facta coram suo iudice, regulariter reuocari possit, fallit tamen si principalis confessus est de allegato errore, quia constare debet. Constare † autē tunc
3 dicitur, quando est in contrarium veritas, per nota. in l. confessionibus. ff. de interrogat. actio. & l. inde Neratius. §. fin. ff. ad leg. Aquil. quæ interdum testib. interdum instrumentis, quandoque etiā ex antecedentibus, & consequentib. ex eisdem actis concluditur. Bellam. d. decis. 3. & 440. Præsertim, quia non constabat dictum Ioannem non adiuisse hæreditatem. Nec
4 obstaret, quod † hæreditas esset dānosa, & sic nō præsumeretur adita. Nam iura ad damnum euitandum dederunt tempus ad maturius deliberādum. ff. & C. de iure deliber. ne post deliberationem videatur quis hæreditati damnosæ se immiscuisse: alioquin præsumeretur quis iactare suum: contra l. cum de indebito, ff. de probat. Quia tamen hæreditatem damnosam quandoque quis accipit. l. fi. §. ex omnibus. C. de iure delib. maximè cum per dictam l. fi. §. fin autem, bene
5 ficio † inuentarij sine aliquo periculo omnis hæreditas etiam dānosa aditi potest. Quare Domini die 20. Februarij 1546. tenuerunt, huiusmodi confessionem non esse reuocandam, cum de errore constare plenè non potuisset, & eum, qui erat cessionarius Ioannis, qui hæreditatem Antonij adiuerat, ad probandam venditionem pro sua parte, quia hæres constitutus fuerat, communi calculo condemnarunt.

DECISIO MCLXVII.

De donationibus.

SVMMARIA.

1 *Confinium diuersitas demonstrat diuersitatem rei.*
2 *Verba per notarium in instrumento ex se prolata parti neque nocent, neque prosunt.*
3 *Possessio semel probata durare præsumitur.*
4 *Dominium per possessionem narratum & confessatum in instrumento saltem præsumptiuè probari dicitur.*

DOnator asserebat se habere nonnulla mobilia, & immobilia tam maternæ, quā paternæ hæreditatis, de quib. etiam liberè disponere se posse dixit, hæreditatisq. bona omnia prædicta, vt supra Antonio, & Ioanni per publicum instrumentum donauit. Quo titulo donatarij possederunt domū quādam, de qua agebatur, quā alias in bonis donantis tempore donationis fuisse non constabat, vt etiā patet per quædam verba in alio instrumento ante huiusmodi donationis

instru-

instrumentum posita, per quæ verba Archipresbyter donat dictos 260. duc. in & super bonis suis patrimonialib. seu per eum acquisitis vbicumque existêtib. & specialiter super quadã ipsius donatoris domo, sita in vrbe in regione pontis, in parochia S. Statij della Tinta, cui ab vno latere sunt res Ioãnes, &c. Ex quib. verbis aduersarius dicebat, domũ, de qua agitur, fuisse donantis tempore prioris instrumenti, tũ quia dicta verba sunt prolata per notariũ dicẽtem, ꝙ Archipresbyter donauit super bonis suis, &c. tum ẽt, quia ex instrumento nõ apparebat aliquod verbũ Archipresbyteri, quo fateretur antea dictã domum tamquã suam possediſſe, quia non dixerat ſe possediſſe, aut habere dictã domum tãquam suã, aut qd simile eius dominiũ arguens, quia huiusmodi pronomina, meum & tuum, signa, & notæ dominij sunt. l. non solum. §. meum, de rei vend. l. Quintus, §. Augerius. ff. de aur. & arg. leg.

1 Bar. in l. certũ, §. 2. de confeſ. Prẽterea nõ † apparebat ex verbis instrumenti, nec per fidem, aut alias demonſtrationes, aut iuridicè esse eãdem domum de qua agitur. Nam in quodam instrumento venditionis dictæ domus per donatarios factæ diuersi confines fuerant assignati, de quib. verisimile videbatur, non constare de aliqua cõfeſſione, seu assertione donatoris, ad inferendũ, ꝙ ante donationẽ huiusmodi domum, de qua agebatur, olim tãquam suam possediſſet, ꝙ ex terminorũ intimatione, & assignatione colligi solet, argumento l. forma. de censibus. Nec obstat, quòd in eodem instrumento post clausulam super insertam scriptum sit, ꝙ dictus Archipresbyter aliàs haberet habitationem dictæ domus, quã de præsenti dictus Archi-

1 presbyter tenet, quia ista † verba oĩa sunt enũciatiua per notariũ prolata, cum hic nõ dicat Archipresbyterũ protuliſſe, & asseruiſſe eam habitasse tãquam domum suam, prout sunt verba in fine instrumẽti, actũ in domo habitationis, non autẽ in domo sua. Verum, quia verba prioris instrumenti concordabant cum dictis testium aduersarij, saluo, quòd Archipresbyter possederat quodam tempore ante donationem oĩum bonorum per eum factam dictam domum: sed quòd eã possediſſet per plures annos ante eius obitum, sunt verba prioris instrumenti quod facit mentionem de dicta domo, super qua Archipresbyter constituit hypothecam, quot fuerat confectum ante tempus donationis omnium bonorũ. Simili quoque ratione oportet, ꝙ depositiones testium ad tempus ante donationem se referant, & cum instrumento concordent, &

3 quia † possessio semel probata durare ꝓsumitur, l. si quis ex argentarijs. §. cogentur. & ibi Bart. de eden. nec possessionis diuisio, cum eius commodo præiudicialis esse soleat. Alex. in l. publicati. C. de testam. & Alc. regul. 2. de præsumpt. 22. num. 1. & seq. Ideoque Dñi reloluerunt die 24. Maij 1549. in quadã Romana domus in hunc modum. de confinib. & identitate domus esse melius videndum. Sed in ceteris tenuerunt probari possessionem domus. Et sic ex illa cõfeſſione inter alias ante donationem facta, Rota voluit non propterea probari dominium, nisi præsumptiuè. Et ideo donationẽ dictæ domus non intelligi factã a

4 dicto Archipresbytero. Nec † sufficiebat hoc casu allegare, quod saltem præsumptiuè erat probatũ dominium per possessionẽ dictæ domus narratã, & confeſſatam in instrumento prædicto, ad not. per Alex. in l. & ideo. ff. de verb. oblig. Et ꝙ hoc casu releuetur saltẽ ab onere probandi, ad conſ. Pau. de Caſt. 320. vol. 2. & Ang. in l. si alia, de pignor. quia modici tẽporis probabatur. Neque ẽt, ꝙ aduersarij nullum aliud ius prętendebant in dicta domo, quam illud ꝙ defenderent ex persona Archipresbyteri, cui tãquam hæredes succeſſerunt. Vnde in necessarium antecedens deducũt ius, & possessionẽ dicti Archipresbyteri, argum. l. 3. ff. de iurisd. om. iud. quod actore non probante, reus, etsi nihil præstiterit, absolueretur, l. qui accusare, C. de eden. Item tẽpora sunt diuersa quo actor, & reus fatentur Archipersbyterum dominum fuisse.

DECISIO MCLXVIII.

De legatis.

SVMMARIA.

1 *Filius nothus quis dicatur.*
2 *Filius naturalis quis etiam dicatur.*
3 *Spurius dicitur qui ex coitu lege non approbato natus eſt.*
4 *Statutum disponens, quod ſpurij patri ex teſtamento, vel ab inteſtato ſuccedant, non valet.*
5 *Filius natus ex ſoluto, & ſoluta, etiam meretrice, eſt capax bonorum patris etiam de iure ciuili.*

PAter filio naturali tãtum, duo millia nondum decem, & nouem annorum legauerat, cuius mater cum alijs consuetudinem habuiſſe dicitur, non tamẽ

1 publicè, nec extra domũ testatoris, ideoque † nothus dici poterit, nempe natus ex matre nõ vsque adeo custodita vt loco vxoris haberetur: nam hoc casu, vt ait lex, parui refert, vxori, aut concubinæ quis leget, luxe enim, nisi quoad dignitatem nihil differret ab vxore, leg. item legato, de leg. 3. quãuis Alciat. lib. 4. Parerg. cap. 1. in hoc differre naturalem a notho tradat.

¶ Quam differentiam Palęotus de Nothis, spurijsque filijs, c. 18. num. 6. confutat, cum vtrisque & legata & hæreditates relinqui non sit expresè prohibitum. Et quilibet capax successionis dicitur, nisi expresè sit prohibitus, l. non minus, ff. de hæred. inſt. & Azo. in sum. eod. tit. de leg. in princ. Ex altera parte allegabatur nõ

2 valere hmõi legatũ, quia filius † naturalis non erat natus ex concubina domi retenta, quæ sola fuerat, & ex indubitato affectu coniuncta, vt voluit tex. in Auth. Iste, C. de natu. lib. & in corpore vnde sumitur, videlicet quib. mod. nat. effic. sui, §. discretis. Ideoque non solum ab inteſtato, sed etiam ex teſtamento succedere patri prohibentur, Auth. licet, C. eodem, quam opinionem Oldrad. defendiſſe dicebatur conſ. 196. Bart. in l. fi. ff. de his quib. col. 2. verſ. quæro, *an iſtis ſpurijs.*

3 ¶ Vbi spurium † appellat eum qui ex coitu lege non approbato natus sit. Idem etiam Bart. in l. teſtamenti

4 factio. in fi. ff. de teſta. tradit non valere † statutũ disponens, ꝙ spurij patri ex teſtamento, vel ab inteſtato succedant. quem sequitur Nicol. in tract. de succeſſ. ab inteſt. num. 35. 1. par. Ex qua controuersia propositũ fuit dubium, *an legatum prædictũ huiuſmodi filio a patre relictum, cum nouem, & decem annorũ eſſet, & quòd interim aleretur, valeret. Et an saltem legatum loco alimentorũ poſt decẽ & nouem annos cederet?* Rota die 24.

5 Decemb. 1548. resoluit, filium † hunc ex soluto & soluta, & meretrice etiam esse capacem bonorum patris, & legatum huiusmodi habetur etiam si aliunde quo alere se posset habuisset. Idque etiã de iure ciuili procedere expresa ratione decreuit, quia non reperitur prohibitus, & sic voluit, ꝙ si quis ex dãnato coitu, aut nefario natus non sit, legati & succeſſionis capax intelligatur, d. l. non minus, de hære. inſt. & Azo. in sum. eod. tit. ex cuius intentione cuilibet legari potest, & ita etiam per eum, in sum. tit. de leg. in princip. quo etiam argumento, & eadem specie, Pau. Caſtren. vsus est in conſ. 468. col. fi. in 2. & Aim. in conſil. 166. vol. 3. & Alc. lib. 4. Parerg. c. 5. quo arg. vtitur Bart. in Nouel. cõſt. qui. mo. na. effic. sui. in §. discretis, vbi dũtaxat excluduntur a succeſſione filij ex dãnato, & nefario coitu orti: vnde non alij, quamuis ex improbato coitu nati. Nec obst. d. Auth. C. de na. lib. sũpta ex d. §. discretis, quæ parũ fideliter translata fuit. Nam d. Auth. naturales dũtaxat ad succeſſionẽ admittit, non tñ in §. discretis. Vnde trãslata est Auth. iã dicta, licet cõprehendat non solũ naturales, verum etiã nothos. argumẽtum est inscriptio, siue titulus, qui scribitur de

nothis

nothis, cum nunc in vulgata editione habeatur, quib. mod. nat. effic. sui, quod Alc. a quo longè discrepat Paleotus, referens eo in loco Iustinianũ, cuius mens tanquam legislatoris est sequenda, naturales eos appellat, qui ex iusto concubinatu editi essent: ceteros si qui huiusmodi essent ex dictis excludit, reiecta nothorum, & naturalium differentia. Paleot. in d. tract. c. 11. nu. 2. vsque ad 6. quamquam Alc. opinio defendi posse videretur. Nam si Iustinianus in d. §. discretis. de naturalib. ex concubina tantum tractaret, imperfectè loqui videretur, cum de nothis ex soluta natis mentionem non fecerit, cum hic dumtaxat nothi accipiantur, qui ex complexibus illicitis, damnatis, & nefarijs nati sint, quod absurdum est, cum appareat Imperatorem perfectè, & diligenter illegitimorum materiam tractare voluisse. Nec error Guarnerij in transferenda dicta nouella a Græco in Latinum nocere debet, vbi videtur nõ conuenire textui, nec respondere veritati originalis. Doct. in Auth. quod sine, C. de testam. & in Auth. ex causa, C. de lib. præter. in quorum translatione valde Guarnerium errasse conferimus, & recentiores in plerisque locis notant. ad cons. Oldr. autem respondetur, satis esse, quòd possit sibi vindicare locum in nato ex nobili vito, & vili muliere, quorum sunt plenæ historiæ, qui non succedunt, per tex. in l. 1. C. de natur. lib.

DECISIO MCLXIX.

De translatione.

SVMMARIA.

1 *Venditione hæreditatis transferuntur in emptorem omnes actiones.*

2 *Translatione generali veniunt etiam omnia ignorata, iux. l. cum te. C. de transact.*

3 *Paria sunt scire, vel scire debere.*

4 *Mobilium appellatione etiam veniunt pecuniæ. Declara tamen, vt ibi.*

5 *In generali liberatione, seu transactione non veniunt dolo occultata siue gesta.*

6 *Delictum siue furandi animus non præsumitur si alia conjectura capi potest.*

7 *Transactio generalis non comprehendit postea reperta, & non occultata.*

8 *Dolus ex coniecturis, & circumstantijs, quæ in negotio gestio continentur, colligitur.*

9 *Mulier tenetur actione furti ratione rerum post solutum matrimonium contrectarum.*

TEstator legauerat Luciæ centũ, & omnia mobilia domus, in qua habitabat: in reliquis Andream, & fratres eius instituit. Testatore aũt in extremis laborãte, dicta Lucia furtim extraxerat 380. ducat. ex arca testõris; defuncto testõre, & Lucia legatum adepta 350. scut. & orta inter eos lite in spẽ transactionis emit hæreditatẽ prædictam a prædictis hæredib. cum fructib. & omnib. & singulis iurib. actiuis, & passiuis in amplissima forma 300. scut. post hmõi emptionem prædicti hæredes prætendebant subtractam quantitatẽ 380. scutorũ sibi restitui, aduersus quos Lucia sequentib. rationib. se tuebatur. Primò, emptione hæreditatis prædictæ, per quã † omnia iura, & actiones hæreditatis in eã transfusæ sunt, l. emptor. C. de hæred. vel act. vend. Itẽ quia ad sedãdam dictam litẽ, & quę in futurũ moueri sperabatur, fuit inter eos super hæreditarijs reb. post natã litem transactum. Vñ videbatur comprehẽdi, & trãsigi quoque super actione, quæ ad restitutionẽ dictorum trecẽtorum octuaginta scutorũ competebat, siue sit actio furti, siue actio rerum amotarum, quæ contra vxorẽ competit. Et hoc verum est, quia † sequuta generali trãsactione comprehendũtur omnia ẽt ignorata, l. sub prætextu. C. de transact. sicuti rescinditur transactio propter instrumenta de nouo reperta. & ibi Paul. de Castr. vbi dat rationem, quia sciuit, vel scire potuit, vel debuit omne dãnum intendi sub ista transactione

1 generali: ideo debet sibi imputari. ¶ Et † paria sunt scire, vel scire debere, l. pen. ad Mac. Doct. in l. qui non, ff. de reg. iur. post glos. ¶ Secundò, quia testator etiam

2 omnia mobilia domus legauerat, quorum † appellatione pecuniæ venirent, Dec. cons. 381. & 472. testõr. n. 3. ¶ Et ita Rota in causa Ro. hẽditatis 21. Nouẽb. 1548. reseluit, ꝙ appellatione mobilium non venirent pecuniæ, nisi de pecunijs testator fecisset mẽtionem; prout in casu isto, in quo testator pecuniam legando, l. centũ scuta Luciæ, & mobilia, censetur facere differentiam. Tamen mulier poterat dici excusata a dolo, & non diceretur dolo occultasse dicta trecẽta octuaginta scuta, sed quod poterant esse sua sub nomine mobilũ legatorũ, & haberet pecuniam pro sibi legata. ¶ Propterea non haberet locum limitatio Paul. de Castr. in d. l. sub

3 prætextu, quòd † in generali transactione non veniant dolosè occultata, arg. l. si quis rationes, & l. Aurelio, de lib. leg. Et † animus furandi non præsumitur, vbi alia coniectura capi potest, l. merito, ff. pro soc. Alex. cons. 129. imò quælibet causa inepta etiam læsionis excusat a dolo, l. igitur, §. potest. ff. de lib. caus. arg. in l. plagia, C. ad leg. Flau. de plag. Hipp. cons. 26. & 40. nu. 15. & 77. alias cons. 1. nu. 22. vol. 2. ¶ His non obstantibus placuit Rotę die 21. Nouẽb. 1548. Luciam teneri ad restitutionem dictæ summæ trecentorum octuaginta scutorum, nec in legato mobilium, nec in emptione hæreditatis, aut in transactione comprehendi, in qua † venũt

4 postea reperta, & non occultata; nisi constaret super summa item ante venditionem, seu transactionẽ tuisse motam, de qua non apparuit, & Luciam licet vxorẽ testatoris ad restitutionẽ actione furti teneri, propter contrectationem post hæreditatis additionem factam, secundum limitationem Paul. Castr. cõmuniter approbatam in d. l. sub prætextu, & l. quicũque tutorib. ver. fi. de transact. & ibi Bar. in §. qui per fallaciã. Neque enim verisimile est si partes de subtractione cogitasset, transegisse, habita præsertim ratione vtriusque quantitatis subtractæ, scilicet, & receptæ. ¶ Neque quidquã facere, quòd hic erat iusta causa legati saltẽ colorate, quæ videtur excusare, & sic occultare voluisse non præ-

5 sumebatur: quia respondetur, animum occultãdi † qui ex cõiecturis, & circumstantijs causæ, quæ in negotio gesto continentur, colligitur, in l. dolũ, C. de dolo, vbi Doct. recte præsumi. Nam d. Lucia ad instantiam fisci criminaliter super huiusmodi furto examinata fuerat, quod prius negauerat; deinde confessa occultationem fuerat, quam dictis hæredib. numquam reuelauerat: & sic actione furti, non actione rerum amotarum illa tenetur, quia post aditam hæreditatẽ illam contrectasse

6 probatur, l. 3. ff. rer. amot. vbi rex. vult, † mulierem, quę post diuortium eaidem res contrectauerit, furti teneri, qui tex. præsupponit, vxorem eaidem res constãte matrimonio contrectasse: quo casu rer. amot. propter dignitatem matrimonij actio datur, vt in toto tit. ff. rer. amot. Item glo. 1. in d. l. 3. dicit quod hæc actio furti ex noua contrectatione constante matrimonio impeditur, licet dicatur, quòd possit nasci, l. ei qui, de furt. & ideo contrectet quantum velit, non oritur noua actio, vt ibi dicitur in glo. vbi ideo est, quia semel nata erat, ideo amplius nasci non potest. ¶ Hic autem ex prima contrectatione vxoris solũ erat nata rer. amot. sed ex noua contrectatione post solutum matrimonium, iux. l. 2. de diuort. morte vel diuortio nasci actio furti potest, & etiam succedere rerum amotarum. ¶ Et ita fuit obtentum in hac causa. Nam mulier post mortem mariti iterum pecunias contrectauerat, & nouo marito in dotem dederat; quo casu noua contrectatio fuit, iuxta Bartol. in l. si abducta, C. de furt. l. si dominium, de furt.

DECISIO MCLXX.

De clericis non residentibus.

SVMMARIA.

1 *Intrusus est malæ fidei possessor, qui nō solū ad fructus perceptos, sed ad percipiēdos, vel qui percipi poterāt, tenetur.*
2 *Distributiones quotidianæ non dicuntur fructus.*
3 *Iudicis officium implorari potest pro exequutione sentētiæ.*
4 *Intrusus lite pendente condemnatus ad fructus perceptos non potest cogi ad soluendum vel restituendum quos nō percepit ob non residentiam.*
5 *Protestatio in fructibus quibus casibus necessaria atque vtilis est.*

PRæsupposita consuetudine, quòd fructus non dantur, nisi residenti certo tempore, fuit dubitatum in quadam Placentin. canonicatus, & præbendæ, an dicti fructus veniant in condemnatione eius, qui condemnatus est in fructibus perceptis, ita vt possit cogi ad illos soluendum, licet non fecerit debitam residentiam. Consideratum fuit pro parte affirmatiua, quod venirent tales fructus. Primò, quòd Canonicatus, & præbenda, de quibus agitur, non habent alios fructus, nisi illos, qui dantur ratione residentiæ in certo anni tempore, qui vocatur, la grossa, & habent quotidianas distributiones, quæ dantur dictim interessentibus. Vnde condemnatus in fructibus, debet intelligi de illis, qui veri sunt fructus canonicatus, & præbend. saltem, la grossa, qui percipi potuerunt, sed non fuerunt percepti tantum culpa possidentis. Secundo, quia post litem contestatam condemnatus se intruserat in beneficium quo casu incipit esse malæ fidei possessor, qui
1 tenetur non † solum ad perceptos, sed ad percipiendos, vt per Io. Andr. Butrium Card. & alios, in c. gratus. de restit. spol. & Abb. col. 3. ver. nunc venio ad secundum Bar. in l. ex diuerso. ff. de rei vendic. Aret. consil. 15. col. 18. in princip. & qui intrat in beneficium lite pendente in dolo, & fraude est, decis. Rotæ in nouis. 25. propterea non excusandus a percipiendis. Tanto magis, quia secundum Cassad. decis. 7. de præben. num. 3. aliàs & bis Rota voluit hoc casu teneri ad restitutionem quotidianarum distributionum, ex quo per condemnatum stetit quo minus resederit, & interfuerit. Nec obstat, quòd condemnatus tantum erat in
2 fructibus perceptis: † sed distributiones quotidianæ non computantur inter fructus, nec fructus dicuntur. Oldr. cons. 118. Felin. in c. ad aures. col. penul. de rescript. licuit posset dici, quòd non esset condemnatus nisi in perceptis, & non in percipiendis, quia licet non possint dici fructus ad effectum impetrandi, tamen negari non potest, quod non sint fructus, qui percipi potuissent, si aliquis resedisset. Et quia sententia refert se ad liquidationem, & condemnatus est debitor perceptorum, & percipiendorum, licet in percipiendis actio
3 non detur, competit tamen † iudicis officium. glo. Paul. Salic. & Bald. in l. domum. C. de rei vendic. per Abb. in d. cap. gratus. de restit. spoliat. quod officium iudicis potest implorari in exequutione sententiæ. Bart. in l. a diuo Pio. §. sententiam Romę latam. ff. de re iudic. & in l. 1. ff. de iurisdict. omn. iudic. Quibus non obstantibus Rota die 28. Nouembr. 1548. in quadam Palen. pro Didaco de Renguasco contra Anton. de Alcoa.
4 resoluit, condemnatum † intrusum lite penden. in fructibus canonicatus perceptis non posse exigi in his, quos non percepit, quia non resedit, sed debeat fieri protestatio a parte obtinente se velle obtinere, scilicet, quòd possidens resideat, in diuinis intersit, aut possessionem dimittat. Et hanc consuetudinem Rota aliàs instar veterum prætorum edicta interpretantium, optima ratione decreuit, argumen. l. ius autem. ff. de iustit. & iure, & introduxit ad effectum, vt quis teneatur ad fructus, & quotidianas distributiones, vt de his
5 protestatio fieret; † quæ quidem protestatio, ideo necessaria visa est, quia iure cautum non videtur, quod quis ratione canonicatus, & præbendæ residere teneatur? Et ideò cessant argumenta ex aduerso supra facta.

DECISIO MCLXXI.

De minore.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium cum minore, quando finitum dicatur.*

SEptima Octobris, Petrus Vottius Episcopus Aquen. in Regien. inter Constantium & Iulium Co-
1 mitem fratres, † omnes consenserunt, rectè iudicium aduersus minorem finitum, & si curator nihil allegauerit, modo comparuerit.

DECISIO MCLXXII.

De sententia.

IOannes Mohedanus Episcopus Rauellensis in Vrbeuetana sententiam tertiam oportere esse manifestam in singulis bonis, quæ adiudicantur si per instrumenta colligi possit.

DECISIO MCLXXIII.

De remissione.

SVMMARIVM.

1 *Remissio pro infirmis, quando sit danda.*

IOan. Paulus Tholomæus Decanus in Calaguritan. dimidiæ portionis, quòd non esset danda remissio
1 pro infirmis, & senibus † in prima instantia alleg. Put. decis. ex qua cauetur, vt ordinarius possit eos recipere, modo postea legitimè recipiātur si superuixerint. Th. alleg. 387. quòd ante litem contestatam non fieret propter valetudinarios remissio; quia expirat potestas Auditoris; quamuis propter defectū probationum videretur admittenda, vt ille significetur. Itaque post varias opiniones conclusum est, vt daretur sine suspēlione litis, ne fieret cauillatio. Sed aduersarius petebat testes nominari: dubitatum est, an teneretur. Et Put. alleg. Bald. in l. vlt. C. de edend. nu. 16. qui asserit teneri, modo non timeatur subornatio.

DECISIO MCLXXIV.

Vicini.

SVMMARIVM.

1 *Puteus auget æstimationem rei.*

1 PVteus † probat æstimationem prædij venditi per vicinos.

DECISIO MCLXXV.

De inhibitione.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio quando sit deneganda.*

IDem in Lucana contra quemdam de Freris incarce
1 ratum propter obligationem Cameræ, † quoniā post appellationem confessus est dubium, & denegata est inhibitio.

DECISIO MCLXXVI.

De custodia.

SVMMARIVM.

1 *Successor quando possit se defendere ex iure prædecessoris.*

THomas de Tanis in Patauina custodiæ aduersus Balsam, qui volebat per exequutoriales prædeces-
1 soris, quib. paruerat intrusus, adipisci † possessionem, quasi subrogatus in lites prædecessoris, qui possederat per quinquennium.

DECISIO MCLXXVII.

De possessione.

SVMMARIVM.

1 *Manutenenda est prima quasi possessio.*

FAbius Accorambonus in Bononien. aquarum dicebatur, quendam forsitan Alueum, & Legatum fuisse obturari, cum pacto non aperiendi infra mensem causam ante commissam, vt remaneret in eodem
1 statu. Dictum † est ab omnibus, vt animaduerteretur num esset recens aquarum derivatio, cum Legatus illud decreuit.

DECISIO MCLXXVIII.

De iure patronatus.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Ius præsentandi, & ius patronatus differunt.*

1 PRosper de S. Cruce † in quadam Calaguritana, nũ videretur esse recte probatum quemdam esse ex patrimoniali propter assertionem patronorum, & an ex solutione aliquot annorum probetur patronatus. Et dictum est ex hoc non probari ius præsentandi.

DECISIO MCLXXIX.

De citatione.

SVMMARIVM.

1 *Sententia redditur nulla propter defectum citationis, mandati, vel iurisdictionis.*

PEregrinus Fabius, si citatio ad sententiam exequuta est perperam, puta si citatur per totam diem audientiæ, & ex eadem charta citatur die feriata per totum, atque † cum commissio emanasset, vt nisi nulla esset sententia propter defectum citationis, vel mandati, vel iurisdictionis, referatur hæc exceptio ad alienum, non ad dictum.

DECISIO MCLXXX.

De compensatione.

SVMMARIVM.

1 *Compensatio non fit de eo, quod cedens deberet propter condemnationem post cessionem.*

NOna Octobris Vorstius in Astoricen. pro Vessga, dictum non debere compensari, quòd cedens deberet propter condemnationem post † cessionem factam cum eo quod prius ei debebatur.

DECISIO MCLXXXI.

De iure patronatus.

SVMMARIVM.

1 *Iuris patronatus quasi possessio ex quibus actis probetur.*

RAuellen. in Eluen. Prioratus Camelecen. inter Lucianum & Valerium, dicitur, quasi † possessionem iurispatronatus esse quasi probatam ex narratiua resignationis. Item ex præsentatione antecessoris, qui per eam resignationem venit. Sed dictum est, requiri vltra vnicum actum bonam fidem, quæ non præsumitur. Ideo titulus quærebatur, & producebatur capellæ, & palatij erectio. Sed dubitatur, *an eadem esset capella, & prioratus.*

DECISIO MCLXXXII.

De decimis.

SVMMARIVM.

1 *Successor, an teneatur ad decimas, & pensiones.*

IOan. Paulus Turritana contra Balsam, qui accepit a Ioanne de Cordona resignationem, & quærebatur, *num possit contra eum procedi propter non solutionem*

1 *tertiarum ex decimis?* Et dicebatur stricti iuris esse, vt tam in pensionibus, quàm in decimis sit in electione eius, contra quem velit agere. Sed non solet Rota procedere: neque hic apparebat esse aut decimas, aut pensiones, cum deberentur non a laicis, sed ab his qui a laicis receperunt ex consuetudine, allegat. l. Imperatores, ff. de public.

DECISIO MCLXXXIII.

De exceptione.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio rei non traditæ quando obijci possit.*

PVteus in Romana hæreditatis de Cardel. proponitur diuisio inter patrem, & duos filios. Item approbatio filiorum in duobus contractibus in quorum altero fideicommissi mentio fit, siue reciprocæ substitutionis inter illos, & eorum filios. Conclusum est, aliàs esse contractum cum effectu vltimæ voluntatis, non tamen probare actualem possessionem, quæ remanserat penes patrem. Sed quoniam in secundo contractu renunciatum erat exceptioni rei non traditæ, dubitatur, *num eadem exceptio opponi posset ab haeredibus a quibus fideicommissum petebatur?* Rota diuisa est. ¶ Nam duo fuerunt aduocati: tertius erat proponens, qui inclinare visus est, cum imponatur aliquod nomen Auditoris maiorem partem efficientis, quæ tenuit vt

1 exceptio non † pertineret ad restitutionem. Tres Citramontani tenuerunt non posse obijci.

DECISIO MCLXXXIV.

De regressu.

SVMMARIVM.

1 *Regressus an probetur per Clem. gratia. de restit.*

THanis in Calaguritana canonicatus per R. P. Ca-

1 tbredo Vanno, vt † Clem. gratia. de restit. haberet etiam locum in regressu, vt perderetur: quod durum visum est decidere. Et fuerunt variarum opinionum.

DECISIO MCLXXXV.

De omissione.

SVMMARIVM.

1 *Omissio nominis aut error non obstat si de persona constet.*

PEregrinus in Zamoren. contra d. de Vllar, contra quem erat processus quasi contra N. de Vlloa intrusum, & † citatus fuerat per edictum, cõstito de non tuto accessu, permissum est vt ferretur sententia.

DECISIO MCLXXXVI.

De re iudicata.

SVMMARIVM.

1 *Commissio appellationis quando sit danda post tempus elapsum.*

IDem in Hispalen. contra Ioannem Vrbinam, qui fuerat condemnatus, & appellauerat, sed non com-

1 miserat in tempore, nec † post Regentem adiuerat, & Cardinalem, aut Auditorem cum clausula, si magis placet, quam tamen numquam præsentauerat. Et permissum, vt probaret per eum non stetisse.

DECISIO MCLXXXVII.

De liquidatione.

SVMMARIVM.

1 *Depositio vnius nummi an sufficiat ad fructus non liquidatos.*

IOan. Suauis Reomanus comparet, *an dicatur paritũ sententiæ, si tradatur possessio ab alio occupata.* Item, *an ad fructus non liquidatos sufficiat depositio vnius nũmi, si sint maximæ æstimationis?* Et † responderunt sufficere: tamen visum est propter defectum mandati, vt cautio præstaretur cum ratihabitione.

DECISIO MCLXXXVIII.

De cessione bonorum.

SVMMARIVM.

1 *Cessio bonorum quando non admittenda.*

DVodecima Octobris Aquen. in Papien. contra Iacobum Belingerium spoliatorem, qui passus est

1 tres sententias, † & deinde renunciauit in tertium. Nõ admissa est cessio bonorum.

DECISIO MCLXXXIX.

De iure patronatus.

SVMMARIVM.

1 *Præsentandi quasi possessio extenditur ad vacationem per obitum.*

1 RAuellen. in Eluen. conclusum est, quasi possessionem præsentandi, cum per resignationem est prouisum, extendi ad vacationem per obitum, si nemo alius est in quasi possessione. Item si concurrat bona fides cum vnico actu, puta ex præsumpto titulo.

DECISIO MCXC.

De statuto.

SVMMARIVM.

1 *Statutum prohibens dici de nullitate post annum, non excludit executionis reformationem.*

1 IOan. Paulus in Tiburtina Castri Asciularum, statutum, vt non possit † post annum dici sententia nulla non excludit, vt exequutionis modus reformetur.

DECISIO MCXCI.

De aditione hæreditatis.

SVMMARIVM.

1 *Hæreditatis aditio quibus ex coniecturis probetur.*

PVteus in d. Romana super eadem re, vnus ex trib. mutauit sententiam, sed & additum fuerat, an ille teneatur restituere, cum possessio illius filij non appareat, quasi culpa eius adita non sit, l. cum res, ff. de legat. 1. sed in ea constet de aditione, nihil ad rem. Dictum est, vt per † coniecturas vrgentes argueretur immissio de qua aliàs forsan. &c.

1

DECISIO MCXCII.

De erectione.

SVMMARIVM.

1 *Erectio, collegiatæ, an præiudicet alij.*

IDem Puteus in Salamant. præeminentiarum inter Capitulum maius, & Ecclesiam Antoniam collegia
1 tam, † quæ antea competebat ex matrice iuris, vt campanarum prima pulsatio, & officij institutio vni Ecclesiæ maioris Capituli propter tempus immemorabile erecta collegiatæ competeret.

DECISIO MCXCIII.

De regressu.

SVMMARIVM.

1 *Regressus perditur per Clem. gratiæ, de restit.*

THomas in dicta Calaguritana, omnes inclinabat,
1 vt per Clem. gratiæ, perderetur regressus † beneficij sub eodem tecto, sed non posita est.

DECISIO MCXCIV.

De mandato.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo non datur, nisi constito de quasi possessione.*

FAbius in caussa Bonon. aquarum decretum reuo-
1 catum, vt mandatum de manutenendo, † vt vocat, detur, nisi constito de quasi possessione.

DECISIO MCXCV.

De concordia.

SVMMARIVM.

1 *Testis suspectus quando dicatur ob confessionem peccatorum non factam in anno.*

IDem in Salaman. portionis petitum, vt concordaretur, cum alter possessionem multorum annorum haberet, alter sententias duas propter consensum non probatum eius, qui beneficium obtinebat in regressus
1 impositione ex priuilegio concesso Hispanis: † deinde dictum est, non probari testes suspectos milites paupe res, qui peccata confessi non fuerũt eo anno, deponentes de multorum annorum tempore, & sub eadem vet borum forma de priore lectione breuis.

DECISIO MCXCVI.

De subrogatione.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatio quando dicatur rectè facta.*

PEregrinus in Conchen. Pesquera cum pensio debe retur commisit, & citauit super beneficio: deinde
1 misso procuratore commisit super canonizatione regressus ob non solutionem. Moritur † alter pendente lite hic subrogatus est: dictum est rectè factum.

DECISIO MCXCVII.

De diligentijs.

SVMMARIVM.

1 *Diligentia in suis rebus ex quibus probetur.*

1 IDem Peregrinus in d. Hispalen. probatum † est diligentiam non fuisse in expedienda commissione exspectãdi Pontificem, & occasionem auocandi a Rot. quamobrem vigore vtentis decretæ sunt litteræ exequutoriales.

DECISIO MCXCVIII.

De cautione.

SVMMARIVM.

1 *Cautionem ab eo qui non habet mandatum, non cogitur quis suscipere.*

REom. in d. Compostel. non tenere suscipere cautionem eius qui mandatum non habebat, nisi & esset cautum datis fideiussoribus, cum fructuum æstima
1 tio † magna esset, & ipse senex.

DECISIO MCXCIX.

De mandato.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum Capituli ad lites non valet, & si nomina singulorum expressa non sint.*

ANton. Aug. in Legionen. exhibitio. titulorum,
v valere mandatum † Capituli ad lites etli nomina singulorum canonicorum expressa non sint; responsum est contra decis. 188. & 168. Bellamer. decis. 132. in antiq.

DECISIO MCC.

De subrogatione.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatio non valet vbi aliqua fraus vel dolus inueniri potest.*

DEcimasexta Octobris, Aquen. in Calaguritana eremitarum, magna fuit contentio in hoc casu:
1 Franciscus Lupus intrusus † cessit Romæ beneficium in Diaz, sed prius cesserat in manibus Poggij Nuncij, qui Petro Abbati Medinæ contulit, & Petrus in manibus Episcopi cessit Lupo: Petrus est in possessione: dubitabatur, *nũ valuerit prima cessio, cum esset litigiosum beneficium, ex quo sequeretur vt esset vitiosa Nuncij collatio:* Varia dicta sunt de subrogandi collationibus. Item de his, quæ succedunt, litemque non esse instructam ante exstinctionem.

DECISIO MCCI.

De exequutione.

RAuellen. in Vrbeuetana, exequutionis sententiæ non satis firmæ præfertur dos, & expensæ funerũ, ac legata deducuntur non ex portionibus, sed ante omnia cautio detur volente parte.

DECISIO MCCII.

De exequutione alternatiua.

SVMMARIVM.

1 *Sententia valet, licet eius executio sit iniusta, vel nulla.*

IOan. Paul. in decis. Tiburtina exequutio dicebatur
1 commissa alternatiue. Ideò exequutio, siue sit † iniusta, siue nulla, sententia valeret.

DECISIO MCCIII.

De noua creatione.

SVMMARIVM.

1 *Præiudicium per nouam erectionem quando dicatur fieri.*

PVteus in decisio. Salamantina iterum dictum est, quamuis multis dissentientibus, quæ iure cathedralis competerent, non perire, sed rectè Ioan. Paul. dicebat, si non probaretur amplius habuisse maius Capitulum, quam quod collegiatæ potuisset competere,
1 tunc † præiudicium esse per erectionem collegiatæ: sed quoniam testificata nondum visa erant, ampliatum est.

DECISIO MCCIV.

De possessione.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum possessionis cũ certo die præfertur illi quod non habet.*

FAbius in Bononien. numquid probaretur interesse alicuius ex eo, quòd hæres aduersus quem fuerat iudicium intentatum, diceretur attentari, si rursus esset in possessione rerum illius, quas tertius
1 possidebat. Item dictum † est instrumentum possessionis cum certo die facere, vt præsumatur antea possessio, quàm ille, qui non expresso die dicitur possidere.

DECISIO MCCV.

De prorogatione fatalium.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Prorogatio fatalium ex qua cauſſa ſit facienda.*

PEregrinus in Valentina S. Michaelis, ad proſequẽdam appellationem datur annus, & ex cauſſa biennium. c. cum ſit Ro. de app. ex ſtylo Rotæ, ſi aliquid egerit intra annum. Caſſador. 4. de appel. Staphil. dub. 31. ſed cum ſoleant dari quattuor dies, neque petijt in
1 tempore, † neque intra annum aliquid egit, vt poſſit ipſam prorogationem petere, ſunt relaxatæ exequutoriales, quia non eſt iudicatum aliquid feciſſe, quod litem concernat.

DECISIO MCCVI.

De deſerta appellatione.

IDem in Conchen. decimarum deſertam appellationem ſuſtinuerãt, vt videretur de iure, quoniam fuerunt variæ ſententiæ.

DECISIO MCCVII.

De commiſſione.

SVMMARIVM.

1 *Exceptiones impediẽtes exequutionem non impediunt commiſſionem.*

DEcimanona Octob. in d. Regien. inter Camillum
1 & Catharinam, exceptiones, quæ de iure impedirent exequutionem ſententiæ, non impediunt ſi commiſſum ſit, vt non aliàs reſtitutio concedatur, niſi petita cautione. Vnde concluſum eſt, vt reformaretur, prout iuris fuerit.

DECISIO MCCVIII.

De exequutione.

SVMMARIVM.

1 *Iudex neque executor non poteſt nullitatem reſultantem ex omiſſione ordinis validare.*

IOan. Paul. in d. Tiburtin. dictum eſt, & concluſum
1 per maiorem partem, neque iudicem, neque exequutorem nullitatem validam efficere ſi omittant ordinẽ, l. a diuo Pio. §. in ven. de re iudic.

DECISIO MCCIX.

De poſitionibus.

IAc. Put. in d. Rom. confeſſio poſitionis in vna qualitate non extenditur ad alios; puta poſſidẽtes domũ, in qua olim Titius, hodie Caius habitat. Neque obſũt in contrarium adducta, quia illis ſimpliciter reſponde tur, aut cum adiectione, dictam, aut illam.

DECISIO MCCX.

De onere probandi.

THomas in Bonon. hæreditatis damnatus ad mortem fecerat teſtamentum ante delictum, quod ſtatutum Bononien. permittit etiam in carcere facere: dubitabatur, an valeat prius ob ſtatutum, & per l. ſi quis filio, §. initium, de inuſt. rupt. dictum eſt valere, modo manſerit in voluntate: tractabatur de eo teſtamento, de quo Pariſ. conſil. 46. volum. 3.

DECISIO MCCXI.

De Aegidiana.

FAbius in Aſſiunen. *an Aegidiana habeat locum in ſpoliato damnato, vt non poſſit appellare?* Et deciſum eſt locum habere.

DECISIO MCCXII.

De ceſſionario.

SVMMARIVM.

1 *Fructus ante ceſſionem currentes debentur ceſſionario.*

1 IDem in Carthaginen. fructus ante ceſſionem currentes mortuo cedente debentur ceſſionario, qui ad proſequutionem ſpolij eſt ſubrogatus.

DECISIO MCCXIII.

De procuratore.

PEregrinus in Toletana mortuo procuratore intimatio fit ex vrbanitate: aliàs proceditur per contra dictas, vbi non eſt tutus accẽſus per edictum.

DECISIO MCCXIV.

De reincidentia.

SVMMARIVM.

1 *Reincidentia quando dicatur commiſſa.*

IDem in Palentina, fuerat Capitulum excommunicatum, quia non tradiderat ſolam poſſeſſionem; permiſſum fuerat, vt abſolueretur. Et concluſum, vt traderent; ipſi metum iniecerunt notarijs, ne quidquam agerent inconſulto conſilio Regio, ex quo procurator poſſeſſionem petens nihil egit. Iuſſum eſt, vt iterum
1 aggrauaretur, & abſolueretur cum reincidentia, niſi intra tres menſes poſſeſſionem ſe velle tradere declarauerint.

DECISIO DCCXV.

De fructibus pendentibus.

SVMMARIVM.

1 *Fructus etiam pendentes reſtituendi ſunt non obſtante appellatione.*

IDem in Placentina caſtri Sarmatus, condemnatus
1 quis fuerat ad reſtitutionem rei, & † ad fructus perceptos; appellauit in fructibus, recepta eſt appellatio: dubitatur, *num extendantur ad fructus pendẽtes tempore appellationis.* Omnes cenſuerunt partem rei eſſe, & reſtituendos, quaſi futuros fructus. Obiectus eſt ſcrupulus ex opinione Alberic. in l. fructus pendentes, de rei vendic. qui dicit, pendente lite perceptos partem non eſſe rei, licet initio pendentes fuiſſent, ſed intellectum eſt vſque ad ſententiam.

DECISIO MCCXVI.

De commenda.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium commendatum dicitur affectum.*

ROmanus in d. Valconen. reſignatum fuerat in Legati manibus beneficium, & ab eo alicui com-
1 mendatum, † dum viueret. Quæritur, *an poſſit ordinarius prouidere.* Et dicebatur ita vacare, vt olim Caſſador. deciſ. 5. de priuileg. Et in Pontif. Roman. nemo dubitat affici beneficium, ſed in Legato dicebatur, ordinarium concurrere.

DECISIO MCCXVII.

De ſequeſtratore.

IN Degon. ſiue Alber. citatus fuerat procurator ad ſententiam, & ad concordiam, ſeu ad concordandum de ſequeſtro; victor nominat; alter petit poſtea vt audiatur, quatenus ſint ſuſpecti nominati. Dictum eſt, vt commiſſio de ea re fieret, aut ex conſenſu partium nominentur vtrique ſinguli.

DECISIO MCCXVIII.

De minore.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium non valet contra minorem indefenſum.*

VIgeſimotertio Octobr. Aquen. in d. Regien. contra ſuperiores opiniones. Dictum eſt, iudicium nõ
1 valere contra minorem † indefenſum, ſi curator numquam comparuit. Sed & dictum, notarios omittere ſolere comparitiones, alleg. deciſ. conſ. 149.

DECISIO MCCXIX.

De litteris remiſſorijs.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ priuatæ loco remiſſoriæ pauperibus dari ſolent.*

RAuell. petebatur a quodam Cardinali, quoniam interdictum poſitũ erat in diœc. propter parochialem Eccleſiam, quam is ſuæ diœc. eſſe negabat, † vt darentur loco remiſſoriæ litteræ priuatæ Auditoris ad legatum, &c. Quod reſpõſum eſt, pauperib. dari ſolere.

DECISIO MCCXX.

De alternatiua.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor an eligi poſſit alternatiue.*

IOan. Paul. in d. Tibur. confirmatum eſt, q̃ antea dicebatur, exequutionem non eſſe nullã. In quo tñ di-
1 uiſi ſumus; ſed de alternatiua negatũ eſt a maiori parte eligere potuiſſe exequutorem, aut iudicem, cum ita

dictum est, si aliunde satisfieri non possit, aut non satisfecerit, cum vtrumque desideratur.

DECISIO MCCXXI.

De translatione.

IAcobus Puteus in Hispalen. Gabriel. transferebat moriens pensiones, vt in schedula, quam notarius ęperat legere, idque testib. probatur. Sed quod in ea cõtineretur schedula lacerata a notario, qui inde exemplum sumpsit non apparet. Dictum nihil posse peti, quod non probetur aliunde in schedula scriptum esse, & scribam malè fecisse.

DECISIO MCCXXII.

De dispensatione.

SVMMARIVM.

1 *Dispensatio ad diuersa, non trahitur ad coniuncta, sed bene contra.*

IDem in Gadicẽ. mortuo Toletano Episcopo exspe
1 ctatur † successor in litteris Callag. dispensatio ad diuersa non trahitur ad coniuncta, sed contra trahitur.

DECISIO MCCXXIII.

De mercatore.

SVMMARIVM.

1 *Discedere an & quando quis possit a conuentione.*

REomanus Mantuan. Zuccarorum inter mercatores conuenerat, vt Vincentius sumptus faceret, & eorum dimidium a Francisco extraneo Romæ peteret, cui ceteri piperarij satisfacerent, datæ litteræ sunt ad finem vt soluerent ducenta Vincentio, cum ab eo peterentur. Franciscus scribit separatim; post aliquot menses a Vincentio interpellatus negat se paratum esse, vt daret, † sed tamen dedit Vincentij nomine, quæ
1 ritur, an possit Vincentius a conuentione discedere. Variæ opiniones fuerunt, de quibus aliàs, &c.

DECISIO MCCXXIV.

De consuetudine.

SVMMARIVM.

1 *Curator debet deputari etiam adulto, vt iudicium valeat.*

DIe 26. Octobris in d. Regien. multis rationibus quæsitum est, vt suscitaretur consuetudo deputandi curatorem maiori, si nullus est, curatore vero citato, alterutro non comparente, *an procedere possit communis opin. in l. cum & minores, si aduer. rem iud.* Et conclusum est, vt dicta Doctorum intelligantur, cum neque curatorem habuit, neque is fuit citatus, neque alius deputatus. Item cum legitimè impediebatur. Item cum defensiones habebat. Item cum non proceditur summariè, vt hic, & sine litis contestatione. Itaque sententia nulla non aduersus minores lata curatore semper citato, & singulis partibus iudicij, sed possunt restitui.

DECISIO MCCXXV.

De liquidatione.

SVMMARIVM.

1 *Testibus deponentibus se rem conduxisse creditur.*

RAuellen. Sorana Episcopi, tractabatur de liquidatione fructuum perceptorum, & testes producebantur, qui conduxerant prædia, sed separata. Et Pu
1 teus dicebat † non esse credendum ijs, qui vt se liberarent, dixerunt se soluisse, quod contractum est, quamuis propter singularia eorum dicta efficiant semiplenã probationem, & partis iuramentum suppleat quod deficit, tamen eis in confessione suæ conditionis fides adhibeatur.

DECISIO MCCXXVI.

De exequutione.

IOan. Paul. in d. Tibur. exequutio sine citatione non est nulla, neque cum causæ cognitione.

DECISIO MCCXXVII.

De præsumptione fraudis.

SVMMARIVM.

1 *Fraus præsumpta quæ dicatur.*

IDem in d. Cõchen. d. † lite omnes conuenerũt; Sed
1 fraus præsumpta est, cum ex nullo iure poterat beneficium soluere aduerario pensiones, licet ipse pecuniam accipere nollet. Et licet decis. 2. de rer. permutat. ad hoc iuuet, ampliatum est.

DECISIO MCCXXVIII.

De præstimonio.

SVMMARIVM.

1 *Prouisio facta ab Ordinario de beneficio vacante in mense Apostolico sede vacante, valet.*

REomanus in Salamantina præstimonij, mortuo quodam, Sede vacante in mense subalternatiua
1 Pont. reseruant, dictum est, recte fuisse prouisum † ab Ordinario, etiam si vnus ex quattuor mentib. is esset: sed si ante obitum, dubium fuit, an prouisio valuerit.

DECISIO MCCXXIX.

De fructibus dotis.

SVMMARIVM.

1 *Dotis fructus soluendi sunt per hæredem etiam ante interpellationem.*

DIe 30. Octobris, Petrus Vortius in Romana castrorum de comitibus, cum quis promisisset dotẽ annuatim dare, & post per multos annos defeciuisset, petebantur ab hæredibus eius fructus dotis, qui æstimantur Romæ ex statuto in singulos cẽtenos aureorũ septem: quærebatur, *num fructus etiam dotis dicti q̃ hæreditatis etiam ante interpellationem deberentur?* Respon
1 sum est deberi, † sed restitui hęredem posse ex generali clausula, si qua mihi iusta causa videbitur.

DECISIO MCCXXX.

De solutione & delegatione.

SVMMARIVM.

1 *Solutio & delegatio possunt executioni obijci.*

IDem in d. Regien. Num solutio & delegatio, quæ vim solutionis obtinet, obijci possit exequtioni.
1 Respõsum † posse, quamuis commissa sit causa, vt nihil sine cautione recipiatur.

DECISIO MCCXXXI.

De æstimatione fructuum.

SVMMARIVM.

1 *Æstimatio dicitur esse arbitraria.*

RAuell. in d. Sorana, cum duo testes de publica opinione æstimationis fructuum testarentur quinquaginta non excedere, ceteri singulares coniuncti octua
1 ginta efficerent; visum est, vt † æstimatio quæ arbitraria est, sexaginta non excederet.

DECISIO MCCXXXII.

De restitutione spolij.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio spolij est facienda, nisi graue oriatur scandalum.*

IOan. Paulus in Colmubrien. ex sententia, quamuis inutili, & a qua fuerat appellatum, Philippa fuerat
1 monasterio cui præerat, † spoliata ex regis mandato cum tribus sententijs. Iussum est spoliatam restituendam. Rex opposuit se, & patronum & pacificatorem sui regni paratum esse magnum præiudicium probare; concessum est a maiori parte, vt graue scandalum probare possit.

DECISIO MCCXXXIII.

De onere probandi.

SVMMARIVM.

1 *Probandi onus in aduersarium quando transferatur.*

PVteus Ristonorien. Polen. Castri; quærebatur, num, qui Castrum obtineret in Romadiola a Pontif. Maxim. transferret onus probandi in eum, qui di
1 ceret ad † alium dictum Castrum, quam ad Pontif. pertinuisse. Et ex multis coniecturis cum Specul. qui affirmat totam prouinciam Pontificis esse, tum ex testibus, tum ex narratione aliquorum diplomatum, eius præsertim, qui proximè decessit ante litem: responsum est transferre.

DECI-

DECISIO MCCXXXIV.

De dispensatione.

SVMMARIVM.

1 *Dispensatio pinguis quæ sit, & de eius effectu.*

THomas in d. Calagur. dispensatio valde pinguis (vt vocant) legebatur: quinque tamen ad sex mẽses: tria vero sub eodem tecto permittebãtur, cum alius, de quo illic mentionem non fecerat, cepisset cetera vacantia. Et dictum est potuisse aliud capere in locum eorũ, quæ relinquebantur ex permissione Principis nimia. Item cum vnitis illic mentio fieret, & non erat vnitum, sed erat vniendum: respõsum est, id non obesse, vt cetera obtineret.

DECISIO MCCXXXV.

De regula de trien.

SVMMARIVM.

1 *Regula de triennali non impeditur ex fructuum controuersia.*

IDem in Cęsaraugustana contra Petrum Valerum, conclusum est, quia post tres ferè sententias cesserat liti, & possessioni, cum de fructibus litẽ sustinuit ter, & post triennium iterum agere volebat, quasi his exceptione triennij abstulisset, responsum est, regulam non impediri fructuum controuersia.

DECISIO MCCXXXVI.

De calumnia.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio fideiussoria non trãsit ad hæredes, vbi de calumnia constat.*

FAbius in Romana respõsionis coram Aud. Camerar, fuerat aduersus quendam Decanũ ratione Capituli processum, qui fideiussorẽ dedit de se sistendo infra duos menses, & citatus non comparuit, nihil amplius aduersus eum, aut aduersum quemuis alium: dictum est, mortuo fideiussore hæredes conueniuntur, quasi se in totum debitum testator obligasset. Et cũ calumnioſum hoc videretur, absoluti sunt.

DECISIO MCCXXXVII.

De commissione deperdita.

SVMMARIVM.

1 *Causſa est committenda de nouo, vbi primæ commissionis tempus elapsum est.*

PRosper in Romana census, cum duę sententię pro Rodolph. Cardin. essent pronunciatæ. Commiserat reus causſam, sed de mense constat non de die ex vnius testis, & libri eiusdem relatione: dictum fuerat, vt iterum appellationis causſa committeretur, quòd quoniam diu neglectum fuerat, condemnandus videbatur.

DECISIO MCCXXXVIII.

De litteris Ordinarij, & Legati.

SVMMARIVM.

1 *Collatio Ordinarij antiquior vno die collatione facta a Legato, an sit præferenda.*

REomanus in d. Vasconen. Ordinarij litterę cũ testium nominibus afferebantur, quæ collationem vno die antiquiorem probarent, quam eam quę a Legato Auinionen. facta fuerat: quæritum fuit, num crederetur obstare decis. 22. 348. in nouiſ. 701. in antiq. Responsum est, nõ credi si Legati litterę non eodem morbo laborarent, sed testium subscriptionem, & tabellionis manum desiderari.

DECISIO MCCXXXIX.

De resignatione.

SVMMARIVM.

1 *Simoniaca resignatio ex quibus probetur.*

QVarta Nouemb. Aquen. in d. Calaguritana, dictum est, cum quis resignat simpliciter, sed resignatarij in possessione relinquendo in qua est, censetur sub ea conditione resignasse. Idem si pensio imposita fuerit a collatore in fauorem resignãtis. Sed & relata est vetus decis. simoniacum iudicari, cum eadem die, & coram eisdem testibus, ac notario collatio fit. Quod clarum videtur, cum admittatur resignatio, & petitio dictum est etiam insertum instrumentum inter easdem personas probare.

DECISIO MCCXL.

De fama publica.

SVMMARIVM.

1 *Fama publica sufficit ad probandam bonam fidem in præsentante.*

RAuel. in d. Eluen. ad bonam fidem in eo, qui probatur præsentasse, vt inducatur quasi possessio iurispatronatus, sufficit fama publica, quamuis quatuordecim annos tantum probetur eam præcedere præsentationem: fama autem esse dicitur, aut iuris præsentandi, aut dotationis, & donationis.

DECISIO MCCXLI.

De sequestro.

SVMMARIVM.

1 *Possessio sequestranda est vbi graue scandalum in restitutione spolu timetur.*

IOan. Paul. in d. Colubrien. cõclusum est ab omnib. aduersus Annã spoliatricem procedi posse, vt excludatur, sequestrandam tamen possessionem quoad videatur, an probetur graue scandalum, an peccatum.

DECISIO MCCXLII.

De confessione.

SVMMARIVM.

1 *Confessio facta in litteris impetrationis quando noceat.*

IAcobus Puteus in Salamantin. Capellaniæ Albẽsis, confessio in litteris impetrationis, in quibus narratur iuspatronatus esse ex iusta causſa, nocet.

DECISIO MCCXLIII.

De collegiata Ecclesia.

SVMMARIVM.

1 *Cathedralia iura Capituli non tolluntur per erectionem vnius collegiatæ.*

IDem in d. Salaman. Metinen. Iterum dictũ, quamuis variæ, quæ a Capitulo maiore ex longa consuetudine tenebatur, tamquam cathedralia iura, non tolli per vnam ex minoribus Ecclesijs collegiatam erectam.

DECISIO MCCXLIV.

De regula de triennali.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio in integrum non petita in tempore non datur.*

THomas Thanis in dicta Cæsaraugustina, obijciebat, Valerius triennium sibi impediri propter litem factam non concurrisse: responsum est, per eum stetisse, cum potuisset eisdem modis agere, quibus hodie agit per rest. in integr.

DECISIO MCCXLV.

De iure præsentandi.

SVMMARIVM.

1 *Jus præsentandi non probatur ex certo subsidio dato alicui tamquam patrono.*

PRosper in Cõpostellana S. Cypriani, fama publica efficit semiplenam: item testis vnus semiplenã, dummodo de eadem re deponant, sed qui deponunt de certo subsidio accepto, tamquam a patrono, non inferunt patronum habere eius præsentandi.

DECISIO DCCXLVI.

De electione.

SVMMARIVM.

1 *Lis quando finita dicatur per missionem in possessionem.*

PEreg. Salamã. Abbatię Metinẽ. missus in possessionem extinguit litẽ, nisi statim ab aduersario deferatur iudicium nullitatis, quod tamen non efficit litigiosum, nisi cũ negotio principali & restitutorio commissum sit, qui habet electionem conscribendi litteras subrogando, aut neutri, &c. si moriatur nõ trãsmittur subro-

subrogatis electionem, si modo aliquod ex his sequutum sit.

DECISIO MCCXLVII.

De alternatiua.

REom. in d. Salamantina Validen. præstimonij, alternatiua non reseruat alios mentes, quamuis dictum sit, vt non vtatur priuilegio aliorum. Itaque noua prouisio iuuat, nisi regulæ derogetur.

DECISIO MCCXLVIII.

De delegatione.

SVMMARIVM.

1 *Delegationi non obstat, non esse debitores ad quos est delegatum, modo appareat de constitutione soluendi.*

SExta Nouemb. Aquen. in d. Regien. delegatio tollitur per transactionem, præsertim cum non ignorare viderentur contrahentes. Sed & dixit Thomas,

1 delegationi † non obstare non esse debitores eos, ad quos est delegatum, modo ipsi constituerint se solituros, Afflict. decis. Neap. 353. qui refert Aret. cons. 5. dicentem communem.

DECISIO MCCXLIX.

De concordia.

RAuell. retulit Paulum Pontificem iussisse, vt transigeretur in omnibus litib. quæ interponerentur super potestate Nuncij, &c. cui fuerat denegata potestas conferendi vacantia locupletia per obitū. Et fuerat scriptum verbum, mortis, quòd fuerat deletum in originali.

DECISIO MCCL.

De pensione.

SVMMARIVM.

1 *Consensus eius qui beneficium tenet, requiritur in translatione pensionis.*

IOan. Paul. in Illerden. in translatione pēsionis necesse est, vt consentiat qui beneficium tenet. Item

1 successori beneficij intimari oportet litteras. Sed si quis promisit se soluturum, cum aliàs voluerit, & sic velit, ac postea transtulit beneficium, an expectetur vt litteræ intimentur successori? Minime, cū post mortem aliter teneatur.

DECISIO MCCLI.

De declaratoria.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria transita in rem iudicatam, quando rescindi potest.*

PVteus in d. Hispalen. sententia declaratoria ob nō

1 solutionem, si nulla fuerit pensio, quamuis transierit in rem iudicatam, rescindi potest.

DECISIO MCCLII.

De statutis militiæ.

SVMMARIVM.

1 *Optio millitiæ Hierosolymitanæ est communis omnib. linguis.*

IDem in Cęsaraugustana alimentorum Milites Hierosolymitani diuisi sunt in linguas octo, tres Gallię, duas Hispaniæ, Italiæ vnam, item Hybernię, ac Germaniæ, Hispaniaque in citeriorem ac vlteriorem diuiditur: habet in vlteriori Castiliæ, & Lusitaniæ prioratus, in citeriori habuit olim Ampostanum, & Nauarrien. in Ampostan. eligitur Cathaloniæ prioratus, clausis limitib. Dubitatur, nunquid optio militiarum, quæ antiquiori defertur, communis sit, vt olim erat

1 diuisa & ex limitibus. Conclusum est nō separari. Ex sententia tamen etiam ex separatione ipsorum in pertinentibus rebus magis probari.

DECISIO MCCLIII.

De confessionis correctione.

SVMMARIVM.

1 *Correctio confessionis admittitur, si sunt indicia erroris.*

1 IDem in Salamantina Alben. confessio correctionis per remissoriam, vt error probetur, etiam in prima instan. cum cautione, vt vltimæ sententiæ stetur, admitteretur, si essent indicia erroris.

DECISIO MCCLIV.

De remissoria.

THomas in Auinionen. remissoria in prima instantia cum simili cautione concessa, cum non fraude mittentis, sed Nuncij retineretur vltra terminum, & prorogationem termini, prouisum est vt expectaretur per tres menses, idem 16. Nouemb.

DECISIO MCCLV.

De Clem. gratiæ.

IDem in d. Calagurritana confirmatum est, vt si non in loco superiorum, sed aliud obtineretur, de quo nulla fit mentio, Clem. gratiæ, locus esset.

DECISIO MCCLVI.

De signatura.

FAbius in Romana Palonū, signatura cōmisit multa debere interpretari singulis referendo, sed & quod expressum est, non continetur sub generali verborum compendio.

DECISIO MCCLVII.

De violatione sequestri.

SVMMARIVM.

1 *Suspicio delicti in fructibus colligendis, ex quibus colligatur.*

IDem legit quædam testimonia, quibus probari dicebatur violatum sequestrum, sed in eis tantum di-

1 cebatur, actorem aduersarij fructus collegisse, neque de scientia Domini constabat, cum ex reliquidatione inter Dominum & auctorem non leuis suspicio delicti esset, sed contractum est.

DECISIO MCCLVIII.

De appellatione remota.

SVMMARIVM.

1 *Clausula, appellatione remota, quid operetur.*

PEregrinus in Hispalē. Donadij, siue donatini, clau-

1 sula, appellatione remota efficit, vt attentata non rescindantur tamquam attētata, sed cum ageretur de ea, quæ non esset appolita sciente principe, & maturo consilio, sed in vulgari & vendibili se scripto conquestus, contra responsum est. Ego retuli Francisci opinionem in c. pastor. col. 4. de appell. qui nō male distingut inter causas a iure permissas.

DECISIO MCCLIX.

De litteris suspectis.

SVMMARIVM.

1 *Suspicio litterarum quid operetur.*

1 ROmanus in d. Vallionē. Maxima suspicio litterarum ordinarij efficit, vt Legati litterę præferātur.

DECISIO MCCLX.

De decis. 311. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Decisio 311. in nouis. quo casu intelligatur.*

IDem in Illerden. inter Ioannem Suarrem, & Ludouicum Massan. ab omnibus cōclusum est, decis. 311.

1 in nou. locum non habere in beneficijs, quæ ab Episcopo & Capitulo conferri possint: secus in his, quæ ad solum Episcopum spectant.

DECISIO MCCLXI.

De turpitudine.

SVMMARIVM.

1 *Regula de litteris, habet locum etiam quando non procedit executiuè.*

AVgustin. in Eluen. bullæ Terraneæ non sufficit præsentatio sententiæ, nisi conditio adimpleatur citata parte legitimè. Item cum de iure multis committionibus scriptū esset, vt procederetur, quamuis expectæ veniant reficiendę vique ad sententiam,

1 facto depolito potest proferri sententia. Item † regula de litteris habet locum etiam si non procedit executiue.

DECI-

DECISIO MCCLXII.

De simonia.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium non confertur alleganti turpitudinem suam.*

PRosper in Toletan. Notarius qui scripserat instrumentum simoniacum, non auditur aduersus contrahentem ex gratia, si neutri, quamuis criminosis &
1 infamibus conferantur † beneficia: hic tamen repellitur, quod turpitudinem alleget suam.

DECISIO MCCLXIII.

De sententia mortuo reo.

SVMMARIVM.

1 *Mandante mortuo in beneficialib. exspirat mandatum.*

DEcimatertia Nouembr. Aquen. in Toletana Canonicatus, cum sententia ferenda esset, reus defunctus est, eiusque procuratore reiecto, & aduersus sua interesse existimantes absolutoria lata, mortui hæredes in receptis fructibus ante obitum & expensis condemnantur, quoniam in beneficialibus mortuo
1 mandante exspirat † mandatum. Postmodum cum repertum esset, illum non esse mortuum, exequutioni non mittitur sententia, quia ipse citatus non est ad sententiam, neque damnatus.

DECISIO MCCLXIV.

De citatione ad sententiam.

SVMMARIVM.

1 *Citatus ad sententiam a Vicario Episcopi, numquam potest condemnari, nisi iterum citetur.*

IDem in Carthaginen. decimarum, & primitiarum,
1 citatio † ad sententiam in singulos dies iuridicos, sed semel tantum, valuit ex consuetudine, sed citatus ad sententiam a Vicario Episcopi numquam potest condemnari, nisi iterum citetur ad sententiam.

DECISIO MCCLXV.

De delegatione.

SVMMARIVM.

1 *Delegatio tollitur per transactionē factam a scientibus.*

IDem in d. Regien. per transactionē factam a scien
1 tibus tollitur † delegatio: sed an omnes sciuerint, fuimus diuisi. Et ampliatum est, quòd scientiæ conse ctura erat pars pecuniarum ex soluta a delegato expresse, non tamen quasi a delegato.

DECISIO MCCLXVI.

De probatione semiplena.

IOan. Paulus in Parmen. incidenter dictum, in antiquis semiplena probatio sufficit, nisi priuilegiata præsumptio obsit.

DECISIO MCCLXVII.

De clausula, omnes.

SVMMARIVM.

1 *Clausula, quod omnes, quid operetur.*

IDem in Placen. denegationes fructuum contra Ferdinandū Brauium. Dictum † quòd clausula, quòd omnes, & cet. ex subiecta materia, & ex supplicatione referri singulariter, non vniuersaliter, ne sequeretur absurdum, capellanos præferri portionarijs, aut nouos veterib. stante præfectum Clementis declaratione, qui non tollebat ius quæsitum, cum nondum vacassent portiones, ex quib. illa detrahebantur.

DECISIO MCCLXVIII.

De clausula codicillari.

SVMMARIVM.

1 *Clausula codicillaris quid operetur.*

IDem in Forliuien. retulit veterem conclusionem
1 fuisse, codicillarem † clausulā filio præterito ignoranter, inducere fideicommissum.

DECISIO MCCLXIX.

De statuto.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Bononiæ in materia testamentaria, quomodo intelligatur.*

THanis in d. Bononien. Sex, in quibus proponens
1 fuimus in ea opinione, & † statutū Bononiæ non conseruaret testamentum factum, ita vt numquam irritum factum esset dedisse testandi licentiam, ex quo ad confirmandum testamentum prius factū, erat voluntas declarāda, & aliud facere cepisset, & prius corruerat, ex l. si quis filio. §. irritum. de iniust. rupt. l. Titius. de testam. militis. Aret. in §. non tam. quib. mod. test. infirm. quattuor tenuerunt statutum conseruare semper & efficere testabiles damnatos, ex quo nisi alio testamento non corruit prius. de legat. 3.

DECISIO MCCLXX.

De translatione in priuilegio.

PRosper in Fauen. milites sancti Petri ex priuilegio possunt transferre pensiones coram notario & testibus. Dubitatum, *an superior aliquis requiratur, & an priuilegium notario, aut exequntori ostendi debeat?* Resonsum est, fortasse debere, duobus tamen dissentientibus

DECISIO DCCLXXI.

De obreptione sublata.

SVMMARIVM.

1 *Cognitio de obreptione quando fieri possit.*

IDem in Romana mercator, qui decoxerat, impetrauit, vt debita, duabus, quintis partibus retentis, solueret, neque id rescriptū † per obreptionem tolli posse. Creditor a Cardinali impetrauit, vt de ea re iudicium fieret, dato termino. Mercator ab eodem obtinuit, vt via iuris cautla cognosceretur. Responsum est cognosci de obreptione posse.

DECISIO MCCLXXII.

De familiaritate.

SVMMARIVM.

1 *Familiaritas ex quibus probetur.*

IN Gerunden. familiaritas nō probatur ex generali
1 dicto, † argumentū verum ex ratione speciali, quæ alio pertineat. Item subscriptio notarij Prouincialis non recognita, non facit fidem, etiam si ab alio notario confirmetur, qui sit recognitus a testibus. Sed neque notarius potest fidem facere de rebus gestis corā substituto, nisi ex consuetudine id teneat. Item Reg. 29. de litteris expediendis solet derogari, dummodo ante terminum ad articulandum bene seruatum litteræ expediantur, quamuis scribatur ante terminum ad articulandum tantum.

DECISIO MCCLXXIII.

De iure patronatus per sententiam.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus magnatum præsumitur ex vsurpatione.*

RAuellen. in d. Eluen. relatum est fuisse decisum,
1 ius patronatum † magnatū præsumi ex vsurpatione & præsumptione esse. Itaque quamuis nō probetur tama modici temporis, eaque ex fundatione, non tamē ex eo ius patronatus ex fundatione est. Itaque derogari potest per Pontificis rescriptum.

DECISIO MCCLXXIV.

De probatione asserentis.

PVteus in d. Cæsaraugustana militiarum, cum probetur, multos milites Terraconen. apud Celtiberos militias obtinuisse, qui dicit Celtiberos consueuisse, & illic reciperentur, probare debet, item quatenus rescripto Principis factum esse, probet.

DECISIO MCCLXXV.

De subrogatione,

SVMMARIVM.

1 *Regula 29. de litteris expediendis, quo casu non habeat locum.*

1 FAbius in Cæsaraugust. regula 29. de litteris † expediendis, nō habet locū in commissione de pendenti. Itē nō de quibuscumque litteris intelligitur: nā habens iā aliquas, non efficit regulariter locum, sed

etiam

etiam prætendens sua interesse, narrans personam iudicis, & reorum, & si taceat, de quo litigetur, rectè subrogari potest.

DECISIO MCCLXXVI.

De lite.

SVMMARIVM.

1 *Lis non inducitur ex solo mandato præsentato.*

1 PEregrinus in d. Salamantina Abbatię, ex solo mandato præsentato non inducitur lis, neque procurator generalis sine consensu, & ratihabitione Domini ex lite efficit, vt censeatur beneficium acceptasse.

DECISIO MCCLXXVII.

De noua prouisione.

SVMMARIVM.

1 *Antiquior in die prouisus præfertur aliis.*

1 ROmanus in d. Vassionen. inter duas nouas prouisiones habentes, antiquior in die præferatur ceteris, Legati & Ordinarij litteris sublatis.

DECISIO MCCLXXVIII.

De terminis substantialibus.

SVMMARIVM.

1 *Termini substantiales possunt minui, sed non omitti.*

1 DIe 16. Nouemb. Rauel. quattuor termini substantiales dierum numero minui possunt, †omitti ne queunt, etsi cõmissa sit causa, vt sine eis iudicetur, decis. 33. in nou. sñia pendente concordia lata est nulla.

DECISIO MCCLXXIX.

De impetratione rescripti.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria etiam in profanis non est deneganda.*

1 PVteus in Gadicen. seu Toletan. inter Ducem Alben. & Archiepiscopum Toletanum. Et non denegandam † remissoriam in profanis, etiam sine indicijs; & articulis relcuans est rescriptum, præsumitur impetratum ab eo, cuius nomine litteræ sunt expeditæ, si fit aliqua impensa, licet dicatur motu proprio concessum, & gratis expeditum.

DECISIO MCCLXXX.

De præscriptione.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia cathedralis & collegiatæ, quando per præscriptionem tollantur.*

1 IDem in d. Salamantina præeminentiarum, priuilegia † cathedralis, & collegiatæ præscripta a Capitulo maiore, & Archipresbytero simul per suppressionẽ Archipresbyteri, & erectionem collegiatę cum Abbate, qui & Ecclesiæ, & Clero præsit, tolluntur; secus si Capitulo maiori tantum competebant.

DECISIO MCCLXXXI.

De possessione decimarum.

SVMMARIVM.

1 *Præsumptio fit in præteritum ex coniecturis in præsens.*

1 FAbius in d. Pampilonen. decimarũ testes deponebant de possessione tempore litis sine initij relatione. Item quidam de tempore ante litem. Item compromisso dicebatur solitos recipere decimas, & non præsumendum esse initium possessionis tunc fuisse. Ex his enim coniecturis ad præterita præsumimus, nisi contrarium probetur, puta alio in possessione ante litem, aut post existente.

DECISIO MCCLXXXII.

De collusione.

IDem in Oxomen. gratia consumpta est ẽt si sub cõditione acceptet, si in possessione reperitur, & substinuit litem ac sententiam. Sed & collusisse videtur, qui noluit defensionibus vti optimis præsertim.

DECISIO MCCLXXXIII.

De resignatione.

SVMMARIVM.

1 *Papa censetur admittere resignationem cum conditione si legitimè adhibeatur.*

1 ROmanus in Segobien. Consensus minoris 24. annorum corã Papa † censetur, cum causæ cognitione adhibitus. Namque approbatum fuit, q̃ Milis notat, minorem consensisse resignationi cum causæ cognitione: dubitatum tamen est, *an censeatur Pontificem admittere resignationem cum cõditione, si legitimè adhibeatur?* Sed & dictum per procuratorem nõ posse, nisi esset legitimè constitutus. Item consensum eius qui ius habebat, & gratiam pendere quo ad iterum minor consentiat.

DECISIO MCCLXXXIV.

De coniecturis.

AQuen. in d. Regien. vicerunt coniecturæ, vt delegatio sciretur, tum ex causæ cognitione, tum ex consensu & scientia curatoris, tum ex nomine delegantis.

DECISIO MCCLXXXV.

De fideicommisso.

SVMMARIVM.

1 *Clausula codicillaris posthumo insciente praterito, operatur fideicommissum.*

IOan. Paulus. Foroliuien. hæreditatis, quinque fuimus in opinione, in qua tenuerũt sex aduersus tres,

1 *clausulã † codicillarẽ posthumo insciente præterito, operari fideicommissum, tum ex verbo futuri temporis, tum quod filius matris posthumo præferẽdus, tum quod supernixit.* Et homo factiosus integra valetudine fecerat testamentum, atque etiam occisus est a socero. Duo propter æqualitatem conseruandam, & mortem incogitatam contra fideicommissum tenuerunt: duo ampliarunt, qui postea cum alijs duobus tenuerunt. Ego motus sum ex l. 3. C. de milit. test. & l. 3. C. de in. codicill. Thomas in d. Auinionen. vt supra.

DECISIO MCCLXXXVI.

De collegio.

PRosper in Segob. de Parazes absentes, cum de præiudicio ipsorum agitur, vocantur: sed cum ad pristinum statum, & meliorem redigitur collegium, qui in oppido sunt, ac ceteri absentes in eo vocantur.

DECISIO MCCLXXXVII.

De mandato.

SVMMARIVM.

1 *Possessio est iudicialiter probanda ad effectum mandati de manutenendo.*

IN d. Tirasonen. petebat quis mandatum demanutenendo constito de possessione, cum adhuc primi

1 palis non esset citatus, & repulsus est, quia † de possessione prius parte præsente, & iudicio introducta debet constare.

DECISIO MCCLXXXVIII.

De sequestro.

SVMMARIVM.

1 *Sequestrum imponendum est non obstante absolutoria ab excommunicatione.*

IDem in Adrien. absolutio non solet denegari his, qui in Prouincijs excommunicantur: sequestrũ tñ impositum in fructibus totius Ecclesiæ, quamuis de

1 iure percipiendi eos ageretur, & † super spolio fructuum, & iurisdictionis Prioratus, permissum est, quamuis non erat imponendum, quia non super beneficio. Clem. 7. de seq. pos. & fruct. mutantur tamen sequestratores arbitrio iudicis, Oldrad. cons. 166.

DECISIO MCCLXXXIX.

De præsumptione.

SVMMARIVM.

1 *Præsumptio est pro sententia, donec contrarium probetur.*

1 DIe 20. Nouemb. Aquen. in d. Carthaginen. præsumitur pro sententia, vt † sententia lata per Titium citata per prouisorem, etsi acta cetera facta fuerint coram Caio Vicario, prouisor sit Titius.

DECI-

DECISIO MCCXC.

De solutione facta vxori.

IDem in Rom. Casalis. Vxori solutum consentiente viro, si excedat quantitatem debitam vxori, censetur viri caussa solutum, qui ex alia caussa petebat.

DECISIO MCCXCI.

De fructibus dotis.

SVMMARIVM.

1 *Dotis fructus quando non debeantur.*

1 IDem in Regien. fructus dous † non debentur post delegationem, quæ certis pensionibus erat constituta. Item cum transactum est.

DECISIO MCCXCII.

De protonotariatu.

SVMMARIVM.

1 *Consensus non requiritur in his, quæ spectant ad publicam vtilitatem.*

IOan. Paul. Valentin. creatur Protonotarius, & in rescripto dicitur, vt debeat iuramentum præstare, an si non constet præstitisse, vtetur priuilegijs? Re-

1 sponsum est † vti potle, cum ea conditio ad insignia gerenda referatur, & in ijs, quæ ad vtilitatem publicam pertinent, non requiritur consensus.

DECISIO MCCXCIII.

De homicidio.

SVMMARIVM.

1 *Homicidium ex quibus probetur indicijs.*

1 IDem in Vrgillen. homicidiū † per testes de auditu ab ipso homicida, & cum alijs coniecturis, in quib. omnes concurrunt, vt puta vulneribus, fuga, & morte, probatur.

DECISIO MCCXCIV.

De dispensatione.

THomas in d. Calaguritana allegans dispensationem ad tria certa debet probare beneficium inter illa contineri.

DECISIO MCCXCV.

De triennali.

SVMMARIVM.

1 *Possessor triennalis non dicitur vbi aliqua supersit citatio etiam contra alium facta.*

IDem in d. Cæsaraugustana Torrulbana cesonum contra Petrum Vaterma pro Bartholomæo Fortuna: si quis citat aliquem, & deinde aduersus alium intendit litem, & post tres annos lite extincta, dicit se possessorem triennalem, an citatio prior ei noceat. Re-

1 sponsum † est nocere, nisi appareat de verisimili errore, vt vnum pro alio citasset, aut eum, qui Romæ citauerat, erat in prouincia.

DECISIO MCCXCVI.

De quasi possessione.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus quasi possessio sufficit ad beneficium obtinendum: fallit tamen, vt hic.*

1 IDdem in Placentina, quasi possessio clericatus † sufficit, & si litteræ non extent: fallit in illegitimo, aut bigamo, aliàs infecto, nisi probetur dispensatio & ea non subreptitia, quòd in eo cui succeditur, non est necesse: ampliatum est.

DECISIO MCCXCVII.

De simonia.

PRosper in d. Toletana. Iterum dictum, notarium rogatum de simonia eo instrumento non posse, ex eodem ostendere nouum ius sibi suffragari, ex mente cap. ex litteris, de transl.

DECISIO MCCXCVIII.

De successore.

IDem in Senen. Mercator, qui in alterum locum successit, tenetur ad onus & lucrum.

DECISIO MCCXCIX.

De renunciatione.

SVMMARIVM.

1 *Legitima an peti possit per successorem mulieris.*

IDem in Maceraten. Maritus promisit pro vxore, vt soluta dote renunciaret legitimæ: dos non est solu-

1 ta, quia † idem maritus recusauit cauere de conseruanda, an post vxoris mortem, qui successit, possit petere legitimam. Responsum non posse.

DECISIO MCCC.

De re profana.

SVMMARIVM.

1 *Profana res quæ dicatur.*

IN d. Adrien. Remissoria in profanis etiam sine su-

1 spensione datur: profana † autem appellatur etiam si de iurisdictione, & fructibus beneficij litigetur.

DECISIO MCCCI.

De nullitate.

SVMMARIVM.

1 *Nullitas ante omnia decidenda est.*

1 IDem in d. Eluē. de Villa, nullitas † ante omnia decidenda est libere: sed si post cessionem reiterentur acta, potest ad vlteriora procedi, refectis expensis, aut facto depositio.

DECISIO MCCCII.

De sententia antiqua.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ antiquæ an credatur sine processu.*

1 IDem in Bononien. Papazonum: sententiæ † antiquæ sine processu creditur, nisi probetur processum nullum Calsad. decis. 6. de appel. Antiquum appellatum est 24. ann. ante litem.

DECISIO MCCCIII.

De fide instrum.

SVMMARIVM.

1 *Instrumento antiquo credendum exemplato coram iudice, & quinque notarijs.*

PVteus in Parmensi Vallium aduersus Ducem Ferrarien. dictum est, instrumentum antiquum exem-

1 platum † coram iudice, & quinque notarijs, etsi de citatione non appareret, credendum. Antiquum appellauimus tunc 60. ann. ante litem, quæ fuerat capta ante 26. ann. quamuis aliqui repugnauerint, alleg. Præposit. Fel. in c. Albericus. de testibus.

DECISIO MCCCIV.

De possessorio & petitorio.

FAbius in Bononien. Gozadinorum, intentatū possessorium & petitorium potest ante sententiam variari, decis. 9. in nou. de caus. possess.

DECISIO MCCCV.

De custode.

PEregrinus in Romana pro Cortesijs, dictum, Custodem, nisi in vacuam possessionem, non esse ponendum.

DECISIO MCCCVI.

De familiaritate.

REomanus in Lamacen. probatur familiaritas scriptoris, nisi probetur eodem tempore familiarem alterius fuisse.

DECISIO MCCCVII.

De remissoria.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus familiæ potentis ex fundatione vel dotatione, an probetur per famam publicam.*

DIe 27. Nouembis in die Eluē. dubitatum fuit, an danda esset remissoria volenti probare iuspatro-

1 natus † regis ex fundatione, vel donatione per famam publicam immemorabilem, cum in regibus præsumatur vsurpatio, & constaret aliquot annos Pontificem liberè contulisse. Vicit tamen maior pars.

DECI-

DECISIO MCCCVIII.

De donatione causſa mortis.

SVMMARIVM.

1 *Donatum concubinæ post mortem matrimonij causſa, acquiritur filio tantum quoad alimenta.*

IDem Rauellen. in Auximana, cum donatio facta eſſet † cõcubinæ abſenti & filio notho, & ante acceptationem matris matrimonij cauſſa poſt mortem donaſſet: deinde cum hac ſecunda in codicillis deceſſit, & mater cõſenſit poſt mortem: quæſitum, an filio præſenti omnia acquirerentur. Reſponſum, quo ad alimenta tantum acquiri. Sed & num cauſſa mortis dicenda eſſet poſterior donatio, vt ab imperito notario erat appellata, & an reuocari potuiſſet. Reſponſum cauſſa mortis non eſſe, ſed ſi prior ſacramento confirmata fuit. Videndum erat, nũquid reuocari potuiſſet ante matris conſenſum. Allegatum eſt, duos tantum teſtes præſumptionem facere donationis inter viuos.

DECISIO MCCCIX.

De poſſeſſionis continuatione.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio hæreditatis defuncti ab hærede in hæredem continuatur.*

PVteus in Parmen. contra Liuiam Palauicinam, dictum vſum fuiſſe decreto Mediolanen. vel potius Placentin. quo a defuncto in † hæreditate ab hærede in hæredem continuatur poſſeſſio, licet ipſa generaliter locuta fuerit, &c. An vero aduerſarius eodem iure vti poſſit. Videndum, num par cauſſa ſit, nam neque iniquum ius obtinuit, neque aduerſus eumdem obtinuit vt retorqueri poſſit.

DECISIO MCCCX.

De abſentia.

SVMMARIVM.

1 *Abſentia quotuplex eſſe dicatur.*

IDem in Cæſarauguſtana contra M. Paſq. dictum, qui aſſerit abſentibus † cibaria, & diſtributiones dari ſolere, probare debet, qua abſentia illi abſint, quia ius commune repugnat.

DECISIO MCCCXI.

De gratia conditionali.

SVMMARIVM.

1 *Conditionalis gratia ante euentum conditionis non afficit beneficium.*

FAbius in Terraconen. aduerſus Doriam. cõfirmatum, quod iterum erat concluſum, conditionalem gratiam † ante euentum conditionis, non afficere beneficium, vt interea ab Ordinario conferri nõ poſſit, c. ſi pro te, de reſcript. in 6. & Clem. 1. de conceſſion. præb. etiam ſi adſit clauſula, ex nunc, prout ex tunc, & è contra, Caſſad. 5. de præben. ſecus ſi poſt euentum conditionis vacaſſet. 183. in nouis.

DECISIO MCCCXII.

De translatione.

SVMMARIVM.

1 *Penſio an & quando transferri poſſit.*

IDem in Rom. translationis penſionis, cum penſio quadraginta cum poteſtate transferendi eſſet impoſita, & ob non ſolutionem penſionis priuatus eſſet beneficio, & ex concordia iterũ renouata pẽlio † fuerit, & ampliata ſine vlla transferrendi poteſtate. Dictum eſt non poſſe transferri, tum, quia eo tempore non ſolebat concedi, tum quia erat ampliata, nã priorem abolitam minimè dubitandum eſt. Neque generalibus verbis reuiuiſcere translationem, niſi narratum eſſet Pontifici ita factum, &c.

DECISIO MCCCXIII.

De probatione poſſeſſionis.

REomanus in Terdonẽ. probationem poſſeſſionis perditæ fieri oportet ſciẽte Domino & patiente.

DECISIO MCCCXIV.

De exequutione.

AQuen. in d. Regien. dotis, iniquam apertè ſententiã non eſſe exequendam. Itaque a delegationis tempore ad translationem fructus non debent.

DECISIO MCCCXV.

De confeſſione.

IOan. Paulus in d. Vrgellen. confeſſio præſertim geminata, & extraiudicialis probat, quòd vulnus intligens non eſt homicida, niſi mors ſequatur.

DECISIO MCCCXVI.

De abſolutione.

IN Romana, abſolutio parte citata concedenda in cenſuris præſertim Vrbis, etiam ſi ad cautelam petatur in commiſſione.

DECISIO MCCCXVII.

De moleſtationibus.

IDem in Caputaquen. commiſſio ſuper moleſtationibus beneficij ſufficit ad canonizationẽ, Caſad. 6. de reſcript. Item qualitates beneficij non probatæ parte non opponente, cum conſtat de corpore, non obſunt, neque probatio ante diem certam pro menſis probatione.

DECISIO MCCCXVIII.

De reſtitutione.

SVMMARIVM.

1 *Iudicato quoad poſſeſſionem in cauſſa reſtitutionis non tenetur parere.*

DIe 2. Decembris, Aquen. in Illerden. omnes, duobus exceptis, conuenerunt † cũ Staphil. opin. vt in cauſſa reſtitutionis ſignata, prout de iure, cum res iudicata per vnam ſententiam per contradictas, vt vocant, erat effecta, non teneretur parere iudicato, quoad poſſeſſionem, maximè cum ante exequutionẽ legitimè petitam cauſſa reſtitutionis eſt introducta. Duo enim alij tenebant Alex. opin. Alexan. in conſil. 62. vol. 6. Idque ampliatum eſt.

DECISIO MCCCXIX.

De errore calculi.

IDem in d. Regien. error calculi officit ſententię, cũ in ipſa ſententia cognoſcitur, non etiam ſi ex actis deprehendatur.

DECISIO MCCCXX.

De legitimitate.

THomas in d. Venetiarũ legitimitatis, dubitatum eſt, an probaretur ſcientia filiæ, cum mater cum marito & mœcho ſimul habitaret, ac poſtea cum mœcho cõtraxerit, nam maritus tollebat ſuſpicionem habitationis. Item agebatur non de matrimonio, ſed de filijs & hæreditate. arg. c. ex tenore, qui fil. ſint legit.

DECISIO MCCCXXI.

De translatione penſionis.

SVMMARIVM.

1 *Translatio penſionis poteſt fieri per milites S. Petri coram Notario ſine oſtenſione priuilegij.*

PRoſper in d. Fauen. milites S. Petri poſſe corã Notario, & teſtibus penſiones trãsferre ex Leonis reſcripto conſtat. Sed dubitatur, num † qui coram Prælato fecisſet, & notario, non oſtenſo priuilegio, poſſet, Reſponſum eſt poſſe, duobus diſſentientibus.

DECISIO MCCCXXII.

De menſibus.

IDem in Auguſt. an ſex menſes dati Germanis, vt prouideant ij, ad quos pertinet, locum habeant in legatis. Reſponſum eſt, non habere.

DECISIO MCCCXXIII.

De prouiſione poſt priuationem.

IN Veron. ordinarius nõ potuit prouidere poſt ſententiam priuantem quendam beneficio intra termi num eſt appellandũ, ſi modo appellari poterat, etiam ſi appel-

ſi appellatio eſſet deſerta, vt in Barchinonen. aliàs fuit decitum.

DECISIO MCCCXXIII.

De antiqua ſententia.

PVteus in Parmen. vt ſupra in deciſ. 152. Fabius in Bononien. Papazonũ, præſumitur pro antiqua ſententia, vt aut mandatum, de quo in actis fuerit recectũ, aut aliud mandatum, aut ratificatio intetuenerit, Caſſador. 3. de procurat.

DECISIO MCCCXXIV.

De mandato Capituli.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum Capituli ad lites ſine ſigillo, & nominibus valet.*

REomanus in Corduben. mandatum ad lites Capituli ſine ſigillo, & nominibus nec numero maiori duarum partium, valet, ſed & ſtatur generalib. verbis, niſi contrarium probetur. Item excommunicati rei audiuntur.

DECISIO MCCCXXV.

De ſententia mariti.

SVMMARIVM.

1 *Maritus an compellendus ſit vxorem recipere, quæ ab ipſo diſceſſit propter eius ſæuitiam.*

DIe 4. Decẽbr. Rauell. matrimonij. Mulier diſceſſerat a viro timore ſæuitiæ, abſolutus eſt, quia de ea non conſtabat, ſed cum cautione, ne malè tractaretur: Maritus noluit cauere: Vxor ſine cautione reddire cupit, quęrebatur, numquid poſſit compelli maritus eam recipere, & an id exequutorio iudicio fieri poſſet? Re-
1 ſponſum † eſt non poſſe, niſi iterum moneretur ex noua commiſſione, quia prima monitio fuit cum clauſula, ſi ſentiſſet ſe grauatum, compareat, quæ reſoluitur in citationem ſi compareat apud nos: Auditor tamen Cameræ vtitur reintegratione monitorij.

DECISIO MCCCXXVI.

De prælatione.

SVMMARIVM.

1 *Doctores plures ſi ſint, quis præferatur.*

IDem in Salamantina inter duos medicinæ Doctores
1 controuerſia erat vter præcedere debebat alter Ferrariæ Doctor, alter Salamanticæ licentiam fuerat conſequutus, Ferrarienſ. licentiam poſtea quoque conſequutus eſt. Et cum vellet in corpus Doctorum cooptari, oppoſuit alter ſe quoque Doctorem appellari cupere, & antiquiorem eſſe. Nec obeſſe, quod Ferrariæ Doctor fuiſſet, quoniam illis conſtitutionibus alienigenæ Doctores licentiam conſequutis cederent, ac ſi Ferrarienſ. Doctorem ſe dici cupit, vincebat alter. Sed quoniam quaſi Doctor admitti cuperet amplius eſt. Accedebat, quod & doctior, & alterius præceptor Laurentius Alderetus eſſet. Item conſidero fieri potuiſſe, vt in examine publico, quòd deerat, alter deficeret.

DECISIO MCCCXXVII.

De relatione.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſionis reformationem pars poteſt petere, dum de ea conſtet in commiſſione aduerſarij.*

PVteus in Romana, Cum non conſtaret de commiſſione appellationis, q a dicebatur in dirẽptione Vr-
1 bis deperdita, & † exſtaret in commiſſione aduerſarij, aduerſus quam reformationem aduerſarius generalia oppoſuerat, quęrebatur, num poſſet vti ea reformatione, quatenus alterius mentio fieret? Reſponſum poſſe.

DECISIO MCCCXXVIII.

De immemorabili.

SVMMARIVM.

1 *Immemorabilis, per quos teſtes probetur, & quomodo.*

IDem in d. Salamantin. præeminentiarum, quęritum eſt, num poſſet immemorabile tempus ante erectionem collegiatę, ac poſtea ante litem probari per teſtes, anno 1540. examinatos, cum erectio fuiſſet anno 1480. lis mota anno 1520. Nam recepta erat Franciopinio in cap. 1. de præſcript. in 6. eam per teſtes maiores quinquaginta annis probandam, qui de viſu poſſeſſionem quadragintaannorum & de auditua maioribus etiam
1 deponãt. Reſponſum † eſt alteram poſſe, alteram non poſſe. Sed & diſtinguendum eſt in rebus præſcriptis, vt antea dictum eſt.

DECISIO MCCCXXIX.

De conſtituto in carcere.

SVMMARIVM.

1 *Conſenſus, an poſt mortem mandantis præſtari poſſit.*

IDem in Ouaten. cum in carcerib. cõſtiturus litteras cum libellis ſupplicibus ad amicum miſiſſet in hæc verba: Peto a te vt libellum a Referẽdario, & Datario offeras, & quaſi procurator ex mandato miſſo conſenſum præſtes meę reſignationi, cum mandatum non appareret præter id, quod poſt duos annos moriens fece-
1 rat: quærebatur, num ex illo † conſenſus poſt mortem præſtari poſſet. Neque dubium erat, ſi mandatum eſſet miſsum, aut ſi ex litteris conſenſus præſtari potuiſſet, quia recte factum eſſet, ex deciſ. Sarnen. in reg. de infirm. & de public. Sed quoniam ex nouis Pauli regulis a die mandati viginti dies connumerantur, contra ab omnibus duobus exceptis itum eſt.

DECISIO MCCCXXX.

De conſenſu.

FAbius in Cęſarauguſtana, Conſtat penſionem ſine cauſſa imponi nõ poſſe. Quidam cum animaduertiſſet Cardinalem ſimpliciter cedere poſt conſenſum chirographium acceptũ, & litteras conſcriptas. Sed ante præſentationẽ, vt reformaretur ceſſio, obtinuit, addens, vt quoniam res eſſet integra, ſi non aliter Cardinalis cedere cogitabat, quàm ſi ille illi penſionem præſtaret, ſi vellet vti conſenſu pręſtito tam illorum, quàm Cardinalis: quęrebatur, num conſenſus Cardinalis ad reformationem extenderetur? Reſponſum eſt mutari poſſe voluntatem ante chirographi præſentationem.

DECISIO MCCCXXXI.

De filiatione.

SVMMARIVM.

1 *Filius præſumitur eſſe mariti.*

IDem in Vicentin. dubitabatur, num probaretur Ni-
1 colaũ Marci mariti filium, cum quibuſdam teſtibus probarẽtur eum cum alijs ingredi ſolitum eodem fortaſſe tempore, neque de habitatione conſtaret? Sed reſponſum eſt, mariti filium præſumendum, quem teſtes aliquot iurabant.

DECISIO MCCCXXXII.

De ſpolio.

REomanus in Calagurritana. Num ſpolium probaretur Eccleſiæ, & Monaſterij, quòd imperfectum manebat, cum Virgines in domum cõductam a populo eſſẽt deductæ, & per ædificium ad Eccleſiam, vt ſacras preces funderent, accedebant. Negabatur enim ab aliquibus poſſeſſio, quod tantiſper eo eſſent deductæ, quoad monaſterũ conſtitueretur, ſed contra plerique, quod teſtes de quotidianis precib. in templo facerent mentionem.

DECISIO MCCCXXXIII.

De probatione ætatis.

IDem in Segobien. quærebatur de ætate pueri. Et teſtes de infantili ætate deponebant. Cum enim ſe de conſenſu partis maiorem dixiſſet, teſtimonijs non eſt delatum: quoniam eſſent ſingulares, neque de multorum annorum differentia ageretur.

DECISIO MCCCXXXIV.

De probatione mortis.

AQuen. dici mortis probatio ex duorum teſtium ratione, ſi ſimul coniuncta, cum alter ſe annotaſ-

se diem, alter sepelisse diceret, & vterque a die conuenerit.

DECISIO MCCCXXXV.

De fideiussore.

SVMMARIVM.

1 *Procurator dicitur esse idoneus fideiussor.*

1 IDem in Ro. dubitabatur, num procurator esset idoneus fideiussor? Responsum est illum esse idoneum. Sed & qui condemnatus est ad expensas, fideiussorem dedit quoad omnia, non dubium erat non teneri fideiussorem.

DECISIO MCCCXXXVI.

De clericatu.

THomas in dicta Placentina, non teneri successorem probare clericatum, si constabat dispensatum in bigamia, & possedisse plura beneficia, argumento. decis. Lap. 89.

DECISIO MCCCXXXVII.

De ignorantia.

IDem in d. Calaguritana, allegans ignorantiam reuocationis vnionis non audiatur propter notitiam præsumptam, vt consequeretur beneficium.

DECISIO MCCCXXXVIII.

De subreptione.

PRosper in d. Romana mercatoris, commissio non dicitur subreptitia cum adiectione clausulæ, vt pro expressis habeantur.

DECISIO MCCCXXXIX.

De litteris.

IDem litterarum appellatione in dicta regula de litteris expediendis venit forma breuis.

DECISIO MCCCXL.

De restitutione.

NOna Decembris, Aquen. in dicta Regien. ante petitam exequutionem restitutio impedit, ne exequatur, nisi in commissione diceretur, vt prius cautio præstaretur.

DECISIO MCCCXLI.

De adulterio.

THomas in d. Venetiarum, ex publica fama adulterij, & longa cohabitatione in ætate, quę doli capax est, & vno teste dicente, se vidisse filiam in eodem cubiculo cum matre & adultero pernoctantes, præsumitur scientia filiæ, quæ cum adultero contraxit in præiudicium filiorum, neque ignorantia iuris excusat.

DECISIO MCCCXLII.

De reuocanda resignatione.

IDem in Imolen. post correctionem supplicationis, etsi stricto iure censeatur quis resignasse, tamen ante consensum præstitum potest reuocari.

DECISIO MCCCXLIII.

De legatis pijs.

IDem in Bonon. ex testamẽto nullo legata pia deben tur, sed an iure municipali videndum.

DECISIO MCCCXLIV.

De societate.

SVMMARIVM.

1 *Solutum vel cessum ex caussa societatis, quando præstet liberationem, vel non.*

PRosper in d. Senen. inter mercatores conuenerat, vt societas dissolueretur, & vt singulis sortes sex millium redderẽtur, deductis debitis singulorum. Itẽ ne inter ea, & qui magister societatis erat magnũ pondus æris alieni noceret, placuit, vt Sigismundus tria millia intra tres menses solueret, aut saltem deponeret. Item idem reciperet in se multorum sua fortasse de caussa debitorum nomina: euenit, vt Sigismundo minus ex pacto substitueretur cum oneribus, & lucris societatis & laudi, excepto, quod 1400. Sigismundo ex oneribus proprijs, reliqua 4600. debita ex sorte mi-

1 nimè præstarentur, † quæritum est, num illa tria millia, item nomina debitorum, quæ ex posteriori conuentione onere Sigismundi cesserant, minus soluere cogeretur, an ab eis liber esset. Responsum est a quattuor, liberum non esse, tres contra. Item qui proposuerat quæstionem.

DECISIO MCCCXLV.

De clausula quorum tenores, &c.

SVMMARIVM.

1 *Clausula, statum, & merita, quid operetur.*

IDem in d. Romana mercatorum, iterum quęsiuit, nũ

1 illa clausula, statum & merita cautię pro expressis habẽtes, efficeret, vt derogaretur, & rei, quę tolleret iurisdictionem, aut gratiosum rescriptum. Respõsum † est, id non tolli, tum quoad iurisdictionem, argum. Felin. in cap. ceterum, de rescript. fallen. 7. tum ne id ablatum censeatur, quod si expressum esset, non concederetur.

DECISIO MCCCXLVI.

De sumptibus litis.

IN d. Eluen. sumptus litis propter nullitatem processus solui debent, vsque ad diem liberę cessionis, nullitatem etiam si antea cęperit processus.

DECISIO MCCCXLVII.

De dilationibus in spolio.

SVMMARIVM.

1 *Dilationes non dantur cum de spolio tractatur.*

1 IDem in d. Oxom. dilationes † cũ de spolio tractatur, non dãtur, tũ quia actori spoliato non conceduntur, quia actor est; tũ quia reo spoliatori denegari debent, quia foueretur delinquens, itaque rectè terminus petitus est, intra quem doceret de spolio. Quod si alia persona interuenerit, dari poterant, si modo is, qui peteret dilationem, esset citatus.

DECISIO MCCCXLVIII.

De translatione.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus transfertur in donatione vniuersali.*

1 IDem in d. Aretin. ius patronatus transfertur in donatione vniuersali, sed an qui donat iura & actiones, quas habet in bonis, & hæreditate Angeli, censeatur quid vniuersum donare, videndum.

DECISIO MCCCXLIX.

De ratione concursus.

RAuellen. in d. Salaman. quattuor tenuerunt, quòd diceretur statuto in honore allequendo Magistri, Doctoris, aut Licẽtiati, posse se alium opponere. Idem in incorporatione extendendum. Tres contra, cũ valde differret, non Doctorem Doctori se opponere.

DECISIO MCCCL.

De dominio.

SVMMARIVM.

1 *Dominium non probatur per instrumentum fidelitatis aduersus alium dominum.*

1 PVteus in d. Britonor. instrumenta fidelitatis vnius non probant dominium aduersus alium dominũ, sed contra eum, qui iurauit. Item neque inuestitura aut locatio, aut alius actus dominij per instrumẽtum, si au thẽticum esse probetur, recognitione, aut comparatione probatur.

DECISIO MCCCLI.

De solutione pensionis.

FAbius in d. Cęsaraugustana, successor tenetur pensionem soluere, si apparet qualitercũque titulus eius, ob quem pensio posita est.

DECISIO MCCCLII.

De annali possessore.

REom. in d. Lamacen. annalis possessor excluditur motu proprio.

DECISIO MCCCLIII.

De illegitimitate.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium illegitimitatis præsumptionem excludit.*

Vndeci-

VNdecimo Decembris Fabius in d. Vincentin. matrimonium † excludit præsumptionem illegitimitatis. Itaque neque adulterium, nec turpis vita matris, neque præsentio patris, neque habitatio separata, neque sterilitas longa, neque incertitudo temporis natiuitatis, neque testes negantes obijciunt, sed constat fuisse matrimonium. Item conuictus tempore, quo prægnans erat, & partum edidit, obstetrix & nutrix vocatæ, & satisfactæ, publica fama, & coniecturæ adsunt, quibus coniecturis respondetur. Nam inæqualitati gradus, pulchritudo, & amor præsertim, turpis vita, caussam dedit, eadem, & inæqualitas separatæ domus, incertitudini longum tempus, testibus testes.

DECISIO MCCCLIV.

De restitutione aduersus transactionem.

SVMMARIVM.

Læsio enormissima debet esse ad rescindendam transactionem.

REomanus in Romana, mulier petebat restitutionem aduersus transactionem, quod pro 152. iugeribus receperat 21. quasi esset apertissimè læsa, cui denegata † est; quoniam enormissima requiritur aduersus transactionem, vt fieri poterit, & 21. iugerum fructus alterius, præsertim agri excedant fructus 152.

DECISIO MCCCLV.

De appellatione.

IDem in Toletana, appellãs a sententia declaratoria. Item ab ea quæ sequuta est, licet appellet eodem nomine, ab vtraque dicitur appellasse.

DECISIO MCCCLVI.

De venditione pretio singulis iugeribus constituto.

SVMMARIVM.

Mensura requiritur in venditione bonorum singulis pretio constituto.

THomas in Rauen. Titius vendidit fundum Seianum 108. iugerum pretio in singula iugera constituto nummorum 12. quæsitum est, num mensura † requiratur. Et ab omnibus requiri dictum est, saltem ad pretij declarationem, quæ tamen exceptio solæ mihi placebat; nam venditionem esse perfectam opinantur relati a Puteo, est controuersia inter quattuor iurisconsultos magni nominis fuisse etiam cum pretium vnicum esset constitutum. Et Paris. atque Bart. Socin. non requiri, Dec. & Curt. iun. requiri responderunt, Paris. consil. 64. volum. 1. Socin. 42. libro 2. Dec. 500. Curt. 132. omnes tamen consentiunt, Oldrad. distinctionem veram esse, vt a corpore distinguamus, an a iugeribus incipiatur.

DECISIO MCCCLVII.

De absentibus contra statuta collegij.

SVMMARIVM.

Absens non potest retractare quæ gesta sunt a collegio: secus si præsens, & in carceribus detentus.

PRosper in d. Segobien. absentes qui non solent vocari etiam in arduis, non possunt contradicere, si publicum collegij commodum respiciatur, & † si priuate lædatur: sed si quis præsens carceribus teneretur, & is numquam ratum habuerit, possunt omnia conuelli.

DECISIO MCCCLVIII.

De exequutione non obstante restitutione.

AQuen. in d. Herden. cum esset præfixus terminus rectori petenti vt caussas probaret petendi, neque probaret, exequutio non est deneganda, licet regulariter impediatur.

DECISIO MCCCLIX.

De restitutione post quadriennium.

SVMMARIVM.

Restitutio post quadriennium in beneficialibus an detur.

DEcimosexto Decẽbris Thomas in d. Cæsaraugustana Torralba Cisonum, incidit quæstio, an constito de bono iure detur restitutio post quadriennium in beneficialibus. Et Puteus retulit controuersiã fuisse olim indecisam quinque maiorum opinionem tenentium semper dari; quattuor nõ dari, nisi ex caussa.

DECISIO MCCCLX.

De clausula statum.

PRosper in d. Romana reuocatum est, quòd antea dicebat, commissionem subrepticiam fuisse, nam ponderatum est non solum statum, sed & merita pro expressis habita.

DECISIO MCCCLXI.

De societate.

IDem in d. Senen. iterum vocatum est, vt antea, vel difficultatem maiorem efficiebat, quod Sigismundi chirographum ostendebatur, qui post conuentionem soluerat partem pecuniarum societate dissoluta.

DECISIO MCCCLXII.

De mandato de manutenendo.

SVMMARIVM.

Mandatum de manutenendo quando sit dandum.

IN Tiburtin. denegatum est mandatum retinendæ possessionis, cum non cõstaret possessionem vacuã esse captam, licet exstaret instrumentum possessionis captæ, sed aduersarius probare paratus erat plenam fuisse possessionem.

DECISIO MCCCLXIII.

De donatione iurium.

SVMMARIVM.

Donatio iurium & actionum non comprehendit iuspatronatus.

IDem in Aretina. An donatio successoris, qui iura, & actiones super bonis, & hæreditate donauit, esset vniuersalis, † & iuspatronatus contineret. Responsum est particularem esse, & non continere, duobus exceptis.

DECISIO MCCCLXIV.

De recognitione iurium.

RAuellen. licet non soleant per comparationem instrumentum coram notis recognosci, tamen vno teste, & sacramento opitulante satisfiet.

DECISIO MCCCLXV.

De statuti interpretatione.

IDem in Salamantina statutum præferens licentiatos Doctoribus strictissimè intelligendum, vt non aduersus Doctores in varijs facultatibus aduersus antiquiores, neque incorporationem extendatur.

DECISIO MCCCLXVI.

De dominij probatione.

SVMMARIVM.

Dominium ex quibus probetur.

PVteus in d. Britonorien. cum subscriptiones diuersorum eiusdem manus essent, † nõ esse primum instrumentum placuit, neque locationem vnam atque alteram dominium probare, nisi & antiquæ, & multæ effectum fuissent consequutæ, argum. c. inter dilecta, de fide instrum.

DECISIO MCCCLXVII.

De statuto de continuanda possessione.

IDem in dicta Parmen. contra Liuiam dictum diuersum esse Placentinum statutum, quod dicit adita hæreditate in possessionem transferri, a Mediolanen. in quo est, vt continuetur a defuncto in hæreditatem, & ab ea in hæredem.

DECISIO MCCCLXVIII.

De remissoria ad probandum infamiæ genus.

FAbius in Hispalen. remissoria concessa Ecclesiæ Hispalen. vt probaret infamiæ genus cuiusdam, qui impetrauerat mandatum retinendæ possessionis non integre præstitum.

DECISIO MCCCLXIX.

De regula de publican.

SVMMARIVM.

1 *Regula de publicandis, quæ requirat.*

1 IDem in Tranen. regula de publican. tria requirit, vt possessio non capta neque cõtinuata, vt in possessione decesserit resignans. Itẽ publicatio, itemque cũ non constet de morte in possessione, non est locus regulæ.

DECISIO MCCCLXX.

De possessione.

SVMMARIVM.

1 *Possessio quibus modis probetur, adipiscatur & sequestretur.*

REomanus in dicta Terden. Colonus facta traditione non nocet possessioni Domini, iux. l. quamuis, §. 1. de acq. pos. vbi Bar. & l. 3. §. quod in seruis. Neque alius cœpisse dicitur, nisi coloni eijciantur, l. peregre. §. vlt. de acq. possess. Dec. cons. 103. & 400. Itaque

1 possessio † capta probatur, & Capellanorum deputatio, qui dicuntur se antea alij deseruisse: sed quia supradicta obstabunt rectè a Ioanne Paulo factum, vt possessio sequestraretur, quia hic non rectè alius attentando possessionem cęperat. Neque obesse resignationem possidentis, qui a possessione in resignatarij vtilitatem tantum cessit possessioni, manente detentatione.

DECISIO MCCCLXXI.

De compromisso.

IDem in Romana compromissum ab hoc die in 15. non interpretatur a die notitiæ; secus, si simpliciter diceretur.

DECISIO MCCCLXXII.

De remissoria.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus ex quibus probetur.*

DVodecimo Decembris Rauellen. in d. Eluen. denegabatur remissoria ei, qui negauerat regem esse in quasi possessione præsentandi, volentique fundationem †

1 probare per testes, cũ constaret septuaginta annos Pontificem prouidisse: neque enim immemorabile tempus probari poterat. *Sed si priuilegium Vrbani ostenderetur*, quo iuspatronatus cõceditur etiam in monasterijs, quæ maiores ædificarunt, tunc dãdam, vt probaretur ædificasse.

DECISIO MCCCLXXIII.

De præscriptione.

PVteus in d. Salamantina, quod caput & membra simul præscripserunt ablato capite, & alio dato sine eo non potuit postea bona fide præscribi.

DECISIO MCCCLXXIV.

De obreptione.

IDem in Parmen. Vallium, decretum Ducis Mediolani, vt eius, aut superiorũ rescriptum non possit obreptione impugnari, non extenditur ad præconis, aut alterius Nuncij verba, etiamsi de Ducis scientia dicere dicant.

DECISIO MCCCLXXV.

De possessionis continuatione.

IDem in d. Parmen. iterum dictum est diuersum esse continuare possessionem, & adita hæreditate possessorem esse hæredem.

DECISIO MCCCLXXVI.

De paritione.

FAbius in Hispalen. Pontificum priuilegijs, iusta causa non parendi fuit, quoniam possessio esset intecta, ac a censuris liberaret remissoria danda.

DECISIO MCCCLXXVII.

De declaratione dominij contra emphyteutam.

SVMMARIVM.

1 *Declaratio voluntatis domini requiritur vt emphyteuta cadat in commissum post biennium.*

1 IDem in Salamantina Spolij, cũ constet † requiri declarationem voluntatis domini, vt in commissum incidat emphyteuta post biennium. Item qui pensionem debet, dubitabatur, numquid per epistolam declarari posset. Et quoniam incertum erat quo tempore fuisset scripta, & constabat illis diebus mortuum debitorem, variatum est, sed Puteus dubitabat, num requireretur, vt in vita peruenitet eo quo ferebatur. Cõtra alij, quoniam simplex testatio sufficeret. Dec. cons. 146.

DECISIO MCCCLXXVIII.

De sequestro, & re iudicata.

SVMMARIVM.

1 *Sententia iniqua non est exequenda.*

REomanus in Vrcellen. post rem iudicatam in possessorio decretum fuit interpositum, vt res apud te quæstratorem manerent, quoad petitorium concluderetur: sin minus, exequeretur: postea sententia nulla iudicata est, & ab ea appellatum, quærebatur violato sequestro, num sententia esset exequenda. Responsum

1 est, † iniquam sentẽtiam exsequendam nõ esse æquius est. Itaque videndum, cui ius competeret, sequestro nõ sublato, sed reparato.

DECISIO MCCCLXXIX.

De rescripto restitutorio.

SVMMARIVM.

1 *Rescriptum quando obreptitium dicatur.*

AQuen. in Legionen. si res iudicatæ mentio nõ fiat

1 in rescripto restitutorio, obreptitium dicitur: res autem iudicata successoribus prodest.

DECISIO MCCCLXXX.

De sententia.

IDem in d. Brixen. sententia declarata pronunciata, ac lata, licet non dicatur lecta, tenet.

DECISIO MCCCLXXXI.

De indulto.

IOan. Paul. in Abbelen. indultum legati Pontificis, non ordinarij manet quoad reseruata.

DECISIO MCCCLXXXII.

De commissione.

AQuen. in Cõchen. commissa causa super officio, & beneficio per obitum N. de N. Vacas. si nõ probaretur vtrumque, sed alterum per obitum eius vacasse, quærebatur, num iurisdictio nulla esset.

DECISIO MCCCLXXXIII.

De remissoria.

PRosper in Augusten. data est remissoria ad probãdum diem prouisionis Legati contra Apostolicũ, sine alijs indicijs, quàm manus Cardinalis.

DECISIO MCCCLXXXIV.

De regula de non iudicando.

SVMMARIVM.

1 *Supplicatio ad appellandum est admittenda, vbi ex nouiter deductis constat de non iure aduersarij.*

IN d. Aretina in prima instãtia reus, & possessor succubuerat sententia aduersus se lata, & possessione sequestrata. In secũda petebat se absolui, quia ex nouiter deductis constabat de non iure aduersarij, præsertim, quòd litteris non confectis supplicationem obtulerat. Cui regula de non iudicando opposita est; quærebatur, num exspectandus esset, qui supplicationem pro-

1 duxerat, vt diplomata designarentur. Responsum † est inspiciendum esse, an id solum obesset. Nam iniquum erat, vt bonam causam tam leui de causa perderet, cũ præsertim appellando sententia esset rescindenda.

DECISIO MCCCLXXXV.

De cessione.

IDem in Osen. B. post tres sententias aduersus M. & P. cesserat liti, iuri, & causæ, sed M. & P. obligarũt, sed B. solueret pẽsionem quadraginta: in supplicatione exstabat decretum, vt cum M. nõ solueret, P. succederet in onere, & honore, cui antea ex M. cessione ius competebat: quærebatur, num cessio B. cum dictione, tñ, excluderet contentum illius decreti. Rũsum est iuxta

suppli-

ſupplicationis formàm conſenſiſſe B. vt a tergo ſcriptum erat.

DECISIO MCCCLXXXVI.

De beneficio vacante.

VIgeſimotertio Decemb. Aquen. in d. Conchen. repertum eſt vacan. quod magis ad portionem erat referendum, quia plures ſunt. Item erat in commiſſione rebuſque alijs.

DECISIO MCCCLXXXVII.

De vltima audientia.

RAuellen. in vltimo auditorio neque articuli admittuntur, neque teſtes publicantur, neque articuli iuris proponuntur.

DECISIO MCCCLXXXVIII.

De clauſula in ſupplicatione.

SVMMARIVM.

1 *Clauſularum diuerſarum in ſupplicatione effectus.*

1 PVteus in d. Legionen. in alternatiuis ſupplicationibus clauſulæ ad vtrumque referuntur. Itaque perinde valere, ſi neutri, ſi nulli, &c. ad vtrumque referuntur. Sed ex quacumque clauſula concedi perinde Thanis teſtatus eſt.

DECISIO MCCCLXXXIX.

De Publiciana.

SVMMARIVM.

1 *Publiciana an detur aduerſus dominum.*

IDem in Parmen. Vallium propter cauſarum Parmen. & Placentin. auocationem, cupiebat poſt ſententiam partes audire. Itaque de publiciana dubitabatur, † num aduerſus Dominos daretur. Et reſponſum eſt aliàs concluſum non dari de inſerto inſtrumento, & exemplato a notarijs, qui recognoſcebãtur per comparationem aliorum inſtrumentorum recognitorum. Fabius dixit in inſtrumentis antiquis tempus litis debere numerari, neque enim in teſtib. qui præſumuntur ex lite mota audiuiſſe, locum habet; ſed & publicam famam, quæ de re, quæ liti acceſſoria eſt, qualitercumque probari antiqua inſtrumenta non recognoſci. Ego comparationem ad authentica, aut recognita fieri Rauellen. ſententiam incertam ferens.

DECISIO MCCCXC.

De remiſſoria.

FAbius in d. Hiſpalen. iterum remiſſoria conceſſa, æquitatem quinque tribus ſummum ius tuentibus. Nam & ſpoliaſſe, & non paruiſſe mandato poſſeſſorio conſtabat, neque reſcriptum de ſpolio, aut attentatis loquebatur, aut de ijs, qui non iudicati eſſent infames, ſed fructibus interea datis, & obligatione vnius ſententiæ conceſſa eſt, ne cenſuris oneraretur.

DECISIO MCCCXCI.

De regula de publican.

SVMMARIVM.

1 *Regulam de publicandis obijciens, quid probare teneatur.*

1 IDem in d. Tranen. regulam de publican. obijciens probare tenetur mortem reſignantis in poſſeſſione, & præſertim cum alter ſe poſſeſſionem aſſequutum oſtendat.

DECISIO MCCCXCII.

De fideiuſſoribus.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſores quando liberati dicantur.*

REomanus in d. Mantuana Zuccarorũ Vincentius ſe excuſabat, quoniam litteras non ſe obligãdi animo confecerat, ſed ne Piperarij diſcederẽt, aſſeruit, fideiuſſores cęptos exig. reperetam expreſsè id ponderare Auth. ſi quãdo. C. de conſt. pec. Rot. in antiq. 74.

1 Caſſad. 4. de prob. vlt. de iure patr. Itaque † licet in ſuã perſonam Vincentius obligaſſet, fideiuſſores tamen ceſſis actionib. liberantur, l. qui mandatum, l. idemque §. ſi cui mand. Ita aſſeruit Aquen. aliàs concluſum periculo Piperariorum eſſe, quia iam ante reuocauerat.

DECISIO MCCCXCIII.

De abſolutoria.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutoria poteſt dari etiam pro minore decem annorum.*

1 IN Neobien. abſolutoria pro actore dari poteſt. Itẽ pro minore decem annorum, cuius mandatum inutile erat ſine iudicis, aut tutoris auctoritate.

DECISIO MCCCXCIV.

De termini præfixione.

SVMMARIVM.

1 *Appellari a repoſitione termini poteſt.*

IDem in Leodien. Ioannes egerat aduerſus Natalem, Gentilis, & Arnoldus acceſſerant pro intereſſe, cum nullus quidquam probaret: Natalis obtinuit committi, vt tempus præfigatur, aliàs abſoluatur, a tempore appellatum, & repoſitum eſt poſt quinquennium: vult Natalis abſolui, Arnoldo mortuo, & Gen
1 tili cedente. Reſponſum † eſt poſſe, ſi modo appellauerit a repoſitione.

DECISIO MCCCXCV.

De remiſſoria.

OCtaua Ianuarij Aquen. in d. Carthaginen. Iterum dictum dandum remiſſoriam, & ſi aliquorum inſtantia illic, & hic fuiſſet probatum, decimas minutiarum ſolutas: probari enim poterat dolo, aut metu exactas.

DECISIO MCCCXCVI.

De indulto.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, alioquin, quid operetur.*

IOan. Paulus in d. Abulẽ. conceſsum erat Epiſcopo, & Cardinali indultum, vt etiam ſi beneficium reſeruatum eſſet, prouiderent, dummodo noua prouiſio expediretur Romæ, alioquin prouiſio eſſet nulla, diceba
1 tur verbum, alioquin, † non efficere prouiſionem conditionalem, ſed effectum prouiſionis poſtea annullari.

DECISIO MCCCXCVII.

De fide inſtrument.

SVMMARIVM.

1 *Exemplo ſeu tranſumpto, quomodo fides adhibenda.*

1 PVteus in d. Parmen. Vallium adhibita fides eſt inſtrumento trãſumpto, coram quinque notarijs ante annos ſexaginta ante litem, & poſt triginta, licet deeſſet citatio in tranſumptando, & in legalitate adhibenda illis notarijs. Concluſum eſt collegij notariorum Regien. cum opidum Ducis aduerſarij eſſet. Nã incertum reperiebatur in alio authentico, & propter antiquitatem non poterat recognoſci, & comparatio qualiſcumque facta fuerat aliquorum inſtrumentorum. Neque obeſſe, quòd narrationi aduerſarij in inſtrumento adeò antiquo non eſſet, fides adhibita. Nam in illis agitur de ſubſtantia præſumenda, hic de ſollemnitate.

DECISIO MCCCXCVIII.

De reſcripto ſubreptitio.

THomas in d. Thiraſonen. non dicitur ſubreptitiũ reſcriptum, licet non dicatur beneficium vnitum ſi de vnione lis erat, & litis mentio facta eſt.

DECISIO MCCCXCIX.

De ſecundi extremi probatione.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis vnus de fama, alter de auditu ſufficit ad ſecundum extremum probandum.*

FAbius in Vrgellen. ſufficit ad ſecũdum extremum ſpolij vnus teſtis de fama publica, alter de auditu ab ipſo cum ſuſtentatione litis, ſed tamen dictum, v-
1 num † teſtem de auditu ab ipſo non efficere ſemiplenam: duos tamen efficere plenum.

DECISIO MCD.

De probatione, & remiſſoria.

IDem in Aquen. ad priuationem ob violatam concordiam requiritur plena probatio. Itaque neque nomen retẽtum, neque possessio, nisi probetur nolle rem tradere, danda igitur remissoria.

DECISIO MCDI.

De expeditione litterarum.

PEregrin. in d. Conchen. an rescriptum concordet cum supplicatione a peritis quærendum, & dubitabatur, an petens duo valoris cuiuscumque octuaginta, posset expedire valoris cuiuscumque 180. cum soleat tertia pars augeri, nam fieri poterat, vt alterum decem, alterum 170. valeret. Allegabatur Pucij Cardin. nota. quod si cuiuscumque 24. non poterat expedire alterum 13. alterum 15. sed casus erat diuersus, quoniam illis fraus fiebat.

DECISIO MCDII.

De cessione litis.

REomanus in Cæsaraugustana, cum Archiepiscopus cum canonicis, ac Capitulo litigarent, maior pars eorum cesserunt liti: alij ejecti sunt. Quærebatur, num petere possent se manuteneri. Responsum est posse, neque obesse cessionem, cum lis cum singularibus quoque esset mota. Item procurator Archiepiscopi, qui aliam litem esse dicebat, tamen generale mandatum suscepit, & præsentasset, licet protestatus sit se ad eam solam causam acceptare.

DECISIO MCDIII.

De erroris notarij correctione.

IN d. Tiburtin. erratum erat in possessionis instrumento, & December pro Septembre scriptum notarius attulerat notam, ex qua corrigeretur, testes eam non recognoscebant, sed notarij manum & fidem agnoscebant. Item rei veritatem, responsum est posse corrigi errorem.

DECISIO MCDIV.

De remissoria.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria dari potest ad probandam famam priuilegij.*

DIe 11. Ianuarij Rauel. in d. Eluen. quærebatur, nũ ad probandum famam priuilegij vna cum fama
1 fundationis, & dotationis, † dari posset remissoria. Et respõsum dari posse, sed verendum esse, ne non calumniose peteretur, cum diceretur ipsum habere.

DECISIO MCDV.

De ignorantia reseruationis.

IOan. Paulus in d. Abulen. non excusat ignorãtia beneficij reseruati, si in mense Pontificis vacauit, aut si familiaris fuit pro multo tempore, neque antiquo. Itẽ neque officium Palatinum, nisi ex priuilegio tantum.

DECISIO MCDVI.

De resignatione, regula de infir. & Alexandrina.

PVteus in d. Oueten. per porrectionem supplicationis censetur quis resignasse si per se, aut per procuratorem legitimè constitutum id fiat, & ante cõsensus præstationem variare licet, neque litteræ sine eo expediri possunt. Sed si quis ita scripserit, vt porrigantur litteræ, ex mandato adhibeatur consensus, neque ex ea scriptura præstabitur consensus, neque ex alio mãdato post, quòd per viginti dies nõ superuixit, quod enim in regula dicitur, vt si quis infirmus resignauerit, & per viginti dies non superuixit consensui. Idẽ per Clementem & Paulum extensum est si volens resignauerit, & infirmus consenserit, neque consensus, & mãdati differentia existet. Alexandrina autem de consensu post obitum intelligenda, cum multo ante porrecta sit supplicatio per ipsum, aut per procuratorem legitimum.

DECISIO MCDVII.

De testibus.

THomas in Cusentina, modica nominis differentia cum de corpore testium constet, non variat testimonia.

DECISIO MCDVIII.

De distributionibus quotidianis.

SVMMARIVM.

1 *Distributiones quotidianæ, quæ sint.*

FAbius in Segobien. fructus portionis præstabantur tam alijs, qui singulis diebus vna tantum bona ad-
1 essent, †quàm ijs qui singulis horis quærebãtur. Nunc essent quotidianæ distributiones. Dicebant vnius horæ non esse, quia id, quasi residentiæ in Ecclesia caussa dare solet, vt est communis apud Ioan. Anan. cap. ad deliberandum. de iudic. Cassad. decis. 7. de cleric. non residen. Sed & dubitari solet apud Cardin. Clem. 2. de ætate & qualit. num valeat consuetudo, vt ita distributiones præstentur a ceteris, variatum est atque ampliatum. Rauellen. verò asserebat, Corduben. & Salaman. exceptis, in quib. præstimonia erant annexa, in ceteris omnes fructus ex distributione in Hispania constare, idque videri cum vel Toletana sacerdotalia 24. æstimarentur: neque dubitari, quin distributione dederentur, sed opinari solere, vt quod ijs qui adessent.

DECISIO MCDIX.

De testibus retinen. an in recuper.

IDem in Acerrancen. Paludum, quæsitum est, an testes in retinendæ exempti probent in recuperandæ post sententiam latam. Responsum est non probare cum ad diuersa tendant.

DECISIO MCDX.

De dilationibus.

REomanus in d. Cęsaraugustana dilationes dantur procuratori generali, sed interim retineantur in
1 possessione in qua existunt.

DECISIO MCDXI.

De regula de extend. consens.

IDem in Zerdonen. allegabatur resignatio, dicebatur, consensum non fuisse extensum infra tẽpus. Replicatum est motu proprio Pauli extensum, petebatur exhiberi: dicebant id ad expeditores pertinere, sed ne iustitia denegaretur, ostenderetur.

DECISIO MCDXII.

De edendo.

IN Osen. cum ex originali supplicatione non producta cum consensu a tergo diceretur, Reom. consensisse decreto, & ex instrumento non ita clarè constaret visum est, vt cogeretur producere.

DECISIO MCDXIII.

De oblatione debiti.

SVMMARIVM.

1 *Oblatio quando non releuet.*

DIe 15. Ianuarij Ioan. Paul. in Cæsaraugustana, o-
1 blatio sine effectu parato aduersario pecuniæ partem recipere, non releuat.

DECISIO MCDXIV.

De scientiæ probatione.

SVMMARIVM.

1 *Scientia testamenti ex quibus probetur.*

1 IDem in d. Foroliuien. scientia testamenti, vt videatur ei renunciasse, non probatur ex mentione probationis in inuentario, neque ex tutela vsque ad vigesimum annum, nisi constet legata soluta, & ea de caussa in inuentario non descripta.

DECISIO MCDXV.

De scientia mensis reseruati.

IDem in d. Abulen. scientia mensis reseruati, licet ex regula Cancellariæ pendeat, tamen præsumitur ex publica eius notitia.

DECISIO MCDXVI.

De dilatione ad partes.

THomas in Palentina dilationes non concedantur ei, qui venit ad caussam, quamuis vt generalis procurator, & quamuis duplici iure aduersarius contendat.

DECI-

DECISIO MCDXVII.

De pacifica possessione.

IDem in d. Salamantina dubitabatur, num lis efficeret beneficium vsque ad quartam successionem, vt posset obijci pacifica possessio prædecessoris, de qua re referebantur veteres decis. aduersus Gomes. quæst. 31. & 61. sed in specie proposita calumnia apparebat eius qui cum ipse resignasset, de valore, & lite opponebat.

DECISIO MCDXVIII.

De testamento & clausula codicillari.

SVMMARIVM.

1 *Forma neglecta testamentum non potest sustineri etiam in vim clausulæ codicillaris.*

IDem in d. Bonon. forma faciendi testamentum
1 neglecta † inficit actum, neque clausula codicill. efficit vt legata tamquam ex codicill. debeantur, si ex statuto datur, & testamento, & vltimæ voluntati forma: Bononiæ tamen expressa legata deberi cautum erat.

DECISIO MCDXIX.

De stylo.

PRospet in Senen. aduersus Pisanum Cardinalem dictum est, vt probato stylo mittēdi rotulas a Card in. ad mercatores, qui non reperiantur, præsumitur ex solutio.

DECISIO MCDXX.

De attentatorum restitututione.

SVMMARIVM.

1 *Pensio quando attentata dicatur.*

1 IDem in Giennen. pensio, quæ † sine retardatione, sub conditione tñ debeatur, si accepta est, dicitur attentata: sed cum altera manu retinenda, altera danda est, æquitas suadet, vt constito eam deberi, non restituatur, nec ob id sententia reuocetur.

DECISIO MCDXXI.

De fraude probanda ab obijciente.

SVMMARIVM.

1 *Fraus est ab allegante, & obijciente probanda.*

RAuell. in Romana, cum constaret Alexandrum ob iniuriam ante quinquennium vindicta non rectè sumpta, iterum recognita, nihil tale verentem occidisse, vt cum is beneficium, quod multo ante obtinebat, porrecta supplicatione fratri resignasset, & consensum paulò ante præstitisset, impetrato sacerdotio si constaret eo animo resignasse, & commissa causa, si constaret non fuisse fraudem adhibitam, de fraude quæsitum est, & † ab obijciente probanda, qui
1 tum possessione alterius fratris excluditur, tum regressu tertij, tum etiam quod vel post delictum resignati potest.

DECISIO MCDXXII.

De statuto Vrbis de nullitate.

SVMMARIVM.

1 *Jus vulneratum per peremptionem instantiæ per eius restitutionem non sanatur.*

PVteus in Romana dotis, vt de nullitate intra annū
1 iudicetur, aliàs nullatenus audiatur, lite & † instantia perempta ius inficitur, neque restituta instantia sanatur.

DECISIO MCDXXIII.

De spolij probatione.

FAbius in Affinnaten. Iudicis arbitrio relinquendū an probetur spolium, cum testes negantes plures sunt affirmantibus.

DECISIO MCDXXIV.

De dubijs in causis.

PEregrinus in Toletana. Ad Auditorem pertinere dubia dicere: sed in tertia audiendos, qui aliquid non deductum deducere velint. Idem obijcientes remissoriæ audiendos.

DECISIO MCDXXV.

De regressu.

REomanus in Ariminen. Qui ex duplici resignatione regressum obtinuit, tenetur iustificare priorem titulum, nisi de nouo regressus oriatur.

DECISIO MCDXXVI.

De consensu.

SVMMARIVM.

1 *Consensisse decreto quando quis dicatur.*

IN d. Oscen. Bernardinum cōtensisse decreto, vt in euentum non solutionis. P. intraret, tum ex coniunctione notæ a tergo supplicationis, in qua est iuxta formam, &c. tum ex obligatione de soluenda pensione, tum ex consensu denegato ad prius ius, tum ex pecunia acceptata, tum etiam quia ipli soli lucrum acquireretur in damnum.

DECISIO MCDXXVII.

De fide instrum.

IDem in d. Algaren. Copiæ insertæ in instrumento nō adhibetur fides, nisi sit eiusdem notarij, licet instrumentum sit per compulsum extractum.

DECISIO MCDXXVIII.

De resignatione.

SVMMARIVM.

1 *Fraus non præsumitur in resignatione etiam intra mensem facta, nisi probetur.*

DIe 18. Ianuar. Rauellen. in d. Rom. Dubitationē faciebat motus proprius Pōtificis quo beneficiū adiudicaret Ecclesiæ Lateran. declarans fraudem cō-
1 missam si intra mensem resignauit. Sed † iudicatum est recte reformatum, vt si constaret non fuisse fraudem adhibitam, via iuris non secluderetur. Itaq; possessione probata Pompeij fratris, & Pauli consensu, vel porrectione per ipsum, aut per procuratorē, fraudem nullam esse, cum præsertim soleant quocumque tempore resignationes admitti.

DECISIO MCDXXIX.

De remissoria.

IDem in d. Eluen. Data est remissoria ad probandum famam antiquissimam fundationis, & dotationis, & priuilegij antiqui, nisi esset non vsu sublatum.

DECISIO MCDXXX.

De Publiciana, & præscriptione.

SVMMARIVM.

1 *Possessio eius qui fuit semper in mala fide cum possessione bonæ fidei non coniungitur ad præscribendum.*

PVteus in d. Parmen. Vallium Publiciana non datur contra dominum, potestque obijci per viam
1 exceptionis, neque † coniungi potest ad præscribendum possessio eius, qui semper fuit in mala fide cum eo qui fuit in bona fide, quia ab initio dubius nō præscribitur.

DECISIO MCDXXXI.

De remissoria.

SVMMARIVM.

1 *Sententia nulla terminis non seruatis.*

FAbius in d. Aquen. Potest simul remissoria sine re
1 tardatione, & sententia ferri; sententia † autem est nulla terminis substantialibus non seruatis. Neque commissio, quę iubet, vt reiterentur sanat, nisi dicatur præfixo termino loco terminorum cedendum. Itaque est reuocanda sententia.

DECISIO MCDXXXII.

De declaratione.

IDem in d. Salamātina. Declaratio animi, vt incidat in commissum, aut vt priuetur ob non solutionem, debet esse clara, & aperta, & quæ constet in vita fuisse, neque litteris facilè credendum.

DECISIO MCDXXXIII.

Remissoria.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Remissoria dari potest ad probandum ius patronatus.*

PEregrinus in d. Mediolanen. licet quis probauerit vltimum statutum præsentationis iurispatronatus aliquorum tamquam singularium, & velit probare eosdem esse patronos tamquam vniuersos, dabitur re
1 missoria cum ab eis fit præsentatus.

DECISIO MCDXXXIV.

De re iudicata confirmanda.

SVMMARIVM.

1 *Res iudicata potest peti confirmari, non autem tolli.*

AQuen. in d. Carthaginen. sententia, quæ transi-
1 uit in rem iudicatam † potest confirmari, non vero per sententiam tolli: neque petens confirmationem ei renunciat.

DECISIO MCDXXXV.

De compulsoria.

SVMMARIVM.

1 *Extractio iurium quomodo facienda.*

IOannes Paulus in Iuuenatien. tres primi dicebant non rectè iura desumpta, cum citatio nõ rectè exequuta fuisset, cum verisimiliter potuisset ad notitiam peruenire: ceteri contra æquitate moti, cum procuratores adfuissent, & non inepta allegassent, modo
1 non acta, & sententiæ fuissent extractę. Thom. citauit Aegid. dicentem, quæ de prouincijs afferentur solere malè abstrahi.

DECISIO MCDXXXVI.

De manutentione.

THom. in Bono. contra Parentum; dictũ non tuendam possessionem neque restituendam ei, qui cũ plenam cepisset, non præseruauit, licet non iure videatur aliter eam assequutus.

DECISIO MCDXXXVII.

De restitutione.

PRosper in Compostellana; petebat restitui in possessionem qui conduxerat. Dicebatur in alio instrumento confiteri alij cessisse, sed quoniã alius pro alio scriptus esset, ampliatum est num de resignatione constaret.

DECISIO MCDXXXVIII.

De manutentione.

SVMMARIVM.

1 *Possessio vitiosa dicitur propter decretum irritans.*

IN d. Tiburt. petebat Ioannes se tueri in possessione, quam pp regressum fuerat adeptus vltima Septemb. in ortu solis Nicolaus post lucẽ diei, & ante ortum solis ex instro dicebat se possidere. Dictũ est, Io-
1 tuendum, cum † altera esset vitiosa propter decretum irritans, & instrumentum suspectum, neque teneri ad iustificandum omnia, nisi cum de spolio ageretur.

DECISIO MCDXXXIX.

De sententia absolutoria.

IDem in d. Neobien. non potest sententia ferri, vt cum clericali charactere fuerit insignitus, in possessionem mittatur, sed absolutoria contra interesse putantes a molestationibus, & exactionib. dari potest.

DECISIO MCDXL.

De sententiæ antiquæ exequutione.

DIe 27. Ianuarij, Ioannes Paulus in Caullicen. petebatur exequutio sententiæ ante centum annos latæ, vel saltem, vt ex litteris exequutionis, & ex Chirographo Episcopi appareret ipsum fuisse in possessione percipiendi certa tributa a Capitulo. Responsum est non probari; nam sententiæ exequutio potuit iusta de caussa differri, & chirographum Episcopi erat testis domesticus.

DECISIO MCDXLI.

De iurispatronatus probatione.

IDem in Barchinonen. probatur iuspatronatus quo ad præsentes ex collatione Ordinarij cum mentione præsentationis; sed an probatio patronatus hoc modo censeatur esse ex fundatione, & dotatione. Puteus dicebat in priuato præsumi, quidam contra. Itaque ampliatum est.

DECISIO MCDXLII.

De restitutione post quadriennium.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio non datur regulariter post quadriennium, fallit, vt hic.*

THomas in d. Cæsarauguſt. Cisonum: confirmata est decisio vetus in causa Astoricen. de qua Go-
1 me. in c. 1. de in int. rest. in 6. vt † post quadriennium non detur restitutio, nisi ex enormissima læsione, aut ignorantia læsionum, quæ oritur ex sententia, aut Ecclesia. Neque obest quod de matrimonio dicitur, quia hoc remitti per partes potest.

DECISIO MCDXLIII.

De ignorantia.

IDem in d. Callaguritana non dicitur ignorare regulam, si probatur aduersus eum in alia causa fuisse productum.

DECISIO MCDXLIV.

De mercatore, & vsura.

IDem in Siccesan. Rota sequi solet Paulũ Castren. in l. 3. ff. de eo quod certo loco. Vt mercatores non possint petere vsuras, aut lucrum, nisi probetur paratas habuisse merces.

DECISIO MCDXLV.

De regula de consensibus.

PRosper in d. Hispal. cum regressus, & reseruatio sint gratiæ, consensus partis non requiritur, nisi ob regulam, aut ob cleri Hispal. priuilegium, sed sufficiunt consensus facti, puta porrectio supplicationis, aut acceptatio beneficij.

DECISIO MCDXLVI.

De manutentione.

SVMMARIVM.

1 *Possessio quando ex officio sit sequestranda.*

IN d. Tiburtin. probatur, licet summariè de possessione anteriori, & continuatione, licet ex titulo infecto ordinarij: ex aduerso de possessione posteriori ex regressu cum decreto irritante: datum fuerat mandatum, sed id postea fuerat repositum, & timebatur
1 tumultus. Dictum est possessionem sequestrandam ex officio, quia alterius infecta, alterius momentanea erat possessio.

DECISIO MCDXLVII.

De sententiæ exequutione.

IDem in d. Albaren. tpe direptionis Vrbis Solis obtinuerat committi causam, vt ferijs non obstantib. posset Auditor solus cognoscere, & pnũciare in causa, in qua fuerat conclusum, de quo nõ apparebat. Postea post ferias est pronunciatum, ab alio subscripta sententia: quęsitũ est, num esset exequutioni demandanda: responsum, videndum prius, an iusta esset.

DECISIO MCDXLVIII.

De Vicario post mortem Episcopi.

IDem in Iacen. mortuo Episcopo gesta coram Vicario ignorante eius mortem, quem opinio hominum iuuabat, tenent, vt etiam in reuocatione requiritur intimatio.

DECISIO MCXXLIX.

De gratiarum diuersarum coniunctione.

RAuellen. in Tudertin. inter prouisum a Legato, & ab Apostolico controuersia erat. Ille habuerat litteras Legati sine testibus, in quibus erat clausula, ex quacumque persona. Item litterras eiusdem diei cum testibus. in quibus erat, quouis modo vacet. Responsum est a maiori parte coniungendas.

DECISIO MCDXL.

De subreptione consensus.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Consensus ex quibus eliciatur.*

PVteus in d. Salamant. Bulla erectionis in collegiatam non est subreptitia, licet in ea cleri maioris non Capituli mentio fiat, & consensus † ex electionibus sequutus, & ex testibus male examinatis elicitur. Neque obstat curialis dignitas Archipresbyteri.

DECISIO MCDLI.

De reseruatione fructuum.

FAbius in d. Segobien. Variatum valde est, distributiones ne essent, an fructus in reseruatione venirent, an non, quæ ob vnius horæ præsentiam dabantur, cum aliud genus esset distributionis in singulis horis, visumque est concordari, de quo supra 11. Ianuarij 1546. coram eodem.

DECISIO MCDLII.

De dubio, an sit in mala fide.

PEregrinus in d. Toletana, in discordia partium factum est, vt de voluntate ominum dubium daretur, an probaretur, dubitasse Beatricē, & an dubium esset in mala fide.

DECISIO MCDLIII.

De melioramentis factis ab ignorante.

REomanus in Romana domus. Data erat in tres personas patris & filij, & nominandi, cum onere impediendi in refectione sumptus trecenta. Postea a patre genero data est, qui refecit melius, neque probatur scientia ipsius contractus. Responsum est deductis trecentis cetera a canonico soluenda.

DECISIO MCDLIV.

De sententia nulla, & lapsu fatalium.

VIgesimonono Ianuarij Puteus in Queten. Canonicatus, sententia nulla propter leuem nullitatē, puta, quòd vnus ex procuratoribus non fuit citatus, qui semel tantum comparuit. cum alij fuissent prosequuti, excusat a lapsu fatalium, si institit, & prosequutus est causam.

DECISIO MCDLV.

De approbatione reprobati.

IDem in Cęsaraugustana cōpromissi, qui semel reiicit probationes aduersarij postea probare eas potest.

DECISIO MCDLVI.

De notario lacerante originale.

IDem in d. Hispal. Non creditur notario, qui dicit se lacerasse originale, cum postea aliud agnoscat, neque condemnatio obstat, cum sit absolutus a pœna falsi, licet ob laceratione sit extraordinaria pęna punitus. Tamen eadem sententia contineri, vt stetur originali.

DECISIO MCDLVII.

De sequestri violatione.

FAbius in Sabinen. Non probatur violatio sequestri ex liberatione actoris, quia ante sequestrum fuerat constitutus.

DECISIO MCDLVIII.

De resignatione.

IDem in d. Salamantina. Probato consensu resignatarij, resignatio tenet, quamuis sit cōditionalis, neque probetur consensus conditionalis. Cetera vt in Hispal. Prosper die 27. item ex scientia præsenti & non contradictione præsumitur semper durasse.

DECISIO MCDLIX.

De restitutione in integ. parito iud.

PEregrinus in Lucen. Iterum dubitatum est de veritate dicti Staph. fol. 162. an qui venit per restitutionem post sententiam latam, per contradictum fuit audiendus, nō parito iudicato, & cet. Et ampliatū est.

DECISIO MCDLX.

De regula reuocatoria expectatiuarum.

IDem in Tarusina creatus in Canonicum, & a Pontifice confirmatus, licet expectet præbendam, non censetur reuocatus, per regulam Pauli. Anni 1540. quia est gratia mixta & illa reuocat expectatiuas.

DECISIO MCDLXI.

De inhibitione.

SVMMARIVM.

1 *Sententia est nulla si iudex non paruerit inhibitioni.*

1 REomanus in Cæsaraugustana si iudex non paruerit inhibitioni, sententia † est nulla. Sed si constet inhibitionem subreptitiam, & de bono iure coram vtroque iudice subscribi potest ex noua commissione.

DECISIO MCDLXII.

De fide instrum.

IDem in d. Assisi. Recognitio iurium curatoris bonorum nocet & creditoribus & instrumenta extrahi possunt ex protocollo non citata parte coram iudice.

DECISIO MCDLXIII.

De iudicio spolij.

IOan. Paul. in Vlixbonen. In casu spolij non venit causa principalis, sed è cōtrario, neque datur inrisdictio ex malo processu aduersarij, sed sententia lata sustinetur constito de bono iure, &c.

DECISIO MCDLXIV.

De iudice & notario.

SVMMARIVM.

1 *Iudici non creditur, neque notario in præiudicium partis. Declara tamen, vt hic.*

1 IN Bilign. Non creditur iudici in † præiudicium partis, quod post inhibitionem sententiam tulit, nisi appareat rei veritas. Item notario extrahenti processum non citata parte, &c. Inhibitio per procuratorem asserum fieri potest.

DECISIO MCDLXV.

De possessione.

SVMMARIVM.

1 *Auctoritate propria an quis possit ingredi possessionem.*

PRima Februarij Aquen. in Mediolan. Valde dubitatum est, nūquid liceat propria auctoritate ingredi fundum. Et videbantur † distinguere, an ex contractu, an aliàs liceret. Item an cum iudice, an ipsi soli. Item an inuenti sint alij in fundo, an vacans erat? Sed ampliatum est.

DECISIO MCDLXVI.

De probatione solutionis.

IDem in d. Cæsaraugustana. Probetur debitum ex eo libro, ex quo solo probantur soluziones. Itaque licet sit receptionis debitorum religionis, quia is tertius est, vtraque ex parte fidem facit.

DECISIO MCDLXVII.

De absolutoria.

THomas in d. Bonon. Volebat quis cedere spolio ac possessorio, alter sententiam ferri suis expensis cupiebat, vt excusaretur si victus esset in petitorio a sequestro. Dixit posse absolutoriam fieri, sed melius esse, vt cessione contentus esset.

DECISIO MCDLXVIII.

De restitutione.

IDem in Cæsaraugustana Cisonum. Constito de bono iure, non licuit restitui post quadriennium ex ignorantia iuris competentis ex facto venientis, puta, quia non vidit supplicationem aduersarij, neque enormissima læsio admissa est ex vnius sacerdotij amissione.

DECISIO MCDLXIX.

De recisione sententiæ.

IDem in Vlixbonen. sententiæ latæ ob indebita non sunt rescindendæ, quamuis victor teneatur rationem reddere, cum id petitum non sit.

DECI-

DECISIO MCDLXX.

De regressu sine consensum.

PRosper in d. Hispalen. concessum est priuilegium clero Hispalensi, vt regressus sine consensu nō valeat: quærebatur, vtrum satis esset si tacite adhibitus est veluti alius faciens, ex quo eliceretur cōsensus. Responsum est scandalis, & vitiosis impetrationibus cōsultum.

DECISIO MCDLXXI.

De statuto.

SVMMARIVM.

1 *Statutum dans formam actui gerendo, an debeat præcisè obseruari.*

IDem in d. Segobien. dubitatū est, vtrum statutum
1 dans formam † rei gerendæ, quæ tamen sit per partes mutata, de ea nulla mentione facta, videatur actū aliter factum reuocasse? Vide Oldra. cons. 259. sed de incarceratione reuocando actum factum, nihil plenè conclusum, &c.

DECISIO MCDLXXII.

De fide notarij.

IN d. Oscen. non est adhibita fides notario, dicenti non consensisse decreto scripto per eumdem, licet diceret se aliter scripturū fuisse, neque eius substituto eius morte confirmatur. Magis dubitatum circa ius translatum in N. antequam pecunia deponeretur. Ideo concordia iusta est.

DECISIO MCDLXXIII.

De dignitate.

PVteus in d. Salamant. dignitas ruralis dicitur, quæ non est vrbana, neque id vitiat rescriptum.

DECISIO MCDLXXIV.

De subscriptione.

IDem in d. Ouiten. pluribus notarijs subscribentib. se quidquam non esse facturos creditur.

DECISIO MCDLXXV.

De consuetudine.

IDem in d. Salaman. variatum est, num consuetudo siue præscriptio cum bona aut mala fide esset, si Capitulum maius Mutinense cū Abbate collegij erecti continuauit præeminentias annis quadraginta, quas ante erectionem obtinuerit cum Archipresbytero: nam videbatur non fuisse in mala fide continuantes. Item priuilegium amissum per non vsum & consuetudinem bonam fidem non requirerere. alleg. est consil. Oldrad. 23.

DECISIO MCDLXXVI.

De consensu.

FAbius in d. Salamantina iterum conclusum scientiam aut consensum non requiri, cum de contrario non apparet in regressu.

DECISIO MCDLXXVII.

De citatione.

IDem in Lucen. si citatus ad certum tempus cū commemoratione comparet, & illo die acculat cōtumaciam, non est introducta citatio, licet post multos dies cetera fient sine alia citatione, licet intra Vrbem vsus contradictarum æquior est.

DECISIO MCDLXXVIII.

De pacifico possessore.

IDem in Conchen. nō est pacificus possessor, qui coram iudice laico conuentebatur super spolio. Idque non prodest successori, licet Aduersarius, neque spoliatus subrogatus sit.

DECISIO MCDLXXIX.

De probatione per famam.

PEregrinus in d. Toletana, concurentibus famis cōtrarijs æquo modo probatis eodem loco & tempore Beatrix efficitur dubia, vt Bart. ait in l. is potest. cuius opinio a nemine reprehenditur, nisi ab his qui negant id fieri posse, de quo postea.

DECISIO MCDLXXX.

De fide instrum.

REomanus in Bononien. caducitatis, creditur instrumento filij notarij, qui ex instrumentis paternis id descripsit, licet primum instrumentum productum sit imperfectum, cum non constet ex eo extractum.

DECISIO MCDLXXXI.

De priuilegio.

IOannes Paulus in Lucen. datum est priuilegium captum Odo. ad expensas ei, qui in integrum restituebatur post tres & vnicæ sententiæ se obligauerat, & succubuerat, licet post tres dari non solent.

DECISIO MCDLXXXII.

De prouisione Nuncij.

IDem in Barchinon. cum non constet de præsentatione aut reclamatione patroni, valet prouisio Nuncij si non habeat accepta beneficia iurispatronatus.

DECISIO MCDLXXXIII.

De legatis.

THomas in Romana. Legatum relictum filiab. fratris cum ad nubiles annos peruenerint, ex benigna interpretatione ad tempus nuptiarum interpretamur.

DECISIO MCDLXXXIV.

De monitorio.

IDem in Rugien. monitorio cum clausula, si senserit quod non potuit liber decerni, &c. non efficit, vt possit damnari, nisi ob contumaciam declarari.

DECISIO MCDLXXXV.

De fideicommisso.

SVMMARIVM.

1 *Nepos positus in conditione non potest reuocare alienationem fideicommissi.*

IN Romana Catalis. Testator decessit quinque filijs & duabus filiab. relictis, filijs & posthumis masculis hæreditatem, filiabus dotem, eisdem & nepotibus habitationem reliquit: filios inuicem substituit,
1 si sine liberis masculis: quærebatur, vtrum † nepos fundum a patre alienatum reuocare posset? Responsum receptum esse filios positos in conditione non censeri vocatos. glos. in l. Lucius. de hæred. instit. Nec obesse, quod diceretur, si sine filijs masculis. Contra Paris. consil. 44. in 2. vol. licet contra senserit 66. in 3. de ceteris coniectutis videndum.

DECISIO MCDLXXXVI.

De pœna priuationis.

IOan. Paulus in d. Cęsaraugustana. Imponebatur pœna priuationis ipso iure non soluentibus iura debita Aerario, & alio capite priuationis tantum venientibus ex resignatione. Quinque visum est declarari hoc per illud, tum fauore religionis, tum quod adderet, vt nihilominus omnia eodem pacto fierent: tres contra. argumento l. Sanctio.

DECISIO MCDLXXXVII.

De regula.

IDem in d. Calaguritana, non ferenda est ignorantia reg. quæ producta fuit contra, licet in alia parte ipsius ei non noceat.

DECISIO MCDLXXXVIII.

De fide instrumentorum.

PRosper in d. Segobien. dicebatur non esse omnes vocatos, cum constaret plures esse, neque de absentia longiori aut legitima apparet. Respōsum est iuxta Soc. cons. 148. quod instrumentum probet.

DECISIO MCDLXXXIX.

De pensionis oneribus.

IDem in Vicen. quia pensio imponi non pōt tacendo veteres, redacta, & confirmata fuit quędā Soderini: sed dubitabatur, an teneret ad onera cōtribuere

cum

cum non eſſet libera. Reſponſum eſt ad ordinaria nõ teneri, ſed ad extraordinaria. In his autem eſſe recentes exactiones laicorum, etſi ante penſionem cęptas.

DECISIO MCDXC.

De locatione.

IDem in d. Compoſtellana. Locatio facta a procuratore cenſetur facta nomine Domini, & ſi eius mentio non fieret niſi multis coniecturis aliud appareret, & quia eodem die fit locatio quo alteri abſenti prouiſum eſt.

DECISIO MCDXCI.

De citatione.

IN Vlixbon. Marius aſſerens ſe eſſe procuratorem Titij, obtinuit committi cauſſam contra Seium, & omnes intereſſe putantes, & in exequutione nominandos: Sempronius aſſerens ſe citatum obtinuit cõmitti vt terminus præfigeretur Mario abſenti ad docendum de mandato, quo elapſo condemnaretur in expenſis & lis nulla declaretur. Alleg. Caſſad. de ſubrog. collat. dicere huiuſmodi ſententias ferri poſſe. Reſponſum eſt Marium eſſe citandum perſonaliter, aut de citationis exequutione docendum.

DECISIO MCDXCII.

De poſitis in conditione.

IDem in d. Romana, concurrentibus pluribus coniecturis, filij poſiti in conditione cenſentur vocati, licet ſinguli non ſufficiant, cum multi ſint gradus cum repetitione maſculorum, & in tranſuerſalibus. Item omnia bona ſemper data & ab vltimo ipſi grauati eſſent. Item teſtator expreſſit vt vltimus filius, aut nepos, aut pronepos, inſtitutus aut ſubſtitutus vt ſupra, poſſet extendere ſubſtitutionem tranſuerſalium, ſed propter iuris difficultatem concordari iuſſum.

DECISIO MCDXCIII.

De mandato.

RAuell. in Cæſarauguſtana, ſententia lata apparuit aliud mandatum cum ſoleat ſuſtineri, cum nullum prius fuerat: quęrebatur, an ſubſtitutio facta vigore prioris inualidi ſuſtineretur? Rñſum minimè.

DECISIO MCDXCIV.

De appellatione.

PVteus in d. Parmen. Vallium, non poteſt appellare auctor a tertia ſententia contra emptorem, cũ ante concluſionem venerit.

DECISIO MCDXCV.

De teſtibus.

FAbius in d. Pampilon. Teſtibus ſuſpectis tum ex conſanguinitate, tum ex minus verisimili depoſitione non eſt credendum, alijs contrarium probantibus.

DECISIO MCDXCVI.

De penſionis augmento.

PEregrinus in Romana penſionis, odio priuationis augeri ſolet penſio.

DECISIO MCDXCVII.

De citatione.

REomanus in d. Aug. Citari poteſt principalis, licet procuratorem conſtituerit, & comparere debet, aut mittere procuratorem, ad deciſ. 21. in iur. regulis.

DECISIO MCDXCVIII.

De iure tertij.

DIe 18. Februarij. Rauellen. In Romana domus, cum requiratur domini voluntas ad declarandũ velle agere ad priuationem ob non impletam cõditionem locationis, tertius non poteſt excludere conductorem perpetuum, vti in penſione & emphyteuſi dictum eſt.

DECISIO MCDXCIX.

De poſſeſſione continuata.

IDem in d. Patauina, poſſeſſio continuata eius, qui reſignauit reſeruatis fructibus & poſſ. Tũ ex reſeruatione Pont. Tum ex derogatione ſtatutorum, licet nõ perceperit eos poſt ſcientiam aduerſariorum. Itaque bis recte pronunciatum manutenendum.

DECISIO MD.

De terminis ſeruandis.

IDem in Illerden. Terminus coram Aud. Ca. ad cõfitendum debitum, & ad videndum ſe excommunicari, ſeruatis per aſſertum procuratorem ſeruandis, quia non eſt loco interloquutoriæ, ſed pronunciationis diffinitiuæ, vel habentis vim diffinitiuæ, licet fuerit repoſitum ad vtraque parte, licet ante declarationem ratificetur, non deſinit eſſe male ſeruatus: niſi oſtendat mandatum. Sed habita ratione cauſſæ relictum eſt, vt videretur iuſta.

DECISIO MDI.

De translatione penſionis.

SVMMARIVM.

1 *Probatio ex clauſula, vel priuilegio, ad quem pertineat.*

PVteus in d. Hiſpalen. translatæ fuerant malè penſiones vigore priuilegiorum, & clauſulæ transferendi, in quibus ex ordine videbatur, Titium eſſe multò poſteriorem, cum ex priuilegio tantum poſſet, & ille excederet diem. Quærebatur, num probatio ex clauſula, vel ex priuilegio ad Titium pertineret? Reſponſum † eſt, cum appareret Titium oſtendiſſe, illũ poſſe, quod petebat, transferre, ad aduerſarios pertinere, vt dicerent illud priuilegium eſſe conſumptum. Sed cum Paulus ſcripſiſſet, ad ſingulas penſiones eã qualitatem pertinere, verba ſcripti ſignificabant poſſe quamlibet quantitatem excedi, modo non ſinguli non excederent: de mente tamen dubitatur.

† 1

DECISIO MDII.

De teſtibus.

IDem in Romana, Iulius egerat contra Pamphilam & Iuliã, & examinatis teſtibus cum interrogatorijs examinarentur: Dictum eſt, negari non ſolere ante dicta teſtificata. Sed hoc caſu conſtare Iulium teſtes examinaſſe, & ex eo aliquid effluxerat. Itaque ad veros dari poſſe, interogatoria dari non poſſe.

DECISIO MDIII.

De ſententia.

IDem in Gerund. Pol. Cum conſtaret exequutionis litteras vidiſſe Seium, & mandato poſtea producto, licet ante ſit declaratus, quam de legitima intimatione appareat, non eſt reuocanda. Nam & ſententia ſuſtinetur, cum poſt eam conſtat habuiſſe mandatum illum procuratorem.

DECISIO MDIV.

De nullitate.

FAbius in d. Aquen. Cum de nullitate non ſatis appareret, cum terminus eſſet præfixus loco ſubſtantialium, arbitrio iudicis decidendam eſſe controuerſiam.

DECISIO MDV.

De fide inſtrumentorum.

IDem in Adrien. Inſtrumentum publicum non recognitum, neque ob antiquitatem alia ratione mutatum, item quod non ſit in vſu, non facit fidem. Idem ſtatutum, vt ſi quis ſe licentiauerit ſponte, & abierit, magis recipit interpretationem, vt ſine licẽtia & animo redeũdi magis, quàm animo non redeundi abierit. Item presbyter nec admittitur vt Diaconus, vbi ordinum diſtinctio.

DECISIO MDVI.

De appellationibus.

PEreginus in d. Gerunden. Cum videretur ſtetiſſe per appellantem, ne intra tempus commiſſio extraheretur, tamen quia poſtea fuerat proceſſum in cauſſa, & iura producta erant, viſum eſt vt de illius modica cognitione videatur.

DECI-

DECISIO MDVII.

De iure patronatus.

IDem in Militen. Sententiam inter patronos non nocet aduersario ad iuspatron.

DECISIO MDVIII.

De spolio.

ROmanus in d. Vasen. probabat quis se possedisse aliquot annos, ac postea captam esse possessionem ab aduersario, de cuius continuatione non constabat, sed & post instrumentum fassus esset se possessorem; dictum est restitui non posse, sed stare debere aduersarium in possessione, & sententiam in petitorio proferendam cum sequestro.

DECISIO MDIX.

De confessione.

IDem in d. Romana melioramentorum, confessio facta corã Principe, potest reuocari constito de errore, neque error probatur ex ignorantia præsumpta, aut ex his rebus, quæ possunt confessis eo occurrere.

DECISIO MDX.

De conductore vectigalium.

IDem in Viterbien. Creditor in certa summa municipij conduxerat vectigalia in quinquennium, & in ad tempus quo ad deductis trecentis in annos singulos paria faceret, post annos tres locauit in id tẽpus, in quo ipse retinere poterat mille quingentos Calendis proximis soluendos, sed ea cum conditione, vt si in minori summa creditor esset, ꝙ Calendis Ianuarij cõstare debebat, ꝙ excederet, restitueretur locatori, atque idem creditor atque conductor municipij cum postea neque pecunia soluta esset, neque rationes reddita municipij, & posterior conductor biennio vsus fructibus vectigalium, ac postea rationib. appareret ducẽta reliqua esse in nõie municipij, petebat creditor illam summã ex eo quod erat reliquũ: replicabatur, statim esse magna ex parte restituendã, cũ maioris summæ esset creditor. Triplicatũ est in cõuentione de ea summa sensisse, quæ ab initio debebatur. Nobis contra visum est, quia non erat credendum ob duorum annorum lucrũ, conductorem voluisse tantã pecuniã soluere: sed propter facti obscuritatẽ ampliatum est.

DECISIO MDXI.

De monitione.

IOan. Paulus in d. Cæsaraugustana. Cum ad priuationem ob non solutionem vigore statutorum religionis requirantur tres monitiones, ac duæ in personam eius factæ constarent, de tertia dubitatum est, ꝙ bis in circa fuerat quæsitus neque repertus. Item eius coloni, item & de vnius constabat nuncio factis: non visum est statuto satisfactum.

DECISIO MDXII.

De statuto.

IDem in Bononien. Cor. Bentiuolij, genere Bononiensis. Sed propter maius crimen exsul, vel potius absens citatus fuerat ex vi statuti Bon. & rescripti per edicta. Dictum est vtrique rei non esse locum. Nam in rescripto narratum erat esse Bononien. & domicilium & bona habere, & statutum in lite ratione bonorum procederet etiam si his non erat, nec ipse domum haberet, sed prædia rustica.

DECISIO MDXIII.

De mandato.

IN d. Iacen. Mandatum ad relignãdum simpliciter, aut ad permutandum in fauorem personæ procuratori benè visæ coram Vicario secunda permutatione sustinetur.

DECISIO MDXIV.

De acceptatione.

IDem in Leodien. supplicationis coadiutoriæ sumptus efficit vt præsumatur acceptasse in vita. Item quando est appellatum nec constat de processu potest procedi vt in prima, si in commissione est, quam & quas, vel cum toto negocio.

DECISIO MDXV.

De acceptatione.

SVMMARIVM.

1 *Monitorium ignorans an habeatur pro monito.*

1 DEcimanona Februarij Ioannes Paulus in d. Cæsaraugustana. Dubitatum est, an † ille, qui videbatur non sciuisse se moueri, haberetur pro monito? Et diuisi sumus, cum non constaret monitionis exemplum relictum.

DECISIO MDXVI.

De pensione super pluribus beneficijs.

IDem in Panor. Pensio erat impolita quinquaginta in pluribus beneficijs, mortuo grauato beneficia diuisa sunt, iniquum erat, pro numero beneficiorũ pensionẽ diuidere, sed pro æstimatione singulorum. Non igitur potuit vnus, qui vnum obtinet, licet pingue declarari ob non solutionem non facta æstimatione.

DECISIO MDXVII.

De inhibitione.

THomas in Brixien. Inhibitio post tres ex qualicumque commissione efficit vt attentata dicantur quæ postea fiant, licet parti non iuridice fuerit inhibitum.

DECISIO MDXVIII.

De statuto Bonon.

IDem in d. Bononien. Statutum B. permittens damnatis testari iuxta illud statutum, refertur ad omnes partes illius statuti, in quibus illa forma est, vt secundum ius commune habiles testari possent contra solum Puteum.

DECISIO MDXIX.

De locatione.

PRosper in d. Compostell. Variatum est, an censeretur facta locatio nomine eius, cuius referat, an eius cuius fructus debentur.

DECISIO MDXX.

De absolutoria.

IN d. Leodien. Cum in secunda instantia non constet de prima sententia & processu, & nihil fuerit deductum pro victore, non potest terri absolutoria, nisi in commissione sit, quam & quas, aut procedat vt in prima, licet sit cum negocio principali, quia intelligitur de negocio appellationis.

DECISIO MDXXI.

De calumnia.

IDem in d. Vlixbonen. Cum cõstaret Sempronium fuisse citatum ad Titij requisitionem ex mandato, Itẽ Martiũ assertum procuratorẽ ante multos mẽses tunc discessisse, nulla suspicio est calumniæ, quin Sempronius liberari possit hac lite. Itaque absoluẽdus est ab instantia, quamuis 12. Februarij contra.

DECISIO MDXXII.

De citatione.

IDem in Eluen. Ex monitorio decreto contra intrusos, & fructuũ, & possessionis occupatores, moniti fuerant aliqui sacerdotes, vt deferrent nomine Episcopi Eluensis: ipsi dixerunt se nolle, dictum est non posse declarari, cum neque possessio, neque fructus detinentur: dubitatum tamen est de eo cuius nomine seruiebant. Sed quia neque personaliter monitus & decretum erat cum clausula, si senserit, magis placuit vt censeretur esse citatus, & termini conseruarentur in negocio principali.

DECISIO MDXXIII.

De confessione.

PVteus in d. Parm. Casalis. Confessio procuratoris non constito de errore ratificata facto ipso, non potest reuocari. Sed dubitatum est, an censeretur dominus omnium qualitatum certior factus.

DE-

DECISIO MDXXIV.

De matrimonio.

FAbianus in d. Vicentin. dubitabatur, an in sententia lata super matrimonio deberet filius nominari legitimus. Et qualis erat mota super transactionibus mulieris, quæ dicebat se vxorem, & illum filium, concessum, vt nominaretur.

DECISIO MDXXV.

De lite.

PEregrinus in Gebēden. Dubitabatur ne quis vellet litem mouere in Prouincia, qui Romæ litigabat, volebat ad eam rem vti instrumentis huc productis; dictū est, vt darentur cum cautione non vtendi eis durante lite in alio iudicio.

DECISIO MDXXVI.

De familiaribus.

IDem in Caleraten. Inter familiares descriptos præfertur ꝑsens absenti. Sed Doctor absens eis præfertur; Is autem gradus non probatur instrumento, quòd testibus caret, licet haberet Doctores examinis.

DECISIO MDXXVII.

De compromisso.

REomanus in Hispalen. petebatur pœna decem a fisco, quia contradictum fuerat laudo ab vno qui absens fuerat, licet vocem alteri reliquisset, de cuius nomine absentis apparebat. Item fuerat appellatum ante confirmationem Sedis Apostolicæ in dubio contra fiscum.

DECISIO MDXXVIII.

De citatione.

RAuell. in Autien. Citatio concepta in personam alicuius, & Titij procuratoris, valet, licet ignorare tur exequutio, in quem facta sit, si constet esse exequutum. Item substituens censetur acceptare.

DECISIO MDXXIX.

De locatione.

IDem in d. Illerden. Locatio facta in triennio sub certa conditione, quæ non est suo tempore adimpleta, si possessio & fructus capti sunt duorum annorum, in 3. censetur etiam ab eis percepisse, nisi probetur protestatum esse, aut prohibitum.

DECISIO MDXXX.

De ratificatione.

PVteus in d. Parmen. Variatum est, num ratificatio re ipsa facta censeatur cum omnibus qualitatibus.

DECISIO MDXXXI.

De iuramento calumniæ.

IDem in d. Paduana, Gun. Officium, quòd velocius procedat, non excludit quem iurare debere de calumnia, si petatur.

DECISIO MDXXXII.

De diuisione.

IDem in d. Cæsaraugustana. Religionis rectè probata diuisione, communio debet dilucidè probari.

DECISIO MDXXXIII.

De lite.

SVMMARIVM.

1 *Lis per quem actum dicatur.*

FAbius in d. Legionen. & Tamoren. Subrogatio in lite in impetratione facta per obitum efficit, vt licet defunctus tantum citauerit litteris non expeditis
1 cum clausula consueta, censeatur lis, licet non constet de mandato eius, qui exequutus est. Neque regula de subrogan. loquatur in subrogatione gratiosa, &c. sed collitigantis aduersarij.

DECISIO MDXXXIV.

De excessu vltra dimidiam.

REomanus in Conchen. Non probatur excessus vltra dimidiam ex articulis aduersarij, in quib. ipse dicit plus vel minus, vt per testes declarabitur, qui tamen id dicunt, &c. Sed si probaretur Cassad. decis. 18. de empt. esset seruanda contra communem, neque iureiurando, neque scientia releuante.

DECISIO MDXXXV.

De correctione.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio l. licet. C. de præscript. 30. vel 40. annor. dicetur. hodie correcta per cap. vltim. de præscript.*

1 IDem in d. Auinion. † l. licet, C. de præscript. 30. vel 40. annorum, est correcta per c. vltimum, de præscr. & Rota tenere solet, in quo Bar. & ceteri variant, vt refert Bald. de præscript. 2. par. q. 13. Itaque non potest objici triginta aut quadraginta annorum præscriptio, si constet de actione & debito præsertim a 3. cuius non est, vt decis. Tolosan. 74.

DECISIO MDXXXVI.

De mutatione status.

IDem in Paduana, non censetur status eius, quem nō constat ex eo capite fuisse sortitum effectum, ita fit, vt qui impetrauit ex ordinaria vel Apostolica auctoritate, & postea noua prouisione vsus est, non rectè probet, statim ex ordinaria tantum.

DECISIO MDXXXVII.

De statuto.

IOan. Paulus in Hispalē. de reijciendis & reconciliatorum libris, intelligitur de reconciliatis ob hæresim, non ob suspicionem, præsertim sine pœnitētia publica, sed & dispensatio abstergit omnem maculam.

DECISIO MDXXXVIII.

De Auditoris potestate.

IDem in d. Panorm. Non potuit Auditor super validitate & executione procedere, licet vtrumque committere coniunctim & diuisim, nisi constaret iuxta impositum.

DECISIO MDXXXIX.

De remissoria.

THomas in d. Romana legati, reiecta est petitio remissoriæ non releuantis, quoniam constabat, rem quæ petebatur, solutam saltem ex parte, quæ sola debebatur. Item a filio esse legatum remuciatum, & propterea, quæ aliàs dicta sunt non releuant.

DECISIO MDXL.

De regula de publican.

PRosper in Leodien. regula de publican. Requirit & possessionem & continuationem, neque sufficit litem mouisse.

DECISIO MDXLI.

De sententia exequenda.

IN Romana centum florenorum, licet sententia exequi cœperit, tamen si dubitaretur a iudice de eius iustitia, non est in totum exequenda. Cum itaque appareat Aud. C. in mille condemnasse, postea calculatores in Rota electi ducenta deberi dixerunt, licet inchoata sit exequutio, in mille relaxari.

DECISIO MDXLII.

De probatione primi extremi.

IDem in Oxomē. Non visum est primum extremum probari per vnum testem de visu, qui erat suspectus propter aliam litem cum aduersario, & alium de auditu, quoad reputationem, & de visu in Ecclesia, & duobus de auditu per litteras, &c. Item qui viderunt articulos, non sunt reijciendi.

DECISIO MDXLIII.

De derogatione.

IOan. Paulus in dict. Cæsaraugustan. Vltimum statutum religionis propter generale prœmium derogat cetera etiam in vacanti & mortuario, licet in eamentio fiat de debitis post adeptam possessionem contractis.

DECISIO MDXLIV.

De electione exequutoris.

IDem in Augustan. Variatum est, num qui exequuto rem elegerat nominationis Imperialis, cum in ipsa nominatione alius esset exequutor ex rescripto Pont. facere potuisset, quod licet ad Imp. dirigeretur, tamen nominatis potestas dabatur.

DECISIO MDXLV.

De cessione attentatorum.

SVMMARIVM.

1 *Aqua vt citius curreret ad inferius molèdinum, si aliquid sit fabricatum, est remouendum.*

THomas in Tiburtina. Dubitabatur, *num qui cesserat attentatis, teneretur restituere hæc damna ex rivo privato?* Nam machina quædam molendinaria ab inferiore dicebatur ædificata: altera est a superiore vicino. Et lite inchoata sepem fecerat superiori, quod aqua citius flueret, atque ita ad eamdem machinã multitudo concurrebat, quia prior aqua vtebatur, etsi inferiori impedimento esset. Responsum † est, sepem subuertendam esse, etsi ea sublata aqua nihilominus flueret in machinam, ita quòd similiter multitudo concurreret, alter cõqueri non posset, cum alter suo iure esset vsus, sed si sublata sepe aqua constisteret, est damnum resarciendum.

1 †

DECISIO MDXLVI.

De publicatione.

PRosper in N. decreta remissoria, si testes hic examinandi sunt. Idem in dic. Leodien. Non tenetur ad publicationem acceptationum, qui intra tempus trium mensium constitutum nouit exspectatiuas reuocatas. Quia regula, quæ id cogit facere durantibus exspectatiuis, durat in Pontif. mortuo, ait in Col. Vbald. in tract. de succes. ab intestato, par. 2. vers. tertio principaliter, nu. 15.

DECISIO MDXLVII.

De filio notho.

IDem in Regien. Sacerdos octogenarius filium nothum hæredem instituit in codicillis, in quibus ita scriptum erat: *Theseo filio suo legitimo & naturali legauit.* Item: *Thesiæ matri Thæsei decem.* Quærebatur *si neque testatoris filius probaretur, neque eius legitimus & naturalis, an esset credendum, illum fuisse suum filium?* Et dictum est, quod sic, quia ex coniectura personarum credendum demonstrationis causa fuisse, & quem filij loco amabat, filium appellasse, eumdemque legitimum, & naturalẽ, qui esset ex viro & vxore.

DECISIO MDXLVIII.

De decreto.

PVteus in d. Parmen. Visum est minus subtili ratione de magna hæreditate contendi. *Vtrum decreto vti posset, quo pacto alter vsus esset, &c.* Cum de vtriusque partis iniustitia dubitaretur, visum, vt concordia tractaretur.

DECISIO MDXLIX.

De calumnia.

FAbius in d. Oxomen. Quis sub conditione accepta uit, sed postea litem substituit, & post sententiam retinuit possessionem. Dictum est, vt si sciens id fecit, videatur quo iure alter vsus fuerat, cum de calumnia sit dubitandum.

DECISIO MDL.

De negligentia.

IDem in Terden. Si non motu proprio dicitur, cum (sicut accepimus) potest de obreptione dici, & cum illic sit negligentia notarij: Dictum est factum esse, quo minus consensus in libris Cameræ scriberetur, ac postea appareret partis negligẽtia, quæ recognõsci neglexit mandata. Remissum est ad expeditores, vt recognoscerent, omnia rectè constare.

DECISIO MDLI.

De fraude.

RAuell. in d. Rom. Cõstat de non fraude resignãtis, si probatum est de matrimonio egisse eo tẽpore.

DECISIO MDLII.

De sententia.

IDem in d. Cęsaraugustana, sustinetur sententia quo ad videatur de iure claro & liquido aduersarij, quòd in alijs alioquin factum est.

DECISIO MDLIII.

De dispensatione.

IDem in Oueten. Aluarus solus Ouetẽ. Dicebatur dispensatus propter illegitimitatem ob Sebast. in Legion. sede vacante de licentia Oueten. & Capituli, qui postea triginta annis clericus æstimatus est. Dicebatur illa non teneri demonstrare. Sed quia fatebatur in quibusdam rescriptis cum eo auctoritate Apostolica dispẽsatum, & postea cępisse ordinem, reiectę sunt priores litteræ.

DECISIO MDLIV.

De priuilegijs.

FAbius in Abulen. Priuilegia quoad personarũ qualitates inspiciuntur tempore datæ: sed in casu corũ quoad deligendum, ac cetera monitoria tempore vacationis secus est, reprobando cons. Gem. 113. & Gem. in c. statutum, in fine, de rescript. in 6.

DECISIO MDLV.

De possessione.

IDem in d. Conchen. Iterum tentum est, violentam possessionem excludi ab alleg. Lap. & regula de annali & trien. Calsador. decis. 5. de restitut. spoliat. neque est legitimè probatum, si modicus excelsus possit subuertere probationem.

DECISIO MDLVI.

De fructibus.

PEregrinus in d. Conchen. Vnus ex socijs suo nomine & sociorum conduxit fructus, si non probatur alios socios habere, eosque præsentes, qui per se tractẽt ea negotia, potest idem petere insolidum omnia. Iaff. si vnus, de pact.

DECISIO MDLVII.

De protocollo.

DEcanus de Romana transumpti. Licet credatur, cogi posse partem per notarium, qui perdidit protocollum, vt exhibeat instrumentum, quod ei dedit, tamen cum diceretur quis duo testamenta fecisse, & posterius detineretur a parte, petebatur prius ex actis notarij defuncti transcribi, quod tamen magna ex parte a testatore cancellatum erat, licet a notario subscriptum. Dictum est, quod fidem non faceret non esse transcribẽdum, sed cum literis confirmari potest inia.

DECISIO MDLVIII.

De dotatione.

THomas. æqualitas inter filias non est de necessitate seruanda. Item pater, qui dotat computando legatum certum, non videtur ex bonis proprijs dotare, licet alias contra Paris. cons. 30. vol. 3.

DECISIO MDLIX.

De appellatione.

IDem in Bonon. Si dicatur in sententia bene prouocatum & reclamatum, licet non constet de appellatione in scriptis, sustinetur sententia. Item satis constat de absentia eius, qui scriptũ fecit alibi, neque post illud scriptum præsens fuit.

DECISIO MDLX.

De vitio spolij.

IDem in Lucen. Si Episcopus successor vtatur his rebus, quib. de iure communi vti potest, non successit in vitio, neque neganda est restitutio, nisi a die præsentationis exequutorialium lapsum sit quadriennium.

DECISIO MDLXI.

De beneficio.

Fabius

FAbius in d. Gerunden. Licet Eccleſia collegiata ſit in diœceſ. non tamen, qui exſpectat beneficium in diœc. poteſt acceptare illic.

DECISIO MDLXII.

De gratijs.

IDem in Abulenſ. Inſolitæ gratiæ in arcæ collatæ a Clemente reuocatę fuerant. Sed quid ſi velit quis vti altera parte non inſolita, dubitandum eſt.

DECISIO MDLXIII.

De mandato poſſeſſorio.

PEregrinus in d. Romana terreni petebatur mandatum, vt teneretur in poſſeſſione is, a quo fuerat auo cata per iudicem, & relaxata in fauorem aduerſarij, neque ab ea capta. Et quia ille fuerat perperā miſſus, negatum eſt, ſed iuſtum eſt, vt ſequeſtretur, niſi cōſtaret de poſſeſſorio iure alterius.

DECISIO MDLXIV.

De procuratore.

REomanus in Penen. Licet Caſsad. dicat dec. 2. de appell. per litis & cauſsæ ceſſionem reuocatum cē ſeri procuratorem, dubitatum eſt circa fructus, & expenſas, cum poſſit condemnari, an appellare poſſit. Et variatum. Agebatur autem non de ceſſione litis in aduerſarium, ſed in alium qui litem ſuſtinebat.

DECISIO MDLXV.

De mandato de manutenendo.

IN Placentin. Commiſsum fuerat, vt mandaretur iudicibus, qui erant in poſſeſſione, quibus fuerat inhibitum, vt in poſſeſſione conſiſterent. Quærebatur, nū ſtatim nulla re verificata poſſet mandari. Reſponſum eſt, videri mandatū de manutenendo concedi nulla re verificata, & poſſe id fieri, cū nullū eſſet prejudiciū, & in cōmiſſione, neque conſtito, neque prout iuris eſſet.

DECISIO MDLXVI.

De ſtatuto.

IOan. Paulus in d. Tiburtina obijciens ſtatutum litis deciſorium, vt puta, ne poſt annum dicatur de nullitate, non tenetur recipere litis ordinatorium: at certè modo eſſe procedendum.

DECISIO MDLXVII.

De terminis.

IDem in d. Troiana Termini euulſi eſſe dicebantur, & teſtes deponere terminos fuiſſe poſitos vt in inuētario: Quærebatur, *num vulgari ſcripturæ eſſet ſtādum, quia laicus inter monachos & moniales inſſit, & illos deſcripſerat?* Dictum eſt non eſſe credendum, ſed quatenus teſtes ad id ſe referant, videndum.

DECISIO MDLXVIII.

De calumnia.

IDem in Lucen. Licet remiſsoria ad ſpolium raro cō cedatur, vt Caſsador. notat deciſ. 23. de dilat. tamen non excluditur ſuſpicio calumniæ, vt in Epiſcopo ſucceſsore, qui vſus eſt ordinaria iuriſdictione, in qua prę deceſsor tamquam ſpoliator erat damnatus, ſed exequuta ſententia.

DECISIO MDLXIX.

De teſtamento capite damnati.

THomas in d. Bononien. Teſtamentum conditum fuerat inter carceres, cum intra duas horas eſſet capite multandus, qui fratrem occiderat, quia ſtatuto Bononien. continetur, vt damnati poſſint teſtari ſecūdum formam ſtatutorum. Obijciebatur, quod neque coram Sacerdote parochiano, neque cum alijs ſollemnitatibus, quas anguſtia temporis, & loci, item ius apparitorum exceſſerat, de quibus conſtabat, data eſt huic teſtamento fides.

DECISIO MDLXX.

De regreſſu.

IDem in Calaguritana. Licet quis habebat regreſſū, cui renunciauit, aut vti non potuit, non impeditur ordinarius prouidere, & vbi requiritur Capituli conſenſus in collatione, ſufficit ſi in poſſeſſione adhibeatur ante quam ius alteri quæratur.

DECISIO MDLXXI.

De Cardinalibus.

PRoſper in d. Brixien. Concilio Lateran. Prohibentur Cardinales habere beneficia minoris ducentorum, quo excipiebātur regreſſus, ſed vt interpretatum eſt eorum, qui in eo ſacerdotio erant. Nam hodie habere non poſſunt. Sed quęſitum eſt, cum Gambara obtinuiſſet ante promotionem, & in promptione retentio fuiſſet conceſsa. Nec obeſt Concilij exemplum, quòd generalis retentio ſufficeret, & ampliatum eſt.

DECISIO MDLXXII.

De poſſeſſore quadragenario.

IN Burgen. Vacante patrimoniali beneficio quadragenarius, & baccalarius ſe oppoſuerunt, & cum ab interloquutoria appellatum, & cauſsa commiſsa, ac itidici inhibitum, ac poſt vtriuſque iudicis ſententiam conſtaret, poſſeſſorem quadragenarium eſſe, Quærebatur, num poſſeſſio eſſe ſequeſtranda, vtpote lite pēdente acquiſita? Dubitationem faciebat, quòd in vitio poſſeſſor non fuiſſet, quod ex petitione ſuſpicabatur. Sed quia aperta eſt via ad oſtendendum, viſum, vt de iure vtriuſque partis cognoſceretur.

DECISIO MDLXXIII.

De conditione, ſi ſine filijs.

IDem in d. Romana, ex multis coniecturis colligitur, & ex verbis teſtamenti, quòd pronepos, qui tamē in conditione ſi nepos ſine filijs deceſſerit, fuit poſitus, inſtitutus a teſtatore videbatur. Ab omnibus acceptatum eſt, vt neque poſiti in conditione vocati cenſerentur, neque potuerit fundus alienari, niſi in Legitima & Trebellianica fortaſſe, vt in 12. Febr.

DECISIO MDLXXIV.

De procuratore.

RAuellē. in N. dubitatum eſt, num procurator effectus dominus litis poſſit ſubſtituere, non facta mē tione, quod eſſet dominus. Et variatum eſt.

DECISIO MDLXXV.

De confeſſione.

PVteus in d. Queten. Canonicatus. Cum antea damnatus eſſet Aluarus Solis propter confeſſiones, quibus dicebat ſecū auctoritate Apoſtolica diſpenſatum, neque ab Ordinario promotum, cōſtito, quòd eodem tempore cum errore correxerat, fides adhibita eſt litteris clericatus.

DECISIO MDLXXVI.

De præſcriptione.

IDem in d. Salamant. Si de Abbatia contentio fuit & ſeditioſa, ita vt nemo poſſideret nō currit præſcriptio.

DECISIO MDLXXVII.

De pacifico poſſeſſore.

FAbius in d. Salamantina. Variatum eſt, *num, quia ingreſſus fuerat poſſeſſionem, dum lis nō eſſet finita ex iure ante litem reſignationis, & detentione vtcunque veſtitutum reſignanti diceretur eſſe pacificus, vt eius triennalis poſſeſſio a ſucceſsore allegetur.*

DECISIO MDLXXVIII.

De ſequeſtro.

PEregrini in d. Romana terreni horti, vt non ſequeſtretur poſſeſſio, procurator confeſsus eſt ſe poſſidere; dictum eſt non ſufficere, quia reuocari poſſit, ſed oſtendendum alio pacto.

DECISIO MDLXXIX.

De ſpolio.

REomanus in Ceſenatan. Trib. ſentētijs a Nicolao Vbaldino, & Poteſtate Anconitano optimis iudicibus latis, fuerat iudicatum, vt duo fratres pro ſpolio Maluetiorum a fratre illorum illato, duo millia ſolue-

rent, fratres dicebant se neque hæredes, neque tam magnæ summæ detentores, quod per separationem fieri optabant, exclusi sunt, quia probatur fratres bona habuisse post diuisionem viuo fratre factam, & licet appellarentur hæredes, seu bonorum detentores, insolidum erant damnati 12. Martij 1546.

DECISIO MDLXXX.

De cautione.

SAlamantina, non tenetur quis præstare cautionem, nisi petatur.

DECISIO MDLXXXI.

De possessorio.

IDem in d. Patauin. Licet iurium denegatio videatur esse spolium, tamen agere potest retinendę, qui ad iudicium venit, & si dari potest mandatum tenendi in possessione ciuili quæ animo tetinetur. c. quærelam, de restit. spolia. Dec. c. Tolos. c. vno, repugnante Puteo.

DECISIO MDLXXXII.

De incola.

IDem in d. est in Tarraconen. Vt Vicarius Episcopi esset incola.

DECISIO MDLXXXIII.

De mandato de prouidendo.

PVteus in Vrgellen. Mãdatum de prouidendo cum decreto irritãti, non ligat Pontificis manus ante acceptationem.

DECISIO MDLXXXIV.

De actore contraria allegante.

IDem in Messan. Actor nonnumquam contraria dicens auditur, vt cum de statu dubio alicuius agitur. Itaque, qui petit testamento tutorem dari, non videtur in omnibus testamentum reprobare.

DECISIO MDLXXXV.

De nullitate.

IDem in d. Romana dotis, seu nullitatis, cum præfixus est a statuto terminus, infra quem dici potest de nullitate, aliàs lis & causa perempta est, & is nullatenus audiatur, non potest ex eodem statuto de nullitate dici, licet nisi terminus præfigeretur, posset.

DECISIO MDLXXXVI.

De subreptione.

FAbius in d. Bonon. Castilionum fuerat impositum silentium super possessione, quia tradita fuerat, & cum de fructibus contenderetur, impetratum fuit rescriptum, vt prius de proprietate cognosceretur; dubitatum fuit, an esset subreptitium, quia non narrabat quot annis ex spolio sumpsisset, sed id non obesse dictum fuit, cũ Princeps ignorasset fructus deberi, &c.

DECISIO MDLXXXVII.

De exequutione sententiæ.

IDem in Astoricen. Sententia lata pro Capitulo contra A. qui ante litem in B. resignauerat, & postea tãquam procurator possederat, non potest exequutioni mandari. Contra C. quia D. resignatario B. obtinuit possessionem, quia res inter alios acta alijs non nocet.

DECISIO MDLXXXVIII.

De coadiutore.

PEregrinus in Toletana canonicatus in coadiutoria, cum clausula, & si non exercueris. Item cum quomodocũque vacet, non requiritur consensus eius, qui datur in coadiutorem, & potest post mortem acceptari, licet mandatum fuerit conditionale, vt non aliàs pensio, & resignatio imponi possit, nam id impetratum est: videndum, cum non obsit huic prouisioni indultum.

DECISIO MDLXXXIX.

De cessione.

REomanus in d. Auionens. Cessio sine causa non valet, sed cum ex causa donationis absenti fit, requiritur ratificatio antequam fuerit reuocata. Paris. cons. 77. vol. 2. tamen non ex obligatione generali reuocata censetur. Item an potuit per obitum cedentis ratificari.

DECISIO MDXC.

De lapsu fatalium.

IDem in d. Cæsaraugustana, sententia nulla excusat a lapsu fatalium, si pro appellante esset subscribenda, neque iudicium criminale obsuit in eo qui succubuit, & postea est prosequuta.

DECISIO MDXCI.

De consensu.

IDem in Militen. Non solum, qui fideiussit pro euictione, sed qui promisit releuare indemnem fideiussorem, censetur consentire alienationi si sciens fecit.

DECISIO MDXCII.

De decimis.

THan. in Vrbeuet. Decimæ de iure Parochiano debentur, nisi probetur ab immemorabili tempore per alios percepras.

DECISIO MDXCIII.

De collega.

IDem in dicta Cæsaraugustana, si iudex dicat se de consil. aliquid male fecisse, non debent collegæ plecti, nisi constet eos consilium dedisse, neque notarij assertioni statur.

DECISIO MDXCIV.

De legitimatione.

PRosper in Regien. Qui petit legitimari aliquem vt filium suum, censetur postea cum ei in testamento legat, & filium appellat, ea cõditione donasse, sed contrarium apparet.

DECISIO MDXCV.

De executorialibus.

IN d. Romana seu Florentina permissum est, vt contra mercatores citato procuratore domino litis executoriales dentur extra curiam, cum sententia iudicis, & calculatoris concordare videatur, & fuerit ex equutio in Vrbe incepta.

DECISIO MDXCVI.

De possessore bonæ fidei.

IOan. Paulus in d. Forliuẽ. Possessor bonæ fidei, qui res subiectas fideicommisso alienat, tenetur ad pretium si in rem suam vertit, aliàs nullam.

DECISIO MDXCVII.

De forma.

IDem in vna Augusten. Princeps dando formam nominati per se, vt exequatur nominato, nõ tollit aliam rationem exequendi, quam Pontifex omnibus nominatis per eum dedit.

DECISIO MDXCVIII.

De concordia.

THomas in Rauen. Vallium, concordia, quæ cum duabus partibus, & tribus erat facienda, non sufficit si cum maiori parte probetur facta.

DECISIO MDXCIX.

De Nuncio.

IDem in d. Leodien. Potestas data Nuncio in Vngaria, in Bohemia, & extensa in terris Ferdinandi Regis, & vbi Rex fuerit, & in Germaniam, nisi cũ Rex, & Nuncius in ea fuerint.

DECISIO MDC.

De remissoria.

PRosper in Vercellen. Concessa est remissoria contra Capitulum ad probandum pecuniam fabricæ apud quosdam canonicos remansisse.

DECISIO MDCI.

De mora.

IDem in d. Senen. Nemo dicitur esse in mora, qui interpellatus non est, & ignorantia pupilli nõ prodest, ad lucrum.

DE-

DECISIO MDCII.

De regressu.

IDem in d. Brixien. Variatum est cum Concilio Lateranen. quo prohiberur commendari Cardinali beneficia 200. prohibentur regressus, quos ante promotionem habebant, & tunc cum ceteris fuerant vacare declarati, sine declaratione consilij dubitationem fecit de eis 331. in nou.

DECISIO MDCIII.

De attentatis.

IN d. Oxomen. Petebat remissoriam super spolio attentato sine titulo possessionis, dicebatur constare litem nullam fuisse a spoliatore ante contractum motam, quia commissio nomine spoliatoris per cursorem præsentata, & citatio per assertum procuratorem petita; spolij verò probationem, quia de statuto tempore possessionis non constabat neque de extremo essent satis coniecturæ: itaque denegandam.

DECISIO MDCIV.

De probatione intrusionis.

IDem in Sabin. Intrusio per duos testes ex publica voce, & fama, quorum alter erat viginti annorum, ex litis sustentatione satis probatur.

DECISIO MDCV.

De iureiurando.

RAuell. in d. Sabin. Iusiurandum defertur in rebus non grauibus ob probationes non satis plenas.

DECISIO MDCVI.

De vacatione.

PVteus in Salamantina præeminen. Dum Abbatia vacat antiqua, si vacâs est ob seditiones, non potest Capitulum maius cum Abbate implere præscriptionem, resque dicitur esse grauis cum de perpetuo iudicio, & præiudicio agitur.

DECISIO MDCVII.

De pacifico possessore.

FAbius in d. Salamantina portionis, Petrus, qui ex iure ante litem cępit possessionem, non collitiganti vitiosè lite pendente inter alios, dicitur pacificè possidere, quo ad alleg. Lap. Nam & attetatio, & spolium ab eo, aduersus quem fit, reuocari petendum est. Gomes. q. 11. & 41. de trien. quæ tamen 41. q. falsa visa est. cap. absente, §. si hi contra quos, vt lite penden. in 6. Semel autem vitiosum, aut attentatum, semper dicitur id vitium durare, quoad eos, quibus tunc ius oritur, secus quo ad non subrogatos.

DECISIO MDCVIII.

De derogatione.

PEregrinus in d. Toletana contra F. Pes. dictum in derogatione generali indultorum Cardinaliũ non contineri ordinarios, neque eum, qui reualidari suam iurauerat.

DECISIO MDCIX.

De obitus probatione.

RAuell. in d. Visum est non probare obitum in mense Octobris, cum vnus testis diceret, post festum S. Michaelis die secũda, alter mense Octobris, sed noctu, alius infra festum Sancti Michaelis.

DECISIO MDCX.

De restitutionis remedio.

PVteus in Vrbeuet. Restituendi sunt quocũque pacto titulus in profanis, & in Ecclesiasticis requiritur.

DECISIO MDCXI.

De cantoribus.

FAbius in Burgen. Possunt impediri, qui cantant in Capellis, si obstrepant cantibus in principali parte Ecclesiæ.

DECISIO MDCXII.

De extensione.

IDem in Abulen. Non potest Archiuium notas confectas extra vrbem extendere, aut publicare.

DECISIO MDCXIII.

De conferendi quasi possessione.

REoman. in d. Patauina. Si probe ut quasi possessio conferendi a canonicis, licet non probaretur esse collegiatam Ecclesiã contra Ordinarium, satis est, cõcurrunt tamen multa signa collegiatæ.

DECISIO MDCXIV.

De renouatione.

THomas in d. Bonon. S. Bartholomęi, dubitatũ est mutata ecclesię forma, & per partes reędificata, an dicatur a fundamentis renouata.

DECISIO MDCXV.

De absolutione.

IN d. Cluen. Non licet absoluere ad beneplacitum pendente causa nullitatis sine commissione.

DECISIO MDCXVI.

De testibus.

IDem in Romana Casalis, duo testes de visu, duo de auditu, quòd Casale fuit in bonis testatoris, quorum duo erant propinqui plenè probant, sed per iusiurandum supplendum parte præsertim non opponente. Item testamento producto non opus est quærere, an cũ illo testator decesserit.

DECISIO MDCXVII.

De Auditore.

IOannes Paulus in d. Zamoren. Ex commissione, vt procedat auditor tamquam ex executoribus datis in bulla, si quis contradicat, non licet decernere mandatum ingrediendi possessionem in præiudicium spolij.

DECISIO MDCXVIII.

De nullitate.

IDem in d. Tiburtina. Licet de nullitate fit ante omnia cognoscendum, si de ea non appareat, non debet iudicari sententiam validam, quoad cetera cognoscantur, quæ ad iustitiam pertinent.

DECISIO MDCXIX.

De spolio.

THomas in d. Columb. Licet probetur spoliũ, nisi de secundo extremo constet, aut nisi fuerint citati spoliatores, aut possessores, non potest præiudicari ad restituendum.

DECISIO MDCXX.

De Nuncij potestate.

IDem in d. Leodien. Potestas Nuncij Hungariæ nõ extenditur ad totam Germaniã, nisi cum Rege præsente, aut ipso solo in Germania cõstituto aliquid contrahatur, aliàs intra dictam.

DECISIO MDCXXI.

De testibus.

IDem in d. Bonon. Testes deponentes de testamenti serie, debent tot numero esse, quot requiruntur in testamento: cetera supplentur in articulo necessitatis.

DECISIO MDCXXII.

De regressu.

PRosper in d. Brixien. Iterum dubitatum est, cum in retentione beneficiorum, cum quis promouetur ad Cardinalatum, an debeat fieri mentio Concilij Lateranen. &c. ad regress. validandos. Et maior pars dicit, quòd debet.

DECISIO MDCXXIII.

De excep. non num. pecun.

IDem in d. Rom. releuationis. Exceptio non numeratæ pecuniæ obijci potest, cum eodem contextu delegatio, & confessio mutui facta sit, quia eadem facultate præsumitur deceptus.

DECISIO MDCXXIV.

De sequestro.

IDem in d. Tiburtina. Decretum regressus nõ inficit possessionem quoad iudicẽ, nisi iustificatis narratis.

Ideo sequestrum non relaxandũ, cum altera pars possessionem anteriorem continuatam cum titulo probauerit, licet cõmissio sit tamquam vnius exequutorum, vt in Zamoren. Ioan. Paulus.

DECISIO MDCXXV.

De monitorio.

IDem in d. Eluen. Monitorium cum clausula, si senserit, &c. est reintegrandum, vt procedatur ad declarationem, neque eodem tempore reintegrandum, & declarandum, quia intimatio requiritur.

DECISIO MDCXXVI.

De locatione.

RAuellen. in d. Illerd. Qui percepit fructus initio anni, licet in fine aliqui nõ sint percepti ante mortem locatoris, tenetur ad totum pretium, nisi probet in possessione non fuisse.

DECISIO MDCXXVII.

De valoris probatione.

IDem in d. Eluen. Probatio valoris similis in prouisionibus prædecess. non excusatur a regula de exprimendo valore; neque requiritur, quod ante & post probetur, sed decem annorum probandus, concessaque est remissoria aduersus, &c. qui æstimat 200. vt probaretur de 250. licet superiores, & inferiores prouisiones essent similes, quia medio tempore bellum nocuerat.

DECISIO MDCXXVIII.

De tutore.

PVteus in d. Illerdẽ. Non rectè aduersus tutorem testamentarium intenditur iudicium motum. Itẽ mater tutrix debet suscipere administrationem a iudice.

DECISIO MDCXXIX.

De regressu.

FAbius in d. Tranen. Petebat quis se absolui a molestia illata ab eo, qui rectè prouisus fuerat, nisi ei obesset alterius regressus, dicebatur, teneri iustificare narrata, sed aut etiam patrem suum esse patronum. Et quoniam ex eo ad regressum obtinendum nihil irrepserat, permissum est, cum præsertim sine ea narratione, & tamen potuisset obtinere, & hodie posset alter expedire.

DECISIO MDCXXX.

De re iudicata.

PEregrinus in d. Giennẽ. Cum aliàs rem iudicatam, nisi constaret esse iniustam, exequi oportere diceretur, & cum valde esset vtriusque partis obscurum ius; dictum est, vt exequeretur cum cautione de restituendo vni ex tribus aduersarijs.

DECISIO MDCXXXI.

De procuratore.

REomanus in Rheodien. duabus sententijs obiectum, procuratorem substitutum a substituto post litem contestatam fuisse, & cum id fieri non licere, clarum esset. Sed cum aliud mandatum reperiretur, in quo is erat procurator ex mandato, ex aduerso sustinuit, licet ministri scripserint, latius referẽdo illud mandatum, in quo fuerat substitutus.

DECISIO MDCXXXII.

De caducitate.

IDem in d. Bonon. Caducitatis, non debet instrumẽtum rectè a filio cõscriptum cum nota patris, in qua deerat dies, pretium confiteri, sed credendum ex alia nota descriptum. Videndum tamẽ, ac sit alia exceptio, ad quod speciales compulsoriæ dari non possint.

DECISIO MDCXXXIII.

De statuto.

RAuell. in d. Salamantina. Statutum loquens in cautione in dubio intelligitur a procuratore, aut alio pro eo præstanda si eorum mentio fiat.

DECISIO MDCXXXIV.

De dilatione.

IDem in d. Turritana, dilationes procuratori generali dantur, cum nondum ius, aut noua persona interuenerunt, sed exequutio petitur, non dantur remissoria vero ad fructus liquidandos facilè conceditur; sed dubitatur, cum quis id, in quo obtinuerat sententias, petebat, an dilatio alteri daretur. Et dictum est dari, sed melius facti, si reuocatis per errorem procuratoris gestis, exequutio peteretur, neque videretur rei iudicatæ renunciatum.

DECISIO MDCXXXV.

De iureiurando.

IDem in d. Bononien. Iusiurandum, cum plus quàm semiplene est probatum, in supplementum deferri potest mulieri, & in grani quantitate. Nicol. 26. decis. 85. vbi plerisque.

DECISIO MDCXXXVI.

De remissoria.

IDem in Melphit. Remissoria dari põt vtrique parti ad fructus liquidandos. Pur. in d. Ro. nullitatis. Obijciebantur vtrique variæ nullitates, & obiectiones tituli, quod quisque iuris, &c. iustum est concordari cognito iure vtriusque partis.

DECISIO MDCXXXVII.

De iuramento calumniæ.

IDem in d. Paduana iniuriarum cum procurator repetit in alia petitione actoris allegationes superiores, non confetur reperisse petitionem iuramenti de calumnia a domino intentatam, duobus contradicentib.

DECISIO MDCXXXVIII.

De relatione.

FAbius in d. Rom. cum Pontifex iubet alium, vt se informet, & referat, non tenetur partes citare. Cũ verò ex relatione exequitur, tenetur; sed relata vera non uisse, is qui oppugnat, probare tenetur, præsertim cum possessionem petat.

DECISIO MDCXXXIX.

De regula de impetr.

IDem in d. Cæsarauguſt. & Illerden. regula de impetran. certo modo extendit regu. de ann. & de subrogan. & loquitur de pacifico possessore, licet nõ annale.

DECISIO MDCXL.

De iure patronatus.

PEregrinus in Barchinonen. Ex centum annorum possessione iuris patronatus præsumitur titulus fundationis, nisi ad id tempus aliorum præsentationes locum habuerint. Nam nõ poterit immemorabilis possessio prodesse.

DECISIO MDCXLI.

De derogatione.

IDem in d. Taruitin. Licet in supplicatione mentio fiat derogationis indultorum Cardin. intelligitur de gratijs, vt vocant, pro venturis, hoc est, Cardin. vt Episcopis Cardin. conferantur concessis. Quod apparet ex coniunctione familiarium. Itaque supplicatio non continet Bullæ remittendæ. Neque obest, etiam si a nobis, &c.

DECISIO MDCXLII.

De re iudicata.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio l. is a quo. de re iud. quo casu limitetur. cum de ass. sequen.*

IDem in d. Giennen. l. is a quo de re iudic. non † habet locum, cum quis contra plures obtinet rem iudicatam, in quibus est possessor, & vult vni cauere de restituendo, sed cap. suscita. de in integr. restitut. cum quis per iniustam restitutionem auditur ex iudicum benignitate.

DECISIO MDCXLIII.

De eadem materia.

REomanus in d. Auinion. d. l. is a quo, non hẽt locũ in possessione vacante, neque in duob. interesse,

nec

nec cum poſſeſſore collitigante: multò minus ſi vnus tantum agit contra depoſitarium, qui ius tertij obijcit. Cui ſatis per cautionem conſulitur, præſertim cũ per ſequeſtrum poſſideat. Vitandum itaque num in poſſeſſione fuerit ius aliquod ceſſum.

DECISIO MDCXLIV.

De iudice.

IOan. Paulus in d. Cæſarauguſtana, iudex, qui ignorat ſe declaratum partibus quoque ignorantib. rectè pronunciat. Et vide alleg. Lap. 1.

DECISIO MDCXLV.

De ſubreptione.

THomas in d. Bon. cõcellio iuris patronatus, ſi narratum eſt ſe Eccleſiam ædificaturum, & tamen erat ædificata, cenſetur ſubreptitia.

DECISIO MDCXLVI.

De teſtibus.

PRoſper in Bononien. Ferri. teſtes deponentes de non ſolutione vectigalis, quorum maximè intereſt vectigal non eſſe, non faciunt fidem.

DECISIO MDCXLVII.

De ſpolio.

IN d. Corduben. licet probetur duos ſimul poſſidere, & alter eijciatur, & alter in poſſeſſione exiſtat, rectè ſpolio agitur, niſi conſtet alium prius cepiſſe poſſeſſionem, & tenuiſſe.

DECISIO MDCXLVIII.

De litteris Clementis.

IOan. Paul. in d. Cæſaraug. Clementis litteræ, quæ innouãdo litteras Leonis, iubent poſt citationẽ procedi poſſe aduerſus religionem, intelliguntur etiam non expectatis 10. dieb. de quib. Leo ſcripſerat. Item recuſatio friuola non requirit mentionem expreſſam, cum non admittitur: ſed & ſi appelletur ob recuſationem iudicis ad quem, debet ſententia recuſari, ſi iuſta fuerit, confirmari.

DECISIO MDCXLIX.

De reſtitutione.

THomas in Lucẽ. denegãda eſt reſtitutio poſt quadriennium, niſi cõſtet legitimè de impedimento.

DECISIO MDCL.

De vacatione.

PRoſper in d. Brixien. per promotionem ad Cardinalatum vacant beneficia maiora dignitatis, puta & parochiæ, vt per Abb. in c. Eccleſia, de elect. quidquid recentiores dixerint.

DECISIO MDCLI.

De regreſſu.

IN Hiſpalen. Ioãnes ex cauſſa retroceſſionis cõſenſit regreſſui, acceſſui, & ingreſſui Franciſci, per cuius obitum impetrat Fer. is cedit in Gom. qui per obitum Ioan. impetrat, qui ceſſit in alium Ferdinandum, in cuius locũ ſubrogatus eſt Didacus. Obijcit Gom. Franciſci regreſſum ex ſola ſupplicatione non eſſe verificatum, & dictum eſt, quia acceſſus quoque eſset, & tam prioris, &c. ſatis eſt ipſam ceſſionem Gom. oſtendere cum conſenſu.

DECISIO MDCLII.

De obligatione.

IDem in Ro. vend. hæred. obligationi in forma Cameræ obijci poteſt exceptio non traditionis, ſed qui fatetur partem rei fuiſſe traditam, tenetur probare aliam non traditam.

DECISIO MDCLIII.

De Trebellianica.

IDem in Romana Caſalis Trebellianica prohiberi poteſt expreſsè, ac tacitè etiam liberis primi gradus, ſed per adiectionem in ſuſtitutione reſtitutionis omnium bonorum non cenſetur prohibita, licet ſi diceretur tota atque integra aliud dicendum eſſet alia in Centurio, Curt. iun. conſ. 16.

DECISIO MDCLIV.

De ſtatuto Bononiæ.

RAuellen. in d. Bononien. ſtatutum Bononien. vt aduerſus inſtrumenta, non excedatur teſtibus ſupra ortam quantitatem, non habebit locum in ſolutione facta Romæ, & habitatione.

DECISIO MDCLV.

De calumnioſa remiſſoria.

PVteus in d. Granopol. remiſſoria calũnioſa reijciẽda eſt. Itaque cõtra probationes per tres ſentẽtias confirmatas, reiectus eſt qui non plenè ſumũ videbat.

DECISIO MDCLVI.

De penſione.

FAbius in d. Cæſaraug. Veritum eſt, nũ noceat ſucceſſori pẽſio admiſſa ex cauſſa ceſſionis tertij, ſi non conſtat cedentem ius illud obtinuiſſe, aut effectum habuiſſe.

DECISIO MDCLVII.

De appellatione.

PEregin. in d. Giennen. ſi ob negligentiam partis ante preſentatam commiſſionem appellatio fuerit deſerta, commiſſio nullam tribuit iuriſdictionem, ex quo fit, vt non dicatur renunciatum rei iudicatæ per iura producta admiſſa per iudicem appellationis, aut locus ſit Clem. ſi appellationem.

DECISIO MDCLVIII.

De reſignatione.

ROmana d. Terdon. Clem. regula, vt cõſenſus preſtiti, & in mãdatis poſiti intra certum tempus extendantur, aliàs reſignatio nulla eſset: non tamen beneficium vacabat neque prohibebatur, quia Pontifex diſpenſare poſſit, & ex iuſsu eius extendi. Sed dubitabatur, num eſset obreptum Principi, & fraus adhibita. Et cum id alijs iudici in litteris eſset commiſsum, credendum eſt, recte eum feciſse.

DECISIO MDCLIX.

De intimatione.

RAuellen. in Aſtoricen. cum ad declarationem ob non partitionem litterarum exequutorialiũ requiratur perſonalis intimatio, tamen quia hac de cauſſa litigabat, vt ex exequutione apparet ſatis factũ viſum eſt, ſi in Eccleſia de qua agitur, & in cathedrali, & domi ſuæ publicatæ ſunt litteræ, & affixæ.

DECISIO MDCLX.

De Archiuio.

PVteus in d. Britonor. ſcripturę ex Archiuio produ ctæ debent eſse publicæ, & recognitæ, aut ex horis recognitis ſupradictę: niſi iter ſubditos loco Aarchiuijagatur, nec creditur iudici, aut notario compulſori.

DECISIO MDCLXI.

De tranſactione.

IDẽ in Senen. tranſactione facta inter fratres & tutpem perſonã ab alio fratre hæredẽ inſtitutã, cõuenit, vt poſt mortem eius perſonæ bona fratris ad alios peruenirent: dubitabatur, an valeret tranſactio, quaſi votum captãdæ mortis eſſet, aut contra bonos mores, reſponſum eſt licere mihi de portione mea, quam conſeſſus ſum in die mortis trãſigere, Pariſ. cõſ. 26. vol. 2.

DECISIO MDCLXII.

De reuocatione.

IDem in d. Salaman. licuit collegiatę, & agere, & interrumpere præſcriptionem ſine Abbate, cum vel negligens, vel colluſor eſſe probetur, neque ius tertij prodeſt reſtitutionem petenti.

DECISIO MDCLXIII.

De gratia, quod ſi neutri.

PEregrin. in d. Tolet. contra Pelcheram dictũ, cum non cõſtaret de contradictione Capituli intra ſex menſes, & in conſeſſo eſſet ipſum poſſidere ex gratia, quod ſi neutri, poſt ſex menſes non obeſſe, quòd de conſenſu Capituli non conſtaret.

DE-

DECISIO MDCLXIV.

De iurisdictione.

IDem in d. Giennen. a maiori parte dictum est, nullam esse iurisdictionem iudicis ad quem, si ante præsentatam appellationem fuit appellatio deserta: confirmare tamen posse sententiam, & decernere desertam esse appellationem, nec videri auocatorum rescriptum, vt subreptio obesse possit, cum exspiret Auditoris iurisdictio lata sententia, neque obesse cetera, quia cum appellatione committitur negocium principale, attenta nullitate, neque ad genus necessaria. Vide dec. Aegid. 100.

DECISIO MDCLXV.

De sequestro.

ROmanus in dicta Auinionen. licet ad relaxationem sequestri, & ad traditionem depositi requireretur citatio eorum, qui tunc litigabant, tamen ex quadraginta annorum cautione prestita depositarijs satis erat cautum.

DECISIO MDCLXVI.

De iurepatronatus.

IDem in d. Placent. Clericus supprimi curauerat suum beneficium, & canonicatū creari ex bonis patrimonialibus ad dimidiam partem, cui Pontifex concessit, vt ipse, & hæredes, & primogeniti eorum præsentare possint: dictum est, iuspatronatus in donatione mixtum in præsentatione laicorum esse ex priuilegio. Videndum est, an id priuilegium pinguius esset, quam id cui derogari soleat.

DECISIO MDCLXVII.

De confirmatione.

IOan. Paul. in d. Cęsaraugustana. Clemens Pontifex confirmauit vetera decreta Pontificum in religionis fauorem lata, potestatemque concessit, vt quamuis iam esset procurator generalis Romæ, item ab eo in castellanum amplius deriuatum est, vt quoad pœnas & censuras in ea expressas exequi possent, dubitatumque de priuationis pœna. Et dictum est, quia in illis esset expressa potestio.

DECISIO MDCLXVIII.

De remissoria.

PRosper in d. Segobien. ratione mali exempli denegata est remissoria quibusdam religiosis iuris contra Abbatem Parezes.

DECISIO MDCLXIX.

De præscriptione.

IDem in d. Calaguritana, contra præscriptionem centum annorum, totidem annorum præscriptio obijci debet in decimis.

DECISIO MDCLXX.

De Concilio Lateranen.

IDem d. Sab. Sabinen. num Cōcilium Lateran. locū habeat in regressibus. Item in familiarib. tēpore resignationis. Item in sex mensib. a pacifica possessione.

DECISIO MDCLXXI.

De obitus probatione.

RAuellen. in d. N. dubitabatur, an in Septembre, vel Octobre mensib. mortuus quis esset? Vnus testis dicebat post duos dies post festum sancti Michaelis, & ita reg. Octobr. alius circa festum sancti Michaelis, alius in mense Octobris noctu, alius se referebat ad litteras Cardinalis, quæ dicebant prima Octobris, & ita concordatis visum est mortuū esse prima Octobris de nocte, quia præcedit secundam.

DECISIO MDCLXXII.

De publicatione.

IOan. Paul. in Maioricen. non sufficit publicatio resignationis in alio loco, quā vbi est Ecclesia, vel in vicino illi, aut in ea regione, neque dubitatio capellani, aut possessio capta iuuant, nisi habuerit effectum cum continuatione.

DECISIO MDCLXXIII.

De antiquitate.

IDem in Vescen. Narratiuæ antiquæ creditur, aut sexaginta, aut 100. annorum, antiquā dicetur, præsertim si effectum est, ꝙ narratur per aduersarū fateri videatur. Namque impetrauerat quis emphyteutim post obitum alterius emphyteutę, cuius locationi opponebat postea non esse acceptam emphyteusim.

DECISIO MDCLXXIV.

De clausula constituti.

IAcobus Pureus in Vrbeuetana, vtens clausula cōstituti, debet probare constituentem tunc possidere.

DECISIO MDCLXXV.

De acceptatione.

IDem in Vrcellen. moritur quis quinta Octobr. nocte, fiunt funeralia sexta, acceptat exspectans septima Nouemb. post mensem dicitur acceptasse, & post triginta in primam diem, a die notitiæ præsumptæ.

DECISIO MDCLXXVI.

De expensis.

THomas in Placen. non cogitur quis expensas non moderatas soluere.

DECISIO MDCLXXVII.

De vacatione.

FAbius in Oueten. vbi numerus non est certus clericorum, sed patrimoniales admittuntur, non est opus probare vacationem beneficij.

DECISIO MDCLXXVIII.

De acceptatione.

FAbius in d. Cæsaraugustana Cardinal. non habēt tempus limitatum ad acceptandum, & facto dicuntur acceptare, & subrogatio efficit, vt beneficium tam quam litigiosum non potuerit conferri.

DECISIO MDCLXXIX.

De paupertate.

PEregrinus in Hispal. filius diuitis non probat paupertatem ex eo, ꝙ filius est, vt fructus, & expensæ reseruentur in fine litis, cum præstiterit cautionem.

DECISIO MDCLXXX.

De teste.

IDem in Placentin. testis absentaturus, qui habet similem aut eamdem causam, & alias fuit reiectus, est examinandus, saluis exceptionibus, & ad partem ponendum dum testimonium, in quo tamen diuti fuimus.

DECISIO MDCLXXXI.

De articulis.

IDem in Veron. articuli qui obijciunt crimina eius, de cuius iure opponitur, sunt admittendi sine insertione obligationis, aut alterius extraordinariæ, neque est locus c. super his, de accus.

DECISIO MDCLXXXII.

De iurisdictione.

IDem in Giennen. valde difficilis articulus visus est, an habeat iurisdictionem iudex ad quem, cum ante commissionem fuit deserta appellatio, & postea fuerit processum, sed ante conclusionem oppositum de re iudicata: datæ tamen sunt litteræ exequutoriales cum cautione.

DECISIO MDCLXXXIII.

De præsentatione.

ROmanus in d. Mediolan. probatum erat aliquos præsentasse, sed vt singulos, aut vniuersos ignorabat: testes dicebant ad vniuersos pertinere, obtinuerat quis a consulibus vniuersitatis, concessa est remissoria, vt probaret ad vniuersos pertinuisse, & ipsos cōcessisse consulibus, & in vltimo statu præsentasse, vt vniuersos, sed videndum tamen ex consuetudine esse iuspatronatus.

DECISIO MDCLXXXIV.

De censuris.

In

IN Aurien. cauſſa commiſſa ſine præiudicio legitimæ executionis ſuper nullitate cenſurarum ob penſionem non ſolutam, poteſt cogi notarius tranſportare regiſtrum.

DECISIO MDCLXXXV.

De reuocatione.

IDem in d. Leodien. reuocatio procuratorum debet intimari parti, antequam conſenſus præſtetur, licet conſtet de reuocatione, & intimatione, ſi de tempore non conſtet: nihil agitur, & præſertim cum inſtrumentum ſit eiuſdem diei.

DECISIO MDCLXXXVI.

De re iudicata.

PVteus in d. Cæſaraug. poſt rem iudicatam, conſultum eſt, ſi appareret quidquam amplius deberi, quam reſeruatum erat, eius ratio haberetur.

DECISIO MDCLXXXVII.

De Archiuio.

IDem in d. Britonorien. Archiuium eius de cuius intereſſe agitur, non habet auctoritatem debitam.

DECISIO MDCLXXXVIII.

De iudicio.

THomas in Caurien. qui conſenſerit in iudicium, vt de aliqua re cognoſceretur, non poteſt tamquã ob rem nouiter deductam dilationem petere, ſed an ex ſubreptitia commiſſione conſenſiſſe dicatur. Videndum videtur num auocatoria commiſſio eſſet die ſeq.

DECISIO MDCLXXXIX.

De paupertate.

IDem in Lucen. paupertas, niſi maxima ſit, propter quam impeditus fuit, ne impetraret reſtitutionem intra quadriennium: prodeſt tamen ſi conſtat de læſione, hoc eſt, de iure eius.

DECISIO MDCXC.

De ſententia.

FAbius in dicta Romana de Palumbis, ſentẽtia pro Ambroſia, & Monaſterio lata, & confirmata poſt tranſactionem Ambroſiæ in aliud Monaſterium eiuſdem ordinis non inutilis eſt.

DECISIO MDCXCI.

De ſequeſtro.

IDem in Racchonat. ſi lite pendente quis poſſeſſionem ingreditur, poteſt aduerſarius petere vt poſſeſſio ſequeſtretur.

DECISIO MDCXCII.

De matrimonio.

PRoſper in Valentina, fuerat ſeparatum matrimonium propter frigiditatem viri, & ante ſeparationem ex famula vir liberos ſuſcepit, ac poſtea cum eadem contraxit: dubitabatur num liberi legitimarentur, ac ſi matrimoniũ conſtituſſet. Et de famula ſcientiæ non obſtare ſeparationem dictum eſt.

DECISIO MDCXCIII.

De terminis.

PEreginus in Vien. licet terminus ad dicendũ contra iura producta malè ſeruatur, ſed rectè ſeruatur terminus ad dicendum contra producta, nihil amplius quærendum.

DECISIO MDCXCIV.

De remiſſoria.

REomanus in d. Parmien. remiſſoriæ ad aliud iuſ. patron. probandum, cum quis tempus immemorabile probauit, non dantur ſine ſuſpicione vſurpationis.

DECISIO MDCXCV.

De appellatione.

IN d. Hiſpal. ſi ſententia tranſiuit in rem iudicatam ante ſubſcriptionem, non eſt dandus locus appellationi, interloquutoriam ſubſcribendi.

DECISIO MDCXCVI.

De exceptione.

IOan. Paulus in Placentina Salis, cum renunciatũ eſt compulſationi, non poteſt exceptio opponi, præſertim non liquida.

DECISIO MDCXCVII.

De conſuetudine.

PRoſper in d. Calaguritana, cõſuetudo præſcriptione decem annorum tollitur, ſed cum in alterius præiudicium eſt præſcriptio, cũ id homines in legem coniungere nequeant.

DECISIO MDCXCVIII.

De citatione.

IN Gerunden. Ioãnes quin. citatio A. & intereſſe putantibus, vel potius citatione impetrata deceſſit reiectis procuratoribus, Ioannes Coronimus procurator citato Ioanne: dubitabam, num poſſet abſolui, reſponſum eſt deciſio. 402. in nou. approbatum a Petro contra Aegid. id permittere.

DECISIO MDCXCIX.

De attentatis.

IDem in d. Oxomen. denegata eſt ad probandum ſpolium attentatum, cum non conſtaret de lite, neque de titulis tempore poſſeſſionis, neque aſſertio communis ſucceſſoris, qui narrat ad inſtantiam ſufficit.

DECISIO MDCC.

De dilationibus.

RAuellen. in d. Oſcen. non ſolent dari dilationes in materia exequutiua, ſed ipſo facto, cum executoriales ſunt intimandæ, item ſubrogatio.

DECISIO MDCCI.

De alienationis prohibitione.

PVteus in Rom. domus prohibita alienari, & in pœnam relicta pleno iure ad proximum agnatum, nõ poteſt ab eodem proximo alienari.

DECISIO MDCCII.

De abdicatione.

FAbius in d. Ron. etiam debuit poteſtas Ciuiten. cui præiudiciũ fiebat in abdicatione Caſtri. licet quia communis eſt, informatio non neceſſe ſit.

DECISIO MDCCIII.

De probatione.

PEregrinus in dicta Barchinonen. dubitandum eſt cum probatio præſentationis anterioris, quam eſt eius, quæ in memoriali dicitur probata, noceat titulus fundationis præſumptus, cum poſſet ex reædificatione eſſe, aut ex ſucceſſione: dicitur quod non, vltima Maij 1546. coram eodem.

DECISIO MDCCIV.

De poſſeſſione.

REomanus in d. Terdonen. ſi non conſtat de confirmatione poſſeſſionis per deputationem capellani, non acquiritur poſſeſſio.

DECISIO MDCCV.

De exequutione.

RAuellen. in dicta Bononien. Iudęorum, condẽnatus Simon, & executio cõmiſſa fuit in bonis mobilibus, & immobilibus proprijs, deinde in communibus: volebat poſtea in communi domo exequi ſententiam: dictum eſt, citandos alios Dominos, vt fieret exequutio, an alia bona eſſent.

DECISIO MDCCVI.

De hæreditate.

PVteus in d. Parmen. Caſalis, petijt Liuia ſe aſſociari in omnibus bonis paternis, in quibus poſſeſſio propter decretum Placentiæ, eſt continuata in hæredẽ: aſſociata eſt in quattuor prędijs: deinde petijt, eo quia in parte bonorũ perturbatur, vt committeretur, vt auocata poſſeſſione ea traderetur, & ſimpliciter, & tradita poſſeſſio Caſtri tantum, reſponſum eſt vigore

decreti

decreti vltimo loco traditam fuisse possessionem, quæ postea perturbata fuit.

DECISIO MDCCVII.

De Archiuio.

IDem in Briton. copiæ antiquæ ex Archiuio alterius prouinciæ non plena, sed antiqua fides adhibetur.

DECISIO MDCCVIII.

De præscriptione.

IDem in d. Salaman. non currit præscriptio sede vacante, etiam in interiorib. Ecclesijs, quoad res magni præiudicij, licet agi possit per Capitulum.

DECISIO MDCCIX.

De exequutore.

FAbius in d. Salamant. exequutor habet iurisdictionem in alijs rebus, quæ concernunt iurisdictionē, sed an faciat possessorem litigiosum? dubitauit 77. Idem requiritur, vt velit ius dicere.

DECISIO MDCCX.

De suspensione exequutionis.

SVMMARIVM.

1 *Exequutio sententiæ suspendi potest.*
Quod limita & declara, vt ibid.

PEregrinus in d. Lucen. sollemne dubiū fuit, an post rem iudicatam per contradictas vnica sententia lata, & restitutione petita, suspenderetur exequutio.

1 Atque omnes tenuimus generalem † esse regulam suspendi, Doct. in §. condemnatum, l. 4. de re iud. Paris. cons. 100. vol. 5. nu. 80. nisi quadriennium sit lapsum, c. 1. de in int. rest. lib. 6. si verò post petitionē exequutionis restitutio petita sit, variatum est, licet Alex. cōs. 42. & 223. in 4. vol. post Bal. senserit exequendū. Sed in restitutione propter bonū ius, quod in beneficialibus ex gratia conceditur, variatum fuit, licet Abb. & Ioan. And. in c. suscitata, & in cōs. 3. vol. 1. id senserit, ex quo præfixio termini ad verificandum narrata, nō iuuat, nisi quo ad bonum ius si in ipsa instantia productum sit, ex quo calumnioſe petita reijcitur. Veteres variarunt, an essent attentata, quæ post restitutionem fierent, vt *decis. 379. non quæ ante*, vt etiam per Cassad. prima, vt lite pend. dec. 446. in nou. Sed Staphil. distinguit, vna sit, an plures per contradictas, an parte præsente obtentum sit, fol. 162. vbi illud sine dubio dicitur factum in contumacia, vt per edictum, aut aliàs vocatum audire appellantem a die notitiæ, de quo vide decis. 59. in nouis, & vide Bal. in l. 2. de in integ. rest. post vide infra 594.

DECISIO MDCCXI.

De exspectatiuis.

IDem in d. Calciaten. regula de prælatione expectantiū, de Doctoribus, & Magistris, & requirit lecturam, intelligitur in Medicis, & Philosophis, vt Glo. & Staphil. intelligunt.

DECISIO MDCCXII.

De prælatione.

REomanus in d. Mantuan. conuenit inter Piperarios & Thom. vt res, de quibus agebatur, deponerentur in Techa, iudicatum est Piperarium prætorendum esse: dubitabatur, an possint excludi, si probaretur eos contrauenisse? responsum, non posse, non obstan. cons. Anch. 360. qui in re non dubia loquitur.

DECISIO MDCCXIII.

De mandato.

IOannes Paulus in d. Cæsaraugustana, receptor habens mandatum a religione ad petendum debita, non habet ad petendum priuari ob debita.

DECISIO MDCCXIV.

De probatione.

THomas in Suetta. mercatores debēt plenè probare se non lucratos ob illas pecunias, & testes de damnis certis loqui, Doctor. in l. 3. in fin. de eo quod certo loco.

DECISIO MDCCXV.

De reuocatione.

IN Leodien. non permissum est sniam reuocare, de qua non constabat, nisi per intertionē in instfo appellationis cum infertione notarij actuarij, licet constaret de processu vsque ad conclusionem, neque in fructibus condemnari, qui ab alio percipiuntur.

DECISIO MDCCXVI.

De restitutione.

IDem in d. Salamant. restitutio ab Ecclesia, aut vniuersitate petita impedit exequutionem, sed cum sæpius petita est, & quadriennium lapsum sæpius, neque quidquam noui deductum, præsumitur calumnioſa. De impedimentis tamen videndum.

DECISIO MDCCXVII.

De emphyteusi.

IOannes Paulus in d. Visen. extensio emphyteusis, etsi debeat fieri cum eisdem sollemnitatibus, tamen præsumitur in antiquis interueniſſe, nisi contrarium appareat ex instrumento, in quo erant conscribenda.

DECISIO MDCCXVIII.

De reseruatione.

IDem in d. Visen. si non cōstat de acceptatione officij subcollectoris, licet testes deponant de auditu, ac varijs præsumptionibus, nō probatur reseruatio ex eius morte, Put. de præb. 12. Cassad. de verb. sig.

DECISIO MDCCXIX.

De vnione.

THomas in Farfens. Parro. seu Vrbeuetana, vnione facta duarū Ecclesiarum in diuersis diœc. quarū altera, vt minor alteri accedat, maior Antistes prouidebit, neque requiritur consensus alterius, Lup. alleg. 8. secus sicut æquè præsentiales. Et ita intelligitur per Vbal. simili tract. c. 10.

DECISIO MDCCXX.

De remissoria.

PRosper in d. Segobien. concessa est remissoria ad probandum spolium ante metum, & perpetuam mutationem, cuius iudictus erat metus, & adhibita ad temporalem mutationem.

DECISIO MDCCXXI.

De successione.

IDem in d. Regien. excluſus est a prescriptione eius qui tamquam spurius testatoris erat institutus, cum ipse legitimus & naturalis alterius esset, vtpotè mala fide ex iuris errore, & obstare.

DECISIO MDCCXXII.

De instantia.

IN Placent. dubitabam, num iudicium consentiret cum procuratore eius, qui post mandatum productum cesserat liti & causæ, vel an per audientiam cōtradictarum citari deberet? Responsum est instantiam peremptam videri, sed vtroque modo citandum & terminos reiteran.

DECISIO MDCCXXIII.

De restitutione.

IDem in d. Salaman. restitutio sæpius petita non datur cum a iudice semel reperitur nisi ex nouis causſis. Idem videbatur aliquibus, si a iudice ob temporis lapsum daretur, aut nō datur post quadriennium: etsi pro enormissima læsione alleget de subiectione, cum non tanti interſit, vtrum subijciatur Episcopo, an Abbati, de impedimentis iterum videndum.

DECISIO MDCCXXIV.

De iudice.

FAbius in d. Salamantina, acta coram iudice incōpetenti, aut coram competenti minus sufficienter facta, non nocent? sed propter ineptitudinem actoris variatum est, quæ valerent in casu proposito.

DECISIO MDCCXXV.

De indulto.

Pere-

PEreg. in d. Tarui. dubitatũ est, num indultum Cardinalis censeretur perpetuo reuocatum ex regula inter expectantium regulas competenti. Et plenisque visum nõ teneri ipsas regulas durantib. expectatiuis.

DECISIO MDCCXXVI.

De extensione consensus.

IDem in d. Terdonen. cum Pontifex commisisset alicui vt videret an narrata vera essent, & iuberet extendi consensum, isque tulerit? credendum est, eum cetera rectè fecisse, sed cum latis mentio facta non sit, videndum an valde obsit.

DECISIO MDCCXXVII.

De valore.

RAuell. in eadem Eluẽ. obijciebatur excessiuus valor, ex quo factum esse locũ dicebatur postea impetranti, & remissoria decernebatur ad valoris probationem. Opponebatur non fuisse locum secundæ impetrationi, quia in ea allegabatur iuspatronat. Imper. esse, quod contra apparuerat. Sed quia noua prouisio erat ipsiusmet Imper. responsum est id satis esse, cum de præsentationis dubitatione affirmaret cum regulis infectiuis.

DECISIO MDCCXXVIII.

De Nuncij potestate.

PVteus in d. Lamacen. Nuncius non potest admittere resignationes in certas personas. Ideo neque cõsensum præstare potest post litteras, vt in vrbe, sed de consensu constare debet tempore litterarum.

DECISIO MDCCXXIX.

De exclusione.

IDem in d. Briton. dictum est, Leonellum exclusisse Rouerellam multitudine probationum, etsi non videretur plenè probasse, neque a remissoria expulerit.

DECISIO MDCCXXX.

De citatione.

FAbius in d. Bonon. in concessione non requiritur citatio, sed in exequutione.

DECISIO MDCCXXXI.

De spolio.

IDem in Sarnat. in turribus Ostiensis spolio requiritur tituli color, quia ius commune repugnat, sed nisi euidenter constet in non titulum esse redactum, qualiscumque sufficit, præsertim inter priuatos: videndus tamen Innoc. in cap. bonæ, de postul. præl. qui ait, in remedio recuperandę allegantem precarium probare debere, licet in corporalibus censeatur possessio precaria.

DECISIO MDCCXXXII.

De noualibus.

PEregrinus in d. Burgen. Laicus qui probauit immemorabilem possessionem fructuum, & decimarũ, cum censeatur ante Cõcilium cepisse, non debet a noualibus abstinere. Nec obstat cap. tua, de dec. cum ibi de solis decimis dicatur.

DECISIO MDCCXXXIII.

De minore.

IDem in d. Lucen. a maiori parte concluſum est ex solo bono iure minori non concedi restitutionẽ, nisi per supplicationem, quæ non impedit executionẽ. Ideò si allegatur aliquid aliud, quod restitutionem meretur, sustinendum. Si verò terminus elapsus est, neque aliud appareat, relaxandum.

DECISIO MDCCXXXIV.

De indulto.

IDem in Len. indulto Cardinalis non videtur obesse creato in Canonicum cum confirmatione Vicarij, & Pontificis, quia Pontifex non expresse derogauit indulto, & prima creatio erat inutilis, quia sine Episcopo, & confirmatio Vicarij sine mandato ad vacatura, neque obest causſa Tarusina, vbi agebatur de reuocatione expectatiuarum odiosa.

DECISIO MDCCXXXV.

De præsentatione.

IOan. Paulus in Aretina confirmauit sententiã ante latam, cum solum obijceretur Patronis, quod nõ simul præsentauerint, quod in successoribus non requiritur.

DECISIO MDCCXXXVI.

De hypotheca.

THomas in Romana pro N. Hiſpan. dictum in pecunia, seu pactione militarum cadere hypothecam, licet ipsi milites non obligentur, ideò emptori hypothecarum præferri.

DECISIO MDCCXXXVII.

De iudice.

IDem in d. Cæsaraugustana, Iudices qui consilium dederunt non possunt declarari, cum sine testib. notarijs fides sit producta.

DECISIO MDCCXXXVIII.

De pensione.

PRosper in Vicen. pensionis damnum passo a titulario ratione pensionum satisfieri ei debet.

DECISIO MDCCXXXIX.

De condemnatione.

IDem in Pacen. non potest condemnari in fructibus perceptis, cum absolutoria detur etiam actori.

DECISIO MDCCXL.

De exequutione.

IN Carpen. sententia, de cuius actis non constat esse exequutioni mandata, licet & obsit Aegid. quia super spolio.

DECISIO MDCCXLI.

De sententia.

IDem in Vasionen. Sententia canonizans gratiam Vicelegati cum inde sequutis, licet quoad tẽpus gratia excludi videatur, quia sine testibus, tamen nihil obest, quin possit; cessio quoque possessionis excludit calumniosam suspensionem petitorij.

DECISIO MDCCXLII.

De mandato.

IOan. Paulus in Cõpostellanen. Licet solet admitti mandati præsentatio post sententiam, vt processus valeat, si tamen post sententiam mandatum confectum est, reijcitur.

DECISIO MDCCXLIII.

De citatione.

THomas in Toletana. Citatus fuit quis super non solutione proces. in eam causſam tãtum acceptauit: sententia super regressu nulla est, sed iniquum est, vt propter non solutionem vigintiquinque pensionis, beneficium valoris quadringentorum auferatur, sed satis esset, si augeretur pensio in 40.

DECISIO MDCCXLIV.

De simonia.

PRosper in S. Andreæ. Concordia simoniaca saluo beneplacito Sedis Apostolicæ facta est, & effectũ sequuta sine beneplacito, nulla est, neque instrumentum, in quo conditio omissa est, debet corrigi.

DECISIO MDCCXLV.

De intimatione.

IDem in Senen. intimatio, vt reddat scripturas, debet fieri procuratori speciale mandatum habenti, neque satis, si ad lites mandatum habet.

DECISIO MDCCXLVI.

De loco loci.

IN d. Corduben. instrumentum, in quo deest locus loci, nisi id consuetudine vsurpatum sit, non facit fidem 738. in antiq. Conditio saluo beneplacito, & alia conditio reciproca in concordia, referuntur ad omnia verba concordiæ, licet in eis sit, vt tunc possessio dimittatur pacifica, & procuratores constituantur ad cedendum iuri, liti & causæ.

DE-

DECISIO MDCCXLVII.

De impedimentis sequestri.

IN d. Salamantina impedimenta sequestri Abbatię, & bonũ ius excusat Abbatem, quo minus prorogauerit fatalia, aut quadriennium, & ita restituetur, si ea probata sint. Sed de Clero & populo ratione coniuncta postea videndum erit. Concurrat autem in Abbate læsio non modica iurisdictionis. Item impedimenta, quia fructibus carnit: item quia defensor est ceterorum, sed & vnica sententia est, quæ transiuit in rem iudicatam, & remissoriæ deperditæ sunt, & apud alium iudicem constat de bono iure.

DECISIO MDCCXLVIII.

De libris Mercatorum.

IDem in Romana pannorum, qui se obligauit fidẽ adhibere libris mercatoris, in quib. apparet de die & precio vendito, non potest obijcere venditionem fuisse simulatam, sed fraudulentam potest.

DECISIO MDCCXLIX.

De exequutore.

FAbius in d. Salamantina, executor merus potest esse simplex clericus, sed mixtus, vt puta si cum clausula, vocatis vocãdis, aut amoto illicito detentore, aut tunc requiritur qualitas, c. statutum, de rescript. in 6. videndum est tamen, num expresse censeatur minus habilis datus.

DECISIO MDCCL.

De remissoria.

PEregrinus in d. Brixien. denegata est remissoria in causa matrimonij, cum tantum peteretur aduersarius testes in prouincia examinatos, quib. nihil fuerat obiectum, & quorum dicta testificata.

DECISIO MDCCLI.

De venditione.

IDem in Senen. venditio facta ita, vt dominiũ transferretur, nisi soluto integro precio, si interim pars partis solutæ restituatur, videtur discessum ab emptione, neque videtur grauiter læsa Ecclesia ob fructus pecuniæ illius temporis, quo apud venditorem fuit, cum præsertim administratores sæpe confirmauerint.

DECISIO MDCCLII.

De lite.

REomanus in d. Terdonen. mentio litis non requiritur, cum lis est super possessione tantum Causa. 4. vt lite pend.

DECISIO MDCCLIII.

De expectatiua.

IDem in d. Tullen. expectatiua est consumpta, cum scienter id acceptatur. Rom. conf. 329. in quo nõ habet locum, vt sine vel Ordinario mense, vel in terminis sanctionis, non constat autem de acceptatione ex noua prouisione, item in resignatione.

DECISIO MDCCLIV.

De mandato.

RAuellen. in Oscen. dederat quis mãdatum ad opponendum exceptiones declaratorias, & sic videretur ad suscipiendum causam, non constabat fuisse acceptum: dictum est, parte ab initio legitimè citata non inutile processum.

DECISIO MDCCLV.

De remissoria.

PVteus in d. Britonorien. remissoria, de qua non cõstabat esse releuantem, non est danda, ne simul sententia alteri, & alteri remissoria detur, nisi de partium consensu.

DECISIO MDCCLVI.

De electione.

IDem in Salamantina variatum est, num maius capitulum tantum, an simul cum collegiata Ecclesia eligere deberent Abbatem ex verbis rescripti.

DECISIO MDCCLVII.

De cessione.

FAbius in d. Sarnen. cessio possessionis vnius ex tribus ceteris pollidentibus & ipso post non quiescente, non tollit quin ante in possessorio, quàm in petitorio etiam contra eum sit iudicatum; titulus quoque coloratus sufficit in iurisdictionalibus.

DECISIO MDCCLVIII.

De sententia.

IDem in Romana Palonun. sententia pro Monachis lata iuuat Monasterio, cui bona acquiruntur, Bal. in Auth. cauſſam. C. de Episc. & Cler.

DECISIO MDCCLIX.

De dote.

IDem in Ruin. dotis cõtra conf. Soc. 126. & 180. denegata est remissoria ad probandum administrationem tutelæ, vt fieret retentio dotis debitæ ab hæredib. mariti, vt per Neguſ. de pigno. par. 5. in primo membro, nu. 41.

DECISIO MDCCLX.

De indulto.

PEregrinus in dicta Taruisen. Iterum variatum, num indulta Cardinalium, vbi nõ sunt Ordinarij tolluntur per regulam inter expectantes posita perpetuo, an ad tempus quo durant expectatiuæ ad eas personas, quæ expectant illo tempore, an ad omnes?

DECISIO MDCCLXI.

De regressu.

IOan. Paul. in Lucen. dictum est, vt verificaretur ius nominatũ in regressu qualitercumque, licet nona Aprilis coram me in Hispal. propter ea verba, tam vigore præsentium, quàm prioris tituli contra.

DECISIO MDCCLXII.

De religione.

IDem in Bonon. de Zuccarijs aduersus Apostatas, dictum solere narrari cauſſam discedendi a religione, easque committi solere aliquibus iudicib. cognoscendas, qui si non iudicialiter procederẽt, essent ij religioni restituendi, neque præsumitur pro sententia, & executione commissorum.

DECISIO MDCCLXIII.

De exequutione.

THom. in Burg. spe concordiæ dilata exequutione remissoriæ cõcessum est tẽpus ad prosequẽdum.

DECISIO MDCCLXIV.

De fumo.

IDem in d. Queten. ex actis in alia causa inter alios legitimè factis, & quæ victoriam dederunt, potest fumus elici ad remissoriam.

DECISIO MDCCLXV.

De præscriptione.

PRosperi dicta Regien. in præscriptione a pupillo inchoata inducuntur tempora pupillaris ætatis, in quibus ipse degeret?

DECISIO MDCCLXVI.

De reuocatione.

IN d. Vasionen. Narrat quis se non credere beneficium vacasse per obitũ Agati, cum prius ab Episcopo postea a Vicario collationem impetrauit, quib. vti non poterat, nisi beneficium vacasset per eius mortem: quærebatur, nunc reuocata confessione audiri posset? Respondetur posse, cum perturio perpetrato amiserit beneficium iam collatum, & cum possessionem adeptus fuisset.

DECISIO MDCCLXVII.

De sententia.

IDem in Neap. appellans, qui de sententia, & appellatione docuit, & terminum præfixit aduersario, etiam si per contradictas ad producendum acta, satis dicitur probasse sententiam iniustam, Gui. q. 20. Ale. in c. vt debitas. de appel. in fi.

DE-

DECISIO MDCCLXVIII.

De æstimatione.

IOannes Paulus in d. Tiburtina, cum res esset adiudicata in solutum, neque fuisset in exequutione æstimata, & post aliquot annos petitum esset, vt æstimaretur: quærebatur, cum fructus medio tempore percepti, mala fide percepissent, sed tantum æstimatos, non mala fide esse perceptos.

DECISIO MDCCLXIX.

De attentatis.

IDem in Fulginatensi, licet tertius possessionem lite pendente ingressus non attentet, tamen si hic eo animo ingrediatur, vt vni ex litigantibus possessionem tradat, & tradiderit, attentatum esse videtur, licet in Breui dicatur, sine vitio spolij.

DECISIO MDCCLXX.

De mandato.

THomas in d. Salamantina, si ante productionem mandati nihil aliud gestum erat, quàm, vt citatio, vel monitorium super regressu, & non solutione decerneretur, & procurator non deduxit in specie, vtrum causam acceptaret, certa sententia lata super regressu, licet notarius erraſset in monitorio in registro scripto.

DECISIO MDCCLXXI.

De simonia.

PRosper in d. S. Andreę concordia simoniaca saluo beneplacito contracta, licet in parte non simoniaca sequuta sit effectum, cum de altera parte non constat, non est iudicanda simoniaca.

DECISIO MDCCLXXII.

De restitutione.

IN d. Salamantina quærebatur, cũ consorti litis, populi Metinensis esset restitutio concedenda, quæ Abbati constito de bono iure, & impedimentis esset cõcessa, responsum est hic, si in vna eadẽq. causa prõcederet, cum indiuidua esset res. Sed si diuidua tenẽtiam exequendam, indiuiduam autem allegabant, ex quo Abbas admittebat eorum præsentationes, & ad Episcopũ deferebat quasi vnum ex patronis. Id autẽ erat probandum, sed dubitabatur, num esset vniuersitas restituenda, quæ non vt vniuersitas, sed vt parochi præsentabat. Item, an esset eorum læsio enormis, & ampliatum est.

DECISIO MDCCLXXIII.

De alienatione.

IDem in d. Romana paruorum, vno teste deponẽte, mercatorem incipere decoquere, aliũ esse decoctũ, vel vendidisse fictè, non coniungitur, præsertim quia quattuor alij dicunt reputari... mercatorem. Et ipsemet actor asseueret venditionem factam. Sed neque temporis breuitas, aut locus alicuius docet fraudem, cum non constet vtrinque fraudationis animũ fuisse. Res autem venales censentur hypothecatę quoad alienentur, alienatis ijs pretium succedit in eorum locum.

DECISIO MDCCLXXIV.

De fructibus.

PVteus in Meuphien. visum est maiori parti secundum extremum ex confessione Cardinalis, quod procuratorem fecerit, & fructus debitæ perceperit illius Ecclesiæ, licet non dicat, an fructus agrorum, vel Ecclesiæ.

DECISIO MDCCLXXV.

De electione.

IDem in d. Salamãtina maior pars tenere videbatur, ad Capitulum spectare electionem Abbatis, præsertim cum ob id consuetudo interempta sit.

DECISIO MDCCLXXVI.

De pensione.

PEregrinus in Gadien. pensio translata ab Episcopo, qui probatur filius hæretici, sed per triginta annos habilis reputatus ad pensionem, & beneficia admissus est. Vide Aegid. 112. glos. in Prag. & Sarn. in titulo de colla. fol. 79.

DECISIO MDCCLXXVII.

De sententia.

REomanus in Autien. Sententia contra interesse putantes ligat scientes sententiam ferri, & se ius habere. Neque debet citari is, de cuius iuris acceptatione non constat, vlt. Maij 1546.

DECISIO MDCCLXXVIII.

De spolio.

RAuellen. in Imol. Creatio in canonicum spe futuræ præbendæ, non efficit iustam actionem spolij, si alius ipsam præbendam, ac canonicatum vacantem per obitum postea apprehenderit.

DECISIO MDCCLXXIX.

De matrimonio.

IDem in Veneti. Sequestrari potest puella, vt liberè deponat de matrimonio extra opidum, si Pater potens est, e. cum locum. de sponſ.

DECISIO MDCCLXXX.

De dominio.

PVteus in Spoletana seu Nurtina. Non recte probatur dominium ex ordine scripturæ, habitatorum vitorum cum coniecturæ aliud suadeant.

DECISIO MDCCLXXXI.

De sententia.

IDem in subrogan. Aquen. in d. Calaguritana Eremitorij, procurator Collegij, & Titij in causa contra Collegium & Titium super diuersis rebus, & in diuersis instantijs coram eodem iudice produxit mandatum Collegij, & Titij continuatum, ipse tamen se Collegij procuratorẽ asseruit, dubitabatur, an iudex, qui non citato procuratore aduersus Titium pronunciauit, male fecisset? Respondum est non malefactũ, neque enim debuit singula perquisitare aduersarius, non eo animo produxisse videtur, sed quia erant coniuncta instrumenta.

DECISIO MDCCLXXXII.

De spolio.

FAbius in Sarsin. Cessio possessionis verbalis cum reipsa quæsierit postea possessionem per breue sine vitio spolij, siue litis, productio non releuat, quo minus debeat de spolio damnari.

DECISIO MDCCLXXXIII.

De præsentatione.

PEregrinus in d. Barchinon. Qui probat a tempore immemorabili se præsentasse, nisi constet ante Ecclesiam liberam, potest allegare quemcumque titulũ, licet alij probarentur olim præsentasse, non obstare quo minus possint ij allegare, aut eis succedere, aut postea dirutam Ecclesiam, vide supra 511.

DECISIO MDCCLXXXIV.

De sententia.

IDem in Patauina sustinetur sententia in negotio principali, licet mandatum dicat, occasione exequutionis datum esse, quia non dicit ad lites occasione executionis mouentis.

DECISIO MDCCLXXXV.

De resignatione.

IDem in d. Placen. a supplicatione signata in vita de voluntate resignantis, procurator qui nihil egit de vita, non potest post mortem consentire a maiori parte.

DECISIO MDCCLXXXVI.

De conclusione.

PEregrinus in d. Auinionen. a maiori parte dictum, quia calumnia præsumeretur ex parte concluſa, qui cùm non venirent vt depositarij, allegarent iura celsa, neque plenè incontinenti probarent depositum tradendum cum cautione.

DECISIO MDCCLXXXVII.

De priuatione.

IOannes Paulus in d. Cęsaraugustana testes, qui omnes receptores aiũt simili mandato vti solere etiã ad priuationem, licet non distinguant in modo priuandi, satis docent receptores agere posse.

DECISIO MDCCLXXXVIII.

De confessione.

IDem in d. Tiburtina. Confessio procuratoris de pignore vendito, magis res propterea esse, non nocet ad malam fidem reuocata præsertim.

DECISIO MDCCLXXXIX.

De teste.

PRosper in d. Valẽt. Testis ex dicto suo in alia causa damnari non potest, sed cum constet aliunde de matrimonio apparere, & de notitia prioris matrimonij.

DECISIO MDCCXC.

De possessione.

IDem in d Regien. possessio triginta annorum tollit malę fidei suspicionem, si initium sumpsit ex errore iuris, & facti simul: si autem aliqua alia opinione, non.

DECISIO MDCCXCI.

De prouisione.

AVgustinus in d. Valẽn. prouisio Vicelegati in forma probandi facit fidem, etiam quoad diem datę, licet aduersarius habeat ordinarij prouisionem cum testibus & notario, quia 22. in nouis loquitur aduersus Apostolicum, neque iuuat noua prouisio, quia alter aliam habebat antiquiorem.

DECISIO MDCCXCII.

De teste.

IDem in d. Corduben. Testes, qui probant continuationem nocturnam & incertam, non excludunt spolium secundum. Item consuetudo, quòd Episcopus intertit, ex eo quòd testes viderint interuenisse.

DECISIO MDCCXCIII.

De remissoria.

IOannes Paulus in d. Bonon. non data est remissoria *volenti probare, sed non rectè religionẽ professum*, vt impediret. Item missionem in possessionẽ hæreticorum scriptor in euentum religionis, cum constaret vigintiannis monachum egisse.

DECISIO MDCCXCIV.

De locatione.

IDem in Placentina. Locatio ad longum tempus est prohibita Ecclesijs ex Concil. Lateranen. nisi in rebus solitis locari, quæ videntur initium cępisse ante Concil. pro pensione vectigal. in prouincia soluat, sed ex vna approbata non refertur ad alias.

DECISIO MDCCXCV.

De pensione.

IDem in d. Lamacen. pensio cessat de consuetudine per matrimonium pensionarij, & est ad probandum remissoria concedenda sine retardatione pensionis, nisi aliud pro pensione Vectigal in prouincia soluatur.

DECISIO MDCCXCVI.

De interdicto.

THomas In Columbrien. secũdum extremum plenè probatur in remedio reintegrandæ, secus in interdicto vnde vi.

DECISIO MDCCXCVII.

De instrumento.

PRosper in dic. Romana reuelationis, l. generaliter. C. de non num. pecun. vt aduersus instrumentum non possit opponi, nisi de alio instrumẽto, intelligitur, si id actum est in priori instrumento, vt non aliter valeat, Sal. ibi & Ang. cons. 159.

DECISIO MDCCXCVIII.

De eodem.

IDem in d. Sancti Andreæ magis standum priori instrumento, in quo illa conditio, saluo beneplacito, non fuit, licet dictum sit, vt illud extẽderetur iuxta formam Specul. cum constet de simoniaco pacto, & effectu eius ante petitionem beneplaciti.

DECISIO MDCCXCIX.

De sententia.

AVgustinus in d. Gerunden. sententia lata intra tẽpus præfixionis termini in vltima audientia sustineretur, nisi de expensis tantum aduersus pauperem ageretur.

DECISIO MDCCC.

De possessione.

PVteus in d. Parmen. licet in instrumento dicatur captam possessionem omnium bonorum corporaliter, & realiter. Tamen cum ex ipsa serie videatur tantum possessionem esse captam, & castrum, esset nota dignum. Diximus tunc captam non esse, neque obesse statutum Placentinum, quòd in ordinarijs non decisorijs locum habet, & puta ex instrumento.

DECISIO MDCCCI.

De lite.

FAbius in d. Salamantina item introduximus ex decreto, appellatione, & inhibitione vigore commissionis, licet ab asserto procuratore obtentum.

DECISIO MDCCCII.

De sequestro.

REomanus in d. Mantuana. Sequester non potest rem alteri ex litigantibus restituere altero non vocato, licet constet de eius contumacia, & sic exspectatur conditio, in l. vlt. C. de bon. auth. iud. poss. Curt. in tract. de sequestr. vlt. q.

DECISIO MDCCCIII.

De acceptatione.

RAuellen. in Seguntin. per litteras Episcopi, quibus agebatur gratias de diligentia in consequenda alternatiua, & ad alienas litteras se referebat super sumptibus, ex expeditione non apparebat de acceptatione, cum contrariæ præsumptiones essent, & nonnumquam reperiuntur, qui volunt Martiani & Sept. pro alijs quattuor tradere.

DECISIO MDCCCIV.

De attentatis.

IDem in Romana attentatorum, cum eodem tempore appareat ab altero iudice impetratam inhibitionem, ab altero liberationem, non censetur liberatio attentata.

DECISIO MDCCCV.

De rescripto.

IDem in Tullen. siue Meten. rescriptum auocatòriũ, in quo falso narratur conclusum in causa, licet alia vera sint, quia id principaliter dat causam auocandi, est malum.

DECISIO MDCCCVI.

De familiaribus.

PVteus in dicta Oueten. Conclauistæ scriptorum sunt familiares ex priuilegio, licet in eo dicatur, vt verè & non fictè, neque ex priuilegio, &cet. veri autem præferuntur alijs etiam si creati sint in Canonicos.

DECISIO MDCCCVII.

De simonia.

IDem in Melphien. locauerat Episcopus fructus spirituales, & temporales Ecclesiæ pro 120. cũ pacto, quod posset Vicariũ nominare, & conferre beneficia conductorum, non est dubitatum simoniacum esse cõtractum, & all. Aegid. 12. conclu. Abb. c. querelam, nu. 2. de simonia.

DECISIO MDCCCVIII.

De donatione inter virum & vxorem.

Idem

IDem in Bononien. seu Ferrarien. donatio inter virũ & vxorem morte confirmatur, & non eget insinuatione, si est iurata. Idem Sacramentum efficit, vt vim habeat donationis cõfessio dotis, dubitatur, an posset, vtrumque prestare Sacramentum, responsum est.

DECISIO MDCCCIX.

De Sacerdote.

SVMMARIVM.

1 *Consecratus Romæ non dicitur in aliena Ecclesia constitutus.*

FAbius in d. Andr. Diaconus in alia Ecclesia institutus Sacerdos prohibebatur in maiorem recipi, vt
2 Sacerdotem, quærebatur, num qui Romæ esset † consecratus prohiberetur? Responsum non prohiberi, cum non sit in alia Ecclesia constitutus. Item qui constaret seruisse vt Diaconum, petebat restitutionem ad id munus, quod est concessum, cum Sacerdos eo vti possit.

DECISIO MDCCCX.

De regressu.

IDem in d. Salamantina del Azogul. clausula irritãs in regressu ob non absolutionem non inficit possessionem, nisi post sententiam declaratoriam, licet in alijs inficiat.

DECISIO MDCCCXI.

De indulto.

IDem in d. Carthaginen. dubitabatur, num vtens indulto Cardinalis absentis teneretur probare de licẽtia absentem esse? Et diceretur absentem creatum, & postea plura essent priuilegia cõcessa, in aduersarium reiectum est onus probandi.

DECISIO MDCCCXII.

De procuratore.

PEregrinus in d. Palentina, licet per legitimum procuratorem fuerit supplicatio prẽsentata, consensus non potest prẽstari post obitum per eum procuratorẽ, qui non vsus est mandato in vita, licet in mandato cõsentiat resignans.

DECISIO MDCCCXIII.

De iure quæsito.

IDem in Briten. Legatus Bononiæ post reuocatas facultates contulit. Item ordinarius suo iure. Post hæc legato restitutæ sunt facultates cum confirmatione gestorum, dictum est, iuri quẽsito alterius non esse derogatum.

DECISIO MDCCCXIV.

De dispensatione.

IDem in d. Compostellana. Lis mota sopita fuit per cessionem, & nõ persequutionem subrogata per triginta annos, deinde datus est ei coadiutor, & cum coadiutore post obitum litigatur, probatumque est illum filium Sacerdotis. Idemque beneficium obtinuisse, quærebatur num ex longa possessione præsumitur dispensatio, & an hæc possessio fuerit pacifica, dictum est ad causandum præsumptionem dispensationis, argum. Cassad. 5. vt lite non contest. Gom. in regul. de trien. q. 61.

DECISIO MDCCCXV.

De renunciatione.

REomanus in d. Auximana renuncians opulentę hęreditati, ob partum lucrum non censetur sine dolo facto, ex quo iureiurando non firmatur. Sed & renunciatio de qua agebatur, videbatur esse potius liberatio fideicommissi debiti.

DECISIO MDCCCXVI.

De declaratione.

IDem in d. Paduan. declarans semel debet ostendere absolutionem. Sed an probetur declaratio ex litteris brachij secularis videndum.

DECISIO MDCCCXVII.

De præsumptione.

PRosper in d. Poluettr. præsumptio est pro iurisdictione Episcopi in iure communi fundata, quæ facit, vt deponentes de visitatione, præferantur deponentibus de exceptione.

DECISIO MDCCCXVIII.

De possessione.

SVMMARIVM.

1 *Possessio continuata probatur per testes deponentes percepisse vinum & oleum.*

AVgustina in Clusina, possessio capta pro nomine
1 cuius ratificata per ipsum post duos menses, nisi medio tempore fuerit per alium capta, restitur † debet. Probatur autem continuata possessio ex testibus deponentibus percepisse vinum & oleum, &c. instrumento ratificationis & possessionis continuatæ mensis, quib. alter possederat, obtinuerat mandatum de manutenẽdo, & fructus, eius vigore decretum est, vt purgatis attentatis restitueretur.

DECISIO MDCCCXIX.

De eodem.

IDem in d. Galasquen. citatio exequuta personaliter, prout in ea copia quæ oblata, non displicuit.

DECISIO MDCCCXX.

De possessione procuratoris.

IOan. Paulus in d. Tiburtina. reuocari potest confessio procuratoris in eodem iudicio post sententiam exequutoriam, sed & acceptatio mandati coram quibuscumque iudicibus stipulanti præsenti procuratori licet apud acta fit, generale censetur.

DECISIO MDCCCXXI.

De remissoria.

IDem in d. Bononien. non est concedẽda remissoria ad probandũ quæ erant cognoscenda ab eo iudice, qui cognouit de possessione, neque impediendum iudicium possessorium.

DECISIO MDCCCXXII.

De permutatione.

THomas in Floren. relata est controuersia disputata per Sarnen. q. 3. de publican. decisa postea per duodecim Auditores, vt non habeat locum regula in permutationibus, quod Sarnen. annotauit.

DECISIO MDCCCXXIII.

De pensione.

IDem in Gerunden. pensionarius non tenetur ad pẽsionẽ. si multis annis nullos fructus percepit, neque percipere sperat, & si expressum sit in supplicatione, intelligitur de vno atque altero anno.

DECISIO MDCCCXXIV.

De restitutione.

IDem in d. Corduben. cũ constet Ferd. esse restituendum, & satis exspectatum sit, & quotidie aliquid, vt probetur iudicium ex aduerso producatur. Visum est, vt sententia ferretur, licet eodem die aliquid produceretur, quod an sit releuans postea videatur.

DECISIO MDCCCXXV.

De eodem.

IDem in dicta Clusina cum Rugien. Episcopus esset purgatis attentatis restituendus, cessit attentatis facto depositio, in euentum liquidationis dictum est non satis esse, si aduersarius velit quàmprimum liquidare attentata.

DECISIO MCCCXXVI.

De impositionis solutione.

IDem in dicta Calagurritana consuetudo erat, vt impositio totius cleri, qui sub Archipresbytero est, solueretur tribus patronis. Ita vt harum & Briones tertiam partem, ceteri ceteras sõluerent. Lite super hac re mota, impositio quartæ a Pontifice est Cæsari concessa in nouo censu distributa, cuius exequutores iussserunt ex nouo censu solui, quærebatur num mandatum, & sententia exequutorum essent attentata, cum

de lite pendente fuissent admoniti. Responsum est, quando ipsimet, qui litem allegant, litem mouissent, non esse audiendos.

DECISIO MDCCCXXVII.

De auocatione.

RAuell. in d. Tullen. confirmatum est quod de conclusione dicebatur, quod esset subreptitia auocatio, neque obesse clausulam statum causæ, quia intelligeretur de non expressis.

DECISIO MDCCCXXVIII.

De pensione.

IDem in d. Vulterrana, pensio debetur a Pontifice assignata, licet nulli sint fructus percepti, quia imponi potest percipiendi onus reale.

DECISIO MDCCCXXIX.

De subiectione.

PVteus in canonicatu ducali, onus multarum rerũ Episcopo debitarum, non probat Ecclesiã Episcopo subditam quo ad alia, aut eius diœceses esse.

DECISIO MDCCCXXX.

De eodem.

IDem in d. Oscen. Valde dubitatum est, num possent clerici iuberi extendi consensum contra regulam cleric.

DECISIO MDCCCXXXI.

De resignatione.

SVMMARIVM.

1 *Procurator resignantis inhibitione non efficit litem resignatario.*

FAbius in d. Salaman. portionis, per resignationem reuocatur procurator, vt tenet Rot. 376. in nouis. Rom. conf. 374. Bertrand. 250. vol. 2. contra Guid. q. 547. Neque obest, quod non constet tunc de acceptatione, cũ postea sequuta est, & nihil possit medio tempore aduersus resignatarium nouari, arg. c. li tibi absen
1 ti. de præben. in 6. Itaque procurator resignantis in inhibitione non efficit litem resignatio. Videndũ tamen de appellatione extraiudiciali.

DECISIO MDCCCXXXII.

De indulto.

PEregrinus in Taruisina. Posito qđ fuerit reuocatũ indultum perpetuo per regulam Clementis, quòd non satis firmiter maiori parti videbatur, an reualidatio indulti, vel potius inhibitio, vel concordia noceant creato, responsum est nocere.

DECISIO MDCCCXXXIII.

De litteris.

IDem in d. Toletana. Litteræ non sunt committendę propter conditionem mandati, super Pont. non reij ceretur, & videbatur reiecta, li non erat consueta. Petebat enim quis, vt liceret sibi imponere pẽsionem etiam super quotidianis, & cum clausula transferendi.

DECISIO MDCCCXXXIV.

De acceptatione.

REomanus in Calagurit. Canonicatus, dictum non esse in vsu priuilegium scripturarum, vt possint etiam in mense ordinarij acceptare non reseruati.

DECISIO MDCCCXXXV.

De testibus.

RAuellen. in Vulterrana pendente quæstione super pensionibus non solutis, nõ licet testes super reductione pensionis examinare.

DECISIO MDCCCXXXVI.

De possessore.

IDem in N. Reus & possessor potest dare de iure tertij claro etiam per supplicationem, Cassad. secundo de re iudic.

DECISIO MDCCCXXXVII.

De acceptatione.

PVteus in Barchinon. regula de verisimili notitia nõ habet locum in acceptatione, neque in noua prouisione vigore gratiæ exspectatiuæ. Sed dubitabatur nũ acceptatio facta beneficij viuentis iuuaretur noua prouisione facta die obitus, in quo ampliatum est.

DECISIO MDCCCXXXVIII.

De beneficijs.

IDem in Fulginaten. petita sunt duo beneficia, alterum viginquattuor, alterum quinquagintaquinque, cum potestate augendi seu minuendi. Dicebant expeditores, alterum ex eis augeri non posse, nobis visum est alterum posse, vtrumque nõ posse. Diuisio enim eo pertinet, vt alteri detrahi, alteri addi possit.

DECISIO MDCCCXXXIX.

De simonia.

IDem in d. Melphien. maiori parti visum est, vt simoniacus esset contractus, cum sub vno pretio, & fructus, & collatio beneficiorum essent comprehẽsi, licet aliquib. videretur iniquum, vt qui pecuniam dedisset, & fructibus esset spoliatus, & omnia perderet.

DECISIO MDCCCXL.

De testibus.

FAbius in d. Pampilonen. Visum est verisimilius deponere testes, qui distinguunt rationem in posturis non in prædijs, quorum fines assignant.

DECISIO MDCCCXLI.

De remissoria.

PEregrin. in dic. Palentina. Petebatur remissoria ad probandũ procuratorem cępisse vt in vita mãdatis aliquid ageret, qui post mortem consenserit: sed quia calumniosa petitio videbatur, additum est, vt testes nominaretur, cum res esset in curia gesta.

DECISIO MDCCCXLII.

De præsentatione.

IDem in Barchinonen. Possessio iuris præsentandi centum annorum non probatur in instrumentis prouisionum, de quorum effectu non constat, cum antea constet alios præsentasse. Ceterum de potestate Vicarij, de præsentatione, de resignatione illic denunciata creditur propter antiquitatem.

DECISIO MDCCCXLIII.

De possessione.

IDem in Sadicen. possessio pacifica tolerantia non tollitur per molestiam postea illatam, ex non causa timil. sed locus est cont. Anchar. 117.

DECISIO MDCCCXLIV.

De cessione.

REomanus in d. Cæsarauguſt. lite mota inter Capitulum, & singulares personas cum Archiepiscop. Capitulum cessit liti duobus exceptis, quos Antistes Sacerdotio mouit, quorum alter neque professionem fecerat, neque restituendos in pristinum statum.

DECISIO MDCCCXLV.

De testium examinatione.

IDem in Eluen. Citatio omissa ad vidẽdum iurare testes, nullum efficit testium examen. Sed si cum interrogatorijs facile ex noua commissione fides adhibetur.

DECISIO MDCCCXLVI.

De reseruatione.

IOannes Paulus in Calagurit. licet probaretur scientia subcollectoris a Nuncio, quia nõ probatur exercitũ officij, nõ visum est esse reseruata eius beneficia, Rota 207. in nouis. & sup 396. & Put. de probatio. 17. Cassad. de verb. signif. primum.

DECISIO MDCCCXLVII.

De pupillo.

PRosper in Rien. Mala fides tutoris non nocet pupillo, quoad præscriptionem inchoatam.

DECISIO MDCCCXLVIII.

De remissoria.

IDem in d. Segobien. Si post vim & metum fecerũt statuta, & ab eis non est appellatum, neque super re-

scissione

scissione causſa commissa, non est remissoria ad probandum merum concedenda.

DECISIO MDCCCXLIX.

De restitutione.

AVg. in d. Corduben. restitutio ad canonicatum, & præbendam comprehen. annexa. Item ius spolio violento fructuum distributiones, quæ percipi potuerunt a die intrusionis debentur, soleat fieri protestatio, quod ad distributiones.

DECISIO MDCCCL.

De iurisdictione.

IDem in dicta Calaguritana. Ex breui lite pendente impetrato, & eius narratiua minimè tribuitur iurisdictio, quo ad iudices delegatos, & subdelegatos veritate alterius breuis.

DECISIO MDCCCLI.

De fideicommisso.

IOan. Paul. in Calagurritan. Fideicommissum post testamentum relictum pôt per testes probari, licet nó sint omni exceptione maiores, neque esse prohibentur. Et licet similiter deponant, neque de causſis iustis de fideicommisso relinquendo concludenter deponant.

DECISIO MDCCCLII.

De iudice.

THomas d. Cæsaraug. Concessum est, vt declarentur iudices, qui noluerunt supersedere, licet tępus esset admoniti, & exspectati, quamuis non satis legitime, de eorum contumacia constaret.

DECISIO MDCCCLIII.

De calumnia.

PRosper in d. Aug. licet post decretum & remissoriam testes sint examinati, & citatus aduersarius ad sententiam, potest iterum peti, neque calumnia præsumitur, si iusto errore ductus est.

DECISIO MDCCCLIV.

De concessione.

IDem in Vlixbonen. quarta canonica portio debetur Episcopo, is autem potest Capitulo, aut alij concedere.

DECISIO MDCCCLV.

De mandato.

AVgustinus Illerden. mandatum pupilli cum consensu tutoris, & decreto iudicis Ecclesiastici valet, non verò cum patris tantum. Item in exspectatiua in forma paupertum, non tenetur probare se nulla beneficia obtinere, neque acceptationem in tempore; cũ satis sit, si de mense obitus constat, & de die acceptationis sequenti mense.

DECISIO MDCCCLVI.

De restitutione.

IDem in d. Salamantin. populo non datur restitutio propter connexationem, nisi probetur causſa eius in diuidua cum Abbat. Item non est eius enormissima læsio si non præsentent in singulis Ecclesijs Parochiani, Socin. conſ. 266.

DECISIO MDCCCLVII.

De subdito.

PEregrinus in d. Briton. Variatum est, an reualidatio potestatis legati ad non subditos extenderetur, & an subditus diceretur, qui inhibitionem aut monasterium, aut sacerdotium haberet.

DECISIO MDCCCLVIII.

De exequutione.

REomanus in dicta Mantuana. Licet Reuer. impediat exequutionem trium sententiarum, tamen si liquido constet ipsum nõ rem petere, sed pretium quo redimit mores, videndum est, an cito probari debitum possit.

DECISIO MDCCCLIX.

De alternatiua.

RAuellen. in d. Seguntina data remissoria ad probãdum acceptationem alternatiuæ, cum non constaret ea vsum Episcopum, sed dubitatum est, an etiam litterę requirerentur.

DECISIO MDCCCLX.

De fructibus.

IDem in Barchinonen. visum est, quo ad reg. de non exprimendo, fructus non esse, qui præsentib. in ciuitate dantur, licet distributiones non sint, sed amplatum est.

DECISIO MDCCCLXI.

De sententia.

IDem in Rom. Legati sententia, quę iubet stare contractui renunciatio est, & ea quæ absoluit a petitis non differunt.

DECISIO MDCCCLXII.

De acceptatione.

PVteus in Parmen. Cum constaret Liuiam intra decẽnium acceptasse possessionem Castri captum vigore decreti Mediolanen. continuãs possessionem in hæredem, licet alio statuto declaratum sit locum non esse ei decreto post decennium, cum non constet post eius in curia esse Castri non subdit, non visum est Liuiam vtraque.

DECISIO MDCCCLXIII.

De constituto.

IDem in Placent. Constitutum super re incerta non est, cum quis licet pro pauca quantitate, constitutus fuerat omnium bonorum.

DECISIO MDCCCLXIV.

De remissoria.

FAbius in d. Pampillo. Propter multitudinem testiũ executorũ in prouincia super re petitorio, licet aduersario data sit remissoria, ex qua probatur etiã spolium, denegata est remissoria, quæ tunc fuit petita.

DECISIO MDCCCLXV.

De sententia.

IDem in Romana pensionis. Sententia lata in maiori summa multarum pensionum, cum non cõstet de exceptione, non est nulla, sed in pensionibus debitis reformatur.

DECISIO MDCCCLXVI.

De resignatione.

IDem in d. Salaman. Ex libro Bachodi probatur data commissionis ex insertione, & inhibitione verbali, de præsentatione ante resignationem nó constabat, visum est maiori, resignantem non præiudicasse resignatario, si postea præsentata fuit ante acceptationem resignatarij.

DECISIO MDCCCLXVII.

De attentatis.

PEregrinus in Salaman. Abbatię. Lis quo ad attentata exspirat per rem iudicatã, dum ea exequitur manet res litigiosa. Itaque electio, & tempore est mala, sed ex noua prouisione, quæ habet clausſulas infectiuas cum causa absque eo ꝙ nulla fuit iuuatur, nisi sequuta fuisset possessio cum perceptione fructuum, quæ etiam componetur cum clausſula, & non extendenda.

DECISIO MDCCCLXVIII.

De retrocessione.

REomanus in d. Abul. Ex instrumento cõsensus retrocessionis non probatur retrocessio, sed ex supplicatione, & literis, licet nó soleat dari, nisi post litter.

DECISIO MDCCCLXIX.

De separatione.

PRosper in d. Valentina. Separato matrimonio propter frigiditatem vnius, non vtriusque licentia datur contrahendi cum alijs, secus si propter scandalum, aut propter maleficium.

DECISIO MDCCCLXX.

De metu.

IDem in Segobien. Visum est purgatum metum per statutum,& commissionem,in quib.nihil de statuto licet committerentur appellationes, & constaret appellatum nomine vnius tantum,& licet is esset procurator.

DECISIO MDCCCLXXI.

De dilatione.

AVgustinus in Oxomen. Licet dilationes detur ante terminum ad articulandum bene seruatur. Si tamen admissus est quæ postea, & docuit de interesse post sex menses,cum petitur conclusio non sunt petendæ:quia calumnioſe videbitur,præsertim prope ferias.

DECISIO MDCCCLXXII.

De petitione.

IDem in d. Alboren. Petitio concepta nomine partis subscripta ab aduocato,& data notario,vt intimetur inserta instrumẽto intimationis facit fidem contra eũ, sed quia notarius dixit, Titius qui hoc nomine se dixit appellare: videndum,num sua confessione iuguletur.

DECISIO MDCCCLXXIII.

De restitutione.

IOan. Paulus in d. Tiburtina. Coniungitur patris,& filij tẽpus ad restitutionem intra quadriennĩũ petendum. Item scientia præsumitur ex exequutione sententiæ in castro tempore bellorum,& pestis adducuntur. Can. reintegranda post mille annos datur. Vide Cassad. 6. de restit. spol. in quo semper in Rota vacatũ est.

DECISIO MDCCCLXXIV.

De remissoria.

IDem in d. Bononien. Petebatur remissoria ad probandum religionis professionem,quia opponebatur non tenuisse dictum, cum perseuerantia probaretur aliquot annorum censeri consensisse, si minus exspectandum esse, licet de immittendo hæredem in possessionem.

DECISIO MDCCCLXXV.

De eadem.

IDem in dic. Calaguritan. Concessa est remissoria ad probandum acceptationem, & exequutionem officij subcollectoris.

DECISIO MDCCCLXXVI.

De eadem.

THomas in Gerunden. Dicebatur consuetudo esse in Cathalonia,vt miles mortua vxore dotem retineret. Et licet instrumentum dotis de restituendo aperte caueret, concessa est remissoria, vt probaret stante etiam simili instrumento.

DECISIO MDCCCLXXVII.

De exemplatione.

PRosper in Vlixbonen. Exemplum exempli non facit fidem,si prius exemplum non sollemniter transcriptum, licet posterius recte antiquitas exempli cum effectu sequuto omnem sollemnitatem facit.

DECISIO MDCCCLXXVIII.

De remissoria.

IDem in Mutinen. Denegata est remissoria ad exequutionem simoniæ per obiectiones testium in prouincia executorum.

DECISIO MDCCCLXXIX.

De intruso.

AVgustin. in d. Eluen. permissum est,vt declaret capitulum, qui moniti vt deseruirent nomine Gombaij,dixerunt,se velle pro alio seruire in Ecclesia. Ille autem pro quo seruiebant nõ est declaratus, quia non probatur intrusus,vt supra 19. Februar. cont.

DECISIO MDCCCLXXX.

De scriptura.

IDem in d. Albaricinen. visum est verba notarij,cum dixit, apparuisse illum se ita appellari præiudicare, tum quia produxit scripturas pro se facientes,tum quia ex alijs coniecturis apparebit eum esse.

DECISIO MDCCCLXXXI.

De compromisso.

IDem in d. Auinionen. compromissum exspirat triẽnio, concordia autem seu transactio obest in rebus transactis.

DECISIO MDCCCLXXXII.

De alternatiua.

RAuellen. in d. Seguntina: alternatiue debent litteræ expediri,tum quia gratia est,tum quia additur dũmodo regula de mensibus ordinarijs non vtaris, tum etiam quia supplicationi extra verbum, vt 77. dixit.

DECISIO MDCCCLXXXIII.

De iurisdictione.

PVteus in d. Parmen. Quæsita possessione castri,quæritur eius iurisdictio. Par. cons. 16. vol. 4.

DECISIO MDCCCLXXXIV.

De subditis.

PEregrin. in d. Briton. Maiori patri visum est in subditis legatione annumerandum clericum,& Abbatem: Item reualidationem facultatum legati Bonon. ad non subditos extendi.

DECISIO MDCCCLXXXV.

De resignatione.

REomanus in d. Segob. Propter cõfessionem eius, qui auctor fuit religionis,& permutationis,nõ ei permissum ratione ætatis filij ei impugnari.

DECISIO MDCCCLXXXVI.

De remissoria.

IDem in Mediolanen. permissa est remissoria, licet videretur in constitutione non fuisse seruatum ordinem,capitulo vltim. de election. in sexto, quia præsentatione factum remanebat, neque oberat de deuolutione, quod allegabatur, cum sic constaret de præsentatione.

DECISIO MDCCCLXX XVII.

De Beneficio.

RAuellen. in Lucana,& si quis per generales clausulas vellet capere beneficium tenetur mensem exprimere, vt aliàs decisum est coram Prospero 28. Iunij 1546. Put. 9. in regul. de mense 4.

DECISIO MDCCCLXXXVIII.

De exequutione.

PVteus in Illerden. inhibitio facta procuratori, & eidẽ resignatario,vt procuratori, non impedit quo minus ab eo veniens possit ab alio exequutionem rei iudicatæ petere.

DECISIO MDCCCLXXXIX.

De precario.

IDem in Parmen. Possessio in corporalem præsumitur precaria, sed quem constet ex decreto possidere cœpisse negat precarium. Item ni titulum ostendat.

DECISIO MDCCCXC.

De restitutione.

FAbius in Compostellana cum in permutantib. nõ soleat admitti reseruatio regressus, & pensionis. Mandatum concessum fuerat cum clausula nõ aliter, & negligentia notarij concessum,deinde cum iterum esset petitum sine regressu interea coram ordinario permutaret. Sed postea compertum est ex simplici cessione reseruatum regressum,& Bullas expeditas. Quærebatur, an constito de illis duobus mandatis, præsumeretur fraudem adhibitam,& remissę sunt ad expeditores.

DECISIO MDCCCXCI.

De eodem.

IDem in Compostel. in exequutione edicti dicebatur publicatas litteras, visum est litteras esse. Item decrẽt nomina testium,& quia dicebatur in audientia publica admissum est.

DECISIO MDCCCXCII.

De translatione pensionis.

Peregri-

PEregrinus in d. Godicen. Agebatur de nullitate translationis pentionis, & cum sine retardatione esset causa commissa, aduersarius facto depositio obtinuit, vt non relaxaretur sine cautione, quod cum esset generaliter reformatum non obstantibus, visum est, vt specialiter reformaretur.

DECISIO MDCCCXCIII.

De prælatione.

IDem in d. Caluenten. Verus familiaris prefertur scriptori Apostolico, & militi S. Petri, licet per priuilegium verus sit. Item antiquior nūcius antiquo, vtpote priuilegio postea esset concessus, sed & diligentior in acceptatione, & noua prouisione, & qui diligētior fuit in lite moueo. Et ex alijs omnib. exclusis est Doctor, scriptor, & miles, ex voto maioris partis.

DECISIO MDCCCXCIV.

De restitutione.

IOan. Paulus in Tiburtina. Tēpus quadriennio lapsum in vita patris, aut in maiori ætate filij, non dubium est tollere restitutionem, si partem in vita patris, partem in maiori. Idem, sed si initium sit pro tempore in minore ætate dubitatum est, & magis inclinabant vt non competeret. Cum vero totum in minori ætate dubitatur, num in minori ætate, an postea peti possit restitutio? Sed omni casu cōstabat ex capite ignorantiæ, aut impedimenti peti posse, & in c. 1. de rest. in integ. li. 6. post minorem ætatem expectandum.

DECISIO MDCCCXCV.

De familiaritate.

PRosper in N. licet probetur familiaritas, non probato quod esset continuus commensalis, non competit Cardinali prouisio, vtputa in consiliario Cardinalis Toletani.

DECISIO MDCCCXCVI.

De restitutione.

IDem in Glasquen. Conceisum est, vt nó pareat rei iudicatæ restitutioni petitæ ex rescripto propter celerem causæ expeditionem, puta intra tres menses a die executionis citationis.

DECISIO MDCCCXCVII.

De eodem.

IDem in d. Mutinē. Regula de annali habet tres partes contra Sarnen. A primo solet derogari de nomine, & cognomine possessionis. Secūda est de intra sex menses. Tertia, vt intra annum sententiam obtineāt.

DECISIO MDCCCXCVIII.

De resignatione.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia litigiosa non possunt conferri, nisi a Pontifice.*

AVgustinus in d. Albaracinen. pendente lite, resignat litig. in manibus Imperatoris, & ex præsentatione eiusdem Seius ingressus possessionem, cum be-
1 neficia † litigiosa conferri non possunt ab alijs, quàm a Pontifice, non dubium attentasse Seium aduersus collitigantem.

DECISIO MDCCCXCIX.

De restitutione.

IDem in Carpen. Aegidiana. In omnibus Ecclesię locis locum habet, neque potest dici in vsu nō esse, neque ob terminorum obseruationem omissam dicitur sententia nulla, nisi probetur solitos seruari. Item si officia sint manualia non competit restitutio.

DECISIO MCM.

De prępparatorijs.

IDem in Rom. p. anni obligatio de stādo libris facta in præparatorio tenet in alijs iudicijs.

DECISIO MCMI.

De statuto.

IOan. Paulus in d. Tiburtin. Dubitatū, num statuta Romana Tiburtin. obligarent, & cum id ostenderetur ex quibusdam statutis Romanis, quibus Tiburtinorum mentio fieret, visum est id non probari, cum possent ipli quod placuisset scribere, non tamen non subditos obligare.

DECISIO MCMII.

De prouisione.

THomas in Conchen. Non visum est sine scrupulo, vt qui mentionem fecit prouisionis, sed censeretur intellexisse de ea, quæ apud acta existeret, etiam cum non collitigante.

DECISIO MCMIII.

De acolytis.

IDem in Placent. Acolyti beneficia sunt reseruata ad regimen. item in regula Pauli sunt continui commensales familiares.

DECISIO MCMIV.

De gratia.

IDem in Placentina. Visa est gratia subreptitia causa nomine alterius dignitatis erectæ erigendæ ponitur sine eius mentione.

DECISIO MCMV.

De remissoria.

PRosper in d. Segobien. Exclusi sunt omnino a remissoria monachi, cum non constet eos de iniurijs, de motu proprio statim, & ante, & post fuisse cō questos.

DECISIO MCMVI.

De eadem.

AVgustinus in Burg. Denegata est remissoria ad probādum vsum antiquum celebrandi officia in capella alta, & sonora voce cum impedimento maioris capituli, & ad probandum non impedire in secunda instantia, cum visum sit æquius esse, vt alio tempore cauerent arbitrio capituli.

DECISIO MCMVII.

De resignante.

IDē in Reatina. Probatur resignās integros fructus, resignatarium dimidiatos percipere, petebatur restitutio aduersus eum, qui cum impetrasset, ob non derogatum iuspatronatus dimidios fructus percipiebat, & non probatum esset de consensu resignatarij percipere restitut.

DECISIO MCMVIII.

De residentibus in ciuitate.

RAuell. in Barchinonen. Confirmatum est, & aliàs placuerat, vt fructus qui debentur residentibus in ciuitate non intelligantur ad exclusionem ob regu. veri valoris.

DECISIO MCMIX.

De immissione.

PVteus in d. Parm. Visum est, vt quoad iurisdictionem tantum immittendus esset in possessione, de mero iure, & imperio considerandum.

DECISIO MCMX.

De appellatione.

FAbius in d. Salaman. Licet de appellatione dubitatum sit, tamen placebat satisfecisse procuratorem eum mandatum infertum intimasse, & parte non potente, originale quoque produxisse.

DECISIO MCMXI.

De possessione.

REomanus in Vrbeuetan. Possessio capta a resignatario non continuata saltem per mēsem, non censetur publicata.

DECISIO MCMXII.

De instantijs.

RAnellen. in N. & N. Dictum est in prouincialibus causis sex menses in prima instantia, in secunda quattuor, in tertia tres dies seruari solere, licet mandatum missum esset præsens, cum aliæ scripturæ requirantur; sed arbitrio iudicum longius quoque concedi iuxta causarum qualitatem. Item aliarum instan-

tiarum

tiarum discussionem. Sed in vltimis nihil solet dubitabile proponi, quod non quicumque domi considerauit, atque iudicet ipse, quod sibi faciendum videatur, & ponus remittatur Kalen. Octobris.

DECISIO MCMXIII.

De sententiæ rescissione.

ITem sententia nó solet rescindi tumultuariè, neque inaudita parte iudicandum, vltimusque dies facillimis cautsis antea in totum decisis dictus est, in quib. nihil habet, q dicat condemnãdos, ex quo neque scripturæ admittuntur, neque publicantur testes, neque vlli dilationi, aut tergiuersationi locus est.

DECISIO MCMXIV.

De executione.

AVgustinus in d. Salamãtina. Licet fuisset conclusum, & Abbati restitutio daretur constito de bono iure, & impedimentus. Item populo si statim cõiunctionem Castrorum ostenderet, cum tñ ab Abbate testium quarta depositio inter alia producta fuisset, ex quibus de bono iure apparebat, licet minus ante probaretur inter alios. Item scriptura in alia cautla producta de iure, & coniunctione populi. Item ex alijs de sequestro, ex his omnibus coniecturis permissum est, vt executio retardaretur, & c.

SECT. V. LIBRI TERTII, CONTINENS DECISIONES THANI.

DECISIO MCMXV.

De gratiæ impetratione, die Martij 27. Aug. 1532.

SVMMARIVM.

1 *Litteras dari Cardinalibus consuetum est motu proprio.*

IVIT expeditio per Cameram, in qua cõrã Sanct. interfuerunt Reuerend. de Cesis R. D. Datar. R. P. Lambertus Corrector, D. Ioan. Vnidel Abbreuiator, & Blasius secretarius, & proponendo R. D. Datario super gratia facta Reuerend. de Farnesio, qui Papæ de quodam beneficio supplicauerat, & supplicatio erat signata per fiat vt petitur, & super ea litteras expediuerat. Cũ secundo expediret super eadem gratia, si neutri, vigore clausulæ, sed cum dictam secundam bullam per Cameram expediuisset, motu proprio fuit mãdatum abscindi plumbum, non obstante, quod per Cameram
1 esset consuetum pro Cardinalibus dari † litteras motu proprio, licet impetratio fuerit ad supplicationem, ea ratione, quia illud habet locum in prima expeditione, & ad vacatura, non in secunda de iam vacante ad excludendum ius tertij.

DECISIO MCMXVI.

De eodem.

SImile petebatur pro alio oratore in Francia, vbi consueuit largius procedi. Tamen & Francigenæ denegatum, eisdem rationibus.

DECISIO MCMXVII.

De eodem.

SVMMARIVM.

1 *Verbum forsan quando in supplicatione admittatur.*

IN eodem Regno Orator, qui obtinuit sibi de certo modo vacan. prouideri in supplicatione erat clausula restrictiua, & deuolutio detur dispositiuè in litteris, in quibus non dispositiuè, sed dubitatiuè dabatur dicendo, forsan tanto tempore, quod fuit mandatum cassari verbum † forsan. Cum autem allegaretur
1 bo. mem. Sanctorum quattuor solitum concedere, fuit dictum, quod poterat dari quando narrabatur intrusus. sed non vbi non narrabatur.

DECISIO MCMXVIII.

De litteris subreptitijs.

ORator cui tamquam clerico erat facta gratia, cũ in litteris diceretur scholaris, & fieret gratia, cũ fuerit clericali charactere insignitus, tamquam subreptitiæ, & non concordantes cum supplicatione non fuerunt expeditæ, licet aliqui dixerunt, si a principio dixisset se scholarem pariformiter gratiam obtinuisset.

DECISIO MCMXIX.

De differentia inter Cancellariam & Rotam.

DIfferentia est inter Rotam, & Cancellariam in vacantib. per mortẽ eius, qui decessit supplicatione signata, sed litteris nõ expeditis. Nã Rota tenet, q beneficium vacat per mortẽ habentis supplicationem signatã, quia per eam est facta gratia. Cancellaria contrariũ, sed vacat eo modo quo prius. Et ideo cũ fuerit cuidam prouisum de vacan. in curia, qui litteris nõ cõfectis decessit in partib. & per eius obitũ apud Sedẽ. Tamen litteræ iuxta stylum Cancellariæ cõprehendebant primũ modum vacandi, & dabatur dispositiuè de reseruato, & de vacan. in curia, & fuerunt litteræ p Cancellariam expeditæ. Mori sunt Domini, vel q dicta additio fuerit erronea, vel referatur ad aliam variationem non expressam in supplicatione. Et sic modus expressus fuit datus non obstante clausula.

DECISIO MCMXX.

De impetratione per obitum.

IN supplicatione Orator impetrauerat certum beneficiũ per obitum Iuliani, in litteris exprimebat per obitum Laurentij, nec habebat in clausulis potle mutare nomen, tamen fuit ei concessum, quia constabat de corpore beneficij, & etiam illud non erat variatio, nec etiam cognomen defuncti.

DECISIO MCMXXI.

De Decanatu.

ORator impetrauerat simpliciter Decanatũ, in litteris exprimebat, quod erat dignitas, non tamen principalis curata, & electiua, nec habebat in supplicatione clausulam qualitatis, quod fuerunt ei negatæ, & mandatum, quòd reformaretur.

DECISIO MCMXXII.

De contento pro continente posito.

ALter qui impetrauerat Parochialem in collegiata, & litteræ erant, & Parochiali collegiata, & sic de contento pro continente. Fuit dictum, quòd erant bonæ, quia veniebat ex resignatione, & in consensu erat de dicta Parochiali collegiata, licet videatur contra, c. fin. de præbend.

DECISIO MCMXXIII.

De fructibus perceptis indebitè.

QVidam narrauerat se certo tẽpore possedisse, & percepisse fructus indebitè, & petebat sibi de nouo prouideri, fuerunt negatæ litteræ, & mandatum, quod obtineret rehabilitationẽ propter fructus perceptos, vide Ioan. And. in add. ad Specul. in tit. de dispen. §. dicendum. in verb. supradictas.

DE-

DECISIO MCMXXIV.

De pensione.

ERat reseruata pensio cum duobus decretis annuatiuis, litteræ erant de pensione simplici sine decreto, fuit mandatum, quòd litteræ non expedirentur, licet aliquis dixerit, quod alia pars poterat expedire ad partes dicta decreta, tamen cum fuerit pensio reseruata limitata, & qualificata, fuit conclusum vt supra.

DECISIO MCMXXV.

De eodem.

ERat datus executor in eadem Ecclesia, in qua beneficium pẽsione oneratum existebat. Fuit dictũ quòd poterat per Cameram dari, secus per Cancellariam, & maxime, quod erat alter cum eo.

DECISIO MCMXXVI.

De regressu.

FVerunt etiam negatæ litteræ cuidam, qui in reseruatione regressus pro consensu dabat instrumentum notarij, & extensum de mandato præsidentium, & clericorum Cameræ, quia contra regulam Sanctissimi Domini super extenden. consensibus.

DECISIO MCMXXVII.

De resignatione.

ALter qui resignauerat reseruatis sibi fructibus, & regressu, & prouisus vigore resignationis huiusmodi possidebat, petebat, cum consensus super reseruatione prædicta esset deperditus, litteras expediri cũ consensu absque eo, quod de illo constaret. Fuit mandatum R. Dom. Datario, quod concordaret causam, & faceret resignatarium, vel consentire, vel retrocedere beneficium.

DECISIO MCMXXVIII.

De supplicatione.

IN supplicatione nõ erat dispensatio retinẽdi Parochialẽ, vna cũ obtentis ponebatur in litteris, & fuit denegata, quia non concordabat cum supplicatione.

DECISIO MCMXXIX.

De prouisione.

SVMMARIVM.

1 *Index vnius saltem diœcesis nominandus est in litteris.*

OCcurrit etiam mihi dubitari, quòd cum mandaretur prouideri Oratori de parochiali, in qua narrabatur intrusus, & forma litterarũ esset prout debet esse, vocato dicto intruso, & alijs qui fuerint vocandi. Tamen iudices qui dabantur erãt in curia, & beneficium in partibus, & sic contra statutum. de rescrip. in 6. cui non derogabatur, & sibi vendicat locum in præmissis, & est decis. Rotę 370. in nou. Habui recursum ad R. D. Lambertum correctorem, qui retulit, ꝙ bon. me. Sanctorũ quattuor, dabat tales litteras per Cameram, si saltem vnius † iudex nominatus in eis esset
1 in diœcesi: & sic ego aptaui litteras, apponendo vnum iudicem, & videtur ꝙ possit stare. Nam si Orator ibit coram iudice in diœcesi, nihil est, ꝙ obest, nec pars potest conqueri, & obseruatur statutum, si autem ibit coram alio, omnia erunt nulla propter decretum appositum in d.c. statutum, & imputetur ei.

DECISIO MCMXXX.

De eodem.

SVMMARIVM.

1 *Dispensatio ipso iure venit, vbi impedimentum perpetuum est.*

ITem prouidebatur religioso de priorato regulari, qui forsan erat hospitale, & tamen committebatur secundum Clem. quia cõtingit. de relig. dom. cũ expressione, ꝙ dictus Prioratus erat solitus teneri per sęculares, & in litteris ita exprimebatur, & conferebatur præfato regulari cum dispensatione illum retinendi. Dubitabatur, quia dispensatio non erat in supplicatione. Tamen multi dixerũt, quòd ex eo quod per supplicationem constabat, quòd Orator erat regularis, & erat impeditus impedimento perpetuo, tunc ve
1 niebat dispensatio ipso iure, † secus si impedimentum fuisset temporale.

DECISIO MCMXXXI.

De eodem.

IN eadem erat derogatio priuilegiorum & statutorum in litteris derogabatur statutis hospitalis in Saxia, a quo dictus prioratus dependebat. Dubitaui etiã super his, nũquid possit dari. Dixerunt ꝙ sic, cum in supplicatione fieret mentio dicti hospitalis, secus ẽt si in individuo in litteris dixisset. statuto tali quo caueri dicitur, quod quia tunc non licuisset per derogationem generalem quam habebat statutum.

DECISIO MCMXXXII.

De iustificatione.

ITem Orator habebat in clausulis cũ aduocatione causæ, & extinctione litis, quæ clausula est solita iustificari quoad cedentem tantum, vel quatenus non sint alij collitigantes, tamen cum non esset iustificata in supplicatione. vt dixi, dubitaui, an deberet iustificari in litteris. Fuit dictum, quòd non, quia per se intelligebatur quod expressos tantum, & ideo si ex eorum forma non constabat de alio collitigante non erat opus alia iustificatione.

DECISIO MCMXXXIII.

De Abbate.

ITem pro præsenti fuit dictum, quòd non requirebatur iuramentum nec munus benedictionis in Abbatem.

DECISIO MCMXXXIV.

De graduatis, die Martij octaua Octobr. 1537.

FVit expeditio Cameræ generalis in Castro coram Sãctissimo, in qua ijsdem interuenientib. & proponen. Reuerend. de Cæsis, Oratori asserenti se graduatum, erat data dispensatio de quarto incompatibili, & quia in litteris tacebat gradum, fuit mandatum, quòd exprimeret, aliàs denegarentur.

DECISIO MCMXXXV.

De resignatione.

ERat datus regressus ad præpositurã resignatã, & accessus ad Canonicatũ, & præben. obten. per resignatarium, & sic ad beneficium non resignatum. Fuit dubitatum ex quo, quia tempore datæ dicebatur, quòd Sanctissimus non erat solitus similes accessus cõcedere, nec minus reperiebatur de ea nota in libro Datarij quoad compositionem. Ideo videbatur extortus præter mentem suæ Sanctitatis, & erat antiquus, & signatus per Casartanum, tamen fuit mandatum, quòd Bulla expediretur, sed componeret cum Datario, vel doceret se composuisse, quia signatura erat sufficiens.

DECISIO MCMXXXVI.

De litteris resignationis.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium resignatum litteris non confectis vacat vt prius.*

QVædam in Barchinon. In qua de vacãte apud Sedem prouisus in calce supplicationis habebat, & de consensu Cardinal. Cortonen. quatenus eadat sub indulto, prouisus eodem mẽse resignauerat, & in resignatione habebat derogationẽ indulti prædicti Reuerendiss. latissime fuit dubitatum, *an modo in litteris resignationis teneretur apponere consensum prædicti Reuerendiss. vt declararet quod beneficium non erat sub indulto, in quo Domini fuerũt vary.* Ideo Bulla fuit remissa ad Reuerendiss. D. Lambertum, ꝙ apparet, eo maximè, quia cedebatur litteris non confectis, & non dabatur de primo modo vacandi de quo dari dẽt, quia fuit dictum, ꝙ tam per Cancellariam, quam per Ca-
1 meram beneficiũ, ꝙ † resignatur litteris non cõfectis,

vacat,

vacat, vt prius, & de primo modo dispositiuè est dandum in litteris, non obstan. decis. Rotæ nescio, an sit decisio 358. in nou. Pro stylo facit dictum Compostel. in c. constit. de resc. quod litteræ sunt loco tituli, ergo sine litteris non habetur titulus.

DECISIO MCMXXXVII.

De clausula insolita.

PRouisus de vacāte apud Sedem in Castro cū clausula insolita, ac derogatione regulæ de subrogan. in corpore, non repetita in clausulis ad preces cuiusdam militis dubitabatur, *an litteræ dari deberent attentis præmissis*. Et quod bo. me. Card. Sanctorum quatuor litteras prædictas ad biennium, & vltra retinuerat, & eas noluit expedire, vota Dominorum dependebant a gratia, & voluntate Papæ, & Papa remisit pro iustitia. Et Domini responderunt, quòd attento, quòd signatura erat sufficiens, retineri non poterat, sed per Cameram satis est, quod aliquid fit in corpore, licet non repetitum in clausulis, & ideo fuit mandatum expediri, licet videretur quòd gratia fuerit obtenta per importunitatem, quo casu consensus concedentis non arguitur, sed potius dissensus, gl. in c. audacter, 8. q. 1.

DECISIO MCMXXXVIII.

De supplicatione.

ERat reseruata pēsio de cōsensu Francisci Archiepiscopi Sarzanen. Et in litteris dicebatur Francisci Episcopi Zadien. fuit dubitatū, qa supplicatio erat debilis, nec habebat clausulas prægnantes, nec habebat cognomina, tamen fuit mandatum dari, quia constabat de errore, & de corpore consentientis, & eius vero consensu.

DECISIO MCMXXXIX.

De capellania.

SVMMARIVM.

1 *Verbum qualitas non supplet ordinem, sed electionem.*

PRouisio de Capellania vacan. per resignationem in 12. anno constituto cum derogatione fundationis, & regula qualitatis. In litteris eisdem dabatur dispensatio retinendi dictam Capellaniam, quatenus esset presbyteralis. Fuit dubitatum, quia de dispensatione præterea in supplicatione nullum verbum, qualia poterat prouisus exprimere, quòd erat
1 presbyteralis, licet vnus Dominorum dixerit, † quòd verbum qualitatis, non supplet ordinem, sed electionem, & sententiam, & poterat dari dicta dispensatio, quia habebat prædictam derogationem fundationis.

DECISIO MCMXL.

De errore nominis.

ORator, qui impetrauerat per obitum Ioannis, & in litteris dicebat per obitum Iuliani, fuerunt negatæ litteræ, non obstante, quòd in proxima Camera alteri in simili casu fuerint concessæ. Quia ibi constabat de corpore, cum esset certa Parochialis. Hic autem interpretabatur portio in Ecclesia Toletan. in qua multæ sunt, & poterat de facili Papa decipi. Ideo fuit dictum, quod probaret, & doceret de vacatione portionis prædictæ.

DECISIO MCMXLI.

De Diœcesi.

QVidam erat prouisus de Parochiali, siue diœcesi, & cedebat, & in cessione exprimebat diœcesim. Alias fuit dubitatum, & mandatum parti, quod probaret dictam diœcesim, quam cum per testes probasset, fuerunt ei litteræ expeditæ.

DECISIO MCMXLII.

De resignatione.

REsignans reseruatis fructib. & regressu, cum resignatarius vigore resignationis pollideret, & resignans reseruationem suam expedire nō posset, quia consensus erat tempore deprædationis vtbis deperditus, & pluries instituisset pro expeditione sine consensu, attento casu, & in proxima Camera fuit mandatum R. D. Datario, quod componeret. Qui retulit non composuisse, sed tractasse prædictam concordiā. Fuit dictum: quod concluderet, aliàs darentur litteræ sine consensu attento casu fortuito prędicto, & quod supplicatio super qua resignationem expedierat, erat cum dicta reseruatione, & mandatum erat repertum eo modo conditionatum.

DECISIO MCMXLIII.

De executore.

TRes executores in litteris omnes erāt in Ecclesia, in qua beneficium erat. Ideo fuit dubitatum, licet in proxima Camera fuerint datæ litteræ ei qui vnum in Ecclesia, & alterum extra habebat. Et fuit dictum, quòd non multum importabat, tamen non erat iuridicum, & Cancellaria non dabat. Ideo fuit mandatum, quod haberet votum Reuerēdissimi Anconitani.

DECISIO MCMXLIV.

De resignatione.

REsignans resignabat præposituram, & ex caussa resignationis reseruabatur ei regressus per cessum, vel decessum, & omnes fructus, ac cuidam alteri post obitum resignantis certa pensio cum regressu in euentum nō solutionis, & inualidari, ac in alios euentus prædictos. Ideo pensionarius in litteris vigore dictæ clausulæ euentus prædicti extendebat etiam regressum per cessum, vel decessum. Fuit dictum, quod non poterat, tum quia signatura non dabat, tum ēt ꝙ fuisset ei datus sine caussa, & quòd Papa cogitauit ei prouidere de pensione, & validè, non regressum concedere.

DECISIO MCMXLV.

De priuilegijs scriptorum.

FVit dictum super priuilegijs, & exemptionib. scriptorum, quod exemptiones non dantur, sed scriptores vtūtur prima, & generali concessione. Quo verò ad comitatum, & protonotariatum, quòd Reuerendissimus de Cæsis excogitaret.

DECISIO MCMXLVI.

De resignatione.

PRouisus resignat certa beneficia, & præstimoniū expressa, & deinde dicit, ac reliquū in Parochiali de N. & consensus in Camera erat modo præmisso in Parochiali de N. resignatarius in litteris N. exprimebat, & super N. huiusmodi illud diuersificando capiebat tria beneficia, & litteræ erant expeditæ, & in Rota productæ, quæ ad Cameram remisit ad corrigendum. Fuit mandatum, quòd informarent pro prima.

DECISIO MCMXLVII.

De eodem.

SVMMARIVM.

1 *Littera de gratia facta ab inferiori, non debent dari dispositiuè, sed assertiuè.*

PRouisus per legatum in partib. resignabat, & vigore clausulæ, si neutri, Orator expediebat litteras cū admissione cessionis alterius. Fuit dubitatum, quia ad iustificandum concessionem cedentis producebat quendam quinternum, in quo erant supplicationes prætati legati, qui non erat subscriptus, nec aliquo publico testimonio cōprobatus. Tamen quia probauit per testes fide dignos, qui recognouerunt scriptorē, & deposuerunt eumdem fuisse deputatū ad registrādum gratias dicti legati, fuerunt expeditæ, sed non dispositiuè, sed assertiuè fuit facta mentio de concessione prædicta. Et fuit dictum, quod numquam in lit-
1 teris † debet dari dispositiuè de gratia facta ab inferiore, sed assertiuè modo præmisso.

DE-

DECISIO MCMXLVIII.

De Bulla, die Martij 12. Nouemb. 1521.

FVit expedito corã Sanctissimo Dom. nostro, nam proponen. Reueren. de Cæsis, Bulla Taraconen. quæ per Rotam ad corrigendum erat remissa, ex eo quòd erat expedita super extentione releuationis cum releuationis narratiua, & tamen supplicatio super dicta extentione non reperiebatur. Verum, quia erat annotata in libro Datarij fuit data fides, & remissa tamquam bene expedita, fuit iustificata expeditio. Primò propter casum Vrbis, cum esset ante Sacchum. Secundò, quia tales materiæ non registrantur. Tertiò expedita tẽpore Adriani, & per præsumptionem generalem, quod sit vna, & sollemnis prout dicitur de omnibus instrumentis. Bal. in rubric. de contrahen. empt. C. col. 9.

DECISIO MCMXLIX.

De litteris subreptitijs.

ILlustriss. D. de Cæsis expediebat litteras sup Ecclesia Osten. nulla facta mentione de laren. tamen in relatione, seu schedula eidem de dictis Ecclesijs tãquam inuicem vnitis prouidebatur, fuit dictũ, non posse expediri tamquam essent litteræ subrepritiæ, debent. n. iniimul expediri, vel dari dismembratio Ecclesiarũ.

DECISIO MCML.

De Capellanijs.

ORator expediebat litteras super duab. Capellanijs eodem modo vacant. In supplicatione erat vna sola expressa, fuit mandatum, quod altera deberetur, vt concordarent litteræ cum supplicatione.

DECISIO MCMLI.

De dispensatione.

FIlius resignabat in fauorem patris: fuit quæsitum, an deberet dari dispensatio, sicut datur quãdo pater resignat in fauorem filij ratione prohibitæ successionis, quæ ratio esse communis videtur ad vtrumque casum? tamen fuit dictum, quòd non erat necessaria? est enim hæc communis opinio Doctorum, vt refert Alex. in c. Apostolica. 8. q. 1. licet Arch. ibi, & Host. essent in contraria opinione.

DECISIO MCMLII.

De errore nominis.

PRouisus per obitum Ioannis non potuit expedire per obitum Iuliani, licet alias similes litteræ fuerint expeditæ, quia tunc constitit de corpore beneficij, hic autem non. Cum esset portio in Ecclesia Toletana, in qua sunt plures aliæ similes. per Abb. in c. significante. extra de rescript. & Rota in nou. 133. licet loquatur in rescripto ad lites.

DECISIO MCMLIII.

De indulto.

SVMMARIVM.

1 *Cardinales non gaudent indulto qui numquam fuerunt in Curia.*

REuerendissimo Hisp. dabatur indultũ in forma.

1 Fuit dubitatum, *an † deberet dari, quia Reuerend. nõ gaudẽt, qui numquam fuerunt in Curia, prout idem Reuerend.* Tamen quia Papa ex recta sententia dederat per breue, & ea conditione, quòd expediret litteras fuit dictum, quòd daretur, viso breui.

DECISIO MCMLIV.

De iurepatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Cessio in his, quæ non sunt solita fieri, præsumitur per importunitatem, & præoccupationem facta.*

PRouisus de vacant. extra Curiam habebat in litteris derogationem iurispatronatus laicorum, etiam in nobilium, in supplicatione erat in corpore, non inclausulis derogatio dicti iurispatronatus nobiliũ, sine verbo laicorum. Fuit mandatum, quod deleretur dicta derogatio tamquam non solita dari, & quod data etiam non erat, quia poterant esse clerici, & nobiles, & ea, quæ sunt solita fieri, si mutantur, vel non solita conceduntur, præsumuntur per importunitatem, vel

1 præoccupationem † concessa. Fel. in cap. cum ille, de constit. col. 2.

DECISIO MCMLV.

De mutatione.

FVit etiam denegata mutatio situationis beneficij in litteris oratori, quia habebat cassatum, verbum, situatione, in litteris supplicationis.

DECISIO MCMLVI.

De eodem.

ALterum fuit concessum mutare nomen beneficij in litteris, quia in supplicatione habebat inuocationem, & denominationem.

DECISIO MCMLVII.

De valore beneficij.

PRouisus in litteris de beneficio valoris 14. quia in supplicatione habebat 30. & cassatam clausulã minuen. Fuit dictum, quòd exprimeret valorem prout in supplicatione.

DECISIO MCMLVIII.

De eodem.

ALter in litteris estimabat octuaginta in supplicatione 46. tantum, tamen ei fuerunt datæ litteræ, quia in supplicatione habebat clausulam augendi, vsque ad verum valorem, licet nõ habebat clausulam non obstante, quia fuit dictum, quòd eramus extra terminos regulę, & poterat exprimere quamcumque summam, secus fuisset per clausulam augendo, sine illis verbis, vsque ad verum valorem, tunc enim solum tertia pars posset augeri iuxta terminos regulæ.

DECISIO MCMLIX.

De derogatione.

SVbrogatus in locum conclauistæ expediebat litteras perinde valere, super derogatione particularis statuti Ecclesiæ Gallicen. quo cauebatur, quod ad certos electio pertineret. De quo statuto in precib. nulla fiebat mentio, tamen quia habebat derogationem statutorum Ecclesiæ quib. de iure derogatur, & erat vltra derogationem generalem, &c. statutis etiam de optando propter illam implicationem etiam concluserunt, quod veniret derogatio præmissa.

DECISIO MCMLX.

De pensione.

ITem litterę pensionis cum regressu in euentum nõ solutionis ad duos menses pro milite S. Petri clerico coniugato iuxta priuilegia militum fuit dictum, quod reseruarentur ad primam.

DECISIO MCMLXI.

De monitorio.

MOnitoria pęnalia fuit mandatum dari de vacantia apud sedem post expeditionem litterarũ de alia reseruatione, quod doceretur de ea, & litteris similiter expeditis doceretur.

DECISIO MCMLXII.

De creatione in canonicum.

CReatus in canonicum cum expectatione præbendę, confirmabatur a Papa. Fuit dubitatum, quia in supplicatione erat additum, & de consensu. Fuit dictum, ꝙ erat impertinenter additum illud verbum, & ꝙ erat bonum, quod cassaretur ex eo, quia iam elegerant. Vnde non requirebatur viterius consensus.

DECISIO NCMLXIII.

De dispensatione.

DAbatur dispensatio de quarta parochiali ad sex mẽses oratori, qui narrabat secum dispensatum alias ad tria. Fuit dubitatũ, quia in supplicatione erat additũ, & de tertia parochiali ad vnum, & de quarta ad sex menses. Videbatur. n. per dictam additionem, ꝙ gratia restringeretur, tamen quia in litteris vigore

dictæ

dictæ supplicationis quoad tertiam nil ei dabatur, sed de quarta tantummodo ad sex mẽes. Fuit dictum litteras expediri.

DECISIO MCMLXIV.

De alternatiua.

EPiscopus, qui habebat litteras alternatiuas expeditas sine clausula restrictiua, quòd nó posset vti literis, & regula remissa per Rotam ad corrigendũ, fuit mãdatum corrigi, quia in supplicatione erat dictum, quòd expedirentur in forma, & forma, & stylus ita dictabat, & fundantur in iure, arg. c. vt quis duas, de elect. lib. 6. & priuilegium videretur amittere qui concessa sibi abuteretur potestate, c. priuilegium. 11. q. 3. scriben. in c. cum accessissent. de constit.

DECISIO MCMLXV.

De coadiutoria.

COadiutoria super copia subscripta per bo. me. Sanctorum quattuor, & Martinum nunc deputũ ad effectum, summissæ, fuit dictum, quòd expediãtur, & sic expediẽ. Bullę, quibus fuerat plumbum abscissum per Cameram, & fuerunt missæ ad plumbum de nouo.

DECISIO MCMLXVI.

De stylo.

PRouisus, qui expediera litteras suæ prouisionis, & modo resignabat, & in litteris dabatur de primo modo vacandi, fuit dictum, quòd referiberentur, quia stylus non erat bonus, neque iurisdictionis, cum vacaret per resignationem ipsius, qui expedierat eo modo, quo prius.

DECISIO MCMLXVII.

De scriptoribus.

SCriptoribus Apostolicis dantur Protonotariatus, & Comitatus in forma iuxta eorum priuilegia.

DECISIO MCMLXVIII.

De reseruatione, die. 4. Martij 1535.

FVit expeditio bo. me. coram Sãctis. vbi vitra Reuerendissimum D. Datarium Lambertũ, & Blasiũ, fuit vocatus Auditor Cameræ, in qua Bulla reseruationis pensionis cum regressu pro laico militc S. Petri iuxta eorũ priuilegia fuit reiecta, quia data in Castro, & noluerunt approbare priuilegia militum.

DECISIO MCMLXIX.

De prouisione per obitum.

PRouisio per obitum apud Sedem expediri per cessionarium vigore clausulę in fine supplicationis appositæ, quod omissa cessione posset expediri per obitum, fuit reiecta, quia erat etiam data in Castro, & habebat per Breue, quod videbatur insolitum.

DECISIO MCMLXX.

De pensione.

PEnsio pro milite S. Petri laico coniuncta cum regressu ob non solutionem per duos menses iuxta priuilegia militum, fuit mandatum abscindi plumbũ, quia Papa non intendebat confirmare & ponere in vsu eorum priuilegia.

DECISIO MCMLXXI.

De commenda, die Martis. 27. Maij 1535.

FVit expeditio coram eodem Sanctiss. Bis interfuerunt Reuerendissimus Dominus Datarius & Reuerendissimus D. Auditor Camerę, Reuerend. Dom. Lambertus. Ioan. Vinchel, & Blasius, in qua fuerunt proposita infra. Pro Michaele de Planis commenda Prioratus, qui forsan Conuentualis existit vacan. per cessionem commendę. Fuit dubitatum, quia in supplicatione de conuentualitate verbum nullũ, & in clausulis erat cassatum verbum qualit. Fuit dictum, quod prouisio erat per obitum, nó erat dubium, quòd prouisio expediri non poterat. In ista opus erat videre mandatum, & sic expedita non fuit, sed remissa Dominis expeditoribus ad primam.

DECISIO MDMLXXII.

De Parochiali.

PLacentin. Pro Reuerẽd. Do. Baldo Farratino, quo prouidebatur de Parochiali, ac Capella S. Iacobi sita intra limites Parochialis Ecclesiæ Plebis nuncupatæ Castri Arquati, ac simplicis beneficij Plebaniæ nũcupatæ in Ecclesia S. Antonij Placentin. Diœc. habebat in clausulis inuocation. & denominatio. Per obitũ extra curiã in mẽte reseruato, & in supplicatione erat de Parochiali, & duobus Canonicatib. Castri Arquati, & S. Antoni Placentin. Diœc. tñ dixerũt, quod nó poterat mutari corpus beneficij, & fuit remissa Bulla ad D. Vinchel, vt videret, quod ei dari posset.

DECISIO MCMLXXIII.

De lite.

ZAmoren. si neutri, pro relitigante, cum derogatione regulæ de annali in totum, attenta lite signaturam habebat, quia tamen dicebatur, quod inciderat in regulam, & quòd non erat vocalis, ideo Bulla fuit remissa ad eumdem Ioan. Vinchel.

DECISIO MCMLXXIV.

De mutatione.

ABulen. & Pisanen. Prouisio pręstimonij opidi de Palamos riuos per obitum apud Sedem Palẽr. Diœc. Orator in litteris mutabat Diœcesim & situationem; in signatura erat de Diœcesi, sed non de situatione, ideo fuit reiecta.

DECISIO MCMLXXV.

De cessione.

MOritan. pro Augustino Mution. Prouisio Parochialis vacan. per obitum apud Sedẽ, in supplicatione erat simplex cessio, de qua non cõstabat; erat clausula in fine, qꝰ esset expedire per obitum, aliàs Bononię fuit reiecta, tamen visum fuit modo ex eo, quòd clausula erat sufficiens illum concedere.

DECISIO MCMLXXVI.

De eadem.

FLorentin. Pensio ex cessione facta in manibus Ordinarij, in qua pro consensu dabatur instrumentum Notarij, fuit reiecta propter regulam.

DECISIO MCMLXXVII.

De subrogatione.

SAlamantin. Prouisio, & vnio ad vitam de vacant. per cessionem commendæ per obitum apud Sedẽ, in supplicatione erat subrogatio, tamen in clausulis erat, quòd omissa lite litteræ possent expediri, ideo videbantur bonæ litteræ. Tamen dixerunt Papam circumuentum, & Papa mandauit non expediri.

DECISIO MCMLXXVIII.

De familiaritate.

ABulen. Prouisio per obitum familiaris Papę dum Cardinalatus fungeretur honorẽ, postquam a familiaritate recesserat extra Curiam defuncti in supplicatione de familiaritate prædicta verbum nullum. Tamen erat clausula generalem reseruationem importans, etiam dispositiuè ex quauis causa. Et licet de iure vigore dictæ clausulæ posset dari, tamen ex stylo, & ne aperiatur via ceteris, fuit dictum, quod non daretur, & quod de familiaritate priore debet fieri specifica mentio. Fuit iterum propolita die 12. Augusti, & similiter reiecta.

DECISIO MCMLXXIX.

De Parochiali.

ZAmoren. Prouisio Parochialis Ecclesię S. Saluatoris de Auezanes, & pñtimonij in Parochiali de Ponte Antiquo Zamorẽ. Diœc. per obitũ apud Sedẽ, in supplicatione prouidebatur de Parochiali de Põte Antiquo, & de pręstimonio in parochiali de Auezanes. Nec erat in ea clausula sufficiens, iõ fuit reiecta.

DECISIO MCMLXXX.

De pensione.

Placentin.

PAlentin. pensio 20. Ducatorum super fructibus dimidiæ portionis Ecclesiæ Beatæ Mariæ opidi Valis dictæ Palentin. diœcesis, quæ medietatem fructuum non excedit cum regressu per nullum, vel decessum ad dictam dimidiam portionem. Cuius fructus 24. & sic tamquam sibi ipsi contraria, & repugnans fuit reiecta, cum non possit stare, quod fructus sint 24. & dimidia ascendat ad 24.

DECISIO MCMLXXXI.

De derogatione.

TRiden. Prouisio Parochialis Ecclesiæ per obitum extra Curiam cum derogatione regulæ de idiomate dubium fuit, quia prædicta derogatio, quæ erat in litteris, non erat in supplicatione, sed erat posita in non obstantibus. Et aliqui dixerunt, quod non obstante, & derogatione confunduntur. Tamen omnes tenuerunt contrarium, quia apparet, quòd specificè derogetur dictæ regulæ. Fuit postea expedita per Reuerend. Dom. Ioã. Vuinchel, quia satis erat specifica, si ponebatur in non obstãte. Licet non veniat per regulam generalem, non obstantibus.

DECISIO MCMLXXXII.

De pensione.

TRanslatio pensionis 16. Ducatorum super beneficio de Tudela dubium, quia transferens super beneficio de Rochetene, & non de Tudela, super quo erat pensio reseruata, cum facultate trãsferendi. & videbatur aliquib. quòd esset error manifestus, & ideo expediatur ex eo, quòd idem transferens dictum beneficium de medio temerè resignabat; Tamen, quia de illo de Tudela super quo pensio erat verbum nullum, ideo videbatur quibusdam alijs, quòd litteræ non possent expediri, sed remissæ fuerunt ad primam, & interim melius informando die 12. Augusti expeditæ fuerunt.

DECISIO MCMLXXXIII.

De variatione nominis.

BVrgen. Prouisio trium Ecclesiarum certo modo vacan. pro Martino de Meno familiari Scriptoris Apostolici, fuit dubitatum, quia in supplicatione non Martinus, sed Petrus nominabatur, fuit dictum, quod oportebat, quod doceretur, quòd dictus Martinus expeditionem sollicitasset, & fuit remissa ad d. Lambertum die 12. Augusti, iterum fuit proposita, fuit dictum, quòd examinaretur præfatus scriptor tunc dominus suus.

DECISIO MCMLXXXIV.

De pensione.

VRbis cessationis pensionis mille ducatorum pro Reuerẽdissimo della Valle, dubitabatur, quia nõ dabatur schedula iuxta stylum, sed relatio sumpta ex libro, in quo notantur consistorialia, sed quia constabat Sanctit. de veritate, fuit mandatum expediri.

DECISIO MCMLXXXV.

De expeditione.

FIrman. Regressus ad Ecclesiã Firman. pro Reuerend. de Saluiatis per decessum vltimi possessoris expedita super relatione Consistorij, vt proximè de mandato Sanctiss.

DECISIO MCMLXXXVI.

De vnione.

NOuarien. Commẽda, & vnio ad vitam de vacan. per obitum extra Curiam in mense reseruato, dubium erat, quia in supplicatione non erat, quod expederentur litteræ in forma gratiosa, nec erat derogatio regulæ de vnionibus committendis. Et aliqui dixerũt, quod dicta regula non habebat locum in vnionibus ad vitam, sed in perpetuis tantum, tamen omnes dixerunt contrarium, quod regula sibi vendicat locum in vtroque casu. Tamen fuit mandatum expediri ex eo, quia vnio prædicta erat addicta in supplicatione manu refe ſcudarij non scribentis supplicationem, quo casu dixerunt, quod dictæ conditiones factæ ex certa scientia per referendarios, important quòd super his dentur litteræ in forma gratiosa.

DECISIO MCMLXXXVII.

De mutatione.

GErunden. Mutatio vnius collationis, & extensio ad tertiam in mutatione. Cum narraretur prima gratia erat erratum in data, ideo litteræ erant remissæ ad corrigendum parte citata, quia nihil fuit in contrarium allegatum. & constabat de errore, fuerunt litteræ correctæ.

DECISIO MCMLXXXVIII.

De correctione.

SArlaten. Commenda Archidiaconatus Sarlaten. in Ecclesia Sarlaten. per resignationem vacan. petebat etiam dictas litteras corrigi, & dicere Archidiaconatum Sarlaten. in Ecclesia Petragoric. non erat verbum diœc. in supplicatione, sed erat clausula, quòd quatenus Archidiaconatus præterea esset in Ecclesia Petragoricen. possit exprimi. Vt quia fuit productum mãdatum in quo resignabatur Archidiaconatus Petragoricen. Fuit mandatum corrigi iuxta tenorem mandati, qui per resignationem vacabat.

DECISIO MCMLXXXIX.

De eodem.

COmmenda monasterij certo modo vacan. cũ cessione alterius ex eo, quia aliud monasterium in commendam obtinebat, petebat litteras corrigi in eo, quòd dicebatur, quod monasterium obtentum erat in commendam. Et diceretur, quòd obtinebat in titulum, & hoc fuit concessum. Petebatur insuper, quòd in narratiua poneretur, quòd Rex Christianissimus scripsit pro eo, & erant litteræ Regis eiusdem, qui super his scribebat, licet aliquibus videretur, quod parui momenti foret, tamen Sanctissimus noluit, cum litteræ Regis essent longè post datam litterarum. Et sic non fuit narratiua correcta.

DECISIO MCMXC.

De eodem.

HIspalẽ. Perinde valere, super exspectatiua ad tres collationes pro Bernardo de Saluiatis, cum derogatione regulæ de non acceptando litteras non expeditas, petebatur, litteras prædictas corrigi quoad dictam regulam, cum similes litteræ pro eodem essent correctæ. Dicebatur, quòd istæ petinde erant sub alia data. & ideo ex diuersis non inferri. Petebatur enim, quòd corrigerentur in narratiua datæ malè replicatæ in corpore, quia gratia erat rationi congrua, in qua de stylo prima data bis nominatur, & nominabatur diuerso modo, primo vno modo, secundo alio. Fuit conclusum, quòd daretur supplicatio, quæ non producebatur.

DECISIO MCMXCI.

De annexis.

SVMMARIVM.

1 *Annexa perpetuo veniunt ipso iure.*

CAurien. Prouisio Parochialis certo modo vacan. petebatur in litteris apponi annexa per viam correctionis. Et quia erat in signatura verbum annexum,
1 fuit dictum, quod si erant annexa perpetuo ponerentur, & venirent ipso iure.

DECISIO MCMXCII.

De præsentando.

OScen. Erat reseruatum ius præsentandi vniuersitati de Alatremitẽ. Oscen. diœc. ad certam portionem graduatum in sacra pagina, petebatur litteras corrigi, & restringi ad Doctoratus gradum. Et licèt videretur, quòd gratia minueretur, tamen ne fieret præiudicium Rectori, & quia litteræ concordabant cum supplicatione, & quia in eorum arbitrio non præsentare nisi Doctorem, ideo non fuerunt correctæ.

DECISIO MCMXCIII.

De plumbi abscissione.

SAlamantin. Regressus ad Canonicatum,& præbendam Ecclesiæ Salaman. pro Antonio Palézota, petebatur abscindi plumbum, dictasque litteras deleri, tã quam essent expeditæ super sumpto defectiuo, quia in supplicatione originali erat de dicto regressu addita clausula in fine, quod litteræ expedirentur ad regressũ pro Ferdinando dumtaxat, quæ clausula non fuerat primo registrata. Tamen super sumpto sine dicta clausula erat expeditus regressus pro Antonio Palenzota. Demum cum esset quæstio super his,& supplicatio habita esset pro bona,& sumptum pro defectiuo, fuit mãdatum, dictas litteras deleri & cassari, non obstante, q̃ dicebatur, quia erat absens, & citatio facta de eo ad hũc actum esset antiqua, quia erat die 5. Maij & quod pendebat causa criminalis, quo casu aliàs fuit ordinatum in expeditione supersederi. Tamen his non obstantibus fuit mãdatum abscindi plumbum, & deleri.

DECISIO MCMXCIV.

De registratione.

VRbis. Perinde valere super erectione mõtis fidei. Data huius Bullæ præcedebat datam Bullæ principalis, quod erat absurdum. Ideo fuit dictum, quòd corrigeretur, & quia registrum asserebatur deperditum, fuit mandatum iterum registrari.

DECISIO MCMXCV.

De suspensione.

HIspalen. Prouisio de primo vacaturo Canonicatu & præben. Ecclesiæ Hispal. cum suspensione gratiarum latissime extenden. in litteris erant suspenti etiam accessus, & regressus. In supplicatione erat suspensio in genere sine mentione regressus. Ideò fuit mandatum, quod litteræ corrigerentur, & diceretur, citra accessus & regressus, prout fieri consueuit.

DECISIO MCMXCVI.

De nominatione.

FVllen. Erat exspectatiua expedita in generali expeditione pro eo, qui nominatus erat a milite S. Petri. Verum, quia nomnatio erat post datam Bullæ per quattuor mẽses, orator fecerat corrigere minutam, & potuerat nominari sperans locum nominatus ex istis. Vnde pars instabat, quòd litteræ corrigerentur, & reducerentur ad primam formam. Et ita fuit mãdatum.

DECISIO MCMXCVII.

De expeditione.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ in forma possunt expediri super quolibet verbo supplicationis.*

QVidam voluit expedire extra expeditionem litteras perinde valere, ego dubitaui, quia in supplicatione non erat, quòd poterat sub dicta forma expediri. Fuit dictum, quòd poterant super quolibet verbo sup-
1 plicationis † expediri litteræ in forma, perinde valere, etiam quod supplicatio non habeat.

DECISIO MCMXCVIII.

De derogatione.

IN gratia, si neutri, derogabatur regulæ de annali in totum attentata lite. Tamen ex narratis constabat litem non esse, quia narrabat orator commisisse causam litteris non confectis. Dictum quod non erat bene, quia quotiescumque inferretur lis in litteris, non debet derogari dictę regulę, cui derogatur attenta lite, & non aliàs.

DECISIO MCMXCIX.

De concessione Romæ, die 12. Augusti 1535.

FVit expeditio coram Sanctiss. D. eisdem intereuenientibus proposita prouisio Cordub. in qua orator impetrauerat in Diœcesi, tamẽ litteræ etiam de eodem in ciuitate, fuerunt datæ expeditæ, attento, quòd vacatio erat apud Sedem, & persona erat nota, & de dicto beneficio alteri prouisum non fuerat, vt fidem fecit Datarius. Eo sic sciente licet esset dictum, quod de iure non deberet dari, vt est glos. in c. accepimus. de ætate & qualitate.

DECISIO MM.

De reseruatione pensionis.

EGiptimen. Oratori prouidebatur de Canonicatu, & præbenda in Ecclesia Egiptimen. cum reseruatione pensionis 20. ducatorũ, quæ medios fructus non excedebat in fauorem alterius, modo cum vellet expedire prouisionem, & virtute clausulę minuendo, vellet minuere fructus vsque ad 24. fuit dictum, quòd nõ posset, quia erat repugnantia, quod fructus essent 24. & pensio 20. & non excederet medios fructus.

DECISIO MMI.

De exceptione.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconatum excipiendo, censentur excepta annexa perpetuo.*

CAuicen. Prouidebatur de omnib. vacantibus per obitum Ioãnis, quod apud Sedem, & in specie de Canonicatu Cauicen. & Parochiali de Latrigal. Sed excipiebatur Archidiaconatus eiusdem Ecclesiæ Cauicen. vnà cum dicta Parochiali annexis perpetuo. Ideò orator petebat ad eius vitam annexionem hanc dissolui, attenta mente Sanctiss. quæ erat ei prouidere de omnibus beneficijs, & in specie de Canonicatu, & præbenda ac Parochiali prædicta. Tamen fuerunt negatæ litteræ, qui de dissolutione puta in precibus nul-
1 lum verbum, & excipiendo † Archidiaconatum dicuntur excepta annexa perpetuo.

DECISIO MMII.

De commissione assertiua.

SVMMARIVM.

1 *Contentum negatur pro continente.*

SAlamantin. Quidam impetrauerat Parochialem de Perignos Salamantin. diœces. eiusdemque, vel simplex beneficium cesserat litteris non confectis. Cessionarius expedierat litteras super simplici seruitorio in Ecclesia Parochiali de Perignos dispositiuè dicendo, quod de simplici seruitorio fuerat auctori suo prouideri concessum, & in Rota prætendebat probasse, quod simplex seruitorium prædictum habebat curam animarum certis mensibus alternatim, & quod in eo loco non erat alia Parochialis. Tamen quia litteræ erant remissæ ad corrigendum, fuit dictum, quod daretur concessio suo auctori assertiuè, & non dispositiue. Vnde, quod eius auctor asserebat, sibi de simplici seruitorio prouideri concessum, illudque reddebat in eius fauorem, & sic in Rota teneretur probare, vel iustificare esse comprehensum in prima supplica-
1 tione, † quia aliàs negatur contentum pro continente, argum. cap. fin. de præbend. Iterum proposita die 17. Martij, fuit idem ordinatum, quòd omnino darentur assertiuæ.

DECISIO MMIII.

De expeditione per obitum.

SAlaman. Litterę expeditę per obitum vigore clausulæ positæ in cessione, etiamsi per obitum ad instantiam partis remissæ ad corrigendum, & quod daretur de cessione, & non per obitum fuit concessum, quia supplicatio erat sufficiens, & pars fuerat citata, & nihil dixerat nisi de breuitate temporis ad dictũ contra.

DECISIO MMIV.

De regressu.

PAlen. Habens regressum de tẽpore Iulij, miserat litteras ad plumbum tempore Leonis in forma, ratione congruit. In quibus cũ esset schedula rosa, & litteræ non erant aliter expeditæ, petebatur iterum expediri sub nomine Clementis, fuit dictum, quod obstabat regula, & quod fuerat negligens, licet econtra allegaret

dili-

diligentiam,& quod litterę erant plumbatæ. Vnde Papa dixit,eum dare regressum de nouo.

DECISIO MMV.

De derogatione.

AVicen.habens derogationem regulę de annali latissimè,quia dicta derogatio erat insolita,& posita in loco suspecto,fuerunt litteræ retentę,& positæ in expeditione, in qua attenta signatura postquam erant cum dicta clausula,fuit mandatum expediri, & alia similis missa ad plumbum.

DECISIO MMVI.

De prouisione.

LEgion. Tres prouisiones pro Garsia Hubralena prouisio per resignationem, in quibus pro consensu dabat instrumentum Notarij,fuerunt reiectæ vigore de præstan.consensu nuper editæ.

DECISIO MMVII.

De exspectatiua.

HIspalen.Salaman.& Vigellen.Etiam valet super exspectatiua prioris Vrbis remissa ad corrigendum,quia in ea non erat derogatio regulæ,de non acceptando litteris non confectis. Quæ derogatio fuerat ei causata in expeditione super inualiditate gratiæ suæ: & in parte, in qua narrabatur gratia cum data simili,litteris huiusmodi remissis,& quia nullus producebat supplicationem,& Domini essent in voto,attenta prima correctione, quod prior teneretur ad probãdum. Vnde pro eius parte dabatur supplicatio cum simili derogatione,sed sub posteriore data fuit dictum, quod daretur copia parti.

DECISIO MMVIII.

De expeditione.

FArren. Gubernium fuit expeditum per Breue pro Reuerendissimo Rauennaten. Fuit,quod daretur sub plumbo iuxta formam Breuis.

DECISIO MMIX.

De regressu.

BVrgen. Regressus ad Collegiatam Ecclesiam Abbatiam nuncupatam de Castro Zeni Burgen.diœc. Sanctiss. tunc in minoribus constituto in forma rationi congruit.

DECISIO MMX.

De derogatione.

CRemonen. Prouisio Capellaniæ ad altare Sancti Ioannis Baptistæ in Ecclesia Sancti Lucæ Cremonen. cum derogatione iurispatronatus in forma remissa per Rotam, quia in supplicatione erat data derogatio iurispatronatus in totum,latissimè attẽta lite: in litteris dabatur conditionaliter de lite, & aliàs in forma fuit dictum,quod non poterat dari, quia petitũ non fuerat.

DECISIO MMXI.

De regressu.

PLacent. Regressus ad Canonicatum Ecclesię Palentin. per decessum de consensu petebat addi, erat per cessum supplicatio,erat sufficiens, & cõsensus superueneret.& post fuit dictum,quòd daretur.

DECISIO MMXII.

De præceptoria.

DErtusen. Prouisio præceptoriæ Domus S. Ioãnis Hierosolymitani cum derogatione priuilegiorũ, latissime fuit dubitatum, quia in prioribus dabatur oratori possessori de noua prouisione, in qua dicta derogatio solet dari, & in ea habebat verbum simplicis, cuius vigore litteræ petebantur expediri. Fuit ordinatum, quod vocaretur procurator Ordinis corã Reuerendissimo D. Datario.

DECISIO MMXIII.

De extensione exspectatiua.

BRacaren. Palafrenarius petebat expediri litteras super reualidatione, & extentione exspectatiuæ. Dubium erat attenta generali reuocatione gratiarum, an possit expediri. Tamen,quia in supplicatione habebat, quod posset acceptare, litteris non expeditis, fuit dictum quod expedirentur super derogatione prædicta.

DECISIO MMXIV.

De derogatione.

SVMMARIVM.

1 *Ius quæsitum potest auferri impetranti inter prouisionem, & reformationem.*

AVrien. vnio de vacan. apud Sedem cum derogatione iurispatronatus,fuit dubitatum, quia dicta derogatio dabatur per reformationem, quæ non erat dotata,sed sub priori data erat manus bon.mem. Sanctorum quattuor,quòd datario non dabatur,fuit reie-
1 cta huiusmodi gratia,quia posset auferri ius quęsitum impetranti inter prouisionem,& reformationem.

DECISIO MMXV.

De reformatione.

TVronen. similis vnio, in qua erat similis reformatio super mense vacationis, quia in supplicatione dicebatur de mense Octobris præteriti,in reformatione erat loco præteriti, præsentis, & non datæ fuerunt litteræ expeditæ, quia dicta reformatio erat signata in signatura Papæ,& constabat de errore euidenti. Et ita placuit.

DECISIO MMXVI.

De reualidatione gratiæ.

VIrdũ. Reualidatio gratiæ exspectatiuæ quoad tres collationes remissa ad corrigendum per Rotã, in qua petebantur apponi certa verba appositа in supplicatione,& pars contentabatur. Ideo fuerunt apposita.

DECISIO MMXVII.

De assassinio.

LVcen. Beneficia quorumdam, qui arguebantur de assassinio non esse in Bullam Alexandri prohibentis colligantes vulnerati, & de incompatibilitate plurimorum,& de presbyteri odio non dabantur conferri impetranti cum decreto,quòd resignationes per delinquentes factæ censerentur factæ in fauorem,& admouerentur resignatarij a possessione. Fuit ordinatũ minutam dari abbreuiatori,vt aptetur ad stylum. Iterum propositа die 17. Martij 1534. fuit ordinatum, quod darentur verba supplicationis.

DECISIO MMXVIII.

De resignatione, die Martis,17. Martij 1534.

FVit expeditio coram Sanctiſ. in Beluedere, vbi interfuerunt Reuerendissimus de Cæsis, Reuerend. D. Vinchel Datarius. Reuerendiss. D. Auditor Cameræ. Thomas de Prato Episcopus Visionen. & Blasius Secretarius Lucen.assassinij pluries propositа, in qua agebatur de priuatione,& supplicatione habebat ,put de iure. Erat postmodũ reformata,quæ dicebat, quòd quatenus constaret de resignatione in fraudem, quod admonerentur resignantes,& resignatarij, & inficiebatur resignatio facta,& facienda. Fuit ordinatum,ꝙ darentur verba supplicationis, postquam supplicatio erat signata. Vide supra die 12. Augusti.

DECISIO MMXIX.

De mutuatione situationis.

SAlamantin. Frater Felix de Prato resignauerat in Parochiali de N.loci Baldi, & mutabat situationẽ, & supplicatio habebat, tamen litteræ erant remissæ per Rotam,quia dicebatur, quod consensus erat limitatus ad situationem certam,dato,quòd supplicatio esset lata. Fuerunt dictæ litteræ remissæ ad Reueren. D. Ioan. Vinchel Datarium.

DECISIO MMXX.

De extensione.

HIspalen. Reualidatio, & extensio exspectatiuæ, cum derogatione de non acceptando litteris non confectis, remissæ etiam per Rotam, quia in supplicatione non erat dicta derogatio, fuit dictum, quod poterat per Cameram dari, sed non in præiudicium tertij. Ideò si beneficium vacabat ante expeditionẽ, quòd per alium fuit acceptatum, nihil habebat, si verò post, nihil referebat. Ideò fuit ordinatum, quòd partes docerent vacationem.

DECISIO MMXXI.

De cessione per obitum.

TIrasonen. Prouisus de Canonicatu, & præbenda Tirasonen. vacan. in mense reseruato, dabatur dispositiue per obitum Nicolai de Siles, remissę fuerunt per Rotam, quia supplicatio erat simplex, resignatio seu cessio habebat in clausulis quamcumque generalem reseruationem importante etiam dispositiuè non obstante regula, & posse exprimere nomina defunctorũ. Tamen fuit dictum, quod nõ poterat dari dicta reseruatio dispositiuè cõtra regulam, & derogatio posita in supplicatione respiciebat aliam regulam. Videlicet de exprimendo modo. In Cancellaria fuit iterum proposita die 9. Iulij 1534. & ostensum, quòd dicta regula non obstabat, quia erat Clementis, & gratia erat Leonis. Ideo quòd expediretur.

DECISIO MMXXII.

De remissione.

SAlamantin. De Palatios rubios remissa per Rotam fuit proposita die 12. Augusti præteriti. Vide ibi, modo dabatur noua Bulla cum eisdem defectibus, qui erant in remissa. Fuit dictum, quòd diceretur per verbum, asseritur, vt erat ordinatum in prima remissa, vide ibi.

DECISIO MMXXIII.

De derogatione.

AVrien. Vnio de vacan. apud Sedem, & derogatione iurispatronatus, erat dubium, quia dicta derogatio dabatur per reformationem nõ datam, erat mortuus bon. mem. Sanctorum quattuor, qui datari non debebat. Tamen fuit dictum, quod poterat esse acquisitum ius alteri, & quod non erat bona, & sic reiecta. Iterum proposita die 9. Iunij 1534. & expedita, quia orator petebat, vel quod daretur pro priori data prout dicebat supplicatio, vel daretur de tempore, quo fuit Datarius Casertanus, cum in supplicatione fuisset eius manus videlicet Ioan. Datarius.

DECISIO MMXXIV.

De reseruatione.

PAlentin. Reseruabantur duæ pensiones super certis beneficijs in Ecclesia Valentin. cum derogatione constitutionum Synodalium, & statutorum Ecclesiæ, dubitaui, quia in supplicatione in derogatione procurata erat apposita ista clausula. Vnde attento, quod pro filijs patrimonialibus legitimis & naturalibus, & non ex indulto Apostolico, de quo in his non habebatur mentio, fuit dictum, quod peterentur, aliàs non darentur.

DECISIO MMXXV.

De litigiosis.

ACrigentin. Litteræ per viam si neutri, seu perinde valere, narrantes regulam de annali siue primam, & vltimam partem, & in derogatione dicebatur non obstante voluntate priore, fuit dictum, quod informaretur pro prima, & citaretur pars, quia erat materia litigiosa.

DECISIO MMXXVI.

De impetratione.

SAncti Flori. Impetrabatur Parochialis in diœcesi Sancti Flori siue alterius. Dictum verbum erat cassatum, & litteræ expediebantur in diœcesi Caluaren. fuit dictum, quod poterat, dato quòd iustificaret per litteras officialium Sancti Flori, quòd in eorum diœceli non erat similis Parochialis.

DECISIO MMXXVI.

De eadem.

MAclouicen. Similis impetratio in diœcesi Maclouien. siue Maleacen. aut alterius erat deletum Maleacen. & alterius, & relictum verbum Maclouicen. constabat & corporis situatione, & dependen. quia erat Prioratus, tamen vt in proxima, quod non erat bona.

DECISIO MMXXVII.

De exspectatiuæ extensione.

SAlaman. Extentio exspectatiuæ, quod familiari fuit dictum, quòd expediretur propter generalem reuocationem, per aliquos tamen Reuerend. proponend. aliter videbatur, ideo fuit dictum, quod informaretur ad primam.

DECISIO MMXXVIII.

De mutatione nominis.

PAlentin. Prouisus de portione in Ecclesia B. Marię opidi Vallisoleti Palentin. diœcesi. per obitum Roderici de Artois. Quia in supplicatione dicebatur Antonij de Artois, & non Roderici, & sic mutabatur nomẽ, fuit dictum, quòd informaret, & doceret, quòd tempore impetrationis nullus in dicta Ecclesia esset Portionarius nomine Antonius de Artois. Die prima Decembris 1534. Iterum proposita, & quia in supplicatione erat cassatum nomen, & non constabat de corpore fuit reiecta.

DECISIO MMXXIX.

De errore temporis.

PAnormitan. Orator vigore consuetudinis Ecclesiæ optauerat meliorem præbendam, & obtinuerat litteras nouæ prouisionis, sed in litteris dicebatur de præsenti mense Februarij, & supplicatio erat data die 22. Februarij. In precibus dicebatur de mense præterito mense Februarij. Fuit dictum, quòd doceret de optione, ex qua poterat constare de errore.

DECISIO MMXXX.

De indulto.

CAlaguritan. Indultum vtenti prærogatiuis scriptorium pro eo, qui expedierat litteras exspectatiuæ sine dictis prærogatiuis, fuit dictum, quod erat bonum, nec comprehendebatur in generali reuocatione, de qua supra.

DECISIO MMXXXI.

De derogatione.

OLocen. Habẽs derogationem iurispatronatus in totum attenta lite in supplicatione, & in litteris narrabatur molestia facti inter patronos coram iudicibus sęcularibus, & petebatur dicta derogatio, fuit dictum, quod deleretur, vel narraretur lis, vel aliàs non erat bona.

DECISIO MMXXXII.

De translatione pensionis.

TOletan. Litteræ super translatione pensionis reseruatæ Sanctis. Domino in minoribus constituto, pro Reuerendissimo de Cæsis de rationibus etiam eũ tangentib. in dimissione facta per assumptionem eiusdem fuit mandatum expediri.

DECISIO MDXXXIII.

De eodem.

PVblicatio canonicatus pro D. Iacobo Cortesio, qa aderat certa clausula, quã Papa alijs denegauit, fuit pronunciatum mandatum expediri, attento, quod habebat iustam causam.

DECISIO MMXXXIV.

De separatione seu dismembratione.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Clausula in forma rationi congruit, quæ vult prouideri litteris non expeditis.*

2 *Exprimi non potest, quod inest tacitè contra attestationem Papæ.*

3 *Expressa in gratia ea omnia censentur, quæ ex verbis percipi possunt.*

DIe Martis nona Iunij 1534. Expeditio generalis coram Sanctiss. D. nostro in Palatio eiusdem, quibus supra præsentibus Cæsarauguſtan. Leo commendauit Monasterium B. Mariæ de Rota Cistercien. Ordinis Cæsarauguſt. diœc. vacan. apud Sedem per dissolutionem vnionis de eo factæ per Iulium mense Archiepiscopali Cæsarauguſtan. Reueren. de Triuultijs sub data octauo Idus Martij, anno 7. & deinde sub data 6. Non. Iulij anno 8. Idem Leo attestatur, quòd non intellexit causſas, propter quas vnio prima fuerat facta, & quod si eas intellexisset alteri non dimembrasset. Ideo dixit, & mandauit ita iudicari. Succeſſiuè idē Reuer. expediuerat litteras super cōmenda sua cū narratiua causſarum vnionis huiusmodi, in forma rationi congruit, quæ litteræ tunc erant remissæ ad corrigendum per Reuerendiſſimum Cæsarinum iudicem in causſa. Et de plurib. dicebatur male expedita. Primò,

1 propter clausulam in forma rationi congruit, †quæ vo luit prouideri vbi litteræ non sunt expeditæ, sed in casu nostro ostendebantur aliæ litteræ super eadem gratia, & data expeditę per Leonem sine narratiua causſarum huiusmodi, & sic dicebatur, quod litteræ expediti non poterant. Secundò, quia expreſſum fuit Cæsarauguſtan. tantum. Sed quod causſæ exprimi potuiſsent in litteris erat propter clausulam supplicationis, quæ dicebat, quod tenor vnionis exprimi posſet. Et sic vigore dictæ clausulæ exprimebatur, quod cum constaret expreſsè, quod Leo attestabatur, quod eas non intellexit, dicebatur, quod contra eius attestationem non po-

2 terat exprimi illud, quod tacitè ineſt. Tertiò, sic succeſſor & sic Clemens non poterat attestari Leonem intellexisse illas causſas eidem narratas implicitè contra expreſſam attestationem Leonis IV. quod licet vigore dictæ clausulæ tenor vnionis, &c. potuiſset exprimi causſa vnionis, tamen non sequebatur, quòd fuerint expreſſæ. Et ideo Leoni qui attestabatur, quòd eas non intellexit erat credendum. Ex aduerſo dicebatur regulam non obstare, quia si litteræ tempore Leonis erant expeditæ, & imperfectæ, quod deerat poterat suppleri per Clementem in forma rationi conguit. Idem quod

3 in † gratia omnia dicantur expreſſa, quæ ex verbis ipſius percipi posſunt, & quæ etiam aliàs virtualiter colliguntur, argumento notatorum, & relatorum in cap. translato. de constit. col. 1. & 2. & Fel. in addit. ad decretum. col. 3. Bal. in l. ad probationem. l. 1. C. de probat. Ad contrariam attestationem Leonis dicebatur, quod exſpectabat ad iudicem iudicare, non ad expeditores, tamen Sanctiſs. Dominus noſter propter contrariam attestationem Leonis, & clausulas dictæ supplicationis, mandauit quod causſa concordaretur, quę gratia prævaleat, sed expeditorū erat litteras cum precibus concordare, & sic vota maioris partis erāt, quod litteræ eſſent bene expeditæ.

DECISIO MMXXXV.

De errore temporis.

TIrasonen. Litteræ prædictæ erant etiam remissæ, & pluries propoſitæ alias de mense Martij. Sed fuit erratum, quia iudicatæ secundum regulam Clemē tis, & gratia erat Leonis. Vide supra in expeditione de mense Martij.

DECISIO MMXXXVI.

De quæſtione criminali.

SAlaman. Litteræ Fratris Felicis remissæ, & pluries propoſitæ, quia pendebat coram Auditore Camerę quæſtio criminalis super eis, fuit dictum, quod superſederetur in correctione.

DECISIO MMXXXVII.

De correctione.

CRacouiē. Litteræ si neutri remiſsæ ad corrigendū de eo, quia in eis non retinebatur narratiua suppli cationis, in qua erat, quod orator fuerat priuatus, & p ordinarium gratificatus. Fuit dictum, quod debebat iuſtificare titulū, & dare aliquem titulum, & fuit allegata decisio Rotæ in nou. 248 quæ non multum facit.

DECISIO MMXXXVIII.

De situationis mutatione.

ABulen. prouiſio Parochialis Eccleſiæ de Vibella vacan. de mense reſeruato 7. Ianuarij per obitum in partibus remiſsa ad corrigendum, quia in eis mutabatur situatio, nomen, & cognomen defuncti, & dicebatur quòd eius fructus non excedebant 24. fuit dictū, quòd propter clausulas poterat mutare situationem, nomen. & cognomina, sed non fructus, quia fuerat ei cassata clausula augēdi, & concesſum prouideri in supplicatione de tribus beneficijs, quorum omnium fructus intimul 323. & sic expediendo super vno, vtique augebat, & clausula erat cassata. Fuit ordinatū, quod ponerentur etiam alia beneficia.

DECISIO MMXXXIX.

De eadem.

IN eadem perinde valere expeditum, quod Parochialis prædicta non de Ianuarij, sed Februarij menſe vacauerat, fuit dictum, quòd fuerat malè expeditum propter regulam, quæ requirit ſpecificam mentionem menſis in quo vacaret, cum fuerit expreſsus Ianuarius non poterat dici Februarius.

DECISIO MMXL.

De impetratione.

SVMMARIVM.

1 *Canonicatus non potest esse sine prabenda.*

TO etan. Orator qui impetrauerat Canonicatum expediuerat litteras Canonicatus, & præbendæ. Fuit dictū, ꝙ erant bonę, quia deprimebatur fructus,

1 & †sic nō poterat eſſe Canonicatus ſine pbenda, & venit accessoriè de iure, Fel. in c. cum M. de const. col. 7.

DECISIO MMXLI.

De relignatione.

PAlentin. Prouiſio de Canonicatu Eccleſiæ Valen. vacan. per relignationem, fuerūt denegatæ litterę, quia constabat ꝙ ex eadem relignatione alios Canonicatus similes assequutus fuerat, & relignans in supplicatione, & extenſione consensus licet haberet duos, resignabat vnū; erat dubia materia, qa relignabat quos obtinebat, sed de quibus per obitum N. ei fuerat prouiſum. Et cum orator expediuiſset primo super vno modo vellet expedire super alio fuit denegatum. Præſertim quòd mandatum erat limitatum ad vnum licet supplicatio, & consensus fuiſſet præſtitus alternatiuè.

DECISIO MMXLII.

De regiſtratione.

CAchalanen. Prouiſio per obitū familiaris Cardinalis de consensu fuit dubitatum, quia litteræ expediebātur modo tempore quo constabat eumdē Cardinalem iam defunctum. Fuit dictum quod non referebat, & poterant expediri, quia etiam non requirebatur amplius eius consensus, & dicti consensus non regiſtrantur, sed remanent in manibus expeditum ſine regiſtratione.

DECISIO MMXLIII.

De derogatione conſtitutum.

PAlatin. Prouiſus de vacante per relignationē. Cū derogatione Statutorū & conſtitutionum etiam Synodalium latiſſimè cū expreſſione earū de verbo ad verbum, deprimebat quamdam Conſtitutionē particularem per quam fuit dictum, quòd denegabatur

& renunciandum. Ex quib. verbis dicitur esse datam facultatem ad litigiosa solummodo, & hic non erant huiusmodi. Ergo, &c. Item quemadmodum loquitur de Prioratib. & alijs, debet intelligi de alijs similibus, & inferiorib. nõ maioribus expressis, & sic nõ de Monasterijs, ad no. in c. Sedes, de refer. Item ℘ nõ loquitur de perpetuo vnitis, prout erat Monasteriũ, de quo agitur, & maior pars Dominorũ erat. ℘ litteræ essent malè expeditæ, & deberet abscindi plumbum. Tamẽ quia pars ex aduerso non erat audita, licet citata, fuit dictum, ℘ videretur cõmissio circa remissionem litterarum, audiretur pars, & proponeretur ad primã. Itẽ de mense Marij propolita expedita, nisi pro parte Episcopi Corton. dictum fuerit de recompensa.

DECISIO MMLV.

De derogatione.

CAlag. litteræ prouisionis per obitum extra curiã in vna Calag. iterũ facultates pro familiari Scriptoris fuerunt propositæ coram Sanctis. ex eo, quia in derogationib. quas cum effectu habebat in supplicationibus, tamen quia in extensione derogabatur nouis constitutionibus, & statutis factis contra libertatem Ecclesiasticã, & in opprobrium Sedis, ideo, quia videbatur ex derogatione ipsarũ, quod tacitè approbarentur, & haberetur eorum consideratio. Ideo fuerunt, expeditæ, sed remissæ ad R. D. Io. Vindel. qui videret, & diceret, quid sibi videretur.

DECISIO MMLVI.

De accessu.

MIliten. erat reseruata pensio in fauorem Iac. Renat. super fructib. Monasterij Sanctorũ Helię, & Gilareti Militen. Dięc. ex cessione sua per bo. me. Cardinalẽ de Valle, & successores suos, sub pœnis, & censuris absque accessu ob nõ solutionẽ, vel reductionẽ, seu inualiditatẽ ipsius, aut tentationẽ reductionis prædicti. Et dicta reformatio erat signata absque eo, ℘ res esset integra, vel de cõsensu soluere debẽtis, modo a nobis petebantur litteræ super dicto accessu cum narratiua reformationis pẽsionis predictę. Et qa videbatur in solitũ expedire accessum sine pẽsione, fuerũt propositæ, & dicebatur, ℘ erãt insolitę, & prẽter stylum signaturæ. Itẽ quod accessus in isto casu ob non solutionem pensionis, requiritur consensus debentis soluere, vel derogatio regulæ sic in eius accessorio. Alii qui tamen dixerunt, ℘ signatura erat data licet male. Ideo fuit ordinatum, ℘ daretur prædictus accessus de nouo ex nunc, & consensu pensionarij, qui nõ recusabat modo consentire. Et sic litteræ fuerunt portatę ad R. D. Ioan. Vinchel, vt concordaret partes.

DECISIO MMLVII.

De derogatione.

SVMMARIA.

1 *Clausulam generalem, non obstan. non derogare regulæ habenti decretum.*

2 *Derogatum legi habenti decretum tunc intelligitur, quando Papa intelligit, & derogat.*

PEtrinde valere super expectatiua super derogatione regulæ de antelationibus, & pars inferebat tenorem regulæ, cui derogabat per litteras. Ex aduerso dicebatur, ℘ litteræ fieri non poterant, quæ duæ erãt regulæ loquentes de antelationib. Et in dubio præsumebatur, ℘ Princeps concessisset derogationem, illisque erat minus præiudicialis, quàm alterius in præiudicium tertij. Item prima regula non habebat decretum, & regula secũda habebat clausulas protestationis, & decretum, adeo, ℘ † per clausulã generalẽ non obstan. non erat derogatum regulæ, quæ habebat, allegabatur Ro. cons. 488. circa finem, quib. videbatur, ℘ imo Petrus simpliciter petendo non obstan. intelligitur petere derogationem illius, quæ obstat, & lædit, non illius, quæ non lædit. Idem ℘ gratia facta erat motu proprio. Item quod † intelligitur esse derogatũ legi habenti decretum, quando Papa intelligit, & derogat. Et sic apparet de voluntate sua derogante legi habente decretum. Ideo fuit dictum, ℘ veniebat derogatio dictæ regulæ. Sed limitatio respectu certorum verborum, quæ fuerunt in supplicatione, & de clausula anteferri, quo ad seruandas gratias. Et derogatio dictæ regulæ nihil aliud in effectu, quam antelatio, quæ dari non poterat, nisi quo ad secundas gratias.

DECISIO MMLVIII.

De propositione litterarum.

FVerunt propplitæ certæ litteræ eo solum, quod eas recipimus ex manibus partium non plumbatas, vt moris est. Tamen fuit dictum, quod darentur, si concordabant cum supplicatione.

DECISIO MMLIX.

De communicatione.

PEtrinde valere super communicatione priuilegiorum scriptorum pro Scriptore dubium faciebat, quia in fine supplicationis erant addita hæc verba, vnde. Et litteræ expediãtur de expectatiua ad tertiã collationem, & tertiũ beneficium, non tamen reseruatũ seu affectum, nec in mentib. Ordinariorũ absque eorum consensu, cum prærogatiua supradictis dũtaxat, ex quibus verbis videbatur restricta tota supplicatio. Et quod dicta communicatio priuilegiorũ vigore dictæ restitutionis nõ poterat dari. Tamen Papa & expeditores intuitu personæ dederunt, & respectu, ℘ erat solita concedi dicta communicatio, & quod dicta additio erat facta erronea, & non ad propositum.

DECISIO MMLX.

De correctione.

SEnonen. Cõmenda Prioratus de Segres Senonen. Dięc. Vatcon. per obitum extra curiã dubium erat quia in supplicatione non erat Senonen. prout in litteris sed Parisien. dicebatur, quare fuerunt propositæ, & verbum Dięcesis erat calsatum. Tamen pro expeditione ad docendum, ℘ constabat de corpore, producebatur quædam attestatio facta in partibus, ℘ talis Prioratus non erat in Dięcesi Parisien. ℘ defunctus talem Prioratum tempore sui obitus possidebat. Fuit ordinatũ, ℘ haberetur informatio aperta, si impetrãs possidebat, quo casu darentur litteræ cum mutatione Dięcesis, aliàs non, quia dando eas contra possessorem oriretur lis, & litteræ cum aliqua nota, quare remitterentur corrigendæ.

DECISIO MMLXI.

De priuatione.

LItteræ de certo modo vacan. in genere fuerũt propositæ, quia in supplicatione Orator petebat de vacan. per dolum & fraudem, seu certo modo, & in fine supplicationis erant addita verba, & litteræ expediãtur de priuatione in forma iuris, & prout de iure. Vnde videbatur tota supplicatio restricta, & ℘ non possit dari, nisi priuatio in forma. Tamen fuit dictũ, quod dicta restitutio reprobatur, solum quoad priuationem, quę petebatur, & non vacationẽ certo modo.

DECISIO MMLXII.

De subrogatione.

SVbrogatio in iure defuncti fuit reiecta, quia in precib. licet esset clausula subrogationis, in quia narrabat collitigãtem viuere, nõ poterat esse expedita per mortẽ illius, quem Papa non intellexit, nec intelligere potuit esse mortuũ, cum ei narraretur, ℘ viuebat, vt dictum est, fuit postmodum expedita, quia habuit supplicationem sufficientem duplicat. sub eadem data.

DECISIO MMLXIII.

De correctione, die 29. Marij 1555.

SVMMARIVM.

1 *Verba prout ei placuerit, & visum fuerit, reducuntur ad arbitrium boni viri.*

Fuit

FVit expeditio corã Sanctissimo Domino nostro, vbi interfuerunt Reuerend. Sermoneta Reueren dis. de Gimeriis, & Reuerendis. de Cæsis, & alij. Cochen. erant litteræ dismẽbrationis Leonis Decimi, vnionis cuiusdam Monasterij de Freneto vniti Monasterio de Pia Sarnen. dioœcel. de consensu Abbatis, & congregationis Montis Oliueti, quæ litteræ fuerũt de mense Februarij propositæ. & tota difficultas erat in mandato, cuius vigore erat facta dismẽbratio. Et fuit conclusum, quòd erat insufficiens. Primò quia videbatur data potestas concordandi, & cedendi, quoad litigiosa tantum. Item in mandato non erat aliquod verbum, propter q̃ procurator possit resignare Monaste
1 ria. Item in mandato erat data ei potestas, † prout ei placuerit. & visum fuerit. Et dicebatur, quòd illa verba ad arbitrium reducebantur boni viri. Item erat mandatũ Monasterio, & in particulari, de cuius interesse principaliter agebatur, argumento not. in cõsilio 332. per Roman. cõs. 35. per Federicum de Senis. Et sic fuit conclusum, quòd litteræ erant malè expeditæ. Verum quia ex aduerso dicebatur, quòd fratres ex cessione huiusmodi habuerunt recompensam, & sic propterea videbantur saltem tacite approbasse dismẽbrationem dictam. Ideo litteræ fuerunt missæ Reuerendis. Simonettæ, qui audiret partes, & si coram eo deduceretur, & probaretur aliqua recompensa litteræ corrigerentur, alias abscinderetur plumbum tãquam perperam, & malè expeditæ.

DECISIO MMLXIV.

De fructuum expressione.

SVMMARIVM.

1 *Exprimere fructus, quos vult quis põt in gratia si neutri.*

COnchen. si neutri pro Ioanne Morillas super Parochiali S. Michaelis Cõchen. cuius fructus 60. secundum communem æstimationem, dubitabatur, quia in supplicatione nulli erant fructus expressi, sed habebat clausulam augendi, vel minuendi, quantum opus fuerit, regula non obstan. dicebatur, quòd propterea potuerat exprimere quos voluerat. Ex aduerso replicabatur, quòd id, quod non erat non poterat augeri. Et sic duæ essent regulæ, vna quæ vult, quod fructus exprimãtur, alias gratia sit nulla: altera, quod per clausulam augendo, vel minuendo potest augeri vsque ad tertiam partem, & non vltra, deberet intelligi de secunda regula non de prima. Tamen his non
1 obstantibus fuit dictum, quòd poterat † exprimere quos voluerat, quia eramus in gratia si neutri, & sic in secunda gratia, in qua largius procedi consueuit, quam in prima. Et constabat de mente Papæ, qui voluerat ei dare beneficium cuiuscumque valoris, tamen erat aliud, quod orator non iustificauerat titulum suum. Ideo fuit dictum, quod iustificaret titulum suũ, vel inficeret, & de infectione daretur citra perceptionem fructuum, quia narrabat se possidere.

DECISIO MMLXV.

De familiaritate.

SAlamantin. prouisio vnius ex trib. portionib. perpetuis seruitorijs beneficijs nuncupatis Parochialis Ecclesiæ per tres Doctores regẽtes soliti loci de Palatios Rubios Salamantin. dioœces. per obitum quon. Fraciſci de Bonauilla dubitabatur, quia in precibus prouidebatur de Parochiali, & non de portione, tamen fuit dictum, q̃ cum haberent totum poterãt habere partem, & eam accepisse. Et fuit ordinatum, q̃ diceretur pro prima. Item quia in supplicatione erat, quod orator erat familiaris Sanctissimi, fuit dictum, quod poneretur, & quod omitti non poterat.

DECISIO MMLXVI.

De translatione.

FAciens translationem pẽtionis cũ potestate transferendi petebat cassari dictam facultatem, quia nõ habebat in supplicatione, nec in consensu erat remissa ad corrigendum per Auditorem Cameræ, & fuit correcta.

DECISIO MMLXVII.

De reseruatione.

MIles S. Petri cui erat reseruata pensio 150. ducatorum vigore priuilegiorum mãitũ, illã transtulit, & habebat supplicationem desuper signatam per Carartanum, dubitabatur, quia videbãtur approbari dicta priuilegia, quæ numquam fuerunt in vsu etiam tempore Clementis. Et fuit per Reuerẽdis. de Triuultijs facta fides, quòd Clemens nũquam voluit, quod super his prouilegijs coram eo, dum erat in minorib. iudicaretur. Et sic fuit abscissum plumbum.

DECISIO MMLXVIII.

De reiectione.

HAbens nouam prouisionem in priorib. in litteris expediebat per viam simplicis, fuerunt reiectæ.

DECISIO MMLXIX.

De translatione.

PEnsionarius habens facultatem transferendi illã, in articulo mortis transtulit coram notario, & testib. & pro consensu dabat instrumentum publicum, fuit reiecta, quia obstabat regula Sanctissimi nouiter edita de extenden. consensibus infra certum tempus. Iterum posita sub die 17. Iulij, & expedita.

DECISIO MMLXX.

De expressione.

PErinde valere super expressione fructuum, erãt. n. in primis litteris expressi 26. in perinde valere, etãt vsque ad mille, & habebat in signatura augendo, vel minuendo vsque quantum opus fuerit, & in secunda expeditione regula non obstante fuit data, & expedita.

DECISIO MMLXXI.

De reseruatione.

SVMMARIVM.

1 *Familiares suos Papa indistincte excipit.*

SI neutri pro collitigante dubitabatur, *an per clausulam generalem reseruationem importan. ex quanis caussa præterquam per obitum apud Sedem possit conditionaliter dari familiaritas Papæ?* Videbatur dicendũ quòd sic, quia exceptio firmat regulam. Si enim excipiebatur tantum reseruatio in corpore, ergo omnes ab ea videbantur concessa, tamen fuit decisum contrarium, & allegabant cons. Aegid. nu. 9. Et quia reseruatio familiaris Papæ est magis affecta sanctitati, siue quia vacatio apud Sedem patet, quia in indultis Reue
1 rendissimorum Cardinalium Papa excipit † familiares suos indistinctè, & in vacantibus in Curia vult consensum Cardinalium, sed in familiarib. suis, vt dictum est indistinctè vult prouidere, & sic litteræ fuerunt reiectæ.

DECISIO MMLXXII.

De correctione.

PRouisus narrabat beneficiũ esse iurispatronatus, & litteræ erant aliquo modo, volebat eas corrigi, & tolli dictam narratiuam, & corrigere supplicationem poterat, quia dicebat, & quatenus sit de iure patronatus id exprimi possit. Et sic quia poterat exprimere, & omittere fuit dictum, quod tollerentur.

DECISIO MMLXXIII.

De forma rationi congruit.

PRouisus tẽpore Clemẽtis expediebat litteras suas in forma rationi cõgruit. Sub data supplicationis signatæ tempore Pauli, in qua erat, quod litteræ possent expediri in forma rationi congruit. Tamen fuit dictum, quod licet supplicatio haberet, erat præter, & contra stylum dare aliam datam coronationis.

DECISIO MMLXXIV.

De cessione.

Prouí-

PRouisus de canonicatu vacan. per cessionem. cuius fructus 24. dubitabatur, quia in supplicatione dicebatur fructus 40. & super his reseruabatur pēsio 20. qui medios fructus non excedunt, fuit dictum, ꝙ dari non poterant. Tamen Cardinalis voluit, quòd darentur, & quod pensionarius si intendebat litigare, litigaret cum prouiso.

DECISIO MMLXXV.

De registratione.

INdultum pro bo.me. Sanctorum quattuor erat plū batum, & nō expeditum, petebatur, quod registraretur, modo fuit dictum, quòd aptaretur in forma, & expediretur.

DECISIO MMLXXVI.

De titulo.

EXtra Cameram dubitabatur, numquid Ecclesia Metropolitana esset danda in titulum Diacono Cardinali. Quidam dicebant, quod non, & maximè, quia erat ascriptus ad illum ordinem, quem relinquere non poterat sine voluntate Papæ, nec poterat effici presbyter Cardinalis, sine Papa. Tamen fuit expedita in titulum aduenientę ætate legitima. Vnde in administrationem vsque ad 27. & deinde in titulum, quia licet non posſit tranſire ad titulum presbyteralem sine Papa, poterat tamen offerri presbyter, & habere titulum, & dabantur in exemplum multi Cardinales, qui habebant Ecclesias cathedrales in titulum, & tamen erant presbyteri Cardinales, & poterāt habere duas, & tres in titulum. Et fuit expedita Bulla pro Reuerēdiſſimo Tranen. de Episcopatu Parmen. cum retentione Tranen. & montis piloſi in titulum expedita pro Reuerendiſ. de Borbonio Ecclesiam Senonen. qui erat prebyter Cardin. cum retētione Ecclesiæ Ladauren. in titulum, adeo quod vtriusque verus præsul existeret, & pro Reuerendiſſimo de Farnesio nepote Sanctiſſimi Domini noſtri, fuit expedita Ecclesia Auinionen.

DECISIO MMLXXVII.

De vnione, die 27. Iulij 1535.

FVit expeditio generalis coram Sanctiſſimo Cæsarauguſt. perinde valere pro mense Cæsarauguſtan. cui aliàs per Iulium fuit vnitum Monasterium B. Marię de Ruere, ꝙ per Leonen. fuit diſmembratū, & ſucceſſiuè per eūdem Leonen. reintegratū dictę mensæ. Item perindè valere petebatur, ꝙ litteræ reintegrationis vltimo datæ valerēt, ac ſi in eis esſet, quod cauſſæ vnionis corā eodem Leone, & Iulio essent legitimè probatę. Item, ꝙ ſi ideo Leo eas memoriæ retinuiſſet, vtique nō diſſoluiſſet, de quibus verbis nihil aliud in ſupplicatione erat, niſi quòd Leo acceperat, cauſſas ex fide digna relatione. Itē habebat clauſulam in fine, quod omnia penitus contraria tolerentur, & vtilia perfisterēt, cuius vigore quęrebatur obtinere dictas litteras tāquam eis proprias, tamen omnes dixerunt, ꝙ vigore dictæ clauſulæ non poterat fieri dicta expreſſio. Et maximè, quod Iulius vniendo fecerat ad ſupplicationem partis ex cauſſis inibi expreſſis, quas pars probare tenetur, & modo quòd darentur litteræ quod cauſſæ tunc fuiſſent plenè probatæ, cum non essent, esſet dicere mendacium, & grauarent aliam partem, & exonerarent impetratam ab onere probandi de veritate cauſſarū. & ſic fuerunt de conſensu omnū dictæ litteræ datæ Reuerendiſſimo Domino Caſertano, vt apparet in illis iuxta tenorem ſupplicationis.

DECISIO MMLXXVIII.

De licentia.

SVMMARIVM.

1 *Motus proprius Papæ in data tollit ius concurrentis.*

LIcentia abſentandi a Roman. Curia pro Reuerendiſſimo de Borbonio motu proprio dubitabatur, quia licet preces essent formatæ motu proprio, ſignatura erat, fiat vt petitur, abſque clauſula motu proprio. Tamen fuit dictum, quòd pro Cardinale darētur maximè in caſu permiſſo, in quo nulli poterat inferi iniuria, ſecus ſi essemus † in prouiſionibus de vacan. quia tunc tolleretur ius concurrentis in data, per text. in c. ſi a lede. de præb. in 6. 1

DECISIO MMLXXIX.

De commenda.

SAlamantin. commenda Parochialis Ecclesiæ de Quadramito, & illi forſan annex. prębtimoniis, ſeu præſtimonialis portionis, necnon perpetui beneficij Sacriſtiæ nuncupati per obitum Cardin. Caualacen. pro quodam Guilelmo Caſſadoro: litteræ erant expeditæ per bo.me. Card. Sanctorum quattuor, & remiſſæ ad corrigendum per Rotam. Vnde Ioanni Clerici ſubrogato Marcelli obſtabat, quia in precibus Papa motu proprio ſolum eidem commendari mandauerat dictam Parochialem; habebat litteras, quod ſi eſſet parochialis, vel prębſtimonium, vel portio exprimi, & inuocation. nuncupation. & annexorum vigore dictæ clauſulæ capiebat parochialem, & præſtimonij, vel portionem tamquam eidem Parochiali annexa, fuit dictum, quòd non poterat capere niſi vnicum, ꝙ maluerit, & ſi alia ei erant annexa perpetuo veniebant ſin autem minime. Et ſic fuit mandatum.

DECISIO MMLXXX.

De facultate transferendi.

ARet. Penſionarius, qui habebat facultatē transferendi, tranſtulit in articulo mortis, & conſensus præcedebat datam per dies, & de eo dabatur publicū inſtrumentum, non autem erat in libro Cancellarię, aut Cameræ prout eſt de ſtylo, fuit in Camera prętę rita propoſita, & reiecta, quia fuit dictum, quod obſtabat regula, modo dixerit, quod regula non vendicabat ſibi locum in penſionibus, & quòd conſensus procederet, data non erat incōueniens, quia, data trahitur ad conſensum, & ſic expedita, tamen ſi regula conſideretur, res eſt dubia.

DECISIO MMLXXXI.

De impetratione.

ORator qui in forma iuris impetrauerat vt Ecclesiā collegiatā, expediebat ſuper Archipresbyteratu eiuſdem Ecclesiæ, fuit dictum, quòd poterat, quia erant litteræ commiſſæ, & erat procedendum parte iurata, adeò quod non videbatur, quòd ei fieret iniuria & de iure priuandus veniebat.

DECISIO MMLXXXII.

De monitorio.

MOnitorium pœnale de vacan. in menſe reſeruato fuit datum, quia docuit de reſignatione per teſtes.

DECISIO MMLXXXIII.

De reſignatione.

PErinde valere ſuper derogatione de antelationib. fuit propoſitum, die 16. Ianuar. 1535. Et dictum tunc, ꝙ daretur, cū limitatione quoad ſeruandas gratias, vide ibi modo cum proponeretur de nouo Reuerend. D. Caſertanus fuit in eodem voto, & allegauit inconueniens, quod reſultat ex contrario, videlicet, ꝙ gratia, ſuper qua expeditur dictum perinde valere, eſt pro pluribus perſonis, quarum quælibet poterit expedire aliud perinde valere ſuper regula anteferri in ſecundis gratijs. Et ſic omnes illæ perſonæ habebant derogationem regulæ. Item habebant ante locationem, & erant prełati abbreuiatores, Referendarij, & prælati domeſtici Papæ, qui non comprehenduntur in regula, nec eſt pręſumendum, quòd tunc fuerit de mente concedentis illis derogare, & ſic non fuit vlterius proceſſum.

DECISIO MMLXXXIV.

De abſciſſione plumbi.

Acceſ-

ACcessus ad canonicatum, & præbendam ex cessione, cuius litteræ concordabant cum supplicatione, tamen supplicatio erat de anno octauo Leonis, & data erat Thomæ de Prato, & sic decē annos, post dicebatur per falsam suggestionem, quod fuerat de perdita in Saccho. Idem Datarius durauerat, tamen fuit repertum contrarium, videlicet, quòd ex certa scientia supplicatio fuerat lacerata, & cassata, & Reuerend. Simonetta ita attestatus fuit, qui ita pronunciauerat in causa, quod vidit cassationem. Item dicebatur, quod Clemens mandauerat abscindi plumbū ex dictis litteris, quę fuerant plumbatæ. Et idem Thomas deposuerat, se abscidisse plumbum, prout in commissione habuerat, tamen reperiebantur adhuc plumbatæ, & fuit conclusum, quod ab eis abscinderetur.

DECISIO MMLXXXV.

De resignatione.

PRouisio vacan. per resignationem cū derogatione Clemen. de successione de filio in patrem fuerunt datæ, quia Papa scienter fecerat gratiam.

DECISIO MMLXXXVI.

De officio Summatoris, die Iouis, 22. Augusti 1535.

FVit expeditio generalis coram Sanctis. apud S. Marcum, in qua interfuerunt Reueren. de Genuijs de Simonetta, de Cæsis, & Reuer. Farnesius Vicecancellarius, & Summista Datarius Casertanus, & Fabianus de Spoleto ℘ secretario. Fuit lecta Bulla officij Summatoris pro dicto Illustris. de Farnesio per Franciscum Bachodi notarium, & Papa admisit illam in forma, & idem Illustris. de Farnesio proposuit tres bullas, vnde.

DECISIO MMLXXXVII.

De titulo.

TItulum Diaconatus pro Illustris. Crispo, quia nō erat supplicatio, sed Bulla erat subscripta per Sanctissimū, & multos Reuerend. Card. item proposuit facultatem testandi pro Illustrit. de Cæsis in forma, quia non erat supplicatio, & Papa admisit.

DECISIO MMLXXXVIII.

De abscissione Plumbi.

LItteræ regressus, seu accessus ad canonicatum, & præbendam Ecclesiæ Vallis Dulien. ex cessione iuris alias propositę concordabant cum supplicatione. Tamē quia supplicatio fuerat missa ad registrum per decē annos, & vltra post datam, & facta fides, ℘ supplicatio prædicta fuerat lacerata scienter de mandato Papæ, & quòd Papa mandauerat abscindi plumbum super his litteris, & expeditione proceden. fuerunt remissæ pro concordia, cui, vt fuit relatum non erat locus. Ideo fuit abscissum plumbum, tāquam supplicatio fuerit missa per errorem, & post lacerationē, quæ non probabatur, nisi præsumptiuè, tamen habebat multas præsumptiones pro se.

DECISIO MMLXXXIX.

De subrogatione.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, obtinere, significat plenè, & cum possessione.*

LItteræ commendę ad tempus cum prouisione, & subrogatione in iure, & Archidiaconatu, & Canonicatu vacan. per cessionem commendę Salamantin. remissæ per Rotam ad corrigendum ex duplici capite. Primò, quia in litteris dicebatur, quòd cedens obtinebat, & possidebat Archidiaconatum, & Canonicatum prędictos, vt in supplicatione de possessione verbum nullum, sed solum ℘ obtinebat. Item & secūdò, quia in litteris dabatur subrogatio in iure cedentis, & in supplicatione de subrogatione similiter nullū ver-
1 bum. Tamen quoad primum dicebatur, quòd † verbum, obtinere, significat plenè, & cum possessione. Ideo quia dixit obtinere, potuit addere cum possessione. Quoad secundum fuit etiam dictum ex eo, ℘ narrabatur, quòd erat litigiosum, & orator erat admissus, ad cessionem iuris necessariò veniebat subrogatio, & in forma gratiosa per Cameram, quia si placeat eis. & vnus cedit, & orator admittitur, vtique necessario subrogatur in illud ius.

DECISIO MMXC.

De correctione.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio non datur sine titulo colorato.*

COmmenda Parochialis Ecclesiæ de Quinternio similiter remissa ad corrigēdū, & resolutum in expeditione præterita. Tamen fuit collitigans exspectatus ad expeditionem hodiernam, in veritate contra correctionem nihil dicebat, quia constabat notoriè de mala expeditione. Tamen fundabat se, quòd litteræ erant malè remissæ, quia pendente appellatione ac remissione huiusmodi. Item quia per correctionem tollebatur ius suum in totum ex eo, quia pendebat causa super attentatis, & spolio, & per litteras cō stabat de titulo suo, licet forsan inualido, & per correctionem tollebatur ei titulus, quo casu non datur ei re-
1 stitutio, quia nō habebat titulum coloratum. Tamen fuit dictum, ℘ non erat expeditorum videre, si litteræ erant bene, vel male remissæ. Sed solum videre, si concordabant cum supplicatione, vel non, & aperta discordantia illas corrigere, & sic fuit ordinatum.

DECISIO MMXCI.

De reseruatione.

LItteræ reseruationis medietatis fructuū super Parochiali del Gioan. ex resignatione Iulij facta in fauorē alterius, remissæ ad corrigendum, quia in litteris dabatur dicta causa, ℘ alter resignabat Parochialē valoris quinquaginta ducatorū in fauorē nepotis, & ex eo reseruabatur tertia medietas fructuum alicuius Parochialis valoris quingentorū, & sic videbatur quod non esset bona causa ex cessione quinquaginta lucrari ducenta. Item in supplicatione dicebatur, ne cedens nimiū dispendiū patiatur, & in litteris dicebatur, causa prædicta. Item forma litterarum incipiebat a prouisione, & non a resignatione. Fuit tñ dictū, quod dicta clausula ne cedens nimium dispendiū patiatur, ponebatur de stylo quoties reseruabatur pensio pro cedente, & non pro tertio. Et sic secundū stylum non solū poterat omitti, sed nō debebat poni ad aliud, quę causa non videbatur sufficiens. Fuit dictū, quod iudex videat hoc, quia præsupponebatur, quod Papa intellexisset, & habuit eam bonam, tamē in hoc videat iudex litteras si concordant cum supplicatione, quoad tertium fuit mutata forma litterarum.

DECISIO MMXCII.

De subrogatione.

LItteræ subrogationis *in iure* defuncti apud Sedē cum clausula, præterquam per obitum apud Sedem, videbatur, quòd litteræ continerent repugnantiam, cum narraretur, ℘ vnus ex collitigantib. obierat apud Sedem, & dabatur collitiganti subrogatio, tamen cum dicta limitatione, præterquam per obitū apud Sedem, tamen litteræ concordabant cum supplicatione, nisi resultaret contrarietas. Præterea fuerunt litteræ remissæ, in R. D. Lambertum, qui videret, an possent dari.

DECISIO MMXCIII.

De resignatione, die Mercurij, 21. Decembr. 1535.

FVit expeditio generalis, prouisio canonicatus, & præbendæ Ecclesiæ Bergomensis vacan. per resignationem cum derogatione regulæ de 20. supplicatio erat sufficiens, tamen quia fuerat data dicta derogatio præter, & contra voluntatem Clementis Septimi tunc Pontificis, & inhibitum ne consensus extenderetur. Ideo inhærendo voluntati dicti prædecessoris Papa noluit expedire, & sic fuit reiecta.

DE-

DECISIO MMXCIV.

De cessione.

BVlla accessus pro Sanctissimo ad Parochialem de Tindassa Toleta. Dicc. per cessum vltimi possessoris ex caussa cessionis factæ in manibus se.re. Iulij Secundi sub data quinto Idus Iulij, anno 7. Distabant duo, primo, quòd Papa attestaretur in facto proprio in fauorẽ sui. Item quod erat quinto Iulij quoad primum dubium, quod non erat inconueniens, quod attestaretur in suo facto, quoad secundum, quod pendebat a voluntate suæ sanctitatis. Et aliqui dixerunt, quòd poterat esse, quod per expeditionem huiusmodi supprimerebatur ius tertij. Ideo non fuit expedita, sed reseruata ad primam.

DECISIO MMXCV.

De registratione.

LItteræ Sixti pro fratribus Sanctæ Sabinæ, quib. vt dicebatur erat abscissum plumbum per casum. & non reperiebãtur registratæ, petebatur, ꝙ mandarentur registrari, fuit dictum, ꝙ informaretur, an essent in possessione eorum, quæ cõtinebantur in Bulla, vel iustificarent expeditionem dictæ Bullæ die 24. Martij in expeditione generali fuit dictum de possessione, ideo fuit mandatum quod registrarentur.

DECISIO MMXCVI.

De reseruatione.

LItteræ reseruationis annuæ pensionis mille ducatorũ, videlicet sancti Ginesij de Grisello, & quinquaginta super Sãctæ Crucis Auellen. Monasteriorũ fructib. pro Francisco de Soderinis, per Reuerẽdiss. de Rodulphis persoluen. ex eo, quia bo. me. Ioannes Cardinalis Hostien. cesserat regimini Ecclesię Vicẽtin. in fauorem eiusdem de Rodulphis, cum reseruatione alterius pensionis mille ducat. super dicta Ecclesia de consensu eiusdem Reuerendissimi de Rodulphis, quia consensus dabatur per instrumentũ, & quia pars non fuerat audita, neque iudicata, fuit ordinatũ, quod vocaretur ad primam.

DECISIO MMXCVII.

De eodem.

LItteræ reseruationis pensionis nonaginta ducatorũ pro Nicolao Cortelio super Archidiaconatu Ecclesiæ Semouicen. assignatæ in prouisione consensus, vt dicebatur, fuerat præstitus, sed non extensus, nec reperiebatur, & asserebatur, quod orator erat in possessione percipiendi. Ideo fuit ordinatum, ꝙ doceret de perceptione, seu possessione sua, & de consensu prædicto coram Datario, & quod expedirentur sine consensu.

DECISIO MMXCVIII.

De translatione.

TRanslatio pensionis annuæ 37. ducatorum facta per militem sancti Petri vigore priuilegiorum, in fauorem Reuerendissimi de Grimanis, fuit reiecta, quia priuilegia prędicta non erant vsu recepta, quoad translationem huiusmodi. Et fuit dictum, quod se.re. Clemens inhibuerat etiam pronũciari in Rota super priuilegijs prædictis in casu simili.

DECISIO MMXCIX.

De expressione.

LItteræ, perinde valere, super expressione certi pacti omissi in reseruatione annuæ pensionis super Ecclesia Callien. cum derogatione Concilij Lateranen. nouissime celebrati, signatura erat sufficiens, tamen quia signata per Cardinalem non per Papam, ideo propositę, tamen fuit mandatum expediri postquam concessæ erant.

DECISIO MMC.

De regressu.

REgressus ad Archidiaconatum in Ecclesia Estẽn. per decessum vltimi possessoris ex caussa cessionis dubitabatur, quia in supplicatione dicebatur, ꝙ cedens intẽdebat resignare reseruatis regressu infrascripto; & in clausulis dicebatur, & de regressu ꝓdicto in euentis prædictis, tamen in corpore, nec alibi apparebat de aliquo regressu, verum quia erat mandatum, & consensus prędictus iuxta tenorem mandati, in quo dabatur regressus ob non solutionem, & decessum vltimi possessoris, ideo fuerunt pro expeditione attento consensu, & quod obtinenti non fiebat iniuria?

DECISIO MMCI.

De confirmatione.

COnfirmatio priuilegiorũ pro collegio scriptorũ de tempore Clementis, anno quarto, fuit dictum ab aliquibus, quod multæ lites ex confirmatione huiusmodi orirentur, ideo non fuerunt expeditæ, sed reseruatæ ad primam.

DECISIO MMCII.

De prouisione.

COmmenda Parochialis Ecclesię pro cõstituto in 13. vsque ad 18. & deinde prouisio dubitabatur, quia intitulabatur. Ideo fuit dictum per Dominum Lambertum, quod non poterat fieri, ordinatum, ꝙ reducerentur.

DECISIO MMCIII.

De extentione, die Martij, 14. Maij 1536.

EXpeditio generalis, reseruatio pensionis mille ducatorum super fructibus, &c. Monasteriorum sancti Genesij, & sanctæ Crucis Parmen. & Eugubium diœcesis pro Frãcisco de Soderinis, de consenso Illustrissimi de Triuultijs per publica documenta, ex eo, quod quond. Cardinalis de Soderinis cessit regimini administrationis Ecclesiæ Vicentin. in fauorem eiusdem de Triuultijs sub data Non. Aprilis anno primo Sanctissimi Domini Pauli Tertij, & instrumentũ cõsensus, quod producebatur erat sub data Romæ, die 22. Febr. 1524. in quo Illustrissimus de Triuulitjs cõsentiebat reseruationi dictæ pensionis, & promittebat habere confirmationem a Sanctissimo, tunc contra expeditionem videbatur obstare, regula Clementis, & Pauli de extendentis consensibus, & de expediendis litteris per publica instrumẽta, quibus ex aduerso respondebatur, quod regula Clementis nõ vendicabat sibi locum in casu nostro, cum essent mortuæ regulæ, & tractabatur de gratia Pauli. Item quod regula Pauli non obstabat, quia secunda regula, quę expeditionem prohibet, loquitur tantum in resignatione, & cessionibus, non in pensionibus. Et sic aliqui fuerunt pro pensionis expeditione, aliqui vero contra, quia dictus consensus erat antiquis de tẽpore Clementis, & regulari debebat secundum regulam Clementis. Item quod regula Pauli, prima videlicet comprehendebat pensiones sine dubio, & secunda cum esset facta ad obuiandũ fraudibus, licet ex verbis non posset dici, quod vendicaret sibi locum in pensionib. tamen ex mente regulæ dicebatur, quod comprehendebantur in ea. Et sic licet regula esset exorbitans, & pœnalis, tamen quia ratio esset expressa fieri extentionem ad pensiones, non ratione extensionis, sed comprehensionis attenta ratione. Stantibus igitur votis & dubijs, fuit dictum, quod erat bonum, quod materia concordaretur. Et sic fuit mandatum Reuerendissimo de Chiuchis vna cum Datario, quod concordaret.

DECISIO MMCIV.

De vacatione per obitum.

COmmenda canonicatus, & prębendę Tullen. vacan. per obitum apud Sedẽ pro bo. me. Cardinali de Medicis motu proprio, vt aliàs fuit dictum, dubitabatur, quia supplicatio erat signata per concessum, licet esset facta seu formata motu proprio, & habebat in clausulis, quod expedirentur litteræ motu proprio,

vt aliàs

vt aliàs fuit dictum, ꝙ Camera consueuit dare Cardinalibus etiam nõ petentib. motu proprio, tamen quia Cardinalis erat mortuus, & erat pars, quæ contradicebat, fuit similiter ordinatum, ꝙ litteræ darentur Reuerend. Datario, vt concordaret causam.

DECISIO MMCV.

De accessu.

ACcessus ad Parochialem Ecclesiam de excessu Tolet. diœcesi. pro Sanctissimo Domino nostro ex causa cessionis de tempore Iulij proposita in præcedenti Camera, & eisdem rationibus non expedita, sed remissa ad Reuerend. D. Datarium, vt se informaret, an posset alicui auferre, & de eius mandato postea expedita sub die 28. Martij 1536.

DECISIO MMCVI.

De coniunctione.

MAndatum ad collationem Abbatissæ, & conuentus beatæ Mariæ Lexomen. & sancti Augustini in forma, quod erat expeditum, & petebatur, quòd corrigeretur ordo, & loco sancti Augustini diceretur sancti Benedicti, attento, quòd non erat in Ciuitate Lexom. Monasterium Monialium sancti Augustini, fuit dictum quòd doceret, & quòd corrigeretur mandatum, aliàs non.

DECISIO MMCVII.

De clausula generali.

COmmenda Archidiaconatus Ecclesiæ Toletan. vacan. per obitum apud Sedem pro bo. me. Cardinali de Medicis, dubitabatur, quia in supplicatione dabatur Canonicatus, & ponebatur clausula generalis omnia alia, & singula vigore eisdem, licet dicebatur, quòd non poterat exprimere maiora expressis, tamẽ fuit dictum, quòd clausula erat pinguis, & quòd capiebat omnia in eadem vacatione.

DECISIO MMCVIII.

De derogatione.

PRouisio Parochialis Ecclesiæ de Aldea Vacan. p resignationem pro filio, cuius pater eãdem Parochialem ante quinque annos ante editam Bullam fere. Clementis Septimi contra filios presbyterorum, obtinuerat cum derogationibus regalibus, remissa per Rotam ad corrigendum, quia videbatur, ꝙ derogatio esset minus generalis, & derogaretur dictæ constitutioni Clementis contra eius mentem, fuit ordinatum, quod videret eum Reuerendus Do. Lambertus, qui retulit in sequenti expeditione bene expeditas, tamen fuerunt seruatæ ad primam, & die quarta Iulij expeditæ.

DECISIO MMCIX.

De termino.

FVerunt proposita multa de tẽpore Leonis, & Adriani, quæ fuerunt portata in vltima die termini, & post terminũ consensum per Sanctissimum de anno ad expediendum litteras super gratijs prefatorum Pontificum. Et fuit ordinatum, quod expederentur.

DECISIO MMCX.

De pensione cum facultate transferendi.

PEnsio 20. ducatorum super fructibus Ecclesiæ Parochialis Sancti N. Pisanen. diœc. cum facultate transferendi per Bartholomæum de Barcheritis dubitabatur, quia litteræ concordabant cum supplicatione, sed non dabatur consensus cum facultate transferendi. Ideo dicta clausula non videbatur danda, sed delenda. Tamen quia constabat, quod resignatarius constituerat procuratorem ad vtrumque videlicet, ad consentiendum reseruationi pensionis, & facultati transferendi, & producebatur mandatum. Item ex pacto idem principalis habuerat litteras prædictas cum facultate huiusmodi pro intimatis, & sic satis est visum expeditoribus, quod consensus eiusdem interuenerit saltem tacitus, & sic fuit expedita, non obstante, quod aliquis Dominorum sentiret contrarium.

DECISIO MMCXI.

De variatione loci, die vigesimatertia Maij 1536.

SVMMARIA.

1 *Verba debent aliquid operari.*
2 *Actus non debet reddi eluforius contra mentem concedentis.*

FVit expeditio generaliter mãdabatur prouideri Petro de Medina abbreuiatori de Parochiali de la Sierpe Salamant. diœc. litteræ erant expeditæ Sanctorum quattuor, & remissa per Rotam ad corrigendum ex eò, quia in supplicatione impetrabatur Parochialis loci de la Sierpe Segobien. non Salamantin. diœcesi. & sic videbatur, ꝙ in duobus discordaretur. Primò, quia mutabatur diœcesis. Ex aduerso dicebatur, ꝙ illud dello Spinar, quòd fuerat æquiuocum propter titularem, quæ dicebatur dello Spinar, sed Parochialis erat loco de la Sierpe, & sic situatio erat recta, quoad diœcesim, allegabantur clausulæ supplicationis, in quibus erat repilogata Salamant. diœcesi. Et dicebant, quod fuerant impetratæ duæ Parochiales, videlicet Parochialis de Zambriel, & de la Sierpe Segobien. & Salamant. diœcesi. fuerat cassata Parochialis de Zambriel. Et constabat in sumpto producto, & relicta de la Sierpe, vbi debebat cassari diœcesis Segobien. fuit cassata Salamantin. tamen propter clausulã in supplicatione appositam, quæ erat talis, videlicet & quatenus dicta Parochialis de Zãbriel dictæ Salamantin. diœcesi. sit Parochialis de la Sierpe annexa; vel vna alteri, exprimi possit. Et quia videbatur, quod
1 Papa voluerat vnam concedere, quia eius verba † debent aliquid operari, c. si Papa. de priuileg. lib. 6. Et
2 ne actus † reddatur eluforius contra mentem concedentis, argumento eorum, quæ dicit Felin. in c. Rodulphus, de rescript. col. 3. fuerunt tamquam benè expeditæ relaxatæ.

DECISIO MMCXII.

De titulo.

CAesarauguſt. litteræ reseruatione pensionis 150. ducatorum super Cantoria de Pilari pro Francisco de Zabien. ex cessione sua, etiam ꝙ sibi nullum ius competeret, litteræ erant commissæ per Auditorem Cameræ sub eo prætextu, quòd per dictam clausulam, etiam ꝙ sibi nullum ius competeret, & quòd pensio esset sine causa, quæ non solet dari præsertim cum clausula ad successores, in supplicatione erat clausula ad longum, ꝙ liceret Oratori fateri sibi nullum ius competere, & exprimere titulum nullum, & defectiuum. Fuit vnus, qui dixit, ꝙ dicta clausula poterat, & debebat referri in prouisione, quando disponebatur de titulo, non de pensione, omnes tamen alij in contrarium. Quia expeditorum erat videre quæ concessa erant, & ita concedere. Item quòd sit exspedita in vna Bulla prouisio, & pensio prout erat solitũ antiquitus fieri, vtique narrando titulum nullum, in prouisione resultaret pensio sine causa, & fuisset data. Item quod liceret Oratori exprimere titulum cedentis, quia de titulo cessionarij non dubitabatur. Tamen dixerunt, quod seruaretur ad primam, & informaretur iterum, proposita die quarta Iulij 1536. & variatum fuit, & dictum, quod debebat dari aliquis titulus.

DECISIO MMCXIII.

De dilatione.

PEnsio 24. ducatorum libera, exẽpta ex causa resignationis de consensu, quæ erat a tergo litterarum, & vt est moris, litteræ erant remissæ per Auditorem Cameræ, quia discordabant in supplicatione, sed a

manda-

mandato, quia mandatum erat ad conſentiendum penſioni ſimpliciter, pars allegabat vltra dictum mandatum, litteras mandantis, quæ dicebantur eſſe penes procuratorem, qui erat abſens, & ſic fuit conceſſa dilatio ad producendum eas. Iterum propoſita ſub die 4. Iulij, & dictum quod corrigatur.

DECISIO MMCXIV.

De conſenſu.

LItteræ reſeruationis pēſionis ex caſſatione alterius, & conſenſus erat a tergo, per Cancellariam, tamen ſupplicatio non reperiebatur, & erat Regienſis, quod fuerat perquiſita, erat prima penſio expedita, conſenſus, vt dixi, erat in Cancellaria, ſed dicti conſenſus non recipiuntur, niſi viſa ſupplicatione. Ideò fuit votata pro expeditione.

DECISIO MMCXV.

De clauſula gratificationis.

LItteræ, perinde valere, ſup clauſula gratificationis orator petebat dictam clauſulam extēdi, prout verba pati videbantur. Ideò propoſita, & quia Domini nō erant informati, reſeruata pro prima, & dictum, quòd informaretur, iterum propoſita, & reſoluta, quòd dentur verba ſupplicationis.

DECISIO MMCXVI.

De correctione.

MAndatum in Francia pro ſecundo, videlicet & ſi p alio ſcripſerim, petebatur corrigi, & dari clauſula, ſi pro alio non ſcripſimus. Fuit dictum, quòd minus dabatur. Item eſt iſtud minus aliqua ratione petebatur, & aliqui fuerunt in voto, quod non darentur, tamen fuit ordinatum, quòd corrigerentur.

DECISIO MMCXVII.

De motu proprio.

LItteræ prouiſionis Canonicatus, & præbendæ Eccleſiæ Aſſanen. motu proprio familiari Sāctiſſimi erat difficultas, quia in ſupplicatione non Aſſanen. ſed Baſſanen. dicebatur. & ſic mutabatur diœceſis: fuit dictum, quòd attento, quod gratia erat motu proprio, & ſi docebatur, quod defunctus alium non obtinebat, quàm iſtum, quod darentur docto, vt dixi.

DECISIO MMCXVIII.

De augmento.

LItteræ commendæ plurimorum pro Illuſtriſſimo Campegio vacan. per obitum familiaris ſui valoris centum ducatorum dubitabatur, quia volebat valorem augere, & erat in ſupplicatione etiam caſſatum vſque ad quamcumque ſummam, & ſic videtur conſtare de mente concedentis non velle, quod augeretur, tamen attento, quod nulli poterat fieri præiudicium, & quod dicta clauſula erat deleta erroneè, & familiaritas dabatur diſpoſitiuè, fuit dictum, quod expedirentur.

DECISIO MMCXIX.

De correctione.

SAlamantin. de Palatios rubios, aliàs expeditio remiſſa ad dictum Lambertum, & Reuerēdiſſimum de Triuultijs petebatur modo corrigi, & aliqui erant pro correctione, aliqui non, quia cum fuiſſet expedita, in expeditione non debebat mutari. Fuit mandatum concordari.

DECISIO MMCXX.

De executione.

NOua prouiſio pro Nicolao de Palenzuola ſuper Archidiaconatu de Alaua Salamantin. diœceſ. dabatur ſupplicatio, in qua non de Archidiaconatu, ſed de portione, & de Canonicatu non per obitum nominati in ſupplicatione, ſed per executionem alterius impediebantur, fuerunt miſſæ ad Reueren. Dom. Lambertum, vt videret.

DECISIO MMCXXI.

De regreſſu, die 4. Iunij 1536.

SVMMARIVM.

1 *Incluſo vnius non facit venire incluſionem alterius diuerſis in mandatis.*

FVit expeditio generalis. Litteræ regreſſus ad Canonicatū Eccleſiæ Tolet. per obitū Bartholomæi pro R. Dom. Balthaſare de Piſtoia, remiſſæ ad corrigendum per Rotam ad Ioan. Paulum ſub eo prętextu quod conſenſus præſtitus in reſeruatione regreſſus huiuſmodi non eſſet ſufficiens, cum fuerit præſtitus per procutatorem vigore mandati, in quo non erat facultas conſentiendi reſeruationi regreſſus, ſed erat tā tum mandatum generale ad compromittendum, concordandum, cedendum, & conſentiendum reſeruationi cuiuslibet penſionis annuę, & regreſſui in euentum
1 non ſolutionis, & ſic per incluſionem † vnius dicebatur, quod non veniebat incluſio alterius diuerſi in mā datis, præſertim quæ ſtrictè intelliguntur, tamen pro Balthaſare dicebatur, quòd ſub generalitate concordandi veniebat facultas conſentiendi regreſſui. Et ita partes fuerunt interpretatæ, cum cōſenſus fuerit præſtitus etiam ſuper regreſſu. Item ad confirmationem, & robur promiſſorum oſtendebatur ſupplicatio dicti Bartholomæi, & qui poſtmodum cedebat canonicatum prędictum reſeruata ſibi penſione ꝯoo. ducatorum, pro cuius validitate idem Bartholomæus voluit facere mentionem regreſſus prædicti, & habere conſenſum præfati Balthaſaris, & ſic arguebatur, quòd idem Bartholomæus cōſenſiſſet regreſſui. Vnde eius vigore habuerunt conſenſum pro bono. Tamen quia illi, quia erant contra expeditionem non viderunt dictam ſupplicationem. Ideo fuit reſeruata pro prima, fuit expedita die 12. Decemb. conſtito, ꝙ dicta ſupplicatio Bartholomæi ex poſt habuerit effectum.

DECISIO MMCXXII.

De extenſione diſpenſationis.

SVMMARIVM.

1 *Veniens certo modo, vel per priuationem, per modum odioſum venit.*

BVrgen. extenſio diſpenſationis de non promouendo pro oratore, qui Parochialē obtinebat, & fuerat ei amputata manus, litteræ erant remiſſæ ad corrigendum per Rotam. Videlicet Ioannis Clerici ſub eo prætextu, quod in ſupplicatione dicebatur, ꝙ manus fuerat ei caſualiter amputata, & in calce ſupplicationis erat expoſitum, & cum expreſſione, ꝙ manus fuerat oratori caſualiter amputata. Et ideò petebatur, ꝙ dicta verba ponerentur in litteris. Ex aduerſo dicebatur, quòd in Bulla caſus qui fuerat, exprimebatur ad longum, & id ex narratis reſultabat, & non erat de ſtylo, ꝙ aliàs ponerentur in Bulla, exempli gratia derogatur regulæ de viginti, quia reſignans eſt abſens, hic non ponitur in litteris in regula de annali attenta lite, hic etiā non ponitur, ſed ſatis eſt, ꝙ comprehendatur ex narratis, vel iudicetur quod ita ſit. Item dicta verba videbantur appoſita de mente Papæ ad excludendū caſum, quod per viam iuſtitiæ, vel ob ſua demerita manus fuiſſet ei amputata. Item quod eramus circa obtentum non in obtinendis, & pro eo, qui longo tempore ante poſſederat. Idem dicebatur, ꝙ dictus caſus fuerat in alia expreſſus Papæ, & Papa diſpenſauerat, ſed ad tempus. Et ideo aliqui retorquebant contra litteras dictam præſumptionem, ſcilicet, ꝙ quādo Papa intellexit, ad longum, non dedit diſpēſationem, niſi temporalem, ſed quando in genere dedit ad vitam, fuit dictum ex præmiſſis, quòd Bulla expediretur viſo titulo aduerſarij, quia dicebatur, quod aduer-
1 ſarius † veniebat certo modo, vel per priuationē qui eſt modus odioſus, ſi verò per alium coloratum titulum, reſeruarentur ad primam.

DECISIO MMCXXIII.

De reſeruatione penſionis.

Reseruatio pensionis sex ducatorum cum facultate transferendi, litteræ erant remissæ per Auditorem Cameræ ex eo, quia consensus non erat extensus cum facultate transferendi, tamen quia supplicatio erat sufficiens, & mandatum erat etiam sufficiens, & procurator consenserat, iuxta formam supplicationis sub data tali, &c. fuit dictum, quòd litteræ erant benè expeditæ, & quod Datarius debebat facere corrigere consensum, & non litteras.

DECISIO MMCXXIV.

De mutatione in collatione.

NArbonen. mandatum in Francia ad collationem Abbatis de gratia Narbonen. orator petebat mutare diœcesim, quia per errorem dictum Monasterium fuerat dictum, quod erat in Narbonen. cum in veritate esset in Carcassonen. & non Narbonen. Et ita docuit per testes, & fuit mutata.

DECISIO MMCXXV.

De derogatione.

SVMMARIA.

1 *Derogatio priuilegiorum populi Romani non solet dari, nisi ex certa scientia.*
2 *Præsentatio clerici habet vim electionis.*
3 *Disputandum non est de mente, vbi verba sunt clara.*

NOua prouisio super Capellania sanctæ Luciæ in Basilica B. Mariæ Maioris de vrbe, pro eo, qui habuit collationem a Capitulo, cum derogatione priuilegiorum etiam disponen. quod beneficia Vrbi, nõ, nisi oriundis, cõferri possint pro Hieronymo clerico Vulteranen. diœcesi. litteræ erant remissæ per Rotam Io. Paulo ad corrigẽdum, ex duobus. Primò, & in supplicatione dicebatur, ꝙ Canonici, & Capitulum præsentarunt in litteris, quod contulerunt. Item est posita 1 derogatio † priuilegiorum populi Romani, & non solet dari, nisi ex certa scientia. Dicebatur quoad primũ, 2 ꝙ † præsentatio clerici habet vim electionis. c. cum autem. de iurepatron. Et in supplicatione est, ꝙ tenor supplicationis possit exprimi. Ideo potest narrari ꝙ orator electus fuit, prout erat in veritate quoad dero 3 gationem, quod non erat † disputandũ de mente, quãdo verba erant clara & cum derogatio sit in supplicatione ad longum, cum verba latissimè exten. potuit, & debuit dari in Bulla, tamen pars non informauerat, licet fuerat citata, fuerunt litteræ reseruatæ pro prima, quæ fuit dies 21. Decembris, & expeditæ.

DECISIO MMCXXVI.

De expeditione, die 12. Decembris. anno 1536.

SVMMARIA.

1 *Litteræ sub plumbo dari possunt, & debent super qualibet signatura Papæ.*
2 *Breue habetur loco supplicationis.*
3 *Veritas & æquitas debent seruari coram Principe.*
4 *Papa potest cogere partes ad concordiam.*

FVit expeditio generalis Taruisin. Reuẽdissimus de Pisanis, cui per Sanctæ me. Clementẽ Septimũ fuerat data in administrationem Ecclesiæ Taruisi. & habebat Breue suæ Sanctitatis, de die 23. Iulij, in arce sancti Angeli, de capienda possessione, in quo narrrabatur prouisio dictæ Ecclesiæ, seu administratio facta eidem Illustrissimo Cardinali, & demum de eadẽ Ecclesia erat ei prouisum in vrbe veteri de mense Ianuarij cum clausula, sine præiudicio prioris prouisionis, petebat litteras prouisionis huiusmodi expediri sub data Breuis. Cui expeditioni se opponebat Camillus Rubeus, in fauorem cuius erat per eumdem Clementem reseruata pensio 700. ducatorum, super fructibus dictæ Ecclesiæ, tamquam vacan. soluen. per successores etiam motu proprio ob benemerita, & in remunerationem laborum sub die 25. Iulij, in eadem arce, & sic biduum post Breue Reuerendissimi Pisani, pro expeditione pro Illustrissimo, pro qua instabatur, dicebantur plura. Primò allegabatur, ꝙ super qualibet signatura Papæ, vel super Breui ipsius poterant, 1 & debebãt dari † litteræ sub plumbo. Item fundabat se super quadam Extrauagante Iulij per Clementem innouata, qua cauebatur, ꝙ in Monasterijs cõsistorialibus, quia multoties consistoria differuntur, fingerentur supplicationes, & demum expedita schedula consistorij sub ea darẽtur litteræ sub data supplicationis. In qua Extrauagante Papa attestatur, ꝙ suæ intentionis existit, ꝙ per talem signaturam nihil quærebatur, sed tantũ seruiat pro data. Ideò inducebatur pro pensionario propter dictum decretum, quia in ea Reuerendiss. de Pisanis se fundare nõ poterat. Tamen aduocati Reuerẽdissimi retorquebant dictam Extrauagantem contra eum super expeditione, & allegabant Rotam resolutam fuisse in hoc, ꝙ Breue haberetur lo 2 co supplicationis. Ideò † sub eius data petebat litteras expediri, & quod effectus earũ disputaretur ex post, ꝙ solum potentis speculationis erat, an possint expediri. Et dicebant etiam & pars fatebatur Rotam resolutam, quod de rigore iuris poterant, sed ex æquitate non debebant, & in hoc se fundabat pars, quod coram 3 principe debebat seruari veritas, & † æquitas excluso rigore, l. Aemilius. C. de minoribus. c. ad petitionẽ. de accus. arg. l. si seruum. §. sequitur. de verb. oblig. Bald. in c. 1. de no. for. fid. §. si. in fine, supra quod videbatur de æquitate scripta intelligi, ad not. l. 1. C. de leg. cum simil. Item allegabatur contra expeditionem regula Sanctissimi, quę prouidet, quod super gratijs prædecessoris, super quibus litteræ expeditæ nõ sunt, dentur litteræ in forma, congruit, & cum in causa huiusmodi præsupponebatur, ꝙ litteræ fuissent expeditæ tẽpore Clementis, debebant iterum expediri a ratione cessante, cui rñdebam, ꝙ vigore regulæ super quolibet omisso verbaliter poterant de nouo litteræ expediri, vota fuerunt, ꝙ cum Sanctissimus Dominus noster in hac causa nihil habeat facere, nisi attestari de facto prædecessoris, non poterat super Breui, in quo erat prouisio, & quia in ista materia producebantur etiam litteræ Reuerendissimi Pisani scriptæ dominio Venetorum, in quibus ipsi fatebantur pensionem huiusmodi impositam super Ecclesia sua. Item quod fuerat toto tempore Clementis, arguebatur contra eum. Pro eius parte dicebatur, litteras huiusmodi non probare consensum, & patientiam suam ei non obstare. Item contra eum erat commissio sanctitatis suæ signata, per quam mandabatur, ꝙ teneretur docere de sua prouisione, aliàs quàm per narratiuam Breuis. Vnde stantib. prętermissis, & dubietate casus, Sanctissimus ex voto omniũ commisit, quia idem Reuerẽdissimus dicebat pensionem excessiuam, quod pensio huiusmodi minueretur ad tertiam partem fructuum. Verum quia ex hoc poterat iterum oriri lis, ideò fuit determinatum, ꝙ reduceretur ad quingentos ducatos, & data potestas Reuerendissimo de Cæsis, qui referat partibus eam esse mentem Sanctissimi pro cõcordia, & maximè, quia fuit allegatũ, ꝙ Cardinalis erat vir bonus, & disciplinatus, vt inquit Bald. in tracta. si quis. col. 2. & non conueniebat de eorum varietate disputa 4 re, & † Papa potest partes cogere ad concordiam, cap. cum eius, de election. & fuit dictum, quod aliàs super Breui potest dari tantum sub plumbo eiusdem tenoris, quod est generale in omnibus gratijs.

DECISIO MMCXXVII.

De reseruatione regressus.

SVMMARIA.

1 *Argumentum sumendum est potius de consensu non cassato, quàm de cassato.*
2 *Iniuria nemini fit per remissionem, nisi in dilatione temporis,*

Man-

3 *Mandatum generale de resignatione non comprehendit etiam facultatem consentiendi.*

4 *Consensus quandocumque intervenit, valet.*

Litteræ reseruationis regressus pro D. Balthasare de Pistoia, ad canonicatum Eccleſiæ Tolet. ex cessione sua de consensu Bartholomæi de la Coria, vt missæ per Rotam sub eo prætextu, quòd mandatum vigore cuius dicebatur consensus præstitus, non erat sufficiens, fuerunt aliàs propositæ, & reseruatæ ad istã Cameram, & vltra tunc dicta, quę videantur, dicebatur, quòd Rota iudicauerat, quia erat præsentata commissio, quæ habebat, ꝙ constito, quòd dictum mandatum non esset sufficiens, imò litteræ arbitrio Dominorũ de Rota remitterentur, & ex eo, ꝙ Rota remiserat vigore sufficientis mandati videbatur factum. Item reperiebatur protocollum Notarij iam defuncti, in quo erat extẽsus consensus, etiam quoad regressum, & decessum præteriti Bartholomæi iuxta formam litterarum, sed erat cassatus. Ideo si debeamus arguere, debemus sumere argumentum potius ex consensu non † cassato, quã cassato. Respõdebatur quoad remissionem de Rota, ꝙ Rota de facili remisit, & non iudicauit super mãdato, quia† nemini in remissione iniuria fit, nisi in dilatione temporis. Et sic, quod propterea non constabat de insufficientia mandati. At illud de consensu cassato non est consensus, sed capiunt pro nota, & cum primum habent supplicationem concordant cum mandato, & tunc extendunt, prout erat in protocollo. Et ad id quod protocollum fuerat cassatum, constabat responsum ex cassatura, quia iam notarius qui decesserat attestabatur cassasse, qui erat positus in libro resignationum generalium Cameræ Apostolicæ, qui libet non reperiebatur propter casum Vrbis. Ideò dictum mandatũ videbatur generale, † & non comprehendere etiam facultatem consentiendi reseruationi regressus, tex. in l. quæritum, §. si fundum, ff. de fund. instr. & instrum. leg. Et quod verba sequentia in mandato videlicet, & ad consentiendum pensioni, & regressui incuentum non solutionis, erant posita ad restringẽdum generalitatem mandati, sed ad augendum vel declarãdum, & non debebant contrarium eius, ad quòd erat apposita operari. Item negari non poterat stantibus præmissis, quod res non esset dubia, an ex dicto mandato, vel dictum mandatum esset sufficiens. Ideo si verum erat, quod ex post idem Bartholomæus cessisset canonicatui, & præbendæ prædictis, faciendo mentionem de dicto regressu, velletque suspensionem ipsius, & fuerit vsus dicta supplicatione, in qua erat suspensio regressus huiusmodi, quod videretur tacitè ratificasse, vel declarasse per prius se dedisse potestatem cõsentiendi regressui huiusmodi, quia † consensus quandocumque interuenerit valet, Cardin. Flor. consil. 62. Abb. in cap. cum Vas. de his quæ fiunt a maiori parte Cap. in l. si qui. §. iustum. ff. de acq. hæred. Et sic litteræ fuerunt remissæ tamquam benè expeditæ, cum etiam pro litteris præsumatur, argumen. l. cum precibus. C. de probat.

DECISIO MMCXXVIII.

De prouisione.

SVMMARIA.

1 *Forma non est a statuto ordinario, quomodo fiat eius prouisio, vnde quomodocumque constet de eius voluntate valet.*

2 *Verba supplicationis melius est esse frustratoria, quam quod ladant tertium.*

VAlent. prouisio parochialis Ecclesiæ de Pego Valent. diœc. pro Iuliano Mastello aserenti Cardinalẽ Leodien. cui collatio, & prouisio dictę parochialis spectat ratione ordinariæ collationis, de ea sibi prouidisse, vel quod prouideretur voluisse in forma rationi congruit. Dubitabatur, quia nulla prouisio Cardinalis ostendebatur, sed tantum certus præsumptus consensus Card. qui eidem Iuliano scribebat, quòd volebat, quod prouideretur ei, prout latius scribebat vni alteri procurator ipsius Reuerendissimi. Item supplicatio erat in forma nouæ prouisionis, & narrabat prouisionem, vel concessionem prouisionis processisse. Et tamen litteræ dicunt Card. voluisse, quod prouideretur super quo vota erant varia. Nam aliqui dicebant posse eo modo, quo petebantur expediri, quia cum in supplicatione esset concessum prouideri, quæ verba in Ordinario non habent locum, quia ipse non signat pro supplicatione, nec mandat prouideri, sed prouidet. Ideò vt dicta verba aliquid operentur, dicebatur posse dici loco earum voluisse, quòd prouideretur. Adducebatur
1 etiã, quod † in Ordinario nõ est statuto forma, quomodo fiat eius prouisio, ideo quomodocũque constet de eius voluntate dicitur prouisionem factam etiam per solam patientiam Cardinalis, in c. litteras, de supplen. neglig. prælat. aliqui dicebant, quod non debebant dari, quia præiudicabant tertio, qui ex post impetrauerat, & quia ille litteræ Cardinalis non probabant consensum, argum. l. fundi venditor, ff. de acq. poss. & ibi per Paul. de Cast. & Bald. in l. si vt proponis, col. 2. C. quomodo & quan. iudex, vbi dicit, quòd voluntas perfecta.
2 Ideò fuit dictum, quod † darentur verba supplicationis, & quod non esset de stylo, quia melius erat, quod essent frustratoriè apposita, quàm tertium lęderent, ad cap. super eod. de offic. deleg. & ibi Bald.

DECISIO MMCXXIX.

De iuramento.

VIcent. pensionis lis proposita, quia in littera erat pentio libera, & exempta. Ideò fuit aliàs dictum, corrigentur modo, quia allegabatur, quòd principalis volebat stare super hoc iuramento partis. fuit dictum, quia pensionarius erat absens, quod si reliquisset procuratorem cum facultate deferẽdi istud iuramentum, quod deferretur, aliàs impediretur.

DECISIO MMCXXX.

De commenda per obitum.

SVrrent. commenda Monasterij Ordinis Sãcti Augustini per obitum extra curiam pro Nicolao Castalano, obstabat, quia in supplicatione erat de beneficio sæculari Abbatia nuncupata, & nullum erat verbũ regularitatis. Tamen quia dicebatur gratiam esse factam ex certa scientia Sanctiss. Ideò fuit proposita, quia aliàs expediri non poterat contra regulam Sanctiss. num. 41. vt credo contra cap. cum de beneficio, de præben. lib. 6. & conf. 7. Calder. num. 28. eod. titul. Sanctiss. dixit, quod plumbarentur, & darentur R. D. Datario, qui concordaret.

DECISIO MMCXXXI.

De correctione.

HIspalen. pẽsio 35. ducatorum pro Garsia de Grabaren. cum facultate transferendi in personã per eum nominatam, & eligendam, litteræ erant expeditæ de tempore Iulij, & petebatur, quod corrigerentur iuxta tenorẽ supplicationis, & loco verborũ vnam personam, ponerentur, vnam vel plures, prout erat in supplicatione, non obstante, quod essẽt antiquæ, & mortuus esset Garsias. Tamen fuit dictum, quòd poterant corrigi, quia vbicumque potest dari, perinde valere, potest fieri correctio. Sed in casu nostro potest, & posset dari, nisi obstaret, & sic possunt corrigi, quia nil obstat, cùm regula non loquatur in correctione.

DECISIO MMCXXXII.

De clausula motu proprio.

PRouisio motu proprio de vacan. apud Sedẽ dubitabatur, quia supplicatio erat signata per fiat vt petitur. Licet esse formata motu proprio, & haberet clausulam, quod litterę expedirentur motu proprio; Tamẽ

fuit dictum, quia signatura nō respondebat, quod non darentur, licet Sanctorum quattuor olim Summista dedisset sine difficultate.

DECISIO MMCXXXIII.

De litigiosis.

PRouisio Parochialis Ecclesiæ quattuor ducatorū. Dubitabatur, quia in supplicatione solum fructus erant 24. & licet haberet clausulam augendo, non habebat derogationem regulæ. Et quia Camera multoties supplet, fuit dictum, quod si erat litigiosa, non fieret suppletio, alias fieret.

DECISIO MMCXXXIV.

De cessione, die decimaquinta Maij 1533. fuit expeditio coram Sanctis.

LEgionen. Commenda Prioratus S. Michaelis de Scadula Ordinis Sancti Augustini Legionen. diœcesis vacan. per cessionem Commēdę Episcopi vicen. sub data 16. Calend. Februarij, anno primo Leonis remissę per Rotam quia est sumptum, & non constat de consensu, & quia pars, quæ erat pro litteris, non erat citata nisi eodem die, & non potuerat informare. Ideo remissa ad primam Cameram.

DECISIO MMCXXXV.

De reualidatione, & mutatione.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ non expediuntur post renocationem exspectatiuarum.*

GEbennen. reualidatio litterarum exspectatiuæ, & mutatio collectionis earumdem pro Andrea Carello de tempore Leonis, expeditæ per Clementem in forma rationi congruit, vt moris est, quib. aliàs fuit abscisū plumbum, vt attestabatur bon. mem. Sāctorum quattuor tunc Summista, qui eo non obstante illas iterum plumbari fecit, sed non expediuit, pars fatebatur abscisum plumbum. Sed sub eo prætextu, quod in eis posita derogatio statuti Ducis Sabaudiæ, quæ derogatio in supplicatione non erat. Ideo dempta derogatione dicebat supplicationes suas non esse inutiles, sed debere sibi in aliquo suffragari, & petebat sibi dari Bullam iuxta tenorem supplicationum. Respondebatur, quod plumbum fuerat abscisum non solum ex causa præmissa, sed generaliter per Clementem erat mandatum eas cassari, & deleri per suum motum proprium. Iterum dixit Reuerendissimus de Cæsis, quod dictæ
1 litteræ non poterāt expediri, † quia post reuocationem exspectatiuarum non expediuntur litteræ super eis, & constabat exspectatiuas tam Leonis, quàm Adriani fuisse reuocatas, ideo Clemens non potuit expedire litteras exspectatiuarum Leonis stante reuocatione. Fuit conclusum propterea, quòd non expedirentur. Dicebatur insuper, quòd videbatur quædam fraus, qui orator erat Hispanus habens exspectatiuam in Hispal. & Abulen. extentionem in Corduben. & mutationem, vt dicebatur in Giennen. & falso loco Giennen. fuerat posita Gebennen.

DECISIO MMCXXXVI.

De derogatione statuti de optando.

SVMMARIVM.

1 *Clausula generalis remouet obstantias perpetuas non temporales.*

LVcan. perinde valere super derogatione statuti de optando. Dubitabatur, quia in supplicatione est sola derogatio statutorum generalis, nullius statuti specialis habita ratione, fuit dictū, † quòd erat bona, quia
1 clausula generalis remouet obstantias perpetuas non temporales, Ioan. Calder. consilio 1. de rescript. Item dictum statutum requirit specialem derogationem, quæ cum posita non fuerit imputetur, quia non fuisset denegata.

DECISIO MMCXXXVII.

De prouisione vnius per obitum.

NArmotē prouisio Canonicatus, & præbendę Ecclesiæ Raueten. per obitum vnius cui erat cōmissum, prouideri etiam per obitum apud Sedem, alterius qui fuerat familiaris bon. mem. Sanctorum quattuor; dubitabatur, quia non docebatur de consensu Cardinalis, & concessio de prouidendo facta pro vno erat limitata, prout de stylo, & consensu Cardinalis Sanctorū quattuor, qui defunctus amplius consentire non poterat, nec sua intererat, cū non requirebatur cōsensus. Tamen fuit replicatum, quod si alteri prouisum fuisset ex quo de consensu dicti Cardinalis, auferebatur ei ius quæsitum. Ideo quia pars offerebat se probaturam per testes consensum huiusmodi, quod illud probet.

DECISIO MMCXXXVIII.

De translatione ossium parentum.

ZAmoren. indultum transferendi ossa parentum a monasterio B. Mariæ, de monte Merata, Ordinis Sancti Hieronymi, ad locum alibi construendum ad libitum oratoris, cum separatione bonorum, & iocalium valoris quinque millium ducatorum, & reddituum 150. ducatorum, annuatim a primo monasterio & applicatione dictorum iocalium, & dotis loco construendo per oratorem, dubitabatur, quia litterę expediebantur in forma gratiosa, & litteræ super signatæ erant sufficientes, tamen quia materia videbatur scrupulosa, & supplicationes signatæ erant per præoccupationem, & non scienter, fuit dictum, quod abscinderetur plumbum.

DECISIO MMCXXXIX.

De translatione pensionis.

HIspalen. translatio pēsionis 150. ducatorum facta a milite S. Petri iuxta priuilegia militib. concessa, erat desuper supplicatio signata manu Papæ. Verum, quia licet caueretur in priuilegijs militum, tamen nūquam fuerunt in vsu, quòd hæc materia videbatur ritium præiudicialis pro habentibus soluere pensiones. Ideo fuit ei similiter abscissum plumbum.

DECISIO MMCXL.

De regressu.

ZAmoren. & Hispalen. regressus pro Balthasare de Pistoia ad pluta per eum cessa in Zamoren. & Hispalen. respectiuè diœcesibus de consensu. Dubitabatur, quia in supplicatione, siue in sumpto est expressum diœc. Zamor. & Hispal. Verū, quia in sumpto dicitur Zamor. & respectiuè diœc. videbatur, quod per errorē capiētis sumptum. Et ita in libro fuerit omissa Hispal. diœc. quia consensus concordabat, & in supplicatione D. Balthasar. docuit de sua prima prouisione ad cautelam. Et ideo fuit conclusum, quod expediretur.

DECISIO MMCXLI.

De regressu.

VIrdun. litteræ proinde valere super pensione 300. ducatorū, reseruata super Monasterio Sancti Michaelis, de Sancto Michaele Ordinis S. Benedicti Virdunen. diœcesis, in quib. quod super eodem Monasterio erant alię pensiones, & regressus ad illud, si Franciscus Episcopus Hostien. viuente commendatore præmoreretur, reseruaretur Iuliano Episcopo Zamoren. mētio facta non fuerat, litteræ sunt remissæ per Rotam, quia de regressu prædicto in supplicatione nulla mētio, sed quando expeditæ fuerunt tunc visum posse expediri. Quia dabatur consensus Presbyteri Episcopi Zamoren. & non videbatur nec erat nota litis pendētia. Sed modo in expeditione fuit dictum, quòd consensus ex tunc Presbyteri Episcopi non inualidabat litteras, neque preces, in quibus de ea non fiebat mentio. Item quod dictus Episcopus iam antea cesserat, & sic modo sua non intererat, verum, quia pars allegabat se fuisse in possessione percipiendi per 14. annos pensionem prædictam, ex æquitate fuit mandatum supersederi, vt melius concordaretur.

DE-

DECISIO MMCXLII.

De seruitorio.

SVMMARIVM.

1 *Præsentia Sãctissimi multa supplet, quæ abbreuiatores supplere non possunt.*

CIuitaten. perpetui simplicis seruitorij in Parochiali Ecclesia S. Martini vacan. per obitum extra Curiam de præsenti mense Octobris, sub data 4. Idus Octobris, anno 1. Dubitabatur, quia in supplicatione dicitur de mense Septembris, vel Octobris vltimi elapsi. Et Cancellaria prout faciebat id noluerat dare. Item dicebatur, quod astringebatur per regulam ad exprimendum mentem, cuius regulæ orator derogationem petierat, & fuerat ei cassata. Idem quod Papa facilius dedit vacationem ante videlicet de Octobri præterito, ex quo iã erat annus, quàm de præsenti in quo erat. Et quo ad Septembrem, quòd non erat mẽtis Papæ, ideo ei præiudicium non fiebat. Tamen quoad Cancellariã

1 fuit replicatum, quod Camera largius procedit, & †præsentia Sanctis. multa supplet, quæ abbreuiatores supplere non possunt. Et quia in supplicatione erat, quod posset exprimere mẽtem vltra menses specificatos, beneficium erat 24. pro persona nota, vid. familiari Reuerendissimi de Simoneta, cui Papa scienter dederat, & quoad derogationem mensis, quæ dicebatur cassata, quod ea nó ponebatur in litteris, nec petebatur, immo præmissis non obstantibus fuit expedita.

DECISIO MMCXLIII.

De resignatione.

CCommenda Prioratus non Conuentualis vacan. p resignationem, ex eo quòd dictus Prioratus depẽdet a monasterio per Reuerendissimum Cardinalem obtento, fuit petita derogatio, indulti Cardinalis de Bononia, ad effectũ resignationis huiusmodi, quæ fuit concessa, prout apparet in signatura, & de stylo non derogatur in resignationibus. Et quia prædictus Reuerendissimus de Bononia, non obtinet dictum Monasterium, prout per errorem fuit expressum in supplicatione. Sed Reuerẽdissimus de Turnone, prout in Bulla exprimitur, dicebatur dictam derogationem oratori suffragari, fuit dictum, quòd poterat mutare nomen præteritum in resignationibus, in quib. vt dictum, non fuisset ei derogatum.

DECISIO MMCXLIV.

De pensione.

PEnsio sex ducatorum tempore Adriani, quę plumbari non poterat, stãte regula cum sit extra tempus. Verum, quòd sollicitator in tempore concesso ad expediendum litteras Adriani illam dederat, & plumbata non fuit tunc, quia non dabat supplicationem, quam non reperiebat, modo quod reperta fuit, & constabat de diligentia, fuit mandatum plumbari.

DECISIO MMCXLV.

De resignatione cum derogatione, die vigesima mensis Iunij 1537. fuit expeditio generalis.

BErgomen. prouisio Canonicatus, & præbendæ Ecclesiæ Bergomen. vacant. per resignationem cum derogatione regulæ de 11. aliàs proposita, & reiecta, quia dato, quòd supplicatio esset sufficiens, tamen dicta derogatio fuerat data contra mentem concedentis, & Papa propter inaduertentiam, vel aliàs imò Clemẽs mandauit tunc deleri consensum, & litteras super supplicatione prędicta non expediri, & ita fuit ordinatum in expeditione facta de mense Septembr. 1535. coram Paulo; modo inhærendo ordinationi prædictæ, idem conclusum fuit.

DECISIO MMCXLVI.

De prouisione portionis.

SAlamantin. prouisio vnius ex tribus portionib. seruitorijs nuncupatis, cui cura imminet animarũ vacan. per obitum extra Curiam Salam. dięc. loci de Palatios rubios, Bulla fuit sæpius propositа, & aliàs modo prædicto aprata. Dubium erat, quia orator non portionem, sed integram Parochialem impetrauerat, tamen expediebat ex parte, allegabatur decisio Aegid. sub titu. de præben. num.... in qua dicit, quòd Papæ intentio fuit aliquid conferre, vt not. per Abb. in c. fin. de præben. tamen quia sæpius fuerat propositа, & erãt contra oratorem duæ conformes, fuit remissa ad Reue rendissimum de Iacobatijs pro Concordia.

DECISIO MMCXLVII.

De cessione.

SVMMARIVM.

1 *Verisimile non est Italum gratis cessisse in alienigenam.*

LEgionen. Commendæ Prioratus de Scalida per cessionem commendæ sub data 16. Calendas Februarij, anno primo Leonis, remissæ per Rotam, quia erat lumptuo, & non constabat de consensu, & multa allegabantur contra expeditionem. Primò, quia non

1 erat † verisimile, quod cedens, qui erat Italus, cessisset gratis in Hispanum, & alienigenam. Secundò, idem cedens præsente eodem oratore cesserat in fauorem aliorum. Tertiò erat facta diligentia de requirendo consensu prædicti in Cancellaria, & Camera Apostolica, vt constabat per fidem Notariorum, & non reperiebatur. Ex aduerso quoad primum respondebatur, quòd in his non certus erat locus coniecturæ. Cum Bulla esset expedita in simplici cessione, erat præsumptio litterarum, quæ tollebat præsumptionem primam quo ad cessionem secundo loco factam, respondebatur, quòd non præiudicabat veritati, si primo erat facta in fauorem alterius, nec præsentia illius ei non nocebat, vel si nocebat, hoc spectabat ad iudicem iudicare, non ad expeditores. Tertiò, quoad diligentias factas, esse probatum consensum per testes apud acta etiam examinatos. Et quia Auditor misit testes ad videndum, erat vnus qui ea de probabat, & alter etiam præsumptiuè. Item testes aduersarij probabant in genere illud idem, videlicet cessionem in fauorem oratoris factam. Sed dicebatur fuisse conditionalem, non puram, ex quorum dictis arguebatur, quòd cessio facta fuerat. Ideo stante præsumptione Ecclesiarum tamdiu per 24. annos, antea expeditarum, confidentis casibus fortuitis, qui ab eo tempore circã fuerunt. Item, quòd Notarij tunc retinebant aliquando consensus prius, & eos non ponebant in libris. Ideo fuit dictum, quòd illa Bulla remitteretur tamquam verè expedita.

DECISIO MMCXLVIII.

De acceptatione.

NOua promisio pro eo, qui acceptauit de facto post reuocationem litterarũ factarum in forma mandati de prouidendo, & possedit etiam de facto, citra tamen perceptionem fructuum. Dubitatur propter illa verba, de facto, quæ non erant in supplicatione, quia tamen habebat clausulam per quam cõcedebatur quòd posset exprimere cautas ifectiuas, & annullatiuas pro prij tituli, ideo fuit data & expedita.

DECISIO MMCXLIX.

De vacatione.

PErinde valere, si beneficia comprehensa in litteris vacent per cõstitutionem execrabilis, vel alio quouis mó, pro eo qui impetrauerat per assassinium, & super priuatione huiusmodi expediuerat litteras, supplicatio erat sufficiens. Tñ dubitabatur, quia in supplicatione narrabatur assassinium, & dicebatur constito de præmissis, procedat. Et in fine supplicationis erat additum, & de priuatione in forma iuris. & prout de iure. Ideo dicebatur, quòd omnia erãt data sub eadẽ condone, videlicet, si cõstaret de assassinio aliàs derogata.

Tamen fuit dictum contrarium, quod constito referebatur ad delictum narratum, & postea subdebatur siue præmisso, siue alio, & quod vltimus vacationis modus exprimi posset. Et illa verba, de prouisione in forma iuris, & prout de iure, limitabant priuationem tantum eo modo, & non cetero. Ideo fuit dictum, quòd expediretur.

DECISIO MMCL.

De cessione, die 26. Februarij, 1538. fuit expeditio generalis per obitum. Reuerendissimi de Cęsis. Proponen.

PEnsio 26. Ducat. ex caussa cessionis pro Ioanne Benedetto Iampedio litteræ fuerunt expeditæ de anno primo, vt constat nobis per insertionem earum in processu authentico, & recognito. Idem constabat per solutionem annatæ factam in Camera, orator tunc petebat litteras a Sanctis. in forma prouisionis nouę, quia originales erant deperditæ, & pariter regressum earūdem in Sacco, & deprædatione vrbis, & supplicationem conformem cum litteris, fuit visum, quod expediretur, ne grauaretur propter amissionem huiusmodi duplici impensa.

DECISIO MMCLI.

De accessu.

SVMMARIA.

1 *Supplicationes resignationum non faciunt aliquam mentionem de procuratore.*

2 *Stylus non dicitur esse in contrarium, cum casus non acciderit.*

ACcessus ad Canonicatum, & præbendam Eccleſiæ Clemen. per obitum vltimi possessoris ex caussa cessionis litteræ fuerant remissæ per Rotam, ex eo, quia in accessu huiusmodi interuenerunt tria mandata. Primum videlicet Baldelij Didel resignantis simpliciter sub die vltimo Februarij 1534. in fauorem nepotis. Secundum die sequenti prima Martij, nepotis ad retrocedendum in fauorem patrui reseruato accessu præcedente. Et tertium eiusdem patrui eodem momento cum eisdem testibus, & Notario ad consentiendum accessui huiusmodi, quorum mandatorum datæ ad assertionem partis exprimebantur in litteris, contra quas tria etiam dicebantur. Primum quòd datæ huiusmodi possunt exprimi, in supplicatione verbum nullum. Secundum, quòd erat contra stylum hactenus vsitatum, q̃ ponerentur datæ mandatorũ in litteris. Tertium, quòd ex hoc tollebant ius aduersarij, quia in Rota erat resolutum, quòd ex vicinitate mandatorum huiusmodi præsumebatur dicta resignatio, & accessus prouenire ex pacto; & sic, quòd esset simoniaca, vndę per expressionem datæ huiusmodi vitium prædictum censebatur purgatum, & sic contra impetrantem. Quibus rationibus respondebatur, quòd dato quòd in supplicatione non esset verbum, quòd importaret expositionem datæ, tamen poterant exprimi, & patebat a simili, quia in omnibus supplicationibus resignationum semper dicitur talis resignat, † & 1 non fit aliqua mentio de procuratore. Tamen in litteris dicitur ad longum per talem procuratorem ad hoc specialiter constitutum. Et sic vbi exprimitur & nomen procuratoris, & mandatum, videtur quòd possit etiam exprimi pars mandati, videlicet, Datæ. Ad secundum, quod non sit de stylo, dicitur, quod non est etiam stylus in contrarium, † cum casus non acciderit. 2 Ad tertiam de simonia respondebatur, quod partes inter se nihil fecerunt, sed constituerunt procuratores ad faciendum in manibus Sanctis. insuper dicebatur, quod erat materia scandalosa, quia ferè omnes resignationes, & cessiones, quæ veniunt de partibus sunt huiusmodi, & soluunt compositiones suas, quæ si reuocarentur in dubium vtique erit damnosum Curiæ. Vota Dominorum fuerunt varia propter scandalum huiusmodi. Et fuit dictum, quod erat bonum facere prouisionem generalem, & Bullę huiusmodi interim retinerentur sine aliqua resolutione. Fuit iterum posita die 15. Octobris 1538. & ordinatum quod concordetur.

DECISIO MMCLII.

De concordia.

SVMMARIA.

1 *Clausula quatenus sit licita, & honesta, ponitur quando Papa pacta non vidit.*

2 *Index quærit de subreptione, non expeditores.*

COnfirmatio concordiæ inter Matthęum Iosie ex vna, & quondam Hieronymum Beltrãdi vti procuratorem Petri de Ribeco, per quem Matthæus remisit expensas præfato Petro in caussa facta, & insuper soluit præfato Hieronymo scuta 40. Petro id volente, vt asserebat, litteræ huiusmodi erant remissæ per Rotam, contra quas tria similiter dicebantur. Primò, quòd in eo non erãt duæ clausulę apponi solitæ. Prima videlicet quatenus concordia sit licita, & honesta. Secundò, quia similes concordiæ consueuerunt signari ad supplicationem vtriusque partis, & non vnius, & quod Petrus id vellet non docebatur. Tertiò, quia sub eadem data erat supplicatio cessionis sine mentione concordiæ. Et ista supplicatio secunda, in qua fiebat mentio de concordia non faciebat mẽtionem de alia, & sic subreptitia videbatur. Ex eo dicebatur, quo ad 1 clausulam † quatenus sit licita, & honesta, quod ista clausula ponitur, quando in genere dantur seu confirmantur pacta, quæ Papa non vidit, sed quando illa vidit non apponitur. Tertiò quoad dictam clausulam, videlicet ad supplicationẽ vtriusque partis, dicebatur quòd supplicatio sua erat pura, & simplex, & sic iuxta tenorem supplicationis debebat dari, vt data erat quo ad verba, id volente Petro, dicebantur quod erant instrumẽti facti inter partes quo ad subreptionem, quòd de ea darent in iudicio. Et respondebatur ibi, quòd in expeditione solum non debemus videre, si concordant cum supplicatione expedita. Et non quærere de 2 subreptione, † de quo quærit iudex non expeditores. Fuit dictum, quod non erat necessaria, nec debebat poni si non erat in supplicatione, tamen quod hoc casu Bulla expediretur in forma commissoria, ideſt, quod committeretur non in forma gratiosa, prout erat expedita, quo ad reliqua, quod omnia starent dummodo committerentur.

DECISIO MMCLIII.

De correctione.

NVcerin. mandabatur prouideri de plurib. Capellanijs in diuersis partibus, & petebatur, quod dictæ litteræ corrigerentur, quia dictæ Capellaniæ non erant in Parochialibus, sed erant Rectoriæ de per se Capellaniæ nũcupatæ. Et signatura erat sufficiens. Tamen quia erat antiqua, videlicet Idus Octobris, anno octauo Clementis. Ideo reseruata ad expeditionem generalem, fuit dictum, quod corrigerentur iuxta tenorem supplicationis.

DECISIO MMCLIV.

De indulto transferendi ossa maiorum.

ZAmoren. indultum trãsferendi ossa maiorum suorum, cum dote annua 250. ducatorum, & iocalibus valoris quinque millium ad locum per oratorem iam ferè constitutum postquam totaliter fuit completum, litteræ huiusmodi coram Sanctis. fuerunt aliàs propositę. Sed tunc petebatur, quòd transferrentur ad locum ad libitum oratoris, & fuerunt reiectæ vt scandalosæ, tamen ex post obtinuerunt reformationem a Sanctis. in plena signatura, quæ est sufficiens. Tamen fuerunt reseruatæ ad expeditionem. Et de voto omnium expeditæ.

DE-

DECISIO MMCLV.

De correctione.

SVbrogatio in iure pro Sanctis. tunc in minoribus constituto ex cessione super Parochiali de Peralfe Toletan. Diœcesi litteræ erant expeditæ de tempore Iulij, in quibus tamen non fuit appolita derogatio regulæ de idiomate. modo Reuerendissimus Sanctorum quattuor, in quem Sanctissimus trãstuleratregressum ei competẽtem ad docendum de iure suo, petebat, quòd corrigerentur, & apponeretur derogatio huiusmodi, & supplicatio erat sufficiens. Tñ quia materia erat litigiosa, & ex voto Reuerendiss. Domini Lamberti fuit reseruata, & propolita. In expeditione huiusmodi fuit dictum, quòd melius erat dare per litteras perinde valere, quam per viam correctionis. Si tamen aliter vellet idem Reuerẽdissimus, quod daretur totum id quod vellet, quia dari potest de iure. Sed primus modus videbatur melior & iuridicus.

DECISIO MMCLVI.

De commenda.

SEgobien. Commendæ plurium beneficiorum pro Francisco Solis Milite S. Iacobi de Spata ex cessione bo. me. Sanctorum quattuor dubitabatur, quia nu per dicta beneficia erant quinque Parochiales, quæ omnes eidem Francisco commendabantur, & in litteris dicebatur, quoad vixerit. Fuit dictum, quòd darentur ad sex menses a die habitæ pacificæ possessionis iuxta stylum.

DECISIO MMCLVII.

De litteris si neutri.

LItteræ si neutri pro Antonio de Palenzola super portione Ecclesiæ Salamtininæ, quam Franciscus in eadem Diœceli obtinebat, fuerunt retentę, & reseruatæ ad expeditionem generalem, quia in supplicatione non dicebatur per eius obitum portionem vacasse. Et sic erat generalis, & incerta. Tamen idẽ expediuerat ferè similes per Cancellariam, & petebat alias expediri per Cameram, contra quas tria dicebantur. Primò de incertitudine huiusmodi. Secundò, ꝙ in litteris Cancellariæ narrabat litem inter N. & Petrum Nicolai, & in Camera dicebat inter se, & quendam Hispanum. Tertiò, quod in litteris Cancellariæ narrabat titulum preambulũ, in Camera nõ. Quartò, quia dabatur ei generalis reseruatio ẽt in corpore iuris clausula in Cancellaria, & in Camera petebat etiam per obitum Petri And. apud Sedem, & sic dicebatur non debere expediri. Quo ad incertitudinem ostendebatur commissio causæ, quæ certificabat corpus portionis, & quemadmodum dederat Cancellaria, quod daret etiam Camera Quo ad mutationem collitigantis, quod clausula supplicationis erat sufficiens. Quo ad titulum, quod virtualiter in litteris Cameræ erat idem, cum diceretur quod quilibet collitigantiũ ad se de iure spectare asserebat quo ad generalem reseruationem in corpore iuris, quod etiã habebat per obitum apud Sedẽ in alia, si neutri, per eum ante impetrati, quam producebat modo ad iustificandum litteras suas, vt corrigerentur cum si neutri non viderat, & petebat copiam, & res videbatur dubia. Fuit dictum, quòd daretur copia parti, & seruaretur ad primam. Fuit propolita die 15. Octobris 1538. Et quia pars fuit citata hora tarda, reseruata & remissa ad expeditores.

DECISIO MMCLVIII.

De variatione nominis super pensione.

PEnsio quadraginta ducatorum ex causa resignationis nuper factę super fructibus Parochialis Ecclesiæ Sancti Petri Mirapicen. Diœc. de consensu dubitabatur, qđ in supplicatione dicebatur, quod dicta Parochialis est Montis Albani non Mirapicen. & sic mutabatur Diœcel. tamen allegabatur error, quia consensus prestitus, & mandatum dicunt de Mirapicen. non de Montis Albani. Fuit dictum, quòd darentur si consensus concordaret.

DECISIO MMCLIX.

De derogatione regulæ de annali.

SVMMARIVM.

1 *Intelligi debet generaliter qui loquitur generaliter.*

PErinde valere cum derogatione regulæ de annali in totum fuit dubitatum, quia signatura dicebat. Et cum derogatione regulæ de annali quatenus opus sit. Erat crux, deinde exten. vnde orator dicebat regulam non esse limitatam. Vnde non est limitanda per expeditores. Et qui generaliter loquitur, generaliter † intelligi debet. Respondebatur quo ad limitationem, quòd satis erat limitata per cassaturã. Et fuit dictum, quod darentur iuxta stylum, vel quo ad primam partem.

DECISIO MMCLX.

De eodem.

PErinde valere cum derogatione regulę super pensione aliàs reseruata tempore Clementis super fructibus Prioratus Sancti Bernardi Ordinis Sancti Augustini, in quibus nõ fuit dictum, quòd Prioratus dependebat a præpolitura Montis Iouis dicti Ordinis. Item quod Prior pro tempore soluebat certum onus Præposito præfato, videlicet ducatos quinque. Super facto huiusmodi erant duæ supplicationes, in quarum prima erat, quod possit exprimi dependẽtia. In secunda non est de onere nihil, in vtraque tamen fuit dictum, attento quod onus erat perpetuũ, & quod supplicationes poterant coniungi, & dependentia exprimi, quod potest exprimi etiam dictum onus annexum pro validitate pensionis prædictæ.

DECISIO MMCLXI.

De commenda per obitum, die 16. Octob. 1538. fuit expeditio generalis.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ possunt ad veritatem rei gestæ probandam quandocumque interuenire.*

COmmenda Pacochialis Ecclesiæ del Gro pro quon. Episcopo Salamantin. ad biennũ vacan. per obitum apud Sedem, cum decreto quod omnes prouisiones anteriores, & commendæ de ea etiam anteriores factæ essent nullæ, & quod posset capi possessio pelitesore non citato, nec possit propterea dari de spolio cum derogatione regulæ de non tollendo ius quęsitum, & attestatione, quod prima hora vacationis Papa illam eidem Episcopo commendauerat. Dubitabatur ex pluribus. Primo, quia expediebatur Bulla pro mortuo, quia tũc dictus Episcopus obierat. Secundò, quia habebat multas clausulas insolitas. Tertiò, quia in corpore, & in clausulis petebatur commenda ad vitam, & tamen in additionibus clausularum erat additum & de commenda ad triennium. Et sic ista vltima additio videbatur per totum præter mensem concedentis præterita, quia datauerat eam Episcopus Balconen. qui fuit Datarius post annum, & vltra. Et data supplicationis, & super ea reseruabatur pensio quinquaginta ducatorum pro filio suo. Quibus omnibus respondebatur quo ad mortuum, quòd hoc non erat inconueniens, & singulis diebus tam Cancellaria, quàm Camera expedit litteras pro mortuis, & optima ratione, quia gratia est facta per signaturam, tamen eius probatio requirit litteras, quę possunt † ad veritatẽ rei gestę quãdocumque interuenire. Quo ad secundum de clausulis insolitis, dicebatur, quod erant solitæ attenta temporis qualitate, & personæ. Nam supplicatio erat data in Castro S. Angeli tempore direptionis vrbis, quo tempore multa non concedenda concessa fuerunt. Item

erant

erant de persona grata, & accepta, & bene merita de Sede Apostolica. Et quæ aliàs habebat indultũ ad omnia in sua Diœceli ad instar Cardinalium. Et pro iustificatione ostendebantur aliæ quædam supplicationes, in quibus erant fere eædem clausulæ pro eodem Episcopo, in quib. erat manus bo.me. Sanctorũ quatuor antiquioris, & sic ostendebatur Papam tunc signasse, & concessisse, ex certa scientia. Quo ad tertiã de commenda annali, vel triennali Balneoregien. ad uersarius asserebat se non informasse, nec habuisse tempus. Ideò fuit remissa ad expeditores, qui sine Papa expedirent, vel concordarent die vltima Nouembris pro concordia.

DECISIO MMCLXII.

De commenda.

SVMMARIA.

1 *Gratia Papæ consueuit esse perpetua.*
2 *Litteræ ambitiosæ sunt restringendæ.*
3 *Successor non potest declarare mentem sui prædecessoris mortui.*

ERat supplicatio, in qua commendabantur pluta simpliciter sine præfixione temporis Episcopo Salamantin. nec minus dicebatur ad vitam, sed simpliciter, commendamus, & commendari mandamus, & in clausulis erant verba infrascripta, videlicet, & de commenda præmissa etiam cum quibusuis obtentis, & obtinendis, etiam vt præmittitur, vel conditionaliter, ita vt liceat prædictis saltem ad annum a die habitę possessionis pacificè, &c. Rota remiserat sumptũ huiusmodi, & quærebat, an vigore dictæ supplicationis, vel clausularum, posset expediri commenda ad vitam, vel ad annum. Dicebatur ad vitã, & quia signatura erat generalis, erat generaliter intelligenda. Et præ
1 sertim quia † gratia Papæ cõsueuit esse perpetua. Itẽ a fortiori, si Papa conferat Prioratum manualem, ex confirmatione ipsius, de manuali efficitur perpetuus, vt per Abb. in cap. ad nostram. de confirma. vtili, vel inutili. Item quod clausula supplicationis erat alternatiua, & quod in alternatiuis erat alteratio impetrantis, vt per Felin. in capitulo inter ceteras, de rescript. colum. secunda, versic. Fallit quarto. Tamen fuit concluſum contrarium, quia supplicatio simpliciter lo-
2 quebatur, & non dicebat ad vitam, & † litteræ sunt ambitiosæ, & restringendæ. capitu. quamuis, de præbend. libro sexto. Item cõsuetudine impetrantis, quia ostendebantur plures supplicationes, vt erat in causa præcedenti eiusdem impetrantis, quæ ad annum impetrauerat. Ideò quod ex consuetudine ipsius voluerunt, quòd intelligeretur ad annum, & quo ad alternatiuam, cum essemus post eius obitum, non poterat
3 successor † declarare mentẽ sui prædecessoris, vt est gloss. not. in l. idem præcipimus. §. si plures. ff. de rei vendic. Et sic fuit remissa ad Rotam de voto maioris partis expeditorum ad annum.

DECISIO MMCLXIII.

De infectione tituli.

PErinde valere super litteris accessus pro Episcopo Vicen. ad Prioratũ de Scaleta Ordinis S. Augustini Legionen. Diœcel. expediti, in quibus dixerat, ꝙ Prioratum huiusmodi obtinebat, & omiserat narrare litem; modo vult, quod litteræ prædictæ valeant ac si esset dictum, quòd non obtineret, sed ius prætẽderet, & narraret litem pendentem, & volebat etiã exprimere, quod idem orator per prius cesserat in fauorẽ alicuius, & modo tam ipse, quàm idem alter cedebant in fauorem Philippi, per eius cessum, vel decessum reseruabatur tibi regressus siue accessus. Et sic vult inficere titulũ suum primum. Pro validitate sui accessus siue regressus dicebatur. Primo ꝓ expeditione, quod poterat narrare litem, quia in supplicatione erat clausula, quòd litigiosi. Ex qua narratiua resultabat necessario, quod poterat etiam dicere, quòd non obtinebat, contra prius dicta, sed ius prætendebat, & quod posset inficere titulum suum dabatur reformatio ad supradictum accessum, quæ erat impetrata pro parte Philippi resignatarij, qui habuit reformationem, quod posset exprimere titulum suum, etiam de facto processisse, & in omnibus & per omnia, prout in prima supplicatione. Et sic dicebatur, quòd dicta reformatio debebat esse communis, quia si aliter esset, sequeretur absurdum, videlicet quod Philippus expediat prouisionem suam, & diceret hodie Prioratum vacare. Et cedens si non expediret super reformatione ét ipse diceret hodie, quod & iam non concordarent, si essent diuersarum datarum. Quibus ex aduerso respondebatur, quo ad litem, fatendo posse exprimere litem, sed non omittere narratiuam primò factam, & quod non poterat inficere suum titulum, præsertim narrante se per prius resignasse in fauorem alterius, modo daretur ei accessus sine causa, cum non haberet ius, sed per cessionem suam esset exclusus. Ratificabatur ad hoc, quòd poterat de nouo acquisiuisse. Tamen quia materia erat litigiosa, & antiqua, & tractaretur de gratia Leonis, licet haberet mandatum expediendi, fuit remissa ad expeditores, qui die vltima Nouembris dicerent, quod poterat dicere, qđ nõ obtinuerat narrando litem, sed quo ad narrando cessionem alterius, & sic inficere titulum, quod non poterat. Et ita determinatum die 10. Februarij 1539.

DECISIO MMCLXIV.

De accessu cum derogatione Regularum.

SVMMARIVM.

1 *Accessus reseruati, qui non erant de consensu, vel bono iure non valerent.*

PErinde valere super litteris accessus pro Sanctiss. aliàs in minorib. constituto expeditis super canonicatu, & præbenda Ecclesiæ Calien. in quib. non fuit facta mentio Constitutionis Leonis, & Adriani. Quibus respondebatur, quod similes accessus reseruati,
1 qui non erant de consensu, † vel ex bono iure non volebat modo suppleri, & quod daretur derogatio dictarum derogationum, habebat vnam reformationẽ, in qua dabatur derogatio omnium regularum latissimè exten. Pars ex aduerso non erat citata. Ideò reseruata, & remissa ad expeditores. Die vltima Nouemb. fuit dictum, quòd vigore reformationis darentur omnes regulæ Clementis, sed non Leonis, nec Adriani.

DECISIO MMCLXV.

De litteris si neutri.

SVMMARIVM.

1 *Supplicatio debet aliquid operari.*

LItteræ si neutri pro oratore super Archidiaconatu Ecclesiæ Calagurit. orator impetrauerat tamquã de vacan. per resignationem, quæ in veritate non erat, & vigore clausulæ narrata lite inter duos extraneos, petebat gratiam expediri, asserendo, quod sua
1 supplicatio † debebat aliquid operari. Tamen, quia pars non erat citata, fuit remissa ad expeditores. Die vlt. Decembris, quod capiantur vota singulariorum in domo.

DECISIO MMCLXVI.

De Scholastica vacan.

SVMMARIVM.

1 *Consensus datus post mortem resignantis tunc valet, quando resignans perstiterit in eadem voluntate, cum in impedito casu, vel aliquo impedimento potius ostendatur dissensus, quàm consensus.*

PAlati. Prouisio Scholasticę vacan. per resignationẽ in manibus S. V. supplicatio concordabat, tamen reseruata, quia erat dubiũ de cõsensu, quia licet consensus

sensus esset a tergo litterarum, tamē dicebatur, quod erat præstitus post mortem per annum, & vltra. Nam resignans erat notarius & cōstituit procuratorem ad resignandum, de quo mandato ipsemet rogatus erat, & reposuit in capsa, post mortem infra annum fuit transumptatum dictum mandatum, cuius vigore fuit
1 præstitus † consensus datus post mortem, an valeat & trahatur retro, quòd hoc habet locum resignāte persistente in eadem volūtate. Sed impedito casu, vel aliquo impedimento, vt in casu nostro, potius ostendebatur dissensus quàm consensus. Ideo vna pars petebat litteras remitti ad Clericos Cameræ, qui indicarēt de consensu, vti aliàs factum asserebatur. Tamē quia vnus ex clericis habebat interesse in causa non fuerunt ad eos remissæ, sed iniunctum onus impetranti, vt iustificaret consensum suum coram Reuerend. de Farnesio, coram quo produxit tres testes qui deponebant, quòd resignans ægrotans dixerat, quòd nihil vacabat per eius mortem. Tamen expeditores die vltima Nouemb. remiserunt ad Reuerendissimum de Iacobatijs pro concordia.

DECISIO MMCLXVII.

De portione integra per litteras si neutri.

LIttere si neutri super integra portione Ecclesię Palentin. pro Antonio Palenzola aliàs proposita in expeditione præcedenti, quia pars citata fuerat hora tarda. Ideo remissa ad expeditores, quòd capiantur vota singulariter, an possit dari per obitum Petri Andreæ, simpliciter expedita, & dentur clausulæ generales prout in supplicatione, sed non deueniatur ad speciem. Die verò 20. Februarij 1539.

DECISIO MMCLXVIII.

De resignatione.

SVMMARIVM.

1 *Indultorum in derogatione debet fieri expressio de reductione, vnione, & suppressione præmissis, nisi in oratore sit iusta ignorantia.*

PErinde valere super pensione Prioratus B. Marię de Verallis ordinis S. Benedicti vacan. per resignationem, de quibus litteris non erat facta mentio, quòd per ante Ecclesia Elnen. a qua dictus Prioratus dependebat, erat de regularitate ad sęcularitatem reducta, cum vnione omnium Prioratuum ab eo dependentium, Cum primum per cessum vel decessum vacauerint, & sic petebatur, quod litteræ valerent ac si esset dictum de reductione vnione, & suppressione præmissis, supplicatio habebat derogationem priuilegiorum & indultorum Ecclesiæ Elnen. a qua Prioratus dependebat. Et sic aliqui dicebant, quod in derogatio-
1 ne † indultorum poterit dicta expressio fieri. Tamen vota omnium fuerunt, quod de rigore iuris expediri non posset. Tamen quod de æquitate, attento, quod dicta reductio, & suppressio non erat in partibus publicata tempore expeditionis prouisionis huiusmodi, quòd orator erat in iusta ignorantia, & quod litteræ expederentur.

DECISIO MMCLXIX.

De regressu.

SVMMARIA.

1 *Regressus non posse suspendi ex tribus demonstratur, vt ibid.*

2 *Subrogatio non debet habere plus iuris, quàm habeat ille in cuius locum subrogatur.*

3 *Clausula supplicationis erunt sufficientes, & casus erit dubius non clarus.*

FVit expeditio generalis corā Sanctis. Subrogatio pro Magdalena de Constat super Abbatia Monasterij Monialium S. Petri de Matricomenta Tullen. Diœc. ex cessione Alexiæ etiam de Constat, cum narratiua tam litis antiquę super regimine dicti Monasterij inter dictam Alexiam cedentem, & quandam Nicolam, & concordiæ sequutæ, quàm etiam litis nouæ super inualiditate cuiusdam regressus eidem Nicolæ Apostolica auctoritate reseruati sine litu, & consensu dictę Alexiæ, & non suspensione dicti regressus, & omnium aliorum sine consensu, & ex causis operosa reseruatorum litterę erant remissę per Rotam, cōtra quas dicebantur tria. Primò, quòd non poterat fieri mentio litis antiquæ cum concordia, & sententia terminatæ per plures annos. Et dato quòd possit fieri,
1 non poterat suspendi † regressus huiusmodi ex trib. Primò, quia contra mentē cōcedentis; Secundò quia contra stylum signaturę; Tertiò cōtra naturam subrogationis. Quod esset contra mentem concedentis allegabatur constare, quia idem Leo respondebat, ꝙ illam ex certa scientia confirmauerat, & deinde etiā dedit litteras in forma Breuis, in quibus attestabatur, quod dicta suspensio erat facta contra mentem suam, & reualidabat illam. Secundò contra stylum signaturæ, quia semper in similibus suspensionibus consueuit restringere contra accessus, & regressus, & illos nō suspendere. Tertiò cōtra naturam subrogationis,
2 quia subrogatus non debet habere plus iuris, quam ille in cuius locum subrogatur. Sed isto casu Magdalena, quæ subogatur in lite Alexiæ, & lis est super regressu, qui si suspenditur, vtique plus iuris habebat, quàm habebat subrogatus. Item dato, ꝙ posset suspendi, debebant apponi quædam verba, quę erant in supplicatione, videlicet, quod cessio Nicolæ fiebat in fraudem, & dicebatur, quod ista assertio iustificabat suspensionem huiusmodi, ideo debebat apponi precibus. Ex aduerso respond. quo ad narratiuam litis, ꝙ clausulæ erant sufficicentes & similiter quoad suspensionem huiusmodi. Et ad illud, quod erat contra mentem ratione Breuis, quod non erat expeditorum videre Breue, quod emanauerat multo post datam supplicationis, sed spectabat ad iudicem. Quoad stylum etiam dicebatur, quod similis regressus sine litu, & consensu suspenderatur quo ad naturam subrogationis, quod illud procedit in dubio non in casu claro, prout eramus, præsertim quod in similibus ius nostrū non venit ex iure prædecessoris aut cedentis, sed ex gratia concedentis. Quo ad verba dimissa de fraude dicebatur, quod apponi non debebant, quia ex narratis resultabat fraus, quod satis erat. Inducebatur, ꝙ erant verba apposita conditionaliter, & poterāt omitti ratione maioris expressionis, & verificationis. Domini inclinabant, quod vtraque possent narrari vno
3 eorū excepto. Item supendi regressus postquā † clausulæ supplicationis erant sufficientes, sed quod deberent apponi illa verba supplicationis de fraude, quia per illa videbatur Papa motus ad suspendendū. Fuit tamen dictum, quod causa erat magnæ importantiæ, & ideo seruaretur ad primam.

DECISIO MMCLXX.

De correctione litterarum.

SVMMARIA.

1 *Litteræ originales vbi non habentur, registrantur, & in plena audientia corriguntur.*

2 *Correctio litterarum facta ante vacationem beneficij est nulla.*

TVllen. gratia expectatiua pro nominato a milite S. Petri in prima expeditione, quæ fuerat Calen. Maij 1525. dicebat nominans ex illis, & nominatio fuerat facta 20. August. eiusdem anni, & die 21. Fulminatio. Vnde dictæ litteræ fuerunt per tunc Summistam correctæ, & loco nominationis ex illis fuit additum nominari speras. Vnde anno 1533. coram Clemente dictæ litteræ fuerunt remissæ ad corrigendum. Et cum non haberentur originales, quæ fuerūt

restitutæ

1 restituꝛ.† Fuit cõmissum registrum, & fuerũt in ple na audientia correctæ, & reductę ad primum modũ petitum, videlicet nominauit ex istis, & sic fuit correctum & registratum. Modo producebantur originales incorrectæ discordantes a registro, & fuerunt propositæ, dicebatur, quòd illud, quòd erat factũ per expeditores non debebat alterari. Ex aduerso dicebatur si est erratum, & constet de errore, error est corrigendus. Tamen dicebatur, quod prima correctio fuerat facta post vacationem beneficij de quo agebatur. Et sic postquam erat quæstitum ius parti, & sic malè primo correctæ, & bene reductæ per expeditores, aliàs fuissent primò correctæ ante vaca-
2 tionem beneficij, quòd eo casu † correctio facta per expeditores fuisset mala, & erronea. Igitur statuatur terminus vtrique parti ad probandum vtrum fuerit facta prima correctio ante vacationem beneficij, vel post.

DECISIO MMCLXXI.

De comitatu.

SVMMARIVM.

1 *Comitatus incongruum est passim, & in specie cuilibet dari sine certa scientia principis, prout dantur scutiferis & cubicularijs.*

COmitatus pro milite S. Petri in vim suorũ Priui legiorum priuilegia erant sufficientia. Tamen vi
1 debatur incongruum, quòd † cuilibet in specie, & singulariter darentur, fuit propositum, & dictum, quòd darẽtur nõ passim, sed ex certa scientia Principis prout dabantur scutiferis, & cubicularijs.

DECISIO MMCLXXII.

De vacatione intra, & extra muros.

SVMMARIVM.

1 *Expeditio debet fieri quando in litteris constat de corpore, licet fuerit variatum in verbis, intra, vel extra curiam vacan.*

FVit expeditio generalis coram Sanctiss. prouisio Ecclesiæ Sanctę Mariæ veteris prope, & extra muros Mellanen. vacan. per obitum extra curiam pro familiari suæ Sanctitatis. Dubitabatur, quia in supplicatione dicebatur prope, & extra muros Messanen. & in litteris non extra, sed intra dicebatur. Ta-
1 men quia † constabat de corpore, voluerunt quòd expedirentur.

DECISIO MMCLXXIII.

De subrogatione.

SVMMARIA.

1 *Regressus super quo est lis non debet extingui, vel suspendi quando ex eo sequi debet absurdum.*

2 *Mandata suspensiua vbi sunt clara, & certa, super eis litteræ denegari non possunt.*

SVbrogatio in iure ex cessione super Abbatia Monasterij S. Petri de Vanne conuenta aliàs proposita, de qua vide in expeditione præcedenti. Modo dubitabatur de tribus; Primò, quod in litteris erat omissum, quòd clausula videlicet quòd quon. Nicola. propter fraudem tertiæ ferendæ sententiæ cesserat, & petebatur quòd poneretur in litteris, eo maximè, quia vi debatur Papam motum ad suspendendum quendam regressum eidem Nicolæ reseruatum, super quo erat lis propter fraudem allegatam. Et ideo quòd tâquam omissa suppleretur. Secũdò, quòd quia in litteris erat facta mentio cessionis Nicolæ & reseruationis pensionis in fauorẽ suum, quòd deleretur de litteris mentio pensionis prædictæ, quia in supplicatione verbum nullum de pensione huiusmodi, & quia videbatur, quòd reseruatio prędicta excluderet fraudem. Igitur si clausula de fraude tamquam omissa supplebatur, & non contrarietur litteris, dicebatur quòd opus erat delere pensionis huiusmodi mentionem. Tertiò, quia in litteris naratur lis super regressu dictę Nicolæ reseruato, & idem regressus extinguebatur, dicebatur,
1 quod † non fieret mentio litis, vel non extingueretur regressus, quia aliàs sequeretur absurdum, quòd datur lis, & orator subrogatur in litem, & tamen extinguatur id super quo litigatur, quod non erat verisimile eo maxime, quia extabat Breue Leonis, licet in data post signaturam supplicationis, per quod idem Leo declarat non fuisse suæ intentionis regressum huiusmodi suspendere. Quibus omnibus respondebatur quo ad fraudẽ, quòd ex narratis resultabat. Item quod conditionaliter apponebatur. Et ideo poterat omitti vigore clausulæ generalis. Quoad secundum de mentione pensionis dicebatur, quòd si poterant narrari merita litis, & causæ & reseruatio regressus de quo agitur, sequebatur necessario, quòd poterat etiam narrari cessio, in qua fuit reseruata pensio & regressus. Quoad tertium respondebatur, quòd non erat absurdum, quòd non suspenderetur, & subrogaretur, quia non extingebatur. Item quod
2 si mandata † suspensiua essent certa, & clara, non poterant denegari litteræ super ea. Et sic fuit ordinatum, quòd adderetur clausula de fraude prout in supplicatione. in ceteris, quòd Bulla esset bene expedita.

DECISIO MMCLXXIV.

De familiari Cardinalis.

SVMMARIVM.

1 *Generalia quæ nimis sunt, nec constat de corpore, sunt corrigenda.*

PRouisio Parochialis Ecclesiæ de Prouadinis nuncupatæ Segobien. Diœc. per obitũ familiaris Cardinalis Senensis, in loco intra duas dietas a Curia nõ distan. de consensu Cardinalis Bulla erat remissa per Rotam. In supplicatione importabatur Parochialis Sancti Christophori de Marhena. Item dicta Parochialis de Marhena modo litteræ erant expeditæ de Paradinis nuncupata. In supplicatione erat omissa nuncupata, & in litteris omitebatur inuocatio, & situatio. Et licet diceretur quòd erat de consensu Cardinalis, qui debebat attendi, tamen fuit correc-
1 ta, quia nimis † generalis, & tamquam non constaret de corpore.

DECISIO MMCLXXV.

De vacatione extra curiam.

SVMMARIVM.

1 *Docetur per testes parte citata non aliter in vacatione per obitum.*

SImilis erat a Rota remissa videlicet prouisio Parochialis de Gabiosten. Diœc. vacan. per obitum extra Curiam in mense reseruato, & in supplicatione impetrabatur Parochialis loci Crauetes non de Gabi. & produxerant duos testes, qui deposuerant, quod vacauerat per obitum Vittardi de Aiuana de Gabi. non de Crauetes. Fuit ordinatum, quod si doceretur
1 per testes parte citata, quod † per obitum dicti Vittardi non vacasset alia Parochialis, quàm de Gabi. quòd litteræ essent bene expeditæ.

DECISIO MMCLXXVI.

De pręstimonijs & vacantia.

PRouisio duorum præstimoniorũ & vnius simplicis vacan. apud Sedem per promotionem ad Ecclesiam Noruinen. & Hispalen. Diœcesi. in supplicatione tamẽ erat Cadicen. & non Hispalen. & sic petebatur, quòd suppleretur diœcesi. omissa. Fuit dictum, ꝙ Gadicen. in fine posita, ad quam referebantur omnia supradicta, quòd melius erat, & tutius quòd corrigeretur supplicatio, & ita fuit ordinatum, attento, ꝙ vacatio erat nota.

DE-

DECISIO MMCLXXVII.

De accessu, & regressu.

SVMMARIVM.

1 *Resignatio facta super reseruato dicitur esse nulla.*

ACcessus, & regressus ex causa cessionis ad Canonicatum, & præbend. Ecclesiæ Augustan. cum naratiua, quòd resignans primo in partibus eosdem Canonicatum & præben. in manibus Ordinarij re-
1 signauerat, tamen † resignatio erat nulla, quia erant reseruati. Ex aduerso dicebatur, quòd orator erat Protonotarius Apostolicus, & soluerat pensionẽ, de quibus in supplicatione verbum nullum, sed erat quòd posset exprimi titulus oratoris, vigore cuius clausulæ idem orator exprimebat aliàs fuisse dictum, quod debebat dare, quia ex cessione sua prima ipse perdiderat, & si modo daretur, ei daretur sine causa. Ideo, &c. Item proposita, & allegabatur decisio Rotæ 3. de renunciat. Bisign. Fuit dictum, quòd informaretur pro prima.

DECISIO MMCLXXVIII.

De consensu, die 23. Iunij 1539.

SVMMARIVM.

1 *Papa quandò prouidet, & alteri reseruat, non est necessarius alicuius consensus.*

FVit expeditio generalis coram Sanctiss. reseruatio medietatis fructuum Parochialis Ecclesiæ Sancti Sixti Lucan. Diœc. pro Nouatio in prouisione facta de dicta Parochiali Dominico Centurioni, de cuius consensu cum facultate dubitandi dubitabatur, quia de consensu non docebatur. Fuit dictum, quòd quan-
1 do Papa † prouidet, & alteri reseruat, non est necessarius. Item quòd eo, quòd prouisus acceptauit prouisionem cum dicta reseruatione, videtur consentire, & quando acceptauerit probabatur, quia in supplicatione erat decretum, quòd prouisus non posset de dicta Parochiali concordare, nisi de consensu Horatij, & cum ipse concordauit, voluit consensum præfatum, & Horatius consensit præsente dicto Dominico concordiæ per eum fiendæ, & constabat publico instrumento, & ita fuerunt litteræ expeditæ.

Tertiæ Partis Decisionum Diuersorum Auditorum Rotæ Romanæ, Finis.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Corrigebat Doct. Huppertus Faber, Ubius, Agrippinas, Lector publicus apud Venetos & Corrector, annuente & simul approbante Clariss. viro Ioanne Sozomeno Iurium Consulto, rei Typographicæ Præfecto optimè merito.

VENETIIS, M DC XVIII.

Apud Bartholomæum Rodellam, Damiani Zenarij hæredem, sub candentis Salamandræ signo.

Digitized by Google

DECISIO MMCI. XXVII.

Decretalium V. Rubrica.

SUMMARIUM.

1 Appellatio ab Arbitro directe ad Rotam.

A Cestas & regulares exactæ relationis a Cano nicorum, & maxime Ecclesiæ Augustanæ mentis, quod ordinabat in pactionibus nuptiis Capitulorum & pactorum, in mandatis Ordinariorum, manu † reiguatis et cetera, quæ exacta Examinatione Apostolicum, & solemne pactorum dantium in scriptis rationem habuit. Interrogati pollicentur pluries oratori, vigore cleusulæ eidem oratori appunctuari ab hinc diem, quod decernere, quia ex relatione sui procuratoris, de ipsis pactis, &c. Item proponit, & allegat dictus Reverendissimus Episcopus Tridentinus, quod inquisitor

DECISIO MMCLXXVIII.

Decretalium V. Rubrica.

SUMMARIUM.

1 Appellatio ab Arbitro directe ad Rotam.

F Va appellatio ab arbitris datum Sanctæ relationis mobilitatis Ludovicum Lucchesium Ecclesiæ Sancti Laurentii Dioc. pro Nepote, nomine Ecclesiæ de Via Parochiali Dominico Cesarino, datum contra Ioannem Baptistam dictum Cesarinum, datum de consilio pro dicto Cesarino. Pro declaratione

1 dicto super † petunt, &c. alter reo vehementi accedi. Item quod compositi pro ipsis pro dicta Ecclesia cum dicta relatione, videri & intimata, & quando accepturi pro dicto, pro ut supplicando terrat decretum, quod procuratores non potest decerni Rotæ cognoscere, nisi decretum Horuli, &c. Item quod non obstante dicta relatione, & Rotam cum dicta appellatione, & intimata per dictum Ioannem Baptistam, & consilium pro dicto Cesarino, & ipsis mandato, & in tertia instantia.

Tertiæ Partis Decisionum Diuersorum Auditorum Rotæ Romanæ, Finis.

Cum Privilegio Dom. Nostri Papæ, Universis, & singulis. Lector publicum apud Curiam & Corpus, aliosque & Primus approbatus Clarissimi curia Iuniæ Secretarius Impressus Coloniæ, ex Typographia Prælecto optimi meritis.

VENETIIS, M. DC. XVIII.

Apud Barholomæum Rodellam, Damiani Zenarij haredem, sub candentis Salamandræ signo.

Digitized by Google

1368

A. PANDIMIGLIO
RESTAURO - CODICI
PERGAMENE - STAMPE
Via Podere Rosa, 154

Digitized by Google